Ч. 145. Львів, Второк 1 (14) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток додучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сі місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Нодини і явні привітні оголошеня числять ся по 30 с. за стрічку.

Релїґійність чи фарисейство?

— —

Одним з головних способів, котрими „Галїчанїна" і загалом москвофільский штаб поборюють наш народний рух, специяльно ж котрого вживають против руских ґімназий, против нашої молодїжи і професорів, против руских бурс і т. д., есть денунциянция перед польскими шкільними властями. А посеред ріжних тем в денунціованю наших ґімназий і бурс, та загалом цілого народного табору, побіч закидів „анти польскаго шовинизма", „гайдамаческого найдократизма" „революціонизма" „социялизма" і т. п., мабуть чи не перше місце займає денунціоване на тему „религийного индеферентизма", „нигилизма" і „атеизма" українського табору, наших діячів (не виключаючи і сьвящеників, звісних з примірного християньского духа) і наших виховуючих інституцай.

Мотиви і ціль сих денунцияций ясні: людям, котрі за марний ґріш наняли ся на московску службу і котрі вирікають ся усего, що рідне-руске, не може чейже залежати на піднесеню рущини в східній Галичині, специально-ж не по нутру мусять їм бути руські, а не московскі ґімназиї і в своїй деструктивній заїлости вживають вони всїх способів, в першій же мірі денунцияций перед польскама шкільними властями, щоби перепинити дальше основуване руских середних шкіл. І, як звісно, в тих своїх обчисленях московскі аґенти не помилили ся. Наші вороги тілько ждали на які небудь арґументи против руских ґімназий, і по всяких слїдствах і т. п. в Коломиї, Тернополи, Перемишли, Новім Санчи і т. д., викликаних доносами „Ґалїчанїна", хоч в результаті сі слїдства не дали пожаданого їм результату — використали однак московскі доноси, аби спинити основане нової рускої ґімназиї в Станиславові, покликуючи ся цілком виразно на се, що „nawet część Rusinów i część ruskiej prasy, mianowicie „Halyczanin", przyznaje, że Rusinom nowych gimnazyj nie potrzeba, bo wychodzą z nich sami ateiści i socyaliści". (Мимоходом скажемо ту, що як-раз з руских ґімназий виходить більше умірковані а навіть — на жаль — консервативна молодїж, коли противно всї социяльно-демократичні провідники серед молодїжи вийшли з польских ґімназий і з польских социял-демократичних кружків по сих ґімназиях).

Денунциация остане все денунциацию — ділом мерзким і підлим — та вона стає тим мерзеннїйшою і нужденнїйшою, коли вживає ся єї для спиненя розвитку власного народу а в прислугу і в користь его ворогам. Однак мерзкість денунциациї доходить вже кульмінацийної точки, коли денунциянт знає, що неправдою є те, що доносить — або й сам таким є, за якого представляє в доносї свого противника, бо тодї денунциация не має вже ніякого оправдання, навіть того, що денунциянт робив для оборони якихсь поглядів або переконань. А що так є іменно у москвофільского штабу, на се маємо докази, бо їх денунциация не є зовсїм виплывом релїґійности їх редакторів, але плодом перфідиї і фарисейства. Віра-релїґія мають їм послужити тілько за покришку для цілком инших і цілком нерелїґійних цілий.

Ото лежить перед нами кілька чисел орґану „русской маладьожі" — „Живая Мысль", місячника, що виходить у Львові а видаваний молодим ультра-московским наріжком зі школи Мончаловского, Яворского, Дудикевича і т. д. Беремо в руки одно число — 8-ме! Читаємо заголовок: „Живая Мисль — ежемесячное літературно-общественное ізданіе" — „За живой мислью, живое дело!". Як бачимо — московщина.

В тім зошиті подибуємо між иншим на сторонї 241-ій, довшу статю під заголовком „Дві науки". Сї дві науки — се з одного боку наука християньскої церкви, церковне откровеня про початок і розвій сьвіта та людского роду, — з другого боку новочасна сьвітска наука, а іменно основана Дарвіном теория еволюциї, постепенного розвитку орґанічного сьвіта від найнижших животин до чоловіка. По короткім вступі стоїть там так (подаємо в дословнім, московскім орґіналї):

„Ученику гимназии внушают, что все написаное въ книгах стараго и новаго завѣтов дословно вѣрно, что все ето свято, что все ето божественное откровеніе, списанное подъ непосредственнымъ вліяніемъ св. Духа. — Не будемо говорить уже о разсказахъ, вродѣ того, что Іона жилъ трое сутокъ въ чревѣ китя, а Мойсей получилъ на высокой горѣ двѣ таблицы съ заповѣдями, собственноручно написанными Богомъ.

„Но вотъ что говорятъ ученику касательно возникновенія и образованія міра, появленія зла и других подобныхъ, очень важныхъ вопросовъ: „Богъ самъ открылъ людямъ въ священномъ писаніи, говорятъ одни, что міръ существуетъ 6 или не полныхъ 7 тысячъ лѣтъ и былъ сотворенъ изъ ничего, ex absoluto „nihilo", однимъ произвольнымъ актомъ воли божества. Сотвореніе продолжалось шесть дней.*) Данный родъ животныхъ никогда не можетъ перемѣниться. Первый человѣкъ, Адамъ былъ слѣпленъ изъ глины и получилъ безсмертную душу чрезъ дуновеніе, Ева же была сдѣлана изъ ребра Адама." — Пока-что не будемъ продолжать этого въ высшей степени интереснаго (sic!) и назидательнаго(!) разсказа. Посмотримъ только, какъ къ нему относятся науки, собственно надо сказать „вторая" наука... — Въ университетѣ говорятъ, ничего не промолкивая и на основаніи прекрасныхъ, уму понятнымъ доказательствъ выводятъ, что міръ существуетъ сотни тысячелѣтій, а быть можетъ и миліоны, что вся жизнь развивалась очень и очень медленно, что формы всѣхъ организмовъ, въ силу закона приспособленія (аккоммодаціи) и развитія внутреннихъ и внѣшнихъ силъ, постоянно перемѣнялась и продолжаютъ перемѣняться. Главное же, что человѣкъ появившійся на землѣ только поздно, поздно — послѣ тысячелѣтій развитія органическаго міра, послѣ ихтіозавровъ и одонторнитовъ, не вышелъ готовымъ прямо изъ рукъ Господныхъ, но тоже развивался, тоже проходилъ всѣ безчисленныя ступени, пока сознался себя человѣкомъ..." Та — пише ся дальше там — коли хто хоче йти за сею „другою" наукою, тодї ему кажуть в церкві: „Да, врагъ св. церкви, сатана, много сѣтей разставляетъ на погибель правовѣрнымъ душамъ, и одной такой сѣтью есть безсомнѣнно эта гордая, самовольная наука, не признающая св. откровенія. Гордость, знаешь, принадлежатъ къ 7 главнымъ грѣхамъ. Молись, мой другъ, къ Богородицѣ о просвѣтленіи твоего ума"... „Которой наукѣ ему слѣдовать? Этой „первой" узкой, несвободной, требующей слѣпого подчиненія ума преданію и угрожающей вѣчными мученіями, но зато называющей себя божественной — или этой „второй", свободной, все обосновывающей понятными доказательствами, но съ презрѣніемъ прозванной мірской и „дьявольской"?? Что дѣлать? За которой идти?

...„Библія, безъ всякаго сомнѣнія, высокій, драгоцѣнный и замѣчательный плодъ человѣческой мысли. Никто не отказываетъ ей въ уваженіи ея глубокихъ истинъ. Но нѣкоторые люди, особенно же заслѣпленные представители „первой науки" (се есть: віри! — *Ред.*) смотрятъ на нее какъ язычники на своихъ вдоловъ. Она для нихъ не книга, которую можно раскрыть, почитать и извлечь для себя духовную пользу, а своего рода фетишъ, предъ которымъ надо слѣпо преклонять ся и котораго волю знаютъ растолковать единственно лишь они — жрецы (се для вас комплімент, „атцове" парохії „Галїчанїна" таки від вашого наріжку — *Ред.*). Противъ этой-то точки зрѣнія и протестуетъ рѣшительно „вторая" наука, доказывая все болѣе и болѣе безосновательность и ложность такого мнѣнія. Она поучаетъ насъ, какъ собирались, какъ канонизировались эти книги, какъ онѣ исправлялись и переводились, какое множество было различныхъ варіантовъ*) и какъ сомнительна подлинность (правдавість, оригінальність — *Ред.*) многихъ изъ нихъ. Касательно авторства нѣкоторыхъ писаній мы знаемъ на пр., что второе посланіе Петра было написане вовсе не Петромъ, а долго послѣ его смерти; кто написалъ 4-ое евангеліе намъ доселѣ неизвѣстно. Въ христіанскомъ мірѣ съ древнѣйшихъ временъ извѣстны и другія евангелія. Евангелія Матѳея и Луки содержатъ явное противорѣчіе относительно генеалогіи, происхожденія и мѣста рожденія Іисуса. Мы знаемъ тоже, что въ первоначальномъ подлинникѣ эти книги выглядѣли совсѣмъ иначе чѣмъ сегодня, именно не были раздѣлены на стихи, ни даже на главы. Мало того, вторая наука доказываетъ тамъ, что мысли, поэтическіе образы, оборотны и легенды находящіеся въ ветхомъ законѣ не всѣ оригинальны, а многіе заимствованы изъ литературъ другихъ народовъ. — Тутъ мы позволимъ себѣ обратить вниманіе на нѣкоторые предметы древняго Вавилона, узрѣвшіе теперь, послѣ многихъ столѣтій вновь дневной свѣтъ**). Берлинскіе музеи содержатъ очень драгоцѣнное сокровище — пишетъ Фр. Деличъ въ упомянутой книгѣ, — его таблица изъ библіотеки Сарданапала, написанная 2000 лѣтъ до Хр. и найденная въ Ель Амарна. На ней описывается потопъ міра почти точь в точь такъ же само, какъ въ нашей библіи. Только нашъ Ной называется тамъ Кизутросъ Ковчегъ съ цѣлой семьей и всѣми животными, носимый долго бездонными волнами осѣдаетъ окончательно на горѣ Низиръ. Затѣмъ слѣдуетъ славное мѣсто совсѣмъ дословно, какъ въ книгѣ Бытія (VIII. 8) „и посла голубицу видѣти, аще уступила вода отъ лица земли. И не обрѣтши голубица покоя ногами своима, возвратися къ нему въ ковчегъ, яко вода бяше по всему лицу всея земли"... Дальше читаемъ на той же таблицѣ, какъ Кизутросъ выпускаетъ ласточку и ворона, который уже не возвратился. Послѣ Кизутросъ выходитъ изъ ковчега и приноситъ жертву. — Кромѣ этого имѣемъ одно вавилонское стихотвореніе, описывающее сотвореніе міра. — И столь вѣскій вопросъ о грѣхопаденіи человѣка получаетъ совсѣмъ другое освѣщеніе, если видимъ предъ собой вавилонскую картину, представляющую первыхъ людей, сидящими подъ деревомъ, по которомъ вьется змѣя. Какое огромное вліяніе имѣли эти двѣ небольшія книжечки Делича и его лекціи въ Германіи, можно судить хотя бы по тому, что даже въ нѣмецкомъ парламентѣ велись по этому вопросу оживленныя пренія. — Что же намъ доказываютъ эти раскопки? Прежде всего то, что вавилонская культура уже въ третьемъ тысячелѣтіи до Хр. (около 2250) имѣла огромное вліяніе на [illegible], а слѣдов., что многое, находящееся въ Библіи, даже столь важное, какъ сотвореніе міра, грѣхопаденіе, потопъ — не оригинально, значитъ что знали объ этомъ и представляли себѣ его такъ не лишь исключительно Моисей и евреи, но и другіе народы, жившіе раньше, слѣдовательно, что все это не откровеніе, данное евреямъ непосредственно отъ Бога. А разъ рушилась вѣра въ откровеніе, этого не можетъ не признать и „первая наука", такъ тѣмъ же самымъ уничтожено все основаніе послѣдней. Однако „вторая" наука говоритъ намъ не лишь о томъ, что первая находится въ самообманѣ, признавая за собой какое то сверхприродное откровеніе, она сверхъ того доказываетъ намъ, что и самое это откровеніе содержитъ въ себѣ много невѣрнаго и ложнаго. Что наше мнѣніе вѣрно, мы ограничимся самыми простыми доказательствами. — „Первая наука" (се есть: віра *Ред.*) утверждаетъ, — какъ мы уже упомянули — и что всѣ знаютъ, что человѣкъ непосредственное созданіе Божьихъ рукъ. Вторая же доказываетъ со всею положительностью постоянное развитіе во всей живущей органической природѣ, а такъ какъ человѣкъ не стоитъ внѣ природы, значитъ онъ тоже развивался и совершенствовался; законъ эволюціи сегодня уже не гипотеза, а несомнѣнная истина, такая, какъ напр. круженіе земли, казавшееся въ свое время церковнимъ (sic!) крайне атеистическою мыслью. Оспариваніе эволюціи нынѣ, уже по меньшей мѣрѣ, смѣшно и возможно еще развѣ въ іезуитскихъ изданіяхъ".

Ми навели переважну часть сеї характеристичної статї, щоби наочно показати, що думають і пишуть по орґанах для ґімназиальної молодїжи московскі „ребята", котрих старшина в „Галїчанїні" денунціює українську молодїж і українскі ґімназиї за „атеизмъ", „индеферентизмъ", „безвѣріе" і т. д. А треба знати, що та „Живая Мысль" розходить ся даром серед москвофільской молодїжи по всїх ґімназиях східної Галичини і що тим орґаном формально затоплені всї москвофільскі бурси, а в першім рядї бурса, удержувана релїґійним брацтвом ставропіґіяньскім у Львові, бурса „Народного Дому", институциї, котрої головою є професор теольоґії крил. Делькевич, бурса св. Николая в Станиславові, бурса церковного брацтва св. Арх. Михаїла в Коломиї, бурса москвофільска в Новім Санчи, де головними менерами є декан Качмарчик і головний денунциятор „украинцевъ" за „безвѣріе" та бувший с ь в я щ е н и к д-р Марков і т. д

І як-же супротив сего виглядає „релїґійність" москвофільского штабу? Не есть-же вона лише денунцияторским фарисейством в цілах цілком нерелїґійних, але в цілях полїтики, яку сим московским аґентам диктує головна команда з Петербурга і то в інтересї московско-польского порозуміня для спільного задавленя Руси? Имѣй уши, да слышитъ...

*) Эти „дни", „первая наука" — подъ принужденіемъ неопровержимыхъ доказательствъ, позволяетъ расширять на тысячелѣтія.

*) ср. Zittell: Entstehung der Bibel. Reclams Universal-Bibliothek.

**) Fridrich Delitzseh: Babel und Bibel Leipzig 1903.

Укр.-руска орґанізация в Сяніччині.

[*Письмо із Сяніччини.*]

Серед тяжких обставин відкрила ся в Сяноцї філія „Просьвіти". А обставини тому такі тяжкі, що в сяніцкім повітї превелика сила москвофілів — між сьвященниками, урядниками й учителями, — так велика, що ґрим. Сянік уважають они „русским городом" а Сяніччину найсильнїйшою „русскою" гвардиною. Отже треба було великої рішучости, щоби сїй тьмі-тьменній відступників сказати: „будем боротись!"

А все-таки зачалась боротьба. По нашім боцї боротьба отверта, наша абруя: праця на ниві просьвіти й національного осьвідомленя народу, по боцї москволюбів перфідия, клевета й денунциация. Так є! вказати Полякам сего чи того урядника перенести або виробити єму опінію „гайдамаки"; при помочи клевети змішати з болотом достоїньство сьвященика в очах его парохіян; використувати в школї виклад до осьмішуваня і перекручуваня істориї і язика народного, використувати народовців до своїх цілий а навіть в потребі підшиватись під народовецкий прапор; фізично зневажуване навіть вивісок українъско-руских; а при тім всїм утримуване народу в несьвідомости, відсуване всяких демократичних елементів від житя суспільного а навіть від себе. — отсе зброя і боєвий клич „патріотовъ" твердого закала.

За час їх ґаздівства в сяніцкім повітї на 130 громад отворилось лише 8 читалень (общества Качковского), а і ті зовсїм мертві; ані одна каса для народу не основалась їх заходами; в касинї „Бесѣда" в Сяноцї [„которымъ нынѣ лемковская Русь гордится"], знаменито грає ся в тарока і в шахи і їсть ся дуже смачні а дешеві обіди [поручає ся!], а „Бескидъ", кредитове товариство головно для селян, оснований ініціятивою і заходами народовців: о. Омеляна Константиновича, сяніцкого пароха [і головно его грішми] і д-ра Новаковского з Самбора. Отсе праця для народа „народныхъ дѣятелей заботившихся о народномъ просвѣщеніи", котрі тримають ся принципу: „хлоп, чим мудрійший, тим більший лайдак".

Та перейдїм до отворена філії „Просьвіти".

Було се велике сьвято сяніцкого повіту, бо то був почин серіозної та щирої роботи, що має піднести сей повіт культурно й економічно, що має вивести з него борців за волю і долю Руси-України.

Отворено філію „Просьвіти" дня 29. червня на зборах, які відбули ся при участи многих селян з околиці, численних гостий з Ясла, Нового-Санча й Перемишля і цілої народовецкої інтелїґенциї повіта сяніцкого, разом до 200 осіб. Наради отворив о. Омелян Константинович, а знаменито провадив їх незвичайно всїми полюблений п. Петро Лінииньский, радник суду з Нового-Санча. Заступником предсїдателя був п. Антін Гаврилюк, заслужений для своєї браґиї селяньскої, господар з Новосїлець. Секретарювали пп. д-р Левицкий з Нового-Санча і о. Виктор Савчак парох із Загутина, оба звісні трудівники на ниві народній.

До видїлу філії покликали збори одноголосно: о. Омеляна Константиновича, о. Антона Лаврівского пароха з Одрехови, о. Виктора Савчака, пп. Осипа Гудзя секретаря суду в Сяноцї, Романа Секелу авскультанта суду в Сяноцї, Володимира Чировского кандидата адвокатского в Сяноцї і Жигмонда Кочанского рисівника в Сяноцї, яко видїлових, а о. Олексу Виковича пароха з Ольхівців, о. Петра Мекелату пароха з Сянічка і п. Андрія Мазура міщанина сяніцкого, яко заступників видїлових.

Потім п. Чировский виголосив красно Шевченкову поезию „До Основяненка"; деклямацию принято оплесками, почім залунала пісня „Ще не вмерла Україна".

Наступила справа просьвітної і економічної роботи в Сяніччині. Тут почались горячі промови так зміж інтелїґенциї як і

Найліпші французскі паперці цигаретові „LE GRIFFON" Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найліпші французскі тутки цигаретові 172 4—10

народу. Порішено на внесене посла Яворського отворити з днем 1. вересня українсько-руску Бурсу в Сяноцї. Порішено також на внесене д ра Левицького заложити касову касарню для порад економічних, господарських і просьвітних.

Послїдною точкою програми був гарний відчит студента фільософії п. Кущака „Про касу Райффайзена“. Коли скінчилася офіціяльна часть торжества, залунала хвиля рідкого горячого настрою. Помішалась інтеліґенция з народом, обнялись брат з братом, Сянічанин з селянином, при гомоні пісні „Ще не вмерла Україна“ всі присутні прирікали собі посполу вічну приязнь і поміч, видко було сльози зворушення й радости. На руках носив нарід тих, що мають его завести до краю сьвітлої волї...

Опісля, коли всї зійшлись на двірци зелїзничім, залунала — вперве на тім місци — грімка пісня віри і надії народної „Ще не вмерла Україна“, мов клич сторожі над Сяном у відповідь тим, що то сьпівають тихо сердечно понад Днїпром-Славутицею. І знов обнялись і прирекли собі вічну приязнь і поміч ті, що від'їздили на своє поле боротьби, і ті, що лишились на місци, щоб запалювати огонь просьвіти й кувати-виковувати у ньому долю і волю народу...

І зачалась уже горяча робота. Із принятих задач найтяжша перша, т. є. заложене українсько-руської Бурси в Сяноцї. Коли кацани на свій пансіонат в Сяноцї зібрали вже до 12 000 злр. і на 15. липня скликують в цїли остаточного порішеня справи відкрития того пансіонату з початком нового року шкільного надзвичайне загальне збори сяніцького Народного Дому, використовуючи до своїх цїлий також народовців несьвідомих їх перфідиї, то народовці сяніцкі не мають нині на свою Бурсу майже ніяких фондів. Та мають они віру, що відклик їх до цїлого народу українсько-руского не буде мовою до глухих і що не опустять їх ті, що поруч з ними стоять під прапором Украіни. На тяжку боротьбу на трудне дїло: „Дай Боже щастя!“

Г—а.

Конкляве.

Конкляве дістало свою назву від постанови, що по смерти папи кардинали збирають ся в замкненім місци (conclave) і там вибирають нового папу. Початок сего звичаю такий: Коли по смерти папи Клементия в Вітербо зібрались там кардинали, не могли довгий час згодити ся на особу наслїдника. Аби прискорити вибір, префект міста замкнув кардиналів в палаті і заявив, що не випустить, як довго новий папа не буде вибраний. Але і се не богато помагало. Доперва коли населенє міста зірвало дах в палаті і задержало поживу, зголоднїлі кардинали вибрали папою Григория X. Аби на будуче не уможливити опізнюване вибору, Григорий X. ввів в закон замкненє і піст по третім дни. Безпосередно перед смертию видав він доповняючі правила, яких до нинї придержують ся при виборі папи.

По смерти папи кардинал-коморник бере ватикан в посїданє і опечатує помешканє папи. На его донесенє кардинал-вікарий оповіщує населенію Риму смерть папа. Кардинал декан, повідомлений префектом палати, запрошує кардиналів до палати, котру відтак замикають. Від сеї пори без дозволу кардинала-коморника до палати ніякого не впускають. Покликані до конкляве кардинали мусять сейчас зголосити ся і перед доконаним вибором не сьміють вийти, бо в противнім случаю тратять голос. Конкляве відбуває ся в трактї Ватикану (в павлинській каплици) поділенім на малі келиї деревляними стїнами так, що кожде слово виповіджене в одній келиї, чути в другій. Від другого дня рано кардинали не сьміють виходити з своїх келий. Двері і вікна убікациї, в котрій відбуваесь конкляве, замуровують, лишаючи лише малі отвори і один коритар на случай, коли би котрий занедужав і аби могли два рази вийти до каплиці. Їду і напій подають конклявістам через отвори в обертаючих ся цилїндрах, при чім служба мусить уважати, аби сей комунїкациї не уживано до кореспонденциї Кождому кардиналови вільно взяти 2 до 3 почетних секретарів, або дорадників, але они мусять присягати, що ніколи не зрадять сего, що бачили, або чули. Кардинал-коморник пильнує, аби в ночи кардинали не комунїкували ся з собою.

В так стереженім конкляве збирають ся кардинали десятого дня по смерти папи і по многих церемоніях і молитвах приступають до вибору. Кардинал, котрий знаходить ся в конкляве, мусить брати участь в виборі під загрозою екскомунїкациї. Три католицкі держави, Австрия, Франция і Іспанія мають право одноразового vet-a против вибору неожаданого кардинала, але сей протест мусить бути зголошений перед доконаним вибором.

Найзвичайнїйшою формою вибору є scrutinium, т. є. вибір картками. Вибраний є сей кардинал, котрий дістане дві третини голосів По повторенїй скрутинії всї картки палять. Вибраного питають, чи приймає вибір. Коли приймає вибір, закладають ему перстень Петра, а він мусить заявити, яке приймає імя, котре буде носити яко папа. По всїх тих церемоніях оголошують вибір народови з балькону ватиканьскої палати. Новий папа убираєсь в папскій стрій, і іде до закристиї, де всї кардинали цїлують его пантофель. Ся церемонія повторяєсь публично в сикстиньскій каплици і в церкві св. Петра, де окрім кардиналів покланяє ся новому папі римска шляхта.

Колеґія кардиналів може числити найбільше 70 членів, але тепер є їх всего 59. Між ними є лиш один іменований попереднім папою, именно кардинал Орелія, всїх инших іменував Лев XIII.

Найблизше конкляве для вибору наслїдника Льва XIII. набирає виїмкового значіня тим, що воно буде борбою на церковнім полї між тридержавним союзом а Росиею і Францию. Кандидатом Росиї і Франциї на папскій престол є кардинал Рамполя, а тридержавний союз, спеціяльно Австрия скористав зі свого права vet-a, еще не знати, але поки що ведесь против него борба при помочи дипльоматиї. Результат вибору покаже, котра ґрупа держав має сильнїйші впливи в колеґиї кардиналів.

Справи заграничні.

Східна Азия.

Положенє на азиїйскім сході що раз поважнїйше і кождої хвилї може там вибухнути полумя еще сильнїйше, як в наслїдок боксерских розрухів. Причину до поважних конфліктів можуть дати так Хіни, як і антаґонізм між ривалїзуючими на Сході державами. Народ в Хінах зраджує щораз більше невдоволенє з порядків, які витворили ся на підставі условій, подиктованих Хінам перед 4 роками державами, котрі заводили в Хінах „лад“. Народ бурить ся і посольства в Пекінї вже приготовляють ся на новий атак.

Еще поважнїйший є антаґонізм між Росиею а Япаном, з котрим держить Анґлія. Росия не лиш не вицофує своїх війск і своїх урядників з Манджурії, але противно, скріпляє свої позициї. В додатку Росия витягнула свої кігті по Корею, котру Япан хоче мати під своїм впливом і експльоатувати в користь свого промислу і торговлї. Коли Росия не цофне ся, то зріст российских впливів в східній Азиї мусить скінчити ся війною між Япаном а Росиею.

Росия висилає щораз нові полки і бриґади над ріку Амур і нині має в Азиї вже стотисячну армію готову до бою. Не без значенє є і се, що тепер обіздить сї сторони российский мінїстер війни Куропаткин. В порті Артура відбув він тайну нараду з всїми висшими урядниками российскими з Манджурії, північних Хін і Кореї. На нараду приїхали також российскі посли з Пекіну і Сеулю разом зі своїми аташе військовими.

Супротив сих фактів япаньска преса промовляє дуже воєвничо і домагаєсь мобілїзациї армії і фльоти. Япаньске правительство сповнило вже вчасти се жаданє преси: дві япаньскі ескадри мають відплисти до заливу Печілі.

В порозумінню з Анґлією мало япаньске правительство вислати до Петербурга рішучу ноту з жаданєм, аби Росия уступила з Манджурії, бо в противнім случаю Япан і Анґлія мусїли би поробити кроки в цїли обезпеченя своїх інтересів в сім краю. Відповідь на сю ноту еще не надійшла.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Смерть Каляя.

Відень. Вчера в полудне помер мінїстер спільного скарбу, Каляй. Похорон відбуде ся в середу в Будапештї. До номінациї нового мінїстра управителем спільних фінансів буде ґр. Голуховский. З наслїдником Каляя буде клопіт, бо нема відповідних кандидатів. Між кандидатами вичисляють також ґубернатора австро-угорского банку, д ра Білиньского. Говорять також, що від спільного мінїстерства фінансів буде також відділена адміністрация Босни і Герцоґовини.

Орґанїзация Нїмців.

Прага. Виборчий комітет вірноконституциїної великої посілости ухвалив не приступати поки що до нїмецкої ради національної для Чехії, як довго не вияснить ся цїлий ряд питань в справах стану посїданя. Комітет заявив, що нїмецким сторонництвом, огже і християньско-соціяльним має бути позволене приступленє до національної ради. Ґрупа Шенерера ухвалила виповісти війну сполученим сторонництвам нїмецким.

Хорватскі розрухи.

Загреб. В окрузї Свавец коло місцевости Петля прийшло до конфліктy між товпою хлопів а жандармами. Жандарми дали сальву до хлопів. Чотирох тяжко ранено, 6 лекше.

Угорска опозиция.

Будапешт. В Великім Варадинї віче виборців скликане послом Барабашом було дуже бурливе. Товпа заховувалась так грізно, що віче мусїло бути розвязане. Барабаш міг промовити лише з балькону. Против товпи вирушило військо, кількинадцять осіб ранено. На вчерашнім засїданю сойму Барабаш обговорював події на вічу. Президент мінїстрів заявив, що еще не має справоздання.

Хіни.

Лондон. Бюро Райтера доносить з порту Артура, що там вже зібрано 30 000 российского війска, а сими днями прийде еще 16 тисячів. Низші урядники говорять о новій війні. Висші урядники ганять розсіване поголосок о війні.

Недуга папи.

Рим. Вчерашний вечірний бюлетин о недузї папи звучить: „Депресия тревае дальше, скорість віддиху збільшає ся, температура 37, пульс слабий 92“. Дневники доносять, що стан папи значно погіршив ся. Лїкарі занепокоєні браком мочу, а пухлина кінців ніг і рук поступає. Нині або завтра буде конечна нова операция, котрої папа може не видержати.

НОВИНКИ.

— **Господин Павенцкий має голос!** Борба поміж нашими „Соколами“ а „Соколами“ ческими і польскими з нагоди всего польского „сьвіту“ і візити ческих гостий з рускім „Соколї“ не має доси кінця. Коли ми згідно з правдою оголосили, що ческі „Соколи“ не тілько були у нас, але і застерігали ся, що своїм приїздом на „польске сьвято“ не мали на метї якої-небудь політичної манїфестациї, та що симпатизують з нами і готові на наш злет прибути навіть і в більшім числї, — то польска преса накинула ся зразу на нас і ческих гостий за таку „безчельность“ з піною на устах, а по якімсь намислї заперечила взагалї цїле наше донесенє, оголошуючи в днезниках а навіть плякатами по містї, що наші донесеня се „кламства руске“ та що „Дїло“ — „зелґало“. Тепер справа стоїть так, що борба по нашім боцї переважно виграна; польскі дневники мовчки не тілько признали вже, що ческі гості у нас справдї були, але що і заявляли нам свої симпатиї та що найшї обіцали приїхати на наш „злет“. Одинокою спірною точкою лишило ся вже лиш питанє, чи ческі „Соколи“ застерігали ся, що приїхали на польский „злет“ виключно яко ґімнастики і яко ґімнастичне сьвято, чи противно, — як твердять Поляки, — приїхали в політичних цїлях для скріпленя ческо-польского союза і будованя Польщи на Руси. Огже і що-до того послїдного спірного моменту ми покажемо заявою наших „Соколів“-учасників принятя ческих гостий, — що ческі „Соколи“ виразно застерігали ся у нас, що приїхали лише яко ґімнастики на ґімнастичне сьвято, — а коли оголошенє сеї заяви доси здержало ся, то тілько тому, що один член управи і сьвідок подій виїхав на село і без его згоди, по котру відносно ся в дорозї переписки, годї заяву помістити. Та між тим, коли еще веде ся оттака борба і коли інтересовані не висказали ще свого послїдного слова, вважав за відповідне вмішати ся „ні пій ні пало“ в спір господин Павенцкий адвокат зі Львова (один зі стовпів московскої львівскої аґентури), що вирвавши ся непрошений як „Filip z konopi“, замістив у вчерашнім „Галичанинї“ ось яке „заявленіе“: — „Въ 134 н-рѣ „Дїл-а“, въ описаніи встрѣчи чешскихъ „соколовъ“ съ представителями Общества „Сокіл“, находятся слѣдующія слова: „Предсѣдательство нашего „Сокола“ ревизитовало чеховъ въ ихъ квартирѣ гдѣ д р Пшихъ именемъ чешского „Сокольства“ заявилъ свою симпатію для русского народа и русскихъ „соколовъ“, а замѣстѣ съ тѣмъ пояснилъ, что присутствіе чеховъ на польскомъ „слетѣ“ вовсе не имѣетъ на цѣли сдѣлати акую-либо непріятность русскимъ „соколамъ“ или русскому народу, но що въ виду приглашенія польского „Сокола“, яко Общества гимнастического, пріѣхали и они въ исключительномъ характерѣ гимнастиковъ“. Гакъ якъ вышеприведенное сообщеніе вызвало недоразумѣнія и даже газетную полемику, то я считаю своимъ долгомъ въ интересѣ правды заявити слѣдующее: Я, яко личный знакомый старосты чешскихъ „соколовъ“ въ Празѣ, д-ра І. Шейнера, и мой братъ, яко личный знакомый старосты чешскихъ „соколовъ“ въ Хрудимѣ, д-ра К. Пшиха, посѣтили ихъ въ ихъ квартирѣ въ гостинницѣ „Жоржа“. Во время нашего посѣщенія пришли къ представителямъ чешскихъ „соколовъ“ съ ревизитомъ делегаты Общества „Сокіл“ во Львовѣ, п. Будзыновскій і не знакомый мнѣ его товарищъ. Они пробыли у чеховъ не больше десяти минутъ и ушли, въ виду чего я былъ свидѣтелемъ всего розговора ихъ съ чехами. На томъ основаніи могу согласно истинѣ заявити, що д-ръ К. Пшихъ не сказалъ, будто чехи пріѣхали на „слетъ“ польскихъ „соколовъ“ „въ исключительномъ характерѣ гимнастиковъ“. Напротивъ, д-ръ К. Пшихъ, когда п. Будзыновскій затронулъ вопросъ о распрѣ между поляками и русинами, выразительно заявилъ, що чехи считаютъ сокольскую идею почвою для сближенія славянъ между собою и если есть распри между поляками и русинами, то сокольская идея можетъ ихъ примирити. Д-ръ Л. Павенцкій“. Так „опровергає“ господин Павенцкий наші донесеня, але не оглянув ся притім, що своїм „опроверженіем“ допустив ся не лиш національного злочину, але і нїчого не „опроверґ“, а осьмішив ся ґрунтовно. Ґ—у Павенцкому треба знати, що рускі Соколи говорили з ческими не лиш у Жоржа але і в своїм льокали, де ческі гості явили ся аж двома поворотами, а в такім случаю г. П—ий, котрий був лиш при одній розмові, своїм „заявленіем“ нїчого не доказує. Поза тим в словах, що сокільска ідея повинна всїх сполучати а маркованем виключно ґімнастичного характеру „сьвята“ нема нїякої контроверзиї і кождий розумний чоловік догляне, що так простувати не можна. Але ґ-у Павенцкому і цїлому львівскому штабови, котрий певно солїдарно урядив штуку з „опроверженіями“, розходило ся о що инше ім розходило ся о переважанє успіху борби між Русинами а ческо-польским гакатистичним союзом на сторону наших противників, та щоб в той спосіб зискати для себе ласку „сильних міра сего“. Та сего господинове з „Галичанина“ не осягли, бо не знаючи про дійсний стан річи і двократну візиту Чехів у нас, нїчого de facto не спростували і замість бажаного успіху осьмішили лише себе і свого клясичного сьвідка. Однак факт все таки остав ся фактом а наш нарід має в своїм політичнім словари дуже добре хоч нечемне слово, яким патнує того рода поведенє — sit venia verbo — „Русинів“ в національній борбі.

— **Заробляють на паньску ласку.** Свого часу помістили ми вість, що в Вербици равского повіту вибух страйк, а се головно через недотепність самого панка, котрий перепудив ся і не хотїв з селянами погракгувати. Се донесенє було від першої до послїдної букви правдиве, але що польскі дневники змовили ся не оголошувати таких донесень, щоб не робити страйкової аґітациї, то шляхотско-язуіцкий „Przegląd“ в 23 годині по виході дотичного числа „Дїла“ заперечив, нібито на основі надісланих ему інформаций, наше донесенє яко неправдиве а вся польска гакатистична преса станула на тім, що „Дїло“ написало „неправду“. Розпочала ся завзята борба против нелюбого гакатї „орґану рускаго гайдамацтва“, а московскі штабовці зрозуміли сейчас, що при такім огни можуть упечи і свою печеню та, непитані нїким, помістили в „Галичанинї“ ось яке „опроверженіе.“ — „Сегодня получили мы отъ вполнѣ вѣродостойной личности извѣстія, которыя доказываютъ, що „Дїло“ или само было введено въ обманъ, или сознательно обманываетъ своихъ читателей. Изъ сообщеній „Дїла“ одно только (багателя!.. значить донесень, що був страйк!) правдиво, именно, що крестьяне заявили помѣщику Ромеру, що не пойдутъ на работу, если онъ не дастъ косарямъ по 2 коруны на день. Помѣщикъ — человѣкъ недобросовѣстный, або не платящій даже того, що обѣщаетъ робочимъ — отказался и крестьяне дѣйствительно того дня не пошли на работу. Но уже на слѣдующій день сголосилось на роботу въ дворѣ выше 100 крестьянъ и то такихъ, которыя не нуждаются въ заработкахъ и заявили, що будутъ робити по старой цѣнѣ. Помѣщику не нужно было столько робочихъ и онъ часть ихъ отправилъ. Съ того дня въ Вербицѣ никто и не думаетъ о стрейкахъ. Сей случай имѣетъ принципіяльное значеніе. Стрейковати хотѣли, вслѣдствіе посторонней агитациї, тѣ крестьяне, которыя нуждаются въ заработкахъ и, розумѣется, въ высшей заплатѣ, но которыя, не имѣя своего хозяйства, не нуждаются въ пасовиску. Стрейкъ же сломали крестьяне сровнительно зажаточныя, которымъ не нуженъ заработокъ, но за то нужно пасовиско, которое они принуждены брати у помѣщика. Такъ якъ подобныя отношенія существуютъ майже въ каждомъ селѣ, гдѣ есть помѣщикъ, то неудачу стрейка слѣдуетъ приписати тому обстоятельству, що теорія стрейковъ фабричныхъ робочихъ просто непримѣнима къ земледѣльческому труду. Каждый изъ робочихъ данной фабрики связанъ съ нею только роботою и платою за нею, населеніе-же даннаго села связано съ помѣщикомъ не только роботою и платою за роботу, но еще многими иными отношеніями, которыя не дадутся устранити. Если же стрейки фабричныхъ робочихъ не всегда удаются, то тѣмъ меньше могутъ удатись стрейки земледѣльческихъ робочихъ.“ Ось „спровереженіе“! Але господинове з „Галичанина“ віднесли ним подвійну побіду: раз звиляли „Дїло“ за „ложность сообщеній“ зискавши оплески всеї польскої гакатистичної преси, а опісля показали, що є принціпіяльними противниками страйвів, котрі нібито мають кінчити ся програною селян, та станули на становиску, яке що-до страйків занимає вся шляхотско-польска гакатистична преса. Quod erat demonstrandum — скажемо — і за що московский штаб удостоїв ся вже похвали від „Przegląd-у“, котрий назвав за те „Галичанинъ“ „поважнїйшим дзенніком од Дїла“ і переказав „становиско Галичанина“ до занотованя в памяти всїм своїм „високоуродзоним“ читачам-гакатистам на користь московских ренеґатів.

— **„Депутация Лемковщини у перемишльского епископа“.** Під таким заголовком умістив „Галїчанїн“ вчера (в ч. 145) допись з Перемишля, з якої довідуємо ся ось-яких цїкавих річий: Дня 10 с. м. приїхала до Перемишля депутация „русских лемков“ до еп. К. Чеховича. В депутациї були із сьвящеників: Е. Венгринович, М. Вербицкий і М. Черлюнчакевич, з мирян Теод. Мохнацкий і д-р Д. А. Марков (екс-сьвященик) а з „вреститян“ Н. Вишовский і Н. Громосяк. Провідник депутаций о. М. Вербицкий прочитав і вручив епископови обширний мемориял „підписаний трема деканатами і доброю сотнею вічевиков-крестьян“ [з віча в Горлицах]. Відтак поодинокі члени депутациї представили „откровенно многіи желанія і скорби лемковской Руси“ [значить кацапні]. Епископ „с терпіливостю і подобающим тактом выслушал не только горкія слова крестьян, но так само і предостереженія д-ра Д. А. Маркова. Крестьяне со слезами в очах молили владику не поощряти на Лемковщині „украинской“ пропаґанди, между тім, як д-р Д. А. Марков указал на могущую возникнути среди самих же крестьян бурю... Робота „украинофилов“ в Лемковщині может визвати неслиханную грозу во вред церкви і рускаго дїла. Западная Русь уцїлїла ведь лиш

благодаря національному консерватизму лемків-крестьян". Епископ мав насамперед зазначити свою безпартийність що-до духовенъства і обіцяти точно розслїдити жалоби в кацапскім меморіалї, а вже згори мав сказати, що він не є приклонником фонетики і не буде [?] давати апробати фонетичним правописям; також мав обіцяти „посильно старати ся о устраненії тих міст із нових „украинских" учебников, которі так или іначе противни релїгії і нашей церкви". [Як відомо з бесїд по кацапских вічах — „міста в украинских учебниках противни релїгії і церкви", то н. пр. речення: „Маруся мала красну русу косу, що спадала аж пониже колїн" або „Катруся була на цїле село козир-дівчина, перша й красою і розумом, то й не диво, що Остап, той що в кожду неділю читав Апостола в церкві, заслав до неї сватів" і т. п.] Дописуватель „Галїчанїна", нотуючи „подобнії взгляди" епископа, просить Бога, щоби депутация ще „і по другим вопросам достигла успішних результатов", бо „никогда, кажет ся, не било для епископа так подходящого случая виказати свою безпартийность в виду русских лемков, як іменно тепер. Лемки благословили би „пути" еп. Константина, раз би он хотїл справедливо і обективно розобрати дїло". — Нам здаєсь, що того чуда не може бути, щоби кацапня благословила коли „пути" еп. Константина; владика, розібравши справедливо і обективно дїло, мусїв би не то не станути по боцї кацапнї, але рішучо виступити против неї, а тодї кацапня ще більше рила би против него, ніж рила доси. Се, видко, розуміє і сам дописуватель „Галїчанїна" з Перемишля, коли свою допись кінчить: „Зная народную поговорку о епископских авдіенціях, ми совітуєм нашим лемкам не предаватися лишнему оптімізму..."

— **Про віче в Поморянах,** яке відбуло ся вчера заходом золочівскої „Рускої Ради", пишуть нам: На вічу явило ся поверх 3 000 народа з рїжних місцевостий цїлого повіта. Проводив вічу о. Антін Янович, парох зі Струтина, а референували серед великого зацїкавленя народу о. Петровский з Рикова в справах шкільних і п. Михайло Петрицкий зі Львова про наше політичне положенє. Резолюції обох референтів про подїл кр. ради шкільної на секції руску і польску та Галичини на часть і руску і польску ухвалив нарід серед загального одушевленя. Віче було-б відбуло ся сьвітло, коли-б его дальшого ходу не спинила шовїністична напасть одного польского ксьондза. Коли іменно селянин з Рикова замітив деяким польским ксьондзам на основі автентичних інформацій, що вони при сповіди виступають против рускої мови, кинув ся той „ксенжуньо" з бїшеним криком на бесїдника, хотячи силою стягнути его з трибуни, що мало той наслїдок, що комісар віче розвязав. По тій приключці нарід розійшов ся серед великого огірченя, що гакатистична напасть непрошеного гостя перешкодила їм радити супокійно над своїми пекучими справами. Поступок незвісного нам близше „ксенжуня" показує, до яких сумних результатів доводить шовїністична акция польских гакатистів. — *Учасник.*

— **Скиненє з війтівства.** Намісництво в порозумінню з краєвим видїлом зложило з уряду начальника громади Бережанки, пов. борщівского, війта Михайла Бучка, позаяк віддав ся налоговому пяньству і від р. 1898 не складав з громадских грошей рахунків; Матїя Даньчука, війта Поникви, пов. золочівского, за шахрайство з громадскими грішми на будову школи, і Василя Маланюка, війта з Бучки, пов. золочівского, за численні надужитя та дїланю на шкоду громади.

— **Скупий два рази тратить.** Правдивість сеї приповідки потверджують наглядно наслїдки заведеного на галицких зелїзницях т. зв. Sparsystem у. Ось що говорять цифри. До зелїзничого заведеня обезпечень від випадків виплачено з Галичини від 1896 р. (т. є. від хвилї утворена сего заведеня) до 1902 р. вкладок в сумі 6,313.653 К 38 сот. За той сам час виплатило заведенє калїкам, вдовам і сиротам по убитих зелїзничих функціонарах ренти в сумі 7,714 002 К 27 с. Отже виходить, що заведенє мусїло ще доплатити близько півтора мілїона корон! Річ певна, сей недобір повстав лише завдяки славного Sparsystem у на галицких зелїзницях, де наслїдком перетяженя працею зелїзничих функціонарів множать ся заєдно зелїзничі катастрофи.

— **Обманьство з грішми** приняло такі розміри, що австро-угорский банк є, як звісно, приневолений помимо величезних коштів в слїдуючім роцї заступити приміром десятикоронові банкноти зовсїм новими. Півурядовий комунїкат перестерігає також перед иншим таким обманьством. Як звісно, окрім золотих 10- і 20 коронівок курсують від давна золоті 8-ґульденівки, призначені до митових виплат, і тому курсують головно за границею. Отже — каже комунїкат — від кількох місяцїв проявляє ся змаганє викупляти значну скількість 8-ґульденівок і спроваджувати їх до Галичини та Буковини, де пускають їх між несьвідомих замісць золотих 20-коронівок. Подібне обманьство веде ся із старими срібними чвертьґульденами (по 25 кр.), котрі подобають дуже на корони. Супротив сего обовязком нашої інтелїґенції є перестерегти маломіщан та селян, щоби добре глядїли, які золоті і срібні монети дають їм до рук жиди та всякі инші дурисьвіти.

— **Огнї.** В Грицоволи, пов. брідского, згорів дня 5 с. м. тартак вартости 40.000 К. — В Хартанівцях, пов. заліщицкого, ударив в церкву грім, наслїдком чого згоріло цїле внутрішнє уладженє разом з касою, де були цїнні папери вартости 300 К. Загальна шкода 6000 К.

— **Архикнязь Рудольф жие,** але аж в Америцї, як влевнюють тамошні галицкі поселенцї. Серед наших земляків в околици Буфальо кружить вість, що архикнязь Рудольф не умер, але жие і є професором колеґії в Марінет, в провінції Wisconsin. Нїякі пояснення і толки не помагають, поселенцї вірять сьвято в тоту леґенду, а деякі навіть вибирають ся до Марінет, щоби побачити архикняза, котрий, як оповідають, длятого що не позволили ему роздати землї між селян, покинув Австрию і став професором в Америцї.

— **З царства тьми.** Деморалїзацию российской суспільности завдяки жандармській та кнутопоклонній системі характеризує факт, який лучив ся підчас недавних ревізий серед шкільної молодежи в Новочеркаску. До одного горожанина приїшов в якійсь дрібній справі ревізорий. В ту саме пору кнутопоклонний горожанин ганьбив свою дочку, ґімназияльну ученицю, що зносить ся із „соціялїстами" і читає заборонені книжки. Узрівши ревізорового, примірний батько звернув ся до него о поміч і мовлячи: „Вона соціялїстка!" просив, щоби зревідував его дочку. Поліцейник очивидно не дав собі двічи говорити. Прикликав товаришів і зревідував не лише дочку, але й цїлий дім льояльного горожанина. Але позаяк не знайдено вічого підозрілого, то дівчину оминула гюрма, до котрої рідний батько хотїв її запротерити. Справдї, царство тьми може гордити ся таким горожанином.

— **Релїґія на службі кнута.** Российский міністер просьвіти видав до всїх шкільних кураторів письмо, в котрім звертає увагу на упадок дисциплїни в середних школах, як неменш в школах міських. Притім міністер вказує на частий опір супротив шкільних властий і на ворожу для правительства пропаґанду із сторони учеников висших клас. З огляду на се міністер видав приписи для учительского збору із застереженєм, що супротив занедбаду дисциплїни не треба провадїлати лише репресийними средствами, але учителї повинні також вливати в напрямі поліпшеня релїґійно-морального виховання учеников. Отже навіть в школї володарї кнута дають відчувати свою руку, а средством до вязненя молодих умів має служити релїґія...

— **Богатий анархіст.** Підчас ревізиї у анархіста Першіджіанї-го в Парижи найшла французска поліция в огнетревалій касї дорогоцїнности і поверх 100.000 фр. готівкою. Замітити треба, що в тім помешканю поліция вже раз була найшла вартісні папери і всякі дорогоцїнні річи на мілїон франків.

— **Спійманє Червеного чи містифікация?** Вчера наспіла до Львова вість, що на полях села Панасівки, пов. скалатского, спіймано звісного убийника двох жидівок при ул. Костюшка у Львові, Иосифа Червеного. В суботу вечером появив ся в околици Панасівки якийсь мужчина, котрий на вид людий почав скоро утїкати. Повідомлена про се жандармерия глядала за ним цїлу ніч, відтак цїлу неділю аж до понеділка рано. Досьвіта узріли розставленої всюди жандарми чоловіка, як перекрадав ся поміж збіжа, і арештували его. Найшли при нїм два великі ножі. Стверджено, що перед арештованєм злочинець допустив ся насильства на якійсь пастушцї. Так доносять жадні сензациї деякі львівскі дневники. Позаяк одначе на запитанє львівскої поліциї скалатске староство сего донесеня доси урядово не потвердило, то може бути, що та вість є простою містифікациєю польских дневників, або що зловлено чоловіка лише подібного до Червеного.

— **Дрібні вісти.** Краєвий видїл позволив жидачівскому видїлови повітовому затягнути в краєвім банку позичку в висотї 20.000 К на дотацию повітової каси. — Після доєсеня деяких чеських дневників у львівскій дирекциї почт пропав дня 26 червня лист, що містив в собі рентові облїґациї вартости 17.000 К. — Цїсар уділив з приватних фондів запомогу 200 К громадї Полюхів малий, пов. перемишляньского, на докінченє церкви. — В Кракові розпочав ся вчера з'їзд польских хірурґів. — Директором карного заведеня для мужчин у Львові іменований Кароль Калоус. — В лїску на Погуляцї під Львовом повісив ся онодї в полудне незвісний доси мужчина, що може числити около 30 років; тїло відставлено до анатомічної трупарнї.

— **Послїдні вісти.** Папа лежить в ґарячцї. Не принимає їди, дістає евкций і тратить притомність. Всяка надія ратунку упала. — Намісник Тиролю ґр. Гоес уступає зі свого становиска.

— **Адміністрация нашої часописи** просить о вирівнанє залеглостий в найкоротшім часї, бо в противнім случаю буде змушена залягаючим з передплатою здержати дальшу висилку часописи.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїданє історично-фільософічної секциї Наукового Товариства імени Шевченка відбудуть ся в четвер 3 (16) с. р. о год. 5. На дневнім порядку: 1) Василиянськей мемуар про коліївщину (1768 р.) под. о. Ар. Крижановский, 2) З історії академічних товариств в Галичинї, под. Ол. Сушко. По тім, о год. 5½ засїданє археоґрафічної комісиї.

— **Віоолза.** Щоби зорґанїзувати студенцкий хор і з ним устроювати підчас сегорічних шкільних ферий чи то самостійні концерти, чи то вечерниці по читальнях равского повіту, просимо отсим всю сьпізацку молодіж середних шкіл, академіків, як і инших сьпіваків равского повіту, щоби зволили прибути до Рави-рускої дня 20. с. м. (в слїдуючий понеділок) в полудне і зібрати ся на рускім приходстві. — Видїл Равскої філії тов. „Просьвіта".

— **Вінчанє** п. Христини Маґіївскої з п. Володимиром Мрицом концепістом дирекциї скарбової відбудесь 19 липня в Суходолї, почта Гусятин.

Урядові вісти:

— **Вісти з львівскої архиепархії.** Крилошанин М. Пакиж відказав ся від управи львівским міским деканатом і на его місце установлено деканом крил. Льва Туркевича.

— **Вісти з Еп. Перем.** В пропозицию приняті: на Честний оо.: Франц Щепкович, Лев Саламон, Григ. Каровець, Алекс. Ґоцкий і Пет. Яросевич; на Прелуки оо. Ант. Клачиньский і Мих. Тимчишин; на Миспову, оо.: Алек. Сїлецкий, Ів. Лисикевич, Дион. Гичко, Вол. Дуркот, Вол. Гойдиш, Пет. Ясеницкий, Пет. Підлящецкий, Ів. Фекула, Алек. Дуркот, Стеф. Тарнович, Юр. Ґенсьорский і Ів. Гринь; на Маковиско оо.: Теод. Мерена, Корн. Грушкевич, Ів. Кузїв, Илия Маковей, Ів. Підлящецкий, Ігн. Калужняцкий, Ник. Крайчик, Мих. Дигдалевич, Брон. Ґоцкий, Ів. Дуцько, Лев Пясецкий, Ів. Прокоп. Вол. Гойдиш, Ів. Ольшаньский, Ілляр. Паньковский, Ем. Федевич, Ів. Шумелда, Лев Набак, Мих. Феняк, Ів. Ковальский, Мих. Наклович, Пет. Гарасимчук і Дион. Домбровский; на Лошінку о. Пет. Крупский; на Боднарку оо.: Ів. Фекула, Ант. Клачиньский і Алек. Говда; на Нагірці оо.; Лев. Пясецкий, Ілляр. Паньковский і Лев Набак. — Відпустку для покріпленя здоровля дістали оо.: Петро Витошиньский на шість неділь і Мих. Демцьо на чотири неділї. — Завідательства одержали оо. Йосиф Каранович в Цетулї і Мих. Тимчишин в Лімній (дек. добромильского).

— **Вісти із станиславівскої епархії.** О. Петро Шанковский з Коничинець одержав крилошанські відзнаки. — О. Йос. Бурачиньский зрезиґновав з презенти на Сажавку, наслїдом чого приняті в пропозицию на тоту парохію: оо. 1) Іван Ґлїбовицкий, з Качики, 2) Ізид. Бобикевич із Сучави, 3) І. Ґлиньский з Озерян, 4) Ник. Смалько з Брустур, 5) Мих. Садовский з Молоткова, 6) Мих. Бабяк з Тумира, 7) Йос. Кисїлевский з Рожнева, 8) Конст. Мудрак з Хриплина, 9) Евг. Данилович з Радовець, 10) І. Велигорский з Іваня зол., 11) Ал. Базилевич з Сажавки, 12) Іван Ульваньский з Суходола і 13) Мих. Сїмович з Черновець. — На парохію Бурдяковцї приняті в пропозициї оо.: Теод. Меленевич з Колиндян, Іван Лабій з Чорноконець, Іван Ульваньский з Суходола, Антоном Левицкий з Лосяча і Ір. Луцик з Бурдяковець. — Намісництво назначило на один рік дотацию для прив. сотрудників в Угорниках, Ляхівцях, Росохачу і Соколівцї коло Косова. Консистория віднесла ся да намісництва в справі визначеня дотациї для прив. сотрудників в парохіях: Олена, товмацкого дек. і Тисьменичани (на три роки), Річка, Ямниця, Княждвір і Гвіздь на один рік. — Конкурсовий іспит зложили оо. Евг. Данилович, Волод. Давидович, Мих. Дейницкий, Волод. Добряньский, Дим. Дворяшин, І. Вигнаньский, Ант. Гервич, Зенон Карилович, Юл. Козловский, Андр. Стрільчик, Апол. Сїмович і Йос. Фльорчук.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

„Після оголошеня, уміщеного в ґазеті Віденській (Wiener Zeitung) буде роздане в дорозї оферти виконанє робіт земних, шутрованє і робіт пазземних, до того також будинків і огороженє на гасшевий просторони Клаґенфурт-Розенбахталь, лїнії зелїзниць державних Клаґенфурт (Вільлях, Горициа-Трієст).

Оферти буде принимати найпізнїйше до 4. серпня 1903, 12 година в полудне ц. к. Дирекция будови зелїзниць державних у Відни VI Ґумпендорферштрассе 10. Услівя і плани можна переглянути в згаданій Дирекциї і в ц. к. Управі будови зелїзниць в Клаґенфуртї."

Дня 22. червня с. р. отворено в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць державних в Празї електричну зелїзницю локальну Табор-Бехин зі стациями: Табор, Мальшіц, Слап, Судомеріц-Черніц і Бехин і перестанками Горки коло Табора, Ценков, Тшебелїце, Вшехлап-Дудов, Смолин і Безерадіц.

Стациї уряджено для руху загального, а перестанки тілько для руху особового і пакункового.

За їзду з перестанків оплачує ся належитість кондукторам в поїздах, а за пакунки в стациях відбору.

Дня 10. липня с. р. отвирає ся в окрузї ц. к Дирекциї зелїзниць держ. в Кракові на шляху Орлів Тарнів поміж стациями Шухів і Ловчівок-Плесна перестанок особовий „Ловчів" для руху особового і пакункового, як також для обмеженого надавани посилок звичайних.

Вілети їзди буде ся видавати на перестанку, а належитість за пакунки буде ся оплачувати в стациї відбору.

Від 15. липня с. р. обовязувати буде новий розклад їзди на шляхах Львів-Рава руска і Рава руска-Сокаль.

Після того нового розкладу їзди будуть переходити поміж Львовом і Сокалем в місце дотеперішних ч. 2253/951 і 952/2254 поїзди особові ч. 2213,913 і 914/2214. Поїзд ч. 2213 913 буде відходити зі Львова о год. 7·05 вечером а приходити до Сокаля о год. 12·20 в ночи. Поїзд ч 914/2214 буде відходити о год. 1·30 в ночи. а приходити до Львова о год. 6·50 рано.

Нові поїзди ч. 918 і 914 на шляху Рава руска Сокаль будуть ся лучити в Равї рускій з дотеперішними поїздами ч. 913 і 911 на шляху Ярослав-Рава руска і при тих поїздах буде переходити і дальше прямо поміж Ярославом а Сокалем, згляднo на відворот, один віз особовий з переділами I. і II. кляси.

Рівночасно змінило ся розклад їзди поїздів локальних ч. 2255 і 2256 переходячих в лїтнім сезонї від 17. мая до 15. вересня поміж Львовом а Брюховичами. Поїзд ч. 2255 буде відходити зі Львова о год. 7·05 рано а приходити до Брюхович о год. 7·28 рано, а поїзд ч. 2256 буде відходити з Брюхович о год. 7.43 рано, а приходити до Львова о год. 8·05 рано.

Подрібний розклад їзди сих поїздів подано в осібних оголошеннях.

Дотичні додатки до стїнних і кишенених розкладів їзди можна дістати за оказанєм тих розкладів в касах стацийних, в бюрі інформацийнім і в головній касї дирекцийній ул. Красїцких ч. 5.

Примінене штучних навозів при осїнній сїйбі! Кождa рослина вимагає ще окрім води, щоби потрібні для її удержаня поживні средства, як фосфоровий квас, потас, азот і вапня находили ся в земли в достаточній скількости. Численними досьвідами доказано, що розвій рослин подібно як і звірят є слабий, скоро не дістають поживних средств в більшій скількости і в стані легко стравнім. Кождому навіть негосподареви звісно добре, що теля сильнїйше та скорше розвине ся, коли его відживляти здоровим та сьвіжим коровячим молоком, ніж молоком розпущеним водою. За малий засіб поживних средств в земли спричиняє некорисні та нелевні збори з ґрунтів, що потрібують сильного навожена, а які у нас стрічаємо на кождім кроцї. Загально старають ся тепер побудити рослини, щоби принимали поживні средства, а що за тим іде, щоби сильнїйше розвивали ся при помочи природних і штучних навозів, не тямлячи, що ті средства треба подати їм в стані легко стравнім. Звертаємо пильну увагу господарів на се, що саме при осїнній сїйбі треба землю сильно навозити, щоби осягнути успішний збір. Тому поручаємо, в доповненю до обірника або як навіз сам для себе, уживати жужлевої мучки Томаса в сполуцї з каінітом та хілїйською салїтрою, щоби запевнити як найлїпше і найвиспе жниво. До осїнної сїйби поручаємо ужити на один гектар 6—800 кґ. жужлевої мучки Томаса, менше більше рівну скількість каїніту або 200—250 кґр. 40% потасової соли на тяжкі ґрунта і вкінци 150—200 кґ. хілїйскої салїтри. При ужитю обірника вистане половина тих скількостий.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на україньско-руску бурсу в Новім Санчи!

Оповіщенє.

Видїл руского Педаґоґічного Товариства подає Родимцям милу вість що на загальне бажанє отвирає з початком нового року шкільного крім дотеперішного таного женьского інститута св. Ольги (в котрім міститься 40 учениць) — ще і другий інститут для дівчат за звичайною оплатою.

Потреба такого закладу давалась у Львові від довшого часу відчувати. Кождого року можна було почути нарікання родичів, що приїхавши з доньками у Львів надармо глядали примішеня для них в відповіднім рускім домі. Можна надіятись, що та потреба ще зможе ся в виду зростаючої фреквенциї женьскої молодіжи, — а то з причини отворена в нашім місті всїх рускихшкіл женьских (4 клясової школи людової, 5 клясової видїлової і учительскої семинарнї), котрі дадуть дівчатам не тілько образованє, але і запевнять многим з них удержанє на будуче. Також і сам Львів мусить притягати молодіж в більшій мірі, бо кождe більше місто причиняєсь вже само собою до більшого єї образованя і вироблена у неї ширшого сьвітогляду.

Так хочемо прийти нашим Родимцям в поміч і сотворити для наших рускихдівчат привт, в котрім найшли би здорову науку, красне вихованє, материньску опіку, і живучи в рускім домі і з рускими товаришками чулись мов би в своїй родинї, в своїй рідній хатї.

Ми віддаємо ведене нашого закладу одній поважаній і інтелїґентній пані, котра будучи Львовянкою провела також значну часть свого житя на селї, — отже знає і потребу родинного сїльского житя і заразом вимоги нинїшного сьвіта, і зможе дати дівчатам таке ведене і вихованє, якого нинїшні часи від них жадають. Для наукової части буде придана сїй пані до помочи фахова і кваліфікована учителька. В такий спосіб, сподїємо ся, зможемо відповісти вимогам наших Родимців. Для лїпшого ведени закладу приймаємо лиш не велике число учениць, найбільше 15, — а для вчасного упорядкованя всего просимо рефлектуючих родичів зголосити сь до 25 л. липня с. р.

Услівя для принятя дівчат слїдуючі: 1) Місячна платня виносить 50 К з гори (без потручена за виїзд на сьвята і под.), з одноразовим додатком 2 К виносового, 6 К за з'ужите меблїв, і місячної 1 К за праня. Лиш в деяких случаях і о скілько стане місця може бути плата знижена до 44 К. 2) Кандидатка має посїдати достаточне біле, постїль, власне зелїзне ліжко і шафку (сї послїдні по можности одностійні з другими в закладї).

Науку будуть побирати ученицї в публичних школах. О науку історії, літератури і сьпіву постарає сь сам заклад. Науку музики буде уділяти осібна учителька — за осібною нагородою.

Зголошеня належить приспілати до п. Марії Білецкої у Львові (ул. св. Софії ч. 9, а).

Просимо поспішити зі зголошеннями, — бо по занятю місць мусїли би ми і найлїпшим нашим другам відказати.

Від видїлу Руского педаґоґічного Товариства у Львові.

Видїл Товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях розписує сим конкурс на принятє учеників до маючого ся утворити інтернату „Шкільної Помочи“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів „Шкільної Помочи“. До подання треба долучити: 1) метрику хрещення, 2) свідоцтво шкільне з послїдного курсу, 3) декларацию що-до місячної оплати, котра виносить 40 К, платних з гори в перших днях місяця, 4) хто не є членом Товариства — 2 К 40 с. яко річну вкладку.

Всякі подання треба посилати до Видїлу „Шкільної Помочи“ в Чернівцях, на руки секрет. о. А. Левицького, ул. Мясница ч. 3.

Приняті до інтернату ученики мають виказати ся, що мають 6 пар біля, 6 ручників, 12 хустинок до носа, сїнник, ковдру, подушку, 4 простирала, 2 пошевки і коц до накриванє ліжка. Всї ті річи мають бути значені і списані. З одїжи мають мати: 2 пари обуви, одно убранє зимове і одно лїтне.

На пранє біля треба складати 1 К місячно.

Желаючі одержати відповідь на своє прошенє зволять долучити картку кореспонденційну з докладною адресою.

Приняті ученики мають ся появити в інтернатї не скорше як 3. л. вересня пополудни.

Подання треба надсилати найдальше до 17. л. липня с. р.

Від Видїлу „Шкільної Помочи“ в Чернівцях.

—

Родичі, котрі би потребували доброго ученика для товариства або (за малим винагородженєм) до науки дїтей в часї вакацийнім зволять зараз віднести ся до мене. Богато бідних учеників потребує помочи. Родимцї, дайте їм хоч на час вакацій добрий притулок. Могуть також приготовлювати до шкіл сїльских дїтий та учити сьпіву.— *о. К. Кульчицкий*, Підпечари п. Тисьменица.

—

З слїдуючим шкільним роком буде отворена в Станиславові „Дївоча Бурса“ під доброю опікою. Місячна оплата 20 К. Зголошенє приспілати належить найдальше до 15. серпня на адресу: *Антонїя Кульчицка*, Підпечари п. Тисьменица.

—

Видїл „Товариства Руских Женщин“ в Станиславові приймає на слїдуючий рік шкільний до свого Інституту при ул. Казимирівскій 25 учениць. Кромі вигідного помешканя, доброго удержаня, родительскої опіки і помочи в наукаx (осібною кваліфікованою учителькою) дістають вихованицї в Інституті науку рускої історії і літератури (Вп. проф. Рибчук), сьпіву (Вп. проф. Якубович) і гімнастики. Довша практика в сім найдавнїйшім Інституті, щирий нагляд видїлу, настоятельки і учителїв як також здорове помешканє з огородом дають родичам повну запоруку доброго, релїгійного і патріотичного вихованя їх дочок. Місячна оплата виносить 40 корон з гори, для сиріт і сестер Видїл оплату знижає. За науку гри на фортепянї (фортепян Товариства) місячно 10 кор., за науку танців 12 К за цїлий сезон. Всякі інформациї подасть видїл відворотною почтою. Зголошенє належить вносити на руки п. Антонії Кульчицкої в Підпечарах п. Тисьменица найдальше до 15 серпня с. р.

Станиславів дня 1 липня 1903.

Видїл.

— **Видїл т-ва Педагогічного** просить руску суспільність, щоби численно вписувалась в члени т-ва, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату **на „Учитель“** і „Дзвінок“ і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алиськевича, ул. Кльоновича число 7.

Надіслане.

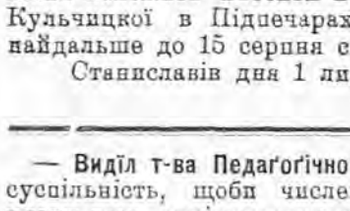
ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 425 8—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицина ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 14 липня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшеница* стара 7·75 до 7·90 а на термін 7·— до 7·25, *Жито* старе 6.10 до 6·20 а на термін 5·— до 5·25, *овес* оброчний старий 5·70 до 6·10 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·75 а броварний 5·— до 5·50, *рїпак* 9·50 до 10·— *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·50 до 9·— *вика* 4·50 до 4·75, *насїнє льняне* —·— до —·— *насїнє конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·— до 5·25, *гречка* 6 50 до 6·75, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова —·— до —·—, *хміль* (за 56 кільо) —·— до —·—, *конюшина* червона 50·— до 65·—, біла 45·— до 75·—, шведска 55·— до 70.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 35·50 до 36·20.

Курс Львівский

в дня 14 н. ст. Липня 1903.

	Плат.	Жад.
Акциї за штуку без купона.		
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	585 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земск. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Земск. Львів.-Чернов.-Ясск по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виьос. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. ньос. 50 л.	100 7	101 40
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 70	— —
„ краєвого 4½% а. в. ньос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. ньос. в 57 л.	88 75	93 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) .	98 2[illegible]	— —
„ „ 4% ньос. в 41½ л.	98 40	— —
„ „ 4% ньос. в 56 л.	98 80	99 —
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 70	100 40
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 80	97 —
„ „ 4½% 4-ок емісиї.	101 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Краков. по 20 зр. (40 л.) .	75 —	81 —
Міста Станиславова „ „ .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 4[illegible]
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок німецких	117 10	117 80

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рящева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Равы і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Яворова: 7 40, 1 25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рящева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9 20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Равы рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Яворова: 9 15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5 50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. після середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Красіцких ч. 5. 6

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

у Львові ринок ч. 10

видало новий наклад друків

I. Друки правничі:

1.	Позов в справах дрібних	лібра по 25	кр.
2.	Контракт купна і продажи	І. лїб. по 40	„
3.	„ „ „	II. „ по 40	„
4.	„ „ „	III. „ по 40	„
5.	Повноможа	по 40	„
6.	Подання о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г) лібра	по 40	„
7.	Написы до подань о интабуляцию лїб.	по 20	„

II. Друки для кас позичкових:

8.	Дневникъ касовий	лібра по 40	„
9.	Книга довжників	„ „ 40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„ 2·—	„
11.	Скрипт довжний	„ „ 1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.)	„ „ 3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова	лібра по 40	„
14.	Книжка касова	„ „ 40	„

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

15.	Спис членів	лібра по 40	„
16.	Грамоты членьскі читалень „Просьвіти“ примірник	по 2	„

За опаковане і оплату почти дочисляє ся наде житість осібно.

Вдовиця по священику глядає місця до заряду дому у вдівця або нежонатого. Ближші услівя: Ворковска poste restante Перемишль 448 1 3

Морелі (априкози) знаменити, сьвіжо рвані висилає в кошиках 5 кґ. franco за послїплатою по К 3·30 сот. *Е. Казванівна*, властителька городу, Залїщики. 433 1—2

Панна з провінциї з укінченою II кл. видїловою глядає місця бони, учительки до початкових наук від I—IV кл. або до товариства. Ласкаві зголошенє до Адмінїстрациї „Дїла“ під адресою: „Праця“ 1245. 449 1—3

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою, глядає лекциї на час ферий і пізнїйше. Адрес: Ц. Д. в Яворові, почта в місци.

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою) глядає лекциї на час ферий і на пізнїйше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци.

Фортепян короткий Bösendorfera, концертовий, коштував 1000 зр. продам дешево. Академічна 8 — I поверх офіцини. 77 1—1

Семинаристка пошукує лекциї на село від 15 с. м. Зголошуватись прошу на адресу: П. Воцюрків в Слободїцї гор. п. Монастириска. 433 2—3

Великі. вибирані, гарні морелї до вареня висилає в 5 килевих почтових коробках, дуже старанно опаковані по 3 к. 72 сот. *franco*. A. Hoffman, Nyiregyhaza, Ungarn. 426 5—10

Дві кімнати з садом над Прутом до винаймленя на час вакацій близько чатиного лїса під адресою З. Матковский управ. школи в Зарічу п. Делятин. 428 2—3

Пошукуєсь сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A. 412 4—10

Кожда жінка і кождий поступовий мужчина рішучо повинні мати книжку п. з. **„Жінки суспільне становиско і еї еспосібности“** проф. Доделя задля еї нового і цїкавого змісту, а тим більше, що она не стратить ніколи на вартости. Набути еї можна за присланєм 1·10 К, під адресою: *М. Фаст, Перемишль, Добромильска 15.* 418 4—4

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против взаємного здоровля, як неспробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 168 27 12

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкненя місячні 2	„ „	5	„
Инвентар довжників	„ „	5	„
„ вкладників	„ „	5	„
„ уділів	„ „	5	„
Книга годовна	„ „	10	„
„ ліквідацийна	„ „	10	„
„ вкладок щадн.	„ „	10	„
„ уділів членьок	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„ „	10	„
Зголошенє о позичку шт.	„	2	„
Виказ уморення позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Др Денис Сас Яминьский

адвокат краєвий в Раві рускій

по тяжкій і довгій слабости, принявши св. Тайни упокоїв ся дня 13 липня 1903 в 57 році житя.

Тяжко опечалена жена з дїтьми і родиною запрошує приятелїв і знакомих покійника на похорон, який відбуде ся дня 2 (15) липня 1903 о 4 год. по полудни з дому при улици Унії Любельскій ч. 11 А на личаківский цвинтар до родинного гробу.

Заупокійне Богослуженє відбуде ся в четвер дня 3 (16) липня 1903 о 9 год. в церкві Успенія Пр. Д. Б. „Concordia“ А. Курковский, ул. Собіского 0 451

Одинокий в Стрию найбільший, найвигіднїйший і найблизше в місті положений

Льокаль на торговлю корінну

з реставрациєю або комнатою до снїдань в будинку Народного Дому від 1-го падолиста 1903 есть до винаймленя. Реставратор буде мати виключне право держати буфет на всїх вечерках і балях відбуваючих ся в сали Народного Дому. Льокаль положений в центральній точцї міста, без конкуренциї, — другої реставрациї в місті нема. Ближші відомости в Дирекциї Народного Дому в Стрию або в канцелярії адв. Д-ра Олесницкого. 450 1—3

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 191—?

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Пуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна туби 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Складати ві Львові: Аптики П Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Вевюрский. Торговлї і дротуерні: Народна Торговля (ві Львові і ві всїх своїх філіях), І. Бромильский, А. Бекков, Лянґ і Підярский. 364 18—30

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві середу 15 липня 1903.

Велике незвичайне представленє.

Бенефіс братів The Worthley,

славних воздушних гімнастиків, котрі на своїм почеснім вечері виконають незвичайні, оригінальні продукциї. — Також виступ всїх артистів і артисток.

Приготовляє ся: **Фестин в Мадритї** або **Борба биків в Ішпанії.**

В Четвер 16 липня — **Велике представленє.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 468 1—?

Дирекция цирку глядає в цїли купна молодих расових коней з білими гривами і білими хвостами.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виемігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуюче оголошенє, заким ся в дорогу пустять.

З Америки **кождий доносить своїм краянам Їдьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджея велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрaвляємо їх впрост до себе без пересїдання в возї 3-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин коли ся не підпало після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 23—?

Центральне бюро оголошень дневників і університ. реклями

АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13

(толєфон 2432)

приймає передплату на оголошенє на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовленя на виконанє: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. первородних артистів. Уділюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір в фабр. Черняньской, З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 146. Львів, Середа 2 (15) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Ганемана ч. 9; К Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сї місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Вдовин і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Вороняче краканє.

Головним арґументом, якого вороги руского народу вживали для оправданя насильств і безправств, доконаних на страйкуючих селянах в часї торічних жнив, було, що страйк півмілїонової маси руских селян мав мотиви і цїли полїтичні та затим не випливав природно з економічних обставин. Сего арґументу вживала вся польска преса та виводили его також польскі посли в парляментї і в соймі. І хоч арґумент сей нїяким робом не в силї оправдати ломаня законів та террору супротив селян-страйкарів, бо по перше економічні причини страйку зливали ся у нас нерозлучно з полїтичними — по друге навіть в разї виключно полїтичного характеру страйк остав законом дозволеною отже і леґальною формою борби, то все таки войовано сим арґументом, намагаючи ся загіпнотизувати ним публичну опінію та затьмити ей суд про насильства, доконані на страйкуючих селянах і їх дорадниках з позаселяньскої сфери. І можна сказати, що польско-паньским верховодам їх тактика о стілько повела ся, що навіть дехто з социяльних демократів в цілях антинаціональних і конкуренційних дав ся зловити на неї та доказував, мовто причиною антистрайкового террору була полїтично-національна закраска страйку.

В виду того, та бажаючи ворогам руского народу і всїм сьвідомим чи несьвідомим їх помічникам вирвати раз на все з рук сей, лише в Галичинї можливий арґумент, великий „Народний З'їзд", що відбув ся в грудни м. р., як і тїснїйший „Народний З'їзд" з мая с. р., постановили, що орґанїзованє страйків признає ся потрібним там, де сего вимагають економічні обставини і де страйк в сих обставинах находить своє економічне оправданє — мимоходом скажемо, що в цілій майже рускій части Галичини зарібні відносини на селї сего роду, що загальний страйк всїх східногалицких селян був би цїлком оправданим і потрібним — та що руска інтелїґенция обовязана спішити страйкуючим селянам з підмогою і порадою, аби страйк, в разї его вибуху, вдержати в законних межах та охоронити страйкарів-селян від некорисних наслїдків переступленя сих меж. По думцї тих своїх ухвал поручив „Народний З'їзд" поступати і „Народному Комітетови" та всїм народним орґанїзациям в цїлім нашім краю. Відповідно до сего обговорювала справу страйкову і наша преса, а і найновійша страйкова брошура п. Л. Цегельского під загол. „Страйкові права" теж говорить лише про страйк з економічних мотивів і для економічних цїлий, именно для вибореня селянам людскої плати за їх керваву працю, і в найспокійнїйший спосіб вияснює селянам закони, дотикаючі страйку і справ, злучених зі страйком.

Таке становище цїлого народного сторонництва як і нашої преси не здержало однак польскої преси від того, щоби — як минулого року в самим початком страйків, — так і тепер, заздалегідь не зачати накликуваня до антистрайкових репресалїй!

Dziennik Polski, передна сторожа польского русиноїдства, помістив вже скажену статю, затитуловану бомбастично „Groźna chwila", в котрій алярмуючим стилем пише, будь-то по селах Поділя і Покутя розбігли ся знову українські аґітатори і вже розкинули „мендзи цемних хлопуф", нї менше нї більше, як 15.000 еґземплярів брошури „п. Цеґлїньского" (має бути: Цегельского), підбурюючої нїбито до страйконаня, будь-то п. Цегельский їздить по краю „ржекомо яко люстратор філїй Т—а „Просьвіти", та будь-то крім того їздив по селах „ґорлївє" п. Петрицкий. Дальше Dziennik Polski денунциює читальнї „Просьвіти", пишучи, будь-то „аґітатори громадять селян по читальнях „Просьвіти" і правлять їм несотворені річи про властителїв більших посїлостий і загалом про Поляків." Dziennik Polski подає навіть, що десь-там в бережаньскім чи городенсцкім повітї по читальнях „Просьвіти" крутять ся якісь „три панки" і „роздають брошури, підбурюючі до страйку" і т. д., тілько не каже, де се було, коли, хто і як.

Вкінци на основі таких „даних", сфабрикованих в редакциї таки самого Dziennik'a, виводить він таке: „Аґітация по читальнях „Просьвіти" звертає ся вже не тілько проти двірских обшарів, але взагалї проти всїх Поляків — а заразом хлопи стають до високої степени роздратовані. Супроти сего легко виставити собі невиносиме положенє Поляків, замешкалих на Сходї, а особливо по селах і малих місточках. Скажемо отверто, що они живуть в безнастаннім зденервованю і трівозї о власну екзистенцию, а навіть о житє... Отже повторяє ся найдокладнїйше та сама ситуация, якої сьвідками ми були о сїй порі минулого року. Орґани власти безпоречно, як минулого року, виступлять з інтервенциєю в хвилї, коли несупокої вже вибухнуть і найдуть ся corpora delicti в жертвах страйку. Не сумнїваємо ся також, що властям не бракне ані енерґії, ані сили, щоби здавити вибух темноти і злочину, а винних покарати примірно.

Як бачимо, Dziennik Polski з такою самою піною на устах, як минулого року накликує вже наперед до ужитя сили і насильства против страйкарів. При тім Dziennik нї трохи не хоче признати право голодного руского хлопа на страйкованє, але заздалегідь — видумуючи факти і безлично брешучи що-до читалень „Просьвіти" — вже репетує, будь-то на Руси готовить ся мало-що не різня всїх Поляків без розбору, і на тій основі накликує власти до провокуючих репресалїй.

Польским русиноїдам — видко — все одно, з яких мотивів і в яких цїлях руский хлоп страйкує і, хоч наше сторонництво заздалегідь застерігає економічний характер евентуального страйку (не для райтеради але для доказу, що ся зміна репресий не здержить) се нї трохи не здержує їх від готовленя такої самої нагінки на страйкарів, як се було минулого року.

Сконфісковано.

Сконфісковано.

Воронячого краканя Dziennik-iв polsk-их і накликуваня до насильств руский нарід зглядно селяньство не убоїть ся і знаючи свою долю та корисні наслїдки солїдарного а добре веденого страйку певне стане, де треба, до боротьби о лїпші услівя свого материального а з тим і культурного істнованя

Сконфісковано.

Гріх, що кличе о месть до неба.

[Письмо з Равщини].

В Щевинни (розумїє ся равского повіту) в обшарником Мечислав Левандовскі. У него там така плата за рільні роботи: косар в сїнокоси 28 кр. за день о 14 годинах тяжкої працї; косар вівса або ячменю 40 кр.; сушильник, громадїльник або жнець 28 кр., женщина 25 кр. Хто возьме ризу (= 5 морґів) вівса скосити, згромадити, звязати і зложити в полукіпки, дістає за се 4 зр. А на оброблене такої ризи вівса потрібно 8—12 косарів по 80 кр. (так пани платять мазурам!), то се чинить 8 зр., а 15 громадїльників по 40 кр., то вийде на 6 зр. отже разом 14 зр. коштує роботи селянина, з котру Левандовскі платить лише 4 зр.! — Часто бідного селянина в зимі припре нужда. Сю обставину визискує Левандовскі в сей спосіб, що дає такому селянинови 4 зр на відробок лїтом. А відробок се не абиякий, бо селянин мусить відробити в лїті аж 30 днїв, від 7. годинн рано до пола 9. годину вечером; отже день виходить по 13 кр.! — До того в щевицкім дворі вимагає ся деяким робітникам не щоденно, але аж за тиждень, за два; тогди економ позволяє собі ще й обривати робітникам по дневи або й по кілька днїв. Ось Юстина Возячко прийшла до щевицкого двора по гроші за денні роботи, які виконали ей дїти на двірскім ланї. Економ, чи властиво его синок касиер, заперечив їй три днї роботи. А коли Юстина енерґічно упімнула ся о своє то за се удостоїла ся від него **удару в лице**! Справа опинила ся в угнівскім суді, де зраданий касиерчик дістав три тижднї арешту.

Ще один примір ославлених „патриярхальних стосунків помандзи польскім двірком а влосьцянамі". В Старих в дїдичем Станїслав Бялоскурскі. Позаяк громадяне сего села або зовсїм не мають або дуже мало лесенько мають сїножатий, то сей дїдич ізза того тягне величезні зиски з селян. Він вилучив зі своїх сїножатий 280 морґів що найлїпших сїножатий, поділив на по два морґи і винаймає їх громадянам. Хто хоче таку дво-морґову паньску сїножать косити собі на сїно, то обовязаний дати дїдичеви такі рільні роботи: 1) двох косарів, за котрих дїдич числить по 30 кр.; 2) двох громадїльників по 20 кр.; 3) нажати 5 кіп жита або пшениці по 20 кр.; 4) накопати 3 кірці картофель по 10 кр.; 5) день рала або воженя обірнику (=пара коний, віз і хлоп!) по цїні 40 кр; 5) таксу 5 зр. Коли селянин траву викосить і висушить, то ще не сьміє сїна забрати собі до дому іно мусить его зложити в стіжок на сїножати, аж доки всего не відробить і не заплатить такси. Коли селянин вже все відробив і таксу заплатив, то ще мусить іти до двора викупляти своє сїно, именно мусить принести 7 кґ. свого жита-зерна і дати 10 кр.; аж тепер свобідно сїно забрати домів, що дїє ся звичайно зимою, коли вже земля добре замерзне, бо сїножати чисті мокляки. Коли, борони Боже, селянин не відробить чого за сїножать, то тогди мусить заплатити за роботи подвійну цїну, отже: за косарів по 60 кр., за громадїльників по 40 кр., за копи збіжа по 40 кр; за кірці картофель по 20 кр., за день рала 80 кр.! Власна-ж робота селянина коло сего „вельможного" сїна [на винаннятій від пана сїножати] така: 1) чотири косарі по 1 зр., разом 4 зр. [селянин платить косареви по 50 кр. і дає тричі їсти в цїні найменче других 50 кр.!); 2) десять сушильників по 40 кр., разом 4 зр; 3) траву чи сїно позносити і зложити в стіжок коштує 4 зр. і 4) привести домів 1 зр. Та коби то ще було яке сїно, а то сама різуха, скрипій і вовчок; як перетре ся то можна вживати за товчений цинамон... Бував его три візки, а зимою двоє саний. Якби се сїно продав, то міг би дістати до 20 зр., коли тимчасом дїдич Білоскурскі нельми „добри" для громадян, бо поробив собі дороги через громадскі поля, пасовиска і лїс, їздить безборонно, куда хоче, і за те громадяне не мають куди перевезти своєї працї-кервавиці, а коли хочуть перевезти паньскими дорогами, то за один раз переїзду мусять дати день роботи Якже-ж кого зловить за невідробленый переїзд, або як зловить селяньску худобу на своїм то дасть ся добре в знаки. Ось пр. одному селянинови займив трох коний то той селянин мусїв одного коня випросити на волю і продати его, щоби тамтих двох викупити!

Та най буде ще один примір. В Корчеві в посесором Болеслав Каплїньскі. Він платить за день роботи від 7. годинн рано до пола 9. годину вечером косареви по 30 кр., сушильникови або громадїльникови або женцеви чи мущинї чи женщинї 20 кр.; погоничеви 12 кр., плугаторови 16—20 кр; возильникови (=пара коний, віз і хлоп!) Збіжа або картофель 80 кр. За те бере за пасовиско від селяньскої штуки по 6 зр. Морґ найлїпшої сїножати до скошеня дає на відробок в квоті 18 зр. Селянин обовязаний панови за той морґ: доставити 8 косарів, нажати 10 кіп збіжа, навязати 10 кіп вівса або ячменю, накопати 8 скринь (ґар) картофель [пан числить в ґарі 5 кірців, а властиво в 7—8 кірців!), проче відробити погоничем або плугатором або иншою роботою.

Таких примірів в Равщинї майже щосело. Нас дивує лише, чому наш селянин дає ся так тяжко визискувати! Адже-ж богатший господар-селянин, таки під боком двора, далеко більше платить зарібникови, бо приміром: косареви дає за день 1 кор. і тричі їсти, отже разом що-найменше 2 кор.; женцеви дає 30 кр і тричі їсти, а се вийде на 80 кр.; і так у всїх роботах! А тимчасом наведені обшарники так безпардонно визискують працю селян та ще чванять ся перед сьвітом, називаючи се „патриярхальними стосунками", а воно властиво є гріхом, що кличе о месть до неба!

Непорожний.

Каляй.

Бенїямін Каляй, іменований дня 4 червня 1882 р. міністром спільних фінансів і адміністратором Босни і Герцоґовини, зазначив ся в історії Австрії лише яко „цивілїзатор" окупованих країв, бо яко міністер спільних фінансів, не мав просто нїякого занятя і не потребував напружати свого ума. Цїлю місії Каляя в окупованих краях було головно витворене з сербского народу Босни і Герцоґовини нової, з черги третої сербскої нациї. Окрім сербскої і хорватскої, мусїла витворити ся третя — босаньска нация. В тій цїли рядив Каляй окупованими краями через 21 лїт абсолютно, без надзору, не здаючи перед нїким справоздання нї рахунків, бо ті, котрі йому передали згадану місию, знали его дуже добре і мали до него повне довірє.

Безвзглядний, не перебираючий в средствах, запалений Мадяр, отже ворог всего що славяньске, старав ся передовсїм не допустити до того, аби в сербскім народї Босни пробудились національні почуваня сербскі, аби Боснак пізнав і зрозумів, що він є Сербом, членом народу, котрий має независиму державу, і то в найблизшім его сусїдстві. З цїлою перфідією політика без шкрупулїв Каляй використав для своїх цїлий передовсїм релїґійні антаґонїзми в тім славяньскім краю, в котрім Серби суть навіть магомеданцями. Каляй опер ся на сих маго-

меданьских Сербах і догоджував їм так, що їм під Австрією дїялось лїпше, як колись під Каліфом. Застривши чисто релїгійний антаґонїзм між магомеданьскими а православними Сербами, і протеґуючи Магомеданців. Каляй довів до того, що магомеданьским Сербам вибив з голови всяку гадку про сербску ірреденту. В той спосіб Каляй обезпечив Босну і Герцеґовину перед ґравітацією части сербского населення сих країв в напрямі сербского націоналізму чи навіть сербской держави.

Другим антисербским чинником був в руках Каляя католїцизм. При помочи католїцизму старавсь Каляй перемінити часть босаньских Сербів в Хорватів. В тій цїли розпочались між православним населенем окупованих країв сильна католицка пропаґанда, бо католицкі Серби зачисляють ся до Хорватів. Аби сю пропаґанду скріпити, аби дістати як найскорше і як найбільше католицких Сербів, т. є. Хорватів, Каляй зачав Босну кольонїзувати католицкими Славянами — Поляками і Русинами. Его план опертий був на слїдуючій конечности: Поляк, чи Русин мусить найдальше до другої ґенерації привяти язик населення, серед котрого осїв, т. є. язик сербский. Будучи католиком сей зсербщений Русин чи Поляк буде не Сербом, але Хорватом. Ось причина ласка вости босаньскої адмінїстрації для наших селян. Не охота наділення нашого бідного хлопа землею, але хорватизация окупованих країв нашим коштом, є причиною, що адмінїстрация Босни спроваджує там руских хлопів і наділяє їх землею. В тій самій цїли обсаджено майже всї уряди Босни і Герцеґовини католицкими Славянами.

Розколовши в той спосіб етноґрафічно сербску масу населення на індиферентну національно часть магомеданців, на Хорватів і останшу сербску часть православних, старавсь Каляй довести до національної мішанини, з котрої колись витворить ся трета сербска нация — привязана до Австро-Угорщини босаньска нация.

Офіцяльні і півофіцяльні дневники величають Каляя яко великого цивілїзатора краю, котрий розвинув там комунїкацию, шкільництво, торговлю, підвїс міста, улїпшив рільництво, зробив доступними копальнї, лїси і і. д. Опозицийна преса не признає сих заслуг, бо каже, що все те лише поверховний блїхтр, осягнений величезними вкладами, котрим результати не відповідають навіть в приближеню. Спроваджені кольонїсти дістають як найгірші землї і нїхто ними не журить ся. Більша половина заманених до Босни хлопів має тепер волочити ся по улицях Сараєва і від села до села о жебранім хлїбі, а місцеве селяньство зруйноване тим, що держава забрала всї громадскі землї і завела податкову систему, до котрої населене, виховане на турецких даннах, нїяк не могло нагнути ся. Зелїзницї і гостинцї, урядові доми і величаві готелї для урядників і туристів імпонують кождому, чужі купцї і промисловцї роблять інтереси, але православний народ босаньский гине в нужді.

Справи австрийскі.

Підпольна Хорватия.

Вчера по годинї 1 в ночи виконано в Загребі три динамітові атентати. Перша бомба експльодувала на Капітульній площи під брамою мешкання кановїка і посла о. Матунчица. Бомба експльодувала зі страшним грохотом, висадила браму каменицї і потоpшила всї шиби навіть в сусїдній каменицї епископа Карбача. Матунчіца, 80 лїтнього старця кусні шкла буквально засипали в ліжку. В годину пізнїйше динамітовий патрон експльодував в пивницї дому, в котрім є редакция урядового дневника Narodni Novine. Третий набій експльодував на площи Зрінїого, але не зробив нїякої шкоди. Жертв в людях не було нїяких. В містї панує неспокій, бо розійшлась вість, що з маґазинів будови зелїзницї украв хтось велику скількість динаміту. Боять ся нових атентатів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Промислові інспектори.

Відень. Wiener Ztg оголошує розпорядженє міністерства торговлї в порозуменю з міністерством внутрішних справ, котре краї Долитавщини дїлить на 31 округів для дїяльности промислових інспекторів. Галичину поділено на 3 округи.

Наслїдники Каляя.

Будапешт. Угорскі жерела вичисляють яко наслїдників Каляя: Люкача Гіеронїміого і Куена-Гедерваріого.

Проч з Римом!

Прага. Narodni Listy обкаловують ческих протестантских пасторів, що в часї торжества Гуса переговорювали з нїмецкими пасторами в цїли викликаня між ческим населенем руху „Проч з Римом! Дальші переговори ведуть ся в Літомерицях, а беруть в них участь Масарик і др. Герба, редактор Cas-y. Виконуючий комітет реалістів запевнює вість, що Масарик пропаґує в Чехії рух „Проч з Римом!“ Рівночасно комітет застерігає ся против надуживаня церкви в політичних, чи національних цїлях.

Угорска обструкция

Будапешт. Нині відбуде ся у посла Бараба ша нарада послів, котрі хочуть вести дальше обструкцию. Надіють ся, що в нараді возьме участь 20 послів. Провід обійме найстаршій посол в соймі, 87-лїтний Мадарас. Обструкциею буде управляти комітет зложений з 3 членів.

Борба з Нїмцями.

Берлин. Познаньска каса хорих виповіла занятє всїм нїмецким лїкарям, аптикарям, дроґеристам, бандажистам і т. д. з днем 1. жовтня, застерігаючи сї посади Полякам. Против сеї ухвали каси хорих маґістрат запротестував. Заряд каси відкличе ся до найвисшої інстанциї.

Недуга папи.

Рим. Сили папи поволи, але постійно упадають, хвилями тратить папа сьвідомість, жите поволи гасне. Смерть наступить здавсь в наслїдок параліжу серця. Кардинал-коморник Орелїя вже приготовив в Ватиканї все на случай евентуальної смерти папи. Кардинал Ґотті і Маккі отворять завіщане яке лежить в спальни папи і опечатають мешкане папи. Комнати для кардиналів котрі в Ватиканї будуть сидїти через 9 днїв вже також приготовані.

Балкан.

Білград. В поважних кругах кружать тут упорямі поголоски, о недалекій війнї болгарско-турецкій. З старої Сербії доносять, що коло Монастира появила ся ватага повстанців зложена з самих дївчат і жінок.

Білград. Після урядового виказу, на підставі котрого на 4500 мешканців припадає 1 посол, нова скупштина буде мати 159 послів. Досї було 130 послів.

НОВИНКИ.

— **З пашалика пана Дільца**, то є повіта гусятинского, пишуть нам: *Руский уряд* парохіяльний в С. одержав сими днями таке письмо: „L... Husiatyn... 1903. Do Wielebnego gr. kat. Urzędu parafialnego w S. Dowiaduję się że w diakówce na gr. kat. probostwie w S. znajduje się czytelnia „*Proświty*“ i że stowarzyszenie to używa tej części majątku beneficyalnego z jego obszczerbkiem na cele przeznaczeniu właściwemu obce. Rozporządzam przeto na podstawie § 38 ust. z 7/5 1874 Nr. 50 Dz. p. p. usunięcie czytelni z zajmowanych lokalnoś i i wzywam uprzejmie Wielebny gr. kat. Urząd parafialny, aby stosując się do niniejszego zarządzenia spowodował opróżnienie diakówki i oddał ją do właściwego użytku beneficyalnego *bezwarunkowo* do dni 3. C. k. Starosta *Dilz*.“ — Так ц. к. староста у східній Галичинї, в краю русвім, до руского уряду парохіяльного розпоряджає в „знаку польскім“!

Сконф!ковано.

Ц. к. староста адресує до уряду парохіяльного, щоби він викидав читальню „Просьвіти“ з дякївки, а не провірив наперед достотно, чи дякївка належить до дібр бенефіцияльних, чи може до братства церковного, а може до громади віроісповідної! При тім ще той ц. к. староста забуває, що бенефіцият має, яко ужитковець, сам диспонувати добрами бенефіцияльними майже нарівні з властителем, аби тільки того добра не нищив против натури річи (*salva rerum substantia*). Та се не обходить гусятинского ц. к. старосту!

Сконфісковано.

Схаменіть ся, будьте люде, бо лихо вам буде! — **Х. У.**

— **Польска гаката в шкільництві.** З Хирова пишуть нам з вчера: Нині закінчив ся у нас рік шкільний і приніс нам одну неспокійливанку. Именно на „завідомленях школьних“ з рубрикї релїгія написано руским дїтям: „релїгія *римска католицка* обрядку грецкого“. Так польскай гакатизм іде щораз дальше! Цїкава річ, що скаже на се наша еп. консистория в Перемишли? [Треба би їй показати такі сьвідоцтва! — *Ред.*] Треба ще й се знати, що в Хировї руский ученик чи ученицї не вміє по руски підписатися, але „Еще Польска не згінела“ вміє як Отченаш. В школї ані одного учителя-Русина, тілько Польки шовіністки. Тут школа немов той маринок, до котрого кидає ся руску дитину, щоби з него она вийшла польскою. Коли вже раз оно змінить ся?! Був Вобжиньский, настав Плажек, а полекші Русинам нема, усе йде до гіршого...

— **„Іскренно русскій патріот“ аґентом польской гакати.** З Гусятинщини пишуть нам про село Товстеньке. В Товстеньким есть пароxом о. В. Познаньский, щирий приклонник „Галичанина“ і „Русского Слова“, отже „маститий“ патріот, котрий всїх сих уживає, аби приподобати ся Полякам і польскій шляхті та може дати собою ще оден доказ, яку службу сповняють наші москвофільскі „нянчари“. В Томину неділю о. Познаньский проповідав про Іс. Христа а опісля нї сїло нї пало перейшов до Русинів і став кричати на редакторів руских ґазет, але лише тих, що торік прихильно писали про страйк, називаючи їх людьми без чести і серця. Відтак став о. П—ий жалувати тих людий, що читають такі ґазети, кажучи, що в них нема нї слова правди іно брехня і що дураком є, хто пише такі ґазети а ще більшим, хто їх читає, та що предплатника таких ґазет кривдять себе і своїх дїтий. От видите, каже, що „Свобода“, що то мин. року так вас заохочувала до страйку — та сама ґазета сего року відраджує страйкувати. Дальше став о. П—ий жалувати, що его парохіяни в мин. році зробили страйк, говорячи, що громада стратила через се звиш десять тисяч. Дальше кинув ся на аґітаторів, що торік орґанізовали страйки і плакав над тим, що тільки селян через них сидїло по криміналах, а тим пройдисьвітам нїчого не стало ся, бо завчасу повтїкали. Вкінци віззав, щоби не читати ґазет, бо вони ведуть народ в загибель, але щоби всюди його слухати і його радити ся. В тиждень пізнїйше загрозив з проповідниці, що коли би сего року вибух страйк, то він сам буде видавати комітетових і тих, котрі би за страйком аґітували. Так аґітує о. П—ий, проти „Україні“ а на користь панів, та его аґітация нїчого не поможе, тим більше, що о. П—ий розминає ся с правдою. І так селяни з Товстенького нїчого не стратили через страйк, як твердий о. П—ий — бо заробили в сусїдних селах, а стратив лиш двір і то звиш десять тисяч, бо в лїтї спроваднв був чотири жниварки і кількадесять

Максим Ґорький.

Гордовитий письменник.

Не добре, коли письменник має богато поклонників, не добре! Лиш болотним ростинам не шкодить надмірна вогкість, дубам треба її в міру. — Тут я розказую про одного молодого письменника, котрий по дорозї до своєї цїли несподївано заплутав ся в трясавину популярности, про се, як сьмішно і недоладно він поводив ся, наглитавшись мулу похвал, та що счинило ся з ним, коли від мрачних випарів слави закрутилась йому голова. Був се парень простодушний, та не зовсїм дурень, і визначав ся він від товаришів по ремеслу тим, що все був щиросердий і тому кождого дня сам собі суперечив. Жив він в краю, котрого література заживала всесьвітної слави, і коли почав спотикати ся о перші прояви популярности, то відніс ся до них з обуренем і подумав: „Чудно!.. в труби їм трублять — не чують, дудочка сьпівав—радують ся“.. Сей парень не був скромний, нї в якім разї нї! Та він знав свою вартість, ось в чім дїло... І ще він знав, що в його рідним краю нема народа — є лише публика, і що іменно публика видає літературні та инші репутациї, а народ живе своїм житем, письменниками гордує, вірить в чарівниці, працює гірко цїле житє, та все голодний, і всю літературу разом з иншими улюбленими штуками в догідну хвилю готов проміняти на *пригорщу муки*... Та хоч мій парень і твердо знав те все, однако чоловік він був, а до того всї письменники, навіть і мудрі— люди більше або менше обмежені. Він став помічати, що велика уважливість публики до його книжок приємна йому. Він став одержувати від читачів „облесні письма“... Один читач писав: „Талановитий“... Другий чорним по білому виводив: „Високо поважаний“... Якась читачка писала просто та щиро: „Серденько, спасибі!“ Немов писатель десь шовку на юпочку їй подарував. А один крамар, що торгував книгами, прислав письмо такого змісту:

В. П. Пане Письменнику!

Заінтересований, чому се публика так здорово купує Ваші високоповажані книжки, я їх прочитав, і в мене вилились низше слідуючі вірші:

Як підлї в болоті
В душі мій безсильній
Все мрії пропьівали
Про вольнее житє...
Цвили вони, та тихо
Цвили та разом вяли
І в мулї серця гнили...
І пахло страх погано...
Та ти мені вник в серце
Своїм горячим словом,
Мов іскрами осипав
Душі моєй темряву...
І запалав є страстю,
Зробив ся страх відважним
І нині гордо пахну
Як вуджена свиня...

З правдивим поважанем

Сила Коршунів.

І богато инших солодких доказів уважливости одержував мій письменник від публики. А чорт, вірний товариш письменника, підказував йому:

— Не жури ся, дурнику, адже се по заслугам тобі, не жури ся! Ти тепер для публики, як молода любка підтоптаному старикови. А також не привидай ся скромним, бо — „карась любить, щоби його смажили в сметанї“, а писатель, щоби його вудили в димі слави. Ха-ха-ха!

І ось мій парубійка став тишком-нишком висовувати ся на очи залюбленої в ньому публики. Бачить — плещуть вони. І став він до того гамору привикати, як пяниця до горівки, і стало йому без оплесків скучно жити, а разом з тим гордїти парень став..

Ось раз якось в людним місци гурма публики окружила його, приперла до стїна і плещучи в долонї, з признанем підгукувала: „Вра-вво!.. бра-вво!“... А він стояв перед юрбою, ласкаво усьміхаючись, і було йому так солодко, точнісїнько в патоцї варили... Перший раз бачив він публику в блискій віддали... І вмить стало йому нїяково перед нею, навіть моторошно видали ся йому, що сейчас возьмуть ся його лоскотати попід пахи, і в його голові заролись рїжні верозумні думки. Здавалось, що кождий з юрби, розглядуючи його, в думцї порівнує свої уха з ухами письменника, бажаючи точно означити, чиї довші. І мій парняга почув, що його уха ростуть, ростуть, достигають великаньских розмірів... А публика стоїть і кричить: „Вра-вво-о!“... Тоді в душі мого героя прокинув ся злощасний сумнїв, чи він приналежить сам до себе, і він подумав: „Вони уважають мене своєю власністю і ось-ось стануть бавити ся мною як опукою“... А чорт стояв коло него і лукаво усьміхав ся.

— Хе-хе-хе! Ади, ади!...

Глянув мій бідолашний парубійка і бачить: товпа з десятків зросла до сотень і всьо плеще в долоні. Стоять між нею образовані потомки Юди Іскаріота, Ігната Крамоли і всїх христопродавців, стоять лавою і теж плещуть йому. Очи публики, як сотні колючок, вп'ялили ся в груди мого героя і він глядїв збентежено на товпу і бачив: ось всї її лиця злили ся в одно велике, мрачне, рабске лице і на ньому не було очий, а лише два мутні пятна на їх місци і ніс на тому лици був довжезний як хобот у слоня.

— Дивн, — сказав чорт, хихикаючи злобно — проводирі витягнули їй ніс, та не запалили огня в її серци, і ось вона сліпа! І гляди-но, який у неї язик, гляди!

Перед очима мого героя ворухнули ся величезні, похітливі губи, відкриваючи глубоку, чорну яму. В глубинї сеї ями повертало ся якесь слизьке, коротке, товсте бовтало та із сопухом вигукувало: „Врав-во!“ Письменник в жаху закрив очи, чуючи, що його кудись втягають. Та коли їх відкрив, перед ним стояли люди, звичайненькі собі люди стояли перед ним густою лавою, їх лиця усьміхали ся, очи блимали як у вдоволених дітий, що узріли нову забавку, і всьо кругом него було просте, звичайне. Від тих осьміхів та ласкавих очий стало письменникови тепло, страх таяв в його серци і йому захотїло ся сказати що-небудь до публики, якесь сердечне слово. Він зітхнув, як міг глубоко і сказав, притискаючи руку до свого наполоханого серця:

— Панове!

— Браво!

— Тссс... тихо! Він хоче говорити.

— Панове! — сказав він — ваше признанє мило лоскоче менї серце. Я, бачить ся, розумію вас. Коли я був маленьким і чув військову музику, я, бувало, біг за нею і мене також занимала не так сама музика, як вояк, що, граючи на величезній трубі, надував щоки... Дякую вам, панове!

— Бра-воо-оо! — закричала публика.

— Ми любимо вас! — гукнув хтось грімко.

— Спасибі! — сказав зворушений письменник ввічливо.

— Бра-воо!

— Панове! — крикнув мій герой із запалом — поговорім від щирого серця!

— Бра-воо!

А чорт, що стояв позаду письменника, заедно усьміхав ся... Хитрий.

— Я, панове, вірю у вашу щирість до мене... Тільки не розумію гаразд, чим я викликав у вас такі теплі почування. Инодї, знаєте, здаєть ся менї, немов ви любите мене за те, що я не ношу сурдута і в своїх оповіданях часто уживаю неприличних слів. І думаєть ся менї часом, що якби я научив ся писати лїричні вірші лївою ногою, то ви відносились би до мене ще теплїйше, ще з більшою любязністю...

— Бра-воо! — крикнула публика.

— І бачите, менї думаєть ся, що ви не справдїшні читачі, але почитателї. Читач знає, що важний не чоловік, а важний людский ум, і письменника не розглядають, як теля з двома головами. Він його читає, але йому не вірить. Він над книжкою сам думає: а подумавши, він робить якесь гарне дїло, і потім се дїло називаєть ся „історией“, ви-ж, добродії, творите не історию, а „скандали“... І справдїшних читачів зовсїм не богато на земли, а таких як вас — ось яка сила... По моїй совісти я повинен сказати, що нїяких симпатий, а тим більше поважання не відчуваю до вас. Товариші говорили менї, що публику треба поважати, та нїхто не міг пояснити, за що? Як ви думаєте, за що можна поважати вас?

Письменник замовк, глядячи питаючим зором на публику. Вона теж мовчала і немов трохи стуманїла. Звідкись повіяло холодним вітром.

— Ось і бачите, — сказав коротко письменник після довгої мовчанки — ви самі негодні придумати, за що можна би вас поважати.

Якийсь рудий чоловяга відкрив рот і сказав басом:

— Ми люди...

— Ну, а богато між вами справдїшних людий? Може бути з пятеро на тисячку найдеть ся таких, котрі щиро вірять, що чоловік володар і творець житя, а його право свобідно думати, говорити, ходити — сьвяте право; може тільки пятьох з тисячки спосібні бороти ся за се право і без ляку погибнути в борбі за него. Більшість з вас раби житя або нахабні його хазяї — і всї ви марні міщухи, що до часу заступаєте обовязки справдїшних людий. То, що у вас людске — лише зоольоґічне — я от гляджу на ваші неясні та боязкі очи і з острахом бачу, як мало між вами сьмілливих, як мало чесних! Убогий мій край в сильних людий, а тут настав час, коли треба їй героя...

(*Конець буде.*)

мазурів та гуцулів — а се все винесло більше ніж те, що домагали ся місцеві робітники. Противно селяни виграли, бо коли перед страйком платив двір форналям річно по 24 зр. (що за кольосальна платня!) 12 кірців лихого збіжа, та давав пів морґа поля, хату і кілька фірчин прутя, то по страйку дістали форналї 30—36 зр., 12 кірців доброго збіжа і т. д. і добре обходжене. Перед страйком платили сталим плугаторам за ціле літо по 30—68 зр. (без жадних додатків), а тепер платять по 60—70 зр., на місяці плачено передше дівці по 4 зр. 50 кр. — 5 зр., хлопови по 6—7 зр., а тепер платять по 7—10 зр.; кромі того і денні робітники дістали незначну підвишку. — О. П—ий говорить отже неправди і очевидно дійсного стану не знає. За те для такого „твердого“ патріота пани дуже ласкаві і в вдячности за его „почційву“ роботу надали найлїпшу парохію в повіті, Силорів, его шуринови о. В. Ростковичеви, що по „убіжденім“ і діяльности подібний до товстенецкого патріота. Нехай однак знають ті масти ті отци, що хлопско-руского руху вони в своїх парохіях не в силї здусити і що паньска ласка не така певна як хлопска, дуже часто на бистрім кони їздить. — *Хлоп.*

— **Памятник бл. п. д-ра Остапа Терлецкого** відкрито вчера по полудни на Личаківскім кладовищи у Львові. Є се гарний обеліск з теребовельского каменя на ширшій підставі, прикрашений золотими написами. Кромі родини покійного явили ся на торжестві репрезентанти львівских українсько-руских товариств, преси, та значний гурт почитателїв памяти сего діяча на літературнім і суспільнім полї. По відспіваню академічним хором зворушливої пісні „Тихий вітер повівав“, промовив д-р Франко як один з товаришів і співучасників незавидної судьби покійного Остапа, з'образив бесїдник ревними, теплими словами сумне его жите, що становило одно пасмо розчаровань та катастроф, его непохитний характер, ідейність і назвав его справедливо одним із перших піонірів европейскої думки серед галицко-руской суспільности. Відтак промовив академік Мелень, зазначуючи, що покійний був горячим, хоч тихим пропаґатором поступових ідей особливо-ж борцем за еманципацию широких робучих мас українського народа з під вікової неволї і заявив, що українська молодіж, переймаючи в спадщині високі ідеали покійного, буде працювати дальше в їх дусї, щоби вчинити нарід таким, яким рад був бачити ідейний покійник. На тім скінчило ся се поважне торжество.

— **Друкарский „чортик“** вистроїв не абикого збитка „Галїчанїнови“. У вчерашнім (145) ч. редакция „Галїчанїна“, містячи вістку з Нов.-Санча про засуд о. Качмарчика з Білцаревої на три днї арешту, згляднo на 30 корон гривни за обиду чести п. Витошиньского, дала дописи заголовок: „Доборолась Украина до самого краю!“ Тут, як бачимо „чортик“ вробив збитка орґанови москвофілів; заголовок мав бути: „Доборолась Кацапня до самого краю!“ Преціньже сам дописуватель пише, що „разбирательство“ [розправа] велось против о. Качмарчика „о обиду чести „украинъского“ инспектора въ Грибовѣ п. Витошиньского“, що „повѣтовый судъ приговорилъ къ свое время о. Качмарчика за то, що онъ приватнаго обвинителя назвалъ — симпатично — „подлымъ русиномъ“... відтак констатує, що „апеляційвый судъ повысилъ кару изъ 10 коронъ на 30 коровъ“ [переміну арешту на гроші дописуватель замовчує]. Отже коли москвофіл назве „украинца“ підлим, а в суді не годен поставити на те доказу і суд засудить его — то тут чейже доборолась до краю Кацапня, а не Украіна! Впрочім ми надіємо ся, що „Галїчанїн“ може вже в нинїшнім числї поправить — симпатично о збитка кацапского „чортика“...

— **Крадіж листу з грішми.** Подану вчера вість про крадіж грошевого листу на галицкій почтї доповняємо отсими подробицями. Перед кількома тижнями вислав в львівский банковий дім Сокаль і Лїлїєн лист, що містив в собі 17.000 К банкнотами, до зелїзничого підприемства „Зомбіцкий і Ільницкий“ в Переворску. Лист надано як рекомандований, а рівночасно обезпечено его в базилейскім товариству обезп. транспортів. Супротив сего, що лист пропав, цїлу шкоду покрив то товариство, а почта заплатить лише 50 К відшкодования за пропавший лист рекомандований. Почтова дирекция веде тепер слїдство, щоби викрити виновника значної крадежи. Числа банкнотів, звісні фірмі та почтї, подано до відомости всїм банкам. Крадежи довершено в дорозї межи Львовом а Переворском, а улегчила її система сумаричного картованя рекомандованих листів, котра полягав на тім, що урядник відбираючий почту мав при ей віддаваню виказати таке саме число листів. Стверджено, що всї рахунки формально годять ся, тому виновника, котрий так зручно справив ся з дїлом не так легко викрити.

— **Страшна судьба** стрінула одну родину в Кертвелеш коло Араду на Угорщинї. Через несторожність хлопця погибло одного дня четверо людий — дїти і родичі. Стало ся воно ось-як: Учитель Ленк поїхав був з жінкою на учительску конференцию до сусїдного села Дідаш. Его 14-лїтний син Дезидер і 16-лїтна дочка знайшли якусь стару заржавілу рушницю і взяли порати ся коло неї. Хлопець побачив щось заржавілого в цївцї і щоби то з неї видобути, став довбати в нїй якимсь грубим дротом, а сестра тим часом держала деревище рушницї. Нараз настав вибух, рушницю розірвало і кусні з неї убили на місци брата і сестру, а служницю зранили так тяжко, що нема надїї, щоби она жила. Сусїди післали зараз післанця по родичів, а ті вертаючи домів, казали візникови поганяти як лиш може, отже кониї гнали, що лиш їм сил стало. На дорозї над'їхав напротив них тяжкий віз з набором і треба его було минати. Нараз їх візок зачепив з такою силою об тяжкий віз, що аж перевернув ся. Учитель з жінкою впали тодї так нещасливо під тяжкий віз, що він їх переїхав і учителька згинула на місци, а учитель помер на власнім візку, коли нещасливого везли до дому.

— **Огнї.** Дня 14 с. м. по півночи згоріла на Посадї Хирівскій хата господаря Вільчиньского, де було „кулко рольнїче“. Хата була обезпечена (в Крак. Товариствї), але склеп „кулка“ не був обезпечений.

— **Товмацка панама.** Із Станиславова доносять, що спільник Реґенштрайфа, Кароль Кальварийский, б. управитель товмацких дібр, котрий перед увязненем ратував ся утечею за границю, має подібно як і Реґенштрайф одержати зелїзний лист і стануги перед слїдчим судиею. Слїдство в товмацкій справі треває дальше. Доси переслухано кількадесять свідків. За місяць слїдство скінчить ся і всї акти будуть відослані до державної прокураторії у Львові. Розправа можна надїяти ся в падолистї або в грудни.

— **Нововибрана львівска рада повітова** уконституувала ся вибравши маршалком Давида Абрагамовича, его заступником Леоп. Бачевского із Знесїня (обох пововно), а членами виділу: бар. Адама Гороха з Винничок, Дмитра Керногу з Підберезець, Вал. Кшечуновича з Яричева нового, Вол. Мальчевского з Вислобоків і Яна Стойовского з Лящок мурованих; а заступниками виділових: Ів. Балтаровича з Яричева старого, Стан. Ковальского з Товщеза, Франц. Малачиньского з Зимновідки, Ігн. Папару із Стронятина і Алекс. Стшелецкого з Кукизова. — Як бачимо, Русини львівского повіта заступлені в новім виділї повітовім гірше, ніж в попередній каденції. Тогдї засїдав у виділї о. Гірняк, парох з Винник, котрий не лише стояв на сторожи інтересів руского населеня, але й загалом був дуже доброю силою, як своїми здібностями й знанем відносин в повітї, так і охотою до працї для добра сїльского й маломіщаньского населеня загалом. За те Поляки при нових виборах ужили всїх сил, щоби о. Гірняка не допустити до нової ради, і се їм, на жаль, удало ся. Тож тепер треба загалови Русинів у повітї слїдати бачним оком дїяльність повітової ради і, кілько разів зайде потреба, підносити потреби чи кривди руского населеня публично, в пресї чи на зборах.

— **Цїкаве оголошенє.** В 190 ч. Kurjer'a lwowsk'ego з дня 11. с. м. находить ся оголошенє: „W Jezierzej powiatu złoczowskiego ma się budować nowa murowana cerkiew. Ubiegający się przedsiębiorca zechce zgłosić się dnia 16. lipca w gr. kat. urzędzie parafialnym w Jezierzej. Gr. kat. Komitet cerkiewny“. — Се оголошенє назвали ми „цїкавим“, бо нїхто ще не бачив у вїякій рускій часописи конкурсу на будову „nowego kościoła“... Чи „gr. kat. urząd parafialny“ в Озірній не знає, що Русини мають своїх підприемців, коли оголошуючись аж в Kurjerї рефлектує на Поляка?

— **Язва конокрадства а ц. к. жандармерия.** Із Самбірщини пишуть нам: У всхідній Самбірщинї і в західно-північній Рудеччинї від довшого часу бушують конокради, руйнуючи руских селян. Не буду вичисляти крадежий з давнїйшого часу, а наведу тілько з двох послїдних тижнїв, на скілько менї відомо лише з кількох сїл майже в сусїдстві з собою. І так украдено: в Лановичах дві штуки, в Пяновичах пять штук, в Берегах одну, в Коропужи дві, в Новосїлках дві і в Чернихові дві — разом чотирнацять штук! І по всїх тих украдених конях слїд пропав. Люди загально гуторять, що ті кони помандрували в напрямі Куннович, Мокрян і Ятвягів (в повітї рудецкім) і що там є головний осїдок конокрадів. Люди формальний гарач платять конокрадам, збіжем, трактаментами й иншими дарунками; навіть сьвідчити не хотять против них, боячи ся мести зорґанізованої шайки, котра огнем, отрутою і острим орудем (пробивають коні) неодного в дїда обернули. Оповідають страшні річи про злочинства жидів, герштів конокрадів. На якийсь час притихло було конокрадство, як гершта Бехмана в Берегах хтось застрілив крізь вікно; тепер тая язва знов прокинула ся і сталась нестрахом покірних хлопів руских... А що ж жандармерия? — Она не злапала й не вислїдила анї одного злодія, не віднайшла анї одного коня, хоч то кони не „парадні“, щоби їх ведено за границю, отже мусять бути десь недалеко; люди підозрівають, чи они не замішані між форнальскі кони по жидівских дворах. Такий випадок уже був, що вкраденого коня в Зарайску завів злодій до двора в Ятвягах і там цїлий рік конем робили, аж властитель того коня пізнав его в Самборі і відобрав; а цїкава при тім річ, що в сусїдстві двора в Ятвягах є постерунок жандармерії а не потрафив вислїдити крадежи. Так само, коли в Берегах украдено сеї зими трох коний, сам властитель, за слїдом, відобрав їх від злодія в Мокрянах. Люди дуже відказують на жандармерию, що она не розвине більше енерґії против конокрадів. На мою гадку винні ті війти, що не провадять докладної евіденції купованих до громади коний; зновже не знаю, чи жандарми контролюють такі викази куплених коний. Колиб се робило ся пильно по всїх громадах, дало би ся легко вислїдити краденого коня а вслїд за тим і конокрада...

— **Кардинальска колеґія.** Всїх кардиналів є тепер 64. З того припадає їх найбільше на Італіянців, бо 40, а відтак слїдує 7 Французів, 5 Нїмців, 5 Іспанців, 3 Анґлійців, 1 Бельґієць, 1 Чех, 1 Поляк (краківский епископ кн. Пузина) і 1 Мадяр.

— **Білградске убийство а інтерес.** „На горячу просьбу кількох властителїв вистав виготовили ми представленє білградскої різні“. Таке повідомленє умістила в найновїйшім катальозї одна льондоньска фірма, що приготовила материял до кінематоґрафів. Попит на ту „різню“ був нечуваний, так що за кілька днїв фірма продала цїлий, значно великий наклад, очивидно за грубі гроші. В допискї до повистого повідомленя зазначено, що не щаджено нїяких коштів, щоби лише відтворити траґічну сцену. Досьвідчені артисти помагали прибирати королївску пару, оскілько мож, після послїдних фотоґрафій. І мандрує тепер та „білградска різня“ в кінематоґрафі по анґлїйских містах та селах, а підприемцї роблять на вїй знаменитий інтерес.

— **Ровесниця папи.** Як доносить „Corriere della sera“, в селї Сан Франческо ді Паоля, коло Брешчії, живе селянка Опранді, котра уродила ся в тім самім дни, що пала Лев XIII. Коли складали їй бажаня задля такого поважного віку, відповіла: „Я і папа числимо ті самі лїта та дни і підемо колись разом до неба“. Коли-ж тепер дізнала ся про недугу папи, сама занедужала поважно, і мабуть також довго не потягне. — Може й піде до „неба“ — замічає від себе згадана часопись.

— **Дрібні вісти.** Дня 23 липня відбуде ся в рускій кат. церкві в Чернівцях о 7 год. вечером вінчанє укінченого богослова п. Гната Волчука з п-ою Павлиною Журовскою. — В Скільщинї проявив ся рух еміґрацийний; з Тухлї виїхало сими днями до Америки 30 осіб.

— —

— **Засїданє ради тов-а Народна Лїчниця** відбуде ся в четвер дня 16 липня с. р. о год. 7 вечер в комнатї засїдань тов-а „Просьвіта“. На порядку нарад справа отворенія лїчниці.

— **Руско-політичне товариство „Хлопска Рада“ в Станиславові** скликує на неділю дня 19. липня 1903 о годинї 2 пополудни в сали театральній тов. ім. Монюшка І. Загальні збори з слїдуючим порядком дневним: 1) отвореє зборів і вибір президії; 2) поясненє статуту руско-політ. товариства „Хлопска Рада“ в Станиславові; 3) про економічне і політичне положенє селян в Галичинї; 4) внески і резолюції до 3 точки; 5) виписи членів; 6) вибір голови товариства і виділових; 7) внески членів що до чинности Товариства. Збори скликують рускі соціял-демократи.

— **Відозва.** В цїли устроєня артистичної прогульки по східній Галичинї звертаємось до тих Вп. аматорів-сьпіваків, котрі би схотїли взяти в нїй участь, з прошенем, щоби найдальше до 25-ого сего місяця зволили зголосити ся до нас листовно — подаючи заразом условя співучасти. Зголошеня надсилати належить на руки Романа Сїрецкого, урядника банку звязкового в Станиславові. *Євґеній Якубович. Денис Січиньский. Роман Сїрецкий.* 451 1—1

— **Подяка.** Отсим складаємо найсердечнїйшу подяку Впр. Духовенству за ласкаві датки на наше товариство, котрі Впр. Отцї зволили надїслати при сплатї за „Альманах“. Впр. Отцї, котрі не прислють своїх датків до 16. с. м., зволять здержати ся з висилкою до 10. жовтня 1903. — Львів д. 15. липня 1903 р. — *Дирекция тов. „Власна Поміч“* руско-кат. духовн. семинара.

— **Стипендиї на наукові подорожи** до Італії і Греції надав міністер просьвіти на лїтний піврік 1903/4 (разом з головними фериями) проф. Дезидериови Островскому з гімназиї в Поджуки і проф. Іванови Павликовскому з III гімназиї в Кракові.

Переписка Адміністрациї.

Ви. А. По, в По. Визначено тепер до кінця червня а не липня. — В. Ле. в Ту. Тепер заплачено по конець червня. — К. Ма. в Щи. Годять ся. — І. Ва. в Си. До кінця червня прийде нам ще 1 К. 75 с. — Г. Па. в Го. Заплачено до кінця липня. — В. Мо. в Ма. к. Га. Тепер по конець вересня. — В. Но. в Но. За третий квартал прийде ще 7 К. — М. Кл. в Са. До кінця липня прийде нам ще 4 К. 80 с. С. Бу в Кр. Тепер визначено до кінця червня а не липня. — Н. Се. в Ян. Одержано. — А. Ба. в Гл. До кінця року прийде нам ще 6 К. а за Громаду до 30. вересня ще 13 К. 60 с. — І. Ро. в Юн. До кінця року ще 14 К.

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня вічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякгів ч. і., II. пов.** (Народний Дім). 609

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора вимінни у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найлогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 418 9—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III виділовою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенеїчв п. Вендіж. 454 1—?

Ученица з укінченою виділовою школою прийме радо приватну посаду учительки на селї. Адреса: „Україна“ post. rest. Львів. 430 3—5

Матурист шукає лекциї на час вакацій. Адреса: post. rest. А. С. Бенева, п. Соснів. 429 8—3

Морелї (априкози) дуже гарні, великі, добірні, висилає в кошиках по 5 клґ. з посьпілатою franco. по 3 К. 40 сот. *Л. Прінц*, Залїщики. 144 2—2

Великі. вибирані, гарні морелї до вареня висилає в 5 килевих почтових коробках, дуже старанно опаковані по 3 к. 72 сот. *franco*, A. Hoffman, Nyiregyhaza, Ungarn. 426 6—10

Вдова по сьвященику прийме кілька панночок на станцию від 1-го вересня 1903. Адреса до 1-го Серпня 1903 п. Александра Туркевичева Львів ул. Сикстуска ч. 39 а від 1-го серпня Яричів новий у п. Прокоповича. 431 2—5

Ученица з окінченою 9 клясою (5 виділовою) глядає лекциї на час ферий і на пізнійше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРНІК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 530 194—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 16 липня 1903.

Незвичайне представленє

в послїдне у Львові

Наполеон I. в Єгипті

Велика пантоміна в 4 дїях і 20 образах виконана через **200 осіб і 30 коний** аранжована директором *Джіджеттo Труцці*. Пантоміна тота зискала минулої зими в Букарештї незвичайне поводженє.

Приготовляє ся: **Фестин в Мадритї** або **Борба биків в Іспанії.**

В пятницю 17 липня. — **High-Life.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечором.

Білети наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика І. — Електричка зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 468 1—

Експорт до всїх держав европейских!!!

Єгипетскі тутки і паперці

554

„АІДА“

суть найлучші узнані.

Вибір правий. Вибір правий.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панъска, ч. 10.

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ
ТОВАРИСТВА ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ В КРАКОВІ.

Рахунок зисків і страт огневого відділу за час від 1 цьвітня 1902 по 31 марта 1903.

Розхід.

		К	с.	К	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідації виплачені	4,922.889	42		
	менше зворот від контрасекураційних Товариств	1,578 631	33		
II.	Загальні видатки заряду по відтрученю контрасекураційної провізії			3,344.258	09
				1,983.685	12
III.	Відписи і инші видатки			161.100	17
IV.	Резерва на шкоди неурегульовані	1,252.553	27		
	менше уділ контрасекур. Тов.	511.435	17	741.118	10
V.	Стан фондів з кінцем 1902/1903 р.	10,613 383	85		
	менше контрасекурация	1,007.166	66	9,606.321	19
VI.	Чиста позісталість			1,308.166	97
				17,144.649	64

Прихід.

		К	с.	К	с.
I.	Фонди перенесені з р. 1901/1902	9,903.210	58		
	менше контрасекурация	972.060	76	8,931·149	82
II.	Фонд на шкоди не управильнені, перенесений з року 1901/1902	498.716	99		
		110.685	68	388.031	31
	менше контрасекурация	9,638.078	98	7,120.422	32
III.	Зібрані премії	2,517.656	66	279.882	15
	менше контрасекурация			425.164	04
IV.	Прихід з льокації капіталів				
V.	Инші приходи				
				17,144.649	64

Рахунок білянсу з огневого відділу з д. 31 марта 1903 р.

Активи.

		К.	с.	К.	с.
I.	Касовий запас з днем 31/3 1903			197.622	11
II.	Розпорядимі належитости в кредитових інституциях і в касах ощадности			1,167.528	64
III.	Реальности			1,646.000	—
IV.	Цінні папери по курсі з дня 31 марта 1903			6,318.810	07
V.	Векслї в портфели			146.519	70
VI.	Активні сальда рахунків з контрасекурац. Товариствами			976.024	43
VII.	Залеглости в аґентурах і філіях (сальда чинні)			1,657.112	38
VIII.	Різні довжники			1,686.519	73
IX.	Вартість інвентаря по відписаню зужитя			109.814	90
X.	Ефекти кавций аґентів			526.774	82
XI.	Позички з резервового фонду			176.065	39
				14,607.792	17

Пасиви.

		К	с.	К	с.
I.	Резервний фонд			6,199.900	12
II.	Фонд на різнаци курсу			288.365	92
III.	Вирівнуючий і специяльний фонд			269.886	22
IV.	Резерва премій	3,855.231	59		
	менше контрасекурация	1,007.062	66	2,848.168	93
V.	Резерва на шкоди неурегульовані	1,252.553	27		
	по потрученю контрасекурациї	511.435	17	741.118	10
VI.	Емеритальний фонд			1,765.437	48
VII.	Пасивні сальда рахунків з товариствами контрасекурац.			24.356	93
VIII.	Різні вірителї			18.189	42
IX.	Кавциї аґентів			526.774	82
X.	Фонди			617.427	26
XI.	Позісталість			1,308.166	97
				14,607.792	17

Рахунок зисків і страт з градового відділу за час від 1. цьвітня 1902 до 31. марта 1903 р.

Розхід.

		К.	с.	К.	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідациї виплачені менше зворот від контрасек. Товар.	549.761	50		
		115.194	16	434.567	34
II.	Загальні видатки заряду по потрученю контрасек. провізиї.			109.613	54
III.	Відписи і инші видатки			101.335	14
IV.	Стан фондів з кінцем 1902/1903 р.			2,175.117	52
V.	Чиста позісталість			164.065	96
				2,984.699	50

Прихід.

		К.	с.	К.	с.
I.	Фонди перевесені з р. 1901/1902			2,112.729	27
II.	Зібрана премія	913 430	62		
	менше контрасекурация	207.655	16	705.775	46
III.	Прихід з льокациї капіталів			83.385	84
IV.	Инші праходи			82.808	93
				2,984.699	50

Рахунок білянсу градового відділу з дня 31. марта 1903 р.

Активи.

		К.	с.	К.	с.
I.	Розпорядимі належитости в кредитн. інституциях і щадн.			11.433	72
II.	Цінні папери по курсі з дня 31. марта 1901 р.			2,120.658	83
III.	Векслї в портфели			50.458	01
IV.	Ріжні довжники			35 954	51
V.	Вартість інвентаря			634	60
VI.	Непокритий недобір з давних літ			190.069	06
				2,409.208	73

Пасиви.

		К.	с.	К.	с.
I.	Резервний фонд			2,078.606	82
II.	Фонд на ріжницю курсу			96.510	70
III.	Ріжні вірителї			70.025	25
IV.	Чиста позісталість			164.065	96
				2,409.208	73

Кравів, дня 31. марта 1903 р.

Дирекция:

Зенон Слонецкий. *Ігнатий Глажевский.* *Др. Ґустав Ромер.*

Начальник центр. бюра рахункового: **Віктор Ґабленц.**

Рахункова комісия:

Володим. Гнєвош. *Мечислав Урбаньский.* *Михайло Гарапіх.*
Клемент гр. Дідушицкий. *М. Дидиньский.*

Рахунок зисків і стан з житевого відділу за час від 1 сїчня до 31 грудня 1902.

Розхід.

		К.	с.	К.	с.
I.	Виплати платних обезпечень і рент	2,344.309	07		
	менше уділ контрасек. тов.	215.062	96	2,129.246	11
II.	Виплати за викуплені поліси	285.439	45		
	менше уділ контрасек. тов.	28.806	10	256.633	35
III.	Дівіденда виплачена обезпеченим			67.773	06
IV.	Загальні видатки заряду			859.708	08
V.	Відписи і инші видатки			80.411	91
VI.	Резерва на біжучі виплати шкід	314.541	24		
	менше уділ контрасек. тов.	49.792	20	264.749	04
VII.	Стан фондів з кінцем року рахункового	24,485.827	99		
	менше уділ контрасек. тов.	1,372.650	28	23,113.177	71
VIII.	Зиск			270.619	20
				27,042 318	46

Прихід.

		К.	с.	К.	с.
I.	Перенесене фондів з року попереднього	23,339.103	—		
	менше уділ контрасек. тов.	1,440.566	95	21,898.536	05
II.	Резерва на виплату неурегульованих шкід з попер. р.	291.145	08		
	менше уділ контрасек. тов.	30.000	—	261.145	08
III.	Зібрані премії	3,506.589	15		
	менше уділ контрасек. тов.	94.424	80	3,412.164	35
IV.	Прихід з льокациї капіталів.			1,217.788	97
V.	Инші приходи			252.684	01
				27,042.318	46

Рахунок білянсу з відділу обезпечень на жите.

Активи.

		К.	с.	К.	с.
1	Запас касовий			17.985	45
2	Розпорядимі належитости в інституциях кредит. і касах щадничих			479.189	25
3	Реальности і посїлости земскі			335.000	—
4	Цінні папери після курсу з дня 31/12 1902			5,893.653	18
5	Векслї в портфелю.			132.385	—
6	Позички гіпотечні			7,936.926	74
7	Позички на власні поліси			3,074.719	49
8	Позички Товариствам			2,075.958	42
9	Позички обезпеченим на застав платнї			3,114.341	85
10	Сальда чинні рахунків з контрасек. Товариствами			65.541	29
11	Залеглости в аґентурах і філіях			501.343	74
12	Ріжні довжники			463.399	83
13	Ефекти кавційні			34.058	03
				24,124.502	27

Пассиви.

		К.	с.	К.	с.
1	Резерви зисків капіталів			1,602 .746	21
2	Фонд на ріжницю курсу			185·161	10
3	Резерва і перенесене премії			21,254·454	30
4	Резерва на неурегульовані шкоди			264·749	04
5	Фонд на дівіденду для обезпечених			70·816	10
6	Сальда пасивні рахунків з контрасек. Товариствами			23·173	51
7	Ріжні вірителї			285·361	58
8	Ріжні кавциї			34·058	03
9	Фонд емерит. аквізиторів житевого відділу			33.363	20
10	Зиск			270.619	20
				24,124.502	27

Кравів, дня 1 сїчня 1903 р.

Дирекция:

Зенон Слонецкий, *Ігнатий Глажевский,* *Д-р Ґустав Ромер.*

Начальник віддїлу обезп. на жите: *Едвард Шанцер*

Начальник бюра рахункового: *А. Шишкевич.*

Комісия рахункова:

Др К. Липовский. *К. Аґопсович.* *М. Сендзїмір*

правительством авториз. техніи асекурацийний.

ПОДІЛ ЗИСКУ.

439 (1—1)

		Віддїл огнев.		Віддїл градов.		Віддїл житев.	
1	Дівіденда	998.814	73	—	—	101.025	23
2	Вивінованє фондів	70.679	68	15.765	18	169.593	97
3	Фонд на ремунерациї	63.607	17	—	—	—	—
4	Сплачене позички з резервового фонду	175.065	39	148.300	78	—	—
	Разом	1,308.166	97	164.065	96	270.619	20

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черняньскої, З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Даниляка.

№ 147. Львів, Четвер 3 (16) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіяньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Ще дізнане" по 50 с. — Вклади і надісланні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

По заслузі.

Перед кількадесятьома подільскими обшарниками тернопільского округа виборчого великої посілости ставав 14-ого с. м. посол з сего округа до парляменту, п. Гараніх, для зложеня звіту з своєї діяльности. По промові п. Гараніха і по дискусиї, в котрій особливо „храбрствував" посол соймовий з сего-ж округа Ян Вівіен-де-Шатобрен, ухвалив вкінци „sejmik relacyjny" острі резолюции звернені против д-ра Кербера за его „централістично-бюрократичну" політику та за „кокетоване" з Русинами — хоч сего послідного не висказано виразно в резолюциї, але за се з тим більшим натиском зазначувано в дискусиї.

Коли би судити по сій дискусиї, що треба би припускати, що ми, Русини, справді вже не-аби-як політично скріпили ся та не-аби-як загрожуємо спокійному панованю подільских шляхтичів. Стілько-бо там говорено про відношене наше до Поляків та про „коншахти" Русинів з д-ром Кербером.

Рівночасно однак все, що було тамки сказане про руску справу, кидає як не можлїпше ясне сьвітло на то, якого то автораменту сї люди, з котрими в нашій еманципацийній борбі приходить ся нам мати дїло. Простора, приміром, промова п. Вівіена, се незбитий доказ, що супротив таких колтунів, у котрих вся руска справа се лише інтрига жмені інтелїґентних „вархолів", у котрих наша борба о національну еґзистенцию се тілько „анархізм" та у котрих одним з головних гріхів д-ра Кербера є така уступкарускім „анархістам", як теоретичне вставлене в державний буджет позициї на руску ґімназию в Станиславові, остав для Русинів одна лиш відповідь: борба і то борба на житє і смерть, страйк за страйком, бойкот за бойкотом, доки в забитих мозках бутної шляґунерії не прояснить ся вже раз, що край се не гумна їх фільварків а народ, се не череда баранів на їх толоці.

Та не про се говорити було тут нашим наміром. Хочемо нині заняти ся тим прочуханцем, якого удостоїв ся на зборах північно-подільских обшарників д-р Кербер.

Перший „заняв ся" д-ром Кербером і его політикою сам посол Гараніх кажучи, що довіре „кола" до д-ра Кербера захитане. Причини сего: розбите галицкого (recte польского) департаменту в міністерстві внутрішних справ, вставленє в буджет позициї на станиславівску руску ґімназию без ухвали сойму, що „незгідне з законом" (!?!), внесене „без видомості кола" проекту пресового закону, небезпечного для „краю", неприхильне становище д-ра Кербера що до економічних бажань краю (читай: шляхти і Поляків!), як прим. удержавленє північної зелїзници і т. д.

Та властивий атак на д-ра Кербера виконав п. Вівіен-де-Шатобрен. Ціла его промова се був оден акт завзятого обжалованя д-ра Кербера за нецілковите потуранє всім, і найдальше йдучим забаганкам Поляків і шляхти: Д-р Кербер є неприхильний для „краю" так на поли відносин економічних, як і соціяльних та національних; д-р Кербер вніс такий проект прасового закону, що спричинить „розлюзненє і розпненжене в краю", д-р Кербер „форитує радикальну пресу", що веде до підкопаня ідеї державної і династичної; д-р Кербер дає послух „руским переворотовим елементам" і „анархістам", а над „представленями" (се значить жаданями репресалій!) польских верховодів переходить до порядку; д-р Кербер в справі станиславівскої ґімназиї поминув опінію сойму і кола; (чи то льояльне, чи то чесне?" — так вибухав в тім місци п. Вівіен!); д-р Кербер звиває галицкий департамент; д-р Кербер навмисно не скликує польского сойму („а чи маємо зносити всї ті упокорення і мовчати" — знов вибухає п. Вівіен) і д-р Кербер також завинив, що закону про рентові загороди (властиво: про мазурску кольонїзацию на Руси!) не предложено до цїсарскої санкциї; д-р Кербер винен, що на шляхоцкі промислові заведеня накладає ся податки; і т. д. і т. д. — в безконечність читав п. Вівіен — як каже Gazeta Narodowa — „гріхи" д-ра Кербера против польского кола і зажадав, щоби Поляки в злуцї з Чехами взялили вже раз „вороже" правительство.

В тім самім дусї говорили і прочі бесїдники, а вкінци ухвалено резолюцию, в котрій поручено польскому колу, аби — коли д-р Кербер не схоче на дальше слїпо виконувати его бажань — враз з Чехами повалило его і заняло супротив правительства найострійшу опозицию.

Так „випрали" д-ра Кербера его власні союзники. Не помогли всї вислуги д-ра Кербера Полякам против Русинів. Всего того було за мало. Д-р Кербер показує ся ще за слабим виконавцем волї польского кола і коли не хоче слїпо здати ся на его ласку і неласку, так — проч з ним!

Д-ру Керберови закидують між иншим Поляки і „кокетоване" з Русинами. Та се „кокетоване" дуже було ориґінальне. Д р Кербер, коли рускі посли виказували, яким терором знасилувано волю руского народу, в часї виборів, станув в оборонї польского кола так ярко, як се не зробив нїден его попередник. Д-р Кербер, коли рускі посли при страйковій дебатї розкривали яркі образи насильств, посьмів ще грозити Русинам і взяв їх угнїтників в оборону. Д-р Кербер при послїдній буджетовій дебатї відіслав руских послів зі всїми їх жалобами до сойму, котрого більшість кинть собі з усїх жадань Русинів. За д-ра Кербера обмежено права руского мови на университетї. Під оком правлїня д-ра Кербера розшалїла в краю польска гаката. Під рукою д-ра Кербера деякі урядники брали участь в аґресивній акциї Козловского. Д-р Кербер глядїв спокійно, як завішено право зборів в Гусятинщинї і Равщинї, як навіть переслїдує ся руский просьвітний рух в Сокальщинї, Мостищинї, Рогатинщинї Дрогобиччинї і т. д. За д-ра Кербера розшалїли орґії польскої гакати також по школах. Одним словом: д-р Кербер, як нї оден з его попередників потурав польскому русноїдству, а коли користав з розбудженя руского руху, то як-раз не на се, щоби зробити лад в Галичинї, але на те, аби в заміну за carte blanche для польских верховодів в рускій справі, привязати їх тим лїпше до себе. А однак всїм тим не вдоволив польского кола і має тепер ...по заслузі!

Для д-ра Кербера і загалом для віденьских правлячих кругів не-аби-яка з того наука. Показує ся, що польскі верховоди виросли вже давно Відневи понад голову і уроїли собі, що не лиш все в краю але і в цілій державі має так танцювати, як се подобає ся кільком польским шляхтичам. І коли небавом не має бути за пізно та коли Відень і держава не хоче опинити ся в тій ситуациї, аби не було вже що ратувати, то повинні зрозуміти, що послїдна пора не потурати більше забаганкам галицко-польских верховодів, але перейти як-раз до цїлком противно методу поступованя в Галичинї.

Страйки.

(Страйк в Вербици.)

Про страйк в Вербици равского повіту пишуть нам:

Коли появилась в „Дїлї" нотатка про страйк в Вербиця, сейчас появилось також заперечене в „Przegląd-ї", ну і відтак „Опроверженіе" в „Галичанин-ї". Одно і друге сьвідчить о тім, що москвофільско-польскі союзники ідуть солїдарно, де треба инцити народний руский рух. Між тим донесене „Дїла" правдиве а страйк відбував ся майже і досї.

Страйк, як се було в „Дїлї", викликав сам дїдич Ромер своїм поступованем і надзвичайно низенькою платнею. До страйку найвисша платня робітника в Вербици виносила 35 кр. А як пан дїдич зловив кому коня в шкодї, то лупив по 2 зр. і вище від штуки. Дрова в послїдних трех роках подорожіли у него в четверо. А вже надміру роздратував селян тим, що з весною спровадив собі 30 мазурів на роботу і платить їм відносно три рази більше, ніж Вербичанам. Розумієсь, що задля сего, як і тому, що вже наперед поробив контракти з чужими робітниками на жнива, мусїли Вербичани вибрати на страйк таку хвилю, коли в наслїдок навалу роботи то всьо ему нїчо не поможе — і для того зробили страйк по двотижневій слотї підчас косовиці. Если „Галїчанїн" написав, що страйк викликала „ьосторонна агітация" то написав сьвідому неправду, як се небаром викаже судова розправа. Страйк робили самі селяни без нїчийої агітациї а початок виглядав так як се було подане в „Дїлї" і тревав півтретя дня. З чужих сїл нїхто страйку не ломав, і першого дня робили лиш самі Мазури (30). Другого дня застрайкували і Мазури і пішли на роботу аж в полудне, як почули від селян, що пертрактациї з Ромером доходять до кінця. Ромер спровадив собі сейчас 6 жандармів (На що? і яким правом?) і то не з найблизшого постерунку в Новосїлках, але з иших, бо казав, що новоселецкі „знають ся" з Вербичанами. Сейчас також скріплено новоселецкий постерунок до 11 жанд. і постановленє перенести сей постерунок в протягу одного місяця до Вербиці. — Прихід жандармів наполохав троха хлопів і се помогло Ромерови до того, що підвисшив платню косарям лиш о 20 сот. (Неправдивим є донесене „Галїчанина", що хлопи жадали для косаря 2 корони. Жадали лиш по 70 кр., без харчу, значить еще менше як платить Мазурам). Жандарми „спацерували" собі по селї, асистували при виплатї, але не могли нїкого арештувати, бо нарід заховував класичний спокій.

Та тепер наступив новий клопіт з Мазурами. Дійшло до того, що в суботу дня 11/7 всї Мазури застрайкували і пішли громадно до Равп на скаргу до староства. Що дальше з того вийде поки що не можна провидїти. Одно лиш певне, як се вже і сам Ромер признав, що він на них вийде не добре. Мазури ті — се самі Русинп зі західної Галичини і з виїмком двох чи трох всї греко католицкого обряду. Ромер підступно застеріг собі в контрактї, що мають робити і в рускі сьвята, і се їх найбільше дратує. Також видачи, що вони его дуже дорого коштують, старає ся тепер обтягати платню в той спосіб, що дає їм щораз гірший харч. Приміром через три днї не дав їм хлїба, звиняючи ся, що добре не змелене.

З Жилинора пов. бучацкого пишуть нам:

В нашім селї ухвалено страйк. Зразу був тут лише страйковий комітет, але що посесор Корнблїт не хотїв з ним навіть говорити, то ухвалено против него страйкувати. Ухвала запала на зборах дня 12 сего міс. Збори сї були дуже цікаві, промовляли на них Микола Полотюк з Нагорянки, а дальше Осип Назарук, Павло Дельковичъ,

---

Максим Ґорький.

Гордовитий письменник.

(Конець.)

З двайцятеро люда відвернуло ся до бесїдника спинами і відїшли. А він говорив дальше:

— Путящай, живий чоловік все до чогось стремить, чогось глядає, а ви живете тихо, смирно, неповорушно, так, як вам приказують. Жити вам тяжко, думати лїнь, рухати ви боїте ся. Довкола вас, немов у кокоти в сьвітлици витребеньки, сторчать напів зіґнилі традициї та ріжні житеві правила, нї для біса непригожі. Все те не дає вам свобідно рукою ворухнути, та все те ваші божки і ви не сьміете скинути їх, хотяй вони для вас кайданами. І коли вітер з поля приносить в затхлий воздух ваших нор нові, сьвіжі пахощі, ви, боячись протягу в серци, зачиняєте всї віконця Турбот ви не любите, турбота страхає вас. Та ви мусите щось мати до розмови, мусите чим-небудь бавити своїх гостий, як жебраки в притворі простягаєте руки до літератури, щоби взяти у неї що-небудь для розривки. Література для вас остра приправа до пріснoти вашого хмарного житя, вам подобать ся, як пишуть кровю і жовчю, але тільки подобать ся. І нї любови, нї ненависти не викликує у ваших грудях література, нїчого кромі крику признаня або осуду. Ви не люди, ви видїї, ви публика. Житє анї дрігнуло би, якби ви всї нараз щезли з посеред него; якби ви провалили ся нараз під землю, нїчого не змінить ся на земли. Ви стоїки, тому що раби. Вас бють — ви мовчите, вас обиджають — ви усьміхаєте ся. Вас гнївають лише жінки, коли несмачний обід, а терпите ви від жадоби житевих утіх, від взаїмної зависти і від нестравности в жолудку. Коли чобіт давить вам ногу, ви стогнете: „о, добре каже Шопенгавер!" А чуючи крик „свобода", ви думаєте про себе, „що йому Гекуба?"... Чорт би вас усїх побрав! Якби ви знали, які ви мізерні, які ви погані, як важко жити поміж вами! Вам говорять — житє мрачне, воно всьо стїкає кровю. Ви не вірите, ваше житє лише безсоромне та скучне і коли вам виказати, яка страшна та убийча ся безсоромність, ви остаєте ся спокійними, інтересуєте ся лиш одним: чи гарно виказано? Естетики, що тонете в грязи, бодай ви скорше залили ся нею!

Публика малу-помалу танула. Вона не любить довгих бесїд. А чорт усьміхав ся — він знав властиву цїну всего того. Та бесїдник, із запалом сповняючи свій обовязок, не замічав нїчого.

— Житє — героїчна поема про чоловіка, котрий глядає його серця і не находить, хоче всьо знати і не може, хоче бути могучим, як Отець його на небі і не в силї побідити своєї немочи. Чували ви що про правду, справедливість, бажане видїти всїх людий на земли гордими, свобідними, гарними?... Ви хотїли-б бути лиш ситими, жити в теплї, насилувати і розпускати женщин під покришкою любови до них, вам хочеть ся жити спокійно, захистно, тихесенько — ось ваше щастє. А ваше бажане лїпшого щастя — купити на гріш пятаків Щастє ловлять кріпкими, жилавими руками, а ви трусливі, слабі, недолугі, ви навіть мухи не можете спіймати без чужої помочи, ви і з мухою зводите бій при помочи отруйного папірчика „смерть мухам!" Мені жаль мух! Вони бренять і не дають спати; та я радо написав би для вас папірчик „смерть мухам!", щоби ви, читаючи його, грузились неспокоєм... Бачу, я нині несправедливий, ви турбуєте ся. Коли вам опротивіє жити, тому що не стає гроший на прокормленє родини, або від того, що вас гражджують жінки задля скучного житя з вами, ви стогнете, фільософуєте, житє являєть вам гидким та нестерпним до пори, поки вам не підвишать платн або не найдете собі любовниці. І наповняючи житє старечим бурмотанем, поганим скрипом розчарованя, своїми жалобами на него ви затроюєте слух ваших дїтий. Ви зупиняєте їх думку на дрібницях житя, на його марницях, і та думка тупіє, як меч, котрим рубають дрова, а не голови. Потім і дїти, втомлені вашими оповіданями про житє, котрого ви не знаєте, ідуть тихо утоптаними слїдами, превчасно старенькі, холоднепькі, немічні. Ідуть вони і глядають житя теплого, житя ситого, житя затишного; находять його і животїють тихенько по приміру батьків. Вони як сьвіже вапно, котрим замазано шпару в старім будинку. Той тиженький, бруднй будинок увесь насичений кровю людий, котрих роздавив; він здрігаєть ся від старости, прочуваючи близький упадок і в страху жде лише, щоби з шумом розвалити ся. І вже доврівають сили для товчка; вони наростають, вибухають, вони ледви можуть здержати самі себе і від часу до часу займають ся полумінь нетерпеливости. Вони прийдуть; тоді старий будинок задрожить, завалить ся на голову вам і роздавить вас, хотяй ви лише за се достойні кари, що нїчого не зробили. Та винуватих нема в житю.

Публики лишило ся дуже мало. Часть її глядїла на письменника із співчутєм — люблячи читати його оповіданя, вона з пудьютою слухала його бесїди, бо в нїй не було нїчого естетичного. Всїм було скучно і нїхто не обиджав ся. Ось якийсь молодець, насупившись, гукнув сердито:

— Все те слова. Ви покажіть, яка у вас програма, практика?

А поважний панок замітив, зітхаючи:

— Ех, і я в молодости був романтиком...

Дама в гарнім платю спитала:

— Що він женщин лає?

Чорт сьміяв ся.

— Треба ще вам сказати, дуже ви любите бути нещасними. Я думаю, ви се робите з вирахованя: ви не годні нїчим звернути на себе увагу других, збудити до себе любов, ось ви її принуджуєте ся нарочно нещасними, щоби викликати до себе жаль, спочуване, дешевенькі емоциї, котрими ви так само надїляєте одні других, як і собачку, коли колесо окінчика розторощило їй ногу. Коби у вас було здорове, щире почуване любови до житя! Адже ж ви не любите житя, ви боїте ся його, ви нишком, як злодій, підприваєте від него кусочки... Ледащі люди! Вбогі духом! Пішли, Господи, як найбільше халеп на ваші голови, щоби ви клопотали ся, дай нам, Боже, велику силу тревог, щоби ви ожили!...

З гурту людий, що стояли перед бесїдником, один обидив ся і закричав:

— Чейже не всї ми однакові... чорт побери! Се вкінци несправедливо!

— Добродію, не домагайте ся від мене справедливости, її нема в житю, її нема поки-що. Як може родити ся між нами справедливість? І ви всї однаково ледащі. Ви — суспільність, як дїлити вас на путящих і дурних? Ви всї в молодости уоружали ся знанем, сидячи в школах, і всїх вас учать одного і того самого. Я думаю, що ви учили ся мудрого, бо вірю, що дурного ви не позволили би себе учити. Мені трудно уявити собі університет, де навчали би молодих людий відносити ся до житя відлюдно, байдужно, змагати лише до тепленьких місць і прочих премудростий. Мені все здавало ся чомусь, що сего не учать. Та однак, коли ви входите в житє, всї ті погані не щезають з него від вашої приявн. Я не вірю, що ви приносите із собою сьвіже ледарство і всего того не стану доказувати. Я лише

Яcько Галас і Гринь Дмитрів. Сей послїдний, сам богатший господар, говорив, що селяни повинні собі в страйку помагати і хто лиш має троха стиду, нехай запоможе бідній шому. Нехай нам здає ся, що збіже, яке даємо бідним, вибив град або знищила посуха. Наслїдком того ухвалено, що хто що має дати, принесе до страйкового комітету а представитель сусїдної громади Сороки, Михалецкий, прибіцяв підмогу в збіжу.

Ухвала страйкова викликала страйк, котрий тревав тут доси. Вся служба покинула Корнблїта а тілько одного жандарм завів силою до двора під покришкою, що він не місцевий, а з Будзанова. Худобу мусїла гнати до води посесорска родина; він сам удав ся до староства, котре вислало ему сейчас комісаря Новотного (Чеха) і безпіч жандармів. Фермалї показали комісареви стухлу кукурудзу, якою живив їх Корнблїт і на роботу не пішли.

Корнблїт спровадив собі 120 пар Бойків, котрі поїхали на запевнене, що страйку в селї нема. Піддурено їх в той спосіб, що показано їм посьвідчене громади з печаткою, сфальшоване писарем Луцевим, польско-паньским посїпаком. Коли Бойки почули, що в селї страйк, взявили, що покинуть роботу мимо контракту, бо піддурені не суть обовязані до его додержання. (Той, що не має жадного маєтку до фантовання, взагалї обовязаний до додержання лише на папері і ему нїхто не може нїчого зробити за се, що контракту не виповнює).

Справи заграничні.

Факт, що Туреччина ульокувала більші сили военні здовж болгарскої границі, викликав в болгарских масах дуже інтензивний рух против Туреччини, а в військових кругах военні аспірації. Ціла Болгария домагала ся виповіджения війни Туреччині, числячи на се, що коли би Болгария виграла війну, то дістане Македонію; коли-ж би Болгария програла, то нїчого не стратить, бо держави не позволять забрати Болгарії; так як не дозволено Туреччині зменшити грецкої території по послїдній грецко-турецкій війні. Болгарске правительство, солїдаризуючи ся в тім з масою, розпочало мобілїзацию, а для ей виправдання розіслало до держав протест, против провокацийного нагромаджування турецких військ на болгарскій граници.

Держави охолодили болгарский запал до війни. Европейскі кабінети відповіли Болгарії, що Болгария не потребує бояти ся турецкого наїзду а турецке військо не уступить, бо оно пильнує, аби болгарскі ватаги не продирались через границю до Македонії. Така відповідь відразу „переконала“ князя Фердинанда о великій „прихильности“ султана і що Болгарії не грозить вїяке не безпеченьство. Супротив сего порішено розпустити скликану резерву, і стягнені на границю полки відіслати на їх звичайне місце. Сам князь виїде за границю до купелїв.

Небезпеченьство війни минуло, бо Болгария переконала ся, що держави абсолютно не позволять, аби в македоньску справу мішала ся Болгария, або навіть рішала о справі з оружем в руцї. Держави недвозначно заявили, що анї відорвати Македонії від Туреччини, анї прилучити еї до Болгарії не позволять. Супротив сего війна Болгарії з Туреччиною сталась безпредметовою. Болгария сховала меч, і між Софією а Царгородом знов настали „сердечні“ відносини.

Війна була тепер одинокою надїєю провідників македоньского руху. Супротив сего, що стало ся, начальники македоньских комітетів і ватаг зійшлись на конференцию і рішили здержати революцийну акцию. Борис Сарафов, шеф цїлої македоньскої рухавки, мав вже спасти ся бігством до Чорногори, де заявив, що повстанє закінчене. Колиж мимо того приходить еще до бите між ватагами а турецкими військами, то лише тому, що Турки поокружали місцевости, в котрих кривають ся повстанцї і заступають їм дорогу, коли они хочуть покинути терен борби і продирають ся до границь.

Справи австрийскі.

Угорска обструкция.

На вчорашнім засїданю п. Барабаш з товаришами зажадали від президента міністрів рішучої відповіди в справі національних жадань військових, грозячи в противнім случаю обструкцию. Президент міністрів відповів, що свою програму виложив обнимаючи свій уряд; тогди заявив так-ж, що відповідь на спірні питання дасть в хвили, коли справа станесь актуальною, т. є. при внесеню нового закона військового, отже тепер до сего не може нїчого додати. Коли нинї посли з опозиції ставлять річ так, що або сповнене їх бажань, або обструкция, то стоїмо перед цїлом новим питанєм: чия воля має рішати? (п. Гаґарі: Чи 60 послів, чи 300!) П. Бегі сказав, що на случай несповнена его бажань, буде мусїв вхопити ся ultima ratio, то значить: або революция, або абсолютизм. Сей посол покликував ся на рік 1848. Серце мені краєть на таку гадку, але я знаю лїпше мадярский народ і знаю, що він не хоче анї абсолютизму анї революції, але домагаєть ся передовсїм заведення нормальних відносин.

П. Кошут перестерігав перед розвязанем палати в часї стану ex lex і заповів рішучу борбу против правительства при виборах. Посол Барабаш злучивсь з 58 послами в сильну обструкцийну ґрупу. Кошут, котрий був якийсь час противний обструкції, зачинає тепер хитати ся і своїм поступованем дає пізнати, що готов порозуміти ся з ґрупою Барабаша. На вчорашній конференції сторонництва Кошута Кошут злożив президию, а Юзт і Каматі гідність віцепрезидентів сторонництва. Рівночасно повідомлять президию палати, що зложать мандати до комісий, до котрих належали яко члени партії Кошута. Резиґнацию мотивував Кошут тим, що часть членів партії не похваляє залишення обструкції. Кошут заявляє, що він хоче заспокоєння національних аспірацій в військових справах, але не гадає, аби обструкция довела до цїли і він уважає сю дорогу за дуже небезпечну. Аби не розбити єдности в сторонництві, лишить ся в орґанізації.

Ситуацию в Угорщинї уважають за дуже критичну, так, що она може викликати крізу загальнодержавну. Майже цїлий народ угорский домагаєть ся національної армії. Лїберальне сторонництво не хоче стратити популярности в краю і своїм поступованем є лише пасивною асистенциєю обструкції.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Ситуация.

Відень. Президент міністрів виїде 22 ого до Ішлю, аби цїсареви здати справу з ситуації. В початках осени мають відбути ся нові ческо-нїмецкі конференції.

О сойм краєвий.

Відень. Сими днями має приїхати до Відня маршалок Баденї, аби виторгувати від Кербера скликане сойму на початок вересня. Скликане сойму потрібне з огляду на катастрофу повени. Не знати, чи Кербер згодить ся на скликане сойму в вересни, бо ческа преса доносить, що Кербер наміряє скликати сойми доперва в грудни.

Подорож міністра рільництва.

Краків. В переїздї на Буковину міністер рільництва задержав ся вчера в Кракові і incognito оглядав місто.

Недуга папи.

Рим. Стан папи незмінений, лише ослабленє збільшилось так, що без чужої помочи папа навіть не оберне ся в ліжку. Сталих покармів папа вже не приймає і жиє лише самими течами.

Підпольна Хорватия.

Загреб. Перед домом Бованцевича знайдено бомбу, в котрій був 1 кільоґрам динаміту.

Борба з социялїзмом.

Берлин. Nordd. Allg. Ztg. заперечує донесенє Münch. Post, мов би цїсар заповів в Гамбурзї борбу „огнем і мечом“ против социялїстів.

Реформи в Росиї.

Петербург. Вийшов новий закон, що признає робітникам право вибирати з поміж себе „старостів“, котрі мають стояти на сторожи інтересів робітників супротив фабричних інспекторів. Для 46 ґуберній заряджено реформу окружної сторожи поліцийної. Супротив 10 міліонів рублїв видатків, буде ся реформа сейчас переведена лише в 15 ґуберніях, в инших до р. 1909.

Сербія.

Білград. Убійника короля Александра, полковника Машина іменував король своїм почетним ад'ютантом.

НОВИНКИ.

— **Вчерашне „Дїло“** сконфіскувала знова ц. к. держанна прокуратория і то за уступи, які після нашого знання закона і погляду не заключали в собі нїчого карідостойного. В наслїдок того вислали ми жалобу до ц. к. ґенеральної прокуратории у Відни і ц. к. міністерства судівництва, де долучили ми в нїмецкім переводї поконфіскованї місця а заразом вирізки з часописей з виступами против Русинів, які не підпали конфіскатї. Знаючи зміст і прилоги нашої жалоби, сподїємо ся, що для дотичних урядників буде вона дуже інтересною а заразом і вельми поучаючою лектурою.

— На **„вицечкі влосьцян до Кракова“**, орґанізовані польскими ксьондзами при помочи польских дворів по руских селах, звертаємо увагу всїх руских патріотів мешкаючих у селах східної Галичини. Як показує ся, польскі ксьондзи возять до Кракова не лише Русинів лат. обряду грецкого, а двори наганяють ксьондзам руских селян як одного так і другого обряду. Із Золочівщини пише нам один чесний селянин, що розказували ему гідні вірі господарі із сїл Утїшкова і Стронябаб, що в тих селах дворяки вербували Русинів грецкого обряду на „вицечку“ до Кракова. *Наш дописователь каже*, що навіть імена вербованих має записані і готов нам їх надіслати. Такі факти треба позбирати, бо з них викаже ся тим ярче польский якатизм і его перфідия. Орґани польской гакатї лицемірно голосять, що н. пр. „народове вече“ Козловского мають на цїли лише орґанїзацию Поляків, а в справозданях із тих „вецїв“, які они самі містять, самі й констатують, що на „вече“ стягано силоміць Русинів, і то обох обрядів. Н. пр. на „вец“ в Турцї стягнено кількадесять війтів-Русинів грецкого обряду, щоби почули науку Козловского, що Турчанщина — то „ziemia polska“... Таке саме очивидно дїє ся і з „вицечками“ до Кракова, орґанізованими польскими ксьондзами. Тож пильнуймо своєї кошари перед вовками!..

— **„Пех“ депутациї „Лемковщини“ у перемиского епископа.** В 145 числї „Дїла“ подали ми зміст допису з Перемишля уміщеної в 145. номері „Галїчанїна“ п. заг. „Депутация Лемковщины у перемышльскаго епископа“, котра то депутация, вручивши еп. Константинови „обширний“ мемориял, „со слезами в очах молила владику „не поощрять на Лемковщинї украинской пропаганды“, бо може „возникнути среди крестян буря і неслиханная гроза во вред церкви і русского дїла“. „Предводителем“ тої депутациї був — як читаємо в „Галїчанїні“ — о. М. Вербицкий. Глянувши в „Шематизм перемиской епархії“, знайшли ми, що се о. Михаіл Вербицкий, парох Волї деклиньской в деканаті дуклиньскім і учитель релїґії в ґімназиї в Ясли (до его парохії належить Ясло). Сконстатувавши се, ми доперва тогдї побачили, який кольосальний „пех“ сотворив славетну депутацию „Лемковщини“, спріч кумпанїю лемковских москвофілів. А „пех“ той ось в чім: Оден член депутациї, ексьвященик др. Д. А. Марков „предостерегаючи“ в імени мирян владику перед „неслиханною грозою во вред церкви і русского дїла“, кликнув до владики з емфазою: „*Відь в Америцї сами лемки мужики подняли борбу против украинофильства!*“ а владика (як читаємо в „Галїчанїні“) „с терпіливостю і подобающим тактом выслушал предостереженя дра Д. А. Маркова.“ І справдї треба подивляти терпеливість і такт владики, коли спокійно вислухав таку неправду про лемків-мужиків в Америцї. Прецїнь же то загально знана річ, що в Америцї мужики-лемки становлять головну силу якраз українъско-руского „Союза“, як знов москвофільске „Соединенне“ оперує головно темним що-до національної свідомости елементом угро-руским. Та др. Д. А. Марков певно не сподївав ся, що коли він дня 10. липня як член депутациї „Лемковщини“ під „предводительством“ о. М. Вербицкого гримів до владики: „Відь в Америцї сами лемки-мужики подняли борбу против украинофильства!“ — корабель з Північної Америки віз на Лемківщину 27. число „Свободи“, видруковане дня 2. липня в Олїфантї, а в тій „Свободї“, орґанї „Рускаго Народнаго Союза“, мужик лемко Михаіл Цапиньский, добрий знакомий „предводитель“ о. Михаіла Вербицкого, в дописи з Yonkers (в державі Ню-Иорк), подає дуже цїкаву сильвету о. предводителя“ депутации „Лемковщини“, може не обширнїйшу як „меморіял“ депутациї, а все-таки на два височенькі стовпці „Свободи“ — а ціла тая допись мужика-лемка есть грімким протестом против оклеветаня мужиків-лемків д-ром Д. А. Марковом, мовбито они в Америцї боролись против „украинофильства“, бо кінчить ся словами: „Такій то нашь твердорусскій москвофілскій священик. А такихъ твердорусскихъ священниковъ є у насъ на Лемковщинѣ еще бо́льше. То́лько, що то въ горахъ, то мало хто знає, що они выраблюють, а народъ мало просвѣченый и нема кому дати свѣтови знати, якъ они газдують.“ І най хто скаже, що се не „пех“! Ми не будемо перепечатувати в „Дїлї“ згаданої дописи мужика-лемка про „предводителя“ депутациї „Лемковщини“, бо ми нїколи не йшли й не підемо слїдом „Галїчанїна“, щоб містити написане чи надруковане, не провірившї стану річи чи то безпосередно самою редакциєю, чи через свого мужа довіря. Нам іде тут лиш о наочне виказанє, як депутация „Лемковщини“ хотїла „надути“ перемиского владику, обертаючи кота хвостом що до відношеня мужиків-лемків до „украинофильства“. Зазначимо ще хиба те, що тяжкі, навіть дуже тяжкі докори американъского лемка-мужика „предводителеви“ депутациї „Лемковщини“ зовсїм не обертають ся на теренї квестиї, чи „фонетическії“ чи „ефомологическії“ молитвослови і чи „украинскі“ чи „русскі“ учебники, в чім еп. Константин (на скілько вірити дописувателеви „Галїчанїна“) мав дати депутациї „Лемковщини“ обіцянку по їх мисли, — нї, докори ті цїлком з иньшої бочки і якраз того рода, що — як сказав др. Д. А. Марков — можуть „визвати неслиханну грозу во вред церкви і русского дїла“. Колиж — як читаємо в „Галїчанинї“ — „Лемки благословили би „путь“ еп. Константина, раз би он хотїл справедливо і обективно розобрати дїло“ — то ми нинї повторимо те, що вже сказали инодї: якраз по справедливім і обективнім розборі дїла лемківскі москвофіли не були би в положеню благословити „путь“ еп. Константина...

— **Пожарний курс для інструкторів сїльских сторожий огневих** відбуває ся дня 10, 11 і 12 липня с. р. заходом тов. Сокіл при материнскій підмозї Хв. Тов. „Дністер“. Курс сей урядило Тов. виключно для академіків. На курс зголосило ся 28 фреквентантів а клясифіковано 18 ох з дуже добрим поступом. Теорию і практику пожарну викладав начальник львівскої мійскої сторожи огневої Вп. п. Прави а о лїкарскій помочи в наглих случаях Вп. Д-р. Озаркевич. Так Д-р Озаркевич як і Прави викладали безкорисно, за що нехай приймуть від Тов. Сокіл щире „Спаси Біг.“ Спаси Біг і нашому рускому Тов. „Дністер“, котрий від початку розпочатої нами акциї сторожий пожарних все спішить з визначною материяльною підмогою. — *Старшина Сокола.*

— **З черновецкого університету.** В лїтнім семестрі 1903 було записаних на черновецкім університеті 587 студентів. З того припадає на гр.-ор. теольоґічний факультет 55 звичайних слухачів; між тими 36 Румунів, 5 Русинів, 9 Сербів, 1 Москаль і 4 Болгарів. На правничім факультеті 339 звичайних слухачів, між тими 224 Нїмців (до Нїмців зараховано 188 Жидів!), 53 Румунів, 22 Русинів, 30 Поляків, 1 Чех, 8 Москалїв (з „Карпату“, не з Росиї), 1 Вірменин. Після конфесий: 66 гр.-ор., 1 вірм.-ор., 47 рим.-кат., 22 гр.-кат., 2 вірм.-кат., 14 еванг., 188 Жидів. Надзвичайних слухачів прав 23, між тими 9 Нїмців, 7 Румунів, 5 Русинів, 2 Поляків, 1 Чех; після конфесиї: 9 гр. ор., 5 рим.-кат., 5 гр.-кат., 1 еванг., 3 жидів. На фільософічнім факультеті 106 звичайних слухачів то є 36 Нїмців (між ними лишень 24 Жидів), 39 Румунів, 21 Русинів, 5 Поляків, 2 Чехів, 1 Серб, 1 Москаль (з „Карпату“), 1 Вірменин; після конфесиї: 43 гр.-ор., 1 вірм.-ор., 14 рим.-кат., 19 гр.-к., 5 еванг., 24 жидів. Надзвичайних слухачів фільософії 48, між тими 30 Нїмців (20 Жидів), 7 Румунів, 4 Русинів, 6 Поляків, 1 Серб; після конфесиї: 8 гр. ор., 13 рим.-к., 4 гр.-кат., 1 вірм.-кат., 1 еванг., 20 Жидів. — Фармацевтів 11, між тими 10 Нїмців (то є з Жидами, яких є 7) 1 Чех; після конфесиї: 3 рим.-кат., 1 еванг., 7 Жидів і 5 госпітанток. Між студентами фільософічного факультету є 2 звичайні, 21 надзвичайних слухачок і 3 госпітантки. — В р. 1902/3 побирали стипендиї 11 теольоґів; 19 правників і 30 фільософів (між тими одна женщина).

— **Галицкий краєвий фонд.** На основі артикулу X. закона про безпосередні податки одержують краї річно квоту шість міліонів корон до розділу відповідно до оплачуваних в кождім краю реальних податків. Позаяк оплачувані в Галичині реальні податки виносили в 1902 р. квоту 16,841.921 К, а в цїлій державі 140.099.808 К, проте на Галичину припадає з тих шість міліонів 12·03%. Чисельно се значить, що з 6 міліонів корон має припасти галицкому краєвому фондови 721.282 К, і тілько саме одержав краєвий фонд за 1902 р. з титулу своєї участи в доході з безпосередних особистих податків державних, за те що зрік ся накладаня додатку до податку особисто-доходового. А що державних дохід з тих податків по узглядненю всїх можливих, законом передвиджених опустів та розділів тих шість міліонів між поодинокі краї був ще в році 1902 більший о 1,995.194, квота-ж ся має поділити ся по половині між державу а краї, тому на краї припадає до розділу ще добавочно 997,597 К, з того на Галичину 119.224 К. Разом отже одержав краєвий фонд за р. 1902 721.283+11.924=841.206 корон.

— **Мілїонова спадщина.** Родина Руткозских в Конґресівці не може нарікати на судьбу, коли за досить короткий час вже в друге одержала ненадїйно мілїонову спадщину. Сим разом померший в Каліфорнії мілїонер на імя Рутковский, переказав своїм своякам ні більше, ні менше, лиш 64 міліонів рублїв. Спадщина припадає трем братаничам покійного, що мешкають в Конґресівці, в котрих одна є малярем, та якомусь дїдичеви Ґурецкому. Зазначити треба, що не є се справа казочна „мілїонів в Америці“, бо всьо справджено вже урядово на місци. Самі адвокати дістануть за відобране сеї спадщини сумку 4 міліонів рублїв.

— **Повени**, які навістили многі повіти західної Галичини, заподіяли тамошному населенню мілїонові шкоди та перемінили спорий шмат краю в одну велику руїну. В самім краківскім повіті потерпіло від повени 15.000 людий, инші-ж повіти представляють не менше грізний образ знищеня. Сотки сїл і тисячки домів стоять під водою, по ланах, що недавно филювали буйним збіжем, котять ся тепер брудні филї води, що заносять овочі людскої керавиці камінєм, піском та намулом. Люди сидять на дахах та високих гор-

---

знаю, що в 25-ім році життя ви заперечуєте власність, а в 35 ім у вас приличні власні доми. Я знаю, ви умієте для себе робити, але питаю, що ви зробили для життя? Ви всї однаково холодно відчуваєте, навіть ті з вас, що горячо говорять. Скільки погані довкола вас! Пробуєте ви нищити її, проганяєте ви її від себе? Нї! Та лїпші з вас, я бачив, гидливо ховають ся перед нею. Хотять бути чистенькими — не глупе бажанє, але-ж чесний чоловік не боїть ся грязи. Будемо говорити по совісти: в тім, що наше життя таке не гарне, ми всї однаково винуваті. На земли нема правих, нема ще!.. А звідки у вас так богато рабства перед силою, і де ви научили ся немов раби тремтїти о цїлість ваших шкур? Я вивнюю: всяка підлота і вечесть, що кидають ся в очи на кождім кроцї — скоро, буйно і так пестро процвитаюць всюди довкола нас тілько длятого, що опирають ся на твердій основі, на вашім страху за свої шкури, на ваших рабских почуваних. В ганьбі життя винуваті ми всї однаково. І якби я вірив в силу проклять, я проклив би вас усїх... Але я вірю в що инше! Скоро прийдуть наші люди, люди сьміливі, чесні, кріпкі... скоро...

— Ну, буде вже — сказав чорт усьміхаючи ся.

Мій парубійка оглянув ся. Перед ним і довкола него не було душі.

— Дивно, — сказав він — невжеж вони всї повтїкали?... Я ще не скінчив...

— Вони згоріли в огни твоєї бесїди, ха ха ха!... Видиш саджу на стели? То всьо, що з них остало ся, ходїм.

Я не знаю, що було дальше з моїм героєм. Менї не хочеть ся видумувати конець сеї істориї, я не прочуваю в ньому нїчого гарного для нашого героя. Та я певний, що се не добре, коли у письменника намножить ся богато почитателїв. І всяка людина, що має дїло з публикою, повинна від часу до часи насичати воздух карболевим квасом правди довкола себе.

Ось і всьо...

З російского.

бах і дивлять ся, як вода уносить їх будинки, господарські знаряди, череди худоби, як на безмежнім морі пливуть, перевертаючись, стирти сіна. Про грозу нещастя найліпше унагляднює факт, що в селі Громци, повіта Ряшівского, на 264 хат 6 лише сім не залитих водою. В прочих домах вода повирівала вікна, збурила печи, поперевертала навіть комини. Люди пливають човнами понад своїми ланами. Катастрофа пірвала також богато жертв в людях, котрих число ще досі урядово не провірено. Після послїдних вістий з Кракова вода поволи вже опадає. Наспівші з рїжних сторін австро угорскої монархії довесеня звіщають про подібні нещастя. Майже в цілій північній Угорщині ріки виступили з русла. В Ріці вода залила доми так сильно, що многі мешканці мусїли утїкати через вікна. В арадскім комітаті поля залиті на просторі 2000 моргів. В Тренчині вода залила касарні, міський парк і зелїзничий дворець. В Австрії горішній виступило з берегів Гмундеиьске озеро і залило місцевість Вавр так, що многі доми треба було дельожувати. В Старій та Моравії опинило ся серед води богато фабрик і копалень. — Намісник ґр. Потоцкий виїхав, як звісно, в галицкі повіти навіщені повінью, щоби лично оцїнити розміри нещастя та починити у правительства відповідні заходи о поміч. Тимчасом в кождім повіті завязали ся місцеві комітети, що ратують як і чим можуть бідаків, котрим грозить неминучий голод. Військові власти розіслали поверх 100 піонїрів з військовими човнами до місцевостий, де найбільша вода. Парлямен тарний посол Гурскай ходив вчера у Відня разом з міністром Пентаком до міністра д-ра Кербера і просив іменем населеня, навіщеного страшним нещастем, щоби правительство поспішало як найскорше з помочию. Президент міністрів прирік депутації зарядити підмогу, скоро лише одержить від галицкого намісництва дотичне внесене. Тимчасом президия галицкого намісництва виасигнувала доси для потерпівших повітів підмогу в квоті 20.000 корон, а також краевий виділ виасигнував для кождого повіта по 1000 корон.

— **Смерть в повени.** Дня 13 с. м. лучила ся в Щуровій, пов. бжеского, страшна пригода. З села Мокшиски удало ся до Щурової, щоби придивити ся виливови Вісли, товариство, зложене з трех осіб, Ірини Босаківної, Станислава Води, ученика VIII кл. ґімназияльної і его товариша Івана Одроня. Прибувши на місце, вибрали ся на провізоричні вали коло ріки Ушвиці, що впадала до Вісли. На тім самім валї стояло також богато осіб, котрі стали небавом очивидцями страшної катастрофи. Стало ся воно ось як. Ученик Вода трунув жартом Одроня і Босаківну, що держали ся запід руки, але так нещасливо, що хлопець і дівчина поховзнули ся на мокрій земли і упали у воду, де бистрі филї занесли їх сейчас на середину ріки. Кілька хвилин держали ся нещасні разом, а відтак щезли під водою. Бачучи се, матурист Вода кинув ся в ріку за ними, щоби ратувати, але вскорі упав також жертвою своєї легкодушности, бо по кількох хвилях, на очах переполоханих людий, пішов на дно. З очивидців нїхто не важив ся ратувати, бо годї було наражатись на неминучу смерть.

— **Із Піщан в Угорщині**, знаного місця купілевого, куда їздить і чимало Русинів хорих на ревматизм, одержуємо таке письмо від о. І. Я. (з дня 12. с. м.): Ріка Ваґа прибула до незапамятаної тут. висоти. Село Піщани цїле у водї. З місточка, де находять ся купелї, лишила са тілько часть з двома улицями: від Фішера понизше Штрасера і від Курготелю до Козїцкого; решта всьо у водї. Коло Фішера і Козїцкого пливають на човнах. Цїле заведене купілеве, цїлий парк новий, оба кургавза (новий і старий) і половина парку старого у водї. В новім кургавзї по верандї човном пливають. Для ратунку прибув сюда віддїл піонїрів. Купелї на якийсь час замкнені. Гостї роз'їздять ся домів на Пешт, бо коло Сольної міст розірвало.

— **Промислові інспекторати.** Міністерство справ внутрішних оповістило урядове розпорядженє, котрим поділило передлитавскі краї на 36 надзираючих округів для дїяльности промислових інспекторатів. Галичину поділено на три округи.

— **Зелїзниця Львів-Самбір.** Дня 11 с. м. переїхав перший комісийний поїзд зелїзничу лїнію Львів-Самбір, виїхавши із Самбора. Комісия звидїла при тій нагоді цїлу лїнію і поодинокі стациї, котрі обсаджують ся вже від 14 с. м. руховим та технїчним персоналом. Отворене шляху для руху наступить в половинї серпня с. р.

— Попис учениць і учеників **першої руської школи музичної** „Станиславівского Бояна“ відбув ся — як нам пишуть із Станиславова — д. 11 липня в комнатах „Рускої Бесїди“ (при вільнім вступі) з програмою, обіймаючою аж 16 точок (гра на фортепянї і один смичковий квартет). Гостий прибуло около сто осіб. Із лиць їх можна було вичитати задоволене з продукций сеї одинокої доси у нас заснованої школи музичної. Всї продукциї випали загалом добре; як на перший рік і при всяких трудностях й недостатках, годї більше вимагати. По продукциях вручили ученицї і ученики своїм учителям пп. Д. Сїчиньскому і Гавлерови гарні букети. При кінци попасу забрав слово п. Євг. Якубович в імени виділу „Бояна“ і подякував в першім ряді Р. Т. публици, котра при заснованю сеї першої руської школи музичної, не зважаючи на ніякі підшепти, віднеслась прихильно до сеї школи і віддала свої дїти до науки. Сим способом зазначила наша публика, що вірить в свої сили. На сім місци звернув ся п. Якубович до нашої патріотичної публики з просьбою, щоб і дальше так прихильно відносилась до школи й вірила в свої сили, щоби з новим шкільним роком ще більше вписувала рускі дїти до сеї школи, а не до чужих. Сим — мовив п. Якубович — підопремо себе а „Боян“ зможе і буде старатись сю свою школу музичну піднести до висоти европейскої, яка Русинам, народови сьпівучому, належалась бя. Коли були які недостачі й хиби в першім роцї, то на будуще они усунуть ся. Подякувавши пп. учителям за їх мозольну працю, бесїдник заохотив учеників і ученицї до витревалости в науцї музики, через що ми Русини і культурно підвесемось. Як ми поінформовані, ся школа мала в першім роцї свого істнованя: при науці теорії 11 учеників і учениць, при науці фортепияну 14, при науці на скрипцї 9, на віольончели 1 і на цитрї 1, разом 36 учеників і учениць. — На сім місци складають всї станиславівскі Русини Вп. п. Взг. Якубовичеви сердечну подяку за его труди около отворена і провадженя сеї школи тай взагалї за его пожертвованє для „Станиславівского Бояна“. Честь і слава ему! — *Станиславівскі Русини.*

— **Дрібні вісти.** Краевий маршалок ґр. Станислав Баденї виїхав на кілька днїв до Відня, звідки удає ся на цїломісячну відпустку до Радехова — Міністер рільництва Джіованеллї переїхав вчера через Львів в дорозї на Буковину. — В Стрию посварили ся на торговици о якусь дрібницю два селяни з Літної, Василь Кахний і Василь Васильків, причім Кахний ударив Василькова так тяжко колом по голові, що той погиб на місци. Убийника арештовано. — В Рожневі, пов. снятиньского, утопила ся 65 літна селянка, Гафія Красовска в хвили, коли хотїла напити ся води з жерела. — В лїсї на Пучакові коло Немилова, пов. каменецкого, убило зрубане дерево селянина Михайла Охоту. — В Яворові ударив грім в липу, під котру сховало ся перед зливою 9 людий, і убив селянина з Селиск, Андрія Лазара. — Зелїзничий рух між стациями Торке-Ворволинцї на шляху Біла-Залїщики а так само на шляху Делятин-Городенка розпочав ся від 15. с. м. на ново. — В Дубенку під Монастирисками замордував селянин Іван Барцїховский сокирою 5-літного Франца Линьского, за те, що его батько побив єму жінку за дрібну шкоду в городі. — Коло Підгорода, пов. рогатиньского убив грім селянку Доську Іцик в хвили, коли повертала з поля. — В ріцї Гнізні під Лошневом, пов. теребовальского, найдено трупа звісного в околици дурноватого вслоцюги Василя Пасїки. — В потоцї на Загробели коло Підволочиск утопила ся 20-літна Каролина Сьмілковска в приступі епілепсиї. — В Дубянках нижних, тов. збараского засипала на смерть, земля 24-літного селянина Павла Шостаковского в хвили, коли на полї добував з ями пісок. — Вість про арештоване звісного убийника Червеного в Скалатщині показала ся неправдивою. — Зі Львова утїк офіцирский слуга Іван Захарєвич, укравши поручникови артилерії К. мошонку 360 К і два годинники. — В Бернї збанкротувала звісна фабрика меблїв, маючи дефіцит поверх пів мілїона корон. — В Шарльотенбурзї помер 74-літний німецкий письменник Оскар Медінґ, звісний під іменем Ґреґор Самаров. — Загальні кошти будови польского театру у Львові виносили, як тепер при обчисленю показало ся, 2,775 845 кор. 54 сот.

— —

— **Послїдні вісти.** Тїч у папи в легких наново виступає, можливість катастрофи збільшила ся. — Цїсар прибуде на маневри до Галичини дня 14 вересня до Рудок і задержить ся через два дни у ґр. Лянцкороньского в Хлопах під Комарном. — Нинї розпочав ся в Коломиї процес проти 80 селян з Залужа, котрий потрівав до 5 тижнїв. Сьвідків покликано до розправи 180

— —

— **Русини! Жадайте по всїх каварнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

— **Вступний іспит** до І класи академичної ґімназиї зложило перед вакациями 160 учеників на 183 зголосивших ся.

— **Комітет** устроюючий сьпівацку прогульку по угорскій Руси складає Вп. Др. Горбачевскому з Праги за 20 К. і зі Станиславова п. Лукашевичови за 2 К, І. Миронови за 1 К і П. Трачеви за 1 К сердечну подяку і просить Родимців о можливо скоре надсилане датків на сю цїль на руки д. Девиса Кучики, Львів, ринок ч. 10.

— **З Калуша.** Руске Касино Народного Дому в Калуши устроює дня 19 с. м. (в неділю) прогульку салавами з Калуша до Галича. В самім же Галичи відбудесь на Горі Замковій фестин з дуже різнородною програмою. Як на салавах так і на фестинї грати буде музика салїнарна з Калуша. О численну участь просимо! — *Комітет.*

— **Подяка.** На Руску Захоронку зложили отсї добродії: Вп. о. крилошанин Чапельский 2 К, Вп. Дністряньска у Львові 2 К, Вп. п. Колесса у Львові 3 К, др. Евген Олесницкий 20 К, посол Глиджук 10 К, др. К. Левицкий 10 К, др. Федак 10 К, адвокат др. Соловій 10 К, Иосиф Онишкевич 20 К, др. Студиньский 2 К, Наталія Кобриньска 1 К, др. Ярослав Кулачковский 5 К, Іван Волїньский ур. Фенїксу 4 К, др. Сельский 10 К, Вп. о. Николай Білецкий з Пацикова 14 К, Кружок українських дівчат 180 К, з фестину на Замку, урядженого на дохід Захоронки. Виділ Товариства складає отсим всїм Жертводавцям щиро руске „Спаси Біг!“ — До милого обовязку почуває ся Виділ Товариства, подякувати з окрема „Кружкови українських дівчат“ за сьпівучасть в урядженю фестину на Замку на дохід Захоронки. Передовсїм дякує сердечно Вп. Дарії Шухевичівній за щире заінтересоване нашою справою. П. Дарія Шухевичівна не пожаловала ані часу ані труду і подбала, щоби фестин випав величаво і щоби касу нашого Товариства побільшити. Одно і друге удало ся їй вповнї. Тим більша належить ся їй подяка за щирий і успішний труд. Рівнож дякує Виділ Вп. купцям Кущакови, Стахевичови, Спожарскому, Дутковичу, Хойнацкому за гарні фанти. — Виділ.

— **Читальня „Просьвіти“ в Конотопах** (пов. сокальского) складає щиру подяку головному виділови „Просьвіти“ за щедрий дар в книжочках вартости 25 К.

✞ Померли:

— **О. Емілїян Яросевич**, парох в Хащованю, в деканатї скільскім, упокоїв ся дня 11 липня в 35. роцї жита а в 12. сьвященьства. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **Вісти з львівскої архиепархії.** Консистория продовжила реченець конкурсу на парохії: на Долге до 16 н. ст. вересня а на Спас, Кропивник і Томашівці до 15. н. ст. вересня с. р. — Капон. інституцию на Винники дістав о. Ів. Королюк. — Завідательство в Спасї одержав о. Сильв. Кизима, секуляризований монах Ч. С. В. В. — Кваліфікацийний іспит на катихита середних шкіл зложив о. Ал. Коренець із Стрия. — Відпустку для покріплення здоровля дістали оо.: Ів. Гургула і Ад. Василевский на шість тижнїв а Ал. Стоцкий на два тижнї. — В пропозицию на Долге приняті: Ир. Лучаковский, Нет. Нижанковский, Вол. Глібовицкий і Мих. Гуркевич.

Місия духовна відбуде ся в Вербици, дочернїй церкви Сугрова в деканатї ходоровскім, дня 19. н. ст. липня с. р. в честь Полож. Ризи Пресьв. Богородиці (відпуст тої церкви); на се торжество запрошає ся уклінно доохрестних Веч. отців з парохіянами.

В Коломийщинї в селї Дебеславцях відбула ся недавно триднева місия духовна для поправи населеня здеморалїзованого жидовою. Для зібраного народу з Покутя (около 2000 душ) було по чотири проповіди денно; проповідали оо. Павлюк, Калитовский, Чорнодола, Волянський і Русин.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Австро-угорско-росийский звязок зелїзничий. — З днем 1 н. ст. липня 1903 увійшов в житє додаток IV до тарифи товарової з дня 1 н. ст. сїчня 1900.

З днем 1. липня с. р. запроваджено на зелїзници льокальний Найгавс-Найбістріц також перенїс живих звірят, як рогатої худоби, коний, мулів і безрог.

Північно-німецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною. З днем 1. липня 1903 входить в житє додаток IX. до тарифи часть II. зшитка 1.

Галицко-віденьский звязок зелїзничий. — З днем 1. липня 1903, а при підвисшеню належитостий перевозових з днем 1. серпня 1903 входить в житє додаток IV. до тарафи часть II. з 1. серпня 1900, містячий в собі зміни і доповненя табелї Б.

Доносить ся, що рух загальний на шляху Скавина-Освенцїм і зелїзниці, льокальний Требиня-Скавці застановлено аж до відкликана.

Сим доносить ся, що за-для усунени ся насипу здержано загальний рух на зелїзници льокальній Краків-Кодмирів. Рух на шляху Скавина-Суха привернено.

Сим доносить ся, що по поводу хмаролому дня 10. с. м. здержано рух поїздів товарових аж до відкликаня на зелїзници льокальній Біла чортківска-Залїщики помїж стациями Торске і Ворволинцї.

Рух особовий відбуває ся тілько поїздами ч. 3656 і 3657 а то через пересїданє ся подорожних і переношеня накупків.

З штуки і літератури:

— **Гайдамаки ч 40** містять: Не роби другому, що тобі не любе; — Руський народе ратуй ся! — Гайдамацтво на Буковинї; — Гусятинщина; — Жидачівщина; — Золочівщина; — Віват! Еще не згінела! (сатира Касина Ковальчука); Золочівщина розрушила ся на добре; — Новинки.

— **„Напівник церковний“**, виданий в Перемишли бл. п. Ігнатием Полотнюком, півцем і управителем хору катедральної церкви в Станиславові, можна набувати у **Катерини Полотнюковой**, вдови по півци катедр. в Станиславові, ул. Собіского ч. 50. Ціна примірника брошурованого 4 К, оправного в півполотно 4 К 50 с, в полотно 5 К; на рекомандовану пересилку почтову долучити 60 сотиків. Сей „Напівник“ містить: Чин Вечерні, Напіви гласів подобних, Зьвіте тихий, Напіви гласів болгарских, Напіви литийні всего літа, Чин Утренї, Напіви гласів подобис-сїдалних, Прокимени Утренні, Напіви времени Тріодного і Утреня в св. і сьвітлую Неділю Пасхи. (Зміст се лише загальний.) Книга, лексиконового формату, дуже гарного і чистого друку, так тексту як і нот, на краснім і сильнім папері. Конечна она яко підручник для церквий, для сьвященників і півців церковних. Покійний Полотнюк, не не надіючи ся смерти а бажаючи тим „Напівником“ прислужити ся рускій церкві, задовжив ся на тото коштовне видане, а вспів розпродати его мало. Отсеи „Напівника“ лежать у вдови, а вірителї тиснуть за довги, а вдова лишилась із четверо незаосмотреними дітьми без ніякого удержаня. Зважившн, що пок. Ігнатий Полотнюк був щирим патріотом руским (він н. пр. основав і він у Станиславові товариство „Руску Хату“), повинні Русини закупном „Напівника“ прийти в поміч его вдові і дітям. Як довідуємося, вдова має полишений пок. Полотнюком готовий материял другої части „Напівника“ і колиб хто з Веч. Духовенства хотів заняти ся виданем его, она могла би відступити его.

— **Руска міщаньска Каса в Станиславові** мала в І півроцї по своїм основанию 35 457.40 кор. обороту і виказує в стані довжним: удїли 1956 кор. фонд резерв 188 кор. щадниця 10.321·85 кор. позички 1500 кор. сальдо відсотків і инші позиции 373·20 с. разом 14,339·05 кор. Стан чинний: позички удїлені 13.512·10 кор., льокациї 100 кор., кошта заснованя, інвентар і кошта спору 825 кор. 15 с., готівка 1 кор. 80 с., разом 14.339·05 кор. — Товариство приймає вкладки на щадницю на 5% і дає позички на 8% кождого дня від год. 5—7 пополудни в льокалю Рускої Хати.

Конкурси.

Виділ Товариства „Філія Просьвіти“ в Новім Санчи подає до відомости, що з днем 1 н. ст. вересня 1903 знайде помищене в українсько-рускій Бурсї в Новім Санчи поважнїйше число (над 40) учеників греко-кат. обряду і рускої народности, учащаючих почавши від III. кляси школи народної за умірковану оплату.

Питомець дістане в бурсї мешкане, опал, поживу, сьвітло, праня і належний догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обуве, одежу, постіль і власні книжки.

До подань, котрі належить вносити найдальше до дня 10 н. ст. серпня 1903 до Виділу „Філії Просьвіти“ в Новім Санчи треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещення і убожества.

Огець (мати) або опікун питомця мусить бути членом Товариства „Просьвіти“, а крім того зложити декларацию що-до висоти місячної оплати. — Від вношеня подань не суть вільні дотеперішні питомці українсько-рускої бурси в Новім Санчи.

Від Виділу Товариства „Філія Просьвіти“ в Новім Санчи. 1—3

Яворский. *Лящиньский,* голова.

— —

В „Селяньскій Бурсї“ в Станиславові з слїдуючим шкільним роком знайде помищене 40. учеників шкіл народних і середних. Оплата місячна в натуралиях (котрі кождому будуть означені) або грішми 16 корон з гори. Зголошеня разом з сьвідоцтвом шкільним і декларациею що-до точности в уплаті присилати належить на мою адресу: *о. Клим. Кульчицкий,* Підпечари п. Гисьменица, до 15. серпня. Родичі, котрі потребують якої інформациї що до науки дїтий, могуть написати до мене а дістануть зараз відповідь. Прагадую, що до ґімназиї не приймають ученика, котрий скінчив вже 14 літ, длятого ученики сїльских шкіл повинні конче по двох трох роках науки в сїльскій школї переходити до 3. кляси мійскої, щоби не тратили марно літ і освоїли ся з шкільним порядком.

Надісляне.

Львів 1903 р.

До Веч. Руского Духовеньства!

Всечестнїйший Отче!

Русини нїколи не жалували гроша на прикрашене своїх церков. Від найдавнїйших часів видавали і тепер ще видають значні суми на внутрішні уряджена Домів Божих. Переважно суть то роботи різбярскі. Роботи сї однак, мимо високої їх цїни не суть такі якими-би бути повинні. Причиною сего есть віддаване робіт різбярских людям нефаховим як: малярям, позолотникам і т. п., котрі робіт сих самі не виконують (а часто навіть не розуміють їх) лиш відступають різбярам, полишаючи для себе за посередництво великі процента. Люди сї нїчо не роблять, а тягнуть з церков великі заслуги.

Фаховий різбяр замість дістати роботу зпрост від Комітету церковного дістає ї з другої, а часом аж з третої руки розумієсь за ліху цїну; не може ї отже так викінчити як належало-б. Чи без сих посередників не можна би було ся обійти? Чи не лучше віддати роботу зпрост в руки фахового майстра, а скористає на тім церков, бо за таки гроші дістане лучшу роботу? Перестерігаючи Веч. о.о. духовних і Хв. Комітети церковні перед подібними посередниками, осьміляюсь надмінити, що повернувши з заграници проваджу у Львові робітню різбярску. Виконую всякі внутрішні уряджена церковні, як: Іконостаси, вівтарі, бальдахіни, кивоти, амвони і т. п. у всїх стилях і по найтаньших цінах. Набравши так в краю як і за границею відповідного образованя в своїм фаху, ручу за точне і артистично-стильове виконане повірених мені робіт.

Надіюсь, що Веч. о.о. і Хв. Комітети церковні піддержать руску робітню різбярску і що тяжко запрацьований рускій гріш не піде в руки чужі, ворожі рускій Церкві і рускому народови а останесь в руках Русина.

Поручаюсь ласкавій памяти Всечестнїйшого з високим поважанем

Марцель Ковальский

452 1—2 *рїзьбяр у Львові ул. Личаківска ч. 6.*

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найлогідніїшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 415 10—?

Ренти державні, призначені до конверзиї

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора виміни у Львові.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный

Воддѣлъ депозитовый

принимае вкладки и выплачуе задатки на бѣжучій рахунокъ, принимае до переховання цѣнній паперы и удѣляе на нихъ задатки.

Окрѣмъ того заведено на взборъ заграничныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковй

(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. р. в. рбчно, депозитарь одержуе въ сталевій панцирній касѣ сховокъ до выключного ужитку в подъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое маино або инжий документы.

Въ тѣмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучій заряджения.

Приписы відносячій ся до того рода депозитовъ можна одержати безплатно въ депозитовѣмъ воддѣлѣ. 374 (2)

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжуе ся як найкорше і найдешевше. 385

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Ряшева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні в від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. пізня середноєвр. 12·36 пізня львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красіцких ч. 5. 6

Новість!

Повне видане Творів Тараса Шевченка коштує тілько 2 корони!

Товариство „Просьвіта“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся твори Тараса Шевченка, видало недавно найтанший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИІ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.) 426 2) ?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 17 липня 1903.

HIGH-LIFE ПРЕДСТАВЛЕНЄ

У Львові перший раз

Торжество в Мадритї або Борба Биків в Ішпанії

з живим ішпаньским биком.

Велика пантоміна виконана 150 особами і 40 кіньми. Пантоміна тота тїшила ся великим успіхом ві всїх головних столичних містах.

В Неділю 18 липня. — **2 Великі представленя** о год. 4 по пол. і 8 вечером.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габриеля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 368 1—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 195—?

Тілько власного виробу

ШТУЧНІ НАВОЗИ

поручає

І. Галиц. Товар. акц. для хем. промислу

у Львові, ул. Костюшка ч. 10.

Цїнники висилають ся на домаганє оборотно.

416 1—6

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр
Ручні „ 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр (для грубої роботи.)

Всч Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жданє дарам 313 19—?

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлятй можна у бібльотекаря „Кружка прав.“. Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д-ра Дністрянського: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і кураторії . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне відношенє родичів до дітей 1·70 К.

Книжки:

Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 1 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикційною і уставом егзекуц (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

Дяк з добрим голосом, умїючий вести громадску писарку і аґенцию „Дністра“ потрібний зараз. Приймає: Уряд парохіяльний в Беньовій, п. п. Млаки. 377 3—3

В Хмелисках

п. Скалат в мїсце для дяка, котрий би зараз спровадив ся до місця. 441 2—3

Нова, мурована церква

має будоватя ся в Озірній пов. золочівского. Підприємець, що бажав би піднятй ся будови, має зголосити ся дня 16 липня 1903 в грек. кат. урядї парохіяльнім в Озірній.

445 2—2

Ученицю з окінченою 9 клясою (5 видїловою, глядає лекциї на час ферий і пізнїйше. Адрес: Ц. Д. в Яворові, почта в місци.

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою) глядає лекциї на час ферий і на пізнїйше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци

Семинаристка

пошукує лекциї на село від 15 с. м. Зголошуватись прошу на адресу: П. Боцюрків в Слободї гор. п. Монастириска.

438 3 3

Ученика вис. ґімн. або академика глядають на село підгірске до хати, де усї здержують ся віе гор. наноїв і тютюну. Через ферії мав би повторити що важнїйше з материялу наук. в першій клясї рускої ґімназиї. Близша відомість О. Ярослав Марчак завід. парохії в Гаврилівцї п. Цуцилів.

434 3 3

Дві кімнати

з садом над Прутом до винаймленя на час вакацій близько чатиного лїса під адресою З. Матковский управ. школи в Зарічу п. Делятин.

428 3—3

Комітет церковний

в Черепини пошукує підприємця до будови плебанії з твердого материялу. Зголошеня в Урядї парохіяльнім в Черепини п. Давидів,

415 3—5

Великі. вибирані, гарні **морелї до вареня** висилає в 5 кілевих почтових коробках, дуже старанно опаковані по 3 к. 72 сот. *franco*. A. Hoffman, Nyiregyhaza, Ungarn. 426 7—10

Практичний і здібний в своїм фаху кухар поручає свою услугу Всч. Духовеньству при ріжних нагодах за умїренною винагородою, ручачи за солїдність і доброту роботи. *Адольф Максимович* кухар в Нестерівцях почта Озірна.

442 2 3

Морелї!

в 5 кілевих кошиках за побранем по цїні 3 кор. 40 сот. оплачено висилає на замовленя: торговля Івана Стернюка в Залїщиках. При більших замовленях відповідно дешевше.

435 3—3

Крамниця пять лїт тому заснована, з місячним торгом понад 2000 К, зараз до продажи або до винаймленя на час будови зелїзниці по конець 1904 р. Неузгляднені зголошеня лишать ся без відповіди. Уряд парохіяльний в Беньовій, п. п. Млаки. 377 3—3

Морелї (априкози) дуже гарні, великі, добірні, висилає в кошиках по 5 клґ. з посилїплатою franco. по 3 К. 40 сот. *Л. Прінц*, Залїщики.

444 3—3

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, І пов.

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. університету

поручае

своє переплетниче і ґалянтеріне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Подоймае ся всякихъ роботъ, особливо переплету **Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Мапъ, Дипломовъ и т. т. пн. по умѣренныхъ цѣнахъ.**

Заступає вповнї карльсбадске лїченє!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дігестора“** д-ра мед Гершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя**, особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болянь в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка дїлає здоровлячий виключно з природних субстанций **дігестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перериняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за посліпатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко. Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 5—25

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринкахъ вѣдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричній а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

промѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо чрезъ

НАРОДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Скринки и опаковане даромъ. 123 139—?

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою **„Dentolin“** будуть дальше виробляні під назвою **„WAWELIN“**, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Цїна фляшочка з 60 пастильками 80 кор

Порошок вавелин, знаменито чистить зубы, і охороняє від псутя. Пудерко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Цїна тубы 60 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сн.

в КРАКОВІ.

Склади зі Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Цилевский, І. Вевюрский. Торговлї і дротуерії: Народна Торговля (зі Львові і зі всіх своїх філіях), І. Бромильский, А. Беаюк, Лянґ і Підярский. 364 19—30

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде, *а іменно:*

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 15 зр. Ковдри шовково-оксамітні по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі стороны до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дорожше від повисших цін

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 20, 25, 28 до 40 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 5—10

Перше галицке акційне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: **ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3.** 179 31—100

МИЛО-ШИХТ.

„Олень“ Марка: „Ключ“

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від шкідливих примішок.

Дістати можна всюди!

При закупнї треба особливо на то уважати, що кождий кусник мила носить імя „Schicht-Seife“ і одну з повисших охоронних марок. 231 11—20

При закупнї товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черняньскої, З друкарні Інституту Ставропиґійского під зарядом Іосифа Данилюка.

Ч. 148. Львів, Пятниця 4 (17) Липня 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місиць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинциї 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ві місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Жадания і инші правильні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Тиха революция на Угорщині.

На Угорщині бушує тиха революция. Нїчого не помогла капітуляция перед обструкциєю, ва-нїщо не здало ся випофане військового предложеня і усуненє Сейля — всї умови, які заключив новий премєр ґр. Куєн показали ся писанїми на піску а судно держави опинило ся зовсїм там, де і було перед зміною кабінету.

Те, що дїє ся тепер на Угорщивї, можна сьміло назвати тихою революциєю. Бо хоч кулї не лїтають а кров не лле ся, то однак змаганє опозициї іде до розваленя основ дуалїзму, до вимушеня на короні змін, які з теперішної невповнї автономічної Угорщини зробили би повноправну державу, сполучену з Австриєю лише увїєю персональною. Декларация, яву зложило 58 послів провідникови нової авцвї пос. Барабашови звучить: обструкция має тревати так довго, поки Угорщина не одержить своєї армії і своєї независимої економічної території. А коли пос. Кошут, що усунув ся з плацу боротьби, сказав на тоту нову програму, що вона гарна але може скінчити ся абсолютизмом, то сказав велику правду, бо програма Барабаша веде справдї до безвихідного положеня, проти котрого бороти ся можна, як і проти всякої революциї, лише замахом і силою. Тай і ґр. Куєн має види мо сьвідомість положеня викликаного звищенем его угоди зі сторонництвом независимости, бо і він сказав, маючи на оцї уступленє Кошута і загальний настрій населеня в напрямі політики Барабаша і его 58 товаришів, що его страх знимає на думку, що зі сторони обструуючої опозициї грає ся інституциями так, що се може викликати конечність абсолютизму.

А однак мадярські скрайники числять добре; вони знають, чим хора австро-угорска монархія і розуміють що тепер є як раз хвиля, в котрій випробованим методом можна виграти чи не послїдну позицию в боротьбі о независимість угорскої держави. Мадяри, раз одержавши власть в Трансліта-вії, постійно вміли вимушувати корисні уступи для себе і всїлякі привілеґії, знаючи, що хто їм віддав на услуги уряди і сойм, той вже не буде мати сили опирати ся напорови і пресиї. А если коли хвиля до нових здобутків тим методом була догідна для Мадярів, то ніколи так, як тепер; — в Цислїтавії, котра могла-б опирати ся і ставати в оборонї дуалїзму і цїлости монархії задля ей сили, панують завороха і заколот не гірші від відносин на Угорщині; керма заграничних справ боїть ся власної тїни і кождого ркійшого кроку у внутрі, знаючи і так з трудом удержуване становиско монархії в міжнароднїй политицї, а на престолї сполученої держави сидить монарх, котрий вже стерпів в безнастанній внутрішній боротьбі сили і котрий з природи річи мусить волїти хочби тяжко окуплений мир віж новий рахунок в державі і насильну боротьбу. Ось що впрочім сказав пос. Барабаш явно на послїднім засїданю сойму: „Ми мусимо вже тепер використати нагоду, бо наш король находить ся вже в високім вїцї і тих кілька лїт мусимо вихіснувати, полягаючи на его пошанівку для закона і вложеної присяги". Слова здають ся ясні, а если либерали на политику скрайників мовчать, Кошут усунув ся, а вся патріотична публика бе оплески, то се є доказом, що на цілій Мадярщинї думають всї так як пос. Барабаш — так само, як і всї змагають до одної і тої самої цїли.

Як бачимо з того, ситуация на Угорщині укладає ся дуже грізно, а вона представляє ся тим грізнійше, що на ню напирають всїлякі термінові „конечности" державні. Не кажучи про трактати і угоду, сам закон о поборі реврута доводить положенє до кризи; вже 1 вересня розпочинає ся вибране рекрута, а коли до того часу закон о поборі не буде ухвалений, то побір рекрута буде взагалї законно неможливий.

Нове правительство думає усунути невигідну ситуацию в той спосіб, що грозить розписанем нових виборів — та нема сумнїву, що средство се не поможе. Кріза лежить не на невдоволеню з якогось одного предложеня або самого правительства, а сягає глибше і ей штучкою нових виборів не усуне. В австро-угорскій монархії западає ся все тому, що з початком нової конституційної ери віддано позакулїсовими інтриґами і умовами всю власть в руки кількох правлячих народів, а при помочи дуалїзму і автономії країв той стан упривілеєвання доведено вже до того, що держава боронити ся не в силї і що розпаношені верховоди прикладають сокиру до послїдних звязий, щоб, розсадивши теперішний лад, укріпити остаточно свою абсолютну власть. А в такім положеню дрібна штучка з виборами не може помочи, так як взагалї не поможуть нїякі средства, як довго вони стояти будуть на ґрунтї істнуючого, а як-раз для тих упривілеґіованих сотвореного ладу.

Для верховодячих кругів, коли не хочуть ужити сильних і рішаючих средств, остає для санациї бушуючої в цїлім державнім орґанїзмі — бо не лиш на Угорщинї — кризи — одно средство: заведенє в Цислїтавії і на Угорщинї загального права голосованя. Адже і Мадяри панують на Угорщинї лише головно завдяки виборчим привілеґіям — нехай отже ввесь нарід прийде там до голосу, а тоді не буде теперішних перепон, бо широкі верстви будуть вважати за свій обовязок заспокоювати потреби держави, коли тота держава буде їх державою і коли права родять заразом і сьвідомість сбовязків. Але при страху правлячих кругів і заскарузлости в поглядах пануючої двірскої камарилї годі сподївати ся, щоб зважено ся і на такий спосіб, коли не згоджено ся доси на загальне голосоване в Австрії — помимо того, що дорадживав его так сьвідомий политик як ґр. Таффе. А супротив того кріза на Угорщинї стає тим інтересвійшою, бо неспиновано розумною рішаючою зміною веде позоли до рішучих а не даючих ся предвидїти катастрофальних подій..

„Niosą kaganiec oświaty".

Ми вже донесли передвчера в новинках, що староста Дільц з Гусятина наказав винести ся читальни „Просьвіти" в Самолусківцах з дотеперішнего ей помїщеня, бо дотичний будинок стоїть на ґрунтї ерекціональнім. Нині про подібний подвиг старости а і цїлого т. зв. „повату" т. є. повітових польских потентатів доносять нам з Дрогобиччини. Містимо допись без змін і коментаря, бо „Дїло" підпадає так частим конфіскатам, що мусимо обмежити ся на саме реєстроване фактів. Допись звучить:

В інтерпеляциї посла В. Яворского до президента міністрів в справі надужитя власти Тадеом Бобжиньскым ц. к. старостою в Дрогобичи, поставленій на XVII. сесиї державної Ради, було сказано, що тойже староста дня 24 марта 1903, відмовляючи людий від їханя на заробки до Прус, в канцелярії громадскій в Рінчицях розказав безправно начальникови громади викинути читальню „Просьвіти" з канцелярії громадскої. В відповідь пану старості Рада громадска в Рінчицях ухвалила дня 11. мая 1903, щоби читальня „Просьвіти" і на дальше лишила ся в комнаті громадскої канцелярії з застереженем, щоби комната ся була вільна підчас урядованя громадскої зверхности, повеже пробуване читальні „Просьвіти" в канцелярії громадскій зовсїм не перешкаджає дїлам громадским.

Ся ухвала зовсїм раціональна так розумітпив пана Бобжиньского, що рескриптом з дня 24 цьвітня 1903 ч. 15.747 на підставі §. 105 закона громадского касує сю ухвалу ради громадскої і відносить ся до власти громадскої в Рінчицях і до виділу повітового в Дрогобичи, поручаючи по правосильности сего рескрипту викинути читальню „Просьвіти" і ей річи з громадскої канцелярії в Рінчицях.

Зверхність громадска знаючи, що рада громадска ухвалила би рекурс проти сего рішеня ц. к. староства, щоби не наразити ся нїкому, не скликує засїдана ради громадскої в Рінчицях і не виповнює порученя. За те виділ ради повітової в Дрогобичи до ч. 2398 поручив зверхности громадскій в два місяці пізнїйше таки викинути читальню з дому громадского.

Оба орічення в тій справі, так ц. к. староства, як і виділу повітового, хотїла зверхність громадска доручити о. Михайлу Вачиньскому предсїдателеви читальні „Просьвіти", однак сей не приймив тих писем, бо були писані по польски. Рада громадска не була скликана і не повідомлено ей урядово о скасованю ей ухвали до нині — річ безперечна, що супротив того рескрипт так ц. к. староства як і виділу повітового є неправосильним так для Ради громадскої як і виділу читальні в Рінчицях. Мимо того виділ повітовий постарав ся о те, що ц. к. староство в Дрогобичи письмом з дня 22 червня 1903 ч. 23.826 поручило ц. к. жандармерії в Меднинчах на візване зверхности громадскої в Рінчицях дати тій зверхности асистенцию при викиданю річий належачих до читальні „Просьвіти" з громадскої канцелярії. Со ж письмо привіз з собою секретар ради повітової пан Казїмерж Буковскі, а надто поручене від виділу повітового, щоби виповнив неправосильну ухвалу і викинув читальню.

Щоби заімпонувати, а може щоби провокувати і так роздратоване населеня, пан Казімерж Буковскі гордо показував зібраним селянам револьвер в руках. Відтак наказав, щоби війт скликав раду громадску і вислав письмо до предсїдателя читальні з запрошеням, щоби добровільно виніс шафу і річи читальні з канцелярії, однак о. Вачиньский заявив, що сего не зробить, бо й уважає річею так ц. к. староста як і виділу за не правосильне. Пан секретар розказав, тоді винести шафу читальні з канцелярії, однак на славу і честь Рінчан піднести належить, що нїхто не хотїв послухати і нїхто не діткнув ся шафи, навіть члени зверхности сего не зробили. Розлючений панок казав о. Вачиньскому „винести ся" з канцелярії, однак о. Вачиньскій заявив, що яко голова читальні і член скликаної війтом „громадскої ради не вийде з канцелярії — тоді розказав п. Казїмерж Буковскі війтови замкнути на ключ канцелярию, однак і сего, з кодексом карним колїдуючого наказу не услухав розумнїйший від него начальник громади. Тоді грозячи жандармами, поїхав пан sekretarz польского бецирку до Меднинч і от, хоч в письмі ц. к. староства виразно стояло, що жандармерия має асистувати лише на візване зверхности громадскої, хоча зверхність громадска зовсїм не просила о асистенцию, ц. к. жандармерия в Меднинчах, скріплена 2 жандармами, в великій параді привезла пана секретаря польского бецирку — опять до Рінчиць.

Тут знов зажадав пан секретар, щоби добровільно виділ читальні уступив ся, а опісля завізвав до викиненя річий читальняних. На те о. Вачиньскій яко голова читальні запитав ся вперед, на якій підставі в льокалю читальні находять ся жандарми, тоді показав ему вахмайстер жандармерії Вонсович (також Полян) вищше згадане письмо старости Бобжиньского. О. Вачиньский запитав ся на те, хто сей безправний напад і нарушенє власности бере на себе, тоді на диво обізвав ся вахмайстер жандармерії п. Вонсович, що він бере на себе одвічальність, так само сказав п. секретар Буковскі, а війт запитаний о. Вачиньским, чи він также се робить, сказав: „Я до того не мішаюсь, то п. секретар"...

Сьвідки нанее: Михайло Андрухів, Олекса Кобільник, Микола Мусяна, Михайло Кобільник Савула і инші.

Тоді вже годї було силою опонувати, тим більше, що безправне поведеня пана секретаря польского бецирку було поперте чотирома баґнетами жандармскими. Але все ж ні один человік з Рінчиць не приложив рук до винесеня шафи, се зробили наняті люди з Меднинч. І польскі бецирковці силою, бо против закона і волї інтересованих доконали якінця свого і викинули таки „Просьвіту" з громадскої канцелярії.

Тілько подає наш Вп. дописуватель. Здає ся досить, щоб побачити, якою ненавистю і прямим безстидством дишуть против нас наведені в дописи польскі повітові потентати, без причини, хіба тілько для знищеня огнища просьвіти допускають ся такої безправної шикани...

Віче філії „Просьвіти" в Стрию.

Зі Стрия доносять нам:

Дня 12 с. м. відбуло ся скликане філією „Просьвіти" віче Русинів міста Стрия. Взяло в нім участь около 400 осіб з міщан і інтелїґенції. В значнім числї явилось також руске жіноцтво. На порядку дневнім віча були дві справи, а именно: справа народної школи в Стрию з руским языком викладовим і справа посилана дїтий до шкіл середних.

Збори отворив голова стрийскої філії „Просьвіти" посол д-р Олесницкий; до президиї покликали збори (на его предложенє) д-ра Антоневича яко провідника, п. Сеня Васильчишина яко его заступника, пп. Держка і Говиковича яко секретарів.

Відтак посол д-р Олесницкий представив зборови справу заснованя в Стрию школи народної з руским языком викладовим. Підяїс, що основний закон державний про загальні права горожанські запоручає кождій народности в державі ненарушиме право до береженя і плеканя своєї народности й мови. В арт. XIX. сего закона узнано рівноправність всїх языків в школї, уряді й публичнім житю і рівночасно постановлено, що в краях, замешканих кількома народностями, публичні заведеня наукові повинні бути уряджені в той спосіб, щоби без ужитя примусу до внученя другої мови краєвої кожда з тих народностий одержала потрібні средства до образованя в своїй мові. Сею головною конституциєю запорученого права на поли шкільництва Русини міста Стрия доси позбавлені, а треба знати, що (після послїдної конскрипциї) числить місто Стрий 7.250 Русинів.

В місті Стрию істнує пять народних шкіл, а то: мужеска виділова, мужеска 4-клясова, жіноча виділова шестиклясова, жіноча 4-клясова і мішана 4 клясова на передмістю Ланах, однак ні одна з тих шкіл не має руского языка языком викладовим! Тимчасом в школах тих находить ся дуже значне число дїтий руской народности. І так в році шкільнім 1902/3 було дїтий руских: мужескій виділовій школі 160; в мужескій чотироклясовій 120, в жіночій виділовій 141, в жіночій чотироклясовій 24, в мішаній на Ланах 308, отже разом 753 дїтий руской народности було позбавлених можности побирати елементарну науку в своїм материнім языці! Се велике і поважне число не есть случайне, але постійне і збільшає ся систематично з року на рік. Особливо в школі народній на передмістю Лани число учеників руской народности не лише рік-річно значно збільшаєсь, але есть все значно більше від числа учеників инших народностий. В 1902/3 р. було в тій школі учеників народности руской 308, польской 96, німецкої 28 а жидівских дїтий 159. Передмістє Лани есть замешкане майже в $^3/_4$ частях самими Русинами, котрих дїти становлять головний континґент учеників школи народної на тім передмістю. Факт, що так велике число дїтий руской народности в Стрию есть позбавлено можности побирати елементарну

Нові видання продає
Українсько-руска Видавнича Спілка
у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26. 870

Клявст, Маркіза О.	— сот.	Вери, Про біблію	— сот.
Боровиковський, Маруся	25 „	Олехнович, Раси Европи	70 „
Тургенев, Ася	40 „	Терлецький, Москвофіли і народовці	30 „
Фльобер, Ґродіяда	30 „	Раковський, Вулькани	20 „
Гоголь, Вій	40 „	Костомарів, Лист до „Колокола"	20 „

науку в материнім язиці своїм, есть не лиш тяжким нарушенем конституційного прав Русинів міста Стрия, а в особенности також віщів дітий в нищ обовязуючім до шкільної науки, але також з огляду на саму науку дуже нек рестиим, бо річ очивидна і ясна що дитина, розпочинаючи науку, може лише к своїм рідним язицї, котрого доми навчила ся легко науку вчити і потріб і відомости собі присвоїти.

В чім р ф рмі, підійшли з натиском, що за Русином стрийскими стоїть ту права, що ними навіть з пів'ванню з инши ми більшими містами краю також під тим взглядом упосліджені, поставив слідуючі ре золюції:

1) Збір Русинів міста Стрия: 1) при знав конечну потребу школи народної в Стрию з руским язиком викладовим; 2) рішив внести в тій справі петицию до ради міста Стрия і ради шкільної краєвої; 3) вибере депутацию, котра підопре сю справу також у президії ради шкільної краєвої. — Сї резолюції приняли збори одноголосно, почім вибрано депутацию, в склад котрої війшли пп.: д-р Олесницкий, стрийский парох о. Сельский, радні міскі Сень Василь чишин, Іван Мазяк і Тома Красиньский.

З черги наступив другий реферат — о посиланю дітий руских до шкіл середних. Реферат сей, зріло обдуманий і повний глубоких патріотичних гадок, виголосив о. Матковский. Представив цифри з найновійшої історії шкіл середних і вказав на великі некористи, плившчі для Русинів з того, що не посилають в належім числі дітий своїх до тих шкіл. Промову о. Матковского, виголошену красноречиво, приняли збори оплесками, почім вивязалась дискусия. Забирали слово майже самі міщани. Особлизо замітна були бесіда міщанина п. Михайла Рудницкого, котрий вказав зібраним на те, що господар-хліборо, посилаючи дитину до школи, дає їй тим самим другий ґрунт, але такий, що не потребує тим кривдити других дітий, котрі лишають ся на господарстві.

По замкненю предсідателем зборів приступлено до підписування петиций в справі руской школи народної в Стрию.

Відповідь ческим і польским Соколам.

Від підписаних Вп. членів руского „Сокола“ у Львові одержали ми таке письмо оголошеня:

В деяких польских дневниках і в оголошеній вчера в тих-же дневниках заяві містоголови Союза ческих Соколів д-ра Піпіха появили ся на тему відвідин ческих Соколів в рускім Соколі в часі польского „зльоту“ у Львові вискази і твердженя, які суть або зовсім неправдиві або вимагають безусловно автентичного коментаря. Супротив того підписані рускі Соколи яко присутні при відвідинах ческих гостий а затим і клясичні сьвідки подій подаємо і констатуємо що слїдує:

I. Ческі Соколи явили ся в льокали руского Сокола в днях 29 і 30 червня, при чім при перших відвідинах, в котрих брали участь д-р Піпіх, д-р Пекса і д-р Праґер, наступила ревізита репрезентантів руского Сокола в готели Жоржа.

II. Так при першій стрічи з д-ром Піпіхом і Шайнером як і при другій з прочими ческими Соколами заявляли нам ческі гості а в тім числї і д-р Піпіх, що їх присутність на польскім „зльоті“ не має зовсім на метї зробити яку-небудь прикрість Русинам, що вони явили ся на польскім „зльоті“ не для політичних цїлий та що взагалї прибувають там, де їх кличе поклик Соколів „Tuzme sé“.

При другій візитї в котрій, брали участь з ческого боку dr. Fer. Fisa, starosta Moravsk. Obc. Sokolske; dr Jan Capek, advokat v Brne; Ferd Hon, starosta župy Hussovy; Karel Jouza techn. urednik Praha; Janik Franta, Novy Bydzov; Josef Tasar, stavitel Nowy Bydzov; Ferdinand Sauer, Praha; Antonin Prochazka, Karlin; Adolf Janich, Karlin; Josef Horacek, Karlin; Boža Hofman, Praha Stare mesto; Franta Hausner Karlin; K. Sal. Praha; Ant. John, Vysocany; Брячислав Пелант, Прага], ще яркійше як за першим разом маркували, що прибули на польский „зльот“ яко на ґімнастичне сьвято а д-р Фіша, голова Союза Соколів з Морави, заявив при тім, що Чехи симпатизують з Русинами і що коли рускі Соколи уладять свій злет, то вони прибудуть навіть в більшім числї.

Правдою є, що д-р Піпіх при першій стрічі в готели Жоржа жалував, що істнує спір між рускими і польскими Соколами та висказав бажане, щоби ідея Сокільска сполучила Славян, але неправдою є, щоби вагу за неприсутність руских Соколів на „зльоті“ приписував Русинам, як і слова его про ідею сокільску були висказані в загальних словах без виразної політичної цїли.

Ческих Соколів ми приняли щи о і есьмо дуже вдячні за їх відвідини, то тим більше прикро нам, що дехто з них з побічних мотивів мусїв та вважав за відповідне оправдувати ся з того публично аж в польскій, для Русинів ворожій пресї.

Львів, дня 16 липня 1903.

Альфред Будзиновский, Денис Кучика, Андрій Федор, Володимир Котович, Денис Сембратович, Олександер Утриско, Іван Сполітакевич, Т. Федунків, Йосиф Доманик.

Від Редакциї. Голова руского Сокола п. А. Будзиновский по порозуменю із справником п. Денисом Кучикою надіслав нам яко учасник ревізити в готелю Жоржа кромі повисшої заяви ще також точний опис розмови, яку він і п. Кучика мали в готели Жоржа з д-ром Піпіхом. Допись сю задля недостачі місця відкладаємо до завтрішнього числа.

Справи заграничні.

Балкан.

Болгарска аґенция доносить: Порта нотифікувала болгарскому правительству, що в цїли поліпшеня відносин між Туреччиною а Болгариєю турецке правительство рішило відкликати кілька заряджень, виданих против болгарских ватаг. Окрім того увільнить арештованих підозрілих Болгарів, цофне з болгарских границь часть сво їх війск і згодить ся на отворене замкненних церквей і шкіл. В заміну за се Порта домагаєсь від болгарского правительства запевнена що-до мирових тенденций і доказів на се, що сї інтенциї суть дійсно щирі.

Поступок Порти принято в Софії дуже прихильно. Болгарске правительство зложило рішучу заяву, що удержане приязних зносин з турецким правительством все було его бажанем. Болгарске правительство цофне всї свої военні заряджена.

Переслїдуване Вірмен.

Після вістий, які надійшли з Дяберкіру, Курди зрабували вірменьске село Корек, в околици Д'яберкіру. При тім знасилувано кільканацять жінок і покалїчили богато осіб. З причини грізного руху Курдів, положене Вірмен в д'яберкірскім віляєті, в окрузї Чемішберек і в санджаку Ерзінґіян є дуже критичне. Власти роздають Курдам оружя, чим скріпляють їх напасливість супротив Вірмен. Предложених Вірменами жалоб правительство не увзглядняло, але противно, з вічим відіслало їх до дому.

Справи австрийскі.

Новий бан Хорватиї.

Наслїдник бана Куена-Гедерварого, ґр Теодор Пеячевіц не буде тїшити ся у Хорватів більшими симпатиями, як его попередник. Отець бана, також бан, виховав був сина в патріотичнім хорватскім дусї, особливо старавсь о се, аби его син умів добре по хорватски, що в сих часах було серед хорватской аристократиї дуже рідким явищем. Та не богато скористав хорватский народ з хорватского виховання „Тоші“ Пеячевіца. Коли тілько „Тоша“ став Тодором і вступив в правительственну службу, отрас ся з хорватского патріотизму і став заїдлим мадяроном. Аби ослабити хорватский рух, став також пропаґувати славяньский партикуляризм. Свое урядованє яко бан розпочав від тріумфального в'їзду до славоньскої столицї Осека, аби істнуючий славоньский партикуляризм скріпити і приєднати Славонців для своєї антихорватскої політики.

О ентузиязмі, з яким Загреб привитав нового бана, доказують ті бомби, що на привитане нового режіму експльодували під домами кількох мадяронів. Були також демонстрациї коло зелїзничого двірця, а на провінциї рухавка скріпила ся. До Заборя відійшло кілька відділів війска. В злятарскій жупанії, де мають відбути ся доповняючі вибори, прийшло до кровавого конфлікту між населенем а військом. На місце покликане війско. В вязници сидить еще шеф редактор *Obzor*a д-р Пасавіц, публіцист Ст. Радіц, кількох студентів і парусот хлопів.

Молоді політики хорватскі заповідають, що в житю Хорватиї зачинаєсь нова ера. Досї була ера артистична. Увага Хорватів була головно звернена на артизм і штуку, тож Куен міг рядити деспотично. Тепер люда зачинають політикувати. Велике значенє має також злука Сербів з Хорватами, котрі досї вели борбу з собою і обопільно себе нищили. Публичне житє Хорватиї вступає в нову політичну фазу в розвою, котрий може довести до цїлковитої зміни відносин і до внутрішнього перевороту в Угорщині.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Недуга папи.

Рим. Вчерашнїй вечірний бюлетин звучить: „Стан папи від рана не змінив ся, Папа спав кілька годин. Пульс 88, віддих 30, температура 36·6°. Консіліюм має рішити чи виконати третю операцию, бо плин в груди зовсім зібрав ся і утруднює дыхане. Серце еще здорове, отже операция буде зараз виконана. Лікарі заявили, що папа і сьогодня пережив.

Передвиборчі приготованя.

Рим. В ватиканьскій друкарни приготовляють потайки але з найбільшим поспіхом друки потрібні для евентуального конкляве. Друкують карти до голосованя, скрутациїні листи, порядок нарад, листу управнених до вибору папи, і приписи обовязуючі в часі конклявє. Вже заряджено також все, аби кардинали в часі конклявє мали відповідний харч. Приготованями занятих в пять май стрів церемонії. Найповажнїйшими кандидатами на папу суть кардинали Рамполя і Ґотті. В виборі возьме участь 60 кардиналів; не возьмуть участи лише 4 кардинали.

Манджурия.

Вашинґтон. Бюро Райтера доносить: Манджурску справу полагоджено в спосіб вдоволяючий. Хіньске правительство запевнило, що в короткім часі кілька манджурских портів отворять для сьвітової торговлї. Российске правительство заявило американьскій Унії, що сему не противить ся.

Военні наради.

Лондон. В порті Артура закінчено наради российских дипльоматів і иншних урядників. Спеціяльний поїзд відвіз всїх до Москви. Нарада велась над можливостию війни. Від часу приїзду міністра війни Куропаткина военні приготованя збільшились і маса війска відійде до Манджурії. Підприємці в порті Артура одержали поручене приготовити материял на будову бараків для 20.000 людий.

Народний Фонд.

На Народний фонд прислали на адресу касиєря Нар. Ради П. Т.: Урядники „Дністра“ 31/V с. р. 11 К, о. Ів. Савчак, Замочок, 4 К, о. Ол. Базюк, Підмихайле, 12 К, о. Дм. Хомин, Шульганівка, 6 К, о. Етиф Роздольский, Соколів, 6 К, Громада М. 5 К 5 сот, Ученики руской ґімназиї у Львові 3 К 20 сот., Ів. Белей, редактор, Львів, 2 К, від Н. Н. — 106 К 74 сот.

НОВИНКИ.

— **Страйк руских селян** прокинув ся також в Перемищинї в селї Куньківцях. Страйк тревав вже від 13 с. м. против властителя села Лодиньского.

— **Послїдне (27) число „Свободи“** вийшло по конфіскатї цїле біле від заголовку аж по анонси. Правда, на першій сторонї лишив ся заголовок вступної статї „В Жизномири страйк!“ Як п. Гайдерер шаргав по „Свободї“ прокураторским словцем, видко з того, що сконфіскував фейлетон „Бунтівники“, добачивши в нім якийсь злочин, хотяй той сам фейлетон був не так давно друкований в „Дїлї“ і той сам п. к. прокуратор пропустив его, очивидно не добачивши в нім ніякого злочину. А преціньо п. Гайдерер має на оцї „Дїло“ не менше як „Свободу“, коли онодішна конфіската 146 ого числа „Дїла“ була вже **сорок і другою конфіскатою „Дїла“ сего року.** Як уважно читає п. Гайдерер „Дїло“ і як не пропустить ніже йоту чогось загрожуючого спокоєви публичному, досить сказати, що при послїдній конфіскатї (146 ч.), лишивши в новинцї „З пашалика зана Дільца“ конець: „Схаменїть ся, будьте люде, бо лихо вам буде“, сконфіскував сказане, що то „слова Шевченка“!

— **Польща в Розважи.** Часто руске село Розваж коло Білого Каменя, пов. золочівского, хоче польска гаката силоміць зробити підвалиною під нову „ойчизну“, бо показало ся, що мимо детайлїчних планів та контрактів таких будівничих як Козловский, Гломбіньский, Студницкий і инші, фантастична будівля Польщі на рускім ґрунтї все таки не має на чім оперти ся. Тому дуже резно взяв ся до закладана сеї підвалини зять посесора в Розважи, п. Пункерт, котрий при виплатї велить робітникам говорити до себе лише по польски, а в противнім случаю **задержує заплату!** В підмозї польским гакатистам стоїть місцева школа, де вони iure caduco завели викладовий язик польский, хоч на сто кількадесять дітий ледви четверо чи пятеро є обряду латиньского, а народности очивидно рускої! В тій школї часто руска громада, що має у себе читальню „Просьвіти“, постійним учителем хотїла мати щирого Русина п. Сухиньского, що инакше і не могло бути. Та будівничим „ойчизни“ се не було на руку, отже вони ужили всїх способів, щоби місцева рада шкільна не апробувала Русина постійним учителем. Коли-ж їх робота остала без успіху, постарали ся, що краєва рада шкільна розписала вдруге конкурс на тоту посаду. Побачимо, як тепер спишуть ся Розважиї і чи позволять заложити на своїх руских карках підвалину під „ойчизну“.

— **Загальні збори товариства „Народний Дім в Стрию“** відбулись дня 14 липня с. р. З представлених дат справозданя Дирекциї виходить, що ся інституция числила з кінцем 1902 р. 244 членів, котрі вплатили разом за уділи 8.290 К. Фонду резервовий виносив 9 122 К, рахунок вкладок біжучих 21.322 К. Власність товариства становить реальність в Стрию оцїнена на 160.000 К, обтяжена гіпотекою 115.622 К. Чистий маєток товариства виносить 42 096 К. — Справозданя Дирекциї підносить з жалем, що судьбою Народного Дому мало займають ся Русини стрийского повіту. Коли з самого міста Стрия есть 120 членів, то з повіту есть всего 28 сьвящеників (31 сьвящеників з повіту стрийского не суть ще членами); на 91 церков в повіті і тілько само братств церковних всего лише 14 церквей і 4 братства є членами; з громад яко таких ані одна не є членом, а селян з цїлого повіту есть всего 7. Народний Дім здвигнено і удержувсь надлюдским висиленем стрийскої інтелїґенциї, а повіт стоїть апатично, немов не відчуває ваги й значіня сеї інституциї. — Збори приняли справозданє Дирекциї і комісиї контрольної до відомости і висказали бажане розширеня як найбільшої аґітациї в повіті для придбаня як найширшого круга членів. — До Дирекциї вибрали збори наново: о. Федусевича, д-ра Езг. Олесницкого і проф. Ів. Вахнянина, а на опорожнені три місця в Радї управляючій д-ра мед. Антоновича і пп. Устияновича й Мазяка.

— **Старинний портрет Богдана Хмельницкого в селяньскій хатї.** Недавно знайдено случайно в хуторі Нижний-Іржавець, лубеньского повіта (на Україї) в селяньскій хатї ґравірований портрет Богдана Хмельницкого, наклеєний, по сїльскому звичаю, на стїну мякушкою з хліба. Портрет виконаний знаним голяндским ґравером Гільомом Гондіюсом в 1651. роцї. Розміри потрета: около пів аршина ввиш а чверть аршина вшир. Гетьман представлений в богатім одязї, з накиненим поверх кунтуша плащем, запятим аґрафою і прикрашеним дорогими спинками. На голові гетьмана дорога шапка, обшита соболевим футерцем, з двома білими струсовими перами, що виходять із дорогоцїнного держалця; в правій руцї гетьманьска булава, украшена на округлині дорогими каменями, а лїва рука обняла богато прикрашену турецку шаблюку. Лице гетьмана поважне й задумчиве. Довкруги портрета оваль, немов рамка з двома рельфами. Порівень з головою гетьмана, близько оваля находить ся герб: козак із стрільбою, поверх ряд хоругов, а по боках букви B. X. Г. B. S. (і ще кілька лат. букв.) Пониже портрета підпис: BOHDAN CHMIELNICKI, Exercitus Zaporovien. Praefectus і т. д. ще низше дрібними буквами: Guillielmus Hondius Hage Batarus S. R. M—tis Calcographus sculpsit і т. д. — а дальше римскими цифрами рік 1651. Внизу автограф Богдана Хмельницкого. — Тепер сей портрет находить ся в місті Лубнах, полтавскої ґубернії, у Георгія Прокофієвича Подпалова.

— **В справі відкритя памятника Котляревского в Полтаві** пишуть нам з відтам: Дня 30 червня н. ст. с. р. під проводом мійского голови Трегубова відбулась послїдна сеї сесиї нарада мійскої ради, присьвячена майже вся увзглядненю виробленої управою та осібною комісиєю програми сьвята відкритя памятника І. П. Котляревскому і деяких питань що-до закінчена памятника. Після того як предложене комісиї, щоби відкритє памятника було сьвятковане в день уродин поета 12—13 вересня н. ст., було приняте мійскою радою, комісия виголосила програму сьвята. На перший день 12 вересня комісия уложила такий порядок: 1) по 1-ій годинї в полудне посьвячене памятника на могилї І. П. Котляревского при участи представників від уряду, духовеньства, земства, міста, дворян (дїдичів) та учеників мійских шкіл. 2) Посьвячене та відкритє памятника у місті. 3) Сьвяточне засїданє мійскої ради в просьвітному домі імени Н. В. Гоголя о 7½ годинї вечером: а) відкритє віча, б) читане короткої історичної записки та звіт про будову памятника, в) промова про естетично-літературне значінє творів поета і про їх вплив, г) приняте поздоровлень та привітів від інституций, спілок та поодиноких осіб.

Другий день сьвята 13 вересня н. ст. комісия так упорядкувала: 1) Літературно-вокально-музичний ранок, що впорядкує комісия народних читань в просьвітному домі ім. Н. В. Гоголя по першій годинї дня з такою програмою: а) відчитане біоґрафії поета, б) сьвітові образи, що відносять ся до життя, діяльности та творів поета, в) кантата присьвячена поетови, скомпонована музикою М. В. Лисенком. 2) По 4—5 годинї опівдня в тім-же домі або в одному із клюбів обід для почесних гостий і для всїх, хто бажає по передплатї. 3) Сьвяточна вистава драматичних творів поета по 8-ій годинї вечером, з котрої дохід призначено на фонд для відкритя мійскої народної школи імени поета. Рада одноголосно ухвалила сю програму і дала комісиї для орґанїзациї сьвята право від імени ради закликати на сьвято між иншими почесними гостями музику М. В. Лисенка і просити его, аби він взяв на себе провадити сьвіт уложеної ним кантати в память поета. Також комісия повинна промову про значінє творів поета. На виконанє сеї програми мійска рада призначила 1000 рублів із запасного капіталу. Крім того комісия узнає дуже бажаним, щоби до від-

Найлїпші французькі паперці цигаретові „LE GRIFFON“ Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші французькі тутки цигаретові
172 5—10

критя памятника 1) видати альбом 12 малюнків до „Енеїда“ художника Мартиновича, 2) приготовити образ поета із теракоти, зробленого П. Зарицким, 3) зробити бюст поета меншого і більшого розміру в Миргородській школі штуки і 4) металеві жетони з образом поета з одного боку і памятника з другого. Коли почислити, то все те мусить коштувати місто не менш 2000 рублів, а ґарантії, що всї ті речі розкуплять ся, мійська рада не бачить, через що не захотїла на се втручати ся, тим більше, що теракотові бюсти та образи напевне будуть зроблені до дня відкрита памятника земством. Що-до жетонів, то най їх готують підприємці. — Мійська рада приняла предложене комісиї прохати ґуберське земство, щоб дало до розпорядимости комісиї 5000 примірників виданої земством біоґрафії поета. Член управи Маркович повідомив раду, *що комісия замовила зробити фотоґрафії з горелєфів памятника для продажи*, з яких дохід теж пійде на будову школи ім. поета. — *Ст. Охотницкий.*

— **Воли без хвостів.** В Радловичах під Самбором в ночи на 7. с. м. відрізано 68 волам, що находили ся на пасовиску, косою хвости. Воли належать до посесора Шторха. Жандармерия вислїдила, що дикого збитка мали допустити ся: Михайло Бучко, Антін Бучко, Антін Макуц і Йосиф Нижанкович, всї з Радлович. Слїдство викаже, по що вони се зробили.

— **Намісник збогачує ся.** З Н. Торгу доносять, що намісник ґр. Потоцкий купив за 400.000 К добра від ґр. Антона Водзїцкого з Кракова. Добра лежать на граници повітів мисленицкого та новоторского і обнимають значний комплекс лїсів, вже добре прорубаних.

— **Товмацка панама.** Із Станиславова доносять, що одному радникови окружного суду в Станиславові виточено дисциплїнарне слїдство і усунено его від урядованя. Дисциплїнарка стоїть в звязи із звісними обманьствами та шахрайствами в управі товмацких дібр.

— **„Болото, болото і ще раз болото!“** так затитулована коротенька допись з Бібрки до „Курєра львовского“ з 16. с. м. „Хто не знає відносин по місточках, той просто не схоче увірити, як дуже ті відносини сумні („оплакане“). Наше місточко має вже славу европейску через махерства урядників староства при військових бранках. З'їхав сюда радник намісництва на люстрацию староства, а що викрив, се *покищо остав тайною*; відомо лиш те, що довголїтний староста ёде в „заслужений стан спочинку“. [О люстрациї ц. к. староства була вже давнїйше допись в „Дїлї“, але послухайте дальшу новину!] „Автономія“ — пише дописувательнь „Курєра льв.“ — також забагнена. Через *одинадцять лїт*, т. є. так довго, як презесував в повітї пок. Витовд Незабітовский, *ніхто в повітї не бачив комісаря з видїлу повітового.* Аж ось, ледви презес очи замкнув, пригадано собі наш повіт і зараз зіслано урядника в особі п. Мечислава Вроновского для переведеня шконтра і різних доходжень з причини жалоб вношених від черги лїт. Також аж тепер пригадано собі *дефравдациї* сповнені перед двома роками функціонарем видїлу повітового, котрий, понатягавши легковірних, щез із горизонту. Наразї люстрация обмежалась лиш на само місто Бібрку“.

— **Убийство із заздрости.** З Закопаного доносять про таку любовну траґедию. Молодий „ґураль“ Іосиф Собчак удержавав любовні зносини з жінкою старшого „ґураля“ Войтїха Чарняка. Оподї постановив він позбути ся чоловіка віроломної жінки. Звабивши Чарняка в приготовану засїдку до лїса Собчак стрілив до него з рушницї, а коли Чарняк поцїлений кулею в плечі, почав утїкати, Собчак дігнав его і зарубав сокирою. Жінку убитого арештувала жандармерия, між тим коли утїкшого Собчака не вислїдила ще доси.

— **Огнї.** Дня 14 с. м. в полудне вибух огонь в Новосїлках гост. (коло Рудок) в хатї одного зарібника, а при дуже сильнім вітрї занялась зараз сусїдна хата, а з відси перекинуло огонь на приходскі будинки, де згоріли стодола, стайня і мешкане пароха. Церков, шпихлїр і шопу приходску уратовано завдяки п. Ольшаньскому, управителеви дібр ґр. Баденього, котрий приїхав із сикавкою і людьми, що були при жнивї. Місцевий парох о. Айталь Ковальский потерпів значну шкоду. Всї будинки були обезпечені в „Дністрі“. Причиною огню були малі дїти, лишені без дозору.

— **Шахрайства румуньских урядників** В Букарештї скінчив ся оподї процес з причини шахрайского льосованя румуньскої ренти, про що свого часу згадувано в „Дїлї“. Процес був замітний тим, що були заангажовані в него навіть бувші румуньскі міністри але заходом найвисших кругів скінчив ся лише засудженем за фальшоване документів урядника міністерства фінансів Парізіно на 5 лїт вязниці і 5.000 франків кари, а урядника того-ж міністерства Дімітреско на 4 роки вязниці. Співвинованників того великого обманьства, банкира Дон Альбагарі-го засуджено на 3 роки і 2.000 фр. кари, его брата Монеро Альбагарі-го на півтора року; дальше за той сам злочин і намір вимушеня зверненый против румуньскої держави, банкира Бегора на 3 роки, а банкового урядника Балї за намір вимушеня на Доні Альбагарі на півтора року. Окрім того всї обжаловані, з виїмком Балїго, мають солїдарно заплатити 50.000 фр. за моральну шкоду держави.

— **Двірскі афери.** Бувший архикнязь Леопольд Вельфінґ замешкав постійно в Цірїху, в Швайцарії, разом з любкою Адамович, з котрою однак, як доносять, зовсїм не думає женити ся. — Про его сестру, б. жінку саксоньского королевича, кн. Люїзу, котра осїла постійно в полудневій Франциї, доносять, що саксоньскій король позволив їй називати ся ґрафинею Монтінозо. З Жіроном зірвала кн. Люїза раз на завсїгди всякі зносини.

— **Про жандармску зухвалість** сьвідчить отсей новий случай, що зайшов у Вербици, пов. равского. Як звісно, в тім селї скликав був недавно о. Кипріян, парох з Немирова, довірочні збори в справах загально культурних. Кілька днїв пізнїйше явив ся у Вербици жандарм Брояновскі і перед церковними вартівниками накинув ся на о. Кипріяна простацкою лайкою: **„Psia krew, jakbym był tego popa zastał wtedy na zebraniu, toby go był szlak trafił! Ale ja go jeszcze nauczę! Ja mu jeszcze psa kopnę!** (То улюблений зворот сего жандарма). Сьвідками сего були Михайло Хижай і Дмитро Зарічний. За таку простацку лайку зажадали інтересовані від команди покараня жандарма Брояновский, коли довідав ся, що справа опинить ся в команді жандармерії, загорів жаждою мести і користаючи з нагоди, що в Вербици вибухнув страйк, зробив карне донесене на кількох, в страйку зовсїм не заангажованих селян. Може се й втихомирить трохи его „шевску“ пасию, але обовязком догичних зверхних властий занята ся близше особою скаженого жандарма, щоби через него спокійних горожан не сьміли „шляки трафляти“.

— **Пригода італїяньскої королївскої пари.** З Турину доносять, що королївскій парі лучила ся в парку Раконїджі при пробній їздї новим автомобілем з акумуляторами немила пригода. Автомобіль наїхав на дерево. Король вийшов цїло, зате королева звихнула собі ногу і буде мусїла цїлий місяць лїчити ся.

— **Дневникарі в Римі.** Недуга і сподївана кінчина папи стягнула до Риму цїлу ватагу дневникарів з Европи, котрі для заспокоєня цїкавости публики поспішили до столиці католицкої церкви, щоби звідтам розсилати найсьвіжійші вісти. Слїдячи всї зміни недуги папи, а особливо страхаючись, що не будуть на місци в хвили катастрофи, не сплять майже зовсїм ще від тамтої недїлї. Ночи проводять в дневникарскій сали при телєґрафічнім урядї, де безнастанно функціонують три телефони, що приносять для преси вісти з Ватикану або з поліцийного комісариату ватиканьскої дїльниці. В тій сали нема очивидно не лише ліжок, але навіть канап, тому щасливим чує ся той, хто захопить кілька крісел і на них витягне ся з годинку; переважно проводять дневникарі ночи на розмозах, курячи, бігаючи до телефону, їздячи на площу св. Петра, де café Chiara є головним осїдком місцевих репортерів. Не один упав уже жертвою сеї томлячої праці. Кореспондент одного льондоньского дневника запав в тяжку горячку і лежить в шпитали. Такої самої судьби зазнав его товариш з Медіоляну, а один з місцевих репортерів, котрий пять ночий з черги стояв на сторожи перед Ватиканом, дістав *апоплектичного удару* під бронзовими воротами. Додати тут годить ся, що тепер панують в Римі тропікальні спеки. Чужинцї та Італїянцї напливають до Риму дуже численно. Готелї, звичайно в тій порі вже позачинювані, повідкривано на ново, а службу, розпущену на лїто, стягнено назад. А всї дожидають, як скінчить ся недуга папи.

— **Дрібні вісти.** Намісник ґр. Потоцкий повернув нині до Львова. — Цїсар надав радникови намісництва д-рови Ігн. Дембовскому характер радника двору. — Міністерство просьвіти перевело директора женьскої учительскої семинарії у Львові, Юлїяна Зубчевского, на посаду директора мужеской семинарії в Станиславові. — Цїсар удїлив з приватних фондів для населеня, що потерпїло від повеней в західній Галичині 25.000 К. — У Відни арештовано одного з членів найвисшої аристократиї, Франца іосифа Лєрхенфельда, свояка баварскої королївскої пари і похресника австрийского цїсаря, за обманчиві довги. — З Київа доносять, що звідтам видалено всїх жидівских робітників та ремісників, котрі не мають службових книжок.

— —

— **З тов-а „Академічна Громада“ у Львові.** На засїданю Видїлу дня 15 липня с. р. вибрано до заряду Товариства в часї ферий (від 15. липня до 15. жовтня) комісию, до котрої належать тт.: Теодор Гуль, студ. фільософії, Павло Городецкий, студ. прав і Сень Горук, студ. фільософії.

— **З Винник.** З причини непогоди минувшої недїлї прогулька у Винниках (під Львовом) не могла відбути ся, проте запрошуєсь гостий місцевих і замісцевих на слїдуючу недїлю се в дня 15/VII 1903. — Програма вельми збогачена (музика 15 п. п.) Просимо о численну участь. — *Видїл Читальні Просвіти у Винниках.*

— **Іспит зрілости в Бучачи** відбув ся під проводом директора Едварда Харкевича від 10—14. с. м. До сего іспиту зголосило ся 22 учеників публичних, 1 приватист і 2 екстерністів. Сьвідоцтво зрілости одержали. Ашкенази Мойль, Чортковер Мойль, *Електорович Володимир*, Гельбер Лев, Ґріффель Лейзор, *Галущинський Николай*, Юхан Йосиф, Лясковский Альфонс, Лещиньский Тадей (з відзн.) *Маковский Ігнат*, *Михалевич Володимир*, Нєбещаньский Еміль, Розенман Давид, Шерцер Шльома (з відзн.), Шайновский Броніслав, *Шиптковский Іван*, Турчаньский іосиф, Валькович Станислав, *Зафійовский Адриян*, Закроцкий Станислав (з відзн.) Незабітовский Казимір (прив.) Двом публичним ученикам і двом екстерністам позволено поправити з одного предмету по ферiях.

— **З Бурси св. Володимира в Самборі.** В сїй Бурсї було з початком року 56 учеників; з того 3 перестали ходити до шкіл задля слабости а 10 видалено з Бурси. До кінця року остало ся 43, а то: 6 з ґімназиї і з тих одержало 5 перший степень а 1 поправку; 14 з учит. семинарії і з них одержало 7 перший степень, 5 поправку а 2 двійку; з народних шкіл було 23 і всї одержали перший степень. Отже на 43 учеників було 35 перших кляс, 6 поправок і 2 двійки. — *Від Видїлу „Шкільної Помочи“ в Самборі.*

— **Видїл Руской Бурси в Тернополи** складає сим щиру подяку за датох 12 К; ґроші ті *зібрано на прощальнім комерсї* „Руского театру“ в Підволочисках, а до Видїлу переслав їх свящ. Володимир Куницкий з Камянок п. Богданівка. — *Руска Бурса в Тернополи.*

— **Хв. Головному Видїлови „Просьвіти“ у Львові** складає Читальня Братства церк. в Воробіївцї найсердечнїйшу подяку за ласкавий дар 80 книжочок.

— **Позір!** На зазив комітету устроючого сьпівацку прогульку по угорскій Руси звольнили дальше жертвувати на покрите сих видатків: Галя Леонтович з Нового Санча 4 К; зі Станиславова: п. Стеблецкий 2 К, др. В. Янович 4 К, о. Домбчевский 1 К, о. Струтиньский 1 К, о. Бариш 1 К, о. Озаркевич 1 К; зі Львова: о. Т. Ярема 1 К, о. Кондрацкий 1 К, о. Ломницкий 1 К, о. Лежогубский 1 К. За сї жертви складає комітет сердечну подяку а заразом просить о дальші можливо скорі жертви, які належить слати на адресу д. Денниса Кучики, Львів, Ринок ч. 10. — *Комітет.*

— **Подяка з Яворова.** Убога молодїж школи ім. Шевченка складає сею дорогою щиру подяку Вп. Д-ру А. Остерманови, адвокатови зі Станиславова, за дар 10 К зложений на руки наших настоятелїв. — Заубогу молодїж: *Саварин*, учитель.

— **Зміна в ґарнїзонах.** Дванайцятий полк гузарів, що стоїть залогою від кількох лїт у Львові, відійде в осени до Угорщини, а на его місце прибуде один полк драґонів із східної Галичини. Рівночасно пишний полк гузарів прийде до Городка, а один полк уланів буде перенесений з Галичини до Відня.

— **Вінчане** п. Михайла Були укінченого богослова з п. Теодорою Карпяк, донькою пароха в Белзї, відбулесь 28. липня 1903.

— **Календар правників на рік 1904** вийде в липни в Таборі. Сей річник буде обіймати спис правників, кандидатів адвокатских, нотаряльних і т. д., а далї адвокатів і нотарів австрийской держави; спис професорів на всїх славяньских правничих факультетах, спис слав. правничих часописий і товариств. Правників в автономічних урядах, фахові товариства та видавництва часописий, які доси не надіслали своїх звітів, просить ся о найскорше надіслане їх на адресу: *Dr. Navrátil, Praha, Resslova 3.*

Послїдні вісти.

— —

Сучава. Відбуло ся тут вчера румуньске народне віче, на котрім промовляли пос. Овчюль і Лупу. Рішено домагати ся заведеня загального права голосованя до буковиньского сойму.

Рим. Стан папи не зминив ся. Дальша операция в цїли випущеня тїчи стає ся майже неможливою, бо є небезпеченьство, що на случай операциї наступить параліж серця.

Пертрактациї між ґрупами Рамполї, Алїярді'я і Ґотті'я в справі наслїдства по Льві XIII ведуть ся дальше.

Париж. Прибув тут вже з Америки кард. Джіббон в дорозї до Риму на конклаве.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало *почтових практикантів*: Любомира Альтера в Кракові, Конрада Садовского, Ґака Ґофмана і Вітокла Льва Висневского у Львові почтовими асистентами, а галицка Дирекция почт і телєґрафів призначила новоіменованих: Альтера до Кракова, Ґофмана до Дембиці, а Висневского до Бучача.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Ґазета Львівска з дня 15. с. м. оповіщує розписане ліцитациині продажи старих материялів уживаних в окрузї п. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові.

Оферти належить вносити найдальше до 12. години в полудне дня 31. липня с. р. до вищезгаданої ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. Умівни продажи подані суть в газеті Львівскій, а можна сі одержати також в *бюрі* для справ варштатових міщисевої п. к. Дирекциї.

Конкурси.

— —

Товариство „Шкільна Поміч в Коломиї“ приїме з початком 1903/4 року шкільного понад 30 учеників руской ґімназиї (кляс приготовляючої і I—VIII) до свого Інституту. Своїм питомцям дає Інститут цїле удержане, ліжко, надзір і провід домовий а також і меншу поміч в науцї. Оплата виносить на рік 4 К на інвентар, 2·40 К за річну вкладку членьску, 2 К на кореспонденцию і місячно 34 К з додатком 1 К за пране, платних кождого місяца з гори. Хто хоче бути принятим за низшою оплатою (від 16 К в гору), мусить предложити сьвідоцтво убожества. Питомці мусять при принятю виказати ся, що мають три рази зминити біле на постїль, 6 пар біля, 6 ручників, 6 хусточок до носа і 2 пари обуви, все назначене. Кождий принятий дістає карту принятя, без котрої не може спровадитись до Інституту. Поданя з декларациею, кілько обовязує ся місячно платити і посьвідчене лїкарске, що хлопець без шкоди для инших може бути в Інститутї поміщений, треба вносити на руки підписаного голови найдальше до 25 серпня с. р.

В Коломиї, дня 16 липня 1903.

За видїл:

С. Нєбильский голова. — *Іван Вітик* писар.

— —

В Руській Бурсї в Тернополи буде в шкільнім роцї 1903/04 поміщене для 52 учеників публичних середних шкіл, з тих для 6 безплатне з фонду бл. п. А. Качали. Першенство в принятю будуть мати ученики молодші (I—IV кл.), бо вони найбільше потребують опіки і помочи; о скілько стане місця, будуть принятї ученики і з висших кляс, іменно такі, котрі могли би під доглядом настоятеля давати поміч в наукax молодшим ученикам.

Поданя о принятє адресовані до Видїлу Руской Бурси в Тернополи треба вислати до 10 с е р п н я 1903; пізнїйше внесені поданя не будуть увзгляднені.

До поданя треба долучити:

1) сьвідоцтво шкільне за послїдний піврік. 2) сьвідоцтво убожества, 3) заяву місячної доплати найменше 16 К; хто заявляє, що буде платити 25 до 30 К не предкладає сьвідоцтва убожества, 4) на зворот сьвідоцтва і на відповідь треба долучити почтову марку на 35 с.

Ученики принятї мають явити ся в товаристві родичів або опікунів в канцеляриї товариства найскорше 1 вересня а найпізнїйше 3 вересня с. р. і виказати ся достаточним числом біля і одїжи.

Кождий ученик мусить мати 6 сорочок, 6 штанів, 6 ручників, 12 хусточок, 12 пар шкарпиток, 4 простирала, 2 пошевки, 1 подушку, 1 ковдру і 1 коц до накриваня ліжка. Всї ті річи мають бути значені і списані.

З верхної одїжи мусить кождий мати: 2 пари черевиків, 1 убране зимове з сукна, 1 літає з полотна, 1 плащ і 1 шапку.

По приїздї всїх принятих учеників огляне їх всїх лїкар; хорі ученики безусловно будуть віддалені.

При сій нагоди просить ся також родичів і опікунів, щоби анї з початком року, анї серед року не привозили анї не присилали жадної їди, бо та їда з дому найчастїйше цвите і плїсневїє по шафках і куферках і затроює воздух.

Всї ученики инших кляс будуть мати спільних учителїв домових, а на сю цїль будуть родичі платити 1 К місячно.

В Тернополи 4 липня 1903.

За Видїл Руской Бурси:

Д-р Ом. Калитовский, в. д. Іопатанський.

— —

В цїли обсадженя 24 місць в бурсї св. Іоана Крестителя в Дрогобичи.

Принятими будуть ученики руской народности, греко-кат. обр. будь безплатно будь за доплатою місячною до гори від 14—30 К. Отримують: поміщеня, удержаня і надзір. Кождий питомець має мати свою постїль (кромі ліжка), біля, одежу і книжки.

Поданя заосмотрені в послїдне сьвідоцтво шкільне, з декларациею висоти доплати місячної, належить вносити до видїлу на руки о. Антонія Рудницкого в Дрогобичи. Реченець до 15 серпня с. р. — *Видїл Бурси св. Іоана Хрестителя.* В Дрогобичи 3 липня 1903. *Сщ. П. Кмит*, предсїдатель. *Володимир Чубатий*, секретар.

— —

Видїл товариства „Шкільна Поміч“ в Самборі розписує отсим конкурс на принятє 50 питомців до Бурси св. Володимира в Самборі на рік шкільний 1903/4. Принимати ся будуть ученики всїх шкіл самбірских.

Условія принятя суть:

1. Ученик має бути здоровий, що стверднть огляднин лїкарскі при вступі.

2. Отець (опікун) петента зобовязує ся при принятю письменно достарчити умовлений пікт в натуралїях і доплачувати 2 К місячно, або 20 К місячно з гори за цїле удержане.

3. Кождий питомець вложить при вступленю на інвентар 9 К; — і взагалї ся погрібною білизною, одїжею і постїлею в власним ліжком.

Всї питомцї суть обовязані користати з науки сьпіву в школі і поза школі і уповні також з науки музики, яку буде удїляти уквалїфікований до сего предмету управитель бурси п. Лука Ремеза, професор ц. к. семинарії уч. Питомцям не вільно по-за бурсою мати жадного занятя. Видїл подбав о вигідне та здорове примїщене учеників, вибудував перед роком новий дім о великих ясних комнатах, устроїв огород, та віддав надзір в руки фахового педаґога.

Зголошуватись о принятє належить на руки о. Михаіла Ортиньского катехити ц. к. семинарії учит. до дня 15 серпня 1903.

Від Видїлу „Шкільної Помочи“. — *В Самборі дня 5 червня 1903. — в. д. Ортиньский. Т. Білецький.*

(Прочі часописи просимо о ласкаве поторенє).

— —

— З женьского інститута св. Ольги у Львові. З причини, що попереднє оголошеня не дійшло ваде до відомости загалу, рішив комітет — на просьбу многих сторін — продовжати термін до зголошеня в інститут до 20 л. липня с. р. Місячна оплата виносить 30 корон, а у виїмкових случаях її о скільки стане місця може бути зниженою до 24 корон, а одноразовим внесовим 4 К і місячним додатком 1 К (на взаємне меблів). Інтересовані родичі звернять переслати свої просьби до п. Марії Вацкої (ул. св. Софії, ч. 9, в). придержавши на метрику рожденя або хрестне свідоцтво дівчат, які подають квоту місячної оплати. Вимагає ся при тім, щоби отець був членом руского товариства педагогічного, згляднощоби вписав ся до него. — Так як з огляду на дешеве і добре приміщеня можна сподіватись аж надто великого числа зголошених учениць, то радить ся приспішити ті зголошеня, — бо пізнійші просьби не могли би бути (задля браку місця) увзгляднені. — Примічає ся, що інститут містить ся при улиці Савя.

Переписка Адміністрації.

Св. С. Ма. в Бо. На жадане вдови по Г. п. о. І. Мак. часопись висилає ся дальше до Липої дня, при тім вимагаємо 4 К. на Ваш рахунок переведи. — В. Ра. в Ко. Тепер виплачено за 2. а не 3. Квартал. — К. Ла. в Не. Одержано. — М. Пр. в Ба. Одержали і до кінця вересня прийде нам ще 13 К. 55 с. — К. Ду. в Ве. 24 грудня минулого року одержано 14 К. 20 с. про те прийде нам до кінця сего року ще 14 К. 60 с.

— Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові. Справозданє за час від 1/1 1903 до 30/6 1903. І. Вкладки щадничі: в І півроці 1903 вложило 898 сторін суму к. 467.092·18 с. виняло 549 сторін суму к. 273.516·03 с. остав 30 червня 1903 р. 1410 вкладок на суму к. 1,296.909·55 с. ІІ. Позички на скрипти и векслї в І півроці 1903 удїлилисьмо 421 позичок на суму к. 266.770·— с., сплачено 193 позич. і рати на суму к. 224.105·93 с. остав 30 червня 1903 р. 2391 позичок на суму кор. 1,281.907·53 с. а то 2140 позичок на скрипти в сумї к. 1,131.727·71 с. і 251 позичок на векслї в сумї к. 150.179·82 с. ІІІ. Членів прибуло 304, виступило 103, остав 2592 членів. ІУ. Сума удїлів деклярованих к. 134 700·— с. виплачено к. 100 361·93 с. У. Фонд резервовий спеціяльна резерва і фонд на ріжницю курсів к. 18.585·33 с. фонд власний разом (ІУ+У) к. 118 947·26 с. Сума всїх активів Товариства виносить к. 1,465·362·72 с. а то: на позичках як вище к. 1,281.907·53 с. в цїнних паперах к. 91.424·25 с. в руских Товариствах вкладки 65.272·23 с. готівка в Щадници почтовій і на рах. біжучім 26.758·71 с. Відсотків побрано 41.753 кор. 42 сот. виплачено або дописано до вкладки 25.656 к. 13 с. Кошта адміністрації видані к. 9.647·60 с. Від позичок числить ся 5½% і додаток 1% на кошта адміністрації. — Вклады принимає ся на 4%.

ПОЗИР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до мавштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Крім того:

1) „Наші Звука“ пісні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Сиріткa, Не сьвітайте мені сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Перепещі листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посїпалатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Бучко, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужіл Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з гарантією процентової вагости складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цінах і під найпогідніїшими условями виплати, причім Вп. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — Г. ДАВІДЗОН, дім комісовий в Золочеві. 4·5 11—?

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

стация зелїзниці в Татрах.

Отворений цїлий рік. Перворяднє лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Центральне огріванє. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 85 4 4

Ренти державні, призначені до конверзії

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЕН

дім банковий і контора вимінни у Львові.

ЛИПИ

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снїданя

ЦЇННИК:

Печеня вепрова з капустою . .	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Флячки	12 „
Ніжка теляча з хріном . . .	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумиренійших цінах; для певности, що походять з моєї реставрації даю відбираючим марка. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, а великий вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Конерницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1. против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри аверої-ди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4·85

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рящева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·20* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рящева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 минут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красіцких ч. 5. 63

Куре Львівский

в дня 17 н. ст. Липня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. н. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	470 —	480 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виньос. з 10% прем.	101 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. виньос. 50 л.	100 8	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 мор	97 70	— —
„ краєвого 4½% а. в. виньос. в 56	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. виньос. в 57 л	88 7	9· 4
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 5	— —
„ „ 4% виньос. в 41½ л	98 50	— —
„ „ 4% „ в 56 л	8 40	99 1·
Облиґації за 100 зр.		
Галиц. фонду просьвіщаючого 4% а. в	99 8	100 5
„ „ „ „ 5% а.	3 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.	01 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем	01 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 8% а. в	— —	— —
„ „ „ 1893 по 4% а. в	99 80	100 —
„ міська Львова 4% по 300 коронок	96 80	97 —
„ „ 4½% 4-ов емісія	01 50	— —
	к с	к с
Цїсарь Дукат по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
„ „ Наполеондор „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарський	11 24	11 4·
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
50 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Лекції на час ферій, і приготовленя до поправок бере в українських домах яко вправний і совісний інструктор-академік. О ласкаві зголошеня просить скоро, умесва на місци. — Адреса: *Академік*, poste restante Львів. (Головна почта). 4·4 1—?

Ученица з укінченою виділовою школою приме радо при ангажованю посаду учительки на селї. Адресує: „Україна“ post. rest. Львів. 420 4 5

Семинаристка пошукує лекциї на село від 15 с. м. Зголошуватись прошу на адресу: П. Боцюрків в Слободї гор. п. Монастириска. 433 3—3

Вдовиця по священику глядає місця до заряду дому у вдівця або нежонатого. Ближші услівя: Ворковска poste restante Перемишль 448 2 3

В Хмелисках п. Скалат в місце для дяка, котрий би зараз справовдив ся до місця. 4·1 8—3

Академік вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III виділовою до IV або до V кл. гімн. Адреса: Степан Іванович Сенеічів п. Велдіж. 414 2—?

Ученика вис. гімн. або академика глядають на село підгірске до хати, де усї здержують ся вїе гор. напоїв і тютюну. Через ферії мав би повторити що важнїйше з материялу наук. в першій класї рускої гімназиї. Близша відомість О. Ярослав Марчак завід. парохії в Гаврилівцї п. Цуцилів. 434 4 3

Панна з провінциї з увінченою II кл. виділовою глядає місця бони, учительки до початкових наук від I—IV кл. або до товариства. Ласкаві зголошеня до Адміністрациї „Дїла“ під адресою: „Праця“ 1245. 449 1—?

Дві кімнати з садом над Прутом до винаймленя на час вакацій близько чатиного лїса під адресою З. Матковский управ. школи в Зарічу п. Делятин. 428 3—3

Практичний і здібний в своїм фаху кухар поручає свою услугу Вч. Духовенству при ріжних нагодах за уміренною винагородою, ручачи за солїдність і доброту роботи. *Адольф Максимович* кухар в Нестерівцях почта Обїрне. 442 3—3

Сими днями вийшла в Перемишли книжочка під заг. „Красний примір направив“ образок з житя гімназистів в одній дїї. М. Чорнила, по 24 сотики. 5 примірників 1 К і 10 сотиків, вже з почтою. Замовлятя у: Іван Венґжин, в Купятичах, п. Нижанковичі. 455 —?

Морелї всесьвітної слави розсилає в коробках по 5 кільо, один кошик за 3 К 40 с. franco за посїпалатою з Залїщик. D. Kratz, огородник в Залїщиках. 433 1—3

Великі, вибрані, гарні морелї до вареня висилає в 5 кілевих почтових коробках, дуже старанно спаковані по 3 к. 72 сот. *franco*. A. Hoffman, Nyiregyhaza, Ungarn 8—10 426

Морелї (апрікоза) дуже гарні, великі, добірні, висилає в кошиках по 5 клґ. з посїпалатою franco. по 3 К. 40 сот. *Л. Прінц*, Залїщики. 444 3—8

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить 2 зр., на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАЙЕР

Львів, ринок ч. 9.

поручає фортепяни і піяніна в першорядних фабрик. 6·0 9·

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярній (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 18 липня 1903.

Надзвичайне представленє

Виступ всїх артистів и артисток.

По раз другий:

Торжество в Мадритї або Борба Биків в Ішпанії

з живим ішпаньским биком.

Велика пантоміна виконана 150 особами і 40 кіньми. Пантоміна тота тїшила ся великим успіхом ві всїх головних столичних містах.

На домаганє публики в неділю о год. 4 по пол. велика пантоміна при електричнім осьвітленю **Наполєн I. в Єгиптї.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 468 1—

Одинокий в Стрию найбільший, найвигідний ший і найблизше в місті положений

Льокаль на торговлю корінну

з реставрацією або комнатою до снїдань в будинку Народного Дому від 1-го падолиста 1903 єсть до винаймленя. Реставратор буде мати виключне право держати буфет на всїх вечерках і балях відбуваючих ся в сали Народного Дому. Льокаль положений в центральній точцї міста, без конкуренцї, — другої реставрациї в місті нема. Ближші відомости в Дирекциї Народного Дому в Стрию або в канцелярії адв. Д-ра Олесницкого. 1· 2—3

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних материялів.

Взірцї і цїнники даром і оплатно.

Першорядні порученя. 425 5—6

Въ теперѣшнѣмъ сезонѣ, коли кожный господарь потрѣбуе сѣчкарнѣ и плуга, звертаемо увагу Вч. Господаровъ, що найлѣпшій, трѣвалій, выпробованій и самыми господарями захвалюваний, а до того дуже, дешевій

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продае

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львовъ, Рынокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ СОХ двоножовій съ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТИ троножевій съ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТИ чотироножовій 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій съ колѣсницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готовкою за сѣчкарнѣ достануть ще 5% опусту. Плуги продають ся лишь за готовку безъ опусту. 452 90—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ „ДНІСТЕР“

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тілько обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДЇЛ членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

Чистий зиск розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

Інформациї в справах позичок удїляє Дирекция і агенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Чорнявської. З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Давидовича.

Ч. 149. Львів, Субота 5 (18) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіяївського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . **28** к. на пів року . . **14** к.
чверть року . **7** „ на місяць . **2 к. 34** с.

Поодиноке число кошгує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Поклики і инші прилюдні оголошеня числить ся по 30 с. за стрічку.

В обороні наших прав.

(Стаття надіслана з кругів правничих).

Нема майже дня, щоби в котрійсь з вшехпольских часописий не появила ся якась негідна денунциация на Русинів-урядників В тім поступованю в система обчислена на розярене Поляків і шкодженє Русинам-урядникам у висших властий.

На те все ми мовчимо. Мовчимо як нас оклевечують і мовчки дивимо ся на много много справ а тим мовчанем кривдимо і себе і наш нарід. А тимчасом нашим кличем повинно бути: на бік всякі згляди „koleżeństwa", де ходить о добро народа. В справах, де нарушує ся права народа, належить поступати беззглядно. А коли б навіть „koledzy" були невдоволені, то самі собі будуть винні. Їх річию є чейже вздержати гакатистичні „запенди" вшехполяків.

Звісна річ, що 95% урядників Поляків не уміє по руски читати і писати. Коли ж трафить ся яке руске письмо — то в засаді мусить се залагодити Русин, хотяй до него се не належить, а „kolega" вшехполяк сьміє ся в кулак з покірного „русиниска". Отже в таких случаях належало-б беззглядно відмовляти прислуги; нехай висша власть дізнає ся також, що „kolega" не має кваліфікації, вимаганої для східної Галичини.

Так само повинен кождий урядник Русин сейчас доносити до Народної Канцелярії і до руских часописий о кождім нарушеню прав нашої мови, о кождім попокривдженю люду, хотяйби оно діяло ся лише через недбальство „kolegjów" — звісна бо річ, що „koledzy" в великій мірі замість робити се, що до них належить, будують „Вшехпольщу" на Руси.

Належало-б також застановити ся над видавництвом руской часописи урядничої, котра-б передовсїм виступала в оборові Русинів-урядників. Така часопись при денунциациях Русинів урядників по польских часописях, найчастійше „колеґами-вшехполяками", є прямо конечна.

В парі з сею акциєю урядників Русинів мусить пійти і акция всеї суспільности руской.

Як поступати в обороні прав руской мови, се і всї знають і ніхто не знає.

Подаю отже всказівку, як належить поступати перед судом.

I. В справах карних.

1. Кождє візване в справі карній по польски написане належить звернути судови з дописком: „Не розумію. Прошу по руски". При тім треба уважати, щоби звернути сейчас і мати доказ на тов (рецепіс почтовий).

2) Перед кождою розправою зараз на вступі належить заявити судиї: „Прошу о переведене розправи і видане вироку по руски".

На всї питаня в мові польскій належить відповідати: „Не розумію, — прошу записати до протоколу, що я не розумію".

Коли судия зажадає підпису протоколу (в доходженях і слїдстві), належить зажадати відчитаня протоколу. Польского протоколу не підписувати і рівночасно заявити судиї: „Не підпишу, бо по польски не розумію, і прошу то записати до протоколу".

3) Єсли-б судия помимо того видав вирок і засудив, належить сказати: „Прошу о доручене вироку на письмі по руски".

Вирок виданий в таких случаях по польски є неважний. Належить против такого вироку до 3 днїв внести жалобу до висшого суду тими словами: Прошу о знесене вироку (слїдує дата і число) яко не важного по мисли §. 281 уступ 4 закона о поступованю карнім, бо мене позбавлено права оборони". Такий відклик може написати хтобудь, розуміє ся по руски, але добре би було удати ся з тим до адвоката — Русина

II. В справах спірних:

1) Той хто скаржить, повинен все жадати від адвокатів і нотарів, щоби назви писали по руски.

2) Позваний мусить приймити позов без огляду на те, чи він писаний по руски чи по польски чи по нїмецки. На розправі позваний має зараз з початку заявити судиї: „Прошу перепровадити розправу і видати вирок по руски". На всї польскі питаня належить відповідати: „Не розумію, прошу по руска". Польского протоколу не підписувати і заявити судиї: „Не підпишу, бо не розумію і прошу се записати до протоколу".

Єсли б судия помимо того видав вирок — то вирок такий є неважний по мисли §. 477 уступ 4 закона о поступованю спірнім, — і мусить бути знесений.

Против такого вироку належить до 14 днїв від доручена внести відклик.

Відклик мусить писати адвокат Русин.

III. В поступованю спадковім.

1) Всї візвання і ухвали писані по польски належить звертати судови з дописком: „Не розумію, прошу по руски".

2) Не підписувати жадних польских протоколів а судиї заявити: „Не підпишу, бо не розумію, прошу то записати до протоколу.

Єсли би кому через те стала ся яка кривда, (що не повинно бути) — належить удати ся до адвоката Русина о пораду.

IV. Взагалї треба собі взяти за засаду, що у кождого судиї передовсїм треба заявити: Прошу зі мною говорити по руски і списувати протокол по руска". — Так належить поступати з всїма судиями і урядниками судовими, без огляду на се, чи то Поляк чи Русин чи Жид.

Судия з початку буде кидати ся, потім буде ся просити, що писар не уміє по руски і таке инше. Того всего не слухати і стояти при своїм твердо, а судия змякне. Єсли би судия при тім обидив кого, належить сейчас заскаржити такого пана до суду і під жадним услівєм не дарувати, бо кожде таке дароване то удар для нашої народности.

Єсли так будуть всї поступати, то судиї-Русини почують за собою силу і не будуть бояти ся, а инші панове научать ся нас шанувати.

Н. Н.

Брехнї польскої преси і єї помічників.

(Еще в справі Сокола).

Вже вчерашна заява наших Соколів в „Дїлї" доказала, які брехнї пустила польска преса в справі нашого донесеня про візиту ческих Соколів у нас і які тенденциїні і неправдиві коментарі пущено на адресу „Діла". Для доповненя образу про дїйсний стан справи наводимо еще отсе письмо пп. А. Будзиновского і Д. Кучики про ревізиту в готели Жоржа, котре дуже докладно представляє хід дискусиї і ситуацию при ревізитї. Письмо се звучить:

Першого дня з'їзду польских „Соколів" до Львова около години 4. по полудни вступив до руского „Сокола" др. Піпіх в случайнім — здає ся — товаристві еще двох инших Чехів Соколів, щоби зложити привіт від ческих гостий також рускому Соколови та щоби при нагоді побуту у Львові полагодити також письмо руского „Сокола" в справі прогульки его хору до Моравії і Чехії, висланє в червни с. р. між нашими і до ческого „Сокола" в Хрудімі, де др. Піпіх є сокільским старостою. Не заставши нїкого з наших другів, а тільки слугу Товариства і учеників „Сокола", що вчать ся їздити на ровері, др. Піпіх вписав до книги кореспонденциїної братерский привіт для руских „Соколів", а заразом заявив, що в справі висказаної вже вище прогульки Соколів-сьпіваків до Чехії надішле з Хрудіма блисші поясненя письменно. На відходнім додав устно до слуга, що ще в тій справі прийде на другий день о годині 5. пополудни до „Сокола". Не хотячи гостя два рази фатиґувати, та уважаючи за свій конвенціональний обовязок ревізитувати ческих гостий, удало ся предсїдательство нашого „Сокола" (ми оба підписан.) до д ра Піпіха до его помешканя в гостинниці Жоржа. Там застали ми крім д ра Піпіха, також д ра Шайнера редактора ческого „Sokol'a" і яко гостий адвоката д-ра Л Павенцкого і его брата п. А. Павенцкого. Додати належить, що в цїли зазначеня, що рускі „Соколи" не беруть участи в зльотї і що д-ра Піпіха — як зрештою і инших Чехів Соколів — уважано властиво яко гостий иншого Товариства, котрі нас вправдї в нашім інтересї, але все тільки в інтересї принагідно відвідали, делеґация руского „Сокола" явилась на ревізитї не в мундурах сокільских, але в чорнім, візитовім одїню. Позаяк ми ревізитували лишень д-ра Піпіха (др. Шайнер в рускім „Соколї" зовсїм не був), протє всї присутні подїлили ся на дві групи. Одну творив др. Шайнер і оба пп. Павенцкі, а другу др. Піпіх і ми оба яко делеґати „Сокола". Дві ті групи розмовляли між собою окремо, а тільки там, де треба було з причини трудностий язикових пояснити якийсь висказ, або коли розмова ставала ся голосвійшою, всї присутні творили оден спільний кружок. Тим способом, анї делеґация „Соколів" не чула більшої части розмови п. п. Павенцких з д-ром Шайнером, анї навпаки пп. Павецкі не могли чути цїлої розмови делеґациї „Сокола" з д-ром Піпіхом, а то тим більше, що розмова вела ся в трох языках: по руски, по чески і з руска по российски. Підчас розмови висказала делеґация руского „Сокола" подяку за візиту, на що д р Піпіх відповів звичайними в таких случаях чемностями, а врешті запитав, для чого руский „Сокіл" не бере участи в злеті? На се пояснила делеґация, що Союз польских „Соколів" одержав вже в тій справі докладну відповідь, а коли д р Павенцкий зачав при тім баламутно мішати народність руску з российською, делеґация руского „Сокола" поиращалась так з д ром Піпіхом і д-ром Шайнером, як і з п. п. Павенцкими, щоби відійти до дому. На самім відходнім, при відпровадженю нас до виходу, кінчила ся ще розмова з д-ром Піпіхом, в якій вже д-р Павенцкий не то що удїлу не брав, але навіть стоячи з д-ром Шайнером в другім кінци кімнати чути єї не міг. В тій бесїдї д-р Піпіх горячо запевнював о своїй симпатії до руского народа і Сокільства і висказав надію, що преціньі колись всї славяньскі „Соколи" яко одноцільні товариства ґімнастичні („telocvični") зійдуть ся разом так, як ческі Соколи — ґімнастики, повільні запрошеню польских ґімнастичних Товариств сокільских, прибули тут не на то, щоби Русинам вчинити яку небудь кривду, але щоби причинити ся до сьвітлїйшого вигляду сокільского сьвята ідеї фізичного відродженя народу. О якійсь політичній місії Чехів-Соколів д-р Піпіх не говорив а навіть говорити не міг, бо того рода говорене „Соколів" до „Соколів", що скрупулятно омивають всяку політику, є навіть абсолютно неможливе. По поясненю нашім, що рускі „Соколи" були присутні на злетї сокольскім в Кракові і по принятю до відомости, поновного запевненя, що в справі прогульки руских „Соколів сьпіваків" до Чех наспів еще до Львова окреме письмо, вийшли ми з кватири, полишивши вкімнаті п. п. Павенцких розмовляючих з д ром Шайнером.

Такий перебіг мала наша розмова ведена з Чехами-Соколами в гостинниці Жоржа.

Про ревізиту у Жоржа нїкого ми наперед не повідомляли.

Зміст розмов, які відбували ся при другій стрічи в льокали нашого Сокола з ческими і моравскими Соколами подано точно в другій загальній заяві (Оголошеній в „Дїлї" вже вчера. *Ред.*)

Альфред Будзиновский,
Денис Кучика,
делеґати „Сокола".

* * *

В тій самій справі відвідин ческих Соколів і ревізити наших Соколів в готели Жоржа появили ся еще іменні деклярациї, котрі вимагають роз'ясненя. Як звісно, польска преса говорила зразу, що ческі Соколи взагалї не ходили до „Рускаго Сокола" і що все, що в тій справі написало, було „виссане з пальця". Тепер вже польска преса зрайтерувала і признала все, а спір веде ся лише о зміст дотичних промов і тенденцию в донесеню нашого дневника. Отже що-до того маємо таки заяви в польских дневниках і в москвофільскім „Галичанин ї".

1) Всї гакатистичні польскі дневники принесли передовсїм заяву п. Ружічки, співробітника пражких „Narodn ix List iв", після котрої тойже заявляє, що всї донесеня „Дїла" про візиту ческих Соколів у „Рускаго Сокола" є неправдиві. До сеї заяви замітити треба, що п. Ружічка не був навіть в Рускім Соколї анї тим менше в готели Жоржа і его заява є прямо публїцистичним надужитем і не становить нїякого доказу.

2) Після „Kurjera Lwowsk-ого" з дня 10 липня с. р. (ч. 189) д-р Кароль Піпіх, віце презес Союза ческих Соколів з Чехії надіслав до редакциї того дневника лист, в котрім стверджує: „że deputatacya Czechów złożyła wizytę w Sokole ruskim. Czesi nie zastawszy tam nikogo — zapisali swoje nazwiska w księdze adresowej. Ru ini rewizytowali ich potem a następnie zeszli się jeszcze raz w hotelu Zorza, gdzie jednak nie poruszano wcale kwestyi stosunków polsko-ruskich, mimo, że potrącał o nią prezes „Sokoła ruskiego" **p. Paweneki.** (Так само презесом Сокола назвало п. Павенцкого, адвоката, „Słowo Polskie").

3) В ч. 119 „Галичанин-а" з дня 13 липня с. р. появило ся „заявленіе" д-ра Павенцкого. Після того „заявленія" — звісного вже нашим Вп. Читачам — п. Павенцкий признав, що був в готели Жоржа яко „знакомий д-ра Шайнера" і що „підчас его побуту" явила ся депутация „Рускаго Сокола" в готели Жоржа, що однак д р Піпіх не ужив слів, що Чехи прибули на польский злет виключно яко на „ґімнастичне свято".

4) Майже ві всїх львівских польских дневниках появила ся довго вижидана заява (протокол) підписана д-ром Піпіхом, д-ром Шайнером і п. Дістлем (той послїдний напить не був у Жоржа ні в „Рускім Соколї"), в котрій має вібито викладати ся дїйсний перебіг ревізити в готели Жоржа. Той протокол так цїкавий і важний, що подаємо его в есенціональних виписках з коментарем: З причини відмови участи з боку „Рускаго Сокола"— кажуть д-р Піпіх і тов.—обявляли ми отверто наше невдоволене і вважали письмо в дякнене нам запросин за блуд тактичний, тим більше, що „Рускій Сокіл" взяв вже торік участь в „зльотї польских Соколів" в Кракові. (Про се невдоволене і блуд пп. Піпіх і тов. анї слова не говорили в готели Жоржа і були би певне дістали за такі замітки належиту відправу. Д-р Піпіх і тов. не потребували жалувати і т. ., бо мали вже перед тим письменне виснене, чому рускі Соколи усунулись від участи в львівскім зльотї). Опісля представляють д-р Піпіх і тов. візиту свою в Рускім Соколї, котру уважали за річ „слушну", по чім каже: На другий день по походї, коли були письмо в салї польского „Сокола", „одержали ми білет, котрим повідомили нас други рускі „Соколи", що хочуть з нами говорити і ждуть на нас в готели Жоржа. В готели застали ми друга презеса „Рускаго Сокола" і учителя Павенцкого і ще двох другів, видїлових Сокола. (Тут замітимо, що „Рускій Сокіл" не **висилав нїякого білету** а два сокільскі делеґати явили ся без повідомленя і застали вже д-рів Піпіха і Шайнера в товаристві обох пп. Павенцких. Обставину тоту може посьвідчити також агент поліциї Шестшельский, котрий чомусь в той самий час стояв під кватирою, де мешкали ческі Соколи). Заявлено нам — каже дальше ческий протокол — що рускі Соколи прийшли до нас ревізитуватись, а тодї повторили ми, що уважаємо їх неприсутність на злетї за блуд тактичний. Зробили письмо догану братам другам рускім, що не ставились помимо всесокільской лучности (Сего всего абсолютно не говорено делеґатам „Сокола"! *Ред.*!) і що при тій нагоді, коли вже не можуть іначше, то повинні були принаймснше участвувати у спільній праци ґімнастичній. Нїколи нї одним словом не заявили ми, чому прибуло письмо на злет польских Соколів — а з окрема, що лише в виключнім характері ґімнастиків. Я і др Шайнер додали при тім, що було-б нам приємно, коли б Русини зробили свій злет, явити ся також і на їх злет. (Се згідне з поданим в Дїлї). Друг презес — каже дальше протокол — виясняв нам при тім погляди, чому непринято запросин (Наші Соколи того заявляти не могли, бо вислали вже перед тим письмо з мотивами — і дїйсно о чімсь такім не говорили. *Ред.*) та подали рядок перепон, які стрічають рускі Соколи і нарід руский в Галичинї (Се що-до наших делеґатів також неправда! *Ред.*) Одно лише, кажуть пп. Піпіх і тов., правдиве, що заявили письмо, що нарід руский може бути певний нашої симпатії і не хочемо зробати ему прикрости. (Точ-в-точ те саме було й „Дїлї".) Нашої розмови ми не мали, а коли, може бути, д-р Фіша, презес Союза з Моравії і Шлеска, говорив що иншого в самім „Рускім Соколї", то не мав до сего уповажнена (Презес Соколів? — а чим більше права мали віцепрезеси з Праги? *Ред.*) — як і не знаємо, чи д-р Фіша казав, що на злет Рускихъ Соколів прибудемо і еще в більшім числї.

З усїх повисших заяв показує ся:

Передовсїм, що всї донесеня „Дїла" **були рішучо правдиві.** Навіть д-р Піпіх уживав слів, котрі потверджують наше подане що-до застережень, в якім характері

„БОРАСОН" і **мило борасонове** необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґериї і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 9 8–10

прибули чеські Соколи, хоч розходить ся ему не о зміст а о самі слова про „виключність“ і „характер ґімнастичний“.

По друге показує ся, що протокол прибув лише від д-ра Піпіха, Шайнера і Дістля, що отже дальші наші донесеня про візиту в самім Соколі суть так само правдиві, а і протокол д-ра Піпіха признає можливість поданих нами дальших висказів.

По трете: Зі спростовань виходить, що д-р Павенцкий не міг нїчого простувати, бо був лиш на одній ревізитї в готели Жоржа а і там не міг чути, що говорили наші делеґати в віцепрезесом чеського сокільского Союза.

По четверте: Показує ся, що д-р Піпіх одержав від когось білет іменем „Руского Сокола“, котрий був містифікацією та сфальшованєм, що д-р Піпіх і тов. уважали і уважають доси д-ра Павенцкого ядвоката зі Львова чомусь за презеса „Руского Сокола“ та що в своїм справозданю чи протоколї помішали те, що говорили з нашими делеґатами (в протоколї вони суть лиш членами видїлу!) з тим, що чули від мнимого презеса Сокола д-ра Павенцкого.

Хто надув братів Чехів і чи п. Павенцкий причинив ся сам до того, що его принято яко депутацию „Руского Сокола“, та яку в тім ролю відіграв его брат, лишаємо осудови та комбінацийному змисловi наших Вп. Читачів та й ширшої суспільности...

* * *

На тім ми скінчили-б наш реферат про брехні польскої преси і ей помічників в справі відвідин чеських Соколів, коли б не ще одно. Чехи мають до нас жаль, що ми оголосили зміст їх промов, і виставляють річ так, немов би дотичні промови не надавали ся до опубліковання. Отже в тім вони не мають найменшої рацiї. Або треба було, держачись — з потоптанем власного достоїньства— польскої поли, грати вже польскоческу шопку на Руси і не йти зовсім до „Руского Сокола“, — або, коли брати Чехи до нас прийшли, то треба було зробити так, як се зробили всї инші чеські Соколи з виїмком підписавших протокол, та признати ся явно до свого вчинку, як пристало на людий сьвідомих і політичних дїячів, а безличні фохи і претенсиї польских гакатистів, випливаючі лише з русиноїдства, кинути до коша. А так пп. Чехи не тілько приняли на себе ролю грішника, що визнає перед польскою гакатою понижаюче „pater ressavi“, але наразили і нас, „Рускій Сокіл“ і „Дїло“, своїми тенденцийними оправданями. А що ми мали право оголошувати перебіг візити і ревізити ческих і руских Соколів яко акту публичної а не особисто-приватної натури, о тім чейже нема сумніву.

* * *

В справі цїлого нашого конфлїкту з нагоди відвідин ческих „Соколів“ накинули ся на нас з лайкою також „Галичанинъ“ і „Руслан“. Та на голос тих лїлїпутів, що лише в политичної конкуренції кирпять всюди і як жаба наставляють ноги там, де коний кують, відповідати не будемо. Нехай користають з їх лайок наші вороги, поки ті ґрани від кирпи не погинуть самі в болоті власного інтриґанства і лайки.

Справи австро-угорскі.

Хорватия.

В кругах близьких до будапештеньского правительства панує загальне переконане, що хорватский бан наміряє в найблизшім часї розвязати хорватский сойм і розписати нові вибори. Промова нового бана, виголошена в національнім клюбі, не зробила на опозициї ожиданого вражіня. Надіють ся, що правительство поробить опозициї деякі національні концесиї. Сю надію опирають на фактї, що з желїзничих двірців усунено написи, котрі дали причину до звісних кровавих розрухів. З порученя вищої власти усунено також угорскі написи з дирекциї державної желїзниці угорскої.

Поліційне слїдство ствердило, що послїдні динамітові атентати в Загребі мають політичний характер. Їх цїлию була демонстрация супротив заповідженого приїзду нового бана; демонстранти хотїли в той спосіб присилувати правительство до усунена таблиць з угорскими написами. Богато осіб в Загребі одержало листи з погрозами, що против них будуть виконані атентати. Поліция глядає за автором сих листів, але безуспішно.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Недуга папи.

Рим. Лїкарі сконстатували, що третя операция не потрібна, бо плин в грудній клїтці збираєсь дуже поволи. Д-р Мацоні сказав до одного дневникаря: „Хід недуги в все еще дуже поважний, прямо небезпечнай, однак обсервовані від вчера симптоми повинні викликати зворот до лїпшого. Се стан тихого догасаня, котрий може тревати кілька днїв, тиждїв, а навіть місяців. — Рамполя і Орелія видали як найстрійші заряджена, аби чужі не мали до Ватикану приступу.

Султан в страху.

Царгород. Білградска катастрофа так зденервувала султана, що его день і ніч переслїдує тревога о житє. День і ніч султан відбирає справозданя і видає накази в цїли відкритя уровного заговору. Мужескі члени султанської родини суть під найстрійшим надзором. Офіцирам строго заборонено зносити ся з князями крови і їх окруженем. Двацять офіцирів перенесено до Арабії і Мезопоманії і Тріполїсу за се, що салютували князів крови. Такі самі заряджена видано також цивільним урядникам всїх дикастерий і членам ґвардиї.

Росия в Азиї.

Петербург. „Новое Время“ доказує, що заостренє росийско-японьских відносин є результатом японьскої преси, видаваної при анґлїйскій помочи. Однак Росия як в Европі, так і в Азиї є сторожем мира. На случай війни Анґлія не дасть помочи Японови, котрий у власнім інтересї повинен стреміти до порозуміня з Росиєю, на котрім може лише зискати.

Порт-Артур. З нагоди положеня угольного каменя під катедру, мінїстер війни Куропаткин высказав надію, що Порт Артур станесь нездобутою кріпостию для внїшних ворогів, з відки би лиш прийшли і в якій будь спиї.

Кишиневска справа.

Вашинґтон. Говорять, що Росия рішила не приняти петициї в справі кишиневскої різнї, переданої жидами на руки президента Рузвельта. Відповідь, яка надійшла за посередництвом американьского амбасадора в Петербурзї, доручено безпроволочно Рузвельтови. В правительственних кругах уважають сю справу за полагоджену.

Кріза в Угорщинї.

Будапешт. Ґр. Куен їде в понеділок до Ішлю, аби від цїсаря одержати дозвіл на розвязане сойму і розписане нових виборів. Деякі дневники заперечують вість о наміреній їзді президента мінїстрів до Ішлю.

Мадярска гаката.

Будапешт. Против одного судиї арадского комітату заряджено дисциплїнарне слїдство за се, що не хотїв приняти нїмецкої телеґрами віденьскої поліції. Угода між обома правительствами каже приймати урядові письма без огляду на се, чи они нїмецкі, чи угорскі.

Хіньска позичка.

Пекін Хіни позичили в росийско-хіньскім банку два мілїони таелїв, а за процент дали банкови привілеї в хіньскім Туркестанї.

Анархісти.

Ґенуа. На жадане анґлїйскої поліциї арештовано тут на кораблї, котрий прийшов з Ліверпуно анархіста Касаґїого. При нїм знайдено много анархістичних писем і оруже.

Сербскі вибори.

Білґрад. Адмінїстративним властям поручено, аби в часї виборів до скупштіни запевнили виборцям цїлковиту свободу. Остережено перед втяганем особи короля до борби і аґітациї: за обиду короля загрожено строгими карами.

Білградска різня.

Відень. N. W. Journal доносить, що Петро I. знав о атентатї на сербску родину королївску і що цїлий атентат був з'орґанізований в Женеві. В часї різні погибло 10 Австрийців в королївскій службі. Дневник домагаєсь урядового справдженя сеї вісти, а евентуально сатисфакциї і відшкодованя для родин вимордованих.

НОВИНКИ.

— **Хлопскі страйки.** В залїщицкім повітї вибухли страйки в кількох громадах. В Бердиківцах хлопи домагають ся 8-го снопа, двір дає 11-ий. В Новосїлцї двір дає 10-тий сніп, хлопи домагають ся 8-ого. В инших громадах страйкарі домагають ся 9-ого снопа; Гуцули годять ся за 12-ий. Двори домагають ся від старости, аби прислав війско. До громад обнятих страйком вислав жандармів, а по війско телеґрафував до команди корпусу у Львові. До Тлустого приїхала маса Бойків за дуже низьку плату. Коли порозуміли ся з місцевими робітниками, також застрайкували. Наших Вп. дописувателїв просимо, щоб нас скоро про все інформували, аби не був той встид, що про те, що дїє ся між Русинами, доносять перші чужі дневники.

— **І свої бють?** На наше запитане телеґрафічно доносить нам Вп. дописуватель з Коломиї, що там в рускій ґімназиї перепало в IV. кл. нї менше нї більше лиш 25% учеників. По звістку віднесли ся ми тому, що надіслано нам допись, в котрій один з наших провінціональних патріотів жалує ся взагалї на остру класифікацию в рускій ґімназиї і замічає, що в той спосіб виконано без дисциплїнарки посередно кару за мнимі пороки, про які доносили до ради шкільної краевої московскі денунцияти. Про подібну масакру на ученикax-Русинах доносять нам також з Бережан, та на нашу депешу не одержали ми доси нїякої відповіди. Позаяк надіслано нам взагалї нї звідки урядових справоздань, тож здержуємо ся поки-що з нашим осудом а патріотів наших просимо, щоб подали нам приватно вісти про вислід класифікациї Русинів по ґімназиях, бо чейже тоті ґімназиї істнують для нас і за наші ґроші і в так важній справі мусять піднести ся рішучий голос з боку цїлої суспільности.

— **Бреши а міру знай.** Вчерашний „Галичанинъ“ приніс нїби-то справозданє з віча академічної молодїжи, яке відбуло ся дня 13. і 14. с. м., в котрім представляє результат віча так, немов би наша молодїж розлїтала ся від внутрішних спорів на всї сторони сьвіта. Наради віча були тайні, тому ми не подали справоздання з его ходу і голосованя — можемо однак з чистою совістю на тім місци упевнити, що цїле донесенє „Галичанин-а“ є тенденцийно фальшиве. Ми певні, що молодїж, оголошуючи резолюциї і виконуючи їх опісля солїдарно, дасть належну відповідь на москвофільскі брехні.

— **„Депутация Лемківщини у перемишлянського епископа“** нагадує нам подібну депутацию деканатів комарняньского і горожаньского (опісля показало ся, що се не була нїяка депутация, а личні амбіциї дек. Мих. Матковского) в особах оо. Мих. Матковского декана з Горожани вел., Ілиї Каламунецкого декана з Кропильник і Цел. Кульчицкого пароха з Підгайчик в січни 1901 р. Кацапи рудецкого повіта були страшно озлоблені на „українцов“, а специяльно на о. Онишкевича з Хишевич, за їх національну, просьвітну і економічну роботу в повітї. А що у них не було й нема чесних аргументів ривалїзациї в праци над народом, то договорили ся, що треба „елїмінувати“ з повіту о. Онишкевича і буде спокій. До нїякої формальної ухвали не прийшло, бо не було що закинути о. Онишкевичеви, та й знайшло ся кількох сьвящеників-москвофілів, що бридили ся (чи бояли ся? — *прим. зецера*) безпідставно денунціювати сьвященика, сусїд сусїда. Але о. декан Матковский скористав з побуту свого і висше названих отців одномишленників підчас зборів вдовичо-сиротиньского фонду і потягнув їх до епископа. Тут випхав старенького декана о. Каламунецкого на провідника „депутациї“, а опісля виступив сам наперед і в безличний спосіб почав оклеветувати о. Онишкевича, що ширить атеїзм, підкопує церков і повагу духовеньства і т. д. Епископ „з терпеливостию і подобающим тактом“ (як читаємо в Галичанинї“ з нагоди депутациї Лемковщини) вислухав „депутациї“ деканатів комарняньского й горожаньского, а відтак сказав словами Дікенса: „Факти, отче декане! факти!“ і з тим „депутацию“ відправив. Розумів ся, фактів не було, а пустого меморияду вїхто із сьвящеників, хоть би і сторонників о. Матковского, не хотїв підписувати. Та думаєте може, що чесна кумпанія кацапска „усрамила ся“? Де там! Не елїмінував о. Онишкевича епископ, то від того часу що тижня друкує ся з „Галичанинї“, „Русском Слові“, Narodówці“ і инших подібних ческих орґанах цїлі статї о о. Онишкевичу, де брехня на брехни їде і брехнею поганяє. Рівнож і по зборах та приватних сходинах говорить ся селянам, що о. Онишкевич в Бога не вірить; що говорить по вічах: „найлїпша віра українська“; що каже замість образа Спасителя вішати в церкві образ Т. Шевченка; що хоче скасувати евангелиє, і т. и. Рівнож сторонники о. Матковского повишукували кількох нотоpичних злодіїв і громадских дефравдантів в Хишевичах, щоби о. Онишкевича провокували і підкопували его повагу в парохії. Тількож така їх робота викликує як-раз противний наслїдок: симпатию для о. Онишкевича і з дня на день приріст членів національно-демократичної орґанізациї; сьвідком того кількинадцять послїдних зборів. А в брехні всечесних дописувателїв „Русского Слова“ і „Галичанина“ нїхто не вірить. Жаль тілько, що такою лайкою підкопує ся повага всего духовеньства і на тім терплять також поодинокі люди, бо прим. Федько Лопадчак, котрого мав побити і покровавити о. Онишкевич, дістав десять днїв арешту за переступство з § 488 сповнене на особі о. Онишкевича. О. Константиновича і других народовців з Лемківщини перестерігаємо, що і їх будуть оклеветувати, але нехай держать ся приповідки: „пес бре-

Листи з дороги.

Штутґарт, дня 12 мая 1903.

З росийских авторів лишив ся у мене хибний погляд, що Нїмці то варід тяжкий, повільний, учений і сьмішний, так що ми в праві називати їх „дурними Нїмцями“. Се дуже хибний погляд, несправедливий для Нїмців а шкідний для нас. Нїмці стоять на такій висотї, що не потребують навіть кпити собі з такого суду про них, зовсім легко ігнорують такий суд. Але шкода для нас з нашого хибного суду є велика, бо нїби-то оправдує нас, чому ми не робимо сего або того, чому не наслїдуємо Нїмців в багато річах, хочби се було для нас достижиме. З того виходить, що не наслїдуємо Нїмців в заховуваню порядку на улицях, в домах, в урядженях загального значіня. Ми не есьмо точні нї в приватнім житю, нї на публичних становищах. Згадаю от хочби про нашу руску неточність в переписцї не лишень в приватних, особистих відносинах, але і в справах загальних, народних чи там патріотичних. Навіть переписка в справункових відносинах, — те, що Нїмці називають Geschaeftsangelegenheiten — стоїть у нас під пятном неточности, так що не можна спустити ся, що справунок залагодить ся точно в такім часї, як сего сторона собі бажає і сама обчислить, що справунок міг би залагодити ся до такої а такої хвилї. Сю неточність відчував ся особливо на чужинї і я пригадую собі жалї на се „в листах з дороги“ Я. Окуневского, бо в чужинї є лист з родини не обоятною звісткою, — нї, се є вість, на яку жде ся цїлими тижнями, місяцями, щоби загрїти душу своїм, чимсь теплим з родини, бо серед чужини в Арабії, чи Индиї, чи Герцеґовинї всьо для нас є нове, може красне, може цїкаве, але не тепле, одним словом не своє а чуже. Тим часом руский „патріот“ за лїнивий написати, а радше відписати, бо він має ґрати в карти, має платити „колїйку“ в ресторанї чи комнатї для снїдань і т. д. О! нивї ті духи, плиткі і колтуньскі, хоч у власній уявi выросли вони нераз на провінціональних велитнїв, бо другі „патріоти“ ще бідпїйші від них духом. Ся річ, скаже хто, не обходить других, ті другі можуть бути независимо від того досконалими. Нї! не так воно! З одиниць складає ся загал, і доки одиниці будуть дрантивi, то і загал не буде більше вартний.

Коли перед лїтами я поїхав перший раз до Італиї, то приходило менї на гадку нераз таке: як-би люди знали, що за мізерних 200—250 зр. можна 3—4 недїли напоювати свій дух такими роскошами штуки в Італиї, то певно не сидїли би вони при картах, не платили би собі взаїмно „колїйок“, але вибрали би ся що року десь в чужину, щоби навчити ся чогось доброго.

Треба би ініціятиви до того, треба би їм вказувати на се і їх побуджувати до таких подорожий. Але головно треба, щоби їх дух набрав сам тої ініціятиви, щоби почув в собі голод на вищу страву і благороднїйшу, чим маломістечкові мерзенні сплетнї.

Я вже богато лїт живу з Нїмцями, богато пересудів і кривдячих дурниць викинув я зі своєї голови про них, але виджу, що навіть 15 лїт на то не вистане, щоби затерти се, що в молоду голову засїяли наші, менї авторітетні люди. Нїмці уміють бавити ся дуже тано і дуже добре. В Галичинї, а відай нї крихіточку лїпше і на Українї, спотребує один „отець родини“ в „гандлику“ за вечер нераз тілько, що в Нїмців цїла родина з кількох дїтий разом з родичами потрафить за тое бавити ся — і то лїпше і довше.

По домах (у себе) Нїмці не приймають ся, і се дало повід до хибної думки, що Нїмці не гостинні. Ну! Боже, такої гостинности за позичені ґроші, як у нас, де законом є: „zastaw się, a postaw się“, у Нїмців нема і сего їм лиш позавидувати. Вони сходять ся на неутральнім ґрунтї, в гостинницях, і кождий собі купує їдженє і питє, яке єму любе; приходить і йде, коли єму випаде, але видає тілько, на кілько его стати, а при тім має товариство знакомих, котрі так само, як він, після умови приходять в гостинницю. Змисл до чистоти і до красного, до того, що манить око, що бавить ум а при тім образує его, є у Нїмців дуже високо розвинений. Я все представлав собі, що Нірнберґ се старе, чорне, брудне місто, де сьвітла на улицях дуже мало, а домы противні і обридливі. Зовсїм не так воно в дійсности; така гадка була зовсім несправедлива. Нірнберґ, а ще більше Штутґарт суть міста дуже чисті, дуже симпатичні, веселі і притягаючі. Чистота на улицях така, що у нас в Галичинї навіть говорити про се здавало би ся шуканєм собі напасти, бо наші „отцї, чи райцї міста“ поводять ся так, наче би все хотїли сказати, що в Перемишли, чи Львові дуже великий лад, бо в Комарні тай Щирци значно більше болота. І слушно кажуть. Але я питаю ся: чомуж вони не прирівнають своїх міст до Дрезна, Штутґарту і т. д.? І се було би слушно, а вийшло би на пожиток їх родинних міст. Мене наповнає благородна зависть, коли я ходжу по Штутґартї і Норимберзї і виджу ті розкошні доми, наче дачі; майже кождий дім в Штутґартї осібно збудований, кождий відмінної форми, кождий з огородом з деревиною. Око має все щось нового, все щось красного, що манить до себе і розкошує тебе. Нема тутки тої монотонности великих „касарень“, як у Відни, нема тих брудом капаючих домів, як в Перемишли, Кракові і т. д. в Галичинї. Окрізь чистота, окрізь щось милого коло хати, а коли зазриш до середини хати, то видиш, що люди стараються ся так само в кождім предметї урядженя мати щось красного, попри его практичности.

Я все питав ся мого товариша, чи не пожовк я з зависти. Славити Бога, сего не було, але чи ми підемо по приміру Нїмців коли небудь?

М. К.

ше, вітер несе“ і дальше най витревало трудять ся!

— **Кацапня підлить ся що-раз більше!** Що орґан кацапскої орґанізациї в краю „Ґаличанїна“ *виробив собі* ще від тоґо славу польско-паньского гайдука в справі рускоселяньских страйків, се загально відомо. Тепер показує ся, що кацапни того ще замало до повної ласки у польскої гакати, тому ві орґан вдягнув уже на себе комешку „косцельного“. Хто не вірить, най загляне в Новинки „Ґаличанїна“ з 2 (15) липня с. р. Там, в новинці п. заг. „Косцюлки“, чесний орґан кацапні, подавши знану читателям „Дїла“ вість про окінчене будови нового костела в Ґлуховичах і розпочате будови костела в Чижикові під Львовом, додає від себе: „Оказывается, що спровокованная „украинскими“ пайдократами компанія Козловскій-Бильчевскій работаетъ на Руси всею силою пары“. — Отже вже й бідний Більчевский спровокований Русинами! — а яко спровокований, очивидно мусить „работати“. Безодню підлости того виправдування Більчевского зрозуміє кождий, хто знає що будова „косцюлків“ на Руси веде ся „силою пари“ вже від яких двацяти лїт, отже товчок до того не міг дати торічний страйк рускоґо селяньства [у „Ґаличанїна“ той страйк має назву: „украинскіи пайдократы“]. Коли ж уже „Ґаличанїн“ конче хоче, щоби польска ґрархія костельна була спровокована зі сторони рускої, то най заверне ся гадкою о двацять лїт назад і пошукає, чи не було тоґдї якого процесу званого „Ольги Грабар“ (з причини переходу Гниличок, з намови Наумовича, на православє), в якім засїдав і „здравствующій“ нинї господин О. А. Марков, редактор „Ґаличанїна“, і чи не від того часу почались у пацких кругах крики на „подмінованє католїцизму“ у східній Ґаличинї, а вслїд за тим езуїтскі місії на „кресах“ і будова „косцюлків“.. Гей-гей! як навіть не дуже давна давнина забуває ся і як то часи й люди зміняють ся! Господин О. А. Марков, „кумпан“ Адольфа Добрянського і Івана Наумовича з процесу „Ольга Грабар“, той О. А. Марков, що „купував ґуґулики“ для Мирослава Добрянського, нинї вдягає на себе комешку „косцельного“ і, нотуючи в своїм „Ґаличанївї“ будову нових „косцюлків“, пише, що Більчевский — спровокований! (менша вже річ, чи „украинцами“, чи „кацапами“, але спровокований!) За таку прислугу господин О. А. Марков готов за інстанциєю аеп. Більчевского дістати титул ґрафа римского...

— **Польска „справедливість“ в шкільництві.** З Глинян доносять нам: Дня 14. с. м. відбув ся в нашій чотироклясовій школї попис і роздача нагород пильній дїтворі. В сій школї язик викладовий (бодай на папері) руский, а вчащало до неї дїтий: 266 рускіх, 45 польских а 69 жидівских. На нагороди для дїтвори преліміновано 30 К. Отже управитель школи п. Мариян Шмід накупив за 25 К польских молитвенників і образків. Колиб навіть за тих 5 К, які остали ся, закупив був молитвослови рускі, то і в такім випадку яка се пропорция: на 266 дїтий рускіх 5 К а на 45 польских 25 К?!

— **Монструальний процес**, який розпочав ся онодї перед коломийским трибуналом карним против 80 селян з Залуча, пов. снятиньского, потревав около 5 тижнїв, бо до розправи покликано окрім обжалованих також 180 свідків. Справа звісна вже нашим читачам з точного та вірогодстойного опису нашого кореспондента під свіжим ще вражінєм подій. Тепер замічаємо, що акт обжалованя закидує 80 селянам, між ними 57 мужчинам а 23 женщинам, злочин публичного насильства, опору против властий, небезпечних погроз та переступства публичного збіговиска, саму-ж подію представляє ось-як: В 1901 р. помер в Залучу тамошний парох, а тимчасову управу парохією обняв о. Петро Юревич. Під конець 1902 р. розносила ся в громадї чутка, що священиком має бути дальше не Юревич, але о. Микола Саґлїй, син місцевого ассесора дібр. На се розвинули прихильники о. Юревича против ґо наслїдника сильну аґітацию, котра дійшла до сего, що парохіяни заявили навіть консисторії, що перейдуть на православіє, коли о. Юревич не стане у них пароxом. Ради спокою консисторія постановила в порозумінню із снятиньским староством відступити від інсталяциї о. Саґлїя, рішивши однак поручити на місце о. Юревича управу парохії о. Білиньскому. Селяни спротивили ся сему і коли дня 3 цьвітня с. р. прибули в Залуче вози з річами о. Білиньского, роздав ся умовлений знак дзвонів, почім товпа селян викинула вози та річи за село. Вислany староством комісар Яворчиковский стрінув ся з таким самим опором. По двох днях прийшло до ще більших ексцесів, коли о. Білиньский появив ся в селї. Баби кинули ся на него, потурбували ґо, а відтак всадили на віз і серед окликів „гура!“ вихали силоміць за село. Нарід розярив ся до того степеня, що не бояв ся навіть жандармских баґнетів. Допєрва коли зарекві́ровано військо, міг о. Білиньский обняти душпастирство. Тимчасом кіл кадесять селян опинило ся в слїдчім арештї, а тепер на лаві обжалованих. Боронять їх адвокати: д-р Трильовский і д-р Шор.

— **На спростованє п. „Станїслава Казїміржа Полошиновіча“**, з Курник в повітї яворівскім, одержуємо таке письмо: П. Станїслав Казїмірж Полошинокич простує в 142. ч. „Дїла“, мовби він називав ся Полошинович, бо він є Полошиновіч (після метрики хресту), але при тім замовчує, як пишесь ґо рід, тай загалом читаючи ґо спростованє несьвідущі люди могли би думати, що се потомок якого польского коліна, може навіть з Крулевства або Вельконольскі. Отже ми, знаючи близше родовід п. Станїслава Казїміржа Полошиновича, можемо в тім дїлї дещо сказати. Отець п. Станїслава Казїміржа, п. Юлїян Полошиновіч, тепер ц. к. поборець в урядї податковім в Судовій Вишни, есть сином рускоґо сьвященика і не випирає ся, що есть Русином; тай міг би я навести цїлий ряд крівняків п. Станїслава Казїміржа, Русинів, що пишуть ся на — *вич*. Однак отець п. учителя з Курник, поповіч Юлїян, оженивши ся з Полькою, хрестив свої дїти між ними й Станїслава Казїміржа, вже не в церкві, але в косцьолї; хоч кажуть, що деяким з ґо дїтий удало ся (не знаємо в який спосіб) дістати хрест в церкві. Таким чином п. Станїслав Казїмірж, внук рускоґо сьвященика а син поповича, став Поляком „po kądzeli“ і то страх яким завзятим! Він, як простує в ч. 142. ч. „Дїла“: „Русином не був, не є і не буде, ані з релїґії (бо він обряду римо-кат.) ані з поглядів і пересьвідчень, длятого дім свій (хоть оженив ся Русинкою і взяв за нею гарний посаг) провадить по польски“. З сеї заяви дуже замітні слова: „Русином *ня був*“ ніколи. Чи се правда? Ні! Хоч як се буде болюче для п. Станїслава Казїміржа, а таки мусимо ему сказати, що він *був* Русином, так само, як були Русинами всї перекиньчики чи перевертаї в цїлій історії Руси, доки чи то добровільно („задля лакомства нещасного“) чи з примусу („ґоґнем і мечем“) вирекли ся народности своїх дїдів і батьків. Поляк родить преціньсина Поляка, Нїмець Нїмця, Жид Жида, Турок Турка, а з того сина робить ся перекиньчик не тодї, як прийде на сьвіт, і не тодї, як ще не має поняття, що значить народність, але аж в тім вікї, коли в силї здати собі справу в квестиї: чи оставати ему в народности дїда і вітця, чи ставати перевертнем (*н. пр. для карієри* і т. п.) Так і п. учитель з Курник був Русином, доки ґо „погляди й пересьвідчена“ не наказали ему виречи ся народности свого дїда й батька (бо з обряду рускоґо обчистив ґо вже отець поповіч). З того наука для п. учителя з Курник, щоби на будуще не простував того, що не дасть ся спростувати, а *для Русинів* знов одна картинка із соток а може й з тисячнї картинок, показуючих нам, як то з дїдів і батьків Русинів, богато навіть із сьвященичих родів, і навіть ще в нинїшних часах, виплоджують ся перевертнї, помагаючі будувати Польщу на Руси. В переважній части причина сего мішані супружя. „Біда Польку спокусила, вийшла Полька за Русина, Русин каже борщ варити, Полька каже каву пити“ — і з того виходить — вїч! Але ми зійшли на темат, на який чейже не потрафимо сказати щось більше й краще, як сказав директор Олександер *Ворковский* у відомій своїй брошурі... Нам остаєсь лише попращати ся з п. Станїславом Казїміржом Полошиновічом: Бажаємо вам, панцю, найкрасшої карієри! на перешкоді не стоїть вам анї народність анї метрика руска.

— **Дрібні вісти.** Дня 26 с. м. відбуде ся в Лопянцї (стация зелїзн. Долина) вінчанє п. Миколи Кравцьова, укінченого богослова, з панною Галею Богачевскою. — Краєвий видїл постановив вислати за ґраницю пятьох інжинїрів меліоративного бюра на студиї каналїзациї сплавних рік та каналів. — Померший сими днями президент віденьского суду торговельного Рудольф Дакрет, записав цїлий маєток, що виносить поверх 200.000 К, в користь віденьского університету, поручаючи утворити з ґо фондациї для убогих слухачів права.

— **На зелїзници Львів-Самбір** від трох тижднїв переїзджають поїзди комісийні. За місяць рух особовий і товаровий на певно буде отворений.

— **По думцї постанов статуту** Товариства §§. 10 і 17 — відправить ся на дни 24-го (11) Липня с. р., се є в пятницю, яко в дни св. Ольги, в Архикатедральній Церкві св. Юра у Львові, о 8 ій годинї рано, Служба Божа на інтенцию Товариства. Опісля відбудуть ся о годинї 9 ій в Митрополичій палатї загальні збори Товариства з таким порядком: 1) Слово Ексцеленциї Високопреосьвященого Митрополита, 2) Найближша праця статутова Товариства, 3) Справа доповненя статуту. Видїл просить Вп. сьвященичих Пань о численне вступленє в члени і о численну участь в зборах. Від Видїлу Товариства св. Ольги. — Львів 8 Липня 1903 р.

Г. Гузарева предсїдателька. *о. Д. Танячкевич* заст. предсїдательки. *С. Лежогубска* секретарка.

— **Перша краєва фабрика кравецка.** Галицка фабрика дешевої одежи висилає делеґатів, кравецких майстрів до східної Ґаличини, п. Теодора Вернка, Русина і п. Андрея Беднарчука, Поляка, в справі сполуки всїх кравецких корпорацій і майстрів, до них приналежних, тому просимо наших другів о приступленє в члени до тої фабрики. *Комісия орґанізацийна.* 457

Конкурс.

Родичі, котрі би потребували доброго ученика для товариства або (за малим винагородженєм) до науки дїтей в часї вакацийнім звелять зараз відвести ся до мене. Богато бідних учеників потребує помочи. Родимцї, дайте їм хоч на час вакацій добрий притулок. Могуть також приготовлювати до шкіл сїльских дїтий та учити сьпіву.— *о. К. Кульчицкий*, Підпечари п. Тисьменица.

Вже майже всї родини уживають Катрайнера Кнайпа каву солодову. Хто хоче лиш пити добру каву а при тім ощаджати, нехай уживає правдивої кави солодової Катрайнера Кнайпа, що продає ся в оріґінальних пакетах. Се що продають де-куда на вагу, не є то правдива кава Катрайнера, на що просимо П. Т. господинь звернути особлившу увагу. Мала ріжниця в цїни, оплачує ся позаяк Катрайнера Кнайпівска кава солодова в домовім ужитю оказала ся дешевшою.

Нухарска книжка для недужих на цукрову слабість. Найлїпшим доказом на незвичайну пожиточність сеї книжки, виданої Ґерміною з Ґільґен, є то, що в розмірно короткім часї треба було видати її вдруге. Се видане, поправлене і помножене на основі найновійших досьвідів, можна поручити всїм недужим як найпевнїйше і найусерднїйше. Книжка причинить ся опять рішучо до як найуспішнїйшого поборюваня сеї дїймаючої слабости, про що вже згадує ся в передмові. Що-до зверхної форми представлять ся книжки гарно а дістати її можна в кождій книгарни за 4 К.

Дешеві шовки

найтоньші, в невичерпанім виборі до тоалет проходових, візитових і слюбних Знаменитї Фуляри почавши від кор 1·20 за метр Висилка штуками і на метри приватним вілані від оплати цловой. Прібки даром. Листове порто 25 сот.

Seidenstoff-Fabrik-Union

Adolf Grieder et C-ie Zürich,

32 6 корол. доставники. (Schweiz.)

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, *ординує постійно* **у Львові, ул. Корнякт̀ів ч. І., II. пов.** (Народний Дім). 6/9

МАҐНЕТИЧНОҐО

GIESSHÜBLER

природне алькалїчне щавове жерело.

4 11—26

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЬЄН

дім банковий і контора вимін у Львові.

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недоґодности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 4—52

200 до 400 корон місячно

можуть особи кождого стану ві **всїх місцевостях** певно і чесно без капіталу і ризика заробити собі через розпродаж законно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити з доґо фаху почтового І·0, головна почта Будапешт. 38.

Дивна повість!

325 штук за 1 зр. 25 кр.

Ґрегарий ґодинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, величина Laterna Magica а 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянґом, 1 прегарна колія з ґрізнт. перед, неодна женьских окраса а дат. замком, 1 хороший скіряний *будярес* і елеґантска цеґарічка з бурштином, 1 гарні ґур шпінок до сорочки і мандетів, 1 сцьорик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельґійского скла в ґетун. 20 предметів до уживку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті премишані 325 штук з ґодинником, що сам і ґроші вазт, можна одержати за надісланим готівки або почтовим побранєм 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОҐАНЕ,

Краків, Pf. 82

За недоґідне ґрошї звертає ся. 953 3—?

БОҐУМИЛ

ШІРКЕЛЬ

ОПТИК.

Львів, ул. Академічна ч. 6.

припоручає Вп. Публицї свій богатий християнський

склад і оптичну робітню.

Окуляри і цвікери виконує після рецепт пп. лїкарів-окулїстів.

Всякі направи виконує сейчас.

З поважанєм

Богумил Шіркель

34 9—10 **оптик.**

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найлоґідиїйшими услівями виплати, причім Вєч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 418 12—?

Всякі купоны

и выльосований папиры вартостий

выплачує безъ потрученя привізіи або коштовъ

КОНТОРА ЫМЫНЫ

Ц. к. уприв. Галицкого акційного

Банку ґіпотечного.

ЛИПП

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о ґ. ині 8-ій ґорячі видания

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легки	12 „
Фляки	12 „
Ніжка телеча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	6 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірнїйших цінах; *для певности*, що походять з *мові* реставрациї даю відбираючим марця. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі вже снїжа, а великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанєм

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

Морелі всесьвітної слави розсилає в коробках по 5 кіло, оден кошик за 3 К 40 с. franco за посліплатою з Залїщик. D. Kratz, огородник в Залїщиках.

438 2—

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою) *глядає* лекциї на часферий і на пізнїйше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци.

Шукує сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школі в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str, Yonkers N. Y. U. S. A.

2 5—10

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

поповнюють ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операциї. **Я дістав золотий медаль**, з дамаскированим вінцем професором Гусенбавером Проспекта від дискрецию дякую. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст. Відень VI., Amerlingstrasse 19.

183 2—

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вєч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Ґтоґнїу можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Ю. МЕЙЕР

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяна і пяніна з першорядних фабрик. 6/ 197—?

ВІДПОВІДЬ

прускому товариству „The Singer & Comp.“ з осїдком в Ґамбурзї

ул. Адмиральска ч. 79.

Від року зносимо ваші безличні напасти і вічнучі клевети — то ваша пруска штука. Маєте тут в краю 8 філій, около 250 аґентів, а других тілько фіктурів. Ви заслали вже з краю кількадесять мілїонів корон до Ґамбурґа — то вам всьо за мало. Ви хотїли би остати на тутешнім без найменшої конкуренциї і бути панами ситуациї, та ми тутешні маємо накупати маєтки і винести ся з краю або пійти до вас на службу аґентами. На 80 фабрик, котрі будують машини до шиття Зінґера човникові, обручкові і Central-Bobbin, перше місце занимає Pfaff Biesolt-Locke, Kayser, Gritzner, Mansfeld, а ви з вашим ярмаротним товаром занимаєте ледви 70-те місце що-до машин обручкових, а з новинками ви безусловно посліднї. Ви, Пруссаки ідіть до Саксонії та Баварії до фабрики Pfaff Biesolt-Locke-го, Kayser-а і инших на чотири роки термінувати, там научать вас добре вироблять машини та прилично поводати ся.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

механік і спеціяліст від машин до шитя

453 1—5 Львів, готель „Жоржа“.

Zacherlin

hilft großartig als unerreichter „Insectentödter".

Правдивий лише в фляшочках.

241 7–8

Набути можна всюда де висять плякати.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярні (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 19 липня 1903.

2 Великі представленя 2

о годині 4 по пол. — Ціни знижені.

Представленє фамілійне

МАРКІЗ і БАЛЄРІНА, комічна пантоміна виконана через цілий персонал.

О год 8 вечером — по звичайних цінах

ВЕЛИКЕ ҐАЛЕВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

По раз третий:

Торжество в Мадритї або Борба Биків в Ішпанії

з живим ішпаньским биком.

Велика пантоміна виконана 150 особами і 40 кіньми. Пантоміна тота тїшила ся великим успіхом ві всїх головних столичних містах.

В понеділок 20 липня Велике представленє.

Військова музика 30 пп — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 4—4

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**" будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**", і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне подожане уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляконїчка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зубы, і охороняє від псуття. Цудесно шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна тубе 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ"

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склади ві Львові: Аптики П Миколяша і Сп. — К. Пилевский. І. Вевюрскый Торговлї і дротуерні: Народна Торговля (ві Львові і в всїх своїх філіях). І. Бромильский, А Белкох. Ляйт і Підярский. 464 10–3

Експорт до всїх держав европейских!!!

Вироб правдивий.

Египетскі тутки і паперці

554

АІДА

суть найлучшї узнані.

Вироб правдивий.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Шаньска, ч. 10.

Найлїпший навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа кукурудзи, картофель, рїпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

діяє також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим діланєм, як неменш вис кою вмістимостию вапняну і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з гарантією вмістимости фосфоревого квасу, розпускальности в цитриновім квасї і мілку, а відродавці доставляють її по оригінальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пять зборонених мішках на котрих є означених поземість і повисша охоронна марка зьвізда)

Остерігає ся перед закупном послїдшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Створ. ценя зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 18 7—18

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількa нацять лїт отворив я **робітню мужеских одягів при улици Рускій ч. 3.**

Будучи Русином хотів би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимцї, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанєм

СТЕФАН ДІДУХ.

569 41—4

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і *розкладу їзди наших славних пароходів*

Всі ті, котрі мають замір вимігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошенє, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджелня велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрявляємо їх впрост до себе без пересіданя в воді 3-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож в Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від пруської границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших размірах

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована

Докладні описа Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 24 r

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних материялів.

Взірці і цїнники даром і оплатно.

Перторядні поручена. 42 6 6

CAPILLATOR найновійше, одиноке, певне і сейчас діючe средство на заріст волося і удержуюче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих дїварських студиях загально звісним специяльстом з Будапешту для хоріб шкірних, дроже и сафон Кавдачі.

Capillator є не лише средством краси, але також одиноким средством для лїчена хоріб шкірних і відживляючим волосяні зарідки

Capillator є недосяжаним средством лїчачим проти лисиня, як також проти всяких хоріб шкірним

Capillator є средством викликуючим буйний зарост волося і усуваючим випадане волося.

Capillator усуває при першім ужитю порпіль, випад волося, сивіне волося і надає їм первісну природну краску.

Capillator дає панам пречудні бороди і вуса.

Capillator можна набути в оригінально напечатених фляшках, запечатуваних в охоронну марку по 5 К за попередною присилкою надїжтости або за по лїпатою.

Головний Склад: антика під „угорским Королем", Буданешт, ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИГМОНТ РУКЕР, антикар під „Срібним Орлом" у Львові. 476 3—5

Для моравского краєвого товариства асекураційного (обезпеченя житеві, рентові і народні) глядає ся

ҐЕНЕРАЛЬНИХ АҐЕНТІВ

і заступників під незвичайно корисними услівями. Товариство стоїть під наглядом краєвого сойму і під головною управою краєвого видїлу маргграфства Моравії. Безпечність і институції з огляду на її краєвий характер є безсумнївна. — Оферти вносити до філії у Відни II. Ob. Donaustrasse 101. 496 2—2

Заступає вповнї карльсбадске лїченє!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора"** д-ра мед Ґршія.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надмірну жолудкових соків, згаги, болянів в жолудку, ослабленя і розширенє жолудка діяє вдаченний виключно з природних субстанцій **дїґестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перешкоджає занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори бо за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 6—2

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педагогічного **двотыжденник педагогічно-науковый.** выходить вбдъ 1 червня 188. у Львовї ул Кльоновича 7. Прснумерата рочна 3 зр, пбвлочна 1 зр, чвертьрочна 80 кр.

Знане від 1868 року і розповсюднене

БЕРҐЕРА МЕДИЧНЕ

СМОЛЯНЕ МИЛО

узнане за найуспішнійше средство против недуг шкіри, а особливо против ріжнородних шкірних висипок випробоване на клїніках богатьома практичнами лїкарями не лише в Австро-Угорщини, але також в Німеччині Росиї Франциї, балканьскых державах Швеции і м. Уживане Берґера смоляного Мила яко лїченичого средства щоби позбути ся луски з голови і бороди, до чищеня і дезинфекциї шкіри в загально приняте. **Берґера смоляне мило** містить в собі 40% деревної смоли і грубо відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях.

На упірні недуги шкіри

почато уживати на місце тих смоляних мил з успіхом

Берґера медичного смоляно-сїркового мила

яко лагідне смоляне мило до усунена всякої нечастоти лиця, против висипок шкірних дїточих, як також незрівнане косметичне мило до митя, купелїв і до щоденного ужитку, служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить 30% ґлїцерину і міцно и парфумовane.

На увагу засугує теж:

Берґера панама-смоляне мило,

служа е до основного чищеня тіла з всякої шкірної нечистоти

Ціна штуки кождої сорти 35 кр. разом з поученєм як уживати. З богатьох инших Берґера медично-косметичних мил особливо заслугують на увагу: **бензинове мило** до вигнїженя лиця; **Бораксове мило** против сїмок, **Карбольове мило**, до вигладжуваня шкіри і яко дезинфекциине средство; **Борґера смерекове купелеве мило** і до митя; Берґера дїточе мило з найменшим вмістом лугу (35 кр.)

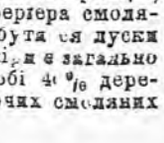
Берґера Йодово-потасове мило

против червоности лиця, мідности носа, висипок шкірних, свербячки шкіри; Мило на веснянки, Сірчано-молочне мило против всяких шкірних нечистостей Мило ланолінове против прітя і випадана волосся.

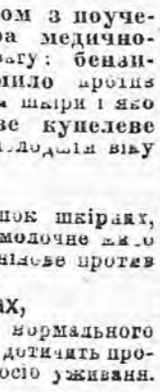
Берґера паста до зубів в рульонах,

найлїпше средство до чищеня зубів, Nr. 1 для нормального стану зубів, Nr. 2 для курячих ціна 50 кр. Що дотичить прочих **Берґера мил,** то покликуємо ся на наш спосіб уживання.

Робимо уважними купуючих, що правдиві мила Берґера заміняють купці иншими дуже лихими. — Треба отже уважати, щоби не опаковано і на самім милї був охоронний знак, так як се в побіч підроблюваних не треба купувати.

Дістати можна у Львові в антиках: Якова Байзера Кароля Дїта, Петра Миколяша, Якова Пінеса-Поратиньского, Жигмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Пїдвеского, Едв. Ерінґера І. Пінелеса, Симона Гая і Др Зарацкого. В дротеріях: Петра Миколяша і Ф. Травиндельвра, Ізидора Фрухтмана, як також у всїх инших антиках Галичини. 184 7—12

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черняньской, З друкарнї Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 150. Львів, Понеділок 7 (20) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Ганемана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter. Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — *Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем.* — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надісłане" по 50 с. — Ширші і часті оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Шляхоцкі грабарі культури і їх помічники*).

(*Написав В. Будзиновский*).

По короткім вступі, в котрім автор вказує на принципи, задля яких галицких Русинів віддано на поталу польонїзациї, пише ся дальше таке:

„Всїляками способами вживає ся школи до польонїзациї східної Галичини. Найперше змагає ся до здеморалїзованя Русинів з огляду національного і політичного, кладучи велику вагу на вивченє польскої мови по руских громадах (нарушенє арт. XIX основ. законів), дальше через уживанє деякими державними властями лише польскої мови, через науку тенденційно спрепарованої польскої істориї, через офіциальну участь шкіл в політичних сьватах і т. д. Тим способом змагає ся до того, аби в молодих душах вирити враженє, що руский нарід злив ся нерозривно з польским народом, що руска істория творить лише частину польскої істориї і сю дальше мусить творити тому, аби політичним народом в краю були і остали лише Поляки. Русини-ж се етнографічна маса без політичної минувшини і будучности. А таке діє ся під протекторатом ц. к. міністерства просьвіти. В тім дусї редагує ся рівно-ж і шкільні підручники та в тім дусї мусить „їздити" і учительство. До вспольскої пропаганди вживає ся польских учительок яких напихає ся масами до руских громад.

В чисто рускім селї, Корсові, бродского повіту, іменовано учителькою п-у Ядвігу Вітвіцку, що не знає рущини ні в зуб; ся учителька приневолює тепер руси дїти вчити ся по польски молитов, а коли вони не потрафляють сего, то бє їх. Хоч однак сей факт оголошено в часописях, рада шкільна краєва цїлком не почувала ся до обовязку виточити сїй учительцї дисциплїнарне дохожденє.

Дальша, дуже важна польонїзаторска задача шкіл полягає в тім, щоби збільшити приріст Поляків на урядових становищах, а спинити приріст Русинів. Преціїв-же польский Пїємонт мусить виховувати для будучої Польщи адміністративний персонал, тож і процент Русинів по урядах не сьмів бути за великий. Польска рада шкільна краєва вміла вже так річ урядити, що мимохіть польске селяньство і маломіщаньство доставляє рік-в-рік масу ґімназияльних учеників, з яких рекрутує ся галицка бюрократия, коли між тим синови руского мужика доступ до школи утрудненний. Щоби осягнути ту цїль, засновує ся школи головно по польских громадах, школи в руских громадах утраквізує ся або цїлком польонїзує ся. А треба ще зазначити, що польскі школи належать до висшого типу, коли між тим утраквістичні школи є одноклясові або двоклясові і не дають ученикови відомостий, потрібних, щоби вступити до середної школи.

Що підчинена ц. к. міністерству просьвіти „галицка" рада шкільна краєва журить ся головно про польске шкільництво, що в Галичинї переводить ся польонїзация східно-галицких шкіл, се доказують чисельні дати, наведені послом Романчуком в другім випуску „Ruthenische Revue". Перед основанем галицкої ради шкільної краєвої (1868) мала Галичина 42·6% польских а 54·9% руских шкіл народних. Наслїдок 35 літної господарки „галицкої" ради шкільної краєвої такий, що нині нема ні одної чисто рускої школи; натомість посїдає Галичина 48·5% утраквістичних і 50·7% чисто польских шкіл Функціонарі „галицкої" ради шкільної краєвої відпирають роблений їм заміт сторонничости вказуваним на се, що 3.074.449 (се число завдяки ріжним статистичним маніпуляциям є наскрізь фальшиве) Русинів посїдає 1 994 руских (се число рівнож фальшиве), а 3,988.702 (також фальшиво) Поляків має не богато більше, бо лише 2.083 польских народних шкіл. Однак звіти ради шкільної краєвої ні словечком не згадують про се, що в тих „руских" школах вчать польскої мови в тих самих розмірах, як і в чисто польских школах, і що сї рускі школи в дійсности є утраквістичні. Рівно ж не можна дійти з тих справоздань, що польскі школи є висшого типу і розпорядженим іспитованим учительским персоналом, коли утраквістичні школи є переважно одноклясові, при яких занята одна а найбільше дві, і то звичайно неіспитовані учительскі сили.

Щоби доказати, що рада шкільна краєва трактує в тім згляді рівномірно обі народности, вистарчило би виказати лише, скілько кляс посїдають польскі, а скілько так звані рускі школи. Але „галицка" рада шкільна краєва не дає ся до сего наклонити — а як раз тодї викрила би ся фальшива гра. Навіть інтерпеляциї руских соймових послів не змогли спонукати ради шкільної краєвої до сего, щоби вона оголошенем відповідних дат доказала свою „безсторонність". До сих дат доходимо щойно манївцями. Греко-католицкі дієцезиї Перемишль і Львів мають в своїх шематизмах при кождій парохії подану викладову мову шкіл. Через порівнанє поданих в шематизмі дат з датами із звіту ради шкільної краєвої за 1902 рік, дійшли ми до потрібних нам дат. Позаяк станиславівска дієцезия не подбала о се, аби оголосити дотичні дати, то повітів, належачих до сеї дієцезиї не можемо брати під увагу (так само і повіту Чешанів), і мусимо обмежити ся тілько на прочі повіти. Без повітів: Богородчани, Ворців, Бучач, Чешанів, Чортків, Городенка, Гусятин, Коломия, Косів, Печеніжин, Надвірна, Святин, Станиславів, Товмач і Заліщики — отже цїлком руских повітів — числить Галичина 2,224.197 Русинів і 3,558.526 Поляків (до яких причисляє ся і Жидів, що говорять попсованим нїмецким жаргоном; тим способом увінчали ся змаганя польских статистиків пожаданим для них успіхом!). Отже без вичислених щойно повітів мала Галичина в році 1902:

	Число шкіл чинних	
	польских	руских
8 і 9 клясових . .	20 . .	—
7 „ . . .	49 . .	—
6 „ . . .	56 . .	—
5 „ . . .	71 . .	1
4 „ . . .	173 . .	11
3 „ . . .	28 . .	6
2 „ . . .	447 . .	214
1 „ . . .	1096 . .	1187
разом	1939 . .	1419

Сї числа уможливляють вже нам виробити собі понятє про справу, бо бракне ще лише 719 шкіл з неувзгляднених повітів. Коли ми противставимо польским **3.959** клясам, **1682** утраквістичні класи, то се зіставленє зробить цїлком відмінне враженє і „безсторонність" в звітах галицкої ради шкільної краєвої покаже ся в цїлком иншім сьвітлї, ніж се виходить з чисел 1939 : 1419, згляднo 2.083 : 1944 (з цїлої Галичини).

Порівнаймо-ж число наведених кляс з числом населеня, то побачимо, що на одну польску класу припадає 839 голов польского населеня, коли одна утраквістична кляса мусить робити ту саму службу для 1322 голов, затим одна утраквістична кляса має обслугувати два рази стілько Русинів, що одна польска Поляків.

(*Конець буде.*)

*) З „Ruthenische Revue" ч. 5.

Страйки.

З Підгаєччини пишуть нам:

Заносить ся на довший страйк в Вишнївчику тутешного повіта. Селяни поставили поки-що свої домаганя, але „пан" не годить ся. Дає так, як давнїйше і як дають по других селах та грозить спровадженем Мазурів. Селяни не йдуть на роботу і обі сторони вижидають. Спровадженя Мазурів селяни не боять ся, бо так само спровадив собі Мазурів жид Зомерштайн в Бурканові та не може собі дати з ними раду. Тамошні селяни сьміють ся, бо мають зарібки по других селах а Зомерштайн вже певно більше не буде спроваджувати Мазурів і селяни таки виграють. Про дальший хід передстрайкових пертрактацій в Вишнївчику донесемо, як справа остаточно вияснить ся.

З Бучаччини пишуть нам:

Вибух страйк в Тростянцях тутешного повіта. Селяни допоминають ся висшого снопа і позволеня пасти худобу на стерни, та дїдич Шайб не годить ся. Давав зразу 12-ий сніп а тепер віймов на 10-ий, але селяни на таке не пристають. Страйк тревав дальше.

З Мисколизів бучацкого повіта доносять нам: У нас є страйк еще від минувшого року. Ми его так зорганїзували, що ніякі заходи не могли розбити нашої солїдарности. Богато до того завзятя і постійности причиняє ся і те, що дїдич Менцель, проти котрого страйк веде ся, дуже визискує селян і зле з ними обходить ся. Менцель хоче конче перемогти хлопів, користуючи ся постс-

Листи з дороги.

Штрасбурґ дня 13 мая 1903.

Старий Штрасбурґ з французских часів був і є ще нині таким самим обридливим кріпостним містом, як пр. Осек, Карловац, Йозефштад, Петроварадин і другі; вузонькі темні улиці, брудні, без сьвітла, без воздуха, з одного дому видко до нутра напротивного дому, — при тім комнати темні, неправильні, непривітні. Я нераз питаю ся і думаю над тим, чому то каже ся часто про добрі давні часи? Є се очивидно субєктивне чувство одиниці, бо кождому сьвітило сонце в молодости гарнїйше, чим на старости лїт. Так само неправдою є, що давно були люди міцнїйші, більші; пр. в шелом Филипа II. я не влїз би ся нїяким способом, а про сего короля-тирана розповідають такі чудеса! Рамзес II. мав 172 ст. висоти, а в египетских написях каже ся в однім місци, що сей фараон убив в одній битві власноручно кілька тисячів ворожих вояків і знищив два тисячі возів (всьо власноручно!) та покидав в море. Лизуньство, видно, так старе, як далеко в старину сягає людскай рід.

Для Штрасбурґа се мабуть щастє, що в р. 1870/71 прийшли тут панувати Нїмцї; вони знесли старі вузкі насипи, через що дали місту можність будовати доми на широкім просторі, де повстали нові доми повні вигоди, при улицях широких, з рядами дерев, зі сьвітлом і воздухом. Слушну зависть викликує у Французів новий університет, поміщений в цїлім ряді палат, призначених для поодиноких інститутів. Французи прирівнують свій університет в Нансі, найближший до штрасбурского, і чують, як їх університет погано поміщений. Французи завидують Нїмцям і пишуть про се в своїх часописях, а се значить дуже богато, бо Французи суть в національних справах великими шовінїстами а в своїм уроженє уважали себе до недавна за „grande nation", котра не потребує від вікого нїчого учити ся; *противно вся* мудрість виходить від них а всї народи повинні учити ся у Французів. І треба було доперва трох десятків лїт по погромі 1870/71 року, щоби Французам прийшло троха здорового розуму до голови, щоби скинули бодай троха гордість з власної душі. Нині Штрасбурґ має зовсім нїмецкий характер, начеби тут Французів нїколи й не було. Ледво кілька написів улиць лишило ся, виритих в каменях наріжних домів. Не знаю, який характер мало місто перед 1870 роком, але все воно дивно, що нині так мало в Штрасбурзї слїду французчини. Бо все говорить виключно по нїмецки а і всї вивіски на склепах виключно нїмецкі.

Околиця Штрасбурґа не має нїчого гарного. Є се рівна, плоска рівнина, недалеко Рену, — нїде нема на нїй висшого місця, щоби єї переглянути. Найвисший будинок в самім Штрасбурзї се собор в ґотицкім стилю, з високою вежою; звиджують всї приїжжі і розпливають ся в подиві менше або більше. Для мене ґотицкі церкви суть за понурі, за темні, пригнїтають мою душу; в тих церквах менї брак воздуха, мене щось дусить. Зовсїм не так чув ся я в римских церквах, а ще лїпше в Софійскій церкві в Царгородї, де сьвітла і простору більше, чим сподїєш ся, входячи до середини. До того ґотицкі церкви звичайно з темного каміня (от пр. в Штрасбурзї з червоного каменя, подібного до нашого теребовельского каменя з якого робять плити на хідники), коли противно римскі церкви мають білий мармор, в Царгородї є рїжної краски стовпи з порфиру і мармору, а в турецких мошеях еще попри те величаві фаянси рїжної краски.

В Штрасбурзї я не встиг найти щонебуть особлившого, що було-б характеристичне для сего міста, а впадало в очи чужинця. Навіть і се не дивне, що пр. нині витано тут нїмецкого цїсаря на улицях (він тут від перед вчера, і має бути ще й завтра) досить холодно; улиці прибрані в (чорно-біло-червоні) трибарвні хоругви, але людий на улицях дуже мало, „одушевленє" — судячи після крику — зовсїм слабоньке, а вже просто дивно менї, що богато людий лїнує ся навіть, коли переїздить цїсар, зняти шапку з голови. Я стрітив цїсаря два рази і помітив таке поведенє публики оба рази. Впрочім їхав цїсар в отвертім повозї, як се буває в Австриї а цїсарем Францйосифом; та в Австриї, а головно в Галичинї, збирало ся кождим разом, коли я се видів, тілько людий, що троха не душили ся, а кричали так, начеби хотїли роздерти собі горло. — З инших міст, як з Праги, Нїрнберґа, Штутґарта забрав я в своїй памяти деякі властивости, яких нїгде инде не найдеш. В Празї приміром богато ческих памяток. Мій товариш, родом Чех, виріс в Празї, в него ще за дитячого віку вийшли з память сотні оповідань про ріжні доми, руїни, церкви і т. д.; він дивить ся на кучу розваленої руїни очами патріота, а я мимо волї іду за ним: тут сидїв Далїбор у вязници, там скакав зі скали в Вишеградї такий-там рицар і т. д. і т. д. Оттої-то традициї, сих матеріяльних слїдів до плеканя патріотичного духа в молодежи нам Русинам в Галичинї брак, а се як-раз дуже богато значить і се утрудняє дуже значно патріотичну роботу. Вагу історичних слїдів здчував навіть один звісний менї український патріот; — хотяй там в Київ — казав — то однак пішлю своїх синів до Праги, нехай учать ся від Чехів, що значить, бути патріотом. І з тої-то причини було би для нас Русинів корисиїйше посилати нашу молодіж на університет в Празї, чим приміром у Відни. Трудність становить ческий язык, нам менче знаний, чим нїмецкий, і традиция, що наші студенти йдуть якраз у Відень з давен давна. Від часу сецесиї 1902 р. є троха студентів Русинів в Празї, але чи се буде змагати ся, побачимо.

Шекспіра твори
накладом
Українско-рускої Видавничої Спілки
у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26. 870

Гамлет	1·80 сот.	Антоній і Клеопатра	1·80 сот.
Макбет	1·60 „	Кордіолян	1·80 „
Король Лир	1·80 „	Приборкана гострука	1·40 „
Ромео і Джульєта	1·80 „	Богато галасу з нечевя	1·60 „
Юлій Цезар	1·60 „	Ціни в коронах. Хто купує нараз більше книжок, дістає опуст.	

роннимп робітниками, але довго не видержить, бо мусить їм платити два і три разів більше, ніж платив місцевим.

З Задарова того-ж повіта доносять нам, що там в страйк, котрий викликав сам посесор (Жид), спровадивши собі до роботи Гуцулів. Селяни заключили наслідком того змову, спроваджених робітників бойкотують а до двора взагалї перестали ходити на всякі роботи. Солідарність між страйкуючим населенем велика і заслугує на похвалу.

З Равщини пишуть нам:

Страйк в Вербиці, про котрий Ви двічи доносили, вже скінчив ся, а скінчився побідою селян і стратою для дїдича Ромера. Наслїдком страйку підвищив платню для хлопа на 40 кр. а баби 30 кр. і Вербичани вернули до роботи та зігнили цїлком сїно зложили в стирти. Жандармерия в числї 4 людий есть дальше, котру то жандармерию дїдич мусить живити своїм коштом і давати помешкане та свїтло — що єму с. в. Ромерови, человікови скупому, дуже не на руку і хотїв би одної хвилї бї позбути ся. Суть вже однак і наслїдки страйку, іменно обжалования. Дїдич Ромер в першій лїнії обжаловав місцевого пароха о. Юрия Жука, — з котрим, треба знати, жив дуже нїбито приязно — перед ц. к. старостом в Равї а староство чим скорше відвеслось до намісництва, котре знов віднеслось до епископского ординариняту в Перемишлян. Ординарият чим скорше наказав деканови о. Дїдицкому переслухати о. Жука і селян, (страйкувати і агітувати за страйком вільно, а епископский ординарият не є поліцайною властию, щоб переводив слїдства з наказу политичних урядів. *Ред.*) і чим скорше повідомити себе, — щоби польскій гакаті здати справу. Таке переслухане відбулось що тілько 14 лат. линия, і певно виправдав о. Жука напасть перед польскою гакатою, бо о. Ж. до страйку цїлком не мішав ся. Так поступав Польща, боресь витревало, а в тій борбі помагають їй еще наші кацапи. Именно о. Волошиньский, новоупечений парох з Махнова, в 4 дни по вибуху страйку, — а властиво коли вже страйку не було — приїхав з посесором Ромера, Росцїшевским з Махнова на чолобитню до Ромера і жертвував ся єму, що напонедїлок перед св. Іваном вишле 100 робітників. Але „посрамил ся“ дуже, бо дїдич Ромер за факторство подякував, бо вже робітників по залагодї з селявами не потребував. На разї страйк устав. Страйкують лише спроваджені Мазури і дня 11 лат. линия числом 20 ходили до староства на жалобу з причини дуже лихого харчу. Як випала авдиенция у старости, сего менї не відомо, але не дуже видко добре для Ромера, бо з 20 Мазурів вернуло до роботи лише 13.

З Бучача пишуть до „Naprzod-y“:

Вчера [15 с. м.] о 7 год. вечером відставила жандармерия 24 фориалїв з Ходаномїра до судового арешту в Бучачи. Велику сензацию в місті викликав похід хлопів, окруженых жандармами, а за ними жінки й дїти. Виделеґований староством секретар Новотни візвав був усїх страйкуючих форналїв до громадскої канцелярії в Жизномїри і там на его запитане, чому покинули службу, відповіли всї, що з причини шкідних здоровлю условий роботи, лихого харчу і 18—20 годин працї. Форналї жадали часу працї від 6 рано до 6 вечером і лїпшої поживи, а за причину, длячого тепер виступили, подали, що коли двір спроваджує з далека Гуцулів, то може і службу лїпше платити. Секретар Новотни поставив форналям ультімат: або поворот до роботи або 14 днїв арешту. Коли форналї до роботи вернути не хотїли, засуджено їх по 14 днїв арешту, найвисший вимір кари, яку староство може наложити. Всї засуджені заявили що не приймають кари, жадають засуду на письмі і внесуть рекурс. Але Новотни не зважав на се і казав відставити всїх до арешту, де з причини недостачі місця спакковано їх мов осельедцїв. Нинї (16 с. м.) жінки засуджених вислали телеґраму до міністерства справ внутрішних у Відни з прошенем о допущене рекурсу, а се в законї узасаднене. По відставі 24 форналїв до арешту візвано нинї (16 с. м.) до староства недолїтків, 12 літних наступників дворских, і там дано їм час до другого дня, щоби вернули до роботи, бо инакше пійдуть до арешту. Огірчене велике.

Темні сили на Лемківщині.

„Як довго Лемко буде темний, так довго буде Русином“. Ого власні слова одного зі „столбовъ“ Лемківщини, висказані при нагоді, коли прошено его, щоби ратувати Лемків, розпочати над ними якусь працю, а передовсім зачати ширити просьвіту. Слова ті знаменні, бо вийшли від чоловіка, занимаючого визначне становище між лемківским священьством, пароха одного з найбільших сіл Лемківщини (котре жидівня страшно обсіла, а вкінци на жаль комісаря шкільного, там знаменнійші, що слова ті характеризують як-раз загальний свьтогляд лемківских кацапів і їх погляди на потребу просьвіти між народом.

І длятого на Лемківщині було темно. Нужда їла народ, а богатились его кервавницею всї, крім него. За то для кацапів був тут рай, бо робити не було треба, а темний хлоп не знав, чи має право від них чого небудь домагатись. — Знав лиш одно, що платити і то добре платити треба.

Між поважними людьми в краю підносились раз-в-раз голоси: Лемківщина для Руси пропала. І дїйсно була би пропала, а що гірше і на будуче достарчувала би цїлій Галичині контингенту яничарів і була би розсадником ренеґацтва, коби на нещасте для кацапні а на щасте для народної справи не появились на Лемківщині люди, що зачали народну роботу. Основалась сандецка дурса.

Кацапня рада-не-рада пійшла за робітниками, аби як всюди і завсігди удавати, що власне вона для народу працює.

Коли однак кацапи побачили, що темний народ підносить голови, зачинає розуміти своє становище, свої права, коли побачили, що нарід з довірем і любовю зачав відносити ся до „панів з Нового Санча“, — розпочали борбу, очивидно не инакше як клеветами та денунциациями. Однак перші сї поднети кнутопоклонників потерпіли страшне фіско, бо о. Гевсьорский і Гладишовский мусїли аж в судї відкликати свої клевети на п. Лїпиньского, провідника „украинцовъ-фоветиковъ“. Тодї кацапи на собор чику в Маціївій, дня 18-ого червня 1902. ухвалили „смерть пайдократам“, но і погодувавши селян цукорками в цукорні в Н. Санчи — несьвідомими сельяньскими голосами викинули „українцоф“ з заряду дурси, а не довго потім новий кацапский видїл „вичеркнул із списка членоф“ всїх українців.

Але хвиля вигнана „українцоф“ з дурси ними таки основаної і плеканої мов рідна дитина, страшно пімстилась на проводирах реакциїної кацапской политики. Від того власне хвилї зачалась справдї „нова доба для Лемківщини“, бо через вибиту пайдократами шибку в темну і бідну Лемківщину зачали заглядати ясні лучі правдивої просьвіти.

Ого основна в Новім Санчи першу в західній Галичині філію „Просьвіти“, читальню „Просьвіти“ а також і руско-українську дурсу. Добрий примір сандецкої громади потягнув за собою других і так, ще рік не минув, а вже отворено і в Сяноцї філію „Просьвіти“ і українську руску дурсу а нові отвирають ся сими днями в Ясли. І так за почином сандецкої громади зачинає воскресати цїла Лемківщина, що инакше під проводом кацапні була би спала до судного дня.

Та кацапня побачила, що спокійний ві сок кінчить ся і як розворушене гніздо шершенїв кинулась в бій на оборону своєї ретроградности і темноти, а вкінци в обороні своїх лемківскими долярами випханих карманів. Темні сили рушили до борби з сьвітлом і „безглуздною Украйною“.

І не було данни, аби не видумано якось сплетні та клевети на „Українцоф“. „Галичанїн“, „Русское Слово“, „Правда“ в коли дім майже числї обкидали болотом „штаб новосандецкий“. Денунциациї, як „революціонїсти“, „радикали“, „анархісти“ та т. в. лайки посипали ся як з міха. Закинено Українцям зраду народну, пропаґанду атеїзму, а в кінци... — прямовано до ексесами — „Галичанинъ“ (ч. 268 з 12/12 1902) між иншими пише: „Радикъ“ Яворскій рѣшилъ кромѣ „украинськои“ дурсы, строить еще вторую — должно быть — „украинську“ церковь. Американская схизма попиковъ радикаловъ послужила вѣрнымъ прототипомъ — и такимъ образомъ въ настоящую пору есть у насъ, такъ сказать, въ зародышѣ новосандецкая схизма“.

Та „штаб новосандецкий“ читав і мовчав. Не було часу на відповіди, бо робота важнїйша не чекала, а впрочім не спускав з ока приказки: „сама мішок дре — сама звичнить“, тим більше, що клевети і сим разом не тішились сподіваними успіхами і що кацапской брехні нїхто серіозно не бере.

По неудачі з тої сторони, лишили кацапи „штаб“ в згляднім спокою, а забрались до основаної ним українсько-руской дурси і до новоіменованого катихита ґімназияльного, о. Захарії Лехицкого.

Зачали своїм звичаєм від доносів до ґімн. дирекциї в Н. Санчи, що в українській дурсї пропагує ся атеїзм, а користаючи з того, що наслїдком нужденного їх доносу розпочали ся слїдства, розтрубили „urbi et orbi“, що в Новім Санчи в українській дурсї панує ся атеїзм, що з тої причини ведуть ся строгі слїдства і що катихит о. Лехицкий есть головним пропаґатором того антирелиґійного руху між молодїжию. На доказ якими „чесними“ дорогами пішли кацапскі ренеґати, як підло денунціювали, най послужать їх власні слова.

І так пише „Галичанїн“:

1) Ч. 39 з 3 марта 1903. „Въ новосандецкой гимназіи ведется школьными властями уже отъ нѣсколькихъ дней слѣдствіе объ подпольной пропаганды атеизма. Толчкомъ ку этому послужило въ первомъ ряду событье въ т. з. „украинской“ дурсѣ, гдѣ, какъ извѣстно, за молитву и гоняли и были нѣкоторыхъ лемковъ-учениковъ. Говорятъ, что краевая школьная рада затребуетъ устраненія о. Лехицкаго, который неудачно защищалъ молокососовъ атеистовъ“.

2) Той сам „Галичанїн“, не видячи успіху своєї денунциациї, пише в ч. 70 з 9 цьвітня сего р. 1903: „Показалось именно, что питомцы дурсы обаламученными соціалистическими сочиненіями („Рай и поступъ“ и пр.) насьмѣхались надъ молитвою, отрицали тайну св. Евхаристія, божество Христа и т. д. Даже одинъ изъ настоятелей „украинцевъ“ выразился, и то въ присутствію учениковъ вотъ какъ: „Кто хочетъ быти добрымъ украинцемъ атеистомъ, ибо каждый украинецъ атеистъ, а мы тутъ играемъ лишь роль фарисеевъ“. А дальше пише що „многіи серіозныи люди думають надъ тѣмъ, дабы со стороны ординаріята затребовати дисциплинарного слѣдства (очевидно против о. Лехицкого) такъ, какъ тутъ въ первомъ ряду виновать перемышльскій ординаріятъ, не ставшій въ началѣ партійной борбы на высотѣ своей задачи“.

Крім „Галичанїна“ забрало голос і „Русское Слово“ і пише в ч. 8. з 6. марта 1903 ось що: „Пос. Василь Яворскій подобралъ сколько мотъ, украинскихъ учениковъ, выгнанныхъ изъ восточно-галицкихъ гимназій за безкѣріе и неморальное поведеніе и умѣстилъ ихъ въ новосандецкой дурсѣ (прийшло з відзначаючих учезників з Бережан, дітий бідних селян!) бо не малъ на початокъ кого до нея дати. Также колька темныхъ и легковѣрныхъ селянъ-лемковъ дали до тои дурсы своихъ сыновъ. Понеже ихъ дѣти выхованы дома религійно, то хотѣли вестися побожно и въ дурсѣ. Но тутъ стали ихъ украинскіи молодыи недоуки высмѣвати и даже бити за молитву та вмовлювати въ нихъ и въ другихъ учениковъ гимназіи, що Бога нѣтъ на свѣтѣ! Дирекція гимназіи, розумѣється, начала слѣдство. Въ оборонѣ недовѣрковъ станулъ — священникъ Лехицкій, тамошній гимназіальный катихитъ „поржондный ксенжульо“ и тихій та ревний украинскій патріотъ!“

В кінци американська „Правда“ пише в ч. 16 з 17/4 1903.: „В той украинской Бурсѣ (з Н. Санчи) защепляють старыи украинцѣ въ своихъ воспитанниковъ атеизмъ т. е. безвѣріе и бурсаки въ украинскои Бурсы начали величатися, що они не вѣрять въ жадну религію. Были случаи, що тѣ украинчики били тѣхъ учениковъ, которыи молились а на все старыи украинцѣ дивились черезъ палцѣ, потаковали своимъ выховавцямъ“.

Ми павели „ipsissima verba“ денунциантів кацапских, на доказ, що назва та заслужено і справедливо їм належить ся, і що лиш люди тої сорти, як ексьсьвященник Марков і о. Качмарчик могли подібним способом вести борбу з українцями і в той спосіб денунціювати бідну молодїж та наражувати дїти, котрих власні родичі удержаня не були дати в силї, на найбільше нещасте, бо на нужду і вигнане зі шкіл. І се було поступоване людий, котрі мають голосити христіяньску любов і бути душевними провідниками народу.

Депутациї сї очивидно з радостию підхопила польска преса і нуж за „Галичанином“ гузя на нашу дурсу в Н. Санчи. А автори денунциациї затирали з радости руки і вже наперед тїшились, що аж тепер дойхала кінця „Украйні“.

Пословиця каже „пес бреше — вітер несе“. Так і честний компанії денунциянтів, не удалось ані вигнати о. Лехицкого з Нового Санча, ані знищити українську дурсу, ані в кінци підкопати в народї довіре до „новосандецкого штабу“ бо власти, так шкільні як і духовні, мимо великого переполоху кацапів „Polizei“, бачучи, що денунциациї кацапів лишені всяких основ, перейшли над ними до порядку дневного, а що до народа, так найбільша будучність дасть кацапам найліпшу відповідь.

Так поступили собі ті, що сьміли публично голосити, що репрезентують цїлу Лемківщину, що в послїдних часах зачали вести нарід на безодню дорогою з'їздів, де головною точкою програма бували реферати обох компанїстів (Маркова і Качмарика) о новосандецкій громаді, а на доказ, що говорили правду, покликували ся на на свої дописи „друковані“ в газетї, котру „всї священики“ читають.

Котрий з них, чи о. Качмарчик, чи екс-священик Марков більшу віддав прислугу білому цареви і царству кнута не наша річ судити, але то можемо сказати, що відай Лемко не може тїшитись такими провідниками і репрезентантантами.

Як звістно, „атеїзъ“ Качмарик зістав засуджений за оклеветане п. Вітошиньского на 3 дни арешту, замінені на 30 кор. гривни. Засуд сей ясно доказує, яка то чесна дорога, котрою він поступає. Може тепер о. Качмарик трохи прийде до розваги і прихоплений на горячій клеветї, перестане не шибатись по цілих Лемках.

Та хоч „атеїзъ“ Качмарчик — як показує ся — „не дуже хорошій политик“, то за се більше досьвідчений „спиритист“. — Широко і далеко лунає слава его по Лемках. Всї, від Грибова до Сянока, зі страхом гладять на чорні гори в Вільцаревій, бо там „духи“ гуляють, котрим „религійний атеїзъ“ приказує явитись. І той чоловік, в котрого самого голова забита спиритистичними дурницями та що других навчає тих забобонів, має ще чоло вчити других „религійности“ і т. д.!

Чи то не встид для нас, Русинів, слухати, як Поляки доказують: „taż wasi popy to wszy cy spirytyści, a ot ten Karczmarczyk przecież znany komiwojazer spirytyzmu“.

Лише отже о. Качмарчик, тримайтесь засади: „medice cura te ipsum“ і не судіть, абисьте суджені не були.

В Новім-Санчи дня 17 липня 1903.

О.

Про Нїрнберґ говорять ся, що там нїякого не пійнають, заки не зловлять. До сего приповідки и доробив себе ось-же повсюдне: в середних вінах, за часів тузинкових жизників і рицарских розбишак, рабували в цілім нїмецкім царстві всяки звичайні і „білого городят“ розпинали кождого, що лиш них яким будь крейцаром. Очивидно, Нюрнберці терпіли від того дуже богато, бо вони були звісні яко богаті купці, їх слава звісна і у нас. Коли вибрали Рудольфа нїмецким цїсарем, то сей цїсар завів на всякий розоїм лиш одну кару — шибеницю. І видно, з того права користали Нюрнберці дуже широко, вішали кождого рабівника, коли его пімали і не вішали лише таких, що їх не вдало ся зловити.

На переписних картках з Нюрнберґа видно дуже часто „нюрнберґеру лїпку“, як нею вливають до мозку всяку бажану мудрість. Я собі погадав, що така лїпка здала би ся — коби лиш був успіх — деяким нашим домашним „господинам“, щоби нею влити трохи сьвітла і до їх сумних голов...

В Штуттґартї я придибив ся також під час обіду вояким „буршеншафтам“. Було їх дванайцять, всї уорані однаково, з-проста але дуже прилично; всї явили ся на спільний обід в означений час і для них накрили в готелї умисний стіл „Stammtisch“. Обід був достатний, але не пересадний; в напитках були бурші скромні, в розговорах пристойні, в поведеню нїчим не нарушували форм доброго товариства, при забаві по обіді не були за голосні, але при тім поводив ся кождий так, що его особистість не понижала ся, особиста гідність була у кождого очивидна.

У нас панує загалом такий погляд, що буршеншафти мають за свою головну цїль: пити і поздинкувати ся. То правда, що і того робить ся, але думаю, що ми перечуємо добрі сторони буршеншафтів: вироблене особистої відваги, вироблене характеріз і боронене своєї особистости з гідностию, а до того богато причинив ся і тото, коли молодий академік змушує ся бувати в товаристві, де учить ся поводити з другими і за своє власне поведене мусить зараз відповідати перед своїми найблизшими товаришами з „буршенштафту.“ — Про внутрішне уряджене сих товариств писав проф. Боберский, я хочу лиш піднести деякі черти, котрі потрібні як-раз нашим студентам. Лихі грошеві відносини ще на довго не позволять руским студентам мати щось в роді буршенштафтів, поміщених звичайно у власних розкішних домах, але не завадить піднести того, що часто стрічаю в товариских зібраних, де молоді люди сідають до карт, місто брати участь в товаристві, в розмові, забаві. Покликувати ся на те, що не уміє ся поводити з жінцтвом, виглядає по дітвацки, бо „годї вміти плавати, заки полїзеш у воду“. А шкода, бо нїяка книжка і нїяка гра не заступить того, що тобі може дати жива душа людини, симпатизуючої з тобою, котрої серце повне чутя і потребує другого такого-ж серця. Трібуй, може як-раз найдеш „щасте із-за гір“.

М. К.

TELEGRAMY.

Недуга папи.

Рим. Стан папи незмінений; хвилю чує пільгу, відтак стан знов погіршуєсь. Аґонія може тревати еще день — два. Сили упадають постійно. — Кардинал Рамполя старавсь дістати від папи ґенеральну повновласть, але кардинальска колеґія запротестувала против сего, бо ґенеральна повновласть належить ся колеґи з трех кардиналів під проводом комориика, кард. Орелії.

Заступник Каляя.

Відень. Wiener Ztg. оголошує письмо цїсаря, котрим Голуховскому віддано управу спільного міністерства фінансів і найвисшу адмівістрацию Босни і Герцеґовини.

Кровавi вибори.

Будапешт. В справі виборів війта в громаді Салі, прийшло до конфлікту між населенем а жандармерию. При тій оказії жандармерия застрілила трох людий. Трех жандармів тяжко ранено.

Хорватия.

Загреб. По двомісячній вязници випущено вчера редактора Obzor-y, професора Пасаріца. В Осеску випущено з вязниці редактора і співробітників дневника Narodna Obrana. Окрім того з кількох наших вязниць випущено до 50 осіб, арештованих в часі послїдних антиугорских розрухів.

Сербія.

Білград. Військо дістало залеглу плату за попередні місяці. Донесене одного віденьского дневника, що в часі білградскої різні погибло 10 Австрийців, є неправдиве. В суботу зачав виходити новий дневник „Народ“, котрого ціллю є погодити два крила радикального табору: умірковапих і независимих.

Анґлія в Персиї.

Лондон. Анґлія заключила з Персиєю договор, на підставі котрого обі держави узискали права держав найбільше упривілейованих. Знесено 5-процентові вивозові цла перскі від всіх товарів з малими виїмками і всї оплати на удержане караванових доріг Знесено систему аренди цлових доходів, а заведено правительственні склади цлові для товарів. Персия запевнила анґлійским товарам таке саме обниженє цла, яке мають товари привезені з Росиї.

НОВИНКИ.

— **Катоване руских дїтий учителем Поляком.** В краківскім Naprzod'ї (ч. 193. з 17. с. м.) находимо дуже цїкаву допись з Бучача п. тит. „Брутальний учитель“. Дописуватель пише: „Перед тутешним карним судом ставав дня 13. с. м. Маріян Антонї Штольф, учитель з Передмістя коло Язлівця, обжалований о переступство § 420. зак. карн. через побитє 13-лїтного Михайла Гриньчака, ученика III. кляси школи народної. Розправа кинула дуже сумне сьвітло на педаґоґію сїльску і виказала, як то декотрі учителї знущають ся над безборонними дїтьми. Штольф на виправданє себе говорив: коли хлопець викликаний до таблицї не знав рахунків, він положив хлопця на крісло, щоби „дать му в скурен“; хлопець видав ся, упав з крісла, крісло вдарило его (учителя) а він потім ударив ученика кілька раз тростиною. Обжалованє его за катованє Михайла Гриньчака *„уважам за акт земстн, бо я Поляк а хлопі Русїні“*. Отже Штольф хотїв представити ся *„менченнїк'ом польскості на кресах“* і своє варварске знущанє закрасити національностию перед судию-Поляком. Сьвідки Михайло Гриньчак і два инші ученики зізнали, що коли Гриньчак не знав добре рахунків, Штольф положив его на крісло, а коли хлопець кидав ся, Штольф сходив его і шпурнув ним з цїлої сили [„gwałownie“] на землю, тут окладав его тростиною, а потому ще, хвативши хлопця за ногу, піднїс его, так що хлопець висїв головою в долину. Судовий лїкар сконстатував ушкодженє тїлесне, через що хлопець кілька днїв був недужий [„niedolny“]. Суд видав вирок, засуджуючи Штольфа на 24 годин арешту із заміною арешту на 5 корон гривни і на заплату відшкодованя“. — По тім описї судової розправи дописуватель кінчить: „Надїємо ся, що рада шкільна займе ся тим паном і усуне его від дальшої педаґоґічної дїяльности, тим більше, що п. Штольф *збиткує ся подібно і над иншими хлопцями*“. Чи рада шкільна сповнить надїю дописувателя і чи взагалї в якийнебудь спосіб потягне до одвічальности п. Штольфа, котрий в обжалованю его за скатованє руского дитини бачить „акт земства хлопуф-Русїнуф на научителю-Поляку“, пожинем, побачим. Але то річ певна, що якби так учитель Русин скатував польску дитину, то від криків на „now'y Wrześ'ю“ та на „nowe hajdamactwo Rusinów“ аж оглухла би Польща у всїх трох „заборах“...

— **Кацапскі проводирі.** Польский біскуп кс. Фішер об'їзджав з початком липня с. р. латиньскі парохії в рудецкім повітї. На прошенє латиньских парохів і з приволуреня консисторії витали і місцеві рускі сьвященики кс. Фішера, як в костелах так і по своїх церквах. Лат. парох в Тулиголовах запросив сусїдних руских сьвящеників оо. М. Стецева, П. Козаневича, І. Кривицкого (всї три москвофіли) і Я. Косоногого на повитанє епископа, однакож не до парохіяльного свого костела, але до недавно побудованого „косцюлка“ в Погірцях, де три четвертини Русинів руского обряду і де з давен давна є руска церков. Розумієся, що нїхто із запрошених не поїхав. Тих самих сьвящеників запросив дїдич з Тулиголов, б. маршалок повітовий і посол п. Баль, на вечерю в честь кс. Фішера. Але що лат. парох з Тулиголов не дав можности руским сьвященикам повитати епископа у себе дома, то они не хотїли зробити сего в домі сьвітского чоловіка і запрошенє відмовили. А таки найшов ся один „поржондна рускі ксенжунько“, що навіть непрошений поїхав до п. Баля на вечерю і там пальнув польску „mówkę“ на тему „kochajmy się!“ Думав би хто, що се зробив який кадан з темнівскої глуши, що старавсь о парохію а не має понять о божім сьвітї, о станових, патріотичних обовязках... Так нї! се зробив муж довіря „Русской Ради“ у Львові а провідар повітової кацапиї, член і вічний кандидат на віцемаршалка ради і видїлу повітового в Рудках, віцепрезес п. к. окружної ради шкільної — Впр. о. Михаіл Матковский, декан і парох в Горожанї вел., відзначений золотим хрестом заслуги і прочая і прочая. Та в повітї нїкто вже й не дивує ся такому (най не скажемо якому) поведеню о. декана, що компромітує навіть своїх однодумців-земляників; не дивує ся, бо знає его не від нинї. Але „Галичанинъ“ і „Русское Слово“ — аж капають від славословій „нашему мастистому русскому дѣятелю“..'

— **Румуньска контр'акция.** Як звісно нашим читачам, буковинскі Русини-Українцї скликали на день 7 червня с. р. віче, де поруч многих політично-суспільних питань обговорено також положенє рускої церкви на Буковинї. Супротив сего румуньскі попи постановили виступити з контр'акцию і скликали на 13 с. м. своє віче, на котре ледви стягнуло ся около 70 учасників. Тут розпустили румунїзатори свої язики і ухваливши під адресою руских послів та сьвящеників-патріотів цїлий ряд резолюций з обуренєм та всякими протестами, удали ся в депутациї до митрополита Репти, щоби й тут виступити против „демаґоґії“ в церкві, яку буцїм-то заводять невигідні їм сьвященики-народолюбцї. Всї ті сплетнї та напасти на Русинів вислухав митрополит „радісно зворушений“ — як доносять румунїзаторскі часописи — і запевнив, що акцая Румунів радує его та додає ему відваги й надії, що хоч він сам готов боронити інтересів церкви супротив замахів руских „демонстрантів“. Так отже митрополит прирік недвозначно ворогам руского народу свою поміч. Гарне поняте архидушпастирских обовязків, ані слова — та великий політичний розум, котрий доведе до того, що між буковиньскими Русинами православіе стратить всяку силу і перейде до цїлковитого упадку.

— **Сьмерць жидом! преч з жидами!**“ Отсе написи, які в селах під Рашевом появляють ся недавно на парканах. В селї Любенї (півтора милї від Рашева) се гасло перейшло вже по части й в чин. Там на стодолах появили ся картки такого змісту: „Ostrzega się! Kto przyjdzie do żyda do roboty lub pojedzie to się mu okna powybija nawet z ramami. A kto ten papier podrze to się mu wielgo skodę zrobi. Koniec.“ На наслїдки не треба було довго ждати. Громадска акушерка, на перекір погрозам нарубків пішла до бременної жидівки і відпокутувала се тяжко; витовчено їй збіже, в огородї ярину, витовчено вікна і т. д. Перелякані жиди місцеві звернулись о поміч до війта і війт повідомив жандармерию. Але що грозьби повторяли ся усе частійше, то жиди вислали депутацию до старости Федеровича (до депутациї прилучив ся і війт Врубель з Любенї). Дописуватель з Рашева до краківского Naprzod'у подає за причину того ворожого жидам руху між мазурским селянством розширену по селах поголоску, що жиди дають християнським дїтям „затрєні цукорки“ (в Кракові знов, як відомо, розголошено, що „затрєні цукорка“ дають християни жидовятам). — Будь як будь сей рух мусить бути дуже не на руку намісникови гр. Потоцкому, котрий депутацию жидівску сьвято запевнював, що в цїлій Галичині ані слїду якоїсь „нехенції“ та польскої агітациї против жидів... Показує ся, що польскі політики хотїли нас пхнути до борби з Жидами задля насильного здавленя взагалї руско-хлопского руху, а тимчасом самі на тім попечуть ся після приповідки: „kto pod drugim dołki kopie, sam w nie wpada“.

— **Всюди „спренжистосць“.** Як доносять з Бережан, в тамошній ґімназиї вимагана кр. радою шкільною система „спренжистосці“ супротив учеників приймює ся з ідеальною, справді „педаґоґічною“ педантериею. На глядним приміром служить хочби послїдна клясифікация, де пр. в VII. кл. на 49 учеників одержало 10 „трійку“, 6 „двійку“ а 13 „поправку“ з одного предмету. Русинів було в тій класї 18, і з них 9 одержало лиху ноту, 2 поправку, а всього лиш двох перший степень. Окрім того заборонено 5 ученикам учащати дальше до бережаньскої ґімназиї, між ними одному з тих двох Русинів, що одержали добру ноту. Без сумнїву є се наслїдки кацапскої роботи, що систематично клевечуть, де можуть, руску молодіж, підсуваючи їй „соціялизмъ“, „нигилизмъ“ і т. п. страховину, лише тому, що не мають до неї приступу всякі кацапскі „абеждевїя“. Рівночасно грає тут ролю звісне роболїпіє наших „педаґоґів“, що хотять перед властями виказати як найбільше „спренжистосці“. Як ось довідуємо ся, і вступні іспити до середних шкіл в Чернівцах випали сего року загально не конче добре. При II. державній ґімназиї в Чернівцах зголосило ся до вступного іспиту 101 учеників, з чого витримало іспит 83. При I. державій ґімназиї зголосило ся до іспиту вступного 223 учеників, з чого перепало при іспиті 67 учеників; у філії I. ґімназиї на Австрия-площи з приготовляючої класи перейшло до першої класи 31 учеників, а при помочи вступного іспиту тільки 6 учеників. При гр. ор. школї на 101 учеників, що зголосили ся до вступного іспиту, перепало тільки 15!

— **Польский ксьондз „соколом“.** На звісний „зьлот“ польских „соколів“ прибув до Львова також кс. Аньол, монах чина Капуцинів з Кракова, і в сьвящиним одягу маширував разом з „соколами“ у рядах по місї. Про се довідав ся очивидно краківский арцибіскуп, кардинал Пузина і по поворотї кс Аньола до Кракова зганяв его остро, поставивши ему понадто за кару альтернативу: або утрату права відправляти службу або перенесенє на провінцию. Кс. Аньол вибрав те друге. Найцїкавійше однак притім, що таким будь-що будь пагідним зарядженем архиепископа дуже обурив ся цїлий Краків, де кс. Аньол відграває визначну ролю, беручи участь у всїх патріотичних торжествах та обходах. Польска преса, особливо-ж краківска, не скриває також свого негодованя зглядом кардинала Пузини. Таке водить ся нинї у Поляків. А однак якого то крику наробили би нинї ті самі Поляки, як би так случайно руский сьвященик став членом руского „Сокола“ і виступив в сокільскім характері публично! Правда, ale o co innego...

— **Чуда ярославскі.** З Ярослава пишуть нам: „В Лопушцї коло Переворска [в селї польскім] є славний ворожбит; правда, простий хлоп, але їздить вже повозом і запиває ся сердечно. Та й не дивниця, бо нарід тягнесь до него навіть з далека і платять добре. Недавно йду я в Ярославі і бачу гурт селян, як безрадно обертають ся. Питаю їх, хто они і чого шукають. „Ми (відповідають) з Росиї перекрали ся через границю, а тепер вертаємо з Лопушки від „вружа“ і шукаємо тут аптики, аби нам дали на ті рецепти лїкарства.“ По деякім ваганю показали мені свистки паперу себто рецепти. На однім стояло: „Łopuszka Ego zum asinus od bolenia głowy rano w południe i wieczór zażywać“; на другім: „Roza est herba od bolenia w sobie co widomo jusz jest“ і підпис нечиткий. Чи аптикар дав їм що, не знаю, бо я мусїв спішити ся; але менї оповідали, що аптики дають щось після свого осуду. (Шахрайства „вружів“ мусять сьвященики демаскувати в церкві і в читальни. Наша „Просьвіта“ видала в 1893 р. 162 книжочку про забобони та ворожбитство, де автор дуже дотепно все те висьмівав; з сеї книжочки можна уложити дуже красну проповідь при I. заповіди божій.) По тій стрічи спішу за своїм дїлом і нагле чую за собою крик і голос: „ти руска сьвіньо!„ Обертаю ся, а то два хлопаки тягають ся і один з них так красно величав другого. А Господи! думаю собі: що то буде колись, як уже тепер сей 8-лїтний лашок так помітує рускою дитиною! Ва, думаю собі: як же має бути лїпше, коли й між нами самими є такі, що — сказавши словами Шевченка „Україну розпинають“. Таж от хочби в місті Ярославі дїти декотрих отців духовних „пацїр“ цвенькають по польски, і все по польски... Але, думаю собі: тепер вже лїпші часи настають: молодіж, як сьвітска так і духовна, патріотична, добре розуміюча, що їй незабаром прийдесь станути до завзятої боротьби з розшалїлою вшехпольскою гакатою. Хвала Тобі, Господи! Аж тут — глип! дивлюсь і очам не вірю: укінчений богослов з родини сьвященичої, і то щиро рускої, їде з панною просто до Реформатів. Довідуюсь, що та панна — его наречена, Полька, і він водить ся з нею по всїх косцьолах... Ох, який сумний гороскоп! Бо коли наречений тепер не вміє наклонити своєї панни до русчини, то коли се зробить? І буде таке, як— на жаль бувае (хиба лаш з рідкими виїмками): В хатї руского сьвященика все по польски, дїти цвенькають по польски, хлоп на приходстві „сьмєрдзї“, а коли сусїд сьвященик з родиною заїде до такої хати, то другий раз і медом его не звабить туда, де пані дому очевидячки „окропне се нудзї в тем товаржистве... За те такий дім — прибіжище для паньских економів і лїсничих, що під'ївши собі хлїба руского на попівстві будують враз із „еймосцею“ Польщу на Руси... Сумне то та, пожаль ся Боже, правдиве.“

— **Самовільні перепони.** Що практика: не приймати при вступних іспитах до середних шкіл хлопців, які перейшли 14 лїт житя, есть незаконна — о чім ми вже писали — показує також противне поступованє при ґімназиях на Буковинї, пр. при ґімназиях в Чернівцях. В I черновецкій ґімназиї сего року в I. класї есть 24 хлопців, котрі скінчили 14 лїт, — 12, котрі мали 15 лїт, — 3, що мали 16 лїт, — а 4 мали 17 лїт! На філії I. ґімн.: 22 мало 14 лїт, 8—15 лїт, 2—16 лїт, а 1—17 лїт. В II. ґімназиї 28 учеників I. класи мало 14 лїт, 14—15 лїт, 9—16 лїт, 3—17 лїт, а 1—18 лїт. Се виказують буковиньскі урядові звіти з року шкільного 1902/1903.

— **Огнї.** В Станиславові вибух в суботу по полудни при ул. Кращевского огонь і знищив чотири домп цїлковито а два значно ушкодив. Кілька родин остало наслїдком сего без всякого майна, тим більше, що деякі з них виїхали були на вакациї. — В Нижнім Новгородї згорів двоповерховий паровець „Петро I“, що віз 200 подорожних і 7.000 пудів товарів. Число в людях неозначене. — В Мадритї згорів оподнішної ночи лїтний театр Ельдорадо, причім жертвою огня упало кілька сусїдних домів. — В Стриганцях, товмацкого повіта, повстав дня 17 с. м. в полудне великий пожар, котрий знищив до тла 9 селянских загород. Дві загороди необезпечені, одна в краківскім товаристві, прочі в „Дністрі“.

— **Дрібні вісти.** Дня 28 н. ст. липня відбуде ся в Гринівцах (стация зелїзн. Палагичі, а почтова і телеґр. Товмач) вінчанє п. Евгенія Гассовского з панною Теодозиєю Вородайкевичівною. — Убийника Оранжової і Шпінерівни, Червеного арештувала росийска поліция коло Старого Вісніївця коло Кременця на Волини. Червений буде відставлений до Львова.

——

— **Подяка.** На зазив комітету, який устроює сьвівацку прогульку по угорскій Руси, зволили дальше жертвувати Вп. Добродії: О. Хоркавий з Одерберґу 2 К, Тома Голованцкий з Ямної 5 К, Никола Мороз зі Львова 3 К, за що складаємо їм сердечну подяку. При тій нагоді звертаємось до П. Т. рускої суспільности з просьбою о ласкаве збираня датків в своїм кругї на сю ціль і о можливо скоре надсилане датків на руки д. Дениса Кучики, Львів, Ринок ч. 10. — *Комітет.*

— **З ц. к. Дирекциї почт.** Ц. к. міністерство торговлї оголосило в Вістнику зак. держ. ч. 70. з сего року свое розпорядженє з дня 21. марта 1903, яким ц. к. почтова інституция піднимає ся печатати значків почтових: на отвертих кувертах по 3, 6, 10, 20 і 25 сотиків; на переписних листках по 5 і 10 сот. на опасках адресових по 3, 5 і 10 сот. і на картах, що призначені до висилки яко друки по 3 сот. Печатанє значків має відбувати ся безплатно в головнім урядї стреплевім у Відни. Материял, на якім має ся печатати значки почтові, мусить точно відповідати услівям поданим в розпорядженю, і рівночасно з висилкою того материялу (оплатно) до головного уряду стемплевого у Відни має ся вислати туда також квоту рівну вартости бажаних значків, як і долучити пересилкову адресу на відсилку адресатови висланого материялу. Предметів так заосмотрених значками почтовими не можна буде вимінятн на звичайні марки почтові. Близших інформаций в справі тих значків почтових подасть інтересованим кождий уряд почтовий.

† Померли:

— **Марія Кінасевич**, вдова по бувшім приходнику в Соснові, упокоїла ся дня 16. л. липня с. р. в домі свого зятя о. Филиповского в Підкамени коло Рогатина в 77 році житя. Покійна була звісна яко щира руска патріотка і женщина рідких християнских чеснот. В. ёї п.!

Урядові вісти:

— **Іспит зрілости** в рускій ґімназиї в Перемишли. До іспиту приступило 42 публичних учеників а 3 екстерністи, разом 45. Зложили іспит з відзначенем: Белкот Ярослав, Гоза Теодор, Дубляниця Роман, Закалата Теодор, Цапяк Іван і Ярема Яким; з добрим успіхом: Адрянович Евген, Бажалук Николай, Білиньский Стефан, Боберский Методий Боднар Володимир, Брилиньский Іван, Гринчук Іван, Гучко Василь, Ґеринович Володимир, Ґуда Василь, Дилиньский Едвин, Кипрян Володимир, Кос Андрій, Костишин Ілия, Котис Омелян, Куцїль Роман, Лїщиньский Осип, Макар Іван, Огоновский Николай, Олексїв Михайло, Паук Михайло, Пащак Михайло, Прокопович Роман, Рибачевский Теофіль, Рогужиньский Володимир, Сенечко Іван, Строньский Николай, Тарчанин Михайло, Теодорович Роман, Тисовский Евген, Товарницкий Іван, Трещевский Александер, Федевич Лев і екстерністи Круцько Іван, Момрик Антін і Щуровский Гнат, отже всїх 42. Трем абітуриентам позволено поправити іспит з одного предмету по ферiях. Не репробований аїи не відступив від іспиту нїхто. З тих абітуриентів гадає посьвятитись: науцї теольоґії 14, фільософії 7, права 10, медицини 2, ветеринарії 4, наукам технічним 7, ґірничій академії 1.

З штуки і літератури:

— **Ruthenische Revue** ч. **5** містить статї: Р. Сембратовича „Eine Waffenbrüderschaft“; Ґракха: „Ein ruthenischer Nationaltag in der Bukowina“; В.Будзиновского: „Schlachzizische Kulturverwüster und ihre Helfer“; І. Врика: „Ukraina und Sevcenko“; Шевченка: „Meine Lieder, meine Lieder“ (Думи мої, думи мої) Стефаника „Ein Brief“ — Novelle; Ґльосси.

— **Dr. Vassil Szczurat: Wundt's Apperzeptionstheorie.** — Під таким заголовком вийшла с. м. з печатнї Ф. Веста в Бродах брошура [28 сторін великої VIII-ки], в котрій автор представляє з критичного становища ту фільософічну квестию, що є угольним каменем цїлої фільософії Вундта і его учеників. Квестия апперцепциї — то квестия душі. Наука, що занимає ся душею, психольоґія не сказала доси, що се є душа. Вона пізнавала лиш поодинокі душевні прояви [розум, волю, чувство] і пояснюючи душу, старала ся редукувати ёї на одну з пізнаних прояв ёї. Гербарт редукував все на чинники розуму т. є. на з'ображеня. Душа в Гербарта, так само як і в анґлїйських емпіристів — то з'ображеня в їх механічних сполученях, Против з'ображень і механїзму видвиг Вундт волю і психічну причинність, сотворив нову фільософію волї — волюнтаризм і нову теорию душі — актуальну. Однак і та новина фільософії уступає в останнім часї з поля. Против волї видвигають щораз частійше чувство як основну психічну силу.

— **Дарвінізмъ въ освѣтленю фактовъ а наковыхъ дослѣдовъ**, написавъ Григорій Ярема, проф. религіи ґімн. II-ой у Львовѣ — Жовква. — Ціна 3 К.

Конкурси.

„Руськo-українська повітова Бурса в Бродах“ дасть в шк. р. 1903/4 поміщенє і наукову поміч 15 ученикам брідської ґімназиї. Поданя, які належить приславати до дня 10. серпня на руки члена Видїлу о. сов. Анатоля Долинського, рус. пароха в Бродах, мають бути зассмотрені: 1) останним шкільним сьвідоцтвом примірних обичаїв і добрих поступів в науцї; 2) сьвідоцтвом убожества, если петент не в силї складати повної місячної оплати 30 К, а просить о зниженє, котре однак не може бути низше як 12 К місячно; 3) письменним з'обовязанем батька чи опікуна, що оплату, до якої сам з'обовязують ся, буде складати все точно; 4) заявою батька чи опікуна, що на случай принятя петента до бурси стане членом ёї, складаючи раз 5 К вписового і по 50 сотиків місячно.

Відповіди, на які при поданю треба долучати почтовий значок за 45 сотиків, одержать петенти до 25. серпня. Приняті зголосять ся в домі бурси в перших трех днях вересня і вимажуть ся потрібною постелею (ліжко, сїнник, подушка, 3 пошевки, 3 простирала, коц) та білем (з кождого по 3 штуки).

За Видїл Товариства „Руськo-українська повітова Бурса в Бродах“.

Д-р В. Щурат, голова. *Северин Левицький*, секретар.

Видїл Товариства „Фїлїя Просьвіти“ в Новім Санчи подає до відомости, що з днем 1 н. ст. вересня 1903 знайде поміщене в українсько-рускій Бурсї в Новім Санчи поважнїйше число (над 40) учеників греко-кат. обряду і рускої народности, учащаючих почавши від III. кляси школи народної за уміркованою оплатою.

Питомець дістане в бурсї мешкане, опал, поживу, сьвітло, пране і належний догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обувє, одежу, постїль і власні книжки.

До подань, котрі належать вносити найдальше до дня 10 н. ст. серпня 1903 до Видїлу „Фїлїї Просьвіти“ в Новім Санчи треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещення і убожества.

Огець (мати) або опікун питомця мусить бути членом Товариства „Просьвіти“, а крім того зложити декларацию що-до висоти місячної оплати. — Від вношення подань не суть вільні дотеперішні питомцї українсько-рускої бурси в Новім Санчи.

Від Видїлу Товариства „Фїлїя Просьвіти“ в Новім Санчи. 2—3

Яворский. *Лїпинський,* голова.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. З обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zener, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посьліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Дякуючи Вп. патріотам і молодежи за надсподіване розкупленє одинокого у нас: Підручника істориї цїлої рускої літератури (пос. Застирця) та численно надсилані письма з заохотою і подякою за виданє і уваги, прошу о розкупленє останків накладу. Дохід призначую на закупно церковних приборів. Підручники висилає: Уряд парох. в Нанваші коло Бродів по зниженій цїні 55 кр., для молодежи по 40 кр. з портом і Відповідию на критику. Просить ся о занотованє адреси.

459 1—4 *Автор.*

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первородне лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 88· 14 ?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 13—?

Академик вправний інструктор гл я дає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферии. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечія п. Велдіж.

454 3—?

Ученица з укінченою видїловою школою приме радо приватну посаду учительки на селї. Адреса: „Україна“ post. rest. Львів.

480 5—5

Ренти державні, призначені до конверзиї

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН
дім банковий і контора виміни у Львові.

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4:85

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 підля середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*, 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзниче (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Красіцких ч. 5. 6:

Куре Львівский
в дня 20 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виньос. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 7	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісиї) .	98 5	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	98 40	99 10
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% а. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% а. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 зорок	96 30	97 —
„ „ 4½% 4-ок емісиї.	101 50	— —
Льосы:	к. о	к. о.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Великі. вибирані, гарні **морелї** до вареня висилає в 5 кильових почтових коробках, дуже старанно опаковані по 3 к. 72 сот. *franco.* A. Hoffman, Nyiregyhaza, Ungarn. 426 1—1

Морелї!

в 5 кілевих кошиках за побраном по цїні 3 кор. 40 сот. оплачено висилає на замовленє: торговля Івана Стернюка в Заліщиках. При більших замовленях відповідно дешевше.

435 3—3

Морелї (априкози) знамениті, сьвіжо рвані висилає в кошиках 5 кґ. franco за посьліплатою по К 3·30 сот. *Е. Казваніена,* властителька городу, Заліщики. 455 2—2

ГАЙДАМАКИ
ТИЖНЕВНИК
виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр, на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

Ученик VIII. кл. гляда лекциї на час ферий *Іван Заблоцкий,* ул. Угорска ч. 19. Перемишль.

462 1—3

Цитристка знайде цїле удержане в часї ферий в гірскім селї Зелена коло Надвірної за удїлюване науки гри на цитрі. Ближші інформациї подасть: *Мартинець* урядник в Кульпаркові коло Львова. 461 1—

Ученик VI кл. ґімн. гляда лекциї на селї. І. Дмитрович, Дрогобич ул. Коліївва горішна.

462 1—2

Фортепян короткий, чорний, майже новий, продам за 85 зр. Академічна 8, I. поверх, офіцини.

437 1—?

Глядає посади

півець церковний укінчивший трилїтний курс дяківский з дуже добрим поступом в церкві св. Юра в Львові, котрий потрафить приватно учителювати і має дуже добру писарску практику. Адреса: П. Т. poste restante Стрий.

458 1—6

Пошукуєсь сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіальній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A.

452 6—10

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою, глядає лекциї на час ферий і пізнїйше. Адрес: Ц. Д. в Яворові, почта в місци.

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко ввісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

439 61 - 156

МУЖЕСКУ 344
Безсильность

викликану именно страшными наслїдками тайных грїхов молодости и розпусты, усухе надежно и на довго одинока, розширена въ многих выданих издстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нїмецке выдане: 2 зр.

Тысячї людей найшли въ нїй поменена своих недугъ и направили свои мужескій силы при помочи указаного въ книжцї способу лїчена. По одержаню франко належитости, высылає ся франко книга въ кувертї магазиномъ выдавцївъ P. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 41 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане дарм. 313 20—?

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 198—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві второк 21 липня 1903.

Велике спортове представленє
з добірною програмою

ДІТИННИЙ ГОРОД, велике табльо з оригінальною тресурою 20 коний, виконане і аранжоване директором Джіджетто Трущі.

З великим успіхом четвертий раз

Торжество в Мадритї або Борба Биків в Іспанії
з живим іспаньским биком.

Велика пантоміна виконана 150 особами і 40 кіньми. Пантоміна тота тішила ся великим успіхом ві всіх головних столичних містах.

В середу 21 липня Велике представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 468 1—?

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищенья зубів під назвою „Dentolin“ будуть дальше вироблювані під назвою „WAWELIN“ і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекцийне подокадило в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочки 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє їх перед псутя. Пуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна у смаку Ціна туби 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“
Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.
в КРАКОВІ.

Склады зі Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пінкевский, І. Вевюрский. Торговлї і друґуерії: Народна Торговля (зі Львові і зі всіх своїх Філіях), І. Бромальский, А. Вевюрский. 364 21—30

Перше галицке акцийне Товариство
РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ
передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 32—100

Б-лїтна письмена ґаранция.

ЛИШЕ 6 корон
коштує правдивий американський нїклевий
Anker-Roskopf-годинник,

цїлком як ось на рисунку, з 5 лїтною писемною ґаранциєю. З огляду на свою доброту і точність в ході є правдивий американ. нїклевий Anker-Roskopf-Годинник найбільше любленим і славно-звісним незницимим т. зв. Strapaz-Uhr особливо поручає сь него для панів офіцирів, зелїзничих урядників, жандармів, фінансових страженаків, кондукторів, машиністів і усім тим, що хотять мати добрий і дуже міцний годинник. Заміна дозволена. Кому не до вподоби, гроші звертає ся. Висилка за посьліплатою через Фабричний склад Годинників

J. H. RABINOWICZ, *Wien VII. Lindengasse 2 D.L.*
Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії. 200 2—2

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педаґоґічного ... тыждневникъ педаґоґично-науковый, выходить відъ 1 червня 188? у Львовѣ ул. Кльонов... 7. Пренумерата рочна 3 зр., пів рочна 1·50 кв., чвертьрочна 80 кр.

Центральне бюро оголошень дневників і універз. реклями
АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО
у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13
(телєфон 2432)

приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цїнах; замовленя на виконаня: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. первородних артистів. Удїлюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Виданець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черлянської, З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 151. Львів, Второк 8 (21) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Дещо дісане" по 50 с. — Надсилки і вказки приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Лев XIII †

Вчерашні вечірні депеші з Риму розносили по цілім сьвітї таку вість:

Папа Лев XIII. помер вчера пеґед вечером о годинї 4. мін. 4. в 93 році житя.

Конкляве, котре перед 25 роками вибрало папою кардинала Йоахіма ґрафа Печчі'я — Льва XIII., було перше, по забраню церковної держави і Риму італійским королем. На 59 кардиналів, котрі брали участь в голосованю, Печчі одержав був 19 голосів, при другім 26, при третім 44. Лев XIII. був з черги 263 наслїдником св. Петра. Отець покійного папи був полковником в італїйскій ґвардиї Наполеона, і походив з старинної італїйскої родини шляхотскої. В 14 році житя рішив Йоахім Печчі посьвятити ся духовній службі і вступив до римскої Колеґії, де належав до найлїпших учеників. Скінчивши фільософію, вступив в 1830 р. на теольоґію, котру по двох роках скінчив з титулом доктора. Відтак ходив через пять лїт до церковної академії, а рівночасно студиював право на видїлї названім Sapientia і дістав там другий докторский дипльом. Увагу папи Ґригория XVI. звернув був на него кардинал Саля. Дня 16. марта 1837 папа іменував его своїм домашним пралатом. В сїчни р. 1842 був преконїзований епископом Дамієти in partibus infidelium, а відтак одержав номінацию на апостольского нунция в Бельґії і виїхав до Брукселї. На сім становищи з'єднав собі велику прихильність короля Леопольда I. В 1845 р. став епископом в Перуджії і видержав на сім становищи через 32 лїт. Коли Перуджію в 1860 р. придучено до Італії, Печчі один з перших підписав адресу, в котрій епископи присягли папі вірність. Окрім того Печчі написав пастирский лист о конечности сьвітской власти папи і протест против розпоряжень ґенерального комісаря пїемонтского короля. В 1861 р. написав до короля против введена цивільного подружа, в кількох слїдуючих роках видав кілька епископских листів теольоґічного і суспільного змісту. В 1853 р. папа Пій IX. іменував его кардиналом.

Папа Пій IX. не любив Печчі'я для самостійности его характеру і для его поглядів і іменував его в 1877 р. камерлїнґом (скарбником) на се, аби ему загородити дорогу до престола св. Петра. (Кардинала-скарбника, тому що він рядить церковою в часї перерви, майже ніколи не вибирають папою). Та талановитий а при тім визначаючий ся широким знанем і незвичайним тактом Йоахім Печчі зістав таки папою і засів на престолї яко наслїдник неприхильного собі Пія IX.

Коли Печчі став папою, правительства всїх держав старалась жити з ним в згоді і приєднати собі его. Найлїпшим доказом на се є такий факт, що Бісмарк просив его на полюбовного судию в спорі о архіпелаґ на Супокійнім Океанї і піддав ся его вирокови.

Лев XIII. був папою 25 лїт і 25 лїт поступав як вязень італїйского правительства. Коли его вибрано папою, поставив собі питанє: Виїхати з Риму, чи замкнути ся в мурах Ватикану, аби удержати протест занятої столиці апостольскої? — Остаточно рішивсь папа на послїдне і через 25 лїт ані на хвилю не вийшов поза мури Ватикану.

Недугою, котра кинула папу на смертну постїль, була властиво старість, котра ослабила функциї цїлого орґанїзму і ослабила его відпорність на всї недомагання. Ціла слабість була властиво аґонїєю, при котрій житє піддержувала лїкарска штука. Та остаточно і скріпляючі функциї орґанїзму средства дїлають до часу і коли вичерпане сил орґанїзму дійде до остаточних границь, лїкарска штука ставсь безсильною. В послїдних трех днях лїкарі кождої хвилї, кождої секунди були приготовані на се, що папа замкне очи на віки. Через два дни перед смертию папа вже не пізнавав осіб зі свого найблизшого окруженя.

В стан остаточної аґонії папа перейшов вчера перед полуднем. Коли в полудне покликано до спальні папи всїх кардиналів, кождому було ясно що папа кінчить. О годинї 4 м. 4 папа заснув, а лїкар Липоні сконстатував смерть. По сконстатованю смерти папи кардинал Рампола зложив уряд ватиканьского секретаря в руки о. Деля Кіези а заряд Ватикану обняв кардинал Орелїя. Шляхотска і швайцарска ґвардия впровадили Орелію до комнати папи, де Орелїя сконстатував урядово смерть папи і оголосив се зібраним достойникам Ватикану.

Оцїнку дїяльности покійного папи яко політика, керманича католицкої церкви на міжнароднїй аренї подали ми вже перед кількома днями. З тою фізіоґномією, яку ми там начертали, прийде мабуть Лев XIII до історії, бо всї публїцистичні орґани висказують ся що-до політики Льва XIII згідно з нами. То певне, що з Львом XIII зійшов один з найспособнїйших папів, які засїдали доти взагалї на Петровім престолї.

Говорять що Лев XIII. полишив булю, котра зміняє деякі дотеперішні постанови о виборі папи. Між иншим нові постанови увзглядняють старість деяких кардиналів, для котрих довший побут в комнатах Ватикану є неможливий; супротив сего кардиналам вільно буде виходити з ватиканьскої палати. Засїданя мають відбувати ся два рази на день а кардинали мають зобовязати ся присягою до удержаня тайни о ході вибору Окрім того члени конкляве мають зложити присягу, що не позволять, аби держава мала який небудь вплив на вибір папи.

Вибір той — як доносять — відбуде ся за 12 днїв.

Шляхоцкі грабарі культури і їх помічники*).

(Написав В. Будзиновский).

(Конець.)

З наведеної в горі таблички видно рівнож, що Русини не посїдають майже нїякої народної школи вищого типу, що уможливлювала би вступ до ґімназиї. За се Поляки посїдають 123 шесто- до осьмо-клясових шкіл і 71 пятиклясових; супротив усїх тих шкіл стоїть лише одна одноклясова пятиклясова руска. Шкіл, що уможливляють перехід до середної школи (отже почавши від 4 клясових до гори) посїдають Русини 12, а Поляки 329. Коли-ж приняти, що четверта кляса таких народних шкіл числить 40 учеників, то польскі школи є в силї достарчити що року 14.760 учеників для середних шкіл, коли анальоґічні школи „рускі" можуть вислати всего 480 учеників. Сим способом піддержує ся польский характер східно-галицких міст, сим способом побічно підходить ся Австрию, щоби коштом рускої народу виховати будучій польскій державі урядничий стан. Істноване так великого числа польских шкіл дасть ся виснити і тою обставиною, що польскі школи основує ся і в переважно руских, а навіть в чисто руских громадах.

Сконфісковано.

Виберемо з кождого рускої повіту кілька громад, в котрих находять ся польскі народні школи*). Есть їх 63. В усїх тих громадах живе 118.000 Русинів, а не мають ні одної рускої школи, а натомість есть ту 99 польских шкіл з 308 клясами. Шкільний примус зневолює рускі дїти ходити до сих шкіл, де переповнює ся їм голови сфалшованою польскою істориєю

*) Щоби наші противники могли нас контролювати, вичислимо сї громади: Бринї, Грядки, Підгірї, Тонорів, Пониковиця, Станиславчик, Старі Броди, Пляхів, Глудно, Берізка, Грузьова, Суфчина, Крецїв, Лиїв, Яворів, Воинилів, Холоїв, Витків нов., Кізлів, Лунки, Дубецко, Монастирець, Щирець, Гусаків, Завалїв, Коничинці, Стібно, Ужковиці, Кийгиничі, Стратин, Буштин, Болшівці, Конкольники, Гошани, Лодина, Тартаків, Горинів, Глухів, Лїски, Переводів, Лашки мур., Куликів, Миколаїв, Деменка підднїстр., Нчани, Ходорів, Бережани, Козлів, Адамівка, Будилів, Дмуханець, Пенаки, Рожнїтів, Болехів, Дрогобич, Калуш, Камінка, Радехів, Желехів, Ярчів, Винники, Бурханів, Винніївчик, Медика, Шехина, Винятичі, Корналовичі, Надиби, Скалат, Оріховець, Бела, Кристинопіль, Старий Самбір, Хирів, Сколе, Микулинці, Кийданці, Мости вел., Сварова, Журавно, Жидачів.

Листи з дороги.

Париж, дня 14. мая 1903.

Французскі патріоти жалують ся поважно на зменшене людности в цілій Франції. В часї війни 1870/71 року числила Франция і Німеччина по 40 міліонів жителїв. Нині числить Франция все ще 40 міліонів жителїв, значить у Німців є великий приріст людности а у Французів застій. Та всякі теоретичні роздумування не помагають, дїти мруть у Франції так, як і перед 100 лїтами, їх умирає $^1/_3$ часть всїх новонароджених вже в першім році житя.

Французи — інтелїґенция — не хотять живити богато дітий, і старають ся не мати більше, як двоє. При тім по містах дуже загальною є звісна, винищуюча орґанізм полова хороба, може у $13-^1/_2$ людности, так що потомство є дуже мізерне і не відповідає бажаним щирих патріотів. І справдї здало ся мені, коли я вчера переїхав 400 кільометрів через французску землю, що села та місточка менше численні, чим пр. в Галичинї, дальше від себе віддалені; домів носять на собі ціху старости, т. є. нема нових, або їх дуже мало, начеби не треба було Французам ставити нових домів, бо по родичах дістають дїти старі доми, а нових будувати нема потреби. Нові доми дуже рідкі; майже ані разу не удало ся мені видїти на нових домах иншних форм, як старі, утерті, звичайні. Зовсім а зовсім не видно того змаганя, що то его видить ся в Німеччинї: будувати нові доми на нові пляни, в нових формах, щоби і око мало роскіш в нових виншних формах. У Німеччинї скрізь видно нові, дивоглядні сецесіоністичні форми, або старі ґерманьскі, якби норамберскі — а всї дуже принадні, дуже милі для ока. Французскі нові доми чи віллї все ставлені на старі форми, начеби Французи вже сказали собі, що вони осягнули верх совершеньства і не треба їм дальше трудити ся. Такий мабуть погляд панує і на других полях, бо патріоти жалують ся, що Німцї перевисшили Французів в індустрії, так що забирають ся до успішної конкуренциї з Анґлїйцями. Французи горді на свій бистрий дух видать, що Німцї випередили їх в науках, а особливо в медицинї, і вони їдуть до Німеччини оглядати уладженя університетів і шпиталїв, щоби дізнати ся, чому чужі ученики і учені, головно Американцї і Анґлїйцї, їдуть на науку медицини до Німеччини а виминають Париж. І справдї знайшли причину, бо в Німеччині пр. держать ся виклади по 10 годин тижнево в тих самих галузях науки, що в Парижи лиш в трех годинах. Число відчитів про всї галузи медицини в Парижи є 5—7 разів менше, чим в німецких університетах. І зачинають Французи скидати гордість з душі і наслїдувати Німців, тих до недавна безмірно не навиджених і погорджуваних „Prussiens".

Мусить ся признати, що бути Французом і чути ся Французом то не мала річ. Виховати французских дітий на добрих патріотів, то забавка в порівнаню пр. з нами Русинами. Треба лиш взяти купу дітий молодих, вражливих на всьо, треба їм сказати горячі слова, треба серцем до серця промовити а потому повести по місті — говорю се про Париж — і показати памятники минувшої слави, очивидні і наглядні докази французскої штуки, науки і т. д. а вже нале ся до серця дитини нестерті слїди глубокого патріотичного чувства. Я справдї сґрітив нині цілі школи хлопців ведені своїми учителями в Пантеонї і Домі Інвалїдів. На вид сих молодих умів, будучих патріотів, а під вплівом тих великих вражінь, яких я, чужинець, дізнавав в Пантеоні, призначеним „для великих людий вдячною вітчизною", тай при гробі „цісаря" — се у Французів сінонім Наполеона I, — мені підлазили сльози до очий, а що-ж довершенем мусить діяти ся з душою французскої дитини на вид сих всїх знаків французскої слави, величи французского духа?

Певно, що треба приняти за конечне, що учителї не суть гасителями духа, що промовляють до французских дітий в патріотичнім дусї і промовляють розумно, тай говорять живим словом, що йде з серця в серце, не так як се бувало приміром з екзортами за моїх ґімназияльних часів — а відай і тепер не лїпше бувае, — де ученики нудять ся або навіть погорджають учителем, бо сей, за лїнивий попрацювати, щоби щось путнього сказати, перечитує зі старих пожовклих паперів одїдичені „екзорти", може ще навіть в „славній цибиківщанї" і плете смалені дуби, що й ему самому робить ся недобре. І так поступує ся не один неуцтвом — а в усїх має погорду розумнїйших слухачів. Нї! не туда дорога до серця молодежи. Говоріть коротко, три замість трийцять мінут, але говоріть душею, а будете мати десять разів більший успіх. Говоріть про етику зрозумілу кождому, говоріть живим словом, живим серцем, а тодї не буде екзорта паньщиною для вас і для учеників — се буде пир думаючих і чуючих сердець.

В Пантеонї показав 1855 р. Фуко (Foucault) перший раз се досьвідчене, що назва не нині его іменем, показуе очивидно, що земля крутить ся довкола своєї оси. Від кількох місяців повтаряють тепер в Пантеонї се досьвідчене що дня два рази, а то від 10 год. рано перед полуднем і о 2 год. по полудни. Я був нині в Пантеонї о 12 год 45 м. і видів, що земля обернула ся щось коло 27 степенів Нині се кождому приступне, кождому ясне — тай не хоче ся вірити, що за ті-ж річи тому 300 лїт спалено Джордана Бруна, вязнено старенького Ґалїлея, і аж 1836 признано Римом офіціяльно, що земля обертає ся. Пута сильного духа не скують, але бодай намучить ся, поки не побідить. А тих путів ще й нині так богато, таких тяжких!

Коли я переходив по при вежу Айфеля, прийшла мені гадка, чому то люди дають так богато гроший, труду і працї на річи в дїйсности непожиточні, от так на витребеньки? Таж у Франції пр. шпиталї скрізь в дуже лихім станї, таж касарнї суть так погані, що сему приписують велику смертельність в французкій армії, десять разів більшу, чим в нїмецкій армії за послїдні десять лїт. Але видно вже така природа людска, що потребує і дурниць і на них не жалує навіть там, де на пожиточні річи нема средств.

Французске войско показало в р. 1870/1, що ему чужа є дисциплїна а без сего, звісно, нема войска. Менї здає ся, що ще й нині Французи не дуже то інакші. Їх жовнїри виглядають так, якби то були цівілїсти почеребрані в військове убране, і навіть не старали ся удавати жовнїрів. Особливо се зазначує ся тим, що поза службою часто не носять шаблїв і баґнетів ані прості жовнїри ані офіцири. Що се не лиш вражінє, але справдї дух армії, видно пр. і по тім, що в послїдних днях лучали ся случаї, де офіцири, полковники, зголосили у міністра війни телеґрафічно просьбу о пенсіоноване, бо вони не хотїли виконати розказу, щоби помагати урядам державним в поступованю против сконфіскованих монастирів, котрі опирали ся пасивно або і активно правосильному законови. Така не-дисциплїна полковника у нас і в Австрії зовсім немислима. А хто важив би ся щось подібного зробити, то певно не вилїз би з криміналу, но при утраті всякого войскового степеня. А широкопиські Французи ще й беленділь від 30 лїт про реванш за погром 1870/1 р., про відобране Альзасї і Льотарингії від Німців, де войскова сила становить непоборимий мур, бо у них дисциплїна в армії так закорінена, як нїгде на сьвітї.

Нинїшне загальне вражінє, яке я віднїс з обсервованя жінок на улици („das ewig Weibliche zieht uns an"!) є таке, що жінки в Парижи убирають ся з великим смаком (très chic), суть еластичні в рухах тїла, нема тої тяжкости, як у Німок, нема тої незручности, як у Славянок. Деякі межи ними були правдиві чарівниці — молоді, красні й роскішні.

M. K.

Найлїпші Французскі папєрці цигаретові „LE GRIFFON" Всюдь дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші Французскі тутки цигаретові

172 6—1

і де їх учить ся погорджувати рускою минувшиною та думати про будучу Польщу.

Спитає може хто, скільки Поляків мешкає в тих громадах? Я обчислив їх скількість в перших 45 громадах. Мешкає там 9,826 Поляків (в тім третина Русинів-латинників!) і для них істнує 47 народних шкіл з 105 клясами. Руске населене сих місцевостий виносить 54.873 голов, есть отже пять разів так сильне, як польске; пересічно випадає на одну місцевість 1213 Русинів а 218 Поляків. Бачимо отже тут, що Поляки посідають 47 шкіл з 105 клясами, коли між тим Русини не мають ні однієї навіть утраквістичної одноклясівки. Думаю, що наведеним отсе материялом достаточно переконав я читача, що галицка ц. к. рада шкільна краєва вважає своєю задачию спольонїзоване шкільництва східної Галичини, до котрої то ціли вона постійно зміряє.

А тепер ще одно слово до Его Екселенциї ц. к. міністра просьвіти. Есть обовязком міністра просьвіти дбати про се, щоби не нарушувано законів, відносячих ся до публичної науки. Чи-ж Его Екселенция не знає артикулу XIX-ого основних законів державних, котрий преціпь заборонює, аби одну народність силувано до вивчування другої краєвої мови, і котрий заряджує, щоби кождий нарід мав потрібні средства для образованя в своїй власній мові? Чи-ж виконує ся сей закон зі взгляду на рускій нарід? Як Его Екселенция може витолкувати се, що діти мілїонів руских горожан силує ся до науки другої краєвої мови і що сї діти не мають можности побирати науку в своїй материй мові? Так, істнують польскі народні школи навіть в таких громадах, де нема і віодного Поляка (прим. Берізка, пов. Добромиль).

Сконфісковано.

ТЕЛЕГРАМИ.

Азия.

Лондон. В дипльоматичних кругах в Пекіні говорять, що згода Росії на отворене портів в Манджурії не причинить ся до усуненя головної трудности, полягаючої на небезпеченьстві війни між Росиєю а Япаном. Россия старає ся відвернути від Япану Англію і Америку, а відтак Япан спровокувати.

Йокогама. Российский посол в Соелю на авдиенциї 17 с. м. у кореаньского цїсаря запротестував против отвореня порту Ію.

Пекін. В провінциї Куан-Сі страшний голод. Власти в Гонконї, котрі вислали комісию для розслїдженя стану річи, одержали страшні вісти о розмірах нещастя. Множество людий запродалось в неволю, аби ратуватись від голодової смерти. В Вучані витворила ся правильна торговля невільниками. В Руай-Рині в короткім часї засуджено 1500 арештантів на смерть і мордовано їх по 100 на день. Безпроволочно по екзекуциї люди кидались на теплі ще тїла і варили або пекли їх і з'їдали.

Підпольна Росия.

Петербург. В селї Каровіно михайлівского повіту застрілили хлопи бувшого маршалка шляхти, князя Гаґаріна, котрого хлопи ненавиділи за его жестокість. Морд пояснюють собі політичними мотивами.

НОВИНКИ.

— **Рільничі страйки ширять ся дальше.** Як нам доносять, за селом Жизномиром застрайкували дальше громади: Петликівиї, Поморцї, Переволока, Передмістє (коло Язлівця), Рінницї і Озеряни. Причиною страйку було спровадженє Гуцулів. Повітові верховоди стараються, щоби страйк придавити в зародї, при чім доконує ся надужить. Між иншим постенфірер з Жизномира примусив силою самостійного господаря, Мельника, йти до двора відбувати службу за страйкуючого его брата, двірского наймита. Мельникови удало ся утїчи, але бояв ся вертати до села і пішов до Бучача, де виготовлено ему жалобу на жандарма до команди у Львові. — Як звісно вже, бучацке староство засудило 20 форналіїв з Жизномира на 14 діб арешту і не вважаючи на відклик, сейчас увязнило. На телеґрафічну жалобу до міністерства, староство рівнож телеґрафічно донесло там, що засуджені приняли кару, що є брехнею, яку можуть ствердити свідки під присягою. Мимо небувалої спеки не випускано вязнїв через 2 дни ні разу з замкненя і треба було аж жалоби до міністерства, аби їх випущено на свіжий воздух. В тій справі веде ся вже доходженє. — Рівнож арештовано 14-лїтних погоничів і пастухів, синів страйкуючих форналїв. — Ц. к. корреспонденцийне бюро з упором заперечує всї донесеня о страйках. Таке туманенє публичної опинії не зміиить однак факту, що страйки вже вибухли, є і ширять ся все більше. — На наших одномишленників і другів просимо доносити нам сейчас про вибух і хід страйків, при чім треба подавати дані що-до плати, причини страйку материальні і моральні, факти з поступованя властий і т. д. Таке саме донесенє як наше одержав також „Naprzód", з тою рїжницею, що не згадує про страйк в Озерянах.

— **Свої своїх бють.** З Коломиї пишуть нам: У нас в Коломиї загальне обуренє з причини страшно строгої клясифікациї учеників рускої ґімназиї. Панове професори еще більше як передесяткували бідних селяньских синів, а як загальчо кажуть, ґїпали тов під напором з гори. Вже не знати, котра то з ряду кара на учеників, але властиво за яку провину? не знати! Преціпь в Коломиї не ма конзулятів, щоби ученики зневажали чужодержавні орли та належали і брали чинну участь в „zlotach wojsk polskich"! Жаль серце стискає дивити ся на розпуку дїтий і жаль родичів, котрі заставляли з себе одежу, щоб утримати дитину в школї а тут довелось з двійкою з одного предмету (сінґлем!) або з двох, цїлими фірами забирати синів, щоби більше не вертали до місця, де wyższe względy і денунциянці кацапів та підлих індувідуїв грають головну ролю. Ми є противниками неробства і певне, що не обставмо за лїнивими і неспосібними учениками, але мусимо виступити против безоглядної масакри при клясифіковани тим більше, що то дїти селян падуть жертвою висшої політики, дїти, котрі нераз натще пересидїли в школї. Живемо в страшних часах. Падуть жертви по нашій сторонї, і то жертви в наймолодших рядах, але чей на них вирасте і наша побіда! — До сеї дописи додамо, що в IV-ій клясї, до котрої саме ходив головний денунциянт і зауиіль д-ра Дудикевича, Николюк, прямо здесятковано. І так: в віддїлї *A* на 28 учеників всмалено 5 двійок і 4 поправки, а в віддїлї *B* на 24 учеників 3 дістало двійку, 4 третю клясу, а 3 поправку. — В 5-ій клясї на 39 учеників дістало 4 двійку, 1 третю, 8 поправку. — Коли так масакрує ся рускі дїти, то не диво, що потім в VI. і в VII клясї є тілько по 19 учеників.

— **Борба з Русинами під фірмою католицизму і духовеньства.** Наше донесенє, що польска гаката задумує розбити національний руский табор, під'юджуючи духовеньство против всїх Русинів-несьвящеників, починає щораз виразнїйше справджувати ся, поки-що на стопцях „Руслана". Якийсь о. Яр. Лев. помістив там допись, в котрій каже, що національність у Русинів забезпечена, що Русинам не треба вже національного орґану, що тим самим духовеньство мусить мати свій орґан і свою окрему орґанїзацию. Цїлию такого орґану і тої нової орґанїзациї — каже хитро дописувателї „Руслана" — було-б не засновувати окрему партию, але борба против всього, що не думає так, як він і его Hintermänner-и — нїбито в оборонї не знати ким захитаних основ католицизму і християньства, хоч і слїпий намацає, що особна орґанїзация з окремним політичним орґаном і борбою значить нїщо друге, як розбиване національної орґанїзациї і вироблюване нової клерикальної партиї. Розумів ся, що о. Яр. Лев. старає ся вичеркнути цїлком з публїцистичного словаря назви клерикалїзм і ультрамонтаньство, ставлячи їх в одно з вірою і духовеньством, щоби в той спосіб заблахманити нечисленним читачам барвінчуківской рептильки очи і представити, немовто він боре ся в імя духовеньства і церкви. З цїлої, певно замовленої редакциею дописи показує ся, що „Руслан" занюхав вже акцию езуіцко-польскої гакати і зложені нею на борбу з національним рускім табором гроші і хотїв би загарбати їх собі та станути тим кріпше до борби в „імя церкви і католицизму". Ми зі свого боку можемо наперед сказати, що всї ті хитрі затїї наших відвічних ворогів не удадуть ся і як успішно вміли ми доси боротн ся з фракціоманїєю на лївий бік против всяких военних „радикальних" та „социяльно-демократичних" кружків, що йшли на село розбивати без потреби а зі шкодою для нашої оборонної національної сили наш національний демократичний рух — так само з'умімо побороти сю фракціоманїю і в напрямі на право, тим більше нешкідливою, що грають в нїй ролю пальцї Езуітів і всеї польскої гакати. А нашим езуіцко-польским опікунам скажемо, що нехай они вже раз випустять нас зі своєї опіки і перестануть інтриґувати для розбиваня рускої національно думаючої суспільности, а звернуть ся вже раз із своїми гадючими фондами до москвофілів, — щасливих тим, що полишені польско-езуіцкою гакатою самим собі не розбивають ся і тим сильнїйше, бо без внутрішних перепон, можуть йти збиті в одну фалянґу, до своєї, ворожої нам мети.

— **З нагоди масового процесу селян з Залуча** пишуть нам: Епископ львівский Йосиф Корчак Шумлянський (1676—1708) видав 1687 року книжку під заголовком „Метрика". Книга IV. тої „Метрики", в котрій, як каже заголовок, „описують ся вкратцї порядки священически", наводить на основі посланія св. Ап. Павла до Тимотея, якими прикметами повинні відзначати ся кандидати духовного стану та які мають посідати науки. Вичисливши усї тоті вимоги, пише дальше Ен. Шумлянський так: „А що тут в коронї і державі найясніїшого короля польского, пана нашого милостивого (Івана III. Собіского), панове дїдичі, посесорове земских дібр, або панове старостове дібр его королівской милости, маючи над подданством „владзу" там, де „панують", турбують часть „крайне (sic.) — так пише нерозлучний приятель Івана Собіского — перед або по посьвященю не тілько тих, що без їх відома і волї на сьвященство становлять ся, але й громади і нас епископа, для того наказуємо, аби від сего часу почавши без волї цїлої громади і без консенсу або письма дотичного пана жаден (з кандидатів духовного звання) не важив ся приходити до нас (scilicet до висьвяченя) під утратою кондиції, або парохії, на котру мавби ся поставити". Се поручилисьмо Пречест. протопопом нашим на соборах генеральних і помістних і видалисьмо інформацию в книжці моїй, виданій 1680 з монастири Унівскім під заголовком „Зеркало". Як тодї, так тепер бажало, щоби кандидати духовного стану являли ся з письмом від дотичного пана а коли можна з двома або хоч з одним чоловіком з громади або письмом від неї". Чи отсї слова еп. Шумлянського не доказують наглядно, що Залучани виступили інстинктовно в оборонї своїх споконвічних прав, які їх дїти-прадїди колись виконували через своїх повновластників, а котрі їм з бігом часу поневолї відобрано. — *Ч*

— **Нагінка за „соціялїстами".** Голосна свого часу справа ревізий у деяких львівских Русинів та арештованя в Тернополи кількох Росиян під замітом „революцийної" пропаґанди скінчила ся сими днями великим „нїчим". Бажане львівскої поліциї вславити ся викритем якоїсь тайної орґанїзациї не дописало. Свого часу ми зазначували, що в тернопільскій слїдчій вязници наші „спрежиссї" власти передержують кількох людий з галицким звичаєм зовсім не спішать ся виказати слїдством їх виновности в чому-небудь. Наші замітки являють нинї тим більше оправданими, що ті „спрежиссї" власти і не вспіли окрім підозріня ширеня „небезпечних" книжок приписати арештованим чогось більше у вину і остаточно випустили їх онодї з вязници. Тими жертвами галецкої справедливости є Поляк Ґурский, що пересидїв в тернопільскій тюрмі 6 місяців і Москаль Надьожний, що сидїв 4 місяці.

Сконфісковано.

В слїд за тим відставили аґенти обох товаришів до границь Швайцариї. Лишив ся ще в тернопільскій вязници студент женевскої політехніки Дяткин, а рештований 28. червня с. р. І він піде слїдами випущених товаришів,

Сконфісковано.

— **Сьвітлі результати!** В бурсї рускої Тов. педаґоґічного у Львові (Вірменьска ч. 2) було помішених в сім році шкільнім 92 учеників рускої ґімназиї за доплатою 12—20 корон місячно, в тім числї 5 зовсім безплатно; 2 ученики мали харч за допл. 8 до 10 кор. місячно а 2 безплатно; в другім півроцї отворено попри бурсу для учеників меньше пильних інтернат за підвисшеною доплатою 24—40 кор. місячно, в котрім помішено 8 учеників так, що комітет бурси давав удержане і опіку для **104** учеників рускої ґімназиї. — При клясифікациї з кінцем року шкільного одержало 20 питомців бурси першу клясу з відзначенем, 71 першу клясу, а 5 поправку з одного предмету; з поміж 8 питомців інтернату одержало 4 першу клясу а 4 другу. — Той пресьвітлий результат з педаґоґічної дїяльности сеї незвичайно пожаточної институциї т-а педаґоґічного есть найлїпшою відповідию на всї клевети, якими наші вороги хотїли еї підкопати. Таких бурс нам як найбільше!

— **Щастє за океаном.** Черновецка „Руска Рада" доносить про буковиньских Русинів, що виеміґрували до Америки глядати лїпшої долї та в своїх надіях гірко завели ся. Перед кількома роками вибрало ся чотирнайцять господарів з Брідка над Дністром і опинили ся в місточку Франку, тисяч миль від головного міста Канади, Вінїпеґу. В своїх листах до рідного краю тужать за Буковиною і просять Бога, щоби дарував їм вернути ся ще в рідні сторони. Робити там треба в неділї і сьвята, нема відпочинку. Віра Христова в поневірку. В місточку Франку є майна, т. є. копальня вугля, і там працюють наші земляки. Та от що стало ся там 28 цьвітня. Гора над тою майною зачала димити ся, відтак вибух вулькан і засипав майну, а в нїй 17 наших людий і 4 коні. Аж за один місяць добули ся люди до майни: очивидно все там погибло, лиш одно дивне диво подибано: один кінь остав живий без їди і без води. Він погриз тих других коний, упряж а також віяки від вугля. Газди, що пишуть отсї новини і читають руску ґазету, є: Делей Григір, Семенюк Василь, Сандул Юрий, Манолій Івон, Андрушко Іван, Шастал Манолій, Тірон Іван, Андріящук Яків, Плаксїй Іван, Загара Іван, Гудима Кость, Взовий Василь і Бейко Юрий.

— **На що йдуть податки.** В околици Лїсниці, пов. новоторского, будують військові власти твердиню, що буде коштувати 200.000 К. Коли будова скінчить ся, твердиня для вправи кріпосної артилериї буде збурена гарматними вистрілами. До збуреня будуть ужиті вперве нові артилерийні гавбиці. Вправи відбудуть ся в днях 26, 27 і 28 серпня, а прибуде на них цїлий полк артилериї, шеф ґенерального штабу, 18 ґенералів і 80 штабовців. Може бути, що такою коштовною забавкою скріпить ся слава австрийской артилериї, але що тому винні каменї цивільних горожан, на котрих кошт мілїтаризм устроює собі подібні розривки?

— **Огнї.** В Коневі. пов. старо-самбірского згоріла церква разом з дзвінницю. З церкви перекинув ся огонь на школу і на одну селяньску хату, знищивши на обох будинках дахи. Загальна шкода виносить 14 600 К. — В Токах, пов. збараского, згоріло 11 селяньских загород вартости 11 200 К. — В Лазах, пов. ярославского, згоріли чотири селяньскі загороди.

— **Убийника Червеного** вкінци зловили і то на правду, як се ми зазначили коротко у вчерашнім числї. Галицка поліция здогадувала ся відразу, що Червений мусїв утечи до Росиї і то через повіт збараский, дятого порозуміла ся в гляданю за злочинцем з российскими властями. Сей здогад вскорі потвердив ся. Тернопільска почта звернула увагу на лист, писаний з Росиї під адресою звісного брата Червеного, що служить в Тернополи при 55 п. піхоти. Лист отворено і показало ся, що его писав дїйсно утїкший злочинець, котрий доносив, що перейшов щасливо границю і має намір поселити ся в волиньскій ґуберниї. Сейчас повідомлено про се российску жандармерию, котра розвела в цїлій ґуберниї пильну нагінку. Помагали при тім жиди, котрі по кількох днях і викрили пташка в селї Вашківци старім, де укривав ся під прибраним назвиском серед тамошнього народу. Арештованого відставила жандармерия до Кременця на Волини, звідка видасть его австрийским властям в дипльоматичній дорозї.

— **177 кільометрів на годину.** Анґлїйский парлямент удїлив концесию на будову електричної зелїзници з Ліверпулю до Манчестер. На тій зелїзници будуть курсувати поїзди з швидкостию 177 кільометрів на годину. Дорогу з Ліверпулю до Манчестеру, що виносить 55 кільометрів, будуть подорожні перебувати в 25 мінутах, підчас коли найшвидші доси експрезові поїзди перебували ту дорогу в 40—45 мінутах. Підприємство числить на 4.000 подорожних денно, а возити їх будуть поїзди, що курсують що 10 мінут в обох напрямах.

— **Дрібні вісти.** Громада міста Жидачева одержала дозвіл затягнути позичку в краєвім банку в сумі 70.000 К на переведенє каналїзациї. — У Львові арештовано в готели Германа „під рибою" Шмуля Рубінштайна з Чорткова, в хвили коли хотїв виїхати за границю з двома гожими дівчатами, Веронїкою Сервас з Оришковець і Сарою Фалїн з Чорткова, щоби їх продати до дому розпусти. — У Львові помер звісний підприємець Андрій Ґоломб, що починаючи свою карієру яко челядник мулярский, пильностию і витревалостию здобув собі концесию будівничого, поставив у Львові кількадесять камениць, і придбав собі маєток, що виносить самою готівкою поверх пів мілїона корон. Спадщина припала жінці, чотиром синам, з тих трьом на визначних становищах, і трьом дочкам. — Касиер берлиньского банкира Шіндлера, якийсь Якобенс, здефравдував 140.000 марок і пропав без вісти, наслїдком чого шеф зажурений стратою, застрілив ся в Гамбурзї. — В Ходорові застрілив ся ученик V. кл. реальної зі Львова, М. В. син начальника в Потуторах, з незвісної причини. — З Ряшева утїк листонос Ян Мотика, здефравдувавши два грошеві листи на квоту 7120 К. — Маршалок ґр. Стан. Бадені виїхав до Радехова на одномісячний побут. — З Чорткова пишуть нам: Дня 17. с. м. господар Микола Ситник вийшовши до стодоли, вибіг звідтам за кілька хвиль порубаний сокирою через потилицю і праве ухо і втїкаючи городами, кинув ся в ріку Серет, де й знайшов смерть. Цїлої сеї пригоди нїхто не може собі пояснити. Жінка каже, що він сам зарубав ся з придуркуватости, однак жандармерия арештувала еї.

— **З нагоди смерти папи** вислав митрополит Шептицкий вчера сейчас по одержаню вісти про кінчину папи кондоленційну телеґраму на руки кардинала Орелії, а рівночасно зарядив: 1) тридневне цїлоденне дзвоненє в церкві св. Юра, де дзвонено вже вчера вечер; 2) тридневне поминальне богослуженє, котре розпочало ся нинїшним богослуженем, яке відправив митрополит о год. 9-ій рано, а скінчить ся богослуженем офіциальним в четвер, котре для властий відправить ся того дня в церкві св. Юра о год. 9-ій рано. Для народу відправить ся в церкві св. Юра таке-ж богослуженє в второк. Служба божа pro elegendo pontifice для візваня св. Духа о помічі при виборі наслїдника відбуде ся в церкві св. Юра в четвер. — До епархіяльного духовеньства а з зарядженем богослужень видасть митрополичий ординариат окремий обіжник.

Богослуженя для властий в латиньскій і вірменьскій катедрі відбуде ся в пятницю. Дзвоненє за упокій в тих костелах відбуло ся доперва нинї.

— **Є. Е. Митрополит** виїздже до Унева д. 28. або 29. с. м. а поверне до Львова около 18. серпня.

— **Пять нових почесних крилошан рускої митроп. капітули у Львові.** Урядова Wiener-Ztg. оповіщує: Цїсар іменував почесними крилошанами: д-ра Гавриіла Крижановского, провізоричного канцлера консисториї, Онуфрия Лепкого катихита ґімн. зі Львова, Димитрия Гузара пароха із Завалова, Теодора Кордуби, декана й пароха з Вережан і Володимира Громницкого, декана і пароха з Тернополя.

— **Золочівска Руска Рада** устроює дня 26 н. ст. липня о 3 год. пополудни віче в Збо-рові (в домі Кисїльової в Ринку) і запрошує всїх Селян з Всч. Духовеньством явити ся того дня в Зборові як найчисленнїйше. За

Видїл Рус. Ради: *Рожанковский* предсїдатель, сьвящ. *Малий* секретар.

— **Народний Дім в Рогатинї.** Загальні збори товариства „Н. Д.“ відбудуть ся дня 27. липня с. р. (понеділок) о годинї 2. по пол. в льокали „Руской Каси“. На порядку дневнім: 1) вибір голови на місце пок. о. Макогоньского; 2) доповненє видїлу; 3) справа закупна реальности. — Просить ся Вп. Членів явитись точно і громадно, если послїдна точка порядку дневного має вже раз осуществитись. — *Видїл.*

— **Видїл Товариства Руский Дім Народний в Калуши** повідомляє, що з новим роком шкільним, т. є. з днем 1. вересня с. р. в **Бурсї Селяньскій** найде приміщенє 15—20 хлопців, учеників від III. до VI. класи школи народної в Калуша. Першенство мають дїти селяньскі калуского повіта, відтак з повітів долиньского і жидачівского Условія принятя: 1) оплата готівкою 3—4 К місячно, 2) достава харчу через рік, а именно: бараболї 200 клґ., круп ячмінних, гречаних і пшоняних або вівсяних 25 клґ., фасолї 10 клґ., муки пшеничної патльованої 50 клґ., кукурудзяної 25 клґ., омасти 10 клґ., капусти одну копу і бураків пів кірця. Коли хто не може доставити харчу, платить 10 К місячно. Родичі або опікуни мають устно або письмено згодосити хлопця перед 28. серпня у д-ра Куровця (лїкаря в Калуши) і предложити сьвідоцтво шкільне. — За Видїл Народного Дому в Калуши: *Д р Куровець, Д-р Кос.*

— **В станиславівскій ц. к. учительскій семинарії** відбув ся іспит зрілости під проводом краєвого шкільного інспектора п. Матїєва від 2—15 липня включно. До іспиту того приступило з 36 публичних учеників 35 ох, а 12 екстернїстів та екстернїсток 11. З публичних учеників одержало сьвідоцтво зрілости 23-ох, між ними 8 Русинів, позволене поправити оден предмет по вакаціях 9 ох (2 Русинів), репробована іспитуюча комісия 3-ох, між ними аж 2-ох Русинів. З (12) 11 екстернїстів та екстернїсток признала комісия сьвідоцтво зрілости 1 екстернїстцї, позволила поправити оден предмет по вакаціях 3-ом, репробувала 6. Не приступила до іспиту одна екстернїства, одна відступила в часї іспиту. Що-до народности було між 35 публичними учениками 12 Русинів, 17 Поляків, 1 Німець а 5 Жидів. Між приватистами та приватистками 3 Русинів, 5 Поляків а 3 Жидів. З Русинів, публ. учеників одержали сьвідоцтво зрілости: 1. Андрухович Николай, 2. Дрогомирецкий Петро, 3. Кликайло Лев, 4. Матюшків Николай, 5. Комановский Петро, 6 Нарожняк Володимир, 7. Ткачук Матій, 8. Жолавий Антін і з приватисток п. Діониза Билинкевич.

— **Руский театр** під дирекцією п. Губчака переїхав із Жмеринки в Росиї до Житомира в ґубернії волинській і від завтра буде давати представленя щоденно через два тижні.

— **Видавництво музичне „Станиславівского Бояна“** просить всїх Р. Т. замовляючих наше видавництво о подаванє *докладної і читкої адреси*, бо инакше реклямованя неузглядниться. Рівнож подаєсь до відомости, що наше видавництво лише при замовленях понад 6 К висилає рекомандовано на свій рахунок. Хто хоче висилку низше 6 К мати рекомендовано, мусить надіслати 50 с. Видавництво висилає лише своїм передплатникам реклямовані ноти, а де узнає за потрібне, рекомандує на свій рахунок. Просимо ждати нашого видавництва по всїх книгарнях. В комісову розпродаж радо даємо. Всї замовленя і гроші просимо слати лиш на адресу п. Евгена Якубовича. — За видавництво: *Денис Січинський, Евген Якубович.*

— **Зміни в ґарнїзонах.** Полки 40 і 89 з Ярослава та 90 з Ряшева будуть перенесені в осени до Перемишля, а полк 10 з Ярослава до Ряшева. На місце тих полків прибудуть до Ярослава полки 45, 77 і 58 з Перемишля. Понадто стаціонований в Ярославі 8 полк гузарів відійде в осени на Угорщину, а на его місце прибуде 13 п. гузарів з Кечкемет і Чеґлед.

Урядові вісти:

— **Вісти з Еп. Перем.** В пропозицию приняті: на місто Сокаль оо.: Вас. Левицкий (бувший прокуратор для справ Русинів в Римі), Петро Левицкий, Николай Колтунюк; на Ляшки дек. ярославского оо.: І. Созаньский, Ник. Колтунюк, Ів. Кузів, Ілия Маковей, Ів. Прокоп. і Брон. Ґецкий; на Бандрів дек. устрицкого оо.: Юл. Негребецкий, Алек. Коцюба і Орест. Сиротиньский. — Презенти дістали оо.: Вол. Левицкий, на Грозьову дек. жукотиньского і Лев Саламон на Честинї дек. куликівского. — Ординариятским відпоручником до п. к. окружної ради шкільної в Жовкві (на місце уступившого добровільно о. Алекс. Саноцкого) іменований о. Йосиф Долошицкий парох з Добрусина.

Президент міністрів яко управитель міністерства справедливости перенїс нотара Бернарда Гросмана з Мостів великих до Делятина і іменував нотариального кандидата Ераєма Мрозиньского з Золочева нотарем в Мостах великих.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Сим доносить ся, що рух загальний на зелїзници льокальній Хабівка Закопане привернено дня 16. липня.

Сим доносить ся, що перевіз посилок посїшних до і зі стациї Тартарів, Ворохта і Воронїнка на шляху Станиславів-Керезмезе привернено дня 16. липня с. р. Посилки переходячі через місце перерви Микуличин-Тартарів не можуть важити більше як 50 кл. штука. Перевіз посилок носїшних з Угорнова Тартарів здержаний ще на дальше.

Сим доносить ся, що дня 15. с. м. привернено загальний рух на шляхах Торске-Ворволинцї і Городенка місто Стефанівка.

З штуки і літератури:

— **„Міщани“ Ґоркого на аматорскій сценї в Стрию** Аматорскій кружок в Стрию має за собою добру славу. В послїднім роцї виставив він з успіхом такі штуки як „Шельменко“, „Ревізор“ і „Банет“. Помимо того здавало ся, що вистава „Міщан“ буде переходити его сили, тим більше, що доси не виставляв їх ні оден аматорскій театр, ані навіть наш руский театр народний. Хто так думав, дізнав малого розчарованя. Знаменита драма Ґоркого вийшла на сценї „Народного Дому“ в Стрию — представлена по раз перший в українско-рускій мові — блискучо. Гра аматорів, судячи її після вимог, які ставить ся до правдивих артистів, була вповнї скінчена і увінчила заслуженою хвалою щиру працю аматорів, даючи рівночасно найкраще сьвідоцтво їх інтелїґенциї і артистичного смаку. Цїлий ансамбль штуки вийшов так корректно, що під нїяким зглядом не мож було знайти найменшої догани; всї ролї відчуті, поняті і віддані в правдивим артизмом, цїлість вишколена знаменито і зіграна гармонїйно, а слова похвали, які-б хотїли ми віднести до кого-будь з аматорів, були-б кривдою для других, бо всї грали з рівним артизмом, з рівною мірою. Перворядною і найтяжшою ролею в штуцї есть роля Тетерева — се есть інтерпретатор ідеї драми, его устами висловлює автор свої погляди, на тлї котрих доперва акция драми набирає значіня. Від ролї Тетерева залежить весь успіх драми. Роля тая найшла в стрийскім кружку драматичнім первостепенного інтерпретатора. Д-р Савюк зробив з неї креацию достойну першої европейскої сцени. Публика явила ся доволї численно — становили її виключно майже самі місцеві Русини, охрестність була заступлена дуже слабо. Не вже Русини стрийского повіта не мають нїяких артистичних і духових потреб? Належало б бажати, щоб аматори повторили ще виставу „Міщан“ так в Стрию, як і в поблиских містах — на одноразову виставу шкода б справдї так великого труду, якого вимагало представленє сеї штуки. *Е. О.*

— **Іван Франчук: Оферма**, новелька з військового жатя вийшла накладом ред. „Поступу“ в Коломиї (стр. 32, форма 16 ки.)

В справі Селяньскої Бурси у Львові.

У вступній статї „Дїла“ ч. 143 під заг. „3 810 : 17.935“ представила Хв. Редакция сумний стан нашої молодїжи в середних школах, в порівнаню до числа молодїжи инших народностий, і завзивала інтелїґенцию руску, щоби сею справою щирійше заінтересувала ся.

Слушна увага Хв. Редакциї, що загал Русинів замало старає ся о прибуток інтелїґентних кадр із селяньскої маси, але бо при нинїшних обставинах Русинам не так легко зробити се, що роблять Мазури в західній части краю. Там просьвіту ширять свої люди, бо всї учителї, з виїмком деяких наших заточників, суть тої самої народности, що дїти, і походять переважно з люду; политика у них в школї не має місця, тож працюють свобідно і длятого результат їх працї видатнїйший. Там есть богато і по селах шкіл чотиро-клясових, котрі підготовляють молодїж просто до шкіл середних, в нашій части краю школи по селах майже самі одно- або дво-клясові, котрі до шкіл середних не приготовляють. В школах наших есть богато сил учительских другої народности, від котрих годі навіть вимагати, щоби так щиро заняли ся чужою народностию, як своєю. Есть також у нас богато сил неквалїфікованих, котрі навіть не спосібні приготовити дїти до шкіл середних. На цїлу Галичину маємо шкіл 4 клясових з викладовим язиком руским всего 11, з тих 3 у Львові; а з язиком викладовим польским есть таких шкіл аж 173. Се кривда разюча, але що-ж на се порадити? Треба нам власними силами зменшати лихо, заким і в наше віконце засьвітить сонце.

На дуже щасливу гадку попали деякі щирі наші народні дїячі, щоби через заложенє селяньских бурс по містах дати селянам спромогу вище образувати свої дїти, котрі колись збільшать число нашої інтелїґенциї. Бурси такі повинні ми закладати в кождім місті або й на селї, де тілько есть школа 4 класова. Вже сама четверта класа становить нині дуже важний період науки. Четверта класа потрібна до ремесла, до шкіл промислових, рільничих, для служби правительственної як прим. при зелїзници, почті і судї, а вжеж найважнїйша річ, що та класа підготовляє молодїж до шкіл середних.

Щоби прийти в поміч селянам львівского і доохресних повітів, порішила грибовицка [під Львовом] філія руского товариства педаґоґічного **заснувати у Львові Селяньску Бурсу для хлопців, учащаючих до III. і IV. класи шкіл народних**. По скінченю IV. класи позістане хлопець і на дальше в бурсї, коли буде ходити до висших шкіл народних, видїлових або до семинарії учительскої. Коли ж перейде до шкіл середних, то може найти поміщене в бурсї ґімназиальній, котра має сто кількадесять місць. Условія „Селяньскої Бурси“ у Львові суть: 1) Оплата місячна з гори 16 К. З того 6 К треба заплатити готівкою а 10 К можна зложити натуралїями (хліб, мука, бульба, сир, масло, горох, фасоля, солонина). 2) За з'ужите посуди і обстави домашної 2 К за цїлий рік. 2) Батько хлопця мусить бути членом Руского Товариства педаґоґічного, а коли ще не есть, зложить 1 корону вписового а 1 корону яко вкладку річну. 4) Хлопець мусить мати свое ліжко, постїль, добру одїж і достаточну скількість біля, котре буде ся прати дома. Зголошенє просить ся надсилати (карткою) на руки підписаного до кінця липня с. р. Вкінци звертаємо увагу інтересованих, щоби до III. класи посилали хлопців, котрі скінчили на селї 3 рік науки, а до IV класи по скінченю 4 року науки на селї. Лучає ся часто, що батько дає сина до III. класи до міста по скінченю шістьох лїт науки на селї. В такім разї шкода заходу, бо по скінченю IV. класи хлопець буде мати 14 лїт, а в тім вік до шкіл середних вже не хотять принимати. Хлопці, вступаючі до IV. класи мусять переробити книжку нїмецку з III. класи і з того предмету здавати іспит.

Илько Чиж, управитель школи в Клепарові, п. Львів.

— **На „Українско руску Бурсу в Новім Санчи“** в місяцю цьвітню 1903 жертвували: Р. І. О. Володимир Гойдаш адміністратор парохії в Боднарцї 10 К, Андрей Турко екзекутор податковий в Горлицях 4 К, Юлія Абрисовска в Старім Косові 5 К, Іванна Абрисовска в Старім Косові 5 К, Кость Гукевич комісар лїсовий в Старім Косові 5 К, д-р В. Яновіч лїкар в Станиславові за карти переписні 2 К, Симеон Саврич офіциял судовий в Кеатах зібрані на виказ жертв 11 К 70 ст., д-р Езген Гвоздецкай судия в Підгайцях за карти переписні 20 К, о. Григорий Селяньскій парох в Рожнові 2 К, Дїматрий Білас старший контрольор податковий в Яслї 3 К, Осип Недзьвецкий надстражник скарбовий в Золотниках 6 К 87 ст., о. Теодор Пюрко крилошанин у Львові 5 К, Роман Алексевич радник суду краєвого і начальник суду повітового в Угнові за карти переписні 12 К, о. Киприан Ясеницкий парох в Балигородї місячна жертва 2 К, Михайло Кульчицкий радник суду краєвого в Богородчанах зібрані на виказ жертв 4 К 50 ст., Миколай Козорис купець в Любачеві від себе 4 К, від Залїтача 2 К, від Павлина Лясевич 1 К, разом 7 К, Іван Пеленьскій секретар судовий в Устриках за карти переписні 20 К, о. Алексей Пеленьскій від себе 1 К, від о. Петра Павлюка 1 К, від о. Осипа Дженджери 1 К, від о. Александра Гвоздецкого 1 К разом 4 К, Василь Яворскій посол до ради державної 3 К, Михайло Ревакович контрольор податковий в Живци зібрані на вечерку Русинів у Вп. П. Дрогомірецкого 9 К, від Кузяка 2 К, від себе 2 К разом 13 К, Г. Бобяк професор ґімназиальний в Дембіци місячна жертва 2 К Михайло Ревакович контрольор податковий в Живци за карти переписні 2 К 60 с, Осип Чубатий адюнкт судовий в Заболотові зібрані від С. Дрогомірецкого 5 К, К. 3 К, Д. Кульчицкий 1 К, Г. Рогожиньскій 2 К 06 с, Старицкий 1 К, М. Кісьлевскій 1 К 40 с: від себе 2 К, разом 17 К 46 с. на виказ місячних жертв в Новім Санчи зложили: Олена Лїпиньска 1 К, Оленка Лїпиньска 20 с, Олена Секундівна 50 с, посол Василь Яворскій 10 К, сини Казимір і Володимир 1 К, Петро Лїпиньскій 1 К, Петро Витошиньскій 1 К, др. Левицкій 1 К, Михайло Секунда 1 К, Василь Михасевич 1 К разом 19 К. Всїм жертводавцям складаємо щиро руске „Спаси Біг“ та поручаємо дальшій ласкавій памяти нашу молоденьку інституцию. За Видїл Товариства „Філія Просьвіти в Новім Санчи“ — *Лїпиньскій*, голова, *Секунда*, скарбник.

— **На руско-українську бурсу в Сяноцї** прислали Вп.: о. К. Пирожок з Ліщоватого 2 К, о. О. Викович з Ольховець 2 К, п. І. Кроковскій Чертежа 20 с. Гості прибувші на отворене філії „Просьвіти“ 30 К, складка від міщан і ремісників з Сянока, з Посади сяніцкої і ольхівскої 9 К 71 с., п. О. Гудзьо 16 К 09 с., о. Василь Мисик з Ваньковой 10 К, руский парох з під Сянока 20 К, о. О. Константинович 100 К, п. С. Кульчицкий зі Львова 4 К. *Разом* зложено 194 К, котрі уміщено на книжочцї щадничій тов. вред. „Бескид“ в Сяноцї ч. 262. — Подаючи сей виказ жертв до прилюдної відомости, просимо всїх щирих **П Т. Патріотів** і Патріоток, щоби з *огляду на велику вагу справи*, при нагоді всяких сходин товариских чи публичних, збирали жертви на „руско-українську бурсу в Сяноцї“ і присилали, що хто зможе на руки голови філії „Просьвіти“, о. Омеляна Константиновича руско-катол. пароха в Сяноцї. — Від Видїлу філії „Просьвіти“ в Сяноцї. *Ом Константинович*, голова *Осип Гудзьо*, касиер.

— **В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“** було в червни с. р. 10.089 важних поліс на суму 10,159 656 К обезпеченої вартости з премією 97.744 К 73 с. разом від початку року по конець червня видано 57.001 важних поліс на суму 59,492 962 К з премією 549.486 К 12 с. — Попереднього року в першім півроцї було 46.938 важних поліс на суму 50,001 447 К з премією 449.043 К 45 с. т. є. сего року о 10.063 поліс і 100.442 К 67 с. премії більше. — Шкід в червни було 116 случаїв, разом всїх від початку року по конець червня було 788 шкід, з котрих 769 вже виплачено, 4 шкоди находять ся в лїквідациї через місцевих делеґатів, а 15 відшкодовань (в квоті 8.024 К 50 с.) на разї з причин правних здержано. Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносять brutto 459 404 К 25 с. з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 213.328 К 21 с. — Фонди Товариства обезпечень (резервовий, резерва премії і прочі) виносять з кінцем червня с. р. 1,067.977 К 33 с.

— Ішпаньску борбу биків, очивидно в наслїдуванію, мала публика нагоду оглядати онодї в цирку Трунці-го. Говорячи о „борбі биків“, уживаєсь очивидно „pluralis majestaticus“, бо на аренї появив ся лише оден бик, привязаний до того на крінкій линві, котру держало кількох людий, не позволяючи ему на нїякі „надпрограмові“ прогульки поза барієру арени, де кілька разів мав охоту удати ся. Часть публики, не здогадуючись імовірно про заряджені дирекциєю средства осторожности винесла ся навіть з перших рядів, бо не довіряла мабуть інтелїґенциї і тресурі ішпаньского бика. Флеґматичне вдрочім звіря ураняло за пікадорами, що дразнили его пішки і на тектурових конях. Обійшло ся без якої-небудь пригоди, хотяй бик тратив хвилями терпеливість і розганяв ся енергічнійше на напасливих пікадорів. З инших точок програми заслугують на увагу справдї сьміливі, добре виконані продукциї воздушних ґімнастиків.

Конкурси.

Щоби більшому числу молодїжи подати помічну руку в науках, порішив Видїл **Руской Бурси в Стрию** — мимо тяжких обставин матеріальних, бо недобору до 1000 К, — **розширити** із слїдуючим роком шкільним свій інтернат через адаптацию пяти просторих комнат, які доси занимала висша школа жіноча. Розписуєсь тому отсим конкурс на принятє 55 учеників. — Условія принятя: 1) Родичі а зглядно опікуни, реферуючі на поміщенє своїх пупілів в інтернатї, мусять статись дійсними членами товариства і зложити на сю цїль 6 К титулом вкладки річної; 2) мають предложити на письмі деклярацию, якою зобовязують ся найдальше до 10-ого кождого місяця виплачувати з гори умовлену належитість, котра виносить місячно 30 К, але в случаю ноторичного убожества петента може бути, на основі предложеного і належито потвердженого сьвідоцтва убожества, обнижена до 15 К місячно; 3) мають зложити 2 К річно за зужите інвентаря, 4 К річно на праню біля і 1 К річно на бібліотеку бурсову; 4) принятий до інтернату ученик має виказатись відповідною скількостию біля чітно назначеного, має мати свою ковдру або коцик, подушку, щітки до чищенья чобіт і одежи, мусить піддатись оглядинам лїкаря бурсового що-до стану свого здоровя. — Подання заосмотрені потрібними прилогами (деклярация, сьвідоцтво шкільне з послїднього курсу а евентуально і сьвідоцтво убожества) і маркою на 45 сот. на рекоманд. зворот тихже, належить в термінї найдальше до 1 н. ст. серпня внести на руки предсїдателя товариства. Першенство в принятю мають ученики, котрі сего року були поміщені в інтернатї. Подання тих, котрі не вирівнали своїх належитостий, не будуть узгляднені. Десять місць в призначених для учеників четвертої клясн шкіл народних, прочі для учеників ґімназиальних. — Від Видїлу Руской Бурси в Стрию. *Ю.т. Федорович* предсїдатель, *Ант. Мосьондз* секретар.

Видїл філії руского товариства педаґоґічного в Станиславові подає до відомости, що в новім роцї шкільнім 1903/4 найде поміщенє в бурсї філії 40 учеників шкіл середних і народних. Питомець дістане в бурсї мешканє, опал, поживу, сьвітло і належний догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу і постїль.

Оплата виносить 16—20 корон місячно; крім сего треба оплатити з гори 1 корону на праню і 2 корони на інвентар.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом педаґоґічного товариства.

До подань, котрі належить вносити найдальше до 15 серпня на руки голови: Професора Рибчука (ґімназия), треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещеня і убожества, деклярацию що-до точности в оплатї і картку кореспонденцийну на відповідь.

Станиславів, 17 липня 1903.

Від видїлу філії руского товариства педаґоґічного в Станиславові.

Ир. Рибчук голова. *о. Вр. Городайскій* секретар.

Видїл „Товариства Руских Женщин“ в Станиславові приймає на слїдуючий рік шкільний до свого Інституту при ул. Казимирівскій 25 учениць. Кромі вигідного помешканя, доброго удержаня, родительской опіки і помочи в науках (особною кваліфікованою учителькою) дістають вихованиці в Інституті науку рускої історії і літератури (Вп. проф. Рибчук), сьпіву (Вп. проф. Якубович) і ґімнастики. Довша практика в сім найдавнїйшім Інституті, щирий нагляд видїлу, настоятельки і учителїв як також здорове помешканє з огородом дають родичам повну запоруку доброго, религійного і патріотичного виховання їх дочок. Місячна оплата виносить 40 корон з гори, для сиріт і сестер Видїл оплату знижає. За науку гри на фортепянї (фортепиян Товариства) місячно 10 кор., за науку танців 12 К за цїлий сезон. Всякі інформациї подасть видїл відворотною почтою. Зголошенья належить вносити на руки п. Антонії Кульчицкої в Підпечарах п. Тисьменицї найдальше до 15 серпня с. р.

Станиславів дня 1 липня 1903.

Видїл.

Товариство „Шкільна Поміч в Коломиї“ приймe з початком 1903/4 року шкільного понад 30 учеників рускої гімназиї (кляс приготовляючої і I—VIII) до свого Інститута. Своїм питомцам дає Інститут цїле удержане, ліжко, надзір і провід домовий а також і меншу поміч в науцї. Оплата виносить на рік 4 К на інвентар, 2·40 К за річну вкладку членьску, 2 К на кореспонденцию і місячно 34 К з додатком 1 К за пране, платних кождого місяця з гори. Хто хоче бути принятим за низшою оплатою (від 16 К в гору), мусить предложити свідоцтво убожества. Питомцї мусять при принятю виказати ся, що мають три рази змінити біле на постїль, 6 пар біля, 6 ручників, 6 хусточок до носа і 2 пари обуви, все назначене. Кождий принятий дістає карту принятя, без котрої не може спровадитись до Інститута. Подання з декларациею, кілько обовязує ся місячно платити і посьвідчене лїкарске, що хлопець без шкоди для иших може бути в Інститутї поміщений, треба вносити на руки підписаного голови найдальше до 25 серпня с. р.

В Коломиї, дня 16 липня 1903.

За видїл:

С. Недїльский голова. — *Іван Білик* писар.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zener, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1.	Шпильки до краваток á . .	0·50 К.
2.	Спинки до манштетів á . .	1·— „
3.	Брошки жіночі á . . .	—·70 „
4.	Дармоніс до ланцушків á . .	—·40 „
5.	Пушки на папіроси á . .	2·— „

Крім того:

1) „Наші Звука“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надїсланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 465 14—?

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЕН

дім банковий і контора вимінн у Львові.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче,
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Янова: 7·40, 1 25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9 20*, 11 24.
До Термополя: 10·40 (з гол. двірця) 10 57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10 42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 6·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Красіцких ч. 5. 65

Курс Львівский

в дня 21 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 7	99 4
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) . .	98 5	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	98 40	99 1
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1878 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	97 —
„ „ 4½% 4-ох емісій.	01 50	— —
Льоси:	к. с	к. с
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	264 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Лекції на час ферій, і приготовленя до поправок бере в українських домах яко виправний і совісний інструктор-академік. О ласкаві зголошеня просить скоро, умова на місци. — Адреса: *Академік,* poste restante Львів. (Головна почта). 454 2—?

Потребую сейчас

характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 1—?

Вдовиця по священику глядає місця до заряду дому у вдівця або неженатого. Близші услівя: Ворковска poste restante Перемишль. 448 8 3

Панна з провінциї з укінченою II кл. видїловою глядає місця бони, учительки до початкових наук від I—IV кл. або до товариства. Ласкаві зголошеня до Адміністрациї „Дїла“ під адресою: „Праця“ 1245. 449 2—3

Учениця з окінченою 9 клясою (5 видїловою) глядає лекциї на час ферий і на пізнїйше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци.

Ученица з окінченою 9 клясою (5 видїловою, глядає лекциї на час ферий і пізнїйше. Адрес: Ц. Д. в Яворові, почта в місци.

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферии. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. гімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 4—?

Строїтель **ФОРТЕПЯНІВ** перворядний, поручає ся Вп. Публицї і просить о ласкаву память. Строю чисто, гармонійно і тривко по приступній цїнї. На жаданє виїзджаю на провінцию. З високим поважанєм, *Михайло Войнарович* ул. Сикстуска ч. 2. 149

Морелі всесьвітної слави розсилає в коробках по 5 кільо, оден кошик за 3 К 40 с. franco за посліплатою з Заліщик. D. Kratz, огородник в Заліщиках. 433 3—3

Сими днями вийшла в Перемишлї книжочка під заг. „Красний примір направив“ образок з житя ґімназиястів в одній дії, М. Чорнила, по 24 сотики. 5 примірників 1 К і 10 сотиків, вже з почтою. Замовляти у: Іван Венґжин, в Купятичах, п. Нижанковичі. 465 2—4

Морелї!

в 5-кілевих кошиках за побранем по цїнї 3 кор. 40 сот. оплачено висилає на замовленє: торговля Івана Стернюка в Заліщиках. При більших замовленях відповідно дешевше. 435 3—3

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

протяв власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операцаі. Я дістав золотий медаль, а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 163 21—12

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видав і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.,** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що куплених у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитшим мірилом часу, причім годинники справдили ся як гарне і тривке зникнене, як недорогі. З поважанєм

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан, Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Заснований в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене новозаведений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнїтний з Anker-Balanier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимаґнїтний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кріпку, герметично замкнену патентовану **нїклеву накриву** з гарним, білим патентованим **ціферблятом** з емалії (не з папєру), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцирам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машинїстам і всїм тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добр й хід 5-лїтна ґаранция. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проба замінює ся або звертає ся грош, впрочім без ризика. Висилка за посліплатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf

фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії.

Позір!

Несовісні конкуренти наслїдують мої анонси що до тексту і образка, з виключенєм очивидно повисшого письма признання. Однак пущені конкуренцию в торговлю годинниками є лиш безвартісні наслїдуваня анонсованих мною годинників. Коли проте хтось не придержує ся точно повисшої адреси і не відкадає рішучо безвартістних наслїдовань, то одержить замість мого точного нїкльового годинника Anker-Roskopf (Anker-Balancier) з кріпкою, герметично пристаючою накривою, 36-годинним механїзмом і гарно патентованим ціферблятом з емалії, годинник безвартісний, з 12-годинним механїзмом і паперовим ціферблятом. Особливо звертаю на се увагу, що мої годинники через три тижні перед спродаженєм підлягають совісній і точній регуляциї та контроли. 200 1—4

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пянїна з першорядних фабрик. 590 193—?

Одинокий в Стрию найбільший, найвигіднїйший і найблизше в місті положений

Льокаль на торговлю корінну

з реставрациею або комнатою до снїдань в будинку Народного Дому від 1-го падолиста 1903 есть до винаймленя. Реставратор буде мати виключне право держати буфет на всїх вечерках і балях відбуваючих ся в сали Народного Дому. Льокаль положений в центральній точцї міста, без конкуренциї, — другої реставрациї в місті нема. Близші відомости в Дирекциї Народного Дому в Стрию або в канцелярії адв. Д-ра Олесницкого. 506 3—3

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вôдзначена двома срéбными медалиями

виконує дзвоны рôзнои ваги и приймає **ушкоджені** дзвоны до переливанія въ найкоротшôмъ часѣ, а такожъ має на складѣ готовй дзвоны рôзнои ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнй замовленя, прошу о ласкавй замовленя такъ на поодинокй новй дзвоны якъ и на цѣлй групы. За тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Въ глубокимъ поважанєм

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В середу 22 липня 1903.

Велике ефектовне представленє

Виступ всїх їздців, ґімнастиків і кльовнів, а також виступ директора Джіджетто Труцці із своєю оригінальною тресурою коней.

На всесторонне домаганє публики велика виставна пантоміна

Наполеон I. в Єгиптї

в 4 дїях і 20 образах, виконаних при помочи 200 осіб і 30 коней.

В четвер 23 липня Велике представленє. В неділю 2 великі представленя о год. 4-ій по полудни і 8-ій вечером.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Короля Людвика I. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправленых обширнїйших „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав“ Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д-ра Дністрянського: Право подружя . . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикційною і уставом екзекуц (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів

Всї ті, котрі мають замір виємігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слїдуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі пруській, дістають ся під нагляд в возї 3-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 21 годин, если ся ю підняло після наших вказівок.

Коштa дороги від пруської границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 25 ?

☞ При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черлянської, З друкарнї Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 152. Львів, Середа 9 (22) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіаїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К Бухгтаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лишє за попереднім застереженем. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в „Дописах надіслане" по 50 с. — Вклики і деякі прийняті оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

Польский бойкот.

—

В краківскій Now'ій Reform'і, що від якогось часу стала в ряди русиноїдів незгірше Słow'a polsk'ого або Dziennik'a, в справозданю з польских сокільских маніфестаций у Львові, писаних самим редактором Now'oї Reform'и, появила ся була між иншим замітка, що у Львові слїдно доволї руский елемент, хочби через значне число руских вивісок на склепах, робітнях і т. п. Вправдї додано тамки сейчас-же, що се нїчо дивного, коли у Львові слїдна рущина. Тим замітнїйшим однак є, що в кілька днїв опісля та сама Nowa Reforma помістила зі Львова від свого постійного кореспондента, а властиво постійного обріхувача західно-галицкої польской опінії в справах руских, п. Вандича-Колаковского, крайно тенденційну русиноїдну допись, в котрій піднесено кольосальний алярм задля „рущеня" польского(!) Львова. Отсе „рущенє" має проявляти ся в тім, що у Львові намножило ся — o horrendum! — руских вивісок по польских склепах і робітнях, коли противно руска „Народна Торговля", що по твердженю п. Вандича-Колаковского має стояти на польских покупках, умістила над своїм складом вивіску руску. До проявів сего „рущеня" зачислив кореспондент Now'oї Reform'и і подію, що склала ся в одній пиварни, де гості-Русини, як доносить Reforma, напали ся на обслугуючого субєкта за єго польску мову, коли між тим ми по своїм найточнїйшим інформациям можемо ствердити, що ініциятором події був сам новопринятий властителем склепу субєкт, котрий — мабуть під впливом послїдних антируских „uroczystości"— грубовато відносить ся до постійних поважних гостий-Русинів, удав, що не розуміє руских замовлень, а на спокійну замітку одного з гостий, чому не навчить ся по руски, відрізав арроґанцко, що „по руски вчити ся не думає, і без рущини обійде ся".

Отсю допись Now'oї Reform'у перепечатала сейчас уся польска русиноїдна преса, додаючи від себе замітки, заохочуючої Поляків до противдїляня тій „рутенїзациї", се є до аґресивного бойкоту рускої мови і Русинів, а тим самим терроризуючи польских купців і промисловців, неодурілих ще від русиноїдства. Дальше Dziennik Polski, описуючи в нинїшнім ранїшнім виданю якусь припадкову авантуру між гістьми: Русинами а Поляками в склепі „Народної Торговлї" в Тернополи, додає від себе зазив, щоби Поляки оминали склади „Народної Торговлї".

Як бачимо, між Поляками, а в першій мірі у польскій пресї, пустили польскі аґітатори клич — бойкотувати рускі склепи і робітнї і загалом руску мову в торговлї, промислї і на кождім кроцї. Польскі гакатисти бачучи, як Русини, завдяки своїй пильности, трудолюбивости ощадности і солїдности та мимо всїх колод, киданих їм всякими кругами під ноги, двигають ся і зачинають витворювати по містах свою торговлю та свій промисл, думають убити сї рускі початки в зародку, а способом до сего вважають бойкот Русинів і їх підприємств.

Що та думка бойкотованя рущини мусить завзято кольпортувати ся серед польских сфер, особливо торговельно-промислових, се доказував би ще і факт фанатичного русиноїдства, донесений нам п. Шпитком, асистентом будівництва зі Львова. Ото п. Шпитко наняв при улици Пекарскій, під ч. 16., домівку від 15-ого с. м. і спровадив ся тамки з родиною і движимостями 18-ого с. м. Коли п. Шпитко мельдункові карти на новій домівцї виповнив по руски, господар каменицї — а єсть ним п. Тадей Окорнїцкий, властитель складу порцеляни при улици Галицкій ч. 4. — звернув єму карти з дописком, щоби виповнив їх по польски, бо він (господар) „po rusku nie rozumi". П. Шпитко відповів, що має право виповняти друк по руски і инакше не виповнить. На се дістав імпертиненцкий лист, в котрім русиноїдний торгорець порцелянових горшків вимовив єму мешканє, а потім ще другий лист, де знов п. Окорнїцкий грозить доносом до поліциї, будь-то п. Шпитко „nie chce się meldować". — Русиноїдска аґітация мусїла вже отже дійти до найвищих меж, коли властитель каменицї і купець, у котрого купують і Русини, так брутально обходить ся з своїми чиншівниками та бойкотує їх задля руского письма на урядовім блянкеті.

Та польскі шовінїсти дуже помиляють ся, коли думають, що такими бойкотами знищать і прибють Русинів. Панове-Поляки зі своїм промислом, торговлею і т. п. передовсїм за слабкі, щоби ми могли почути їх бойкот. Коли би вже прийшло на се, то Русини могли би цїлком безпечно обійти ся без польских купців, промисловців і каменичників з одного боку, а без польских покупнів з другого боку — бо єсть вже в краю доволї руских фірм, а як не руских то жидівских і нїмецких, а так само вистарчить Русинам руска клієнтеля. — А по друге — питанє, чи всї польскі купці і промисловці задля русиноїдних уподобань польскої пресї схочуть наражати ся на втрату рускої клієнтелї і на контр-бойкот з єї боку, та провокувати Русинів. Тож сей польский бойкот нам не страшний.

Та все таки єсть він для нас симптомом і осторогою, яка акция нам грозить. Тому треба нам заздалегідь противдїлати польско-гакатистичним заходам і на тім поли. Польскому бойкотови треба противставити з рускої боку такі самооборонні принципи:

1) в першім ряді Русини повинні підпирати рускі торговлї і склепи, руских ремісників і промисловців, руских аґентів і т. п.:

2) коли в одній місцевости нема рускої склепу або потрібного рускої ремісника, належить полагоджувати свої орудки тілько у таких купців чи промисловців не-Русинів, що мають і рускі вивіски та що вживають в відповідях і рускої мови:

3) натомість категорично повинно ся оминати ті склепи, ресторани і рукодїльнї, де руску мову з розмислом ігнорує ся, де нема руских вивісок і де не почує ся у відповіди рускої слова:

4) спеціяльно-ж треба доносити руским часописям про всї случаї непошанованя рускої мови польскими купцями, промисловцями і т. д., аби імена і фірми сих русиноїдних провокаторів були публїковані, щоби руска публика знала, чий льокаль чи склеп оминати.

Так повинен поступати кождий Русин, що Русином є на дїлї а не лише на словах і що хоче дїлом свому народови служити. А перш усего, всї Русини всюди, все, і на кождім кроцї — а вже найперше в склепах, робітнях, ресторонах, каварнях і т. д. повинні вживати тілько рускої мови. Бо коли тепер Поляк-купець чи промисловець, як сей порцелянник Окорнїцкий, позволяє собі бойкотувати Русина, то хиба тому, що сам не знає, скілько заробляє на Русинах, а се тому, що Русини а головно Русинки-панї доси ще не навчилися за свій гріш говорити в склепі по свому.

Памятаймо отже, що шанують тілько того, хто сам себе шанує і хто сам знає свою вартість — та відповідно до сего поступаймо, а „польский бойкот" оберне ся против самих єго ініцияторів.

Листи з дороги.

Париж, 15 мая 1903.

Коли хто їде до чужих міст та країв, то знає, що єму треба оглядати тамі а такі музеї та ґалереї і туди звичайно заходить найперше. І я сего не занедбую, однако перш усього даю дїлати окруженю, середовищї (milieu), ходжу по улицях, дивлю ся на доми, слухаю крику, гуку, придивляю ся рухови возів, трамваїв, омнїбусів, купую собі льокальні ґазети і читаю їх з заду, т. з. читаю вповсї, що відносять ся до місцевих сплетень, місцевого способу житя, льокальних ураджень, бо з них лїпше пізнаю прикмети жителїв, чим з дуже учених розправ. І так пр. вичитую неімовірні дурниці в паризких ґазетах, які відносять ся до лїкарского съвіта, бо в оголошенях вичитую, що всякі „спеціялїсти" лїчать „таємні" хороби „радикально" в трох днях а навіть в пять мінутах, і т. п. річи взагалї невилічимі, або такі, що їх носить ся і по трийцять лїт при найлїпшім лїченю. Се знає кождий лїкар, але публика на тім пунктї дуже несьвідома і з неї можна стягати шкіру. Я не беру се публиці за зле, що вона не знає, що було би їй добре знати, але менї соромно, що лїкарі понижають самі себе в той спосіб. Се річ неможлива в Австриї, де лїкарска етика розвинена значно висше. Над сим бідкають, я знаю, і французкі лїкарі і ведуть борбу в фахових часописях, але на разї очивидно без успіху.

До пізнаня норовів даної місцевости належить і те, щоби чужинець говорив місцевим говором і за всїм сам розвідував ся. Тому я не хочу їздити за окружним білетом, за помочию Кука, бо се ограничає мою особисту волю, і обнижає мене до ряду подорожного пакунку, транспортованого кимось другим. Я хочу все йти за власною волею і тому не приймаю навіть їдженя (table d' hôte) по готелях. Я все йду сам собі шукати свій корм. Певно, се получене з деякими трудностями. Що хвиля попадає ся там, куди не хотїло ся — але при тім все щось нового я научу ся, довідаю ся, чого я ніколи инакше не дізнав би ся. В Парижи, як бачу, поділене є житє инакше, чим в Галичинї або Відни. Тут люди їдять головний обід вечером коло 7-ої—8 ої год. Тут нема таких каварень, як у нас, де можна би випити каву, посидїти читаючи ґазету. В каварнях тут ґазет мало або і зовсїм нема, кава-ж дуже міверна, а люди пють головно всякі aperitif и, се суть горівки (головно absinth) навіть дуже сильні, так що їх треба мішати з водою і ними люди запивають ся, так що се стало в послїдних лїтах предметом журби французских патріотів, котрі видять в тім велике жерело народного упадку на тїлї і на душі. В послїдних місяцях появили ся навіть заяви таких институций, як академія медицини, зміряючі до того, щоби впливати морально на своїх співгорожан і відводити їх від піятики. Які будуть з того плоди, покаже будучність, бо звісно „gut Ding braucht Weile."

Отож шукаючи за їдою, дізнаю ся, що на великих бульварах дають по ресторанях дуже добре їсти, але також що зовсїм скромне (що-до скількости) їдженє коштує 6—7 франків. За тов таніє те саме їдженє на четвертину, коли піде ся в першу лїпшу бічну улицю від бульварів, і то не далеко, бо дві-три хати. То правда і якість трохи обнижає ся, але се зовсїм не стоїть в відношеню до цїни. Такаж велика ріжниця межи бульварами а бічними їх улицями показує ся і в тім, що називати би панством. На бульварах скрізь море съвітла, реклам електричних, кінематоґрафічних, купи крикливих продавців ґазет, юрба фіякрів, омнїбусів, трамваїв, а за то в бічних улицях ні возів, ні съвітла, ні крикунів, неначе би то було инше місто. Се контраст незвичайно великий і коли над ним застановити ся, то прикро дотикає душу. Се стає ся ще пластичнїйше, коли зверне ся умисну увагу на безлїч кокот на бульварах, прибраних дуже виставно, помальованих „аки ангели", і подумає ся, що всьо тото нїчо инше, як блискуча нужда. Але на вні кождий удає пана, а се паньство, правдиве чи удане, видить ся найлїпше перед вечером між 5 ою а 7 ою год. на широкій улици (avenue) елізейского поля аж до тріюмфального лука і дальше аж до бульоньского городу. Там гонять за собою справдї тисячки повозів і автомобілїв з порядно прибраними фірманами, з виставними кіньми і незвичайно розкішно прибраними жінками чи кокотами в повозах. Один Бог вість, кілько там сорому, кілько зависти возить ся в тій парадній формі. Про се можна дещо вичитати в модерних романах французских авторів як Prevost, Malot і другі. Я видів нині з висоти величного „Arc de triomphe" тисячі карт, що виглядали як хрущі, розсипані на простолїнійній пишній дорозї, від обелїска на place de la Concorde аж до bois de Boulogne; всї видавали ся менї дуже богатими, а я чув ся в порівнаню з ними жебраком, бідолахою. За те опанувало мною знов инше чувство, коли я вечером видів на великих бульварах, як старенький горбатий чоловік збирав перед ресторанами огризки цїґарів, котрі покидали гості сидячі перед ресторанами, на тротуарах, попиваючи каву, absinth або пиво. Я чув, що в тім старци олицетворена великомійска нужда, а я собі скромний але не нуждарний горожанин.

Перед Наполеоном I. корить ся кождий, хто йно зачинає про него щось чути. Сей чоловік вмів за короткий свій вік скрізь по Европі і в Єгиптї зазначити своє божеске, надлюдске єство і полишити материальні слїди, великі духом, артизмом, практичностию. Говорю се головно задля великанського „arc de triomphe", з котрого я нині подивляв цїле місто. А лук сей такий маєстатичний, такий великий! — гідний „Великого цїсаря". Знаю пр. що в Венециї є нині одинокий огород, де росте деревина і трава (бо в Венециї нема на се місця в містї) і сей огород заложив Наполеон I. В полудневій Дальматиї побудували муровані дороги теж за Наполеона. Наполеон полишив по собі кодекс цивільний, ще нині міродатний у Франциї, з котрого є звісний загально припис „la recherche de la paternite en interdite". І ще богато, богато менї звісного і ще більше незвісного.

Сей то Наполеон бажає умираючи, щоби єго похоронили над Секваною, посеред сего французского народу, котрий він так любив. І се стало ся і кождий Парижанин може що вівтірка і четверга йти до Дому Інвалїдів оглядати тлїнні останки того, що прославив французке імя во віки. А дивлячи ся на се, кождому росте серце і бє високо

По смерти папи.

Вчера перед полуднем впущено до Ватикану значне число осіб, подивити ся на покійного папу, котрий лежав еще на смертельній постели. Лад удержують швайцари і ґвардия палати. О годині 9 рано Орелія в товаристві кількох церковних достойників взяв під свою опіку тїло папи з его апартаменту, о чім повідомив инших кардиналів, зібраних в ґобеленовій сали. Пополудни перенесено папу до тайної антікамери, де Ляпоні в асистенції 4 лїкарів забальсамував тїло. Бальсамоване тревало дуже довго. По забальсамованю убрано папу в понтифікальний стрій. Кришталеву урну, в котрій зложено серце папи, опечатав папский нотар. Серце буде зложене в гробі базиліки коло урни з серцем Пія IX. Нині вечером перенесуть тїло до церкви св. Петра. На публичний вид буде тїло виставлене через 3 дни. При кінци третого дня буде тїло провізорично уміщене в захристиї, а похорон в латераньскій церкві відбудесь доперва в слїдуючім році. Директор музею і ґалерії папской зняв з лиця і з правої руки папи маску.

——

Дневник Avanti доносить, що кардинал Орелія урядово повідомив італїйске правительство о смерти папи, супротив чого італїйске правительство призначило для папского тїла таку почетну сторожу, яка належать ся членам пануючих родин. Ся сензаційна вість ще не має потвердженя. Президент мінїстрів мав телеґрафувати до префектів, аби взяли участь в похороннім торжестві, коли церковні власти запросять їх Зарядив також, аби театри і всї инші публичні забави в Римі замкнено аж до дальшого заряджения, а військові капелї аби залишили концерти на публичних площах. „Tribuna“ доносить, що правительство не дістало офіціального повідомленя о смерти папи і тому не видав дальших заряджень. Італїйский король вертає до Риму, аби бути в столици в часї цїлого конкляве.

———

Вчера пополудни зібрались кардинали на першу конґреґацию. Зібралось 28 кардиналів. На знак жалоби всї були в фіолетах. Кардинали будуть збирати ся кождого дня перед полуднем аж до конкляве. Результат нарад не може дістати ся до публичної відомости, бо всї зобовязались присягою додержати тайни. На першій конґреґациї створено завіщанє папи, але змісту не подано еще до публичної відомости, зломано перстень і печатку папску і секретарем конкляве вибрано Мері де Валя, кандидата на віденьску нунциятуру. Сей вибір наступив против волї Рамполї. Відповідно до приписів, Рамполя зложив функциї ватиканьского секретаря, але на просьбу Орелії лишивсь в дотеперішних своїх апартаментах.

———

О! — щасливий нарід, що має таких великанів, у него певно не найде ся перевартнїв, що зі слабодухости перекидують ся тамтуди, де вже все готове, де не треба трудити ся, бо то зробили другі, а він приходить на готове і ще до того задля нїкчемности своєї душі погорджає і плює на свое власне гніздо, на свою рідну материну мову. Але я вірю, що доля є справедлива і таких перевертнїв колись, бодай в годину смерти, гірко буде мучити власне сумлїнє, хотя і запізно. Буде каяттє, та ворота не буде..

В Парижи така сила музеїв і нагромаджених скарбів в них, що для чужинця по просту річ неможлива не-то-що оглянути, але навіть перейти по всїх тих зборах. Я зачав нині *оглядати Лювр*, і гадаю, що за тиждень не встигну всего навіть перейти. З того, що я нині видїв, то новостию для мене іспаньскі малярі, дуже характеристичні, дуже оригінальні, відмінні від инших. Я видїв нині оригінал „Непорочного начатія Марії“, — образ Мурільо, набутий для Лювру за більше, чим пів мілїона франків, а котрого копії, яко образу сьвятого, у нас в Галичині деволї розширені і звісні. При оглядану „коронних клейнодів“, головно корони Наполеона I., де бриллянтів величини фасолї (а один навіть як волоский оріх) „як сьміта“, я погадав собі, так як вже нераз, що властиво є вартним в тих камінях? І не дуже вмів а собі відповісти. Для мене не зрозуміла ціна сих річий, йдуча на мілїони. От подивив ся і погадав собі, як каже Марк Твейн, — що се суть такі чудні і дорогі річи, що з ними можна порівнати лишень сьвіжо розтовчене шкло, річ зовсім безвартісну.

М. К.

Конкляве зачне ся в пятницю дня 31 с. м. Папа не лишив нїякого специяльного розпорядженя що до конкляве, лишають ся отже дотеперішні приписи без зміни. Відповідно до ухвал конференциї кардиналів, Орелія казав папским архітектам приготовити на конкляве палату св. Дамазия, де всї виходи будуть замкнені, аби кардиналам унеможливити зносини з сьвітом. Приготованих буде 65 мешкань по 2 і 3 покої, в котрих будуть мешкати кардинали з секретарями і конклявістами. Їдальня буде спільна для всїх кардиналів. В авли і в павлиньскій каплици будуть поставлені престоли, при котрих замкнені в конкляве кардинали будуть відправляти службу Божу. Пленарні збори в цїли голосованя будуть відбувати ся рано і вечером в сикстиньскій каплици, в котрій для кардиналів вздовж стін уставлено фотелї. Перше голосованє відбуде ся дня 1 серпня. В конкляве возьмуть участь всї кардинали, окрім одного недужого і кардинала з Сіднею в Австралії, котрий не буде міг наспіти на час. Говорять, що конкляве не буде тревати довго, може найбільше 8 днїв, бо між кардиналами тепер нема таких великих суперечностий, як давнїйше і скорше прийде до згоди. Після дотеперішних комбінаций вибір папи буде хитати ся між Серафином, Ванутеллїм і ді-Пієтром.

——

З добре поінформованих жерел доносять, що кардинал-коморник Орелія рішив розпочати слїдство, аби дійти, де поділось 30 мілїонів лїрів, котрі в послїдних лїтах в якийсь нерозслїджений доси спосіб щезли з Ватикану. Відтак намірає Орелія при помочи полїциї вислїдити виновників крадежи значних сум, котрі перед кількома роками також в якийсь таємничий спосіб пропали з Ватикану. Тодїшна крадіж мала характер дуже неясний і загальне було переконанє, що нарочно старано ся злодіїв не вислїдити.

Польска політика в школї на Руси.

[*Письмо з місточка Топорова.*]

Дня 31 серпня 1902 р. **ухвалила рада громадска в Топорові руский язик викладовий в тутешній школї** на місце неправно введеного язика польского. Депутация специяльно вибрана, завезла се рішенє ради громадскої дня 6 вересня 1902 р. до ц. к. краєвої ради шкільної у Львові з жаданєм, щоби она, поступаючи по закону, ввела в топорівскій школї викладовий язик руский.

Рівнож того 1902 р. ще в місяци марті ухвалила топорівска рада громадска заложити на присілку Лісовій ad Топорів однокласову школу з руским язиком викладовим і зараз таки в марті 1902 р. відійшло дотичне подане з громади до ц. к. краєвої ради шкільної.

Від часу сеї другої ухвали вже давно рік минув а від першої минає, а ц. к. краєва рада шкільна наче не бачить ухвали громади; ані одного ані другого правного жаданя громади не сповняє.

Натомість стали ся за той час в Топорові ось-які цїкаві річи — дуже характеристичні для наших відносин.

Насамперед залунало гасло: розбити раду громадску, котра посьміла ухвалити таке рішенє. Та се не удало ся!

Тогдї пущено в рух такий фортель, в сути річи анальоґічний до того, якого ужинає ся на галицкій Руси також в случаях, коли Русини домагають ся основаня рускої ґімназиї в якімсь містї, де фреквенция Русинів *в істнуючій там польскій ґімназиї є* показна. І ось, щоби топорівскій школї надати характер школи жидівско-польскої, постановлено: зігнати до неї як найбільше жидиків (бо Поляків не богато в Топорові), а натомість число дїтий руских звести до мінїмум. Так і стало ся. Управитель топорівскої школи Петро Стецків (кацапо-поляк), зараз по ухвалї ради громадскої що-до руского язика викладового, набрав гурму жидиків, а **рускі дїти поувільняв від науки** Покажемо се на слїдуючім виказї фреквенциї з кінцем сего року шкільного в школї топорівскій. Ось той виказ:

	греко-кат.	*римо-кат.*	*Жидів.*	*разом.*
IV. класа	48	12	13	73
III. „	55	35	18	108
II. „	24	27	12	63
I. „	43	35	60	138
Всїх	170	109	103	382

Супротив ухвали ради громадскої о язиці викладовім сей фортель не має правного значіня, а все таки він сбрахований на каламученє чистої справи, на крутійство, щоби тілько подоптати законом запоручене право топорівскої рускої громади. Іде о показанє, що ніби нема для кого вводити рускої язика викладового, бо Русини не хотять посилати дїтий до школи.

Добрий з вас майстер, пане Стецков! Робіть так і дальше: Поляків і Жидів екзеквуйте за непосиланє дїтий до школи, а рускі дїти увільняйте від науки, тогдї очивидно дійнете своєї цїли: топорівска школа стане польско-жидівскою, а Русини будуть лиш на те, щоби будувати салї шкільні, давати до 2000 корон річно в буджетї на удержанє й огріванє саль шкільних і на те, щоби ви, пане Стецков, мали опал даром тай инші вигоди.

А тепер звертаємо ся до п. к. краєвої ради шкільної з запитанєм: Длячого она, по мисли законної ухвали ради громадскої в Топорові, не ввела доси рускої язика викладового в топорівскій школї, коли, як всї здорові знаємо, такі ухвали в користь викладового язика польского переводять ся в дїло летом блискавиці?! Кілько ще лїт мусимо ми, Топоровяни, ждати на виконанє законного рішеня нашої ради громадскої? Преціньзакон є законом, а коли ухвала ради громадскої є законна, то д. к. рада шкільна мусить поступати по закону!

Рівночасно з ухвалою що-до рускої язика викладового в школї в Топорові ухвалила топорівска рада громадска також буджет на тую школу. Колиж п. к. рада шкільна не виконує ей ухвали що-до язика викладового, немов би тая ухвала була не законною, то нехай незаконним буде і буджет на школу! Ми собі за ті гроші могли би завести приватну школу руску, з котрої наші дїти мали би навіть більше пожитку, бо не мучились би польщиною. Нас Русинів в Топорові є 2.300 греко-католиків а 800 римо-католиків — для когож польщина в топорівскій школї? Хиба для якої жандармскої або стражницкої дитини, бо Жиди, хоч їх силоміць тягне ся до Польщі і реномує ся їх офіціяльно за Поляків, волять учити ся по руски, бо они руским язиком володїють далеко лучше, ніж польским.

Просьвітний рух в Залїщиччині.

(*Допись.*)

Перед двома роками засновано в Жежаві заходом звісного патріота-селянина з Івання зі школи о. Великорского п. Филиповича читальню „Просьвіти“, котра під проводом голови п. Дубецкого розвивалась дуже гарно. Наріг жадний того дару божого, просьвіти, горнув ся до читальні, мов пчоли до улия. Та не на руку було се місцевому парохови твердого „закала“, членови „Rady szkolnej okręgowej“ о. Ростковичови. І взяв ся до роботи справдї по кацапски! Удаючи прихильника читальні, впхав ся до неї та став ей головою. Аж тепер вилїзло шило з мішка! Почав переконувати селян, що читальня „Просьвіта“ є шкідлива для народу, бо товариство „Просьвіта“ се жидівске (!) товариство, до котрого належать радикали, социяльісти і инша погань, бо се товариство провадить людий до чорта (!). — „Общество Качковского“ то благородне, християньске, воно людий провадить до неба, тому переміняйте свою читальню на читальню ім. Качковского“. Та за ним заявив ся лиш дяк, паламар і старший брат. Колиж п. Филипович зайшов раз в бесїду з о. Ростковичом і дорікав ему, що перепиняє просьвітний рух в своїм селї, то о. Росткович сказав до него отсї пропамятні слова: „Коли лїпше ловити рибу в Дністрі, чи тогдї, як вода чиста, чи тогдї, як мутна?“ Жежавскі селяни скоро пізнали тую московску отрую, якою їх хотів кормити о. Росткович, тимто перестали ходити до читальні. Однак без неї було їм так, як рибі без води. Тому постановили за всяку цїну ввести в житє свою читальню, прочистивши видїл від москвичан. І удало ся їм дуже легко, бо на загальних зборах, за котрих явили ся п. Филипович з Івання і п. Бараник зі Залїщик і виголосили реферати просьвітний і історичний, — ані одна рука не піднесла ся за обществом і за его мостем. А нововибраний видїл щиро займає ся читальнею і від тогдї житє в нїй пливе повною струєю. Ще й на щастє бувший „славний“ голова о. Росткович вибрав ся з Жежави на парохію до Сидорова до відомости, що за птиця ваш теперішний парох!

В нашім повіті прибуло в сім півроці кілька нових читалень, як в Слобідцї — заходами о. Залуцкого зі 100 членами, в Цапівцях заходом о. Бачиньского з 180 членами, в Кошилівцях з 100 членами; всюди був делеґат зі Залїщик п. Бараник. А тепер раскажу ще, яких ми тут маємо справдїшних опікунів просьвітних.

На загальних зборах читальні в Добровлянах, на котрих були присутні д-р Охримович, о. Книгиницкий, атеиц Глібовицкий і п. Бараник зі Залїщик, явив ся також правительственний комісар п. Кульчицкий і — признати треба — заховував ся дуже тактовно, тільки при кінцї — коли хор селян почав сьпівати „Не пора“ п. комісар почервонїв, як бурак і заборонив — мимо представленє — відсьпівати тую пісню до кінця. Але ми тут в Залїщиках маємо ще другого комісаря, знаного вже уважним читачам „Дїла“ п. Потоцкого. Отже сей пан комісар впав на загальні збори читальні „Просьвіти“ Залїщиках і старих задокументував свою присутність по нїмецки „Ich bin auch da“ і замість сїсти спокійно і пошанувати сьвяточний настрій зборів, почав з предсїдателем зборів д ром Охримовичом сваритись. Не знати було, що подивляти у пана Потоцкого, коли він до людий говорив, чому їм сей пан адвокат, котрий удає приятеля хлопів (!), не робить усього задармо! Сей пан давав селянам, особливо теперішному голові читальні „Просьвіти“ п. Андрієви Клїчукови ось яку науку: „вільно дати в морду, (его слова!) але в штири очи“ — а коли присутний п. Бараник запитав: чи п. комісареви вільно також дати в штири очи в морду“, то п. комісар замняв ся і з пересердя не міг слова промовити. Ось правдивий просьвітитель народу!

25. червня с. р. були загальні збори читальні „Просьвіти“ в Садках, звісних читачам з того, що там живе ще славний „ks. dziekan“ Францїшок Скульский, над яким недавно був громадський суд. І дивне диво! Мимо переслїдувань, яких дізнавали і дізнають читальники від „ks. dziekana“, число членів з 17 зросло на зборах до **204 (двіста чотири)** На зборах промовляли п. Свариченскій зі Слобідки, п. Бараник зі Залїщик і п. Андрій Клїчук голова читальні зі Залїщик старих іньші. Серед зборів прийшов вийт з двома жандармами і вчинили ся п. Баранника, чи має він право робити віче, і чи дістав „позволїньство“ від староства. Дармо силував ся п. Бараник їм витолкувати, що се не віче; жандарми називали се „obejściem ustawy“(!), але бояли ся починати що. Збори протягнули ся до 10 в ночи. Читальники, загріті кінцевою патріотичною промовою п. Баранника по відспіваню: „Ще не вмерла і „Не пора“, не радо розходили ся домів, бо — як казали — хотїли-б до рана слухати.

Зл...ий.

Дїлимо ся з нашими Читачами дуже сумною вістию, яка дійшла до нас в послїдній хвили.

Корнило Устиянович,

відомий усїй Руси-Украіні поет і артист-маляр, упокоїв ся сегодня в Довгім, дрогобицкого повіту, проживши 64 лїт.

Похорон відбуде ся д. 23. н. ст. липня.

Пок. Корнило був сином звісного поета Николи Устияновича. Родив ся 1839 р. в Волкові коло Львова. До народних і середних шкіл ходив у Львові й Бучачи а в р. 1858 виїхав до Відня і там в академії штук учив ся малярства, учащаючи також на виклади історії в университеті. Побут пок. Корнила у Відни був дуже важний для духового его розвою. В 1863 р. вернув пок. Корнило до Львова і від того часу не мав він постійного місця пробутку. Живучи з малярства, виїзджав кількома наворотами поза Галичину (був у Києві, Холмі, Варшаві, Ясах, у Відни) і пізнавав сьвіт та людий. В вільних хвилях віддавав ся праци літературній (поезиї, драматичні твори, повістки і инше), а в рр. 1881—83 редаґував знаменито гумористичну часопись „Зеркало“ у Львові. Найбільшими его творами літературними були драми на тлї рускої історії („Ярополк І. Свьятославич“) однак найбільше удавались покійному лїричні поезиї, що визначують ся полетом думки і темпераментом. З публицистичних писань пок. Корнила замітна его книжка „М. Ѳ. Раевский і росийский панславізм“.

Житє пок. Корнила було загалом богате — не в достатки, але — в велику працю. Сьвідками сего его твори словесні і внутря многих а многих руских церков, украшених образами его кисти. Поколїня згадувати будуть Корнила Устияновича також яко горячого патріота, щирого сина Руси-Украіни, і незвичайно характерного, честного чоловіка.

Велика честь его памяти і земля ему пером!

ТЕЛЄҐРАМИ.

——

Вибір папи.

Берлин. National Ztg. заперечує донесенє, що Нїмці намірають виступити против вибору котрого будь кардинала. Як при послїднім виборі в р. 1878, так тепер Нїмеччина буде невтральна.

Ситуация на Угорщинї.

Будапешт. Становище ґр. Куена не є захитане, бо надіють ся, що правительство поробить в користь обструкциї далекосяглі уступки. Розходить ся о удержанє армії на відповідній стопі і тому правительство рішило ся для військових цїлий згодити ся на деякі жаданя опозициї. Надіють ся, що Куен поконає трудности, а то тим більше, що має далеко сягаючу повновласть і его місні не мож уважати за переходову.

Диєти.

Будапешт. Говорять, що дня 1. серпня посли не одержать диєт, бо президент палати, Апоні, з причини істнуючого стану ех lex, не хоче жадати від правительства асиґнат на посольскі диєти.

Ческа демонстрация.

Берно. В наслїдок ухвали громадскої ради в справі перенесеня ческої школи, Чехи устроїли велику уличну демонстрацию, при чім вибито всї шиби в „Нїмецкім Домі“. Прийшло до бійки з вартою. Арештовано девять осіб.

Анархісти.

Ню-Йорк. Директор полїциї в Чікаґо доніс, що 2 анархісти і 2 анархістки від'їхали до Европи, аби виконати атентат на житє нїмецкого цїсаря.

Цукор.

Лондон. В палатї послів держ. секретар для Індий Гамільтон і мінїстер кольоній Чемберлен заявили, що правительство Індий, ані жадної иншої кольонії, не наміряють приступати до цукрової конвенциї.

Хорватия.

Загреб. На палатї дирекциї зелїзниць держ. будуть нині уміщені хорватско-мадярскі написи. В справі динамітових бомб полїция зревідувала кілька приватних мешкань. Арештовано одного властителя дому і двох его синів, котрі брали участь в анти-

мадярских демонстрациях, але по переслуханю випущено їх.

Балкан.

Білград. Один з членів македоньского комітету виконав атентат на архімандрита Міссу в Гецові і тяжко ранив его.

Воєнні поголоски.

Лондон. З Пекіну доносять, що Японія выслав до Росиї ноту з ріжними жаданями. Від відповіди на сю ноту буде зависіти, чи між обома державами настане мир, чи прийде до війни.

Венецуеля.

Каракас. В неділю прийшло до великої битви між повстанцями а правительственними військами. В неділю рано ударили правильні війска на місто Богівар, а канонірки правительства бомбардували форти обсаджені повстанцями. По 7-годинній битві повстанці утїкли з міста, лишаючи 200 трупів. Правительственні війска мали також великі страти.

НОВИНКИ.

— **Вчерашне „Дїло“** сконфіскувала знова ц. к. державна прокуратория — навіть за один з уступів статї „Шляхотскі грабарі культури“, яка в цїлости поміщена в „Ruthenische Revue“ перейшла віденьску прокураторию. Внаслїдок конфіскати зарядили ми сейчас друге видане.

— **Князь Адам Сапіга**, один з лучших представників польскої шляхти, помер дня 21 с м. в Райхенгаль в 75-ім роцї житя. Рід Сапігів, як і богато иншим польских маґнатів, вийшов з руского народа, котрого однак відцурав ся в часах его занепаду під польским панованем за ріжні особисті і политичні вигоди. Подібно як предки так і кн. Адам відгравав серед Поляків визначну политичну ролю, а що виріжняв ся від иншим шляхотских патріотників довольї скрайним демократизмом, так звісний був загально під назвою „червоного“ князя. В 1863 р. брав участь в польскім повстаню против Росиї, сидїв за те відтак довший час увязнений в львівских Кармелїтах, звідки утїк був за границю, а коли горячкові часи проминули, вернув до Галичини і яко посол до галицкого сойму розвинув живу дїяльність в польских справах національних. Адам Сапіга належав також до тих шляхтичів, що хотїли робити з Русинами „угоду“, одначе, хоч чванив ся своїми демократичними переконанями, в поглядах на руску справу не видобув ся понад шляхотскі, шабльонові комунали, і тому его акция скінчила ся фіяском. Впрочім віддавав ся економічній праци і належав до заряду кількох фінансовых, польских институций, причім дав ся підмовити польскими тромтадратами на звісну „краєву“ виставу в 1894р., котрої мілїоновий дефіцит мусїв відтак покрити з власної кишеня. Та хоч вже тодї переконав ся про вартість т. зв. „polnische Wirtschaft“ і бачив, що польским „економістам“ в родї Мархвіцких, Зїм et cons. ходить передовсїм о власну наживу, кн. Адам Сапіга все таки бавив ся з ними в спілку і свою добродушність переплатив в другє з нагоди скандального „краху“ галицкого банку кредитового, де знова покрив з власної кишеня грубий дефіцит, уможливляючи безкарність таким „польским господарам“ як Мархвіцкий. Заводні дефравдациї та численні надужитя по польских фінансовых і нефінансовых институциях вплинули на здоровля „червоного“ князя дуже некорисно, так що мусїв глядати помочи за границею, де й остаточно заскочила его смерть. Будь-що-будь кн. Адам Сапіга становив серед польской маґнатериї тип виїмковий, свїтлий, яких між польскими верховодами вскорі зовсїм нестане.

— **Антижидівска аґітация**, котра мала викликати пожежу у рускій части Галичини, принимає небезпечний вид — але на Мазурщинї. Ось-що пишуть нам про се з Ряшева: В селї Будзівоя повіта ряшівского Жид корчмар помальовав собі коршму на синьо, а се дало товчок, що якась тайна сила пустила байку, немов той Жид мав сказати, „że jego karczma teraz ładniejsza jak kościół“. Се мало той наслїдок, що Мазури постановили за се Жида збойкотовати і не тілько не пускають нїкого до коршми, але і недають нїкому робити у Жидів і з ними торгувати. Цїкаве, що байка пущена в Будзївої рознеслась сейчас і подругих сусїдних селах, а ті роблять так само. В селї Страшидлї нїхто не йде до Жида на роботу, хоч той платить по 2 кор. денно, а коли 2 ох синів Франциїшка Кубацкого пійшли одного дня на роботу до Жида, то вечером того-ж дня збігла ся товпа перед домом старого Кубацкого і виконала напад. Сини Кубацкого видячи небезпеченьство, сховались до шопи в солому а недоростки і старші впали до хати, повибивали всї вікна, а старого Франциїшка Кубацкого побили немилосердно та вкинули до потока в воду майже неживого. Так само і его зятя Станїслава Кубацкого, коли той надбіг боронити тестя, товпа побила немилосердно. Жандармерия арештовала за сей напад 2 хлопів і відставила до слїдчої вязниці в Ряшеві. В селї Любені кільканайцять хлопів скинуло жидівску конюшину в мочар і придоптали ногами, а що не могли в той спосіб знищити всеї конюшини, то стягнули копиці до купи і підпалили. В селах Заржичу і Бобухвалї також бойкотують Мазури Жидів а навіть бють їх. Той рух против Жидів розширяєсь на Мазурщинї чим раз дальше. По селах розлїплюють невловимі аґітатори картки по домах і публичних місцях з приказами, щоб жидів бойкотувати, а як хто не послухав, то бють. Жидам роблять всїлякі можливі шкоди та вибивають вікна, а жандармерия не може нїчого вислїдити. Се здавсь лише початок, а де буде кінець, покаже мабуть недалекий час. Польскі дневники о тім нїчого не пишуть, „bo to co innego“ бойкотувати рускому хлопови польского шляхтича, як Мазурови Жида. — *Марко.*

— **Помогло!** П. К. Паньківский, котрого публичну жалобу на урядника зелїзничої стациї Підзамче у Львові помістили ми в 136 ч. нашого дневника одержав таке письмо з львівскої Дирекциї зелїзниць держ. жавних: Ч. 54790/VI. Высокоповажаний Пан Кость Паньківский, директор „Краєвого Союза кредитового“ і пр. у Львові, ул. Театиньска 19 На заміщеау в часописи „Дїло“ з дня 2 липня с. р ч. 136 жалобу повідомлає ся Вп. Пана, що ц. к. Дирекция зелїзниць держ. друкує все роклади їзди в трох мовах с. е. нїмецкій, польскій і рускій і тії має мати на складї кожда каса продажи білетів. Бюрови зелїзничому в пасажи Гавсмана і урядови зелїзничому в Підзамчу строго припоручено, щоби по мисли обовязуючих приписів згадані розклади їзди все на складї держали і жадаючій Публиці видавали. — Ц. к. Дирекция зелїзниць державних высказує Вп. Панови свій жаль за нетактовне поведене особового касиєра в Підзамчу, котрий зістав за се строго покараний. — Ц. к. Директор зелїзниць державних. — *Вербицкий.* — Як бачимо з того урядового письма, жалоба п. Паньківского помогла, і ми мусимо з тої причини не тілько высказати львівскій дирекциї державних зелїзниць признане за еї льояльне сповнене обовязку, але заразом звернути увагу нашої публики, щоб так як п. Паньківский не жалувала труду і упоминала ся все енерґічно о свої права. Заряджене дирекциї доказує, що тою дорогою усунемо надужитя, на які позваляють собі в послїднім часї супротив Русинів деякі урядники, заражені шовінїстичною дурійкою польской гакати. А дирекция зелїзниць державних повинна справдї як найенерґічнїйше нищити прояви того рода гакатизму серед підвласних собі урядників, бо тих проявів стає що-раз більше, а коли де нарушуване національних прав є неумісне, то найбільше на зелїзницях, котрими преціж їздить також руска публика і за се — платить. Було-б також пожадане, щоб дурекция не переносила головну часть урядників Русинів (і зелїзничої служби) на Мазури і не польонїзувала зелїзничий персонал, бо як-раз через те той персонал стає шовінїстичний і позваля собі на річи, котрі обиджують національні чувства автохтонного руского населеня.

— **Беруть гроші але не ми.** На внесене краєвого банку, що управляє постійно позичковим фондом для піднесеня рільництва, удїлив краєвий видїл безпроцентові позички отсим „кулкам“ рільничим: в Копичинцях, пов. гусятинського 3000 К, в Пралківцях, пов. перемиского 1000 К, в Соколові, пов. стрийского 600 К, в Блюдниках, пов. станиславівского 800 К, в Тарношинї, пов. равского 600 К, в Лошневі, пов. теребовельского 1600 К, в Боришівцї, пов. теребовельского 400 К, в Млиниских пов. теребовельского 500 К, св. Іосафі (Майдан граничний) пов. коломийского 800 К, а понадто в Шинвальдї, пов. тарнівского 1000 К, в Бистрици, пов. рогачицкого 400 К, в Лежайску, пов. ланцуцкого 800 К, і в Кольбушові 2000 К. Показує ся з того, що краєвий видїл форсує грішми передовсїм на „кулка“ в рускій части Галичини, а звісно, що ті „кулка“, названі невинно „рольничими“, у вшехпольскій акциї на Руси відгравають ту саму ролю, що всякі „осьвята“, „мацержи“, „соколи“, „каплїчкі“, „косцюлкі“ і т. п. Отже краєві гроші, зложені в переважній части з гіркої кервавиці руского народа, обертають ся „кулками“ тому самому народови на погибіль! Противники розвельможують ся на рускій земли за рускі гроші... Чому? Бо самі Русини того хотять. Самі Русини не допоминають ся о свою пайку. Маємо півтора тисячки читалень „Просьвіти“, між котрими поважне число удержує рускі крамницї і дбає трохи серіознїйше чим польскі „кулка“ про піднесене рільництва, а де ті запомоги для них з краєвих фондів? На сором треба признати, що самі читальні і крамницї о се не старають ся. Закривати ся тут сподіваною відмовою нїяк, бо звісно, що за посередництвом головного видїлу такої поважної институції, як „Просьвіта“, можна числити на кредит з краєвих фондів зовсїм певно. Доказом на се ті на жаль нечисленні позички, які удїлено доси без перепон читальням „Просьвіти“. Передовсїм менше лїнивої апатиї а більше підприємчивости, инакше наші гроші буде брати все хто инший, лиш не ми.

— **Під розвагу ц. к. краєвій радї шкільній.** Два місяцї вже минають, як наш дописувателъ взивав п. Якубовского, старшого учителя в Корсові, щоби він за зроблені ему в нашім дневнику закиди подав его до суду. Але п. Якубовский (як здавсь, боячи ся, щоби не програв) не зробив сего, отже, коли не реаґував, то признав ся до вини, бо qui tacet consentire videtur. Мимо того відповідні власти не потягнули до одвічальности ані п. Якубовского, ані учительку п. Вітвіцку (котра взагалї дотикаючих еї фактів не заперечала, ба навіть перед катихитом до вини признала ся). Се додало п. Якубовскому ще більше відваги, так що він свою „роботу“ веде дальше. І так: Дїти зі школи посилає він на роботу до сїчкарні. Після его погляду він, яко учитель є покликаний провадити політику. Отже він намовляє хрунів, щоби забирали з читальні часописи (як „Свободу“, „Гайдамаки“) та щоби ему дали, а він передасть їх жандармам, бо, як каже, ті часописи заборонені. Впрочім рускі ґазети видають, каже він, самі недоуки, котрих повигоняли зі шкіл; они не мають до чого взяти ся, то видають рускі ґазети, які стоять в услугах Москалїв. Дїти побивав, як давнїйше. Дитину А. К. він так побив, що лежить вже довший час хора (він бє дїти в голову). Про причину недуги своєї дитини довідалась матїр від неї аж тодї, коли она в горячцї кричала: „Мамо! мене пан професор бє! ратуйте!“ Дїти не оповідають дома, що п. Якубовский їх бє, бо він загрозив їм, що як будуть розказувати дома, то ще гірше бити буде. В хатї Я. Д. говорив раз п. Якубовский, що „з хрунів [так він називає всїх сьвідомих Русинів] мусить поздирати послїдну шкіру“. — Що-до п. Вітвіцкої, про котру також тодї була бесїда, то вона, йдучи за приміром свого настоятеля й шурина, обходить ся з дїтьми так само, як п. Якубовский. Недавно напала одну бабу та загрозила їй, що якраз тому буде бити ої сина, бо она (матїр) сказала дигнї, щоб не дала ся бити. „Чекай, я тобі покажу!“ — сказала учителька на прощане. Такі то відносини в школї в Корсові. Селяни, заняті тепер роботами в поли, не можуть займати ся тою справою. Та по жнивах скличують зборн, на котрих домагати ся будуть перенесеня п. Якубовского та п. Вітвіцкої, бо інакше не пішлють дїтий до школи. Рівнож мають вони намір заборонити дїтям ходити на науку польской мови. Ми тепер лиш питаємо ц. к. окружну, евентуально і ц. к. краєву раду шкільну: чи вони хочуть вже раз заглянути в ті відносини? Ми преціж живемо в Австриї, в правовій державі! — *Окрам.*

— **„Релїґія римска католицка грецкого обряду“** — так повписувано в рубрицї „релїґія“ рускім дїлям школи в Хирові на „завядомленнх школьних“ (гл. ч. 146 „Дїла“ з 15 с. м.). Наш дописуватель справедливо питав: „що скаже на се еп. Консистория в Перемишлї?“ Отже нині можемо донести, що еп. Ординариат розпорядив (дня 25/6 1903 ч. 3176) поправленє того неправильного вписи і відніс ся до ц. к. краєвої радї шкільної, щоби она наказала управі школи в Хирові тую неправильність поправити і щоби се на будуще не повтаряло ся.

— **З'їзд судових урядників канцелярийних** львівского округа апеляцийного відбув ся у Львові в днях 19 і 20 с. м. при участи около 250 осіб. Ухвалено приступити до центрального австрийского союза урядників канцелярийних у Відни. Принято дальше резолюциї з домаганем: знесеня тайної квалїфікациї; управильненя авансів в той спосіб, щоби перенесено 10% системізованих посад до VIII ранґи, 30 до IX, 30 до X, а 30 до XI; вчисленя диетарим службових літ до служби державної; реформи дисциплїнарного поступованя в тім напрямі, щоби до дисциплїнарного сенату в справах канцелярийних урядників прибирано все одного урядника з помежи них; зниженя годин урядованя з 8 на 7; заведеня недїльного відпочинку і відпусток.

— **Пригоди в краю.** Межи стациями Переворском а Ярославом переїхав онодї поспішний поїзд коня, що находив ся на зелїзничім шляху. Внутренности коня обмотали вісь при льокомотиві, так що машиніст мусить здержати поїзд, щоби сирятати перешкоду. В Прутї під Коломиєю утопив ся підчас купели 21-лїтний податковий практикант Адольф Рорбах; несчасна пригода скоїла ся в тім самім місци, де недавно утопив ся військовий ветеринар Аве, ратуючи тонучого студента. — З Ярослава вибрало ся дня 19. с. м. більше товариство возами на прогульку. На послїднім возї находило ся осьмеро дїтий з інжинїром Германом. В хвили, коли віз скручував у Вербиві до Ожаньска, надїхав з великим розгоном автомобіль з ґр. Романом Потоцким, п. Вольским, машиністом і палячем. Автомобіль ударив на запряг і убив одного коня на місци, розбив цїлий віз та покалїчив інжинїра Германа і одну дитину. Прочі особи вийшли цїло. Ґр. Потоцкий задержав автомобіль і виплатив селянинови Влажейови Гвоздеви з Кидалович за коня та віз 300 корон. В дальшій їзді на Глубоцї той сам автомобіль відбив задну часть візка якомусь гандлярови кіньми. — Під Ярославом найдено в лозах над Сяном 20-лїтного міщанина Цирала з грудьми пробитими ножем. Раненого відставлено в безнадійним станї до шпиталю. Позаяк Циран не хоче виявити, хто его мордував, паде підозріне на его батька, з котрим він жив у вічній незгодї. — В Станиславові дістав ся онодї зелїзничий функціонар, Володимир Лопатиньский, вертаючи зелїзничим шляхом з праці домів, так небачно між пуфи ваґонів, що ті розторощили ему голову. Нещасний помер в шпитали, осиротуючи трое дїтий.

— **Оригінальна крадїж на двірци зелїзничім.** Один Русин пише нам: „Вертаючи з прогулки в Галичи в ночи з 19. на 20. с. м. ждав я на пероні тамошного двірця на поїзд до Станиславова, маючи з собою ровер. Сидячи на лаві коло припертого побіч себе ровера, здрімав ся я, а пробудившись, побачив, що ровера нема, хтось украв. Удав ся я на стацию жандармериї і їй удало ся певдовзї знайти ровер у зелїзничого шібера Владислава Нагіби. О фактї тім повідомив я зараз урядника руху і зажадав книги жалоб. По великих коридорах урядник дав менї еї і я виписав історию мого ровера на вічную память. — *Л. М.*“

— **Кровава драма** розіграла ся недавно в Бутинах, жовківского повіта. Тамошний побережник Винкентий Крехович посварив ся з жінкою і вистрілив в її груди чотири рази з револьвера. Коли тяжко ранена жінка стала утїкати в лїс, Крехович зачинив ся в хатї і одним вистрілом позбавив себе житя. Креховичеву відставлено в грізнім станї до жовківского шпиталю.

— **Дрібні вістн.** *Wien. Ztg.* оповістила вчера закон в справі будови льокальних зелїзниць: Львів-Підгайцї і Тернополь-Збараж. — Цїсар іменував Антона ґр. Ледоховского надворним секретарем при найвисшій палатї рахунковій. — Угорске міністерство просьвіти видало розпорядженє, котрим заборонило ученицям тамошних шкіл носити ґорсети. — У Вінер-Найштадт застрілив ся онодї купець Альойзий Кнорцінґер, програвши цїле свое майно в квоті 1,400.000 К. — З Грабова під Острівцем доносять, що коли уступили води ріки Просни, на поли найдено кільканайцять трупів дїтий, котрі імовірно стали жертвами повени.

— **Відозва.** Отсим запрошуємо всїх сьпіваків, що пробувають на вакациях в равскім повітї, именно-же панночок сопранїсток, ґімназиястів, семинаристів, академиків і инших сьпіваків, особливо учителїв, щоби зволили конечно прибути до Рава-рускої дня 27. с. м. точно о 3-ій год. по полудни на руске приходство на хоральні проби. — *Видїл Равской фїлїї товариства „Просьвіти“.*

Конкурс.

Видїл Руского товариства педаґоґічного у Львові, розписує сим конкурс на принятє учеников до „Інститута під покровом св. о. Николая“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Руского товариства педаґоґічного. До подань долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) сьвідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) декларацию що до місячної заплати, котра виносить 40 кор, при слабших елевах, окремо ще на поміч наукову 6—10 кор.; 4) 2 кор. на видатки кореспонденциїні; 5) хто не есть членом Руского товариства педаґоґічного, 2 кор. на вписове і вкладку річну до того товариства;

Всякі подання адресувати треба до Видїлу Руского товариства педаґоґічного у Львові ул. Театиньска ч. 19, на руки члена видїлу Костя Паньковского.

В склад комітету, занимаючого ся веденем дїл Інститута, входять: о. крилошанин Іван Чацельский яко голова, проф. Василь Білецкий, проф. Іван Кокорудз, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак і Кость Паньковский яко настоятель інститута. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешканє, харч, опал, сьвітло, послугу, пране за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скілько на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованем, стараєсь о добре домашне і товариске поведене; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає еї під доглядом домашних сталих директорів, у лучших без доплати, у слабших за доплатою; д) доставляє вихованкам нагоду придбати инших відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити подання о принятє визначує ся до дня 10 н. ст. серпня 1903 р.

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 20 липня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·30 до 7·50 а на термін 6·75 до 7·—, *жито* старе 5.75 до 5·80 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *горох* 9·50 до 9·75 *льняка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·— а до вареня 7·40 до 8·50 *вика* 4·50 до 4·75, *насіне льняне* —·— до —·— *насіне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 4·60 до 4·75, *гречка* 6·50 до 7·25, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова —·— до —·—, *хміль* (за 56 кіль) —·— до —·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 40·— до 55·—, шведска 40·— до 50.—, *Спіртує* loco за 50 літрів 35·50 до 36·20.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лїкар клїнічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує щоденно **у Львові, ул. Кирияків ч. і., II. пов.** (Народний Дім). 609

Ренти державні, призначені **до конверзії**

приймаємо до реалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при заміні на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЕН

дім банковий і контора вимінн у Львові.

ПОДЯКА.

за скоре і совісне переведене ліквідациї в случаю крадежи

паку А. С. ЛЯНДАВ, Львів, Казимирівска ч. 14

яко заступникови І австрийского Товариства для обезпеченя против крадежий. Крадіж виносила 1200 корон, а по чотирох днях після донесеня я одержав відшкодованє.

АДОЛЬФ БАВМ

465 1—1 кравецкий магазин, Сикстуска 18.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиною процентової висоти складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найлогідніїшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 15—?

Львів 1903 р.

До Всч. Рускаго Духовеньства!

Всечестнїйший Отче!

Русини нїколи не жалували гроша на прикрашенє своїх церков. Від найдавнїйших часів видавали і тепер ще видають значні суми на внутрішні уряджения Домів Божих. Переважно суть то роботи різбярскі. Роботи сї однак, мимо високої їх цїни не суть такі якими-би бути повинні. Причиною сего есть віддаване робіт різбярских людям нефаховим як: малярам, позолотникам і т. п., котрі робіт сих самі не виконують (а часто навіть не розуміють їх) лиш відступають різбярам, полишаючи для себе за посередництво великі процента. Люди сї нїчо не роблять, а тягнуть з церков великі зиски.

Фаховий різбяр замість дістати роботу вирост від Комітету церковного дістає ї з другої, а часом аж з третої руки розумієсь за лиху цїну; не може ї отже так викінчити як належало-б. Чи без сих посередників не можна би було ся обійти? Чи не лучше віддати роботу вирост в руки фахового майстра, а скористає на тім церков, бо за танші гроші дістане лучшу роботу? Перестерігаючи Всч. о.о. духовних і Хв. Комітети церковні перед подібними посередниками, осьміляюсь надмінити, що повернувши з заграниці проваджу у Львові робітню різбярску. Виконую всякі внутрішні уряджения церковні, як: Іконостаси, вівтарі, бальдахіни, кивоти, амвони і т. п. у всїх стилях і по найтаньших цїнах. Набравши так в краю як і за границею відповідного образования в своїм фаху, ручу за точне і артистично-стильове виконане повірених менї робіт.

Надіюсь, що Всч. о.о. і Хв. Комітети церковні піддержать руску робітню різбярску і що тяжко запрацьований руский гріш не піде в руки чужі, ворожі рускій Церкві і рускому народови а останесь в руках Русина.

Поручаюсь ласкавій памяти Всечестнїйшого з високим поважанем

Марцель Ковальский

452 .—2 *різьбяр у Львові ул. Личаківска ч. 6*

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 485

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·55, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 8·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: *Поспішні поїзди означені* **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 минут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Красїцких ч. 5.

Курс Львівский

в дня 22 н. ст. Липня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виьос. в 10% пром.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. ньос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. ньос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. ньос. в 57 л.	98 7.	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісії)	98 5'	— —
„ „ 4% ньос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% ньос. в 56 л.	98 40	99 1.
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (П. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (Ш. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої в 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 зорон	96 30	97 —
„ „ 4½% 4-ои емісія.	101 50	— —
Льоси:	к. с	к с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „	—	—
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 4.
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	264 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Ученик VI. кл. ґімн. глядає лекциї на селї. І. Дмитрович, Дрогобич ул. Коліївва горішна. 462 1—3

Вдовиця по священику глядає місця до заряду дому у вдівця або нежонатого. Близші услівя: Ворковска poste restante Перемишль. 448 3—3

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 474 5—?

Вдова по сьвященику приймє кілька панночок на станцию від 1-го вересня 1903. Адреса до 1-го Серпня 1903 п. Александра Туркевичева Львів ул. Сикстуска ч. 39 а від 1-го серпня Яричів нокий у п. Прокоповича. 431 3—5

Морелі (априкоза) знаменитї, сьвіжо рвані висилає в кошиках 5 кг. franco за посліпатою по К 3·30 сот. *Е. Казванівна,* властителька городу, Залїщики. 434 2—2

Пошукуєсь сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A. 4 2 7—10

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видає для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкнена місячні	2 „	„	5	„
Инвентар довжників	„	„	5	„
„ вкладників	„	„	5	„
„ уділів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
„ ліквідацийна	„	„	10	„
„ вкладок щадн.	„	„	10	„
„ уділів членьск	„	„	10	„
Реестр членів	„	„	10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„	10	„
Зголошення о позичку шт.	„		2	„
Виказ умореня позички	„		2	„
Асигнати касові штука	„	1		„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, І. поверх.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 200—?

ВІДПОВІДЬ

прускому товариству „The Singer & Comp." з осїдком в Гамбурзї

ул. Адмиральска ч. 79.

Від року зносимо ваші безличні напасти і нїкчемні клевети — то ваша пруска етика. Маєте тут в краю 8 фільї, около 250 аґентів, а других тілько факторів. Ви вилили вже з краю кількадесять мілїонів корон до Гамбурґа — то вам всьо за мало. Ви хотїли би остати ся тут самі без найменшої конкуренциї і бути панами ситуациї, а ми тутешнї маємо пакувати манатки і виносити ся з краю або найти до вас на службу аґентами. На 80 фабрик, котрі будують машини до шитя Зінґера човникові, обручкові і Сендер Bobbin, перше місце занимає Pfaff-Biesolt-Locke, Kayser, Gritzner, Mansfeld, а ви з вашим ярмарочним товаром занимаєте ледви 70-те місце що-до машин обручкових, а з човниками ви безусловно послїдні. Ви, Прусаки ідїть до Саксонії та Баварії до фабрики Pfaff Biesolt-Locke-го, Kayser-а мусите вироблять машини та прилично поводити ся.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

механїк і спеціяліст від машин до шитя

Львів, готель „Жоржа". 456 2—5

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а именно:

МАТЕРАЦИ чисто волосїнніно 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр Матераци з морскої ростинноо 6·50, 7, 8 до 10 зр — Матераци пружинові, сінники, подушки, підшевки, простирала і т. п.

** **НОВІСТЬ!** Парова машина відчищує піряні подушки цїлковито по 30 кр. за 1 кгр. — Лише 2 зр. коштує перероблене матераців за 3 подушки, Дреліхи на матераци метер по 50, 60, 70, 80, 90 кр. і 1 зр. до 1·30 — Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 5—10

Тілько власного виробу

ШТУЧНІ НАВОЗИ

поручає

І. Галиц. Товар. акц. для хем. промислу

у Львові, ул. Костюшка ч. 10.

Цїнники висилають ся на домаганє оборотно.

416 2—6

Зміна назви.

Змісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**" будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**", і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените девинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляконичка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Пуделко шклянне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку. Ціна туби 60 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ"

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Складн ві Львові: Аптики П Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Вевюрский. Торговлі і дротуерні: Народна Торговля (ві Львові і ві всіх своїх філіях), І. Бромильский, А. Бекон, Лант і Пілярский. 364 22—3

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтеріїне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 866

Подоймая за всякихъ роботъ, особливо переплету Служебникѣвъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумѣвъ, Мапъ, Дипльомовъ и. т. ин. по умѣренныхъ цѣнахъ.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці 554

АІДА

суть найлучші узнані.

Вирїб краєвий. **Вирїб краєвий.**

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В четвер 23 липня 1903.

Надзвичайне представленє

Виступ всїх артистів і артисток.

Вподібне у Львові:

Торжество в Мадритї або Борба Биків в Ішпанії

з живим ішпаньским биком.

Велика пантоміна виконана 150 особами і 40 кіньми. Пантоміна тога тїшила ся великим успіхом у всїх головних столичних містах.

В пятницю 24 с. м. HIGH LIFE представленє.

Військова музика 30 пп — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

ТЕЛЄГРАМА!

Looping the Loop

Американець сьвітової слави

MSTR BROMS

їзда на плетінцї в убийчім колесї.

Найбільша сензация XX. столїтя.

Вскорі можна буде бачити в цирку братів Трущі-х.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла" і „Не пора"

вийшли накладом „Народного фонду" на гарнім картонї. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия" у Львові ринок ч. 10, I пов.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНЇСТЕР** дім „Просьвіти"

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНЇСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеченах на житє в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на руснї добродійні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через „Днїстер".

ДНЇСТРА фонди з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНЇСТЕР удїляє аґенциї селянам особливо там, де ще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накір в фабр. Черлянської, З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

44-та конф'ската! — Другий наклад.

Ч. 153 і 154. Львів, Пятниця 11 (24) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучав ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіяївьского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрицї „Надісланє" по 30 с. — Ціпова і вели стрічкова оголошенї числять ся по 20 с. за стрічку.

Невмісна пресия.

Доносячи перед кількома днями з оправданим здивованем про слїдство виточене о. Жукови, парохови в Вербици равского повіту, перемиским епископским ординариятом задля селяньского страйку в наведенім селї, не могли ми подати для тим яркійшого з'ілюстрована сеї будь-що-будь неожиданої акциї руского ординарияту, відповідних документів. Та думаємо, що сам уже факт віддавана подібних прислуг нашою вищою церковною властию політичним орґанам, — пригадуємо, що слїдство виточено на домаганє намісництва — так яркий, що кождий міг лише висказати бажанє, щоби він був і послїдним того роду вчинком з боку перемиского ординарияту.

На жаль однак так не есть, бо ото маємо другий анальоґічний факт, котрий до того можемо з'ілюструвати оригінальними документами. Факт сей дотикає знов страйку в Вербици і народної діяльности рухливого та вже чимало заслуженого будителя сонної до недавна Равщини, о. Кипріяна.

Ось перший документ:

До Его Преосьвященьства о. Константина Чеховича гр. кат. Епископа въ Перемышли.

„Президия ц. к. Намѣсництва Ч. 8196/през. Львовъ дня 7 липня 1903. Ваше Преосвященьство! Ц. к. Староство въ Равѣ доноситъ менѣ, що гр. кат. парохъ о. Іоаннъ Кіприянъ зъ Немирова займає ся радикальною аґітациею посередъ людности сельскої равского повіта. Въ дни 29-о червня и 1-о липня с. р. урядивъ о. Кипріянъ довѣрочне зобране въ Вербицѣ и Корчминѣ, на котрихъ постановлено выкликати стрейкъ робітниковъ рольныхъ въ громадахъ: Вербиця, Новосѣлки кардинальскій, Ульговокъ, Кревиця, Василѣвъ, Корчминъ и Каровъ. Въ Вербицѣ намовлявъ о. Кипріянъ вспольно зъ парохомъ Юріемъ Жукомъ жителѣвъ до стрейковъ рольныхъ, щобы приклонити властителя обшару двірского до подвисшеня деннои плати до 2 кор. для мужчинъ а 1 кор. 60 сот. для женьщинъ. Аґітуючи въ той способъ обіздитъ о. Кіприянъ околичнѣ громади и бувъ въ той цѣли помѣжи инъшими громадами крімъ Вербицѣ в Корчмина такожь въ Угновѣ и Ульговку. Наслѣдки тои згубнои (!) аґітациї о. Кіприяна суть явні. Въ Вербицѣ застрейкували уже робітники рольні, (п. намісникови можемо тільки подякувати за урядове стверджене правдивости нашого донесеня про страйк в Вербици, а тим самим за здемаскованє заперечень кореспонденційного бюра, Dziennik'a, Ґалічанін'а і Przegląd'y — *Ред.*), а хотяй дякуючи інтервенциї Власти въ коротцѣ се внесено, то однакъ не є выключеннымъ, що жителѣ сельски схочутъ на будучность подлягати подшептамъ аґітаторовъ, котрі приклонюючи людность мѣсцеву до стрейковъ намовляютъ ей зараз зомъ, щобы не допускала чужихъ робітниковъ до працѣ (?!). Видячи ся споводованымъ повѣдомити Ваше Преосвященьство о симъ поступованю о. Кіпріяна и просити о поданє Своѣхъ зараджень до моєи вѣдомости. Прошу принятн выразъ мого высокого поважаня, ц. к. Намѣсникъ, *Потоцкій.*

Сконфісковано.

І та проба повела ся, бо ото знов відпис другого документу, а іменно **власноручного** письма о. Чеховича, руского епископа в Перемишли:

— „Ч. 3913. — Всечестному ур. деканальному любачовскому. — Пересилаючи ґ. залучену вѣдпись рескрипта Высокои ц. к. Президіи Намѣстництва поручає ся безпроволочно завозвати Всеч. о. Івана Кипріяна пароха въ Немировѣ щобы: 1) подавъ точне и совѣстне справоздане (!) въ аґітаційнои подорожи въ початку сего мѣсяця до Корчмины, Вербицѣ, Угнова и Ульговка, 2) пояснивъ, що на довѣрочныхъ зборахъ тамже говорив (!!) 3) оправдавъ, по якой причинѣ опускавъ приходъ и церковъ (!!!) 4) чи узнае стрейкову аґітацію сходну (!!!) съ урядомъ и годностію душпастыря? Если можливе завозвати о. Кипріяна до Канцеляріи ур. деканального до списаня съ нимъ протокола и при сей случайности Всч. о. Деканъ загрозитъ му строгими карами (!!), если-бы въ будуще занимавъ ся аґітаціями а не своимъ душпастырскимъ урядомъ. Точне справоздане при зворотѣ удѣленого належитъ тутъ предложити. Вѣдъ гр. кат. Епп. Ординаріята. Перемышль дня 9. липня 1903. † *Константинъ Епископъ.*"

Так отже епископский ординаріят виточив слїдство о. Кипріяну, підвласному собі сьвященникови, за страйкову аґітацию і вважав за потрібне, не лише потягнути его до одвічальности за попередні віча але і загрозити строгими карами, колиб о. Кипріян занимав ся дальше аґітациями.

Ми, а з нами — думаємо — і все наше патріотичне духовеньство можемо висказати тілько свій глубокий жаль, що епископский ординарят в Перемишли — інституция руска і як церковна независима — пішов на руку політичним властям і так далеко посунув ся в послуху для гр. Потоцкого. Епископский ординаріят міг сьміло звернути домаганє слїдства назад п. намісникови, бо коли о. Кипріян по думці намісництва справдї провинив ся проти державних законів, то нехай слїдство переведе власть державна, котра на те істнує і має до того відповіднїйші орудия, а не перекидує того на власть церковну, котра до чогось подібного не покликана, а котра переводячи слїдство за політичні сьвітскі річи, може зовсїм без потреби наразити свій авторитет і повагу. Поведене в даним случаю повинно було на нашу думку відбути ся як-раз навпаки: нехай власть державна, коли думає, що. Кипріян винен, сама переведе слїдство а власти церковній до ей осуду предложить річ доперва тоді, коли буде мати дїйсні докази справдїшної вини, а не тепер, коли розпоряджає лише доносом і підозрінем...

Сконфісковано.

Сконфісковано.

Звіт Народної Канцеляріи

за II. квартал 1903.

Народна Канцелярия, заснована послїдним „Народним З'їздом" яко відділ маніпуляційний при „Народнім Комітеті", розвиває ся що раз лїпше і стає дуже пожиточною інституциею так для цілої руской суспільности, як і для народного сторонництва, в котрім відграє ролю сполучника між загалом а его начальною управою. Що Народна Канцелярия в своїй діяльности розвиває ся і приносить велику користь для суспільности, на се може бути добрим сьвідоцтвом звіт, який ми одержали до оголошеня за II. кв. сего року. Звіт той звучить:

Від 1 цьвітня до 30 червня подано до Народної Канцелярії 398 писем (разом всїх від лютого 1.018 писем) в слїдуючих справах: 1) в справах *заробкових* (зголошеня, донесеня о перепонах властий і т. д.) 231; 2) в справах *страйкових* (описи надужить, просьби о запомоги, о пораду, о оборону в процесах пострайкових) — 38; 3) в справах *надужить шкільних властий* — 3; 4) в справах *політичних* — 10; 5) в справах політичної *орґанізациї* — 19; 6) в справах економічної орґанізациї — 6; 7) в справах *громадских* (надужитя війтів, їх господарка, господарка повітова, вибори і т. д.) — 21; 8) в справах непошанованя руской *мови* — 8; 9) в справі народного *фонду* — 12; 10) в справах *скарбових і податкових* — 3; 11) в справах *надужить* політичних властий (супротив читалень, зборів, надужитя жандармів і т. д.) — 7; 12) в ріжних справах: адміністрациїних — 26, курсу писарского — 2, фонду акад. сец. — 8, напастий шовіністичних дневників — 2, надужитя дозорця вязнїв — 1, реформи законів — 1.

Всї ті письма полагоджено в час, значну часть навіть оборотною почтою. Залягають еще неполагоджені справи громадскі і ту звертає Народна Канцелярия увагу громадян, аби лише в справах трудніїших звертали ся до нас о пораду, а там де вистарчить зладити звичайну жалобу до видїлу повітового або до староства, звертали ся до місцевих сьвідомих людий. Також завважала Народна Канцелярия, що в більшій части поданих надужить громадских не пробували громадяни ще жадних жалоб анї інстанций, а в таких случаях не може бути иншої поради як вносити жалоби до видїлів повітових і до староств; коли ті не помагають або власти не спішить ся, належить вносити жалоби до висших властий і знов наглити; коли і се не помагає, то вносити жалоби до президиї висших властий. Коли громади засипляють президию намісництва і краєвого видїлу жалобами, то чейже раз заберуть ся ті власти енерґічнїйше до упорядкованя справ в краю і накажуть підвластним орґанам, аби не пильновали політики, але коли ті всї жалоби не поможуть, треба доносити до Народної Канцелярії і прислати всї акти, а Народна Канцелярия постарає ся, аби центральні власти у Відни пригадали нашим урядникам їх обовязки.

В II. кварталї виготовила Народна Канцелярия 7 відкликів а то: 4 в справах громадских, 2 в справах політичних, 1 за засуд мнимої аґітациї в справах еміґрациї.

В 35 случаях удїлено письменно поради правної в дорозї переписки.

Лично зголосили ся сторони о пораду 18 разів.

В II. кварталї вислала Народна Канцелярия до орґанїзацій 2 обіжники.

Важне є зарядженє в справі Народного Фонду.

В послїдних днях розіслала вже Народна Канцелярия і дальше розсилає марки на Народний Фонд; кождому орґанїзаторови отвирає ся рахунок, в котрім записує ся яко его довг суму власних марок а надходячі посилки будуть записувані на тім-же рахунку в его добро. Дирекция Народної Канцелярії просить Вп. Орґанїзаторів і всїх Добродіїв, що дістануть марки до розпродажи, аби передовсїм не ждали, аж розпродадуть весь запас марок, іно в міру розпродажи відсилали готівку; дальше аби найпізнїйше до 31 грудня с. р. відослали вже цілу суму довжну за марки, аби можна замкнути рахунки Народного Фонду, признати відповідний процент повітам і виплатити та оголосити публично білянс, аби ми знали, кілько податку дає нарід на Народний Фонд. Вп. Орґанїзатори на селах, особливо Вп. ОО. духовні зволять приступно пояснити селянам ціль і значінє Народного податку і призначених до сего марок, аби наші селяни зрозуміли вагу Народного податку і Фонду та ціль, задля якої мають они куповати марки. Марки ті мають Вп Орґанїзатори продавати тілько за готівку і кожду зібрану готівку зараз відсилати.

Марки теперішні мусять бути розпродані до кінця сего року, бо з новим роком 1904 зачинає ся новий рік адміністрациїний і вийде новий наклад марок.

Львів, 20 липня 1903.

За Дирекцию Народної Канцелярії:

Осип Кузьмич.

По смерти папи.

По забальсамованю тіла папи лїкар Лапоні передав кардиналови Орелії протокол секциї. Секция мала доказати правдивість початкової дїягнози. Тіло убрано в понтифікальний стрій і зложено в престольній сали під бальдахімом. Вечером перенесено тіло да церкви св. Петра. До домовини будуть вложені медалї вибиті в часї понтифікату покійника по 26, — золоті, срібні і мідяні.

На вчерашнім засіданю кардинальского консистора потверджено в урядах всїх найважнійших достойників ватиканьских. Порішено також відбути конклаве в Ватиканї. Порядок буде цілком ідентичний з институциями при послїднім конклаве. Кардинали зложили присягу, що додержать тайни і що будуть боронити прав, прерогатив і дотичних дібр папскої столиці usque ad effusionem sanguinis. Відтак Орелія відчитав завіщане папи.

Giornale d' Italia доносить, що завіщане папи власноручно написане, датоване з р. 1901. Папа записує церкві весь свій маєток разом з дарунками одержаними в часї понтифікату і заявляє, що свояків вже за життя достаточно обдарував. Tribuna не потверджує сего донесеня і пише, що завіщане буде відчитане доперва на третім засіданю кардиналів; доси відчитано лише подробиці відносячі ся до похорону.

Перстеня папи не знайдено і тому церемонія зломаня перстеня відпала.

Ліберальне поступованє італійского пра-

вражене, з чого кардинали не роблять ніякої тайни. Супротив сего в часі теперішнього конклаве не буде таких списей, які бували давнійше. В цілій Італії не було тепер з причини смерти папи ніде ніякої демонстрації.

В кругах близьких до Ватикану панує переконання, що папою буде вибраний кардинал Оссія. Зі всіх взглядів промовляє богатство Оссія, між іншими те, що в випадку вступлення Італії до Тримарсія з Росією і що відси часть великим таком супротив інших кардиналів. Деякі римські дневники дуже горячо промовляють за его кандидатурою.

Справи австро-угорські.

З угорского сойму.

В угорскім соймі зробила велике враженє промова президента палати, бувшого провідника опозиції і тихого помічника до теперішної обструкції, гр. Апонього. В сій промові Апоні здеклярував ся яко рішучий прихильник політики президента міністрів і виступив против пересадних жадань крайної опозиції.

Апоні замітив, що атакованє Куена за се, що він був хорватским баном, не мають рації, бо на тім становищи він доказав, що є здеклярованим прихильником угорскої єдности державної. Бесідник свого становища не змінив, але гадає, що національна програма дасть ся лише постепенно перевести. Підвисшенє контінґенту рекрутів в фінансових рамах буджету, означених міністром гонведів, є конечне. Бесідник був би рішучо противником нового предложеня військового, коли би не увзглядненo деяких національних жадань. Бесідник не годить ся з міністром Кольосварім що-до повільного переношеня угорских офіцирів до угорских полків. Сі перенесеня повинні відбувати ся скорше Так само не годить ся на нову військову процедуру карну, бо після неї язиком розправ є язик німецкий. Обовязуючим язиком при публичних нарадах в процесї повинен бути язик німецкий.

Опозиция приписує за велику вагу до знесеня німецкого языка службового в армії і не слушно називає се нарушеням конституції, бо так не є. Жаданє заведеня мадярской команди в війску є тепер передвчасне, котре тепер не може бути сповнене.

До здійсненя національних ідеалів треба іти постепенно і поволи; на раз не можвсего жадати, бо суть непоборимі трудности. Не можна не числити ся з фактами і від разу хапати за ultima ratio, як се робить обструкция. Теперішна обструкция не має рації і при теперішних обставинах нічого не осягне.

Мимо враженя, яке зробила промова Апонього, ситуация в угорскім соймі ні на волос не зміниться, обструкция буде тревати дальше.

Торг з Тирольцями.

Окрім ческо-німецких клопотів, правительство австр. має клопіт з тирольскими Італійцями, котрих доконче хотіло би помирити з німецкими сусідами. В тій цілі правительство старавсь використати парляментарні ферії і намісник Тиролю переговорює від кількох днів з тирольскими сторонництвами. Справа є дуже тяжка, бо розходить ся не лише о позискане Італійців для позитивної праці в соймі, але і о вирівнане ріжниць між Німцями, поділеними тепер на три, поборюючі себе фракції консерватистів, христиньско-соціяльних і поступовців.

Підставою угоди має бути виборча реформа. Німецкі поступовці і христиньско соціяльні домагають ся заведеня безпосередних виборів і знесеня привілеїв шляхти і висшого духовеньства.

Именно в Тироли курия шляхотских властителів, оплачуючих більше як 100 К ґрунтового податку числить до 230 виборців, а висилає 10 послів до сойму і 5 до державної ради. Окрему курию мають тирольскі правлята, в числі 11 і они мають 4 послів до сойму а одного до ради державної.

Сей привілей хочуть усунути Італійці, часть Німців, але не можуть назбирати в соймі потрібних до зміни ординації виборчої двох третин голосів. Тепер розходить ся о се аби для сеї реформи позискати ґрупу Кетрайна і спонукати епископів, аби утрудили ся від голосованя. Коли се стане ся, то є надія, що в тирольскім соймі настануть нормальні відносини.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цлова тарифа.

Відень. Міністер торговлї Кєль поїхав з двома секційними шефами і секретарем міністерства рільництва до Будапешту, аби наново розпочати переговори що до 17 точок цловой тарифи, котрих цлова комісия досі не полагодила. Переговоры з угорским міністром торговлї будуть тревати кілька днів. Розходить ся головно о виконуючі розпорядженя до нової тарифи цловой.

Росия в Азиї.

Лондон. В ґуберніях середней і полудневої Росиї 128 000 вояків одержало наказ бути кождої хвилї готовими до виїзду до Азиї. В Кронштадї 11 торпедовців одержало наказ, аби безпроволочно відплили для скріпленя російскої ескадри в Азиї.

Вірні против митрополита.

Білград. Сербска громада церковна в Призренді зажадала телеґрафічно від екуменьского патриярха, аби безпроволочно усунув митрополита Никифора, котрий в наслїдок згіршаючого жита приватного від 8 місяців не займаєсь церковними справами. Громада заявила, що як митрополита не відкличуть, то она зірве з патриярхатом.

Страйк в Баку.

Баку. Онодги розпочавсь тут страйк робітників всїх категорий. Страйкує 40.000 людий. Працює лише часть пекарів. Дневники не виходять.

Бури.

Лондон. Деякі посли одержали з полудневої Африки вісти о що раз більшім невдоволеню Бурів з анґлійскої управи. Ненависть і обуреє Бурів суть так великі, що власти боять ся вибуху ворожих демонстрацій, а навіть оружних розрухів.

Сербія.

Білград. Правительство вислало на провінцию б. посла в Царгородї, Саву Ґруїча, аби старавсь вплинути на радикалів, щоби при найблизших виборах до скупштіни ішли згідно з иншими сторонництвами. Правительство надіясь дуже богато по місиї Ґруїча, бо він є в цілій Сербії дуже популярний.

НОВИНКИ.

— **По поводу смерти папи** відправив Пр. Митрополит Андрій з капітулою і архикатедральним клиром торжественну поминальну Службу божу для властий при сьпіві хору питомців духовного семинаря. На богослуженє явили ся ц. к. намісник враз з репрезентами всяких галузий адміністрациї, видїл краєвий під проводом заступника маршалка д-ра Пілята, між тим радник видїлу п. Гляджук, ґенераліция, представительство судових властий і т. д. По богослуженю репрезентациї під проводом намісника, ґр. Потоцкого, складали на руки ©Екс. Митрополита кондоленциї. — Рускі народні товариства зложили свою кондоленцию ще вчера окремою депутациею.

— **Про смерть бл. п. Корнила Устияновича** наспіла вість так пізно, що львівска руска публика дізнала ся про неї доперва з „Дїла“, в передодень самого похорону. Тай і то зразу годї було дізнати ся, де саме скінчив житє пок. Устияновичъ; депеша, котру ми одержали, не вказувала місця смерти Покійника а братанич бл. п. Корнила дав нам інформацию, що Покійник працював в послїднім часі коло Калуша. Доперва пізнїйше, коли вже „Дїло“ було на машинї, дізнали ся ми, що пок. Корнило був в послїдних днях жерт смертию в Долгім коло Бориславa у о. Ю. Шаха, де в дійсности і заскочила смерть Покійника. Народні рускі львівскі товариства задля спізненої вісти вислала лише телеґраму, а за те заупокійне богослуженє відправить ся окремо в сих днях у Львові. Кондоленцийну депешу для родини вислала також наша редакция на руки о. Шаха.

— **Як у нас полагоджують справи публичні.** Було се в році 1883, коли я підїв в „Батьківщині“ справу орґанїзациї сїльских сторожий огневих. Громадам подобала ся гадка орґанїзациї товариства огневих сторожий, та здїйсненє ей розбивало ся о брак відповідних інструкторів і орґанїзаторів. Щоби тому бракови запобічи, постановив я урядити у Львові курс для інструкторів і в тій цїли відніс ся письменно до дирекций важнїйших оперуючих у нас товариств асекураційних о удїленє помочи грошевої на уряджене сего курсу. Многі з тих товариств навіть не дали відповіди, а деякі викрутили ся соломою-половою, хоть чималі сумки із нас стягали і стягають ще й тепер, мимотого, що є у нас свій „Дністер“. Удав ся я був також до львівского магістрату з прошенем, щоби позволив ужити знарядів пожарничих до вправ на проектованім курсї та щоби делеґував споміж своїх стражників відповідного інструктора. В магістратї сказано менї, що всего того безплатно дати менї не можуть. В виду того неповоджена написав я мемориял до ц. к. краєвої ради шкільної, представляючи їй вагу орґанїзациї сторожий огневих в краю і предложив їй, щоби в цїли придбаня відповідних інструкторів змінено в учительских семинариях план науки ґімнастики в той спосіб, аби кандидати учительскі в послїднім році науки замість скаканя на „рек“ і т. п. вчили ся пожарництва, через що в короткім часї громади наші мали би відповідних і вправних інструкторів і тим скорою ходою пішла би наперед вельми хосенна орґанїзация огневих сторожий. Замість застановити ся над сею справою і ввести єї в житє, краєва рада шкільна постарала ся о те, що я по якімсь часї дістав візване: заплатити „штемпельштрафе“, бо я вніс свій мемориял до неї без стемпля... І на тім скінчило ся. Було се двацять лїт тому назад. Якось в недовгім часї по тім скликав видїл краєвий анкету в справі орґанїзациї сторожий огневих і я мав тое щастє бути запрошеним на наради тої анкети. Нарадам анкети проводив кн. Адам Сапіга. Користаючи з нагоди поставив я внесенє, щоби видїл краєвий відніс ся до ц. к. краєвої ради шкільної, аби висше згадане моє предложенє впровадила в житє. Внесок мій приняла анкета одноголосно і записано его в протокол. Та на тім скінчило ся, хотяй таке саме рішенє запало також в рік пізнїйше на з'їздї сторожий огневих в Перемишли. Мимо всего того в краєвій радї шкільній ніхто з нагоди сеї справи навіть пальцем в чоботї не рушив, хоть всюда узнали єї за добру й конечну та хосенну, а села горять і горять. Може бути, що здержанє виконанія сеї гадки комусь на руку — я однакож не можу зрозуміти, кому би страшні знищенє рікрічно огнем мали бути на руку і з яких мотивів так легко зрозумілу річ затушувало ся. — *В. Нагірний.*

— **Московска мобілїзация.** Управляючий Совіт „Народного Дому“ у Львові — як доносить „Галїчанїн“ — купив за 78.000 К реальність при улици Курковій ч. 14, що складає ся з дому, подвіря і ¾-моргового саду та в котрім буде помищена велика бурса, для розплодку московщини на галицкій Руси. — В Перемишли закладають москвофіли чи якийсь „Родительскій Союзъ“ з новим шкільним роком інститут для учеників з середних і народних шкіл. — В Сяноці, на зборах тамошного „Народного Дому“, остаючого в руках москвофілів, рішено з веремоєм значно розширити тамошну бурсу. Так само розширяють ся москвофільскі бурси по инших містах. — Як бачимо, москвофіли беруть ся до рекрутациї нових янїчарів, і о ей masse, з дому та приступають до дїла з обдуманим добре пляном.

— **Градові тучі.** В двох послїдних днях спав в Галичинї і Чехії град, який поробив значні шкоди. Так пишуть нам з Тлячого в пов. підгаєцкім. У нас упав дня 21 о год. 4 по полудни град величини курячих яєць і убив в 10 хвилях все до тла, що лишилось було на огородах і в полю. Вся садовина знищена. Град був так великий, що пообломлював навіть гиля з дерев і вибив дріб. В селї загальний плач і сум, бо кромі втрат материяльних не знати ще, чи нема також втрат в людях. — Про дальші градові спади доносять нам зі Зборова. Мав тамошня град в самім Зборові і околици; найбільші шкоди мав поробити в селах: Сервири, Білківці, Взовиця і Біляголовах, а передовсїм в Городищу тернопільского повіта. — До „Kurjera Lwowsko ого“ пишуть знов з Гребенова: Ві второк в полудне спав тут страшний град. Через кількананайцять хвиль падали кусні леду величини курячих яєць. Жінки плакяли і молили ся, думаючи, що наближає ся конець сьвіта. Той град має заподіяти страшні шкоди і то в цїлій Скільщинї. — З Тернополя і Підволочиськ доносять, що градова туча пересунула ся через цїлу околицю а поля від Березовиці під Тернополем до Підволочиськ засіяні кусняими леду. Від удару граду падали люди, товар, нищили ся поля і городи. Коло Денисова град падав цїлої пів години величини курячих яєць і оріхів а по другім наворотї спинув так густими кусняими леду, що на полях нїчого не остало. Знищених є загалом около кількадесять місцевостий, котрим грозить крайна нужда...

— **Звірский вчинок российской сторожі.** Одержуємо таку вість: В недїлю в ночи з 19 на 20/7 с. р. пішло двох селян в Завалю коло Кудринець до Збруча на рибу. В хвили, коли були на серединї ріки надійшов российский козак (погранична сторожа) і хотїв їх задержати і приаретувати та селяни зачали утїкати на наш беріг. В тім почули люди 2 стріли і одного селянина убив козак від разу на смерть. Небіщик називав ся Ананія Посаднюк лишив вдову і трое дїтий. Наші власти повинні перевести слїдство, чи справдї було і коли российска сторожа допустила ся надужитя, зробити ужиток. Чейже австрийскі горожани, хочби й рускі хлопи, не на те, щоб їх стріляв самовільно перший лїпший российский посїпака.

— **Дефравдация в сїльнім бюрі** краєвого видїлу, що скінчила ся, як здавало ся, процесом Філїпковского, віджие незадовго на ново наслїдком арештованя головного виновника. Є ним купець Гальперн, котрий перед процесом утїк, як говорено, до Америки. Показало ся однак, що Гальперн проживав собі зовсїм безпечно на Угорщинї, де й арештовано его онодї в Мармарос-Сигот. Сими днями відставлять его угорскі власти до Львова, що потягне за собою нове слїдство і нову судову розправу.

— **Сумний конець розпусників.** З Томашівців, пов. калуского, пишуть нам: Ледви чи знайде ся в нашім повітї а навіть в Галичинї село, що славилось би такою деморалїзациєю, як Томашівці. Під 18 лїтним вілтованем Т. Томкова закорінилась тут в страшний спосіб розпуста та розбишацтво. Герштами стали в послїдних часах особливо парубки Василь Струмило і Михайло Красуцкий, що бушували цїлими ночами

Листи з дороги.

Париж, 16 мая 1903.

День зачав ся дуже величаво, оглядинами церкви Маґдалини. Великий Наполеон збудував церкву таку, якої не бувало, на взір старинних церквей грецких (пр. Партенову), але богато більшу, величавійшу. Стовпи вні келії суть дуже великі а сама келія в середині розкішно засклана грецкими стовпами. В стелї трое вікон впускає сьвітло. Чувство величавости, незвичайности опанувало мене.

І в Люврі дожив я чувства, за котрим треба їздити по сьвітї і чекати лїтами. Оглядав я старинні різьби, — їх в Люврі безліч і сї камінюки, дуже часто поломані, пообббивані, викликали в мені чувство артистичної роскоши, яка сама без мого відома заволодїла мною і мене виповнила.

Старі Греки всюди показують, що почитають красу тїла і кували красї тїла безліч марморних памятників. В Люврі краса жіночого тїла панує без обмеженя. Венера з Мільосу є красна, красна артистично і фізіольоґічно, красна так несказано, що я перший раз чув, що камінь не є зимний, мертвий. Ще й другі статуї жіночого тїла суть так красні, що я зовсїм не відчував того, що їм хибує голови, або ніг, або рук. Противно не зовсїм удали ся відреставровані члени тїла, навіть псують враженє. Я відчував представлену красу тїла — котра мимоходом кажучи, є дуже рідка в тій мірі, як єї стрічаємо в артистичних представленях — так глубоко, що я перший раз зрозумів те умове схибленє, що належить до полової пенхопатальоґії, а лежить в тім, що люди залюблюють ся в статуях, мов в живих тїлах. Статуї дїлали нині на мене так роскішно, що я зовсїм не відчував утомленя переглянувши сотки фіґур.

В ґалерві образів відвідав я знов вчорашних Іспанців і відкрив межи французскими малярами Poussin'a, котрого малюнки припали менї до вподоби; я зараз пригадав собі оден образ того-ж маляря, який я видїв тому пять лїт в музею Черніва у Відни і мило було менї, що я стрічаю давного знакомого.

На горі Montmartre стоїть новозбудована церков „Sacré coeur“; зо вні здає ся, що православна, бо має пять копул.

Головна копула має богато вікон як в візантийскій будові, але середина робить неартистичне враженє, бо не відповідає тому, чого очікує ся. З гори Montmartre видно Париж на безмежній площи, видно будови церквей і значних будинків — видно, що Париж є дуже великий і не так легко в ним справити ся.

День закінчив я парискою спеціяльностию; був се „баль“ в етаблїсменті Bullier'a, де зібрало ся яких триста кокот і тількож мущин. Велика сала, одним боком зовсїм отверта до огороду, тому все в сали холодний воздух, мов під голим небом. Я видїв людий убраних в фраки з цилїндрами аж до звичайного убраня різьбяра, котрий встав від мокрої модельової глини і приїшов з розчіханою головою і короткою файочкою. Капелюхи на голові, одні в пальтах другі позвимали пальта. Люди курять, пють, сьпівають, свищуть, вівкають, танцюють. Всї танцї танцюють ні крихти не подібно до нашого способу танцьованя, Всьо танцюють однако: полька, шоттіш, мазурка, вальс, кадриль танцюють не подібно до нашого, переважно танцюють, яко кручений танець, так само як попередні кручені танцї. Деякі танцюють канкана так, що скачуть на місци, підкидуючи ноги дуже високо, мущини проти танцерки і держачись за руки. А всьо то робить ся в границях приличних форм, так що не видно грубостий і обидливостий. Всьо танцюють часто по двох мущин, по дві дївчині, або собі в поодинку, або знов трійками.

Всї дївчата прибрані в звичайну толету на улицю, ніхто не декольтований. Всьо танцює ся без оказаня пристрасти, начеби то їх не обходило. Оден виїмок становив Cake Walk, новий танець Муринів в Америці, введений тепер навіть до паризких сальонів. Сей танець я видїв перший раз; після опису я собі его не міг добре представити; се дуже оригінальний танець показує ся в нім дуже богато гнучкости тїла і легкости, а в тім парижанки майстрині. В сім однім танци вони показували більше огню — і як я видїв, уживали радо тих пересадних рухів з Cake Walk'a також і в кадрили при всякій нагоді. Звичайні відвідувачі „балїв“ мабуть себе знають, а коли приходить нове товариство чоловіків зі своїми жінками, щоби з льож дивити ся на ту оригінальну забаву, то всї сотки кокот і їх приятелїв витають їх криком дуже голосним, але коротким і не дуже то неокресаним. Се зовсїм не обиджає прибувших, вони мають добрий гумор і не дають собі его зіпсувати. А мій сусїд, що троха за пізно спостерегши приїшовшу ґрупу, питає ся: quelle est la mondaine de luxe?, але не чекає на відповідь і скаче далї Cake Walk'a.

Взагалї цїла забава відбуває ся в всїм приличних формах і я міг би приравнати єї до маскових забав в салях Зофії у Відни, тілько що вони тут богато певнїйші, гнучкійші — відповідно до вдачі французских жінок. Тай не було тут ні диму ні пороху, так що побут в етаблїсментї Bullier'a видав ся менї зовсїм не так прикрий як в софійских закурених салях.

М. К.

по селї, а навіть в день не дали спокійно перейти жадній дівчинї. Перед таким забіякою Красуцким трясло ся прямо цїле село. Тиждень тому напали оба парубки на дім Онуфра Воробця, витовкли вікна і всьо, що було в серединї, а відтак засїли на дворі на парубків, що находили ся в хатї. Будучи в нетверезім станї, заснули на чатах, а тодї вийшов з хати господар з жінкою, сином та ще з двома парубками і узброєні в сокиру, сани та лопати посїкли Струмила і Красуцкого на смерть. Жандармерия арештувала співвиновників. — *М.*

— **Напад циганів.** З Араду на Угорщинї доносять про таку подію: Дня 15. с. м. станула коло села Сент-Бенедек табором ватага циганів, зложена з 47 людий, що приїхала на 10 возах. Они осторожно вивідали ся, котрі селяни в селї найбогатші, вибрали собі двох з них і коли вже всї спали, цигани напали рівночасно на обох господарів. В хатї Юри Популяра забили сокирами самого господаря і его жінку. В другій хатї убили так само господаря Добрівґа. Коли его жінка пробудила ся і хотїла вікном втечи, цигани зловили еї і повісили на вікнї. На крик і гамір в хатї надбіг господарям на поміч їх наймит а цигани розрубали й ему голову, а відтак повісили. Потім всїм ограбили обі хати і забрали, що лиш дало ся забрати; навіть меблї забрали на вози і ще тої самої ночи поїхали дальше. На другий день відкрито убийство і розбій в той спосіб, що люди побачили висячих трупів. Дали зараз жандармам знати, а коли ті побачили, що циганів нема, здогадали ся зараз, що то нїхто иншій не допустив ся розбою як лиш они і зараз післали за ними. Слїди показали, що цигани поїхали в сторону як Уйвар. Ще дня 16 с. м. здогонили жандарми цїлу ватагу циганьску, котра однакож побачивши погоню за собою взяла ся зараз боронити ся. Коли жандарми підійшли близше, цигани стали стрілати з револьверів; жандарми тодї стрілили також і 5 циганів убили на місци, а 15 зранили. По завзятій борбі удало ся жандармам побороти циганів. Убитих і ранених позабирано на циганьскі вози, а прочих заковано і так відставлено до Уйвара.

— **Засїви в Австриї.** Урядовий звіт доносить ось-що про стан засївів до другої половини липня. До часу дощевої катастрофи в минулім тижни погода була дуже корисна; але в другій половинї липня наслїдком безнастанного дощу і сильного обниження теплоти, припізнило ся дозріване збіжа. В деяких околицях Долїшної Австриї і в полудневій Моравії треба було перервати початі жнива. Під дощем і сильним вихром збіже вилягло і тому виглядн на жнива погіршили ся в Галичинї, Шлезку і на Буковинї. З сеї причини виглядн на озимину в Галичинї і на Шлезку гірші, а в иншіх околицях середно добрі. Жито переважно добре, ярі засїви в Галичинї обіцюють добрі зборн. В західних Чехах вислїд жнив буде або дуже лихий, або середний. Жнива в полудневих краях переважно вже покінчили ся з вдоволяючим вислїдом. — Сїно в многих околицях, головно в Галичинї і на Шлезку наслїдком дощу по більшій части знищене. Вараболї в Галичинї і на Буковинї заповідають ся також не сьвітло; в иншіх краях вдоволяюче. Цукрові бураки дадуть добрий збір. Овочі переважно не допisали. Хміль в Галичинї переважно заповідає ся добре, а денеде навіть дуже добре.

— **Голод в Китаю.** З Пекіну доносять, що в провінції Куаг-Сі панує страшний голод. Губернатор сеї провінції вважав за відповідне вислати для розслїду комісию та дістав вістки, від котрих справдї волос став на голові. Богато продавало ся прямо в невлю, щоб тільки забезпечити ся від голодової смерти. В місцевости Ву-Чунґ витворила ся навіть постійна торговиця для перепродажи людского товару. Та найстрашнїйше виглядає отсей факт. В Суар-Пінґ сказано на смерть 1500 арештантів та коли почало ся виконуване засуду, нарід став товпити ся цїлими масами, кидав ся на теплі ще тїла, пік їх і на місци пожирав. Дійшло навіть до того, що самі кати забрали трупи, щоб опісля продавати їх людности. Не дурно казали латиняни: homo homini lupus est — чоловік для чоловіка вовком — а таким звірем став ся кождий чоловік особливо тодї, коли задля голоду не може заспокоїти своїх найконечнїйших житевих потреб. Голод і нужда виправдує деколи і найстрашнїйші вчинки.

— **Дрібні вісти.** Везув починає знов викидати з себе ляву, але окресности не грозить нїяке небезпеченьство. — В Сиракузах дав ся чути вчера о півночи землетрус. — В Чікаґо мала власть викрити анархістичний заговір на житє нїм. цїсаря Вільгельма II. До змови належали дві жінки і два мущини, котрі відїхали до Гамбурґа. — В віденьскім університетї відбула ся вчера промоция п-и Фльори Оґорек на доктора медицини. Є то перша жінка, котра одержала степень доктора медицини в самій Австриї. — Іван Березина, професор уч. сем. в Тернополи, одержав хрест заслуги.

— **Людий що потребують заробку на лїто і осїнь і схочуть виїхати за границю до польових робіт, взиває ся, нехай завяз зголосять ся до Народної Канцеляриї письменно. На дорогу дістануть гроші.**

— **Русини! Жадайте по всїх каварнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

— **Віче в Зборові** відбуде ся дня 26 н. ст. липня с. р. о годинї 2½ по полудни в домі Кисїльової в рынку. Референтами буде між иншими також і п. Михайло Петрицкий зі Львова.

— **Земля на продаж.** В селї Гартфельд коло Речичан в городецкім повітї є 50 господарств на продаж з вільної руки. Господарства належать до німецких кольонїстів, що переселюють ся тепер у Німеччину, і суть знаменито загосподаровані і з дуже доброю землею. Кожде господарство обнимає менше-більше по 18 морґів землї з будинками, а до господарств привязане також право побору з громадского лїса. Господарства ті продають ся по 250—300 зр. за морґ разом з будинками. Блиснтих інформацій уділяє парох Речичан о. Евдоким Васильчак а найближча зелїзнича стация Каменобрід коло Городка, віддалений всього на 3 кільометри.

— **На будову шкіл** уділив краєвий видїл на внесене кр. ради шкільної беззворотні запомоги з шкільного фонду між иншими отсим громадам: Посадї новоміскій, пов. добромильского, 600 К., Черлянам, пов. городецкого, 600 К., Задам к. Волощі, пов. самбірского, 600 К. і Челюсници, пов. ясельского, 500 К.

— **Одною із красших читалень „Просьвіти“ є читальня в Підгородю під Рогатином.** Д. 5. с. м. відбули ся там треті заг. збори сеї читальні за рік 1902, та еї торговлї за пів року (від $^{15}/_{12}$ 1902 до $^{15}/_{6}$ 1903). Із справозданя читальні показуесь такий стан **Каси** читальняної: *Доходи.* Дохід надзвичайний 263 К., вкладки щадничі 2.402 К, звернені рати 1.651 К, відсотки 198 К, загалом 4.514 К. *Розходи* Уділені позички 3 220 К, звернені вкладки щадничі 664 К, видатки беззворотні 137 К, загалом 4 021. Чистий зиск 323 К Оборот каси в 1902 р. 8.535 К. — А стан **Торговлї** (за пів року): Закуплено товарів за 6 400 К, утторговано 3 800 К, на боргах кругло 1.020 К. Оборот каси 11.242 К. Зиску близько 800 К — Сей стан Торговлї зробив то, що сїм жидівских склепів в Підгородю клонить ся до упадку. Жиди, щоби себе ратувати, уживають найпідлїйших доносів до власти, а помічний їм в тім зненавиджений в громадї війт Отеф. Грицай і ще кілька індівідуів; загал громадян стоїть за Торговлею, а навіть дооколичні села волять купувати у неї віж іти до Рогатина (дальшу дорогу). Війт Грицай людина вениисьменна і тупа. Скоро лиш ми ввели склеп, він, як би ним що гнало, прилетїв задиханий з криком: „Хто то сьмів закладати склеп без мене? я не позволяю!“ і вслїд за тим приніс жандарм від староства заборону Торговлї, а то тому, що видїл читальні не є уповажненый до сего, бо его урядоване після статутів має тревати лише рік. (?!) В селї загуло як в улию, а скоро люди довідали ся, що заборону мав виплакати війт у несьвідомого ще справ комісаря Кринницкого (що заступав старосту), то таке настало обурене на війта в цїлій громадї, що бояв ся дорогою перейти, до міста ішов стежками. (Богато дало би ся писати про сего війта, як его судили за крадіж отави, за побите якогось чоловіка на поли, за кожухи заграблені і т. п.; як его в одній хатї при оказиї таки добре оббили.) На вість о замкненю склепу читальняного зібрала ся зараз сотка людий (навіть і жінки), пішли до староства, поясняли річ і стало на тім, що склеп таки веде ся, а против заборони внесено рекурс. — По зборах читальні вибрано новий видїл (головою о. Вас. Зацерковного а прочими членами видїлу чесних господарів), а до веденя Торговлї вибрано чотирих управителїв, секретаря, касиера і шістьох помічників і знатоків (кромі о. В. Зацерковного, котрий є між чотирма управителями, всї прочі селяни). Читальня числить **190 членів.** Они сходять ся що-дня вечером до склепу і там читають, бавлять ся в різні гри (лише не в карти) і від часу до часу мають дозвіл на музику. Видїл для вигоди членів читальні **закупив млинок до чищеня збіжа** за 140 К і постановив основати окрему **читальню для жінок** де би они могли побирати науки їм потрібні, як вихованє дітий на добрих горожан (не хрунїв), гігієнїчний спосіб житя, домове господарство, іменно хов худоби й дробу, молочарство, також шитє, прядене на машині (машини невдовзі вже прийдуть), вишиване, виріб штучних цьвітів і иниє.

— **З Руского Товариства кредитового в Яворові** заснованого д. 9. липня 1902. Рахунок Товариства по конець червня 1903. виказує (в коронах): *Стан довжений:* уділи 3 183 а фонд резервовий 476, разом 3.659; Вкладки щадничі: 13 345·54 (вложено 14 668 03, винято 1,322 49); затягнені позички 1.800 (затягнено 2.200, сплачено 400); сальдо відсотків 1.092·23; сума стану довжного 19.896.77 К. — *Стан чинний:* стан уділених позичок 19 027.73 (уділено 23.203·42, сплачено 4 175 69); льокациї 150, кошти адмінїстрациї і основання 509·15, готівка 121 87, виплачений процент і відсотки 88 02; сума стану чинного 19 896.77 К. Загальний оборот 39.129 58 К Членів 227 з деклярованими уділами в сумі 6 840 К. Стопа процентова від вкладок 5%, від позичок 7%. Затягнено позичку в Краєвім Союзї кредитовім на 5½%. — *Юрий Кміт, Загаєвич.*

— **Видїл читальні і філії „Просьвіти“ в Кутах,** складає прилюдну подяку хвальному Боянови святиньскому за участь в вечерницях в память Тараса і за те, що помимо слоти і далекої дороги, не жалував труду прибути до Кут і зложити жертву віщій пісни.

✞ Померли:

— **Андрій Кметик,** учитель народний в Божикові, підгаєцкого повіта, упокоїв ся там в 46. році житя а в 17-ім учительскої служби. Покійний був Русином-патріотом і щиро трудив ся для добра свого народу. Совістно сповняв свої обовязки учительскі, учив сам один 150 дітий; та, як то часто бувае з нашими учителями, не лиш не узглядненo того, але ще его працю в школї узнано за „невскутечну“ і в наслїдок того відмовлено ему пятилїтного додатку. Небіщик, зазнавши такого заводу в своїй надії, а маючи вижывляти численну родину, жінку і пятеро дітий, взяв собі заподіяну кривду до серця так, що дістав розливу жовчи і несподівано умер, полишаючи в роспуці вдову й сироти. В. є. п.!

Урядові вісти:

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** іменувала між иншими учителями і учительками в народних школах: Каз. Людвиківну в Кутах. Йосифа Квятковского в школї ім. Пирамовича у Львові, Волод. Качор-Батовского в школї ім. св. Антона у Львові, Март. Вінцковского в школї ім. цїс. Франца Йосифа І. в Перемишли, о. Никона Романюка учителем релїгії руско-кат. в Кристинополи, Авг. Тужаньску в Грималові, Ант. Дерделевичівну в Роздолї, Стан. Ромониця в Микулинцях, Михайла Козака в Устриках долїшних, Ант. Скіру в Черниві. Войт. Шатку управителем, а Кат. Шаткову учит. 2-кл. школи в Сташківцї. — Управителями 2-кл. шкіл. Івана Борковского в Нижбірку новім, Івана Рожицкого в Дрогомисли, Ром. Пекарского в Тадтию і Як. Городиского в Білиній великій. — Учителями і учительками 2-кл. шкіл.: Мих. Шарову в Курилівцї, Стан. Рожицку в Дрогомисли, Ан. Найманівну в Пгашковій, Мар. Продевичеву в Замостю і Мих. Біссінґерівну в Балицях. — Учительками і учителями 1-кл. шкіл. Павл. Нахаїкову в Макуневі, Стан. Коцана в Хшевичах, Брон. Пробульску в Пиховичах, Івана Никоровича в Тудорові, Стан. Боратиньского в Городку, Ем. Бенашовску в Київци, Кристину Михайловичеву в Буянові, Войтїха Дубаса в Калембинї, Ем. Белятовичівну в Борку старім. Зофію Лучкевичівну в Регберу Стан. Владихівну в Кокутківцях, Ів. Теппера в Палїківцї, Юлїяна Лаврова в Бабухові, Ів. Когута в Камени на присїлку „Криве Село“, Йос. Гординьского в Татарах, Марию Григорівну в Назірнї, Амалію Гудзьову в Бережаві, Михайла Дорожиньского в Торговиці, Карола Малявского в Линиці долїшній.

— **Іспит зрілости в семинарії учит. муж в Сокалі** відбув ся під проводом директора семинарії учит. в Тарнові п. Гіполита Парасевича в днях від 2 до 11 липня с. р. До іспиту приступило 85 учеників звичайних, 6 екстерністів, 4 екстерністки. З учеників звичайних сьвідоцтво зрілости одержали: Аксельрад Лайб, Бжухач Йосиф, Хаврат Іван, Демчук Николай, Демидчук Іван, Фаргух Алексій, Фільозоф Іван, Годовский Іван, Гнатейко Семен, Грабар Алексій, Іванїцкий Антін, Коссовский Володислав, Конпиковский Іван (відл.) Кріґ Лайзор, Кшачковский Маркян (відл.) Квашнівський Йосиф, Маньковский Юлій, Марашевский Іван, Мороз Іван, Мосевич Маркіл, Пастівнич Прокіп, (відл.) Поліщко Володимир, Путько Андрей, Скляречик Броніслав, (відл.) Собецкий Йосиф, Сухій Михаїл, Шавала Николай, Шостак Евгеній (відл.) Водонос Николай (відл.) 5 ученикам позволено здавати поправку з одного предмету по вакациях, 1 ученика репробовано. 3 екстерністів признано сьвідоцтво зрілости Тимчишинови Лукіянови — иниих репробовано. 3 екстерністок 3 одержали поправку з одного предмету одну репробовано.

— **Конкурс** розписує п. к. надпрокураторія державна у Львові на посаду зарядчика при п. к. заведеню карнім в Станиславові з рангою IX. класи і на посаду контролюра в X. рангї. Речепець подань до 5. серпня с. р. через карне заведенє до міністерства справедливости.

Бібліографія:

„Гайдамаки“ ч. 41 містять: Штрайки; — Для Мазурів добре, а для Русинів зле; — Листи наших робітників з Прус; — Громадський промисл в Підгаєччинї; — Штрайки йдуть, пора пригадати; — Хто ще не вірить най змірить; — З Гусятинщини (В який спосіб ми виграли штрайк); — Фейлетон (Зі споминів штрайкових)! — Братя Хлопи Русини, все одно чи Ви грецького, чи латинського обряду!; — Новинки.

— **Підеша: Восток а Запад** Під тим заголовком вийшла в Коломиї повість незвісного автора (Підеша — псевдонїм) формату малої 8-ки, стр. 155. Набувати можна в ред. „Поступу“ в Коломиї. Ціна 2 К, з пересилкою 2 К 6 с.

— **Проф. д-р Михайло Пачовский:** Народний похоронний обряд на Русн. Порівнуюча студия. Під сим заголовком вийшла у Львові яко окрема брошура праця проф. Пачовского, поміщена в сегорічним звіті руской львівской ґімназиї. Обнимає стр. 32 формату 8 ки.

— **Богдан Лепкий: Василь Стефаник,** літературний нарис вийшов накладом автора у Львові. Стр. 31 формату 16-ки.

— **Учитель,** орґан руского тов. педаґоґічного ч. 14 з 20 липня с. р. містить: Досьвіди над сейчасовою репродукциею. — Почуте чести у дитини. — З пивн нашого шкільного письменства. — Дванайцяте справоздане з інституту св. Николая. — Від Видїлу.— Конкурси.

Переписка Адміністрації.

Вп. І. Ми. в Бі. За 3. квартал прийде нам ще 2 К бо в першім зложено лиш 6 К. — В Ск. в За. За 3 квартал належить ся нам ще 3 К. — Л. Ґу. в Те. Згода. — І. Ле. в До. За другий піврік прийде нам ще 4 К. — Л. Яр. в Ко. За 3 квартал належить ся нам ще 6 К. — І. Щу. в Ст. До кінця пересил прийде нам ще 18 К 70 с. — П. Ян. в Га. Тепер виплачено за І. а не 3 квартал. — І. Га. в Ос. Тепер за 3 квартал. — Г. Се. в Ра. Так. — А. Ти. в Ґу. Виплачено тепер за 2 а не 3. квартал. — Д. Ма. в Те. З одержаних гроший виписано 8 К на „Дїло“ а по 10 К на Бурсу ремісничу, на Захоронку, на Народну лїчницю, на Товариство Руслан і на Шкільну Поміч у Львові.

Конкурси.

Видїл руского Товариства Педаґоґічного подає Родимцям милу вість що на загальне бажане отвирає з початком нового року шкільного крім дотеперішного такого женьского інститута св. Ольги (в котрім містилось 40 учениць) — ще і другий інститут для дівчат за звичайною оплатою.

Потреба такого закладу давалась у Львові від довшого часу відчувати. Кождого року можна було почути нарікана родичів, що приїхавши з доньками у Львів надармо гладали приміщеня для них в відповіднім руским домі. Можна надіятись, що та потреба ще зможе ся в виду зростаючої фреквенції женьскої молодїжи, — а то з причини отворена в нашім місті всїх руских шкіл женьских (4-класової школи людової, 5-класової видїлової і учительскої семинарії), котрі дадуть дівчатам не тілько образованє, але і запевнять многим з них удержане на будуче. Також і сам Львів мусить притягати молодїж в більшій мірі, бо кожде більше місто причиняєсь вже само собою до більшого еї образованя і вироблена у неї ширшого сьвітогляду.

Так хочемо прийти нашим Родимцям в поміч і сотворити для наших руских дівчат приют, в котрім найшли би здорову науку, красне вихованє, материньску опіку, і живучи в руским домі і з рускими товаришками чулись мов би в своїй родинї, в своїй рідній хатї.

Ми віддаємо ведена нашого закладу одній поважаній і інтелїґентній пані, котра будучи Львовянкою провела також значну часть свого житя на селї, — отже знає і потребу родинного сїльского житя і заразом вимоги нинїшного сьвіта, і зможе дати дівчатам таке ведене і вихованє, якого нинїшні часи від них жадають. Для наукової части буде придана сїй пані до помочи фахова і кваліфікована учителька. В такий спосіб, сподіємо ся, зможемо відповісти вимогам наших Родимців. Для лїпшого ведена закладу приймаємо лиш не велике число учениць, найбільше 15, — а для вчасного упорядкованя всего просимо рефлектуючих родичів зголосити ся до 25 л. липня с. р.

Условія для принятя дівчат слїдуючі: 1) Місячна платня виносить 50 К з гори (без потрученя за виїзд на сьвята і под.), з одноразовим додатком 2 К вписового, 5 К за з'ужите меблїв, і місячної 1 К за прание. Лиш в деяких случаях і о скілько ⁄ ане місця може бути плата знижена до 4. К. 2) Кандидатка має посїдати достаточне б постїль, власне зелїзне ліжко і шафку (сї пр. слїдні по можности одностайні з другими в закладї).

Науку будуть побирати ученицї в публичних школах. О науку історії, літератури і сьвіту постараєсь сам заклад. Науку музики буде уділяти осібна учителька — за осібною нагородою.

Зголошеня належить прислати до п. Марії Білецкої у Львові (ул. св. Софії ч. 9а).

Просимо поспішати зі зголошеняма, — бо по занятю місць мусїли би ми і найлїпшим нашим другам відказати.

Від видїлу Руского Товариства педаґоґічного у Львові.

Філія Руского Товариства педаґоґічного в Бережанах основує з початком вересня с. р. Селянську Бурсу, в якій найдуть помішеня ученики III. і IV. класи міської школи (для підготовленя до шкіл середних), і розписує отсим конкурс. Условія принятя: 1) Сьвідоцтво стверджуюче, що кандидат укінчив найбільше 10 зглядно 11 лїт. 2) Сьвідоцтво шкільне з поступом добрим. 3) Деклярация родичів (опікунів), кільно зобовязують ся платити кождого місяця з гори в натуралїях і грішми. 4) Родичі зобовязують ся вступити в члени філії Руского тов-а педаґ. в Бережанах з вкладкою річною 1 К і написим 1 К. 5) Кождий питомець никаже ся одвітною скількостю біля і одїжи, сїнником, простиралами, подушкою, покривалами, 6 парами біля, 3 ручниками, 6 хустками і дзома парами обуви. 6) Крім сього мають заложити 1 К на прание біля а 2 К на інвентар. 7) Ученики мусять складати вступний іспит чи до III. чи до IV. класи. Питомцям дасть бурса цїле удержане, ліжко, надзір і провід домовий, а по можности помічі в науцї. Подана з одвітними прилогами належить вносити найдальше до дня 10. серпня на руки проф. ґімн. Николая Вачиньского в Бережанах. Р. Т. сьвященників, учителїв і всю інтелїґенцию руску просить ся подбати, щоби наша цїль осуществилась. — Бережани, 20. липня 1903. За Видїл філії *Ник. Вачиньский*, голова. *Олекса Лукіянович*, секретар.

В цїли обсадженя 24 місць в бурсї св. Іоана Крестителя в Дрогобичи.

Принятими будуть ученики руской народности, греко-кат. обр. будь безплатно будь за доплатою місячною до гори від 14—30 К. Отримують: поміщена, удержане і надзір. Кождий питомець має мати свою постїль (кромі ліжка), біля, одежу і книжки.

Подана заосмотрені в послїдне сьвідоцтво шкільне, з деклярациею висоти доплати місячної, належить вносити до видїлу на руки о. Антонія Рудницкого в Дрогобичи. Речепець до 15 серпня с. р. — *Видїл Бурси св. Іоана Крестителя.* В Дрогобичи 3 липня 1903. *Свящ. Й. Кчат*, предсїдатель. *Володимир Чубатий*, секретар.

Родичі, котрі би потребували доброго ученика для товариства або (за малим винагородженем) до науки дітей в часі вакацийнім зволять зараз віднести ся до мене. Богато бідних учеників потребує помочи. Родимці, дайте їм хоч на час вакаций добрий притулок. Могуть також приготовлювати до шкіл сільских дітий та учити сьпіву.— *о. К. Кульчицкий*, Підпечари п. Тисьменица.

— **Збірне видане творів д ра Івана Франка.** Від п. А. Хойнацкого, директора ставропігійской книгарні у Львові, одержуємо ось таке письмо до оповіщення:

По вичерпаню в книгарскій продажи збірки новель Івана Франка „В поті чола" приступаю до збірного видання всіх дрібнійших оповідань сьогоавтора з виїмком тих, що були доси або мають бути далі видані накладом „Українско-Руской видавничої Спілки". **Виданє обійме на разї 10 томів белєтристики і два томи наукових праць з обсягу істориї літератури та критики.** Цїла серия з 12 томів, кождий в обемі до 10 аркушів 8-ки, вийде друком до кінця 1904 року; перших 6 томів будуть готові ще в біжучім 1903 роцї. Се нове виданє буде містити побіч передруків давнійших оповідань також цїлий ряд нових або доси недрукованих, і то так, що кождий том побіч давнійших буде містити також нові твори. Редакциєю займав ся сам автор, котрий доконує також і в давнійших творах богато язикових і річевих поправок, а в передмовах пояснює обставини їх написаня, їх жерела і т. и.

До кінця липня с. р. вийдуть у сьвіт три перші томи, що містять отсї оповідання (нові, або доси нашою мовою не друковані твори означаємо звіздкою).

Т. I. **Добрий заробок і инші оповіданя.** (*Передмова. Добрий заробок. Слимак. Мулярь. Істория мові сїчкарні. Сам собі винен. Домашний промисл. *У кузні).

Т. II. **Панталаха і инші оповіданя.** (*Передмова. *Панталаха. Хлопска комісия. *В тюремнім шпиталї).

Т. III. **Малий Мирон і инші оповіданя.** (*Передмова. Малий Мирон. Грицева шкільна наука. Оловець. Schön-Schreiben. *Отець гуморист. *Гірниче зерно. Борис Граб).

Друкують ся і незабаром вийдуть:

Т. IV. **З бурливих літ.** (*Передмова. Гриць і панич. *Різуни. *Герой по неволї).

Т. V. **Над Черемошем.** (*Передмова. *Як Юра Шикманюк брив Черемош. *Терен у нозї. *Чудо в Головах).

Т. VI. **Із секретів поетичної творчости,** заразом причинки до естетичного пояснення поезий Т. Шевченка.

Виданє виготовляєть ся на пліхшім і на лїпшім папері і буде оздоблене новим портретом автора.

Бажаючи причинити ся до розповсюдненя тих творів, яких вартість оцінила наша й заграничная критика (цїла збірка „В поті чола" вийшла минулого року російским перекладом), ставлю цїну поодиноких томів як найнизшою, а надто розписую передплату на цїлу 12-томову серию.

Передплата на всїх 12 томів на пліхшім папері (таким, як папір перших томів белєтристичної сериї У. Р. Вид. Спілки, в подібній полотняній оправі) виносить з пересилкою 16 кор.

На лїпшім папері, оправлено по 3 томи разом у красшу оправу, з пересилкою 24 кор.

Виданє не має спільного титулу, кождий том творить для себе окрему цїлість і продаєть ся також окремо, на пліхшім папері в оправі по 2 кор. на лїпшім папері в оправі по 3 кор. Замовляючи окремі томи треба додавати 20 сот. на пересилку.

Прошу уклінно Шан. Земляків поспішити з надсиланем замовлень і передплати, щоб можна знати, як уреґулювати наклад та оправлюване книжок.

Замовляти можна лише просто у видавця.

Перші три томи виданя будуть вислані лише тим, що зложать бодай половину передплатної цїни.

Замовленя без гроший не узглядняють ся.

З глубоким поважанем

Антін Хойнацкий.

Руска ул. ч. 3.

Надіслане.

КОНКУРС.

Здібний позолотар до церковних робіт знайде зараз занятє при Товаристві для розвою руской штуки. Близших інформаций удїлить Дирекция товариства, Львів, Ринок ч. 34.

57 1—3

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочевї. 415 16—?

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЄН

дім банковий і контора вимінни у Львові.

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякй паперы цѣнныѧ и монеты

по найдешевшомъ курсѣ денномъ не чи слячи нѣякои провізіи. 374 [4]

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиськ (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 8·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиськ: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Термополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. після середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красіцких ч. 5. 6

Курс Львівский

в дня 23 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Іосиф по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виньов. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 7·	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 5·	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. в.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. в.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III.ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 кор.	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ох емісиї.	101 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	250 —	254 —
100 Рублів паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Хто би знав о місци перебуваня **М. К.** ученика IV. кл. ґімназиї бережаньскої, зволить ласкаво повідомити Редакцию „Дїла". *Д. Капій*, управитель школи в Іванівцї п. Теребовля. 464 1—2

Цитристка знайде цїле удержане в часї ферий в гірскім селї Зелена коло Надвірної за удїлюване науки гри на цитрі. Ближші івформациї подасть: *Мартикець* урядник в Кульпаркові коло Львова. 461 2—

Лекциї на час ферий, і приготовленя до поправок бере в українських домах яко виправний і совісний інструктор-академік. О ласкаві зголошеня просить скоро, умова на місци. — Адреса: *Академік*, poste restante Львів. (Головна почта). 454 3—3

Ученик VIII. кл. глядає лекциї на час ферий *Іван Заблоцкий*, ул. Угорска ч. 19. Перемишль. 460 2—3

Глядає посади

півець церковний укінчивший трилїтний курс диківский з дуже добрим поступом в церкві св. Юра в Львові, котрий потрафить приватно учителювати і має дуже добру писарску практику. Адреса: П. Т. poste restante Стрий. 458 2—6

Сими днями вийшла в Перемишли книжочка під заг. „Красний примір направив" образок з житя ґімназиястів в одній дії, М. Чорнила, по 24 сотики. 5 примірників 1 К і 10 сотиків, вже з почтою. Замовляти у: Іван Венґжин, в Купятичах, п. Нижанковичі. 455 3—4

Академик виправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферии. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 6—?

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко ввісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

459 62 156

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 4· по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цінники на жадане да, ом 313 21—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

„В НАРОД"!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Цїна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІВ

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 201—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярії (біля ул. Льва Сапіги).

На дохід мешканців західної Галичини, навіщених повению.

В пятницю 24 липня 1903.

ВЕЛИКЕ HIGH-LIFE ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Гальова управа Ґальові костюми.

Програма богата і величава.

Виступ цїлого товариства і директорів братів Труццї.

В суботу велике представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїгестора"** д-ра мед Гршля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болякв в жолудку, ослабленя і розшарення жудка дїлає зла, джений виключно з природних субстанций **дїгестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перепиняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за посліплатою. — Цїна коробки **2 корони.** При замовленю 5 коробок **висилка франко.**

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 7—?

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто въ фабрики въ скринкахъ вѣдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричнѣй а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо черезъ

НАРОДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Скринки и опаковане даромъ. 123 140—?

Найлїпшій

навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

дїлає також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим дїланєм, як неменш високою вмістимостию вапняку і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантиєю вмістимости фосфорового кваcу, розпускальности в цитриновім квасї і мілку, а відпродавці доставляють ії по оригінальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пильмованих мішках, на котрих є означена повність і позиксша охоронна марка „зьвізда".

Остерігає ся перед закупном послїдніїшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Ст. вариченя заревстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 580 8—18

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педаґоґічного двотыжневник педаґоґічно-науковый, выходить вѣдъ 1 червня 188· у Львовѣ ул. Кльонович 7. Прнумерата рочна 3 зр, півроч на 1·50 зр, чвертьроч на 80 кр.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміованні вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первороднми науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 83—100

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накір в фабр. Черлянськоі, З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Данилюка.

Додаток до чч. 153 і 154 „Діла“ з 11 (24) VII. 1903.

Тверезий між пяними.

Як всяка пристрасть, так і пристрасть борби заслїплює. Оттакими сліпцями, опанїлими від шовінїстичного чаду, треба вважати і польских русиноїдів у Галичинї. Русиноїдна пристрасть так помутила остатки холодної розваги у них, що цїлком не бачать, як — думаючи прокозтнути Русинів — козають гріб самим собі, як — дратуючи руский нарід і викликуючи в нїм завзятий відпір — на довгі часи копають пропасть між обома народами і, не глядячи прозірливо в будуччину, та не тямлячи минувшини, готовлять собі в Русинах довговічних ворогів. Є ть однак серед Поляків побіч соціяльних демократів, що будь-що-будь вміють деколи віднести ся розважно і об'єктивно до руской справи, ще одна ґрупа, котра на завзяту національну борбу в Галичинї глядить ясвїйшими очима, нїж заслїплені русиноїди всїх таборів, від консерватистів Czas'y і Gaz-ty Narodow'oї до демократів з Słow'a Pol'skiego і Kuryer'a Lwows.kiego, та в поглядї на сю борбу виходить з вищого і ширшого становища, нїж на се позволяють вузькі пристрасти галицким всеполякам або тїсний круговид деяким східно галицким дїдичам. Недармо однак шукав би читач сеї ґрупи в Галичинї. Істнує вона лише поза Галичиною, серед тої части Поляків, що не заанґажована безпосередно в руско-польскім спорі, а іменно есть нею ґрупа вироблених і розважних польских політиків, що ґуртують ся довкола петербурґского Краю.

Ми мали вже нагоду звернути увагу наших читачів на деякі тверезїйші відзиви сего орґану про польско-руські відносини в Галичинї, відзиви, що — як ми се рівно ж в своїм часї зазначили — певне не мають свого жерела в якімсь спеціяльнім сентиментї до галицких Русинів, але в добре зрозумілій боязни, що руска справа в Галичинї став Полякам колодою у ніг, а що більше— в будучих рішаючих для Польщи хвилях може заважити важким тягаром в ёї долї.

Нагоду іменованя маршалком галицкого сойму так визначної політичної личности, як ґраф Станислав Баденї, використав Kraj знов, щоби дати місце замітній статї одного з польско консервативних політиків з ґрупи ґр. Баденїх, що підписує ся псевдонїмом Vigilax в котрій-то статї висказує ся не одну тверезу думку про польско-руский спір і его наслїдки для Поляків.

Так пише ся там між иншим таке:

„Треба жити в Галичинї, треба мати сторожу приглядати ся публичному житю сего краю на всїх ступенях, від громади до сойму, треба відчувати всї недостачі і хиби ёї суспільного житя, щоби могти зрозуміти вагу руской справи для всего населення краю. Так, для всего населення без виїмки. Для сих, що з Русию і з Русинами стикають ся щодня, як і для тих, що живучи на межи Шлеська, нїколи не чули звуку руской мови, нї не відчули на собі вибуху племінної ненависти; для сих, що від молодечих лїт беруть живу участь в публичнім житю і тратять силу в безперестаннїй боротьбі, як і для тих, що замкнені в кругї приватних інтересів, працюють тілько для власної родини..

„Кому звісна істория галицкого сойму, той буде знати, що Галичина від 25 років мала би громадский закон, відповідаючий новочасному житю, як би тодїшних законодавців в рішаючій хвили не спаралїжував страх на думку, що польскі двори на Русь можуть дістати ся під власть темного і фанатичного війта Русина. Наслїдки сего бачимо нинїчки в цїлій Галичинї: так само там, де звенїть нута коломийки, як і десь над Дунайцем або Рабою. Там, в давнім краківскім возвідстві, путник не стрїне ся з нутою коломийки або козачка. Але, коли вразить его недостача здоровой громадскої орґанїзації, коли на кождім кроцї вразять его доказы безкарности, непорадности, недбальства, — то зрозуміє, як тяжко заважила руска справа на долї Галичини, і як далеко сягає ёї небезпека.

„Хто видїв в Галичинї вибори соймові або парляментарні, хто мав нагоду переконати ся, як страшно обнижують вони деколи етичний рівень суспільности і як нечувано підривають вони всяку віру, всяке взаїмне довіре, як підкопують повагу справлячих, а на яку нелюдску пробу виставляють всякий послух в душі люду, сей відчуе лїпше, нїж хто инший, чим є наслїдки борби з Русинами. Галичина не була би знала сеї невимовної виборчої траґедиї, людовий рух не був би переяк такою пристрасною суспільною ненавистию, коли би через цїле одно поколїня для затихомирення власного сумлїня вічно не повторювано: мусимо переводити вибори так, як переводимо, бо патріотичним обовязком є непускати Русинів.

„А скілько-ж то незрозумілих на око зворотів в політицї польского Кола у Відни зрозуміє і виправдає тілько той, хто знає, як зручно вміють австрийскі міністри лякати Коло розвязанем парляменту і піддержанем Русинів при виборах! Не думаймо цїлком що тілько наші вороги вживали сего способу. Поступали так і ті, що нас дуже любили.

„Ось-так маємо наслїдки борби з Русию там, де нїхто їх й не глядав би. Руска справа відбиває ся на нужденній громадсвій господарцї під Татрами або Бабя-ґурою, руска справа відзиває ся в огорченю люду над Вислою і Дунайцем, відбиває ся на становищи польского Кола до торговельних ґрактатів і до законів податкових..“

Перейшовши по сій характеристицї відємної ваги руской справи для Поляків до новозіменованого маршалка, Vigilax зазначує, що ґр. Станїслав Баденї має свій виємковий „розумний“ суд про потребу полагодити руской справи, а далї — вертаючи знов до самих польско руских відносин, старає ся оправдати поступоване галицких Поляків з Русинами слабим політичним виробленем галицкої суспільности і загальною шовінїстично-ґакатистичною течию в цїлій Европі. Вкінци радить автор галицким Полякам вречи ся давного пересуду, що знає тілько Русина як хлопа, як етноґрафічну, несьвідому національно масу (хоч з другого боку автор звертає ся знов з цїлком непоправним жаданем до Русинів, аби вирегли ся руских хлопів латинників та щоби мовчали на приплив Мазурів на Русь!) бо Русини мають вже свою інтелїґенцию, мають свою літературу, а

„люд, що зачинає самостійне умове житє, мусить поволи поступати чим раз вище. Люд, що має власну народну школу, власне дневникарство, власну бібліотеку, буде досягати чим раз вищих щаблїв. Можна з ним конкурувати, але змінити се не сила!“

Розуміє ся, що на кінци автор приходить до висновку, що ґр. Баденї Ст. се „der kommende Mann“, що має розвязати польско руску справу.

Не будемо тут вдавати ся з Краєм в полеміку, о скілько обманчиві є надії, які его редакция, зглядно п. Vigilax покладають на угодову місию нового маршалка. Ми вже мали нагоду сконстатувати се, реґіструючи в своїм часї голоси всеї національно-ґистичної і консервативної галицко-польскої преси про нового маршалка і про его погляди на руску справу, а голоси сї були того рода, що ґр. Ст. Баденї з своїм угодовством остав цїлком зізольованим. А певна річ, що для нас Русинів, опінія заграничного Краю, в сій справі все остане лише теоретизованем, між тим коли актуальне політичне значінє для нас може мати тілько настрій тих, з ким маємо дїло, се есть галицких Поляків.

Та для нас цїкавійше розкаване польского політика в Краю за сей великий промах галицко-польскої політики, що зове ся „руска справа“, а що — як бачимо — своїми наслїдками не на жарти зачинає допікати самим Полякам. Цїнне для нас се признане з польского боку і то від поважаного орґану що до системи галицких виборів, і ми занотовуємо его про memoria; цїнне для нас і воно признане загального обниженя етики в публичнім житю і то як раз з огляду на Русинів, та що вибори в Галичинї належить осудити з польского становиска. Цїнне вкінци і ствердженє того, що як перед Русинами путає польске коло супротив Відня — як загалом цїнна для нас цїла та сповідь, що руска справа стала важкою колодою у ніг польских політиків і що найрозумнїйші з них — на щасте чи нещасте таких може почислити на пальцях одної руки — за всяку цїну бажали би завчасу розтяти сей болик, щоби не загнивати ся чим раз дальше в положенє без виходу.

А цїнні ті признання для нас, як доказ, на два моменти: по перше, що в сій борбі двох народів правда по нашім боцї — сам-же Край ствердженє справедливість наших постійних закидів, — а по друге, що тілько рішуча, та твердо і непохитно змірюча до раз усьвідомлених народови цїлий борба, зможе довести нас до побіди і приневолити опанїлих русиноїдним шовінїзмом польских політиків до протверезїня, завернення з екстерминаційної дороги і глядання иншого а справедливого виходу з сотвореної русиноїдством ситуації.

Зі з'їзду української академічної молодїжи.

Надіслано нам отсї рішення сегорічного з'їзду молодїжи до оголошення:

Українська академічна молодїж зібрана на з'їзді дня 13 і 14 н. ст. липня 1903 приняла поміж иншим слїдуючі резолюції:

I. Взиває всїх товаришів записуватись на зимовий півріч 1903/04 на львівский університет.

II. 1) рішив приступити в як найкоротшім часї до основання товариства „Академіч-

---

Тихі спомини.

[З дневника Тавастерни.]

Я побачив тебе перший раз у театрі. Ти війшла на салю з моїми знакомими. Витаючи ся з ними, менї випало звитати ся і з тобою. Нас познакомили.

Зразу ми й не звертали на себе уваги. Та згодом наша стріча повторилась раз, другий, третий — все в товаристві різних людий. Серед кождого товариства ти являла ся менї звичайним, природним єством, з очима повними мрій, з душею повною довіря, з думкою повною совїтних блисків. Ті очи, та душа, ті думки почали зближати два наші далекі від себе сьвіти, так як взаїмні симпатиї зближають до себе дві чесні руки в цїли сердечного привитаня.

Нам було добре з собою. Нї при кім иншім я не чув ся такий спокійний, такий безмежно свобідний і такий вдоволений. При тобі позбув ся многих упереджень. Ти зробила мій суд ясним, безпристрастним, зробила его таким погідним як тиха, зоряна ніч мая, як твоє єство. Докола тебе була атмосфера якоїсь кліматичної стациї. В нїй легко віддихали груди, легко ставало на серци. Жарти і дотепи блисками бриллянтів засяли над нашим житем. Лиш я побоював ся, щоб ти своїми очима повними несподіваного оживленя не замітила в менї крайного фантаста і не остигла для него. Щоб тобі приподобатись, я почав позбувати ся всїх виїшних признак фантаста. І робив се так незамітно, так без застанови, як незамітно груди вдихають повітре, як без застанови дівчина прикрашує головку для тих, кого любить,— пьвітами. Згодом вже й самому менї здавало ся, що ціль осягнена; здавало ся, що ти дивиш ся на мене, як на сильного, енергічного чоловіка сьвідомого своїх висших мет.

Чи за те може ти мене полюбила? Може!... На певне не скажу, так як не міг би пригадати собі хвилї, коли ти в перве глянула на мене так, як женщина глядить на того, кому рада-б пожертвуватись усїм своїм єством. Те лиш знаю на певне, що при тобі я набрав ся помалу тої гордої певности, що робить чоловіка сильним, а рівночасно й тої мягкої нїжности, що часто став жерелом безсильности. Кожда моя стріча з тобою стала з того часу борбою поміж тою гордою певностию себе і тою мягкою нїжностию. Скоро я пізнїйше хоч би на малу хвилиночку позволив появити ся тій моїй нїжности в весьминім погляді чи в тремтячім устиску твої руки, тогді як стій пропадала кудись моя горда певність себе. Мене самого пожала моя-ж нїжність, я починав бентежитись, сумнїватись.

Побіда була по сторонї фантаста і его нїжности. Мимохіть здавало ся менї все в моїй наївности, що ти погорджуеш ними, глумиш ся над ними. Ти хотіла-б, що б моя горда певність себе, та певність, що додавала менї сили і енерґії, щоб вона проникла цїле моє єство, запанувала надїмною. Ти, здавалось, бачила в нїй свою власну силу, що вступила в мене. Твоє око гасло, твій голос завмирав, скоро я на хвильку ставав при тобі нїжний. Я бачив се і старав ся як найрідше бути рознїженим, бо ти-ж так хотїла. З твоєї сторони було се першим услівем нашого спільного житя на будуче. Тогдї не розумів я сего так добре як нинї, чому саме почала ти — єство повне житя — лякати ся тої мови нїжности; чому вона саме почала тебе трівожити так сильно, як сильно ти полюбила ёї вже в глубинї своєї душі.

Прийшов один вечер, вечер звичайної буденщини, з найзвичайнїйшою обстановою, вечер немногонадїйної обмини думок. І той вечер видав ся менї красшим нїж вид вершин сонної Чорногори, більше гармовійним нїж музика филь шаленого Прута, більше просьвітчастим нїж явид весняного неба над вишневим цьвітом облїпленими садками мого любого Поділя. Того вечера зрадила ти менї, що твоє оживлене єство не позбавлене струн, яким не трудно озвати ся мягко; що твоє єство не чуже тузї, тій спрагненій тузї, і не вороже нїжности, тій нїжности, що може навіть милосердною статись.

Ти зрадила ся в щасливу хвилю необережности одним виразом лиця, таким незамітним, що призвь людий була-б спостерегла его, але таким невисловно вимовним для мене, таким напрасним, дарма що блискавично коротким порывом готовости до найбільшої саможертви, такою густою тїнею над своїм ясним, непобідимо ясним теплим поглядом, — всїм тим ти так передимчо зрадилась, що я не міг мати сумнївів. А коли ти спокійно сїла на софі і розпочала розмову з байдужними собі людьми, що нас все окружали, в твоїм голосї чулось радісне щебетанє ластівок, тремтяче надмірним щастем, повне совїтного промінн. В твоїй душі змагалось якесь трівожне сподіванє, що я встигну використати ту коротесеньку хвилю, в котрій вибухла твоя душа зворушенє, в тій цїли, щоб заглянути в найскритший кутик твого серця, — так і стало ся. Мій неспокій, мій урывний віддих пересьвідчили тебе о тім. Ти була сьвідома того, що я звідав сьвятую сьвятих твого єства, ти була сьвідома того і в наслїдок тої сьвідомости в твоїм голосї затремтїла радість, твої звуки одержали барву теплого лїтного ранка, бо ти була щаслива, безмірно щаслива; бо ти тїшилась тим, що преціньраз відважила ся — скинути маску до краю.

На самотї зі мною ти нїколи не була-б на се зважилась. На самотних проходах ми обоє вимінали як найпильнїйше всї вирази глибокого чувства. Наші розмови мчались все поверх филь, не спускаючись на мить навіть в сильнїйші низші струї, що озивались глухо в наших словах. Сьвідомість сего була для нас явною тайною, яка від часу до часу вихоплювалась на яву будь-то слїд за кокетним поглядом, будь то серед оживленя розмови. Тут, окружена байдужними собі людьми, здобулась ти на спору дозу відваги, конечно потрібної для своєї спокоди, — конечно потрібної, тому що ти боялась ся мови слабої нїжности, тому що ти потрібувала охорони перед нею, ти сильна женщино!

І ти знайшла охорону!

Звернувшись в своїй ніби то байдужній і розсїяній розмові до кружка гостий, ти подражнила мов ухо цїлим сьвітом звуків, що-б при їх помочи вдертись до мого серця, що-б в нїм, в тім серци спочити в обіймах мови найгорячійшої вдячности. Ти здогадувалась, що кожде дрожанє твого голосу будить в мене відгомін любого звука і ти з повною інспірацією вдаряла в струни моєї души, виграваючи созовке ададіо на вічно-новїжу тему любови. І сидїв і улягав чарам музики; цїле моє єство лунало нею; я піддавав ся на половину сьвідомо гармонїями, поки вони не змогались, поки не зросли в таку силу, що я аж злякав ся, злякав ся, що б вони нас не зрадили. Здавалось менї, що цїле наше окруженє слухає акордів торжественного спокою як якої церковної музики. Пороз-ня; що всї чують ёї основний тон, прошибаючий, ясний, повний, як той видобутий одним рухом смичка зі скрипки Сарассатого.

Далї й той концерт скінчив ся. Я отямив ся, став приходити до себе, помалу, як справдїшний музика-фантаст після богатого тонами пира.

Я поміг тобі вбратись — ти відїйшла домів. Хотілось менї пійти з тобою, але не

Найлїпші Французскі паперці цигаретові „LE GRIFFON“ Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші Французскі тутки цигаретові

172 7 -1

на Поміч“ і вибирає комітет, що має заняти ся введенем того товариства в житє. Заряд того товариства лежить в руках молодіжи.

2) Признає, що основою фонду товариства „Академічна Поміч“ має стати ся та часть т. з. сецесийного фонду, яку представляють довжні скрипти, тому молодіж домагає ся від „Народного Комітету“ передания тих скриптів в руки комітету тов. „Академічна Поміч“, а заразом взиває всіх товаришів, щоби по можности як найшвидше надсилали звороти запомог побранних в році 1902 на удержанє на чужих університетах на руки сегож Комітету.

3) Що-до другої части сецесийного фонду, остатої готівки, молодіж остоює при ухвалі академічного віча з дня 25 і 26 липня 1902 р. Коли ж ані львівска громада ані „Народний З'їзд“ не узгляднили голосу молодіжи, молодіж домагає ся, щоби „Народний Комітет“ оголосив рахунки з управи того фонду. Що-до решти того фонду, то молодіж домагає ся рівнож передания того товариству „Академічна Поміч“.*)

III. Узнає заснованє жіночої української гімназії у Львові некучою потребою і взиває цілу суспільність, а в першій мірі ей парляментарних та соймових заступників, розвинути в тім напрямі як найенергічнійшу акцію.

IV. Ухвалює приступити до заснованя земляцтв (повітових студентских орґанізаций. *Ред.*) по повітам в як найкоротшім часі.

У Львові, дня 20 липня 1903.

Павло Чайківский, ст. філ., *Білінкевич*, ст. тех.

До москвофільскої кирині в Турчанщині.

Від Всч. о. Гр. Мороза з Борині (турчаньского повіта) одержали ми таке письмо до поміщена:

Допысуватель Галичанин-а г. С. пустив між иншим ось-яку брехню на мене в своїй дописи заміщеній в ч. 125 Галичанин-а:

„Резигновати изъ предсѣдательства, послѣ просити не показывати сей резигнации собранію, не прибыти на собраніе а посылати своихъ прихожанъ съ молодымъ пайдократомъ въ той только цѣли, щобы показати: „вотъ мимо моего желанія и отсутствія хотѣлъ мене народъ избрати предсѣдателемъ“, — то не прилично и даже нечестно со стороны священника-патріста“.

Отже на цілий той бомбастичний уступ дописи г. С—ого закінчений висліджом нечести, є хиба два положеня правдиві: я зрезиґнував і не прийшов на загальні збори. З моєї резиґнациї може кождий безсторонний пізнати, що не „месть на одиницах“ — але вищі, загальні причини спонукали мене до сего кроку. Ось слова автентичної резиґнациї:

„До Свѣтлого Видѣлу Народной Рады, на руки о. мѣстопредсѣдателя Я. Борковского. Въ залученю: маю честь передати всѣ акта Товариства „Народна Рада въ Турцѣ“ вразъ съ печатію а заразомъ заявити, що зъ достоинства предсѣдателя товариства резиґную. Послѣдні часы научили мене надто добре, що всяке змаганє мое въ найлѣпшой волѣ, стрѣчало лише безпощадну критику, посунену ажь до личной обиды. А выборы до Рады повѣтовой выказали только браку енергічной солидарности и карности що вести тов товариство, одушевити для него народъ, мати надѣю на якусь удачу въ роботѣ патріотичной, оказуєсь для мене немыслимымъ. Отъ и причины, котрі змушують мене до того кроку. Прошу донести о томъ до ц. к. Староства а щобы знало до кого въ справахъ товариства на будучность вѣдносити тя. Остаю съ поважанемъ. Борыня дня 23 м. жовтня 1902. (Підпис.)

З повисшої резиґнациї видно, що я знайшов ся в чесній компанії, котра спосібна посунутись аж до личної обиди і то із сторони сьвященика С. А як додам, що при пробнім голосованю кандидатура предсїдателя Нар. Ради дістає 2 голоси; що сьвященики руску лїсту міняють на польску, або перечеркують; що принимають вибір свій до ради повітової з рук польско-жидівских, чим просто учать нарід вирікати ся свого за ласку паньску, то мені хиба не лишають иншого способу, як уступити з такого товариства. Уступивши, не просив я нїкого не показувати своєї резиґнациї на зборах а був то лише маневр аранжерів зборів, пущений в тій цїли, щоби затушувати справу перед народом, котрий видів мою роботу в повітї і готов був за нею обстати, бо еще не заражений нетерпимостию партийною, що остаточно таки стало ся і еще нераз повторить ся. Я не прийшов на збори і не прийду, бо не знаходжу між провідниками людий ідеї, але кромі дво-трох, самих нарваних молодиків, котрим хиба кирпня на тлї партийнім подобає ся. Коли-ж змінять ся обставинє місцеві, то, надїюсь, скажу еще свое слово і тогди піде гладко патріотична робота.

Заразом прошу Сьвіт. Редакцию заявити публично, що я не є автором дописи: „Занепад Туреччини і москвофіли“ (чч. 140 і 141), хоч о. Солтикевич з Ботелки чванить ся немов то він про се напевно довідав ся.

О. Гр. Мороз, парох в Борини.

(Потверджуємо, що о. Мороз названої дописи не писав. *Ред.*)

По смерти папи.

Тїло папи виставлено на публичний вид в одній з каплиць церкви св. Петра. Лїкарі зле забальсамували тїло і тому мусїв відпасти традиційний звичай цїлованя ніг, бо боять ся, що через порушене тїло розсипле ся. З причини, що з уст усунено штучні щоки, лице зміняло ся не до пізнаня. Шия спухла, а на лици показались чорні плями, котрі засипано пудром. До базиліки впускають лише за білетами. Церков в облозї. Вчера між годиною 6 а 8 рано впущено до церкви 15 000 осіб. Вчерашне засїданє конґреґациї кардиналів порішило, що похорон відбуде ся в суботу. Köln. Ztg. доносить, що папа помер о годині 2 м. 50 пополудни. Через 2 години удержувано смерть в тайні в тій надії, що поведесь привернути папу до житя. Завіщанє папи обіймає 30 сторін, в котрім покійник поручає дальше вести его політику. Цілий маєток покійник записав на церковні цїли і зарядив, аби его поховали в церкві Сан-Джіованї в Латерані.

З провінциї прийшли донесеня, що цивільні і військові власти італійські взяли участь в богослуженях. Вчерашна конґреґация кардиналів займалась уложенем ноти до дипльоматичного тїла при Ватикані. Одноголосно порішено, аби в ноті не пропускати давнїйших застережень, але виказати їх в більше уміркованій формі. Завтра св. Колеґія прийме акредитоване при Ватикані дипльоматичне тїло. Декан тїла виголосить кондолєнцийну промову, на котру відповість Орелія.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Наслїдник Каляя.

Відень. Valerland доносить, що наслїдником Келая має бути посол Грециї, Бурян.

Цукор.

Відень Міністер фінансів Бем-Баверк поїде сими днями до Будапешту, аби з угорским міністром фінансів обговорити цукрову справу. В міністерстві фінансів працюють тепер дуже енергічно над цукровою справою.

Політика Анґлії.

Лондон. Посол Дільке критикував заграничну політеку правительства, доказуючи, що виміна візит між королем а Любетом і промова Бальфура до французских дельеґатів стоять в разячій суперечности з англійскою політикою супротив Німеччини. Політика правительства вічно змінює ся, що шкодить анґлійским інтересам. В венецуельскій справі і в справі баґдадскої зелїзниці анґлійске правительство підлещувало ся Німцям, а тепер пагло звернуло ся против них. Анґлія в жертвою аґресивної політики Німеччини.

Македонія.

Софія В Софії мали відбути ся збори начальників македонських комітетів в Болгарії. Ухвалено збирати складки на внутрішну орґанізацию а не причинати ся дальше до творена оружних ватаг, аби не наражувати Болгарії, котра в борбі могла би страти се, що доси узискала.

Білград. В битві між болгарскою ватагою а турецким військом, дня 9 с. м. в горах Девжелїстре, повстанці стратили 17, а Турки 30 убитих. Македонці кидали динамітові бомби, котрі з причини великого віддаленя не велике робили знищене.

Хіни.

Пекін. В письмі до американьского посла князь Чін відкидає жадане отворена манджурских міст для чужинців, бо сих міст Хіни не мають в своїх руках, манджурські міста обсаджені росийским військом. Є можливе, що прийде до компромісу і що для Америки буде отворене одно місто.

В дипльоматичних кругах панує переконане, що Росия розпочала би війну, коли би мала певність, що жадна держава не стане по сторонї Япону. Росийска політика йде до того, аби наетроїти прихильно для себе Анґлію і Америку а відтак подражнити Японію, аби перший зачав воєнні кроки.

НОВИНКИ.

— **Вчерашнє „Дїло“** сконфіскувала прокуратория і то так пізно, що годї було розіслати другий наклад. Супротив того видаємо нинїшнє „Дїло“ в подвійнім обемі. Конфіскати вчерашної ми зовсїм не сподївалися, бо нашу вступну статю оперли ми на безсумнївних документах (Перший видано нам в відпису у Львові, другий надіслано з Перемишля — впрочім оба заосмотрені датою і походять від певних осіб), а наші замітки, які ми долучили до сих документів, стоять в тонї далеко поза тим, чого вима гали-б дотичні заряджена. Однак прокураторскій оловець — в послїднім часї для нас безпощадний - таки не перепустив статї, наражуючи нас і публику на втрату. На будуче будемо місця конфіскованї заступати виписками з інтерпеляций, такими, що дуже добре будуть осьвідомлювати — лїпше від сконфіскованих статий — суспільність про господарку в Галичинї.

— **Статї „Дїла“ в заграничній пресї.** Наша статя з нагоди „эльоту“ польских соколів звернула на себе увагу ширшого політичного сьвіта. Між иншими помістило еї майже в повній основі кілька заграничних дневників, — зі звісних нам: „Weser Zeitung“, „Hannoverscher Courier“ і „Tägliche Rundschau“. Також гарна статя п. Р. Сембратовича про „Waffenbrüderschaft“ в послїднім числї „Ruthenische Revue“ покликує ся на деякі замітки нашої статї.

— **Великий процес мужиків з Залуча над Черемошем** покінчав ся ві второк 22. липня б. р. засудом шістьох селян на кару 5, 7 і 14 діб за спиновано урядованя. Прокуратор зголосив відклик по причині низького вимиру кари. Так отже показало ся, що даремно лише тягано таку масу бідних людий до суду, де вони дусили ся 6 день серед тропікального горяча і їли чорний заплїснїлий хлїб, що аж жаль було дивитись. Посол Брайтер поміг бідним селянкам датком на закупно їди, за що йому сердечно дякували...

— **З наших гімназий.** До рускої гімназиї у Львові записало ся з початком шкільного року 1902/3 загалом 755 учеников; з того 176 до I кл., а 53 до VIII кл. При кінци першого півроку змаліло се число на 737, а при кінци другого півроку лишило ся всего лише 684 учеников і 10 приватистів. Найбільше учеников виступило в другім півроцї з I. кл., бо 25, а в III. кл. 16. Ся аномалія, слїдна взагалї лише в рускій гімназиї, пояснять ся двома причинами: 1) материяльним недостатком, серед яких живе руска молодіж і 2) злісною системою „спренжистосцї“, яка процвитає так буйно серед руских гімназиальних педаґогів. Ею „спренжистосць“ унагляднює найлїпше клясифікация учеников з кінцем другого півроку. На 684 учеников одержало перший степень з відзначеном 59, перший степень 465, другий 65, третій 20, поправку 73, а доповняючий іспит 2 ученики. Значить ся вже тепер перепало 12·5% загального числа учеников, коли узгляднати ще й поправки, при котрих жертвою „спренжистости“ упаде що найменше половина учеников, то число перепавших учеников піднесе ся на 18%! Зовсїм так само представляють в сьвітлї цифер результат клясифікацийної масакри учеников в рускій гімназиї в Коломиї, де на 441 учеников, клясифікованих при кінци другого півроку, перший степень з відзначеном одержало 34, перший степень 302, другий 35, третій 21, а поправку 46! Замітити годить ся, що „спренжистосць“ руских педаґогів люгила ся тут специяльно в деяких клясах; отже передовсїм в IV б, де на 24 учеников сїмох одержало лихий степень а трьох поправку, а дальше в IV а, де на 28 учеников також сїмох „спалено“, а чотиром дано поправку. В обох тих клясах втратила отже рік, много ж з них студиї раз на завсїгди, аж третина учеников! Спільною характеристичною цїхою сеї сумної аномалії в нашім шкільництві а тим самим цїкавим сьвідоцтвом незагибшого ще у нас рабского інстинкту для будучого історика нашого культурного розвитку являє ся те, що в обох згаданих гімназиях „самі своїх бють“ лишень наслїдком лукавої кацапскої роботи та під виливом клевет і бріхонь органу ренеґатів „Галїчанїна“, як неменш его союзників в польскій пресї. Аферa звісного „атца“

---

*) Зложене рахунків по нашій інформациї наступить, коли фонд буде передаваний з рук Комітету на инші цїли. При тім зазначуємо, що і Народний З'їзд рішив решту фонду, яка остане по з'ужитю на цїли страйкові, передати маючій ся заснувати „Академічній Помочи“, а квестия може тілько лежати в постановах статута. *Ред.*

пійшов. В однім твоїм погляді я вичитав виразну просьбу, що-б се залишити, — в той один погляд в двоє нагородив менї страту — бо-ж ти мене просила!

Минуло кілька днїв, заки я тебе знову побачив. То були дні спокою. Я не ждав вічого, не сподївав ся вічого, не відчував вічого крім щастя без меж: був вдоволений.

Однак ти не оставила мене в моїм спокою. Позбавила мене его кількома стрічками письма на ясним блїдо-голубім папери. Ти просила мене, що-б я прийшов, — сам вже не тямлю куди — досить що ти знову просила. І я, розуміють ся приходжу з спокоєм мужчини і з тою дитячою вірою, що робить ся добре, вдоволяючи бажаню других.

В тебе було дуже неважне дїло до мене, дрібниця, байдужна, без значеня. Головне було те, що ти хотїла бачити ся зі мною знову під чиюсь охороною перед моєю слабою нїжностию. По давній привичці я робив з себе вдоволеного, прикидав ся байдужним, рівнодушним, так як се тобі подобалось. Ні одна черта мого лиця не могла зрадити перед тобою, що *я сподївав ся застати* тебе після твоєї останної сповіди відміненою. Я чув се, що подобалось тобі. Подяка за те малювалась в кождій черті твого лиця після кождого твого руху, та найвиразнійше в простягненю твоєї руки на прощанї.

Однак я йшов домів притомлений тою безцїльною грою актора, тою безпричинною холоднокровностию. Ні твоє вдоволене, ні твоя вдячність не вдоволювали мене. Закріпощене достоїнство чоловіка бунтувало ся в мені, домагалось справедливости, жадало нагороди за всї свої жертви, жадало мести для нестримних филь своєї нїжности, питало о цїль холоднокровного здержування тих филь — і я згаджав ся з ним. При найблизшій стрічи ти мусиш вислухати мене!

Найблизша стріча була менї на руку, як морякови нагла а пожадана зміна вітру.

Відповідно твому бажаню я знайшов ся з тобою при однім столї в наших спільних знакомих, підчас обіду. Ти не спитала мене навіть, чи я проведу тебе домів. Се повинно було статись без сумнїву. Моє поведене давало тобі запоруку, що я не рознїжусь. Ти лиш говорила про утому і аж тодї глянула на мене здивувана, коли я задержав фіякра, щоб сїсти, — того ти не сподївалась. Чи воно заскочило тебе несподївано, чи ти на хвилю стала ся податлива, — не знаю, чому се приписать. Ти сїла зі мною, при менї. На нас несло мракою, колеса торохтїли.

„Куди?“ — спитав візник.

„За місто!“ — була відповідь?

Чому ти не спротивилась? Чому ти лиш загорнула ся в плащ та дивилась такими очима, як коли б даний візникови приказ не обходив тебе ані дрібки. Як се ти стала нараз така безпечна і спокійна, як ніколи передше?

— Чи може й ти була тої гадки, що між нами повинно було раз якось рішитись. Ні, ти не спротивилась. Повен вдячности я несьміливо взяв тебе за руку. Вона була приготована на принятє мого першого, бідного, невинного поцїлую.

Одної малої каплї вистало, щоб моє горе вилилось через край. І воно вилилось каскадою горячих, животворних, коротких речень, Бог зна' якого змісту, речень перерваних слїзми і поцїлуями складаними на твоїй руцї, поцїлуями зворушеної дитини. Коли я схаменув ся, моє зворушене видалось менї безпутним, недостойним чужанки, але я не міг здобутись на нїщо инше, як на пролитє нових слїз. А ти сидїла така тиха, така нїма, як коли-б тобі і не в догад було, що біля тебе терпить і радїє теплокровний, живий чоловік, як колиб весь надмір моєї любови в твоїх очах був звичайною буденщиною.

Так воно не було. Тебе поражала лиш одна однїсенька, постійна, виразна думка: тепер вже по нашому щастю! Твоє щире, повне довіря єство крило в собі двійну вдачу женщини: еї сердечність за спокійною зовнїшностию. Сповідь мого горя врізалась глибоко й болюче в твою повну чувства душу. Ти нїколи не сподївалась такої щирої сповіди. Ти відвертала еї від себе, як могла найдовше. Неясно може, але певно сподївалась ти такої любови, що нїколи не зраджує ть ся в словах, нїколи не вихиляють ся з серця на сьвіт, сама себе не розчленовує, але противно празднує свої тріюмфи в тихій обопільній згоді, серед дрібних проявів, які лиш бистре око могло-б замітити, а хочби навіть кінець-кінцем, серед на половину сьвідомих обіймів, при торжественній мовчанцї уст.

А тут я безпощадно і немилосердно рушив цїлий механїзм людскої любови, дав волю рукам его, відкривши всї живчики серця, що тремтять вже при найслабшім дотику думки. Я не соромив ся роздерти принадну, чарівну мглу, що все сповиває гармонїйний акорд двох серць.

Роєм обсїли тебе думки і чувства, не позваляючи твоєму розумови запанувати над ними. Була там взаїмність любови, співчуте, радість, сум і розпука, навіть нїжність — все в суміш, в кипятку, що варив і ослаблював твою розвагу і хотїв тебе кинути на поталу розгуканим фалам бурливого серця... Але ти не хотїла сего. Всю невимовну муку любови, всю еї невисловну розкіш придавила ти судорожною силою волї, заховала їх на дні свого серця, не хотячи хвилевою необережностию позбавити свое чувство — змісту, свою любов — містичного чару.

Але се приходило тобі трудно, навіть дуже трудно, бо-ж ти любила се повне горя, повне мрій єство, те єство, що так без обиняків, в нїпричінім пориві чувства, горнулось до твого серця. А все таки ти взяла свою руку від моїх уст, погладила нею мене по скрани, по тім себе, як коли-б пробуджувалась зі сну і зітхнувши глибоко, як коли-б ішла за домовиною своєї сердечної надії, сказала:

„Вернемось!“

Мною щось кинуло.

„Вернемось?“

„Так“ — сказала ти так серіозно, що я казав вертати і вдивив ся на довгу хвилю в темряву мраки, мов ховаючи на довгі часи зариси околиці в памяти. А ти і одної слези не мала для нашого зруйнованого щастя; ні одного зітхнена; твоє рішене стало дїлом, твоє тверезе єство поклало на нїм печать на віки.

Перед своїм порогом ти многомовним рухом головки попращала мене. Я остав ся сам, нї — з моїм жалем.

Якось я вийшов туди, відки ми завернули фіякра до міста. І ти там була; не знала, що я прийду. Чи не вийшла ти збирати черепків нашого розбитого щастя? — Нї, се не можливе, хоч... колись... може... Колись може й рада була-б ти виповнити нами пусті хвилї прискорбного житя... Але нї, назвіть се не можливе. Ти ж така тверезa!

Бідне те наше щасте — розбите!

Я знаю: ми обоє тогдї переконали ся, що не всякий день посилає нам в дарі таку довгу нагоду, як була та, якою ми покористуватись не вміли. Ти вийшла за місто, щоб видобувати з душі тихі спомини, щоб у своїй уяві відновити, воскресити ту силу, з якого наші симпатиї стреміли недавно до себе — і ти так само, як і я, над руїнами нашої любови побудувала мавзолей тлїнним останкам наших нездїйснених надій.

В. Щ.

Семйонова в Коломиї і численні сплетні польско-кацапских шакалів на руску гімназию у Львові відіграли тут знаменну ролю. — Ліпші трохи відносини під тим зглядом панують в рускій гімназиї в Перемишли. З початком шк. р. 1902/3 вписало ся до неї 583 учеників і 5 приватистів. В часі року прибуло 11 (+ 2 приватисти) учеників, виступило 47, отже з кінцем року остало 549 учеників і 7 приватистів. Клясифікация випала добре: 57² учеників одержало перший степень з відзначенем, 412² перший степень, 31¹ поправку, 33¹ другу клясу, 10 трету клясу, а 3 не клясифіковано. Із загального числа учеників перепало отже 9%. Про четверту, наймолодшу руску гімназию в Тернополи нема поки-що урядових дат. При тій нагоді давно якось поводять ся дирекциї усіх рускых гімназий, не приславши досі нашій редакциї своїх урядових звітів, як се діялось ся давнійшими роками. Невже ж нечиста совість спиняє їх виступити з висліданы своєї діяльности перед публичною опінією ?...

— **Приют для дітий в Перемишли.** Пишуть нам: Ще в році 1897 в „Прапорі“ була поміщена слідуюча відозва: „Мала, а важна просьба“: „В Перемишли істнує від премногих літ „Ochrona“ під управою Sióstr Felicyanek. Ся „Ochrona“ не обмежає свою опіку і любов лиш на польскі дітн, но ідучи за голосом серця розпростерла свої опікунчі крила і на дітн рускі. Се був би красний прояв християньскої любови й милосердия, коли би материньска опіка „Ochrony“ не стояла нас, руский нарід, непропорціонально дорого. Опіка ся вщеплює именно в сотки дітий руского працюючого народу Перемишля упереджене, щоби не сказати ненависть до свого обряду і до свого народу. О рускій молитві, о приводженю рускых дітий до церкви, о плеканю рускої мови нема там і бесіди; дітн руского племени находять там опіку за ціну зречення ся найвисших моральных дібр свого народу... З під такої опіки хотять Русинка Перемишля просто видерти рускі дітн і заснувати наш „Приют“ під управою „Сестер“ Вир. о. Селецкого. Средства однак, якими до тепер розпоряджаємо,суть надто скромні, щоби тую мисль перемінити в чин“. Дальше в тій відозві звертала ся Русинка до Редакциї „Прапора“ з прошенем о відклик ся до милосердия духовенства о складки. Редакция зі своєї сторони горячо підперла тую просьбу і не на вітер, бо таки зібрала ся зі складок якась сума. Від того часу справа утихла. А шкода! Може би ті, що займали ся нею, оголосили, як справа стоїть (кілько грошій лежить зібраних і що стояло або ще й стоїть на перешкоді отворенню „Приюта“), а може бути, що знайшлася би ся рада таки видерти рускі дітн з „Ochrony“ Феліцияиок...

— **Артистичний вечер в Бережанах.** Дня 14 с. м. урядила філія руского тов. педагогічного артистичний вечер, що розпочав ся вступним словом проф. Бачиньского. У ньім вказав бесідник на вагу просьвіти взагалі, а особенно серед широких мас руско-украінського народу. Річ була висказана ядерно і з вервою, тож слухачі нагородили її за служеними оплесками. З черги відограли п-на Евгенія Бачиньска і академік п. Гальберталь на фортепяні і скрипці симфонію Мендельсона. З признанем підносимо, що концертанти побороли усі трудности технічні і артистичні, звязані з сею продукциею Дуже удачно віддав п. Гладкий вірш Ів. Франка: „Наймит“. Прочий час вечера виповнила вистава двох штук. Перша — се одноактовий драматичний образок „Прелюдия Шопена“, друга — комедия „Настоящі“. У першій виступали пп. Олена Кордубівна, в ролї поважної женщини, жінки поміщика і Ольга Лонкевичівна в ролї кокетки, що баламутить серце — душу чужого чоловіка. Обі виглядали і грали чудово, бо обі перейнялись ролею і у сальоні були на своїм місци. У ролї характеристичній в „Настоящих“ бачили ми п-ну Ольгу Кордубівну Гра її, поведене супроти чоловіка — Боровича, що „працює“, „робить політику“— рухи на сценї і взагалї цілий комізм сеї ролї випали дуже добре, бо природно, і чимало убавили публику. Дуже милою і ніжною Ганусею була п-на Ольга Бачиньска, а патріотичні слова вложені в її уста на закінчене послідної сцени, пятнуючі як зрадників тих, що цурають ся рідної мови, викликали справдішне одушевлене. З мущан вивязались гарно у першій штуці Т. Гошовский, у другій Мельник і Цурковский. Мі вдячні виділови Тов. пед., що урядив першу від довшого часу руску виставу театральну і дав можність весело забавитись в гурті людий, що становили якби одну щиру сімю з однаковими гадками, бажаннями і стремліннями. Дохід, призначений на новоосновану селяньску бурсу дуже скупий, бо публики, особливо позабежанської явилось дуже мало. Видно слаба інтелігенция у нашої суспільности, коли не може зрозуміти, що вихованє селяньскої дитини і ї образованє се актуальна справа нашої будуччини! — *Гість.*

— **Красний образець поспільної любови й солідарности між читальниками „Просьвіти“** проявив ся дня 30. червня с. р. в селї Під'яркові бобрецкого повіта. Того дня відбував ся там похорон члена читальні „Просьвіти“ Василя Кулеби. Небіщик був ще молодим парубком, але що щиро займав ся читальнею „Просьвіти“, був передплатником „Свободи“, а при тім розуміє ся був чоловіком чесним і тверезим, то читальники свій жаль за ним і любов для него виявили громадною й маніфестацийною участию в похороні. Его домовину обсипали вінцями і уставивши ся всї в ряди (около сто читальників) поважним походом супроводили покійника при трогаючім сьпіві похоронним.

— **Про торжественне посьвячене нової церкви в Копичинцях** пишуть нам: Церков в Копичинцях, збудована після плану славного нашого архітекта п. Василя Нагірного, на причуд гарна, положена так високо, що зближаючись до Копичинець можна ї оглядати з кождого, навіть далекого місця, як вінчаєсь она своїми пятьма копулами на цілу околицю. І посьвячене сеї церкви відповідало ї величавости. Для піднесеня торжества приїхав зі станції Чортків до Копичинець о. митрат Фацієвич, котрого, яко представителя епархії, від Орішковець супроводила кінна бандерия з 200 люда; о. митрат в'їхав до Копичинець тріюмфальною брамою, яку здвигло місто, а при другій такій брамі при церкві, поставленій парохіянами, дожидали его приїзду процесії з множеством народу і численним духовеньством, корпорациї урядничі і т. д. [Обі брами з відповідними написями, були прикрашені лентами й фанами народної краска] Діяло ся се в суботу під вечер. На брамі повитав о. митрата сеніор-бурмістр хлібом і сілю а місц. парох. о. Пет. Шанковский, повитавши его яко господар вручив ему ключі від нової церкви. В неділю о. митрат довершив акту посьвяченя і відправив соборну литургію при гарнім сьпіві вишколеного хору селян з Яблонова. Середина церкви красно прибрана цьвітами й зеленю, дала всім народу подивляти образи чудової роботи, пензля руских малярів з нашого Товариства для розвою штуки. О. митрат в своїй проповіди підаїс також чудову архітектуру і внутрішну украсу церкви. — *Участник.*

— **Градові тучі** навістили в послідних днях окрім згаданих вчера місцевостий також Стрийщину, де град наробив великої шкоди на полях, городах а навіть домах в Сіхові і Баличах, дальше Долинщину, де знищене матеріяльно село Чолгани, і околиці Бурштина. — Із Саранчук в повіті бережанськім пишуть нам: Дня 21. с. м. навістив нашу громаду страшний грубий град двома наворотами і знищив цілком усе, що лиш находило ся на полях. Прекрасні збіжа а навіть бараболї й кукурузу так стовк, що й не пізнати, де що стояло. Страшна біда загляда бідним селянам в очи. А тут навіть нігде ніяких заробітків, бо на паньских ланах люди мусять відробляти за сіно. Може би міністерство розпочало вже тепер будову зелізниці Підгайці-Потуторн-Львів, то люди мали б якийсь заробок, а то прийдесь їм хиба гинути з голоду.

— **Дрібні вісти.** Громада Бишів, пов. сокальского, одержала з постійного позичкового фонду для рільничого промислу на експльоатацию торфовища позичку 5000 К, котру має сплатити квартальними ратами, почавши від 1. липня 1904. — В Познани повстала нова німецка організация, котра підняла ся посередничити в спроваджуваню до Прус німецких робітників, щоби недопускати в той спосіб робітників галицких, головно ж Поляків. — В віденськім університеті осягнула онодї степень доктора всіх лікарских наук п-на Фльора Олірківна, дочка гімназияльного професора зі Львова. Є се перша женщина, котра здала в Австриї докторат медицини, бо доси женщини-лікарки лише ностріфікували в Австриї докторат, котрий осягнули за границею. — В ставі під Городком утопив ся онодї підчас купели 29-літний чеканик шевский Мариан Шмідт. — Жінка збараского міщанина, 65-літна Анастазия Юрас, збираючи шувар в ставі біля млина, дістала вагло апоплектичного нападу і упавши лицем у воду, утопила ся. — В Будапештї застрілив з карабіна вояк Брунер 40 літну публичну женщину, о котру був заздрісний. — З Неаполя доносять, що Везув вибухає від кількох днїв безнастанно, викидаючи серед сальних експльозий велику скількість лави, що сливає в напрямі Помпеїв. — Одно англійске товариство дає сербскому правительству 5000 корон за портрет королевої Драги, який висїв в її спальни на стїні підчас звісного нападу офіцирів, що посікли его сильно шаблями. — На мурі громадского уряду в Вейрін біля Женеви вивішено онодї оповіщенє, що Леопольд Вельфлінг, син вел. князя тосканьского, і Вільгельміна Адамовичівна наміряють вступити в подружий стан. Залюблена пара мешкає там від 1-го липня.

— **Людий, що потребують заробку на літо і осінь а схочуть виїхати за границю до польових робіт, взиває ся, нехай заразі зголосять ся до Народної Канцеларії письменно. На дорогу дістануть гроші.**

— **Братя Русини, даймо поміч тому, хто на добре тягне!** Із запущеної Яворівщини, а то з міста Яворова, одержуємо від тамошних патріотів ось таку допись-відозву: Дня 22. липня с. р. відбуло ся засіданє Видїлу Міщанської читальні в Яворові і раджено над дуже важними справами. Насамперед принято до відомости заяву голови, що вже вислано на руки головного Видїлу „Просьвіти“ у Львові просьбу на дозвіл намісництва **заснувати в Яворові Філію „Просьвіти“.** Відтак ухвалено отворити дня 26 липня с. р. в **Яворові Читальню „Просьвіти“** на місце дотеперішної Міщанської читальні, яка того самого дня буде розвязана загальними зборами а майно буде передане новій читальни. Під конець прийшла під дискусию справа **основаня українско рускої Бурси в Яворові.** По докладнім обговореню сеї справи принято одноголосно внесене: основати тую Бурсу й поробити в тім напрямі всякі потрібні приготованя. Вкінци ухвалено оголосити в „Дїлї“ поклик до українско-рускої суспільности задля збиранья складок і просити також инші часописи перепечатати сю відозву:

Видїл Міщанської читальні ухвалив дня 22. липня 1903 р. основати в Яворові з початком шкільного року українско-руску Бурсу для хлопців III. і IV. класи шкіл народних. Одначе Видїл наразі не має ніяких засобів на сю ціль, тимто осьмілюєсь звернути ся з уклінною просьбою до загалу суспільности, щоби зволила прийти нашому ділу з матеріяльною підмогою. Видїл у злуці з нашими чинниками робив свого часу всякі можливі заходи, щоби правительство основало українско-руску гімназию в Яворові; опісля пильно заходив ся, щоби заложено приватну гімназию, — але ті старанья не здійснили ся... Та члени не зражують ся сими невдачами і забирають ся до заложеня Бурси, що стоятиме в тісній связи з основанем українско-рускої гімназиї... В повній надії успішного здійсненя своїх замірів відкликав ся Видїл до всіх тих, що зобовязували ся иноді до жертв для удержаня приватної гімназиї в Яворові; відкликаємо ся до наших просьвітних і культурно-економічних институций; відкликаємо ся до Впр. і Всесьв. Епіск. Консисорий; відкликаємо ся до загалу цілої нашої суспільности, щоби ласкаво **поспішили ся з помочию,** хочби і в найдрібнійших датках, **для основаня українско рускої Бурси в Яворові.** Не дайте пропадати в темноті молодому поколїню в численнім, але крайно занедбанім чисто українско-рускім яворівскім повіті. **Най поки що ся Бурса заступить нам гімназию в Яворові!** Думаємо, що наш поклик не промине безслідно. На початок жертвує Міщаньска читальня в Яворові зі своїх скромних засобів 100 Корон, а до того й на далї зобовязуєсь піддержувати се з кождого згляду користне заведене. Датки просимо присилати на руки голови Читальні о Юрия Кміта. — Від Видїлу Міщаньскої читальні в Яворові. — *Юрий Кміт* голова, *Микола Масюк* заст. голови.

— **З Товариства св. Петра.** На річ Тов-а св. Петра зложили в (коронах): о. Давидович з Радехова від себе і церкви 8; о. Боднар із Свистільник від церкви 6; о. ігумен Тибінка від монастиря Гошів 6; пресвитер о. Даниловнч 2; о. Гаваньский з Винниовець від церкви 4; о. Пачовский з Дубковець 2; о. Яворский з Несторовець від себе і церкви 7; о. Гутковский з Ожидова від себе і церкви 8; о. декан Юхновичь від парохії Корчин 50; декан бобрецкий о. Штогрин від там. церквей і парохів 48; декан ходорівский о. Кмицикевич від там. церквей, парохів і прочих членів 234. Деканат ходорівский доставив дотепер Тов-у найбільше членів. Всї сьвященики, всї церкви і множество мірских лиць з того деканату вступило в члени нашого так важного Тов-а. Заслуга то о. декана Кмицикевича і его заступника о. Волод. Филиповского з Бенковець. Но що ще важнійше, в члени нашого Тов-а вступило з того деканату споре число жен сьвященичих, як п-ї: Кмицикевичева, Филиповска з Бенковець і Підкамінь, Стецева, Гутковска, Юрчиньска, Одїжиньска, Винницка, Синишин з Березовець і другі. Дай Боже, щоби в слїди їх вступили всї прочі жени сьвященичі всїх трех наших Епархій. Було би то доказом, що межи Русинами жени Мароносиці не перевелись і що Русь сьвята не загине, коли має так великі і так жертволюбиві патріотки. Для того, складаючи первим сердечне „Спаси-Біг“, кличем до всїх прочих: „Іди і твори такожде.“ — *Видїл.*

— **Вінчане** п. Стефанії Сїмянович з п. Іваном Гамерским укінченим богословом відбуде ся дня 28 липня н. ст. 1903 в Монастирци, почта і телеґрафічна стация Лїско; зелїзнича стация Лїско-Лукавиця.

— **Прогульку Львовян,** уряджує Тов. гім. „Сокіл“ в неділю дня 26 н. ст. липня до Зимної води-Рудно. Від'їзд о годинї 3·25 з полудня, приїзд до Львова о годинї 9·50 в ночи. Вступ вільний. Добровільні датки приймають ся. Комітет постарав ся о всілякі несподіванки, тому просить всїх о численну участь. — За комітет: *Доманик*

— **Тутки Еурека** оподатковані на народні рускі цїли спровадила до розпродажи руска „Торговля“ в Бурштині. Русини Бурштина і околиці повинні купувати лише сї тутки. За приміром торговлї в Бурштині повинні піти і инші рускі купці. Vivant sequentes.

— **З Руского Жіночого Кружка в Коломиї.** Видїл почуваєсь до обовязку подякувати сердечно ласкавим жертводавцям за щедрі датки на Бурсу дівочу в Коломиї, зложені на весїлю на руки Вп. пані Насальской.

— **З т—а ім. Котляревского.** Отсим складає видїл т-а ім Котляревского подяку проф. Вп. д-ру Студиньскому і Вп. Л. Лопатиньскому за дар 550 примірників комедиї Бобикевича „Настоящі“ для товариства. Рівнож дякує видїл Вп. п. д-ру Щуратови, проф. Боберскому, Л. Лопатиньскому і проф. Людкевичеви за відчити, які мали в користь товариства.

Зразом подає видїл до відома загалу, що у касиера т-а ім. Котляревского, п. Ів. Ганкевича, можна дістати слїдуючі драматичні творп: Наталка Полтавка (Котляревского), Ворожбит (Цеглиньского), і Настоящі (Бобикевича).

За Видїл: *Іл. Огоновский* голова, *Ольга Жураківска* секретарка.

— **Філія „Товариства запомоги убогих греко кат. церквей“ в Перемишли** надіслала нам свою відозву з дня 20 липня с. р., підписану іменем видїлу філії предсїдателем о. крил. Михайлом Мрицом і секретарем о. Львом Несторовичем. На вступі відозва подає до відомости, що одвітно до зазиву Ев. Ординарията („Вѣстникъ Епарх.“ ч. VI. ст. 26 с. р.) відбули ся дня 2 червня с. р. І. загальні збори „Товариства запомоги убогих греко-кат. церквей“ в Перемишли. На тих зборах вибрано предсїдателем філії о. крил. Мих. Мрица, 8 видїлових, 4 заступників і комітет надзираючий 3 осіб. На засіданю видїлу д. 29 червня с. р. уконституував ся той видїл, вибираючи спомїж себе заступником предсїдателя о. Зенона Кривавча, декана перемишско-загородского, секретарем о. Льва Несторовича, касиером о. Назара Чабана, а контрольором о. Ігнатия Калужняцкого; прочі члени видїлу: о. крил. Зубрицкий, о. Ю. Падох, о. А. Борисевич, о. Преторіюс. Відтак відозва звертає до загалу патріотичного і жертволюбивого нашого духовеньства, щоби своїми жертвами і громадним приступленем в члени так хосенного а в теперішній добі необходимого товариства дало ему можність стануги сейчас на сильних основах. „Се товариство — сказано дальше у відозві — має ціль: подавати поміч удїлюванем безповоротних запомог на будову нових і відновленє старих церквей — кріпостий віри, заборола обряду і рускої народности. О різного рода перешкодах місцевих і не споминати; нераз дрібка вірних синів церкви і обряду з мужеством подиву гідним боре ся з гіркою долею і з всякими перешкодами; з самовідверженем заходить ся около будови церкви, а однак не в силї без постороннеї помочи доконати сьвятого діла. На чиїх же раменах спочивав ведене, ширене і оборона справ наших, сьвященьству так близьких, питомих? Ми, Христом поставлені „стражию дому Ізраілева“, є із самого стану нашого покликані: духа віри, побожности, привязаня до св. обряда піддержувати, кріпити і на достойну висоту піднести. Однак лише в з'єдиненю сила. Коли не получимо ся в одну громаду, то наші діла вічно будуть кульгати. А хто на тім найгірше вийде? Очивидно, що наш нарід церков і обряд. З'єднити ся, і то скоро з'єднити ся — лежать в нашім інтересї так дуже, що хиба сліпий сего видїти не буде. І таке сполученє матеріяльне, для всіх нас неоцїненої ваги і наслідків, мусить нас згуртувати в товаристві св. Петра. Знаємо, що до належитого переведеня якої будь справи, крім сили моральної, треба грошій. Через приступленє цілого духовеньства, церквей, брацтв, институций наших а також і всіх вірних до товариства св. Петра, утворили би ми легким заходом институцию розпоряджаючу рік річно тисячним капіталом; тогди товариство св. Петра в своїй прекраснїй і хосенній цїли (будова і украшенє, а через то скріпленє і піднесенє вищше нашого обряду) стануло би від разу на висоті своєї задачі. Думаємо, що наш поклик в так пекучій і жизненій справі не перейде безслідно і нїхто із Всч. оо. Собратий, Хв. брацтв і пр. не відмовить свого приступленя в члени товариства св. Петра, а ті що до него вже належать, не пожалують труду придбати для доброї справи як найбільше число членів“. — Вкінци відозва оповіщає, що видїл товариства доперва пізнійше поіменує делеґатів деканальних, як також виготовить карти членьскі, а тепер просить всїх оо. душпастирів занятн ся збиранем вкладон і від часу до часу передавати оо. деканам або просто до видїлу відсилати. Вписове 1 К, членьска вкладка від особи фізичної 1 К, а моральної 5 К. Члени основателї вкладають 50 К найменше а спомагаючі 10 К найменше.

— **Одиноку руску Торговлю в Бережанах,** досі під фірмою п. Шапріана набув п. Евстахий Юзичиньский (сл. інсерати нинїшного числа Дїла“.) П. Юзичиньский, що придбав собі в „Народній Торговли“ фахове образованє, при тім чоловік знаний з чесности й солїдности, має всї услівя до ведення Торговлї на вдоволене купуючої публики, тож не сумнїваємо ся, що в першій лінії всї Русини, так з міста Бережан як і з околиці, звернуть ся з повним довірем до Торговлї земляка. „Свій до свого!“

† Померли:

— **Петронеля Чичиловичь,** вдова по бл. п. о. Іосифї Чичиловичу, бувшім пароху в Ожомли декан. судово-пишеньского, упокоїла ся по довгій і тяжкій недузї дня 22 с. м. в 75 році життя в домі сина свого пароха в Кобельницї-рускій. Похорон відбуде ся в суботу дня 25 с. м. Ві в. п.!

Конкурс.

Видїл філії руского Товариства педагогічного в Заліщиках подає до відомости, що в новім році шкільнім 1903/4 найде поміщене в бурсі філії кількавайцять учеників шкіл народних і видїлових. Питомець дістане в бурсі мешкане, опал, поживу, сьвітло і належний догляд, натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу і постіль.

Оплата виносить місячно 4 К і дрібні оплати на пране і з'ужите інвентаря.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом педагогічного товариства.

До подань, котрі належить вносити до 15 серпня на руки голови треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещеня і убожества, декларацию що-до точности в оплаті і картку кореспонденцийну на відповідь.

Заліщики, 17 липня 1903. Від Видїлу філії руского товариства педагогічного в Заліщиках.

Мир. Кимакович, голова. *Ел. Дубіпна*, секретар.

— **Товариство задаткове „Народний Дім“ в Дрогобичи** товариство зареєстроване з обмеженою порукою. Рахунок за (піврік) від 1. сїчня до 30. червня 1903 (засноване дня 15. мая 1902 року.)

Стан довжний:

1	Удїли . . 4059 К — с. Фонд рез. . 505 К 05 с.		5014·05 К.
2.	Вкладки: Стан з початком міс. сїчня . 14586 К 31 с. вложено . 20675 К 32 с. винято . 5765 К 11 с.		
	Стан з кінцем міс. червня (кромі відсотків) . .		29496 52 К.
3.	Позички затягнені: в червни . . 8770 К — с.		
	Стан з кінцем міс. червня		8770·— К.
4.	Сальдо відсоткіз . .		1501·60 К.
5.	На рахунку біжучім (непіднята дівіденда) . .		20.77 К.
	Сума .		44802 94 К.

Стан чинний:

6.	Позички удїлені: Стан з поч. м. сїчня 16449 К 66 с. сплачено 6077 К 36 с. удїлено 31710 К — с.		
	Стан з кінц. місяця черв.		42082·30 К.
7.	Льокациї . . .		150·— К.
8.	Кошти спору . . .		—·— К.
9.	Кошти адмінїстрацийні .		103·49 К.
10.	Готівка з д. 30/6 . .		1680·25 К.
11.	Инші позиції стану чинного (кошта заснования) .		786 90 К.
	Сума .		44802·94 К.

Членів прибуло 106, убило 2, остало ся з кінцем червня 213 з деклярованими удїлами в сумі 5160 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 7%—8%. Затягнено позички в „Двїстрї“ і „Краєвім Союзї“ на 6%½.

Дрогобич дня 1. липня 1903.

Дирекция.

— **Краєвий Союз кредитовий у Львові** Рахунок за місяць червень 1903.

Стан довжний:

1.	Удїли членів . . .		42.186·10 кор.
2.	Фонд резервовий . .		2.417·87 „
3.	Вкладки: Стан з початком місяця черв.	610.337·65 кор.	
	вложено .	49.625·41 „	
	винято .	40·784·19 „	
	Стан з кін. місяця черв.		619.178·87 „
4.	Позички затягнені: Стан з почат. міс. черв.	30.500·00 кор.	
	затягнено . .	25.000 00 „	
	сплачено . .	20.500·00 „	
	Стан з кінцем м. черв. .		35.000·00 „
5.	Сальдо відсотків . .		9.476·61 „
6.	Непіднята девід. з р. 1902.		1.429·82 „
	Сума		709.689·27 кор.

II. Стан чинний:

1.	Позички удїлені. Стан з початком місяця червня .	698.210·66 кор.	
	сплачено .	16.074·86 „	
	удїлено .	11.270.00 „	
	Стан з кінцем м. черв. .		693.405·80 кор.
2.	Движимости . . .		782·56 „
3.	Льокациї . . .		3.904 70 „
4.	Кошти спору . . .		88·59 „
5.	Кошти адмінїстрациї . .		2.970·36 „
6.	Готівка		5.253·15 „
7.	Друки для товариств . .		999 00 „
8.	Папери фонду резервового		2.285·11 „
	Сума:		709.689·27 кор.
	кредит тов.	280.350·00 кор.	
	„ парцел.	271.612·00 „	
	„ скрип.	91.637·80 „	
	„ приват.	49.806·80 „	
	Разом	693.405·80 кор.	

Членів прибуло 5, убуло 0, остало з кінцем чер. 1903 — 417 з 1088 з деклярованими удїлами в сумі 54.400 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 5½%—7%. Затягнено позички в банку краєвім у Львові на 4½ процент.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zener, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до лянцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте мені сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 23 липня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·30 до 7·50 а на термін 6·75 до 7·—, *Жито* старе 5.75 до 5·80 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *ріпак* 9·50 до 9 75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·— а до вареня 7·40 до 8·50 *вика* 4·50 до 4·75, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 4·60 до 4·75, *гречка* 6 50 до 7·25, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова —·— до —·—, *хміль* (за 56 кільо) 130·— до 150·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 40·— до 55·—, шведска 40·— до 50.—, *Спірітус* loco за 50 літрів 36·— до 36·50.

Ціна худоби. (Відень 20 Липня).

На понеділковий торг зігнано рогатої худоби, призначеної на заріз, 5879 штук. В тім було з Галичини 392 штук а 73 штук з Буковини. — Торг був лїнивий; — ціни спали о 25 с. — Непроданих штук зістало 462. Волів з Галичини і Буковини продано: 62 шт. по 58—64 К. 218 штук по 65—72 К, 56 штук по 73—77 К., 11 штук по 78—80 К. Бугаї опасені куповано по 56—73 К; корови підтучені по 54—70 К, худобу худу по 34—54 К. Все числить ся за сотнар метричний живої ваги.

Торг на безроги.

Відень 20 липня. Зігнано 10.287 штук, межи тими 5.197 галицких. Плачено: prima 116 до 118 а вийомково —, середнії старі — до —; легкі — до —; поросята 68 до 86 сотиків за кільоґрам живої ваги.

Надіслане.

Горожани села Любінь малий складають сердечну подяку Вс. Пв. півцям руского Тов. Зоря у Львові і Вс. пв. пп. академікам, котрі непожаловали свого труду в день св. Петра і Павла і прибули до нашої церкви та там підчас Богослуженя відсьпівали Службу Божу чудесним і прекрасним своїм сьпівом. Спаси Біг за Їх труди.

Іван Ґудз, начальник громади.

Евстахий Юзичиньский

торговля корінних товарів, продаж вина, пива, горілок, лїкерів і коняків. Комната до снїдань

в Бережанах.

П. Т.!

Маю честь подати до ласкавої відомости Впов. Земляків, що з днем 10 липня с. р. переняв я одиноку руску Тортовлю корінних товарів п. Романа Шкирпана в Бережанах і заосмотрив ся в сьвіжі товари, які побираю з перворядних фірм. Товар сьвіжий і добрий, ціни як найприступнїйші, обслуга скора. В комнатї до снїдань можуть дістати ріжні перекуски теплі й зимні, добре пиво, ріжного рода природні вина австрийскі, угорскі і французскі, а також здоровий домашний харч. Інтерес веду солїдно і стараю ся вдоволити вимогам і найвиб. гливійшої П. Т. Публики.

Відкликуючись на поклик „свій до свого“ поручаю ся ласкавій памяти Вир. Духовеньства і Впов. сьвітскої Інтеліґенциї, Міщан та Селян.

З високим поважанем

Евстахий Юзичиньский

властитель торговлї в Бережанах ул. Потоцких ч. 250. 1—1

Добродійством

в І. австрийске Тов. для обезпечень против крадежий у Відни.

Заступник:

А. С. ЛЯНДАВ

Львів, Казимирівска 14.

Найлїпшим доказом на се факт, що з крадежи 350 фляшок лїкеру та ушкодженя контрольної каси загальної вартости 2.000 корон я не поніс ніякої шкоди, позаяк згадане товариство звернуло менї шкоду в цїлости, за що на сім місци дякую. З поважанем **Зиґфрид Кребс**, фабрика лїкерів у Львові, ул. Батория ч. 7. 468 1—1

ЛИПП

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г вині 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою . .	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Флячки	12 „
Ніжка теляча з хріном . . .	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірениїйших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Русинка глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія“ Рогатин. 66 1—6

Панна з провінциї з укінченою II кл. видїловою глядає місця бони, учительки до початкових наук від I—IV кл. або до товариства. Ласкаві зголошеня до Адміністрациї „Дїла“ під адресою: „Праця“ 1245. 449 3—3

Ученик VI. кл. гімн. глядає лекциї на селї. І. Дмитрович, Дрогобич ул. Коліївa горішна. 2—2

Пошукуєсь сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A. 472 8—10

Потребую сейчас характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до праці. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 2 ?

Сими днями вийшла в Перемишли книжочка під заг. „Красний примір направив“ образок з житя гімназистів в одній дії, М. Чорнила, по 24 сотики, 5 примірників 1 К і 10 сотиків, вже з почтою. Замовляти у: Іван Венґжин, в Купятичах, п. Нижанковичі. 425 3—4

У Антона Крушельницкого

в Коломиї, Замкова 15 а

можна замовляти слїдуючі його видания:

1. Антін Крушельницький: **Семчишини**, драма в 3 актах Ціна 60 сот.
2. Антін Крушельницький: **Артистка**, драма в 4 актах. Ціна 2 кор.
3. Марія Слободівна: **І хтож вона була**, оповіданє. Ціна 1 кор.

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ збірник народних пісень під нотами на чотири голоси укладжений проф. Філяретом Колессою. Сей збірник складає ся з двох частий по 26 ріжних пісень; В першій части суть поміщені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор. 60 сот. і на оплату почти 26 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта у Львові.

Оповістка.

Заходом акад. товариства **Молода Україна** в Чернівцях вийшли досї ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“. оповіданє, переклав А Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галіп. Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

Видання від 1—5 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях тільки у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 16 у Львові у обох руських книгарнях.

„ДЗВІНОК“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакциєю Константини Малїцкої.

Передплата на цїлий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В суботу 25 липня 1903.

Надзвичайне представленє

з гарною веселою програмою. Виступ найлїпших спеціялістів Товариства.

два урвителї, велика пантоміна з балетом в чотирох дїях і прольоґом, виконана при помочи 150 осіб і

Corps de Ballet.

Завтра в неділю 2 великі представленя о год. 4-ій по полудни і 8-ій вечером.

На загальне бажанє Публики відбуде ся в неділю о год. 4-ій по полудни *велика виставна пантоміна*

Наполеон I. в Египті.

Військова музика 30 пп — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика 1. — Електрична залізниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 468 1—

Зміна назви.

Звісні і загально цінені виробы до чищеня зубів під назвою „Dentolin“ будуть дальше вироблювані під назвою **WAWELIN**, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляконичка з 60 пастильками 1 кор

Порошок вавелин, знаменито чистить зубы, і охороняє від псуття. Пудерко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна тубы 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склади в Львові: Аптики П Миколяша і Сп. — К. Пилевский І. Вевюрский Торговлї і дрогуериї: Народна Торговля (в Львові і в. всіх своїх філіях), І. Бромиляский, А. Бекков, Лянґ і Підярский. 364 23—30

Въ теперѣшнѣмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбує сѣчкарнѣ а плуга, звертаємо увагу Всч. Господарѣвъ, що **найлѣпшій, трѣвалій, выпробованій и самыми господарями захвалюваній, а до того дуже дешевій**

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львовъ, Ринокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ двоножовій съ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН триножевій съ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН чотироножевій 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій съ волѣсницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готѣвкою за сѣчкарнѣ дѣстануть еще 5% опусту. Плуги продають ся лишь за готѣвку безъ опусту. 452 91—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі“ від огню.
УДІЛ	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер“ і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	роздїляє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.
Інформаций	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

УЧИТЕЛЬ органъ руского товариства педагогічного двотыждневникъ педагогічно-науковый. выходить водъ 1 червня 1883 у Львовѣ ул Кльоновича 7. Пренумерата рочна 3 зр, пѣврочна 1·60 зр, чвертьрочна 80 кр.

Центральне бюро оголошень дневників і універз. реклями

АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13

(телефон 2432)

приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовленя на виконанє: афішів, вивісок, ілюстрациї і т. п. перворядних артистів. Удїлюванє автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накладом Видавничої Спілки. З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 155. Львів, Субота 12 (25) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Від'ізлане" по 50 с. — Вістки і вісті прикладні оголошення числять ся по [illegible] за стрічку.

Помочи.

Ледви прогомонів розпучливий крик о поміч з західної Галичини, де Висла зі своїми допливами доконала великих спустошень, а вже ще більший, ще страшнійший стан розпуки вирисовує ся з десяток та сотки тисяч селянських грудий східної Галичини: деградова туча з 21 с. м., пересувавши ся наче демон знищена над великою полосою краю, знищила до тла плоди людского труду, тисячам і тисячам селянських родин відібрала одинокий спосіб прокоратати рік до нових жнив тисячі і десятки тисяч хлопских душ кинула в крайну нужду і лишила кусника хліба. На світі одного стебельця пашні не мати'ме широкий пояс краю, від Стрийщини і Долинщини через Рогатинщину, Бережавщину, Підгаєччину, Теребовельщину і Тернопільщину аж до самого росийского кордону, що захоплений сею тучею, перемінив ся місцями прямо в пустиню, де не осталось одно стебельце збіжа, не остоялась одна травичка, ні одна корч бульби.

Поля, що ще перед кількома днями пишали ся обильним, як рідко, плодом, нивами та нивки, що шумячи золотистим колосом тішили око убогого мужика, радували серце господаря та его сім'ї, виньки чорніють перемішаною з землею мервою, переймають страхом о долю тих тисячів, що ціла їх надія погребана в одну годину на сих затовчених стернисках.

Справді, мороз йде поза плечі, і сльоза мимохіть набігає до очий, коли читати ті страшні описи нечуваного спустошення, що напливають з навіщених нещастєм сторін до нашої редакції від очивидців-інтеліґентів. А яка ж доперва мусить бути розпука тих мас робучих злидарів, що з сим елементарним нещастєм втратили весь цілорічний добуток? Що доперва мусить діяти ся в души такого пятьморґового мужика, батька кількаголовної сім'ї, над якого головою повисло до того безліч усяких драч, коли цілий его сегорічний дохід в одну мить замінив ся в купу гною?

Ось-що пише оден з наших дописувателїв з Підгаєччини:

„Ві второк, дня 21 ого с. м., коло години 4 ої по полудни навістила повіт під гаєцкий страшна буря з громами і градом. Град величини курячого яйця, якого не тямлять і найстарші люди, знищив цілковито засіви в більше, як 20-ох селах. Грозу нещастя підносить обставина, що жнива з причини неустанних дощів сего року опізнили ся а град захопив все збіже ще на пни. В селах: Лисій, Рудниках, Бокові, Шумлянах, Славутині, Литвинові, Божикові, Сільци, Мужилові, Телячім Новосілці, Щепинові, Вівсю, Росоховатци, Іщкові Волощині, Бекерсдорфі, Маловодах, Семаківці, Соколові, Сокільниках, Раківци повіту підгаєцкого та в Кальнім, Котові, Саранчуках і т. д., повіту бережанськоro збіжа, городовина і садовини знищені до нащадку; спустошене так велике, що збіжа не можна навіть косити на пашу а з бараболї ні слїду не осталo. Там, де перше золотили ся лани доспіваючого збіжа, визирає сегодня чорна земля. Град покалїчив много людий, переважно пастухів, а худоба приголомшена лягла на пазовиских і доперва на другий день по бурі вертала домів. Згинуло много курий, гусий і т. п. Град бив з такою силою, що порозбивав в многих хатах комини, подіравив ґонтині дахи, витовк всюди шиби, поломив віконниці тай поубивав много птиць по полях. Замітним явищем була трyба воздушна, що перегнала через село Бекерсдорф і Новосілку. В першім вивернула 3 будинки, в другім стару корчму. Образ знищеня потрясаючий. Ще нині (24-ого с. м.) лежать по ровах сірі купи граду а по лугах та полях валяють ся стерва бузьків, ворон, заяців і т. д. Що не витовк град, то виломив і покрутив шалений вихор з дощем, бо замітна річ, що град ішов пр. одною стороною селом, а дощ другою. Одним словом нещасте постигло 26 громад, у котрих уже по жнивах...

Селяни не були асекуровані. Шкода, яку зробив град, прямо необчислима; одним словом жнива в тих селах скінчені. Серед людий розпука. Робітники з околиць Нижнева, що приїхали до дворів на жнива, вертають без хліба домів. Населене же крайня нужда..."

Инший знов дописуватель пише: „Дня 21. с. м. около год. 3 пополудни вибив град і зимне в протягу ¼ години все сегорічне жнивo в многих селах бережанськоro повіту. Жнива що йно були почались. Весь хліб стояв ще на пни, а за ¼ години, де красувалось гарне, дорідне, колосисте збіже, осталась стерня. З кукурузи лишилось тілько бадиле. Капуста, коноплї, бульба, просо знищені до тла. Коротко — все знищене, а від кого неасекурував збіжа. Граду випало стілька, що можна було і санками проїхати ся, а були кусники леду величини яйця. Шкода страшна. Ні хліба, ні паші. Нарід плаче з розпуки"...

Ще инші знов пишуть:

Дня 21-ого с. м около 4-ої год. по полудни, надійшла від заходу хмара, в котрій безнастанно клекотїло, мов в якім великім млині. Нараз зробило ся так темно, що годі було в хаті лиця осіб розпізнати і нагло почув ся страшний тріск, ломіт і бренькіт вибиваних шиб. Град величини кулака людского падав з такою силою, що дріб: гуси, качки, кури, немогучи завчасу захоронити ся до якого будинку, від одного удару лишали ся на місци убиті. — По садах земля вкрита овочами, галузями і листем, а декотра деревина стоїть нага мов в пізній осени. — В полї і по огородах все знищене. З кукурузів і бараболь лиш пеньки сторчать. Гречки, що сего року дуже красно тут заповідались, — змішані з болотом, а ячмена так знищені, що виглядають мов стерня. Нігде ані колосок не сторчить. Селяни під час граду переважно були в полї, бо від кількох днїв розпочались ту жнива. Доперва в годину по сім почали сходити ся до села та так побиті, покровавлені та покриті спиняками, мов по якій війні. Суть і такі, що з побитя і перестраху лежать хорі. — Чорна розпука огорнула бідних селян, бо мало хто з них зібрав копу дві жита а решта все пропало! — Вся праця тяжка пішла за марне, вся надія стрaчена! На добавок злого, того самого дня о ½8 год. вечером, спала сильна туча; дощ мов з відра лив безнастанно майже цілих дві години що можно ще уцілїти від граду, то туча прибила до землї. Кромі двох жидів посесорів ніхто в селї не був від граду обезпечений. Оповідають, що ся хмара градова мала занять около 15 миль простороня і сунула лісом на кільна кільометр. широким. — Еще на другий день в полудне можна було забирати граду, великости оріхів волоских"...

Страшні описи, страшні і переймаючі грозою та з неборимою силою вириваючі оклик: помочи! і то помочи сейчас!

Приватна ініціятива суспільности, складки по редакциях, громадах і церквах можуть однак бути тутки лише зникаючою підмогою. Далеко до сего, щоби вони заповнили і одну тисячну часть кольосального недобору в білянсї зруйнованих градом околиць.

Тож до несення помочи покликані в першім ряді власти, так краєві, як і центральні, так державні, як і автономічні. Так само, як намісництво і видїл краєвий поспішили з підмогою західно-галицким Повисляном, потерпівшим від повени, обовязком їх тим більшим есть поскорити з помочию і подільским мужикам, котрих діткнула ще страшнїйша руїна, в ще більших розмірах. Нема ту ні хвилї до стрaченя. Заки надійдуть потрібні і докладні урядові справоздання — а не сумнїваємо ся, що краєві власти зажадають їх від підчинених орґанів — ц. к. намісник з лишеного ему до диспозиції фонду а краєвий видїл зі свого боку нехай поспішать з першою помочию зруйнованому населеню. Рівно-ж повинно краєве правительство віднести ся до центральних властий, аби зі свого боку прийшли з підмогою.

Та на сих хвилевих зарядженях не може скінчити ся. Треба з одного боку облегчити зруйнованому населеню тягарі через відписане податків — що певно стане ся — як і подбати о способи зарібку для потерпівших селян. Як влучно звертає на се увагу перший з наших дописувателїв в листї до редакції, закон о будові зелїзниці Львів Підгайці вже опублїкований а траса вже покінчена. Тож правительство повинно сейчас і безпровочно приступити до вступних робіт, в першім ряді на просторони Бережани Підгайці, се есть там,

---

Листи з дороги.

Париж, 17. мая 1903.

Моралїсти кажуть, що се велика заслуга зглядом себе, зглядом ближних, зглядом... одним словом на всї боки, коли хто признає ся до власних гріхів. Я роблю се нині і не чую жадної трудности, противно мені се приходить дуже легко сказати, що я нині видів в St. Cloud і в Garsches дуже богатих (100 - 200) дач, дуже миленьких, дуже простих, а преціїв в своїй простотї еле ґанцких і навіть паньских. Всї визначають ся вніщно своєю простотою, легкостию, нема в них майже ні крихітки чогось шуканого, штучного, а преціїв суть дуже миленькі. Се признаю з мого боку я, як видно, частинно, що і Французи будують богато нових дач в околици двох миль за містом, але не признаю, щоби інвенция при будованю була інтензивна, як се я бачив в Німеччині. Кождa дача призначена мабуть для одної родини, бо кождa є маленька, одн поверхова з маленьким огородом. Всьо то робить дуже миле вражінє, особливо ще й тому, що St. Cloud, давна селитьба королїв, має величезний парк, лежить на горбі на лївім березї Сени і має красний вид на цїле місто. Церков Sacré Coeur в Montmartre ледво видно в мраці і димі. Видно скрізь богато зелені з домами поссеред огородів і деревини. Менї звісний лиш bois de Boulogne на правім боцї Сени, коли St. Cloud є на лївім березї; инші місцевости менї не звісні, але виглядають дуже романтично, дуже роскішно через то, що прості білі стїни дач відбивають дуже остро від темної зелености городів і парків.

Заки прийшло ся менї мірити власними ногами великий парк St. Cloud і улиці межи вільлями Garches, перейшов я в т. зв. сальові сецесиї пару кільометрів по величавих, великих і численних салях палати Beaux Arts та побіжно переглянув кілька кільометрів замальованих полотен, а на них кілька сотнарів всяких фарб, треба признати не дуже варяцких; також при тім оглянув я невеличку гору мармору, перероблено на статуї, і копальню металїв, перемінену на бронзи, прикраси, меблї і т. д. Се справді шкода, що така страшна маса річний артистичної, духової вартости накопичена на однім місци, бо не в силах чоловіка се всьо хоть троха розміркувати, хотьби у тебе була голова, як цебер. Ало на тім ще не конець, бо по полудни перейшли ми ще раз всї салї з образами в Люврі, де ми вже два днї ходили і перебігли під проводом знакомого Парижанина ще безліч саль в Люврі з старинностями, меблями, виключаючи з Ассирії, Египту і т. д., і т. д., ми бігали, ми летїли, щоби лишень набрати поняття, де і що і кілько того всього є накопичено в Люврі, щоби при нагоді знати, де треба звернути ся, щоби се або то видїти. При тім всїм ще не встигли ми зайти на той поверх, де є музей мариварки. Я нераз казав собі, що хочу видїти Лювр, заки умру. Тепер виджу, що я бажав за богато, менї прийшло би ся жити сто лїт, колиби я справді мав весь Лювр оглянути— а се вже за богато на „християнина". Кромі Лювру є в Парижи богато инших дуже цїкавих зборів, музеїв; але сил вже тепер на то нема, і не думаю брати ся до тих инших музеїв, бо мозок не в силї всього навіть побіжно принятн до відомости. При тім всїм дуже тїшу ся, що нема вже всесьвітної вистави, деби треба було йти; тїшу ся, що зо мною нема жадного Галичанина, котрий конче тягнув би мене на ріжні вежі церквів, або Айфеля і т. д. Всьо тото дарую собі.

Згадаю ще таке цїкаве: вчера лучило ся менї перший раз видїти на улици бременну жінку від часу, як я в Парижи, се есть майже від тижня. Се для мене доказом, що Парижанки уважають бременність за Schönheitsfehler і з нею не показують ся на улици — а дальше є се потвердженем, що вони не хотять бути матерями і запобігають сему по можности.

Серед міста вадїв я вчера кози з пастухом; дуже оригінально се виглядало, що пастух, прибраний з верху в сину довгу блюзу, як се робітники носять ся, лиш довшу аж по колїна, грав на такій сопілці як сатира, і мельодию таку, начеби то був серед поля, серед степу; ся мельодія сопілки робить серед крику, галасу, серед пекла бульварів через свій контраст дивне вражінє. Ся гра совілки, як я нині переконав ся при новій стрічи з козами, є способом порозуміня з тими, кому треба знати, що є пастух і що можна пити молоко, видоєне просто з вимени кози. Се робить ся посеред улиці, дїти пють малі мірки молока, доєного пастухом, а самі тим часом бавить ся з козами, цїлують їх і гласкають. Всьо оточене бульварскої юрби відносить ся симпатично до цїлої тої „поведенциї". Той самий спосіб продавати молоко просто з вимени відомий менї з Неаполю, де пастухи кричать, а хто потребує молока, то замовляє собі з вікна власного мешкання і вівцю ведуть по сходах навіть на найвисші (6, 7) поверхи.

Париж, дня 18 мая 1903.

Коли валить ся мала хлопска хата, то легко сему запобічи, от хоть би одною, двома підпорами; не так з великою палатою, там часто годі взагалї помочи. При оглядано великаньского огорода в Versailles мусїла прийти менї сеся гадка, бо огород заложений колись казочними з'усиллями, нині вчасти удержує ся, хотяй на удержане замку в Versailles і огорода видає ся річно з горбою пів мілїона франків; в головній части огород запущений, бо, правду сказавши, і нема потреби его удержувати. В деяких частях уряджений Wurstelprater: став чи там канал, лінійно рівний, два і пів кільометра довгий, декуда заростає шуваром. Мармурові божища скрізь поуставлювані, а красні собою лїва штуки, значно ушкоджені і часом і людским вандалїзмом. Позолочені божища водні з бронзу пообдирали з позолоти. Мисті алеї, колись стрижені, ростуть нині як Бог приказав, по своїй волї, а лишень часть алеї стриже ся і тепер. Я особисто не находжу причини признати красними тих дерев, стрижених в форми конїць, пірамід і т. д., також мучать мене алеї, прямі мов сьвічка а довгі на кілька кільометрів. Колись уважало ся то все красним. Але не хочу о се перечити ся. Хочу підвести, що мимоволї овіяло мене чувство суму, чувство жалю на вид тої угадаючої сьвітлости і великости з часів великого короля, так що треба говорити о занедбаню, бо найбільша часть доріг і алеї заросла травою, в декотрих нема навіть виднотаних стежок, йде ся по траві. Самого замку, що містить тепер музеї, які відносять ся історії Франциї, не можна було нині оглядати, бо в понеділки всї музеї чистять ся і суть для публики недоступні. Я з того був рад, бо я був тїлесно змучений і душевно пригнетений. Одна велика хвиля пригадала ся менї се оголошене Німеччини цїсарством в сїчни 1871 в великій галереї верзайского замку. Я частинно бодай уявляв собі ту велику хвилю, коли малі німецкі князики зрекли ся власної гордовитости і під впливом великих дїл німецких армій, що пригнетли чванливу Францию, оголосили пруского короля німецким цїсарем.

Нині менї здало ся, що і парк в St.

„БОРАСОН" і **мило борасонове** необходиме для кождого! — є найліпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дрогерії і ліпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 97 9—30

де саме найбільше лютував град, як і загалом річию правительства есть до всїх публичних робіт у східній части краю вживати тілько місцевого населення.

Вкінци звернемо ся ще з словом і до наших інтеліґентнійших людий з навіщенов нещастем околиць. Вони повинні постарати ся о збране докладних даних що-до втрат в своїх місцевостях і околицях, аби наші посли мали в осени материял, на якім опер ли би ся, жадаючи в парламентї специяльної відмоги для наших селян.

Кінчимо, ще раз кличучи помочи і то помочи сейчас, бо ти ячам і десяткам тисяч грозить голодова смерть.

З пашалика підгаєцкого.

(*Допись.*)

Случайно попало нам в руки отсе письмо:

Szanowny Panie Sekretarzu! Do dnia 30 Kwietnia 903 mają być przedł żone listy wybranych z rady gminnej delegatów do wyboru Rady powiatowej. — Zanim komitet który obecnie się zawiązał sprosi wyborców w celu naradzenia się których włościan wybierać, — proszę dołożyć starania by takich wyborców wybrano którzeby zgodnie z komitetem oddali głosy przy wyborach. Spodziewam się że pan zawodu nam nie zrobi i zastosuje się do mego wezwania. Polecam więc tę sprawę pańskiemu staraniu i łączę wyrazy życzliwem *Jan Żubr.*

Документ сей занадто є цінний для нас та поучаючий, щоби его не оголосити сьвітови. Письмо є гектоґрафоване, значить всї писарі громадскі з Підгаєччини дістали такі „полеценя“ від підписаного Жубра, люстратора ради повітової, перед сегорічними виборами. Тепер знаємо, чому з хлопскої курії вибрано тут самих Поляків або руских хрунїв. Вибори до рад громадских так само тут переводить ся, як до ради повітової. Підгаєцкий повіт є край но занедбаний і належить до найгірших в краю, а всему винна темнота і брак проводу. Як тут нарід є темний, доказом є тьма промисловців, котрі гарбують хлопску шкіру. По селах волочать ся ріжні аґенти та туманять нарід асекурацією на жите, угорскими льосами і иншими способами на прочищене мошонки. Є хлопи, котрі по 100 К позаплачували рат на ті льоси, а льосів самих на очи не бачили. Так само волочать ся Бернардини з Бережан та тицяють образки св. Янтового по 4 К. Орґанїсти напихають гр. кат. мужикам оплатки і не оминають жадної хати. Занепад в народнім почутю доходить до сего, що навіть наші мужики дають гріш на будову косцюлків, бо гакатії не минають жадної хати і друть хлопам очи. Платня всюди для робітника нужденно мала, а о еміґрації до Прус бодай в полудневій части пашалика і не чувати. Нарід зрива ся часто до еміґрації на постійний побут до Босни, Бразилії і Канади. Темноту серед народу ширить і польонїзацийна система по деяких школах.

А вже-ж найбільше тяжить на громадах господарка „польского бецирку“. Систему того польского „ржонду“ виясиить найкраще се письмо, коли додамо, що Жубр трясе повітом. Рідко тут найде ся де таму чий війт. Тут кермують справою так, що котрий темнійшай хлоп, той найскорше зістає війтом. Війтують на правду писарі громадскі, а ті знов скачуть, як їм Жубр заграє. Писарі майже всюди Русини, але людий сильних духом між ними зі сьвічкою шукати. Такого террору хиба нігде нема, як тут на писарів і війтів. Нехай би випали де вибори не по гадцї п. Жубра! то видїл повітовий при найблизшій нагоді обнижує платню для війта і писаря, котру рада громадска ухвалила. Коли знов оба при виборах попрацюють на руку повітовим мандарінам, то можуть бути певні, що видїл повітовий підвисшить їм платню, хоч рада громадска уставила низшу в буджет. Так само конкрипцию в році 1900 дано головно учителям Полякам з поминенем писарів, котрі перешкодили вибори послом Василя Яворского. Спис заведень промислових віддано минулого року також виключно учителям-Полякам з поминенем учителїв-Русинів, котрі в Підгаєччині не мають що робити. Писарям Русинам дано дуже мало місцевостий і то що найменшї. При такім способі годі порозуміня мусїло вийти хрунївство при виборах до ради повітової.

Які маніпуляції творять ся з громадскими грішми, мало котра громада знає. Видїл повітовий накидає пр. сикавки пожарні громадам і каже собі платити, а рахунків жадних громада не бачить. Декуди позабирав видїл повітовий каси громадскі і не здає з них жадних рахунків. Словом одним — правдивий пашалик!

Письмо п. Журба має загальнїйше значінє, як би хто думав. Характер письма вказує, що се его власне письмо. В нім бачимо цїлу концепцию похибок. Коли-б такий цактат написав руский хлопчина в котрій-сь польскій ґімназиї при вступнім іспиті до першої класи — от хочби в Бучачи, Бережанах або в Станиславові, — то знищили би его, хочби приступав три рази до іспиту. Се не шкодить однак, що деякі панове занимають при такім знаню власної мови високі і добре платні посади. Вистарчить бути пенсіонованим „дзедзїцем“, щоби засїсти тут в видїлї повітовім.

Письмо п. Журба доказує, що такий „секретарж повятови“цїлком без женади надуживає свого урядового становиска до тероризованя виборців і що під впливом такої роботи автономію по громадах заїсть хрунївство і самовільна господарка, котра мусить довести до цїлковитої руїни. Тому треба нам живійше взяти ся до праці, коли не хочемо опинити ся в безвихіднім положеню, коли нарід при такій господарцї цїлком здеморалїзує ся. А може би теперішний маршалок ґр. Баденї, котрий бачить, до чого веде „повятова господарка“ і нераз вже давав доказ під тим зглядом доброї волї, забравсь до очищеня підгаєцкого пашалику, бо инакше і о повітовій автономії не буде бесїди, против котрої вже тепер звертає ся все, що сьвідоме і незґанґренованє хрунївством і самоволею.

А. К.

Справи заграничні.

По смерти папи.

Тїло папи забальсамовано так зле, що хоч его в ночи еще раз відсьвіжено, на цїлім тїлї знов виступили чорні плями. Лице майже цїлком почорнїло і виглядає як у мумії. Голова так стягла ся, що мітра цїлком відстала від неї. Супротив сего збори конґреґації кардиналів в четвер хотїли прискорити похорон. Однак д-р Ляпоні заявив, що темні плями не суть наслїдком гниття, і що тїло без небезпеченьства розкладу може бути виставлене. Супротив сего пояснення ухвалено, аби провізоричний похорон відбув ся в суботу (нині.)

На вчерашній конґреґації відчитано уступ завіщання, в котрім папа записав 50.000 ліґрів для бідних міста Риму, 30.000 для бідних Перуджії, а 10.000 для бідних Карпінетта. Кільком дуже старим кардиналам, котрим тяжко ходити по сходах, позволено в часї конклаве мешкати на тім самім поверсї, що сикстиньска каплиця.

Конклаве зачне ся дня 31. с. м. Кардинал Ґібон і его ґрупа старають ся всякими силами унеможливити вибір Рамполїя. Також вигляди Ґоттіого з кождим днем зменшають ся. Рівночасно ростуть вигляди Орелїя і Ванутелїого. Вчера ріжні кардинали одержали рекомандовані листи, в котрих поіменно вичислено цїлий ряд жінок, котрі мають бути „знакомими“ ріжних кардиналів. В сих листах подано богато неприличних подробиць.

Едвард VII в Ірляндиї.

Дня 19. с. м. анґлїйский король розпочав свою подорож по Ірляндиї. Цїлию подорожи було з'єднати для себе серця Ірляндців при помочи ріжних фестинів, людових забав і т. д., в котрих король мав також брати личну участь. Смерть папи попсувала цїлий плян, тілько що в крайно католицкій Ірляндиї треба було зрезиґнувати з всїх забав. Подорож обмежавсь тілько на обїздї, на приниманю депутаций. Але і смерть папи використує король в тій цїли, аби каптувати собі католицке населене Ірляндиї, бо при кождій нагоді говорить о папі і плаче.

На сю подорож вибрав собі король найдогіднїйшу хвилю. Именно як раз день перед его виїздом до Ірляндиї анґлїйский парламент скінчив наради над предложенем, уможливляючим Ірляндцам набуване земель. В Лондонї нарошно устроено так, що голосоване над законом від улось в хвили, коли королївска пара станула на ірляндскій земли. Подорож по Ірляндиї буде тревати до 1 серпня, а закінчить ся в містї, де полковника Лїнча засуджено на смерть за его участь в бурскій війні. Король змінив кару смерти на вязницю. Здогадують ся, що для приєднаня Ірляндців, король помилує цїлком Лїнча.

Наглі симпатиї до Ірляндців пояснює нам ситуация на далекім Сході. Кождого дня може вибухнути війна між Росиєю а Японом, супротив котрої Анґлія не може лишитись безчинною. Тимчасом Анґлії грозять дві резолюциї: одна в полудневій Африці, друга в Ірляндиї. Анґлія хоче усунути бодай небезпеченьство ірляндскої революциї.

Чи новий закон аґрарний вдоволить і успокоїть Ірляндию, можна сумнївати ся. Коли Ірляндці будуть дальше домагати ся політичної автономії, то аґрарний закон, а тим менше подорож королївскої пари не усуне небезпеченьства революциї. Щ. Ірляндції не гадають відступати від свого національно політичного постуляту, доказує становище ірляндских посів при дискусиї над аґрарним предложенем.

Справи австро-угорскі.

Австрийский міністер торговлї, котрий онодги виїхав був з референтами до Будапешту, аби з угорским міністром торговлї обговорити деякі позициї цлової тарифа, котрі цлова комісия австрийского парляменту відкинула, або заквестіонувала, вже вернув з Будапешту разом зі своїми секцийними шефами. Причиною наглого позороту мала бути заява угорского міністра, що Угорщина уважає тарифу яко цїлість, котра лише в цїлости може бути принята або відкинена. Нових переговорів в справі тарифи, чи то в цїлости, чи над поодинокими с. уступами, угорске правительство не гадає розпочинати.

Становище угорского правительства зрозуміле, бо цлова комісия угорского сойму приняла без зміни і хоче, аби те саме зробив австрийский парлямент. Маючи тарифу полагоджену у себе, угорске правительство не має охоти розпочинати наново переговорів, і клопотом австрийского правительства з австр. парляментом не гадає запрятувати собі голови. Угорске правительство тим більше не може бажати собі ніяких змін в тарифі, бо справа, котра на Угорщинї є майже полагоджена, прийшла-б наново на денний порядок і торг зі сторонництвами розпочав би ся наново.

Дволїтна військова служба.

З поінформованих віденьских кругів доносять, що в спільнім міністерстві працюють тепер над планом заведеня дволїтної військової служби. Говорять, що сей плян має бути виконаний до пяти лїт. Рівночасно старають ся змінити приписи о військовім образованю жовнїрів так, аби цїлий материял науковий розділити на два роки. Головні зміни мусять бути пороблені в інструкциї стріляня і длятого працюють головно над новою інструкцию, а властиво над зміною інструкциї для піхоти і стрільців, котру минувшої осени видано для проби.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цукор.

Будапешт. В угорскім міністерстві зібрала ся вчера конференция в цукровій справі, в котрій взяли участь заступники австрийского правительства. Нині має відбути ся конференция австрийского і угорского міністра фінансів і фахових референтів над списом жадань присланих угорским правительством австрийскому в цукровій справі.

Заговор на болгарского князя.

Софія. Князь Фердинанд виїхав з дїтьми до Австраї. Говорять, що він утїк перед військовим заговором. Болгарска аґенция дипльоматична у Відни заперечує вість о заговорі і заявляє, що князь виїхав, аби як що року в річницю смерти свого вітця бути в Кобурґу. Вісти о заговорі суть результатом сербских інтриґ.

Македонїя.

Царгород. Конзулї Австриї і Росиї в Скопли поїхали до Гостіверу і околиці в монастирскім вілаєті, аби розслїдити правдивість закидів о турецких надужитях.

Війна в Азиї.

Лондон. Daily Mail доносить, що Японцї збирають в Токіо провіянти для своїх кораблїв. Росийскі і японьскі кораблї суть вже приготовані до акциї. В Японії мобілїзация поступила вже дуже далеко.

Ню-Йорк. Державний секретар Гай інтервенює між Росиєю а Японом, аби по змозї залагодити конфлїкт між сими державами. Він виказує обом правительствам конечність удержаня мира, бо на случай війни на сходї Азиї, всї цивілїзовані держави були би втягнені в сю війну.

Тянтсін. Від дня 15 с. м. росийскі війска без перерви скріплюють порт Артура. До порту напливають маси еміґрантів, котрі в дїйсности суть поперебираними росийскими салдатами.

НОВИНКИ.

— **Похорон пок. Корн. Устияновича** відбув ся — як нам доносять — дня 23 с. м. в Довгім дрогобицкого повіту. На похорон прибуло богато народу так з селяньства як і інтеліґенциї, між котрою було 11 сьвящеників, навіть з подальших сторін. Похорон зачав ся ся парастасом, а потім відправили оо. Данилович, Мацюрак і Ших сьпівану Службу божу. По Службі промовив б. декан Юхнович з Корчина до зібр них, натякаючи на заслуги, які Покійн положив для добра Руси-України. Покій ник все гордий був з того, що Він гово рить мовою, якою навчила его мати Русл ка; Він то виступав всюди й все з окол народностию. а поемами і піснями, а по більше малярством показав, що Він щир палко, як може ніхто другий, любив свою ітчину, її красу природи та її нарід. Пок ійник був також доброго серця: Він то по магав своїми грішми усїм, кому міг. При кінци промови подякував о. Юхнович а ім ни Покійника усїм, що прийшли з близь і з далека, аби віддати послїдну прислугу для Него. На гробі прощав Покійника уч ник Любомир Данилович в імени руси української ґімназияльної молодіжи, від сячи ідеали та змагання Покійника для б бра Руси-України та дякуючи Єму за що указав дорогу, якою повинна поступа уся руско-українська молодіж і суспільн Похоронний обряд закінчив о. Устияно з Головецка, дякуючи зібраним за прибу а сьвященникам і сьпівакам за так шан безінтересовне відправленє сего сумн обряду. Годить ся піднести, що прибуло гато народу мимо несприяючої погоди. Честь єму за се, що вмів в той сп сіб почтити Покійника, котрий понїс него тілько працї і жертв.

— **Опікунчі суди супротив „Дністра“.** З дир ції тов. „Дністер“ надіслано нам ось-яке мо. Що раз частїйше доходять нас жалоб нів „Дністра“, що ц. к. суди повітові при люють опікунів малолїтних або посе сирітских господарств обезпечати буди малолїтних в краківскім товаристві. Т ловедене судів є власновільне, незако бо закон вимагає тілько, щоби будинки малолїтних були обезпечені, але оставля ку кунам і посесорам сиротиньских реал стий свобідний вибір товариства обезпе проте вільно їм асекурувати без перешк в „Дністрі“. Поступованє опікунчих суд походити може відси, що в формулярах имаючих протокол лїцитациї в цїли арендованя сирітского господарства замі но уступ, що посесор сирітского господ ства має при оплатї рат виказати ся полїсою краківского товариства об чень на доказ, що сирітскі будинки в печені від огню. Уступ сей заміщено в мулярах хиба через ошибку, бо ні оправданий в законї, длятого ми вносимо представленя до президиї ц. к. висшого ду о зміну і відповідні заряджена, а звертаємо ся до всїх наших членів, боронили своїх прав і коли-б суд опі чий не хотїв принати полїса „Дністра“, просимо зажадати рішеня на письмі і его прислати а ми власним заходом і гом поробимо кроки правні против т рішеня суду. Просимо таких справ не коважити, лише консеквентно боронити їх прав, бо тілько тодї доведемо до щоби такі переочена з покривдженем р го товариства більше не лучали ся. *Дирекция.*

— **Московским фарисеям з Лемківщини.** О з наших сьвящеників-патріотів пише „Галичанинъ“ приніс в ч. 145 вість, Преосьвященний Константин в Перемиш приняв „депутацию Лемківщини“ і вис хавши з терпеливостию і „подобающи тактомъ“ гіркі слова „крестян“ і „предо реженія“ д-ра Д. А. Маркова між ин обіцав не давати апробати на фонетичні литвослови і проче і проче. Медвежу слугу зробили дописувателї Преосьв ному, бож сьмішно і грішно сказати, що буде апробованих молитвословів фонети коли они мусять бути — але з другої рони ми мусимо завважати, що нїчо в дописи, що Преосьвящ. „упрекнули“ ни их за їх крайне поведенє у всяких спр а найперше о тім, що їх „іздавія“ ш ширять московщину, без облуди (я ім і благодаревіе) а крайно індифер і двоично заховують ся зглядом нашої котру нїколи вже не називають католи а все русскою лише, і то з намеком, що саму „русску“ мають і „москалї“, як люблять себе і їх називати. За цїло точки релїґийної обективне і слушне ставлене в „Місіонари“ пок. Наумови кинули ся всї москвофіли на Василиян сіонара тому, що Місіонар і Василиян ковного становиска зганили Наумови его перехід на „православіе“. Чи Преос щений Константин не знає, що пишуть сіонар і Русское Слово, щоби такий компанії Лемків яко католицкий еп відрубати зараз, що годї тим, що во брехнею і підкопують очивидно віру толицку церков, вірити і їх попирати. був час, що молитвослови мали ми апробати — вірю, що ті часи не верну але і вірю, що народ вже прозрів і бу ки тримати ся свого. — *О. В.*

— **Нова народна інституция на Лемків** Доносять нам, що заходами п. Василя ского посла до ради державної основу межах Руси, в далекій Лемківщинї, ма родна фінансова інституция: „Лемків Банк“. Перші загальні збори відбудут дня 28 н. ст. липня 1903 о годинї 3 п в Новім Санчи. Імя основателя, і его людно звісна дїяльність і знане фінансов дають запоруку, що „Банк Лемків сповнить в цїлости свою задачу і прич ся до економічного піднесеня забутих ків. Потреба такої інституциї давалась

більше відчувати, що на повіти новосандецкий, грибівский, горлицкий, ясельский не було дотепер анї одної нашої фінансової інституції, а Лемки мусїли льокувати свої американьскі зарібки в чужих касах, бо своєї не було. Надіємось, що в короткім часї „Лемківский Банк“ стане сильно о власних силах і сконцентруе всї наші гроші на Лемківщинї. Новому дїлу засилаєм щиро-руске „Щасть Боже!“

— **Польский socius doloris наших заточників на Мазурах.** В польских дневниках появила ся вчера новинка п. заг. „Kara za uczucia polskie“ такого змісту: „Danziger Neueste Nachrichten“ доносять, що судового перекладача судового в Сьвянцу, п. Булїньского, перенесено до Альтони, бо „заявляв явно польскі чувства народні і нехіть до Нїмцїв“.

— **Народне шкільництво в Австриї.** Центральна статистична комісия оповістила сими днями висліди спису всїх народних шкіл в Австриї з дня 15 мая с. р. Довідуємо ся звідси передовсїм, що число народних шкіл в австрийскій монархії зросло від 1850 до 1900 р. з 12.784 на 20.442. Всї краї загалом виказують значний приріст, з виймком Тироля, де число шкіл за тих 50 лїт навіть вменшило ся. Є се очивидно наслїдок обскурантної господарки ультрамонтаньскої февдальної кліки, що держить там в своїх руках краєвий сойм і управу шкільництва. На 100 народних шкіл в Австриї припадає 39·9% на школи з викладовим язиком нїмецким, 53·6% на язики славяньскі, 4% на італїяньский, а 2·8% на язики мішані. Чехія має 57·4% шкіл чеських, а 42·6% нїмецких, Моравія аж 70.1% чеських, а лише 29·7% шкіл нїмецких. В Галичинї є польских шкіл **51·1%, руских 42·4%** а 5·9% мішаних. Буковина має **39·4% руских**, 33·1% румуньских, 19·7% мішаних, 6·6½ нїмецких і 0·9% мадярских. Статистика стверджує, що число нїмецких та італїяньских шкіл зменшуе ся постійно. Зате число шкіл славяньских зросло від 1880 р. з 43·6% на 50%. Число учителїв виносило в 1900 р. 53 070, учительок 22.466, отже разом находить ся в Австриї 75.506 учительских сил. Більше учительок чим учителїв виказуе лише Тривст. В Галичинї і Тиролї число учительок є майже рівне. Річний дохід низше 600 корон побирало 496 учителїв і 1566 учительок а дохід від 600 до 1200 корон побирало 12.624 учителїв і 6.989 учительок. Більше як 2.000 корон стверджено у 11.768 учителїв і 1.926 учительок. Вкінци годить ся замітити, що число учительок зросло в послїдних 20 роках з 18% на 27%.

— **Дефравдациї без кінця.** Урядник австро-угорского посольства в Букарештї, занятий інвентаризациею спадщини по австрийскім підданім Івані Фішена, здефравдував із спадщини 80.000 франків і утїк. Наслїдком розісланя за ним стежних листів власти прихопили дефравданта в Сілїстрії. Найдено при нїм майже всю готівку.— Не менше проворним пташком показав ся Мавриций Леві, касиер берлинської збіжевої фірми Кемпфер і Спка. Здефравдувавши 200.000 марок, Леві пропав без вісти.

— **Незвичайні самоубийства.** Три дочки властителя дібр в Терек-Балаґ на Угорщинї, Йосифа Торвата, удали ся над берег Дунаю і звязавши ся разом, кинули ся в филї ріки. Заким наспіла поміч, всї три утопили ся. Одна з них була заручена, але перед кількома днями суджений відослав їй перстень. Зірване подїлало на дївчину так сильно, що постановила відобрати собі житє. З тою думкою звірила ся перед двома сестрами, котрі заявили, що умруть разом з нею і свою постанову виконали. — В Гевгиї коло Брікс, в Чехії найдено онодї в ставі тїло 10 лїтної дївчинки. На березї находила ся карточка, писана рукою самоубийниці. В тій карточцї заявила нещасна, що відбирае собі житє, котре перестало вже їй бавити, і просить родичів, щоби простили їй прикрість, яку заподївае їм своїм самоубийством.

— **Нещаслива пригода.** З Вижниці [на Буковині] пишуть нам: Дня 21 с. м. лучила ся тут така пригода: Панна Мізера, дочка офіцияла почтового зі Львова, ученица VI ґімн. кляси, вийшовши на гору „Лису“ (зараз за містом), станула несторожно ногою на якусь широко ростучу ростину, думаючи, що під нею є ґрунт, і сточила ся стрімголов у безодню до потока Вишенки з висоти кількадесять метрів. Нещасна потовкла ся так, що тїло представляе одну велику рану, волосе здерте зі шкірою від карку аж до чола. Лежить без памяти під доглядом матери, а лїкарі докладають всїх сил, щоб уратувати їй житє.

— **Огнї.** В Новошицях, пов. самбірского, вибух онодї грізний пожар, котрий за годину знищив 16 господарских загород вартости 11.300 К. Огонь викликали дїти, бавлячись сїрничками. — В Вишнївчику, пов. підгаєцкого, вибух дня 21 с. м. огонь в стодолї одного господаря і при сильнім вітрі перекинув ся на сусїдні хати. Згоріло 21 хат і около 50 господарских будинків а 35 родин остають без стріхи. Жертвою огня упало богато домашної знадоби, торічні запаси збіжа, богато дробу і кілька штук безрог, а кільком господарям згоріла також готівка кількасот К, котру не мож було уратувати. Загальна шкода виносить 52.000 К а обезпечена була лиш на 17.000 К. — В Східници, пов. дрогобицкого, вибух дня 20 с. м. огонь і знищив копальню нафти разом з будинками та машинами Сруля Готтесмана, мешкане Бакенрота і С-ки і топнярку воску Інґбера. Загальна шкода виносить около 80 000 К а була обезпечена на 74.600 К. Огонь був імовірно підложений. — Про катастрофу на пароходї „Петро I“ наспіли тепер близші вісти. Пароход сей вів до Нижного Новгорода з Рибіньска і Самари звиш 200 пасажирів і 7000 пудів всїляких товарів. Коли допливав до Казаня, бухнула нараз на переднім кінци корабля полумінь. Капітан корабля велїв зараз причалити до берега, але то стало ся так якось нещасливо, що корабель замість станути боком, застряг передним кінцем а задний конець виставав на ріку в найглубше місце. Позаяк вітер дув поломінню на ріку, то пасажири втїкали на задний конець а наконець і там не чули ся безпечними та почали скакати у Волгу. З парохода спущено зараз лодку, але тїлько людий скочило до неї, що она перевернула ся. Тепер настав страшенний переполох. Всї люди почали тепер скакати у воду, одні чіпали ся других і ратуючи себе, топили других. На поміч поспішили зараз якісь рибацкі лодки і як би не они, то таки всї люди були би потопили ся, а так згинула лиш третина всїх, но найбільшій части старцї і дїти.

— **Дрібні вісти.** З'їзд галицких лїсників в сїм роцї не відбуде ся а натомість скликуе виділ товариства лїсників загальні збори до Львова на дни 5, 6 і 7 жовтня с. р. — Вписи до учительского семинара і школи вправ у Львові відбудуть ся 29 і 31 серпня с. р.; на рік другий і третий будуть приняті лише кандидати того-ж семинара. — Зелїзничий дворець в Тернополи постановило правительство перебудувати коштом 230.000 корон. — Нині відбуває ся в Красїчинї похорон кн. Ад. Сапіги, котрого тлїнні останки спроваджено з Райхенгаль. Цїсаря при похороні заступае мін. Пентак.

— **З нинїшним ч. „Дїла“** розсилаємо в прилозї 29-тий аркуш повісти Івана Вазова „Під ярмом“.

— **З канцелярії „Просьвіти“** Тепер підчас шкільних ферий безперечно буде старати ся наша патріотична молодіж основувати читальні „Просьвіти“ по селах. Отже заявляємо, що всякі формулярі, потрібні при основуваню читалень, висилаємо даром і оплатї радо удїляємо листовних і устних інформацій в тій справі.— *Канцелярия „Просьвіти“.*

— **Подяка.** Вп. адв. д-р Стефан Федак зі Львова зложив в користь селяньскої бурси філії рус. Товариства педаґоґічного в Залїщиках квоту двіста корон, а Вп. Роман Алексевич, ц. к. совітник і начальник суду в Угнові, квоту десять корон. Виділ філії руского Товариства педаґоґічного в Залїщиках складае за сей дар обом тим Добродіям сердечну подяку. — Від Виділу філії Товариства педаґоґічного в в Залїщиках. *М. Кимакович*, голова, *о. Вол. Яворский*, касиер.

— **Товариство ґімнастично-пожарниче „Січ“ в Езуполи** устроює в неділю дня 26 липня прогульку до поблизького лїса, на котру Вп. патріотів має честь запросити (на 4 год. пополудни). — *Комітет.*

— **Члени Читальнї „Просьвіти“ в Михайлівцї** устроюють в неділю (26. с. м.) в парку оо. Василіян аматорске представленє „Варвари“ історично-релїґійний драмат в 6 відслонах (4 акти, прольоґ і епільоґ). Річ дїе ся в III. в. по Хр. около 290 року в Геліополїс, а епільоґ в 1.108 р. в Києві. (Дїевих лиць в тім драматї є сорок і чотири.) Початок о 5 год пополудни. Цїни місць: крісло в I. рядї 1 К 20 с., в II. рядї 1 К, в дальших рядах 80 с, партер 40 с., дїти 10 с. Дохід призначений на цїль добродїйну.

— **Подяка.** Комітет, уряджуючий сьпівацку прогульку по Угорщинї, складае отсим сердечну подяку Вп. С. Крушельницкій за дар 50 к, о. Ст. Мохнацкому за 5 к, п. Пос. Туркавскому за 3 к, хв. Тов. „Руска Бібліотека“ в Теребовли за 6·85. — При тій нагодї звертаюсь комітет ще раз до нашої суспільности і просить о надсилане датків на сю цїль на руки д. Дениса Кучинки, Львів, ринок ч. 10.

— **Вінчаня:** Якова Павлюка, урядника товариства „Дністра“, з панною Бронїславою Анелею 2 ім. Соцкою, донькою Михайла і Ґустави Соцких, відбуде ся дня 28. с. м. (н. ст.) о год. 7½ вечером в церкві Усп. П. Б. (волоскій церкві.) — Дня 4. н. ст. серпня о 8 год. веч. відбуде ся в парох. церкві в Яворові (зелїзн. ст. Судова-Вишня, телеґраф в місци) вінчанє п. Модеста Горницкого, укінченого богослова, з панною Марією Іванною Паславскою.

— **Пригидуємо,** що завтра в неділю дня 26 н. ст. відбуде ся прогулька уряджена тов. „Сокіл“ до Зимноїводи-Рудно. Просить ся о численну участь.

† Померли:

— **О. Савин Теодорович,** парох Ракова, упокоїв ся по довгій і тяжкій недузї у Відни, де піддав ся небезпечній операциї, дня 19 с. м. в 54 роцї житя а в 30 роцї сьвященьства. Про покійного пишуть із Стрийщини: Був се чоловік правого характеру, горячий патріот та оден з визначних борців за народну справу. Покійний, будучи пароxом в Синевідску нижнім, був неначе тою пружиною, що розбуджувала національний рух в Скільщинї. Головно за его почином завязало ся політичне товариство „Підгірска Рада“ і покійний був першим головою сего товариства аж до 1892 р. Яко довголїтний член стрийского виділу повітового дав ся добре в знаки верховодячій кліці різкими висказами правди. Покійний перенїсши ся на пароxію Раків в повітї долиньскім, поступав дальше витиченою собі дорогою, а хотяй почав недомагати, нїколи не ухиляв ся від своїх обовязків. При славних баденївских виборах покійний мало житем не переплатив тої хвилї, коли сьвідомий обовязку щирого Русина ішов голосувати на народного кандидата. Ото посїпаки, побачивши покійного, як вступав до виборчої салї, не пошанували віку й сьвященичого достоїньства, трутили его зі сходів, майже на поверх високих, і лише щасливим случаєм уйшов каліцтва або й смерти. В покійнім тратить Русь-Україна одного з найлїпших своїх синів. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** перенесла Йос. Сендейкого управителя школи в Підгайцях до Чесанова, Мих. Корделївну учит. в Козьовій до Коростова, Франца Домбровецкого учит. в Середнім Селї до Угерців мінеральних. — Перенесла в стан сучинку учителїв: Вал. Козубску в Рогатин, Юл. Фуссівну в Яворові, Вол. Говдунову в Манастирци, Тому Блящевича в Бережанах, Тад. Островского в Скоморохах, Дамяна Ляшевича в Петликівцях. — Краєвий виділ на внесене кр. ради шкільної удїлив на 1902 р. з фонду шкільного між иншими отсї безповоротні запомоги на будову школ: в Посадї новомїскій (Добромиль) 600 кор., в Черлянах (Городок) 300 кор. в Челюсници (Ясло) 500 кор., в присїлку Зади к. Волощі (Самбір) 600 кор.

— **Іменованя.** Президия краєвої дирекциї скарбу іменувала скарбових ад'юнктів техничних Тадея Ґавроньского і Адама Люкаса контрольорами в IX. кл. ранґи, а асиссентів Януша Хемчука, Адольфа Рерінґа і Феликса Семйонтковского ад'юнктами технічними в X. кл. ранґи.

З штуки і літератури:

— **Вистава образів Івана Труша** в сальонї Лятура при ул. Третього мая у Львові зацїкавила живо артистичні круги львівскої публики і звернула особлившу увагу на визначний талант нашого земляка. З тої нагоди появив ся в 168 ч. „Gazet-y lwowsk-oї“, де віддїл артистично-критичний спочивае в руках будь-що-будь фахових, фейлетон, посьвячений Іванови Трушови. Автор, підписаний криптонїмом А. В., прямо одушевлений его творами. Виправдї вневнюване рецензента, немов то Труш, бувши учеником краківскої академії малярства, завдячуе цїлу свою артистичну карієру проф. Станиславскому, треба принятї з великим застереженем, бо, як сам рецензент признае, Труш становить талант занадто сильний та самостійний, так що кріпшаючий его блеск полягае виключно на Трушевій оригінальности, яка не терпить чужого впливу, то все таки инші замітки А. В. вірно характеризують індівідуальність Труша як артиста і тому позволяємо собі повторити їх у виймках для наших читачів. Труш у своїй малярскій творчости являеть ся поетом сонця, дерев і цьвітів. Его образи, студиї, шкіци є гарними картами книги, де вітхнене артиста виписало оден великий гимн в честь природи. Труш відгадав тайни її чарівности, відгадав се, що є у неї поза барвою і формою, відгадав її настрій. Длятого небо має у Труша ту нескінченість овиду, що розливаеть ся в лілїевих мраках далечи, длятого ті повні, сочисті, горіючі моки, багряві фльокси і білі бодаки виступають живими, розхиляють свої чаші до сонця, так ясного, що его блиски аж падуть в очи видця, длятого осінні краєвиди Труша мають свою питому мову мелянхолії і смутку, на рівни з осїнною сонатою Шопена на рівни з осїнною строфою Верлена. Дальше замічае автор у Труша знаменту малярску память. Артист уміе віддати вірно враженє, одержане безпосередно від природи. Інтуіцию має при тім незвичайну. Відгадуе в нїй то, що є виразом і властивим значінем для вразливої душі чоловіка... В природї підглядуе дивно гарні хвилї. А кожда подробиця, підхоплена в такій хвили, де цїла природа немов строїть ся в найкрасшу одіж, віддана в образах Труша нераз так просто, — при помочи вмілого укладу красок, артистичної совістности у викінченю, як неменш дару відгадуваня тайн душі природи. Замітне притім, що дотеперішна творчість Труша немов замикае перший свій період, посьвячений виключному поглублюваню природи, а переходить у другий, що відтворюе звязь між природою а душею чоловіка. Отже Труш малюе, „сьвято весни“. На муравї під церквою граються дївчата. Ясні, гарні, збираються парами і пускаються сяв якийсь танець — первісний, немов на честь сонця, котре заливае землю потопою сьвітла. Труш вміе вималювати то всьо. Відтворити настрій весни, не лише в рисунку дерев та сьвіжої зелени, але й в рухах тих дївчат, в барвах їх статий, в яркости їх винд, що сплеваються з волося. В цїлій композициї є щось весняного. Є пісня весни! З таким одушевленем висказуеть ся про Труша критик „Gazet-и lwowsk-oї“, котрого признанє яко чужинця сьвідчить тим краще про великий талант нашого молодого артиста.

Ціріхскі шовки

мають сьвітову славу. Найм дийші деґенї на біло, чорно, кольорово всякого рода. Невичерпаний вибір по найдешевших ґуртових цінах, на метри і штуки до поодиноких відбиратенїв без числення порта і цла. Оплата листова 25 сот.

Союзна фабрика шовків

Adolf Grieder et C-ie Zürich,

32 (3) Ц. к. надворні доставці (Schweiz)

Надіслане.

Спеціялїст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лїкар клінічний і заведеня лічничого в Щавници, ординуе постійно **у Львові, ул. Коперництва ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Здібн
знайде зараз
вою руской шт
лить Дирекция т
7

Оживляючим

первороднього рода, уживаний з вином та напитками против

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки углевої кислоти або иншим інтродукциї в жили не в силї заступити натурального кислого (Sauerbrunn) 4 1—12

Дякуючи Вп. патріотам і молодежи за надсилане розкуплене одиноного у нас: **Підручника історії цїлої руской лїтератури** (пос. Застирця) та численно надеслані письма а зволокотою і подякою за видане і увагы, прошу о розкуплене останків накладу. Дохід призначую на закупно церковних приборів. Підручники висилае: **Уряд парох. в Нанваші коло Бродів** по зниженій цїні 55 кр., для молодежи по 40 кр. з портом і Відповідию на критику. Просить ся о занотованє адреси.

459 2—4 *Автор.*

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиею процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручае по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими условями виплати, причім Вел. духовеньству і рільничим кружкам удїляе відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 17—

Ренти державні, призначені до конверзиї

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЕН

дім банковий і контора вимінни у Львові.

Яко добру и певну льокацию

поручаємо:

4½% Листы гіпотечні,
4% Листы гіпотечні коронові,
5% Листы гіпотечні премійовані,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні в всякі ренты державні.

Паперы тї продаємо и купуємо по найточнїйшім курсї деннім. 374 [8]

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

ЛИПИ

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улица Трибунальска ч. 12. дім власний, можна дістати щоденно вже о г. вні 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Флячки	12 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірковайших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марка. — Найлїпші вина і меда по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свїжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Сын

Оптини і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжуе ся як найкорше і найдешевше. 3785

Донесене дирекцеї Цирку!

Looping the Loop вже прибув до Львова.

3·8 1—1

ОЩАДНОСТИ

робити і добре варити, се вспіє кожда оглядна господиня **MAGGI'ОГО** здавна випробованою і премійованою **ЗАКРАШКОЮ ДО РОСОЛУ і СТРАВ** бо лиш кілька капель, — доданих по справленю страви — вистарчають, щоби надати слабким росолам, зупам, сосам, яринам і т. д. в мить сильний незвичайний смак.

Дістати можна ві всіх торговлях делікатесів і товарів кольоніяльних та у всіх дрогуериях фляшочка по 50 сот. (наливане в друге від 40 с. і вище.)

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярні (біля ул. Льва Сапіги).

В неділю 26 липня 1903.

2 Великі представленя 2

О год. 4 попол. — Ціни знижені.

Представленє фамілійне.

На загальне домаганє П. Т. Публики: Велика імпозантна пантоміна в 4 актах і 20 образах, виконане 400 людьми і 30 кіньми

Наполеон I. в Єгипті.

О год. 8. вечером

ҐАЛЬОВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Свобідна недостижима тресура коний директора Рудольфа Труцці.

По раз другий: *По раз другий:*

РОБЕРТ і БЕРТРАНД

або два злодії, велика пантоміна з балетом в 4 актах, виконана через 150 осіб і **Corps de Ballet.**

В Понеділок 27 липня — Ефектове представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична залізниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кільканацять літ отворив я **робітню мужеских одягів при улици Рускій ч. 3.**

Будучи Русином хотів би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанєм

СТЕФАН ДІДУХ.

569 4—52

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна в першорядних фабрик. 590 2—7

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що куплених у Вас 6 штук нікльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим мірилом часу, причім годить ся з похвалою зазначити їх гарне і правне викінчене, як немеш дешеву ціву.

З поважанєм

Артур рицар Голь Штальберґ, ц і к. повітовий капітан, Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Заснований в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене ново поправлений правдивий, точний **ніклевий годинник**

Anker-Roskopf

антимагнітний з Anker Balanier цілком як оси на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий ланцюшок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Ніклевий, точний, антимагнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier має кришку, герметично замкнену патентовану **ніклеву накриву** з гарним, білим патентованим цифербляттом з емалії (не з папе у), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході в цілім світі дуже любленим і загально уважаним т. зв. Straßaz-Uhr; особливо ж поручає ся всім панам офіцирам, залізничним урядникам, жандармам фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При купованю 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна гаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проба заміняє ся або звертає ся гріш, вирочім без рахунка. Висилка за поспіллатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf

фірмою, протокольованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2.

Доставник товариства ц. к. залізничих урядників в Австрії

Новір!

Несовісні конкуренти наслідують мої акції що до тексту і образка, з викаченем очивидно повисшого письма признання. Однак пущені конкуренцию в торговлю годинниками є лиш безвартісні наслідуваня анонсованих мною годинників. Коли проте хтось не придержує ся точно повисшої адреси і не відкидає рішучо безвартістних наслідувань, то одержать замість мого точного ніклевого годинника Anker-Roskopf (Anker-Balancier) з кришкою, герметично пристаючою накривою, 36-годинним механізмом і гарно патентованим цифербляттом з емалії, годинник безвартісний, з 12-годинним механізмом і паперовим цифербляттом. Особливо звертаю на се увагу, що мої годинники через три тижні перед спродаком підлягають совісній і точній регуляції та контроли. 200 2—4

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 25 кр.

Регарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, велична Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колія з орієнт. перел, неодна женьска окраса з дат. замком, 1 хороший скіряний пулярес і елегантна цигарничка з бурштином, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцаворик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельгійского скла в етук, 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних домашніх потрібних предметів. Ті прецінні 325 штук з годинником, що самі ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 882

За недогідне гроші звертають ся. 853 4—?

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо.

C. Carl Ticsel, спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.

163 30

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всім Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цінники на жаданє да ом 313 21—7

ІВАН ЛЯВРУК

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

---

200 до 400 корон місячно

можуть особи кождого стану ві всіх місцевостях певно і чесно без капіталу і ризика заробляти собі через розпродаж законно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити: до фаху почтового 150, головна почта Будапешт. 383

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 50—52

Ще ніколи не продавано так знаменитої якости **Біциклів** а то так и дешево низьких цінах.

Перворядні нові біцикли модельні 3 р. з одноцільних сталевих рур, з новими подвійними дзвінковими осадами до розб. рання, найліпші марки: К 190—200; запасти до свобідного бігу в комплаті К 85. Користні принагідні купна уживаних уже знаменито зашкованих в лісі о простих рамах по К. 80, 90, К. 95—105, в комплаті в бездоганнім стані. Нові звена по К. 8—9 вужі по К. 5—6, сідла по К. 5, ад'ютанкові лямки по К 4—5, олиняні лямки К 3. Педали пара К. 6, звінки К 1 трикутні торбинки К 1·30, ножні помпи К. 3 — Телескопові помпи з чотирох частий К 2·50. Всякі додатки як найдешевше. Великий, богато ілюстрований головний катальог біцикльових приладів по 60 сотиків франко. **О половину дешевше, ніж ратальні купці продають за готівку**

Зінґера Машини.

взірцеві що до конструкції і виконаня. Високорамінні **Зінґера машини до шитя,** сильної будови ножні зі скринкою та всякими приладами і практичними новостями, найбільш улюблена машина до шитя до домашного ужитку (склепова ціна К. 150) за К. 49. Ручна К 36 40. **Оригінальний Рінґсшіф з люксусовим уладженем** Додатки і скринка, найбільша певність і скорість шитя, отже й знаменита машина до індустрії і промислу (ціна склепова К. 150) лише за К. 77. Великі Рінґсшіфи для кравців 93 К **Централь-Bobbin К. 90.** Продає ся з 5-річною певною порукою за приславем 20 К. задатку. Решту за поспіллатою 30. 1—8

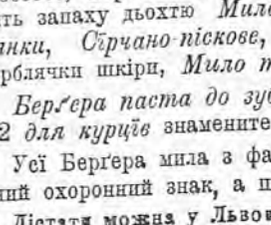
М. Рундбакін, Відень, IX.

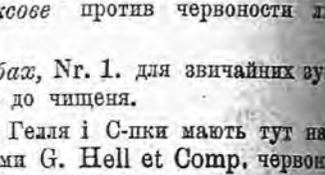
Берґґассе 3.

Allg. Preisliste gratis.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень" Марка: „Ключ"

Найліпше найвидатнійше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупні треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht" і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 350 1—2

Від 1868 року з найліпшим успіхом уживані

Берґера медично-гіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Париж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки
Берґера сірчано-дьохтеве мило } і недуги.

Берґера ґліцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри
Берґера дьогтеве мило панама } при митю і в купелях.

Особливо добрі є в уживаню слідуючі відзначаючі ся мила: *Бензоєсове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве,* а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сірчане, Сірчано-молочне, Мило на веснянки, Сірчано-піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танінове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усі Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Миколяша, Якова Піпеса-Поратиньского, Жигмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Пілявского, Едв. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого. В дрогеріях: Петра Миколяша et Cie, Ґ. Ґріншпана, Ф. Травнфельнера, Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх иншихаптиках Галичини. 184 14—24

ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦІЇ

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золоченє цілих іконостасів, вівтарів, ківотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішне малюваня стін церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олійні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплиці і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

ДЛЯ РОЗВОЮ РУСЬКОЇ ШТУКИ

у Львові, Ринок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовленя приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34, II. ПОВ.

Товариство не послугує ся аґентами.

37 8—20

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заки ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виємігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджедя велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі руській, дістають ся під насідання в воді 3-ої клясн зелізниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин Коштa дороги від руской границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковака.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно

294 26—?

ВІДПОВІДЬ

прускому товариству „The Singer & Comp." з осідком в Гамбурзі

ул. Адміральска ч. 79.

Від року зносимо ваші безличні напасти і нїкчемні клевети — то ваша пруска етика. Маєте тут в краю 8 філій, около 250 аґентів, а других тілько факторів. Ви вислали вже з краю кількадесять мілїонів корон до Гамбурґа — то вам всьо за мало. Ви хотїли би остати ся тут самі без найменшої конкуренції і бути панами ситуації, а ми тутешні маємо пакувати манатки і виносити ся з краю або пійти до вас на службу аґентами. На 80 фабрик, котрі будують машини до шитя Зінґера човникові, обручкові і Central-Bobbin, перше місце занимає Pfaff-Biesolt-Locke, Kayser, Gritzner, Mansfeld, а ви з вашим ярмарочним товаром занимаєте ледви 70-те місце що-до машин обручкових, а з човниками ви безусловно послїдні. Ви, Прусаки ідїть до Саксонії та Баварії до фабрики Pfaff-Biesolt-Locke-го, Kayser-а і инших на чотири роки термінувати, там научать вас добре вироблати машини та прилично поводити ся.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

механік і спеціяліст від машин до шитя

456 8—5 **Львів, готель „Жоржа".**

Експорт до всїх держав европейских!!!

Виріб краєвий.

554

Египетскі тутки і паперці

суть найлучші узнані.

Виріб краєвий.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Паньска, ч. 10.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накладом з фабр. Черняньскої. З друкарні Інституту Ставропиґійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 156. Львів, Понеділок 14 (27) Липня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)
цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Гуконописи вертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сї місце, а в рубрики „Надісляне" по 50 с. — Нотатки і вісті приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

О загальне і рівне виборче право.

Вчерашний день був в Австрії видовищем важної маніфестациї. Партия соціяльно-демократична відбула того дня ряд віч і зборів, на котрих референовано виключно про одно домаганє: п р о з а г а л ь н е і р і в н е в и б о р ч е п р а в о д о а в с т р и й с к о г о п а р л я м е н т у. Тисячі, коли не сокти тисячів народу, всюди, де тілько соціяльно-демократична партия має кадри своєї орґанізациї, слухало реферату і демонстровало тілько за тим одним многоважним постулятом. Від Сальцбурґа до Станиславова і Коломиї, від Зальцу і Будийовиц аж по Ідрию, Арко і Трієст всюди з грудий тисячів працюючого народа лунав клич: „Проч з парляментом привілеґій! Наперед з рівним виборчим правом!"

Отсї вчерашні демонстрациї суть випливом п л я н о в о обдуманої акциї робітничого табору. Ще дня 5 с. м. видала всеавстрийска соціяльно-демократична орґанізация по нараді ширшого партийного заряду маніфест, в котрім взиває цілу робітничу орґанізацию Австриї до борби за рівне виборче право, а коли вірити заяві начального орґану партиї, віденьскої „Arbeiter Zeitung", то борба ся не устане, поки давний парлямент, оснований на кастових привілеґіях, не упаде, поки нарід не здобуде собі центрального тїла законодатного, основаного на загальнім і рівнім виборчім праві. Ось що пише в послїднім числї начальний орґан робітничий: „Держава є в повнім розкладї; минувшість є постидна, теперішність повна розпуки, будучність безнадїйна. Є се результат панованя упривілеґіованих каст, остаточний вислід конституциї, в котрої основах лежить привілеґія. Тим, що в сїй державі остало ся ще здоровим, то нарід, его сила і енерґія. Той нарід потребує в державі свого тїла репрезентацийного". А дальше: „Робітники знають, як далеко у нас до того, щоби побідив зборовий розум, але вони не уступлять перед силою ані не дадуть ся звести дрібничками щоденної політики. Вони сповнять свій обовязок до самого кінця".

І нема сумніву, що ніколи не була в Австриї відповіднїйша хвиля для повалена системи перестарілих політичних привілеґій, до здобутя справдї народного, людового, живого та одноцїлього парляменту в Австриї, як саме тепер. Давна державна машина, видумана в закулїсових інтриґах купки геґемонів в рр. 60 их і головно в рр. 1866 і 67, склепна штучно для убезпеченя і увіковічненя панованя всїляких маґнатских клік і кількох вибраних народів, відмовила по просту послуху, перестала функціонувати. Державна кріза дійшла вже навіть самих вершків; адже навіть дуалїзм, досі кріпкий і спочиваючий в самій основі існуючого ладу, тріщить і пре до розриву дотеперішної звязи. А в самій державі, одній і другій, в Цїс- і Залитавії? І тут і там лютять обструкциї а у нас з окрема вже пять літ нема правдивого конституційного житя, хиба маскований абсолютизм, і нема надії, щоб при існуючих суперечностях і кріпшаючих з кождим днем супротивних змаганях можна було дійти до уздоровленя існуючої вседержавної кризи.

Австрия, коли має мати жизненні сили для свого істнованя, мусить бути перебудована а початком тої перебудови може бути т і л ь к о — р і в н е і з а г а л ь н е в и б о р ч е п р а в о. Нехай в парлямеатї засядуть представителї широких мас народу, нехай там війде сам нарід через своїх репрезентантів, а тоді не буде обструкциї, не буде позакулїсових інтриґ, котрим на руку убиті конституційних прав, але парлямент буде функціонувати яко спільне живе звено, яко серце цїлого державного орґанїзму, удержуване в силї загалом населеня. Те населене буде знати, що в парлямеатї має с в о ю державну раду, має свою інституцию, котру цїнити і удержувати треба, для заспокоювання своїх потреб і задля оборони своїх прав. Тоді упаде також міжнародна вражда, що роз'їдає орґанїзм держави, а запанує дух, який колись в 48-ім році розпочав свою благодатну і цїлющу акцию в кромеріжскім соймі, бо народи, діставши ся в відповідний силї до спільного парляменту, будуть взаїмно себе уважати і вирівнувати свої права та не будуть мати на думцї, якби запанувати над своїм противником, бо з упадком привілеґій будуть знати, що се не можливе. Подумаймо лише, що було би в Галичинї, колиб в основах устрою краю і держави лежало рівне виборче право! Чи був би тоді сей національний антаґонїзм який істнує тепер? Ні, бо тепер купка верховодів, дібравши ся власти при помочи привілеґій, нехтує права руского народу, широких працюючих верстов, та не хоче їх допустити до співуправи і до рівних прав — що як раз викликує остру боротьбу, — а так вона вміла-б і мусїла-б респектувати масу народу, чуючи его голос і силу, а супротивеньства мусїли-б поволи вирівнати ся на добро обох сторін. Бо привілеґії, неоправдана перевага, все родить самоволю і внутрішну боротьбу, котрі усунути може тілько цїлюща і вирівнуюча все рівновага сил.

Виборча реформа в напрямі рівного і загального права голосованя, демократизация з признанем національних прав, є однак важна для Австриї не тілько для ей внутрішної санацвї але також і з огляду на ей з а г р а н и ч н у політику. Через те, що власть в державі при існуючих привілеґіях мають de facto тільки високі февдальні „кавалїри", католицко-аристократична ієрархія і поза-тим деякі вибрані народи — то і політика на внї обертає ся виключно в рамках анальоґічних змаганъ, в напрямі насильного форсованя єзуїтизму і ультра-католїцизму та удержуванъ за границею всяких розбишацких верховодачих клік, що має той наслїдок, що відломи народів, які повинні ґравітувати до Австриї, відвертають ся від неї і бачать в ній тілько змаганя, противні їх дїйсному культурному житю і їх національному розвоєви. Встид сказати, що Росия, держава абсолютна, є більш демократична на в н ї, б л и з ш е п і д х о д и т ь до людових, національних змаганъ інтересованих заграничних народів, ніж Австро-Угорщина, з ей европейством і з ей кількадесять-літною конституциею. А се тілько й є наслїдок внутрішного ей розвою, рефлекс ей власної внутрішної перестарілої конструкциї.

Та коли рівне виборче право до парламенту важне для держави, т о в д в о є в а ж н е в о н о д л я н а с Р у с и н і в. Як нарід демократичний, без панів і великих промисловців, ми, при іствуючій виборчій системі прямо сказані на майоризацию і остру масову борбу поза парляментом — а се має той наслїдок, що ми не тілько не можемо добити ся свого права, але мусимо важко бороти ся о кожду пядь землї, о кожде наше право, вести очайдушну боротьбу прямо о нашу національну екзистенцию. Се сьмїх сказати, щоби нарід автохтонний, що становить половину населеня краю, мав по трох посплів, а навіть коли і додадуть ему для закрита надужить і неправди ще кількох, то не вийде поза $^1/_6$ або й $^1/_7$ загального числа цїлої краєвої репрезентациї. Для нас тому загальне рівне виборче право належить до найважнїйших домагань і воно є першою условиною, щоб ми прийшли до належного нам голосу і політичної сили.

Ми не знаємо, як довго соціяльна демократия буде справдї бороти ся на серио о виборчу реформу, яку тепер видвигнула, бо і соціяльна-демократия се Австрия в мінятурі, де є також елементи, котрим бажало б ся удержаня теперішного національного панованя а з тим і, яко одного з конечних условия, — виборчої привілеґії. Воно навіть застановляє, що партия, основуюча ся будь-що будь на самих робітничих масах, виступає de facto з енерґією в справі виборчої реформи доперва тепер, а і в тямцї всїх нас є факт, як тота партия лишила на леду колись Таффого, коли го він ждав перемарш „робітничих баталіонів", щоб октроювати нову виборчу реформу. Та як чи так, якою не буде сила і постійність розпочатої і проклямованої борби, сам факт, що акция розпочала ся, є важний і его треба привитати яко радісну новину. І не тілько се. Ми Русини бороли ся о рівне загальне право виборче еще тоді, коли зорґанізованої соціяльної демократиї в Австриї не було і той постулят є у всїх руских партий, що стоять на народних основах. Тож тепер, коли раптом виступив по містах новий а важний союзник, не повинно лишити ся его акциї осібняком, але треба і нам на всїх зборах і вічах с т а в и т и о к р е м і р е ф е р а т и п р о р і в н е і з а г а л ь н е в и б о р ч е п р а в о і у р и д ж у в а т и а н а л ь о ґ і ч н і т а я к н а й р и к и й ш і д е м о н с т р а ц и ї. І так повинні зробити всї демократичні і свободолюбні партиї, бо тілько тоді, к о л и в н е с ь н а р і д у в с ї х его партиях і відтінках — з виїмкою упривілеґіованих — зажадає кріпко і солїдарно рівности свого виборчого права, можна надіяти ся, що він побідить і здобуде те, що ему здавна належить ся; свою справдї народну державну раду, свою найвисше і спільне законодатне тїло.

Тож і ми — витаючи радо акцию за рівним виборчим правом — кличемо грімко давним нашим окликом: „Проч з парля-

Листи з дороги.

Париж, 19. мая 1903.

Безмірних зборів Лювру не можна і за рік переглянути; туристи перебігають безмірне число саль з їх незміримими скарбами, щоби мочи сказати, що там всюда були. По правдї, воно не богато з того користи, але годї инакше робити, бо треба пильно ходити цїлий тиждень до Лювру, щоби там бодай троха з'ориентувати ся, кілько там є скарбів. Доперва потому можна би там зайти студиювати се або то, що випаде. Я перебіг нині музей маринарки, де суть сотки подобизн рїжних кораблів, від ґалєр з вітрилами і веслами аж до нинїшних парових. Є і взорець Fram'a, на котрім їздив Нансен до північного бігуна, є і чужі човна, і т. и., з Сіяму і т. д. В асирийскім відділї стоїть стовп з чорного мармору з написаними законами, які дав бог сонця Мардук цареви Гаммурабі в 23 віцї перед Христом. Боже, з якою почестию оглядав я сї знаки, для мене зовсїм незрозумілі, знаки, які учені научили ся читати що йно в послїдних трийцяти літах. Статуї асирийских царів великаньскі, сили у них великий збуток, бо такий цар тисне до себе Льва, мов новонароджену дитину, а другою рукою стискає гадюку.

Чудовища з головою волів (символом сили) і приправленими крилами стерегли входу до палати, вони надмірно великі, стоять перед нами в оригіналї. Палата Ксеркса мусїла бути нелюдско велика, коли самі капітелї складають ся з двох волів надприродної величини. Памятники з Фенїкії, Єгипту, Халдеї і т. д. кажуть нам переносити ся в такі давні віки, що годї нам о сїм і подумати.

Инші салї — а є їх цїлий ряд — переповнені то вазами з Греції, то порцеляною з Хін; инші салї монетами, ґобеленами і т. д., і т. д. Треба лиш перебігати, щоби мозок не запоморочив ся цїлком.

В нагороду відвідуємо Венус з Мільосу ще раз і спасаємо ся на воздух.

Постійно згадуваний в повістях, часописях, оповіданях bois de Boulogne є значно менший, чим я гадав, але за те має більше деревини; є се лїсок з добре удержаними дорогами до їзди повозами, кіньми, бициклями, а впрочім не стрижуть в нім ні дерев, ні трави. Трава навіть запущена, повно в ній стежок, що пр. в віденьскім пратері поліция заборонє.

Звичайне передвечірне корзо повозів відбуває ся в елізейских полях, а троха слабше розширяє ся і до деяких алей bois de Boulogne.

Поліция, жовнїри, жандарми появляють ся в Парижи на дошках таких заведень як Олїмпія або Folies Bergère, і нїхто собі з того нїчо не робить. Там висьпівають деякі їх слабі сторони, а вони беруть участь в загальних сьпівах — як випадає з ролї. Folies Bergère рїжнить ся від „Олїмпії" лише червоними килимами на помостї в Олїмпії суть (вони зелені) і здає ся льокаль є старший, але за те більший. В прочім ті самі сьпіви, кокоти, музика і забави без кінця...

Париж, 20 мая 1903

Я ніколи не годив ся з тим, що писана Гомера і других старих писателїв, що давні статуї з грецких та римских часів суть недостижимі. Не знаю, чи в тім моя рация, але гадаю, що маю поперте мої гадки нині в тім, що я бачив з модерної скульптури. Серед невичерпаних зоорів Лювру є кілька саль з модерними різьбами, т. з. різьбарів з послїдних двох віків. Краса людского тіла у тих модерних є поставлена на такім вівтарі, як у антиків і я розкошував ся сею красою, відчуваючи ей без відома, без утоми. У мене утвердила ся тая думка, що ми нині ні в штуцї різьби, ні в письменстві, ні в будівництві не гірші від старинних. Очивидно беру тут людскість загалом, не ділячи ей на поодинокі нації.

Памятників з мармору і металю скрізь по Парижи дуже богато, майже нема площи, деби не стояв якийсь памятник і то артистичний, добре заплачений. Ходити по улицях Парижа, то значить оглядати твори штуки в більшим числї, ніж по музеах не одного навіть більшого міста. Так само і на кладовищах. Але тутешні кладовища зробили на мене відмінне вражіне, чим я его дізнавав до тепер. У нас, особливо в Галичині, дізнавав я все нїжного, елїгійного настрою, я відрывав ся гадкою від буденщини, відчував, що сей сьвіт „сувта сувт", ставав висшим понад всяку людску злобу дня, буденні клопоти, бо так чи сяк всьо кінчить ся однаково. Тут в Парижи оглядав я побіжно оден, а докладнїйше два других кладовища. Всюда дуже тїсно, межи гробами ледво можна перейти, а гроби мають памятники в формі капличок, величини гробу, через то на кладовищи дуже тїсно, навіть деревині нема де рости. Я відчуваю сильно контраст слів „пером тобі земля" і тих тяжких, німих камінів, таких голих, наче пустиня, бо навіть трава не має де рости, так густо вони стоять по-при себе. Пустиня з каміни, се тутешні кладовища. На кладовищах я скрізь стрічав імена мені не чужі, людей штуки, науки, чи як там. На Монпарнасї стрітив я ім'я Лєфранка, звісного кождому лїкареви. На Père Lachaise стрів я імена Араґо (астроном), Россіні, Auber (музика), Rachel (акторка), Michelet (історик), Balzac (літерат), котрого жінкою, як довідую ся з нагробного каміня, була ґрафиня Жевуска, роджена в Погребищу на Руси. В музулманьскім відділї сего кладовища лежить мало гробів, а і ті, що є, запущені і дуже прості; се незвичайно відбиває від прочих, прикрашених скрізь памятниками виставними і артистичними. Мене зворушив своєю простотою гріб шваґра теперішного султана, що тут умер в Парижи сего року на вигнанє. Є се проста лежача плита з написом імени. Щось більше простенького годї й придумати. Сумівати ся треба, чи доля винівувала его житє щастєм. Видно, що щасте се не обективна річ, лежача поза нами, котру треба пійти і взяти, коли ти сильний або богатий. О! ні, щасте се чувство субективне, сидяче в нашій души, в нашім серци. Ти можеш занати щасте задля дрібниці, а противно найбільша слава, почесть не наповнить твоєї души благодатию щастя. Щасте випливає з вдоволеня, вдоволенє ж можемо собі здобути, коли сповнимо обовязки, і туди ще найскорше дібрати ся до щастя, сего благодатного чувства, що випливає із почуття сповненого обовязку.

Такі гадки гонили ся по моїй голові на Père Lachaise, і се дуже вичерпало мою моральну силу, я був не далекий того плачу, що не дає успокоєня, але ще дужше наводить гірькість на душу. Сї прикрі і тяжкі почуваня зміцнила також крематория (заведенє, де палять трупів) з уставленим при нїм колюмбарию, для складаня попелу спалених тїл. Всьо тов видало ся мені так мало набожним, мало успокоюючим душу, а радше видало ся чимсь ві ображаючим, що я лиш насильно змушував ся до нагромадженя моральних сил, щоби хоч сяк-так оглянути кладовище.

Дуже рїжнородні, а все дуже сильні вражіня зібрали ся на нинїшний день, бо вечер в великій операї вимагав також більше супокою, чим я его мав як-раз нині. Велика опера збудована дуже роскішно за бо-

ментом привілеїй, нехай побідить загальне і рівне виборче право!“

Справи заграничні.

По смерти папи.

Похорон папи відбув ся в суботу пополудни. Коли папські жандарми і ґвардия уставили ся в церкві св. Петра в шпалїри отворено вхід для публики. Для дипломатичного тїла і для римского панства приготовлено в Capella del Coro кілька трибун. Коло 7-ої години вечером катафальок обступили кардинали, папські достойники і швайцарска ґвардия. Капітула пішла до каплиці, де лежало тїло покійного. Декан покропив тїло, а хор відспівав Miserere. Відтак шляхотска ґвардия взяла тїло папи і уставила в середині каплиці лицем до престола. Крати каплиці замкнено, співаки замовкли, а декан капітули покропив тїло свяченою водою. Майордому, накрив лице білою воалькою, а церемоніяльний префект прикрив цїле тїло червоним шовком. Ґвардисти вложили тїло до домовини з кипарису, вибитої кармазиновим аксамітом. До домовини вложено три мошонки з червоного шовку; в них є тїлько золотих, згляднo срібних або мідяних медалїв кілько понтифікат. Льва XIII. мав лїт. Вложено також шклянну тубу з біоґрафією і похвалою папи написаною на пергамінї. Домовину вложено до другої, оловяної домовини, котру залютовано. На тій домовинї уміщена напись з лїтами життя і понтифікату папи в день смерти. Нотар капітули відчитав латиньский документ посьвідчаючий виконане посмертних церемоній. По опечатаню оловяної домовини, вложеної до третої домовини з визового дерева. На тій домовинї вимальовано герб папи. Наступило трете посьвячене і домовину улоковано в криптї, де після традиції відбуває ся провізоричний похорон папи. В тій криптї домовина буде стояти аж до викінчення памятника для гробу назначеного завіщанем. Криптy замуровано; кардинали і члени капітули вийшли з церкви. Лишили ся тїлько свояки папи, кількох ґвардистів, заступники капітули, нотар і кілька иншихосіб аж до цїлковитого замкнення криптн, на котрій уміщено плиту з написю: Leo P. P. XIII.

Бунт в росийскій тюрмі.

В росийских тюрмах, в котрих інтернованo „політичних злочинців“ вибухли в послїдних часах грізні розрухи. Безпосередну причину до послїдних розрухів дав слїдуючий случай. Один з політичних вязнїв, коли его вивели на прохід, вдер ся на мур і зачав відчитувати революцийну проклямацию. Замкнені в казнях відповіли на се окликами „ура“ і зачали сьпівати революцийні пісни. За кару впаковано їх до вогких темниць без постели, хоч політичні вязні були досьвільні від темниць. Се викликало голодовий страйк всїх вязнїв так довго, як довго не будуть сповнені слїдучі жадання: 1) знесеня карцеру яко дисциплінарної кари; 2) увільненя інтернованих в карцері; 3) прискорене слїдства; 4) збільшене порцій і дозвіл роздїлювання принесеного поодиноким вязням харчу з поза тюрми, між иншихвязнїв. Страйк тревав кілька днїв. Коли тюремний заряд заявив, що вичислених жадань не сповнить, інтерновані зачали кричати, сьпівати революцийні пісні і розбивати все, що мали під рукою.

Заряд вязниці спровадив військо і улокував салдатів в казнях, котрі пястуками успокоювали арештантів. Тогди стало ся щось, в Росиї доси нечуваного. В вязници явив ся вел. князь Володимир, шеф петербурского округа военного і казав цефаути військо. Командантови полку заявив, що він в противником уживаня війска до поліцийної служби. По тім факті прокуратор уважав за відповідне розслїдити жадання арештантів. Жадання очивидно відкинено, але замкнених в темницях випущено і кількох з них переведено до кріпости.

На другий день бунт повторив ся. Сим разом виновників сковано, переведено до иншихвязниць і позасуджувано на строгі дисциплїнарні кари. „Освобожденіе“ доносить, що арештантам повиривано з голови волосє і позакнебльовувано уста, аби не могли кричати.

Подібні бунти арештантів вибухли також в Виборзї. Двацять двох студентів побито, поковано і впаковано до підземних казамат, де перележали кілька днїв.

ТЕЛЄҐРАМИ.

По смерти папи.

Рим. Вчера в засіданю конґреґації взяло участь 40 кардиналів. Конґреґация займалась виключно відчитанем завіщання. Мимо неділї, роботи коло конкляве велись дальше.

О виборчу реформу.

Відень. Вчера відбулись в Пратері робітничі збори при участи 10.000 осіб. Ухвалено резолюції в користь загального голосованя. При поворотї з Пратера прийшло до демонстрациї перед ратушем. Арештовано 11 осіб за опір власти.

Надїя компромісу.

Будапешт. В соймі розійшлась поголоска, що опозиция готова до компромісу, коли правительственна партия предложить в соймі до ухваленя внесене, взиваюче правительство, аби вичислені національні постуляти полагоджено в части в новім військовім законї, а для решти установлено преклюзивний реченець.

Розрухи в Росиї.

Петербург. В Баку вибухли грізні розрухи. Доси страйкує 30.000 робітників, котрі домагають ся підвисшеня платы і поліпшеня иншихусловій житя. Робітники демонструють з червоними хоругвами по місті і обкидають військо камінем. Кілька разів прийшло до кровавої бійки. — Зелїзничі робітники мали вернути до працї.

Конфіската дібр в Росиї.

Петербург. Видано закон, на підставі котрого всї вірменьско-грегориньскі добра церковні, котрі доси були в автономічнім заряді, переходять під заряд держави. Добра і фонди церковні, призначені доси на школи сего віроісповіданя, переходять на міністерство просьвіти.

Балкан.

Солунь. Надзвичайний военний суд, установлений тут по послїдних подіях, знесено.

Царгород. Вчера в ночи знайдено при 76 кільометрі ориентальної зелїзниці Кулельні Дедеаґач два патрони. Еще не стверджено, чи они були наповнені динамітом. Повелось завчасу здержати поїзд, котрий відтак приїхав з півторагодинним спізненем.

Грозьба ґенерального страйку.

Барцельона. На робітничім мітінґу ухвалено зажадати під загрозою ґенерального страйку, аби всїх робітників увязнених за рільничий страйк випущено еще перед кінцем сего місяця.

ПОВИНКИ.

— **У нас а деинде.** З причини градових туч в Чехії обїзджав околиці, навіщені градовими шкодами, чеський намісник ґр. Куденгове і розпитував всюди про висоту нещастя, обіцюючи поміч з державних фондів. Для потерпівших вставив тамошний краєвий видїл до буджету на 1904 яко першу рату поважну квоту 30.000 К, хоч град заподіяв там значнїйші шкоди лише в околицях коло Страконич і Будїевич. Також на Шлеску краєва управа взяла ся енерґічно до ратованя пошкодованих. Президент краю ґр. Тун був в тій справї на нарочній конференциї у міністрів Кербера і Бем-Бавер ка і виєднав не лише підмогу для потерпівших з державних фондів, але й скликане ad hoc шлеского сойму на 29 с. м. У нас населенє рускої Галичини жиє майже виключно з хліборобства і шкода доходить після загальних обчислень до трех мілїонів зр., а проте про якусь ратункову акцию нїчого не чувати.

— **„Польскі сендзя“.** З Бучача доносять нам: Позавчера арештували в Жизномири С. Вітика за те, що говорив там на довірочній нарадї, скликаній у хатї Андрія Павлишина. На другий день відбула ся розправа. Судия Ґрубер, сам молодик, говорив до поважних господарів „ти“! З людьми, котрі слова по польски не знають, переводив слїдство по польски, хоть свідки звертали ему увагу, що не розуміють, що до них говорить. І так латинник Ґжесьовский на питане: Jakie wrażenie zrobiło na ciebie (!) przemówienie?“ відповів: „Такой не розумію“. — „А в церкві ти був?“ сказав тодї п. Ґрубер, але такою рущиною, що вже лїпше, якби по своему балакав. Оборонець Вітика, д-р Лев Альшер звертав увагу судиї, що свідок не розумів питаня, та надармо. По розправі жалїли ся свідки, що не розуміли, що до них говорив судия. Можемо в разї потреби подати імена. Всїх свідків слухав п. Ґрубер під присягою, і всї згідно зізнали, що Вітик не спонукував їх до жадного насильства, а казав лише: „Хто не має чести, нехай робить!“ Суд отже увільнив Вітика, але задержав в арештї, бо прокуратор зголосив рекурс. Та опісля таки надумали ся і випустили на волю. За те засудив п. Ґрубер на 7 діб господаря Андрія Павлишина, в котрого хатї відбула ся нарада за нарушенє закона о зборах. Коли возьмемо під увагу те, що свідки під присягою ствердили, що в хатї не було ані одної особи без запрошеня, і те, що за такі провини, навіть як вони цїлком доказані дає ся звичайно кілька корон кари, — то годї не сказати, що вирок випав дуже строго. — Тілько наш допысуватель, а ми строгого п. „сендзього“, що но хоче говорити по руски і титулує австрийских горожан і податників через „ти“, віддаємо опінії Его Екс. д-ра Тхоржницкого — ждучи результату.

— **„Косцюл польскі“** — як написав онодги краківский Czas а за ним й усї польскі ґазети — мав по упадку речипосполитої ще шістьох кардиналів. Між тими шістьма кардиналами „косцьола польскеґо“ почислено: на першім місци Русина Михайла Левицкого а на пятім Русина Сильвестра Сембратовича. — Се обурює Русинів і они називають се крадежию. Згода, оно є крадіж, але зваживши, що то стало ся не перший раз і не лиш на церковнім полї, — зваживши, що в польскій пресї Львів і Перемишль „польске мяста“ ба й ціла Русь „Польска“; що співчасна Крушельницка „Полька“, Мишуга, Менциньский „Поляци“; що навіть осїнь в гуцульских горах „польска есень“, і т. д ід. то мусить ся тут добачити так звану клєптоманїю. Як показав досьвід, всякі представлювання і протести з руской сторони нїчого не помогали, тай не могли помочи, тож уже треба нам махнути рукою і спокійно ждати часу, поки в польскій пресї не вичитаємо, що і Наливайко, і Хмельницкий і Гонта й Зелїзняк — „Поляци“.

— **Гарне сьвідоцтво.** В послїднім числї „Przegląd-y hygieniczno-ого“ подає др. Ляхович свої поміченя що-до пошести дезинтерії в послїдних 25 лїтах на основі міністеріяльних звітів. З працї д-ра Ляховича довідуємо ся, що за послїдних 25 лїт випадало на 100.000 мешканців случаїв смерти на дезинтерию в Сольногороді 1·1, Австриї горіш. 1·4, Австриї дол. 2·6, Чехії 4, в Моравї 4·7, Трансї 7·2, Каринтиї 8·4, Тироли 25·6, Горициї 78·5. а в Галичинї аж 98·1! Перевищає Галичину під тим зглядом лише Буковина, де на 100.000 мешканців умерло в чвертьстостолїтнім періоді аж 144·9 недужих на дезинтерию. Пересічно в цїлій Австриї умерло на бігунку 38 осіб на 100.000 мешканців, отже в Галичинї смертельність на ту слабість була майже три рази більша, чим пересічна смертельність з тої слабости в цїлій Австриї. Позаяк санїтарне положенє краю сполучене тїсно з его культурним положенем і сьвідчить наглядно про его степень цивілїзациї, так др. Ляхович своїми естетичними дослїдами виставив не конче прихильне сьвідоцтво тим, котрі чванять ся, що несуть „kulturę na Ruś“. Злощасна се господарка під котрою мусить оттак животїти проти своєї волї руский нарід!...

— **Славні бубни — за горами.** Таке можна сказати і про галицко-польску тромтадрацию з еї крикливо реклямованою „роботою“,—роботою, де требаби пожертвованя приватного гроша, бо випорожнювати податкові каси громадскі, повітові чи краєві — то преціньне штука. Кілько то перед роками було в польских дневниках крику про кольонїзацию Поляками Парани в Бразилії! кілько крику про потребу зорґанїзованя торговлї між Поляками параньскими і галицкими — тай не диво, бо то, як говорено, йшло о витворене „пятої“ дїльницї Польщі... В слїд за криками йшла і ніби „робота“. Основано у Львові „Towarzystwo kolonizacyjno handlowe“, а вже було „Towarzystwo handlowo-geograficzne“ а за тими товариствами стояли часописи: „Gazeta handlowo-geograficzna“ і навіть у французскій мові „Correspondence Polonaise“. Нинї показує ся, що все те було хіба лиш голосним криком, а „роботи“ нїякої не було, бо тут потрібно було приватного пожертвованя материяльного. Towarzystwo kolonizacyjno handlowe“, навіть не почавши задуманої роботи, тепер лїквідує, „Gazeta handlowo-geograficzna“ перестає виходити, а і „Towarzystwo handlowo geograficzne“ хилить ся до упадку („zaniка“). Товариство кольонїзацийно-гандлеве було основане на удїлах в 1899 р. а на чоло его поставленого князя Казимира Яблоновского, бо демократичні „вшехполяки“ думали, що княжівска фірма стане маґнетом до притяганя золота від польскої маґнатериї тай загалом від шляхти. І не треба думати, що йшло може о мілїони, — ні! ініціятори Товариства хотїли забиратись до викупна земель в Парані під кольонїзацию, коли збере ся удїлів на 100.000 зр. Тимчасом зібрано всего 20.000 зр., і то в першім роцї істованя товариства, а відтак нїхто не зложив уже ані крейцаря. Тих 20.000 зр. лежали зложені в банку на процент, а тепер, по ухвалї лїквідациї, зверне ся їх членам товариства, котре пять лїт переістнувало — на папери. Не скольонїзувало ані пяди бразилїйскої землї, хоч на чолї его стояв „ксьонже“ польский... А „Gazeta handlowo geograficzna“ перестала виходити з причини дефіциту і довгів. „У друкаря винну на 2000“ — сказав редактор д-р Унґар кореспондентови петербурского тижневника „Kraj“. Мимо субвенциї соймової тая Gazeta нїколи не стояла о власних силах і редактор мусїв що року докладати, навіть тогдї, коли галицко-польска суспільність ніби-то страх-дуже інтересува ся еміґрациею до Бразилії...

— **Як у нас полагоджують справи публичні.** Було се в часї найбільшого розгару еміґрацийного і в часї намісникованя тепер вже небіщика кн. Санґушка, таки в першім роцї его урядованя. Видїл „Народної Ради“ у Львові застановляючи ся над грозою еміґрациї, при котрій нарід наш страшно всюди використовувано, порішив заснувати спеціяльний комітет, котрого завданем було би впливати на нарід наш, щоби горячково не еміґрував, а коли б се не удало ся, щоби еміґрантами опікував ся безплатно. В тій цїли мали бути засновані комітети в краю, у Відни і по містах портових, де наші еміґранти всїдають на кораблї, як також в міґрантських, де наші еміґранти шукають заробітку. Уложивши план орґанїзацийний, видїлеґував видїл „Народної Ради“ мене і д-ра Олескова до намісника, щоби ему тую справу предложити і засягнути его гадки о тім проектї. Ми удали ся до намісника, представили ему справу і план нашої орґанїзациї. Намісник Санґушко вислухав усе з увагою, похвалив наші наміри тай обіцяв іти нашому комітетови на руку уділюваним ему всяких інформацій, які доходять до него в офіциальній дорозї від амбасадорів та конзулїв. Вкінци сказав, щоби ми списали на папері все те, що устно ему предложили, а він поладнає формальности президиальною дорогою, бо — як виразив ся — „се справді горожаньске дїло“. Поручив нам також бути у радника президиального бюра п. Мавтнера, ему річ також пояснити і сказати ему, що він (намісник) хоче підпирати наміри сего комітету. Ми були у п. Мавтнера і він, вислухавши нашої речи, рівнож заявив, що справа буде полагоджена президиальною дорогою, а іменно, що комітет дістане відповідне правительственне уповажненє опікувати ся еміґрантами і правительственну поміч. Ми списали все гарненько на папері і віддали до рук п. Мавтнера. Ждемо тиждень, два, три, ба і місяць, вкінци удались ми знов до бюра президиального, розвідати ся про судьбу нашого мемориялу. Тут довідались ми від п. Мавтнера — правда, в дуже чемній формі — що мемориял наш відступила президия до дальшого урядованя намісництву і що він в рефератї радника п. Кербера [на скілько собі пригадую]. Ідемо до сего п. радника і тут довідуємо ся в формі вже офіциальній, що проектованому комітетови горожаньскому не можна дати концесиї на опіку над еміґрантами, бо не предложено сьвідоцтв доказуючих, що члени комітету працювали в бюрах еміґрацийних, і то приписане число лїт. Ми заявили п. радникови, що тут не розходить ся о заробковість, тілько о горожаньску поміч для народу, котрого обставини гонять з рідного краю. Ми додали також, що головною задачею сего комітету буде здержувати людий від еміґрациї. На се сказав нам п. радник, що на здержане еміґрациї правительство має жандармів, а горожаньскої помочи не потребує. Після ріменя видїлу „Народної Ради“ концесия тут згадана мала бути видана на імя д-ра Олескова і на мое. Позаяк я не міг виказати ся сьвідоцтвом практики в бюрах еміґрацийних а д-р Олеськів був виїхав за море, на студиї еміґрациї, вичеркнув я, за порадою п. радника, свій підпис із подання, а лишив ся тілько підпис д-ра Олескова. І на тім скінчило ся, бо ані я ані д-р Олеськів не одержали і по нинїшний день резолюциї на письмі! Щоби справи не заспиляти, постановили ми поки-що пійти в тій справі слїдом польскої орґанїзациї, а то так: В справах еміґрацийних заснували були собі Поляки товариство і назвали его „Товариство ґеоґрафічне“. Статут сего товариства затвердило намісництво і товариство істнувало вже довший час. Ми переложили статут сего польского товариства на руску мову і внесли до намісництва. В приписаним законом часї одержали ми з намісництва завідомленє, що оно нашого статута не затверджує, а відсилає нас до міністерства. Справи сеї ми вже не предкладали міністерству, бо знали наперед, що з намісництва вийде опінїя, що такого товариства „не треба“. Чому гарні слова п. намісника Санґушка остали тілько словами, Господь знає, ми грішні того не знаємо. — *Вас. Нагірний.*

— **Марки Народного фонду.** Від одного з визначнїйших патріотів одержуємо таке письмо: Дуже щасливий та практичний спосіб придумав Народний Комітет в цїли помноженя Народного фонду, видаючи національні марки. Є се найвідповіднійша форма оподаткованя на народні цїли, яких у нас так пребогато. Всї дотеперішні способи збираня грошей на народні цїли мали ту слабу сторону, що не мали нїякої екзекутиви. Оплати державні мусить платити кождий Русин в найріжнороднїйші способи, от хочби в такий наглядний, як маркованем почтових посилок. Отже нехай і для народного податку листові марки становлять таку екзекутиву. Мусиш, Русине, заплатити на державний фонд, з котрого як найменше користаєш, так плати по добрій волї на фонд народний, призначений виключно в користь твому безталанному народови. Заплатиш державі марку за 5, 10, 20 сотиків, так приліпи рівночасно на тій посилцї свою національну марку бодай за 2 сотики. Через те нїхто не збіднїє, але як зате помножить ся в той спосіб Народний фонд! Тут нема абсолютно нїякого викруту! Кождий з нас, навіть найбіднїйший студент, якось може позволити собі на такий безвартістний „люксус“ як висилане переписних листків з видами, не говорячи вже про инші подібні „витребеньки“. Тим більше може кождий сповнити і сей вже не „люксус“, але обовязок. А щоби той обовязок плаченя народного податку не сьмів нїхто легковажити, так виконуймо нагляд з ще більшою невмолимостию, ніж чинить се держава при помочи податкових екзекуторів! Русин не повинен приліпити ні одної почтової марки без своєї народної. На листи без народних ма-

рок по просту не відповідаймо, хотяй би се були листи родинні! О що просить ся в такім листї, того не робім! Нехай кождий, хто висилає лист без народної марки, буде приготований, що его лист піде до коша. Коли хтось не має на стілько волї, на стілько народної амбіциї і почутя обовязку дати добровільно крайцарову ленту на народну ціль, так вскорі призвичаїмо его до сего. На се екзекутива легка. Тому кождий Русин нехай безпроволочно замовить собі народні марки в Народній Канцелярії у Львові, Ринок ч. 10, або у повітових орґанізаторів, і нехай зробить то сейчас, скоро не хоче наразити ся на кореспонденційний бойкот. Нехай кождий пропаґує ідею плачена народного податку при помочи національних марок і вже від завтра виконує над другими, навіть найближшими свояками строгу екзекутиву. Або ми сьвідомий народ або вічні раби, або маємо в Народнім фонді міліони або останемо на віки жебраками! *В. Я.* — До сего розумного голосу, який не сьмів остати без наслїдків, замітимо, що народні марки треба приліплювати не на адресовій сторонї листової посилки, що дало би причину почтовим урядам до шикан, але на противній сторонї, а також треба тямити й се, що марки висилає Народна Канцелярия лише за готівку. *Ред.*

— **Страшна туча** навістила село *Рогожовате*ць в Підгаєччинї дня 21 с. м. Вже рано пекло сонце мов на Сагарі. Опісля коло полудня надтягнули чорні хмари, стало темно, мов у вечір; подув сильний, полуднево западний вітер і з чорного небозводу посипав ся густий град величини дозрілих угорских сливок. Люди у поли хоронили ся, де могли, бо удар такого граду грозив смертию. В одну мить повибивав град у селї всї шиби, сотки дробу на подвірях, а сполошена худоба з пострахом втїкала по збіжах. В садах позбивав град всї овочі, а збіже змішав з болотом, прибивши до землї. З людий нї хто смерти не пожив, але за се богато покалічило. Одну стару женщину найдено без памяти на дорозї, сильно побиту і окрівавлену. Одного пастуха ударив кусник леду так сильно, що продер капелюх і зробив у голові дїру. Богато людий понесло менші ушкодженя. Град покалічив много худоби, а особиво двірські коні на пасовиску. Такого граду найстарші в селї люди не запамятали. Всї надії бідних селян розвіяли ся. Люди в розпуцї. Мара голоду вже тепер надближає ся. Збирати нема що, а заробити нема де. Чужинецкі люди, котрих сировадив місцевий дїдич на жнива, не знають що почати, заробити нїчо не заробляють. Великим нещастєм в темнота наших селян, що не обезпечають своїх засївів від граду, бо в разї нещастя остають без кусника хлїба і відтак заповняють ряди еміґрантів до канадийского, або бразилійского „раю“. — *Тойсам*

— **„Ойчизна“ корчить ся.** Знов один польский пан, Жигмонт Урбановский, продав свою посїлість 2.500 морґів коло Гнезна прускій комісиї кольонізацийній в Познани. Комісия вже перейняла в свое посїдане той шмат (як з утїхою констатують нїмецкі дневники) дуже доброї, пшеничної землї.

— **З Глинян** надіслав нам п. Мариян Шмід, управитель тамошної школи, спростоване на уміщену в 149. ч. „Дїла“ новинку „Польска справедливість в шкільництві“. П. М. Шмід простує: 1) що в тій школї де сего року лише він (управитель) був Поляк, а прочих шість сил учительских були рускої народности) язик викладовий руский є не лиш на папери, але й на дїлї; 2) що в тій школї було на 425 вписаних дїтий: польских 68, жидівских 167 (самих дівчат) і руских 190; 3) що на пописах роздано нагороди без огляду на народність а з оглядом на поступ в науцї та що книжочок руских роздано більше нїж польских. „Правда, каже п. Шмід, не було образків з рускими написями, але більшість була без жадних написів. Правда, що молитвенників руских не було [були лиш польскі — *Ред*], але і се правда, що підписаний 20 молитвенників руских замовив, лише фірма (Кучабіньского у Львові) не прислала, оправдуючись тим, що „вичерпані“ а на замовлене в иншім місци не стало вже часу.“ — До сего спростованя п. Шміда ми замітимо: Що-до 1) і 2) ми очевидно не маємо в сій хвили підстави уважати его заяву неправдивою; хоть наш дописуватель має застережене нами право пояснити, для чого він написав: „язик викладовий (*бодай на папери*) руский“ і длячого его обрахунок дїтий у школї вийшов инакше, бо ми від своїх дописувателїв вимагаємо вірних інформаций. Але що-до 3) мусимо ствердити, що п. Шмід не годен виправдати ся. Сам признає, що не було образків з рускими написями, не було й молитвенників руских. Що-до молитвенників винить він фірму Кучабіньского, а що-до образків навіть не може нїкого повинити, отже признає, що сам винен. Однак і що-до молитвенників руских він таки винен, бо повинен був, хоч Поляк чи Нїмець, удатись до рускої фірми, а певно був би дістав і не було би того скандалу, що на пописї в рускій школї, де Русинів є майже три рази більше як Поляків, польскі дїти мали і образки й молитвенники польскі, а для руских не було анї одного молитвенника, анї одного образка рускога!

— **Дрібні вісти.** Люстрацию староства в Турцї перевів в днях 21, 22 і 23 радник намісництва Баньковский. — В Бродах вибух страйк робітниць занятих скубанєм пірья, що брали доси по 25 кр. за 14 годин денної працї. Страйкує поверх двіста робітниць. — Посілість Заставцї пов. підгаєцкого, положені на пів милї від стациї в Монастирисках, виставив окружний суд в Бережанах на день 6 серпня с. р. на лїцитацию. Посілість обтяжена довгом на 170.000 зр., обнимає 1.050 морґів орної землї. — В похороні б. п. Адама Сапіги в Красічинї брали участь з Русинів митрополит Шептицкий і епископ Чехович. — За шпіонажу в користь Росиї арештовано Поляка Стефана Дзїковского. — Коло Ґродна в Росиї появила ся шаранча, перелетївши великими хмарами в напрямі сувальской ґуберниї. — Посадником міста Теребовлї вибрано назад д-ра Ю. Ольпіньского.

— **Товариство для розвою рускої штуки** зложило замість вінця на могилу пок. Корнила Устиновича, основателя тов-а, на мої руки квоту 20 К на річ ремісничої бурси у Львові Квоту тоту передав я Вп. Вас. Нагірному яко директорови бурси. — *Д-р Евген Левицкий.*

— **Торжественну Службу Божу** pro eligendo pontifice відправив вчера Є. Екс. митрополит ґр. Шептицкий в церкві св. Юра при численній участи вірних. В промові до зібраного народа згадав також про епископство в Станиславові, взиваючи їх до молитов, щоби сей епископский престол був обсаджений відповідною личностию в користь для рускої церкви та народа. При тій нагоді відбула ся також інсталяция двох нових крилошан: д-ра Гавриіла Кришановского і Онуфрия Лепкого. В їх честь дав митрополит по Службі Божій обід, на котрий запрошено також капітулу і весь катедральний клир.

— **Видїл Бурси ім. св. Онуфрия** в Ярославі оповіщує: Скінчив ся рік шкільний, розїхались ученики домів, а кожда Бурса спішить подати вже наперед звістку, кілько учеників на рік слїдуючий найде в нїй помїщене. Наша Бурса ярославска не ограничає ся лиш на тім. Видїл еї хоче познакомити ширшу Р. Т. Публіку з еї розвоєм. Є то одна з найбідніїших бурс в цїлім нашім краю, бо тепер ще містить ся в чужій хатї за річним чиншом 1.000 К і може у себе дати захист найбільше 20 ученикам. В минувшім роцї дала она поміч 25 ученикам тутешної ґімназиї цїлковитим або частним удержанєм. Були се переважно дїти селянські з ярославского і сусїдних повітів. Питомцї відповіли вповнї своїй задачі, бо 3 з відзначенєм, а прочі з добрим успіхом покінчили свої клясс; лиш один ученик, слабших способностий дістав поправку. Заплатити 1000 К чиншу за хату і утримати через цїлий рік 25 учеників в так дорогім містї, як Ярослав, се не легка задача! Тому Видїл мусїв добре наклопотати ся, звідки на те все взяти гроший при невеликім числї (60) членів. В тій цїли внесено просьбу до Вис. Сойму, на котру Бурса одержала 150 К, до ради промавскої в Ярославі, котра удїлила запомоги 200 К, до ради повітової в Ярославі, звідки дістала 100 К, уряджено вечерок з танцями на дохід Бурси, відозвами в часописях і при всяких нагодах старано ся о придбанє гроша — і в той спосіб загальна сума зібрава враз із доплатою учеників зросла до 4 990 К 19 с. Удержанє бурсаків враз із чиншом за хату виносить 4 544 К 10 с; лишає ся отже яко позісталість касова на 1904 рік 466 К 9 с. Кромі помочи материальної Видїл старав ся дати своїм вихованкам також духовий корм, збільшаючи бурсацку бібліотеку новійшими творами і устроюючи ученикам-питомцям власними їх силами вечерниці в честь Т. Шевченка. Як з того видно, Видїл всїми можливими способами старав ся піднести Бурсу материально і морально, однак богато нам ще не достає, щоби наша Бурса могла зрівнати ся з иншими того рода інституциями в краю. — Найбільшою перепоною в розвою нашої Бурси є брак власної хати. Вправдї будівляна комісия, вибрана в тій цїли, трудить ся безупинно збиранєм датків на будову Бурси, однак ті датки так спорадичні [як видно з долученого виказу жерть], що в сей спосіб і за кілька лїт не станула би хата, а нам еї потреба як найскорше, бо й половини зголошуючих ся не можемо принять. Тому постановили ми зараз із слїдуючим шкільним роком взяти ся до будови; вже й місце вишукали за цїну около 3 000 К, а цїла надія наша, що се добре дїло зможемо довести до кінця, не в кім иншім, як лише в Бозї і в жертволюбивости нашої суспільности. Дякуючи отже з цїлого серця всїм Р. Т. Товариствам і Добродіям, що в який-небудь спосіб причинили ся для нашої институції, уклінно просимо якраз тепер о ласкаву память на нашу Бурсу. Отже кличемо: Р Т. Родимцї! при всїх забавах і зібранях зволїть памятати на Бурсу ярославску, а ласкаві датки на еї будову з вдячностию прийме голова комісиї будівляної о. К. Хотинецкий. — Вінци Видїл подає до відомости, що подання о принятє до Бурси на рік слїдуючий треба вносити найдальше до 15 н. ст. серпня на руки Видїлу. До подання належать долучити сьвідоцтво убожества, сьвідоцтво шкільне і заяву місячної доплати (В тім роцї з огляду на будову Бурси найменша доплата виносить 20 К, лише дуже бідні а відзначаючі ученики можуть дістати знижку. — Від Видїлу Бурси ім. св. Онуфрия в Ярославі. *о. І. Хотинецкий* предсїдатель, *о. К. Хотинецкий* секретар.

— **З Богородчан** пишуть нам: За почином патріотів богородчаньского повіта заснувало ся тут політичне товариство „Скит Манявский“, котрого статути вислано вже львівскому намісництву до затвердженя. По урядовім затвердженю будуть безпроволочно скликані загальні зборы, де й уконституує ся се дуже важне для нашого повіта політичне товариство. — Щасть Боже!

— **Маршалками і віцемаршалками** рад повітових затвердив цїсар в Бережанах посесора Каз. Трачевского і о. Теод. Кордубу та в Камінцї стр. Адама Тулїв, властителя Рінпева і о. Михайла Цегельского.

— **Для Львовян.** В девятини смерти св. отця Льва XIII. відбуде ся дня 29. с. м. о годині 8. рано. торжественне поминальне богослуженє в парохіяльній церкві св. ВМ. Параскевії. Сьпівати буде мішаний хор сьпіваків-аматорів жовківского передмістя.

— **Вінчаня.** Вінчане п. Михайла Карпяка, укінченого богослова з п. Іреною Смулківною, дочкою пароха в Угринові (почта loco), відбуде ся дня 3. серпня с. р. — Вінчане п. Олекси Кулинича, народного учителя в Бунові, з п. Наталию Тимкевичівною відбуде ся дня 14. серпня в Яворові.

— **Позір!** На зазив комітету, устроюючого артистичну сьпівацку прогульку по Угорщинї не поспішив загал нашої суспільности з датками так, як ми сего надіялись. Тому звертаємось в послїдне і просимо о ласкаве, можливо скоре, надсланє датків на руки д. Дениса Кучики, Львів, ринок ч. 10. — Дальше зволили надіслати: Е. Кульчицка зі Славска 2 К, о. Ів. Порайко, Станиславів 2 К, о. Е. Гавришо, Бібщани 1 К, о. Левинський 1 К, В. Левицкий нотар з Винник 4 К, В. Яворский, посол з Нового Санча складку 11·50 К, за що складаємо їм сердечну подяку. — *Комітет.*

Послїдні вісти.

Рим. Оголошено розпорядженє послїдної волї папи Льва XIII з дати Рим 8. липня 1900 р. В тім тестаментї установляє Лев XIII своїм універсальним спадкоємцем братанича ґр. Людвика Печчі, а всїх прочих братів і сестер не надїлює нїчим, бо були вже достаточно вивінувані. Весь маєток незаписаний Людвикови або леґатарям має остати майном папского престола. — Кардинал вікарий оголошує, що має поручене 50 000 лїрів з майна Льва XIII роздати між убогих Риму.

Відень. Міністром спільного скарбу на місце пок. Каляя іменований бар. Стефан Бурян австро-угорский посол в Атенах.

Урядові вісти:

— **Іспит зрілости** в дрогобицкій ґімназиї складало 19. публичних учеників і 2 екстерністи. З того з відзначенєм зложило 4 учеників, з добрим успіхом 13, між ними Русини: Григорий Гулай, Мариан Коладкин Олександер Ільницкий (екстерністка) — 2 абітуриентам позволено поправити один предмет по фериях, а 2 репробовано на рік.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Сим доносить ся, що рух загальний на шляхах Краків-Біньчиці і Чижини-Могила привернено дня 17-го липня, а на шляху Біньчиці-Коцмирів подістає на дальше застановлений.

Цїсар надав учителеви школи вправ в учительскій семинарії в Тернополи, Іванови Бжезинї золотий хрест заслуги.

Цїсар потвердив вибір властителя дібр в Литвиновi, Едмунда Літиньского на презеса, і Юлїана бар. Блажовского, властителя дібр в. Черемхові, на заступника презеса повітової ради в Підгайцах.

— **На Бурсу Руского Товариства Педаґоґічного у Львові.** В місяцях червни і липни зложили Добродії отсї жертви. В натуралїях: Громада Підгородище пов. Бібрка 7 кіп яець, 36 к. круп, 35 к. пшона і 13 к. муки, о. Яків Сінґалевич від громади Підгородища 25 к. гороху, 25 к. муки пшеничної, 2½ к. солонини проф. Володимир Шухевич зі Львова шість пар мундурків лїтних; в грошех: громада Підгородище пов. Бібрка 24 к, о. Лука Шуст парох Самолуск (п. Городниця) іменем бл. п. о. Петра Гіля 200 к, Роман Алексієвич з Угнова 10 к, Наталія Данилович з Жовкви 4 к, о. Іван Палагицкий з Підлужа 3 к, Петро Орлевич з Романова 2 к, Йосиф Кульчицкий совітник суду в Самборі 10 к, Стефа Кульчицка з Вощанки 1 40 к, П. Микитчин учитель в Баличах горішних, складка у Кучека 4 к, складка на прощаню радника Осипа Білиньского в Балигородї 10 к, Гриць Лучаківский зі Львова 1 к, Ґзгев Ненкевич зі Щирця 50 с, Василь Равлюк і Филип Процик з Порохника 2 к, дїти школи в Браташах 1 к, Сполітакевич учит. в Сільци беньк 1 к, Михайло Василишин 1 к, Гриць Королевич 50 с, Онуфрій Королевич 50 с, Федь Сень 70 с, Яцко Королевич 40 с, Василь Войтович 40 с, Осип Вендзїловичпочтмайстер з Ґрембова 2 к.

Конкурси.

„Руска Бурса“ в Бережанах помістить в шк. році 1903/4 42 учеників низшої ґімназиї, по цїні місячній від 15 24 корон. Поданя, котрі треба вносити до 15 серпня на адресу Видїлу Бурси, мають бути заосмотрені: 1) сьвідоцтвом шкільним послїдного курсу, 2) сьвідоцтвом убожества, 3) з'обовязанєм батька або опікуна, що оплату точно що місяця буде складати.

Ученики, що не заплатили цїлої платнї за 1902/3 р., безуслівно приняті не будуть. Приняті мають зголосити ся з родичами в перших двох днях вересня в домі бурси з потрібною постелию, білем і обувом.

Видїл „Рускої Бурси“ в Бережанах.

Ст. Томашівский, секретар. *о. Мих. Сонсвїцкий,* голова.

Видїл Товариства „Бурси ім. св. О. Николая в Перемишли подає сим до загальної відомости, що з початком шкільного року 1903/904 найде більше число питомців з шкіл середних помішене в Бурсї Товариства під слїдуючими услівями:

І) Родичі заглядно опікуни зволять найдальше до дня 15. лат. лат. серпня с. р. надіслати свої прошеня (без штемпля) до Видїлу Бурси на руки предсїдателя п. Григория Цеглиньского, директора ц. к. II. ґімназиї. До прошеня треба долучити а) метрику хрещеня, б) сьвідоцтво убожества, в) сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку, г) сьвідоцтво моральности, коли кандидат не ходив до школи публичної, д) заявленє родичів зглядно опікунів, кілько они обовязують ся доплачувати за кандидатів в грошах а кілько в натуралїях.

Бувших питомців Бурси в минувшім шкільнім роцї не дотикають однак услівя під а) і г).

Желаючі помішеня за цїлою оплатою місячно 34 Кор. не предкладають сьвідоцтва убожества.

ІІ. Отець або опікун приятого до Бурси питомця має: 1) заплатити на з'ужите інвентаря 4 кор. на рік, 2) платити місячно до каси Бурси на інструктора 2 кор. 3) доставляти деклярована квоту доплати на харч з гори місячно, 4) на праня біля зложити на початку першого і другого півроку по 2 кор., 5) на устроєне бібліотеки для питомців 2 кор. річно.

ІІІ. На вступі в заведенє питомцї мають виказати ся достаточним білем і одежию, именно мусить кождий матн: 1) 6 пар біля, колдру, подушку, 4 пошівки, 6 ручників, 4 простирала, 6 хустинок до носа, 2 пари чобіт, одіж лїтну і зимову.

ІV. Желаючі відповідь на свое прошеня зволять залучити карту корреспонденцийну з точною адресою, а коли долучить марку почтову на 45 сот., то одержать свої прилоги за почтовим рецепісом.

Замітка: а) приняті питомцї Бурси мають явити ся найпізнїйше дня 3-ого серпня в. ст. о 2-ій годині з полудня в помешканю Бурси (улиця Баштова ч. 25) щоби піддатись лїкарским оглядинам, при тім родичі або опікуни зложать свої заявленя і инші під 3) наведені оплати. б) випити відбувають ся 29 30 і 31 п. ст. серпня а до першої класи 1. 2. і 3 го н. с. вересня. в) Родичі або опікуни мають вносити свої оплати особисто або почтою до каси Бурси на руки касиера а не посредством своїх дїтий.

Подання без точного заявленя, кілько найбільше обовязують ся доплачувати грішми зглядно натуралїями не будуть узгляднені.

Родичі і опікуни бажаючі помістити в Бурсї своїх синів зглядно пупілів обовязані бути членами товариства.

Від Видїлу Бурси імени св. о. Николая.

Перемишль, в липни 1903 р.

Д-р. Т. Кормош, секретар. *Гр. Цеглиньский,* предсїдатель.

Щоби більшому числу молодїжи подати помічну руку в наукаx, порішив Видїл **Рускої Бурси в Стрию** — мимо тяжких обставин материяльних, бо недобору до 1000 К, — **розширити** із слїдуючим роком шкільним свій інтернат через адаптацию пяти просторих комнат, які доси занимала висша школа жіноча. Розписуєсь тому отсим конкурс на принятє 55 учеників. — Услівя принятя: 1) Родичі а зглядно опікуни, ефектуючі на помішенє своїх пупілів в інтернаті, мусять статись дїйсними членами товариства і зложити на сю цїль 6 К титулом вкладки річної; 2) мають предложити на письмі деклярацию, якою зобовязують ся найдальше до 10-ого кождого місяця виплачувати з гори умовлену належитість, котра виносить місячно 30 К, але в случаю моторичного убожества петента може бути, на основі предложеного і належито потвердженого сьвідоцтва убожества, обнижена до 15 К місячно; 3) мають зложити 2 К річно за зужите інвентаря, 4 К річно на праня біля і 1 К річно на бібліотеку бурсову; 4) принятий до інтернату ученик має виказатись відповідною скількостию біля чітко назначеного, має мати свою ковдру або коцик, подушку, щітки до чищеня чобіт і одежи, мусить піддатись оглядинам лїкаря бурсового що-до стану свого здоровя. — Подання заосмотрені потрібними прилогами (деклярация, сьвідоцтво шкільне з послїдного курсу а евентуально і сьвідоцтво убожества) і маркою на 45 сот. на рекоманд. зворот тихже, належить в терміні найдальше до 1 н. ст. серпня внести на руки предсїдателя товариства. Першенство в принятю мають ученики, котрі сего року були помішені в інтернаті. Подання тих, котрі не вирівнали своїх належитостий, не будуть узгляднені. Десять місць є призначених для учеників четвертої класи шкіл народних, прочі для учеників ґімназияльних — Від Видїлу Рускої Бурси в Стрию. *Юл. Фединевич* предсїдатель, *Анд. Мисьондз* секретар.

Видїл філії руского Товариства педаґоґічного в Заліщиках подає до відомости, що в новім році шкільнім 1903/4 найде поміщене в бурсї філії кільканайцять учеників шкіл народних і видїлових. Питомець дістане в бурсї мешканє, опал, поживу, сьвітло і належний догляд, натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу і постіль.

Оплата виносить місячно 4 К і дрібні оплати на праня і з'ужите інвентаря.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом педаґоґічного товариства.

До подань, котрі належить вносити до 15 серпня на руки голови треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещеня і убожества, деклярацию що до точности в оплатї і картку кореспонденцийну на відповідь.

Заліщики, 17 липня 1903. Від Видїлу філії руского товариства педаґоґічного в Заліщиках.

Мир. Кимакович, голова. *Ел. Дубівна,* секретар.

В „Селянській Бурсі“ в Станиславові з слідуючим шкільним роком знайде поміщене 40. учеників шкіл народних і середних. Оплата місячна в натуралїях (котрі кождому будуть означені) або грішми 16 корон а гори. Зголошеня разом з сьвідоцтвом шкільним і декларациєю що-до точности в уплатї присилати належить на мою адресу: *о. Клим. Кульчицкий*, Підпечари п. Тисьменица, до 15. серпня. Родичі, котрі потребують якої інформациї що до науки дїтий, могуть написати до мене а дістануть зараз відповідь. Пригадую, що до ґімназиї не приймають ученика, котрий скінчив вже 14 лїт, длятого ученики сїльских шкіл повинні конче по двох трох роках науки в сїльскій школї переходити до 3. кляси мійскої, щоби не тратили марно лїт і освоїли ся з шкільним *порядком*.

——

„Руcько-українська повітова Бурса в Бродах“ дасть в шк. р. 1903/4 поміщене і наукову поміч 15 ученикам брідської ґімназиї. Подання, які належить присилати до дня 10. серпня на руки члена Видїлу о. сов. Анатоля Долинського, рус. пароха в Бродах, мають бути заосмотрені: 1) останним шкільним сьвідоцтвом примірних обичаїв і добрих поступів в науцї; 2) сьвідоцтвом убожества, если петент не в силї складати повної місячної оплати 30 К, а просить о зниженє, котре однак не може бути низше як 12 К місячно; 3) письменним з'обовязанем батька чи опікуна, що оплату, до якої сам з'обовязуеть ся, буде складати все точно; 4) заявою батька чи опікуна, що на случай принятя петента до бурси стане членом еї, складаючи раз 5 К вписового і по 50 сотиків місячно.

Відповіди, на які при поданю треба долучити почтовий значок за 45 сотиків, одержать петенти до 25. серпня. Принятї зголосять ся в домі бурси в перших трех днях вересня і викажуть ся потрібною постелею (ліжко, сїнник, подушка, 3 пошевки, 3 простирала, коц) та білем (з кождого по 3 штуки).

За Видїл Товариства „Руcько-українська повітова Бурса в Бродах“.

Д-р В. Щурат, голова. *Северин Левицький*, секретар.

——

Видїл Товариства „Філія Просьвіти“ в Новім Санчи подає до відомости, що з днем 1 н. ст. вересня 1903 знайде поміщене в українcько-рускій Бурсі в Новім Санчи поважнїйше число (над 40) учеників греко-кат. обряду і рускої народности, учащаючих почавши від III. кляси школи народної за умірковану оплатою.

Питомець дістане в бурсі мешкане, опал, поживу, сьвітло, пране і належний догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обуве, одежу, постїль і власні книжки.

До подань, котрі належить вносити найдальше до дня 10 н. ст. серпня 1903 до Видїлу „Філії Просьвіти“ в Новім Санчи треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещеня і убожества.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом Товариства „Просьвіти“, а крім того зложити декларацию що-до висоти місячної оплати. — Від вношеня подань не суть вільні дотеперішні питомцї українcько-рускої бурси в Новім Санчи.

Від Видїлу Товариства „Філія Просьвіти“ в Новім Санчи. 3—3

Яворский. *Лїпиньский*, голова.

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первориднє лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 887 15—?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 4165 18—?

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої
На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

Ренти державні, призначені до конверзиї
приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти
СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН
дім банковий і контора вимінни у Львові.

Евстахий Юзичиньский
торговля корінних товарів, продаж вина, пива, горілок, лїкерів і коняків. Комната до снїдань
в Бережанах.

П. Т.!

Маю честь подати до ласкавої відомости Впов. Земляків, що з днем 10 липня с. р. переняв я одиноку руску Тортовлю корінних товарів п. Романа Шкирпана в Бережанах і заосмотрив еї в сьвіжі товари, які побираю з первориднх фірм. Товар сьвіжий і добрий, цїни як найприступнїйші, обслуга скора. В комнатї до снїдань мож дістати ріжні перекуски теплі й зимні, добре пиво, ріжного рода природні вина австрийскі, угорскі і фравцускі, а також здоровий домашний харч. Інтерес веду солїдно і стараю ся вдоволити вимогам і найвибагливійшої П. Т. Публики.

Відкликуючись на поклик „**свій до свого**“ поручаю ся ласкавій памяти Вар. Духовенства і Впов. сьвітскої Інтелїґенциї, Мїщан та Селян.

З високим поважанем

Евстахий Юзичиньский

властитель торговлї в Бережанах ул. Потоцких ч. 250. 86 2—4

Рух зелїзничих поїздів.
важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (**на Підзамче**)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (**від 1/5 до 30/9**).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в буднї дни а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком**, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейскай час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. пізня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 62

Куре Львівскій
в дня 27 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черновц.-Ясск по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виьос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 мор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% п. в. льос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. в.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. в.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 мор.	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ом емісиї.	101 50	— —
Льоси:	**к. в**	**к с.**
Міста Кракова по 20 зр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
10 марок німецких	117 10	117 80

Вправної учительки Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин*, poste restante Хирів. 469 1—7

Мід з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу переказом. *Юлїян Дуткевич* в Дубю, п. п. Пониква. 488 1 6

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферии. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 7—?

Русинка глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія“ Рогатин. 466 1 6

Глядає посади
півець церковний укінчивший трилїтний курс дяківский з дуже добрим поступом в церкві св. Юра в Львові, котрий потрафить приватно учителювати і має дуже добру писарску практику. Адреса: П. Т. poste restante Стрий. 458 3 6

Потребую сейчас
характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 452 3—?

Пошукуєсь сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A. 412 9—10

Хто би знав о місци перебуваня **М. К.** ученика IV. кл. ґімназиї бережанської, зволить ласкаво повідомити Редакцию „Дїла“. *Д. Капій*, управитель школи в Іванівцї п. Теребовля. 464 1—2

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає
для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.
Пиво пільзненьске і окоцимске.
459 62 156

Ученик VIII. кл. глядає лекциї на час ферий *Іван Заблоцкий*, ул. Угорска ч. 19. Перемишль. 460 3—8

З Кружка правників у Львові.
Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлятн можна у бібльотекаря „Кружка прав“ Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громадн.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д-ра Дністрянського: Право подружа . . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом егзекуц (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!
Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„діґестора“** д-ра мед Ґершия.
Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болїв в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка дїлає вадяний виключно з природних субстанций **діґестор** скоро і певно
Ужите легке та вигідне. Не перешкоджає занять.
Дістати можна в головнім складї:
Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)
За надісланем готівки з гори або за поспіпатою. — Цїна коробки **2 корони.** При замовленю з коробок висилка франко.
Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 7—20

ЗМІНА НАЗВИ.
Звісні і загально цінені виробы до чищенья зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.
Пастильки вавелинові, знамените дезинфекцийне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочка з 60 пастильками 1 кор.
Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Пудерко шкляне 1 кор.
Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна туби 60 сот.
АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“
Г. ВАРТМАНЬСКОГО і Сп.
в КРАКОВІ.
Склады ві Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пилявский, І. Вевюрский. Торговлі і дрогуерії: Народна Торговля (ві Львові і ві всіх своїх філіях), І. Бромильский, А. Бекон, Лянґ і Пілярский. 864 28—30

ВІДОЗВА!

Парохийка Олексичі з прис. Ярушиці числить 418 душ і має церковцю стареньку, лїт тому 200 побудовану. Та церков, знищена зубом часу, до того так маленька, що ледви на нашій Руси де такого розміру дім Божий находив ся, не могла уже більше для слави Божої служити, тому парохіяни знайшлись в конечности нову церков побудовати. Мимо крайно несприяючих обставин, мимо перешкод з сторони патрона і других, побожні парохіяни не дались відклонити від свого наміру і сего року приступили до дїла. І дїло поступило в перед — церков в половинї вибудована. Но де ще конець того дїла? Громадяни крайно убогі, з послїдних сил складаюгь свої датки, та не всї можуть бо суть такі, котрим мусять ся відписати їх конкуренцию, видить бо Бог, що не мають її звідки заплатити. А до того Німці протестанти, котрі в половинї Олексичі замешкують, і того року спроваджені кольонїзанти мазури нетерпеливо чекають, коли то убогі Русини більше зубожіють, щоби були приневолені свою батьківщину за півдармо їм збути. Прикра ситуация парохіян, но ще прикрійша того, котрого Провидїнє Боже поставило їх парохом, котрий видить всю їх біду і нужду а поміч їм дати не в силї. З помочию прийти їм може хиба тілько одна руска суспільність! Правда, не всї Русини відчують конечність тої помочи, не всї відчують гірку недолю громадки Русинів межи Нїмцями і мазурами, але многі відчують і Тих я прошу і молю, щоби схотїли причинити ся хотьби найменшою лептою до докінченя дому Божого. Лїт тому кілька щедро плили жертви для погорільців Олексицких, а я маю повну надію в Бозї, що і тепер тих жертволюбивих сердець не бракне. Всякі жертви з подякою приймає *о. Петро Яцишин*, парох в Олексичах, почта Підгірцї коло Стрия. 46 1—1

ВЕЛИКИЙ ІТАЛЇЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В понедїлок 27 липня 1903.

Надзвичайне представленє

Другий виступ:

Looping the Loop їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Льондонї в Крипталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду.

В середу велике представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габрієля ул. Короля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

Перше галицке акцийне Товариство
РАФІНЕРИ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ
передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка
поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:
спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки
бадані хемічно первориднми науковими силами.
СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: **ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3.** 179 33—100

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накладом і фабр. Черняньской. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 157. Львів, Второк 15 (28) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поєдинокє число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія. Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце в рубриці „Надісяне" по 50 с. — Нотиці і вістки приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зміні місяця просить Адміністрация о вчасне відновленє передплати, взглядно вирівнанє ще остали лих залеглостий.

На далекім Сході.

Від берегів Тихого Океану знов збирають ся непевні хмари. На далекім Сході зачинає витворювати ся якась душна атмосфера, що занепокоює чим раз то більше міжнародну дипльоматию, каже пильним оком слїдити розвиток подій в Манджурії і Кореї та бути приготовленим на далекосягаючі потрясеня і перевороти. Відносини між двома головними конкурентами о панованє на східноазийских берегах, Росиєю і Японом, напружують ся чим далї тим більше і поголоски о обостороннім збройню не устають та не втихають.

Розширяючи свої займища на далекім Сході, Росия мусїла ввійти в конфлїкт з Японом. Се була річ неминуча. Молодий Японец, переймаючи з нечуваною скоростию здобутки европейскої цивілїзациї не міг спокійно глядїти, як на другім боцї татарского моря чим раз твердшою стопою ставав росийский кольос, тим більше, що заплоднений европеїзмом молодечий дух японьского народу рве ся з цїлою силою до здобутя простору свому житю, до заборів і підбоїв. І коли Росия, з разу мирною дорогою через добуванє концесий на будову зелїзниць від китайского правительства, а опісля і оружним способом в часї боксерского руху, окупувала поволи Манджурию та досягала заливу Печілї на китайскім морю, пробивала собі вікно на Тихий Океан, а рівночасно думала відгородити Япон від Китаю, — тодї і Япон не міг спокійно глядїти на усадовленє небезпечного соперника прямо під своїм боком. На росийску окупацию Манджурії, Япон відповів розширенєм свого впливу в Кореї і договором з Анґлїю з сїчня 1902-ого року, в котрім то договорі обі сї держави заґварантували ненарушимість Китаю.

Анґлія, вступаючи в східно азийску гру в товаристві Япону, послїдувала своїй політичній традициї, що каже їй своїй суперници на азийскім теренї, Росиї, кидати, де лише дасть ся, колоди під ноги, як і виходила з того сбрахунку, що спиняючи здобутки Росиї на північних межах Китаю, тим самим скріпить свою власну позицию на полудни. Вкінци заінтересована ще в східноазийскім конфлїктї і північна Америка, що переміняючи ся скоро в заборчо-кольоніяльну державу, та опанувавши в осередку Тихого Океану Гавайскі острови а в полудневс-західнім его кутї Філїпини, мріє про опанованє цїлого сего Океану, про заміну его в „американьске" море.

Та все таки головним партнером супротив Росиї остає безпосередно інтересований а евентуально і загрожений Япон і на его плечі головно спадає ведене антиросийскої політики на жовтім Орієнтї. Япон зрозумів се, як і зрозумів, що на Анґлію, а тим більше на Америку не дуже можна покладати, та тому послїдними роками зброїв ся цїлою форсою своїх фінансових сил, будував фльоту, кував в европейских варстатах десятки панцирників і торпедовців, а рівночасно старав ся позискати союзників в ворожих собі доси державах Орієнту—Китаю і Кореї.

Китай і Япон були доси відвічними ворогами, а по середині лежача Корея грала між ними ролю не того „третього", що користає, але ролю куска, о який вела ся борба. Тож і Корея, своїми симпатиями і антипатиями хилила ся раз в одну сторону а другий раз в другу, відповідно до сего, хто з двох сусїдів більше загрожував. Та насуваюча ся з північного заходу росийска гроза зближала непримиримy доси трійцю. Переломовим моментом в тім зглядї була боксерска війна і послїдуюча за нею военна окупация Манджурії Росиєю. Китай, котрому Росия забрала одну з найкрасших провінцій та котрому вбила ся в тїло своїми зелїзницями і кріпостями мало-що не під сам Пекін, як і слабка Корея, котрій знов з самого разу дало ся почути росийске сусїдство оружним нарушуваньем границь, вимушуваньем промислових концесий і т. д., — зрозуміли, що над ними повисла небезпека росийского забору та радо приняли витягнену до них руку Япону. Так Япон зискав союзників і зараз взяв ся своїми офіцирами реформувати китайску армію а в Кореї усадив ся таки на добре.

Так з обох боків скріплювано сили, бо і Росия пхала чим раз то нові полки на Схід та робила нові вклади на зелїзниці, маґазини, двірці, форти і т. д. — А тим самим і ситуация чим раз більше заострювала ся.

Тепер положенє на Орієнтї таке, що кождої хвилї можна надїяти ся вибуху. Росия, вложивши безліч сил і гроша в манджурску політику, вертати ся вже не може, бо поворот і повна евакуация Манджурії були би кольосальним здискредитованєм Росиї в очах сьвіта і власних піддапих — рівнало би ся прямо погромови. А з другого боку Япон зі своїми союзниками пруть на Росию, жадаючи від неї резиґнациї з домінуючої позициї в Манджурії. Війна стає майже неминуча і поворот міністра Куропаткіна до Петербурга може бути хвилею вибуху.

Та війна Росиї не дуже пожадана. Східно азийский терен се ще не випробоване поле. Шанси побіди будуть там не конче по сторонї мілїтарно сильнїйшого і лїпше з'орґанїзованого, не конче по сторонї росийского кольоса. Віддалене від европейского центра, гористий та мало людний край, конечність довозу поживи і всего, що потрібне до удержаня великої армії, вкінци ворожий настрій населеня — все те ослаблює силу Росиї над Тихим Океаном, коли між тим Япон розпоряджає знаменитою фльотою і близкостию операційного осередка. Тож Росия дуже ще надумає ся, заки зачне війну — хоч знов не зачати ей майже не можливо.

На великий спосіб замотане Росиї в манджурску справу кождий, хто лише бажав би якійсь колекції заложним через царат націям, буде слїдити з напруженою увагою. Чим тяжше положенє Росиї на вні, тим виносиїйше мусить стати жите народів в ей нутрі. Се постійне правило політичної динаміки і воно проявило ся вже раз ярко і на Росиї по кримскім погромі. Що Росия мусять остаточно дізнати на Сході неудачі — скорше чи пізнїйше — се річ цїлком певна, бо-ж опановане великих культурних суспільностий сходу, що ще до того мають за собою Америку і Анґлію, річ для неї неможлива. А хвиля тої неудачі буде ріша ючою для внутрішнього перестрою царату.

Польский гакатизм в шкільництві

на тлї відносин шкільних в селї Климківцях збараского повіта.

Якось після сьогорічного Різдва видав розказ кеьонда „капонік" Александер Цїсло (латинський пробощ з Токів, яко муж довіря повітового комітету, завязаного з нагоди „вецу" звісного д-ра Козловского) латинникам в Климківцях, щоби як найскорше завязали у себе польску „чительню". Правда, лижка то була справа, бо в Климківцях на цїм нема человіка, щоби як-так знав польску мову кромі дворского „вокомана" Юзефа Думаньского, та всетаки між хлопами-латинниками найшло ся двох таких людців, що по части мають силу, по части надроблятн зміють терором і хвальбою, мовто за ними всї сила сего міра, а мимо ти деякі грішки на совісти грають у вишепольску дуду, бо то сегодня поплачув. То наш війт, пан Матеуш Фабіян (креатура місцевого обшарника, п. Францішка Чарнявовского, що тепер тяжко хорий і від року сидить у Львові на курациї) і пан Миколай Микішевскі, (хлоп-латинник, що не вмів ні слова по польски, ба давнїйше навіть почував себе Русином і при послїдних виборах голосував на Будзиновского тай був великим противником війта Фабіяна, але тепер почав пронюхувати, що може (не приведи Господи) війт вже далї не

Листи з дороги.

Париж, 21. мая 1903.

Перед 1. або 2. годиною по півночи годї в Парижи піти спати; коли хоче ся піти до якого театру, то театри починають ся по 8., або і пів до десятої вечером. В Opéra comique давали нині Mignon і сьпівали дуже добре; не знаю, чи лїпше випало би і в великій опері. Ся опера Томаса грана тут представляє ся так ніжною, наче нїжні чотки перетикані перлами. Будинок театру от як звичайно театр, навіть з досить виставним фоєє, більше блискучим, чим у Львові, або Празї, але за те всюда брак воздуха, бо окружаючі улиці суть вузонькі. Тому і в театрі душно, горячо.

Рано коло 10. години стріз я на улици президента Республики Любета в товаристві трох офицірів і одного пана в цивільнім убраню, як їхали в двох повозах на виставу убраню, як се вечером було в дневниках. Пан президент в звичайнім цивільнім убраню, як кождий Паржанин, без ескорти, без поліциї, переїздив супокійно улицею, лише прохожі поздоровляли его, знимаючи капелюхи, як се звичайно поздоровляє ся знакомих.

Що значить властивий Salon (виставa нових образів, різьби etc. і т. д.), се довідав ся я докладно нині, при его оглядапю. В там з десять тисячів виставлених предметів. Очивидно годї всьо оглянути, я подарував собі всї літоґрафії, дереворити, камеї, медаліони і т. п., але оглянув з великою пильностию кілька соток різьб з мармору і бронзу, тай сорок саль повно образів. Поміщенє всеї виставки в Палаті красних штук є дуже вигідне, сьвітло всюди лиш з гори, всюда богато сьвітла і воздуха, цьвітів, меблїв, килимів, буфет, кухня і всякі вигоди. В сегорічнім Сальонї панує красота нагого тїла. Модерна скульптура особливо розпливає ся в обожаню сеї красоти, так погорджуваної в середних віках, о чім можемо ще й нині переконати ся по латиньских костелах, оглядаючи тамошні різьби сьватих, сухих, вимерених голодом з покрученими руками й ногами, відражаючо викривленими лицями і взагалї з неприродними позами, викликуючими відразу і обридженє. В Сальонї показує ся красота тїла, особливо жіночого в формі портретів поодиноких алеґорий і композиций; всьо переважно так звичайне і прозрачне, що не треба зовсїм мучити собі голови, що артист хоче представити. З того виходить, що довгі години на виставі ходить ся майже без змученя, все з заінтересованем, все з роскошию. Тото само треба сказати і о малярстві, де очивидно більше композиций. Менї здавало ся, що ще ніколи не видів я вистави, де би при такій великій силї образів була захована простота композициї, так що нїгде майже не треба особлившого роздумування над тим, що образ представляє. Нема таких нещасних образів, як приміром Матейківскі замішані товпи, де треба шукати, кому голова, кому нога принадежить. А вже зовсїм не виміркуєш, чого хоче та уся товпа. Нині я видів дуже богато портретів, все якось в відмінній формі, позбавленій нудної конвенціональности. Ще до нині не успокоїли ся Французи по війні 70/71 року і в Сальонї є троха композиций, що відносять ся до подій сеї сумної війни. Мене зворушила сильно одна різьба, повна сили чутя, великого горячого патріотизму, щира а не конвенціональна ґрупа двох раненних жовнїрів з бронзу, підписаних Sors de nos ossements, oh' vengeur attendu (вийди з наших костий, мстителю очікуваний).

Париж, 22 мая 1903.

Готицкі церкви все роблять на мене придавлююче враженє через те, що там все панує сумерк, а при тім безліч каменних стовпів, звичайно потемнїлого каміня, здає ся, хоче мене подавити. Велику і дуже милу несподїванку зробила менї церков в St. Denis, де лежить богато гробів французских королїв. Середина церкви є біла, стовпи тонкі, нїжні, сьвітла і воздуха доволї — чиста роскіш. Про патріотичну сторону сеї церкви не хочу й доворити, бо менї все завидно, що Французам так легко робити зі своїх дїтий горячих патріотів, маючи такі історичні памятники. Тут лежить тілько королїв, тілько памятників, тілько важних історичних а дуже важних споминів, що — гадаю — кождий Француз уважає за свій обовязок повести тут свою дитину тай самому піти. І справді, я стрітив в церкві ґрупу дітий, може десятьнїтних, приведених сюда своїми учителями. Вони ждали на годину означену до опроваджуваня по гробах, а таких опроваджувань є офіціяльно зазначених на таблици в церкві 10—15 на день, а вони без платно, під проводом церковної служби, так як взагалї всї збори, музеї, церкви etc. в Парижи суть приступні без заплати якого небудь вступного, — зовсїм противно, як в Італії, іменно в Римі, де на кождім кроці треба платити або вступ або „на пятне". В Царгородї без „бакшишу" взагалї до жадної мошеї не дістанеш ся.

Чую, що повнїсть моїх нервів чи мозку вже вичерпала ся через цїлоденну біганину, звиджуване безмірних музеїв, церков, театрів, через незмірний рух, крик, свист etc. на бульварах. До всього треба нервів, — от вони і виповідають службу. Хочу дальше оглядати ще дещо повільнїйшим темпом, а головно постановляю собі дарувати всї прочі музеї в Парижи, а їх число є легіон. На сьвіжо-отворену виставу псів і огородництву не пійду. Волочу ся по улицях Парижа без цїли, довгий бульвар Себастопольский, простий мов сьвічка, губить ся в мраці на обох кінцях, начеби там хмара лежала. Се мійска курява, порох, дим. Воздух можна краяти, а бідний нарід мусить тим дихати! Ні! таке наконичуване людий на однім місци, як от в Парижи, є противне природі. Два і пів міліона людий душить ся попри і понад собою — а сьвіт такий широкий! На бульварі Магдалини чомусь там став оден фікер, за ним мусять всї здержати ся, в кількох секундах товпить ся 40, 50 возів, омнібусів, фіакрів, автомобілїв на купі. Вози йдуть в другім місци так густо за собою, що з поперечної улиці вози не можуть переїхати на другий бік. Треба, щоби поліциянт застановив від часу до часу рух возів на бульварі, щоби з поперечки могли вози переїхати. Притім всї вози або звонять, або свищуть, або трубять, або страшно гуркотять, особливо електричні трамваї, звязані через в короткі потяги по 3—4 возів. Автомобілїв дуже богато, здає ся, що се в нім будучности. Всї вони мабуть опалюють ся бензином чи нафтою, полишають за собою довготревачий немилий запах. Серед такого руху можна перейти бульвар на поперек лиш в місцях, де умисно на ту цїль поставлена в середині ліхтарня або дві, а коло неї є підвишене місце, начеб остров, де только великий, що его не найде ніз. Там звичайно стоїть поліциянт, що задержує від часу до часу повінь возів, щоби перепустити через бульвар пішоходів, цитану в візку, вози з поперечної улиці. Коли так вночу ся по улицях, дивлю ся на вивічину, слухаю крику тих, що колпортують і продають газети, які що пів години виходять мабуть сьвіжі, бо ледво прочитав весь п. пр. La Presse, то вже тобі тягнуть La Laterne, то La Français і т. д., а всї причать, біжать часом і повторяють кільна фраз стало і умерто, щоби сказати, яка-то важне найцікавійша новінь в сьвіжій газеті. Люди купують дуже богато газет, бо кожда коштує сантимів (2½ крайцари), рідко котра 10 сантимів.

Стрічаю всякі сказки, всякі написи, от пр. читаю Restaurant du chien, qui fume, се щось таке, як Львівска напись „pod śpiewającym ptakiem"; там раби сьпівають, а тут пес курить і то ще зовсїм не далеко від Лювру.

Про кухню в Парижи треба сказати, що я ніколи не їв так смачно як в Парижи. Кожда страва є смачна і анї слїду того реставраційного характеру всїх страв, як в наших реставрациях в Галичині або і у Відни. Як се Французи потрафлять, се вже їх секрет, тим більше що всьо тото пр. в Перемишли коштувало би бодай о половину або й два рази більше. Стараю ся пізнати всї страви, що стоять на спису, їм що день що

Найліпші французкі папєрці цигаретові „LE GRIFFON" Найліпші французкі тутки цигаретові
Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!
172 8 -1

буде війтом, бо або при нових виборах в осени громада не вибере его, або може прокуратория і суд, не дадуть довійтувати навіть сей каденції, тож подумав собі: перекину ся в Поляка і по плечах Фабіяна вилізу на війта... Ну і взялась сеся спілка до роботи. Попривозили латинників, як ті телята на мотузку, попідписували подане і „чительня“ готова. Тепер же рада в раду... Щоби „отварца“ випало з парадою, треба, щоб оно відбуло ся в шкільній сали. Пишуть подане до заряду школи і несуть учителеви. Та бо й Русини, маючи також отворити читальню „Просьвіти“ внесли таке саме подане до заряду школи. Місцевий учитель, п. Михайло Дорожиньский, що на своє лихо мав страшний первородний гріх: „греко кат. обряд“, відсилає оба подання окружній раді шкільній при ц. к. старостві в Збаражи до розсліду і рішеня, а сам другої днини їде на довшу відпустку до Тернополя, де мав підготовитись і сїдати до кваліфікацийного іспиту. Тут мусимо ствердити ще й те, що сей провізоричний учитель через три роки свого побуту в Климківцях до нїчого в селї не мішав ся, пильнував своєї школи, і з'єднав собі симпатию не лиш громадян, але й місцевого дїдича п. Чарняковсого.

Кс. Цїсло мав отворяти „читальню“ д. 22. лютого с. р. (в неділю), а до того дня не прийшло було зі староства рішене, чи вільно в школї, чи нї. Дня 22. лютого з'їхав до Климковець кс. Цїсло (хоч се властиво не его парафія, бо Климківці належать до екс понованого сотрудника кс. Петра Горжельца в Медини), привіз із собою і кс. Горжельца, відправили величаві нешпори з казанем в приватній каплици дїдича і після відправи цїлий комітет станув під каплицею чекаючи на хлопця, котрого післали до Скорик на почту, чи нема письма зі староства. Тут треба ще додати, що перед тим війт Фабіян написав лист до учителя до Тернополя, щоби на сю днину доконче приїхав, выслав навіть по него фіру і спровадив его. Махери мабуть гадали собі, що учитель в послїдній хвили самовільно пустить їх до школи. Чекають під каплицею, приходить хлопець з почти і приносить урядове письмо, адресоване до заряду школи; але „чительняні“ махери безцеремонно розпечатують письмо і довідують ся з него, що окружна шкільна рада з дати: „Збараж 15. II 1903. ч. 113.“ забороняє ужити шкільної салї на отворене „читальнї.“ Довідавшись, чого потрібували, відсилають хлопцем розпечатане письмо учителеви і з болем серця йдуть робити свою шовінїстично-гакатистичну штуку до одного господаря. „Чительню“ отворили; кс. Цїсло держав бесїду, в якій завзивав присутних, щоби вчили ся володїти „ойчистон мовон“ та щоби держались проводу „зацнего менжа ве всї вашей, якім ест ваш начельнїк Матеуш Фабіян“. Се прольог. Відтак почала ся трагедия для нашого бідного учителя Дорожиньского, котрий після льогіки гакати став уже небезпечним гайдакокою, бо не дав школи на „шопку“, отже треба его з села збути ся, а то тим більше, що в селї нема інтелїґентної польскої душі, отже „чительня“ не буде мати „шпивудци“, який би латиньску руску хлопню вчив по польски го ворити і панам лизати ся. Треба отже на его місце розстарати шовінїста Поляка.

Минуло кілька неділь. За той час п. Дорожиньский зложив кваліфікацийний іспит і подав ся на сталого учителя до Климковець; польска „чительня“, з шумом отворена, заснїтила ся, а руска підготовлювалась до отверення. В селї все вернуло до буденного житя Сю тишину переривали лише час до часу глухі відгуки в такім роді: „війт не добрий на професора“ або „ксьондз канонїк хтять ту на професорове місце спровадити якусь професорку“ або: „той професор вже не буде“ і т. п.; але то все вині чудо ся, завтра забуло ся, от, як сїльскі сплетнї. Та не довго прийшло ся ждати на новий рух в селї. Рада шкільна окружна під датою: Збараж 23/3 1903 Ч. 267 прислав до заряду школи письмо з залученими кваліфікацийними табелями трьох кандидатів, які подали ся на посаду сталого учителя в Климківцях, а то пп. Михайла Дорожиньского, місцевого, Северини Фарановскої з Красноселець і Теофана Лїщиньского з Шилів — з припорученем скликати місцеву шкільну раду на засїданє в цїли виданя опинії, за котрим кандидатом місцева рада заявила би ся. Засїданє розписано на 8 цьвітня с. р. В сих кількох днях перед засїданем появляють ся знов нові глухі вісти, що: „професор не дістане презенти на Климківці, бо війт не хоче“, то знов: „війт дістав письмо від пана (Чарняковского), щоби професора відси забрати, а дати Поляка і т. п. Тепер дещо вже вказувало на імовірність тих поголосок, коли пригадано собі погрози війта висказані до учителя після „отварця чительнї“. Тогдї війт таке сказав до учителя: *„Длячого ви менї не сказали, що Русини також внесли подане о шкільну салю, і чому ви того поданя не затримали в себе хоть з тиждень? Я напишу до пана дїдича, що ви тримаєте з Русинами!“*

Дня 8 цьвітня с. р. сходять ся члени місцевої ради шкільної на засїданє і результат голосованя випадає такий: На п. Дорожиньского голосують: 1) кс. П. Горжелец лат. експозит з Медина, 2) о. Володимир Герасимовиць руский парох з Терпилівки, 3) Йосиф Кравчук місцевий господар (латинник) яко заступник предсїдателя місцевої ради (а предсїдателем в п. Черняковский) і 4) Тимко Танавский місцевий господар (руского обряду). Матеуш Фабіян, війт і делеґат повітового виділу, не голосував, бо (не маючи як инакше викрутитись) він в против того, щоби тут давати сталого учителя, а паньский „вокомон“ Думаньский не голосував, викрутивши ся тим, що не має в тім зглядї припорученя від свого пана. І так против волї гакати опінію дістав п. Дорожиньский і дотичний акт голосованя вислано до староства д. 9 цьвітня с. р. Се, розуміє ся, розлютило пана Фабіяна і він в спілцї з приятелем Микишевским врадили робити протест. Скликають урядово присяжних латинників до підпису протесту і кажуть їм підписувати, бо в протестї стоїть, що „ми не хочемо того професора, бо карає нас, коли наші дїти не йдуть до школи“. Написали, підписали, вислали.

Дня 25. цьвітня їде війт до Збаража. Де він там був, що робив, з ким ковферував, того не знати, хоч з дечим сам опісля зрадив ся, як покажесь із опису дальших фактів. Бо зараз по поворотї зі Збаража пише Фабіян лист до учителя Нарожаньского (Поляка) в селї Голотках, посилає той лист присяжним Стефаном Глушиком, а в листї присягним просить Нарожаньского, щоби додатково попросив ся сейчас на Климківці. Тої самої днини їде Нарожаньский, а побачивши переходив війт по-при школу а побачивши учителя, почав ему торочити, що з опінії, виданої в его користь, нїчого не буде, бо він [війт] вчера їздив до Збаража і там ему се сказали. Бесїду свою закінчив Фабіян словами: *„Ще раз вам кажу, що нїчо з того не буде, бо ви Русин і тягнете за Русинами а зі мною не тримаєте, тому ви не зістанете в Климківцях і задля того я був вчера у пана інспектора“* (Гартлєба).

П. Нарожаньский на подану ему оферту відповів, щоби п. Фабіян самі до него пофатиґували ся. Отже наш війт бере собі до компанії свого невідступного Микишевского і, на своє нещасте, також Йосифа Кравчука, уповаючи на его латиньский обряд, їдуть до Голоток і там Фабіян заявляє Нарожаньскому, що в суботу (25. цьвітня) був у пана інспектора й у пана старости і там ему казали, що з тої опінії не буде нїчого, бо ей звернуть назад, а „пан (Нарожаньский) най подадуть ся зараз, то дістануть посаду, а Русин нї!“ — На се відповів Нарожаньский, що годить ся, але: „ви мусите зі мною поїхати до пана інспектора, щоби я вже від першого мая міг піти до Климковець і викинути Дорожиньского“. — Таке справоздане зложив нам з тої місиї сьвідок розмови Йосиф Кравчук, що не хотів мачати пальців в тій сгадній справі і в потребі може се посьвідчити. Люди на селї як почули про се, так їх се діймило, що о півночи прийшло двох господарів до учителя, розповіли ему цїлу подію і закінчили словами: „Пане, бійте ся Бога, ратуйте ся, бо війт хоче вам хлїб відобрати, а ви маєте жінку й дитину!“

(Конець буде.)

Справи заграничні.

По смерти папи.

При похороні папи мав панувати страшний нелад. З причини браку орґанїзациї навіть найбільші достойники не могли дістати місця. Через протекцайну політику дістали карти вступу навіть такі особи, котрим вступ цїлком не належав ся. За гроші одержало вступ до 2000 осіб. Заграничні кардинали мусїли блукати дуже довго, заки дістали місця. Шляхотска ґвардия, замість робити лад, стояла цїлком спокійно, фліртуючи з дамами.

Провізоричний гріб також не був еще готовий. Коли похоронна церемонія розпочала ся, робітники з засуканими рукавами еще стояли на високих руштованях і працювали більше як годину. Хор мусїв 4 рази відспівати Benedictus, бо не все було готове. Сам Орелія з причини продовженя церемонії мусїв при кінци в наслїдок утоми усунути ся. Цїле похоронне торжество мало бути прямо скандалом і викликало між присутними обурене. Се обурене знайшло свій вираз також на засїданю конґреґациї. Орелія заявив, що зарядить строге слїдство.

Участь в конґреґациї взяло вчера 52 кардиналів. З причини страшної спеки всї кардинали крайно утомлені, а три з них покардинали крайно утомлені, а три з них поважно занедужали. З огляду на спеку деякі кардинали зажадали, аби чинности в конклявє не зачинали ся скорше і аби вже о год. 11 можна було приступити до голосованя. Можливе навіть е, що конкляве буде відрочене на пару днів.

Говорять, що колеґія кардиналів видала до держав ноту з заявою, що відповідно до становища, занятого по смерти Пія IX, протестує против теперішного стану що-до церковної держави і сьвітскої власти папи. Кардинали, котрі при своїм іменованю складали присягу, що будуть боронити прав папства, уважали за свій обовязок також в часї сего interregnum зазначити таке становище.

В справі вибору нового папи кардинал Ґібон мав заявити одному дневникареви: „Нам потрібний тепер папа, котрий потрафить помирити інтереси церкви з потребами просьвіти і цивілїзациї XX столїтя“. Кардинал Свампа заявив, що не бачить причини, чому би конкордати, котрі вже пережили ся, не могли бути змінені відповідно до духа часу.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Сварки м'ж мінїстрами.

Будапешт. В угорских кругах політичних говорять, що в суботу, в часї безуспішних нарад обох мінїстрів фінансів над цукровою справою, прийшло до дуже острих спорів і дуже острої вимїни слів, котра скінчила ся заявою обох мінїстрів, що більше не хочуть мати з собою нїчого спільного.

Відень. Кербер і Бем Баверк виїхали вчера до Ішлю на авдиенцию до цїсаря. Сю подорож, котра не була перевиджена, ріжно собі толкують. Одні кажуть, що розходить ся о запомоги для потерпівших від повеней, другі здогадують ся, що подорож мінїстрів до цїсаря стоїть в звязи з неудачами в Будапештї: мінїстра торговлї в справі тарифи цловой, а мінїстра фінансів в цукровій справі.

Кракїв. Gł. Narod-у доносить з Відня, що в другій половинї серпня Кербер відбуде наради з провідниками чеських і нїмецких сторонництв, аби довідати ся, на які уступки можна числити з обох сторін.

Кровава бійка.

Темешвар. В Цебетлї прийшло при виплатї до суперечки між румуньскими а нїмецкими робітниками. В бійцї ранено трех смертельно а 4 тяжко. Жандармерия привернула спокій.

Едвард VII в Ірляндиї.

Бельфаст. Коли король їхав на отворене шпиталя іменем королевої Вікториї, королївский екіпаж переїхав якусь жінку. Тяжко ранену відвезено до шпиталя. На передану королеви адресу король відповів, що его амбіция іде в тім напрямі, аби поступати слїдами матери. За свою цїль уважає добро народу, розвій Ірляндиї і удержане мира між народами.

Балкан.

Царгород. Мимо всяких заперечень, Туреччина все еще зброїть ся против Волгариї.

иншого і все і все зъїдаю, що кожда страва є своєрідна і смачна, так що їсь і попри заспокоєню голоду уживаєш в смачности і вїжности страв.

——

Париж, дня 24 мая 1903.

Мій товариш поїхав де дому і я провів вчорашний день сам. Я чую, що ми обі були всї дні дуже пильні, дуже богато бігали по містї і „працювали“, так що я вчера наймов перший раз вільну хвилю написати до своїх знакомих хоть би короткі звістки. Вечером був я в Comédie française, славнім театрі Мольєра, щоби почути, як виглядає класично говорений французский язик. Грали комедию „Les affaires sont les affaires“ якогось незвісного автора, річ зовсім слабу, шабльонову, без глубшого психольоґичного умотивованя. В комедиї виступають люди або добрі або злі, або мудрі або „чорні“ характером і т. д. — от гей в театрі. Я прочитав собі текст драми, заки пішов до театру і сидїв в театрі з текстом в руцї, щоби лїпше розуміти, бо Французи говорять так, що лучать слова в инші ґрупи і дають поодиноким словам наголос инакше, чим я би се робив, читаючи кому текст на голос. З того то я видїв, що така інтерпунктация, яка є в французских текстах, є оправдана, хотяй вона видає ся нам трохи дивною, бо ми привикли найбільше до нїмецкої інтерпунктациї, трохи відмінної. Актори грали дуже свобідно і добре а декорациї були прегарні. Будинок театру просторішний, чим в Opéra comique, але також за тїсний. Представленє зачало ся о три чверти на девяту вечером.

В *инїшнім дни наповняли мою грудь* дуже ріжнородні чувства. Я стрітив инші богато Анґлїйців і Нїмців, що говорили своїм рідним язиком богато і голосно, против звичаю, пануючого в Парижи, говорити півголосом. Було се в церкві Магдалини, де я чув дуже енерґічну і сильно ритмічну гру на орґанах, коли противно я звик до того, що гра на орґанах є маєстатична і відповідно повільна. А однак тота сила і енерґія подобали ся менї. По полудни поїхав я кораблем на Сенї другий раз до парку в St. Cloud. Сей парк такий великий, що я инші ходив по зовсїм нових місцях. Деякі алеї були спокійні, ідиллїчні, инші повні людий, бо инші неділя. Французи суть дуже лїберальні, сїдають і лягають на траву (у нас було би се „злочином“), їдять і пють те, що принесли з собою, гостять ся з службовим поліцийантом, (у нас уважало би ся се за каригідне несповнене службового обовязку), ходять всюда, тикають всюда носа, грають в ножну пилку на траві і т. д. Я придивляв ся самітний тому житю, придивляв ся безмірному Парижови, бо здає ся, що з тераси парку найкращий вид на столицю сьвіта. Менї прийшло на гадку, що Наполеон III виповів війну 70/71 р. як-раз із St. Cloud; я застановляв ся над тим, що колишня цїсарска пишність сего замку і парку померкла і становить инші демократичне domaine national, призначене на прогулькове місце для міщухів, для „народу“.

Коли настав вечер, я попав в дорогий ресторан, де люди звичайно „парами“ спокійно вечеряли довго-предовго, начеби були орієнталами, котрі, звісно, вічно мають доволї часу. Менї видало ся чомусь, що се шкода посьвячати тілько видатку і тілько часу на „чревоугодженїе“ — але з часом прийшла рефлексия і я сказав собі: Французи можуть собі на то всьо позволити, у них богата вітчина, вони вже богато потрудили ся і для політики і для штуки і т. д., у них є богацтво, є gloire — і з того виходить, що уживане розкоший стола у них є оправдане, є наслїдком всього попереднього.

Вертаючи до Парижа коло 10 години вечером, чув ся я осамотїлим серед натовпу людий на кораблику, що нас віз по ріцї Сенї до міста. Коло мене говорять свобідно по нїмецки, північним твердим акцентом, якийсь старший панок і молода дївчина. Вона могла бути учителькою в Парижи а він приїзжим, добрим приятелем еї, кревняком. Говорять про всячину тоном добрих приятелїв а що говорять певні себе, то се насуває менї гадку, що в груди сего Нїмця мусять володїти великі гадки і почуваня задля успіхів у війнї 1870/71 р., задля великого зросту нїмецкої індустриї, нїмецкої популяциї, науки і т. д. Які се величні гадки мусять бути чути ся Нїмцем при таких обставинах посеред Французів, як високо мусить підносити ся грудь! Боже! такі хвилї в житю наповняють тебе щастем, коли ти встиг їх дожити.

Але моє серце стиснуло ся болючо, не зі злоби, о! нї, не задля якогось низького чувства, але тому, що я згадав на мій рідний нарід і бачив, що Русини, хотяй числом сильні, то інтелектуально суть слабі, бідні, малі. Благородна зависть повстала в менї, хотїло ся плакати а враз бажало ся мати силу Самсона, щоби я міг своїми руками доконувати надлюдских дїл; я не завагав би ся записати свою душу, коби лиш мій дух посїв таку силу, щоби я міг робити великі дїла за себе і за других, за нині і за богато лїт наперед. Се, правда, дитиняче бажане, бо житє не знає сковів. Що у инших народів довершили сотки і тисячки лїт, того не докаже жадна нация в короткім часї. Я сказав собі: твій нарід, се нарід грядущий і ти мусиш еще підождати, аж за які сотка чи тисячки лїт буде і в него своя „фльота“. То правда, з тебе буде тодї порох і нїхто з твоїх нащадків не буде знати, чи і якій камінчик ти приложив до збудованя їх величности, їх сили, їх gloire. Але в посїданю твого народу буде твоя праця не пропаща і ти можеш замкнути очи з чистою совістию, коли ти не був для свого народу соромом і виродом. Твоя нация є нині інтелектуально слаба, богато зпосеред неї опускає народний стяг, бо не мають віри, бо мають слабу голову і вузке серце, бо дух у них малий; вони переходять до ворогів, опускають власні ряди і йдуть тамтуда, куда їх манить чужий блеск, чужа сила, чуже богацтво. Але за тими людьми не треба жалувати, бо малодухи ще нїколи не довершили великого; вони мов ті щурі опускають корабель перші, коли він топить ся а йдуть на другий корабель, де повно достатків. Самі щурі не годні кермувати жадним кораблем, але годні знищити всї его достатки а вкінци пожруть самі себе до крихти, коли не підуть де далї.

Коли уявлю собі поодинокі народи яко осібні орґанїзми, то здає ся менї, що виджу у них виразно дитинячий вік, потому молодечий, дальше кріпкий мужеский а вкінци надмір культури, загальне моральне зіпсуте і тїлесний занепад. Колись були Перси великі, а слово „великий цар“ було у Греків синонїмом „перского царя“. Колись були Єгиптяни культурою так старі, що Греки чули ся дїтьми в порівнаню з ними, нині їх решткы се мізерні фелляхи (копти), найменче значучі жителї Єгипту. Колись були Асирийці сильні політично, сильні культурою, бо ще нині викопуємо з під землї тисячі цеґол записаних їх клиновим письмом, що береже ту культуру. Нині пропали тїлесно Асирийці а їх культура перейшла на молодші нації. Перед Асирийцями були ще старші нації, *були пр.* Халдейці, по котрих лишили ся слїди до наших часів а в Люврі можна оглядати кілька камінюк з халдейскими написами з часів, коли царював Гудеа, з 30. столїтя перед Христом. За Александра Великого опанували Ґреки всею звісною Азиею аж до Індиї, тай Єгиптом — і минули. Прийшли Римляни, завели царство майже над цїлим тодї звісним сьвітом — і минули. Їх наслїдники, нинїшні Італіянці, мають дуже мало спільного з великими Римлянами. За те панують над нинїшним сьвітом Анґлїйці, котрих колись Цезар підгорнув кількома *леґіонами* під свою власть. І т. д., і т. д. Тому кажу собі „горі іміем серця“, бо очивидно написане було в призначеню, що, коли живе той, що пише отсї слова, то тодї руска нация має бути інтеллектуально малою, — але духом і тїлом молодою. Та коли буде чесно трудити ся, безупинно працювати, коли буде думати благородно і чисто, то стане рости аж до такої висоти, аж до такого совершенства, якого взагалї може чоловік досягнути. Лиш чистих рук, великих сердець, витревалої працї!

* * *

По поворотї із St. Cloud зайшов я еще до nouveau cirque, щоби подивити ся на пантоміну Cake Walk. Представляють гостинницю, куда заходять Мурини на забаву, там пють, їдять, ґрають в карти, в кости, в біляр і т. д. При тім танцюють Cake Walk'а великі і малі, чорні і білі, чоловіки і жінки. Кілько разів я до тепер чув де небудь, як зачинають ґрати темпо Cake Walk'а, спостерігав я, що музика прямо рве з місця, бо має в собі щось так сьвіжого і енерґічного. Публику поривав з елементарною силою до плесканя, а кождий плескає енерґічно і радо; видно, чує потребу зазначити в той спосіб своє вдоволене. Танець Cake Walk має в собі богато свободи, богато нового, богато ріжнородности і для танцюючих і для видців, котрі плескають також в такт музики, кричать, майже скачуть на своїх місцях. Cake Walk притемнює всї инші танці через надмір руху і житя, котре в него аж бє.

М. К.

Рівночасно тревають переслїдуваня Македонців. В суботу арештовано в Царгородї 15 Македонців без найменшої причини і доперва на просьбу екзарха увільнено їх, однак полїция забрала їм всї гроші. Подібні случаї суть тепер на дневнім порядку.

Білград. Виїзд болгарского короля за границю поясняють деякі тим, що король рішив ся абдикувати, бо держави не трактують серіозно справи реформ в Македонії, супротив чого его ситуация в краю є дуже невпевна.

Берлин. Мати кн. Фердинанда називає всї вісти о абдикацийних намірах свого сина злобною видумкою, котрої жерелом є Білград. Князь завіз дїти в Карпати з причини страшної спеки, яка тепер панує в Болгарії.

По розрухах в Кишиневі.

Петербург. В наслїдок розпорядженя надпрокуратора синоду кишиневский епископ наказав духовенству, аби в церквах і в наукax поза церквою вливали на православне населенє в тім дусї, аби щезла релїгійна ненависть против Жидів.

Страйк в Баку.

Петербург. Робітничі розрухи в Баку що раз грізнїйші. Нафтові промисловцї потерпають, що робітники підпалять резервоари з нафтою і в наслїдок того просили о військову поміч. В Баку є так мало війска, що навіть ґубернаторови грозить небезпеченьство. Говорять, що робітники обсадили дім ґубернатора і держать его як в облозї. В Нарві переведено у робітників ревізії і знайдено богато революцийних друків. Богато робітників арештовано.

НОВИНКИ.

— **В справі градової тучі**, котра заподїяла такі шкоди в нашій части краю, пише нам п. Тимотей Старух зі Слободи зол. бережанського пов.: Туча, котра навістила 21 липня цїле Поділе, не оминула і нашого села. Град величини курячого яйца знищав всьо до тла, бо і огородовину і весь добуток. Відний нарід в розпуцї ходить по поли та руки ломить; — навіть нема що збирати. Се для бідного подоляка велика і діймаюча руїна, тим більша бо з того зерна він мусить всї потреби покрити а соломою цїлий рік опалювати а так і соломиці не буде мав. Нїхто не є в силї описати, в якій розпуцї бідний нарід находить ся. Та в сусїдних селах ще грубший град падав, величини гусячого яйця, як в Росоховатци, де навіть людий і коний полкалїчило (в дворі покалїчило 7 коний так, що одного коня мусїли зараз застрілити, бо внутренности з него виступили). Взагалї туча була так страшна, якої нїхто з найстарших людий не памятає. Як держава і край не прийдуть в поміч потерпівшим бідним людям, то грозить їм голодова смерть, а що найгірше, що на весну не буде мав нїхто анї зерна на засїв. Конечне є, щоби наші посли постарали ся о запомоги так в соймі як і в радї державній і розпочали акцию як найшвидше, бо нещасте велике а нарід в розпуцї. Треба би також, щоби і по селах вийти заняли ся означенєм шкід і списанєм імен потерпівшихта переслати ввесь зібраний материал руским послам і староствам, бо тодї доперва акция буде могла бути успішнїйша. Наш війт зараз на другий день поїхав до староства, доручив письмо і устно повідомив основно о розмірах катастрофи та просив пана старосту о висланє комісії на місце, хоч що правда комісії і до нині нема, бо староство мабуть думає тепер лише о страйках і спиняваню руской агітациї та не має часу заняти ся нуждою хлопа. — *Тимотей Старух.*

— **Вшехпольский бандитизм.** В столици галицкої Руси, в прастарім городї руского князя Льва для Русинів нема місця. Так принайменше хочуть польскі шовінїсти. Дикі примхи тих гакатистів, котрі не можуть знести руских вивісок на склепах, ми вже зазначили оподї у вступній статї п. з. „Польский бойкот“. Нині приходить ся нам стверднти, що примхи тих польских гакатистів переходять вже прямо в бандитизм, бо деякі руські торговельники та промисловцї у Львові наражені на особисті напади, чого доказом хочби отся подія. В пятницю дня 24 с. м. переходила одною улицею шайка академіків під проводом одного, звісного нам по імени лїкаря. Узрївши на однім домі над шевскою рукодїльнею польско-руску вивіску, лїкар серед криків і гамору зажадав від властителя рукодїльні, щоби усунув в над своєї робітнї руські написи. „Тераз вшистке руске шильди мушом биць позжуцане, іначей не дами вам нїц робіць!“ — кричали вшехполяки між иншим. Властитель — як догадуємо ся — мусїв принята напад вшехпольских патріотників зовсім спокійно, бо сейчас пізнав, з ким мав до дїла: на ногах тих, що грозили ему бойкотом, бачив подерті черевики з фабрики Медлїнґа... Але Польща таки горою!

— **Галицка „автономія“ в шкільництві** ущасливляє між нашими і місточко Соколівку, повіта золочівского. Хоч населене місточка становлять майже самі Русини, хоч на 256 шкільних дїтий є 202 руского обряду, та в тих мало котре вміє по польски, викладовий язик в місцевій школї є польский! Тоту аномалію постановила усунути громадска рада і ухвалила ще в сїчни 1902 р., що заводить в своїй школї язик руский, та хоч повідомляла краєву раду шкільну про свою ухвалу аж двічи, послїдний раз висилаючи депутацию, краєва рада шкільна доси не хоче тої ухвали потвердити. Бо й від чого славна „автономія“ в галицкім шкільництві, дарма що в найвисшій її управі засїдають такі мальовані „представники“ руского народа як: Барвінський, Матїєви, Левицкі і Білиньскі.

— **Про Яворівщину** пишуть нам дальше: З нагоди дописий о тім глухім кутї, які появили ся в „Дїлї“, позволю собі і я, знаючи з оповіданя тамошні відносини, написати кілька слів. Оно правда, що в Яворові і в околици є досить інтелїґенциї рускої, але всьо змаґнетизоване чародійними пальчиками пана старости Шута і задля его красних очий не рушає ся, навіть такі, о яких перше було чувати. Отже робить кількох людий, а прочі „благоденьствують“. Правда, бувають і такі случаї, що якийсь щирий Русин рад би взятись до роботи, та стрітить перешкоду в кацапскій кирини, а коли не знайде в собі потрібної дози відваги й енергії, щоби урвати лоба тій гидрі, то присїдає; хоч знаємо випадок, де добра справа остаточно таки взяла верх над кацапскою кирінею. В селї Наконечнім есть уже другий рік парохом о. В. В. Той сьвященик, будучи перше в повітї перемиским [а ще перед тим десь на Мазурщинї] трудив ся ревно в своїй парохії — заложив з трудом касу позичкову, реставрував церков і парох. будинки, завів школу, і під кождим зглядом робив много в громадї. В Яворівщинї також хотїв трудитись для народу. Дав ся вибрати до надзираючої ради руской Каси в Яворові, заложив райфайзенку і зробив лад в читальни у себе, думав також про спілку промислову... Але читальню хотїв мати — хорони Боже українсько-руску, тілько „руско русску“, для „сьвятої згоди“. За те й віддячено ему! Кацапи, збаламутивши кількох парохіян, з'їґнорували в читальнянім виділї предсїдателя о. В. В., не приняли „Просьвіти“ (фонетики!) до читальнї, а далї й оклеветали его чисто по кацапски і у старости (і у ґрафині) і в консисторії. І щож стало ся потому? Ого самі парохіяни, тая часть із них, що обурювалась на заподїяну свому сьвященикови кривду кацапнею, так сказати-б присилували его заложити читальню „Просьвіти“. Ну і станула в Наконечнім читальня „Просьвіти“ і, на диво й на гризоту кацапні, живе й сповняє свою задачу. Поміщена она в церковній хатї, а хотяй о. парох не здобув ся ще на відвагу викинути кацапню з того дому, то она вже трубить, що викинув ї... Се образок поучаючий для неодного, хто думає нині о спільній роботї з кацапнею. Шаную о. пароха в Наконечнім, але з огляду на загальну справу мусїв я про него і его пригоду розказати. Ще коби й других навчили так розуму чи кацапи чи Поляки то й рушило би ся руске жите в Язорівщинї.. Однак, своєю дорогою, загал руский нехай підпирає змаганя патріотичних одиниць в повітї. В місті Яворові конче потрібно адвоката-Русина, лїкаря-Русина (розуміє ся Руснна не лише з назви, але і з духа). Гарно розвиваючу ся руску Касу треба скріпити удїлами і вкладками щадничими. „Народна Торговля“ львівска нехай подумає о основаню складу в Язорові; она цїлий той кут випустила із своєї опіки, а тепер, поки ще залїзниця не покінчена, можна би дешево купити чи хату чи місце під хату на склеп „Нар. Торговлї“ а потому легко буде залїзницею (півтретя години від Львова) заосмотрювати его товарами. Нехай наші інституції і поодинокі патріоти не поскупляють датків на дім „Просьвіти“ в Язорові, який можна би легко — евентуально і в порозумінню з „Народною Торговлею“ — здвигнути, а филія „Просьвіти“ на повіт яворівский вже, як відомо, засновує ся. Лише засїяти рілю здоровим зерном, а она, що на часї засїяна, принесе певно щедрі плоди. —*о*—

— **З Богородчан** пишуть нам: Дня 22 червня відбула ся конкуренційна розправа в Богородчанах в цїли будови нової церкви після планів і косторису архітекта п. Василя Нагірного. Церква буде побудована в стилю чисто византійскім з пятьма копулами і дуже хорошою конструкциею. Буде се один з перших планів на галицкій Руси і не дивниця, бо в нїдрі тої сьватинї має зберечи ся памятник великої артистичної вартости славний іконостас із Скита Манявского.

— **Коротка а ясна наука.** З нагоди смерти папи Льва XIII. виступило петербурске „Новое Время“ з характеристою его політики зглядом Росиї і зазначуючи передовсїм его миролюбивість, заявляє з признанєм що за цїлий час понтифікату Льва XIII. православний синод не мав причини анї до одної інтерпеляциї, анї разу Ватикан не вмішав ся в „чужі“ справи „чого не можна сказати про Пія IX.“ Посьвячено богато труду, — каже „Новое Время“ — щоби серед польского духовенства, заворушеного в часах польских повстань, защепити політику мира. І се вкінци удало ся. І доси польскі епископи, що відвідують Рим, одержують одну лише інструкцию: „Живіте спокійно, не мішайте ся до політики, піддержуйте ідею мира!“ Завдяки такому напрямови навіть Пропаґанда, що завсїгди ворогувала з Росиєю, перестала вже виступати зачінно. І хотяй можна мати деякі заміти що-до відносин з унїятскими сьвященниками, але ті справи переходячи через Галичину, мали характер часто виїмковий.“ З тої короткої замітки „Нового Времени“, можна научити ся, чого хоче ультрамонтанство: дурниця у него національність, дурниця все; духовенство нехай не мішає ся до політики і буде зі всїми добре, аби тілько виграли не віра, бо не о неї розходить ся, боронь Боже! — але інтереси Риму і чорного інтернаціоналу.

— **Жертви мілїтаризму.** Із Станиславова доносять: Підчас великих спек тамтого тижня відбували ся військові вправи станиславівскої залоги а то 24 п. піхоти і 20 п. краєвої оборони. Серед тропікальної жари гоненo бідних вояків аж під Отинію, так що богато з них в дорозї занедужало, а трех мало навіть померти. З самої музики розхорувало ся 16 людий. Числа жертв тяжко повірити, бо військові власти удержують всьо в строгій тайнї.

— **Смертельний марш.** Тамтого понеділка дня 20 с. м., лучило ся на військових вправах в Герцеґовинї велике нещасте: згинуло наслїдком сонїчного удару 15 жовнїрів з 12 п. піхоти а поверх сто людий тяжко заслабло. Полк сей рекрутує ся з околиць Коморна на Угорщинї і стоїть залогою в Требинє над герцеґовинъско-чорногорскою границею. Згаданого дня три его баталїони мали відбути марш до Білеку, положеного о 27 клм. на північ, причім підчас маршу треба було маневрувати против гірскої бриґади, стаціонованої в Білеку. Окрім приписаного маршового лаштунку вояки несли на плечах парадні мундури і обув. Спека була страшна. Вже рано зголосив один з полкових лїкарів 70 „мародів“. Мимо то вправи тревала дальше. Коло полудня спека виносила аж 50° Ц. Комендант полку Терек, ослаблений жарою, відїхав повозкою до Білека, звеліївши своєму заступникови, Ґрінцвайґови, щоби дав військови відпочати. Так однак не стало ся. Військо мало прибути до Білека о 12-ій год. в полудне, отже Ґрінцвайґ хотїв конче похвалити ся, що марш випав „musterhaft“, і на власну руку приказав маширувати дальше. На кілька кільометрів перед Білеком наступила катастрофа. 450 вояків упало без сил на землю... З того 15 людий вже більше не підвело ся, бо смерть скоротила їм пекольні муки серед страшенної спеки, 9 збожевоїло, 4 пропало десь без слїду, 16 принесено без памяти, в горячцї до шпиталю, де борять ся зі смертю, а поверх 100 люда тяжко занедужало. Такий наслїд сего маршу оповіщено урядово, між тим коли приватні вісти доносять, про смерть 21 вояків а около 200 тяжких занедужань. Коли зважити, що підчас окупациї тої країни в р. 1878 погибло в правдивій битві від куль лиш 5 вояків а 12 одержало рани, то марш виконаний 12 им полком на тім самім теренї дня 20 с. м. був страшнїйший від правдивої битви. Цїла угорска преса піднесла з тої причини против комендантів згаданих вправ тяжкі замітки, домагаючи ся острого покараня виновників а в угорскім соймі поведено має бути поставлена до міністра краєвої оборони відповідна інтерпеляция.

— **Пригода на залїзници.** Як нам пишуть, в ночи з 26/7 на 27/7 при шибованю поїзду тягарового в Бакончицях коло Перемишля вискочив один віз тягаровий і з тої причини мусїли пасажири при поїздї особовім Перемишль-Хирів о годинї 1 мин. 25 в ночи пересїдати. Поїзди з тої причини були поспізняні о 2 години.

— **Огнї.** В Мечищевї, пов. бережанского, згоріло дня 16 с. м. 7 господарских загород вартости 2048О К. Причиною пожежі було курене папіросів недоростками. — В Бабичах, пов. перемиского, вибух дня 19. с. м. з незвісної причини огонь і знищив 12 селяньских загород. Шкода виносить 9000 К і була обезпечена лише в части. — В Миколаєвї пов. бобрецкого згоріло в ночи на 24 с. м. 2 селяньскі господарства обезпечені 1800 К. Огонь був підложений.

— **Дефравдациї без кінця.** Львівска полїция одержала оподї з повітового суду в Хшанові донесенє про утечу тамошного шкільного інспектора Яна Бороньского, що украв гроші в квоті кількох тисяч корон. Примірний „інспектор“ числить поверх 50 літ житя, збудований кріпко, рудавий, з темними, глубоко осадженими очима і носить цвікер.

— **Дрібні вісти.** Докторат прав у львівскім університетї одержали вчера: Денис Лукіянович, Іван Кривицкий, Тадей Мошиньский, Станислав Мединьский і Ян Шенк. — Міністер рільництва Дїжованеллї в поворотї з Буковини до Відня задержав ся був на один день, в суботу, у Львові, щоби звідати рільничу академію в Дублянах і при тій нагоді займов був між иншими також до Волоскої церкви і св. Параскевії. — Угорский міністер гонведів Кольосварі візвав комендантів всїх полків, щоби не покликували на військові вправи підчас жнив тих резервістів, котрі є рільниками. — Сестра убитої королеви Драґи, Ґеня Люневичівна — як доносить „Journal“ — хоче виступати як шансонїстка, щоби осьпівувати історию послїдного Обреновича. — В Сиракузах прокинуло ся землетрясенє.

— **Переписка Редакциї.** *А. В. в Л.* Ми перевели сейчас доходженє і можемо сконстатувати, з усею певностию, що обіжник дістав ся в руки редакторів „Галичанин-а“ лише або з поліциї бо з намісництва, бо ті мають звичайно своїх людий по літоґрафічних заведених для виводжуваня, що там діє ся. Не міг бути обіжник надісланий з провінциї, бо там дотичні личности як знаємо з досьвіду — додержують безусловної тайни а вирочім „Галичанинъ“ в такім случаю сейчас похвалив би ся. „Галичанинъ“ помістив обіжник тілько для прислуги Полякам, хоч тим разом штука не удала ся, бо его висновки дуже натягані а зміст обіжника дає лише доказ, як серіозно і розумно понимає справу наша найвисша екзекутива.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Селяньска бурса в Богородчанах.** З богородчаньского Підгіря пишуть: В послїдних роках замітний по доохресних селах міста Богородчан, вельми відрадний рух: селяни посилають своїх синів до VI-клясової школи видїлової в Богородчанах і чинять се без анїякої принуки, з власного почину, не зважаючи притім на значні перепони, як велике віддаленє, студїнь, дощі, повени і т. п. Глядячи на той горячий запал і ту неустрашиму охоту до науки многих способних школярів, підпис підписаний гадку заснованя в повітовім містї Богородчанах для нашого бідного Підгіря необходимо потрібну „Селяньску бурсу імени Маркіяна Шашкевича“. В тій цїли маю честь запросити сим покликом всїх людий доброї волї, так з поміж духовенства, як і сьвітскої інтелїґенциї, а тим більше з поміж нашого міщанства та селянства цїлого повіта Богородчани-Солотвина-Лисець на нараду, що відбуде ся дня 4 серпня с. р. о год. 10-ій рано в сали повітової радї в Богородчанах. Надію ся, що на тих зборах не забракне нї одного зітця, котрий бажав би, щоби его син міг учащати до вишших шкіл, а стати ся се може легко, скоро як найбільше членів приступить відразу до заснованя такої бурси, звісна-ж бо річ, що чим більше буде членів, тим дешевше буде в нїй удержанє. *Володислав Пацк*, парох в Саджаві. Наші рускі часописи звопять повторити его оповістку.

— **Филія педаґоґічного Товариства в Бережанах** устроює на дохід Селяньскої Бурси аматорску виставу комедиї „Ворожбит“. Початок о 8 год. вечером. Цїни місць: крісло 1 К, партер 60 с., для учеників і військових 30 с., для селян і міщан 20 с. По представленю томболя і товарискі забави.

— **Українъско-руска молодїж**, що занимала ся здвиганєм памятника на могилї б. п. Остапа Терлецкого, складає сим Наук. Товариству ім. Шевченка, „Просьвіті“, як не менше усїм тим Добродіям, що не жалїли датків на сю цїль, свою щиру подяку.

— **Маневри в Галичинї.** Півурядовий Fremdenblatt доносить: Великі маневри кавалериї в Галичинї відбудуть ся в часї від 10 до 16 вересня с. р. під проводом коменданта XI корпусу ґен. Фідлєра. В маневрах возьмуть участь дивізиї кавалериї: ярославска, львівска і станиславівска, а в перших дняхъ також 47 і 48 бриґади піхоти з Перемишля. — Для галицких корпусів установлено отсю програму маневрів: X корпус (перемиский), 2 дивізиї піхоти з 45 дивізиєю краєвої оборони до 5 вересня включно під Марковою-Канчугою. — XI корпус (львівский), 11 і 13 дивізиї до дня 5 вересня включно, послїдні дні межи Гологорами-Золочевом а Нараєвом. — I корпус (краківский), 5 і 12 див. до 5 вересня, послїдні дни між Цїшином а Устроном на Шлеску.

— **Крадїж образів Труша.** Вчера вечером украдено в „Академічній Громадї“ у Львові два цїнні образи кисти артиста-маляра Івана Труша. Образи представляли: „могилу Шевченка“ і „дім, в котрім родив ся Шевченко“. Був се дарунок п. Труша „Академічній Громадї“. Злодїй зняв образи з стїни, рамки кинув за піч, а образки забрав.

— **З нинїшним числом** „Дїла“ розсилаємо яко додаток послїдне (41) ч. „Гайдамаків“.

Послїдні вісти.

Ішль. Прибули тут др. Кербер, Бем-Баверк, новий міністер спільного скарбу бар. Буриан і міністер війни Пітрайх.

Відень. „Fremdenblatt“ доносить, що ріжні були причини, котрі викликали подорож Кербера до Ішлю. Передовсїм розходить ся Керберови о субвенциї для країв навіщених повению і градовими тучами, дальше: кілька краєвих виділів заказало скликаня соймів також в справі елементарних нещасть а вкінци предметом нарад Кербера і прочих міністрів у цїсаря буде також справа цукрова.

Льондон. Росия видала заказ вивозу збіжа з Манджурії до Янану в тій цїли, щоб Яган не міг заосмотрити своїх магазинів военних збіжем. Кромі того Росия форсує кольонїзацию Манджурії цивільними Москалями, щоб з хвилею послїдної евакуації край той був забезпечений кольонїзациею для Росиї.

З ц. к. дирекциї залїзниць у Львові.

Ц. к. Дирекция залїзниць державних в Відни подає до відомости, що переїзд „Таус місто“ (Ostrožice misto) залїзничої линії Прага-Фурт н. Л. (Brod n. L.) отворено з днем 15. липня 1903. для руху особового і вакункового.

Конкурси.

„Руска Бурса“ в Бережанах помістить в шк. році 1903/4 42 учеників низшої ґімназиї, по цїні місячній від 15 24 корон. Подана, котрі треба вносити до 15 серпня на адресу Видїлу Бурси, мають бути заосмотрені: 1) сьвідоцтвом шкільным послїдного курсу, 2) сьвідоцтвом убожества, 3) з'обовязанєм батька або опікуна, що оплату точно що місяця буде складати.

Ученики, що не заплатили цїлої платнї за 1902/3 р., безуслівно приняті не будуть. Приняті мають зголосити ся з родичами в перших двох днях вересня в домі бурси з потрібною постелию, білем і обувом.

Видїл „Рускої Бурси“ в Бережанах.

Ст. Томашівский, секретар. *о. Мих. Соневицкий*, голова.

Видїл Руского товариства педаґоґічного у Львові, розписує сим конкурс на принятє учеников до „Института під покровом св. о. Николая“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Руского товариства педаґоґічного. До подання долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) свідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) деклярацию що-до місячної заплати, котра виносить 40 кор., при слабших елевах, окремо ще на поміч наукову 6—10 кор.; 4) 2 кор. на видатки кореспонденцийні; 5) хто не есть членом Руского товариства педаґоґічного, 2 кор. на виписове і вкладку річну до того товариства;

Всякі подання адресувати треба до Видїлу Руского товариства педаґоґічного у Львові ул. Театиньска ч. 19, на руки члена видїлу Костя Паньковского.

В склад комітету, занимаючого ся веденєм дїл Института, входять: о. крилошанин Іван Чапельский яко голова, проф. Василь Білецкий, проф. Іван Кокорудз, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак і Кость Паньковский яко настоятель института. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешканє, харч, опал, сьвітло, послугу, праня за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скілько на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованєм, стараєсь о добре домашнє і товариске поведенє; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає єї під доглядом домашних сталих директорів, у лучших без доплати, у слабших за доплатою; д) доставляє вихованкам нагоду придбати инших відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити подана о принятє визначує ся до дня 10 н. ст. серпня 1903 р.

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звука“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Спрітка, Не сьвітайте мені сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалізованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН
дім банковий і контора виміни у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 19—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найкорше і найдешевше. 4185

КОНКУРС.

Здібний позолотар до церковних робіт знайде зараз занятє при Товаристві для розвою руской штуки. Близших інформаций удїлить Дирекция товариства, Львів, Ринок ч. 34.

87 3—3

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 28 липня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·30 до 7·50 а на термін 6·75 до 7·—, *Жито* старе 5.75 до 5·80 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *рїпак* 9·50 до 9·75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·— а до вареня 7·40 до 8·50 *вика* 4·50 до 4·75, *насїнє льняне* —·— до —·— *насїнє конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 4·60 до 4·75, *гречка* 6 50 до 7·25, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *хміль* (за 56 кільо) 130·— до 150·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 40·— до 55·—, шведска 40·— до 50.—, *Спірітус* loco за 50 лїтрів 18·— до 18·25.

Курс Львівский

в дня 28 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промыслу 200 зр.	— —	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Люд. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выпос. з 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. выос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% п. в. выос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. выос. в 57 л.	98 75	99 45
Товарыства кредит. 4% (I. емісиї)	98 5	— —
„ „ 4% выос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% выос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 кор.	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ок емісиї.	101 50	— —
Льосы:	к. о	к. о.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 4.
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 по часу середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамчє)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Янова: 7 40, 1 25, 9 25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомыт: 5·35, (від 1/6 до 15/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемышля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9 20*, 11 24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10 42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хырова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 6·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомыт: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноєвропейскый час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 63

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

поновнюють ЗЛОЧИНИ

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Просити під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.

163 3 0

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.,** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улица Батория ч. 24.

„В НАРОД“!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Цїна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

МОЛИТВЕНИК ДЛЯ ДІТЕЙ

виданий

коштом руского тов. педаґоґічного

В полотняній оправі в золоченим хрестом 20 кр. В паперовій окладці 15 кр.

Продає ся в книгарни Наук. тов. ім. Шевченка, Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, I пов.

„ДЗВІНОК“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакциею Константини Малїцкої.

Передплата на цїлий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправленых скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав.“ Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . 4·40 К.
Д-ра Дністраньского: Право подружа . . 1·96 К.
Д-ра Дністраньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністраньского: Опіки і кураделї . . 1·04 К.
Д-ра Дністраньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикційною і уставом екзекуц (руське видане В. в. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади уділає ся догідних рат.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 201—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛЇЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярияї (біля ул. Льва Сапіги).

В середу 29 липня 1903.

Сензацийне представленє

Третий виступ:

Looping the Loop

їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Льондонї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ директорів, братів Трудцїх і всїх артистів та артисток.

В четвер велике представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—1

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виємігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **ідьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх впрост до себе без пересїданя в ваґі 3-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож в Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 27 P

Найлїпшій навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

ділає також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим діланєм, як неменш вапном вмістимостию вапняну і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантиєю вмістимости фосфорового кваєу, розпускальности в цитриновім квасі і мілку, а відпродавці доставляють ії по оригінальній ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пильомбованих мішках, на котрих є означена повність і позносна охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдніїшого товару.

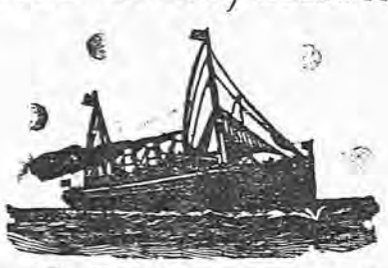
ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стовариш. зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 581 2—18

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїданя до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информаций удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 10—?

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„діґестора“** д-ра мед. Гршля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі адет ту надміру жолудкових соків, згаги, болїв в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка ділає виджений виключно з природних субстанций **діґестор** скоро і певно

Ужите легке та вигідне. Не перешкоджає занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори або за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 875 8—25

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ збірник народних пісень під нотами на чотири голоси зладженый проф. Філяретом Колессою. Сей збірник складає ся з двох частий по 25 рїжних пісень; В перший части суть поміщені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор 50 сот. і на оплату почти 25 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта у Львові.

ОРЛИК орґан руского товариства педаґоґічного двотыждневникъ педаґоґічно-науковый. выходитъ вдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Кльоновича 7. Прснумерата рочна 3 зр., півроčна 1·60 зр., чвертьроčна 80 кр.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накладом Товариства. Друкарня Інституту Ставропігийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 158. Львів, Середа 16 (29) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіліньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік 22 к. — на пів року 16 „ — на ліву 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.
Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.
Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Замовлені і платні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зміні місяця просить Адміністрация о вчасне відновленє передплати, взглядно вирівнанє ще останих залеглостий.

Кербер в Ішли.

Вчера був на авдиенції у цісаря в Ішли президент австрийского кабінету, др. Кербер, разом з міністром фінансів, Бем-Баверком. Авдиенция тота є випадком дня і звертає на себе загальну увагу. Відносилась вона передовсім до цукрової справи.

Австрийский міністер фінансів в часі свого послідного побуту в Будапештї стрітив ся в цукровій справі з категоричного і рішучого відмовою свого угорского товариша. Супротив сего міністер здав цісареви справу зі своєї місиї, полишаючи короні остаточне рішенє в сій запутаній справі. На всї бажаня австрийской цлової комісиї угорске правительство відповіло рішучим і невідличним „не можу". До сего прилучила ся і ся обставина, що в цукровій справі оба правительства стоять на прямо противних становищах. Австрийске правительство є тої гадки, що знесенє закона о індивідуальнім розділі цукрового контингенту не є справою, котра належить до спільного полагодженя обома правительствами монархії. Угорске правительство каже, що австрийске правительство може в-сій справі дїлати лише рука в руку з угорским правительством, що инше поступованє було би односторонним зірванем обопільних відносин і засад принятих спільно обома правительствами.

Цїсарске розпорядженє, котре в короткім часї має бути видане в інтересї австрийского промислу цукрового, буде відносити ся лише до індивідуального розділу цукрового контингенту, але в нїчім не зміннть законних рам, усталюючих засаду контингентованя. Австрийске правительство є именно тої гадки, що індивідуальний розклад австрийского цукру є чисто австрийскою справою, до котрої Угорщина не має права мішати ся, коли тілько загальні засади закона остають в силї. Австрийска держава не має средств анї сили, аби угорскому промислови цукровому запевнити контингент. З другого боку угорске правительство повинно само знайти дороги і средства, котрі цукровому промислови Угорщини запевнили би відповідний контингент. Угорщина сама повинна винайти собі такі дороги, котрі по мисли бруксельскої конвенциї, цлової угоди і торговельної тарифи з Австриєю могли би піднести угорский промисл цукровий.

Закид Угорщини, що переведенє цукрової справи в Австриї при помочи § 14 є зломанем угоди, не дасть ся удержати, бо якраз угорскому правительству треба приписати вину, що закона о індивідуальнім переведеню контингенту не лиш через парлямент не перевів, але навіть не постарав ся о переведенє парляментарної дискусиї.

У Відни говорять, що подорож Кербера до Ішлю стоїть в звязи зі скликанем в найблизшім часї державної ради, в цїли полагодженя цукрової справи. Сю поголоску здаєсь потверджувати факт, що в суботу по полудни приїхав до Відня цїлком неожидано президент палати послів, Фетер.

N. fr. Presse доносить, що на авдиенциї у цїсаря обговорювано також справу скликанья соймів країв навіщених повенню. Порішено, що по закінченю справоздань о шкодах, правительство дасть з державних фондів такі запомоги, які би соймы ухвалили. Супротив сего соймы не будуть скликані.

Вчера вечером Кербер від'їхав до Відня.

В найблизшим днях мають поїхати до Відня гр. Куен-Гедервари і угорскі міністри фінансів і торговлї. Після N. W Tagblatt-у лучать з сею подорожию також комбінацию, що в Ішли відбуде ся під проводом цїсаря нарада в цїли полагодженя спірних справ обох половин монархії. В нарадах має взяти участь також міністер війни Пітрайх, котрий тепер сидить в Ішли.

Всї трудности в цукровій справі викликав факт, що бруксельска цукрова конференция узнала австрийский закон о контингентї цукру за суперечний з постановами бруксельскої конвенциї цукрової, бо закон о контингентї є замаскованим привернењем закона о цукрових преміях, тому, що так само як і премії буде протеґувати експорт цукру за границю. Оба правительства Австро-Угорщини рішили уступити бруксельский конвенциї і цофнути закон о контингентї. Що однак контингент своїм роздїлом був корисний, бо боронив краєву продукцию і супротив заграници і забезпечував від шкідливих наслїдків конкуренциї у внутрі, то замість контингенту, мав бути заключений картель фабрикантів цукру.

Переговори о утворенє цукрового картелю розбили ся однак через неможливі до принятя жадання угорских фабрикантів. Закон о контингентї признавав їм право продукованя о 270.000 сотнарів цукру більше, як Угорщина доси продукувала. Отже Мадяри хотїли, аби і картель признав їм право до сеї надвишки, коли тим часом засадою картелю є, що признає ся кождій фабрицї право до участи в спільних зисках лише в міру дотеперішної продукциї. Австрийскі продуценти згодили ся на уступки, т. є. згодили ся на признанє Мадярам сеї надвишки, але домагали ся лише певної участи в зисках з сеї надвишки. Мадяри не згодили ся а австрийскі продуценти відступили і від сего жадання.

Дальші трудности при заключеню картелю були в тім, що рафінериї не хотїли допустити до участи в консумцийним контингентї кількох цукроварень, продукуючих кристалїчний цукор. (Розходилось головно о Пшеворск).

Супротив всїх тих трудностий, супротив опору Мадярів, котрі безусловно стоять за тим, щоби унеможливити всякий імпорт цукру до Угорщини, а запевнити експорт, до заснованя картелю не могло прийти. Як Мадяри гадають осягнути свою ціль без контингенту і без картелю, — не знаємо. Се було би можливе хиба через переведенє цлової лїнії здовж австро-угорскої границі. Та се не залежить від фабрикантів цукру, анї навіть від крикливої опозициї угорскої, дарма, що вона того допоминає ся, прикладаючи на тім місци вперве топір для розбитя торгово-економічної спільности цлової.

Для Галичини є важне удержанє роздїлу контингенту, бо фабрики галицкі релятивно слабі, в законї о контингентї здобули корисні услівя що до висоти признаного сирівця і фабрикату (особливо Пшеворск і Жучка) а борба конкуренційна у внутрі і при експортї за границю (на цукор, супротив вилученя Австриї з конвенциї, будуть накладати карне цло!) може галицкий продукциї принести важкі шкоди.

Ще одна справа на конференциях в Ішли дотикала Галичини а нас Русинів з окрема — а се справа субвенций для потерпівших від повени і граду. Та чи д-р. Кербер мав в тих нертрактациях на оцї також східну Галичину і що для неї зробить не знаємо, бо про се мовчать якось донесеня дневників...

Чи провинив ся!

(Голос сьвященика львівскої епархії в справі питань поставлених о. Кипріяну.)

Не перший то раз львівска Президия Намісництва впливає на власти духовні, щоби виступили проти підчиненого духовенства в справах політичних. І не перший то раз наші рускі власти духовні йдуть на руку галицких верховодів.

О тім, яке се має значінє, не буду говорити; не буду також говорити, як на се дивить ся нарід і все патріотичне духовенство, бо то річи звісні. Впрочім знаю, що колиб я се висказав, то „Дїло" в теперішних часах певно пало-б жертвою конфіскати.

Я хочу тілько застановити ся з канонічного і чисто церковного боку над поставленими о. Кипріянови питанями і дам відповідь, на кілько вони можуть бути предметом церковного слїдства. Отже: 1) питанє в тій формі, щоби о. Кипріян подав точне і совістне справоздане з аґітацийної подорожи, є невідповідне, бо аґітацийна подорож, і уряджуванє віч в справах економічних, — а справа платнї робітників се-ж економічна справа — не належить до церкви, отже і справи страйкові се не є річ до осуду властий духовних, котрі ніколи не повинні забувати, що сьвященик є заразом горожанином держави і яко такий може і повинен провадити нарід і в економічних справах, та що в таких справах погляд і робота сьвященика може діяметрально рїжнити ся від погляду і роботи епископа, а через се еще не попаде в герезию. 2) О. Кипріян має пояснити, що на довірочних зборах говорив. Се жаданє є протисовісне, бо если суть збори довірочні, то всї присутні обовязані в совісти не зраджувати предмету нарад, а хто жадає під строгостию канонічного слїдства зрадженя сих нарад, сей мимохіть наклоняє підчиненого собі до гріха. 3) О. Кипріян має оправдати ся, з якої причини опускав прихід і церков. Річ безперечна, що власть духовна в тім напрямі має інґеренцию, однак як з письма в ч. 153 і 154 „Дїла" поміщеного виходить, то власть духовна поїздки о. Кипріяна на довірочні збори в охресні села називає опусканем прихода і церкви. А сей погляд є зовсім хибний, бо сьвященик не є вязнем і має право виїхати з прихода на три дни, не беручи навіть відпустки і лишаючи справи парохіяльні упрошеному сусїдови, як се попередники перемиского епископа в обіжниках до сьвященьства епархіяльного самі признавали. Та о. Кипріян певно не на 3 дни, але на дві-три годинн виїзджав в сусїдні села, тож говоренє о опущеню приходу і церкви в таких разах є безпідставне, тим більше, що навіть письмо від Президиї Намісництва о тім не згадує. 4) Дальше питанє: чи о. Кипріян узнає страйкову аґітацию за східну з урадом і гідностию душпастира?... Як о. Кипріян відповість на се не знаю, але понеже се питанє дотикає загально сьвящеників, то яко сьвященик маю право і хочу на се питанє публично відповісти.

Отже так і сто рази так!!

Страйк є змовою масового здержаня від роботи в цїли підвисшеня платнї робітникам. Се не є гріх і не є заказане приписами церковними і законами сьвітскими. Цїль страйку є піднести платню наємникам, особливо там, де наємничу роботу негідно визискують і де піднести платнї не хотять... А понеже в Галичинї східній бував визиск економічний робітників рільних, то обовязком сьвященика станути в разї потреби по сторонї визискуваного наємника і пригадати трудодавцям, що затриманє заплати наємникови се гріх до неба о піместну вопіючий, а з другої сторони показати робітникам, в який спосіб законною дорогою могуть добити ся лїпшої платнї, щоби охоронити від голоду, холоду і передвчасної смерти себе і свою родину. Примір Христа Спасителя, котрий відвертав ся від князїв, жидівских ґрафів і фарисеїв, а заступав ся в милосердию своїм особливо за бідним народом, котрому робив найбільше добра, повинен бути на оцї не лише сьвященикови, але і настоятелям.

В оборонї робітника ставав також і покійний папа Лев XIII., про котрого так богато пише ся як-раз в дуже консервативних і февдальних дневниках, а і се повинно мати своє значенє. Так в енцикліці: „de conditione opificum" виразно каже ся, що сьвященьство повинно ставати по сторонї слабшого і кривдженого, а що до платнї то пок. Лев XIII. радив навіть установити окремий суд з шляхотних і правовірних людий, деб робітник в случаю кривдженя его трудодавцем міг найти оборону і справедливість. А додати треба, що названу енцикліку видав Лев XIII. по порозумінню з найважнійшими кардиналами, отже отцами, що в церкві католицкій занимають найвиднійше і рішаюче становиско.

Сих кілька слів вважав я за відповідне висказати з причини церковного слїдства, навязаного о. Кипріянови, і прошу їх помістити в „Дїлї" для заради ладу і для відома загалу. Я о. Кипріяна лично не знаю, але его справа дотикає нас всїх сьвящеників і цїлого руского загалу, тож повинна найти рішучий і публичний суд. За далеко зайдемо, коли власть церковна зачне нам, сьвященикам, видавати слїдства за нашу дїяльність на полї народно-публичнім, а коли вилім через дивну податливість наших зверхників удасть ся в справі страйків, то по страйках приїдуть вибори, читальні і друге і захопить все, чим сьвященьство корисно доси віддїловувало на наш народний розвій і нашу оборону.

Брат во Христї.

Як закладати селянські бурси?

Уже сего року дістали ми кілька листів з просьбою о інформациї, як закладати селянські бурси? В надії, що зробимо прислугу неодному, містимо сею дорогою кілька вказівок, набутих досьвідом.

Там, де є філія „Просьвіти", повинна бути основана і селянська бурса. Не потрібно о тім повідомлювати політичні власти, бож філії „Просьвіта" прислугує право після статута засновувати такі бурси. Де би не було філії, там безперечно треба постаратись о окремі статути.

Видїл філії „Просьвіти" стає заразом видїлом бурси. Сей послїдний означує також услівя принята. У нас в Комарні платить батько такого бурсака 4 К і 1 ф. солонини місячно; 4 кірці бульби, 1 чвертку круп гречаних, 1 чв. круп ячмінних (або рижу), 1 чв. пшона, 1 чв. фасолї і 3 чв. муки питльованої на рік, та кромі сего 2 боханці хлїба тижнево. Усе те перемінене на гроші виносило би 15 К місячно. І здавало-б ся кому, що се богато! Але в дійсности так не є. Се все ледви вистарчить на прохарчованє хлопця, на оплату льокалю, дров, сьвітла і т. п. Розумієсь де льокаль має ся даром, там уже принятє може дешевше, залежить все від обставин. Треба рефлектувати і на се, що богато батьків не заплатить усего. Ну, щож робити, батько плаче, просить ся, годї зараз з ним на дорогу правну! За сї однак гроші дістає хлопець харч не вишуканий але здоровий. На рано якась каша або стиранка з молоком, на обід два рази тижнево мясо (в четвер і в неділю) а в инші дни борщ, зупа, а на друге бульба, каша гречана, риж з цинамоном (ся послїдня страва найбільш селянським дїтям до смаку). А на вечеру також якась каша або бульба.

Регуляміну для бурсаків ми не укладали, бо у нас не було осібного настоятеля, а катехит, котрий веде нагляд моральний, не може, мимо найщирші волї стояти все на сторожи виповненя точних обовязків регулямінових.

Часть адміністративну вела господиня (за 14 К місячно) разом ще з другою жінкою п. Ангелою Чайківскою, котра безінтересовно уже другий рік занимає ся справами бурси, за що їй видїл на сїм місци складає сердечну подяку.

Дальший образ провадженя такої бурси доповнить коротке справоздане яке подаємо низше. На сей рік шк. зголосило ся до нашої бурси 20 хлопців. Не маючи помїщення на тілько питомців приняли ми 15. Усї вони перебували через день в читальни в двох убікаціях, а на ніч половина ішла спати до неподалїк винаятого льокалю а половина

оставала в читальни. Розумівсь не відповідало се вимогам гігієнічним, тому то Видїл старав ся як найскорше прийти до посїдання власного дому. Які заходи в тій справі по робив Видїл, було оголошене вже в часописях. З весною дасть Бог будемо брати ся до будови нового дому, під котрий маємо уже місце і основи за 2800 К.

Бурса мала домового лїкаря в особі д-ра Блявера, котрий безінтересовно спішив на кожде візване видїлу з помочию.

З 15 хлопців принятих з початком року шкільного 11 дістало з кінцем року поступ в науках дуже добрий а 4 добрий. 5-тьох здало вступний іспит до академічної ґімназиї у Львові, 1 до II. ґімназиї в Перемишли, а один іде по ферпях до учительської семинарії. Ті, що здали іспит у Львові, приняті уже до Бурси Товариства педагогічного, по цїні 20 К і 15 К місячно. Треба згадати і за се, що двох з них учило ся приватно, при помочи місцевих студентів.

Р. К. представляєсь так:

Прихід:

Saldo з р. 1902/3 . .	628 К 45 с.
Зворот довгу з 1902/3 .	23 К — с.
Добровільні жертви . .	142 К 49 с.
За безроги . . .	156 К — с.
% від кн. щадничої . .	9 К 58 с.
Батьки зложили за еляїв Бурси . . .	678 К 57 с.
Diversa	8 К — с.
Разом .	1646 К 09 с.

Розхід:

На будову власного дому .	670 К — с.
Інвентар і инші видатки більші . . .	202 К 99 с.
На безроги . . .	82 К — с.
Для давних бурсаків до Львова . . .	39 К — с.
Дрова	109 К 80 с.
Льокаль	120 К — с.
Мясо, молоко . . .	192 К 02 с.
Господиня	143 К — с.
Diversa	49 К 62 с.
Saldo на рік 1903/4 . .	37 К 66 с.
Разом .	1646 К 09 с.

Важна річ для початкуючих, щоби зараз при отвореню бурси зачали годівлю власних свиней, з чого може бути дохід до 150 К на рік.

Оголошувсь конкурс на принятє хлопців відозвами, або де прихильний сьвященик, просить ся его, щоби людий познакомив, що то таке бурса, та яка з неї користь. Сьвященики москвофіли, як всюди так і в нашім повіті, старали ся спинити розвій Бурси. Один н. пр. корифей апостазиї народної о. Р. казав навіть відобрати батькови хлопця з Бурси, наплївши ему купицю смалених дубів о найдократизмі. Хлопця через рік підготовляв місцевий учитель, а при кінци сего року давай до... польскої ґімназиї. Обходив усї польскі ґімназиї, але нїгде его не хотїли принятї задля переповненя, так рад не рад записуєсь вкінци до рускої. Нещасливий сей батько, отуманений сьвященником-кацапом, зовсь Різничок (з Грімна.) Инший знова відобрав з початком зараз сина, толкуючи ся тим, що мовби то в бурсї називали его сина „кацабом". Та мимо сего мали ми тілько убігаючих ся о принятє, що мусїли декотрим з браку місця відмовити — а і на сей рік, сподїємось, не бракне нам — приймемо знова не більше як 15—17.

Подання треба вносити на руки о. Вол. Петрика, катехита в Комарні, найдальше до 15. серпня. *До подання треба долучити* сьвідоцтво стану маєткового родичів, та на поданю має бути зазначений день і рік родин школяра. Подане о принятє мусять внести і ті, що тамтого року були в бурсї.

А тепер ще кілька слів до суспільности: Закладайте селяньскі бурси! Вони стануть розсадниками народного руско-українського духа, вони несучи нашому мужикови користь реальну, будуть головним чинником „не дати ся баламутити доморослим ренеґатам". Вони піднесуть і рівень інтеліґенциї нашого мужицтва, бо здобутою наукою поділять ся сини зі своїми батьками.

Видїл Селяньскої Бурси в Комарні.

С. Онишкевич, голова. *В. Петрик,* секретар.

Польский гакатизм в шкільництві

на тлї відносин шкільних в селї Климківцях збараского повіта.

(Докінченє.)

На наслїдки цїлої інтриги не довго треба було ждати. Дня 9 мая приходить з окружної ради шк. до місцевої в Климківцях письмо з дати: Збараж 1 мая 1903 ч. 333/R. S. O., котрим староста Телиховский повідомляє, що на внесений протест Фабіяна і тов. касує ся ухвалу що-до іменованя Дорожиньского сталим учителем в Климківцях [бо запрошеня доручено доперва в передодень засїданя, властитель обшару двірского не дістав запрошеня і за члена ради Недзведзя голосував заступець Танавский], отже місцева рада шк. має предложити нову ухвалу. А письмо кінчать ся: „Również **dołącza się jeszcze tabelę kwalifikacyjną Jana Narożańskiego** tymcz. nauczyciela z Hołotek [ага! бо вже пан Фабіян свою місию сповнив!], który wniósł podanie o stałą posadę w Klimkowcach. — C. k. Starosta Przewodniczący c. k. R. S. O. *Telichowski*".

Ну і виїзло шило з мішка — додаткове подане п. Нарожаньского, котрого кваліфікаційної табелї (очевидно з поспіху!) не підписав ц. к. староста, лише сам інспектор Гартлєб.

На те письмо заряд климковецкої школи відповів окр. радї шк., що неважність виданої опінії могла би бути узасаднена, але з инших мотивів, а то, що місцева рада шк. є неважно вибраною, бо (13 сїчня 1902) рада громадска вибрала до тої ради замість двох радних і двох заступників аж пятьох радних [між ними й дїдича Чарняковского, котрий належить до місц. ради шк. без вибору.] А треба знати, що тогдї й опісля громадяни звертали увагу війта Фабіяна на тую неправильність, але він казав: „так мусить бути! най пан знають, як дуже ґміна їх любить!" При сїй нагодї скажемо й те, що тут панують особливі відносини громади й школи до ясного пана. Н. пр. в іменини пана чи панї з'їжджає до Климковець кс. каноник, править в лат. капличці службу Б. а цїла школа має ex officio вакациї і всї дїти, отже й рускі, мусять їти до костела а відтак під дверима палацу сьпівати „многая лїта".

Пояснене заряду климковецкої школи окр. рада шк. приняла до відома і з подиву гідною „спренжистосцьон" вже під датою 14 мая ч. 388/R. S. O. староста Телиховский припоручив війтови сейчас зарядити новий вибір двох членів і двох заступників до місцевої ради шк.

Рада громадска перевела той вибір уже дня 30 мая с. р. і з вибору вийшли: членами Ґеджей Бачиньский (латинник) і Микита Попів (рус.-кат.) а заступниками: славний Микишевский і Стеф. Захарчук. Тепер для пана Фабіяна і компанії приходило ся згризти найтвердший горіх: хто вийде предсїдателем і заступником ради шк. і чи удасть ся запобічи, щоби нова вже легально вибрана рада не дала знов опінії за учителем Дорожиньским...

Війт, вокомон і Микишевский радили-радили і прийшли остаточно до такого висновку, що пан Чарняковский (давний предсїдатель, котрого, як здоров був і в селї сидїв, нїхто нї разу в школї не бачив, а тим паче тепер, як від року лежить хорий у Львові) назад вийде предсїдателем, бо против него можуть дати голос хіба сьвященик рускій з Терпилівки о. Володимир Герасимович і Микита Попів, єли сей не дасть ся війтови переробити, а за паном будуть: Фабіян, Бачиньский, ксьондз польский, бо чейже не буде тримати з Русинами, ну і учитель не відважить ся голосувати против пана. Та бач, перечислили ся! Засїданє відбуло ся 20 червня с. р. Всї члени зібрали ся в комплетї. Голосували після віку. Перший ксьондз Горжелец, лат. експозит з Медина, дав голос на о. Вол. Герасимовича, мотивуючи тим, що о. Герасимович зможе дїйсно займати ся школою, а хорий пан сидить у Львові і нїколи до школи навіть не загляне отже буде предсїдателем лиш на папері. [Тут треба зазначити, що кс Горжелец — се в теперішних часах виїмковий польский сьвященик, що мерзить ся гакатизмом а у всїм держить ся засади сьвятої справедливости, попереду всего держачись християньскої засади: „не чини ближньому, що тобі не мило". За те потерпів він уже нераз, бо чоловік 56-лїтний а до нинї не має парохії, лише волочить ся по вікаріях і експозитурах. От вже і в Мединї мабуть не загрів довго місця, зараз по першім виданю опінії в користь учителя Дорожиньского, їздили „скаржати" его наперед до ксьондза каноніка Цїсла до Токів, а відтак ще до дзекана, кс. Пйотровского, звісного русиноїда, пробоща в Скалатї, щоби кс. Горжельца забрав звідси, бо „тримає з Русинами". За те прочий нарід поза шайкою гакати так полюбив его, що в день его іменин вислали ему климковецкі господарі, як латинники так і греко католики, бажане все найкрасшого заосмотрене численними підписами.] На о. Герасимовича паде зараз другий голос від его парохіянина Микити Попового. Відтак три члени: вокомон Думаньский (в заступстві пана Чарняковского), війт Фабіян і латинник Бачиньский голосують на пана Чарняковского, а на кінци о. Герасимович голосує на себе самого і так само на него віддає свій голос учитель. Так отже предсїдателем виходить о. Герасимович, а опісля заступником Макита Попів.

„Ґвалту!" загуло серед чесної кумпанії. Іде на раду до двора, до вокомана, і инше знов протест, але з цїкавими мотивами: 1) польский ксьондз не мав права голосу, бо він вікарий, а не мав повномочия від пробоща ксьондза каноніка Цїсла (хоч се закид безпідставний, бо кс. Горжелец є самостійним експозитом; шкільний закон каже, що до ради входять душпастирі обох обрядів, а кс. Горжелец преціньвластивий душпастир!); 2) руский ксьондз дав голос сам на себе (се ему вільно; так само пан Чарняковский, устами свого вокомана, дав голос сам на себе!) Сей протест написали в неділю [21. червня с. р.], постягали латинників, підписували ся на тім письмі і написали їм, мовто там іде о професора, а в понеділок (22 червня) пан Фабіян і Микишевский повезли самі сей акт до староства, бо вже лише в паву старості їх „упованє"... Тоїж самої днини рознесла ся по селу чутка, що на тій раді в дворі якийсь „горячий патріот" поставив внесенє, щоби, як приїде ксьондз Горжелец до Климковець, викинути его з візка перед каплицею і добре вибити, най з Русинами. Чи однак те патріотичне внесенє перейшло, не знати.

Поїхали махери до Збаража, бо... про грана на цїлій лїнї. Як же би предсїдателем мав бути не пан, але гайдамацкий піп? Тілько сили напружено, щоби тамту опінію за Дорожиньским звалити а зискати нову для Нарожаньского, тимчасом всьо пропало, бо при тім новім стані річи Дорожиньский дістав би знов більшість голосів. Протест — одинокий лїк. І зложивши протест в старостві, вернули контентні і тихо-ша від 20 *червня до 20 липня*. Староство ні протесту не полагоджує, ні легально вибраної президиї місцевої шкільної ради не затверджує. Клопіт лише в тім, що в сю пору в Климківцях нема властиво уконституованої місцевої шкільної ради. Стара розвязана, нова не затверджена; не знати, чи так довго буде можна тримати.

Але якраз в послїднім часї попалось нам в руки письмо, яке богато в дечім виявляє цїлу сю мерзенну історию і яке пояснить ей кождому, хто уважно читаючи ей зацїкавив ся нею.

Був у нас дяком Павло Лозиньский, сьвідомий патріот. По смерти тутешнього громадского писаря приймив его пан Фабіян на писаря; хоч з болем серця, але мусїв, бо нїкого иншого не було відповідного. Та зараз по звіснім виданю опінії п. Дорожиньскому війт відправляє Лозиньского а бере на писаря вокомана Думаньского, хоч сей бідачиско дуже пріс, аби букви на папери поскладав до купи. Дехто дивував ся, чому війт зробив таку зміну, але відтак кождий толкував собі сей поступок так, що мовляв, війт хоче мати писарем Поляка. Лозиньскій заохочений знакомими, що тамтими роками вибрались до Північної Америки, вибрав ся й сам туди на три рока на зарібки. З Климковець виїхав 1 липня с. р. А вже 7. липня дістав від него тутешний господар Стефан Трач ось яке цїкаве письмо:

Bremen 4. VII. 903. Дорогий Стефане! Поки я був з Вами, не хотїв я справи одної розволїкати. Але тепер, сїдаючи на корабель совість мене гризе, що наш учитель Дорожиньский піде з Климковець геть, і то через один лист нашого пана Чарняковского до нашого війта Фабіяна. Я був тодї, як знаєте писарем громадским. Як Фабіян той лист дістав, мене закликав его прочитати і відіслати ксьондзови каноніков Цїслови до Токів. Я мусїв тодї війта послухати, але я і собі дословно той лист відписав: може то хто назве неуцтиве, але в виду політики всьо уцтиве, тож я відпис того листу Вам посилаю; Ви его пустіть в ґазету. Я вже за морем, нїчого не боюсь, а се моє зізнанє може отворити очи Радї шкільній краєвій і не знищить бідного чоловіка нашого учителя. Лист той дословно звучить так: „Lwów 25.3.03 ul. Podlewskiego 10. I. Szanowny Mateuszu! Dziękuję za doniesienie różne o mojem gospodarstwie Panu ekonomowi poleiciem aby wydał pół korca grochu na nasienie o co się trzeba upomieć u niego. **Prezentę profesorowi na posadę w Klimkowcach nie można wydać, bo on jest niepewny człowiek; prosić ks. kanonika (Cisle*) aby wstawił się u p. Starosty za tem aby do Klimkowiec dano nauczyciela Polaka.** Z życzliwością *F. Czerniakowski*". Ґеке раз Вас прошу, щобисьте той лист пустили в ґазету а заразом просїть о повторене у всїх рускихчасописах. Здоровлю Вас всїх в загалї друг *павло Лозиньский*".

І злість бере і плакати хоче ся, щоби один такий лист одного обшарника викликав такий шаленний рух і спричинив тілько клопотів, тілько заходів, тілько демораліза ції а для декого й тілько... компромітації! Ось блаженні галицкі відносини! Пів кірця гороху і один лист обшарника позбавляє а бодай намагає ся позбавити бідного невинного учителя посади, до якої навик, на якій уже три рока працював, з якої, за давнійших лїпших часів, коли гакати ще не було, хотїв їти на иншу посаду, та ті самі пани Чарняковский і Фабіян не пустили его, посади, яка ему просто належить ся! На одно слово обшарника, що учитель „пяпезни чловек", стілько людцїв мусять вивертати стілько всяких „козьолків"! По всїм сказаним ставимо ряд просьб:

1) До Его Екси. Пана намісника Андрея ґр. Потоцкого, щоби ласкаво звернув увагу на сю справу і після своїх приречень велїв ей після найстрожшої справедливости розслїдити і порішити.

2) До Вп. Пана віцепрезидента Е. Плажека, щоби приглянувши ся справі, не дав для примхи одного листу обшарника позбавити посади неповинного учителя Дорожиньского тай взагалї щоби був ласкав вглянути у відносини між радами шкільними: ц. к. окружною в Збаражи а місцевою в Климківцях.

3) До наших Вп. Послів, щоби в данім случаю були ласкаві і сю цьвітку вплести до китиці наших „ідеальних" відносин шкільних.

*) Для докладности наших дат зазначуємо, що кс. каноник Цїсло і пан староста Спиридон Телиховский жиють з собою в дуже великій приязни.

4) До Вп. Редакцій особливо „Свободи" і „Гайдамаків", щоби зволили сю допись перепечатати.

5) До Вп. Редакції журнала „Рутеніше Ревї", щоби бодай із змістом сеї дописи зволила познакомити позагалицкий цивілізований сьвіт.

Незадовго напишемо другу широку допись про саму достойну личність пана Фабіяна, щоби виказати ступінь его [мовляв кс. каноїк Ц'сло] „зацносьці". Поки-що не хочемо випереджувати фактів; нехай вперід покінчать з нами досліди повітовий видїл з Збаражи, ц. к. прокуратория державна в Тернополи і ц. к. суд карний в Новім-Селї, бо слїдства почали ся та ще не покінчені. Натепер лиш подїлимо ся з інтересованими в тім зглядї одною глухою вістию, яка від двох днїв ходить по Климківцях. Пан Фабіян, побачивши себе в критичнім матеріяльнім положеню, має мати охоту до Америки. Тож пильнуйте его дорогої особи всї ті, котрим він винен грош, а винен він тих грошей неборачиско, як кажуть, далеко більше, ніж варт той остатний півтора морґа поля, що ще его тримає ся...

Правдивість фактів в сїй дописи стверджуємо своїми підписами а в потребі посьвідчимо.

Громадяни климковецкі.

——

Нині одержали ми в тій справі письмо від Вп. о. Вол. Герасимовича такого цїкавого змісту:

На внесений протест всїляких людцїв, невдоволених вибором мене на предсїдателя місцевої шкільної ради в Климківцях, дістали ми зі збараского староства ось-яку цїкаву резолюцию:

Do Rady szkolnej miejscowej w Klimkowcach. Ksiądz kanonik Aleksander Cisło proboszcz obrz. rzym. kat. w Tokach użala się, że tamtejsza Rada szkolna miejscowa nie zaprasza go nigdy na swoje posiedzenia i dlatego prosi o unieważnienie wyboru przewodniczącego i tegoż zastępcy a to na zasadzie ustaw z roku 1873 i 1895, że każdoczesny proboszcz*) jest członkiem Rady szkolnej miejscowej, ekspozyt zaś ks. Gorzelec może brać udział w obradach Rady szkolnej miejscowej w Klimkowcach tylko na podstawie delegacyi udzielonej Mu przez księdza kanonika Cisły. Równocześnie zarządza c. k. Rada szkolna okręgowa w myśl § 11 ustawy z dnia 25 maja 1895 wybór przewodniczącego i jego zastępcy na dzień 28 lipca 1903 o godzinie 4 popołudniu.

Zbaraż dnia 20 lipca 1903. L. 558/R. S. O. Zarządowi Szkoły w Klimkowcach do wiadomości. Przewodniczący c. k. Rady szkolnej okręg. C. k. Starosta *Telichowski.*

На те письмо я яко легально вибраний предсїдатель климковецкої ради шк. місцевої вислав сейчас на руки збараского ц. к. староства ось-який рекурс до краєвої ради шкільної:

„Висока краєва шкільна Радо! Від рішеня Сьвітлої ц. к. окружної шкільної Ради при ц. к. Старостві в Збаражи з дня 20 липня 1903. ч. 568/R. S. O., котрим розписано вибір предсїдателя місцевої шк. Ради в Климківцях і его заступника на день 28 липня 1903, вносить підписаний слїдуючий рекурс: Вже на засїданю місцевої шк. Ради в Климківцях з дня 20 червня 1903. ч. проток. XII. зістав підписаний вибраний предсїдателем місцевої шк. Ради в Климківцях, о чім ц. к. Староство в Збаражи в своїм часї повідомлено, а ц. к. Староство переходить мовчанем над тим донесенем і вибором і самовільно розписує новий вибір. Наколи отже перший вибір анї знесено анї затверджено, тому розписане нового вибору есть цїлком противзаконним і устояти ся не може. Жалоба кс Александра Цїсла, яко пароха обряду лат. в Токах, не має нїякого оправданя в приписї §. 4. закона з дня 23 мая 1895, В. з. к. ч. 58, бо в Климківцях властивим душпастирем лат. обряду есть самостійний експозит з Медина, яким тепер есть кс. Петро Горжелец, і з тої причини кс. каноїк Цїсло не має нїякого права домагати ся, щоби на засїданє місцевої шк. Ради в Климківцях его взивати, бо Климківці приключені до експозитури в Мединї, експозит мединьскай завсїгди удїляє науки релїгії в климковецкій школї і завсїгди в минувшинї лиш експозити мединьскі а не парохи токівскі брали участь в нарадах климковецкої місцевої шк. Ради. Що душпастирем лат. обряду в Климківцях есть кс. Петро Горжелец а не кс. кан. Цїсло, найкрасший доказ в сїм, що метрики лат. населеня Климковець переховують ся в душпастирскім урядї мединьскої експозитури. З тої отже причини відписаний, яко легально вибраний предсїдатель місцевої шк. Ради в Климківцях, просить: Вис. ц. к. краєва шк. Рада зволить ласкаво знести висше наведене рішенє Св. ц. к Староства в Збаражи і вибір перший яко правильно переведений затвердити. — Терпилівка дня 27 н. ст. липня 1903 р. Сьвщ. *Володимир Герасимович,* руско-кат. парох в Терпилівці і в Климківцях і легально вибраний а не затверджений предсїдатель місцевої шк. Ради в Климківцях".

В часї, як пишу сю допись, дістаю другий „документ" в сїй справі, який задля свого змісту і внїшної форми також заслугує на опубликованє:

„Л. 136 Климківці 26 липня 1903. До Высоко Поважанного Уряду парафіяльного в Терпилівці. Напидставі разпоряджіня

*) Що то шкодить так собі написати, хоч в дотичнім законї виразно стоїть: *§ 4. Reprezentanci kościoła w radzie szkolnej miejscowej są tamci księża każdoczesni duszpastyrze* [*a nie proboszcze*] *miejscowi.* Гляди: „Ustawy i Rozporz. w zakresie szkół ludowych", Konst. Pierożyński, стор. 133.

Сві. Ц. к. Рад. шк. окружної з д. 20 лунніа 1903 л. 568 запрашчаисі на нынішнюю росиджене Рады шкильной мійсцувой в. Клымківціах котре се видбуде вифторок дніа 28 лунніа 1903 на вубир председателіа и идо заступныка а видбудусі о годині ½ пополудніу в. салы в. будынку шкильным. Зверхныэть дромацка в Ктымкивціах 26 лынніа. [Печать: Zwierzchność gminna w Klimkowcach]. *Mateusz Fabian* wójt p. r. *Domański.*

Ну і війт Фабіян з вокомаюм Домаиьским в імени громадской зверхности запрашають на засїдане місцевої шк. ради. На підставі якого закона вони таку власть мають, хто то може знати! Ага, правда, на підставі закона: „w Polsce jak kto chce!" І зійде ся їх трох: пан Фабіян, пан Домаиьский і кс. кан. Цїсло і виберуть предсїдателем пана Чарняковского, або може кс. каноніка Цїсла, котрий навіть не є членом місцевої Рады, і дістануть затверджене свого вибору і всьо буде гаразд ad m jorem Poloniae gloriam... Ой не раз то — я думаю — в тій на око дрібній справі прийде ся писати і до намісництва і до міністерства а може й до найвисшого трибуналу. Та щож робити? може преціиь десь тай колись знайдемо дрібку справедливости. Подаю сї „документи" дословно, може сею дорогою вони борше дійдуть до відома міродатних чинників, аніж урядовою. Що дальше в тій справі рішить ся, знов подамо до відома ширшій громаді.

Ось-який то в нас „танцюристий рай"!
Терпилівка 26. липня 1903.
Сьвщ. *Володимир Герасимович.*

Справи австро-угорскі.

Головним предметом вчерашнего засїдання угорского сойму була справа звісної вже нашим читачам страшної катастрофи задля сонїшного ураженя підчас маршу одного угорского полку з Білек до Требіне — в Боснії. На інтерпеляцию посла Вішонтая відповідав міністер гонведів Колошварий. Міністер казав, що після надісланих ему інформацій, полк вирушив 20 ого с. м. з Білек до Требін. Дорога виносила 26 кільометрів. В дорозї кілька разів відпочивано і давано жовнїрам усякі полекші (?). Заосмотрено жовнїрів водою. О годині ¼10 рано зачав ся поворот до Білек і також кілька разів відпочивано. Коли зближеного ся до гори перед новим Білеком, температура нечайно (!?) підскочила до 40 степенїв Реомїра. Заряджено відпочинок (?), однак з причини, що було ще всего 3 кільометри до Білек, наказано дальший марш (!). На тій частині дороги лучила ся катастрофа. Впало 15 осіб від удару сонїшного трупом а прочих хорих (кілько?) відвезено до шпиталя. По найбільше (?) вони вже здорові, а тілько часть (?) остає ще в шпиталі. Міністер просить о терпеливість аж до покінченя слїдства. Обіцює, що виновники нещастя будуть безвзглядно покарані. — Промову міністра опозиция переривала іронічними і бурливими окликами а правиця била оплески.

Посол Польовій забравши голос, відчитує лист одного жовнїра з згаданого полку з жалобами на нелюдске обходженє наставників. Вносить, аби назнак співчутя палата перервала засїдане на 10 мінут.

Президент міністрів Куен-Гедерварий висказує глубокий жаль з причини катастрофи (а певно! се ж не на руку правительству а затушувати не дасть ся — *Ред.*) і запевнює, що слїдство переведе ся з усею суворостию. Що-до внесеня посла Польовїя, то просить о змодифіковане внесеня.

Посли Еетвеш і Нэмий заявляють, що не вірять в запевненя що-до слїдства і загалом не мають довіря до сего слїдства і закидали, що людий трактує ся гірш коний а навіть гірш мертвої збруї. Посол Польовій змодифікував своє внесене так, аби співчутє палати вписано в протокол.

Се внесене принято і засїдане перервано.

На всякий спосіб катастрофа в Білек дуже невигідна для правительства, бо опозиция визискує ї до аґітациї против спільної армії.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Конкляве.

Рим. Конкляве розпічне ся мабуть в пятницю вечером. Постановлено, що кардинали будуть разом обідати і вечеряти. Покої конкляве осьвітлено електрикою. Сподіються, що конкляве не потрівае довше двох днїв.

Рим. В вчерашній конґреґациї взяло участь 56 кардиналів. На сїм засїданю визначено жеребом келії для кардиналів. Призначено також осібні келії для тих кардиналів, що захоріли би. Нагляд над безпеченьством конкляве обняв маршалок двору о. Кіджі. Ему підлягають ватиканьскі сторожі.

Воєнні поголоски.

Лондон. З Пекіну доносять: Росийскі власти в Ню-чван заборонили вивіз збіжа до Япону. Минулого місяця закупив Япан великі скількости пшениці для припасу на випадок війни. До росийской заборони збіжевого вивозу прикладають велику вагу. Росия висилав до Манджурії з великим поспіхом партиї кольонїстів, яких вже тепер числять на кількадесять тисяч.

Абдикация болгарского князя?

Кобург. Розійшла ся поголоска про абдикацию кн. Фердинанда болгарского, що прибув тут з цїлою родиною і враз з иншими членами кобурґского дому виїхав до своїх маєтків на Угорщинї.

Велики страйки в Росиї.

Одесса. Вибух ту страйк моряків і палячів пароходних. На лїнії Одесса-Крим застановлено плавбу. Ожидають приїзду военної маринарки для привернення руху.

Петербург. Задля великого страйку в нафтових закопах Баку понесли властителї копалень кольосальні втрати. Видобуто за час страйку о 20 мілїонів пудів менше нафти, ніжби се стало ся в нормальних обставинах. Богато закопів заляла вода.

Петербург. З Баку надходять якісь дивні вісти. Ото зелїзниця між Баку а Тифлїсом перервана. Рух застановлений з незвісних причин. Здогадують ся, що страйковий рух розширив ся і на зелїзничу службу. До страйку в Баку прилучила ся і служба трамваева.

Наслїдник Каляя.

Відень. Wiener Zeitung оголошує цїсарске письмо, іменуюче міністром спільного скарбу і адмінїстратором окупованих країв барона Степана Буріяна, дотеперішнього посла і уповномоченого міністра при грецкім дворі.

НОВИНКИ.

— **Пос. д р Евген Олесницкий** водив нині депутацию стрийского повіта до намісника в справі державної помочи для потерпівших від граду. Намісник не вмів дати депутації певної і ясної відповіди що-до евентуальної помочи.

— **Страйк Хорватів в Галичині.** В „Дїлї" була подана вістка про обшарника Лешка Цеиьского із Вікна, пов. городеиьского, котрий не хотїв, щоби місцеві люди робили жнива і спровадив собі Хорватів. Вже наперед можна було сподіватись, що Хорвати не будуть довго. Сими днями всї Хорвати застрайкували і поїхали домів. Якою була причина страйку, поки-що не знати. Але видно, що і чужі люди пізнали ся на фарбованих лисах і волїли шукати хліба деинде. — *Ното.*

— **Гакатистичний іспит в школї „wyższego typu".** В школї в Березділцях „працює" 8 сил учительских, з котрих аж дві, а межи ними і сам управитель школи мають руські назвиска і часом зачисляють себе до Русинів. Незначно менша половина дїтий шкільних — то Русини, троха більша половина — то Поляки разом з „braćmi mojżeszowego", а тих послїдних, як в кождім нашім місточку значне число. Чого то не повичують бе рездовецкі панове учителї і учителки руску дїтвору, о тім можна було переконати ся дня 15. с. м. на іспитї. Кілько то krakowiaків она тогди насьпівала ся, як прекрасно оповідала о ріжних król-ах польских, кілько то патріотичних стишків надеклямувалась! Але вже певно кождому patryotnik-ови, що був на іспитї, серце з радости підскочило, коли залунала по цїлій школї пісиь: Jesz ze Polska nie zginęła. Кождий зірвав ся з місця щоби стоячо вислухати той „hymn narodowy". Сидїв лиш місцевий парох руский, сидїв відпоручник ординарияцкий, лиш один глянув на другого, тай оба похитали головами... сидїв також „szczery przyjaciel" Русинів.. польский пробощ, міркуючи собі певно, що того патріотизму в школї — таки вже за богато. Ц. к. бобрецка рада шкільна повинна похвалити патріотичне тїло учительске в Березділцях так само, як похвалила би учителя Русина, як би научив і казав в школї засьпівати „Ще не вмерла", або „Не пора", але може то „co innego", а ц. к. рада шкільна краєва повинна наказати всїм учителям „tej dzielnicy" щоби слїдуючий рік шкільний закінчила і сюди дїтвора сьпівом: Jeszcze Polska nie zginęła! — *Сьвідок.*

— **Скажен'сть польскої гакати.** (*Цьвітки з перемиской ниви.*) Польскі часописи трублять разнараз про страшні вчинки „рускіх гайдамакуф", хочби тими вчинками була і найслабша проба оборони зі сторони рускої супротив шалених атаків з польского боку. Щоби замаскувати свою ненависть до всего, що руске, они часто-густо видумують ніби факти, події зовсім небувалі, очивидячки в тій цїли, щоби туманити сьвіт, мовто они є жертвою нашої злости й ненависти, а не на відворіт. З огляду на сю перфідню польскої преси треба нам Русинам подавати до своїх часописий ті безчисленні справдїшні факти злости й ненависти зі сторони польскої, а тогдї нехай сьвіт судить, по чиїй сторонї правда, хто воює і дише злостию й ненавистию, хто провокує і тиранїзує. Я, переїздячи недавно через одну з головних твердинь руского житя, через Перемишль, привагідно довідав ся о ф-кгах, які гріхом було би промовчати, тим більше, що про одеи з них неможливі брехнї розпустили польскі дневники. Після інформацій Ефа przemysk'ого, Słowa polsk'ого і иншіх мав н. пр., професор перемиской рускої ґімназиї, побити учеників-Поляків за те, що переходячи попри него не вклонили ся ему. Тимчасом оно було так: через коридор рускої ґімназиї [як відомо „под одним дахем" з польскою] втїкали ученики-Поляки з польскої ґімназиї з годин шкільних і в своїй зухвалости посунулись до того, що коли проф. Пр. здержав їх запитанем: „чого туда йдуть в часї шкільної науки"? — они відповели: „a panu profesorowi co do tego"? Проф. Пр. не хотїв вдоволитись так кречною відповіддю сивів нації, що так сливить ся високо-культурною, і задержав їх. Тогдї они почали кричати: „czego pan nas bije? bić nie wolno!" а пущені оклеветали професора, що ніби-то любив їх. „Покривджені дїти" взяв в оборону орґан еп. Пельчара, редаґований ксьондзами, а за ним і инші польскі часописи кинулись мов цуцики на проф. Пр. Та не конець на тім. В тиждень по тій пригодї паньство Пр., вернувши до дому з концерту на Іванка (7. н. ст. липня), застали в хатї непрошеного гостя — камінь, що дістав ся там витовкши шибу. З тої причини проф. Пр. удав ся другого дня на поліцию, повідомив о каменю і попросив о охорону его мешканя. На поліції призначено аґента, щоби сторожив хату, де мешкає проф. Пр. І поліцийний аґент так усторожив, що о годині 3½ рано збомбардовано камінем усї шиби мешкання проф. Пр.; а треба знати, що то мешкане на другім поверсї, в домі пять мінут дороги від Ринку. Серед молодїжи рускої проф. Пр. тїшить ся загальною любовию, впрочім то дїяло ся перед класифікациею, отже о тім, щоби се вчинила руска молодїж, не може бути й бесїди. Де треба глядати виновників, не трудно чейже догадати ся. Щасте, що той дикий нічний напад скінчив ся лиш на шибах: можна сказати: чудом паньство Пр уйшли покалїченя, бо скло і каміня формально засипали комнати. — Другий цьвіток: В перемиским інститутї дівочім знов якась тайна ворожа сила понадломлювала зелїзні штахети; а що се зроблено лиш зі злобди, видко з того, що зелїзо покидано в огород інститутский. Повідомлена про се поліция казала предложити собі спис шкоди і „імена шкідників". — А кілько Русини мусять зносити тут приватно обид і інвектив за руску мову, о тім вже й не говорити. — *Переїжджий.*

— **Причина різні Жидів** в Кишиневі, де, як звісно вимордовано на Великодень с. р. поверх сто осіб, богато поранено, а притім знищено чимало жидівского майна, доперва тепер вийшла на яву. Була се месть „християн" за мнимe убитє Жидами христиаиьскої дитини. Именно в лютим сего року убив хтось був в місточку Дубосарах херзоньскої ґубернії малого хлопця Михайла Рибаченка. Тїло его знайдено цїле поколе е як би ножем раз коло разу, а а того пішла чутка, що то Жиди убили дитину, щоби пустити з неї кров до своїх великодних мац. Сеся повірка, хоч і як дурна і безосновна, знаходить з давен давна віру в темних масах та й тепер розійшла ся борзо по цїлім краю а то дало причину антисемітскій часописи „Бесарабець" виступити против Жидів.—Власти росийскі в Одесї зачали слїдити справу згаданого убийства і сесь що висліділи: В Дубосарах знайдено дня 22. лютого в городї якогось Шолубова тїло хлопця Рибаченка. Херзоньский ґубернатор Леванев приказав тодї одному з аґентів поліцийних слїдити за сею справою і ось що показало ся. Дїдо убитого хлопця, Конон Рибаченко, поминаючи свого зятя Михайла Тимощука, записав був цїле своє майно Михайлови Рибаченкови. То звернуло підозріне на Тумощука і его арештовано а разом з ним і якогось Антона Тищенка, що служив у якогось Фїлера за сторожа в городї. Оба зразу виперали ся всякої вини, аж наконець Тищенко ось що розповів: Дня 21. лютого прийшов він був до Дубосар купити круп і олїю. На торговици стрївув его старий Тимощук і запросив на вино. В якімсь шинку випили вісїм фляшок вина. При послїдній фляшці став его Тимощук намовляти, щоби він поміг ему убити малого Рибаченка та обіцював ему за то 50 рублїв. Того дня не згодили ся. На другий день прийшов Тимощук знову до него і згодили ся хлопця убити, випили шість фляшок вина і розійшли ся. За кілька годин прийшов Тимощук з хлопцем і всї пішли до хати Тимощука. Після умови отворили там дзері від шпиниці і звабили туди хлопця, котрий взяв до шпиниці. Тимощук скочив за ним і убив его там дручком. Відтак взїв і Тищенко до шпиниці, поміг убийникови розібрати хлопця і Тимощук різав та колов убитого по цїлім тїлї, щоби там способом звернути підозріне убийства на Жидів. Убитого хлопця лишили в шпиниці аж до середи дня 25 лютого а відтак вечером того дня занесли трупа до городя якогось Шолубова і там кинули. При ревізії у обох знайдено закровавлені шапки і кожух. Тимощук випирав ся убийства. Обох відставлено тепер до криминалу в Одесї.

— **Смерть у водї.** Через ріку Луг підчас повени переправляло ся онодї в ночи весїльні гостї з Ґрембова до сусїдного села Ямниці. Легкодушний перевізник забрав нараз 19 осіб на пором, котрий під незвичайним тягаром перевернув ся, пасїдком чого 9 осіб утонуло ся. — В Сяні під Ярославом утопив ся підчас купели 10 лїтний слуга кн. Чарторискаго, Михайло Кухта. — Така сама смерть постигла селянина з Торок під Перемишлем, Михайла Фоду, батька 5 дїдий, підчас необережної купели в Сяні. — В Курниках шляхтинецких коло Тернополя утопила ся підчас прання в ріці 14 лїтна Ярина Шкляр, служниця у селянина Миколи Чорномаза. — Сумна пригода лучила ся дня 24 с. м. в Рудах коло Затора. 16-лїтний хлопець Ян Кендзьора, пастух тамошного війта, пас корови, почім загнав їх до ставу. Не хотячи обходити ставу, пустив ся просто за коровами, а що став був глубокий, а хлопець не умів плавати, то чепив ся коровячого хвоста, щоби в той спосіб дістати ся до берега. На нещасте хвіст вирван ся ему з рук і хлопець пішов під воду. Виннрив ся ще кілька разів на верх, кличучи о поміч. Недалеко стояв 37-лїтний двірский пастух, Микола Новак. На крик хлопця скочив до води, щоби его ратувати, але вскорі почав також тонути, бо хлопець, зловивши его за ноги, тягнув на дно. По хвили оба затонули. Закым прибігли люди і добули їх із ставу, Кендзьор і Новак були вже неживі.

— **Пригоди в краю.** З Тернополя доносять, що дня 21 с. м. в часї бурі ударив грім в полукіпок збіжа, під котрим схоронив ся був занятий в полї при жниві рільник Дмитрак разом з жінкою і сином. Дмитрак упав на місци трупом, жінку поразив грім, а син вийшов цїло. В Вигнанцї коло Чорткова добуто з ріки Серета тїло селянина Миколи Ситника, на котрім замічено три глубокі рани, завдані сокирою. Жандармерия розвела в тій справі доходженє.

— **Убийство.** Із Старого Санча доносять, що за містом на зелїзничім шляху найдено онодї рано тїло якогось мужчини з віднятою ногою. Повідомлена про се жандармерия вислїдила, що нещасний називав ся Іван Степаньский і був субєктом в склепі Фр. Домбровского. Убийство довершено на краєвій дорозї, про що сьвідчить калюжа крови на гостинци. Тїло Степаньского підкинено відтак на зелїзничий шлях, де переїзджаючий поїзд відтяв ему одну ногу. Підозрілого виновника жандармерия вже арештувала, хоть ходить чутка, що Степаньского замордували его два брати, з котрими він жив в незгодї, тим більше, що оба брати тепер щезли без вісти.

— **Огнї.** В Хлодновичах, пов. перемиского, знищив огонь 5 господарских загород вартости 10.000 К. Підозрілого о підпал Михайла Адамишина арештовано. — В Ганусівцях, пов. станиславівского, згорів дім Лейби Давера вартости 4000 К. — В присїлку Тарнівске коло Лукавця, пов. чешанівского, згоріло 10 мешкальних домів і 20 господарских будинків загальної вартости 15.000 К. — В Мшанї, пов. львівского, знищив огонь 5 селяньских господарств.

— **Дрібні вісти.** Митрополит Шептицкий виїхав нині на 2—3 тижневий віддих до Унева коло Перемишлян. — Для потерпівших від повеней в західній Галичинї міністерство скарбу згодило ся на роздачу відпадків соли з копалень в Бохни і Величці в скількости 20.000 метричних сотнарів. Сіль призначена для поправи паші для худоби. — З бібліотеки „Народного Дому" у Львові користало після „Галїчанїна" в часї від 19 цьвітня 1902 р. до 15 липня 1903 р. 5080 осіб, між тими 5 членів кацапского „Друґа" а 49 з „Академічної Громади". — В першій публичній женьскій ґімназиї у Відни на 18 абітуриенток зложило сего року іспит зрілости 13 з відзначенем, 3 з добрим успіхом, а лише 2 репробовано до осени. — Б. арх. Леопольд Фердинанд, звісний тепер під іменем Леопольда Вельфлїнґа, оженив ся в суботу з п-ою Вільгельміною Адамовичівною, своєю довголїтною любкою. — Добра Милованя товмацкого повіта набув на ліцитациї о. Войнаровский в цілях парциляцийних.

— **Русини! Памятайте на українъско-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **З Перемишля** пишуть нам: Новий обширний проспект „*Рускаго Института для дївчат в Перемишли*" на шк. р. 1903/4 вже випечатаний і розсилає ся всїм, що доси свої дїти до Інститута зголосили, чи то просили о інформациї. В тім проспектї крім звичайних інформацій про устрій заведеня і услівя принятя подано також докладно характер школи того заведеня, котрий з сим роком о стілько ще змінює ся на лїпше, що на основі міністериального рескрипту з дня 21. падолиста 1902 р., ч. 31 271 входить він у фазу постепенного перетвореня дотеперішної школи на **публичний дївочий лїцей**. Що се есть лїцей, яке він подає образованє та які реальні користи запоручує лїцеальне образованє на будуче, про се точно інформує виданий проспект. Хто хотїв би з ним познакомитись, зволить зажадати его надісланя від господаря „Рус. Інститута для дївчат", Івана Матковского в Перемишли, на котрого руки просить ся також надсилати всї зголошеня дївчат до Інститута.

За Видїл „Рус. Інститута для дївчат в Перемишли: *О. Мирон Подолинский*, предсїдатель; *Іван Матковский*, господар Інститута.

— **Видїл читальні „Просьвіти" в Грядї**, львівского повіта, складає сим прилюдну подяку Головному Видїлови тов. „Просьвіта" за щедрий дар 80 книжочок вартости 25 К. — *Олександер Вл. Шевчук.*

— **Дня 16/7 с. р. згублено** в переїздї з Перемишля до Устянови метрику, сьвідоцтва ґімназияльні і сьвідоцтво матуральне. Хто знайшов, зволить їх ласкаво переслати властителеви Омелянови Коттови в Телешници сяннй п. Устрики долїшні, за що одержить відповідне винагородженє. 471

Урядові вісти:

— **Устні іспити зрілости** розпічнуть ся в місяци вересни в ґімназиях: 1) академічній (рускій), у Львові (цїлі і поправки) дня 22; 2) Франца Йосифа у Львові (цїлі і поправки власного заведеня) дня 14; 3) IV. ґімн. у Львові — відділ головний — (поправки) дня 19; 4) II. ґімн. у Львові (цїлі і поправки) дня 14. Б) В школї реальній у Львові (цїлі і поправки) дня 15. вересня. — Всї абітуриенти, що бажають складати іспити цїлі і з поправок, мають зголосити ся в дирекциї згаданих ґімназий і реальної школи найпізнїйше до 5. вересня.

— **Чудо чи диво?** — питав всякий, хто був в цирку братів Труццїх на представленю: Looping the loop Mstr. Bromsa, славного в сьвітї їздця в зачарованім колесї 15-метрової висоти. Та сьміла і житю загрожуюча їзда є здобутком XX. столїтя, а цїлковитою новостию для Европи, так що варто її побачити.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zener, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

— **Видїл т-ва Педаґоґічного** просить руску суспільність, щоби численно виписувалась в члени т-ва, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату на „Учителя“ і „Дзвінок“ і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алискевича, ул. Кльоновича число 7.

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лїкар клїнічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякгів ч. І., II. пов.** (Народний Дім). 609

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 857 16

Евстахий Юзичиньский

торговля корінних товарів, продаж вина, пива, горілок, лїкерів і коняків. Комната до снїдань

в Бережанах.

П. Т.!

Маю честь подати до ласкавої відомости Впов. Земляків, що з днем 10 липня с. р. перейняв я одиноку руску Тортовлю корінних товарів п. Романа Шкирпана в Бережанах і заосмотрив єї в сьвіжі товари, які побираю з перворядних фірм. Товар сьвіжий і добрий, цїни як найприступнїйші, обслуга скора. В комнатї до снїдань може дістати ріжні перекуски теплі й зимні, добре пиво, ріжного рода природні вина австрийскі, угорскі і французскі, а також здоровий домашний харч. Інтерес веду солїдно і стараю ся вдоволити вимогам і найвибагливійшої П. Т. Публики.

Відкликуючись на поклик „свій до свого“ поручаю ся ласкавій памяти Впр. Духовенства і Впов. сьвітскої Інтелїґенції, Міщан та Селян.

З високим поважанем

Евстахий Юзичиньский

властитель торговлї в Бережанах ул. Потоцких ч. 250. 46 3—4

Ренти державні, призначені до конверзиї

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора вимінн у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, в всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вел. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочевї. 4 20—

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полаґоджує ся як найскорше і найдешевше. 485

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 29 липня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшеница* стара 7·30 до 7·50 а на термін 6·75 до 7·—, *Жито* старе 5.75 до 5·80 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *рїпак* 9·50 до 9·75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·— а до вареня 7·40 до 8·50 *вика* 4·50 до 4·75, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *бїб* —·— до —·—, *бобик* 4·60 до 4·75, *гречка* 6 50 до 7·25, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *хміль* (за 56 кільо) 130·— до 150·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 40·— до 55·—, шведска 40·— до 50.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 18·— до 18·25.

Цїна худоби. (Відень 28 Липня).

На понедїлковий торг зігнано рогатої худоби, призначеної на заріз, 4012 штук. В тім було з Галичини 139 штук а 47 штук з Буковини. — Торг був ожавленний; — цїни піднеслися о 25 с. — Непроданих штук зістало 13. Волів з Галичини і Буковини продано: 20 шт. по 64—68 К. 84 штук по 69—74 К, 52 штук по 75 - 80 К., 8 штук по 81—82 К. Бугаї опасені куповано по 60—74 К; корови підтучені по 58—71 К, худобу худу по 40—58 К. Все числить ся за сотнар метричний живої ваги.

Курс Львівский

з дня 29 н. ст. Липня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	54[illegible]
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	—	26[illegible]
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	—	
Земля. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	—	—
Чехів Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	570	0
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вильос. 50 л.	101 20	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вильос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вильос. в 57 л	98 75	9[illegible] 4
Товариства кредит. 4% (І. емісія)	98 5	— —
„ „ 4% вильос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вильос. в 56 л	8 55	99 2[illegible]
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	3 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Повічни краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Повічни краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Повічна м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісія.	101 50	— —
Вальори:	к с	к с
Жіпта Краєва по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Жіпта Станиславова „ „	—	—
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 4
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	264 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 5[illegible]
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 по часу середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиськ (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5 до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Гухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 4·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиськ: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9 20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия. Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45. 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Средноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красїцких ч. 5. 6

Вдова

по сьвященику приймe кілька панночок на станцию від 1-го вересня 1903. Адреса до 1-го Серпня 1903 п. Александра Туркевичева Львів ул. Сикстуска ч. 39 а від 1-го серпня Ярічів ноний у п. Прокоповича.

431 4—5

Русинка

глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія“ Рогатин.

66 2 6

Посаду дяка

можна сейчас обняти в Хмелисках п. Скалат. Услівя: дотация 100 К річно, хата з двох кімнат, город і хліба з хрестом. Се місце може одержати лиш той, хто зараз спровадить ся до Хмелиск. 483 1—3

Вправної учительки

Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин*, poste restante Хирів.

469 1—7

Пошукуєсь

сейчас рутинованого дяка з добрим голосом, котрий умів би провадити хор і учити дїтий в парохіяльній школї в Yonkers, Америка. Місячна пенсия виносить 35 долярів крім доходів. Кандидатів москвофілів не бере ся навіть на увагу. — Адресувати треба. Red. Paul Tymkevich 45 Oak Str. Yonkers N. Y. U. S. A.

472 1—10

Потребую сейчас

характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльоване науки хорального сьпіву і знане ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 4—?

Щодень сьвіжо

рвані і паковані!

5 клґ. столов. морелів К. 4·—
5 „ ренґльотів до вар. „ 2·—
5 „ зелених огірків „ 2·50
5 „ столових грушок „ 3·—
5 „ яблок столових або на струдлї „ 3·—
5 „ черв. вел. сливок „ 2·50

Висилає оплатно до кождої почтової стациї **Hermann Weisz** jun. Exporsthaus, Munkacs Ungarn. 472 1—1

Мід

з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу перекazом. *Юлїян Дутkевич* в Дубю, п. п. Пониква.

468 2—6

Ученик

VI кл. ґімн. глядає лекциї на селї. І. Дмитрович, Дрогобич ул. Колїєва горішна.

462 2—2

Учепица

з окінченою 9 клясою (5 видїловою) глядає лекциї на час ферий і на пізнїйше. Адрес: А. К. в Яворові, почта в місци.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ вкладу проф. Д ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав“. Ринок ч. 10 (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д ра Дністрянського: Право подружа . . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д ра Дністрянського: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне в домовленє родичів до дітий 1 70К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом еґзекуц (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 2 2 —?

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Ленковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекцийне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочки з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Пудерко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна туби 60 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склади в Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Левюрскій Торговлі і дрогуерії: Народна Торговля (ві Львові і в. всіх своїх філіях), І. Бромільский, А. Бекков, Лаят і Шіларский. 564 24—30

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львівск. університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерійне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Подоймає ся всяких роботъ, особливо переплету Служебныхъ книгъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Манъ, Дипльомовъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.

Тілько власного виробу

ШТУЧНІ НАВОЗИ

поручає

І. Галиц. Товар. акц. для хем. промислу

у Львові, ул. Костюшка ч. 10.

Цїнники висилають ся на домаганє оборотно.

416 3—6

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В четвер 30 липня 1903.

Велике ефектовне представленє

Четвертий виступ:

Looping the Loop

їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Льондонї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Looping the Loop виступить лиш 6 разів.

Виступ директорів, братів Трущїх і всїх артистів та артистток.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—1

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат роздїляє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности,

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цінних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробляли вже 432 тисячів корон провізиї. 34

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці

554

АІДА

суть найлучшї узнані.

Виріб краєвий. **Вирób krajowy.**

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

Капіталістів

для предприємств, гіпотек і т. д. найлекше найде ся анонсуючи ся в

Колективнім указчику

експедициї анонсів М. Дукеса наслїд. Відень, Wollzeile 9 — принимає анонси для всїх ґазет на сьвіті. Цінники даром.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накладом і друком Чернявскої. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Данилюка

Ч. 159. Львів, Четвер 17 (30) Липня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский. Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes. I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік . . 32 к. — *за границею:* 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи зверхність ся лише за попереднім заторгованем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 30 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

О зміну конституції.

Видвигаючи під теперішну хвилю постулят загального виборчого права і зачинаючи за него маніфестацийну борбу на цілім просторі Австриї, соціяльна демократия зробила дуже зручний крок. Справді, хвиля, з якою розпочала ся та акция, дуже відповідна. Держава розхитана до крайних майже границь, парлямент звів ся цілком нїнащо, а будь-що-будь незвичайний талант д-ра Кербера не може вже вивести в тім замішаню ладу. Рішаючі у Відни чинники умучені вже довшим неладом і раді би знайти тому якийсь конець. Остаточно ходить їм й о престіж Австриї за границею та супротив Угорщини, котрий підкопує ся внутрішною безсильностию держави. До того й широкі маси населеня — хоч й несоциялїстичні — домагають ся чим раз то сильнійше рівних горожаньских прав. Тож акция социяльних демократів за загальним голосованем, до якої певно прилучать ся й инші щиро-демократичні сторонництва всїх австрийских народів, розпочата зручно в справді дуже відповідну пору і має чималі виглядн на успіх.

Се зрозуміли вже однак всї темні елементи, ті, що бажали би удержаня status quo в Австриї, котрим вигідний теперішний парлямент, опертий на привілеях незначних ґруп феодалів, ультрамонтанів та деяких вибраних наций, та для котрих заведене загального і рівного виборчого права рівнало би ся обмеженю їх абсолютного а неоправданого панованя. В першім-же ряді зняли вже крик задля небезпеки такої зміни конституциї Поляки. Gazeta Narodowa, за нею Dziennik Polski, а вчера і Słowo Polskie ударили на трівогу, покликуючи свої полчища стояти на сторожи дотеперішнього ладу чи властиво безладя, а при тім всї за порядком ударили з завзятем на д-ра Кербера, підозріваючи его о закулїсове кокетоване з социяльною демократиєю. Gazeta Narodowa, що є орґаном бувшого намісника, ґрафа Льва Пінїньского, в дотичній статї, котра, як зраджує Słowo Polskie, вийшла зпід пера того-ж ґрафа Пінїньского, прямо каже, що „trzeba zwalić Kerberа, bo groził ewentualnie reformą wyborczą" і готов користаючи з руху за загальним голосованем, справді перевести єї. A Słowo Polskie прямо вказує на д-ра Кербера, як на ініціятора цілого руху за виборчою реформою, не щадячи ему при тім злющих епітетів, як „macher polityczny" і т. п.

Польска преса сьвідома однак, що прямим опрокиданем так раціонального для кождого здорово мислячого горожанина постуляту, як загальне голосованє, не потрафать змилити публичної опінії, тож уживає перестарілого способу для заблахманеня очий своїй суспільности, і витягає знова давно вже до архіву кинений постулят перестрою Австриї на основах федералїзму та автономії країв.

Не для збиваня того, що вже давно повалене і пережите, але для виказаня, як польским політикам „залежить" на удержаню державної єдности нашої монархії, а тим самим і на єї будучности та до чого властиво стремлять вони via федералїзм, подбаємо представити коротко їх жаданя в належнім осьвітленю.

Та перед тим ще неможемо поминути без зазначеня кілька нонсенсів Słow'a Polsk'ого про загальне виборче право. Орґан польских народових „демократів" — lucus a non lucendo! — пише нї більше нї менше, тілько що есть противником заведеня загального виборчого права, бо воно не есть після него „відповіним способом для демократизациї суспільности"! Се певно тому так, що з заведенем загального виборчого права втратили би силу і вплив всякі виборчі махери, піддержуючі Польщу на Руси, а до голосу прийшли би широкі маси рускаго демосу! „Демократичне" Słowo Polskie боїть ся наданя права голосованя нашим масам, бо вони ще „неприготовані" до політичного житя. Се знов певно тому, що і у нас в Галичині, по заведеню т. зв. 5 ої курії, в виборах до парляменту бере так високий процент населеня участь у голосованю, як в нї-одним австрийскім краю, хоч і як монструальним витвором есть та 5-а курия зі своїми виборчими округами, мало-що меншими від балканьских державок. Осьо яка то буває льоґіка у польских народових „демократів"!

Та як найважнїйший з огляду на віденьскі круги арґумент против загального голосованя ставить Słowo Polskie твердженє, що з загальним голосованем скріпить ся тілько національна борба в парляментї, замість потахнути. Чиж можлива однак річ, аби могла ся борба довести до ще гіршого неладу, як тепер, коли парлямент від кількох років вже не фунґує? Більшого неладу представити собі годї. Тож навіть, коли би загальне голосованє не усмирило народних борб, то й не могло би їх вже скріпити. Та за те загальне голосованє може помогти і вирівнати національні антаґонізми —, а що так було би се річ ясня і певна. Бо-ж очивидно, що коли наслїдком загального голосованя слабі і гноблені народи та класи зискають більшу силу, а натомість дотеперішні геґемони втратять упривілейовану позицию, тоді наступити мусить вирівнанє сил і пануючі народи та класи будуть мусїли піти на дорогу мирного і компромісового полагодженя контроверзий. Впрочім з загальним голосованем рішаючим чинником в державі ставуть широкі робучі маси, а серед них національні антаґонізми менше розвинені і нема національного шовінїзму. Парлямент, оснований на загальнім голосованю отже на волї мас, змагаючих до свободи і справедливости, був би тим самим форум, де скоро і легко розвязали би ся давлячі тепер Австрию квестиї національні, так, як се було колись в демократичнім кромерижскім соймі.

Та всї ті очивидні правди неприступні для небажаючого їх бачити Słow'a Polsk'ого і воно враз з прочою польскою пресою поборює загальне голосованє з завзятем, партним лїпшої справи, та ставить натомість свою програму, а іменно програму федерального перестрою Австриї на основі автономії країв. Отже пригляньмо ся коротко, який був би результат такої „реформи".

Коли шукає ся виходу з теперішного положеня Австриї, то перш усего має ся на оцї скріпленє єї у нутрі. Та як-раз для внутрішного житя Австриї автономія країв була би остаточним ударом. Натиск геґемонів, що держать тепер керму поодиноких країв в своїх руках, тілько скріпив би ся, бо перестали би дїлати ті чинники, що доси спиняють ще богато їх самоволю. Не стало би в першім ряді спільного розумного форум — парляменту — де чужі, неінтересовані народности виступають наче в роли мирових посередників між борючими ся сторонами, а дальше не спиняло би вже льокальних краєвих верховодів центральне правительство, що з розбитем Австриї на „краї" стратило би всяку силу і значінє.

Наслїдок того був би як-раз противний тому, як се представляти люблять краєві автономісти. Всюди, по всїх краях, закипіла би борба на житє і смерть, між народами, класами, напрямками. Соїми — сї краєві парляменти — — перестали би функціонувати, а скандальні бучі, обструкциї і сецесиї були би тодї постійним явищем політичного житя в кождім краю. Вкінци, неспиняована нїким а поза краю самоволя пануючих народів чи клїк мусїла би подавлені мешкости довести до очайдушної оборони — що повело би за собою потрясаючі вибухи і перевороти. Одним словом: федералїзм країв пхнув би Австрию в крайний безлад у нутрі, в повну анархію. Отсе був би результат федералїстичної реформи у нутрі держави.

А цілком не лїпше було би на вні. Тепер, коли Австрия ослаблена національними борбами і парляментарним безладем, „сфедерована" з нею Угорщина прикладає їй револьвер до грудий, ставить рішаючі у Відни чинники в безвихідне положенє. Щож доперва було би, якби Австрию перемінено в федеративний комплекс?! — Кождий край провадив би тодї свою власну заграничну політику на власну руку, так як

---

1)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї *).

I.

Народний поет — душа свойого народа. Його щастем він радуєть ся, сумує його горем, із змагань загалу він висновує в своїм серцї надії на красшу будуччину, шукає доріг до неї, старає ся повести сими дорогами свій нарід — він виплакує сумну долю своїх земляків у тужних думах, він неволі пута ламає і в країнї уявн і мрій старає ся злетїти понад усїлякі укази, понад силу могучих сего сьвіта і там, де його серце бачить рай, де дух його свобідний від усїляких земських оков віддихає сьвіжою свободою, там його думка витворює собі чудові картини красшого житя, кидає буденним людям на поживу нїжні тканини його висвободженої уяви, кріпить сили зневірених, потїшає засмучених, чарами величі веде за собою спрагнених краси, щастя, роскошів... А закаменїлим грішникам скалу серця лупає-розбиває...

...Народний поет!...

*

Наш нарід переживає під сю хвилю дивну фазу у своїм розвитку. Запал і надія на красшу будуччину у молодого покоління — при всїм тім однак сильна доза скептицизму в оцїнюваню теперішности. Сей останний проявляєть ся у різкій критицї, подекуди може навіть за рішучій в осудї роботи загалу старших дїячів, за те дуже точній оцїнцї житя-бутя так старшого покоління як і самої молодїжи. Причин сего погляду на наше житє і роботу шукають усї у всїм, але мало хто в тім, де шукати її слїд би! Ледви чи хто з тих судиїв старає ся зрозуміти молоде наше покоління — ледви чи хто призадумуєть ся над тим, що надії на красшу, рожеву будуччину, будуччину вимріяну уявою палких молодечих сердець, виделяну полетами чистих, непригноблених буденщиною житя душ, що надії на будуччину, до якої молоде наше покоління летить горячими бистрими поривами, що ті надії на ту сьвітлу, величну, щасливу будуччину нашого народа мусить огірченем наповняти серця тих палких, горячих речників красшої долї на вид то слабого житя у пригноблених силою могучою, то вдоволеня із теперішнього стану у вигідних філїстрів, то рїжнородного упідленя у людий слабких характером, волею, або стремлячих у покорі духа, — що все сусїдує із упідленем, — до почестий, відзнак, личного вивисшеня понад загал, до остаточного нїби заспокоєня нїчим не заспокоєної амбіциї.

Ось де лежить причина того запалу, того удушевленя у нашої молодїжи, а враз і скептицизму у неї. Ось де причина тої дивної появи, того ентузиаста і того скептика в одній особі, того автора патріотично-революцийних поезий, а заразом в одній особі і автора „Розсипаних перлів" і „Празника", того речника молодїжи Василя Пачовського.

А та вічна біда нашого мужика, та вічна нужда, той його сум, те пригноблене, суспільна кривда і син її: голод, „сїл щорічний гість" — викликали тисячі сумних-тужних настроїв у душі нашого поета, речника пригнобленої, спокійної і терпеливої маси Богдана Лепкого. Се не сумує душа одиниці — се душа мілїонів сумує, стогне, плаче... Се душа вразлива на мужицьке горе відчула те горе до найдрібнійших тонкостий, та висьпівала його в пісняхнїжних, сумних, понурих як і понуре житє нашого мужика...

Недавно вийшли дві а зглядно три книжочки найновійших поезий: Розсипані перли Василя Пачовського і немов доповнене сеї збірки образок: Празник і друга збірка поезий Богдана Лепкого: Осїнь. Дві дуже відмінні від себе а незвичайно інтересні так з огляду на своїх авторів як і з огляду на нарід, що їх видав. Я перейду їх по черзї у тім порядку як ми їх лише що вичислили.

II.

„Розсипані перли" і „Празник" — Василя Пачовського.

„Розсипані перли"—се не є збірка окремих відорваних поезий — се одноцїльна драма молодої душі, що потерявши раз любов старає ся відзискати її відновлену і тому звертає свої чутя на инший предмет. Що однак раз потеряна любов після слів автора не відновить ся нїколи повною силою, через те усяка нова любов тратить авреолю і знов повертає давна туга за утраченим щастем. Герой не може найти вже первісної роскоші, звертає свої чутя раз пораз на инший предмет та пересьвідчуєть ся небавом, що всьо се лише любощі, що анї героя, анї предметів його любощів не вяжуть нїчим. Первісна любов помимо десятка метеликових любощів вертає вічно з новою, ба ще кріпшою силою, а милуючи ся з пізнїйшими своїми любками, він анї на хвилю не тратить із перед очий образу своєї першої любови: Дзюнї Х.

„Як ми, Дзюню, спізнавались,
Сухі дуби розвивались,
Соловії розсьпівались!..

Як любитись перестали,
Однолїтки повсихали,
Чорні круки верещали!.." (стр. 12)

— вводить нас поет одною із дальших вірш першого акту в ситуацию. Вони любили ся з Дзюнею, любили ся три лїта, та любов їх урвала ся. До Дзюнї „свати шлють ся, свати людські не мої, сватя шлють ся, хлопцї бють ся, возьмуть скарби не свої!" Жаль поета дуже сильний, розпука страшна:

„Тиха нічка. Всї заснули,
Я не можу вснути!
Тесля струже за стіною:
Чих! і чих! і чих! в покою
Серед глушї чути...

Менї сумно, дуже сумно,
Дзюню, менї сумно!...
Тиха нічка — всьо минуло,
Я засну, бо всьо заснуло —
Тесля теше трумно..." (стр. 13).

Вибираючи ся в далекий сьвіт прощаєть ся поет із милою словами: „Всохлі цьвіти позбираю, що їх дала та менї,...

„Розітру на мак полови,
Понесу їх в чисте поле,
Понесу в широкий сьвіт —
І по сьвіті їх розсїю,
З буйним вітром їх розвію,
Щастя най загине слїд!" (стр. 21).

Ось тут кінчить ся перший акт сеї драми (стр. 5—21), котрої зав'язка: втеряна любов до Дзюнї і розпука поета.

Від сеї хвилї імена дівчат міняють ся в драмі як в калєйдоскопі. Поет находить „любку другу".

„Ой не любка то, а мрія —
Така чиста як лелія,
Називаєть ся Надія..." (стр. 22),

а рівночасно одушевляєть ся ще одною:

„А у Галї, в тої Галї
Уста красні як коралї,
Уста красні, очи карі,
Очи карі, личка ярі,
Личка ярі, гей!..." (стр. 24).

Та вже по двох-трех хвилях пожитя, по кількох цїлуях, устисках випиеує обом один і той сам стих, обом на прощане, в котрім просить:

„Хоч згадай колись, у кім
Ти любила ся!..." (стр. 26).

(*Дальше буде.*)

*) Читано на викладах „Артистично викладової Секциї Народного Дому" в Коломиї, дня 1 лютого 1903.

З сьвітової літератури
накладом
Українсько-рускої Видавничої Спілки
у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26. 370

Мопасан: Дика пані . . .	1·40 К	В. Оркан: Сїрий сьвіт . .	1·— К
„ Горля . . .	1·30 „	К. Гуцов: Уріель Акоста .	1·40 „
К. Гамзун: Голод . . .	2·20 „	Гавлічек: Вибір поезий .	1·60 „
Г. Понтоппідан: Із хат .	1·40 „	Гауптман: Візник Геншель	1·60 „
Тимченко: Калевала . .	3·— „	Гайне: Подорож на Гарц .	1·20 „
В. Гіго: Кльод Ґе . . .	—·25 К		
Фльоґер: Іродіяда . . .	—·30 „		
Турґенєв: Аня	—·40 „		
Золя: Повінь	—·30 „		
Клайст: Маркіза О. . . .	—·40 „		

се позволяють собі від часу до часу вже тепер галицкі Поляки або й Чехи. До того кождий „край“ визискував би прикрі хвилі держави, щоби так, як тепер Угорщина, при сім огни печи свою печеню без огляду на інтереси цілости. Наслідком того габсбурска монархія стратила би всяку силу на ваї, зійшла би на quasi балканьский конґльомерат без одної політичної думки, без державної сили, без вїякого впливу і значіня, не кажучи вже о сім, що гноблені краєвими верховодами нації, не маючи вже ніякої опори в центрі, шукали би помочи і ратунку за границею, ґравітували би на всї боки поза стїни Австрії.

В остаточнім білянсї федералїзм і автономія країв рівнали би ся цілковитому згладженю Австрії з політичного овиду, були би справдїшним finis Austriae. Та се як-раз то, чого бажають собі польскі політики. Польскі політичні керманичі бажають повного розбитя Австрії і стремлять консеквентно до него, сподїючи ся, що на руїнах Австрії уґрунтують свою независимість.

Та панове польскі політики дуже помиляють ся, коли думають, що їм справдї удасть ся тим робом дійти до своєї цїли. Їх заходи і плани стрінуть ся певно не тілько з опором віденьских кругів, котрі розуміють, що переведене польского плану було би гробом для монархії Габсбурґів, але й з завзятим відпором мілїонових давлених мас. Федералїзм давно відьпівана пісня і не годен вмістити в собі новочасного житя мас. Теж певна річ, що мимо опору ріжних клїк, мимо всїх польских виводів жадане мілїонів заведеня рівного і загального виборчого права побідить як не тепер то в четвер...

Нова військова процедура карна.

Від десяток лїт бороли ся парляменти і делеґациї австрийскі й угорскі о реформу військової процедури карної, не відповідаючої духови часу, вонючої пліснею віків серед них. Міністри війни вічно обіцювали реформу, але минали роки за роками, а все оставало ся, „як бувало“. Аж вкінци тепер міністерство війни уложило проект нової процедури карної, а властиво головний начерк проекту. Neue fr. Presse подала дещо з того начерку.

Головною прикметою поступовости нової процедури супротив старої має бути се, що новий проект зносить інституцию т. зв. „Gerichtsherr“, що то в їх руках спочивало нині ціла судова процедура. Сама назва тої институції знакав. Дотичні команданти мають ще лиш давати військовим прокураторам поручене ввести поступоване карне і засмотрювати вирок суду клявзулею екзекутивною.

Коли дотичний командант поставив внесене на введене поступована карного, тоді прокуратор-авдитор веде слїдство самостійно і тілько в деяких специальних випадках засягає помочи суду військового. По скінченю слїдства прокуратор-авдитор вносить обжалованє. Тоді збирає ся суд, а то: коли йде о переступленє або провину неофіцирів (т. зв. Mannschaft), то збирає ся суд бриґадовий, а в случаю злочину — суд дивізийний; натомість офіцирів судить лиш суд дивізийний за переступство, провину і злочин. Ті суди устроєні на взорець судів колеґіальних. В бриґадовім судї функціонує оден авдитор і два офіцири, а в дивізийнім оден авдитор і чотири офіцири. Поступоване есть контрадикторийне, устне і явне. Явність виключає ся лиш тогді, коли заходять зглади на моральність, на добро держави або на добро *служби військової* (?). Ведене розправи спочиває виключно в руках військових правників і військовий президент трибуналу удержує на розправах порядок. Судиї при виданю вироку не вяжуть ся средствами доказовими, мають дану волю оцінювати докази свобідно. Они рішають о вині й карі.

Кождий обжалований має право взяти собі оборонця; в тяжших случаях навіть мусить мати оборонця, отже евентуально дає ся ему оборонци з уряду. Що-до квестиї, хто може бути оборонцем, веде ся спір межи властями військовими а цивільними. Цивільні власти жадають, щоби кождий вписаний в дїсту оборонців в справах карних мав право оборони в кождім випадку; знов же військові власти хотять, щоби се право мали тілько ті адвокати, що в офіцирами резерви або оборони краєвої, бо они мають потрібні відомости до осуду випадку карного, отже се буде з користю і судівництва і обжалованого; супротив того цивільні власти замічають зовсім справедливо, що тоді оборона загалом станесь ілюзоричною, бо адвокат офіцир резервовий чи нечинний буде мати звязані руки, коли не схоче наразитись на конфлікт з властями військовими.

Засудженому служить право відклику від вимїру кари а також жалоба неважности що-до вини й кари. Від вироку суду бриґадового відкликує ся до суду дивізийного, а від вироку суду дивізийного до найвищого трибуналу військового. Сенати при найвищім трибуналї мають двоякий склад: або три правники військові і чотири офіцири або сїм правників військових; сенат із самих правників збирає ся тоді, коли йде о квестиї чисто правничі. Поновленє поступованя карного належить до компетенциї лише суду; військові команданти не мають в тім голосу.

Ще в одній справі є спір між властями військовими й цивільними, а именно власти військові домагають ся, щоби командант військовий, маючи право засмотрювати вирок суду клявзулею екзекутивною, мав також право в тій хвили помилувати засудженого, коли цїсар припоручить ему се окремим актом, а се очивидячки значило би — таки віддати частину судівництва в руки військової команди, на перекір принятій засаді, що інституция т. зв. „Gerichtsherrn“ зносить ся!

Надане права помилування команді військовій, допускане на оборонців лише офіцирів резерви чи оборони краєвої, а вкінци обмеженє явности розправ також на випадки, де йде о згляд на „добро служби військової“ — то реакційні сторони проекту. Особливо тайність розправи з огляду на добро служби військової в дуже значній мірі готова визискуватись і надуживати ся в некористь обжалованих зі стану т. зв. Mannschaft, коли зважити, що в складі судів елемент військовий чисельно дужший, ніж правничий. Длятого треба би горячо бажати, щоби всьо реакційне удало ся з проекту нової військової процедури карної виелїмінувати.

Впрочім здаєть ся, що сей проект не скоро стане ся законом, бо Угри жадають для угорских полків судоводства в язицї мадярскім, а ледви половина авдиторів знає язик мадярский.

Справи австро-угорскі.

Цукрова справа.

Як можна вимірковати з віденьских дневників, цукрова справа між обома правительствами не є доси полагнана і стрічаєсь з великими трудностями. Спір лежить в осьчім. По вилученю Австро-Угорщини з конвенциї в наслідок закона о континґентї, Цислїтавія хоче знести закон о розділї континґенту між фабрики (т. зв. континґент індивідуальний) — чому противить ся Угорщина, хоч закон той був внесений лише в австрийскім парляментї і тут ухвалений. Угорщина супротивляє ся знесеню закона тому, що закон о континґентї признавав Угорщині вищий континґент (о 270,000 метр. сот. понад давнїйшу продукцию), а зі знесенем континґенту і вільним обміном тота надвишка мусїла-б припасти в користь імпорту з Цислїтавії. Яко вимівку винайшли собі Мадяри, що закон о континґентї є справою спільною і не може бути знесений односторонно, а вони згодять ся на его знесене тілько тоді, коли Австрия забезпечить їм надвишку в иншій формі. Як бачимо, Мадяри роблять, що хотять, не зважаючи на те, що форму, під якою можна-б їм забезпечити надвишку навіть видумати годї. Можливе було таке забезпечене надвишки дорогою картелю, коли-б австрийскі продуценти були змовились не висилати на Угорщину відповідної скількости цукру, але картель розбив ся, а закон з 1867 р. о взаїмнім уладженю відносин обох половин Монархії виразно забороняє всяких заказів в обмеженю взаїмної вимїни і якась лїнія цлова або заказ імпорту установити не дасть ся. Тому то австрийскі міністри взяли ся також за штуку і кажуть, що забезпечать Мадярам надвишку, але нехай угорске правительство само вийде з проектом а не обмежує ся на самі голі протести.

Мін. Люкач має прибути до Ішлю і можливе, що тоді справа вирівнає ся. А тимчасом час напирає, бо вже з 10. серпня союзи цукроварників льондоньскі і нїмецкі грозять акциею проти австро-угорского експорту, коли до того часу не будуть знати, яке становиско занимає Австро-Угорщина *супротив неналежаня до бруксельскої конвенциї*. Так і в справі цукру показує ся, які *безвихідні трудности виливають для держави з недотепного дуалїзму*.

Скандал в угорскім соймі.

Коли на вчерашнім засїданю угорскої палати послів обговорюваню справу торжеств в честь Ракочого в Кошицях, забрав голос посол Пап і заінтерпелював міністра гонведів, чому він заборонив офіцирам брати участь в торжествї. Відтак бесїдник пригадав своє приреченє, яке дав на вічу в Токаю, що буде збирати материял на доказ, що противна сторона старає ся обезсилити опозицию підкупством. „Отсе суть алеґати до сеї справи“ — додав бесїдник, витягаючи з кашені 20 банкнотів по 1000 корон. „Сї гроші дістав я на се, аби на кілька днів усунути ся з сойму і не виголошувати заповіджені промови о подіях в часї торжеств Ракочого“. Бесїдник вийшов на середину салї і зложив банкноти в руки віцепрезидента палати.

На сали счинив ся страшний крик. Опозиция кричала: „Хорватска система! В той спосіб старають ся радити на Угорщинї. Хто се старавсь зробити, в простим потром!“

На жадане послів з правиці, аби назвати того, що хотів бесїдника підкупити, Пап заявив, що гроші дістав нині рано через щадницю. Дістав властиво 12000 корон, але 2000 мусїв дати за посередництво. Річ відбула ся в чотири очи. З причини великого неспокою президент мусїв на хвилю перервати засїданє.

По отвореню засїданя Пап заявив, що гроші передав ему бувший посол і редактор дневника Függdethan Magyar Orszag, M. Dienec, кажучи, що інтервенїює в імени певної екселенциї, котрій дуже залежить на успокоєню обструкциї. Передана квота мала бути лише завдатком, бо пізнїйше прийде ще більше. Страшний крик спонукав віцепрезидента еще раз перервати засїданє.

По перерві Пап говорив дальше: „Я дав слово чести, що справу задержу в тайнї, але прошу палату, аби мене звільнила від сего слова. Бувший посол і мій приятель спитав мене, за яку цїну я відступив би від обструкциї. Аби здемаскувати корупційну систему, я згодивсь на предложенє. Мене тодї спитали, кілько зажадаю, аби на яких 5 до 6 засїдань виїхати з Будапешту. На се я відповів, що по 2000 корон за кождe засїданє. Посередник відійшов, а я розповів все моїм приятелям і своякам, котрі як-раз у мене були. За дві години посередник вернув з двома щадничими книжочками і казав на другий день зголосити ся по гроші. На другий день я дістав 10.000 корон. Посередникови бесїдник мусїв дати письмо з донесенєм, що на 6 днів виїздить. Окрім того посередник випитував ся о родинні відносини бесїдника, кажучи, що стоїть в близьких зносинах до когось на найвизначнїйшім становищи на Угорщинї.

Иншій посол навів знов факт, що редактор одного нїмецкого дневника в Будапештї хотів підкупити редакцию Magyar Orszag-y, аби перестав підпирати обструкцию.

Посли Тот і Оляй поставили внесенє, аби вибрати для сеї справи слїдчу комісию з 15 послів. Оляй заявив при тім, що гроші були від Куена, котрий дальше переводить зачату Банфім систему корупциї. Президент міністрів згодивсь на вибір слїдчої комісиї. Внесенє принято і вибір комісиї відбуде ся на найблизшім засїданю. *Опозиция зажадала*, аби засїданя сойму перервати аж до часу, *коли комісия оголосить* результат слїдства. Мимо того приступлено до дневного порядку.

Президент міністрів розпочав мотивувати своє внесенє, аби палата перервала програмову дискусию, а заняла ся буджетом. Опозиция не дала ему говорити, заявляючи, що насамперед мусить вияснити ся справа підкупства. Куен передав тогди своє внесенє на письмі віцепрезидентови. Опозиційні посли кинули ся до президиї, аби вирвати внесенє. В загальній бійцї правительственних послів з опозиційними, оден посол вирвав другому письмо президента міністрів, аж вхопив его котрийсь з опозициї і подер. Куен написав своє внесенє другий раз президиї, але з причини бійки засїданє знов перервано. По отвореню, заряджено на жадане опозициї тайне засїданє, на котрім п. Оляй заявив, що підкупство безперечно вийшло від президента міністрів. Куена атаковане також дуже остро за его письменне внесенє, називаючи се актом ґвалту. По отвореню явного засїданя, заряджено на жадане опозициї друге тайне засїданє, на котрім проголошувано обструкційні промови. По першій годинї в ночи ухвалено в неприсутности опозициї внесенє Куена, аби на найблизшім засїданю поставити вибір слїдчої комісиї і внесенє о зміну дневного порядку. О годинї ½2 засїданє замкнено.

Загально думають, що результатом вчерашного засїдання сойму буде упадок кабінету Куена, бо показує ся, що і він не потрафить опанувати опозициї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Ратункова акция.

Відень. В своїй конференциї в Ішли д-р Кербер обговорював також справу помочи для потерпівших від послїдних нещасть елементарних. Правительство зарядило вже дохожденя що-до висоти шкід. (Чи і у нас в рускій части Галичини? *Ред.*) а по переведеню дотичних обчислень правительство скличе сойми *найбільше потерпівших країв*, в першій лїнії Чехії і Шлеска, на коротку сесию. Правительство готово дати з державного фонду **половину** квот, які признають кождий край на річ помочи *для пошкодованих*.

На случай скликаня сойми (може і галицкий) зберуть ся *в першій половинї вересня*.

Вибір папи.

Рим. Доси прибуло 62 кардиналів. До конкляве вже все приготоване. Від служби, тзв. конклявістів відобрано присягу, що будуть заховувати безусловну тайну. Вчера відбуло ся також друге поминальне богослуженє за упокій бл. п. Льва XIII. Богослуженє відправив кардинал Копп при участи 50 кардиналів і цілого дипльоматичного тїла. Перед тим відбула ся тайна нарада кардиналів.

Роковини смерти короля Гумберта.

Рим. Вчера обходили Італіянці торжественно роковини смерти короля Гумберта. Рано відправлено в Пантеонї богослуженє, на котрім був король і королева а вечером відбула ся велика всенародна манїфестация, в котрій взяли участь молодіж, місцева людність і посли. Зложено богато вінців на гробі пок. короля, опісля перейшов здвиг народа на Капітол і тут виголосив пос. Пінчія гарну промову, котру закінчив окликом в честь пануючого короля.

Цар в Римі.

Відень. Neues Wiener Journal доносить, що в жовтни цар і царица будуть в Римі з візитою *у короля*. Цар при тій нагоді відвідає також нововибраного папу.

Фінансові клопоти в Сербії.

Білград. Буджет держави виказує три мілїони недобору. Вчера відбула ся в тій справі рада кабінету під проводом короля застановляючись над способом усуненя того великого дефіциту.

Сарафов.

Будапешт. Гранична сторожа в Земуни одержала донесенє, що проводир повстаня в Македонії, Сарафов, перейшов границю Австро-Угорщини і є в дорозї до Білграду. Міністерство заграничних справ дало наказ арештованя на случай, колиб Сарафова удало ся зловити.

З далекого Сходу.

Льондон. Япан принимає дуже супокійно збройне Росиї і не хоче дати ся спровокувати до війни. Япаньске правительство бачить, що хвиля не є відповідна, аби виступити до оружної розправи. Тутешний японьский посол мав інтервю з одним дневникарем, в котрім заявив, що відносини між Росиею і Япаном не погіршили ся та що япаньске правительство уважає скріплюваня російских границь виключно за пострах, щоб змусити Япан до корисних уступок.

Ваш'нґтон. Бюро Райтера доносить, що між північною Америкою а Росиею прийде до підписаня угоди в справі манджурскій найдальше до 1. жовтня с. р. Після сего трактату Росия згодить ся на отвореня манджурских пристаний для съвітової торговлї. Трактат наступить в порозуміню з Китаєм.

Берлин. „Deutsche Japan Post“ доносить, що *російский* міністер війни Куропаткін підписав вже в Токіо трактат з Япаном. Після того трактату Росия згодила ся вже на опорожненє другої половини Манджурії від свого войска та на отвореє для ей торговлї пристаний: Фактіян, Джайкон і Татонкон. Рівнож признала Росия Япанови право до своїх консулятів в наведених портах і до удержуваня натурального впливу на Кореї. В Манджурії остане ся лиш росийска поліция для охорони китайско-східної зелїзницї. (Донесенє Райтера вимагає потвержденя. Колиб так справдї було, то з трактатом в Токіо і евентуальним з північною Америкою спір східно-азийский можна-б було вважати хвилево за покінчений. *Ред.*)

НОВИНКИ.

— **Заборона віч.** Заповіджене золочівскою „Рускою Радою“ віче на 26 с. м. до Зборова заборонило золочівске староство а так само розвязало скликані на згаданий день довірочні збори, хоч дотичний комітет сповнив всякі приписані законом формальности. Заступник уряду громадского, що явив ся був з жандармом безправно на довірочних зборах, хоч не мав запрошеня, оголосив їх розвязаними з тою простою заявою, що золочівске староство не допускає ніяких віч в Зборові. Про се надужите повідомив комітет телеґрафічно президента міністрів, д-ра Кербера, з домаганєм, щоби станув в оборонї потоптаного закона. — Те саме стало ся в Грущї, пов. товмацкого, де комісар староства розвязав серед подібних обставин скликане віче.

— **За страйк у Вербици** пишуть нам: Дня 23 с. м. відбула ся в повітовім судї в Угнові карна розправа против Гр. Стеха, Ів. Притули і М. Хиїжого. Сьвідки, самі панські слуги, не могли доказати обжалованим нїчого каригідного, отже судия мусїв їх увільнити. Як виказала розправа, донос на селян був **фальшивий**, злобний, обчислений на терорізованє селян, щоби не важились добивати ся поправи дуже незавидної своєї долї. Загалом судова розправа ствердила лиш те, що було писано в „Дїлї“, а именно, що підчас страйку у Вербици панував кляснічний спокій. Про сесю страйкову розправу нїхто з тутешних Поляків, з причин самозрозумілих, не подасть вістки до польских дневників, тож ми звертаємо на неї увагу пана ґрафа Андрея Потоцкого. (Преосв. Константин перемиский читає рускі дневники, тож его увагу звертати на сю розправу не потребуємо.) При тій нагоді взиваємо публично ц. к. державну прокураторию, щоб виступила з обжалуваним доносчиків і клеветників, бо чейже годї допустити, щоб люди терпіли через безсовісність всіляких посіпак і розпаношених обшарницких наганячів.

— **„Жаба наставляє ногу, де коня нують“.** Як відомо, при доповняючім виборі посла в заставницкім повітї (що відбуде ся вже за кілька днів) буковиньска кацапня поставила против „украинского“ кандидата, д-ра мед. Филиповича, свого „русскаго“ кандидата д-ра Гакмана (чув хто коли за якого д-ра Гакмана?!). Сей виступ кацапні зі своєю „русскою“ кандидатурою викликав на цілій Буковині ще більшу „веселість“, як виступ ві з кандидатурою о. Драбика при однім з попередних виборів. „Галїчанін“ довший час „стордував ся“, але вже у вчерашнім (159) числї геть спустив ніс на квінту. Нотуючи, що посли Ник. Василько і д-р Стоцкий об'їздять заставницкий повіт, і то село від села, констатує рівночасно, що „за кандидатурою д-ра Гакмана нїхто кому по селахъ ѣздити и ю поддерживати. Наши люди спускаются на одно провидѣніе...“ Своя річ, що д-ра Гакмана піддержують також румуньскі боярі і Поляки, але се ему не богато поможе — і вийде на верха, як легкодушно, аби лиш шкодити, ведуть кириню буковиньскі Москалї! Та видко вони всюди однакові!

— З „Лемківщини“ помістив „Галїчанін“ у вчерашнім (159) числї таку допись: „Случайно довідав ся я, що в Сандеччинї в многих селах відновляють ся церкви. А знаєте, хто заробляє при тім? Може „Ризница“ або

рускі артисти? Де там! Руский гріш іде до кишені якогось п. Шайни, різьбаря з Рыманова. Сумна річ, але правдива. Крайна пора зрозуміти вже паролю: „свої до своїх". П. Шайна ві сотика не дасть із зароблених руских гроший на наші цїли. Коли так дальше поведемо дїло, то прийдесь розпрощати ся з „Ризницею", з рускими малярями, різьбарями і т. п." — Ось вам „Лемковщина", тота „консервативная страна"!

— **Польский педагог.** Звісний дефравдант Ян Бероньский, інспектор народних шкіл хшанівского повіта, мав уходити за одного з найспосібнїйших окружних інспекторів. Державний фонд нарушив він в старостві, заглядно в шкільній радї окружній і утїк з Хшанова ще перед двома тижнями. Повітовий суд опечатав его помешкане. Та дефравдация не є перша. Вже перед кількома роками нарушив Бероньский фонди одної з публичних інституций, де займав визначну посаду. Тодї виратував его з немилої ситуациї один приятель і заплатив за него 2.400 корон. Тепер виявив ся ще більший недобір, і хто знає, чи не поміг би ему хто, як би Бероньский був перед кимсь звірив ся. Але „взірцевий" інспектор прийшов до переконаня, що дальше укриване дефіцыту є неможливе і покинувши жінку та дїти утїк. Кажуть, що Бероньский упав жертвою газардової гри в карти, котру управляв в однім сусїднім місточку.

— **Вечерниці в честь Шевченка в Синевідзку вижнім.** Дня 12. липня відбули ся вечерниці які устроїла в честь Шевченка, молодіж в Синевідзку вижнім, в сали старої школи. Вечерниці удались дуже гарно. Мож сьміло сказати, що в тої молодїжи, котра з таким жаром занялась сим вечером, котра тільки часу жертвувала і так завзято йшла до цїли, мимо многих перешкод, що та молодіж принесе нам колись втїху, що виробить ся на чесних горожан, сьвідома своєї цїли та свойого людского достоїньства. Думаю, що від тепер що року будуть Синевідчани сьвяткувати память нашого Кобзаря, і не схотять лишитись позаду инших сусїдних сїл, але навряд заохотять їх до працї, та до більшого руху. — Програма складалась з двох частин. Першу становили: Вступне слово, яке виголосив один з академиків зі Стрия, дальше був хор мішаний місцевої молодїжи селяньскої, відсьпівав іменно „Шевченка - Воробкевича: „Думи мої" а сьпівав так гарно, що мусїв повторити ще раз те саме. Селяньский хор вишколив дириґент п. З. Фльориянський учитель зі Сколього, котрий охотно жертвував час і труд, щоб лиш продукциї хору вийшли гарно. Опісля був хор академіків зі Стрия, і сольо скрипкове в супр. форт. — іменно „Вязанка народних пісень". Слїдуючою, точкою програми була деклямация сельскої дївчини. Віддеклямувала Шевченкову „Тополю" з таким чутем та зрозумінем, що справдї щира подяка належить ся тому, хто вчив еї. Дальшою точкою був знова хор академ., сольо скрипкове і форт. на 4 руки. Другу часть вечерка становило аматорске представленє, одноактівки Гр. Григориевича „Тато на заручинах". В виставі брала участь лиш інтелїґентна молодіж з Синевідзка, хотяй було-б пожадане, і комітет вечерковий повинен був занятись тим, щоб в представленю брала участь принайменше в части молодіж селяньска. Аматори відограли згадану одноактівку знаменито. Режисером була п. Ілюкова, жена управителя школи в місци. Так поодинокі особи, як також і цїлість випровадила режисерка дуже гарно. Слїдна тут була праця самих також аматорів. По представленю був живий образ і закінчене. Опісля відсьпівано „Ще не вмерла" і „Не пора" і в повнім вдоволеню з так гарного вечера розійшлись селяни до хат. Всїх присутних було до 200 осіб, були між ними міщани зі Сколього, селяни з Корчина і Синевідзка нижного. На жаль однак мушу тут піднести, що з селян були присутні самі біднїйші, а з тих великих патріотів-богачів, що на всяких зборах голосять свій патріотизм, не було ні одного. Правда що хто знає їх блисше, то міг сего сподївати ся вже з дотепе рішного досьвіду, бо мимо сего, що в Синевідзку істнує вже читальня „Просьвіти" від кількох лїт, не давала она до тепер ніякого знаку житя. Доперва від року, коли зачались біднїйші орґанїзувати, та занялись читальнею, зачав ся живійший рух. Про саму годнею, зачав ся живійший рух. Про саму господарку богачів в селї дало-б ся богато дечого сказати — але про се пізнїйше. — Як поводять ся ті патріоти по за рідним селом с. в. коли виїзджають на торговлю з овочами, най буде доказом хотяйби те, що не почуєш від него руского слова, лиш неможливо перекручену польску мову. От, пани! — *Гість*

— **Наш славний артист Ал. Мишуга** виступав в Петербургї, заанґажований до тамошної опери, що грає тепер в театрі „Олїмпії". Перший раз сьпівав д. 21. с. м. в „Гальцї" Монюшка. Наочний сьвідок пише нам про сей виступ: „Цїлий вечер був одною безперервною овацию для нашого сьпівака". Переповнений театр повитав его зараз при вході на сцену довго неумовкаючою бурею оплесків. По арії „Ему ти віриш" від оплесків і музики не було чути, а по скінченім актї не тілько публика але й весь театральний персонал вирвався нашому землякови горячу овацию. Верхом овацій була „думка". Трудно навіть описати, що́ дїялось в театрі; артист мусїв повторити думку, по чім знов вняла ся безконечна бура оплесків. По скінченій опері публика, піднявши ся з місць, без кінця викликувала артиста і стала розходити ся, аж коли почали гасити сьвітло". — Так само і петербурскі дневники висказують ся про нашого земляка з найбільшими похвалами. Всї вони зазначують великий артизм, пречудний голос, милий, мягкий звук, рівний у всїх тонах широкої скалї, знамениту школу, ясну, виразну дикцию, ніжне фразоване, просте і гарне виконане; всї указують на велику свободу в уживаню голосу, котрого ніколи не форсує ані здавлює, видаючи завсїгди, чи у високих, чи в низких тонах, зарівно гарний, милий звук. По мистецки — пишуть — відсьпівав свої дві більші арії, „Ему ти віриш" і „Думку", а гучні і неумовкаючі оплески одушевленої публики були зовсїм заслужені. Критика хвалить і гру нашого артиста, повну огню, обдуману „на славу" в найменших подробицях і консеквенто переведену до кінця; жалує, що Мишуга не виступав в Петербургї на Мариїньскій сценї, як польский тенор Фльорияньский, котрому не рівнати ся з Мишугою. Взагалї признає критика нашому землякови одно з перших місць між славяньскими сьпіваками, а при тім — замітна річ — велить росийским артистам брати собі з него примір точного і совістного виконаня ролї (признаючи сю старанність і другим артистам польских сцен). — Щиро радїючи успіхами нашого славного земляка, додаємо з вдоволенем, що петербурскі дневники говорять про Мишугу виразно як про Русина.

— **Утоненя.** До Рогатина приїхав дня 19 с. м. Федько Розкош їз своїм хлїбодавцем, арендарем з Уїзду, а що того дня була спека, нещасливець відпряг коні і повів їх купати в Гнилій Липі. Нещасте хотїло, що Розкош упав з коня і не вміючи плавати, найшов смерть в ріці. — В Опарах, пов. дрогобицкого, утопив ся в ставі кільканайцятьлїтний пастух, Ясько Опарский. — В Кровинці, пов. теребовельского, утопив ся підчас купаня в ріці Гнїзві 7-лїтний Стефан Пасїка. — В Товмачи утопив ся в ставі разом з кіньми Венямин Баль, наймит Соломона Габера. — В Весолові, пов. бжеского, найшов смерть в ріці 14-лїтний пастух Франц Охват. — Старенька бабуся, лїт около 90, вийшла в Новім Санчи на місто на прохід. Переходячи понад воду, хотїла переконати ся, як глубока вода по другій повени і занурила парасольку у воду. Нараз підмулений беріг обірвав ся і старуха впала у воду, дуже глубоку в тім місци. Люди, що видїли потопаючу, кинулись зараз на ратунок, але не могли еї виратувати, а трупа й досі ще не добули.

— **Огнї.** В Корчинї, пов. стрийского, згоріло онодї 5 селяньских загород. — В Трофанівцї, пов. коломийского, ударив грім в стодолу Івана Трачука, наслїдком чого згоріли не лише стодола, але й сусїдна стайня та мешкальний дім. Шкода виносить 2500 К. — В Бабичах, пов. перемиского, знищив огонь 12 господарских загород, з чого лише три були обезпечені. — В Кийданові, пов. бучадкого, згоріло в ночи з 23 на 24 с. м. 3 селяньскі загороди, а в одного господаря всї рільничі знаряди та ялівка вартости 50 К. Шкода виносить поверх 2000 К. — Від громів згоріло в Рогатинщинї в послїдних днях кілька господарств а в Бабухові забив грім 45-лїтну Каську Паращин. — В Ямници під Станиславовом вдарив грім в стодолу Івана Кащія; стодола заняла ся а від неї чотирнайцять будинків майже самих найбогатших господарів.

— **Фальшівники гроший.** В Панчові на Угорщинї арештувала полїция дня 26 с. м. великого богача, властителя великої маєтности, котрий в якійсь реставрациї платив фальшивими грішми. Він називає ся Юрий Сладов і при ньім знайдено богато срібних ґульденів і патькоронівок, так добре підроблених, що майже не можна їх відріжнити від правдивих. При ревізиї в его домі в Шандоредьгаза знайдено машину до вибивання гроший, котру мусїло порушувати кількох людий. Сладов признав ся наконець, що він есть головою ватаги фальшівників гроший. Рівночасно наспіла вість, що минувшої суботи на ярмарку в Чепі на Угорщинї арештувала жандармерия більшу ватагу фальшівників, котрі підробляли срібні пятькоронівки. Головою тої ватаги есть якийсь Іван Теді, у котрого знайдено також машину до вибивання гроший. Теді каже, що тоту машину доставив ему якийсь Шабо з Будапешту. У арештованих найдено також два фальшиві банкноти на 1000 корон, котрі, як здає ся, фабрикує якась третя ватага, котра мабуть стояла в звязи з арештованими фальшівниками.

— **Найбільше місто будуччини.** Послїдні статистичні вісти в північній Америцї стверджують давний факт. Помежи містами Lynn (держава Massachusets) а Mont Vernon (держава Virginia), на просторі 450 анґлїйских миль, повстає, як вже довошено — ряд міст, що змагають сполучити ся в одно велике зборище людий, яке буде найбільшим містом на сьвітї. Денеде на тім просторі лежать ще села, але з американьскою швидкостию перемінюють ся вони в міста. Два американьскі учені, Gidings і Garvet Serwis обчислили, коли ті всї місцевости з'єднають ся в одно місто. По середині простору, де стане найбільше місто будуччини, лежить Ню Йорк, на схід від него Бостон і Провіданс, на захід Філядельфія, Бальтіморе, Вашинґтон, і взагалї самих значнїйших міст можна начислити до 20. Вже нині можна доїхати з Ню Йорку до Бостону уличною електричною зелїзницею, з виїмком малого шмату дороги, що виносить кілька анґлїйских миль. Так само з Філядельфії до Вашинґтону. За 50 лїт — коли здїйснять ся обчислена американьских професорів, цїлий той простір вкрив ся населенем, що виносити-ме около 60 мілїонів мешканців. Всякі ферми щезнуть, городи перемінять ся в парки на берегах Океану та рік, що перетинають се місто, повстануть бульвари...

— **Студенти при жнивах.** В державі Канзас північної Америки зародила сего року дуже пшениця, так що до жнива забракло робітників. Щоби їх тим лекше звербувати, фермеря потворили аґенциї в Ню-Йорку і Чікаґо, але се остало спершу без наслїдків. Тому поїхали самі і розвели енерґічну аґітацию. І дїйсно в половинї липня вирушили з Ню Йорку цїлі поїзди, наповнені студентами і склеповими субєктами. Студенти хотять в сей спосіб використати ферії а субєкти видобути ся зі склепів на сьвіжий воздух, тим більше, що в склепах заробляють ледви 40 долярів місячно. Ню-йоркскі дневники доносячи про студентску еміґрацию, звертають увагу, що охотники пізнають вскорі, що ніжна пилка та инші спорти є трохи лекші, чим 14-годинна робота в поли. Однак поворот є студентам зачинений, доки охотник не відробить принайменше 30 долярів за зелїзничий білет. Ті, котрі витревають, намірюють удати ся з Канзас, де жнива раньші, в сторони більше північні. Досі американьскі студенти заробляли через лїто найрадше як кельнери в гірских лїтних готелях.

— **Істория Атен** зискала нові причинки в папірусових відкритях. В однім віденьскім музею віднайшов Ц. Веселї уривок з твору атеньского історика з IV. віку, де описує ся виправу старого Хареса до Малої Азиї.— В Оксфордї Б. Ґренфель найшов останки житепису Алькібіядеса, що послужить як цїнний порівнуючий материял з житепису Плютарха.

— **Найдорожші циґара на сьвітї.** Нюйоркскі дневники доносять, що в тамошнім митовім уряді зголошено 1.500 циґар гаванна, з котрих кожде коштувало 20 корон. До їх фабрикациї ужито лише найкрасші листки тютюну, виплеканого на центральній Кубі, а найвправнїйші робітники виробляли їх так старанно, що оден міг на день викінчити ледви 8 штук. Ті циґара на 40 цм. довгі, завивані в японьскій папір і паковані тїсно в скриночки з перфумованого дерева.

— **Деревляна бібліотека.** Вельми оригінальна бібліотека находить ся в Кассель в Німеччинї. Всї її книжки мають окладинка і картки деревляні і пише ся у них лиш про дерево. Бібліотеку зложив при кінци тамтого столїтя Кароль Шельдбах. Складає ся з 500 томів, зроблених з дерев, що ростуть в парку Вільгельмсгеге. Кождий том має шкіряну етикету, де зазначено, з якого дерева він зроблений. Зміст усїх книжок становить істория природи дерев.

— **Дрібні вісти.** В Гелєнеталь коло Бадену помер ґенерал Векбек, бувший цїсарский ад'ютант і один з найспосібнїйших ґенералів з років 1859 і 1866. — На фільварку в Залучу, пов. снятиньского, отруїла ся карболевим квасом 18-лїтна служниця Мария Гайсанюк. — Коло Бачкова, пов. бохеньского, ударив грім в Якова Сондля та его дочку, що громадили сїно в поли, і убив їх на місци. — В Контах коло Олеска отруїла ся на смерть грибами цїла родина. — Мешканцї астраханьскої ґубернії випили за рік 1902 576.000 ведер горівки, що на кожду одиницю, числячи женщини і дїти, припадає около пів ведра.

— —

— **Прогулька для Львовян.** Дня 2 серпня 1903 уряджує товариство ґімн. „Сокіл" прогульку до Зимної води-Рудно. Відїзд з головного двірця о год. 3·25 з полудня, а приїзд о год. 10·25 вечером. Час середньоевропейский. В програму входять: забави товарискі, гра в пилку і т. п. Вступ вільний. Просить ся Львовян о численну участь в прогульцї. — За комітет: *Й. Доманик.*

— **Пояснене і заперечене.** Одержуємо до оголошеня: В числї 150 „Дїла" під заголовком „Чуда ярославскі" вичитав я, що якийсь укінчений богослов ходить зі своєю нареченою Полькою по всїх костелах. Тому, що крім мене в Ярославі а богословів ніхто не є заручений, проте кождий мусить сей закид взяти до мене. Отже правда, що моя наречена, спрота по батьку Русинї, була латиньского обряду, однак нинї є вже р у с к о г о о б р я д у. Рішуча неправда є, щоб я з нею ходив по косьцьолах. В костелї не був я ані разу. Нехай чесний дописувательподасть своє ім'я, щоби я знав, з кого в народній роботї маю брати собі примір. Коли мав на гадцї не мене, лиш кого иншого, то нехай публично назвитнує его ім'я, а не стріляє зза плота. Правда, що в Ярославі запустїне і рук до просьвітної роботи мало, однак як бачу з допису, „патріотів" з крику в Ярославі повно. — *Іван Калинюк,* укінчений богослов.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Краєвий видїл іменував укінченого слухача львівскої політехніки Жигмонта Ґеберга провіз. інжинїром-ад'юнктом в технічно дороговім відділї. — Міністер скарбу іменував головного контрольора податкового Вінкентия Юсцевича головним поборцем, а поборців Макс. Гейду і Михайла Сватарского головними контрольорами податковими в окрузї львівскої дирекциї скарбу.

— **Вписи до ц. к. семинарий учит. муж. і обох шкіл вправ у Львові** відбудуть ся в тім році в днях 29. і 31. серпня. (Руска школа вправ містить ся при улици Длуґоша ч. 17). Кандидати, котрі хотять записати ся на курс приготовляючий і на I. рік, мають предложити: 1) метрику хрещеня (уродженя) на доказ, що скінчили 14 (на I. рік 15) лїт житя; 2) сьвідоцтво лїкарске, виставлене лїкарем повітовим; 3) послїдне сьвідоцтво шкільне; 4) висову карту в 2 примірниках; 5) в разї перерви в наукax сьвідоцтво моральности. Кандидати, котрі з добрим поступом укінчили IV. клясу, шкіл середних можуть бути принятї на I. рік без вступного іспиту. Укінчена III. кл. видїлова дає право до вписаня ся на I. рік і курс приготовл. Однак ученики тої категорії мусять піддати ся стислому іспитови вступному зі всїх предметів, котрих учать на I році і курсї приготов. Ученики з місцевостий, де нема шкіл видїлових, можуть бути припущені до вступного іспиту на курс приготовл. на підставі сьвідоцтва з укінченя найвисшої клясы. Всї ученики мають віддати ся пробі голосу і слуху музикального. На II. і III. рік будуть принятї лиш кандидати тутешної семинарії.

Бібліоґрафія:

— **Записки Наукового тов. ім. Шевчерка Т. LIII** (кн. III. за р. 1903) вже появили ся і містять: XII археольоґічний з'їзд в Харкові, р. 1902 (д-ра Олексія Маркевича) — Лаврівські перґамінові листки з XII—XIII в. (д-ра Олекс. Колесси) — Предтеча Упїї (Олекс. Сушка) — Miscellanea: а) Незаплачене київське подимне (проф. М. Грушівського), б) До руської бібліоґрафії XVIII. в. (д-ра І. Франка), в) Керестурська хроніка (В. Ґнатюка), г) † Д-р Олекс. Маркевич. — Огляд часописей за рік 1902. (С. Томашівський і О. Сушко). — Бібліоґрафія.

З „Народної Торговлї".

(Як набував ся добре вино?)

Богато з наших гостий, при нагоді особистої присутности у нас, розпитуєсь з цїкавостию о подробицях заосмотреня пивниць Торговлї винами з місць продукциї. З того видимо, що предмет той інтересує ширші круги і проте пояснюємо его в сій дорозї. Відомо, що доброта вина залежить від охрестности і положеня ґрунту, на котрім оно росте — тож важна передовсїм річ вибрати край, провінцию, з якої має ся вино побирати, а відтак в тій околици вибрати по можности найлїпше положені виноградники. В місцевостях, де вино удає ся, знають тамошні люди, з котрого виноградника лїпше удає ся вино. Тож ми у них розвідуємо ся, а опісля вибираємо і купуємо зборн. Господар, менший чи більший, ходить коло своєї винницї — відкриває еї на весні, чистить, сапає, обтинає, пильнує, а коли виноград доспіє і приходить час зборів, то есть в місяци жовтни, тогди їдемо на місце, і при нас збирають грозди, тереблять їх на машині, витискають сок в пресї, зливають сок до бочок і завозять до пивниці. Ми опечатуємо полотняні накривки на отворах шпунтових бочок і так оставляємо вино на час его ферментациї. Перша ферментация кінчить ся около грудня; тодї спускаємо чисте вино до инших бочок, ляґер продаємо на місци на горівку, а вино стягнене зашпунтовуємо, опечатуємо і лишаємо в пивницях до весни. На весну супроваджуємо весь транспорт до наших пивниць, перепускаємо вино знов, а оно ще раз перекисає — кінчить свою ферментацию. Легке вино викляровуєсь вже до осени, хотя для повної кляровности треба его ще фільтровати; — вина тяжші потребують для вичищеня і зрілости два роки, або й більше. — За такі вина можемо і без всяких хемічних розборів ручити, що кромі соку виної грозди, природно вифермантованого, нїчого иншого в них нема. Вартість вина оцїнює ся після того, кілько витиснений сок гроздовий мав в собі цукру; раз, що вино є лагіднїйше і в смаку приємнїйше, коли більше в нїм солоду, а кромі того, що оно є тревальше. І так примером: мощ має 12% цукру, то з цукру того витворить ся через ферментацию 6% алькоголю, а такий % алькоголю есть ледве вистарчаючий на те, щоби вино держало ся і не пїсьнїло. Добрий мощ мусить мати більше солоду, а то 15% й вище.

При більшій скількости солоду, не переходить він весь в алькоголь при головній ферментациї; засїб солоду остає ему на дальші лїта — вино перераблює его поволи і в фляшках, кріпить ся, вирабляючись в лїпше. Висота солоду мощу зависить від того, чи більше, або меньше дозрїли грозди винні, або чи мають так звані родзинки то є такі зерна або і цїлі грозди, котрі перезрїли до того степеня, що аж стали чорнявими і зїскли подібно як родзинки.

На разї подаємо сих кілька замітоk, а при нагоді вернемо ще до сего нашого артикулу. Наш осінний транспорт вин лагодимо на конець вересня і просимо вже від тепер надсилати нам замовленя на: вино I по 1·00 кор. за лїтру в бочках вище 100 лїтрових, 1·01 кор. за лїтру в бочках над 50 лїтр. — 1·08 кор. за лїтр., в бочках над 30 лїтрів; вино II.-а по 80 сот. (84,88.) — після того чи замовлено 100 — 50 — чи 30 30 лїтрів. — Вино самородне по 1·20 і 1·24 кор. (сего вина низше 50 лїтрів не висилаємо). На жаданє доставляємо і вина дорожші.

Оферуємо також: дуже добрий Токай солодкий по 4·00 кор. за лїтру — Мід питний по 1·20 кор. за лїтру 1·24 або 1·28 — залежно від того, — чи замовляєсь бочку 100-лїтрову, чи 50-, або 30-лїтрову.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zener, Wien I, Bez. Dominikanerbastei 91.*

Видїл Товариства „Бурси ім. св. О. Николая в Перемишли подає сим до загальної відомости, що з початком шкільного року 1903/904 найде більше число питомців з шкіл середних поміщене в Бурсї Товариства під слїдуючими услівями:

I) Родичі зглядно опікуни зволять найдальше до дня 15. лат. лат. серпня с. р. надіслати свої прошеня (без штемпля) до Видїлу Бурси на руки предсїдателя п. Григория Цеглиньского, директора ц. к. II. гімназії. До прошеня треба долучити а) метрику хрещеня, б) свідоцтво убожества, в) свідоцтво шкільне з послїдного півроку, г) свідоцтво моральности, коли кандидат не ходив до школи публичної, д) заявлене родичів зглядно опікунів, кілько они обовязують ся доплачувати за кандидатів в грошах а кілько в натуралїях.

Бувших питомців Бурси в минувшім шкільнім роцї не дотикають однак услівя під а) і г).

Желаючі поміщення за цїлою оплатою місячно 34 Кор. не предкладають свідоцтва убожества.

II. Отець або опікун принятого до Бурси питомця має: 1) заплатити на з'ужите інвентаря 4 кор. на рік, 2) платити місячно до каси Бурси на інструктора 2 кор. 3) доставляти деклярована квоту доплати на харч з гори місячно, 4) на праве біля зложити на початку першого і другого півроку по 2 кор., 5) на устроєне бібліотеки для питомців 2 кор. річно.

III. На вступі в заведене питомцї мають виказати ся достаточним білем і одежию, именно мусить кождий мати: 1) 6 пар біля, колдру, подушку, 4 пошівки, 6 ручників, 4 простирала, 6 хустинок до носа, 2 пари чобіт, одіж лїтну і зимову.

IV. Желаючі відповідь на своє прошеня зволять залучити карту корреспонденційну з точною адресою, а коли долучить марку почтову на 45 сот., то одержать свої прилоги за почтовим рецепісом.

Замітка: а) приняті питомцї Бурси мають явити ся найпізнїйше дня 3-ого серпня н. ст. о 2-ій годинї з полудня в помешканю бурси (улиця Баштова ч. 25) щоби піддатись лїкарским оглядинам, при тім родичі або опікуни зложать свої заявленя і инші під 3) наведені оплати. б) виписи відбувають ся 29 30 і 31 п. ст. серпня а до першої кляси 1. 2. і 3-го н. с. вересня. в) Родичі або опікуни мають вносити свої оплати особисто або почтою до каси Бурси на руки касиера а не посредством своїх дїтий.

Поданя без точногозаявленя, кілько найбільше обовязують ся доплачувати грішми зглядно натуралїями не будуть узгляднені.

Родичі і опікуни бажаючі помістити в Бурсї своїх синів зглядно пупілїв обовязані бути членами товариства.

Від Видїлу Бурси імени св. о. Николая.

Перемишль, в липни 1903 р.

Д-р. Т. Кормош, секретар. *Гр. Цеглиньский,* предсїдатель.

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звука" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви" при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Перепнсні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надїсланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора виміни у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з гарантиєю процентової висоти складових субстанций, *в всїлякою бажаною доставою,* поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вєч. духовенству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 21—7

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный

Воддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує задатки на бѣжучій рахунокъ, принимає де переховання цѣнні паперы и удѣляє на нихъ задатки.

Окрѣмъ того заведено на взборъ заграничныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковй

(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. рочно, де позитарь одержує въ сталевій панцирній касї сховокъ до выключного ужитку и підъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое майно або важні документы.

Въ тімъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучі заряджена.

Приписы зодносячі ся до того рода де позитовъ можна одержати безплатно въ депозитномъ воддѣлѣ. 374 (2)

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рящева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55,
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рящева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 8·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Красїцких ч. 5. 6

Курс Львівский

в дня 30 н. ст. Липня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 300 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 100% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вильос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вильос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вильос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) . .	98 5	— —
„ „ „ 4% вильос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ „ 4% вильос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 5% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ок емісія.	101 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	250 —	254 —
100 Рублів паперових	252 —	254 50
0·· марок нїмецких	117 10	117 80

До веденя домашного господарства і нагляду над дїтьми глядаю женщини. Добра лагідна людина буде вважатись, немов би належала до родини. — *Г. Витвицка* в Гаврилівцї п. Цуцилів. 474 1—2

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. гімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Вендіж. 454 8—?

Фортепян Bösendorfera короткій, оригінальний, майже новий, продам дешево Академічна 8, I. пов. офіцини. 437 1—1

Строїтель **ФОРТЕПЯНІВ** перворядний, поручає ся Вп. Публицї і просить о ласкаву память. Строю чисто, гармонійно і тривко по приступній цїнї. На жадане виїзджаю на провінцию. З високим повагом, *Михайло Войнарович* ул. Сикстуска ч. 2. 149

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вєч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

459 63—156

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 4· по 88 зр. (для грубої роботи.)

Вєч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане да ом 813 2 —7

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Оповістка.

Заходом акад. товариства „Молода Україна" в Чернівцях вийшли досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька", оповіданє, переклав А Крушельницький. Ціна 6 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби" новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теод т Галіп: Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

Видання від 1—5 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях тільки у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 6 у Львові у обох руських книгарнях.

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкненя місячні	2 „	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ вкладників	„	„ 5	„
„ удїлів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ ліквідацийна	„	„ 10	„
„ вкладок щади.	„	„ 10	„
„ удїлів членьск.	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
Зголошенія о позичку	шт.	„ 2	„
Виказ уморення позички	„	„ 2	„
Асигнати касові штука	„	„ 1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В четвер 30 липня 1903.

Велике представленє новостий

Ще тілько 3 рази можете ся бачити, щоби вірити!

Looping the Loop їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Льондонї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ Looping the Loop о год. 10¼.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен. — В приготованю: **Засуджений на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЄ

просто зъ фабрики въ скринькахъ вѣдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричній а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо черезъ

НАРОДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Скринки в опановане даромъ. 123 141—?

CAPILLATOR найновійше, одиноке, певне і сейчас дїлаюче средство на заріст волосся і удержуюче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарских студиях загально звісним спеціялістом з Будапешту для хоріб шкірних, дром Кальфом Кандачі.

Capillator є не лише средством краси, але також одиноким средством для лїчення хоріб шкірних і відживляючим волосяні зарідки.

Capillator є недоскижимым средством лїчачим против лупини, як також против инших хоріб шкірним

Capillator є средством викликуючим бунний ріст волосся і усуваючим випадене в. лосся.

Capillator усуває при першім ужитю порпіді, випад волосся, свіжіє волосся і надає їм первісну природну краску.

Capillator дає панам пречудні бороди і вуса.

Capillator можна набути в оригінальних наповнених фляшках, заопатрених в охоронну марку по 5 К за попередною присилкою належитости або за посліплатою.

Головний Склад: антика під „угорским Королем", Будапешт, ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИГМОНТ РУКЕР, антикар під „Срібним Орлом" у Львові. 406 4—5

ЛЯРНЯ ДЗВОНОВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вѣдзначена двома срѣбними медалями

виконує дзвоны рѣзнон ваги и приймає ушкоджені дзвоны до переливания въ найкоротшімъ часѣ, а також має на складѣ готові дзвоны рѣзнон ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшні замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокѣ нові дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За тревалость матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонівъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ повагомъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

УЧИТЕЛЬ органъ руского товариства педагогічного двотыжденникъ педагогічно-науковый. выходить вѣдъ 1 червня 1882 у Львовѣ ул Кльоновича 7. Пренумерата рѣчна 3 зр., пѣврѣчна 1·50 зр, чвертьрѣчна 80 кр

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Леницкий. Накл. и фабр. Черняньскої. З друкарні Інституту Стауропігійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 160. Львів, Пятниця 18 (31) Липня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Насаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Каройя Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТЇ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить Адміністрация о вчасне відновленє передплати, взглядно вирівнанє ще остали́х залеглостий.

В передодень вибору Папи.

(З кругів руского духовеньства).*

Ріжні сторонництва і народи висказують свої погляди і бажаня що-до вибору будучого папи і що-до тих єрархів римских, що мали би надію на папский престол. Тож нехай буде вільно і Русинам сказати своє слово, хоч при наших сумних політичних обставинах не маємо того впливу, яким розпоряджають навіть менші від нас числом народи державні. Та висказати нашу опінію ми можемо і повинні.

Не знати, чи маємо в тих сферах яких особливих другів, що знали би блисше наші відносини, — але се добре звісно широким кругам нашого духовеньства, що маємо там одного завзятого противника цїлого східного обряду, а специяльно руского народу в особі кардинала Рамполї, дотеперішного секретаря стану. Нїгде правди дїти, від яких 20 лїт повіяло з Риму в части якимсь неприхильним для нас духом. Загал наших людий приписував се численній польско-єзуїцкій фалянзї, що облягла римскі сфери та віденьску нунциятуру, і настроюючи їх до своїх інтересів, спиняє їх часто глядїти на річи безсторонно, — а в послїднім десятилїтю приписувано се єще і пок. кар. Людоховскому. Все те в правдою, — але душею систематичної і неприязної для нас акциї був кард. Рампоня. Від него або за єго ініциятивою виходили тї зарядженя, що мали на цїли ослабити наш обряд і змагали до повного знївельованя єго з церквою латиньскою. Він то виняв американьских Русинів з під власти руских архієреїв і здав на ласку і неласку латиньским; він видав для них цїлий ряд кривдячих розпоряджень, нехтуючих старинні постанови східної церкви (н. пр. що-до жонатого духовеньства) або стоячих навіть в суперечности з давними папскими декретами і конкордиєю. Він дальше, постановляючи для виду перед лицем сходу архієреїв для малих горсток унїятів в Грециї і в других східних краях, опер ся рішучо поставленю єрархії для 300,000 американьских Русинів і довів вкінци до того, що велика часть їх, обурена таким поведенєм заявила, що не буде дальше слухати кривдячих розпоряджень Рамполї і Людоховского і домагає ся справедливости для свого обряду. І мимо того не уступив кард. Рампоня та не сповнив їх бажаня, а волїв радше, щоб пропадали в цареславію або протестантизмі, ніж щоби їм призволити на рідних епископів — з тим очивидно пляном, щоб другу або бодай третю їх ґенерацию змусити до зілляня в латиньский обряд.

А тота, добре обдумана і неприязна для нас система переводила ся і у нас в Галичинї. Звідси йшли всї заходи проти нашої церкви і обряду. Звідси ішло теперішне фанатичне вихованє польских клириків і загріванє їх до захвату і нищеня руского обряду, аґресивне поведенє латиньского духовеньства, обсаджуванє загорілими фанатиками латиньских епископских престолів, повне і явне ігнорованє ними приписів конкордиї, горячкова акция будованя латиньских костелів (своя річ, що в тім грав ролю і льокальний польский шовінїзм), монастирів і всяких заведень на Руси, — і то при помочи богатих фондів, доставлюваних із заходу. А разом з тим ішло і змаганє до ослабленя рускої церкви, як: довге необсаджуванє станиславівского епископского престола, потайні змаганя (на послїднім синодї і в семинариях) до введеня целїбату, обмежуванє старинних прав жонатого духовеньства (здібних вдівців до епископских престолів), єзуїтский вплив на справи нашої церкви і осуджуванє тих справ після їх вказівок, запиранє щирим руским патріотам вступу до єрархії та видиме на кождім кроцї гашенє духа в нисшім і висшім рускім клирі.

Головним ініциятором всеї тої акциї враз з кард. Людоховским був кард. Рампоня! І не треба думати, що тота акция відбивала ся тілько на галицкій Руси. Пок. Лев XIII. видав свого часу „посланіе" до східних епископів і взивав їх до єдности або зближеня з західною церквою, та голос сей не остав без слїду, як видно з торічного письма царгородского патріярха до росийского синоду, що піддавало гадку якогось духового зближеня з католиками і протестантами. Однак акция кар. Рамполї була сему як-раз противна — вже тим самим, що старав ся ослабити останки східного обряду в Галичинї, Рампоня підривав і підірвав віру східної церкви в ідейні слова пок. Папи. А треба знати, що се дїяло ся як-раз тоді, коли в римскій курії піднесено ідею згоди обох церков!

Так представляє ся кард. Рампоня з огляду на єго дотеперішну дїяльність в відношеню до східного обряду і рускої церкви, а коли навіть протестантска Німеччина і православна Росия мають попирати Рамполю на папский престол, то сему можна тілько дивувати ся. Був би справді час, щоб в римскій курії повіяло иншим духом і щоб там правили люди не такі, котрі мають лиш партикулярні цїли на оцї, але такі, котрі мають на оцї велику ідею і загальний інтерес церкви.

Отсе є наша опінія, а хоч знаємо, що голос руского духовеньства не сягає далеко, то однак вважали ми за відповідне висказати тих кілька слів, бо маємо повну сьвідомість дїйсного стану річий і хочемо дати в той спосіб „сьвідоцтво правди".

*) Стаття надіслана нам з авторитетних духовних кругів, тож містимо єї без змін і на виднім місци. Мусимо однак зазначити, що ми самі не маємо ніяких власних інформацій що-до становиска кард. Рамполї супротив східного обряду і Русинів.
Ред. „Дїла".

Борба Русинів проти Румунів
на церковнім поли.

Про борбу бук. Русинів проти Румунів на церковнім поли помістила віденьска часопись „Reichswehr" довшу статю, котру подаємо тут в перекладї:

Іменованєм теперішного митрополита д ра Василя Ренти, як відомо, опорожнило ся місце ґенерального вікария греко-східної дієцезиї Буковини. Питанє про повновну обсаду єго заострило довголїтню ворожнечу в руско румунській дієцезиї Буковини та дало причину до масової демонстрациї руских селян на дни 7 с. м. перед митрополитою палатою в Чернівцах. Як зачуваємо, в міродатних кругах хочуть в сей спосіб оминути сю ворожнечу, що місце ґенерального вікария не буде взагалї обсаджене, а за те придадуть митрополитови двох мігратів, румуньского і руского, яких від часу до часу будуть покликувати до заступства єго. Однак ся полагода відай не спонукає Русинів до занехаяня розпочатої борби, бо ві причини лежать, як здає ся, богато глубше. Руский посол Николай Василько, який відграває важну ролю в сїм руху, висказав ся в сей спосіб супротив нашого співробітника:

---

2)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї.

(Дальше).

Ся перша проба потїшити ся не веде ні до чого. Спомин Дзюні не дає йому спокою, та він стараєть ся відсунути його від себе. В альбом Дзюні, що її вже тепер називає по імени Олею Г., засилає ось що:

„Забудь мене, мене забудь!
Що нам колись жевріла грудь,
Що серце рвало ся колись —
Ми розійшлись!

Ми мали сльози у очах,
Та ми ішли на ріжний шлях,
Я плакав з горя, але ти
З щасливости!

Тобі зазуля на весні
Кувала, а мені, мені,
Вороне кракало сумне —
Забудь мене!

Скрізь весело труби трублять:
Всї дївчата мене люблять,
Я їх не займаю;
Одна трубка сумно трубить;
Та одна мене не любить,
Котру я кохаю!" (стр. 27)

І знову давнїм слїдом: потїшити ся! І герой потїшаєть ся. Ба він розлучає Марусю із коханцем:

„Хто розлучив тебе з коханцем,
А потім — кинув без чутя?!
Тепер реве чортівським танцем,
Сумлїнє над страшним поганцем,
А сей страшний поганець — я! (стр. 31)

Отже розлучив і кинув зараз таки. Дарма, що просив її: „Сідаймо на човен обоє", дарма що хвалив ся: „Шалїє буря, — рай шалїв, ми не лякаємось ві двоє!" Дарма що величав ся:

„Зіпри головку тут на груди;
Засни, Марусю, супокійно,
Хоч фала грозить нам усюди
Понуро, злюще, безнадійно,
Журби насіли душу рійно —
Я керми не попущу з рук,
Не бій ся ворогів ні мук!.. (стр. 29)

Тут уже зазначуєть ся душевний настрій поета. Коли любов — сьвяте почуване в него душі, так любощі викликують навіть деколи цинїзм на його уста. Бо всїх попередних запевненях він оправдуєть ся перед Марусею, виписуючи їй у альбом:

„Неправда се, що я тебе ізрадив,
То сьвіт мене до того припровадив —
Ревів як звір:
І як ти будеш жить?
Без хлїба як тобі женитись?
Покинь, вона ще може одружитись;
Любов — пусте, се молодість шумить!"
(стр. 33)

З Марусею поет здибаєть ся іще таки в другім актї, в часї поводженя у дївчат — та він просить її: „Як стрінем ся, відверни ся, не моя ти, я не твій!" — (стр. 50). Та коли в четвертім актї:

Не зазулька надлетїла,
Сїла — пала й відлетїла
Тай крикнула: куку!
То Маруся проходила,
Кілька слів заговорила
Тай подала руку —
Я не міг нїчо сказати.
Ледво руку встиг подати
І ми розійшли ся —
Ми для себе вже умерли,
Мої сльози, мої перли
Цюрком полили ся!" (стр. 86).

Та покинувши одну, другу, третю, поет шукає нової жертви своєї любови і находить її в особі Ганусї: (стр. 34—49; 56—59; 62—70;)

Її пізнає поет на забаві, а розстаючи ся, розмірковує:

„Коли-ж то розкаже Гануся,
Що не доказала менї,
Колиж то я з нею стрїну ся
Стрїну ся, Ганусю, чи ні?..." (стр. 34).

Потім тужить за нею. Потім здибаєть ся на забаві. Вони проживають щасливо дні і хиба стільки йому жури що:

„Мою любу люди взяли
Люди поганґажували,
Навіть любий лянсіє ..
Хочби й вальса нагулятись —
Годї тури дочекатись! —
І то баль для мене є!
Ті балї всї до нїчого!
І я думав, що я много,
Що я всьо тобі повім —
Всї до лянсіє ставали,
Якусь даму менї дали —
Бракувало пари їм!... (стр. 40).

Як зродила ся на забаві, так на забаві розвиваєть ся отся любов, тим більше, що коли поет „стрінув забуту — забуту, незабуту перлину перших мрій" — давня рана розкриваєть ся, а з неї трискає не любов уже, але ненависть, ся посестра любви:

„На дворі вітер дув холодний
І ніч зближала ся глуха —
Я плакав змучений, голодний
І вслухував ся в вітру шум,
В нїм чув я гордий любки глум:
„Ти любиш дуже? — ха, ха, ха!"...

Минули ся днї мук і кари
І ніч минула ся глуха,
З яру піднив ся я під хмари —
В тім чую, любко, голос твій:
„Люблю тебе, соколе мій!"
Та я сьмію ся: ха, ха, ха!"... (стр. 54)

А час, той певний лїкар, замість гоїти рани поета, замість притуплювати силу його любови, загострює її. Сам сон, в котрім Дзюня „так" йому каже, приводить його до щасливого божевілля — так щож!...

„...тебе нема,
Кімнатка зимна і нїма,
З цвинтаря чути шум беріз,
А в мене в оцї повно слїз... (стр. 61)

Тут і кінчить ся другий акт (22—61), обіймає серию поводжена герои у дївчат, а враз і брак внутрішнього вдоволеня, про котре говорять вірші присьвячені спомина́м про Дзюню.

У третім актї (62—85) поводженє те росте, а невдоволенє із такого мегеликоватого житя кріпшає. Імена дївчат міняють ся. Вертає Гануся, про котру вже в другім актї говорило ся, що:

„Ой тим лугом, тим зеленим
Ішла Гануся з нареченим —" (58);

поет уявляє собі, що вона тужить за ним, а коли:

„В церкві звони задзвонили,
Гандзю шлюбом обручили...,

він —

„Линув лебідь і квилїнєм,
Лебединим лебединєм
Свою любу розважав:
„Може Ти ще всьо забудеш,
Видїти мене не будеш,
Жий, як можеш — я пропав!..." (стр. 70)

І знов:

„На зеленій Буковинї,
Дві дївчинї — зорі дві,
Дві дївчинї, дві малинї —
Вчарували мене нинї,
Заманили обидві". (стр. 71)

А розставши ся із ними, виписує вірші в альбом Стефці Б.; Вандзі Б; Зонці Р.— а цілу сю серию замикають спомини про Дзюню, ті спомини, що замикають і кождий инший акт, лише, що тут поет бачить уже більшу ввічливість Дзюні, сердечнїйший устиск її руки чує, та на все те відповідає злобою:

„Нехай тобі серце мліє,
Руса коса полиніє —
Я не верну ся,
Як стрінем ся, моя мила —

Найлїпші французкі папєрці цигаретові „LE GRIFFON" Всюдь дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші фра нцускі тутки цигаретові 172 9 -1

Міродатні круги у Відни запізнають положене, коли понимають послїдні події в Буковині як рід вимушеня для розвязаня питаня вибору ґенерального вікарія після гадки Русинів та коли від посередничого полагодженя сего питаня надіють ся тревалого успокоєня Русинів. Після смерти першого греко-ориентального архиепископа Буковини в р. 1875, колишнього учителя цїсаря, Евгена Гакмана, якого, хотяй був Русином, задля его справедливости, що еще до нині увійшла у приповідку, любили рівно обі народности, покликувано на становище архиепископа тілько Румунів, а між ними в р. 1881 Сильвестра Морара-Андриевича, який за Гакмана задля національно-румуньских затїй був суспендований. Підчас его пятьнайцятьлїтної дїяльности на епископскім престолї зрумунїзовано цїлковито дієцезию. По его смерти було — хотяй Буковина має 142 чисто руских парохій а тілько 93 чисто румуньских, попри 23 мішаних — заледви 69 парохів-Русинів; з 12 греко-ориентальних крилошан були лише 3 Русини; в архиепископскій консисторії не належить ані з 6 звичайних членів ані з почетних радників навіть один до нашої народности; ми не мали ані однїсїнького руского професора теольогії, коротко сказати: дієцезия стала чисто румуньскою, мимо, що вже тодї число руских вірних перевишшало число румуньских о більше, чим 50.000 душ. Після конскрипциї з 1900 р. належить до буковиньскої архидієцезиї 298.000 Русинів а тілько 230.000 Румунів. Обставини на церковній области змінили ся лише о стілько, що ми одержали від попередника теперішного архиепископа на безпосередне бажане корони двох консисторских радників і двох професорів теольогії. Коли вже мусимо признати сей поступ, то все таки знаємо, що не завдячуємо его жадною мірою Румунам, але виключно ініциятиві корони. Але також мусимо ствердити, що тим не удїлено нам жадної справедливої помочи, бо більшість консисторії і теольогічного факультету становлять дальше, як передом, Румуни.

В межичасї число руских душпастирів в краю ще вменшило ся супроти наведенсї цифри через смерть старших руских духовників та через недостаток молодших. І сей недостаток молодих теольогів становить наше головне недомагане. Як довго теольогічний факультет спочивае в румуньских руках та виклади відбувають ся на румуньскій мові, наша молодіж не буде мати нахилу до студий теольогії, тим більше, що теольогічні аспіранти руской народности не мають виглядy на якесь поводженє. Вся церковна єрархія, майже цїла церковна консистория, всї декани і під добу всї крилошани з виїмкою двох — се самі Румуни. Тому від довгих лїт ми домагаємо ся стипендий для академиків нашої народности, які вже в ґімназиї рішають ся на студіоване теольогії. Як відомо посїдаємо мілїоновий релїґійний фонд, з якого можна би легко видїлити потрібну на се квоту. Румуньска консистория в Чернівцах, який прислугує деяке право заложеня протесту що-до розпоряджуваня релїґійним фондом, відказує без обиняків сему справедливому домаганю. При таких обставинах ясно, що в короткім часї по всїх руских громадах мусить дати ся відчути недостаток сьвящеників, бо румуньскі сьвященики, особливо від коли істнує румуньска ґімназия в Сучаві, не володіють зовсїм рускою мовою. Тому зрозуміло, що руске селяньство випружае всї свої сили, щоби спонукати міродатні фактори, аби дали їм сьвящеників, які розуміють їх мову, які вели би науку релїґії в народних школах та були би способні по селах сповняти свої задачі як проповідники і катихити.

Такі були відносини, коли др. Володимир Репта став архиепископом. Мимо того, що вже минуло майже пів року від его іменованя, не тілько, що не змінило ся нїчого, але деякі події доказують, що він дав ся зовсїм опанувати румуньскою консисторию. Передовсїм ми набрали пересьвідченя, що він старае ся, щоби корона покликала на ґенерального вікарія найстаршого консисторского радника, архимандрита Калїнескула, ревного дїяча з часів Мораря, під позором старшини лїт. Греко-ориентальна консистория і поодинокі настоятелї монастирів, разом девять голосів, вибирають двох послів до буковиньского сойму. Після смерти посла Цуркана, знаного також у Відни, предложив архиепископ Репта сам тим девяти управненим до голосованя консисторского радника Бежана — знелюблену у Русинів личність тому, що він був другим дїяльним помічником архиепископа Мораря — і Бежана таки вибрали. Вкінци бажае архиепископ осягнути скликане греко-ориентального церковного синоду, вказуючи на невдоволене Русинів та потребу высказати ся в справі управильненя спірних питань між ними а Румунами. Греко-ориентальний конґрес є институцию, яка збирае ся на підставі вибору, при якім сьвященики і патрони церковні (управнені до голосованя патрони є виключно Румуни, зміж сьвящеників під добу шість семих) нас вповні майорізували би. Сего синоду бажае одна частина церковних патронів вже від довгих лїт (на щасте без успіху) в сїй цїли, щоби мілїоновий маєток греко-ориентального релїґійного фонду назад захопити в румуньскі руки.

Мушу додати — кінчив посол Василько свої виводи — що після мого погляду архиепископ Репта дїлае з повного пересьвідченя, добачуючи з одної сторони в захованю румуньского характеру церкви охорону православія, з другої сторони уважае величезним скріпленем сили православного митрополита се, колиб церква, яка тепер находить ся в румуньских руках і еї патрони дістали в свої руки релїґійний фонд. Задля вище наведених провокаций, та щоби перебити сей плян, ми ведемо борбу проти митрополита і не застановимо еї так довго — а тут мушу зазначити, що руске населене посїдае нечувану витревалість — доки не осягнемо поділу дієцезиї на румуньску і руску. На завдаток ми могли би нині принати тілько поділ консисторії, по однім ґенеральнім вікарию на чолї.

Так як ти колись робила;
Я відверну ся!..." (стр. 83).

Від тепер поводженє автора у дівчат клонить ся ід долови. Четвертий акт... (Стр. 86—137). Дзюня геть то вже рада йому — та в сїй змінї її поведеня герой додумуеть ся зради:

„Ради зради та принада,
Зрада Дзюню, гарназрада!
. . . . . .
Сьвітиш в очи не щируєш—..." (стр. 95)

кличе поет, а враз і дошукуеть ся анальогії сеї зради на Стефцї П. Сю Стефку П. пізнав він майже від самого початку в товаристві старого лисого женіха. Отсе:

„Вилискують ся коні
Вилискують вороні —
На шлях той подались,
Той шлях, що йде до тої
Дївчини молодої,
Куди йшов я колись!

Лискоче від проміня
Каритка і одіяня
Старого женіха,
А чортик зза сидїня
Так злобно без сумлїня
Сьміеть ся: ха, ха, ха!..." (стр. 96.)

А коли жених

„... з каритки висїдае —
З заду чортик підбігае,
Чистить ковнїр золотий!... (97.)

Небавом потім:

„Ведуть дружки до шлюбу
Мою дївчину любу
За ручку, за рукав —
Ведуть дружки і того
Старого молодого,
Що моє щасте взяв.

Вже пів її питае,
Чи вольну волю мае —
Збентежив ся женіх!... —
На мамцю поглядїла
І тихо — „так!" повіла,
А чортик з двору: пчих!..." (стр. 98).

(*Дальше буде.*)

Нова кріза на Угорщині.

Бувший бан Хорватиї, тепер угорский міністер-президент, не має щастя до нового становища. Показало ся, що лекше правити брутальною рукою придавленими Хорватами, ніж кермувати з політичним такгом сильним і політично розвиненим мадарским народом, ще до того в хвилях такого під'єму національних змагань, який бачимо тепер на Угорщині. Позавчерашне засїданє угорского сойму рішило по всякій правдоподібности долю Куен-Гедервария. Ще добре не розсївши ся на президиальнім кріслї угорского кабінету, Куен-Гедерварий буде мусїв уступити перед напором тої опозициї, для якої зломаня его покликано.

Куен-Гедерварий обіймав керму угорского правительства справдї серед дуже не корисних обставин так в огляду на політичне положене в самій Угорщині, як і на ту традицию корупціонїзму і брутального давленя опозициї, яку він нїс за собою з Хорватиї. Мадяри не люблять сего „бана", як его з тенденциїним натиском і дальше звуть опозициїні дневники, і вже з самого разу, коли воля короля Франц-Иосифа віддала ему в руки керму країв корони св. Степана, глядїли на него з неохотою і недовірем. Та зразу здавало ся, що не тілько енергічний але в значнім степени і зручний „бан" потрафить якось утихомирити опозицию і перевести державні доконечности в угорскім парляменті. Позавчерашне засїданє розвіяло однак усї ілюзиї. По тім, що дїяло ся в угорскім соймі позавчера через цїлу днину, можна сьміло сказати, що не було ще на Угорщині від ери дуалїзму такої прірви між угорским правительством а опозицию, яка доконала ся на сїм засїданю. Справа підкупства посла Паппа, як і загалом підкупльованя опозициїних послів і дневників, була — се річ очивидна — смертним ударом для Куен-Гедервария. Виравдї сам президент міністрів, щоби ратувати ся, поставив внесене на вибір з парляменту специяльної слїдчої комісиї для виясненя гадкої справи; виравдї і намісник Рєки, ґр. Шапарий, сам зголосив ся перед слїдчу комісию з заявою, що він був тим, хто хотїв перекупити опозицию, — однак усе те не може звільнити Куен-Гедервария від загального підозріня, що се він а не хто иншай, був моральним виновником підкупства, як се виразно і зачав від опозициї посол Олай на тайнім засїданю парляменту. І хочби в слїдстві й удало ся Куен-Гедерварияви вирати свою честь, то шанси его серед его власних прихильників пішли незвичайно в дїл, і він буде мусїв уступити. Що найвисше мабуть задержить ще керму правлїня до покінченя слїдства.

Що опозиция завзяла ся повалити Куен Гедервария за всяку цїну, се не підпадае нїякому сумнївови. Завзята бійка, котру викликала проба президента міністрів зложити свої внесеня президиї на письмі (коли устно му їх поставленю опозиция перепиняла криком), може послужити як доказ, як ненависний він опозициї. Так само, коли опозиция спротивила ся внесеню Куен-Гедервария на замкнене дискусиї над програмою правительства і внесеню на відчисленє дискусиї буджетової, хоч при розправі над буджетом можна мати найлїпшу нагоду для розвиненя безконечної обструкциї, що тілько може бути на руку опозициї, — то се супротивленє доказує лише, що опозиция постановила показати Куен-Гедервариєви, що загалом не увзгляднить нїякого его жаданя лише для того, що воно походить від него. Супротив того рівнож стала ся позиция Куен Гедервария неможливою і ему остае одно: зложитити теку або... розвязати сойм.

Та чи се друге средство довело би до цїли, в гори можна сумнївати ся. Оклик повної національної самостійности, в першім ряді націоналїзациї армії, обхопив так широкі круги Мадарів, що нові вибори були би кінцем дуалїзму. В Дебречинї відбули ся недавно великі збори лїберальної, отже правительственної партиї. Порішено там віднести ся до центральної управи партиї, щоби влучила в партийну програму жаданя опозициї що-до націоналїзациї армії. Се знак часу та доказ, що змаганя опозициї знайшли відгомін в цїлій опінії мадярскої суспільности.

Опозиция зі свого боку розумів се, що розвязка справи наближае ся і може наступити кождої хвилї. Тож на послїднім спільнім засїданю всїх опозициїних ґруп рішено виступити в соймі з спільною адресою, в котрій сформуловано би жаданя народу і що був би наче маніфестом та боєвим прапором рівночасно в рішаючій хвилї перелому.

Ось-так на Угорщинї тріскають вязаня дуалїзму — двоїста монархия на добро зарисувала ся. А події по тім боцї Літави не лишені чималого впливу на внутрішні події і сегобічної половини монархії. І тутки все хитае ся і розсаджуе ся. Перестарілі форми політичного устрою дожили свого віку і пережили вже его та падуть під напором постулятів нового житя, нових течій, нових потреб. Монархия Габсбурґів добігае кульмінацийної точки великої кріси, з якої або вийде новим сильним союзом автономних народів або тим скорším кроком піде на стрічу загибели. В інтересї так тих кругів, що їх попередники збудували в осередку Европи мозаїкову державу національних відломків, як і в інтересї малих народів, що складають еї, було би пожадане, щоби стало ся се перше...

Про самі події на Угорщинї наспіли нині такі *телеґрафічні вістки*:

Велику сензацию зробила заява ґубернатора Рєки, ґр. Шапарого, що се він дав для посла Паппа 10,000 К. Шапари вже зголосив свою димісию. Перед слїдчою комісиею має заявити, що введений в блуд кількома авантурниками, був виновником підкупства. Має також заявити, що дїлав на власну руку і що президент міністрів нїчого не знав о тім.

Конференция членів опозициїних партий радила вчера над проектом адреси з жаданями опозициї. Адреса заявляе, що спокійні наради парляменту будуть так довго неможливі, як довго не будуть переведені запевнені законами з р. 1867 національні постулати. На теперь порішено поступоване опозициї в соймі еще більше заострити.

В політичних кругах думають, що мимо стану ex lex Куен в найблизшім часї розвяже сойм. Вичерпана борбою більшість готова згодити ся на такий плян. Се тим правдоподібнїйше, що опозициїні дневники заповідають заострене обструкциї. В погологоски о міністерскій кріси нїхто не вірить.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цукрова справа.

Ішль. Приїхав тут угорский міністер фінансів Люкач. По авдиенциї зачнуть ся переговори з австрийским правительством, аби усунути істнуючі в цукровій справі суперечности.

Конкляве.

Рим. В сикстиньскій каплици вже все приготоване до конкляве. Говорять, що по першім голосованю Рамполя буде просити своїх прихильників, аби голосували на кардинала Ді-Петра, евентуально Сеґна. Між Ватиканом а Римом здержано телеґрафічний рух.

Сокіл.

Прага. Намісництво заборонило злет полудневоческих соколів в Прахаліцу, боячись заburень.

Борба з конґреґециями.

Париж. Маріянїта Лабона арештовано під закидом, що в часї ревізиї в его мешканю знищав документи. Карна поліция засудила 13 Редематористів і 15 Маріянїстів на гривни по 16 фр. за нарушене конґреґацийного закона.

Анґлїя і Франция.

Париж. Зближене Франциї до Анґлїї мало причинити ся до мирного полагодженя східно-азийскої справи. Головно посередництву Франциї між Росиею, Япаном і Анґлїєю треба завдячити так додатний результат що не прийшло до оружного конфлїкту.

Страйки в Росиї.

Петербург. На стациї Михайлово недалеко Тифлїсу робітники покинули працю і задержали товаровий поїзд. Коли робітники хотїли задержати другий поїзд, вислано против них 40 жовнїрів. Товпа обкинула військо камінем, а навіть стріляли з револьверів. Військо дало сальву, від котрого 10 робітників упало трупом, а 18 ранених.

Баку. Кільканацять нафтових закопів і резервоарів в ріжних місцях нафтового терену горить. Здогадують ся, що нафту підпалили страйкуючі робітники, котрі від кількох днїв грозили підпалом на случай, коли би підприємцї не згодили ся на їх жаданя.

НОВИНКИ.

— **Двояка мірка.** Звісною катастрофою наслїдком повений в західній Галичинї заняв ся дуже ревно краєвий видїл і візвав усї повіти, навіщені нещастем, щоби предложили ему подрібний звіт про розміри шкід. У відповідь на се прислав урядовий звіт перший повіт бжеский, де виказано, що вилівом Висли, Дунайця, Ушвиці в дополивами було навіщених в тім повіті 68 громад, а в тім 14.796 мешканців. Ґрунтів затопила повінь: рілї 17.354 морґів, лук 5.49,6 пасовиск 2.263 — разом 25.113 морґів. Понадто залила вода 1.917 будинків (з того 898 мешкальних домів, 493 стоділ і 426 стаєн), а зовсїм збурила 35 хат. Сума шкід обчислена на 2,523,050 корон, шкоди в комунїкациї 168,680 корон, отже разом 2,691.730 корон. Показуе ся а того передовсїм річ аж надто очивидна, що обчисленя шкід, дарма що урядове, через міру пересадне, і зміряе лиш до одної цїли: видусити від правительства, краєвого чи державного, як найбільшу підмогу. Друга, не менше очивидна річ звертае тут рівночасно на себе увагу, що коли водна катастрофа в західній Галичинї стала предметом таких совісних студий в краєвім видїлї, то про якісь урядові заходи в справі грізної катастрофи градової в рускій, східній части Галичини якось нїчого не чувати. Мабуть східна Галичина прийде на порядок аж тодї, коли фонди на инші краї вичерпають ся і не буде що давати. З краєвої „акциї" маємо доси хиба тілько, що депутациї зі Стрийщини, яка була у намісника, намісник обіцяв підмогу, але мусить поїхати вперед до Відня та вихлопотати субвенцию, хоч на західну Галичину виасиґновано сейчас по пару тисяч ґульденів. — Принагідно зазначуємо, що в делутациї стрийскій була на чолї цїла повітова президия, отже не лиш д-р Олесницкий але і сам маршалок, котрий еї проводжав.

— **Скасоване права зборів на галицкій Руси.** Зі Зборівщини пишуть нам: Як відомо, на день 26. с. м. скликало золочівске полїт. товариство „Руска Рада" народне віче до Зборова, та ц. к. староство золочівске заборонило его (з дати 22. липня 1903) „із оглядів на публичну безпечність, бо при пануючім і штучною аґітациею піддержуваним роз'ярену населеня в околици Зборова і взагалї в повітї, заходить оправдана обава, що в случаю устроєня віча, зложеного в більшости із селян, в наслїдок пристрастної дискусиї пристрастність легко може збільшити ся, що в дальшім наслїдку грозило би публичному спокоєви і безпечности". Звідки ц. к. староста Studziński взяв якусь „штучну аґітацию" і т. п., того ми, знаючі рух руский в повітї, не годні догадатись; але коли вже постановив не допустити до віча, то мусїв подати якусь причину, а на те є §. 6. закона про збори, котрим можна всьо покрити. Але не конець на тій заборонї. Дня 26. с. м. (коли то мало відбутись заборонене віче), а було се в неділю, являе ся перед полуднем у о. Иосифа Миая (сотрудника з Кудобинець, котрий того дня заступав у Зборові пароха, свого вітця) комендант місцевого постеруику жандармериї і перевівши насамперед індаґацию: чим є о. Иосиф Мизь? чи сотрудником чи адмінїстратором в Зборові? [от що належить до жандармериї!] запитав о. Иосифа Миая: „Чи то правда, бо менї так донесено, що нинїшного дня має віддбути ся віче в церкві?" (ipsissima verba жандарма) і наконець заявив, що має наказ: за всяку цїну не допустити до нїяких зборів — отже хочби се були й збори довірочні за запрошеними, о яких не треба повідомляти ц. к. староство. По полудни зібрали ся Русини з поіменними запрошеними

на довірочні збори, та ті збори, хотяй усе було в приписаним законно порядку, розігнав — як се вже читателям „Дїла“ відомо — заступник війта зборівского в асистенції жандармерії. Коли его питано, на якій основі розганяе ся цїлком леґальні збори, він відповів: „w imieniu prawa“ — на глум праву, котре чейже ще обовязуе в Австрії і дозволяе довірочні збори. По розігнаню довірочних зборів нарід, ідучи спокійно походом улицями міста, сьпівав собі патріотичні пісні рускі, а потім розійшов ся. Все відбуло ся, можна сказати, в ідеальнім порядку. Та в два дні потім з'їзджае до Зборова славновісний секретар золочівского староства Слоницкий (польский комісар, котрому ми доказали надужите власти урядової в часі виборів і котрий повинен був сидїти в криминалї) на протоколи — гадаете може: на протоколи за незаконне розігнане довірочних зборів? — ні! на протоколи за бунт Русинів! Кортить мене, і то дуже, схарактеризувати досадно поступоване золочівского староства, але, зважившн, що вже сорок і чотири рази сего року п. Гайдерер сконфіскував „Дїло“, полишаю се самим Вп. читателям. — *Вічовик.*

— **Поляки вчать ся від Прусаків, але й Прусаки від Поляків.** Чого галицкі Поляки навчились і вчать ся від Прусаків, о тім у нас часто писалось і пише ся; треба-ж від часу до часу занотувати, що і Прусаки вчать ся дечого від галицких Поляків. Ни нї подамо оден примір. В пруских ґазетах читаемо: „Комітет для поставлена памятника кн. Бісмаркови в Познани відбув засїданє, в котрім взяв участь відпоручник міністерства робіт публичних. Ухвалено місце на памятник на однім з найкрасших місць міста, при Kaisergarten, і невдовзї розпічнесь будова фундаментів. Відслоненє памятника відбудесь в неділю 21 вересня. Того дня буде в Познани нїмецкий фестин народний з комерсом. Уладженє торжеств припоручено окремому комітетови, на котрого чолї стоїть перший бурмістр Познаня д-р Вільмс“. Польскі дневники під забором пруским дають вираз своєму обуренню, що в столичнім містї польского краю Прусаки ставлять памятник такому ворогови Поляків. Одна познаньска ґазета польска пише: „Матери польскі поведуть до памятника свої дїти, щоби показати їм того, котрому в головній мірі завдячують ґерманїзацию польского краю“. — Алеж Прусаки в тім дїлї взяли собі примір з галицких Поляків, котрі вже перед роками поставили памятник ґр. Голуховскому у Львові, в столици галицкої Руси. А чим був намісник ґр. Аґенор Голуховский для Русинів, галицкі Поляки, ставлячи і торжественно відслонюючи его памятник, знали о тім так само добре, як нинї знають Прусаки, чим був для Поляків кн. Вісмарк...

— **Буджет краєвого фонду шкільного** на рік 1904, ухвалений краєвим видїлом на основі проекту кр. ради шкільної, представляе в видатках brutto квоту 11,765.896 корон, у власних доходах 3,441.278 Корон. Є се цифра висша о 413.384 корон від р. 1903. До того прибуває шкільний фонд емеритальний з недобором до покритя з краєвого фонду в квотї 765.000 корон, о 70.399 корон більше, як в 1903 р. В той спосіб підвишка видатків з краєвого фонду на народні школи буде виносити в порівнаню з біжучим роком 483.783 корон. Сей висший преліминар походить звідси, що входить в житє 82 нових шкіл, 116 шкіл перетворено на школи більшеклясові, а головно що прибуває значне число учительских квалїфікованих сил на місце тимчасових неквалїфікованих.

— **Крадїж шкільних гроший.** Інспектора народних шкіл з Хшанова, Вороньского, що нарушив шкільний фонд, арештовано в Кракові. Ще тамтої суботи спостеріг він, як пишуть краківскі часописи, що дальше укривати дефравдацию годї. Тому й удав ся до Рудави, а звідтам до Бялої, щоби роздобути гроший на покритє спроневіреної квоти. Коли его заходи остали без успіху, в понеділок найшов ся в Кракові і тут дізнав ся, що на нім розписано стежні листи. Зголосив ся отже в державній прокуратої і відав ся добровільно в руки справедливости. Очивидно его задержано у вязници. Здефравдована ним квота виносить около 10.000 К, а були се шкільні грошї, складані громадами і двірскими обшарами в окружній радї шкільній на будову і удержанє шкіл. Вороньский мав допускати ся дефравдациї через 4 послїдні роки і грошї програвав в карти, бо сам жив з родиною ощадно. — Се вже вдруге упали шкільні грошї жертвою дефравдациї. Недавно тому здефравдував із шкільних фондів староста Штрасер в Городенцї поверх 40.000 К, а спенсіонований по 40 лїтах служби, коли крадїж вийшла на яву, застрілив ся. Сьвідчить воно, що над тими фондами треба завести належиту бухальтерийну контролю, инакше в кождім повітї готова прославити ся подібна polnische Wirtschaft...

— **Зачиненє і відкритє краєвих шкіл.** Краєвий видїл ухвалив закрити краєву шевску школу в Добчицах, пов. велицкого і кошикарску школу в Сколишинї, пов. ясельского, в причини малої фреквенциї учеників і недостачі заінтересованя серед місцевого населеня, а заснувати натомість з днем 1. вересня с. р. шевску школу в Коломиї і кошикарску в Варяницях, пов. ясельского.

— **Справедлива замітка.** В „Архиепар. Відомостяхъ“ появило ся під ч. 4935 припоручене руского митр. ординариату, в котрім приказуе ся духовеньству, щоб спровадило собі „Новий індекс заборонених книг“, виданий взуїтом Вол. Щепаньским в польскій мові. Справедливо на те замічає нам один із сьвящеників-патріотів в листї надісланім до редакциї, що руске сьвященьство польско-взуїцких книг спроваджувати і оплачувати не повинно, а як треба, то мож видати індекс по руски а не давати руского гроша взуїтам, що опісля против Русинів еще кидають і на них виговорюють. Нам здае ся, що митр. Орд. дав припоручене лише з куртоазиї, а кождий сьвященик Русин зробить добре, коли на взуїцко-польский індекс не дасть ані крейцаря і кождий надісланий примірник заверне почтою „retour.“

— **Огнї.** Пишуть нам: Дня 24 с. м. згорїло в Опірци коло Лавочного сїм хат селяньских, критих соломою. Огонь був би зробив ще й більше шкоди, акби не пп. технїки львівскі, що вертаючи з прогульки, дали поміч ратунком, а кромі того ще від'їздаючи, зложили на руки пароха о. Присташевского 21 К для погорільців. Спаси-Біг!

— **Смертельний марш.** В справі страшної катастрофи на маневрах в Герцеґовинї оповіщуе угорскнй „Budapesti Hirlap“ лист одного вояка, що брав участь в смертельнім маршу між Требінє а Білеком. Читаемо ось що: „Наслїдком великої спеки на маневрах маємо кільканайцять трупів, кромі сего 4 вояків дістало серцевих корчів, а двох мусїли привязати до ліжка, бо зійшли з розуму. Вояки з Білек не були обладовані і лятого їм не стало ся нїчого, між тим коли наш 12-ий полк мусїв маширувати в повнім военнім лаштунку без відпочинку і без каплї води. Був се страшний вид, коли 12-ий полк входив до міста Білека. 9 та компанїя складала ся з 5, 5 та з одного чоловіка. Одна компанїя не прийшла зовсїм домів, бо лишила ся цїла з командантом на дорозї. Крайне втомлений і в найвисшій розпуцї мусїв нещасний віддїл ще дефілювати перед ґенералом. Цїла військова орхестра складала ся з сїмох людий, а в часї дефіляди упав капельмайстер на землю. Гостинець до Моско був переповнений утїкачами, котрі без надуми ховали ся по корчах. Також богато офіцирів лягло на гостинци. Коли останки полку прийшли на місце, офіцири не дуже журили ся катастрофою. Пішли зараз до касина і бавили ся при звуках циганьскої музики. Доперва около пів до 3-ої по полудни виступила катастрофа в цїлій грозї. Офіцири разом з ґенералом стали налякані бігати, наймати вози до перенесеня ранних і т. п. Остаточно около 7 ої вечером спровадили до міста всїх тих, що лежали без памяти на гостинци. Богато недужих від прикладаня студеної води до грудий дістало корчів серця. На гостинци лежало богато полишених карабінів... На другий день відбув ся похорон нещасних жертв катастрофи. На передї ступала здесяткована військова орхестра, потім великай чорний хрест і таблиця, на котрій вимальовано вояка, спадаючого із скали. Дальше слїдувало 15 возів від трену, на котрих лежали чорні домовини. Нещасних поховано в спільнім гробі. З другого листу в тій самій справі оповіщав „Budapesti Hirlap“ такий виїмок: Оден „цуґсфірер“, котрому в осени кінчила ся служба, збожеволїв підчас маршу і кинув ся з баґнетом на капітана. Ледви всїли его здержати, почім той „цуґсфірер“ упав трупом на землю.

— **Мадярске тираньство.** З Угорщини пишуть нам: „На однім соборчику деканальнім в пряшівскій діецезії зібране руске духовеньство ухвалило, щоби протокол соборчиків списувати в язицї рускім. [О тім свого часу була звістка в „Дїлї“ за одною з угорско-руских часописий. — *Ред.*] Ухвала запала не однодушно, але більшостию одного голосу: вісьмох сьвящеників голосувало за руским язиком а сїмох против. Отже се ся ухвала так роз'ярила гакату мадярску, як бика червона плахта в іспаньскім цирку. Пештеньске правительство аж вислало міністерского радника на слїдство в діецезию пряшівску. Тих вісїм сьвящеників, що віддали голос за руским язиком, правительство переслїдуе. За ними повинна би обстати консистория, та чи обстане?“ — Се брутальство, се тираньство мадярске не повинно знеохотити тих сьвящеників дотичного деканата, котрі заявили ся за руским язиком, а що більше, оно повинно всїх угорско-руских сьвящеників не-мадяронів спонукати до орґанїзациї для оборони рускої язика, зглядно до борби против скажених затїй мадяризациї. Час вже й Русинам на Угорщинї пійти в слїд инших народів немадярских і енерґічно боротись хочби й о тую дрібку прав, яку нациям немадярским признае угорска конституция.

— **Страйки по містах.** З Будапешту доносять, що робітники в Аріянс ухвалили вчера однодушно розпочати страйк, позаяк дирекция не сповнила їх домагань. Страйкуе около 3,500 робітників. — В Одесї здержав ся рух трамваїв на всїх лїніях наслїдком страйку моторових та кондукторів. — В Барцельонї роздають на улицях міста відозви з покликом до всїх робітників, щоби розпочали дня 3. серпня загальний страйк.

— **Кровавий страйк.** До Петербурга доносять урядово з Тифлїса: На стациї Михайлово, о 112 верстов від Тифлїса на лїнії Тифлїс-Батум, робітники перестали працювати і задержали товаровий поїзд. Візвання зелїзничих властий, полїциї і команданта військa, щоби манїфестанти розійшли ся, не помогли. Коли робітники хотїли задержати другий поїзд, вирушив против них віддїл зложений з 40 салдатів. Товпа обкинула військo каменем а навіть стрільяно з револьверів. Тодї командант звелїв дати огня, наслїдком чого 10 робітників упало трупом а 18 було ранених. По тій сумній пересправї настав спокій і зелїзничий рух відбуваe ся дальше. — Так описуе цїлу пригоду урядовий комунїкат... На правдивий опис треба ще заждати.

— **Дрібні вісти.** Полковий лїкар І. кляси, д-р Ізидор Шухевич, приділений до служби при босаньско-герцеґовиньскім полку піхоти ч. 2., іменований тепер лїкарем-шефом 7-ої дивізиї піхоти в Осеку [Esseg], належачої до XIII. корпуса в Загребі. — Дня 4 н. ст. серпня відбуде ся в Глудні (почта Іздебки, ст. зелїзн. Сянік) вінчанє укінч. богослова п. Евгенія Сембратовича з панною Ольгою Жарскою, дочкою о. Івана Жарского, пароха в Глудні.—Другу катедру польскої літератури в львівскім університеті має одержати, як зачувати, звісний польский учений з Варшави др. Петро Хмельовский. — Цїсар уділив з власних гроший запомоги по 200 кор. на докінченє будови церков в громадах Володь, повіта березівского і Хватів, пов. золочівского. — На Кругелю під Перемишлем засипала земля на смерть 10-лїтного пастуха Йосифа Заяця, що вліз був до підмуленої дощами ями. — Наймолодша сестра королевої Драґи, 25 лїтна Люневичівна вибирае ся в вересни в „артистичну“ подорож по всїх великих містах Европи, де виголосить відчит про злочин, сповнений в білградскій королївскій палатї. — Дня 13. с. м. помер в Пукові по довгій недузї Стефан Дубанович, ученик IV. року учительскої семинарії в Тернополи. — Дня 27. с. м. помер в Сваричеві в 20. році житя Денис Медицкий, студент II. року прав львівского університету, каспер академічного, кацапского общества „Другъ“. — Ходить вість, що взуїти мають свою ґімназию в Бонковичах під Хировом перенести вже незадовго до Закопаного на Мазури; ґімназияльні будинки в Бонковичах мав відкупити від них держава на касарнї.

— **Послїдні вісти.** Зелїзнича катастрофа наступила нинї в ночи між год. 11 а 12-ою на шляху межи стациею Новий Санч а Мартинківцями. Десять возів, відорваних з тяґарового поїзду, впало на поїзд особовий і розбило 2 вози. Поверх 17 осіб тяжко ранених. Тяжко раненого кондуктора Малиновского поміщено в шпиталї в Новім Санчи. На місце катастрофи виїхала комісия з Кракова три вози ратункові.

— — —

— **Русини!** Жадайте по всїх кавярнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „**Ruthenische Revue**“. (Адреса в анонсї!)

— **Впр. епископ перемиский Конст. Чехович** виїхав в гори на спочинок і верне около 15. серпня.

— **З Товариства „Труд“ у Львові.** Набувши реальність під ч. 39. Ринок у Львові на власність нашого Товариства, переводимо деякі перебудованя конечні для користного розміщеня робітень тепер істнуючих і до уміщеня нової робітнї для дамскої конфекциї, яку в сїм роцї впровадити намірямо. Рівнож уже з вереснем сего року розширяемо бурсу нашого Товариства на приміщенє 25 дївчат, які намірянть вчити ся у нас крою і шитя суконь біля, виробу капелюхів, або купецкого дїла. Щоби задуманий план ввести в житє і дїла нашого Товариства так повести, як сего справа народна вимагае, се є, аби Товариство наше не тілько обняло всї роботи з области жіночих потреб та підготовило відповідні сили так до своїх робітень і віддїлу купецкого (бо небавком приступило до відкритя філії), але щоби також дати дївчатам нашим можність вивчити ся так робіт в наших робітнях як також заводу купецкого до самоістного веденя інтересу, конечним є, щоби суспільність наша більше заінтересувала ся справою нашої Бурси та численними жертвами та записами в хосен сеї Бурси піддержала наші намірн, бо крім безінтересовної праці над добрим вишколенем інституток Товариство наше молоденьке не може до удержаня сеї вельми важної інституції причинити ся цїлим коштом. Сю справу поручаемо ласкавим зглядам Впв. наших земляків. Рівнож є дуже пожадане, щоби значнійше число нових членів приступило до нашого Товариства, і то з більшими капіталами на рахунок удїлів, бо бажали би ми, щоби реальність наша опирала ся на власнім майнї Товариства, с. є. на удїлах его членів, замість на вкладках на книжочки. Інтереси нашого Товариства указують вже тепер, що будемо в можности дати членам від їх удїлів поважну дивіденду, а коли Впв. Панї наші зі своїми запотребованями будуть удавати ся тілько до „Труду“, дивіденда тая буде певно висша від відсоток плачених від вкладок на книжочки вкладкові. Так одна як і друга з порушених тут справ є для розвитку нашого Товариста в своїх наслїдках важна, тому поручаемо їх ласкавим зглядам Впв. Прихильників сего нашого жіночого дїла і надіемо ся, що заміри і бажаня наші знайдуть щиру і сильну піддержку. *Дирекция.*

— **Коломийска філія товариства педаґоґічного** закладае з днем 1-го вересня дївочу бурсу в Коломиї, коли зголосить ся достаточне число просячих о принятє. Услівя: місячна оплата 16 К і достаточне число біля і одежи. Товариство подавати-ме ученицям стапцию, харч і старанну опіку; домашний надзір вести-ме кружок пань, що належить до товариства. Подання просить ся вносити найдальше до 15 го серпня на руки панї докторової Фр. Кобриньскої в Коломиї.

— **Зазив.** Прошу Вп. Отців і моїх другів, щоби менї без проволоки надіслали дати що-до відбутих місий, соборчиків, заложених брацтв, товариств і інституций церковних і будуючих ся церков в сїм роцї. — *О. Д. Танячкевич*, Закомаре, п. Ожидів.

— **З інтернату Руской Бурси в Стрию.** На 43 питомців інтернату Руской Бурси стрийской було синів селяньских 28, міщаньских 3, сьвящеників 6, учителїв нк. народних 3, приватних сфіціялистів 3. При клясифікациї одержало степень відличний 7, поправку 3, всї прочі степень перший, 3 питомців в IV кляси школи народних здали вступний іспит до ґімназиї. Так сьвітлий вислїд дае як найкраще свідоцтво про совісну працю настоятельства і есть найкрасшою реклямою для сеї институциї.

— **Пригадуемо** всїм Впов. Родимцям, що вже від мая с. р. істнуе в ремісничім Товаристві „Зоря“ у Львові при ул. Краківскій ч. 17. промислово-інформацийна комісия, котра кождому інтересованому у всяких промислових справах цїлком безплатно, скоро і докладно удїляе інформациї і поручае солїдних та фахових ремісників. — (Просить ся всї рускі часописи о ласкаве повторене сеї пригадки.) *Михайло Стефинівский*, голова промислово-інформацийної комісиї.

— **Омнїбус до Брухович.** Звісний у Львові підприемець Курковский завів від вчера омнїбус на 10 осіб, що буде кружити постійно між Львовом а Бруховичами. Віз від'їзджае зі Львова до Брухович і на відворот 5 разів денно. Їзда в одну сторону трезае годину і розпочинаесь під Марийскої площі. Цїна білету там і назад виносить 1 К 20 сот., лише до Брухович 80 сот., а назад 60 сот.

Урядові вісти:

Цїсар надав титул надзвичайних професорів в львівскім університеті приватним докентам хірурґії д-рови Григориви Зембіцкому і д-рови Тадеви Шрамови. — Начальником стациї в Лавочнім іменований реґент Тадей Окунич Коларом зі Львова, начальником стациї в Городку іменований офіціял Ізидор Вілинський, дотеперішний начальник стациї в Лавочнім. — Міністер просьвіти інсаґурував кс. Йосифа Доманьского учителем науки релиґії рим. кат. обряду в учительскій семинарії в Тарнополи, а кс. Яка Вільчинского учителем релиґії в тім-же заведеню.

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч 42** містять: Кирило Устиновнч; — Папа робітників; — Анархія або мордовня законів в Галичинї; — Пекло; — Стара матрона з під каюк; Хто ще не вірить най змірить; — Червоний князь; — Фейлетон (зі споминів штрайковик); — Новинки.

— **Виказ жертв на будову Бурси в Ярославі** за час від 1 лютого 1903 зложили Р. Т.: Балаким 10 К, Венгринович 8 К, Воробель 7 К, о. Дигдалевич 4 К, Дикович 10 К, Здрепкевич 3 К 20 с, о. Кишакевич 6 К, Кебудзиньскый 4 К, Кобрин 3 К 50 с, Костецкий 8 К, Кошута 8 К, д-р М. Кочиркевич 30 К, Кочиркевич 40 К, Кульчицкий 16 К, о. Лацинак 12 К, Лушпиньскый 18 К, Майба 5 К, Мельничук 10 К, Миняркевич 4 К, Носкевич 9 К, о. Паславскый 7 К, Пачовскый 4 К, Пелевич 8 К, Підгорецкий 3 К 25 с, Прислопскый 7 К, Твердохліб 20 К, Турчманович 6 К, Чопоновскый 10 К, Шура 8 К, д-р Россберґер 7 К, о. К. Хотинецкий 8 К, Янів 16 К, Баляньскый 16 К, Шикула 10 К, Баранецкий 22 К, д-р Грицикевич 5 К, о. Лацинак зібрав 6 К 91 с, о. Карапович 2 К, Стрийскый 1 К, Матяш 1 К, Убераль 10 К, д-р Рамерт 10 К, Чура 2 К, о. Кузик з Брусна 3 К, о. К. Хотинецкий зібрав 7 К, д-р Вербенець 25 К, о. Плешкевич з Верхрати 2 К 43 с, о. Тесля з Верхрати 2 К, панї Теслева 1 К, о. І. Федев 1 К, о. Фолис 1 К. Загальна сума дотепер зібраних жертв на будову виносить 2,000 К Всїм тим Р. Т. жертводавцям складаемо отсим сердечну подяку Біг-заплать! — За будівляну Комісию: *О. Кипріян Хотинецкий* голова, *О. Янів* каспер.

— **Виказ вкладок членьских і добровільних датків для Бурси ім. св. Онуфрия в Ярославі** за час від 1 січня 1903, зложили Р. Т.: Казимицкий 4 К, Твердохліб 22 К, Вуйцік 5 К 50 с, д-р Чопор 10 К, д-р М. Кочиркевич 22 К, Пінїньскый 9 К 50 с, О. Янів 11 К, Кульчицкий 24 К, Сїмановскый 5 К 50 с, Турчманович 1 К 50 с, Дикович 13 К, Кебудзиньскый 7 К, Віслоцкий 8 К 50 с, Анґермани 12 К, д-р Россберґер 11 К, д-р Гендель 5 К 50 с, Пелевич 11 К, Преторіюс 11 К, о. К. Хотинецкий 11 К, о. Терлецкий 7 К, о. Дигдалевич 6 К, д-р Туриньскый, 3 К 50 с, о. Лацинак 7 К, о. Паславскый 7 К 50 с, Папара 9 К, Врздович 6 К, Кобрин 4 К, Асланович 6 К 60 с, Носкевич 11 К, Прислопскый 10 К, Гемпель 11 К, Кеба 5 К, Баляньскый 11 К, Кошута 11 К, Підгорецкий 5 К 10 с, Мельничук 13 К, Здрепкевич 8 К, Майба 4 К, Венгринович 9 К, Костецкий 9 К, Балаким 11 К, Миняркевич 7 К, Лушпиньскый 20 К, о. Кишакевич 2 К, Вахалир 3 К, д-р Грицикевич 5 К, о. Ягорлякевич 2 К, о. Брилиньскый 2 К, о. Гнатишак 2 К, о. Годованьскый 6 К, о. Гомза 2 К, о. Грицкевич 6 К, о. Добриньскый 2 К, о. Дорин 6 К, о. Заремба 6 К, о. Косопицкий 6 К, о. Лебедович 3 К, о. Пасічниньскый 2 К, о. Подолиньскый 6 К, о. Полиньскый 2 К, о. Прокоп 6, о. Рудавскый 3 К, о. Сапоцкый 2 К, о. Стинчак 6 К, о. Ухнат 2 К, о. Шумелда 6 К, о. Наклович 1 К, Стрийскый 1 К, о. Гоцкый 3 К, о. крил. Матковскый 20 К, о. Гойдиш 6 К, о. Сирис 6 К, о. Шумило (декан) з соборчика 8 К, Вас Сойм 150 К, Рада громадска Ярослава 200 К, Рада повітова ярославска 100 К. — Всїм тим ласкавим жертводавцям складае Видїл щиру подяку Біг-заплать. — *Від Видїлу Бурси.*

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zener, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток à . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів à . . 1·— „
3. Брошки жіночі à . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків à . —·40 „
5. Пушки на папіроси à . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви" при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Спрітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна à 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук à 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнична стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первориднє лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 537 17—?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вел. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 417 22—

Ренти державні, призначені **до конверзиї**

приймаємо до зреалїзованя або остемпльованя безплатно і служимо також порадою при замінї на инші ефекти

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора вимінн у Львові.

Евстахий Юзичиньский

торговля корінних товарів, продаж вина, пива, горілок, лїкерів і коняків. Комната до снїдань

в Бережанах.

П. Т.!

Маю честь подати до ласкавої відомости Впов. Земляків, що з днем 10 липня с. р. перенял я одиноку руску Торговлю корінних товарів п. Романа Шкирпана в Бережанах і заосмотрив єї в сьвіжі товари, які побираю з первориднх фірм. Товар сьвіжий і добрий, цїни як найприступнїйші, обслуга скора. В комнатї до снїдань можу дістати рїжні перекуски теплі й зимні, добре пиво, рїжного рода природні вина австрийскі, угорскі і французькі, а також здоровий домашний харч. Інтерес веду солїдно і стараю ся вдоволити вимогам і найвибагливїйшої П. Т. Публики.

Відкликуючись на поклик „свій до свого" поручаю ся ласкавій памяти Вир. Духовеньства і Впов. сьвітскої Інтеліґенциї, Міщан та Селян.

З високим поважанем

Евстахий Юзичиньский

властитель торговлї в Бережанах ул. Потоцких ч. 250. 467 4—4

ЛИПП

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА,** улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою . .	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Флячки	12 „
Ніжка теляча з хріном . . .	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті . . .	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумїренїйших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбирачам марка. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свїжа, в великій вибір страв і напитків вышеописана кухня.

З високим поважанем

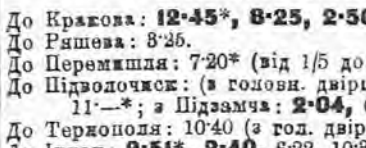
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 підля середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Краєцких ч. 5. 68

Новість!

Повне видане Творів Тараса Шевченка коштує тілько 2 корони!

Товариство „Просьвіта" бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся твори Тараса Шевченка, видало недавно найтанший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА".** Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ" У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.) 428 21 ?

Русинка глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія" Рогатин. 466 3—6

Вправної учительки Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин,* poste restante Хирів. 469 2—7

Посаду дяка можна сейчас обняти в Хмелисках п. Скалат. Услівя: дотация 100 К річно, хата з двох кімнат, город і хлїба з хрестом. Се місце може одержати лиш той, хто зараз спровадить ся до Хмелиск. 463 2—3

Ученик VIII. кл. глядає лекциї на час ферий *Іван Заблоцкай,* ул. Угорска ч. 19. Перемишль. 460 3—3

Потребую сейчас характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 5 ?

ОГОЛОШЕНЄ.

Видїл товариства „Руска Захоронка у Львові" потребує управительки Захоронки з д. 1 вересня с. р. Вимоги такі як в шкілцї фребльовскій; зголошення на письмі або устні приймає п. Панкевичева, ул. Чарнецкого ч. 26 або п. Лучаковска, ул. Сапіги ч. 5. 1 3

Мід з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу переказом. *Юлїян Дуткевич* в Дубю, п. п. Пониква. 468 3—6

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла" і „Не пора"

вийшли накладом „Народного фонду" на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия" у Львові ринок ч. 10, I пов.

„В НАРОД"!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Цїна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх *провінціональних* Народних Торговлях.

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта" збірник народних пісень під нотами на чотири голоси вдадженій проф. Філяретом Колесою. Сей збірник складає ся з двох частий по 35 рїжних пісень; В першій части суть поміщені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор. 50 сот. і на оплату почти 25 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта у Львові

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 204—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В пятницю 31 липня 1903.

ВЕЛИКЕ HIGH-LIFE ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Ще лиш 2 рази мусить ся бачити, щоби вірити!

Looping the Loop їзда на петлици в убійчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Львовї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ Looping the Loop о год. 10¼.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лепом і Евґен. — В приготованю: **Засуджений на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 468 1—

Въ теперъшнімъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбуе сѣчкарнѣ и плуга, звертаемо увагу Всч. Господарювъ, що найлѣпши, трѣвалй, выпробований и самыми господарями захвалюванй, а до того дуже дешевй

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продае

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львовъ, Ринокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ СѢХ двоножовй зъ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН троножевй зъ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН четироножевй 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій зъ подсѣвницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готівкою за сѣчкарнѣ достанѣть ще 5% опусту. Плуги продаютъ ся лишь за готівку безъ опусту. 452 92—?

ВІДПОВІДЬ

прускому товариству **„The Singer & Comp."** з осїдком в Гамбурзї

ул. Адмиральска ч. 79.

Від року зносимо ваші безличні напасти і нїкчемні клевети — то ваша пруска етика. Маєте тут в краю 8 філій, около 250 аґентів, а других тілько факторів. Ви вислали вже з краю кількадесять мілїонів корон до Гамбурґа — то вам всьо за мало. Ви хотїли би остати ся тут самі без найменшої конкуренциї і бути панами ситуациї, а ми тутешні маємо пакувати манатки і виносити ся з краю або пійти до вас на службу аґентами. На 80 фабрик, котрі будують машини до шитя Зінґера човникові, обручкові і Central-Bobbin, перше місце занимає Pfaff-Biesolt-Locke, Kayser, Gritzner, Mansfeld, а ви з вашим ярмарочним товаром занимаєте ледви 70-те місце що-до машин обручкових, а з човниками ви безусловно послїдні. Ви, Прусаки ідїть до Саксонії та Баварії до фабрики Pfaff-Biesolt-Locke-го, Kayser-а і инших на чотири роки термінувати, там научать вас добре виробляти машини та прилично поводити ся.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

механік і спеціяліст від машин до шитя

566 4—5 Львів, готель „Жоржа".

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ „ДНІСТЕР"

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі" від огню.
У Д Ї Л	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер" і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	роздїляє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.
Інформаций	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількадесять лїт отворив я **робітню мужеских одягів при улици Руснй ч. 3.**

Будучи Русином хотів би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попераючи своїх людий, поперавте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанем

СТЕФАН ДІДУХ.

569 45—52

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою **„Dentolin"** будуть дальше вироблювані під назвою **„WAWELIN"**, і як до тепер, під личною управою Д ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Цїна фляконичка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Цуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Цїна туби 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ"

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склады в Львові: Аптики II Миколяша і Сп. — К. Цилевский, І. Вевюрский. Торговлї і дротуерні: Народна Торговля (в Львові і в всїх своїх філіях), І. Бромильский, А. Безкок, Лянґ і Пілярский. 864 25—30

Ч. 161. Львів, Субота 19 Липня (1 Червня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людника ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за дї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить Адміністрация о вчасне відновленє передплати, взглядно вирівнанє ще останих залеглостий.

Пропаґанда москвофільства

серед галицких Поляків.

I.

У Відни розпічне ся на днях процес о шпіонажу в користь Росиї, цїкавий для нас вже тим, що як обжалуваний стане перед відеьским карним трибуналом Львовянин і Поляк, та ще до того доктор прав о історичним польскім прозвищу — Оссолїньский.

Сам предмет процесу не обходив би нас впрочім, бо — о скільо з дотеперішних даних можна заключати — власти наложили руку на дїяльність д-ра Оссолїньского так вчасно, що не мала вона часу, аби розвинути ся, і після всякої правдоподібности д-р Оссолїньский вийде з процесу вільним. До того й услуги, які д-р Оссолїньский бажав висьвідчити Росиї є прямо наївні і Росия певно має без пирівнаня лїпші та важнїйші інформациї про се, що треба їй знати, віж би се міг подати їй початкуючий доперва д-р Оссолїньский. Тим-то й результат процесу для нас неінтересний, та й ціла справа сама по собі не вийде поза межі звичайного карно-правного випадку. Тож і справу самої шпіонажи в користь Росиї лишаємо на боцї, тим більше, що журити ся провинниками і їх покараном не наша річ.

Та що натомість не лишене для нас чималого інтересу в сїй афері, се те, що потягнений до карної одвічальности за шпіоньство в користь Росиї д-р Оссолїньский се не звичайний собі ґешефтяр-шпіон, — але політичний дїяч, — именно оден з тих, що беруть участь в публичній дїяльности для росийскої пропаґанди серед галицких Поляків.

Ся пропаґанда, що веде ся на чимраз більшу скалю, а найшла в своїм часі перший скандальний відгомін в процесї кс. Стояловского задля его тверджених зносин з варшавским ґенералом жандармів Броком і що всїла обхопити вже широкі сфери польскої суспільности, навіть — як ми се мали вже нагоду кілька разів зазначити — серед верховодячих польских кругів, не звертала доси на себе уваги австрийских державних чинників. Управляючі державою круги загалом мало що знають про московску підпольну роботу в Австриї і — що дивно — навіть мало нею інтересують ся, мабуть головно тому, що австрийска бюрократия, спочиваюча в руках Нїмців, цїлком не знає жита австрийских Славян.

Тимчасом як-раз серед тих Славян розтягнена густа сїтка руссофільских махінаций та закидає свої нитки чим-раз то ширше. На ввї служить їй за осередок виходячий у Відни півмісячник „Славяньскій Вѣкъ". Та сей „всеславяньский орґан" се тілько свого роду публїцистична вивіска, поза котрою крие ся доперва ціла сїтка добре веденої персональної політичної акциї; „Славяньскій Вѣкъ" служить тілько за рекоґносценційний терен, де всякі початкуючі „славянофіли" репрезентують свою спосібність для руссофільскої пропаґанди, аби потім — по перебутій пробі — взяти участь в властивій, але вже закулїсовій роботї.

Ось-там, в „Славаньскім Веку" поставив також перші кроки д-р Оссолїньский і подібно, як богато инших „дїячів" і „політиків", через сей передпокій дістав ся в ряди властивих руссофільских пропаґаторів в Австриї, в першім ряді — яко Поляк — серед Поляків. Сей перший публичний виступ д-р Оссолїньского яко політика надто замітний, щоби его поминути мовчки і не занотувати, тим більше, що статя д-ра Оссолїньского: „Galicyjscy Polacy i Słowiańszczyzna", поміщена в 59-ім числї „Славяньского Вѣка" так в польскім орияналї, як і в российскім перекладї (Галицкіе Поляки и Славянство), кидає як-раз ярке сьвітло на психольоґію польского москвофільства і доволї ясно викладає політичні моменти, що доконують звороту польскої опінії в користь Росиї.

Так д р Оссолиньский по вступі, в котрім констатує, що крім польскої шляхти решта польского народу (значить мазурске мужицтво, серед котрого як-раз оперує кс. Стояловский) се політично невироблена і національно несьвідома маса, та в котрім остро ударяє на ті польскі круги, що ще ворогують з Росиєю — пише дальше так (подаємо ту переклад з орияналу польского):

„Всї ми, Поляки, почуваємо, що ми в першім рядї Славяни... Сепаратизм Полявів від инших Славян може подобати ся хвилево, але реальної вартости мати не може, бо не будучи самі сильними, не можемо сильнїйшим від нас диктувати услівій нашого відродженя. Тож... получені спільним походженем, ми повинні шукати певної опори у (хоч би морального) а природного провідника Славян, якими нинї є Росия".

Толкуючи дальше, що утиски Росиї супротив Поляків були лише натуральними репресіями, викликаними нерозважною політикою самих Поляків, пише д-р Оссолїньский дальше таке:

„Кожда держава — чи то буде Росия чи Австрия — мусить змагати до сего, щоби витворити згідність ей аспіраций з своєю державною ідеєю. Коли одначе часть підданих прямо ворожо виступає против тої ідеї, то годї дивувати ся, коли державна власть, не довіряючи тим своїм підданим, обмежує їх права і свободу... так було і з Поляками."

І з'ілюструвавши, як ворожо відносили ся зразу росийскі Поляки до Росиї, д-р Оссолїньский каже:

„Такий сам настрій був до недавна і в галицких Поляків. Приспані обманчивими привилеями свободи, удїлюваними віденьским правительством, Поляки добачували ідеал свого жита в межах Австриї, будуючи независиму Польщу з Габсбурґами на престолї і зносячи чим раз то частїйше пощочини, задавані брутальною рукою правлячих Нїмців. Ми не звертали уваги — роблячи велику політику — як не по мачошиному, але прямо ворожо трактують віденьскі правлячі круги наше економічне і культурне житє.... Рівночасно однак ми читали горячково тенденційні байки по часописах... обурюючи ся на Росию і милосердячи ся над „закордонними братами", без уваги на се, що ті „закордонні браття" з обмеженими політичними привилеями підносили ся культурно, росли в економічну силу та добробут... та сьміяли ся в душі з „галицких вольностий"... З часом прийшли однак Поляки до пересьвідченя, що та Росия се не такий чорт.... Брутальні виступи цїсаря Вільгельма відчинили нашим братям в Познани очи, що й „культурна рука" при істнованю всїх можливих конституційних вольностий, може задати народови смертний удар; а плани і виступи Всевїмців в Австриї пригадали нам, що й ми можемо витворити славяньску „Gemeinbürgschaft", щоби відперти напір ґермавїзму".

„А Росия тим часом ждала! Не зводила Поляків обітницями, не манила їх угодовою політикою, не робила їх міністрами (дуже прозора аллюзия! — *Ред.*), але наче чекала, аж бурливий дух народу вищумить, аж надійде вкінци час, коли самі Поляки зрозуміють, що „Славянщина для Славян", коли зрозуміють, що тілько Росия може станути на чолї Славянщини і що тілько з Росиєю можемо відіграти історичну ролю... Поки отже час треба увільнити ся від сепаратичних останків, признати невідмінність жита побіч Росиї а не против неї і високо двигнути прапор: „Славянщина для Славян"... Подаймо отже — кінчить д-р Оссолїньский — Росиї руку до згоди! Досить жалїв, досить сварні! — бо ми може більш винні, але і більше нещасливі"..

Так представляє ся політичне credo д-ра Оссолїньского що-до відносин Поляків супротив Росиї — а его арґументи віднайдемо ще і у других пропаґаторів руссофільства між Поляками в дальших статях.

Листи з дороги.

Париж, 26. мая 1903.

Приходять мені такі хвилї, що хочу таки зараз зібрати свої манатки і вертати „во свояси"; есть се очивидно наслїдком незвичайної утоми нервів, через надмір вражінь, які мій ум мусїв в себе взяти і — так сказати би — переварити. Але вже в найблизшій хвили приходить рефлекция і бере верх инша гадка. Таке хитане намірів в противні боки лучає ся нераз в житю кождої одиниці або й цїлого народу, в таких хвилях не есьмо спосібними до енерґічного дїла і найлїпше би було скрити тоту нерішимість перед чужими, бо се є слаба сторона і дає право противникови неокрисно про мене судити. Ґете каже на одним місци, що der Wankelmut ist das grösste Unglück für einen Mann.

Вчера оглядав я jardin des plantes, де є ботанїчний огород і менажерия подібна до тої, що в Шенбрунї у Відни; вечером був я другий раз в театрі opéra comique. Зачали оперою Маскані'я Cavalleria rusticana, але грали ві і сьпівали без тої старанности і ніжности, якої я конечно сподівав ся. По части лежить причина сего в тім, що люди приходять після тутешного звичаю до театру пізнїйше, так що театр заповнив ся аж з кінцем Cavalleri'ї. Зовсїм зрозуміло, що сьпівакам не хоче ся сьпівати, коли публика несупокійна і не уважає. Опісля грали другу оперу якогось французского композитора Missa, мені зовсїм незнаного. Опера сего ся, Muquette, є дуже любенька і текстом і музикою; ві сьпівали і грали з великою любовю і старанностию.

Вже два — три днї читаю умисно нїмецкі ґазети з Австриї, щоби поінформувати ся про селяньскі і взагалї народні рухи в Хорватиї, бо я жив кілька лїт як-раз в тих околицях, де люди зірвали ся до очивидного опору пануючим властям. Живучи серед Хорватів я їх полюбив, вони були менї дуже симпатичні, от тому-то і тепер дотикають мене всї траґічні вісти із Загреба. Я з давен-давна особливо вражливий на масові рухи, де одинаця зовсїм тратить свою індівідуальність, тратить природний нахил до самоудержаня і кладе ціле своє есьтво на жертвеннику тої ідеї, яка хвилево ним заволоділа — без зглядy, чи се ідея розумна або погубна. На хвилю встигне сеся ідея надїмною запановати, я трачу на хвилю супокій гадок і панованя над собою, але вже в найблизшій хвили обливає здоровий розум те все холодною водою і я трачу спосібність лїзти на барикади і там посьвятити своє естованє, бо у мене бере верх тото не загонисте, міщаньске задивлюваня, що я ще можу бути пожиточним для загалу, коли сповню сю програму, яку я собі поставив в звичайнім житю, хотяй поволи, без такого ефекту на ввї, як се дїє ся, коли ставить ся всьо на одну карту. І так вертаю до звичайного, буденного жита, де треба старати ся бути розумним, кілько можна. Хлопский розум ніби-то — каже менї: годі порпати ся з мотикою на сонце.

Серед звичайних відносин відбуває ся тота борба думок в моїй душі лекше, але тепер тут в Парижи, коли мої нерви суть добре надшарпані, зношу сесю борбу тяжко, вона справляє менї біль а той знов виганає мене з Парижа.

——

Париже, дня 27 мая 1903.

Музеями і виставами я вже наситив ся доволї, тепер шукаю собі щось нового. Нинї відвідав я двох Русинів, котрі живуть в Парижи від довгих лїт; хотяй я їх особисто не знав, то від першої хвилї я чув ся в їх товариствi, наче би ми були давні знакомі. Рідне слово зближає на чужині людий і вони чують, що вони собі близькі, що собі рідні.

Добродій В—к завів мене на відчит д. Лєсевича в сали école des hautes études sociales „про значінє басней (чи сказок) в досліджуваню фолькльору". І се відчит з рамени вільного росийского університету в Парижи і держали его в росийскій мові. Тема була для мене така нова, що я якийсь час не міг виміркувати, про що властиво говорить ся. Д. прелєґент черпав свій матеріял в цїлим часі, про який ми нинї маємо які-такі жерела, значить від асирийских часів з 25 чи 30 віка перед Христом аж до нинїшної устної словесности. Матеріял брав ся одже з того, що знав ся про верховного асирийского бога Мардука, з Пентатевха, з Ґріма і т. д. Лехкість, з якою прелєґент слідив за темами у ріжних народів і в ріжних столїтях, ввела мене в подив, особливо тому, що сеся материя була і есть менї до тепер так мало знана. Я видав ся собі самому дуже несьвідомним, малим, а тимчасом прелєґент скакав з одного жерела на друге, а межи ними лежало нераз і по чотири тисячі лїт і по богато тисячів кільометрів. Прелєґент не робив ріжниці між расами, краями, віками, бо казав, що чоловік все і всюда чоловіком. Се як раз сказанє, котре я вже нераз собі казав і моїм знакомим, бо я не можу нїяк погадати собі, що „давно були лїпші часи".

Викладова сала була повна слухачів, переважно студентів з Росиї, а межи ними може половину становили студентки. Видно, що відчит, хотяй для мене виглядав темат незвичайним, цїкавив слухачів, бо се відчит не обовязковий і певно студенти не прийшли би, коли би не представляв для них наукового інтересу. Свобода студентів є дуже велика, бо я видїв, що деякі студенти сидїли в сали підчас викладу в капелюхах, деякі курили. Межи студентами, коли судити по лицях здай велика часть Жидів з Росиї. Деякі зі студентів були в червоній росийскій сорочці поверх штанів, як се ми звикли видїти Толстоя на образках. Богато студентів мало велике і на росийский спосіб розчіхране волосє. І то все в Парижа, в „столици сьвіта".

З початку мая держав в тій самій сали професор Грушівский зі Львова свої відчити про руско-українську історию на запрошенє вільного росийского університету, але я приїхав вже за пізно до Парижа, щоби на них ходити.

Мене інформували, що відчити можна держати також і в инших мовах пр. в украінській, нїмецкій і т. д., якою лїпше володіє прелєґент. Отимадчо найкориснійше читати по росийски зі взгляду на авдиторию, зложену головно з росийских студентів тай студенток.

Добродій В — к дав менї трохи вглянути в свою найновійшу працю з царини порівнуючої анатомії, над котрою працює кілька лїт. Коли я зсумував вражіня відчиту д. Лєсевича і вражіня, яких я дізнав з кільчагодинного розговору з д. В—ом, то сказав я собі, що се дуже добрий спосіб на лїченє того, що я називаю провінціональним імперіялізмом. Річ має ся так: Коли хто сидить лїтами на провінциї посеред оточеня менче інтеліґентного, ніж він, то всї з часом признають его висшим, ученійшим і т. д. — одним словом зроблять з него провінціонального мудрця. Якийсь час можна бороти ся проти сеї гадки, але вкінци наберу і я сам переконаня, що я дуже мудрий, бо ось то наймудрійший в такій-то а такій глуши, себ-то я чую ся провінціональною великостию, ніби царем. Се

„БОРАСОН" і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до миття, вибілення і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґерії і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 9710—30

Скандал на Угорщині.

Цілу опінію публичну по сей і той бік Литави захопила тепер одна справа — факт перекупства мадярскої опозиції. Зізнання Папа поділали як іскра кинена в бочку пороху; настрій угорскої публики був вже і так сильно напружений послідними державними подіями, та тепер він пайшов осередок, в котрім міг виладувати ся. На Угорщині нараз все як запалило; кабінет Куена майже повис у воздусї, всї дневники переповнені скандалом, посли одні сконстернованї а другі перерепуджені та розлючені, а в осередку того всього розпочали свою дїяльність суд і полїция.

Нинї ся по заяві ґр. Шапарого розкривають вже перші нитки поганого шантажу. Показує ся, що акция перекупства була вже здавна обдуманим і добре приготованим пляном; яко головний махор Куена був замовлений ґр. Шапари, ґубернатор Фіюми, а его „жидом", що мав обертати ся поміж посланми і публїцистами з грішми в кишени, був якийсь Дінес, фальшіванк векслїв, певно одна з тих фіґур, що то вимпнають сьвітло дня а свій нечистий інтерес ведуть в нічних спелюнках і всїляких норах. Показує ся, що угорска опозиция вже перед десяти днями знала о задуманій акції, але задержала все в тайні і ждала хвилї, коли зловить злочинників на горячім вчинку. Та зловлене удало ся їй лише вчастї; Дінес вважав за відповідне зараз на першу вість нічним „Expresszug'ом" покинути край св. Стефана та втїчи за границю, полїция і прокуратория надумала ся доперва кільканайцять годин опісля розпочати свою „страшну" дїяльність а джентельмен Шапари, знаючи свою повинність супротив дуже високих кругів, приняв сейчас все на себе, кленучись на чім сьвіт стоїть, що акцию видумав він сам, та що „венямінок" двірскої камарилї ґр. Куен нїчого не винен.

Тимчасом сойм робить що може, щоб очистити воздух і загатати течію, що мала заллати угорскій парлямент гнїлою корупциї. На вчерашнім засїданю ухвалив він внесеня президента Аконїого, аби вибрано слїдчу комісию і відрочено наради палати аж до дня, коли комісия буде готова здати справу. Ухвалено також поправку, що комісия має найдальше до 10 серпня предложити справозданє. Комісия тота зібралася за пів години по замкненю засїдання сойму. П. Пап представив подрібно справу намірепого підкупства. Шапари зложив заяву, в котрій признав, що дїйстно від него походить гроші, які передав Дінес. Шапари зробив се, — як каже, — аби зробити кінець фатальній ситуації ex lex і „з прихильности" до президента кабінету. Словом чести ручить, що президент міністрів про се не мав найменшої відомости. Міністер судівництва заявив тимчасом послови Польоньому, що видано „всякі заряджена" аби зловити Дінеса, против котрого веде ся карне слїдство за фальшоване векслїв. За ним розіслано стежні листи, — та з Берлина доносять, що Дінеса бачили вже там в одній каварни з кількома мадярами, але полїция шукає его без успіху.

Оттак представляє ся акция угорского сойму і других інтересованих чинників і всї ждуть з оправданим напруженем розвитку дальших подій. А се загальне зацїкавленє зовсїм природне, коли зважить ся, що тут ідє о долю накиненого Мадярам кабінету а навіть о нову систему боротьби. Бо нехай ґр. Куен заперечує кілько хоче, нехай обмиває руки і в тисячу водах, то від участи в скандалї він обмити ся не годен. Який інтерес мав Шапари „власним" грошем ратувати правительство? З приязни? Се просто сьмішне і в се нїхто не вірить. Тому зробило велике вражінє, коли навіть лїберальне сторонництво, піддержуюче Куена, заявило, що він повинен уступити, а Кошут серед оплесків цїлої опозиції сказав публично в соймі, що перейде до барабашівских обструкціоністів, коли Куен не дасть доказу, що є зовсїм чистий від упавшого на него підозріня. Та хоч би угорскій опозиції і удало ся виловити нитки та скомпромітувати Куена, то однак їй не удасть ся таки дійти до самого жерела, до перших ниток плюгавої інтриґи. Бо і Куен не сипнув самовільно грошем і він певно не є тим, котрий на власну руку розпочав небезпечну гру. Куена винайшла **віденьска камарилля** і в виявленім перекупстві може лежить якраз розвязка тайни, чому так на око без причини форсували в закулїсових інтригах всїлякі кавалїри Куена на президияльне місце. Ото подобав ся їм бан, — „der schneidige Kerl aus Kroatien", — і він зі своєю брутальностию та браком всяких скрупулів, він, що оббріхував цїлий хорватскій нарід і був его скорпіонами, видав ся як-раз відповідним чоловіком, щоб наслати его на угорску опозицию. Зробили по простy як звичайні ґешефтярі; не стало їм політичного розуму, не стало їм змислу до оріентациї і винайденя способів заради — то післали до заступників народу: — „жида" і гроші. І се є також характеристичне для того спаду, по якім точить ся в нашій дуалїстичній монархії підрізане всїлякими кризами державне житє.

Справи заграничні.

Конкляве.

Вчера о годинї 5 пополудни розпочало ся в сикстинскій каплици конкляве. Кардиналів з'їхало ся 61; разом з конклявістами замкнено в конкляве 260 осіб. Кардинал Ванутелї відчитав приписи і всї кардинали зложили на ї приписи присягу. Маршалок конкляве заприсяг відтак иншим конклявістів, що задержать в тайні все, що будуть бачити або чути. Всїм не покликаним особам наказано вийти і лишили ся самі кардинали з конклявістами. Кардинал Орелія оглянув докладно будинок, аби переконати ся, що в конкляве не лишила ся жадна не покликана особа. На кінець всї двері до до конкляве замкнули кардинали маршалок і коморник. Всї ї чинности закінчено о годинї 9 вечером.

Засїданя будуть відбувати ся два рази на день, будуть зачинати ся о 9 годинї рано і о 3 пополудни. Опівня, коли наступить остаточний вибір, є в ватиканьских кругах поділена. Одні говорять, що вибір буде доконаний вже першого дня, і буде оголошений, другі, що остаточний вибір наступить доперва вівторок.

Аґенция Стефанїого доносить: Най більші виглядн вибору на папу мають кардинали ді Петро, Ванутелї, Рамполя, Сваміна, Портонова і Готті. При першім голосованю Рамполя одержить здаєсь найбільше голосів. Також Ванутелї одержить здаєсь богато голосів. Вибір Орелії майже цїлком виключений. Загально думають, що вибраний буде ді Петро. В ватиканьских кругах думають, що конкляве може потревати до середи. Однак загальне переконанє таке, що кардинали будуть старати ся в неділю оголосити вибір.

В послїдних днях в кругах кардиналів аґітовано дуже енерґічно против Рамполї і его політики.

Росия на Балканї.

Російска рука розвиває що-раз ширше свою дїяльність на Балканї. Віденьский „Deutsches Volksblatt", що часто приносить вірні а цїкаві інформациї про балканьскі справи, містить в вчорашнім числї під уміщеним саме в горі заголовком справозданє з інтервію свого корреспондента в Солуни з президентом слїдчого суду в справі солуньских замахів, Едібом-пашою. З інтервію цїкава особливо перша частина, котра стверджує се, що вже нераз було писане нами, а іменно, що Росия, користаючи з дивної політики „порозуміня", веденої ґр. Голуховским, інтриґує на Балканї, щоби при каламутній водї ловити рибу для себе.

Отже ся часть інтервію представляє ся так:

— „Чи правда, Ексцеленцие, — спитав корреспондент — що в Македонії проявляє ся робота „росийскої руки"?

— „Можу вам сказати на се стілько — відповів Едіб-паша — що факти, які вам закомунїкую, є правдиві, а що при тім не дійшли ще до публичної відомости. Отже нинї є вже ствердженим фактом, що Борис Сарафов, голова македонського повстання, скривався в домі Гаджі Мічева, росийского конзулярного драґомана. Сей Мічев є родом Болгарин, і разом з д-ром Татарчевом грав дуже компромітуючу ролю в динамітових вибухах в Солуни. Що він не арештований се завдячує своєму росийскому підданьству і становищу при конзулаті. Сарафов, що просиджував схований в его домі, в часї замахів, викрався потім з міста в одязї росийского конзулярного кавасса в гори, де вже ждала на него банда Македонців. До того есть загальне переконанє, що сей драґоман росийского конзуляту є касиєром македонського комітету в Солуни".

— „Так се, Ексцеленцие, було би доказом, що динамітні замахи в Солуни не без підмоги... — зачав корреспондент.

— „Лишім се! — перервав ему паша. — Я не говорю о „доказах", се тілько комунїкую вам ствердженї урядово факти. Так само стверджено, що македонськї революціонери їздили по Туреччинї за росийскими паспортами. Навіть Сарафов мав так їздити..."

Дальша часть інтервію, в котрій Едінаша ствердив майже цїлковитий занепад повстаня, менше цїкава, тож пропускаємо ві! Наведена часть вистарчає однак, щоби кинути чи малий спін сьвітла на ролю Росиї в македонській справі і на вартість „порозуміня" ґр. Голуховского в тій справі з росийским правительством.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Наради в Ішли.

Відень. Вчера о 10 годинї рано був на авдиенциї у цїсаря угорскій міністер фінансів Лукач. Пополудни взяв участь в родиннім обідї. Вчера пополудни виїхав до Ішлю президент кабінету д-р Кербер.

Росия в Тибетї.

Кольонїя. Пекінське правительство довідалось з Тибету, що Росия по тайних переговорах в цїли одержаня дозволу на ґеольоґічні студиї, вислала тепер до Тибету кількасот козачів, кажучи, що одержала від Хін дозвіл до перемаршу. Однак хіньска правительство заявило, що такого дозволу Росиї не дало і візвало свого заступника в Тибетї, аби строго слїдив рух козаків, але аби здержав ся від всяких насильних средств.

Бури.

Лондон. В часї дискусиї над буджетом Чемберлен заявив, що ситуация в полудневій Африцї робить правительству великі трудности, бо відносини між правительством а сторонництвами суть дуже напружені. Правительство гадає, що сї трудности поборе, хоч би силою. В полудневій Африцї відкрито нові дуже богаті диямантові терени.

Американьскі Хорвати.

Відень. До дневників доносять, що Хорвати в Америцї вислали до царя телеґрафічне адресу з просьбою, аби хорватске населенє взяв в оборону. По одержаню відомости о уступленю ґр. Куена зі становища бана Хорватиї, Хорвати устроїли богослуженє, аби подякувати за се, що Хорватия збула ся Куена.

Арештанти при мелїорациях.

Копенґаґа. Правительство рішило одній части арештантів зминити кару в той спосіб, що будуть ужиті при роботах коло управи рілї і залїсеню пустарів. В той спосіб намірюють справити 3500 акрів неужитків.

Ревізия конституциї в Грециї.

Атени. В послїднім часї засновано тут кілька товариств і розвинено сильну аґітацию в цїли ревізиї конституциї. Одно з сих товариств предложило королеви просьбу о скликанє конституанти. Король заявив, що теперішна конституция забороняє ему видавати подібні заряджена і що ревізия може бути переведена лише на підставі загальної волї люду. Товариства вислали до населеня на провінциї маніфести з візванем до аґітациї в цїли доведеня до зміни конституциї.

Підпольна Туреччина.

Цаґрогод. Засуджені султаном на вигнанє політичні злочинцї, між ними також князь Курдів Мусса Бей, утїкли з вязниці. Тут викликало се величезну паніку. Ґубернатор Медини, ґенерал Осман, котрий мав їх пильнувати, одержав димісию.

НОВИНКИ.

— **Glebae adscripti.** З Городенщини пишуть нам: „В нашім повітї не слухають анї президента міністрів анї намісника, бо **не хочуть видавати службових книжочок** робітникам, що вибирають ся на заробки до Прус. Такий обшарник Цаньский, що є заразом війтом Вікна, грозить кождому **побитем** хто важив би ся йти де-инде на заробки, а коли дня 29 м. м. 10 селян з его села виїхало, то телеґрафував аж до староства в Коломиї, домагаючи ся їх здержаня. Тих селян справдї **арештували** жандарми а староство держало їх цїлий день в аресті в Коломиї не знати за що. Цаньский тому такий лютий, що ему **застрайкували** Хорвати, яких спровадив „для научкі рускіх гайдамакуф", але в тім, що Хорвати відійшли, він собі сам винен, бо давав їм лихий харч, казав робити по 18 годин на день і робив їм всїлякі пакости. Та інтерес Цаньского его річ, а з того не виходить, щоб обмежувати волю горожан, котрі мають право своб дно порушувати ся в „конституційній Австриї" і йти на роботу де хочуть. Як далеко посувався самоволя Цаньского, видко також з того, що коли Хорвати застрайкували, **заборонив селянам дати їм фіру** і бідні хорватскі робітники мусїли аж шукати за жидівскими фірами та платити їм лихварску цїну по 6 зр., щоб дістати ся до зелїзниці. Другий подібний до Цаньского є д-р Рошко, посадник Городенки; той знов не хоче видати книжки службової одному селянинови, що вносив аж письменну просьбу до старости, та хоч староста видав „наказ", щоб книжку видати. Розумієся, що в тій нагінці на бідних людий уживав ся також жандармів. Один жандарм Антонї Коцїй **завернув з двірця в самій Городенці трох робітників**, що хотїли їхати до Прус і завів їх до громадскої канцелярії, де держали їх цїлі 4 години а потому не тілько списували з ними протокол, але еще „секретарж п. Моравскі" дав одному з них **два рази в лице**, поправляючи в той спосіб свою устну науку, що селянам не вільно іти на заробки до Прус. Яких притім аґітацийних средств уживав польска гната, то аж гидко слухати; так каже, що в Прусах робітників приковують до тачок, то знов що їх бють та замикають, що там навіть говорити не вільно — а щоб пімстити ся на др Окуневскім, котрий стає в оборонї бідних людий, то кажуть, що він запродує селян і за кождого робітника бере від Прусаків по пять ґульденів! Справдї, банда посїпак отї клеветники тай годї."

— **Силою до роботи!** З Бучача пишуть нам: Вчера скінчили жизномирскі форналї відсиджувати 14-дневну кару арешту. Наперед тягали їх до староства, а відтак 6 жандармів і 10 полїцаїв почали відставляти їх назад до двора в Жизномири. На „палацовім" мостї в Бучачи люди привитали їх окликами „славно". На се жандарми звернули в бік і попровадили форналїв вузкими, болотнистими заулками, а гнали їх так скоро, що люди аж задихали ся. На ул. Костельній жінки і матери ескортованих хотїли до них приступити. Тодї полїция била жінки кулаками і копала ногами. Плач і крик о поміч була так великі, що із всїх кінців міста позбігали ся люди і оборонили жінок. Жандармерия не противила ся вже нїчому, жінки помішали ся з арештованими і цїла товпа відпровадила їх аж за місто. Тимчасом в Жизномири перед двором зібрала ся цїла громада, жінки і дїти. Побачили се жандарми і тому цїлу годину держали форналїв здалека на насовиску, думаючи, що нарід розійде ся. Колиж се не помогло і остаточно цїла ескорта наблизила ся до села, громада зняла шапки і закричала: „славно!" Счинив ся такий крик, що хто жив, біг перед двір. Форналї серед крику дійшли до двірскої брами і стануди. Жандарми пхали їх до середини, та жінки обступили їх кругом і тягли назад. Жандарми грозили, що будуть стрілятн, навіть карабіни вимірили, але нїхто не слухав. Вкінци по нарадї із страйковим комітетом та кількома людьми, що прийшли з міста, увійшли форналї за браму але з цїлою громадою і далї анї на крок не хотїли поступити. Надармо посстенфірер жандармерії всупереч всяким законам намовляв форналїв, щоби вернули до роботи. Жінки страйкарів закричали: „Нас годували стухлою кукурузою і били так, що кількох відлежало! І ту стухлу кукурузу мірили підрізаним корцем!" Відтак всї разом з громадою опустили двір і пішли до дому. Так отже страйк трезав дальше. Вправдї посесор спровадив собі на їх місце двайцять і кількох чужих людий, але з тих 4 форналї, взявши з гори гроші, повтїкали, а инші кажуть, що серед такого крику не бодуть робити. Посесор вже перестав давати Гуцулам що вечера молоко, хоть така була згода, а дає їм горівку! Жизномирцї держать ся взагалї солїдарно і бойкотують двір. Яка велика впертість посесора, видко з того, що чужим форналям дає по 12 зр. місячно, а своїм не хоче дати 35 річно (до страйку брали 30). Та громада не гадає уступати і зверне ся по поміч до всїх сел.

— **Підла клевета.** Польским шляхтичам дуже не на руку, що Народний комітет дав почин до заробкової еміґрациї поза границями Галичини і тому уживають всїх способів, щоби убуток „рільничого інвентару" в якийнебудь спосіб спинити. Народному комітетови вони не вдїють нїчого, тож для стероризованя Русинів кинули у вчерашнім виданю свого орґану „Gazet-a Narodow ої" клевету, немов то заробковою еміґрациею до Прус занимає ся товариство „Просьвіта". Ся клевета така підла, що не заслугує на відповідь, а „шляхотні" панове з „Народівки" дуже помиляють ся, коли думають, що ми налякаємо ся їх підлих а безосновних клевет. На відповідь не заслугують також инші видумки сего орґану, пущені в сьвіт для контр'аґітациї.

— **Подвиги москвофільского „атца".** З Гряди, пов. львівского, пишуть нам, що тамошний парох, „атец" Брилиньский, хоче конче нажити собі слави в борбі з „нечистими духами", якими уважає зненавиджених „українцоф". Отже вірний своїм „убіжденням" виступив передовсїм против товариства „Просьвіта", закидуючи ему, що воно пропаґує горожаньску свободу, право голосованя, народну сьвідомість, а то всьо не варто „пів фунта клаків". Повадто ширять „Просьвіта" і ті всї, що попирають се товариство, між народом безбожність, неморальність, а з поміж тих „нечистих духів" не виключає о. Брилиньский і всїх сьвященників народовців, ба навіть наших Василіян, що виступають в своїм „Місіонарю" проти московских перевертаїв. Такі погляди виявив „атец" Брилиньский в церкві на проповіди дня 19 с. м., вихвалюючи рівночасно „общество" Качковского як єдино спасенне. Клясичне було порівнанє, якого ужив сей „атец" для більшого переконаня своїх слухачів. Читальні „общества", мовляв, подають народови корм мягкий, як приміром молоко, між тим коли читальні „Просьвіти" подають корм твердий, тяжко стравний, як пр. пироги, мясо, що навіть старшим селянам так часто шкодить. Впрочім о. Брилиньский волів би, щоби его парохіяни не мали зовсїм читальні. Колиж вони мимо то, йдучи за приміром сусїдних громад, постановили заснувати у себе читальню „Просьвіти", він при помочи прислужного склепара, „ґаспадіна" Ілясевича заложив до тижня читальню Качковского, котрої станути внесені були ще перед двома роками, відкритє-ж її зволікав аж доси о. Брилиньский задля засадничої неохоти до народної сьвідомости. Та на щасте нарід пізнав ся вже добре на своїм „просьвителю", тому заходить ся рішучо око-

---

дуже велика хиба — особливо, коли вона запанує над чоловіком доброї волї і не туманом, бо він тодї перестає стреміти до дальшого образованя і справдї туманїє. На тото є одна рада: від часу до часу вибирати ся в наукові центри, в столицї, де можна стрітити ся з людьми, що знають безконечно більше і лїпше. Через порівнанє пізнає ся, що провінціональна великість є на дїлї дуже скромненькою або такой мізерненькою. І в тім пізнаню найде ся товчок до дальшою працї, дальшого образованя. Я стараю ся з тої причини що року їздити десь в сьвіт, лїчити ся з провінціонального імперіялїзму.

Сам вечер провів я в товаристві другого Русина доктора Б—я, практичного лїкаря в Парвжи. Від него я довідав ся богато пояснень, відносячих ся до уряджень в лїкарскім сьвітї у Франциї, про які я вже кілька лїт не міг собі виробити ясного представленя, бо всьо видавало ся менї непрактичним, майже неможливим. Але Д-р Б. потвердив, що сї непрактичности є справдї в дїйсности, так як і у нас є богато формальних законних постанов, котрі в практицї обходить ся, бо инакше не може бути.

Ми відвідали етабліземент Ambassadeurs в огородї Champs elyées, уряджений дуже виставно, де на сценї сьпівають, скачуть, танцюють, подають парискі дотепи і т. д. В програмі була також якась росийска трупа, котра сьпівала кілька українських пісень, межи ними також „у сусїда хата біла". Опісля танцювали коломийку, тропака, а надто карколомно скакали і вівкали. Очивидно я дуже мало розумів з дотепів, говорених в жаргонї і про льокальні відносини. Публика сидить там під голим небом.

М. К.

по заснованя читальні „Просьвіти“, а з проводу свого душпастиря резиґнує раз на завсігди. — *Н. Н.*

— **Градові шкоди.** Велике нещасте, яке навістило цілу руску Галичину, починаєсь поволи перемінюватися в страшні цифри. Перше обчислене его розмірів принесло краківске Товариство взаїмних обезпечень, котре подає, що шкоди на самих асекурованих обшарах дворских східної Галичини виносять **одинайцять мілїонів** корон. Коли зважити, що на тім самім просторі поля хлопского, вглядно т. зв. селяньскої посїлости в близько о 10% більше, то показує ся, що шкода яку потерпіли наслїдком градових туч селяньскі посїлости, виносила-б вже на основі обчисленя самої „Фльориянки“ яких 12 до 15 мілїонів корон! Та обчисленя тоті ще за малі, бо окрім „Фльориянки“ значна частина дворских обшарів в асекурована по инших товариствах, особливо-ж у „Фенїксї“, котрий числом градових обезпечень може навіть дорівнує краківскому Товариству. Додати при тім треба, що „Фльориянка“ сконстатувала градові шкоди з малими лише виїмками на цілій території руской части Галичини. Що-ж на те наші автономічні і краєві власти та наші посли?

— **Зелїзнича катастрофа під Новим Санчом** після найновійших вістий представляєть ся ось як: В ночи з 30 на 31 с. м. около 12-ої години виїхав з Нового Санча в напрямі до Хабівки товаровий поїзд ч. 1216, де зелїзничий шлях піднимає ся по досить стрімкій горі. Нагло межи стациями Пташковою а Камінкою, в місци як-раз найвисшім, відорвало ся від поїзду 10 послїдних ваґонів, між ними оден особовий, пущений перший раз на пробу з одним шлюсарем. Урвала ся именно штаба при угорскім ваґонї, що лучила звена, а була виконана з кепского, грубозернистого зелїза. Відорвані ваґони поточили ся назад з гори, з початку поволи, а відтак зі скоростию, що винесла б 100 кільометрів на годину! В шаленім розгонї переїхали ваґони головний дворець в Новім Санчи, минули стацию Новий Санч-місто і перебувши в протягу трех мінут 14 кільометрів, ударили коло Хомиця, межи Нов. Санчом а Мартинковичами, з заду на особовий поїзд, котрий виїхав був також перед кількананйцяти мінутами з Нов. Санча і тепер якраз станув наслїдком сиґналів будника, що „десь там відорвали ся ваґони“. Наступив страшний удар... Три послїдні ваґони особового поїзду і кілька товарових, поторощені, стовпили ся одні на других і розсипали ся на шляху та поли. Крики, плач та войки заскочених серед сну подорожних були переразливі. Позбігали ся люди і при сьвітлї смолоскипів приступлено до ратунку. На щасте показало ся, що житя не пострадав нїхто. Потерпіло лише рани 13 осіб, з того три тяжші, котрих зараз відставлено до шпиталю в Н. Санчи. Чудом уратували ся від нещастя оден кондуктор і шлюсар, котрі находили ся при відорваних ваґонах і підчас їх розгону заздалегідь щасливо позіскакували. Про незвичайну швидкість, з якою гнали ваґони, сьвідчить те, що їх колеса розігріли ся бути до червоности! Катастрофа була-б менша, якби особовий поїзд, місто задержувати ся в поли, якраз їхав був як найшвидше дальше. Тоді відорвані ваґони були-б вправдї таки дігнали его з заду, але сила удару, наслїдком сего, що оба поїзди змагали в однім напрямі, була-б значно слабша.

— **Траґічні вправи.** На Днїстрі під Галичем відбували ся дня 27 с. м. військові вправи на човнах. З одного човна, котрий причалив до мосту і запутав ся у вязанях ледівниці, випав жовнїр до води і унесений струєю, погиб у филях. Вояка можна було легко уратувати, але з присутних нїхто не спішив ся.

— **Добре бавила ся.** Найстарша дочка бельґийского короля Леопольда, Люїза Кобурска, звісна з авантурничого житя, позатягала свого часу величезні довги, котрих доси не поплатила. Кромі сего позамовляла у всяких купців ріжні дорогоцінности, за котрі полишає ся заплатити кругло мілїон франків. Сими днями розпочав ся в Бруксели інтересний процес вірителїв кн. Люїзи против її батька, короля Леопольда, та всїх спадкоємців її матери, покійної Марії Генрієти, о заплачене довгів. Власне майно Марії Генрієти виносить разом всего на всего около мілїон франків, але заступники пошкодованих купців кажуть, що за довг відповідає також особистий маєток короля, бо подруги вели спільне ґаздівство. Маєток короля виносить около 100 мілїонів франків, отже скоро адвокатам удасть ся переперти свій погляд, то всї претенсиї будуть покриті. Спір веде ся тепер о те, чи майно було справдї спільне, чи король в подружім контрактї, як вповнях кають его заступники, застеріг собі маєтковий роздїл.

— **Дрібні вісти.** Видїл краєвий візвав повітові видїли західної Галичини до предложеня точних звітів про розміри шкід, заподіяних послїдною повению, найдальше до 15 серпня. — Цїсар Вільгельм II прибуде до Познаня дня 20 серпня на ревію війска, де забавить два дни. — Епідемія шкарлятини лютить ся в Настащинї, повіта рогатиньского, де в трох тижнях померло 38 дїтий.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Секция туристична тов. ґім. „Сокіл“ у Львові** рішила устроїти вже другу сего року прогульку до нашого зеленого Бескиду. Виїзд зі Львова назначений на день 23 серпня с. р. Прогулька обіймє дві части. В першій части буде містити ся їзда до Яремча, похід до Микуличина і нічлїг, а відтак зрана на верх Хомяка і назад, а дасть ся відбути в 2-ох днях. До дальшої части належати-ме їзда з Микуличина до Ворохти, нічлїг, відпочинок і довша прогулька на верх Говірлї-Чорногори, що сумно Угрів край витає. Виконане сеї другої части забавить 3 дни. Кошта першої части обчислені в приближею на 10 зр., а разом з другою частию на 25 зр. від особи. Перша часть надає ся до виконаня панам, друга вимагає більше труду і відповіднїйша для сильнїйшого пола. Близші і точнїйші інформациї будуть подані пізнїйше в наших часописях. Для приготовленя прогульки і для запорука щодо участи секция туристична упрашає охотників зголошувати ся найдальше до 10 серпня с. р. а заразом надсилали по 1 зр. на руки друга Дениса Кучики, справника „Сокола“ у Львові, Ринок ч. 10.

— **Жадайте руских карток з видами!** По деяких наших Народних Торговлях на провінциї не можна дістати руских карт з ілюстрациями на тему нашої істориї (от хотьби Турбацкого), анї карт з портретами наших авторів. А преціжь аж дві сериї видала їх фірма Я. Оренштайна в Коломиї. За те всяке сьміте з образками драстивих „шантанок“, або які там „види“ проблематичної вартости артистичної в наших склепах усе звайдуть ся. Час уже Русинам вживати руских карт! Тому най і наші Народні Торговлї не ґають ся з закупном таких добрих і гарних картинок *В. Я.*

— **Подяка.** Комітет устроючий сьпівацку прогульку по Угорщинї складає сердечну подяку за зложені жертви на сю цїль а то: Тов. Союз кред. у Львові за 30 К, п. Дидиньский 1 К, д-р Корвер 5 К, З. Скварко 2 К, о. Левицкий 2 К, Горлевич 1 К, о. Качмарский 2 К, о. Ом. Глїбовицкий з дїтьми 4 К, В. Мороз 1 К. — Комітет поручає сі дальшій ласкавій памяти нашої суспільности і просить о ласкаве надсилане датків на руки д. Дениса Кучики, Львів, Ринок ч. 10.

— **З нинїшним ч. „Дїла“** розсилаємо в приложї 30 тий аркуш повісти Івана Вазова „Під ярмом“.

— **На Бурсу Селяньску в Стрию** заложену заходами стрийскої філії „Просьвіти“ зложив Вповн. п. д-р Стефан Федак адвокат у Львові суму 200 К. Понеже Високоповажаний Меценас вже кілька разів значнїйшими датками причинив ся до успішного розвою народних інституций в Стрию, тож Видїл стрийскої філії „Просьвіти“ сею дорогою складає ему в імени селяньства стрийского повіта найщиршу подяку. — Видїл філії „Просьвіти“ в Стрию: *Д-р Е. Олесницкий* голова, *о. И. Матковский* секретар.

— **Три руські календарі** випав сего року філія Пелаґоґічного Товариства в Коломиї; два малі, один великий популярний календар (в 7000 примірниках), якого й часть літературна обіцює богато гарного. Анонси збирає фірма Я. Оренштайна в Коломиї.

Померли:

— **О. Деревянка**, учезик львівскої руской ґімназиї помер в Снятинї. В. в. п.!

Послїдні вісти.

Рим. Нинї відбуло ся перше голосоване над вибором папи. Як пізнано з диму над комином Сикстиньскої каплиці (т. зв. „fumata“), перше голосованє остались без результату.

Ішль. Кербер, Люкач і Бем-Баверк були нинї на авдиенциї у цїсаря. Авдиенция відносула ся до справи цукрової. Говорено при тім також о перекупстві мадярских послів.

Будапешт. Шапари зізнавав нинї перед слїдчою комісию і все поза своєю особою задержав в тайнї — Кошут вернув і обняв назад президию клюбу независимих.

Відень. Приїде тут 15. серпня анґлїйский король і задержить ся 3 днї.

Урядові вісти:

— **Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів** оповіщує: Допустимість свобідної продажи вереписних карт з видами і инших карт приватного виробу з витисненими значками почтовими, Покликуючись на тут. обіжник з дня 11. марта 1897 ч. 3890 (збірник ч. 11. ex. 1897) повідомляє ся, що на основі розпорядженя ц. к. міністерства торговлї з дня 14. мая с. р. ч. 24431 против свобідної продажи карт з видами або инших карт приватного виробу, на котрих для вигоди публики витиснено значкі почтові не заходять з огляду на приписи почтові зглядно доходово-скарбові нїякі перешкоди.

Отворенє ц. к. складниці почтової в Близнім. Дня 1/8 1903 запроваджує ся в Близнім місцевости належачій до округа доручень ц. к. уряду почтового в Ясеници складницю почтову із звичайним кругом дїлання. Складниця та буде получена з ц. к. урядом почтовим в Ясеници через почту курсуючу межи Ясеницею а Березовом.

— **Русини! Жадайте по всїх каварнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

Відозва

до синів і доньок Руси-України!

Обніміте-ж, брати мої
Найменшого брата,
Нехай мати усьміхнеть ся
Заплакана мати!

Щоби знищити роботу деструктивних елементів, піднести просьвіту, з'орґанїзувати житє економічне і національне в Лемківщинї, засновали народовці повіту сяніцкого дня 29-го червня т. р. філію „Просьвіти“. Вперше залунала над срібнолентим Сяном пісня „Ще не вмерла Україна“, розбудила з дрімоти і покликала до праці народної нових борців, котрі привернли собі і народови несте невинно прапор сьвітля, правди і волї.

Щоби робота ся могла принести правдиву користь меншому братови, рішено на зборах філії „Просьвіти“ серед великого одушевленя приступити безпроволочно до заснованя „українъско-рускої бурси в Сяноцї“, в котрій могли би вже з новим роком шкільним знайти місце способні хлопці сяніцкого і сусїдних повітів.

Рішенє запало. Видїл філії приняв на себе обовязок ввести в житє українъско-руску бурсу в Сяноцї. Задача се не легка. Ми знаємо, що наш нарід бідний, що з всїх сторін витягають до него руки, з просьбою о милостиню, котрої він не відмовляє і свій гірко запрацьований ґрош складає радо на жертвенник вітчини. Віримо однак в патріотизм наших людий, віримо, що ті подадуть нам помічну руку в так важній справі, якою є для культурного розвою Лемківщини заснованє в Сяноцї бурси для українъско-рускої молодїжи.

На жаль не маємо майже нїяких средств а бурса мусить бути! — мусить бути, бо нашим сьвятим обовязком є нести сьвітло правди між незрячих, бо як молодїж піде за нами, то будучність в наших руках, то скорше заблисне сонце свободи. Тому в імени нашої молодїжи, що проживає в голоді і холоді а горне ся радо до просьвіти і науки кличемо:

Русини Українці! Братя і Сестри! не дайте проживати у тьмі бідним дїтям темних батьків, не відречіть ся самих себе, обніміте найменчого брата а сторицею відплатять за Вас Матери Україні сьвідомі еї дїти. Вашим датком сердечним поставите в ряди нових борців Руси-України тисячі сильних сьвідомих каменярів. Кождий сотик затяжить на вазї, що важить питанє „житє чи смерть Лемківщинї“.

Всякі датки просимо присилати на руки о. Омеляна Константиновича пароха в Сяноцї.

Від Видїлу філії „Просьвіти“ в Сяноцї:
О. Омелян Константинович, голова, *о. Антін Лаврівский* заступник голови, *Роман Секела* секретар, *Осип Гудзьо* скарбник, *о. Віктор Савчак* контрольор, *Володимир Чировский, Зиґмунт Ковзанский, о. Петро Мекелита, Андрій Мазур, о. Олекса Вакович.*

— **Звіт Дирекциї „Нар. Дому“ в Стрию, тов. зареєстрованого з обмеж. порукою за I півріч 1903 р.**

I. Приходи:

	К сот.
1. Готівка з днем 1. сїчня 1903	517·80
2. Вплати на удїли	4·00
3. „ „ фонд резервовий	1150·63
4. Вкладки на рах. біжучий	6086·70
5. Відсотки від льокациї	19·72
6. Дохід з реальности і салї	3039·84
Разом	10818·69

II. Розходи:

	К сот.
1. Виплачені удїли	40·00
2. Зворот вкладок на рах. біж.	2736·88
3. Кредит банковий	481·65
4. Відсотки виплачені і дописані	2615·22
5. Кошта адмінїстрациї	429·95
6. Адмінїстрация дому	521·78
7. Решта до будови дому	1047·30
8. Виплачена дивіденда (ф. рез.)	27·60
9. інвентарі	4·40
Разом	7904·78
Салдо	2913·91
	10818·69

На фонд резервовий вплинули слїдуючі добровільні датки: Каса задаткова стрийска з чистого зиску 700 К а з датків сторін 239·57 К, з розпродажи бльоків 103·94 К (пп. Мишкевич 10 К, Дригинич 10 К, Ів. Вахнянин 10·40, Оля Вахнянин 6 К, Яр. Киселевский 5 К, Юхнович 4·44 К, Янович 3 К, Горникевич 1·80 К, Шмаґера 15·50 К, Мих. Нижанковска 4 К, Оля Татишньска 1 К, Кор. Терлецкий 6 К, Дрималик 2 К, Вол. Дутка 4 К, А. Говникович 2 К, Кандяк 12 К, Ів. Хирівский 2 К, Ів. Горалевич 4·08 К) З пушки Угерско 2·37 К, п-ні Анни Горалевич 4·47 К, о. К. Петрушевич 10 К а п. Вол. Устиянович 5 К, оба місто датку на вінець на домовину бл. п. о. Бобикевича, д-р К. Студиньский 31 К (за розпродані карти з подобизною пок. Ол. Бобикевича, ним на дохід Нар. Дому подаровані) о. Шуховский 4 К, Рогульский 2 К, Ник. Гутникевич складка 1·06 К, Ост. Нижанковский 2 К. З представленя аматорского 40·94 К. — За Дирекцию Нар. Дому в Стрию *Д-р Евг. Олесницкий, Юл. Федусевич, Ів. Вахнянин.*

Прегарні шовки

і дешевші ґатунки почавши від 90 сот. в величезнім виборі по найдешевших цінах так на метри як і на цїлі сукні з оплаченем цла і порта. На листи 25 сот. Прибки оплачено.

Фабричний союз шовкових материй

Adolf Grieder et C-ie, Zürich

22 кор. надворний доставець в Швайцарії. (7)

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякгів ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

МАТТОНЬОГО

GIESSHÜBLER

прородне алькалїчне щавове жерело.

12—26

Дякуючи Вп. патріотам і молодежи за надсподіване розкупленє одинокого у нас: **Підручника істориї цїлої руской лїтератури** (пос. Застирця) та численно надсилані письма з заохотою і подякою за виданє і уваги, прошу о розкупленє останків накладу. Дохід призначую на закупно церковних приборів. Підручники висилає: **Уряд парох. в Накваші коло Бродів** по зниженій цїні 55 кр., для молодежи по 40 кр. з портом і Відповідию на критику. Просить ся о занотованє адреси.

459 3—4 *Автор.*

РЕСТАВРАЦИЯ і МОЛОЧАРНЯ

при улицї Вірменьскій ч. 2

(перед тим Яворской)

обнявем з 1. серпня б. р. у власний заряд. Страви взірцеві. — Пиво окоцїмске на міри а пільзенъске на фляшки.

Поручаючи ся П. Т. Суспільности, запевняю, що всяких старань доложу, щоби задоволити моїх відбірців.

З поважанем:

176 1—4 **Т. СЕНИЦЯ.**

Яко добру льокацию капіталу

припоручаємо

4% Листи заставні Товариства кредитового Земского;

4% Листи заставні, облїґациї комунальні і облїґациї зелїзничні Банку краєвого;

4½% і 4% Листи заставні Банку гіпотечного

купуємо і продаємо сї папери по курсї **найкористнїйшим**

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора вимін у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, а всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 415 23—?

Всякі купоны

и вылысованы паперы вартостнї

374 [1]

выплачує безъ потрученя провізіи або коштовъ

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

Ц. к. уприв. Галицкого акційного

Банку гіпотечного.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1,

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

ЛИПП

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г. ині 8-ій горячі снїданя.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фляки	12 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавар	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумірковайших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком ідучий точно з 3 річною порукою, величина Laterna Magica з 6 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим брилянтом, 1 прегарна колія з орієнт. перел, неодна женьска окраса з лат. замком, 1 хороший скіряний пудярес і елегантна цигарничка з бурштином, 1 гарнітур шпинок до сорочки і манжетів, 1 сецесорик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельгійського скла в етуї, 10 предметів до уживку гигієнічного і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті прегарні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,
Краків, Pf682

За недогідне гроші звертають ся. 878 —?

200 до 400 корон місячно

можуть собі кождого стану ві всіх місцевостях певно і чесно без капіталу і ризика заробляти собі через розпродаж виключно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити: до фаху почтового 180, головна почта Будапешт. 384

ОГОЛОШЕНЄ.

Видїл товариства „Руска Захоронка у Львові“ потребує управительки Захоронки з д. 1 вересня с. р. Вимоги такі як в шкільї фребліївскій; заголошення на письмі або устні приймає п. Панкевичева, ул. Чарнецкого ч. 26 або п. Лучаковска, ул. Саніги ч. 5. 2—3

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операции. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гуфеландером. Проспекти бїт посилаю дармо.
C. Carl Ticsel, спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.
163 3?—?

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати да ом і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 1—52

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленех у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міралом часу, причім годить ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке виключене, як немеяш дешеву ціну. З поважанем

Артур рицар Голь Штальберґ, ц і к. повітовий капітан, Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Кождий, хто замовить у мене новопоправлений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімагнїтний з Anker-Balancier ідїком як осьма рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимагнїтний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену патентовану нїклеву накриву з гарним, білим патентованим цифербляттом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцирам, желїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футерадом

від штуки лиш К 6. При куповану 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна гаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 днах проба заслане ся або звертає ся грош, вироків без рахунку. Висилка за послїдпатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf

Фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2.

Доставник товариства ц. к. желїзничих урядників в Австрії

Пересїр!

Несовісні конкуренти наслїдують мої анонси що до тексту і образка, з виключенем очивидно повисшого письма признана. Однак пущені конкуренцию в торговлю годинниками є лиш вартісні наслїдування анонсованих мною годинників. Коли проте хтось не придержує ся точно повисшої адреси і не відкидає рішучо вартістних наслїдувань, то одержать замість мого точного нїклевого годинника Anker-Roskopf (Anker-Balancier) з кришкою, герметично пристаючою накривою, 36-годинним механизмом і гарно патентованим цифербляттом в емалії, годинник вартісний, з 12-годинним механізмом і паперовим цифербляттом. Осо лаво звертаю на се увагу, що мої годинники через три тижні перед спродаием підлягають совісній і точній регуляції та контролї. 200 3—4

Експорт до всїх держав европейских!!!

Єгипетскі тутки і паперці

554

АЇДА

суть найлучші узнані.

Вирїб красний. Вирїб красний.

Головний склад: „АЇДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виемігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слїдуюче оголошення, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого управленя велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбург мають тоту велику користь, що вже в Маєловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця направляємо їх вирост до себе без пересїдання в поїзді 3-ої класи желїзниці поспішної.

Подорож в Галичини до Гамбурґа не трвала довше як 24 годин вспи ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посїдає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 28—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В неділю серпня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4-ій по пол. по знижених цінах

Представленє фамілійне.

На загальне домаганє Вп. Публики ефектовна пантоміна

РОБЕРТ і БЕРТРАНД або два злодії

О год. 8 ій вечером по звичайних цінах

ҐАЛЬОВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Передпослїдний раз

Looping the Loop

їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Львовї в Кришталевій палаті 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав бодай таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ Looping the Loop о год. 10¼.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен. — В приготованю: **Засуджекий на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—.

Від 1868 року з найлїпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Парнж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки
Берґера сїрчано-дьохтеве мило } і недуги.

Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри
Берґера дьогтеве мило панама } при митю і в купели.

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве*, а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на веснянки, Сїрчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Миколяша, Якова Пінеса-Поратиньского, Жиґмонта Рукера, К. Склепінь кого, К Пілявского, Едв. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого В дрогеріях: Петра Миколяша et Сіе, Г. Грішпана, Ф Травнфельднера Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 181 16—24

Від 1868 року з найлїпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Парнж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки
Берґера сїрчано-дьохтеве мило } і недуги.

Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри
Берґера дьогтеве мило панама } при митю і в купели.

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве*, а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на веснянки, Сїрчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Миколяша, Якова Пінеса-Поратиньского, Жиґмонта Рукера, К. Склепінь кого, К Пілявского, Едв. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого В дрогеріях: Петра Миколяша et Сіе, Г. Грішпана, Ф Травнфельднера Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 181 16—24

МУЖЕСКУ Безсильность

844

вынікающу именно страшными наслїдками тайных грїхов молодости и розпусты, успѣх маленко и на довго однакова, розширена въ многих выданных иллюстрованна книга

Самоисторика д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ ней поясненя своих недуг и направили свои мужскій силы при помочи указаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитость, высылає ся франко книга въ куверті маленькимъ выдавецъ P. Ф. Бірей въ Лейпцигу. (R. F. Bieter's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Оповістка.

Заходом акад. товариства **Молода Україна** в Чернівцях вийшли досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: Сільска у.иледька“, оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Ціна 6 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 50 сот.
4. Теодот Галїн: Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

Видання від 1—5 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях тільки у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 6 у Львові у обох руських книгарних.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 580 2?5—?

СЕНЗАЦИЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ!

НОВІСТЬ!

ТРОМБІНО.

Граєте без науки і знання нот сейчас найкрасші пісні, танці, марші, як: „Trompeter von Säkkingen“, „Sei nicht bös“, „Verlassen, verlassen“, „Donauwellen-Walzer“, „Beim Souper“, „Die Post im Walde“, „Radetzky-Marsch“, „Jagdsignale“, „Du mein Gire“, „Landstreicher“, і ще понад 200 инших добірних музичних кусників на нашій нововинайденій, о 18 тонах, знаменито і елегантно нїкльованій трубі:

„ТРОМБІНО“.

Тромбіно є сензацийним винаходом теперішности і викликує всюди великий подив, там більше тоді, як хтось в товаристві виступає за першим разом як віртуоз на тромбіні, підчас коли передше о такій справности не мав понятя. Сотки мельодий граєсь сейчас без науки, без труду і натуги, за самим лише вложеном дотичного нотного паска. Чудова музика з гарним сильнам тоном! Найкраща розривка для дому, товариств і забав. На прогульках, поїзках, на возї і в лесах і човнах дуже веселий товариш. Грає до танцю і супроводить сьпів. Тромбіно коштує разом з богатим списом пісень і приступним поясненем: І сорта, гарно нїкльов. не, з 9 тонами зр 5·50. II сорта дуже гарно нїкльована з 18 тонама зр 6·50. Нотні паски до першої сорта по 30 кр., до другої по 50 кр. 269

Висилає лише за поспінлатою:

Heinrich Kertész, Wien, I. Fleischmarkt Nr. 18—137.

Найлїпший навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для всякого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

діяє також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим діланєм, як неменш вис кою вмістимостию вапняну і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з гарантією вмістимости фосфорового квасу, розпускальности в цитриновім квасї і мілку, а відпродавці доставляють ї по оригинальний ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пльомбованих мішках, на котрих є означена поемність і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдпїйшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Ст. варишеня зареєстр. з обм поруков

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 580 10—18

Склад в аптицї Зиґмунта Рукера у Львові.

Лїчничі мила Берґера
поручені першими лїкарскими повагами.

Перетвори солодові Гоффа
екстракт, пиво, пиво з зелїзом, цукерки і чеколяда солодова.

На поріст волося
(*дуже славні успішні препарати*)
ПОМАДА і Bay Lotion
д-ра Вілїяма Якзон.

Крем ґлїцериновий, пудри і мила Г. Кільгавзера.

БАЛЬЗАМ Д-ра Рози і МАСТЬ ЧУДОВНА з аптики Фраґнера.

Д-ра Шнеберґера **МХОВІ ЦУКОРКИ** против хрипки і кашлю.

Petrol Egger
плин, що зміцняє цибульки волося.

Мальцонові вина
фірми
Svatek і Спілка.

Львовянка
одиноке гиґієнічне мило тоалетове.

АПТИКА
під срібним орлом
ЗИҐМУНТА РУКЕРА
у Львові
поручає
ЛЇЧНІЧІ ВИНА
особливо відзначені і поручені комісиєю краківского Тов. лїкарского:
Зелїзисті, хінові, хіново-зелїзисті, Rhebarbarum, Kondurango, Kondurango pept. Peptop, Pepsin, Kaskara, Sagrada, Papayotin, Kola, Somatoza і Mlekofosforan вапна.
Сироп і зіля против кашлю і хрипцї д-ра Зебурґера, пастильки грудні, ментальова табака против катару, кавказка масть на відморожене, капсулки і інекциї з Matico і т. д.
Склад виробів тоалетових і перфум
J. Simon, Roger et Gallet, Pinaud, Fay etc.
Приряди і прибори хирурґічні, ґумові і кавчукові.
Средства універсальні і специфічні вироби фабрик краєвих і заграничних.

Для реконвалєсцентів **КОНЯК Planet et Co. МАЛЯҐА Morgan Brothers.**

ВОДА КОЛЬОНЬСКА Ч. 4711 з фабрики Ферд. Мільгенса.

Танїнґена
дуже успішне средство до фарбованя волося Черного.

Сарґа славний до плеканя зубів **Kalodont.**

Creme Iris
випробований препарат до плеканя лиця.

Рибячий тран
з печінки мятуса **Leberthran Bergen.**

Жерельні соли до купелїв
чатинні, з вугляним квасом, зелїзисті, солянкові і т. д.
д ра В. Седлїцкого.

Цукорки Кайзера
одиноке средство против кашлю, хрипки, катару і зафлєґмленя.

Santal Egger
певне средство в недомаганях міхура.
19 4 6

Склад в аптицї Зиґмунта Рукера у Львові.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накір в фабр. Черлянкевої. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 162. Львів, Понеділок 21 Липня (3 Серпня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшенского ул. Кайзьского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „

У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодинокі числа коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. Гонорари перечисляють ся дирекцией заздалегідь. — Реклямации неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймаються по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ті місце, а в рубриці „Надіслане" по 30 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Скандальна компромітация віденьскої камарилї.

Справа підкуплювання мадярскої опозиції зачеркує чим раз то ширші круги. Слїдча комісия парляменту урядує, а разом з тим виходять на верх все нові факти підкупств як доказ, що проба підкупленя посла Папа не була відкромленим фактом, але що має ся тутки до дїла з цїлою системою, з пляновою і систематичною акциєю шантажу і корруциї. А рівночасно ясно стає як на долони, що коріне сеї широкої та будь-що-будь великих грошевих сум вимагаючої акциї стремить о много вище понад „жертвенним козлищем" д-р Сапарием, і що навіть ґр. Куен-Гедерварий грав тутки лише ролю ревного виконавця пляну, укованого — як ми се вже в попереднім числї здогадували ся — в кругах віденьскої камарилї. Отсе як-раз був той „таємний плян", що з ним в руках ґр. Куен-Гедерварий обіймав теку угорского міністра-президента, і до котрого переведеня заанґажував він цїлу фалянґу близьких віденьским двірским кругам мадярских аристократів, револьверових дневникарів, аристократичних метрес і шантажистів.

Прислужна і куплена преса намагає ся вправдї здвигнути стїну між пожертвувавшим своєю честию ґр. Сапарием а міністром-президентом і тими чинниками з Відня, що вибрали ґр. Куена до переведеня мерзенного пляну і з сею думкою форсували его президенturу у нїчого певної не підозріваючої корони. Се й не дивниця: йде о ратоване широких та високопоставлених кругів. Сапария кинено на жертву публичній опінії, за ним певно піде і ґр. Куен-Гедерварий, але властиві інспіратори і керманичі цїлої справи подбають вже, аби поховати кінці у воду.

Не бракне однак в пресї й голосів, що вірно та безпощадно патнують сю роботу звісних віденьских кругів. І так вчерашна Arbeiter Zeitung, обговорюючи в вступній статї угорский скандал, пише при кінци так:

„Коли Куен, по основній компромітациї на становищи шефа хорватскої адмінїстрациї, зістав винесений на найвисшого дорадника корони, то всї сьвідомі наперед ворожили сему виборови дуже сумний конець. Але й найчорнїйший песимізм не міг предвидїти сего, що конець сего правительства розіграє ся в судовій сали і що послїдну пробу вратованя спільної армії та дуалїзму закінчать не політичні насильства або похибки, але цїлком прості шубравства. Та тепер усякому мусить стати ясно, що з тим чоловіком (значить з др. Куеном — *Ред.*), згине і політика, якої він був найсумнїйшим репрезентантом. Се правда, що ся скандальна афера не лишить чистою і лївої сторони палати і що дуже дивне враженє роблять всї ті посли, котрі так само добре вміють знайти ся в хабарницких штучках як і в фінтах детективів: — в моральній атмосфері Будапешту все те вирівнує ся. Але невилїчимий вже есть той удар, що поцїлив „віденьску політику" в особі еї представника, ґр. Куена. Отсе еї конець."

А знов другий віденьский дневник „Die Zeit", у вступній статї „Потайний плян", пише між иншим таке:

„Тайна програми, яку ґр. Куен приніс зі собою з Хорватчини до Угорщини цїлком виявила ся. Полягала вона в повнім кармані, в недостачи всяких скрупулів сягати без надуми до кишень податників, в погордї усїх парляментарних інституцій і репрезентантів,.. Виведено тепер глупі комедиї, щоби в хвили, як уся робота взяла в лоб, відгородити ініціяторів від виконавців і представити ґр. Куена як мученика, котрого слїпа ревність его почитателїв загнала в небезпеку. Вірний і повний пожертвованя ґр. Сапарий відіграв на вітвертій сценї при замовленних свідках слезиточливу трагікомедию, котру вивчив пильно на довготривалій конференциї з ґр. Куеном... Мимо того однак опала і послїдна покришка. Цїлий сьвіт се знає, що ґр. Сапарий не був нїчим иншим, як лише головним посередником підкупства, перший, що давав ся підкупити, що не жалїв гроша, ні чести, аби добити ся міністерскої теки, теки, що спочиває тепер в руках без прирівнаня лїпшого і спосібнїйшого чоловіка. Ґр. Сапарий хотїв прямо стати міністром торговлї і тому заходив ся около переведеня потайного пляну ґр. Куена... Побіч ґр. Сапария, як на другорядних помічників вказують вже на ґр. Миколу Банфія і ґр. Текелїя, Куенового шурина... Цїлу нацию — кінчить „Zeit" — привела система ґр. Куена над пропасть. Найбільший однак і найтяжший удар завдав він тим принципам, для ратованя котрих его вибрано. Вороги державної єдности скріпили ся і набрали сьміливости та піднесли голови вище, ніж звичайно..."

І справдї угорска афера з підкупствами має далекосягле значінє. Есть вона основною компромітациєю і здемаскованєм політики двірскої камарилї, тої камарилї, що замість числити ся з голосом народів, з волею суспільности, і замість старати ся правити державою через сповнюваня своїх обовязків супротив народів, думає дорогою низьких махінаций здавити зростаючі в суспільности змагання і течії. Ся політика, що була доси нещастєм обох половин монархії дістала — можна сподївати ся — смертельний удар. Показало ся, і то в супроводї скандальних та тим робом ще більше дискредитуючих обставин, що не можна дальше правити монархією після вузких інтересів кружка інтересованих в удержаню status quo, що вже вичерпані всї способи перепиненя новому житю до его побіди, — коли треба вживати аж підкупства — і що рішаючі чинники мусять вступити на нову, довго вижидану дорогу.

Двірска камарилля була все нещастєм держави, нещастєм еї народів, і пора, щоб вона спинила свою нерозумну дїяльність. Вона була тою, що колись в 48-році своїми порадами знищила волю народів, вона була тою, що в закулїсових інтригах торгувала судьбою мілїонів і вигадала злощасний дуалїзм, та на феодальних привілеях оперту національну гегемонію, вона була також тою, що в закулїсових ґешефтах видала і нас Русинів на поталу теперішним нашим верховодам. Тота камарилля інтриґує — як бачимо — і доси і коли тепер еї робота вийшла через необережність махерів на верха, то той факт можна вважати за відрадний, за „щасте в нещастю", коли показало ся, що в ратованю своїх власних політичних творів мусїла вона ужити аж прямо нїкчемних средств та скомпромітувалась.

Пора залишити високопоставленим керманичам і всїляким високоуродженим махерам їх роботу а завернути там, де змагали колись самі народи в часї загального і нєвідсьвіжуючого подуву справедливости і свободи. Австро-Угорщина мусить перетворити ся в вільну державу народів на основі національної автономії, а коли двірска камарилля, помимо послїдної компромітациї, і на дальше захоче вести свою роботу інтриг і корруциї, то народи будуть мусїли самі приступити до уладженя своїх відносин, — в обороні власнїй і держави, котру безсовісні махери і інтриґанти затроюють та ведуть на бездорожа.

— —

Про самі події на Угорщинї подають нинїшні і вчерашні телеґрами такі вісти:

В суботу вечером парляментарна комісия переслухувала ґубернатора Рєки, ґр. Сапарого. На вступі ґр. Сапарі зложив слїдуючу заяву: „Поважана комісия! Позволяю собі заявити, що ужиті б. послом гроші походять від мене. Подробиць не знаю. Я навіть не був на стілько цїкавий, аби справу пізнати близше. Я зробив сей крок, аби улекшити усунене безконституційного стану, котрий міг довести до згуби. Поступив я так також і під вплывом правдивої прихильности до особи президента міністрів, правительство о всїм тім нїчого не знало. В наслїдок подій з 29 липня в соймі, я ще того самого вечера зложив президентови міністрів справоздане і рівночасно вніс свою димісию. Рівночасно позволяю собі висказати глубокий жаль, що з моєї вини парлямент стрітила така прикрість. Тілько мав я подати до відомости і більше нїчого не можу сказати."

На питане голови комісиї ґр. Сапарі заявив рішучо, що ані ґр. Куен, ані жаден инший міністер не знали нїчого о намиреним підкупстві. На питане, чи в сій справі не брали участи посли, ґр. Сапарі не дав відповіди. Коли член комісиї, п. Польонї замітив: „Ви упали жертвою спілки злочинців і ви повинні дати нам средства, аби ми могли здемаскувати виновників і ратувати честь парляменту", Сапарі відповів: „Я сам винен". На питане голови, чи сьвідок міг би заприсягнути свої зізнаня, відповів Сапарі: „Я тому зізнавав так обережно, аби відтак міг присягою ствердити свої зізнаня".

Говорять, що заяву Сапарого зредаговано в народнім касинї на спільній конференциї при участи Куена, Банфія і ґр. Михайла Каролього. Оповідають також, що вже в кількох инших случаях старано ся підкупити опозиційних послів. П. Оляй повідомив сторонництво независимости о двох подібних случаях. В сій справі мають бути

Листи з дороги.

— —

Париж, дня 28 мая 1903.

Вчера і нинї се два днї, що пригадали менї родинні сторони і мої студентскі часи. Я відвідав колишнього мого товариша Поляка д-ра Ґ—ого, з котрим я товаришував на університеті. Він переніс ся опісля до Парижа і є тут практичним лїкарем, дуже занятим. Він властиво є цїлком Парижанином, бо жив тут, заки пійшов був на університет до Кракова, тай тепер лїкарує тут без перестанку. Особисто він дуже симпатичний а кількanайцять лїт, коли ми не видїли ся, встигли ми за коротку хвилю перескочити і поговорити собі свобідно, по старій колежаньскости. Се подїлало на мої нерви дуже благодатно, бо вони дуже напружені під вплывом всїх нових обявів житя в Парижи.

Вечером був я другий раз в великій опері, де сьпівали оперу Saint-Sëans'a Henry VIII. Враженє самого будинку не було таке, як першого разу, коли всьо дїлало своєю новостию враженя, тому то кидали ся менї більше в очи, ніж було потреба. Сама опера має за тему того короля Генрика VIII, що то мав богато жінок і відорвав ся від Риму а себе проголосив головою нової независимої „анґлїканьскої" церкви. В опері представлено, що се дїє ся головно тому, бо кардинал посланий з Риму викликає его за то, що король розвязує супружество, призначене Римом а женить ся з иншою женщиною, бо тота єму лїпше подобала ся. В якійсь ґазетї паризкій читав я таке сказане, що герой опери се Генрик, той анґлїйский Дон Жуан, що живить ся біфштиками. Музика опери не порівнала мене своєю красотою так, як инші опери, які я до тепер тут чув. Але вистава еї перевисшила всьо, що я до тепер видїв; є такі сцени в представленю, що на сценї стоїть чи сьпіває 250—300 люда. Сьпіваки солїсти повторяють дуже радо трохи оплескувані уступи, зовсім не треба їх о тое довго просити.

Нинїшний день був присьвячений нашому землякови д-р Ш—ому, що живе чотири годинї їзди від Парижа в Нормандиї, в департаментї Орн. Село Турувр, де живе д-р Ш—ий, має півтора тисяча жителїв а мимо того має більше чистоти і ладу на своїх улицях, чим пр. „колишний княжий город" Перемишль, де жиє трийцять разів більше людий. Хата і огород, де живе д-р Ш—ий, суть взором того французского смаку, який менї дуже припав до вподоби, всьо уряджено з дискретною французскою виставностию і удержане в великім ладї, на котрім однак не тяжить педантерия. Д-р Ш—ий живе в місцевости Т. вже шестий рік, є французским горожанином і тїшить ся великом почитанем у своїх співгорожан. Се й не може бути инакше, бо він перебув велику Одиссею в своїм ще молодім віцї, він брав участь в африканьскій війні Франциї против Беганцина, царя Дагомею, відки вернув ранений і відзначений дуже почесною відзнакою за хоробрість, а се отже зовсім природно, що его співгорожани ним гордять ся. Царя Беганцина звоювали і він сидить нинї на вигнаню на острові Мартінік в Америцї а его корону можна оглядати в музею в Люврі. Д-ра Ш—ого я пізнав особисто тепер перший раз в житю, однако на двірца ми йшли один до другого, наче би ми були давні знакомі. Чим се пояснити, не знаю. Ціле пополудне ми провели разом і мова нам не уривала ся, ми говорили про всячину так тепло, так щиро і сердечно, як се потрафлять власне земляки на чужинї, котрі кривють в своїм нутрі ті самі бажаня а рівночасно не мають средств і спроможности до їх довершеня. Зараз з перших слів показало ся, що ми пристаємо до себе, наче старі приятелї. Бо властиво ми й не були собі зовсім чужі. Свого часу читав я в фейлетонах „Діла" листи з Дагомею з пера д-ра Ш—ого, а з духа, яким віяло з тих листів, я пізнав автора і став его приятелем.

Ми поїхали на прохід до лїса, де з одного місця розходять ся дороги мов лучі звізди в шістьох напрямах. Дороги удержані так старанно, що виглядають мов паркові стежки до проходу, а прецінь се лишень звичайні публичні дороги. У нас в Галичинї зовсім инакше, там пр. на „повітовій" дорозї з Городка до Комарна такі вибої, що треба їхати нога за ногою, хоть се „гостинець", шутрований! Про так звані „польскі дороги" вже й не говорити, там в часи слоти топиш ся в болоті. У нас в Галичинї ще одна потїха, що дороги понаправляють в тих околицях, де мають відбувати ся цїсарскі маневри. Ого-ж сподївайме ся, що сеся добра доля постигне невдовзї і гостинець з Городка до Комарна.

На полях плоскої Нормандиї видїв я, що ледви половина є засіяна збіжем, а решта запущена на пашу, хоть се не суть низше лежачі ґрунта, але як понало, то як раз вище положені. Ого-ж довідую ся, що власителї (селяни) засівають лишень только, кілько встигнуть самі обробити, бо наймати чужого робітника не оплатить ся, робітник за дорогий. Решту ґрунту лишають на пашу для коней, бо в Нормандиї займають ся широко годівлею коней і продають їх з зиском. Поля і луки удержують ся в великім ладї, на луках нема нїгде кут кретовини, які можна нераз видїти в Галичинї сотками і тисячами по полях стоять яблінки, що дають овоч здавна лишень на яблочник. Тоті яблінки мають вже зверхню властиву форму, так що я пізнав сейчас, що то така порода, якої у нас в Галичинї нема. Яблока з тої деревини не надають ся до їдженя, а заки деревина стане родити так, що з неї буде пожиток, то треба чекати з 15—20 лїт. З яблок роблять яблкову горівку, яблкове вино або яблковий квас, всї три напитки дуже загально уживані в Нормандиї.

Д-р Ш—ий полюбив своїх нових горожан і наводив богато дечого на їх похвалу, от пр. вони мало говорять а замість говорити возьме кождий тай зробить. Як се відмінно від наших людий! Кілько то наш чоловік мусить міркувати, шкробати ся за вухами, радити ся — і такой не зробить того, що треба! У французских горожан розвинена самостійність характеру, почуте своєї гідности а при тім вічливість в поведеню. У нас на Руси довга довговікова неволя, кріпацтво до того, що злищено всяку самостійність характеру, лакейство облягло душу так страшно, що нині навіть „образовані" питають ся: як-то? не пора Москалеви тай Лихови служити, так кому-же „служити?" Такой на всякий спосіб хочеть ся їм „лакействувати". І довго і щиро і дуже треба буде потрудити ся, заки скинемо з себе то пятно неволї. Треба нам сьвітла, треба школи, але школи своєї.

М. К.

— —

Париж, 29. мая 1903.

Був собі раз один Француз, що поборов свій шовінїзм хоть і не так дуже неоправданий і постановив поїхати до Анґлії, земаї, де живуть віковічні суперники Франциї. Крізь вікна ваґону спостеріг він зараз не одну ріжницю межи своєю вітчиною і Анґлією і постановив тото всьо гарненько списати на папері і дати в той спосіб своїм землякам вірний образок житя в Анґлії. Але що був змучений дорогою, то не списав всього того самого вечера, але відложив до другого дня. Тимчасом прийшли нові вражіня, що притемнили по части вчерашні, а рівночасно зробили їх трохи менче ясними та зрозумілими, чим вони вчора єму видавали ся. Щоби тото всьо роз'яснити, постановив розслідити на другий день точнїйше. Так минув тиждень, потому місяць а вкінци вернув Француз до дому і не написав своєї студиї, бо єму стало ясно, що він і за рік або й два не встигне пізнати єства народного житя, відмінного від его рідного. Неодно видало ся єму в перших днях нерозумним, не практичним, а пізнїйше показало ся, що серед пануючих обставин житя воно єдино розумне і т. д.

Тота істория є ясна, вона дасть ся застосувати і до мене, але мимо того всього, що я до тепер записав собі з того побуту у Франциї, бо я хотїв занотувати свої особисті вражіня без претенсиї на їх обективну точність зі згляду на єство річи. Сї мої записки суть лиш доказом, що треба богато

скомпромітовані члени правительственного сторонництва.

В справі увязнення Дінеса голова комісії конферував з міністерством судівництва. Коли его увязнять, то не за намірене підкупство посла, але за фальшоване векслів. Розходить ся о се, як по арештованю Дінеса з якої небудь причини, можна було переслухати его в комісії. Члени комісії парікають, що поліция улекшила Дінесови утечу. Говорять також, що Сапарі дав Дінесови на дорогу 200.000 К. В Пештї що-раз більше набирають переконання, що Куен мусїв знати о акції Сапарого, а то тим більше, що шурин Куена ґр. Текелі і ґр. Ник. Банфі допомогли Дінесови до утечи, даючи ему гроші (здаєсь 200.000 К) і приречене, що заопікують ся его родиною в Пештї. Директор дібр Сапарого Ріттер, замішаний в сю аферу, також утїк з Пешту. Німецка поліция мала донести до Пешту, що Дінес відїхав до Гамбурґа. Пештеньска поліция заперечує се. До президента сойму прийшов адвокат в товаристві судового екзекутора і зі зложених в соймовій касї 200.000 К. хотїв засеквеструвати 475 К. Апонї заявив, що сї гроші не мають властителя, але приняв до відомости занятє сеї претенсії.

Велику сензацию викликали зізнання барона Коша і п. Оляй. Оляй висказує переконанє, що підкупства відбувались за відомостию правительства. Бр. Кош зізнав, що він чув о 20 случаях підкупства. Чув також, що Сапарі мав вступити до кабінету Куена яко міністер торговлї. Недавно конферував він з провідником соціяльних демократів Адлером і через него заносив ся з соціяльними демократами в Пештї. На цїли підкупства ужито 300.000 К. З зізнань обох сих сьвідків виходить, що корупция відбувала ся на велику скалю. Не лиш правительство тут скомпромітоване, але цїлком певно і партия независимости, бо не всї ей члени заховують ся тепер так, як би повинні. Посол Весі, редактор дневника Budapesti Naplo зізнав перед комісиею о двох нових пробах підкупства, именно свого власного дневника, котрий досить аґресивно виступав против правительства і посла Насія, про котрого Куен висказав ся, що „треба его за всяку цїну купити".

Сьвідок Льовані, редактор Magyarorsag у відчитує лист пані Будай, котра в купе зелїзничого ваґону чула розмову, в котрій брат міністра рільництва, міністерский радник Даранї замітив: „Розброєнє є дуже близьке, бо опозиция заплачена; шкода, що не зачато о много скорше грішми оперувати". Комісия рішила переслухати авторку листу і Даранїя. Ухвалено також переслухати торговельного аґента Деака, котрий був у Польонїя і заявив ему, що бачив, як в соймовій палатї передав хтось Дінесови 200.000 К. і що він виїхав в товаристві якогось аристократа і детектива.

Нинї перед полуднем має станути перед комісиею президент міністрів.

Польско-паньский гайдук
межи молотом а ковалом.

Читателї „Дїла", прочитавши сей заголовок, догадають ся, о кім та об чім ми хочемо повести бесїду. А вжеж о кацапскій прасї — о „Ґалїчанинї" з „Русским Словом" (оба ті орґани кацапскої орґанїзациї остають під одною редакциею г. Маркова) — і о еї становищи до страйку та заробкової еміґрациї бідних наших селян до Німеччини, — о прасї, котра (як відомо) ще від торік в такій преважній справі, як поправа долї мас визискуваного руского селяньства, йде на руку польскій гакатї, повнить службу польско-паньского гайдука, за що й удостоює ся одушевлених похвал від русиноїдної прасы польскої.

Сеї гайдуцкої служби не покидає кацапска праса й до нинї, але ситуация ві стала остатним часом тяжшою і гайдук знайшов ся між молотом і ковалом. З одної сторони треба служити польскій гакатї, а з другої сторони треба й блахманити очи селяньству, що, мовляв, кацапня бажає поправи его долї. Двом панам тяжко служити — стара се правда; але... але перфідия кацапска не убояла ся і сего. А спосіб зовсїм простий: інакше писати в „Ґалїчанинї" а інакше в „Русском Словї".

„Що-до страйку — то, правда, в „Ґалїчанинї" і в „Русском Словї" тенденция одна — ворожа стрейкам; а що новому намістникови ґр. Потоцкому, із зовсїм зрозумілих причин, залежить на тушованю руху стрейкого (як о тім сьвідчать здемасковані заперечування страйків бюром кореспонденційним) — то оба орґани кацапнї безперестанно, мов тота катаринка, торочать: „в цїлій Галичинї, крім Жизномірa в бучацкім повітї, нїяких стрейків нема!" Але коли кацапскій прасї йде о брехливе підношене дуже добрих зарібків по паньских дворах, то тогдї що иньшого друкує ся в „Ґалїчанинї" а що иньшого в „Русском Словї", хоч, як сказано, обі часописи редаґує г. Марков. Ось один примір:

В 153. ч. „Ґалїчанїна" з д. 23. липня находимо допись „Отъ Сокаля", в якій є бесїда про „зароботки", а в нїй такий уступ: „У насъ по дворамъ жнутъ на копы. За одну копу платятъ по 40 гел., а *жнецъ на жнетъ въ одномъ день 5, 6 и даже 7 коп.*" А в 28. ч. „Русского Слова" з д. 24. липня в тій самій дописи „Отъ Сокаля" читаємо: „По дворах жнуть у насъ на копы. За одну копу платитъ дворъ 40 геловъ а *добрый* жнецъ нажне при *добромъ* сбожи *кілька (?) нашихъ* коп". Автор дописи в обох часописях підписаний той сам: К. Н. Головка [селянин, стовп кацапства в Сокальщинї] Отже в „Ґалїчанинї" — ad usum польскої гакати — пише ся, що по дворах в Сокальщинї жнець заробить денно навіть 2 К 80 с, а знов у „Русском Словї" — для селян — пише ся, що „добрий" жнець, при „добрім" збіжи нажне „наших" [т. є. Головчиних] кіп „кілька", тай то редакция при слові „кілька" дає знак запитання. І не диво! для селян годї писати так само, як для пп. Ґломбінських, для Dziennik'ів та Narodów'ок, що жнець нижне за день 5, 6 а навіть 7 кіп!

Ще більше, як в справі страйку, показує ся тота перфідия кацапска в справі заробкової еміґрациї до Німеччини, заінїційованої і веденої Народним Комітетом. Як звісно, мазурам тая еміґрация оплачує ся так добре, що они по-найбільше грішми із зарібків у Німеччинї закуповують парцельовані польскою гакатою більші посїлости на Руси, а від якогось часу почали і Русини з руско-польского пограничя ходити на зарібки до Німеччини. Коли ж Народний Комітет взяв ся за справу тої заробкової еміґрациї і тисячі бідного народу з усїх сторін східної Галичини радо приняли акцию Народного Комітету, тогдї кацапня знайшла ся в доволї критичнім положеню. З одної сторони польскі пани і намісник Пінїньский старались, як відомо, здержувати руску еміґрацию до Німеччини (щоби не робила конкуренциї мазурам і щоби обшарники на Руси мали дешевого робітника) і числили при тім на поміч кацапнї так само, як в справі страйку, — а з другої сторони селяньство, без огляду, чи „просьвітник" чи „качковянин", зголошувалось на зарібки до Німеччини. При такім станї дїла „Русское Слово" мусїло заявитись за еміґрациею. Зміркувавши настрій селяньства і побачивши, що до Німеччини виїхало з рамени Народного Комітету до 7.000 руских селян, „Русское Слово" — правда, аж 24. липня — написало навіть заохоту до тої заробкової еміґрациї, — що ще більше! признало, що **„украинскій Народний Комитетъ має заслугу въ тôмъ, що справилъ нашихъ селянъ на роботу въ Пруссію**, куда мазурскіи селяне ходили и ходятъ уже довгіи лѣта" — ба ще не конець на тім! між новинками подало оно (хоч непрошене) оголошене від себе: **„На польныи роботы за границю** можно ѣхати еще и теперь. Кто хотѣлъ бы ѣхати **долженъ сголоситися** письменно **въ Народнôмъ комитетѣ во Львовѣ**, въ Ринку число 10. На дорогу дôстане гроши." В 29. ч. з 31. липня „Русское Слово" дальше величає заробкову еміґрацию до Прус. Пише: „Въ ярославскôмъ повѣтѣ, изъ котораго много людий выѣхало на роботу въ Пруссію, пôдскочила цѣна роботника безъ всякихъ страйкôвъ" і т. д.

Таке стояло в „Русском Словї" для селян.

А для панів, для Ґломбінських, Dziennik'ів і Narodów'ок принїс „Ґалїчанїн", також 31. липня, таку статейку:

„Вредная агитація". (Письмо изъ провинціи.)

„Народний Комітет", агитуя за стрейками, розослалъ не только циркуляръ въ томъ дѣлѣ, якій былъ приведенъ въ „Галичанинѣ", но установилъ тоже агентовъ въ повѣтахъ, которыи искали робочихъ и отводили отъ занятій въ краѣ. **Агенты тѣ, даже въ священническихъ ризахъ, подстрекаютъ народъ эмигровати на заработки въ Пруссію**, а при томъ обѣщаютъ имъ золотыи горы. Между тѣмъ агенты не поинформовались о тамошнихъ отношеніяхъ, а народъ увѣрилъ имъ на слѣво. Къ сожалѣнію тѣ, которыи работали въ дворахъ, работаютъ тамъ дальше, но за то оставили службу робочіи у священниковъ такъ, що многіи изъ послѣднихъ лишились всякой прислуги. Агитація та роспространяется въ особенности въ рогатинскомъ повѣтѣ. Тамъ **подвизается о. П.**, розославшій цѣлую фалангу своихъ агитаторовъ. Не было бы въ томъ ничего худого, если бы дѣйствительно наши люди нашли лучшій заработокъ въ Пруссіи. Но такъ не есть. Тѣ, которыи пошли въ Пруссію, пишуть теперь оттуда, що имъ живется весьма плохо, работа весьма тяжелая, плохо кормятъ, а помѣщеніе ниже всякой критики. Возвратитись не возможно, ибо нѣмцы обѣщали росплатитись только послѣ истеченія двохъ мѣсяцевъ. А у нихъ нѣтъ средствъ на дорогу. По той причинѣ предостерегаютъ они всѣхъ передъ тою эмиграціею. **То доводимъ до свѣдѣнія всѣхъ для характеристики вредной дѣятельности „Народн-ого Комітет-а" и его сателитовъ".** — *Свои*".

Напечатавши сю підлу статейку, редакция „Ґалїчанїна" не додала до неї анї слівця замітки від себе — очевидно лише в тій цїли, щоби польскі ґазети, перепечатуючи еї, не могли додати, що редакция „poważnego konserwatywnego organu starorusinów" в чім-небудь не солїдаризує ся зі „Своїм" огидним денунціянтом і брехуном.

І дїйсно Dziennik polski і вся его братия з великою радостию перепечатали сю статю „Ґалїчанїна". Що́ там г. Марков писав хочби ще й того самого дня в „Русскому Словї", що́ він писав завтра у „Ґалїчанинї" або й ще буде писати в „Русском Словї" для селян, — їм се байдуже; они беруть те, що п. Марков подасть спеціяльно для польских панів на кацапскій тацї...

Справдї не лада штука: будучи так між молотом і ковалом, давати собі раду. Се потрафить лише кацапска перфідия.

Польский гакатизм в шкільництві.

(Допись з Климковець.)

З покликом на мою послїдну допись в справі шкільних відносин в Климківцях, поміщену в „Дїлї" Ч. 158. з 29. VII. 1903. прошу для заокруглення сеї справи помістити ще сих кілька слів.

Так як в попередній дописи я передвиджував, так стало ся. На звісне вже письмо п. к. староства в Збаражи з дати 20. липня 1903. Ч. 568/R. S. O., яким на жалобу кс. каноніка Цїсла з Токів приказано вибирати нову президию місцевої шкільної ради в Климківцах мимо істнуючої леґально вибраної, — кс. каноніх Цїсло мимо непогоди їде до Климковець ві второк пополудни т. є. 28. VII., бере з собою війта Фабіяна і економа Доманьского та ще одного „одномишленника" по обряду Ґаджея Бачиньского і всї чотири їдуть до школи робити „посїдзенє" тай вибирати „пржеводнїчонцеґо і еґо застемпце". Пішов між них і учитель Дорожиньский, щоби до протоколу зголосити протест против нелеґальности засїдання і вибору. Почалось те „псевдозасїданє". Кс. каноніх сказали коротеньке вступне слово, що вони з принципу противні тому, щоби „пшеводнїчонцим" був „ксьондз", бо як виберуть руского ксьондза будуть його підозрівали, що тягне за Русинами, як же виберуть польского, скажуть, що тримає польску сторону. Тож найкраще, виберім безсторонного чоловіка, най буде, як бувало, голосуймо на пана-дїдича Чарняковского. І всї чотири дали голос на пана Чарняковского. Питали і учителя, як він голосує, але учитель відтягнув ся від голосованя. Так само знов на „застемпцу" одно — чи чотироголосно вибрали Ґаджея Бачиньского. Учитель знов відтягнув ся від голосованя і вёлїв написати в протоколї таке: „Michał Dorożyński usuwa się od głosowania, motywując swoje usunięcie się od głosowania tem, że 1) wszyscy członkowie Rady szkolnej miejscowej nie byli uwiadomieni o posiedzeniu powyższem przynajmniej na 3 dni, przed posiedzeniem, a to w myśl rozporządzenia Rady szkolnej okręgowej z dnia 1. maja 1903. l. 333*) 2) posiedzenie dzisiejsze według przekonania p. Michała Dorożyńskiego zwołane było przez naczelnika gminy p. Mateusza Fabiana**), który do tego nie miał prawa, ani nie był upoważniony pisemnie"... Сей протокол писали власноручно сами кс. каноніх... але не в книзї ухвал місцевої шкільної ради, лиш... на аркуши паперу. Чому? — Бо не могли книги ухвал роздобути. Вона під той час була схована в шкільній шафі під ключем, а ключ день перед тим віддав учитель менї яко предсїдателеви ради до переховку, бо сам на місяць виїздив на військові вправи тай бояв ся шкільні акти лишати „на произволъ судьбы". І finita la comedia! Маємо „папу" і „антипапу". Тож сейчас по „посїдзеню", діставши автентичні реляциї від сьвідка цїлої шопки п. Дорожиньского, списали ми покривджені т. є. я, Микита Попів леґальний заступник предсїдателя і Йосиф Кравчук, заступник предсїдателя розвязаної ради, протест і жалобу до Високої ц. к. краєвої ради шкільної і вислали его на руки ц. к. староства в Збаражи за рецепісом, який носить дату 29. VII. 1903. Ч. 5. В сім протестї описали ми докладно цїлу історию фактів попереджаючих сю комедию з 28. липня, бож позаяк се звістне з попередних дописей, тут повтаряти не буду.

Наведу лиш кінцевий уступ протесту: „...„В виду наведених фактів, попертих відписами документів, підписані чуючи ся покривдженими в своїх правах, закладають против повисше описаного способу скликаня нинїшного засїдання місцевої шкільної ради в Климківцах, як і против самого повного вибору президиї тоїж місцевої шкільної ради мимо істнуючої леґально вибраної президиї протест і зажаленє, бо І) що-до розпорядженя Сьвітлої ц. к. окружної шкільної ради з дати 20 липня 1903 ч. 568 вніс вже леґально вибраний предсїдатель місцевої шкільної ради о. Володимир Герасимович рекурс до Високої ц. к. краєвої шкільної ради на руки Сьвітлого ц. к. староства в Збаражи дня 27 липня 1903, що може посьвідчити предложеном почтового реверсу, ІІ) Ц. к. окружна рада шкільна позволила

*) В тім rozporządzeniu стоїть між иншими таке... „Wszyscy ci członkowie otrzymać winni zaproszenia najmniej na trzy dni przed posiedzeniem i to za dowodem doręczenia, które dowody w razie nie przybycia, którego z członków przedłożyć należy wraz z odpisem protokołu". *B. Гер.*

**) Правда, бо я і Микита Попів дістали від війта такі запрошеня і длятого ми оба на засїдане не явили ся. — *B. Гер.*

труду, треба і не мало наблукати ся, заки прийде ся до справдїшного пізнання річи.

От треба таке зазначити: Я стрітив на двох двірцях зелїзничих в Парижи попри французских написах ще й анґлїйскі, німецкі і росийскі вивіски над бюрами і такими місцями, які потрібні подорожному в першій хвили приїзду чи від'їзду як каса, буфет, вихід і т. п. В тім добачую потвердженє мого суду про хоробливий шовінїзм Мадярів, котрі навіть підчас тисячлїтної вистави в Пештї умістили були на зелїзницях і на самій виставі виключно мадярскі написи. Се подїлало було свого часу на мене так немило, такою чужиною повіяло на мене в тої безоглядної мадярщини, що я виїхав з Пешту зараз, на другий день. Тодї я гадав, що Мадяри наслїдують в сій справі Французів, бо Французи були менї звісні яко славні шовінїсти (само слово походить з Франциї), але тепер виджу, що се був хоробливий обяв таки доморослого мадярского шовінїзму.

Французи не любять подорожувати і здають ся тому треба приписати, що їх ґеоґрафічні відомости суть недостаточні і часто хибні. Гадаю, Французи тому вибирають ся нерадо в дорогу, що суть переконані о своїй вищости над другими народами а може й тому, що Француз не найде на чужинї уряджень свого щоденного житя, а вони ему такі вигідні! Дома у него дуже добра кухня, дуже добре вино. Француз стрітить на чужинї певно богато звичаїв, що ему видадуть ся дикими. От пр. я подивляю надсподївань суповій в французскім ресторанї, де в одну хвилю їсть разом яких шістдесять осіб. Нїхто не говорить голосно, про крик або лайку нема й бесїди. Аж тепер чую, що властиво значить французке сказане comme il faut. До їдженя (особливо вечірного) приходять майже всї в темних убранях, підчас їдженя нїхто не курить, по їдженю забирає ся зараз кождий з їдальнї, — через то ресторан не має в собі нїчо шинкового, як се ми звикли бачити у нас. До тепер я не стрітив нїгде крім Парижа тої виставности при подаваню страв при цїлій простоті. Для кождого гостя без винятку накривають сьвіжими серветами столики, звичайно призначені для двох осіб, а я заходжу звичайно до ресторанів досить скромних, де за які три франки живлю ся дуже добре. Гадаю, що в Перемишли треба би за тото само платити бодай подвійно. Така увага: Тут в Парижи суть всї столові ножі острі, такой справдї ріжуть хлїб і мясо, не так як у нас в Галичинї або Відни, де скрізь столові ножі більше ломлять хлїб і роздирають мясо, чим ріжуть.

Змисл до вигоди і чистоти на тутешнім селї є для мене великою несподївankою, я й не думав, що таке може бути. Аж ось вон^{o} й здійснене. Очивидно заслуга в тім то^{ї} більше чим тисячлїтної культури французскої, що дібрала ся аж до сїльскої стрїхи, котра тутки не з соломи, але скрізь з дахівки. Змисл до красного треба плекати цїлими ґенерациями, бо інакше нїхто не всилї зробити, щоби він перейшов в кров чоловіка і став чимсь ему власним. Мене інформували, що французкий хлоп є скромний, мало говорить, за то робить більше, має змисл до того, що є comme il faut, є услужний. Крикливе житє париских бульварів не дає вірного образу французского характера, се є власне бульварове житє.

Про француску бесїду, як вона менї нинї представляє ся, треба от що сказати: Вже при читаню французских книжок спостеріг я, що інтерпункция у Французів є троха инша, чим се принято в нїмецких і наших книжках. Ото-ж се не є примха. Тепер я чую, що Французи відповідно до того лучать в говореню слова в ґрупи інакше, чим се дїє ся у нас. В тім лежить часть трудности, чому я не розумію говореного. Коли я в театрі слухаю актора і дивлю ся рівно часно в текст, то вичуваю кожде слово, чую однако, що натиск на поодинокі слова або їх ґрупи, то знов перестанки межи словами або їх ґрупами випадають інакше, нїж я би їх робив, коли бим собі читав на голос. В той спосіб повстають з такого ґруповання нїби нові одиниці зовсїм чужі для уха чужинця і остають ему незрозумілі, хотяй тото само в письмі він розуміє з легкостию. Очивидно на се лиш одна рада: вслухувати ся так довго, аж научиш ся. Що воно так є, переконав ся я на клїнїчнім викладі професора Деляперсона в Hôtel-Dieu, де говорило ся про річи менї знані, про котрі я вже нераз читав французкі тексти без трудности, а преціньрозуміти тото само говорене було дуже тяжко. Суть се спостереженя, котрі певно не причиняють ся до піднесеня моєї самосьвідомости, але противно, се добрий притискач на всякий „провінціональний імперіялїзм".

Така рафлексия: з давен-давна спостерігаю у себе стремленя відкривати ві всїх моїх знакомих добрих людий, бо житє видає ся менї лиш тодї сонїчним, вдоволяючим і ясним, коли я маю до дїла з добрими людьми. За добротою людий витворила ся в менї дивна туга і нинї особливо відчуваю еї. Коли би се від мене залежало, то я би зробив так, щоби доброта панувала скрізь і над усїм, а людям казав би я роскошувати ся в тій благодатній атмосферї доброти, як се було колись в райскім житю. Такі чувства заволодїли нинї наді мною і під їх благодатним впливом опускаю симпатичну французку землю.

М. Н.

собі наказати відбути засїдане в з горизначеним реченцї, до чого, як виказано висше, не мали права*). III) Ц. к. окружна шкільна рада в Збаражи не знесла попереднього вибору президиї місцевої шкільної ради в Климківцях і не умотивувала знесеня, а назначила новий вибір, як свідчить висше наведений відпис розпорядження з дати Збараж 20 VII. 1903 ч. 568. IV) Принявши на-вітъ, що ц. к. окружна рада була в праві в той спосіб собі поступити, то засїдане в дбуте нині т. є. 28 VII. 1903 не було важне, бо члени місцевої шкільної ради не були в належний спосіб о засїданю повідомлені. [Тут наведено виїмок rozp rządzen'я, який подано висше в примітцї під першою*)... Wszyscy і т. д.]. Двох приміром членів місцевої шкільної ради а то о. Володимира Герасимовича і Микилу Попова не знати на основі якого закона важив ся на се засїдане запросити місцевий начальник громади п. Матеуш Фабіян і то не в імени місцевої шкільної ради, але в імени громадскої зверхности в Климківцях, як свідчать під 1) і 2) запучені оригінали запрошень. V) Засїдане і вибір не були леґальні, бо на внесений дня 27 липня 1903 о. Володимиром Герасимовичем рекурс Висока ц. к. краєва шкільна рада еще не могла рішити, чи членом місцевої шкільної ради в Климківцях, яко представитель віроісповідання латиньского обряду есть кс. канонік Александер Цїсло, парох латиньский з Токів, чи самостійний експозит з Мединя кс. Петро Ґоржелец. При тій нагоді не хотячи випереджати рішеня Високої ц. к. краєвої шкільної ради — осьміляємо ся висказати нашу неміродатну гадку, що як би її було, дня 20 червня 1903 кс. Петро Ґоржелец був в повнім праві голосу при виборі президиї місцевої шкільної ради і не потребував осібної делеґациї кс. каноніка Цїсла, бо як-раз в тім часї кс. канонік Цїсло був в парохиї своїй неприсутний — виїхав був на довший час до купелїв — а на час своєї неприсутности віддав своє душпастирство і всї справи парохиї в руки експозита медиоьского кс. Петра Ґоржельца. Зібравши усе висше сказане підписані осьміляють ся просити: Висока ц. к. краєва шкільна рада зволить ласкаво: 1) Розпорядженє Сьвітлої ц. к. окружної шкільної рада в Збаражи з дня 20 липня 1903 ч. 568 звезти. 2) Вибір президиї місцевої шкільної ради в Климківцях з дня 20 червня 1903 яко леґально переведений затвердити і 3) Неважальний поновний вибір другої президиї на нелеґальнім засїданю нинїшнім т. є. 28 VII. 1903 уневажнити. — Климківці, дня 28 в. ст. липня 1903 (почта Скорики, повіт Збараж). Сьвящ. Володимир Герасимович (в. р.) рус. кат. парох в Терпилівцах почта Нове Село коло Підволочиск, катехит і душпастир в Климківцях і леґально вибраний, а не затверджений предсїдатель місцевої шкільної ради в Климківцях Микита Попів леґально вибраний заступник предсїдателя місцевої шк. ради Йосиф Кравчук, заступник предсїдателя розвязаної ради шкільної. (Підписи уміщено в присутности сьвідків, котрі також підписали ся.)

Ще два слова, як стоїть справа з учителем. П. Михайло Дорожиньский, зложивши іспит кваліфікациїний, подав ся і на Климківцї і на Торговицю в городеньскім окрузї. Розуміє ся на сю посаду в Торговици не мав надїю, бо звісно, як то трудно дістати посаду в чужім окрузї. Та на превелике наше диво вичитали ми колись-тут в ґазетах, що як-раз п. Дорожиньский іменований сталим учителем... не в Климківцях, нї, а в... Торговици. Проста річ: „*promoveatur, ut amoveatur*!“ (Се мож було предвидїти і непотрібно п. Д—ий подав ся на дві посади *Ред.*) Не дурно щось дві неділї тому в зад приїздив вже п. Нарожиньский з Голоток оглядати хату і школу. Ще номінациї не має, але всї вже говорять, що прийде певно до Климковець, на разї яко тимчасовий, а як ґрунт підготовить ся і всїх гайдамаків хлопів і попів з ради місцевої викурять, то з часом і він опінію дістане та ставши сталим, потрафить заопікувати ся і засніженою польскою чительнею і взагалї „ународовленем зрущоней вйоскі“. Ми однак думаємо, що рада шкільна чи краєва, чи окружна супротив всїх висше наведених фактів не повинна нїяким чином настановляти сего пана нам на учителя, бо в народї непотрібно буде лиш роздуватись невдоволене. Га, вирочім се не наша річ, лиш хиба щира, добра рада. Тепер вже тихо, тихісько, аж хиба за якого де пів року може треба буде знов шпарґали витягати і те все описувати до Відня до міністерства. Поживемо, побачимо.

Сьвящ. Володимир Герасимович.

*) Після § 12 зак. з дня 23 V. 1895 В. зак. кр. ч. 58 лиш рада шк. місц. має право назначати реченець засїданя, а рада шк. окр. може від місцевої лиш зажадати скликаня засїданя. — *В. Гер.*

Справи заграничні.

Вибір папи.

По вступних церемоніях, котрі скінчились в пятницю вечером, чинности кокляве розпочались в суботу рано. Засїдане відбувавсь два рази на день. Вхід до конкляве, котре відбувавсь в сикстиньскій каплици, сильно обсаджений сторожаю. Нїкому не вільно з кардиналами говорити. Листи, які надходять до кардиналів, доручують адресатам доперва по розслїдженю їх змісту деканом конкляве. Кардиналам вільно висилати лише отворені листи, котрі декан також ревідує. Книжки і дневники дістають кардинали також по строгій ревізиї.

На площи св. Петра громадять ся тисячні товпи народу і обсервують дах сикстиньскої каплиці, чи не покаже ся традиційний дим. Дим є доказом, що відбуло ся голосоване, бо по кождій скрутинії картки палять. Вже в суботу перед полуднем помічено дим і товпа кинулась в сторону loggia della Benedictione, звідки проголошуєсь вибір папи. По півгодиннім вижиданю товпа розійшла ся: видко, що голосоване не дало позитивного результату. Так само не дав результату дим пополудни і два рази вчера. Чотирократний, нечистий дим був доказом, що відбулись чотири голосованя без результату. З того дневники заключають, що розбите голосів дуже сильне і що нині вибір не закінчить ся, але протягнесь еще кілька днїв.

Справи австро-угорскі.

Переговори в Ішлю.

В Ішлю були на авдиенциї у цїсаря оба міністри фінансів, Бем-Баверк і Люкач, котрі відтак дуже довго конферували між собою. *Fremdenblatt* доносить, що на сих конференциях прийшло до засадничого порозуміня в цукровій справі між обома правительствами. Супротив сего можливе є, що фахові референти обох правительств вже з початком слїдуючого тижня приступлять до подрібних нарад. В часї нарад міністрів розслїджено докладно цїлий ряд предложень обосторонної охорони внутрішної консумциї. Кілька з сих проектів возьмуть за підставу специяльних переговорів.

Цукровий закон, котрий супротив уховали бруксельскої конференциї цукрової ставсь безпредметовим, має бути знесений цїсарским розпорядженем, датованим з дня 1 серпня.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Шпіґуньство.

Відень. Нині зачинає ся процес против д-ра *Оссолїньского*, обжалованого о намову до шпіґуньства.

Хорватский міністер.

Будапешт. Комісия incompabilitas, котра має пильнувати, аби посли не мали урядів, котрі колїдують з їх гідностию яко заступників народу, узвала, що міністер Хорватиї і Славониї др. Томашіц повинен по номінациї піддати ся новому виборови. Супротив сего Томашіц зголосив свою димісию з уряду міністра.

Манджурия.

Кольонїя. Росийске правительство мало заявити, що Росия через 6 лїт не позволить на се, аби чужинці осїдали в Манджуриї. До перва по 6 роках, коли Росия запевнить лад в Манджурии, край сей буде отворений також для чужинців.

Екзекуциї в Хінах.

Пекін. Хіньского дневникаря Сен-хіна засуджено на смерть бо в слїдстві заявив, що перед трема роками хотїв викликати повстане в полудневій части Хін. Вирок смерти виконано в звірский спосіб.

Розрухи в Персиї.

Кольонїя. З Перзиї надходять відомости, що магомеданьске духовеньство підбурює населене до розрухів. В многих місцевостях прийшло до кровавих бійок. В Бабістанї погибло 120 людий.

НОВИНКИ.

— **Борба о рівне право виборче.** Послїдними часами, як звісно, социял-демократична партия в Австриї розпочала на велику скалю аґітацию за рівним виборчим правом. На кожду неділю і кожде сьвято скликує рівночасно по всїх більших містах збори, де на порядку дневнім стоїть спільна точка — борба о рівне виборче право. Вчера відбули ся такі збори в Градци, Еґенборзі, Ляйбниц, Брук, Лубнї, Юденбурзї, Фонсдорфі, Марбурзї, Цилеї, Кефляху, Фойтсберзі, Мірцушляґу, Роттенманї; дальше в Найнкірхен, Гогенберзї, Швертберзї, Перґу, Пацмандорфі, Центов, Полї і Лєґенротте. В Галичинї скликано такі збори на вчера в Стрию, Сяноцї, Осьвенцїмі і Подґужи. Збори в Дрогобичи заборонило староство, мотивуючи, що „предмет нарад не є ясно означений“. Замість заборонених зборів в Станиславові скликали вчера социяльні демократи десять довірочних зборів в містї, а кільканайцять в повітї. В Червівцях відбули ся вчера також збори в справі рівного виборчого права.

— **Голодовий дур.** Від 22. до 28. липня стверджено урядово отсї нові случаї голодового дуру: в повітї бохеньскім 2, богородчаньскім 1, бучацкім 2, городеньскім 1, яворівскім 3, мостиским 2, нїскім 1, підгаєцкім 4, переворскім 2, жевецкім 4, стрийскім 4, товмацкім 2 і в заліщицкім 3. Отже разом 31 случаїв за тиждень, з того аж 22 в руских повітах. Епідемія остаточно пригасає.

— **Еміґрация за Океан.** Після виказів еміґрационного бюра в Ню-Йорку прибуло від 30. червня 1902 до 30. червня 1903 еміґрантів з Европи до Сполучених Держав 451.190 мужчин і 180.195 женщин. В тім числї самих Італїянців найшло ся 169.755 мужчин 38.721 женщин; Жидів 34.070 мужчин і 26.764 женщин; Німців 33 197 мужчин і 22.224 женщин; Скандинавців 32.075 мужчин і 17 608 женщин. Кілько Русинів прибуло, бюро не подає, бо очивидно зачислило їх до Поляків, котрих виказує 46.302 мужчин і 38.721 женщин.

— **Повінь на Буковинї.** Внаслїдок хмароломного дня 29 липня прибули у Васлівцах над Черемошем у вижницкім повітї потоки Теплиця, Глубічок, Чорна і Пеярник та залили часть Васлівців і всї городи та пола, що лежать над тими потоками. Вісїмдесять хат стануло нараз під водою. Дві хати завалили ся а кілька вода так підмулила, що годї в них мешкати. Повінь знищила всї засївки, а шкода есть величезна.

— **Родом кури чубаті.** Сеся пословиця прийшла нам на думку, читаючи в познаньскій людово-клерикальній ґазетї Orędownik опис відносин межи польскими дворами а польским селяньством під забором прускім. Ті відносини, що були одною з головних причин розмірно великого числа голосів, відданих польскими селянами на социяльстів при послїдних виборах до нїмецкого „райхстаґу“, описує Orędownik ось-як: „Другою причиною, длячого *паньскі* люди [робітники рільничі] так часто голосують на социяльста, то невдоволене і нехіть люду до свого пана. Загалом кажучи, робучий люд має лучше ся під нїмецким нїж під польским паном; у польского дїдича часто і платня і ординарня лихша. Польский хлоп знає о тім, він листий на такого пана, отже коли єму пан каже голосувати на Поляка [кандидата польского кола] то він на злість голосує на социяльста. А як часто той робітник мешкає нужденно! По деяких домінїях худоба має мешкане лучше нїж люди. Ті мешкальні домы для людий — то нераз справдїшні норы, вогкі, низкі, повні дїр, мало що не западають ся, а жити в них мусить бідний робітник з численною родиною. І трактоване людий по многих домінїях далеко на таке, якби повинно бути. Богато панів думає, що живуть за часів панщини — поневіряють людий, бють їх, проклинають дико, забуваючи, що нинї хлоп не стерпить уже того, що терпіли єго батьки. При найменшій нагодї, при найменшій провинї відшибають робітникови із заслуженим, з ординарнї. Найлучше збіже, найлїпшу бараболю дістає Жид, а хлопови дають часто що-найпослїдшїйше. Де лиш дасть ся, все урве ся щось бідакови, а забуває ся, що хлоп не знесе того терпеливо. Коли він не одержить того, що єму по справедливости належить ся, то він дуже добре трафить до стодоли чи шпихлїра, пійде в ночи до лїса і ще молоді деревинки поруйнує. До роботи буде тим менше охочий, буде робити зле, буде опускати ся, як тілько не бачити-ме над собою надзору, буде нищити порядки господарскі, катувати інвентар — а хто на тім терпить? Лише пан; через нехіть свого робітника він потерпить більшу страту, аніж коли-б єму лїпше платив і лїпше єго удержував. А під зглядом моральним який страшний визиск панує в деяких посїлостях! Треба пера Дантого, щоби описати ті сумні відносини, то пекло моральне! Хлопи глядять на те, як панове, як економи зневажають їх жінки й дочки. Забогато є в них духа підданчого, невільничого, щоби мали піднести голос обуреня на те; але тим більше злість і ненависть накопичує ся в їх серци.“ — Як видко з наведеного опису, відношеня між „dworem a chatką“ однакові на цїлій териториї давної речипосполитої польскої. Навіть під Прусом, де гроза ґерманїзациї земель польских така велика, отже здавалось би, що там двори з огляду на „народовий“ інтерес польскій уложать своє відношене до селяньства инакше, тим більше, що там мають дїло зі своїм польским людом, а не, як у східній Галичинї, з не своїм, чужим руским. Та, як сказано, родом кури чубаті...

— **Зелїзничі крадежи перед судом.** В Кракові відбуде ся незадовго величезний процес. Обжаловано 14 галицких зелїзничих кондукторів о звісні крадежі в поспішних поїздах. Головно крали дорогоцїнности і вартісні папери. До розправи візвано 220 сьвідків з Австриї, Німеччини та Росиї. Пошкодовані виточили зелїзничій управі богато процесів о відшкодоване, бо лише незначна частина вкрадених річий віднайшла ся.

— **Скажений кіт.** В Лоєвій, селї положеним межи Надвірною а Делятином, покусав перед кількома днями скажений кіт якогось Жида. Наслїдком сего уладжено на кота лови і дїйсно зловлено небезпечне звірє. Та місто щоби єго убити, дотепнїйші людиї всадили єго до мішка і так перевезли до Делятина, щоби утопити в Пруті. Однак поводили ся при тім так неоглядно, що кіт видер ся з мішка і покусав в Делятинї ще чотири особи. Всїх покусаних відставлено до інститута д-ра Буйвіда в Кракові, а тимчасом жандармерия зарядила нагінку на псів і котів в Делятинї.

— **Таємний злочин.** Мешканцї дому при ул. Татарскій ч. 1, ва-Підзамчу у Львові почули вчера в виходку підозрілий сопух, немов від трупа. Повідомлена про се поліция вислана місце комісаря, котрий викрив, що в виходку находить ся тїло женщини, занурене головою в течи. Показало ся, що довершено тут страшого злочину, якою жертвою упала служниця Паранька Калитовска. Мешканцї дому зізнали, що Паранька була в послїднім часї без служби і вела „легко“ житє. Дальше оповіли перестрашені сусїди, що Паранька мала „обожателїв“, особливо між вояками і наразила ся на огидливу кривду. Вояки затягнули її недавно до касарнї і збезчестивши її, викинули через вікно. Дївчина внесла за те жалобу до військових властий, котрі кількох вояків всадили вже до вязниці, а против кількох вели дальше слїдство. Отже насуває ся тепер здогад, що ті виновники з обави перед дальшими зізнаями Параньки, убили її і кинули до виходка. Послїдний раз бачили її сусїди перед двома тижнями, коли то вийшла з дому і більше не вернула ся. Після иних оповіданъ, Паранька погибла в приступі епілепсиї, на котру терпіла від давна, хоч ся ногоноска має імовірно на цїли відвернути підозріне злочину від „синів Марси“. Паранька Калитовска числила 19 лїт і була родом з Гутиска, пов. жовківского.

— **Смерть через карти.** В Коломиї застрілив ся властитель кавярнї Соломон Ґіршґорн, чоловік досить заможний. В ночи з пятницї на суботу грав кілька годин в карти з якимись жидками і програв 6.000 К. Се довело єго до такого нервового розстрою, що застрілив ся на місци. Лишив жінку і десятеро дїтий.

— **Погиб від мухи.** В Кракові відбув ся оподі похорон ротмістра 5 п. драґунів, 30-лїтного бар. Ойґена Айрольдї, родом з Відня, що помер наслїдком укушеня мухою. Стало ся воно ось як. В понедїлок 20 липня укусила єго муха в лице під оком. Айрольді зразу не чув нїякого болю і не звертав на се зовсїм уваги. Напрод почало лице пухнути, а рівночасно проявила ся злоякість горячка. У військовім шпиталї лїкарі уживали всяких средств, які знав лїкарскій штуґа, та все надармо. По девятьох днях чимраз страшнїйших мук ротмістр помер 29 липня.

— **Про убийство кн. Ґаґарина** в рязаньскій ґуберниї доносять: Ґаґарин держав собі чотирох Черкесів, що не одному селянинови пустили нагайкову кров або й присмертили смерть. Мешкали вони в малім дімку біля палати Ґаґарина як прибічна сторожа. Недавно убили одного з тих Черкесів селянина. Коли дізнали ся про се селяне, зібрали ся гуртом около 150 людий, напали на Черкесів, прогнали їх, а хату підпалили. На се як-раз над'їхав в повозї Ґаґарин з жінкою та сусїдом кн. Щербатовом. Побачивши, що коїть ся, наверну коні і почав утїкати. Але зараз за воротами поспішав ся на повозку ґраф Каміня, а рівночасно на Ґаґарина, що погнав коні, кинули ся селяне з вилами під сїна та гною. Ґаґарин зімлїв від ран; опісля вхопила єго жінка, і тоді наспішені коні довго гонили полями, заким їх здержали люди. Умираючого Ґаґарина уміщено в домі сьвященика і щоби єго не зрадили, погашено сьвітло.

— **Страшна катастрофа.** З Ню-Йорку доносять: Підчас продукциї пливака, що не мав рук, завалив ся дах мосту над рікою Віліямсбурґом. Сотки людий, котрі приглядали ся пливакови, попадали у воду з висоти 30 стіп. Досї видобуто 50 трупів.

— **Дрібні вісти.** Із Станиславова доносять, що увязнених там офіціялістів заряду товмацких дібр: Соколовского і Яворского та поссесора Тітмана випущено на волю.—Професором академії ветеринарної у Львові на р. 1903/4 вибрано проф. гімн. Станислава Круліковского.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Нові стациї жандармериї** в окрузї краєвої команди жандармериї ч. 5 установлено в Острові, пов. сокальского, в Гадинківцях, пов. ґусятинськоґо і в Камінцї вел. пов. ґрибівского.

— **До відомости Читалень „Просьвіти“!** Повідомляємо Хв. Видїли Читалень „Просьвіти“, що ц. к. намісництво резкриптом з дня 9 мая 1903 ч. 5078 позволило виставляти на сценах штуку Льва Лопатиньского п. з. „Перший горальник“. Похвалило було-б, зелиб кожда читальня постарала ся о сценічну виставу сеї штуки. (Проч. пасчиси просимо о повторене сего оголошеня.) — *Канцелярия „Просьвіти“.*

— **І. Мариняк** в Лівчицях, п. Комарно, просить М. Журавецкого уч. богослова о надісланє адреси.

— **Невмісний дотеп** пустив собі недавно якийсь товарищ шкільний, доносячи до нашого дописника, немовто О. Деревлянка -учениця гімназиальний номер. Не дослїдуємо ся, чиб хто в неправдива, а що „Wiśniewski“ для мистіфікаций сфальшував навіть на доданім підписі кореспондента, то ми переносимо „Wiśniacherа“, разом з его писемком, на рівнянє непокемчих а неправдивих вістий передаємо на науку карному судови.

Послїдні вісти.

Відень. „Wiener Montags-Journal“ довідуєть з Будапешту, що гр. Куен взяв ще нине можливі по переховано в замкови до Ліпта, щоб вручити цїсареви димісию. Гр. Стеф. Тісу і Александра Векерлього полагоджено вже до цїсаря. — Банфі заявив, що Куен мусїв вицати не свої гроші.

Рим. Нині о 11. год. 16 м. зачинаєть конклав бічнаїв над синистиньскою каплицею. Досїпері не подають, чи дим був чорний (знак вибору) чи темнавий (знак голосованя без результату).

Станиславів. На вчерашних зборах робітників референтом мавр. д-р Байцер про загальне голосоване. Опісля здало народа несунув ся з площи „вистави“, де збори відбували ся, до міста, але в ул. Шастинській здержала єго поліция і жандармерия. Прийшло до драчі, при чім кількох робітників зранено.

Берно. Вчера відбули ся збори на загальним голосованем. На робітників, коли по зборах демонстрували, ударила поліция і 1 робітника ранила а 7 арештувала.

Надіслане.

Глядає ся кореспондента Русина володіючого плавно в слові і письмі язиками: польским, руским і нїмецким, в віці до 30 лїт і вільного стану. Посада, з початковою ґажою 200 корон місячно, може бути сейчас обнята. Оферти уложені в повищих трех язиках, до котрих належить долучити фотоґрафію, треба відіслати на адресу: An das Anglo Continentale Reise-Bureau in Rotterdam (Holland) Postfach 50. 47? 1 3

РЕСТАВРАЦИЯ і МОЛОЧАРНЯ

при улиці Вірменьскій ч. 2

(перед тим Яворской)

обнявем з 1. серпня б. р. у власний заряд. Страви взірцені. — Пиво оковіцке на міри а пільзненьске на фляшки.

Поручаючи ся П. Т. Суспільности, запевняю, що всяких старань доложу, щоби задоволити моїх відвірців.

З поважанем:

470 2—4 **Т. СЕНИЦЯ.**

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 4?5 24—

Евстахий Юзичиньский

торговля корінних товарів, продаж вина, пива, горілок, лїкерів і коняків. Комната до снїдань

в Бережанах.

П. Т.!

Маю честь подати до ласкавої відомости Впов. Земляків, що з днем 10 липня с. р. переняв я одиноку руску Тортовлю корінних товарів п. Романа Шкирпана в Бережанах і заосмотрив ёї в свїжі товари, які побираю з перворядних фірм. Товар свїжий і добрий, цїни як найприступнїйші, обслуга скора. В комнатї до снїдань мож дістати рїжні перекуски теплі й зимні, добре пиво, рїжного рода природні вина австрийскі, угорскі і французькі, а також здоровий домашний харч. Інтерес веду солїдно і стараю ся вдоволити вимогам і найвибагливїйшої П. Т. Публики.

Відкликуючись на поклик „свій до свого“ поручаю ся ласкавій памяти Впр. Духовеньства і Впов. свїтскої Інтелїґенциї, Міщан та Селян.

З високим поважанем

Евстахий Юзичиньский

властитель торговлї в Бережанах ул. Потоцких ч. 250. 461 4—4

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомыт: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*, 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 16/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомыт: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. після середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і **продажи білетів та розкладів їзди**) ул Красіцких ч. 5. 68

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні 2 корони

набути можна

в Товаристві „Просвіта“ Ринок ч 10.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 206—?

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищення зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою **WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д ра Б. Лелюховского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне подокане уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псуття. Пудерко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна тубк 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склади в Львові: Аптика П. Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Вевюрскій Торговлі і дротуерні: Народна Торговля (в Львові і в всіх своїх філіях), І. Бромильский, А. Беаком, Лянг і Підгірский 564 26—30

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информаций удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, І. п. біля головного двірця, Львів. 273 11—?

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, І пов.

Въ цѣляхъ аґітаційныхъ!

поручають ся до ширеня масами слѣдуючій брошурки „Парохіяльнок Бібліотеки:

1. Законы людскои суспольности где розправляє ся о суспольной нуждѣ, и о средствах якъ ёй въ публичнбмъ житю зарадити. За 100 штукъ 8 кор.

2. Фалшивый парляментаризмъ, где вытолковано ясно чому дотеперѣшній посли не зробили и не могуть зробити нычь доброго для масъ народу. За 100 штукъ 8 коронъ.

3. Наша зброя, або якъ бороти ся проти ворогбвъ нашого быту. За 100 штукъ 6 коронъ.

4. Наша орґанізація, або куди имти щобы було намъ дѣпше. За 100 штукъ 8 коронъ.

5. Злука Антихристбвъ, брошурка дуже на часѣ повдинчо: 100 штукъ 1 к. 20 с.; чотири статїи разомъ: 100 штукъ 4 коронъ.

6. Христосъ и Єго народъ, брошурка дуже побуджаюча до патріотичнок чинности. 0) штукъ 5 коронъ.

7. Не бойте ся пострахy! брошурка на часъ выборчій знаменита! За 100 штукъ 3 кор.

8. Религія а паньство. За 100 штукъ 2 кор.

9. Религія и бѣдаки. За 100 шт 2 кор.

10. Хлѣбъ безъ религіи не сытить. За 100 штукъ 2 коронъ.

Выѣмково, ино на часъ выборчій, можна всѣ тй брошурки набути франко, одино въ Редакціи Прапора, Перемышлъ, Побереже ч. 1. въ найменшбй скблькости 100 штукъ зъ кождок.

Потребую сейчас характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най заголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, *Carson street*, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 6 ?

Русинка глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія“ Рогатин. 466 4 6

Вправної учительки Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтвй з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин*, poste restante Хирів. 469 3—7

До веденя домашного господарства і нагляду над дїтьми глядаю женщини. Добра лагідна людина буде вважатись, немов би належала до родини. — *Г. Витвицка* в Гаврилівцї п. Цуцилів. 474 2—2

ОГОЛОШЕНЄ.

Видїл товариства „Руска Захоронка у Львові“ потребує управительки Захоронки з д. 1 вересня с. р. Вимоги такі як в шкілцї фребльовскій; зголошеня на письмі або устні приймає п. Панкевичева, ул. Чарнецкого ч. 26 або п. Лучаковска, ул. Сапіги ч. 5. 3 3

Мід з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу переказом. *Юлїян Дуткевич* в Дубю, п. п. Пониква. 468 4—6

СЛАВНОЗВІСНІ РЕНҐЛЬОТИ свїжо рвані дуже великі і на причуд гарні, висилаю оплатно за послїплатою в коробках 5 кґ, I якости по 3 К 20 сот., II якости 2 К 90 сот. — **СЛИВКИ** великі і подовгасті (Kaiser-Birnen) дуже гарні, свїжо рвані, висилаю оплатно за послїплатою I якости 3 К, II якости 2 К 50 сот. — **ЯБЛОКА**, свїжо рвані, червоні, дуже великі по 2 К 25 сот. за послїплатою. **М. БІРНБАВМ, Залїщики.** 481 1—3

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тільки бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

469 64 15·

Оповістка.

Заходом акад. товариства „Молода Україна“ в Чернівцях вийшли досї ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот

2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“. оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галіцкі: Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор 75 сот.

Видання від 1 - 5 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях тільки у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 16 у Львові у обох руських книгарнях.

ВІДПОВІДЬ

прускому товариству „The Singer & Comp.“

з осїдком в Гамбурзї

ул. Адміральска ч. 79.

Від року зносимо ваші безличні напасти і нїкчемні клевети — то ваша пруска етика. Маєте тут в краю 8 філіїй, около 250 аґентів, а других тілько факторів. Ви вилляли вже з краю кількадесять мілїонів корон до Гамбурґа — то вам всьо за мало. Ви хотїли би остати ся тут самі без найменшої конкуренциї і бути панами ситуациї, а ми тутешнї маємо накувати манатки і виносити ся з краю або пійти до вас на службу аґентами. На 80 фабрик, котрі будують машини до шитя Зінґера човникові, обручкові і Central-Bobbin, перше місце занимає Pfaff-Biesolt-Locke, Kayser, Gritzner, Mansfeld, а ви з вашим ярмарочним товаром занимаєте ледви 70-те місце що-до машин обручкових, а з човникамн ви безусловно послїдні. Ви, Прусаки ідїть до Саксонії та Баварії до фабрики Pfaff-Biesolt-Locke-го, Kayser-а і инших на чотири роки термінувати, там научать вас добре вироблати машини та прилично поводити ся.

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

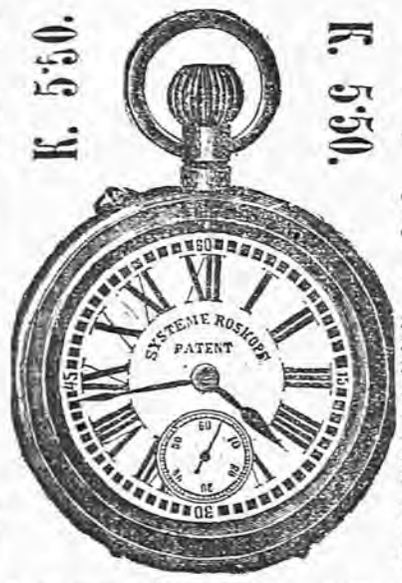
механїк і спеціяліст від машин до шитя

Львів, готель „Жоржа“.

455 5—5

Подяка.

„І рече ёй Ісус: Не плач!“ Так се рада Ісуса на наші зболїлі серця; се осторога, щоби ми не дались заволодїти безмежному жалеви з причини смерти любого мужа а нашого найдорожшого Татка і Дїдуня, Савина, що попращав ся з тим свїтом не в окруженю своїх, но на чужинї, здалека від своєї горячо улюбленої рідні. Ся посьлїдна обставина додає нашим серцям ще більше болю, та з другої сторони лагодить ся наш жаль, коли згадаємо, що покійний знайшов і на чужинї людий, що осолодили ему посльдні хвилї житя. Ми в першій лїнії складаємо отсим як найщиршу подяку Впр. о. совітникови Володимиру Петрушевичови з Калуша, що з самопожертвованем гідним як найбільшого признана удав ся до Відня, щоби бути присутним при тяжкій операциї покійного, евентуально, щоби по смерти віддати покійному послїдну прислугу. Ми відчуваємо як найглубшу вдачність до Вас, Впр. о. Совітнику, прийміть отже наше стократне: „Спасибіг“. Складаємо рівнож щиру подяку Впр. сов. о. парохови Шихови за посїщенє в слабости і за безінтересовне віддане послїдної прислуги покійному. Дякуємо сердечно Всч. о. Котецкому, що заняв ся щиро долею покійного ще за его житя, підчас слабости відвиджував покійного, а по смерти виголошеним трогаючих слів надгробних звеличав обряд похоронний. Рівнож дякуємо „Брацтву церковному“ як і всїм тим Віденьским Русинам, що взяли участь в обрядї похороннім, та помянули покійного на чужинї щирим руским словом. *Юлія з Мійских Теодоровичева* вдова. *Зофія Петрушевичева, Емануїл, Роман, Павла* і *Маланка*, дїти, *Константин ешрушевич* зять, *Оленка* і *Романко* внуки. 475 1—1

Сензаційне!

Без конкуренциї!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский нїклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ“.

Сей годинник, зовсїм як ось на образку, має патентований емалєвий цифероблат, накручує ся раз на 36 годин і ходить знаменито. Пятилітна ґарантия долучує ся на письмі. Завдяки мїцній конструкциї поручаєсь кождому як знаменитий годинник на всякі „шграниці“. Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох нараз по 5 К від штуки. Також даєм сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилає за послїплатою або за готівку з гора. 478 1—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві второк 4 серпня 1903.

Надзвичайне представленє

Послїдний раз

Looping the Loop

їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms пописував ся в Льондонї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механічних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ Looping the Loop о год. 10¼.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен. — В приготованю: **Засуджений на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накладом і друкарнею Ставропігийского під зарядом Іосифа Данилюка.

Ч. 163. Львів, Второк 22 Липня (4 Серпня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Дїла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТЇ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДЇЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакція, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. Кількість [illegible] за попередньою [illegible]. — Рукописей неповернені вільні від [illegible].

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надсилане" по 30 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Пропаґанда москвофільства
серед галицких Поляків.

II.

Як вже виходить з переказаної нами статї д-ра Оссолїньского, зворот в поглядах деяких Полякiв на відношеве Польщі до Росиї полягає на двох основних арґументах: по перше, що Поляки не можуть добити ся силою державної самостійности і повинні залишити думку про будоване независимої Польщі хочби навіть в етноґрафічних границях; — а по друге, що добиваючи ся в рамках инших істнуючих вже держав свобід і прав для своєї національности вони повинні покинути свої надії на Австрию, а оперти ся о сильнїйшу і корисиїйшу для них — Росию. А яко арґументи, що російска держава корисиїйша для Поляків від австрийскої, бачить д-р Оссолиньский в тім, що в Росиї польский елемент дуже добре розвивав ся під зглядом економічним і культурним, між тим коли Галичина, свого рода польско-австрийский Піємонт, переживав безнастанно тяжкі економічні кризи і находить ся в станї видимого економічного а навіть і культурного занепаду. Супротив такого стану річи мнима свобода Поляків в Австриї виглядає цїлком безвартно, обмежує ся на право робленя всїляких патріотичних шопок і демонстрацій і приносячи користь лише одиницям, що-то добивають ся орденів і становиск, не може і не повинна впливати на напрям і констеляцию польскої політики.

Погляд, що Поляки повинні перекабатити ся в славяиофілів, становить вже тільки дальший вислід так поставленого питання. Коли Поляки залишивши думку своєї державної независимости, мають сконцентрувати ся під російскою державою, то видима річ, що се можуть зробити проти Нїмеччини і Австриї, від котрих треба відібрати „польскі краї" — а затим політичною теориєю, на котру вони мусять оперти ся, є теория славяиофільства, значить теория борби під стягом російскої славяньскої держави з „ґерманьским сьвітом."

Отсе є арґументация, на якій основує ся русофільский напрям серед Поляків, і тота арґументация з конечними дрібними змінами проявляє ся у всїх пропаґаторів русофільско-польскої політики.

Доповнене сеї політики становить еще кілька політичних замітох, які находимо у другого польского руссофіла — Ромуальда Пржевальского, що теж дебютував на стовпцах „Славяньского Вѣкъ-а". А тоті замітки тим важні, що вони дотикають і нас Русинів, бо говорять про нове становиско Поляків руссофільскої закраски в квестиї малоруській.

З виводів того пана Пржевальского подамо лиш дещо, що тут безпосередно відносить ся.

Пржевальский так як др. Оссолїньский і другі Поляки-руссофіли уважає — видима річ — змаганє до відбудованя Польщі за „dawno przeżyte hasła" і так навіть означував свою статю в „Славяиском Вѣкъ"-у яко відклик до польскої суспільности: „Otrząśnijmy się z przeżytych haseł" (Чч. 50—54). Та не о се розходить ся Пржевальскому; для него приналежанє цїлої Польщі до Росиї, під котрою вона може в цїлости розвивати ся, є точкою основною і вихідною, над котрою не треба розводити ся. Натомість він вияснює услівія, на яких Росия могла-б помирити ся з Польщею і дати їй національні права, — свого рода do ut des — а яко таку вимінну цїну з польского боку він вважає відреченє Поляків від українсько-руских територий в користь Москви. „Деякі польско-галицкі дневники — каже він зараз на початку — повертають часто до своєї улюбленої думки, після якої польский нарід не повинен зрікати ся своєї цівілїзацийно-історичної місиї в західно-руских та литовских краях, колись складових частинах польскої держави. Всякий активний виступ в тім напрямі виглядає нині на мрію, можна отже в данім случаю говорити тілько о поглядах і теориях... — тим паче, що нема бесіди, щоби такі змагання звісні були польскому простонародю, тому людови, що спрацьований не має навіть часу на політику". Одначе втяганє Поляками в свій політичний рахунок малоруских і литовских земель є неоправдане і шкідливе, неоправдане, бо перечить єму фактичний стан річи що-до пропорціонального відношеня населеня, а шкідливий, бо перешкаджає Полякам вийти на справдїшну славяньску дорогу, се є на шлях помиреня з Росиею. „Нашого політичного панованя на Литві і западній Руси не можуть нині оправдати мрачні спомини минувшости... а поважні і рішаючі докази невідбито заперечують рацию наших претенсий до названих країв."

Дальшу частину виводів статї Пржевальского виповнює полеміка про фантастичність і безосновність змагань польских шовіністів і патріотів до Руси, котру помиваємо — а кінчить ся статя такими апострофами: „Нам Полякам належить поступати отверто, именно треба виречи ся всяких претенсий до Руси, а для корінної Польщі випливає звідси такий вислід: чесна праця в імя цівілїзації і оборона народу обмежує ся границями Польщі етноґрафічної". „Остаючись що-до своїх змагань в границях етноґрафічних, Польща тим самим ступить на дорогу чисто славяньску" (зн. російску.) „В будучности нарід польский повинен звернути свої очі не на Захід, котрий нас все визискував (після політичного жарґону під „Заходом" треба тут розуміти Нїмеччину і Австрию, яко представників західної цивілїзації і панованя проти Росиї. — *Ред.*), але до Руси і усеї покрівної Славяищини". Сему стоїть на перешкоді лиш теперішне відношене Росиї до Поляків, а однак се не перешкаджає. „Не на всї віки — каже автор — буде тревати се відношене: отруби давнїйших російско-польских межиусобиць нині не суть вже в силї придушити могучого зросту всеславяньскої ідеї. А з загально славяньского становища так для нас Поляків як і для Руси необхідно потрібне щире — і скажім так, орґанічне поправленє наших взаїмних відносин".

Для обминеня якого-небудь баламуцтва подаємо, що в термінольоґії і понятях автора — Русь і Росия — сіноніми і що тілько для відзначеня, які землї має на думці автор, уживає також виелову західна Русь. В змислі політичнім однак Русь поза Росиею для него не істнує і він уважає Росию за державу всеї Руси.

Характеристичне, що погляди д-ра Оссолїньского і услівя п. Пржевальского найшли на тих самих стовпцах „Славяиского Вѣкъ"-а апробату з боку ґен. Александра Кіреева, бувшого ад'ютанта кн. Константина і теперь російского „амбасадора" взаємодії Славяищини „в славянскому дѣлу". Ось-що пише він в ч. 52 „Славяиского Вѣкъ"-а: „Що йно прочитав я статю п. Пржевальского... Змаганя польского народа до автономії вповні оправдане, коли справа обмежує ся етноґрафічними границями польского племени, ставець незаконним, коли виступає поза сї межі. В чім-же стоїть правильне, практичне поставленє даного питання? Воно дуже просте: ми кажемо Полякам: Ви хочете одержати Варшаву — забудьте про Київ і Вільну! Будете мріти про Київ і Вільну, так не дістанете Варшави! Адиже в тім і заключало ся по правдї знамените „Pas de reveries, Messieurs" Александра II-го. До теперішної поры тоті прості правди стрічали з боку польскої інтеліґенциї дуже сухе принятє. Правда богато Поляків починає думати, що другого виходу нема і що всї їх комбінациї о ягайлоньскій ідеї чиста фантазия. Но преціїв вкінци найшли ми розумну відповідь у п. Пржевальского. І ми „русскіе" не повинні сотавати ся в довгу, ми з радостию повинні взяти за чесно подану нам руку".

Оттак представляє ся в найосновнїйших обрисах теория пропаґаторів нової руссофільско-славяньскої політики поміж Поляками і на тім ми покінчимо сї виклад, хоч можна-б на сю-ж тему навести еще богато иншах, авторитетнїйших голосів. За те перейдемо тепер до другої, навіть інтересиїйшої части — до вводженя нової теориї в житє, до аґітациї посеред того „несьвідомого людку" в Галичині, що „не має часу занимати ся політикою" — до кс. Стояловского і его протекторів — як вкінци і до тих немсних колїтаньізми польскої політики послїдного часу, що досягла навіть найвисших політичних кругів галицко-польскої суспільности.

Сканда́л на Угорщині.

Перед парляментарною комісиею слїдчою станув вчера посол Сапарі, брат ґубернатора Володислава і предложив заяву, що Володислав в наслїдок послїдних подій є в таким духовім розстрою і фізичній немочи, що не може станути другий раз перед слїдчою комісиею. Рівночасно предложив лист Дінеса до Володислава з дня 29.

Листи з дороги.

Кольонїя, 30. мая 1903.

Нині я на нїмецкій земли і здає ся менї, начеби я вернув з чужини на родину. Се чувство є дивне, бо тому три недїлї, коли я переїхав австрийску границю і станув на баварскій земли, відчував я виразно, що я на чужинї. Але видно, що сей нїмецкий клин вибив грубший французский клин і от нині чую ся в Кольонїї над Реном мов на своїм ґрунтї. Слухаю, як люди говорять на улици і чую, що говорять якимсь дивоглядним жарґоном, так що не вмію сказати, чи се по нїмецки, чи може по анґлїйски. Але на мій нїмецкий запит відповідають по нїмецки, видно розуміють мене тай говорять зо мною таки справдї по нїмецки. По бурливім руху на парисдї по нїмецки. По бурливім руху на парисдї улицях виглядає Кольонїя дуже супокійним містом: коло одинайцятої години в ночи можна спокійно стояти серед головної улиці, коли о сїй порі тяжко було навіть перейти на поперек парисних бульварів. Нема тут гуку, нема крику продавців ґазет. В послїднім тижни був воздух в Парижи задля ненастанної погоди такий горячий, так переповнений порохами, що треба було майже ґризти той бідний воздух, а не дихати ним. Ще тепер здає ся менї, що я був в Парижи ніби-то перестрашений, а настрій нервів був так непостійний, що мене перло раз до платак непостійний, що мене перло раз до плачу, а за хвилю я був рад з того всего, що я бачив. Але остаточно треба було задля великого напруженя нервів виїхати з Парижа і тут в Кольонїї чую ся супокійним.

По приїздї до Кольонїї пішов я на найлюднїйшу улицю і тут насунули ся менї деякі ріжниці між тутешним житєм на улиці, а в Парижи. Там ходять мущини переважно в чорнім убраню, в чорних капелюхах або циліндрах на голові, через то дізнає ся вражіня, мов би се було якесь сьвято або якась оказия, хоть по правдї люди йдуть лише до ресторану їсти або до кофейнї посидїти та дещо випити. Тут в Кольонїї мущини убрані сорокато і під зглядом убраня і накритя голови можна би про деяких гадати, що вони вийшли на улицю через забуте в хатній вигідній ґардеробі. Видно, що мало кому залежить на тім, аби подобати ся своєю внїшностию або робити особливо корисне вражіне; противно в Парижи здавало ся менї, що там кождий чоловік убирає ся так, щоби виглядав кілько можна найпринадиїйше.

Кокоти становлять в Парижи так важну складову часть улиці, що вони власне надають улици властиву фізіономію; вони все убирають ся легко, ясно, волосє закрашують на ясну краску або рудаву, лице малюють не лиш всї кокоти, але взагалї майже всї женщини, які я видів на улицях Парижа; le dess us жіночої сукиї становить французску спеціяльність, тому Парижанки умїють зовсїм своєрідно, з великою кокетерию (très chic) підносити сукню, чи се потрібно, чи нї. Підносять сукню високо, бо під нею є дуже вистаєне dessous; єї підносять жінки зовсїм до гори, коли треба витягнути з кишенї dessous'а мошонку з грішми або хустку до носа, бо у властивій сукни нема кишенї. Коли видить ся перший раз, як на улици, в ресторанї або театрі в тій цїли підносить дївчина, чи молода женщина горішню сукню цїлковито, то робить се оригінальне вражіне, але скоро призвичаює ся до того звичаю чи моди. Кокоти на парисних бульварах поводять ся дуже певно, зачіпають мущин прямо, без найменшої кунктациї, але й не роблять собі нїчо з того, коли стрічають ся з відправою. Всьо то робить ся так легко, з тим властивим парисним шиком, якого нїгде я не стрічав.

В Кольонїї відгривають кокоти ролю підрядну. Тут не чують ся вони панами терену, оказують в поведеню відповідну повздержливість і не нападають мущин так певно, як в Парижи, — відай боять ся під правд, може навіть грубої. Вони не мають в собі тої легкости і принадности в убраню, як в Парижи, вони мають в своїй постави щось тяжкого, нїчо принадного, одним словом немають парисного chic.

Я вже згадував, що Французи консумують богато алькоголю в видї рїжних напитків, межи ними є богато алькоголїзму, т. є. хоробливих поязь задля хронїчного (довго тревалого) затроєня алькоголем, однако за цїлого мого побуту у Франциї я не стрічав нїколи чоловіка так пяного, щоби заточував ся на улици, або навіть перевертав ся. Пий видів я в Кольонїї на улиці кільна молодих хлопців так пяних, що їх мусїли товариші вести за підбоки, а прецінь відай є менше алькоголїків межи Нїмцями як межи Французами. Здаєть ся, що змисл до того, що є comme il faut вздержує Французів від такого запиваня, щоби аж на улици „публїкє" з себе робити. Тут скажу зараз, що у нас в Галичинї спотребовує ся у відношеню до того менше алькоголю, чим в Нїмеччинї або Франциї, а вже далеко менше нїж в Анґлїї, а наші хлопи уходили давнїйше, тому 20—30 лїт, лиш тому за великих пияків і надали цілій Галичині славу дуже запитого краю, бо пючи горівку на порожний жолудок упивали ся вже при малих скількостих алькоголю, коли повний жолудок і добре відживлений орґанїзм зносить добре і десять разів більшу скількість. Від яких 5—10 лїт почав змінювати ся погляд між Нїмцями про пияньство Галичини, бо вони самі видять, що се неправда.

Дорога з Парижа до бельґійскої границї представляє ся подібно, як дорога з Парижа до Нормандиї, хиба лише, що було видно більше індустриї на нинїшній дорозї. Індустрия запановує особливо над краєвидом на земли бельґійскій і нїмецкій, так що майже не можна кілька мінут їхати желїзницю через околицю без фабричних комінів, котрих деколи стрічав ся цілий ліс. Автомобілї занимають в Парижи дуже визначне місце межи комунікацийними средствами, може навіть половина повозів є автомобілї. Ми в Галичині або хотьби у Відни не догадуємо ся навіть, що пановане автомобілїзм так розросло ся межи Французами. В послїдних днях урядила французскі шпортемени перегони автомобілями на пространи з Парижа до Мадриду, але ті перегони заборонило правительство зараз по першим дни їзди, бо убило ся кільох шпортсменів. Адиже бо вони їхали зі скорістию 80—90 кільометрів на годину, значить зі скорістию поїздів і блискавичних женячих поїздів. З того показує ся, що автомобілї суть дуже здатним средством комунікацийним і що нїдай їм належить будучність. З того, що я видів в Парижи, набрав я вражіня, що автомобілем легше і звичайнїше можна вимінити, чим иншим повозом; автомобіль їде значно тихше, чим кінний факер і є без порівнаня скорший і натревальший. Тай ціна автомобілїв не є дуже висока, бо я стрічав пр. ціну 3.600 франків за електричний автомобіль, ціну зглядно зовсїм не пересадну.

Кольонїя, дня 31 мая 1903.

Кольонія має дві цікавости, а то собор і кольоньску воду, понадто має щось стористо тисячів жителїв. Собор я оглядав нині два рази, раз порожний, раз повний; він є великий і маєстатичний, камінь его стін і стовпів потемнїлий, а сьвітла впускають барвні вікна лиш умірену скількість. Якомусь набожному прийшло до голови перервати прості лінії величавих високих стовпів скульптурами сьвятих, поміщених на половині висоти стовпів. Сьвяті зображені худі, з покрученими тїлами, зовсїм не

Найлїпші Французскі паперці цигаретові „LE GRIFFON" Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші Фра луські тутки цигаретові
152 10 -1

линня, в котрім Дінес доносить, що посли Пап і Нессі задержали собі 2000 корон, котрі посол Шандор передав їм на кошти кошутівского тожества. Посьвідчити се можуть посли Шандор, Кубік, Тот і Юст. Тогди Дінес виратував Папа. В грудни минувшого року з Папом було дуже зле, і з тої причини їздив до Відня, де одній вплывовій личности передав кілька тисячів зр., під услівем, що виробить ему ордер зелїзної корони.

Комісия переслухала вчера редактора Артура Зінґера, котрому заявлено, що він був сьвідком Дінеса. Насамперед відчитано лист Зінґера з заявою, що на більшість питань не буде міг дати відповіди. В переслуханю Зінґер заперечив, що помагав Дінесови в підкупствах і що посередно чи безпосередно зносив ся з президентом міністрів. Цїлу акцию провадив Сапарі на власну руку, а зачав від посла Папа, на котрім також скінчив. Сапарі висказував ся раз в присутности сьвідків, котрих Зінґер не може назвати, що посьвятить цїлий маєток, аби утихомирити обструкцию. Врочім Сапарі зізнав все, що було треба, отже він не в покликаний доповнити зізнаня. Гр. Куен о цїлій справі не мав понять.

Гр. М. Банфі заявив, що Сапарі перед ним признав ся до авторства підкупства. Правительство певно в цїлу сю справу не вмішане. Перед виїздом Дінеса Банфі лише на просьбу Сапарія конферував з Дінесом, але правительство не було все вмішане, аї не улекшувало ему утечі. На дальші питаня Банфі не хотїв відповідати.

До комісиї зголосив ся на сьвідка якийсь М. Пік і представив свое особисте переконане, що Сапарі не міг такі великі квоти видавати на підкупства, бо доси не заплатив еще кравецкого довгу инших меньших довгів.

Гр. Куен заявив, що Сапарі дуже часто оповідав ему о ріжних своїх проектах, але все цїлком загально, бо сьвідок не хотїв слухати подробиць. В політичних справах Сапарі мав все фантастичні проекти. О підкупстві сьвідок довідовав доперва з дневників. Сапарі оповідав також, що займає розброєнем опозиційного соціяльзму. Сьвідок відповів ему, що нехай робить що хоче, він сам не може нїдочого мішати ся. Коли Сапарі зголосив ся до него в справі видания заставів низше 4 К, відповів, що як має на се гроші, то може зробити, але угорске правительство не має на се фондів. Дальше заявив Куен категорично, що нїколи не стрічав ся, анї не говорив з особами названими в аферї підкупства. В часї своєї дїяльности нїколи не боров ся такими средствами. Через 20 лїт рядив Хорватиею при помочи чистих средств. Чи міг-би отже на Угорщинї хотїти уживати таких средств як підкупство? Коли Сапарі оповідав ему о своїх проектах, не згодив ся на жаден з них. Через 20 лїт рядив в Хорватиї все на підставі законів, а тими самими засадами руководив ся в часї короткого урядованя на Угорщинї.

Зізнане Куена лїберальна партия приняла демонстративними окликами Eljen!

Міністерство внутрішних справ рішучо заперечує, що внешний урядник сего міністерства пішов до Дінеса, передав ему паспорт важный на цїлий сьвіт, а відтак в товаристві трех агентів зревідував его хату і забрав всї нотатки і листи.

Дирекция полїциї повідомила комісию, що дня 31 червня о 6 годинї 50 м. вечером звернула ся телеґрафічно до віденської полїциї і зарядила погінку за Дінесом на цїлім континентї. Полиция не могла розмовити ся з Дінесом телефонічно, бо телефон був перерваний. Берлинська полїция донесла, що закупки Дінеса задержано, але слїдів самого Дінеса нема.

Перед переслуханем Куена оден будапештеньский дневник довїс був, що Куен їде до Ішлю. По переслуханю дневник відкликав сю вість, яко оперту на хибній информациї. З сего заключають, що Куен намірив подати ся до димісиї, але відтак відступив від сего наміру з причини користного для него ходу слїдства.

Орґан Кербера, віденьска Montags Revue виступав дуже остро против Куена. М. R. виказує, що Куена протеґував головно покійний міністер спільних фінансів Каляй і номінация Куена угорским президентом міністрів є его дїлом. Уступленє Куена є тепер безусловно конечна, бо цїлком не сповнив приязнуваних до него надїй і дуже незручно скомпромітував ся.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Парляментарні конференциї.

Відень. При кінци сего тиждня відбуде ся тут конференция парляментарних, котра з огляду на відносини в Угорщинї має застановити ся над способами зроблення нашого парляменту спосібним до праць.

Концесиї для не православних.

Петербург. На полїцайних урядників в західно північнім краю позволено приймати також особи „неправославного віроісповідания“, під услівем, щоби належали до российской народности, аби инші народности допускати лише титулом винятку; аби при рівних услівях перше ньство віддавано православним.

Конкляве.

Рим. Вчера товпи публики знов обсервували комин на сикстиньскій каплици. Дим показав ся як і попередними днями, два рази, але выбору папи не оголошено. З заряджения управителя конкляве спроваджено до конкляве значні засоби живности. Кардинал Горера тяжко заведужав; вже й заосмотрено его св. тайнами. Заведужали також два инші кардинали.

Цукор.

Відень. Wiener Ztg. оголошує цїсарске розпорядженє, котре зносить цукровий закон.

Дінес

Будапешт. Берлиньска полїция донесла, що Дінес утїк до Швайцарії. (Давнїйше доношено, що втїк до Гамбурґа — найлїпший доказ, що не зловлять. *Ред.*)

Балкан.

Царгород. Порта повідомила амбасадорів российского і австрийского, що в монастирскім віляєті прийшло до нових конфліктів між ватагами а військом. Ватаги мали карабіни Манлїхера.

Софія. В правительственних кругах говорять, що президент міністрів Петров, користаючи з неприсутности князя, позискав для него богато висших офіцирів, котрі в послїдних часах недвозначно оказували свое невдоволенє. Ситуация для князя є в сій хвили лїпша, як була перед его виїздом за ґраницю.

Хіни.

Нью-Йорк Від хіньскої партиї реформи прийшло взване до держав, аби хіньскому правительству не видавали хіньских дневникарів, котрі брали участь в повстаню.

Кольонія. До лїтвої палати цїсаревої в Пекінї вдерло ся 200 бандитів. Зграбовано до ґроша цїнности на 100.000 таелїв. В рабунку брали також участь евнухи. Доси зловлено лише 6 бандитів.

Страйк в Іспанії.

Мадрид. В Барцельонї розпочавсь ґенеральний страйк. Видано строгі средства осторожности. В Акалї робітники напали на міский уряд. В Мурциї і инших місцевостях також ґенеральний страйк.

Кадикс. В Акалї прийшло з причини страйку до забурень. В бійцї з жандармами убито одного робітника а кількох ранено, ранено також двох жандармів.

ПОВІНКИ.

— **„Щезає конституция“** в деяких повітах руской части Галичини а натомість запускає чимраз кріпше коріня старостиньска самоволя. До величезного ряду виказуваних нами примірів приходить знов кілька нових, про котрі Народний Комітет повідомив ни ї президента міністрів, д-ра Кербера телеґрамою такого змісту: „Староства в Гусятинї, Рогатинї і Городенцї відмовляють робітничих книжочок руским селянам, що вибирають ся на пільні роботи в Німеччинї. Послїдними днями відмовлено також книжочок робітникам з Васильковець коло Гусятина, з Колоколиза коло Рогатина і з Вікна коло Городенки. Позаяк селяне спустили ся на заробок в Прусах і тепер не можуть знайти собі взагалї нїякого прожитку, тому просять ся о як найскоршу заради.“

— **Не хотять знати руской мови.** З Яворова пишуть нам: В ц. к. податковім урядї в Яворові не вмїють чи не хотять уміти по руски писати, а також цїлком не мають руских друків. І так не міг я тут дістати книжочки на пенсию (arkusz wypłaty), так що з конечности мусїв взяти польску. Wezwanie płatnicze na należyt. ekwiwalentową з перемиской дирекциї скарбової раз і другий дістав по польски, мимо протесту, і на заплаченнє еквівалент перед двома місяцями поквітовано дали на польских друках. Онодї хотїв я знов платити і не заплатив, бо нема руских друків. Дальше карти упоминаючі виставляють на сторонї польскій і доперва на моє рішуче домаганє обіцяли онодї уважати і виставляти мені на будуче по руски, але пізно лише м е н ї. Знаю також, що книжочок платничих на податок, за котрі треба і особно платити 5 сотиків, нема, бо — нїхто не жадає! На всякі инші належитости виставили менї квіт на польскім друку і по польски, мимо моего протесту. „Tak wszyscy przyjmują, my nigdy inaczej nie wystawiamy“— сказав менї дотичний лїквідатор. — Всьо то подаю до властий, а тут прошу всїх земляків з Яворівщини, а передовсїм сьвященників, урядників, бодай тих менше зависимих, не і весь загал селян та міщан, бодай так, що наші часописи читають і до читалень належать, щоби упоминали ся в яворівских урядах о руске друковане і писане письмо, бо пр. я виступив в урядї податковім як виїмкове явище і всї дивили ся на мене як на щось для них дуже рідкого та невиданого. *О. Волод. Венгринович.* (Прочі рускі часописи прошу о повторене.)

— **Провінціональні вшехполячки.** З Немирова пишуть нам: Як в кождім більшім місточку, так і в Немировї є розносячки ідеї Козловских, Гломбінських і подібних „вшехполяків“ а репрезентують їх тут д р Мічульский і підпанок Скорупский. Як і оден так і другий старає ся всїми силами сполячити несьвідомих руских селян латиньского обряду, не пробираючи в средствах. Хто ж би, як не они, міг тутешний спокійний нарід спонукати до таких подорожий, як на „вєд“ до Рави руской, де промовляв славетний „Kazimierz“ (властиво називав ся він „Włodzimierz“ але то виглядає на імя руске, отже на зрошеню треба було его переміняти) Козловский. Хто-ж би міг присилувати нарід до „вицечки“ до Городка, де певно він вже зарік ся на подібні „вицечки“ їздити. Але тим панам ще мало! Они приключають поодиноких людий до себе і ганьблять за се, що говорить по руски. Отгак пару днїв тому приключав др. Мічульский хлопака з почти, Т. Віцінівского і наказував, що як хоче коли від него дістати крейцар, то най перестане гайдамацкою мовою говорити. Але натрафив на одного з мудрійших і незбалакучених і сей відповів, що він его гроший не потребує. Пане докторе, не компромітуйте ся в сей спосіб і себе і свого звання а пригадайте собі заразом, якто ви самі „ґважилї по гайдамацку“, коли були вибори до ради громадскої. — *Вовк.*

— **З Яворівщини** пишуть нам: Що яворівский повіт есть найбільше під зглядом просьвітним, економічним і політичним запущений, о тім вже всї знаємо. Доперва в послїднім часї заложено „Руске товариство кредитове“, подумано о заложеню філії „Просьвіти“, о бурсї для селянських дітий — були заходи о заснованє ґімназиї, но і взагалї есть бодай який такий зачаток зутньої роботи. А робить те все по правдї оден чоловік, о. Ю. Кміт, при помочи міщан... О. Кміт є „українцем“ і українське пятно витискає на всїх своїх дїлах, жие для Руси, працює для Руси, однак лише для тої, которої осередок на Україні, а серце в Києві, а не тої, котрої душа в Москві або Петербурзї. Отже темні „твердорусскіи“ сили не можуть знести такої роботи, тож на спосіб своїх братів з під Нового Санча беруть ся на підлі клевети і розпочинають кириню, щоби до національно-сьвідомого розвою руского елементу не допустити. Першою такою затровною стрілою є вступна статя в ч. 156 „Галичанинъ-а“ п.з. „О дѣвочомъ воспитанищѣ въ Яворовѣ“, де чоловіка, котрий так щиро підносить національну сьвідомість, о. Кміта „денунціює ся за „нерелїґійность“. А вина о. Кміта в тім, — після власних слів дописувателя — що він „Україну любить“, тож треба его взяти з Яворова, треба ему відобрати катихетуру в інститутї. Я із своєї сторони яко сьвященик і знаючи обставини в яворівскім інститутї дуже добре, можу з чистою совістию сказати, що там виховують наші дїти дуже добре та що о. Кміт яко катехит виповнює дуже совісно свої обовязки і є яко такий дуже люблений і поважаний, о чім врочім духовні власти добре знають, — а що і автор дописи, бувший катехит о тім знає, про се найлїпше сьвідчить, що помимо своєї злоби на мнїму „нерелїґійность“ не міг найти нї одного факту. Натомість чули ми, що нашим дїтям забороняють там сьпівати (Добре виховують, коли так! *Ред.*) „Ще не вмерла“ або „Не пора“, хоч чейже там повинна бути достойна терпимість і для наших ідеалів за наші гроші і труди, бо хиба не на те наше патріотичне духовеньство „создало“ кровавицею своєю ті будинки, щоби навіть одної другої патріотичної пісні не мож було засьпівати. Хочете „релїґійний“ отче катехит, щоби сьпівали там „Вніз па Матушка па Волґа“, то добре, тим мої дїти не заразять ся, але нехайже і їм буде вільно висьпівати те, що мають найдорожше в своїм серци без заміту „нерелїґійности“. А коли кацапея перепудила ся так одного отця Кміта, що аж бреше по „Галичанинах“, то се добрий знак — знак що ваш „патріотизм“, ваша правда на крученьких ногах стоїть, коли оден маленький Кміт вам спати вже не дає. Честь ему за се! — а вам як не любо, то гайда до „Weisswasser“. — *Сьвященик з „сусїдної“ парафії.*

— **Підгаєччина дрімає** — пишуть нам з того дошками забитого кута. Поля по недавнім градї представляють велику, материяльну руїну, а здесперовані маси, в котрі мораль не вспіла ще глубоко корінь впустити, упадають що раз низше. Ратунку! лунають зі всїх сторін голоси. Та від кого? Інтелїґенция нашого повіта, ті духові провідники „меншого брата“, заснула сном блаженних. А народ жде ще на їх голос провозу, не знаючи, що їм у їх солодкій дрімцї і не сниться его видати. Серед тої дрімоти ворушать ся дві-три одиниці, сіють як можуть, зерно правди, та всї їх труди і пожертвованя хоч як великі, не вистарчають на так широкий терен тернистої ниви. Молодіж, академічна і ґімназияльна, що саме тепер підчас ферий повинна взяти ся до дїла, пропала десь з овиду. Всюди по селех, з виїмкою кількох, не добачиш нї читальнї, нї крамницї, а навіть школи. Тутешний маршалок п. Літиньский так дбає о наш повіт, що в его власнім селї сїм лїт вже школи нема, а молодіж, будучий народ, виростає у пів дикому станї. За те „кацапственні столби“ з атаманом атпем мастигим із Потутор, в найбезличнїйший спосіб пхають ся ся сюди та сіють незгоду і деморалїзацию. Нема кому прогнати їх звідси, де їх не просять. Оттак виглядає орґанізация Підгаєччини завдяки нашій інтелїґенції, котру тут добро народне стільки обходить, що тамтогорічний снїг. — *Ост.*

— **Товариство „Просьвіта“** купило сими днями гарну реальність у Львові. Є се просторий город, обмежений улицями Коперника, Сикстуською і Льва Сапіги, що становить доси власність звісної нафтової фірми Мйончиньского. Товариство набуло сю парцелю разом з забудованями.

— **Польскі „Соколи“**, що до спілки з (президом!) д-ром Павенцким зблямували ся ґрунтовно підчас послїдного наїзду польского сокільства на Львів, зачинають тепер блямувати ся на нашім поли. Ото як польскі дневники доносять *національний* комітет мадярский в Будимі запросив польских „Соколів“ до себе в гостину на якесь національне мадярске сьвято. На то быстроумні польскі „Соколи“ відмовили свого удїлу з причини, що Мадяри виступають против Хорватів. Нема то як льоґіка; коваль завинив а слюсаря повісили. Правительство дусить Хорватів, а Поляки виступають не против правительства а против мадярского народа!

— **Війт-хабарник.** З Кобилї, повіта збаражского, згодило ся кількох людий, членів місцевої читальнї, на жнива до Супранівки. Декотрі з них, належачи до війска, мусїли вимельдувати ся в громадскім урядї, а позаяк в дни їх виїзду до Супранівки війта Гринька Іваницкого не було дома, так полагодили сю формальність по дорозї, в корчмі в Новаках, де стрінули війта, як вертав із Збаража. Війт прибив печатку на військових паспортах, але лише під услівем, що робітники заплатять ему за „фатиґу“ 4 К. Інтересовані мусїли з конечности заплатити жадану квоту, але з огляду, що сей війт здирав з людий подібні хабарі при всякій нагоді, тому обжалували его через Народну канцелярию у Львові перед дотичними властями о надужите. Таких війтів в нашім краю богато, тому всюди повинні сьвідомі люди потягати їх безоглядно до одвічальности. — *Г. Ш.*

— **Страшна градова туча** навістила — як нам пишуть — 31 липня села: Опільско, Конотопи, Завишень і Теляж в пов. сокальскім. Град, місцями величини курячого яйця, повибивав всї шиби, знищив садовину, а в полї вимолотив все без огляду, чи що було в копах чи на пни. Ціла околиця робить вражіне побоєвища.

— **Огнї.** В Верхратї, — як доносять — згоріло в ночи на 28. липня 8 господарских загород вартости 15.000 К. — В Борисла-

---

пригадаючі. Воздух в церкві добрий. Об вежі собора суть набудовані вж до самого верха, коли при инших церквах була довершена лиш одна вежа, як пр. при церкві сьвятого Стефана у Відни. Площа перед собором є маленька і тому не можна обох дуже високих веж достаточно оцїнити. Кольоньску воду купую собі завтра. Нині оглядав я кольоньских горожан в двох огородах: Volksgarten і Floragarten; було їх всюда богато, бо нинї неділя Зелених сьвят у католиків. В обох огородах музика, в військових уніформах і цивільним убраню. Я видів нинї богато „хитких“ горожан під вплывом алькоголю, особливо в дуже вузеньких улицях, де двох трока грубших чоловіків може з трудностию минути ся. В сих темних уличках, залеглих все сумерком, тай може й не дуже безпечних (бодай дізнав ся такого чувства) заточуючі ся горожани під вплывом алькоголю находять дуже скору підпору в стїнї домів; тих вузеньких уличок дуже богато в Кольонії. до них возом не в'їде ся. Також видів я за першу добу тутешного побуту більше бременних жінок, чим в Парижи за півтрета тиждня. Я звертав особливу увагу на жинки і дївчата. Анї одна з них не мала лиця се зовсїм відповідне нїмецкій отвертости. Але через тов видно на скірі всї ей плямки, котрі псують вражіне навіть зовсїм красно збудованих жінок. Я не сместеріг анї слїду, щоби женщини старали ся убарати виставно хотяй повсюдне, як се в властивостию паризких женщин в визначній мірі. Здаєть ся, що кольоньскі женщини їґнорують або не знають тої принади, яку мущини находять в ґустовній туалетї, зробленій très chi; здаєть ся, що тутешні женщини не хочуть уходити за инших, як суть.

В Німеччинї звертають увагу на людску забудькуватість більше, ніж серед инших наций; видно, тут цвите „професорство“. Я бачу тутки подібно, як в Штрасбурзї і Норимберзї таблички уміщені при або понад скринками на листи з написию: Marke und Aufschrift nicht vergessen. Коли я перший раз се побачив, гадав я, що се кепский дотеп, але тепер виджу, що се є „система“. Про листовий рух на віденьскій почті читав я, що звичайно лучає ся переєчно на день які чотири листи без марки і без адреси, в „різдяннім тижни“ змагає се то число до двайцяти; тих листів очивидно не знати кому доручати і вони суть цїкавим документом людскої забудькуватости. Ото-ж виджу, що Німці приходять в поміч тій немочи людского духа і хотять ей використати своїми табличками. Страх, які ті Німці точні!

Про вчерашну їзду з Парижа до Кольонії хочу ще додати, що я нїгде не видів в оселях, куда я переїздив, соломяних стріх, скрізь були дахи з дахівки або лупку, доми мурованї, часто з одним або й двома поверхами, хотяй лиш з двома-трома вікнами в фронтї. Хто знає наші галицкі села, тому приходить порівнане дуже легко. Наш чоловік потребує хати головно, щоби схоронити ся перед зимном і дощем, огляд на вигоду або вистанність грає дуже підрядну ролю. Подібно має ся річ і зі стравою і напитком нашого хлопа. Він їсть, щоби жити, часто буквально щоби не вмерти з голоду. За тото звісне менї французске bon mot, що чоловік не жие на то, щоби їсти, але жие на то, щоби добре їсти. Але на добре їдженє треба гроший, а готових гроший в Галичинї дуже мало, зовсїм не так як в сих околицях, де я тепер перебуваю, де земля скрізь засіяна фабриками; тут пересуває ся богато грома через кишенї жителїв і тому тягнуть туди також чужі робітники, головно Поляки з Познаньщини; я чув нинї перед собором, що ґрупа робітників говорила по польски.

М. К.

ві згорів вчера 12-ий заків, глубокий на 880 метрів, що належав до галицкої каси щадничої, причім оден робітник згинув а двох попекло ся тяжко.—В Волі нижній, пов. сяніцкого, згоріли дня 29. м. м. 3 селяньскі загороди, причім в огни погиб Йосиф Команецкий, виновник пожежі.

— **За віру...** Перед пятьма лїтами асентировано в Угорщинї до військової служби Юрия Мартина, ісповідника назареньства. Ставившись до служби в Сеґединї, не хотїв він навіть до рук взяти карабіна, уважаючи після своєї віри гріхом убивство ближнього у війні. За се засудив его суд військовий на два роки вязниці. Коли відсидїв сю кару, відставлено его з вязниці назад до полку, а коли він знов не хотїв узяти карабіна, засуджено его по раз другий на вязницю, вже на півтретя року. Сими днями відсидївши вже й сю кару, нещасний опинив ся поневоли знов у касарни. Та — як пишуть угорскі дневники — півпята-річна вязниця лише скріпила его у вірі. Карабіна всетаки не хоче анї діткнутись рукою і каже: „Закона своєї віри не подопчу, хочби-м мав цїле житє гнити в тюрмі.“ Дневники довідують ся, що нещасний незабавом знов повандрує з касарнї до вязниці. Господи милосердний!

— **Котюзї по заслузї.** В карнім судї в Цвікав (в Німеччинї) відбулась оногди розправа против 17-лїтного слюсаря Ернста Блехшміда з Азе за обиду. „Велебний“ сей кавалер взяв дївчину до танцю і не відвів еї назад на місце, але полишив серед салї. Суд узнав се обидою дївчини, бо еї таким поступком виставляє ся на сьміх, і засудив кавалера на 20 марок кари. Най знає!

— **Збіже для війска.** Військозий провіянтовий маґазин у Львові (улиця Яніївска) і філіяльні в Бережанах, Камінцї струм., Мостах вел. і Жовкві куплять безпосередно у продуцентів більшу скількість збіжа в місячних ратах, а іменно: вересень—Львів жита 750, вівса 1300 метр. сотнарів, Бережани 200 і 700, Камінка 100 і 400, Мости вел. 75 і 200, Жовква 250 і 700; жовтень—Львів 650 і 1200, Бережани 150 і 500, Камінка 100 і 400, Мости 50 і 200, Жовква 300 і 700; падолист — Львів 650 і 1200, Бережани 150 і 500, Камінка 100 і 300, Мости 50 і 150, Жовква 200 і 600; грудень—Львів 650 і 1200, Бережани 100 і 300, Камінка 100 і 300, Мости 25 і 150, Жовква 150 і 400. — Про близші подробицї можна дізнати ся в управі дотичних маґазинів.

— **Смерть 33 робітниць.** Коло села Шилаївки, в доньскім окрузї в Росиї, згоріло живцем 33 дївчат, що були заняті при жнивї на хуторі поміщика Варламова. Сталось воно ось як: По укінченю пільних робіт, дївчата вибрали ся спати до стодоли, котру облягли сейчас парубки. Стодола не зачиняла ся із середини, для того загрожені робітницї звернули ся до полевого, т. зв. „обезчика“, що надійшов під ту хвилю, з просьбою, щоби замкнув знадвору стодолу на колодку і отворив їм двері доперва рано. Обіздчик сповнив бажане дївчат та на їх загибіль. За годину обняв стодолу огонь і обервув її в попіл. Крику нещасних не чув ніхто, і ніхто не гасив пожежі, бо стодола находилась серед поля. Рано добуто зпід згарищ 33 спалені трупи. Поміщик Варламов удав ся сейчас до Новочеркаску і повідомив про нещасте власти, котрі арештували кільканайцять парубків, підозрілих о підпал.

— **Різня в Перзиї.** Заграничні часописи доносять про страшну різню баптистів в Ер, в полудневій Перзиї. Та секта вибрала собі нового зверхника, Сар Магомеда Ібраґіма, і як він лише прибув до Ер, вибухли серед населеня розрухи. Товпи кидали ся на доми баптистів і убивали, кого лише дістали в руки. Трупів тягали улицями, а помагало їм в різни військо. Погибло богато женщин, а всї доми, де мешкали сектярі, збурено. Військо спровадило богато баптистів перед ґубернатора, а він, боячись розрухів велїв, всїх вимордувати. В Ер заведено вже спокій, але на провінциї тревають розрухи дальше.

— **„Тайна“ пляшів твердинь.** Недавно умер славний бельґійский ґенерал Brialmont, авторітет в знавстві фортифікацій. Отже з нагоди его смерти подав одна бруксельска часопись таку дуже цїкаву історийку: Коли Бріяльмон писав знане своє дїло „Сучасні твердинї“ (надруковане 1885 р.), звернув ся він до ґенерального штабу французского корпуса інжінерского з прошеньом, щоби удїлив ему, для цїли чисто-наукової, кілька планів французских твердинь, які ему ще хибували. Розумїє ся, з Парижа насипала відповідь: „Неможливо! се-ж „тайна“ державна! Будьте певні, високоповажаний пане, що нам дуже прикро приходить ся відмовити вам, бож тут іде о науку, але зволите зрозуміти, що...“ і т. д. На се Бріяльмон відписав до Парижа: „Я, очивидно, розумію вас, панове, але скажу вам, що я удав ся до Франциї але о ті пляни еї твердинь лише тому, щоби мати чисту совість, поступивши супротив неї льояльно, аби на випадок, як книжка вийде і в нїй може появлять ся також пляни тих твердинь, вїхто не міг мені бризнути в очи зрадою Франциї. Ви відмовили менї. То ваша річ, навіть ваш обовязок. Але для мене се пусте. Я зверну ся по ті пляни ще до Берлїна, може звідтам дістану...“ І виходить книжка Бріяльмона, а в нїй і — „тайні“ пляни французских твердинь..

— **Дрібні вісти.** Увязненого перед двома мїсяцями росийского студента Дяткина, випущено оногди із слїдчої вязниці в Тернополи з причини недостачі вини і відставлено до швайцарской границї. — В Кракові мають побудовати новий ратуш вартости мілїон корон. — На палату хіньскої цїсаревої напало оногди 200 рабівників і забрали дорогоцїнности вартости 100.000 таелїв. — В Доновичах на Моравї помер селянин Антін Вондра, проживши 135 лїт. — Звісний електротехнїк, Американець Едісон ослїп майже до половини наслїдком безнастанних проб і досьвідів з промінями Рентґена.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українсько-руску бурсу в Новім Санчи!

— **До наших Всесьвітлїйших консисторий.** З кругів духовенства пишуть нам: Кождa епархія має „Вѣстникъ“. За той „Вістник“ платить ся — звичайно церков — 3 К річно. Того Вістника есть на рік 60 до 80 карток або 15—20 аркушів або, як возьмемо аркуш „Дїла“, піваркуша. В тім Вістнику суть помїщені розпорядженя, конкурси, оповістки, вісти з вдовичо сирот. фонду і часом якийсь пастирский лист. Отже річи, котрі давнїйше приходили безплатно яко куренди, чи друковані чи лїтоґрафовані, маєм тепер за дорогі гроші, бо піваркуш 20 сот. А на щож платять съвященики ріжні такси, котрі ідуть на канцелярийні видатки, тим більше що правительство щось на се додає? Чи так має бути? Але я хочу порушити справу з иншого боку. Чи не зволили би наші консисторії застановити ся над тим, щоби можна Вістник розширити і помїщувати в нїм: 1) Случаї душпастирскі, як то було колись в перших річниках Вістника перемиской епархії. 2) Вісти з відбувших ся соборчиків деканальних, а іменно які справи обговорювано, які наукові теми порушено, причім від часу до часу годило-б ся подати реферат в цїлости або в вяїмках; дальше вісти о соборчиках місийних, яку участь брав нарід, кілько сповідий, які науки і т. д. 3) Вісти з каноничних візитацій. 4) Вісти з поодиноких парохій, о будові церков, мальованю, хто будував, малював, за кілько, в якім стилю, все те для інформациї. Взагалї подавати як найбільше цїкавого в справах религійно-моральних і просьвітних. Наші политичні часописи не мають місця на те, отже ми не маємо де помістити ся з тими дрібницями, а для нас важними справами. Инші дієцезиї вже роблять щось в тім напрямі. Перемиска латиньска розширила свою kronik-у dyecezyaln-у в той спосіб. Німецкі і словіньскі дієцезиї подають в своїх вістниках і про брацтва церковні та просьвітно-економічні, котрі стоять під зарядом духовенства, про читальні і таке друге. Як би редаґовано так у нас, тодї радо не із скарбони церковної, але з власних доходів і 4 і 5 К дам за такий Вістник. Редактор чейже при консисторії знайде ся, авторів певно не бракне і буде живе письмо, котре буде поучати вірно про стан дієцезиї. Також шематизми здало би ся змінити в той спосіб, щоби з докладними датами про моря, лїси і т. п. виходив що пятий рік, а що року скорочений от так як наші, що їх видають для ширшого съвіта по латиньски, а вже крайна пора додавати церковний устав, бо справдї сьміх та ганьба, щоби ми мусїли послугувати ся уставом, який видають „Просьвіта“ „Общество Качковского“ а хотяйби і Ставропиґія. Декотрі кажуть: нам того не треба, кождий повинен без устава, з книг церковних і при помочи Типика всьо знати. — Та оно так, але і не так, бо одні не мають часу, другі не уміють, а трегі не хотять і переважно всї „уставом“ послугують ся і тої вигоди годї собі відмовити, бо в цїлім католицкім съвітї так есть і вїхто не протестує, лише ми сего не робимо, бо нема кому за тое подбати.

— **З Товариства св. Петра.** На річ товариства св. Петра жертвували: о. Минчакевич з Руди лїсної 10 К, котрі переслано філії в Перемишли, монастир ОО. Василиян Михалівка 6 К, котрі переслано філії в Станиславові, дальше брідский декан о. Туркевич 50·60 К, на котрі зложили: церков і завідатель Білявець о. Грушка 8 К, церков і парох Лешнева о. Герасимович 8 К, церков і парохіяне Суховолї 22 К, а парохіяне в Поникві уже вдруге 12·60 К, вкінци призначили Ексц. Преосв. митрополит в хосен товариства 400 К, жертвованих тов-ом „Дністер“ на добродійні цїли до розпорядимости Їх Ексцелленциї. Складаючи всїм патріотичним жертводавцям а особливо Їх Ексцелленциї Преосв. Митрополитови в імени убогих руских церквей сердечне „Спаси Біг“ — пригадуємо ся ласкавій памяти особливо тих оо. деканів, з котрих деканатів не дістали ми доси анї членів анї ніяких жертв, а таких есть на жаль більше ніж тих, що приступили до нашого тов-а. Також звертаємо увагу, що лиш члени з АЕпархії львівскої посилають свої вкладки до Львова; члени же з других 2 епархий — до Перемишля і Станиславова. — *Видїл.*

— **З Косова** пишуть нам: Заходом тут. товариства „Руска Бесїда“ відбудуть ся дня 9. серпня с. р. в сали Ицка Фернбаха в Косові вечерницї в честь незабутного нашого Кобзаря Тараса Шевченка. В програму входять: 1. Промова. 2. Колесса: „Верховино“, хор муж. 3. Відчит. 4. Лисенко: „Гетьмана“, сольо баритонове. 5. Деклямация. 6. Шевченко-Воробкевич: „Думи мої“, хор муж. 7. Гра на фортепянї. 8. Деклямация. 9 „Ішов козак за Дунай“ і „Віддала мене матїнка“, пісні народні, хор міш. 10. Деклямация. 11. Воробкевич: „Пробудилась Русь“, хор муж. По вечерницях танцї. Початок о 8. год. вечер. Чистий дохід призначений на селяньскі бурси. Надїємось, що доохрестна Русь прибуде гродно на се сьвято, чим дасть доказ своєї культурности і наперекір ворогам покаже, що і глухий косівский кут — також проявив ся. — Від Видїлу товариства „*Руска Бесїда*“ в Косові.

— **Подяка.** Впов. П. З. Фльорияньскому учителеви зі Сколього, складаємо отсим щиру подяку, за труд і жертвованє дорогого часу для вишколеня нашого селяньского хору на концерт людовий, який відбув ся в честь Шевченка дня 12 липня в Синевідску вижнім. Спасибіг Вам щирий Робітнику! — *Молодїж з Синевідска вище.*

Бібліоґрафія:

— **„Ruthenische Revue“** ч. 6 вже появило ся і містить: Die russischen Ruthenen u. Oesterreich von A. K. — Ein ruthenischer Nationaltag in der Bukowina von Graeckus. — Die Ruthenen in Amerika und die römische Kurie von M. Kiczura. — Das deutsche Gymnasium in Brody von Marko Bardach. — Die Mohylanische Hochschule in Kijew von M. Kiczura. — Aus den Dichtungen T. Ševčenko's u. I. Frankos'. — Der heilige Nicolaus in Arrest von Iwan Semaniuk. — Glossen von R. S. — Редакция: Wien, XVIII. Lazzaristengasse 36 — адмінїстрация: Wien, I. Dominikanerbastei 19.

Послїдні вісти.

Рим. Папою вибраний нинї Джюзеппе Сарто. Вибір безсумнївний, бо вже оголошений публично. Оголосив его кард. Манкі о год. 11-й рано. Папа приняв імя Пія X ого.

Джюзеппе Сарто має 68 лїт і був кандидатом Рамполї. Уроджений в р. 1835 в Тревізо в Італії зістав в р. 1884 епископом в Мантуї, а в р. 1893 був іменований патриярхом Венециї і одержав кардинальский капелюх. Звідти і покликало конкляве Сарта на папский престол. Сарто звісний з того, що симпатично відносить ся до правительства Італії. Яко патриярх Венециї приняв свого часу помимо заказу з великими почестями короля Гумберта підчас зїзду з ним цїсарем Вільгельмом. Означало-б се, що колеґія кардиналів згодила ся на мирну угодову политику супротив Італії.

Урядові вісти:

— **Вісти з епархії перемиской.** Презенти дістали оо.: Лев Саламон на Честинї дек. куликівского, Ник. Паньковский на Устиянову дек. устріцкого, Григ. Журавецкий на Дорогомишль дек. яворівского, Стеф. Тарнович на Розстайне дек. дукляньского, Вол. Дуркот на Мисьцову дек. дукляньского. Відзнаки кріпошаньскі одержав о. Ник. Колтунюк парох в Тарнавцї. — Правительство продовжило дотацию з релїґ. фонда на дальший оден рік для сотрудника в Іздебках, а на два роки для сотрудника в Плоскім ад Галівка. — Укінчені богослови, бажаючі принять руконоложене в ереї, мають внести подання до 10. н. ст. серпня, а дня 17. серпня о 9. год. рано явитись в канцелярії еп. консисторії. — Кандидати стану духовного, намірюючі старатись о принятє до дух. семинарії у Львові, мають через деканальні уряди внести подання до еп. консисторії до 14. н. ст. вересня включно (прилоги до подання належно остемпльовані: 1) метрика хресту; 2) свідоцтва шкіл народних, ґімназияльних і зрілости [кождий-кандидат мав ще доповнити іспит зрілости, то се свідоцтво може пізнїйше предложити лично]; 3) свідоцтво здоровля і зрілости до дух. стану від лїкаря повітового або семинарского; 4) свідоцтво від староства, що кандидат або не належить до звязи військової або служить ему право увільнена; 5) свідоцтво моральности; 6) свідоцтво убожества затверджене старостом); дня 28. вересня рано по вислуханю служби Божої о год. 8 в катедр. церкві, мають кандидати явити ся в великій сали дух. семинарії о год. 9. до дотичного іспиту. — Кандидати намірюючі убігатись о принятє до рускої папскої колеґії в Римі мають до 6. н. ст. вересня внести через декан. уряди подання до еп. консисторії (прилоги до подання належно остемпльовані: 1) метрика; 2) свідоцтво шкіл народних і ґімназиї, евентуально свідоцтво зрілости; 3) свідоцтво здоровля і зрілости до дух стану від лїкаря повітового; 4) посьвідчене староства, що кандидат не належить до звязи військової; 5) свідоцтво моральности; 6) свідоцтво убожества затверджене старостом); дня 14 н. ст. вересня рано по службі Божій в катедр. храмі мають кандидати явитись о 9. год. в канцелярії еп. консисторії.

Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів у Львові.

З днем 1. серпня с. р. заведено в Делевні, місцевости належачій до округа доручень ц. к. уряду почтового в Водниках повіту станиславівского складницю почтову із звичайним кругом дїланя. Складниця та получена буде з ц. к. урядом почтовим в Водниках через тиждневе семи разового післанця нїмого.

Дня 1. серпня с. р. запроваджує ся в Беріззї, місцевости належачій до округа доручень ц. к. уряду почтового в Гочві, пов. лїского складницю почтову і звичайним кругом дїланя. Складниця та получена з ц. к. урядом почтовим в Гочві через тиждневе шести разового післанця нїмого.

З днем 1. серпня с. р. входить в житє ц. к. уряд почтовий в місцевости Шумлин (повіт Яворів) із звичайним обсягом дїланя і назвою „Шумлин-Ожомля“. Місцевий округ доручень нового уряду почтового становити буде громада і обшар двірский Ожомля і громада Шумлян, а замісцевий обшар двірский Роґужно. Громади і обшари двірскі Ляшки, Мужиловичі і Новосїлки будуть належати до округа доручень листового сїльского при уряді почтовім Шумлин-Ожомля. Уряд почтовий Шумлин Ожомля буде получений з сїтию почтовою через їзди почтові курсуючи між Судовою-Вишнею а Яворовом. Ц. к. уряд почтовий в Мужиловицях, котрого чинности завішено часово з днем 20. мая 1900 закриває ся сим на основі розпорядженя ц. к. Міністерства торговлї з дня 14 цьвітня с. р. ч. 4682.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Дня 28. липня піднято загальний рух потягів на шляху Суха-Новий Санч через пересунене цїлих поїздів на місци перешкоди.

На льокальній зелїзници Краків-Коцмижів привернено загальний рух 21. липня.

На шляху Скавці — Шипковиці льокальної зелїзниці Скавці-Тшебіна загальний рух на дальше застановлений.

— **Краєвий Союз кредитовий у Львові** Рахунок за місяць червень 1903.

Стан довжний:

1.	Удїли членів		43.008·64 кор.
2.	Фонд резервовий		24.65·54 „
3.	Вкладки: Стан з початком місяця лип.	619.178·87 кор.	
	вложено	64.084·89 „	
	винято	21.215·48 „	
	Стан з кін. місяця лип.		662.048·28 „
4.	Позички затягнені: Стан з почат. міс. лип.	35.000·00 кор.	
	затягнено	12.070·25 „	
	сплачено	12.070·25 „	
	Стан з кінцем м. лип.		35.000·00 „
5.	Сальдо відсотків		12.378·72 „
6.	Неподнята дивід. з р. 1903.		11.57·32 „
	Сума		75.6058·50 кор.

II. Стан чинний:

1.	Позички удїлені. Стан з початком місяця червня	693.405·80 кор.	
	сплачено	6.307·14 „	
	удїлено	30.821.00 „	
	Стан з кінцем м. лип.		717.919·66 кор.
2.	Движимости		782·56 „
3.	Льокациї		15.904·70 „
4.	Кошти спору		88·59 „
5.	Кошти адмінїстрациї		3.726·21 „
6.	Готівка		14.353·49 „
7.	Друки для товариств		987·45 „
8.	Папери фонду резервового		2.295·84 „
	Сума:		75.6058·50 кор.
	кредит тов.	304.297·00 кор.	
	„ парцел.	270.812·00 „	
	„ скрин.	90.822·00 „	
	„ приват.	51.988·66 „	
	Разом	717.919·66 кор.	

Членів прибуло 0, убуло 0, остало з кінцем лип. 1903 — 417 з 1094 з деклярованими удїлами в сумі 54.700 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 5½%—7%. Затягнено позички в банку краєвім у Львові на 4½ процент.

Конкурси.

Видїл филії руского товариства педаґоґічного в Станиславові подає до відомости, що в новім роцї шкільнім 1903/4 найде помїщене в бурсї філії 40 учеників шкіл середних і народних. Питомець дістане в бурсї мешкане, опал, поживу, сьвітло і належний догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу і постїль.

Оплата виносить 16—20 корон місячно; крім сего треба оплатити з гори 1 корону на пране і 2 корони на інвентар.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом педаґоґічного товариства.

До подань, котрі належить вносити найдальше до 15 серпня на руки голови: Професора Рябчука (ґімназия), треба долучити: сьвідоцтво шкільне, хрещеня і убожества, декларацию що-до точности в оплатї і картку кореспонденцийну на відповідь.

Станиславів, 17 липня 1903.

Від видїлу филії руского товариства педаґоґічного в Станиславові.

Пр. Рябчук голова. — *о. Ер. Бородайкевич* секретар.

Видїл товариства „Шкільна Поміч“ в Самборі розписує отсим конкурс на принятє 50 питомців до Бурси св. Володимира в Самборі на рік шкільний 1903/4. Принимати ся будуть ученики всїх шкіл самбірских.

Условія принятя суть:

1. Ученик має бути здоровий, що ствердять оглядини лїкарскі при вступі.

2. Отець (опікун) петента зобовяже ся при принятю письменно достарчати умовлений вікт в натуралїях і доплачувати 2 К місячно, або 20 К місячно з гори за цїле удержанє.

3. Кождий питомець зложить при вступленю на інвентар 2 К; — і викаже ся потрібною білизною, одїжею і постїлю з власним ліжком.

Всї питомцї суть обовязані користати з науки сьпіву а після волї і умови також в науки музики, яку буде удїляти уквалїфікований до сего предмету управитель бурси п. Лука Ремеза, професор ц. к. семинарії уч. Питомцям не вільно по-за бурсою мати жадного занятя. Видїл подбав о вигідне та здорове примїщене учеників, вибудував перед роком новий дім о великих ясних комнатах, устроїв огород, та віддав надзір в руки фахового педаґоґа.

Зголошуватись о принятє належить на руки о. Михаіла Ортиньского катехити ц. к. семинарії учит. до дня 15 серпня 1903.

Від Видїлу „Шкільної Помочи“. — *В Самборі дня 5 червня 1903. — о. М. Ортиньский. Т. Білінький.*

(Прочі часописи просимо о ласкаве повторенє).

З слїдуючим шкільним роком буде отворена в Станиславові „Дївоча Бурса“ під доброю опікою. Місячна оплата 20 К. Зголошеня приспати належить найдальше до 15. серпня на адресу: *Антонїя Кульчицка*, Підпечари п. Тисьменица.

Видїл Рускаго товариства педаґоґічнаго у Львові, розписує сим конкурс на принятє учеників до „Інститута під покровом св. о. Николая“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Рускаго товариства педаґоґічнаго. До подання долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) свідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) деклярацаю що-до місячної заплати, котра виносить 40 кор., при слабших еленах, окремо ще на поміч наукову 6—10 кор.; 4) 2 кор. на видатки кореспонденцийні; 5) хто не есть членом Рускаго товариства педаґоґічнаго, 2 кор. на вписове і вкладку річну до того товариства;

Всякі подання адресувати треба до Видїлу Рускаго товариства педаґоґічнаго у Львові ул. Театиньска ч. 19, на руки члена видїлу Костя Паньковскаго.

В склад комітету, занимаючого ся веденєм діл Інститута, входять: о. крилошанин Іван Чапельский яко голова, проф. Василь Білецкий, проф. Іван Кокорудз, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак і Кость Паньковский яко настоятель інститута. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешканє, харч, опал, сьвітло, послугу, пранє за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скільно на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованєм, стараєсь о добре домашнє і товариске поведенє; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає еї під доглядом домашних сталих директорів, у лучших без доплати, у слабших за доплатою; д) доставляє вихованкам нагоду придбати иншіх відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити подання о принятє визначує ся до дня 10 н. ст. серпня 1903 р.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. 6 обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тому часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Спрітка, Не сьвітайте мені сеї пісні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнична стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первориднє лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 33, 10 г

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 4158 2—7

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1. против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 3 серпня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·90 до 8·— а на термін 6·75 до 7·—, *Жито* старе 5.80 до 5·85 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастівний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *рінак* 9·10 до 9·40 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·— а до вареня 7·75 до 8·40 *вика* 4·50 до 4·75, *насїнє льняне* —·— до —·— *насїнє конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 4·70 до 4·90, *гречка* 6 50 до 7·25, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *хміль* (за 56 кільо) 130·— до 150·—, *конюшина* червона 49·— до 53 50, біла 60·— до 65·—, шведска 40·— до 50.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 18·— до 18·25.

Курс Львівский

в дня 4 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Іасси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	—
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ох емісій.	101 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	350 —	354 —
100 Рублїв паперових	352 —	354 50
100 марок кінецких	117 10	17 80

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Якова: 7·40, 1 25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 5 35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9 20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Якова: 9 15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·50 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5 50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 минут (12-х год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красїцких ч. 5 6

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

у Львові ринок ч. 10

видало новий наклад друків

I. Друки правничі:

1.	Позов в справах дрібних	лібра по	25 кр.
2.	Контракт купна і продажи I. лібр.	по	40 „
3.	„ „ „ II. „	по	40 „
4.	„ „ „ III. „	по	40 „
5.	Повномочя	по	40 „
6.	Подання о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г) лібра	по	40 „
7.	Пашкы до подань *о интабуляцию лїб.*	по	20 „

II. Друки для кас позичкових:

8.	Дневникъ касовий	лібра по	40 „
9.	Книга довжників	„ „	40 „
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„	2·— „
11.	Скрынт довжний	„ „	1·20 „
12.	Книжочка вкладкова (щадн.)	„ „	3·— „

III. Друки для крамниць:

13	Книжка товарова	лібра по	40 „
14.	Книжка касова	„ „	40 „

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

15.	Спис членів	лібра по	40 „
16.	Грамоты членьскі читалень „Просьвіти“ примірник	по	2 „

За опаковане і оплату почти дочисляє ся але житість осібно.

Пошукую

на одеи рік ученика приватного до приготовленя 2 дїтий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешканє, удержанє господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Прокіп Яцків,* Колодіїв, п. Войнилів. 484 1—6

Старшій вдовець

сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовам господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Ольховий,* парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 483 1—3

Півець церковний

зі сьвідоцтвами пошукує місця. Адреса: *Володимир Москалюк,* в Бобятині, п. Тартаків.

Посаду дяка

можна сейчас обняти в Хмелисках п. Скалат. Услівя: дотация 100 К річно, хата з двох кімнат, город і хліба з хрестом. Се місце може одержати лиш той, хто зараз спровадить ся до Хмелиск. 473 3—3

Академик

вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферии. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 2—?

Строїтель **ФОРТЕПЯНІВ** первориднй, поручає ся Вп. Публицї і просить о ласкаву память. Строю чисто, гармонійно і тривко по приступній цїні. На жаданє виїжджаю на провінцию. З високим поважанєм, *Михайло Войнарович* ул. Сикстуска ч. 2. 449

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

СЛАВНОЗВІСНІ РЕНҐЛЬОТИ сьвіжо рвані дуже великі і на причуд гарні, висилаю оплатно за посліплатою в коробках 5 кґ, I якости по 3 К 20 сот., II якости 2 К 90 сот. — **СЛИВКИ** великі і подовгасті (Kaiser-Birnen) дуже гарні, сьвіжо рвані, висилаю оплатно за посліплатою I якости 3 К, II якости 2 К 50 сот. — **ЯБЛОКА,** сьвіжо рвані, червоні, дуже великі по 2 К 25 сот. за посліплатою. **М. БІРНБАВМ,** Залїщики. 481 2 6

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операции. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дарм. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 168 33 0

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкненя місячкі	2 „	„	5	„
Инвентар довжників	„	„	5	„
„ вкладчиків	„	„	5	„
„ удїлів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
„ ліквідацийна	„	„	10	„
„ вкладок щадн.	„	„	10	„
„ удїлів членьок	„	„	10	„
Реєстр членів	„	„	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„	10	„
Зголошеня о позичлу	шт.	„	2	„
Виказ умореня позички	„		2	
Асигнати касові штука	„		1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРНЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 237—?

Унтертеменавска фабрика глиняних виробів

Йоана Князя von Ліхтенштайна

Unter-Themenau bei Lundenburg, *поручає:*

Делїкатні клінкерові і мозаїкові плити, признані за найлучшу якість, продукуючі ся на десять мілїонів плит річно; відтак: **рури штайнцайґові і цегли клінкерові, рури на дренажу, фальцовані цегли на дахи,** глязурові і неглязуровані плити стінні і цегли для закриваня й на дахи. Ілюстровані цїнники **gratis i franco** Число робітників 700. 5—?

ОСТОРОГА.

Остерігаємо Поважану П. Т. Публику, що понизше вичислені шинкарі не продають нашого пива, але дешеві пива провінціональні:

Боденштайн Н., пл. Різні 13.
Бродівґер М., пл. Голуховских 3.
Хамайдес Е., Жовківска 59 б.
Дорфман А., Жовківска 115.
Енґелькрайс И., Коперника 32.
Фабіян М., пл. Бернардиньска 17.
Фуксбальґ Б., Коперника 8.
Ґрубер Ґ., Зелена 3.
Ганґель К., Театиньска 7.
Гайштайн Л., Паньска 17.
Гавдверкер И., пл. Смольки 1.
Кац И., Кароля Людвика 23.
Лявфер М., Краківска 14.
Майзельс И, Жовківска 55.
Мандель, Театиньска 12.
Зільбер Н., Городецка 91.
Шніц З., пл. Академічна 3.
Зальцберґ Х., Театиньска 14.
Вальдман Ґ., Личаків 66.
Вендлїнґер М., Ринок 14. 482 1—2

Львівске Товариство акцийне броварів.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виеміґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі огодошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прусвій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх впрост до себе без пересїдання в возї 3-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 19 ?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Середу 5 серпня 1903.

Сензацийне представленє

перед відїздом до Льондону послїдний виступ і бенефіс

Looping the Loop

їзда на петлици в убийчім колесї. Найбільша сензация XX. столїтя. Величезний успіх! Виконана буде Американцем сьвітової слави Mstr. Broms-ом. Mstr. Broms попісував ся в Льондонї в Кришталевій палатї 300 разів!!! Mstr. Broms дає 10.000 К. тому, хто виконав би таку їзду без механїчних приладів і без шин, на котрих посувало-б ся колесо.

Виступ Looping the Loop о год. $10^1/_4$.

Виступ директорів братів Трудці як також всїх артистів і артисток.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен. — В приготованю: **Засуджекий на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накір в фабр. Черляньского. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 164. Львів, Середа 23 Липня (5 Серпня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Папа Пій X.

Вчера перед полуднем вибрано папою венецкого патриярха, Йосифа Сарто. Вибір не тягнув ся довго, бо перше голосованє відбулося в суботу рано, але все таки безуспішних було аж шість голосованьь, а доперва семе голосованє дало позитивний результат. Як се стало ся, що мимо кількох инших „певних" кандидатів вибрано такого, про котрого майже не згадувано, і чи борба була горача, покаснать може найблизші дни. Перед оголошенем вибору ніхто не сподївав ся, що кардинал Сарто буде вибраний папою, а в першій хвили навіть не брано его в рахубу. Здавало ся спершу, що найбільше виглядів мають кардинали Орелія і Ді Пієтра, Капечелатра, Ґотті, Алїарді. Перед самим конклаве говорено, що найбільші вигляди бути вибраними мають кардинали Рамполля і Ванутеллї. Аж в послїдній хвили появила ся чутка, що найбільші шанси мають кардинали Пієтро і Сарто. Як показує ся, вість була оперта на досить певних даних, а тепер говорить загально, що кандидатура кард. Сарта вирнула несподївано, яко компромісова, яко кандидатура чисто церковна, майже без ніякої політичної барви.

Йосиф Сарто (Giuseppe Sarto) походить з плебейской родини. Его батько був бідним селянином (инші жерела доносять, що отець папи був служащим магістрату). Сарто родив ся дня 2 червня 1838 в Ріесі під Тревізом в північній Італії і став сьвященником в 20-ім році житя. До 1875 р. був парохом у всїлаких парохіях венецкої епархії, а відтак став канцлером епископской консисторії в Тревізї. В 1884 р. став епіскопом г. Мантонї. В девять літ пізнійше став кардиналом і патриярхом Венеції. З тої причини через довгі літа вів ся спір межи італійским правительством а кардиналом Сартом, бо італїйске правительство яко спадкоємець прав венецкої республики застерігало собі права до обсади венецкого патриярхату. По довгім спорі італійске правительство уступило.

О чисто особистих прикметах нового папи всї дневники висказують ся дуже симпатично. „Сарто є чоловіком високого росту, має дуже симпатичний, величавий, а навіть імпонуючий вигляд. На гарнім лици о високім, мислячім чолї ясніє пара дуже лагідних очий. Вираз лиця мягкий, лагідний, що на перший погляд зраджує доброту. Сивий, визираючий з під накрита голови волос, надає ему цїху добродушного, спокійного старця, хоч 68 літ житя не богато морщин вирило на его чолї. Сарта славлять за незвичайну его сталість, а вибір відповідає теперішній тенденції, аби скріпити дисциплїну серед духовеньства.

Цїкавість політиків обертаєсь головно коло питаня, які будуть відносини нового папи до держав, а спеціально до правительства Італії. Під сим зглядом тяжко бути пророком, бо кардинал Сарто з далека держав ся від великої політики, а брав участь лише в публичнім житю своєї церковної провінції. По закінченю згаданого вже спору в справі, чи венецкий патриярхат стоїть під протекторатом короля, чи ні, Сарто інтервенїював в спорі між партиями в міскій і провінціональній раді венецкій. В наслїдок сеї інтервенції прийшло до союза міскої і краєвої партиї і сей союз одержав більшість так в міскій як і провінціональній раді венецкій.

За вилюченем річ уважають засадничу зміну відносин між Ватиканом а Квіриналом, але що прийде до злагодженя сих відносин може надіятись з того, що кардинал Сарто не лиш не заховував ся демонстративно против короля італійского, але противно, своїм поступованем доказав, що признає власть короля над Італією. Коли именно перед кількома роками король Гумберт і королева були в Венеції, Сарто, мимо противних інструкций з Ватикану, зложив королївскій парі остентацийно офіціяльну [illegible] его король у себе. Коли минувшого місяця король був в Венеції, Сарто знов поїхав до королївскої палати, аби королеви зложити офіціяльну візиту. Король наказав впустити кардинала перед всїми иншими достойниками. Однак Сарто прийшов до палати в хвили, коли у короля вже був префект. Сарто ждав в передпокою розмовляючи з ґенералами і иншими достойниками. В часї авдиенції король розмовляв з кардиналом дуже сердечно і відпровадив его аж до входових дверий. Військова сторожа віддала кардиналови військові гонори.

Такі, на око незначні факти, мають в Італії більше значенє як де инде і по них надіють ся, що відносини між Ватиканом а Квіриналом будуть тепер не такі напружені, як доси. Деякі отверто таки говорять, що він, яко Піємонтець є отвертим прихильником сабавдскої династиї, хоч она знївечила сьвітску силу церкви.

Італійский президент міністрів мав еще перед вибором нового папи заявити одному дневникареви, що довга проволока в виборі папи не робить на нім ніякого вражіня. Для Італії все одно, котрий з 62 кардиналів засяде на папскім престолї. Мимо того було би з етичного становища пожадане, аби новий папа не займав ся політикою, але пильнував релїґійних і церковних справ в правдивім сего слова значінню. Італія нині не потребує бояти ся Ватикану, хоч би папою зістав найбільше непримиримий кандидат. Міністер висказав лише надію, що будучий папа уможливить приїзд до Риму цїсаря Франц-Йосифа І., що є в інтересї тридержавного союза і горячим бажанем Італії.

З вибору Сарта італійске правительство може бути вповні вдоволене, бо з всїх кардиналів, які взагалї могли числити на вибір, Сарто відносивсь до сабавдскої династиї найприхильнійше і найменше мішавсь до політики. Здаєсь, що через его вибір конклаве хотїло дати пізнати, що і церков бажає собі злагодити напружені відносини між Ватиканом а Квіриналом, що резиґнує з непримиримого становища і в інтересї самої церкви та поваги апостольскої столиці хоче мостити дорогу до резиґнациї з того, що вже ніколи не дасть ся відзискати.

Народи можуть бути вдоволені з того, що новий папа не є заводовим політиком і що в его поступованю будуть грати головну ролю не політичні, а чисто релїґійні і церковні мотиви. Сеї політики було в Ватиканї в послїдних часах рішучо за богато. За богато чисто церковних справ рішало ся з огляду на інтерес сеї або иншої політичної сили. На такім поступованю все терпіли католики тих держав чи народів, котрі не мали такої політичної сили, з котрою Ватикан мусів би числити ся, котрі не розпоряджали відповідними політичними впливами. Однак инше небезпеченьство грозить безсильним політично ісповідникам католіцизму. Наслїдком обставини, що папа Пій X. не є політиком і не посїдає дипльоматичного змислу, може бути і се, що курию римску опанує який спритний дипльомат, котрий в церковних справах, що вяжуть ся з політичними справами, буде впливати на рішеня папи в користь сеї політичної сили, або в користь сего народу, котрий тїшить ся его спеціяльною симпатиєю і протекциєю.

— —

О голосованю в конклаве римскі дневники оголошують слїдуючі інформациї: При першім голосованю в суботу рано одержали: Рамполя 24 голосів, Ґотті 17, Сарто 5, С. Ванутелї 4 (чи 15), Капечелатро і ді Пєтро по 3, Орелія 2 а по одному 4 кардинали. В суботу пополудни Рамполя одержав 29, Ґотті менше як першим разом, Сарто знов 5. В понеділок рано Сарто 27, Рамполя 24. Вечером Сарто 35, решту Рамполя, Ґотті і ин. При послїднім голосованю Сарто дістав 50 голосів, Рамполя 10, Ґотті 2.

Побіда польско-румуньскої кліки на Буковині.

Передвчера відбув ся доповняючий вибір до сойму в окрузї заставнецкім на Буковинї, при котрім побідив д-р Евген Гакман, секретар суду в Заставнї, 48-ма голосами проти д-ра Вол. Филиповича, лїкаря в Чернівцях, руско-народного кандидата, котрий одержав 45 голосів. (Ріжниця, як бачимо, всього 3 голоси!) Про сей вибір пише нам наш Вп. дописуватель з Буковини:

Результат вибору Вам мабуть вже звісний. Др Гакман 48 голосів, Др. Филипович дістав перепав!*)

Звідки, спитаєте, москвофіли на Буковинї поросли так нагло у піре? Звідки прийшли вони до сего, що „їх" кандидат дістає більшість при виборах у сойм, побіджає кандидата підпираного такими визначними дїячами як д-р Стоцкий і пос. Василько! А

*) Сам дописуватель подає 46 і 48, але в денній, котру ми одержали ще вчера по замкненю нумеру від другого нашого дописувателя, подано 45 і 48 на 93 голосуючих. Позаяк такі-ж цифри найшли ми в денній кореспонденциїйного бюра, тож приймаємо, що ті цифри суть вірні. *Ред.*

---

3)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї.

(*Дальше*).

Потім слїдують осоружні картини із пожитя Стефки з радником-мужем, де то він утїкає з хати, лишаючи її саму, потім сцена стрічи обоїх радників із колишньою любовницею пана радника, матїрю його дїтий неправого походженя, потім як вона потїшаєть ся із тим третим, як нарештї відбував вічну мандрівку по лїкарях із шкрофулїчною дитиною.

Усї сї сцени трогають до глубини серце читача. Питане лише тепер — відки вони тут узяли ся? що спонукало автора, що досї віддав уже неодну свою любку заміж і не богато робив собі із сего, переймити ся так дуже долею такої самої, як инші дївчата, Стефки. Отсе та спосібність у душі чоловіка лучити вражіня і переносити їх із ріжних предметів на один даний предмет спричинює той біль душі автора. Фактом є лише те, що Стефка віддаєть ся за старого лисого радника. Але не меньшим фактом є й те, що автор підозрівав про те саме і першу свою любов: Дзюню. Факт, що Стефка віддаєть ся, цїлком байдужний поетови — та не байдуже йому яка доля стріне його Дзюню. Отже на основі подій, що відбувають ся около него, себто на основі подружя Стефки, він висновує собі ясноняву, образ будучого житя сеї пари, а уявляючи собі під постатю Стефки Дзюню, вливає у сю ясноняву будучности своєї любки таки силу поезиї, стільки чутя і злоби, стільки жалю і іронії. Що ся цїла траґедия зі старим лисим радником се лише чорні думи будучности Дзюні, вказує на те і ся обставина, що нема тут ніде імен в протиставленю до цїлої драми. Автор нарочно лишає нас у непевности про кого тут бесїда. І хоч цїлком ясно виходить із драми, що він говорить про Стефку, ми лишаємо ся довго під вражінем луди, немовби то він про Дзюню говорив. Таким чином і цїль автора здїйснаєть ся: викликати в нашій душі співчутє до будучої судьби-долї його Дзюні.

Що автор долї Стефки не взяв собі дуже до серця, що говорячи про неї, мав на думцї Дзюню і що мав справдї причину журити ся її долею, говорить нам про се зараз найблисша вірша:

„Гей закуй менї, зазуле,
Щасте на весні минуле
Заверни менї!
А зазуля мов не чує,
Сїла, пала тай не кує,
Як кувала на весні.
Вже не кує голосочком,
Бо ячмінним колосочком
Удавила ся —
По садочку Дзюня ходить
Тай за руку крука водить
Не менї судила ся!..." (стр. 122).

Ся обставина, що Дзюня втрачена вже для героя на віки, спонукує його до рішучого кроку, що є родом докору першій любцї. Він віднаходить свої розсипанї Дзюнею перли і складає в дарунку Стефцї М. (не тотожній із попередною Стефкою П.), заручуючи ся із нею.

А замість радости після сих заручин вирива ся страшний стогін із душі поета (пятий акт: 137—143):

„Дзюню, листє жовкне,
Волос мій сивіє,
Моя пісня мовкне,
Струни гарфи рвуть ся —
Дзюню, моя мрію,
Сльози вже не ллють ся!
Тільки вітер плаче
Попід вікна сумно,
Чорний ворон краче,
Краче на загаті,
Тесля теше трумно
В зимній моїй хатї..." (стр. 139).

По сім розпучнім признаню треває поет в любові до Дзюні навіть по заручинах із Стефкою М. Не лишаєть ся авторови нїчого иншого як квити собі зі всїх і зі всього. Він і робить те у двох останніх віршах у драмі. В шумцї остаточною цїлию житя кладе:

„Хлопче, сьмій ся і жартуй!
Хто вкраде з нас поцїлуй,
Царство той здобуде!..." (стр. 140),

а в пісні: „Орлиний лет" змальовує в зображеню коломийкових фіґур стремлїня до найкращої цїли житя:

„На земли лишати слїд:
Видати найкращий плїд —
Земного титана!..." (стр. 142).

Розуміють ся оба вискази — се витвори дуже пригнобленої душі, прибитого мозку героя — се той так званий Galgen-humor — тому то, розуміють ся, і оба вискази не заслугують на увагу, лише яко витвір розболїлої душі, а ніяким чином не можна приписувати їх автори наклону до фільософованя.

*

Колиб я мав висказати свій погляд на цїлість сеї драми, то мушу замітити, що автор не видержав її *як слїд*. Маючи глубоку драматичну завязку він не розвинув її всесторонно. Причини треба шукати в самім твореню драми. Поет не писав її одним розмахом пера, не писав навіть після якогось пляну. Се первісно підорвані настроєві поезиї писані під вражінем хвилї, під впливом чутя до одної, другої, третьої, десятої особи. Я, було, годинами цїлими блукав із автором „Розсипаних перлів" по улицях Львова і ми бавили ся в той спосіб, що я мовчав, а він деклямував менї цїлими десятками шматочки, що пізнїйше зложили ся на обговорену мною лише що цїлість. Для мене була справжня роскіш слухати цьвіток сеї поезиї виголошуваних з чутєм, милим, лагідним голосом. А коли ми раз спрямували із його хатї і йшли довгою алеєю топіль, він мовить до мене: „Бачиш, вслухуючи ся в шум отсих топіль я творив більшу часть своїх поезий. В хатї списували на папір витворені тут чутя, настрої.." І справдї в слабім осьвітленю, далеко за містом, шум сих топіль переймав грозою,.. Я порозумів тоді найбільше ту силу слова, той чар, ту велич його поезиї. „А вражіня до них?" питаю. „Вражіня?... Вражіня дня. Що пережив, що відчув — всьо те схопив я на папір. Тому то найдеш у них часами стільки неконсеквенцiї, стільки перемішаного чутя. Та найважнійше, що воно щире, правдиве; — се рід мойого дневника".

Ось тут лежить причина, чому сї настрої поетової душі зложені в цїлість робить сю цїлість подекуди необроблену до найдрібнійших тонкостий, лишають у ній богато неумотивованого, не зовсїм витриманого у відповіднім тонї.

Та, коли маємо красу і коли можемо одушевляти ся нею, ми не станемо говорити про се, як би вона виглядала, колиб ще і се і те...

*

Доповненем, чи радше одною картиною, одною сценою вийнятою із „Розсипаних перлів" є образок Празник. Та картина виведена всестороннійше. Автор уступає із своїм „я" на дальший плян, а змальовує більше тло, на котрім цїла подія відбуває ся. У „Розсипаних перлах" маємо декілька патиків на тло змальованих подій — тут автор знайомить нас блисше із своїм окруженем.

На празнику одні бавлять ся, одні обсуджують товариство, одні знов надувають грошевитих. І тут і патріоти, що дбають про заосмотрене своєї кишені зі шкури мужиків, а з другої сторони підлещують ся всяким могучим сьвіта сего, є тут і женихи, що полюють на майно, є і мами, що возять свої доньки на публичний торг, намагаючи ся продати їх за золотий ковнїр, або бодай за яку запевнену посаду, є і доньки, що давлять ся на укінчених... є і герой „Розсипаних перлів", є і одна із тих численних його любок...

все то ще до того по таких славних сукцесах, як з'єднане всіх свідомих Русинів під одним народним прапором, та по славнім вічу в Чернівцях!

На се зложило ся много причин і деякі головнійші хочу тут вияснити. Перш за все д-р Гакман не був кандидатом москвофілів, бо хоч він признав ся до сеї партії, але та, стоячи сама на дуже слабеньких ногах, не могла б его піддержати. Перед кількома днями нарікав „Галичанин“, що ніхто із „маститих“ не агітує за Гакмана і гудив за се своїх сторонників на Буковині. Так воно й справді було — агітация з сего боку була дуже слабенька. Але д-р Гакман виступив de facto як кандидат буковинської польско-попівско-жидівської кліки і з того боку розвинено за ним шалену агітацию. Крім того Гакман, як секретар заставнецкого суду, мав за собою цілий урядничий персонал, а начальник сего суду п. Мержвіньский (невже Поляк! *Ред.*) забавив ся в галицкого старосту і взивав правительств ців до себе, то знова посилав возьних, ужи ваючи їх за безплатних агітаторів. І так, хоч правительство було зовсім неутральне, була преспя, — правда, не зі сторони політичного, але судового уряду.

Однак велика часть вини спадає таки на промахи проводирів буковиньских народовців. Вони зразу за сильно переконані о побіді, легковажили противника. Потім, вони побачили, що круто, шатнули ся, але було вже за пізно. Вирочім на Буковині на робітників народних велика посуха. Отверто кажучи тут лише один є робітник, а се саме д-р Стоцкий. Він сам один вспів заснувати до 60 руских райфазенських кас, союз тих кас і т. п., але й ему може зробити заміт, що працюючи на економічнім полю, забуває про політичне осьвідомлене мас. Вже одно віче на рік в Чернівцях, не перемелює ся чим скорше кількайцять рефератів, се рішучо за мало. Пос. Василько се політик більше до робіт закулісових, партийних переговорів, пертрактацій і т. п. але роботою над осьвідомленем народним зовсім не занимає ся, бо й не має до сего снаги.

Вкінци невідповідним був з огляду на потребу агітації і сам теперішний кандидат. Знаменитий лікар, по довгих періпетіях привчив ся вкінци до народовецького табору, надіючись тут вікограти визначнійшу ролю. Але як він розуміє свою ролю як кандидат, найлїпше доказує, що треба було великих намов і переконувань, щоб его спонукати поїхати в товариствї д-ра Стоцкого до кількох сіл представитись яко кандидат. А відтак мабуть запоморочив его мужицкі кожухи, бо скинув цілу дальшу роботу на чужі плечі, а свою діяльність обмежив на відчитуване надсилаиних ему телеґрам.

На кінець ще скажемо таке. Се був вибір двох напрямах: раз, що дім будує ся з долини а не від даху, друге, щоб були обережнійші у виборі кандидата, якого представляють народови.

Всьо те, що в „Розсипаних перлах“ лише пересуває ся перед нашими очима, являє ся тут в повнім одягу, осьвітлене відповідно, осуджене самим автором. Але є тут ще й нова особа, чи пак ґрупа людий — в тої мужик, на котрого плечех відбувають ся всї ті забави, танцї, гульвї, котрий жиє лише на те, аби инші мали за нього працю: „музики, гостї, танцї!...“

Та коли сей мужик посьміє лише заговорити про повисше згадану, загально признану правду, він стрічаєть ся із ось яким осудом:

„А то ми врізав, — як змія,
Я голодранець, мудю, я?...
Вірт бути патрістом!...
На вічах то не чув ти нас,
Як розливаєм ся за нас?...
Е, скот все буде скотом!“ (Празник, 32).

Яко окремий образок розкриває перед нашими очима „Празник“ В. Пачовского одну з темних сторін житя-бутя розпразникованої нашої сільскої псевдо-інтеліґенциї, яко сцена з „Розсипаних перлів“ поясняє він нам, чому події в сій драмі змальовані відбувають ся по більшій части при звуках музики, на салї, осьвітленій тисячами свічід в упоюю розколисаною танцами, салї поясняє нам, чому поет мав нагоду виспекулювати десятки дівчат, котрі зараз таки виходили заміж за людий як становищах, поясняє причину того фіґлю, тої слабої застанови над житем і над його проявами, того метеликоватого перескакування з цьвіта на цьвіт...

*

До повної характеристики поезиї Василя Пачовского треба ще згадати, що з під його пера вийшло чимало сильних патріотичних поезий, проголошуваних на різних вечерницах і друкованих по місячниках. Та вони не вийшли ще в повній збірці, тому й розбирати їх ще не пора!

(Дальше буде.)

Перший руский жіночий лїцей.

(Голос з краю.)

Вість подана недавно видїлом Руского Інституту для дівчат в Перемишли про переміну Інститутскої школи з д. 1 вересня с. р. на лїцей, заінтересувала широкі круги нашої суспільности. А що може не кождому довелось чути або читати щось подрібного про устрій лїцеїв, їх цїль та призначене, проте видаєть ся менї річию на часї яко знатокови справи (я тим основно занимав ся) подїлити ся з поважаними читателями „Дїла“ деякими замітками що-до будучого руского лїцея в Перемишли. Хочу іменно розповісти дещо про ґенезу, цїль та взагалї практичну вартість заведень в Австриї, що їх зовуть лїцеями.

Загально звісно, що від довшого часу давали ся в цїлій монархії чути голоси, які домагали ся основування шкіл середних для женьскої молодїжи, передовсїм женьских ґімназий, щоби в той спосіб уможливити дівчатам в легший і приступнійший спосіб, ніж се було до тепер, доступ до студий університетских. Чудувати ся тій появі — нема чого; а чейже в нинїшних часах хиба нема вїкого, хтоби міг оспорювати покучу потребу вищих студий для женщин, раз задля самого образованя і можливого на тім поли зрівнаня їх з мущинами (отже для цїли ідеальної), по друге (зі зглядів практичних) для забезпеченя їм чесного удержаня, бож не кожда женщина є в тім положеню, щоби могла вийти за муж і вспіла найти опору та зглядне щасте в житю родиннім.

Коли в склад теперішного австрийского міністерства увійшов яко міністер просьвіти Ґартель, муж звісний з високої інтеліґенциї і широкої слави на поли фільольоґічних студий, надіяли ся всї, що від тепер настане в Австриї хиба лучша ера для шкільництва взагалї, а для едукациї женьского пола спеціяльно. Коли не помиляємось, так в комісиї буджетній палати послів інтерпельовано перед кількома роками згаданого міністра, як він задивляєсь на справу женьских ґімназий, чи признає потребу та чи готов приступити сейчас до їх засновуваня в Австриї. Міністер відповів, що сам особисто не мав би нїчого против женьских ґімназий та рад би зі своєї сторони подати всякі полекші, щоби уможливити женьскій молодїжи доступ до університетів, вищих академій та инших вищих наукових заведень (Hochschulen) — однак на его погляд суспільність наша ще не дозріла на стілько, щоби уже тепер може було приступити до заснованя державних женьских ґімназий; він однак думає, що дасть ся поки-що недостачу їх заступити лїцеями. Се мали би бути школи середні, котрих метою було би як раз практичне підготовленє женьскої молодїжи до студий в вищих заведеня того рода шкіл в державі.

Дійсно міністер скликав в місяци маю 1900 р. анкету зложену з фахових людий, а вислухавши їх гадку, уже 11 грудня того-ж року видав рескрипт до всїх рад шкільних краєвих під ч. 34551, в якім, попри загальні уваги, подані суть приписи статута і науковий плян для лїцеїв. Оповівши коротко історичну ґенезу лїцеїв, подає міністер в згаданім рескриптї до відома, що ціла в лїцеях обнимати-ме 6 лїт науки. Обовязковими предметами науковими суть: 1) релїґія, 2) викладова мова, 3) французька мова, 4) друга новочасна мова (зглядно друга краєва мова), 5) ґеоґрафія, 6) історія всесьвітна з особливим узглядненем істориї культури, 7) математика, 8) науки природописні (історія природи і фізика), 9) вільоручні рисунки і поглядова наука ґеометриї, 10) каліґрафія. До надобовязкових предметів зачисляють ся сьпів, ґімнастика, жіночі роботи ручні, етноґрафія і пр.

План лїцеальний відповідає плянови шкіл середних (ґімназий і шкіл середних). Зваживши, що замість науки класичних язиків приходить тут наука французької мови, пізнати легко, що лїцеї подавати-муть науку в тім напрямі, як наші мужеські школи реальні, а ціла ріжниця між ними лиш в тім полягає, що обем в декотрих предметах в лїцеях есть трохи обмежений і через те наука тревав тут 6 лїт замість 7, як в школах реальних (або 8, як в ґімназиях). Міністер мотивує се (незначне вирочім) обмеженє плану зглядами на можливі потреби дальшого образованя дівчат дома.

Яко нормальний вік для вступаючих до I. кляси приписаних есть десять лїт або що найменше десятий рік, котрий однак мусить кінчити ся в тім самім совічнім році як доконано випису, отже найдальше 31. грудня. Науку в лїцеях подають кваліфіковані до лїцеїв сами учительскі, отже професори шкіл середних і учительки лїцеальні. На разї, коли таких учительок нема, заступати їх можуть за спеціяльним дозволом міністерства учительки з вищою кваліфікациєю. Ученицї лїцеїв здають по 6 лїтах науки перед комісиєю учительскою під проводом інспектора краєвого для шкіл середних іспит зрілости. Такий іспит уповажняє їх відтак до студий на університетах, академіях і всяких вищих школах (Hochschulen). Передовсїм користати можуть укінчені лїцеанки на університетах зі студиїв фільософічних і то головно для придбаня кваліфікациї до учительского заводу. Як-раз для таких слухачок фільософії, що виказати ся можуть матурою лїцеальною, а пізнійше іспитом кваліфікаційним на університеті, застережені суть в першій мірі посади учительскі в лїцеях. Міністер признає приватним особам і інституциям право закладати лїцеї, наколи узглядніть приписи статута і міністерияльного плану наукового.

Порозуміли вагу сего рескрипту наші сусїди і от уже від тамтого року шк. повстають (о скілько нам звісно) два польскі лїцеї, один у Львові, другий в Кракові. Та на славу і честь Русинів сказати треба, що і они не дали довго на себе ждати. Перемискі Русини дали тут почин; они-ж мають від вісьмох лїт свій Інститут для дівчат, рід вищої женочої школи з внутрішним, правдиво европейским устроєм і ладом. Про порядки в тім Інститутї уже нераз писано в „Дїлї“, тож не хочемо того тут повтарять. Згадаємо лише, що перемискі Русини (а зглядно видїл Інститута) постарали ся о переміну своєї дівочої школи на лїцей, чого мож було тим легше доконати, що науковий плян в вищих класах Інститута дуже збливженнй до згаданого міністерияльного пляну в вищих класах лїцея. Нашими словами: розходилось тут о деяке доповненє пляну Інститута під зглядом дидактичним. Та за те з формальних зглядів натрафлено на дуже великі перепони. Здавалось, що уже з цїлої справи нїчо не буде, та тимчасом при помочи божій і підмозі щирих людий (головно Преосьвященого Епископа К. Чеховича) удалось ті трудности поконати і от пізною уже весною сего року наспіло з ради шкільної краєвої повідомленє, що міністерство просьвіти рескриптом з д. 21. падолиста 1902 ч. 31271 позволило Інститутовi на отворенє приготовляючої кляси і першої кляси лїцеальної з руским язиком викладовим уже з д. 1. вересня 1903. Зразом міністерство тим самим рескриптом приобіцяло признати рускому лїцеєви право публичної школи зараз по першій люстрациї заведеня краєвим інспектором. Фактичне признанє того права есть супротив того лиш питанєм часу.

Тут годить ся згадати, що видїл Інститута, подаючи до міністерства петицию о лїцей, мусїв узглядняти в цїлости весь науковий плян, як его оповіщує рескрипт міністерияльний з. д. 11. грудня 1900 ч. 34551, та починив за дозволом власти шкільних лиш незначні зміни і додатки, о скільки они вказані спеціяльними нашими краєвими потребами. Отже попри руску мову як викладову, принято, як сего плян жадає, язик французький, відтак язик нїмецкий (коли потрібна зі зглядів державних) яко предмети обовязкові. Крім того влучено до плану науку другого язика краєвого т. є. польского яко предмету надобовязкового. Всї прочі предмети в рускім лїцею подавати ся будуть точно в границях міністерияльного пляну. Оплата шкільна в приготовляючій клас виносить'ме курсово 20 К а у всїх класах лїцеальних 30 К. Нововступаючі до кляси лїцеальної піддати ся мусять вступному іспитови, котрий, як оповіщено, відбуде ся в днях 3 і 4 вересня с. р. Всякі впрочім блисші інформациї що до поміщеня в Інститутї, що до условій принятя і пр. вичитати може в печатанім проспектї Інститута, який на жадане висилає господар Інститута, ц. к. надкомісар дирекциї скарбу п. Іван Матковский.

Ми обмежились в отсій коресподенциї лиш на найважнійші подрібности, головно аби звернути увагу Вп. земляків на новоповстаючу руску наукову інституцию. Та видасть ся нам, що уже з отсего короткого начерку стане кождому ясно, як великий хосен ся інституция може принести рускому народови. Она-ж пропускаючи класичні язики, тим самим значно улегшує науку, а мимо того дає доступ до університетів. З другої сторони родичі, котрі конче бажали би, щоби їх дїти учили ся класичних язиків, можуть о се легко постарати ся в Перемишли, бож там є аж дві класичні ґімназиї, а доповняючий іспит з латини і ґреки, хоч би доперва аж по матурі лїцеальній, не так то тяжко здати. Найжеж кождий, хто рефлектує на вище образованє дівчат, та бажає забезпечити їм лучшу долю, не отагаєсь, най запише їх до руского лїцея в Перемишли, а зробить там не лиш собі і своїм дїтям добро, але прислужить ся всенародній руській справі.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

Погром руской молодїжи в Тернополи.

(Допись.)

Дійсно дивним мусить видаватися, що зміж всїх руских ґімназий наймолодша, на котру задля ей скорого зросту очи всїх Русинів були звернені, не дає жадного знаку за виспід класифікациї за рік шкільний 1903. Вже поміщувані в сім році дописи про порядки в рускій тернопільскій ґімназиї відбили ся сумним відгомоном по краю і віщували, що роблені на сій ґімназиї досліди педаґоґів найновійшого покрою затяжать на ній важкою рукою і можуть лихо пімститись на веденій ними інституциї. Виглядає так, немовби в сій ґімназиї покладено собі за ціль — погром молодїжи і щоби представити ей в очах властий як нерозвиту і злеґачілу... Застерігаю ся, що сих своїх слів не відношу буквально до цїлого збору учительского рускої тернопільскої ґімназиї, но в кождім разї відношу їх до управителя і 80% учителїв. А що слова мої не пуста фраза, але мають реальний підклад, се найлучше з'ілюструє таблиця клясифікацийна, яку після „Справоздання“ представляю, і пояснення, яких ся таблиця допрошує ся.

	I. кляса		II.		III.		IV.		V.	
	А.	В.	А.	В.	А.	Б.	А.	Б.		Разом
Загальне число учеників в 1903 р.	43	43	41	41	41	40	34	34	43	403
Покинули ґімназию серед року . . .	9	6	1	2	4	6	2	4	8	48
Число учеників в кінцем року шк.	34	37	40	39	37	34	32	30	35	355
Степень відзначаючий одержало . .	3	2	4	14	6	3	6	4	2	45
Степень перший „	23	16	21	11	21	21	15	17	20	190
До іспиту поправчого призначено	3	6	7	9	4	4	3	2	5	49
Степень другий одержало . . .	1	6	6	4	5	5	8	1	4	42
Степень другий і третий „ . . .	4	7	2	1	1	1	—	6	4	29
Від цїлої оплати було увільн. в I. півр.	28	26	40	36	38	44	31	29	32	324
„ „ „ „ в II. півр.	33	30	38	38	31	28	19	16	27	289
В I. півроцї оплата виносила . .	320	480	320	200	320	200	80	120	400	2320
В II. півроцї „ „ . . .	40	28	320	80	80	280	560	640	520	3280

З вище наведеної таблиці виходить, що з 355 учеників дістало степень відзначаючий 45 або 12·7%, степень перший 190 або 53·6%, до іспиту поправчого призначено 49 або 13·7%, а степень другий і третий дістало 71 або 20% всїх учеників. Загалом число злих нот виносить 120 або 33% загального числа учеників. Коли зважить ся, що в середині року покинуло ґімназию 48 учеників і то майже виключно з причини злих нот, то виходить, що із загального числа учеників 403, яке було з початком 1903 року шкільного, аж 168 учеників мало злу ноту; перераховане число, бо 41·8%!

Коли перейти поодинокі класи, то в декотрих вислід клясифікациї представляє ся ще гірше. І так:

І. кляса Б. мала при кінци курсу 37 учеників; з сего відличних 2, перших класс 16, іспитів поправчих 6, других класс 6, третих 7, отже на 37 учеників було злих нот 19 або 52%! — V. клясу протягом року перечищено радикально, бо на 43 учеників виступило в році з ґімназиї 8, а з оставших при кінци року 35 учеників дістало 2 учеників степень відличний, 20 перший, 5 поправку, 4 степень другий, а 4 третий, або (разом з 8 учениками, що покинули сю ґімназию задля злої ноти) мало на 43 учеників 21 злу ноту, або 49%. А однак о класї сій говорять неупереджені професори, що в нїй находили ся найлучші ученики. Здаєсь, не помилю ся, коли скажу, що коли управа рускої ґімназиї в подібно вітцївский спосіб займе ся сею класою в дальших лїтах, то з оставших нині учеників пятої класи анї один до матури не дійде.

Се був би загальний образ з огляду на класи промоційні, який кождому впадає в очи. Однак є ще й инші цїкаві обяви в сій ґімназиї, котрих в „Справозданю“ не видно, а іменно: нищене учеників, а тим самим інституциї через надмірне число злих нот з обичаїв і пильности, що (як відомо) веде за собою навіть і при добрім поступі в науках обовязок плаченя оплати шкільної, а се нашій незвичайно бідній молодїжи тяжко приходить. В другім півроцї така безліч молодїжи дістала злу ноту з обичаїв і пильности, що хто знає, чи через се фреквенция в рускій ґімназиї незвичайно не обнизить ся. Як збір учительский, разом з управителем, із завзятостию гідною лїпшої справи полюють на учеників, щоби побільшити число оплат, показує табеля оплат за I. і за II. піврік. В першім півроцї було увільнених від оплат 324 учеників а в другім лише 289, отже о 35 менше. За те в першім півроцї заплатили ученики оплати шкільної 2.320 К а в другім аж 3.280 К, отже о 960 К більше, хотяй число учеників зменшило ся. Рація в тім є — число учеників уменшає ся, но за те оплата о 40% пішла в гору або иншими словами: збір учительский з управителем виказують наглядно продуктивність руского елементу в плаченю тягарів шкільних, хотяй з другої сторони виказами клясифікацийними звертають увагу, що материял в рускій тернопільскій ґімназиї вїбито нездарний.

Подібного злорадного виказу класифікаційного мабуть жадна инша з галицких ґімназий не видала і не могла видати, бо инакше звернула би на себе увагу, що їй ходить або о зруйноване школи, або що в зборі учительскім за богато в педаґоґів бачучих ціллу мудрість професорску в писаню двійок. От хочби взяти польску тернопільску ґімназию, котрої Справоздане річне поміщене в тій самій книжці. Після сего Справоздання було в польскій ґімназиї 663 публичних учеників, отже майже два рази тілько, що в рускій. З сего числа припадає: на відличних учеників 78 т. є. 11·6%, на першу клясу 447 т. є. 67% [в рускій 53·6%] на поправки 79 т. є. 12·4% а на другу й трету клясу 60 с. є. 9% [в рускій 20%], отже разом злих нот було 139 або 21·4% [в рускій 33%].

Панове педаґоґи рускої ґімназиї! Чи не сором вам, що під вашим проводом ученики два рази ґірше вчать ся, як в польскій ґімназиї, зараз побіч вас? Чи не сором вам, пане управителю, що в польскій ґімназиї, де молодіж численнійша і засібнійша віж руска, оплата в другім курсї піднесла ся з 7.440 К на 8.320, отже лиш о 880 К т. є. о 9%, підчас коли у вас піднесла ся она о 40%?!

Коли ліпше придивити ся поміщеній табелї, то видно наглядно, що збір учительский з особливою „ревностию" старає ся нищити висші кляси накладанем оплат шкільних знаючи добре, що бідних учеників через наложене оплати найскорше усуне ся зі школи. І так: в клясї III. А. в першім курсї заплачено оплати шкільної 80 К а в другім 320 К; в III. Б. в першім 200, в другім 280; в IV. А. в першім 80 в другім 500, в IV. Б. в першім 120 в другім 640; в V. в першім 400 в другім 520 К Се дуже практичний спосіб проганяти молодіж навіть тогди, коли має першу клясу.

Панове педаґоґи рускої ґімназиї певно будуть виправдувати ся, мовто они дістають лихий материял. Даруйте, панове, се неправда, Вам суспільність руска — а се в переважній части селяни — віддає свою найлїпшу молодіж, щож до здібности і вихованя певно лїпшу, ніж дістають польскі ґімназиї.

Та я вкінци не дивував би ся, колиб молодіж в рускій тернопільскій ґімназиї при своїй здібности справдї не робила таких поступів, які би повинна. Хто-ж учить сю молодіж? — Шістьох учителїв, котрі фільософії не нюхали: покінчені й непокінчені теольоґи (мабуть оден назіть без матури), медика і всяка инша можлива бранжа, котра з педаґоґії може знати лиш се, як написати двійку; але як хлопця навчати, се не річ случайних педаґоґів, до яких рада шкільна і управитель мають предилекцию. Дальше учителї чи навіть професори такого переконання, що в рускій ґімназиї повинні бути лише відличні ученики, і тому палять все, що їм під руку підпадає, а не має вигляду на відличність. Є вкінци професори пасивні, котрі бачать і розуміють, що зле діесь, однак они на се нїчого не порадять. А що найважнїйше — є управитель, котрий всякими средствами: ексклюзиями за марні провини, двійками (як з предметів так і з обичаїв та пильности) сїче молодіж. Се нечувана річ, щоби коли директор школи робив пресию на учителїв, щоби давали двійки, а однак се було на порядку дневнім при класифікації в рускій ґімназиї, і то як що-до злих нот з предметів так і з обичаїв та пильности. П. управитель приймає доноси, звідки-б они не походили, і на підставі сих, дуже часто безпідставних доносів, шле реляції до висших властий, а там справдї можуть думати, що він з якимсь страшним „гайдамацтвом" в своїй ґімназиї мусить бороти ся. В польскій ґімназиї був би подібний управитель — супротив опінії самої суспільности — неможливий... Коли тернопільска руска ґімназия буде нидїти, то се буде заслугою теперішного управителя. Замітне вже то, що доси на посаду професора клясичної фільольоґії і нїмецкого язика в сій ґімназиї нїхто не подавав ся, очевидячки не маючи охоти в ній служити. Колиб п. управитель схотїв добру раду від нас приймити і зробити велике патріотичне дїло, то в своїм власнім інтересї і в інтересї рускої суспільности повинен з управительства уступити і полишити его рукам досьвідчїйшим...

Дальше руска суспільність мусить застерегти ся против того, щоби учене ей дїтий в ґімназиї повірювано силам нефаховим, стяганим так сказати-б з улиці, а Русинів, підготовлених до ученя в руских ґімназиях, висилано до польских ґімназий. Ми в першій лїнії повинні мати своїх учителїв для своїх дїтий а не для чужих, і тому в річию послів наших постарати ся у властивім місци, щоби теперішна практика, обнижуюча рівень науки в руских ґімназиях і підриваюча їх екзистенцию через обсаджуване посад нефаховими силами, вже раз переве ла ся!

Вкінци руска суспільність жадає, щоби вже раз заіменовано для ґімназиї в Тернополи, котра вже по ферiях буде числити шість кляс і буде мати більше як 400 учеників (сли через послїдну класифікацию фреквенция значно не обнижить ся), сталого директора, тим більше, що в польских школах середних посади такі обсаджує ся при введеню школи в житє.

Рівнож жадає руска суспільність, щоби для рускої ґімназиї поставлено вже раз будинок, на який від кількох лїт вставляє ся суми до буджету, бо дальше держанє рускої молодіжи в темних, вогких норах шкодить здоровлю не лиш дїтий, але й учителїв.

Також був би вже послїдний час, щоби інспектором для руских шкіл середних зробили Русина, котрий і знав би рускій язик і з любовию відносив ся до рускої школи, як інспектори-Поляки відносять ся до польских. Тимчасом, як кажуть, ладить ся на се місце Поляка Майхровича, не кваліфікованого до русчини, а котрий вже тепер приготовляє ся до інспекторскої ролї в рускій ґімназиї в той спосіб, що в рускій школї бачить усьо лихим і своїм поведенем заохочує учителїв до неоправданої „строгости" в класифікованю та до засудів дисциплїнарних за такі провини, о яких по иньших ґімназиях і не згадує ся, не то щоби за них засуджувано...

Не професор.

Справи австро-угорскі.

Скандал на Угорщинї.

Вчера відбували ся дальші переслухання перед слїдчою комісиею угорского сойму. Переслуханий був гр. Юліян Андраши, котрий потвердив зізнанє Куена, що той зарядив все, щоби приловлено Дінеса. Оправдував також Куена, що той не виступив сейчас в соймі проти цїлого швіндлю; вказував, що Куен довідав ся про все від Сапарого доперва в ночи з середи на четвер а не міг ad hoc скликувати палату.

Великі перепони справляє комісиї брак Дінеса, котрого якось анї руш не годен відшукати. Послїдні депеші кажуть, що Дінеса „бачено" в Альтонї в Нїмеччинї (пров. Шлезвік-Гольштайн), хоч годї припустити, щоб так скоро прибув з Швайцарії, де був після передпослїдних депеш перед кількайнайдятьма годинами. В комісиї поставив пос. Мандель внесенє, щоб Дінесови виставити вільний лист, але рішенє що-до того внесення чомусь відложено. Шеф поліциї Селї зізнав, що Дінесови не виставлено нїяких паспортів, що отже Дінес втїк за границю без паспорту, як і взагалї в тім часї нїяких паспортів не виставлювано.

На пополудневім засїданю комісиї переслухувано Рітера, адмінїстратора дібр Сапарого, на котрого імя були виставлені звісні книжочки. Зізнав, що о цїлій справі не мав нїякої відомости, що Сапари без подання мотивів зажадав від него проший, що вручив на те свої щадничі книжочки на 13.000 К і що Сапари зараз на другий день ему сї книжочки звернув. Дінеса не бачив Рітер нїколи. Рахунків Сапарого Дінес виявити не хотїв.

Як видко з того всього, дїяльність комісиї стає ся що-раз ілюзоричною. Одинокої небезпечної особи — Дінеса, у котрого були всї нитки — нема а перед комисиею не треба говорити правди. Тож і аристократичні спільники сьвідка старають ся вибілити Куена а скрайна опозиция задля якогось дальшого пляну заховує ся з великою резервою і про все не зізнає. Тим треба пояснити, що Куен підніс голову і хоче ратувати ся (може бути навіть, що підплачує тепер вже й деякі дневники), хоч богато в правдивість зізнань Куена не вірить і его виправданя та викрути принимає з великим скептицизмом. Найправдоподібнїйше, що махери Куена загрозили виявленем перекуплених послів з опозиції, а се подїлало в той спосіб, що одні тепер вибріхують Куена, а другі мовчать. Та все таки се не повинно спинити рішаючі круги від того, щоб дати Куенови димісию, бо нехай він сам і его манери кажуть як хочуть, він певно був одним з головних махерів цїлого плану і яко скомпромітований повинен бути раз на все усунений з публичного житя.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Торговельні договори.

Рим. Дневники запевняють, що між державами тридержавного союза ведуть ся переговори в цїли продовженя на довший час істуючих між ними торговельних договорів.

Відень. Римский кореспондент Zeit-у доносить: Держави тридержавного союза прийшли до переконання, що заключенє нових торговельних договорів до кінця сего року неможливе і що тому розходилось головно о винайденє формули, аби торговельні відносини могли тревати дальше — аж до заключеня договорів. Сї формули мають бути вже тепер винайдені.

Робітнича справа в Росиї.

Петербург. Закон о відвічальности властителя фабрик за нещасливі пригоди робітників, над якими тепер працюють, мав хоронити лише російских піддапих. Тепер мінїстерство одержало поручене, або постанови закона розширено на чужих робітників, але тілько з сих держав, котрі при заключеню торговельних договорів дадуть Росиї найбільші користи.

Македонїя.

Царгород. Турецкі власти одержали вість, що на день 20 липня ст. ст. плянований був вибух загального бунту в Македонії, отже старались противдїлати всїми способами. Мимо того рух в Монастирі і Скоплє величезний. Ватаги, котрі доси мали по 20 до 30 людий, мають тепер по 200 до 300 членів. Положене є дуже поважне.

Страйк.

Київ. В варстатах полуднево-західної зелїзниці і в сусїдних фабриках робітники застрайкували. Зелїзничий терен і фабрики обставлено кількома баталїонами піхоти.

Львів. В наслїдок засудженя одного страйкаря на 3 місяцї криміналу товпа робітників ударила на суд, стараючись два рази вдерти ся до него. Вибито множество шиб, поліцию і війско привитано градом каміня. Доперва о 10-ій в ночи кінnота розігнала демонстрантів. Розруси тревали цїлу нїч.

Мадрид. В Севилї страйкарі бомбардували грамваї камінем. Жандармерия зробила ужиток з оружия. В Альполї робітники руйнували фабрики. Війско обсадило загрожені точки. З Барцельони доносять, що ситуация значно погіршила ся. В многих місцевостях страйкарі силою не допускають до роботи страйколомів.

НОВИНКИ.

— **Нема помочи.** Страшні нещастя водні і градові, що навістили західні краї австрийской держави, не відобють ся так тяжко на тамошнім населенню, бо воно вибрало лиш таких послів, що розуміють свої обовязки і вміють заступати як слїд поручені своїй опіці інтереси своїх виборців. Ось чеські посли всїх сторонництв, як неменш всї нїмецкі посли, отже поступовці, людовці і всенїмці, явили ся онодї у міністра д-ра Кербера, щоби вихлопотати від правительства значнїйшу запомогу для околиць, навіщених елементарними шкодами в Чехії, Шлеску і Долїшній Австрії. Лише з Галичини нема кому вставяти ся за потерпівшим народом, хотяй шкоди, які заподіяли тут в західній части повінь, а східній градові тучі, зовсїм не менші від шкід в Чехії, а тутешне населенє, особливо-ж руске і без того далеко бідніше від Нїмців, Чехів, а навіть Мазурів. Ба, коли між галицкими послами мало котрі посли тримають з народом.

— **Польский гакатизм в школї.** Недавно писали ми, що в ґімназиї в Хирові Русинам гр. кат. обряду виписують в сьвідоцтва: „римо-католики грецкого обряду". На се пишуть нам з-під Струсова: І в Струсові в другій клясї школи народної записала учителька пані Себатовичева на шкільних повідомленях „wyznania rzymsko-katolickiego obrządku greckiego", точно як в Хирові. І на таку чудасию позволив „директор" Левчак, ба що більше — під его зарядом перший раз сего року убрано салю на попис виключно самими хоругвками польскої краски, хоча Русинів школярів є вище 150. Та не дуже впрочім дивуємо ся тому гакатизмови, бо пан Лейчак взяв удїл сего року в „zloti" Козловеского в Теребовли тай з того часу попав в памороку...

— ***Nie honorowo ale zdrowo.*** Дня 2 серпня устроювало львівске „Echo" концерт в Трускавци. В програму концерту входила всего на всего аж одна (!) пісня руска... Може власне длятого зібрало ся на концертї много Русинів — курацийних гостий. На велике диво зібраних, нашої пісні не сьпівано, але сьпівано за те навіть по словеньски! Панів з „Echa" разить руске слово, але держать ся они очивидно звісної засади: „nie honorowo ale zdrowo" — і тому, щоб притягнути руску публику і видурити рускій гріш, помістили в програмі і руску пісню, а коли прийшло до концерту съмілись в кулак з наївних Русинів. Добра се для нас наука, не ходити по польских концертах де так безлично відносять ся до Русинів в їх власній хатї, а панів з „Echa" можемо запевнити, що на другий раз жаден Русин не піде на їх „koncert", хиба, що буде се такий ревний патріот, як ті добродії, котрі хоч Русини належать до „Echa"i szerzą sławę polskiej pieśni" Х.—До сих заміток Вп. дописувателя докинемо еще одно: ми не розуміємо, як можуть бути еще Русини, котрі їздять до польских купелевих заведень. За ті самі гроші, а навіть менші, можна користати з подібних заведень за границею і звидїти в добавок шмат цивілїзованого сьвіта, замість того, щоб обертати ся нераз між помольованою лише на культурно і виперфумованою дичею та не лиш запомагати рускім грошем польскі підприемства, але еще виставляти ся на наруги і компромітацию. А так за границею за наші гроші не тілько нас пошанують, але еще і дечого навчать—красшого погляду на сьвіт та людей і взагалї висшої культури.

— **Ц. к. зелїзнича служба на „народових" услугах.** Дня 26. липня с. р. мав я нагоду їхати ц. к. льокалькою з Залїщик до Лужан. Підчас їзди межа стацiями Стефанівка а Киселівка входить до купе кондуктор, ведучий потяг (Zugsführer), з урадовою „трубкою" через плече — і в спосіб досить натрутливий пропонує побожним „цеґелки" на будову „косцюлка" в Кросенку (пов. Перемишлянского). Хто купив — а хто ні, але давало переважно наші бідні люди, маючі, як відомо, нераз заледви пару сотиків на проживленє підчас дороги. Тепер стало мені ясно, длячого то польска преса на самім чолї здоупутків „кола польского" для „краю" ставить всякі ц. к. льокальні зелїзниці, особливо на Поділю і у всхідній части краю. Через ті зелїзниці, обсаджені майже виключно завзятими Поляками, не тілько збільшає ся польский елемент на Руси і — на взір Мадяр в Хорватії — пропаґує ся інтензивна полонїзация, але ц. к. функціонери зовсїм отверто стягають ріжні „народові" податки і драчі від подорожного народу. Може би ц. к. Дирекция зелїзниць в Станіславові (Тота дирекция складає ся в значній части з таких самих, як наведений кондуктор від збирання польских податків. — *Ред.*) зволила положити кінець тій „nieprawidłowości", а то незабаром дійде до того, що публика буде куповати „цеґелки" замість білетів їзди! — *Подорожний.*

— **Смертельний марш** з Требіне до Білека став тепер предметом слїдства, яке зарядили військові власти під напором публичної опінії. На специяльний приказ цїсаря прибув до Білека ґенерал кавалерії бр. Аппель і переслухав особисто всїх офіцирів, підофіцирів і рядових 12. п. піхоти. Карно — судове слїдство веде війсковий суд в Мостарі. Улекшують его зізнанє поручника Моравеца, котрий беручи участь в смертельнім марши, немов в передчуванню нещастя, записував дуже точно ріжні дати та одержані прикази, і ті записки зложив тепер в судї. Военний суд для осуду цїлої справи збере ся у Відни. Підполковник Грінцайґ, через котрого головно погибло кільканайцять людий, зголосив ся недужим. На случай, коли-б починені ему замїти були доказані, грозить ему тридїтна криповна вязниця. Підчас похорону жертв вислав ґенерал-майор Драґові патрулї, щоби не давали фотоґрафам робити знимок з похору. Мимо то удало ся аматорам схопити богато образів.

— **Огнї.** В Бабинцах, пов. перемиского, згоріло онодї 15 господарских загород. Шкода виносить около 100 тисяч, однак лише 5 господарств було обезпечених. — В Дзвинячи, пов. богородчаньского згоріли дня 26 липня дві господарскі загороди вартости 8000 К, причім в огни погибла одна дитина.

— **Самоубийство.** В Мшанї, коло Львова, кинув ся під колеса надходячого поїзду зелїзничий стражник Ридз. Колеса відтяли голову від кадовба і зробили ему смерть на місци. Причина самоубийства незвісна. Ридз відобрав собі житє імовірно з розпуки за майном, котре погоріло ему недавно.

— **Таємна смерть.** Загадочна смерть Параньки Калитовскої в домі під Високим Замком вже вияснена. Переведена вчера судово-лїкарска секция тїла виказала, що Калитовска погибла наслїдком удушеня. На її тїлї не знайдено нїяких знаків, що указували би на убийство. Стверджено за те, що нещасна терпїла на падачку. Супротив сего насував ся здогад, що Калитовску заскочив нагло напад сеї недуги і коли вона тарпала ся, спорохнавілі дошки мусїли розсунути, так що нещасна упала в кльоачну яму і удусила ся. Вину в сім случаю поносить передовсїм властитель дому Мендельзон.

— **Добре гуляв.** Двайнайцятлїтний шлюсар Артур Поляновский прибув недавно зі Львова до свого вуйка в Бучачи, механіка Вітвіцкого і ведучи розгульне житє, пропутав спадщину, яку одержав по батьку. Між иншим навязав любовні зносини з музикантков Іосифою Ворошиньскою, що перебувала хвилево в Бучачи з переїздною капелею. Коли Ворошиньска виїхала, Поляновский відобрав собі вистрілом з револьвера на кладовищи житє.

— **Франц Каспарек,** проф. фільософії права в краківскім університеті, помер вчера в Кракові в 59-ім році житя. Польска наука втратила в нїм одного із сьвітлїйших умів, яких тепер так рідко, а руска суспільність одного з нечисленних в нинїшних часах прихильників. Каспарек звісний між иншим з безпощадної критики соймового проекту Дунаєвского і реформи краєвої адмінїстрациї в напрямі заведеня окружних громад та з домаганя установленя одвічальности намісника перед соймом. Був також автором проекту виборчої ординациї до ради міста Кракова, завдяки котрій до міскої ради в Кракові у перве дістала ся опозиция.

— **Вибух в фабрицї набоїв.** В магазинах фабрики набоїв в Tewkesburg, в краю Massachusetts, в північній Америцї наступив вибух, що потягнув за собою страшні наслїдки. В далекім промірі було чути немов трясенє землї. У всїх домах, що стояли довкола на 10 анґлїйских миль, попукали шиби. Перестрашені люди вибігли на улиці, а потрясенє воздуха відчувалось на просторі 40 миль. Місце вибуху виглядало як поле батви; довкола лежали відорвані кусники людского тїла, котрі напір воздуха порозкидав на всї сторони. Смерть потерпіло 25 осіб, а 100 є тяжко ранених.

— **Народна просьвіта в Америцї.** Як дбають в Сп. Державах північної Америки про народню просьвіту, видно хочь би й сего, що минувшого року вилинуло дорогою добровільних жертв 10,303.400 долярів на публичні бібліотеки. Найбільше жертвував на ту цїль звісний мілїонер Андрю Карнеґі, бо аж 6,679.000 долярів і за его гроші повстало найбільше публичних бібліотек.

— **Непримиримий до смерти.** Кардинал Ґерера, що прибув до Риму на вибір папи, заподужав підчас конклаве дуже небезпечно. Коли лїкар Лапіоні залив ему, що з огляду на грізний стан недуги повинен принять сватайн, кардинал відповів, що не приймє рішучо сповідника конклаве, бо сей є Ґзуїтом. Зажадав натомість, щоби допущено до него его капелана. Мабуть добре пізнав ся на Ґзуїтах, коли й перед смертию не хоче їх бачити.

— **Дрібні вісти.** На зелїзничім шляху межи Хриплином а Станіславовом вискочив з поїзду 14 лїтний Марцин Черпїньский з Княгинина так нещасливо, що колесо відтяло ему одну ногу. — Розправа против д-ра Оссолїньского о шпіонажу в користь Росиї розпочала ся нині у Відни.

Померли:

— Евгенія з Танчаковских Роздольска, жена с. Ксенофонта Роздольского, пароха в Плетеничах, умерла по довгій і тяжкій недузї в 29 році житя, осиротивши 4 дрібних дїтий, в Плетеничах дня 38 с. р. В. в. п.

— **Вінчанє** п. Анатоля Чачаловича з панною Евгенією Гошовскою, донькою пароха в Любачеві, відбуде ся дня 11 п. ст. серпня 1903 в тамошній парохіяльній церкві. Стациа зел. і тел. в місци.

Видїл Товариства „філія Просьвіти“ в Сяноцї подає до відомости, що в днем 1 н. ст. вересня 1903 знайде поміщене в українсько рускій Бурсї в Сяноцї 12—15 учеників руско-кат. обряду і рускої народности, учащаючих — почавши від III. кляси школи народної — за уміркованою оплатою. Питомець дістане в бурсї мешкане, опал, поживу, сьвітло, пране і належитий догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу, постїль і власні книжки.

До подань, котрі належить вносити найдальше до дня 10 н. ст. серпня 1903 до Видїлу „Філії Просьвіти“ в Сяноцї, треба долучити: сьвідоцтво шкільне і потвердженє уряду парохіяльного на поданю дати уродженя.

Отець (мати) або опїкун питомця мусить бути членом Товариства „Просьвіти“, а крім того зложити деклярацию що до висоти місячної оплати.

Від Видїлу Товариства „Філія Просьвіти“ в Сяноцї.

Ом. Константинович, голова. *Роман Секела*, секретар.

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводї фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надїсланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт ів ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

Глядає ся кореспондента Русина володіючого главно в слові і письмі язиками: польским, руским і нїмецким, в віці до 30 лїт і вільного стану. Посада, з початковою ґажою 200 корон місячно, може бути сейчас обнята. Оферти уложені в повисших трех язиках, до котрих належить долучити фотоґрафію, треба відсилати на адресу: An das Anglo-Continentale Reise-Bureau in Rotterdam (Holland) Postfach 50. 473 2 3

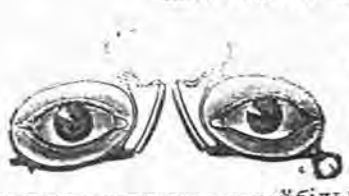
ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужіл Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, в всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вел. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 416 25—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1. против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. З обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Грошї слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerkbastei 91.*

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 4 серпня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·30 до 7·50 а на термін 6·75 до 7·—, *Жито* старе 5.75 до 5·80 а на термін 5·10 до 5·30, *овес* оброчний старий 5·50 до 5·80 а на термін 4·50 до 4·75, *ячмінь* пастївний 4·50 до 4·90 а броварний 5·— до 5·40, *рїпак* 9·50 до 9·75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастївний 5·75 до 6·— а до вареня 7·40 до 8·50 *вика* 4·50 до 4·75, *насїнє льняне* —·— до —·— *насїнє конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 4·60 до 4·75, *гречка* 6·50 до 7·25, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *хміль* (за 56 кільо) 130·— до 150·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 40·— до 5?·—,

Курс Львівский

в дня 5 н. ст. Серпня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Зедїв. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. к.	— —	— —
Зедїв. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 кр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виньос. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. виньос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. виньос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. виньос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% виньос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% виньос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиґи за 100 кр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ох емісій.	101 50	— —
Льоси:	к. о.	к. о.
Міста Кракова по 20 кр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франкївка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	264 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30' 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 5·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 8·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 68

Русинка глядає місця до заряду дому у сьвященика вдівця. Poste restante „Надія“ Рогатин. 466 5—6

Вправної учительки Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин*, poste restante Хирів. 469 4—7

Вдова по сьвященику прийме кілька панночок на станцию від 1-го вересня 1903. Адреса до 1-го Серпня 1903 п. Александра Туркевичева Львів ул. Сикстуска ч. 39 а від 1-го серпня Яричів новий у п. Прокоповича. 471 5—5

Старшій вдовець сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовим господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Ольховий*, парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 483 2—3

Потребую сейчас характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльоване науки хорального сьпіву і знане ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати возсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 —?

Мід з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу переказом. *Юлїян Дутκевич* в Дубю, п. п. Пониква. 468 ?—6

СЛАВНОЗВІСНІ РЕНҐЛЬОТИ сьвіжо рвані дуже великі і на причуд гарні, висилаю оплатно за посліплатою в коробках 5 кґ, I якости по 3 К 20 сот., II якости 2 К 90 сот. — **СЛИВКИ** великі і подовгасті (Kaiser-Birnen) дуже гарні, сьвіжо рвані, висилаю оплатно за посліплатою I якости 3 К, II якости 2 К 50 сот. — **ЯБЛОКА,** сьвіжо рвані, червоні, дуже великі по 2 К 25 сот. за посліплатою. **М. БІРНБАВМ, Залїщики.** 45. 3 3

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видав і за редакцию відповідав Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.,** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав.“ Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д-ра Дністрянського: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне відношеня родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:

Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устав цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом екзекуц. (руське видане В. в. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 203—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 6 серпня 1903.

Добродійне ґалеве представленє для убогих міста Львова.

Виступ всїх артистів і артисток, а також

ВЕЛИКА ПАНТОМІНА

Торжество в Мадритї або борба биків в Іспанії.

Вскорі бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен. — В приготованю: **Засуджекий на чортівскім острові.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. університету

поручає

свое переплетничє і ґалантерійне заведенє у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 868

Подоймає ся всякихъ роботъ, особливо переплету Служебникивъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Манъ, Дипльомовъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.

Експорт до всїх держав европейскихъ!!!

Египетскі тутки і паперці 554

АЇДА

суть найлучші узнані.

Виріб красний. Виріб красний.

Головний склад: „АЇДА“ Львів, ул. Паньска, ч. 10.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах нажите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на руске добродійне цїли; длятого нажите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де ще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

Тілько власного виробу

ШТУЧНІ НАВОЗИ

поручає

І. Галиц. Товар. акц. для хем. промислу

у Львові, ул. Костюшка ч. 10.

Цїнники висилають ся на домаганє оборотно.

416 4—6

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

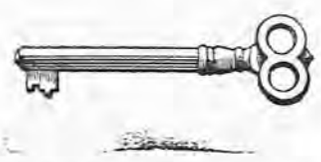
Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ збірник народних пісень під нотами на чотари голоси укладжений проф. Філяретом Колессою. Сей збірник складає ся з двох частий по 35 ріжних пісень; В першій части суть поміщені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор. 50 сот. і на оплату почти 25 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта у Львові.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень“ Марка: „Ключ“

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупнї треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht“ і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 35 2—20

При закупнї товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Наклад **Друкарнї Товариства ім. Шевченка.** З друкарнї Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 165. Львів, Четвер 24 Липня (6 Серпня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Насаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише за попереднім замовленєм. — Реклямації неопечатані вільні від оплати.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При змінї місяця просить Адміністрация о вчасне відновленє передплати, взглядно вирівнанє ще останих залеглостий.

Викликують — вовка з лїса.

Остатними часами польскі дневники — оден поперед другого — горлають, що **Русини хотять різати Поляків, що на галицкій Руси повторить ся рік 1846** (в котрім то році, — як відомо — не у східній Галичинї рускі селяни, але в західній мазурскі різали „панів" т. є. властителїв більших посїлостий, і то не лише самих панів, але й жінок і дїтий, а при тім ще й збиткували ся над своїми жертвами, бо мали бути случаї, що хлопи мазурскі клали пана межи дві дошки і пилою перепиловували тїло враз із дошками).

„Dziennik polski" (в ч. 356. з 2 серпня) приносить допись із Золочівщини про розігнанї довірочні (за поіменними запрошеннями) збори Русинів в місточку Зборові, а зачинає ся тая допись словами:

„Відносини в нашім [золочівскім] повітї укладають ся так щасливо, що коли дотичні власти безпроволочно не вмішають ся, то **powtórzy się chyba rok 1846**"!

„Słowo polskie" (в ч. 357. з 3. серпня), містячи подібну допись із Зборова рівнож в справі тих розігнаних зборів руских і також накликуючи власти, щоби як найскорше прибігали в поміч, кричить так само: „**powtórzy się rok 1846!**."

Katolicki „Przedświt" (в ч. 176. з 4. серпня) в дописи з Ілинець в Снятинщинї гримає на правительство, чи оно не знає о тім, що в Ілинцах „wrzekom'ій" сторожи огневій роздано **toporki** і приторучено їй вправляти ся в машероваию і трубленю?

„Gazeta Narodowa" (в ч. 176. з 4. серпня) містить у вступній статї лист із Жабя з Косівщини, котрий починає ся ось як:

„Населенє руске в тутешних околицях так ворожо настроєне до Поляків, що навіть просто і отверто говорить, що: **potribno paniw, Lachiw i Żydiw rizaty — bo takie pryjszlo pyśmo z Widnia.**

Черновецка „Gazeta polska" принесла недавно вступну статю, в якій здала справу із розмови з якимсь обшарником з Бережанщини, котрий „в житю публичнім живу бере участь і є одним з найповажнїйших представителїв польского ziemiaństwa". Отже той „земянін" представив ситуацию в Бережанщинї так (цитуємо дословно з Gazet'и polsk'ої):

„Od paru miesięcy zarówno on, jak i wogóle **polska inteligencya, zamieszkała po wsiach ruskich, pozostaje w nieustannej obawie o swe mienie i życie.** W wielu d mach polskich na wsi zaprowadzono także środki ostrożności, jak żelazne okiennice, broń i straż dla osobistej obrony! „Tryb mego życia — zakończył obywatel ze Wschodu — jest, jak dawnych rycerzy kresowych w czasach wojennych..."

Могли би ми ще більше наводити з польскої преси подібних криків на тему грози „powtórzenia 1846. roku" — вже не на Мазурах, але на Руси, та чейже вже й сих цитатів доволї.

Щоби в повітах золочівскім, снятиньскім, косівскім і бережаньскім справдї була вже така грізна ситуация, — щоби там Русини збирали ся різати Поляків (у Косівщинї ще й Жидів), о тім нам нїчого не відомо, хотяй з усїх тих повітів одержуємо численні інформациї й дописи. Тай взагалї нї з одного повіту рускої части краю не дійшов нас хочби найлекший натяк на щось подібного. Лише із **західної Галичини** дістали ми недавно й умістили в „Дїлї" допись про грізну ситуацию Жидів в мазурских повітах, і се потвердив оден краківский дневник.

Розуміє ся, коли ми констатуємо, що нам о явімсь намірі різнї Поляків на галицкій Руси нїчого не відомо, то тим ми ще не кажемо, що міжнародні відносини у східній Галичинї не погіршили ся, і то значно, від часу, як настав дольский гакатизм, пропаґований на пруский взорець „вшехполяками", і то пропаґований не лиш через орґани преси, але й через хмару аґітаторів, „от них же первий" пан Козловский, за котрим, як за „месиятом" пійшли — як показує ся — кромі одної социальнє-демократичної партиї всї инші партиї й фракциї польскі і, розуміє ся само собою, загал польского духовенства. Погіршенє міжнародних відносин в рускій части краю се факт, якого заперечити годї, бож він зазначує ся проявами передше небувалими, а конець єго не дасть ся передвидїти, коли польска суспільність, запаморочена гакатизмом, не вилїчить ся зі своєї тяжкої хороби „танцю св. Віта".

Поляки кореспонденти гакатистичних дневників польских, як і самі дневники вищують, що польский гакатизм викличе з рускої сторони повторенє мазурскої різнї з 1846 року. Очивидно, ми не можемо й не хочемо заборонити їм писати о грозячій різни Поляків, коли они увважають се за потрібне для інтересів свого гакатизму, — „іміють возраст", отже мусять і знати, що творять, мусїли запитувати себе: яка з того вийде користь для них, коли будуть **вмовляти в рускої селянина, що він хоче різати Поляків**, як різав мазурский селянин 1846. року. Нам здаєсь, що колиб справдї удало ся їм викликати вовка з лїса, они жалували би своєї нерозумної, очайдушної гри з огнем, а тогдї не мали би навіть на кого зіпхнути вину, як в 1846. роцї спихали на тогдїшних австрийских урядників-Нїмцїв... Річ ясна, що польска гаката, ризикуючи аж мальованєм на стїнї чорта різнї Поляків на Руси, має якісь лайдацкі мотиви, які той чорт має покрити. Ми можемо й підглянути ті мотиви.

В дневниках, з яких ми зацитували на вступі аларм про грозу різнї, повторяють ся одні й ті самі крики. Н пр. в Золочівщинї, після Dziennik'a polsk'ого і Słowa polsk'ого: „Від довшого часу всякі *агітатори*, переважно в сутаннї, *юдять* тутешнє населенє руске, як звичайно на Поляків. *Пани хотять панщину вернути* то слова, якими найлекше кинутя зерно *ненависти* межи темний нарід сїльский, а яких і в сїм випадку вживають безчесні проводирі. Який плід видала тая агітация, найлучшим доказом сего події з дня 26. липня в місточку Зборові". (Ті „події" се звісні нашим читателям факти: заборона староством віча в Зборові, відтак розігнанє легальних довірочних зборів і похід розігнаних улицями міста при сьпівї патріотичних пісень). — В Косівщинї, після Gazet'и Narodow'ої: „Відносини орґакапе! Над *підбурюванєм* населенє працюють не лиш „вольні *емісарий*" товариств руских, котрих центром є основана в Криворівни москвофільска [!] „Січ", але й „панове" академіки й техніки, з котрих оден вже довший час тут живе і по горах ходить і *баламутить* нарід. Дїйсно сумне й то, що „ученики гімназийні", як я сам бачив, *читають гуцулам статї з „Дїла"*, відповідно коментуючи. Не згадую вже о тім розкладовім чиннику, я ким є *рускі сьвященики*, бо ті, розумієсь, і тут справи не засипляють і, де і як можуть, *бунтують* против Поляків". (А з сего так само, як із походу селян розігнаних з довірочних зборів у Зборові конклюзия, що руский нарід буде різати панів, Ляхів і Жидів, повторить ся рік 1846-ий!) — Після опису польского обшарника з Бережанщини поданого Gazet'ою polsk'ою: „Нарід *підбурюють* популярні рускі часописи і агітатори, що вандрують від села до села і під'юджують селян в читальнях „Просьвіти"... Хлопи приготовляють ся до gwałtownych rozruchów... *Платні емісарий* звивають ся по селах..." і т. п. А вслїд за такими описами ситуациї іде на клякуванє, перфідний „głos rozpaczy" польскої гакати: Gwałtu! pomoc dajcie nam rodacy! — нї, не „родаци, але: **c. k. władze! c. i k. żandarmerya! c. i k. wojsko!** На випадок, якби в Зборові мали відбути ся наново довірочні збори рускі д. 18. серпня, Dziennik i Słowo кличуть: „W tym czasie wojsko będzie na manewrach, a kilku żandarmów wobec kilkutysięcznego tłumu żadnego porządku utrzymać nie może, więc każdego z nas napawa obawa, co ten dzień przyniesie, jeśli dotyczące władze nie wystąpią energicznie..."

З усего вище наведеного видно чейже як на долони ті мотиви, задля яких польскі гакатисти ризикують аж витяганєм з гробу різнї з 1846 року. Ось они, ті мотиви:

По перше: Польска гаката хоче таким своїм горланєм маскувати й покривати свої власні брутальства й лайдацтва, отже мов той злодїй, утїкаючи, кричить „лапай злодія!" — або иншими словами: „сама... міх дре і сама квичить". Розігнанє довірочних зборів руских в Зборові у польскої гакати річ зовсім „w porządku", а похід розігнанців улицями місточка зі сьпівом „Не пора Москалеви й Ляхови служить" то після Dziennika і Słowa — грізна „powtórzenia roku 1846". Коли Gazeta Narodowa авізує з Косівщини, що тамошна „ludnosć ruska говорить отверто, що потрібно панів, Ляхів і Жидів різати", то вже знак, що в Косівщинї польска гаката плявує якесь лайдацтво; яне, поживемо, побачимо.

По друге: Польска гаката хоче таким своїм горланєм — з одної сторони удержувати в гакатистичнім „танци св. Віта" польску суспільність, щоби, хорони Боже, не позбувала ся помало тої тяжкої хороби, — а з другої сторони хоче запудити і збити з пантелику Русинів підсуваючи їм нове видане різні з 1846 р. Але що-до Русинів „страхи на Ляхи!" Не запудились ми і не збили ся з пантелику довголїтними криками про нове видане „гайдамаччини" Зелїзняка й Гонти, то й пуста надія польскої гакати, що она нас поконає криками про нове видане „рабациї" Шелї. Орґанічна робота Русинів для свого всестороннього подвигненя і для оборони перед скаженим гакатизмом обертає ся цїла в границях законів державних. „Тайні емісарії, бурене, юдженє, бунтованє" і т. д. — все те на дїлї тілько легальна робота Русинів. Бідна старушка Gazeta Narodowa, апярмуючи з Жабя грозою різаня „панів, Ляхів і Жидів", на доказ тої грози напечатала, що „ученики гімназиальні читають гуцулам статї з „Дїла". Ну, польский гакатист, як той медвідь — коли „не має чим, то ликом"...

По третє: Польска гаката хоче тими рукавами що-раз більше настроювати центральне правительство на свій бік, а против рускої народу. „Давай нам до диспозициї: власти, жандармів і війско, бо в рускій части краю повторить ся різня з 1846 року!" — як колиб ті державні інституциї були на те, щоби служили польскій гакаті против рускої народу на Руси!

Коли вже польска гаката почала так густо (аж в кількох дневниках нараз) стрілять грозою різні, то можна надіятя ся, що з кождим днем лоскіт тої тиралерки будемо чути частїйше. Вольному воля! Ми ще можемо пожелати польскій гакатї, щоб она се — здорово видихала...

А нарід руский поведе дальше, як доси, спокійно і витревало — в сьвідомости своєї правди і права — свою боротьбу і не убоїть ся ні криків польскої гакати, ні навіть накликуваня — „війска і жандармів"...

На часї.

Послїдні елементарні нещастя в східній Галичинї зневолили мене трохи глибше призадуматись над економічним положенєм нашого народа — і в тім роздумуваню прийшов я до сего висновку, — особливо як бачу, в який спосіб забирають ся у нас власти до ратованя потерпівших від граду, — що нам не вільно на нїкого оглядати ся, що ми самі мусимо працювати і то працювати з напружезем всіх сил, коли не маємо з сорому упасти!

Одна хвиля — одно елементарне нещасте грозить вже тисячам руских селян голодовою смертю. Чи можливе щось подібного в иншій суспільности при иншим обставинах? Чи може де инде не лучають ся градові тучі, повени, огнї? А коли так, то для чогожь тоті катастрофи не лишають за собою нигде так страшних наслїдків як у нас?

Питанє се зрозуміє кождий, хто застановить ся над сею одинїською обставиною, — що в цілїм можe культурнім сьвітї не найдеш так великої пространи без всякого власного промислу, торговлї, не кажучи уже о більших фабричних підприємствах, як власне послїдним градом запщена часть галицкої Руси.

Слушно каже п. Іван Бачинський в своїй статї поміщеній в 122 числї „Дїла": „Не завидна є доля і судьба — каже він — такого народа, котрий не спромігся витворити у себе свого питомого промислу ані не розвинув внутренної торговлї, та не дав тій торговли своєї національної марки. Такий нарід, хочби числив мілїони, засуджений тілько на живогїне. . . з таким народом нїхто не числить ся"... А чи не в се як-раз відповідь на поставлені мною питаня?

Здавалось, що наведені слова як і в загалї цїла гарно написана статя п. Бачинського, дотикаючи найбільше некучої справи, викличе в як найширших кругах нашої суспільности більше заінтересованє справами торговлї та промислу, — здавалось, що зависже ся на сю тему живійша дискусия. Але видно, ми ще не зрозуміли иншої питана: „бути чи не бути?

Не можна правдї заперечити, що послїдними часами проявила ся у нас значна робота на полї економічнім, але робота тота є, так сказати, односторонна, бо коли у нас цілу вагу кладе ся на інституциї фінансові — то торговля і промисл досї цїлком нерозвитї. Кождому добре звісне, до якого степеня розвою дійшли в короткім часї от хочби „Дністер" або „Союз кредитовий", а сей гарний розвій є як-раз доказом, що тії інституциї засновані на часї. А длячогож не мали би так само коли не гарнїше, розвивати ся заведеня торговельні та промислові, тим більше, що загал нашого населеня не є в можности складати до каси великих вкладистий, з тої простої причини, що ми є нуждарі — коли противно, кождий хочби найбідніїший мусить заспокоювати потреби буденного жита, себ-то закуповувати всїлякі артикули потрібні до вижившленя, одягу, управи рілї і т. д.

Що в дійсности як-раз на часї суть у нас заведеня торговельні та промислові показує наглядно одна з наймолодших інституцій: „Труд". А скільки то важнїйших артикулів консумує річно наша суспільність — от возьмім хочби отсї найзвичайнїйші: мило, сьвічки, сьвїтло церковне, сїрники, мука або папір і т. д. — і все то суть артикули, котрі уже з гори мають запевнений покуп, зваживши, що кожде місто східної Галичини має кромі „Народної Торговлї" ще і руских купців а заснованя крамниць по селах також завдяки „Просьвіти" поступає наперед досить скорим темпом. За сї гарні артикули платить наша суспільність мілїони, котрі безповоротно переходять в чужі руки, а ми остаємо і на дальше нуждарями без сили, без значіня. Ба, гірше те, що гірко зароблений наш гріш іде на kółka, kościółki, czytelnie narodowe czy ludowe, або на зидерге позтїдної пяди прадїдівскої землї! Не хочу вже о тім говорити, що через засновуване і належне підтримуване руских заведень промислових чи торговельних позискуємо для нашої суспільности сотки независимих людий, котрих не можна „ze względów służowych" переносити до західної Галичини, а кромі того даємо тисячам рук хлїб насущний, котрого не знищать ні повінь ні град!

Не один скаже: то все добре і красно, але звідки на се роздобути гроший? — На те відповідь коротка: більше доброї волї і більше віри в силу нашого народа — а коли найдуться гроші на заснованє „Дністра", „Союза", „Труда", „Народної Торговлї" і т. д., то найдуть ся і на инші економічні інституциї.

Тепер ще кілька слів про наших дрібних промисловцїв та ремісників. Відома кождому річ, що дрібний промисл — подібно як торговля — концентрує ся головно по містах, а міста знову надають характер ци той цїлому краєви. Та ми так гарненько подбали о розвій міст в національнім напрямі, що по більшій части у нас на Руси, на земли наших предків, не почуєш майже по деких містах рідного слова. І не дивниця, що супротив того чуєш лише: „u nas w prowincyi polskiej", або бачиш таке, що в сердї Лїва, в самім осередку галицкої Руси, будують ровнїж kościuszkow, Gołuchowskich, та вправляють різні предпівки, наші чувства обидкаючі „narodowe szopki". А чи може бути инакше, коли кожда майже руска єдиниця їде за своїми орудками до „Walenbego", чи „Маєсіда", і коли ми, держачись сего загарного а нашу руску байдужність так досадно характеризуючого принципу, обкрадаємо себе самих, свій нарід? На доказ як наша суспільність зрозуміла вагу розвою народної торговлї, народного промислу, а затим і розвою крайне заподбаних міст наведу отсей примір: Перед чотирома роками люди доброї волї заснували у Львові „Ремісничо-промисловну Бурсу" з цїлию виобразувати для свого народу своїбних ремісників і промисловцїв. Чи може бути при теперішних обставинах важнїйша цїль, сумнїваюсь. Мені здаєть ся, що тов бурсою повинна наша суспільність зарівно інтересуватись як примїром бурсою в Новім Санчи, або і ново заснованою в Сяноцї. Там є цїль ратувати загибаючу Лемківщину — тут цїль: ратувати наші міста, наш промисл! Тимчасом рада сего на цілій галицкій Руси одиноко-го товариства оголосила в справозданю зі своєї дїяльности за рік 1902 ось які результати: Число питомців 18; вкладки членьскі

Випирайме німецкі вироби! 4.51—3
Ново-отворений в домі під **ч. 14, при площи Галицкій у Львові**
СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО
склад машин і бронзів та гальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві поручає **бронзи** церковні і декорацийні сьвічники і сальонові канделябри і т. д.

222·44 К, добровільні жертви 658·71 К — разом 881.15 К. словно: вісімсот вісімдесять один корон! Звичайні розходи перевисшли звичайні доходи о бл. 1832·69 К! Єсли так дальше піде, то треба буде се одинїсеньке в „своїм разї товариство розвязати, а після моєї гадки буря та повинна виховувати не 18 але 180 питомців і дати з часом почин до заснованя власної промислової та торговельної школи. Беріть собі приклад з Чехів — тиж там тою власне дорогою промислової і торговельної праці перед не дуже ще майже виключно нїмецке місто „Прагу перемінилось в чеську „Прагу!“ То-ж крайня пора і нам заставити ся над питанєм: „Бути чи не бути“ і видвигнути клич: „Свій до свого!“, бо ворог наш вже оголосив в цїлій гакатистичній пресї бойкот не лише всїх руских інституцій, але навіть тих торговельників і промисловців, котрі, ідучи за почутєм справедливости, умістили на своїх склепах руські вивіски. На бойкот відповідаймо кличем: „Свій до свого“ і орґанізуймо самі свої промислові і торговельні сили, а побіда буде по нашій сторонї.

На тім кінчу мої замітки і сподїюсь, що може бодай в малій части причинюсь до нашого загального добра, — а щоби дати почин до зробленя бодай одного кроку наперед на тім, так для нас важнім полї, на полї економічнім, звертають до міродайних кругів нашої руської суспільности з слїдуючими внесками:

1) В як найкоротшім часї заснувати руску економічну часопись, коли не можливо як самостійну, то на разї яко додаток „Дїла“. Єсли передплата не покриє коштів видавництва, завізвати наші фінансові інституції до удїленя на сю цїль субвенцої.

2) Застановити ся і евентуально приступити до заснованя нових підприємств промислових з продукцию таких артикулів, котрих збут є запевненний.

3) Старатись о придбанє для „Ремісничо-промислової бурси“ у Львові не лишень як найбільшого числа питомців але і членів, а при тім памятати при кождій нагодї на материальну поміч і в сей спосіб дати почин до заснованя рускої промислово-торговельної школи; евентуально подумати над заснованєм филії по більших містах.

4) Завізвати руску молодіж, що як-раз покінчила середні школи, щоби в як найбільшім числї посьвятилась студиям технїчним і то всїм їх галузям.

5) Заснувати загальне руске товариство технїчне.

Степан Галицкий.

Справи заграничні.

Папа Пій X.

Коронацию нового папи визначено на неділю 9 серпня в тій цїли, аби присутні еще в Римі кардинали могли взяти участь в коронацийнім торжестві. Торжество відбуде ся в церкві сьв. Петра.

Вчера вечером мали відійти перші офіціяльні письма з підписом Пія X. до держав заступлених в Ватиканї. Нині перед полуднем мав папа приняти дипльоматичне тїло. Дневники оголосили слїдуючий обіжник італійского президента міністрів: Новий папа в нїякий спосіб не повідомив італійского правительства о своїм виборі. Супротив сего державні функционарі не мають взяти участи в церковних торжествах, устроюваних з нагоди вибору. З сего поступку деякі дневники заключають, що політика Ватикану супротив італійского правительства не змінить ся. В Терстї вибір Сарта принято з великим ентузиязмом, бо в італійских кругах висказують надію, що новий папа буде всїми силами боронити традиційний обряд латинський на цїлім побережу, і не стерпить, аби в сих околицях ширив ся дальше старославянський обряд. Всї комбінациї на тему напряму політики нового папи суть поки що продуктом фантазиї і висказують лише бажанє чинників, забираючих в сій справі голос. О напрямі будущої політики буде можна говорити доперва по іменованю секретаря. Загально говорять, що наслїдником Рамполї буде Сарато. Берлинські дневники аґітують за Ванутелїм, і пишуть, що він буде іменований секретарем. Мимо сеї аґітациї виглядає Ванутелього суть слабі.

Деякі дневники донесли були, що перед першим голосованєм в конклаве один з австрийских кардиналів запротестував в імена цїсаря Франц Йосифа против вибору Рамполї. Рамполя запротестував против інтервенциї сьвітских властий в церковні справи. В відельских урядових кругах заперечують вість о протестї цїсаря против вибору Рамполї.

Папа затвердив всїх урядників антикамери Льва XIII і іменував нових. Так само затвердив лїкаря Лапонїя, давного маршалка двора Біолетія і майордомуса.

Справи австро-угорскі.

Скандал на Угорщинї.

Парляментарна комісия переслухувала вчера ґр. Ю. Андрашого. Сьвідок зізнав, що якийсь чоловік доніс ему, що в кругах посла Егвеша приготовляєсь против сьвідка заговор, що будуть оголошені ріжні компромітуючі сьвідка папери, як не дасть гроший і то в значній висотї. Те саме чув надкомісар Рудналї, котрому п. Егвеш доніс, що якийсь Деак посїдає компромітуючі Андрашого дати і коли не заплатять ему, то він їх оголосить.

Одна з провінціональних ґазет доносить, що до ґр. Сапария заголосив ся був раз якийсь дуже відозрілий чоловік, котрий жертвував ся за 100.000 корон розбити цїлу обструкцию. В сю аферу був також втаємничений один бувший посол, котрий, не одержавши жаданої суми, загрозив оголошенєм цїлої істориї, коли Пап сам сего не зробить. Здогадують ся, що ся статя походить від особи, що стоїть близько Сапария і знає его відносини.

На жаданє Угорщини Ґолуховский телеґрафував до всїх репрезентантів Австро-Угорщини, аби поробили кроки в цїли арештованя і виданя Дінеса. Дінес тепер в Швайцариї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Новий заговор в Сербії.

Білград. Перед кількома днями арештовано одного офіцира під закидом шпігунства. В звязи з тою справою арештовано вчера одного з висших військових. В цїлім місті говорять, що не розходить ся о шпігунство, але о заговор офіцирів против міністра війни Атанасовича, котрий мав вилинути на короля, що деся авансував убийців Александра і Драґи.

Довги Александра.

Білград. Сербске правительство покрило зобовязанє Александра і Драґи, в квотї 400 000 франків. На се зложила ся 250.000 ґотівки, яка лишила ся по королю Александрі з 150 000 франків узискавих з розпродажи вряжевя коняку, котре було власностию короля. Королева лишила 300 000 маєтку, котрий дістануть ї сї спадковмцї.

Росия в Сербії.

Білград. Російске міністерство фінансів рішило перевести свій давний плян і устроїти російский музей торговельний в Білградї. Управителем сего музею має бути сербский аташе військовий в Петербургї Масіч під контролею російского посольства в Білградї.

Борба з конґреґациями.

Париж. Вчера перед полуднем опечатано 8 каплиць, що належать до розвязаних конґреґацій. Поліция ствердила, що монахи розвязаних конґреґацій, котрим позволено лишити ся в Парижи до 31. м. м., вже виїхали з Парижа з винятком одного ордена, котрий покликує ся на свою секуляризацию.

Македонїя.

Будапешт. Pesti Hirlap доносить, що Сарафова бачили перед кількома днями в Панховій, де збираз складки. Поліция довідавшись о тім, рішила арештувати его, але він, остереженний о небезпеченьстві, в саму пору спас ся бігством до Білграду.

Царгород. Тут відбула ся нарада міністрів і військових, на котру запрошено також болгарского ексарха і зажадано від него, аби старав ся населенє, збаламучене комітетами, спонукати до зложеня оружия. Ексарх представив, що виконанє сего жаданя буде дуже трудне.

Солунь. Онодги і вчера в ночи виконано кілька атентатів на поїзди. Рух болгарских ватаг взагалї росте. Ватаги змушують населенє лучитя ся з ними. В віляєтї монастирскім і скопельскім появило ся 16 нових ватаг.

НОВИНКИ.

— **Еще про вибір в Заставнї.** Точний спис виборців, який нам надіслано, потверджує в повній основі точний погляд нашого буковиньского дописувателя про причини повалення народного кандидата. Показує ся, що на вибір д-ра Гакмана, своєю дорогою дуже слабкий, бо всього-на-всього двома голосами більшости, зложили ся дві обставини: пресия суду і акция польско-румуньскої коалїциї. На народного рускаго кандидата д-ра Филиповича голосували самі селяне і руські сьвященики, на д-ра Гакмана між нашими 8 Румунів, 5 Поляків (п. Mierzwiński судия з Заставни, п. Gramski почтар з Вікна, п. Osadca аґент асекурацийний в Заставнї, п. Ostropolski канцелїст судовий в Заставнї, п. Ruprecht нотар в Заставнї) і 4 Жидів (посесор Метш, адвокат Найман, трафікант Розенблат і канцелїст судовий Тамлєр). Та не можна сказати, щоб і решта 31 голосів, які упали еще на д-ра Гакмана, були чесні руські голоси; навряд, і та решта се тілько прислужники, яких вибрали і вислали румуньскі пани, Румуни-попи та Поляки. Так голосували еще за Гакманом села: Горошовичі (піп Румун, дїдич Поляк п. Wartarasiewicz) — Погорілцї (дїдичка Полька, бар. Szymonowicz; посесор Поляк п. Jakubowicz)— Чанка (дїдич Румун, піп Румун) — Моссорівка (дїдич Поляк п. Wojnarowicz) — Вікно (посесор Поляк п. Liskowacki) — Юрківцї (дїдич Wartarasiewicz, піп Румун) — Кучурмик (дїдич Поляк п. Jakubowicz, піп Румун) — Дорешівцї (піп Румун). Як бачимо з того свобідних голосів з пересьвідченя, що упали на Гакмана, буде найбільше три до чотири (тілько іменно лишає ся виборців по відчисленю) а решта, що голосували на Гакмана, се або Поляки й Румуни або їх помічники. Иншими словами: при заставнецкім виборі повторило ся те, що бачимо при кількох послїдних виборах в Галичинї — все, що є вороже нашому народови, що хотїло-б убити розвій Русинів, лучить ся разом, щоб нас побивати, а перед в тім всїм ведуть польскі гакатисти і москвофіли. Вже лиш для замаркованя цинїзму і безличности треба додати, що „Галичанинъ“, пишучи про результат вибору в Заставнї, дав дотичній статї заголовок: „Народ сказал свое слово“. Що правда, то правда! Гарний „народ“, нема що казати...

— **„Гайдамаки“ відгадали.** В послїдних часах „Gazeta Narodowa“ дуже заняла ся „Гайдамаками“. Люди дивувались не мало, що стало ся, що „Народова“ цїлого півмісяця день в день о них товче. „Гайдамаки“ пояснили, що то певно розправа против їх редактора вже наближає ся а „Народова“ осьвідомляє добре тих, що будуть судити, щоби добре тямили, кого і за що судять. І як-раз відгадали, бо вчера п. Петрицкий дістав віззанє на розправу, яка відбуде ся против него дня 7 с. м. т. є. завтра.

— **Шпігуньство в користь Росиї.** Як вже онодї ми донесли, перед карним трибуналом у Відни відбула ся розправа з виключенєм публичности против б. комісаря львівскої дирекциї скарбу, д-ра Вронислава Осолїньского, обжалованого о намову до шпігуньства в користь Росиї. Про самого Осолїньского подали ми свого часу близші подробицї. Коли отже гулящий панок втратив своє становище і найшов ся з родиною в прикрім положеню, постановив в легкий спосіб роздобути гроші. В тій цїли звернув ся до одного із свояків своєї жінки з проектом, щоби посередничив для віденьского заступства одної заграничної держави в продажи інструкциї що-до зелїзничого руху підчас военної мобілїзациї. Після акту обжалованя одержала в марті с. р. віденьска дирекция полїциї вість, що д-р Осолїньский зі Львова кореспондує з мешкаючим у Відни Антоном Теодоровичем в справі продажи зелїзничої інструкциї на случай війни одній з заграничних держав. Теодорович, шурин Осолїньского, переслуханий в тій справі зізнав, що Осолїньский мав десь случайно набути згадану інструкцию і радив ему удати ся до амбасадора дотичної державу у Відни та предложити ему купно. Теодорович бояв ся наслїдків такого інтересу і тому удав ся о пораду двох приятелїв, комісаря полїциї Льва Крижановского і адвоката Дунецкого, котрі однак мали відрадити ему брати участь в такій „сделцї“, бо може наразити ся на тяжку кару. Супротив сего Теодорович спалив листи Осолїньского,

---

4)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї.

(*Дальше*).

III.

„Осінь“ — Богдана Лепкого.

Поезия Богдана Лепкого — се тужні сьпіви його рідного народа, се тиха, сумирна, меланхолійна його вдача, се злощасна, гірка його доля. А найновійша збірка сего поета — се дуже великий крок у його поезиї. Се вершок дотеперішної його творчости. Тай ще наскрізь вона знаменна для свого творця. Сум, жаль, туга — се головні і найсильнійші тут настрої. Радости дарма тут шукати, ба навіть веселого, або хочби погідного чутя... Що найбільше вражає нас у сій поезиї — то якась нїма резиґнация.

Настрій цїлої збірки пробиваєть ся вже крізь сам її заголовок. „Осінь“... коли то

„Глухе, бездушне отупінє
Напало землю. Цьвіти мруть,
Поля байдужно снігу ждуть,
А хмари висять як камінє... (осінь 24).

викликує в душі поета ріжні-преріжні думи. А всї вони сумні, всї невідрадні! Настав той час, коли

„Усьо, що цвило на весні,
Усьо, що літом сніло,
У вічний з смертю боротьбі
Зблїдло і змарнїло“. (стр. 11.)

Поет голить ся із сим ставом річи у природі, притакує йому словами:

„На всьо, що лиш дійде лит,
Смерть покладе головю.“ (стр. 11.)

Зміряшись сю загальну правду, поет приглядаєть ся подробицям. І так вражає його очи, що

„Жде листок послїдний на галузи,
Поки вітер його відорве.
Жде листок послїдний і з трівоги
Безнастанно тріпочесь, тремтить...
(стр. 12.)

і дивує поета, що навіть сей листок дорожить своїм житєм, що і він боїть смерти — тож і питаєть ся його поет:

„Ах! хиба і ти листочку вбогий,
І ти також бажаєш вічно жить?...
(стр. 12.)

Поет співчує сильно всьому тому, що мусить закінчити своє житє, а щоби скріпити те співчутє, вкладає в душу улицетвореної Осени, що

„..... стернями блукає
І за літом гірко плаче“, (стр. 13),

жаль по причині завмирання природи. Жаль тій Осени,

„Жаль їй цьвітів, що звяліла,
Жаль землї, що в смутку жиє —
Б лі руки заломила,
Понад полем йде і вие.“ (стр. 13).

А найсильнїйше співчує поет самому цьвітови природи, людському родови, що при кінцї осени під зиму свойого віку, тратить житє і йде на сон вічний, вічний супокій у темну, зимну могилу. І не сам поет співчує тим забутим мерцями, співчує їм і ціла суспільність, бо коли

„Прийдуть задушні дні, родичам дїти,
Братови сестри і другови друга
Останнї кинуть на могилу цьвіти,
Як доказ памяти, любови й туги.

„Настане ніч і цьвіти мутъ казати
Мерцям про сьвіт, котрий вони лишили,
І про людий, котрих судилось знати,
Заки їх смерть загнала до могили.

„І скорше буде вас для них минати
На тій розмові тихій і сердечній,
І менше скучно буде їм лежати
В тій темряві глубокій, безконечній“...
(стр. 16).

Ось те змаганє: утримати всьо при вічнім житю, утримати при житю навіть і то, що вже розпрощало ся із ним, найшло у сій вірші дуже красний вираз. Коли вже смерти не спинити, коли житя не завернути, так бодай память вічну задержати, заховати вічну звязь між сим а тим сьвітом таким невинним символом, яким є цьвіти складані в задушні дні на гробах мерців, не так цьвіти, як ті посередники між житєм а смертю, між весною і зимою...

„І цьвіти мутъ казати мерцям про сьвіт, котрий вони лишили“...

І чому-ж як раз в осени, під зиму живі відлїтають думкою із тим, що їх покинули, що перевели ся у сьвіт вічного спокою, тишини, забутя?... Бо

„Коли в садї листок останнїй зжовкне,
І цьвіт останнїй у городї звяне,
Коли остання пісня в полї змовкне
І осінь пізна а глуха настане —
Тодї згадаєм всьо, що було миле
А від житя сховалось до могили“.
(стр. 27)

І не лише дорогих серцю згадаємо, дорозших тим, що втеряли ми їх, не лише про тих ми згадаємо! Згадаємо також і про перші наші пориви до житя, до працї, згадаєм про

„. . . . . тії перші цьвіти,
Що так несьміло весну зустрічали
А ми в городї, як невинні дїти
Весело граючись квітки зривали
І в білу вазу клали їх, як в трумно...
Тодї згадаєм — і буде нам сумно“.
(стр. 27)

І згадаємо той наш молодечий жар, той буйний наш запал,

„Тодї згадаєм кожде наше слово,
Що з серця вилило, а в болото впало;
І хоч так пахло і цвило чудово,
І хоч любовю, як росою сяло —
Ми попри нього перейшли байдужно
Тодї згадаєм і буде нам тужно“... (стр. 28)

Згадаємо цїлу свою невинну, буйну, палку молодість, згадаємо той наш запал, з яким ми брали ся до дїла, згадаємо, що на жаль ті первоцьвіти наших дїл ми самі позривали „і в білу вазу клали їх як в трумну“, а спонукало їх позривати, спонукало дїла наші палкі попелом забутя присипати, заперестати їх і відречи ся їх спонукало нас самих житє, згадаємо, що те само житє спонукало нас придусити жару наших палких, горячих слів, поривів, пятно байдужности положити на наші чутя! Всьо те згадаємо і буде нам сумно і буде нам тужно...

„Ми“, та цинїчна, бездушна маса, тим брутальнїйша, що сама нищить своїми руками власне житє, те „ми“ находить раз у житю під ту зиму природи, під зиму, що кладе усьо житє і нас у труни, при кінцї осени свойого житя находимо хвилю, коли то стає нам і сумно і тужно за скошеними цьвітами, за звялими надїями. Аж тодї:

„Розжалобила ся душа,
У смутках непомірних,
Що збулась радости житя,
І що опущена, сама
Йде по полях безмірних

розжалобила ся аж тодї, коли

„Йде в пізню осінь,

коли

„ . . . . Снїг паде
І в сїрій грязи тає,

коли

„Нї тут, нї там, нїде, нїде,
Нїхто, нїщо її не жде,
Нїхто її не знає,

а

„Довкола неї тишина
Така, що дзвоном дзвонить.
Така блїда, така,
Що в нїй нїчо-нїчо нема,
Лиш смуток сльози ронить...
Лиш з тихим шелестом на шлях
Падуть листочки бідні,
Як той знечевя вбитий птах...
Падуть зовсїм, зовсїм оттак
Надїй листки послїдні... (стр. 29—30.)

(*Дальше буде.*)

а ему самому відписав на переписнім листку, що амбасадор дотичної держави не хоче купити зелїзничої інструкції, бо держава її вже має. Та рівночасно поліційний комісар Крижановский не понехав донести про цїлу справу своїй верховній власти, наслїдком чого Осолїньского арештовано дня 24 марця с. р. у Львові. Переведене слїдство виказало, що переписка з Теодоровичем відбула ся дійсно і що згадана інструкция є важним військовим документом. Осолїньский зате звиняє ся в той спосіб, що будучи як скарбовий комісар в дисциплїнарнім слїдстві, хотїв навязати шпигуньску інтригу і повідомити відтак про неї ґенерала Гальґочі, в надії, що се „патріотичне“ дїло почислять ему в наслїдстві. Однак против него промовлав факт, що одержану від Теодоровича картку подер. Остаточно „заспало“ Осолїньского донесене ґенерального штабу, що з військової команди в Чорткові згинула дійсно зелїзнича інструкция на случай війни, а підозрівають о її крадїж людину, що сходила ся досить часто з Осолїньским. Окрім сего Осолїньский має опінію картяра і чоловіка задовженого, наслїдком чого насував ся підозрінє, що він в сей спосіб хотїв фінансово ратувати ся. По переведеню розправи Осолїньского засуджено на рік тяжкої вязниці.

— **Польске сторонництво людове.** В Кракові відбула ся дня 2 с. м. нарада видїлу начальної управи польского людового сторонництва, що, як звісно, послїдними часами досить ослабло і обмежило ся в своїх впливах лише на немногі повіти західної Галичини. Сам факт, що головний стовп людового сторонництва, Ян Стапіньский переніс ся разом з редакциєю „Przyjaciel-a lud-u“ зі Львова до Кракова, свідчить про упадок давної сили та значіня сего сторонництва, котре ще недавно грозило інвазиєю на руські повіти східної Галичини. Є се наслїдки зростаючої самосьвідомости серед рускего народа, як неменш вказівка, що польскі сторонництва, якої вони й не були-б масти, з природи річи мусять обмежити ся в своїй роботї лише на свій народ, отже на західну Галичину. Там їх єдиний терен, що зрозуміли з Поляків перші людовцї. Звіт про стан сторонництва виголосив на згаданій нарадї пос. Стапіньский, почім в дискусії всї бесїдники мали ствердити „упадок“ серед народа впливу Стояловского. По ухваленю внесень що-до орґанїзацийної роботи в деяких повітах, та по обговореню справи видавництва орґану „Przyjaciel-a lud-u“ нарадили ся над акциєю за виборчою реформою до сойму і ради державної. Ухвалено остаточно скликувати по краю збори і виспати петиції з домаганєм заведеня безпосередних, тайних і рівних (без курій) виборів до сойму та державної ради, причім однако змагати належить до відокремленя Галичини разом з польскою частиною Шлеска. Отже на тій точцї людовцї нїчим не ріжнять ся від вшехполяків, котрі бажали-б утворити з Галичини Пїемонт своєї будучої держави, нехтуючи рівночасно історичні та природні права руского населеня. В кінци ухвалено ратункову акцию в користь потерпівших від повени повітів, тим більше, що правительственні круги не роблять в тім напрямі нїчого.

— **Видатки на галицку просьвіту.** Краєва рада шкільна предложила преліминар на р. 1904, де виказано видатки в загальній квотї 11,741.856 К Доходи власні 3,441.278 К, недобір 8,300.578 К, більший від попереднього року о 439.384 К. Недобір побільшив ся наслїдком з'орґанїзованя 82 нових шкіл, реорґанїзациї 116 шкіл на більшекласові, дальше наслїдком приросту уквалїфікованих учителїв, а вкінци їзза материального розвою шкіл взагалї. Краєвий видїл потвердив той преліминар, однак з деякими змінами. Именно ухвалив не вставляти нїякої субвенциї для женьскої школи, удержуваної монахинями в Бялій, а також зменшити видаток на устроюване окружних конференцій з квоти 116.940 К на 96.000 К, а се тому, що не всї учителї беруть участь в тих конференциях, а по друге, що ті конференциї відбувають ся тепер в кількох місцях в округзї, отже кошти є далеко менші. В році 1903 є етатових учителїв 6 997, надетатових 2267, отже числячи, як в попередних роках, на кождого по 9 К, випаде квота 83.376 корон.

— **Жидів в Росиї** чимраз менше, як виказує проф. Симоненко на основі статистичних дат. Так отже в 1881 р. в областях російскої держави, де Жидам вільно поселяти ся, було їх 11½% а тепер є їх 10%. Лише в Конґресівцї число Жидів зросло з 14% на 14½%. В Петербурзї також побільшив ся незначно процент Жидів. Зате всюди инде слїдний значний упадок числа жидівского населеня. Найбільше їх убуло в ґуберніях могилівскій і ковненьскій, де перед тим було 19—18%, а тепер ледви 12%. Між причинами, що викликали то зменшене числа Жидів в Росиї, подає ся також еміґрацию до Америки та Африки.

— **Мученики для науки.** Звісний американський винахідник Едізон займає ся від довшого часу пробами з промінями Рентґена, щоби розвязати проблем, чи не удало би ся в який спосіб привернути слїпим зір. Такі проби є дуже небезпечні, бо, як звісно, промінї Рентґена, подібно як промінї radium, дїлають сильно на орґанївні клїтини і нищать їх при довшім дїланю. Тому лїкарі вже давно відраджували Едізонови проби, перестерїгаючи его, що може осліпнути. Едізон, перенятий своєю задачию, не послухав тих рад, але робив щодень нові досліди на собі самім. Онодї, як доносять з Ню-Йорку, наступила катастрофа. Чи наслїдком надмірної сили, чи за-довгого дїланя промінї викликали страшний наслїдок. Едізон, чоловік вже старий, осліп до половини, а его асистентови спаралїжувало праву руку та попарило 3 пальцї лївої руки. Позак мязові клїтини підпали цїлковитому знищеню, треба було праву руку і пальцї лївої відтяти...

— **Русини! Жадайте по всїх кавярнях, ресторанах, бюфах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

— **Рускій „Сокіл“ в Липицї горішній** заснована яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Товариство ґімнастичне „Сокіл“ у Львові** робить дальше заходи, щоби заповіджена на день 23 серпня с. р. прогулька на Хомяк і Говірлю удала ся як найкраще. Погода запевнена від 17 аж по конець серпня, о чім можна легко переконати ся з календаря „Просьвіти“. А прогулька певно удасть ся дуже добре при численній співучасти любителїв туристичного спорту не лише зі Львова але і з инших міст і околиць нашого краю і в тій цїли комітет прогульковий запрашає всїх охотників зголошувати ся до дня 10 серпня с. р. а заразом надсилати по 1 зр. на спільні видатки до рук друга Денса Кучики, Львів, ринок ч. 10. — *Комітет.*

— **Фестин в Калуши.** Дня 9 с. м. відбуде ся заходом руско-українських товариств в Калуши при співучасти руских „Соколів“ з Викторова і „Січовиків“ з Бзуполя фестин, на котрий комітет запрошує всїх родимців. Вступ для селян 20 сот., для інтелїґенциї 60 сот. Комітет доложив всяких старань, щоби фестин випав величаво. Чистий дохід призначений на руску бурсу в Калуши. *Комітет.*

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїдання історично-фільоссфічної акциї Наук. товариства ім. Шевченко буде в понедїлок 10 н. с. серпня, о год. 5 по пол. На дневнім порядку: а) програма VII. Збільшеня історично-фільоссфічної секциї; б) нарада над програмом дальших томів „Історичної бібліотеки“.

— **Читальня „Просьвіти“ в Бурштині** відограє дня 9 серпня с. р. в неділю о 8 ій год. вечером на підсїню „Обержа“ комедию „Сельскі аристократи“. — Низька цїна вступу, як і хороша цїль чистого доходу, якою є будова власної хати, повинна бути заохотою до численної участи.

— **До сьвященьства.** Прошу покорно найумильнїйше Вп. Отців і моїх другів, щоби менї без проволоки понадсилали дати дотично відбутих в послїднім часї с. р. місий, соборчиків, так, що-до тем проповідий і предметів рефератів як і що-до імен проповідників, як і що-до ухвал на соборчиках, рівнож дати що-до заложених брацтв, товариств і інспитуцій церковних. А вкінци дати що-до будуючих ся чи відновлюючих ся церков. — *о. Д. Танячкевич* Закоморе п. Ожидів.

— **Подяка.** На руки „Комітету для наукової заохоти і підмоги селяньских і міщаньских дїтий“ при „Народнім Домі“ в Борщеві зложили принагідно жертви слїдуючі Добродії: о. Александер Левицкий з Скали 1 К, п. Модест Левицкий 2 К, п. Ст. Сколоздра 4 К, о. Іван Купчиньский 4 К, п. Д. Балько 1 К, о. Д. Курдидик 1 К 30 с., о. Проскурницкий 2 К, о. катех. Добряньский з Бучача 1 К — разом 16 К 30 сот. Складаючи отсим згаданим Добродіям за зложені жертви щиру подяку, просимо заразом нашу П. Т. Інтелїґенцию, Міщан і Селян о як найскорше надсилане на тую цїль дальших жертв до комітету під адресою д-ра Ґронїма Калитовского в Борщеві, позаяк зголосило ся кілька бідних хлопців, котрих з днем 1-ого вересня с. р. треба доконче вислати до школи. — За комітет: *Д-р Ґронїм Калитовский.*

Урядові вісти:

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** іменувала заступниками учителїв в середних школах: Жигм. Козака, Альфр. Сиручка і Стан. Колодїйчука в ґімн. в Ясли, Евґ. Пшихонкого, Йос. Баєра, Адама Учіка і Адама Піхора в ґімн. в Новім Санчи, Якова Трауміна в ґімн. в Бродах, Ант. Новака в ґімн. в Ярославі, Володисл. Жлобицкого в II. ґімн. у Львові, Вит. Робчиньского в ґім. IV. у Львові. др. Ант. Ломницкого і Стан. Фальковского в ґімн. IV. у Львові, Якова Фрідмана в ґімн. в Самборі, о. Петра Патрила в рускій ґімн. в Тернополи, А. Ніша в ґімн. Франца Йосифа у Львові, Івана Коцїяна в ґімн. в Сяноцї, Йос. Заячківского в ґімн. в Сяноцї, Стеф. Модячка в ґім. I. в Тернополи, Волод. Терликовского в ґімн. Франца Йосифа у Львові, Ж Вуреta в ґімн. Франца Йосифа у Львові, Теодора Гуля в ґімн. Франца Йосифа в Тернополи, Стан. Мацкого в II. школї реальній у Львові. — Краєва рада шкільна перенесла заступників учителїв в школах середних; Івана Сереславского до ґімн. в Н. Санчи, Г. Осуховского до ґімн. в Ясли, Йос. Дрозда до ґімн. Франца Йосифа у Львові, Евґ. Логоцкого до ґімн. Франца Йосифа у Львові, Івана Крохмального до рускої ґімн. в Тернополи, Ант. Сухоньского до ґімн. в Сяноцї, Бол. Рахневича і Руд. Кубеся до I. ґімн. в Тернополи, Жигм. Клїнгера до ґімн. в Бережанах, Ігн. Падеховича до ґімн. в Станиславові, Григория Демчука до рускої ґімн. в Тернополи, Андрея Камїньского до рускої ґімн. в Коломиї, Олега Целевича до рускої ґімн. в Перемишли, Ореста Авдиковича з I. до рускої ґімн. в Перемишли, Йос. Яворского до I. ґімн. в Перемишли, Юл. Стефановича до ґімн. в Дембици, д-ра Ант. Мілєра і Ів. Турчиньского з V. до IV. ґімн. у Львові, Й. Табора з IV. до III. ґімн. у Львові, Бр. Кричиньского до V. ґімн. у Львові, Теод. Мяновского до VI. ґімн. у Львові, Меч. Скибіньского до I. ґімн. в Перемишли і Евґ. Піллєра з V. до VI. ґімн. у Львові. — Краєва рада шкільна іменувала в народних школах: Юрия Ґецьова директором в Тернополи, Петра Крайковского учителем в Рогатинї, Мариана Шміда учителем в Буську, Івана Осику і Йос. Ґрушу в Грибові Каз. Донерберґа в Болехові, Івана Югана в Золочеві і Алекс. Новотарского в Ярославі.

Біблїоґрафія:

— **Літературно-науковий Вістник Т. XXIII.** (Кн. VIII. за серпень с. р.) вже появив ся і містить: Із поезий Бориса Грінчена: I—V. — Із поетичної спадщини Ол. Козловского I—III. — Іван Липа: Живі сьвідки. — Марія Слобода-Крушельницька: Також голова родини, нарис. — В. Левенко: Абдул-Газіс, історична фантазия (конець буде). — Із оповідань А. Крушельницького: I) Михась і Ганна. II) Докія. — П. Барвінський: Співачка Варка. — Максим Ґорький: Двацять шість і одна, поема з росийського переклав М. Лозинський. — Семен Земляк: Савка Дудар, новеля, переклад Ів. Франка. — Із поезий Й. В. Ґете: III. Баляда про князя старця; переклад П. О. Кулїша. — О. Терлецький: Гал.-руське письменьство 1848—1865 р. Уваги й спомини. — Іван Франко: Іван Гушалевич, студия.— Сучасні уваги: І. Скілько в Петербурзї Українців, Українця II. Зжидоватілість мадярскої преси, В. Хроніка і біблїоґрафія.

— **Гайдамаки ч 47** містять: Пій X; — Папа робітників; — Руки проч; — Хорвати та Мазури у східній Галичині; — Не мадзьґай, бо не купиш!; — Новий галицкий сатрапа; — З Бучача; — Чиста Азия; — Поезия про страйковых хрунів; — Миколаїв над Дністром; Книжка для нас і для наших жінок; — Відозва; — Новинки.

— Маю честь повідомити, що я отворив **СТОЛЯРСКУ РОБІТНЮ** при ул. Личаківскій ч. 1, причім яко член „Зорі“ і господар рускої Бурси ремісничої числю на ласкаве поперте П. Т. рускої Публики. З поважанєм *Антін Опрішк.*

Крок наперед до випертя чужого промислу. Звісний промисловець п. Станислав Стшалковский, зять представника старої фірми п. Мйончиньского, хотячи виперти чужі вироби, отворив онодї в домі під ч. 14 при пл. Галицкій, склад лямп, бронзів і ґальванопластичних виробів з фабрики Івана Серковского в Варшаві. В сей спосіб станув він до завзятої борби з чужим промислом кермуючись поглядом, що в нинїшних часах, коли мечем воювати годї, освободити край треба передовсїм від чужого фабрикату. Перед отворенєм довершено торжественного посьвячення льокалю, на котре прибули окрім репрезентантів преси також відпоручники автономічних і промислово-торговельних властий. Виголошено кілька промов, а у всїм відзивав ся оден голос: признання для п. Стшалковского і бажаня, щоби его фірмі удало ся осягнути свою цїль, та щоби наша публика заспокоювала свої потреби передовсїм виробами своїх родимців.

— **Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядник в і сьвящеників стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць липень 1903.**

		Кор. сот.
I. Стан довжний:		
1) Удїли членів		12.392·44
2) Фонд резервовий		735·22
3) Вкладки щадничі:		
а) стан на почат. місяця	71.763·70	
б) вложено в липни	3.915·81	
разом	75.679·51	
в) винято в липни	4.345·07	
Позістає з кінцем червня		71.334·44
4) Сальдо побраних процентів		2.009·30
5) Побрана провізия від посередництва в обезпеч. жит.		274·14
6) З рахунку ріжних сторін		418.48
7) Неподнята дивіденда		87·—
8) Кредит банковий		3.000·—
Сума		90.251·02
II. Стан чинний:		
1) Пожички удїлені на скрипта і векслї:		
а) стан на почат. місяця	81.050·28	
б) удїлено в липни	13.845·70	
разом	94.895·08	
в) сплачено в липни	8.539·85	
Стан з кінцем липня		86.356·13
2) В щадниці почтовій (оборотовий)		381·67
3) Льокациї в тов. кред. і банках		1.251·32
4) Движимости		469·80
5) Кошти заснованя		386·30
6) Кошта адміністрациї		369·05
7) Готівка в касї		1.036·75
Сума		90.251·02

Членів прибуло 12, убуло 0, остає з кінцем липня 1903 всїх членів 292 з 336 декларованими удїлами в сумі кор. 16.800 К.

Переписка Адміністрациї.

Вп. А. За. в Ви. Годять ся. — І. Ха. в Са. Тепер вилачено за 2. а не 3. кварталь. — Н. Ко. в Бл. Да кінця падолиста прийде нам ще 6 К. 40 с. — М. Бо. в Па. Тепер вилачено по конець серпня. — Ф. По. в Ла. Годять ся. — М. Де. в Бе. Одержано. — В. Ба. в Ли. Одержавши адресу вислано гроші, куда слїдовало. — Б. Ли. в Бу. Тепер вилачено за липень а не серпень. — С. Пе. в Га. — Ва. Годять ся. — М. Кл. в До. Ще ні! Відоше ся як буде більше. — А. Ок. в Др. Заплачено до кінця 3 кварталу. — В. Го. в Ме. За 3 квартал прийде ще 4 К. — З. Ст. в За. Тепер вилачено до кінця липня.

Конкурси.

Видїл товариства „Шкільна Поміч“ в Сокалї повідомляє отсим, що з новим роком шкільним т. є. з днем 1 вересня 1903 отворав в Сокалї бурсу селяньску, в котрій найдуть приміщене на разї 12 до 15 учеників школи вправ при ц. к. учителській семинарії а також і инших шкіл народних в Сокалї.

Услівя принятя є: 1) Ученик мае бути здоровий, що ствердять лїкарскі оглядини при вступі. 2) Отець або опікун зобовяже ся письменно достарчувати умовлений харч в натуралїях і доплачувати 3—4 корони місячно. 3) В разї если хто не може харчу доставляти, платить 20 К місячно з гори за цїле удержанє. 4) Кождий питомець зложить при вступленю до бурси на інвентар 2 К і викаже ся потрібним білем, одїжию і постелию.

Дорогі братя селяни! знаємо всї, що народа що-раз більше множить ся, а землї не прибуває. Розпихайте свої дїти де хто може, аби заробив на кавалок хлїба і вступив ся з ґрунту. На се ми і селяньску бурсу в Сокалї заложили а першенство мають дїти селяньскі повіта сокальского, відтак каменецкого, равского і жовківского.

Можна або письмо подати або зголосити ся устно у о. Антона Демчука, катехита школи видїловой в Сокалї найдальше до 25-го серпня і предложити сьвідоцтво шкільне, метрику і сьвідоцтво маєткового стану від свого о. пароха.

В Сокалї, 1. серпня 1903. — Від Видїлу Товариства Шкільна Поміч в Сокалї.

Сильвестер Вітошинський місто предсїдатель. — *о. Антін Демчук* секретар.

Видїл філії Товариства „Просьвіта“ в Ясли подає сим до відомости, що з початком шкільного року 1903/4 найдуть поміщене ученики (почавши від III. класи школи народної) в Українсько-рускій Бурсі“ Товариства.

Питомець буде мати в бурсї удержане, догляд і опіку. Родичі заглядно опікуни зволять найдальше до 20. лат. серпня с. р. надіслати свої прошеня до Видїлу філії Тов. „Просьвіта“ на руки п. Ів. Німцева, проф. ґімназії в Ясли. До прошеня треба долучити метрику хрещеня, сьвідоцтво шкільне з послїдного півроку і заявленє родичів заглядно опікунів, кілько они обовязують ся платити за кандидатів.

Від Видїлу філії Товариства „Просьвіта“ в Ясли.

М. Стецків, секретар. — *Ів. Німців,* голова.

Філія Руского Товариства педаґоґічного в Бережанах основує з початком вересня с. р. Селяньску Бурсу, в якій найдуть поміщене ученики III. і IV. класи міскої школи (для підготовленя до шкіл середних), і розписує отсим конкурс. Услівя принятя: 1) Сьвідоцтво ствердюючe, що кандидат укінчив найбільше 10 заглядно 11 лїт. 2) Сьвідоцтво шкільне з поступом добрим. 3) Декларация родичів (опікунів), кілько зобовязують ся платити кождого місяця з гори в натуралїях і грішми. 4) Родичі зобовязують ся вступити в члени філії Руского тов-а педаґ. в Бережанах з вкладкою річною 1 К і вписовим 1 К. 5) Кождий питомець викаже ся одвітною скількостию біля і одїжи, сїнником, простиралами, подушкою, покривалами, 6 парами біля, 3 ручниками, 6 хустками і дзома парами обуви. 6) Крім сього мають зложити 1 К на пране біля а 2 К на інвентар. 7) Ученики мусять складати вступний іспит чи до III. чи до IV. класи. Питомцям дасть бурса цїле удержанє, ліжко, надзір і провід домовий, а по можности поміч в науцї. Подання з одвітними прилогами належить вносити найдальше до дня 10. серпня на руки проф. ґімн. Николая Бачиньского в Бережанах. Р. Т. сьвящеників, учителїв і всю інтелїґенцию руску просить ся подбати, щоби наша цїль осущилась.— Бережани, 20. липня 1903. За Видїл філії *Ник. Бачиньский,* голова. *Олекса Лукіянович,* секретар.

Видїл Товариства „філія Просьвіти“ в Сяноцї подає до відомости, що з днем 1 н. ст. вересня 1903 знайде поміщене в українсько рускій Бурсі в Сяноцї 12—15 учеників руско-кат. обряду і рускої народности, учащаючих — почавши від III. класи школи народної — за умірковану оплату. Питомець дістане в бурсі мешкане, опал, поживу, сьвітло, пране і належитай догляд; натомість мусить мати власне відповідне біле, обув, одежу, постїль і власні книжки.

До подань, котрі належить вносити найдальше до дня 20 н. ст. серпня 1903 до Видїлу „Філії Просьвіти“ в Сяноцї, треба долучити: сьвідоцтво шкільне і потвердженє уряду парохіяльного на поданю дати уродженя.

Отець (мати) або опікун питомця мусить бути членом Товариства „Просьвіти“, а крім того зложити декларацию що-до висоти місячної оплати.

Від Видїлу Товариства „Філія Просьвіти“ в Сяноцї.

Ом. Константинович, голова. *Роман Секела,* секретар.

Видїл рускаго Товариства Педаґоґічного подає Родимцям милу вість що на загальне бажане отвирає з початком нового року шкільного крім дотеперішнього таного женьского інститута св. Ольги (в котрім містилось 40 ученниць) — еще і другий інститут для дівчаг за звичайною оплатою.

Потреба такого закладу давалась у Львові від довшого часу відчувати. Кождого року можна було почути нарікання родичів, що приїхавши з доньками у Львів надармо глядали приміщеня для них в відповіднім рускім домі. Можна надіятись, що та потреба еще зможе ся в виду зростаючої фреквенції женьскої молодїжи, — а то з причини отворення в нашім місті всїх рускихъ шкіл женьскихъ (4-клясової школи людової, 5-клясової видїлової і учительскої семинарії), котрі дадуть дівчатам не тілько образованє, але і запевнять многим з них удержане на будуче. Також і сам Львів мусить притягати молодїж в більшій мірі, бо кожде більше місто причиняєсь вже само собою до більшого еї образованя і вироблена у неї ширшого сьвітогляду.

Так хочемо прийти нашим Родимцям в поміч і сотворити для наших рускихъ дівчат приют, в котрім найшли би здорову науку, красне вихованє, материньску опіку, і жиючи в рускім домі і з рускими товаришками чулись мов би в своїй родинї, в своїй рідній хатї.

Ми віддаємо ведене нашого закладу одній поважаній і інтеліґентній пані, котра будучи Львовянкою провела також значну часть свого житя на селї, — отже знає і потребу родинного сїльского житя і заразом вимоги нинїшного сьвіта, і зможе дати дівчатам таке ведене і вихованє, якого нинїшні часи від них жадають. Для наукової части буде придана сій пані до помочи фахова і кваліфікована учителька. В такий спосіб, сподїємо ся, зможемо відповісти вимогам наших Родимців. Для лїпшого веденя закладу приймаємо лиш не велике число ученниць, найбільше 15, — а для вчасного упорядкованя всего просимо рефлектуючих родичів зголоситась до 25 л. липня с. р.

Услівя для принятя дівчат слїдуючі: 1) Місячна платня виносить 50 К з гори (без потрученя за виїзд на сьвята і под.), в одноразовим додатком 2 К вписового, 6 К за з'ужите меблїв, і місячної 1 К за праня. Лиш в деяких случаях і о скілько стане місця може бути плата знижена до 44 К. 2) Кандидатка мае посїдати достаточне біле, постїль, власне зелїзне ліжко і шафку (сї послїдні по можности одностійні з другими в закладї).

Науку будуть побирати ученниї в публичних школах. О науку істориї, літератури і сьпіву постараєсь сам заклад. Науку музики буде удїляти осібна учителька — за осібною нагородою.

Зголошеня належить присилати до п. Марії Білецкої у Львові (ул. св. Софії ч. 9а).

Просимо поспішити зі зголошенями, — бо по занятю місць мусїли би ми і найлїпшим нашим другам відказати.

Від видїлу Рускаго Товариства педаґоґічного у Львові.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошви жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Крім того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ІНКАСО

векслїв і трат заграничних і провінціональних

приймає

СОКАЛЬ і ЛІЛІЄН

дім банковий і контора вимінки у Львові.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 41[illegible] 26—

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продаэ

всякї паперы цѣнны и монеты

по найдешевшомъ курсѣ деннômъ не чи слячи нѣякои провізіи. 374 (4)

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 підля середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 8·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 6[illegible]

Курс Львівский

в дня 6 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	535 —	544 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. в.	— —	— —
Земл. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 кр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вльос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краевого 4½% а. в. вльос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. вльос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% вльос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вльос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги на 100 кр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краев. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III.ем.)	101 75	— —
Позички краевої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краевої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісїи.	101 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 кр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монеты:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	250 —	254 —
100 Рублів паперових	252 —	254 50
100 марок імперіалів	117 10	117 80

Старшій вдовець

сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовим господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Ольховий*, парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 483 [illegible]—5

Пошукую на оден рік ученика приватного до приготовленя 2 дїтий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Прокіп Яцків*, Колодіїв, п. Войнилів. 481 2—6

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

439 65 154

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Русь. Видає і за редакцию одвічає: Іван Куницевич.

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., квартярічно 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 43 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Вч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане да, ом 813 24—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Оповістка.

Заходом акад. товариства „Молода Україна“ в Чернівцях вийшли досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“. оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галіц: Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Анат. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор — В чудовій оправі 1 кор 75 сот.

Видання від 1–5 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях тілько у д. Николая Грабчука, ул Кладовища ч. 16 у Львові у обох рускихъ книгарняхъ.

Эміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д-ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекцийне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочка з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знамените чистить зуби, і охороняє від псуття. Пуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна туби 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. ВАРТМАНЬСКОГО і Сн.

в КРАКОВІ.

Склады зі Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Левицкий. Торговлї і дроґуерії: Народна Торговля (зі Львові і зі всіх своїх філіях), І. Бромильский, А. Белзак, Лянґ і Підярский. 864 27—30

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 209—?

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринкахъ вôдъ 30 кілько почавши по цѣнѣ фабричнôй а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кілько
II-а по 156 кор. за 100 кілько

промѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо через

НАРОДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Скринки и опаковане даромъ. 123 141—?

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність „**діґестора**“ д-ра мед Ґршля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі шлеткту, надміру жолудкових соків, згаги, болякъ в жолудку, ослабленя і розшареня жолудка дїлає вподаженій виключно з природних субстанций **діґестор** скоро і певно.

Ужите легке та вигідне. Не перепиняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка фраико. Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 9—26

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а іменно:

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 14 зр. Ковдри шовково-атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі сторони до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дорожше від повисших цін.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 20, 25, 28 до 40 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 6—10

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 7 серпня 1903.

Велике представленє новостей

з добірною програмою.

Виступ всїх артистів і артисток, як також директорів братів Трущі.

По раз перший велика сензацийна пантоміна

Сказаний на острові діявольскім

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Велика незвичайна пантоміна в 4 відслонах виконана при помочи 200 осіб, 30 коней, двох музик.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінца представленя. 568 1—4

Центральне бюро оголошень дневників і унївєрз. реклями

АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13

(телефон 2432)

приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовленя на виконанє: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. первородних артистів. Удїлюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накл. и фабр. Черемшиной. З друкарнї Інституту Оссолинскихъ під зарядом Іосифа Даникина.

Ч. 166. Львів, Пятниця 25 Липня (7 Серпня) 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіліньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes. I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

О станиславівску ґімназию.

Одним з найважнійших домаганъ Русинів на поли культурнім є домаганє заснованя ґімназиї з рускою викладовою мовою в Станиславові. Не потребуємо тут доказувати, о скільо се домаганє є оправдане, анї також, як тяжку боротьбу мусять вести Русини о здобутє сеї нової позициї для свого культурного розвитку. Можна на певно сказати, що уся нагінка на рускі ґімназиї вже істнуючі, всї доноси і шкальованя нашої молодїжи по тих ґімназиях, вся кампанїя, яку розвинули в послїднім роцї польскі гакатисти на спілку з москвофілами має на оцї тоту одну ціль, щоб до дальшого основуваня руских ґімназий не допустити. Польскі гакатисти не хочуть, щоб руский нарід розвивав ся самостійно, щоб він своє знанє і образованє побирав в своїй рідній мові і у свого жерела, а в цілім тім поведеню польскої гакати мають все єще примінене тоті слова, які колись кинув пос. Окуневский польским шовінїстам в соймі: „Ви гасите сьвітло перед руским народом!"

В послїднім часї здавало ся, що помимо крику польских гакатистів справа рускої ґімназиї в Станиславові станула на лїпшу дорогу. Правительство, узнаючи слушність домаганя Русинів, вставило вже на сей рік позицию в буджет а навіть цїсар дав до зрозуміня свою волю і бажанє в тім напрямі, випитуючи ся принагідно пос. Барвіньского про руску ґімназию в Станиславові. І справдї, Русини мали за собою в тім домаганю о новий осередок для свого культурного розвитку все, що могли мати, бо не тілько арґумент дїйсної потреби і справедливости, але і всї чинники, що стоячи осторонь і дивлячись безпристрастно на тяжку боротьбу руского народу, мусїли станути по его боцї. Атже не менше як два тисячі рускої молодїжи (після справоздань ради шк. кр. з р. 1901/2 до 1967) мусить побирати науку в польских ґімназиях, атже одна руска ґімназия випадає тепер на 767,612 руского населеня в краю, а за домаганєм рускої ґімназиї в Станиславові станув рішучо яко за своєю конечною культурною потребою не тілько цїлий руский нарід, бо і ті, що в миролюбивости супротив пануючого народу зводили взагалї постуляти Русинів до minimum, але на чолї цїлого руху станув так поважний і авторитетний муж як Архиєрей рускої церкви ґр. Шептицкий, котрий не тілько сам вніс петицию о заснованє сеї ґімназиї, але і промовляв за нею з цїлою рішучостию в шкільній комісиї сойму, зазначуючи, що відмова того жадания Русинів є рукавицею киненою цїлому рускому народови, що незаспокоєне сеї висококультурної потреби є з боку польских верховодів сьвідомим зірваньем всяких ниток між Русинами а Поляками, сьвідомим визивом до боротьби.

Та показує ся, що ні арґументи дїйсної потреби і справедливости, ні голос людий, для котрих коли вже не особисто то для їх становиска повинно мати ся послух і пошану, не в силї довести до отвережіня розпаношених і опалїлих в своїм шовінїзмі польских гакатистів, бо осьщо доносить онодїшне „Słowo polskie": „Довідуємо ся з віродостойного жерела, що отворене рускої ґімназиї в Станїславові не наступить, а се з причини дуже малого числа учеників рускої народности в станиславівскій ґімназиї. Именно в сїй ґімназиї є Русинів 5—6%. А не вспіло пересьвідчити правительство розумованє Русинів, що з хвилею отвореня рускої ґімназиї збільшить ся фреквенция учеників. Натомість супротив переповненя тамошної польскої ґімназиї є провект основаня філії польскої ґімназиї".

Поки перейдемо до розслїду, на скілько може бути правдиве донесенє „Słowa" мусимо сконстатувати, що нова арґументация проти рускої ґімназиї є з ґрунту фальшива і не видержує критики. Правительство не могло прийти до пересьвідченя, що Русинів в станиславівскій ґімназиї є за мало для основаня самостійного інституту, анї, що з его отворенєм число не побільшить ся, бо се суперечить фактам. В станиславівскій ґімназиї було не 5—6% Русинів, бо їх було 268 на 778, отже блиско 35%, а коли від числа Поляків відкинемо псевдо-Поляків: Жидів (264), то одержимо, що Русинів від дїйсних Поляків було там навіть більше, бо 268 : 246! Не могло також правительство прийти до сего пересьвідченя, що і число Русинів в новій рускій ґімназиї не побільшить ся, бо от що кажуть факти: в Тернополи перед отворенєм рускої ґімназиї було в польскій ґімназиї в рр. 1895/6: Русинів 151, Поляків 181, Жидів 159, в рр. 1897/98 Русинів 220, Поляків 243, Жидів 184 — а вже по заснованю рускої ґімназиї було в р. 1901/2 в рускій ґімназиї в 4 клясах Русинів 293, Поляків-латинників в польскій 289, а в сїм роцї 1902/3 було вже в V. клясах рускої ґімназиї Русинів 403; в Коломиї було в рр. 1891/2 безпосередно перед заснованєм рускої ґімназиї Русинів всього 169, а вже в рр. 1901/2 по заснованю рускої ґімназиї було в рускій ґімназиї Русинів 344 а дїйсних Поляків (латинників) в польскій ґімназиї всього 238: в Перемишли було в рр. 1882/3 перед заснованєм руских паралельок Русинів 232, Поляків-латинників 379, а в рр. 1902/3 було вже Русинів в рускій ґімназиї 480 а дїйсних Поляків в польскій 376. Отже, наведені цифри доказують що правительство не могло пересьвідчити ся, що нова руска ґімназия не прибільшить числа учеників-Русинів, бо має ся річ як-раз навпаки: у всїх руских ґімназиях число учеників Русинів в порівнаню з попередним станом не то побільшило, але навіть **більше ніж подвоїло ся** і перероснло навіть число Поляків в паралельних польских інституциях. Ба що більше, наведені цифри — котрі беремо з урядових справоздань ради шкільної краєвої, отже з жерела для противної сторони безсумнівного! — доказують, що заснованє руских ґімназий в рускій части краю **є необхідною потребою,** що руске населенє тілько тому в незначній релятивно сьвількости посилає свої дїти до середних шкіл, що ті школи польскі, що він не має шкіл з его рідною викладовою мовою, та що беручи на увагу цифри дїйсних Поляків-ґімназиястів в місцевостях, де є вже рускі ґімназиї, східна Галичина, коли ходить о культурне піднесенє населеня, є місцем для руских а не польских ґімназий, котрі яко маючі менше число учеників Поляків повинні становити хиба паралельки руских ґімназий з польскою викладовою мовою, а не наоборот!!

Оттак представляє ся наше домаганє о станиславівску руску ґімназию в сьвітлї цифр — та се не виключає, що донесенє „Słow-a polsk-ого", коли не є свого рода ballon d' essai, може бути правдивим. Атже станиславівска ґімназия була одною з причин, чому опозиціонїсти польского кола і вшехпольска преса припустила атак до Кербера і „співвинуватого" презеса „кола" Яворского, а ще недавно опозицийний з'їзд подільских шляхтичів-бунтівників поклав теперішному правительству яко перший ґріх, позицию в буджетї на станиславівску ґімназию, задля котрої треба правительсво Кербера звалити. Можливе отже, що правительство налякало ся, а само безсильне змінило фронт що-до домаганя Русинів, помимо того, що за ним промовляють всї арґументи реальної потреби і справедливости, і помимо того, що за станиславівскою ґімназиєю обявили ся всї безсторонні і справедливі люди, для котрих не є міро-

---

5)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї.

(*Дальше*).

Від загальних почувань, від почувань, які можуть родити ся в осени в кождій людській душі, поет переходить на рідну ниву. І що-ж він бачить на ній?..

„Глухе бездушне отупінє
Напало землю. Цьвіта мруть,
Поля байдужно свїгу ждуть,
А хмари висять як каміне...
— — — — — — — — — — —
„Село в долинї бовванїє
І пяним сном дрімає-спить. (стр. 24)
— — — — — — — — — — —
„Ненагодований товар
Женуть з пасовиск дїти." (стр. 14)

А на полях —

„Стежками попід гаєм
Бездомний сум блукає."

І що-ж се улицетворене настрою нашого мужицтва в осени, що-ж той сум робить?

„Обходить перелоги,
Рахує панські стоги,
Обходить хлопські ниви
І плаче нещасливий."

Чому, чому? вириває ся із грудий наших нїме питанє. Бо —

„Там лан як полонина,
Там стерня як щітина,
Там стирти наче вежі,
А тут лиш межі — межі!.

І знов його очи падуть на панський лан і на хлопські ниви і бачать там на панськім лані,

„Там збіже як би злото",

а тут, на сих вузеньких загонах, на сих межах,

„ . . тут стерня, болото,
І кров і поту ріки —
І так на віки — віки! (стр. 17).

додає з нїмою резиґнацию той сум мужицький.

А коли вечером „погасло сьвітло", коли „зачинились від зимна двері", коли і „пірнули в солому з ухами зорялі", нікого нема нї на селї, ні на полях. Тоді —

„Лиш блуд блукає по межи.
Лиш стежкою попід плотами
Йде голод — сїл щорічний гість.
Держить в руках мужицьку кість
І грізно зиркає очами". (стр. 24).

А коли вже і сей заблуканий подорожний, сей щорічний гість наших сїл блукає по межах, знак, що зима вже за плечима. І справдї:

„Тихо легко і спровола
Білий снїг паде як з сита;
Вже цїла земля довкола
Ним прикрита.

А тепер уже:

Порівнялись людські ниви;
Кривди в поділї не слідно.
Всюди тихо, мовчаливо,
Всюди пізно... (стр. 25).

У такий осїнний час, коли вже під піч

„Глубоким, тихим вепуло сном
Усьо кругом,
Лиш вітер вие під вікном
Сумний псалом,

і в двері поета

„ . . . . . чути легкий стук:
Пук-пук, пук-пук!...
Таємний, добре знавий звук
Незримих рук.
Хто йде? — питаюсь мов зі сна —
„То я, то я,
Твоя товаришка давна,
Нудьга, нудьга..." (стр. 21.)

*

Та коли свїжок паде,

„ . . . . . з забутих лїт
Летять на мене не забуті мрії
Такі невинні як лелії цьвіт,

а

„ . . . . Немов крізь мраку мрів
Якийсь далекий, добрий красний сьвіт
Де всьо цвите, сьмієся і ясніє —
То спомини з моїх дитячих лїт".
(стор. 47).

Так щож, коли —

„...молодість минеть ся,
Як тая буря на весні.
Погаснуть очи, карк зігнеть ся,
І вже не випрямить ся, ні!
Огонь погаслий не займеть ся.
І тільки в північну годину,
Коли тебе покине сон,
З жалем спімнеш минулу днину
І спомини у ту хвилину
Ровм ударять до вікон. (стр. 46).

*

От хочби й сей спомин:

„Ми йшли з собою. Все дальше і дальше,
Немов нас хто в мандрівку безконечну
З села, під ніч, на дике поле гнав.
Ми йшли: Поет і душа його, чи геній чи муза...

„Часом листок зашелестїв пожовклий,
Часом над нами гайворон закракав,
На поли слав ся безконечний сум.
— — — — — — — — — — —
„.... Ішли ми поруч себе тихо,
Немов бажали від людий, від сьвіта
І від житя чим скорше утекти.

Чомуж „мовчаливий був той наших душ настрій?"

„То ми скріпивши серця у мовчаню
І збувши ся теперішньої хвилї
В будучности побачили себе
— — — — — — — — — — —
І зрозуміли, що крізь поле сїре
Крізь непроглядні, безконечні мраки
В незнану путь прийдесь нам мовчки йти.
(стр. 34 – 35).

*

Душа поета терпить не лише людським горем, не лише горем суспільности і рідного народа, її мучать і власні терпіня. Він молить у роспуцї:

„Забудь! Покинь! Іди і не вертайся,
Хоч серце рветь ся і бунтуєсь грізно,
Спішись, тїкай, ратуй ся і спасай ся!
Скорійш! Бо хвиля — і буде за пізно!

Та душа його глуха на сї мольби:

„Забудь, покинь!... Які чудесні лїки!
Подібний лїк я знаю проти смерти:
Як хочеш бути від неї на віки
Безпечний, мусиш братчику — умерти.
(стр. 60).

Тодї поет звертаєть ся до царицї своїх думок:

„Не проклинай мене! То доля,
То невмолима а всесильна сила
Разом злучила нас і розлучила.
— — — — — — — — — — —

Найлїпші французкі паперці цигаретові „LE GRIFFON" Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! Найлїпші фра нцускі тутки цигаретові 172 10 -1

дайним те, що бажала-б собі мати розшаліла з шовінізму польска гаката і розпанощені галицкі верховоди.

Справа рускої ґімназиї в Станиславові спочиває поки-що в руках наших послів, котрі повинні спитати п. Кербера, яке становиско занимає правительство тепер що-до сего постуляту Русинів та чи і як думає его перепер ти. Адже рускі посли певно инакше були-б поступали в парлямент ї, колиб не позиция в буджет ї на станиславівску ґімназию і колиб не їх пересьвідчене, що правительство хоче сповнити принайменше те одне мінімальне домагне. А впрочім правительство є і з другого боку одвічальне Русинам, бо воно є причиною, що в соймі засіла більшість ворожо настроєна для культурно-національного розвитку Русинів, повинно отже, пильнуючи сего одного постуляту, направити хоч в части той ґріх, якого допустило ся на рускім народі.

Ми зі свого боку скажемо тілько одно: нехай правительство не перетягає струни, бо може прийти і до тяжких конфліктів. Таж і найтерпеливійшому з терпеливих не стане терпцю, коли оттак нехтує ся найпримітивніїші культурні домагання Русинів — з потоптанем всяких природних і публичних прав і вимогів справедливости!

Народний рух в рудецкім повіті і его гасителї.

Вже не раз було розказано в Ділї", як селяньство в рудецкім повіті пре ся до сьвітла, закладає читальні, крамниці, сходить ся на ріжні віча і збори і то все в такім імпозантнім числі, що треба его подивляти. В мин. місяци були ми сьвідками двох таких зборів, а то річні збори читальні „Просьвіти" в Конюшках королівских і отворене читальні „Просьвіти" в Конюшках тулиголівских (26. в повіті). Оба збори вілбули ся дуже поважно при участи яких 300 селян так місцевих, як гостий з Комарна, Хшевич, Подорець, Погорець, Голодівки, Адріянова, Лівчиць, Підзьвірниця, Кліцка, Якимчиць і др. На обох зборах держав реферати делеґат філії „Просьвіти" в Комарні о. Онишкевич, в Конюшках кор. історичний, в Конюшках тул. економічний (о крамницах). В рудецкім повіті вже суть і селянські бесідники, що дуже гарно промовляли на обох зборах як: Ів. Бей з Кліцка. Гринько Тершаковець з Якимчиць, Іван Савіцкий з Хшевич, Ів. Бабій з Голодівки і др. Теж по рефератї продовжалась дискусия до доброго смерку. Селяни підносили найгіршу язву в повіті що здержує наш національний і економічний розвій — москвофільство. Сьвященики москвофіли, щоби здержати селянський рух, щоби розбити хлопску солїдарність, закладають напротив читальням „Просьвіти", або помимо волї цїлої громади читальні Качковского, як пр. в Конюшках кор. і тул. членів „Просьвіти" тероризують, на проповіди визивають, а сьвящеників народовців, провідників руху, кажуть з села „колом гонити" (се особливо в Комарнянщині). Нехай вже оо. москвофіли дякують Господу Богу, що в повіті рудецкім нема давних радикалів, котрі би вже потрафили воду на свій млин пустити! Сьвященикам народовцям приходить ся не раз обурене селян гамувати і злу волю пароха москвофіла толкувати немочию, вихованем в старій школі і т. д.

Якже ж инакше провадять нарід наші москвофіли! Як-раз в два дни перед збором в Конюшках кор. 5 липня с. р. відбуло ся „собраніе читальні Качковского" в Коропужу. Хотяй філія общ. Качковского в Рімні авізувала місцевого пароха, що приїдуть делеґати центрального виділу філії, общ. „Другъ" і репрезентанти преси, то прибув всего о. Раставецкий з Рімна, о. Казимир Ґермак з Гошан, двох сусїдних сьвященичих синів академиків і з 10 селян з Гошан, Дубаневич і Рімна. Велике негодоване викликало, що підчас вечірні о. Раставецкий „забавляв ся" в читальни, а не пійшов до церкви. Цїлі-ж збори, то була одна лапка на народовців, а специяльно на о. Онишкевича, що мешкав 2 кільометри в Хшевичах. „О. Он. хоче нашу руску азбуку скасовати, він хоче церковні книги, св. евангелиє скасовані на фонетику переробити (ого! вже знов мусить громада дати з 500 зр. на нові книги церковні — голос Коропужця); о. Он. говорив на вічу в Комарні: Христово воскресение, хлопске положение і т. д." От так просьвічає о. Раставецкий годова філії общ. Качковского! О. Казимир знов забув, що то збори читальні не політичне віче і пищить: „если би не о. Он., то ми були би вибрали до сойму руского посла (а о. Гермак при послїдних виборах до сойму затаїв перед людьми годину правиборів, комісар Макаревич чекав надармо 2 години в Гошанах на правиборців — ну і вийшло двох хрунів), о. Он. з панами тримає і т. д." Таких дурниць було за богато вже і збаламученим Коропужцям, тож коли господар Стефан Цигилик плюнув і сказав: „ходїм люди, що таких дурниць будемо слухати", в читальні лишились лишень „изряднїйші патріоти" і кількоро дїтий. А треба знати, що ся читальня повстала інтриґами на місци розвязаної чит. „Просьвіти", котра приспорила була до 1000 зр. маєтку. Але вже за рік вміли місцеві проводирі так попровадити крамницю, що з'їли навіть часть основного капіталу, хотяй задля будови зелїзниці було і 25—30 зр. денного торгу. Гості о стілько скористали зі зборів, що порядно попили ся, а потім Рімнеиським здавало ся, що за ними Комарнянці гонять. Наробили крику, побудили міщан, о. Раставецкий навіть давав знати до жандармериї, — розуміє ся, показало ся, що то їм в головах курило ся (на тое є сьвідки), а їм запитим здавало ся, що за ними хтось гонить. О. Раставецкий мав зараз причину заказати на проповіди в церкві своїм парохіянам, щоби не їшли на св. Петра на відпуст до Комарна, і пальнути пламенну допись до „Галичина", котра появила ся сейчас в Dziennik-y, Narodowce, Now. Wieku, Słowie polskim і ін., о пайдократизмі, о бандитизмі Українців і т. п. Розуміє ся „Галичанинъ" спростоване Комарнянців не помістив, бо засадою наших кацапів audacter calumniare...

„А ми кажемо „хто сїє вітер, буде збирати бурю".

Н. В.

З Американьскої Руси.

Як звісно вже читателям „Діла", православний епископ Сарафим, що появив ся в Канадї яко независимий від российского сьвятїйшого синода, об'їхав кольонії наших поселенців з Галичини й Буковини і повисьвячував їм попів з людий без студий — з письменних дяків, хліборобів і т. п. Отже ті новопоставлені попи з'їхались до Манітоби (в Канадї) і, з розрішеня епископа Серафима, утворили свою консисторию. Сю консисторию творять: о. Іван Данильчук (з Gonor. Man.), о. Іван Бодруг (з Winnipeg, Man.), оо. Василь Козяр и Алексей Канда (з Брокенгед), о. Теодор Стефаник, о. Гавриіл Тимчук (з Overstone, Man.), о. Алексей Бачиньский, о. Юліян Богонько і о. Іван Неґрич.

Сї сьвященики, яко консистория, надіслали американьскій „Свободі" відозву до канадийских Русинів, в котрій — реаґуючи на атаки на них і на епископа Серафима зі сторони орґанів российского сьв. синода — так говорять [подаємо що головнїйше]:

„Браття Русини! Не кождому духовні вірте і не кождого слухайте на слїпо, але самі думайте та розважайте та судїть, де правда, а де ложь. Приходять до вас люди з солодкими словами на устах або й пишуть по ґазетах солодкі слова, але не для вашого добра, а для того, щоби вас легке збаламутити і затягнути в свої сїти... Народе рускій! Темний, голий і голоден ти тисячами втїкав з краю в канадийські пустиві. Тут ти вільний; дивй-ж ся сьміло вперед. Не дай ся затягнути в єзуїтські сїти, не віддавай церквей ні римским єзуїтам ні православним, а добувай собі волї, волї, і ще раз волї. Будь паном свого майна личного, громадского і церковного. Старай ся о те, щоб deed церкви був твоїх руках. Ти сам умовляй ся з руским сьвящеником і по заслугам ему плати. Не вважай на се, що хто бреше на нових руских сьвящеників. Нехай брешуть, доки їм сили стає. [Тут консисторцї наводять деякі брехні]. Та чесні люди на таке не зважають, бо нарід судить людий не по тім, що про кого говорять або пишуть, а судить по дїлам".

Потім консисторцї дають від себе осьнаку заяву:

„На сїм місци заявляємо вам, канадийскі Русини, що ніколи не підемо вї за царославним кнутом, ні за римеков гакатов, а бажаємо, щоб ти, рускій народе, був паном своїх церковних маєтків, щоб ти захована свою віру і обряд восточний, щоб мав своїх руских учителїв по школах публичних, щоб наша рідна мова плила як сильний корабель по англійскім морю і устояла ся в вічні часи. І в сїм напрямі будемо працювати помимо скрутиньканя всїх хрунів і хруневят. А ти, рускій народе, вже доросумій раз, що в своїй хатї своя правда і сила і воля і що як собі постелиш, так будеш спати."

Конець відозви присьвячений доказови, що еп. Серафим не є лжеепископом, як то голосять орґани росийского синода.

„Епископа Серафима — пишуть консисторцї — рукоположив Патриярх Анфим, а грамоту его скріпили печатями і підписами: Впр. Стефан Архіепископ Таворский, намістник Патриярха Єрусалимского, і Митрополит Нил Смирненьскій. Про се ми маємо відомість з Царгороду від Патриярха Анфима. Що нинїшний вселенськый Патриярх не знає епископа Серафима, его не сьвятив і его тут не посилав, се правда; але ж бо нїхто нїгде не говорив нї не писав, що епископ Серафим був рукоположений і післяний теперішним Патриярхом Йоакимом. На всї брудні клевети, що пишуть царославний „Свѣтъ" і ню йорска „газета", котра підтримує ся за московскі рублї, шкода часу й паперу відповідати. [Ню-йорска „газета" — пишуть консисторцї — мінає майже що дня свої переконана. В початках була унїятска, потім містила дописи чисто царославні, а тепер є римо-царо-єзуїтско католицка. Зважте, просимо! За царославним протопопом Товтом (бувшим грекo-кат. сьвященником з Угорщини, що перейшов на православіе) обстає; на митрополита Шептицкого надію має, що не опустить канадийских Русинів без уніятских сьвящеників, хотя давнїйше писала, що буде шукати спасеня в царославію, скоро Шептицкий не прийше сейчас попів; недавно знов писала, що і царославна і римска церква обі сьвяті..] Владика Серафим вже довший час в Америцї, а Синод офіциально не сказав, що еп. Серафим не є епископом. Лиш песики брешуть, а голова Синод мовчить, бо добре про все знає. Еѣ, царославні батюшка, академики! вкололо вас те, що Владика Серафим посьвятив на сьвящеників в Канадї людий, котрі нїколи не злучать ся з царством тьми, у котрих хоть проста душа, то правда у них дорожче рублїв. Знайте, що се свобідна земля, що бесїда ваша се гавканина пса на сонце. Що-ж доброго в Росиї? Хиба те, що цар з міністерством мусить вічно воювати против духа революциї і наче збродняр не певний свого житя нї в день нї в ночи. Знайте, що царославіе а православіе се велика ріжниця, памятайте, що Спаситель сказав: „Царство моє не от міра сего" і нарід пізнає се і в Америцї: церков наша чимраз віддїлює ся від царославія і прийде час, коли рублї не поможуть."

На доказ, що еп. Серафим, прибувший до Канади з Грециї, есть епископом і має власть рукополагати, оголошують консисторцї, що копію грамоти посьвященя его на епископа може кождий цїкавий побачити за склом в домі о. Алексея Бачиньского в Вінніпеґу. З поданої в „Свободі" копії грамоти — виданої „архіепископом фаворским Стефаном намістником єрусалимского патриярха, перебуваючого в сьв. градї Вифлеємі" і „смиренним Нилом митрополитом бувшим карпатским і касским, перебуваючим в Смирнї" і удостовіреної дня 18 жовтня 1902. р. „нотаріусом Самоном Яковлевичем Гольденвейзером в Одесї" — виходить, що епископ Серафим по сьвітски називав ся Стефан Уствольский, є магістрантом С. П. Б. [з. петербургскої] академії, в монашестві був єромонахом а потім архимандритом, а фаворскій архіепископ Стефан і карпатский митрополит Нил, осудивши его „достойна быти сугубыя чести и власти", руположили его на епископа-місіонаря, зазначуючи, що він „имѣетъ власть вся епископскому чину подобающая дѣйствовати и совершати хіротонія".

Дальше з послїдного числа „Свободи" (30. з 23. липня) довідуємо ся: Дня 20. липня приїхав з Галичини до Сполучених держав новий сьвященик о. Петро Понятишин (з львівскої епархії; богословіе скінчив 1901 р.) — О. Заклиньский, по трилітнім побуті в Канадї, вернув назад до Сполучених Держав і осів на парохії в Patton (в Пенсильвенії). — Василиянинови Чехови Поліївці, головному управителеви кацапского „Соединенія", лучила ся пригода. О. Петрашевич, парох з Braddock в Пенсильвенії, казав (за дозволом пітсбурского біскупа Фелана) заарештувати о. Поліївку за те, що оклеветував его по ґазетах. О. Поліївку спроваджено до Пітсбурґа і там арештовано его; по зложеню т. зв. „бонду" суд випустив его на вільну стопу, а судова розправа відбуде ся у вересни. — О. Обушкевич (кацап з „Лемковщини" і проводир кацапиї американьскої) оголосив, що продає свій готель коло церкви в Олїфантї.

Еміґранти селяне з Лемківщини — немов у відповідь на безличність тамошної кацапиї і ей депутациї до перемиского владики — почали в „Свободі" розкривати, чому то депутация „Лемковщини" так „со слезами в очах" молила владику „не поощряти на Лемківщині української пропаґанди", бо се (як она казала) вийде „во вред церкви и русского дїла". Тимчасом із писань селян-Лемків у „Свободі" виходить противно (хиба, що лемківскі кацапи „русским" дїлом уважають кацапске дїло). По широкій дописи (в 27. ч. „Свобода") селянина-Лемка Михаіла Цапиньского, з Волї деклиньскої під Ясьлом, тепер перебуваючого в Junkers, помістила „Свобода" в послїднім (30.) числї ще ширшу допись Лемка В. Ангошкова п. заг. „*Для чого твердорусскій москвофуяскій попы ѣдять ся на Лемковщину?*" — Кацапска депутация „Лемковщини", девунцюючи „українца" о. Лехицкого, китихита в Новім-Санчи, і „попиков-радикалов", сказала, що „западная Русь уцѣлѣла вѣдь лишь благодаря національному консерватизму лемковъ крестьянъ" — то значить: темноті Лемків. Як при тім своїм „консерватизмі" сиріч темноті жие ся тому народови і кому той „консерватизм" виходить на „пользу" — се виказує (наводячи імена, факти, цифри й дата) Лемко В. Антошків. І там цїкаві сильветки, навіть дуже „маститих", навіть основателїв філій общества Качковского... Загалом лектура дописий селян Лемків у „Свободі" дуже інтересна і дуже поучаюча.

Справи заграничні.

Папа Пій X.

Вчера приняв папа дипльоматичне тїло. Его члена в повній ґали зібрались в зеленій сали, а представленє відбулось в сали червоній. Під стїною, на котрій давнїйше висїв портрет Льва XIII, уставлено папский престол. Промову до папи з ґратуляциями виголосив по французки декан дипльоматичного тїла, португальский посол. Папа відповів по італійски. Подякував за ґратуляцию і висказав свої бажаня для монархів і зверхників держав, як також для їх народів. Церков — сказав папа — є натуральною підставою монархів, правительств і законів. Папа закінчив увагою, що церков горячо бажає собі укріпленя мира для загального добра. Коли папа поблагословив зібраних, представлено ему членів дипльоматичного тїла по старшинї. Кождий поцїлував папу в руку.

В церкві сьв. Петра розпочались вчера приготованя до коронациї, котра відбудесь в неділю. Вже роздають карти вступу на се торжество. В понеділок має відбути ся тайний консистор в цїли іменованя нових кардиналів. В четвер вібудесь явний консистор, на котрім будуть роздані капелюхи кардиналам іменованим папою Львом XIII.

Справа обсади найважнїйшого уряду в Ватиканї, именно справа іменованя секретаря, ще не порішена. В сій справі відбув папа вчера нараду з Ванутелїм, Навою і Ферратом. По нараді папа предложив секретариат кардиналови Сатоля, але сей не приняв. Відтак папа звернув ся з предложеньем до кардинала Каванїча, котрий просив о час до вечера до надуми. Віцесекретарем має бути іменований Мері де Валь, котрий по коронациї папи має дістати кардинальску пурпуру.

Монахійска *Allg. Ztg.* доносить, що против вибору Рамполї Австрия дїйсно внесла протестом устами кардинала Груши, хоч не формально. Сей протест рішив в користь Сарта. Figaro пише, що вибір Сарта має бути протест Німеччини, котру з куртуазиї підперла Австрия, против вмішаня церкви до політики. Супротив сего, що яко венецкий патриярх Сарто був в близьких зносинах з австрийскими Італїйцями, его вибір має бути піметою тридержавного союза на Рамполї.

Македонїя.

Вісти о цїлковитім здавленю македоньского повстаня і о цїлковитім знищеню ватаг були передвчасні, бо після найновійших вістий повстане вибухло наново, з тою ріжницею, що тепер є загальнїйше. Порта прислала австро-угорскому і росийскому амбасадорови інформациї, оперті на справоздань Гільмі баші і валїх монастирского і солуньского віляєту. Після сих справоздань македоньскі комітети орґанїзують нові відділи, котрі вже появили ся в округах Крушево, Порлепе і Монастир. Відділи по селах масакрували мешканців і вояків, демолювали доми, понищили засїви, а многих мешканців присилували прилучити ся до них. Знайдено документи і письма з погрозами, з візванями до орґанїзованя повстаня, масакрованя Магомеданців, Греків і жовнїрів. Се доказує цїлком ясно, що комітети хочуть наново викликати повстане.

Орґан внутрішної орґанїзациї „Автономія" оголошує відозву, проклямуючу загальне повстане в Солуни і в Монастирі. Надійшли вісти, що всї телеґрафічні і телефонічні полученя з Солунем і Монастиром перервані, мости знищені. Провідником руху має бути Борис Сарафов. „Автономія" потверджує в окремім виданю вість, що дня 2 серпня ст. ст. має вибухнути повстане в цїлім монастирскім віляєті. Всї революційні комітети розпочали свою дїяльність рівночасно і в більших розмірах як доси. Ватаги повстанців, котрі ховались доси в лїсах, розпочали наново воєнну акцию. Всї телеґрафічні дроти, так державні як і желїзничі, поперетинані і вся телеґрафічна комунїкация цїлком перервана.

Між провідниками руху відзначаєсь тепер Дамян Ґруєв, бувший інспектор шкільний, чоловік з академічним образованем. Окрім него відзначаєсь також Перекаревич, також бувший інспектор шкільний.

Порта висказує гадку, що скріплена дїяльність македоньских комітетів є лише послїдним добутем сил, але она небезпечна

„..... Хибаж ми знаєм
Слїпій судьбі невидимі закони?
— — — — — — — — — —
„Хибаж ми маєм свою власну волю?
Хибаж я не терплю разом з Тобою?
Не проклинай!.." (стр. 63).
— — — — — — — — — —
„Ідїм і ско повернїм слезаве
В безмежну, красну країну уяви
Котрої сьвіт ще не всїв споганити,
В котрій нам вільно разом вічно жити..."
(стр. 64).

І слово потїхи, надії він має для неї:

„Часом, на проходї, весною,
Як листя розве ся зелене,
Щось шепче невинно до мене,
Що ми ще стрінем ся з собою.
— — — — — — — — —
Не тут — то стрінемо ся в небі,
Тому ти не плач, не журй ся.
(стр. 67).

І сам він туманить ся — журить ся привидами мріями:

„Часом у вечірну годину,
Як сонце зайде і як роси
Упадуть на сьвіжі покоси,
Як склонять ся цьвіти в долину,
Як з вітром похилять ся колос —
Здаєть ся, що чую твій голос.
Здаєть ся, що чую то слово,
Як квітка пахуче, пещене;
Верни ся мій милий до мене,
А жити пічнемо на ново! —
Як срібло, так слово то лле ся:
— Верни ся, верни ся, верни ся..
(стр. 69).

„А як засну", мовить огірчений поет, то в тахім снї" —

„часом являєш ся менї.
В руках сталевий меч несеш.
Двосічний острий меч розлуки,
Й раниш ним білі, свої руки
І кров з тих рук, як дощ трясеш.
Як дощ огненний — так менї
та кров глубоко кане в груди...
Опісля чудують ся люди,
Що кровю скроплені пісні (стр. 70).

(Конець буде.)

о стілько, що огірчене магомеданьске населене відбуває наради і робить приготованя, аби провоковані комітетом морди пімстити репресаліями. В наслїдок сего положене заострюєсь і треба бояти ся грізних наслїдків. Рух комітетів сконцентрований в кождій околици з окрема, а не централїзований в цїлім краю. В часї послїдних розрухів в Монастирі убито много Гревів і зроблено їм богато материяльної шкоди.

Переслїдуване Вірмен.

З Ерзеруму доходять до Царгороду алярмуючі вісти конзулярні, котрі доносять, що ріжні курдийскі племена орґанїзують нові напади на Вірмен, аби загорнути їх посїлости. В тій цїли сї племена не ставили перешкод імміґрациї кількох сотик вірменьских революціонїстів, котрі перейшли границю від сторони Росиї. Росийский конзуль в Ерзерумі зажадав швадрону кінноти для охорони конзуляту і в цїли евентуальної охорони вірменьских збігців.

Коли би навіть сї донесеня були переборщені, то нема сумнїву, що положене в курдийско-вірменьских вілаетах є критичне супротив великого упадку карности в відділах кінноти званої „Гаміді". Конечні суть енергічні заряджена, аби кінноту удержати в карбах і зробити кінець насильствам.

Справи австро-угорскі.

Куен в Ішли.

Угорский президент мівістрів був вчера на авдиенциї у цїсаря. В опозиційних кругах говорять, що Куен виїхав до Ішлю на виразний розказ цїсаря; либерали знов говорять, що Куен поїхав з власної ініциятиви, аби цїсареви здати докладне справоздане з политичної ситуациї на Угорщинї.

Куен мав на авдиенциї представити ситуацию на Угорщинї яко грізну крізу а положене кабінету яко дуже тяжке. В деяких кругах у Відни говорять, що коли Куен представляв, в який він спосіб старав ся заладити крізу і досадними словами зазначив, що опозиция не додержала слова, утрудняючи ему від самого початку урядованє, цїсар не відповів ані слова. З того Куен зміркував, що корона не є вдоволена з его тактики. Супротив сего, відповідно до ухвали послїдної ради міністрів Куен предложив димісию цїлого кабінету. Цїсар слухав відтак дуже холодно дальшої реляциї о відносинах в парляментї і аферї Сапария. По авдиенциї цїсар заявив, що о своїм рішеню повідомить его пізнїйше і в тій цїли казав ему зголосити ся завтра другий раз на авдиенцию.

Скандал на Угорщинї.

На вчерашнім засїданю парляментарної комісиї слїдчої Деак запротестував против клевети, мов би він мав що небудь спільного з наміреним на Андрашім вимушеню. Посол Павло Сапарі предложив витяг з центральної щадниці краевої, де суть зложені гроші его брата і заявив, що брат не рефлектує на зложені п. Папом гроші. Управитель дібр Сапария пояснив біжучі рахунки свого пана. Властитель одного дневника економічного Райман заперечив, що дня 29 липня сказав був о аферї, іменно, що ґр. Куен був поінформований о акциї Сапария, що заява Сапария вже готова, а розходить ся еще о се, аби скинув вину з либерального сторонництва.

Супротив сего, що комісия покликала богато нових свідків, що она не скінчить слїдства до означеного їй реченца, іменно до дня 10 серпня, в котрім сойм має вано зібрати ся, уважають за певну річ, що сойм продовжить реченець і знов відрочить ся.

ТЕЛЄҐРАМИ.

В Ішли.

Будапешт. Президент міністрів Куен-Гедервари виїхав по нараді міністрів до Ішлю, куди вступав також, повертаючи з Франциї, ґр. Голуховский. Говорять, що Куен предложить проект розвязаня сойму і розписаня нових виборів, в противнім случаю подасть ся з цїлим кабінетом до димісиї.

Ішль. Вчера пополудни ґр. Куен був на авдиенциї у цїсаря, котра тревала від годинн 4 до ½6. Завтра перед полуднем знов визваний до цїсаря.

Динаміт в Загребі.

Загреб. Вчера вечером знайдено в пивници карного суду між деревом динамітову бомбу. Слїдство виказало, що бомбу уміщено там еще давнїйше, здаєсь в часї розрухів і демонстрацій, але она не експльодувала.

З Сербії.

Берлин. Сербских офіцирів, котрі їхали по повертаючі з Росиї дїти короля Перта, не пропущено через росийску границю. Перед від'їздом з Білграду були в росийскім конзулятї з просьбою о візиту паспортів, котрої їм не дали з причини, що брали участь в мордованю королївсвої пари. Між сими офіцирами був також Живковіч, котрий заговірникам отворив двері до королївської спальні. Королївскі дїти приїдуть до Білграду дня 10 с. м.

Росия в Азиї.

Йокогама. Росия і Корея заключали договор, на підставі котрого Росия бере 200 акрів землї коло Порт-Артура на 99 лїт в аренду. Просьбу росийского посла о дозвіл заведеня там телеґрафів і телефонів, відкинено.

НОВИНКИ.

— **„Бунт" в Зборові.** З якими, законом неоправданими, а навіть противзаконними перепонами мусять декуди бороти ся рускі патріоти в своїх змаганях до піднесеня просьвіти і самосьвідомости народу, доказує істория розвязаного віча в Зборові і дальші его наслїдки. Не лиш заборонено без вякої підстави віче, але надужито власть і розігнано довірочні збори. По розвязаню зборів народ перейшов через місто, сьпіваючи народні пісеї. На нещасте якась селянка, сидячи на возї, засьпівала а досади „Jeszcze Polska nie zginęła," і т. д. Се вже так розлютило польских шовінїстів, що порішено пімстити ся на zuchwałej dziczy. „Сендзя" Маєвскі, хоч був на урльопі, прикликав жандармів, казав їм перевести слїдство і зробити до него донесене о бунт. Жандарми сказали зразу, що нема оправданої причини на донесене. Тогди урльопований судия повторив свій наказ, а его наслїдком було донесене против многих учасників не відбувшого ся віча о бунт і розпочало ся слїдство. Перший дістав візване до суду адвокат д-р Вацик, котрий сейчас виїс до палати радних в Золочеві подане о відобране слїдства зборівскому судови, а перенесене его до Золочева. Суд згодивсь на просьбу і тепер слїдство веде золочівский суд. Доносять нам, що за сей „бунт" і инші злочини вже арештовано Сим. Боруха з Кудобинець і церковного півця Т. Процика з Присовець. До Зборова з'їхав виборчий шахрай, комісар Слонецкий і „тягне протоколи"; при тім відгрожуєсь, що всїх учасників „бунту" запре в тюрму, хоч би їх було більше як 500.

— **Шкільні власти а рускі ґімназиї.** На сю тему писало ся у нас аж до пересту, а ще більше дало-б ся написати, бо тема ся прямо невичерпана. Таких відносин, як в галицкім шкільництві, специяльно в рускихґімназиях, такої печалівости, як галицкої краевої ради шкільної о рускі ґімназиї, нема хиба більше нїгде в сьвітї. До численних аномалїй належить тут і сей давний факт, що в порівнаню з всїми польскими ґімназиями чотири рускі виказують найбільший процент неквалїфікованих учительских сил. Не перечимо, добрим педаґоґом не конче мусить бути той, хто правильно скінчив фільософічний факультет і поробив всї іспити, але ж другої сторони заповнити ґімназию людьми, про котрих з гори можна знати, що своїй задачи відповісти вони не в силї, а рівночасно не лише обнижають інтелектуальний рівень цїлого учительского збору дотичної ґімназиї, але й понижають взагалї педаґоґічне звана, се вже уміють лише у нас в Галичинї, причім жертвою тих експериментів мусять стати лише рускі ґімназиї. Про недостачу квалїфікованих руских сил не може нивї бути й бесїди, се виказували ми вже не знати котрий раз. Руских сил у нас доволї, так що руска ґімназия в Тернополи рішучо могла би розпоряджати фаховими педаґоґами, як се впрочім для неї виразно застережено, коли її засновувано в ювилейну річницю цїсаря та надано їй ім'я Франца Йосифа. Тимчасом краева рада шкільна зрозуміла се застережене по „своему" і завдяки сему розуміню руска ґімназия в Тернополи трактує ся нинї по „мачошиному", в буквальнім значінню того слова! Найновійший доказ сеї „дбайливости" краевої ради шкільної становить хочби перенесене такого „суплента" Крохмального з Бережан до згаданої ґімназиї. Хто сей „суплент" Крохмальний, тому півтора року було у нас пояснено. Для наших нових читачів повторяємо, що се є укінчений „русскій богослов", котрого митрополит не хоче висьвятити по причинї неморального поведеня (специяльно у Відни в часї сецесиї руских академиків, а відтак по его зломаню сецесиї у Львові). Він був одним з тих „русских студентоф", що повернувши по зломаню сецесиї до Львова, перші свої кроки звернули до шинку Райха, де забавлялись до 12 ої в ночі, та де случайно находились ґімназийні ученики, котрі в розмові між собою пятнували підле поступоване кацапской зволочі в часї сецесиї, за що їх опісля прогнано з ґімназиї. Також про его подвиги в Бережанах дало б ся много сказати, та він не є так інтересною для нас личностию, щоб ми ним довше занимались. — Ось яких то „педаґоґів" висилає ся у нас до руских ґімназий!

— **Полїтичне тов. „Скит Манявский" в Богородчанах.** З богородчаньского Підгіря пишуть нам: По довгих вижиданях, аж на по раз другий внесені і доповнені статути политичного товариства Народна Рада „Скит Манявский", в Богородчанах потвердило по довгих короводах наконець ц. к. намісництво. Щоби се товариство могло як найскорше розпочати свою дїяльність в хосен і на славу народної ідеї, маю честь запросити сим щирим покликом, без найменшої партийної закраски на спільну нараду на день 20 серпня с. р. о 10 год. рано до салї повітової ради в Богородчанах. Тут зазначую, що коли підписаний підняв ся свою гадку перевести в дїло, то не задля сего, щоби противно маслячих випередити, бож гадка заснувати таке политичне товариство торочила ся від кількох лїт, але щоби працювати для спільного добра цїлого повіту. „Patent viae", вільно було кождому дїлати на свою руку — длятого прошу о вивозумілість, бо „згодою збудуємо, а незгодою зруйнуємо". Тому надїю ся, що так Всч. духовенство, сьвітла інтеліґенция, міщаньство та селянство, являть ся в дни 20 с. м. як найчисленнійше на нараді в цїли уконституованя сего товариства. — Саджава 6 VIII 1903. о. *Володислав Паук.* (Прочі рускі часописи прошу о повторене сего поклику).

— **Селяньска бурса в Богородчанах.** Дня 4 с. м. завязала ся в Богородчанах при VI клясовій виділовій школї „Селяньска бурса імени Маркіяна Шашкевича". З причини горячих робіт в полї записало на разї своїх синів до тої бурси 11 селян, а іменно 6 з Саджави, 1 з Новочина і 4 із Старуні. Позаяк се число за мале, щоби датками тихже могла удержати ся така бурса, проте порішено на тій нарадї скликати 20 с. м. по раз другий до Богородчан на нараду всїх тих вітців, котрі-б схотїли своїх синів умістити в сій бурсї. На тій нарадї завяже ся також і комітет з членів цїлого повіту для веденя і надзору тої бурси. При тій нагодї звертає ся увагу найблизших сїл, як Лахівцї, Богородчани старі, Горохолина та другі, щоби і звідтам селяни зголосили синів до бурси, бо ходженем з села до школи в місті такий школяр лиш знеохочує ся до науки, а понадто по дорозї вчить ся дуже много злого, прямо деморалїзує ся хлопчина, підчас коли в бурсї під наглядом та опікою лиш буде учити ся.

— **Сварили ся, аж побили ся.** В Бохни відбули ся вчера збори в справі виборів до тамошної повітової ради. Окрім послів Ольшевского і Стапіньского прибув на ті збори також звісний москвофіл кс. Стояловский. По промовах селян, котрі остро критикували господарку повітового виділу, забрав голос кс. Стояловский. Полїтичний сей хамелеон боронив польского „кола", нападав притім остро на австрийске правительство та Нїмців, а рівночасно высказував похвали для Росиї. На се відповів ему пос. Стапіньский, злизаючи студеною водою горячий запал кнутоплоклонника. Коли Стапіньский після промови усїв, як раз коло Стояловского, експралат шепнув до него слово „австриак". Стапіньский назвав его за се „москвофілом". Стояловский, глядаючи собі напасти, бризнув Стапіньскому в очи: „ти драбе", на що знов Стапіньский крикнув: „мовчи, ти московский наймите!" і відвернув ся до него плечима. В тій хвили Стояловский кинув ся з заду на Стапіньского і — як доносить „Kurjer lwowski" — ударив его кулаком в голову! Позаяк заносило ся на скандальну бійку, предсїдатель закрив в тій хвили збори. Тим гидким вчинком — заявляє згаданий орґан людовців — Стояловский запечатав свій вплив в повітї.

— **Наслїдком зелїзничої катастрофи** під Н. Санчем засуспендовано в службі трох кондукторів, що були в службі при нещасливім поїздї 675, а то: Кангурка, Бальцера, Цїсовского. Засуспендоване потягає за собою не лише усунене від дальшої служби і заборону ношеня службового мундуру, але також втрату половини плати і всяких инших поборів.

— **По виборі папи.** Як доносять деякі заграничні часописи, офіциальним кандидатом на папу Нїмеччини був не кардинал Вантеллї, але Ґотті, за котрим обставали також австрийскі кардинали, між ними краківский, кн. Пузина. Коли ж вже при першім голосованю показало ся, що Ґотті не має шанс вийти побідоносно і голоси значно розстрілили ся, була хвиля, як з тріюмфом зазначує нїмецка преса, коли висунуло ся наперед ім'я бреславского кардинала Копа, Нїмця, що вславив ся послїдними часами ґерманізаторскими виступами зглядом Поляків. Коп мав одержати голоси всїх кардиналів нїмецких, австрийских, дальше анґлїйских та американьских. Про се порозуміне межи кардиналами згаданих чотирох держав подають деякі французскі часописи, котрі втягнене анґльо-американьских кардиналів до союза з Нїмеччиною та Австриєю уважають за зручний маневр Копа. Сей енергічний кардинал пропаґував іменно на численних, скликуваних собою конвентиклях, теорию, що супротив дотеперішної переваги франкоґатиньскої ґєрархії повинна тепер настати в церкві ера, коли рішали-б анґльо-ґерманьскі вплини. Та дипльоматичні заходи Копа не повели ся, бо на папскім престолї засів чоловік, котрий схоче імовірно політиковане виключити з церкви.

— **Бурі і гради,** які навістили в послїдних часах Галичину, були не менше страшним гостем в Росиї, особливо в українських ґуберніях, де, подібно як у нас, заподіяли величезні шкоди. Про одну таку бурю доносить „Кіевлянїн", що знищила до крихти три села в новозибківскім повітї: Брахлів, Мамишку і Аптель. Буря тревала лише пять мінут і за той час зрівнала з землею всї будинки та повирівала дерева. Двір властителя Брахлова представляє образ цїлковитого знищеня: високий дім зруйнований майже до фундаменту, дах, балькони і причілки зірвані; вікна та двері повирівані і разом з меблями занесені на більшу або меншу віддаль; деякі предмети найдено о кілька верстов. Церква збурена до землї. В гаю не лишило ся ні одно дерево. В шпиталї повно недужих. Богато людий вихор зірвав до гори і кинув об землю з такою силою, що погибли на місци. Ще трагічнїйші подробиці доносять „Курскія ґуб. вед." про спустошеня, заподіяні бурею на широкій полосї від північного заходу на полудневий схід. Окрім домів та городів страшна стихія знищила зовсїм збіже на полях, прибивши его до землї. В місточку Фатеж ґураґан зірвав дах на 70 домах і частину обернув в руїну. Хотимский повіт навістив град і спустошив цїлу т. зв. росийску „Буковину". Цїлковито знищила туча: 360 огородових, овочевих та ярових десятин, а поверх 4.000 десятин поля зі збіжем. Шкоди виносять мілїони. В київскій ґуберніï гради перейшли кількома поворотами в червни та липни і навістили майже всї повіти в більшім або меншім степени.

— **Затоплене місто.** З місцевости Чіфу в Хінах доносять, що в околици упав там онодї великий дощ. Прибувші води залили місто, знищили богато домів і зірвали всї мости. Около 700 осіб мало втратити житє, а поверх дві тисячі люда остало без средств до житя.

— **Дрібні вісти.** В Прусику повіта сяніцкого убив грім дня 3. с. м. на пасовиску 17-лїтну дівчину Анну Руду, а другу сильно попарив; обі схоронились були підчас дощу під вербу і там постигло їх нещасте. — Намісник ґр. Потоцкий перебуває у Відни і верне до Львова в неділю рано. Того-ж дня о 12 в полудне буде вже удїляти авдиенций. — Намісництво виасиґнувало для потерпівших від граду в Стрийщинї яко тимчасову поміч 2.000 К. З се наслїдок депутациї, що ходила в тій справі до намісника під проводом повітового маршалка і пос. Олесницкого.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїданє історично-фільософічної секциї буде в понедїлок, дня 10 серпня н. ст. о год. 5 по полудни з таким порядком: а) Програма VII т. Збірника секциї; б) Нарада над програмою дальших томів „Руської Історичної Бібліотеки". [Сю оповістку подаємо другий раз тому, що вчерашна мусїла бути справлена.]

— **Рускій „Сокіл" в Залужу Соланець** засновано яко пожарну філію „Сокола" у Львові. Статут є вже затверджений.

— **Для всїх.** Аж трох Патріотів з Турки (пп. Іван Кохановский ц. к. ад'юнкт суду, Пант. Крушельницкий офіциял суду і Макс. Крушельницкий учитель) надіслало нам заяву, що вони не суть авторами дописи, поміщеної в „Дїлї" чч. 140 і 141 про турчаньскій повіт, з домаганем, помістити конче сю заяву в нашім дневнику. Заявляємо, що робимо се в послїдне, бо не практикована річ, щоби сголошувати того рода застереженя. Инакше подібних застережень напливало б до редакциї сотками, а преціж інтересованим вистарчить, коли вони особисто зложать своє застереженє кому треба, а зовсїм без цїли є і понижаюче для самих дотичних панів, щоб їх заперечення мусїла доперва потверджувати сама редакция. При тій нагодї пояснюємо, що не треба давати ся ловити, коли хто хвалить ся, що він знає автора дописи, бо ніяка порядна редакция своїх дописувателїв не виявляє, а в нашій редакциї є так, що секретні письма задержує сам редактор, так що навіть до друку віддає дописи чи статї переписані своїм письмом. Дурисьвітам отже, що в підступний спосіб хочуть видовити автора дописи, можна сьміло сказати: „неправда", а впрочім не такий великий страх уходити за автора кореспонденциї, котра подає правду і за котру бере судово-карну одвічальність сам редактор!

— **Видїл філії „Просьвіти" в Сяноцї** скликує Русинів-Українців сяніцкого і лїського повіту на довірочні збори в справі введеня в житє руско-українськоі бурси в Сяноцї на день 17 н. ст. серпня о год. 2 по полудни.

— **В справі марок Народного фонду.** Отсим заявляю, що не приїму зглядно не дам відповіди на лист походячий від Русина без марки Народного Фонду. *О. Т. Цегельский* парох в Струсові.

— **Комісия іспитова для учителїв шкіл народних в Самборі** подає до відомости, що подання о дозволене зложеня іспиту квалїфікационного в речници осїннім належить вносити до Дирекциї Комісиї за посредством своїх зверхних властий до 25. серпня с. р. В котрім дни зачне ся іспит, буде кождий інтересований повідомленний.

— **Подяка.** Дня 24. липня в ночи погоріли мені до крихти хата враз з господарскими будинками, котрі були обезпечені на 1500 К в „Дністрї". Вже за три дни перевело се Товариство лїквідацию моєї шкоди і зарядило так, що дня 31. липня одержав я всї гроші в цїлости. За так скору і порозумілу лїквідацию та виплату відшкодованя складаю дирекциї „Дністра" прилюдну подяку і приручаю всїм братям селянам держати ся тілько свого тов. „Дністер" і в нїм своє майно обезпечати. *Семко Коцюк*, господар в Миколаєві пов. Бібрка.

— **Вінчане.** Дня 11. серпня с. р. відбуде ся в Торскім коло Заліщик вінчане п. Льва Воробкевича, укінченого богослова, з п. Зонею Маціїлиньскою (ст. зел. тел. і почта в місци).

Бібліоґрафія:

— **М. Грушевський: Істория України-Руси. Т. IV.** (Вики XIV—XVI, відносини политичні). Під тим заголовком вийшов дальший том пінної праці проф. Грушевского яко VI і VII. т. „Збірника історично-фільософічної секциї тов-а ім. Шевченка". Обнимає 532 стор. друку великої 8-ки и дістати можна в книгарни товариства, Львів, ул. Чарнецкого 26.

— **Перший випуск „Практ. проповідий до рускаго народа"** вже вийшов і розсилає ся предплатникам. Можна набути в книгарни Ставропиґийскій у Львові як також в книгарни в Станиславові, по цїні 2 кор. з почт. оплатою. Позаяк оправлені примірники треба би висилати за фрахтом, проте не оправляє ся а лиш брошурує ся, за се слїдуючі випуски що-до обему будуть збільшені о 2 аркуші друку. *О. М. Кічала* в Хоросні.

— **Вийшов красний „Провідник житя архинязя Рудольфа".** Один примірник 10 сот., для крамниць і читалень висилаю за готівку від 50 штук по 6 сот. *Михайло Гудз*, Львів, площа Цлова ч. 1.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Руснна тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1.	Шпильки до краваток á . .	0·50 К.
2.	Спинки до манжетів á . .	1·— „
3.	Брошки жіночі á . . .	—·70 „
4.	Дармовіс до ланцушків á . .	—·40 „
5.	Пушки на папіросн á . .	2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви" при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Сирітка, Не сьвітайте мені сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучака, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолічниче Заведене д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цілий рік. Перворядне лічниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огріте центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже *приступні.* 557 15—7

Глядає ся кореспондента Руснна володіючого плавно в слові і письмі язиками: польским, руским і нїмецким, в віці до 30 лїт і вільного стану. Посада, з початковою ґажою 200 корон місячно, може бути сейчас обнята. Оферти уложені в повисших трех язиках, до котрих належить долучити фотоґрафію, треба відсилати на адресу: An das Anglo-Continentale Reise-Bureau in Rotterdam (Holland) Postfach 50. 479 3—3

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 27—?

ЛИПЇ

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о ґодинї 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою . .	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фдячки	12 „
Ніжка телячa з хріном . .	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумїренїйших цінах; для певности, що походять з мові реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Яблова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Сколього 3·05 (від 1/5 до 30/9).
До Стрия, Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Яблова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноєвр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзниче (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 63

Курс Львівский

в дня 7 н. ст. Серпня 1903.

Акциі за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. м.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виплов. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. плов. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. плов. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. плов. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісиї) . .	98 50	— —
„ „ 4% плов. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% плов. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісиї.	101 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 м.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 4[illegible]
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Вправної учительки

Руснички, глядає ся зараз на цілий рік до дітий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин,* poste restante Хирів.

469 5—7

Старшій вдовець

сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовим господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Оливовий,* парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 483 3—6

Академик вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цілого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж.

454 16—?

Потребую сейчас

характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знанє ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до працї. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462

Мід з власної пасїки 5 клґр. пушка 6 корон франко. Ласкаві замовленя прошу переказом. *Юлїян Дуткевич* в Дубю, п. п. Пониква.

468 6—6

Півець церковний

зі сьвідоцтвами пошукує місця. Адреса: *Володимир Москалюк,* в Бобятинї, п. Тартаків.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

„В НАРОД"!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**" будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**", і як до тепер, під личною управою Д ра В. *Лепковского.*

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекцийне полоскане уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна флякончика з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зубы, і охороняє від псутя. Пудерко шклянне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна тубы 50 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ"

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Склады в Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пилевского, І. Вевюрского. Торговлї і дрогуериї: Народна Торговля (в Львові і в всїх своїх філіях), І. Бромильский, А. Бенкок, Ляйт і Підярский. 864 18—30

Въ теперѣшнѣмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбуе сѣчкарнѣ и плуга, звертаемо увагу Всч. Господаровъ, що найлѣпшй, трѣвалй, выпробованй и самыми господарями захвалюванй, а до того дуже дешевй

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львовъ, Рынокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ двоножовй въ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН триножевй въ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН чотироножевй 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскй въ волѣсницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячй сейчасъ готовкою за сѣчкарнѣ дѣстають ще 5% опусту. Плуги продають са лишь за готовку безъ опусту. 452 95—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР"

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі" від огню.
УДІЛ	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер" і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.
Інформаций	в справах позичок уділяє Дирекция і агенти.

84 **ДИРЕКЦИЯ.**

Головний склад і робітня всякого рода поїздів, а іменно:

Ляндари, ляндолети, карити почвірні і візитові, фаетони півкриті і отворені, кучіфаетони мужескі і женьскі, тарантаси півкриті і отворені, до сам. пов. і звичайні, візки угорскі, возы промыслові і санки нові і уживані, поручає в великім виборі

M. НАС

у Львові, при улици Шпитальній ч. 28

по конкуренцийних цінах, ґарантуючи за добрий вибір.

Приймає стари повози в заміну, в комісі і до переховку. Позаяк магазины та робітні стельмахскі, ковальскі, лякирницкі, сідлярскі, римарскі і бронзівничі находять ся на передмістю у власній реальности продаю по приступних цінах і за тревалість виробу ґарантую, о чім мої дотеперішні покупці могли переконати ся.

Також поручаю елеґантні повози з більшими кінми походячими з цісарскої стадинини, до вінчань і у всїх напрямах по цінах приступних.

З поважанем

M. НАС

181 1 3 Львів, улиця Шпитальна ч. 28.

Найлїпший навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоровий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, рїпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

ділає також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим діланєм, як немен висшою вмістимостию вапняу і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантиєю вмістимости фосфорового квасу, розпускальности в цитриновім квасї і мідку, а відпродавці доставляють ї‌ї по оригінальній ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в ильомбованих мішках, на котрих є означена повність і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдніїшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стоваришеня зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 881 11—18

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 8 серпня 1903.

Велике представленє новостий

з добірною програмою.

Виступ всїх артистів і артисток, як також директорів братів Трущі.

По раз другий велика сензацийна пантоміна

Засуджений на острові д'явольскім

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Велика незвичайна пантоміна в 4 відслонах виконана при помочи 200 осіб, 30 коней, двох музик.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8 ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

„ДЗВІНОК"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакциею Константини Малїцкої.

Передплата на цілий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла" і „Не пора"

вийшли накладом „Народного фонду" на гарнім картонї. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия" у Львові ринок ч. 10, I пов.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 209—?

☞ **При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.** ☜

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накладом Видавничого Товариства. Друкарня Ставропигийского Института під зарядом Іосифа Пашковича.

№ 167. Львів, Субота 26 Липня (8 Серпня) 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по południu. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. Рукописи вертають ся лише за попереднім внесеним. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Борба страйками проти царату.

Антіжидівські розруси відвернули на хвилю увагу сьвітової преси від иншого руху народних мас, котрий вивї обняв майже всї промислові і торговельні центри Росиї. Доперва, коли справа різні Жидів притихла, чути, як у всїх сторонах Росиї тріщать. Страйки, які вибухають в ріжних точках держави, мають характер чисто революцийний, і кінчать ся проливом крови, трупами і тюрмою. Та ледво здавлені брутальною силою, страйки, демонстрациї і розруси вибухають наново деинде, або, мимо упущення крови, таки в тім самім місци.

Сегорічний страйковий рух є вже дальшою фазою сего революцийного руху в народних масах, котрий торік проявив ся в нападах селян надвори, а є між иншим результатом сьвідомої і зорганізованої акциї української революцийної партиї. Торічні напади на двори здавлено нагайками, оловом, каторгою і величезним грошевим відшкодованем, яке правительство звалило на громади, котрі брали участь в нищеню паньского двора. По здавленю сего руху, українські революціонери порішили завдати царатови удар тяжший, а сполучений з меншими жертвами для тої маси, котру покликано до бою о ві власні інтереси і права. Порішено на як найбільших просторах Росиї викликати страйки і в тім напрямі сконцентрувати всю свою діяльність, полишаючи на боці спір о всї теоретичні доктрини. Наслїдком було се, що усунено дотеперішну причину розбитя революцийних сил на ріжні партиї, т. є. відставлено на бік всї ті точки програм, котрі висказували, як сьвит має бути зорганізований — не за 10, 25, а за 100 літ, або й пізнійше. Дві бойові організациї: „Центральний комітет Революцийної Української Партиї" і „Ц. К. Укр. Соціалістичної П.", переконавшись, що теоретичні засади і практика обох партий „однакові в своїх головних точках", рішили злучити ся, відкладаючи на пізнійше редакцию спільної програми.

Нова організация розпочала по всій Україні шалену аґітацию за страйками, чого доказом є також зміст органу сеї організациї для селяньства, видаваного в Чернівцях „Селянин-а." Український „Селянин" (не видаваний у Львові хрунівский „Селянин"), яко найуспішнійше поки що оружие борби з панами і з неволею, видвигає на перед страйк. Окрім сеї часописи, революцийна організация українська розкинула між селяньство великої України брошури „Дядько Дмитро", „Чи є тепер панщина?" „Страйк і бойкот" і инші.

Без результату ся праця не пишла ся. Росия, а спеціяльно полудневa Росия подібна тепер до вулькану. Щ› оден кратер згасне, або придавлять его, полумінь добуваєсь в иншім місци. Акцию руских революціонерів скріпляють російські тим, що ту саму акцию ведуть на території Росиї.

Ще в осени, по аґрарних розругах на руских териториях Росиї страйки і розруси вибухли в ріжних точках: в Ростові, Таганрозї і ин., котрі здавлено скоро і без проливу крови. Зима перервала акцию, але за се з весною, по приготованях, для яких „українська революцийна партия" використала зиму, страйки вибухли на раз в кількадцять точках з нечуваною доси силою. Розпочалось в Баку, де застрайкували робітники занятї в копальнях нафти, а до них прилучили ся инші. Розруси вибухли з такою силою, що для їх здавленя приїхав з Петербурга сам товарищ міністра Валь. Еще не здавлено розрухів в Баку, а они вже вибухли в Таганрозї, Тифлісї, а з найбільшою силою в Одесї. Тут розпочали страйк „босаки", котрі займають ся ладованем кораблїв і зелїзничих поїздів. Они зорганізовані в „золоту роту", незвичайно карну, котра слїпо слухає своїх провідників і робить все, що сей накаже. Начальники золотої роти порішили, що плата, яку „босаки" мають за роботи в порті є за мала і порішили застрайкувати. На команду в одній хвили устав в порті весь рух, „босаки" перестали працювати. В одним з публичних садів устроено віче, в котрім взяло участь 20.000 людий і там ухвалено генеральний страйк. Аби і инших робітників приспівувати до страйку, „босаки" рушили через місто, наперед до зелїзничих варстатів. Варстати станули в одній хвили, бо варстатові робітники знали, що що „босаки" прийшли, а знали також, що їм не вільно оперти ся, бо хто їх не послухає, того не уратують всї жандарми Росиї. Урядники фабрики і поліцийні власти вийшли товпі на зустріч і спитали, чого она властиво хоче. Товпа не відповіла і в гробовій мовчанцї пішла дальше. Похід „босаків" змобілїзував всїх робітників Одесси — все застрайкувало. Не лиш портові і фабричні роботники застрайкували. Працю покинули ремісничі робітники, пекарі, зецери і вийшли на улицю. До страйку прилучили ся кондуктори і фірмани міських трамваїв Словом, вся робота, весь рух стануди в цілім місті. Всї кораблї і сотки вагонів стоять не вивантажені. Рух на зелїзницях устав цілком, ґазети не виходять, а хліб привозять з суседних міст. Ціна хліба підскочила з 6 до 8 коп. на 25 до 30 коп. Одного вечера „босаки" відпрягли льокомотиву від курієрского поїзду і відвели ей до зелїзничого парку. Доперва військо відбило льокомотиву і поїзд рушив до Києва о 4 години пізнійше. Льокомотива з жандармами і військом ескортувала поїзд о кілька верст від міста. Застрайкували також матрози і палячі корабельної фльоти і в наслїдок того станув корабельний рух.

Стацию електричну, котра заосмотрює в сьвітло всї институции, салони і театр, окружила 3-тисячна товпа і приспівувала інженірів, що погасили огні під котлами і звільнили робітників від служби. Великий переполох викликала вість, що страйкують робітники міських водопроводів і що вода має бути замкнена. Страх збільшила вість, що 50.000 робітників розтаборилось на зелїзничім шляху з заявою, що не пустять поїздів з міста. Яка знаменита організация сих робітників, як сьвідома цїли є ся величезна маса, доказує се, що не було ані одного случаю ушкодженя власности. Здемольовано лише кілька брам в сих фабриках, котрі замкли робітників і не хотїли їх випустити.

На телеґрафічне візване приїхали в ночи козаки і піхота з Тирополя і Бендери. Військо бівакує на улицях і публичних площах. Під їх охороною отворено на другий день кілька склепів. На мурах міста розліплено і оголошено в одинокім письмі, яке тепер виходить, „Вѣдомости одесского градоначальства" заяву ґрадоначальнїка, що над містом розтягнено стан облоги. Оголошеня звучить: „З причини уличних забурень, які в місті вибухли, і викликаних ними збіговищ і насильств, подаю до публичної відомости, що коли бурителї не піддадуть ся поліциї і адміністративним властям, буду мусїв після права привернути спокій оружием. Ґенерал лайтнант Арсенїєв". Мимо сего оголошеня страйк тревав дальше, хліба нема, ціни ростуть, торговля стоїть цілком, ґрамваї і кораблї також безчинні.

За Одессою, пішов Київ. Дня 3 с. м. страшний свист заалярмував цілий Київ. Всї змірkували, що в варстатах полудневозахідних зелїзниць сталось щось незвичайного. Се був сиґнал до страйку зелїзничої служби. Чотири тисячі робітників занятих в зелїзничих варстатах висипали ся на тор, аби здержати рух. Сторожам відобрано сиґналові трубки, а машиністів і палачів постягано з льокомотив. В той спосіб опізнено виїзд одного поїзду. Телеґрафічно візвано з табору військо. В полудне прийшло до міста кілька полків піхоти, котрими сейчас обставлено дворець. Військо прийшло в саму пору, бо робітники зачали як-раз псувати виїзд в складї льокомотив, аби не мож було витягнути ні одної льокомотиви і в той спосіб унеможливити весь рух. Побачивши військо, котре обсадило всї виходи, робітники розтаборились на подвірях варстатів. Все відбувалось без крику. Робітники виконували все тихо і військо виконувало свої рухи автоматично і спокійно. О другій годинї явив ся ґубернатор, головний начальник зелїзниць, фабричний інспектор і инші власти, і розпочали переговори з робітниками. Робітники вичислили свої бажаня, з котрих найважнїйшими суть: 8 годин працї, підвисшеня плати о 50%, усуненє деяких кар і т. д. Візва-

---

6)

Антін Крушельницький.

Із найновійшої української поезиї.

(*Конець.*)

Прибитий своїм і людским горем покидає поет доли та іде у гори —

„Де біди несліднo,
Де людий не видно,
Лиш ті скали кремінисті
Лиш лїси заєдно — (стр. 73)
— — — — — — —
Щоби на свободї
Свобідно дихнути,
Щоби себе чоловіком
Хоч хвилю почути! (стр. 74)

А замісь свободи, щастя і тут находить лише нужду і горе.

„— — — — — чи видиш
Той похилий хрест на кручі
І тоті над ним берези
Трепетливі і плачучі? (стр. 75)
— — — — — — —

Питаєть ся поет свого керманича. А відповідь звучить:

„(Се) лежить тут Гриць, мій родич,
Що дарабами теж правив
Тут в тім місци на гиляцї
Сам себе житя позбавив.
Песїй жид його опутав,
Обдурив як ту дитину
І по пяному взяв в нього
Полонину і маржину.
І ходив потім покійний
До адвоката, до суду,
Свого права доходив він.
Не дійшов! Шкода лиш труду!
Та тоді мій чемний пане
Гриня щось аж тут загнало
І до тої он берези
На гиляку привязало. (стр. 76—77)

А то знов дізнаєть ся поет, що там десь ґазді медвідь пірвав з колешні телицю. Він і докоряє йому:

„Гей медведю, що-ж ти вдіяв?
Глянь, надходить передновок,
А то Гриня вся надія,
Весь маєток, весь приховок.
Чим він дїти погодує,
Як мине ся бульб остаток?
Що буде, як зафантує
Секвестратор за податок?
Фе! Встидай ся! Гріх великий!
Досить хлопа кривдять люди —
Тож хоч ти мій вуйку дикий
Міг би серце мати в груди!... (78)

Розчарував ся поет! Сильно розчарував ся! Тут замісь найти свободу, найшов людий, ще гірше пригноблених як де! Тут і людскі пявки ссуть мужика і дикий звір його кривдить. Тож вже до старої яличі звертаєть ся поет із зазивом, щоби вона розповіла йому, яке житє було тут в давнину,

„Як шуміли кругом безконечні лїси,
Як бездомні вітри понад ними шли?
Як тиняв ся медвідь, дикий пан, диких гір?
І як нічю до зір сповідавсь темний бір?
— — — — — — — — — — —
Розповідж но мені про ті добрі часи!
І чар сили — краси в моїм серцї збуди!.. (83)

бо те що я тепер тут бачу — не домовив поет — лише важкий сум на душу навівав.

*

Сумний, пригноблений із зболїлою душею— шукав поет причини такого прикрого свойого настрою. Отсе кладе нам перед очи розмову тої ночи сїрих наших піль, що привела його на сьвіт:

„Погасло сонце. Сьвіт померк,
Ніч звільна наступав.
— — — — — — — — —
І починаєть ся нічна
Хрестів і піль розмова,
Ісповідають ся поля
А слухає діброва.

І пливе сповідь за сповідю із уст нїмої природи. Поля

„Говорять, що від тисяч лїт,
Людий живими жерли,
Що висисали кров і пїт,
А люди в нужді мерли.
Що всю з них силу, волю всю
Виманюють зрадливо,
І за офіру пресьвяту
Дають ничтожне живо.
— — — — — — — —
— — — — — — — — —

Ісповідала ся вода
Спокійна і дрімуча,
Що лїтом на поля пила,
Як смертоносна туча.
Що не вважала, кільки мук
На ті поля попливло
З кервавих, пізних, хлопських рук,
Нім збіже зародило...
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Ісповідали ся лїси,
Гаї, діброви, зруби,
Що людям не в косен росли
А тільки для їх згуби.
Що порохнавіли хати,
Що двері одлїтали,
Що розпинали ся хрести
А дерева — чекали.
Що дїти синїли в хатах
Із зимна костеніли,
Як безприютний, хорий птах,
А они їх не огріли." (стр. 87—90)

А люди?...

„А люди роблять ніч тай день,
А пїт все лле ся, лле ся,
А смерть рубає їх у пень,
А доля з них сьміє ся." (стр. 90)

Тепер починаєть ся грізна старих могил розмова:

„Могили стогнуть: в ніч і в день
Не маємо спокою,
За біль, за муки, за огень,
Що вкрили ми собою.
За сором, зраду, за розбій,
Що серце з груди дерли,
За потолочене надій
Людий, що дармо мерли. (стр. 91)

А нарід?...

„А нарід бо ся ніч тай день
А кров все лле ся, лле ся,
А смерть його рубає в пень,
А доля лиш сьміє ся!" (91)

Така ніч, мовить поет, —

„Така ніч сїрих наших піль
Мене на сьвіт родила
І весь свій смуток, весь свій біль
На серце положила". (92)

Та ще й

„Колисав мою колиску
Вітер рідного Поділя
І зливав на сонні вії
Степового запах зїлля —
Колисав мою колиску
Звук підгірської трембіти,
Що від неї зорі мліють
І росою плачуть квіти. —
Колисав мою колиску
Голос недалеких дзвонів
І веселий сьвіт весільний
І сумний плач похоронів. —
Колисав мою колиску
Крик неволеного люду
І так в серце вколисав ся,
Що до смерти не забуду. (стр. 93).

В Коломиї в сїчни 1903.

„БОРАСОН" і мило борасонове необходиме для кождого! — є найліпшими средствами до миття, вибілення і вигладжения тіла. — Спроваджувати можна через усі аптики, дрогерії і ліпші торговлї, або просто з головного складу: Хемічно-косметична Лаборатория „ЕСКУЛАП" у Львові, Пасаж Гавсмана. — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 3111—20

на начальника залізниць, аби вернули до праці, робітники приняли свистом. Власти відійшли, а лишилось тілько військо. Вечером робітники розійшлись.

Те саме сталось рівночасно в фабриці полудневого тов. будови машин, де парові свиставки проклямували страйк. Фабрику стереже сотня козаків, немішаючись до переговорів робітників з адміністрацією. Над вечером залишено роботи еще в кількох фабриках і друкарнях. Робітники і військо заховують ся спокійно; побито лише кількох жандармів і шпіцлів, котрі вихали ся між робітників, аби лішше вивюхати, що там діє ся. Доперва вчера, коли товпа робітників хотіла здержати поїзд, прийшло до проливу крови. Коли візване до робітників, аби розійшли ся, лишилось без успіху, козаки заатакували товпу і дали сальву. Богато осіб убито і ранено.

Так виглядає боротьба запалена в широких верствах населення проти російского царату...

Справи австро-угорскі.

Куен в Ішли.

Судьба дальших подій на Угорщині спочиває тепер в руках цісаря. Передвчера був Куен на авдиенції в Ішли, але нема позитивних даних, як та авдиенция скінчила ся. Дневники доносять, що Куен предложив сейчас цісареви димісию цілого кабінету, однак цісар тої димісиї сейчас не приняв а застеріг собі рішаюче слово до другої авдиенциї. Димісию кабінету порішено на нараді кабінетовій, яка відбула ся сейчас по переслуханю Куена перед слідчою комісією, а підписали ей всі міністри, не виключаючи міністра просьвіти Влассіча, котрий був на відпустці. Влассіч вернув до Будапешту і званий телеґрафічно і підписав димісию. На внесене димісиї вплинув мін. фінансів Люкач, котрий напирав на уступленє і котрого деякі уважають вже за наслідника Куена.

При першій авдиенциї цісар мав холодно вислухати ґр. Куена про положенє на Угорщині і мав вже бути о всім поінформованим. Деякі всевідущі дневникарі кажуть навіть, що принятє Куена було дуже неприхильне та що Куен вийшов з авдиенциї бліді й сконстернований, однак се здає ся неправдиве і видумане лише для сальвованя від цілої аферы цісаря, бо Куен був після инших донесень запрошений до цісаря на двірский обід.

Кріза на Угорщині крутить ся коло того, чи корона згодить ся на розвязаде сойму і форсоване дотеперішної політики, чи ні. Коли корона згодить ся, то Куен позістане і буде вести дальше розпочату акцию нищеня опозициї системою розвязуваня сойму і фабрикованя виборів, поки не одержить податливої палати. Є се льогічний вислід наступившого краху, бо коли не помогли гроші, то може поможуть виборчі надужитя і жандарм. Коли однак корона не згодить ся на таке форсоване нового курсу, то ґр. Куен буде мусїв іти а на его місце прийде хтось, що буде умів за решту концесий в справі розділу армії придбати собі цілу опозицию. За таких уважають тепер на Угорщині ґр. Аponія та д-ра Векерле.

Тимчасом шанси правительства Куена в політичних кругах Угорщини стоять зле, більше як зле. Звертає на себе увагу, що навіть такий поважний „Pester Lloyd“, дневник ліберальний, що піддержував доси правительство, вважав за відповідне в хвилю, коли ґр. Куен виїжджав до Ішлю, назвати его режім лише „епізодом“. „Наколи — каже — істнованє кабінету ґр. Куена скінчить ся, менше треба тому дивувати ся, що вже пішов, ніж тому, що взагалі прийшов, бо его місия не мала вже з самого початку виглядy на успіх.

В кождім случаю корона супротив послідних подій на Угорщині находить ся в дуже прикрім положеню а розвязка ситуациї наступить доперва в найблизших днях. Доносять, що до Ішлю будуть покликані ґр. Голуховский, д-р Кербер і шеф ґен. штабу ґр. Бек — нема отже сумніву, що аж там западе дефінітивне рішенє, хто обійме дальшу керму угорскої держави і в котрім напрямі піде дальше система правлїня на Угорщині.

З угорских мужів стану покликано доси одного лише мін. Люкача, що потверджувало-б до певної степени донесене, що корона має до сего політика особливше довіре і що може удїлить ему місию до утворена нового кабінету.

Ґр. Куен мав інтервю з редактором „Neue freie Presse“, та се інтервю не приносить богато вияснена. Виходить тілько, що ґр. Куен вручив справді димісию та що рад би зістати, але се залежить від волї монарха.

Куен вернув вже вчера до Будапешту і еще нині здасть справу зі своїх авдиенциї в Ішли. Здогадують ся, що Куен не буде міг дати товаришам остаточної відповіди, бо рішенє відложив цісар на пізнійше (мабуть по конференциях з Голуховским, Кербером і Беком).

Сензацийне слїдство.

В слідчій комісиї угорского сойму відбувало ся дальше переслуханє свідків. Евген Геґер зізнав, що Сапари вислав его з Дінесом, щоб сопроводжав его до Берлїна. Ні Дінес ні Геґер не мали при тім ніяких паспортів. Геґер мав при собі величезні гроші та в Берлїні приневолив его Дінес видати ему 25.000 К, грозячи, що его застрілять. Помимо того Геґер задержав других 25000 К для жінки і дїтий, бо бачив, що Дінес хотїв переслати жінці всього 50 ґульденів. Цїлий виїзд Дінеса мав на метї запобічи скандалови і Геґер був би его арештував, як би був в Берлїні одержав депешу, щоб его арештувати.

Грошевий фактор, якийсь Мармор-штайн, зізнав, що Дінес наклонював его до перекупленя цілої безлїчи угорских опозиційних послів та показував ему при тім величезні гроші. Між пропонованими до перекупленя був і пос. Нессі. Від того Нессіого привіз свідок Дінесови вексель на 800 К.

Провідники соціяльної демократиї Гольдман, Бокані і Гросман зізнали, що Сапари вів з ними пертрактациї через Шелеса. Мали вони те вражінє, що пертрактациї ведуть ся іменем правительсва.

Сензацийні зізнаня зложив пос. Польоній. Сказав він, що ему донесено, що всї гроші призначені на перекупленє послів походять від наслїдника престола, арх. Франца Фердинанда. Секретар архикнязя Янаузек мав за посредством любки Дінеса Гізелї Гайґер дати Дінесови гроші на ціль перекупства.

Послідні депеші доносять, що слїдство угорскої соймової комісиї зближає ся вже до кінця. Вчера дебатовано вже над виборем референта, котрий має справоздане зложити перед повною палатою. На того референта проектують всї теперішного презеса комісиї Роголїя, але сей доси на те не згодив ся.

Справи заграничні.

Пій X.

Показує ся, що правдиві були донесеня французских дневників, що при виборі папи Австро-Угорщина заложила „veto“ проти вибору Рамполї. „Figaro“ описує виконанє того права з боку Австро-Угорщини в той спосіб, що в неділю перед полуднем кард. Пузина зажадав голосу і заявив, що є уповновласнений з боку австро-угорского правительства супротивити ся виборови Рамполї на папу, яко противника Австро-Угорщини. Хвиля — каже паризкий дневник — була вельми торжественна і перемінила ся в драматичну. Рамполя зблїд, встав і заявив, що все дїлав в інтересї церкви і мусить запротестувати проти вплину сьвіцких властий на справи церковні. Те саме осьвідчив в слїд за Рамполею також кард Орелія. Опісля приступлено до голосованя, в котрім кард. Рамполя, помимо того, що одержав 35 голосів зрік ся вибору. Другий французский дневник „Echo de Paris“ потверджує також донесенє „Figara“, каже однак, що тим, котрий виконував іменем Австро Угорщини право „veta“, був не Пузина але архиепископ віденьский кард. Груша.

Віденьскі дневники старали ся зразу заперечувати вість про виконанє „veta“ з боку Австро Угорщини, мабуть тому, що мали таке поручене від ґр. Голуховского, щоб не дразнити ультра-клерикальної партиї — але тепер вже дали спокій, тим більше, що офіціяний орган мін. заграничних справ „Fremdenblatt“ видів ся спонуканим заявити, що вість про виконанє права „veta“ є справдива.

Застереженє з боку Австро-Угорщини против вибору Рамполї наступило не в інтересї тої держави, але Німеччини, котра яко держава протестантска не має права завладати „veto“ при виборі пап. Тимчасом Рамполя був головним противником тридержавного союза і в тім напрямі вів пїлу по лїтику римской курії за Льва XIII., а се було причиною, що Німеччині удало ся дорогою дипльоматичною спонукати австро-угорского союзника до виконаня свого права.

Папа приймав вчера около 20 кардиналів, між нашими кардиналів Ґрушу і Пузину. Яку політику буде однак вести, доси не знати, тим більше, що не усталено еще, хто буде іменований наслїдником Рамполї. Вчера наклонював папа кард. Алїардія до принятя уряду секретаря стану, але сей не згодив ся. В понеділок відбуде ся тайний консистор а в второк другий публичний. На тім консисторі Пій X. надасть капелюхи новоіменованим кардиналами і виголосить свою першу політичну альокуцию. Може бути, що а сеї альокуциї паде яка жмінка сьвітла на дорогу, по котрій піде політика римской курії за нового понтифіката.

Базиліку св. Петра до коронациї вже приготовано. Позаяк італїяньске правительство симпатично відносить ся до нового папи, то анархісти і соціялїсти задумують зробити в день коронациї антипапску демонстрацию під памятником Джордана Бруна.

Процес д-ра Каз. Оссолїньского о шпіоньство в користь Росиї.

В 165. ч. „Дїла“ подали ми зміст акту обжалованя д-ра Каз. Оссолїньского, комісаря краевої дирекциї скарбу у Львові, члена визначної родини польскої і політичного однодумця д-ра Димитрия Вергуна, редактора „Славянскаго Вѣка“ у Відни. Нині-ж мусимо подати дещо з ходу розправи о се шпігуньство в віденьскім суді карнім, тим більше, що від часу процесу і засуду заслуженого польского писателя Іос. Ігн. Крашевского, обжалованого правительством Німеччини о шпіоньство в користь Франциї, ніякий доси того рода процес не мав закраски політичної.

По отворенію розправи прокуратор Клеборн поставив внесенє, щоби она відбула ся тайно. Против того виступив оборонець сбжалованого д-р Дунецкий (Поляк) і від разу замаркував, що процес д-ра Оссолїньского повинен суд трактувати інакше, як звичайно трактує ся процеси о шпіоньство. Тут — мовив д-р Дунецкий — іде о то, щоби й на будуче удержати чистим імя Оссолиньских, імя поважане високо протягом полованих тисячилїтя. Дальше д-р Дунецкий звернув увагу суду на те, що Смолька і Земляковский були австрийскими судами засуджені на смерть, а відтак були патріотами (австрийскими) і ексцеленциями... [Тут предсїдатель трибуналу перервав д-ра Дунецкого запитанем: „Чи ви, пане докторе, уважаєте, що се сюда належить?] В часї, коли навіть міністрів — мовив дальше д-р Дунецкий — подізріває ся й судить ся просто судами тайними, в такім часї добре є такі розправи, як отся, вести прилюдно, аби й тінь не упала на якого члена трибуналу, що він дав ся пірвати надміром любви вітчини і придушив правду. — По реплїці прокуратора, що розправа повинна бути тайна, бо на ній буде мова, де находять ся тайні плани мобілїзациї (які Оссолїньский хотїв продати Россиї), трибунал (аж по перечитаню акту обжалованя) ухвалив тайність розправи. Мимо того віденьскі дневники подали неодно цїкаве.

Обжалований обставав, так само як говорив в слїдстві, при свої невинности Д. 21. червня 1902. его суспендовано. Він, маючи жінку й дїти, знайшов ся в прикрім положеню. Головно йшло ему о те, щоб его не нагнали, а лише спенсіонували [хотяй здефравдував скарбові гроші!] В лютім 1902 р. его жінка довідала ся, що его справа в скарбовій дирекциї зле стоїть, отже він впав на гадку з'єднати собі ексцеленцию ґен. Гальґоцого і через те знайти у него протекцию. Длятого написав до свого шурина Теодоровича [Вірменина] до Відня, щоби вивідав ся, чи чужі держави мають австрийскі тайні плани мобілїзациї, щоби потому донести о тім ґен. Гальґоцому. Теодорович [щоби спекатись біди, яка ему грозила] відписав, що ті плани мають держави. Тепер випадало ему поїхати до Перемишля до Гальґоцого і оповістити его о тім, але не мав грошей на дорогу... Тимчасом д. 20. марта арештовано его за шпіоньство. Вкінци Оссолїньский війшов на „переслїдуваня“ его за політичні переконаня. „В Галичині — мовив він — є три великі струї політичні: одна з тридержавним союзом, друга за приступленєм до союза российского французского, третя поборює тамті обі, а хоче „великої славяньскої держави.“ Коли сеся третя партия мала основати велику ґазету, я удав ся до ініціятора тої ідеї, д-ра Вергуна, хотівши в тій ґазеті обняти посаду редактора. Сего мені не можна чейже за зле брати, коли у мене часом вирнула думка про всемогучість і запановане славяньскої раси.“ [Предсїдатель: Сего вам тут і не закидує ся!]

По тій цїкавій політичній ісповіди віри Оссолїньского, що він з Вергуном борозся під знаменем „всеславяньства“ против нібито російско-французского союза, отже оба они (він і Вергун) нібы противники российской політики [а „консеквентно“ австрийскі тайні плани мобілїзациї мали бути продані Росиї!] — предсїдатель трибуналу почав представляти Оссолїньскому, що справа стоїть інакше, ніж він представляє. „Насамперед в листї Теодоровича до вас, у відповідь на ваше предложенє, стоїть: „Вельможний пане! У відповідь на ваше цїнне письмо повідомляю вас, що радо займу ся вашою справою в российскім посольстві. Отже прошу з повним довірем на мене ві здати і надіслати докладні інформациї. Прошу адресувати просто до мого мешканя. Що до дискрециї і ручного та реального переведеня справи прошу бути певним, я за се ґаранґую. *Антоні Теодоровіч*“. В другім своїм листї до Теодоровича ви писали: „Я маю тайну інструкцию зелїзничу на випадок мобілїзациї. Порозумійте ся з посольствами і конзулятами“ а кінчите: „Прошу зараз дати мені знати, чи справу переймаєте, бо інакше я передам ві кому иньшому.“ Той лист показав Теодорович Книжановскому Каліновичевп, а Калїнович каже, що в тім листї стояло, що ви кромі тайної інструкциї зелїзничої посїдаєте ще „иньші важні документи і плани“ і додаєте: „Не потребуєте бояти ся, бо ті плани є доступні і більше иньшим особам. Заким иньший їх продасть, лучше най я се зроблю.“ На се ваше письмо Теодорович [на представленє Книжановского і Каліновича і иньших, котрих питав о пораду, а ті настрашили его криміналом] запитав вас: чи справа є „комерна“, бо хоч і він хотїв би „заробити“, мусить се знати. На се ви відписали ему: „Мене дуже дивує ваше запитанє, бо колиб так було, то правительство печатало би такі плани в розкладах їзди в часописях. Інструкция надрукована, я мушу ві переписати. Найлучше буде, як би муж довіря посольства приїхав до мене. Ціну поставте після враженя яке моя оферта зробить в посольстві“. В однім з пізнійших листів ви писали: Інтерес анї „комерний“ анї „трефний“. В Австрії робить ся богато інтересів не зовсім чистих.“ Все те з листів ваших показує на злочин. А ви кажете, що у вас був патріотичний намір, ви хотїли поїхати до ґен. Гальґоцого... Чому ж ви не поїхали?“

На відповідь Оссолїньского, що не мав грошей, предсїдатель замітив: Їзда туди коштує 1 зр. 30 кр. А при арештованю знайдено при вас 20 корон. Впрочім ви кажете, що ви всьо то робили задля жінки й дїтий, а тимчасом ви мали зносини з другою жінкою, замужною, і ви в ей дневнику, коли она тяжко занедужала, вписали: „Я кинув ся на далекосяглє предпріятє, щоби лише заробити як найбільше гроша. Я хотїв спродати свої політичні переконя, „аби тілько тебе щасливою зробити“. З того виходить, що за своєю жінкою й дїтьми не дуже... побивались. А о якій то ви „продажи політичних переконь“ писали в дневнику тої пані?“ — Обжалований: „Я розумів через те своє зближенє до партиї д-ра Вергуна, бо до его „Славянского Вѣка“ я писав статї“. [Переслуханий опісля яко свідок Вергун зізнав, що нїчо не платив Оссолїньскому за его писанє до „Славянск. Вѣка“.]

Відтак свідки Теодорович, Калїнович і инші зізнали в некористь Оссолїньского. Із політичної ноти, дуже некорисної для Оссолїньского, годить ся підвести, що він за жінкою взяв 34000 корон посагу та прогайнував на гуляще житє.

Опісля капітан ґенерального штабу, яко знаток, вияснив вагу інструкциї і планів мобілїзациїних і пояснив яку вагу мали ті плани, що пропали з зелїзної каси в Чорткові, а котрі (як догадують ся, тілько не мають доказу) мали опинити ся у Оссолїньского.

По кінцевім виводї прокуратора цїкавий був вивід оборонця д-ра Дунецкого. Згадавши вже на початку розправи про Смольку й Земляковского, тепер покликав ся також на цісаря Франца І., представляючи, *що дядько обжалованого*, тайний радник і куратор надворної бібліотеки, був приятелем того цісаря.

Мимо того трибунал, маючи на оцї єдино шпіоньство обжалованого а не оглядаючись ні на високий польский рід обжалованого, ні *на колишні заслуги* его родини для Польщі й Габсбурґскої династиє, засудив его на рік вязниці заостреної двома днями посту що квартал і на утрату степеня доктора.

В той спосіб стратила „всеславяньска“ *партия Вергуна* свого співробітника, а москвофільска партия між Полаками одного з активних а дуже спосібних пропаґаторів помирена Польщі з Росиєю.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Потоцкий в Ішли.

Ішль. Нам. Галичини Потоцкий був тут вчера на авдиенциї у цісаря.

Резек кандидує.

Прага. Молодоческий посол Шварц має в сих днях зложити свій мандат до парляменту. Бувший мін. Резек, запитаний, осьвідчив, що на случай вибору мандат прийме.

Цукрова справа.

Берлїн. „Berliner Tagblatt“ доносить, що в наслїдок знесеня закона о континґентї цукру, президент торговельної бірши оголосив, що цукор австро-угорский допускає ся назад на нїмецкі торги.

Будапешт. Секретар мін. Попович і радник мін. Телекі прибули вчера до Відня, щоб конферувати з австрийским правительством в справі цукру.

Розрухи в Македонії.

Царгород. На св. Юрия дня 15. с. м. македонські комітети приладжують нове повстанє. Можливе однак, що зі страху перед скорим опором турецких властий вибух наступить вже в день св. Іллї. Помічними повстанцям македонським мають бути ватаги Вірмен в Курдиї, котрі через свої розрухи мають перепинити плани Туреччини.

Софія. Правительство болгарске є дуже занепокоєне повстанєм, яке ладить ся на ново в Македонії. Президент мін. Петров заявив вчера представителям держав, що в Македонії не змінить мирного становиска Болгариї супротив Туреччини. Тілько на случай, колиб Туреччина в душевню бунту допустила ся звірств і варварства, правительство боїть ся, що між болгарским населенєм возьме верх загальне обуренє, котра може довести до конфліктів.

НОВИНКИ.

— **Perpetuum mobile.** Таку назву можна без пересади приложити до церковної справи наших земляків в Америці, справи вельми жизненної а вічно неполагодженої. Домаганя американьских Русинів о установленє для них окремого, питомого епископату ігнорують дотичні церковні власти з дивним упертвом, дарма, що ті справедливі бажаня підпирає згідно весь загал рускаго духовенства в Галичині, чого найлїпшим доказом являє ся меморіял, який вручила б. п. папі перед півроком руска депутация. Наслїдки такого нехтованя церковних потреб американьскої Руси виступають чим раз грізнійше... Православіє, а в слїд за ним народне відступництво в користь Москалїв заподївае страшні спустошеня серед наших американьских побратимців, на що звертали ми так часто увагу міродайних церковних кругів. В послїдних часах прокинулись наслїдки неупорядкованих відносин руско-американьскої церкви в новім виді: виступили проби утвореня самостійного епископату, причім відграють тут ролю елементи не то без потрібної кваліфікациї, але прямо без елементарного образованя. Вирінають епископи Серафими з духовенством, що рекрутує ся з поміж дяків, писарів і т. п. До такого хаосу в церковних відно-

синах північно-американьскої Руси довела римска курия, піддаючи зовсім окремий в собі елемент під верховну власть всяких місцевих, французских чи инших чужих епископів, в тій лише ціли, щоби чвертьмілїона Русинів златинщити і винародовити. Самооборонної акциї тут треба, але завзятої, безвинної, не такої сонливої як досі! Справедливість наших домагань хиба не треба сотний раз доказувати а скріпляє її найліпше як-раз свіжа акция, піднята польским духовеньством в північній Америці в напрямі утворення самостійного, польского епископату. Вже тамтого року ухвалено на польско-католицкім конґресї в Буфало відповідне упімнене чи мемориял до американьского епископату в Вашинґтонї, а коли се очивидно не принесло ніяких успіхів, вислало американьско-польске духовеньство новий мемориял вже до папи. Сей мемориял, котрий оголошує в повній основі передвчерашний „Przedświt“, звертає увагу римской курії, що головною причиною неладу та схизми між американьскими Поляками є недостача польских епископів, а дальше виказує неможливість замериканїзования всїх обрядів. Хоч урядовим язиком в латиньскім костелї є латиньский, то для поодиноких народностий все таки повинен узгляднити ся язик материй, бо лише епископів, що говорять материм язиком, нарід може уважати за своїх. Так промовляє за собою польске духовеньство, та тим більше промовляє воно в тім меморияльї за домаганями руско-американьского духовеньства. Атже наш обряд має свій окремий, славяньский язик, котрий може розуміти лише епископ руский, а ніколи в сьвітї французский або анґлїйский. Епископ, для котрого наш обряд прямо непонятний, ніколи не може бути зверхником рускої церкви, і як довго сего не зрозуміє римска курия та не виречесь ідеї златинщеня американьских Русинів, так довго в церковних їх відносинах буде панувати вічний хаос і так довго ті неупорядковані відносини будуть становити своєродне perpetuum mobile... А чи римска курия добре на тім вийде, дуже сумнїваємо ся.

— **Кровавий страйк в Києві.** Як доносять, забуреня страйкуючих робітників в Києві тревають дальше. Страйкарі вибивають в домах шиби, добувають ся до варстатів і проганяють звідтам робітників. Юрба з яких 2000 осіб зібрала ся на березї Днїпра і обкинула військо камінєм. Військо дало кілька сальв, наслїдком чого 3 робітників упало трупом а 24 потерпіло рани. Окружний судия, один офіцир і кількох вояків одержали рани від ударів камінєм. Рух на міскій зелїзници здержаний. Позаяк богато пекарень зачинено, підскочила нагло ціна хлїба.

— **Денунцияторскі подвиги польскої гакати.** В Підгородцях стрийского повіта задумав п. Любомир Данилович, студент університету, заложити філію „Сокола“ і в тій ціли скликав гурток поважнїйших селян з місцевим війтом на чолї на нараду. Нараду сю не можна вважати нїчим иншим, як нараду комітету основателїв, про яку не треба властий зовсім повідомляти і яка взагалї не підпадає під постанови закона о зборах. Однак п. Данилович зістав обжалований о переступство закона про зборе (§ 3, 2 устуи) з дня 15/11 1869, ч. 135 В. з. д. і 11 с. м. має розправу в повітовім судї в Сколїм. Не сумнїваємо ся, що розправа викаже всю безосновність акту обжалования, а поки-що можемо лиш... поґратулювати тим „героям“, що будують Польщу на Руси денунциациями.

— **Виборчий епізод перед судом.** Нині відбула ся перед карним судом у Львові розправа против Гринька Ґвозда, господаря з Башнї долїшної, пов. чесанівского, обжалуваного за провину з § 335 зак. кар. Про спосіб, як він допустив ся сеї „провини“, була в „Дїлї“ свого часу згадка. По виборах до повітової ради в Чесанові віз Гринько Ґвозд домів свого війта Худія, котрий, як для виборця яло ся, упив ся був до безпамяти. На дорозї між Любачевом а Чесановом віз нагло перевернув ся, і мертвецки пяний Худій так „калатнув“ ся головою об камінь, що на місци віддав духа. Ґвозд, що погаяв кіньми, відповідав нині за неосторожну їзду перед судом. До хвилї коли віддаємо се число нашої часописи до друку, вирок ще не запав. Замітити годить ся цїкаве зізнане обжалуваного Ґвозда, що війт Худий, їдучи на вибори до Чесанова, мав при собі всього-на-всього 60 кр., а по виборах, коли погиб нещасливо на дорозї, найдено в его кишени 32 корони! Річ певна, що й пропити мусїв того дня спору сумку. Звідки взяв ті гроші, не легко відгадати...

— **Кацапскі проводирі.** З Рудеччини пишуть нам: В 150 ч. „Дїла“ закинено о. дек. Матковскому з Горожани великої нетакт і лизуньство, сповнені тим, що поїхав, навіть непрошений до посла Баля на вечерю в честь біскупа Фішера, хотяй (з причин звісних з „Дїла“) всї запрошені на тую вечерю сьвященники рускі, без огляду на партиї, узнали за відповідне там не бути. Отже о. дек. Матковский намагає ся в 159 ч. „Галичанина“ і „культурним“ (sic!) способом того орґану виправдати себе; а позаяк до закиненого ему факту мусїв признати ся, то полемізує против того, чого ему не закидувано, а в слїд за тим грубою уличною лайкою обкидає „Дїло“, дописувателя і всїх „пайдократів“, стараючи ся в лайцї втопити своє грубо-некоректне поведене супротив своїх братий-сьвящеників, навіть зі своєї партиї. О. декане! в „Дїлї“ преціньне було закиду вам, що ви, подібно як другі рускі сьвященики, витали офіциально польского біскупа, чогож ви мов мовсковска слота чепили ся дописувателя „Дїла“ за те, чого вам не закидав? Але мусите, о. декане, признати, що ви поступили дуже нефайно, коли поїхали в чужого деканату, з другого кінця повіту, на паньску вечерю, хотяй сусїдні рускі сьвященики мусїли солїдарно запрошеню п. Баля відмовити. Тою своєю несолїдарностию ви чейже хотїли показати, що ви один в повітї „поржондний ксенжуньо“. Пишите, що п. Баль у вас бував. Алеж преціньбін був з давна і бував у о. містодекана о. М. Стецева в Чайковичах (вам зробив п. Баль візиту доперва, коли кандидував на посла і потребував вашої підпори). Рівнож був п. Баль давнїйше і у о. В. Кесоноцкого, а дуже близько знакомий з оо. Козакевичем і Криницким, а мимо того нї один з них, хотяй запрошений, на вечерю не поїхав. Та ви за се удостоїлись похвали в польско-клерикальнім русиноїднім Ech'y przemyski'ім, а самі в брутальний спосіб, негідний сьвященника, напали ви на невинного дописувателя, що з Вами не хоче з одної миски їсти...

— **Вільно брати рублї.** В числї 162 „Ґалїчанїна“ читаємо ось що: „Въ политицѣ неумѣстны сентименты; она должна строитись на реальной почвѣ. А що же еще больше реально, чѣмъ звонкая монета? Етика здѣсь не при чем; она и уступила давно уже... на самый задній планъ...“ Коли отже сентименти „неумѣстны“, а етика пішла „на самый задный планъ“, то вільно брати рублї. „Ґалїчанїновн“, показуєсь, дуже йде о таке розширеня політичної свободи та о розширеня прав політичної борби на личні відношеня. Бо хоть він сї слова відносить до аферн посла Папп'а і виповідає мабуть іронїчно, то всеж мішає тенденцийно два цїлком ріжні понятя одно з другим. Що иншого бо є якийсь там політичний „швіндель“, де ми маємо на оцї добро народу, а що иншого, коли ми робимо ся підляками, маючи на оцї тільки те, щоби наповнити свій „карман“. Але „Ґалїчанїн“ того не хоче зрозуміти. Цїкаве, на підставі яких льоґічних „разсужденій“ „Ґалїчанїн“ оправдує повисшими словами погану гниль угорского правительства та підлоту панів, що хотїли перекупити заступників народа, себ-то купити наче худобину чоловіка маючого розум (не такий як „Ґалїчанїна“) і вільну волю (сю „Ґалїчанїновн“ нїщо не обмежає)? „Mirabilia to są dobrodzieju złotego pióra warte“. Mirabilia, що є ще така суспільність, що слухає радо такого крайного цинїзму. — *Н. К.*

— **Справа музичної рускої консерваторії** вступила тепер в нову фазу. Ось новоосноваий „Союз товариств сьпівацких і музичних“ відніс ся до „Сокола“ з пропозицию, щоби „Сокіл“ справу того заснованя відступив згаданому „Союзови“. Як довідуємо ся, „Сокіл“, котрий сю справу заініціював, ухвалив на послїднім засїданю всї зібрані ним материяли відступити „Союзови“, а то тим більше, що голова „Союза“ проф. Вахнянин був дотеперішним головою сокільского комітету основателїв, справа отже зістане і на дальше під тим самим проводом.

— **Маневри а елементарні нещастя.** Краківский повітовий видїл відніс ся до намісництва і до міністерства війни о звільнене всїх резервістів краківского повіта від сегорічних військових вправ, а також о понехане квартирования війска по сїльских громадах. Своє домаганє постанив краківский повітовий видїл з огляду на убогі жнива, котрі наслїдком сегорічних повений значно спізнили ся, а випадуть ще пізнїйше і біднїйше, коли військо не лише забере до себе найлїпші робочі сили, але своїм маневрованем по краю наразить хлїборобів на ще більші страти. Домаганє зовсім справедливе і військові власти повинні рішучо его узгляднити. Шкода лише, що й в руских повітах східної Галичини нема кому виступити з подібним домаганем. Чейже страшні градові тучі спізнили тут також жнива значно і наробили рускому населеню далеко більшої шкоди, як повени в західній части краю. Чи рускій хлїборобе, вже і без того біднїйший від мазурского, має через армію лишатись остатків своєї кервавиці?

— **Град.** Дня 30. м. м. по полудни навістив страшний град величини волоских оріхів громаду Тополькницю пов. старосамбірского і вибив всї земленлоди до крихти. Град падав 20 мінут. Так громада як і дворскі обшари подали о лїквідацию шкоди, щоби одержати опуст в податках.

— **Дрібні вісти.** В возї II. кл. поїзду, що приїхав онодї рано до Бродів, найдено мертвого Яна Подґурского, почтового асистента, що застрілив ся з револьвера. При нїм найдено пист адресований до батька, замешкалого в Бродах. В листї просить денат, аби его матїр дуже оглядно повідомлено про смерть сина. — Вчера рано застрілив ся в Бродах емерит. надстражник скарбу Франц Фухс. Причиною самоубийства була нервова недуга. — В Незнанові дня 3. с. м. вечером ударив грім в дворску хату для слуг і убив жінку форналя Середюка-Мороза. Дитина, котру убита держала при грудях, лише поперила ся. — В Стенятинї, пов. сокальского, ударив грім в одну стодолу і убив 18 лїтного парубка, що скидав з воза снопи. Его батька і сестру гім убив. Згоріли при тім два будинки. — Намісник Потоцкий вертає нині до Львова. — Цїсар має 12 серпня приїхати з Ішлю до Відня.

— **Митрополичий ординарият** розпорядив з нагоди вибору нового папи: 1) щоби сьвященики оповістили народови торжественно в церквах про вступленє на престол папи Пія X; 2) щоби в найблизшу неділю відслужили торжественну Службу божу на інтенцию папи з відспіванем гимну св. Амброзия „Тебе Бога хвалим“ і трикратним многолїтствіем для папи Пія X.; 3) щоби у всїх богослуженях та молитвах згадували в приписаний спосіб і в відповідних місцях папу Пія X.

— **Руский „Сокіл“ в Сільци** засновано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **До нинїшного числа** „Дїла“ долучає ся XXXI. арк. повісти Вазова: „Власними силами“.

— **Вінчанє** п. Михайла Журавецкого укінч. богосл. з панною Олїмпією Рудавською відбуде ся дня 13 н. ст. серпня 1903 в церкві парох. в Гаях нижних, почта і стация тел. Гаї нижні.

Послїдні вісти.

Нинїшні пополудневі польскі дневники помїщають комунїкат певне якогось тайного „ржонду народового“, бо однозвучний і без підпису, де взивають польску суспільність **не допускати Русинів до купна ґрунтів** по нїмецких кольоністах ві всходній Галичинї, котрі вибирають ся до Прус. Тих кольоністів є около 200 тисяч. На разї для браку місця і часу не можемо відповісти на сю безличну гакатистичну провокацию, але сподїємо ся, що всї наші сьвідомі люди зроблять все, щоби земля дістала ся в руки працюючого автохтонного населеня, а те саме зроблять і нїмецкі кольоністи, узнаючи за нами природне право і справедливість.

Польска гаката видає нам, як бачимо, війну на житє і смерть!

Просимо подати сейчас відомість до „Народного Комітету,“ де є земля на продаж, щоб лиху запобічи.

— **Д-р Роман Барович** повернув до Львова і ординує як звичайно.

Шовки Ґрідера

Незвичайні новости Louisine chinée, Rayé Peckien Louisine, Moirés à jour, чудові фуляри від 1 К 20 сот., вільні від оплати і цла. Найдешевші ціни невичерпаний вибір у

Seiden-Grieder

ZURICH (Schweiz.) Прібки franco.

8 (9)

Дякуючи Вп. патріотам і молодежи за надсподіване розкупленє одинокого у нас: **Підручника істориї цїлої рускої лїтератури** (пос. Застирця) та численно надсилані письма з заохотою і подякою за виданє і уваги, прошу о розкупленє останків накладу. Дохід призначую на закупно церковних приборів. Підручники висилає: **Уряд парох. в Наквашї коло Бродів** по зниженій цїні 55 кр., для молодежи по 40 кр. з портом і Відповідию на критику. Просить ся о занотованє адреси.

459 4—4 *Автор.*

Оживляючим напитком

первороднього рода, уживаний сам або й в мішаню з вином та напитками овочевими, є загально звісний

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки углянної кислоти або инших інгредиенций и коли не в силї заступать натурального кваснього напитку (Sauerbrunn) 4 1—2

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИНЦЯ

против кваснього здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операции. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекта під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.

163 8

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошена на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Старшій вдовець

сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовим господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Ольховий*, парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 481 4—

Дивна повість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Трегарний годинник з хорошим дзвонком (де точно з 3 річною порукою, величини Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим брилянтом, 1 трегарна колія з перлят. берел. неодна женьска окраса з дат. замком, 1 хороший скіряний пудерос і елеґанцка цигарічка з бурштином, 1 гарнітур шпинок до сорочки і манжетів, 1 сцяворик, 1 трегарне тоалетове зеркальце з бельґійского скла в етуї. 20 предметів до уживку листового і 299 штук рїзних дома потрібних предметів. Ті пречинні 325 штук з годинником, що сам зі гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 582

За недогідне гроші звертають ся. 853 6—?

Епілепсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 52—52

200 до 400 корон місячно

можуть особи кождого стану ві **всїх місцевостях** певно і чесно без капиталу і ризика заробити собі через розпродаж законно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити: до ґаху почтового 1-0, головна почта Будапешт. 883

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Нїжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 47 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всї Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане дарм. 813 2—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лїкар клінічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт в ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Яко добру и певну льокацію

поручаємо:

4½% Листы гіпотечні,
4% Листы гіпотечні коронові,
5% Листы гіпотечні преміовані,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні и всякі ренты державні.

Папиры тї продаємо и купуємо по найточнїйшім курсї деннім. 874 [3]

КОНТОРА ВЫМЇНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 23—?

ЛИПП

в ресторациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА,** улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о ґ ині 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фляки	12 „
Нїжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавар	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірених цінах; для певности, що походять з мові реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Важне для рільників!

Від многих лїт звісну **ЗАПРАВУ** зерна до сїйби, оригінальну **„Дирнуа“** можна набути лише в складї машин

МАРКА ФАЄРШТАЙНА

у Львові, улиця Городецка ч. 51.

Пачка на 1 метр. сотн. 26 сот.
„ „ 2 „ „ 50 „ 487 1—4

ВАРТІСТЬ

смачної страви полягає не лише в самім смаку підчас споживання, бо чим смачнійша страва, тим лекше її травить ся тим ліпше орґанїзм вихісновує поживні творива. То власне пояснює успіх

закришки до росолу і страв Maggi'ого.

Для ощадної господині є вона випробованим дешевим средством, яке надає росолам, буліонам, сосам, яринам, явчницям і пп. незвичайно сильний присмак. Позаяк та закришка дуже видатна, не треба богато її уживати! Придавати до готової страви! Дістати можна у всїх торговлях кольовіяльних товарів, делїкатесів і дроґеріях фляшками по 50 сот. (наливане вдруге 40 сот.)

Відзначеня: 4 великі нагороди, 26 золотих медалїв, 6 почесних дипльомів, 5 почесни нагород. Шість разів понад всяку конкуренцию, між иншим: 1889 і 1900 сьвітові вистави в Парижи. (ЮЛІЇ MAGGI, оцїнитель.)

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

І. МАРТИН

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пянїна з першорядних фабрик. 680 210—9

CAPILLATOR найновійше, одиноке, певне і сейчас дїйсне средство на зарїст волося і удержуюче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарских студиях загально звісним сьвєцинністом з Будапешту для хорїб шкірних, дром алопєфом Кандазі.

Capillator є не лише средством краси, але також одиноким средством для лїчени хорїб шкірних і відживляючим волосяні зарїдки.

Capillator є недосяжимим средством лїчачим против лупини, як також против инших хорїб шкірним

Capillator є средством вдакуючим буйний порост волося і усувающим випадане волося.

Capillator усуває при першім ужитю перхоть, випад волося, сивіне волося і надає їм первісну природну красу.

Capillator дає ґанам пречудні бороди і вуса.

Capillator можна набути в оригінально напоєних фляшках, заєстрених в охоронну марку по 5 К за попередною присилкою належитости або за коллїпатою.

Головний Склад: Аптика під „Угорским Королем", Будапешт, ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИҐМОНТ РУКЕР, антикар під „Срібним Орлом" у Львові. 426 5—5

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількanацять лїт отворив я **робітню мужеских одягів при улици Руській ч. 3.**

Будучи Русином хотів би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій ґрош в чужинецькі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанєм

СТЕФАН ДІДУХ.

665 40—42

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора"** д-ра мед Ґршля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, ізаги, болянь в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка дїйся ваджений виключно з природних субстанцій **дїґестор** скоро і певно

Ужите легке та вигідне. Не перепиняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори або за поспіпатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 10—26

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 b

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виємїґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слїдуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Ґамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і доскоиалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Ґамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на ґраници прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх впрост до себе без пересїдання в ваґі 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Ґаличини до Ґамбурґа не трезе довше як 24 годин коли ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої ґраници до Ґамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 50 ?

Знане від 1868 року і розповсюднене

БЕРҐЕРА МЕДИЧНЕ

СМОЛЯНЕ МИЛО

узнане за найуспішнїйше средство против недуг шкіри, а особливо против рїжнородних шкірних висипок виробоване на клїніках богатьома практичними лїкарями не лише в Австро-Угорщині, але також в Німеччині, Росиї, Франциї, балканьских державах, Швеции і т. Уживане Берґера смоляного Мила яко лїґнічного средства щоби позбути ся луски з голови і бороди, до чищеня і десінфекциї шкіри є загально принате. **Берґера смоляне мило** містить в собі 40% деревної смоли і грубо відрізнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях.

На упірні недуги шкіри

почато уживати на місце тих смоляних мил з успіхом

Берґера медичного смоляно-сїркового мила

яко лагідне смоляне мило до усуненя всякої нечистоти лиця, против висипок шкірних діточих, як також незрівняне косметичне мило до митя, купелів і до щоденного ужитку, служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить 30% ґлїцеринa і міцно ніжарфумовane.

На увагу заслуґує теж:

Берґера панама-смоляне мило,

служаче до основного чищеня тіла з всякої шкірної нечистоти

Ціна штуки кождої сорти 35 кр. разом з поученєм як уживати. З богатьох наших Берґера медично-косметичних мил особливо заслуґують на увагу: бенаїнове мило до вигіженя лиця; **Боракове мило** против сімаків; Карбольове мило, до вимаджуваня шкіри і яко десінфекційне средство; **Борґера смерекове** купелеве мило і до митя; *Берґера діточе мило з найменшим вмістом лугу* (35 кр.)

Берґера Йодово-потасове мило

против червоности лиця, міданости носа, висипок шкірних, сверблячки шкіри; Мило на веснянки, Сірчано-молочне мило против всяких шкірних нечистостий Мило тамінове против прітя і випаданя волося.

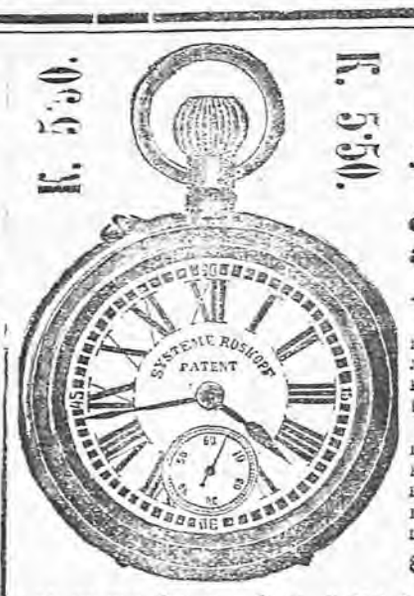
Берґера паста до зубів в рульонах,

найліпше средство до чищеня зубів, Nr. 1 для нормального стану зубів, Nr. 2 для курячих ціна 30 кр. Що дотичить прочих **Берґера мил,** то покликуємо ся на наш спосіб уживаня.

Робимо уважними купуючих, що правдиві мила Берґера замінюють купці иншими дуже лихими. — Треба отже уважати, щоби не опаковано і на самім милї був охоронний знак, так як се в обіч. Підроблюваних не треба купувати.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байзера, Карола Діта, Петра Миколяша, Якова Пінеса-Поратиньского, Жиґмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Підлевского, Еда. Брікнера І. Пінелеса, Симона Гая і Др. Зарицкого. В дроґеріях: Петра Миколяша і Сп., Ґ. Ґріншпана, Ф. Травнфельнера, Ізидора Фрухтмана, як також у всїх иншних аптиках Галичини. 184 8—12

К. 5·50. К. 5·50.

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский нїклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОЛФ".

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалєвий цифероблат, накручує ся раз на 36 годин і ходить знаменито. Однорічна ґарантия долучує ся до него. Завдяки міцній конструкції поручаєть кождому як знаменитий годинник на всякі „шпацирунки". Коштує з ланцушком 5·50 К, а за забрані двох наразі по 5 К від штуки. Також даєм сей годинник

8 днів на пробу

і як не подобає ся, вертає назад а ґроші звертає ся. — Висилає за наперед платною або за ґотівку з ґори. 478 2—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а іменно:

МАТЕРАЦИ чисто волосяніпо 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр. Матераци з морскої ростинно 6·50. 7, 8 до 10 зр — Матераци пружинові, сінники, подушки, підшевки, простирала і т. п.

** **НОВІСТЬ!** Парова машина відчищує пірякі подушки цїлковито по 20 кр за 1 кґр. — Лише 2 зр. коштує перероблене матераців за 3 подушки. Дрелїха на матераци метер по 40, 50, 70, 80, 90 кр. 1·— зр. до 1·80 — Найбільший вибір лише в спеціальній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА.

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 6—10

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАННИЙ ПАН

І. Ґ. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленних у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міряном часу, причім годить ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке викінченє, як неменш дешеву ціну.

З поважанєм

Артур рицар Ґоль Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан,

Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 43.

Кождий, хто замовить у мене новопоправлений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнітний з Anker-Balanier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцарний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабінком а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимаґнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має крїпку, ґерметично замкнену патентовану нїклеву накриву з ґарним, білим патентованим цифероблятом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцирам, зелїзничним урядникам, жандармам, фінансовим страженикам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

Засновний в 1835 р.

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна ґарантія Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проба завінує ся або звертає ся ґрош, впрочім без ризика. Висилка за поспіпатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf

Фірною, протокольованою ц. і к. торговельнім судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії.

Ґешефт!

Несовісні конкуренти наслїдують мої акваси що до тексту і образка, з виключенєм очивидно повисшого письма признання. Однак пущені конкуренцию в торговлю годинників є лиш безвартісні наслїдуваня анонсованих мною годинників. Коли проте хтось не придержує ся точно повисшої адреси і не відкадає рїшучо безвартістних наслїдовань, то одержить замість мого точного нїклевого годинника *Anker-Roskopf (Anker-Balancier)* з крїпкою, ґерметично пристаючою накривою, 36-годинним механізмом і ґарно патентованим цифероблятом з емалії, годинник безвартісний, з 12-годинним механізмом і паперовим цифероблятом. Особливо звертаю на се увагу, що мої годинники через три тижні перед сподіваним відлагають совісній і точній реґуляциї та контроли. 200 4—4

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці

554

АЇДА

суть найлучші узнані.

Виріб правний.

Виріб правний.

Головний склад: „АЇДА" Львів, ул. Панъска, ч. 10.

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦИЇ ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34, II. ПОВ.

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золочене цїлих іконостасів, вівтарів, кївотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішне мальоване стїн церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олїйні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплицї і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

для розвою руськоі штуки у Львові, Ринок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовленя приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

Товариство не послугує ся аґентами.

3; 9—10

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 9 серпня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4-ій по пол. Ціни знижені.

Представленє фамілійне.

На загальне домаганє Вп. Публики ефектовна пантоміна

Торжество в Мадритї або борба биків в Іспанії.

О год. 8-ій вечером по звичайних цінах

Третий раз

Засуджений на дияволськім острові

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Велика незвичайна пантоміна в 4 відслонах виконана при помочи 200 осіб, 30 коней, двох музик,

Незадовго бенефіс улюблених кльовнів Лєпом і Евґен.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 368 1—

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накїр в фабр. Черлянськоі. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляна.

Ч. 168. Львів, Понеділок 28 Липня (10 Серпня) 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кміїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 л.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 22 к. на пів року . . 14 л.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголешеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошения числять ся по 20 с. за стрічку.

О руску землю.

Ми вже згадали коротко в суботнїшнім числї нашого дневника, що польска ґакать видала новий клич: **не допускати Русинів до закупна землї по нїмецких кольонїстах.** Дотичний зазив до „braci Polaków" появив ся яко комунїкат якогось тайного „ржонду народового", бо годї припустити, щоби журналїсти польских львівских дневників, почавши від „Dziennika" і „Słowa" а скінчивши на „Narodow-ій", впали на тоту саму тему — і не лиш те, але обробили ёї в однозвучних статях і помістили в тім самім пополудневім виданю. Значить в названій статї маємо не голос одиниці, ні навіть одного дневника, але зазив цїлої ґакатистично-польскої орґанїзациї, а через те статя не тілько набирає більшого значіня, але і є доказом, що в боротьбі о землю будемо мати проти себе цїлу шовінїстичну польску суспільність, будемо мати одну солїдарну і добре обдуману акцию.

Щоби поінформувати наших читачів, о що розходить ся, подаємо статю польскої ґакати в повній основі. Вона звучить:

„Мало звіснa у нас річ, що в Галичинї, а іменно в ёї руській части, проживає около 200 тисяч нїмецких кольонїстів, що за Йосифа II прийшли з Прус і Віртемберґії та осїли в найжизненнїйшій части краю. Богато з тих кольонїстів а особливо католиків цїлком спольонїзувалось. (Се неправда!) Другі однак, від часу Вжесні і Мальборґа, живуть в безнастанній ворожнечі, в вічних спорах з Поляками, а в відносинах між ними дає ся спостерегти постійно зростаюча ненависть, котра робить, що Нїмці лучать ся проти Поляків з Русинами. Вже з давна розпочала ся між ними еміґрация і була вельми сильна в рр. 80-их. Помилив би ся однак той, хтоби думав, що кольонїсти еміґрують до Прус, в Познаньщину; вони ідуть поперед усего до Канади, Буковини і Шлеска, а в остатних часах проявляє ся особливо живий рух еміґрациї до Боснії. Впрочім і в коренній Нїмеччинї условя лїпші нїж в Познаньщинї і Прусах і земля там дешевша а лїпша.

„Нас — каже дальше комунїкат — мало впрочім інтересує, куди Нїмці еміґрують, щоб лиш уступили ся нам тут з місця, де відграють таку двозначну, нам неприязну ролю. Не можемо їм також в тім перешкаджати, бо право міжнародне признає їм свобідне переселене, навряд, ми мусимо старати ся, щоби нашому краеви (що за безличність! Ред.) надати о скілько мога одностайний характер, а до сього треба передовсїм усунути чужі а нам неприхильні елементи.

„На чім однак нам найбільше повинно залежати, то на тім, щоби відібрати назад (Поляки — назад?!! *Ред.*) землю забрану Нїмцями. А до тої цїли веде сильно і одностайно зорґанїзована кольонїзация тих околиць (у східній Галичинї! *Ред.*) Поляками.

„З західної Галичини, з західних Прус а навіть з Познаньщини (!!) еміґрують річ-річно тисячі Мазурів, заслугуючих на особливу увагу з огляду на свою енерґію, підприємчивість і інтелїґенцию. А нам у східній части краю таких именно людий бракує.

„Доси однак — каже дальше комунїкат — всї посїлости полишувані Нїмцями набувають Русини. „Ксьонжа русца" мають знаменито зорґанїзовану вивідуючу поліцию і де який Нїмець випродуєсь, там зараз вступає Русин на его місце. Впрочім і се треба брати під увагу, що в послїдних роках Русини одержують материяльну поміч з Росиї. (Що за підла денунциация! І се кажуть товариші по перу Осолїньских e tutti quanti!)

„Тепер як-раз — кінчать комунїкат — надійшла пора, коли Банк парцеляцийний може сповнити свій патріотичний обовязок (Після наших інформаций в одній кольонії коло Щирця се вже і розпочало ся. *Ред.*) а впрочім думаємо, що **обовязком кождого Поляка є**, так інтензивно дїлати при викупнах і парцеляциях, як се роблять рускі сьвященики."

Як бачимо з повисшого комунїкату, польска ґаката „сильною і добре зорґанїзованою кольонїзациею" розпочала новий **похід на Русь** — а розпочала его з такою безличностию і цинїзмом, серед таких обставин і з такою арґументациею, як сего еще доси не було. Навіть землю, що находить ся в руках кольонїстів-Нїмців, уважає ся за польску; до походу взиває ся вже не лиш Поляків із західної Галичини, але Поляків з-за ґранїці, з Познаньщини і Прус — а за цїль тої кольонїзациї приголошує ся виразно здавлене руского елементу, утворене одного польско національного характеру, щоб сей край зробити таким самим як коренна Польща, краєм „одностайно польским!" Справді, так виразно не говорено еще ніколи і ніколи еще не посунено ся до такого ґакатизму і цинїчної отвертости.

Коли розходило ся о парцеляцию дворских обшарів, то панове польскі ґакатисти виводили хоч фіктивний арґумент на своє оправдане: говорили, що земля находить ся в польских руках, отже і повинна дістати ся в польскі руки. Була се тілько фікция, тілько позірний арґумент, бо кождий знає, що половина тих, випродуючих ся шляхтичів се Русини, що походять з руского роду і повинули лиш свою національність, — що друга половина шляхотских посїлостий на Руси дістала ся в чужі руки за історичної Польщі тілько грабіжию і розбоєм — що в вікови рішаючим в даїм случаю не те, хто є властителем землї, але по вищому соціяльному і економічному закону се, хто на тій землї працював і працює і який елемент треба вважати за первісний, національно уравнений і автохтонний. Та хоч супротив тих рішаючих вглядів арґумент жадної захвату ґакати був лиш фікциею, то все таки польска ґаката старала ся хоч винайти сяку-таку покривку для своїх ґакатистичних цїлий. А нині? Нині і такого арґументи нема — нині одинокий арґумент: захват і здавлене Русинів. Нехай забирає ся кольонїст Нїмець, нехай іде в сьвіт за очи руский мужик, щоби тілько ввійшов тут і поселив ся Мазур, навіть і зпоза ґранїць Галичини та держави, а руский край переминув ся в одностайну Польщу, приняв „одноцїльний польский характер". І все те діє ся в пору, коли рускій мужик животіє лише на роздобрених кусниках землї, коли він, не маючи иншого способу зарібку, для ратованя себе і родини від голодової смерти переплачує кождий скибу рілї, аби тілько здобути средства до удержаня, коли вкінци для місцевого хліборобского населеня землиці так мало, що цїлі тисячі мусять іти за море бороти ся о „сьвяту землю"..

Ми не сумніваємо ся, що наша патріотична інтелїґенция і сьвідомі поміж селянами зрозуміють клич польскої ґакати і ратуючи місцеве населене від наїзду чужинців а цїлий рускій нарід від національної смерти, сповнять свій патріотичний і ґуманний обовязок. В першій-же лінії є обовязком нашого **духовеньства**, котре живучи на місци знає фактичні обставини, подати **сейчас вістку до Народного Комітету, де і за яку цїну випродують ся нїмецкі кольонїсти**, що-б можна було зорґанїзувати акцию для закупна тих осель для руских селян. Взагалї-ж кождий сьвідомий Русин повинен прийти в поміч при закупні того рода ґрунтів, чи порадою чи й материяльно, (купуючи сам для зреня або дальшої перепродажи), бо гроший у нас доволї — спочивають навіть в польских банках і щадницях! — а господарства нїмецких кольонїстів добре загосподаровані і дадуть не лиш відповідний процент при аренді, але і подвоять капітал на случай перепродажи, бо цїна на селяньску землю у нас не упадає, але росте.

Будьмо тілько сьвідомі і солїдарні а наїзд на Русь нас не здавить, і помимо проголошеного ґакатистами заливу та „сильної і зорґанїзованої кольонїзацийної акциї" нїмецкі оселї дістануть ся така в наші руки, так як се належить ся після всяких вимогів природних і історичних прав та справедливости.

Руска земля — не для зайдів з Познаньщини і Прус а навіть Поляків з західної Галичини — а для Русинів!

Руский театр у Львові.

Справа будови руско-народного театру у Львові стоїть у нас від довшого часу на дневнім порядку. Перед 10 роками завязав ся був комітет, що поклав собі за задачу збирати на сю цїль складки, а в слїд за тим посипались у нас менші і більші жертви. Жертви сї надсилано будь-то до того комітету, будь то до товариств: „Про-

---

Іван Франчук.

Радощі писателя.

Присьвячую В.П. Пп. Андрієви і Мелянїї Целеньским.

Андрій Мелькович вже з пів години ходив в своїм кабінетї глубоко задуманий. Наконець пішов до свого бюрка, виняв кілька чверток чистого паперу, приладив чорнило і перо і вже мав сїсти писати, коли нараз пригадав собі щось і відчинив двері до покою жінки.

— Прошу тебе дуже, Марійко, — сказав до неї, — не пускай тут дітий і нехай не кричать. Найкраще поклади їх зараз спати.

— Щож знов? Сема година. Вчасно.

— То нехай хоч тихо бавлять ся. Довго не потребую. На годину, півтора.

— Добре, добре, Андрійку. Знаєш, що в сім згляді я на дітий все уважаю. Маєш певно якісь акти до полагодженя.

— Нї, серце! Хочу писати драму. Вже давно не писав нїчо, а нині чую ся якось добре до сього розположеним.

Марійка замість відповісти щось буркнула, а Андрій, постоявши ще хвилину, вернув до свого кабінету. Там сїв він вигідно в фотели, взяв чвертку паперу, умочив перо і замахнув ся, щоб покласти заголовок. По хвили виднїлось великими буквами: „Ворожбит", людова драма в 3 дїях.

Мелькович був урядником. Був він совісним і ревним судиєю, примірним мужем, добрим батьком і льояльним горожанином, а при тім.. носив в грудях своїх свої думки на папір. Клопоти житеві не позволяли йому, як в загалї у нас водить ся, брати часто за перо; писав отже доривочно, в хвили духового подражненя. Нині в суді судив він справу про ворожбитство, а се дало йому товчок до уложеня драми, котрої заголовок що й но написав. Справа була так потрясаюча, темнота з одної сторони, а визиск з другої сторони так прикрі і болючі, що гадка, порушити сю тему в письменстві зродилась від разу в його душі і він забрав ся до дїла з незвичайним запалом. Чув, що праця вдасть ся.

Писав отже поспішно, бо гадки плили одна за одною мов филї зворушеної ріки і вже кінчив другу сцену, коли двері з тиха відчинились і до покою війшла на пальцях пятилїтна донечка, Олюся. Боса, в білій сорочинї підійшла тихенько до крісла і доторкаючись рук швидко пишучого Мелькович, промовила:

— Таточку, таточку!

— Чого? — відповів, не перестаючи писати.

— Не гнївай ся, таточку, я прийшла сказати: добраніч. Мама казали бути тихо і я прийшла на пальцях.

— Добраніч, довю, добраніч! бувай здорова!

— А не попестиш мене, тату?

— Не маю в сій хвили часу — буркнув Мелькович, боючись стратити хід думок.

Але Оленка не рушилась з місця і Мелькович почув по хвилинї тихе хлипане. Обернув ся. Се Ольця плакала з жалю, що батько не хотїв її попестити.

— Чого ти?

— Татко на мене гнївають ся — лебедїла дитина. — Татко мене не попїлували

І дитина ще гірше розплакала ся.

— Алеж нї, моя донечко, — утихомирював Мелькович, котрому жаль стало дитини. Я зовсїм не гнїваю ся. Но, коди-ж до мене, пестійко, ходи!

І дівчатко вискочило на колїна вже усьміхнене і ущасливлене. Обняло батька за шию, торгало його за вуса, а оченятка говорили: „А видиш, недобрий тату. Ти мене не хотїв пестити, а таки мусиш". Мелькович відповідав, зразу майже примусово на дитячі пестощі, але відтак і він дав ся унести виливови чувства і почав сердечно обдїловувати свою пестійку. Вона мов на те ждала, бо заземіяла ся сріблистим сьміхом, всунулась з колїн і кинувши: „па, татку", зникла за дверима.

Мелькович взяв ся на-ново до роботи. Гадка йому перервала ся і він почав читати попередно написане, щоб найти звязь. Задумав ся хвилину і розмахнув ся, коли нечайно стукнули двері і до покою не війшов, але вбіг мов куля чотиролїтний Володко, перевернув по дорозї крісло, наробив руку і поки Мелькович міг отямитись, учепив ся йому за шию і повис у воздусї.

— Добраніч таткови.

— Правда, я забув на сего гайдамаку — зітхнув Мелькович і обіймив Володка сердечно та посадив на колїнах. Тілько Влодка не дурно прозивав батько гайдамакою.

Хлопець був непосидючий, тай і в сій хвили не міг довго супокійно видержати в обіймах батька. Коли батько притискав його до своїх грудий і одною рукою гладив чуприну свого „престолонаслїдника", в той самий час сей „престолонаслїдник" вхопив батькове перо і почав по записаним місци картки „писати". Нане хотяв вирвати го-ж слїдами. По хвили вложив перо до каламаря, а коли батько притискав його в послїдне і хотїв всадити з колїн, перевернув ся каламар і чорна теч поплила річкою по рукописи й по столї, загрожуючи при тім новим сподям пана судиї. Мелькович зірвав ся з крісла, поставив хлопця на земли, дав порядного „кляпса" і почав на столї класти загати, бо чорна річка дійшла вже до краю стола і ось-ось повстане водопад незвісний що ґеоґрафам.

Між тим коли Мелькович оттак силою подій став інжинїром, малий „гайдамака", обурений поступованем батька, уважав за потрібне запротестувати і виявив своє негодоване голосним плачем. На плач надбігла мати. Мелькович показав очима на стіл.

— І за се дитину бєш? Але-ж ти без серця чоловік. Як-же можна щось подібне робити!

— Марійко!...

— Ходи, Володку, ходи „дитинко! Тато нечемний і недобрий. Мама тебе поцїлує, не плач— потїшала мати хлопчину, що між тим перестав плакати, бо зацїкавив ся, як батько, заставивши розілляне чорнило, скрутив з паперу трубку і втягав в неї устами чорнило, а відтак випускав його назад у каламар.

— О, о, а ти татку, що робиш. Пєш?

— Ходи, Володку, ходи, не дивi ся — говорила дальше мати і випровадила хлопчину за руку. Але на порозї відвернула ся до Мельковича і кинула ще слово:

— Не добрий ти. Так дитину карати!

Мелькович упорядкував між тим при помочи служниці стіл і з жалем дивив ся на чвертку записаного паперу, що тепер цїла

сьвіта“ і „Руска Бесїда у Львові“. Коли-ж згаданому комітетови вигасло позволене збирати складки на театр, завязалось Товариство ім. Ів. Котляревского, яке поміж иншими своїми цїлями, поставило собі одною з головнїйших, збираня складок на будову українсько-руского театру у Львові.

Складки, які вносне згаданий комітет зібрав на будову театру, передав він со своим розвязанню в депозит тов. „Прасьвіта“ яке тим фондом орудувало — рівно як і „Руска Бесіда“ і „ім. Котляревского“ завідували самі присланими на їх руки на сю цїль жертвами.

За почином посла д-ра Евгена Олесницкого зібрав ся кружок людий, що уконституовавшись як провізоричний комітет, і заставляючись над справою будови театру, прийшов до переконаня, що перед усїм треба: 1) стреміти до того, аби усї фонди, призначені на будову театру, а тепер роздїлені, зібрати в один фонд, а 2) по вісї вічні забезпечити майно виключно на цїли українсько-руского народного театру. Щоби осягнути першу цїль, то з'єдинене фондів, відніс ся провізоричний комітет до згаданих трех товариств з жаданем, аби вони вибрали відпоручників, дали їм необмежену повновласть, а ті відпоручники щоби утворили постійний комітет, який має невідкличне рішати в справах будови українсько-руского театру.

Повисшу гадку апробували видїли усїх трех згаданих товариств і вибрали своїх повновласників, які утворивши комітет, прибрали до него членів провізоричного комітету. Так повстав постійний комітет в справі будови українсько-руского театру у Львові, котрий уконституував ся в той спосіб, що вибрав головою п. Мих. Глиджука, члена видїлу краєвого; заступниками д-ра Евг. Олесницкого, адвоката і посла, та проф. Волод. Шухевича, котрому заразом поручено адміністрацийний реферат; проф. політехніки Івана Левинського, референтом техвічним; архітекта дир. В. Нагірного, заступником того-ж; адв. д-ра Костя Левицкого, референтом правним, адв. д-р Мик. Шухевича, заступником того-ж; о. Ол. Темницкого, касиром; проф. Петра Огоновского, контрольором; проф. д-р Мих. Коцюбу, секретарем і Ос. Шухевича, заступником того-ж.

Так з'орґанїзований комітет ухвалив: а) щоби здїйснити другу точку ухвали провізоричного комітету — іменно: „щоби забезпечити майно виключно на цїль українсько-руского театру у Львові“, і в тій цїли утворити окрему фондацию українсько-руского народного театру у Львові. (Уложене акту фондацийного поручив комітет адвокатам: д-рови К. Левицкому і д-рови Мик. Шухевичови) б) поробити заходи в раді міста Львова, щоби тота відступила під будову театру відповідну площу із своїх ґрунтів; в) постарати ся о плян театру.

Відповідно до ухвали комітету удались вибрані комітетом делеґати до президента міста д-ра Малаховского і віцепрезидента п. М. Міхальского з просьбою о відступленє відповідної площі під будову українсько-руского театру. Коли однак з переговорів показалось, що громада міста Львова не диспонуе відповідною площею і такої площі відступити не може, та готова за се причинитись на закупно площі під будову театру значнїйшою квотою, наколи би сам комітет таку площу вишукав, — піддав член комітету, проф. Ів. Левинський гадку, закупити на сю цїль площу поміж ул. Коперника і Сикстускою, на котрій находилась доси склади нафти п. Мйончиньского. Комітет узнав сю площу за одиноку і найвідповіднїйшу під будову театру, і в слїд за тим поручив своїм правним референтам д-рови К. Левицкому, Мик. Шухевичови і д-рови Ст. Федакови увійти з властителями в переговори і ей закупити. Наслїдком сего закуплено справді дня 1 с. м. згадану площу, яке обнимає простір над 2.200 сяжнів за квоту 280.000 К і на раї, заки фондация увійде в житє, заінтабульовано ей на тов. „Просьвіта“. Кромі сего вніс комітет. ідучи за вказівками пп-ів президентів міста, до ради міста Львова просьбу о субвенцию.

На внесенє референтів технічних комітету поручено виготовленє плянy театру фірмі сьвітової слави „Фельмер і Гельмер у Відни“.

У Львові, дня 8 серпня 1903.

Мих. Глиджук, член видїлу краєвого. *Др Евг. Олесницкий. Волод. Шухевич*, проф.

Справи заграничні.

Коронация папи.

Коронацийні церемонії розпочались вчера о годинї ½9 рано в базиліцї церкви св. Петра. В торжествї взяло участь до 50.000 осіб. Перед церквою військо удержувало лад. Папа прийшов пішки в окруженю кардиналів і усїв на тронї уставленім перед першою брамою портику базиліки. Рампола виголосив коротку промову, по котрій присутне сьвященьство цїлувало ноги папи. Хор з сикстиньскої каплиці відсьпівав Tu es Petrus. Папа усїв на sedia gestatoria, в котрій перенесено его до базиліки. Папа поблагословив народ, виступив з sedia, помолив ся перед св. Тайнами і назад усїв в sedia. Занесено его до клементиньскої каплиці, де він усїв на тронї. Відобравши від церковних достойників акт послуху, поблагословив народ. Відтак занесено папу до нижі престола della confessione, де був уставлений великий трон. Перед ним ішов сьвященик і спалив по дорозї три вязанки конопель, промовляючи „Pater sancte, sic transit gloria mundi“. Хор відсьпівав „Ecce sacerdos magnus. Посадивши папу на тронї, кардинали уділювали ногу, колїно і лице папи, епископи ногу і колїно, сьвященики ногу. Розпочала ся служба Божа після церемонїялу „missa papalis“. Кардинал Маккі з адвокатами приступив до папи. В часї его промови затрубіли в конхї срібні труби. Папа знов сів на тронї, приняв причастє і відтак запричащав дияконів і субдияконів. На sedia gestatoria занесено его на родинне. На sedia gestatoria занесено его на родинне. Тут кардинал-декан відмовив молитву за іменицию новообранного папи. Один з кардиналів здоймив з голови мітру, а кардинал Маккі вложив тіару, відмовляючи голосно коронацийну формулу. Папа відмовив голосно кільки молитов і на сім коронацийне торжество скінчило ся.

Страйкова революция в Росиї.

Страйки в різних місцевостях Росиї розвинулись вже в демонстрацию против правительства. Заряджена правительства вще загострили сей характер страйкового руху і до сторонї страйкарів стануло все, що в російскій суспільности є невдоволене з теперішного ладу. Страйковий рух поставив на ноги цїлий ґенеральний штаб поліцийного департаменту. Шеф жандармериї, Валь виїхав з Петербурга і з кількома вищими урядниками обїздить страйковий терен.

Говорять що на одній стациї владикавказкої зелїзниці відкрито посилки оружа, призначені здавсь для страйкарів.

В Одесї вся публика станула по сторонї страйкарів, так що поліция була безсильна і мусїла толерувати масові віча, котрі мали характер протесту против абсолютної управи державної. На сих вічах, в котрих брали участь десятки тисячів людий, розкидувано масами революцийні письма. Деякі категорії робітників вернули до працї, бо працьодавці згодились на всї їх жадання. Як загальний був страйк, доказує се, що навіть в лазнях і курацийних інститутах застрайкувала вся служба. Загальне обурене панує з причини, що деякі техніки обняли службу кондукторів і машиністів, стараючись в сей спосіб ослабити наслїдки страйку.

Небезпечний для правительства може бути рух на Кавказї, де також зачинає кипіти, де зачинають відзивати ся щораз численнїйші і що-раз голоснїйші голоси невдоволеня. Колиби вибухли розруси на Кавказї, то правительству не легко прийшло би ся їх здавити, бо мимо заборони і строгої контролї кавказке населене є заосмотрене в оружие і дуже добре ним володїє.

Страйк в Київі вже довів до небезпечних демонстрацій і до проливу крови. Страйкарі перетягають містом і бють шиби. Вдерли ся також до кількох фабрик і вигнали звідтам робітників, задержаних силою при роботї. Козаків, висланих для „привернення ладу“, величезна товпа народу привитала градом каміня. Козаки дали кілька сальв і ранили кілька осіб. Трамваї не курсують. Більшість пекарень замкнена і тому цїна хлїба іде в гору.

В Михайлові прийшло в днях 5 і 6 с. м. до кровавих конфліктів. Військо стріляло до товпи; убито 12 страйкарів, а до 200 ранено. В часї бійки ранено також бурмістра міста. В цїлій Росиї убито в послїдних місяцях з нагоди страйкових конфліктів 200 осіб, а десять раз тілько ранено. Властителї копалень нафти в Баку стратили в наслїдок страйку 12 мілїонів рублїв. В вязници сидить 520 страйкарів, між ними 22 жінок.

Бунт в Македонії.

На підставі запевнень турецкого правительства і реляцій чужих конзулїв в Туреччинї, Европа уважала македонське повстанє за подавлене, а поодинокі конфлікти з повстанцями пояснювано тим, що недобитки ватаг старають ся спастись за границю, впадають дуже часто в сїти заставлені турецкими жандармами. Тепер доносять о новім вибуху повстаня, еще сильнїйшім, як початки „здавленого“ бунту. Перші донесеня о новім вибуху бунту були в наслїдок загальної паніки троха переборщені, але всеж таки показує ся, що урядові донесеня турецкі о станї умів в Македонії і о подавленю повстаня були цїлком фальшиві і безпідставні. Революцийні комітети македонські додержали се, що голосно заповіли були, т. є. вибух повстаня по жнивах. Македонцї кинули серп і косу а вхопили за оружие і вже в кількох місцевостях потекла кров.

Орґан повстанців „Автономія“ оголосив перед кількома днями відозву до мешканців Солуня і Монастира, аби розпочали загальне повстанє. Болгарске правительство поступає так, як би о вибуху повстаня нїчо не знало.

В суботу відбула ся в Царгородї нарада міністрів і військова нарада під проводом султана. Радили над положенем в македонських віляетах. В трех македонських віляетах суть в кількох місцях перервані дроти, але в короткім часї будуть направлені.

Деякі круги в Царгородї заявляють рішучо, що російский конзуль в Монастирі стоїть явно по сторонї повстанців. В часї битви під Моріговою був він в тій місцевости і обсервував хід битви. Ріжні обставини промовляють також за сим, що в послїднім часї прийшло до порозуміня між македонськими а вірменьскими комітетами і що сполучені комітети старають ся визискати критичне положенє в курдийско-вірменьских віляетах, аби і там викликати розруси і в той спосіб турецкому правительству попсувати пляни.

З Скоплї доносять, що в околици кружать численні ватаги повстанців, котрі приготовляють атак на місто. Сї ватаги мають бути заосмотрені в великий засіб динамітових бомб. В Ґостивї і Тетові арештовано двох болгарских учителїв.

Найновійші події в сербскій армії що раз більше звертають на себе загальну увагу. Фактом є, що в сербскім корпусї офіцирів витворили ся два ворожі табори. До першого табору належать офіцири, котрі брали участь в заговорі королївскої пари; они суть тої гадки, що не лиш не винагороджено їх за присягу, яку зробили дотеперішнїй і новому королеви, але що їх навіть стараютъся на другий план. До другого табору належать офіцири, котрі не брали участи в заговорі. Тим здає ся, що правительство протегує убійців. Король ще не занявзаразного становища в сім спорі, але в деяких кругах зачинає він бути причиною поважного невдоволеня.

До віденьских дневників доносять з Білграду, що в урядовім дневнику появила ся онодги номінация військового аташе сербского в Царгородї, підполковника Лятиянина, на маршалка двора нового короля. Однак, ледви число часописи з сею номінациєю видано на місто, розбігли ся по містї жандарми і вицофали з курсу або сконфіскували всї примірники. За хвилю появив ся новий наклад дневника, вже без сеї номінациї. Говорять, що офіцири-заговірники, довідавшись о номінациї, загрозили бунтом. Лятиянин був любимцем короля Александра і не скривав свого обриджения до его убійців. Офіцири убійцї мають прямо терорізувати короля Петра.

Хіни.

Кореспонденциї з Хін до паризких дневників потверджають донесене, що рух Боксерів против чужинців наново скріпляє ся. Боксери ґаздують найчисленнїйше в східних провінциях Монголії і заливають що раз більші простори. Належать до них по найбільшій части члени образованих кляс. Їх аґітация звертає ся спеціально против едиктів цїсаря і цїсаревої, поручаючих забуване европейскої просьвіти. Домагають ся вигнаня місіонарів і всїх християн, навіть хінського походженя. Покликуючи ся на едикти (Хенза), які в XVII столїтю видав був цїсар Кан-Сі, взивають населене, аби додержало віру Конфуциви, Буді, Лаотсому і віддавало честь їх духам. Послугуючи ся спіритистичними штучками, мають величезний вплив на забобонні уми населеня.

В дипльоматичних кругах панує переконане, що хоч рух Боксерів може тут і там довести до кровавих конфліктів, то цїлої держави вже не потрафить занепокоїти.

Справи австро-угорскі.

Димісия Куена.

Угорска опозиция повалила другий кабінет — ґр. Куен подавсь до димісиї, а цїсар приняв еї. На такий результат конфлікту Куена з соймовою опозициею не була приготована опінія публична, а еще менше вся „поступова“ преса в Австриї, котра не розумівчи, як можна жити без хабарів, не могла також погодити ся з гадкою, що міністерство може повалити ся за „таку дурницю“, як куплене опозицийного дневника, а хочби і посла. Інспірована скорумпованою пресою опінія публична була радше приготована на се, що Куен розважне сойм і розпише нові вибори. Тимчасом, коли рішаючі круги взяли під розвагу сю евентуальність, прийшли сим разом до переконаня, що в хвили, коли опозиция лишила на боцї всї инші справи, а виступила лише проти корупцийної системи в політациї, розвязане сойму було би доказом, що рішаючі круги санкціонують корупцийну систему. Удержане Куена при таких обставинах а розігнане парляменту було-б компромітациєю держави, а не довело би до управильненя політичних трудностий. Маючи до вибору розвязане сойму або димісию кабінету, цїсар рішив ся на друге.

Budapesti Naplo доносить: През. міністрів явив ся в суботу вечером в льокали ліберального клюбу і заявив своїм приятелям, що до Ішлю завіз письменну просьбу о димісию і передав еї цїсареви. Цїсар димісию приняв. Дня 15 с. м. цїсар має приїхати до Ґеделе. Через те відпадуть повторювані від кількох літ ґравамїна угорскої опозициї, котра все висказувала бажане, аби угорскі кріси полагоджувано на Угорщинї, а не в Австриї. Коли покаже ся, що донесене правдиве, то се буде новою капітуляциєю рішаючих кругів перед опозициею.

По поворотї Куена відбулась міністерска рада. Президент міністрів здав справу о авдиенциї в Ішли і еї результаті. Порішено на нинїшнім засіданю сойму повідомити послів о димісиї цїлого кабінету. Нині має відбутись також засіданє палати вельмож, аби і тут урядово зголосити димісию. Рада міністрів тревала півтретя години.

Будапештеньска кореспонденция доносить з комунікатї о кабінетовій раді, що сойм відрочить ся в понеділок аж до закінченя кризи. Цїсар, котрий в перших днях тиждня буде занятий двірскими візитами, покличе кабінет доперва в половині сего тиждня.

ТЕЛЄҐРАМИ.

До ситуациї.

Відень. Дня 20. серпня рано Кербер конференциї з чеськими і нїмецкими провідниками в справі осінної сесиї парляменту. Пос. словінський Робіч загрозив на посольскім справозданю в Марбурґу, що полудневославяньский клюб піддержить Молодочехів,

мака! — Але як-раз в сїй хвили двері знова відчинили ся і „гайдамака“ виставив цїкаво головку.

— Татку, а ти мене не занесеш до ліжка?

Війшло в звичай, що Мелькович заносив кождого вечера свого хлопця до ліжка, коли сей приходив говорити йому „добраніч“. Нині Мелькович відступив задля звісної причини від сього звичаю, то хлопчина, хоч й вже був у ліжку, нагадав собі се і приймов упімнутись о своє право.

Батько вже не гнївав ся на свого одинака. Єму навіть жаль було, що його вдарив. Взяв отже хлопця на руки і давним звичаєм поклав його в ліжко, окрив ковдрою і поцілував ще раз на добраніч.

Жінка Мельковича відвернула ся, як він входив до комнати, плечима. Був се знак, що загнівалась. Мелькович знав вже се добре. Він задержав ся на середині, хотїв було жінці сказати кілька слів на тему педаґоґії, але знаючи з досьвіду, що всякі научні розправи з жінкою не доводять до цїли та що хочби він їй і тисячу разів говорив на щось, що „біле“, вона все таки скаже, що „чорне“, — махнув тілько рукою і взяв ся знять до перерваної роботи. Переписав зіпсовану чвертку паперу і почав дальше укладать в мисли слова і сцени виступаючих в його драмі осіб. Не легко вже йшло. Раз перервану думку годї було навязати, але вкінцю поборов трудности і почав наново писати. Тишина царила в домі, дїти спали, жінка гнївала ся, вїхто не перешкаджав, хиба мухи бренїли та годинник вибивав своє вічне: „тик-так“.

— Рай — подумав — Мелькович. — Ще так годину, дві, а я готов скінчити перший акт.

Але судьба завзяла ся днесь на нього. По пів годинї такої тиші, коли Мельков ще саме був в найбільшім розгарі, а за своїми думками і про сьвіт цїлий забув, отворили ся тихенько двері і війшла пані Мелькович. Вже перегнївала ся. Підійшла до мужа, сперла ся рукою на крісло, похилила ся над его плечима і як найсолодшим голосом запитала:

— Не перешкаджаю тобі, мій дороженький?

Мелькович з переляку аж кивув ся.

— Гнївавш ся? — запитала жінка вже меньше солодким голосом.

— Алеж ві! Тілько ти так нагло заговорила...

—Та бо видиш, ти все вечерами чимсь занятий, а я часом хотїла би дещо з тобою поговорити. От і тепер маю тобі щось важне сказати...

— Говори-ж, моя дорога, скорше, бо не маю часу.

— Який ти нетерпеливий, Боже! До тебе промовити годї, бо зараз кидаеш ся.

Мелькович придушив у собі гнів і як міг пагідно, промовив:

— Що знов! Не кидаю ся, але пишу і...

— Потрібне се кому! перервала жінка — а впрочім буде ще досить часу на се. Хочу про щось порадити ся з тобою.

—Но, то радь ся—сказав вже майже в розпуцї Мелькович.

— Слухай, чи не варити-б завтра борщу? Думаю, думаю і не можу передумати.

Мелькович не видержав. Зірвав ся з крісла, кинув на землю перо, шпурнув записаними картками і вибіг на улицю на прохолоду.

Драма на нинї вже пропала!

наколиб порішили вести в осени обструкцию. На случай неудачі в переговорах з Чехами і Німцями Кербер хвилево уступить, а місию утворення коаліційного кабінету має одержати був. міністер гр. Шенборн, симпатичний рівно для Чехів як і Німців.

Угорска криза.

Відень. Цїсар перерве свій побут в Ішлі і приїде дня 12 с. м. до Відня, аби з причини кабінетової кризи на Угорщині вислухати ради угорских парламентаристів.

Атентат на Комба.

Марсилія. З нагоди конґресу учителїв і учительок з цїлої Франциї і кольоній, відбув ся бенкет, в котрім взяло участь 3500 осіб. На бенкетї був також президент кабінету Комб і міністер Пелетан. В сторону повозки, котрою вертав президент Комб, Італїянець Піколо стрілив два рази з револьверу, але не ранив нїкого. Піколя арештовано.

Пій X.

Ню Йорк. Союз муриньских дневникарів в Кольорадо ухвалив резолюцию з просьбою до Папи, аби вплинув на американьских католиків в напрямі справедливого розвязаня в Америцї расового питаня.

Рим. Деякі дневники висказують дуже досадно своє невдоволене з обіжника президента міністрів (аби власти не брали участи в торжествах з нагоди вибору папи), уважаючи его за цїлком не на часї і доказують, що правительство не повинно було робити на самім початку понтифікату трудности папі, котрий є так мирно успособлений.

Арештоване Дінеса.

Берлин. Volks-Ztg. доносить, що в Лондові арештовано Дінеса. Вість урядово не потверджена.

Замордоване конзуля.

Відень. Росийского конзуля в Митровици, Ростковского, вертаючого з сена до міста застрілив Турок, з котрим конзуль посперечав ся за се, що Турок ему не вилонив ся.

Арменьска справа.

Царгород. На представлення Росиї в справі небезпеченьства грозячого Вірменам зі сторони Курдів в вілаєтї Ерзерум і Бітліс, Порта відповіла письменно, що нїякого небезпеченьсва нема. — Аґенция Гаваса доносить: Повстанці в монастирскім вілаєтї палять турецкі фільварки і нищать сегорічні жнива, при чім приходить до кровавих конфліктів. В Крушеві висадили в воздух правительственний будинок, при чім стратило житє 3 урядників. З инших сторін доносять о вимордованю кількох турецких родин.

Ірландский біль.

Лондон. Аґрарний біль ірландский, принятий палатою послів, був предметом нарад в палаті льордів. Ірландскі члени палати перепрли кілька, правительством поборюваних внесень.

НОВИНКИ.

— **Про вибір посла в Заставні** містить черновецка Gazeta polska цїлими сторінками ентузиястичні описи першого дебюту ославленых на цїлий сьвіт „polnische Wahlen“ на терені буковиньско-рускім. Щоби дати пізнати буковиньским кацапам, що се Поляки вибрали „starorusina“ д-ра Гакмана, Gazeta polska (в ч. 63. з 6. с. м.) виразно пише, що кацапский кандидат „uzyskał odrazu poparcie **osób wpływowych**“. І оно правда, що тілько ті „особи вплывові“, т. є. Поляки, перевели вибір Гакмана, бож „Галїчанїн“ вже на короткий час перед днем вибору констатував, що буковиньскі москвофіли самі нїчо не роблять, спускають ся лиш на „Провидїнє“... Сим „Провидїнєм“ були Поляки, нинїшні союзники москвофілів в Австриї, бож сей союз нинї вже ясний як сонце з цїлої москвофільскої политики голошеної „Галїчанїном“ і з виборів, які були сего року в Галичинї (до рад повітових) і в Буковинї. З Поляками розуміє ся пішли й попи Румуни з руских сїл, бо буковиньскі Поляки, як відомо, стоять нинї в политичнім союзї з Румунами. По недавнім великім народнім вічу рускім в Чернівцях, коли то тисячі рускаго народу під проводом своїх послів удали ся до православного митрополита з жаданем справедливости для рускаго народу, то не лиш кацапи, але й Поляки ставули против рускаго народу. Кацапи вислали навіть одного свого попа в депутациї румуньскій до митрополита з заявою ему довіря від буковиньско-рускаго народу, а Поляки, не могучи вислати до православного митрополита католицкого ксьондза, обмежили ся на дзявканинї на Русинів у своїх ґазетах, в чім „втурував“ їм „Галїчанїн“. Отже при найблизшій оказиї, при нагоді вибору посла в Заставні, Румуни віддячили ся Полякам, помігши їм вибрати „starorusina“. Після обчисленя виборців, які голосували на одного а які на другого кандидата, показує ся, що коли д-р Филипович на 45 голосів дістав 44 від селян, руских сьвящеників і учителїв, то на Гакмана із 48 голосів упало лиш 3 голоси селяньскі з власної волї; прочі голоси були польскі, румуньскі, оден кацапский (попа Драбика), жидівскі і кількавацятьох селян із сїл, де дїдичами є Поляки або попами Румуни. Предсїдателем комісиї виборчої був Поляк і головний махер — заставницкий судя Мяржвіньскій. Для характеристики „чистоти“ сего вибору годить ся піднести факт, який подає „Буковина“, що інтелїґентному виборцеви Р. в К. жертвував польский панок Я. 1000 корон за три голоси! На основі сего факту справедливо „Буковина“ каже, що Поляки купили собі голоси, а Румуни продали свої голоси. Ціна була, як бачимо, не велика, бо лиш 1000 корон за 3 голоси, але Поляки не мали більше, а Румуни не хотіли більше. Отже Поляки купили собі голоси, а Румуни продали свої голоси. Ціна була, як бачимо, не велика, бо лиш 1000 корон за 3 голоси, але Поляки не мали більше, а Румуни не хотіли більше.

— **Про вибір посла в Заставні** містить черновецка Gazeta polska цїлими сторінками ентузиястичні описи першого дебюту ославленых на цїлий сьвіт „polnische Wahlen“ на терені буковиньско-рускім. Щоби дати пізнати буковиньским кацапам, що се Поляки вибрали „starorusina“ д-ра Гакмана, Gazeta polska (в ч. 63. з 6. с. м.) виразно пише, що кацапский кандидат „uzyskał odrazu poparcie **osób wpływowych**“. І оно правда, що тілько ті „особи вплывові“, т. є. Поляки, перевели вибір Гакмана, бож „Галїчанїн“ вже на короткий час перед днем вибору констатував, що буковиньскі москвофіли самі нїчо не роблять, спускають ся лиш на „Провидїнє“... Сим „Провидїнєм“ були Поляки, нинїшні союзники москвофілів в Австриї, бож сей союз нинї вже ясний як сонце з цїлої москвофільскої политики голошеної „Галїчанїном“ і з виборів, які були сего року в Галичинї (до рад повітових) і в Буковинї. З Поляками розуміє ся пішли й попи Румуни з руских сїл, бо буковиньскі Поляки, як відомо, стоять нинї в политичнім союзї з Румунами. По недавнім великім народнім вічу рускім в Чернівцях, коли то тисячі рускаго народу під проводом своїх послів удали ся до православного митрополита з жаданем справедливости для рускаго народу, то не лиш кацапи, але й Поляки ставули против рускаго народу. Кацапи вислали навіть одного свого попа в депутациї румуньскій до митрополита з заявою ему довіря від буковиньско-рускаго народу, а Поляки, не могучи вислати до православного митрополита католицкого ксьондза, обмежили ся на дзявканинї на Русинів у своїх ґазетах, в чім „втурував“ їм „Галїчанїн“. Отже при найблизшій оказиї, при нагоді вибору посла в Заставні, Румуни віддячили ся Полякам, помігши їм вибрати „starorusina“. Після обчисленя виборців, які голосували на одного а які на другого кандидата, показує ся, що коли д-р Филипович на 45 голосів дістав 44 від селян, руских сьвящеників і учителїв, то на Гакмана із 48 голосів упало лиш 3 голоси селяньскі з власної волї; прочі голоси були польскі, румуньскі, оден кацапский (попа Драбика), жидівскі і кількавацятьох селян із сїл, де дїдичами є Поляки або попами Румуни. Предсїдателем комісиї виборчої був Поляк і головний махер — заставницкий судя Мяржвіньскій. Для характеристики „чистоти“ сего вибору годить ся піднести факт, який подає „Буковина“, що інтелїґентному виборцеви Р. в К. жертвував польский панок Я. 1000 корон за три голоси! На основі сего факту справедливо „Буковина“ каже, що

ґентний господар повинен стреміти. Із скількости уживаних в якійсь околиці штучних навозів можна увидіти собі, на якім культурнім рівни находить ся в тій околиці господарства. Хотяй про нїщо тільки не пише ся і говорить ся, як про вартість, дїланє та успішність штучних навозів, і хотяй зібрані в тім напрямі досьвіди старають ся нині всякими способами розповсюднити, то однак на кождім кроці і то дуже часто навіть від інтелїґентних господарів доводить ся почути думку про шкідне або відемне дїланє штучних навозів. Тимчасом причиною безуспішного дїланя є завсїгди — не беручи в рахунок шкідливих атмосферичних виливів — фальшиве їх примінене. Застановляючи ся над цїлию навоженя взагалї, зміркуємо, що вона полягає на тім, щоби земли подати як найбільшу скількість поживних средств, зглядно доповнити їх недостачі, щоби ростини, які мають зїйти, находили всякі поживні средства в достаточній мірі. Щоби то осягнути, треба пізнати передовсїм рід ґрунту, а також знати поживні средства, потрібні ростинам до житя. Такими поживними средствами є фосфоровий квас, потас, азот і остаточно вапняк. Ґрунти, уживані до управи, є всїляко засмотрені природою в поживні средства. А недостаючі средства можна доповнити лише при помочи відповідного навоженя. Природний навіз, як обірник або зелений, вистарчає зовсїм лише дуже рідко коли. Найчастїйше, особливо коли хоче ся осягнути як найвисший збір, треба згадані природні навози доповнити штучними. Особливо надає ся до того яко фосфоровий навіз ґарантована чиста жужлева мучка Томаса, котра містить о собі також значну скількість дїлаючого успішно вапняка. Як потасовий навіз поручаємо на легкі ґрунти каїнїт, а на глинковаті 40% потасову сіль а вкінци як азотовий навіз хілїйску салїтру, причім однак не треба забувати, що мучку Томаса і каїнїт треба ужити перед засївом, хілїйску салїтру в двох до трех давках по части при засіві, по части як навіз пого повний.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манштетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводі фортепіяна, Ст. Людкевича, Сиритка, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Перепишні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, єправник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 418 29—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полаґодже ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·12*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодем.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденнo) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим** друком, **а нічні поїзди** (від 6 вечером до 6·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середноевр. 12·36 підня львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) **ул. Красїцких ч. 5.** 62

Курс львівский

в дня 10 н. ст. Серпня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. м.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	375 —	385 —
Листи заставні по 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виплос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. плос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 мор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. плос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. плос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісія)	98 50	— —
„ „ 4% плос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% плос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Дов. землині Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 5% в. в.	— —	— —
Лїквід. краєвої з 1888 по 4% в. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 300 морен	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ом емісія.	101 50	— —
Льоси:	к о	к о.
Львів (Франкова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Львів (Потоцкого „ „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарскій	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
1 Рубель срібних	250 —	254 —
1 Рубель папирових	252 —	254 50
100 марок німецких	117 10	117 80

Старший вдовець

сьвященик, шукає вдови по сьвященику, або невісти із сьвященичого дому для заряду домовим господарством. Зголошувати ся просимо під адресою: *Ольховий*, парох в Берегах долїшних, почта Устрики долїшні. 481 5—8

Пошукую на одеи рік ученика приватного до приготовленя 2 дїтий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Ірокіп Яцків*, Колодіїв, п. Войнилів. 3—6

Потребую сейчас

характерного учителя. Вимоги: Звучний голос, практичне удїльованє науки хорального сьпіву і знане ритуалу. Стала платня 270 корон місячно. Най зголошують ся кандидати зовсїм охочі до праці. Відповідаю лиш на власноручні письма адресовані: Rev. N. Stefanovitch, 619, Carson street, s. s. Pittsburg, Pa. — North America. 462 5 ?

Мід-патока

куранційний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-лїтрових барилках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходник в Купчинцях, почта Денисів. 483 1—10

Вправної учительки

Русинки, глядає ся зараз на цїлий рік до дїтий з II, III і IV кляси. Адреса: *Савин*, poste restante Хирів. 463 5—7

РЕСТАВРАЦИЯ М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.
458 66—159

МУЖЕСКУ Безсильность

344

выликаиу именно страшными послїдками тайных грїхов молодости и розпусты, усуне наивно и на довго одинока, розширена въ многих выданих илюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Российске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нїмецке выдане: 2 зр.

Тысячї людей найшли въ нїй поможена своих недуг и направили свои мужеске силы при помочи указаного въ книжцї способу лїчена. По одержаню франко належитости, высилає ся франко книга въ кувертї магазиномъ выдавцовъ P. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Biercy's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкненя місячні	2 „ „	5	„
Инвентар довжників	„ „	5	„
„ вкладників	„ „	5	„
„ уділів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
„ ліквідаційна	„ „	10	„
„ вкладок щадн.	„ „	10	„
„ уділів членьок	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справозданє і замкненє рахунків	„ „	10	„
Зголошеня о позичку шт.	„ „	2	„
Виказ умореня позички	„ „	2	„
Асигнати касові штука	„ „	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

„В НАРОД“!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРКІН

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пияніна з першорядних фабрик. 5 211

Найлїпший навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

є найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоровий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

дїлає також скоро і певно як суперфосфат, а перевищає его довшим дїланєм, не меншим вже кою вапняковатою вапняну і магнезиї, при далеко низшій цїни.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантією зьвітлости фосфорового квасу, розпускальности в цитриновім квасї і мїлку, а відродавці допускають ії по оригінальній цїни стандьюють

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пильомбованих мішках, на котрих є означена повність і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Отс. варшавска зарестр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 6·12—18

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**WAWELIN**“, „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**Wawelinowe**“ і як до тепер, під личною управою д ра В. Деньковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоканє уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна фляшочки з 30 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зуби, і охороняє від псутя. Пуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку Ціна туби 80 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. ВАРТМАНЬСКОГО і Сп.

в КРАКОВІ.

Складає зі Львові: Аптекарі П Миколяша і Сп. — К. Пилявский, І. Безкорская. Торговлі і дрогуерії: Народна Торговля (зі Львові і зі всіх своіх Філіяк), І. Бромільский, А. Безкок, Ляшт і Пілярский. 364 29—30

ЛЯРНЯ ДЗВОНОВЪ АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

відзначена двома срібними медалями

виконує дзвоны рôзнои вагы и прийма ушкоджены дзвоны до переливанія въ найкоротшôмъ часѣ, а такожъ маѣ на складѣ готовы дзвоны рôзнои вагы.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшний замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поладовскѣ нови дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За трезвѣсть матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и длятого осмѣлюю ся приручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Въ глубокимъ поважанемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних премійовані вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 173 4—10

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівцї першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, агент, ул. на Болонї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 12 ?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 10 серпня 1903.

З великим успіхом виконана пантоміна

Засуджений на диявольскім острові

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Велика незвичайна пантоміна в 4 відслонах виконана при помочи 200 осіб, 30 коней, двох музик.

Незадовго відбудуть ся великі борби шампіонів.

Військова музика 30 пп — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Оповістка.

Заходом акад. товариства „Молода Україна“ в Чернівцах вийшли досї ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“, оповіданє, перевлав А Крушельницкый. Ціна 60 сот.
3. І Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теод т Галіп Думки та пісні“, поезиї. Ціна 30 сот.
5. Ант. Крушельницкый: „Серце“, оповіданя. Ціна 40 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор 75 сот.

Видання від 1 - 5 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцах тілько у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 6 у Львові у обох руских книгарнях.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накл. в фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Данкевича.

Ч. 169. Львів, Второк 29 Липня (11 Серпня) 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Пропаґанда москвофільства серед галицких Поляків.

III.

Тим, котрий приняв ся ширити ідею сполученя Польщі з Росиею, вести руссофільску аґітацию серед мас польского населения в Галичині, є — кс. Стояловский. Що правда, то кс. Стояловский був вже здавна прихильником руссофільской політики, ще тоді, коли писав під криптонімом свої дописи до „Варшавского Дневникъ-а" і коли за Ваденіх мусїв вести тяжку борбу о свою політичну а навіть особисту екзистенцию, виключавший з амвон і гоненний галицкими властями з місця на місце. Та часи змінили ся і той Стояловский, котрий мусїв вести зразу свою руссофільску пропаґанду по закутках, так сказати задними тайними дверми, одержав з годом від верховодячої польской партиї passe-partout в польскій суспільности, вільну руку для аґітациї серед польского „nieoświeconego ludk-y" принятий велико душно зі своєю когортою під крила польского „Коł a" і галицко-польских верховодів. Тота рішуча переміна в поглядах верховодячих польских чинників на Стояловского і его аґітацию наступила за намісникованя ґр. Пінїньского і тревав доси, та вона міцно скріпила становиско Стояловского в его руссофільскій пропаґандї і не лише додала ему відваги, але і підвесла его акцию помиреня Польщі з Москвою, до висоти акциї, санкціонованої в правлячім польскім таборі. Від тої хвилї руссофільска аґітация Стояловского набирає що-раз виразнійших красок і вона стає при зручности і енергії ії пропаґатора справдїшним, зростаючим з кождим днем небезпеченьством.

Ми вже згадували, яка є психольоґія і фільоссфія галицко-польского руссофільства, на яких елементах мисли і вихідних теоретичних точках опирає ся політична система помиреня Польщі з Росиею; всї ті арґументи і вихідні точки ми находимо широко виведені і розведені в аґітацийних статях Стояловского. Отже австрийскі Поляки мають лише мниму, маловартну свободу, право робити шопки і демонстрациї; Поляки в Галичинї, на Шлеску і в цілій державі виставлені на перевагу ґерманьского центра лїзму і ґерманїзацию; в Австриї Поляки під зглядом економічним суть упосліджені — між тим, коли в Росиї культурно національне польске житє розвиває ся навіть лїпше вїж у нас а промисл польский і засібність всїх верстов польской суспільности росте з кождим днем. Та не тілько на тих, простих і чисто аґітацийних арґументах основує ся розумованє Стояловского; він виводить також і ширші основнійші політичні арґументи для узасадненя руссофільской політики: ото надія на відбудованє Польщі проти волї трох держав є простою шкідною фантазиею, є політичною наївностию і дитиньством, — Поляки мусять змагати до того, щоб сполучили ся в одну цїлість під одною з заборчих держав і там, стоячи на становиску дотичної державної ідеї, старати ся розвинути свої культурні і економічні сили і забезпечити свою національність. А що такою державою з трох заборчих держав є тілько Росия, котра є найсильнїйшою і може перевести програму з'єдиненя Польщі і де Полякам є de facto найлїпше, то і політика Поляків мусить основувати ся на змаганю виробити в собі елементи словяньскости і, навязуючи в той спосіб нитки зі славяньскою Росиею, змагати до сполученя всїх Поляків під крилами росийской держави...

Ми зайшли-б за далеко, коливб хотїли навести тут всї докази для виказаня руссофільской пропаґанди Стояловского і его теорий. По правдї, кождий нумер его ґазетки „Wieniec i Pszczołka", що виходить в Бельску, має в собі місця для ведення руссофільской пропаґанди. А промощує дорогу руссофільству кс. Стояловский притім так зручно, що его пропаґанда політичного руссофільства не може підпасти конфіскатї. Кс. Стояловский робить так, що в одним нумері завдає питанє, порушує якусь справу, але доперва в другім дає в инакше затитулованій статї відповідь, так що доперва сї статї в сполученю дають образ руссофільской пропаґанди. В ч. 24 прим., з д. 17 червня с. р., кс. Стояловский пише о „narodowej całości", говорить отже о тім, що „в роботї над відродженем все мусимо поводити ся думкою о національній єдности"... а „думати о національній єдности се значить робити, що нас (Поляків) до злуки зближує, що ві приспішує". Такі думки висказує Стояловский з нагоди рішеня „narodow-ego wiec-y" і не дає сейчас отвертої відповіди на поставлену справу. То тілько певне, що таку єдність не може дати ні повстанє і самостійна Польща, ні Австрия. „Те що було написане — каже Стояловский — в нашій давнійшій статї: „Zamiast trzech zaborów jeden" було вже чимсь більше, ніж пустословним пропаґованем думки о народовій єдности. Ми тоту цїлість народозу ставимо не лише на чолї нашої програми — як „narodowy wiec" — але вказуємо також практичну дорогу до реалїзациї тої програми: користати з незгоди поміж нашими заборцями, викликувати ії навіть оскільки дасть ся, і йти з тим, котрий нам дасть „єдність народову". „На нашу думку — каже дальше Стояловский — дотеперішна робота людий найбільше розправляючих на тему єдности, не веде до наміченої цїли, але радше нас від неї віддаляє. Ся робота полягає на тім, що накидує всїм трем дїльничим плани укладані в Галичинї і щоб звідси аґітувати в тамтих „заборах" в напрямі поглядів і принципів з 1863 року, котрі показали ся пагубні—а тота робота є хибна і пагубна і тому в імя принципу роботи для цїлости треба-б ії залишити". Хтож є тою державою, котра посварена польскими інтриґами з другим захватчиком, Німеччиною, може бути державою, що збере польскі земли? Чи Австрия? Ні, і на те дає відповідь Стояловский в дальших числах „Wieńca" і „Pszczółki" — ба навіть і в тім самім числї, бо от що пише: „Вийшов указ царскій — мова тут про звісне языкове розпорядженє з червня с. р.— після котрого постановлено, що наука релиґії ві всїх школах польского королївства має відбувати ся по польски. Треба ствердити, що Росия дала Полякам те, чого вони не мають ні в Прусах ні на австрийскім Шлеску (се написане відмінним друком), де релиґії вчать по німецки." Або про робітничі розруси: „Росия є країною богатою, заробки (слухай хлопе!) є там майже два рази висші чим у нас а средства до житя, мясо і хлїб значно дешевші." Хтож викликав тоті розруси робітників? Жиди! „Робітники збунтувались не тому, щоб там було зле; причина розрухів лежить в жидівскій аґітациї"... Тоту саму думку розвиває однак ще виразнійше Стояловский в послїднім числї своєї ґазетки в статї про „Політику господарчу Росиї" „Система господарки рільничої, промислової і торговельної є в Росиї взірцева; вона є сто разів лїпша нїж в Австриї або других сумежних державах. Росия піддержує хлїборобство і промисл, між тим коли Австрия визискує одно і друге. Коли в Росиї бушує голод, то тому, що там бувають елементарні нещастя, як і всюди, і що там хлоп дуже темний рілї справляти не вміє, а що найважнїйше, що коли не лїнивший, то певно щонайменше так лїнивий, як наш руский хлоп у східній Галичинї." Але за те російске правительство „не дивить ся рівнодушно; воно передовсїм не гнобить так місцеву людність податками, як у нас в Австриї"... „То є — кінчить Стояловский — система рільної господарки, о якій наші селяни в Австриї навіть в снї мріти не можуть..."

Оттак ідеалїзує число за числом, статя за статею, кс. Стояловский відносини в державі, котра має дати Полякам сполучене всїх країв Польщі під своїм покровом. Відносини — ідеальні і тілько треба ждати хвилї, коли поучена так про Росию галицко-польска суспільність цїлим напором зверне свої надії до славяньского Сходу і перейде під обединяючий російский стяг...

Щож кажуть на тоту пропаґанду руссофільства, на те возвеличуване Росиї проти Австриї і Німеччини, на тоту програму інтриґования і підюджування проти себе заборчих держав, на той проект видвиженя Росиї яко єдинителя польских земель проти двоїх инших „zabor'ців" — польскі політики, польскі верховоди? Що каже прим. колеґа старий реґіментарж Яворский, презес польского „коła" і стовп Австриї та габсбурґской династиї, що польский сойм, в котрім Стояловский відграє ролю члена „większości" і збирає почести і прислуги? — Вони мовчать, а чому мовчать, про се скажемо в слїдуючій і послїдній статї.

Чищенє Руси польско-московскою мітлою.

(Допись з Коломиї.)

Кацаиско-польска кліка а радше „сделка" може собі поґратулювати благодатного успіху своєї великодушної роботи. Акция против тутешної рускої ґімназиї, розпочата о' Семйоновым', підхоплена відтак „wszechpolsk'im wiec'om" а завершена перфідию славнозвісного „Янця" зробила значучий крок в перед. На підставі рішеня міністерства просьвіти не стало вже в тутешнім

Найновійша українська повість.

(Підеша: **Востокъ і Западъ**. *Повість. Коломия 1903.)*

„Man is an animal"... так зачинаєть ся сентенция Анрі Жоржа. „Чоловіку — то звіря; але звіря і ще щось инше. Се містичне дерево землї, якого коріне в земли, верхне галузя вистрілило аж до неба".

Таке мотто тієї дивної „повісти".

В чоловіцї борють ся дві натури: фізична і духова. Котра з них бере верх — з того й цїнить ся вартість чоловіка. Але люди теперішні то — буденні люди. Автор знає й инших людий, тих, що то в них стоять в чудовій гармонії зі собою обі натури. Героіня його повісти, молода сгудентка дуріхска Лїна, згадує свою матїр. Ах, яка то женщина була! „Ви дивите ся на неї і цїле ваше єство підпадає якійсь обнові; у вашій душі усї тїнї, земські елеме ти уступають частинка за частинкою, а на їх місце вступають вищі, сьвітлі, не земські елементи. Ви в якімсь єдиненю з иншим, нематериальним, кращим сьвітом. Ви чуєте встид і жаль, що зробили коли небудь що не так, як треба"...

Чи є такі люди на сьвітї, а передівсїм такі женщини? Онаж бачила подібні в Мореї: женщини, в котрих не сьміє діткнути ся негарна думка, котрі, здаєть ся, не мають похотий тїла, перед котрими можна сидїти, дивити ся на них, молити ся до них, як у церкві"... Ті женщини, яких боронить від нечести „висота їх духа"... Ті женщини, то найкращий цьвіт моноґамічного подружа. Все, що є гарного, з'єдинене у них і то так, що ні одна прикмета не переважує, а все там в досконалій гармонії".

Лїна подивляє таких жінок, бо вона подивляє й любить первовзір їх, яким зважає свою матїр. Вдова по офіцирі, котрого взаранї свого подружа втратила, та мати ві — не побиваєть ся за другом свого житя, хоть любила його безмірно. Вона має на смуток гарний лїк: вона жиє й дальше в душевнім з'єдиненю з ним і для неї він не вмер — жиє все, в дїтях еще жиє, котрим вона про нього багато доброго, гарного вміє розповідати.

Лїна тямить свою гарну матїр з пори свого дитиньства. Вона була тоді може о два роки старша, як Лїна тепер. Дїток виховувала так, щоб мало перевагу чуте. Женщина цїла й є чуте — думала вона.

Мати Лїни була родом з Кавказу, проживала довго на Чорному морі й присвоїла собі ту стару геленьску культуру, якої слїди полишили ся ще в Малій Азиї й Афінах. Від Росиян багато в дечому ріжнила ся, а передівсїм думкою, що женщина може кохати тілько раз, тому може й ждати на те щасте і терпіти ізза того щастя хочби й до смерти, бо „тілько раз дївчина цвите".

Таку гарну молодість, таку матїр свою й тямить Лїна.

Вона потому попала ся в інститут у Москві, як дочка офіцира і дворянка. Та не по нутру їй там житя було. Вона й тепер еще думає над тим, чому чередне виховане деморалїзує людий. Доходить до висновку такого, що тілько родичі й окруженє чи сьвіт годні виховати людину натурально, значить так, як вимагають житеві потреби і ідеї. Публичні заведеня повинні вчити, гадає вона, не виховувати. Инакше вони деморалїзують...

Чи устами Лїни промавляє ту сам автор — хотїлиб ми сумнївати ся. Припускаємо, отсе мудроване студентки на тему призначеня школи виливає тілько з односторонности, бо мала вона на оці тілько свій інститут. Як би се виглядали суспільности, в яких одиниці дома не можуть набути нїякого ідейного виховання. Тут вони й повинні пособляти своєю роботою школи, але такі школи є поки що pium desiderium добрих духів суспільности. Аби школи стали ся такими кузнями крицевих характерів, високоідейних одиниць — працюють цїлі поступові фаланґи патріотів, человіколюбців. Та тілько не химерних надлюдий — неґаторів..

Попри тоту дрібку не хитрого фільософования Лїна є нам симпатична. Тота артистична, вражлива душа. І довідуємо ся від неї, що в інституті начальниця ії не любила, дразнила; „хахлушкой". Але товаришки таки ії обожали, бо була симпатична, гарна, розумна. Перед такою падають часто й рівні на колїна, мов перед богинею, говорять їй приємности не лише приятельки, але й учительки.

Лїна вже в інституті пробувала зложити ідею свого житя й ідеал того, кого-б вона полюбила. Молодіж, студенти, яких чимало стрічала в Києві, де замешкала з матїрю по укінченю ненавистного інститута — тота молодіж якась хоть мужеска — немужеска, в ідеалїзмі — безсильна, безнадійна, зівсїм їй не подобала ся. Ті сьмішні підбивачі сердець вносять лишень розчарованє. Вона бажає полинути в сьвіт. Може там на Западї знайде свою мрію. Вона й по-те виїхала за границю, щоби вволити волю своїм горячим бажаням душі, своїй дивній, невтомній горячці. За границею пересиджує по пінакотеках і ґлїптотеках Італії. Бажає пізнати і зміряти людску душу, ії велич. Вона пізнає красу вищого сьвіта і бачить у штуцї багато правди й інтересу. Житє великої Росиї, то дуже маленький собі сьвіт, тепер вона огортає душею-думкою й бажанєм змаганя ґіґантів Греків і цїлу европейску цивілїзацию. Вона бачить, що твори штуки і літератури, знанє — можуть виповнити ії самітність навіть. Чує, що не покохає першого-ліпшого чоловіка, щоби не остати самій. По Італиї приходить черга на Швайцарию. В Ціріху вона осїдає і вже тут два роки в гурті студентів і студенток з Росиї. І тут ій вони так не дуже то припали до серця, як у Києві. Ій більше до вподоби припала польска кольонія з Королївства, з Литви і Правобережа. Люди то ввічливі, жартливі, веселі і житя розуміють тай люблять. Та вони з неї хотїли зробити патріотку Ляшку. Була по трохи космополіткою, говорила по росийски, сьпівала залюбки українських пісень, а жила наукою всеевропейской цивілїзациї. Та все таки від партикуляризму Ляхів була далеко. Вона від них віддалилась і стала тепер жити з Українками.

Вчила ся вже третїй рік. Та що по науці! Хиба щасте в ній? Самітність і самітність. В ній пробудила ся женщина: кохання бажає цїле ії єство! Вона така гарна, чиста, сердечна. Що ій по красї, по розумі й сьвітї. Усе в неї є, нема кохання — нїчого нема. Втомила ся душа ії знанєм, бажає розкішних дрожинь і мрій — та тілько инших, инших. Та де він, той... Мабуть у неї долї

рускім ґімназияльнім зборі таких двох „гайдамаків“, як Володимир Масляк і Омелян Колодницкий. Першого перенесено „ze względów służbowych“ до Бучача а другого до Дембіци. Ну і ні оден з них кривдувати собі не може. Масляка, котрим обігнано вже либонь чи не половину галицких ґімназий, перенесено мабуть тому, щоби, як свого часу в Золочеві по славнім Сендаїмірі — тепер в Бучачи прочистив „niezdrową atmosferę“ по звіснім „działaczu“ Терлецкім, через якого аж жандармів кликано до робле ня порядку між ґімназияльними бучацкими учениками. Колодницкий пішов на Мазури для стверджена того неоспоримого факту, що від якогось часу струя цивілїзациї і людяности рішучо пливе від сходу на захід. Шляхтич „польского індиґенату“ з походжена збільшить кадри тих, що їх небогато розродило ся з останків сорок шестого року — а в однім і другім перенесеню Русь, як она довга й широка, не може бачити нїчого більше, як лише великодушну зоркість дотичних кругів, щоби, звязана з нею договором московско-коломийска амбасада, була вільною від близького сусїдства з двома елементами українофільства, а такому сторожеви державного порядку, яким є староста Павлїковский, запевнити на склонї лїт его служби спокійнїйший сон і тривкійше „благоденствіе“. Бож надто часто обивали ся о его „високопоставлені уха“ імена перенесених професорів. Коломийский руский людовий університет пригадував ся ему дуже часто викладами тих двох прелеґентів. „На кресах“ его сторожниці можуть лунати лишень імена тих прелеґентів, які говорять про „Polskę od morza do morza“, про „przedwcześnie zmarniałą konstytucyę trzeciego maja“ і т. п. Для „chłopskich synów“ так мудрих професорів не треба.

Конкурс на опорожнені тими перенесеними посади вже розписаний. З кінцем серпня напевно випадуть з рога ласк наших опікунів два нові номінати.

На місце Масляка прийде учити польского — „rodak“, *бо той дасть ґарантию*, щоби на конференциях учительского збору не бувало „чорної ради“ тай щоби була така гармонїя, яка бути повинна: не видїти ся безпечним в своїй хатї, не говорити голосно, не критикувати розпоряджень „високої власти“. Злосливі кажуть, що сей номінат мати-ме окремі обовязки себто аґітувати між молодежию та приневолювати „гайдамацку дїтвору“ до загальної фреквенциї на науку „języka naszych ojców“ і до строгої добачливости, чи случайно „jaki hajdamacki embrio“ не переховзнув ся „wbrew przepisom“ через міток Ґавчівских катальоґів та через поблажливу клясифікацию. Директор Недїльский буде мати в особі будучого номіната помічника, лишень, що ані чути не буде, що він скаже, ані не читати-ме, що він напише...

Хто прийде на місце Колодницкого не знати. Політичний гороскоп каже догадувати ся в особі сего номіната людини ходячої по путям бл. п. Еніфанїя Славеницкого і его товаришів, яко перших сподвижників „абединенїя Русї“. Колиб сей гороскоп нас завів, то мусїлибисьмо заздалегідь висказати жаль і співчутє такому патриархови всїх ексмедиків, яким є присланий на місце Яричевского суплент Яблоновский, бо не дочекав би ся „товарища на своїм убежденіям“. Наша пословиця каже: добре так моїй жінцї, нехай ей бють! — саме так добре Маслякови й Колодницкому. Чиж давно, дуже давно не показав оден король римский послам з Етрурії, як стинає ся висші макївки, щоби не виставляли своїх головок понад другі? Хто сего не поняв, майже бодай на мятав, щоби не йшов в розрів з „wyższą kulturą“... А ви, панове, як робили? До інспектора свого говорили „językiem chłopów“. У Семйонова не сповідали ся ані разу. До кс. Ґезуїтів трафили раз лишень, і то як вас катихят затягнув з процесиєю в часї папского ювілею. На конференциях, ба навіть в часописях съміли ви боронити чести і поваги рускої ґімназиї, Николюка не порівнали-сьте навіть з синами старости, боронили-сьте фонетики, не передплачували ані „Ґалїчанїна“ ані „Русского Слова“ ані навіть Бібліотеки Насальского, писали-сьте „Пушкін“ а не „Пушкинъ“, говорили-сьте тілько разів про Шевченка а ані разу про „Platona Kosteckiego“, займали-сьте ся і управляли хлопскими бурсами а на бурси „bratnie“ не дали ані крейцаря, ну і толкували-сьте що *„тмутороканьский болван“* в „Слові о полку Ігоря“ а „кацап“ то все одно.

Такий сьвітогляд, мої панове, не міг вам не зашкодити. Наколи у руского брата нема політичного „змисла“ себ то бюрократичного нюху, сему годї виявляти ся з претенсиями до сьвіта.

А коли вам за нашою славною Коломиєю жаль, то „hrom a pekło“, як кажуть чеські сватове, не на чию а на вашу голову. Ідїть по путям вашого „размїщенія ze względów służbowych“ і не нарікайте, а як не приноровите своєї вдачі до сучасних вимогів політичної течії, то будьте певні, що в „Dziennik'y urzędow'im c. k. Rady Szkolnej Krajowej“ знов де що про вас довідаємо ся, та се хиба на те придасть ся, щобисьмо про вас цїлком не забули!!... Беріть же „патріоти“ на розум! А що до мене, то — як мовляв небіщик редактор „pokuckiego organu“ — dixi et salvavi animam meam!

Свій.

Справи заграничні.

Страйкова револьта в Росиї.

В Київі страйк такий, якого не бачила вітчина страйків Анґлія, ні нинїшна спеціялїстка до страйків Америка. Так загального страйку не бачило навіть жадне бельґійске місто, де устроюовано справдї ґенеральні страйки в економічних і політичних цїлях. В Київі застрайкувало все, буквально все, що лиш може назвати робітником. Страйкують навіть робітники военного арсеналу, уміщеного в самій середині київской кріпости!

Першого дня застрайкували робітники зелїзничих варстатів, другого дня прилучились до них робітники всїх механічних варстатів, третого дня стануди друкарні і военний арсенал, четвертого дня трамваї (хоч трамвайова служба дуже добре платна і працює не 8 годин, лише 7), а пятого дня покинули працю пекарі, робітники водопроводів і електричного товариства.

Дня 7 с. м. населенє міста було вже без хлїба і без води, котрої не лиш нема до поливаня улиць але навіть на потреби каналїзациї. Як сей стан потревае пару днїв, то канали затроять воздух. Поїзди приходять і відходять під охороною війска. Хоч на зелїзници сконцентровано кілька полків піхоти і 4 сотнї козаків, не можуть охоронити машинїстів і палячів, котрі до страйку не приступили. Страйкарі нападають на них і калїчать. В середу страйкарі зорґанїзували загальний атак на обслугу льокомотив, але війско відперло їх. Тогди страйкарі зачали бомбардувати ремізу, в котрій стояло кільканацять льокомотив. Надбігло війско і уратувало ремізу — двома сальвами. Товпа розбігла ся, а на утїкаючих всїла сотня козаків. На місци лишило ся 16 трупів і звиш 40 ранених. (Кореспондент Naprzod-у доносить о 40 убитих, між ними кілька жінок і 7 дїтий і до 100 ранених.) Товпа вхопила два найстрашнїйше покровоавлені і збезображені трупи, аби занести їх через цїле місто аж до ґубернатора, та пожалувати ся перед ним на війско. Одного трупа козаки відбили а другого робітники занесли більше як о кільометер від місця бійки. Тут козаки здїгнали товпу і зачала ся страшна бійка. Робітники вирівали палї з штахетів, камінь з бруку і скажено боронили ся. Побідили козаки, розігнали товпу і забрали трупа. Ся різня не налякала робітників, бо на другий день застрайкувала решта, именно служба трамваїв і робітники военного арсеналу.

Naprzód доносить, що в середу війско *стріляло в гору* і тому застрілили кілька осіб, що стояли на сусїднім горбі. В середу і в четвер мали робітники убити 8 шиціїв. В четвер вечером, коли голодний народ зачав добирати ся до склепів, піхота стріляла кілька разів. Має бути маса убитих, а в шпиталях вже не стає ліжок для ранених. Вязниці переповнені так, що арештантів вже вивозять до инших міст. В самім Київі має бути арештованих більше як 2 000 осіб.

Македонїя.

Вість о замордованю росийского ковзуля Ростковского викликали в султанській палатї величезну павїку. Під проводом султана відбула ся сейчас надзвичайна рада кабінетова. Султан казав великому везирови безпровлочно поїхати до росийского амбасадора, перепросити Росию і запевнити, що Россия дістане повну сатисфакцию. Те саме поручено зробити супротив росийского правительства турецкому амбасадорови в Петербурзї. Коли до Царгороду прийшла вість о замордованю конзуля, в росийскій амбасадї відбував ся баль. На знак жалоби баль зараз перервано. До царя выслав султан дві телеґрами, в котрих заявляє, що виновники будуть строго покарані

„Правит. Вѣстникъ“ оголошує слїдуючу телеґраму росийского амбасадора в Царгородї. „Росийский конзуль в Вітоли упав жертвою обурюючого морду. Великий Везир Фефід-баша і міністер заграничних справ Терік-баша прийшли до мене, аби в імени султана висказати жаль. Ферід заявив, що убійцею є жандарм Гелім, котрий буде строго покараний; вслї з Монастира буде усунений“. Міністер Ламсдорф відтелеґрафував: „Цар одержав від султана телеґраму висказуючу жаль з причини смерти конзуля в Вітоли. Коли я предложив Вашу телеґраму, казав цар поручити Вам, аби Ви не обмежали ся лише до принятя заяви великого везира, але у турецкого правительства енерґічно домагали ся цїлковитої сатисфакциї, безпровлочного примірного покараня убійці, як також всїх військових і цівільних осіб, на котрі спадає відвічальність за сей безличний злочин.“

О замордованю конзуля надійшли до Царгороду слїдуючі подробиці. Коли конзуль в товаристві болгарского учителя своїх дїтий вертав з недалекого монастиря, де є его родина, жандарм, що стояв на варті, Гелім не уклонив ся ему так, як се приписано. Конзуль приступив до него і казав ему станути. По короткій вимінї слів жандарм стрілив зблизька в грудь конзуля, а коли сей упав на землю, стрілив еще раз в голову. Инші жандарми надбігли і стріляли за учителем і візником, котрі зачали утїкати. Льокальні власти турецкі кажуть, що конзуль перший стрілив з револьвера. Конзулярне тїло рішучо заперечує сю охоту оправданя морду, бо стверджено, що ані конзуль, ані учитель, ані фірман не мали коло себе револьверів. Морд викликав в містї павїку, склепи позамикано. Вапього Монастира, Аль Різанабашу вже зложено з уряду. Тимчасовим валїм іменований ґенеральний інспектор Гільмі-баша.

Вісти, які надходять з Македонії робять враженє, якби тепер вибухло загальне повстаня, о много сильнїйше, як з весною. Перед пару днями прийшло коло Сіролї до кровавої битви з повстанцями, в котрій повстанців побито. Село згоріло. В Дірд'в повстанцїв побито. Село згоріло. В Дірд'в повстанцї окружили 200 турецких жовнїрів. До битви з великою ватагою повстанців прийшло також в околиці Кайляру.

Коло Крушева прийшло до битви з сильним віддїлом повстанців, котрий числив 100 людий. Повстанців відперто. На місце вислано поміч. В околиці Скоплїв попереривано телеґрафічні дроти.

На послїдній нарадї военній в Царгородї порішено: 1) видати широкі військові розпорядженя, 2) завести наглі суди, аби безпросволочно карати Болгар зловлених з оружием в руцї, 3) дїлати успокоюючо на населене округів обнятих рухом, 4) видати поручена, аби військо не допускало ся непотрібних строгостий, що дразнять населене. Проект заведеня стану облоги для околиць обнятих повстанем, не удержав ся. Між иньшим порішено змобілїзувати 16 баталїонів редифів. До Монастира відійшов Омар Рущі-баша з двома баталїонами.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Ґолуховский уступає?

Відень. У Відни розійшлась вістка, що міністер заграничних справ, ґр. Ґолуховский має уступити і дістати місце амбасадора в Парижи.

Угорска кріза.

Будапешт. На вчерашнім засїданю сойму ґр. Куен заявив: „Супротив того, що щезла всяка надія усуненя перепон, що здержують нормальний хід праць парляменту і ухвалене предложена о рекрутах, кабінет уважав за свій патріотичний обовязок подати ся до димісиї, котру король принял“. (*Оклики серед опозициї: Нехай жие король!*) І ґр. Куен заявив дальше, що король приїде до Угорщини, аби утворити новий кабінет.

Відень. *Уступки для опозициї мали сю цїль*, аби усунути стан ex lex і безпроволочно розвязати парлямент. Крайна опозиция довідавшись о тім мимо даного приреченя розпочала наново обструкцию в тій цїли, аби не допустити до виборів під управою Куена, бо бояла ся, що він ужие всїх средств, аби опозицию здесяткувати.

Берлин. В Льондонї арештовано не Дінеса, але другого Мадяра, котрий стрінувши ся з Дінесом в Берлинї, допоміг ему спасти ся бігством і разом з ним виїхав до Льондона. Дінеса вже й в Льондонї нема.

Підпольна Росия.

Берлин. В Вержболові на росийско-прускій граници арештовано двох росийских урядників цловых і відставлено їх до Петербурга, бо при них знайдено ріжні революцийні письма і брошури, котрі разом важили 17 фунтів. Вчера над ранком знайдено шефа сих урядників замордованого.

Пій X.

Рим. Giornale d' Italia доносить, що теперішний папа, коли еще був парохом, аґітував горячо за плебісцитом, котрий мав прилучити Венецию до Італії. Богато людий має еще зредаґований парохом Сартом, маніфест, взиваючий населене, аби голосувало за прилученем.

немає, то й не буде предмету кохання. На балї вона не ходить, характер їх такий нещасний якийсь...

Та ось примітила одного здорового козака в студенцкій столовій. У него певність себе така, що не визиває, а покорює, не викликує зависти й ненависти, а вяже до себе людий. То не такий чоловік, яких вона передше була пізнала. Він толкує зі студентками, а всюди знати його велику перевагу. Лїна звертає раз у раз на него увагу. Деколи він хмарний, як могила, а тут знову веселий-веселий. Дивний він, та дума його і певність показує, що стоїть він на якійсь ґранітній основі.

Судьба ласкава для Лїни, вона знайшла для неї і привела до неї того, кого вона полюбила. Лїна полюбила Степана Білоцерковского, що з романтичного Відня дістав ся в Цїріх, попавши в Австрії в колїзию з правительством. Оставив він рідних і рідний край, в якому жите йому дуже було остогидло...

Як могли любити ся такі дві високо стоячі одиниці? Він давнїйше й уважав женщину за „щось гарне“, але любити привязати ся до неї видавало ся йому неможливим. Тепер він пізнав, що любов то потреба духа, що розболїв ся в бажаню незнаної втїхи. Він бажав ходити до Лїни так, як ходить ся в храм на молитву, але думав і хотїв вірити, що то не є ще чутє любови, яке не має відваги в нього проявити ся. А потому стала Лїна йому необходима. Ходили разом на лекциї, на прогулки й любили ся. Вона бажала „теперішне“ продовжити до вічного. Він чув ся непомірно щасливим; деколи попадав в екзальтацию, говорив їй речі, від яких вона таяла.

І такий стан заповняв всї їх почуваня, всї днї їх „теперішні“. Сон їх не брав ся, бо палив їх огонь, що прогонював умучене тїла. Вони чули й розуміли, що колиб один погляд або слово не відповіло коли красї їх відносин, вони-б мусїли розійти ся.

І прийшло вкінци те, що мусїло прийти: перемучені надзвичайним напруженем їх душі — охляли немов і натура фізична взяла верх. І вони стали инші. Та не обоє однаково инші. Лїна думала колись, що ві душа власне така, як ідеал людства. Вона тепер инша. Вона тепер немов тота Ева на Кампо-Санто— на тому цвинтари в Ґенуї: „вона деревляна і думка в неї деревлянa“. Мала-б спіткати ві кара за нарушене ідеалу?

Кара не гаялась. Білоцерковский ві покинув! Вона женщина, як усї. Думав перше, що вона „доскональна, але побачив, що така, як усї другі“.

Шукав забутя — не знайшов. Вічно думав про неї. І чому він з нею розійшов ся? Таж Лїна була найяснїйшим лучем в житю. Він повинен був зрозуміти, що в неї фізіольоґія є найнизшим інстинктом з усїх ві інстинктів, отже й мусїла слїдувати страшенна депресия. І за се покарати? Вона йому отворила нові горизонти, вищі сфери сьвіта. А тепер щезло всьо. Та він ві не в силї забути нїколи і нїгде на сьвітї. Він се чує. Розбив своє щастє. „Peo mia colpa, qui la morte impera!“... Лїно, де ти? кличе його душа...

„Вона, тїльки вона, або... смерть!“

З альпейских вершин, *з дороги, в яку* був вибрав ся — стрімголов летить він до неї. Застав ві в хатї, і аж заявив з болю: змінила ся страшно. Вони знову разом, сидять потемки — змучені психічно до краю і щасливі до краю... Стану душі їх в той вечір спітканя нового не сила описати.

А на другий день вона вже лежала хора, маячила. У неї з'явило ся запалене мозку. Степан обливав сльозами ві руки, ридав страшенно. Сидїв при нїй днї й ночи силою духа, вона просила його цїлувати ві уста, очи, тулити до грудий... А там — і ґасли очи і впала мертва в обіймы матері, котра приїхала ві відвідати.

Ог і цїла повість. Деж той „восток і запад“? Тут він таки в тій книжцї, що перед нами, тут він і в повісти. Ся бо повість складаєть ся з двох частий: істория любови сама й бесїда про культуру запада й стремлїня всходу. Ся друга часть — се публїцистика. Підеша хотїв виговорити ся на тему щасливого запада, тих суспільностий, в яких не-має вже вїяких потреб ві моральних, ні фізичних. Вони дістали всьо добро, яким може правдива культура наділити людскість. В них під зглядом психічним довершила ся вже давна рівновага духа без горячкових бажань, без Ікарових злетів. Під зглядом материяльним у них сповнило ся те добро, що нема бідних-пропадаючих, нема богачів надзвичайних. Щаслива таки після його думки Швайцария.

Багато, багато є тут у тій повісти розумованя на тему востока й запада. І се вже справдї публїцистика в повісти. На тлї прегарної істориї любови двоїх молодих, ясних душ— розвиваєть ся перед очима нашої думки образ двох суспільних ґруп: одної, щасливої, другої, що все ще палить ся бажаннем щастя, споживаня овочів культури. З багатьома поглядами автора можна не згоджувати ся, перечити ся, — з того повстала би й нова книжка, така як Підеши, і більше книжок. А багато питань розвяже — але не скоро — книга подій, розвоєного ходу людскости.

Впрочім часть публїцистична хай лишить ся для публїцистів, або й тих, що схотять ширше поговорити на ту інтересну тему.

Нас передівсїм нехай інтересує на разї істория тих людий, які грають важну свою роль у повісти. Вони наскрізь живі, правдиві. А передівсїм се одиниці високоідейні, ті студентки, именно-ж самі „герої“ повісти: Лїна й Степан.

Незрозумілою видасть ся декому їх характеристика. А вже й може ненатуральною сама причина того, що Степан так „нїзащо“ покинув Лїну. Скаже дехто з тих „реально думаючих“, що Степан не мав реальної причини покинути Лїну, погнївати ся на неї, знаючи, що вона-ж людина з тїла і костий, отже й фізіольоґічна сторона в неї така, як у всякої женщини. Та се вже спеціяльна конструкция духа, а з того й напрям його мисли, відчуваня вражінь у того Степана. Хибаж таких Степанів мало на сьвітї? Хиба й справдї люди, в яких фізіольоґічна натура низше духової, можуть инакше думати й дїлати... Степан являєть ся перед нами зівсїм правдивою живою людиною. В розвою його думок, поглядів, душі застановило би лише одно: як міг з такого собі звичайного, трохи може й цинїчного „сїчовика“ віденьского виростя з часом такий високий тип людини з переважаючим житем душі? І се старає ся пояснити нам Підеша: в нього став ся формувати вже у Відни новий сьві-

Македонія.

Царгород. Правительство доносить, що шеф ватаги Чокелясов в кількох місцевостях Монастирекого віляєту вимусив більші грошеві суми.

Монастир. Ґарнізон в Манастирі скріплено артилериєю. Дуже богато Болгар і Македонців явило ся в монастирскім віляєті, аби прилучити ся до ватаг. На зелїзничій лїнії Монастир-Солунь перервано телеґрафічну комунїкацию. Ватаги комітету убрані головно в болгарскі уніформи а узброєні суть в карабіни Манлїхера. До ватаг прилучило ся населенє чотирох сіл. Загального руху еще не замічено. Мимо того правительство видало заряженя, аби рух як найскорше здавити.

Солунь. Силу повстанців в монастирскім віляєті обчисляють на 10.000. Ся сила поділена на 4 корпуси. Монастир обставлений кордоном. Склепи позамикані. Робітники не хочуть направляти знищених торів зелїзничих, бо повстанці загрозили їм смертию. З причини великого небезпеченьства, зажадано від турецких властий, аби цїлком здержали рух поїздів.

Софія. Повстанці висадили в воздух маґазин в Зібевчу. В зелїзничім маґазині експльодувала в пачці бомба. Пачка була адресована до Скоплї.

Рим а Франция.

Марсилїя. На бенкетї з нагоди конґресу французского учительства Комб виголосив промову, в котрій заявив, що коли ситуация буде дальше така як тепер, то правительство буде мусїло вплинути на зміну відносин держави до церкви. Правительство від своєї програми не відступить, але витревало буде йти до цїли.

Хіни.

Кольонія. З Пекіну вислано висшого достойника до провінциї Мукден на слїдство з причини величезних надужить, спеціяльно в військовім зарядї і в провіантовім віддїлї. В Тибетї має панувати страшне обурене з причини тайного договора, заключеного між Росиєю а тибетаньским Далай-лямою. Хіньского репрезентанта відликано, заступник зажадав телеґрафічно висланя з Пекіну нового репрезентанта.

НОВИНКИ.

— **Чепили ся як слїпі плота** польскі дневники поступку нашої редакциї в справі приниманя урядових письм. Видїл краєвий, як кожда начальна власть, видає комунїкати призначені для загалу краєвого населеня, і в цїли успішнїйшого розширеня тих комунїкатів висилає до поміщеня львівским дневникам. Наш дневник одержував також ті оповіщеня до друку, та хоч они призначені для загалу населеня і мають появити ся в рускім дневнику, видїл краєвий позволяв собі присилати повисші оповіщеня до нашої редакциї в польскій мові. Щоби тій аномалії і очивидному нарушеню наших язикових прав покласти кінець, зверьнула наша редакция в послїднім часї два надіслані їй комунїкати з дописков, що яко руска сторона принимає від властий лише рускі письма — а зробила се в формі чемній, пересилаючи звернені комунїкати окремим посланцем. Та хоч за нами стоїть безтогляд, а з часом прийшла й кріза і він змінив ся на лїпше.

Характеристично є й те, як Підеша задивляєть ся на житє Сїчовиків у Відни. Звсїм на лїпше як ті, що й перед вим еще писала про „Сїч“,*) натурально — подрагоманівску, на яку вона не має впливу вїхто з давнїйших добрих єї духів, як пр. покій ний Остап Терлецкий.

Цїла повість — передівсїм же любовні картини — повні цьвітів правдивої, високої поезиї. Підеша посїдає високо розвинений змисл краси, відчуте штуки, котрої твори промовляють до його розмареної душі пре гарною мовою рефлексий і розумовань. Мова в його цїкава: декуди видаєть ся, неначеб то намагав ся писати який Галичанин по українському і тут вона гарнїйша, як там, де знову Українець в його закидує гали цизмами. Впрочім є вона зівсїм оригінальна, своя тільки — авторова. Багато в неї й чужої власности — тут слїдно труд дїлетанта, який опанував балато европейских мов і з усякої щось тут попало ся, тому й тільки в тій мові мішанини. Складня подекуди хибна, що аж впадає в око — в цїлости добра. Для вишукувачів печатних похибок — жниво велике.

Загально-ж сказати: повість дуже інтересна, повна блискучих порівнань і гадок — приємна для поетично настроєних душ, корисна для мислячих людий, в яких голові вбудить багато нових думок і неодно питанє поможе з'ясувати.

Чи творить вона епоху в нашій літературі? — питав мене оден читач. Ні, не творить епохи, але є цїнним вкладом в нашу повістеву літературу як річ, що йде до серця й до розуму. І в тім єї велика вартість.

Сильвестер Яричевський.

*) В літературі: Лаврін: про „руських буршів у Відні“ в „Правді“ (1892?) і Будзиновский: „Стрімголов“.

— **„Рудольф архикнязь“.** По селах Надвірнянщини — як нам звідтам пишуть — волочить ся якесь індівідуум по селах, мантить харчі й гроші від селян, а відходячи з села лишає їм квіт на якусь квоту, на квітї витискає печатку і підписує: „Рудольф архикнязь“.

— **Огонь.** В Ожомли пов. яворівского згоріло 9 с. м. 5 господарских загород.

— **Смертельний марш.** Доходженя команданта 15 корпуса, ґен. Апля в справі звісного маршу до Білька, коли то упало около 20 вояків трупом, вже покінчені. Слїдство виказало, що підчас сих трагічних вправ вояків не засмотрено достаточно у воду, при чім командант не зарядив відповідного відпочинку. Не починено також відповідних заряджень, коли вже показала ся катастрофа. Всьо то разом при температурі 37 степенїв Реомїра викликало такі страшні наслїдки. Військова управа витягнула звідси консеквенциї, усуваючи деяких старшин і видаючи строгі приписи, як серед подібних обставин мають відбувати ся військові вправи.

— **Процес Гумбертів.** В суботу розпочав ся процес против Тереси Гумберт, її чоловіка і братів, обжалуваних о звісне обманьство на суму сто мінїонів. Взагалї покликано 106 свідків, з котрих однак богато не прибуло. Тереса Гумберт заявила, що почуває ся вправдї здоровшою, але домагає ся, щоби їй заощадили великих зворушень, бо дуже легко могла би повторити ся у неї нервова криза...

— **Примірний вчинок.** В Кремсї, в Долїшній Австриї відбував баталіон піонірів з Перемишля від кількох тижднів водні вправи на Дунаю. Дня 30 липня відбувала такі вправи перша компанія під проводом капітана Турби. Позаяк в наслїдок слоти дно корабля було вогке і дуже слизке, посовгнув ся піонір Демків і упав з човна до води. Не умівчи ще, яко новобранець, добре плавати, був би певне утонув, бо в тім місци не можна було човном свобідно повертати, коли би не капітан Турба, що почувши крик нещасливого, кинув ся за ним до Дунаю. Демків, котрого струя занесла вже далеко, почав вже потопати, але геройский капітан вхопив его за руку і борючи ся зі струєю, витягнув напів жавого на берег.

— **Ювилей часописи.** Дня 8 см. минуло 200 лїт від часу, як вийшло перше число дневника „Wiener Zeitung“. Первісно називала ся нинїшна віденьска урядова часопись „Wienerisches Diarium“. Найстарша нинї між віденьскими часописями, належить також до найстарших дневників у сьвітї, бо лише сїм инших часописий перевисшають її віком. До них належать: „Magdeburgische Ztg., що почала виходити в 1626 р., „Gazette de France“ (1631), „Königsberg Hartungsche Ztg.“ (1660), „Leipziger Ztg.“ (1660), „Londoner Gazette“ (1665), „Augsburger Postzeitung“ (1686) і „Edinburger Gazette“ (1699). В ювилейнім дни видала Wiener Ztg. надзвичайне число у видї великого тому in folio, що числить 156 сторін тексту і 24 сторін інсератів. Подано в нїм історию повстаня і розвою дневника в серії статий оброблених на основі редакциїних архівів.

— **Смерть дневникаря.** В Пекинї страчено в страшний спосіб дневникаря і речника зреформованя політики, Чен-Чієна. Він признав ся, хотяй доказів против него не було нїяких, що перед трема роками хотїв викликати повстанє в Ганкав. Наслїдком сего Чен-Чієна закатували на подвірю ямену на смерть. Дневникар заявив, що готов умерти і пішов на місце загибели зовсїм спокійно. На виразний приказ цїсаревої-вдови не стяли єму голови, але убили різками, щоби відстрашити в сей спосіб инших революціонїстів. Виконанє засуду тревало дві години, доки кати не посїкали тїла дневникаря, так що мясо звисало кусняме. Коли Чен-Чієн не давав уже знаків житя, кати закинули єму на шию стричок і затягнули кріпко петлю, щоби запевнити ся про смерть своєї жертви. Чен-Чієн мав 30 лїт і заживав великої симпатиї серед чужинців. Спосіб его страченя викликав велике обурене, а до Ню-Йорку наспіла оноді від хіньскої поступової партиї петиция до всїх чужих держав, щоби видали хіньским властям хіньских дневникарів, котрі брали участь в повстаню.

— **Борба конокрадів.** В Рад на Угорщинї жила родина Ковачів, що удержувала ся з крадежи. Складала ся вона з батька та двох синів, котрі мали вже свої господарства. Перед кількома днями повертали з села Сірак, де украли коні, богато харчу і 930 К, готівкою. В лїсї почали сварити ся. Сини хотїли від батька половини грошей, но той вневнював їх, що досить з них, як возьмуть собі коні. Слово по слові, аж батько добув револьвера і положив одного сина трупом. На се другий син видер батькови револьвер і впакував єму кульку в лоб, так що той лиш перевернув ся. Потім перешукав кишені обох убитих, забрав гроші і з цїлою добичею удав ся до дому, лишаючи трупів при дорозї, де найшли їх якісь робітники. Та не довго тїшив ся молодий Ковач своєю добичею. Кілька годин по довершеню страшного злочину вже дістали его в свої руки жандарми, перед котрими признав ся до всього.

— **Купелї в школах.** Пруске міністерство просьвіти видало окружник, щоби розслїдити наслїдки купілий серед шкільної молодїжи. Громади, де є великі школи, мають нарадити ся, в який спосіб завести для шкільних дїтий безплатні купелї, або принайменше дуже дешеві, щоби піднести гігієнічний стан тої молодїжи, позаяк правильне купане впливає на її здоровле дуже корисно і причиняєсь до красших успіхів в науцї.

— **Конґрес ґеольоґів.** В Кракові розпочав ся в суботу 9-ий міжнародний конґрес ґеольоґів. Прибуло поверх 30 самих заграничних учених, між котрими находять ся університетскі професори з Парижа, Льондону, Швайцариї, Росиї і ин. Учасників конґресу приняв місцевий комітет, з проф. д-ром Шайнохою і доцентом д-ром Грибовским на чолї, в ґеольоґічнім заведеню в Collegium physicum. В неділю удали ся учасники до Кшешович, де відвідали соколичні копальнї. В понеділок т. є. вчера відбувала ся прогулька до копалень соли в Величцї. Пізнїйше одна часть удала ся до Борислава, Східниці, потім до Бучача і Чорткова, опісля до Заліщик і Касперівців, почім над Прут до Микуличина і Делятина, а вкінци з поворотом задержить ся у Львові. Друга часть удає ся через Н. Торг до Щавниці і забавить 3 дни в тамошних Карпатах, почім удасть ся до Закопаного і буде через три дни оглядати Татри.

— **Дрібні вісти.** Як нам доносять з Надвірнянщини, Бронїслав Лучиньскі, син громадского писаря з Майдана середного, чатуючи з рушницею перед тиждньом на поли біля дому, так необережно поводив ся, що два набої з рушниці, поцїливши его в бороду й лице, зірвали передну часть голови, що й слїду не стало. — В Підгородю пов. рогатиньского покусав скажений кіт четверо людий, котрих відставлено до заведеня д-ра Буйвіда в Кракові. — В Перемишли помер скоропостижно на удар серця рахунковий поручник від трену Христофор Чекайло. Покійний був сином руского селянина, а офіцирского степеня дослужив ся від рядового, розпочинаючи військову службу в 20-ім році житя. — В Кракові застрілив ся в однім готели підполковник 73 п. п. Александер Зембіцкий.

— **Селяньска бурса** отвирає ся з днем 1 вересня с. р. в **Долинї**. На разї з причини недостачі обширнїйшого льокалю найде в бурсї проміщене лише 10 селяньских хлопців. Зголошувати ся треба до 25 с. м. особисто або письменно у о. Михайла Клюка, котрий подасть близші условія принятя.

— **Пожарний „Сокіл“ в Рясні рускій** засновано на статутах філіяльних „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статута.

— **Прегарні патріотичні переписні листки з видами** видала редакция „Комара“ композицаї нашого артиста-маляра п. Турбацкого. Суть то самі образки з житя нашої історичної минувшини, котрі певно у одних насталять енергію до патріотичної праці, у других піднесуть духа і яко такі повинні найти як найширше розповсюдненє. Серия таких образків композициї п. Турбацкого п. з. „Істория Руси-Украіни в образках“, зложена з 7 карток коштує 60 сот. Купити можна в адм. „Комара“, Львів, ул. Собіщини ч. 8. Редакция заповідає невдовзї появу серії пострайкових образків того самого артиста.

— **Оповіщенє.** Повідомляє ся П. Т. інтересованик, що мимо удїленої Вис. ц. к. Намісництвом концесиї громадї міста Перемишль на ярмарок на кожухи від дня 28 серпня і 14 слїдуючих днїв, відбуде ся як кождого року великий ярмарок в Уневі пов. перемишляньского від 20 серпня до 1 вересня включно. Концесия надана громадї міста Перемишль не зносить анї ограничає зовсїм ярмарку в Уневі. — Від Адміністрациї дібр гр. кат. митрополиї: *о. Іван Чапельский*, адміністратор дібр.

— **В книгарни Тов. ім. Шевченка ул. Чарнецкого ч. 26. і в книгарни Ставропіг. Руска 3.** можна дістати квіти на пенсию для учителїв 30 штук за 70 сот. оплачено. Висилає ся лишень за готівку. Чистий дохід на бурсу тов. педаґоґічного у Львові.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Цїсар іменував радників висшого суду краєвого Альфреда Посуховского і Михайла Чарнецкого радниками двору в найвисшім трибуналї касацийнім.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

По поводу підмуленя насипів в наслїдок обірвання хмари застановлений загальний рух на просторони Неполоківці-Вижниця з днем 29. липня правдоподібно на 2 або 3 дни.

На шляху Неполоківці-Вижниця піднято загальний рух дня 30. липня 1903.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українсько-руску бурсу в Новім Санчі!

Переписка Адміністрациї.

Вп. Е. Ве. в За. На липень зістало ся тепер 1 К. 60 с. тож до кінця вересня прийде нам ще 5 К. 60. — Т. Ге. в Бо. За 2 квартал прийде ще 1 К. — Хв. Чит. Пр. в Бо. До кінця вересня прийде нам ще 4 К. 20 с. — Вп. Н. Ш. в Бі. Ще 80. — Г. Ка. в Лу. За серпень належить ся нам ще 40 с. — Е. Ок. в Кі. Тепер вилачено за липень а не серпень. — Г. Гу. в Кр. Тепер вилачено за червень а не липень. — М. На. в Кр. До кінця жовтня. — Хв. Тов. „Сїч“ в Пе. Тепер вилачено за червень а не серпень. Вп. В. Фу. в Бо. ве. До кінця вересня ще 6 К. 60 с. О. На. в Ів. Тепер вилачено по конець липня а не серпня. — Др. Е. Гв. в Ші. До кінця вересня ще 9 К. 9 с. — В. Ле. в Ту. Тепер вилачено за липень а не серпень.

Видїл Рускаго товариства педаґоґічнаго у Львові, розписує сим конкурс на приняте учеників до „Інституту під покровом св. о. Николая“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Рускаго товариства педаґоґічнаго. До подання долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) свідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) декларацию що-до місячної заплати, котра виносить 40 кор., при слабших еленах, окремо ще на поміч наукову 6—10 кор.; 4) 2 кор. на видатки кореспонденційні; 5) хто не есть членом Рускаго товариства педаґоґічнаго, 2 кор. на виписове і вкладку річну до того товариства;

Всяві подання адресувати треба до Видїлу Рускаго товариства педаґоґічнаго у Львові ул. Театиньска ч. 19, на руки члена видїлу Костя Паньковскаго.

В склад комітету, занимаючого ся веденем дїл Інституту, входять: о. крилошанин Іван Чапельский яко голова, прсф. Василь Білецкий, прсф. Іван Кокорудз, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак і Кость Паньковский яко настоятель інституту. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешкане, харч, опал, свїтло, послугу, пране за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скілько на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованем, стараєсь о добре домашне і товариске поведене; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає еї під доглядом домашних сталих директорів, у лучших без доплати, у слабших за доплатою; д) доставляє вихованкам нагоду придбати иншіх відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити подання о принятє визначує ся до дня 20 н. ст. серпня 1903 р.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого свідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Ґрошї слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) „Сольо сьпіви“ при супроводі фортепяна, Ст. Людкевича, Сиріткa, Не сьвітайте менї сеї пісьні, Du bist wie eine Blume і Кождим вечером царівна á 1·40 К.
3) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведене д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первориде лїчниче уладжене. Осьвітлене електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 80 19 г

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочевї. 418 3—1

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Глядаю
сейчас рутинованого концепієнта. *Квартацкий,* адвокат в Балигородї. 491 1—3

Глядаю учителя
найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Киричиньский,* парох в Телешницї відваровій, почта 498 Устрики долїшні. 1—3

Іспитований дяк
з добрим голосом, що уміє також вести хор і крамницю, глядає посади. *Василь Кривецка* в Чехах, почта Заболотцї.

Фортепян
короткий в добрім станї продам за 160 зр. — Войнарович Скарбківска, 5. 49 1—1

Учителька
Русинка, з кваліфікацийним іспитом для рускої і нїмецкої мови, також для гри на фортепянї прийме посаду домашної учительки в рускім домі до одної або двох дївчат. Близше поясиить ред. *„Буковини“* в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. 490 1—3

Продам
слїдуючі машини: 1) молотїльню штифтову з киратом на силу 4—8 коний за 500 корон; 2) Сївачку рядову, оригінальну „Сака“, малу, дуже легоньку на пару малих коний за 160 корон; 3) млинок за 80 корон; 4) сапу до сапаня бараболь за 30 кор.; 5) плужок до обгортаня бараболь за 16 корон; 6) „сепаратор“, машина до відїленя сметанки із сьвіжого молока і масничку до того разом за 180 кор. Всї машини в дуже добрім станї, а послїдна майже нова. Продаю, бо звиваю господарку *Олимп Волянський* в Білій п. Чортків. 492 1—3

Принимаю лекцию
до шкіл народних, видїлових і до ґімназиї від 1 го вересня с. р. — Poste restante M. Z. в Миколаєві к. Гаїв.

Академик
вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 11—?

Пошукую
на оден рік ученика приватного до приготовленя 2 дїтий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Прокіп Яцків,* Колодіїв, п. Войнилів. 484 5—6

Курс Львівский
в дня 11 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земїв. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Земїв. Львів.-Черков.-Ясск по 200 зр.	575	5
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 10	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 мор.	97 80	—
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	8 55	99 26
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% а. в.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% а. в.	3 —	—
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	—	—
Позички краєвої з 1888 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ох емісиї	91 50	— —
Льоси:	к.	к.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	17 10	17 80

Рух зелїзничих поїздів.
важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·11*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодн.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Краєщких ч. 5. 6—

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“
у Львові ринок ч. 10
видало новий наклад друків

I. Друки правничі:

1.	Позов в справах дрібних	лїбра по	25 кр.
2.	Контракт купна і продажи	І. лїб. по	40 „
3.	„ „ „	II. „ по	40 „
4.	„ „ „	III. „ по	40 „
5.	Повномоча	по	40 „
6.	Подяня о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г) лїбра	по	40 „
7.	Написы до подань о интабуляцию лїб.	по	20 „

II. Друки для кас позичкових:

8.	Дневникъ касовий	лїбра по	40 „
9.	Книга довжників	„ „	40 „
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„	2·— „
11.	Скрипт довжний	„ „	1·20 „
12.	Книжочка вкладкова (щадн.)	„ „	3·— „

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова	лїбра по	40 „
14.	Книжка касова	„ „	40 „

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

15.	Спис членів	лїбра по	40 „
16.	Грамоты членьскі читальнь „Просьвіти“ примірник	по	2 „

За опаковане і оплату почти дочисляє ся нале житість осібно.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав.“ Ринок ч. 1 (льокаль Акад. Громади) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . 4·40 К.
Д-ра Дністрянського: Право подружа . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне вимоганє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіл. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом егзекуц (руське видане В. в. д.) 2·90 К.
Правничa часопись
Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

НАРОДНІ ИМНИ
„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, I пов.

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ
ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИНИ
против власного здоровя, як не спробують мого винаходу. Без операцiї. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професорам Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 188 3—6

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовляє
ґрамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взаґалї все, що входить в обсяґ его знаня. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 212 —?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
пр̀и площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).
В Середу 12 серпня 1903.
ВЕЧІР СЬМІХУ
Бенефіс улюблених кльовнів Лепом і Евґен.
Хто хоче засьміяти ся, нехай спішить вниї до цирку.
Богато нових комічних сцен.
Приготовляють ся борби міжнародних силачів.
Приготовляє ся серия Люциперів.
Незадовго відбудуть ся великі борби шамсіонів.
Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.
Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Короля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 468 1—

ОСТОРОГА.
Остерігаємо Поважану П. Т. Публику, що *понизше вичислені шинкарі не продають нашого пива, але дешеві пива провінціональні:*

Боденштайн Н., пл. Різні 13.
Бродівґер М., пл. Ґолуховских 3.
Хамайдес Е., Жовківска 59 б.
Дорфман А., Жовківска 115.
Енґелькрайс И., Коперника 32.
Фабіян М., пл. Бернардиньска 17.
Фуксбальґ Б., Коперника 8.
Ґрубер Ґ., Зелена 3.
Ґанґель К., Театиньска 7.
Ґайштайн Л., Паньска 17.
Гавдверкер И., пл. Смольки 1.
Кац И., Короля Людвика 23.
Лявфер М., Краківска 14.
Майзельс И., Жовківска 55.
Мандель, Театиньска 12.
Зільбер Н., Городецка 91.
Шпіц З., пл. Академічна 3.
Зальцберґ Х., Театиньска 14.
Вальдман Ґ., Личаків 66.
Вендлїнґер М., Ринок 14. 482 2—2

Львівске Товариство акцийне броварів.

FALK et Comp., HAMBURG
Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виемігрувати до Америка а вже мають пашпорти, повинні перечитати слїдуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **ідьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажерки, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі прускій, дістають ся під наглядане в воді 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Ціна дороги від прускої границі до Гамбурґа виносить **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 18 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 31 —?

Центральне бюро оголошень дневників і універз. реклями
АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО
у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13
(телефон 2432)
приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цїнах; замовленя на виконанє: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. перворядних артистів. Удїлюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накїр з фабр. Черлянського. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Левицкого.

Ч. 170. Львів, Середа 30 Липня (12 Серпня) 1903 **Річник XXIV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік	32 к.	— 44 л.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Самоволя польских старостів.

Сконфісковано.

Староство повітове в Стрию розвинуло в послїдних часах нечувану акцию против філій і читалень „Просьвіти" в стрийскім повітї.

Акцию тоту веде староство з явним нарушенем обовязуючих законів і прав товариства „Просьвіти" опертих на статутї, затвердженім ц. к. намісництвом під днем 18 серпня 1891 до ч. 59.616 і під днем 8 червня 1898 ч. 46.036.

Після §. 2. уст. б) статуту має товариство „Просьвіта" право устно поучити нарід о всякого рода справах просьвітних, господарских, торговельних і промислових, а то через делеґатів, люстраторів і вандрівних учителїв. Після §. 39 статута має кождий виділ філіяльний право а рівночасно і обовязок вести нагляд над читальнями до округа філій приналежними, і то через своїх делеґатів і відпоручників і его посередником межи читальнями „Просьвіти" а виділом центральним. Після статуту Просьвіти есть виділ філіяльний зверхником кождої читальні „Просьвіти" і повинен оставати з читальнею кождого свого округа в безпосереднім контакті, а тим самим має він право кождого часу люструвати читальні, скликувати сходини членів читальні і устроювати для них відчити, виклади і поученя і того рода люстрациї не можуть ніяк підпадати під понятє публичних зборів по мисли закона з 15 падолиста 1867 ч. 135 В. з. д.

Відповідно до сих постанов статута предпринимає стрийска філія „Просьвіти" люстрацию своїх читалень. Між иншими відвидів дня 7 липня 1903 р. посол д-р Олесницкий читальню в Братківцях, злюстрував тую-ж, а позаяк оказалось, що читальня не розвиваєсь належито і що загальні збори давно вже не були скликані, постановлено скликати загальні збори на день 12 липня 1903. Дня 7 липня не було ніяких зборів, не було анї вибору предсїдателя анї ніякої формальної дискусиї, а лише звичайна принагідна приватна поговірка між послом Олесницким а членами читальні, котрі яко его виборці предкладали ему також рїжнородні свої бажаня і потреби.

Помимо того внесла жандармерия, а именно комендант жандармскої станицї в Жулина з поручення стрийского старости Невядомского до ц. к. суду повітового в Стрию донесене карне против д-ра Олесницкого, в котрім подає, що д-р Олесницкий устроїв в дни 7 липня в Братківцях прилюдні збори без попереднього повідомленя власти.

О зборах на день 12 липня 1903 скликаних, завідомила читальня зовсїм формально ц. к. староство в Стрию. На збори ті прибули яко делеґати виділу філії о. о. Горалевич з Угерска, Головкевич з Лукавицї, п. п. Кисїлевский і Ерденберґер зі Стрия.

Через цілі збори ходив попід льокаль читальні постенфірер жандармериї Якубчик і що хвиля викликав начальника громади, грозячи ему, що збори розвяже і зібраних розжене, хоч делеґати виділу показували ему доказ на повідомленє староства. Нарід переполоханий став розходити ся, хоч збори були зовсїм леґальні.

Жандармерия з поручення староства сповнила тут велике надужитє, бо ставила перешкоди зовсїм леґальним зборам товариства, нарушаючи тим права товариства і его членів. З причини тих зборів увійшло рівнож донесене карне жандармериї против скликуючих до ц. к. суду повітового в Стрию.

В дни 26. липня 1903 зарядив виділ філії в Стрию люстрацию читальні в Семигинові і вислав там яко своїх делеґатів о. Головкевича і п. п. Говиковича і Кисїлевского.

Коли ті делеґати знаходились в читальни і порозумівались з членами ей в справах товариства, вдер ся до льокалю той сам комендант станицї жандармериї з Жулина і силою розігнав всїх присутних, помимо того, що не було ніяких зборів, заявляючи виразно делеґатам філії Просьвіти, що дїлає се з наказу і поручення староства в Стрию, котре ему робило докори, для чого не поступив він так само дня 12. липня 1903 в Братківцях т. є. для чого не розігнав зборів, о котрих староство було повідомлене і котрих зовсїм не заборонено. І з причини тих зборів внесла жандармерия рівнож донесене карне против делеґатів виділу філіяльного до суду повітового в Стрию.

Читальня в Жулині розпочала будувати свій власний дім. Зараз, внесла тамошна станиця жандармериї до староства донесене слїдуючого змісту: „Zulin am 8/7 1903. E. N. 402. An die k. k. Bezirkshauptmannschaft in Stryj. — Die Gemeinde Zulin baut daselbst an der öffentlichen Gomeindestrasse eine für Leseferein bestimmte Hütte, welche der bestehenden Bauordnung nicht entspricht. Die Hütte wird auf der Strasse näher wie die Zaunreibe denselben einerseits und anderseits im Strassengraben circa 60 Schritte von der gr. kath. und 16. Schritte vom Zaun respective Wächterhülte derselben gebaut. Bis nun ist der Leseverein in der Gemeindekanzlei bei der Gendarmeriekaserne untergebraucht woselbst die Mitglieder desselben durch die Gendarmerie bei ihrem bekannten Missbrauch überwacht werden. Aus diesem Anlasse haben dieselben den Bau bei der Kirche angefungen, woselbst sie weiter ihren Unfung ungestört betreiben wollen, was die Kirche herabsetzen und oft den Gottesdienst stören wird. Hievon angezeigt. Buchta". Письмо тое есть явним доказом, що против „Просьвіти" і ей читалень роспочинаєсь в краю отверта і і явна кампанія, коли в язицї жандармериї дїяльність читальні „Просьвіти", правно узнаного і на принятих властию до відомости статутах існуючого товариства називаєсь „bekannter Unfug treiben". Староство відступило тое донесене виділови повітовому, котрий сейчас ex praesidio видав поручене зверхности громадскій застановити будову.— Тимчасом виділ читальні виказав ся перед зверхностию громадскою правосильним консенсом будівляним як також, що цїле донесене жандармериї есть одною великою ложею, а зверхність громадска представила на тій основі відповідну реляцию виділови повітовому.

Сконфісковано.

Сконфісковано.

(б—к—р).

Як бачимо з повисшого письма, самоволя старостів не спинила ся на самих заборонах віч і зборів, але посьміла посягнути навіть на так поважне і висококультурне товариство — товариство субвенціоноване сеймом! — як „Просьвіта". І не дивниця, бо „Gazeta narodowa" вже заздалегідь відкрила карти і зрадила, в чиїм інтересї се дїє ся і який клич видали гакатистичні, подільскі шляхтичі. Тілько, що в той час приловили ми „Gazet-у" на клеветах і ложи.

Сконфісковано.

Селяньскі бурси.

(Практичні вказівки).

Хоч і як гарною і великодушною виявляє ся жертволюбивість тих патріотів, що складає ся на поміч для бідних школярів, ми з рїжних зглядів есьмо рішучо лишень за бурсами селяньскими і за институциями, в яких знов дїти заможнїйших родичів могли би за оплатою дістати приміщенє. Річ в тім, щоби на удержанє дитини в школах причиняли ся таки і самі родичі, бо кождий сотик, виданий на дитину, приневолює єї до признання сего накладу і тим самим стїсняє силою поневільної вдячности звязь між нею а родичами. Она мусить сильно відчувати, що ті сотики і корони се кервавиця батьківских або материньских мозолїв і те спонукує єї до добрих поступів в науцї. Ходить лиш о те, щоби видавало ся розумно і оглядно і щоби собі самому в тім напрямі дати легку і добру спромогу.

Спілкова звязь, громадяньска сполука от і знамените средство ведуче до сеї цїли. Вже буденне, родинне житє учить, що мала родина видає на житє розмірно більше, чим сїмя численнїйша, а куповане „на гурт" дешевше чим на ґрейцарі.

Ґаздиня, що має 10 хлопців на станциї при дешевшій оплатї лїпше прохарчує хлопців, чим така, що має їх лишень двох або трох. Та ходить о те, щоби хлопці не лиш харчували ся, але і мали догляд добрий і певний, бо догляд, особливо для недолїтків, се перше услівє доброї „станциї". Коли родичі живуть в містї, то їх дитина, як то кажуть, під їх оком. Але чужі очи не всьо і не все видять. Треба, щоби ті очи були добрі меткі, зоркі і щоб не пособляли дїточим хитрощам та викрутам, щоби догляд домашний сповняв свою задачу совісно і щиро, а станциї приватні як-раз грішать тим чи-мало, що догляду на них або небогато або і нема зовсїм.

Если той лише зиск добрий, що до нас вертає, то ясна річ, що така станция для дитини найлїпша, котра не тягне зиску з неї. Такимми станциями серед наших обставин можуть бути лишень институти для заможнїйших, а селяньскі бурси для дїтвори сїльскої, бо зиск в одних і других повертає ся в користь питомців а нагляд над ними через відпоручників з учительского абору дає певність совістности і фахового веденя. В такій справі патріотичне учительство наше помочи своєї ніколи не відказує, а який хосен з дїла так впорядкованого, на се примір ось-який.

За почином свого пароха, Впр. о. Тита Войнаровского заснувало село Балинцї коломийского повіта свою бурсу. В нїй від кількох лїт містить ся по кількананайцять хлопців а сего року було їх в тій бурсї дванадцять шість.

На утриманє сеї бурси зложено в році шкільнім 1902/3 2.528 К і 33 с готівкою а довезено муки, бульби, хлїба, фасолї, ярини за 601 К і 60 с. Разом коштувало удержанє всїх хлопців за цілий рік 3.130 К і 43 сот. Поділивши сю суму через 27, бо було 26 хлопців а двацять семий був кухар, вийде з того, що річно один хлопець коштував лиш 115 К 98 с, або місячно 11 К і 04 сот.

В загальній сумі видатків містили ся такі позиції як чинш за хату, платня кухаря, інструктора, видаток на дрова, мясо і т. д. Харч був здоровий і такий, до якого дїти привикли дома з додатком, що в четвер і в неділю мали страву з мяса. Всї виглядали добре, не хорували, а маючи в дома інструктора і надзирателя в особі ґімназияльного професора учили ся добре і без клопоту. З хлопців не перепав анї один, один дістав поправку.

Нам видить ся, що при добрій волї, кожде наше село може спромогчи ся на таку бурсу як балинецка, бо середне селяньске ґаздівство потребує підховати двоє, троє безрог і вже видаток на утриманє в школї дитини покритий, хочби до сего дочислило ся 50 кор. на мундур а з 10 корон на книжки і другі потреби.

Під таким дозором дитина звихнути ся анї випасти з доброї дороги не може, хиба виїмково.

А закладає ся таку бурсу ось як:

1. Если в однім або двох — трох сусїдних селах найде ся 20—30 охочих до науки хлопців, тогди родичі їх упросять когось, хто винайшов би добру суху хату о 3 або 4 покоях, кухни, пивницю і дровітни.

2. Всї разом складають відповідну пайку на куплене начиня кухонного і кухонної посудини (дебриків, коновок, мітел).

3. Всї разом складають по рівній части гроші потрібні на куплене кількох столів, кількох лавок довгих, кількох крісел, ліжка для кухарки або кухаря; образів сьвятих тілько кілько є комнат; лямп висячих (Astral з шклами la Cométe) до кождої комнати одна і лямп кухонних та бодай одного зеркала.

4. Всї разом складають на куплене шараґів до вішаня річий, бодай двох великих мидниць до умиваня і стирки до начиня.

5. Кождому хлопцеви належить дати ліжко зелїзне полеве або жовнїрске, коштує нове 7—8 корон. Сїнник випханий околотом, два простирала, подушку з піря або, як хто бідніїший, випханий морскою травою або шуваром, добрий коц на покрите ліжка, щітки до чобіт, щітку до сукна, нїкльову ложку, вилки, ніж, дві тарілки найлїпше з поливаного зелїза, плитку і глубоку, і ¼ літрове горня зелїзне, також поливане на воду і молоко і два ручники.

6. Кождому хлопцеви треба дати місячно 24 сотики а з тих 6 сотиків на стриженє волося машинкою при самій голові, 6 сотиків на просте мило, 6 сотиків на крейдовий порошок до митя зубів і 6 сотиків на шварц.

7. На кождого хлопця треба дати річно два кірці бульби, 2 ґарци фасолї, 2 ґарци гороху, 2 ґарци пшона, 2 ґарци круп, пів кірця муки пшеничної, пів кірця муки кукурудзяної і місячно дві кварти сира, річно чвертку бураків на борщ і ½ чвертки капусти кислої.

8. На сіль, нафту, закришку, молоко, дрова, рубачів, омасту (і то *смалець*, бо масло дорого коштує а з тих гроший оплачує ся також кухарку) — складає ся від хлопця місячно 5 корон. Вистарчить 4 в такім містї, де такі емолюменти таньші.

9. Біле випране довозить ся дїтям що тижня або що дві неділї.

10. На кухарку пошукати якусь практичну і совісну жінку в своїм селї, бо ходить о те, щоби варила так, як варить ся в селї. Що найбільше можна єї научити варити росіл.

11. На мясо складає кождий корону місячно.

12. На кождого хлопця треба дати тижнево 2 бохонцї домашного хлїба.

В балинецкій бурсї мали хлопці такий харч:

Рано о 7-ій стиранку або кашу забілену молоком.

Обід о 1-ій в неділю і в четвер росіл з рижом, мясо з бульбами — в инші дни зупу з фасолї і тїста, зупу з гороху і капусти, борщ з кашою і т. п.

На вечеру або бульбу замащену смальцем з цибулею, або кашу, або куліш з квасним молоком або з сиром. В неділю бували клюски з сиром або і пироги з бульбами і з сиром — і сей харч зовсїм вистарчав. Голоду хлопці не знали.

Отож найвисший час подумати всїм селам про такі селяньскі бурси. Нехай з кождого села пійде лиш 20 хлопців що року на науку до школи, а по 20 лїтах змінять ся і мусять змінити ся обставини в нашім краю. При такій родинї, що одну дитину вихована в школї, остане одна пайка ґрунту більше для тих, що лишили ся на ґрунтї. Сила інтеліґенциї побільшить ся о тисячі сьвідомих просьвічених одиниць. Ті одиниці будуть брати удержанє з своєї науки, з своєї власної працї. До їх рук попливуть тисячі заслуженого, чи зароблєного гроша, з котрого не мало доброго проценту повернє яко сплата затягненого у родичів довгу

на ґрунт, з якого вийшли а який подав їм спромогу добити ся красшої долї і гарнїшого способу житя.

М.

Польща в скільских горах.

[*Допись.*]

„Товариство осьвяти [читай: гакати] людовей“ геть по гірских селах заводить свої „чительні“. Ось місцевости, де сї гнїзда вже позавожені: Тишівниця, Синевідско нижне (де анї одної голови ляцкої), дальше Синевідско вижне, Корчин, Крушельниця і инші. Головним махером сеї гакатистичної роботи є начальник стациї ц. к. державних зелїзниць, знаний в околици русиноїд п. Леопольд Белецкі із Синевідска вижного. Йому в роботї помагає звісний вже навіть читачам „Дїла“ Щербіньский, функціонар сеї стациї, що того часу на жадане в руській мові не хотїв одному панови видати карти їзди. Они то оба, при помочи зайдів-робітників, ведуть шалену антируску аґітацию в тутешних гірских селах.

Для зайдів робітників ляцких при жидівскім тартаку в Синевідску вижнім завели „чительню імена товариства осьвяти [гакати] людовей“, за жидівскі гроші спровадили до неї аж 300 видань Крашевского і от повстала жидівско-польска чительня. В сїй чительнї ось-які розмови ведуть ся. Говорить „дьоця Стася“, експедиторка пана Белецкого: „Нїґди і з нїким не мувіць іначей, як тилько по польску. Єжелї кто пшемуві по руску, то зараз заплаці податек народови: єднеґо гадержа. Те ґури, та земя —то нашон крвйо зрошона! то польска земя!“ — А швець Юзьо Савіцкий, справдїшний зайда, котрий збогатив ся на руских хлопах в Синевідску, так далї каже: „Сьвенцоне, як пшайдзе, бендземи сьвенціць у нашеґо ксендза [себто у ляцкого, з місточка Сколього], а не у рускеґо попа“. А чому він тай другі ього браця не пишуть: Не рубми бутуф Русїном, не куйми ім возуф і плуґуф“. Ага! бо би з голоду попухли! Недавно ще сей Юзьо ходив по хлопах та жебрав роботи, бо не мав що їсти, а тепер таким богачем став! — А пан Белецкий каже: „Лятаїчуф на мешкане бенде давал тилько Поляком“ — не знать яким? в селї усего дві родини! [Треба знати, що п. Белецкий є славним „стренчицелем мешкань“ для лїтників. Партиям, що удавались до него за лїтним мешканем, казав, що в Синевідску є мешкане тілько у двох господарів: у Франціпка Дуткевича (коваля) і у Юзя Савіцкого (шевця); тимчасом лїтники, приїхавши на місце, переконували ся, що се неправда..]

Будівничим Польщі на Руси, розуміє ся, солию в оцї став місцевий сьвященик руский. Хоч се спокійний чоловік, посипались брехнї на него то в старостві, то в судї, немовто він бунтує против Ляхів [„називає нас зайдамі, завлокамі; муві, же ми по рускіх персах ходзїми“]. Вслід за тим жандарми вишпорять по селї, викликують соблазнь, випитуючи селян про сьвященика. Ба не досить того! з'їздить комісия слїдча зі Стрия— і знов нова соблазнь в громадї... Та хоч як горячо Ляшня намагала ся знайти щось на о. Стрецкого, не удалось їй! Слїдство впало, бо всї доноси показали ся підлою брехнею, і о. Стрецкого не тягають по судах, як сусїдних честних сьвящеників в Крушельниці, Підгородець та Сопота.

Що-до п. Белецкого треба додати, що він давнїйше сидїв тихо при фербельку і зі всїма в селї був добрий; аж остатними часами (коли, як кажуть, дирекция зелїзница мала его перенести) кинув ся на польский шовінїзм, ворожий Русинам, щоби тим показати директорови п. Вержбіцкому, що він для справи польскої в Скільщинї є необхідно потрібний...

Синевідчани сильно огірчені на пропаґанду польскої гакати. Шевця Юзька Савіцкого, що зріс в пірє руским грошем, хотять полишити вже опісї гакати, най далї дороблає ся вже не з бойківских чобіт та ходавів, але з польских „буцїкуф“ та „тшевічкуф“...

Бойко.

Справи заграничні.

Македонїя.

До віденьских кругів політичних доносять з Монастиря, що замордоване российского конзуля Ростковского не буде мати нїяких політичних наслїдків, бо як тепер стверджено, конзуль спровокував жандарма. Галїм застрілив Ростковского за се, що конзуль ударив его два рази в лице. Була се отже приватна пімста без політичного підкладу.

Повстане ширить ся з кождим днем і обіймає що раз нові території. Тепер перекинулось повстане також на адрианопільский повіт, де оперує 18 ватаг. Безнастанні переслїдування болгарского населеня адмінїстративними і військовими властями причинили ся до підбуреня умів. Комунїкацийні і телеґрафічні средства суть по найбільшій части ушкоджені, або й цїлком знищені. В околици Орхіди вся зелїзнича і телеґрафічна комунїкация знищена. Чотири міста стоять в полумінї. В околици Дідже повстанцї окружили дві компанії турецкого війска.

В Царгородї говорять, що революцийні комітети в Софії узброїли і вислали до Македонії 4000 людий. Се здаєсь тенденцийна видумка, бо богарске правительство, напо лохане росийскими погрозами, заховуєсь цїлком невтрально, стереже границю і перехід більшого числа людий з Болгариї до Македонії є тепер неможливий.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Положене на Угорщинї є все еще невесне, а трудности тим більші, що опозиция здаєсь не згодить ся на якібудь уступки. Угорска кріза може перемінити ся в державну крізу, бо в гру входять військові справи, що відносять ся до обох частий держави. Справа другого премієра сходить отже на другий плян, бо головно розходить ся о се, яких концесий зажадає опозиция і які концесії мож буде їй зробити. Ті концесії будуть мусїли відбити ся також о справи відносячі ся до Долитавщини, отже в нарадах мусять взяти також долитавскі міністри, яко дорадники корони. Головно розходить ся о се, аби винайти і згодити ся на форму, під якою мож буде Мадярам поробити концесії, і хто знає, чи се дасть ся перевести, бо уступки пороблені Мадярам на військовім полї, мусять причинити ся до ослабленя загальної сили монархії. Загально думають, що сей огляд спонукав цїсаря поїхати на Угорщину, бо лише лично потрафить довести до якогось порозуміня, а не до компромісу, котрий ослабив би оружну силу держави, а був таким компромісом, який зробив Куен з опозицию. Перед від'їздом до Будапешту цїсар відбув вичерпуючу конференцию з міністром війни Пітрайхом і президентом кабінету Кербером в справі загального положеня на Угорщинї, бо се положене дїлає сильно також на австрийскі відносини.

Подорож Кербера до Ратот мала політичний характер і нема сумнїву, що він конферував з Сейльом в політичних справах і о загальнім положеню на Угорщинї. Чи Кербер в імени корони жертвував Сейлеви гідність президента кабінету, не знати. Однак коли зробив се, то в необовязуючій формі, що можна заключати з донесень добре інформованих дневників, що при теперіш них відносинах Сейль не намірає знов стати на чолї кабінету.

Pesti Naplo доносить, що президент сойму ґр. Апоні заявив, що готов обняти знову кабінету, але иншого портфелю не прийме під нїяким услівем.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Польскі підручники шкільні.

Тешен. Польский семинар учительский в Тешенї не буде заснований, бо польских книжок шкільних в Шлезиї нема, а шкільні власти Шлезиї не хочуть згодити ся на галицкі підручники шкільні, котрі під жадним оглядом не відповідають вимогам науки і педаґоґії і суть переповнені сфальшованою історию.

Смертельний марш.

Відень Дневник військових роспоряджень оголошує зарядженя військових властий в справі смертельного маршу під Білеком. Одного ґенерала, команданта 6 бриґади і двох полковників піхоти усунено з чинної служби. Оберлайтнант Смавр, за се, що при незвичайних обставинах умів відповідно поступати, дістав похвалу від міністра війни в окремім декретї.

Македонїя.

Царгород. В турецких кругах говорять, що до Македонії прийшло 15 болгарских офіцирів, які обняли команду над ватагами повстанців. Болгарскі круги офіциальні заперечують се. Болгарске міністерство видало строгий наказ, аби через границю під жадним услівем не пускати до Македонії узброєних людий.

Білград. Повстане обняло цїлу Македонїю. Богато міст і сїл горить. Число повстанців в самім Монастирскім вілаєті числять на 12.000 Повстане перенесло ся вже до Старої Сербії і сягає аж до границь сербского королївства.

Розброєне.

Париж. На офіцирскім бенькетї міністер війни Андре заявив, що Франция не може перша розпочати розброєня в хвили, коли инші держави своїми збройнями роблять війну в часї мира. Супротив сего Франция, котра має амбіцию іти перед иншими народами, не може думати о зменшеню своїх сил военних.

НОВИНКИ.

— **Збори руских послів соймових і парляментарних з Галичини і Буковини** відбудуть ся в суботу дня 15 с. м. в готели Жоржа у Львові о год. 9 рано. В зборах возьме участь 23 послів.

— **Про страйкові засуди форналїв з Жизномира** пишуть нам: „Засуд старостваа викликав тут велике огірченє, бо ніхто не видав, щоб можна було за ту саму річ засуджувати аж два рази. Та староста на тім не думає спинити ся, бо каже, що буде засуджувати разпо-раз, поки форналї не вернуть до служби, і так аж до кінця року... Форналї внесли поки-що рекурс, а основують ся на § 29. службового реґуляміну, бо Корнблїт давав нездорову їду, а кождому наймитови вільно покинути службу, коли виконуване служби наражує здоровле слуги на небезпеченьство. Огірчене людий на староство тим більше, що Корнблїт хоче годити ся, але заряджена і поведене староства до того не допускає. Староство хоче конче прибрькати бунтівників.“ Тілько наш допысуватель — а нимїшна „Arbeiter Ztg.“ в статї: „Russisches aus Galizien“ слушно замічує: Давно вже се минуло, як др. Кербер поводив ся так, немовби він хотїв зломити силу польских шляхтичів і старостів та завести лад в Галичинї. А тепер має вже там право не шляхтич і староста, але польский Жид і звичайний комісариат поповнювати злочин за злочином, а прокуратор не має сьмілости проти них виступити. Чи п. міністер судівництва не видасть сейчас наказу, щоби тоті, котрі допустили ся злочину нарушеня урядової власти, вимушеня і обмеженя личної свободи були безпроволочно покарані? Парлямент вже недалеко, а тодї треба буде про се з п. Кербером подискутовати!“

— **Парцеляция.** З Товмаччини пишуть нам: З припорученя властителя більшої посїлости в Товмаччині подає ся до загальної відомости, що часть свого маєтку рішив ся тойже властитель, далекий від всякого шовінїзму, розпарцелювати між руских хліборобів. Мають ся розпарцелювати Бортники з Мелянівом і часть Грушки „Теодорівка“ звана. Всього обшару до розпарцельованя 2.400 моргів, з того 1.600 моргів красної, родючої орної землї з прекрасними луками, сїножатями, тризазовим покосом річно, і 800 моргів лїса з річним вирубом 30 моргів. Товмацка земля звісна із своєї природної доброти, до того знаменита і інтензивна господарка, ведена на спосіб пруский, довела той ґрунт до високої культури, так що щорічно підсипувана розличними компотами і штучними навозами справлена земля має родючої почви на 14 цалів глубоко. Ручить ся проте з усякою певностию, що річний збір з моргa такої землї виносить від 15 до 20 кіп збіжа. Особливож знаменитий се ґрунт під управу бураків, причім замітити треба, що господарство було ведене у власнім зарядї і нїколи ще не було в руцї якогось посесора. Хто отже набув би той ґрунт, той через 12 лїт може мати не уживаючи нїяких навозів прекрасний збір. На тім ґрунтї є побудовані три прекрасні фільварки з величавими господарскими будинками і поодиновими мешкальними хатами, призначеними для служби. Ті хати також поодиноко на продаж, так що хто з подальших сторін хотїв би ґрунт набути, може мати хату з малими господарскими будинками готову і не потребує будувати ся. Тому братя селяне, рускі хлібороби, спішіть і набувайте ґрунт, бо така друга нагода не зараз лучить ся, тим більше що від якогось часу вештають ся по тім маєтку Мазури, котрі придивляють ся землї і раді би набути як найлучші ґрунта. Інформациї що-до условій набутя ґрунту, устні і письменні, удїляє повновласник властителя посїлости, п. Володислав Павельский в Товмачи. — *Сьвященик.*

— **З Надвірнянщини** пишуть нам: Недавно бачив я в Надвірній спору громадку селян з Гаврилівки (до сто люда), що прийшли до староства з протестом проти введеня в тім селї рільничої школи. Коли до Гаврилівки прийшла з краєвої ради шкільної правосильна постанова що-до основаня там такої школи, громадяни — на основі бесїд обшарника п. Ожа і писаря громадского — добачили в тім єдино руку місцевого учителя п. Василя Витвицкого, котрий скінчив курс рільничий, отже може вести таку школу, вимагаючу значного накладу. Селяни повернули від староства з нїчим, а до села прийшла жандармерия, щоби евентуально не допустити до якої неприятности учителя від громадян. Однак завдяки трудови місцевого завідателя о. Марчака удало ся переконати громадян о дійснім стані річи і в селї настав спокій; нарід навіть жалує, що виступив против учителя, тим більше, що той учитель ревно працює для громади і рік-річно зовсім безкористовно підготовляє сїльских хлопців чи то до ґімназиї, чи до семинариї учительскої.

— **Коли коминар, лїзь в комин!** З Чорткова

Юлїян Чорногірский.

Предсказала.

Була неділя. Сонце хилило ся до заходу. Під стріхою убогої хатини Гната Заяця на широких грушевих дошках сидїв старий, сивий та лисий Гриць. Проти него на дубовій лавицї сидїв Гнат, син Гриця і його жінка. Обоє поглядали від часу до часу на старого Гриця, що журливо дивив ся перед себе. Не втерпів Гнат. Тату — каже — ба чого ви такі сумні? — не заговорите, ба навіть і не вирикнете на нас. Скажіть, який біль зневолив вас так, що у вас на серцї тежи? Ми хотїли-б вам помочи. Кажіть! кажіть, що вере вам такого?

— Скажіть усьо, ая, — не таїть нїчого — докинула Гнатиха.

— А щож менї таїти тай ще перед вами. Нїчо менї не хибує — ади оттак задумав сї, а ви вже і питаєте, що менї є.

— Е! та воно муси вже щось бути. Давнїще то ви тату все були веселі, все говіркі, а тепер... чоловік розпитує вас тай таки всього вивідати не годен. Роз'ясніть, чому се у вас така зміна, чого ви так часто задумуєте ся тай о чім ви собі мірнуєте?

— Ой Гнате, Гнате! мій синоньку любий! Я вже старий — видиш — от і сива чуприна вже паде тай менї об нїчім думати? Га? Що? Подивись! на чім я сиджу?

— Та на дошці!

— А ти знаєш, на що я придбав сю дошку? На домовину — Гнате — ой так, так, на домовину! Она буде менї хатою. З неї піду на суд Божий, як мене покличуть. Тай менї не думати, Гнате?!

— Ей бо лишіть се тату! не забувайте ся! Не мучте нас тай себе. Вам ще чес думати о таких річах: ви ще Богу святому дякувати дужі та здорові. Другі леже таки на смертній лаві та ше не думають про смерть, а ви...

— А я мушу думати про ню! Ой так, незабаром покину вас та піду туди, де довше бути. Ая —, Гнате, таки мушу. Не дурно то менї приснилась твоя мама а моя жінка — небіжка, дай їй Боже царство небесне. Ади, видївши її на свої очи. Була в тій самій убері, в котрій ми зложили її у яму. Узяла мене за руку тай каже: Грицю, ти спиш? Я їй кріз сон: Нї Юстинко голубко — а она: Ужесь сараку нажив сї гаразд. Провівсь усїх дїтий під вінець, ба ще одну унуку. Не меш вже довше бідувати, підеш д'мінї. Ту мемо пішше жити як на цим сьвітї! Темуй собі! У середу абис сї висповідав, бо меш умирати! Розпрощелась зі мною тай зникла, а я збудив сї тай від тої хвилї усе гадаю о смерти. Міркуй си Гнате! Як не зможу сам піти до пан-отця, то абись го спровадив шкапом д'минї, бо конче хочу сповідати сї на смерть. Она нїколи не збрехала передімною за житя, то і тепер не бреше.

Зітхнув старий Гриць тай замовк, а важка голова опала на груди. Довго мовчали всї троє, лиш легенький вітрець та зітхане родини переривали тишину, що залягла разом із настаючою ночию.

— Ей га! а тосми ся розбалакав; ади уже й нїч! Ходїмо у хату! Ти Марічко піди до худоби та не бари сї, бо ми хочемо харчувати. Тай чес би спати. Завтра дав Бог робітну днинку — — Ходїм! — — —

На другий день обійшов старий Гриць усе ґаздівство свого сина, колишне своє. Був у лїску, на городї, у пасїцї, стайнї; усюди був, все оглядав по кілька разів, відходив тай ще оглядав ся. Під вечір захорів і ляг до лїжка. Все нараз заболїло у него, кождий член відмовляв йому своєї услуги. Гнат намагав ся привести до хорого батька лїкара з поблизького місточка, так годї було его умовити. Нї тай нї! Наближаєсь уже смерть — тисеч дохторів не відженуть її від мене. „Темуй Гнате! Завтра рано піди до пан-отця та проси аби прийшов д' менї, абисми стрес перед ним гріхи, які дають мою душу“.

В середу Гнат висповідав ся і відзискав на хвилю сили. Говорив много з сином і синовою. На другий день казав прикликати других дїтий, розділив своє майно, яке еще мав, давав їм науку на житє, благословив усїх. Відтак просив синову, аби виймила зі скринї его нове лудїнечко, яке придбав собі на смерть.

Настала темна ніч. В кімнатї, де лежав Гриць, блимало на припічку бліде сьвітло каганьчика. Довкола ліжка недужого зібрала ся цїла рідня, — сини з жінками, доньки з мужами. Тихо було — віхто не важив ся перервати тої тишини. Всїх очи були звернені на Гриця. Він лежав неповорушно. Лиш очи давали знак житя. Они перелїтали з одної особи на другу, з одного предмету на другий. Спинились... Він поглянув зором благаючого на присутних. Слези покотили ся — зітхнув глубоко та промовив тихим, глухим голосом, що виходив наче зпід землї, з гробу: „Простїть менї — не памятайте, як кому що злого вчінив“. Всї в один голос загомонїли: прощаємо, прощаємо і винулись цїлувати руки батька. Его лице ставало жовтїйше, віддих став коротший, тихший, очи були звернені на образ Розпятя Ісуса. Подали горючу воскову сьвічку, лице посиніло, очи стали мутні, він застогнав глухо тай умер...

Довго, довго плакали, заводили дїти над трупом доброго батька, а змовивши „отченаші“ за покійника, посїдали на лавицях і стали його згадувати...

Добрий старенький батько мусїв вмерти. Так йому вже жінка предсказала...

пишуть нам: Від часу, як тутешний комінар Владислав Черняховскі вступив межи польских соколів, вїяк ему в комин лїзти і саджу витирати як Бог приказав. Отже сего тиждня в кількох домах заняла ся саджа, так що полумінь з комінів палала понад чотири метри високо. Щасте, що по дощи дахи були вогкі і при помочи людий дало ся вгасити, бо инакше готові були потерпіти мешканцї тай товариства обезпачень „Дністер“ і Краківске. Пане Владиславе! не чотироріжна шапочка, але мітла дає вам хлїб, тож пильнуйте того, з чого хлїб їсте...

— **Убийства.** В Бродах убила дня 9 с. м. вечером 38-лїтна вдова Віктория Кулиньска, мати 3 дїтий, свого любовника, 28-лїтного бляхарского челядника, Йосифа Каняка. Була се месть Кулиньскої за те, що Каняк не посилав їй обіцяних гроший на удержанє. Після суперечки пробила ножем Каняка так тяжко, що той чверть години пізнїйше сконав. Кулиньску відставлено до судового арешту. — З Золочева доносять: В неділю дня 9 с. м. забавляло ся веселе товариство в лїсній коршмі на „Сосниці“, а випивши здорово пива, забрало ся до Золочева. Позаяк веселі гостї не заплатили за пите анї шелюга, зажурена шинкарка просила присутних гостий, щоби придержали утїкачів і дала їм в тій цїли фіру. Перший, що дігнав утїкачів, був ковальский челядник Топоровский, котрий придержав вже під містом на гостинци між иншими вояка 80 п. п. Камінського. Придержаний вояк ударив Топоровского в лице а відтак підчас суперечки так по лицарски став орудувати баґнетом, що Топоровский, пробитий в груди, упав на місци трупом.

— **Смертельний марш.** Дневник військових розпоряджень оповістив, що наслїдком звісної катастрофи на маневрах під Білзком усунено з дотеперішних становищ: команданта VI. гірскої бриґади ґенерал-майора Драґонї'го, дальше командата 12 п. п. полковника Терека і підполковника Ґрінцвайґа. Рівночасно поручник того ж полку Ернст Ермайр, за оглядне і примірне поведенє підчас маршу з вояками одержав в специяльнім декретї похвалу від міністерства війни.

— **Процес Гумбертів,** що розпочав ся в суботу перед судом присяжних в Парижи викликує не лише у Франциї, але й в цїлім сьвітї велике заїнтересованє, бо в обманьства є вмішані личности, що відгравали недавно у Франциї визначні політичні ролї. Часописи дожидають великих скандалів, котрих жертвою упадуть б. міністри та инші більші і менші „риби“. Після акту обжалованя цїла справа представляє ся ось як: Геройка процесу, Тереса Гумберт, вийшла з убогої родини. Її батько Оріняк удержував в Тулюзї бюро, що посередничило в заключуваню подружий. Інтерес не вів ся, тому Оріняк переїхав ся до місточка Базель під Тулюзою, де замешкав як вдовець разом 7 дїтьми в опущенім домі, котрий називав з паньска „замком“. Рівночасно перемінив також своє просте імя Оріняк на більше шляхотске Д'Оріняк. Як для шляхтича ало ся, позатягав значні довги, котрих не міг ніяк покрити невеликими доходами з торговлї вином. Щоби обігнати ся перед настійчивими вірителями, видумав казку про якогось богатого вуйка в Америцї, котрий мав записати ему мілїонове майно. Ся казка запевнювала ему дальший кредит і стала початком пізнїйшого великого обманьства, яке управляла з правдивим артизмом вже его донька Тереса. Поки-що тепер проявляла вона свою здібність в тім напрямі, натягаючи кравців на дорогі тоалети. Коли вірителї почали мимо сподіваних мілїонів нетерпеливити ся, панна Тереса оглянула ся за кимсь, що надав би її словами більшої вартости. До того надав ся їй місцевий мер, се-б то начальник місточка Базель, Ґустав Гумберт, що занимав становище професора правничого виділу в тулюзкім університеті. З его то сином, Фридрихом, студентом прав, Тереса Доріняк навязала любовні зносини і вмовила також і в него, що їй належить ся мілїонова спадщина, котру заким одержить, треба конче перевести малий процес. Молодий Гумберт звернув ся о правну пораду до батька, котрого між тим перенесено на становище прокуратора в рахунковім трибуналї в Парижи, і старий Гумберт повірив також в маєток Доріняків. З правничого інтересу повстав інтерес подружий і Фридрих Гумберт оженив ся з „богатою“ панною Тересою. Тепер став Тереса Гумберт головною геройкою цїлої істориї. Молода пара перенесла ся до Парижа і тут вринула вість, що в Лїзбонї помер якийсь добродій, котрий записав цїле своє майно Тересї. Вправдї свояки того спадкодавця мали виступити з процесом, але старший Гумберт, що став опісля міністром справедливости, був так певний выграної, що зажадав в банку хвилевої позички 600.000 франків, бо син его а чоловік Тереси мав заплатити державному скарбови поверх мілїона франків самого спадкового податку! Додати треба, що оба Гумберти, батько та син, дїлали в добрій вірі. За три роки портуґальска спадщина перемінила ся в американьску, а тепер вже спадкодавець називав ся Краффорд. Висота спадщини ще й тепер не була означена докладно. Набуваючи в 1881 р. посілість під Тулюзою, Фридрих Гумберт заявив властителям, що спадщина виносить 20 мілїонів. Та вже в р. 1884 та сума підскочила до 100 мілїонів. Спадкодавець Генрих Роберт Краффорд мав після оповіданя Тереси колись любити ся в їй матери. Тому коли помер в 1877 р. в Німцї, найдено два суперечні завіщаня з тою самою датою. Одно завіщаня іменувало Тересу універсальною спадкоємницею, а друге призначувало цїле майно в рівних частях для сестри Тереси, Мариї Доріняк та двох свояків небіщика Генриха і Роберта Краффордів. Для Тереси призначувало то завіщане лише ренту в квоті 30.000 фр. місячно. Суперечність обох завіщань мусїла довести до процесу. Але Краффорди і Доріняки, не хотячи волочити ся по судах, заключили дня 14 марта 1884 угоду, на основі котрої всї цїнні папери та готівку взяла в переховок Тереса Гумберт, з'обовязуючись не рушити з депозиту анї шелюга, доки її сестра Мариа не дійде до повнолїтности. Та вже в грудни 1884 р. змінено ту угоду. Братя Краффорди згодили ся відступити від своїх претенсий, узнаючи корисне для них завіщане неважним, а зате Тереса мала їм виплатити на руку готівкою 3 мілїони. Однак скоро потім роздумали ся і постановили послїдну угоду уневажнити, що дало причину до довголїтних процесів по всяких можливих судових інстанциях. Цїлих 20 лїт занимали ся суди тим процесом. Адвокати писали жалоби, нотарі контракти, і всї вірили сьвято, що спадщина дійсно вступ. Справою кермувала сама Тереса Гумберт, а братя Роман та Еміль помагали сестрі. Фридрих Гумберт був лише слїпим орудєм в руках спритних ошуканців. Ходило о се, щоби справа тягнула ся без кінця, отже щоби Тереса Гумберт не була приневолена показати раз той фіктивний депозит. А тимчасом хитра пані Тереса, що ось-ось мала одержати мілїони, користала з необмеженого кредиту у паризких банках та мілїонерів і вспіла за 20 лїт „надути“ їх на більше як 100 мілїонів франків! Способи, якими вона піддурювала сотки людий і вповала в них віру в істнованє дійсних братів Краффордів, були рїжні. Так пр. президент одного суду в Парижи, Боден, одержав був перед одною з численних розправ лист від Генриха Краффорда з просьбою о приватну авдиенцию. Як совісний судия, Боден очивидно Краффорда не принял, але й не сумнївав ся, що якісь Краффорди є на сьвітї, бо ось оден з них хотїв імовірно его підкупити... Иншим разом явили ся перед нотарем Діпії в Парижи оба Краффорди, класичні типи американьских оригіналів, щоби ужити его до помочи против Тереси Гумберт. І сему нотареви не прийшло анї через думку сумнївати ся про правдивість братів Краффордів. Подібну комедию відограно суперотив судового екзекутора, котрий хотїв доручити якийсь акт братам Краффордам, що мешкали хвилево в готели Лювр. Впрочім оба Американцї послугувались найрадше заступством адвокатів. Як сьміло виступала Тереса Гумбергова із своєю штукою обманюваня, сьвідчить хочби се, що вона засновувала фінансові товариства і здепонованів її касї капітали обертала на свої потреби. Нагло в 1902 р. довга комедия урвала ся. Міністрови Вальдек-Руссо видала ся та безконечна істория таки підозрілою і тому на его припоручене президент суду Форішон зажадав автентичної адреси тих Краффордів. Ні оден з їх адвокатів не був силї того зробити. В слїд за тим отворено в маю м. р. урядово касу Гумбертової, що ніби то переховувала в депозаті сїрні мілїони, і на превелике диво найдено в ній кілька незначних банкнотів та цїлу купу старих ґазет. Дальша істория з послїдних часів звісна. Гумберти утекли до Іспанії, звідки їх в зимі спроваджено назад до Парижа а тепер по переведенім слїдстві засїдають вони на лаві обжалованих. Окрім „великої“ Тереси обжаловані: Фридрих Гумберт і два братя Еміль та Роман Доріняки. Боронять адвокати Лаборі (оборонець Драйфуса) і Клїнет.

— **84 людских жертв.** На електричній зелїзници в Парижи лучила ся в понеділок вечером катастрофа, що з огляду на число людских жертв належить до найстрашнїйших пригод в послїдних часах. На підземній електричній зелїзници в дїльници Менїльмонтан межи стациями „Place de Etoile“ а „Place de la Nation“ запалив ся нагло около 8 ої години вечером порожний поїзд, що тягнув за собою ще другий такий поїзд. Огонь розширив ся так скоро, що машиніст і зрочна обслуга ледви змогли уратувати ся. В тій самій хвили над'їхав з иншої стациї поїзд, що віз поверх 200 осіб, і маючи дорогу перепинену, мусїв очивидно задержати ся. Тимчасом клуби диму заповнили тунель так густо, що серед пасажирів повстав страшний переполох. Поверх 200 осіб почало шукати виходу і товпити ся в найбільшім неладї серед темряви, бо нагло й електричне сьвітло погасло всюди. Зробило ся пекло. Серед криків та зойків почало всьо тиснути ся тунелем в сторону поблизької стациї. Богато стало облягати касу, домагаючи ся звороту гроший за білет т.є. 15 сантимів. То побільшило ще більше метушню, серед котрої сильнїйші промощували собі дорогу кулаками. З початку нїхто не уявляв собі правдивої грози положеня, тим більше що огнева сторожа дістала ся до середини тунелю щойно по кількох годинах. Доперва рано виступила катастрофа в потрясаючім видї. По спрятаню останків поїзду, що згорів до тла, начислено 84 людских трупів! Всї мали лиця набрякші, очи набігші кровю, многі притискали судорожно хусточки до уст. Лежали цїлими купами, одні на других, а всї погибли наслїдком удушеня димом, причім многим жертвам зїтлїли ще відтак на вуголь руки, ноги, то знов голови... Трупів виставлено на другий день рано в погребовім домі на публичний вид. Страшні сцени відбували ся, коли публика почала пізнавати поодинокі жертви. Одна женщина, пізнавши межи трупами свого чоловіка, війшла з розуму, инші мліли і падали на землю... Жертви походять переважно з біднїйших верств. Місце катастрофи звідали між иншими начальники полїциї, судів, заступники міста і міністри. Похорон жертв страшної катастрофи відбуде ся коштом міста.

— **Конґрес рабінів** відбуває ся від вчера Кракові. Комітет запросив около 900 рабінів зі всїх частий сьвіта. Наради будуть вести ся в еврейскім язицї. Число ортодоксів є дуже мале і майже всї походять з Галичини. З инших країв, навіть з Росиї та Угорщини, прибули переважно поступові. Програма нарад не є точно означена.

— **Просвітне віче** відбуде ся в Коломиї в павільонї мійского городу в суботу дня 15 серпня с. р. о год. 1. в пол. По вічу відбудуть ся пожарничі вправи а опісля концерт військової музики.

— **Відозва.** Маленька громада Русинів-Українців в Яслї основала філію Товариства „Просьвіта“, щоби на занедбану від віків, від „исторических начал“, Лемківщину (в ясельскім повітї) сьвітло правди вносити. На загальнім зборі, який відбув ся дня 23 липня с. р., ухвалено при філиї „Просьвіти“ заложити в Яслї **Українско-руску бурсу** і то вже з початком шкільного року 190³/₄. Виділ Товариства звертає ся отсим до Русинів-Українців цїлого краю з просьбою: **Памятайте на „Українско-руску бурсу“ в Яслї!** Ласкаві жертви просимо присилати на руки п. Юстина Михалюня, скарбника філиї Товариства „Просьвіта“ в Яслї. — *Видїл.*

— **Руский „Сокіл“ в Підгородцях** засновано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут є вже затверджений.

— Дня 12. н. ст. липня с. р. відбуло ся торжественне **отвореннє „Читальнї Просьвіти“ в Богородчанах-містї** заходами щирих та ревних патріотів як з духовної так і мірскої інтеліґенциї. Головою сеї читальнї Просьвіти одушевлене патріотичне міщанство руске одноголосно вибрало п. Остапа Веселовского. Щасть Боже! — *Х.*

— **Датки на „Селяньску Бурсу в Богородчанах.** По засновану сеї „Селяньской Бурси“ дня 4. серпня с. р. вніс підписаний до сьвітлого Виділу повітового в Богородчанах прошенє о удїленє запомоги на перші найпотрібнїйші видатки Бурси. На засїданю д. 5. серпня Вп. члени Виділу ухвалили для тої Бурси квоту 50 К, за що почуваюсь до милого обовязку Вп. Репрезентациї Виділу сердечно подякувати. За сим д. 6. серпня одержав підписаний переказом почтовим від дуже щирої та патріотичної душі Вп. п. Романа Алексевича з Угнова 10. К на Бурсу, за що рівнож сердечно дякую. В случаю, як би ще сего року шкільного з браку школярів не мож було приступити до отворенья такої Бурси, то прислані грошї зложить ся на книжку щадничу в повітовій Касї ощадности в Богородчанах на річ „Селяньской Бурси“. [Всї руские часописи прошу о перепечатанє сеї оповістки]. — *Вол. Паук.*

— **Комітет Інститута Руского Товариства педаґоґічного у Львові,** під покровом св. о. Николая ул. Театиньска ч. 19., приняв на засїданю з 10 серпня на рік шкільний 1903/4 слїдуючих еленів. З IV. народної: 1) Жука, 2) Курмановича; з I. кл. ґімн.: Лавровского, 4) Щирбу, 5) Глодзиньского, 6) Пятлика, 7) Дашкевича, 8) Поповича, 9) Дудика; з II ґімн.: 10) Рябчака, 11) Куровця, 12) Тиховского, 13) Карачевского, 14) Склепковича; з III. кл. ґімн.: 15) Баранецкого, 16) Піджарка, 17) Матвієва, 18) Курмановича; з IV. кл. ґімн. 19) Бахталовского, 20) Цебровского, 21) Куровця; з V. кл. ґімн.: 22) Сїнгалевича, 23) Грабовеньского, 24) Абрисовского, з VI. кл. ґімн.: 25) Машугу, 26) Жука, 27) Водзяра, 28) Стефановича, 29) Лавровского; з VII. кл. ґімн.: 30) Підляшецкого, 31) Івановского, 32) Кульчицкого; з VIII. кл. ґімн.: 33) Ганкевича, 34) Карачевского, 35) Ходаня, 36) Цурковского, 37) Возняка, а на директорів: 38) Кревецкого і 39) Вишницкого. Час внести подане о дальше приняте ще кількох еленів передовжує ся до 20. н. ст. серпня. Рівнож установляє ся 20 н. ст. серпня яко послїдний реченець до сплати залеглостий з року попереднього для всїх бувших еленів Інститута. — за Комітет Інститута *Кость Паньковский.*

— **Про товариский з'їзд матуристів львівскої руснї ґімназиї з 1883 р.** пише нам оден з пп. учасників з'їзду: Участники зібрались о 9 год. рано в церкві Успеньскій, де пять тих товаришів стало до служби Божої за упокій померших професорів. На сїм богослуженю як і на панахиді був також проф. посол Романчук. Перед 11 годиною зрана зібрали ся товариші в колишній сали VIII. кляси (на другім поверсї в Народнім Домі), де прибули також колишні пп. професори Александер Борковский, Юлїян Романчук і д-р Омелян Савицкий. Сей послїдний, колишний господар кляси, добув катальог з 1883 р. і зворушеним голосом повитав своїх учеників тай почав відчитувати імена їх. З 25 товаришів явило ся 11, померло аж 9, котрі в тяжких злиднях учащали до школи, а 5 оправдало свою неприсутність. До пп. професорів промовив о. д-р Юрик, підносячи заслуги професорів для вихованя молодїжи руской ґімназиї, що кладуть не лиш підставу до будучого звання але й до служби та праці в хосен рідного а безталаннього народу. Вкінци промовив все теплим та щирим словом наш многозаслужений посол Юлїян Романчук. По знятю фотоґрафій в ателїе Вибрановского відбув ся в готели Штадтмілера спільний обід товаришів при участи вище згаданих пп. професорів. По обіді пішли тоасти, промовили ученики, нині люди на становищах, до своїх професорів, а передовсїм почислено докладно свої сили і сконстатовано, що всї они в міру своїх сил трудять ся щиро в хосен рідного народу, ні один між ними не спроневірив ся народним ідеалам. При сій нагоді забрав слово знаний ветеран-патріот директор Александер Борковский висказуючи цїнні погляди що-до вихованя молодїжи. Піснию „Не пора“ закінчило ся се сердечне, майже родинне торжество. Товариші, рішивши з'їхати ся знов в 35 роковин, відвідали через своїх делеґатів свого незабутного, вельми заслуженого професора Михаіла Поляньского, котрий задля старечої немочи не годен був явити ся на сїм торжестві. Вкінци товариші вложили 22 К в хосен товариства „Руслан“, бо товариство се, завдяки стараням учительского збору руской (академічної) ґімназиї приходить з помочию материяльною бідним ученикам ґімназиї.

— **До веденя інтересу масарского** в більшім містї пошукує ся фахового масара з капіталом. Зголошеня приймає Банк звязковий в Станиславові.]

— **Комітет прогульковий ґімн. Товариства „Сокіл“ у Львові** продовжив реченець зголошуваня до участи в прогульцї на Хомяк і Говерлю до дня 18 серпня. Задаток 1 зр. на спільні видатки просить надсилати на руки д. Дениса Кучики у Львові, ринок 10 II пов. В програму прогульки входять: Виїзд зі Львова дня 23 серпня в неділю рано о 6½ год. прогульковим поїздом до Яремча. По спільнім обіді чи перекусці удасть ся цїле товариство пішки до водоспаду Прута, почім гостинцем попри камінь Довбуша, тунель, камінь Краттера і т. д. долиною Прута до Микуличина, де заночує. Зі сходом сонця відбуде цїле товариство найважнїйшу часть програми, то є прогульку на верх Хомака, а позаяк она займе майже цїлу днину а на Хомяку, анї в дорозї нема жадної реставрациї, то конечним є, щоби учасники заосмотрили ся вже в дома у відповідні пакуночки з їдою. З уваги на досить форсовну дорогу а також на змінчиву погоду в горах комітет прогульковий радить всїм учасникам, а особливо паням, вбрати одїж як найсвобіднїйшу а обув найвільнїйшу, а заразом просить взяти зі собою на кождий случай окрите теплїйше. З Хомяка верне товариство пополудни під вечер і може відїхати пополудневим або вечірним поїздом домів. Кошти тої прогульки в картою їзди зелїзницею винесуть на особу около 10 зр. Участники витревалїйші поїдуть того самого дня вечером поїздом до Ворохти на вечеру і нічліг. Тут по цїлоднєвім відпочинку слїдуючого дня з рана рушать в похід понад Прутом під Говерлю і заночують в приютї До такого нічлїгу конечний є коц, а кождий з учасників повинен мати его зі собою. Коци і пакунки з їдою підвезуть очивидно наймлені гуцульскі коні. Відси досьвіта похід на верх Говерлї і поворот в долину до стациї Земір зелїзницею вечером до дому. Кошта тої прогульки на Говерлю винесуть на особу около 25 зр. *Комітет.*

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українско-руску бурсу в Новім Санчи!

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Тягаровий поїзд ч. 675 їдучий з Камінки до Пшашкової станув між тими стациями при клм. 73.6 з причини мокрих шин. — При рушаню з місця до дальшої їзди перервали ся при кошицко-богумільскім возї ланцухи, в наслїдок чого остатних тринайцять возів сточило ся з великої похилости в сторону Камінки.

Біжучи з незвичайною скорістю впали при клм. 180·1 між Новим Санчом а Марцінковицями о год. 11·40 в ночи на особовий поїзд ч. 1216. — В наслїдок сего наїхання розбиті два послїдні вози особового поїзду а дальші три вилетїли зі шин, при чім два подорожні дізнали тяжкого а 10 подорожних легкого ушкодженя.

Зі служби ушкоджені: двох тяжко, а один легко. — З утїкших возів вилетїли зі шин і розбили ся три вози. По поводу сего випадку вздержано рух поїздів між Марцінковицями а Новим Санчем до год. 4 попол. — Сейчас по катастрофі розочато ратункову акцию. — Слїдство в тій справі в тоці.

З причини піднамуленя тору застановлено дня 29 с. м. рух, загальний поїздів на шляху Неполоківці-Вижниця імовірно на два або три дни.

З днем 1. серпня с. р. отворено на шляху Львів-Іцкани між стациями Львовом а Сіховом при клм. 3¾ в окрузї ц. к. Дирекциї держ. зелїзниць в Станиславові — особовий перестанок „Кульпарків“ призначений для руху особового і ограниченого пакункового. — Білетів їзди видає ся на перестанку. — Експедиция пакунків відбуває ся в дорозї доплати.

Час відїзду особових поїздів, які задержують ся в сїм перестанку є означений на плякатї, таблиця VII. в, важнім від 1. мая 1903.

„З днем 1. серпня 1903 отворено в окрузї ц. к. Дирекциї держ. зелїзниць в Шльонї льокальну зелїзницю „Каден-Vilemov зі стациями: Kaden, Polaky Dolany, Petipsy, Vilemov як також перестанками: Kavlimverk, Želina і Burgstadtl.

Стациї є уряджені для загального руху — перестанки для руху особового ограниченого пакункового і товарового, що до ладунків в цїлих возах.

Перевіз річий вибухових є на сій лїнії виключений.

З днем отверетя згаданої льокальної зелїзниці стация Vilemov, положена на шляху Kastice-Radonice одержала назву „Vilemov місто.“

Отсим повідомляє ся, що загальний рух поїздів на шляху Надвірнянське предмістє Слобода рунґурска копальня-коломийских зелїзниць льокальних з днем 5. серпня с. р. знова привернено.

— **Русини! Жадайте по всїх кавярнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
2) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякта ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлі Томаса (томасину) і т. п. в найліпший якости з ґарантією процентової висоти складових суостанций, в всілякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цінах і під найдогіднійшими услівами виплати, причім Вєч. духовеньству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 31—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1. против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полаґоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. університету

поручає

своє переплетичне і ґалянтерійне заведеня у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Подоймає ся всяких роботъ, особливо переплету Служебникôвъ, Евангелій, Молитовникôвъ, Бібліотечных книгъ Альбумôвъ, Манъ, Дипльомôвъ и. т. ин. по умѣрених цѣнах.

Зміна назви.

Звісні і загально цінені вироби до чищеня зубів під назвою „**Dentolin**“ будуть дальше вироблювані під назвою „**WAWELIN**“, і як до тепер, під личною управою Д-ра В. Лепковского.

Пастильки вавелинові, знамените дезинфекційне полоскане уст в формі пастильок дуже вигідні в подорожи. Ціна одиночника з 60 пастильками 1 кор.

Порошок вавелин, знаменито чистить зубы, і охороняє від псутя. Пуделко шкляне 1 кор.

Паста вавелинова, антисептична, без мила, дуже приємна в смаку. Ціна туби 60 сот.

АПТИКА ПІД „ЗОЛОТИМ СЛОНЕМ“

Г. БАРТМАНЬСКОГО і Сн.

в КРАКОВІ.

Склади ві Львові: Аптики П. Миколяша і Сп. — К. Пилевский, І. Вевюрский. Торговлі і дротуерні: Народна Торговля (ві Львові і ві всіх своіх філіях), І. Бромирьский, А. Беаюк, Лянґ і Підмирский. 864 80—30

Експорт до всіх держав европейских!!!

Египетскі тутюни і паперці

АІДА

Вироб краевий. 554 Вироб краевий.

суть найлучші узнані.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Паньска, ч. 10.

Рух зелізничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30' 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 3·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) завіздкою. — Середньоевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середньоевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелізничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 69

Курс Львівский

в дня 12 н. ст. Серпня 1903.

	Плат.	Жад.
Акції за штуку без купона.		
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні по 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 80	— —
„ краевого 4½% а. в. вьос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) . .	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краев. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краевої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краевої з 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 зорон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісїи.	101 50	— —
Льосы:	к. с	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	250 —	254 —
100 Рублів паперових	252 —	254 50
0 марок нїмецких	117 10	117 80

Принимаю лекцию

до шкіл народних, виділових і до ґімназиї від 1 го вересня с. р. — Poste restante M. З. в Миколаєві к. Ґаїв.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адмінїстрация: Львів, улица Батория ч. 24. II. поверх.

Дяк

іспитований з добрим сьвідоцтвом, теноровим голосом, уміючий також управляти хор, мігби зараз обняти посаду. *Іосиф Вовчок* в Тарнавці п. Журавно. 1—3

Іспитований дяк

з добрим голосом, що уміє також вести хор і крамницю, глядає посади. *Василь Кривецка* в Чехах, почта Заболотцї.

Пошукую

на оден рік ученика приватного до приготовленя 2 дітий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешкане, удержанє господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Прокіп Яцків,* Колодіїв, п. Войнилів. 6—6

Учителька

Русинка, з кваліфікацийним іспитом для рускої і нїмецкої мови, також для гри на фортепянї прийме посаду домашної учительки в рускім домі до одної або двох дівчат. Ближше пояснить ред. *„Буковини“* в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. 490 2—3

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-літровых баринках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка,* приходник в Купчинцях, почта Денисів. 488 2—10

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ збірник народних пісень під нотами на чотири голоси владженый проф. Філяретом Колессою. Сей збірник складає ся в двох частий по 25 ріжних пісень; В першій части суть поміщені пісні для хору мужескаго а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тільки** по надісланю належитости 2 кор. 50 сот. і на оплату почти 25 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта у Львові.

„В НАРОД“!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

Оповістка.

Заходом акад. товариства „Молода Україна“ в Чернівцях вийшли досі ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“. оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галіп: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Анг. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

Видання від 1—5 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всі книжки в Чернівцях тільки у д. Николая Грабчука, ул. Кладовища ч. 16 у Львові у обох руских книгарнях.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 218—?

Тілько власного виробу

ШТУЧНІ НАВОЗИ

поручає

І. Галиц. Товар. акц. для хем. промислу

у Львові, ул. Костюшка ч. 10.

Цїнники висилають ся на домаганє оборотно.

416 5—6

☞ 5.000 до 10.000 корон! ☜

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а іменно:

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 14 зр. Ковдри шовково-атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі сторони до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дорожше від повисших цін.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 20, 25, 28 до 40 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 7—10

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 13 серпня 1903.

Велике осібне представленє

Послїдний раз:

Засуджений на диявольскім острові

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Позаяк я не щадив коштів, тому удало ся менї заангажувати понизше вичислених **МІЖНАРОДНИХ СИЛАЧІВ** з Gasino de Paris і з цирку Шумана в Празї, котрі будуть у мене бороти ся

о премію 2000 корон

Paganini з Італії. — Strengler з Гамбурґа. — William Ross з Америки. — Obermeyer з Монахова. — Chalzet de Frappeur з Парижа і — Kreindl з Відня.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу **против шкід огневих,** побирає умірковану оплату премій, а **чистий зиск** т. є. надвижку з оплат розділяє **межи членів яко звороти;** в послїдних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **руски добродійні цїли;** длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цінних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **уділяє аґенциї селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

УЧИТЕЛЬ орґан рускаго товариства педаґоґічного двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходитъ вѣдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Кльоновича 7. Пренумерата рочна 3 зр., пів рочна 1·50 зр., чвертьрочна 80 кр.

ОСТОРОГА.

Остерігаємо Поважану П. Т. Публику, що понизше вичислені шинкарі не продають нашого пива, але дешеві пива провінціональні:

Боденштайн Н., пл. Різнї 13.
Бродінґер М., пл. Ґолуховских 3.
Хамайдес Е., Жовківска 59 б.
Дорфман А., Жовківска 115.
Енґелькрайс И., Коперника 32.
Фабіян М., пл. Бернардиньска 17.
Фуксбальґ Б., Коперника 8.
Ґрубер Ґ., Зелена 3.
Ганґель К., Театиньска 7.
Гайштайн Л., Паньска 17.
Гавдверкер И., пл. Смольки 1.
Кац И., Кароля Людвика 23.
Лявфер М., Краківска 14.
Майзельс И., Жовківска 55.
Мандель, Театиньска 12.
Зільбер Н., Городецка 91.
Шпіц З., пл. Академічна 3.
Зальцберґ Х., Театиньска 14.
Вальдман Ґ., Личаків 66.
Вендлїнґер М., Ринок 14.

Львівске Товариство акційне броварів. 483 2—2

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одпічальний редактор: **Д-р Евген Озаркевич.** Накір в фабр. Черлянській. З друкарні Іванчикуну Ставропиґийского під зарядом Іосифа Данилина.

Ч. 171. Львів, Четвер 31 Липня (13 Серпня) 1903. **Річник XXIV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ёї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Русини на зарібках в Німеччині.

Від коли Народний Комітет зорґанізував зарібкову еміґрацию до Німеччини а руські селяне почали переходити масами границю, щоб там глядати ліпших зарібків — преса польска почала містити дописи, в котрих доказувала, що в Німеччині зарібки гірші ніж в „богомспасаємій Галичині" а ціла ватага польских аґітаторів кинула ся з брехнями між наш нарід, щоб здержати его від еміґрациї. Руский хлоп має після них лишити ся в краю, на те, щоб піддержував „patryarchalny stosunek" між селом а польско-паньскою палатою і працював за пів дурно на паньских ланах. Отсей крик і аґітация безсовісних гакатистів були причиною, що Народний Комітет вислав окремого делеґата до Німеччини, що обїхав місця, де сироваджено руских робітників, і дав автентичні інформациї. Таким делеґатом вибрав комітет одного зі сьвящеників, виходячи з того погляду, що сьвященик буде міг дати точну інформацию не тілько що-до зарібків, але і що-до морального поведеня наших еміґрантів, а заразом і сповнити духовні функциї.

Делеґат Народного Комітету вернув вже з тої поїздки і ми есьмо в силї подати точне справоздане що-до зібранихним обсерваций.

Передовсїм зазначимо, що наш відпоручник був в 14 місцевостях, в котрих є руські робітники, а Службу божу відправив в шести місцевостях. В кождім дворі, де був о. делеґат, було найменше 20 а звичайно 50 робітників. Такого двора, де були би самі руські робітники, о. делеґат не надибав ні одного. Всюди знайшов Русинів разом з Мазурами, або Словаками. Розпусти о. делеґат не знайшов нїгде. Німецкі пани хвалили Русинів, бо казали, що руські робітники нїгде у них не пють, а Мазури і Словаки без горівки не хочуть робити. Здивовані Німці питали о. делеґата: „Чи руский нарід зовсїм не пє?" Розуміє ся, що о. делеґат не хотів псувати рускому народови доброї слави і сказав, що всї руські хлопи такі, як ті, що в них вже роблять.

В двох місцевостях руські робітники сказали, що они не хочуть мешкати разом з Мазурами, бо то люди неморальні. Делеґат пішов до двора і просив, аби пан дав для руских робітників окрему хату. Оба пани зараз на се згодили ся і віддїлили наших від Мазурів.

О роботі Русинів ріжно там говорять. Всї кажуть, що Русини добрі робітники, тілько еще не уміють так скоро робити, як ті, що вже від кількох літ ходять на роботу до Німців. Особливо не уміють Русини робити на акорд. Але деяких руских робітників Німці дуже а дуже хвалять. Той, котрий дістав людий з Говилова вел. в Гусятинщинї написав навіть до рільничої палати і до Народного Комітету величезну подяку, в котрій пише, що таких добрих робітників як говилівскі, Німці еще не бачили. Так само дуже хвалять собі робітників з повіту збаражского.

В однім дворі руские робітники жалували ся о. делеґатови, що они не можуть їсти того, що їм двір дає, бо в двірскій кухни не уміють варити так, аби нашим людям смакувало. Делеґат просив в дворі, аби двір всю ординарию давав робітникам, а они самі будуть собі варити. Двір зараз на се згодив ся і відставив від роботи одну бабу, аби людям варила. В кількох дворах люди казали, що хотїли би, аби їм змінили харч, а сї двори також згодили ся на жадане людай.

Цїкава річ, що наші люди скрізь не хочуть мяса і просили, аби двори замість мяся і смальцю давали їм гроші. Деякі двори згодились, що замість мяса і замість смальцю будуть людям давати по 50 феників (то є 30 крайцарів). Инші двори знов казали і мали рацию, що „Руский хлоп тому такий слабий до роботи і тому гірше робить як Німець, бо руский хлоп нїколи не їсть добре. Ми хочемо, аби робітник добре їв, та аби був здоров і мав силу до роботи. Ті пани згодились підвисшити порциї молока на 7 літрів на тиждень а замість смальцю будуть давати солонину.

Польскі дневники писали дуже богато о тім, що поутїкали робітники з Говилова з Рогатинщини і Гудули. Отже делеґат Н. К-у розслїдив на місци, як з тим має ся. Мазури дуже люті, що тепер ідуть до Німеччини руские робітники, бо в той спосіб Русини відбирають Мазурам великі зарібки. Отже як де лиш прийдуть Русини, то Мазури їх бунтують, кажуть, що в иншім місци ліпша робота і т. д. Підбунтовані робітники деколи утїкають і шукають щастя в иншім місци. Та не знаючи краю, не можуть нїчого знайти і мусять шупасом вертати до дому. Навіть в одним дворі, де є добра дїдичка, жалувались делеґатови, що руских робітників бунтують Мазури, а як Русин піде, то на его місце приходить Мазур, котрий збунтував Русина. Там, де були говилівскі робітники, також Мазури збунтували двох Русинів. Збунтувавши їх, обікрали людий і утїкли. Делеґат був також там, звідки нїби то Гуцули поутїкали. Отже самі Гуцули сказали, що було кілька таких, котрі не хотїли робити, тай забрали ся. О. делеґат відправив в лїсї Службу божу, а відтак всї робітники разом з о. делеґатом фотоґрафувати ся, аби мати памятку, що був у них ґість від Народного Комітету.

Важна є річ що-до плати. Отже і що-до того делеґат Н. К. зібрав точні дані. А справа має ся так. Найменше платять в Познаньщинї і східних Прусах, а найлїпше в Саксонії. Взагалї платять Німці за роботу на гурт (акорд) або на дни. Але що наші робітники не уміють еще на гурт робити, то контракти роблять ся на місяцї, а хто хоче робити на акорд, то двір на се дуже радо годить ся. Аби лекше було обчислити скажемо тут, що одна марка має сто феників. Марка є тілько, що 1 К 20 сот., або 60 крейцарів; на 20 феників іде наших 12 крейцарів; на 10 феників іде наших 12 сотиків. Отже в Саксонії платять на місяць: хлопови, що уміє косити, від 24 до 28 К і 80 сот.; жінкам платять від 21 К і 60 с., до 26 К і 10 с.; хлопцям платять 19 К і 50 с., до 24 К. Окрім того дають такий харч, про який ми вже давнїйше писали в „Дїлї", лиш тепер дають більше молока, именно по 7 кварт на тиждень і замість смальцю дають солонину. Хлїб є лїпший як у нас.

В Познаньщинї платять менше, бо там дають місячно: хлопови 22 К і 80 с, бабі 20 К і 40 с, а хлопцеви 18 К.

Поденна плата в Саксонії є така: Хлопови до 1 мая платять денно 1 К і 50 с до 1 К 80 с.; від 1 мая до кінця серпня платять денно 3 К 30 с. до 3 К 60 с., від 1 вересня до кінця року платять знов так, як до 1 мая. Жінкам платять денно: до 1 мая півтора К до 1 К 80 с, від 1 мая до кінця серпня від 1 К 80 с. до 2 К 10 с, від 1 вересня до кінця року так, як до 1 мая.

Робітникам з Росиї, котрі вже мають вправу і роблять лїпше як наші, платять найменше 2 К 40 с.

В Познаньщинї і в східних Прусах платять так місячно, як поденно менше.

Як котрий робітник уміє і хоче робити на акорд (на гурт), то Німці з того дуже раді і більше платять. Косареви платять від руского морґа. Руский морґ є третина нашого.

За скошене руского морґа озимини платять в Саксонії 3 К і 60 с, до 4 К і 20 с, а як збіже більше влягло, то платять навіть 4 К 80 с. За ярину платять від 3 К до 3 К 60 с.

За скошене руского морґа конюшини або сіна платять 1 К 80 с. до 2 К 40 с.

За оброблене руского морґа бульби платять від 12 К до 16 К 80. (Треба три рази обсїкати і вичистити, так щоби анї слїду хопти не було). Так само платять за бураки як також за вибране в кінці картофлї, і бураків.

Як бураки машиною підривають, то за вибране платять лиш 8 К 40 с. до 12 К.

Місцеві робітники суть вже так вправлені до всїх сих робіт, що там, де німецкий робітник, або такий, що вже не раз бував в Прусах, заробить до 6 К, то наш, коли тілько прийшов, заробляє по 2 К. Але є вже такі наші робітники, котрі о много більше заробляють — деколи і 4—5 К.

Як бачимо з повисшого справозданя делеґата Народного Комітету, наші селяне вже в першім роцї мають такі зарібки в Німеччинї, про які в краю їм і не снило ся. А коли взяти на увагу, що весь зарібок, який має Німеччина до відступленя чужим спроваджепим робітникам виносить після обчисленъ самих урядових робітничих палат 11 мілїонів марок і що наш нарід, коли піде гуртом, не тілько здобуде тих 11 мілїонів марок для нашого бідного краю, але і побачить новий цивілїзований сьвіт, котрий відібє ся і на его поглядах і на обставинах житя — то можемо з того побачити, яку велику прислугу зробив і робить Народний Комітет і наша народна орґанізация своєю еміґрацийною акциєю для руского народу.

А блиський контакт Русинів з Німцями причинить ся не тілько до підвисеня нашого населеня під зглядом економічним і культурним, але вяжучи наш нарід з широким сьвітом, принесе нам також користь, може більшу від тамтих, на полї політичнім, на шляху нашої лїпшої будучности...

„Свѣтлѣйшое будущое на нашей Руси".

Оден з нацанских галицких „литераторовъ", що підписує свої писаня криптонімом „Г. А. П." [Генрик А. Полянский], сьвященик перемиской епархії і оден із стовпів нацанії тої епархії, умістив недавно в угорско-

---

А. К. Дойль.

Синїй карбункул.

[З „*Пригод Шерлька Гольмса*"].

Другого дня після Різдва прибув я до мойого приятеля Шерльока Гольмса, щоби зложити йому желаня нового року. Я застав його в червонім шляфроцї вигідно розтягненого на софі. Під рукою у нього була файка і купа помятих раннїх часописий, читаних очивидно уже кілька разів. Недалеко ліжка стояло деревляне крісло, а на ньому висїв дуже знищений та помятий повстяний капелюх. До того був він в кількох місцях так подертий, що носити його було вже годї. Мікроскоп і підстава до капелюха, що лежали на кріслї, вели́ли догадувати ся, що там кладено капелюх для розслїду.

„Ти занятий — сказав я — певно я тобі перешкодив".

„Зовсїм нї. Менї навіть дуже приятно, що маю друга, з котрим можу поговорити про мої висліди. Сама річ собою зовсїм малозначна (він вказав пальцем на старий капелюх), однак з нею вяжуть ся деякі обставини, що зовсїм непозбавлені інтересу, на вряд є навіть вельми поучаючі.

Я сїв на фотель і розгрівав собі руки, підчас коли мій приятель поправляв огонь, бо на дворі тиснув острий мороз, а вікна покрились ледовими цьвітами.

„Менї видить ся — завважав я — що ся справа, хоч на око зовсїм проста, вяжеть ся з якимсь убийством і що се нитка, по котрій дійдемо до розвязаня сеї тайни та покараємо злочин.

„Нї, нї — се не злочин, — сказав з усьмішкою Шерльок Гольмс — се тілько одна з тих дивних подій, які лучають ся тодї, коли чотари мілїони людских істот тисне ся на просторі кількох миль. Серед руху так густо збитої маси людий можна дожидати всяких можливих комбінаций ріжних незвичайних подій, що являють ся правдивими загадками. Нам лучало ся прецї уже нераз щось подібного".

„Дїйсно, — відповів я — з шістьох останнїх случаїв, які я записав собі, три не мож було нїяк зачислити поміж злочини.

„Як-раз. Робиш натяк на мої заходи добути папери Ірени Едлер, на незвичайну пригоду міс Мері Сутерлянд та пригоду з чоловіком із кривим ротом. Добре, я не сумнїваю ся, що ся незначна справа буде належати також до тої невинної катеґорії. Знаєш комісаря Петерсона?"

„Так".

„Отже до нього належать сї здобутки".

„То його капелюх?"

„Нї, нї, він знайшов його. Його властитель незвісний. Прошу тебе, гляди на нього не як на з'ужите накрите голови, але як на інтелєктуальний проблем. А перша річ, мусиш знати, як він дістав ся тут. Він прибув сюди радо в день Різдва в товаристві товстенької гуски, котра тепер без сумнїву печеть ся при огни Петерсона. А стало ся се так. Около четвертої години рано в день Різдва повертав Петерсон, хлопець як знаєш, дуже порядний, з якоїсь малої забави і йшов через Тоттенґель Керт Род. Нараз побачив при сьвітлї ґазової лїхтарнї якогось грубого чоловіка, що йшов трохи непевним кроком і нїс на плечах білу гуску. Коли доходив до рогу улицї Ґудж, повстала суперечка поміж тим незнакомим а громадою малих хлопців. Один з них струтив нараз капелюх того чоловіка костуром, котрим він боронив ся, а вививаючи ним по-над його головою, збив вікно в склепі, що находив ся позаду. Петерсон кинув ся ратувати чужинця від напасників, однак сей, перелякапий тим, що спричинив таку шкоду і побавши, що до нього зближаєть ся особа, прибрана в урядовий мундур, кинув гуску, накивав пятами і зник серед лябіринту малих уличок, що находять ся за Тоттенґель Керт Род. Хлопці розбігли ся також на вид Петерсона, так, що він став паном побоевища і трофеїв побіди в виді сего поломаного капелюха та зовсїм бездоганної різдвяної гуски".

„Котрі певно віддав властителеви".

„Як-раз на тім полягає цїла справа, мій дорогий хлопче. Правда, що до лївої ноги птицї була привязана маленька карточка із написю: „Для пана Генрика Бекера" і також правда, що початкові букви „Г. Б." можна вичитати на підшивцї капелюха; одначе, позаяк в нашім містї є кілька тисячів Бекерів і кілька соток Генриків Бекерів, то се не така легка річ віддати одному з них згубу".

„Що-ж зробив Петерсон?"

„Він привіз просто і капелюх і гуску до мене вранцї на Різдво, знаючи, що мене займають навіть найменші загадки. Гуску задержали ми аж до нинї рана, т. є. до часу, призначеного для неї на житє. Той, що її знайшов, забрав її з собою, в тій цїли, щоби вона сповнила останню задачу гуски, а я задержав на дальше капелюх незнакомого пана, котрий стратив обід на Різдво.

„Чи він не оголосив сього в часописях?

„Нї."

„Отже які вказівки можемо мати що-до його тожсамости?"

„Лиш ті, які самі будемо могли віднайти".

„Із його капелюха?"

„Як раз."

„Хиба шуткуеш. Чогож-ж ти годен дізнати ся із сего старого, поломаного капелюха?"

„Ось моя люпа. Знаєш мій метод. Що можеш припускати про чоловіка, котрий носив таке накрите голови?"

Я взяв пошматований предмет до рук і обертав його на всї боки в почутю безсильности. Був се найзвичайнїйший чорний капелюх, круглий, твердий і дуже знищений. Підшивка була з червоного шовку, однак змінила уже дуже барву. Не було там імени фабриканта; однак, як замітив Гольмс, виписано на однім боцї начальні букви „Г. Б." Беріг був передїравлений для перетягнення шнурка, однак еластики не було. Вкінци він був подертий, страшно запорошений, і поплямлений, хоч хтось старав ся, як видно, укрити ті плями, помазуючи їх чорнилом.

„Я не можу доглянути нїчого" — сказав я, передаючи приятелеви капелюх.

„Противно, Уетсоне, можемо всьо доглянути. Ти, як звичайно, не хочеш подумати над тим, що видиш. Ти за боязливий, щоби робити якісь заключена."

„Однакож прошу тебе, скажи менї, що ти можеш вносити із сього капелюха?"

Він випростував його та оглядав із старанністю, котра так його характеризувала. „Він є може менше податний, чим міг би бути — завважав — однак я доходжу до кількох висліднв, з котрих частина є зовсїм певна, а частина представляєть ся як дуже правдоподібна. Що той чоловік був дуже інтелїґентний, виходить із усього зовсїм ясно, а також, що він в послїдних трех лїтах находив ся в дуже добрім положеню і що тепер настали для нього нещасливі часи. Він був прозірливий, однак є ним нинї в далеко меньшім степени, чим колись що вказує на моральний упадок, котрий, взятий разом із зворотом у його судьбі, вказує, як здаєть ся, на якусь злу склонність у нього, особливо на наліг пїяньства."

„Мій дорогий Гольмсе!"

„Одначе він задержав еще деякий степень самоповажаня" — продовжав він, не зважаючи на мій оклик. — „Се чоловік, що веде сидяче житє, виходить рідко коли, не заживає зовсїм руху, є в середнім віці, має сиве волосє, котре казав остричи в послїдних днях і котре помазує помадою. Се суть найпевнїйші факти, на які вказує менї його капелюх. А до того є ще несумнївною річию, що в домі, в котрім він мешкає, нема ґазу.

„Шуткуеш певно, Гольмсе?"

Вибирайме німецкі вироби! 4 5 2—8

Ново-отворений в домі під **ч. 14, при площи Галицкій у Львові**

СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО

склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві — поручає: **вироби ґальваноплястичні** і т. д.

кацапскій священничій ґазетці „Листокъ“ статю п. заг. „Кое что о внѣшности нашихъ литературныхъ произведеній“. Під конець сеї статї (в 13. ч. „Листка“ з 1. липня с. р.) Г. А. П. виводить на взірцах із творів галицко-руских священників Наколая Устияновича, Тита Влоньского і Василя Залозецкого як язык тих писателїв, спершу більше або меньше народний, з часом „усовершался“ все більше, доки не став „настоящим русским“ себто „московским“. Виказавши се, Г. А. П. так кінчить свою статью (подаємо в ориґіналї):

„Пробы печатанія разсказовъ и повѣстей [по московски] для простонарод я оказались изъ его стороны дуже пожеланными. Газета „Русское Слово“ помѣщала нѣсколько разъ фейльетоны на русско-литературномъ языкѣ, а 1902. помѣстило Общество им. Качковскаго въ книжкѣ ч. 324 сказку гр. Льва Н. Толстого „Иванъ Дуракъ“ ко общой радости и ко общему удовольствію членовъ Общества изъ простонародія. Я былъ на одномъ собраніи мужей довѣрія, на которомъ явилось селянъ около 200. На томъ собраніи говорили бесѣдники свои рѣчи звычайнымъ галицкимъ говоромъ, но одинъ бесѣдникъ выголосилъ свою рѣчь по великорусски. Господи! Какъ восхитились тою рѣчью именно селяне! Всю рѣчь понимали они хорошо и когда ораторъ рѣчь свою кончилъ, кликали они: „Еще! еще!“ Всѣхъ разумныхъ Русиновъ, какъ интелигенцію, такъ и грамотныхъ, просвѣщенію предающихся, мужиковъ, тягнетъ природа и здоровый смыслъ къ чему-то лучшому, высшему, выработанному, усовершенному... а какъ могло бы это быть, чтобы не усвоили его собѣ мы, — свои настоящіи русскіе люде? **Мы чѣмъ найскорѣй должны не только совершенно усвоить** себѣ тотъ нашъ языкъ, русскими геніями въ свободной державі усовершенный, и прославленый, но **мы должны соромитись, что до сей поры не сдѣлали его себѣ нашимъ всеобщимъ общественнымъ и гражданскимъ разговорнымъ языкомъ.** Для изученія русскаго литературнаго языка сдѣлано у насъ великій шагъ въ передъ еще и черезъ то, что издано въ Львовѣ 1903 г. „Учебникъ русскаго языка“ а послѣ „Руководства ко изученію русскаго литературнаго языка“ въ двухъ частяхъ (вторую т. г.). Оба тѣ изданія идутъ у насъ въ расхватъ. **Вотъ и надежда на свѣтлѣйшое будущое на нашей Руси.!**“

Наведений сей уступ чейже досадно характеризує нинїшні погляди й стремлїня галицко-кацапского духовеньства.

Справдї прокляте якесь зависло над галицко-руским духовеньством! До половини XIX. столїтя оно (з виїмками) було спольщило ся і помагало поповичами-перекіньчиками розплоджувати польску інтелїґенцию на Руси. Опісля отрясло ся оно мало-помалу в пельщини і здавало ся, що цїле оно зілле ся зі своїм народом, з якого вийшло і [при дуже скупій конґруї] жило та виховувало свої дїти в школах. Так ні! Знов витворила ся — і то, пожаль ся Боже, доволї значна часть спосеред того духовеньства, котрій смердить руска мова, як колись сьмердзяла“ руским священикам в конфедератках, яких окази перемиска епархія законсервувала була майже ще до кінця минулого (XIX.) столїтя... І нинї маєш, галицка Русе, рускій народе, священиків, так само перекіньчиків як перед 1848. роком, з тою ріжницею, що не на бік Польщі, але на бік Москви.

Колишні перечиньчики славили польщизну яко щось „lepsze, wyż-ze і wydoskonalone“, а новочасні перекиньчики видять в московщинї „лучшое, высшое, усовершенное“ (як каже Г. А. П. в „Листку“) або „культурное“ („як пише „Ґалїчанїн“): русчина-ж, мова нашого народу, мова предків, дїдів і вітців нинїшних „батюшків“ кацапских — то щось „зле, низке, некультурне“, або — сказавши ще щирійшими словами „Ґалїчанїн“-а, надрукованими перед кількома лїтами під Великдень на крашанку галицко-рускому народови — то „языкъ пастуховъ и свинопасовъ“!

Г. А. П. каже, що всїх розумних Русинів, як інтелїґенцию, так і письменних селян тягне природа і здоровий змисл до чогось лучшого, вищого, усовершеного“. — Се правда: розумний Русин, інтелїґент чи селянин, стремить до лучшого, вищого й усовершенного, стараєсь їти тай вести свій нарід з поступом часу, щоб він дор внував культурою иншим цивілїзованим народам,— але щоби **природа і здоровий змисл** тягнули **розумного** Русина до зради своєї народности, до ренеґатства — се винахід специяльно кацапских мозків. Того нема у нїякого иншого народу, анї у нїякого духовеньства иншого народу! Коли Г. А. П. знає який такий нарід, най скаже! Зради своєї народности допускає ся або нерозумний, без повної свідомости, що́ творить, або розумний, але лукавий, задля „лакомства нещасного“, як то називали давні писателї рускі. Що-до пропаґанди росийского языка „разумними“ інтелїґентами на галицкій Руси — то іменно „лакомство нещасное“ було ей підкладом. Рідний руский язык почав господинам пропаґаторам „смердїти“, від коли „запах“ їм рубель московский. Сеж річ доказана документально. А коли на вудку ренеґатства дає ся ловити й баламутити мужик, то его годї назвати розумним, він не знає, що творить.

Г. А. П. каже кацапам, батюшкам і мірским, соромити ся, що они московского языка не зробили ще доси своїм „всеобщим общественним і гражданским разговорним языком“, то значить, що они московского языка не ввели не лиш в свої доми й товариства, але і в школи, суди, уради і т. д.— То вже новійша програма наших кацапів — ввести московский язык в приватне й публичне житє галицкої Руси. І справдї львівский штаб кацапів розвиває в тім напрямі дїяльність горячкову. Видав „учебник“ московского языка, видає „руководства“. Г. А. П. пише, що все те розходить ся „в расхват“. Батюшки купують, а молодїж по кацапских бурсах і кацапи богослови й академіки дістають по зниженых цїнах або й даром. І „пошла писать ґубернїя“! Почало ся „бубнене“ московщини по бурсах, в семинариях духовних, обществах і під сїльскими стріхами батюшок. А серце батюшки Г. А. П. „восхитило ся“ тим до того ступеня, що кличе: „Вот і надежда на сьвітлїйшое будущое на нашей Руси!“

Наслїдки тої новійшої програми кацапів дають ся вже замітити. Академики мірскі й богослови, кацапский нарибок по школах середних, виховуваний в бурсах кацапских, ба і міскі й сїльскі батюшки починають вже „какати“ й „штокати“ по московски, навіть в публичних льокалях (ресторанах, кавярнях). Деякі батюшки кличуть свої дїти іменами на лад московский („Саша“, „Ваня“), як передконституцийні конфедератники кликали по польски. Один батюшка (в станиславівскій епархії) почав експеримент зроблення московщини „гражданским розговором“ в сїльскій школї, научивши дїтий такої штуки: „Коли я прийду в клас, воскликну до вас: „Здрастуйте ребята!“ а ви всї возгремите согласно: „Здравія желаем!“ Орґан кацапский „Ґалїчанїна“ почав уже писати „какъ“, „что“, „этотъ“ (замість дотеперішних „якъ, що, тотъ“.) Для кацапскої молодїжи видає ся по московски „Живая Мысль“, котра, щоби приєднати молодїж для московщини, дує в трубу лїберализму релїґійного, викликаючи „божественное откровеніе“, „вліяніе св. Духа“ і таке инше, що катихити „внушаютъ ученику гимназіи изъ книгъ стараго и новаго завѣтовъ“...

Однак, мимо тих, зареєстрованих нами наслїдків новійшої програми кацапскої, юрґельтники „Державной“ Руси не докажуть того чуда, щоби „искоренили“ Русь а завели Москву в „Подъяремной“ Руси (як они тепер почали називати австрийску Русь в відношеню до „Подкнутной“, або як они тепер називають: „Державной“). Щоби в руских краях під Австриєю московщина могла стати языком „гражданским“ (в школах, урядах і т. д.), о тім чейже анї бесїди бути не може, коли в нашій Галичинї нема нїяких Москалїв, нема хочби одного села московского. „Всеобщий гражданский язик“ в Галичинї чи Буковинї є лише „pium desiderium“, вигрїваним в леґонькім мозку таких господинів, як г. А. П. Московщина може бути лише письменним і розговорним языком австро-рускої кацапнї з верстви інтелїґентної, мірскої й духовної. Супротив неї, як стоїть нинї, так і стояти-ме в подавляючій більшости інтелїґенция національна руска, опираючись на масах народних. Маси народні московщини не приймуть, отже наші кацапи з своєю московскою мовою стануть для руского народу „чужими людьми“, як Жиди, Поляки, Румуни і т. п. Ба що більше! Галицкі кацапи мабуть і до скончания віка не вспіють вивчити ся московского языка так, щоби не то говорили, але бодай писали коректно. Є межи ними такі, що вже кількадесять лїт пишуть по „общерусски,“ а писаня їх усе ще посьміховищем у Москалїв. Небіщик Яків Головацкий, університетский професор „русскаго“ языка в львівскім університетї, найавторитетнїйший свого часу „общеросс“ галицкий, убігався по виїздї до Росиї о катедру в одескім університетї, та відпалено его длятого, що в „прошеніи“ о катедру поробив такі похибки граматичні і язикові, за які ученик з нижшої ґімназиї в Росиї дістав би злу ноту. О языцї „Ґалїчанїна“ і „Жівой Мислї“ дневники й журнали в Росиї пускають такі забавні „віци“, що Москалї регочуть ся, аж за животи беруть ся. Ось і перед кількома тиждньми ґазета „Вѣстникъ Юга“ умістила статю про язик „Ґалїчанїна“, де навівши цїлий ряд примірів, як то орґан „общерусскій“ пише по „общеруски“ каже: „Я думаю, что приведенныхъ выписокъ вполнѣ достаточно, чтобы съ ясностью представить себѣ тотъ „русскій“ языкъ, который стараются привить населенію „русскіе“ изъ „Галичанина“... Этотъ **тарабарскій языкъ** способенъ вызвать въ нашемъ русскомъ читателѣ, даже изъ народа, лишь улыбку, а **тѣ идеи**, которыя навязываются населенію своими же **ренегатами** черезъ посредство **рептильныхъ** органовъ („Галичинанина“ и „Русского Слова“), издатели которыхъ состоятъ въ службѣ у своихъ единомышленниковъ [автор має на думцї росийских обединителїв — *Ред. Дїла*], **въ каждомъ порядочномъ человѣкѣ должны вызвать чувство душевной горечи и омерзѣнія.**“ (В статї „Вѣстника Юга“ є цитати, які характеризують ідеї кацапских орґанів, та нам тут іде головно о схарактеризованя їх московщини.) Отже від звиш пів столїтя все одна й та сама істория — „русскій“ язик галицких кацапів усе... „тарабарщина“! Тай нинї не поможуть нїчого „учебники“ й „руководства“, хочби й не знати кілько бубнили з них кацапскі батюшки й мірскі; не поможе нїчо й поступ „Ґалїчанїна“, що вже зачав „какати“ й „штокати“— „тарабарщина“ була, є й буде! А „тарабарщина“ — то московский язик більше меньше такий, яким говорять салдати з України, що по відбутю военної служби в казармі вертають на родину в стан резерви.

У „всеобщім“ московскім „тарабарщеню“ бачить Г. А. П. „надежду на свѣтлое будущое“ на нашій Руси, як колишні священики-польономани бачили се в пельщинї, а нинї румуномани бачать в румунщинї а мадярони в мадярщинї. Ні! надія на сьвітлу будучність нашої Руси не в ренеґатстві, (чи на бік польский, чи московский, чи всякий инший), не в перевертнях, котрим смерди́ть мова народу, в якого вийшли; — сеся надія, ба й кріпка віра, спочиває в любови всего, що своє, що рідне, і в стремлїню подвигнення свого народу і своєї народности до ідеальної висоти щастя, чести й слави.

Покійний проф. Омелян Партицкий називав наших кацапів „безбатьченками“... Рідного свого краю не хотїли узнати за свого батька, а перли ся геть-геть по-за Україну на сївер. Ну годї! на милуваня, нема силуваня, отже накликував їх пок. Партицкий: „Пойди в свой Суздаль!“ не кривнь тут тому народови, котрого мова тобі смердить!

Ба, коли́ж бо **Польонїя не мала би топорища до своєї сокири на пень руского народу!** Gente Ruteni, natione Poloni, що кривили рускому народови, вимерли; требаж комусь стати на їх місце... І ось бачимо нинї кацапаю в особливих „фаворах“ усеї польскої гакати. То „poczciwa konserwatywna partya: nie żąda, nawet nie chce ruskiego uniwersytetu a jedynem jej żądaniem lektorat rossyjskiego języka, nie chce jakichś ukraińskich gimnazyów, wogóle nie chce żadnych szkół ruskich; w sprawie strajków zwalcza dzielnie ruskich hajdamaków... i t. d; a że bębni moskiewską gramatykę niech sobie bębni!...“

Та руский нарід змів gente Ruthen'ів, natione Polon'ів — потрафить упорати ся так само і з кацапнею. Коли вона вже навіть в „Лемковщинї“ пищать і шле депутацию до бладики, а депутати „со слезами в очах“ благають его: „ратуй консервативную Русь на Лемковщинї“, — коли зі всїх кацапских орґанів чуємо очайдушний крик і гавкіт на „украинцовъ“, то се вже добрий знак для справи руского народу.

Справи заграничні.

Македонїа.

Македоньскі повстанцї ведуть консеквентно борбу з майном турецкої держави і турецкого населеня Македонії, руйнуючи комунїкациї і турецкі оселї. Телеґрафічне полученє Монастира з Солунем знов перервано. Окрім телеґрафічних лїній знищено богато зелїзничих мостів. Оногди знищено динамітом великий міст на ориентальній зелїзници. Говорять, що в сторону до Царгороду зелїзнича комунїкация взагалї перервана, бо всї мости на лїніях, що лучать Македонію з Царгородом, знищені. Македонцї вхопили тепер за оружє сильнїйше як динаміт, бо розпочали борбу підпалом. В понеділок в одній лише околици спалено 7 сіл і підпалено 4 місточка. В послїдних днях кілька разів пробувано підпалити Монастир, але огонь все завчасу погашено. Всїм Туркам повстанцї палять засїви, що виконано вже в кількунадцяти місцевостях.

Більші болгарскі ватаги тягнуть від села до села і змушують населенє приставати до ватаг. В многих місцевостях також жінки з дїтьми пристали до повстанців. Ватаги нападають на постеруики військові і жандармерії. В кількох місцевостях забрали їх з собою. Під Крушевом повстанцї взяли 60 турецких жовнірів. До Солуня привезено з Монастира 130 ранених жовнїрів турецких.

Болгарске бюро телеґрафічне подає зміст ноти, яку болгарске правительство вислало до своїх аґентів дипльоматичних в европейских державах. Після сего письма безпосередна причина вибуху повстаня в монастирскім і косівскім вилаєті є слїдуюча:

В часї своєї подорожи по загрожених розрухами вилаєтах росийский і австрийский конзулї старались подрібно переконати ся, які суть причини невдоволеня серед болгарского населеня. В тій цїли випитували ся, як турецке правительство переводить приречені реформи, як урядники, котрим віддано переведенє сих реформ, виконують свої обовязки, і як они заховують ся супротив населеня. Відповіди Болгар на сї питаня були одним обжалуваним турецкого правительства і его виконуючих, так адмінїстративних як і судових орґанів. Запитані розповідали о страшних тортурах, о проливі невинної крови, о руйнованю церквей, ганьбленю жінок, мордованю старців і дїтий, і много много инших жестокостях. Населенє мусїло перед всїм тим утїкати в лїси і гори або еміґрувати до Болгарії, лишаючи своє майно і всю свою прадю в руках ворога. На все те дали люди докази і конкретні факти, котрі конзулї мали нагоду справдити. Окрім того

„Зовсїм ні: Чи-ж можлива річ, щоби ти не бачив, яким способом я дійшов до тих вислідів як раз тоді, коли я розказую тобі про них?“

„Я не сумнїваю ся, що я дуже глупий; однак я мушу признати, що зовсїм нездібний понятї тебе. Приміром, як ти дійшов до того, що сей чоловік був інтелїґентний?“

Місто відповіди вложив Гольмс капелюх на голову. Він зсунув ся йому аж на вісь. „Се просто квестия обему“—сказав він — „чоловік, що має таку велику голову, мусить мати щось у нїй.“

„А зворот в його судьбі?“

„Сей капелюх має три роки. Такі плоскі, з легко вигненими берегами капелюхи були тоді в моді. Се є капелюх найлїпшого сорта. Глянь на шовкову стяжку і на дорогу підшивку. Коли сей чоловік міг купити такий коштовний капелюх перед трема роками і не мав від того часу иншого, то певна річ, що його положенє змінило ся з того часу.“

„Добре, се всьо доволї ясне, певно. Але, як доведеш його прозорливости і морального упадку?“

Шерлок Гольмс усьміхнув ся. „От і його прозорливість“ — сказав він, дотикаючи пальцем мягкого кружка і дірки на шнурок. „З такими річами не купують ся капелюха. Коли сей чоловік казав собі їх зробити, се знак певного рода прозорливости, щоби мати в сей спосіб охорону перед вітром. Але, коли ми бачимо, що йому перервала ся еластика, а він не постарав ся о се, щоби її приняти назад, виходить, що він тепер залишив колишню прозорливість, а се є ясним доказом слабого успособленя. З другої сторони він старав ся закрити трохи плями на капелюсї, замазуючи їх чорнилом, а се є знак, що він не втратив еще зовсїм самоповажана.“

„Твоє розумованє є зовсїм достовірне“. „Дальші твердженя, що се чоловік в середнїм вїцї, що його волосє є сивє, що він остриг ся недавно і що він уживає білої помади, опертї на докладнім розслїдї низшої части підшивки. Лупа відкрила велике число коротких волосків, котрі відтяли очивидно ножицї фризиера. Волосє є зліплене з собою і має визначний запах білої помади. А подиви ся, той порох не є кременистий, сїрий уличний порох, а липкий, брунатний, який уносить ся по домах — очивидна річ, капелюх мусїв висїти довгий час на кілку; а слїди вогкости в серединї є наглядним доказом, що той, котрий носив його, пітнів дуже, не привик до довгого ходженя“.

„Однак його жінка — ти говорив, що вона перестала його любити“.

„Сього капелюха не чищено від кількох тижнїв. Коли-б я бачив, дорогий Уетсоне, що на твойому капелюсї нагромаджують ся від тижнїв порох і коли твоя жінка позволяє тобі виходити з дому в такім станї, я стану обавлятї ся, що ти мав також нещасте стратити любов жінки“.

„Але він може бути нежонатий“.

„Нї, він нїс гуску до дому для своєї жінки яко задаток мира. Пригадай собі тільки на карточку при нозї птицї“.

„Маєш на всьо відповідь. Однак на якій підставі догадуєш ся, що в його домі нема ґазу?“.

„Міг би я найти одну або навіть дві плями від сьвічки в такім разї; однак, коли я находжу їх не меньше як пять, думаю, що се не може майже підлягати сумнївови, що незнакомий має часто до дїла із горїючою сьвічкою — він входить очивидно вечір на сходи із капелюхом в одній руцї і з запаленою сьвічкою в другій. В кождім разї не дістав би він від ґазу тих товстих плям. Чи ти вдоволений?“

„Добре, всьо тое дуже бистроумно,“ — сказав я усьміхаючись; — але наколи се, як ти то сказав що йно, не стоїть в звязи із нїяким злочином анї з нїякою крадїжкою кромі згуби одної гуски, всьо то видаєть ся менї тільки даремною стратою часу“.

(*Дальше буде*).

консулї ствердили, що тисячі Болгар без найменшої причини увязнено.

О всіх своїх спостереженях консулї написали докладні реляциї своїм правительствам. Але і ся поїздка консулїв сталась для болгарского населеня новою причиною терпінь, бо по сій подорожи звірство турецких властий подвоїло ся. Турки мстать ся на Болгарах за се, що мали съмілість оповісти о своїх терпінях. Положене Болгар сталось отже в послїдних часах так нестерпиме, що мусїло прискорити повстанє.

Македонські комітети революцийні мають значні сили і то добре узброєні. Комітети мають 35.000 дуже добрих стрільб і по 150 набоїв до кождої. Роздано вже 25.000 стрільб і 3.500 кільоґрамів динаміту. Тепер мають комітети до розпорядимости 25.000 добре узброєних людий, а з тих 10.000 стоїть готових в монастирскім віляєтї. Яко незвичайну і цїкаву річ доносять се, що між повстанцями є дуже богато христиньских Альбанців, Італійців і Сербів, котрі добровільно і без інтересу беруть участь в повстаню.

Страйкова револьта в Росиї.

Одна віденьска фірма одержала від свого аґента в Київі письмо в котрім він між иншим доносить: „Велика фабрика тютюну Коґена знищена, директор замордований. Фабрика фортепянів Штробля і великий паровий млин Бродского майже здемольовані. Київ виглядає як боєвище, то тут то там бють ся робітники з військом. Чуть без перерви карабінові і револьверові стріли, крик і зойк. Трамваї стоять, в пекарнях не роблять, водопроводи в більшій части заткані, електричного съвітла нема. Робітники не пускають поїздів, виривають шини. Нині заявила мені кухарка, що завтра всї кухарки і покоївки, словом вся служба покине працю. Боять ся, що вибухнуть антижидівскі розрухи. Перед висланем сего листу була на Падолї формальна битва. Говорять о сотках ранених і убитих".

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Цїсар вернув вчера з Ішлю до Відня і поїхав до Шенбруну. Після одних донесень завтра рано буде у него ґр. Куен і предложить свій проект в справі розмотаня кабінетової кризи на Угорщинї, а після других Куен цїлком не приде до Відня, і день, коли его цїсар прийме еще цїлком не устален. Після одних донесень, до Відня приїдуть рїжні політики угорскі на конференцию до цїсаря, після иншых донесень сї конференциї цїсаря з угорскими політиками відбудуть ся допєрва в Будапештї.

Між першими кандидатами на наслїдника Куена вичисляють передовсїм Аponїя і Векерлього. Не є також виключена особа теперішного міністра фінансів Люкача; він може одержати місию утворена переходового кабінету, аби промостити дорогу кабінетови, котрий буде міг перевести пару важних політичних задач.

Pilsner Tagblatt оголошує розмову з членом палати панів, бувшим президентом міністрів кн Віндішґрецом. Кн. Віндішґрец сказав, що замішане і парляментарна непевність на Угорщинї мусять відбити ся на австрийских відносинах. Концесиї і приреченя для угорскої опозициї в військових справах мусять мати далекосягаюче значене і для сеї половини монархії. Наші посли при найблизшій угоді з Угорщиною абсолютно не будуть могли голосувати за нею, бо угорскі політики не таять ся з сим, що їх остаточною цїлию є персональна унїя. Нині Угорщина еще не є економічно так сильна, аби свій плян вже нині перевести, отже держать ся еще в резерві. Однак вже тепер австрийскі політики обовязані подумати о тім, що стане ся, коли в наслїдок приречень даних угорскій опозициї, одноцїлий стан армії буде ослаблений. Як лиш економічний стан Угорщини на се позволить, то угорскі політики певно здїйснять своє змагане до персональної унії і тому австрийскі політики повинні застановити ся над сим, чи сама Австрия не повинна також до сего стреміти, бо в противнім случаю Угорщина осягне свої постуляти на кошт Австриї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Галицкий сойм.

Відень. Говорять, що галицкий сойм буде скликаний в вересни, без огляду на політичну констеляцию в монархії. Колиби инакше не могло бути, то сесия потревае лише три дни, аби уможливити розділ запомог для потерпівших від повеней. На запомоги правительство призначило 2 900.000 кор. і поставило услівє, аби з квоти покрито запомоги для наддністряньских околиць потерпівших від граду.

Ческі здобутки.

Берно. Правительство купило в Вернї ґрунт, на котрім має бути побудована ческа політехніка.

Сербія.

Білград. З причини непорозумінь між міністром війни Атаназковичем а рештою міністрів, прийшло до кабінетової кризи. Говорять, що брат короля, Арсен Караджорджевич обійме яко ґенерал команду над сербскою армією і буде старати ся усунути спори, які між офіцирами запанували від часу замордованя Александра.

Мякедонїя.

Цапгород. Валього Монастира усунено і під ескортою відставлено до Триполїса. На его місце іменовано Фусім-бея. Порта повідомила держави, що Ростковский підпирав повстанє. З иншого турецкого жерела доносять, що атентат виконано в наслїдок болгарского заговора Магомеданців, розлючених становищем Росиї в македоньскій справі.

Софія. Посли чужих держав дуже прихильно оцїнили умірковани тон, в котрім революцийний комітет видав свій мемориял Французский аґент дипльоматичний мав навіть одному з провідників комітету дати дуже приязне припречене.

Суматра.

Батавія. Нїдерляндскі війска обсадили село Пальветенак на Суматрі. З місцевого населеня погибло 300 людий. Нїдерляндцї стратили 6 жовнїрів і 50 вояків мали ранених.

НОВИНКИ.

— **Вчерашне число „Дїла"** сконфіскувала ц. к. державна прокуратория за атак на ґр. Андрія Потоцкого і за критику старостиньскої самовольї в рускій части краю. По конфіскатї видали ми і розіслали другий наклад.

— **Поміч для потерпівших від повеней.** Именем польского людового сторонництва ходила вчера депутация, зложена з послів: Станіньского, Бернадзїковского і Кремпи, до намісника ґр. Потоцкого і віцемаршалка краєвого виділу, д-ра Пілата, з домаганем о поміч для населеня, що потерпіло від повеней в західній Галичинї. Речник депутациї, д-р Бернадзїковский заявив між иншим, що наслїдки повеней відобють ся на населеню страшно особливо, коли вийдуть тамтогорічні засоби, а коли в додатку із сегорічних жнив не прибуде нїчого, то можна дожидати грізних подій.. Сему лихови запобігти може лише держава і край, коли поспішать з як найбільшою помочию. Длятого депутация домагає ся: 1) Значної підмоги з державних фондів; 2) скликаня сойму; 3) відписаня з уряду податку ґрунтового і домового класового в околицях, навіщених повению, та здержаня екзекуциї всїх податків; 4) занеханя маневрів в тих околицях; 5) з'орґанізованя достави зерна до осїнних засївів та буряків до садженя з весною; 6) розпочати публичні роботи, щоби подати людям заробок; 7) доставити безплатно сіль і 8) щоби держава та край позволили відложити сплату рат від позичок, затягнених давнїйше. — На се відповів намісник ґр. Потоцкий, що о то він вже старає ся. Зажадав именно від віденьского правительства около 3 мілїонів на ратункові цїли, подбав у військових властий, що резервісти, а навіть постійно приналежні до армії будуть вільні сего року від військових вправ, причім маневри не відбудуть ся в околицях, навіщених повению, Також инші постуляти виражені депутациєю, поручено дотичним властям до узгляднена, а що найважнїйше, подбано о те, що сойм буде скликаний імовірно около 20 вересня. Подібну прихильну відповідь дав депутациї краєвий віцемаршалок д-р. Пілят. — Річ ясна, що домаганя депутациї як і заяви обох начальників краю відносили ся лише до шкід наслїдком повеней, отже до західної Галичини, зате наша східна, руска частина краю буде мусїла вдоволити ся хиба останками, які лишуть їм Мазури, по принципу: ut aliquid fecisse videatur, — бо о західну Галичину дбають як бачимо, так рішаючі чинники, як і її людові репрезентанти.

— **Що вільно рускому учителеви а польскому?** З Делятина пишуть нам: Перед роком засновано в Делатинї задаткове товариство „Руску касу". До заряду сего товариства належить і тутешний народний учитель Кароль Микитюк, котрому й поручено ведене бухгальтериї. П. Микитюк вніс отже до краєвої ради шкільної просьбу о позволене ведення книг в згаданім товаристві, на що одержав таку відповідь: „L. 95 S. R. S. O. *Nadwórna 4 sierpnia 1903. Do pana Karola Mykietiuka nauczyciela w Delatynie.* Rozporządzeniem z 28 lipca 1903 l. 22770 nie zezwoliła c. k. Rada szkolna krajowa Panu pełnić obowiązków funkcyonaryusza „Ruskiej kasy zaliczkowej" w Delatynie, ponieważ ubezpieczenie to zajęcie połączone jest z manipulacyą pieniężną." — Отже по думцї краєвої ради шкільної побічне занятє получене з „грошевою маєтностию" для учителя не є відповідне. Дивна ся думка нашої шкільної власти, коли в цїлім цивілїзованім съвітї инші того рода власти як-раз поручають підчиненому учительству закладати каси навіть по школах, для приучуваня населеня від дитиньства до ощадности. Не може також шкільна управа підносити замітъ, що учитель через ведене каси в громадї занедбує науку, бо такі малі каси, як в Делятинї, урядують головно в неділї і съвята, а як випаде щось незвичайно в будний день, то вистарчать на се години позаурядові. Нагінка на учителя в Надвірняньщині за добре дїло для населеня тим чуднїйша, що в такім Делятинї інтелїґенциї до ведення подібної справи майже нема, а населене видане на поталу рїжних приватних кровопийців і лихварских банків. Впрочім і сама краєва рада шкільна не конче мусить кріпко держати ся свого принципу, коли нашому учителеви п. „Garbiakowi" в Надвірній позволили на ведене подібної каси, хоч що правда не рускої...

— **Кацапска безхарактерність**, головна прикмета боляків на орґанїзмі нашого народа, виступила в цїлій своїй погани в Косові в нагоди устроєня вечерниць в честь Тараса Шевченка. А виступила вона серед ось яких обставин. Косівщина, ідучи слїдом инших міст, постановила також звеличати память нашого ґенія і в тій цїли завязав ся комітет зложений з визначнїйших представників місцевої інтелїґенциї. Случайно найшли ся в тім комітетї також три „маститі" твердяки: о. Александер Гелитович, місцевий парох і ординариятский шкільний комісар, дальше о. Маркиян Шашкевич, парох з Москаліївки, що становить клясичну антитезу свого іменника, першого подвижника народної ідеї в Галичинї, а в кінци о. Михаіл Филиппович, що жие з процентів на пенсиї в Косові. Отже та чесна трійця спротивила ся виразно против ухвали комітету, щоби устроїти в Косові Шевченкові вечерниці і загрозили зовсїм безлично, бо явно, що постарають ся вже в старости о заборону. Справді, безхарактерности можна лише поґратулювати людям в часах, коли про культурний рух на галицкій Руси почав рїшати кацапско-польскый союз. Та на превеликий жаль згаданих „маститих, котрий імовірно відобє ся незадовго на шпальтах „Галїчанїн-"а, наші українсько-рускі патріоти вспіли скорше поінформувати ц. к. староство про властиву суть Шевченкового обходу, і задумані вечерниці відбули ся дуже съвітло дня 9 с. м. при участи місцевої інтелїґенциї, духовеньства та при небувалім здвизї селяньства. Зпоміж косівских „твердяків" не явив ся нїхто, але съвітлий успіх Шевченкового обходу съвідчить найлїпше, що партия, котра опирає ся на таких людях, роспадесь сама від себе, та що ширшаюча струя народного житя змете її невдовзї а рівночасно увільнить вже раз народний орґанїзм від тої моральної гнилї.

— **Гакатистам з Косівщини.** Наслїдком звісних клевет та бріхонь, які помістила недавно „Gazeta Narodowa" в дописи з Косівщини під адресою рускої інтелїґенциї, одержуємо від одного з руских патріотів отсе письмо до поміщеня: Передовсїм дуже Вас жалую, п. дописователю, що Ви в такім страху проживаєте, тут межи Русинами, а ще більше жалую тих всїх, що з ними пристаєте, а навіть і честну редакцию „Gaz. Narod.", бо звісна річ, що страх в своїх наслїдках впливає шкідливо на деякі орґани тїла. Та проте думаю, що Ви і всї ваші одномишленники, будете проживати довго і спокійно межи Русинами в Косівщинї і безпереречно вам в гадцї переносити ся на Мазурщину, де тілько наших братів „зе взґлєндуф службових" нидїє перед марою страшної „різнї", бо вам тут добре. Що дописъ до „Gaz. Narodow-ої" мала утаєну цїль: Polizei, Polizei! — то ми знаємо дуже добре, але що наші сусїди Поляки та Жиди, помимо таких алярмуючих вістий живуть спокійно і гарно бавлять ся, найлїпшим доказом є то, що в часї алярму і „оплаканих стосунків" 2 і 5 серпня с. р. дали два аматорскі представленя в Жабю, на котрі і Русинів запросили. Біда тілько, що забули зазначити на афішах, на яку цїль призначили дохід з представленя. Якби таке стало ся у Русинів, певно якийсь опікуньчий дух сейчас заборонив би таку милу забавку. Отже як зачуваємо, представленє удало ся знаменито, і помимо алярмуючих вістий нїхто не бояв ся, щоби Русини використали ту нагоду і за одним замахом, вирізали всїх Поляків до ноги. Кромі того видимо, що рух приїзших Поляків в наші гори не то що не устає помимо „groźnych stosunków", але з кождим днем скріпляє ся. Лиш перед одною рускою церквою мають Поляки страха, бо хотяй в нашій Гуцульщинї почисливби Поляків на пальцях, то помимо того задумали вибудовати твердзу, „косцюлек" в Жабю. Та і сего ми їм не боронимо, нехай собі будують дім божий, але за свої гроші, а не за кервавицю нашого народа, котрому витягають по пару сотиків на ту цїль, обтягають при роботї, або в податковім уряді в Жабю, де на столї п. поборця красує ся пушка опечатана ляком, з написию „na kościółek w Żabiu" Чи той „косцюлек" є потрібний, то инша річ. Цїль его лежить зовсїм не в заспокоюваню християньских потреб нечисленних тут Поляків. Так само голошений страх не в „різнї" лежить, але в чисто горожаньскій свободї нашого бідного мужика, з котрої він до сего часу не користав. „Ножами" для дописувателя „Народуфки" є читальнї „Просьвіти", що тепер скорійшим темпом завязують ся по всїх усюдах, отже і в нашій Косівщинї. Читальні „Просьвіти" осьвідомляють нашого темного Гуцула, тому доба его відродженя, є тим маревом різнї, але не тілесної, лиш чисто економічної, бо вже нїхто не буде міг наживати ся мужицкою кервавицею, наколи він прозрить трохи съвіта божого. Отже видумуйте дальше, лукаві гакатисти „groźne stosunki", алярмуйте свої „Народуфки" та всякі „Дзвонїки" про різнї, які тут нїкому й не снять ся, а ми тимчасом поведемо витревало до кінця нашу роботу і покажемо, що ми тут пани, а не ви. — *B.*

— **Руский театр** під дирекциєю п. Михайла Губчака одержав, — як се загально практикує ся — від „Рускої Бесїди" відпустку на час літного сезону і скористав з тої відпуски в сей спосіб, що дав ряд вистав в Жмиринцї, Житомирі і в Волочисках в Росиї. Ті вистави тїшили ся там великим поводженем і придбали загальну симпатию для нашого театру і нашої драматичної Муза. Тепер перебуває театр в Підволочисках, звідки по трох виставах переїде на два тижнї до Збаража, а опісля на дальші вистави до Бережан. Нашому театрови під умілою і працьовитою управою п. Губчака бажаємо в его вандрівцї по галицкій Руси як найлїпшого успіху і сподіємо ся, що наша патріотична публика масовим і постійним відвідуванем театру піддержить сю нашу культурну інституцию.

— **Огнї.** В Нагуєвичах, пов. дрогобицкого, згоріли в ночи з 10 на 11 с. м. дві господарскі загороди. Жертвою огня упало звезене з поля збіже та сїно, та на щастє оба погорільцї були асекуровані. — В Турцї погоріло в послїдну неділю 30 ґаздівств в протягу години.

— **Дрібні вісти.** Грім ударив онодї в стодолу Семена Свалюка в Стенятинї пов. сокальского і убив там парібка Бунку а доньку Свалюка Марию тяжко поразив. — Шкарлятина вибухла у Львові і ширить ся особливо на Янівскім і Городецкім.

— **Товариство Руских Женщин в Станиславові** пригадує еще раз Вп. Родимцям, щоби як найчисленїйше давали дївчата свої до Інституту сего товариства, зголошуючи ся на руки видїлової п-ї А. Індишевскої, Станиславів, Мрочковского 3. Оплата місячна виносить 40 К, сестри платять по 30 К. Платити належить з гори, не увзглядняючи сьвят. Дївчата мають мати найменьше по 6 пар значеного біля. Родичі мусять вписати ся в члени товариства. Дуже добрий вислїд сегорічної клясифікациї (всї інститутки мали доступ добрий, кілька відзначаючий) повинен стати заохотою на рік слїдуючий, тим більше, що видїл, стараючи ся з кождим роком усувати недостачі в урядженю інституту, і на сей рік заводить много улїпшень, і так: Дївчата крім материньского догляду і опіки будуть мати безплатну поміч в науцї шкільній і будуть побирати науку рускої літератури, сьпіву і ґімнастики на кошт інституту. Крім того зазначити належить, що інститут сей есть одиноким чисто народним інститутом дївочим на широкім просторі Станиславівщини і сусїдних повітів і що тїшить ся далеко меншим числом вихованок, якби повинен. Час, щоби рускі родичі зрозуміли вагу патріотичного і религійного виховання дївчат в нашім народнім житю. Поки не будемо мати материй-патріоток, котрі би дїтий своїх висилали в съвіт съвідомими борцями за свій нарід, поти наша публична дїяльність буде все спинюватись браком домашного виховання. Тому найвисший час, щоби жіноцтво взяло на себе свою часть народного дїла — а спосіб на се патріотичне виховане дївчат. Еще раз отже звертаємо ся до Вп. Родимців, щоби дївчата свої як найчисленїйше поміщували в нашім інститутї. — За видїл: *Кульчицка*, предсїдателька. *Скочдополева*, секретарка.

— **Селяньска бурса в Бережанах.** Речинець до вношеня подань о принятє до селяньскої бурси в Бережанах продовжує ся до 18 с. м. Просимо всю інтелїґенцию заохотити наших селян, щоби спосібнїйших своїх дїтий висилали до міскої школи для підготовленя до ґімназиї, а біднїйші з них найдуть приміщене в бурсї. — *Видїл.*

— **Оголошене.** Отсим подаю до прилюдної відомости, що не дам жадної відповіди на лист (або карту кореспонденцийну) походячий від Русина, або Русинки без марки Народного фонду. — *Василь Яворский*, посол до ради державної, замешкалий в Новім-Санчи.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Головного учителя в учительскій семинарії в Заліщиках, Волод. Марковского іменовано головним учителем в семинарії в Станиславові. — Міністерство внутрішних справ покликало д-ра Адама Шуїславского, асистента намісництва на члена управи заведеня обезпечень від випадків у Львові на місце д-ра Брон. Лозиньского. — Президия краєвої Дирекциї скарбу іменувала податковими поборцями: Александра Мамчина і Івана Годбода, контрольором подат. Івана Вілюша, а офіциялами податковими: Вячесл. Венцля, Мих. Лесняка і Григ. Дуановича.

— **Перенесеня.** Дирекция почт перенела почтових асистентів: Кар. Матвійского з Кракова до Щакови, Альф. Кобера із Станиславова до Ряшева і Олекс. Слизюка з Заліщик до Підволочиск.

Народний Фонд.

На народний фонд на книжочку вкладкову Краєвого Союза кред. Ч. 662 прислали в місяцю червни і липни 1903 слїдуючі Добродії: С. Р. Львів 8 К, Д-р Данило Стахура часть з доходу Шевченківского вечерка в Самборі 10 К, Юлїян Сьмішко урядник почтовий 10 К, Іван Мирон складка в Станиславові від себе 2 К, Лукашевич 2 К, Дидиньский 3. К, Іванович, Трач, Рибчук, Міщкевич, Антоневич, Нагірняньский по 1 К, Жуковский 60 сот., Ґричук 50 сот., Осип Мийский у Львові добровільний податок за рік 1903 20 К, Володимира Храмовска в Виноградї, з крейцарової складки 1 К, Павї П. К. Львові 6 К, Володимир Утриско в Скваравї 4 К, Денис Герасимович емер. радник судовий в Рогатинї 6 К, В. Ратальский з Дрогобича 1 К, Наталія Данилович, Жовкви 4 К а кромі того титулом річної вкладки: о. Іван Заяц в Хмілї 2 К, о. Никола Бурмич з Полян суровичних 2 К і о. Димитрій Хомин з Шульганівки 2 К, разом 92 К 10 сот. Стан з попереднім виказом з дня 30 мая 971 К 66 сот. з того видано на потребы народні 900 К зістає готівки всего на всего 71 К. 66 сот. Повисшим Добродіям велике спаси Біг і просимо усердно не забувати на фонд народний. — Львів 6/8 1903.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українско-руску бурсу в Новім Санчи!

— **В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“** видано в місяци липни с. р. 13.477 важних поліс на суму 12,263.178 К обезпеченої вартости з премією 122 277 К 98 с.; разом від початку року по конець липня було 70.478 важних поліс на суму 71,756.140 К з премією 671,764 К 10 с.

Попереднього року за той сам час було 58.640 важних поліс на суму 60,646.772 К з премією 552.058 К 88 с. т. є сего р. о 11.838 поліс і 119 705 К 22 с. премії більше.

Шкід в липни було 145 случаїв, разом всіх від початку року по конець липня було 933 шкід з котрих 908 вже виплачено, 11 шкід находить ся в ліквідації у місцевих делеґатів, а 14 відшкодовань (в квоті 8.093 К 53 с.) на разі з причин правних вздержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 539.666 К 59 с. з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 253.963 К 63 с.

Фонди товариства обезпечень (резервовий, резерва премії і прочі) виносять з кінцем липня с. р. 1,073.351 К 73 с.

— **Товариство взаімного кредиту „Дністер“ у Львові.** Справоздане за час від 1/1 1903 до 31/7 1903. I. Вкладки щадничі: від 1/1 до 31/7 1903 вложило 1055 сторін суму корон 533,931.70 від 1/1 до 31/7 1903 виняло 680 сторін суму К 334,389.58, остає 31 липня 1903 1420 вкладок на 1,302.875.52. II. Позички на скрипти і векслі: від 1/1 до 31/7 1903 удїлило письмо 484 позичок на суму К 304,750.— від 1/1 до 31/7 1903 сплачено 242 позичок і рати на суму 289,269.62, остає 31 липня 1903 2405 позичок і рати на суму К 98,869.65. III. Членів прибуло 356 виступило 105 остає 2643 членів. IV. Сума удїлів деклярованих К 137350 — виплачених К 101,311.96. V. Фонд резервовий, спеціяльна резерва і фонд на ріжницю курсів К 18848 54. Фонд власний разом [IV+V] К 120,160.49. Сума всіх активів Товариства виносить К 1,456.719 35 а то: на позичках як висше К 1,254.723 84 в цінних паперах К 91,424·25 в руских Товариствах вклад К 61,851·68, готівка в Щадниці почт. і на рахунку біжучім К 51,719 58 Від позичок числять ся 5½% і додаток 1% на кошта адміністрації. — Вкладки принимає ся на 4%.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Руснна тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Бротки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до панцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папироси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звука“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
2) Перепнсні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліпатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче улаженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 538 20—?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Вєч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 418 32—?

Перекази і листи кредитові
на Париж, Лондон, Берлин і т. д.

а також на

всї більші купілеві місця

видають

Сокаль і Лїлїєн
Дім банковий і контора вимінн у Львові.

Порученя з провінції виконуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный
Вóддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує задатки на бѣжучій рахунокъ, принимає до переховання цѣнкій папиры и удѣляє на нихъ задатки.

Окрóчъ того заведено на наборъ заграничныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковй
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. рóчно, депозитарь одержує въ сталевбй панцирбй касѣ сховокъ до выключного ужитку и пбдъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое майно або важній документы.

Въ тóмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучй заряджена.

Принесы збносячй ся до того рода депозитбвъ можна одержати безплатно въ депозитовбмъ вóддѣлѣ. 374 (2)

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицна ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.
важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·0ґ*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6 10*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9 20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в буднї днї а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюховач: 5 50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим** друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейскай час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) **ул. Красицких ч. 5.** 6?

Куре Львівский
в дня 13 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жид.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	—	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	—	
Зелїз. Львів.-Черновц.-Нерм по 200 зр.	575	585
Листи заставні зр. 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виньос. з 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. виньос. 50 л.	101 20	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. виньос. в 51	102 —	102 70
„ „ „ 4% а. в. виньос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 50	— —
„ „ 4% виньос. з 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% виньос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позичка краєвої з 1878 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1899 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісиї.	101 50	— —
Льохи:	н. о	н. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 40
20 франкївка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Іспитований дяк
з добрим голосом, що умїє також вести хор і крамницю, глядає посади. *Василь Кривещка* в Чехах, почта Заболотцї.

Принимаю лекцию
до шкіл народних, виділових і до ґімназиї від 1-го вересня с. р. — Poste restante М. З. в Миколаєві к. Гаїв.

Фортепіян короткий в добрім станї продам за 160 зр. — Войнарович Скарбківска, 5. 49 1—1

СВОБОДА
письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видав і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр., на пів року 1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

ГАЙДАМАКИ
ТИЖНЕВИК
виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“
видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкненя місячні	2 „	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ складників	„	„ 5	„
„ удїлів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ ліквідаційна	„	„ 10	„
„ вкладок щадн.	„	„ 10	„
„ удїлів членьск	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
Зложенця о позичку шт.	„	2	„
Виказ уморена позички	„	2	
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.**

З Кружка правників у Львові.

Новий накład поправленых скрипт „Карного права“ викладу проф. Д ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав.“ Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступоване карне . . 4·40 К.
Д ра Дністрянського: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністрянського: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністрянського: Опіки і курателї . 1·04 К.
Д-ра Дністрянського: Правне відношенє . одичів до дітий 1·70 К.

Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 18 К.
Устав цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикційною і уставом егзекуц (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїлює ся дотогідних рат.

Въ цѣляхъ аґітаційныхъ!

поручають ся до ширеня масами слѣдуючй брошурки „Парохіяльной Бібліотеки:

1. Законы людскои суспольности где розправляє ся о суспольной нуждѣ, и о средствахъ якъ ѣй въ публичнбмъ житю зарадити. За 100 штукъ 8 кор.

2. Фалшивый парляментаризмъ, где выголковано ясно чому дотеперѣшний послы не зробили а не могуть зробити нич доброго для людъ народу. За 100 штукъ 8 коронъ

3. Наша збруя, або якъ бороти ся проти ворогбвъ нашого быту. За 100 штукъ 6 коронъ.

4. Наша орґанізація, або куди имъ щобы було намъ лѣпше. За 100 штукъ 8 коронъ.

5. Злука Антихриотбвъ, брошурка дужо на часѣ повидичо: 100 штукъ 1 к. 20 с.; чотирн статїи разомъ: 100 штукъ 4 коропы.

6. Христосъ и Его народъ, брошурка дуже побуджаюча до патріотичнои чинности. 0.1 штукъ 5 коронъ.

7. Не бойте ся страху! брошурка на часъ выборчій знаменита! За 100 штукъ 3 кор.

8. Реліґія а паньство. За 100 штукъ 2 кор.

9. Реліґія а бѣдаки. За 100 шт 2 кор.

10. Хлѣбъ безъ реліґіи не сытить. За 100 штукъ 2 коропы.

Выѣмково, кто на часъ выборчій, можна всѣ тй брошурки набути франко, єдино въ Редакції Прапора, Перемышль, Побереже ч. 1. въ найменшбй скольокости 100 штукъ за кождон.

Перший руский склад машин до шитя і

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 47 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Вєч. Священикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Условя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жаданє да ом 313 26—?

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовлює

грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає

для Вєч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тільки бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohwin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.
499 67 156

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9.

поручає фортепіяни і пяніна з першорядних фабрик. 538 21?—?

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринькахъ вбдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричнбй а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо через

Народну Торговлю у Львовѣ

Скринки в опаковане даромъ. 123 14?—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 14 серпня 1903.

Велике атлетичне спортове представленє.

Перший раз:

Міжнародні борби з Шампіонатою, премією 2000 корон.

Побідник шампіонів по всїх борбах одержить премію.

До тих міжнародник силачів належать: Paganini з Італії. Strengler з Гамбурґа. William Ross з Америки. Obermeyer з Монахова. Chalzetde Frappeur з Парижа. Kreindl з Відня. — Рішаючими судиями буде кількох членів тутешного „Сокола“.

В суботу і неділю по два представленя.
В суботу по полудни на загальне вомагарє **Драйфус.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

ОСТОРОГА.

Остерігаємо Поважану П. Т. Публику, що поннзше вичислені шинкарі не продають нашого пива, але дешеві пива провінціональні:

Боденштайн Н., пл. Різні 13.
Бродінґер М., пл. Голуховских 3.
Хамайдес Е., Жовківска 59 б.
Дорфман А., Жовківска 115.
Енґелькрайс И., Коперника 32.
Фабіян М., пл. Бернардиньска 17.
Фуксбальґ Б., Коперника 8.
Ґрубер Г., Зелена 3.
Ганґель К., Театиньска 7.
Гайштайн Л., Паньска 17.
Гавдверкер И., пл. Смольки 1.
Кац И., Кароля Людвика 23.
Лявфер М., Краківска 14.
Майзельс И., Жовківска 55.
Мандель, Театиньска 12.
Зільбер Н., Городецка 91.
Шпіц З., пл. Академічна 3.
Зальцберґ Х., Театиньска 14.
Вальдман Г., Личаків 66.
Вендлїнґер М., Ринок 14.

Львівске Товариство акцийне броварів. 482 2—2

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накір в фабр. Черлянській. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 172. Львів, Пятниця 1 (14) Серпня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Важна хвиля.

Показує ся що раз виразнійше, що міністерство Куена було цілком злишним епізодом. Справи стоять як-раз там, де стояли перед Куеном — опозиция мадярска каже без обиняків, що без концесий в справі націоналїзациї армії не буде супокою. Пригадують ся мимохіть слова висказані котримсь з угорских послів ще тоді, коли Куен був кандидатом на фотель президента міністрів як і тоді, коли вже Куен їздив до Ішлю з димісиєю: „Залежить все від того, що Куен привезе від корони; привезе сповненє наших домагань то добре, не привезе, то буде мусїв уступити". Другий знов посол казав: „не розходить ся о особу Куена чи иншого міністра і зміна персональна тут не поможе; нам розходить ся о концесиї, о саму систему". І сї слова також дуже добре характеризують становиско мадярскої опозициї і загалом всїх Мадярів в теперішній кризї.

Мадяри хочуть р о з д ї л у а р м і ї і уважають теперішну хвилю за відповідну, щоб сей постулят переперти. Був би се оден новий крок до осягненя постепенно п е р с о н а л ь н о ї у н і ї. Маючи армію, Мадяри згодом дуже легко переперли би свою самостійність і розрив дальших звязий з другою половиною монархії.

Супротив такого стану річи корона находить ся прямо в примусовім положеню. Жаден кандидат із симпатичних угорскому соймови не хоче без концесий приняти місиї утвореня кабінету, а як прийме то удає, — vide Тіса, — що ніхто не хоче вступати до его кабінету, — колиж корона дасть иншого накиненого міністра, то такого міністра безсумнївно звалять. А тимчасом справа наглить, „рекрут" не ухвалений, а Мадяри знають, що корона попустить, бо бачать, що в Австриї також стан лихий, престіж держави на вні ослаблений, а віковий монарх буде волів мати спокій хочби і за ціну розділу армії, ніж в цілій державі заколот і майже безвихідну ситуацию.

На раві кажуть Мадяри, що не хочуть сповненя всїх своїх домагань що-до війска, а вдоволять ся реформами частинними і оголосили вже навіть услівя мира. Ті услівя суть: 1) перенесенє всїх мадярских офіцирів Мадярів до мадярских полків; 2) заведенє всюди мадярскої мови яко обовязуючої і викладової у всїх військових школах на Угорщинї; 3) полагода справи полкових відзнак і стягів; 4) мадярский язик має бути заведений в поступованю перед судом (в процесах карних) в усїх мадярских військових судах. Отсе суть постуляти, котрі яко конечне услівє ставить угорска опозиция, не хотячи без їх сповненя навіть говорити. Щож до угорскої команди, то Мадяри розуміють, що се на раві неможливе задля недостачі відповідного числа Мадярів офіцирів, і домагання сего поки що не ставлять, та все-таки допоминають ся хоч принципіяльної і обовязуючої заяви, що в міру можности і се домагане буде сповнене.

Оттак стоїть хвилево справа на Угорщинї а корона починає видимо розуміти, що Мадяри пруть вже до націоналїзациї армії і розділу монархії. Тому корона хоче тим разом засягнути як найдальших информаций і думок, а цїсар перебуває в Відни перед тим вїм удасть ся до Будапешту, щоб вислухати думки найважнїйших своїх дорадників. Як телеґрами доносять, до Відня завізвано вже рїжних важних мужів державних, бо був там вже бувший президент угорскої палати Сапари, а тепер перебувають: шеф ґенерального штабу бр. Бек, міністер війни Пітрайх, през. мін. д-р Кербер, мін. ґр. Ґолуховский і другі. Цїсар безсумнївно радить ся, як далеко може йти в признаню військових прав угорскій опозициї. Доперва коли тут цїсар одержить якесь minimum, коли в тій половинї монархії згодять ся на якісь уступки Мадярам, доперва тоді цїсар рішить кризу і поїде до Будапешту, щоб умовляти ся остаточно з Мадярами і мадярскою опозицию.

Не можемо сказати наперед, як випадуть наради в Відни і як буде остаточно рішена угорска кріза. Кажуть, що військові круги суть р і ш у ч о п р о т и в н і дальшим концесиям в справі армії на річ Мадярів, а що рівнож завзятим оборонцею ненарушимости дуалізму і всїх его звязий є і инший важний дорадник корони, д-р Кербер, о тім вже знаємо. Та наколи корона помимо опозициї своїх впливових дорадників згодить ся на персональну унію і з тим також на безпроволочні концесиї в справі війска, то нема сумнївy, що буде се історична подія. Її наслїдків і предвидїти годї...

Страйкова револьта в Росиї.

Донесеня з провінциї о робітничих розрухах викликали в петербургских кругах правительственних паніку. Хоч росийскі власти вже привикли до подібних розрухів, то все таки були они доси ізольовані і не захоплювали такої маси населеня. Теперішний рух страйковий і бійки робітників з військом майже рівночасно в Баку, Одессї, Київі і инших місцевостях зраджують широко розгалужену і карну орґанїзацию робітників, котрої правительство легковажити не може. Орґанїзация складаєсь з маси тайних комітетів, розкиненних по цїлім царстві і розпоряджає кільканацятьми тайними друкарнями. В часї погідних робітничих розрухів розкинено між народ сотки тисячів відозв, брошур і проклямаций; також між військом розкинено революцийні відозви, звертаючі ся до серця салдатів, аби не стріляли до своїх братів.

З Петербурга мали вислати(?) до ґенералґубернаторів і ґубернаторів інструкциї, аби не допускати до остаточности і не проливати крови. Се є причиною, що страйкарі, котрих в Баку було 40.000, в Київі 50.000, в Одессї 80.000 через кілька днїв були панами міст. До конфлїкту з військом прийшло, коли робітники ударили на варстати, аби силою задержаних при праци робітників силою увільнити. Кілько є убитих і ранених не знати, але на всякий случай є їх дуже богато.

Міністерство внутрішних справ заборонило дневникам як найострійше оголошувати які небудь вісти о робітничих розрухах; вільно лише оголошувати правительственні комунїкати.

Теперішні страйки і робітничі розрухи мають передовсїм характер політичного протесту. На масових вічах робітничих повторяють ся безперервно оклики против абсолютного режиму поліцайного. „Проч з абсолютизмом" — кричали робітники в Одессї і Київі і доперва сей оклик був причиною, що інтервенїювало військо.

Революціонери суть з цілого ходу страйків дуже вдоволені. Пролита кров — кажуть — є найліпшим средством виховуючим народ. Коли о се розходить ся, то революціонери Росиї мають вже дуже богато крови за собою. Тепер заступи революціонерів ростуть, втягають ся до них тисячі з інтеліґенциї, мужчини, жінки, дївчата. Симпатиї не лиш низших слоїв народу, але цїлої суспільности суть по сторонї страйкарів, бо загал добачує в них перших борців о політичну волю. Мимо поліциї, жандармериї і широкої сїти шпигунів росийске правительство не є в силї винищити орґанїзациї, веденої дуже зручно. Від сїмдесятих лїт правительство боресь з нею безуспішно. Так само змагання правительства до заспокоєня робітників соціяльними законами, виданими в їх користь, не вдоволили робітників. Всї гарно обдумані закони з рр. 1882, 1885, 1896 і т. д. о фабричній праци і о робітниках не принесли розвязаня робітничого питаня. Впрочім сї закони суть лише в части виконувані, бо чиновництво і поліция не позволяє робітникам користати в повні з прав, признаних їм сими законами. Сумнївають ся, чи сповій привернений військовою силою довго удержить ся. Спокій не буде довгий і поверховний, а при першій нагоді розрухи вибухнуть на ново, та знов з більшою силою.

Вісти про страйкові розрухи в Київі кореспондент Naprzod-у доповнює слїдуючими подробицями: На Подолї є величезний, оден з найбільших в Росиї паровий млин Бродского, кольосальний пятиповерховий будинок з кількома кругами. Часть робітників задержано при роботї підвищеним платї. Страйкарі впали до млина, розігнали працюючих і знищили кілька машин. В бійцї з військом одного козака розірвало на кусні. Уступаючи перед військом, товпа розвинула червону хоругов і сьпіваючи революцийні пісни пішла улицями в сторону Дніпра, змушуючи по дорозї працюючих робітників покидати фабрики.

По другім боцї Дніпра робітники варстатів товариств плавби по Дніпрі, рішили дістати ся на Київский берег, аби получити ся з демонстрантами. В тій цїли опанували оден пароход і звернули ся в сторону міста, витані товпою ентузиястичними окликами. Полїция не хотїла впустити їх на берег і відпихала пароход. Прийшло до бійки, в ко-

---

2)

А. К. Дойль.

Синій карбункул.

[З „*Пригод Шерлька Гольмса*"].

Шерлок Гольмс отворив уже уста, щоби відповісти менї, коли двері отворили ся напрасно і до кімнати влетів комісар Петерсон з червоним лицем і наляканим видом.

„Гуска, пане Гольмс! Гуска, пане!" — вистогнав він.

„Но, що-ж там такого? Ожила і вилетїла крізь кухонне вікно?"

Гольмс поправив ся на софі, щоби міг ліпше приглядатись зворушеню Петерсона.

„Ось глядїть, пане! Дивіть ся, що знайшла моя жінка в її горлї!" Він витягнув руку і показав на долони осліпляючо блискучий синій камінь, мало що меньший що до обему від зерняти фасолї, однак так чистий і сяючий, що меркотїв мов електрична іскра на темнім тлї його долонї.

Шерлок Гольмс випрямив ся, посвистуючи. „На Зевеса, Петерсоне"—сказав він— „дїйсно, се дорогоцїнна находка. Думаю, що знаєш, що ти знайшов".

„Діямант, пане! Дорогоцїнний камінь! Ріже скло, як би се було тїсто".

„Се ще більше, чим дорогоцїнний камінь. То камінь, що не має просто цїни."

„Чи се не є синій карбункул ґрафинї Моркар?" крикнув я.

„Як-раз так. Я знаю трохи його обем і форму звідси, що я читав недавно щоденні оголошеня про нього в „The Times". Се самоцьвіт одиноький в своїм роді, а його вартости годї оцїнити, але знахідне, котре виносить тисяч фунтів, не виносить певно і двайцятої части його дїйсної вартости".

„Тисяч фунтів! Великий Боже!" Комісар упав тяжко на крісло і глядїв остовпїлим зором на нас обох по черзї.

„Так високе є знахідне, а я маю підставу думати, що з тим вяжеть ся любовна пригода і що се спонукало би навіть ґрафиню посьвятити і половину майна, колиб вона могла відзискати назад сей самоцьвіт".

„Наколи пригадую собі добре" — завважав — згублено його в готелю „Космополїтен". Так є, двайцять другого грудня, пять день тому. Обжалувано бляхаря, Джона Горнера,що він витягнув його із скринька з дорогоцїнностями ґрафинї. Тілько було доказів проти нього, що справу віддано судови. Здаєть ся, що маю тут звіт із сеї справи". Він переглядав часопись за часописию, глядячи на дату, аж вкінци витягнув одну з них, зложив у двоє і почав читати отсей уступ.

„Готель Космополїтен — крадіж дорогоцїнностий. Джон Горнер, бляхар, лїт 26, є обжалуваний судом о крадіж дорогоцїнного каменя, звісного під назвою синього карбункула, що його мав витягнути із скриньки з дорогоцїнностями ґрафинї Моркар дня 22. сего місяця. Управитель готелю Джемс Райдер посьвідчив, що вказував Горнерови в день крадежи тоалетовий кабінет ґрафинї Моркар, бо сей сказав йому, що хоче злютувати виломану крату в печі. Він оставав якийсь час разом із Горнером, аж закликано його в инше місце. Повернувши, зауважав, що Горнер зник, що бюрко було відбите і що сафанова скривочка, в котрій, як показало ся пізнійше, складала ґрафиня звичайно свої дорогоцїнности, стояла пуста на тоалетї. Райдер наробив сейчас крику і Горнера арештовано ще того самого вечера; однак каменя не міг ніхто знайти ані при ньому, ані в його помешканю. Служниця ґрафинї, Катерина Кузек зізнала, що чула крик переляканого Райдера, коли він відкрив крадіж і що вона вбігла до кімнати, де застала всьо так, як се описав згаданий сьвідок. Інспектор Бредстріт з відділу Б, сьвідчить, що Горнер кидав ся страшенно підчас арештованя і в острих словах заявив свою невинність. Хоч зізнаня передвступного слїдства випали проти обжалуваного, судия відмовив виданя остаточного засуду, але відкликав ся до кримінального суду! Горнер, котрий показував ознаки сильного зворушеня підчас судової розправи, зімлїв на вість про остаточний її вислїд і його мусїли винести із салї".

„Гм! Стільки для поліцийного трибуналу" сказав Гольмс задумчиво, відкидаючи на бік часопись. — „Тепер лишаєть ся нам розвязати питане, як слїдували по собі події від окраденя скриньки з дорогоцїнностями з одної сторони аж до горла гуски, найденої в Татенгем Керт Род з другої сторони. Бачиш, Уетсоне, наші незначні виславди набирають поволи більшої ваги і не являють ся так невинно. Ось той дорогоцїнний камінь. Найдено його в гусцї а гуска належала до пана Генриха Бекера, панка з поганим капелюхом і з всїма иншими характеристичними прикметами, котрими я тебе надарив. Отже мусимо тепер забрати ся серіозно до винукання сього пана і переконати ся, яку ролю відграв він в тій таємній справі. До сего мусимо попробувати найпростїйшого способу, а буде ним без сумнївy оповістка у всїх більших часописях. Коли се не поможе пораджу собі инакше".

„Що ти хочеш через се сказати?"

„Дай менї оловець і кусник паперу. А тепер: „Найдено на розї улиці Ґудж гуску і чорний повстяний капелюх. Пан Генрих Бекер може їх відобрати сегодня о годинї 6·30 вечером при Бекер-стріт 221. б." — „Се простий спосіб, що?"

„Дуже. Але чи він буде се читати?"

„Певно буде переглядати всї часописи, позаяк для убогого чоловіка така страта значна. Він очивидно так зразу перелякав ся тим, що збив вікно, а ще більше видом Петерсона що не думав про нїщо инше, як про утечу. Та пізнїйше він мусїв гірко жалувати, що так легкодушно позбув ся гуски. Впрочім колиб він сам не прочитав оповістки, його знакомі звернуть йому на се увагу. Отже, Петерсоне, іди скоро до аґентури оголошень і звели се помістити в нинїшних вечірних часописах".

„В яких, пане?"

„Ох, в: Globe, Star, Pall Mall, St James's Gazette, Evenigg News, Standart, Echo та у всяких инших, які тобі прийдуть на гадку".

„Дуже добре, пане. А сей камінь?"

„Я задержу його у себе. Дякую тобі. А правда, Петерсоне, як будеш вертати, купи по дорозї гуску і принеси її сюда, бо треба дати її тому панови на місце сеї, котру споживає тепер твоя родина".

Коли комісар відійшов, Гольмс взяв до рук камінь і зачав йому приглядати ся до сьвітла „Гарна річ" — сказав — „Глянь лиш, як він блестить та сяє. Не дивниця, що він є жерелом злочину, як всї дорогі каменї. Се улюблена примана в руках дияволa. В більших і старших самоцьвітах кожда черта може уважатись за символ злочину. Тай камінь не мав ще й двайцять лїт. Його найдено на берегах ріки Емай в південнім Китаю, а визначає ся він тим, що при всїх характеристичних прикметах карбункула є синьої барви місто темно червоної. Помимо недовгого жита він має уже всюди за собою злощасну історию. Задля тих кількох каратів скристалїзованого угля довершено двох убійств, одного замаху з вітріолем, одного самоубійства та кількanайцять крадежай. Хто-б то подумав, що та гарна забавка буде доставником ґалер та тюрм? Замкну його тепер в моїй огнетревалій касі і напишу до ґрафинї, що він находить ся в наших руках".

„Чи сей Горнер невинний?"

„Не можу сього сказати."

„Добре, то може той Генрик Бекер має щось до дїла з тою справою?"

„Менї здаєть ся, се річ більше, як певна, що Генрик Бекер є зовсїм невинний чоловік, котрому навіть і не приходило до голови, що птиця, яку він нїс, має значно

ВЖЕ перенесена звісна від 1869 р. Впов. П. Т. Публичности **РЕСТАВРАЦИЯ і КОМНАТА ДО СНІДАНЬ ВОЙТІХА ЛОПАЦІНЬСЬКОГО** з ул. Городецкої ч. 87 **до Ринку ч. 39.** Дякуючи за дотеперішну уважливість, прошу П. Т. Публику о дальші відвідини мого льокалю і поручаю особливо **знамениту кухню, ковбаси і кишки** власного виробу **і пиво окоцїмске.**

З поважанем Войтіх Лопацінськиї. 42

трій козаки застрілили кількинадцять осіб а кількадесять поранили. Говорять, що в тій хвили надплив пароход з богомольцями, з котрих дуже богато упало жертвою козацких куль.

Як загальний є страйк, доказує факт, що при північно-західній зелїзници застрайкували телеґрафісти. Аби не допустити до страйку кондукторів, без нїякого жадання підвисшено їм плату.

До чого се доведе?

Такими мучениками, що терплять муки і переслїдування за змаганє до просьвіти, є члени читальні „Просьвіти“ в селї Садках залїщицкого повіту, — а їх мучителем і гонителем є нїхто инший, лише о. Францїшок Скульский, руско-кат. парох в Садках і декан залїщицкий, заушник польскої гакати, любимець ставиславівскої консисторії, протектор хрунів, підпора москвофілів, спомагаючий член польского „Сокола“, отець славно-звісного перевертня Куби Скульского, і проч. і проч.

В наші руки попав случайно дословний відпис жалоби, внесеної гр.-кат. парохіянами села Садок на свого пароха до духовних властий в місяци червни сего року.

Виймаємо з тої жалоби голі факти; нехай вони говорять:

„I) В 1901. роцї заложено в Садках читальню „Просьвіта“. Тогож року о. Скульский *виключив від великодної сповіди всїх 13 основателїв тої читальні*, не хотїв їх сам сповідати і запросив Вч. о. Козловского з Устечка, щоби їх висповідав. На другий день о. Скульский повідомив через дяка чотирох читальників, а то: Іосифа Демянова, Стефана Макара, Николу Макара і Федора Макара, що не буде їх причащати, хоч були висповідані о. Козловским. і в наслїдок того мусїли ті чотири читальники ходити до причастия до Устечка. Прочі девять читальників, висповідані о. Козловским, не знали о тім нїчого і прийшли на другий день до церкви в Садках, щоби у свого пароха приступити до причастия. Однак о. Скульский, *удїляючи св. Причастия, поминув всїх девять читальників* і не причащав їх, в наслїдок чого сими зовсїм не причащало ся, а два ходили причащати ся до церкви в Лисівцях. Тих двох о. Скульский в додатку ще й зневажив, а именно зараз по Великодни в Томину неділю прилюдно в церкві перед цїлою громадою кричав: „Давить люда, *сї два драби ходили причащати ся* до Лисовець!“ Имена тих девятьох парохіян, котрих о. Скульский поминув при удїлюваню причастия: Савка Стасюк, Андрій Стасюк, Онуфрий Макара, Іван Сасанчин, Николай Сасанчин, Юрко Стасюк, Стефан Сасанчин, Андрій Макара, Василь Юрців.

II) На Новий Рік 1902 р. в часї богослуженя в церкві візвав о. Скульский прилюдно війта Лукіана Демянова, *щоби вигнав з церкви Йосифа Демянова, а то за те, що він є головою читальні „Просьвіти“*. Йосиф Демянів, почувши се і не хотячи доводити до скандалу, вийшов сам добровільно з церкви і від того часу вже більше не ходив до церкви, бо бояв ся, що о. Скульский знов скаже его вигнати. За те Йосиф Демянів ходив що неділї і сьвята під церкву і тут клякав і молив ся під хрестом, що стоїть на церковнім подвірю. Однак о. Скульский, дізнавши ся про се, казав *обложити хрест тернем*, щоби Йосиф Демянів не міг і під крестом помолити ся.

III. Данило Чорненький був запрошений за кума до хресту одної дитини і коли в тій цїли прийшов до церкви, о. Скульский *випровадив его за ухо власноручно з церкви* аж за браму.

IV. Федор Стасюк, коли его матїр умерла, зложив о. Скульскому 20 К, щоби відправив похорон; о. Скульский похорону не відправив і похорон відбув ся без сьвященика і навіть без хреста, мимо того, що о. Скульский 20 К взяв і потому тих гроший не звернув.

V. Коли Федор Макара прийшов до церкви до сповіди, о. Скульский вигнав его з церкви і притім прилюдно ганьбив его неприличними словами.

З причини вище описаних і инших подібних фактів внесли були деякі парохіяни з початком 1902 р. жалобу на о. Скульского до Всч. і Всв. Епископской Консисторії в Станиславові. Коли о. Скульский о тім довідав ся, вніс до ц. к. суду повіт. в Тлустім карну скаргу о клевету против тих, що були підписані на жалобі. Однак *суд увільнив обжалованих, бо они перевели в суді доказ правди* на всї закиди, які против о. Скульского були піднесені. При карній розправі, яка в тій справі в днях 17 червня і 1 липня 1902 відбула ся, *сїмнацять сьвідків потвердили правдивість всїх тут вище під I., II., III., IV., V. наведених фактів і то* під присягою. Ось імена тих сьвідків: 1) Савка Стасюк, 2) Онуфрий Макара, 3) Іван Сасанчин, 4) Никола Сасанчин, 5) Стефан Макара, 6) Федор Макара, 7) Андрій Макара, 8) Андрій Стасюк, 9) Стефан Сасанчин, 10) Юрко Гурмус, 11) Семен Скрипник, 12) Данило Чорненький, 13) Федор Стасюк, 14) Андрій Осадчук, 15) Володислав Гурмус, 16) Дмитро Антошко і 17) Петро Антошко, всї в Садках. Сьвідки ті потвердили також, що читальники поступали супротив о. Скульского зовсїм льояльно, а навіть просили его на отворене читальні. Так отже о. Скульский програв справу в судї, бо розправа виказала, що жалоба, внесена на него до Вч. і Всв. Консисторії в Станиславові, була оправдана. Мимо того тота *жалоба не мала нїяких инших наслїдків*, хиба той, що о. Скульский став ще гірше переслїдувати читальників і инших нелюбих собі парохіян.

VII. І так зараз слїдуючої неділї по згаданій судовій розправі о. Скульский, гнївний за те, що програв справу, сказав по службі Божій до всїх присутних в церкві на голос, щоби уклякнули і *відмовили 3 рази Отченаш, Богородице і Вірую, а то на ту інтенцию, щоби... всїх читальників вирвало*. Крім того на розказ о. Скульского *мусїв дяк через дві слїдуючі неділї сьпівати в церкві „Вічная память“ живим читальникам*.

VIII. В Томину неділю 1902, коли о. Скульский в часї Богослуженя мирував люлий в церкві, приступив до мированя також Юрко Стасюк; однак о. Скульский не хотїв его мирувати, іно крикнув до него голосно: *„марш, ти пацюку, прийдеш до мене до дому, то я тебе дегтьом помирую*!“

IX. Коли Ірина Стасюк померла, о. Скульский не позволив поховати ей на кладовищи, лише длятого, що то була дуже бідна вдова і не було звідки заплатити за похорон; а в наслїдок того мусїла ей сестра похоронити тїло сама, без сьвященика і поза кладовищем. Тодї о. Скульский казав людям викопати трупа і поставити назад на катафальок, а третого дня похоронено тїло вже на кладовищи, однак знов без сьвященика і навіть без хреста.

X. Коли Иосиф Мельник приніс до церкви дитину до хресту, а о. Скульский мав на него щось за-зле, ударив о. Скульский Иосифа Мельника церковним ключем по голові так сильно, що ему набігла ґуля повна крови і его ледви живого заведено до дому.

XI. Коли о. Скульский зауважає, що хтось з кумів має *крижму куплену в крамници читальні „Просьвіти“* (з печаткою тої читальні), тодї такого *не хоче приймити за кума* і кричить на него. Таке трафило ся також Петрови Макарі, котрий був запрошений до хресту за кума. Скоро лиш о. Скульский завважав, що він має крижму засмотречу печаткою читальні, казав ему забирати ся з церкви; однак Петро Макара не хотїв вийти з церкви. Тодї о. Скульский взяв его за чупер і так *за волосє випровадив его з церкви*, причім бив его кулаком в карк і кричав: *„ти читальнику“*!

XII. Дня 27 мая 1903 р. занедужала тяжко жінка Онуфрия Макара, одного з видатнїйших читальників, і зажадала св. сповіди. О. Скульский прийшов до хорої, висповідав ей, а по сповіди зачав ей ганьбити і проклинати словами: „Ти потре! чогось мене клікала?! проклинаю тебе, проклинаю твій дім, проклинаю твої дїти!“ По тих зневагах і проклонах удїлив їй св. причастия.

Подаючи сї нечувані, до неба вопіючі факти мусимо від себе додати, що переслїдованє читальників о. Скульским мало той наслїдок, що читальня „Просьвіти“ в Садках, котра зразу числила ледви кільканадцять членів, тепер має їх двіста і кількадесять, як се нам відомо з поміщеної недавно в „Дїлї“ дописи.

З того видно, що „гонения доморослого Фараона“ не зломили завзятих читальників в їх змаганю до просьвіти і за се справдї належить ся їм не лише співчутє, але й правдива честь і пошана. Та за те треба сумнївати ся, чи поступки о. Скульского не зломлять ангельскої довго терпеливости его парохіян, і тому заходить небезпечність, що переслїдувані за просьвіту парохіяни о. Скульского ступлять на таку дорогу, яка зовсїм не є пожадана в інтересї греко-кат. церкви. З тої причини було би дуже цїкаво знати, як наші церковні власти еп. полагодять жалобу, з котрої ми перепечатали наведені вище факти.

Що нищить рускі ґімназиї?

(Статя надіслана.)

Богато дечого пише ся послїданими часами об тім, як то звісні круги, при помочи ренеґатів-москвофілів, старають ся розбивати рускі ґімназиї, а молодїж нашу представити перед сьвітом здичілою і непридатною до вищого образованя, а вже домаганє руского університету уважають верхом рускої зухвалости... Отже позвольте й менї сказати в тім дїлї кілька слів. Я хочу спокійно, sine ira et studio, кинути погляд на ролю, яку в тій справі грає краєва рада шкільна, взглядно в ей рамени інспектори, котрі ведуть нагляд над рускими ґімназиями, а можу в тій справі сказати лише чисту правду, бо маю назбираних богато фактів.

Насамперед мушу сконстатувати, що теперішний віцепрезидент краєвої ради шкільної п. Плажек не сповнив надії, яку на него зразу дехто покладав, що під его президентурою руске шкільництво віддихне лекше, а Русини чейже нїчого більше не хотять для свого шкільництва, як лише береженя законів, справедливости, трактованя рускых шкіл порівно з польскими. Дїйстність показала, що за п. Плажека в краєвій радї шкільній що-до шкіл рускых остало ся все так само, як було за Бобжиньского і коли не погіршило ся, то певно не получшило ся анї дрібки. П. Плажек, бувший староста, не могучи зориентувати ся в новім для него фаху, оглядає ся і спускає ся у всїм на те, що зреферують ему інспектори, а спеціяльно що-до рускых ґімназий інспектор Ян Левицкий (званий „Яницьо“).

Той інспектор знаний з того, що він завсїгди — як то кажуть — вітрить, який вітер віє, і се для него стає сьвятим указом. Повіє вітер против сеї або тої ґімназиї рускої, що нїби там є яке лихо, то вже можна наперед бути певним, що інспектор знайде там страшні річи, хочби їх на дїлї й нїчого не було. Інспектор має вже немов наперед уложений протокол в дусї противного ґімназиї вітру і его голос є рішаючий, хочби збір учительский під присягою всї заміти заперечив. Алеж нині навіть не питають учительских зборів, а опирають ся на политичних доносах та на зізнанях індивідуів, які чи устно чи письменно денунціюють поодиноких членів учительского збору або й цїлу ґімназию. Інспектор, приїзджаючи на госпітацию ґімназиї, засягає інформацій передовсїм у ц. к. старости, в политиї або у капланів. За тим вслїд іде нагінка за тайними товариствами між учениками, за сходинами учеников, слїдженє учителїв і учеников, каранє учеников то виключуванем із ґімназий то злими нотами, ба й переношенє учителїв до вподоби, хочби навіть учителїв сталих...

Та тимчасом той сам Ян Левицкий не бачить і не хоче бачити того, що дїє ся по польских ґімназиях. Руских ґімназистів прогнанє ся а учителїв переношенє ся за те, за що в польских ґімназиях учеников і учителїв ще й хвалить ся. Ученикам руских ґімназий не вільно сьпівати патріотичних пісень анї брати участи в нїякім народнім сьвятї, не вільно навіть голосно висказати своєї думки, — а тимчасом в польских ґімназиях ученики не то висьпівують собі патріотичні пісні, але й беруть участь при всяких narod'ових обходах корпоративно, нераз під проводом професорів або й директорів, ба навіть просто взиває ся їх до того. Пригадаймо собі zlot Sokołów, подивім ся на роковини повстань „styczniowego“ і „listopadowego“ та повішеня Вісьнього й Капусцїньского. Тай що-до поведеня учеников по польских ґімназиях дало би ся дуже богато сказати. Коли ученик якої рускої ґімназиї крикне за кацапом: „кацап!“, то вже за „Ґалїчанїном“ трубить вся польска преса про „zdziczenie, rozbestwienie“ рускої молодїжи, — а що дїє ся в польских? Наведу лиш дещо. В Бохни ученики висшої ґімназиї оббили трех професорів і директора. В Коломиї в польскій ґімназиї ученики одному учителеви нахаркали в лице а другого вибили. В Новім-Санчи ученик VI. кляси К. ударив в клясї два рази VI. кляси в лице професора К. В Перемишли ученик VI. кляси хотїв заштилетувати професора, та лиш другі ученики не допустили до катастрофи. Якби такі факти стали ся в рускых ґімназиях, кілько би то було крику од „моржа до моржа“! Але що оно стаку од „моржа до моржа“! Але що оно стаку ся в польских ґімназиях, що в грі є польска „młódź rycerska“ а не руска „dzicz“, то все те тілько „chwilowe uniesienie, rozdrażnienie, gorący temperament“... І тихо, ша!

Подібно трактує ся і молодїж кацапску. Інспектор Ян Левицкий, із своїх пересьвідчень так званий кацапо-полик, як в одної сторони дуже богато „знає“ про молодїж руску, так з другої нїчого „не знає“ про нарибець кацапский по рускых ґімназиях, і протевцайно все покриває, допомагаючи посередно тим чином москвофілам в Коломиї, Перемишли, у Львові й Тернополи. Патріотична руска молодїж не дає п. інспекторови спати, але в Коломиї, Перемишли й у Львові москвофіли деморалїзують молодїж руску по вечеринках, чайних плясательних та чайних увеселеніях, на лекціях „русскаго языка“ і т. п., о тім п. інспектор мовчить нїби не знає..

Тай загалом цїкава людина той п. інспектор. Правдомовність его загально знана: скаже „так“, то кождий уже наперед знає, що зробить як-раз противно. На госпітациї приїздить не так длятого, щоби переконатись, який стан науки і які успіхи, яка метода і т. д; головна річ у него: розвідуванє по містї, як ведуть ся професори, як живуть з „narodem pobratymczym“ і т. д. На тій основі й здає свої реляциї. А які кваліфікациї видає професорам, о тім богато могли би сказати акти в міністерстві.

Під лад собі взяв п. інспектор Левицкий помічника до „чищена“ рускых ґімназий. Се п. Майхрович, що без знаня рускої мови має надзір над рускими ґімназиями. Не знаючи рускої мови сей новий добродїй рускых ґімназий не забирає ся до виголошуваня критики, але все нотує, нотує... А що нотує, про се спитайте членів (не індивідуів) учительского збору в Тернополи...

(Конець буде.)

більшу вартість, ніж якби навіть була із щирого золота. Я піддам його зовсїм простій пробі, коли ми тільки будемо мати відповідь на нашу оповістку.“

„А до сього часу не можеш нїчого зробити?“

„Нїчого.“

„В такім случаю я піду поки-що до свойого занятя. Однак поверну вечером о годинї, котру ти визначив в оповістцї, бо я хотїв би побачити розвязку сеї заковзалої справи“.

„Прошу дуже. Обідаю о семій годинї. Маю нині мабуть бекаса. Та супроти сего, що я нині довідав ся, мушу сказати панї Гедсон, щоби добре огланула его горло.“

Однак я опізнив ся через одного хорого і було вже по пів до семої, коли я знайшов ся знова на Бекер-стріт. Коли я наближав ся до дому Гольмса, побачив в ясній сьвітлї газової лїхтарнї огрядного мущину в шкотскій шапцї та в пальтї, запнятім аж під шию. В хвилї, коли я надійшов, отворили ся двері і ми оба війшли до комнати Гольмса.

„Пан Генрик Бекер, коли не помиляю ся“ — сказав він встаючи із фотелю, щоби поздоровити гостя, з тою веселістю і природністю, котру він умів так легко прибирати. „Прошу, пане Бекер, сїдайте тут при огни. На дворі студено, а я бачу, що на вас одяг скорше лїтний чим зимовий. Ах, Уетсоне, ти прийшов як раз в добру хвилю. Чи се ваш капелюх, пане Бекер?“

„Так, пане, се без-сумнїву мій капелюх.“

Був се сильно збудований мущина, з широким плечем, великою головою і широким інтелїґентним лицем, що звужало ся до підборідка, закінченого кінчастою, темно-сивіючою боридкою. Легко червоний ніс і лице та незначне дрожанє витягненої рука вказували, що підозрінє Гольмса що-до способу його житя було оправдане. Його зрудїлий, чорний сурдут був запнятий аж під шию, ковнїр, піднесений, а около худих рук не було й слїду манжетів або біля. Говорив повільно, уривчасто, однак добирав слів і робив тим вражінє образованого чоловіка, котрий нужденний зовнїшнїй вигляд завдячує тільки лихій судьбі.

„Ми задержали ті предмети кілька день“ — сказав Гольмс — „бо думали, що вичитаємо в часописях вашу адресу. Властиво не знаю, чому ви не дали оповістки?“

Наш гість усьміхнув ся із троха засоромленим видом. „Не-маю тепер тілько шіллїнґів, як колись“ — відповів. „Я був певний, що громада уличників, котра скинула менї капелюх, забрала обоє: і капелюх і гуску. Я не хотїв видавати більше гроший на непевне відшуканє тих річий.“

„Зовсїм природно. Однак що-до тої гуски, то ми були приневолені її з'їсти“.

„З'їсти!“ Наш гість зірвав ся у великому зворушеню з крісла.

„Так, вона не придалаби ся і так нїкому, коли-б ми були не зробили сього. Та я думаю, що друга гуска, котра лежить там на буфетї, має таку саму вагу і є зовсїм сьвіжа, заступить вам тамту.“

„О, певно, певно!“ — відповів пан Бекер, відітхнувши легше.

„А впрочім ми маємо ще пера, ноги, горло і тим подібні річи з вашої гуски, отже коли хочете..“

„Наш гість розсьміяв ся сердечно. „Вони придадуть ся менї хиба як памятка моєї пригоди,“ — сказав він — „поза тим я не бачу, яку властиво користь можуть менї принести disjecta membra моєї колишної знакомої. Ні, пане, я думаю, що за вашим дозволом вдоволю ся тим гарним оказом, який бачу на буфетї“.

(Дальше буде).

Справи заграничні.

Росия в Хінах.

Цар підписав вчера указ, котрий наказує утворенє специяльного намісництва з ґенеральної ґубернії амурскої і з округа Квантун. Намісник буде мати найвисшу власть у всїх ґалузях цивільної адміністрациї на сім просторі, а сї чинности будуть виняті з під власти міністерства. Обовязком намісника буде старати ся о спокій і безпеченьство около положених здовж східної зелїзниці і оцікувати ся російским населенем в сумежних з намісництвом посілостях, положених потім боцї границї. Аж до часу виданя закона о обсягу дїланя і обовязках намісника, будуть обовязувати для далекого Сходу постанови видані в 1845 році для кавказкого намістництва. Дипльоматичні зносини сих просторів з сусїдними державами будуть сконцентровані в руках намісника. Намісник обійме також команду над военною фльотою на спокійнім Океанї і над військами своєї території. Специяльний комітет під проводом царя управильнить відносини намісника до міністерств в порозуминю з міністерствами. Намісником іменований ґенеральний ад'ютант Алексеев і одержав поручене предложеня цареви проекту адміністрациї виданих ему країв.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Вавель.

Краків. Мінїстерство війни затвердило угоду з військовими властями в справі Вавелю.

Угорска корупция.

Будапешт. Через недискрецию два дневника оголосили проект реферату, який палаті послів має бути предложений слїдчою комісиєю. В рефератї є між иншим уступ, що Сапарі, завинив супротив національних змагань а правительство і ґр. Куен не мали нїякої участи в сїй афері. Завтра відбуде ся засїданє комісиї, аби викрити, хто допустив ся недискрециї.

Пій X.

Рим. Секретарем папи має бути іменований кардинал Сатолї, котрий еще надумує ся, чи принятн сю гідність.

Борба з конґрециями.

Нансі. В середу засеквестровано недвижимости монастира Редемтористів в St. Nicolas. Врами отворено силою. Монахів виведено закованих в кайдани.

Балкан.

Білград. Супротив сего, що мінїстри судівництва, просьвіти і фінансів подали ся до димісиї, порішено внести димісию цїлого кабінету. Король димісию принив і зложенє нового кабінету поручив дотеперішному президентови мінїстрів, Авакумовичеви.

Царгород. Від трех днїв не донесено о жадній більшій битві повстанців з військом. Місто Крушево має бути в руках повстанців; місто окружено трема тисячами турецкого війска. Порта рішучо стоїть притім, що окріпленє революцийного руху вийшло з Волгарії, що з відтам надходять люди і гроші. Порта наводить на се ріжні докази.

Петербург. Султан старає о се, аби Росия приняла его сатисфакцию за замордованє Ростковского. Після нових конзулярних депеш морд мав бути результатом заговора, але нема на се доказів. Вдова по Ростковскім відкинула жертвуваних їй султаном 200.000 фр., яко предложенє обиджаюче ей.

НОВИНКИ.

— **Крути, верти!...** Польским полїтикам починає бути самим соромно, що причинили ся до вибору москвофіла д-ра Гакмана на посла до буковиньского сойму і починають поволи райтерувати, та так незручно, що самі „засипують ся“. В дописи до „Dziennik-a Polsk-ого“ і „Gazet-и Narodow-ї“ пишуть з Черновець, немов-то д-р Гакман вийшов на посла власними силами, бо має за собою симпатию цїлого населеня, а коли д-р Филипович упав, то тілько тому, що помимо своєї солїдности яко чоловік і лїкар, немав відповідних кваліфікаций. Розуміє ся, що те виправдуванє не має змислу, бо як з тими викрутами погодити факт, що рускі сїльскі виборцї голосували на Гакмана там і тілько там, де є польскі шляхтичі або їх помічники, або як в такім случаю зрозуміти слова „Czas-у“, котрий зараз по виборі писав, що „porażka ruskich radykałów dowodzi, jak wpływ polskiego obywatelstwa jest zbawiennym“? А що сказати о донесеню черновецкої „Gazety polsk-ої“, котра подала, що зараз по виборі Поляки телеґрафували по „małżonkę Hakmana і tańczono — зі скаженої радости з побіди — do białego dnia“...? Значить нема що встидати ся і викручуватись і коли Поляки звязали ся проти нас з москвофілами, то треба вже того держати ся зі всїми консеквенциями до самісїнького кінця Впрочім не остало ся се також без реванжу і з боку самого московско-румуньско-польского посла, бо от що пише д-р Гакман в заяві до дневників: „Я є заступником не самих Русинів, але цїлого застевнецкого повіту, а що в тім повітї жиють Поляки, то буду заступати також не суперечні з „русскими“ польскі інтереси“. Рівно-ж черновецка „Gazeta polska“ донесла, що д-р Гакман зобовязав ся не вступати до рускаго клюбу, а хоч д-р Гакман подає в своїй заяві, що він нїбито перед вибором з нїким не говорив (говорили ті Москалї, що его поставили, з Поляками), то однак донесеня про невступленє до рускаго клюбу таки не заперечив. Значить і з того Поляки повинні тїшити ся, бо будуть мати першого парляментарного заступника московско-польского союза в буковиньскім соймі.

— **Хто ширить ненависть?** Дня 15. липня с. р. був похорон в Богородчанах — по похороні удались деякі до костела, де отець пріор Айма Зьолковский мав катехизацию. Сей поборник всякої рускости у своїм шовінїзмі страх лютий, що селяни збирали гроші на весїлю у одного господаря, латинника-Русина, під будову церкви, і коли побачив Русинів в костелї, сказав: „Wy Polacy starać się powinni o interesa waszego kościoła a nie pozwalać na to, aby bezwstydni Rusiny na polskim weselu i w polskim domu zbierali na ruską bożnicę. Wy zwykle mówicie, że Polak a Rusin to wszystko jedno, nie słuchacie łajdaki mojej nauki, że jak świat światem, to nie był Rusin Polakowi bratem. Wy mówicie, że Polak a Rusin to wszystko jedno — na taki sposób u ciebie heretyk, mahometanin, protestant, także wszystko jedno. Czekaj, jak umrzesz, zobaczysz, czy tam jest ruski, czy tylko polski Bóg, czy ruska, czy tylko polska Matka boska. Powinniście się cieszyć, że jesteście Polakami, którym Papierz błogosławieństwo zsyła (не знав чи так само, як Ляхам в Прусах). Jak była pielgrzymka do Rzymu, w której Polacy i Rusini brali udział, to Papierz zwrócił się tylko do Polaków ich błogosławił, a od Rusinów się odwrócił, bo to niedowiarki“. (Сьвідки на се: Микола Павловский, Дмитро Мартинець, Ев. Мартинець і Р. Данилко.) Правда, що та цїла справа станула перед судом, так що опинилась аж перед прокураторию у Станиславові, але позаяк не переслухано всїх сьвідків, звела ся нї на що. Тепер знова кс. Зьолковский вніс до митрополитальної Консисторії жалобу на пароха А. Руднїцкого, що він пустив „fałszywe pogłoski“ та посуджує його о „zgorszenie parafian“. Не знати, як наша славна консистория полагодить ту справу, бо вже від довшого часу немов замкнула уха на всякі національні справи. *Д.*

— **Цїкаву заборону** видало було коломийске ц. к. староство: в селї Замулинцях, коломийского повіта, мали відбути ся перші загальні збори ґімнастично-пожарного товариства „Січ“. На се сьвято мали прибути гості „Січовики“ з посторонних громад. Та от і з'явив ся жандарм, котрий делеґатови Січової орґанїзациї п. Сильв. Яричевскому заявив, що має наказ від старости недопустити на збори нїяких стороньских людий. На жадане делеґата показав „чорне на білім“. Так отже мусїли відбути ся збори без участи сусїдів, бо жандарм мав наказ в разї прияви стороньских гостий, розвязати збори. Яким правом поступив так коломийский староста? —*В. Д.*

— **До відомости ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів у Львові!** Пишуть нам: В селї Підгородцах к. Східниці есть експедиторкою на почтї пані Міхальска, котра обходить ся з рускими сторонами дуже вечемно. Тота пані не лиш відповідала на всї мої рускі питаня безлично по польски, але також коли я зробив їй чемну замітку, що менї яко Русинови належить ся потвердженє надання гроший написане по руски, відповіла менї грубо, що „ne est obowiązanon umieć mu-ziąć і pisać po ruskу“. Отже запитую Сьвітлу ц. к. Дирекцию, чи п. експедиторка, котра служить сторонам обовязана вміти по руски, чи сторони є обовязані учити ся наперед по польски, щоби з нею могли порозуміти ся? — *І. П.*

— **В справі марок Народного фонду.** З ріжних сторін краю одержуємо від наших патріотів письма з признанями для Народного Комітету, що завів новий спосіб збиранє датків на Народний фонд, а то з виді рускихъ, національних марок. Поки-що розповсюднюють ся ті марки майже лиш між інтеліґенциею. Широкі маси народа про них не знають. Обовязком отже нашої інтеліґенциї є, познакомити той нарід з своїми марками та поясннти їх цїль. Повинна учинити се як найскорше, особливож наша молодіж, що перебуває тепер на ферияхъ і має нагоду стикати ся близше з народом. Народна Канцелярия, що продає ті марки, повинна бути що-день прямо засипана замовленями, бо в нас в самій Австрії півчварта мілїона! А чейже всякий Русин здобуде ся на стілько, щоби на кождий лист чи иншу почтову пересилку поверх приписану почтову марку приліпив також свою, рускую марку бодай за два сотики! Повинен ся учинити і того почута народного обовязку повинен вимагати рішучо від кождого нашого Русина, заповідаючи устно чи письменно усїм знакомим, що без рускої марки кореспонденций від них приниматн не буде. Що в той спосіб осягне як найкрасший успіх, може посьвічити о. Теодор Цегельский, парох в Струсові. На свою публичну заяву, поміщену в „Дїлї“, що принимає з засади від Русинів кореспонденциї лиш з марками Народного фонду, одержав зараз на другий день аж 18 кореспонденций в той спосіб офранковані! Навіть Поляки завидують нам такої вигідної форми стягання жертв на народні цїли — а є їх у нас пребогато! — і певно ось-ось пустять в рух свої народні марки, як его й домагає ся польска преса. Тому щоби устерегти ся перед можливими підступами в користь Польщі, треба замовлятн рускі народні марки лиш в Народній Канцелярії, Ринок ч. 10, або у руских повітових мужів довіря. Вкінци не треба нїколи забувати й на се, що рускі народні марки належить наліплювати не на сторонї адресовій, біля почтової марки, але на противній сторонї, причім таку марку треба все переписати датою або иншим знаком, бо легко міг би її хтось відлїпити для дальшого ужитку.

— **Де народна честь?** В часах, коли против рускаго народа повстали всякі можливі „ворогн і супостати“, коли ми приневолені бороти ся о кожду пядь своєї землї, о кождий правний параґраф, о кожду руску буквy, коли отже треба нам як найбільшого скуплена сил та безоглядної відпорности, в тих лютих часах доносять нам з краю трохи не щодень про низьке рабольпіє ще многих наших одиниць. Пятно вікової невольї мабуть ще не затерло ся у них а народна честь не промостила ще собі до їх заячих сердець дороги. Особливо між рускимъ духовеньством в західних повітах, де кацанна так славно процвитає, замітний сумний факт, а то уживанє польскої мови в зносинах з всякими урядами. Переважна частина нашої духовної інтеліґенциї не приймає, як звісно, нїяких польских урядових писем і польскі уряди мусять для них послугувати ся мовою рускою. Але є ще богато, що не хотять прийти до такої самосьвідомости і своїм хрунїством лиш шкодять тамтим. Між иншим доносять нам з пдвіту ланьцуцкого, що там два „отцове“ приносять загалови рускому духовеньства нечесть, послугуючись у всїх можливих случаях польскою мовою, а пишуть ся вони дословно: „ks. J. Kcpysciański gr. kat. proboszcz w Leżajsku“, і „ks. Teofil Podlaszecki, gr. kat. proboszcz w Próchniku. Для рускаго загалу добре і то знати.

— **Полїтичне переслїдуванє.** Голосні арештованя в Ворошовичах під Перемишлем знайдуть свій епільоґ перед карним трибуналом. Перемиска прокуратория виточила тром найбільше переслїдуваним селянам процес о злочин обиди релиґиї і обманьства та за намову до фальшивих зізнань. Обжалувані: Іван Неофіта, Василь Ноджак і Лучка Павелко. Як звісно, тих селян держано вже за кількома наворотами в слїдчій вязници та все їх випущено з недостачі властивої вини. Мабуть і тепер скінчить ся їх уневинненем.

— **Огнї.** В Комарові коло Стрия знищив огонь онегди три загороди. Шкода виносить 1700 кор. і було необезпечена. — Дня 6-го с. м. вибух огонь в Монастирску коло Косова і знищив 6 загород. Загальна шкода виносить около 13.000 кор., з чого було обезпечених 6500 кор. — Перед кількома днями вечером вибух пожар в хатї Проця Рошка в Устю коло Снятина і знищив цїлий дах. Шкода виносить до 300 К. Хата була обезпечена на 600 К. Причина огню незвістна, однако есть підозрінє, що Рошко сам підпалив, аби дістати асекурацийну премію.

— **Нещаслїві пригоди.** З Дністра добув онегдя жандарм Гвяздович з Бурштина трупа 30-лїтної Розалиї Климко, родом з Луки. Климко була божевільна і імовірно утопила ся в наслїдок власної неосторожности. Заряджено судове слїдство. — Дня 4-го с. м. убив грім в смарівскім лїсї 74-лїтного жида Мавра Швама зі Щурович, котрий схоронив ся разом з робітниками в часї бурі під сосну. Грім ударив в дерево. Швама убив на місци, а робітників легко поразив. — В Даровичах, пов. перемиского, зганяла селянка Пазя Камінська з пасовиска худобу. Розлючена корова кинула ся на Камінську і ударила її так сильно рогами з заду, що прямо роздерла їй плечі. Нещасну відставлено в грізнім станї до шпиталя в Перемишли.

— **Голос цїсаря у фоноґрафі.** Цїсар Франц Иосиф І. позволив делеґатови віденьскої академії наук утревалити свій голос у фоноґрафі. Делеґат повернув з Ішлю зараз по схопленю голосу цїсаря до Відня, щоби виготовити при помочи ґальванопластики плиту.

— **Заява рабінів.** На конґресї рабінів, що з'їхали ся сими днями до Кракова в числї около 50 з ріжних сторін сьвіта, зложили учасники в наслїдок звісної різні жидів в Кашивезї торжественну заяву. Рабін Горовіц держав в руках тору і стоячи перед отвертою „сьвятою скринею“ („кивотом“) відчитав голосно, а присутні рабіни повтаряли всї враз ось що: „Нині в перший день тижня, місяця аб (5) 5663 р. від сотвореня сьвіта ми рабіни, зібрані з ріжних країв сьвіта в старій божници в Кракові, присягаємо ритуальну присягу: сьвідчимо ся іменем Всемогущого Бога, сотворителя землї і неба і заявляємо, що оповіданє о убийстві ритуальнім, ширене людьми ледащими і злої волї, котрі наших братів Ізраільтян від сотоκ лїт в ріжних краях обжалованть, мовби то они уживали до релиґійних цїлий крови походячої від нежидів і нежидівок, або мовби звичай, або принис традицийний, якої небудь секти, або загалу Ізраілїльтян наказував, есть підлою і брехливою байкою. Також в нїякій книзї сьвятого письма: анї в біблиї, анї у пророків, анї в талмудї вавилоньскім, або єрусалимскім, анї в Сафрах, анї в Сіфрух, анї в Мехілте, анї в Тосефте, анї Мідрашу, анї в Сохарро, анї в нїякім кабалїстичнім дїлї, анї також в кодексї приписів Шулхан-Арух, анї взагалї в нїяких книгах виданих стародавними, або пізнїйшими, або теперішними рабінами, не видїли ми і не могли нїгде знайти, щоби було приказом, приписом, звичаєм, або вказівкою, уживати крови нежидівской до цїлий ритуальних. Ми, зібрані тут рабіни, репрезентанти традициї, не чули нїколи і не знаємо о тім, щоби було приписом, або звичаєм якої небудь секти, або поодиноких осіб межи жидами, допускати ся подібного страшного і мерзкого діла. А як тепер по правдї і щиро присягаємо, так допоможи нам Господи Боже у всїх наших підприемствах. Амінь!... Амінь! Амінь! крикнула зворушена до сльоз товпа на знак, що прилучає ся до торжественної присяги.

— **В справі женьских інститутів у Львові.** Видїл рускаго педаґоґічного товариства рішив принати в слїдуючім роцї до інституту св. Ольги лиш ученицї за зниженою оплатою 30—24 К місячно. До сего інститута зголосило ся доси велике число кандидаток і зголошує ся що дня ще більше. Є се доказом великої потреби такого заведеня для нашої суспільности, котра відчуває конечність образованя для своїх дївчат, а з другої сторони приневолена і оглядати ся за дешевим приміщенем. На превеликий жаль, комітет сего інститутa не в силї вдоволити бажаням всїх петентів. Будинок нашого заведеня може помістити лиш 40 учениць, і лиш таке число буде сего року принято. Многі Родимцї, котрих просьбі відказуємо, мусять тому простати. О порішеню петиций повідомляють ся петенти осібними письмами. Що-до отворенн заведеня, в котрім за трохи більшим нагородженем давалось би дївчатам краще і вигіднїйше приміщенє, не можемо доси ще нїчого певного сказати, бо інтересовані родичі не зголосили ся доси ще в такім числї, як се було потрібно. Ми жалували би, коли би задля спізненя згодошень, не прийшло до отворенн сего віддїлу. Ми знаємо з досьвіду, як многі родичі приїхавши по вакациях з дївчатами у Львів, ходять по всїх знакомих і допрошують ся о вказанє їм відповідних домів до приміщеня і як нераз нарікають, що таких домів найти не можуть. Ми можемо сподївати ся, що з теперішним створенем повних женьских шкіл руских у Львові (рускої образцевої школи людової, рускої виділової і учительскої семінарії) буде сей наплив нашої женьскої молодїжи ще більший. Тому, щоби прийти в поміч нашим Родимцям, котїло руске педаґоґічне товариство отворити женьске заведенє, котре відповідало би сїй потребі. Ми тїшились, коли найшли дуже інтеліґентну женщину, котра до сего дїла як раз надавалась, котра будучи родом і вихованем зі Львова, знає вимоги більшого сьвіта і спосібна дати дївчатам відповідне, сьвітове веденє і виховане, а з другої сторони будучи вдовидею по сьвященнику, знає також потреби сїльского і родинного житя. Вишуканем такої особи, склоненем єї до обняття заряду і зложенем цїлого плану для веденя заведеня — сповнили ми з своєї сторони всї вступні приготованя до введеня сего дїла в житє. Однак ми жадали від інтересованих Родимцїв, щоби скоро поспішили з своїми зголошеннями. Се було конечним. Ми мусимо мати якусь забезпеку, що зголосить ся дїйсно потрібне число учениць. Без того не можемо приступити до виконаня остаточних і коштовних приготовлень: до винайму більшого мешканя, до закупна меблїв і відповідного урядженя. На жаль наші люди, що люблять звичайно спізняти ся, не зголосились ще в достаточнім числї, а по вакациях готові і в більшім числї явитись і нарікати опісля, що львівскі Русини не подбали о потреби своєї народности. Тому взиваємо інтересованих Родимцїв в послїдне, щоби безпроволочно зголосили ся. Коли се не послїдує, то не ми будемо винні, що до отворенн заведеня не приступимо. Місячна ціна принятя виносить 50 корон, а в виїмкових случаях знижує ся до 45 кор. (Крім одноразового малого датку на з'ужите меблїв і т.п.) Нагорода та, як на велику дорожню у Львові, дуже уміркована. — Зголошеня належить присилати до п. Марії Білецкої, остаючої тепер в Підлютім поч. Перегиньско. Від комітету руских женьских інститутів у Львові — о. *Александер Стефанович. Мария Білецка.*

— **Руский інститут в Перемишли** під зарядом СС. Василіянок занимає помешкане на улици св. Иосифа ч. 18, де можуть знайти поміщенє 60 учениць. Принимає ся ученицї не тілько з семинаря, але також з виділових шкіл. Платня місячна для семинаристок виносить 30 кор., з виділових шкіл 36 кор. Ближші інформациї під вище згаданою адресою.

— **З Тов—а св. Петра.** На річ Тов—а св. Петра прислали: декан скалатский о. Герасимович 38 К, на котрі зложили: церков і парох Товстого о. Чачковский 8, церков і парох Турівки о. Мандичевский 8, церков і парох Грималова о. Малишевский 8, парох Рожиск о. Завуляк 2, церков Жеребок і Вікна по 6 К, дальше зложили: громада Зашків 6, церков і завідатель Сухоріча о. Бобовник 8, церков і парох в Дубровици о. Лагола 8, церков і парох Теребовли о. Залуцкий 12, Зборівский декан о. Чумак 32 К, на котрі жертвували: церков і парох Осташовець о. Алиськевич 14, церков материа і дочерна Ярославичі 12, а церков в Зарудю 6 К; наконець декан Ходорівский о. Кмицикевич 61·70 К, на котрі окрім церкви в Лашках, церкви і пароха в Васючинї о. Бачиньского, церкви і пароха в Сугрові о. Ольша і церкви Голдович — зложили еще по 2 корони слїдуючі жени священників: Возвідкова Миндора, Пеленьска Меланія Величковска Людвика, Бачиньска Каролина, Ольшева Павлина, Донаровичева Бронислава і Домбчевска Климентина. Над то зібрав о. декан Кмицикевич дрібними датками кор. 5·70. З тими членами приступили до Тов—а св. Петра деканату Ходорівского всї церкви, всї священники і всї жени священників. Честь їм. Складаючи всїм їм сердечну подяку, кличемо до всїх прочих деканатів: „Іди і твори також де“. *Видїл.*

— **Справленє похибки.** У вчерашнім числї „Дїла“ в новинцї п. з. „Кацапска безхарактерность“ названо хибно „маститого“ отца з Москалївки Маркіяна Шашкевского, Шашкевичем. Ся похибка, що вийшла лиш задля нечиткого письма нашого дописувателя, не змінює очивидно самого змисту згаданої новинки.

— **Аматорске представленє.** В неділю 16 с. м. відограють аматори-ученики разом з членами читальнї в Рінневі, повіта камінецкого, комедию-оперу Котляревского „Наталка Полтавка“ в супроводї орхестри. Початок о годинї 8 вечером. Саля театральна місцевої читальнї. Просить ся сусїдних та подальших о численну участь.

— **Оповістка.** П. Василь Пачовский буде ласкав прислати сейчас на адресу „Бураківка, почта Коцмалївці“ забрану рукопись. Осип Фацієвич.

Померли:

— **Юстин Ганкевич,** урядник „Дністра“, помер вчера, застрілившн ся з револьвера у власнім помешканю при улици Вірменьскій. Числив 33 роки і задля своєї смирної вдачі тішив ся загальною симпатиею серед бюрових товаришів. Звісний був також в львівских руских товариствах, де завсїгди щиро інтересував ся народними справами. Невзгодини житя довели чоловіка в силї віку до самоубийства. Покійний не мав родичів, полишив лиш двох братів сьвященників. В. в. п.!

Видїл филії Товариства „Просьвіта“ в Яслї подає сим до відомости, що з початком шкільного року 1903/4 вайдуть поміщене ученики (почавши від III. кляси школи народної) в Українъско-рускій Бурсі“ Товариства.

Питомець буде мати в бурсі удержане, догляд і опіку. Родичі зглядно опікуни зволять найдальше до 20. лат. серпня с. р. надіслати свої прошеня до Видїлу филії Тов. „Просьвіта“ на руки п. Ів. Німцева, проф. гімназії в Яслї. До прошеня треба долучити метрику хрещеня, сьвідоцтво шкільне з посліднього півроку і заявленє родичів зглядно опікунів, кілько они обовязують ся платити за кандидатів.

Від Видїлу филії Товариства „Просьвіта“
в Яслї.

М. Стецьків, секретар. *Ів. Німців*, голова.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. З обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) Переписні листки з українъскими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім

зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже приступні. 55. 21 7

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужіл Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, в всілякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цінах і під найдогіднійшими услівями виплати, причім Всч. духовенству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 418 18—

ЛИПЦІ

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снїдання

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	. .	15 кр.
Сікані легкі	. .	12 „
Флячки	. .	12 „
Ніжка теляча з хріном	. .	10 „
Ковбаска з хріном	. .	5 „
Кавяр	. .	15 „
Обід в абонаменті	. .	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумиренійших цінах; для певности, що походять з мові реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків звосмотрена кухня.

З високим поважанєм

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галиция ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, двікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6 15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10 42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 8·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди назначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. півдня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзниче (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Краєщких ч. 5. 98

Курс Львівский

в дня 14 н. ст. Серпня 1903.

Акциі за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 300 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Ясск по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильов. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьов. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 90 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вьов. в 51	102 70	102 40
„ „ 4% а. в. вьов. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) .	98 50	— —
„ „ 4% вьов. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вьов. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% а. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 5% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 300 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ох емісиї.	91 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рубків срібних	250 —	254 —
100 Рубків паперових	252 —	254 50
0 марок нїмецких	17 10	117 80

Глядаю сейчас рутинованого концепієнта. *Чвартацкий*, адвокат в Балигородї. 491 2—3

Глядаю учителя найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Киричиньский*, парох в Телешници відваровій, почта Устрики долїшні. 2 3 4 3

Родичі знайдуть **помешканє для двох учеників** з низшої ґімназиї в добрим наглядом і скромним удержанєм а також відповідне примішене для одної панночки. Ул Вірменьска ч. 16, II. поверх, двері ч. 20. 9· 1—4

Театиньска ч. 12.

Лише для пп. Студентів

віддасть ся помешканя з цїлим удержанєм. Замовляти можна на I. пов., двері ч. 6.

Також на продаж **малпки і папуги** (рідкі окази.)

498 1—2

Сейчас потрібний **АКАДЕМІК** до 2 хлопців з IV кл. на цїлий рік. Гонорар 20 кор. місячно. Уряд парох. Несторівциї п. Озїрна. Листи реком. 499 1—3

Академік вправний інструктор глядає лекциї на село на протяг цїлого року або на ферії. За рік приготовить легко панночку з III видїловою до IV або до V кл. ґімн. Адреса: Степан Іванович Сенечів п. Велдіж. 454 12—?

Пошукую на оден рік ученика приватного до приготовленя 2 дїтий до вступного іспиту до ґімназиї. Услівя: помешканє, удержанє господарске і винагорода після умови листовної. — Адреса: *Прокіп Яцків*, Колодіїв, п. Войнилів. 481 6—6

Учителька Русинка, з кваліфікацийним іспитом для рускої і нїмецкої мови, також для гри на фортепянї приймє посаду домашної учительки в рускім домі до одної або двох дївчат. Ближше пояснить ред. *„Буковини“* в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. 490 3—3

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-літрових баринках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходник в Купчинцях, почта Денисів. 488 3—10

Продам слїдуючі машини: 1) молотїльню штифтову з кіратом на силу 4—8 коний за 500 корон; 2) Сївачку рядову, оригінальну „Сака“, малу, дуже легоньку на пару малих коний за 160 корон; 3) млинок за 80 корон; 4) сапу до сапаня бараболь за 30 кор.; 5) плужок до обгортаня бараболь за 16 корон; 6) „сепаратор“, машина до відділеня сметанки із сьвіжого молока і масничку до того разом за 180 кор. Всї машини в дуже добрім станї, а послїдна майже нова. Продаю, бо звиваю господарку *Олимп Волянський* в Білій п. Чортків. 492 2—3

У Антона Крушельницого

в Коломиї, Замкова 15 а

можна замовляти слїдуючі його видана:

1. Антін Крушельницький: **Семчишини, драма в 3 актах** Ціна 80 сот.
2. Антін Крушельницький: **Артистка, драма в 4 актах.** Ціна 2 кор.
3. Марія Слободівна: **І хтож вона була, оповіданє.** Ціна 1 кор

„В НАРОД“!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 15 серпня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Ціни знижені.

Представленє фамілійне.

На загальне домаганє публики, велика пантоміна в 4 відслонах

Засуджений на ДИЯВОЛЬСКІМ островї

(КАПІТАН ДРАЙФУС.)

Від год. 8 веч. по звичайних ціпах

ВЕЛИКЕ ҐАЛЬОВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Міжнародні борби. Борді призначили для побідника премію 2000 корон. П. William Ross з Америки боре ся з п. Chalzet de Frappeur з Парижа., п. Obermeyer з Монахова з п. Kreindlerem з Відня.

Перший раз велика пантоміна **Люципер** виконана цїлим персоналом як і Corps de Ballet.

В неділю два великі представленя.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—1

Головний склад і робітня

всякого рода поїздів, а іменно:

Ландари, ландолети, каріти почвірні і візитові, фаетони півкриті і отворені, кучіръфаетони мужеські і женьскі, тарантаси

Додаток до чч. 172 і 173 „Діла“ з 2 (15) VIII. 1903.

Пропаґанда москвофільства

серед галицких Поляків.

III.

В попередній статї ми бачили, як систематично веде кс. Стояловский пропаґанду руссофільства серед польскої суспільности, як консеквентно і виразно промощує він дорогу до помиреня чи злученя Польщі з Росиєю. Яка-ж є причина, що тота, будь-що-будь колїдуюча з інтересами австрийскої держави аґітация лишає ся без відпору з боку верховодячих польских полїтиків, чому польскі верховоди не то не виступають проти Стояловского, але ще й приняли єго і єго помічників під свої опікунчі крила?

Причина того чудного і на перший погляд незрозумілого явища лежить в тім, що в верховодячих кругах польскої суспільности — бо прототі поки-що бесїда — доконує ся в послїднім часї видима зміна в поглядах на ролю Поляків в Австриї і їх будуччини в міжнародній полїтицї. Польскі полїтики починають взагалї сумнївати ся, починають числити ся з можливостию цїлком нових полїтичних комбінацій, а се і віддїловує на неясне і двозначне поведенє польских верховодячих кругів.

До недавна полїтична система Поляків була ясна і консеквентна — вона опирала ся на закулїсовім договорі з Габсбурґами і змагала до відбудованя Польщі під крилами австрийскої держави. По невдалім повстаню з 63 року польска верховодяча партия залишила думку будованя независимої Польщі, а за те задумала помирити ся з Австриєю і накинути їй тоту ролю, яку Поляки, змагаючі до відбудованя независимої Польщі не могли перевести власними силами. З того принциїяльного становиска випливали вже яко консеквенция всї дальші директиви польскої полїтики в Австриї. З одного боку австрийский двір, йдучи на руку плянам відбудованя під своїм дахом Польщі, віддав Полякам рішаючу власть в Галичинї для будованя польского Пїємонту, з другого-ж боку польскі полїтики робили все, що перло Австрию до сповненя тої єї ролї, а з окрема до настроєня єї і приготованя до війни проти Росиї. З того принципіяльного становиска випливали всї директиви для практичної біжучої полїтики галицко-польских верховодів: піддержувано тридержавний союз, бо той союз був одинокою комбінациєю, в котрій Австрия могла-б виступити активно проти Росиї, вислугувано ся кождому австрийскому правительству, бо се була цїна за насильне удержуване Поляків при кермі Галичини, втягано деколи при рішаючих хвилях хитро-мудро, без заанґажованя стану посїданя Поляків, також Русинів (за нової ери) бо в той спосіб узискувано титули до відбудованя Польщі дорогою війни в давних історичних ґра-ницях.

Розуміє ся, що відповідно до повисшого становиска вибивали ся у польских верховодів на верха також т. зв. полїтичні течії, котрі рівнож суть лише консеквенциєю основного напряму раз уложеної полїтичної комбінациї, а котрі відґривають ролю — так сказати-б — декоративного украшеня полїтичних змаганъ: отже нищенє руссофільства де лиш дало ся, представлюване Росиї яко темного і дикого царства в найчорнїйших красках, поборюване на всїх точках і всюди славянофільства а оборона ґерманїзму і т. зв. західної цивілїзациї яко антитези проти Росиї, висовуване вкінци Польщі яко цивілїзацийного чинника, яко заборола проти славяньского і варварского Сходу.

Отже те становище Поляків в міжнародній полїтицї, становиско, випливаюче з основної полїтичної думки опертя польских цїлий на Австриї і габсбурскій династиї, дізнало нараз в послїдних роках рішучої і чудної зміни, на яку зложили ся всїлякі причини. Найважнїйшою причиною було захитане віри в можність осущеня пляну і в силу Австриї до переведеня польскої полїтики. Польскі верховоди бачать, що Австрия холїтає ся, що вона переживає важку внутрішну крізу, котра видимо ослаблює єї міжнародне становиско, видять, що ся Австрия лише з трудом та з великим небезпеченьством для власної будучности удержує свій авторитет — а се все не могло вплинути песимістично на уми добре рахуючих польских верховодів. Польскі полїтики застановляють ся, чи не на лиху карту поставили вони всї свої надії, а се викликує думку, чи не требаб вже за здалегідь числити на иншу яку державу і ладити ґрунт для иншої комбінациї. А що такою комбінациєю, на случай покиненя Австриї яко одинокою атута, може бути тілько союз з Росиєю, тілько те, що так ясно викладають всїлякі Оссолїньскі, Пржевальскі і Стояловскі, се є конечне у полїтиків, котрі не вірять в відбудованє Польщі повстанєм і проти всїх трьох заборчих держав і котрі бачать і мусять бачити, що Росия є силою, котру не легко звалити. І ось тому-то наступає зворот на цїлій лінії; Поляки, що доси цїле Славяньство ґудили а про славяньску полїтику казали, що вона „не варта нюха табаки“, починають поволи відкривати в собі славяньске серце, — польскі полїтики починають що-раз виразнїйше ставати на становиску Славяньства проти Нїмеччини, — голосити про дикість Москви і несенє цивілїзациї Польщею на Сходї устає, — презес польского кола Яворский вважає за відповідне демонструвати в делеґациях проти тридержавного союза і хвалити зближенє до Росиї, а тут в самім краю польскі верховоди починають що-раз більше зближати ся до наших москвофілів і брати під свій покров Стояловского і цїлу єго руссофільску роботу.

Розуміє ся, що ми попалиб- в пересаду, колиб сказали, що оттой новий курс польскої полїтики, те пересуване польских симпатий і рахунків на бік Росиї, відбувають ся явно яко усталена вже та узнана полїтична комбінация. На те польскі полїтики за розумні і до того нема ще відповідних обставин, а є як-раз причини, щоб польске руссофільство поки-що укривати. Польским полїтикам на разї вистарчать, коли дадуть до пізнаня, що вони готові іти з Росиєю, і приладять тимчасом на всякий случай ґрунт серед населеня для переведеня нового курсу без нараженя себе в рішаючий момент на компромітацию. За те удержане давної австрофільскої полїтики на внї є для польских менерів поки-що конечне, бо інакше вони могли-б захитати своє становиско в Галичинї, а той вплив є їм конче потрібний не тілько на те, щоб удержати при помочи Австриї свою полїтичну перевагу в краю, але і на те, щоб Галичину до решти спольонїзувати і навіть на случай прилученя до Росиї забезпечити єї для польских земель яко польску територию. Навіть орґан вшехполяків, Słowo polskie, пишучи про статї Стояловского замітив, що пропаґанда С-ого може наразити Поляків Австриї і коронї і захитати становиско Поляків в краю і державі, а коли той арґумент був важний для тих, котрих дїйсна програма звертає ся проти всїх трох заборів отже і проти Австриї, то тим більше рішаючим він мусить бути для шляхотско-польских верховодів, тих, котрі доси все йшли з Австриєю і для котрих льояльність стала ся краєугольним каменем їх полїтичного поведеня. Длятого-то польске руссофільство скриває ся, дуже часто прибирає навіть австрийскі форми — нїбито сего чи того вимагає „інтерес Австриї“ — але в дїйсности характеризує єго отся пословиця, котра тут дуже надає ся а котра звучить: „і Богови сьвічку і чортови огарок.“

Впрочім не треба забувати єще одного — нема на сьвітї других таких майстрів в полїстиканьстві, в укриваню своїх дїйсних цїлий, в запевнюваних о вірности на всї боки, як власне польскі полїтики. Атже нїгде не маємо того явища, щоби валєнродизм, сьвідому полїтичну зраду, апетеозовано аж в лїтературі і полїтики жадного другого народу не поважились поставити на яві аксіом потрійної льояльности — з рівночасною думкою, зрадити усїх. Також сьвіжо єще в памяти, як п. Косцельский, що присягавсь перед Гогенцолєрнами іменем Поляків на вірність пруській державній ідеї, рівночасно тут в Галичинї, при замкненых дверех, підчас „краєвої“, вистави присягав, що ідеал всїх отже і познаньских Поляків: одноцїльна независима Польща — так само як всї памятають, якто подібну заяву Щепановского приплескував цїлий галицкий сойм, отже між ним і найльояльнїйші з льояльних, ті, котрі казали і кажуть доси: „Przy tobie stoimy i stać chcemy“. Тому також не дивниця, що і для руссофільства є місце у галицко-польских полїтиків, як і не дивниця також, чому ті польскі полїтики, котрі так всюда маркують свою австрийску вірність і льояльність, укривають і голублять при собі так небезпечну і антидержавну пропаґанду як пропаґанда Стояловского.

А що тота пропаґанда є справдї небезпечна, що вона може разом з новим підпольним курсом польскої полїтики завести під кнут і нас Русинів — о що нам тут головно розходить ся — о тім годї сумнївати ся, хто знає психічний стан сїльского населеня Галичини, як і велику зручність самого пропаґатора. Бож преціньтепершна економічна нужда Галичини, а з другого боку скомпромітована і компромітуюча на кождім кроцї австрийских і польских верховодів „польска господарка“ зовсїм не настроює маси прихильно для Австриї, а статї пос. Стояловского розходять ся в тисячах примірників і не може бути, щоб не зближали хвилї „помиреня Польщі з Росиєю“, падучи на відповідний ґрунт. Впрочім нехай буде що-до того сьвідоцтвом і сам кс. Стояловский, котрий каже ось-що про успіхи руссофільства серед Поляків в орґанї Верґуна: Можу упевнити, що зміна в чувствах і поглядах Поляків на Росию є величезна (olbrzymia) а обгортає вона нинї певно більшість населеня не тілько в Прусиї але і в Австриї. Що-до селянъства то нема і сумнїву. Атже писав навіть і Вітик: Польский селянин вважає царя за оборонця люду, тому Стояловский не втратив довірия, хоч єго оголошено москвофілом. Дрібне міщаньство в західній Галичинї — каже дальше кс. Стояловский — прямо зітхає до Росиї, бо сподїє ся там ратунку від жидівскої неволї. Та найменш правдоподібним — каже вкінци кс. Стояловский — видать ся твердженє, що і часть шляхти змінила свої погляди на Росию... Се однак правда... Шляхта бачить, що вона в Австриї „nic nie wystoi“ а противно, що через радикальний і людовий рух її вплив зменшає ся“. Тому-то говорено знакомому кс. Стояловского по польских дворах: „Ми славяно- і руссофіли, а коли того не говоримо, то тому, що „my tego głośno mówić nie możemy a on przedwcześnie z tem wystąpuje“. Як антиславяньскихі антиросийских між „польскою“ суспільностию в Галичинї він вичислює лише: більшість латиньского духовеньства, стан урядничий, вшехпольских публїцистів, социяльних демократів і Жидів (Vide: „Росия і Польща“ в ч 63 „Славянского Вѣкъ'а“.)

Тілько кс. Стояловский лишає Австриї, а може і не Австриї, а всеполякам...

Вибір папи і „veto“.

——

Про вибір папи і зложене Австро-Угорщиною „vet“ помістив дневник „Giornale d'Italia“ справоздане, яке певно перейде до сторії задля своєї точности і очивидної правдивости. Справоздане се, поміщене в формі дневника з „конклаве“, не було доси нїким заперечене. Противно депеші доносять, що кардинали суть вельми обурені за виявлене тайни і пошукують за виновниками, щоб їх покарати. Та ми сумнїваємо ся, чи досягне рука виновників, бо вони мусять бути високо; догадувати ся можна, що тайну зраджено з полїтичних мотивів, задля повалення кандидата двородержавного союза (Рамполїя) — а таких тайн не здраджує звичайна служба і винуватих трудно покарати.

Лишаємо справу викрита і покараня виновників на боцї яко менче інтересну, а переходимо до самого „дневника“. Той „дневник“ подає:

Передовсїм не є правдою, щоби льокаль конклаве був просторий і вигідний; богато з кардиналів мусїли вдоволяти ся своєю спальнею, в котрій було всього на всього одно ліжко, одна софа, два або три фотелї, стіл, вішало на убране і шафа. Конклявісти і служба були очивидно еще примітивнїйше ульоковані. На кождій комірцї був приклеєний білий картон з числом комірки і іменем ульокованого там кардинала. Перед першим засїданем виборчим вильосовано скрутаторів і „інфермієрів“, котрі мали приносити картки від недужих кардиналів, що не могли виходити зі своїх комірок. Оба ті уряди виконували кардинали: Маккі, Коп, Фр. Нава, Ґіббон, Скрбенски, Пузина і Штайнгубер. Голоси збирав наймолодший кардинал дияконКаваніс. Він палив також картки в уставленій на сю цїль печи.

Між скрутинією а обідом панував в келїях, салях і коритарах живий рух; кардинали відвідували себе, орієнтували ся і підготовляли остаточне рішене. Більшість кардиналів їла в келїях. Деяким, найбільше неспокійним і нервозним було в комірках невигідно і они вже по першім голосованю перейшли до великої, дуже гарно пристроєної салї на першім поверсї. Першого дня обідало тут 15 кардиналів. Обід хвалено загально. На обід подано: Зупу, смажену рибу, росолове масо з фасолею, печену курку з салатою, сир, овочі, біле і червоне вино, содова вода, морожене і кава. По відпочинку відбувала ся нарада перед другою скрутинією, котра зачинала ся о годинї ½5 Вечером кардинали вертали до своїх келїй, писали, молили ся і відвідували себе. О 8 годинї вечером: зупа, печеня з ярниною, сир, овочі, вино і кава. По вечери прохід по ґалеріях і коритарях а відтак всї вертали на спочинок до електрично осьвітлених комірок. Комунїкацию з сьвітом контрольовано дуже строго. Листів і телеґрамів в незрозумілій мові адресатам взагалї не доручувано. Часописи допускали ся без нїякої перешкоди.

Першого дня, в присутности 62 кардиналів, виглядав мав лише Рамполя, о иншихмайже не говорено. Пополудни число голосів Рамполї зросло з 24 на 29. Другим по Рамполї був Готті, але друге голосованє принесло несподїванку, що Сарто підніс ся з 5 голосів на 10. Пристрасно аґітував за ним кардинал Сатоллї, і над Сартом зачалась серіозна дискусия. Партия Рамполї держала ся солїдарно, вірячи в побіду, бо числила на ті голоси, що дістав Готті.

На другий день Сатоллї був вже дуже рано на ногах і бігав від комірки до комірки. Всї були дуже здивувані сею аґітациєю, бо Сатоллї уважали за приятеля Рамполї „Коли най-ірнїйший, особистий приятель Льва XIII. так завзято аґітує против Рамполїя, то видко, що Рамполя і покійний папа не все гармонїзували з собою“ — говорили між собою кардинали. Рамполя ходить тимчасом по коритарях з бревіяром в руцї з вічно однаковим, спокійним, загадочним лицем. При пополудневій скрутинії показало ся, що Сатоллї зворбував для Сарта нових кілька голосів. З Іспанцями і Французами Сатоллї навіть не пробував говорити.

„БОРАСОН“ і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґериї і лїпші торговлї, або просто з головного складу: Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛАП“ у Львові, Пасаж Гавсмана. — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19711—20

...ма від цїса-
...ий сей рішучо
...молї. Цїля Ко
...звентежена. Фран-
...ову ґритацию і про-
...ґомальности. Гово-
...ротестує також в імени
...ть, чому Австрия свого
...перед початком конклаве
...що у Відни мусять знати
...ім результаті голосовани. По
...лише обурена зачала уступати
...більше дають ся чути голоси, що
...вание протесту може охолодити відно
...син. Ватикану до Австриї і Німеччини, а
...по неудачах у Франциї треба подумати над
...сим, чи добре буде провокувати таку можли-
вість. Найблизшого голосования вижидано з ве-
ликим напруженим. Результат був: Рамполя
30, Сарто 24. Рамполя стратив голоси всїх
нїмецких кардиналїв (отже і езуїта Штайн-
губера) а за те зискав кількох італійських,
зіритованих протестом Австриї. Коли ґрупи
вже устаканили ся, зачинають боятись ся, що
конклаве буде дуже довго тревати. Сатоллї
дуже неспокійний.

В понеділок рано Сарто мав 27 голосів, Рамполя 24; пополудни Сарто 35, Сарто збентежений і заявляв, що не прийме вибору. Він не спав дві ночи. Коли кардинал Ферарі відвідав его, намовляв, аби прийняв вибір, Сарто зачав плакати і не хоче відступити від резиґнациї. На се надійшли Сатоллї і Алїярді, а по їх персвазиях Сарто заявив: „най ся дїє воля Божа".

Четвертого дня Сарто явив ся до голосования блїдий і прибитий. Коли зачало ся голосованя, Сарто був страшно збентежений. Дрожав за кождим разом, коли відчитано его імя. Коли відчитано число голосу, потрібне до вибору, розплакав ся.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Македонїя.

Монастир. Военний суд в Монастирі засудив жандарма, що убив Ростковского і одного его спільника на смерть, другого жандарма на 15, пишого знов на 5 лїт вязниці. Двох офіцирів здеґрадовано. Обох засуджених на смерть розстріляно вчера на місци злочину.

Цзргород. Султан підвисшив відшкодоване для вдови по Ростковскім на 400 000 франків. Росийска амбасада не зложила в сїй справі нїякої обовязуючої заяви. Говорять, що справу сам цар порішить. В турецких кругах не вірять, аби морд був результатом заговора. Росийска амбасада вислала до Монастира драґомана, аби перевів слїдство.

Софія. Генерала Сончева і полковника Янкова, котрі хотїли перейти болгарску границю і прилучати ся до повстаня, арештовано.

Солунь. Вчера вилетїв в воздух міст Пльорїва. З Ек їса доносять, що турецке військо окружило повстанців.

Царгород Вісти о закупні вибухових материялів Туреччиною суть неправдиві. Виїзд турецких військ з віляету Скоплї і події в Монастирі викликали новий рух між Альбанцями.

Атени. Македонці просили президента міністрів, аби їм позволив з оружием в руці перейти границю, бо вони хочуть прийти з помочию своїм братям. Міністер відпинув просьбу і радив сидіти тихо.

Солунь З Крушева доносять, що болгарскі повстанцї, котрі заняли місто Крушево, вирізали до ноги всїх Турків. В Різеві Турки вимордували знов всїх християн.

Угорска криза.

Відень. Ґр. Куен був вчера передполудием на цїлогодинній — кажуть, що прощальній авдиенциї у цїсаря, здав еще раз справу з ситуациї і вичислив цїсареви евентуальних кандидатів на президента міністрів. По полудни приняв цїсар на авдиенциї Ґолухов ского і Кербера.

Будапешт. Цїсар приїде до Будапешту в середу; в пятницю прийме визначнїйших парляментаристів, а передовсїм президентів обох палат сойму. З поза либеральної партиї цїсар поки що не прийме нїкого.

Криза в Сербії.

Білґрад. Реконструкция кабінету стрітила ся з непредвидженими перепонами. Переговори забрали цїлий вчерашний день. Не в виключене фіско місиї Авакумовича.

Наглі суди в Хорватиї.

Загреб. Нинї внесено наглі суди в містї і в окрузї Кріжавач. Також в инших округах наглі суди мають бути сими днями внесені.

Кишиневский процес.

Петербург. Правительство рішучо заперечує вість, мовби процес о різню жидів в Кишиневі мав відбути ся з виключенем публики.

Росия в Азиї.

Лондон. Японьский посол в кореаньскій столици рішучо запротестував против урядово затверджених росийских концесий в Юнгамфі. Посол зазначив, що подібні концесиї суть звернені против независимости і ненарушимости Кореї.

ПОВИНКИ.

— **Вчерашне „Дїло"** сконфіскувала ц. к. державна прокуратория за тоту часть статї: „Що нищить рускі ґімназиї", в котрій обговорювано дїяльність інспектора п. Яна Левицкого. Тої конфіскати ми зовсїм не надіялись, бо не лучає ся, щоби конфісковано за критику поведеня одиниці хочби і на урядовім становиску. Тому, що конфіската наступила дуже пізно і годї було видати другий наклад, видаємо нинї „Дїло в два аркуші а додаток розішлемо в понеділок.

— **Голос народу в справі страйків.** З Чортківшини пишуть нам: Тамтого тижня попав менї в руки „Руский Селянин", з котрого я вичитав, що редактор сеї дурної ґазетки дуже тїшить ся з причини, немов то він відвів нарід сего року від страйків, а „Дїло" і „Свобода" посрамили ся, бо неудало ся їм викликати страйків як вторік і що тамторічні страйки не принесли народови цїяких користий, а тілько стягнули на руский нарід страти і кримінали. На то можу відповісти дурній ґазетцї, що то всьо неправда, бо „Дїло" і „Свобода" попиранем страйків в тамошнім роцї принесли для руского народу тисячі а тисячі корон. А що в сім роцї не було страйків, то лише тому, бо тих цїлком тепер не потрібно, позаяк всяка робота платить ся в нашім повітї більше як півтора раза тілько, що за давнїйших лїт. У нас всюди роблять люди жнива за 10 а навіть за 9 сніп. Платня сапальників з 20 кр. піднесла ся по страйках для мужчин до 50, а для женщин до 40 кр. Молодїж до 15 лїт побирає по 30 кр. денно. Нарід задоволений з тої платнї на тепер і не має поки що потреби страйкувати. Се підвисшене платнї наступило тому, бо властителї дібр, Поляки, боячись страйків, самі з гори попід ицшували платню, а тілько деякі посесори не хотять піддати ся хлопови і хотїли би, щоби хлопи і на дальше робили за 12 або 20 кр. денно, як то доказують посесори в Базари і Криволуцї. Ще раз запевнюю редакцию дурної ґазетки „Селянин", що не він відвів руский нарід від страйків і не він приніс поміч бідним робітникам, але „Дїло" і „Свобода" в правдивими приятелями селян і ми то добре всї знаємо, а знають то всї мої брата-селяни в чортківскім повітї. Брехнї в ґазетцї „Селянинї" ми кидаємо в болото і нїхто з нас не читав того дрентя, хотяй дурно нам посилають. — *Іван Чабан* господар.

— **Страйкові проби на Буковинї.** Пишуть нам: Знаменна річ, що вже й буковиньский мужик прокидає ся здовгого сну і домагає ся від експльоататорів загарбаного права! Приміром нехай послужать сї проби страйку в селї Горошівцях, а також по части і в Добриннівцях. В селї Горошівцях панує жидівска шайка, котра бере поле в аренду і вискує мужиків, як се майже в кождім селї діє ся. Кукурудзу сапали за 4-ий шульок і збирали збіже за 12 та 13-ий сніп. Люди бороли ся довгі роки і вибороли 3-ий шульок, але дешевшого снопа не могли вибороти. Аж сього року то їм вдало ся. Змовили ся всї, і не йшли на лан так довго робити, аж пан не дав їм осьмий сніп! Тай тепер не дуже рвуть ся вони по ланах, так що посесор кличе людий із Добриннівців, щоби косили овес і дає вже 7-ий та шестий сніп. І при тім всїм не було нїякої аґітациї, люди самі відчували, що вони скривджені та що за їх працю належить ся більша платня. То саме було і в Добриннівцях. Пан давав завжди 11-ий сніп жита, а 12-ий пшениці і лиш той жав, що мав якусь протекцию в пана. Та сього року стало ся противно. Наспіли жнива і пан спровадив людий з Галичини. Їм мусїв він давати паливо і харч, а сніп той самий. Та майже половина Галичан покинула Добриннівцї. Люди з села не виходили на лан, бо жали в богатших. Слуги кликали що ранку, та нїхто не йшов на паньский лан. Пан дав 10-ий сніп і аж тодї пійшли люди жати, але як заробили в богатших селян і не мали вже роботи. Богато збіжа висипало ся. І то не лиш в сих селах, але скрізь домагають ся люди в панів більшої платнї. Троха аґітациї і села готові всї застрайкувати! Є се радісна проява, що буковиньский мужик приходить до самопізнаня і помалу скидає із своїх плечий наложене паньске ярмо! — А прийде час, коли весь украïньский працюючий народ по сїм і тім боцї Збруча подасть собі руки і як один муж стане до бою за свої права і здобуде собі той ідеал, за котрий полягло вже богато голов, т. в. ідеал демократичної, вільної Украïни! — *Іван Л.*

— **Вечерок в честь Шевченка в Угнові.** З Угнова пишуть нам: Дня 9. с. м. відбули ся в Угнові вечерницї в память XLII роковин смерти Тараса Шевченка. По короткім вступнім слові голови читальнї „Просьвіта" відспівав хор мішаний угнівских дївчат і міщан кілька пісень; опісля виголошено 2 деклямациї: „Посланне" Т. Шевченка і „Встань Прометею" С. Яричевского; відтак слїдував відчит про Шевченка, сценічний образ „На Тарасовій могилї"; дует „Серед поля широкого" і „Молитва" Кониського відспівана дуже гарно маленькими дївчатками. Усї продукциї випали дуже добре. Отсе вже другий раз сьвяткує наш Угнів память великого Кобзаря. Хто був на вечерницях минулого року і тепер, побачив, як скоро ширить ся культ Тараса між нашими міщанами і селянами; громадска ремиза була заповнена зажно міщанами усякого віку; бачилисьмо також богато селян пр. з Новосїлок, Піддубець, Річиці, а навіть з досить далеко віддаленої Вербиці. Дасть Бог, що на слїдуючий рік всї „одними устами і одним серцем" віддадуть честь і зложать поклон великому оборонцеви „меньших братів". Та на превеликий жаль цїлком против не мусимо сказати о нашій інтеліґенциї, місцевій як і замісцевій. Прямо сором казати, що із замісцевої інтеліґенциї явилось (кромі кількох сьвящеників і академіків з Рави руской) лише один сьвященик о. Жук з родиною і дві родини сьвященичі, без сьвящеників. Правда, наша околиця переповнена „маститими атцами", що громи кидають на „богохульника" Шевченка, алеж в такім случаю сьвященики народови повинні всї як один муж явити ся, щоби народови показати, як брехливі суть науки „атцоф". Вартоб виписати їх імена, але пождемо ще, щоб побачити, як віднесуть ся они до подібних вечерниць в других містах вашого повіту. Гарною собі цьвіткою є наша місцева інтеліґенция. Окрім 3—4 людий, що бажають віддати ся на услуги свого народу, прочі самі відступники, з яких нї один не явив ся на вечерницях. Ось кілька таких імен: 1) аптикар Калужняцкий, віцепрезес польского „kasyna"; 2) „burmistrz" Дорожинський. Аматорска польска сцена має в тім послїднім свого покровителя; на власну руку відступив він на аматорскі польскі шопки салю засїдань ради, а свою канцелярию на ґардеробу, наші-ж радні нї словом не запротестували проти сего, хоч сцена стоїть від місяця лютого 1903 в громадскій салї. Додати треба, що жінка аптикаря і дочка „pana burmistrza" беруть майже все активну участь в польских шопках. Далї належить ся місце 3) „поповичева" Паславскому „go-podarzowi sceny", що у всїх шопках брав участь а на вечерницї „вийхав" десь до Жовкви. Пан Шевчук не прийшов на „вечерницї", бо... „не дістав запрошеня", і т. д. і т. д. Велика охота подати ще більше імен, та почекаємо, аж ще лїпше вславять ся. Польскі панки, крім кількох, що що не заражені ідеєю шовінїзму, збойкотували наші вечерницї. Се, мабуть наслїдок всяких „szopek" і „вецїв" сегорічних, бо торік були на вечерницях трохи не всї. Се повинно бути наукою для Русинів, як поступати мають взглядом польских вечерків. До тепер сего не було бо приміром парох з Остобужа, Добряньский, не опустив анї одного польского представленя, а на вечерницях не був. Сего року угнівскі Поляки посунулись до того, що зорґанїзували шайку „войска польского", котра в часї представленя кидала з засїдки цеґлами в бляшаний дах ремізи де відбували ся вечерницї, а відтак станувши при вході з палками шукала зачіпки (То дич! *Ред.*) Вкінци згадаємо, що і ц. к. Староство не лишило нас без опіки, бо вислало свого представителя, в унїформі „з цинковими ґузиками". — *Свій.*

— **Наша рівноправність.** Пишуть нам: Місто Товмач вибудувало в послїднім часї муровану одноповерхову школу між иншим і за грошї руского податника. Та коли школа уже есть на викінченю, поміщено на нїй напись — гадаєте може руску, або що найменше утраквістичну: польско-руску? Де там! І тут мусїли наші „опікуни" показати свою сердечність та умістили великими буквами: „Szkoła męska i szkoła żeńska sześciokla-

---

3)

A. K. Дойль.

Синій карбункул.

[З „*Пригод Шерлока Гольмса*"].

Шерлок Гольмс моргнув злегка на мене і здвигнув раменами.

„Отже маєте свій ґевелюх, а отсе гуска" — сказав. При тій нагоді може би ви були ласкаві сказати менї, де ви купили ту птицю? Я дуже люблю дріб, а рідко де бачив я таку товсту гуску."

„Певна річ, пане", — сказав Бекер, підвісши ся і взявши під паху відзискану власність. „Я і кількох моїх товаришів навідуємо часто гостинницю „Алєфа", недалеко музея — ми там сходимо ся що день, розумієте. Того року наш добрий господар, що зве ся Віндіґет, утворив гусячий клюб, котрий за дрібною тижневою сплатою мав достарчити кождому членови по одній гущі на Різдво. Я платив правильно свою вкладку, а проче знане вам уже. Я вам, пане, дуже зобовязаний, позаяк моя шкотска шапка не відповідає анї моїм лїтам, анї мойому званю." І він уклонив ся нам обом з комічною повагою і вийшов з комнати.

„Тільки що-до пана Генрика Бекера" — сказав Гольмс, зачинивши за ним двері. „Се певна річ, що він не знає нїчого більше про сю справу. Чи ти голодний, Уетсоне?"

„Не дуже."

„Отже я пропонував би замінити обід на вечеру і піти сейчас за тим слїдом, доки він ще свіжий."

„Дуже радо."

Вечір був страшно холодний, тому ми одягли ся в теплі пальта і обвинули шиї шалями. Зьвізди сьвітили ярко на чистім небі, а віддих прохожих творив легкі хмарки. Наша обув скрипіла голосно, як ми минали Докторс-квартер, Уімпол-стріт, Гарлї-стріт і Уіґмор-стріт, котра довела нас до Оксфорд-стріт. В чверть години пізнійше ми находили ся на Блюмсбері і в гостинници „Альфа", в домі, що лежить на розі улички, котра веде до Гольборну. Гольмс пхнув двері шинку і зажадав від людини в білім фартусї дві склянки пива.

„Ваше пиво мусить бути знамените, коли воно таке добре, як ваші гуси".

„Мої гуси!" Він удавав здивованє.

„Так. Я говорив як раз пів години тому з паном Генриком Бекером, котрий є членом вашого гусячого клюбу".

„Ах, так! Вже знаю. Але бачите, пане, се не наші гуси".

„Дїйсно! А чиї-ж?"

„Я набув два тузини від одного купця в Конвент-Ґарден".

„Справді! Я знаю декого звідтам. Як він зове ся?"

„Він зове ся Брекінрідж".

„Ах, не знаю його. Гарно, за ваше здоровле, добродію, і за щасте вашого дому. Добраніч!"

„А тепер до пана Брекінрідж" говорив він, запинаючи пальто, як ми вийшли на мороз. „Уважай, Уетсоне, що така дрібничка як гуска може скінчити ся засудом на сїм лїт тяжких робіт, хиба, що докажемо невинність того чоловіка. Можлива річ, що наше слїдство викаже богато проти нього; однак з другої сторони ми посунули ся дальше, чим поліция, бо маємо деякі вказівки, які дав нам в руки случай. Ідїм тим слїдом аж до кінця.

Отже зворот на полудне і живо в дорогу!"

Ми минули Гольборн здовж Ендельстріт і лябіринт уличок та дістали ся до площі Конвент-Ґарден. Одна із найбільших буд мала виписане на собі імя Брекінріджа, а її властитель, чоловік з виглядом кавалериста, з інтеліґентним лицем і довгими фаворитами, помагав якраз хлопцеви замикати склеп.

„Добрий вечір! Зимно?" — сказав Гольмс.

Купець кивнув головою і подивив ся запитливо на мойого товариша.

„Ви вже випродали гуси, як бачу"...

говорив дальше Гольмс, вказуючи на пустий мармурний стіл.

„Доставлю вам на завтра рано пятьсот штук".

„Я не жадаю того".

„Добре, так маю кілька під рукою в тім склепі, осьвітленім ґазом".

„Ах, мені поручено удати ся до вас".

„Хто вас тут прислав?"

„Господар з „Альфа".

„Ах, так; я доставив йому кілька тузинів".

„То були гарні штуки. Звідки ви їх дістали?"

На моє здивованє се питанє викликало вибух гнїву у купця.

„Но, мій пане" — сказав він з перехиленою на бік головою і руками на бедрах „до чого се веде? Говоріть лиш просто".

„Се-ж досить ясна річ. Хочу знати, хто продав вам гуси, котрі ви доставили „Альфі"?

„Отже ж добре, не скажу вам і вже".

„Ох, менї се всьо одно; тільки я не знаю, длячого ви так горячите ся задля такої дрібнички."

„Горячу ся! Ви, пане, також горячили би ся, якби вам так завертали голову, як менї. Коли я купую за добрі грошї добрий товар, повинна на тім покінчити ся справа; однак місто того, слухай все: „Де є твої гуси?" і „Кому ти продав гуси?" і „Кілько хочеш за гуси?" Можна би думати, що се є одинокі гуси на сьвітї — так всї розпадають ся за ними".

„Добре, я не стою в звязи з нїякими людьми, що ведуть слїдства" — сказав Гольмс рівнодушно. „Коли не хочете сказати менї сього, я програв заклад — та й тільки. Бо я завсїгди буду піддержувати мою гадку що-до дробу і я заложив ся о пять франків, що та гуска вигодувана на селї".

„Як так, то ви стратили пять франків, бо гуска вигодувана в містї", сказав зі злостию купець.

„Не вірю тому."

„Як я говорю, то так мусить бути".

„Не переконаєте менє".

„Чи думаєте, що ви розумієте ся лїпше на дробі, чим я, котрий торгую ним від дитинних лїт? Говорю вам, що всї гуси, котрі я продав „Альфі", є вигодувані в містї".

„Нїяким робом не витолкуєте менї того".

„Отже хочете заложити ся?"

„Се було би те саме, що виняти вам грошї з кишенї, бо я певний, що говорю правду. Однак я заложив би ся радо о один упору."

Купець засьміяв ся з примусом., „Біль, принеси менї книжки" — сказав.

„Малий хлопець приніс сейчас одну малу, тонку книжку і другу велику, затовщену та розложив їх під сьвітлом лямпи.

„Отже, мій пане упертий" — сказав купець, „я думав, що не маю в склепі нї одної гуски, одначе за хвилину докажу вам що маю одну перед собою. Бачите ту малу книжочку?"

„Но?"

„Се листа доставників, від котрих купую. Бачите? Отже тут, на тій сторонї є сїльскі доставники, а числа коло їх прізвищ вказують на котрій сторонї їх рахунки в великій книзї. А тепер! Бачите ту сторону, записану червоним атраментом! Се є листа моїх доставників з міста. Тепер подивіть ся на третє прізвище. Прочитайте менї його голосно."

„Містрес Окшод, 117, Брікстон-Рот — 249", — прочитав Гольмс.

„Як-раз так. Тепер погляньте до великої книжки".

Гольмс подивив ся на вказану сторону.

„Ось маємо вже: Містрес-Окшод, 117, Брікстон-Рот, доставляє яєць та дробу."

„Но, а котра-ж то послїдня достава?"

„22 грудня. Двайцять чотири гусок по 7 шиллінґів шість пенсів".

„Так, а читайте низше".

(*Дальше буде*).

Вірте менї

Поважані Паньство, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дїтий книжки, не заплатите більше, ніж в других тешних антикварнях. Натомість книжки, які у мене, Поважані Паньство, набудете, непомазані, комплетні і в найновійших виданях, за що все ручу. Всї другі прибори шкільні посїдаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лише до тої меншої части Поважаної Публики, котра у мене ще не купувала. Постійні щорічні мої ласкаві відбиратели не потребують уже тих запевнень. Посїдаю також і инші книжки.

З високим поважанем **СТАНІСЛАВ КЕЛЄР,** книгар і католицкий антиквар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

426 1—6

sowa“. Домагане товмацких Русинів о зміну написи бодай на польско-руску остає поки-що без успіху — а тут робота кінчить ся, рушт ваня усувають, так, що колиб за тиждень прийшло ся міняти напись, то почислять кошти поставленя рушт ваня, а на чий рахунок? *В. Б.*

— **Смерть при військових вправах.** Дня 11 с. м. вправляли ся гузари 8 п. в стріляню до мети в Рокетниці пов. ярославского. Коли віддїл мав посунути ся вперед, офіцир приказав капралеви оглянути, чи всї гузари позамикали затріски в карабінах. Коли капраль почав оглядати карабіни, оден з гузарів в другім ряді замітив, що у него затріск не замкнений і цофнув карабін, аби тихцем то зробити. В тій хвили карабін вистрілив, а куля прошила гузара, що стояв в першім ряді. Смерть наступила сейчас, а мертвий гузар під напором кулї полетїв кілька кроків вперед.

— **Пятнистий дур.** За час від 29 липня до 4 с. м. зголошено урядово отсї случаї пятнистого дуру: В повітї Бібрка (Добрівляни) 1, в пов. Бохня 3, в пов. Богородчани (Кривка) 3, в пов. Бучач (Лещанцї) 1, в пов. Дрогобич (Грозь) 1, в пов. Городенка (Гарасимі) 2, в пов. Ярослав (Зарудава) 10, в пов. Яворів (Молошковичі) 3, в пов. Кольбушова 2, в пов. Львів (Білка королївска і Семянівка 4, в пов. Нїско 1, в пов. Підгайцї ((Бурканів, Соколів) 3, в пов. Переворск 7, в пов. Снятин (Дрогомирів) 1, в пов. Товмач (Клубівцї) 3, в пов. Заліщики (Синьків) 1, в пов. Золочів (Ремезівцї) 1. Разом всїх нових случаїв було 47, а найбільше в повітах ярославскім, і переворскім.

— **Пригода на Днїпрі.** З Київа доносять, що дня 9 с. м. перевозив там пароход „Пордняк“ подорожних з правого берега Днїпра на лївий. Через неосторожність і недогляд перевізника корабель перевернув ся і в филях Днїпра утопило ся 18 осіб.

— **Конґрес славяньских сторожий пожарних** розпочав ся нині в ческій Празї. Наш „Сокіл“ яко материне товариство всїх руских сторожий пожарних вислав на то торжество свою телеґраму. Заразом прошено телеґрафічно п. Щербовского — яко приятеля нашої пожарної орґанїзациї — щоби був речником руских пожарників на конґресї.

— **Процес Гумбертів,** що веде ся вже від тижня в Парижи, виявляє з усїми подробицями не лише великий сприт головної геройки Тереси Гумберт, що вміла 20 лїт дурити французькі фінансові круги, але й цїлу її безличність, з якою вона ще й тепер впевняє суд про свою невинність. З рідкою красноречивостию хоче вона переконати судиїв, що Краффорди ествують і належать до найчеснїйших людий. Запевнює притім, що спадщину мусить одержати і тодї заплатить всї довги. На питаня трибуналу дає все вимінаючі відповіди, а властиву історию обіцює розповісти лиш тодї, як будуть переслухані всї свідки. Впрочім уважає себе нещасною жертвою лихварів і від часу до часу відгрожуєсь теперішному міністрови справедливости Валє. Деколи пробує млїти, то знов удає сьвяте обуренє, словом грає комедию до кінця. Її чоловік удає натомість, що до грошевих справ своєї жінки не мішав ся і про нїщо не знає. Рівночасно обжалувані братя Роман і Емиль Дорінаки хотять грати перед судом певних себе джентельменів, що кплять собі з цїлого сьвіта, бо їм належать ся ще мілїони, а в зізнаних товаришать своєю сьміливостию достойно сестрі. Про ествованє Краффордів не може бути сумніву, бо оба Доріняки часто їх бачили... Зі сьвідків лише адвокат Парнансів, що заступав Гумбертів в їх процесах і брав за се порядні гонорарі, зізнавав в користь обжалуваних. Инші зізнавали зовсїм противно. А е між ними чимало, котрих Гумберти натягнули на мілїони. Чинили се при помочи підроблених документів, як немонт оречень судових. Вувший нотар Лянґльоа заявив, що посередничив в позичцї 10 мілїонів франків для Гумбертів і лише на основі тих документів вірив в спадщину. Так само зізнав нотар Деляшері, що посередничив в позичцї 25 мілїонів. Капіталїст Равлїн стратив в той спосіб 16 мілїонів, Шутсман 10 мілїонів, Пасо 1½ мілїона, бо всї мали в руках судові вироки. Зізнаня тих сьвідків переривала часто Тереса Гумбертова, заявляючи, що то всьо клевета, бо вона не думала про нїяке обманьство, та що всї вірителї дістануть від неї гроші назад. Всупереч тому судові знавцї письма зізнали, що в мнимих листах братів Краффордів, що станули основою до правного поступованя, пізнають письмо Еміля і Романа Доріняків. Нотар Дінїї з Байон і оден з его урдників пізнали Романа Доріняка як того, котрий представив ся ему в роли одного з братів Краффордів. Дальше три почтові урядники пізнали Романа Доріняка як того, що відбирав листи, адресовані до фіктийних Американців. Бувший нотар Дімор зізнав, що цїле его майно і депозити клієнтів втратив до Гумбертів і заявив, що бачив кілька разів мнимого Краффорда, як ревідував папери в зелїзній касі Гумбетової, де була здепонована спадщина, і відтинав купони. Був се очивидно перебраний Доріняк. Цїкаву ролю в цїлім процесї відграє сьвідок банкир Котте. Тереса Гумбертова доказує, що він виплатив був мінїстрови справедливости Валє, коли той був ще адвокатом, гонорар 235 000 франків, щоби запевнити собі поміч правительства в процесах против Гумбертів. Котте заперечує сему, а коли виплатив для Валє фактично 10.000 фр., то за правну пораду, бо Гумберти прямо зруйнували его. Очивидно трибунал відмовив Гумбертовій, щоби покликати на сьвідка мінїстра Валє, бо добачує в тім лише змаганє обжалуваної вмішати до своєї сферы високі личности. Взагалї, хотяй Гумбертова повтаряє заєдно, що цїлу справу із спадщиною пояснить доперва при кінци процесу і доперва тодї докаже ествованє Краффордів, цїла розправа звертаєсь рішучо в некористь обжалуваних. Кінця процесу надїють ся вже на другий тиждень в четвер або в пятницю.

— **Леопольд Вельфлїнґ,** б. архикнязь Леопольд Сальватор, котрий оженив ся недавно з Адамовичівною, купив в Цуґ в Швайцарії вілю за 100.000 фр. і замешкав в нїй разом з жінкою. Леопольд Вельфлїнґ старає ся о швайцарске горожанськте і в тій цїли мусить згідно з тамошними правами мешкати наперед в Швайцарії два роки.

— **Самоволя дїдича.** З Товмаччини пишуть нам: Славетний віцемаршалок повітової ради в Товмачи бажаючи дістатись на крісло маршалківске, вирабляє собі симпатию у людий в той спосіб, що з людьми з Вікнян обходить ся гірш худоби. Не досить що кождого називає „злодієм“ і иншими епітетами, але знущає ся над ним в неімовірний спосіб, особливо як хто важить ся вступити до его лїса. І так недавно оден господар з Вікнян, Никола Кузїв, пішов до лїса урвати клаптик трави. Нараз ловить его гаєвий і обдирає майже до нага беручи з него капелюх, ремінь і сорочку. Чоловік той мусїв нагий йти через село домів. Иншим разом зловлено одного хлопця, що посьмів вилїзти на черешню в лїсї. Гаєвий обдер его до нага і цїлком нагого пустив домів, бо зняв з него сорочку і нагавицї. Пан віцемаршалок Щепаньский велїв задержати здерту одїж і доперва на представленє сьвященика згодив ся віддати її хлопцеви, але під услівєм, що зложить наложену кару. Той панок є дороб кевич, бо не давно ще був при „Фльоріянї“, а розпаношив ся між иншим і в той спосіб, що дає людям жати за 14-тий сніп. — *С. Д.*

— **Дрібні вісти.** Засудженому за убийство поліцияитови Войткови Крижановскому у Львові цїсар перемінив кару смерти через повішенє на кару 20-лїтної вязниці. — Краєва рада шкільна удїлила громадї Жеребки шляхоцкі в пов. скалатскім, безпроцентову позичку на будову школи в квотї 1200 корон. — В лїсї під Бучачем повісив ся 25-лїтний студент прав І. Сеґаль, як догадують ся, з причини нещасливої любови.

— **В Інституті Товариства руских женщин в Станиславові** знайде ще уміщенє кілька дівчат, позаяк помешканє цїлком відновлено. Мимо многих противників і обмов інститут сей розвиває ся як найкраще дістає з рїжних сторін похвали. Видїл старає ся о найкраще вихованє інституток, і в сім роцї устроїв в інституті вечерок в честь Св. Огця, при чім інститутки дістали благословенє від Папи римского, вечерок Шевченківский і прогульку до Яремча. Кому добре, религійне і патріотичне вихованє дїтий на серци, нехай зголосить ся зараз о принятє доньки до інститута на руки п. Антонії Кульчицкої в Підпечарах п. Тисьменица.

— **В „Селяньскій Бурсї“** в Станиславові було в тім роцї 38 учеников. З тих лише 1 дістав клясу другу, всї прочі поступ добрий і дуже добрий. 8 учеников здало вже вступний іспит до ґімназиї а 4 здає по вакациях. Деякі приготовляли ся в бурсї приватно з 3 класи. В слїдуючім роцї буде помїщенних 40 учеников, але бурса потребує помочи, бо до заплаченя зістало ще богато, а помочи нїзвідкиль! Всякі датки прошу присилати на руки о. Клима Кульчицкого в Підпечарах п. Тисьменица.

— **Товариство Руских женщин в Станиславові** потребує для свого інституту учительки. Зголошувати ся зараз на руки п. Антонії Кульчицкої в Підпечарах п. Тисьменица.

— **Видїл філії Просьвіти в Сяноцї** скликує Русинів-Українців санїцкого і лїського повіту на довірочні збори в справі введеня в житє руско-української бурси в Сяноцї — на день 17 н. ст. серпня о год. 2 по полудни.

— **Із „Братского Союза“.** Дальше зволили надіслати на XIII случай смерти: Всч. оо. 39. Джулиньский Лев з Лапшина, 40. Бахталовский Дан. з Яблонова, 41. Кисїлевский К. з Крогульця, 42. Теодорович Ник. з Гусятина, 43. Струминьский Ник. з Копичинець, 44. Лабій Ил. з Трибуховець, 45 Ганкевич Мих. з Говилова, 46. Шанковский Сев. з Чабарівки, 47. Шанковский Петро з Копичинець, 48. Билинский Вит. з Коцюбинець, 49. Шуст Лука з Самолусок, 50 Голїнатий Ів. з Пробіжної, 51. Матковский Іос. з Постолівки, 52. Песцьоровский Сч. з Хоросткова, 53. Ульваньский Іос. з Суходола.— Не могу не виразити тут найсердечайшу подяку Впр. о. дек. Дан. Бахталовскому, що зібрав і своїм коштом прислав датки від себе і ще 13 кондеканальних. Доси кромі того лиш Впр. о. Твардієвич так зробив. Коби то в кождім деканаті, а бодай в кождім пятім найшов ся такий декан або иншій чоловік, то не так би стояв „Бр. Союз“. На XIV. сл. Всч. оо.: 22. Коцюба Ів. з Олеши, 23. Джулинский Лев, 24 Бахталовский Дан., 25. Кисїлевский Із., 26. Теодорович Ник, 27. Струминский Ник., 28. Лабій Ів., 29 Шанковский Петр, 30. Билинский Вит., 31. Шуст Лук., 32. Голїнатий Ю., 33. Матковский Ю. На XV. сл. Всч. оо.: 11. Коцюба Ю., 12. Бахталовский Дан., 13. Кисїлевский Ю., 14. Теодорович Ник., 15. Шуст Лук. На XVI. сл. Всч. оо.: 4. Бахталовский Дан., 5. Кисїлевский Из., 6. Теодорович Ник. На XVII. сл. кромі виказаних уже двох ніхто. Слїдуючого разу буду старати ся зовжити рахунок із зложених датків на XII. сл. (то є б. п. о. Гіля). *Вас. Копитчак.*

— **Подяка.** На покритє коштів сьпівацкої прогульки по Угорщинї зволили дальше жертвувати: П. Волощук 50 с. Е. Волосянка 50 с, С. Гриньовский 50 с, О. Волошиньский 1 К, А. В. Волошиньский 50 с, А. Камінєрский 1 К, В. Гоцкий 1 К, Л. Я. 50 с, В. Роґузїньский 50 с, Е. Бучацкий 1 К, О. Савчиньский 1 К, Е. Желеховский 1 К, П. Кузель 50 с, В. Гіжовский 3 К, В. Нагірний 10 К, М. Козорис 2 К, д-р Ст. Федак 10 К, Лисинецка 3 К, д-р К. Трильовский 6.28 К. За сї жертви складаємо сердечну подяку а з огляду що прогулька вже небавом поїде звертаємось до нашої П. Т. суспільности з просьбою о дальше надсиланє датків на сю цїль на адресу д. Дениса Кучики, Львів, ринок ч. 10. — *Комітет.*

✞ Померли:

— **Д-р Тома Королик,** лїкар в Гусятинї, у покоїв ся дня 13 с. м. в Шидлівцях, гусятиньского повіта, в 38-ім роцї житя. Покійний походив з маломіщаньскої родини, перетягненої на латиньский обряд, та проте був горячим руским патріотом. Ґімназию скінчив в Тернополи, медичні студиї в Кракові. Незвичайний талант, жива, свободолюбна вдача та рідка в нинїшних часах безкорыстовність придбали ему широкі круги пациентів, що відносили ся до него завсїгди з повним довірем, тим більше, що убогих лїчив безплатно. Вславив ся як спосібний оператор. В публичнім житю Русинів брав живу участь, не відтягаючись від нїякого дїла, де міг своїм знанєм причинити ся для загальної справи і зате польскі верховоди покарали его між иншим і тим, що не допустили его до становища примара в гусятиньскім шпитали. На жаль внаслїдок недуги дитини попав в умову недугу і по кількох лїтах муки розпращав ся з житєм, для котрого так богато бажав ще здїлати. В. в. п!

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч. 44. містять:** Борба Мадярів за независимість; — явна мобілізация против Руси; — Аларм Ляхів; — Якесь нове лайдацтво в дорозї; — Листи з Америки; — Новинки; — Остап Деревянка.

Народний Фонд.

На Народний Фонд прислали через адмінїстрацию „Дїла“ (подано в коронах): Копитко-Львів Підзамче 2·60, о. Ґарбовский-Орів 1, П. Коляджин, Кохановский, Фанї і Зденька Мрачек-Турка разом 8, К. Малько-Ходорів 5·50, І. Савицкий-Львів 0·10, о. С. Левицкий-Фирлїївка складка: д-р І. Мох з женою 3, Сев. Левицкий з женою 2, Евст. Цїпановска 1, др. Здерковский 1, з жидка тарокового 2·82, разом 8.82, о. С. Гаваньский-Лука 1, ученики VIII кл. II ґімн. в Перемишли на страйк 59·09, о. П. Патрило-Тернопіль 1·76, А. Боцюрків-Тлусте 7·50, О. Воляньский-Криворівня 5, Г. Бурачиньский-Гринава 5, Ґ. Лисинецкий-Космач 5, Читальники в Нестерівцях 2, Громадяни Славска і о. Качмарский 16, Українцї в V. ґімназиї-Львів 6, В. Пасїка-Тичин. 1·10, Брацтво церк. в Сидорові 1·60, о. В. Залуцкий-Балинцї з акафисту в день знесеня панцяни 13·20, о. М. Ревакович-Волосянка 4, Р. Сосновский-Тернопіль складка 32·70, Читальники в Чорноківцях в. 4, М. Кебузиньский-Перемишль 2, П. Литиньский-Теляче 1, о. Патрило-Тернопіль зібрані в домі о. Т. Куницкого в Оріхівци Ольгою Решетиловичівною і В. Кіжиком 15·20, і М. Янович-Тернополь 2, М. Козаневич-Велїчка 4, Л. Кишакевич-Велїчка 2, о. І. Брикович-Кривеньке від: К. Мотики, В. Мотики, І. Шмати (Сем.) і п. Федорейка, по 1, А. Мандзюк 0·50, Н. Байдак, Ю. Вальчишин, М. Думак і Д. Пилипо по 0·20, П. Маґера, М. Байдак і Ю. Шмата по 0·10, Г. Михальчишин 0·40, І. Третяк 0·30, о. І. Брикович 2. — Разом 226·47.

(Дальше буде.)

— **Русини!** Жадайте по всїх кавярнях, ресторанах, бюфах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „**Ruthenische Revue**“. (Адреса в анонсї!)

Русини! Памятайте на Народний фонд і на україньско руску бурсу в Новім Санчи!

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манжетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення лічничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт ів ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякі паперы цѣнні и монеты

по найдешевшомъ курсѣ деннômъ не чисячи нѣякои провізіи. 374 [4]

МАТТОНЬОГО

GIESSHÜBLER

нрроидне алькалїчне щавове жерело.

13—26

Заручинові і весїльні

шовкові материї в великаньскім выборі. Найновійші роди білі, чорні і рїжнобарвні по найдешевших цїнах, на метри і гурт з доставою оплаченою. Чудові фулярди по 1·20 сот Цїбки дармо Листове порто 25 сот.

Фабрична унія шовкових материй

Adolf Grieder et C-ie, Zürich

82 4 (доставник корол. двора) Schweiz

РЕСТАВРАЦИЯ і МОЛОЧАРНЯ

при улицї Вірменьскій ч. 2

(перед тим Яворской)

обявляєм з 1. серпня б. р. у власний заряд. Страви взірцеві. — Пиво окоцїмске на міри а пільзеньске на фляшки.

Поручаючи ся П. Т. Суспільности, запевняю, що всяких старань доложу, щоби задоволити моїх відбірців.

З поважанєм:

478 3—4 **Т. СЕНИЦЯ.**

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операциі. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо.

C. Carl Ticsel, спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.

168 36—6

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтаційної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабской	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 1—30

495

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошурн о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.** 610 2—52

Іспитований дяк

з добрим голосом, що уміє також вести хор і крамницю, глядає посади. *Василь Кривещка* в Чехах, почта Заболотцї.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЙНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (обля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 16 серпня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Ціни знижені.

Представленє фамілійне.

Вступ всїх артистов і артистів.

На закінченє **Mustafa Pascha.** Велика комічна пантоміна з балетом.

Від год. 8 веч. по звичайних цінах

ВЕЛИКЕ ҐАЛЬОВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Міжнародні борби. Борцї призначили для побідника премію 2000 корон. Нині бороти ся будуть двох французких борцїв п. Paganini з Італиї з п. Strengler-ом а Старсбурґа і п. Ross з Америки з п. Obermeyer з Монахова. — На закінченє по раз II. Велика вакацийна пантоміна **Дяципер** виконана через цїлий персональ і Corps de Ballet.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 868 1—

Первоклясний льокаль

від кількадесяти лїт добре звісний широким кругам П. Т. Публики, **Львів, Ринок ч. 17,** Томи Найсарка, тепер під зарядом **Івана Фльсарского** поручає знамените, властивої температури **пиво цільзеньске,** до-

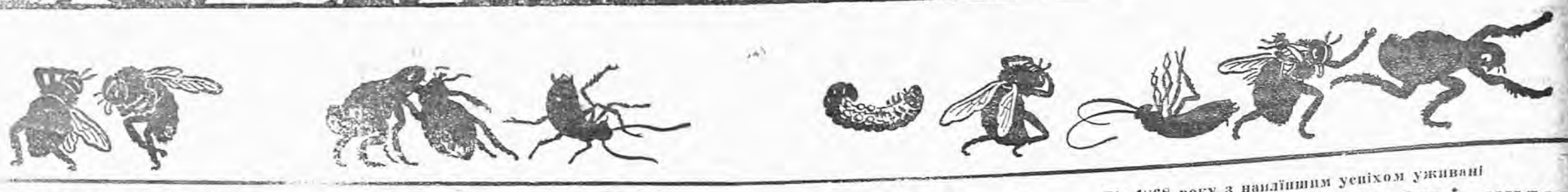
Zacherlin

hilft großartig als unerreichter „Insectentödter".

Правдивий пише в фляшочках.

2'1 8—9

Набути можна всюда де висять плякати.

Важне для рільників!

Від многих літ звісну ЗАПРАВУ зерна до сійби, оригінальну „**Дирнуа**" можна набути лише в складі машин

МАРКА ФАЄРШТАЙНА

у Львові, улиця Городецка ч. 51.

Пачка на 1 метр. сотн. 26 сот.
„ „ 2 „ „ 50 „ 487 2—4

ПОДЯКА.

Відень, 12 червня 1904

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що куплених у Вас 6 штук нікльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міряднем часу, причім годність ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке викінчене, як немаєш дешеву ціну.

З повагою

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан,
Відень, Alser, Hetzinger Hauptstrasse 49.

Заснований в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене нове поправле ще правдивий, точний **ніклевий годинник**

Anker-Roskopf

антимагнітний з Anker-Balancier цілком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий німецарний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Ніклевий, точний, антимагнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену патентовану ніклеву накриву з гарним, білим патентованим циферблятом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Straßaz-Uhr; особливо-ж поручає ся його панам офіцирам, залізничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і в ім там, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповану 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід о-нітна гарантія. Кожу не до вподоби, навіть по 8 днях проби заміняє ся або звертає ся грош, вирахів без рахунку. Висилка за позаднатою через фірмичне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf

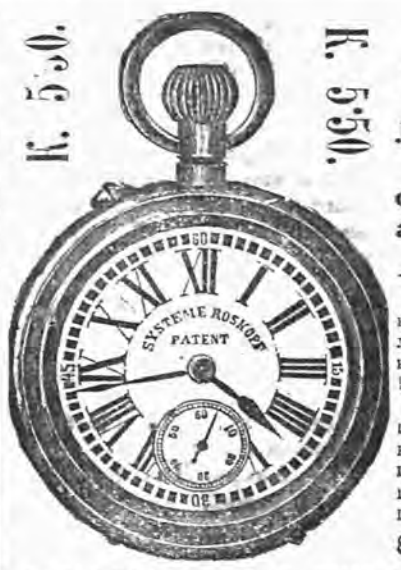
Фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним суді

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2.

Доставник товариства ц. к. залізничих урядників в Австрії

Попір!

Несовісні конкуренти наслідують мої взірці що до тексту і образка, а виключна очевидно повного письма признання. Однак пущені в конкуренцію з торговельних дилів в Австрії лиш безвартісні наслідування висилованих мною годинників. Коли проте хтось не придержує ся точно мого адреса і не видає рішучо безвартісних наслідувань, то одержить замість мого точного нікльового годинника Anker-Roskopf (Anker-Balancier) з кришкою, герметично притягаючою накривою, заслуговуючим механізмом і гарно патентованим циферблятом з емалії, годинник безвартісний, з 12 годинним механізмом і паперовим циферблятом. Особливо звертаю на се увагу, що мої годинники через три тижні перед спродажем підлягають совісній і точній регуляції та контролі. 204 4—4

К. 5·50. К. 5·50.

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский ніклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ".

Сей годинник з тим як ось на образку, має патентований емалієвий циферблят, накручує ся раз на 36 годин і ходить знаменито. Пятьлітна гарантія є лучить ся на всіми. Завдяки міцній конструкції поручаєсь кождому як знаменитий годинник на всякі „шграпації". Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох кусів по 5 К від штуки. Також дам сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертаю ся — Висилає за післяплатою або за готівку з гора. 478 3—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

Від 1868 року з найліпшим успіхом уживані

Берґера медично-гігієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Париж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки і недуги.
Берґера сірчано-дьохтеве мило

Берґера ґліцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри при митю і в купелі.
Берґера дьогтеве мило панама

Особливо добрі є в уживаню слідуючі відзначаючі ся мила: *Бензоєсове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве,* а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сірчане, Сірчано-молочне, Мило на веснянки, Сірчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило таїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усі Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Миколяша Яцева Цінеса-по ратинського, Зигмонта Рукера, К. Склепінь коло К. Шілявского, Едв. Брікнера, І Цінедаса, Сімона Гая і Дра Т Зарицкого В дрогеріях Петра Миколяша et Сіе, Г. Гріншпана, Ф Трінфельнера Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 184 16—21

Експорт до всіх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці

554

Виріб краватний.

суть найлучші узнані.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панъска, ч. 10.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виемігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуюсі оголошення, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджения велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх вирост до себе без пересідання в возі 3-ої класи зелізниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Ціна дороги від прускої границі до Гамбурґа виносить **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно.

294 82 г

200 до 400 корон місячно

можуть особи кождого стану в **всіх місцевостях** певно і чесно без капіталу і ризика заробити собі через розпродаж законно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити: до фаху почтового 150, головна почта Будапешт. 383

Найліпший навіз осінний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоровий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

ділає також скоро і певно як суперфосфат, а перевищає його довшим діланем, як неменш вне кою вмістимостию вапняку і магнезії, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з гарантією вмістимости фосфорового кваєу, розпускальности в цитриновім квасі і мілку, а відпродавці достають її по оригінальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пльомбованих мішках, на котрих є означена повність і повисша охоронна марка зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послідніїшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Ст вирішення зареєстр. в обм порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 8 —18

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Акт. Мазур евач. Львів, Скарбкова 7

Найзнаменитші сталеві, плуги, борони, вилки,

сіячки „Аґріколя"

американські КОСЯРКИ

до трави, конюшини і збіжа,

розкидачі сіна, машини до громадженя і вязаня, праси до сіна і соломи, винограду і овочів, праси гідравлічні

млинки до винограду

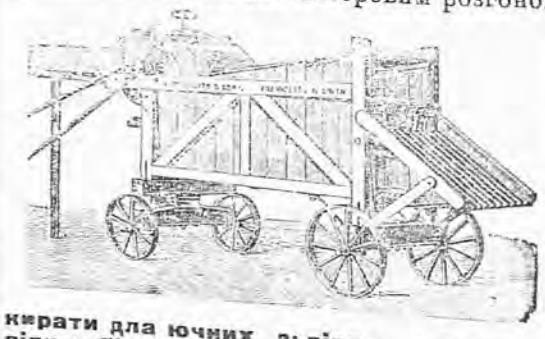
млинки до овочів, сикавки до винограду і ростин,

прилади до сушеня овочів і ростин

всякі инші господарскі машини виконують і доставляють після найновійшої відзначеної нагородою системи

МОЛОТІЛЬНІ

з патентованим оборотовим механізмом з ручним, линовим або моторовим розгоном

кирати для лучних звіряг, млинки до віяня збіжа, триєри, лускачі кукурузи, січкарні з патентованим оборотовим механізмом, сіячки до бураків, жорна, машинки до пареня паші, щадничі печи кітлові, движимі помпи

РН. MAYFARTH & CO.

Фабрики рільн. машин, відливарня зеліза і варстат до виробу плугів

Заснована в 1872 р. У ВІДНІ, II/1. **Taborstrasse Nr. 71.** *900 роб'тників.*

Відзначена 500 золотими, срібними і бронзовими медалями на всіх більших виставах.

Докладні ілюстровані катальоґи даром і оплатно. Заступники і відпродавці пожадані.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень" Марка: „Ключ"

Найліпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупні треба головно дивити ся, що кождий кусень мила має на собі імя „Schicht" і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 3 1—2

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, величина Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колія з орієнт. перел, неодна женьска окраса з дат. замком, 1 хороший скіряний пудярес і елеґантна цигарничка з бурштином, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сциворик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельґійского скла в етуї. 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті превищні 325 штук з годинником, що сам зі гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 882

За недогідне гроші звертають ся. 353 7—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: А-в Евген Левицкий Накл. і друк. Черниківської, З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Данилевич

ДІЛО

1903 р. 2 відив.

...літературний додаток ...ційних повістей".

...ються у Львові: ...ул. Ринок ч. 28; Бюро газет ...ринок 2; С. Сколовський, На... 6, ул. Короля Людо... M. Dukes, I. Schlesinger; F. A. ...; H. Schalek, I. Wollzeile 11; ...Seilerstätte 10. — В Франк... M. Hassenstein & Vogler.

...ються за інсерати вчасні у

на цілий рік ...
на чверть року ...
Поодиноке число ...
на провінції ...

Редакція, Адміністрація і Ек... торіал. — Гуморески звертають... застереженем. — Реклямації ... порта.

Оголошення звичайні приймають... ерційну інсерату або за її місце, ... фіолаїв" по 30 с. — Задяті і вищі ... вищі числово по по 20 в. за серію.

...ло передплати.

...числом розпочинає ...IV. рік свого видав...

...стерігає реклями ні... ня, тих буде придер... ...ористи сторонництва ...ти непохитно на о... ...ціонального і демо... ...ні дневник одино... ...суси на всі боки не... ...безпардонно пильну... ...тересу, стоячи на ...народу і его націо...

...становищем „Діло" ...ік видавництва, спо... ...по піддержки з боку ...передплатників, але ...передплатників та ...описи.

...стає ся на рік 1903 ...ся дневник з літе... ...ом буде виносити ...ілий рік 32 К, на ... За границею ... за пів року 22 К. ...пересилки за цілий ...ку 14 К, за чверть ... 7 К 34 сот.

...„Діла".

...ний момент історії ...донну пропасть минув... ...ступив знова твердою ...для уха недочуваній а ...ій, але безповоротний ...Новий Рік.

— незамітний звичай ...ім холі. Однак в хвилі,

коли людський дух усьвідомлює собі бистрою уявою его скорий лет; бувають моменти, коли оно людского духа звертає ся мимоволі взад, глядячи на перебуту Часом дорогу, та напружуєсь в намаганю пробити темряву, в якій гине шлях Будуччини. І такою хвилею обрахунку з Часом і з життем в Новий Рік.

Тож ставши на межі двох років, кинемо оком в минулий рік життя нашого народу, аби уявити собі, з чим витає наш нарід Новий Рік.

Безперечно — минулий рік се рідкий рік у житю нашого народу: стілько нових і небуваних в потрясаючих подій, стілько прояв сили і бевзої енергії стілько знаків грядучого відродженя народу, стілько руху і запалу — а з другого боку стілько терпінь і тяжких досьвідів, стілько ударів і ран, стілько хмар, що з усіх усюдів закрили небосклін народного життя, стілько туч, що миготять зловіщими лискавками та готовять грізним громом надходячої борби. — 1902-ий рік се для нас безперечно незвичайний — переломовий рік.

„Старий" рік начав ся нашому народови саме серед найбільшого розгару університетскої борби, як раз в хвилі, коли молодий цьвіт народу опускав Львів і йшов в чужину, на сецесію. Ясно ще стоїть всякому перед очима дуже напружене сих днїв: небуваний завал сусильности, безприкладна жертволюбність народу: десятки віч, сотки протестів, тисячі телеґрам, десятки тисяч корон, скинені вмить народом-жебраком для відпори [illegible] станції. І від сеї хвилї гомія борби не спить кав. Пішла університетска дебата в парламентї і в соймі, продовжали ся протести молодїжи в чужинї.

Як перед надходом бурі стихає в природі, наче-би вона набирала сили до вибуху, так затихли на хвилину відгомони борби перед потрясаючим движеньем наших селянських мас — страйком. А в хвилю его вибуху і масового розширеня мали ми до дїла з появою, якій що-до масовости і сили не може знайти ніякої анальоґії в історії нашого народу від давних давен. Наче збурений океан хвилювали кількасот-тисячні маси, порушені до самого дна, однодумні і односердні, звернені непоглядною лавою против відвічного свого ворога, ненаситного паїздника і угнїтника.

А за тим пішла велика страйкова дебата, небувала руска дискусия в парляментї, що звернула на себе очи цїлої Австриї. Вкінци знайшов ще великий рух свій епілоґ в соймовій дводнївці.

Отсе були найважнїйші моменти з життя галицкої Руси. А рівночасно з ним забив живійшим темпом живчик українського руху за кордоном, в царстві тьми. На кождім полї тамошного життя стало замітно проявляти ся сьвідоме українство, а що найвідраднїйше: майже рівночасно з великим страйковим рухом наших селян закипіла колишня Гетьманщина і Слобідщина мужицкою революцією, викликаною українськими революційними дїячами. — По обох боках кордону забило українсько-руске житє небувало живим темпом; проявив ся нечуваний доси рух — вістун красшої будучини.

З противного-ж боку з тим більшим завзятем розскаженіла ворожа реакция. Посипали ся удари за ударами: тисячі арештованих, сотки засуджених, десятки раненых, трупи... Де веде ся борба, там — вправдї — мусять падати жертви. Та розшалїлий ворог не знав границї свого відпору.

Рівночасно [illegible] ция ворожого табору. Гробарі народу побачили нараз з яком, що вмерлець жие, що вія цвигає ся і скине їх небавом зі своїх плїч. І вся чорна ганїч, що обсїла наше народне тїло, вся фалянґа гнобителїв і „коренят" та їх прислужників, все те мобілїзує ся з чортівским поспіхом а заїлостию тигра, якому жертва вирвае ся з кігтїв. Знищити сьмільчаків! Привалити їх до долу! Вигубити до ноги! Смерть Русинам! — загомоїло на всїх крилах нас[illegible] армії зловіщим покликом для наш[illegible]рода і на нашу землю движе ся, дищ[illegible]знищенем і національною евстермінацією, чужа навала, чужий залив... [illegible] писано засуд смерти, а наші вороги взяли відразу на себе ролю катів та і спадковиців прадідної рускої землиці. На нас наступає небувала туча, рускому народови виповіджено борбу на... смерть!

Чи ж справдї вже тілько „на смерть?"

Народний голос відповідає грімко: „на життє!" Ідуть на нас вороги, станьмо лавою против них! Суне на нас навала, зведїм против него вал з руских грудий і рук. Мобілїзує ся ворожа сила, орґанїзуймо ся і ми!

З послїдними хвилями старого року, з замкненем річного боевого білянсу, Народний З'їзд — висказ опінії руского народу — кинув до сусильности рішучий та твердий зазив до безпроволочної орґанїзациї всїх народних сил на всїх полях сусильного життя. І сей клич нашої найвисшої національної власти, сей зазив нашого народного сойму, мусить стати тим знаменем, під яким повинно поступати дальше наше народне житє, мусить стати тягом щирої, глибокої і широкої орґанїзациї праці! Поклик „орґавїзуймо всї свої сили на всїх полях" мусить стати дороговказом нашого народу на грядучий рік!

А перевівши сей знаменний [illegible] дїло, з'орґанїзовані по[illegible] освітно, згуртова[illegible] одну, переразну та однодумну лаву, м[illegible] тоді ьміло станути [illegible] розскаженій [illegible] що боремо ся не на нашу смерть [illegible]

Тож витаємо Новий Рік окликом Народного З'їзду: Русини! До орґанїзациї всїх народних сил на всїх полях!"

...ської давнини.

...ви з роком стає знайомого чоловіка питать ...ше знаня про давнину ...вісні нам подій людского

...ше саме на сьвіті [illegible] ...ні разучі (мало ...вилонський):

...ий, цїлий тиждень) не ме... ...в була невільниця рома... ...ни королева: сім дня... ...аков в мої державі." ...не може лучше, можуть ...арі римські Сатурнал... ...від. 19—24), коїсь ...ів будівельників III р... ...ний сьвятий Тутул... ...ни саме перед Новим ...ть сьвітового банк... ...рік, а значить о...

...ня, що ...ня ...ня ...ня

справами поставленими на порядок
першого засідання буде могла
дискусия доперва тогди, коли бу-
дуть [illegible] сунені або полагоджені наглі внесення,
які зголошено ще перед святами. Сих внесень є 72, з чого самі Чехи зголосили 66. Коли би навіть не зголошено нових наглих внесень, то і сї вистануть, аби на який місяць відложити дискусию над властивими справами порядку дневного. Німці хотїли би усунути чеські внесеня з дневного порядку в той спосіб, що палата вернула би за дозволом президента до практики з часів Хлюмецкого, котрий дискусию над наглими внесеними уміщував звичайно на кінци засїдання, або скликував засїдання вечірні. Супротив того Чехи заявили, що коли би Німці хотїли обмежити їх свободу поступования, опертого на „тихій обструкциї“, то они перейдуть до обструкциї „голосної“.

Чехи рішили тілько одну справу допустити на порядок дневний перед наглими внесеними, іменно не єднюватн парляментарного полагодженя цукрового закона, а як пише Politik, також війського закона. Розходить ся лише о се, в який спосіб справа цукрового закона має стануть на порядку дневнім перед наглими внесеними. Чехи годять ся лиш на се, аби справа стапула на порядку дневнім в формі наглого внесеня, котрому дадуть перщеньство перед иншими наглими внесеними. Від поставлених вже наглих внесень рішучо не хочуть відступити. Против такого поступования протестують Німці і не хочуть згодити ся на таке від часу до часу увільнюване порядку дневного від наглих внесень, але домагають ся, аби вицофано всї наглі внесеня, а на дневнім порядку поставлено першу точку, т. в. цукровий закон. Німці мотивують се тим, що після реґуляміну наглі внесеня мають перщеньство перед иншими справами і коли инша справа прийде на порядок [illegible] самим всї [illegible]

В сїй справі відбувають ся наради, в котрих участь беруть Фетер, Кербер і Резек. Вчера наради не дали ніякого позитивного результату. Нині, перед отворенем засїдання палати, відбувають ся дальше наради ческих і німецких мужів довіря. Справа стоїть так, що коли Чехи не цофнуть своїх наглих внесень а поставлене цукрового закона на першім місци дневного порядку Німці будуть уважати за цофнене всїх наглих внесень, без авантур не обійде ся.

Сумну ролю в сїй справі грають польскі посли, та хто знає, чи они не суть головними виновниками неладу в нашім парляментї і причиною его немочи. Коло польске подїлило ся на „ґруди“, котрі інтриґують на два боки, аби тілько закаламутивши воду, в якій кола мутять воду еще тому, аби, зробивши нас чужими руками, могли відтак виступити яко чинник, котрий знов витягнув Австрию з болота. Роблять се тому, аби також наслїдника престола, котрий нині вже фактично обняв керму держави, переконати, що одиноким чинником в Австрії, що держить сю державу, є польска шляхта. Для сатисфакциї Поляків не може прийти до ніякого порозуміня між Чехами і Німцями, не може прийти до ладу в парляментї.

Вже нині обговорюють всякі евентуальности на случай, коли парлямент не буде спосібний до праці. Австрийска праса заповідає викинене язикового закона і реґуляміну палати в позапарляментарній дорозї. При тім ставлять собі питане, чи зробить се Кербер, котрий так часто підхрещував ся 14 параґрафу. Загальна була гадка, що сам Кербер того не зробить, але передасть сю місию якомусь переходовому кабінетови. Інтерпелюваня Кербером Montagsrevue пише, що о викиненю язикового закона не може бути бесїди, бо повторив би ся рік 1897, але в еще острійшій едиции. Згаданий орґан апелює тілько до терпеливости, а впрочім не виявляє ніяких позитивних планів правительства на случай дальшої немочи парляменту.

Здає ся, що правительство буде старати ся, якимсь, хоч би дуже ризиковним кроком зробити парлямент спосібним до праці, а то тим більше, що Угорщина не гадає принята угоди з Австрию, не полагодженої в парляментарній дорозї.

В який спосіб Кербер гадає парлямент зробити спосібним до праці, того ніхто не знає. Одні говорять о октройованю нового реґуляміну, унеможливлюючого обструкцию, другі о октройованю [illegible]

Зміна самого реґуляміну не велику принесла би користь парляментови і народам Австрії. Санация можлива тілько через зміну виборчої ординациї в напрямі загального, рівного і безпосереднього голосованя, котре керму держави віддасть в руки ёї народів.

Виборча реформа*) спасла би Австрию головно тому, що з парляментарного тїла вирізала би болян, котрий є головною і найбільшою причиною немочи парляменту і політичної анархії в державі. Сим болянок Австрії є безперечно коло польске. Ся сильна а інтриґантска ґруна вічно інтриґує, аби

*) Кажемо про загальне голосованя, бо на загальне голосованє і національну автомию верховодячі круги в Австрії так скоро не пристануть.

коло польске, [illegible] ників верстов, котрим залежить на фунґованю парляменту, і так Чехи як і Німці не бачили би, що не можуть числити на купно Поляків. Тогди прийшли би до перекованя, що мусять полагодити сїр самі між собою і закінчити его.

Що-до спосібу, в якій би така реформа могла би бути переведена, то бесїда може бути лише о октройованю, бо нинїшний парлямент, в котрім кождя партия і кождий посол дрожить о свій мандат, не ухвалить ніякої реформи, котрої наслїдком була би утрата теперь посїданих мандатів.

Як впрочім поступить сам собі правительство а зглядно верховодячі круги в тім без сумнїву критичнім положеню, покаже найближча будучість.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Цукрова справа.

Відень. Положене цукрової справи для Галичини є дуже фатальне. Не лиш, що для краю не одержано ніякої концесиї, але в додатку грозить погіршеня ситуациї для Галичини.

Морске Око.

Будапешт. Мимо дуже сильної опозициї Кошутівців, ухвалено імматрикульоване вироку в справі Морского Ока 109 голосами против 24.

Справа Драйфуса.

Париж. Після віврядового донесеня, бувший полковник Пікарт має бути реактивований на підставі приписів нового військового закона.

Венецуеля.

Каракас. Коло Кумани правительственні війска розбили повстанців, з котрих 80 погибло.

Мароко.

Танґер. З Фезу прийшов післанець з листом, що ситуация в Фезї дуже поважна. Племена в околици Танґеру заховують ся доси спокійно.

Берлин. З Африки доносять, що в Танґері чути стріли битви, що кипить під мурами міста. Участь в битві против султана беруть різні племена.

Цїсарска резиденция в Познани.

Берлин. В німецкім сеймі знаходить ся позиция 50.000 марок на вступні роботи в цїли вибудованя в Познани резиденциїной палати. В мотивах сказано, що побут цїсарской пари в Познани, яко столици провінциї, без сумнїву причинить ся до скріпленя патріотичних чувств і стїснить звязи, що по знаньску провінцию лучать з прускою монархією.

тету, що уряду [illegible]

— **Товариство „Зоря“** [illegible] щує, що заповіджена [illegible] вистава сценічної оре[illegible] Вефтлеємска, відб[illegible] в день св. Богоявленя год. 7½ вечером.

— **Загальні Збори** [illegible] в Коломиї відбудуть [illegible] 1903 о годині 6 ій вече[illegible] ком: 1. Справоздане 2. Вибір нового Видїлу пеляциї.

— **Конкурс на посади** [illegible] розписув магістрат в [illegible] кінця сїчня. Плата пер[illegible] а другого 1200 К річн[illegible] переступили 40 рік жи[illegible] невання зложити каниї[illegible] казатись зложеним іс[illegible] практикою і знанем кр[illegible]

— **Кваліфікаційні іспи**[illegible] них шкіл в Перемишлї[illegible] 26. лютого с. р. Под[illegible] посередством дотичної [illegible] іспитової комісиї найд[illegible]

— **З Нагоди Нового** [illegible] редакциї письма з пр[illegible] спіху в боротьбі. Дяку[illegible] признаня, котрі додад[illegible] а тяжкій працї, баж[illegible] вім Вп. ґратулянтам [illegible] никам дневника в т[illegible] успіхів.

— **В стані здор**[illegible] ще не наступ[illegible] лево здо[illegible] пока-що[illegible]

— **Бе**[illegible] вже мірк[illegible] носять [illegible] польскім „вецу[illegible] тамошної школи вид[illegible] Галяревич, до реставр[illegible] го і в патріотичнім н[illegible] що „co Rusin to świnia[illegible] вім довший час, я[illegible] присутних в ресто[illegible] Вправдї декого з них[illegible] долоня, та лише їх[illegible] завдячити безглуздій[illegible] що не стрінув ся з ві[illegible] мабуть лиш заохоти[illegible] дальшого викрикуван[illegible] Rusinem, to jeszcze ga[illegible] świnia“. (Галяревич н[illegible] але перейшов на обра[illegible] дить за польского па[illegible]

пом, з побільшаня яких виросли опісля й славні піраміди, спав він собі там що найменше 5000 лїт до тепер. — Що супроти него наш галицкий — а преціньнам уже так дуже-дуже давний — Данило з своїма 650, або навіть Рурик зі своїма 1000 роками!

Так страшно виріс в послїдних десятках лїт історичний обшар нинїшних европейских поколінь. Та деякі учені запевняють, що мають в руках ясні рештки тої стародавної культури людскої ще вперед 5000 лїт пер. Хр. Звісно, що через вружевання землї наоколо сонця, сонце являє ся нам (позірно) що місяця між щораз то иншими зьвіздами на неб[illegible] Тою самою меньше-більше дорогою (дїйсно) ходить також місяць з планетами. І що до місяця та планет може се кождий сам легко видїти, бо їх можна оглядати в ночи, коли зьвізди голим оком видко. Отже ту дорогу — певісно для місяця і планет — поділили в цїлях астрольоґічних, тоб то в цїлях ворожби зі звізд, вже дуже-дуже давно перші старі Вавилонці на 12 стацій т. зв. стацій місяця зглядно планет. Ті стациї ми називаємо нині знаками зодіякальними (або від зьвірячих їх назв „зьвіриними“), і кождий ще нині календар подає, в котрім коли такім знаку находить ся як раз сонце. — Тепер вже відомо дальше, що як іде до зими, то день щораз коротший, а як іде до лїта, то щораз довший. День 21. марта є часом весняного зрівнаня дня з ночию і припадає нині тоді, як сонце вступає в зодіякальний знак Риб. Се початок весни, початок нового житя, початок нової [illegible] сьвітла над темнотою, час у всїх народів сьвіта обходжений сьвяточно. Се властивий початок річного житя природи. Сій точцї присьвячували й вавилонські жреці та астрономи особлившу увагу. Знак весняного зрівнаня числили як перший і після него розкладали решту сьвят бога сонця на цїлий рік. Як відомо, що й наш християнський Великдень зависить від відношеня найблизшої повні місяця до того весняного зрівнаня дня ночи. — Та з часом показало ся, що місце того весняного зрівнаня на зодіякальній дорозї не є постійне, йно безнастанно пересуває ся в зад. Нинїшні астрономи називають се явище прецессиєю т. зн. перечуваним точки рівникової). На щасте ся прецессия відбуває ся дуже повільно, бо потребує около 72 роки, щоби пересунути ся о один степень, а 26 000 лїт, щоби обійти цїлу зодіякальну дорогу наоколо. Перехід ёї з одного зодіякального знаку в другий тревав більше як 2000 лїт. І тут лежить точка, котра ученим досліджувачам дає можність глянути ще й поза 5000 лїт пер. Хр. взад.

Всї доховані нам списи зодіякальних знаків, почавши від найдавнїйших грецких і римских (а сї основують ся на пізних вавилоньских) аж до найновійших наших, кладуть на першім місци знак Барана, котрий іде якраз перед Рибами, що тепер, як сказано, зачинають весну. Супроти того згадане вище ера Набонассара з р. 747 пер. Хр. є по всякій імовірности якраз звязана з реформою вавилоньского календаря підчас входу весняної точки рівникової на початок знаку Барана. Перед Бараном стоїть Бик і початок его служби сонцю підчас весняного зрівнаня припадає на час ок. 3000 перед Хр. І якраз і з того часу доховались деякі вістки про розґранїзацию сьвят Мардука (бога сонця) у Вавилонї. Перед Биком ідуть Близнюки; їх панованє припадає на час між р. 5000 а 3000 пер. Хр. І тут якраз цїкава річ, що значне число вавилоньских церемоній і мітів походить по всякій імовірности ще з того часу, коли весняне зрівнаня як початок року припадало в знаку Близнюків. — Я приведу один примір такої старовини, розумїє ся, на відвічальність фахових досліджувачів, бо я сам про ті річи не маю жадної власного суду: Близнюків представлювано первісно образово яко двох запряжених до воза бога сонця цапів. Так іменно в німецкій мітольоґії (про бога Тора). Ну, й цїкаво тепер, що ми [illegible] ще й нині немо, як хочемо, німецкий „Bockbier“ хоч нїкому з нас звичайно і в голову не приходить питати, чому якраз те пиво має бути „bock“ [illegible] Отже се якраз сьвяточне весняне — ми сказали-б нині: „великодне“ — пиво, яким підчас весняного зрівнаня витали старі Германці побідного Тора з его двома цапами. Тим способом — каже один звісний дослідник тих річий — коли з під єгипетских пірамід говорить до нас 5000, то символ „цапа“ несе на собі традицию 7000 лїт (пор. Hugo Winkler доцент берлїньского університету: Die babylonische Kultur in ihren Beziehungen zur Umwelt. Leipzig 1902 стр. 43.).

Та не лїпше то — подумав собі дехто — журити ся тим, щоби мати за що тай з ким в гаразді пити онтой добрий і дорогий Bockbier, ніж сушити собі голову над тим, звідки вія так називає ся? — На се скажемо: Певно, що так. Та все таки не треба забувати й того, що „не о единѣмъ хлѣбѣ живъ будетъ человѣкъ“, а йбо з дерева знання коштувало вже Адама і Єву утрату раю. Тому, хоч з поступом знання великий бег сонця перемінив аж в мертву розпалену кулю, а сила твердь піднебесна („фірмамент“*) показала ся лише оптичною злудою ока, чоловік таки не перестає й дальше слїдити єство доступних ему явищ безконечного всесьвіта. Та між нами таки найблизше ему він сам: чоловік. Що він таке? які закони его розвою? яка цїль? яка дорога до сили й упадку?

Коли хемік хоче довідати ся щось такого прим. про сіль, то товче ёї, мочить, гріє, міша, остуджує і т. д. Коли зоольоґ хоче пізнати закони розвою і житя прим. маленьких рачків з озера Байкальского, то поступає зовсім подібно: бере великий стоїк або цебрик, наливає до него води, пускає до води зьвірятка, а потім глядить, що з ними дїє ся під впливом тих ріжних змін, які він довільно викликує в температурі, осьвітленю й домішках та складї води. Так само може поступати й ботанік з ростинами. Лиш один чоловік не надає ся до таких довільних експериментів. Він робить їх на собі сам і записує їх в книгу, що називає ся історию людскости. І чим більше таких експериментів і чим ріжнїйші вочи і чим більш[illegible] та простір вони обнимають — тим [illegible] можливше й пізнане правил розвою [illegible] тої [illegible] ности, тим звикла гордо називати себе вінцем сотворіня. І [illegible] мічає одна учена, що [illegible] і Єгипту стане колись [illegible] тогляду людскости [illegible] нїка є нині для ас[illegible] (гобго для погляду [illegible]

Та не лише [illegible] вродженої людям цїк[illegible] не. Огородник, що за[illegible] плекав чудові рожі д[illegible] людских. Технік, що [illegible] будує великанські ко[illegible] вигідного перевозу [illegible] їх майна. А історик [illegible] каже: що старинний [illegible] рок Іеремія назвав [illegible] руках Єгови, з кот[illegible] з часом занесло пі[illegible] слїдних двох чи т[illegible] удало ся Німцям [illegible] як нїчтожна горст[illegible] що гірко плакала [illegible] вавилоньскими [illegible] зати, фактично [illegible] свїтом. Він[illegible] ді і премудр[illegible] фістів) стягну[illegible] з Олїмпу на [illegible] витвір вероазу[illegible] лїт, як на ег[illegible] (А[illegible] пяного тиран[illegible] ранячою голо[illegible] оповідає: що [illegible] зверхного блеску[illegible] сти (в II. віці по[illegible] вишого і прямо[illegible] ного розстрою у[illegible] бока віра в безм[illegible] гого Назоряни[illegible]

„Все йде,[illegible]

Берлін, [illegible]

єваратора, що учителеви не яло ся в сей спосіб поводитись, назвав товарищ Галяревича, учитель школи вправ при семинарії, Адамус, п. Малашиньского також скинею, тож що сей мусів простикуватись гостий із свого льокалю випросити. За те погрозили оба учителї, що почислять ся з синами п. Малашиньского, котрі ходять до школи Міцкевича. — Можемо поґратулювати шк. раді краєвій таких гарних недаґогів, як не менше родичам, що повіряють таким учителям свої дїти. Але чи шк. рада краєва схоче з поведеня згаданих двох учителїв витягнути відповідні консеквенції, або чи схотять вже раз руські родичі посилати своїх дїтий лиш до руских шкіл, се також питане.

— **Противзаконне поведенє.** Товариство „Просьвіта“ вислало до намісництва подане о дозвіл на водене бюра для посередництва праці, що заходить вже два роки. Отже пилїйний „Kuryer Lwowski“ доносить, що львівский магістрат повів ся против домагань „Просьвіти“, хоч оно основує ся на статутах товариства. Поклик на опінію магістрату є фіктою для відмови, бо політична власть вільна не відмовляє того рода домаганим а в зах Галичині є концесіоновані агентури безліч.

— **Добра научка.** Польскі дневники доносять з великим обуреньем про неудачу, яку зазнала польонізаційна місія кс. Касперского в руских селах збаражского повіту. Сей пастирь вибрав ся нїби-то для заспокоєваня духовних потреб урожених польских селян, а властиво для „unarodowienia“ тих нечисленних душ, котрих іноді справді записано в матрикох як латинників, а котрі мимо то почувають ся і будуть почувати ся лише Русинами. Що діло, всупереч твердженим всяких польских статистиків та вчених, стоїть так а не инакше, посьвідчили самі селяне в Кобилї та Іванчанах, де перед иліїзиним кс. Касперским замикали хати, заявляючи: „Ми не потрібуємо Ляхів, тут не Польща.“ Війт села Кобили, Микола Грещук, що має за жінку Русинку латинского обряду, мав після довезеня „Gaz. Narod. w-ej“ прямо випросити кс. Касперского зі своєї хати із словами: „В хаті Ляхів не потрібуємо.“ — Поведеня руских селян, назване не польскою пресою некультурним, можна лише похвалити. Польскі пакатисти не сміють нїяк, хоби під покришкою религійною, силувати вільного руского горожанина узнавати їх забаганки, а тим паче накидувати йому осторонну, чужу народність. А вже церковні, рим. католицкі церковні власти покинні заборонити підчиненим функціонерам мішати ся як средство до вищих вшехпольських цїлий, і узнати, що Русини лат. обряду мають право домагати ся, щоби латинь польскі ксьондзи не порушували їх народних чувств.

Авантури в ц. к. мужескім карнім заведеню в Станиславові. Показує ся, що й ті авантури в Станиславівскім кримінали мали свою причину. Віденьска „Arbeiter Ztg“ твердить, що головно злий харч виливав на поступованя вязнїв. Покликуючи ся на працю міністер. совітника Геґля, констатує, що міністерство судівництва обнижує з року на рік податки на харч для вязнїв мужеских карних заведень. І так в р. 1878 видано на сесю цїль 773.159 зр., а в р. 1894 видаток сей зменшив ся вже лише до суми 519.840 зр. Треба узглядити факт, що число вязнїв постійно збільшає ся. Коли прим. в 1874 р. виносило 28.155 вязнїв, то в 1894 р. зросло до числа 30.133. Наслїдком злого харчу змагає ся між вязнями, особливо молодими, процент недуг і смерти. Після статистики сов. Геґля в 1890 р. на 100 малолїтних вязнїв занедужало 15·1%, в 1894 р. процент недуг зріс до 20·4. Отже що року кождий четвертий малолїтний вязень зачинав на недугу. В деяких карних заведених, як пр. в Штайр, дають для слабовитих вязнїв лїпший харч, але у нас — бодай не казати. У нас мішає ся усїх на купу, хорих із здоровими, а який харч — то віденьска рада державна завдяки пос. Дашиньскому мала вже нагоду дещо дізнатись в часі послїдної страйковой дебати. „У нас завше що иншого“.

— **Зелїзничий карамболь в Хирові.** Неспокойні вісти розвеслись вчера по Львові наслїдком телеґрам зі Стрия і Хирова про зелїзничий карамболь. Остаточно скопстатоване, що на стациї в Хирові дїйсно попала в рух пущена локомотива на поїзд особовий, що надходив з Перемишля. Поїзд здержано. Та наслїдком великого лоскоту повстала між подорожними страшна паніка, всї стали тиснутись дверми і вікнами, як звичайно в такім переляку. Кілька осіб з прислуги і подорожних мали відвести контузиї, але випадку смерти — як запевнюють тут в дирекциї зелїзниць — не було.

— **Три мости завалили ся.** Зі Станиславова понадходили ще вчера телеґрафічні вісти, що наслїдком відпливу ледів зірвало міст між Мартиновом а Войнилевом на Дністрі, міст на Свічі під Букачівцями і міст кравий під Галичем, котрий давно вже, як старий і спорохнїлий, треба було направити. Про послїдний випадок пише нам з Галича дописуватель: Нині (с. в. з понеділка на второк) в ночи крига ледова, що йшла Дністром, розвалила наш міст на середний на просторі 36 м. Комунїкация до зелїзниці і за Дністер перервана, бо через Дністер не вільно перевозити ся. Почта іде на Бзуполь — вчерашню часопись дістали ми аж тепер вечером о 8-ій годині. Завтра приїзджає комісия на обзорини.

— **Утеча ґрафа Льоняй** від жінки Стефанії, бувшої эрцгерцогині австрийскої і вдовиці по арх. Рудольфі, про яку ми згадали за віденьскими дневниками, показує ся містифікацию. Ґраф Льоняй з ґрафинею Стефанією проживають тепер в Кап-Мартен коло Ментони, на французкій Рівієрі. Причину до чутки про утечу ґрафа Льоняя дав его кількадневний виїзд з Кап-Мартен та не конче відрадні відносини між подружом. Доносять, що ґр. Льоняй потягнув до судової одвічальности сей дневник, що перший пустив фальшиву вість про его родинні відносини.

— **Аматорске представленє** відбуло ся дня 11 с. м. в тов. „Руска Хата“ в Станиславові. Відограно комедию Гр. Цеглиньского „Вороржбит“. Аматори під умілою режисериею п. С. вивязались із своїх ролї вповні удачно, на особливу-ж увагу заслугують родина циганів, Дудьо і Якимиха. Дохід був призначений на руску захоронку, та хоч комітет постарав ся о всяку вигоду, руска інтеліґенция проявила цїлковиту байдужність до сей справи, бо явила ся в театрі дуже скупо. Що більше, декотрі якби нарочно устроїли собі в тім дни забави в приватних кружках і через те дохід з аматорского представленя випав не дуже сьвітло.

— **Німецке духовенькство за бородою.** В послїднім випуску „Correspondenz Blatt f. d. kath. Clerus Oesterreichs“ появила ся статя п. з. „Bart oder bartlos“, котрої автор о. Вольф Іммендорф аґітує за вошенем бороди католицким клиром. Арґументи наводить зовсїм поважні. Передовсїм вказує на тортури голеня зарості ся селї, особливо для стариків і покликує ся на факти поважних гіґієничних небезпек, як слїдують через здрапаня або скаліченє кожі зарізом бритви. Голене бороди не становить артикулу віри, а завела его мода. Инколи оголене лице мало би бути клерикальним знаменем, то се знама в спільне для тайних радників і кучерів, актора, і камердинерів, всяких штуцерів (Gigerl) і локаїв. А позаяк ми анї актора, що мусять змінити маску, анї прислужники-локаї то — каже автор — годі добачити розумної конечности обдрапаного лиця у слуг божих. Сьвятах учителїв церкви і її отців годі уявити собі без бороди, скоро-ж котрий епископ став би іменований гофратом і уважав би для сего достойньства потрібним виголити лице, то може собі на се позволити. А таки найдуть ся резонтеї, що загудуть: сего вимагає дисциплїна! Отже фактом є, що прямує голеня лиця шкодить невидимо сьвященичому станови на его чести. Вибритого хочби й радника двору, а не то актора або локая, надибаного в нічній каварни або при уличнім екскесї, возьме всякий за „попа“, що перебрав ся, щоби погулити: случаїв таких qui pro quo переходить кріз руки великомісткої поліциї богато. Добре, що поліция дійде, з кім властиво має до діла, але чому-ж має терпіти на своїй чести духовенство, що задля примусового голеня лиця береть на одно конто з актерами та льокаями? Чи безбороде само лице вже й станове знамя сьвященикови? Без сумнїву, повисші виводи, поміщені в центральнім орґанї латинського клиру, не являють ся осторонними і для нашого руского духовенства, котре має не меньші клопоти з голеньем заросту. Підозрівати ж о шизматицкі симпатиї згаданий орґан нїяк годї.

— **Господарско економічні замітки.** Зараза пискова і ротична вигасла між рогатою худобою. Ся зараза грозила замкненем границі і вивозу вашої худоби до Нїмеччини. — З міродайних кругів доносять, що помір на безрогих також майже цїлком вигас і власти приступлять вже до зменшеня тих обмежень, які до тепер обовязують що до вивозу безрог з Галичини до других коронних країв.

— **Переписка Редакциї.** *Вп. Др. Мар. в Скалї і Вп. Доносителю зі Сколього.* Помістимо завтра.

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч. 14.** містять: Від редакциї. — Ляхи в чужім пірю. — Татари катують наші дїти. — Ще раз про розбій Стрий-Дрогобич-Жидачів. — Лицеміри або вовки в овечих кірах. — Рівність перед правом. — Промова д-ра Могильницкого. — Фейлетон: „Віо шімель“ або „Пані здзерайон“. — Новинки.

Послїдні вісти.

Відень. З парламенту. Засїданє отворено о год. 11½ перед пол. Молодочехи внесли 16 новых наглячих внесень. Правительство предложило до виробатя буджетову провізорию, залагоджену § ом 14. Пос. Штайн і тов. вносять на отворене сейчас дебату над буджетом на рік 1903. По відчитаню сих внесень і інтерпеляций приступлено до дискусиї над наглячим внесенем в справі мови на зелїзницях в Чехії. Год. 1 — промовляє внескодавець пос. Фресль.

Економічний Відділ.

Жизненна народна справа.

(Поклик до наших народних економічних і фінансових інституций).

Сей голос мій викликаний невідрадними подіями, дотикаючими нашої сїльско-господарскої просьвітної роботи, що збули ся чи то збувають ся в новійших часах. А не думаю, щоби я мав стрічутя ся з опозицию, коли сю роботу просьвітно-господарску чи що на одно виходить: розвинене раціонального господарства межи нашим сїлькім народом поставлю у верху наших жизненних народних справ, — а котра то справа в дїйсности яко легковажена і занедбана губить ся десь у сподї, як се зілюструє ся нижше.

Перед яких десяти роками, коли наш орґанїзм народний слабше функціонував, коли наша народна (національна) кермуюча мисль укладала собі повільнїйші темпа, відлеглїйші етапи для народного розвитя, могла ще така робота губити ся в ділетантизмі, в теоретизованю, в експериментованю без пляну. Се був час позованя на розвиток не в одній річи, но далеко ще не час самого розвитку. Нанька на таке експериментованє не пора. Час ставляє перед нашим народом самі серіозні і цїлком конкретні проблеми, котрих він безглядно сповнити мусить, бо се конечні основи його ествованя, жизненні вимоги для правильного функціонованя його народного орґанїзму. Той орґанїзм не сьмів тепер хроміти, він потребує мати всю силу, щоби відперти нею силу народу. Се здає ся зрозуміле.

Такою і то головною артериєю житя і руху та сили народної є власне раціональне хліборобство, для нашого хліборобского народу сторазе ще важнїйше не лишень для його екзистенциї, але і для його питомої культури.

Ми вставили в нашу національну програму яко витичну точку: придбати нашій малоземельній, або безземельній масї народу землї, через парцелиацию задовжених панських посїлостий, переведену чи то приватною ініциятивою чи то в законодатній дорозї державними фондами на легку амортизацию позичок. Добре. Се наш глубоко в душу вложений обовязок, приказаний нашою історию і культурою.

Та не думаймо собі, щоби ми довели тим одним цїлій масї до її двигненя, до забезпеченя її биту. Поможемо лишень деяким виробленим, осьвіченим індивідуам серед неї. Решта потребувати буде середтим конечно сьвіти, виробленя енергії, запопадливости, особистої вдалости. А як коли сей найбільший капітал вложить в велику масу індивидуів, а ті індивідуа внесуть його в громаду і тота громада буде вже тим богата, що буде сьвітла і буде способна здобувати і примножувати добра народні, се буде і олицетворене нашого народного ідеалу. Кожда стопа землї мусить набрати вартости і цїни в очах нашого хліборобa, а наберe вона його через науку і науч ний досьвід с. в. через раціональне його виложитковане так збогачений буде він в силї і сам здобувати дальше землю і її умїло обробляти і утримувати, запезпечаючи і собі долю і свободу і цїлому народови. На таку працю збогачуваня вема і хвилини до стрaченя. А тимчасом робить ся що?

Пан Василь Король, люстратор тов. Просьвіти, фахово образований аґроном, при тім практичний господар добірний популяризатор народний, знаменита сила, котрий так великі прислуги робив Товариству Просьвіти і народови, уступив з тої так природної йому посади, іде в услугу Патронатову Райфайзенівок. Чому? чи він вже довершив свою роботу при Просьвіті? або чи Товариство Просьвіта своє завданє в тім зглядї цїлковито сповнило? Ні! Не один Король повинен бути лишень при центральнім зарядї Просьвіти, але при кождій філії повинні бути такі Королї! Колиж не було чим такого п. Короля оплачувати. Се власне той сумни собав та не відрадна подія.

— Заложено в Олеську Товариство господарске: „Сїльскій Господар“, зразу з дїяльностью обмеженя на 2 судові повіти. Без всяких засобів зробило воно в своїм кутку в короткім часї свого ествованя не одно дослїдний культурний почин господарскай: виплекало в своїм морґовім розсадничку щепів овочевих, спроваджувало добірні насїня і штучні навози.

Якимсь чудом божим узискало воно статутове розширене своєї дїяльности на цїлий край. Ба в послїдній порі поривається на видаванє господарскої ґазети. Алеж се все супротив такого завданя, яке господарске товариство в нашім народї і в такий час як нинїшний сповнити би повинно, самі експеременти! Таке товариство потребує всенародної безнастанної опіки і помочи. Но хтож має нам опікувати ся як не той нарід котрого найжизненїйшим інтересом воно служити має? Може край? Сойм удїлив йому за особлившою інстанциею всещедро 300 корон! Сьміх і сльози! З тої стже сторони на відповідну помічь рахувати годі! Ні, не так! Заспікуймо ся ми нам самі. Всї наші інституциї економічні і кредитові нехай поставлять яко першу позицию (я акценту сей висказ) при роздаваню підпомог щорічних: підпомогу для нашого краєвого товариства господарского: „Сїльскій Господар в Олеську“. Нехай всї наші патріоти, розуміючі вагу того товариства, рівнож спішать йому в поміч. Се вдало поставить товариство в зможність, розвинути ширше свою акцию так під зглядом теоретичним як і практичним. Думаю, що при загальній, всенароднїй опіці дало би ся перевести ось який культурний проблем: знижити вкладку річно на 1 корону; і щоби селяни за ту корону діставати могли що місяця господарску ґазету. В тім припадку думаю можна би зібрати членів на тисячі — а се значила би вже просьвітно-господарска робота з цїлою сьвідомостию, на широку міру. Та повторяю: такий результат залежати може єдино від того, як заопікує ся сим товариством цїла руска суспільність.

При тім титулї ґазети господарскої мушу ще зупинити ся.

Видавано у нас в різних порах господарскі ґазети: не могла жадна з них устояти ся. Чому? різні на се складали ся причини. І спосіб видавництва і цїна ґазети, а може найголовнїйше: що в народї самім не було ще людий, котрі би розуміли вагу раціонального господарства; наші хліборобе не вірили поза собою в нїякий научний авторитет господарский. Нинька змінило би ся бодай в части на лїпше.

На тепер заступає той ресорт господарскої народної часописи один Впр. о. І. Негребецкий з Залїся в своїм „Господарі“. Щира воля, розуміне потреб, господарске фахове підготоване Вп. О. Редактора] здобуте і здобуване власним трудом, мусить певно ту часопись робити цїяною. А помимо того в се зі зглядy на наші потреби і обставини лишень експеримент. Тих парусот пренумератів не зробять вилому в тім нуждeнім станї нашого селянського господарства, не будуть його двигненем, а вже, на менше не стягнуть з тим средством, котрий давав би нашому народови обезпеку в його теперішнім положеню. Воно вимагає нашого способу уживаня народних сил.

Мушу обяснити ся. Наше положеня жадає безуслівно орґанїзациї в кождім роді народної праці, строгої централїзациї в кождім ресорті, беззглядної солїдарности і вкости.

Се маші нинїшні народні девізи, повинні вписувати всї наші народні ґа на передї перед вступними статями в кождім числї. А дальше: масове розвите вимагає і масових средств. Більше, думаю, говорити не потребую. Вертаю до справи.

Всї наші народні фахові госпо сили повинні злучитися в краєвім рускім товарист харскім: Сїльский Госп Олеську до спільної пра „Господар“ Вп. о. Негребецко стати орґаном Товариства. Наше числить в собі знаменити сили: кевич з Цїшок в визначний е ціональний господар, о. Ю. Дуг в спеціяліст в садівництві і нав ництві, о. М. Дзерович з Тонор ніяїст в управі хмелю, — в нинї сила визначні що-до хову худоби.

І сї люди в ту тяжку народну по повинні самі з'єдчати ся до спільної прац і до розкиненя сїти орґанїзацийно-господарскої на цїлий народ через товариство наше і через часопись, для котрих комісантом була би спілка перемиска. Та певно, тою орґанїзациею мусить знову цїлий народ перенятися і заопікувати ся а головно наші економічні і кредитові інституциї котрі зрозуміють добре, що їх сила економічна почивав в господарскій силї рускоro хліборобского народу.

Хочу в Бозї надіяти ся, що мої слова не зістануть невислухані, і що новий рік принесе народови рускому ту велику, так конечну, а певне плодотворну господарску орґанїзацию.

О. Д. Танячкевич.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Після оповіщеня заміщеного в „Wiener Zeitung“ і в „Ґазеті львівскій“ розписує ц. к. Дирекция зелїзниць держ. у Львові оферту на доставу і уставленє машин для центральної електричної стациї і на роботи інсталяційні для електричного освітленя на двірци зелїзничім у Львові.

Кошта достави і робіт інсталяційних виносять в приближеню К. 350.000.

Ц. к. Дирекция зелїзниць держ. приймати буде оферти найпізнїйше до 12. години в полудне дня 10. марця 1903.

Услівя достави і плани можна переглянути в ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові у віллї консерваций і будови III. поверх.

Звертаємо увагу на оповіщенє п. Стефанії Погорецкої в Стрию і покликуючись на девізу: „свій до свого“ поручаєм ту робітню як найгепліїше нашим землякам.

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні 2 корони

набути можна

в Товаристві „Просвіта“ Ринок ч. 10.

Добре средство домове. Між средствами які уживають ся до натирання в простудах і ин., займає перше місце в лабораторіі аптики Ріхтера в Празі виготовлюване Linіment capsici comp. з „Котвицею“. Ціна по 80 сот., 1 К 40 сот., і 2 К.

Княжій пудеръ

знаменито вôдсвѣжує и украшує тварь. Цѣна вôдъ 1·20 до 3·60 сот.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

Львôвъ, ул. Сикстуска ч. 25. и ул. Галицка ч. II. Краковъ, Суконницѣ ч. 20. — Перемышль. ул. Францішканьска ч. 24. 2 2 (II

Практикант

хоч би і убогий, лиш працьовитий, та заслугував на довіре і укінчив 4 клясу школи народної з добрим успіхом — найде поміщене в корінній торговли Підгірскої Торговлї в Делятинї. 44 1–2

Надіслане.

Нові аркуші купонові
до угорскої ренти коронової.
ренти срібної.
6% обліґацій зелізн. болгарекої.
споваджують
Сокаль і Лілієн

Порученя з провінції виконує ся відворотною почтою без дочисленя провізії.
20

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.
БАНКУ ИПОТЕЧНОГО
купує и продає
ВСЯКІЙ ПАПЕРЫ ЦѢННІЙ И МОНЕТЫ
по найдешевшомъ курсѣ деннѣмъ не чи слячи нѣякои провізіи. 3 4 [9]

Подяка.

В тяжкім горю, яке навістило нас через смерть нашого найлїпшого батька, о. Амрозия Крушельницкого, пароха в Білій, — одинокою відрадою для нас був співчутє, якого ми зазнали з тої нагоди зі сторони добрих людий. Тому уважаємо нашим обовязком зложити на сїм місци прилюдну подяку всїм, що взяли участь в похоронах Покійного або в якийнебудь иншій спосіб заявили нам своє співчутє. З окрема висказуємо подяку Всечесному Духовенству з Тернополя і околиці а особливо о. деканови В. Громницкому і о. професорови К. Д. Лопатиньскому з Тернополя як також о. парохови Куницкому з Ігровиці і о. парохови Чайковскому з Глубічка; дальше складаємо сердечну подяку мешканцям Білої, Плотичі і Чистилова, особливож Вп. Пану Л. Вільнерови, дїдичови Білої і чесним Парохіянам з Чистилова; вкінци дякуєм горячо Сьвітлій Громадї Тернопільских Русинів, особливож Вп. паньству А і Т. Стахевичам і П. Т. Співакам з Тернопільского Бояна. — Нехай сї безцьвітні стрічки будуть хоч незначною відплатою за поміч і розраду дену нам через наших найлїпших приятелїв в одних найтяжших хвиль нашого житя.
Біла коло Тернополя, в сїчню 1903.
Теодора Крушельчицка, вдова. — *Володимир Крушельский*, сын. — *Йосифа Бандрівска, Олена Охримович, Льомея Крушельницка, Еміліа Крушельницка, Марія Крушельницка, Анна Крушельницка*, — донькы. — *Кандрівский* і *Володимир Охримович* зяті.

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто въ фабрики въ скринкахъ вѣдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричнѣй а именно:
I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо
кромѣ трансопорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.
замовлати просимо черезъ
Народну Торговлю у Львовѣ
Скринки и опаковане даромъ. 123 11[illegible]—7

ОБВѢЩЕНІЄ.

Надзираюча Рада Товариства кредитового „Самопомочь“ въ Золочевѣ, стоящого зареєстрованого съ обмеженою порукою запрошує всѣхъ по мисли § 50 статута управненыхъ членовъ тогожь Товариства на загальный сборы, обѣтуючи маючій въ локалѣ тогожь Товариства въ Золочевѣ дня 2 м. ст. лютого 1903, отъ годины 10 передъ полуднемъ, съ слѣдуючимъ
ПОРЯДКОМЪ ДНЕВНЫМЪ:
1) отчитанье протоколовъ попередныхъ загальныхъ сборовъ;
2) справозданє Рады Надзираючои вразъ съ билянсомъ за рокъ 1902;
3) выборы
а) двохъ членовъ Надзираючои Рады вмѣсто уступившихъ по мысли § 37 статута членовъ тойже Рады: Вол. О[illegible] Чайковскаго и ч. Павла Боруцевича, и
б) трехъ заступниковъ членовъ Надзираючои Рады вмѣсто заступниковъ, уступаючихъ по мысли §. 37 статута;
4) подѣлъ зысковъ и установленье дивиденды;
5) внесенія Рады Надзираючои, Дирекціи, и членовъ Товариства.
Золочевъ дня 11-ого сѣчня н. ст. 1903.
Предсѣдатель: *Лонгин Рожанковскій.*
Секретарь: *о. Корнилій Дудикевичъ.* 53 1—

АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ ШТУЧНИХ ЦВІТІВ
СТЕФАНІЇ ПОГОРЕЦКОЇ
в Стрию (*коло Ґімназиї у власнім домі*)
поручає
Цьвіти церковні, сальонові і карнавалові.
Букєти поставні: від 2 до 10 кор.
Букєти до сьвічок: пара по 1, 2, 3, 4, 5 і 6 кор.
Ґірлянди і вінці: метер по 4, 5, 8 кор.
Вінці гробові від 3 кор. і вище.
Стрічки і стрічки народні від 10 сот. до 1 кор.
Прошу замавляти листовно для Церквий, Сальонів, Крамниць. До цін застусую ся. Обслуга ретельна. Товар красний.
З поважанєм
701 12—24 **СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦКА в Стрию.**

Копернцкий і Сия

оптики і механїки, Львів, площа Галицка ч. 1,
поручають
НА ДЕРЕВЦЕ

біноклї дамскі і мужескі в наймодийших і найлучших гатунках, далековиди, барометри звичайні і оздобні, тепломіри оздобні і т. д. Цвікери і окуляри золоті, платировані і позолочувані. Великий вибір рїжних моделїв машин парових, льокомотив і комплетних поїздів, електричних моторків і т. д. *Порученя з провінції відворотно за побранем.*

На фонд руских академиків

призначений весь дохід з розпродажи брошури:

О, щаслива Русь!

Дістати її можна в редакції „Дїла“ і в обох руских книгарних у Львові. Ціна 50 сот., з пересилкою 55 сот.

Вдова по висшім уряднику приїме учеников з лїпших домів від лютого. — Відомість, ул. Цлова ч. 7 I. пов. ч. дверий 6. 4 1—8

Прошу переконати ся!
Найлучше пиво експортове ½ літра по 10 кр. Чорний бок, вино біле і червоне літра від 40 кр. Знаменита кухня у власнім зарядї.
Рускі ґазети.
Реставрация **М. ПОМЕРАНЦА**, у Львові ринок ч. 7, .84 10

Хто хоче мати на зиму добру теплу кольдру, нехай у[illegible]ть ся з довірєм до спеціальної робітни колдер і матрацій **Йосифа Шустера, Львів, Коперника 5.** Колдри на **вовняній** ваті по зр. 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8, 10, 11, 12 до 40 зр. 7.50 а

„ADLER 1903“

Одинока машина зі стальовими меблями, в котрій від разу якусь азбуку на другу (руску, грецку і т. д.) замінити можна і посїдає всї практичні прикмети, як безпосередно видне письмо, **найбільша скількість в дбитків**, найлегча манїпуляция і конзервация, автоматичні приряди і т. д. — Проспекти розсилає даром і оплачено ґенеральний заступник. Фірма: **Е. ГАВСМАН**, *Львів в пасажи Гавсмана ч. 7.*
51 1—

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.
Одинокий гумористичний ілюстрований орган на Русї. Видає і за редакцию одинає: Іван Кунцевич.
Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічне 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Театинська ч. 9*

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ збірник народних пісень під ногом на чотири голоси гладженкий проф. Філяретом Колесою. Сей з їрших складає ся з двох частий по 20 рїжних пісень; В першій части суть поміщені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.
Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор. 80 сот. і на оплату почтову 20 сот., разом 2 кор. 50 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові.

МОЛИТВЕННИК ДЛЯ ДІТЬЙ
виданнє
коштом руского тов. педагогічного
В полотнянній оправі з золоченим хрестом 20 кр. В паперовій окладці 15 кр.
Продає ся в книгарни Наук. тов. ім. Шевченка, Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 530 85—7

Мід пчільний (патока) правдивий під ґарантією висилаю в 5 кільоґр. бляшанках по 6 к. оплачено за побранем почтовим.
І. МЕНЧЕР в Микулинцях.
737 7—37

„В НАРОД“!
руський марш на фортепян
уложив *Р. Зарицкий.*
Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.
Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.
Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарних у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.
Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.
Цїлорічна передплата виносить **2 зр.**, на пів року **1 зр.** Редакция і адміністрация, Львів, улица Батория ч. 24.

Оповістка.
З кінцем цвід. товариства **Молода Україна** в Чернівцях вийшли дві особні книжки:
1. Мак, Гоґоль: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. І. Яблочков: Сільска Улялька“, оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 6 сот.
3. І. Семаченко, (Марко Черемшина): „Карбіт“ новелї із буцульского жита. Ціна 30 сот.
4. Теодор Галіп: Думки та вісни“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницкий „Серце“, оповіданя. Ціна 10 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
Видання від 1 до 5 можна дістати тільки неоправлені.
Набувати можна всї книжки в Чернівцях тільки у д. *Николая Грабчука*, ул. Кладовища ч. 1; у Львові у обох руських книгарних.

Один удїл 20 корон і 1 корона вписового.

„РИЗНИЦА“

Товариство зареєстроване з обмеженою порукою
в Самборі
поручає перед надходячими празниками: Різдества Хр. і Богоявленя свої богато осмотрені склади всілякого рода материй церковних, шовкових, півшовкових і вовняних; також готові фелони суть кождого часу в великім выборі, немецкие стихарі, обруси, покривала та инші инші річи церковні;
книжки церковні
книжки, образи проще., кадильниці, хрести престольні, процесіональні і руські, лихтарі, патерниці, науки, лямпи, дзвінки гармонійні, тацї і прочі лиряди церковні; також Євангелія і инші книги церковні в гарних переплетах, дивани, букети і цьвіти до сьвічок.
Товар солїдний – цїни найдешевші.
Принимають ся також старі ризи і книги до обновленя і направи. Всї чаші і дарохранительниці золотять ся в осени і серебрять ся вже посвящені.
„РИЗНИЦА“ принимає гроші на книжочки вкладкові (щадницю).
В всїх потребах церковних просимо з повним довірєм звертатись до „Ризници“.
7 4 9 **ДИРЕКЦИЯ.**

Просимо памятати о „Пріютї“.

„Хинг рвьонХинго лду“ Хинодохо
Наш крохмаль полискуючий з сею маркою охоронною, дїйсне із сторона Р. Т. конкурентів надзвичайної вартости, а тим обставленє сего доказом, що неуктих ні ради продуценти крохмалю пускають в торгівлю свій недобрий фабрикат [недорівнуючий ани з приближенєм к тому знаменитому продуктови], замикторюючи его **етикетами** подобними до наших. Така напастливе наслїдовництв виповідує в буд Р. Т. конкурентів; тому в ціли охорони їх перед втратами, немилимо ся оглошенєм їх отсею и реєстрацию перед надхрїйшим часом, по учинки коїх Р. Т. конкуренти мають экаменний [illegible] з маркою охоронною „Хинг обтворений ряшу“. Гоффманна [illegible] зр. 30 [illegible] складі у п. **ОСКАРА КРАЙЗЕРА** головного заступника у Львові, Жигмонтівска ч. 4.

Хрестівнєтв фірма. Зло жена 1880 р.

6 зр.

Незрівнаші

в цїлім світї добротою і красивої шкатулки

Брилянтово-чорно-сталєві

(патентовані в многих государствах), подвійно пружні з тонко бриллянтово-чорно-сталевими закрівками сьвітовими вечно (-ні пилнорука). патент. природом до вказівок, як сильно бдящі цїферблят, обводка, скаєнка і кільце з плиндного дуплє-золота. Ті годинники завдяки їх елєгантному вигляду всюди приняті і радо їх носять.

Ціна з опакованєм 6 зр.

Такі самі дамскі годинники в гарній виділяючій [illegible] зр. — До муж. і дамських годинників стосовні ланцюшки Защінкою 150 зр. [illegible]
ремонтує ся зр. — Сребрєнє дійно з ґрунтом зр. — Висилає ся [illegible] нам Недостідні [illegible]

JOSEF [illegible]
Wien, I. Postgasse 2—1.
Великий ілюстрований цїнник годинників, тамушків, переслане даром, оплачує. 7 1 b

Стосовний подарунок р. здвяний!

Тягнене уже нині о 8 год. вечером!

Головна виграна Корон **40.000** Корон

Лєси Товариства просьвіту і Шкіл по 1 короні
поручають: М. Йонаш, Кіц і Штоф, М. Кларфельд, Ясь і Штрос, Коровин і Файґенбавм, Самуелї і Ляндав, Шц і Дасс, Август Шелєнберґ і син, Сокаль і Лїлієн — банкіри у Львові. 19—

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-ого мая 1902.
[Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского].

Поїзд посп. | особ. приходить о годин	ДО ЛЬВОВА	Поїзд посп. | особ. відходить о годин	ЗІ ЛЬВОВА
6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6·25	до Сучави, Жидачова, Коросниці, Потутор.
6·20	з Чернівців (Ицкан, Галацу), Гусятина	1·55	6·30 до Підволочиськ [Київа] Бродів дв. гол.
6·50	з Брухович, щод. від 15/5 до 15/9 вид.	2·00	6·43 „ „ „ дв. Підв.
7·45	з Янова		6·35 до Лавочного, [Пешту] Борисл. Дрогоб.
7·40	з Підволочиськ, Бродів на дв. Підзамче	8·20	
8·00	„ „ на дв. головний	2·55	8·40 до Кракова [Відня, Праги], Берлина
8·10	з Лавочного [Пешту], Калуша, Хирова		9·00 до Лавочного, Хирова, Калуша
8·15	з Сокаля, Рави руской		9·15 до Янова
1·35 8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		9·50 до Белзца, Сокаля, Любачова
10·25	з Рашова, Любачова	2·40	10·30 до Чернівців, Ицкан
11·55	з Станиславова [Коресмезе, Потутор]		10·10 до Підволочиськ, Бродів, Гусят. дв. Під.
1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борисл.		10·57 до „ „ „ дв. гол.
1·23	з Янова		1·25 до Янова від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята
2·20	з Підволочиськ, Кончинців на дв. Підз.		2·15 до Брухович від 15/5 до 14/9 в нед. і сьв.
2·35	„ „ на дв. голов.		3·05 до Стрия, Сколього від 1 мая до 30/9
3·14	з Брухович [від 15/5 до 17/9 в нед. і сьв.]		3·15 до Янова щоденно від 1 мая до 30/9
4·40	з Самбора, Стрия, Сколього [1/5—30/9]		3·26 до Брухович щоденно від 1/5 до 15/9
5·11	з Підволочиськ [Київа], Бродів на дв. Під.		3·20 до Рашева, Хирова, Любачова
5·35	„ „ „ на дв. гол.		
5·50	з Кракова		
1·45 5·40	з Чернівців, Ицкан		
НІЧ		**НІЧ**	
6·00	з Сокаля, Белзца і Любачова		6·10 до Станиславова, Жидачова
8·04	з Брухович [від 15/5 до 14/9 в нед. і сьв.]	12·45	6·20 до Кракова [Відня, Берлина, Варшави]
9·12	з Брухович [від 15/5 до 14/9 в нед. і сьв.]		6·30 до Янова від 1/5 до 15/9 в буючі дни а від 16/9 до 30/5 1903 р., щоденно
12·15 9·20	з Чернівців, Букарешту		6·35 до Лавочного [Пешту], Калуша, Хирова
9·25	з Янова [від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята]		7·10 до Сокаля і Рави руской
8·40			8·16 до Брухович [від 15/5 до 14/9 в нед. і сьв.]
2·31 9·50	з Кракова, [Відня Берлина] Ясла, Розв.		8·25 до Перемишля
10·03	з Янова [від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята]		9·00 до Підволочиськ, Бродів дворець голов.
10·20	з Підволочиськ [Київа] Бродів на дв. Під.		9·20 „ „ дворець Підз.
10·02	„ „ „ на дв. гол.		10·05 до Янова від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята
10·50	з Лавочного [Пешту] Хирова Калуша	2·51	10·30 до Ицкан, Чорткова
3·14	з Підволочиськ, Кончинець на дв. Підз.		11·00 до Кракова, Відня, Варшави, Праги
3·35	„ „ на дв. гол.		11·10 до Підволочиськ, Бродів дворець голов.
			11·32 „ „ дворець Підз.
			4·15 до Кракова, Відня, Праги, Сам[illegible]
			5·50 до Брухович від 15 мая до 14 сер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 годин вечером до 5 годин 59 минут рано. 65
Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 минут, а именно 12 год. середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформационне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розсилає [illegible]

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Евген Левицкий. Накл. в фабр. Черняньской. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Іосифа Лапшина.

Ч. 174 Львів, Понеділок 4 (17) Серпня 1903 **Річник XXIV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Зїзд руских послів.

Надіслано нам до поміщеня слїдуючий комунїкат:

В суботу 15 серпня відбув ся у Львові перший загальний з'їзд руских послів, парламентарних і соймових, галицких і буковиньских. Кілька послів справдали свою неприсутність. Наради вели ся від 9 ої до 1-ої годины в полудне і від 5 ої до 7-ої годины в вечер.

Цїлею з'їзду було: 1) обговорене теперішної політичної і парляментарної ситуациї як і положеня руского народу в Галичинї і Буковинї, 2) зазначене становища Русинів супротив тої ситуациї і 3) парада над дальшою акциєю руских послів.

При першій точцї обговорювали ся також зміни в начальних посадах галицкого і буковиньского краю і наслїдки тих змін для руского народу. Галицкі бесїдники констатували згідно, що мимо зміни намісника надужитя і секатури властий політичних на провінциї іменно в напрямі обмеженя конституційних прав і давленя руху та дїяльности руских товариств збільшаються з кождим днем так, що для Русинів перестали в дїйсности обовязувати закони конституційні. Рішено нараз зібрати факти і предложити їх намісникови. Буковиньскі посли заявили, що коротка управа нового президента краю не зазначилась ще ніякими для Русинів некорисними фактами.

Відтак раджено над декларациєю, яка має виразити становище Русинів супротив теперішної ситуациї. Принято предложений проект і постановлено декларацию в найблизших днях оголосити в краєвих і повакраєвих часописах.

По приміру сего з'їзду мають відбувати ся дальші з'їзди всїх руских послів з Галичини і Буковини, яко легальної*) репрезентациї всїх австрийских Русинів, від часу до часу в міру потреби, а по можности раз в рік. Найблизший з'їзд має відбути ся в Чернівцях. Всї рускі посли будуть старати ся удержувати контакт не тілько межи собою, але також з Русинами вірілістами в соймах і з рускими членами палати панів.

Вкінци ухвалено, щоби від руских послів галицкого сойму пішла депутация до намісника в справі запомоги для хлїборобів у східній Галичинї, що потерпіли шкоду від граду.

По закінчевю спільних нарад вели ся ще наради галицко-руского клюбу соймового під проводом д-ра Олесницкого.

—

Про сї наради довідуємо ся ще о таких подрібностях. Наради відбували ся в одній з саль готелю Жоржа на першім поверсї. Проводив посол Романчук, заступником предсїдателя вибрано п. Василька, секретарював о. Богачевский. Запрошені були всї 23 рускі посли, а іменно: I. з ради державної: 1) з „Руского клюбу" Романчук, Василько, д-р Король, Вворский, д р Кос (явили ся всї); 2) з „Славяньского Союза" Барвіньский, д-р Гладишовский, Пігуляк, Длужаньский, о. Мандичевский; II. з соймів 1) галицкого: д-р Олесницкий, д р Могильницкий, о. Богачевский, Глиджук, о. Мазикевич, Гурик, Остапчук, Старух, Барабаш, Охримович (і згадані вже посли ради державної д-р Король, Барвіньский, о. Мандичевский); 2) з буковиньского сойму д-р Смаль-Стоцкий Левицкий, д-р Гакман (і посли ради державної Василько, Пігуляк). Нїхто з запрошених не відмовив, а лиш кількох не явило ся, і то майже всї свою неприсутність оправдували.

Kurjer Lwowski подає, що посли рішили візвати народні товариства, щоб в тім роді зложили свої бажаня цїсареви з нагоди уродин на руки намісника Потоцкого, а не як торік прямо до цїсарской канцелярії, маючи пересьвідчене, що гр. Потоцкий буде держати ся „закона".

До депутациї, що має удати ся до намісника в справі помочи потерпівших від граду, належать після донесень польских дневників д р Олесницкий, д-р Могильницкий і Барвіньский.

Наради були строго тайні без допущеня дневникарских справоздавців.

*) Термін „легальна" ми заступили-б терміном *парляментарна*, бо так можна-б думати, що всяка инша репрезентация народу поза соймом і парляментом е „нелегальна" — а се неправдиве і того пп. посли певно не мали на думцї. Вислов „парляментарна" також тому відповідніший, що в організациї народу посли можуть видавати рішеня тілько що-до своєї тактики в тих тїлах законодатних, між тим коли організация поза парляментарна, як прим. народний з'їзд і т. п., має ширшу і все обіймаючу компетенцию, котрій в основах мусять підлягати також репрезентанти народу в соймі і парляменті. *Ред.*

Польска господарка.

Польска преса — ся катаринка заосмотрена кількома мельодиями, має в своїм репертуарі також жадане, аби правительство більше респектувало „краєву автономію", аби частїйше і на довший час скликувало краєвий сойм. На атастрофу викликану величезними повенями польскі катаринки заграли fortissime і в дуже енергічнім тонї зажадали, аби правительство як найскорше пустило в рух се пяте колесо, аби сойм міг міліонами пошкодованих градом Русинів запомогти потерпівших і непотерпівших від повени мазурів і панів західної Галичини. Результатом того ґвалту польских дневників була вість, що сойм здаєсь буде скликаний коло 20 вересня. Дневники знов в крик: чому так пізно і чи ся вість взагалї правдива?

Доперва Czas зрадив тайну, що до сеї пори „анї маршалок, анї видїл краєвий в жаданем скликаня сойму в справі повени супротив правительства не виступили". Czas зраджує також причину сеї повздержливости видїлу краєвого і намісництва: „Не могли зробити сего просто тому, бо доси не всї видїли повітові предложили статистичні дати, на підставі котрих видїл краєвий міг би виготовити свої внесеня і прийти з ними на соймову сесию".

Се півурядове пояснене Czas-у є одним доказом більше, що цїла галицка автономія, а специяльно ради повітові, з краєвим видїлом на чолї, що ся автономія, в котрій Поляки старають ся сконцентрувати все суспільно-політичне житє краю, є для краю перепоною. Інституция, котра хоче вхопити в свої руки керму всїх справ краєвих, навіть не є в силї прийти в посїдане справоздань о елементарних нещастях, не є в силї або не хоче зробити сего, що в дуже короткім часї і дуже добре потрафить зробити перший лїпший комівояжер.

Коли би не Czas, то нїхто в Галичинї був би навіть не знав, що видїл краєвий взагалї загадав зібрати інформациї о розмірах нещастя, але також не було би нового доказу, що у всякій поважнїйшій акциї повинно ся передовсїм оминати „польскі бецирки", бо в сих деяких бецирках, чим важнїйша для народу справа, тим певнїйше буде загнена і убита. Ми просто не можемо зрозуміти, як в сїй справі, в справі елементарних нещасть, від яких потерпіло селяньство, мож було від рад повітових надіяти ся — не вже енергічної, але взагалї якої небудь акциї. З Czas-у довідуємо, що „не всї видїли повітові предложили статистичні дати". Між сими „не всїма повітами", суть безпечно всї повіти східної Галичини (з винятком киба стрийского повіту, де в радї повітовій газдує не маршалок, але заступник-Русин). Причина зрозуміла, бож східна Галичина потерпіла головно від граду. Пани східної Галичини асекуровані, і град їм не зашкодив, скорше поміг. Що руский хлоп потерпів від граду, а може і від повени, се панів в радї повітову не обходить. Противно, ті матадори повітові і краєві мають причину затаювати шкоди, які елементарні нещастя поробили руским хлопам, бо їм розходить ся о се, аби запомоги з державної і краєвої каси дістала виключно західна Галичина. Що такий був плян наших верховодів, доказує письмо правительства, котре застерігає ся, що з квоти, призначеної на запомоги для потерпіших від повений, часть мусить бути ужита на східну Галичину.

Але і з західної Галичини не всї повіти відповіли на візване видїлу краєвого о предложене дотичних дат. Тут вже винна виключно ся обставина, що ради повітові не надають ся взагалї до суспільної роботи, хиба до виборчої агітациї і до „пильнованя" самостійних війтів рад громадских. Хто має робити в сїй радї повітовій? Маршалком є шляхтич, звичайно слабший на розумі, котрого справи повіту не обходять, а в додатку тепер або занятий жнивами і борбою з робітником, або лічить ся при зеленім столику в Абациї, в Карльсбадї і т. д. Урядничий персонал рад повітових, зложений з побанкротованих панків, має головну функцию: побираня платы і ріжних „доходів з боку", а в вільних від побираня гроший хвилях занятий є виборами і нагінкою против непокірних війтів, читальників, і т. д., засновуваном „кулок рольничих", польских читалень, стяганем хлопів на польскі веде, вицечкі до Кракова і т. д. При такім всестороннім занятю урядники ради повітової не мають часу до збираня дат о шкодах, які хлопи потерпіли від повени.

Але і сам видїл краєвий, бачить ся, не дуже серйозно трактував справу зібраня потрібних дат. Чому видїл краєвий, для котрого комплетна неспосібність рад повітових до серйозної суспільної роботи не є ніякою тайною, не відніс ся в сїй справі безпосередно до громад, аби самі громади прислали ему потрібне справоздане? Чому видїл краєвий не вислав хоч би і власної комісиї в ті сторони де була повінь і де був град? Ба, впадає в очі, що той Видїл краєвий не подав навіть звістки про свое зарядженє і коли-б не „Czas" то ми до самого сойму не були-б знали о его істнованю, між тим коли при відповідній роботї таке зарядженє повинно бути подане не тілько до дневників, але і розлїплене публично по всїх дотичних громадах, аби інтересована людність знала, о що розходить ся і могла припильнувати виконаня зарядженя. Тимчасом видїл краєвий віднїс ся до урядів, котрі письмо видїлу краєвого зложать мабуть непрочитане на полици, а своє зарядженє не подав взагалї нїкому до відома — з чого вийде що опісля польский сойм розділяють запомоги по власному „widzimi-się"...

Та добре стало ся, що хоч через недискрецию „Czas-у" викликану полемічним розгаром дізнали ся ми як справа стоїть і яку дорогу та способи вибрано для ратованя потерпівших від елементарних нещасть. Населенє східної Галичини буде знати, що коли воно вийде майже з порожними руками, коли на весні буде пухнути від голоду і нужди, то виною тут буде польска господарка, буде та краєва і повітова політика з ѣї „Wydziała-ми" і „польскими бецирками". що як важка хмара налягла на наше народне житє.

В справі відслоненя памятника Івана П. Котляревского в Полтаві.

Торжество відслоненя сего памятника відбуде ся в днях 30. и 31. ст. ст. серпня (12. і 13. нов. ст. вересня) сего року.

Городска управа Полтави занята тепер підготовуваном сего великого торжества, щоб оно випало як найвеличавійше.

Полтавский городский голова розсилає запрошеня на торжество інституциям, редакциям і поодиноким визначним особам не лиш на териториї Руси-України, але й по землях славяньских. Запрошенє зредаґоване в двох текстах: одно для Русинів і Москалїв, друге для инших Славян.

Перше, яке одержала й редакция „Дїла" і наші інституції, звучить:

„*Полтавский Городский Голова.* Юля 29. дня 1903. р. г. Полтава.

30. і 31. августа сего 1903. року відбуде ся в Полтаві празнованє відслоненя памятника Іванови Петровичеви Котляревскому.

Відслоненє памятника славному поетови — родоначальникови нового періоду української літературы, есть визначною подїю в житю українського народу і представляє факт, який має загально-культурне значінє.

Полтавско-Городска Управа, повідомляючи о сім торжестві, має честь покірно просити *[назва інституциї, редакциї чи особи]* почтити торжество своєю участию.

Прийміть — і т. д." [підпис голови].

Запрошенє до Славян звучить:

„Великі заслуги українського поета-родоначальника нового періоду української літератури, Івана Петровича Котляревского, спонукали его почитателїв здвигнути ему гідний памятник в рідній Україні, котру він так любив, в рідним городі поета, Полтаві, де він жив і творив.

Тепер памятник уже готовий. 30. і 31. ст. ст. августа (12. і 13. н. ст. септембря) 1903. р. відбудесь відслоненє его.

Братя! Повідомляємо Вас о тім празнику. Ми уповаємо, що се буде не тільки наш празник, але що всї члени великої славяньскої сїмї зрадують ся вкупі з нами...

Полтавска Городска Управа, кличучи Вас на згадане торжество, просить Вас: Заїдьтїть до нас!"

Запросин розсилає ся около пів тисячи. Між запрошуваними особами стрічає ся богато імен ученых, літератів і артистів всякого рода.

До запросин є приложена „Програма торжества відслоненя памятника І. П. Котляревскому в г. Полтавї" такого змісту:

Перший день 30 го августа.

I. О 1. годині сполудня посьвячене памятника на могилї І. П. Котляревского при участи представників адміністрациї, духовеньства, дворяньства, земства і молодежи місцевих шкіл.

II. Посьвяченя і відслоненє памятника Котляревскому на бульварі его імени.

III. Торжественне засїданє Городской Думи в просьвітнім будинку імени Н. В. Гоголя о 7½ годині вечером.

а) Отвореное засїданя привітною промовою Городского Голови.

б) Відчитанє короткої історичної записки і звіту Управи о поставленю памятника.

в) Научна бесїда о артистично-літературнім значінню творів І. П. Котляревского і о его заслугах.

г) Виголошенє і відчитанє привітів з нагоди торжества.

Другий день 31-го августа.

I. Загально доступний літературно-музикальний ранок Комісиї відчитів для народу в просьвітнім будинку Н. В. Гоголя о 1. годині сполудня.

а) Відчитанє біографії І. П. Котляревского з виймками з его творів і сьвітлянними образами, звязаними з іменем, житем і дїяльностию поета.

б) Вокальні нумери з „Наталки Полтавки" і уривки з „Енеіди" ілюстровані сьвітлянними образами.

в) Кантата, присьвячена памяти І. П. Котляревского, написана композитором Н. В. Лисенком.

II. О годині 3—5 сполудня обід від города для почесних гостий, а для бажаючих також взяти в нїм участь, за субскрипциею.

III. Вечерем торжественне представленє в театрі: „Наталка Полтавка" з музикальним віддїлом, а на закінченє апотеоза.

Дохід з представленя призначуєсь на утворенє фонду основаня городскої школи імени І. П. Котляревского.

Що нищить рускі ґімназиї?

(*Докінченє.*)

Дивна річ, що краєва рада шкільна має уподобанє до підтоптаних та не зовсїм нормальних людий. Один старий, нїчого вже не памятає і не полагоджує справ нераз цїлий рік; другий молодший, та вже радо взяв би собі секретаря, бо щось ломить его потрохи.

На учителїв бере ся нині індивідуа всякого рода, що анї не понюхали якого небудь фаху видїлу фільософічного і анї не думали бути колись педаґоґами по ґімназиях. Експравник, екслюдований, богослов, неукінчений технїк, медик без ґріґорозів — кождий

Поважані Паньство, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дїтий книжки, не заплатите більше, ніж в других ту-

такий вивіз дістав суплевтуру, аби лише був пасьяк вивести подане о посаду з гімназії. Найбогатші в такі „педаґоґи“ руські гімназії, тернопільська, і коломийська; тут в „педаґоґом“ навіть такий медик, що за двацять літ не вложив ані одного ринського... Натомість руські педаґоґи фахові, що покінчили виділ фільософічний, що мають іспити кваліфікаційні, учать мазурські діти по гімназіях в західній Галичині — в Дембіці, Ряшеві і т. д.

Як же з одної сторони краєва рада шкільна так щедра в сбдаровуваню руских гімназий вище згаданими „педаґоґами“, так знов она і ѣї інспектори не журять ся тим, що ученики (як в Тернополи) сидать в темних затухлих норах (то ніби „салї шкільні!)“, що в гімназії нема салї на бібліотеку, нема салї рисунковоі, нема салї на кабінет фізикальний (як в Перемишли) — як колиб для руских шкіл, для руских учеників і учителїв не потрібно було таких вигід та условій гігієнічних, як для шкіл польских...

Або справа книжок для руских гімназий! Вже тілько літ існують рускі гімназії, а — на крайний сором! — дотепер нема ще й половини руских підручників! — а і з тих, що є, то деякі... Боже змилуй ся! Та о тім гадаю сказати дещо другим разом а тепер хочу вказати на одну з причин того незвичайно сумного явища, що молодіж руских гімназий мусить послугуватись не рускими а чужоязичними підручниками. В значній части причина сего лиха в тім, що інспектор Левицкий забрав редакцию і коректу руских книжок в свої руки. Кілько на тім терпить справа, се і в самій раді шкільній (бодай за часів віцепрезидентури Бобжинського) добре відомо. — Богато могли би в тій справі сказати професори, що трудили ся над рускими учебниками. Гроші на видавництво руских є і мабуть могли би бути й більше, а підручників руских як не було, так нема! Тай не може бути, коли ще навіть з того, що є, рік-річно заощаджує ся і заощадженє звертає ся міністерству...

Чейже кождий згодить ся з нами, коли скажемо, що — замість насильно викорінати у руской молодежи ті благородні порывы, які без усякої перешкоди від властий шкільних є скрізь по польских школах, і то в безконечно більшій мірі (молодіж польских гімназий вже навіть потворила „pulki“ на взір „соколів“ і в публичних походах кождий полк несе свій „sztandar“ польский!) — радше дати рускій молодежи рускі підручники — книжки, словарі, атласи, мапи — і то доброї, солідної, не тандетної роботи. Польска молодіж гімназий має в своїй мові всьо, чого душа забагне, має навіть більше віж треба, а руска що має? Чи має словар латинський або грецкий? — Ні! Чи має потрібні атласи рускі? Ні? Чи має мапи рускі? Ні! Чи має бібліотеки, кабінети і т. п. так упосажені, як молодіж польска? — Ні! Чомуж руска молодіж має бути „від мачохи“? Таж преціпь о ней вже спорий шмат часу (ще від початку віцепрезидентури Бобжинського) „pod jednym dachem“!

Здоровий розум і почутє справедливости вказують, що замість гулюкати на руску молодіж і загалом на гімназії рускі, треба зрівнати наші гімназії і нашу молодіж з гімназіями польскими і з польскою молодежию — рівно дбати про них і рівно обі трактувати. Тогдї не буде — по нашій думці зовсім натуральної — „zawiści“ рускої молодежи польскій (на що так кричать польскі дневники), бож річ ясна, що коли в двох гімназий „под jednym dachem“ одна має всьо, що потребує для науки, а друга не має, та коли на руску молодіж за „Ще не вмерла Україна“ всї орґани польскої гакати верещать „распни! распни!“ між тим як польску молодіж хвалять і величають за „Jeszcze Polska nie zginęła“, — то річ ясна, що руска молодіж мусить завидувати польскій.

Зрівнати під кождим зглядом рускі гімназії з польскими і руску молодіж з польскою, а тоді не потрібно буде ані відомого з дневників на дирекциї руских гімназий та тих всяких, рівнож відомих, репресалій, які не практикують ся в гімназиях польских тай нігде в Австрії. [На тему тих репресалій пов. Автор розписав ся ширше і душе цікаво, та ми, на жаль, мусимо се пропустити, бо вже минувшої пятниці пан Гайдерер сконфіскував з сеї статї геть усе, що тілько мало признаку критики, розумієсь як найобективнійшої і в інтересї шкільництва, отже pro publico bono. — *Ред.*]

Богато зависить від інспектора руских гімназий. Ролю нинїшного інспектора п. Яна Левіцкого я схарактеризував вище. [Все те сконфісковано! *Ред.*] Яку вагу має особа інспектора в шкільництві якого небудь народу, се знають Поляки, котрі цілою формою добивали ся для польскої молодежи на Буковинї Поляка і то не якогобудь, але Поляка вповнї відповідного на тую великоважну посаду і — патріота польского. Се їм і вдало ся! З новим шкільним роком інспекциию польщини по школах на Буковинї обіймає такий Поляк. З того і велика радість по всїх дневниках польских на цілій території польскій! Чи диво, що й Русини бажають того самого для своїх гімназий? У нас же інспектором руских гімназий є чоловік [сподіваємось, що пан Гайдерер не сконфіскує сего сконстатованя факту! — *Ред.*] є чоловік, котрий в 1880-их роках, як ішло о основане рускої гімназії в Перемишли, на засїданю перемиской ради повітової (коли она мала дати свою опівію що-до потреби тої рускої гімназії) яко член ради повітової забрав слово і рішучо заявив ся против потреби руских гімназий. Се звістне з протоколів галицкого сойму, іменно з бесїди тогдїшного маршалка перемиской ради повітової кн. Адама Сапіги. [Я вагав ся, — мовив кн. Сапіга, — але коли на засїданю ради повітотової заслужений для народової справи (участию в повстаню з 1863. р.) Русин, проф. Ян Левицкий, заявив ся против тих руских гімназий, я перехилив ся на его сторону.] Ми не наклікуємо раду шкільну, щоби усунула інспектора Левицкого з посади, хорони Боже! она нехай его ужиє до інспекций гімназий польских, а на інспектора руских гімназий нехай покличе педаґоґа з такими приметами, яких Поляки, не лише буковиньскі, але й галицкі (коло польске), вимагали у кавдидата на інспектора польщини на Буковинї. Взагалї ми домагаємось лише справедливости і за справедливість боремось і будемо, що раз завзятїйше боротись, доки Поляки в своїй політикї не пригадають собі на христіяньску засаду: не чини ближньому, що тобі не мило!

Справи заграничні.

Рух грузиньский.

Революцийний рух, що обхопив, як о тім ширше писано було в ч. 167, цілу полудневу Росию від Баку, положеного над Каспійским морем, по Київ і з нечуваною силою проявив ся особливо в Одесї і в Києві, вказує на одноцільну орґанізацию, що не поминула ні одної з неволених на тім просторі народностий. Пристали до того руху і Грузинцї, котрих справді назвати би можна „Богом забутими.“

Грузия обнимає ґубернії кутайску, тифліску і єлисаветпольску, утворені з закавказких давних країв Мінґрелії, Гурії, Імеретії, Грузії, Картлї і Кахетії. Є се край прегарний, дуже горнистий, незвичайно урожайний на долах. Має тепер около 100.000 квадр. кільометрів простору — о пяту часть більше ніж Галичина — і около 2 міліони душ населеня. Завойований Александром Вел., оставав по его смерти під власними володарями; під конець 4. століття принявши христіяньство; в 8. стол. попав під пановане Арабів, а опісля Перзів. Від 11. стол. до 13-ого були Грузинцї знов на волї, потому прийшли під монгольску кормигу, а дальше знов під перску і вчасти турецку. За *царя Павла I. посягла Росия* за тими країнами в р. 1799, а в 1803. за Александра I. доконала підбою.

Павло I., загорнувши частину теперішної Грузиї, видав маніфест, в котрім клявся лишати країні автономію і краєві закона та уставы, краєві гроші і краєве войско та независимість народної церкви. Маніфест оповіщено по всїх церквах грузиньских.

І почало ся те, що тогдї вже скінчилось було з Україною, а тепер починає ся з Фінляндиею: обєдиненіе і обрусеніе. Вищі верстви народу добровільно змосковщили ся перегодом, а низші не дійшли до сьвідомости своєї народности і своїх прав. Дійшло до того, що навіть в судах заведено московску мову, котрої простий Грузинець не розуміє ані в зуб, так що обжалований в майже на ласцї і нелаcцї товмача, котрий звичайно не богато розуміє по грузиньски, бо правительство не хоче на товмачів брати Грузинців. Розумієся, що країну засипано московскими чиновниками і салдатами, а грузиньских жовнїрів висилають в як найдальші московскі ґубернії.

Аж від недавних часів, відколи молоді Грузинцї стали в більшім числї вибирати ся на науку до российских університетів, де познакомлюють ся з европейскими ідеями і змаганями самої-ж российскої суспільности до свободи, почала також і в Грузії пробуджувати ся сьвідомість людских прав, а з нею і рух до позискання тих прав. Прояви сего руху бачили ми вже недавно в ріжних містах Грузії, а особливо в Тифлісї і на цілім желїзничім шляху, що веде з Баку через Тифліс до Батуму...

Сего року почала також виходити в Парижи грузиньска революцийна ґазета La Georgie (Грузия), а в першім своїм випуску так викладає свою програму: „За свою задачу кладемо собі згуртувати всїх Грузинців, сьвідомих своїх прав, і зблизити ся до спільної роботи з российскими вольнодумцями і соціялістами, що ведуть борбу з нинїшною системою в Росиї. Будемо старати ся найти спільний ґрунт, на котрім стане можливо спільна робота российскої і грузиньскої суспільности.“ На сю заяву дуже прихильно відповіло российске революцийне „Освобожденіе“, що виходить в Штуттґарді.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Хорватскі розруки.

Загреб. За підбурюване против бана Куена і мадярскої нациї засуджено по кількадневній розправі редактора Obzor-a Пасаріча на 4, а літерата Радіча на 2 місяцї обостреного арешту.

Нові гармати.

Відень. Ґенеральний інспектор артилериї вже випрацював внесене в справі нових гармат. Нові гармати мають бути зроблені з бронзу а не зі сталі, люфа має бути сконструована після взору Ергарда.

Новий кабінет сербский.

Білград. Новий кабінет сербский вже сконструований. Наново обсаджено слїдуючі портфелї: війни — полковник Соларович, фінансів — професор Борісадлевич, просьвіти — проф. Русіч, судівництва — секцийний шеф Іованович.

Мобілїзация в Росиї.

Льондон. Росия кождого дня висилає желїзницею військо в околиці байкальского озера і в короткім часї збере там 100.000 війска, аби в на случай потребы в кождій хвили можна було сю армію пхнути на схід.

Македонія.

Відень. В Ішли відбув Ґолуховский з цїсарским гостем, румуньским королем конференцию в справі положеня на Балканї. На сій конференциї сконстатовано повну гармонію що-до всїх евентуальностий.

Скопля. В околици Кічева македоньскі ватаги спалили кілька турецких сел. Оногди 150 повстанців під командою Сави Михайлова заатакувало желїзничай міст коло Девделю. По шестагодинній битві Македонці уступили, але 5 з них закрали ся під міст і висадили его динамітом в воздух. Динаміт розірвав також всїх 5 сьмільчаків. Розірвано також міст коло Фльоріни.

Царгород. В ночи на суботу виконано атентат на поїзд зі Скоплї до Солуня. Два вояки погибли. В монастирскім санджаку розруки трезають дальше. Революціонери спалили кілька турецких фільварків; вимордували також полеву сторожу і знов перервали телеґрафічні лінії.

Софія. Болгарске правительство розіслало до правительств мемориял, в котрім простує завиди Порти, що на него спадає відвічальність за розруки в турецких віляетах.

Солунь. Ростковский спровокував стрій, бо хотів на силу дістати ся на замкнену турецку територию військову. Жовніра, котрий відповідно до інструкциї не хотів его там впустити, Ростковский набив батогом і ре-

---

3)

А. И. Дойль.

Синій карбункул.

[*З „Пригод Шерльока Гольмса“*].

„Продано пановi Уиндіґет з „Альфи“ 12 шилїнґів“,

„Що-ж ви на се?“

Шерльок Гольмс мав вид дуже вижуреного чоловіка. Вийнив суверена з нишені, кинув на стіл і вийшов, не говорячи ані слова, як чоловік надто лихий, щоби міг говорити. Уйшовши кілька метрів, задержав ся під ліхтарнею, щоби висьмяти ся довольї, одвак по тихо, як се було його звичаєм.

„Кілько разів побачиш чоловіка з такими фаворитами і сорокатою хусткою, що виглядає із кишенї, можеш всьо витягнути від нього закладом“ — сказав він. „Я переконаний, що, коли б я положив перед сим чоловіком сто фунтів, він не дав би мені таких докладних пояснень, як ті, які я витягнув із нього, коли він думав, що ту ходило о заклад. А тепер, Уетсоне, здаєть ся, зближаємо ся до кінця нашого слїдства, а остаєть ся нам до рішеня тілько одинока річ, чи ми маємо іти до тої пані Окшот нині вечір, чи відложити се на завтра. Виходить ясно із слів сеї сварливої людини, що в ту і наші люди, котрим ся справа близька і я хотїв би“.

Його уваги перервав нечайно сильний тонос, що виходив із склепу, котрий ми опустили що тільки. Обернувши ся назад, ми побачили чоловіка малого росту, слабо освітленого жовтавим сьвітлом ліхтарні і купця Брекінріджа, що стояв в дверах склепу і грозив пістуком тому чоловікови, що згинув ся низенько.

„Я уже маю аж надто вас і ваших гусий“ — кричав він. — „Ідіть собі всї до чорта! Як прийдеш мені ще раз мучити мене своїми дурницями, випущу пса на тебе. Приведи ту містрес Окшод, а я дам їй відповідь; однак, що тебе се обходить? Чи я купив від тебе гуси?“

„Ні; але одна з них була в кождім разї моя“ — говорив плачливо малий чоловічок.

„Отже добре, допоминай ся її у містрес Окшод.“

„Вона веліла мені домагати ся її від вас“.

„Но, то домагай ся її від прусского короля — мене то ніби дуже обходить. Мені вже досить того всього. Забирай ся звідси!“ Він кинув ся, мов шалений, на малого бідака, той зник чим скорше у темряві.

„Га, се може заощадити нам візити в Брікстон-род“ — шепнув Гольмс. — „Ходи зі мною і ми побачимо, що дасть ся витягнути із сеї людини“. Перетискаючи ся великими кроками крізь товпу, що зібрала ся коло склепу, допав мій товариш малого чоловічка і доторкнув ся його плечий. Той відскочив і я добачив у ґазовім сьвітлї, що його лице покрило ся смертельною блїдістю.

„Хто ви? Чого хочете від мене?“ сказав він тремтячим голосом.

„Простїть мені“ — сказав Гольмс солодко — „однак я не міг не чути перепалку, яку ви мали що тільки з купцем. Здаєть ся, що буду міг удїлити вам деяких пояснень“.

„Ви? Хтож ви? Як можете знати що-небудь про се?“

„Я називаю ся Шерльок Гольмс. Се є уже моя річ, що я знаю се, про що наші не знають.“

„А проте ви не можете знати нїчого“.

„Перепрашаю, я знаю про всьо. Ви хочете дізнати ся, що стало ся з кількома гусками, котрі купив від містрес Окшод із Брікстонрод купець Брекінрідж і продав їх відтак пановi Уиндіґет із „Альфи“, а сей знова передав їх своїому клюбови, котрого одним членом є пан Генрик Бекер.“

„О, пане, ви є як-раз чоловіком, за котрим я так шукаю“ — закричав малий чоловічок, порушаючи горячково руками. — „Я не можу вам висказати сього, як та справа лежить мені на серцї.“

Шерльок Гольмс закликав факра, що якраз переїздив туди. „В такім разї буде лїпше поговорити про се в вигіднїй комнатї, чим на тій виставленій на вітри площі“ — сказав він. — „Однак заки приступимо до дїла, скажіть мені прошу вас, з ким маю честь говорити.“

Незнакомий завагав ся хвилину. „Я називаю ся Джон Робінсон“ — відповів він, дивлячи ся в бік.

„Ні, ні; дїйсне імя — сказав чемно Гольмс. — Все то невигідна річ занимати ся чимсь під прибраною назвою.“

Кров наплинула до блїдого лиця незнакомого. „Но, то добре“ — сказав він — „я називаю ся в дїйсности Джемс Райдер.“

„Як-раз. Управитель готелю Космополїтен. Прошу, сїдайте до факра, а незабаром скажу вам всьо, що хочете знати.“

Малий чоловічок стояв, наче остовпілий, кидав то на мене то на мойого товариша скісні погляди; в його очах блестїла раз надія, то страх, як той, що непевний, чого має надіяти ся: чи щасливого случаю, чи катастрофи. Вкінци війшов до факра, а за пів години ми находили ся в сальоні на Бекерстріт. Підчас цілої нашої дороги не сказали ми до себе ані слова, однак голосний, короткий віддих нашого товариша і спосіб, в який він отвирав і затискав руки, сьвідчили про се, в якім напруженю находили ся його нерви.

„Но, ми уже на місци“ — сказав Гольмс весело, як ми війшли до комнати. — В таку пору огонь на коминку дуже на часі.“ Ви змерзли пане Райдер. Прошу, сїдайте на крісло. Однак заки приступимо до сеї малої справи, я вложу пантофлї. Так! Хочете знати, що стало ся з тими гусьми?“

„Так, пане.“

„Або радше, пропускаю, з сею гускою. Мені здаєть ся, що вас обходить тільки одна гуска — біла, з чорним пятном на хвості.“

Райдер трясе ся із зворушеня. „О, пане“ — кликнув він — „можете мені сказати, що стало ся з нею?“

„Вона тут.“

„Тут?“

„Так, а була се знаменита впрочім гуска. Я не дивую ся зовсїм, що вона вас так обходить. Бо вона снесла по своїй смерти яйце — прегарне і незвичайно блискуче, сине яєчко. Я маю його ту в моїм музею.“

Наш гість захитав ся на ногах і вхопив правою рукою за комашок. Гольмс отворив касу і вийняв синій карбункул, що сьвітив мов блискуча зьвізда горячим ярким сяєвом. Райдер стояв неповорушно із стягненим лицем, не знаючи, чи має упоминати ся о се, чи дати спокій.

„Досить сеї комедиї, Райдере“ — промовив Гольмс спокійно. — „Випростуй ся, чоловіче, бо впадеш в огонь. Поможи йому, Уетсоне усїсти назад на крісло. Він не має ще відваги сповнити безстидно злочин. Дай йому чарку горівки. Так! Но, тепер виглядає він уже більше по людски. Справді що се за варіґ!“

І дїйсно Райдер захитав ся і мало-що не зімлїв, однак горівка привернула троха барву його лицю і він усївся, впявши блудні очі в свойого обвинителя.

„Я повідомлений майже про усьо і маю всї докази в руках, тож не богато маєш мені ще доповісти. Однак і се мало може причинити ся до остаточного прояснення сеї справи. Ти чув Райдере, про вступленіе синього каменя ґрафині Моркар?“

„Катерина Кузек сказала мені про него“. — відповів він зломаним голосом.

(*Конець буде.*)

вольвером загрозив вартї. Доперва тогди застрілив Ростковского жовнїр, що стояв на вартї.

Білград. В дорозї з Солуня до Скоплї сконфіскованo скриню з 25 бомбами. Болгарскі повстанцї обсадили Крушево, убили Мудіра, всїх урядників і всїх Турків з винятком двох, котрі утїкли. Бомби розшарпували сотки Турків.

Царгород. Росийскій амбасадор в Царгородї одержав з Севастополя вість, що віддїл чорноморскої фльоти відійде на турецкі води.

НОВИНКИ.

— **Vivant sequentes!** Селяни в Ожомли, пов. яворівского, зібрані дня 16 с. м. на довірочну нараду, ухвалили — як нам пишуть — резолюцию з домаганєм загального, безпосереднього і тайного права голосованя як доконечного услівя їх культурного розвою. Свою резолюцию постановили вислати в формі меморіялу до корони.

— **В справі виборчої реформи** відбуло ся у Львові 15. с. м. на площи Сольскіх віче, в котрім взяли участь до 5000 людий. Промовляв д-р Діямант і представив домаганя робучого населеня в напрямі загального і рівного права голосованя.

— **Польщина серед гошівских Василиян.** Від одного з путників до василияньского монастира в Гошові коло Болехова одержуємо письмо із справедливим докором під адресою тамошних оо. Василиян, що в тамошнім, монастири не усувають польщини. Зараз при вступі до церкви впадають в очи дві літанії, одна „do sw. Onufrego“ а друга „do Maryi Magdaleny pokutnicy“. Не менше дивно вражає руского путника й те, що оо. Василияни продають прочанам на памятку образи Матери Божої з підписом „Cudowny wizerunek N. P. Maryi Hoszowskiej“; та з цїлою піснею в честь Богородиці також в язиці польскім! Рівночасно толерують оо. Василияни в Гошові перекупнїв, що продають під рускою церквою тисячам руских прочан всякі польскі медалики, образки, шкаплїрі, книжочки і т. п. Оо. Василияни заявили в послїднім часї богато патріотизму в своїй дїяльности, тож сподїємо ся, що возьмуть під розвагу оправданий жаль руского путника і усунуть дивну аномалію з церковних обходів в Гошові.

— **В справі рускої ґімназиї в Тернополи.** Некорисний вислід кляснфікациї в тернопільскій рускій ґімназиї спонукав — як нам пише о. Ом. Глїбовицкий з Глубічка — кружок подільских священників, що зібрали ся принагідно на нараду в Тернополи, призадумати ся над сею дивною аномалією в нашім шкільництві. Дбаючи о будуччину нашої молодежи, згаданий кружок сьвящеників порозумів ся в тій преважній справі з директором рускої ґімназиї, д-ром Калитовским і рішив однодушно скликати ще одну ширшу нараду. Цїлию її буде застановити ся над способами, як належало-б прийти бідній рускій молодежи в поміч, не лише матеріяльну, але й моральну, і евентуально приступити до заснованя товариства з повищою програмою. Реченець наради оповістить ся в найблизшім часї, а поки-що звертає ся увагу всїх батьків, що посилають дітий до згаданої ґімназиї, дальше професорів, як неменш усїх патріотів, котрим залежить на відрадніїшім положеню рускої молодежи, того заборола нашої красшої будуччини, щоби не понехали поспішити на ту нараду з обмірковании средствами заради теперішному лихови. Справа важна, тому легковажити її нїяк не годить ся.

— **Руські сьвята в армії.** Як довідуємо ся, дня 19 с. м. рано виходять зі Львова на маневри: 95 полк піхоти, що рекрутує з Чортківщини, отже чисто руских околиць, дальше 1 полк уланів краєвої оборони, що складає ся також майже із самих Русинів, а також всї помічничі роди війска, що належать до 60-ої бриґади, як артилерия, санітети, трен і т. д., де також переважний континґент становлять Русини. Отже то військо вимашировує в повнім воєнаім лаштунку в торжественое руске сьвято Преображенія Господного, якби для заперечея тих частих заяв військових властий, що вони страх шанують релїґійні почування в армії. Чи й тепер ще військова управа спробує виїхати із своєю оклепаною заявою?

— **Сировиця „за дармо“?** З Надвірнянщини пишуть нам: В Майдавї середнім наложено на ґаздів ось-такий податок: За кождий пітр сировиці, яку ґазда може брати даром для поодинокої штуки худоби за квітом з уряду громадского, платить ґазда на руки писаря 4 сотики за „уржендованє“. Коли зважити, що пересічний ґазда бере на зиму 100 літрів, то вийде сума 4 корони. Як говорив вийт, одна часть із сих гроший, іменно 100 корон, має йти до уряду салїнарного в Ланчинї (бо з тої салїни беруть сировицю ґазди з Майдана середнього). Додавши до тої оплати грішми ще страту дня ґазди, що їде по сировицю, і оплату рогачок, то показує ся, що сировиця не так то „за дармо“ дістає ся ему. Дотичні власти повинні би провірити сю справу...

— **Конець шумної інституциї.** Львівска фільгармонія, заснована перед несповна роком з великим грошевим накладом деяких фінансістів, очивидно в цїлях спекуляцийних, по голосних одушевленях аматорів музики не лише в перебудованій сали давного театру ґр. Скарбка, але й в польских і деяких руских часописях — мабуть вже упокоїла ся... Таку приносить вість принайменше краківский „Głos narodu“. Директор сеї фільгармонії, Людвик Геллер не хоче вже вертати до Львова по нові похвали але постановив пробувати щастя з оперою. Як звісно, цїле лїто давав він із зібраною принагідно дружиною оперові вистави в Кракові. Тепер рішив ся він, з'орґанїзувавши як слїд оперове товариство, пустити ся з ним в артистичну мандрівку по більших містах Росиї, починаючи від Конґресівки. Отже Львів лишив ся без фільгармонії, бо й з'орґанїзована п. Геллєром орхестра розвязала ся, а диріґент Челяньский мусїв повернути в своєси до Чехії, переконаний вже вдруге, що у Львові музикови зробити карієру дуже тяжко.

— **Приємности короля.** Як звісно в Мариенбадї в Чехії перебуває тепер анґлїйский король Едвард VII. на курациї. Лїчить ся— з товстости. Та хоч до Австриї прибув він в „строгім incognito“ в Мариенбадї сейчас его пізнали і тепер цїлі хмари звичайних смертельників, що „лїчать ся“ також з подібних недуг, ходять за і ним переслїдують его на кождім кроцї. Королеви та цїкавість так надоїла, що перестав показувати ся публично і рішив ся навіть перервати свою „курацию“.

— **Жюль Верн,** звісний французский письменник, автор одиноких в своїм роді фантастично-наукових повістий, осліп в послїдних часах на обоє очи. Числить 75 літ і викінчив як-раз сотний том своїх повістий.

— **Варварскі маневри.** З Штутґарту доносять, що підчас онодїшних вправ 51-ої бриґади піхоти упало 40 вояків наслїдком великої спеки. Стверджено між ними 7 ударів сонця. На щасте завдяки успішній лїкарскій помочи удало ся всїх удержати при житю.

— **Дрібні вісти.** Цїсар даровав 64 вязням решту кари, між ними 6 вязням в мужескім заведеню карнім у Львові, 5 женщинам з женьскім заведеню карнім у Львові і 1 в карнім заведеню в Станиславові. — Совіт „Народного Дому“ у Львові розписав конкурс на стипендию 240 К річно з фондациї ім. Мих. Сомика для ученицї, сироти по сьвященику. — В Глїбовичах пов. бобрецкого отруїла ся грибами цїла родина Інґльотів; мимо лїзарскої помочи погибло серед страшних мук 3 осіб. — Під Лїмницею в Татрах найдено онодї трупа 22 лїтного риґорозанта прав Володислава Люстґартена, що вибрав ся був в товаристві на прогульку і упав із скали. Був сином лїкаря з Кракова. — Редакция париского дневника „Matin“ визначила 5.000 франків премії для того, хто вже тепер вгадає, як скінчить ся процес Гумбертів. — На острові Ямайці лютнла ся онодї страшна буря, що наробила шкоди на 75 мілїонів корон, убила до 100 людий а до 600 покалїчила. — Видавець нюйоркої часописи „New-York-World“, Пулїцер, визначив 2 мілїони долярів на заснованє дневникарскої школи.

— **Віча в Золочівщинї.** Видїл політичного товариства „Руска Рада в Золочевї“ наміряє в місяци вересни устроїти віча в деяких місцевостях золочівского повіту, як Білий камень, Бортків, Олесько, Соколівка і Кругів. В тій цїли підписаний видїл просить руских патріотів з повисше згаданих місцевостий, щоби своїми заходами прийшли „Рускій Радї“ в поміч, знайшли і приготовили на віча відповідні льокалї, заохотили селян в своїй околици до як найбільшої участи і постарали ся о все так, щоби заповіджені віча могли без перепони відбути ся. Всьо то треба сейчас приготовити бо час короткий. О результатї повисших старань просимо повідомити можливо скоро „Руску Раду“ в Золочевї на руки підписаного секретаря, о. Малого, пароха в Ясенівцах. За видїл: *сьвящ. Малий* секретар, *Рожанковский* предсїдатель. — Всї инші рускі часописи просимо о поміщенє повисшої відозви.

— **Вибори до повітової ради** в Дрогобичи відбудуть ся: дня 18 вересня з ґрупи сїльских громад (9 членів); 24 вересня з ґрупи міських громад (5 членів, всї з Дрогобича); 25 вересня з ґрупи найвисше оподатковапих промисловців і торговельників (7 членів); дня 28 вересня ґрупи більшої посїлости (5 членів).

— **В інститутї заснованім „Руским Товариством педаґоґічним“ у Львові** є еще кілька вільних місць. Просить ся поспішити зі зголошенями, бо інститут отвирає ся на ограничене число панночок, тому ті, що зголосять ся в послїдній хвили, не будуть могли бути приняті. В інститутї дешевшім ім. св. Ольги вже всї місця заняті. Зголошень до дорожшого інституту належить висилати під адресою М. Вілецка у Львові, ул. св. Николая ч. 8. II. поверх.

— **Видїл філії руского товариства педаґоґічного в Станиславові** пригадує Впов. Родимцям, що з днем 1. вересня 1903 знайде приміщенє в бурсї філії 40. учеників шкіл середних і народних за оплатою 16—20 корон місячно. Реченець вносити подане о принятє продовжує ся до 25. н. ст. серпня 1903. До подання треба долучити: 1) метрику хрещеня; 2) сьвідоцтво шкільне; 3) декларацию що до точности в оплатї і 4) картку кореспонденцийну на відповідь. Всякі подання належить вносити на руки голови філії п. Рибчука, професора ґімназиї (Коперника ч. 17). Тамтогорічні питомцї мають також внести свої подання. — Від видїлу філії руского товариства педаґоґічного в Станиславові: *Пр. Рибчук* голова, *о. Яр. Бородайкевич* секретар.

— **Товариство Руских Женщин в Станиславові** оголошує конкурс на місце учительки в дївочім інституті. Конечно жадає ся укінченя 8-ої кляси видїл., першенство мають семинаристки. Зголошенія і близші інформациї у п-ї Індишевскої, Станиславів, Мрочковского ч. 3. — За видїл: *Кульчицка.*

— **Руский іиститут в Перемишли** під зарядом СС. Василиянок занимає помешканє на улици св. Іосифа ч. 18, де можуть знайти поміщенє 60 учениць. Принимає ся ученицї не тілько з семинаря, але також з видїлових шкіл. Платня місячна для семинаристок виносить 30 кор., з видїлових шкіл 36 кор. Ближші інформациї під висше згаданою адресою.

— **Тарасове сьвято в Ілинцях.** Заходом товариства „Народна спілка“ долїшний кут в Ілинцях нов. снятиньского, відбудуть ся 23. серпня с. р. вечерниці в честь Тараса Шевченка в домі громадского уряду. В програму війдуть деклямациї вокальні та музичні продукциї і відчит. По концертї відбудеть ся комерс. Між поодинокими точками та підчас комерсу буде приграватн добре вишколена місцева музика Матвійчуків. З огляду на се, що особних запрошень не висилає ся, просить ся дооколичну публику (головно сьвященьство), щоби як найчисленнїйше явила ся та своїм прибутем вказала народови на значінє сьвята Шевченкового. Пригадуємо тут, що минувшого року прикро відчули селяни, що дооколичне сьвященьство в малім числї явило ся на вечерницях. Сподїємо ся отже що сього року буде інакше. Вступ для селян 10 сот. для інтеліґенциї 1 кор. — *Комітет.*

Померли:

Волод. Хойнацкий, укінчений богослов в 25-ім роцї житя; у Львові Анна з Захоровичів Козак, вдова по сьвященику, в 66-ім роцї житя; у Львові Володислав Вебер, управитель друкарнї „Gazet'y Lwowsk'oї в 57-ім роцї житя; в Празї ческій бр. Вільгельм Ґруіч, ректор нїмецкого университету.

Бібліоґрафія:

— **Сильвестер Яричевский. Серце мовить..** (Поезиї в прозї.) Коломия 1903. Накладом редакциї „Поступу“. З друкарнї В. Браунера. Стор. 47, 16°. Набувати можна в редакциї „Поступу“ в Коломиї (Народний Дім) по 63 сот. за примірник разом з почтовою пересилкою. — Серце „мовить...“ се збірка образків патріотичного змісту, навіяних горячою любовю до Вітчини. Книжочка написана при тім гарною мовою і з очивидним талантом і повинна найти як найширший покуп.

— **Ruthenische Revue ч. 7.** з 15 с. м. вже появило ся і містить: Pariser Epistel über Nationalismus und Internationalismus, статя підписана псевдонїмом „L'Européen“ — Der ruthenische Klerus und der Ultramontanismus, статя одного з наших галицких сьвящеників — Eine merkwürdige Landtagswahl in der Bukowina Озірного — Kornylo Ustjanowycz M. Кічури, Die Ahornblättchen Стефаника в переводї Ілиї Поповича і Гльосси.

— **В Neue Bahnen**, нїмецкім двотижневику, що виходить у Відни, появила ся в ч. 3. 1 серпня с. р. на начальнім місци статя: „Die Ruthenen“ Рішарда Хармана з Відня. Статя написана дуже тепло для нас і причинить ся значно до ознакомленя вїмецкої публики з нашими сумними відносинами. Статю попереджає короткий історичний вступ а дальшу часть занимають короткі але точні дати про наше шкільництво в Галичинї і т. п.

— Маю честь повідомити, що я отворив **СТОЛЯРСКУ РОБІТНЮ** при ул. Личаківскій ч. 1, причім яко член „Зорі“ і господар рускої Бурси ремісничої числю на ласкаве поперте П. Т. рускої Публики. З поважанєм *Антін Оприск.*

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Сим доносить ся, що дня 8. с. м. привернено знов загальний рух на шляху Тартарів-Микуличин.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Г. Ци. в Бо. Удайтесь вирост до Товариства Просьвіти у Львові, ринок, 10. — М. Яц. в Кр. До кінця вересня прийде нам ще 13 К. — М. Бо в Су. Ще 13 К 80 с. — В. Ра. в Во. Тепер вилачено за липень а не серпень. — Хв. Чит. Пр. в Ко. Ще 4 К 80 с. — Вп. Д. Гу. в Др. По марки прошу віднестись вирост до Нар. Канцелярії у Львові, ринок, 10. — М. Ге. в Лю. ве. Тепер вилачено до кінця серпня а не вересня. — А. Ст. в Ям. Тепер вилачено по конець вересня а не жовтня.

— **„На Україньско-руску Бурсу в Новім Санчи** в місяци маю 1903 жертвовали: Вп. Р. Т. Др. Лев Косєак, лїкар у Львові 5 К, др. Данило Кулик адвокат в Кутах за карти переписні 10 К, о. Павло Стукач, парох в Тісній місячна жертва за цьвітень 4 К, Ю. Пулюй, п. к. професор в Празї 10 К, др. Михайло Кочиркевич, надсовітник скарбовий в Ярославі місячна жертва за цьвітень, май і червень 1903 по 10 К, разом 30 К, Стефан Сорока учитель народний в Фльоринцї зібрані на виказ жертв від пані Вітошиньскої Анни, жени інспектора шкільного 8 К, Кар. Банрівского надінспектора податкового 2 К, учителї народні: Поцєй 1 К, Мороз 1 К, Сорока 1 К, Гренюк 50 сот. разом 13 К 50 сот., о. Василь Новицкий парох в Новосилици 1 К, Теофан Лукашевич, офицял податковий в Кальварії 4 К, І. Саварин ресіцієнт сторожи скарбової в Радлові за карти переписні 7 К. Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові запомога 50 К, Влодко і Модко Кузик, ученики ґімназ. в Бреску 6 К Товариство задаткове в Глиняних запомога 30, К, Юліян Стисловский в Бібрцї 5 К, Громадка в Дорі 3 К, о. Даниіл Грицай парох в Михалевичах 20 К, І. Сухий парох в Жапові 2 К, Василь Чапля комендант жандармериї в Старім Санчи 6 К, Миколай Перейма адюнкт податковий в Фриштаку 6 К, Семен Кульчицкий Ручка у Львові 6 К, Мария Крушельницка у Львові за пущений даван на льоси 100 корон, Зеновій Матковский управитель школи в Зарічу 3 К, о. Гевда, сотрудник в Угнові 4 К, Михайло Зубрицкий, парох в Мшанци від парохіян 11 К 69 с., від себе 31 с. разом 12 К, Лев Ломей в Кутах місто вінця на домовину бл. п. Марії Волошиновоі 10 К, о. Іван Винницкий, парох в Залісцях 10 К, Кружок українських дівчат у Львові за карти переписні 10 К, Михайло Грушевский, професор університету у Львові 2 К, о. Білиньский парох в Лавочного 10 К, Іван Тивонович, асистент рахун. в Відни за карти переписні 4 К, Онуфрий Гадзевич, богослов III. року у Львові за карти переписні 9 К 30 с., Володислав Лям, надкомісар сторожи скарб. в Ярославі за карти переписні 10 К, Коник, офіциял подат. в Ржеску складна 9 К, Г. Бобяк, постенфірер жандармериї 10 К, Ольга Роговска, учителька в Косові за карти переписні 4 К, о. Кипріян Ясеницкий, парох в Балигородї місячна жертва 2 К, Г. Бабяк профес. ґімназ. в Дембіци від Козіньского начальника почти 1 К, від Крутого урадника почтового 1 К від себе 2 К 60 с., разом 4 К 60 с, Теофан Лукашезич, офіциял подат. в Кальварії від себе і жени 3 К, о. Михайло Цеґельский, парох в Камінці струмілової за карти переписні 20 К, о. Павло Стукач парох в Тісній місячна жертва за май 4 К, Василь Вонсович, надпрокуратор в Сераєві 1 К, Роман Алексієвич радник суду краєвого в Угнові за карти переписні 4 К, на виказ місячних жертв в Новім Санчи зложили: Олена Лінииська 1 К, Оленка Лінииська 50 с., Олена Секундівна 50 с., посол Василь Яворский 10 К, сини Казимір і Володимир Яворскі по 1 К, Петро Лінииський 1 К, о. Захария Лехіцкий 1 К, Петро Витошиньский 1 К, д-р Левицкий 1 К, Михайло Секунда 1 К, разом 19 К. — Надто Вп. п. Володимир Витошиньский з Грибова жертвував для відличного ученика К. Дука питомця бурси убране ґімназияльне.

Всїм жертводавцям складаємо щиро руске „Спаси Біг“ та поручаємо дальшій ласкавій памяти нашу молоденьку інституцию.

За Видїл Товариства філія „Просьвіти“ в Новім Санчи.

Секунда, скарбник. *Лінииський,* голова.

Оповіщенє.

Видїл міщаньскої читальні „Просьвіти“ в Яворові повідомляє загал горожан яворівского повіта і инших, що дня 30 н. ст. серпня 1903 р. о годині 5 пополудни відбудеть ся в салї „Сокола“ отворенє філії „Просьвіти“. Просимо уклінно Вп. інтеліґенцию, щоб щиро звонила „завати ся, аби на сьому отворенню явило ся як найбільше селяньства і міщаньства. Подаємо теж до відомости, що на се отворенє запрошений з рефератом делеґат Головного Видїлу Просьвіти у Львові, а також Видїл відніс ся до деяких з наших послів, тимто годить ся як найчисленнїйше явити ся, щоб выслухати інтересних річий та аби не постидати ся перед чужими людьми. Оповіщуємо се завчасу, щоби належно приготовити ся, та щоб опісля ніхто не вимовляв ся нїякими перепонами. Видїл зі свойого боку робить всьо, а від загалу домагаєть ся піддержки та бодай крихіточку доброї волї. Хто не зволивби явити ся в означеному дни, допустивби ся непростимого злочину. — Від Видїлу міщаньскої Читальні „Просьвіти“ в Яворові.

— **Русини!** Жадайте по всїх кавярнях, ресторанах, бюфах дневників, зелїзничих дворцях і т. д. „**Ruthenische Revue**“. (Адреса в анонсї!)

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. С обов'язком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя выдавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

Конкурс.

Видїл міщанскої Читальні „Просьвіти“ в Яворові розписує отсим конкурс на принятє до українсько-руської Бурси в Яворові з днем 1 н. ст. вересня 1903 р. 20 учеників III і IV. кляси шкіл народної. Питомець дістане в бурсї цїле удержанє, надзір і провід домовий, коли отець, згляднo опікун зобовяжеть ся при принятю письменно достарчати умовлений харч у натуралїях, або платити 16 корон місячно з гори. Кождий питомець крім того має зложити при вступі на інвентар 2 К і виказатн ся потрібним білем, одїжю, обувю, постїлю з власним лїжком відповідної величини. До подання, яке належить вносити найдальше до 25 серпня н. ст. 1903 р. до Видїлу міщанської Читальні „Просьвіти“ в Яворові, треба долучити шкільне сьвідоцтво за остатний піврік.

Видїл Руского товариства педаґоґічного у Львові, розписує сим конкурс на приняте учеників до „Інституту під покровом св. о. Николая“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, спни членів Руского товариства педаґоґічного. До подання долучити треба: 1) метрику хрещена ученика; 2) свідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) декларацию що-до місячної заплати, котра виносить 40 кор., при слабших елевах, окремо ще на поміч наукову 6—10 кор.; 4) 2 кор. на видатки кореспонденційні; 5) хто не есть членом Руского товариства педаґоґічного, 2 кор. на виписове і вкладку річну до того товариства;

Всякі подання адресувати треба до Видїлу Руского товариства педаґоґічного у Львові ул. Театиньска ч. 19, на руки члена видїлу Костя Паньковского.

В склад комітету, занимаючого ся веденем дїл Інституту, входять: о. крилошанин Іван Чапельский яко голова, проф. Василь Бінецкий, проф. Іван Кокорудз, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак і Кость Паньковский яко настоятель інституту. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешкане, харч, опал, свїтло, послугу, пране за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скілько на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованем, стараєсь о добре домашне і товариске поведене; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає еї під доглядом домашних сталих директорів, у лучших без доплати, у слабших за доплатою; д) доставляє вихованкам нагоду придбати инших відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити подани о приняте визначує ся до дня 20 н. ст. серпня 1903 р.

ПОЗИР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до панцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2 — „

Кромі того:

1) „Наші Звука“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надїсланою готівкою або послїпатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівами виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 a—f

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4·85

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·1*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча).
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформационне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 6

Куре Львівский

в дня 17 н. ст. Серпня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Лїхти заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виписс. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краевого 4½% а. в. льос. в 51	102 70	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісія) . .	98 5	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% „ в 55 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. з.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. з.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позичка краєвої в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої в 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 5% по 300 корон	98 30	— —
„ „ 4½% 4-ом емісія.	101 50	— —
Льосы:	к. с	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ . . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	350 —	354 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок німецких	117 10	117 80

Новість!

Повне видане Творів Тараса Шевченка коштує тілько 2 корони!

Товариство „Просьвіта“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся твори Тараса Шевченка, видало недавно найтаншний збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“.** Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір великовий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.) 428 2 7

ФІРМА ЯН ГЕФЛІНҐЕР

Звісну **фабрику цукрів і чаєвників** (гербатників) при ул. Театральній ч. 8 буде вести дальше вдова по небіщику

Текля Гефлінґер.

505 1—5

УЧИТЕЛЬ орґан рускоґо товариства педаґоґічного двотыждневникъ педаґоґічно-науковый выходитъ водъ 1 червня 1897 у Львовѣ ул Кльоновича 7. Прэнумерата рочна 3 зр., піврочна 1·50 зр., чвертьрочна 80 кр.

Мід-патока

куранційнай і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-літрових барилках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходнык в Кучинпях, почта Денисів. 488 7 10

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Глядаю сейчас рутинованого концепієнта. *Квартацкий*, адвокат в Бальгородї. 491 3—3

Учителька приме радо приватну посаду на селї. Адреса: Анна Серватюк, Водна 3, партер Львів 511 1—3

Можу сьміло поручити кождому звісного мені строїтеля п. Войнаровича як совісного і спосібного спеціяліста в своїм званю. Мешкає Скарбківска ч. 5. *Лунія Керлерова* 509 1—5

Продам слїдуючі машини: 1) молотїльню штифтову з кратом на силу 4—8 коней за 500 корон; 2) Сївачку рядову, оригінальну „Сака“, малу, дуже легоньку на пару малих коней за 160 корон; 3) млинок за 80 корон; 4) сапу до сапаня бараболь за 30 кор.; 5) плужок до обгортаня бараболь за 16 корон; 6) „сепаратор“, машина до відїленя сметанки із свїжого молока і масничку до того разом за 180 кор. Всї машини в дуже добрім станї, а послїдна майже нова. Продаю, бо звиваю господарку *Олимп Волянський* в Білій п. Чортків. 491 3—3

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР
під фірмою
І. Даненгаймер і Ст. Старчавский
улица Валова число II A.
виконує всякі роботи входячі в обсяг кушїрства по умірковапих цїнах. 08 1—3

Виноград лїчничий і столовий

в 5 клґ. коробках оплатно до кождої почти.

Гірский виноград
Грозин столові
Грозин десерові
Вибиравий, мішаний Мускат
Грушки столові
Яблока або сливки столові
Туркестанські цукрові мельони
Зелена салатна паприка
Зелені воднисті огірки
Цьвітовий, густий мід пушка 5 клґр.

Petrovitz & Pantitz
властителї винниць, Versecz (полуднева Угорщина).
503 1—

Театиньска ч. 12.
Лише для пп. Студентів
віддасть ся помешканя з цїлим удержанем. Замовляти можна на І. пов., двері ч. 6.
Також на продаж малпки і папуги (рідкі окази.)
495 2—2

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.
4 8 6 · 156

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для седян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цінники жаданє дає ом 313 27—7

ІВАН ЛЯВРУК
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 916 —9

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить I. випуск „Практ. Проповідий до руського народа“. Тов. св. Петра мають на цїли пособити бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба гроший і що раз гроший. З розпродажі 300 примірників відступить ся корони від примірника на тов. св. Петра. Від Вас о. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

Замовляти можна на адресу: о. **М. КІНАШ** — Хоросно п. Бродки. 64 1—5

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в серединстю Львова при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а імено:

МАТЕРАЦИ часто водоспинні 24, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр. Матераци з морської доставлені 1·50 7, 8 до 10 зр — Матераци пружинові, сінники, подушки, відушки, кроснорада і т. п.

** **НОВІСТЬ!** Парова машина відчищує пірякі по душки дізнавто по 30 кр. за 1 кгр. — Лише 3 зр. коштує переробленє матерацїв за 3 подушки. Дротяки на матераци по 40 6', 70, 8', 6 кр. 1 зр. 20 — 1 30 — Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни ложків і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА
Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 7 10

Кінчать ся печатати **ПРОПОВІДИ** Урочисті на свята і неділї цїлого року *о. ПЕТРА ВЛАЩЬСКОГО* пароха в Зарваниці.

Часть I.

починає ся від проп. на Рожд. Преч. Дїви Марії.

Часть II. уже в печатї.

Цїлий твір буде складати ся з IV частий і обіймє 90—100 аркушів.

Дістати можна у автора почта Вишнївчик по цїні 3 кор. за першу часть.

Перед Рожд. Пр. Д. Марії буде часть перша розіслана. 501 1—5

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 16 серпня 1903.

ВЕЛИЧАВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

З цїкаві боротьби між п. Николаєм Антоневичем зі Львова а п. Chaizek-ом з Парижа, п. Гаґанні-м з Італії а п. Ross-ом з Америки і п. Strengler-ом з Гамбурґа і Kreindler-ом з Відня.

Четвертий раз велика пантоміна Люципер. В скорі бенефіс братів Fernandes.

Приготовляєсь велика пантоміна Лови.

Військова музика 30 пп. — Початок о 7·30, 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 528 1—

Перше галицке акцийне Товариство
РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ
передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польські горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первориднимп науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 5—10

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівцї першої класи, — просто без пересїданя до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешевї цїни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, агент, ул. на Валові ч. 8, I. п. або біля головного двірця, Львів. 273 1—7

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Виданець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накїр з фабр. Чернявської. З друкарні Інституту Стефанейського під зарядом Іосифа Гаврилюка.

Ч. 174. Львів, Второк 5 (18) Серпня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухпитаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Руске духовеньство а ультрамонтанїзм.

*(Від грецко католицкого сьвященика *.)*

Я довго слїдив релїгійні відносини в поодиноких державах і краях, а особливо положеня духовеньства і его задачі. Підчеркую слова „задачі духовеньства в поодиноких краях", бож ніяк не могуть вони бути всюди однакі; инше пр. в становище католицкого сьвященика в польскій громадї в росийскім царстві, гнобленій полїтично і екомічно, инше знов в Італії, а инші задачі має сьвященик в горішній Австриї. Сю засаду зазначують завсїгди наші церковні власти, а передовсїм римска курия. І я прийшов до того переконаня, що католицке духовеньство нїгде не має так трудної задачі, як грецко-католицке в Галичинї.

Грецко католицка церков повстала з грецко-православної, котра за польских часів злучила ся з Рамом і длятого зве ся також грецко уніятскою. Нам запоручено церковну автономію і ненарушамість нашого обряду; нашу церков урядово і урочисто признали папи цїлком рівноправною в римско-католицкою; вона мала мати своїх епископів і підлягати просто папі, так що в наші церковні справи не мають права мішати ся римско-католицкі достойники і владики. Часто бувають в одній громадї дві католицкі парохії, грецко- і римско-католицка. А що обі церкви є рівноправні і ріжнять ся лише обрядами, то недозволений є перехід з одної до другої.

Було би се дуже гарно, коли би ті запоруки мали справдї значінє. Мало би се притягаючу силу у наших православних братів, особливо у буковиньских Русинів, котрих можна би легко приєднати для католицкої церкви, тим більше, що вони зовсїм не вдоволені тим станом, який панує в їх церкви. Але, як неодно инше, так і ті запоруки остають більше на папери. З рускою церквою обходять ся справдї по мачошиному. Вона не підлягає просто папі, а конґреґациї для ширеня віри. Тая конґреґация, як показує вже її назва, займає ся ширенем католицкої віри. Отже є се для нашої церкви упокоряюча річ, коли уважаєсь її за таку, котру треба навертати. Дальшим наслїдком такого ладу є, що згадана конґреґация, віддаючи ся більше цїлям місийним, хоче в наших сьвященниках бачити не так дїйсних душпастирів, як односторонних місіонарів. І в тім як-раз лежать причина непорозумінь межи конґреґациєю а руским духовеньством. Наші церковні достойники, особливо владики, мусять передовсїм вдоволяти конґреґациї, а через те мусять часто попадати в різку суперечність з інтересами рускої церкви, духовеньства і руского народу.

Хибно припускав би хтось, що такий стан річи відповідає волї папів. Противно, папи римскі робили все, що могли, щоби нашій церкві забезпечити рівноправність, і дбали особливо о збереженє чистоти руского обряду (конґреґация має цїлком противні змагання). Але на жаль польскій шляхті удало ся через можні у Ватиканї впливи повести полїтику на дорогу Русинам ворожу; ся полїтика зробила особливо великий поступ, коли польский ґраф, кардинал Ледоховский був префектом конґреґациї для ширеня віри. Сеї полїтики не похваляв пок. папа Лев XIII., котрий нераз говорив з притиском: „volo ritum ruthenum". Та папи не тілько прикладали вагу до самої форми, бо вони далеко висше цїнили зміст і хотїли, щоби его не змінювано. Отже вони признавали не тілько церковні обряди, але й окреме положенє, окремі задачі рускої духовеньства, завсїгди тїсно звязаного з широкими верствами народу; вони зберегали прав руских сьвященників до женитьби, хоч в католицкій церкви заведено безженність. Але згадана конґреґация заходить ся при помочи декотрих руских князїв церкви ті розпорядженя папів обходити і задержати лише форму грецко-католицкої церкви, а зміст її основно змінити. Але до головних прикмет рускої церкви належать не лише зверхні форми, як прим. сьвященичі ризи, а й всї церковні уладженя, особливо почесне становище душпастиря серед вірних і відносини руского духовеньства до свого народу.

Щоби се лїпше зрозуміти, треба докладнїйше пояснити положенє рускої духовеньства.

Нїгде не оставав сьвященик в так близкій звязи з широкими верствами народу, як у Русинів. Руский сьвященик є жонатий, має родину і вже через те завсїдно стикає ся з своїм народом. В часах польско-руских воєн, в часах найбільших переслїдувань руский сьвященик вірно тримав з нещасливим народом і дїлив з ним долю і недолю. Коли рускій справі спроневірили ся висші стани, особливо рускі вельможі (як князї Сапіги, Сангушки, ґрафи Потоцкі, Дїдушицкі і ин.), остали ся в рускім таборі лише сьвященики і хлопи. Для того Поляки й по нинї любять говорити, що руска суспільність складає ся лише з попа і хлопа. Для того, що руске духовеньство завсїгди тримало з хлопом і помагало ему радою і дїлом, бачать в нїм польскі верховоди до нинї нелюбого противника своїх планів, а всепольскі крикуни, як Студнїцкі, в своїх брошурах і лайках з найбільшою ненавистию виражають ся о рускім духовеньстві. Руский хлоп з своєї сторони завсїгди з довірем удавав ся до свого сьвященика і уважав его за свого приятеля і дорадника. Син сьвященика віддавав ся звичайно також духовному станови, так що в сих традициях вирастали й нові покольня сьвящеників. Відси походить, що ми в противности до езуїтів і до конґреґациї для ширеня віри та й взагалї в противности до понятя „*ultra montes*" цїнимо передовсїм т. зв. чинну релїґію. Ми не є лише до проповідуваня, але й до дїланя. На наш погляд душпастир повинен не лише проповідувати в церкви любов ближнього, але й пова церквою її учити дїлом. В н повинен перший давати добрий приклад, хочби мав через те стягати на себе гнїв і неласку можних сего сьвіта. Отже від руского сьвященика вимагає ся, щоби він тримав з гнобителями народу, щоби утримував народ в темноті, ба навіть щоби ошукував его.

Сказане вже замітив, що руске духовеньство як-раз через се своє історичне становище і за своє чесне поведенє супроти ворожих народови забагів непокликаних опікунів руского народу має у Русинів признане і повагу. Руский поет Іван Франко - соціялїст, — отже не приятель духовеньства — в однім з найгарнїйших своїх творів, в „Паньских жартах", вивів безсмертний образ руского сьвященика, що не тілько учить, але й сам поступає після наук Христових і за те разом з своїми парафіянами мусить терпіти переслїдуваня. Основатель т. зв. радикального сторонництва Мих. Павлик також зазначує в своїй книжцї „Про українські читальні" заслуги руского духовеньства для просьвіти народу.

(Конець буде.)

*) З Ruthenische Revue.

Ратуймо ся самі!

(В справі поточи для потерпівших від граду).

У нас на Поділю тепер по градовій тучи, що нас навістила дня 21 липня с. р., страшно сумно; куда глянеш цїлковите спустошенє аж за серце стискає, бо навіть і бідної огородини нема. Бідний мужик збирає тую мервицю, але щоби хоч еще міг яку ходобину утримати, а то і се нї — тільки стогне бідний і тую мервицю зрошує гірькими сльозами. Але і тої мерви дуже мало, бо гречку декуди не збирають, іно так приорують, а і ся мерва, що лишила ся, вимішана з землею хиба на постїлку під худобу спосібна, до того перша конюшина через довшу слоту пігнила і бідний хлоп опинив ся нараз над берегом пропасти і з тої розпуки навіть не в силї голосу піднести і о ратунок кликати. Видко, що вже в его кров війшло еще з невільничих часів, що він тільки на то сотворений, щоби терпіти і мовчати. Мазурам наробила вода шкоди, то они не сидять тихо, але кричать на цїле горло і домагають ся помочі, а з наших бідних мужиків еще ані один голосу не підвїс, бо він привик тільки всякі драчі платити.

Таке є положенє рускіх селян і їх вдачя, — та се не значить, щоб наш бідний селянин мав далї мовчати і ждати, поки держава і край самі догадають ся дати ему поміч. Нї, поміч селянинови не прийде сама до рота, але треба зробити заздалегідь всякі можливі заходи від самих селян, аби справу повести і пильнувати. І то є причина, чому я забираю голос. Моя думка така: Кождо село, де був град, повинно списати шкоди точно і подати старосту, щоби податок опустити, — дальше треба списати в кождім селї кілько кождий потребує на вижевленє і на засїв і вносити петициї о запомогу до видїлу краєвого, до сойму (на руки наших послів), до ради державної, а тепер слати просьби і то зараз прямо на руки президента міністрів, а в кождій петициї подати докладно, кілько потреба конечної запомоги. А сего не треба собі легковажити, бо если заведбаємо тепер завчасу о бідї мислити, то на весну всї поля будуть облогом стояти, бо нїхто не буде мати зерна на засїв.

В кождім селї повинна також ціла громада вибрати комітет ратунковий а потому всї села градом навіщені нехай отворять спільний ратунковий комітет по повітах і так акцию поведуть, щоби хоч троха біду злагодити. Наші посли, так соймові як і до ради державної, повинні стати на чолї тої ратункової акциї, бо грозить страшна руїна цїлим селам і повітам. Прошу собі представити, що бідний народ мав тяжкий передновок і тілько вийшов перший раз в поле, щоби хоть на хлїбець нажати, а ту заледви живий з поля повернув, а град цїлу его надію з землею вимішав! Я тут в Слободї золотій і Росоховатци маю вже тепер случаї, що бідні люди анї одного зерна — так як на перепівку — не мають; можу навіть з помежи тих людий подати не одного, що день мусить іти на заробок за гроші, щоби хлїба купати, а другий день іде на свою ниву о тім хлїбі, щоби хоть тоту градобину до купи згорнути, а і богатшим так само дїє ся, бо анї собі анї коннї не має що дати, аби хоть яку скибу під озимину вижати. Се є гроза, що аж лячно о нїй споминати; не обійшло ся в нїй і без жертв в людях. Так пр. у нас жінку Іосифа Тимчишин захопив град і побив її так сильно, що привезли до дому, а що она була в бременнім станї, то мучила ся три дни, породила неживу дитину і по породї в три години скінчила житє. Полишила 5 дрібних дїтей і смертельно хорого мужа на ліжку, так що вже тепер мусять громадяни тому хорому чоловікови і его дїтям носити їсти. Другу жінку Гринька Киналь побив град так, що ледве приїзла до дому, положила ся до ліжка і до тижня померла; а знаю, що і по инших селах певно не обійшло ся без людских жертв, що тілько підносить грозу положенія і викликує тим більшу потребу взаїмного ратунку.

Дивує мене, що на таку страшну грозу наші опікуни так тихо сидять, якби в мишу дїру позалазили. Староство тихо; славетна рада повітова так само. Гей пане маршалок і пане Трачевский, чи нїчого на те не скажете? Чи гадаєте, що як потрафилисьте против волї народу на его опікуна впихати ся, то тілько на то, щобисьте над ним панували і з него жили? ви віце-маршалку о Мащак, не встидно вам в тій компанії засїдати, а коли вже так, то чому не покажете, що ви дїйсно загальний а не свій особистий інтерес маєте на оці?

Але я говорю про бережаньский повіт а маю на думцї повіти рускої Галичини, бо там певно не лїпше. Тому я наказую: дбаймо самі за себе, ратуймо ся, бо як не подбаємо самі і то швидко, то будемо пухнути з голоду, а з краю і держави не прийде нам ні шелюга, хиба де-що про око.

Слобода золота, в Бережанщинї, в серпни 1903.

Тимотей Старух.

З Борщівщини.

(Допись.)

Сумно робить ся тобі, коли переїзджаєш гостинцем з Устя епископского до границї в Окопах в вузонький кутик Австриї. Тобі здає ся, що ти їдеш тою околицею яких 150—200 лїт тому взад. — Села, через які переїзджає ся зі стациї зелїзничої в Іваню пустім попри місто Мельницю — до Окіп — як Звинячка, Бабинцї — тай всї инші місцевости в тім кутку, судячи по написям таблиць — мусять бути чисто польскі, — аж жовточорні стовпи по граници з нїмецкими написами, показують, що ту хтось инший є паном того краю.

Те саме погадає кождий, що зустріне ся з пограничною сторожию або жандармериєю. В е тут і всюди балакає по польски мовби за часів Яна Казїміра або Яна Собеского; от як приміром сторож скарбова і жандарі в Звевигородї, колишнїм рускім княжім городї, в Трубчинї, в Козачівцї — і взагалї по граници — говорять лиш по польски. Тож не диво, що Москалї — чи навіть Українцї, стоячі на росийскім боцї — кажуть, що тут Польща та не мало дивують ся, коли заговорити до них по руски. Написів руских по таблицях в чисто руских селах на лїк не подиблеш відай в цїлім окрузї борщівскім, дармо що цїле населене чисто руске і говорить всюди лиш по руски. Відкиж бере ся ту така Польща? Відповідий насуває ся нараз більше.

Першою се звичайна система польонїзациї зі сторони всїх рішаючих чинників — як староство, видїл повітовий і инших, котрі замість стояти на сторожи права і дбати о добро повіту, дбають едино о Польщу. Завдяки системі корупциї — господарять по громадам вийти самі хруні, що мимо доказаних їм урядово над'ужить добра громадского, мимо своєї бючої в очи нездарности і недбалости — урядують! Коли ціла рада громадска заносить скарги до староства і до видїлу повітового на війта за крадїж громадского добра, за его крайне занедбане обовязків, то ще комісар Мґлей в старостві в Борщеві хоче радних і заступника арештувати, що они сьміють заносити скарги на любого панам війта! Скарга на війта скінчила ся дисциплїнарним слїдством против радних Малїцкого Маркевича і заступника війта Томчука з Михайлівки, яке перевів комісар Сеньковскі дня 6 мая с. р. Війт, видячи і що ему нїхто нїчо не зробить, бо за ним пани, кпить собі з усього та каже — що ми зроблять?

Видячи таку систему корупциї ц. к. староства — зачинає собі і жандармерия господарити у нас, як їй захоче ся. Ось доказ. Лучила ся пригода в Михайлівцї, повісив ся старий війт, пупіль упертої системи, і поховали его без сьвященика на цвинтараїм окопі. Заледве сарака спамятав ся на другім сьвіті, а тїло перележало 8 днїв, аж ту з'являє ся двох жандармів — і замість сьвященика зачинають похорон. Кажуть розкопувати яму — і нести трупа 8 дневного серед спеки в білий день — (а дїяло ся то дня 11 с. м.) на зовсїм противний бік цвинтара. Збігли ся люди, питають жандармів, хто їм казав се робити, а при тім звертають увагу, що тепер спека, грозить селу хороба, если рушать трупа. Хтось спитав ся, чому при тім нема дохтора, але що жандарам якісь там права церковні і цивільні, котрі признають лише власти духовній господарку по цвинтарах яко місцях сьвятих?

Видячи рішучий протест пароха о. Целевича і громадян, післали жандарми ще по трох жандармів до Кудринець і зазалярмовавши цїлий посторунок в пятьох робили параду повішеному, 5 дневному в гробі лежачому війтови. От яка вдяка за хрунівство і за паньску службу! Ще й по смерти шанують хруня! Кажуть, що цїлою справою похорону поводив ґр. Борковский, у котрого мала бути родина війта.

Сьвященика, що обставав за правом церкви, мають жандарми денунціювати за перепону в урядовій дїяльности. Що за іронія!

Другою причиною скорого ширеня польщини, то брак сьвідомости у наших селян. Наколи би радні громадскі по наших селах були більше сьвідомі, що они є Русини, то менше може було би війтів хруїв, та не приходило би їм так легко робити що

пан староста або маршалок гр. Борковский скаже. Але такої самосьвідомости не вповать їм сьвященники кацапи, котрі майже цілий сей кут обсїли.

Не диво проте, що задля темноти наших селян змагає ся в нашім кутку Польща а з нею всї її питомі благодати. Зачувати, що Поляки готують ся тут до великої народової маніфестациї. Нагодою до того має бути посьвячене косцьолка в Окопах. На те посьвячене має приїхати аж трох польских епископів, між ними і кардинал Пузина з Кракова. З нагоди торжества, ніби релігійного вийде і польский „wiec“, бо має бути д-р Козловский і знов зачнуть ся пани інтабульовати на руску землю. Та побоюємо ся, щоби котрий з руских сьвящеників кацапів не забажав нажити при тій нагоді слави „porządnego kapłana“ і не прилучив ся до обходу і участи в посьвяченю. Як вже має бути аж три biskup-и, то вже там зайвий рускій „pop“.

Коли відбуде ся та маніфестация, поки що не знати, бо Поляки умисно держать се в тайні, видно з обави, щоби не злетїли ся рускі академіки і не повторив ся жовківский „wiec“. Хоч тут Поляків майже нема, то сподївати ся їх треба в великім числї, бо они не боять ся маніфестувати своїх патріотичних почувань, як наші Русини.

Тойсам.

З угорскої Руси.

Пештеньска „Недѣля“ принесла (в ч. 33. з 16. с. м.) замітну вступну статю п. заг. „О способахъ для высшого образованія сыновъ нашихъ“, пропаґуючи гадку інтернату руских студентів університету в Пешті. Редакция „Неділї“ так представляє сю справу (подаємо в змісті):

„Нині хто скінчив ґімназию і здав іспит зрілости, може у нас, після теперішного закона, стати громадским або окружним новтарушом, урядником ведучим книги ґрунтові, урядником зелїзничим, народним учителем, урядником податковим, почтовим, писарем і т. п. На урядника судового й політичного, лїкаря, адвоката і т. п. треба скінчити університет. В Угорщині є всего два університети: в Будапештї і в Коложварі. Вищі школи для сьвящеників, т. зв. духовні академії або лїцеї (семинарії), є й на провінциї; Русини мають дві такі школи, одну в Унгварі, другу в Пряшеві. Також є по провінциї академії права (в околицях руских є они в Сиґотї. Кошицах і Пряшеві), але сесї академії не зовсїм повні, бо хто скінчив їх, мусить на послїдний іспит ставити ся на університет в Будапештї або Коложварі. Длятого молодіж, яка скінчила ґімназию, понайбільше йде на ті два університети.

„Зі всїх народностий Угорщини найменший процент в Русинів у ґімназиях і університетах. А причина сего ось-яка: Будапешт і Коложвар міста великі, отже й дуже дорогі. Хто туда вибираєсь на науку, мусить мати „набиту мошонку“; а таких між Русинами не богато. Многі молодцї наші пробують щастя приходять до Пешту з кількадесятьма ґульденами в кишени, надіючи ся, що тут знайдуть яке заняте і зможуть кінчити науки. Се деяким і пішло за рукою; при помочи тутешних наших людий дістали приватні лекциї, діюрни і т. н. Правдивими добротворцями для рускої університетскої молодежи в Пештї суть: д-р Коломан Демко, директор ґімназиї VIII. округа (він був передше й редактором „Недѣлї“), — д-р Емилїй Демянович, славний лїкар престольного ґорода, син славного пароха должаньского, — д-р Андрей Рабар, краєвий посол округа березняньского, син архидиякона комятского, — дальше: Антоний Рубій, пенсіонований предсїдатель сенату курії, — Евгений Сабов, член палати маґнатів, — д-р Александер Левен, судия найвисшого адміністративного суду, — професорв Легеза, Васков, Бакош, Сухий і ще кількох, котрих імени не знаємо. Сим то людям завдячують наші Русини, що декотрі убогі сини їх покінчили університетску науку. Та зміж усїх на найбільшу вдячність нашу заслужив д-р Коломан Демко, бо він, яко директор одної з найперших ґімназий Будапешту, більше як другі мав можність дати підпору убогим академікам.; Коли-б не він, то неодин з них мусїв би був перервати науку університетску. А всетаки всїх незаможних Русинів, які приходили на університет до Пешту, годї було спомочи, тому не оден з них або пропав у филях бурного великоміского житя, або вернув ся назад, звідки прийшов!

Згадані протектори рускої університетскої молодїжи, головнож д-р Рабар, д-р Демянович і д-р Демко, бачучи се лихо, почали роздумувати, якими средствами можна би дати поміч як найбільшому числу руских синів. І поставили дуже мудрий плян, іменно: хотять они тут устроїти такий інтернат, де би слухачі університетскі діставали харч і кватиру за дешеві гроші, вчасти за половину оплати, а зовсїм убогі безплатно. Дуже мудра і хосенна се річ, бо в Будапештї такі інтернати мають римо-католики, Серби, лютерани, кальвіни, жиди і инші, тілько ми не маємо. „Правду сказавши — замічає „Недѣля“ — се стидно може бути нам, що ми аж так пізно прийшли на сесю думку“...

„Як же поставити такий інтернат в дорогім ґ*о*ро*д*і Будапештї? — Так, як другі народи й віроісповіди поставили: збирали між собою жертви. .То дїлаймо й ми! Епископи мукачівский і пряшівский — як ми чули — вже видали окружне письмо в сїм дїлї до вірників своїх і вказали їм спосіб, як мають збирати жертви на сесю важну цїль, і віруємо, що не найдесь анї оден Русин в Угорщині, котрий би не дарував філерик-два на престол сего важного дїла. Добре би зробила комісия завідуюча дїлом інтернату, як би звернулась і до епископа крижевацкого [в Крижівци є епископом угорский Русин Дрогобецкий — Ред. „Дїла“]; пре цїнь бачваньскі Русини (в Банатї) приходять сюда на університет, отже і їм придасть ся інтернат, то най би і крижевацкий епископ візвав своїх вірників до жертв. Бачвани богаті, по пропорциї можуть більше жертвувати, як підкарпатскі Русини. Пізнавши щедру руку бачваньских Русинів і привязавість їх до всего, що своє, віруємо, що они не відтягнуть ся від сего великого дїла.“

Статя „Недѣлї“ кінчить ся покликом до Русинів, щоби жертвували на інтернат, кілько хто може. „Велике то дїло помагати бідним! Християньска довжність есть нам спомагати кождого бідного, а помагати синам своїм об'язує нас не лиш довжність християньска, але й родительска.“

В тімже числї „Недѣлї“ стрічаємо вже й конкурс „*Угорского гр. кат. Союза*“, в котрім сказано, що він уже в 1903/4 шкільнім ґроцї наміряє кільком убогим студентам університету дати грошеву поміч (очивидно заки призбирають ся фонди на отворене інтернату). Касиером Союза є д-р Емилий Демянович і на его руки посилають ся жертви. Для Русинів галицких і буковиньских, що схочуть прийти в поміч братям угорским Русинам в їх краснім дїлї, подаємо мадярску адресу касиера: Dr Demjanovics Emil városi orvos urnak, Budapest, VIII. József-körut 14.

—

В попереднім (32.) числї „Недѣлї“ знайшли ми рівнож цїкаву статейку про мараморошский руский алумней в Сиготї. Про сесю бурсу (алумней) пише Михайло Бращайко, бувший в минулім роцї шкільнім надзирателем бурсавів ось що [подаємо в змісті]:

„В Мармарошскім Сиготї коло великої і пишної палати оден скромний домок стоїть з надписом „Русское Питалище— Gör. kath. Tápintézet“. Б сїм скромнім домі перебувало 22 руских молодцїв. Межи ними були сини хлїборобів, сьвящеників, учителїв і иншого занятя. Сї молодцї вчили ся в сигітских школах. В сїм скромнім місци перебували ми так скромно, який скромний сам дім заведеня, учивши ся не лише сьвітских наук, але й нашого прекрасного восточного обряду. Тихо спокійно тїк день за днем в море вічности в неперервнім занятю й трудї. Торжественну тишину і супокій житя нашого лиш кілька раз перервали — не крики, але більші празники церкви і заведеня. Найбільшим празником було посьвячене дому, котре дуже торжественно відбуло ся в місяци жовтни 1902 р. На се торжество явило ся богато з нашої сьвітскої і церковної інтелїґенциї, а навіть з иновірної. Несказана радість панувала в цїлім домі. Радувались провідники, радувались основателї, та найбільше радувались ми, питомці... Веденє молодців в школї і заведеню було знамените тай учили ся кілько вмоги, й ми жи ґімназиєтів і дістали свідоцтво з успіхом, лиш 2 з недостаточним. З церковного обряду ми вивчили тропарі, кондаки і много инших пісень; в сім був нам мічний Василий Керецкий, сиготский учитель. Кромі сего навчились ми богато руских і мадярских сьпіванок і пісень. Платили за питомця на цїлий рік шкільний 200 К, але сини хлїборобів приймають за меншо, а инші безплатно; в 1902/3 році шкільнім мало сімох питомців удержано безплатне (між тими і надзиратель).“

По тім звіті автор статї (Мих. Бращайко) відзивавсь до Русинів: „Браття Русаки! Змагайте ся талантливих своїх синів вислати в се заведеня. Хто знає, кілько спосите них талантів находить ся между нами бідними горами! Просїть Бога і змагайте ся, щоби се заведеня процьвітало, бо тим способом наступить і для нас лучша доля і як можемо надіяти ся, що: „прийде час, як загріє раз солненько і на нас!“

—

Обі статї, які ми вище подали з „Недѣлї“, сьвідчать, що наші браття в Угорщині, хоч як пригноблені, всетаки щось думають о собі і щось роблять. Розумієть ся, робота їх котить ся не таким широким руслом, як наша галицка або й буковиньска — причиною сего відмінні, некорисні відносини угорскої Руси, як зовнішні так і внутрішні.

Досить вказати на тую в очи ударяючу обставину, що пештеньский Союз Русинів, котрий має основати інтернат для університетских студентів рускої народности не поважив ся назватись: „Угорский *рус.* Союз“, але „Угорский *гр. кат.* Союз“. Се є весь очивидячки лиш длятого, щоби в очах мадьйонів мадярских не наражуватись на якісь підозріня а може й переслїдування. Так само й на скромнім дімку мармарошского „алумнея“ руска напись „*Русское* Питалище“ переложена на мадярске: *Gör. kath.* Tápintézet“. Вже само то „gör. kath.“ в назві пештеньского Союза і мараморошского алюмнея говорить богато!

В мармарошскім рускім алюмнею молодіж, поза церковним обрядом, не вчить ся анї істориї рускої анї літератури (як у нас дїє ся там, де сего не має в школі), она навіть, кромі красних руских сьпіванок і пісень, мусить учити ся і красних мадярских... Та все таки і те гаразд, що бодай сьпіви церковно-обрядові та сьвітскі руські сьпіванки і пісні не дають вигаснути в душі питомця поломіни сьвідомости рускости, не допускають за молоду затратити свою народність в чужоязичній ґімназиї.

Тай внутрішні невзгодини угорскої

---

4)

А. К. Дойль.

Синїй карбункул.

[*З „Пригод Шерлока Гольмса“*].

(*Конець.*)

„Розумію. Служниця ґрафинї. Отже покуса так легко і нечайно осягненого богатства спонукала тебе до того вчинку, як склонила до сього і лїпших людий від тебе; однак ти не був надто вибачливий у виборі способу. Менї здаєть ся, Райдере, що в тобі є материял на перворядного потра. Ти знав, що сей бляхар Горнер був замотаний в подібну справу і що підозрінє упаде найскорше на нього. Що-ж ти тоді зробив? Ти зіпсув щось в кімнаті ґрафинї — ти і твоя спільничка Кузек — і ви обоє уложили собі, щоби післати по того чоловіка. А опісля, коли він відійшов, ти розбив скринку з дорогоцїнностями, підняв крик і позволив арештувати того нещаслівого. Отже ти— —“

Райдер кинув ся нечайно на землю і припав до колїн мойого товариша. „На Бога, майте милосердє!“ — закричав він. „Подумайте на мойого батька! Про мою матїр! Серце пукло би їм. Я не зробив нїчого злого передтим! І не зроблю на будуче. Присягаю се. Присягну се на Біблію. Ох, не подавайте мене до суду! На Христа, не робіть сього!“

„Сїдай назад на крісло!“ — сказав Гольмс остро. „Не штука тепер повзати по земли — а передтим ти не подумав нї трохи про бідного Горнера, що обжалуваний о злочин, про котрий він не знає нїчого.“

„Утечу, пане Гольмс. Покину сей край, паноньку. Так упаде обжалуване проти нього само через себе.“

„Гм! Поговоримо ще про се. А тепер розкажи нам цїлуправду про сю справу. Як дістав ся камінь до горла гуски і як винесено її на торг? Говори нам правду, бо в тім лежить одинока надія на твоє спасенє“.

Райдер повів язиком по спечених губах. „Розкажу вам всьо, як було, пане“, — сказав. — „Коли Горнера арештовано, прийшло менї до голови, що для мене буде найлїпше позбути ся поки-що каменя, бо можна було надіяти ся, що поліция зробить леда хвиля ревізию при менї і в моїй комнатї. В готели не було на се нїякого безпечного місця. Я вийшов віби для полагодженя якоїсь орудки і удав ся до моєї сестри. Вона вийшла замуж за якогось Окшотта і жила в Брікстон-род, де тучила дріб на продаж. Цїлу дорогу кождий, кого я стрічав, видавав ся менї поліциянтом або детективом і хотяй річ була холодна, по мойому лицї сплював піт, коли я найшов ся в Брікстон-род. Сестра спитала мене, длячого я такий блідий; однак я відповів їй, що мене зворушила так крадіж дорогоцїнностий в готелю. Опісля пішов я на подвірє за домом, закурив люльку і роздумував, що менї тепер робити.

„Я мав колись друга, що називав ся Мавдолї, котрий пустив ся опісля на злу дорогу і вийшов якраз з вязниці в Пентонвіль. Раз стрінув ся з ним і ми завели розмову про штучки обманців і про способи, як вони умїють позбувати ся того, що украдуть. Я знав, що можу бути зглядом нього зовсїм отвертий, бо я знав дещо про нього; отже я постановив удати ся до нього в Кільберну, де він жив, і повідомити його про цїлу справу. Він мав би менї вказати спосіб, як можна би змінити камінь на гроші. Однак, як дійти до нього безпечно? Менї прийшли на думку муки, які я мусїв витерпіти, коли я ішов з готелю. Мене могли кождої хвилї арештувати і зревідувати, а камінь був у мене в кишенї від камізельки. В тій хвилї стояв я опертий о паркан і глядїв на гуси, що крутили ся коло моїх ніг, коли менї нараз прийшла до голови гадка, котра мала вказати менї спосіб, як би я міг вивести в поле і найлїпшого в сьвітї детектива.

„Сестра говорила менї перед кількома тижнями, що я можу вибрати собі одну зміж її гусок на різдвяний дарунок, а я знав, що все додержувала слова. Отже я хотїв тепер взяти собі ту гуску і занести в нїй камінь до Кільберну. На подвірю находила ся невеличка буда, в котрій я зловив одну з найгарнїйших гусок, білу з чорним пятном на хвості! Я отворив їй дзьобак і всадив їй в горло камінь так далеко, як лише міг досягнути мій палець. Гуска ковтнула і я почув, як камінь спускав ся до горла. Однак пташисько почав тріпати ся і бити криламі і се звабило сестру на подвірє. Коли я обернув ся, щоби їй щось сказати, гуска вирвала ся менї і помішала ся з иншими.

„Що ти хотїв від тої гуски, Докем?“ сказала вона.

„Та-ж ти“ — відповів я — „обіцяла менї одну з них на Різдво і я оглядав, котра з них найтовстїйша“.

„Ох“ — сказала вона на се — „твою кормимо осібно. Називаємо її Джемсовою гускою. Отту товсту, білу от бачиш там. Всїх є двайцять шість: одна для тебе, одна для нас, а два тузини на продаж“.

„Дякую тобі, Меджджі“ — сказав я; — „коли тобі всьо одно, то я волїв би мати ту, котру я держав перед хвилею в руках“.

„Тамта добрих три фунти тяжша“, — сказала вона, — „і ми годували її умисно для тебе“.

„Нїчо з того. Я хочу ту і заберу її зараз сказав я.

„Як хочеш“, — сказала вона, обиджена троха. — „Котрої-ж бажаєш?“

„От сеї білої, з чорним поясом на хвості — вона є як-раз в середині стада“.

„Ох, дуже добре. Убий її та забери з собою“.

„І я зробив так, як вона казала, пане Гольмс і занїс гусь до Кільберну. Я розповів мойому спільникови, що я зробив, бо він був чоловік, що любив такі штучки як отся. Він сьміяв ся аж до сліз і ми взяли ніж і розпороли гуску. Серце перестало в менї бити ся, коли не знайшов в нїй і слїду з каменя і я пізнав, що я впав жертвою страшної ошибки. Я полетїв чим скорше назад до сестри і впав на подвірє. Не було там уже анї одної гуски.

„Де ж вони є, Меджджі?“ — закричав я.

„Пішли до купця“.

„До якого купця?“

„Вренкінрідж, з Конвент-ґарден“.

„А чи була там і друга з чорним пятном на хвості“ — сказав я — „так сама, яку я вибрав?“

„Так, Джемс, було дві із чорними пятнами на хвості і я не могла відріжнити одної від другої“.

Тодї я зрозумів усьо і побіг, скільки менї стало ніг, до того Брекінріджа; однак він спродав їх всїх разом і не хотїв сказати анї слова про се, куди вони дістали ся. Вичули його самі нинї вечером. Отже він все відповідав менї так темно. Моя сестра думає, що я здурів. Часом здаєть ся менї, що я в дїйсности без ума. А тепер — а тепер я напятнований злодїйом, не уживши навіть богатств, котрим я посьвятив свою честь. Боже, змилуй ся наді-мною! Боже, змилуй ся на-ді-мною!“ Він почав конвульсийно хлипати, закривши лице руками.

Настала довготревала мовчанка, перервана тілько його риданем і стуканем пальців Шерлока Гольмса по столї. Вийшли мій приятель підніс ся і отворив двері.

„Виходи!“ — сказав.

„Якто пане! О, нехай вас благословлять небеса!“

„Анї слова більше. Виходи!“

І не треба було більше нї слова. Один скок, гуркіт по сходах, сильний тріск дверий і скора хода на улицї...

„З тим всїм, Уетсоне“ — сказав Гольмс, беручи свою файку — „я не обовязаний доповняти недостач поліциї. Колиб Горнер був в небезпеці, то була б инша річ, однак сей чоловік не виступить проти нього і обжалуване впаде само собою. Я думаю, що, оказуючи злочинникови згляди, ратую через се його душу. Він певно не буде більше красти. Надто наїв ся страху. Колиби його засуджено тепер на ґалери, він стане ґалерником уже на цїле житє. До того є се день прощаня. Случай поставив на нашій дорозї один з найособливійших проблемів, а його розвязане є уже певного рода сатисфакцию для нас. Наколи будеш ласкав, докторе, ми зачнемо нові гляданя, де птица буде також відгравати головну ролю.

З анґлійского переклав

Ярослав Гординьский.

Руси з ходом часу уступлять. Чого давнійше не бувало — нині в межи молодежию на угорскій Руси, в й між молодими сьвященниками люди, що вивчили ся нашого українъско-руского язика і пишуть вим, навіть фонетичною правописию, мовби галицкий або буковиньский Русин. Часописи угорско рускі (кромі кацапского „Листка“) зближають ся в мові що раз більше до рускаго, а остатними часами часопись „Наука“ станула рішучо за самостійностию українъско-руского язика, до якого належать і говори угорскорускі.

„Прийде час, як загрів раз солненько“ і на угорских Русинів! — як написав тамошний молодець Бращайко.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Кабінетова рада.

Відень. Вчера відбула ся нарада кабінету під проводом д-ра Кербера. В нараді взяли участь всі міністри. Нарада відносила ся до справ скликаня сойму, конференций чесько-німецких і домагань угорскої опозиції в справі військовій.

Кріза на Угорщині.

Будапешт. Дневник урядовий оповіщує: Король постановою з дня 13 серпня с. р. приняв димісию кабінету і зарядив, щоби дотеперішне правительство вело дальше свої аґенди аж до дальшого зарядженя.

Відень. Від неділі ведуть ся тут в справі кріси на Угорщині конференції в цісарскім бурґу. В неділю приняв цісар на авдиенції архикн. Франца Фердинанда а опісля Кербера, котрий був у цісаря повної 1½ години. По Кербері був на авдиенції шеф ґен. штабу бар. Бек.

Відень. Цісар виїжджає до Будапешту в середу і прийме там всіх виднійших політиків на авдиенції, щоб зорентувати ся що-до положеня і що-до найуспішнійшого способу полагодженя кризи.

Будапешт. Цісар прийме тут в пятницю на авдиенції: президентів обох палат, ґр. Юлия Сапарого, Александра Векерлього, бар. Дез. Ванфіого, Кон. Сейля, Юлия Андраши, Стефана Тісу, Алекс. Каролія, був. мін. Гіероніміого, посла Годосия і Івана Зіхи презеса людово-католицкої партиї.

Будапешт. Вчера відбув Куен конференцию з Векерлїм і Люкачем. Стан кріси досі незмінений.

Цар в Відни.

Відень. Цар приїде тут після найновійших диспозиций дня 30. вересня а по однодневнім побуті виїде з цісарем на лови до Найберґ.

Проти анархістів.

Мадрит. Має тут відбути ся внедовзі конґрес анархістів з цілого сьвіта. З тої причини видано заряджене до префектів, щоб видавали всіх чужинців, що не мають на побут окремого дозволу.

Бунт в Македонії.

Монастир. Головна баталія між повстанцями а турецким військом веде ся тепер коло Дерде на захід від Крушева. Крушево мусіли повстанці лишити вилерті турецким військом. Війна є зьвірска і завзята. Турки поступають як з бандою розбишак: коло Крушева в Дерде навіть супокійну людність рабують, ріжуть і палять. Також коло Вітолії побіч Монастиру веде ся борба; по обох сторонах доносять про великі втрати. Правительство турецке розголошує, що повстанці нищать Альбанців і Вірмен, хоч се неправда, а донесеня з самого терену суть так суперечні, що амбасадори французский і анґлійский хочуть удати ся на місце, щоб засягнути інформаций. Повстанці борють ся оружно і динамітом; поїзд особовий, що виїхав вчера зі Сальонїки до Скопле вилетів коло стациї Аматово у воздух від динамітової міни. Говорять про богато убитих і ранених. Було також і кілька иншіх катастроф в наслїдок динамітових вибухів а дирекции зелїзниць хоче взагалї застановити цілий зелїзничий рух між Скопле а Сальонїкою. Характеристичне при тім, що і людність сербска прилучила ся до повстанців, так що повстане стало ся загальне.

Се суть донесеня з терену війни.

НОВИНКИ.

— **Польско-мадярско-ческий союз.** Дня 18 с. м. виїде зі Львова в гостину до Мадярів окремий поїзд до Пешту везучи туда велику громаду Поляків (в строях „народових“). Як пишуть мадярскі ґазети, зі Львова заповіджено, що приїде аж „tysiąc waleczny·h“ контушівців. Уже від двох неділь преса мадярска пише о тій гостині Поляків, оповідає о приготовленях на принятє дорогих „братанків“ (бож звісно: Polak, Węgier — dwa bratanki), загалом суґґестіонує пештенській публиці кольосальний ентузиязм для польских гостий. Студенти порозліплювали на углах улиць плакати такого змісту: „Поляки приїздять! Досить лише почути сю вістку, щоб она розігріла наші серця, щоби ми з груди, переповненої радостию, склинули: Най живуть братя Поляки! Серце бо живійше при почуваню радости, яка нас дожидає...“ і т. д. Від угорскої границї витати будуть Поляків на кождій стациї місцеві депутаций. До Ґатрана виїде на зустріч їм депутация з Пешту. На двірци пештеньскім дожидати буде їх (19-ого с. м.) двіста мадярских товариств з прапорами. По промовах, мадярских і польских, мадярскі товариства сьпівацкі відсьпівають „Boże coś Polskę“. В'їзд до міста буде триюмфальний. Програми побуту Поляків у Пешті через чотири дні не подаємо, бо се забрало би нам богато місця. Зі всего виходить як на долони, що тая їзда Поляків до Пешту має підклад **політичний.** Але що при тім дуже цїкаве, що Чехи одушевлено витають се „угорско-польске збратане“. Narodni Listy пишуть (в ч. 220 з 13. с. м.): „Ми Чехи сердечно будемо радувати ся з тих відвідин, котрі, дай то Боже, зістануть памятною подїею... Мадяри, Полаки і Чехи то три стовпи середноевропейскої держави [Австрії], котрої они потребують а котра мусить бути устроена після тої потреби і ідей, якими перенятї народи, творячі основу австро-угорскої держави [т. є. Мадяри, Поляки й Чехи]. Тому Чехи з прихильними чувствами будуть сьвідками мадярско-польского збратаня“. — Ось маєте „славяньску ідею“ Чехів! Перед двома місяцями в Пільзні братали ся они з Хорватами, Словаками й Сербами, котрих душить Мадяр, а нині відцурюють ся тих „братів“-Славян, а залицяють ся Мадярови! На з'їзді в Пільзні одушевляли ся „всеславянством“, а нині одушевляють ся братанем Поляків з Мадярами і самі впрошують ся яко третий до того союза. І най жеж ще хто скаже, що „славяньска ідея“ Чехів не є швіндлем таким самим, як Москалів та нововпечених „славянофілів“ польских, що їздили до Пільзна і на з'їзді сокільскім у Львові сьвітили баки Хорватам)!

— **До відомости Дирекциї ц. к. зелїзниць державних у Львові.** На просторони межи Львовом а Перемишлем нема анї на одній стациї рускої написи. Запитуємо Сьвітлу к. Дирекцию, чи знає вона о тім вкороченю прав руского народу на его власній земли і чи думає видати відповідні заряджена, лишень не так як з рускими білетами їзди, котрих у Львові доси нема і здавсь, що не буде так довго, доки не посиплять ся жалоби до ц. к. міністерства.

— **Ц. к. уряд податковий чи „Urząd podskarbiego“ в бл. п. Польщі?** Пишуть нам з Бучача: Сими днями хотів я платити податок та приймов до уряду податкового. На моє жадане, аби мені дали нову книжочку платничу в руским друком, дістав я відповідь, що руских книжочок нема, але будуть аж в падолисті або в грудни. Не хотячи стягнути екзекуциї на невелике майно моєї матери, мусїв я принята польску книжочку. Однак в сій дорозї запитую публично ц. к. дирекцию скарбу у Львові, чи гадає заряднти сему, аби рускі податники за свою кервавицю мали хоть те мінімальне вдоволене, що дістануть рускі книжочки платничі в кождій хвилї, а не будуть чекати аж до часу, коли там сьвітлому ц. к. урядови податковому в Бучачи схоче ся спровадити такі книжочки. Коли-б податник відповів, що тодї заплатить податок, коли дістане книжочку платничу друковану по руски, то в відповідь на те екзекутник здер би послїдну подушку з ліжка. Берете, панове, податок від рускаго податника, то дайте-ж ему на се руске письмо, бо кождий з нас хоче мати бодай формальний доказ, що є горожанином конституційної держави, а не жие за „dobrych czasów polskich“, коли то „było wolno, jak kto chciał.“ — *Руский податник.*

— **73-ті роковини уродин цїсаря** Франц Йосифа І. сьвятковано у Львові, як звичайно. Вчера вечером переходили військові музики улицями, приграваючи, а нині рано о годині 6-ій оповістили місту гарматні вистріли з цитаделї торжество. Рано о годині 8-ій відбула ся на явівских болонях полева служба Божа для цілої львівскої залоги. По службі Божій відбув ся перегляд військ і дефіляда перед головно-командуючим ген. Фідлером. В містї відбули ся у всїх катедральних церквах торжественні богослуженя В церкві св. Юра відправив службу Божу Вп. Архиеп. Митрополит Андр. Шептицкий в сослуженю крилошан. В богослуженю взяли участь представителї властий і численна публика. В полудне складали на руки намістника численні депутациї желаня, між иншими і представителї деяких руских товариств у Львові.

— **Товариский рух в Камінцї стр.** — як нам пишуть — ожившв ся трохи від часу, коли на шкільні ферії прибула наша молодіж. Її головним заходом устроено минувшої неділї аматорске представленє. Відіграно „Школяра на вандрівцї“ і „Настоящих“ Бобикевича. Справдї, треба дивувати ся, як молоді люди з'уміли вивести обі комедийки так гарно без досьвідного режисера. Гра деяких аматорів, особливож міщанок М. Р. і К. Ш., була прямо для всїх несподіванкою. Гомеричний сьміх, який викликували аматори серед публики умілою грою в „Настоящих“, був найлїпшим признанем, що представленє не розминуло ся з успіхом. На згадку заслугує також прехороший хор, що відсьпівав „Косаря“ Людкевича. Було би добре, щоби рух, розбуджений нашою молодіжию, не упадав в нашім містї. Тілько маємо місцевих товариств, що могли би безпечно поставити Камінку ст. під зглядом товариского житя на визначнійшім місци в ряді наших провінциальних міст. Лиш більше охоти побажати-б до сего каменецким Русинам. *Гість.*

— **Під розвагу управам русних бурс.** В Перемишли мав я нагоду бачити в склепах і каварнях скриньки з написию „На руску бурсу“ а обіч оповіщене, щоби при плаченю жадати юкста, вписати заплачену квоту і вкинути картку до скриньки. Від часу до часу обчисляє купець картки і віддає умовлений процент на бурсу. Сей спосіб збиранья гроший дав би ся легко і в других містах завести. Так само повинні в кождім руским товариствї, і в склепах, канцеляриях адвокатских і нотарияльних бути пушки на народний театр. — *Львовянин.*

— **Убийства.** Дня 10. с. м. в полудне найдено в Печеніжинї в кукурудзах 20-лїтнього парубка, Стефана Грабовецкого, мертвого. На шиї і голові мав Грабовецкий богато ран, і не ма сумнїву, що его хтось убив. Підозріного о убийство Михайла Чупрея арештувала жандармерия. — В заведеню для божевільних в Кульпаркові помер онодї оден з недужих, Франц Струзик. При секциї показало ся, що Струзик мав чотири ребра поломані і кровавї знаки на селезїнцї та на лївім легкім. Переведене в тій справі слїдство викрило, що Струзика побив так дозорець Василь Вахула, котрий так само знущав ся над иншими хорими, лише они бояли ся его мести і перед найким на жалували ся на него. Вахулу арештовано. — Артилерист Петро Денері, що відсиджував кару в ґарнізоновім арештї в Арадї на Угорщинї, хотїв перед кількома днями утечи, однак стоячий на вартї вояк побачив его. Коли Денері на трикратне візване не задержав ся, лиш дальше утїкав, вистрілив вартовий і положив его на місци трупом.

— **Дрібні вісти.** Приватна польска ґімназия в Тешинї одержала з початком нового шкільного року характер державної. — Буковиньский релїґійний фонд наділив студента філософії, Панька Клима стипендию в квоті 600 К річно. — Львівский корпус військових ветеранів обходив онодї 25-лїтний ювилей свого єствованя. — Отворене руху на зелїзниці зі Львова до Самбора відбуде ся 24 с. м. — В Камінцї стр. утопила ся в Бузї 35-лїтна селянка Ф. Лиско в приступі недуги св. Віта. — В Загребі дало ся вчера чути за двома наворотами трясенє земли.

— **З нинїшним числом „Дїла“** розсилає ся в прилозї „Отверте письмо народовців до духовенства деканату саницкого і бїцкого“.

— **В інституті заснованім „Руским Товариством педаґоґічним“ у Львові** є еще кілька вільних місць. Просить ся поспішити зі зголошенями, бо інститут отвирає ся на ограничене число панночок, тому ті, що зголосять ся в послїдній хвили, не будуть могли бути приняті. В інституті дешевшім ім. св. Ольги вже всї місця заняті. Зголошень до дорозшого інституту належить висилати під адресою М. Білецка у Львові, ул. св. Николая ч. 8. II. поверх.

— **Реальна школа в Снятинї.** Вписи до I кляси нововідкритої реальної школи в Снятинї будуть відбувати ся в часї від 27 до 30 с. м. Зголошувати ся належить до ц. к. окружного інспектора шкільного, Левандовского. Руска інтеліґенция повинна ужити всего свого впливу, щоби місцеве, як і докольичне руске населене дославило як найбільший континґент учеників до сеї школи. По правдї новозаснована середна школа в Снятинї належала ся Русинам, та коли вже міродатні чинники постарали ся о польский язик викладовий, так тепер Русини повинні показати, о скільо заведене польского языка викладовим є неприродне та суперечить фактичним обставинам.

✝ Померли:

— **Іполит Козловский,** парох в Стрільчи, городеньского деканату, упокоїв ся в 61-ім роцї житя і 30-ім сьвященьства. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **Кваліфікацийні іспити** на учителїв народних шкіл в Перемишли розпічнуть ся дня 30. вересня с. р. Поданя треба вносити через дотичну окружну раду шкільну до ц. к. іспитової комісиї найпізнійше до 10 вересня с. р.

— **Вісти із станиславівскої епархії.** Увільнені від конкурсового іспиту оо.: Мих. Бровко з Копачинець, Яків Сербиньский з Кривча, Юл. Ставничий з Мишина, Лука Шуст з Самолуск, Йос. Кісїлевский з Рошнева і Север. Підляшецкий з Заїся на 6 лїт, а Іван Смольний на один приход. — Введені оо.: Ант. Бучко яко П. сотрудник в Городенці, Партеній Чубатий яко вксп. сотрудник в Головчинцях і Юл. Козловский яко завідатель в Стрільчі. — Асиґнована плата для прив. сотрудників: в Звинячі, Побережу, Ворвулинцях і Джурові. — Ординарият відніс ся о титул стола для укінчивших богословіе: Ант. Аксентия, Вас. Барана, Мих. Бурчицкого, Ігн. Вовчука, Льва Воробкевича, Тита Галущиньского, Теод. Ґлїбовицкого, Володим. Косевича, Фил. Лабеньского, Івана Литишевского, Влад. Ростковича, Вас. Стрільцева, Івана Устияновского, Влад. Хойнацкого і Ілар. Цибика. — Відпуск одержали оо.: Юл. Дворянин з Чортківця на один місяць, Апол. Сїмович сотр. з Снятина на 6 неділь, Мат. Велигорский сотр. в Горохолинї на 6 нед., Тит. Войнаровский з Балинець на 5 нед., З. Сїменович з Гостова на 2 міс.. Авкс. Ґлїбовицкий з Худиковець на 5 нед. І. Кудрикевич з Росохача на 2 міс., Мих Заревич з Рожнова на 3 нед., Каим. Солевицкий з Гадиковець на 6 нед., Мих. Сїмович сотр. в Чернівцях на 1 міс., Евг. Филипович парох карного завед. в Станиславові на 5 нед., О. Ґлїбовицкий з Тростяниц на 1 міс. Сильв. Дрогомирецкий з Іллинець на 3 нед., Тад. Рогошевский сотр. в Бучачи на 1 міс., Ор. Темницкий з Дзвиняча на 3 міс., І. Одноріг з Жидачева на 6 нед., Мих. Борусевич з Мельниці на 3 міс., Влад. Билинкевич з Бобулинець на 2 міс., Ник. Теодорович в Гусятинї на 6 неділь.

— **Спис членів перемиской філії товариства запомоги гр. к. церквей ім. св. Ап. Петра** (*по день 20 липня 1903*).

Впр. о. К. Волошиньский, архіпрезв. 11 К, о. А. Захарясевич 2 К, церков в Вишатичах 6 К, о. Б. Гоцкий з Острова 2 К, церков в Острові 6 К, о. А. Вархоляк з Орова 2 К, о. І. Куновский з Більча 3 К, о. Ю. Падох з Кривчи 2 К, о. З. Крвавич з Негрибки 2 К, о. І. Максимович з Перемишля 2 К, о. В. Головацкий з Медики 3 К, церков в Медиці 6 К, Брацтво церковне в Медиці 6 К, о. Л. Несторович з Перемишля 2 К, о. Н. Чабан з Перемишля 2 К, о. І. Уруский з Перемишля 2 К, о. М. Мриц з Перемишля 2 К, о. В. Паславский з Перемишля 2 К, п. Ф. Байко 2 К, о. І. Козакевич 2 К, о. А. Борисевич з Дрогоєва 2 К, п. М. Горницкий 2 К, п. Р. Гуменюк 2 К. п. Ю. Присташ 2 К, о. С. Баранецкий 2 К, о. М. Копко з Перемишля 1 К, о. І. Калужняцкий з Пралковець 2 К, церков в Пралківцях 6 К, о. В. Залеский з Жираниці 2 К, о. Преторіюс з Буцнова 2 К, п. І. Чехович 2 К, Вол. Лапицкий 2 К, о. А. Зубрицкий з Перемишля 2 К, п. В. Ольшаньский 2 К, о. І. Круликовский 2 К, церков в Наконечнім 50 К, церков в Вільці росновскій 6 К, о. В. Венгринович з Наконечного 2 К, п. І. Гудзьо, ц. к. секретар суду окружного в Сяноцї 5 К, о. В. Породко з Глиньска 2, Брацтво церковне в Глиньску 5 К, о. Ковуревич з Бігаль 3 К, церков в Вігальог 6 К, церков в Лукавици 6 К, о. С. Метеля з Люблинця 6 К, деканат бірчаньский 42 К, а іменно: о. І. Мащак з Бахура 2 К, о. М. Гандяк з Березки 2 К, о. І. Гвоздович з Бірчи 2 К, о. І. Жарский з Глудна 2 К, о. В. Коритовский з Глумчи 2 К, о. І. Маковей з Доброй 2 К, о. Р. Прислопский з Дубецка 4 К, о. М. Устияновский з Іздебок 2 К, о. І. Сабарай з Іскань 2 К, о. Г. Пержило з Коньского 2 К, о. А. Копистяньский з Лини 2 К, о. І. Шевчик 2 К, о. О. Копистяньский 2 К, о. І. Городецкий 2 К, о. Д. Гудзьо 2 К, о. Ю. Чучкевич 2 К, о. Т. Савойка 2 К, о. І. о. П. Тустановнч 2 К, о. Гр. Журавецкий 2 К, о. Ор. Калужняцкий 2 К, о. А. Котис з Телесниці 2 К, церков в Телесниці 5 К, від 11 господарів одноразовий даток 11 К, крайцарові датки з двох Акафистів 9 К 7 с, Вп. Д-р М. Долиньский, лїкар з Перемишля 2 К, церков в Буцові 6 К, о. І. Каранович з Горниць 5 К, о. І. Билиньский з Устрик дольних 2 К, від церкви матерної в Устриках 2 К, від дочерної в Ясени 2 К, в Стрвяжику 2 К, церков оо. Василіян в Кристинополи 6 К, деканат куликівский 203 К, а іменно по 6 К, від слїдуючих церквей: в Артасові, в Дорогошеві вел. і малімі в Жолтанцях, в Звертові, в Зїболках, в Колоденци в Колодню, в Печихвостах, Кукизові, в Руданцях, в Куликові, (мат. і доч.) в Гребенцях в Нагорцях, в Передримїхах, в Могилянах, в Новім сенї, в Кошелеві, в Рименові, в Вислобоках, в Строняткні, в Підлїсках малих, в Сулимові, в Уднові, в Цеперові і Честинях; і по 2 К від слїдуючих Пр. оо. кондеканальних: Д. Телесницкого, С. Мацюрана, М. Залїтача, К. Должицкого, В. Гамерского, Л. Пясецкого, В. Гоцкого, Т. Козака, Т. Мусія, К. Грушкевича, І. Карпевича, В. Паньковского, І. Іванця, Д. Гури, М. Жарского, І. Пелека, М. Метелї, Л. Саламона, і надто від Вп. І. Раставецкого, ц. к. нотара в Куликові 3 К і Вп. д-ра І. Крушиньского, кондипіята адвок. в Жовкві 2 К.

— **Товариство задаткове „Народний Дім“ в Дрогобичи,** товариство зар. з обмеж. порукою засноване 15 мая 1902. Рахунок за місяць Липень 1903.

Стан довжный.

1	Удїли . . .	5159·—	к.	
	Фонд резерв. .	559·05	„	5718·05 к.
2	Вкладки: Стан з початком місяця	29959·56	„	
	вложено . .	9616·—	„	
	вийнято . .	1051·73	„	
	Стан з кінцем міс.			38593·83 к.
3	Позички затягнені			
	Стан з поч. місяця	8770·—	„	
	сплачено . .	800·—	„	
	Стан з кінцем міс.			7970·— к.
4	Сальдо відсотків			1515·18 к.
5	На рахунку біжучім (не піднята дівіденда)			20·77 к.
	Сума			53747·83 к.

Стан чинний:

6	Позички удїлені:		
	Стан з поч. міс.	42082·30 к.	
	сплачено . .	1516·67 к.	
	удїлено . .	10740·— к.	
	Стан з кінцем міс.		51305·63 к.
7	Льокациї		150·— к.
8	Кошти адміністрацийні		139·19 к.
9	Готівка		1366·11 к.
10	Инші позиции стану чинного (перше устройство)		786·90 к.
	Сума		53747·83 к.

Членів прибуло 29 убуло —, остало з кінцем липня 242 з деклярованими удїлами в сумі 5870 кор. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 7—8%. Затягнено позички в Товаристві вз. кр. Дністер і Союз кред. на процент 6½%.

Дрогобич дня 1/8 1903 р.

ДИРЕКЦИЯ.

Борби атлетів в цирку Труццїх є новою несподіванкою програми циркових представлень, де не знати, що треба більше подивляти: силу чи зручність борбників. Треба признаати, що цирк Труццїх дбає дуже ревно о міжнародчість циркових представлень, котрій все перше місце в них занимає без сумнїву незрівнана тресура коний, якої не виказав ні оден цирк, що бував доси у Львові.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манштетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папироси á	. .	2·— „

Кромі того:

1) „Наші Звука" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
2) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліпатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний дікар клінічний і заведення лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт ів ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Водолічниче Заведене д-ра Храмца в Закопанім

зелізнична стация в Татрах.

Отворене цілий рік. Перворядне лічниче улаженє. Осьвітленє електричне. Огріте центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже приступні. 88 42 ?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 35—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4 85

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на год. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голов. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з год. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелізничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 6

Куре Львівский

в дня 18 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	575	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильов. з 10% пром.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 60	— —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 —	102 40
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 5	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 зорот	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ох емісій.	101 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	—	—
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	264 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
10 марок німецких	117 10	117 80

Сейчас потрібний **АНАДЕМІК** до 2 хлопців з IV кл. на цїлий рік. Гонорар 20 кор. місячно. Уряд парох. Несторівці п. Озірна. Листи реком. 2—8 497

Родичі знайдуть помешкане для двох учеників нижшої ґімназії з добрим наглядом і скромним удержанем а також відповідне приміщене для одної панночки. Ул. Вірменьска ч. 16, II. поверх, двері ч. 20. 499 2—

ОГОЛОШЕНЄ.

При приватній школї оо. Василиян в Дрогобичи є опорожнена посада для учителя емерита а річною платнею 924 К, котру виплачує каса міска в Дрогобичи. Хто хотїв би старати о тую посаду, зволить віднести ся до оо. Василиян в Дрогобичи.

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 168 37

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Тринсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабской	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліпатою. 495 2—30

Виноград лїчничий і столовий

в 5 кґ. коробках оплатно до кождої почти.

Гірский виноград	3·—	К.
Грозна столові	3·50	„
Грозна десерові	4·—	„
Вибиран. міш. Мускат	5·—	„
Грушки столові	4·—	„
Яблока або сливки столові	3·—	„
Туркестаньскі цукрові мельони	3·50	„
Зелена салатна паприка	3·80	„
Зелєві водністі огірки	3·—	„
Цьвітовий, густий мід пушка 5 кґр.	6·80	„

Petrovitz & Pantitz

властителї винниць, Versecz (полуднева Угорщина).

50 1—5

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкненя місячні	2 „	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ **вкладників**	„	„ 5	„
„ **уділів**	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ **ліквідацийна**	„	„ 10	„
„ **вкладок щадн.**	„	„ 10	„
„ **уділів членьск**	„	„ 10	„
Реестр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
З оголенця о позичлу	шт.	„ 2	„
Виказ умореня позички		„ 2	„
Асигнати касові	штука	„ 1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

МОЛИТВЕНИК ДЛЯ ДІТЕЙ

виданий

коштом руского тов. педаґоґічного

В полотняній оправі з золоченим хрестом 20 кр. В паперовій окладці 15 кр.

Продає ся в книгарни Наук. тов. ім. Шевченка, Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Ант. Мазуркевичь, Львів, Скарбківска 7.

„ДЗВІНОК"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакцию Константини Малїцкої.

Передплата на цїлий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права" викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлять можна у бібльотекаря „Кружка прав.". Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок" має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . 4·40 К.
Д-ра Дністраньского: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністраньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністраньского: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністраньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:

Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з мормою юрисдикцийною і уставом екзекуц. (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

Куповництво взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти"

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товариствї відступає часть провізиї з таких обезпечень на руські добродїйні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Дністер".

ДНІСТРА Фонди з кінцем 1902 р. виносить к. і всї уміщені в цінних пап. пупілляри.

ДНІСТЕР удїляє аґенциї селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деиде, *а іменно:*

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·5, 4·5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 14 зр. Ковдри шовково-атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі сторони до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дороже від повисших цін

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, новійші і сатинові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 24, 26, 28 до 40 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни кождер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 8—10

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск университету

поручае

свое переплетничє и галантерійне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 868

Подоймае ся всякихъ роботъ, особливо переплету Служебникивъ, Евангелій, Молитовникивъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Нап, Дипломивъ и т. ин по умѣренныхъ цѣнахъ.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти"

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товариствї відступає часть провізиї з таких обезпечень на руські добродїйні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Дністер".

ДНІСТРА Фонди з кінцем 1902 р. виносить к. і всї уміщені в цінних пап. пупілляри.

ДНІСТЕР удїляє аґенциї селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Середу 19 серпня 1903.

Надзвичайне представленє

З французкі міжнародні боротьби межи п. Леопольдом Дунаєвским електротехніком зі Львова а п. Chalzet-ом з Парижа, а п. Strengler-ом з Гамбурґа і п. Paganini-м з Італії а п. Obermayer-ом з Відня. Судиями вибрано кількох членів „Сокола".

Пятий раз ефектовне представленє **Люципер.** — Вскорі приготовляєсь весела пантоміна Лови. — Приготовляє ся ефектовна пантоміна Пан Твардовский.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли пацеру п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелізниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки таким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виемігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджена велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрявляємо їх впрост до себе без пересідання в воді 3-ої класи зелізниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не треває довше як 24 годин коли ся ю підняло після наших вказівок.

І ошта дороги від пруської границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 33 -?

„ДЗВІНОК"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакцию Константини Малїцкої.

Передплата на цїлий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права" викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлять можна у бібльотекаря „Кружка прав.". Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок" має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . 4·40 К.
Д-ра Дністраньского: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністраньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністраньского: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністраньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:

Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з мормою юрисдикцийною і уставом екзекуц. (руське видане В. з. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетоні тутки і паперці 554

АІДА

суть найлучші узнані.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

ЧИТЕЛЬ органъ руского товариства педаґоґічного двотыжневникъ педаґоґічно-науковый выходитъ водъ 1 червня 1883 у Львовѣ ул. Кльоновича 7. Пронумерата рочна 3 зр., півроч на 1 60 кр., чвертьроч на 80 кр.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Озаркевич. Накір в фабр. Черниньової. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 176 Львів, Четвер 7 (20) Серпня 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кміньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; Е. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Заява руских послів.

Послїдні події політичні витворили ситуацию для цілої австро-угорской монархії дуже поважну і в наслїдках непевну. Хвиля, в котрій важить ся судьба монархії, не може бути рівнодушною для народів в склад австрийскої держави входячих, а тим самим і для народу рускаго, займаючого після числа населеня чертверте місце межи вісьмома народами Австриї. Рускі посли парляментарні і соймові з Галичини і Буковини, яко речники і представителї всего народу рускаго в Австриї, уважають своїм патріотичним обовязком, як в інтересї держави так і свого народу, зазначити становище рускаго народу супротив сеї ситуациї, а дїлають се, складаючи по відбутій в дни 15 серпня 1903 нарады слїдуючу заяву:

Нарід руский в Австриї, від коли судьба его злучила з сею державою, складав безнастанно живі докази, що ему залежить на ей цілости, силї і повазї. Се становище его стояло і стоїть в тїсній звязи з его надїями і жаданем его, щоби на основі австрийскої конституциї забезпечені були его горожаньскі і національні права і дана була ему можність всесторонного культурного розвою, щоб він на своїй відвічній земли займав становище відповідне своїм історичним правам і своїй чисельній силї, представляючій в Австриї поважне число півчетверта мілїона а в цілій монархії чотири мілїони людности.

Тим оправданим бажаням і неоспоримим правам рускаго народу в Австриї далеко не відповідає стан дїйстний. Політика австрийских правительств, запізнаючи значіне і становище рускаго народу супротив держави і монархії, зіпхнула его на становище народу другорядного і віддала его в Галичинї під пановане польске, на Буковинї під супремацию Нїмців на політичнім і Румунів на церковнім поли. Вслїд за тим запанувала для Русинів, особливо в Галичинї, система повної безправности. Для Русинів перестали істнувати закони конституційні. Краєві власти ударемнюють для них систематично, а в послїдних часах правильно, користанє з найважнїйших із законів конституційних пливучих управнень; народови рускому не лише не подають ся средства до економічного подвигненя і культурного розвитку, але придавлюють ся всї его змаганя самопомочи і розвитку власними силами; мінїмальні і незначні управненя признані рускій мові, допчуть ся безкарно; з адміністрациї країв Русини виключені зовсїм, в других урядах не допущені до висших становищ а взагалї приневолені відрікатись своєї народности, — так що нині, особливо в Галичинї, панує взлядом рускаго народу фактично стан виємковий.

Придавленє і обезсиленє правительствами рускаго народу в Галичинї в користь пануючого польскаго елемнту виродило в сферах політиків польских стремленє вже не лише до розширенія автономії краєвої, але до повного відокремішненя Галичини, а взглядно і Буковини, від Австриї і переміни сих країв коронних в териториї злучені з Австриєю лише на основі унії, а програма тая представляє ся в теперішну хвилю яко первородний постулят народу польскаго, за котрим веде ся в краю завзята, не перебираюча в средствах агітация.

Тую, принципови справедливости і рівноправности усїх народів держави противну, з основами конституциї незгідну, а хибною і в наслїдках злощасною політикою австрийских правительств спроваджену в поодиноких краях коронних певевагу одних народів над другими, сполучену з повним придавленєм народів упослїджених в користь народів пануючих, а в особенности безпримірне на зовсїм хибнім розуминю самої ідеї державної і інтересу держави оперте покривдженє народу рускаго — уважаємо ми, рускі посли, головною причиною теперішнього невідрадного політичного положеня австрийскої держави, ослабненя звязий між народами а державою і охолодженя чувств, необходно потрібних для істнованя і будучности держави, і супротив того уважаємо в інтересї держави конечним;

1) перетворенє держави на основах автономії народів в склад ей входячих так, щоби, при забезпеченю загальних інтересів упорядкованим центральним парляментом і сильним безсторонним центральним правительством, кождому народови дане було право рішати самому о собі у всїх культурних і національних справах, з виключенєм всякої майоризациї, — а на кождий случай як найскорше виданє закона о народностях, яко доповненя обовязуючих основних законів, котрий обезпечив би кождому народови ненарушимість его найважнїйших національно-культурних прав. Рівночасно іменем цілого народу рускаго горячо і рішучо протестуємо против шкідливого також з огляду на інтерес держави і других народів проєкту відокремішненя Галичини, взглядно і Буковини, і самостійного їх устрою на основі автономії країв, заповідаючи з гори, що всякі змаганя до осущеня такого проєкту стрітять ся з безвзглядним і до найдальших границь ідучим відпором всеї рускої нациї в Австриї;

2) введенє реформи всїх ординаций виборчих на основі загального, рівного, безпосереднього і тайного голосованя;

3) строге береженє конституційних прав і горожаньских свобід, збереженє повної независимости судівництва і укороченє як найстрогійшими мірами самоволї адміністрациї;

4) як найскорше заспокоєнє культурних і економічних потреб рускаго народу в Австриї, яких він від давна домагає ся і для успішного свого розвитку потребує, а в особенности потреб на поли шкільництва через заснованє потрібного числа руских шкіл всяких категорий і всяких степенів в Галичинї і на Буковинї, увільненє православних Русинів на Буковинї від геґемонії румуньскої на поли церковнім, реґуляцию рік у східній Галичинї і Буковинї, орґанізацию селяньского кредиту рільничого і улегшене набуваня землї рускому селяньству, орґанізацию еміґрациї і всесторонне обезпеченє працї робітничої;

5) уладженє відносин австрийскої держави до угорскої в такий спосіб, щоби або звязь межи обома державами була постійна (отже без періодичного відновлюваня угоди) і на справедливих основах оперта, або щоби унїя їх була лише особова. Відновленє угоди в формі, умовленій тепер межи правительствами обох держав, вийшло би тілько на користь Австриї і монархії, не забезпечуючи навіть дальшої звязи обох ей половин, а на виключну користь Угорщини, іменно мадярского елементу, придавляючого всї инші народи в угорскій державі (Румунів, Сербо-Хорватів, Нїмців, Словаків і Русинів).

Се наше слово в даній хвили, се наші жаданя, висказані не з чисто партикуляристичного становища самого тілько одного народу, але також зі ставовища і в інтересї держави і ей народів. Ми свій обовязок сповнили: обовязком керманичів держави і рішаючих в нїй чинників есть: в сїй важкій порі зійти з дороги вигідного опортунїзму, даючого лише хвилеві користи, а вступити на єдино спасенну для держав і народів дорогу справедливости.

У Львові, дня 15 серпня 1903.

Алексїй Барабаш, посол галицкого сойму. — Олександер Барвінський, посол галицкого сойму і ради державної, — О. Теодор Богачевский, пос. галицкого сойму. — Николай Василько, пос. буковиньского сойму і ради держ. — Д-р Емиліян Гладишовский, пос. р. держ. — Михайло Глиджук, пос. галицкого сойму. — Йосиф Гурик, пос. галицкого сойму. — Д-р Михайло Король, пос. галицкого сойму і ради держ. — Д-р Андрій Кос, пос. ради держ. — Теодор Левицкий, пос. буковиньского сойму. — О. Віктор Мазикевич, пос. галицкого сойму. — Д-р Андроник Могильницкий, пос. галицкого сойму. — Д-р Евгеній Олесницкий, пос. галицкого сойму. — Дмитро Остапчук, пос. галиц-

Що то таке культура?

Нема, здає ся, слова, до котрого-б народи Европи привязували нині більше вага як слово „культура". Ми що хвиля навіть у приватнім товаристві можемо почути: „о, се культурний чоловік!" або „то зовсїм некультурний чоловік!" А вже що до народів европейских то хтож-би й поважав ся відмовити їм „культури". Преціньже навіть ми, бідні Русини, любимо пригадувати собі часто слова покійного архикняза Рудольфа, котрі він сказав на етноґрафічній виставі в Тернополи, що „Русини — то старий культурний народ" і між иншим і на тій підставі домагаємо ся рівноправности з иншими „культурними" народами австрийскої держави, так як би право до житя на тій дрібній окрушині всесьвіта, якою є наша земля, не приносив собі кождий з нас вже через само уродженє...

Та чогож то й взагалї не робить ся нині в імя вультури? „В імя культури" випирає ся часть Поляків з їх прадідної землї, спасають для царства Божого галицкі Поляки Русинів, обдирають Европейцї Китайців, мордують Англичани Бурів і т. д. і т. д.

Ну і щож то таке та „культура", той всемогучий мотор отих всїх і їм подібних історичних явищ, „имъже нѣсть числа".

Отже, щоб говорити отверто, то в наведених примірах міжнародної борби *слово* „культура" є лиш одним з тих гарних серпанків, котрими все таки чомусь всюди любить ослонювати себе жадоба сильнїйшого в борбі проти слабшого. „Dziwny, mimowo'ny hołd, składamy przez zło cnocie!" — говорить раз по тій причині Сенкевич (Quo vadis I. стр. 74.) Та все-ж таки, поминаючи ту підсунену „культурі" функцию, остає питанє, що таке „культура" в ей правдивім одягу.

Я сам мав раз з одним дуже авторитетним що до таких питань чоловіком довгу диспуту про те. Мій противник стояв твердо на тім, що в істориї треба все розріжняти дїланє „сирої сили" (rohe Kraft) від впливу „культури", і такі події історичні, як завойованє Грециї Римлянами або Украіни Москвою або південної Руси Польщею і т. п. понимав яко побіду „некультурного" насильства над „культурною вистостию". Я знов в істориї людскости нїгде не хотїв признати дїйства якоїсь „некультурної" сили, лиш понимав розвій людскости яко безнастанну борбу „культур", але „культур" ріжних так що до степеня як і ширини розвою. Отже як прим. неосьвічені Римляни підбили далеко висше осьвічену Грецию, то я пояснив се явище тим, що Римляни вправдї менше розуміли ся на штуцї і науцї як Греки, але за те висше стояли від них під взглядом державної і військової орґанїзациї — но і через те виграли, при чім, розумієся, відограли свою ролю по обох боках також і число і фізичне здоровле і моральний настрій населеня, котрі то елементи я зачислив також до чинників культурних. Так само я пояснив і завойованє свого часу Руси Польщею і закріпощене Украіни Москвою і т. п. Взагалї менї видавало ся, що мій співбесїдник розумів понятє „культури" занадто вузко, майже виключно лиш яко штуку і науку. Між тим я вчисляв до культури всї елементи житя чоловіка яко чоловіка, отже і стрій суспільного житя і цілу система духового сьвітогляду і спосіб господарованя і моральний настрій і т. п. Та от недовго опісля впала менї до рук книжка професора липского університету д-ра Гайнріха Шурца (Schurtz) п. з. Urgeschichte der Kultur. Mit 434 Abbildungen im Text, 8 Tafeln im Farbendruck, 15 Tafeln in Holzschnitt und Tonätzung und 1 Kartenbeilage. Leipzig und Wien, Bibliographisches Institut 1900 стр. XIV+658 (ціна в оправі 17 марок). В сїй книжцї найшов я відповідь на неодну не лише для себе точку що до єства „культури" і тому хочу й другим звернути увагу на дотичні гадки.

Ось як відповідає автор на питанє, що то таке культура:

„Европеець — каже він, — котрий преціньможе величати ся тим, що жие серед найвисшої культури на земли, не повинен би властиво довго шукати за відповідию. Преціньвін потребує лиш около себе глянути, а сейчас побачить блеск культури в наглядній формі перед своїми очима. От тут перед ним стоять доми палати і церкви, там знов филюють лани буйної пшениці, онде котять ся вози і стогнуть машини, там виставлені в блискучих склепах і магазинах всї ті несчислимі річи, котрими чоловік прикрашує свою хату і свое тїло, а дальше средства поживи і присмаки, які умієсобі спроваджувати з найдальших околиць сьвіта, а вкінци знаряди і приряди, якими працює. Ту отже, видить ся, може він вести культури, так сказати-б, руками хватати, змислами понимати і пізнавати.

„Та як лише на місце безпосереднього погляду прийде розвага, то зараз же й покаже ся, що блискучий образ чим дальше тим менше буде вдоволювати его жажду правдивого пізнаня; з ним стане ся те, що стало ся з матеріялїстом, котрий вже тїшив ся що найшов основу всїх річий в материї, а відтак, як почав сю материю дальше досліджувати, те, що ему так певним видавало ся, розплило ся ему таки під його-ж руками і розпало ся на систему сил. Так то й культура складає ся в дійсности не зі своїх матеріяльних праць і витворів (Ergebnisse), лиш із сил, котрі витворюють культурні продукти (Wirkungen). І се не трудно зрозуміти. Подумаймо собі, що якесь місто котрогось культурного краю, от прим. Нїмеччини, зникло би з лиця землї під впливом якогось елементарного нещастя (прим. огню, води або землетрясеня), але всї мешканцї його всїли-б уратувати ся: ми-б певно тодї незабаром побачили, як сейчас на тім самім місци або бодай недалеко від него повставали-б на ново доми і громадили би ся з усїх усюдів инші культурні добутки, і вкінци знов з'явило би ся місто, подібне до пропавшого, але може ще гарнїйше і вигідиїйше. А подумаймо знов з другого боку, що місто з цілим своїм материяльним змістом заховало би ся, а люди вимерли-б, і на їх місце, скажім, прийшла-б орда австральских дикунів: не може бути й сумнїву про те, що тодїб доми поволи позавалювали ся, знаряди і машини, котрих би нїхто не умів уживати, мусїли-б поржавіти і попсувати ся, — одним словом, що з людьми, що витворили культуру, загинула-б і культура, і лишила-б ся по ній лише слаба память в сумних звалищах і темних переказах. — Отже то до людий, до культурних народів привязана нерозлучно й культура.

„І то не поодинокий чоловік витворює культуру, лиш праця суспільности. Та ся суспільність обіймає в дійсности не лише розмірно невеличке число тих, що тїшать ся житем і працюють рівночасно побіч себе в однім і тім самім часї; вї, жатє тої суспільности розтягає ся далеко і широко в минувшину і в будучність, і хто лиш до неї належить, той з одного боку жие гадками і працею несчислимих минувших поколїнь, а з другого заразом сам, сьвідомо чи несьвідомо, пильно трудить ся над тим, щоб „уготовити путь" грядущим нащадкам. Спадщина знаня йде з уст до уст, вона зложена в книгах і письмах, вона воплочена в материяльних рештках минулих вікив; без неї одиниця є нїчим. Та заразом той величезний спадок є все таки мертвий і безхосенний, як не відзивае серед поко-

Випирайме німенкі вироби! 4 15 3—8

Ново-отворений в домі під **ч. 14, при площи Галицкій у Львові**

СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО

склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві — поручає: стильові лямпи сальонові на уникси, мармурі, аґаті і т. д.

кого сойму. — Єротей Пігуляк, пос. буковиньского сойму і ради держ. — Юліян Романчук, пос. ради держ. — Д-р Стефан Смаль-Стоцкий, пос. буковиньского сойму. — Антін Старух, пос. галицкого сойму. — Василь Яворский, пос. р. держ.

Македонська революта.

В кілька тиждів по запевненях турецкого правительства, що революційний рух в Македонії вже здавлений, рухавка вибухла наново, з силою ще більшою і обняла округи доси вільні від повстаня. До повстаня прилучавсь тепер цїле населенє Македонії, котре доси опиралось македоньским аґітаторам; навіть Серби, котрі з антаґонїзму до Болгарії ворожо відносились до бунту, затягають ся тепер під прапор Сарафова і иньших провідників бунту. Мемориял болгарского правительства до держав подає причини, чому до бунту прилучилось тепер майже цїле населенє Македонії. В послїдних трех місяцях — сказано в меморияли — турецке правительство перевело масу заряджень, котрі не лиш усунули на дальший плян всї заповіджені реформи, але навіть викликали нове огірченє між християньским населенєм. Болгари в Туреччинї прямо винаті з під права. Масові морди по селах і містах, рабованє, паленє цїлих сел, арештованя, рїжного рода надужитя, замиканє церквей і шкіл, руйнованє селян, купців і ремісників, стаганє податків на кілька лїт наперед — отсе дїла турецкого правительства супротив болгарского населеня. Сї закиди доказує мемориял фактами і датами в хронольоґічнім порядку. В Смердешу замордували Турки звиш 200 осіб, спалили 250 домів, церков і школу, а цїлий движимий маєток мешканців забрали. З граничних округів турецких населенє утїкає до Болгарії. З санджаку Серес утїкло до княжества 3000 Болгар, а з санджаку Кіркіліче 3158. В солуньскім вілаєті Турки увязнили і депортували 900 осіб, в Скопли 500 осіб, в Монастирі 850, в Адрианополи 550, разом 2.800 осіб. Результатом сих переслїдувань є розпука населеня і — революция.

В Туреччинї запанувала правдива анархія. Повстанцї ведуть борбу не лиш з Турецким військом, але з цїлим ладом в Туреччинї. Предметом безперервних атаків повстанців є державне і приватне майно Турків: зелїзницї, телеґрафи, маґазини, турецкі фільварки, села, засїви і т. д. Повстанцї нищать також майно турецких союзників — Греків.

Доси обмежавсь рух лиш на вілаєтах: Солунь, Монастир і Скопля; тепер рух розширив ся і на иньші вілаєти. В нищеню турецкого майна і в битвах з військом, повстанцї послугують ся динамітом. В кровавій битві під Гумендже повстанцї викинули велику масу динамітових бомб. Гук був так великий, що чули его на зелїзничій стациї віддаленій о 15 км. В окрузї Орхіда і в цїлім санджаку спалено дуже богато турецких домів, вимордовано богато полевих дозорців і жандармів. Великий атентат на переповнений зелїзничій поїзд виконано в поведїлок між Солунем а Рістовачом. Пять ваґонів знищено цїлком, шини вирвані з порогами, насип знищений на великій просторони. Машиніст тяжко ранений, так само богато подорожних. Кілька ваґонів стануло в огни. Детонацию чути було дуже далеко. Місце катастрофи має виглядати страшно. Вечером померло кількох раненых подорожних. В неділю в ночи виконано на тій самій лїнії атентат на поїзд між стациями Зелениково і Кеприлї. В наслїдок експльозиї поїзд вискочив з шин. Динаміт розірвав дно одного ваґону і убив двох жовнїрів. Інспекцийний поїзд знайшов на торі дві динамітові міни, котрі в части експльодували і убили одного жовнїра, а 4 тяжко ранили; три вояки пропали. Між стациями Кіналя а Флоріна вилетїв в воздух 15-метровий зелїзничий міст, а під Воденою знищено цїлу телеґрафічну лїнію.

На турецкій стациї граничній Сібевда пекольна машина знищила цловий маґазин. Посилка була адресована до Скоплї і важила майже сотнар. Окрім годинника, котрий мав о означеній годині викликати вибух, було там около 25 кор. динаміту. Машина мала експльодувати в поїздї, але з причини шлендрияну в цловім урядї посилки на час не вислано дальше, машина експльодувала в маґазинї уряду цлового. Куфер був наданий в Філїпополи. В дорозї з Філїпополя експльодував був раз також в поїздї динаміт везений повстанцями. При тім погибли 4 особи. При цловій ревізиї в Земуни сконфісковано вислану з Відня до Софії посилку патронів Манлїхера, деклярованих яко „цьвяхи“. Австрийскі власти зарядили нагінку за болгарсвім офіциром Заґровом, котрий з Земуня, Панчови і Білграду орґанїзує контрабанду динаміту і оружия для повстанців.

З причини атентатів на зелїзницї, котрих турецкі власти не суть в силї унеможливити, порішено поки що залишити дальшу висилку військ зелїзницею до Скоплї. Військові сторожі уставлені здовж зелїзниць, мусять безнастанно боронити ся перед нападами і дуже часто мусять уступати перед повстанцями; турецкі урядники одержують листи з погрозами. На всїх зелїзничих лїніях панує вічна паніка. Борис Сарафов візвав другий раз дирекцию орієнтальної зелїзницї, аби здержала особовий рух, бо повстанцї суть змушені до атентатів на зелїзницї, а не хотїли би, аби жертвою падали невинні подорожні. Директор орієнтальної зелїзницї дїйстно звернув ся до Царгороду з просьбою, аби на якийсь час рух цїлком задержати.

В Джерджи кипить завзята борба, котра заострюєсь рухом, який між магомеданцями викликало замордованє двох турецких нотаблїв. Власти ревідують хати і конфіскують оружиє і амунїцию. В Пеляґашні прийшло до битви з повстанцями, в котрій 20 повстанців убито, а решта утїкла. В битві під Мештвітахом погибло 150 повстанців. В рїжних точках появляють ся віддїли узброєні в манлїхери. Турки здобули вчера заняте повстанцями місто Крушево, причім урядили кровану рїзню. Вимордовано дуже богато осіб, а 360 домів спалено. Під Воденом і Сешаном прийшло до битви, котра скінчилась великими стратами для Турків. Повстанцї скрізь палять турецкі села, міста і засїви. Онодни спалено Турків в околици Таново, а в околици Серіну спалено 10 турецких кольоній.

Ситуация заострясь еще тим, що і в Старій Сербії зачиняє кипіти і сербске населенє зачинає грозити повстанем. Орґан сербских Альбанців Albanije оголошує відозву, в котрій звертає ся до европейскої преси і дипльоматії з запитанем, чи можна позволити, аби на розказ з Царгороду мордовано під османьским правительством вірних синів Сербії? Сербска армія дише жаждою пімсти і лише жде на розказ, аби розпочати борбу о висвободженє братів. Чи можна позволити на такі надужитя турецкі, специяльно тепер, коли на сербскім престолї засїв внук великого Караджоржевича, котрий хоче довершити дїло зачате своїм дїдом. Европейска преса і дипльоматия знають, що динаміт болгарских повстанців не потрафить розпалити военної пожежи на Балканї, але коли Серби вхопляють за оружиє, то Балкан заллєсь кровю від краю до краю. Відозва „Альбанії“ не є пустою погрозою, бо революційний рух між Сербами дїйсно скріпляєсь. До віддїлів болгарских повстанців прилучаєсь богато Сербів. Зі Скоплї доносять, що сербский піп Тома Мицьків ходить з процесиєю від села до села і заохочує населенє до борби з Магомеданцями. Так само поступають православні попи з Монастира.

Окрім Сербів, зачинає наново кипіти між Альбанцями. В наслїдок подій в монастирскім вілаєті і вицофаня військ з скопельского вілаєту, митровицкі Альбанці розпочали наново военну акцию. Турецке військо знов мусїло звернути ся против них. Онодни Турки дійшли аж до Юме, т. є. до центра альбаньского руху. Увязнено 200 повстанців і відставлено до Призренду.

Загадкою є висилка российскої ескадри на турецкі води в хвили, коли Туреччина дала Росиї за замордованє Ростковского всяку можливу сатисфакцию. Найбільше ломлять собі голову над цїлию сеї демонстрациї нїмецкі дневники. Причиною є здаєсь се, що турецке правительство не сповнило жадань Росиї, предложених Туреччинї российским амбасадором в Царгородї. Між сими жаданями було: Безпроволочно і як найострійше покарати всїх тих урядників, на котрих підбурюючу дїяльність звернув увагу российский кунзуль по обїздцї разом з австрийским конзулем монастирского вілаєту. Усунений з уряду Ісміал Гакі, о котрого урядованю Гільмі-баша одержав користну опінію, має бути реституований; увязнені селяни, котрі конзулям Росиї і Австрії оповідали о жостокости Турків, мають бути безпроволочно увільнені; адмінїстративні урядники, котрих надужитя в Солуни і Призрендї викрито, мають бути безпроволочно усунені і покарані; в етатї жандармериї і поліциї мають бути безпроволочно іменовані заграничні офіцири в цїли привернення законного ладу і успокоєня населеня. Аби турецке правительство присилувати до сповненя сих жаданий, устроєно демонстрацию при помочи военної фльоти.

Справи заграничні.

Кріза на Угорщинї.

Міродатні круги вже скапітульовали. По довгих нарадах, які вели ся в бурґу в присутности Голуховского, Кербера, Пітрайха, Бека і др., рішено вкінци дати такі уступки Мадярам в справі армії: Передовсїм мадярска мова має бути введена до всїх военних судів. В тій цїли мають бути утворені при кождім корпусї по 14 інституций судейских, на котрих чолї мають стояти ґенерали, свідомі мадярскої мови. Дальше в школах військових має бути заведена побіч нїмецкої також мадярска викладова мова а кромі того осібна нова кавалерийска академія. Офіцири мадярскі не сьмїють бути переношені до Австрії. Справа стягу має бути розвязана в той спосіб, що на хоругвах має бути по однім боцї образ матери Божої яко патрона Угорщини а на другім інїциялї короля або герб династиї. Двоголовий орел має зникнути раз на все зі всяких відзнак військових. Вкінци що-до команди, то рішено і тут уступити заводячи на разї мадярску команду в 16 чисто мадярских полках а врешті полків мадярска команда буде вводитись постепенно, з напливом мадярского елементу. Як бачимо з того, є се поважна виграна Мадяр, бо Мадяри з покладенєм границї для мадярского війска, котрого переносити поза Угорщину не буде вільно і з заведенєм урядової мадярскої мови в військових урядах і школах одержать в дїйсности національну армію, не потрібуючи при формальнім розділї оплачувати свого війска. Як звісно, Мадяри оплачують доси і будуть оплачувати далї лише 30% на спільні видатки отже і на знаціоналїзовану армію.

З такими концесиями удає ся на Угорщину цїсар Фран Йосиф, котрий вже вчера прибув до Будапешту. Кажуть однак, що угорска опозиция ще не є вдоволена з пропонованих уступок і буде робити дальші трудности. З другого-ж боку доносять, що навпаки д-р Кербер і ґен. Бек загрозили димісиєю на случай, колиб Мадяри на предложені їм концесий не згодили ся і колиб корона вважала за відповідне і що-до дальших домаганям улягчи Мадярам. Так корона находить ся під пресиєю двох сторін і недалека будучність покаже, котра сторона подасть ся — наколи взагалї удасть ся кризу усунути.

Цїсар остане в Будапештї час довший і все залежить від того, як скінчить ся перша авдиенция з мадярскими політиками, назначена на завтра. Нині бере цїсар участь в обходї св. Стефана.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Veto Австрії.

Відень. На авдиенциї кардинала Пузини у цїсаря, цїсар висказав свое вдоволенє з результату вибору папи, а Пузині подякував горячо за его інтервенцию (т. є. за протест против вибору Рамполї).

Хорватскі розруки.

Загреб. З нагоди цїсарских уродин вивішено на зелїзничій стациї в Запретіцу угорскі хоругви. Населенє устроїло демонстрацию, а в бійцї з жандармами погибло 2 хлопи а 21 тяжко ранено. З тої самої причини прийшло в Комасінї до бійки хлопів з жандармами. Від сальви жандармів погибло два хлопи а богато є тяжко раненых.

Македонїя.

Солунь. Туреччина сконцентрувала тут 170.000 війска.

Царгород. Грек Мілїдрам в Дедеґачу одержав зі Смирни 16 бочок. Слїдство виказало, що в бочках був материял до виробу динаміту. Бочки затоплено в мори, а Грека увязнено. На двірци під Дармібелї експльодував динамітовий набій, але не зробив вїякої шкоди. Арештовано 4 Болгар. Під Керкою Болгари старались повирвати і знищити шини, але їх завчасу арештовано.

Сербія.

Білград. Проект іменованя брата короля, кн. Арсена начальником сербскої армії розбив ся о опір білградского корпусу офіцирского. Арсен вступить до сербскої армії яко звичайний полковник кінноти.

Хіни.

Петербург. З Япону надійшли вісти, що в Хінах приготовляє ся новий рух. Пробувающим в Японї хіньским студентам запропонувано, аби обняли команду над охотниками, котрі виступлять в оборонї Манджурії.

Венецуеля.

Ню Йорк. З Болївару доносять о увязненю італійских, нїмецких і французских купців, бо не хотїли заплатити Кастрови данини, яку з них раз вже стягнено.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на украïньско-руску бурсу в Новім Санчи!

НОВИНКИ.

— **На благожеланя**, вислані іменем руско-католицкої церкви Преосв. Митрополитом Шептицким з нагоди вибору Пія X. папою, наспіла така телеґрафічна відповідь, підписана просекретарем стану Мері-дель-Валем: „Effuso animo Sanctitas Sua gratia agit ac benedicat. *Merry del Val.*“ (Его Сьвятість дякує від щирого серця і благословить).

— **Подяна римскої курії.** З нагоди смерти Папи Льва XIII зарядив Преосьв. Митрополит, як звісно, поминальні богослуженя в церквах всїх трех епархій. На однім такім богослуженю в архикатедральній церкві св. Юра у Львові були присутні між иншими також намісник і краєвий маршалок і злотокатолицкої церкви на руки Преосьв. Митрополита свое співчутє. На донесенє Митрополитом колеґії кардиналів про свої заряджена наспіло з Риму письмо, підписане всїми кардиналами, в котрім вони заявляють, що зарядженя голови руско-католицкої церкви для колеґії кардиналів „quam maxime grata acciderunt“, як неменш за зложене обома начальниками краю співчутє пересилають „gratias quam plurrimas“,

— **Мадярско-польска інтрига.** Про успіхи польскої мандрівки до Будапешту — в краю паприки, підкупств і жандармско-гуаряньскої самоволї — доносить в нинїшній деспеші урядове бюро кореспонденцайне: „Вчера в полудне приїхало до Будапешту около 600 Поляків зі Львова. По їх приїзді музика львівска в гарних польских строях удала ся граючи марш Ракочія перед памятник Бароша. Капеля зложена з 17 цигаиьских музик заграла серед овацій польских гостий: „Jeszcze Polska nie zginęła“. В відповідь на се заграла польска музика марш мадярский. Президент угорского національного союза, Йосиф Сені, привитав гостий по мадярски, а президент польского будапештеньского клюбу, Ернест Ковач, по польски. З боку польскої прогульки промовив Веберсфельд, зазначуючи, що народи мадярский і польский ще в середних віках боролись ся за свободу. Опісля від'їхали прогульковичі до міста серед шпалерів людности, що тисячами залягла улиці. Число осіб, що зібрали ся на двірци, обчисляють на 30 тисяч. Гостий витав також дуже теплою промовою і офіцяльно голова столиці, посадник Будапешту“. Так звучить урядова реляция про мандрівку Поляків, а кождий політик завдає собі питанє, яка може бути причина, що польских прогульковичів витано так сердечно і офіцяльно. Отже загадка розвязана: Мадяри виступають тепер проти австрийского правительства д-ра Кербера і тих правлячих віденьских кругів, що стоять їм на перепонї в змаганю до розбитя дуалїзму, а що Поляки суть також проти д-ра Кербера і хотїли-б при замішаню виторґувати для себе „wyodrębnienie Galicyi“, або що найменше більший вплив в державі для переведеня своїх ґакатистичних цїлий, — тому і дружба віднайшла ся. Віджили спомини давного братерства а улиці Будапешту суть свідками демонстрацій, котрих вістре звертає ся виразно проти „нїмецко-централїстичного Відня“. Характеристичне при тім, що і Чехи — як ми вже замічали — напихають ся також до союза, міркуючи, що якби так Мадярам віддати раз на все права душеня угорских Славян і Нїмців та право безмежного висискуваня сеї половини монархії, то за те Мадяри може-б згодили ся на перестрій Австрії на федералїстичних основах, а з такої комбінації вирвали-б як фенїкс з попелищ: „Wyodrębniona Galicya“ і корона св. Вячеслава. От, бодайто бути славянофілом, а щей — як Поляки — „eine staatserhaltende Partei“...

— **„Ґешефт на польскім патріотизмі“** робять дїдичі-Жади в Любичи, пов. равского, Парнеси. Недавно хотїли вони витеребити лїси в Любичи, бо починало коло них бути круто. Однак вислана ad hoc комісия не позволила їм на таку рабівничу господарку. Отже проворні жидки взяли ся на спосіб. Пообтинали собі пейси, поховали ярмурки і розголосили, що вскорі дадуть ся вихрестити „подлуґ польского обжондку“. Та найбільше рішаючим було ударене в найслабшу струну польских патріотників в мундурах і реверендах, бо проворні жидки обіцяли виставити переважно своїм коштом „каплїчку“. Сама Парнесова підчас посвяченя фундаментів зробила на собі знак ск. хреста, так що славний „казнодзей“ кс. Повчек з Липска назвав її „ewangelїчною невястою“. Колиж потім „обивателе“ Парнеси по посьвяченю запросили цїле „towarzystwo“ до себе на гербатку, а були там всї повітові матадори, так дїдичі Парнеси ся виграли вже цїлий „ґешефт“. В „Słowie polsk-ім“ виписав їм хтось замовлені вельми похвали, а вони тим часом рубають лїси без найменшої перепони.

— **Промисловий кс. каноніґ.** Пишуть нам: Видко, що комівояжерство п. Козловского по всходній Галичинї знайшло відгомон і в Болехові. Дивно тілько, що тут дух того комівояжера виступає в особі болехівского каноніка Видавнича, чи як его тут зовуть Виядивача. Знала нам вже та личність з „Monitora“, але не заникодить нам пізнати ся з нею ще лучше, коли польскі часописи так радо занимають ся і нашими духовними, як пр. онодїшна „Gazeta Narodowa“ в статї „z działalności parochów ruskich“. Поміщемо всякі давнїйші „славні“ дїла сего ксендза каноніка, а занотуємо собі тілько дещо з послїдних его подвигів. Є тут польске товариство ім. Монюшка, котре устроювало доси концерти і забави на поремину з читальнею „Просьвіти“. Се не подо-

бало ся кс. В., і тому постарав ся він о заложене читальні ім. Міцкевича. Отже тепер в брамі плебанії видимо на двох високих, дубових стовпах величезну таблицю з написею: „Czytelnia polska imienia Mickiewicza“. Дивно! Читальня поміщена в будинку парафіяльнім! Ва, але не даром, бо промисловий ксендз канонік каже собі платити чинш і то немалий, бо як кажуть за дві комнати 70 К місячно. Та ще одно жерело доходів придумав кс. кан. а то: доходи з фестинів, прогульок і забав. Тому до пізної ночи в плебанії гудуть проби, сьпіви, музики гейби в корчмі. В читальни ім. Міцкевича повно шовіністичної молодіжи і ріжної збиранини. Можна-би сподівати ся, що молодіж під проводом кс. каноніка набере чогось благородного. Але на жаль противно! У участників можна зауважати тепер більше дикости, або ненависти до всего, що руске. Перед тим польска молодіж кланяла ся місцевим а навіть посторонним сьвященикам, а тепер кланяє ся, але тілько польским, а по при руских переходить завірена і набундючена, як дикуни. Яка там в тій читальни шириться наука не знаємо, але по фактах легко догадати ся. Перед тим тов. Монюшка зносило ся з Русинами. Тепер читальня ім. Міцкевича не узнає Русинів. Раз-пораз уряджує фестини і забави під проводом кс. каноніка і забирає міский город і музику селянарну так, що Русини не можуть тепер захопити собі ні одного ні другого. Як видко, тому так часто промисловий кс. канонік уряджує собі ті фестини і забави получені з високим вступом і ріжного рода льотерією, буфетами, фантами etc., щоби зібрати для себе від лїтників чинш за поміщене читальні. Проти того всего не мали би ми нич. Найби собі здирав ксендз канонік і що дня уряджував такі забави, але проти того, що стало ся на фестині 2 серпня мусимо запротестувати з всею рішучостию. Ого кс. канонік перебрав ґімназияльну молодіж за кльовни в руско-народні костюми, а то в тій ціли, щоби перед лїтниками, Жидами і Нїмцями, висьміяти руску народність. Той поступок кс. к. вразив не лиш Русинів, але і старших, інтелїґентних а не шовіністичних Поляків. Они не лише, що того не похвалили, но еще на то висловили ся, що: „czytelnia ks. Wydajewicza służy teraz za koncesyonowany flirt“. Забава, яку устроїв кс. кан. 9 серпня також причиняє ся до слави кс. каноніка. Оголошено афішами величаву прогульку з танцями etc. до Бубнища. Неділя, 9. серпня, день коронації нового папи, по церквах і костелах відправи і проповіди, а тут від самого ранка гуркіт і стукіт, фіра за фірою їде до Бубнища. Молодіж зі сьпівами і хоругвами наперед, а за нею кс. канонік з своєю кухаречкою і псом. Щоби то було під плащиком релїґійним, то кс. кан. оголосив афішами, що в каплици в Бубнищи відправить Службу божу. Рано коло 8 год. відчитав кс. кан. Сбужбу божу в костелї в Волехові а на другу поїхав до Бубнища — 3 год. їзди. Тут. відчитав другу Службу Божу і розпочато забаву коломийкою, серед котрої танцери взяли кс. каноніка на руки і при воскликах „vivat“ „niech żyje“ надали танцеви більшого блеску. Ксендз канонік так був одушевлений тою парадою, що зараз зааранжував танці, котрі мали побратати панів з хлопами, щось ala в „Пану Тадеушу“. Довкола стояли фірмани і парубки, отже кс. кан. зааранжував, щоби кожда з пань вибрала собі танцера з помежи тих парубків, а фірмани могли вибрати собі також до вподоби з помежи пань. То так запалило всїх до танцю, що одна з панно. Ян. упала зімлїла і більше як 10 хвиль не могла очуняти. Панни, видко, запалили ся до румяних чорнобривих Войків, хоть одна з них запримітила, що їх кожушки не приємно чути. Рівнож доходить нас чутка, що кс. кан. хоче стати на чолї „соколів“, як кс. Aniol в Кракові і в тій ціли хоче свою шопу перебудувати на „Сокіл“, бо доси нема ще в Волехові „Сокола“, що дуже непокоїть кс. каноніка. Так отже кс. канонік розминув ся з своїм званем. Бавить ся в режісера і аранжера а парохію лишає на боці. Коли розважить ся, що на прогульку до Бубнища виїхало як каже сам кс. канонік, 70 фір, кілько то людий, щоб і самі фірмани, бо то були селани, було без Служби божої в неділю так торжественну? Так отже о много більше було би писати, як „Gazeta Narodowa“ о нашім пароху з Рожнїтова. Ми желаємо кс. каноніковi В. як найбільшого доходу з свого промислу, но просимо нас лишити в спокою, бо як зачуваємо, що вже кс. кан. хотять руску каплицю в Бубнищи златиньщити і наділити відпустом, щоби винайти нове жерело свого доходу. —

— **В погони за сенсациею** пустило вчера „Słowo polskie“ вість, немов б. урядник „Дїстра“, Юстин Ганкевич, котрий — як звісно — застрілив ся перед кількома днями, мав яко касиер товариства ім. Котляревского „обікрасти“ фонд будови руского театру, що сироневірена сума переходить 4000 корон та що се якраз було причиною его самоубийства... Позаяк анї голови товариства ім. Котляревского, анї инших членів видїлу нема у Львові, удали ся ми в ціли провіреня сеї вісти до присутних у Львові членів контрольної комісиї і там довідали ся, що донесене „Słow-a polsk-ого є неправдиве. Зараз по самоубийстві касиера товариства контрольна комісия провірила як слїд урядові книги і переконалася що рахунки зовсїм годять ся. Чутка про якусь грошеву неправильність могла повстати на ось якій основі. З нагоди купна реальности Мйончиньских під будову руского театру звернув ся був перед кількома тижнями член комітету будови д-р Ш. до касиера товариства ім. Котляревского з домаганем кількох тисячів корон, чому однак касиер слушно відмовив, не маючи до виплати формального уповажнення від самого видїлу Се мабуть і послужило декому основою до комбінацій про якусь неправильність у фондах будови руского театру, а „Słow-y polsk-ому“ і взагалї польскій пресї прагожою притокою до викривання дефравдацій там, де їх нема. Впрочім найлїпшим доказом фальшивости донесень „Słowa“ є отся заява, яку ми одержали до оголошеня: „Комісия контрольна Товариства драматичного імени Івана Котляревского провірила всї книги і письма як також перевела шконтро каси і льокацій сего Товариства по смерти бувшого касиера Товариства бл. п. Юстина Ганкевича та найшла в порядку цїлий стан готівки і льокацій Товариства. На тій основі заявляє прилюдно, що всякі поголоски про мнимий недобір фондів сего Товариства є зовсїм незгідні з правдою. — Львів 20 серпня 1903. *Осип Максимович, Іван Сполїтакевич, Іван Малай.*

— **Козловщина в Товмачи.** Пишуть нам: Зерно вшехнольскої ідеї, кинене перед кількома місяцями на товмацку землю звісним полїтичним комівояжером, д-ром Козловским, не змарнувало ся. Скільчило ся воно здорово в голові деяких тутешних Поляків і починає вже вистати в буйне хабазе. З численних примірів подамо хочби сей. Перед кількома днями в товмацкій аптиці Шанковского, з роду Русина, сина руского сьвященика — тепер перекінчика і ревного пропаґатора Козловщини, котрий і сам і свої дїти уважає за „Полякуф з крві і кості“ — зійшло ся кількох місцевих панків а межи ними і ц. к. евіденційний ґеометр Стоєвский, член тутешнього „Сокола“ і також завзятий ширитель вшехнольскої ідеї, котрий мимоходом сказавши, свій уряд понимає лише яко піонїра польщини, а не ц. к. урядника для руского народа підчас приписаної лїтної обїздки по селах. Отже сей ц. к. урядник виголосив дословно таку сентенцию: „За пят два, тши не стане ту в нашим окренґу анї єдного Русїна на насене; ми їм юж допоможеми до тего, би сен винесьлї за оцеан, — а ту, осендзе живйол польскі — на нашей родзінней ґлебе“. Так голосить катастральний урядник, Поляк! В якім-же дусї мусить він працювати яко ц. к. ґеометр, хиба легко кождому доглупати ся. В тім дусї мусять випасти всї его операти урядові, що служать за основу до виміру ґрунтового податку, домово-класового і чиншового, щоби руский податник угнув ся аж до землї під податковими тягарами і мусїв покинути землю рідну та втїкати за море. Се видима і добре обдумана ціль до знищеня руского хлопа, щоб зробити вільне місце для „Полякуф“. Так поступає урядник державний, котрого руский хлоп оплачує своєю керваницею! У сего підпанка стан катастру а стан табулї то земля а море, між тим коли звісно, що катастер і табуля повинні цїлковито годити тя и не творити недостижимих ріжниць. Ба, коли так панки, піонїри вшехнольскої ідеї, не мають часу, на переведене в катастрі судово-табулярних рішень, бо вони заняті полїтикою а час побуту в лїтї на селї, заповненний у них не приниманем зголошень від народу, але полїтикованем по дворках. Хлопа збувае ся в „тоне уржендовим“ з гори: „на таке ґлупства не мам часу тераз, пржийдзь, мурґо, до мне до бюра“ або: „не мам зе собом мани, би справдаїць твое ґадане ґлупе“... і так подібно, коби лише дисти зарахувати на хлопску шкіру. А тимчасом нарід стогне і йойкає, що податок не переписаний від лїт і платить, що в штайрамтї велять, бо зідруть ему остатну сорочку з хребта, хотяй не слушно, бо пан „дзїндзїмер“ не мае часу податок переписати, і остаточно мусить ся удавати на дорогу процесу, позиваючи брат брата, а син батька, що один за другого платить податок. В той спосіб ширить ся у нас „Козловщину“, і нїхто не заступае ся за тим розпинаним народом. Руска інтелїґенция за малодушна, щоби отворити народови очи і пояснити его права. А коли і скаче ся часом яке віче, або довірочні збори, то їх розганяє ся „в імєню права“, як то було недавно в Грушцї. — *Р. Р.*

— **Маневри.** Нині рано вирушила львівска залога на великі осїнні маневри, котрі відбудуть ся в околицях Вібрки і Перемишлян. В маневрах возьмуть участь всї полки пїхоти та артилерії, що належать до XI. корпусу, а головну управу обняв сам комендат корпусу, ґенерал Фідлер. Рішаюча битва відбуде ся під Перемишлянами дня 5 вересня. Маневри кавалерії відбудуть ся окремо в околицях Комарна і Рудок. Возьмуть в них участь всї полки уланів і гузарів, стаціоновані у східній Галичинї.

— **Цїсар у Львові.** В переїздї до Комарна на маневри кавалерії задержить ся цїсар дня 13 вересня с. р. у Львові, куди прибуде рано о 8-ій год. 50 м. На двірци будуть на него дожидати представителї власти. По привитаню удасть ся цїсар на богослуженя до польскої катедри, а звідси до палати намісника при ул. Чарнецкого, де буде приймати депутациї. О 12-ій год. в полудне цїсар виїде назад на головний дворець, щоби удати ся на поле маневрів.

— **Дрібні вісти.** Цїсар жертвував з власних фондів 200 К запомоги на докінчене церкви в Арламівскиій Волї, мостиского повіта. — В учит. семинарії жіночій у Львові пічнуть ся поправчі іспити дня 17 вересня с. р. о 8, год. рано письменною частию. — Дирекция одної з петербурских ґімназий старає ся о заведене в висших клясах сталої науки ґри в шахи, бо сего домагають ся ученики. — Поліция в Міскольч донесла будапештеньскій поліції, що з зелїзничого ваґона в якім находили ся річи болгарского князя Фердинанда, пропала скриня з дорогоцінностями величезної вартости. По злодіях нема ніякого слїду. — Кваліфікаційний іспит на учителїв народних шкіл перед іспитовою комісиею у Львові пічне ся дня 30 вересня с. р. а на учителїв видїлових шкіл дня 15. жовтня с. р. о 8. год. письменними задачами. Подання о припущене до іспиту треба внести найпізнїйше до дня 20 вересня с. р. — З причини вибуху пошести шкарлятини у Львові вписи до народних і видїлових шкіл відбудуть ся доперва дня 15 вересня. Магістрат ухвалив на вчерашнім засїданю створити для ведужих дїтий окремі бараки.

— **Преосьв. Митрополит Андрей Шептицкий**, повернувши оноді з Унева, лишаєсь вже постійно у Львові. Лиш на сьвято Успенія Пр. Богородиці виїде митрополит до Милятина старого, щоби посьвятити нововибудовану заходами о. Сидора Зельского величаву церкву, а відтак поверне назад до Львова і вже в неділю дня 30 см. довершить ординації укінчених богословів.

— **Заява.** Від Вп. посла і віцемаршалка пов. стрийского п. д-ра Евг. Олесницкого одержали ми таке письмо до оголошеня: „В числї 174 часописи „Дїло“ в статї п. з. „Польска господарка“ поміщена замітка дотикаюча стрийского повіту, з котрої виходило-б, що я тепер урядую в стрийскім видїлї повітовім яко заступник маршалка. Вістка тая есть неправдива, позаяк маршалок повіту п. Онишкевич від хвилї свого вибору аж доси все сам лично повнить свої обовязки так урядові як репрезентацийні, а моя інґеренция в справи повіту не переходить обему діяльности члена видїлу повітового. — *Д-р Евген Олесницкий* — До сеї заяви Вп. п. посла мусимо замітити від себе, що се дуже добре сьвідчить про високий такт і льояльність п. посла, коли він вважав за відповідне аж застеречись публично проти нашої реляції, хоч констатуємо, що ми чули про діяльність п. посла від місцевих осіб і тілько на тій основі важились піднести се принагідно в нашій статї. Впрочім співурядоване „віцемаршалка“ не є для нїкого обиджаюче, бо віцемаршалки на те і суть, щоб були помічні маршалкови не тілько на час їх неприсутности, і богато маршалків — особливо там, де віцемаршалок енерґічний і оборотний — користає зі своїх заступників в сей спосіб, що допускають віцемаршалків до співдіяльности а для себе застерігають лише справи важнїйші і репрезентацийні.

— **Читальня „Просьвіти“ в Стриганцях** устроює в неділю, дня 23/VIII 1903. в сали нового брацкого дому Сьвяточні Вечерниці в память XLII. роковин смерти Тараса Шевченка, ґенія-кобзаря Руси-Украіни, на котрі має честь отсим запросити. Початок точно о 7½ год. Цїни місць: місце сидяче 1 К, вступ на салю 20 с. Програма: 1. Січиньский-Чайченко: Дніпро реве, хор мішаний в супроводї орхестри. — 2, Вступне слово. — 3. П. Нїщиньский: Вечерниці, дїло музичне в супроводї орхестри. — 4. Т. Шевченко: Розрита могила, деклямация. — 5. Копко: Де срібнолентий, хор мужеский. — 6. К. Устиянович: Галич, деклямация. — 7. Віра Лебедова: Вінок на могилу Т. Шевченка, дїточа сцена в 1 дії. Закінчить живий образ. — Просить ся о численну участь.

— **Видїл філії „Просьвіти“ в Городенцї** отвирає з початком сего року шкільного селяньску бурсу в Городенцї для дїтий з доохрестних сїл. Дїти буде ся приймати за доплатою 4 К місячно і доставою харчу в натуралїях після умови. Видїл просить Впреп. Отців городеньского повіта як також Вп. учителїв, щоби звольнили селян в своїх селах про се повідомити і ласкаво дати знати, кілько питомців можна з кождого села сподївати ся. — *О. Олесницкий*, парох в Торговици яко голова філії. *І. Гошоватюк.*

— **Видїл Філії Товариства „Просьвіта в Камінцї струм.** основує з початком шкільного року 1903/4 *„Селяньску Бурсу“*, в якій знайдуть поміщене *ученики III. класи школи народної* в ціли підготовленя їх до шкіл середних. Питомці будуть мати в бурсі удержане, догляд і опіку за умірковану доплатою, а в ціли їх принятя до бурси мають предложити: 1) Посьвідчене уряду парохіяльного ствердженое, що кандидат не переступив 10-го року житя і 2) послїдне сьвідоцтво шкільне з поступом що-найменше добрим. Кождий кандидат має виказати ся відповідною скількостию біля і одїжи, а родичі его зобовязані: а) вступити в члени Товариства „Просьвіти“, б) предложити деклярацию, кілько зобовязують ся платити кождого місяця з гори в натуралїях і ґрішми, — в) зложити пізнїйше означити ся маючу квоту на пране біля і на інвентар. Подання з відповідними прилогами належить вносити устно або письменно найдальше до 28. серпня 1903 на руки члена видїлу п. Юлїяна Федусевича ц. к. ад'юнкта судового в Камінцї стр., котрий удїлить близших інформацій і вказівок.

— **В Каменцї струмиловій** дня 23 серпня в неділю відбуде ся аматорске представленє в домі п. Вітлїна в Ринку. Відіграє ся: „Сватанє на Ганчарівцї“, оперета в 3 діях Гр. Квітки. Цїни місць: Крісло першор. 1 К 60 сот., другор. 1 К, місце стоячe 30 сот. Початок о год. ½8 вечером. Дохід призначений на „Селяньску бурсу“ в Камінцї струмиловій. З огляду на попереднє представленє, котре відбуло ся 16 серпня с. р. і вийшло цїлком добре, сподїємося, що наша руска інтелїґенция і русске духовеньство навіть і з подальших сїл поспішить радо на неділю до Камінки, та заповнить салю берегами, зважаючи, що дохід призначений на так патріотичну ціль, се є заложенє рускої бурси в Камінцї стр.

— **До іспиту зрілости** в учительскій семинарії в Чернівцах згосилось ся с. р. 49 кандидатів публичних і 19 екстерністів. З перших апробовано 36, з других 7. З рускою мовою викладовою апробовані: Антонюк Дмитро, Бережан Іван, Брага Денис, Франтек Орест,, Левицкий Орест, Бацук, Буцура Олександер, Віктор Пигуляк Володимир, Попович Остап, Вітан Денис, Цента і Зибачиньский.

— **В рогатиньскій бурсї** було поміщених 22 питомців в середині, а 2 доходило на харч. Приходу було: 2011·10 К, (оплата 1586 К + Рада повітова 200 К, + Рада громадска в Рогатинї 50 К, + Рада громад. в Бурштинї 25 К, + Рада громад. в Підгородю 15 К, + жертви Русинів, між ними 10 К, Вп. совіт. ц. к. суду в Угнові Р. Алексевича 95 К, + сплата за леґуминy і инші доходи 50·10 К), а розходу 1808·25 К, остав надвижка 202·85 К. — Маєток бурси: вартість інвентаря 400 К. — Леґати бл. п. Кардинала [разом] 500 К, (уміщені в Дністрі), ощадність на книжочці „Рускої Каси“ в Рогатинї 147·72 К, — разом: 1047·72 К. — За три роки істнованя бурса вислала: 18 учеників до ґімназиї, одного до реальних шкіл, 2 до семинарії учительскої і одного до школи промислової, що разом становить поважну цифру 22! Норма оплати була така сама, як минувшого року, що свого часу було оголошене в „Дїлї“, длятого не повтаряємо. Сконстатуємо лише, що рогатиньска бурса сорозмірно найдешевша зі всїх селяньских бурс, про котрі доводилось нам читати звіти в часописях. Подаючи отсе наше коротеньке справоздане почуваюсь до милого обовязку зложити прилюдну подяку як Св. Радї повітовій, Радам громадским, так і поодиноким Вп. патріотам за ласкаві датки в користь бідної молодіжи. Всевишний нехай Вам се надгородить сторицею. Неменше дякую Вп. панам з Бурштина за складку 27·54 К, зібрану п. Валицким і переслану на руки п. Ґурґули на потреби нашої бурси. Бог Вам заплать! — *О. Ш. Кудрик.*

— **Видїл тов. „Руска Захоронка у Львові“** має честь запросити усїх П. Т. Родимців, котрим добро інституції лежить на серци, на загальні збори, що відбудуть ся дня 3 вересня с. р. о год. 4 з пол. в школї вид. ім. Шевченка, площа Стрілецка ч. 6 з отсим порядком дневним: Звіт уступаючого видїлу, вибір нового видїлу і голови, внески членів. 1—2

Відозва

Видїл міщаньскої читальні „Просьвіти“ в Яворові ухвалив основати з днем 1 вересня 1903 р. українсько-руску Бурсу для хлопців III. і IV. шкіл народних. Одначе Видїл мусить признати ся, що його засоби вельми скупі, тимто осьмілюєсь звернути ся в другє уклінно просьбою до загалу суспільности, щоби звольнила прийти нашому дїлу з матеріяльною підмогою, бо в противному разї наші старания зараз по місяцю істнованя бурси мусїли-б звести ся на нїщо. Отже ще раз відкликуємо ся до всїх тих, що зобовязали ся иноді до жертв для удержаня приватної ґімназиї в Яворові, відкликуємо ся до наших просьвітних і культурно-економічних інституций; відкликуємо ся до загалу цїлої нашої суспільности, щоби ласкаво поспішили ся з помочию, хочби і в найдрібнїйших датках, для основаня українско-рускої Бурси в Яворові. Не дайте пропадати в темноті молодому поколїню в численнім але крайно занедбанім чисто українсько-рускім яворівскім повітї. Най поки що ся Бурса заступить нам ґімназию в Яворові! Думаємо, що наш останнїй поклик не промине безслїдно. Датки просимо присилати на руки голови читальні о. Юрия Кміта. Від видїлу Міщаньскої читальні „Просьвіти“ в Яворові.

Конкурс.

Видїл міщанскої Читальні „Просьвіти“ в Яворові розписує отсим конкурс на принятє до українсько-рускої Бурси в Яворові з днем 1 н. ст. вересня 1903 р. 20 учеників III і IV. класи школи народної. Питомець дістане в бурсї цїле удержанє, надзір і провід домовий, коли отець, згляднo опікун зобовяжеть ся при принятю письменно достарчати умовленний харч у натуралїях, або платити 16 корон місячно з гори. Кождий питомець кромі того має зложити при вступі на інвентар 2 К і виказати ся потрібним білем, одїжю, обувю, постїлю з власним ліжком відповідної величини. До подання, яке належить вносити найдальше до 25 серпня н. ст. 1903 р. до Видїлу міщаньскої Читальні „Просьвіти“ в Яворові, треба долучити шкільне сьвідоцтво за остатний півріч.

Михайло Клиновский в Станиславові, коло рускої катедри, заложив першу руску робітню о складі обуви мужеской і жіночої а також оригінальних росийских кальошів. Приймає замовленя і виконує їх совістно і по умірковaних цінах. При замовленях з провінциї треба надіслати один черевик або чобіт на міру.

— **Русини!** Жадайте по всїх наварнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих двірцях і т. д. „**Ruthenische Revue**“. (Адреса в анонсї!)

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужіл Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найлогіднїйшими услівями виплати, причім Вел. духовеньству і рільничим кружкам уділає відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 41[illegible] 7—

Рублї, марки, франки і всяку иншу заграничну монету

купує і продає найкориснїйше

Сокаль і Лїлієн

Банковий дім і контора вимінн.

Порученя з провінциї виконуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продаe

ВСЯКІЙ ПАПЕРЫ ЦѢННЫЙ И МОНЕТЫ

по найдешевшомъ курсѣ деннóмъ не чи сячи нѣякой провізіи. 3.4 [illegible]

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри аневроїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 3 85

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·8[illegible] 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
зі Стрия: 4·35.
З Равы і Сокала: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця; 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Равы рус., Сокаля: 9·40, 7·10*
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в буднї днї а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 6·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5 6

Глядаю учителя

найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Киричиньский*, парох в Телешници відваровій, почта Устрики долїшні. 3 3
498

Абітуриєнт

ґімназияльний шукає лекциї на село, де міг би рівночасно заложити хор. М. poste rest. Ігровиця. 1 3
507

Що дня сьвіжо

рвані і паковані

5 клґ. синїх, правдивих угорских вел. сливок К. 2·50
5 клґ. *столового* і лїчничого винограду К 4·—.
5 клґ. столових грушок К 3·—.
5 клґ. столових яблок і до струдлїв К 3·—.

висилає до кождої почтової стациї за надісланем готівки з гори або за послїплатою **Hermann Weisz**, jun. Exporthaus, Munkacs, Ungarn, 1 1
408

Мід-патока

куращийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до питя** в 4 літровых барилках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходнык в Куничовках, почта Денисів. 484 8—10

Виноград лїчничий і столовий

в 5 клґ. коробках оплатно до кождої почти.

Гірский виноград	3·—	К.
Грозна столові	3·50	„
Грозна десерові	4·—	„
Вибиран. міш. Мускат	5·—	„
Грушки столові	4·—	„
Яблока або сливки столові	3·—	„
Туркестанські цукрові мельони	3·50	„
Зелена салатна паприка	3·80	„
Зелені водянисті огірки	3·—	„
Цьвітовий, густий мід сушка 5 клґр.	6·80	„

Petrovitz & Pantitz

властителї винниць, Versecz (полуднева Угорщина).
103 2—5

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 37 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 4 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Вел Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і ґаздам селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цїнники на жадане да ом 313 23—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

МУЖЕСКУ 344 **Безсильнôсть**

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣховъ молодости и розпусты, усуне налевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ известровыма книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужеский силы при помочи указаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ куверть магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Linimet. Capsici comp.

въ аптики Ріхтера въ Правѣ.

При купнѣ сего загально знаменитого, бôль усмиряючого втиранья, котрый е до набутя у всѣхъ аптикахъ, треба все уважати на марку: „Якôръ“.

Кінчать ся печатати **ПРОПОВІДИ** Урочисті на свята і неділї цїлого року *о. ПЕТРА БІЛИНЬСКОГО* пароха в Зарваниці.

Часть I. починає ся від проп. на Рожд. Преч. Дїви Марії.

Часть II. уже в печатві.

Цїлий твір буде складати ся з IV частий і обійме 90—100 аркушів.

Дістати можна у автора почта Вишнївчик по цїні 3 кор. за першу часть.

Перед Рожд. Пр. Д. Марії буде часть перша розіслана.
591 3—5

X. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Товариства „Ризниця“ в Самборі відбудуть ся дня 8 вересня н. ст. 1903 з отсею програмою:

1) О год. 8½ рано поминальне Богослуженє за помершихъ членів Товариства.
2) О год. 10 рано відкритє зборів в сали Товариства.
3) Звіт Ради надзираючої, Дирекциї, Комісиї провірочної і затвердженє білансу.
4) Поділ зисків в р. 1902/3.
5) Вибір 1-го члена Дирекциї на 3 роки.
„ 4 „ Ради надзирающої на 3 роки.
„ 1 „ „ „ „ 2 „
„ 1 „ „ „ „ 2 „
„ 3 „ комісиї провірочної.
6) Внесенє членів.
7) Льосованє премій для Церквей і Брацтв церк. членів „Ризниця“.
8) Змінa статута, що до §. 1-го.

На случай колиб після §. 37-го статута, загальні збори не були в комплєті, то відбудуть ся о год. 11 рано другі загальні збори а рішеня тих зборів будуть правосильні.

о. Корнило Грушкевич секретар. *о. Лев Щавинський* предсїдатель. 2—2

ФІРМА

ЯН ГЕФЛІНҐЕР

Звісну **фабрику цукрів і чавників** (гербатників) при ул. Театральній ч. 8 буде вести дальше вдова по небіщику

Текля Гефлінґер.

505 2—5

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора“** д-ра мед. Гершя.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жовчи, кислот, вітрів, болякїв в жолудку, ослаблена і розширеня жолудка діяне виключно з природных субстанцій **дїґестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перешкоджає занятям.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за послїплатою. — Цїна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домагане безплатно і franco. 875 11—26

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 21 серпня 1903.

Надзвичайне представленє

Ще лише три днї шампіоньскі боротьби. Нинї з боротьби межи п. Polchlopek Віктор, слюсар зі Львова з п. Chalzek-ом з Парижа, Едвард Fischer слюсар зі Львова з п. Koss-ом з Америки, п. Paganini з Італії з п. Strengler-ом з Гамбурґа.

Перший раз велика пантоміна „НА ЛОВИ“.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична лїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—[illegible]

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміованні вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первороднимн науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 88—100

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР

під фірмою

І. Даненгаймер і Ст. Старчавский

улиця Валова число II А.

виконує всякі роботи входячі в обсяг кушнїрства по умірковапих цїнах. 506 1—3

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошена на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 580

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить I. випуск „Практ. Проповідий до руского народа“. Тов. св. Петра має на цїли пособати бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба гроший і ще раз гроший. З розпродажі 300 примірників відступаю по коронї від примірника на тов. св. Петра. Від Вас оо. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

Цїна одного примірника з почтою 2 кор.

Замовлятн можна на адресу: о. **М. КІНАШ** — **Хоросно п. Бродки.** 504 2—5

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто въ фабрики въ скринкахъ вôдъ 30 кіло почавши по цѣнѣ фабричнôй а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кіло
II-а по 156 кор. за 100 кіло

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо через

НАРОДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Скринки и опаковане даромъ. 123 14[illegible]—?

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вôдзначена двома срѣбными медалиями

выконує дзвоны рôзном ваги и приймає ушкоджені дзвоны до переливня въ найкоротшôмъ часѣ, а такожъ маe на складѣ готовѣ дзвоны рôзном ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнї замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокѣ новѣ дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу а длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Въ глубокимъ поважанемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАЙЕР

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна в першорядних Фабрик. 580 218 —?

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр., на пів року 1 зр.** Редакция і Администрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий Накладом і друкарнею Товариства Ставропигийского ин-та пакладом Іосафата Чайковского

Ч. 177 і 178 Львів, Пятниця 8 (21) Серпня 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гансмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і книші приватні оголошень числять ся по 20 с. за стрічку.

По заяві руских послів.

В понеділковім виданю нашого дневника помістили ми комунікат зі з'їзду руских послів а вчера оголосили ми заяву руских послів про змаганя і становиско Русинів на тлї теперішної ситуациї в краю і державі.

Ми з розмислу здержали ся від висловленя нашої думки про акцию нашої соймової і парляментарної репрезентациї аж до часу, коли будуть оголошені резолюциї з'їзду, бо хоч знаємо і вміємо цінити вагу самого факту, що наші посли зі всїх тїл репрезентацийних, де лиш є заступлені Русини, засїли до спільного конференцийного стола, то однак розуміємо, що головна вага з'їзду все таки лежить в становиску і тактиці, які займе з'їзд, а не в самім зовнїшнім фактї спільної наради. Тому і замітки наші з причини з'їзду вискажемо доперва нинї.

Розумів ся само собою, що через те не хочемо обнижити вартости самого факту з'їзду. Дуже добре стало ся, що наші посли відчули раз потребу нарадити ся спільно над своїм поведенем і хочби з'їзд не був на разї видав нїяких мериторичних результатів, не ухвалив нїяких резолюций, то і тоді він мав би своє немаловажне значінє. Атже зі спільної наради може вийти для нашої парляментарної політики тілько користь; при спільнім конференцийнім столї вимінюють ся погляди і думки, вирівнують ся змаганя і суперечности а з такої час-до-часу виміни гадок може — при розумі і такті — вийти тілько зближене всїляких супротивних струй, як і виринути те, що є ідеалом всякої національної репрезентациї: сконсолїдоване поодиноких сил і акция після одного, хочбий ріжними способами переводженого пляну.

Та як кажемо, головна вага з'їзду лежить таки в ухвалених резолюциях і тут мусимо сконстатувати, що наші посли станули вповнї на висотї свого завданя, сповнили те, чого могла бажати в теперішну хвилю руска суспільність і чого ми самі надїялись. Передовсїм впадає в очі той великий розмах політичної думки, яку бачимо врішенях з'їзду, — поставленє справи не на дрібних хвилевих домаганях, але з гори на високім, всеобіймаючім принциніяльнім становиску. А такого іменно поставленя справи вимагали не тілько сама подія з'їзду — *першого того рода* з'їзду всїх руских послів з цїлої Австриї, — але і хвилеве положенє в краю і державі. В краю розпаношила ся всепольска струя, всепольска пропаґанда починає поволи торгати за найосновнїйші звязи теперішного ладу і в шовінїстичній захланности змагати до повного здавленя Русинів і збудованя Польщи на розвалинах Руси і держави, — в державі починає також все холїтати ся і розпадати ся, — а в таку хвилю було дуже політично і розумно, що парляментарні заступники цїлого руского народу в Австриї з'їхали ся і висказали іменем Русинів свої домаганя в відношеню до краю і держави. Тим сповнили рускі посли обовязок не тілько супротив власної суспільности, — вони сповнили справдїшний політичний акт, високо політичне дїло супротив всїх народів сеї держави і еї самої і поступили так, як повинні були поступити люди розуміючі свій обовязок, не дрібні політикани для хвилевих еґоістичних інтересів, але правдиві мужі стану. Длятого ми нашим послам за їх рішеня, — „за замаркованє становиска всїх Русинів в краю і державі" — можемо бути тілько вдячні і можемо лише жалувати, що руский нарід, не з власної вини, має так розмірно малочисельну репрезентацию, що їй нестане хвилево відповідної фактичної сили для попертя еї многоважних рішень.

Над чим посли наші не застанавляли ся та що липає ся як велика прогалина в результатах з'їзду, се те, що не ухвалено *тактики*, не ухвалено способів, яких мають держати ся рускі посли в борбі о осущенє своїх змагань. А се важне; се неменш важне, як і самі рішеня, бо без „ordre de bataille", без добре обдуманого і консеквентно переводженого пляну не виграєсь і найрозумнїйших та найсправедливійших постулятів. А сю замітку робимо тут не без причини. Чи знають наші посли, чи призадумувались вони над тим, що такі домаганя як національна автономія, як загальне голосованє, як навіть заспокоєнє всїх культурних потреб Русинів вимагає рішучої і масової борби, що такі постуляти осущають ся тілько пробоєм, тілько після довгої всенародної кампанії, веденої консеквентно на всїх полях, отже і в соймах та парляментї. Таж всї домаганя, які поставив з'їзд, се домаганя нашого сторонництва, домаганя, котрі ми перші видвигнули до висоти консеквентної національної програми і о котрих осущенє боремо ся, а боремо ся не політиканьством, але аґітациєю і осьвідомлюваннем найширших кругів нашої суспільности, скріплюваннем на всїх полях еї відпорної і боєвої сили, підниманем еї політичної сьвідомости і военного духа, — розуміючи, що кождє спиненє тенору тої борби до дрібної, хвилевої та утилїтарної політики тілько опізнить хвилю осущеня наших програмових домагань. Тому і питаємось, чи думали над тим пп. посли і чи рішили стояти на чолї сеї нашої борби, а іменно так само, як і солїдарно ухвалили свої домаганя? Маючи на оцї *склад* посольского з'їзду, ми принайменше що-до декотрих послів дуже в тім сумнїваємось, а навпаки побоюємо ся, що в практичнім поведеню високий тон з'їзду у декого обнижить ся до мінорового тону мирної, дрібничкової та опортунїстичної політики. Та се очивидно не *зменчає* політичної ваги самих ухвал з'їзду. Ми тілько знаємо, що руска суспільність іде і піде під нашим національно-демократичним прапором далї консеквентно до здїйсненя висловлених з'їздом ідей аж до побіди і коли з пп. послами усїма, то тим лїпше, бо тим скорше і успішнїйше, — але також без них, а навіть і проти них.

На разї ми лиш бажаємо, щоб в слїд за високими рішенями посольского з'їзду пішла у пп. послів також відповідна тактика і їх дїла.

Руске духовеньство а ультрамонтанїзм.

(Від грецко католицкого сьвященика.)

(Конець.)

Галицкі верховоди бачать в руснім духовеньстві важну твердиню руской народности; знищати її або бодай корупциєю ослабити старають ся від віків посполу а взуїтами. Підчас широко знаних кровавих виборів в р. 1897. увязнено у східній Галичинї 13 руских сьвящеників. Підчас торічних страйків уважано нас за моральних водителїв і всякими можливими способами переслїдовано нас. Називано се підбурюваннем, коли руский сьвященик поучував в церкви, що кождий має право жадати за свою працю відповідної заплати і що нїкого не можна силувати до роботи (у нас справдї часто силують до роботи!). Замітна річ, що р. кат. польскі сьвященики називали нас за те з проповідниці „чортами", котрі своїх парафіян наводять до злого, ба навіть людям толкували, що сам Христос установив платню для робітників на 20 кр. і длятого нехристиянська річ жадати більше. Старости і їх органи говорили, що цїлому рухови „винні рускі попи". Те саме бачимо й сего року. Галицкий намісник гр. Потоцкий письмом з д. 7. липня 1903 удав ся до перемишского

2)

Що то таке культура?

(Дальше.)

Отже — заключає Шурц — „культура є то спадщина працї минулих поколїнь, о скільо вона проявляє ся в талантї (Anlagen), сьвідомости, працї і творах кождого сучасно живучого загалу людий. Всї твори (Er ebnisse) материяльної культури є лиш зверхним виразом внутрішних процесів, до котрих вони мають таке відношенє, як безнастанно змінні дробини (атоми) тїла до онтої живої сили, котра тїло будує й удержує. Істория культури, можна сказати, то істория людского духа". (ст. 3—5).

Дух людский стремить усюди як каже проф. Вундт, до того, щоб інстинктове пізнаванє через чувство замінити на ясне пізнаванє через розумові понятя (Begriffe). І як-раз сей розвій духа людского й є — по думцї Шурца — розвоєм культури.

Обговоривши ві вступі загальні питаня, що дотикають культурного житя, (як прим. відносини інстинкту до сьвідомости; жерела пізнаня культури: память, бесїда, письмо; відносини одиниці до суспільности і на відворот, і т. п.), автор занимає ся в розділі першім підставами культури (Die Grundlagen der Kultur) і говорить насамперед про відносини місця і часу, потім про культурний поступ, дальше про ріжницю між народами культурними і народами некультурними (Naturvölker und Kulturvölker), вкінци про ре̇грес і упадок культури (Rückschritt und Untergang).

В II. розділї п. з. Die Gesellschaft (суспільність) йде бесїда насамперед про засновки суспільности (на підставі природних звязий пола, віку, крови, занять і т. д.), опісля про соціяльні наслої (повстанє власти військової і адміністративної, вплив богацтва і нужди, жрецї, шляхта, підданьство і невільництво, подїи працї, касти, цехи і т. п.); дальше про засновки строю державного, і вкінци про значінє звичаїв і обичаїв.

Розділ третий говорить про господарку (die Wirtschaft), а іменно: наперед про задачі і початки людскої господарки, потім про форми господарки, відтак про культурні ростини і звірята домові, вкінци про ремесло і торговлю.

Розділ четвертий присьвячений материяльній культурі (Die Materiele Kultur) і говорить про отсї питаня: зужитковуваннє і спановуваннє сил і продуктів мертвої природи; техніка; збруя; знаряди і начиня (Werkzeuge und Gerä'e); убрання і оздоби (Schmuck und Kleidung); будівлї; средства комунїкацийні (Verkehrsmittel). Послїдний пятий розділ занимає ся культурою духовою Die geistige Kultur), а то отсими еї пятьма царинами: бесїда; штука; релїґія; право (Rechtspflege); наука. До книжки доданий обширний реестр.

Очивидно, докладнїйший огляд тої дуже богатої змістом книги годї тут подавати Кождий цїкавий купить собі еї на власність або пошукає де в бібліотецї і прочитає. Я лиш пригадаю, що звісний професор антропольоґії в липськім університеті д-р Фрідріх Ратцель назвав свого часу книжку Шурца, про котру бесїда, коротко: знаменитою!

Та все таки я б хотїв подати погляди автора хоч про два питаня, котрі певно кождому читачеви отсих стрічок сейчас насунуть ся. Перший дотикав справи формальної, а то поділу материялу в книзї, другий справи реальної, а то: гадки автора про єство і вартість культурного житя взагалї.

Отже що до першого, то автор кінчить уступ про повстанє бесїди людскої отсими словами: „Коли вкінци кинути оком так разом на цїлу праісторию людскої бесїди і письма, то видко одну велику правду, котра при дальшім оглядї духової культури виступає щораз яснійше, а то: що початки всякого духового житя, всякого людского твореня (Betätigung) тїсно з собою посплїтані, мов коріня густого лїса, так що анї не можливо анї некорисно віддїляти їх від себе, хоч там у горі поодинокі пні й осібно ростуть. Та дороги розвою культурних елементів людства можна-б прирівнати й до потоків, що спливають з гір, але мають жерела близько себе: вони дїти одної матери, та розпливають ся ві всїх напрямах по широкім краю, і відтак иноді остають і на все розлучені, але нераз пречінь також і лучать ся зі собою, творячи величавійші води. Так також бесїда і поезия, живопись, релїґія і наука мають свої початки в темних, але могучих стремлїннях (Triebe) людского нутра і дістають свою своєрідну форму й барву, як наростки ростини, аж у сьвітлї сьвідомого духового житя" (стр. 492)

Щож до другої точки, то погляди автора такі: Народів зовсїм некультурних нема; є лиш народи більше культурні і менше культурні; то лиш европейска зарозумілість протиставить себе яко культуру правдиву народам „диким" тобто нїби безкультурним. В дїйсности кожде навіть найдикше племя і кождий навіть найтемнїйший нарід має свою культуру; ба навіть кождий з европейских народів, що то нїби жив серед однесїльної „европейской" культури, має свою питому бесїду і свою окрему літературу, з котрої лиш мала частина переходить до сусїдів; кождий має свій властивий характер, котрий проявляє ся в звичаях і обичаях, а найбільше в цїлім погляді на сьвіт; а тим самим має свою питому культуру, котрої, правда, значна часть є спільна й усїм иншим его сівкультурним сусїдам.

Та й що-до вартости своєї культури — не мають Европейцї так дуже чого чванити ся. Коли ми бачимо побіч країв з найвищою культурою зараз о межу цїлі простори, по котрих „гуляють" бідолашні, але здозолені собою півдикі племена, ба що навіть посеред самих же найкультурнїйших народів землї живуть поодинокі ґрупи людий, що нїяк не хотять приняти культурнїйших форм житя, як от европейскі цигани або бенґальскі бадіяси (Badyas), а надто, коли зважимо що всї дотеперішні насильні заходи цивілїзацийні, роблені Европейцями, в цїли культурного підвесеня дикунів, майже без виїмків кінчать ся покривленем або смертию ущасливлених проти своєї волї: то мимоволї пригадують ся слова Фліндерса Петрі (Petrie), котрий вирост завив, що „наша культура є лиш одним з многих і то зовсїм не єдино спасенним способом веденя житя". Може як-раз безупинне стремлїнє наперед — той внутрішний напір (Drang) шукати щастя в безнастанній дїяльности замісць у вигіднім супокою — є лиш специяльною приметою нашої раси, якої народи нашої вдачі не потребують нам заздрувати, і проти якої справедливо всїми силами боронять ся, коли їм еї хто хоче накинути.

Так отже нема народів зовсїм безкультурних: є лиш народи більше культурні і менше культурні, а головну ріжницю між ними Шурц висловлює так: „У народів натуральних (Naturvölker) більше панує маса звичаїв (Herkommen), у народів „культурних" має більше значінє особистість і розум" (стр. 73). Справді, красної дефініциї годї й подумати, та з неї ж і видно заразом, що при таких поняттях як „культура" або „брак культури" не можна говорити про математичну виключну точність, ївно, як в справах людского житя взагалї, лиш про більшу або меншу скількість сих або тих характеристичних елементів*).

Тепер же істория учить, що маса є все консервативна, а противно поодинокі талановиті особистости є піонерами поступу**). З того виходить конечний висновід, що народи дикі (Naturvölker) мусять взагалї майже неподвижно стояти на тім самім степени розвою, між тим як народи культурні (Kulturvölker) все дальше і дальше розвивають ся. Щож за причина такого поділу людства — запитає кождий; тож пречінь нїчо на

*) Хто-б хотїв більше дещо про ті питаня довідати ся, нехай возьме передусїм прекрасну працю Фіркандта (Vierkandt): Natur und Kulturvölker 18. 6.

**) Гарно показана ся справа в книжці проф. Ліндера: Geschichtsphilosophie 1901. XII+206. ціна 4 марки.

Вірте мені Поважані Паньство, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дїтей книжки, не заплатите більше, ніж в других тутешних антикварнях. Натомість книжки, які у мене, Поважані Паньство, набудете, неполязані, комплетні і в найновійших виданях, за що все ручу. Всї другі прибори шкільні посїдаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лише до тої меншої части Поважаної Публики, котра у мене ще не купувала. Постійні щорічні мої ласкаві відбиратели не потребують уже тих заневнень. Посїдаю також і инші книжки.

З високим поважанем **СТАНІСЛАВ КЕЛЄР,** книгар і католицкий антикварь ул. Баторія ч. 28 у Львові. 496 3—3

руского епископа о поміч против руского пароха о. Киприяна, бо сей вїбито в страшним аґітатором, орґанізує страйк рільних робітників, поучує хлопів, що вони мають право жадати за свою працю більшої платні, ніж діставали доси, і т. п. Наслїдки сеї аґітації вїбито вже проявили ся тим, що застрайкувала громада Вербиця. З подібними обвинуваченями виступили ц. к. власти та також против пароха о. Жука і ин. Розуміє ся, що тут пани не якоїсь ворохобні боять ся, а ходить їм лише о дешевого робітника. В тих селах, де священики радили селянам їти на роботи до Німеччини і до Швеції, також посуджувано священиків і обжалову вано о підбурюване, хоч через еміґрацію „революційного елемента“ як-раз страйк став ся неможливий.

І хтож має бідному, з усїх сторін гнобленому селянинови, котрого нераз насильно змушують їти на роботу за смішно малу заплату, котрому аж надто часто навіть не виплачують обіцяної заплати, хто-ж має сему опущеному і позбавленому прав ближньому подати помічну руку, хто має его поучити о его правах, як не передовсїм его душпастир? Ми-ж, католицкі священики, мусимо передовсїм тримати ся науки Христової! А Христос завсїгди тримав з гнобленими, а вїколи з гнобителями; чому-ж не маємо їти за его прикладом?! Кривдити робітника на платні в чейже після нашої релїґії вопіючим ґріхом! Чиж католицке духовеньство може длятого не повинно против сего виступати, бо воно деякому ґрафови могло би принести материяльну шкоду та уменшити ему дохід, котрий волїв би програти в джокейскім клюбі? Наш покійний всїми високо поважаний папа Лев XIII. взивав в енцикліці de conditione opificum духовеньство, щоби стануло по сторонї визискуваних і гноблених.

Одначе наші владики не дбають о такі річи; їм передовсїм ходить о цїлком що иншого. Вони, висланники конґреґації для ширення віри, хотять наше духовеньство основно зреформувати. Передовсїм раді би загладити традицию нашого духовеньства або її бодай перервати. Вони волїли би, щоби до духовного стану йшло як найменше священичих синів, бо сї вже з дому виносять деякі традиції. Дальше не треба священикам за надто великої науки. Доси принимано до духовної семинарії лише ґімназиястів з свідоцтвом зрілости. Поволи усуває ся й се условє, бо недокінчений ґімназияст буде далеко слухнявїйший. Відповідно до намірів владик уладжує ся також і вихованє у львівскій духовній семинарії. Передовсїм дбає ся о те, щоби питомці не були виставлені на вплив сьвітских Русинів та щоби защипити у них духа вастового і систему шпіоньства. Таким способом, надіють ся, можна буде перевести основні реформи... Бо єзуіти і конґреґация мають по деяких досьвідах причину до невдоволеня з руских священиків. В Римі є також руска духовна семинария; вона остає під управою конґреґації і єзуїтів. Находить ся там все лише один руский сьвященик, прокуратор львівского митрополита, і має властиво лише службу шпіона. Недавно був на тім становищи о. Левицкий. Єзуїти не були ним вдоволені і позбулись его незвичайно орнґінальним способом. Коли митрополит Шептицкий був в Римі, зателеґрафував ему „хтось“, що о. Левицкий дістав парохію при церкви св. Варвари у Відни. Митрополит зараз увільнив о. Левицкого зі становиска прокуратора. Тим часом показало ся, що вість була хибна, і так о. Левицкий стратив свою посаду в Римі, а нової не дістав та довший час був без жадного місця. На его місця настановлено прокуратором в Римі о. Улицкого. Жадано від него, щоби перечитував усї листи, які приходять до питомців римскої духовної семинарії та щоби здавав о тім справу ректорови; так само мав він читати всї листи, висилані питомцями. О. Улицкий заявив, що такої підлої служби не підніма ся, і длятого мусїв покинути свою посаду та виїхати до Америки.

Для подібної „реформи“ віддано єдиний руский монаший чин єзуїтам. Коротко кажучи, наша ієрархія добре заходить ся, щоби руску церков добре зреорґанізувати, духовеньству вполїти ультрамонтаньске понимане релїґії і нагнути его до цїлий шляхти. Коли пок. митрополит кардинал Сембратович хотїв заложити сторонництво з таким напрямом, стрів ся з однодушною опозицию духовеньства. Поучений тим прикладом наступає теперішний митрополит ґр. Шептицкий далеко осторожнїйше. Він дуже добре знає, що нїчого не вдїяв би, колиби хотїв візвати духовеньство до ультрамонтаньскої, шляхті прихильної политики. Отже він хоче поволи віддїлити духовеньство від народу; треба би бути слїпим, щоби сего не бачити. Длятого жадав митрополит у своїм листї пастирскім, щоби духовеньство укрило ся від публичного житя. Митрополит добре знає, що скоро духовеньство раз перестане брати участь в публичнім житю, противники добють ся впливу, а духовеньство остане відокремлене. Він добре розуміє се психоольоґічне правило, що дав нїйшого союзника, котрий усунув ся на бік, уважає ся за ворога, котрого треба поборювати, і що в такім разї, коли би руске духовеньство усунуло ся від публичного житя, Русини мусїли би стануги ворожо против свого духовеньства; тогдї й духовеньство мусїло би оперти ся на галицких верховодах і стануло би до борби зі своїм народом, свінчилась би его роля в исторії руского народу, а воно упало би в ряди ворогів народу. Отже „залишене политики“ з першим кроком до „поправи,“.... до нової политики.*)

Чи ультрамонтаньска цьвітка прийме ся на нашім ґрунтї і принесе плоди, не хочу ворожити; але одно мушу на закінчене зазначити: Коли наші ієрархи хотять основно змінити історичне становище нашого духовеньства і его відносини до церкви і до народу, то мабуть не розуміють, яке історичне значінє має фактъ, що наш народ вихував ся в грецко-католицкій релїґії, котра ему стала ся другою натурою, — що наш селянин традиційно привик бачити в своїм священику заразом приятеля і дорадника, а не помічника своїх гнобителїв, як то раді би бачити наші церковні верховоди що дальше наш народ як-раз перші почини свого культурного і національного відродженя переходив серед сего стану річий і що сї понятя о церкви, духовеньстві, о правах і обовязках духовеньства, стали ся головною і непохитною частию его духового і морального інвентаря. Наші ієрархи забувають не тілько на церковно-политичні традиції, але й на уладжения, звязані з церквою, коли гадають, що все можна змінити через ніч, мов рукавичкы. Вони хотять, щоби наш з усїх боків гноблений селянин сегодня бачив в церкви і своїм священику цїлком щось противного, як вчера, та гадають, що се могло би остати ся без впливу на его відносини до церкви. Атже інтеліґентний чоловік добре знає, що всюди священики мали своїм суспільним становиском, своєю дїяльностию, великий вплив на релїґійність вірних і на повставанє у них понять о релїґії і церкві. Коли змінювало ся становиско священиків, то завсїгди змінювали ся також відносини вірних до церкви і до самих священиків. А що наше духовеньство, як сказано, має в нашій суспільности цїлком окрему ролю, то й зміна фронту у него може мати дуже пагубні наслїдки, і то тим більше, що жадає ся від нас лише про око „залишеня политики“, а властиво ходить як-раз о нову политику. І хто-ж то має бути провідником тої нової политики, тими „реформаторами“ нашими, кому то віддає ся реорґанізацию нашого чину св. Василия В. і наших духовних семинарий? Се-ж люди, в котрих правдиву релїґійність вїхто нинї не вірить; люди, которим ходить о власть, а не о любов ближнього, не о науку Христову, не о католицтво; люди, що не боять ся жадного средства, бо кожде осьвячене є „цїлию“... Против таких забагів людий, жадних власти і панованя, против такої профанациї наших найсьвятїйших чувств, нашої релїґії, нашої католицкої церкви, мусимо ми, католицкі священики, передовсїм протестувати! Ми повинні на кождім кроцї зазначувати, що католицтво а ультрамонтаньство се два цїлком рїжні понятя і що друге з них не має нїчого спільного з наукою Христа. *(Ruth. Rev.)*

*) Тут мусимо замітити, що відсуване священьства від политики не є виключно програмою — як хоче автор — ґр. Шептицкого. В тім напрямі дїлає цїла наша церковна ієрархія (vide страйковий указ еп. Чеховича), начинена духом римского ультрамонтанїзму і вихованя деморалїзуючим впливом і напором галицких шляхотско-польских верховодів... *Ред. „Дїла“*).

Середновічні тортури в Галичині.

Нинїшна Галичина, під управою „народовою“, єдина „дзельвїца“, що має — як то люблять величати еї польскі дневники — „сойм в кунтуши й карабелї“, славна на увесь сьвіт не лише з виборів („galizische Wahlen“) та всяких „свобід“ (личности, зборів, преси і т. п.), але і з тортур, які від часу до часу виводить на сьвітло дневне якийсь процес, котрий тут то там ц. к. прокуратория державна, під напором опінії публичної, спонукує а трибунали карні переводять. Таких процесів було остатними роками кілька. Пальму першенства в исторії сучасного тортурованя держали доси тортури самбірскі — мині они мусять поділити ся своєю славою з тортурами живецкими, немов щоби західна Галичина не мала крівди, не була менше славною від східної...

Процес карний о тортури в Живци відбув ся в Вадовицах в днях 13 і 14 с. м. перед звичайним трибуналом. Обжалований був — так само як в Самборі — інспектор міскої полїциї, Анджей Хилїньскій, за те, що протягом пяти лїт допускав ся тяжких насильств на арештантах в міскій полїциї. Прокураторії удало ся сконстатувати вісїмнадцять случаїв катованя арештованих в дійсно варварский спосіб, щоби тим видобути від них зізнанє або признанє до вини. Найлекшим родом кари, — каже акт обжалованя, — яку часто мусїли витерпіти недоростки-хлопці, — було бите кулаками по голові й тїлї, долонею по лиці, копане ногами і такі погрози, як: „убю тебе, як пса!“, при чім звичайно держав сбнажену шаблю або набитий карабін. Тяжшими карами було: бите по тїлї і в пяти гарапом, в котрім у середині був зелїзний дріт; — вішане арештанта на дручку всуненім попід колїна межи звязані руки й ноги; — насильне кормленє арештантів переселенцями оселедцями а потому недаванє їм води; — привязане стіп свічкою або запаленим скрутлем соломи — і т. д. Інспектор Хилїньскій катував так арештовані полїцайно особи або сам або при помочи трубача сторожи огневої Францїшка Невядомского і полїцийантів Кароля Кухарского і Августа Плюцїньского. Отже прокуратория обжалувала всїх чотирох о злочин публичного насильства з § 98 а) зак. карн., а крім того ще самого Хилїньского о злочин з § 98 б) з. к. і о преступленє § 331 з. к.

Обжалований Хилїньскій [родженій 1864 р.] при переслуханю на розправі виправав ся усего, кажучи, що він був лише „енерґічний“ і его енерґія наробила ему ворогів серед арештантів. Однак уже самі співобжаловані, трубач і один полїциянт, обтяжили его своїми зізнанями на розправі, хотяй дуже богато річий „не могли собі пригадати“. Трубач Невядомскій [64-лїтний старец] признав, що Хилїньскій знущав ся над арештантами. Видів, як Хилїньскій бив їх гарапом, видів раз навіть, як арештантови Войтїхови Плюцїньскому припікав стопи сьвічкою. Невядомскій, не могучи на те глядїти, утїк (так казав в свою оборону). — Другий співобжалований Кухарскій признав ся, що на приказ Хилїньского повісив одного арештанта за дручок „на яких десять мінут“. Признав, що Хилїньскій силував арештантів їсти селедцї а потому не дав їм пити води, і знущав ся над ними; н. пр. Войтїха Плюцїньского так збив, що на другий день его жінка, везучи его до шпиталя, кричала перед маґістратом на адресу Хилїньского: „Возьми собі его тепер, бестийо, коли хотїв его вбити!“ Хилїньскій часто виганяв усїх з інспекциї і сам знущав ся над арештантами.

Переслукані сьвідки зізнавали страшні річи. Бив гарапом навіть дїти (одного 14-лїтного хлопця збив так, що, після зізнаня опікуна, тїло хлопця виглядало як смола. Инші сьвідки зізнали: що Хилїньскій приказав стопи скрутлями соломи; що гарапом лупив по голих стопах; що ніщав на дручку по годині; що силував їсти ку навіть на пів години; що силував їсти селедцї не даючи опісля води; що тояк голові так, що один арештант шість тиждиїв нїчого не чув; один сьвідок зізнав, що Хилїньскій, приготовши до его дому на ревізию, розібрав его жінку до сорочки; один сьвідок (бувший полїцийант) зізнав, що Хилїньскій раз казав вивести арештанта на мороз і облити его водою. Арештанти, так тортуровані, нераз признавали ся до вини, хоч не були винні, і свідчили на людий невинних. Таке стало ся з Щепаном Стокласою, котрого полїция арештувала була за мнимі крадіж збанка і гусака. По справованю его на інспекцию Хилїньскій з Кухарским розтягнули его на лаву і били гарапом. Щоби увільнитись від дальшої муки, він сказав, що ніби вкрав. Потому скували его і водили по місті, щоби показав, де подів украдене. Тогдї мусїв подати когось кому ніби продав, отже указав одного жида. Полїция арештувала жида, а що той виправав ся, то катовано і его...

По переведеню розправи трибунал засудив: інспектора Хилїньского на сїм місяців тяжкої вязниці, Кухарского на шість тиждиїв а Невядомского і Плюцїньского по 14 днїв арешту.

Справи заграничні.

Veto Австриї.

Veto Австриї при виборі папи не перестає до нинї займати і бентежити умів ультра католицкої і шовінїстичної польскої среси. З поводу Fremdenblatt-у виходить, що Австрия старала ся унеможливити вибір Рамполї в цїли удержаня тридержавного союза. Рамполя був именно причиною, що австрийский цїсар не міг відвідати в Римі італийского короля. Ся візита була неможлива тому, бо австрийский цїсар, яко найбільше католицкий монарх в Европі мусїв би рівночасно офіциально відвідати папу. Супротив того, що відносини між квіринаалом а покійним папою були більше як напружені, візита у папи викликала би в квіринаалї скорше обурене, як вдоволене. Вибір Рамполї був би удержав дотеперішну ситуацию на дальше, а італійскі противники тридержавного союза були би дістали сильне оружие, против Австриї, котрої монарх навіть ревізитувати не хоче монарха союзної держави. З тої причини були вже навіть демонстрациї против Австриї. Просто тому, аби унеможливити візиту австрийского цїсаря, мусїла Австрия старати ся о се, аби вибір упав на такого кандидата, котрий доси з квіринаалом не задер ся.

Протест Австриї обурює Поляків, бо Рамполя був анґінїмецким кандидатом на папский престол. Тим більше болить їх се, що протест против его вибору вийс кардинал Полак. Орґан архиепископа Стаблевского „Kuryer Poznański“ дуже остро виступає против кардинала Пузини за „сей крок неяціональний і не церковний“. Еще острійше атакує сей дневник Голуховского, котрого уважає тут за головного виновника і з тої причини заявляє, що вже „не може его уважати ані за католика, ані за Полька, ані за... мудрого міністра“. Галицкі дневники польскі також пишуть більше менше в тім самім дусї, хоч, як звичайно, еще не можуть добре зориентувати ся в сій справі.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Македонія.

Берлин. Росия має нинї передати турецкому правительству рішучу ноту, рівнаючу ся ультіматови, в котрій буде домагати ся безпроволочного переведеня жадань высказаних по замордованю Ростковского, а передовсїм увільненя Болгар арештованих за се, що давали інформациї російским консулятам. Російска ескадра вилинула вчера до заливу Ініяда, положеного о 80 км. на північ від Босфора.

Лондон. Командант фльоти Середземного моря одержав наказ безпроволочно обняти команду над фльотою і відійти до Солуня, де по закінченю маневрів має зібрати ся більше англійских кораблїв. Говорять, що инші держави також вишлють свої кораблї до Солуня.

Монастир. Македоньска орґанізация выслала до конзулїв в Монастирі маніфест, в котрім заявляє, що супротив численних надужить турецкого війска болгарске населене не дасть довше здержатя ся і тому орґанізация скидає з себе відвічальність за всякі наслїдки.

Софія. Болгарский заступник дипльоматичний в Царгородї запротестував в міністерстві полїциї против численних надужить в

послїдних часах супротив Волгар. Їх без розбору арештують і тілько з великим трудом можна видобути їх на волю.

Царгород. Доносять, що шефи комітетів разом з Сарафовом знаходять ся в монастирским вязнеті. Послїдні урядові вісти з Царгороду були неправдиві; именно показуе ся, що турецкі війска заняли лише часть Крушева. Здаесь уможливлено повстанцям відворот, аби не допустити до великого проливу крови.

Триполїс. Надійшов тут турецкий пароход з бувшим валїм Монастира Різом-башою, котрого султан засудив на вигнане з причини замордованя Ростковского. Вашу відправив ад'ютант султана.

Солунь. Вчера появили ся ватаги повстанців в горах Пізодер і в селї Ермінзеко. Війско окружило повстанців. Борба перенесла ся з гір до сел, котрі повстанці спалили.

Бунт в армії.

Петербург. Нечуване вражене зробив в Росиї слїдуючий факт: Коли командант Київа казав стрілати до зревольтованих страйкарів, виступив один офіцир перед фронт своєї компанії і крикнув: „Лайдаком в той, хто буде стрілати до голодних братів!" Компанія сего офіцира не стріляла. Офіцара арештовано і відставлено до Петербурга, де его жде смерть від кулї. Компанію розвязано і розділено по иншихполках.

З Сербії.

Білград. Сербскі круги урядові заперечують вість, що іменованє кн. Арсена начальним командантом сербскої армії розбило ся о опір офіцирского корпусу. Становище ґенералїссімуса в сербскій армії не істнуе і доперва мусїло би бути ухвалене парляментом. Становище членів королївского дому доси взагалї не усталене.

Анархісти.

Барцельона. Під одним домом знайдено бомбу з запаленим льонтом. Власти здогадують ся, що се був анархістичний атентат.

НОВИНКИ.

— **Мадярско-польска інтриґа.** В доповненю вчерашної новинки про польску прогульку до Пешту подаемо промову, яку виголосив іменем прогульковичів п. Леберский в часї мадярских принять. Після телеґрами віденьского N. Wiener Tagblat-y звучить вона дословно: „З глубини серця дякуемо за принятє. Я хотїв би радо кождого члена сеї безчисленної товпи обняти. На таке принятє може ми й не заслужили, однак наша любов до угорского народа така велика, що можемо також надіяти ся любови. Атже ми братя по свідоцтвам істориї! Все лучила нас братня любов. Володислав і Баторий були спільними володарами Польщі та Угорщини. Ми бороли ся разом за спільну свободу против спільного ворога (Австриї! — *Ред.*) Нарід польский не загиб, бо не загибли ще Мадяри. Правда, тепер ми страждаемо, страждаемо за минувшину, а однак я певний, що всї наші стражданя небавом скінчать ся і що дожидае нас краща будуччина. Мя були братамя також в послїдних десятках лїт, в часах мадярскої боротьби за волю. Тодї прибули наші сини, щоби разом з вами бороти ся за мадярску свободу. Така оружна приязнь, такі обійми двох народів тревають вічно!"

— **Реформа адмінїстрациї.** Польскі, часописи доносять, що галицке намісництво висилае в найблизшім часї урадника, щоби перестудіював нову систему урядової маніпуляциї, заведену на пробу в двох староствах в Австриї нижній. З того донесеня можна би заключати, що намісник таки впевнив ся про недостачі в краевій адмінїстрациї та рад би завести тут якусь реформу. Будучи однак найбільше інтересованим, бо головно на рускій шкірі відбивають ся фатально тоті недостачі, ми, Русини, можемо вже тепер замітити, що такими реформами, як зміною урадової маніпуляциї, лихови рішучо не зарадить ся. Нова система урядової маніпуляциї зробить що найбільше становище урадника в полагоджуваню всяких „кавалків" вигідніїшим,

Сконфісковано.

Для основної зміни адмінїстрациї треба сильної, без пощадної руки і свіжого, в конституцийнім дусї вихованого персоналу. З таким, як тепер, урадничим персоналом, чи дасть ся ему в руки лекший або тяжший інструмент, бо навіть найлекший і найлїпший, музика все вийде фальшиво. А вже нема нїчого сьмішнїйшого, як те, що на інструктора нової адмінїстрациї вибрано радника Родера, ославленого свого часу з адмінїстрацийних практик старосту із Золочева

Сконфісковано.

— **Руські сьвята не обовязують** ц. к. дирекцию зелїзниць державних в Станиславові, як виходить із сеї події, що скоїла ся онодї на тамошнім двірци. Ціле товариство вибрало ся в руске сьвято на прогульку до Делятина і постановило виїхати із Станиславова поїздом, котрий після розкладу їзди мав їхати о годинї 12·45 в полудне, именно яко такий, що курсуе лише „в недїлї і сьвята". Колиж се товариство прибуло на дворець, урядники і служба здивували ся чимало, що того дня в якесь сьвято, і про відїзд поїзду в згаданій порі до Делятина прямо не хотїли знати. Навіть сам шеф стациї назапити інтересованих умів лише то заявити, що в розкладі їзди станиславівскої зелїзничої дирекциї обовязують лише латинські сьвята, а для специального руху в сьвята рускі мусїло-б зазначити ся виразно „ausnahmsweise für griechisch-katholische Feiertage", що однак було-би неможливе, бо тодї „треба би узглядняти й жидівскі сьвята"... На таке чемне пояснене ціле товариство мусїло вернути з двірця назад до міста, впевнивши ся, що рускі сьвята на зелїзници в рускім краю, де головний континґент подорожних доставляе населене руске, стоять на рівни з сьвятами жидівскими. Подаючи сей факт до публичної відомости, надіемо ся, що ц. к. дирекциї зелїзниць в рускій части краю здобудуть ся на більшу льоальність зглядом рускаго народа і починять в тім напрямі відповідні зміни в розкладі їзди, а тим більше повинно заняти ся тою справою ц. к. міністерство зелїзниць, котре чейже не повинно инакше дивити ся на Русинів, чим підчинені ему польскі дирекциї в Станиславові та у Львові.

— **Бута польского ґрафика.** З Сзупола пишуть нам: Дня 17. с. м. о годинї першій в ночи вибух в Сзуполи пожар. Місцева „Січ" збігла ся сейчас і недопустила до дальшого ширеня огню. Коли вже було по всім, годї являе ся ґр. Владзьо Дїдушицкий зі своїми форналами та „фаврманами", очевидно зовсім непотрібно, бо запізно. В тій хвили злїз був з сусїдної шопи оден із Січовиків, Василь Кавка, котрий з нараженем власного жатя при помочи других Січовиків уратував сусїдну шопу від огню. До сего зарубка приступив ґр. Дїдушицкий і звелїв ему ити по воду. Коли Січовик відповів, що змучений і що води вже не треба, бо пожар угашений, вдарив его ґр. Владек два раза в лице. Тепер зчепили ся оба і покотили ся до рова. Ґр. крикнув на форналїв, а ті на команду свого „старшого" збігли ся і ще доправили бідного Січовика. Се лише оден з примірів, як молодий польский ґрафик хоче здавити руску „Січ". Розумїе ся, що викликуе як раз противні наслїдки, бо побуджуе „Січ" до ще більшого житя. Его ставленному вихованю тут ніхто не дивуе ся, але й Січовики не дадуть більше пробувати на собі его сили. Січовики поступають собі законно, а ґр. Владзьо опирае ся лише на своїй бутї — чи також законно, побачимо. — *Н. Д.*

— **Руска пятиклясова видїлова школа жіноча** у Львові, удержувана нашим Товариством педаґоґічним, доси приватна, одержала від міністра просьвіти право публичности почавши від 1902/3 року шкільного. [Рівночасно одержали таке саме право публичности: потироклясова народна школа жіноча в Лїмній удержувана конґреґацию родини Марії; триклясова жіноча школа видїлова в Коломиї удержувана конвентом Уршулянок; і четироклясові школи народні з фундациї бар. Ґірша в Богородчанах, Домбровиї і Мельцю].

— **Аматорске представленє в Бережанах.** Дня 2 серпня с. р. устроїла бережанська „Філія тов. педаґоґічного" аматорску виставу комедиї Цеглиньского: „Ворожбит". Вистава вдалася вдоволяючо. Режісер, проф. Хомик не пожалував працї, щоби артистів-аматорів призвичаїти до карности і навчити їх вистудиювати свої ролї. Доброю грою визначили ся передовсім пп. Ф. Коковский, Олеся Кузелївна, Б. Чайковский, Е Конік, а також пп. Ольга Левківна, Соневицка, М. Чайковский і Бачиньский. По представленю відбули ся товариські забави, що тревали до 5 год. рано. Заохочені артистичним і матеріяльним успіхом виставляють сї-ж артисти на дохід селяньскої бурси драматичний образ д-ра Ів. Франка „Учитель" в неділю дня 23 с. м. Початок о год. 8 веч. Цїни місць: Крісла 60 сот. Партер 40 сот. Ґалерия 20 сот. Просить ся П. Т. публику, щоби в великім числї прибула на представленє і тим дала доказ, що вихованє селяньскої молодїжи лежить їй на серци.

— **Приїзд цїсаря до Львова** і кількагодинний побут его в місті був одним з предметів наради на вчерашнім засіданю львівскої ради міскої. Рада вибрала комітет для принятя цїсаря (членів президиї і 16 радних). Сей комітет вибрав змежи себе дві комісиї: одну для украшеня улиць, котрими цїсар буде переїздити дня 13. вересня, а другу для утвореня горожаньскої сторожі. Перша комісия буде дїлати спільно з урядом будівничим і дістане до диспозициї 6.600 К на справленє 130 щогол з хоругвами в різних краскаx. Горожаньска сторожа буде потребувати бодай 3.000 членів. — Цїсар, по приїздї о 8 г. 50 м. рано на дворець львівский, поїде звідтам на службу Бож. до лат. катедри: зелїзничим доїздом, площею Соляриї, улицею Шептицких, площею Юра, улицями Міцкевича, Маршалківскою, Третього мая, Ягайоньскою, Карола-Людвика, площею Марії і улицею Театральною, а з катедри до намісничої палати через площі Марії, Галицку й Бернардиньску і улицею Чарнецкого. О 12. год. (в полудне) виїде назад на дворець. Між депутациями в намісничій палатї прийме цїсар раду міста Львова in corpore.

— **Шкарлятина у Львові** пануе вже від пяти тиждиїв, а в остатнім тиждни число випадків занедужаня на сю хоробу досить значно зросло. З тої причини фізикат міский вніс онодї на засіданю магістрату, щоби народні і видїлові школи львівскі отворено для молодежи не 1-ого, але 15 вересня. Магістрат проект сей ухвалив і відослав до краевої ради шкільної, котра, можна сподївати ся, згодить ся на те. На тім самім засіданю магістрату ухвалено удати ся до краевої ради шк., щоби відложила отвореня також бодай низших кляс середних шкіл львівских до 15 вересня, бо молодіж із низших кляс шкіл середних в именно в такім віці, коли найлекше може набавити ся шкарлятини; се відносило би ся і до здаваня поправок в львівских середних школах. Коли кр. рада шк. згодить ся на всї ті внесеня магістрату, то дотичного оповіщеня можна надіяти ся вже в найкоротшім часї, бо до 1-ого вересня уже недалеко. В остатних пяти тиждних зголошено до фізикату 60 і кілька випадків, найбільше з дїльниць городецкої, янівскої і жовківскої, головно серед убогого населеня. Не диво, що в дїточім шпиталику св. Софії не стало місця (кромі 11 зі Львова ще й з околиці), длятого магістрат, на внесеня фізикату, постановив отворити бараки для недуг епідемічних на Янівскім передмістю і вже вчера віддав їх до ужитку. Ординуючим лїкарем в бараках установлено д-ра Б. Келяновского а заряд віддано сестрам милосердня. В теперішній хвили остае в лїченю сорок і кількоро дїтий корих на шкарлятину. Фізикат зарядив усе, що спосібне запобігати поширати (дезінфекцию мешкань і домів, де случив ся випадок шкарлятини, замкнене склепиків в такім домі, і т. и.).

— **Дефравдация банкова в Кракові.** Вчера раненько повідомлено краківску дирекцию поліциї, що в тамошнім „Товаристві кредитовім ремісників і промисловців" сповнено значне спроневірене. Се товариство (спілка зареєстрована з обмеженою порукою), котрого членами в самі ремісники й промисловці, мае ціль служити кредитом ремеслу і промислови. Дирекция поліциї виделеґувала на слїдство свого комісаря д-ра Брошкевича. Дефравдация викрила ся в такий спосіб: В середу (19 с. м.) комісия контрольна ствердила, що остатними днями, хтось підняв з каси на книжочку вкладкову 3.500 К, котрі до каси не увійшли були. Квота виписана на книжочці була втягнена у всї книги кромі одної, вкладок; мимо того дотичній особі, що прийшла з книжочкою, виплачено 3 500 К. Аж по виплатї похоплено ся, що тут могло бути в грі цигачьство, почато роззирати ся по книгах і сконстатовано, що в такий більше менше спосіб спроневірено в тім товаристві около 30 000 К. Підозріне впало на Максиміліяна Мілера, начальника канцелярії. Мілер виїхав був перед кількома днями до Закопаного, отже краківска поліция вислала там приказ арештувати его. Мілер (35 лїтний чоловік) був тепер кандидатом на директора-референта.

— **Побут ґеольоґів у Львові, що з'їздять ся на конґрес до Відня,** дав нагоду мому приятелеви з „Руслана" накинутись на мене за те, що я з'умів делїкатно підтерти носа проф. Дуніковскому за его чваньби та ділковите знехтованє рускаго елементу і рускої істориї. „Руслан" не полишив нагоди, аби не діткнути притім і „Рускої Бесіди" у Львові та ії членів, до котрої він також дише не менчою симпатиею, як до мене. На его докори позволю собі представити фактичний стан річи. Побут ґеольоґів у Львові не виходив так строго поза рами науки, що не допускано справоздавців дневникарских ані до місць, які ґеольоґи звідували, ані до їх, чи наукових чи товарискихзібрань. Таким було і зібране на звичайнім обіді в готели Жоржа, в часі котрого проф. Сирочиньский, д-р Шайноха, інж. Люіс з Льондона і д-р Ґрейхнер з Страсфурта виголосили тоасти, строго обмежені до цїлий з'їзду, в яких ні словечка про Поляків ніхто з них не згадав, а тілько проф. Дуніковский говорив щось в своїм кутику на тему „kochajmy się", чого одні не розуміли, другі не слухала, мало хто й чув серед голосної розмови, що вела ся на всїх язиках підчас его промови, — і се мабуть спонукало таки самого проф. Дуніковского подати свою промову, розумісь вигладжену і з додатками шовінізму, до польских ґазет, а цїлком поминути прегарні річеві промови иншихбесідників! З сего виходить, що і я чув з тої бесіди лиш деякі уривані слова, які посеред хвилевої мовчанки з другого кута до мене долїтали; але в тих словах я ані трохи не дослухав ся того, що було подане в ґазетах. Додам до того, що дир. д-р Ґрейхнер із Страсфурта, складаючи подяку комітетови за уряджене прогульки по Галичинї, закінчив свою бесїду ось-якими словами: „Wir danken dem Comite, dass es uns Gelegenheit geboten hat das räthselhafte ruthenische Volk kennen zu lernen". Мені бачить ся, що навіть на случай, як-би п. Дуніковский був справдї проголосив таку річ, яка була подана в Słow'i polsk'im, повисші слова ученого чужинця і найвидніїшого споміж присутних гостий зробили більше вражінє і лїпше „втерли носа", якби се могла була зробити моя „ораторска умілість і цивільна відвага" — як се „Руслан" зазначуе з кпинами, які ему не удають ся. Припустїм вкінци, що п. Дуніковский справдї як-раз таку бесіду виголосив, як ії подав до ґазет, припустїм, що справдї, як подав Słowo polskie, тоаст „принято бурею оплесків", що „всї гостї бесїдникови ґратулювали, висказуючи симпатиї і подив для народу польского" (все те в простою видумкою!) — то навіть в тім случаю ані я, ані проф. Медвецкий не могли би були відповісти вже в тої простої причини, бо, — як се певно і мому дописувателеви з „Руслана" звісно, а на що він, маючи нагоду накинутись на мене, позабув, — при всяких, хочби найменчих „бенкетах" комітет з гори упрошуе бесїдників, визначуючи їм теми бесїд, а ані я, ані проф. Медвецкий не були ми до того комітетом визначені; значить, навіть на случай дїйсного „цїлковитого знехтованя рускаго елементу і рускої істориї" не могли би ми були піднести голосу, тим більше, що час, призначений на обід, був з огляду на програму дуже обмежений. — Проф. *Волод. Шухевич.*

— **Руский народний театр** тов. „Руска Бесїда" під дирекциею Михайла Губчака заповідае в Збаражи отсї вистави: Субота, дня 22 серпня „Украдене щасте", драма др. Ів. Франка; неділя, 23 т. м. „Ой не ходи Грицю та на вечерниці", драма зі сьпівами д-ра Олександрова; второк 25 с. м. „Ямарі", оперета Целєра; четвер 27 т. м. „Відьма", фантастична оперета Яновскої; пятниця, 28 с. м. „Перехитрили", комедия зі сьпівами Кропивницкого; субота, 29 с. м. „Пташник з Тироля", оперета Целєра; неділя 30 с. м. „Невольник", драма зі сьпівами Кропивницкого.

— **В память 60-тих роковин смерти Маркіяна Шашкевича** устроюють бережаньскі Русини вечерниці, які відбудуть ся дня 3 ого вересня с. р. Програму, в яку входить між иншими вистава аматорска „Настоящих", оголосить ся пізнїйше. Дохід призначений на річ селяньскої бурси, яку основуе тут філія тов. педаґоґічного з початком сього шкільного року. Для збільшеня сего доходу, уряджуе комітет вечерковий фантову льотерию і отсим звертаемось до загалу Русинів з прошенем спомочи матеріяльно наші заходи і прислати на згадану ціль датки грошеві і фанти льотерийні. Передусїм звертаемось до патріотичних українських женщин, щоби не поскупили труду і приготовили який предмет на льотерию. Фанти і датки грошеві просить ся слати на адресу проф. Н. Бачиньского в Бережанах. — *Комітет.*

— **Аматорске представленє в Комарні.** В неділю дня 23 с. м. устроює читальня „Просьвіта" в Комарні при співучасти академічної молодїжи в сали Товариства задаткового аматорске представленє комедиї д-ра Івана Франка „Учитель". Чистий дохід призначений на добродійні цїли. Початок точно о год. 8 вечером.

— **Аматорске представленє в Буську.** В суботу дня 22 і в неділю 23 с. м. відбуде ся заходом аматорского драматичного кружка читальні „Просьвіти" в Буську аматорске представленє комедиї Льва Лопатиньского „Перший Горальник" в домі п. Ґершона Розенберґа (первісно філія женьскої школи) побіч Ринку. Всіх сусїдів, що не дістали запрошеня, просимо отсим о участь. *Комітет.*

— **З нинїшним числом** розсилаемо цїнник „Спілки для господарства і торговлї" в Перемишли. При тій нагодї „Спілка" пригадуе, що вже крайна пора замовляти штучні навози, бо пізнїйші замовленя можуть бути зовсім не полагоджені задля вичерпаня навозів. Повідомлае ся також, що книжочку: „Дещо про ґрунти і навози" розішле „Спілка" даром своїм членам і тим всім, котрі стоять з нею в яких-небудь торговельних зносинах, в слїдуючім тижни. Книжочка се ся як раз на часі і поучае передовсім о штучних навозах та і їх ужитю. Хтоби ії не одержав зволить зголосити ся до „Спілки для господарства і торговлї" в Перемишли, а одержить ії відворотною почтою.

— **Послїдні вісти.** В Борославі згоріли нині два шопи, чч. 15 і 3, до тла. Шкода виносить 40.000 К., але була обезпечена. В огни втратив в житє вертач а два помічники попарені. — До видїлу повітової ради в Лїську вибрано на заступника марш. д-ра Івана Струтиньского (маршалком вибрано Рамулта) а до видїлу увійшли о. Ів. Бірецкий яко член а о. Кос. Білиньский яко заступник. — Король сербскийзарядив частинну мобілїзацию сербскої армії. Побоюють ся війни з Болгариею. (Певне страшак на Болгар в інтересї Росиї. *Ред.*)

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голов. дворца) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворца) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в буднї дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодень.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Краєцких ч. 5. 68

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанцій, в всілякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цінах і під найдогіднійшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 38—?

ЛИПП

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г вині 8-ій горячі сніданя.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сікані легкі	12 „
Фляки	12 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумиренійших цінах; для певности, що походять з моєї реставрації даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків власмотрена кухня.

З високим поважанем

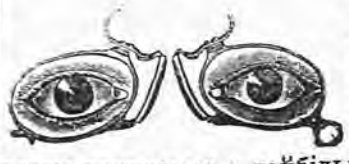
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, двікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4186

Виноград лїчничий і столовий в 5 кпг. коробках оплатно до кождої почти. 3·— К.

Гірский виноград	3·50 „
Грозна столові	4·— „
Грозна десерові	5·— „
Вибиран. міш. Мускат	4·— „
Грушки столові	3·— „
Яблока або сливки столові	3·50 „
Турвестанські цукрові мельони	3·80 „
Зелена салатна паприка	3·— „
Зелені водністі огірки	6·80 „
Цвітовий, густий мід пушка 5 кпгр.	

Petrovitz & Pantitz

властителї винниць, Vetvecz (полуднева Угорщина). 8—5 608

Портрет Тараса Шевченка

Ціна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта", Ринок 10

Сейчас потрібний **АКАДЕМІК** до 2 хлопців з IV кл. на цїлий рік. Гонорар 20 кор. місячно. Уряд парох. Несторівці п. Озїрна. Листи реком. 2—8 497

Учителька приїме радо приватну посаду на селї. Адреса: Анна Серватюк, Водна 3, партер Львів. 503 3—3

Студенти висших шкіл знайдуть вигідне уміщене в рускім інтелїґентнім домі ул. Пекарска ч. 9 партер. 516 1—4

Крамар потрібний сейчас. Платня 200 кор річно, помешкане сьвітло і опал. Від кандидата на сю посаду вимагаєсь між иншими доказу, що есть обзнакомлений з веденем крамниці. Кавция пожадана. Письменні зголошеня адресувати до О. Євг. Гарасимовича пароха в Присівцях п. Зборів. 510 1—4

Кандидат нотарияту глядає посади в Галичинї або на Буковинї. Зголошеня прошу слати на адресу: J. Olesnyckij Prag. Poste restante. 514 1—3

Рутинований кандидат нотарияльний пошукує посади. Зголошеня до адміністрації „Дїла" під А. Б. 513 1—3

Театиньска ч. 12.

Лише для пп. Студентів

віддасть ся помешкання з цїлим удержанем. Замовляти можна на I. пов., двері ч. 6.

Також на продаж **малпки** і бесїдуючі **папуги** (рідкі окази.) 498 1—1

Глядаю учителя найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Киричиньский,* парох в Телешници відваровій, почта 4 3 Устрики долїшні. 1—3

НОВО ОТВОРЕНА ЦУКОРНЯ

Иосифа Мигуловича

в Раві рускій

поручає знамениті тїста, торти, чавенники, цукри — лише в найлїпшій якости. Замовленя виконують ся в як найкоротшім часї. 512 1—3

Дяк іспитований з добрим сьвідоцтвом, теноровим голосом, умїючий також управляти хор, мігби зараз обняти посаду. *Іосиф Вовчок* в Тарнавцї п. Журавно. 2—3

Мід-патока

куративний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до питя** в 4-літрових барилках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка,* приходник в Купчинпях, почта Денисів. 488 9—10

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить I. випуск „Практ. Проповідий до рускього народа". Тов. св. Петра має на цїли пособити бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба гроший і ще раз гроший. З розпродажі 300 примірників відступаю по кроні від примірника на тов. св. Петра. Від Вас оо. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

Ціна одного примірника з почтою 2 кор.

Замовляти можна на адресу: о. **М. КІНАШ** — 71 3—5

Хоросно п. Бродки.

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількох нацать пїт отворив я **робітню мужеских одягів при улици Рускій ч. 3.**

Будучи Русином хотїв би я Русинам попістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанем

СТЕФАН ДІДУХ.

569 48—72

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР"

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложеном документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі" від огню.
УДІЛ	членьский виносить 50 кор., виписане 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер" і оппроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.
Інформацийні	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пушці за **6 К.** оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цвєсельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 2—10 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

Важне для родичів!

УЧЕНИКИ (УЧЕНИЦІ) з лїпших домів, учащаючі у Львові до шкіл, знайдуть вигідне помїщене з цїлим удержанем і всякою опікою при поважній рускій родинї урядничій. На желанє комната з окремим входом. Зголошеня лично у Львові при улици Вагилевича (ріг улиці Зеленої) ч. 9 партер, лїва сторона. 515 1—4

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 219—?

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзиньске і окоцимске.

439 69—156

З ВЕЛИКОЇ НАГОДИ

X. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Товариства „Рибниця" в Самборі відбудуть ся дня 8 вересня н. ст. 1903 з отсею програмою:

1) О год. 8½ рано поминальне Богослуженє за померших членів Товариства.

2) О год. 10 рано відкритє зборів в сали Товариства.

3) Звіт Ради надзираючої, Дирекциї, Комісиї провірочної і затвердженє білянсу.

4) Подїл зисків в р. 1902/3.

5) Вибір 1-го члена Дирекциї на 3 роки.
„ 4 „ Ради надзираючої на 3 роки.
„ 1 „ „ „ „ „ 2 „
„ 1 „ „ „ „ „ 2 „
„ 3 „ комісиї провірочної.

6) Внесенє членів.

7) Льосованє премій для Церквей і Брацтв церк. членів „Рибниця".

8) Зміна статута, що до §. 1-го.

На случай колиб після §. 37-го статута, загальні збори не були в комплєтї, то відбудуть ся о год. 11 рано другі загальні збори а рішеня тих зборів будуть правосильні.

о. Корнило Грушкевич секретар. *о. Лев Щавиньский* предсїдатель. 66 3 3

ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦИЇ

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золоченє цїлих іконостасів, вівтарів, ківотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішнє малюванє стїн церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олїйні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплиці і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

для розвою руської штуки у Львові, Ринок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовленя приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

Товариство не послугує ся аґентами.

37 .0—20

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34. II. ПОВ.

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде,

а іменно:

МАТЕРАЦИ чисто волосінніпо 14, 16 18, 20, 22, 24 до 32 зр Матераци з морскої ростинпо 6·50. 7, 8 до 10 зр — Матераци пружинові, сінники, подушки, підшевки, простирала і т. п.

** **НОВІСТЬ!** Парова машина відчищує пірякі подушки цілковито по 80 кр за 1 кґр. — Лише 2 зр. коштує перероблене матерацїв за 3 подушки, Дреліх на матераци метер по 60, 6½, 70, 8½, 90 кр. і 1 зр. до 1·80 — Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 8—10

Головний склад і робітня

всякого рода поїздів, а іменно:

Ляндари, ляндолєти, карити почївірні і візитові, фаетони півкриті і отворені, кучіровлатони мужескі і женьскі, тарантаси півкриті і отворені, до сам. пов і звичайні, візки угорскі, вози промислові і сами нові і уживані, поручає в великім виборі

М. НАС

у Львові, при улици Шпитальній ч. 28

по конкуренційних цінах, ґарантуючи за добрий вибір.

Приймає старі повози в заміну, в комісі і до переховку. Позаяк магазини та робітні стельмахскі, ковальскі, лякирницкі, сідлярскі, римарскі і бронзівничі находять ся на передмістю у власній реальности продаю по приступних цінах і за тревалість виробу ґарантую, о чім мої дотеперішні покупці могли переконати ся.

Також поручаю елеґантні повози з більшими кіньми походячими з цісарскої стадинни, до вінчань і у всіх напрямах по цінах приступних.

З поважанем

М. НАС

181 3—3 Львів, улиця Шпитальна ч. 28.

Найлїпший

навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

ділає також скоро і певно як суперфосфат, а перевищає его довшим діланєм, як неменш високою вмістимостию вапняу і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантию вмістимости фосфорового квасу, розпускальности в цитриновім квасі і мілку, а відпродавці доставляють ії по оригінальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в цільомбованих мішках, на котрих є означена повність і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдиїйшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стоваришеня зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 380 14—18

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 22 серпня 1903.

Ґалеве представленє

з добірною програмою.

Лиш два днї шампіоньскі борби.

Нині в суботу 3 борби межи п. Г. Романом, звісним експресом зі Львова а п. Вілямом Ross-ом з Америки, п. Яном Морсом, мулярем зі Львова а п. Strengler-ом з Гамбурґа і межи п. Kreindl-ем з Відня а п. Obermayer-ом з Монахова.

Другий раз весела пантоміна „НА ЛОВИ" (Steplee-ches) виконана при помочи цїлого персоналу і 16 найлїпше тресованих коний. На домаганє в неділю по полудни ефектовна пантоміна **ЛЮЦИПЕР.** — В тих днях перший виступ славної родини їздців СЮТТІ.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична желїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 368 1—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **А-р Евген Левицкий.** Накїр в фабр. Черлянського. З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Додаток до чч. 177 і 178 „Діла“ з 9 (22) VIII. 1903.

Вшехполяки.

Наша характеристика політичних течій серед польскої суспільности, яку ми дали в рядках статей про „москвофільску пропаґанду серед галицких Поляків“, не була-б повна, колиб ми не подали характеристики ще другого відламу польского табору — вшехполяків. Відлам той є навіть більший ніж москвофільский, бо москвофільство мусить скривати ся по сільских хатах, в підпольній аґітації, і мусить бороти ся на два фронти: проти правительства і проти офіциальних уподобань польскої суспільности, котрі доперва треба переломити — між тим коли пропаґанда вшехпольска іде паралельно з уподобанями тої суспільности, строїть ся в краски ультра-патріотизму і яко така не лиш відбуває ся в „білий день“, явно і славно, але і обіймає як найширші круги польского народу. Вшехпольска течія се головне русло, по котрім спливає нині польский політичний рух, між тим коли москвофільска акция проявляє ся тілько яко побічна течія, крута і багниста.

Коли зійти на психольоґію маси, на настрій суспільности яко жерело політичних змагань, то вшехпольска ідея і ідея помиреня Польщі з Росиєю вичерпують майже все дійсне публичне жите польскої суспільности. Одні не вірять в відбудованє Польщі і числячись з реальними обставинами, вибирають сильну славяньску Росию яко державу, о котру Поляки можуть оперти ся — і ті суть москвофілями; другі вірять в независиму Польщу, вірять в успішну міжнародну констеляцию і боротьбу проти всіх трьох заборчих держав — і ті суть вшехполяками. „Tertium non datur“, хиба що розходить ся о удержанє істнуючого вже впливу, о набуті права, бо тут всї „політично думаючі“ відгривають ролю льояльних і підтримують на внї всілякі політичні змаганя, котрі однак не випливають з душі народу і котрі мають лише хвилеве і поверховне значінє. Ті не входять в рахунок, бо кождий знає, що вони істнують лише до часу, і нехай змінять ся політичні обставини, то і вони зникнуть з лиця землї якби не були...

На вшехпольску пропаґанду ми, Русини, мусимо звернути особливу увагу, бо вона розпаношила ся вже в Галичинї і доторкає вже безпосередно наших інтересів. До недавна вшехпольскої пропаґанди в Галичинї ми так як не мали; ми мали тілько відгуки польско-повстаньчих змагань; які напливали до нас з Варшави, але і в короткім часї гинули. Нинї часи змінили ся; нинї вшехпольска ідея має вже у нас свою явну політичну орґанїзацию, має своє народово-демократичне сторонництво, має свою пресу, має своїх явних чи замаскованих репрезентантів в соймі і парляментї, має вкінци по цїлій Руси розсипаних прихильників, що ведуть безпощадну гакатистичну пропаґанду — а яко така починає вшехпольска ідея що-раз більше віддїловувати на наші відносини і стає ся силою, з котрою кождий реальний політик мусить числити ся. Мусимо числити ся і ми, тим більше, що ми вжэ і так віддані на майоризацию з боку Поляків і мусимо nolens volens відчувати на своїх плечах всї зміни польскої політики.

Про само повстанє і розвій вшехпольского табору не можемо тут, в рускім дневнику, широко розводити ся, а подамо тільки те, що в конче потрібне для пізнаня сего руху. Замітимо лише, що наші дати беремо з книжки польского автора: Scriptora (псевдонїм) п. з. „Nazse stronnictwa skrajne“, котра представляє вшехпольский рух на основі цитатів з друкованих заяв і самої вшехпольскої преси, опирає ся отже на материялї автентичнім, який не підпадає сумнївови.

Вшехпольска пропаґанда має свій початок в росийскій Польщи і повстала в р. 1886 в Варшаві з першою польско-повстаньчою орґанїзациею, „Ligo-ю polsk-ою“. Зразу, по невдалім повстаню 1863 року, серед сьвідомої польскої суспільности запанував рух т. зв. позитивний. Зневірені Поляки кинули нараз думку о насильнім відбудованю Польщі, а піднїс ся серед них загальний клич: „берім ся до орґанїчної працї — визискуймо політичні обставини, які дають нам істнуючі міжнародні відносини, і в той спосіб змагаймо до відродженя народу“. З тої загальної течії, з того загального психічного настрою польскої суспільности выросли всїлякі змаганя, з котрих деякі і доси жиють; в самій росийскій Польщи відбили ся вони там хвилево яко позитивізм в штуцї і науцї та в пропаґандї розвою промислу і торговлї; в Австриї, а з окрема в Галичинї, проявились вони яко „станьчикївство“ і програма орґанїчної працї, з котрих выросли ідея льояльности супроти всїх трьох заборчих держав і праця для відбудованя Польщі під дахом і при помочи Австриї. Отже той-то позитивний рух тревав в польскій суспільности до половини 9 десятка мин. столїтя і его перебила названа вже „Liga“, котра була першим протестом проти сеї пасивної політики а почином до зверненя приспаних сил суспільности на дорогу „czynu“.

Настрій, з якого вийшов сей новий рух, рух до активної оборони, дуже добре ілюструє брошура З. Мілковского, быв. полковника польского війска з 1863, п. з. Rzecz o obronie czynnej i Skarbie narodowym“, що вийшла в р. 1887 (в рік по засноваию „Lig-и“) а відіграла ролю як-би першого викладу і політичного уґрунтованя нового руху. В тій брошурі каже Мілковский, що оборона пасивна, за яку хопились Поляки по р. 1863 показала ся хибною, що мала на метї „розброїти месть держав“, але того не вспіла зробити. „Польща — каже Мілковский — мусить бути переслїдувана всїми трьома заборами“ — також Австриєю, котра переслїдує Польщу „drogą łagodności względnej, nie mniej jak brutalność szkodliwej“. Польща мусить ладити ся до повстаня, мусить бути постійно електризована, мусить безнастанним ладженєм повстаня і орґанїзованєм відповідних сил введена в такий стан чинної енергії, щоб, коли прийде відповідна політична хвиля, була готова до борби о свою независимість. Се є одинока відповідна політична дїяльність для Поляків і в тім лежить цїль всеї нової всьпольскої пропаґанди.

Так выяснив Мілковский основу вшехпольского руху і тота принципіяльна основа лишила ся в нїм і до нинї...

Мілковский виложив однак не лиш цїль вшехпольскої пропаґанди, але подав також головні орґанїзацийні центра, на котрих має опирати ся дїяльність вшехполяків. Се: rząd narodowy (національне правительство) і „Skarb narodowy“. Rząd narodowy має за завданє орґанїзувати повстаньчі сили, будити енергію і вести цїлу суспільність до евентуального повстаня — а „Skarb narodowy“ має бути тим фондом, до котрого Поляки мають складати на цїль повстаня свої жертви і видїти в тім фондї наче символ для зросту своєї національної вшехпольскої ідеї.

Не будемо тут розводитя ся широко про історию вшехпольскої акциї в самій Росиї, бо се нас менче інтересує. Скажемо тілько, що-ідею орґанїзациї переведено в дїло, а побіч „Lig-я“, що засїла яко тайне польске правительство в Варшавї, засновано також і другий, фінансовий центр орґанїзациї: „Narodowy Skarb“ в Раперсвілю (в Швайцариї). Саму дїяльність „Lig-и“ сконцентровано там зразу на одні патріотичні демонстрациї. Було се средство до будженя народного духа, до електризованя суспільности, до сталеня енергії ідеєю повстаня і независимости Польщі. Демонстрациї тоті виповнюють собою цїле десятирічє дїяльности варшавскої орґанїзациї а тревають і доси: ску Польщу, але всї три дїльниці бувшої польскої держави. Починають ся в р. 1891 обходом сотих роковин „Конституциї третого мая“, а кінчать ся поки-що демонстрациями 1901 і 1902 року: нападами молодїжи на нїмецкий конзулят в Варшавї, на конзуляти росийский і нїмецкий та на памятник Голуховского (демонстрация проти всїх трьох заборів!) у

ЛЬВІВСЬКА ВІЙСЬКОВА РЕСТАВРАЦІЯ і КОМНАТА ДО СНІДАНЬ
перенесена звідси від 1869 р. Висв. П. Шубелчинсти РЕСТАВРАЦІЯ і КОМНАТА ДО СНІДАНЬ
Ординації ч. 87 до Ринку ч. 39. Дякуючи за дотеперішню увагливість, пропоную о дальші відвідини мого локалю і поручаю особливо знамениту кухню, конбасу і кишки власного виробу
і пиво окоцімське. З повагою Вацлав Шидловский.

3)

Що то таке культура?

(*Дальше.*)

„Факт, що висша культура, бодай як доси, привязана до певних кліматичних стреф, вказує виразно, де ми маємо шукати головних причин поступу; і коли зважимо, що властиве культурне жите складає ся з безнастанного, що так скажемо, соперництва між поступом а застоєм, то легко пригадаємо собі на онту змінність (Wechselspiel) природи в холоднійших стрефах, котра періодично приносить по собі пори достатку і браку, горяча і зимна і через те своїм народам, котрі мусять з тими обставинами числити ся, безпардонно відбирає можність вигідної мрійливости (Hindämmern). У обох найстарших культурних народів, Вавилонян і Египтян, відограв, здає ся, ту саму ролю вилив і опад рік. Та через те саме вже бодай часовий горизонт тих народів розширює ся незмірно далеко: хто хоче жити, мусить заздалегідь дбати про те, щоби безпечьо перебути через місяці недостатку і небезпеченьства, а через те розважлива (mahnend) гадка про будучність в'їдає ся в душу чоловіка і стає вкінци його другостепенним інстинктом; а притім рівночасно природний добір дбає про те, щоби непоправно легкодушні і безжурні вигибали. Так то вкінци для народів культурних праця стає такою насущною потребою, якою для народів диких є сонливий супокій; вони не можуть инакше жити як лиш поступати наперед, вони не можуть назад найти вигідної безжурности хочби й хотїли, бо кождий вимушений супокій є для них прикрий, і унаслїдована потреба працї будить їх мов голос совісти, наколи сили застою хотять взяти верх. Культурні народи найшли инший ідеал щастя, а старий для них вже пропав, хоч Руссо і его поклонники й як його величають і захвалюють“ (стр. 77.)

Ба але чомуж то як-раз „культурний“ Руссо захвалює „некультурний“ стан? Та й яка в загалї ціна культурній непосидючій метушні?

І на се дає Шурц ясну відповідь:

„Люди, що їх безнастанно в їх дїлах і стремлїнях підкопують і страмують „ближні“ і запори природи, радо мріють „про красшу будучність“: вони творять собі ідеали, котрі або їх нарід яко цїлість має колись осягнути, або вони яко одиниці самі осягнуть їх на тамтім сьвіті“ по скінченю туземного житя. Та і в тих ідеалах видно дуже виразну і цїкаву ріжницю між народами натуральними і народами культурними, або радше, як вже знаємо, межи неподвижними а поступовими ґрупами людскости: народи, що вже пристосували ся гармонїйно до свого окруженя, не вміють собі що иншого уявити як туземні обставини і блага в збільшенім виді, як то навіть небесні розкоші, які ісламом приобіцює своїм вірним, зовсїм відповідають онтим мріям, в які звичайно попадає самодовольний орієнтальчик підчас свого спокійного „самосозерцаня“; противно для народів поступових характеристичне се, що їм уявляє ся яко образ красшої будуччини як-раз радше відвернене від плотских розкошій, а натомість уживане розкошій духа. Та не все ті мрії виступають яко образ будучности. Як довго історичний овид остає ограничений — а преціньнавіть для учених усувають в цїлости запори дальшого погляду в минувшину що йно передісторичні досліди, — так довго також є можливо, шукати вимріяного красшого краю по однім або по другім боцї, тобто в будучности або в минувшинї. Погляд на власне дійсне положенє, котрий відтак мусить рішати альтернативу, може провадити до дуже ріжних результатів, відповідно до хвилевого стану річий або до темпераменту даної одиниці. І ту, здає ся, як-раз культурні народи легко склонні до пессимізму; се видко найлучше вже з прастарої пісоньки „про добрі давні часи“, котра в заміну знов звикла викликати ідею потопу плитких оспорювань. Греки, котрим належить ся імя культурного народа скорше ніж кождому иншому, уложили науку про що раз більше ледащіне сьвіта в систему і відповідно до дійсного ходу подій приняли чотири віки: золотий, срібний, мідяний і зелїзний. Християньскі народи переняли зі скарбниці віри старих Ізраільтян ідеал минувшини в формі раю, а проти него поставили яко доповненє ідеал будучности з надією на небесні розкоші по смерти. З цїлою серіозностю науковоі певности з'явила ся ще раз, і то мабуть вже в послїдне, наука пр ледащіне людскости при кінци 18. віка, ко ли то рожево забарвлені оповідання про народи Тихого океану нїби то доказували, що справдї далеко від сїдищ нашої культури живуть ліпші і благороднійші люди, котрих спосіб житя певно походить з красшої минувшини. Так з'явили ся погляди Руссо*) і вкінци система де Местра**), котрий старав ся назад привернути до значіня старогрецкий погляд в новім одягу. Та навіть при недокладнім знакомстві з дикими народами було се можливе лиш тому, що тоді ще зовсїм не угладнювано звязи межи зверяним а внутрішним поступом, межи матеріяльним боком культури, а еї духовими і моральними стремлїнями і навував ще загаль о дитачий погляд, що примітивний чоловік, тиснений незломною суворостю природи, є спосібний до зовсїм таких самих гадок і чувств як член народу культурного, котрому преціньпобіди его предків над тягарем туземного житя передали в спадщині иншого духа, инші сили і инші обовязки.

„Досліди часів передісторичних і докладнійше пізнанє ества натуральних народів забрали землю з під ніг таким мріям як у Руссо; про загальне ледащіне хочби навіть лише обичаєвої культури не може бути й бесїди, так само як і добровільний „поворот до природи“ не є можливий а навіть не пожаданий. А преціньті ідеї не схоплені отак зовсїм безпідставно з повітря, і питанє про причини їх появи все таки дуже важне і заслугує на пильну увагу. І справдї, хоч культура в цїлости поступила наперед, то все-ж таки стало ся се не зі всїми еї галузями, з котрих многі посхли і покалічіли, і псують лиш вигляд зеленого дерева розвою; де колись на розкішних нивах Вавилонії пишали ся богаті і величаві міста, там нинї сторчать ще лиш безформні купи глини по багнистій рівнинї; азийска височина — то також край глухих звалищ; а історія Египту аж до нинї не дає також, по правдї, образу постійного поступу в гору, такожсамо як і історія Китаю. Зовсїм оправдане є про те питанє, чи й для представителїв европейскої культури не прийде колись день умученя ба, беручи на увагу поодинокі народи треба вже нинї відповісти на се питанє рішучим: так! Історія показує нам вже завелад грецкої культури і розпад римскої держави, дальше упадок Іспанії по часах Короля V., величезні стратя культурні Нїмеччини по 30-лїтній війні і занепад так цвитучих колись міст Фландрії. І так для кождого культурного народу прийде мабуть колись година, коли він побачить себе позаду молодечих співробітників і як старіюча красавиця буде тревожливо оглядати в зеркалї морщини надходячої старости; жаден не обмине мабуть сумних днїв занепаду, в котрих пісня „про добрі старі часи“ стане найгіркійшою правдою.

Та ся невгаваюча пісонька, котра не затихає навіть в днях найпишнійшого розцьвіту і в наріжнорідніїших видах все і все на ново продирає ся на верх, вчить нас ще чогось иншого.

Кождий поступ є заразом, можна сказати, і стратою. Культура преціньто не лише борба проти скупости і грози природи, але се також безнастанна, томляча війна проти власного Я, проти несьвідомих і могучих склонностий (Triebe) власного нутра. Хто старає ся журливим оком обнята великі простори місця і часу, той мусить зречи ся милого заспокоюваня кождого свого малого бажаня і кождої своєї по-

*) Jean Jacques Rosseau (1712—1778), славний французский поет і фільософ, апостол „повороту до природи“.

**) Joseph Marie de Maistre (1754— 1821), славний свого часу французский соціольоґ.

„БОРАСОН“ і мило борасонове необходиме для кождого! — є найліпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґериї і ліпші торговлї, або просто з головного складу: Хемічно-косметична Лаборатория „ЕСКУЛАП“ у Львові, Пасаж Гавсмана. — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 9711—20

Львові і бойкотом молодіжи в познаньскій Вжесни і Сїдлцях та Бялій в Росиї.

Інтересує нас тут еще одно питане; яка є компетенция і характер „rząd-y narodow-ого?“ На те питане дає нам точну відповідь „сойм польский“, який відбув ся в р. 1901 в півн. Америцї в Толєдо. Ось-що ухвалив той сойм: „Узнаючи „Lig-y narodow-y“ за правно функціонуючу власть польскої держави і спадкоємця всїх прав, удержуваних попередними правительствам тої держави від польских королїв і польских соймів аж до правительств по розборі Польщі, яких ряд замикає „Rząd narodowy“ з р. 1863, сойм польский висказує ему послух і почесть“. Як бачимо з того, „rząd narodowy“ є леґальним в очах Поляків правительством польскої держави і яко такий має прийти eo ipso у повну власть давної Польщі на случай еї відбудованя. Той „ржонд“ — як видко з цитованої нами працї „Scriptora“ — складає ся з 5 членів і є тайний, з явним лише одним членом для репрезентациї на внї яко міністром для заграничних справ. (Таким репрезентантом є Мілковский). „Rząd narodowy“ не мав однак все той самий характер і тоту саму номенклятуру. Зразу яко „Liga polska“ мав він напрям людовий, звав ся „Centralizacy-ою Lig-и polsk-оїї“ з осїдком в Варшаві і в своїй дїяльности проявив ся свого часу також в Галичинї яко акция Вислоуха-Козловского, що закінчилась звісним процесом з р. 1889. Кличем тодїшного „rząd-y narodow-ого“ було після заяви того правительства: „витворювати з пасивної маси суспільности, особливо з верстов „люду“, активні сили і довголїтнею дїяльностию приладити їх („uruchomić“) до борби, котра в остаточній цїли має вести до відзисканя „державної независимости“. (Тої програми держить ся мабуть і доси людове польске сторонництво.) Опісля „rząd narodowy“ змінив ся так що-до характеру як і що-до назви. За терен пропаґанди він поклав цїлу польску суспільність, свою назву перемінив на „Liga narodowa“ і переніс ся — до Галичини.

хоти: він мусить свою силу і свою певність окуплювати жертвою хвилевого уживаня. І через те то культурним народам бракує передусїм онтого щастя, яке дає ограничене, яке дає онта проста гармонія з природними условинами, котрі знов так легким роблять житє примітивному чоловікови. Розуміє ся, що не сам стан натуральних народів яко такий викликує у нас завись, лиш онта їх самодовольність (Bedürfnislosigkeit) і безжурність, котра проявляє ся в невеликій боязни перед будуччиною і в дивнім легковаженю житя і часу. Навіть вибухи шаленого зворушеня, котрі у дикунів переривають від часу до часу звичайну їх скрійливість, можуть видати ся пожаданими культурному чоловікови, котрому добре упорядкована поліційна держава старанно обтикає м'ру его пристрастних зворушень. Та як-раз ся сама поліційна держава є знов витвором культури, і є доказом на се, що поступова людскість сьвідомо зрікає ся частини свободи, котра для натурального чоловіка є необхідним услівем его щастя. То поділ працї робить нас трубками машини і віддаляє нас рівночасно щораз більше від даної підстави всякого єствованя то-б-то від матери природи. Найнужденнїйший Бушманець стоїть у своїй вітчинї самостійнїйше на своїх ногах як найученїйший Европеєць, котрого нещасна судьба занесе на безлюдне побереже; досьвід показав, що збалуваний Европеєць, котрий прилучить ся до якого небудь дикого племени, не може нїчо або йно дуже мало зі своїх мудрощів перенести на своїх нових товаришів, лиш сам опадає досить скоро на їх степень; его відомости, котрі все є лиш недостаточними частями більшої цїлости, тратять свою вартість, подібно як найлїпший ґевр найновшої конструкциї є лиш безхосенною масою дерева і металю, як немож дістати до него відповідних набоїв. За те культурне майно натурального чоловіка подібне до его простого оружия, до его копія, мачуґи і лука: вони не дуже то страшні, але їх можна всюди ужити і легко доновнити та направити. І та то самодовольність (Selbstherrlichkeit) примітивних народів і є як-раз тим елементом, котрого утрата найбільше болить наше серце.

(*Дальше буде.*)

Д-р Іван Копач.

Бунт в Македонії.

Великого шуму наробила в політичнім сьвітї вість, що Австрия і Росия раз вже порозуміли ся що до поступованя в балканьских справах і порішили спільними силами завести лад в краях султана. Европа відітхнула в переконаню, що за пару місяців балканьский вулькан утихомирить ся і усуне небезпеченьство міжнародних конфліктів які мусїли би вибухнути, коли би яка небудь держава була змушена інтервенїювати з оружием в руцї. Австрия і Росия мали доконати великого дїла, бо лише в дипльоматичній дорозї мали постаратись о переведенє в християньскій Туреччинї реформ, усуваючих всяке небезпеченьство і потребу оружного розвязаня справи. Російско-австрийске порозуминє так заімпонувало Европі, що навіть в очах нїмецкої преси виріс ґр. Голуховский на дуже спосібного політика.

По великім одушевленю-велике розчарованє. Тепер показує ся, що австро-російска акция не лиш не розвязала справи, але заострила конфлїкти і прискорила вибух, з котрого нї одна нї друга безпосередно інтересована сторона не можуть знайти виходу. Вибух загального повстаня в Македонії є в великій части результатом австро-російского порозуміня, бо Туреччина показала ся неспосібною до переведеня обіцяних реформ, а до заострея ситуациї причинила ся нещирість і дволичність російской політики.

Першими виновниками були тут росийскі конзулї в Македонії, котрі вели політику дїкком противну інтенциям спільної австрийско-російскої акциї. Хоч Росия перла на Болгарию, аби не піддержувала революцийного руху, урядові репрезентанти Росиї, самі підпирала сей рух. Доказаним фактом є, що так оба убиті, як всї инші конзулї своїм поступованєм заохочували Македонців до оружного опору, а турецкі власти і населенє прямо провокували. Росия послугуєсь тут своєю давною тактикою. Поступає так, аби здавало ся, що стараєсь о удержане мира, а лише сам хід подій змушує еї до иншої, енерґічнїйшої акциї. Смерть Ростковского використала Росия так, що вислала на турецкі води сильну ескадру і доручила ноту, котра своїм характером рівнає ся ультіматови. Між иншим нота домагаєсь дуже енерґічно увільненя всїх болгарских хлопів увязнених за се, що давали російским конзулям інформациї о насильствах турецких властий.

Супротив сего, що Австрия доси не підперла явно сего жаданя Росиї, македонскі Болгари суть і будуть переконані, що з обох держав, котрі взяли на себе обовязок упорядкованя відносин в Македонії, лише Росия серіозно і щиро трактує справу. Цїле поступованє Росиї має на цїли впоїти в балканьских християн переконанє, що не найблизший їх сусїд, Австрия опікує ся серіозно ними, але ся держава, котрої армія вже допомогла одній части християн вибити ся з під турецкого панованя. Австрия є лиш параваном, котрий Росия визискує для своїх власних цїлий і планів і певно не буде числити ся з Австриєю, коли в наслїдок браку політичного змислу у керманичів заграничної політики австрийскої, з цїлої рухавки македоньскої скористає одна Росия.

Що дипльоматична акция Австриї і Росиї, що се порозуминє і солїдарність обох держав в балканьскій справі, котрі так імпонували цїлій Европі, скінчили ся комплетним фіяском, і що справу готові розвязати инші держави з полишенєм Австриї на боцї, доказують приготованя Росиї, Анґлиї і Туреччини до морскої війни. Правительства тих держав вже заосмотрюють свої фльоти в уголь. Анґлія вже замовила міліон тон угля, котрий буде зложений на Ґібральтарі і Мальтї. Росия замовила чверть міліона тон. Російска фльота чорноморска вже кружить на турецких водах, а сими днями відійде до Солуня анґлійска фльота. Туреччина, котра нагромадила вже величезні маси війска, стягає тепер з Азиї до Европи дальших 52 баталїонів піхоти. Сербія також не дивить ся байдужно на се, що в еї сусїдстві дїє ся. Vossische Ztg. доносить, що в четвер відбула ся під проводом короля Петра надзвичайна военна рада, котра супротив того, що над сербскою границею нагромаджено велику силу турецкого війска, ухвалила мобілїзацию двох сербских дивізий. Frankf. Ztg. доносить з Царгороду, що в компетентних кругах царгородских уважають теперішнє положенє за так грізне, якого не було від послїдної турецко-російскої війни. Конзулї в Македонії заявляють, що без чужої інтервенциї успокоєнє краю буде неможливе. Анґлія і Франция висилають до Туреччини свої нанцирники, котрі будуть кружити коло Мітілени. Також італійска ескадра приготовляєсь до від'їзду в Сиракузї.

Тимчасом Австрия держить в руцї свій договір з Росиєю і тїшить ся зі свого „велико державного“ становиска...

ТЕЛЄҐРАМИ.

Против царя.

Рим. Тайний комітет соціялїстичний намірає видати відозву, взиваючу народ до демонстрациї против царя в часї его заповідженого побуту в Римі. Порішено також роздати тисячі дешевих свиставок, до зужитковання в часї побуту царя.

Дефравдациї в Сербії.

Білград. В державних касах відкрито нечувані мальверсациї, доходячі до 20 міліонів франків.

Хіни.

Шангай. Конзулярний корпус ухвалив одноголосно, аби увязнених хіньских журналїстів не видавати хіньским судам.

Петербург. Ситуация в східній Азиї заострюєсь. В Манджуриї хіньске населенє заховуєсь визиваючо супротив Росиян. В Японії шовінїстичний напрям бере верх. Анґлїйскі дневники доливають оливи до огню. Росия сконцентрувала на Сходї 250.000 войск.

Македонія.

Париж. Президент міністрів Комб мав репрезентантам держав в Царгородї представити насильства Македонців на Греках. В Крушеві розсадили Македонці динамітом грецку церков і школу, спалили 322 домів і убили кільканацять Греків.

Білград. По битві з християньским населенєм коло Серіна, в котрій погибло до 200 християн, турецке війско знищило і спалило 5 болгарских сел. В Д'явалї, коли Турки підпалили село, згоріло 40 Болгар, котрі забарикадувались в однім домі. Під Льостовом повстанцї напали на турецкий трен почтовий з правительственними грішми. Турецку ескорту зложену з 60 вояків вимордовано. Повстанцї забрали 9000 пястрів.

Білград. В деяких околицях беруть участь в македоньскім повстаню також Серби. Членами деяких македоньских комітетів суть сербскі учителї. В однім окрузї повстанє є часто сербске. В костурскім окрузї повстанцї суть релїґійними прихильниками грецкого патриярха а в Крушеві участь в повстаню брали також Куцовалахи. Цїлию повстанців є передовсїм довести Македонію до повної анархії, знищати комунїкациї і загамувати адмінїстрацию. Відтак зачнесь отверта борба з турецким війском а на заключенє мають бути міста зруйновані динамітом.

Берлин. До дневників доносять з Царгороду, що правительство „згодило ся“ на всї російскі жадания представлені ему в „ультіматї“. Супротив сего російска ескадра має уступити ся з турецких вод.

Царгород. Порта віззвала телеґрафічно невтральні держави, а специяльно Бельґію, аби прислали своїх офіцирів і жандармів, котрі будуть ужиті при переведеню реформ в Македонії.

Білград. Дневник „Стампо“ доносить, що на день 29. серпня заповіджене є загальне повстанє у всїх македоньских вілаєтах

НОВИНКИ.

— **Вчерашне „Дїло“** сконфіскувала ц. к. прокуратория так пізно, що годї було видати другий наклад. Наслїдком сего нинїшне число видаємо в двох аркушах, а припадаючий літературний додаток (повість Вазова) з огляду технїчного розійде ся до перва в понеділок.

— **Не удало ся!** Зі Стрия пишуть нам: Дня 20. серпня відбулась в Стрию карна розправа против о. Онуфрия Даниловича пароха з Підгородець о провину з §. 303 з. к. Акт обжалованя закидав о. Даниловичеви, що перед доповняючими виборами до ради держ. в р. 1902 в церкві на проповіди взивав парохіян щоби голосували за руским кандидатом і називав хрунями тих, котрі будуть голосувати за хрунем, та що в сьвяточесного Хреста казав уступити одному з хрунів з пресвитериї словами: „уступи ся, ти плохий чоловіче, бо через тебе не можу Службу правити.“ Тим зістали дуже згіршені місцеві товариші хрунівского цеху, як війт Варґас і инші а жандармерия з поручення староства донесла о тім до прокураториї державної. Розправа відбувалась дня 20 с. м. вже по раз третий, бо два рази відложено еї для переслуханя нових сьвідків. При тій розправі трибунал зложений з сов. Позняка яко предсїдателя, сов. Володковича і Лебенштайна та секр. Ясеницкого яко вотантів у вільнив о. Даниловича від обжалованя на тій основі, що зглядом ужитя слів, котрими мав видалити тримаючого сьвічку виборця з пресвитериї не принято переведеня доказу, а з другої сторони орік що ужите слова хрунь на проповіди в церкві не є в стані викликати соблазни по мисли §. 303 з. к. Обжалованого боронив др. Евг. Олесницкий. *B. H.*

— **Дефравдация банкова в Кракові**, о якій ми писали вчера, показує ся значно більшою, бо здефравдована сума в „Товаристві кредитовім ремісників і промисловців“ виносить не 30 000 К, як первісно думано, але **353 000 К**, коли не більше. Виновника дефравдациї, начальника канцелярії Максиміліяна Міллера вже увязнено а трех его спільників: книгаря на двірци зелїзничім Стефана Кавку, его брата Северина Кавку (касира товариства трамваєвого і Мілєрового шурина Станїслава Казиміра Барка, збанкрутованого купця краківского. В мешканю Барка знайшла поліция богато компромітуючих листів і документів. Як показує ся, дефравдациї тягнули ся вже від сімох лїт, а були ведені так зручно, що не відкрив їх при сконтрах анї фаховий бухгальтер анї люстратор зі Львова. Начальник канцелярії Міллер був єдиним в своїм бюрі фаховим чоловіком і тїшив ся незвичайним довірем і не вдовзї мав стати директором-референтом товариства. Нїхто не догадував ся, що він систематично дефравдував. Сю „чесну“ роботу улекшила ему обставина, що мимо бувших уже дефравдациї і надужить в тім товаристві, анї заряд товариства анї правительственна власть не надзирали відповідно господарки в тім товаристві. Була там т. зв. „polnische Wirtschaft“ в повнім значіню слова. Міллер фальшував книги, витираючи цифри хемічним способом. Дефравдациї і обманьства викрили ся вкінци ось-яким чином: В пятницю 14 с. м. Міллер виїхав до Закопаного і припоручив Стефанови Кавцї піднати 3 000 К, на книжочку вкладкову виставлену на фікційне імя „Ґродиньскі“. Каса виплатила. Але ще директор Ґузїковский нотував собі всї вкладки а тої суми 3 000 К, в своїм спису не знайшов, то почав доходити справи і дійшов, що Міллер злożив на тоту книжочку 3 К, відтак дописав три зера і так Стефан Кавка підняв 3.000 замість 3 К. Той Кавка, довідавши ся, що в товаристві вже підозрівають Міллера о дефравданиї, виїхав чим скорше до Закопаного до Міллера. Колиж Міллер дістав там телеґраму від директориї, щоби „в справі бюровій сейчас приїздив до Кракова“, виїхав туда враз із Кавкою. На двірци в Подґужу увязнено їх в поїздї. Відтак увязнено Северина Кавку, котрий на просьбу Міллера одержаву від него книжочку вкладкову на 6 000 К, (вложено лише 6 К, а три зера дописано) переписав на назвища трех кондукторів трамваю 2 000 К, щоби так легше було суму 6.000 К, вибрати з каси. Четвертий арештований Барко, що перед роком мав склеп у Кракові, збанкротував і щез із Кракова, а недавно повернув і виплатив свої зобовязаня при помочи Міллера, розуміє ся грішми здефравдованими. Говорять, що є ще богато инших співвинних дефравданта Міллера. Міллер признав ся до сироневірень і обманьств і предложив спис здефравдованих гроший на суму 353 000 К. Каже, що зруйнував его шурин Барко. Дефравдував для него, платив 15.000 К премії річно за обезпеченє его на житє в кількох товариствах на квоту 360.000 К, надіючись, що по его смерти тою асекурациєю покриє дефіцит в товаристві.

— **Літитация паньских дібр.** Дня 24. вересня с. р. відбуде ся в окружнім судї в Станиславові літитация Тарновиці лїсної, пов. надвірняньского, власности пок. Ю. князя Свидригайла Сьвідерского. Всього обшару есть 283 гектарів. Есть став і млин. Найнижша ціна 94 592 кор. Звертає ся на се увагу дооколишних сїл: Фатькова, Перерослі, Назавизова, Майдану і пр., що порозумівшись можуть легко той маєток купити і між себе розпарцелювати. Лиш радимо куповати і парцелювати між поодиноких ґаздів, а не на громади, бо громади стоять під управою wydział-ів а ті сю справу звели би на нїчо. Ратуйте ся власними силами! — *B. K.*

— **Людвик Дзедзіцкий**, краєвий інспектор шкільний, помер у Львові позавчера в 59-ім році житя. Покійник був передше (від 1873 р.) учителем, професором а опісля й директором львівскої жіночої семинариї і на тім становищи тїшив ся загальним поважанєм яко педаґоґ гуманний, справедливий і не шовініст супротив рускої молодіжи. Інспектором краєвим став 1894 р. і придїлено ему шкільництво народне. Умер по довгій і тяжкій недузї.

— **Голосний епископ Серафим**, що то в Канадї, конкуруючи з російским православним епископом, творить независиму церков православну, висьвячуючи для неї священників з наших виселенців, дуже затревожив синод петербурский. Як доносять з Петербурга одному берлиньскому дневникови (Berliner Tagblatt), синод оголошує Серафима лжеепископом, кажучи, що нїби він сьвященик московского полку ґренадирів, прогнаний зі служби в російскім місті Твери.

— **Цїсар** — як доносять Kurjer'ови lw. з Будапешту — довідавши ся, що (з ініціятиви намісника ґр. Потоцкого) рада міста Львова приготовляє на принятє его люксусові історії коштом кількадесять тисячів К з публичних фондів, висказав ся, що не хоче нїяких принять, декораций, щогол, брам тріюмфальних і т. п., бо забавить у Львові всего около три години, а не хоче наражати мешканців на непотрібні видатки в році стільких нещасть, повени, граду, пожеж, епідемій і т. д. — Чи воля цїсарска знайде послух у тих, що любують ся в парадах, побачимо. Але арґументи цїсаря дуже справедливі й переконуючі для звичайних смертників, якими є miserа contribuens plebs.

— **Процес Гумбертів** дав у послїднім тижни „великій Терезї“ поле до таких попісів крутарством, безличними обцянками, сьмілими клеветами та таємними зізнанями, що в понятях з природи легковірних Парижан настав справдїшний хаос і богато з них починає вірити в казки про фантастичні міліони як неменш мітичних братів Краффордів. В підмогу Гумбертам станула частина паріскої преси, котра підкуплена аґентами шахрайскої родини пускає щодень то нові версії про початок міліонового майна Гумбертів, що датує ся раз ще з 1691 р. від якогось французского ґенерала, помершого в Газї, то знов від богатого промисловця Лєбоді, котрого Тереса Гумбертова має бути незаконною донькою, або знов від французского ґенерала Вазена, героя з нїмецко-французскої війни... Рівночасно сама обжалувана старає ся таємними сплетнями втягнути в свою аферу сучасних і бувших французских міністрів та всяких високих урядників, щоби в сей спосіб звязати правительственні круги і забезпечити собі як найлагіднїйший вислід процесу. Взята в огонь перехресними допитами трибуналу, ратує ся заєдно таємним зізнанєм: „Пізнїйше... при кінци процесу довідаєте ся всьо. Завтра або за кілька днїв, як не згголосять ся Краффорди, виявлю імя особи, котра всьо знає. Здивуєте ся дуже. Тодї скажу, хто має мої міліони і тодї пізнаєте, що я нїкого не ошукала, лиш другі мене ошукували та окрадали, я дуже нещаслива, але „побідити мушу“... І дивна річ, що деякі вірителї Гумбертової вірять ще тепер в її спадщину і мають надію відобрати ще свої міліони. Се було й причиною, що деякі з них не прилучили ся до карного поступованя а богато зі сьвідків не явило ся зовсїм до розправи. Инші-ж зізнають для обжалуваних

Перша і найстарша

Пиварня і Реставрация

від кількадесяти лїт добре звісна широким кругам П. Т. Публики, **Львів, Ринок ч. 17**, Томи Найсарка, тепер під зарядом **Івана Флісарского** поручає знамените, властивої температури **пиво пільзеньске**, добірну кухню і метку та вічливу обслугу. Абонамент за обіди від 12 зр. місячно. По вечірних представленях сьвіжа кухня.

О численні відвідини просить **Іван Флісарский.** 500 2–1

ить корисно, в чім допомагає їм адво-
кими штучками оборонець Ляборі, ко-
всіми способами хоче представити
бертову найчеснійшою женщиною на
ї а братів Краффордів послїдними шу-
цями, дарма що цїлий виспід процесу ви
зовсїм що иншого. Після зізнання куратс-
нимого майна Гумбертів, Фридр. Гумберт
исав за 15 лїт векслїв на загальну су-
700 мілїонів франків. Пасиви Гумбер
виносять 117 мілїонів, а по відшибленю
правданих лихварских претенсий 45 до
мілїонів. Сьвідок зізнав, що сам кра
ий рахунок „великої Тереси“ виносив і
ім році 193 000 фр. иншай сьвідок, но
Лянке оповів, як то Гумбертова засно-
а при его помочи асекураційне товари-
I-а rente viagere. Всупереч правдї вія
вердив був свого часу урядово, що поло
у акційного капіталу вплачено готівкою
вийше, щоби устерегти ся перед карним
одесом, мусїв сам виплатити вірителевi
о товариства майже чотири мілїони фран-
то є не лише цїле свое майно, але й
ївку, позичену у приятелїв. Урядника
товариства зізнали, що книги не ведено
авильно і ніколи не було можна з'ориєн-
ати ся що-до его фінансового стану. Оста
но товариство в фікційними капіталами
ійно упасти, привівши до руїни сотки
ьше і менше засібних людий. Жертвою
крайства Гумбертів упав також парискай
кир Жірар, що втратив весь свій маєток,
оби злочин затерти, Гумбертова попали
дотичні рахункові книга. Тепер в проце
ояснила свій вчинок тим, що не хотїла
дати рахунків в руки суду, бо вийшло
на яву, що вона заплатила довги
ого визначнійшого політика, котрого му
беречи перед компромітацією. А пра
одьство має по думцї Гумбертової богато
совісти, чого найлїпшим доказом, що там
о року, коли відкрито її касу, полїция
а крила Гумбертів в „прогульцї“ до Ім
ї і мимо денунциацій довгий час не
їла їх арештувати. Але ворог, міністер
тьден-Руссо, поставив таки на своїм і
вони неповинно опинили ся перед су-
... По переслуханю сьвідків забрав голос
курator Бльондель і виказав, що обжа-
вані на основі підроблених документів і
нийних трансакцій управляли поверх 20
мілїонові обманьства, ввели в блуд су-
численних нотарів та адвокатів і зруй-
вали сотки богатих людий. Братів Краф
рдів з мілїоновою спадщиною не було ні
и на сьвітї, а саме імя Краффорд привів
калований Роман Доріник з Аргентини,
перебуваючи свого часу в цїлях спеку
тивних, пізнав був бідного народного учи-
ка Генрика Роберта Краффорда, котрий
ких мілїонів не мав і тепер вже не жив.
ла родина Гумбертів становить спілку
фінованих шахраїв і тому прокуратор візвав
абунал, щоби вимірив їм як найстрогійшу
ру. Оборонець обжалуваних, адв. Ляборі
орив два дни і виказував, що вина за
а Гумбертів спадає на французске судів
цтво. Тайну цїлої справи він знав
Гумбертової, але не може виявити її
рше, доки вона на се не позволить. Випро-
вона застерегла собі рішаюче слово при
ци процесу, але тодї кількох людий бу-
знищених. Що-ж до мілїонів, то доки
жалуване не доказало, що їх нема, ми в
аві вірити, що вони є. Нехай обжалува-
дасть противний доказ. В подібний спо-
збивав Ляборі всї точки обжалуваня і
рейшов цїлу історию Гумбертів від по-
тку до кінця, ударяючи від часу до часу
патріотичну струну та витягаючи рїжні
міти против всяких давних і теперішних
дових та адміністрацийних урядників. По
борім будуть промовляти оборонцї про-
х обжалуваних, а вирок западе імовірно
суботу або в понедїлок.

— **Число Поляків в Прусах**, після результа-
спису населеня з 1900 року, зменшило
у відношеню до Німців в остатнім деся-
лїтю (від 1890 до 1900) о цїлих 2%. В
90 р. було в цїлих Прусах 2⅜ мілїон., в
00 трохи більше як 3 міл. (Приріст о
0.000 голов є майже зовсїм незначний.) В
90 р. припадало на 1.000 мешканців Прус
3 Поляків, а в 1900 р. вже лиш 88·9 Поля-
ків, коли тимчасом цїле населене прускої
ржави зросло за то десятилїтє з 30 на
½ мілїонів. Німців у Прусах було в 1890
26·4 міл. (на 30 міл. усеї людности), а в
00 р. було їх 30·4 міл. (на 34½ усеї люд-
ности). — Найгірше Поляки стоять в Пру-
х східних; там з 216 009 душ з 1890 р.
ли на 155 284 душ в 1900 р., отже убуло
там 60 700 душ. — В Прусах західних
росли о 7.000 душ, але се нїчо не значить
порівнаню до зросту Німців, бо на 100
ешканців припадало там в 1890 р. 30·1 По-
ків, а в 1900 вже лиш 28. — На горіш-
м Шлеску число Поляків трохи зросло, о
7.900 душ (з 973.554 на 1,100 831 душ) або
100 мешканців з 23 0 Поляків 1890 р.
росло на 23·6 в 1900 р. — Дописала Поля-
м Познаньщина. В 1890 було там 1,047.409
оляків а в 1900 р. 1,156·866 отже о 109 400
уш більше. Навіть процентово Поляки там
днесли ся: в 1890 р. було там на 100 меш-
анців 59 8, а в 1900 р. 61·3 Поляків. Однак
ознаньщина не могла вплинути на загаль-
ий результат; она бодай запобігла, що чи-
ло Поляків в Прусах у відношеню до чи-
ла Німців не пійшло взад ще більше як о
½. (Тут випадає звернути увагу на обста-
ину, що в Німеччинї згляднo в Прусах
нис людности переводить ся справедливо,
за цыганьств, які дїють ся деинде). Поляки
отїшають ся тим, що мимо некористного
ля них результату остатного спису людно-
ти послїдні вибори до нїмецкого райхстагу
инали для них користнїйше ніж попередні,
коли в попередній каденції мали 14 по-
слів, то тепер вибрали 16. Але годї тут не
взяти на увагу того, що сего року рух ви-
борчий у Поляків був завзято оживлений,
а відома річ, що в Німеччинї вибори відбу-
вають ся як найзаконнїйше без шахрайств і
лайдацтв виборчих, тому Поляки в Прусах
могли і мусїли вибрати собі на послів
стілько Поляків, в скілько округах виборчих
була більшість польскої народности.

— **„Скарб Народови Польскі“**, який служить на відбудоване Польщі а доси був зложений в польскім народнім музею в Раперсвілю (в Швайцарії) перенесли Поляки до якогось иншого місця (не знати де). Після оголошеного сими днями комунікату в польских дневниках стало ся се длятого, що держави, розібравші Польщу починають що раз більше інтересувати ся тим „Скарбом“. На се звернули увагу Поляків урядові круги швайцарскі, дораджуючи їм мати ся на бачности перед згаданими державами...

— **Науку греки в росийских ґімназиях** випирав міністерство просьвіти усе більше. Як доносять росийскі дневники, з новим шкільним роком греки будуть учитись яко предмету обовязкового аж до скінченя всїх класс вже тілько ті ученики, котрі торік зачали его вчити ся в пятій клясї; від сегож року шкільного ті ученики, що приходять до пятої класи, можуть его учитись або нї, то значить: грека стає в ґімназиї предметом надобовязковим.

— **Дрібні вісти**. Цїсар приняв письмо, удосговіряюче іменованє радника стану Александра Долїву Добровольского консулем в Чернівцах. — Для польскої поетки Марії Конопніцкої з нагоди її 25-лїтного ювилею літературної дїяльности купив комітет Львовян за зібрані складки фільварок в Жарнівці коло Ясла. — Командантом кадецкої школи у Львові іменований майор 93. п. п. Мартин Хмелевский. — У Відни почали ся вчера наради IX. міжнародного з'їзду ґеольоґів. Наради отворив промовою архикн. Райнер, витаючих прибувших гостий. — В Чернівцях арештовано почтового урядника Якова Шнайдера, котрий сповняючи службу в зелїзничім амбулянсї, привластив собі кілька грошевих листів. — В Малїтинцях на Буковині затроїла ся грибами цїла родина Івана Колотинюка. Чотири особи уже померло, а прочі догорають. — В Парижи відбуло ся вчера перед полуднем вінчане міністра маринарки Пелетана з учителькою панною Денні. — В Львіви застрілив ся 46-лїтний Москаль, Петро Поліванов. При нїм найдено значну грошеву квоту і листа, з яких показує ся, що Поліванов утїк з Сибіра.

——

— **Наука в львівских народних школах** розпічне ся наслїдком шкарлятини після вчерашного рішеня ради шк. кр. доперва дня 15 вересня, а таке-ж саме внесене що до середних шкіл у Львові відійшло вчера до міністерства.

— **Для Вп. питомців ординандів.** Як нас звіщають, ординация з причини реставрациї пресвитериального дому відбуде ся доперва в днях 13, 20 і 21 вересня. Ординанди мають однак з'їхати ся в понедїлок, вже 7 вересня і того дня розпічнуть ся реколекциї.

— **На дохід селянськоґ Бурси.** Бережанські Русини поминають память 60-роковин смерти **Маркіяна Шашкевича** дня 3. вересня с. р. величавим сьвятом, в якого програму входять: I. Вступне слово. II. Франко-Січиньский: „Пісне моя“, Хор мішаний. III. Продукция скрипкова і фортепянова. IV! Відчит про житє і значінє Маркіяна Шашкевича в літературі публичній дїяльности. V. Деклямация. VI. Бобикевич: „Настоящі: Одноактова комедия. VII. Шевченко-Лисенко: „Бють пороги“: кантата про сольові сьпіви, голоси мужескі і жіночі. — Початок о год. 8·30 з вечера. Цїни місць: крісла перворядні 2 К, другорядні 1 К, 40 с., партер 80 с. Для ПП. студентів і підофіцирів 50 с., для селян і міщан 20 с. По вечерницах відбудесь комерс з товарискими забавами. Для придбаня більшого доходу уряджує комітет фантову льотерию. Просимо присилати предмети на сю цїль, а перед усїм звертаємось з прошеном до українских дївчат, щоби придбали яку, чи то ручну робітку, чи иншу яку річ. Присилати просимо з докладним поданем імени жертводателїв по адресї П-ни Ольги Кордубівної в Бережанах. З огляду на вагу нашого сьвята і на цїль доходу сподїваємось, що поклонники Маркіяна не відкажуть ся від участи у нїому і всї як один муж прибудуть на концерт і і споможуть наші щирі заходи. — *Комітет.*

— **В Рогатинї** дня 30 н. ст. серпня [неділя] с. р. устроює комітет зложений з місцевих пань вечер з танцями в льокалї руской бурси. Можливий дохід призначений на добродійні цїли. Запрошена вислані, а хто неодержав би запрошеня зволить уважати отсю оповістку за запрошене. — Се безперечно перший случай, що провінціональне жіноцтво починає на свою руку якусь живійшу публичну акцию. Сю появу певно дуже симпатично повитає руске жіноцтво в повітї, тим більше, що дотепер всяка акция обмежувалась лиш на мужчин; жінка стояла оподаль і коли брала яку участь, то хиба пасивну. А преціньже наша роля серед поневоленого народу яко громадянки, жінки і матери далеко-далеко не та. Ми аж надто відчуваємо вагу вложеної на нас задачі особливо в сучасній хвилї. І се вже крайна пора і нам згуртуватись і сьвідомими рядами стати до працї. Наші маломіскі і сїльскі посестри, той „робучий інвентар“ — ждуть нас, ждуть на наше слово, на наш провід. Досї ми жили побіч них, але не знали їх, вї вони нас. Ми не являлись в читальнях, не притягали їх до читальнї, не осьвідомляли, ба навіть в церкві стояли осторонь від їх брацтв — словом, непричились нїчим, щоби ті посестри піднести понад буденне безмисле животїне. Тож нехай сей вечер, що задумали его устроїти, буде першим почином зближеня і пізнання інтелїґентного жіноцтва в повітї. Молодіж забавить ся, а по-при забаву найдесь доволї часу повести мову і роздумати над способом: як і на якій основі злучитись нам в один гурт, щоби стати громадою і — мовляв — великим чоловіком. Нам треба товариства, котре побіч задачі просьвітної сповняло-б і гуманні дїла, товариства такого, щоб з его осередка немов промінї розходилась по селах і місточках праця. Просимож Вас Панї і паннечки на сей вечер, тількож не у вибагливих а скромних строях! Думаємо, що і панове і паничі не дадуть ся довго просити і являть ся на нашім вечері (не у фраках), бодай з цїкавости подивитись, як виглядати буде „бабска рада“. *Місцеве жіноцтво руске.*

— **З Городенщини** просять нас о опомiщенє: Дня 14/VIII. вечером пропала на приходстві в Вікнї коло Городенки клач шість лїтна червонобрунатна-гуцулка на хребтї з більшими знаками від сїдла, добре збудована о довгій гриві і хвості. Куплена була передтим пару днями і походила з Путилова на Буковинї. Упрашаю Пр. Отців духовних як також чесних начальників громад, если би від згаданого часу така клач до села заблукалась, або хто би таку в сеції купив, ласкаво повідомити підписаного. — *О. Александер Осадца* парох з Вікна п. Городенка.

— **Руский Сокіл в Дорогошеві** повіта жовківского засновано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут є вже затверджений.

— **Прогульку „Сокола“ в Чорногору** відроченo по причині неспевної погоди, о чім всїх зголосивших ся повідомлено листовно або телеґрафічно. Новий реченець прогульки буде оголошений пізнїйше.

— **Панна Галя Феданівна зі Львова** зібрала підчас вечерниць Шевченківских в Косові на будову театру 24 кор. Зложила ту суму до каси нашого Товариства. — *Від виділу Тов. ім. Котляревского.*

— **Вписи до дївочої школи видїлової ім. Шевченка** з правом публичности у Львові (пл. Стрілецка ч. 6) будуть відбувати ся 1. і 2. вересня рано від год. 9-ої до 11-ої, по пол. від 4-ої до 5 ої. Іспити вступні і поправчі будуть відбувати ся 2. вересня від 4 ої год. по пол. Подання до іспитів вступних належить вносити до 31. серпня на руки Марії Білецкої у Львові, ул. св. Миколая ч. 8. II. поверх.

— **З Глинян.** Дня 23/8 1903 членами читальнї „Просьвіти“ в Глинянах відграна буде комедіо-опера „Наталка Полтавка“ на дохід товариства „Руский Сокіл у Львові“. — *Виділ.*

— **Дирекция ц. к. Семінариї учит. муж. в Самборі** подає до відомости, що матуральні поправки розпічнуть ся 22. вересня, іспит же кваліфікацийний 15. вересня. Реченець вношеня подань до іспиту кваліфікацийного до кінця серпня.

— **Отсим заявляю**, що від тепер не буду відповідати на листи від Русинів неопечатані марками Народного Фонду. — Терпилівка п. Нове Село коло Підволочиск дня 19 серпня 1903. — Сьвящ. *Володимир Герасимович.*

— **Товариство руских Женщин в Станиславові** потребує до свого Інституту учительки для помочи в вихованю і науцї. Зголошувати ся належить зараз з поданем услівій і узцібнення. В Інституті дівочім Тов. Руских Женщин в Станиславові есть еще кілька місць вільних. Зголошеня до дня 27. серпня. Родичі котрі хотять забезпечити своїм донькам добре виховане під кождим зглядом повинні їх як найскорше в тім Інституті помістити. Дівоча Бурса в Станиславові приймає дївчата на добре виховане під інтелїґентним проводом. Оплата 20 кор. місячно зголошена до 27 серпня. — *А. Кульчицка*, Підпечари п. Тисьменица. Зголошеня до Селянськоґ Бурси в Станиславові належить присилати до 27. серпня на руки о. К. Кульчицкого в Підпечарах п. Тисьменица.

Народний Фонд.

На Народний Фонд прислали через нашу адмінїстрацию (в коронах): с. В. Барановский — Литвинів 5, с. С. Стисловский — Ляцке вел. 4, Е. Лисинецкий — Косман 4, о. Н. Лепкий — Коломия 1, Д. Коропець — Коросно 3, Коритко — Львів Підзамче 2·60, М Галаш — Бела 1, В. Чопановский — Кольбушова 1, Марійка Чапрачівна — Спас 1, Оксана Абрисовска — Спас 1, Маруся Слизюківна — Спас 1, І. Саварин — Радлів 1·32, о. І. Бабій — Церковна 2, Львівскі реалїсти 2·64, І Цегельский склад ка 0·65, Т. Гілітович — Березів 3, о. Чубатий — Заболотів 1·50, О. Р. — Заболотів 2·20, З. Маркевич — Дарахів 4·68, Ц. Збуловский — Турка к. К. 2, складка 8·02, А Микетюк — Відень 4, П. Літиньский 1, Н. Н. Домброва 6, І. Саварин — Радлів 1·32, Д. Коритко — Львів Підз. 1·60. — Разом 66·53 корон. (*Дальше буде.*)

— **„Гайдамаки“ ч. 45** містять: По трупах дїтий! — Клясифікация рускої ґімназиї в Тернополи; — Борба Мадярів за независимість; — Страйковий рух на росийський Україні; — Відомости з Прус; — Революция в Македонії; — Підлі брехнї „Русского Слова“; — В справі відслонення памятника Івана П. Котляревского в Полтаві; — Новинки.

Відозва.

Річ звісна, як велику вагу має для кождого народу, а для нас з окрема вихованє і образованє молодіжи і то як-раз під сю хвилю. — Настало „время люте“, в якому завзято боротись мусимо і то боротись „до смерти-загину“ вже не за те, щоби здобути собі кращу долю в будуччинї, та за те, щоби не втратити навіть сих прав, які нам придбали батьки наші.

Зі всїх сторін тиснуть нас супостати, калякть нашу мову, називають її польским „нарєчем“, мовою „свинопасов і пастухов“, крадуть нам її всюди де дасть ся.

Супроти того ми мусимо ужити великої відпорности, та з другого боку з кождим днем, чим раз більше відчуваємо великий брак інтелїґентних сил, що бодро ставалиб чоло проти чола ворогів.

Тож нашим обовязком есть виплекати собі сю інтелїґентну силу, а що вона рекрутоватись може лиш з людий з під селяньскої стріхи, тож обовязком нашим звернути пильну увагу на молодіж селяньску, на сю дїтвору змарнїлу від голоду, почорнїлу від диму — і саме з неї виробити сю силу, що була-б заборолом проти затїй польских і кацапских. Зрозуміли се добре Поляки і західні їх ґімназиї переповнені самими селяньскими студентами. В послїдних часах зробили в сім напрямі великий крок наперед і Русини основуванем бурс селяньских, що підготовлюють хлопців до ґімназий.

З великими трудами удалось і **бережаньским Русинам**, а радше р. у. тов. педаґоґічного основати бурсу.

Не хочемо згадувати о тім, що кождa інституция нова потребує великого накладу працї і гроший. — Одно і друге філія жертвувала і на будуче жертвувати ме, та се не вистарчає, і отсе взиваємо, а радше звертаєть ся отся молодіж і зі слезами в очах молить, благає всю рус. укр. суспільність подати їй помічну долоню, видобути її з темноти і нужди...

Ми зі своєї сторони не просимо, але **взиваємо** наших урядників, сьвящеників, учителїв, усю нашу інтелїґенцию і заможнійших селян, взиваємо усї наші товариства, брацтва церковні вступати в члени філії і присилати датки перед усїм грошеві, а також в натуралїях для бурси.

В кождім селї най зорґанізуєсь комітет, що заняв би ся збиранем тих датків.

Подань внесено звиш 30, а ми на цїле уряджене бурси і удержане питомців маємо всего 160 кор. с. в квоту, яка вистане хиба лиш на купно ліжок, столів, та лавок.

Отсе вже третя відозва наша, а нїхто до тепер не почував ся до обовязку прислати хочби сотик до нашої порожної каси. Ся обставина дуже сумно сьвідчить о нашій жертволюбивости, о якій дуже часто говорить ся і пише.

Патріотичне жіноцтво! Виведи своїх мужів, братів з апатиї, порушi їх серця нїжними словами, спонукай їх до жертв, які присилати просимо на руки проф. Н. Вачиньского в Бережанах.

Сі хлопці колись віддлатять працею, знанем і патріотичними дїлами своїй суспільности за добродійну поміч. Для нас се важна річ, коли увесь наш народ стане образованим, бо доперва тодї будемо могли сьміло кликнути, що — Україна surrexit! — *Виділ.*

Чорні шовки

найблагороднїйшої закраски, а також шовкові материї всякого рода у великім виборі та в найновійших узорах, з гарантією за доброту в ношеню. Висилає ся кождому у всякій мірі оплатно і без доплати мита. На домагане взірці оплатно. Листова оплата почтова до Швайцариї 25 сот.

Союзна фабрика шовкових материй

Adolf Grieder et C-ie, Zürich M43.

32 корол. доставники надворні. (Швайцария.) (3)

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить I. випуск „Практ. Проповідий до руского народа“. Тов. св. Петра має на цїли пособити бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба гроший і ще раз гроший. З розпродажі 300 примірників відступаю по коронї від примірника на тов. св. Петра. Від Вас оо. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

Цїна одного примірника з почтою 2 кор.

Замовляти можна на адресу.: о. М. КІНАШ — Хоросно п. Бродки. 104 3-5

Абітуриент ґімназияльний шукає лекцiї на село, де міг би рівночасно заложити кор. М. poste rest. Ігровица. 507 1—3

Родичі знайдуть помешкане для двох учениів з низшої ґімназиї з добрим нагладом і скромним удержанем а також відповідне приміщене для одної панночки. Ул. Вірменьска ч. 16, II. поверх, двері ч. 20. 497 2—4

Магазин і Рукодільня одежи мужеской

ВОЛОДИМИРА ПЕТРУСЯКА при ул. Собіского ч. 7.

Великий склад анґлійскої і французскої материї приймає всїлякі замовлена з обсягу кравецтва по цїнах найприступнїйших.

ЩАДИТИ

а добре варити з'умів кожда добра господиня, уживаючи загально звісної, відзначеної нагородами капель, до- **закришки до росолу Maggi'ого,** бо досить кілька дати до готової страви, щоби слабим росолам, сосам, яринам і т. д. надати сейчас міцного смаку.

Дістати можна у всіх торговлях кольоніяльних товарів, делікатесів і дрогеріях фляшками по 50 сот. (наливане вдруге 40 сот.)

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперника ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Оживляючим напитком

перворядного рода, уживаний сам або й в мішаню з вином та напитками овочевими, є загально звісний

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки угляної кислоти або инших інгредиенций и коли не в силі заступити натурального кисного напитку (Sauerbrunn) 4 2—12

Яко добру и певну льокацію

поручаємо:

4½% Листы гіпотечні,
4% Листы гіпотечні коронові,
5% Листы гіпотечні преміовані,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Облігациі Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облігациі пропінаційні и всякі ренты державні.

Папери тії продаємо и купуємо по найточнійшомъ курсѣ деннômъ. 374 (8)

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР

під фірмою

І. Даненгаймер і Ст. Старчавский

улиця Валова число II А.

виконує всякі роботи входячі в обсяг кушнірства по умірковапих цінах. 506 2—3

200 до 400 корон місячно

можуть особи кождого стану в усіх місцевостях певно і чесно без капіталу і ризика заробити собі через розпродаж законно дозволених державних паперів і льосів. Оферти вносити: до фаху почтового 1-0, головна почта Будапешт. 383

Від 1868 року з найліпшим успіхом уживані

Берґера медично-гігієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Париж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки і недуги.
Берґера сірчано-дьохтеве мило }
Берґера ґліцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри при митю і в купелях
Берґера дьогтеве мило панама }

Особливо добрі є в уживаню слідуючі віданачаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве,* а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сірчане, Сірчано-молочне, Мило веснянки, Сірчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і свербячки шкіри, *Мило танінове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усі Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Миколяша Яцева Пінеса-Подратиньского, Жигмонта Рукера, К. Склепіньского К. Пілявского, Едм. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого В дрогеріях Петра Миколяша et Сіе, Г. Гріншпана, Ф Травінфельнера Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 184 17—24

Важне для рільників!

Від многих літ звісну **ЗАПРАВУ** зерна до сійби, оригінальну „**Dupuy**“ можна набути лише в складі машин

МАРКА ФАЄРШТАЙНА

у Львові, улиця Городецка ч. 51.

Пачка на 1 метр. сотн. 26 сот.
„ „ 2 „ „ 50 „ 487 3-4

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

ПОПОВНЮЮТЬ ЭЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операциі. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 168 33—0

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55	кр.
Кави Portorico prima	„	65	„
Кави Ceylon, знам.	„	75	„
Кави плянтаційної	„	90	„
Кави перлової, найл.	„	90	„
Кави Мосса арабської	„	80	„

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 3—30

Кінчать ся печатати **ПРОПОВІДИ** Урочисті на свята і неділї цілого року *о. ПЕТРА БІЛИНЬСКОГО* пароха в Зарваниці.

Часть I. починає ся від проп. на Рожд. Преч. Дїви Марії.

Часть II. уже в печатні.

Цілий твір буде складати ся з IV частий і обійме 90—100 аркушів.

Дістати можна у автора почта Вишнівчик по ціні 3 кор. за першу часть.

Перед Рожд. Пр. Д. Марії буде часть перша розіслана. 501 3—3

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Уділяю силати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цінники на жадане да ом 313 29 -?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

ТУТКІ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Анг. Мазуркевичь, Львів, Скарбківска 7.

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, велична Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бріллянтом. 1 прегарна колія з орієнт. перел, неодна женьска окраса з пат. замком, 1 хороший скіряний пулярес і елеганцка цигарничка з бурштином, 1 гарні тур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцяворик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельгійского скла в етуі, 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті превишні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

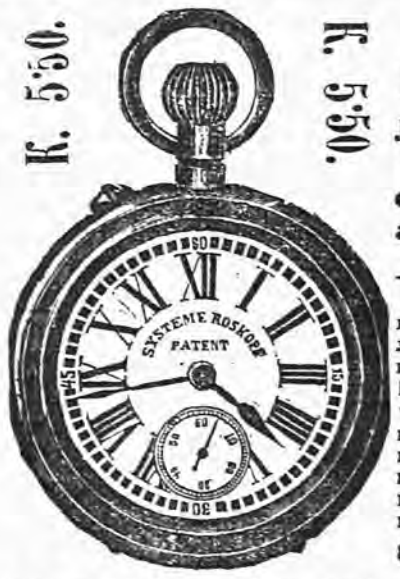
Краків, Pf 882

За недогідне гроші звертають ся. 853 8—?

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский ніклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „**РОСКОПФ**“.

К. 5·50. К. 5·50.

Сей годинник, зовсім як ось на образку, має патентований емалівний циферблат, накручусь раз на 36 годин і ходить знаменито. Пятилітна гарантия долучусь на письмі. Завдяки міцній конструкциі поручаєсь кождому як знаменитий годинник на всякі „шграла-ци“. Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох наразі по 5 К від штуки. Також даєм сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилає за посліплатою або за готівку з гори. 478 4—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

Перший і найбільший склад машин в краю до шитя

річна продаж 750 машин до шитя, на складі є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплатно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вліздивих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломій ціні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, хто купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цінників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

Готель Жоржа.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 23 серпня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Ціни знижені.

На загальне домагане велика пантоміна **ЛЮЦИПЕР.**

О год. 8 веч. по звичайних цінах

СЕНЗАЦИЙНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Четверта послїдна дуже займава борба хто одержить шампіонаду з борючих ся межи п. Ґ. Романом, екс-шампіонаду з борючих ся межи п. Г. Романом, експресом зі Львова а п. *Obermayer*-ом з Монахова, п. Яном Swobod-ою візницею зі Львова з п. Вілямом Ross-ом з Америки, п. Володиславом Partnov-ом столяром з Цудова з п. Strengler-ом з Гамбурґа. Рішене шампіонади межи п. Paganini-м з Італії а п. Kreindl-ем з Відня.

Третий раз весела пантоміна „**НА ЛОВИ**“ Виступ всіх артистів і артисток як також братів Труцці.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 368 1—?

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленах у Вас 6 штук ніклевих годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міряком часу, прийшли годить ся з похвалою зазначити їх гарне і прямо викінчене, як також дешеву ціну. З поважанєм

Артур рицар Голь Штальберґ, ц і к. повітовий комісар Відень, XIII/8, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Засновний в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене надто правдивий, точний **ніклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнітний з Anker-Balanier цілком як обік на рисунку, одержить даром правдивий вічно білий панцирний ланцушок Silberia з перстенем безпечности і карабінком а також **шкіряний футерал** на годинник. — Ніклевий, точний, антимаґнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кріпко герметично замкнену патентовану ніклеву **накрину** з гарним, білим патентованим циферблятом з емалії (не з папе у) накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим загально уживаним т. зв. Sitzpaz-Uhr; особливо-ж поручає его панам офіцирам, желїзничним урядникам, жандармам, цівільним стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна гарантія Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проби замінює ся або звертає ся грош, виречім без ріжниці. Висилка за посліплатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 2·01—

Фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. I.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

ФІРМА

ЯН ҐЕФЛІНҐЕР

Звісну **фабрику цукрів і чаєвників** (гербатників) при ул. Театральній ч. 8 буде вести дальше вдова по небіщику

Текля Гефлінґер.

505 8—5

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складі є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплатно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вліздивих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломій ціні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, хто купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цінників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

Готель Жоржа.

Експорт до всіх держав европейских!!!

Виріб краєвий. Египетскі тутки і папероі 554 **АІДА** суть найлучші узнані. Виріб краєвий.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виміґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого управленя велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх впрост до себе без пересідання в воді 3-ої клясн зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин коли ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковапа.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 34 ґ

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дігестора“** д-ра мед Ґершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових кокіш, ягаги, болякіь в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка діяє здоровленний виключно з природних субстанций **дігестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перешкоджає занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домагане безплатно і franco. 375 12—24

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Озаркевич. Накір в фабр. Черлянській. З друкарні Інституту Стравропігійского під зарядом Іосифа Данилевич.

Ч. 179 Львів, Понеділок 11 (24) Серпня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрации „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухнтаб ул. Кароля Людвика ч. 23. У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 н. — 44 н.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.
Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.
Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Одинока рада — бойкот!

Від коли галицкий сойм завдав послїдний удар громадскій автономії в справах шкільних і зніс право презентованя учителїв, дїють ся у нас дивні дива і над опінїєю громад щодо наданя місць приходить ся до дневного порядку а місце учителїв дістають дуже часто люди котрі суть прямо осоружні місцевому населеню. Розуміє ся, що той процес, процес ломаня решток автономії, відбуває ся поволи; власти шкільні знають, що по давнім праві презентованя не вигибла еще жива традиция, що тота традиция є народови будь-що-будь дорога, і тому поступають осторожно, позваляючи собі на накидуване учителя проти волї громади, зглядно без волї громади лише тут і там, в виїмкових случаях. Помимо того виїмок став ся що-раз частїйший, над опінїєю громади приходить ся що-раз частїйше до дневного порядку і є небезпеченьство, що те, що було доси для громад дороге і чого вони пильнували як свого важного права, згине поволи цїлком з памяти людий.

Розуміє ся, що на чолї того нового напряму, напряму проти-громадского, стоїть сама рада шкільна краєва. Ся польска „комісия едукацийна" іде цїлком по думцї сойму і старає ся довести до того, щоб школи визволити вповнї і раз на все з-під впливу громад. Закон краєвий з р. 1889, що зломив громадське право презентациї, каже, що місцева рада шкільна має видати опінїю що-до особи учителя, та радї шкільній краєвій се не вистарчало. В „Dziennik-u urzędowym", який видає тота-ж „комісия едукацийна" оголошено вже в тім роцї ось-що: „Полагоджуючи рекурс, внесений одною з місцевих рад шкільних против іменованя учительки всупереч опінії тої ради, заявив міністер просьвіти, що по мисли §. 4. уст. 2. закону з д. 1. сїчня 1889. (ч. 16. В. з. кр.) такий рекурс не має місця, бо на підставі указаної постанови при заміщуваню учительских посад місцева рада шк. має лише видати опінїю, а не виконувати право пропозициї або презенти. Для-того в противнім тій опінії полагодженю справи не можна добачувати якогось ухибленя тій радї, тим більше, що ц. к. кр. рада шк. на підставі арт. 1. в) і арт. 4. указаного закону має право свобідного вибору кандидата на опорожнену учительску посаду, хочби і против опінії місц. радн шк." (Ч. 15 з 13 мая 1903.) В той спосіб рада шкільна краєва промостилила собі дорогу до повного знищеня громадскої автономії що-до заміщеня учителїв, бо хоч закон сам говорить про видаване „опінії", то однак нїгде там нема так виразно підчеркненої безвартности того вислову волї громади, як се маємо в наведенім оповіщеню. Читаючи про тоту необовязуючу силу опінії, про се право самоволї, дивуєш мимохіть, на що потрібна еще якась „опінія" і по що еще взагалї цїла тота комедия з висказуваném своєї волї і виданем опінії.

А однак з тою опінїєю все таки не є так просто як видає ся. Бо то буває так: Де місц. рада шк. є руска, а до того ще її предсїдателем руский сьвященик або инший чесний Русин, там прихильна опінія для учителя-Русина справдї не має жадного значіня, а „опінія" є лиш опінїєю. Але де предсїдателем є прим. кс. Цїсло або обшарник або економ, там Русин без прихильної опінії місц. радн шк. певно посади не дістане і там опінія став ся справдї наче обовязаючою. І лише тим способом можна собі пояснити такі факти, як пр. в Климківцях, розказані в чч. 157. і 158, „Дїла", бо тілько тим способом дїє ся, що до руских сел силоміць впихає ся учителїв чи учительок, котрі аж від дїтий мусять (добре ще, коли хотять!) учити ся по руски, що учителїв-Русинів гонить ся роками з села до села, а сталих переносить ся на Мазури ze względów służbowych. Иншими словами опінія став ся чимсь справдї реальним, не комедиєю там, де вона є на руку вслїляким латиньским кєьондзам і панам, став ся нїчим, де за нею стоять сьвідомі Русини.

Як же проти того бороти ся? Бо преціньдля нас не може бути рівнодушне, кого нам накидають на учителїв, а що радн шкільні місцеві все таки переважно в наших руках, то нам треба старати ся, щоб опінія з зак. з 1889 року не була якимось „нїчим", щоб волю громад, хоч право презентациї знесене, як найдовше респектовано. Може собі бути тенденциєю „комісиї edukacyjn-oї" звести як найшвидше видаване громадскої опінії до значеня комедиї: нашою тенденциєю мусить бути удержати вагу опінії як найдовше і боронити того, що не вигибло еще в душі народу. Нашим змаганем мусить бути пильнувати, щоб накидуване учителїв проти „опінії" громади відбувало ся як найрідше, було справдї лише виїмком, хоч і склад нових рад громадских по волї сойму, зглядно закона не все такий, як бути повинен. Та чи є спосіб, щоб опінію громади зробити що-до надаваня учительских місць більше обовязуючою? Ба чи є взагалї спосіб супротив закона з 1889 року і складу теперішних деяких рад шкільних місцевих зробити, щоб наші громади мали учителїв, котрих собі самі бажають і щоб рускі громади не були виставлені на накидуване їм всїляких ворогів. — Спосіб, рада є — а лежить она в самооборонї. І тота рада повтаряє ся у нас вже від довшого часу так в наших часописях як і в розмовах в тїснїйших та ширших гуртках, хоч в дїло якось доси не переводить ся. А є вона: бойкот польскої мови в руских школах і бойкот учителїв-Поляків. Рускі дїти в руских народних школах польскої мови учителя не розуміють і не мають обовязку розуміти; по мисли основних законів конституциї не мають вони також обовязку учити ся тої мови. Так само нїхто в селї не має обовязку продавати учителеви молоко, яйця, масло і т. п., не має обовязку давати ему хочби за заплату коний до міста, не має обовязку робити ему які небудь послуги; нїхто в сьвітї не має сили приневолити когось до сего. Нехай тілько родичі дїтий схотять користати з тої власти над своїми дїтьми, якої їм нїхто не в силї заперечити; нехай схотять користати з своїх прав особистої свободи, котрих їм нїхто не в силї відняти: а тогдї і легко позбудемо ся полонїзаторів наших дїтий та всїх таких любощів, про які чуємо з Климковець, Топорова і з усїх сторін Руси.

Тодї і воля рускої громади не буде, опінїєю, котра нїкого не обовязує...

Довготерпеливий.

Льорд Сальсбері.

Як вчера донесли телеґрами, умер в суботу вечером бувший довголїтний премїер анґлїйский і керманич головно заграничної анґлїйскої політики льорд Роберт Артур Сальсбері, що в простій лїнії походив від державного канцлера королевої Елисавети льорда Роберта Сесіля Берлїя (Burleigh). Роджений 3 лютого 1830 р., став уже в 1853 р. членом парляменту і відразу пристав до найскрайнїйших консерватистів. Було се в часї кримской війни. Вже тогдї оказав він свою політичну бистрість, домагаючи ся замкненя Дарданелїв для военних кораблїв і толкуючи, що независима Румунія стане кріпшою перегородою між Росиєю а Туреччиною, ніж оба князївства волоске і молдавске. За те у внутрішній політицї уперто противив ся заведеню загального права виборчого, викладаючи, що воно довело би до хаосу. Виборча реформа була би на его гадку лише тогдї, добре коли би давала перевагу людям образованим; але при тім уважав він маючих за одно з образованими.

Перший раз став Сальсбері міністром і державним секретарем для Індий в р. 1866, але уступив незадовго, бо не міг згодити ся з поглядами Дізреля (Disraela) на реформу

---

4)

Що то таке культура?

(*Конець.*)

„Та не лише йде ту о страту в сумі щастя, але також подекуди й о страту сили. Видаючи свою енергію безнастанно лише в управильненім порядку, зменшаємо тим самим правдоподібність онтих експлозивних нагальних вибухів, котрі справдї є небезпечні, але заразом є також могучим средством в борбі за істноване: хто є в силї раз без уваги відкинути від себе всї згляди й розваги, той може за одним замахом дїяти великого дїла і проломити такі перешкоди, перед котрими розважливий чоловік безрадно уступає назад. На місце слїпої пристрасти вступає справдї у культурного чоловіка понайбільше трівка (thatengewohnt) і прозорлива (klarblickend) енергія і то навіть з деяким процентом зиску, так що в сопернитстві обох вкінци пальма побіди таки остає в руках культури; але як-раз надмірний розвій розуму, котрий дозволює чоловікови бачити всї можливости і утруднає ему через те вибір, ослаблює знов его рішучість і заслонює часто те, що якраз просте а відповідне. Учені яко політики рідко коли виказують великі добутки, як се видко й на примірах з новійших часів. Та найклясичнїйшим взірцем „суперечности між умом а характером", як се знаменито показує Vierkandt, є Шекспірів Гамлет, „у котрого безнастанне розважуване вкінци доводить до цїлковитого знищеня волї взагалї." І в тій то появі лежить вже щось більше чим конечна для розвою культури страта, котра може бути заступлена зиском в иншім напрямі: ту містить ся вже слаба сторона, котра може часто бути погубна і для самої культури.

„Так то страти в щастю, получені нероздїльно з поступовою культурою, пояснюють нам песимізм, котрий пробивав ся в науцї про золотий вік або про еденьский рай. Але вони не вказують тих обставин, котрі можуть спровадити обниженє або й цїлковитий занепад культури. Наколи поглянути на той бік справи, то зараз пізнати, що ту дїло є дуже зложеним проблемом. Давний правдивий висказ говорить, „що хто не йде наперед, той вертає ся в зад"; і тому про релятивне дофане культури можна всюди там говорити, де народ став на раз осягненім ступени, між тим як сусїди дальше поступають; та впрочім майже всюди позірне дофане переходить в дїйсне, бо властиве культурне жите не є мислиме без поступу і поволи у такого народу зникає навіть сила до удержаня того, що мав. Занепад же властивий являє ся в двох дуже відмінних формах: або культура зникає зовсїм, бо народ, до котрого вона привязана, вимирає і вигибає; або вона упадає, хоч народ, котрий її сотворив і посїв, впрочім задержує свою жатеву силу, та лиш веде дальше своє жите в смирнїйших і біднїйших обставинах. Перший случай звичайно трафляє властиві натуральні народи, другий численнїйші народи з вищою культурою (стр. 78 81.)

Автор обговорює обі ті можливости і їх причини, розуміє ся, все з тою самою глубиною і шириною погляду, яка цїхує цїлу его працю. Та нам годі дальше наводити тут в цїлім обсягу всї его дотичні виводи. Тому спинимо ся ще лиш на тім, як він поясняє упадок вищих культур, бо-ж се й на нашій „европейскій" скірі може колись справдити ся.

Отже найголовнїйшою причиною упадку вищих культур є застій, який приходить по певнім часї розвою в гору під впливом чувства, що вже осягнено в даних обставинах все, що було потрібне. „Старі культури мають в собі щось аристократичного, а все, що аристократичне, завважав справедливо Ґете, держить ся сподалїк від решти сьвіта. Се-ж видко й на кождій шляхтї у кождого народу: вона панує первісно задля вищости свого ума і волї, але вкінци — в наслїдок самодовольного, замкненого в своїм кружку житя — мусить все уступати місце нижшим верствам народу, коли ті перевищать її своєю працею і богацтвом. Нїцше висловив се драстичною фразою: „власть оглупляє" (die Macht verdummt). Се й видко на таких культурах як египетска і китайска, а до недавна ще й японьска.

„Застій а з тим уже й поворот у зад є, бачить ся, судьбою навіть найталантливійшого народу, як довго він стоїть сам один або як через надто довге відокремленє він стратить здібність приймати новости ізовні. Коли культура Европи не підпала ще судьбі, тілько противно потрафила переховати у себе решткн вавилоньскої і египетскої мудрости, а вкінци з повільної мандрівки перейшла на наших очах навіть у правдивий біг наперед мовби до штурму: то має се завдячувати тій щасливій обставинї, що Европа розладає ся на цїлий ряд ріжних країн, з котрих кожда має свій своєрідний нарід, і що ті народи дальше на вздогонів працюють і себе взаїмно доповнюють. Европейскай культурний концерт є далеко гармонійнїйший як політичний, але не все ті самі інструменти ведуть арію, і сильнїйше виступованє одних часто переносить ухо слухача неспостережно через павзи або непевну гру других.

„Та опаданє вищої культури не все є лиш випливом добровільного супочинку, що випливавав з осягненя чистої гармонії з окруженем; воно може випливати й з небезпеченьства, яке містить ся в самій культурі і про яке вже вище була згадка. Надмірне панованє розуму, котре з'являє ся так легко під впливом вищої осьвіти, підкопує силу волї, а через те найглубшу творчу силу культурного поступу. Не щоб міцна, але слїпа воля мала зараз дїлати в напрямі культурного поступу; ні, вона може свою силу протрачувати в дитинній грі або в дикім буреню окруженя не приносячи впрочім жадного хісна людскости, але вона мусить преціньтут бути, де має явити ся якийсь поступ, бо без неї дух є безсильний, як найспритнїйша машина без огню і пари. Зі слабостию волї лучить ся відтак легко надмір обичаєвих і естетичних чувств (котрі зрештою самі в собі мають своє оправданє а з тим вяже ся знов якась виннїжена чистість і скрупулятність (Prüderie), що боять ся всякої рапавости і забувають на те, що ми живемо в солено серіознім (bitterernst) сьвітї, котрим не можна кермувати при помочи гарних зворушень і чувств. Зовсїм природно відтак, що надто витончений благородний культурник мусить замикати ся від зверха сьвіта, щоб мочи здїйснити свій ідеал, і через те вже ступає на безпечну стежку повороту в зад. Се-ж звісний факт, що іменно між мійскою інтелїґенциєю, котра не має штучної підпори так як шляхта, відносно не много є фамілій, котрі можуть виказати ся довгим рядом високообразованих або, не казати, учених предків; навіть в старих нїмецких вільних містах, в котрих знамя патриция все ще є живою силою, позміняли свої місця визначні фамілії, і лиш не много імен з давної давнини має ще й нині живий звук. Місця тих, що вимирають або сходять між пролетарият займають понайбільше нащадки стану хлопского або й ще низших верстов, котрі вибивають ся в гору і присьвачують свою силу культурній працї. В колишних полуднево нїмецких вільних містах, котрі лежали понайбільше мов протестантскі оази серед католицкого краю, спад протестантского населеня показує дуже наглядно, що старі родини вигибають, а на їх місце приходить наріст з околичих сїл. Та, що правда, тут треба ще й про те не забувати, що таку переміну підпирає, також дуже й більше нездорове житє в містї.

„Загально кажучи: Коли який нарід, так пристосує ся до землї і підсоня, що може тїшити ся вигідним істнованем, а з поза границь его територий не приходять могучі впливи, котрі б по можности ще й сьвіжу кров приносили до краю: тодї майже з конечностию наступає застій, котрий вкінци під напором зверхних впливів переміню ся в очивидний позитивний занепад."

А що-ж супроти того думати про европейску, культуру? Автор відповідає:

„Науки з минувшини не можна так собі просто прикладати до будуччини і прим. упадок Вавилонії уважати остерігаючим ме-

виборчу. З того часу починає ся також борба між Сальсберієм а Ґлядстоном о реформи для Ірляндії. Що ірийські справи ще по нині не полагоджені, се у великій части вина Сальсберія.

В р. 1874 став Сальсбері другий раз державним секретарем для Індий, коли Дізрелї прийшов до керми. Але властива карієра Сальсберія починає ся по сербско-турецкій війні р. 1876, коли заколоти на Сході стали грізні. Висланий правительством на конференцію до Царгороду в падолисті 1876 р., вступив по дорозі до Парижа, Берліна, Відня і Риму. Конференция в Царгороді почала ся 23 грудня; проводив їй властиво Сальсбері, але дав ся перехитрити російскому заступникови Ігнатієву, так що конференция не довела до пуття і прийшло між Росиею а Туреччиною до війни. Всеж таки Сальсбері, ставши тимчасом міністром заграничних справ, не дав Росії спожити плодів побідоносної війни; его заходами зійшов ся по Сан-Стефаньскім мирі берлінський конґрес, на котрім значно пообтинано бажаня Росії. Коли Сальсбері вернув з конґресу, відзначила его королева високим орденом, а місто Льондон іменувало его своїм почесним громадянином. Того самого року 1878, в місяць по берлінськім конґресі, набула Анґлія від Туреччини острів Кипр.

В р. 1880 прийшов Ґлядстон до керми, а Сальсбері обняв провід консервативного сторонництва у висшій палаті. Борба між Ґлядстоном а Сальсберієм о виборчу реформу і справу ірийску розгоріла так, що аж королева мусіла мирити обох противників. В р. 1885 уступив Ґлядстон, а его місце заняв Сальсбері, але по 6 місяцях знов поміняли ся, і знов борба і ірайский гомруль повалила Ґлядстона, а вынесла Сальсберія. Тепер сей стояв при кермі вже від 1886 р. до 1892. В тім часі умів він своєю уступчивостию лагодити антаґонізм Росії і з'єднати Анґлії прихильність середноевропейских держав. Ще раз повалив его Ґлядстон, але через поновне видвигнене гомрулю знов уступив місця Сальсберієви в р. 1895. З того часу був Сальсбері при кермі аж до дня 12 липня 1902 р., коли задля недуги і немочи уступив добровільно, здаючи керму правительства своєму сестріникови Вальфурови. Сей послїдний час его дїяльности не приніс ему слави. Досить згадати довгу війну з Бурами, котра підтяла Анґлію і материально і морально та підкопала її повагу в цілій Европі. Однако, коли згадати лише такі сьвітові події з того часу, як вірменьскі різні, кретеньска справа, венецуельска, Джемзена напад на Трансваль, справа мадаґаскарска, суданьска, Фашоди, іспаньско-американьска війна, події в Хінах, вкінци війна в Тансвалю і то годі не признати, що се за богато на чоловіка старого і знемощілого. Виною его хиба се, що при такім стані річий не здогадав ся сам усунути ся раньше, скоро сил вже не ставало. У всякім разї признати треба, що отсе зійшов зо сьвіта чоловік незвичайний, чоловік великий.

Справи заграничні.

Угорска коїза.

Від середи цїсар сидить в Будапештї а від пятницї конферує з визначнїйшими угорскими полїтиками, зглядно вислухує їх гадки о теперішнім положеню і о способах, якими можна би зробити кінець крізї і привернути спокій. В який спосіб приняті цї царом полїтики представляють ситуацию і які їх ради, того не знаємо. Знаємо лише, що кождий з них дуже песимістично дивить ся на цїлу ситуациюіне знає можливого способу, як з неї вийти. Кождий знає лиш се, що без далекосяглих концесий опозиция не дасть ся утихомирити, а сих концесий корона не хоче дати і не дасть. Цїсар мав заявити, що волить абдикувати, ніж згодити ся на концесиї, котрі могли би захитати одноцїльність австро-угорскої армії.

Супротив сего настрій так у лїберале як і у членів партиї независимости дуже пригноблений. В Будапештї надіють ся, що цїсар по закінченю конференций з угорскими полїтиками прийме визначнїйших військових, аби з ними обговорити границї національних концесий в військових справах. Тверезі полїтики сумнївають ся, чи в тої муки буде хліб, бо цїсар кілька разів заявив, що не дасть нарушити засади одноцїльности армії. Цїсар рішивсь під нїяким услівем не зробити нїяких концесий в справі заведеня в угорских полках угорскої команди. Коли концесия не вдоволить ся тими уступками, які дістане, то сойм мимо стану ех lex буде розвязаний.

Розмотаня ситуациї не може надїяти ся і в сім тиждни, бо дня 29 с. м. цїсар виїде з Ішлю до Відня, аби приняти анґлїйского короля Едварда. Справа буде остаточно порішена у Відни, де цїсар відбуде конференцию з Кербером і з визначнїйшими провідниками австрийских сторонництв. Супротив всего того навіть не в певною річию, чи цїсар приїде на маневри до Галичини.

Як тепер вже з рїжних голосів преси і енунциаций полїтиків можна вимірковати, то всї авдиенциї і конференциї над винайденем виходу з теперішного положеня скінчать ся на нїчім, бо цїсар не гадає уступити перед угорскою опозициею і нїяких засадничих уступок їм не зробить. Найлїпше свідчить о тім факт, що на авдиенцию до цїсаря не покликано доси жадного члена опозициї. Цїлию авдиенций є попросту се, аби котрогось з мадярских полїтиків намовити до обнятя гідности президента кабінету. Але і се можна було предвидїти, що жаден з них, будучи зручним полїтиком, без концесий в користь армії не прийме такої місиї, бо від разу зломив би ся на таких трудностях, які стрітили Куена в перших днях его урядованя.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Страйки в Росиї.

Петербург. В Катеринославі застрайкувала дня 18. с. м. часть пекарів, але по увязненю провідників вернула до роботи. Дня 20. с. м. застрайкували робітники фабрик і зелїзничих варстатів. Страйкарі силували прилучити ся з ними також робітників будівлянних і приватних фабрик. На вид прикликаного війска, товпа розбігла ся. Дня 21. с. м. здержано рух трамваїв і зелїзниць, фабрики стереже військо.

Япан в Росиї.

Петербург. Тут розпочав своє урядоване японьский конзулят. Від половини серпня японьска почта надходить до Европи сибірскою зелїзницею.

Борба з Вільгельмом II.

Берлин. Соціалїстичний дневник Vorwärts довіс був, що цїсар намірає вибудувати на острові Іхельсвердер дім для своєї родини і цїлком відрізати ся від сьвіта. Nord. Allt. Ztg. заперечила сю вість. На се Vorwärts заявив, що маршалок двора Троша і будівничий Ебгард бачили плани дому. Оба також заперечили вість Vorwärts-у. За сю вість увязнено в суботу відвічального редактора Ляйда під закидом злочину обиди маєстату.

Хіни.

Шангай. Доси вязненых прихильників партиї реформи випущено на волю. Комісия для торговельних договорів з Америк. Увїею зібрала ся, але не могла радити, ані хіньскі ані американьскі представителї не одержали інструкций в справі обітниць Хін що до отворення нових портів в Манджурії, що є тїсно звязане зі справою торговельних договорів.

Революция в Персиї.

Лондон. З Персиї надходять вісти о грізнім положеню. В многих містах а навіть в самім Тегерані панує революцийний настрій. Шах казав змобілїзувати 30.000 війска на успокоене краю, але нема гроший на мобілїзацию. Армія 80-тисячна істнує лише на папери. Військо віддавна вже не дістає платні.

Македонїя.

Петербург. Султан наказав сповнити всї жадання Росиї. Супротив сего фльота вислана до Іванди вернула до Севастополя.

Рим. Чотири турецкі вояки напали на італїйского горожанина, занятого при царгородскій аґентурі корабельній і побили его. Італїйский амбасадор доручив порті ноту з жаданем покараня виновників і відшкодованя. Відповіли ему, що виновників не зловлено.

Царгород. В міродатних кругах турецких заявляють, що правительство не зробить нїяких уступок для македоньских вілаєтів, котрі скорше чи пізнїйше довели би до автономії сих вілаєтів. Скорше приймє Туреччина війну, бо тут розходить ся о питане життя в Европі. Тому, як лиш рух устане, намірюють перевести як найосновнїйші реформи адміністративні. Над теперішним полеженем політичним відбувають ся без перерви наради міністрів.

Монастир. В вілаєтї сконсиґновано 4 дивізиї. З причини вибуху розрухів в Кірджілїсї вислано там два віддїли з Адріанополя. Запевняють, що віддїли повстанців в сім санджаку рекрутують ся з населеня, котре мусїло еміґрувати до Болгарії.

НОВИНКИ.

— **Заяву руских послів**, видану з нагоди недавного з'їзду у Львові, подали в більше або менше подрібних виписках всї віденьскі дневники, а N. fr. Presse назвала її майже в цїлости. Ческа преса подає зміст заяви в телеґрамах. З галицкої, польскої преси помістили Czas, N. Reforma, Dziennik polski і Słowo polskie дословно, инші ж дневники у виїмках.

— **Памятник Івана Котляревского**, котрого відслонене, як відомо, відбуде ся в Полтаві дня 30 ст. ст. серпня с. р., коштував [після звіту оголошеного полтавскою городскою управою] понад 15 000 рублїв; бюст поета й горорізьба коштували 5.150 руб., педесталь 8 382 руб., проче пішло на инші видатки.

— **До Хв. Дирекциї ц. к. держ. зелїзниць в Станиславові.** Дня 12 с. м. їхали мої сестрінки до Станиславова і на стациї в Видинові зажадали руских білетів їзди (властиво білетів нїмецко-польско-руских). Не діставши їх зажадали книги жалоб, щоби там лишити знак і доказ, що сторони домагають ся таких білетів; але п. урядник відповів: „Pan dostanie książkę później". Тогдї пішли сестрінки до ждальні II. кляси. Та в тім являє ся там двох з зелїзничої послуги і оден з них каже остро: „Pan naczelnik kazał wynosić się z drugiej klasy, bo panie mają bilety trzeciej klasy". Сестрінки вайшли. Зголосивши ся знов по книгу жалоб до канцелярії, випосувала одна свою жалобу. Але начальник стациї, помітивши, що вона пише по руски, вирвав їй книжку з рук і казав писати або по польски або польскими буквами. Розуміє ся, що сестрінка того зробити не хотїла, лише заявила, що жалобу свою вишле на инший стациї. Правда, що вкінци згодив ся начальник вже й на руске письмо, але було вже за пізно, бо надходив поїзд і треба було всїдати. З сестрінками був на перонї інструктор моїх дїтий. Коли хотїв по відході поїзду вертати, візвав его якийсь слуга зелїзничий, щоби пішов до канцелярії купить перонový білет. Хоч в Видинові нїколи від нїкого перонового білету не жадають, купив інструктор такий білет, але заразом зажадав книги жалоб. І знов повторила ся та сама істория, що з сестрінками. Насамперед: „My księgi nie dajemy"; потому: „pisać po polsku albo polskimi literami"; а вкінци: „To idź Pan już i pisz po rusku!" Але опісля, коли мій інструктор почав уже писати, нагадав ся п. начальник знов инакше і сказав: „Powiedz Pan najpierw swoje nazwisko!" Коли інструктор заявив, що підпише ся своїм назвиском, крикнув на него начальник: „Wynoś mi się Pan stąd!" На другий день удав ся и сам на стацию і зажадав книги жалоб, щоби вписати ті жалоби, котрих не дозволено вписати сестрінкам і інструкторови. І знов та сама істория: або по польски писати або польскими буквами, — так що і я не міг вписати жалоб. Але в додатку, коли я вийшов з нїчим з канцелярії на перон і хотїв вертати домів, зажадано від мене перонового білету, хоч я не на перон ходив, а до канцелярії! Аж д. 14 с. м., коли я їхав до Заболотова і ще раз зажадав книги жалоб, зволив мені п. начальник її дати і без перешкоди вписати мої жалоби. Отже запитуюсь сею дорогою Хв. Дирекцию ц. к. державних зелїзниць в Станиславові: 1) Чи вільно стацийному урядникови виганяти (не чемно випрошувати) через шиберів чи якусь другої кляси длятого, що мають білети третої кляси, — коли ще зважати, що в такім Видинові ждальня третої кляси є властиво середпоковм каси, місцем ваги, прибіжищем шибарів, складом лями і лїхтарень? — 2) Чи книга жалоб є лиш від паради чи для ужитку публики? — Чи в зелїзничих урядах конституційних рівноправність руской мови і письма є знесена? — 4) Чи перонові білети є всї обовязані купувати чи тілько ті, котрим п. урядник має охоту докучити — навіть тогдї, коли хто потребує заходити не на перон, тілько до стацийної канцелярії? — *О. Василь Шопель*, руский парох в Видинові.

— **За п. Родера сконфісковали „Дїло"** в пятницю. Щоби отже показати, що то за пан подаємо дословно за „Monitor-ом" котрий пише: „Дон Жуан в шестій раняї... Висока ранґа та... як каже співак оперетковий, але не сокотять вона навіть ц. к. смертельних від... каридостойної донжуаверії. Широко міг би на ту тему розписати ся именований відпоручник для реформи австрийской управи — радник намісництва пан. Родер. А було се так... До Яремча приїхала на сьвіжий воздух жена гр. кат. пароха п. Л. і сейчас звернула на себе увагу лїтників мужеского пола своєю красою. Найбільше однак впала в око добре вже підтоптаному п. радникови. Ходив отже за нею як опиця за сьвітлом, аж колись тут здибав красну невісту... в купели. Покуса була за велика а тихий захист гірский занадто аком панював внутрішному жарови... в старій пе чи, щоби шеста ранґа могла була повздержати поважного референта від молодечої нерозваги. — Як розшалїлий пристрастию табунець, кинув ся отже п. радник у воду і иуже поцїлуями хотїв дати волю решті вигорілих пристрастий. Нападена брутально невіста, в першій хвили онїміла з переляку, зібравши однак змисли почала кликати о поміч, котра не завела, бо прибула в особі самого мужа пані Л. Почала ся шамотанина... Пан того всего в своїм запалї не чув. Хвилево ставала ему перед очима его бюрократична позиция (п. Родер є головним референтом від дияриїстів і *диярїсток* в намісництві. — *Ред.*) і тодї імив ся фортелю, випробованого в Заложеві (п. Родер був там старостою — а секретарем у него п. Спонецкий — *Ред.*). Став заклинати пароха, щоби успокоїв ся, щоби не робив скандалу, бо він... п. радник... також... *Русин* — також патріот... і т. д. На всї ті перспанії відповідав тяжко обиджений парох так голосно, що се зачало супроваджувати цїкавих. Вістка о залицяннях п. радника перелетїла летом близькавицї цїле Яремче, і викликала відповідну до равня сензацию. Решту — каже „Monitor" — досьпівай собі читателю і жди як тоту справу осудить п. намісник, котрий яко чоловік приватний славний з взірцевого домового жатя.

— **Похід на „Січ"** в Печеніжинї устроює — як нам пишуть — тамошний війт Майорко Гессель. Сей вшехполяк „мойжешового" виданя постановив за всяку цїну знищити „Січ" і з тою метою завів в ній „бурміщ" уважаючи себе мудрійшим від якогось там намісництва, узнав ту заву злочином. Тому й скликав всїх Січовиків до себе на слідство і покликуючись на якесь ґуберніяльне розпорядженя з 1827 р., засудив учасників забави на кару 20—100 К, зглядно 10 діб арешту. Виправді засуджені зголосили рекурс, але ледва чи що вдіють, бо похід на „Січ" попирав також староста Лінде. Під его то крилами проявляє Гезсель справдї невімовірну завзятість, бо засудив між иншим також і сестріницю господаря дому, де відбувала ся згадана забава, котра звичайно ночувала у свого стрия. Доходить отже до того, що як хто хоче ночувати у чужім домі, то мусить наперед у „бурміща" дозволяти ся. — *Січовик.*

— **Убийство на граници.** Дня 19 с. м. пішли два австрийскі піддані А. Підсадюк і Н. Процак, селяни з Завала, повіта борщівского, над Збруч ловити рибу. Коли закинули сїти в ріку, надійшов по другім боці російский надграничний салдат і кликав їх до себе. Селяни очивидно не пішли. Тодї салдат переступив границю і ставши біля австрийского стовпа, вистрілив. Підсадюк упав на місци трупом а Процик утїк. Убитий полишив жінку і 3 дрібних дітий. Судове слїдство виказало, що злочин довершено на австрийскім боці. Подібні инциденти російских салдатів лучають ся чимраз частійше, а вина лежить в недостачі австрийскої жандармериї на граници, котру береже лише фінансова сторожа з фіскальних взглядів.

— **Ґерманофобія.** Великого гамору наробив в послїднім часі у Львові парох при костелї св. Миколая, кс. Ґораздовский заснованем приватної школи народної з нїмецким викладовим язиком. Кс. Ґораздовский хоче в сей спосіб ратувати католицкі дити, котрих родичі посилають задля вивченя нїмецкої мови до евангелицкої школи і рівночасно наражають на вплив протестантского духа. Против сего проекту підняла польска преса великий крик, вслїд за нею заложено протест іменем міста на звичайним засїданю міскої ради, а вчера скликано в тій цїли аж віче. Серед окликів обурени під адресою „кс. ґерманізатора" ухвалено вічо, що числило до 2000 учасників, цїлий ряд резолюций з протестом та покликом до польских родичів, щоби не сьміли посилати своїх дітий до нової нїмецкої школи. Кс. Ґораздовского оголошено ренеґатом і відсуджено „од чиї і вири" за те, що хоче культивувати мову найбільшого „цемежиця" народа польского. Новий се доказ безпримірного польского шовінїзму, що посуває ся иже до анґакультурности.

— **Помагаймо талантам.** Із Станиславова пишуть нам: Один з видїлових філії тов. „Просьвіти" в Станиславові, заїхавши за ділом до села Залукви коло Галича, довідав ся принагідно, що в тім селї є десятилїтний хлопчина Г. Д., що визначаєть чималим талантом до рисованя. Згаданий добродій навідавшись до нього, — а є со техник — пересьвідчив ся наглядно з предложених собі рисунків, примітивним способом і так недійсно визначаєть незвичайним талантом до рисованя і різбярства. Тому, що отець того хлопця задля убожества нїяк не може посилати его до школи, а шкода велика, щоб такий талант марнував ся, то видїл филії „Просьвіти" рішив занятись тим хлопцем і дати его в науку. Спровадилось отже его до Станиславова в половині мая, приміщено у бурсі филії тов. педаґоґічного за зниженою цїною, взялось інструктора, щоб его підготовував до вступного іспиту до IV. кл. людової, а за рік по скінченю IV. кл. і по зложеню іспиту вступного перейшов би нїяк до школи реальної. Та все те потягнуло за собою чималі видатки, на котрі зложились деякі патріоти. На жаль зібрані складки на удержане хлопця вже майже розійшли ся. Длятого звертаємо ся отсею дорогою до ширших кругів нашої суспільности, щоби зволила поспішити з материяльною помочию для талантовитого бідака, а надіємось, що при Божій помочи і волї добрих людий колись нарід буде ним величати ся. Всякі

жертви просить ся надсилати під адресою: „Виділ філії тов. „Просьвіти“ в Станиславові на удержане Г. Л.

— **Огнї.** В Келихові, снятиньского повіта, згоріло онодї господарство Івана Стрипки. Шкода виносить 1.200 К. Причина пожару незвісна. — В Волощи, самбірского повіта, знищив огонь дня 9 с. м. шість селяньских загород. Причиною огню було неосторожне поведене з сїрниками 9-лїтного сина Антона Тершака. — В Городищу коло Тернополя згорів фільварок, власність лат. львівского архиепископа. — В Бориславі вибух вчера рано огонь в закопі ч. 15, що належить до галицкої каси ощадности і перекинув ся відтак на сусїдний закоп ч. 3, власність Стефана Фрайнда. Запалена нафта бухала в гору огневою фонтаною і утрудняла значно гашене. Огонь знищив всї вертячі прилади, причім не обійшло ся і без жертв в людях. В закопі ч. 15 згорів на вуголь вертняк Лївош а два его помічники попекли ся страшно. Шкода виносить 40.000 К і була обезпечена.

— **Нові церкви на Буковинї.** На самім полудни Буковини, в кутї від семигородскої і румуньскої границї, є руска католицка парохія в повітовім містї Довгополи волоскім (в Кімполюнзї), що розстягає ся на цїлий повіт. Кілько там є руских душ, годї знати на певно, бо розсипані серед населеня румуньского, нїмецкого та жидівского, а до того при недостатку національної сьвідомости, дуже часто записують ся або дають себе записувати до народности румуньскої або нїмецкої. Що колись були там оселї чисто рускі, сьвідчать такі пр. назви, як Руска Бовла, Руска Молдавиця, Садова і ин. хоч тепер пр. в Рускій Бовлї є всего 6 душ руских. Церков руска находить ся лише в Кімполюнзї, де живе около 300 Русинів, по більшій части робітників при тартаках. Церков деревляна з трема банями, висока, простора, ясна і чиста. Для потреби близших місцевостий, як Вама, Яйзенав, Садова, Пожоріта і само Довгополе, могла би вона цїлком вистарчити. Але подальші села, як Руска Молдавиця (220 руских душ), Фрумоза (26), Артель (8), Руска Бовла (6), Фрасин (58). Ватра Молдавиця (8), дуже далеко віддалені від себе і роздїлені високими горами, давно відчували потребу власної церкви. Але бідним людям тяжко приходило спромочи ся на кошти будови; аж за вливом пароха о. Порубальского з Довгополя подарували минувшого року господарі Константин Гавка і Матвій Хомяк ґрунт в Рускій Молдавици і там сего року поставлено каплицю та посьвячено на Вознесене. До каплиці ходять не тілько католики, але й православні Русини, зражені своїми православними румунїзаторами. Руска каплиця в тій сторонї має для нас велику вагу, тим то і румунїзатори всякими способами заходили ся не допустити до її будови. Але живуть еще Русини також в найдальше на полудневий захід висуненім кутї коло купелевого місця Дорна-Ватри. І так після урядової статистики має Дорна 180 душ руско-католицких, Дорна Кандрени 20, Пояни Стампі 30, Якобени горішні 20, долїшні 15, Чоканесті 20, Вряза 10, Валепутна 52. Людність тутки цїлком відтята від сьвіта і від своєї церкви; аж перед роком станула нова желїзниця з Кімполюнґа до Дорни. Отже знов заходами о. Порубальского подарував господар Василь Матей три пражини (близько пів морґа) землї в Дорнї на дуже гарнім місци на горі коло т. зв. Чорного Потока під будову церкви, а Гнат Свистуляк дав матеріялу вартости около 100 К. Плян, виготовлений нашим архітектом Вас. Нагірним, післано до міністерства з просьбою о матеріял з лїсів релїґійного фонду. З надїя, що нарік приступить ся до будови. Не треба й казати, яке значінє буде мати ся церков для спиненя румунїзації і ґерманїзації нашого народу в тім кутї. Ось і тепер такі імена, як Андріїв, Купаренко, Дашкевич і т. и., указують на чисто руске походженє, а таки на кождім кроцї подибати можню дий з тими іменами, що й не признають ся до Русинів, а уважають себе за Румунів або Нїмців. — *К.*

— **Процес Гумбертів** вже скінчив ся. В суботу рано промовляв оборонець Романа Доріняка, а по полудни забрала слово сама Тереса Гумбертова, щоби виявити ту довготавну „правду“, котру застерегла собі, на сам конець процесу. Отже серед великого напруженя в авдиторії заявила „велика Тереса“, що вона завсїгди була чесна, а цїле нещасте звалило ся на неї лише через самоубийство банкира Бернгарда, котрому вона позичила була всї свої гроші. Згадуючи в своїх крутїйских виводах про імя Краффордів, виявила другу „тайну“, що властиво називають ся вони Ренїє, а записане їй мілїонове майно походить з року війни 1870/71 і зросло через проценти. Оборонець адвокат Лябори старав ся ще раз виказати невинність Гумбертів і зазначив, що той Ренїє був посередником між Бісмарком а французким маршалком Базеном, а коли воєнний суд засудив его заочно на кару смерти, пропав без слїду. Мабуть за богато було вже тих крутїйств і „тайн“ парискому трибуналови, бо на тім закінчив остаточно доказове поступованє. Предсїдатель відчитав судиям присяжним 258 питань і по кількагодинних нарадах оповіщено вирок, на основі котрого засуджено: Тересу і Фридриха Гумбертів на 5 лїт вязниці і по 100 франків грошевої кари, Романа Доріняка на 3 роки, а Еміля Доріняка на 2 роки звичайної вязниці.

— **Vox populi.** Як звісно, париский дневник Matin оповістив був премію для того із своїх передплатників, хто вгадає, як скінчить ся голосний процес Гумбертів. На розісланий квестіонар одержала редакция Matin-у 37.112 відповідий. З того 28.685 голосів віщує Тересї Гумбертовій засужденє а 8.427 увільненє. Що-до її чоловіка, Фридриха Гумберта, то засужденя заповідає для него 27.671 голосів, а увільненє 9.441. Подібно заявляє ся публичних опінія зглядом братів Доріняків.

— **В справі кишенївских розрухів** відбудуть ся два процеси. В Тирасполи, малій стациї недалеко Кишенева відбуде ся у вересни процес, виточений адвокатами пошкодованих жидівских родин о вінагороду 2,800.000 рублїв. Адвокати домагають ся сего відшкодованя від росийского правительства, тому що своїм незручним поведенєм не оборонило жидівского населеня від страт. Другий процес, котрий, виточила прокуратория против тих, що брали участь в розрухах.

— **На міжпарляментарну конференцию мирову,** що має відбути ся у Відни від 7. до 9. вересня с. р. зголосило ся доси 514 парляментаристів. Після держав возьме отже участь в тій конференциї: 133 Італїянців, 70 Французів, 50 Румунів, 46 Нїмців, 42 Бельґійців, 45 Австрийців, 35 Мадярів, 25 Анґлійців, 20 Португальців, 15 Швайцарців, 10 Голяндців, 11 Данців, 7 Нервежців 4 Шведів і 1 Американин. З Сербії і Болгарії не зголосив ся нїхто.

— **Против царя.** Тайний соціялїстичний комітет в Римі рішив видати летуче письмо, котре взивало би населене до демонстрациї против царя підчас его заповідженого побуту в Римі. Рівночасно постановлено роздати поміж нарід тисячі свиставок, що одержать назву „полохачки царя“.

— **Ґр. Лев. Н. Толстой,** славний писатель, скінчить д. 28 ст. ст. серпня 75 рік житя (родж. 28 серпня 1828). З Ясної Поляни, его місця прожитку, доносять, що Толстой, хоч останними роками перебув тричи тяжку недугу, має виглядати добре і працює щоденно від рана до 2—3 сполудня. Сего лїта писав повість, кажуть, що она не уступає попереднім творам Толстого.

— **Нещасте** свого рода постигло комятску громаду [руску] в Угорщинї. Парохіяни через довші лїта збирали гроші на церков, а зібравши поставили недавно вже й баню на свою красну церков і з великим торжеством здвигли на ню хрест. Аж ось в ночи тамтої суботи на неділю баня зрушила ся. Шкода виносить 30.000 К.

— **4000 дїтий у вязници.** Товариство, що займає ся увільненими вязнями в Росиї, виказало, що в росийских вязницях находить ся поверх 4000 невинних дїтий. У вязници перебувають дїти лиш тому, що їх родичі відбувають там кару і не мають для дітий иншого приюта на сьвітї.

— **Американьска дефравдация.** В міністерстві внутрішних справ в Чікаго в виділї для індийских справ, викрито в послїдних часах величезні надужитя. Секретар стану Гічкок візвав начального прокуратора, щоби виточив слїдство кількох висшим урядникам при міністерстві внутрішних справ, котрі відобрали 300.000 Індіянам землю, визначену їм правительством, і відпродали її ріжним фінансовим товариствам. Дефравдациї перевисшають 4 мілїони долярів.

— **Сімпльоньский тунель.** Будова сімпльоньского тунелю стрічає ся щораз то з новими перепонами. Послїдними двома вибухло від італїяньскої сторони жерело горяче, до 40° Ц і бє з силою 100 літрів на секунду. На слїдком сего вже й так висока температура в тунелю піднесла ся до того степеня, що о дальших роботах в тунелю не може бути бесїда. Треба передовсїм відвести жерело рурами і охолодити воду. До цїлковитого укінченя тунелю бракує ще 3145 метрів.

— **Відложене вписів до шкіл львівских.** З огляду на шкарлятину у Львові і в околици краєва рада шкільна постановила відложити вписи і всякі іспити учеників низших клас всїх львівских шкіл середних і школи вправ при семинариях учительских до дня 11 в. ст. вересня с. р. (а не до 15, як первісно предкладано).

— **Віче в Білім Камени** устроює золочівска „Руска Рада“ в неділю дня 30 серпня с. р. в місцевій читальни. Початок около 4 ої год. по полудни. Довколичні села, як: Підлисе, Жуличі, Бельвець, Розваж, Ожадів, Кути, Юськовичі, Цїшки, Олесько повинні доставити як найбільше учасників. — *Видїл.*

— **Заходом Товариства Руских женщин в Станиславові** відбудуть ся дня 3 го вересня 1903 с. є. в четвер в сали театральній ім. Монюшка „великі вечерниці з танцями. Початок о год. 9 вечер. Стрій для пань народний або вечерковий, для панів балевий. Комітет докладає всїх сил щоби вечерниці сї випали величаво. Крім танців буде много несподіванок так для старших як і для молодших. Вступ на салю, лиш за оказанем запросин, від особи 3 К, білет родинний на 3 особи 8 К, на чотири 10 К. Ложі I—X по 8 К, прочі по 6 К, ґалерия по 1 К. За комітет: *Рибчукова, Кульчицка, Баршева, Стрецкий, Смеречинський, Яцковский.*

— **Комітет женьского інститута св. Ольги у Львові** не рішив еще выбору настоятельки для господарской части сего закладу. Се рішене западе в найблизшім часї. Рефлектуючі Панї вдовиці, досьвідні в ведению домашного господарства і в провадженю дітий, можуть еще безпроволочно зголоситись письменно до п. Марії Білецкої (остаючої тепер у своєї родини в Горлядах, п. Коропець), подаючи потрібні дані о. собі. Компетентка з більше дітьми (особливо синами) не допускають ся.

— **З Підгаєць.** В пятницю 28/8 1903 о год. 4 з полудня буде устроєний людовий концерт в Підгайцях на дохід основатись маючої селяньскої бурси — на котрий виділ філії „Просьвіти“ запрошує.

— **Руский Сокіл в Перегноєві** повіта перемишляньского засновано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Великий фестин з льотериєю фамтовою в користь бурси св. Володимира В. в Самборі** відбуде ся дня 6 н. ст. вересня с. є. в неділю о 3 год. з полудня в мійскім огороді. Вступ 20 сот. Вечером **забава з танцями** в сали Букатиньского. Вступ 1 К, від особи, стрій домашний. Місцеву і замісцеву П. Т. Публику запрашаємо отсим до численної участи. Особних запрошень не висилає ся. В разї непогоди фестин в слїдуючу неділю, однак забава невідклично відбуде ся. — *Комітет.*

— **В рускій каплици коло скал в Бубнищи** (за Болеховом) відбуде ся на Успеніе Пресв. Богородицї (28 н. ст. серпня) торжественне рокове богослуженє, на яке місцевий парох запрашає. По богослуженю відбуде ся під славними скалами Бубнища народна забава.

— **П. Іван Труш,** звісний наш маляр, одержав від краєвого виділу 1000 К. платні в двох річних ратах, щоби звідав всї місця в Криші, про які згадує Міцкевич в „Sonet-ах krymsk-их“, і виконав до них відповідні ілюстрациї. П. Труш належить, як звісно, до найлїпших галицких малярів-пейсажистів.

— **Виділ тов. „Руска Захоронка у Львові“** має честь запросити усїх П. Т. Родимців, котрим добро институції лежить на серци, на загальні збори, що відбудуть ся дня 3 вересня с. р. о год. 4 з пол. в школї вид. ім. Шевченка, площа Стрілецка ч. 6 з отсим порядком дневним: Звіт уступаючого виділу, вибір нового виділу і голови, внески членів.

— **З ц. к. краєвої ради шкільної.** Президия ц. к. намісництва признала Ів. Охнічеви, учителеви в Берегах, самбірского округа і Фр. Ласговецкому, учителеви в Лашки, дрогобицкого округа, почетний медаль, установлений з нагоди 50-лїтного ювилею панованя Є. В. цїсаря. — Ц. к. краєва рада шкільна затвердила іменоване о. Володимира Чировского на духовного члена гр. к. обряду до окружної ради шкільної в Рогатинї і вибори: Йос. Глодкевича учителя в Підгірках на представителя учительства до ц. к. окружної ради шкільної в Калуши та Фридр. Шедля на представителя евангелицкого віроісповідання до ц. к. окружної ради шкільної в Товмачи. — Ц. к. краєва рада шкільна іменувала суплентами в середних школах: Юл. Серафиновича для ґімназиї в Ряшеві, Ів. Станька і Ад. Данецкого для ґімназиї в Дембици, Генр. Галяса для ґімназиї в Ярославі і Петра Дубяка для ґімназиї в Дрогобичи.

— **Всїх П. Т. крамарів** і управителїв крамниць братств церковних, громадских, читальняних і иншим прошу в їх власнім інтересї загальної крамничої торговлї подати менї по можности як найскорше кореспонденткою свою адресу, т. є. імя і назвиско, місцевість, а також загальну квоту, на яку продали товарів за цїлий 1902 р. Коли крамницю засновано в р. 1902, то прошу подати загальну квоту, на яку спродано товарів від того дня, в котрім відкрито крамницю до 31. грудня 1902 р. При крамницях, заснованих в 1903, прошу, о подане тої квоти за час від основаня по день нинїшний. При тім прошу Всеч. оо. душпастирів, учителїв і всїх сьвідомих людий в тих громадах, в котрих находить ся крамниця, звернути увагу крамарів на се моє оповіщене і вплинути на них, щоби в інтересї крамничої торговлї прислали менї то, о що я їх вище прошу. — *Іван Бачиньский.* Львів, Ринок 10.

† Померли:

— **Микола Данкевич,** капітан 19 п. краєвої оборони, помер дня 21 с. м. в купелевім заведеню в Галь, в Австрії низшій, в 53 ім році житя. Покійний полишив майно, уміщене в руских фінансових институциях. Окінчив загадочною смертию, бо наслїдком повішеня, котра тим більше являє ся підозрілою, що покійний носив при собі в послїдній хвили значні гроші, а жив серед обставин, що не давали зовсім причини до самоубийства. В. є. п.!

Бібліоґрафія:

— **Заходом Товариства Українських студентів „Січ“ в Чернівцях** появили ся перед кількома місяцями „Міщани“ М. Горкого в переводї Марусї Полтавки зі вступним словом. Ціна примірника всего 1 корона. Замовляти можна в Чернівцях через тов. Омеляна Могильницкого (ул. Петровича 2,) або у Львові в книгарнї „Наукового Товариства ім. Шевченка“.

Урядові вісти:

— **Вісти з Еп. Перемиской** Презенти дістали о.: Ник. Крайчук на Маковиско, Лев Набак на Нагірці, Дион. Домбровский на Висову і Ант Клачинский на Морохів. — Дв канон. институції візвані оо.: Волод. Левицкий на Грозьову, дек. жукотинського, Лев Саламон на Честині, Стеф Тарнович на Ростайне, Григ. Журавецкий на Дрогомишль, і Ник. Паньковский на Устянову. — Відпустку а перемиской епархії до станиславівської дістав окінчений богослов Евг. Гисовский. — Правительство продовжило дотацию з релїґ. фонда на дальший один рік для сотрудника в Тилявї і призволила на таку саму дотацию для маючого ся надати сотрудника парохови в Крикивичах.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Конкурс на посаду зелїзничого лїкаря в Стрию розписано з реченцем вношеня подань до дня 26. серпня 1903.

— **„Gazeta lwowska“ оповіщує** розписане оферт на доставу: 1) Сукна і материй вовняних, полотна і бавовняних материй, додатків до унїформів, призначених на зладжене унїформів для підурядників і для служби в округах ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові, Кракові і Станиславові. 2) Конфекциї унїформової і виробів кусиїрских на р. 1904 і 1905. Дотичні оферти зладжені на приписаних блянкетах належить вносити найдальше до 30-го вересня с. р. до год. 12 в полудне до ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові. Близші услівя тої достави подані в „Ґазетї Львівскій“, а можна їх переглянути також в ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові, віддїл II. для справ адмінїстрацийних.

Сим доносить ся, що дня 14 с. м. привернено загальний рух на шляху Торске-Ворволинцї. — Поїзди ч. 3655 і 3660 будуть переходити тілько на шляху Біла чортківска-Товсте.

Рух особовий поїздами ч. 3656 і 3657 відбуває ся через пересїдане подорожних і переношеня пакунків.

Поїзди ч. 3655 і 3660 переходять тепер тілько поміж стациями Біла чортківска і Товсте.

Сим доносить ся, що за-для перебудови шляху здержано загальний рух поміж стациями Надвірняньске Передмістє а Слободою рунґурскою на час від 17-го до 25. серпня с. р.

— **На українську Бурсу в Яворові жертвували:** Міщаньска читальня „Просьвіти“ в Яворові 100 К, д-р Стефан Федак, адвокат у Львові 100 К, п. Сидір Бриттан у Львові 100 К, п. Осип Лукашевский в Яворові 10 К, п. Роман Алексевич, радник суд. в Угновї 10 К, о. Михайло Телеш в Ожомлї 10 К, пп. міщани в Яворові: Евстахий Британ 10 К, Іван Харамбура 2 К, Микола Масюк 2 К, Воронислав Щирба 2 К, Стах Самборяк 2 К, Сенько Якубович 1 К, Іван Панчишин 1 К, Федір Кузич 1 К, Василь Тимкевич 1 К, Григорий Дакура 1 К, Стефан Бий 2 К, Микола Дакура 1 К, Осип Булан 1 К, Гаврих Харамбура 20 с., Іван Викалович 20 с., Василь Хомик 20 с., Осип Харамбура 20 с., п. Ізабеля Василькоска в Перемишли 2 К, п. Володимира Кміт в Яворові 2 К, п. Симеон Кульчицкий у Львові 3 К, о. Володимир Венгринович в Наконечнім 2 К, о. Володимир Вербенець в Рогізнї 1 К, п. Денис Кульчицкий в Яворові 1 К, п. Олекса Кулинич в Бунові 2 К, п. Федір Прокопович в Коломиї 1 К, о. Григорий Городницкий 1 К, збірка в Залїсцях на руки п. Ілиї Медвецкого: п. Мартин Мойсеович 6 К, п. Лев Стефанович 2 К, п. Ілия Медвецкий 2 К, п. Микола Пелїх 1 К, п. Юлїан Іванович 1 К, п. Іван Моссочи 2 К, п. Іван Прачук 1 К, п. Іван Схиловский 1 К, п. Ізидор Садовский 2 К, п. Іван Білак 1 К, п. Анатоль Роздольский 1 К, п. Стефан Загаевич в Калуши 10 К, д. К. в Яворові 3 К, п. Юлїан Насальский, професор ґімн. в Коломиї 1 К. — Всїм Вп. ПП. жертводавцям складає Виділ міщаньскої читальнї „Просьвіти“ в Яворові велике „Спаси-біг“ і просить загал нашої суспільности незабувати на бурсу в Яворові. — *Юрий Кміт* голова, *Микола Масюк* заступ. голови.

Переписка Адмінїстрациї.

Вн. М. Ва. в Пі. к. Бр. Тепер вплачено за 2, а не 3 квартал. — А. Ре. в Зе. До кінця року ще 18 К 40 с. — О. Яр. в До. До кінця вересня прийде нам 8 К. — А. Чи. в Пер. До кінця року ще 1 К. — А. Са. в Бу. в Жи. Тепер вплачено за липень. — І. Лю. в Ду. До кінця року прийде нам ще 14 К. — Е. Ба. в Бі. До кінця року прийде ще 2 К. 80 с. — Др. Тр. в Щи. До кінця року прийде нам ще 6 К. 70 с.

— **З нинїшним ч. „Дїла“** розсилає ся 32-ий аркуш повісти Вазова „Під ярмом“.

Курс львівский

з дня 24 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	360 —
Банку кредит. тов. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Галиц. тов. Кар.-Люкс по 200 кр. м. м.	— —	— —
Товар. Львів.-Чорнов.-Носк по 200 кр.	575 —	595 —
Листи заставні по 100 кр.		
Банку галиц. сам. 5% а. в. разове з 10% проц.	111 25	— —
Банку галиц. сам. 5½% а. в. двос. 50 с.	100 20	— —
„ „ „ 4½% 50 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 5½% с. к. двос. з 51	101 70	102 40
„ „ 4½% а. в. двос. з 57 л.	98 75	99 45
„ гіпотек. кр. 4½% (І. емісія)	98 5	— —
„ „ 5½% двос. з 51½ а.	98 50	— —
„ „ 5% тальм. з 60 с.	98 55	99 25
Облиґа по 100 кр.		
Галиц. банку промышленного 5½ а. в.	99 80	100 50
Галиц. Банку краєв. 5% (І. ем.)	103 —	— —
Буковинс. Банку краєв. 5% (І. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (ІІ. ем.)	101 75	— —
Довічна краєвої з 1879 по 5% а. в.	— —	— —
Буковин. краєвої з 1900 по 4½ а. в.	99 30	100 —
Краєвої ц. к. Дирекциї зел. по 4½ двос.	96 80	— —
„ „ „ 5½% 4-ох лїтня.	101 50	— —
Вексля:	к. с.	к. с.
Вістя краєвого по 3½ кр. (4½ в.)	77 —	84 —
Вістя Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 40
20 франківок	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв папирових	252 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 80

— **В справі женьских інститутів у Львові.** Видїл руского педаґоґічного товариства рішив приняти в слїдуючім роцї до інституту св. Ольги лиш учениці за зниженою оплатою 30—24 К місячно. До сего інститута зголосило ся доси велике число кандидаток і зголошує ся що дня ще більше. Є се доказом великої потреби такого заведеня для нашої суспільности, котра відчуває конечність образованя для своїх дівчат, а з другої сторони приневолена і оглядати ся за дешевим приміщенем. На превеликий жаль, комітет сего інститутита не в силї вдовольнити бажаним всїх петентів. Будинок нашого заведеня може помістити лиш 40 учениць, і лиш таке число буде сего року приняте Многі Родимцї, котрих просьбі відказуємо, мусять тому простити. О поріщенню петицій повідомляють ся петенти осібними письмами. Що-до отвореня заведеня, в котрім за трохи більшим нагородженем давалось би дівчатам краще і вигіднїйше приміщенє, не можемо доси ще нїчого певного сказати, бо інтересовані родичі не зголосили ся доси ще в такім числї, як се було потрібно. Ми жалували би, коли би задля спізненя зголошень, не прийшло до отвореня сего віддїлу. Ми знаємо з досьвіду, як многі родичі приїхавши по вакациях з дівчатами у Львів, ходять по всїх знакомих і допрошують ся о вказанє їм відповідних домів до приміщеня і як нераз нарікають, що таких домів найти не можуть. Ми можемо сподївати ся, що з теперішним отворенем повних женьских шкіл руских у Львові (рускої образцевої школи людової, рускої видїлової і учительскої семінарії) буде сей наплив нашої женьскої молодїжи ще більший. Тому, щоби прийти в поміч нашим Родимцям, хотїло руске педаґоґічне товариство отворити женьске заведенє, котре відповідало би сїй потребі. Ми тїшились, коли найшли дуже інтелїґентну женщину, котра до сего діла як раз надавалась, котра будучи родом і вихованем зі Львова, знає вимоги більшого сьвіта і спосібна дати дівчатам відповідне, сьвітове веденє і вихованє, а з другої сторони будучи вдовицею по сьвященику, знає також потреби сїльского і родинного житя. Вишуканем такої особи, склоненем єї до сбняття заряду і зложенем цїлого пляну для веденя заведеня — сповнили ми з своєї сторони всї вступні приготованя до введеня сего діла в житє. Однак ми жадали від інтересованих Родимців, щоби скоро поспішили з своїми зголошенями. Се було конечним. Ми мусимо мати якусь забезпеку, що зголосить ся дїйсно потрібне число учениць. Без того не можемо приступити до виконаня остаточних і коштовних приготовлень: до винайму більшого мешканя, до закупна меблїв і відповідного уряджения. На жаль наші люди, що люблять звичайно спізняти ся, не зголосились ще в достаточнім числї, а по вакациях готові і в більшім числї явитись і нарікати опісля, що львівскі Русини не подбали о потреби своєї народности. Тому взиваємо інтересованих Родимців в послїдне, щоби безпроволочно зголосили ся. Коли се не послїдує, то не ми будемо винні, що до отворенія заведеня не приступимо. Місачна ціна принятя виносить 50 корон, а в виїмкових случаях знижує ся до 45 кор. (Крім одноразового малого датку на з'ужите меблїв і і т.п.) Нагорода та, як на велику дорожню у Львові, дуже уміркована. — Зголошеня належить присилати до п. Марії Вілецкої, остаючої тепер в Підлютім поч. Перегинь-ско. Від комітету руских женьских інститутів у Львові — о. *Александер Стефанович.* *Марія Білецка.*

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1.	Шпильки до краваток á	0·50 К.
2.	Спинки до манщетів á	1·— „
3.	Брошки жіночі á	—·70 „
4.	Дармовіс до ланцушків á	—·40 „
5.	Пушки на папіроси á	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпилька з емалїєю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звука“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче уладженє. Осьвітленє електричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже приступні. 88 25—7

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 64—?

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомыт: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомыт: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середньоевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середньоевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Краєцких ч. 5. 66

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“
у Львові ринок ч. 10
видало новий наклад друків

І. Друки правничі:

1.	Позов в справах дрібних	либра	по 25 кр.
2.	Контракт купна і продажи	І. либ.	по 40 „
3.	„ „ „	ІІ. „	по 40 „
4.	„ „ „	ІІІ. „	по 40 „
5.	Повномочя		по 40 „
6.	Подання о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г) либра		по 40 „
7.	Написы до подань о интабуляцию либ.		по 20 „

ІІ. Друки для кас позичкових:

8.	Дневникъ касовий	либра	по 40 „
9.	Книга довжників	„	„ 40 „
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.		„ 2·— „
11.	Скрипт довжний	„	„ 1·20 „
12.	Книжочка вкладкова (щадн.)	„	„ 3·— „

ІІІ. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова	либра	по 40 „
14.	Книжка касова	„	„ 40 „

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

15.	Спис членів	либра	по 40 „
16.	Грамоты членьскі читалень „Просьвіти“ примірник		по 2 „

За опаковане і оплату почти дочисляє ся маде житість осібно.

Потребую

старшої інтелїґентної женщини Русинки до заряду дому і кухні. Адреса: о. Іосиф Кучиньский в Паришу п. Тарновиця пісна. 5:2 1—5

Іванна з Головацких Тшасковска, вдова по львівскім купцю, мати чотирох дрібних дїтий, без средств до житя, поручає ся милосерним особам з просьбою о ласкаве достатчуване їй чесного зарібку шитем біля, ґлядно о добровільні датки до заложеня якого інтересу. Хвилево мешкає при улици св. Мартина ч. 21. 1—3

Учителька Русинка

кляс нормальних і ґри фортепяну глядить посади від вересня. — *Сидорович* Хоросниця. 520 1—6

Пошукую ученика

приватиста до обнятя цїлорічної лекциї на селї до II ої кляси ґімназияльної. Зголошеня листоно до о. Петра Погорецкого, пароха в Білинї великій, о. п. Лука коло Самбора. 523 1—5

ОГОЛОШЕНЄ.

При приватній школі оо. Василиян в Дрогобичи є опорожнена посада для учителя емерита з річною платнею 924 К, котру виплачує каса міска в Дрогобичи. Хто хотїв би старати о тую посаду, зволить відвести ся до оо. Василиян в Дрогобичи.

Потрібний учитель на цїлий рік до приготовленя одного хлопця до вступного ґімназияльного іспиту. Зголошувати ся зараз під адресою: Уряд парохіяльний в Чепелях почта Пеняки. 524 1—3

2 паппочкі або 2 учеників в низшої ґімназиї знайдуть поміщене і щиру опіку з новим шкільним роком. *Іван і Мінодора Ступницкі* в Чернівцях (Landhausgasse. 3.) 521 1—2

Донька по рускім сьвященику

в середнім віці пошукує місця господиньї, найрадше в домі сьвященичім. Адреса: *Н ска Львів, ул. Личаківска 15, в партері.* 517 1—5

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 53—52

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. Мід до пита в 4-літрових баринках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка,* приходник в Купчинцях, почта Денисів. 43810—10

Виноград пічничий і столовий

в 5 клґ. коробках оплатно до кождої почти.

Гірский виноград	3·—	К.
Грозна столові	3·50	„
Грозна десерові	4·—	„
Вибиран. міш. Мускат	5·—	„
Грушки столові	4·—	„
Яблока або сливки столові	3·—	„
Туркестаньскі цукрові мельони	3·50	„
Зелена салатна паприка	3·80	„
Зелені воднисті огірки	3·—	„
Цьвітовий, густий мід пушка 5 клґр.	6·80	„

Petrovitz & Pantitz
властителї винниць, Versecz (полуднева Угорщина).
503 4—5

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Снарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовлює
грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Въ теперѣшнѣмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбуе сѣчкарнѣ и плуга, звертаемо увагу Всч. Господарювъ, що найлѣпшй, трѣвалй, выпробованй и самыми господарями захвалюванй, а до того дуже дешевй

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ
продае
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львовъ, Ринокъ 36
а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ двоножовй зъ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН триножевй зъ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН чотироножевй 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскй зъ полдсенницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячй сейчасъ готовкою за сѣчкарнѣ достаютъ ще 5% опусту. Плуги продаютъ ся лишь за готовку безъ опусту. 452 97—?

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить І. випуск „Практ. Проповідий до рускього народа“. Тов. св. Петра має на цїли пособити бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба гроший і ще раз гроший. З розпродажі 300 примірників відступаю по короні від примірника на тов. св. Петра. Від Вас оо. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

☞ Цїна одного примірника з почтою 2 кор. ☜

Замовляти можна на адресу: о. **М. КІНАШ — Хоросно п. Бродки.** 504 4—5

Перше галицке акцийне Товариство
РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ
передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 3—100

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 25 серпня 1903.

Велике ефектовне представленє

Перший дебют славної родини їздців CIOTTI зложеної з двох мужчин і одної женщини. Перший раз виступ джокея. Акт на неосїдланім кони виконаний п.п.

Hermandi і Achille Ciotti

Новість!!! На закінчене 4 скачучих на однім кони і двох псів вітрових, виконають дебютанти. — Славна амазонка п. Аделїна Ciotti а також виступ цїлого товариства.

В Середу 21 серпня Бенефісове представленє двох братів Fernandi. Приготовляє ся пантоміна „Пан Твардовский.“

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзница і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві ціни перевозу.

Інформаций удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien
або
ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Волоші ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 14—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН
Л. МАЙЕР
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 580 220—?

НОВО ОТВОРЕНА ЦУКОРНЯ
Іосифа Мигуловича
в Раві рускій
поручає знаменитї тїста, торти, чавенники, цукри — лише в найлїпшій якости. Замовленя виконують ся в як найкоротшім часї. 512 2 3

☞ При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накїр з фабр. Черлянковскої З друкарні Іставропиґийского під зарядом Іосифа Данилевич!

Ч. 180 Львів, Второк 12 (25) Серпня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Рускі посли у намісника і маршалка.

Як звісно, на з'їздї руских послів рішено вислати депутацию до намісника в справі державної помочи для потерпівших від граду і в справі надужить адміністрацийних властий в рускій части Галичини — а в склад тої депутациї увійшли голова руского соймового клюбу др. Олесницкий і посли Барвіньский та Могильницкий. Отже названа депутация була дїйсно в минувшу суботу у намісника, а за тим і у маршалка краєвого, та надіслала нам зі своїх заходів слїдуючий комунїкат:

Виконуючи рішене руского соймового клюбу з 15. серпня 1903, явилась делеґация того-ж клюбу в неділю дня 23 с. м. передвсїм у намісника. Делеґати руского клюбу представили намісникови передовсїм величину катастрофи градової, яка навістила східну часть краю засягнувши цїлий простір землї від стрийского і калуского Підгіря аж по Гусятин і Заліщики. Катастрофа тая обняла територияльно значно ширші простори, як повінь в Галичинї західній і не обмежилась на знищене земле плодів, але потягнула за собою в многих місцях знищене будинків селяньских і жертви в інвентари господарскім а навіть і в житю людскім. Наслїдки катастрофи для хлїборобского населеня в східній части краю суть страшні і незвичайно тяжкі; вже нинї стоїть перед ними страшна мара голоду; всюди брак збіжа на засїв і брак средств на закупно, взагалїже брак заробку, бо там, де вибив град селяньске збіже, витовк також і землеплоди обшарів двірских а катастрофа діткнула майже виключно рільничі сторони краю, де є брак можности заробку при заводах промислових. З тих причин рускі посли жадають від намісника, щоби не зважаючи на голоси праси польскої, котра промовчує дїйсний стан в Галичинї східній і аннектує цїлу суму правительственної запомоги для потерпівших від повени в Галичинї західній, роздїлив фонди правительством для Галичини призначені по справедливости, беручи за основу роздїлу висоту дїйсної шкоди і дїйсної потреби і щоб при тім роздїлї діткнені тяжко східні повіти не були покривджені.

На тое відповів намісник, що звісно єму, що східні повіти діткнені дїйсно великою і тяжкою катастрофою граду і що в деяких повітах потреба справдї скорої і значної підмоги. З тою помочею намісник і поспішить дїйсно, руководячись без взглядно лише самою справедливостию і дїйсною потребою. Притім однак зазначив намісник, що розміри катастрофи в західнїй Галичинї суть значно більші як у східній(?), бо кромі повени есть там ще в повітах не діткнених повенею, неурожий, між тим як в Галичинї східній повіти не діткнені градом, виказують всюди гарний урожай.

Відтак представила депутация намісникови другу справу, поручену їй руским клюбом соймовим а іменно справу надужить зі сторони властий політичних в напрямі обмеженя конституцїйних прав загалу Русинів і руских товариств.

В послїдних місяцях не було зовсїм живого політичного руху між Русинами, однак де рух сей в якій будь формі проявив ся, стрічав ся з беззаконними перешкодами зі сторони властий політичних і їх орґанів. Старости заказують систематично віча, розвязують безправно збори довірочні, переслїдують їх аранжерів, ставлять безправно перешкоди статутарній дїяльности руских товариств і институций.

Делеґати руских послів предложили намісникови спис найдрастичнїйших фактів з послїдних часів в повисшім напрямі і зажадали рішучо іменем руской репрезентациї і цїлого руского народа, щоби положив конець тій самоволи адміністрациї і запобіг дальшим нарушеням закона.

Намісник заявив на се, що наміряє стояти лише на основі закона і берегти єго ненарушимости і в тім взглядї дав строгі інструкциї старостам. Не стерпить одже надужить і буде з всею строгостию поступати. В случаях, котрі дійшли до єго відомости і котрі провірив яко правдиві, видав вже заряджене і так прим. знїс вже розпорядженє старости в Равї рускій, котрим тойже з гори заборонив довірочні збори в своїм повітї.

Предложені факти розслїдить рівнож і видасть відповідні зарядженя. Дїяльности руских товариств намісник не хоче і не буде обмежати; так само і в справах страйків видав старостам зарядженя, щоби стерегли інтересів працюючих і брали їх в охорону против властителїв там, де ті не додержують умов о винагороду працї. З другої сторони буде однак з всею строгостию стояти за удержанєм порадку і супокою в краю і для того виступати буде против проявів ширеня ненависти, а специяльно при страйках стояти буде з всею строгостию за свободою працї.

Делеґати заявили на се намісникови, що нарід і суспільність руска бажає передовсїм, щоб в краю панував стан правний і пошановане права, щоб Русини чули тое і бачили, що і они стоять під охороною закона, а тоді не буде причини до проявів ненависти. Впрочім і нинї то, що закидуєсь Русинам яко прояви ненависти, есть переважно чисте стремлене руского народа до свого культурного розвитку, або слаба лише дефензива супротив значно сильнїйших проявів ненависти з противної сторони.

Авдиенция скінчилась заявленєм намісника, що буде супротив руского народа берегти леґальне поведене властий політичних в краю. — Відтак удалась депутация до маршалка краєвого гр. Баденього і представила єму з того самого становиска справу катастрофи градової з огляду на евентуальні підмоги з фондів краєвих.

Маршалок заявив, що в справі тій буде рішати сойм, котрий буде скликаний около 20. вересня с. р., в предложенях однак що-до роздїлу підмоги, стане видїл краєвий на становиску справедливости і не зробить кривди східним повітам краю. При тій нагоді довідалась депутация, що східні повіти не предложили ще справоздань о розмірах і висотї шкоди, що очивидно вплинути може дуже некорисно на висоту участи східної части краю в підмозї так з фондів краєвих як і державних.

——

Про повисшу авдиенцию і єї результат вискажемо наші замітки в завтрішнім числї.

——

Рівночасно з повисшим комунїкатом одержали ми еще слїдуючу відозву до оголошеня:

Від клюбу руских соймових послів.

В другій половинї вересня с. р. має зібратись сойм краєвий в цїли ухвалена фондів запомогових для людности краю, діткненої сего року великими нещастями, а именно на заходї катастрофою повени, на сходї катастрофою граду. На тую цїль роздїлило також правительство значнїйші державні фонди.

Повіти західної Галичини виготовили поквапно цїлий статистичний материял представляючий висоту і розміри шкоди в кождім повітї, — видїли повітові всїх дотичних повітів західної части краю представили сей материял видїлови краєвому і намісництву а численні депутациї західної части краю в ярких драстичних барвах представили страшні результати катастрофи.

Зі східних повітів краю неменше тяжко діткнених, неменше страшно спустошених катастрофою граду, нема доси повних і достаточних урядових реляций ані в видїлї краєвім ані в намісництві. Видїли повітові східної части краю, з дуже малими виїмками віднесли ся до сеї справи зовсїм байдужно і не зібрали до сеї пори потрібних дат що до шкід і не предложили їх краєвій автономічній власти. Наслїдком сего буде, що коли збере ся сойм і справа означеня висоти фондів запомогових для східної і західної части краю стане на дневнім порядку, жадання наші, ідучі на можливо найвисше дотоване фонду для підмоги потерпівшим від граду, розбиватись будуть о брак материялу урядово стверджуючого висоту шкоди. Сему-ж не будемо винні ми посли рускі! Сему будуть винні наші люди з повітів, котрі справи сеї не припильнували! Длятого нинї, коли ще час, взиваємо Русинів в повітах діткнених градобоєм а передовсїм членів ради і видїлів повітових, щоби постарали ся в радах о скоре, точне і докладне зібране дат що-до шкід в кождім повітї і переслане тихже як найскорше видїлови краєвому а рівночасно просимо на всякий случай, чи удасть се чи ні, о переслане докладних дат з цїлих повітів до рук руских послів соймових під адресою „секретаря клюбу о. Теодора Богачевского пароха в Лецівцї п. Рожнітів".

Клюб руских послів соймових.
Олесницкий, Богачевский.

По київских розрухах.

——

В Київі цїлком уже успокоило ся. Страйки покінчили ся побідою страйкуючих робітників. В державних варстатах желїзничих, де робітники, платні подевно, мусїли сьвяткувати в дві двірскі і дві неділї в часї різдвяних сьвят, через що богато тратили на заробку, згоджено ся на жадане робітників, що в часї різдвяних сьвят будуть вільні від роботи лише чотири дні, а двірских днїв не будуть сьвяткувати. Також понїдвищувано робітникам платню і віддалено майстрів, котрі їм найбільше докулювали. Ходить еще о дві річи, котрих робітники домагають ся: о осьмигодинний робучий день і о повну платню в разї хороби робітника. На сї два домагання доси ще відповіди не дано.

Оттак могло би здавати ся, що весь рух мав лише підклад економічний. Тимчасом річ має ся инакше: під добре горґанїзованими і через те, о скільо можливо, цїлком спокійними страйками крие ся, як ми нераз уже указували, рух революцийний. Потверджує се й допись з Київа, яка симе днями появила ся в краківскім Czas'і, датована дня 15 с. м. Подаємо її тут в повнім перекладї:

Грізне економічне положене трех найважнїйших верств суспільности, робітників, селян і шляхти, значний розмірно поступ в духовім розвитку тих верств і пробуджаюча ся самосьвідомість та розуміне суспільних прав і обовязків — се головні причини теперішнього руху, що потрасає орґанїзмом российского народу. З сего руху вже тепер починає вироджувати ся оден поклик, а може недалека вже хвиля, коли справа стане ясна і отверта; одноголосні ухвали рільничих комітетів вже висказали незнане доси в Росиї слово „конституция". Фактом є, що товпи робітників по кілька і кількандцять тисяч ходили улицями з червоними хоруґвами та лиш одно кричали: „Долой самодержавіе!" Та й хлоп, хоч не може так як робітники громадити ся для маніфестациї, знає вже досить добре і зовсїм до річи говорить о тім, що є такий лад політичний, котрий дає каждому спромогу голосно упімнути ся о свої кривди. І що могуть при тих могучих, майже елементарних течіях заважити ще посторонні аґітатори? Дуже мало. Тим то й чим-раз менше безпосереднього значіня має революцийна пропаґанда. Вона вже зробила своє в своїм часї, бо порушила народ. Тепер ся аґітация не сьміє відзивати ся до народу з иншим покликом, як лише „Долой самодержавіе!"; не сьміє коли не хоче стратити цїлого свого впливу.

Недавні події в Баку, Николаєві, Одесї і Київі, звернули загальну увагу в Росиї і поза Росию. Називають жертви, обчислюють трупів, спочувають пролитій крови або величають рішучість і енергію властий. Та хоч як яркі ті події, все таки мають вони лише підрядне значіне, мовби лише для прикладу; вони є одним з богатьох, навіть менше важних прояв причин історичного значіня. Але й в сих підрядних подіях крие ся неодна наука і вказівка. Тая маніфестуюча і страйкуюча товпа наперед заповідала, що не вийде поза межі леґальности; і доси додержує слова. Тая товпа з обуренєм протестує против вибриків черни, против насильств бездомних, розпитих, вандрівних „босаків", котрі користають з усякої нагоди, щоби красти і грабити. Серед тої товпи не чути окликів против власности, родини, суспільного ладу. Лиш одно: „Долой самодержавіе!" лунає чим-раз частїйше і голоснїйше.

Тим то не легко тепер найти інтелїґентного і вразливого чоловіка, котрий би — без огляду на переконаня, стан і становище — не спочував з тою товпою. Сей настрій є так загальний, що не обнимає навіть тих, що в урядах або у войску мають обовязок пильнувати нинїшного стану річий і підтримувати єго. То саме войско, котре поневолї мусять стріляти до товп, тепер не віддає своїм старшим проклямацій, розкидуваних по касарнях в сотках примірників. Від двох літ чим-раз рідше лучає ся такий випадок, а за яких других два роки мабуть всї проклямациї будуть лишати ся в кишенях салдатів.

Остатні кровавї події між народом а войском, особливо в Київі, замітні ще з одного огляду: в се увелене в дїло Толстової ідеї відпорної революциї. Кільканацятитисячна товпа, що заховує взірцевий порядок, — се явище не буденне! Душевний настрій тих товп був так імпонуючий, що рівнодушні сьвідки нераз не могли здержати слез. Видїло ся робітника, котрий в хвили, коли салдати мали дати огня, вийшов наперед і, ставши перед дївкама карабінів з відкритою грудию, кликав, що хоче бути першою жертвою, — і перший упав від кулї. Видїло ся ранених, що, умираючи, нїкого не проклинали, але при сьвідках своєї смерти уповняли, що й другий раз пішли би на смерть за „сьвяту справу".

З другої сторони в сій борбі з одушевленою товпою власти стратили зимну кров і через те безперечно вийшли побіджені. Бо річ знана, що перші вистрїли унали без виразної причини, — що на розказ ґубернатора стріляно до товпи, котра по спокійнім двори вже опустила желїзничий шлях, щоби пропустити поїзд, котрий мав відходити, — що коли на побоєвищи лягли трупи, настрій товпи не змінив ся, а став лише ще більше зрезиґнований. Замітна також фанатична солїдарність страйкуючих без огляду на материяльні інтереси, бо до руху пристали й ті, що добре були платні; а пристали не, як часто бував, під впливом примусу і страху, а лише в імя братерства. Деяких машиністів, що не вспіли получити ся з товаришами, арештували жандарми і на силу всаджали на льокомотиви, де під дївками двох козаків мусїли провадити поїзди. В день маніфестациї не бачено робітників піяних, не прийшло також до жадних вибриків ані насильств. Те, що діяло ся кілька днїв опісля, як пр. напад на млин і одну з фабрик, було дїлом „босаків", тих героїв Максима Горкого, що не мають нїчого спільного зі справою робітників.

Словом остатні маніфестациї в Київі мали знамя відпорної революциї, пропаґованої Львом Толстим, котрий має величезний, необчислений вплив. Мали також настрій ідеалїзму, характеризуючий звичайно, як поучає істория, початки політичних і соціяльних рухів серед мас.

Москвофільска кириня на провінциї.

(*Допись з Косова*).

Від часу, як галицко-польска гаката запила з нашею кацапнею „Bruderschaft," се-

ся послїдна, чуючи за собою силу пястука та жандармского баґнета, підносить лоби щораз висше і ставть ся загалом щораз зухвалїйшою".

Доходить до того, що навіть декани, особливо в часї візитацій руских парохій, цїлком явно-славно аґітують против читалень „Просьвіти" а наказуючи закладати читальні „Качковского та розкидаючи між народ свої „ізданія". Як не можуть чіпати ся парохів, то лапають по закутках дяків, паламарів і т. п. і вмовлюючи в них, що „Свобода", „Гайдамаки" та книжочки „Просьвіти" ширять отрую, „безбожия", за яке треба відповідати перед Богом. Хтож з люду не слухав, таких „маститїйші" отця страшать в часї проповідий пеклами, бо, мовляв, хто свого сьвященика не слухає, той Бога не слухає. Річ певна, повинно ся слухати свого сьвященика, коли тїльки такий свій сьвященик сам не ширить деморалїзациї між народом, котрий вже, слава Богу, розплющує очи щораз ширше. Ог возьмім хочби й косівского декана. Як звісно, з консисторії вийшла куренда, щоби рускі церкви асекурувати в нашім „Дністрі". Та сей „столп твердосердия" не лише сам асекурує свою церков в „Славії", але і в цїлім деканатї за тим аґітує. Певно! адже шкода, щоби наша кервавиця лишала ся в наших таки руках... волять її забрати чужі...

Як загалом кацапню бісять зріст народної самосьвідомости між людом і яких поганих способів уживає, аби не допускати до зросту тої самосьвідомости, ось прошу дальше послухати: В сенї Монастирску під Косовом завязалась недавно Читальня. Коли однак місцевий парох „атец" Ґелитович почув, що члени сеї читальнї готовлять ся перемінити її на „Читальню Просьвіти", всов гнув ся між них і, удаючи сердечного їх друга, почав приготовляти основу під нову твердиню темноти та кнутопоклоньства, то-б-то задумав перевернути читальню на — Качковского. Та тут „атец" Ґелитович „посрамив ся" основно, бо на загальних зборах Монастирскої Читальнї вибрано майже одноголосно головою тамошнього чесного і сьвідомого патріота-ремісника п. Гавриша; „атец" Ґ., хоч дуже бажали бути головою, повалили ся враз із своєю „собратиєю" (дяком і паламарем), чисто „ускользнули"... Читальня в Монастирску гарно розвиває ся; незабавом перемінять її на Читальню Просьвіти". А бідному „атцу" грозить нове „посрамленне" а може навіть і „столкновенне". Коло монастирскої церкви стоїть хата, яку члени Читальнї задумали були купити, призначуючи одну її половину для Читальнї „Просьвіти" а другу евентуально на крамницю. Хата була вже й згоджена". Та „маститїйший" парох, довідавшись о тім, пішов до властителя і потай купив її за церковні гроші, без сьвідома церковного брацтва, накинувши властивцеви 50 зр. А що не красна „сделка"?!

О скільки косівска кацапня безлична, о стільки знов наші тутешні народовці добродушні й толерантні. На доказ, що з кацапскою язвою не то немислима ніяка чесна робота, але навіть і товариске житє, тих одиниць, що бажають своїому народови добра й волї, ось вам дальші факти:

В Новім Косові істнує від кількох місяців товариство „Руска Бесїда", котрої члени, так мущини як і женщини, живуть між собою незвичайно мирно й приємно, начеб се була одна більша родина. На 50 членів народовців є 5 чи 6 кацапів, а з тих *аж три у видїлї товариства*, [один навіть заступником голови!] на 7 видїлових, а то „атцп": знаний вже Ґелитович, Шанковский і засуспендований чи пенсионований Филипович. Се чейже справдї верх толерантности і добродушности народовців, коли аж трох кацапів узяли до видїлу. Здавалось би, що ся чесна „тройца" зрозуміють ся на річи та за народовецку добродушність перестане бодай „винити". Та ось прошу послухати, як она віддячила ся: Косівска „Руска Бесїда" задумала відсьвяткувати память ґенія України концертом і в тій цїли зійшов ся її видїл на нараду. Явилась „тройца", яка зараз таки заявила устами Шанковского, що вона взагалї спротивляєть ся сьвятковану памяти Шевченка, бо Українцї сьпівають пісні обиджаючі їх „чувства" і їх союзників Поляків, як прим. „Не пора". Филипович, вирвавшись справдї гей той „Filip z konopi", ужив між иншим такого арґументу, що народовці з косівскої „Бесїди" передплачують таку „шмату", як „Поступ", а коли він заявив раз бажанє, що буде відпускати „Весїдї „Przegląd, то вони закричали його. — На се встав п. П. і сказав: „Сумно дуже, коли руский сьвященик поручає і вихваляє дневник польский, а таку безпартийну, таку пожиточну і чисто наукову часопись, як „Поступ", називає шматою... Очивидно, се страшенно розлютило чесного „атца", тож почав сипати пану П. морали, як: „голота", і т. п. Діставши однак від того добру прочуханку, цїлковито „посрамлен" ухопив за капелюх і, не сказавши нїкому навіть: будьте здорові — „ускользнул". За ним вийшли й прочі з „маститїйшої тройци". Не прийшло отже до нїякого позитивного рішеня, бо одна з видїлових [п. О. Р.] не була під той час в Косові, а тим самим хибло комплету. До Шевченківских вечериниць усе було вже приготоване, навіть афіші розлїплені, бо спершу нїхто не припускав, щоби так добродушно толеровані кацапи сьміли противити ся сьвятковану памяти Тараса. Тож на заряджене голови товариства [о. Абрисовского] скликано на день 7. с. м. поновне засїданє видїлу, бо треба було таки конче твердолобам показати, що вечериниї уряджують не, як вони хотїли — „Коссовскіі Українци", а таки „Руска Весїда", котра не позволить себе стероризувати. Засїданє, з огляду на перший дебют кацапів, заповідало ся вельми інтересно, тому й зійшло ся усе, що жило. Зараз на початку „атец" Шанковский „запротестїровал" іменем своїм і своїх одномишленників, заявляючи, що вони загалом „не позволять на нїякі вечериниї", бо колись-там в Кутах він [Шанковский] „мусїв перед Поляками встидати ся почувши „Не пора", бо їх „убежденія" инші від „стремленій Українцов"; „ми [закінчив] не винали сороці спід хвоста, щоб з нами українци не числили ся". Коли-ж наші стали їх уговорювати, що й вони преціньо Русини і повинні віддати честь народному ґенївви, тогдї красноречивий „атец" Ш. встав і зложив таку заяву: *Коли ви* [значить народовці!] *не відкажете ся від тих вечериниць, то ми хоч воно й не красно* [прошу лише слухати!] *будемо мусїли удати ся до п. Старости і просити, що би заборонив вечериниї!*" По сій заяві „маститїйшая тройца вийшла з комнати „Весїди", будучи певною, що знов здекомплетує засїданє. Та, на щасте, на „Весїдї" якраз був один із заступників видїлових і о. голова покликав его тай засїданє, після статуту цїлком правосильне, скінчило ся очивидно по мисли більшости членів. Знаючи однак з досьвідів, що кацапови заденунціювати народовця, значить тілько, що пчихнути, упросив загал членів „Весїди" перебуваючого тут в лїчничім заведеню д-ра Тарнавского п. д-ра Ст. Федака пійти до старости і вияснити ему цїлу справу. [Д-р Федак зорґанїзував був хор на вечерок]. І стало ся дуже добре. Староста заявив д-ру Федакови, що він у вечерку не може бачити чогось против законного. По відході д-ра Федака вліза до бюра старости і „маститїйшая тройца". Та їх „авдиенция" тривала „поразительно" коротко. П. староста [як зачувати] мав кацапам відповісти, що на того рода дїла він має жандармів і поліцию. Так отже наша кацапня знов „посрамила ся", вийшла з довгими носами.

Та побіда „правди не дала кацапни спати; вона ходила гей потрошна, кукала з вулиці до вікон „Весїди", швендала ся гейби ті помотиличені вівці і видно було, що задумує якесь „чесне" дїло. І справдї прочуте не завело. Ото в сам день вечериниь приїзджають гості з Кут і показують нам гектоґрафовані запрошеня [писані для заблахманя очий фонетикою!] на „Вечериниї з танцями", що буцїм мали відбути ся того самого дня в Кутах. „Що се за вечериниї? — кажуть гості Кут, — ми кутскі, а нїчогісько не чули тай „нїхто в Кутах не міг нам нїчого сказати про які небудь вечериниї"... Та, на щасте, і сеся огидна робота не вдала ся їй, бо вечерок відбув ся [очивидно без кацапів] і випав просто величаво. А чесная кацапня знов тиняєть ся по місті по між жидками і кукає з вулиці до вікон „Весїди"...

Гр. Щ.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Нині або завтра закінчать ся авдиенциї угорских політиків у цїсаря. Говорять, що по сих авдиенциях цїсар покличе військових дорадників, аби з ними застановити ся, як далеко уступки можна поробити в справі військових жадань. По закінченю сих нарад цїсар прийме еще двох або трех політиків і відбуде з ними конференцию а відтак одному з них передасть місию утворення кабінету. Говорять, що найбільше виглядів має Люкач, котрий, як доносять, вдоволить ся найменшими концесиями. Перед своєю авдиенциєю у цїсаря Люкач відбув дуже довгу і вичерпуючу нараду з міністром гонведів Кольошварим і по сій конференцаї представив цїсареви свій план уздоровленя відносин на Угорщанї.

Виглади Люкача стоять тепер найлїпше, бо він згодив ся на мінїмальні жадання, я в додатку є люблений в двірских кругах. Коли би опозиция не хотїла згодити ся на уступки, які одержить Люкач, то він поки що сойму не розвяже з причини стану ex lex, але передовсїм постарає ся, аби більшість дала ему буджетову провізорию і доперва тогди розвяже сойм і розпише нові вибори. Колиби опозиция не дала ухвалити буджетової провізориї, то сойм мимо стану ex lex буде розвязаний.

Будапештенскі дневники доносять, що цїсар від кількох днїв є дуже зденервований. До одного з політиків мав цїсар сказати: „Не розумію, чому від 36 лїт нїхто о сих справах і словом не згадав менї, а тепер нагло приходять до мене з так важними справами." До бувшої двірскої дами цїсаревої, цїсар сказав: „Дуже менї прикро, що Мадяри, котрих так дуже люблю, не хочуть мене розуміти."

Деякі дневники доносять, що між політиками зачинає панувати спокійнїйший настрій. Гадають, що супротив енерґічного відкиненя цїсарем всїх жадань опозициї, опозиция гадає вдоволити ся меншими концесиями.

Справи заграничні.

Бунт в Македонії і европейска дипльоматия.

Погляд на події, які відбувають ся в послїднім часї на балканьскім півострові, починає поволи ставати супокійнїйший. Зразу убите Ростковского викликало справдї занепокоєне, бо Росия заговорила тоном дуже рішучим а ей нота в „Правительственнім Вѣстник-у" виглядала на ультіматум супротив Туреччини. Та Туреччина зрозуміла положене і коли вичитала ноту а ще нізнїйше побачила росийску ескадру, то ей енерґія десь зараз подїла ся а турецке правительство приобіцяло сповнене всїх домаганъ Россиї. Тепер становиско найбільше інтересованих держав — Австриї і Росиї — є: зльокаізувати пожар і недопустити до розширеня пожежи а се по уступленю Туреччини вже так як стало ся. Для того навіть в Берлїні дивлять ся на ситуацию зовсїм супокійно а „National Ztg." каже: Положеня на всході не уважають тут за неспокояче. То, що навіть ... тре ніби то Росия мала поставити Туреччині, то лиш звізване, на котре Туреччина повинна згодити ся і згодить ся (вже згодила ся. *Ред.*) Отже о скільки в ґру входять великі держави, то положеня на всході не можна назвати грізним. Але треба числити ся з поступованем македоньского комітету і з тим заворушенем, яке настало в Сербиї і Болгарии."

З Царгороду доносять о заяві Росиї, що турецка відповідь на росийско „ультіматум" є вдоволяюча, але Росия жде на безпроволочне переведене своїх жадань. Султан подякував цареви за відкликане фльоти.

До успокоєня умів значно причинила ся також візита англїйского короля у австрийского цїсаря, котрій приписують, що вона буде великою запорукою мира. А крім англїйского короля, має приїхати до Відня також і российскій цар. „N. fr. Presse" подає се яко цїлком певну вість. Візита царя наступить з кінцем вересня і має потрвати до 5 днїв. З царем приїде також ґр. Ламсдорф. Подорож царя до Відня стоїть в звязи з его подорожию до Італиї і має мати дуже важне політичне значінє, специяльно також супротив важних подій на балканьскім півострові. Причинить ся вона рівнож до того, що Австрия і Росия будуть поступати „згідно" на балканьскім півострові а се також запорукою, що нарушеня мира на довший час нема що болти ся.

Намісництво „Далекого Сходу".

Утворене Росиєю „намісництво далекого Сходу" обіймає величезний простір российскої Азиї: від Забайкалского краю аж по Спокійний океан і Корею. Під власть утвореного намісництва віддано ґенерал-ґубернаторство амурске, провінцию квантуньску і цїлу просторонь Манджурії, через котру іде східнохівська зелїзниця. Під опіку намісника „Далекого Сходу" віддано також інтереси российского населеня в цїлій Манджурії в північних Хінах і Монґолії.

Повновласть намісника є дуже широка. Віддано ему на цїлій сій просторони всю цивільну і військову власть і команду над фльотою Спокійного океана. З титулу опіки над российским населеном і российскими інтересами поза границями держави намісник буде мати право входити в дипльоматичні зносини з правительствами Хін, Кореї і Японану. Він буде мусїв також уважати, що дїє ся в сумежних краях, аби події не заскочили Росиї несподівано так, як повстанє Боксерів в 1900 роцї, а то тим більше, що в Монголії замічено фермент, котрий з часом може довести до ріжних несподіванок. Нове намісництво буде властию подібною до власти віцекороля англїйских Індий. Інституцию намісника утворено з причини, що так величезним простором землї, в котрім панують так відмінні від европейских відносини і так віддаленим від центра держави, не можна рядити з міністерских бюр в Петербурзї. Аби удержати гармонїю між політикою держави а політикою на „Далекім Сходї", і аби омминути конфлїкти між міністерствами а утвореним намісництвом, буде утворений в Петербурзї комітет, рід державного секретариату, котрого президию цар застеріг для себе. За найвідповіднїйшого кандидата на гідність намісника уважано віцеадмірала Езг. Алексеева, найбільше обзнакомленого з відносинами сходу Азиї.

Намісництво є першою того рода інституциєю в Росиї.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Цїсар не приїде.

Відень. Mont. Ztg. доносить, що цїсар не возьме участи в галицких маневрах і до Львова не приїде, бо в першій половинї вересня відбудуть ся наради політиків в угорскій справі.

Соймів не буде?

Прага. „Narodni Listy" доносить, що мимо обітницї Кербера соймы краєві не будуть

Акорди.

(Присьвячую Марії К. в Сл—у.)

Житє.

Житє складаєсь з одного сну, з одного усьміху і з плачу: дитинний вік, молодечий, старість.

*

Житє се траґедия в цїности, комедия в подробицях.

*

Я спав і мрів, що житє се краса; збудившись, побачив, що житє се обовязок.

*

Молодість се усьміх житя — подібно усьміхови переходить усьвітлена і гине.

*

Щасте.

Суть в житю хвилї щастя, котрі платять за прочі.

*

Нема більшої побіди, від сеї власних поровів; многі побідили народи і держави; дуже мале число *себе самих*.

*

Любов.

Чим перла для мушлї, тим є любов *для денкого серця*; се его одинокий скарб але і его невилїчима недуга.

*

Бути люблєним се щасте; уміти любити се умівтність; вміти терпіти се чеснота.

*

Відоймїть житю молодість, що останесь з житя? Відоймїть молодости любов, що лишить ся з неї?

*

Любов се капля з неба, що упала в чашу житя, щоби осолодити ей гореч.

*

Женщина.

Вулькан, творець всего на сьвітї, зібравши ся до сотворена женщини, спостеріг, що весь пожиточний материял з'ужитий вже на сотворене мущини. Взяв отже — рухи вужа, вмкість повою, гнучкість трави, простоту тростини, шовк цьвітів, легкість листя, зір антильопи, проміне сонця, сльози облаків, несталість вітрів, мягкість пуху, солодість меду, жостокість тигра, травлячий жар огню, холод закостеніваючий леду, щебетливість сороки, і змішавши всї ті елементи — дав сьвіту твір дивний і гарний — женщину.

*

Славо! Найкрасший твій промінь, се усьміх улюбленої женщини!

*

(подивляючи красу природи).. і думаємо, що житє є коротке і що всьо є суета; відтак встрясають нами судороги радости; — но я вкінци чуємо, що нїяка краса земска не дає правдивого і цїлого вдоволеня, если вдивляючись в неї, не чуємо у власній долони ручку улюбленої женщини.

*

Огнище домове.

Дім повинен бути небом для мужа, сьвітом для жени, пристанию для синів, школою для доньок.

*

Дім без женщини се рік без весни, а весна без цьвітів.

*

Чар родинного житя се найлучший антидот занепаду обичаїв.

*

Штука житя.

З високо поставленими обходи ся як з огнем: не стій ні за далеко від них, ні за близько.

*

Маєш пятьдесять другів — за мало, лиш одного неприятеля — за много.

*

Не треба все казати, що думає ся, але треба все думати, що каже ся.

*

Не стидай ся бути поученим о тім, чого не знаєш.

*

Думай много, говори мало, пиши найменше.

*

Зрозуміти суету і сьмішність річий сьвітових, се найвисша уміетність: сьміятись з них, найбільший подвиг.

*

Тайна успіху, се постійність в намірі.

*

Найлїпша політика, се честність отвертість і льояльність.

Львів, 6. липня 1903.

Л. Ч. С—ч.

скликані, бо Кербер боїть ся (?! *Ред.*), аби більшість ческого сойму не ухвалила резолюції домагаючої ся для полків рекрутованих з Чехії хоругов о ческих краєках і національних відзнаках.

Розруси в Росиї.

Катеринослав. Урядове справоздане стверджує, що при здавленю послїдних робітничих розрухів 11 осіб убито а 12 ранено. Ґубернатор повідомив робітників, що у всіх фабриках і варстатах робітничих робота має зачати ся 24 серпня і охочі до праці дістануть військову охорону перед страйкарями.

Македонїя.

Копенгаґа. Намісник Крети, кн. Юрій заявив, що его задача вже скінчена. В звязи з сим 6 голосна, що держави мають его покликати на комісаря Македонії.

Царгород. Покликані в Прізренді баталїони редифів (краєвої оборони) показали ся цїлком безкарними. Вояки стріляють на улицях. Населене непокоїть ся. Конзулї інтервенїювали у турецких властий. В компетентних кругах думають, що покликане редифів було великим блудом Туреччини. Сих баталїонів не повинно ся було збирати в Македонії, але що найбільше в Альбанії.

Адрианополь. В адрианопольскім окрузї ширить ся повстане дуже скоро. Повстанцї попереривали телеґрафічні получена, так що всї вісти надходять дуже пізно і недокладно. Спалено богато сел. Турецкі власти суть супротив руху цїлком безрадні і безсильні.

Царгород. Майже в очах росийскої фльоти, між Кілїссою а морским берегом повстанцї спалили 20 сел; правительственні будинки висадили динамітом в воздух. Богато грецких родин утїкло до Царгороду. Говорять о 200 до 300 ранених. День за днем надходять транспорти ранених.

Монастир. На маніфест Гільмі-баши, аби населене заховувалось спокійно і з довірем ждало на переведене реформ, повстанцї відповіли маніфестом в трох язиках і розкинули его в тисячах примірників. Маніфест взиває хлопів, аби висвободили ся з під турецкого ярма і пригадує, що Македонцї вже 25 лїт ждуть на реформи і не можуть діждати ся. Під гаслом: „свобода або смерть“, комітети взивають хлопів до повстаня против турецкого правительства.

НОВИНКИ.

— **Школою „на кресах“** називає „Дзенник польскі“ новозасновану реальну школу в Снятинї і приписуючи їй характер „оґульнонародови“, хоче мати її не новим культурним жерелом на широкім Покутю, але чимсь в родї таких „твердз польскості“, як всякі „косцюлкі“, „каплїчкі“ і — подібні ракети польского шовінїзму. „Дзенник“ вже виписав панеґірик такому ворогови народної просьвіти за мнимі заслуги около заснованя сеї школи, як Мойса(на дїлї постарался о неї зовсїм инші люди), і вже наперед обіцює ему народу, яка полягає на певности, що „liczna rzesza chłopaków polskich“ з Покутя та Буковини заповнить відразу ту „твердзу“. Забуває очивидно орґан польскої тромтадрациї, що нова школа реальна в Снятинї се школа на корінно рускій земли, і має служити для заспокоєня культурних потреб, а не відограня полїтичної ролї на уровних в зшовінїлих мозках гакатистів якихсь „кресах“. Не „Дзенник“ ані Мойса, але руске населене надасть характер снятиньскій реальній школї, — котру повинно ся було заснувати, як руску з рускою мовою викладовою, а не як польску, — і маємо надію, зробить се вже на сам початок, вписуючи до неї як найбільше своєї молодежи, охочої до наукы. А правительство нехай має з того науку, в яких цїлях добивають ся Поляки середних шкіл, а не хочуть пристати на руску школу там, де вона є культурною, необхідною потребою. Коли Поляки хочуть мати школу на те, щоб польщити Русинів і мати „twierdze“, то згода, але коли Русини добивають ся о станиславівску ґімназию вже пять лїт, маючи за собою слушність і дійсну потребу, то для них ґімназиї нема !...

— **Ідіотизм „Naprzod-у“.** В послїднім числї орґану польских социяльних демократів, що виходить в Кракові а любить блазнованем бавити публику цїлого краю, находимо замітку про „Kłopoty Rutenców“, в котрій каже ся між иншим, що Русини мали великий клопіт сего року з висиланем ґратуляцийних депеш цїсареви, бо рускі посли рішили ті ґратуляциї складати тим разом на руки намісника Потоцкого, а тимчасом „Дїло“ з дня 17-ого с. м. було на провінциї доперва на другий день і патріоти не знали, куди слати ґратуляциї. Розуміє ся, що ідіотизму цїлої тої новинки нема що й доказувати. Передовсїм треба хиба блазнїв полїтичних, щоб з річи чисто-конвенціональної і практикованої всюди робити велику справу і задруковати тим пів шпальти, а потому дивне диво, чому-то Полякам а навіть социяльним демократам вільно бути льояльними і їх „Naprzód“ не чіпає ся, але за те ґудить Русинів. Було би лїпше, якби „Naprzód“ занявся передовсїм своїми таки справами, а коли вже йде о всякі льояльности і конвенціональні форми, то ми ему навіть поможемо: знаємо социяльних демократів, що позасїдали на мінїстерияльних фотелях і відбувають „буржоазийні“ церемонії не гірше від найльояльнїйших людий — а є один пан в Кракові, що не тілько значить свої відозви після сьвят (w dzień święta Trzech Króli) але і отвираючи збори, витає ся з людьми побожно: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!“ Татілько тота ріжниця, що сей пан є одним з социяльно-демократичних проводирів і він певно в таких ситуациях не потребує бути в клопотї, як бідний який Рутенець, бо таким все вільно...

— **На відкрите памятника Котляревского** в Полтаві постановила управа київского літературно-артистичного товариства вислати адресу на мові росийскій і украïньскій від імени товариства і кромі того уповажнило секретаря І. М. Стешенка взяти участь в торжествах відкритя памятника в характері представителя товариства. Харківске ґуберньске земство і харківска міська управа вислали також подібну адресу, а надто делеґатів. Управу міста Харкова будуть заступати окремі репрезентанти.

— **Безлична провокация.** На брамі рускої церкви в Буську красує ся таке оголошенє: „L. 241. Ogłoszenie. Uprzejmie p wiadamiam wszystkich mieszkańców miasta Buska i na przedmieściach, że w piątek, sobotę; niedzielę i poniedziałek, to jest 28, 29, 30 i 31 sierpnia r b. należy zapisywać w kancelaryi szkoły męskiej wszystkich chłopców religii rzym. kat., gr. katolickiej i wyznania mojżeszowego, a będących w wieku szkolnym do szkoły. Z uwagi, że w niedzielę jako dzień świąteczny zapisy trwać będą tylko do godziny 10 z rana, za to można zapisywać dzieci 28-go t. j. w piątek cały dzień. Ponieważ we wtorek t. j. 1-go września rozpoczynamy naukę, proszę, by w oznaczonych dniach wszystkie dzieci były już zapisane a to dla samego porządku uniknięcia kary. Przy zapisywaniu dzieci do szkoły potrzeba też złożyć potrzebną kwotę na przybory szkolne. W Busku, 23. sierpnia 1903. *W. Sanecki.* (і печатка). Се оголошенє, прибите на брамі церковній, мусимо уважати яко провокацию зі сторони крайного шовінїста, яким є пан Санецкий. Тою дорогою звертаємо ся до ради шкільної краєвої і до ради окружної, а спеціяльно до руских представителїв в тихже радах, щоби схотїли пана Санецкого поучити, що день 28 серпня, яко день Успенія Пр. Богородиці, є також день сьвяточний і що так, як в неділю, записи повинні відбувати ся найдальше до 10 год. з рана.— *Н. М.*

— **Польска школа.** З Буська пишуть нам: Сего року побудовано в Буську 6 класову жіночу школу. На нїй видаїє золотистимв буквами напись „Szkoła“. І більше нїчого... Се найлїпше сьвідоцтво для тої школи і для науки, яка буде в нїй подавана. Не знаю, тілько, чи так, як забули на Русинів при поміщуваню написи на школї, чи забудуть на них також при стяганю конкуренциї на неї, а будуть домагати ся гроший тілько від „Polaków łać. i mojżeszowego obrządku“. — *Цїкавий.*

— **Як руский парох в Долинї красненько віддає рускі душички польскому пробощови.** Одержуємо звідтам отсе письмо: В своїм часї при наданю презенти на руску парохію в Долинї піднесено против о. Величковского між иншими і той закид, що кс. Заремба, польский пробощ в Долинї, форсує леґально і нелеґально о. Величковского длятого, щоби при его помочи міг скорше златинїзувати Русинів долиньских. Против сего закиду виступили декотрі сьвященики товариші о. Величковского з Букачовець. Отже до відомости сих сьвящеників подаємо першу цьвітку з поступованя о. Величковского. Дня 16. серпня принесли куми до хресту дитину, дївчину Иосифа (лат. обр.) і Софії з Леськевичів (греко-кат. обр.) Романчукевичів. О. Величковский запитав, длячого нема батька дитини при хрестї. На се куми відповіли, що батько виїхав, а приїде завтра. Яко Поляк він схоче дитину охрестити на польске, хотяй мати Русинка. На се о. Величковский заявив сторонам, щоби доперва завтра прийшли до хресту. Коляж куми сему спротивились і зажадали сейчас хресту, бо дитина хора, тогдї о. Величковский заявив, що він без дяка хрестити не буде, знаючи добре, що сторони дяка не відшукають. По тригодиннім безхосеннім глядяню за дяком о. Величковский, на рішуче жаданє куми, охрестив дитину лише з води. На другий день приїхав Романчукевич і дня 19 серпня удав ся з кумами до костела, де кс. Заремба охрестив руску дитину на польске, даючи їй імя Мария. Опісля Романчукевич, з припорученя кс. Заремби, удав ся до о. Величковского з заявою, що дитину по матери руску охрестив на польске і що кс. Заремба втягнув її в свої метрики і запевнив его (Романчукевича), що тої душі не дасть собі видерти. Розуміє ся, о. Величковский приняв сю заяву зі стоїчним спокоєм до відомости. Повисше наведене поступованє о. Величковского куми можуть ствердити присягою. Факт сей використовують Поляки і вмовляють в мішані супружа, що тепер прийшов наказ, що з мішаних супружеств як хлопці так і дївчата мусять бути хрещені „на польске“. Отче Величковский! будте ласкаві заперечити сему, а я в судї переведу доказ правди. — В Долинї 21. серпня 1903. *Іван Грабовеньский.*

— **Смерть під колесами воза.** З Бобреччини пишуть нам: Дня 21 с. м. о 3 годинї пополудни в селї Підгородищу в повітї бобрецкім став ся страшний випадок. З лїса їхали фірі наладовані дровами стосовими. Дорога була дуже стрімка. Одною фірою везли дрова для о. Дякова, пароха з Городиславич, а на нїй сидів 66-лїтний Іван Дяків, батько о. Дякова, в пенсиї терциян жіночого семинаря учительского зі Львова, що приїхав був до сина на село на віддих. Коні поганяв сам Іван Дяків, а слуга мав загамувати. Але коні рушили так скоро, що вже не було на те часу, а в додаток ще висунуло ся з воза полїно, вдарило коня по ногах і коні пустили ся чвалом в дїл. Серед того Іван Дяків упав між коні, дістав ся під колеса і по пятигодиннїй муцї помер. Зараз по пригодї післано по сьвященика до Романова і по лїкаря до Бібрки, однак лїкар, приїхавши, вже сконстатував смерть. Похорон відбув ся дня 23 с. м.

— **Нещасливі пригоди.** В Бібрцї повертав онодї з вправ 15 п. піхоти улицею оселї і заступив цїлу дорогу, на котрій найшов ся случайно 7-лїтний син тамошного листоноса. Нагло над'їхав тою самою улицею на коні офіцир від артилерії. Хлопчина не мав куди уступити ся і дістав ся під копита коня, котрий ударив его так сильно в голову, що приголомшеного ледви відратовано і нема надії, щоби остав при житю. — В Серетї, коло Чистилова, пов. тернопільского, утонув підчас купели жовнїр 2 п. драґонів, Альойз Мішек, родом з Чехії.

— **Розбійничий напад.** Зі Стрия вертав онодї гандляр Аврум Райнгарц дорогою до Сколього. В лїсї межи Синевідском а Дубиною напав на него якийсь чоловік і домагаючи ся гроший, почав окладати его палицею по голові. Наляканий Жид дав напасникови 10-короновий банкнот, а другий такий банкнот видер ему сам розбійник. На фірі їхав також кільканайцятьлїтний син Райнгарца, Лейба, котрий хотїв боронити батька. Та розбійник ударив его палкою так сильно в голову, що розбив ему череп. Серед смертельної борби нападених Жидів з незвісним розбійником, роздав ся на дорозї голос дзвінка їдучого зі Стрия фіякра. Сполошений розбійник утїк з 10 ґульденами і до сеї пори не удало ся жандармериї его вислїдити. Райнгарца і его сина Лейбу уміщено в шпиталї в Сколїм і є мала надія, щоби хлопчина відзискав здоровле. Сей незвичайний в нинїшних часах розбійничий напад викликав серед лїтників на просторі Синевідско-Тухля великий пополох.

— **Проби з новими канонами.** В середу зачнуть ся під Н. Торгом проби з новими гавбицями, котрими артилериа має збурити побудовану нарочно в тій цїли крїпость. На ту коштовну забавку прибуде 18 ґенералів і значне число штабових та иншых офіцирів. З військових віддїлів прибуває там нині з Кракова 100-ий полк піхоти, 1-ий полк корпусної артилерії, дивізия гавбиць, баталїон піонірів, віддїл кавалериї і віддїл з бальонами. Дивізия гавбиць уставить ся на захід від Н. Торгу в віддаленю 6—7 кільометрів і звідтам буде острілювати форти. Вчера прибув на місце віддїл крїпосної артилерії, щоби витичити лїнію стрілів, а також віддїл кавалерії, щоби очистити околицю т. є. виселити мешканцїв із района стрілянини.

— **Еврейска школа** повстала в Станиславові заходом місцевих сіонїстів. Школа уладжена на взір публичних шкіл, а пляном науки обнимає не лише сам виклад еврейского язика, але взагалї виховане молодїжи в національно-жидівскім дусї. Ходить до неї 80 учеников.

— **Майно без властителїв.** Анґлїйска почта вислала в минувшім роцї 4 мілїярди листів. З того 25 мілїонів листів не вислано задля неточної адреси, причім по отвореню конверт найдено 500.000 золотих монет і банкових білетів. Чеків, векслїв і марок найдено на 17 мілїонів.

— **Грізний пожар в Будапештї.** Вчера по 7-ій годинї вечером вибух в Будапештї грізний пожар в будинку париского маґазину фірма Ґольдберґер на розі улиць Керепеші і Кавзаль. Маґазин занимав партер, сутерини, I і II поверх. На III і IV поверсї мешкали приватні партиї. В хвили вибуху находило ся в середині дому 170 осіб. Огонь обняв в одну мить цїлий будинок, в котрім находили ся легко спальні материяли, як меблї, материї і конфекцийні вироби. Деревлянні сходи до сутерин станули в огни, так що ратувати ся міг лише той, хто був в партерї, близько виходу через одну браму, котрою можна виходити лише поодиноко. Прочі особи найшли сходи в огни. Наслїдком жари почали пукати шиби на III поверсї а було так горячо, що пожарна сторожа не могла зближати ся до будинку. Для повленя вискакуючих розпнято на середині улиці полотно. Мешканцї III і IV поверха почали тиснути ся до вікон. Перший вискочив якийсь мужчина з IV поверха. За его приміром пішли инші. В той спосіб уратовало ся богато осіб. Девять осіб скочивши погибло на місци, 8 потовкло ся тяжко, а 2 легко. Кілько осіб найшло смерть в середині будинку, в огни, не провірено ще докладно. Дім напротив займив ся також, але огнева сторожа угасила его сейчас. До 11-ої годинн в ночи удало ся зьлокалїзувати пожар і тодї ствердженo, о скілько се було можна, що погибло 13 осіб а 60 потерпіло тяжкі рани. Однак здогадують ся, що жертвою катастрофи упало до 50 осіб, що дасть ся ствердити пізнїйше, як будуть знати, кілько осіб недостає. Огонь повстав імовірно від електричної струї. Шкода виносить около 4 мілїони корон, з чого обезпеченo лише на 2,800.000 корон.

— **Дрібні вісти.** В Н. Торзї засуджено б. писаря Яна Паерского за паспортові обманьства, яких допускав ся на бідних еміґрантах, на один місяць криміналу. — В Харкові викрили трупа в коши, наданім на зелїзници з Нижного Новгороду разом з иншими посилками. — На жертви страшного вибуху вулькану на острові Мартиніці зложено досї в дорозї складок 9,279.233 франків.

— **На віче!** Видїл „Рудецкої Рускої Ради“ скликує віче до Хишевич на неділю 30 с. м. 4 год. по пол. з слїдуючим дневним порядком: 1) загальні, безпосередні і тайні вибори, 2) поділ Галичини а wyodrębnienie, 3) внесеня учасників. Просить ся о численну участь.

— **З нагоди благословленя нового дому читальні „Просьвіти в Хишевичах** відбуде ся таможе в неділю 30 с. м. вечером концерт і аматорске представленє „Камяна душа“ і „Урьопники“.

— **Читальня „Просьвіти“ в Бурштинї** устроює в пятницю, дня 28. серпня с. р. в сали „Обержа“ Сьвяточні Вечерницї в LXII роковини смерти Тараса Шевченка з слїдуючою програмою: I. Часть: 1. Відчит: Тарас Шевченко і его значінє для народу, 2. Філярет Кокесса: Зелена рута — хор мішаний, 3. Т. Шевченко: Чигирине!— деклямация. 4. Денис Січиньский: На филих Дністра — вальс, сольо фортепіанове. 5. Т. Шевченко: Посланіє — деклямация. — Часть II. Микола Лисенько: На беріжку — хор мішаний 2. Зенон Кужеля: Коломийка на фортепян, 3. Т. Шевченко: Якби ви знали паничі — деклямация. 4. А. Вахнянин: Піснь свободи — хор мішаний. 5. Ярослав Марченко: На Тарасовій могилї — річ сценічна в одній відслонї. Висока цїль, якою є ширенє ідей кобзаря України-Руси, а тим самим розбудженє самосьвідомости між масами прибитого нашого селяньства, най буде для поклонників Тарасової музи заохотою до численної участи. — Чистий дохід призначений на будову власної хати.— Початок о год. 7. вечером. — *Видїл.*

— **В справі Селяньскої Бурси у Львові.** Реченець до зголошень на приняте до маючої отворити ся Селяньскої Бурси у Львові був назначений до 25. липня, а дотепер вплинуло на руки підписаного ледви 5 зголошень. Відома річ, що після числа зголошень винаймає й уряджуєсь хата і укладає ся цїлорічний буджет, а з 5 зголошеними не знати властиво, що зробити. А що після доношеня дневників наука в школах львівских розпічне ся по причині шкарлятини аж 11. вересня, то в такім разї зискали би ми на часї, отже дальші зголошеня просимо надсилати до 1. вересня. Місце Бурси подамо до відомости пізнїйше. — *І. Чиж,* в Клепарові, II. Львів.

— **Пожарний „Сокіл“ в Торговици** повіта товмацкого засновано на філїяльних статутах „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **Зелїзниця Львів-Самбір.** Технічно-полїцийна ревізия лїнії державної зелїзниці Львів-Самбір вийшла корисно, тому рух на тім шляху розпічне ся остаточно 27 с. м.

— **Надане презенти.** Намісництво надало о. Юліянови Негребецкому, гр. кат. парохови в Токарни, презенту на опорожнену парохію цїсарского наданя в Бандрові.

— **З Товариства св. Петра.** На річ Тов-а імени св. Петра для несеня помочи убогим церквам прислав декан буский о. Словицкий 54 К, на котрі зложили: церков і парох в Буску о. Словицкий 8, церков і парох Горпина о. Лозиньский 8, господар в Горпинї Іван Бабух 2, церков д. в Нагірцях 6, церков і завідатель Дернова о. Андрущишин 8, церков і парох Дїдилова о. Поджарко 8, парох Камінки струм. о. Щегельский 2, церков в Рудї і вязинци 12 кор. З роспродажи 300 примірників своїх проповідий відступав завідатель Хоросна а тепер вікарий архикатедральний о. Кінаш половину т. є. по кор. від примірника на річ товариства св. Петра. Видїл тов-а св. Петра складаючи жертводателеви сердечну подяку і замавляючи по примірникови для кождого видїлового просить заразом преч. родимцїв особливо духовних поспішити з закупном тих прекрасних проповідий і в сей спосіб прийти в поміч нашому так важному тов-у. Так само схотять преч. родимці, по приміру Поляків, при кождій случайности, особливо же при весїлях, празниках та инших забавах і торжествах памятати на те тов-о. В тім взлядї апелюємо тут до патріотизму наших красавиць і нашої молодіжи особливо семинарицкої. В такий і тим подібний спосіб зібрала ческа молодіж, женьска і мужеска, мілїонові суми на свое „divadlo“! — *Видїл.*

— **Число „Дїла“ з втірка** 18 с. м. занумеровано хибно 174, замість 175, проте звертає ся увагу Вп. наших передплатників на сю похибку, щоби оманути зайшні рекламациї згаданого числа 175.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українъско-руску бурсу в Новім Санчи!

— **До нинїшного числа** долучає ся цїнник „Спілки для господарства і торговлї“ в Перемишли.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Gazeta lwowska з дня 15. серпня с. р. оголошує публичне розписанє достави матеріалів з дерева, яких ц. к. Дирекция державних зелїзниць у Львові буде потребувати на рік 1904.

Дотичні оферти, споряджені на приписаних бланкетах, могуть бути внесеними найпізнїйше до дня 10. вересня с. р. 12 год. в полудне до згаданої ц. к. Дирекциї у Львові. — Бливші условя сеї достави є подані в газеті львівскій з дня 15. серпня с. р. а могуть бути також переглянеными в департаменті III. і IV. ц. к. Дирекциї державних зелїзниць у Львові.

— **Русини! Жадайте по всїх каварнях, ресторанах, бюрах дневників, зелїзничих дворцях і т. д. „Ruthenische Revue“.** (Адреса в анонсї!)

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя виданництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Крім того повість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, вправник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ЗАЯВА.

„На всї брехливі клевети, котрі від якогось часу появляють ся в часописах, мабуть (вкибленій) ціли, щоби мене перестрашити і змусити до лагіднійшого способу клясифікованя, та до консолїдації з тими, що хотять бути „приятелями“ молодіжи, не відповідаю і відповідати не буду, позаяк не годжу ся на те, аби найдорожшу справу вихованя нашої молодіжи в такий нечесний спосіб обговорювати. Також не могу відповідати комусь, хто стидає ся своє імя показати, коли нарушує славу другого. 526

Евген Мандичевский, учит. ґімназ.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнійших цінах і під найдогіднійшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам уділяє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 418 5—

Львів 1903 р.

До Всч. Руского Духовеньства!

Всечестнійший Отче!

Русини ніколи не жалували гроша на приукрашене своїх церков. Від найдавнійших часів видавали і тепер ще видають значні суми на внутрішні уряджена Домів Божих. Переважно суть то роботи різьбарскі. Роботи сї однак, мимо високої їх цїни не суть такі якими-би бути повинні Причиною сего есть віддаче робіт різьбарских людям нефаховим як: малярам, позолотникам і т. п., котрі робіт сих самі не виконують (а часто навіть не розуміють їх) лиш відступають різьбарам, полишаючи для себе за посередництво великі процента. Люди сї нїчо не роблять, а тягнуть з церков великі зиски.

Фаховий різьбар замість дістати роботу впрост від Комітету церковного дістає ї з другої, а часом аж з третої руки розумієсь за лиху цїну; не може ї отже так вивінчити як належало-б. Чи без сих посередників не можна би було ся обійти? Чи не лучше віддати роботу впрост в руки фахового майстра, а скористає на тім церков, бо за тані гроші дістане лучшу роботу? Перестерігаючи Всч. о. о. духовних і Хв. Комітети церковні перед подібними посередниками, осьміяюсь надмінити, що повернувши в заграници проваджу у Львові робітню різьбарску. Виконую всякі внутрішні уряджена церковні, як: Іконостаси, вівтарі, бальдахіни, кивоти, амвони і т. п. у всїх стилях і по найдешевших цінах. Набравши так в краю як і за границею відповідного образованя в своїм фаху, ручу за точне і артистично-стильове виконане повірених мені робіт.

Надіюсь, що Всч. о. о. і Хв. Комітети церковні піддержать руску робітню різьбарску і що тяжко запрацьований рускій гріш не піде в руки чужі, ворожі русній Церкві і рускому народови а останесь в руках Русина.

Поручаюсь ласкавій памяти Всечестнійшого з високим поважанем

Марцель Ковальский

452 1—2 *різьбар у Львові ул. Личаківска ч. 6.*

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтацких площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 25 серпня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·25 до 7·50, *Жито* старе 5.75 до 5·90 а на термін 5·50 до 5·75, *овес* оброчний старий 5·75 до 6·— а на термін 5·75 до 5.—, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·75 до 6·—, *ріпак* 9·50 до 9 75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 6·75 до 7·50 а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·75, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *хміль* (за 56 кільо) 160·— до 150·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 50·— до 65·—, шведска 55·— до 60.—, *Спірітус* loco за 50 літрів 18·— до 18·10.

Курс Львівский

в дня 25 н. ст. Серпня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жа.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535	545
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	—	260
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	—	
Заліз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	—	
Заліз. Львів.-Черков.-Ясск по 200 зр.	575	5
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 2[illegible]	
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 0	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 8[illegible]	— —
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	101 7[illegible]	102 40
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 5	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% а. а.	9[illegible] 8	100 50
Буков. фонду пропінаційного 5% а. а.	103 —	—
Комунальні Банку краєв 5% (II. сем.	101 7[illegible]	— —
„ „ „ 4½% (III. сем	101 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 5% а. а	—	—
Позичка краєвої з 1898 по 4% а. а	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ „ 4½% 4-ок емісія	101 50	— —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міська Краков по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Ієва Сташицкавова „	—	— —
Монети:		
Дукат цісарскій	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв папєрових	259 —	254 50
0 марок німецких	117 10	17 80

Рух зелїзничних поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Бельзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди назначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Краєщких ч. 5. 6[illegible]

Портрет Тараса Шевченка

Цїна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта“, Ринок 10.

Рутинований кандидат нотарияльний пошукує посади. Зголошеня до адміністрациї „Дїла“ під А. Б. 2—3
513

Кандидат нотарияту глядає посади в Галичинї або на Буковинї. Зголошеня прошу слати на адресу: J. Ołesnyckij Prag. Poste restante. 2 3
514

Учителька приїме радо приватну посаду на селї. Адреса: Анна Серватюк, Водна 3, партер Львів. 502 3—3

Студенти висших шкіл знайдуть вигід не уміщене в рускім інтеліґентнім домі ул. Пекарска ч. 9 партер. 516 3—4

Можу сьміло поручити кождому звісного мені строїтеля п. Войнаровича як совісного і спосібного спеціяліста в своїм званю. Мешкає Скарбківска ч. 5. *Луция Келерова.* 49 2—3

Вдова по уряднику в середнім віці Русинка, глядає місця до заряду домашного в домі сьвященника. Ласкаві зголошеня під адресою: Возняк, у Львові, ул. Садівницка ч. 11 а. 525 1 3

Важне для родичів!

УЧЕНИКИ (УЧЕНИЦЇ) з лїпших домів, учащаючі у Львові до шкіл, знайдуть вигідне помішене з цїлим удержанем і всякою опікою при поважній рускій родинї урядничій. На желане комната з окремим входом. Зголошеня лично у Львові при улици Вагилевича (ріг улиці Зеленої) ч. 9 партер, лїва сторона. 515 2—4

ОГОЛОШЕНЄ.

При приватній школі оо. Василиян в Дрогобичи є опорожнена посада для учителя емерита з річною платнею 924 К, котру виплачує каса міска в Дрогобичи. Хто хотїв би старати о тую посаду, зволить відвести ся до оо. Василиян в Дрогобичи.

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненське і окоцимске.
439 70 159

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

поповнюють ЗЛОЧИН

против власного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусенбавером. Проспекти під дискрецією дармо. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19.
168 89—

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-российского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 4—80
495

Хто хоче приспорити Тов. св. Петра 300 кор.

нехай замовить І. випуск „Практ. Проповідий до руского народа“. Тов. св. Петра має на цїли пособити бідним громадам в будові церков; до сего не треба нїчо більше хиба грошей і ще раз грошей. З розпродажі 300 примірників відступаю по коронї від примірника на тов. св. Петра. Від Вас оо. духовні залежить чи довго має товариство ждати на жертву, так дуже в нинїшних лютих часах потрібну.

Цїна одного примірника з почтою 2 кор.

Замовляти можна на адресу: о. **М. КІНАШ** —
104 5—5
Хоросно п. Бродки.

Знаменитий
МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущї за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 4—80 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 221—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Стій! Куди спішиш? А щож там в цирку? До цирку?

Бенефіс ішпаньских кльовнів братів Fernandis.

В Середу 26 серпня 1903.

Велике веселе представлене

Бенефіс улюблених кльовнів братів Fernandis і богато атракций. Нині в середу другий виступ славної родини їздців CIOTTI.

Приготовляє ся ефектовна пантоміна „Пан Твардовский“.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виміґрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджена велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх впрост до себе без пересідана в воді 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не треває довше як 24 годин коли ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 35—?

ФІРМА
ЯН ГЕФЛІНҐЕР

Звісну **Фабрику цукрів і чаєвників** (гербатників) при ул. Театральній ч. 8 буде вести дальше вдова по небіщику

Текля Гефлінґер.

505 4—5

Центральне бюро оголошень дневників і унїверз. реклями
АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13
(телефон 2432)

приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовленя на виконаня: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. первородних артистів. Удїлюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накїр в фабр. Чернявського. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 181 Львів, Середа 13 (26) Серпня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalck I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *на границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поданки і жимі приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

По депутациї у намісника і маршалка.

—

Відповідь, яку дали депутациї руских послів намісник і маршалок, не можемо полишити без деяких заміток. Насувають ся вони вже самі кождому, що читав вчерашний комунікат поміщений в „Дїлї" і ми потребуємо їх тут лише точнїйше висловити і спрецизувати.

Відповідь відносила ся до двох справ: до надужить старостів і до запомог для потерпівших від граду і після того ми уложимо також наші критичні спостереженя.

Намісник заявив депутациї щодо надужить старостів, що він буде стояти на становиску закона і справедливости і що нарушеня закона рішучо не стерпить. Пан намісник обіцяв також, що предложені послами факти розслїдить і видасть відповідні заряджения. Що правда, то п. намісник заявив вже в друге, що буде стояти на становиску закона і справедливости — перший раз вчинив се зараз по обнятю уряду дня 21. червня с. р. — а з реляций про в'їзд руских послів знаємо, що п. намісник взивав навіть руских послів, щоб зі всїми жалобами на власти адміністрацийні звертали ся до него і що він має на метї довести адміністрацию краю до правного порядку. Отже що-до того, то передовсїм замітимо, що сама система проектована намісником не є відповідна і ми дуже сумнїваємо ся, чи доведе до цїли. Є се правда, що беречи інтересів населеня і боронити его проти всяких адміністрацийних надужить належить до послів і що вони повинні користати з кождої нагоди, щоб всякі аномалії на тім полї усунути підносячи надужитя в соймі і парляментї, а коли тоті тїла репрезентацийні не зібрані, звертаючись прямо до начальних властий — але заразом є також правда, що начальники властий в береженю належного функціонованя підвласних собі орґанів не повинні обмежувати ся на самі жалоби послів, але повинні виступати всюди там, де лиш некоректність чи надужите стали ся і дійшли до їх відома. Коли п. намісник буде ждати зі своєю дисциплїнарною силою і зарядженями там і доти, поки не звернуть ся до него самі посли, то він не богато вдїє на полї поправи підданого собі апарату. Панам послам се навіть неможливо все вчинити, а надужитя і некоректности складають ся з так численних а часто і дрібних подій повтаряючих ся з дня на день, що трудно навіть вимагати від послів, щоб вони кождої хвилї і з кождим таким фактом звертали ся сейчас до начальника краю. Длятого п. намісник не повинен ждати доперва на появу послів, але повинен користати з всякого материялу і сейчас, коли хоче справдї поправити адміністрацию і вичистити те хабазиное, яке буйно розрослось від давна, а особливо під мягкою рукою его попередника. П. намісник нехай бере собі що-до того примір зі свого товариша в судовім ресортї екс. Тхоржницкого, нехай заряджує слїдства всюди, коли лиш може довідати ся про якісь надужитя чи некоректности — має преціньо до того акти, жалоби і рекурси, які йдуть до него урядовою дорогою, має дневники, де, як прим. в „Дїлї", найде ся якась цьвітка з того поля майже в кождім числї — а при тім всїм нехай найде собі хоч двох-трьох людий, на котрих міг би спустити ся, що переведуть слїдство строго і справедливо, а тодї, може бути, дійде до того, чого — каже— бажав би, то є до привернення „закона і справедливости."

Друга наша замітка відносить ся до чого иншого — до ролї, яку відграє п. намісник яко шеф адміністрациї посеред свого персоналу. Тота справа вимагає точнїйшого поясненя. Возьмім на примір таке: п. намісник заявив, що буде держати ся „закона і справедливости" еще дня 21. червня с. р., а чи знає п. намісник, що від того часу стало ся в его управі? Наші посли в своїй декларациї а депутация в мемориялї сконстатували, що справа надужить властий адміністрацийних від часу обнятя уряду ґр. Потоцким пішла на гірше а не на лїпше, що старостиньска самоволя стала еще страшнїйшою як передтим. Для льоґічно думаючого чоловіка є тут отже можлива одна альтернива: або з намісництва виходять ще якісь инші заряджения і тих заряджень придержують ся підвласні орґани, а не слів висказаних намісником для ужитку загалу, — або нїякі побічні заряджения з намісництва не виходять, а в такім случаю старости не слухають намісника і роблять після власної волї або якихось иншых провінціональных „шефів", а не так, як хоче їх найвисший шеф, начальник краю. А що практика старостів від часу, як настав ґр. Потоцкий, була справдї инша, далека від „закона і справедливости", на се служать доказом сотки фактів. П. намісник каже, що видав заряджене, щоб старости стояли по сторонї працюючих — а тимчасом старости в Гусятинї, Городенцї і Рогатинї не видають робітникам навіть робітничих книжок і покривджені селяни мусять телеґрафувати аж до Відня, щоб оборонити свої інтереси від старостиньскої самоволї. П. намісник каже, що не хоче нарушувати руских товариств, а тимчасом п. Дільц проти волї компетентних місцевих чинників викидає „читальню „Просьвіти" в Самолусківцях з дяківки, де була поміщена, а п. Бобжиньский з Дрогобича шле аж жандармів щоб викинули таку-ж читальню в Рінчицях проти волї громади з громадского будинку. П. Намісник каже вкінци, що зніс заряджене п. Тірмана в Равруской, яке заборонювало в повітї всї віча і збори, а тимчасом той сам п. Тірман вже опісля шле комісаря на збори довірочні — а его товариші по фаху, де лиш можуть, видають заряджения проти віч. Все те суть факти загально звісні. А кажуть вони дуже виразно, — що ми вже й замітили, — що або з намісництва виходять еще другі якісь заряджения незгідні з тим, що проголошує намісник, або що старости над тим, що каже намісник, приходять „до дневного порядку". Коли отже п. намісник хоче справдї завести лад і адміністрацию поставити на ґрунт „права і справедливости", то нехай не обмежує ся на зношене заряджень, як в Равщинї, або на гарні слова, але нехай зачне **з карами і усуваем з уряду**, — або нехай взагалї дасть спокій. Знаючи той апарат з практики, відчувши его на своїй шкірі, ми не повіримо навіть в добру волю тих, що нїбито бажають его поправи, коли хтось, хочби для відзисканя власного авторитету, не зачне вже раз правити над ним зелїзною рукою...

Друга справа, котру порушили наші посли, вже не лиш у самого намісника але і маршалка, відносить ся до помоги потерпівшим від граду — і тут замітимо лише коротко, що наші побоюваня що-до висоти евентуальної помочи для руского населеня в повнї оправдались. Вправдї оба шефи краю зазначили, що будуть мати обі части краю рівно на оцї, однак вже намісник зазначив, що жнива на заходї випали загалом гірше нїж на сходї — так якби тут розходило ся о поміч для цїлої людности, а не лиш для тих, що взагалї нїчого не будуть мати! — а маршалок зазначив, що справоздания про шкоди у східній Галичинї не наспіли доси ще з жадного повіту, з чого виходить, що польский сойм признасть відшкодоване, — як его й бажають собі польскі гакатисти, —

Вишневий цьвіт.

—

Половина мая.

Природа у повнім чарівнім блеску своєї краси.

Навкруги ллють ся пахощі, меркотить білий цьвіт, розстиляєть ся нїжна зелень.

Вишневий сад обсипав ся срібним цьвітом. Сонце кидає на нього золото, лагідні промінї свойого сьвітла, а в тім його сяйві мінить ся вишневий цьвіт у тисячних барвах. У воздусї гудуть пчоли. Раз враз припадають вони до вишневих цьвітів, загрібують ся в їх свїжні листочки і пють довго, пють — упивають ся їх аромою.

Тиша... Золоте сонце. Вишневий цьвіт, бальсамічні пахощі, жужжанє пчіл — велика, таємнича тиша.

Нараз здрігаєть ся легенько соняшне сяйво, пчоли починають гудїти сильнїйше, у воздусї несуть ся срібні тумани. Мов платки снїгу. І падуть вони на землю, на ясно зелену травку і цїлують ся з нею у пристрасних поцїлуях і шепочуть з нею в уривани шепотах і припадають до неї і вкривають її білим ковром. Вони знають, що їм уже не довге житє — тож пращають ся з зеленою травою, з весняним розмаєм...

І сиплеть ся той срібний дощ і уносить ся в воздусї і припадає до землї і осипає всьо снїжистим ковром.

Він осипав і деревляну сїру лавчину в глубинї саду, там де дві вишнї склонили ся до себе головками — обнялись, як дві посестри.

На лавчинї він і вона.

Вона склонила свою голову, окружену чорною косою на його грудь. А він боїть ся навіть відітхнути, щоби не сполошити того неземского сну. Її очі закриті довгими, тінистими віями, на лицї кромі безмежного щастя не слїдно нїчого. Вона щаслива, спокійна. А він? Він дрожить з легка. Гладить неповорушно в її ангельске лице і дрожить. Він неспокійний, ожидає чогось.

Кругом них мовчанка. Збитошний, зухвалий легіт, що поважив ся нарушити на мить тую величаву містерию спокою, заховав ся десь ген-ген у ясно-голубому небі. Відай йому самому стало стидно тої невчасної пустоти.

Та ось воздухом проніс ся тихий шепіт.

Чи се легіт пустив ся знова в весняний танець? А може се вишнї шепчуть між собою?

Нї... нї... се вони.

„Слухай, найдорожша, досить тих мук... Треба раз покінчити. Тії довгі години розлуки, тії вічні перешкоди — — — покінчім раз з сим... Тепер ми при собі, маємо часу спокою: получім ся і уже не розлучить нас нїчого...

Леготець порушив знова легонько вершки вишень і вишневий цьвіт зачав сипати ся на землю і осипав їх...

„Так, так, мій миленький! Получім ся. А тодї при менї ти чей покинеш тії мрії — — вони не здужають відірвати тебе від мене"...

„Які мрії?"

„Ах, про тую якусь громадску роботу. Бій ся Бога!"...

„Серце!"...

Вітрець повіяв сильнїйше і окружив їх туманом срібного цьвіту. Кілька платочків упало на її чорне волосє і придавало їй тільки принади, тільки краси.

„Все і все відриває мене від тебе якась громадська робота... Покинь її, покинь, що ти поможеш тим свойому народови? Ти один се зробиш — а тисячі нї. Се капля в море — покинь се... Осьтут зараз приречи мені, що не будеш займати ся більше тими нїсенїтницями — но, приречи менї!"...

І глянула на нього своїми огнистими очима. А йому здавало ся, що се жарюче сонце лягло йому на грудь.....

Однак він нараз здрігнув ся, потер нервово рукою чоло і пригортаючи її кріпко до себе, промовив пристрасно:

„На що ти се говориш?"

Вона піднесла наглим рухом голову і глянула на нього дивно. Платки вишневого цьвіту упали з її голови.

„Знаєш чому? Бо... бо я тебе люблю більше чим твій нарід".

Він глядїв хвилину на неї без слова. А потім, відгортаючи легенько галузку вишнї, котру легіт навіяв йому на лице, промовив тихо, однак рішучо:

„Неправда!"

Вона задрожала сильно, а тих кілька вишневих цьвітків, що задержались ще на її одязї, опали на землю. А потім в очах у неї появились сльози і вона ледви вимовила:

„Присягаю!"

Його лице скривилось на хвилину, як від болю, уста затиснули ся, з грудий вирвав ся тихий шепіт-зойк, однак за хвилю він промовив із зморщеним чолом:

„А я тобі кажу ще раз, що се неправда! Хто не годен любити того, з ким його вяже вдячність, той не годен полюбити того, з ким його вяже розкіш..."

Вона сидїла, мов перелякана тими словами. А він підвів ся і необертаючись навіть, видійшов. Тільки вишнї, о котрі він потручував у свойому хиткому ході, сипали на нього сріблистий цьвіт.

А коли він вийшов із саду, кинув ся на землю і гірко заридав...

А потім встав і нагадував ся хвилину. За ним срібнистий, ясний сад — перед ним чорна, безмежна даль...

Хвильку стояв. А потім зразу поволи, опісля-ж все скорше і скорше пустив ся у безцьвітну даль...

Тільки вишневий цьвіт, що, вїс ся за ним на крилах леготу, нагадував йому срібнистий, ясний сад.

Ярослав Гординьский.

Послїдний поцїлуй.

Присьвячую п. Іванї Б.

Ах як горячо они любились через довгий час! Вкінци діждались свого найвисшого щастя. Повінчались. Якжеж весело та любо сливали їм хвилї! Він обіймав її гаучку стать, пригортав до груди, палаючої огнем любови, пестив ся її чорним волосєм, що спадало в неладї на чоло і розпалені, рожеві лиця, цїлував її білі руки та бавив ся дрібними, рожевими пальцями. Її грудь високо филювала. Она вдивлялась своїми карими очима в його очи, усьміхалась з невисказаною радостю, тулилась до нього і своїми рожевими устечками складала на його лиця горячі поцїлуї. Так щасливо они жили!

Однак їм не судилось вічно пробувати в тім щастю. Люта недуга звила собі гнїздо в її груди. Она тяжко захворіла. Її недуга заколибала щастєм їх обоїх. Від тепер хвилї стали наповнятись щораз більшим сумом та журбою.

Надійшла весна. Сонце своїми лагідними лучами огрівало землю. Дерева прикрасились зеленю, левади вкрились буйною травою та цьвітами. Легесенький вітерець пестив ся і шелестїв між листєм дерев, наче вторував тьохканю соловейка, що скрив ся десь в гущавині. Воздух переповнив ся рїжними ароматами, котрі вдихало ся повною грудию. Ціла природа дишіла радостию, лиш они одні сумували.

Одного дня она бліда, обезсилена лежала на ліжку, а сонце, відбиваючи свої ясні лучі від отвореного вікна, озарювало ними її бліде лице. Крізь відчинене вікно долїтало до неї щебетане соловейка в садку. Запах ясминку, що рїс під вікном, плив цїлою струєю до сьвітлиці. Она почала живійше віддихати і забажала приглянутись тій весні, що цїлою своєю красою осїяла сьвіт. Оперта на рамени свого мужа вийшла і сїла під тїнистою яблінкою в садку. Легенький вітерець іграв ся з галузками яблінки

після власного „widzi-mi-się“. Наші посли завзивають супротив того руські громади, щоб самі обчислили свої шкоди і переслали їм призбирані материяли до ужитку в соймі — і ми на те вповні годимо ся, а навіть думаємо, що справою зібраня материялів повинні заняти ся наші повітові орґанізатори, котрі повинні в своїм повіті поскликувати для обчисленя шкід сейчас довірочні наради по всіх громадах, де селяни потерпіли від граду. На одно тілько не можемо згодити ся, що сказане з тої причини intra parentesin в зазиві послів; сказано там, що як потерпівші не дістануть відшкодовань через брак материялу, то винні тому будуть не руські посли а всї Русини. Ми позволимо собі той неточний вислів справити; не ми будемо винні, а польска господарка з єї видїлом краєвим і повітовими бецирками. До них належить урядове і точне зібране материялу про шкоди — і вони, уся польска автономія, будуть винні, коли руський нарід, навіть в хвилї крайної нужди, вийде з порожними руками!

Василияни в путах Ґзуїтів.

(Стаття надіслана).

Останним часом звернули Русини свою увагу більше як коли небудь на наших нещасних заточників „зе взґлендуф службових“ на Мазурщинї — і в „Дїлї“ появило ся в тій справі кілька дуже цїкавих статий. Деякі заточники самі забрали слово і кинули кілька здорових гадок що-до ратованя там своєї братиї. Відозвались голоси і про наших оо. Василіян, узнаючи їх найвідповідніїшими до тої преважної місиї, арґументуючи їх безженностию, малими вимогами до житя і т. п. Народолюбности їх й одушевленя для народної справи не підносили бо се розуміється само собою — очивидно у тих Василіян, що вийшли з ґнїзда руского. Бож distinguendum est, чи Василіянин є з роду Русин, чи Поляк. До Василіянина-Поляка Русь не може мати довіря (і факти се оправдали); Русь мусить їх уважати за інтрузів, вицяцькованих Ґзуїтами *для будованя Польщі* в мурах василіянських монастирів і гашеня духа руского межи шкільною молодежию, для котрої власти ставлять їх катихитами. Того рода Василіян [Поляків з роду і деяких мамелюків] ґзуїтска політика призначила для східної Галичини, отже о них на Мазурщинї не може бути бесїди.

Русини-Василияни ще 1893 році звернули свою увагу на наших заточників на Мазурщинї, видїючих там без церквий і сьвящеників серед чужинецкого населеня, і щиро старали ся, щоби могли прийти їм з помочию. Відносились они були того (1893) р. з проше̇нєм до дотичного Ординарията, щоби їм відступлено церков сьв. Норберта в Кракові. Зразу справа здавалась неможливою до переведеня, але відтак укладала ся річ користно. Краківскому парохови о. Борсукови предложено, яко рекомпензату за парохію, місце капітульного крилошанина. О. Борсук, оцїняючи важність справи, згодив ся був на предложене і вже надїлено его відзнаками крилошаньскими (*золотим хрестом на ланцюху*). Цїль Василіян була: всїми силами служити греко-кат. вірним розсиланим по західній Галичинї, а попри те й розбудити самосьвідомість у нашого поневоленого народу в т. зв. Холмщинї. О тім думали Василияни перед десятьма роками, до того стреміли всїми силами тай здавало ся, що гадка осущить ся. Так ні! Патри Ґзуїти надрожали, метнули ся сюди-туди — і справу вбили. Надія Русинів-Василіян розвіялась мов дим.

Як Ґзуїти опікують ся Русию, о тім наша суспільність знає здавна, але дуже цїкавих річий довідала ся останними часами з дописий уміщених в „Дїлї“ під ріжними заголовками і ріжних авторів (*як*: „Ґзуїти при роботї“, „Польска ґзуїтска господарка в Чинї Василіяньскім“ і наші). Та *що она на се?* — Вона говорить о тім і падькає. Ба, але ж самого падьканя тут за мало, від того нам не стане лїпше, а Ґзуїти щораз більше будуть добирати ся до нашої шкури в своїй віковій тенденції будованя ґзуїтської Польщі на Руси... Нам пора піднести грімкий голос, сильний клич, щоб Рим почув: „Проч з Ґзуїтами!“ Сей клич повинен огорнути цїлу Русь галицку — духовенство, сьвітску інтелїґенцию, міщаньство і селяньство. Всї Русини мусять усїх сил доложити, щоби висадити вже раз Ґзуїтів з монастирів Василіяньских. Там їх уже не треба! від давна вже їх не треба. Отже домаганя наші:

1) Василіяньский Чин — его монастирі — повинен бути відданий в заряд самих Василіян! Чейже Рим не гадає держати в нїм Ґзуїтів до „скончання віка“, а звиж двацять лїт „реформи“ чейже вже досить. Василияни, що вступили до василіяньского Чина в перших роках „реформи“, нині вже мають сивий волос, а коли Ґзуїти за двацять кілька лїт не зреформували їх на стілько, щоби вже самі могли давати ряд і лад в своїм Чинї, то хіба ґзуїтска реформа не варта би була й нюха табки... до чого, надїятись, самі патри Ґзуїти не схотять признати ся.

2) В інтересї масами киданих „зе взґлендув службових“ Русинів з Руси на Мазурщину, відорваних там від свого народу і своєї церкви, є річию конечною, щоби руску парохію в Кракові обняли оо. Василияни. Сего повинні енерґічно добиватн ся перемиский ординариат з капітулою і львівский митрополит, а вся руска суспільність нехай як один муж підопре змагання своїх владик, зглядно нехай рішучо зажадає сего від своєї ерархії.

Коли маємо борбу з ворожими силами на стілько полях, то не вільно нам бути байдужними також на звісну від столїть „опіку“ Ґзуїтів над Русию, котрих „любов“ до нас записана на картах історії фактами — а якими, о тім і мала дитина руска знає.

Оріськів.

Закон о ревізиї товариств заробкових і господарских.

З днем 11 с. м. війшов в житє закон державний о ревізиї товариств заробкових і господарских, ухвалений д. 10 червня с. р., а оголошений у Вістнику зак. держ. д. 27 червня до ч. 133.

Закон сей обовязує товариства, заложені на підставі закону з д. 9 цьвітня 1873. (В. з. к. ч. 70), як і ті, що еще перед сим законом але в таких самих цїлях заложено на підставі зак. з р. 1867. Всї ті товариства мають цїль, підносити зарібок або господарство своїх членів через спільне ведене підприемства або уділяне кредиту (як пр. наші товариства кредитові або Народна Торговля, Ризниця, Труд і т. п.). Бувають се товариства або з необмеженою або з обмеженою порукою членів. В першім разї члени всїм своїм майном ручать за зобовязаня чи то страти товариства, в другім разї лише до якоїсь наперед статутом означеної висоти (пр. своїм удїлом і ще раз так високою квотою, як удїл).

Заробкові і господарскі товариства мають велику вагу для суспільного господарства, для розвитку торговлї і промислу, для взаїмної помочи і ощадности, як о тім так наглядно переконуємо ся на наших товариствах. З другої-ж сторони могуть вони через неспособність або неретельність управи, особливо при недостаточній або недбалій контролї, паразити своїх членів нераз на великі страти або й на руїну, як се аж надто часто лучало ся і лучає ся в Галичинї. Отже сему запобігти має новий закон о ревізиї чи то контролї сих товариств. Головні постанови сего закону є:

Для товариств заробкових і господарских, що повстали на підставі закону з р. 1873, настановляє ревізорів торговельний суд, а для инших товариств, що мають такі самі цїли, намісництво. Лише союзи товариств, що обіймають найменше 50 товариств, утворені на те, щоби переводити ревізию тих товариств, могуть самі настановляти собі ревізорів. Статут таких союзів мусить означити округ союза, спосіб настановлюваня ревізорів, границї і спосіб ревізий. Союз не може мати инших цїлий, як лише переводити ревізиї; може повстати на підставі законів з р. 1867 і 1873; а право власної ревізиї і звільненє від ревізиї і сторони публичних ревізорів надає намісництво, коли союз розтягає ся на оден край, або міністерство, коли союз розтягає ся на більше країв. Се право може власть союзови відобрати, коли він недбало виконує ревізию, коли розширить свою дїяльність на цїли, не обняті статутом, або коли зменшить ся число товаристев союза (повизше 50).

Установлені торговельним судом чи намісництвом ревізори мають право входити до льокалїв товариства, *переглядати книги*, папери, жадати від урядників і повновласників товариства пояснень, провірювати стан каси, цїнних паперів, довжних грамот і товарів. Поясненя треба їм давати безпрополочно, докладно і з правдою згідно, під загрозою кар від 20—200 К. Коли товариство має надзираючу раду, то вона бере участь в чинности ревізора. Ревізор передає звіт з доконаної ревізиї начальству товариства і доносить судови чи то політичній власти о доконаній ревізиї.

Такі самі права і обовязки має також ревізор, настановлений союзом, а о доконаній ревізиї доносить власти за посередництвом начальства союза.

Начальство товариства, дїставши звіт ревізора, має безпроволочно візвати надзираючу раду на спільне засїданє, на котрім западе над звітом ухвала; опісля має той звіт покласти на дневний порядок найближших загальних зборів, відчитати его і дати пояснення начальства і надзираючої ради. За несповненє сих обовязків загрожена кара 20—200 К.

Коли би при ревізиї оказало ся, що товариство нарушило закон або статут, а ті недостатки коли би не ухилено в назначенім ревізором часї: має він о тім донести судови чи то політичній власти безпосередно або, коли ревізора настановив союз, через начальство союза.

Ревізор дістає за свою чинність винагороду від товариства; висоту винагороди означає суд чи то політична власть.

Ревізор є обовязаний задержати в тайні торговельні і оборотові відносини товариства, а у звіті вільно ему ті справи порушити остілько, оскілько се конечно потрібне для вияснення виказаних хиб.

Всякі справозданя, поданя і донесеня та прилоги до них, виладжені в силу нового закону, є вільні від стемплїв і правних належитостий.

Товариства заробкові і господарскі, котрі дістають запомоги або пожички з краєвого видїлу або з фонду, тим видїлом завідуваного, а також товариства, котрі в статутї своїм піддають ся ревізиї краєвого видїлу, підлягають лише ревізиї кр. видїлу, поки він се право хоче виконувати. Але й в сім разї постанови закону о правах і обовязках ревізора та начальства товариств остають в повній силї.

До сего закону о резізиї товариств оголошено також у Вістнику зак. держ. д. 27. червня с. р. ч. 134. міністерияльне розпорядженє що-до виконуваня закону. В *розпорядженю* тім подано 105 питань, на котрі ревізор у звіті з доконаної ревізиї має давати відповідь властям. Ті питаня так докладно входять у всю дїяльність товариств, що годї припустити, щоби яка неправильність могла на будуче укрити ся перед властями.

Торговельний суд буде вести виказ товариств свого округа кождому доступний до перегляду; у виказї тім зазначено буде, чи товариство підлягає ревізиї краєвого суду чи ревізиї союза чи ревізора, настановленого властями, а також, коли переводжено в нїм ревізию.

Торговельний суд і намісництво настановляють ревізорами людий, котрих висший суд краєвий прийме до лїсти, в тій цїли *заложеної* і веденої. До тої лїсти має ся вписати також ревізорів, настановлених союзами, а за згодою кр. видїлу також ревізорів, ним настановлених.

Ревізори складають перед властию, котра їх настановила, обіт, що совісно сповняти будуть свій обовязок.

Розпорядженє припоручає ревізорам в разї, коли би при провірюваню книг показали ся похибки, уміщувати побіч них иншим чорнилом дійстні цифри. Ревізори могуть для провіреня поодиноких позиций в книгах жадати пояснень від вірителїв або довжників товариства.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

О завінчених вчера авдиенцыях дневники пишуть з великою резервою, бо принятї цїсарем політяки анї одним словом не кажуть нікому, що сказали цїсареви і що було предметом нарад. Загальний настрій в політичних кругах є пригноблений. Яко річ певну уважають, що жаданих концесий Мадяри не дістануть і що під тим взглядом наступить загальне розчарованє. Загально панує переконанє, що либеральна партия повинна думати над способом розмотаня кризи і що в тій цїли повинна спеціяльно в військовій справі сформулувати програму, котра увзглядняла би національні жаданя в границях можливости.

Послїдний має бути принятий на авдиенції міністер рільництва Даранї. З того заключають, що він буде президентом міністрів. Здогадують ся, що евентуальний его кабінет буде тілько переходовим кабінетом, котрого цїлию буде лише усуненє стану ех lex, уздоровленє сойму і приготованє дороги для дефінітивного кабінету.

Опозиция приготовляє ся до нової борби. Домагає ся, аби на слїдуючий тиждень скликано засїданє сойму, на котрім опозиция хоче запротестувати против дальшого задержаня вояків в службі, або поклнкуваня до служби запасової резерви. Окрім того видасть опозиция маніфест, взиваючий Мадярів, аби в часї ех lex не платили податків.

Справи заграничні.

Македонїя.

Вісти о резолюцийнім руху в кіркілїскім санджаку доказують, що поява российскої ескадри на турецких водах осьмілила Македонців і причинила ся до розширеня повстаня. З российских кораблїв, що в Іпіяді стояли цїлий тиждень, обсервували, як горіло одно турецке село за другим. Обхоплена повстанєм територия тягне ся здовж берегів Чорного моря від Василїка через Іпіяду до Мідиї. Також дальші околиці обхоплені повстанєм. Дрібні турецкі ґарнїзони повстанцї цїлком винищили. Села зрабовані і спалені. „Успокоюванє“ повстаня іде дуже тяжко, а то тим більше, що турецке правительство не є паном своєї армії. Між сьвіжо покликаними в Прізревдї резервовими батальйонами нема найменшої дисциплїни, а також в Монастирі турецкі вояки зневажили італїйского конзула. Турецка сольдатеска розпанощує ся що раз більше і за неудачі, в борбі з повстанцями, мстить ся на спокійнім населенію християньскім, котре доси о повстаню навіть не думало. Замість бити повстанців, турецкі війска палять по найбільшій части спокійні християньскі села, мордують їх населенє і християньске населенє міст, обсаджених турецкими ґарнїзонами. Примір такого звірства на невинних християнах маємо на різні в Адриянополи. Повстанцї заатакували були динамітовими бомбами адриянопільский форт. Турки відповіли гарматними стрілами, але повстанцї вже були щезли. Аби піместити ся на повстанцях, котрих не досягли турецкі гармати, Турки устроїли різню між християньским населенєм міста.

Мимо того, що повстанє в Македонії щораз загальнїйше, мимо страшних звіроств доконуваних турецким військом, мимо того, що цїла Македонїа робить враженє величезних ятох, в віденьских кругах дипльоматичних задивляють ся на ситуацию досить оптимістично, а причинила ся до сего цїлковита зміна становища Болгарії супротив повстаня. Також устала в Болгарії цїлком аґітация против князя Фердинанда. Хоч дрібнїйші ватаги повстанців старають ся еще перейти через границю до Македонії, але запал остиг вже майже цїлком.

Намірену візиту царя у Відни уважають в віденьских кругах дипльоматичних за подію надзвичайної ваги політичної, бо они скріплять приязні зносини між Австриєю а Росиєю і причинять ся до згідного поступованя обох держав в балканьских справах. Рівночасно рішучо заперечують, що заносить ся на зміну российскої програми в македоньских справах, або що европейскі держави думають о мобілїзациї. Сї вісти, подавані деякими дневниками, не мають ніякої підстави. Австрийска і российска політика має на цїли удержати status quo на Балканї, а о яких небудь змінах нема бесїди.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цловий роздїл.

Відень. Союз промисловців вибрав окремий комітет, котрий в огляду на можливий розпад цїл цловий Угорщини від Австриї, має приготовити підстави для австрийскої автономічної тарифи цлової.

Угорска кріза.

Будапешт. Цїсар мав згодити ся на деякі концесиї в користь мадярскої армії. Цїсар згодив ся, аби кадецкі школи змінити на школи чисто мадярскі.

Сербска опозиция.

Білград. Королеви доручено петицию підписану 1700 найповажнїйшими білградскими міщанами, протестуючу против нинїшної системи правительственної і самоволї властий. Петиция просить короля о увільненє краю від сих тяжких недомагань.

Конфіската кораблїв.

Йокогама. Російські власти сконфіскували в Камчатці японські кораблї, котрі купували нби, а то з причини забороненої торговлї. Задержано 25 офіцирів, а 278 матрозів відіслано до Йокогами.

Македонїя.

Софія. В монастирскім вілаєтї на розказ з Царгороду здемольовано 22 сел, населене вимордовано, 25 дівчат забрано до гаремів околиці Крушева морди і рабунки тревають дальше. Населене, котре не могло втечи, вимордовано. В околиці Фльорівн Турки збомбардували 3 села. В однім селї вимордовано до 500 людий.

Софія. В кіркілїскім округї повставцї напали на всї турецкі гарнїзони, понищили касарнї, вимордували вояків а оружие і провіянт забрали з собою. В селї Стоїлова повстанцї порозпинали свої шатра. За се, що повстанцї бомбардували динамітом адрианопільскі форти, Турки вирізали християнське населене міста.

Білград. Валї Скоплї вислав до болгарского епископа письмо, в котрім складає на него часть відвічальність за розрухи в Скопли. З косівскім вілаєтї покликано загальне ополченє. Ополчани з Митровиці, Косова і Вуцікану мають зібрати ся в Гілянї над сербскою границею. Арнавти з Іпеку і кількох инших місцевостий мають знов дістати оружие. В Скопли мають закупити 2000 коний.

Атени. Порта візвала телеґрафічно власти збитих повстанем македоньских місцевостий, аби допомогли в борбі з „повстанцями“ візвали грецке населене сїл, котрому треба також дати оборону перед насильствами повстанцїв.

Франкфурт. Гільмі баша мав внести до російской амбасади в Царгородї скаргу, що російский конзуль в Монастирі, Мандельштам явив ся у него остентацийно з наладованим револьвером.

НОВИНКИ.

— **Строять ся в чуже пірє.** З нагоди звісної заяви руских послів, зібраних на конференції у Львові, пророк своє важке слово також ґрґан народної зради, vulgo „Галїчанїн“. Блюкубрацаї політиків без позитивної програми не мають властиво нїякого значіня і для народної справи є зовсїм байдужні, тому шкода ними займати ся. Коли що у них замітне, то хиба та питома усїм ренеґатам безплодність політичної думки, а вслїд за тим покриване її чужими ідеями, от аби „гендель“ йшов. Отже й тепер „Галїчанїн“, вірний свому принципови, не вагував ся виступити з ризиковним поглядом, що поодинокі точки виданої рускими послами заяви виняті з програми... кацапскої кліки!... Твердженє „Галїчанїна“ хиба аж надто само себе характеризує, коли зважити, що послїдна „програма“ кацапскої кліки, ухвалена на торічнім з'їздї, є лиш відблиском, хоч що правда — сильно спогане ним, програми, установленої на з'їздї національно-демократичного сторонництва дня 27 грудня 1899 р. Ну, але сказано, маліоване живого, народного сторонництва становить одинокий вихід для мертвих твердяків, коли хотять видержати конкуренцию і удавати, що нарід їм не чужий. Се виказували ми вже не раз на примірах. А тимчасом „Галїчанїна“ із своїм замітом що-до заяви руских послів нагадує лише студента, що відписав нишком задачу від свого лїпшого сусїда а відтак чванить ся, що, мовляв, від него ще й другі відписали...

— **Похід на „Сїч“.** Онодї донесли ми про нечуване безправство, якого допустив ся печеніжиньский бурмістр Майорко Гессель на деяких членах місцевого товариства пожарничого і ґімнастичного „Сїч, засуджуючи їх за дозволене статутами устроєне забави на 10—100 корон або 10 днїв аресту. Як довідуємо ся, є се лиш один із численних примірів, як сей вшехполяк „мойжешовеґо визнання“ старає ся шкодити на кождім кроці рускій „Сїчи“. Тимчасом сей похід на „Сїч“ відбуває ся безперестанно, день в день. Гессель наняв собі кількох бездомних парубків, котрі для нужденного зарібку роблять чимало „Сїчи“ шкоди на майнї, а вечером ходять улицями з револьверами та камінєм в кишени і горе тому „Сїчовикови“, котрий посьмів би показати ся в тій порі на улици. Недавно тому побили ті хрунї аж до крови Михайла і Андрія Чупреїв, а в додатку оклеветали їх, будьто би они є виновниками убийства славного на цїлу околицю забіяки Стефана Грабовецкого. Жандармерия арештувала Чупреїв, але вскорі їх пущено на волю, бо показало ся, що з убийством Граловецкого вони не мають нїчого спільного, та що се вони наслїдки доносу Гесселя, котрий докучив всякими способами членам „Сїчи“. А чає староста мовчить на такі вибрики бурмістра, бо річ певна, похід на „Сїч“ в Печеніжинї дуже єму на руку.

— **Чудо! ц. к. староство дбає о селян!** — так міг би погадати хтось наївний про ц. к. староство в Товмачи, колиб єму попав ся в руки один циркуляр того староства до всїх громад товмацкого повіта, именно циркуляр з 18 серпня 1903 ч. 19.528/1903, а не знав би фактичного стану справи, яка є предметом того циркуляря. — Як відомо, властитель Товмача загадав розпарцелювати часть своєї земельної посїлости межи селян. Парцеляційний комітет розвів свою дїяльність і мав уже сими днями збирати завдатки від зголошуючих ся селян — аж тут, справдї мов на замовленє, староство загадало ц. к. староства загаданий циркуляр з „ostrzeżeniem“ перед сею парцеляциєю. Він звучить: „Do Zwierzchności gminnej (wszystkim) w... Doszło do mojej wiadomości, że przez kilka osób zbierane są zamówienia a nawet pobierane zadatki na zakupno częściowe gruntów należących do obszaru dworskiego w Gruszce i Bortnikach które rzekomo mają być rozparcelowane. Dobra Gruszka i Bortniki należą do masy konkursowej Pana Emila Jahna i bez przyzwolenia dłużników względnie bez uchwały sądowej parcelowane być nie mogą a Sąd uchwały zezwalającej na parcelacyę pomienionych dóbr nie wydał. Widzę się przeto zniewolonym [ким? — *Red.*] ostrzedz ludność, aby uniknęła uciążliwych procesów, że wszelkie kupno bez wzmiankowanej uchwały sądowej byłoby nieważnym, kupujący do ksiąg hipotecznych jako właściciel zapisany by nie został i w posiadanie kupionego gruntu by nie wszedł, a o zwrot zadatku miałby jedynie prawo regresu do sprzedającego. Z c. k. Starostwa w Z. *Żukotyński.* — Отже що-до сего циркуляря треба поперед всего скопстатувати, що ц. к. староство товмацке вмішало ся не в свою справу. Є се річию небувалою, щоби ц. к. староство втикало ся в чисто приватні справи. До того рода справ єму зась! се лежить поза обсягом урядової дїяльности староства. Та й зміст того циркуляра опирає ся на неправдї. Неправдою є, щоби до майна п. Емиля Яна отворено конкурс; неправдою є, щоби до переведеня парцеляциї потрібно було дозволу судового. Що-до завдатків, складаних селянами до рук парцеляційного комітету, то они тимчасом будуть вкладатись до каси щадниці почтової, а кождий, хто зложить завдаток, дістане до рук поквітованє. Не може бути й бесїди про якінебудь процеси, якими злобно страшить селян ц. к. староство. Недавно парцельовано Олешу, а не було нїяких процесів, і селяни, котрі набули парцелї в Олеши, зголосились і до теперішної парцеляциї. При парцельованю Олеші ц. к. староство не видавало нїякого „остшеженя“, аж тепер видало, як каже „zniewolone“. Ким? скаженими зойками вшехпольскої гакати? Якась княгиня з Прус купувала цїлий ключ товмацкий, а знаємо напевно, що нїякого „остшеженя“ від ц. к. староства не дістала; такого „остшеженя“ удостоїли ся лише рускі селяни... Та ви, пп. селяни хлїборобы, що вже зголосили ся і ще зголосите ся розібрати парцелї в Грушцї й Бортниках, не дайте ся збаламутити славетним циркуляром ц. к. староства і аґітацаями ворогів руского селяньства, котрі голосять то само, що містить ся в старостиньскім циркуляри. Не опускайте нагоди заратувати ся добрим купном доброї землї! Не вірте брехни про якісь процеси; вам не пропаде і не сьмів пропасти ані один сотик, зложений на парцелянию! Спішіть ся, набувайте землю, поки час (бо вже значна часть парцель замовлена), а о інформациї, чи устні чи письмом, зголошуйте ся просто до самого властителя: п. Емиля Яна в Товмачи. — *Свящ.*

— **Що то хапатня не зможе?** Дня 15. с. м. відбув ся в Коломиї соборчик деканальний. По відправах в церкві запросив ославлений „атеґ“ Семйоноф цїле духовеньство себе. В і сьвященики народовцї а також дехто з кацапів уважали низше своєї чести вступити до хати так низько упавшого чоловіка. Але що то хапатня не зможе? Притягнула вона аж чотирох богословів і то таки народовців(!) Один з них був наніть підчас університетской сецесиї депутатом. Поіменно не виписуємо їх, бо гадаємо, що вони зволять самі прилюдно пояснити нам, з яким чолом переступили вони пороги хати сего... чоловіка. — *Ом. З.*

— **Релїґійне божевільство.** В Ярославі арештовано дня 22 с. м. вечером якогось молодика, що ходив цїлком голий улицами. Приведений на поліцию не дає нїяких пояснень анї що-до свого назвища, анї родини, анї звідки прибув. Молодик терпить на релїґійне божевільство, попадає в екстазу і тодї виголошує проповіди в языках: нїмецкім, чеськім, російскім і польскім. Говорить дуже плавно і зовсїм льоґічно. Має около 20 лїт і оповідає, що був монахом у Воскресенців і як місіонар проповідував в Росиї.

— **Нещаслива купіль.** З Жидачева пишуть нам: В неділю дня 23 с. м. о год. 5-ій по полудни утопили ся в Жидачеві два студенти, купаючи ся в ріці Стрию. Се нещасте склало ся так, що один зі студентів, Володислав Ярош, не умiючи плавати, дістав ся на небезпечну глубину і почав потапати. Другий Іван Сїтникевич, що перед вакациями здав матуру в Стрию, кинув ся его ратувати. Наслїдок був такий, що оба втопили ся. Тїла знайдено другого дня рано і то так, що Ярош тримав ся обома руками за шию Сїтникевича Місцеве населене співчуває особливо батькови Сїтникевича, бідному міському полїцаєви що через 8 лїт тягнув ся з послїдного, щоби сина вивести в люди. Другий топельник є сином старости (мабуть із Нового Савча) і перебував на ферiях у свого стрия. — *Н. Л.*

— **В цїсарских маневрах** під Комарном окрім кінноти возьме також участь артилерия і піхота. По битві під Перемишлянами залога львівского корпуса поверне до своїх міст, що наступить 5 або 6 вересня. По двотижневім відпочинку четверта частина залоги рушить на маневри під Комарно Возьмуть в них участь по одній компанії з кождого баталїону піхоти. Окрім рядових будуть призначені до компанії: капітан, поручник, підпоручник і фельдвебель. Для тих військових віддїлів, котрі беруть тепер участь в щорічних маневрах, а відтак вирушать на маневри цїсарскі, сегорічні вправи будуть належати до найдовших, які були за 10 послїдних лїт.

— **Наш артист-сьпівак Олександер Мишуга** своїм виступом в петербурскій опері в партиї Хозя просто очарував Петербуржан. Наведемо кілька голосів дневникарских про той его виступ. „*С.-Петербурскія Вѣдомости*“ пишуть: „Успіх п. Мишуги був виїмковий. Дїйсно варто почути его в „Кармен“. Ми від давна не памятаємо такого живого й характеристичного Хозе. Вже перший дует з Мікаелею звернув увагу. Ария о „цьвітцї“ (в 2. актї) вийшла прекрасно і викликала бурливий ентузиязм. Сцени 3 і 4. акту, де у Хозе чимраз більшала сила страсти, виказали знаменитий драматичний талант артиста. Як в антрактах так і по скінченю опери бариру облягли „мишугистки“ витаючи нового героя театрального дня... П. Мишуга знаменито поняв, що головні услівя для представленя полудневця Хозе — то краса ґестикуляциї і патос страсти. Его патос злучений з красою і в тім головна причина его триумфу. Хозе, що перемінив ся в звіра (в 4 актї), все такий красний, як явище природи, як красна є буря, як красне бушуюче море. Ото поняте Мишуги, недоступне більшости наших тенорів, що гонять лише за крикливим реалїзмом. Не буду говорити вже о тім, як взірцево віддав п. Мишуга вокальну сторону партиї. Се знають всї, що чули его хочби на однім представленю. Віддаючи розвиток пристрасти, артист бл стїв вокальною красою. — „*Петербургскій листокъ*“ пише: „.. Розуміє ся, головним маґнесом представленя був п. Мишуга, що перший раз виступив у нас в роли Хозе. Звертала на себе увагу благородна і коли так можна виразитись, елеґантна дикция, котра есть угольним каменем у відданю Мишуги. А що до представленя Хозе загалом, то п. Мишуга, майстер-артист від голови до стіп, відкинув всякі несимпатичні черти, які виходять уже з самої ролї, і ублагороднив своє шалїне за цаганкою і мимовільну зраду супротив судженої. В виконаню п. Мишуги видна невинна і старанна праця, що не полишила невикінченою анї одного руху, анї одного детайля. Як різно він трактує оба дуети! В першім з Мікаелею він здержливо і мягко підчеркує своє почуване для судженої, в другім дуетї з Кармен — на першім плянї пристрасть звучить в кождій фразї. П. Мишуга з кождою новою ролею все більше й більше дає доказів свого великого таланту, з кождою ролею все більше й більше росте его успіх у публики. — „*Новое Время*“ пише: „Величавим Хозе оказав ся п. Мишуга і, скажу навіть против моїх личних ожиданъ. Признаючи всї високі прикмети его таланту і школи, я все таки думав, що роля Хозе не буде для него. Та я помилив ся. Перед нами було жите, а що до школи годї було бажати ще чогось більше. Менї стало прикро за тенорів Марійского театру, котрі для свого образованя мають до розпорядимости всї можливі средства, як виїзд за границю на кошт правительства, а в більшій части они не вміють або не хотять сего вихіснувати забуваючи о тім, що коли задоволені з себе, то не таку думку має о них штука... П. Мишуга може дати нашим пятьдесять наперед. Успіх п. Мишуги був безуслівний“. — З приятностию потуємо сї голоси петербурских дневників о нашім земляку, тим більше, що львівска вшехпольска гаката останними роками всїми силами рила під п. Мишугою, представляючи его вже „без голосу“, „плаксою“ і т. п. — а все те тому, бо п. Мишуга не „rodak“, але Русин, і то вірний син Руси, як сьвідчать его дїла.

— **Про успіхи революцийної пропаґанди в Росиї** сьвідчить вельми наглядно між иншим процес, який відбув ся недавно в Хвалиньску, ґуб. саратовскої против селян обжалованих о части підпали в добрах поміщика Єрмолоева. З нагоди слїдства викрито, що по селах дуже розповсюднили ся революційні письма. Селяни читали їх явно в крамницях, а навіть на цвинтари коло церкви. В розмовах над тим, що прочитали, высказували і думки, що як ва сьвітї має бути лад, то царя повинно ся вибирати так як війта в громадї. А не сподобає ся, то „по шапке“ его і конець. Селяни так зжили ся з брошурами і забороненими письмами, що посилали по них нарочно до міста Пензи. Очевидно поліция і жандармерия попала на слїди політичного „дела“, махнула рукою на викрите справдїшних виновників підпалів і скоротила собі задачу в той спосіб, що увязнивши „неблаґонадьожних“ селян, поробила з них гуртом шайку „паліїв“. Однак розправа перед судом присяжних розкрила нечувані надужитя і насильства поміщика Єрмолоева, яких він допускав ся на селянах, наслїдком чого викликав месть з боку покривджених, натомість прихоплені на „неблаґонадьожностю“ селян виказали безосновність обжалованя о підпал і суд мусїв їх увільнити. Своєю дорогою, тепер жде їх переслїдуване за читане революцийних писем.

— **Країна золота.** З Девзону, над рікою Юконом, в Клондайк, надійшла вість, що там знов відкрито богаті волотодайні поля в околицях ріки Петлї. Глядачі золота вже вирушили там цїлими товпами.

— —

— **Послїдні вісти.** Бюро кореспонденцийне (урядове) доносить, що цїсар приїде на маневри до Галичини і що первісні зарядженя не улягли нїякій змінї. (Буде отже у Львові 13 с. м.) — Нині відчитано в Відни стаціонованим там воякам, що асентеровані в році 1900 мають лишити ся дальше в чинній службі помимо уплиеу трьох лїт.) Є се наслїдком угорскої обструкциї з причини неухваленя рекрута)

— —

— **Видїл товариства „Родина“** в Коломиї повідомляє, що великий вечір з танцями відбуде ся в сали каси ощадности дня 1 н. ст. жовтня 1903.

— **Кружок сьпівацкий в Озїрній** повідомляє сею дорогою, що в неділю дня 30 с. м. відбуде ся тут аматорске представленє: „Верховинцї“, драма Корженьовского в рускім переводї. Позаяк чистий дохід призначений на основанє селяньскої орхестри, проте просить дуже Вч. оо. духовних і сьвітску інтелїґенцию, щоби численно явили ся і в нашім імени своїх парохіян на се представленє запросили. На случай непогоди відбуло би ся се представленє в слїдуючу неділю. — *Комітет.*

— **Аматорске представленє.** В пятницю дня 28. серпня в Конончицях в домі під ч. 270, на против костела, відограють аматори фантазию в трех дїях Льва Лопатиньского: „Перший Горальник“. Початок о год. 7. вечір. Вступ на сидяче місце 1 кор. а для селян по 20 сот. Дохід призначений на будову Народного Дому. Всїх Вп. Оо. Духовних просимо оголосити се своїм парохіянам. Комітет будови Народного Дому в Конончицях.

— **З Городенки** доносять нам, що „Руска Бесїда“ устроює на загальне бажане другий раз аматорске представленє „Не ходи Грицю на вечерниці“ на дохід селяньскої бурси, в сали Народного Дому. О численну участь просить комітет.

— **Народний фестин** відбуде ся дня 30 с. місяця в Балинцях заходом тов. „Сїч“. В склад програми входять найріжнороднїйші товарискі гри і вправи: вільні, топірцями, пожарничі і т. д. Вечером крім комічних монольоґів та маґічних штук відоґрають члени Товариства комедию в 1-ім актї „Урлюпники“. Надіємо ся, що не тільки дооколичні селяни але і наша інтелїґенция схоче побачити, як виглядає селяньский фестин. — *Комітет.*

— **Пригадуємо,** що дня 30 серпня відбудеть ся в Яворові в сали „Сокола“ о 5 годині пополудни **отвореное філії „Просьвіти“.** Комітет просить уклінно як найчисленнїйше явити ся. Вч. Отцї зволять ласкаво повідомити селян, щоби могли прибути в означенім часї. Комітет числить напевно на тих з пп. послів та визначнїйших патріотів, яких запросив, а котрі не звістили Видїл читальні, що не прибудуть на отворене філії, як се вчинив один з послів. — *Ю. Кміт. М. Масюк.*

— **Митрополичий Ординаріят львівский** удїлив дня 24. с. м. (ч. 6.442) розрішенє від посту для руских греко-кат. робітників в Нїмеччині — на харч, який дістають від роботодавців.

— **Вписи до дївочої школи видїлової ім. Шевченка** з правом публичности у Львові (пл. Стрілецка ч. 6) будуть відбувати ся 1. і 2. вересня рано від год. 9-ої до 11-ої, по пол. від 4-ої до 5-ої. Іспити вступні і поправчі будуть відбувати ся 2. вересня від 4 ої год. по пол. Поданя до іспитів вступних належить вносити до 31. серпня на руки Марії Білецкої у Львові, ул. св. Миколая ч. 8, II. поверх.

— **Доповняючий вибір** двох членів повітової ради в Стрию, з ґрупи міских громад, розписало намісництво на 22 вересня с. р.

— **На направу доріг,** ушкоджених сегорічними повенями, удїлив краєвий видїл повітам: Бяла, Бжеско, Хшанів, Ланцмана, Мисленицї, Н. Санч, Н. Торґ і Вадовицї по 2000 корон, Кракїв і Вєличка по 3000 корон і Жидачів 4000 корон.

— **Надане презенти.** Намісництво надало презенту на опорожнену парохію цїсарского надання, в Сокали о. Василеви Левицкому папскому протонотареви і б. прокураторови рускої колеґії в Римі.

— **Д-р Олександер Грабовский** отворив лїкарску канцелярию в Тернополи і ординує при улици Міцкевича (Пальска). Не сумнїваємо ся, що наші земляки Тернополя і околиці піддержать нового лїкаря-Русина звіного зі свого патріотизму і народної дїяльности.

— **Отворене частикового шляху Львів-Самбір на зелїзници Львів-Самбір-австро-угорска-границя.** Дирекция зелїзниць у Львові подає нам до оголошеня: Дня 27. серпня с. р. передасть ся до приполудного ужитку частиковий шлях зелїзничий Львів-Самбір будуючої ся ц. к. зелїзниці державної Львів-Самбір-австро-угорска границя зі стациями зел. перестачками: Львів, Скнилів (перестанок), Ставчани, Любінь великий, Поріче задвірне (перестанок) Комарно-Бучали, Коропуж (перестанок і ладівня), Рудки, Хлопчиці, Конюшки сїманівскі (перестанок і ладівня) Калинів-Кайзерсдорф, Самбір. Стациї Ставчани, Любінь великий, Комарно-Бучали, Рудки) Хлопчиці і Калинів-Кайзерсдорф отворено для загального руху. Перестанки і ладівні Коропуж, Конюшки сїманівскі уряджено для руху особового (з висилкою пакунків за доплатою) і для руху товарового в цїловозових наборах після умови за попереднім зголошенем. Перестанок Скнилів тільо для руху особового і для висилки пакунків за доплатою в поїздї, а врешті перестанок Поріче задвірне тільо для руху особового з висилкою пакунків за доплатою. Час приїзду і відїзду поїздів особових подано в розкладї їзди таб, VII. а. Язо найперші поїзди особові переходити будуть на дня отворена шляху поїзд ч. 2111 відходячий зі Львова о год. 8 мін. 25 рано а приходячий до Самбора о год 12 в полудне і поїзд ч. 2112 відходячий зі Самбора о год. 5 мін. 2 рано а приходячий до Львова о 7 год. 35 минут рано.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґудьованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Сінки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або післяплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найліпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівами випдати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 6—7

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прабори оптичні. Всїлякі направи полаґоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 25 серпня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·25 до 7·50, *Жито* старе 5.75 до 5·90 а на термін 5·50 до 5·75, *овес* оброчний старий 5·75 до 6·— а на термін 5·— до 5.20, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·75 до 6·—, *ріпак* 9·50 до 9 75 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 6·75 до 7·50 а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·75, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·25 до 6·50 а нова 5·— до 5·50, *жміль* (за 56 кільо) 160·— до 170·—, *конюшина* червона 50·— до 55·—, біла 50·— до 65·—, шведска 55·— до 60.—, *Спірітус* loco за 50 пїтрів 18·— до 18·10.

Ціна худоби. (Відень 25 Серпня).

На понеділковий торг зігнано рогатої худоби, призначеної на заріз, 5026 штук. В тім було з Галичини 28 штук а — штук з Буковини. — Торг був спокійний; — цїни незмінені. — Непроданих штук зістало 45. Волів з Галичини і Буковини продано: 19 шт. по 66—72 К. 9 штук по 75—78 К, — штук по 00—00 К., — штук по 00—00 К. Вугаї опасені куповано по 60—74 К; корови підтучені по 58—74 К, худобу худу по 40—56 К. Все числить ся за сотнар метричний живої ваги.

Курс Львівский

в дня 26 н. ст. Серпня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промыслу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земїв. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Земїв. Львів.-Черноп.-Косак по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні по 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вылос. з 10% пром.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вылос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вылос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вылос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісия)	98 5	— —
„ „ 4% вылос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вылос. в 56 л.	98 55	99 25
Облиґи по 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.	101 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1888 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 зорот	96 80	— —
„ „ 4½% 4-ох емісия	101 50	— —
Льосы:	к. с	к. с
Міста Кракова по 20 зр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківок	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	259 —	264 50
100 марок німецких	117 10	117 80

Рух зелїзничих поїздів.

ваший від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомыт: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемышля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (в головн. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Бельца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в буднї дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомыт: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята)

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший** від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Красїцких ч. 5. 6

Абітуриєнт

ґімназияльний шукав лекцій на село, де міг би рівночасно заложити хор. М. ро-
507 ste rest. Ігровиця. 1 3

Кандидат нотарияту

глядає посади в Галичинї або на Буковинї. Зголошеня прошу слати на адресу: J. Olesnyckij Prag. Poste restante.
514 8 3

Учителька Русинка

вияк нормальних і ґри форте пяну глядить посади від ве
пня. — *Сидорович* Хоросниця.
520 2 6

Потребую

старшої інтеліґентної женщини Русинки до заряду дому і кухнї. Адреса: о. Іссиф Кучиньский в Парищу п. Тарновиця лїсна. 5 2 2—5

Потрібний учитель на цїлий рік до приготовленя одного хлопця до вступного ґімназияльного іспиту. Зголошувати ся зараз під адресою: Уряд парохіяльний в Чепелях почта Пеняки. 2 2 3

Донька по рускім сьвященику

в середнім віці пошукує місця господинї, найрадше в ломі сьвященичім. Адреса: *Н ска Львів, ул. Личаківска 15, в партері.* 517 2—3

ОГОЛОШЕНЄ.

При приватній школі оо. Василиян в Дрогобичи є опорожнена посада для учителя емерита з річною платнею 924 К, котру виплачує каса міска в Дрогобичи. Хто хотїв би старати о тую посаду, зволить відвести ся до оо. Василиян в Дрогобичи.

НОВО ОТВОРЕНА ЦУКОРНЯ

Иосифа Мигулевича

в Раві рускій

поручає знамениті тїста, торти, чаєвники, цукри — лише в найлїпшій якости. Замовленя виконують ся в як найкоротшім часї. 512 3 3

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-лїтрових барилках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка,* приходник в Купчинпях, почта Денисів. 4881 0 –10

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Капіталістів

для предприемств, ґіпотек і т. д. найлекше найде ся анонсуючи ся в

Колективнім указчику

експедициї анонсів М. Дукеса наслїд. Відень, Wollzeile 9 — принимає анонси для всїх ґазет на сьвіті. Цїнники даром.

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкнена місячні	2 „ „	5	„
Инвентар довжників	„ „	5	„
„ вкладників	„ „	5	„
„ уділів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
„ ліквідацийна	„ „	10	„
„ вкладок щадн.	„ „	10	„
„ уділів членьск.	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„ „	10	„
Зголошення о позичлу	шт. „	2	„
Виказ умореня позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї в все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплачно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вліятивих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer", продають їх по соромній цїнї, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машиня, зате купившим дістає ся лиший і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНЇЦКИЙ

Львів

Готель Жорика.

519

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 27 серпня 1903.

Велике ефектове представленє

в трьох віддїлах.

Виступ цїлого товариства і ново заанґажованої славної родини їздців, CIOTTI.

Перший раз у Львові

ПАНТВАРДОВСКИЙ

Велика виставна пантоміна, леґенда звісного польского письменника Йосифа Крашевского. Сю пантоміну в шістьох актах а 40 образах представляє 200 осіб і C rps de Ballet а аранжує директор Gigetto Truzzi. У всїх головних містах мала вона великий успіх.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 68 1—

Климентій Федунь

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. университету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерійне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 556

Подоймає ся всякихъ робот, особливо переплету Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Мапъ, Дипльомовъ и. т. пи. по умѣреныхъ цѣнахъ.

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущї за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 5—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель Іванчани.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Виріб краєвий. **Египетскі тутки і паперці** 554 **АІДА** суть найлучшї узнакі. **Виріб краєвий.**

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде, *а іменно:*

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·5⁰, 4·5⁰, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 14 зр. Ковдри шовково-атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі сторони до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дорожше від повищих цін.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатенові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 20, 25, 28 до 40 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни кодер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 9—10

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 223—?

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР

під фірмою

І. Даненгаймер і Ст. Старчавский

улиця Валова число II А.

виконує всякі роботи входячі в обсяг кушнїрства по умірковапих цїнах. 506 2—3

Володимир Лев Гнаткевич

Русин припоручає свою

Робітню кравецку

Львів, ул. Скарбківска 5.

Иванна з Головацких Тшасковска, вдова по львівскім купцю, мати чотирох дрібних дїтий, без средств до жита, поручає ся милосерним особам з просьбою о ласкаве достатчуване їй чесного зарібку шитем біля, зглядно о добровільні датки до заложеня якого інтересу. Хвилево мешкає при улици св. Мартина ч. 21. 2—3

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** **дім „Просьвіти"**

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу противпожарових, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат роздїляє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на рускі добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Дністер".

ДНІСТРА фонди з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР удїляє аґенциї селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 84

☞ При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накїр в фабр. Чарнявского. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 182 Львів, Четвер 14 (27) Серпня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучая ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольпенского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Равсгана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seiberstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодинокс число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зміні місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще остались залеглостий по конець 3 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Жадаємо ц'сарского розпорядженя!

Сими днями читали ми в однім львівскім дневнику польскім такі жалі, на нашу гадку цілком слушні: „Лекше мабуть було би наповнити бочку Данаід, ніж польскій молодіжи здоволити росийских педаґоґів і власти що-до вимогів з „державнаво" язика. Науку польского язика зведено майже нінащо, московский язик є викладовий для всіх предметів крім релігії; граматику, складню, статистику і літературу росийску втолочує ся в голови „привисляньских" учеників кілька годин на тиждень у всіх клясах ґімназияльних; від учеників вимагає ся не лише, щоби уміли вправно і правильно висловляти ся по московски в слові і письмі, але навіть щоби „переймали ся" духом язика, значить, щоби присвоїли собі ті тайни язика, котрі є доступні лише для родовитих Москалів. Можна сказати, що наука московского язика пожирає переважну часть праці молодіжи. А таки власть все ще невдоволена і все уводить нові пляни, щоби розширити і поглубити науку московского язика, котрий давно вже здобув собі перевагу над усіми науками ґімназияльними. Ось і тепер появив ся обіжник куратора варшавского округа..... Легко вгадати наслідки того обіжника. Польску молодіж буде ся з подвоєною силою оглуплювати наукою московского язика".

Хоч як ми вже навикли при всякій подібній нагоді до відповіди „to co innego!". всеж таки не можемо не указати, що точнісенько те саме діє ся в Галичині з рускою молодіжию. Для польских дітий „привисляньских" московский язик не є ані дрібку більше чужий, ніж польский для руских дітий в Галичині. І на відворот: для наших дітий в Галичині польский язик не є ані дрібку близший, ніж московский язик для „привисляньскої" молодіжи. Як там польску молодіж оглуплюють наукою московского язика, точнісенько так само мучать і тутки руску молодіж наукою польского язика, вимагаючи від неї, щоби не тілько втолочила в свої голови всілякі навіть для Поляків занадто обємисті і занадто трудні Wypisy та щоби домашною лектурою докладно познакомила ся з усею, особливо новійшою, літературою польскою, — навіть з творами, обиджаючими національні чувства Русинів, — але щоби навіть „переймала ся" духом польского язика та присвоювала собі ті его тайни, котрі є доступні лише для родовитих Поляків. Ми додамо, що в наших школах при науці польского язика далеко ще більше вимагають від рускої молодіжи, ніж в школах росийских при науці московского язика від польскої молодіжи, бо вимагають не тілько так чисто-польскої вимови, до якої навіть Поляк, вихований на Руси лише дуже тяжко навикає, але жадають ще, щоби руска молодіж переймала ся національним духом польскої літератури; инакше руский ученик не вдоволить польского педаґоґа.

Тількож справді to co innego! Бо там звісно панує абсолютизм, котрий не знає рівноправности народностий і їх язиків, а противно простує до абрусенія, а у нас істнує конституция і звісні основні закони з своїм так гарним на папери XIX-тим артикулом. Правда, маємо ще й краєвий закон з д. 22 червня 1867 р.! Що той закон краєвий суперечить пізнійшому законови державному з д. 21 грудня 1869, а мимо сего „обовязує" (?i!) доси — всупереч принятій і обовязуючій в цілім сьвіті засаді, що пізнійшим законом зносить ся давнійший, о скілько оден суперечить другому, над сим нехай собі ломлять голову iuris prudentes; але факт є фактом. А сей факт в значній части затирає для галицких Русинів ріжницю між росийским абсолютизмом а відносинами у нас уставлячи на місце абрусенія тенденцию польонізациї

Краєвий закон з р. 1867 асекурує „оглуплюванє" рускої молодіжи виїм ковими, в иншім краю австрийскої держави неможливими способами. І так, коли у всіх инших краях закладанє середних шкіл належить лише до компетенциї центральної власти; коли навіть і в Галичині до заложеня польскої середної школи не треба ухвали ані сойму ані державної ради (крім парляментарної ухвали буджету): то до заложеня рускої середної школи або навіть лише руских рівнорядних відділів застережена є згаданим законом ухвала сойму та щоби сойм тим лекше міг найти ключку до відмови, ще й попередна опінія повітового виділу.

На сім то гачку висить тепер і справа заложеня рускої ґімназиї в Станиславові. Справа тягне ся вже від кількох літ. Потреба нової рускої ґімназиї є очивидна, оправдана не лише ілюзоричним для нас правом, випливаючим з основних законів конституциї, і не тілько числом руского населеня, але й фактичним числом рускої молодіжи в ґімназиях, котре рік в рік зростає мимо всіх трудностий, з якими мусить бороти ся при науці в чужім язиці і при неімовірних вимогах з польскої літератури із сторони польских педаґоґів, та мимо всяких перешкод, спиняючих сам уже вступ руского ученика до ґімназиї. Потребу рускої ґімназиї в Станиславові признав давно вже й тамошний виділ повітовий. Признало сю потребу вже і центральне правительство, коли вставило до сегорічного буджету кредит на отвореня станиславівскої ґімназиї — очивидно без опозициї навіть і міністра для Галичини. Лише галицкий сойм чи то его більшість відкладає справу з року на рік.

Кождого року отвирає правительство по кілька нових середних шкіл польских в Галичині, не числячи вже нових т. зв. філій самостійних, котрі на одно виходять, що й нові школи. От і сего року повстають дві польскі реальні школи (у Львові відразу повна і в Снятині на разї з першою клясою) та одна повна ґімназия (в Тарнові). Лише Русини не могуть діждати ся навіть одної нової ґімназиї, хоч мають шкіл без жадного порівнаня менше, а в міру населеня повинні їх мати що-найменше рівне число з Поляками. Шкільні ферії добігають до кінця, початок нового року шкільного за плечима, о скликаню сойму на подібні справи вже навіть нема часу: а нагла наша культурна потреба знов не заспокоєна!

Чи ми вічно маємо бути лише дійною коровою? Чи ми маємо тілько платити податки і ставити рекрута а не маємо мати заспокоєня наших потреб?

Не мав сойм часу ухвалити буджетової провізориї, то § 14-тий ущасливив нас тим, що спокійно і законно можемо піддавати ся екзекуциям за податки; чиж не міг би нас той сам § 14-тий ущасливити також рускою ґімназиєю?

Ми-ж і звертаємо ся сим до центрального правительства з жаданєм, щоби в силу сего параґрафу постарано ся о Найвисшу постанову **для безпроволочного отвореня рускої ґімназиї в Станиславові.** Жадаємо сего тим сьмілійше, що потреба є нагла і крім браку резолюциї галицкого сойму, нїщо не стоїть отвореню ґімназиї на перешкоді, скоро навіть не розходить ся тут о фонди краєві, а до державного буджету дотичний кредит вже і так вставлений. Жадаємо сего тим сьмілійше, що серед некористнійших для нас обставин рускі паралельки перемиской ґімназиї без ухвали сойму перемінено Найвисшою постановою з д. 12 мая 1895. в самостійну руску ґімназию. Отже нема найменшої причини, щоби й тепер не заспокоєно нашої потреби сею дорогою!

Вшехполяки.

II.

В попереднїй статї під тим самим заголовком виказали ми, як повстала вшехпольска пропаґанда, яких тактичних средств на придержує ся і яка її остаточна ціль. Пригадуємо, що сторонництво се повстало в Варшаві, що его ціль відбудованє независимої Польщі против всіх трьох „заборів", що средства, якими воно змагає до відбудованя Польщі се буджене енергії чинної народу, настроюванє цілої польскої суспільности на такий тон, щоб тота суспільність була готова кождої хвилї до борби о независимість.

Орґанїзацією „Lig-и narodow-ої" і „Skarb-y narodow ого" ми вказали вкінци на ті орґанїзацийні центра, коло котрих ґру-

Дещо про лояльність.

Коли недавно сталась та кровава пригода в Білградї, то ціла цивілїзована Европа мокрим рядном накинулась на „дич гайдамацку", що звесь Сербами. Накинулись Англичани, що мають на своїй історичній совісти того Генриха, що его червоним зелїзом припікали, накинулись і „русскіе", що своїх царів і душили і вішали і троїли, навіть і Французи домішались до того хору, що від свого морду королївского виводять високопарним стилем les droits de homme і своїх володарів так часто міняють, як пересічний bourgeois свою сорочку.

А ціла Европа знала, яке то зїлечко був уже Милан І а яке ще гарнїще зїлечко був послїдний накорінок Обреновичів Саша з своєю любаскою Драгою.

Увесь той крик звів ся во „імя лояльности". Значить ся після того не треба нїкому і пояснювати, що те чуже слово значить, бо кождий чоловік, що хоче звати себе цивілїзованим, виссав здає ся значіне того слова з молоком материнским.

А однакож! На сьвітї есть народи і живуть они по своєму, навіть гарно живуть, що не мають понятя про те, що то есть лояльність. Марк Твен описує в своїх споминах з Англії ось яку пригоду:

На дворі дощ, болото і та погана жовто-бура мрака, що очи виїдає в Лондонї. На

„Що се таке, чому такий здвиг" питаю одну леді. — Она лиш видивилась на мене.

Обертаюсь до джентлемена і щоб мати приключку до розмови наступаю ему на нагвіток.

— „Пардон, вибачайте, чому сей здвиг народу?"

Визьвірив ся на мене джентлемен, як на якогось дикуна.

„Crown-prince буде з клубу виїздити".

Тепер прийшла черга на мене і визьвірив ся я, бо не зрозумів о що ходить.

Народ почав кричати cheer! урра!

Побачив я товстенького панка, яких я богато по сьвіту бачив, що любезно розкланював ся.

Всїв панок у карету, знов урра і вдоволений народ почав розходитись.

Так от для сего то, така правдива англїйска витревалість, така терпеливість на стусанцї, на дощ, на болото!

Ні, сего складу ума европейского я не розумію — викликує з емфазою Марк Твен.

Сей куріоз я тут зазначую для своїх американьских земляків. Називавсь він в Европі „loyality".

Американцї не знають, а ми Европейцї знаємо, що таке „лояльність".

Здавалось би! А однако межи льояльностию а лояльностию які є великі ріжниці, яке різнородне значіне вкладають в те саме слово ріжні европейскі народи, — і яким хамелеонским способом міняють ся ії обяви.

В 1848 р. домагались Мадяри самоуправи своєї землї. Їм заблис перед очима ідеал своєї держави, значить ся, щоб они самі у себе у хатї робили порядки без внїшних впливів і щоб і свій камінь мали за пазухою т. є. свою на свою конституцию заприсяжену армію мадярску.

Перед козаками царя Николи і Баховими гузарами подав ся Кошут.

Тогди то оно називалось „революциею проти корони".

Тепер робить ся на Угорщині слово в слово те саме. І навіть Кошут есть — і ціла давна Кошутівщина.

Тепер оно зве ся homagium для корони. Сими днями удав ся король до столиці своєї угорскої держави, щоб принати вирази лояльних чувств для сьвятої Стефанової корони.

Здавалось би, що то той самий борщ, що его служили короні 48 р. — а однако ні! Закришка до него прийшла новійша, а та закришка, що цілий смак борщеви буцїм то змінила, зве ся мадярскою лояльностию.

Польска лояльність обявляє ся шаркаєм ногами і похилим хребтом. Веде вона туди, куди серцю шляхецкому мило, до двірских передпокоїв. І виходять відти ексцеленциї, тайні совітники, міністри, хрести і чини — і душа шляхецка ликує. „Przy To bie Panie stoimy!"

З касарні на Вавелю, що смердїла жовнярскими онучами, зробив ся дворець королївский. Шляхта без двірця сеж не мислимо — і добились свого двірця! Ликуй і весели ся! На сім самім зїльнику выросла цьвітка: trzykrotna lojalność себ то лояльність для царя московского, для короля пруского і цїсаря австрийского, усе разом і одним духом. Ся річ однак так дуже замотана і скомпліковала, що звичайному чоловікови, що не є польским шляхтичем, ві зрозуміти годї. Польско-шляхецкий валенродизм одним духом і до Москаля і Прусака і Австриака — се можна зрозуміти; але троякої лояльности ні і ще раз ні!

Хто жив якийсь час у Відни той нераз, а десять і сто разів надибав на бруку віденьскім ті обдерті опанчі руских мужиків. Нужда їх бє, адвокацкі-жидівскі крючки законів їм невідомих звели їх, газдів чесних з руками мозольними та охочими до працї, до торби жебрацкої, звели їх до того пригнїтаючого пересьвідченя, що де ти руский мужиче у своїй рідній земли не поступишь, куда не повернись, нїде ти для себе правди не найдеш. Нема правди нї у пана нї у жида, нї в горі, нї в долині. А він, той руский мужик, так лиш правди на сьвітї шукає і в своїх задушевних думах плаче, де та правдонька божа ділась...

І іде він пішки до Відня і тинаєсь збіджений і голодний по брукови, лиш в очах его сьвітить ся іскра віри. Іде він до „найясвїщого пана" пожалїтись на свої злидні і щиро вірує, що як лиш его допустять перед обличе его цїсарскої милости, то усе поверне ся на щасливий конець.

Се лояльність руского мужика.

Тота лояльність готова до саможертви, она така велика, що нею гори переносити можна.

пує ся головна діяльність вшехпольского руху.

В р. 1895 перекинув ся „rząd narodowy“, або — як він тепер зве ся — „Liga narod wa“ до Галичини і тут розпочав свою головну діяльність. Вшехпольский рух скинув з себе маску таємничости і з тайної організації перетворив ся в явне сторонництво з явним виступом на вні і з відкритою пропаґандою. Яка-ж була причина, що „rząd narodowy“ уважав за відповідне змінити терен своєї діяльности і перемінити тактику на явну і отверту?

Про сю важну метаморфозу мовчать дуже дипльоматично офіціяльні вискази сторонництва. В зявві з 8 грудня 1899, яку видав „rząd narodowy“ сказано тілько, що вшехпольский рух вважає за відповідне виступити від тепер явно та що головна функция „Lig'и“, котра від 1895 року розпочала свої інтриґи в Галичині, є правити політикою всего народу і приближати осущене високої цїли: повної независимости („kierować polityką narodu i przybliżać osiągnięcie wielkiego celu: całkowitej niepodległości“.)

Як бачимо з того, вшехпольский рух перекидуючи ся до нашого краю висказав тілько своє „profession de foi“, вважав за відповідне зазначити лише цїль своєї пропаґанди, але не сказав еще тим, чому свою діяльність переніс іменно до Галичини. Та не брак помимо того заяв, котрі відкривають рубець заслони і котрі зраджують плян вшехпольской метаморфози.

В Przegladzie wszechpolskim — головнім орґанї сторонництва — читаємо: „Галичина мусить не лиш репрезентувати цїлу Польщу, не тілько думати за неї і дїлати, але в міру своїх малих сил а величезних вимогів будучности творити штучний суррoґат будучої польской державности. З кпинами і насьмішками говорить ся нераз в радикальних варшавских кругах о польских міністрах, жандармах і поліцияитах. А однак, говорячи поважно, повинні ми тут в Галичині творити цїлий апарат польской державы, починаючи від міністрів і кінчачи на жандармах і скарбових сторожниках“. „Без сумніву — каже знов той самий орґан на иншім місци — прийде пора, що будемо мусїли сформулувати свою програму в політиці австрийского забору і виступити в тій дїльниці яко сторонництво політичне в повнім того слова значінню, але чим пізнїйше будемо змушені се учинити, тим лїпше для справи, котрій служимо (для повного відбудованя Польщі). Коли досить буде людий, выросших в нашім руху, в его моральній атмосфері, вихованих в его принципах, щоб почутя сути наших змагань не затрачували в необхідних компромісах практичної політини, тогдї прийде пора на виявлене офіціяльне програми сторонництва“. (Przegląd Wszechpolski ч. IV. з 1902 ст. 253). Вкінци-ж такий уступ: „Польскій суспільности — каже Przegl. Wszechp. — а передовсїм ей галицкому відламови потрібні не так нові політичні формули, як новий дух, инший вїж той, який там доси панував, потрібні суть дїячі нового типу. Сторонництво наше (вшехполяки) творчість в тім напрямі вважало від самого початку за головне свое завдане“. Чи ті виписки неясні? Чи не кажуть вони, яка була головна цїль варшавских дїячів, коли тут в Галичині розложили свій штаб і сконцентрували свою діяльність? В границах российской держави було вшехпольскому „rząd'ови“ за тїсно а особливо спинювала его тайність, конечна під обухом деспотизму. В постепеннім змаганю до независимої Польщі їм треба була конче терену, де они могли-б свобідно ладити сили до повстаня і будувати польский Пїємонт, а таким терeном могла бути лиш країна, де відпір заборців найслабшвй — Галичина. Тому тут на наш край пересунено русло вшехпольской пропаґанди. Вшехполякам розходить ся о те, щоб Галичину обсадити своїми людьми, щоб цїлу суспільність затроїти своїм духом, щоб на всїх становисках краю засїли самі вшехполяки, борцї независимої Польщі, і щоб коли прийде пора, мали край, котрий буде в повній в їх виключних руках. В таку пору з правовірної в австрийскім змислї Галичини виколеся в мить як з яйця независима польска держава, частина тої держави, коло котрої сконцентрує ся опісля діяльність усїх трьох заборів, а проти котрої не вдїє нїхто нїчого, навіть і Австрия, бо все тут „від возного до міністра“ буде в руках „вшехпольских валенродів“. За одну ніч стане з краю „репрезентованого в державній раді“, повноправна на всї фронти частина польской держави. Длятого-то панам вшехполякам не розходить ся на разї о оголошене „дїйсної програми в тім заборі“, бо се „пошкодило-б“ їх цїлому плянови; длятого-то їх головна цїль обсаджуване всїх позиций людьми свого крою, длятого-то їх діяльність укривати на разї остаточну мету а з польской суспільности видвигнути на чоло вшехпольских валенродів, таких людий, щоб „нездемо ралїзовані конечними компромісами хвилевої політики“—то є удаванем прихильности для потреб і інтересів Австрії — в пору, коли вийде клич независимої Польщі скинули з себе маску і станули на ей чолї.

Тим способом буде мати вшехпольский „ржонд народови“, спадкоємець правительств історичної Польщі, за дурно в одну хвилю независиму Польщу, край польский повноправний, що буде міг і піддержувати повстане на цїлий польскій території і вести переговори з державами — як колись правительство Кошута — о границї і устрій новой держави.

Видиме тїло в змаганю до осущеня повисших цїлий має „Liga narodowa“ в новім тов. народово-демократичнім сторонництві— але помилив би ся той, хтоби думав, що „ржондови народовому“ розходить ся дїйсно о витворене якогось строго означеного сторонництва. Згідно з тенденцию ладити цїлу суспільність до повстаня і обсадити все своїми людьми, орґана сторонництва старають ся, щоб новий дух запанував всюди і піддержують всякі змаганя і личности, котрі, хоч на разї в других сторонництвах, змагають до тої самої цїли. Не вріе ся з тим також найпочитнїйший і найбільший з орґанів „сторонництва“, „Słowo polskie“, котре вже нераз казало, що ему не йде о особи, а его цїль перетворити все своїм вшехпольским духом. І хто се знає, хто знає сю тайну вшехпольской акциї, тому стане зрозумілим не одно, чого-б інакше не повяв. Так „Słowo polskie“ старає ся всюди прибдати для себе адгерентів, а звісна річ, що воно хвалило не тілько Пінїньского але й з усеї сили піддержує Козловского і всїлякі інтриґи в „колї польскім“ — помимо того, що герої тих інтриґ і затїй належать не до демократиї, а до зорґанізованої шляхотской котериї. І се зовсїм природне, бо польскому „ржондови „народовому“ розходить ся о акцию, котра зближає Поляків до вшехпольской цїли і всї інтриґи в „колї“ і о начальні становиска в краю, піддержувані вшехполяками йдуть до того, щоб всюди заняли місце польскі валенроди — так в намісництві як і в репрезентациї краю. Нехай в колї польскім засядуть самі Гломбінські хочби ріжної масти, нехай в намісництві і виділї краєвім будуть такі дїячі як Козловскі або Пінїньскі, а тоді справа рішена, тодї счезнуть льоялісти і австриаки, а займуть всї позициї люди, що „не оглядаючись на компромісові штучки хвилевої політики“ будуть добрим оружем для збудованя польской держави.

А психологічним підкладом тої лояльности есть незломна віра, що є і мусить бути „Вожа правда“ на сьвітї, та що хоронителем тої десь перед мужиком запорпаної Божої правди, є сам „найясніщий пан“.

Те шукане правди се є той скарб, що лежить глубоко в душі руского племени і забезпечує ему сьвітлу будучність. Се той самий голос совісти, що виявив ся устами Льва Толстого і потряс до глубини усї лїпші елементи закостенїлих в материялїзмі і в класовій борбі народів Европи.

Лояльність прабирає як видно з віками, з часами різнородні обличя — і наша теперішна щира руска лояльність може з часом принати інакший напрямок. Не мені про се журитись. І що нашу націю тепер лають гайдамаками, опришками, дичю, на яку не то що нїякого спусту нема, а що ей треба як ту гадюку подлу змести з лиця землї — і се мені байдуже. Viel Feinde viel Ehre. Плакав би я дуже, як би той скарб душі нашого народа, той ідеал, та віра, „в правду Божу“ на сьвітї десь затратив ся!

Та журитись і тим не потребую, бо той скарб становить цїлу суть і моральний підклад усього руского племени. In hoc signo vinces. Не тепер то в четвер!

Відень, 20 августа 1903.

Я. О—ский.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Авдиенциї вже закінчили ся а цїсар в суботу вертає до Відня. Мимо того нїхто в Пештї не знає, як вріза буде полагоджена і чи самі керманичі монархії взагалї мають який небудь плян полагодженя сеї кризи. Голосси дневників в сій справі суть самими здогадами, без реальної підстави і по найбільшій части перечать собі. „Pester Lloyd“ пише, що перед від'їздом цїсаря новий кабінет не може сбияти урядованя, бо ситуация еще не докладно виясьнена і гр. Куен дальше буде рядити.

По угорских маневрах цїсар верне знов до Будапешту і тогди наступить розвязане кризи. Загально панує переконане, що президию кабінету обійме міністер рільництва Дарані, котрого цїсар вчера знов приняв на авдиенциї.

Вісти, коли новий кабінет обійме урядованє, суть найріжнїйші. Деякі дневники гадають, що сей кабінет, котрий має бути переходовим, буде утворений вже в суботу. Угорске бюро кореспонденциїне заперечує вість, мов би Дарані мав стати президентом міністрів.

З усїх сих, взаїмно заперечуючих себе вістий, можна заключати, що о полагодженю кризи, анї навіть о плянї полагодженя поки що не може бути бесіди. Потверджує се факт, що цїсар по закінченю авдиенциї з ріжними політиками угорскими приняв еще раз бр. Куена. Се значить, що кабінет Куена, хоч в провізоричнім характері, лишає ся на дальше в урядованю.

Четвертий рік служби.

„Маншафт“ всїх австрийских ґарнізонів від двох днїв занепокоєний, особливо та часть вояків, котра вислужила третий рік і як звичайно, по маневрах мала бути урльопована. У Відни і в Градци відчитано війску приказ, на підставі котрого всї, що мали бути в жовтни або й вже в серпни урльоповані, лишають ся на дальше в службі. Реченця, до котрого продовжено їх службу, розказ не подав. Се розпорядженє не відносить ся до однорочників, що здали офіцирский іспит, анї до босаньских вийск, що до котрих обовязує окремий провізоричний закон військовий. Ясна річ, що зворушене між тими, що вже купили цивільне убране і за пару днїв мали розпрашати ся з касарнею, велике. І їх більше менше 100.000 людий.

Се зарядженє є наслїдком, що угорский сойм не ухвалив навіть звичайного контунґенту рекрутів, а австрийский парлямент, ухваливши континґент, ухвалив також додаткове внесенє, що покликане австрийских рекрутів може наступити лиш тогди, коли відповідний закон перейде також в угорскім соймі. Військовий заряд носив ся з разу з гадкою, аби додаток, що робить Австрию зависимою від ухвали угорского сойму, знести параґрафом 14, і в той спосіб уратувати бодай 60.000 австрийских рекрутів. Однак сю гадку залишено і порішено задержати в службі до 100.000 тих, що свій третий рік вже відслужили, а то на підставі § 8 військового закона. Додаткова ся служба має тревати найдовше до нового року.

Галицкі вибори в Хорватиї.

На середу сего тиждня були в Злятарі розписані вибори до хорватского сойму. На патбицю м. т. кандидат чистої партиї права (державно правна опозиция), Кумічіч скликав був до Батіни виборців, аби виголосити свою кандидатску промову. Коли виборці зійшли ся, застали місце збору обсаджене жандармами. Хлопи, роз'арені подіями в Запрешічу, де застрілено двох хлопів, зачали жандармів ганьбити, а навіть — як тепер доносять мадяронські дневники — ударили на них. Жандарми, котрих було лиш 5 штук, дали сальву, від котрої один хлоп погиб на місци, одного ранено тяжко а кількох легко. Цїкава річ, що урядові дневники затаїли сей факт, хоч правительство дістало того самого дня справозданє. В невиясьнений спосіб не дійшли про се вісти також до опозицийних дневників, хоч до редакций вислано листи з описом конфлїкту.

При доповняючих виборах в окрузї Дарувар політичні урядники аґітували явно за правительственним кандидатом а опозицийному кандидатови заборонювано передвиборчі збори; робітника, котрий розліплював плякати опозицийного кандидата, засуджено на 8 днїв арешту. Правительственний кандидат побідив в той спосіб, що без легітимацийних карт не впущено нїкого до виборчого льокалю, а опозицийним виборцям сих карт не доручено... Русини до таких історий вже давно привикли.

Справи заграничні.

Сектанство в Росиї.

Звертає на себе увагу велике розбите Росиї і православія через зріст религійних сект, тож подаємо тут деякі дати в тім зглядї на основі урядової переписи з 1897 року.

Спис населеня Росиї 1897 року виказує 2,172.738 „коренно российских осіб“, що не належить до офіциальної православної церкви, а до 85 ріжних віроісповідань і сект. Після історичного походженя тих віроісповідань сектанти дїлять ся на дві галузи: на старообрядовців і на властивих сектантів. Старообрядовців викликали реформи патриарха Нїкона в другій половині XVII столїтя, против котрих виступило не лиш населенє, але і погато осіб з духовенства. Борба в оборонї старого обряду і традицийної автономії парохіяльної витворила 52 сект, що дїлять ся на дві головні ґрупи: попівців і безпопівців. Попівці дїлять ся на 20 сект, з котрих 13 має власну ерархію церковну і котрих цїлий клер знаходить ся в Росиї. Сїм сект сеї ґрупи признає зверхництво „австрийскої“ старшини духовної, котрої репрезентация знаходить ся в Білокериници на Буковинї. Всїх попівців начислено 457.059 Безпопівців є 571.378 душ, а дїлять ся на 33 сект. Всїх старообрядовців є 1,018.437 душ.

Друга голевна галузь „сектантів“ складає ся з 32 сект, котрі утворили ся в ріжних часах. Они витворили ся або самостійно, або під впливом чужого прозелїтизму, давнїйше з Византиї, пізнїйше з полудневої Славянщини. В пізнїйших часах чути вплив протестантизму, іменно баптистів, котрих пропаґанда зродила штунду, сей сталий в Росиї фермент религійний. Цїле се сектанство розпадає ся на три головні ґрупи. До першої належить 19 сект раціональних, до другої 8 сект містичних, до третої 5 сект маловісних, котрих засади доси еще не суть виясьнені. В перших 19 сектах є 8 ґруп. До першої належать Духобори, котрі узнають, що в кождій людинї є божий елемент. Ся секта зайшла до Росиї з полудневої Славянщини еще в XVI столїтю від „богумілів“. До другої ґрупи належать: молокани, духоносцї, суботники, воскресенцї, доньска конфесия, приґуни, сопуни і общіе. На третю ґрупу складають ся 4 відміни штунди. В четвертій ґрупі є лиш одна секта таких, що не молять ся. Толстовцї творять пяту ґрупу. Шеста складаєсь з сіоньского благовіщеня, сіоністів і яговістів. Сему ґрупу становлять зближені до Жидів жидовствующі. „Ушковайседи“ суть осьмою ґрупою. Цїла секта має 171.060 членів.

Не так числені містики (разом 5.139) мають 9 сект: хлисти, шагопути, монтани, мариянцї, богомоли, білоризцї, мальованцї і скопцї. Скопців є 922. Окрім того є 5 сект мало розслїджених. Таких, що не пояснили до якого віроісповідання належать, було 969.102 осіб. До толстоїзму признало ся тілько 4 мужчини і 6 жінок.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Подорожи монархів.

Відень. Бельґійский король мав відвідати цїсаря у Відни, але нагло змінив програму своєї подорожи і з Ґаштайну поїде прямо до Швайцариї. Сталось се з причини, що цїсар не двозначно показав ему, що не хоче з ним бачити ся. Мимо заповідженої візити короля Леопольда цїсар задержав ся в Будапештї, хоч авдиенциї скінчили ся. Супротив сего відкликано всї приготованя, яке бельґийске посольство у Відни поробило на приняте короля. Відносини між обома дворами стали дуже напружені від часу смерти бельґийской королевої. Цїсаря зразило поступованє короля з донъками, Стефанїєю і Люїзою.

Угорска корупция.

Будапешт. Справозданє референта о результатї слїдства в парляментарній комісиї слїдчій, принятій комісиєю, стверджує, що правительство і его шеф суть цїлком вільні від вини і всякого підозріня співучасти в підкупстві.

Хіни.

Берлїн. Німецку лїнію телеґрафічну в північних Хінах знищили хіньскі ворохобники на просторони 50 км.

Лондон. Коло Гамбурґа, в тім самім місци, де Хінці напали були на американьских інжинирів зелїзничих, напали пірати на члена місийного товариства з Берлїна, обрабували і тяжко постріляли. Покалїчено також тяжко его жінку і обслугу човна.

Македонія.

Царгород. Коло Секлї, місцевости віддаленій о 110 км. від Царгороду, появив ся сильний віддїл македоньских повстанців. Хоч о безпосереднім небезпеченьстві не може бути бесїди, бо тут зачинає ся лїнія укріплень, правительство зарядило средства осторожности і арештувало богато Болгар.

Берлїн. Говорять, що рух „Orientexpresszug-y“ буде здержаний, бо через страх перед атентатами публика ним цїлком не їздить. Турецке правительство замовило в Німеччинї безпроволочну доставу 250.000 кґ. пороху.

Відень. Грецко-турецкий союз вже підписаний. На случай війни грецка армія має прийти під турецку команду, а турецка фльота під команду грецкого адмірала.

Софія. Шведскі офіцири, покликані до Туреччини на інструкторів турецкої жандармериї, вислали до правительства подане о безпроволочне увільнене їх від обовязків, бо до нині не одержали призначеної платнї, а окрім того турецкі власти роблять все можливе, аби утруднити їм задачу.

ПОВИНКИ.

— **Перші наслїдки** депутациї руских послів у намісника і краєвого маршалка вже проявили ся. Сегорічні елементарні нещастя в видї повеней і градових туч спонукали вже давнїйше краєвий видїл візвати повітові ради, щоби предложили докладні дані про розміри шкід, які потерпіло наслїдком тих катастроф населенє поодиноких повітів. Сему візваню повинувались однак лиш західні ради повітові, котрі в своїй ревности може аж пересадили урядові звіти про нещастя польского населеня. Повітові ради в рускій части краю поступили зовсїм противно і до нині не були ласкаві виконати одержане поручене. Треба було аж депутациї руских послів у обох начальників краю, щоби по-

Вибираймо німецкі вироби! 495 8—8
Перестворений в домі під ч. 14, **при площи Галицкій у Львові** склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві

ложить конець легковаженю шкід, які потерпів від граду рускій нарід. Отже як довідуємось, краєвий видїл візвав у друге, щоби всї ради повітові донесли до трех днїв, як велика є шкода наслїдком дощів і градів в поодиноких повітах, щоби з огляду на близький реченець скликання сойму можна було виготовити докладні реферати і виступити з відповідними предложеннями що-до розділу признаної правительством грошевої підмоги для пошкодованих.

— **Faul ist...** в ц. к. судівництві галицкім коли щораз частїйше лучають ся ось-такі історії, яких одну подав овогда до прилюдної відомости львівский русиноїдний „Przedświt“ а за ним і инші польскі дневники, очивидно з незвичайним вдоволенем. Перед судом повітовим в Тлустім оповідає „Przedświt“ — відбула ся карна розправа о кольпортажу страйкових брошур против пароха з Лисовець о. Григ. Ковча і Петра Курилюка. О. Ковч, коли єму принесено візване на розправу написане по польски, не приняв того візвання, але на місци, призначенім на підпис, написав по руски: „Прошу о доручене мені рускаго візвання замість польского“ і звернув те польске візване возьному. Суда, принявши за факт, що візване було о. Ковчеви належно (!?) доручене, засудив о. Ковча заочно. Отже стало ся так, як вшехпольский гакатизм голосить в своїх орґанах, що законні приписи що-до рускої мови в судах не повинні обовязувати панів урядників судових, — що судовий урядник, маючи перед очима чорно на білім законний припис, що н. пр. (як в сім випадку з о. Ковчем) візване на розправу має ся Русинови давати руске, має зробити якраз противзаконно, має Русинови видати візване польске, після засади: „ty sobie, paragrafie, mów, a ja sobie zdrów“... Дотичний судия, що висилав візване о. Ковчеви, не може навіть виправдувати ся звичайним в таких случаях викрутом, мовто він, висилаючи візвання, не знав, що адресат з Русином, бож рускій священик чейже не є Поляком, поминувши вже те, що нїхто нїколи не чував, щоби польского ксьондза який суд за кольпортажу потягав до одвічальности. В додатку судия ще й засудив заочно о. Ковча, хотяй о. Ковч письменно зажадав рускаго візвання... А щож на те президент краєвого вашого суду, ексцеленция Тхоржанцкий? Пан президент повинен з уряду знести вирок судиї в справі о. Ковча (бо обжалований, не діставши візвання в рускій, зрозумілій єму мові, був позбавлений свого права оборони на розправі) і зарядити, щоби суд в Тлустім назначив нову розправу і на ню візвав о. Ковча (і другого співобжалованого) в мові рускій; вкінци повинен п. президент дотичного судию, не респектуючого ані приписів законних, ані упоминаючих циркулярів п. президента львівского суду краєвого, примірно покарати. Недавно, бо доперва перед пару місяцями ексцеленция, през. Тхоржницкий видав циркуляр до підвластних судів, щоби не допускали прав языка рускаго, але строго держали ся законів, і навіть загрозив за непослух в тім ділї. Та видко, деякі урядники, замість слухати свою зверхність, поділяють гадку шовінїстичної вшехпольскої преси і в єї дусї поступають. Нам здаєть ся, що хто як хто, а передовсїм ц. к. суди повинні стояти на сторожи законів і справедливости, а не повинні закона кидати в жертву шаленому політичному окликови шовінїзму, бо в такім случаю запановала-б вже безграничная анархія.

— **Отверте письмо до кс. Бапста і до провінцияла Єзуітів кс. Ледоховского.** Отче Бапст! Я, батько одинака-сина, ученика бучацкої школи, звертаю ся до Вас отсею дорогою. До недавна був мій син, в чужім містї і між чужими людьми, дуже веселий і вдоволений а вже найбільше тїшила его школа. Послїдним часом замітив я пригноблене дїтвака. По допитї дійшов я причини тої его зміни. Відповів мені коротко: „отця Климентина вже нема!“ Заінтересована моя щирість хлопяча, тож я дійшов у допитах дальше і довідав ся, вже від поважних осіб: 1) що Ви, о. Бапст, настоятелю Василіянських монастирів, на „пінк“ славнозвісного кс. пралата Громяка усунули з катихитури в бучацкій школі о. Козановича, доброго педаґоґа а при тім щирого Русина, щоби те місце обсадити своїм „дзецком“, Поляком Казїміржем Мрозовским; 2) що у Вашій програмі має бути: 1 вским; 2) що у Вашій програмі має бути: не допустити до допитів на катихита монаха Василіяна, котрі не мають метрики доказу своєї о хрещеню в косцьолї; 3) що зі всїх семдесяти монахів священників найздібнїйшими показали ся на педаґоґів і катехитів для Ваші любимці: згаданий Казьо Мрозовский і Стасьо Соколовский (катихит в Жовкві); 4) що у Вашій програмі є будувати Польщу через лайчарів... ві! через родаків Поляків-Василіян Казїв, Стахів і т. д. — Яко батько огірченої дитини через усунене любленого всїми учениками Василіянина катихита о. Козановича, яко свідомий Русин взиваю Вас, о. Бапст, виправдай Русина взиваю Вас, о. Бапст, виправдай ся і прилюдно із закидуваних Вам учинків, що приносять шкоду нашому народови, що приносять шкоду нашому народови, церкві та єї обрядови. — Окремо звертаю ся до свїтлїйшого провінцияла Єзуітів о. Ледоховского: 1) чи о. провінциял знає о плянах о. Бапста; 2) чи одобряє їх, на некористь цїлого свого ордена; 3) а коли не знає і з поступками о. Бапста не годить ся, що задумує вчинити; 4) чи зарядить свїтлїйший о. провінциял публично дати відповідь на запитання підписаного, о що чемненько Впреподобного прошу. — *Потько Хер.*

Висока Президиє ц. к. Скарбу! Підписаний платить вже четвертий рік до державної каси грунтовий податок до 200 кор. річне а так само побирає пенсию без податкової і пенсийної книжочки. Урядники ц. к. уряду податкового в Бурштинї на мої без наставні домагання, щоби дали менї книжочки (розуміє ся за гроші) з руским текстом, говорять отверто, що таких книжочок в ц. к. уряді нема, бо ц. к. дирекция скарбова не хоче їм прислати, отже не їх вина а ц. к. Дирекциї. Звертаю ся проте сею дорогою (бо на мої приватні письма ц. к. Дирекция не зволила звернути уваги) до Високої Президиї ц. к. Скарбу з уклінною просьбою о здїлане менї великодушно ласки переслати за мої гроші платївчу і пенсийну книжочку з руским текстом до ц. к. уряду податкового в Бурштинї а якби рускій друк подорожів, обовязую ся прилюдно заплатити і вищу чим звичайно таксу. Тодї звільнить Висока ц. к. Президия Скарбу підписаного від безнастанного походу податкових екзекуторів по заплату заплачених уже податків, урядників від безнастаного звалювання вини на свої вищі власти а руску суспільність від безпастанного підозрівання Високі ц. к. Власти о злу волю. — Журів 25/VIII 1903. *Олекса Пристай*, парох.

— **„Козловщина“ в Залїщицкім.** Із Залїщик пишуть нам: як в инших повітах, так і в Залїщицкім зерно, кинене Козловским, зачинає приймати ся. Поминаємо тимчасом заїлих гакатистів судовиків, із семинаря учительского, штайрамту, ветеринаря, стаций зелїзничої і т. д. (се лишаємо на пізнїйше) а тепер хочемо занятись особою тутешнього ґеометра Владислава Вайґля (займлого сюда Бог знає звідки і кажуть, що аж із Семигорода). Сей пан, вшехпольский полїтик, належав до основателїв „чительні Школи людовей“ в Угриньківцях із звісною спілкою Вержбовский і Ваґнер [знаний з процесу Гнатова, що виразив ся: „кажди рускі пан то мурґа“] і до основателїв „польскей бурси“. Та не о те нам ідє, а о се, що той пан Ваґнер скажене не зносить всего що руске, а найбільше терпять на тім рускі селяни. Канцелярия его для нашого мужика щось страшного, що він по-простy боїть ся до неї вступити. Вайґель має руских селян в бюрі послїдними словами, найогидніїшими, уличними, які стидно нам наводити, штовхає їх кулаками, бє і викидає за двері; се у того пана „кільометра“ на порядку дневнім. Подібні брутальства хіба лиш на галицкій Руси можливі. Де инде сейчас би такому панкови лоб скручено. Переходячі улицею попри его канцелярию, котра есть при головнім гостинци, чули через вікно лише крики і найогиднїйші вирази. Ну і щож? — спитають чч. читателї — все те уходить єму? нїхто не гадає утерти єму рогів?... Перед кількома місяцями ударив він в груди кулаком Романа Олїйнича з Голїґрад а надто казав его безправно арештувати через поліцияната, без найменшої причини (бо він усїх лає і бє без причини). Олїйнич зробив донесене до суду, мав вірогідних свідків, однак на дивне диво Вайґлева визначено один термін і увільнено его, потім визначено другий і знов увільнене. Се, розуміє ся, мусїло лише додати єму відваги. Перед кількома тиждними знов виславив він в своїй канцелярії найогиднїйшими словами, без причини, війта з Блищанки, Ни колу Горобця, коли той приїшов з екзекутором в справі урядовій. Війт вніс донесене до суду. Як справа випаде в судї — чи Вайґель вийде з неї так, як в справі з Олїйничем, се річ дуже цїкава; побачимо! Та пан ґеометер не інакше, як в своїм бюрі, трактує селян і підчас об'їздки сїл. Гавьбить їх; нїкому, хочби й найстаршому господареви не скаже „ви“, а все „ти“. Тепер від двох недїль урядує він в судовім повітї тлустецкім. Бите селян по лицю і лаяне підчас урядованя у него на порядку дневнім. І він, бутний в свою нетикальність гакатист, навіть не крие ся зі своєю ненавистию до всего, що руске. Приміром тепер в Устечку виразив ся, що підчас его урядованя: „кажди Поляк — сядай! а Русїн—стуй!“ На подані тут факти можемо поставити сьвідків. Тому чейже маємо право звернути ся до властий, стоячих над Вайґлем, з прошенем і жаданем усунути се неможливе індивідуум з повіта і умістити его десь на Мазурах, бо коли не усуне ся его, то справді годї передвидїти, як з ним тут скінчить ся. Вайґель поступає так, немовби не почував і не узнавав нїякої власти над собою, і він в тім напрямі перевисшає Стойовского в Товмаччині, о котрім ми недавно читали в „Дїлї“... — *В. П.*

— **З Рави рускої.** Дня 23 с. м. відбули ся в Рави-рускій в громадскій сали вечерниці в память 42 их роковин смерти Тараса Шевченка на дохід селяньскої бурси, що незадовго буде тут основана. Програму складали: 1) вступне слово (котрого виголосити власти заборонили!), 2) Колеси а) „Татуню старенький“ і б) „Гей та тату“ — мішаний хор, 3) фортепянове сольо, 4) Шевченка „Кавказ“ — деклямамация, 5) Н. Вахнянина з оперн „Купало“ сольо-сьпів „Чого сумуєш Одарко мила“, 6) Огіньского „Заточаник на Сибірі“ — орхестра, 7) Колеси „Вулиця“ — мішаний хор, 8) Шевченка „Послание“ — деклямация, 9) „Люблю дивитись“ сарипочний дует з фортепяном, 10) Тополькницкого „Ой три шляхи“ — мужеский хор, 11) Ярослава Марченка „На Тарасовій могилї“ сценічна річ, 12) Лисенка-Кониського „Молитва за Русь-Україну“, на жіночий терцет з орхестрою аранжована о. І. К. Вечерниці устроїла наша молодіж ґімназияльна і університетска равского повіту при помочи Русинок панночок так сьвященичих як і инших. Сольо-сьпів виконав о. Ю. Манастирский, парох Голого. Фортепянову партию обняла панї А. з Лапицких Соневицка, а орхестральну грачі-селяни з Махнова. Продукциї вокальні, інструментальні і деклямацийні випали взагалї добре. Надпрограмову несподївану зробив вечерницям п І. Стороняк, народний учитель в Камінцї-Старезело, Він основав там селяньский хор. З сим хором прибув п. Стороняк на вечерницї і гарно відсьпівав дві пісні, именно: а) М. Вербицкого. „Є там в лїсї зруб“ і б) о. І. К. „За Русь“. Громацку салю по береги заповнила сама Русь-Україна і сьвященики, зі своїми родинами, урядники і селяни. Поляки і кацапи застрайкували; гадали небожата, що без них обширна саля буде сьвітити пусткою та сильно завели ся. Ми Русини-Українцї равского повіту переконали ся, що нас вже є велика сила в повітї, отже всякі свої народні обходи зуміємо о власних силах перевести, бо є кому і перед ким продукувати ся. Вечерниці закінчили ся ентузиястичним відсьпіванем наших народних имнів „Ще вмерла“ і „Не пора“. Коли були які недостачі, то, думаємо, наша Русь-Україна буде вибачна, маючи на увазї, що се були перші вечерниці, оперті на власні сили. Дасть Бог на безрік, то наша молодіж очарує всїх своїми артистичними поступами. — *Тойсам*

— **Аматорске представленє в Камінцї стр.** Пишуть нам: Заповіджене аматорске представленє відбуло ся при сали повнїсенькій людий так місцевих як і замісцевих. А удалось воно надподївано добре. Справді треба дивувати ся, як аматори могли за один тиждень виучити ся „Сватанє на Гончарівцї“, штуку досить довгу, і виконати так уміло та вдатно, що і велика сцена побажала-б собі сего. Перед усїма бурі оплесків збирала п-на Бурґусевичівна за сьпів. Має вона прехороший голос, бо чистий, приємний і гармонїйний, якого не доводилось у нас чути. Знаменитою же грою відзначала ся п-на Різниківна, а п. С. Гасюк в ролї Стецька. Все те сьвідчить, що наша молодіж, і то лише шкіл середних, на феріях не дармує і не гайнує часу, як то де инде бувае, на пустий відпочинок, але таки поривае ся бодай до представлень, викликуючи в сей спосіб чималі моральні наслїдки. Тим виробила собі тут молодіж пошану. Дохід і то досить поважний віддала молодіж на основанє селяньскої бурси в Камінцї стр., через що можна нашу молодіж назвати першими її основателями. — *Гість.*

— **Огонь.** В Угерску, пов. стрийского погоріли дня 24 с. м. дві господарскі заґороди, обезпечені в „Дністрі“ на 1760 К.

— **Божевільний муж.** З Камінки стр. пишуть вам: На львівскім передмістю живе тут молоде подружє М. і Василь Склепковичі. Той Склепкович на лихо дістає від часу до часу помішанє розуму „нападів“, чи як тут кажуть „дурів“. Дня 26 с. м. рано напав він жінку з сокирою і був би єї порубав, якби не була утекла через вікно. Притім вона потовкла ся а скло тяжко покалїчило малу дитину, котру мала на руках, так що їй грозить небезпека. Треба справді дивувати ся нашому урядови громадскому, чому не зробить вже раз ладу з божевільним. — *В. Л.*

— **Конґрес італїяньских студентів в Австриї.** В Кле, в пол. Тироли, відбув ся дня 22 с.м. конґрес італїяньских студентів зі всїх сторін австро-угорскої держави, головно з Трисету. Учасників явило ся около 200. Програма конґресу становила справа італїянско університету в Австриї. По бурних промовах ухвалено резолюцию з домаганем перенесеня італїяньских паралєльних курсів з інсбруцкого університету до Трисету. Коли-ж правительство вибере до сего инше місто, то італїяньскі студенти рішили дотя не спочити аж доки не виборють повної утраквізациї нїмецкого університету в Інсбруцї.

— **Вибух Везувія.** З Неаполя доносять, що на Везувію, на висоті 1010 метрів, отворив ся кратер, котрий перестав дїлати ще від 1895 р., і викидає велику скількість лави. Доси лава залила 400 метрів квадратових і дійшла вже на 850 метрів від двірця линвової зелїзници, Лава випливає заєдно. Доси нема нїякої небезпечности.

— **Дрібні вісти.** На внесене краєвого видїлу намісництво позволило громадї міста Яворова побирати міскі оплати від пива в висоті 2 корон від одного гектолїтра на час чотирох лїт. — В Відлях в Карнтяї відбув ся онодї з'їзд інжинїрів австрийских зелїзниць, з котрих взяло участь 320 осіб.

—

— **Народна Канцелярия** просить Вп. оо. парохів, аби поінформували людий що скотять ще поїхати на осінні заробки до Нїмеччини, що кожда партия мусить числити найменше 10 людя і що в кождій партиї мусить бути щонайменше пята часть жінок. Партий робітничих без жінок не буде ся зовсїм приймати.

— **Записи до шкіл у Львові.** На запити деяких наших читачів заявляємо, опираючись на урядовім донесеню в Gazeti lwowskiй, що вписи і всякі іспити для учеників чотирох низших клас середних шкіл (ґімназий і шкіл реальних) і для учеників школи вправ учительских семинарий у Львові відложила краєва рада шкільна задля повести шкарлятини до 11 вересня с. р. Відносить ся се також до всїх народних шкіл у Львові. Вписи до учительских семинарий мають відбути ся в звичайнім реченци т. є. в трех послїдних днях серпня.

— **Вписи до дївочої школи видїлової ім. Шевченка** будуть відбуватись в наслїдок звісного рішеня ради шк. кр. 10 і 11 вересня.

— **На дохід українско рускої Бурси в Бродах** устроює українско-руска академічна молодіж дня 1 вересня с. р. в сали музичного товариства вечер з танцями. Вступ від особи 3 кор. Одяг візитовий або народний. Початок о год. 8 вечером. Хто не дістав би запрошеня, зволить зголоситись при касї. — *Комітет.*

— **ВІДОЗВА.** Видїл „Рускої Захоронки у Львові“ відзиваєсь з уклінною просьбою до П. Т. Родичів, що привезуть свої дїти до школи, щоб зволили тямити також про дрібну дїтвору „Рускої Захоронки“ та з нагоди приїзду до Львова після змоги запомогли єї, чим хто ласкав, під адресою: „Руска Захоронка у Львові“ ул. св. Тереси ч. 10 або: Вп. Панькевичева, ул. Чарнецкого ч. 26.

— **До інституту руского товариства педаґоґічного ул. Театиньска ч. 19 у Львові** принято дальше: з І. кл. ґімн.: 40) Кекиша; 41) Бачиньского; з ІІ. кл. ґімн.: 42) Винницкого; з ІІІ. кл. ґімн.: 43) Олесницкого; 44) Лотоцкого, 45) Склепковича; з IV. кл.: 46) Кисїлевского, 47) Винницкого; з V. кл. ґімн.: 48) Кисїлевского, 49) Височаньского, 50) Нестайка; з VII. кл. ґімн.: 51) Вариводу; з VIII. кл. ґімн.: 52) Мартинкова; з реальної школи з ІІ. кл. 53) Нестапка. — За комітет інституту: *Кость Паньковский.*

— **Презенту** цїсарского надання на опорожнену парохію в Саджавцї одержав від намісництва о. Іван Глїбовицкий, дотеперішний парох в Качиці.

— **Вінчане** п. Івана Крохмального учителя ґімн. в Тернополи з п. Мариєю Садовскою відбуде ся 30 н. ст. серпня в Молодкові п. Надвірна.

— **З „Народної Торговлі“.** Запрошуємо Вп. гостей наших до замовлень на вина при осїннім транспорті, котрий надійде в першій половині жовтня. Замовленя належить висилати найдальше до половини вересня подаючи докладно адресу (імя і назвиско, місце побуту, почту стацию зелїзничу) а заразом яке вино бажане. Оферуємо слїдуючі роди вина: 1) І-а по 80 К за гект.; 2) ІІ-а по 100 К за гект.; 3) самородне по 120 К за гект.; і 4) Токай солодкий по 4 К за лїтр. Ціни франко стация Львів — бочка не числить ся осібно. — Перші два роди можна замовлати також в бочках, що мають около 25 або 50 лїтрів. Самородне низше 50 лїтрів не висилає ся. — При замовленнях вина в бочках около 50 лїтр. дочисляє ся при обох перших родах оферованих нами вин по 4 сотики більше за лїтр, а при замовленях около 25 лїтр. дочисляє ся по 8 с. на лїтрі більше. — Поручаємо також питний мід власного виробу, здоровий і смачний напиток в бочках на 25, 50 і 100 лїтрів по цїні 1·20, 1·24, 1·28 К за лїтр — залежно від того чи замавляєсь 100, 50 чи 25 лїтр. Бочка і при меді осібно не числить ся.

— **На „Українско руску Бурсу“ в Яслї** зложили до 20 н. ст. серпня с. р. слїдуючі Вп. жертводавці: Посол Василь Яворский 20 К, о. Ф. Кисїлевский, парох в Грабі 4 К, о. В. Гойдиш, парох в Боднарцї від себе і від парохиян 12 К 60 с., Д. Білас, надконтрольор под. в Яслї 3 К, о. Кузик, парох в Боську 3 К, М. Марітчак, надінспектор податк. в Яслї 3 К, М. Перейма, адюнкт подат. в Фришгаку 2 К, д-р Ом. Левицкий, судия в Новім Санчи 2 К, В. Вітошиньский, інспектор шк. в Грибові 5 К, посол Юл. Романчук 10 К, М. Стецьків, офіциял судовий в Яслї 1 К, д-р Корнгайзер, адвокат в Яслї 10 К, Ковальский, урядник в Яслї 1 К, Юстин Михалюньо, урядник скарбовий в Яслї 4 К, о. Г. Боднар, парох в Липици долїшній — в шкатули церковної — 3 К 52 с., Симеон Кульчицкий, урядник, на урльопі в Славську 3 К, о. В. Гойдиш, парох в Боднарцї від себе (другий раз) 6 К, від Андрія Турка 2 К, від Антона Васька 40 с., Д. Попович, функціонар стациї електричної в Яслї 1 К, Роман Алексієвич, радник судовий в Угнові 10 К, І. Н. в Яслї 5 К. Вп. П. Т. жертводавцям складаємо сердечну подяку і просимо всїх Русинів-Українців, щоби були ласкаві памятати на українско-руску бурсу в Яслї. Ласкаві жертви просимо присилати під адресою: Юстин Михалюньо, касиер филії „Просьвіти“ в Яслї. — *Видїл.*

— **На „Народний Дім“ в Городенцї** вложено отсї дальші жертви: Єго Преосьв. митрополит Шептицкий 50 К, Вп. д-р Кульчицкий 1 К, Вп. Буковинска 1 К, О. Н. Н. 1 К. Дирекция складає отсим Вп. жертводавцям щиру подяку. — *Д-р Окуневский.*

Урядові вісти:

Цїсар потвердив вибір Павла Пашковского, властителя дібр в Гувниках, презесом, і Мечислава Корвіна, властителя дібр в Юречковій, заступником презеса повітової ради в Добромили.

Намісник перенїс концепістів намісництва Юлія Струсиньского з Сянока до Товмача і д-ра Генрика Русоцкого з Бродів до Сянока.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

„Ґазета Львівска з дня 24, 25 і 26. серпня оголошує розписане оферт на роботи годинникарскі обіймаючі направу і удержанє годинників службових всякого рода в бюрах дирекційних і на шляхах ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові.

Оферти зладжені на звичайнім формуляри листовім заосмотрені стемплем по одній коронї на кождім аркуши і маючі напись „Оферта на роботи годинникарскі“ належить вносити до ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові найдальше до 15. вересня 1903 до години 12 в полудне.

Близші услівя можна перетлянути або одержати в ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові, другий поверх двері ч. 231 в годинах урядових, або дістати на письмі за оплатою почтової належности.

Надіслане.

Др. С. Н. КУТНА

спеціяліст від недуг уший, шиї і носа, ординує в ПЕРЕМИШЛИ ще до 1 падолиста в дотеперішнім помешканю при ул. Ягайлонськім ч. 21. 520 1—4

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнична стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче улаженє. Осьвітленє елєктричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 83? 24—?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, в всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочеві. 415 37—?

Обезпеченє льосів

від страти на случай вильосованя найнизшої виграної приймає

Сокаль і Лїлїєн

дім банковий і контора вимінн у Львові

Порученя з провінциї полагоджуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ і БІЛЯНС ТОРГОВЛІ МІШАНИХ ТОВАРІВ ЧИТАЛЬНІ ПРОСЬВІТИ в КОМАРНІ за час від 1 серпня 1902 до 31 липня 1903.

I. Рахунок обороту.

Приходи.		Розходи.
40807·96	Закупно і продаж товару . . .	36582·84
3400·—	Пожички	2030·—
14364·16	Товар в кредитї	14274·—
	Зиск з року 1902	2100·—
	Движимости	23·30
2·53	Адмінїстрация	1752·18
58593·65	ЗІСТАВЛЕНЄ	57365·26
Приходи		К. 58593·65
Розходи		К. 57363·26
Загальний оборот		К. 115956·81

II. Перегляд поодиноких рахунків.

Винен		Має
	А. Рахунок Каси.	
224·90	Від Білянсу за р. 1902.	
58593·65	В році 1903 приходи і розходи . .	57363·26
	До Білянсу каса 31/VII 1908 . .	1455·20
58818·55		58818·55
	В. Рахунок товару.	
	Від Білянсу за р. 1902 товар в склепі	3369·72
	„ „ „ „ „ „ у дебіторів	1428·95
40807·96	в р. 1903 закуплено і спродано . .	36582·84
3388·80	до Білянсу на р. 1904 товар в склепі	
1889·30	„ „ „ „ „ „ в дебіторів	
	Рахунок зиску і страт сальдо за р. 1903	4796·64
46078·15		46078·15
	В. Рахунок Кредиторів.	
307·64	Від Білянсу за рік 1903.	
14363·16	в році 1903	14274·94
	до Білянсу сальдо на р. 1904 . .	396·86
14671·80		14671·80
	Г. Рахунок пожичок.	
1275·—	Від Білянсу за рік 1902	
3400·—	в році 1903	2630·—
	до Білянсу сальдо на рік 1904 . .	2045·—
4675·—		4675·—
	Д. Рахунок уряджень.	
	Від Білянсу за рік 1902 . . .	120·39
	в році 1903	23·30
60·19	до рах. зиску і страт за р. 1903 50% вужитя	
83·50	до Білянсу на р. 1904	
143·69		143·69
	Е. Рахунок адмінїстрациї.	
	В році 1903 льокаль	148·30
	„ „ „ склепарі	1416·50
21·53	„ „ „ відсотки	1·40
	„ „ „ уряджене фірм і опал .	53·64
	„ „ „ ріжні	132·34
1752·18	до рах. зиску і страт сальдо за р. 1903	1752·18
	І. Рахунок зиску за рік 1901/2	
834·45	Від Білянсу за рік 1902 за 1901	
2626·87	„ „ „ „ „ „ 1902	
	в році 1902 трем інституциям . .	2100·—
	до Білянсу сальдо на 1904 . . .	1361·32
3461·32		3461·32

III. Рахунок зиску і страт.

Зиск		Страти
4796·64	З рахунку товарів Б.	
	„ „ уряджень Д. . . .	60·19
	„ „ адмінїстрациї І. . .	1730·65
	до Білянсу сальдо на р. 1904 . .	3005·80
479 6·64		4796·64

IV. Білянс.

Стан довжний.		Стан чинний.
396·86	Кредитори	Товар в склепі . 3380·80
2045·—	Пожички	„ дебіторів . 1889·39
1361·32	Зиск за р. 1901/92	Уряджена . . 83·50
3003·80	Чистий зиск за 1903	Каса . . . . 1455·29
6808·48		Разом 6808·98

В Комарні дня 2 серпня 1903. 531 1—1

ВИДЇЛ:

И. Пасїчник в. р. *В. Петрик* в. р. *Д. Ольховий* в. р.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный

Вóддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує задатки на бѣжучій рахунокъ, принимає до переховання цѣнні папери и удѣляє на нихъ задатки.

Окрóмъ того заведено на взборъ заграничныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковí

(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. рóчно, депозитарь одержує въ сталевóй панцирнóй касѣ сховокъ до выключного ужитку и пóдъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое майно або важні документы.

Въ тóмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ пóробивъ якъ найдальше йдучій заряджения.

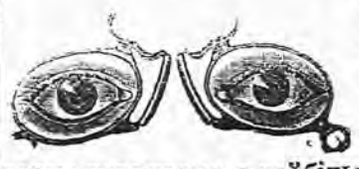
Принесы здносячій ся до того рода депозитóвъ можна одержати безплатно въ депозитовóмъ вóддѣлѣ. 374 (2)

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Важне для родичів!

УЧЕНИКИ (УЧЕНИЦІ) з лїпших домів, учащаючі у Львові до шкіл, знайдуть вигідне помішене з цїлим удержанем і всякою опікою при понажній рускій родинї урядничій. На желане комната з окремим входом. Зголошеня личні у Львові при улици Вагилевича (ріг улиці Зеленої) ч. 9 партер, лїва сторона. 515 3—4

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Воч. Священикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане да ом 813 30—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовляв би рівночасно народну учительку до кваліфікацийного іспиту глядає *о. Н. Темницкий*, Шидлївці, п. Гусятин. 1—6

Професор ґімназияльний прийме одного або двох учеників за умірковану оплатою. Близші вісти удїлить листовно: *Софія Іванович* Стрий 527 1—6

Крамар потрібний сейчас. Платня 200 кор річно, помешкане сьвітло і опал. Від кандидата на сю посаду вимагаєсь між иншими доказу, що есть обзнакомлений з веденем крамниці. Кавция пожадана. Письменні зголошеня адресувати до О. Єаг. Гарасимовича пароха в Присівцях п. Зборів. 510 2—4

Рутинований кандидат нотарияльний пошукує посади. Зголошеня до адміністрациї „Дїла“ під А. Б. 513 3—3

Студенти висших шкіл знайдуть вигідне уміщене в рускім інтелїґентнім домі ул. Пекарска ч. 9 партер. 516 8—4

Пошукую ученика

приватиста до обнятя цїлорічної лекциї на селї до II ої кляси ґімназияльної. Зголошеня листоно до о. Петра Погорецкого, пароха в Вілинї великій, о. п. Лука коло Самбора. 523 4—5

2 панночкі або **2 учеників** з низшої ґімназиї знайдуть помішене і щиру опіку з новим шкільним роком. *Іван і Мінодора Ступницкі* в Чернівцах (Landhausgasse. 3.) 521 2—2

Иванна з Головацких Тшасковска, вдова по львівскім купцю, мати чотирох дрібних дітий, без средств до житя, поручає ся милосерним особам з просьбою о ласкаве достачуване їй чесного зарібку шитем біля, згладно о добровільні датки до заложеня якого інтересу. Хвилево мешкає при улици св. Мартина ч. 21. 3—3

Глядаю учителя

найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Киричиньский*, парох в Телешници відваровій, почта Устрики долїшні. 468 2—3

Володимир Лев Гнаткевич

Русин припоручає свою

Робітню кравецку

Львів, ул. Скарбківска 5.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить 2 зр., на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Цїна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, I пов.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 28 серпня 1903.

HIGH-LIFE

Другий раз велика виставна пантоміна: Леґенда звісного польского письменника Иосифа Крашевского.

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Ту пантоміну в 6 актах і 40 образах виконає 200 осіб і Corps de Ballet під управою директора Gigetto Truzzi. У всїх головних містах мала вона великий успіх.

Виступ ново-заанґажованої славної родини їздців, CIOTTI. В переїздї через Европу будуть продуковати ся в цирку братів Truzzi: Kapitan Maks Slema і Miss Alice Slema, Цїльні стрільцї бурскі з Транвалю.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіеру п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзница і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНÍН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 521 221—?

ФІРМА ЯН ГЕФЛІНҐЕР

Звісну **фабрику цукрів і чаєвників** (гербатників) при ул. Театральній ч. 8 буде вести дальше вдова по небіщику

Текля Гефлінґер.

505 5—5

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї в все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплачно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вліздливих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломній цїні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

519 **Готель Жоржа.**

Въ теперѣшнóмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбує сѣчкарнѣ и плуга, звертаємо увагу Всч. Господарóвъ, що найлѣпшій, трѣвалій, выпробований и самыми господарями захвалюваний, а до того дуже дешевій

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львóвъ, Рынокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ двоножовій въ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН троножевій въ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН чотироножевій 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій въ волбсницею . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готбькою за сѣчкарнѣ дóстають еще 5% опусту. Плуги продають ся лишь за готбвку безъ опусту. 452 93—?

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних премійовані вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 35—100

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринкахъ вóдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричнóй а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо черезъ

Народну Торговлю у Львовѣ

Скринки и опаковане даромъ. 123 141—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Друк. з друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосифа Панкевича.

Ч. 183

Львів, Субота 16 (29) Серпня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнитаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередным застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрицї „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення тягнуть ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще остатих залеглостий по конець 3-го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Вшехполяки.

III.

Які успіхи може вказати за собою вшехпольска акция? На те многоважне питанє треба відповісти, що незвичайні. Особливо від часу, як вшехпольский ржонд перенїс свою дїяльність до Галичини, як дістав тут тиху поміч і покров від рішаючих в краю чинників і аґітацию розпочав явно — вшехпольский рух набрав незвичайної експанзивної сили на всї три забори і став ся поважним небезпеченьством.

Починаючи з орґанїзациї треба сказати, що та орґанізация обмотала вже своєю сїткою ввесь польский елемент. Про „Lig-y narodow-y" і „Скарб народовий" ми вже знаємо — та там не вичерпують ся еще всї звена вшехпольскої орґанїзациї. „Liga narodowa" є правительством внутренним, котре веде поліґику цїлого народу і котрого орґанїзацийна і аґітацийна дїяльність розширяє ся головно на коренну Польщу, зглядно краї, котрі вшехполяки зачисляють до історичної і будучої польскої держави, — але кромі того сїтию орґанїзациї обняті ще суть Поляки в західних державах Европи і Швайцарії т. зв. „еміґрация" і кольонії польскі в Америцї. Центральною управою для тих Поляків є „Związek wychodźtwa polskiego" (Союз польских еміґрантів), котрий в повній системі вшехпольскої орґанїзациї відіграє ролю якби аґента дипльоматичного воюючої Польщі супротив заграниці. Головною дїяльностию того союза є збиране на „Skarb narodowy" і він то висилав між иншим бувшого посла Леваковского яко репрезентанта Польщі на конґрес мира в Газї. Его відламом для Поляків в Америцї є „Związek narodowy w Stanach zjednoczonych" (Національний союз в Сполучених американьских державах), котрий замикає собою сїтку орґанїзацийну вшехпольского руху.

Як бачимо з того, орґанїзация вшехполяків є широка і справдї всепольска — вона обнимає всїх Поляків: рівно в коренній Польщі як і заграницею.

Та еще яркійше чим орґанїзация вказує на експанзивність вшехпольского руху его преса. Сьміло можна сказати, що нинї головним фабрикантом польскої опінії публичної суть вшехполяки, що — в публіцистичнім і аґітацийнім концертї у Поляків на першій скрипцї грає „Вшехпольща". Нинї преса вшехпольска має вже 14 орґанів — з тих аж пять щоденних. Особливо важним з щоденних є львівске „Słowo polskie", найбільший взагалї з польских дневників в Галичинї, котрим партия через те, що „захараначила" за одним замахом 13.000 абонентів, є добре інформована і має своїх репрезентантів в „колї польскім", стала ся в мить активним чинником в біжучій австрийскій а навіть — о скілько Поляки відграють там ролю — і в заграничній поліґитиці. Кромі Słowa polsk-ого треба згадати еще слїдуючі орґани вшехполяків: „Przegląd Wszechpolski" (виходить у Львові від р. 1895 і є офіцияльним орґаном вшехпольского руху, де подають ся енунциациї самого „ржонду" без „компромісів для вимог біжучої поліґики" як в „Słowi polsk-im") — Tygodnik polski (журнал щотижневий літературно-публіцистичний; виходить від липня с. р. у Львові) — Polak (часопись аґітацийна для люду; виходить в Кракові від р. 1896 і без обиняків аґітує за повстанем) — Pochodnia (таке ж аґітацийне письмо для „забору" російского, що виходить тайно від р. 1898.) — Goniec polski (виходить в Парижи від р. 1900 і є орґаном „Skarb-u narodowego".) — Górno-Szlązak (аґітацийне письмо для забору нїмецкого, що виходить під редакциею Корфантого, недавно вибраного посла до нїм. райхстаґу.) — Zgoda (орґан для польских кольоній в Америцї, що має 16.000 абонентів) — вкінци з важнїйших ще скрайно вшехпольскі Teka і Pochodnia.

Повисші дані що до преси суть прямо застрашаючі. Анї одна партия між Поляками не має тілько орґанів, що вшехполяки — навіть мало того: коли взяти орґани всїх иншних партий польских, то годї сказати, щоб они териториально так широко сягали і так репрезентували щось одноцїльного і рішучого що-до основ польскої поліґики як преса вшехпольского руху. А коли взяти на увагу, що всї ті орґани мають свій круг читателїв, що вони розходять ся по цїлій Польщі і у всїх верствах польскої суспільности — то сьміло можна сказати, що розвій поліґичної польскої думки і напрям усего виховання польскої суспільности пливе тепер вшехпольским руслом.

Найбільший і найскорший підбій доконав однак вшехпольский рух таки у нас, в рускій части Галичини. До недавна о вшехполяках у нас нїхто і не чував — нинї „Вшехпольща" панує всюди, своїм духом обкоплює що-раз ширші круги. Психольгічним товчком, котрий нагачує у вшехпольску сїть що-раз більше приклонників є борба з Русинами і ненависть до автохтонного руского населеня. Розпалюючи тоту ненависть гаката польска промушує в дїйсности дорогу вшехпольскій струї. Може се видавати ся на перший погляд ненским а навіть незрозумілим — для психольоґа, що розуміє психіку мас, буде однак се явище цїлком природним. Хто в розгарї ненависти проти автохтонного населення хотїв би здавити Русинів, той мимохіть стане запалювати ся до независимої Польщи, до фантастичних мрій, попавши вже раз в стан нервовости і психічної аберациї. І дїлатого бачимо, що під вхехпольским стягом плаве що раз більше одиниць з польскої суспільности (коли не вси!) у східній Галичинї. Нинї навіть подільска шляхта, кліка найбільше закостевіла і неповоротна, станула вже під стягом Вшехпольщи — ґр. Пінїньский був предтем тим, котрий головно причинив ся до вибору Ґломбіньского до парляменту а ціла акция подільских шляхтичів проти Яворского і центрального правительства є нїчим иншим, як проявом духа вшехпольскої ідеї. Хто сего не знає, нехай прочитає собі хочби ч. 551 „Słowa polsk-ого" з р. 1902; сказано там: „рішучо можливе є порозуминє народово демократичного сторонництва з красними представителями східно-галяцкої шляхти і акция спільної оборони польскости і самостійности краю". І в тім змислї розвиває ся дійсно увесь хід подій у східній Галичинї: Пінїньский перший ввійшов в entente cordiale з редакторами „Słowa polsk-ого", такі Більчевскі і другі видвигнені Пінїньским — репрезентантом і вениминком подільскої шляхти — суть рішучими „людьми нового типу" а ввесь напрям публичної дїяльности послїдного часу з вічними демонстрациями на тлї повстань, „wiec narodowy" з участию Цєнських Целецких і Дзедушицких, „pobrzękiwanie orężem" на з'їздах уряджованих Козловским, в кінци „Zlot Sokołów" з проголошенем одноцїльности польскої державної териториї з усїх трьох заборів — суть явним проявом все обіймаючого вшехпольского духа...

Яке становиско занимає вшехпольска орґанїзация супротив нас Русинів, не потребуємо доказувати. Вшехпольща стоїть виразно на принципї неґациї Руси, не узнає нас за нарід а за якийсь „szczep", котрий має відґравати ролю підгною в будучій і теперішній Польщі, а ціла акция вшехполяків в біжучій поліґитиці змагає до того, щоб з Галичини зробити одну польску територию і забезпечити ей насильним спольонїзованем для польскої держави. Та програма покриває ся очивидно з всяким гакатизмом і тому вшехполяки уживають всяких средств, щоб не довести польских поліґичних мінерів на пункті відношеня до Русинів до отверезїня, використовуючи гакатизм і шовінізм для своїх цїлий. Ясну програму що до Русинів висказав врочім „Polak" в отсих словах: Na tej ziemi polskiej od Odry do Dniepru, od Bałtyku do Karpat i Morza czarnego niema dla nikogo miejsca oprócz nas". (1901 ч. 1.) А „Słowo polskie" писало в ч. 82 з р. 1903: „Русинів вважати мусимо як чужоплеменний елемент внутрішний і тому не внесемо рівноправности правнодержавної Русинів з Поляками. Для Руси тут місця нема — тут є Польща, а радше часть Польщі, до котрої належать землї переважно нашою людностию замешкалі". Так пише начальний орґан сторонництва, проголошуючи війну з „obcoplemiennym czynnikiem" і виключне право Поляків до териториї та здавленє Русинів польским гакатизмом і кольонїзациею!...

Які остаточні наслїдки можуть бути вшехпольской пропаґанди? Про се не можемо сумнївати ся. Воююча Польща жде на констелляцию поліґичну і коиїб о саму констелляцию розходило ся, то такої евентуальности не було-б що боятн ся. Польща має то нещасте, що є розділена між три держава а в такім станї справи ситуация є прямо безвихідна. Хто попре плани Польщі? Коиїб Поляки — як ми Русини — були инше в Австриї і Росиї, то спільна борба Нїмеччини і Австриї проти Росиї з атутом польским в руцї для здавленя „російского кольоса" і захвату польских земель була-б можлива а навіть і правдоподібно успішна. Але так, коли польскі плани може поперти одна Австрия проти Росиї і Нїмеччини, то подібна евентуальність є прямо смішна. Тодї спільний антипольский інтерес — як нераз за Бісмарка — зближе Берлїн з Петербурґом а австрийска війна о Польщу скінчила б ся хиба самим розгромом австрийского ослюна. Колотеляциї поліґичної нема отже що боятн ся, а вшехполяки чують те самі, коли числить головно на Анґлію. Та не в тім річ, а в річ в елементарнім руху самої розбудженої маси. Той елементарний рух, будженый раз в раз вшехпольскою пропаґандою мусить в оден гарний день вибухнути повстанем не оглядаючись на констелляциї. Про се вчить нас сама істория руху 1863 року. Еще до полудня вшехпольскі „ржонд народови" не знав, чи буде повстане, і на 7 днїв перед вибухом писав до орґанізациї в Галичинї і Литві (в ночи з 15 на 16 сїчня 1863 р.) що „повстання не буде", а однак то повстане мусїв сам, діставши реляциї про елементарний рух серед населення, не оглядаючий ся на „rząd narodowy", зацекретувати в 24 годин опісля і назначити его вибух за 6 днїв, щоб перенесена звісна від 1869 р. Впов. П. Т. Публичности **РЕСТАВРАЦИЯ І КОМНАТА ДО СНЇДАНЬ В ЛОКАЛЇ ГОРОДЕЦКОГО** в ул. Городецкій ч. 87 до Ринку ч. 39. Дякуючи за дотеперїшну увагу, кождому власникови, поручаю особливо знамениту кухню, ковбаси і инши власного виробу

І ПИВО ОКОЦІМСКЕ.

8 поважанєм **Войтїх Лопатинский.** 491

Октав Мірбо.

Злодїй.

Останньої ночи я спав твердо, коли нечайно збудив мене сильний лоскіт. Зовсїм неначеб хтось в другій комнатї перевернув мебель. Саме в тій хвили ударив чотири рази годинник і мій кіт почав страшно мявкати. Я вискочив з ліжка, отворив швидко та завдяки консервативним поглядам без найменшої осторожности двері і віймов до сусїдної комнати. Була ясно осьвітлена, а що кидало ся передовсїм в очи, се вельми старанно одїтий пан, у фраку, навіть з ордером на груди. Пакував рїжні цїнні предмети до подорожного куферка в жовтої шкіри. Куферок не був моєю власностию, але коштовні предмети належали до мене, і тому се видало ся менї чимсь суперечним та нездоровим, против чого я постановив застеречи ся. Хотяй панка я очивидно не знав, то було в него лице, що видавало ся менї знакомим, яке стрічаємо на корсо, в театрі, в нічній кавярни, одно з тих бездоганних, виплеканих лиць, що на перший погляд викликують думку: „Того знаю мабуть з якогось клюбу."

Коиїб я хотїв сказати, що зовсїм не здивував ся, заставши у себе о четвертій годинї рано вифракованого панка, котрого я з усякою певністю не запросив, було би не зовсїм доладно. Але мого здивованя не заворушило якесь инше почуване, от хочби страху або гнїву, що при таких відвідинах в ночи звичайно бував. Елеґантний вигляд і свобідний гумор сего клюбовця настроїв мене дуже мило, бо мушу признати ся, що була се для мене будь-що-будь несподївапка; я бо страшив ся мати до дїла із звичайним вломникам, на котрім треба спробувати своєї сили, а до того я не мав найменшої охоти, особливо з огляду на непевний вислїд такої проби.

При моїй появі елеґантний незнакомець перервав свою роботу і відозвав ся до мене з приязною, напів жартобливою усьмішкою:

— Простїть, шановний добродію, що я збудив вас так нечемно... Але се не зовсїм моя вина... Ваші меблї дуже чутливі, при найлекшім доторкненю вломним зелїзом розпадають ся з великим лоскотом...

Тепер я замітив, що комната була перевернена, мовляв, горі дном. Шуфляди поотвирані і пусті, шиби при шафах порозтинані, мале бюрко до писаня, що зберігало мої дорогоцїнности, бідолашне лежало перевернене на килимі... Словом, справдїшна руїна! І коли я те все замітив, сказав мій раненький гість милозвучним голосом:

— Ах, ті новітні меблї! Що то за податливі душі, не правда? Менї здає ся, що й вони попали в недугу століття і терплять на неврастенїю, як цїлий сьвіт...

Вибухнув тихим, скромним та любязним сьміхом, що не мав в собі нїчого обидливого і лиш доказував, що я маю до дїла з людиною старанно вихованою. Тому я рішив ся принятн его як слїд.

— З ким маю честь? — спитав я і глядїв вже далеко спокійнійше на свого нічного гостя, між тим коли моя сорочка повівала на продуві завдяки відчиненим дверям.

— Мій Боже — відповів справдїшний джентельмен ввічливо — має імя готове ще вчинити вам велику несподіванку... І як ви думаєте, чи не лїпше, щоб я представив ся вам при менше дивній нагоді, що й без сумнїву колись стане ся? Впрочім мушу сказати вам отверто, що нинї я зовсїм не бажав заявити вам мою шанобу... Я волю, коли годите ся, задержати як найстрогійше incognito.

— Ваша воля, добродію, але як маю собі пояснити...

— Що я о такій незвичайній порі і серед такого незвичайного неладу тут опинив ся?

— Еге... Буду вам дуже вдячним, коли...

— О прошу дуже — перервав менї елеґантний незнакомець.

— Ваша цїкавість зовсїм оправдана і я не думаю перед нею викручувати ся... Але ви даруєте!.. Скоро вам залежить дещо побалакати зі мною, то може порадпійше для вас огорнути ся в шляфрок... Ваш неповний одяг мене зовсїм не мішає... лише що тут холодно а в такій химерній порі року не трудно перезябити ся...

— Ваша правда... Перепрашаю на хвильку...

— Прошу дуже, прошу, добродію, не важіть ся мною...

Я війшов до спальні, швидко завязав на себе шляфрок і повернув до незнакомця, що підчас моєї короткої неприяви намагав ся сяк-так упорядкувати річи, котрі порозкидував, загарбуючи мов добро.

— О, прошу, добродію, не трудіть ся, прошу дуже... Мій послугач попорає вже те все рано.

Я подав йому крісло, сам також усадовив ся і запаливши йому та собі папіроску, сказав із виразом заохоти:

— Ну, добродію, я слухаю...

Клюбовець міг тут зробити паузу, щоби зібрати думки, як се на його місци дїлають звичайно всї герої в романах, заким пічнуть оповідати історию свого житя. Та він понехав сю банальність і розпочав відразу:

— Добродію, я злодій... звичайнісенький злодій... або коли хочете назвати властивим іменем, вломник... Ви без сумнїву се відгадали?

— Очивидно!

— Вашій бистроумности се приносить честь... Отже я злодій. Я вибрав собі то звання, переконавши ся, що в нинїшних сумних та непевних часах воно ще найчеснійше і найвідповіднійше. Злодійство — я кажу злодійство в тім змислї як адвокатура, література, малярство, медицина — не мало доси доброї слави, бо ті, що займали ся тим ремеслом, були переважно дикуни, погані бродяги, люди без доброго вихованя. Я взяв собі за задачу надати сій штуцї лїпшої слави і вчинити злодійство званем достойним пошани та зависти. Щоби не переливати з пустого в порожне, добродію, глядїм на житє так, яким воно й є. Злодійство становить взагалї одиноке занятє людий. Вибираємо собі якесь становище, яке-б воно й не було, лише тому, щоби мати спромогу красти, оден більше, другий менше, а всюди щоби щось потягнути. Ви надто образований, добродію, отже знаєте аж надто добре, що криє ся на дїлї під фальшивою одїжю напих чесноти і нашої чести, тому не потребую свого погляду поперати сильними доказами та льоґичними висновками.

Ті слова, що вельми скріплявли мому справданому понятю про своє психольоґічне і соціально-наукове знане, спонукали мене докинути розважно і рішучо „Зовсїм природно!" Так заохочений елеґантний вломник говорив дальше з питомою собі вічливостию та щиростию:

— Хочу розказати вам лиш дещо про себе. Не буду широко розводити ся. З початку я посьвятив ся торговли. Але брудні „сделки", які я мусїв переводити, нечисті махпнації, звичайні лайдацтва, фальшиві ваги відтручували несьвідому нїжність моєї чесної вдачі, що виявлав ся сердечною отверстостию та строгою совісностию. Я покинув торговлю і зверпув ся до фінансовости. Що за гадь! Боже, я не міг наломати себе до ведення інтересів, котрих зовсїм нема, пускати в обіг фальшиві папери, фальшиві гроші, фінансувати фальшиві копальні, посїлости! Безнастанно над тим працювати, щоби чужі гроші сливали до моїх кишень, збогачувати ся постепенною руїною своїх клієнтів при помочи блискучих проспектів і всяких законно дозволених штучних комбінацій, все те видавало ся менї великим безправством, котрому сильно противила ся моя непривична до лжи совість. Тодї я погадав про журналїстику. Та місяць було досить, щоби переконати ся, що хто неспосібний до прикрих і безоглядних вимушень, того журналїстика не годна виживити... Я спробував політики...

Тут я не міг здержати ся від голосного сьміху, що тревав доволї довго.

— Зовсїм справедливо! — потвердив симпатичний джентельмен. — Добре слово сказати тут годї. Коротко, я вичерпав усї

„БОРАСОН" і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґерії і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19712—20

Віра Мей

Поважані Панство, що купуючи або замінюючи
тошних антикварних. Натомість книжки, які у м
ручу. Всі другі прибори шкільні посідаю також
У мене ще не купувала. Постійні щорічні м
З високим п ажанем **СТА**

СТАНІСЛАВ КЕЛЕР, антик і каталядня антикар ул. Батория ч. 29 у Льво

удержати позір власти і не скомпромітувати ся. Те саме наступить і тепер — наступить, бо самі вшехпольскі пропаґатори констатують, що настрій маси пригадує хвилі з перед 63 року. Ось що пише „Przegląd Wszechpolski“ в ч. V з р. 1902: „Розруханє людуначинає ся вже нині, а колиб ходило о порушенє его до чинної акциї — не був би такий експеримент зовсїм трудний“. Коли заносило ся торік на війну і в Росиї повикликано резервістів, той самий орґан писав: „Наші сторонники в Варшаві не знали, що робити: Чи втїкати за границю чи ждати візвання до борби о независимість Польщі“ А орґан для люду „Polak“ писав еще в 1 ч. в 1901 р.: „Коли вибє година нової послїдної побідної борби в XX столїтю, стане до неї цїлий нарід, одним чувством перенятий, сьвідомий своєї сили“.

І того можна справдї в сїм столїтю ждати і боятись ся — незалежно від констелляций і волї самих вшехпольских керманичів. Бо як каже Ґете:

Die Geister, die ich rief,
Die werd' ich nun nicht los...

Педаґоґічна ґеометрия галицкої „комісиї едукацийної“.

(Статя надіслана).

Нераз уже писано у нас о тім, як то наші верховоди в кождій справі дбають передовсїм о західну мазурску часть Галичини з плянови м занедбуваньем, зі шкодою і на кошт східної рускої. Указувано на те, о скілько більше ложить ся так з краєвих як і з державних фондів на дороги, реґуляцию рік, меліорациї, в західній Галичинї, ніж у східній. Загально відома річ, що від давних лїт усе мазурске селяньство без найменшої перешкоди виходить на поплатні заробки до Німеччини і тим не тілько увільняє свої господарства від довгів та двигає їх на крїпкі ноги, але й тисне ся опісля на Русь за землею, котру видирає рускому хлїборобови, платячи без торгу, всяку жадану цїну придбаними в Німеччинї грішми. За те які то перешкоди робить ся на Руси заробковій еміґрациї нашого селяньства, перший раз сего року заінїційованій нашим Народним Комітетом!

Так само указувано вже у нас, як густо закладає ся в західній Галичинї середні школи, а як далеко віддалені вони одна від другої у східній та які то величезні простори — пр. на полудне від Тернополя або цїла Сокальщина і сусїдні повіти або цїла „Туреччина“, — з котрих кождий не богато менший від цїлої Мазурщини, не мають жаднїсенької середної школи, хочби навіть польскої!

Мали колись Німцї повну власть в Чехах, мають її тепер в Познаньщинї; але статистика не показує, щоби ті за недовидків окричані Швабя-Тевтони поступали після так хитро обдуманого плану, як дїє ся у нас. Противно бачимо пр. в Чехах повно чеських середних шкіл також і там, де нема жадної нїмецкої, коли тимчасом у нас поставлено правило, що руска школа середна не сьмїє бути там, де нема ще польскої. Бачимо, що Прусаки всюди на польскій земли закладають школи так народні як середні, коли тимчасом у нас польскі верховоди боять ся на рускій земли закладати хочби навіть польскі школи середні, бо бояться зросту просьвіти у рускаго народу.

Така цивілїзацийна ґеометрия слїдна і в инших справах нашого шкільництва.

Всї остаємо ще під свїжим вражінем славної сегорічної класифікациї в рускій ґімназиї в Тернополи; але ледве чи хто застановляв ся над тим, о скілько до такої класифікациї причиняє ся теперішна педаґоґічна ґеометрия. Отже варто кинути сьвітло бодай на одну точку сеї справи.

Знаємо вже, що до руских шкіл дає ся головно учителїв неіспитованих або й таких, котрим педаґоґія нїколи й в гадцї не була; за те наших людий з найкрасшими кваліфікациями против їх волї іменують в польских школах або ze względów służbowych переносять на Мазури (бо пр. в Дембіци потребують нїбито учителя до руского языка!). Отже нехай би бодай і тих некваліфікованих учителїв було в руских школах чи навіть і в польских у східній Галичинї тілько, кільво вимагає потреба; колиж бо й то вї! Порівнаймо лиш числа, оперті на звітї кр. ради шкільної за р. 1901/2:

Школи	Число		На одну клясу	На одного учителя
Рускі ґімназиї	48	2105	44	27
Польскі ґім. і реальні школи у східній Галичинї . .	226	9486	42	25
Польскі ґім. і реальні школи в західній Галичинї .	301	12447	41	23

Як бачимо з сих чисел, найкориснїйший стан є таки знов і в сїй річи на Мазурах, найнекориснїйший в ґімназиях руских.

Хоч як невеликою видавати ся може ся ріжниця, всеж таки є вона характеристична для наших відносин взагалї, а для продуктивности умової працї так молодіжи як учителїв зовсїм не без ваги, — тим більше коли зважить ся, що й дрібні причини, коли їх збере ся разом кілька, доводять часто до важних наслїдків. Навіть така на око дрібна ріжниця, як 3—4 учеників в клясї більше або менше, справляє, що учитель бодай якусь частину учеників буде міг питати коротше або довше, рідше або частїйше; а се знов не є без значіня і без впливу на класифікацию учеників, особливо у учителїв недосьвідчених або до того ще й зовсїм неукваліфікованих.

У всякім разї крайна пора, щоби дотичні чинники перестали раз з рускою части ною Галичини поступати мов з пасербятем.

В. Н.

Справи австро-угорскі.

Цукрова справа.

Цукровий спір між Австриєю а Угорщиною мав вже скінчити ся, очивидно знов програною Австриї. На вчерашній конференцї австрийского міністра фінансів Бем-Баверка з угорским Люкачом ухвалено, аби надплату на цукор в оборотї між Австриєю а Угорщиною установити на 3½ корон. Австрия предкладала 3 К, а Угорщина 4 К. Справа опирає ся на тій підставі, що висилаюча держава має заплатити 3·50 К, за 100 клґ. консумцийного цукру, а 3·20 К, за 100 клґ. сирого цукру. Закон має увійти в житє з днем 1 вересня с. р. т. є. від реченця внеденя в житє бруксельскої конвенциї. Обі держави мають сей закон полагодити в своїх парлїментах — очивидно в зад. Цїлию сего закона є унеможливити імпорт австрийского цукру до Угорщини. Угорщина не продукувала доси навіть тілько, кілько потребує угорска консумция, так що угорскі консументи мусїли користати також з австрийского фабрикату. Тепер, під охороною цла, угорскі фабрики будуть мати улекшену конкуренцию з фабриками австрийскими, бо угорский цукор буде дешевший від австрийского.

Справи заграничні.

Македонія.

Монастирский комітет повстанців оголосив маніфест, взиваючий населенє, аби прилучило ся до повстаня і не платило податків. Велика часть населеня заявила, що зробить се. В турецкім війску в Монастирі панує велика анархія. Офіцари і вояки не одержавши платні за кілька місяців не хочуть битись з повстанцями. Богато редифів покликаних до служби, не хотїло брати карабінів, а коли взяли, то на се, аби їх сейчас відродати повстанцям. Турки говорять, що повстанці підкупили бувшого вальоо Монастира, аби не робив їм великих перепон. Так само команданти в Крушеві і Кічеві мали бути підкуплені, бо з цїлим ґарнізоном вийшли з міст, аби повстанці могли виконати намірений напад. Каймакан з Василька над Чорним морем, місцевости віддаленої о 20 миль від болгарскої границї одержав від македоньского комітету лист заповідаючий, що по довгій неволи Болгари адріянопільского вілаєту звергнуть тепер з себе турецке пановане.

З Адріянополя прийшла вість, що в ночи на четвер висадили в воздух динамітом конвенциїний поїзд східних зелїзниць. Погибло 6 осіб а 15 осіб окалїчіло, між ними 3 особи з зелїзничої служби. Конвенциїний поїзд курсує між Віднем а Царгородом. Експльозия наступила на стациї Куелї Бургас о 30 км. від Адріянополя на полудне. З Царгороду доносять, що в послїдних часах з страху перед атентатами сим поїздом їздило дуже мало осіб. З Будапешту доносять, що ваґон, котрий там дочеплено до поїзду, був переповнений подорожними. Вслїдстві зізнав одеи офіцир, що бачив, як якесь індивідуум, що їхало третою клясою, запалювало якийсь предмет. Се індивідуум арештовано. Найімовірнїйший в здогад, що пекольну машину всунено до поїзду разом з провіянтами. На всякий случай річ певна, що вибух наступив в поїздї, а се через підложене динаміту на шинах.

Бруксельска „Independance Belge“ подає слїдуючу сензацийну вість: Між державами вже прийшло до слїдуючого порозуміня: Коли покаже ся, що Туреччина не потрафить завести ладу на Балканї, анї перевести реформи в Македонії, то держави самі виконають задачу. Росия займе Дарданелї і Босфор, Австрия посуне окупацию через Македонію до Солуня, Італія заопікувсь альбаньскими берегами Адриї. Ся окупация буде хвилева. Особиста власть султана не буде обмежева анї на волос. Окупация буде мати такий самий характер, як окупация Египту.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Сучава. Д-р Аврель Ончул вибраний послом до сойму краєвого. Населенє зготовило ему велику овацию. А. Ончул одержав 53, а Бленду 37 голосів. Значить ся, А. Ончул вибраний більшостаю 16 голосів. (Вибір Ончула є першою побідою руско-румуньскої коалїциї під проводом посла Василька. *Ред.*)

Цар у Відни.

Відень. Post доносить, що ініціятива заповіданої візити царя у Відни вийшла від цїсаря Франц Иосифа еще в часї побуту Лямсдорфа у Відни. Цїсар висказав тогди бажанє, що бажав би зійтись з царем. Post додає, що з огляду теперішне положенє на Балканї, ся візита має велике політичне значінє.

Угорска кріза.

Будапешт. На вчерашній авдиенциї заявив цїсар Куенови, що безпроволочно по від'їздї англїйского короля з Відня, т. є. або вечером дня 3 вересня, або 4 вересня рано верне до Буданешту, аби довести до кінця переговори в справі закінченя кризи.

Третий рік служби.

Відень. Говорять, що військова власть видала довірочний наказ, аби офіцири в тактовний спосіб поясняли воякам з якої причини і в який цїли задержано їх дальше в службі. В розказї сказано дальше, аби против евентуальних голоснїйших проявів невдоволеня між жовнїрами виступати з цїлою строгостию.

Чужинцї в Росиї.

Берлин. Новий закон о чужинцях грозить 8 до 16-місячним арештом сим чужинцям, котрі би по вигнаню явили ся в границях российскої держави.

Атентат в Болгарії.

Софія. Коло князївскої палати знайдено 30-метрову підземну міну, призначену до динамітового атентату. Поліция удержує подробиці в тайні. Князь вертає сими днями до Софії.

Убийство консуля.

Вашинґтон. Американьский амбасадор в Царгородї доніс, що в неділю убито в Байруті американьского віцеконзуля. Америк. Унія зажадає строгого покаранія виновників, а коли Туреччина не дасть жадної сатисфакциї, до Байруту відійде американьска фльота.

Македонія.

Атени. Після комунікату оголошеного грецким правительством македоньскі комітети в монастирскім і солуньскім вілаєтї замордували від 1901 року звиш 600 Греків.

Адріянополь. Редифів адріянопільского корпусу вже змобілїзовано і в части навіть вислано на місце призначеня.

Відень. З Царгороду доносять, що два товариства, котрі заосмотрюють місто в воду, звернули ся до правительства, що повстанцї грозять знищенем водопроводів. Здовж цїлої лїнії водопроводів уставлено військовий кордон.

Софія. Всї села округа Мелькотріново в адріянопольскім вілаєтї з виїмком самого міста Мелькотріново вже впали в руки повстанців. У всїх місцевостях, де були турецкі ґарнізони, касарні понищено, а вояків повбивано або прогнано.

Рух в Болгарії.

Софія. Тут говорять, що до князя Фердинанда, котрий тепер сидить в своїх добрах на Угорщинї, поїхала депутация зложена з шести визначних личностий, аби з порученя народного сойму домагати ся від князя заяви що-до его становища супротив македоньского руху. На случай відмови депутация має заявити князеви, що тратить всякі права до болгарского престола і не сьмїє вертати до Болгарії.

НОВИНКИ.

— **Визиси селян а бучацке староство.** Цїкавим причинком до історії страйку двірской служби в Жизномири, пов. бучацкого являєсь отсе письмо під адресою бучацкого староства, оповіщене в деяких польских часописях. Звучить воно дословно: „Сьвітле ц. к. Староство! Підписані 22 форналї жизномирского двора виносять отсю жалобу: І. Посесор Корнблїґ не додержав умови, яку заключив, Корнблїґ не додержав умови, яку заключив, приймаючи нас до служби. А іменно річні форналї мали діставати по 12 кірців ординарії, але двір не давав її на вагу, лиш на міру, і то таку, що корець важив лиш 75 кґ. Ті з нас, що за давнїйших часів служили у посесора Гасперского, діставали ординарию справедливим півкірцем, а коли опісля прийшов посесор Кофлер, завів менший півкорець до міри для служби, так що не діставало 2 ґарцї. А сей посесор Корнблїґ хотїв завести ще менший півкорець до міри для служби, але що ми не згодили ся, то зістав старий, однак Корнблїґ казав его так підтяти, що знов є о 2 ґарцї менший, чим був за Кофлера, а чотири ґарцї менший, як за п. Гасперского! ІІ. Після умови посесор мав давати збіже до ужитку, а він давав нам збіже найпідлїйшого рода і напів гниле, таке, що й худоба не хотїла его їсти. Посесор давав свої кукуруди, що лежали в кошници і були стухлі і гнилі, коням на обрік, але тому, що коні не хотїли їх їсти, він змішав сї кукуруди з лїпшими і се давав форналям яко ординарию. Ячмінь спершу давав добрий, але опісля добрий продав, а нам дав послїд і то такий гнилий, що не було що варити. Вареної з него затирки навіть кури не хотїли їсти. ІІІ. Наша худоба мала пасти ся там, де панїска, після умови. Але до Зелених сьвят зовсїм не дозволив нам пасти, а потім лиш три неділї пасла ся наша худоба разом з его, бо всї пасовиска поорав, а свою худобу пустив на „орішок“, де нашої худоби полевий не впускав. ІV. Після умови мав Стефанови Кривецкому дати 2 кірцї баробої на засїв, але не дав; так само і півречним форналям мимо їх нужди не дав 2 кірців баробої. V. Півречні після умови не мали возити води в неділю, але посесор силував їх до сего і грозив, що кождому урве 3 риньскі з заплати, як не буде возати воду. VІ. Півречні мали угоду обходити лиш пару коней, а пан силував їх робити коло 4, або навіть і 6 коней, а як не хотїли, то їх бив. VІІ. Економ Ґіршгорн поводив ся з людьми дуже але. Александра Сидляка, Юрка Ворощука, Михайла Ковалишина, Гануську Ковалишівну і инших побивав дуже тяжко без причини, а Семена Бачиньского так ударив, що він хорував цїлу зиму. VІІІ. Після реґуляміну можемо покинути службу коли она шкідлива для здоровля. Час працї є так довгий, що дуже шкодить здоровлю. І так, о 2 год. мусить форналь вставати, а до 10 год. вечером робити, так, що ледви 4 години часу має на судочинок. ІХ. Отсе причини, задля яких ми покинули службу, Не ми але посесор зірвав угоду. — Слїдують 22 підписи. — О правдивости замітів, піднесених против посесора Корнблїґа, годї сумнївати ся. Супротив такого визиску і ломаня умови службодавцем страйк був одиноким виходом для селян. Як однак поясннть своє поведенє бучацкий староста, котрий не лише не унав ся за покривдженими, але навпаки засудив страйкуючих форналїв два рази на 14 діб арешту та дальше мальтретує їх жандармами, доки не повернуть назад до роботи. Надіємо ся, що намісництво вгляне як слїд в ту скандальну справу, бо не знаємо, як з заповненими ґр. Потоцкого погодити поведенє старости, коли бідні форналї мали за собою не тілько справедливість але і закон. Преціиь робітникам-наймитам нараженим на зле удержанє і небезпеченьство вільно після реґуляміну службового кождої хвилї покинути службу а і загальний дивільний закон стоїть по їх боцї, коли п. К. умови службової видимо не додержав.

— **Як се пояснити?** Ц. к. староство в Городку руководить ся цїкавою льоґікою в справах церковної конкуренциї. Коли ходило о будову костела в Повітні, розложило конкуренційні датки не лише на парохіян але й на ц. к. дирекцию державної зелїзниці та на заряд фабрики вапна і цеґол в Цуньові. Коли-ж ходило о будову стодоли гр. кат. пароха в Мшанї, то само староство розложило конкуренцию лише на парохіян і патрона. Показує ся, що галицкого державного урядника обовязують окрім закона ще якісь инші приписи, та лише Поляка, бо урядники-Русинови за таке примінюванє закона начальні власти втерли бн сейчас носа. *Г. Д.*

— **Подвиги польского інспектора.** Із Збаражчини пишуть нам: Звісний уже читачам „Ділa“ шкільний інспектор збараского повіта, Адам Гартлєб, докладає всяких старань, щоби всї підчинені ему школи або позачинявти або пообсаджувати дївчатами вільних обичаїв. Збаражчина яко повіт корінно руский має учителїв майже самих Русинів. Отже п. Гартлєб переслїдує їх всїми можливими способами, віддаючи школи під необмежений нагляд всяким економам і польским „каноніком“. Ті вже розуміють по своему задачу народної школи і ширять, як можуть, польщину. От недавно отворили ті опікуни „почцївего людку“ в Стрівцї читальню „товариства школи людовей“, де в присутности старости проголошено народови заповідь: „modlmy się i mówmy tylko po polsku“. Ненависть п. Гартлєба до рускости не знає прямо границь. Се-ж загально звісний факт, як то він по візитациї одної школи здер з приватнім помешканю учителя рускі написи з вазонків і з обуренем подоптав ногами. Не менше славна також его система обсаджуваня учительских посад. Коли місцева рада шкільна надасть презенту Русинови, так на жадане економів, каноніків та всяких польских фаґасів інспектор одним махом пера

Маґазин і Рукодільня одежи мужескої ВОЛОДИМИРА ПЕТРУСЯКА при ул. Собіского ч. 7.
Великий склад анґлїйскої і французскої материї, приймає всїлякі замовленя з обсягу кравецтва по цінах найприступнїйших.

звалює громадску ухвалу і поведе діло так, що до рускої школи загніздить ся якийсь ляшок або недовчена ляшка. Примірами на се служать Климківці або Кошляки. Супротив сего учителї-Русини утікають із Збаражчини один за другим, покидаючи переважно на все учительске званє. Лиш сего року забрало ся їх звідси аж 11. В слїд за тим богато шкіл стоїть зачинених, а многі не функціонують тому, що просто нема будинку, як пр. в Голотках. Такі то заслуги нашого славного інспектора, п. Гартлєба, котрий під крилами кр. ради шкільної уважав себе передовсїм подвижником польщини на „кресах“, а не педагогом, котрому лежить на серци правдива просьвіта народа. *С. З.*

— **Кпини зелїзничих властий** з рускої публики тревають дальше. З многих сторін нашого краю пишуть нам, що на зелїзничих стациях не можна нїгде дістати руских білетів. До того зелїзнича служба позволяє собі на зухвалу ароганцию супротив пасажирів, що допоминають ся о належне їм право. Ось хочби такий примір. На стациї Видинів коло Снятина зажадав один інтелїгентний Русин білету з рускою написию. На се одержав відповідь: „Tureckie będą!“ — „Які?“ питає пасажир. „Tureckie“ відповів урядник іронічно. Отже питаємо ся ц. к. дирекциї зелїзниць, доки то руска публика має ще зносити за свої гроші наруги від всяких зелїзничих функціонарів і коли то буде виконане розпорядженє ц. к. мінїстерства зелїзниць, видане майже перед роком, в справі заведеня на галицких зелїзницях нїмецко руско-польских білетів?

— **Огнї.** Дня 25 серпня с. р. о другій годинї пополудни навістив страшний огонь село Мниів пов. сокальского. Згоріло в протягу години 13 господарств, а з тих 6 враз з хатами а у 7-ох лише забудованя. Шкода виносить на яких 100.000 К. — В Малехові під Львовом згоріло онодї 12 господарских загород. — В Кульчичах пов. самбірского згоріло дня 23 с. м. 5 господарских загород. — В Дїдушичах малих, пов. стрийского, згоріло дня 25 с. м. 24 господарских загород.

— **Самоубийства.** В Конюхові, коло Сяна, відібрав собі житє о. Никола Здерковский, місцевий адмінїстратор. Самоубийства допустив ся нещасний в нервовім розстрою, на котрий терпів від довшого часу. — В Чернівцях застрілив ся в готели 21-лїтний торговельний академік, Йосиф Корн, син посесора дібр з Шубранца на Буковинї. Нещаслива любов вложила ему убийче оруже до руки.

— **Роковини смерти Григория Квітки-Основяненка і Михайла Семеновича Щепкина.** Дня 8 ст. ст. (21 н. ст.) серпня с. р. минуло шістьдесять лїт від дня смерти славного українського писателя Григория Квітки Основяненка. Родив ся він 18 ст. ст. падолиста 1778 р. в селї Основі (посїлости знатного роду Квітків) коло Харкова, а умер 8 ст. ст. серпня 1843 в Харкові і спочиває на тамошнім Холодногорскім кладовищи. Харківскі почитателї памяти сего високозаслуженого для української белетристичної і драматичної лїтератури писателя з першої половини XIX. століття помянули его в шістьдесяті роковини смерти панахидою на его могилї на Холодногорскім кладовищи в Харкові. Кромі того в театрі уїздного [повітового] „комітету попечительства о народній тверезости“ на Основі любителї драматичної штуки відграли звісну комедию Квіт-ки-Основяненка в 5 дїях „Шельменко денщик“, а перед представленем був відчит о житю писателя і его лїтературній дїяльности. Твори Квітки-Основяненка все ще радо читають ся, особливо чотири найкрасші его повісти: „Маруся“, „Щира любов“, „Козир-дївка“ і „Сердешна Оксана“ (ще в 1887 р. видало в Харкові повітове земство під редакциею пок. проф. Ол. Потебиї повісти его в двох томах) тай драматичні его твори грають ся й доси на сценах українсько-руских. — Дня 11 ст. ст. (24 н. ст.) минуло сорок лїт від дня смерти (в 1863 р.) славного драматичного артиста Михайла Семеновича Щепкина, Шевченкового приятеля. Як відомо Шевченко присьвятив ему в 1846 р. поезию „Пустка“ а в 1857 р. славну поему „Неофіти“, де в присьвятї називає Щепкина, „возлюбленника муз і ґраций“, своїм „другом единим“. Щепкин грав знаменито в українських штуках. Із житєписи Квітки-Основяненка відомо, що коли Квітка був директором міского театру в Харкові (межи 1812 а 1816 р.), Щепкин в тім уже часї виступив у харківскім театрі в „Наталцї Полтавцї“ Котляревского. Опісля став Щепкин славним драматичним артистом у Москві. Він, хоч значно старший віком від Шевченка, пережив нашого поета. В 1863 р. дістав був відпустку на лїто поправити здоровє (бо мимо своїх около 75 лїт він все ще не покидав сцени). Виїхав до Ялти та там, приїхавши вже хорим, невдовзї помер у шпитали.

— **Французскі монахинї в Галичинї.** З Ясла доносять, що для вигнаних з Франциї монахинь будують там великий монастир а другий монастир і костел для чина Францїшканів.

— **Дрібні вісти.** Квестуру в львівскім університеті з причини недуги п. Ардана обняв в заступстві п. Сендзїмір. — В Закопанім за скалою Ґевонтом замордував хтось стрілами одного гостя. — В вамінетрома вистрілами одного гостя. — В вамінетромах коло Вайкоч, під Арадом погибло наслїдком експльозиї 6 робітників а 15 потерпіло рани; вибух викликав робітник з помести за втрату служби. — У Львові арештовано канцелярийного маніпуланта адвоката Сірокого в Моравскій Остраві, Еміля Мусялка, котрий здефравдувавши у свого хлібодавця 1.300 корон, звернув на себе увагу львівскої поліциї марнотравним житєм. — Дня 10 с. м. артист-маляр Ярослав Пстрак застрілив в Жабю гуцула Данила Байорака, що в нетверезім стані повертав домів і наткнувши ся на колибу, в котрій мешкав Пстрак, став ей розбирати. Зірвавши ся зі сну, Пстрак в першій хвили думав, що то розбишаки добирають ся до его кватири, вхопив за револьвер, тричи стрілив за утїкаючим гуцулом і положив его на місци трупом.

— **Коли будуть записи?** Справдїшне баламуцтво повстало з реченцем записів до народних і низших середних шкіл у Львові. Зразу відложено їх задля пошести шкарлятини до 15 вересня, відтак установлено до 11 вересня а в послїднім часї змінено знов сей реченець. Оводї оповістив магістрат обіжник, котрим постановляє ся, що записи до всїх народних і видїлових шкіл у Львові, так міських як і приватних, мають відбути ся в трех днях перед 15 вересня. — Вписи до чотирох низших кляс середних шкіл відбудуть ся як звісно — в наслїдок рішеня ц. к. краевої ради шкільної почавши від 11 вересня.

— **Шкярлятина у Львові.** Від неділї, 23 с. м. до вчера зголошено в міскім фізикатї 20 нових случаїв шкарлятини. В бараках на Янівскім находить ся тепер 12 недужих, а померла доси одна дитина.

— **Вписи в школї ім. Шевченка.** На основі послїдного оповіщеня ц. к. ради шкільної вписи в школах видїлових а тим самим і в школї ім. Шевченка будуть відбувати ся 14 і 15 вересня від 9—11 і від 4—5 по полудни. Іспити вступні і поправчі відбувати ся будуть 15 вересня від 4 години по полудни.

— **В Перемишлянах** дня 1. н. ст. вересня ві второк в сали касиновій відбуде ся музикальна-вокальний вечерок о 8 год. вечером дохід на відновленя тамошної церкви з богатою програмою, в котру входять хори мужескі мішані читалень „Просьвіти“ в Перемишлянах і Утїховичах, сольо-сьпіви, фортепян, цитра і музика 80 п. п. До о-хрестне духовенство і селяньство просить ся о численну участь. Ціна вступу: Крісла перворядні 2 К, а другорядні 1 К 50 сот. Вступ на салю 1 К, а для міщан, підофіцерів і селян 50 сот. — Комітет.

— **Руска Бурса ремісничa у Львові** прийме на біжучий 1903/4 рік 5 питомців, а іменно: 3 за місячною доплатою по 10 К, а 2 убогих цїлком дармо. Родичі і опікуни, котрі хотять примістити своїх синів, згляднo пупіїв в згаданій бурсї, мають внести найдальше до 10 вересня 1903 р. до Видїлу „Рускої Бурси ремісничої“ у Львові свої поданя (без стемпля) і долучити метрику уродженя і хрещеня сина, згляднo пупіля, свідоцтво шкільне з укінченої школи народної і свідоцтво убожества, видане урядом громадским і потверджене урядом парохіальним. Уважає ся відповідним тут примітити, що ті кандидати, котрі скінчили 2 низші ґімназиальні або реальні класи і намірюють користати з добродійства Рускої Бурси ремісничої, можуть учащати до державної школи промисловоі. С се ц. к. школа, абсольвентам котрої усьміхаєсь хороша будучність. Один з питомців „Рускої Бурси ремісничої“, п. Іранковский, укінчивши в 1902 р. сницерско-артистичний віддїл в ц. к. держ. школї промисловій, одержав сего року при промис. школї в Станиславові посаду другого учителя з місячною платою по 100 К. Факт сей повинен бути заохотою не тілько для нашої спосібнїйшої молодїжи, що не має средств кінчити вищі науки, щоби посьвятила ся промислови та ремеслам і старала ся присвоїти собі фахове образованє в згаданій ц. к. школї промисловій, а також заохотою і для нашої суспільности до теплїйшого і сердечнїйшого заопікованя судьбою нашої Рускої Бурси ремісничої, достарчаючи їй сего року значнїйші жертви, щоби Видїл міг сповнити статутарні постанови і покрити минувшорічний дефіцит, який повстав по причинї, що наша суспільність відносилась минувшого року до сеї народної інституциї не з таким теплом, на яке чисдив Видїл. За Видїл: *Іван Бачиньский.*

— **Пригадуємо, що на дохід селяньскої бурси в Бережанах** відбудуть ся дня 3 вересня вечерницї в честь М. Шашкевича. Просимо родимців віддати честь соловївви, що перший в Галичинї сьпівав нашим питомим звуком і прибути на наш концерт. Пригадуємо рівнож, що крайний час присилати предмети на фантову льотерию, що її устроює комітет, а присилати просимо по адресї п-ни Ольги Кордубівної в Бережанах. — *Комітет.*

— **Інститут Товариства педагогічного** у Львові з дорожшою оплатою помїщений при ул. Курковій ч. 20 Льокаль дуже вигідний, з городом. По причинї, що льокаль відновлює ся, ученицї семинарії найдуть помїщенє до 4/9 в інститутї ім. св. Ольги — ул. Сави ч. 3. В дорожшім інститутї є ще два вільні місця.

— **Філія львівского Товариства ґімнастичного „Сокіл“ в Станиславові** повідомляє, що вправи ґімнастичні для членів розпічнуть ся дня 8. вересня с. р. і будуть відбувати ся кождого вівторка і пятницї (з виїмком сьвят) від год. 7½ до 8½ вечер. Як тамтого, так і сего року отвирає Товариство з початком вересня ґімнастичний курс для учеників і учениць. Близших інформаций удїлює і виписи прийма старшина Товариства від 1 вересня с. р. почавши що дня від години 2—3 з полудня і від 6—7½ вечер в сокільскій канцелярії в Станиславові при площи Франц Йосифа ч. 3. І. поверх.

— **Товариство Руских Женщин в Станиславові** пригадує ще раз Вп. Родимцям, щоби дївчата свої в інститутї сего товариства помїщували, зголошуючи ся на руки видїловоі п-ї А. Індишевскої, Станиславів, ул. Мрочковского 3, а від 1-ого прямо до настоятельки інституту, п-ї С. Витошиньскої ул. Казимирівска 54. Оплата місячна виносить 40 К, сестри платять по 30 К. Платити належить з гори, не увзглядняючи сьвят. Дївчата мають мати що найменше по 6 пар значеного біля. Родичі мусять вписати ся в члени товариства. Вислїд тамтогорічної клясифікациї (всї институтки мали поступ добрий, кілька відзначаючий) повинен стати заохотою на сей рік, тим більше, що видїл, стараючи ся з кождим роком усувати недостачі в урядженю інституту і на сей рік заводить много улїпшень. Дївчата, крім материньского догляду і религійного вихованя будуть мати безплатну поміч в науці, якої удїляти їм буде домашна учителька-матуристка, і будуть побирати на кошт інституту науку рускої лїтератури, сьпіву і ґімнастики. Крім сего зазначити належить, що інститут сей есть одиноким чисто народним институтом дївочим на широкім просторі Станиславівщини і сусїдних повітів і що на жаль тїшить ся далеко меншим числом вихованок, якби повинен. Час, щоби рускі родичі зрозуміли вагу патріотичного виховання дївчат в нашім народнім житю, час щоби рускі женщини взяли на себе свою часть народного дїла. Тому еще раз звертаємо ся до Вп. Родимців, щоби дївчата свої як найчисленнїйше в нашім інститутї поміщували. — Товариство Руских Женщин в Станиславові пригадує також, що з розпочинаючим ся роком шкільним отвирає бурсу для дївчат. Оплата місячна виносить 20 К. Зголошувати ся належить на руки предсїдательки товариства п-ї А. Кульчицкої, Під печари, почта Тисьменица. — За видїл: *Кульчицка* предсїдателька.

— **До наших бурс.** В Зарічу коло Делятина є спосібний ученик, що здав іспит до I кл. ґімназиальної, а не має за що ходити до школи. В тій дорозї звертає ся він до руских бурс та інститутів з просьбою, може би де знайшло ся для него приміщенє за доплатою 4 К місячно. Зове ся Дмитро і є сином Семена Вацька в Зарічу.

Померли:

— **О. Петро Витошиньский,** почетний крилошанин епархії перемиской, декан старосольский, парох Волчи долїшної, упокоїв ся дня 27 серпня с. р. в 85. році житя а 60 році сьвященьства. Похорон відбуде ся в Болозві гор. стация зелїзниці Нове місто або Харів. Покійник служив народови своєму щиро. В. в. п.!

— **Лукіян Крицицкий,** б. президент тернопільского суду і б. посол до сойму і ради державної помер дня 26 с. м., у Львові, в 76-ім році житя. В. в. п.!

Дешеві ціни

нагороджують безпосередне спроваджене шовкових матерій всякого рода. Чудові новости. Фуларди від К. 1.20 за метр. Висилає ся кождому оплатно і без цлової доплати. На домагане пробки безплатно. Листове перто до Щвайцариї 25 сот.

Союзна фабрика шовків

Adolf Grieder et C-ie, Zürich

82 4 (доставник корол. двора) Schweiz

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперніка ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Панночка найде уміщенє при інтелїгентній родинї. В домі фортепян і на бажанє конверсация в язиці нїмецкім. Добрий харч і взірцевий порядок. Кльоновича ч. 7 I. поверх. 1—6

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 54—52

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до питя** в 4-лїтрових бариках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходник в Купчинцях, почта Денисів. 4881 0—1

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

59 71 - 159

Терплячі на ПРОПУКЛИНУ

поповнюють ЗЛОЧИН

против взаємного здоровля, як не спробують мого винаходу. Без операції. **Я дістав золотий медаль,** а демонстрував перед професором Гусеновером. Проспекта під дискрецією дарма. **C. Carl Ticsel,** спеціяліст, Відень VI., Amerlingstrasse 19. 163 40

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трисету спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-российского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і один кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 495 5—8

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Ант. Мазурквевичь, Львів, Скарбківска 7.

Володимир Лев Гнаткевич

Русин припоручає свою

Робітню кравецку

Львів, ул. Скарбківска 5.

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР

під фірмою

І. Данеґаймер і Ст. Старчавский

улиця Валова число II А.

виконує всякі роботи входячі в обсяг кушнїрства по умірковапних цінах. 506 3—3

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, велична Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колія з срібні. перел, модна женьска окраса з дат. зачком, 1 хороший скірняний портфель і елєґанцка цигарівічка з бурштином, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцизорик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельґійского скла в етуї, 10 предметів до уживку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті презентні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf/882

За недогідне гроші звертають ся. 353 9—9

МАТТОНЬОГО

GIESSHÜBLER

природне алькалїчне щавове жерело.

47 14—26

РЕСТАВРАЦИЯ і МОЛОЧАРНЯ

при улиці Вірменьскій ч. 2

(перед тим Яворскої)

обявляє з 1. серпня б. р. у власний заряд. Страви взірцеві. — Пиво окоцімске на міри а пільзненьске на фляшки.

Поручаючи ся П. Т. Суспільности, запевняю, що всяких старань доложу, щоби задоволити моїх відбірців.

З поважанем:

478 4—4 **Т. СЕНИЦЯ.**

Всякі купоны

и выльосованї папиры вартостнї 374 [1]

выплачує безъ потрученя провізіи або коштовъ

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

Ц. к. уприв. Галицкого акційного

Банку гіпотечного.

ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиею процентової висоти складових субстанций, з всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найлогідніїшими услівями виплати, причім Вч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 38—?

ЛИПИЦ

в ресторациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА,** улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г. ранї 8-ій горячі снїдана.

ЦІННИК:

Печена вепрова з капустою	. .	15 кр.
Сїкані легкі	. .	12 „
Фляки	. .	12 „
Ніжка теляча з хріном	. .	10 „
Ковбаска з хріном	. .	5 „
Кавяр	. .	15 „
Обід з абонаменті	. .	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумиренїйших цінах; для певности, що походять з мові реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взаємотрена кухня.

З високим поважанем

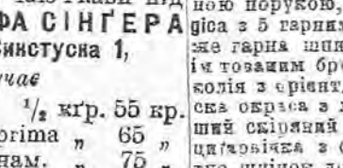
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Пивоварня і Реставрация

найстарша

від кількадесяти лїт добре звісна широким кругам П. Т. Публики, **Львів, Ринок ч. 17,** Томи Надсарка, тепер під зарядом **Івана Фліссарского** поручає знамените, властивої температури **пиво пільзненьске,** доставляє **обслугу.** Абонамент за обіди від 12 зр. місячно. По вечірних просимо о численні відвідини просить **Іван Фліссарский.**

бірну кухню і метку та вічливу їх сьвіжа кухня.

Найлїпші французскі „LE GRIFFON“ Найлїпші французскі

Всюда дістане! Всюда дістане!

тутки цигаретові

534 1—10

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 30 серпня 1903.

2 ВЕЛИКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ 2

О год. 4 по пол. — Ціни знижені.

Родинне представлене

На загальне домагане П. Т. Публики весела пантоміна „НА ЛОВИ“ і виступ славної родини їздців СІОТТІ.

О год. 8 ій по звичайних цінах четвертий раз

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика фантастична балетова пантоміна в 6 актах і 40 образах і апотеоза, інсценїзована директором Gigetto Truzzi. Пантоміну тоту виконають 200 осіб і Corps de Ballet.

Вдучні стрільці капітан Slema і Miss Alice Slema Бури з Трансвалю, переїзджаючи через Европу виступлять у Львові гостинно в цирку братів Truzzi.

Незадовго бенефіс директора Gigetto Truzzi.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Важне для рільників!

Від многих літ звісну **ЗАПРАВУ** зерна до сїйби, оригінальну **„Dupuya“** можна набути лише в складї машин

МАРКА ФАЄРШТАЙНА

у Львові, улиця Городецка ч. 51.

Пачка на 1 метр. сотн. 26 сот.
„ „ 2 „ „ 50 „ 487 4—4

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читало нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виємігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошення, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбург.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого управленя велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границї пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця направляємо їх вирост до себе без пересідання в ваґі 3-ої класи зелїзниці поспішно.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не треває довше як 24 годин коли ся не підняло після наших вказівок.

Ціла дорога від прускої границі до Гамбурґа виносить **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 39—?

Експорт до всїх держав европейских!!!

Вибір кращий.

Египетскі тутки і папероси

554

АІДА

суть найлучші узнані.

Вибір кращий.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1901.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що куплених у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим мірилом часу, причім годить ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке викінченє, як неменш дешеву ціну. З поважанем

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан, Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Кождий, хто замовить у мене новоспоправлений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антимаґнітний з Anker-Balanier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимаґнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кріпку, герметично замкнену патентовану нїклеву накриву з гарним, білим патентованим цифербляттом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцирам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машинїстам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

Заснований в 1835 р.

від штуки лиш К 6. При куповану 8 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна гараантя. Кому не до вподоби, навіть по 8 днах проби заміняє ся або звертає ся гроші, впрочім без ризика. Висилка за поспілатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 200 7—8

Фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000** к. річного чиншу, тому продаю дешевше як деинде, *а іменно:*

МАТЕРАЦИ чисто волосяніпо 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр. Матераци з морскої ростинпо 6·50, 7, 8 до 10 зр — Матераци пружинові, сінники, подушки, підшевки, простирада і т. п.

** **НОВІСТЬ!** Парова машина відчищує пірякі подушки цілковито по 30 кр за 1 клґр. — Лише 2 зр. коштує перероблене матераців зі 3 подушок. Дрецїки на матераци метер по 50, 60, 70, 80, 90 кр. і 1 зр. до 1·30 — Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни кольдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 9—10

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пушцї за **6 К.** оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

189 6—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель Іванчани.

Знане від 1868 року і розповсюднене

БЕРҐЕРА МЕДИЧНЕ

СМОЛЯНЕ МИЛО

узнане за найуспішнійше средство против **недуг шкіри,** а особливо против **ріжнородних шкірних висипок** випробоване на клініках богатьома практичними лікарями не лише в Австро-Угорщині, але також в Німеччині Росиї Франції, балканьских державах. Швеции і т. Уживане Берґера смоляного Мила яко лїґієнічного средства щоби позбути ся лупки з голови і бороди, до чищеня і дезінфекції шкіри є загально принате. **Берґера смоляне мило** містить в собі 40% деревної смоли і грубо відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях.

На упірні недуги шкіри

почато уживати на місце тих смоляних мил з успіхом

Берґера медичного смоляно-сїркового мила

яко лагідне смоляне мило до усунена всякої нечистоти лиця, против висипок шкірних діточих, як також незрівнане косметичне мило до митя, купелів і до щоденного ужитку, служить

Берґера ґлїцеринково-смоляне мило

котре містить 35% ґліцерини і міцно надперфумоване.

На увагу заслугує теж:

Берґера панама-смоляне мило,

служаче до основного чищеня тіла з всякої шкірної нечистоти

Ціна штуки кождої сорти 35 кр. разом з поученєм як уживати. З богатьох наших **Берґера медично-косметичних мил особливо заслугують на увагу: бензинове мило** до вибіленя лиця; **Бораксове мило** против сімеюк; **Карбольове мило,** до вигладжуваня шкіри і яко дезінфекційне средство; **Берґера смерекове купелеве мило** і до митя; **Берґера діточе мило** з наймолодшим віку (20 кр)

Берґера Йодово-потасове мило

против червоности лиця, мідяности носа, висипок шкірних, свербячки шкіри; Мило на весняники, Сірчано-молочне мило против всяких шкірних нечистостий Мило танінове против пріти і випаданя волосся.

Берґера паста до зубів в руляонах,

найліпше средство до чищеня зубів, Nr. 1 для нормального стану зубів, Nr. 2 для курячих ціна 30 кр. Що дотичить прочих **Берґера мил,** то покликуємо ся на наш спосіб уживаня.

Робимо уважними купуючих, що правдиві мила Берґера заміняють купці аптіки дуже дихими. — Треба отже уважати, щоби не опаковано і на самім милї був охоронний знак, так як се є побіч. Підроблюваних не треба купувати.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байзера Карола Діти, Петра Миколяша, Якова Пінеса - Поратиньского, Жигмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Підевского, Едв. Брікнера І. Пінедеса, Симона Гая і Др. Зарицкого. В дротеріях: Петра Миколяша і Сп., Г. Ґрінштанъ, Ф. Травнфельнера, Ізидора Фрухтмана, як також у всїх инших аптиках Галичини. 184 8—12

Перший русний склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту *безплатно.* Цінники на жадане даром 813 81—?

ІВАН ЛЯВРУК

механік

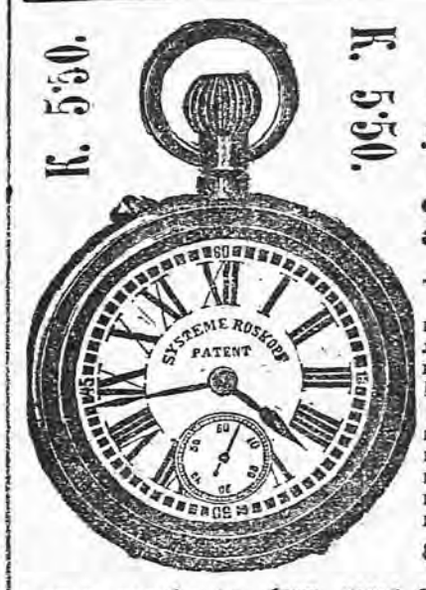
Львів, ул. Галицка ч. 6.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 224—?

Сензацийне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский нїклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ“.

К. 5·50. К. 5·50.

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалєвий циферблят, накручує ся раз на 36 г. дин і ходить знаменито. Пятилітна гарантия долучує ся до всього. Завдяки міцній конструкції поручаєсь кождому як знаменитий годинник на всякі „шпацирки“. Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох наразі по 5 К від штуки. Також дамо сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилає за поспілатою або за готівку з гори. 478 6—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількадцять літ отворив я **робітню мужеских одягів при улици Руский ч. 3.**

Будучи Русином хотів би я Руснном позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє пишусь

З поважанем

СТЕФАН ДІДУХ.

569 49—52

Найліпший навіз осінний!

Мучка Томаса із зьвіздою

а найліпшим і найделевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

діла також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим ділапєм, як неменш високою вмістимостию вапняну і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з гарантією вмістимости фосфорового кваєу, розпускальности в цитриновім квасі і мілку, а відпродавці доставляють ії по оригінальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пльомбованих мішках, на котрих є означена повність і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном неслїдніїшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стовариша зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 587 15—18

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного двотыждневникъ педагогічно-науковый выходитъ вбдъ 1 червня 1882 у Львовѣ ул. Кльоновича 7. Просумерата рбчна 3 зр., пбвбрбчна 1·50 зр, чвертьрбчна 80 кр.

Найзнаменитші

сталеві, плуги, борони, вилки,

сїячки „Аґріколя“

американьскі **КОСЯРКИ**

до трави, конюшини і збіжа,

розкидачі сїна, машини до громадженя і вязаня, праси до сїна і соломи, винограду і овочів, праси гідравлічні

млинки до винограду

млинки до овочів, сикавки до винограду і ростин,

прилади до сушеня овочів і ростин

МОЛОТІЛЬНІ

з патентованим оборотовим механїзмом з ручним, линовим або моторовим розгоном

кирати для ючних зьвірят, млинки до віяня збіжа, трієри, лусначі кукурузи, сїчкарні з патентованим оборотовим механїзмом, сїначки до бураків, жорна, машинки до пареня паші, щадничі печи кітлові, движимі помпи

всякі инші господарскі машини виконують і доставляють після найновійшої відзначеної нагородою системи 865 4—6

PH. MAYFARTH & CO.

Фабрики рільн. машин, відливарня зеліза і варстат до виробу плугів

Заснована в 1872 р. **У ВІДНИ, II/1. Taborstrasse Nr. 71.** *900 робітників.*

Відзначена 500 золотими, срібними і бронзовими медалями на всїх більших виставах.

Докладні ілюстровані каталоґи даром і оплатно. Заступники і відпродавці пожадані.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: д-р Евген Левицкий. **Накір в фабр. Черлянковой.** **З друкарні Інституту Ставропігійского під зарядом Іосафа Данилевича.**

Ч. 184 Львів, Понеділок 18 (31) Серпня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнитаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік . . 32 к. — на пів року . . 16 „ *за границею:* — 44 к. — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошения звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрикї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошения числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще остались залеглостий по конець 3-го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Лиха дорога.

Цїсар покинув Будапешт і вернув вже до Відня. Все жде майже з запертим духом, як покінчать ся кріза, бо доси нема майже виходу. В тягу авдиенций, які відбули ся минувшого тижня в Будапештї, представив ся цїсареви цїлий ряд мадярских політиків, почавши від інтелектуального шефа нинїшної опозициї гр. Апоиїого, але ні оден з них не підняв ся взяти на себе місию утворенї кабінету без концесий в справі армії. Правда, між тими політиками є одні, що жадають менше — другі, що жадають більше, але нема ані одного, що принявби за основу свого санацийного проекту — status quo. Ні, без угорскої команди, без змадярщенї військових судів і шкіл, без відділенї угорскої армії заказом переношенї офіцирів поза границї угорскої держави, без угорских стягів і відзнак — нема супокою, нема людий, що приняли-б ся утворити кабінет і станути перед угорским соймом з місиею усуненя обструкциї...

Цїсар вертає до Відня, щоб вислухати домагань всїляких мадярских політиків, та виднати для Мадярів концесиї від військової управи і австрийского правительства. Бо тут панує знов зовсїм відмінний дух; як на Угорщинї всї мадярскі проводирі згідні суть що-до домагань в справі армії, так у Відни проти якихнебудь концесий в напрямі націоналїзациї армії підносить ся рішуча опозиция. Особливо рішучо проти уступок виступав шеф генерального штабу бр. Бек, а за ним мін. Пітрайх і д-р Кербер, котрі не хочуть нїчого знати про які-небудь зміни і на случай односторонної полагоди справи грозять димісиею. Супротив того цїсар буде мусїв ужити цїлого авторитету, щоб залагодити кріву, а що має вже на метї признати Мадярам деякі уступки, видко з того, що 4 вересня вертає до Будапешту і дасть мадярским політикам остаточну відповідь. Розуміє ся, що тота відповідь булаб наступила сейчас, без попередної їзди до Відня і назад, колиб мала бути зовсїм відмовна.

Опозиция австрийских кругів проти уступок в користь націоналїзациї армії є зовсїм оправдана. Передовсїм розділ армії веде до увії персональної і до захитаня великодержавного становиска монархії, о чім годї сумнївати ся. Нехай Мадяри раз дістануть свою армію, а тоді немислима є в рішаючих хвилях нїяка одноцїльна міжнародна політика. Поки армія є одна і на її чолї стоїть віддана цїсареви спільна управа, поти Трансліавія не може вести своєї окремої заграничної політики, бо навіть колиб її і вела, то не могла-б надати їй реального значіня, не маючи в руцї того конечного услівя до ведення заграничної політики, яким є армія. З хвилею, коли та армія перестане бути одноцїльна, ситуация зміняє ся за одним замахом; тодї Мадяри ішли би своєю дорогою, а Цїслїтавія і загалом монархія а навіть і династия були би спутані і віддані їм на ласку і неласку. При таких відносинах о удержаню повази монархії на ввї — ей, як то каже ся, престіжу — не можна і говорити. Але се не вичерпує еще усього небезпеченьства націоналїзациї угорской армії; еще більше небезпеченьство лежить в відділовуваню факту на духа армії сеї половини монархії. Коли Мадяри будуть мати своє військо, зі своєю мовою і своєю командою, то нема причини, щоб сего не забажали собі такі претенсіональні в Цїслїтавії, як Чехи або Поляки. Таж до усущеня мадярских бажань еще не прийшло, ще над мадярскими полками і по військових школах звенить та сама нїмецка мова, а вже Чехи і Поляки виступили зі своїми претенсиями; одні і другі узнають домагане Мадярів за зовсїм оправдане та допоминають ся уживаня в війску своєї мови і полишаня в краю своїх офіцирів. Є то одже зарисовуючий ся перший розвал армії, її одноцїльности і дисциплїни, а що при таких обставинах — де той процес мусїв би іти що раз дальше — о карній, справно веденій і беззглядно послушній армії нема що говорити, се лежить як на долони.

Помимо того всього уступки Мадярам в справі армії таки наступлять — а наступлять тому, що віденьскі верховодячі круги піддали цїсареви зовсїм хибний плян лагодженя угорской кризи в дорозї угодовій. Вже сам помисл дорадників цїсарских їхати до мадярских політиків і з ними говорити був нещасливий, бо підбив лише претенсіональність Мадярів і причинить ся до їх неуступчивости. Але поминаючи се, не увзглянено також, що цїсар поїхав конферувати з мадярскими політиками зовсїм без якогонебудь контр-атута, а така їзда мусить скінчити ся нещасливо. Преціїь мадярскі верховоди не потребують уступати, коли бачать, що їм в опозициї не грозить жадне небезпеченьство. Правительство австрийске ужило підступу, пустивши в відданій собі пресї вістку, що на случай уступок Мадярам Австрия буде стояти за цїлковитим розділом і персональною унією — але той страшак був відразу слабий, бо кождий знає, що одна цлова територия все таки лежить в інтересї австрийских промисловців а унія персональна для династиї і цїлости монархії все таки небезпечнїйша чим теперішний дуалїзм. Тому страшака д-ра Кербера навіть і австрийскі політики не брали на серйо, а тим менше на серйо могли его брати мадярскі політики, котрі зараз пізнали, що балаканка про розділ економічний і торговельний в австрийскій пресї є лише пострахом вимереним проти них. Одиноким успішним пострахом чи средством проти мадярских верховодів міг бути лише зворот до населеня, до народу — а того средства нїхто не ужив. Треба тілько зірвати з традициею, що політичним чинником суть самі „Obere Zehntausend", треба тілько перейти раз до порядку над розпаношеними мадярскими верховодами, купкою шляхти і мадярских ґешефтярів, а звернути ся до маси — то показало би ся, чи національна мадярска армія лежить в інтересї і бажаних угорского загалу. Чейже мадярской команди не будуть собі бажати ні Серби, ні Румуни, ні Нїмці, ні Русини, а для них одноцїльна сильна армія є навіть пожадана, бо як і центральні власти, може бути силою, о котру вони можуть оперти ся в борбі проти своїх угнїтників-верховодів. Значить треба тілько розвязати угорский сойм і накинути ему загальне рівне право виборче, а тоді крики мадярских шовиністів, що без національних уступок в справі армії не буде супокою в краю ві упорядкованого парляменту, зникнуть а навіть покажуть ся сьмішні.

В Австрії як і на Угорщинї все еще числять ся верховодячі круги зі своїми фездальними пупіями польскими, мадярскими, вїмецкими і ческими панами а не з масами і народом — і ті роблять, що хотять. Тому і лихою була дорога, котру вибрано для залагодженя угорской кризи оглядаючись на самих мадярских верховодів, бо на тій дорозї йде ся лише до уступок і до що раз дальших капітуляций...

На увагу Радї шкільній краєвій і нашим послам.

„Сїм мілїонів душ, заселяючих Галичину, повинно для добра ойчизни стати сьвідомими своєї народности Поляками!" Отсе був, як відомо, клич, з котрим бл. п. п. Бобжиньский станув на чолї „едукацийної комісиї" і котрому доховав вірність аж до свого уступленя. Наслїдком тої вірности було, що пр. в р. 1902. було в краю т. зв. чинних народних шкіл 1994 руских, а 2083 польских, що в руских було не більше як 3147 кляс, а в польских не менше як 5585 (пор. ч. 5. „Діла" 1903), що вкінци і в руских — одноклясових — призначено при шестилїтній щоденній наукї 270 годин на науку польского язика, а 416 на науку в руснім язицї (в більшеклясових руских школах іде на науку польского язика ще більше годин). Дальшим наслїдком було, що на 80 шкільних округів маємо на посадах окружних інспекторів ледво десяту часть Русинів, з котрих знов ледво 2—3 справдї признає ся до рускої народности; а між пятьма краєвими інспекторами маємо ледво одного Русина.

Правда, що при такій системі публичного народного виховання, при котрій ходить коли не єдино, то у всякім разї головно о те, щоби dziatwa poprawnie wyrażała się po polsku і щоби „сїм мілїонів душ стало сьвідомими Поляками", властиво не потреба Русинів анї на учительских посадах анї тим менше на інспекторских. Всеж таки маємо право уважати таку систему лише за хвилеве звихнене властивих цїлий і задач народного виховання. Длятого цїлком природно мусимо розумувати: скоро в рускі школи, в котрих учать по руски хоч лише в 416 годинах в часі шістьох лїт, то повинні бути й учителї і окружні та краєві інспектори, котрі би уміли по руски не лише розмовити ся з Бойком, купуючи сливки, та кепско читати „Школу", але щоби знали основно рускої мову і літературу так взагалї, як особливо наукову. Та на жаль треба сказати, що таких людий між Поляками доси не бувае, а в кождім случаю цїлком оправдане є наше жадане, щоби так на учителїв до руских шкіл, як і на окружних та краєвих інспекторів настановлюзано Русинів.

Сї гадки насувають ся нам з нагоди опорожненя одної посади краєвого інспектора народних шкіл по смерти пок. Людвика Дзедїцкого. З уваги на 2.000 руских шкіл в краю і не богато більше число польских, хоч ті польскі мають навіть близко два рази тілько кляс, що рускі, є цїлком справедливе жадане, щоби на пять краєвих інспекторів було двох Русинів. І длятого звертаємо ся так до краєвої ради шкільної і міністерства просьвіти, як і до тих Русинів, що засїдають в кр. радї шкільній, та до наших послів, щоби хоч вчасти усунено тепер кривду, яка дїе ся від давна в тім взглядї нашому шкільництву.

---

1)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(Переклав з российского Микола Левицький.)

I.

Маґістр Андрій Василевич Коврін утомив ся і розстроїв собі нерви. Він не лїчив ся, а так принагідно, при бутильцї вина поговорив з приятелем лїкарем і той порадив йому провести весну і лїто на селї. Як-раз прийшло довге письмо від Тавї Пясоцькой, що просила його приїхати до Борісівки погостити. І він рішив, що йому в самій річи треба проїхати ся.

Передусїм — се було в цьвітни — поїхав він до себе, в свою рідну Ковріпку і тут провів на самотї три неділї; потім діждавши ся доброї дороги, відправив ся кіньми до свого бувшого опікуна і вихователя Пясоцького, звісного в Росиї садівника. Від Ковріпки до Борісівки, де жили Пясоцькі було не більше сїмдесяти верст, і було правдивою розкошию їхати по мягкій весняній дорозї у вигідній колясці на ресорах.

У Пясоцького був дім обширний, з кольонами, зі львами, на яких облупала ся штукатурка і з уфракованим льокаєм при в'їздї. Старинний парк, понурий і строгий, розложений на анґлїйску манеру, тягнув ся чи не на цїлу версту від дому до ріки і тут кінчив ся обривистим, стрімким глинястим берегом, на якім росли сосни із голими корінями, подібними до мохнатих лап; в низу непривітно блестїла вода, уносили ся із жалібним криком кулики і завсїгди був тут такий настрій, що хоть сїдай і пиши баляду. За те біля самого дому, в дворі і овочевім саду, що разом із шкілками занимав десятин трийцять, було весело і повно житя навіть і в злу погоду. Таких чудних рож, леліїй, камелій, таких тулїпанів найріжнороднїйших красок, починаючи від ярко-білої і кінчаючи на чорних, як саджа, загалом такого багацтва цьвітів, як у Пясоцького, не лучало ся Ковріну видїти нїде в другім місцї. Се був іще початок весни і сама головна роскіш цьвітників крила ся іще в теплицях, але вже того, що цьвіло здовж алеї і там та сям по кльомбах, було достаточно, щоби гуляючи по саду, чувствувати себе в царстві нїжних красок, особливо ранками, як на кождім листку блестїла роса.

То, що було декоративною частю саду і що сам Пясоцький з погордою називав пустаками, викликувало на Ковріні колись в дитинячих лїтах казочний вплив. Якої не було тут чудасії, вишуканих див і передражнювання природи! Були тут шпалїри із овочевих дерев, груша, що мала форму пірамідальної тополї, круглобокі дуби і липи, парасоль із яблонї, арки, вензелї, канделябри і навіть „1862" із слив — цифра, що означувала рік, в якім Пясоцький вперве почав занимати ся садівництвом. Попадали ся тут і красні стрійні деревця, з прямими і кріпкими пнями, як у пальм і тілько уважно приглянувши ся, можна було пізнати в тих деревцях аґрест, або порічки. Але що найбільше в саду веселило і придавало йому оживлений вид, то сей постійний рух. Від раннього ранку до вечера звивали ся около дерев, корчів, по алеях і клюмбах люди з тачками, мотиками, лїйками, як муравлї...

Коврін приїхав до Пясоцьких вечером, о десятій годинї. Таню і її батька, Ігора Семенича, застав він з великій трівозї. Ясне, зьвіздисте небо віщувало на рано мороз, а тимчасом садівник Іван Карлич поїхав до міста і спустити ся не було на кого. За вечерою говорили тілько про ранний мороз і рішили, що Тяня не ляже спати і о першій годинї перейдеть ся по саду і погляне, чи все в порядку, а Ігор Семенич встане о третій годинї, а навіть ранше.

Коврін просидів з Танию весь вечер і по опівночи пішов з нею в сад. Було холодно. На подвірю вже пахло згарою. У великім овочевім саду, що його називали купецьким і що приносив Ігореви Семеничу річно кілька тисячів чистого доходу, слав ся по землї чорний, густий, їдкий дим і оточуючи дерева, спасав від мороза тоті тисячі. Дерева стояли тут в строгім порядку, їх ряди були прямі і правильні, зовсїм як лава жовнїрів, і ся строга, педантична правильність, і се, що всї дерева були одного росту і мали цїлковито однакові корони і пні, робило картину однообразною і скучною. Коврін і Таня перейшли рядами, де тліли костри із гною, соломи і всяких відпадків і подибували з рідка робітників, що бродили в димі, як в тїни. Цьвіли тілько вишні, сливи і деякі сорти яблунь, але весь сад тонув в димі і тілько коло градок зітхнув Коврін повною грудию.

— Я іще в дитинстві чихав тут від дыму — сказав він стискаючи плечима: — але до тепер не розумію, як дим може ратувати від морозу.

— Дим заступає облаки, як їх нема... — відповіла Таня.

— А до чого потрібні обнаки?

— В похмурну і мрачну погоду нема ранніх морозів.

— От як!

Він засьміяв ся і взяв її за руку. Її широке, дуже серийозне, озлоблене лице, із тонкими чорними бровами, піднятий ковнїр від пальто, що перешкаджав свобідно порушувати головою, і цїла вона, худощава, стрункa, із піднятим від роси плятем, тїшила його.

— Господи, вона вже доросла! — сказав він. — Як я від'їздив звідсїля послїдний раз, пять лїт тому, ви були іще зовсїм дитиною. Ви були така суха, довгонога, простоволоса, носили коротке платя і я прозивав вас чаплию... Чого доказує час!

— Так, пять лїт! — зітхнула Таня. — Много води утекло від того часу. Скажіть, Андрюша, по совісти, — живо заговорила вона, глядячи йому в лице: — ви відвикли від нас? Впрочім, що я питаю ся? Ви мущина, живете вже своїм інтересним житем, ви величина... Відчуженє так природне! Але як би не було, Андрюша, менї хочеть ся, щоби ви уважали нас як своїх. Ми маємо на те право.

— Я уважаю, Таня.

— Чесне слово?

Так, чесне слово.

— Ви дивували ся сегодня, що у нас так много ваших фотографій. Так ви знаєте, мій отець обожав вас. Декому здаеть ся менї, що він любить вас більше, як мене. Він гордить ся вами. Ви ученний, незвичайний чоловік, ви зготовили собі блискучу карієру, і певний, що ви стали таким таки від того, що він вас виховав. Я не перешкаджаю йому так думати. Нехай.

Уже починало днїти і се можна було замітити особливо по тім, що клуби диму і корінї дерев показали ся виразно у воздусї. Сьпівали соловеї і з поля доносив ся крик перепелиць.

— Одначе, пора спати, — сказала Таня. — Так і холодно. — Вона взяла його під руку. — Спасибі, Андрюша, що приїхали. У нас не інтерес, ві знакомі, я і тих мало. У нас тільки сад, сад, сад, — і більш нїчого. Штамб, півштамб, — засьміяла ся вона: — асорт, ренета, боровинка, очкована, копулювана... Вся, вся наша жизнь пішла в сад, менї навіть віщо нїколи не снить ся, крім яблонь і груш. Певно, се гарно, корисно, але деколи хочеть ся іще чого-небудь для ріжнородности. Пригадую собі, як ви бувало приїзджали до нас на лїто, або просто так, то дома ставало якось сьвіжїше і сьвітлїйше, зовсїм так, як би із зеркала і меблїв здіймали накривала. Я була тодї дівчинкою, а все таки розуміла.

Она говорила довго і з великим чутем. Йому нараз чомусь прийшло до голови, що підчас лїта може він привязати ся до тої малої слабої, балакливої істоти, піддати ся і влюбити ся. — в положеню їх обоїх се так можливе і природне! Ся думка подобала ся йому і розвеселила його; він нахилив ся до милого, заклопотаного лица і засьпівав тихо:

Опїтне, скривати не стану,
без'умно я люблю Татяну...

Як прийшли домів, то Ігор Семенич уже встав. Ковріну не хотїло ся спати, він розбалакав ся зі стариком і вернув з ним

Вірте мені

Поважані Паньство, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дітий книжки, не заплатите більше, ніж в других тутешних антикварнях. Натомість книжки, які у мене, Поважані Паньство, набудете, непомазані, комплетні і в найновійших виданях, за що все ручу. Всї другі прибори шкільні посїдаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лише до тої меншої части Поважаної Публики, котра у мене ще не купувала. Постійні щорічні мої ласкаві відбирателї не потребують уже тих запевнень. Посїдаю також і инші книжки.

З поважанєм поважаний СТАНІСЛАВ КЕЛЕР, книгар і католицкий антиквар ул. Баторія ч. 28 у Львові. 496 6

Відозва
до братів Лемків.

Боже допоможи —
А ти, небоже, не лежи...
З книги мудрости Руси України.

В послїдних лїтах сонце засьвітило на занедбану Лемківщину. Народовці основали для дітий ваших „Руску Бурсу в Новім Санчи“, закупили реальність прекрасну за 46 000 корон, зібрали 15 000 корон на будову церкви в Новім Санчи, постарались о те, що від 1898 до 1902 число дітий ваших в ґімназиї зросло з 13 до 86.

Вправдї злобна рука видерла нам добро, нашими заходами придбане, однакож ми, народовці, не заложили рук, але основали в Новім-Санчи „Філію Просьвіти“ при нїй „українську-руску Бурсу“ тай „Читальню Просьвіти“. Товариства ті розвивають ся прекрасно і вже незадовго буде вам „Філія Просьвіти“ закладати по селах читальні, склепики, громадскі каси позичкові, шпихлїрі і т. д.

Братя Лемки! уважайте: ми основали тепер нове а дуже важне для вас Товариство „Банк Лемківский в Новім-Санчи“ — се значить Касу для 160 000 Лемків с п і л ь н у, в котрій кождий з вас може зложити на процент по 5% свій заощаджений гріш, а знов кождий потребуючий помочи грошевої може собі в тім Банку взяти позичку на мірний процент по $6^1/_2$%, а на вексель по 7%.

Бували часи, коли то батьки наші ховали дукати, таляри, цванциґери... по скринях, або з горцем закопували в землю, укривали під стріхою... а кілько то гроша готового пліснїє ще нині по скарбонах церковних тай не приносить жадного процентy. Часи ті минули і не вернуть ся нїколи. Нині настали часи блискавичних поїздів, телеґрафів... нині самі розповідаєте собі о далекій Америцї так, як о сусїднім селї. Народу прибуває з кождим днем, а землиці не прибуде, а до того стає она з кождим роком меньше плодородною. Тепер грішить той, хто узбирані „пінязї“ ховає до скринї; тепер з а о щ а д ж е н и й г р і ш н а л е ж и т ь в і д д а т и д о р е т е л ь н о ї, б е з п е ч н о ї к а с и н а п р о ц е н т; як зерно кинене в землю родить стебло і колос, так само „пінязї“ віддані до ретельної каси приносять овоч, званий процентом; по 15 лїтах сума в Банку вложена подвоюють ся — значить: вложивш 200 корон, то по 15 лїтах виймеш 400 корон без жадного заходу і клопотів. Особливо братя Лемки, п р о б у в а ю ч і н а з а р і б к а х в А м е р и ц ї, п о в и н н і, як пчоли до улия, с к л а д а т и в Банку Лемківскім свій доробок-керванцюх, бо то, бачите, бував всяко на сьвітї; не дармо кажуть: „брат собі рад а сестра собі несла“... Повернувши домів, часто-густо треба з братом або сестрою процесуватись о прислані з Америкі гроші тай тяжко видістати від них сам капітал; а Банк Лемківский зверне зараз вашу працю без клопоту тай ще процент заплатить; також можете через Банк наш пересилати гроші з Америки для ваших родин.

З другої сторони ті братя Лемки, котрі потребувати будуть гроший, очивидно не на „напивку“, але на закупно землї, на поправу господарства, на закупно інвентаря (волів, коров), на ведене промислу та на инші п о ж и т о ч а і р і ч и, не потребують вже тепер удаватись до лихварских пявок і платити їм лихву по 20% до 200% (значить: за 100 К віддай по році 120 або навіть 300 кор.) не потребують наші люди вінувати лихварских дітий а до того носити пявкам курки, когути, гуси в подарунку... Ті братя Лемки, що суть в потребі, н а й б е р у т ь п о з и ч к у в с в о ї й п и т о м і й, р у с к і й К а с ї, в Б а н к к у Л е м к і в с к і м на мірний процент по $6^1/_2$% з на вексель по 7%. Памятайте на слова: „свій як не заплаче, то бодай скривить са“... Мы підписані, вірні сини народу рускаго, будемо вправдї пильнувати, щоби після умови був сплачений довг точно в своїм часї, бо не ладно робити з губи холяву; з другого однак боку будемо д о б и р а т и т а к у д о в і д н у х в и л ю, в якій довжник без зруйнованя себе і своїх дїток буде в силї сплатити затягнену позичку, як не нараз, то бодай ратами.

Коли ми основали Банк Лемківский, то мали на сцї лиш ваше добро, братя Лемки. Мы підписані маємо, славити Бога, до волї власного гроша.., лихварі не будуть висисати з нас послїдних соків, бо ми, письменні, не дамось пявкам. В Банку Лемківскім не шукаємо також власної користи або зиску якого; ми будемо трудитись в с ї з а д а р м о, бо нам розходить ся лише о лїпшу долю Лемківщини, для котрої хотїли би ми неба прихилити.

Братя Лемки! в с ї д о о д н о г о відносїть ся до Банку Лемківского з повним довірем, вступайте як найчисленнїйше в члени товариства, а в Бозї надія, що сеся нова институция, сей ваш шпихлїр грошевий буде в короткім часї повний, буде розпоряджати сотками тисяч і причинить ся богато до материяльного і морального піднесеня Лемківщини. „В своїй хатї своя правда і сила і воля!“

Банк Лемківский на підставі ухвали ц. к. Суду окружного в Новім-Санчи з дня 5. серпня 1903. Firm. 114/3 вписаний уже до реєстру товариств. Один удїл членьский виносить 20 корон, котрий можна сплачувати ратами; очивидно удїл сей процентуєсь і остає власностию члена; вписове виносить 2 корони.

Банк Лемківский урядує в Новім-Санчи щоденно кромі неділь і сьвят руских при улици Матейка ч. 887., вхід з подвіря.

Новий Санч в день Преображ. Госп. 19/8 1903.

Н а д з і р н а Р а д а: Василь Яворский, совітний скарбовий і посол до Ради державної, яко *предсїдатель.* — О. Іван Парилович, совітник консист. і парох в Злоцкім, яко *містопредсїдатель.*—О. Захарий Лехицкий, катихит ґімназияльний в Новім-Санчи. — Володимир Витошиньский, інспектор шкільний в Грибові. — Квирин Витвицкий, управитель школи в Мушинї. — Димитрій Жилич, пенсион. вахмайстер жанд. і властитель реальности в Камяній. — Тит. Решетилович, урядник староства в Горлицях. — Михайло Кубійович, урядник скарбовий в Новім-Санчи. — Данько Трохановский, член Ради повітової і властитель реальности в Полянах.

З а с т у п н и к и Р а д и н а д з і р н о ї: Франц Августинович, верхмайстер при варстатах зелїзниці і властитель реальности в Новім-Санчи.—Стефан Олесневич, властитель реальности в Богуши. — Андрій Тарасевич, властитель реальности в Ростоцї великій. — Д и р е к ц и я Б а н к у: Петро Лїнииньский, совітник судовий в Новім-Санчи, бувший посол до Сойму краєвого, яко управляючий Директор. — Д-р Омелян Левицкий, авскультант судовий в Новім-Санчи, яко контрольор. — Михайло Секунда, надофіциял судовий в Новім-Санчи, яко скарбник.

З а с т у п н и к и Д и р е к т о р і в: Петро Витошиньский, урядник почтовий і властитель рдальности в Новім-Санчи. — Василь Михасевич, урядник скарбовий в Новім-Санчи. — Григорий Кондра, урядник зелїзничий в Новім-Санчи.

К о м і с и я р е в і з и й н а: Стефан Леонтович, урядник скарбовий в Новім-Санчи. — Евгений Шепарович, урядник податковий в Лїмановій. — Теодор Волошин, урядник скарбовий в Новім Санчи.

Справи австро-угорскі.

Третий рік служби.

Звісне вже в розпорядженє міністерства війни в с п р а в і з а д е р ж а н я в и с л у ж е н и х в о я к і в в д а л ь ш и й с л у ж б і. Згадане розпорядженє міністерства з дня 19 серпня розпоряджає: Зараз по приході з маневрів мають бути сего року тревало пущені на урльоп: а) ті фрайтри і вояки з асентерункового року 1899, що добровільно служать дальше; б) всї ті, котрим за кару продовжено службу презенцийну, а котрі вже узискали право до урльопу; в) всї прочі мужа системізованого мирного стану мають *поки-що позістати в дальшій служ*бі презенцийній. Повітові команди доповняючі мають приготовити карти покликання для рекрутів, але не вписувати в них дня покликання і поки-що їх не висилати. Ті войска, котрі може вже казали вислати цивільну одїж га скринки для урльопників до стацій роззброєня, мають задля пізнїйшого урльоповання тих вояків розпорядити, що потреба.

Повисше розпоряджене визвало велике обурене серед мадярскої опозициї. Вона грозять, що зажадає надзвичайного скликаня в тій справі сойму.

Справи заграничні.

Македонїя.

До сеї пори всї Серби були противниками повстана і всяких реформ в користь болгарского населеня в Македонії, бо се скріпило би вплив болгарскої держави і болгарскої держави і болгарского елементу в тім краю, до котрої і Сербія має якісь претенсиї. Від якогось часу замітний в деяких кругах заворот. Як в Австро-Угорщинї непримиримі доси Серби і Хорвати зачинають лучити ся до спільної оборони против мадяризациї, так тепер що раз більше одиниць зачинає виступає з проектом спільної акциї Сербів і Болгар в користь Македонії. Нині відбуваєсь в Білградї публичний метінґ в користь Македонії. Майже всї дневники звертають увагу на велику вагу сего метінґу і взивають населене до численної участи. В „Штампі“ якийсь офіцир взиває Сербію, Болгарию і Чорногору до спільної акциї, бо она обіцює великі успіхи. Лише „Вечірні Новости“ заявляють, що студенти виступлять против македонъского повстана, *бо він звернений та*кож против Сербії. Сей дневник виступає також рішучо против автономії Македонії. Бувший шеф македонъской пропаґанди в Сербії, Сіміч приїхав до Софії, аби тут порозуміти ся *що до спільної сербско-болгар*ской акциї.

Тимчасом рух в Македонії що раз ширший і інтензивнїйший. Бійки з турецким військом, підпали і динамітові атентати на даевнім порядку. В суботу вечером привезено до Царгороду убитих і ранених в часі атентату на конвенцийний поїзд. На двірци зібралась величезна маса людий. З ваґонів, винесено сїм обандажованих жінок. Жінки з болю страшно стогнали. Лиця їх цїлком чорні, робили страшне вражіне. Відтак винесено якогось мужчину, котрому вже на місци треба було ампутувати ногу. На розказ султана на двірци ждав вже цїлий легіон лїкарів. Раненых перевезено до турецкого і нїмецкого шпиталя.

Під Куманово прийшло до битви між повстанцями а турецким військом. Повстанці побиті мусїли цофнути ся. Два села, котрі повстанці були обсадили, спалено. Під Параельовом і Фабенсом на захід від Монастира побито турецкі війска. Повстанці обсадили Невеску в окрузї Орхіди і Вляхоклїсуру в окрузї Кастона: Турки з пімсти спалили кілька сел. Один віддїл комітету висадив в воздух морску лїхтарню в заливі Інїяда безпосередно по відході росийскої ескадри. Околицю знищено. На полудневий захід від Скоплї появили ся віддїли повстанців. Трех Турків і трех жандармів убито.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска криза.

Будапешт. По виїздї цїсаря запанував в політичних кругах цїлковитий спокій. До лїберального клюбу приходить лише кілька послів і президент міністрів. Опозиция виїхала на провінцию. В урядових і парляментарних кругах панує дуже песимістичний настрій. Боять ся, що цїсар порозумівши ся з австрийскими і військовими дорадниками, верне до Угорщини еще менше охочий до уступок, потрібних до скорого залагодженя кризи. В такім случаю криза могла би потревати еще кілька тиждиів.

Вітте президентом міністрів.

Петербург. Царский рескрипт іменував міністра фінансів Віттого, президентом комітету міністрів.

Македонїя.

Відень. Після не потверджених еще вістий, полк редифів, переходячи через Скоплю, мав стріляти до вікон австрийского консулята.

Монастир. На місце відкликаного з Монастира вчера Омера Рудні-баши, іменовано командантом війск Настро-башу. Він має поручене здавленя повстаня в монастирскім віляєті.

Білград. В перінских горах ватага Ріпова висадила в воздух касарню, в котрій було 200 жовнїрів. Майже всї погибли. Те саме зроблено з домом в Горіци, в котрім було 50 жовнїрів. Турки окружили ватагу зложену з 20 людий. Повстанці продерли ся через кордон, стративши лише одного раненого.

Софія. Повстанці обсадили по тяжкій битві перевал, котрий веде з нутра Македонії до Солуня. Аби відбити сю важну позицию, стягають війска з Альбанії.

Конфлїкт з Америкою.

Царгород. Порта *заявляє*, що американьского консула в Байрутї ані не замордовано, ані взагалї не було на него нїякого атентату. Поголоску о атентатї викликав факт, що в хвили, коли консуль їхав до дому, один Турок, вертаючи з весїля, стрілив собі, після місцевого звичаю в воздух.

Париж. Валї з Байруту перепросив консула і заявив, що виновник буде строго покараний.

Вашинґтон. Як Туреччина не сповнить жадания Америки, американьска ескадра обсадить один або два турецкі порти і задержить їх так довго, поки они не будуть сповнені. Американьский посол в Царгородї буде відкликаний, а заступство американьских інтересів обійме анґлійский амбасадор.

Мароко.

Париж. Під Таґґутом на граници Альжира і Марока прийшло до битви між Французами а мароканьскими повстанцями. Битва тревала три дни. Повстанців було 300. Французи стратили 6 убитих і 30 ранених.

Напад на хінський двір.

Шангай. Двіста кінних і добре узброених розбійників напало онодги на одну з палат хінъской цїсаревої. Заки перелякана сторожа прийшла до себе і вхопила за оружие, розбійники вже утїкли разом з добичею о вартости кількадесяти тисячів фунтів штерлінґів. Говорять, що евнухи були в порозуміню з розбійниками.

НОВИНКИ.

— **„Польска научицелька“.** З Надвірнянщини пишуть нам: Наколиби хто сумнївав ся о прихильности шкільних властий до нас, то сумніви его розвіє олицетворене сеї прихильности — пані Броиїслава Андровичева, учителька в Тарновиди лїсній. Ся пані робить на школї сьвітлі інтереси. Під покришкою достарчування дітям шкільних приладів, визискує дітий в найпоганїйший спосіб. І так вишиті дівчатами уставки відбирає і продає, а їм самим каже, що вишивки тримає „на виставу“. Найлїпше ведеть ся їй з гачкованем. Продасть дитинї клубок бавовни і каже робити коронку, котру забирає „на виставу“. Ся вистава відбуваеть ся в дуже дивний спосіб. Учителька коронку торочить, бавовну звиває в клубок і продає дитинї яко другий наклад. Клубок бавовни цїнить на 20 сот., а каже собі платити десятьма айцями. Як ревно старають ся пані Броиїслава привчити дітий до взірцевої господарки, сьвідчить те, що ужива їх до робіт, котрі належать до слуг і наємників. І так каже їм в лїтї від досьвітку сапати, копати, а в зимі возити тачками гній, лущити і перебирати фасолю і т. и. Треба і то знати, що пані Андровичева дуже енергічна. А щоби дати вираз своїй енергії, дітий немилосерно побиває і ганьбить такими словами, які можна почути хиба у пастуха, голюкаючого на худобу. Дїти не можуть родичам скаржити ся, бо учителька тримає ся старопольской педаґоґічної максими: „smażono palono w smole; nie mów, co się dzieje w szkole“. Щоби отже уникнути кар, старають ся побільшити відбут з торговлї пані професорки і за крадені з під курий яйця купують від неї ножики, цукорки, оріхи, ба навіть коробки від сірників. Щоби приподобати ся польским ксьондзам, котрі після її власного висказу привозять їй дарунки, силує пані професорка руских дітий ґрецкого обряду ходити до костела, а тому супротивних лишає через цїлий тиждень по школї. Перехвалює ся навіть, що за її почином стане костел в Тарновиди лїсній, хоч там Русинів лат. обряду в сього около 10%. О кваліфікациї сеї пані на учительку ласкавий читатель набере сам пересьвідчення з виїмку її листу писаного власноручно 19/3 1903: „Z bieram się już od 12 stycznia napisania listu do N... N... lecz wiecznie brak czasu, który jest dla mnie drogi, lecz dziś muszę pisać.“ Подаю лишень вступні стрічки сего листу, бо будучи лояльним чоловіком, не хочу компромітувати „комісиї ґзамінацийної“, *котра видала патент* кваліфікацийний людині з такими „кваліфікациями“. Бо дальше суть в тім листї такі місця: „O! tego z mej strony nigdy nie nastąpi... mam czysty sumienie... z pogardą patrzę na nie zasłużone furye..“ Можна собі уявити, в якій формі виїшов би сей лист в рускім язиці і яку науку винесуть дїти від такої „swiatłodawczyni“. Можеби комісия едукацийна зволила заступити місце сеї учительки яким вислуженым капралем, а їй самій отворити на кошт краєвий торговлю мішаними товарами? — *Довготерпеливий.*

— **Сумний конець ґанатиста.** З Гусятина пишуть нам: Незвичайна вістка порушила цїлий Гусятин. Славно звісний махер выбор-

Одинокий у Львові

МАҐАЗИН ҐОТОВИХ УБРАНЬ, вироблюваних в краю по найприступнїйших цінах. ФІЛІЯ СОЮЗА торговольно-промислового католицких вравців з Кракова, площа Галицка ч. 7, ріг пл. Бернардиньской, де Центральна каварня. Поручає окрім готових убрань великий склад сукна, камґарнів, шевіотів, краєвих і анґлійских, а також для пп. студентів великий вибір готових мундурків, почавши від кор. 15 і висше.

541 1—6

в сад. Ігор Семенич був високого росту, широкий в плечах, з великим черевом і терпів на дихавицю, але завсїгди ходив так скоро, що трудно було за ним поспіти. Вираз лиця був у нього крайно заклопотаний, він все кудась торопив ся і з таким виразом, як будь-то опізнить ся хоть на одну мінуту, то все пропало!

— От, брате істория...— почав він, остановляючи ся, щоби відітхнути. — На поверхні землї, як бачиш мороз, а піднїми термометер на патнку сяжнїв на два висше землї, там тепло... Чому то так?

— Так, не знаю, — сказав Коврін і засьміяв ся.

— Гм... Всего знати не можна, певно... як широкий не був би ум, всего туда не помістиш. Ти розумієть ся все дальше занимаєш ся фільософією?

— Так. Читаю психольоґію, а загалом занимаюсь фільософією.

— І не скучно?

— Противно, тільки тим живу.

— Ну, помагай Біг... — заговорив Ігор Семенич, поглаживуючи в задумі свої сиві бокобороди. — Помагай Біг... Я тобою дуже радий, брате...

Але наразі він насторошив уха і зробивши страшне лице, побіг в сторону і скоро щез за деревами, в облаках диму.

— Хто се привязав коня до яблуні? — розвіс ся його відчаяний, роздираючий душу крик. — Що се за мерзавець і каналія посьмів привязати коня до яблуні? Боже, мій, Боже мій! Спаскудили, перемерзали, осквернили, ушкодили! Пропав сад! Погиб сад! Боже мій!

Як вернув ся він до Ковріна, було його лице знеможене, ображене.

— Ну, що порадиш із тим анахтемским народом? — сказав він плачучим голосом, розкладаючи руками. — Стефан возив *з ночи гній* і *привязав коня до яблуні*! Завязав, падлюка вїжки як найсильнїйше так, що кора в трьох місцях перетерла ся. От так! Говорю до нього, а він — туман туманом і тільки очима кліпає! Повісити мало!

Успокоївши ся, обняв він Ковріна і поцїлував в щоку.

— Ну, дай Боже... дай Боже... — забормотав він.

— Я дуже радий, що ти приїхав. Несказано радий... Спасибі.

Потім все тою бистрою ходою і із заклопотаним лицем обійшов весь сад і показав своєму бувшому вихованцеви всї оранжерії, теплиці, ґрунтові сараї і дві свої пасїки, які назвав чудом *нашого столїтя.*

Поки вони ходили, зійшло сонце і ярко осьвітило сад. Стало тепло. Перечуваючи ясний, веселий, довгий день, спімнув Коврін, що се тільки-що початок мая і що перед ним іще цїле лїто, таке саме ясне, веселе, довге і нараз в його груди заворушило ся радісне, молоде почуване, яке відчував він в дитиначім вїці, як бігав то тім саду. І він сам обняв старика і нїжно поцїлував його. Оба зворушені пішли до дому і стали пити чай із старинних фарфорових філїжанок, зі сметаною, з ситними, добрими колачиками — і ті присмаки опять пригадали Ковріну дитинний і молодечий вік. Прекрасні, правдиві почування минулого будили ся в нїм і мішали ся зі собою; від них було в душі тїсно, але гарно.

Він діждав ся, як проснула ся Таня і разом з нею напив ся кави, походив, потім пішов до своєї кімнати і сїв за роботу. Він уважно читав, робив замітки і з рідка піднімав очи, щоби глянути на вітворені вікна, або на сьвіжі, мокрі йще від роси цьвіти, що стояли у вазах на столї і опять спускав очи в книгу і йому здавало ся, що в нїм дрїжать і грає від вдоволеня кожда жилочка.

(*Дальше буде.*)

чий, права рука в тих справах старости, забрав жінку судового ґеометра і утік, як тут голосять, до Америки. Любитись і утікати кождому вільно — та злі язики додають еще, що не саме „люби мене“ грало тут ролю. Одною з головних причин утечі був тут страх перед прокураторією. Згаданий пан був куратором маси спадкової по однім частковім „обивателю“ і попродавши майно між селян та не поплативши спадкових довгів увійшов в колізію з судом. Сей пан викликав також скандальний процес з причини розширювання безіменних пашквілів. Той процес провадив ся через півтора тижня в Гусятині а прали ся на нім бруди всіляких інтеліґентів. Коли правда, що гроші спадкові забрав дотичний пан на другу півкулю, то найгірше вийдуть мужики, що покупили поле. — *Відомий.*

— **Слїдство за збори.** До Зборова приїхав 25 с. м. з Золочева слїдчий судия Слявік і переводить слїдство в справі заборонених довірочних зборів з дня 26 липня с. р.—Гадав би хто, що се прокуратория потягає до одвічальности урядників котрі розвязали безправно довірочні збори. Отже ні, до одвічальности потягає ся Русинів, котрі посьміли користатись добродійством закона о зборах. Досі судия слїдчий переслухав около 80 осіб. Все то має свою специяльну причину, о котрій однакже на тепер ще не час прилюдно розводитись. — *Вічевик.*

— **Наша рівноправність.** В п. к. судї повітовім в Зборові всї написи по коридорах є виключно лиш польскі. В рускій мові лиш отсе: „Ту не вільно курити і не вільно о стїни опиратись під карою“. Характеристичне в сїй справі й се, що коли начальником зборівского суду був Русин п. Вербовий, всї написові таблиці в судовім будинку були виготовлені в обох краєвих мовах, коли ж по п. Вербовім минувшого року приймов на начальника др. Рубчиньский першим его подвигом було, покасувати рускі написи в судовім будинку. — *Гайдамака.*

— **Всюди покривдженє!** З Долини пишуть нам: Будова нових салїн в Долинї поступає досить умереним кроком наперед; більша часть будинків однак вже готова. Сего тиж ня поставлено фронтовий паркан, зелїзний, красної конструкції, враз із головною входовою брамою, на котрій видаїв ся напись: „C. k. Salina Dolina K. K. Saline.“ Руска напись пропущена! Високий скарб салїнарний нехтує — як бачимо — права Русинів. П. посли при сподіваним отвореню сой му зволять ту справу порушити публично. — *І кий.*

— **Вибір посла в Сучаві** — з котрого вийшов кандидат волоских демократів д-р Аврель Ончул більшостию 15 голосів супротив кандидата волоских боярів д-ра Блиндула — характеризує черновецка „Буковина“ справедливо яко величезну блямажу для румунізаторскої „фудулії“. При тім виборі полягла „всеможна національна партия“ а властиво дїдичівска кліка геґемонів, що видавала ся а навіть уходила за найсильнїйший політичний чинник в краю, з котрим числив ся ряд і всї а всї міродайні сфери, вдоволяючи їх ненаситности на кошт Русинів, ба й спокою та добра усего краю. Сі вельможні диктатори, що три неділї тому висьмівали й ругали Русинів, котрі супроти дїлої фаланґи всяких ворогів остали в меншости 3 голосів, сї олїґархи покрили ся втидом ганьбою пятикратної (15) меншости голосів, хоч за ними були всї а всї виливові чинники супроти горстки волоских демократів, висьміваної і руганої, прозваної навіть запроданцями Русинів. Кілько то голосів був би дістав Блиндул, якби за Ончулом були аґітували, як у Заставні, приятель старости, суд і уряд податковий, дїдичі, панотцї, писарі і т. д., що як-раз стояли по сторонї Блиндула, та наколи-б першим „вільним“ вибором був вибір в Сучаві а не в Заставні? Чей-же всякий видючий пізнає тепер, хто більший вплив має на нарід: чи вельможні дуки-дїдичі Янку Фльондор і Вольчиньский, чи висьмівані і ругані ними Стоцкай і Николай Василько. Sapienti sat а дурному вічнан память! — При сїй нагодї нотуємо за „Буковиною“, що пан Mierzwiński, начальник суду в Заставні, аґітатор за кандидатурою Гакмана і предсїдатель виборчої комісиї, дістав від президента львівского вищого суду краєвого нагану за виборчу аґітацию в Заставні. З того, що президент мусїв дати нагану п. Мержвіньскому, можна зміркувати, яка се мусїла бути „аґітация“.

— **До Вп. директорів руских ґімназий** позволяємо собі з початком шкільного року звернути ся з деякими бажаннями, які без сумнїву є бажаннями широкого загалу. Розходить ся именно о упорядкованє науки польскої мови. І так пригадують ся нам прикрі факти з попередних років, підношені навіть в часописях, як деякі пп. директори і учителї руских ґімназий вливали досить енерґічно і прямо приневолювали молодіж, щоби записувалась на години польскої мови. Поминаємо сю обставину, що супроти звісної недавної реформи науку рускої мови сильно понижено в порівнаню з наукою польскої мови по руских ґімназиях, було би зовсїм на місци, коли би наша молодіж руских ґімназий солїдарно збойкотувала науку польскої мови аж до відкликаня названої куріозної реформи; що отже серед таких відносин згадане поведенє декого з нашого учительства є дїлом що найменше непатріотичним. Не входимо також в те, які найріжнороднїйші мотиви, може й найлїпші наміри можуть в тім згляді руководити завзятими пропаґаторами польскої культури. На всякий спосіб однак зазначуємо, що така аґітация зі сторони директора чи учителя є протизаконна, і то тим більше протизаконна, що після істнуючих приписів навіть не ученик сам, але виключно его батько може дати позволенє записати на який надобовязковий предмет, що отже заява ученика чи під примусом, чи навіть добровільна не має значіня. — Друга справа вяже ся з попередною. Коли мимо урядової аґітациї за польскою мовою по деяких руских ґімназиях все таки що найбільше половина учеників запише ся на той предмет, тодї видумує ся досить оригінальний спосіб, щоби покарати „непокірних.“ Отсе укладає ся подїли годин таким способом, що годину польскої мови систематично всуває ся між инші предмети. Наслїдок є такий, що незаписані на польску мову мають з тим велику невигоду, бо до дому далеко, а хоч і зайде неоден, то мусить сейчас вертати ся; отже час марно сходить, а зимою вже не лишає ся нїчо иншого, як вистояти цїлу годину на зимних коридорах. Такий розклад годин вказує на очивидну секатуру, з чим деякі пановє педаґоґи навіть не криють ся. — Отсї замітки звертаємо на адресу тих пп. директорів в руских ґімназиях, що в їх заведеняхпрактикують ся згадані неправильности. Просимо ще, не назвати їх простою напастию „непокликаних“ людий, бо батьки без всяких сумнївів є в першій мірі покликані слїдити, як обходять ся з їх дїтьми. Колиби подібне дїало ся в якій польскій ґімназиї супроти польскої молодежи, то польска суспільність давноб порахувала би ся з такими непокликаними аґітаторами. У нас на те нема такої сили могучої; ми можемо хиба з болем повторити ще раз тую тяжким досьвідом сконстатовану правду, що нема нїчо ґіршого для поневоленого народу, як коли свій дістане власть над своїм. — *рр.*

— **Для руских громад рускі ремісники!** Черновецка народна часопись „Руска Рада“ (тижневий додаток до Буковини“) помістила — з прошенєм, щоби перепечатали всї рускі часописи — отсе оголошенє: „**Русина стельмаха і Русина коваля** пошукують громадяни-Русини в Вашківцах над Черемошем на Буковинї. Рускоґо населеня в Вашківцях в|Ч. є 3—4 тисячі душ. Треба піднести, що від осени Вашківцї будуть повітовим місточком а й тепер они є осередком всїх доокрестних громад. Тому є всяка певність, що Русинам ковалеви і стельмахови поводило би ся як найлїпше. Мешканє для коваля і стельмаха при найголовнїйшій улици серед села дає даром ч. господар Митро Мотик син Танасия. Також і на заложенє варстату дістануть ремісники запомогу. Хто знає якого чесного коваля або стельмаха Русина, котрий міг би перенести ся до Вашківців в|Ч., нехай дасть як найскорше знати на адресу п. Митра Мотика Танасиевого.“— Перепечатуючи се оповіщенє, скажемо при сїй нагодї кілька слів від себе. Великої ся ваги справа, щоби рускі громади мали потрібних їм ремісників Русинів, а не — як то часто бувае — зайдів чужинців, з котрих неоден завандрує до рускої, навіть чисторускої громади голопятником, а по часї, розживши ся хлїбом і грошем руским, зачинає не лише ніс до гори дерти, але й зневажати Русинів, їх мову, їх церков та дучити ся з ворогами рускої народности, і кирити руским громадянам. Зразок такого ремісника-зайди до рускої громади був недавно уміщений в „Дїлї“. Швець, Поляк зайшов до великого чисторускоґо села, збогатив ся на Бойках а тепер, коли вшехпольска гаката кинула оклик польщенє Руси, він став у громадї аґентом „Козловщини“ і рве против Русинів. Правда, такому панкови можна втерти рогів а навіть викинути із села в зовсїм простий спосіб — бойкотом, як то роблять Поляки в Прусах з нїмецкими ремісниками; але оно не все удасть ся, особливо тогди, коли такий зайда-ремісник поріс вже в піре, купив собі в громадї хату й поле а до того ще нема анї в самій громадї анї в близькім сусїдстві другого майстра того ремісла Русина. Оден примір викуренє такого невдячного зайди перед кількома роками знаний нам з одного села на Покутю. Він з'явивши ся до села, чисторускоґо і національно добре осьвідомленого, зразу сьвітив баки громадянам, удавав приятеля рускоґо народу і справи селяньскої, а в кілька лїт, доробивши ся трохи, показав ся вовком в овечій шкірі. Тогдї селани збойкотували его і він, видержавши ще пів року, накивав селу пятами. Бойкот міг там удати ся, бо місточко було під боком а там був такий ремісник Русин. Найлучше було би, щоби кожда громада, чи то чисторуска чи таки мішана, де Русини могли би вдержати ремісника, постарала ся о потрібних їй ремісників Русинів. Коли не підговила собі на сего чи того ремісника чоловіка зі свого села тай в сусїдстві такого не напитає, нехай поступить так, як поступила громада в Вашківцях над Черемошем — нехай оголосить в часописях, що потребує такого а такого ремісника Русина. З другої сторони нехай оголошують ся в руских часописях ті ремісники Русини, що хотїли би осїсти в якій рускій громадї, де ще нема майстрів такого ремісла. У нас такий спосіб практикує ся доси лише в справі дяків: парохії питають в часописях за дяками а дяки питають за опорожненими посадами — і обі сторони виходять на тім добре. Ужиймо-ж тої практики і що до ремісників Русинів, а вийде з сего велика користь для наших громад, для ремісників і для справи рускої. Припоручаємо се дїло увазї всїх інтересованих громад (міст, місточок, і великих сїл), наших ремісників і приятелїв та провідників народу з кругів рускої інтеліґенциї.

— **Сокільска орґанїзация в Галичинї** розвиваєсь чим-раз краще і успішнїйше, чого доказом є безнастанне повставанє „Соколів“ по цїлім краю. Львівский „Сокіл“ яко материе товариство не жалує ні труду ні коштів, щоби молоденькі, новоосновані „Соколи“ з'орґанїзувати і вказати їм дорогу, якою мають поступати в дальшім розвою. В минулім тижни з'орґанїзовано два „Соколи“ а то в Підгородцях, оснований заходами п. Даниловича, і в Рісні рускій, оснований о. Ганицким. До обох тих товариств вислав львівский „Сокіл“ своїх відпоручників, котрі пояснювали статути і перевели орґанїзацию. При тім цїкаве є принаймі, з яким стрінув ся відпоручник „Сокола“ п. С. в Підгородцях зі сторони — не будучого навіть в службі — місцевого жандарма. Жандарм сей, не маючи до того найменшого права, сьмів підійти до п. С., (занимаючого в суспільности становище о цїле небо від него вище) оглядати его зі всїх сторін, мірити очима через цїлу висоту, а навіть випитувати, що він за оден? по що приїхав? як ся називає? і т. п. Звертаємо увагу ц. к. прокуратории, що пише ся про жандарма не в службі. Можеби команда жандармерії забрала собі того пана з Підгородець і дала его під нагляд иншому, більше в своїм фаху вивченому жандармови, бо той пан навіть і того видно не знає, що кождому австрийскому горожанинови вільно їхати і пробувати там, де ему подобає ся і ніхто не має права его в ніякий спосіб ні непокоїти ні провокувати. Врешті цїкаві ми знати, чи той самий пан жандарм поважив би ся зі своїм поступованєм звернути до польскоґо „Сокола“ хочби своєю інтеліґенциєю був навіть ему рівний?

— **Пятнистий тиф.** За час від 18 до 24 с. м. стверджено в краю 9 нових случаїв пятнистого тифу, а именно: 1 в Солотвинї, 1 в Юдинї, пов. мисленицкого, по 1 в Бурканові і Соколові пов. підгаєцкого, 1 в Тополькаци пов. старо-самбірского, 2 в Топорівцах пов. городеньского і 2 в Молонковичах пов. яворівского.

— **Проби нових канонів.** Про коштовну забавку, яку устроїли собі військові власти під Н. Торгом для випробованя ново уведених в австрийскій артилерії гавбиць доходять доволї суперечні вісти. Півурядово звіщають, що проби випали знаменито. Дїляне набоїв з гавбиць було незвичайне. На віддаленє одного кільометра було чути ломіт зелїзних шин при експльозиї екразитових куль. Хмари пороху і розриваної землї піднимали ся високо немов комини. Екразитова бомба збурила при лїйковатій експльозиї триметровий насип землї разом з конструкциєю зелїзних шин. Взагалї військові власти мають бути вдоволені з успіхів нових канонів. Тимчасом з жерела приватного доносять, що військовість зазнала чималого розчарованя. З 150 вистрилів, виданих гавбицями, лише одна куля поцїлила у форт та зігнула чотири шини, прочі падали біля форту на землю, роблячи діри, як доми. Не обійшло ся також без нещасливої пригоди. Підчас стріляня з одної гавбицї пукла екразитова куля зараз коло ґенераліциї... Що там стало ся, супротив строгої військової дисциплїни тодї розвідати ся. Певне лише то, що оден ґенерал, дівізіонер Брудерман, від'їхав сейчас до Кракова, а понадто оповідають, що трех вояків зовсїм не вернуло з поля битви. Коли дальше взяти на увагу, що військо наробило по полях страшенної шкоди, бо колеса артилерийних возів видирають прямо землю, а про винагороду сего спустошеня нема взагалї бесїди, бо відшкодованє яке виплачує селянам військовість, є прямо сьмішне, то коштовна забавка військова під Н. Торгом випала не дуже сьвітло.

— **Дрібні вісти.** Цїсар іменував приватного доцента д-ра Вас. Тарнавского надзвичайним професором для студий біблїйної ексеґези на гр.-ор. факультеті богословскім в Чернівцях. — „Генеральное собрание“ общества ім. Качковского скликує виділ того общества сего року до Перемишля на 29 в. ст. вересня (сьвято лат. Михаїла). — Квестуру в львівскім університеті по причині недуги квестора п. А. Ардана, обняв в заступстві скарбовий урядник В. Сендзімір. — На віддїлї положничім львівского шпиталю зайшло онодї шість случаїв смерти. Є се найбільше число смерти в однім дни від самого заснованя сего віддїлу. — Через Львів переїхали до Відня онодї чотирох Хінців, дневникарів, що утекли із своєї вітчини перед карою за участь в повстаню. — Дїдичови Стеф. Мойсї надала міска рада в Кутах почесне(!) горожанство. — У Львові помер д-р Антін Ґрот, б. директор канцеляриї краєвого виділу. — В Тернополи обікрали росийскі жиди, що еміґрували до Америки, контору виміни Давида Франциса на суму 60.000 корон. — В селї Паня коло Будапешту згорів тартак, причім в огни погибло 11 осіб. — В Граду помер цїсарский радник Рутмаєр, котрий цїле своє майно, що виносить около мілїон корон, записав міністерству війни на військові цїля. — Підчас маневрів коло Гаммельсбурґ в Баварії занедужало на тиф поверх 300 вояків і офіцирів.

——

— **Послїдні вісти.** Міністерство просв. рескриптом з 29 с. м. згодило ся на отвореня першого року і курсу приготовляючого семинара учительского в Старім Санчи з тим, що наука має розпочати ся дня 1 жовтня с. р. — Страйк в Жизномири тревав дальше, хоч староство старає ся довести до угоди. На послїднім термінї секретар староства ударив жінку одного з форналїв, в наслїдок чого всї опустили салю. Дальші пертрактациї назначені на 2 вересня. До Корнблїга нїхто не йде на роботу, так що копи і збіже гниють в полї. — До ради ценґуральної для рускої літератури в Чернівцях покликало правительство д ра Е. Калужняцкого, радника суду д-ра Вас. Доніґевича і радн. суд. Вол. Ясеницкого.

——

— **Звичайне засїданє головного виділу** товариства „Просьвіта“ відбуде ся ві второк дня 1 н. ст. вересня с. р. о годинї 7-ій вечером в комнатах товариства.

— **Вписи до 4-клясової школи ім. М. Шашкевича у Львові**, ул. Сьвярбківска ч. 26, будуть відбувати ся в днях 15, 16 і 17 вересня 1903 кождого дня рано від 9 до 12, а по полудни від 3 до 5 година. — Дїти, котрі вписують ся до І. кляси, мають виказатись метрикою уродженя і хрещеня, на доказ, що мають приписаний вік шкільний, а евентуально і шкільним сьвідоцтвом, если вже учащали до школи; всї-же другі ученики і ученицї мають предложити при вписї шкільнім сьвідоцтво, а ті, що приходять з иншої шкіл, також метрику уродженя і хрещеня.

— **Ґімнастичні вправи в „Соколї“** у Львові розпічнуть ся для членів і учительских кандидатів в середу 2 н. ст. вересня, а для учеників в четвер 3 н. ст. вересня того року.

— **ВІДОЗВА.** Виділ „Рускої Захоронки у Львові“ відзиваєсь з уклінною просьбою до П. Т. Родичів, що привезуть свої дїти до школи, щоб зволили тямити також про дрібну дїтвору „Рускої Захоронки“ та з нагоди приїзду до Львова після змоги запомогли еї чим хто ласкав, під адресою: „Руска Захоронка у Львові“ ул. св. Тереси ч. 10 або: Вп. Панькевичева, ул Чарнецкого ч. 26.

— **Школа моднярства в „Трудї“.** З днем 15 вересня с. р. розпочинає ся в товаристві нашим курс моднярства під управою п. Анни Ґрегоровичевої властительки вис. ц. к. намісництвом концесіонованої школи моднярства. Курс сей тревати буде десять місяців т. є. від 15. вересня 1903 до 15. липня 1904, а наука по три години денно з виїмкою неділь і руских сьвят. — Оплата виносить: вписового 4 К і місячно по 20 К в случаю учащаня на науку в годинах передполудневих, а 12 К в случаю учащаня на науку в годинах попполудневих. Всякі оплати з гори. Зголошеня письменні і устні з зложеним вписового приймає ся вже тепер. *Дирекция.*

— **Прогульку до Винник** получену з аматорским представленєм комедиї о. Бобикевича „Настоящі“, — танцами, — сьпівами, конфеттами, — колом щастя, — почтою, ala mi-aut та нашими товариськими забавами як також і несподіванками — устроює д. 6. вересня (в неділю) с. р. львівске ремісниче Тов. „Зоря“ в співпрацї з читальнею „Просьвіти“ в Винниках.

— **Виділ філії рускоґо товариства педаґоґічного в Станиславові** подає до відомости, що в бурсї філії знайде приміщенє еще 10 учеників шкіл середних і народних. Поданя за оплатою 16 К місячно належить вносити сейчас на руки проф. ґімн. п. Рибчука (Коперника ч. 17.)

— **Позір!** В Самборі відбуде ся дня 6 вересня в неділю вечер з танцями. Всї красавицї нашого Підгіря з'їдуть ся того дня напевно до Самбора, то-ж числимо на те, що Вп. товариші-академіки прибудуть на сей день до Самбора. Окремих запрошень не висилає ся. — За академічну молодіж самбірского округа: *Гординьский.*

— **Вінчане** п. Якова Камінського учителя при IV ґімназ. у Львові з панною Іреною Лавровскою дочкою пароха в Янові коло Теребовлї відбуде ся дня 1 н. ст. вересня. Ст. почт. і телеґ. Явів коло Теребовлї, ст. зел. Теребовля.

Померли:

— **Єрон Іван Островерха** єромонах Ч. С. В. В. упокоїв ся дня 28. с. м. в Михайлівці. Покійний родив ся 25/10 1835 і скінчивши ґімназию вступив до Чина. Студиї богословскі відбув у Відни. Довший час був професором в ґімназиї со. Василіян в Бучачи, відтак був ігуменом в тімже монастири. В р. 1893, коли монастир в Бучачи обняли реформованї Василіяни, покійний зложив уряд ігумена, а сам вступив до твердого новіциату в Добромилї. По скінченю новіциату іменовано его професором фізики і математики для питомців оо. Василіян в Лаврові. В послїдних лїтах бував по ріжних монастирах. Був се чоловік вельми симпатичний і загально люблений і де лиш був лишав по собі загальний жаль. Був також примірним монахом і до послїдних хвиль життя незтомним працовником в винограді Христовім. В. є. п.

— **Симеон Ткачунин,** папский шамбелян, крилошанин-пралат станиславівскої консисторії, б. віцеректор духовної семинарії у Львові і декан галицкий, упокоїв ся 29 с. м. в Станиславові в 67 році життя. В. є. п.!

— **Поручаємо чисто природне вино літурґічне** по 6 родів австрийского і угорского, в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів (також в фляшках), в цїні: австрийске по 60, 68, 72, 80, 84 сот. 1 К., — угорске по 64, 68, 70, 80 сот. 1 К, 1·10 К за літр. Близші условія достави ті самі, що звичайно у продуцентів. Осінь, час найвідповіднїйший до спроваженя вина. Просим Вч. Духовенство з повним довірем поспішати з численними замовленями. Дирекция Товариства „Рязница“.

——

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

Надіслане.

Подяка Високоповажаному Др. Євгену Олесницкому в Стрию!

Ось тим складаю Вам Високоповажаний Пане Меценасе прилюдно щиро подяку за трикратну і то по кілька годин, а послїдного разу від 8—1 год. в пол. без жадної надгороди оборону перед карним трибуналом в Стрию. Най Господь надгородить Вас щедро за се. — *о. Он. Данилович*, парох в Підгороддях. 518 1—

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Первориадне лїчниче уладженє. Осьвітленє елєктричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже приступні. 55. 25 ?

ШТУЧНІ НАВОЗИ

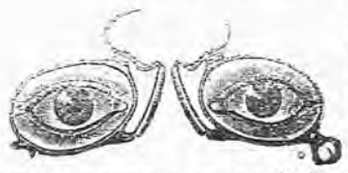
всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлї Томаса (томасину) і т. п. в найлїпший якости з ґарантією процентової висоти складових субстанций, в всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цїнах і під найдогіднїйшими услівями виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН**, дім комісовий в Золочевї. 415 39—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОГРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 75 сот. за 1 кільо (включно кошик). 588

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвять.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10 42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодн.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 62

Курс Львівский

в дня 31 н. ст. Серпня 1903.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	580 —	540 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Ясси по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильов. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьов. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вьов. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вьов. в 57 л.	98 75	99 45
Товарства кредит. 4% (І. емісиї)	98 5.	— —
„ „ 4% вьов. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вьов. в 56 л.	98 50	99 20
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III.ем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ок емісія.	101 50	— —
Львов:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок німецких	117 10	117 80

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних манериялів.

Взірці і цїнники даром і оплатно.

Першорядні поручення. 45 1—8

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Виноград лїчничий і столовий

в 5 клґ. коробках оплатно до кождої почти.

Гірский виноград	3·—	К.
Грозна столові	3·50	„
Грозна десерові	4·—	„
Вибиран. міш. Мускат	5·—	„
Грушки столові	4·—	„
Яблока або сливки столові	3·—	„
Туркестаньскі цукрові мельони	3·50	„
Зелена салатна паприка	3·80	„
Зелені воднисті огірки	3·—	„
Цьвітовий, густий мід пушка 5 клґр.	6·80	„

Petrovitz & Pantitz

властителї винниць, Versecz (полуднева Угорщина).

503 5—5

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вôдзначена двома срéбними медалиями

виконує **дзвоны** рôзной ваги и приймає ушкоджені дзвоны до переливания въ найкоротшôмъ часѣ, а такожь має на складѣ готовї дзвоны рôзной ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшний замовлена, прошу о ласкавѣ замовлена такъ на теперѣшнї новѣ дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Въ глубокимъ поважанемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Родичі знайдуть **помешканє для двох учеників** з низшої ґімназиї в добрим наглядом і скромним удержанєм а також відповідне приміщенє для одної панночки. Ул. Вірменьска ч. 16, II. поверх, двері ч. 20. 9? 3—4

Студенти висших шкіл знайдуть вигідне уміщенє в рускім інтеліґентнім домі ул. Пекарска ч. 9 партер. 516 4—4

Для сьвящеників!

Спродам **„Прапор"** річник 1897, 1898, 1899 і **„Руский Амвон"** бібліотека *проповідий том I. і II.* дуже дешево, — *„Михайло"* 540 poste restante Львів. 1—3

Студенти найдуть уміщенє в мешканю фронтовім, чистім, сухім і до сонця. Старанна родинна опіка, знаменитий домовий харч, на бажане також корепетиция. Адресу подадуть в склепі паперу п. *Івана Дуткевича*, Львів, 538 ул. Краківска ч. 2. 1—3

Вдова по сьвященику прийме на станцию і вікт дівчатка з доброї родини. Близша відомість улица Левевеля ч. 15. *Н. Балицка.* 539 1—3

Учителька Русинка кляс нормальних і гри фортепяну глядить посади від вересня. — *Сидорович* Хоросниця. 530 3—6

Потребую старшої інтеліґентної женщини Русинки до заряду дому і кухнї. Адреса: о. Іосиф Кучиньский в Парищу п. Тарновиця лїсна. 522 3—5

Потрібний учитель на цїлий рік до приготовленя одного хлопця до вступного ґімназияльного іспиту. Зголошувати ся зараз під адресою: Уряд парохіяльний в Чепелях почта Пеняки. 524 3—3

Професор ґімназияльний прийме одного або двох учеників за умірковапою оплатою. Близші вісти удїлить листовно: *Софія Іванович* Стрий 527 3—6

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовляв би рівночасно народну учительку до кваліфікацийного іспиту глядає *о. Н. Темницкий*, Шидлївці, п. Гусятин. 2—6

Вдова по уряднику в середнім віці Русинка, глядає місця до заряду домашного в домі сьвященика. Ласкаві зголошеня під адресою: Возняк, у Львові, ул. Садівницка ч. 11 а. 525 2 3

Важне для родичів!

УЧЕНИКИ (УЧЕНИЦІ) з лїпших домів, учащаючі у Львові до шкіл, знайдуть вигідне помїщенє з цїлим удержанєм і всякою опікою при поважній рускій родинї урядничій. На желанє комната з окремим входом. Зголошеня личні у Львові при улици Вагилевича (ріг улиці Зеленої) ч. 9 партер, лїва сторона. 515 4—4

Донька по рускім сьвященику в середнім віці пошукує місця господинї, найрадше в домі сьвященичім. Адреса: *Н ска Львів, ул. Личаківска 15, в партері.* 517 3—5

Крамар потрібний сейчас. Платня 200 кор річно, помешкане сьвітло і опал. Від кандидата на сю посаду вимагаєсь між иншими доказу, що есть обзнакомлений з веденєм крамниці. Кавция пожадана. Письменні зголошеня адресувати до О. Євг. Гарасимовича пароха в Присівцях п. Зборів. 510 3—4

Мід-патока

курацийний і десеровий, в 5-кілевих пушках по 6 К 40 сот. **Мід до пита** в 4-літровых баринках по 5 К 60 сот. висилає franco *о. Володимир Микитка*, приходник в Купчинцях, почта Денисів. 48811—10

ВЕЛИКИЙ ІТАЛЇЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві второк 1 вересня 1903.

ВЕЛИЧАВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

Виступ найлїпших артистів і артисток та новозаанґажованих їздців CIOTTI.

По раз шесий

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика фантастична балетова пантоміна в 6 актах і 40 образах і апотеоза, інсценїзована директором Gigetto Truzzi. Пантоміну тоту виконають 200 осіб і Corps de Ballet.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзница і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 225—?

☞ ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ ☜

Дирекция Товариства „Ризница" має честь повідомити Всч. Духовеньство, що росширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІҐУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїнї одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Близші услівя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цїнї закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзницї і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяцїв від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осїнь, час найвідповіднїйшай, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА" і просим о як найчисленнїйші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

535 1—10 **Дирекция Товариства „Ризница".**

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пушці за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

189 7—30 **П. КОРЕНЕВИЧ**, емерит. учитель Іванчани.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первориадними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 86—100

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїданя до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформаций удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болонї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 15—?

☞ При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накір в фабр. Чернявского. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниловича.

Ч. 185 Львів, Второк 19 Серпня (1 Вересня) 1903. Річник XX. V.

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Насаж. Гансмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТЇ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австриї: на цїлий рік . . 32 к. — на пів року . . 16 „
за границею: — 44 к. — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цїлий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинциї 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 3 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Пишім метрики по руски!

(*Статя надіслана з краю*).

Ми Русини страшно нерішучі! Як станемо нераз навіть найяснїйшу справу розбирати, розважувати з усїх боків; як станемо винаходити, видумувати всїлякі трудности, перешкоди: то й дїло тим часом заснїтить ся.

Оттак воно дїє ся і з веденєм метрик. Справа чиста і ясна як сонце: вже й декотрі деканати порішили вести метрики по руски; вже богато сьвящеників таки й забрало ся до дїла; всеж таки, взагалї беручи, справа не вийшла ще з фази приготовлень, намірів і ваганя.

І чого властиво надумуватись або й вагати ся? Чи маємо ждати, поки не прикажуть нам вести метрики по руски ординарияти (?!) або й ржонд народови?

Виразного і окремого обовязуючого припису що-до мови, в якій має ся вести метрики, взагалї нема. Иосифиньский патент з д. 20. лютого 1784. р. котрий нормує веденє метрик, подав лише формулярі в нїмецкій мові, а з того виходило, що метрики мало ся вести по нїмецки. Колиж внесено урядову мову нїмецку, то на її місце настали всюди мови краєві. Але й в тім иосифиньскім патентї є одна важна постанова, з котрої виходить, що метрики належить вести в зрозумілій населеню мові; бо сказано там, що куми і сьвідки мають самі вписати ся до метрики. Як же можна вимагати від когось, щоби підписував те, чого не розуміє?

Держава взагалї не має права мішати ся до справ, котрі належать до церкви. Длятого й сказано в иосифиньскім патентї лише, що метрики мають бути ведені так, щоби були придатні для потреб держави. А що основні закони коституциї признають рівноправність всїх краєвих язиків, то тим самим і всякі власти є обовязані розуміти і принимати письма, сьвідоцтва і грамоти, виладжені в краєвих язиках. Тим то, коли ординарият оломунецкої диецезиї видав д. 1 сїчня 1875 р. язикове розпорядженє для свого духовеньства, власти державні не мали права противитись тому і не противили ся.

Дуже важні для нас є два розпорядженя мінїстерскі, одно з д. 15 мая 1875., друге з д. 10 мая 1885 р. Перше, видане для галицких Жидів, наказує вести метрики по нїмецки, по руски або польски. З сего виходить, що навіть Жиди можуть вести метрики по руски, що-ж доперва ми Русини! Друге розпорядженє заказує перекручувати в метриках назвиска, — значить, заказує як-раз те, що у нас при веденю метрик в латиньскім язицї, отже й латиньскими буквами, стало ся майже правилом. А пішло у нас перекручуванє назвиск з двох причин. Одні сьвященики, хибно розуміючи, що, пишучи латиньским — — нїбито польским — письмом, повинні і назвиска польщити, писали в метриках Kott замість Кіт, Strzelbicki замість Стрільбицкий, Trzaska замість Тріска, Cieląż замість Теляж, Trojca замість Трійця і т. и.; другі, не находячи в латиньскім письмі потрібних для руссов Галич, Szczerba зам. Щирба і т. и. Бо і як же справдї написати по латиньски: Заяць, Жук, Круцько, Пляцко, Черевко, Щирба, або: Сембратович, Чехович, Шептицкий, — щоби воно було дїйсно по латиньски, а не по чудацки? При писаню метрик в латиньскім язицї є перекручуванє назвиск простою конечностию!

Вкінци промовляє за нашим жаданем практика в цїлій Австриї, бо всюди веде ся метрики в мові населеня; а що лише в одній Галичинї польске духовеньство веде метрики в латиньскій мові, се нас не може обовязувати анї до наслїдуваня спонукувати.

Отже зачинаймо всї чим скорїйше писати всї метрики лише по руски, бо се встид, що не користаємо з прав там, де є институция майже цїлком независима а спочиває виключно в наших руках!

„Галицко-русскіе патріоты".

У вчерашнім числї „Галичанина" находимо допись „із провінциї" п. заг. „*Галицко русскія ученицы въ Бѣлой Водѣ въ Силезіи*". Допись се дуже дїкава з многих зглядів, тому годить ся подати єї зміст власними словами автора.

„В наслїдок польонїзацийної а ще гірше украіньско гайдамацкої системи в галицких школах многі родичі волїли посилати свої дїти „внѣ отечества" до нїмецких заведень, де „девочки" виковують ся в религійнім дусї.

„Так від „нѣсколькихъ" лїт наше общество полюбило заведенья „нищих сестер школьних в Білій-Водї (Weisswasser)" в австр. Шлеску... Оно „привлекає" що рік більше число руских учениць з Галичини, а в посліднім шкільнім роцї число їх збільшило ся до небувалої цифри 32, так що „русскія девочки" з Галичини становили третю часть учениць в тім заведеню.

„Милїйше було би нам посилати дїтий до заведеня в „Державной Руси" (Росиї), поки „неблагопріятныя" відношеня в Галичинї не змінять ся на лучше, і наше общество повинно би занятись основанем такого заведеня, на примір в Київі, де би Галичанки могли ходити до публичних заведень а вертали на родину з основним знанем „русскаго" язика, істориї і словесности. А се „не возможно". Певно знайшлись би „покровители". Поза Галичиною не будуть нам робити „препятствий" нї шкільна рада, ни архіереї, нї наші гайдамаки. ...деню „русскому литературному языку — — весности", та тепер знайшли ся свої люди, котрі тенденцийно поінформували кардинала Коппа у Вроцлаві (Бѣлая-Вода належить до его епархії) і він усунув науку „рускаго" язика длятого, що мовто „общерусскій" язик веде до схизми... Інформатором кардинала Коппа був, як „доподлїнно" знаємо, перемиский епископ Константин Чехович."

Під конець дописи автор наводить імена „девочек", які були минулого року шкільного в вайсвасерскім институтї. То дочки самих сьвящеників-кацапів з різних сторін краю. Стрічаємо там назвища „маститих" батюшок: Хиляк, Дуркот, Филиповский, Дудрович, Кульматицкий, Громадка, Красицкий, Бабяк, Госпо...ревский, Бачинский і т. д.

Ціль уміщеня повисшої дописи в „Галичанинї" ясна: вербувати як найбільше дівчат, дочок сьвященичих, до нїмецкого института в Вайсвасер, щоби їх відтягнути від руских институтів дівочих в краю, де дочка сьвященика-кацапа мусить учити ся рускої мови й літератури, а руский язик — то язик „пастухов і свинопасов". „Внѣ отечества", у Вайсвасер, наше дїло: там „девочка" не лиш не навчить ся рускаго ячиня й літератури, але в додатку навчить ся языка, яким говорить сам цар „Державной Руси"... На нещасте батюшок епископ Константин Чехович своєю „тенденцийною" информациею кардинала Коппа „покривнив" їм — „девушки" їх не будуть уже вчити ся в вайсвасерскім заведеню московского языка. „Уви! уви!" А всетаки поки галицкі батюшки не оспують „заведеня" для своїх „девочек" в „Державной Руси", де галицкі архіереї не зможуть їм дїлати „препятствий", — доти вайсвасерске заведенє останесь для них ковчегом спасеня, куда звозити будуть свої дочки. Там они бодай не навчать ся рускої мови й літератури, а се вже щось значить для „русскихъ патріотовъ"!

Автор дописи „Галичанина", очивидячки батюшка, захвалюючи вайсвасерске „заведеніе", мусїв послужитись брехнею. Написав, що нїбито доперва від кількох („нѣсколько") лїт сьвященики-кацапи полюбили вайсвасерске „заведеніе"; тимчасом они полюбили его вже що-найменше перед десятьма лїтами, они возили свої дочки до нїмецкого института „внѣ отечества", коли в краєвих руских дівочих институтах не було ще „украинско гайдамацкой системы" — автор очивидно має на гадцї упрощену правопись шкільну. А вже підносити нїмецкі „заведенія" супротив краєвих тим, що „внѣ отечества дѣвочки воспитываются в религійномъ дусѣ" — то вже край кацапскої перфидиї. Чи батюшка кацап не має вибору межи институтами рускими, коли єму справдї ходить о религійного духа? Коли за мало того духа в институтї перемискім, де покровителем є сам епископ, то може би більше того духа знайшов в институтї Василиянок у Львові,. Щобиж нїгде там не пахло духом религійним, того вже годї замірковати. Пощож фарисействувати? „Духъ религійный" — то у автора московщина! Се видно з цїлої его статї. Длятого „духа религійного" він же предкладає галицким батюшкам-кацапам основати институт для своїх „девочек" в „Державной Руси"...

Конґрес сіоністів.

Сіоністичний рух набирає що-раз більшої сили і тому не диво, що на него починають звертати увагу не тілько всїлякі по-

---

2)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(*Переклав з российського Микола Левицький.*)

II.

На селї він дальше вів таке саме нервове і неспокійне житє, як в містї. Він много читав і писав, учив ся італїйского язика і як проходжував ся, думав з вдоволенем про те, що небавром опять сяде за роботу. Спав так мало, що всї дивували ся; як нечаянно засне в день на пів години, то вже потім не спить цїлу нїч і по безсонній ночи чуєть ся бодрим і веселим, як би нїщо не було.

Він говорив багато, пив вино і курив дорогі цаґара. До Пясоцьких часто, майже що дня приїзджали панї — сусїдки, що разом із Танию грали на фортепянї і сьпівали; деколи приїзджав молодий чоловік, сусїд, що грав добре на скрипцї. Коврін прислухував ся з жадобою музицї і сьпівови і знемагав від того, а се виражало ся фізично тим, що у нього клеїли ся очи і голова клонила ся на бік.

Раз по вечірнім чаю сидїв на бальконї і читав. В тім часї Таня-соправо, одна із пань-контральт і молодий чоловік на скрипцї учили ся в гостинній звісну серенаду Браґа. Коврін вслухував ся в слова — они були российські — і нїяк не міг понятн їх сенсу. Наконець, оставивши книжку і вслухавши ся уважно, поняв: дївчина, що терпіла на уявї, чула в ночи в саду якісь таємні звуки, так красні і дивні, що мусїла признати їх як сьвяту гармонїю, що непонятна нам смертельним і длятого сейчас устїтає до неба. У Ковріна стала клеїти ся очи. Він встав і знеможений перейшов ся по гостинній, потім по салї. Як перестали сьпівати, взяв Таню під руку і вийшов з нею на бальком.

— Сегодня від самого рана занимає мене одна леґенда, — сказав він. Не памятаю, чи я єї звідки вичитав, але леґенда якась дивна, до нїчого не подібна. Почавши від того, що не відзначаєть ся ясністю. Тисячу лїт тому в зад якийсь монах, одітий чорно, ішов по пустинї, десь в Сириї, або Арабії... Кілька миль від того місця, де він ішов, видїли рибаки другого чорного монаха, що поволи порушав ся по поверхні озера. Сей другий монах, то був привид. Тепер забудьте на всї закони оптики, яких леґенда не признає і слухайте дальше. Від привиду творив ся другий привид, потім від другого третий, так, що образ чорного монаха почав передавати ся без кінця від одного слоя атмосфери в другий. Дого видїли в Африцї, то в Іспанії, то в Индиї, то на далекій півночи... Наконець він вийшов із сфер земної атмосфери і блукає тепер по всїй вселенній і нїяк не попадає в таке положенє, в якім міг би померкнути. Може бути, що його видять тепер десь на Марсї, або на якійнебудь звізді Полудневого Хреста. Але, моя дорога, сама суть, самий головний зміст леґенди полягає в тім, що рівно в тисячу лїт по тім, як монах ішов по пустинї, привид опять попаде в земну атмосферу і покажеть ся людям. І ся тисячка лїт тепер будїм-то на склонї... Після змислу леґенди, повинні ми ожидати чорного монаха не сегодня — завтра.

— Дивний привид, — сказала Таня, котрій не подобала ся леґенда.

— Але найдивнїйше всего — засьміяв ся Коврін: — що я нїяк не могу пригадати собі, звідки попала менї в голову тота леґенда. Читав де? Чув? Або, може бути, чорний монах снив ся менї? Кляну ся Богом, не пригадаю. Але леґенда занимає мене. Сегодня думаю о нїй цїлий день.

Відпустивши Таню до гостий, вийшов із дому і в задумі перейшов ся около кльомбів. Уже спускало ся сонце. Цьвіти видавали вохкий, проникливий запах від того, що їх тільки що підляли. В домі опять засьпівали і з далеку робила скрипка вражінє людского голосу. Напружаючи гадки, щоби пригадати собі, де чув, або читав леґенду, поприямував Коврін поволи в парк і незамітно дійшов до ріки.

По стежцї, що бігла по крутім березї мимо обнажених корінїв, спустив ся в дїл до води, занепокоїв тут куликів і сполошив дві качки. На понурих соснах сьвітили ся іще де-неде послїдні лучі заходячого сонця, але на поверхні ріки був вже правдивий вечер. По кладцї перейшов Коврін на другу сторону. Перед ним лежало тепер широке поле, покрите молодим, але іще не цьвітучим житом. Нї людского житла, нї живої душі в далї і здавало ся, що стежка, якби піти по нїй, заведе в те саме незвісне, загадочне місце, де тільки що спустило ся сонце, і де так широко і величаво горить вечірна зоря.

„Як тут просторо, свобідно тихо! — подумав Коврін, йдучи по стежцї. — І здаєть ся, весь мир смотрить на мене, причаївся і жде, щоби я поняв його".

Але от по житї перебігли филї і легкий вечірний вітрець нїжно доторкнув ся його непокритої голови. Через мінуту опять подув вітру, але вже сильнїйший, — зашуміло жито і почув ся з заду глухий ропіт сосон. Коврін остановив ся від подиву. На горизонтї підняв ся від землї до неба високий чорний стовп, зовсїм як вихор, або крутїж. Його контури були неясні, але в першім млї можна було понятн, що він не стояв на місті, а порушав ся, зі страшною бистротою, порушав ся власне сюда, прямо на Ковріна і чим близше він порушав ся, тим ставав все менчай і яснїйший. Коврін кинув ся в бік, в жито, щоби зробити йому дорогу і ледви усьпів те зробити...

Монах в чорній одежі, з сїдою головою і чорними бровами, зложивши на грудях руки на вхрест, посунув мимо... Його босі ноги не торкали землї. Перейшовши сяжнїв зо три, оглянув ся на Ковріна, кивнув головою і усьміхнув ся до нього ласкаво і рівночасно лукаво. А яке бліде, страшно бліде, худе лице! Почавши опять рости, перелетїв через ріку, нечутно ударив ся о глинистий беріг і сосни і перейшовши почерез них, щез як дим.

— Ну, от видите... — пробормотав Коврін. — Значить в леґенді правда.

Не стараючи ся об'яснити собі сей привид, вдоволений тим одним, що удало ся йому так близько і так ясно бачити не тільки чорну одежу, але також лице і очі монаха, вернув ся до дому, мило зворушений.

В парку і в саду спокійно ходили люди, в хатї грали, — значить, тільки він один видїв монаха. Йому страшне хотїло ся розказати об усїм Танї і Ігорови Семеничу, але подумав, що вони певне возьмуть його слова за вїсенїтницю і се перестрашить їх; лучше промовчати. Він голосно сьміяв ся, сьпівав, танцював мазурку, йому було весело, і всї гостї і Таня находили, що сегодня лице у нього якесь особливе, сяюче, вітхнене, і що він дуже інтересний.

(*Дальше буде.*)

Вірте менї

Поважані Паньство, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дітий книжки, не заплатите більше, ніж в других туземних антикварнях. Натомість книжки, які у мене, Поважані Паньство, набудете, непомазані, комплетні і в найновійших виданях, за що все ручу. Всї другі прибори шкільні посїдаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лише до тої меншої части Поважаної Публики, котра у мене ще не купувала. Постійні щорічні мої ласкаві відбиральці не потребують уже тих заохочень. Позідно часом і инші книжки.

З високим поважанєм **СТАНІСЛАВ КЕПЕР,** книгар і каталогий антикварий ул. Баторія ч. 23 у Львові. 496 6—6

лїтики, але і держави. До недавна ще Жиди були несьвідомою масою, котра поза приватно-правні відносини не вихиляла ся а тим самим не відгравала ролї політичного чинника. Що найбільше Жиди давали ся уживати за несьвідоме політичне орудне, як то ще в і тепер у нас в Галичинї, де Жиди доставляють польскому „ржондови“ найлїпших аґентів до підкупнованя і деморалїзованя народу в часї виборів або до переголосовуваня після указу староства всякої независимої публичної опінії. Той стан змінює ся доперва від часу, як Жиди виступили яко окрема національність, отже суспільність з окремою політичною фізіоґномією і з окремими змаганями. Від тепер треба вже з Жидами в житю політичнім числити ся, тепер они вже не маса, котру можна нагинати до своїх потреб без яких небудь уступок в житю публичнім, але чинник, котрий дїлає самостійно і самосьвідомо і котрий може відгравати всїляку політичну ролю, відповідно до того, як уложать ся обставини і як хтось зуміє віднести ся до самостійного жидівского руху.

Ми зі свого боку нераз вже висказували нашу симпатию галицким сіонїстам, бо національна ідея є одиноким средством підвести жидівску масу на степень горожанської сьвідомости і видерти еї з під деморалїзуючого впливу шляхотско-польских орґанізацій. Сіонїзмови — ідеї независимости Жидівства — суть противні лише Поляки і соціальні демократи; перші боять ся сіонїзму, бо з втратою Жидів упала би в Галичинї і польска культура і польский вплив — а другі хочуть мати в Жидах податне безнаціональне а навіть антинаціональне оруже для класової інтернаціональної пропаґанди, хоч удержуючи Жидів в стані безнародїм і деморалїзуючи їх, самі ведуть чисто польску політику.

Так пару заміток вважали ми за відповідне подати реферуючи про послїдний з'їзд сіонїстів цїлого сьвіта, який відбув ся на днях в Базалеї, хоч конґрес той — з ряду шестий — занимав ся головно як всї сіонїстичні конґреси справою заснованя жидівской держави, отже квестию, котра має більше теоретичне і аґітацийне значінє і нас менче інтересує.

Сам конґрес вказував передовсїм на великий зріст сіонїстичного руху. Коли на першім сіонїстичнім конґресї було всього-навсього 120 деле ґатів, на другім 230, третім 360, четвертім 400, пятім 280 — то на сегорічнім з'їздї було їх аж 700. Є то шість-кратне майже число делеґатів першого з'їзду — немаловажний отже доказ великої експанзивности і скорого зросту сіонїстичної ідеї.

Самих кореспондентів до дневників буде ще більше. Беручи після країв, найбільше делеґатів доставила Росия. Під обухом російского деспотизму Жиди прийшли найскорше до національної сьвідомости і там сіонїзм найскорше і найлїпше розвинув ся. Соціальні демократи, котрим сіонїзм забирає способівних членів партиї і аґітаторів, голосять правдї, що сіонїзм зріс в Росиї через поміч правительства, котре его умисне в тій цїли піддержало — але се не є правдою. Против того сьвідчить хочби письмо мін. Плеве до провідника сіонїстів Герцля поміщене в послїднім числї сіонїстичного „Welt“, в котрім міністер виразно каже, що толерувати може Жидів лише яко смирних горожан, але не таких, котрі мають які небудь специфічні жидівскі інтереси і домаганя.

Наради конґресу випередили тайні засїданя т. зв. „східних“, то є: Жидів ортодоксів, переважно рабінів, котрі в числї около 200 радили на своїм становиском до сіонїстичного руху. Розуміє ся, з тих нарад нїчого не вийшло, бо рабіни се ортодокси закостенілі в старообрядовщинї і гебрайщинї і як з одного боку симпатизують з рухом сіонїстів, так з другого не можуть найти ясної думки що-до свого становиска до цїлої, більше політичної чим вузко-релїґійної орґанізациї.

Велику увагу збору звертали на себе сіонїсти з Росиї. Для тих було призначене окреме засїданє в передодень з'їзду. На тім засіданю сконстатовано передовсїм великий зріст сіонїстичних кружків в царстві кнута. Було їх там загалом 1,572 „бундів“ (союзів) а занимали ся головно пропаґандою, збиранем національного податку і заснованем бібліотек, шкіл і льокальних орґанізацій. Ті орґанізациї суть по найбільшій части в містах і місточках; в одній Варшавї було їх не менше як 20 — всї, розуміє ся, тайні.

Сам з'їзд занимав ся головно трома справами: справою різні в Кишеневі, справою жидівскої будучої держави і справою національного банку. З тих — очивидно — на перше місце вибивав ся справа жидівскої держави. До збудованя такої держави треба йти дорогою попередної еміґрациї і кольонїзациї, аби якийсь терен заселив ся самими Жидами — але тота справа напотикає на поважні перепони. Зразу хотїли Жиди кольонїзувати остров Вад ель-Ариш на пів островї египетскім, але тому супротивило ся — як референував на з'їздї головний проводир сіонїстів Герцель — египске правительство. Те правительство відповіло, що там кольонїзация не може удати ся і тому еї заказує. Послїднім проектом що-до кольонїзациї є проект Анґлії скольонїзованя краю Уґанди в Африцї південній, і над нім й велись головні дебати з'їзду. Бо значна часть Жидів обстає таки за Палестиною, за котрою заявляє ся також цїсар нїмецкий Вільгельм II., і ті противлять ся всякій иншій кольонїзациї. Ось що казав делеґат Занґвіл: „Культура може бути національною тілько в Палестинї. В Палестинї вся сила і енерґія розміщувати ся буде централїстично. Там, і тілько там зможе повстати жидівска держава.“ Помимо того повстати жидівска держава.“ Помимо того більшостию 295 голосів проти 177 принято проект Анґлії що-до кольонїзациї Уґанди. Проект той в предложеню анґлїйского правительства звучить: „По виборі місцевости в Уґандї, котру узнають за відповідну до жидівской кольонїзациї повновласник анґлїйского короля з одного боку а жидівского кольонїяльного банку з другого боку — анґлїйске правительство для справ кольонїй займе ся орґанїзациею на догідних условинах. А условини тоті суть: відповідна замкнена територия, заіменованє жидівских урядників з жидівским ґубернатором, повноправна внутрішна орґанїзация, право самостійного уладженя своїх справ релїґійних і культурних. Розуміє ся, що тота орґанїзация не має нарушувати зверхних прав анґлїйского короля.“ Отже з'їзд принимаючи пропозицию, вибрав окрему комісию з 9 членів до розслїдженя краю, котра свої поміченя перешле екзекутивному сіонїстичному комітетови. Остаточно рішить справу по всїх передвступних доходженях і переспрaвах окремий конґрес, котрий має зібрати ся ad hoc.

Другою важною справою, котрою занимав ся з'їзд, була справа національного фонду і банку кольонїзацийного. Про ті річи яко надто спеціяльні не будемо розводити ся — скажемо тілько, що сам чистий дохід жидівского кольонїзацийного банку виносив за послїдний рік після реферату директора банку Вольфсона з Кельн около 170.000 К.

Секретарів мав з'їзд 12 для рїжних мов; по двох було для мови российской, анґлїйской, нїмецкої і гебрайской. Був також секретар для жидівского жарґону.

Отак представляє ся результат послїдного всесьвітного конґресу сіонїстів. Розуміє ся, що его наради відносили ся тілько до остаточних цїлий сіонїзму і коли подаємо справоздане, то зазначуємо ще раз, що на разї актуальне значінє сіонїзму не в тих планах і конґресах, але в его дїяльности в практичній біжучій політицї і на місця.

Справи заграничні.

Македонїя.

Вчера відбуло ся в Білградї віче при участи 8000 осіб. Промовляло богато бесідників, між ними оден Серб з Старої Сербії і оден Чорногорець. Ухвалено резолюцию, [illegible] на европейскім Сході, але вже не може бути рівнодушною супротив небезпеченьства для Славян в Туреччинї, для теперішного положеня в Старій Сербії і Македонії. Віче заявило ся за сим, що лад і спокій в Македонії заведено би найлїпше в сей спосіб, коли би сю задачу поручено інтересованим державам балканьским, з задержанем зверхництва султана. Кождій з сих держав треба би признати відповідну функцию в сій справі, на підставі порозуміня. Окремій комісиї поручено старати ся о виконанє сеї резолюції. Оден з бесїдників назвав Австро-Угорщину найбільшим ворогом Сербів. Другий з піднесеним до стрілу револьвером кричав, що цїла Сербія повинна вхопити за оружия.

В часї віча відчитано слїдуючу телеґраму: „Вранія. Вчера о год. 3 рано Турки і Арнавти здемолювали монастир св. Прогора на сербскій граници. Всїх мешканців монастиря вимордовано. Головну участь в різні брали вояки з віддїлів нїзамів.“ Ся вість викликала величезне порушенє. По вічу старано ся устроїти демонстрацию перед турецким конзулятом. — Зараджені средства осторожности не допустили до нїяких поважнїйших конфліктів. Рух трамваїв був цїлий час здержаний.

Від вчера удержуєсь в Відни поголоска, що болгарский князь одержав від власного правительства осторогу перед поворотом до Софії і тому їде через Румунію до Евксіноґраду, де буде ждати на дальші вісти. N. W. Journal доносить, що болгарске правительство старало ся передовсїм о се, аби реченця повороту кн. Фердинанда за скоро не розголошено в Софії. З тої причини не оголошено диспозиції що до їзди князя, а его переїзд через Будапешт доперва в послїдній хвилї дістався до публичної відомости. Безпосередною причиною повороту князя до Болгариї була депутация, котра приїхала incognito і дуже рішучо, в таємничий спосіб візвала его до повороту. Фамілїйна нарада ухвалила, що князь має вертати. Князь виїхав без дїтий. Князь вже приїхав до Евксіноґраду коло Варни.

Аванс чи деґрадация?

Іменованя российского міністра фінансів, Віттого президентом комітету міністрів зробило в дипльоматичних кругах велике вражене, а то тим більше, що не знають, як розуміти сю зміну в российскім міністерстві. Дипльоматя ломлять собі тепер голову над питанєм, чи се аванс і скріпленє впливу бувшого міністра фінансів, чи може се є побіда міністра внутрішних справ Плєвого, котрий в той спосіб відобрав Віттому всякий вплив на внутрішну політику Росиї. У Відни думають, що Віттому, котрий доси був в Росиї особою о найбільших впливах, сим „авансом“ сї впливи відобрано. Причиною змін в міністерстві мали бути ріжниці, які витворили ся між міністром фінансів а міністром внутрішних справ, як також ріжниць між міністром заграничних справ Ламсдорфом а міністром війни Куропаткіном. Віттого все уважали за рапрезентанта західно-европейской політики Росиї. Его впливам завдячують, що нераз не прийшло до острих конфліктів в дражливих справах. Іменованє Віттого президентом міністрів, котрий „не має впливу на політику держави“, уважають у Відни за зміну системи в Росиї.

Цїлком інакше дивлять ся на зміну в российскім міністерстві берлинські круги дипльоматичні. Там номінацию Віттого уважають рішучо за аванс і скріпленє его політичного впливу. Говорять, що новий міністер фінансів ґр. Плеске є вихований в ідеалах Віттого і дальше буде вести его політику.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Король Едвард у Відни.

Відень. Вчера приїхав анґлїйский король привитаний на двірци цїсарем і разом з ним поїхав до бурґу. О годинї 8 відбулось ґалеве принятє. Цїсар тоастував в честь короля і Анґлії, на его промову відповів король і именував цїсаря полевим маршалком анґлїйского війска.

До ситуациї.

Будапешт. Вже дефінітивно порішено, що цїсар верне до Будапешту в середу вечером, а в четвер прийме на авдиенциї ґр. Куена.

Відень. Преса домагаєсь від Кербера, аби §. 14 покликав нових рекрутів і тим уможливив урльопованє вояків 3 року. Задержанє сих вояків преса називає найнефортуннїйшим помислом привительства з послїдних лїт. Кербер був на авдиенциї у цїсаря, котра тревала більше як дві години. Кербер виясняв цїсареви становище австрийского правительства супротив військових уступок для Угорщини. Орґан Кербера Montags Revue доказує, що уступки в користь Угорщини доведуть до зірвания цлової унії з Угорщиною. Одною звязею буде персональна унія що для монархії буде великою катастрофою.

Македонїя.

Царгород. Зі страху перед динамітовими атентатами заборонено штучні огні з нагоди роковин вступленя царя на престол. Гроші, які мали були видані на сю цїль, мають бути зложені на руки специального комісаря. Узисканий в сей спосіб капітал буде ужитий на запомоги для жертв послїдної зелїзничої катастрофи під Кулелї-Бурґас.

Атени. Тут арештовано пять Болгар, котрі [illegible]

Кольонїя. Члени македонських комітетів намірають звернути ся до папи о інтервенцию в їх користь, „бо Росия вирекла ся славянської справи“. Köln. Ztg. добачує в сій вісти погрозу переходу Боргар на католицизм.

Відень. Дня 30 серпня здержано рух поїзду „Орієнт експрес“ на просторони Софія-Царгород і конвенцайних поїздів на лїнії Царгород-Адріянополь. Замість тих поїздів буде курсувати звичайний поїзд лише в день, бо в день лекше пильнувати зелїзничу лїнію.

Білград. Турки знищили монастир св. Роберта в Старій Сербії, а всїх его мешканців вимордували. Різню викликало се, що в монастирі скрили ся повстанці.

Хіни.

Петербург. Хіньский цїсар підписав торговельний договор між Хінами і Анґлією. В провінциї Ґуансі впало кілька міст в руки повстанців. Рух ширить ся.

НОВИНКИ.

— **Вшехпольска лайдацка етика.** При остатних виборах до нїмецкого „райхстаґу“ Поляки, як відомо, вибрали аж 16 своїх послів завдяки не лиш строгій леґальности виборів в Нїмеччинї, але і загальному праву голосованя. Тепер надходять вибори до пруского сойму на основі інакшої ординациї виборчої (не загального голосованя), але і при тій ординациї входить до пруского сойму кождим разом по кількапацять Поляків, бо в Прусах не знані лайдацтва виборчі практиковані в краях, де скорумпована адмінїстрация політична „робить“ вибори в інтересї якоїсь одної касти. Однакож все таки при загальнім голосованю також і до пруского сойму Поляки могли би мати ще о пару послів соймових більше. Отже польскі дневники, розуміє ся, промовляють за тим, щоби в Прусах заведено загальне голосованє до сойму, — хотяй у Галичинї „jedyny sejm polski w kontuszu i przy karabeli“ не хоче навіть чути хочби о найменьшім розширенє права виборчого в користь селян і робітників, мимо того, що в иншіх краях Австриї вже позмінювано звстарілі ординациї виборчі в дусї справедливости і поступу. В тій справі забрав слово також звісний вшехполяк-русиноїд Studnicki, сотрудник Słowa polsk'ого і Tygodnika polsk'ого, і так говорить: „Загальне і рівне право виборче до сойму пруского було би для нас пожадане, бо польский елемент на Шлеску прускім, в Прусах західних меньше заможний від нїмецкого і на триклясовій системі виборчій зле виходить. Але в Галичинї ми маємо зовсїм инші відносини. Тут загальне і рівне право виборче ослабило би нас супротив Русинів, котрі маючи більшість в 44 (лиш в 44? —*Ред.* „Дїла“) округах Галичини, при загальнім а рівнім праві виборчім зашахували би „саморжонд“ краю і знївечили-б надїї на его розширенє.“ — Чи не лайдацка то етика панів „вшехполяків“?!

— **Лекция ґеоґрафії в спедиційнім бюрі.** 26. с. м. удав ся я на головний дворець у Львові, щоби відобрати з маґазину пакунок. По довших допитах найшов я заступника спедиційного бюра Ляйнкавфа, що має від к. дирекциї зелїзниць державних концесию на розвожене пакунків у Львові і входить в склад сеї дирекциї. Коли заявивем ему, в якій цїли приходжу, він сказав, що вислав мій пакунок до мене на ул. св. Михаїла. На се я замітив, що я цїлком виразно подав, що мешкаю при ул. св. Миколая. Заступник фірми удїлив менї тоді ось якої лекциї: „Ага, то пан напісалесь по руску адрес, треба било по польску пісаць, бо ту польскі край!“... Так почув я — від жидка! Се безличне поведенє обурило мене до крайности, і я удав ся з жалобою до начальника стациї — на котрого мусївем ждати зверх годину. Начальник, вислухавши мене, запевнив мене дуже поважно, що управа зелїзниць є далека від всяких політичних тенденций, зателефонував до шефа спедиційного бюра, домагаючись від него, щоб приказав своему заступникови мене перепросити, а коли одержав відповідь, що заступника нема (як там було в дійсности, не знаю...), поручив шефови, щоб его приказ виконано найпізнїйше слїдуючого дня, загрожуючи, що в противнім разї предложить сю справу дирекциї. Однак провинавший ся Жидок хотїв дати доказ, що легковажить собі зазив і погрозу начальника а тим самим і дирекцию. Коли отже в протягу двох днїв не явив ся у мене, вніс я жалобу до ц. к. дирекциї державних зелїзниць — а в разї потреби зверну ся до ц. к. міністерства зелїзниць, бо на жаль в послїдних часах урядники і функціонарі зелїзничі аж надто часто позвалюють собі нехтувати права, признані нашому язикови основними законами державними. Що боротьба наша не є легка і приятна, се правда, однак з другого боку признає кождий, що без боротьби не здобудем нових прав, але втратимо й сї, котрі нам законно належать ся.— *Вас. Білецкий*, ц. к. професор академ. ґімназиї.

— **Польский ґакатизм на ц. к. почті львівскій.** Monitor подає таку новинку: Маємо в руках куверту з листу, що був висланий з Товмача 22. с. м. на другий день прибув до Львова а доручений був аж 26 с. м., а се з тої причини, що адреса его була руска. На куверті, заадресованій найвиразнїйше, находить ся така дописка листоноса: „Nie mogę napotkać nikogo, umiejącego czytać biegle po rusku, o ile mi się zdaje, (jestem z zachodniej Galicyi), to adresat nazywa się [тут листонос подав перекручене назвище адресата]. List przeto zwracam. Gdybym się mylił, proszę mi list [illegible]“. До чого то вже дійшло у нас! Навіть листонос, котрого не повинно ся приймати до служби, коли не викаже ся знанем обох языків краєвих, позволяє собі замазувати цїлу куверту замітками а la „мудрі артикули“ Słowa polsk'ого!

— **Каридостойне геройство кс. Ґромнїцкого.** З Жидачівщини пишуть нам: В селї Кохавинї відбуваєть ся що року в костелї богато відпустів, на котрі сходять ся з дооколичних сїл тисячі людий очивидно найбільше Русинів. За ґроші, зібрані на відпустї, купує опісля тамошний кс. Тшопіньскі села, як саме закупив тепер два, і будує Польщу. Такий відпуст був недавно на польскої Матки Божої, а тепер на Успенє другий — руский. Кс. Тшопіньскі запросив між иншими також ославленого пралата кс. Ґромнїцкого з Бучача, щоби виголосив проповідь. Та проповідь відбула ся на дворі при величезнім натовпі народа. Кс. пралат виходить на проповідницю і своїм звичаєм, як актор або комедиянт, починає викрикувати, вимахувати руками, сьпівати то знов плакати, що між Русинами і Поляками нема згоди і т. п. дурниці... Говорив цїлий час по руски. Конець був такий, що люди аж розплакали ся. Хитрий кс. пралат як-раз змагав до такого ефекту і використав его тепер до польских цїлий. В хвили найбільшого зворушеня мас крикнув несамовито: „Люди, на памятку кидаю вам ті книжки!“ і почав кидати з проповідниці між нарід якісь брошурки. Настала страшенна метушня, кождий хотїв мати на памятку бодай листочок. Люди дерли ся, били ся, топтали одні других. Повстав покольний крик та зойк... Одну дитину так змісили ногами, що аж вилїзли з неї кишки. На сей вид мати дитини зімлїла. В одну мить нарід обхоплює страшне обуреня на кс. пралата. Роз'ярені товпи тиснуть ся до проповідниці, котра починає хитати ся... Кс. пралат бачить, що халепа, забрав чим скорше останки „намйонтек“ і втїк. Говорять, що серед метушні, викликаної нарочно проповідником, було більше случаїв удушеня. Цїкава тепер річ, як задивляє ся на поведенє кс. Ґромнїцкого его зверхна церковна власть: чи похваляє, щоби з проповідниці роблено аґітацийну трибуну, з котрої кс. пралат кидає між нарід польскі, шовіністично-гакатистичні брошури, де пише ся, що ся земля є польска, а її назву виводить ся від слова „pole“? А ще цїкавійше, як поступить собі з кс. Ґромнїцким к. к. державна прокуратория: чи також похваляє его неосторожність, наслїдком котрої паде жертвою кілька осіб. — *О. Д—ка.*

— **Еще про інспектора Гартлєба.** В новинцї про збараского шк. інспектора Гартлєба, поміщеній в послїднім чи передпослїднім числї „Дїла“, зайшла через недогляд зецерский мала похибка, котру вважаємо за відповідне сейчас з власної ініциятиви спростувати. В новинцї мало стояти, що п. інспектор так розганяє свій учительский персонал, що прийде ся ему обсаджувати по-

сади хиба дамами вільних обичаїв, а тимчасом через пропущене цілої одної стрічки напечатано, немовто п. Гартлеб вже тепер обсаджує посади особами названої кондуїти. Отже се послідне не є правдиве, невідповідає навіть уділеній нам інформації і тому ми простуємо заздалегідь похибку з власної ініціативи — так як взагалі розходить ся нам все лиш о дійсну правду і усуване аномалій, а не о пересаду або тенденційне очернюване. Натомість в названій новинці пропущено один гріх п. Гартлеба, котрий в списі его гріхів не повинен бути поминений: в окружній раді шкільній в Збаражи не засідає вже від двох літ делеґат учительства, а вина за се крайне нарушене прав цілого стану паде на п. Гартлеба, котрий перед кождим вибором уживає недозволеної аґітації і результат в той, що проти вибору часть учителїв вносить протест до ради шк. краевої. Для тих отже, котрі хотіли би пізнати образ інспектора-гакатиста в повнім сьвітлі, варто буде затямити і той гріх п. Гартлеба. Вкінци п. Гартлеб бавить ся сам в гакатастичну пропаґанду, бо в Стриївці при отворенню польской читальні ніхто инший тілько він сам, інспектор руских народних шкіл, взивав присутних Русинів: „Mówmy i módlmy się tylko po polsku!“

— **Тенденційні сплетні.** Польска гаката пустила вість, немовто проф. Масляка перенесено з руской ґімназиї в Коломиї до польской в Бучачи в дорозї дисциплїнарній. Є то тенденційна сплетня, бо дисциплїнарки не було а п. Масляк за свою педаґоґічну, совісну і умілу діяльність тішить ся постійним признанем своїх зверхних властий. Як нас інформують в учительских кругах, п. Масляка перенесено, щоб в руській ґімназиї для науки польской мови зробив місце Полякови, бо „едукацийній комісиї“ видавсь все таки за мало, коли половина Русинів записана там на польску мову.

— **З під Ярослава.** Перед двома тижнями відбуло ся в Рашковскій Воли посьвячене дому читальні „Просьвіти“, в котрім отворено рівночасно і крамницю. По довершенім посьвященю промовив до численно зібраного народу і гостий духовних і сьвітских крилошанин і декан ярославский, о Хотинецкий, загріваючи селян до єдности і згоди, до просьвіти і науки, бо сьвідома своїх прав громада, а при тім з'оранізована (где один за всіх, а всі за одного), становить велику силу, в котрою всі власти числити ся мусять. І найбіднійше село — казав бесідник — хотяйби як занедбане, може до кількох літ змінити ся ґрунтовно, коли тілько нарід схоче отрясти ся з оспалости і рівнодушности, схоче слухати своїх провідників, котрі старають ся піднести его морально і матеріяльно. Доказом того як-раз Рашкова Воля, село досить бідне, а до недавна цілком запущене і темне — нині по кількох літах змінило ся до непізнаня. Побудовало величаву муровану церков, мурованну школу, а тепер посьвячує третю кріпость — „читальню“. Справді, треба признати о. Калимонови, що в розмірно коротким часі доконав в своїй парохії діла великого, побудовавши церков, школу, а тепер дім читальняний. Що правда, то в тім послїднім есть богато заслуги староства ярославского, котре минувшого року на донос якихсь хрунів замкнуло там читальню „Просьвіта“ і представленя до нині не полагодило. Наслїдок був именно такий, що селяни отворили до місяця нову читальню, до того ще вибудували дім, отворили крамницю і спровадили вже до неї 4 ваґони томасини. Вже то нашого Русина тілько добре під бік вколоти, а він як розмахне ся, то надробить всї ті літа, котрі переспав безчинно... Если о. Калимонови удасть ся впровадити еще один дуже важний чинник в селї, а именно руські СС. Служебниці, тогдї громада буде вже на вні укріплена знаменито; а коли прозрять і деякі темні доси, або збаламучені одиниці, перестануть рити під своїми братьми, замість о свое черево зачнуть дбати о добро загальне, тогдї громада зросте в силу і стане безпречно першою в повіті. На кождий случай вже і нині належить ся честь і признанє громадянам Рашкової Волї і їх о. парохови за працю і жертви, яких не жалують для добра цілого села. Для заспаного позіту ярославского красний примір до наслїдуванья... — *B.*

— **Дефравдациї в Касї щадничій в Перемишли.** З Перемишля доносять: В четвер і пятницю мин. тиждня відкрито в тутешній Касї щадничій, що до неї входили просьби о позички на векслї з підписами осіб неістнуючих в бодай нїкому в Перемишли незнаних, або векслї з підписами знаних горожан, але сфальшованими. Повідомлена прокуратория розпочала слїдство і в кождій хвили можна надіяти ся арештованьь. Сконстатована доси шкода сягає до кількинацяти тисяч корон.

— **Огнї.** В Холоневі згоріли в неділю 23 с. м. по полудни 3 стирти пшениці, разом 550 кіп, вартости 8.000 К. Збіже власність ґр. Ст. Баденього було обезпечене в тов. краківскім. — В Городищу, на фільварку, що належить до польского архиепископства у Львові, повстав дня 19 с. м. підчас молочення при помочи льокомобілї пожар, котрий при сильнім вітрі знищив до тла 3 шопи, 7 стаєн, 2 шпихлїрі, возівню, 4 стирти збіжа і господарські знаряди. Загальна шкода виносить 52.750 К і була в цілости обезпечена — В Рогізні, пов. самбірского, згоріло 5 селяньских загород вартости 4.600 К, з чого лише половина була обезпечена. — В Добрянах пов. стрийского згоріли від удару грому будинки одного господаря і шкільний будинок разом зі всїми річами учителя Вайса. — В Підгірцях коло Стрия, на фільварку бр. Бруницкого згоріла стайня вартости 10.000 К.

— **Цукор подешевів.** Як вже недавно ми згадували, наслїдком знесеня цукрових премій, установленого на основі бруксельскої конвенциї, з днем 1. вересня с. р. цукор буде значно дешевший. Віденьскі дневники доносять, що з нинїшним днем кілю цукру в кістках дешевше о 11 сотиків. В другій половині жовтня цукор подешевіє о дальших 9 сотиків на кільоґрамі.

— **Розбійничий напад.** Виновника розбійничого нападу на гандлярів Аврума і Лейбу Райнгардів в скільских горах увязнила вже жандармерия і відставила до Сколього. Є ним 17 літний Микола Тишовницкий, син господаря із Сенезідска. Найдено при нїм зрабовану калитку і золоту 10 коронівку. Молодий злочинець признав ся до вини. Жертви его розбою, покалїчені Райнгарди остають дальше в шпитали.

— **Отроєнє грибами.** В Бродах велике враженє зробило нещасте, яке лучило ся в родинї Людвика Пакушевского, асекураційного аґента. Користаючи з онодїшного сьвята, пішов до лїса на гриби, щоби справити своїй родинї несподіванку. Кілька годин по спожитю грибів проявили ся у девятеро осіб страшні наслїдки отроєня. Зразу ратували ся, як могли, і доперва по упливі одної доби коли отрута розійшла ся добре по орґанїзмах, покликано лїкаря. Всїх перенесено сейчас до шпиталю, де лїкарска поміч показала ся спізненою. Наперед помер кількалїтній хлопець, по нїм пішли дві сестри, з котрих одна 16-літна мала бути незвичайно гарною, а тепер приходить черга на прочих членів родини. Всякі заходи лїкарів, щоби удержати ведужих при житю, являють ся безуспішними.

— **Самоубийства.** До купелевого заведеня „Дяяни“ у Львові прийшов вчера рано провіянтовий офіцир і зажадав ванни. По неповна годинї роздав ся в его комірці гук. Занепокоєна служба відчинила двері і застала гостя у ваннї неживого, з перестріленою головою. Револьвер і кусники мозку нещасливця находили ся у закровавленій водї. З полишеного листу до жінки виявило ся, що самоубийник називав ся Рудольф Фукс, був провіянтовим офіциялом і числить 41 літ. Самоубийства допустив ся наслїдком нервового розстрою. — Із Закопаного доносять: Дня 27 с. м. по полудни в просмику Кондратова близько Кузниць застрілив ся незвісний молодець. Наочний сьвідок, почувши вистріли і кликаня о поміч, прибіг на місце і на домаганє самоубийника спровадив сьвященика. По сповіди жив нещасливець ще годину. Причиною самоубийства була любов.

— **Убийство.** Селянин з Підборець, Федько Слотвиньский, купив в сусїднім селї Лисевичах під Львовом кусник поля, на котрім засїяв конюшину. Позаяк поля не міг добре доглядати, пастухи з Лисевич випасали ночами на конюшинї свої кові. Онодї Слотвиньский постановив переконати ся, хто то робить ему шкоду і вибрав ся ночию в товаристві ще двох селян на чати. Заставши на своїй конюшинї чужі кові, хотїв займити їх до дому. Пастухи виступили в оборонї своєї худоби і з того вивязала ся драка, до котрої прилучив ся також 18-літний Сенько Вобило, звісний в цілій околици забіяка. Дізнавши ся, о що ходить, Вобило потягнув Слотвиньского кілька разів палкою так сильно по голові, що того облила кров. На вид крови пастухи утїкли, а Слотвиньский мав ще тілько сили, що заволїк ся до дому і висповідавши ся, таки рано помер. Вобилу арештувала жандармерия і відставила до судового арешту у Винниках.

— **Пробитий баґнетом жандарма** Селянин з Фірлеївки, коло Красного, Софрон Кучма звернув на себе увагу жандармериї більшою скількостию гроший. Жандарм з Красного сконфіскував ті гроші, котрі Кучма мав заробити при будові зелїзниці, і зложив комендантови своєї станиці. Однак комендант, що підозрівав Кучму від разу о крадіж, не вдоволив ся тим, але постановив селянина ще арештувати. В тій цілї вибрав ся сам до Фірлеївки. Коли Кучма почав ставити жандармови опір і не хотїв дати ся арештувати, жандарм пробив его баґнетом в черево. Рана була тяжка, бо вістре баґнета пробило кишку, так що Кучму треба було відставити до львівского шпиталю.

— **Третий раз перед судом:** Перед трибуналом судиїв присяжних в Сучаві розпочала ся розправа против Івана Семенюка, котрий у вересни 1900 р. убив в Дубові пов. серетского рїзника Филипа Лазаровича. Семенюка черновецкий суд присяжних засудив уже двічи на кару смерти, але найвисший трибунал зніс вирок задля якихсь формальностий підчас розправ. До третої розправи виделеґовано тепер суд в Сучаві а на сьвідків покликано аж 92 осіб.

— **Русин Китайцем.** Ходачковий шляхтич з під Самбора, Іван Боберский, що вимігрував з Галичини тому яких 70 літ до Парижа, а звідтам поїхав 1847 р. до Пекіну, став ад'ютантом одного високого китайского мандарина і дійшов до великих почестий та до уряду мандарина першої кляси. Своє ім'я переминив він з китайска на Чім-бо-бра. Его убито 1863 р. в місті Нанкінї підчас бунту, що там вибух в тім часі.

— **Сегорічні урожаї.** Про виглядн сегорічних жнив в рижних европейских державах і Сполучених державах доносять нїмецкі часописи: В Нїмеччинї виславіє жнив буде без сумнїву гірший, як торік, так що-до скількости як і що-до якости. У Франциї лише ячмінь зародив лїпше як торік, збір пшениці буде менший головно тому, що сего року взагалї менше її засїяно. В Іспанії та Італії жнива добрі. В Італії зародили незвичайно кукуруза і ряж. Одна лише Сардинія становить виїмок і має досить лихий урожай. В Румунії кукуруза удала ся також лїпше, як тамтого року. Лихше випав ячмінь. В Сербії урожай взагалї добрий. Значно погіршили ся сего року збори в Сполучених державах північної Америки. Спека та посуха пошкодили дуже ярому збіжу. Пшениця дає там гірший намолот, чим надіяли ся. Плохий вислїд жнив дали також ячмена, овес та кукуруза.

— **Дрібні вісти.** В Подґужи помер дня 29 серпня с. р. д р Франц Вінковский, б. краєвий адвокат, посол до ради державної і один з найдіяльнїйших проводирів польского сторонництва людового. Покійник визначав ся почутем справедливости супротив Русинів і шляхотним демократизмом і тому належить ся ему від нас теплий спомин. — П. Михайло Ольшаньский, б. артист руского театру, а тепер член театру лїтнього в Кракові, обходить дня 3 с. м. 25-літний ювилей акторскої праці.

— **Русини дрогобицкого повіта!** Вибори до Ради повітової вже 18 вересня! Рада повітова має для нас велике значінє, тому руске політичне товариство „Дрогобицка Народна Рада“ устроює дня 7 вересня в сенародне віче в сали мійскій ґімнастичній в Дрогобичи о год. 12. в полудне, щоб добре порозумітись, кого би вибрати до нової ради. Отсим звертаємось передусїм до Вас Братя Селяни і кличемо: В імя власних інтересів прибувайте на се віче і заохочуйте других! Там ми обговоримо наші потреби і жадання, котрі повинна сповнити нова повітова рада. Патріоти селяни і Ви провідники народа! Нехай ні одного з Вас не бракне на сім вічу з тих, хто любить руску землю та борє ся за її права. Прибувайте численно на се віче, а порадимось, щоби одностайно стати і вибрати таких нових радних, котрі би гідно заступали наші інтереси. — *Іван Мудрак* предсїдатель, *Михайло Бачиньский* секретар.

— **Загальні збори членів Інститута „Пріютъ“** відбудуть ся дня 8 вересня н. ст. 1903 в Самборі з слїдуючим порядком: 1) О 7½ год. рано поминальна служба Б. за померших членів. — 2) О 3 год. пополудни відкритє зборів в комнатах товариства „Рязница“. — 3) Вибір предсїдателя і 2 секретарів на час зборів. — 4) Справозданє виділу управляючого о его діяльности і о станї фондів Інститута „Пріютъ“. — 5) Справозданє комісиї провірочної. — 6) Внесеня виділу управляючого і членів. — На случай браку комплету відбудуть ся після § 20 статута другі загальні збори того самого дня о 4 годині пополудни в тім самім місци і в тою самою програмою. — Від виділу Інститута „Пріютъ“: *Мартин Пакіж* предсїдатель, *Ілярий Гмитрик* секретар.

— **Репертуар руского театру.** Наш народний театр перебуває тепер в Збаражи і виставить (в сали млина п. Захарясевича): Вівторок, 1. IX. „Хата за селом“, драма зі сьпівами в 5 д. за Крашевским. — Четвер, 3 IX. „Шалазило“ комедия в 5 д. Глиньского. — Субота, 5. IX. „Уриель Акоста“, драма в 5 д. Гуцкого. — Неділя, 6. IX. „Нещасне коханє“, драма зі сьпівами в 5 д. Манька. — Вівторок, 8. IX. „Поворот батька“, опера в 3 д. Ярецкого. — Четвер, 10. IX. „Власть тьми“ драма в д. а 6 відслонах гр. Толстого.—Субота, 12. IX. в честь відкритя памят. І. Котляревского в Полтаві „Наталка Полтавка“ оперета в 3 д. Котляревского. — Неділя, 13. IX. „Пісьні в лицях“ опера в 3 д. Кропивницкого. — Вівторок, 15. IX. „Циганьский Барон“ оперета в 3 д. Страуса. — Початок все година 8 вечером.

— **Аматорске представленє.** В неділю 6 вересня с. р. відограють аматори тов. „Руска Хата“ в Станиславові, в театральній сали ім. Монюшка комедию Льва Лопатиньского „Параґя“ на дохід будови власного дому. Цїни дуже приступні. Початок о годинї ½8 вечер.

— **„Станиславівский Боян“** подає до прилюдної відомости, що наука **в рускій музичній школї** сего товариства розпочинає ся дня 15/9 1903 н. ст. під проводом п. Евгена Якубовича в котрій удїлати ся буде: 1) наука теориї і істориї музики; — 2) Наука ґри на фортепянї (курс висший і низший); 3) наука ґри на скрипках, віолї, челї і контрабасї; — 4) наука ґри на всїляких дутих інструментах; 5) наука ґри на цитрі; — 6) наука сьпіву сольового і хорального. — До науки заанґажував Виділ сьвіжі, фахові і визначнїйші учительскі сили. — Вписи до сеї музичної, у нас одинокої руской школи відбувають ся почавши від 1/9 1903 н. ст. що дня від 10—1 год. перед полуднем і від 5—7 год. пополудни. — Вписове виносить на цілий рік 2 кор. Належитість за науку в музичній школї мусить бути з гори кождого місяця заплачена і виносить за науку теориї і істориї музики 4 кор., за науку на всїляких інструментах без рїжницї 8 корон, а за науку сьпіву сольового після умови. Хорального сьпіву удїляє ся безплатно. — Всїляві інформациї дотично сеї музичної школи удїляє п. Евген Якубович при вписї, як також і письменно, куда просимо П. Т. Публику відноситись. — Виділ тов. „Станиславівского Бояна“ удає ся до нашої П. Т. руской публики з прошенем, щоби зволила прихильно принятн сю нашу інституцию, котра вже другий рік істнує, і єї щиро та горячо підперла, бо лише в той спосіб буде можливе, щоб наша перша руска школа музична прийшла до значіня і розвинулась на честь і славу нашого народу. Віримо в свої сили! — За Виділ „Станиславівского Бояна“ *Лев Гузар* голова, — *Евг. Якубович* директор школи муз.

— **Інсталяция крилошан.** В неділю дня 30 серпня відбула ся в церкві св. Юра інсталяция трех почетних крилошан: о. Дмитра Гузара, пароха Завалова, о. Теодора Кордуби пароха Бережан і о. Громницкого пароха Тернополя. По інсталяциї приймав у себе Впреосьв. Митрополит інстальованих і ширший круг запрошених гостий.

— **Виділ тов. „Руска Захоронка у Львові“** має честь запросити усїх П. Т. Родимців, котрим добре інституциї лежить на серци, на загальні збори, що відбудуть ся дня 3 вересня с. р. о год. 4 з пол. в школї вид. ім. Шевченка, площа Стрілецка ч. 6 з отсим порядком дневним: Звіт уступаючого виділу, вибір нового виділу і голови, внески членів.

— **На будову театру** зложило Тов. українських дівчат до каси Тов. ім. Котляревского квоту 16 кор. 60 сот., за що виділ складає сердечну подяку.

— **На будову доріг.** Краєвий виділ удїлив повітовому виділови в Збаражи безпроцентову позичку в квоті 20.000 К на будову громадских доріг I класи Збараж-Підволочиска і Збараж-Березовиця мала.

— **Прошу отсим Всч. о. д-ра Василя Мастюха,** щоби зволив подати мені як найскорше свою адресу. Лев Посацкий Wien XVIII. Antonigasse 15 Th. 2.

— **Д-р Теодор Балабан,** звісний окуліст, повернув з кількатиждневої научної подорожи.

† Померли:

— **Ізидор Темницкий,** руско-католицкий парох в Кудинківцях, деканату зборівского, помер 30 с. м. по довгій недузї в 69-ім роцї житя. Покійний був щирим народолюбцем і нїколи не відтягав ся від народної працї. Похорон відбуде ся в середу дня 2 вересня с. р. В. в. п.

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч. 46** містять: З'їзд руських послів; — Заява руських послів; — Под одним дахем; — Шляхецько-москвофільский стовп; — Орґанізация Ахтесів; — Напад архієпископа Сулїковского на Успеньску Церкву у Львові в навечерїє Рожд. Христ. 1583 р.; — Відозви. Новинки.

Урядові вісти:

— **Іменованя в шкільництві.** Міністерство просьвіти іменувало учителями: Евгена Мандичевского в рускій ґімназиї в Тернополи, Вол. Цьвіка в рускій ґімназиї в Перемишли, о. Спир. Кархута з львівскої рускої ґімназиї до рускої ґімназиї в Перемишли. Директором II. реальної школи у Львові іменувало мін. Михайла Лїтинського. Директором нової реальної школи в Снятинї іменований Поляк Едмунд Ґржембскі.

— **Іменованя.** Краєвий виділ іменував в рахунковім відділї: офіцияла Володислава Янушкевича ад'юнктом, а Миколу Городиского офіциялом. Три низші посади не обсаджено в тій цілї, щоби були більші інтеркалярії.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Після оголошеня, заміщеного в Wiener Zeitung, роздасть ся в дорозї оферт, земні роботи, шутроване, роботи надшляхові, виставлене деяких будинків і огородженя на частковім шляху Провачіна-Трієст-Ст. Андре. — Оферти буде принимати ся найдальше до 12. вересня 1903 до 12. години в полудне в ц. к. Дирекциї будови зелїзниць у Відни VI. Gumpendorferstrasse 10, Услівя і пляни можна переглянути в згаданій ц. к. Дирекциї і в управі будови в Трієстї Piazza nuova 2.

Рух на шляху Надвірняньске передмістє-Слобода рунґурска копальня отворено на ново дня 27. с. м.

„З днем 21. серпня с. р. застановлено на шляхах зелїзниць льокальних Вигнанка-Скала, Тересин-Іванє пусте і Біла чортківска-Залїщики в окрузї ц. к. Дирекциї зел. держ. в Станиславові рух поїздів льокальних і торговых, переходячих на пробу від 20. червня с. р. а именно щоденних поїздів льокальних ч. 3753/3852 і 3851/3754 і поїздів торговых 3855/3756 переходячих в понеділки поміж Скалою а Ворщовом; поїздів 3753/3852 і 3855/3755 переходячих у вівторки поміж Скалою а Іваньем пустим і поїзду торгового 3652 переходячого в четверги поміж Товстим а Залїщиками.

З поданим повисше днем входить знов в житє на згаданих шляхах розклад їзди поїздів особових з дня 1. мая с. р. таб. VII. (розклад їзди кишеневий зшитка II.)

Сим доносить ся, що за-для усуненя ся насипу здержано дня 21. с. м. рух товаровий на шляху Волківці-Турильче-Германівка іновірно на 3 дни. Рух особовий поїздами 3854 і 3857 відбуває ся за помочию пересїданя ся подорожних і переношеня покупків. — Поїзди 3853 і 3860 переходять підчас перерви тілько на шляху Тересин Борщів.

Переписка Адміністрациї.

Ви. І. Г. Ти. До кінця року уплачено тепер все. — К. Ку. в Бе. До кінця року прийде нам ще 6 К. — А. Со. в За. Тепер вилачено за 2 а не 3 квартал. — А. Сі. в Си. Так. — В. По. в Бе. До кінця року прийде нам ще 14 К. — М. Па. в За. Ще за 3 квартал 7 К. 20 с. — А. Чи. в Пе. За сей рік в порядку все.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українско-руску бурсу в Новім Санчи!

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або *посліплатою*. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, вправник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

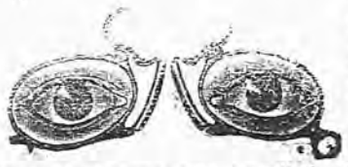
ШТУЧНІ НАВОЗИ

всякого рода, а то суперфосфати, кістяну мучку, жужлі Томаса (томасину) і т. п. в найлїпшій якости з ґарантиєю процентової висоти складових субстанций, в всїлякою бажаною доставою, поручає по найприступнїйших цінах і під найдогіднїйшими услівами виплати, причім Всч. духовеньству і рільничим кружкам удїляє відповідного рабату. — **Г. ДАВІДЗОН,** дім комісовий в Золочеві. 415 40—?

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Робітня і склад обуви мужескої і жіночої і роєийских ориґінальних кальошів

МИХАЙЛА КЛИНОВСКОГО

в Станиславові, коло рускої катедри

виконує всякі замовленя совісно і по приступних цінах.
При замовленях з провінциї треба надіслати оден чобіт або черевик на міру. 509 1—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Середу 2 вересня 1903.

Велике Специяльне Представлене

НОВІСТЬ! у Львові небачена; лиш короткий час.
Капітан Макс Слєма і Міссъ Аллїсе Слєма
вправні стрільці, Бури з Трансвалю в переїздї через Европу виступлять нині у Львові. Ві всїх головних містах виступали з незвичайним поводженем.

По раз семий:

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика фантастична балетова пантоміна в 6 дїях і 40 образах виконана 200 особами ї Corps de Ballet. Їнсценїзував *директор Джіджетто Трущі.*

Небавом бедефіс директора Джіджетто Трущі.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виємїґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слїдуючі оголошена, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лиш через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджена велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границї прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх вирост до себе без пересїдання в воді 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границї до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідае 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковава.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 40 ?

Д-р М. ШУХЕВИЧ

адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.** 543 1—6

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Равы і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буднї), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Гухлї і Стрия: 4·55 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Равы рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро семїзничне (і продажи білєтів та розкладів їзди) ул. Красіцких ч. 5. 68

Иванна з Головацких Тшасковска, вдова по львівскім купцю, мати чотирох дрібних дітий, без средств до житя, поручає ся милосерним особам з просьбою о ласкаве достатчуване їй чесного зарібку шитем біля, зглядно о добровільні датки до заложеня якого інтересу. Хвилево мешкає при улици св. Мартина ч. 21.

Володимир Лев Гнаткевич

Русин припоручає свою
Робітню кравецку
Львів, ул. Скарбківска 5.

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Синстуска 1,**
поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.
Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 495 6—30

Закупна і продажі

найуспішнійше анонсувати в
Collectiv-Anzeiger'i
експедициї анонсів М. Дукеса насл. (M. Dukes Nachfolger), Відень I. Wollzeile 9. Принимане анонсів для часописей цїлого сьвіта.

Цінники даром.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картоні. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, I пов.

Пошукую ученика

приватиста до обнятя цїлорічної лекциї на селї до II-ої кляси ґімназиальної. Зголошеня листоно до о. Петра Погорецкого, пароха в Білинї великій, о. п. Лука коло Самбора. 523 3—5

Фортепян Bösendorfera короткий, знаменитий продам дешево Академічна 8, I. пов. офіцини. 487 1—1

Студенти найдуть уміщене в мешканю фронтовім, чистім, сухім і до сонця. Старанна родинна опіка, знаменитий домовий харч, на бажане також корепетиция. Адресу подадуть в склепі паперу п. *Івана Дуткевича*, Львів, ул. Краківска ч. 2. 533 2 3

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 226—?

По найдешевших цінах.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листків як також тоалетового мила і перфумериї.

Великий вибір біжутериї. 552 1-104

Без конкуренції.

НАШІ ДЕШЕВІ ЦІНИ викликують СЕНЗАЦИЮ!

Тревалі **дамскі** шкіряні черевики до щоденного ужитку пара **зр. 2·50.**

Дуже міцні **дамскі** шкіряні черевики до шнурованя пара **зр. 2·80.**

Знамениті **дамскі** черевики на ґузики пара **зр. 3·—**

Елеґантні кольорові **мужескі** черевики до шнурованя пара **зр. 3·50.**

Вигідні **мужескі** черевики з вітрильного полотна пара **зр. 1·—.**

Кольорові шкіряні *сандали для* **мущин** пара **зр. 2·75.**

Парискі **дамскі** шкіряні черевики чорні і брунатні пара **зр. 2·—.**

Знамениті шнуровані черевики для **дівчат** від **зр. 1·80.**

Елеґантні **мужескі** камашки лякировані пара **3·75 кр.**

Одинока філія у Львові

лише

ул. Гетьманьска

число

8

Знамениті ЧЕРЕВИКИ

сьвітові

по дешевих цінах без конкуренції в наймодніїших фасонах!

Фабричні ціни витиснені на підошві.

Тревалі шкіряні черевики для **мужчин** з окладками пара **зр. 2·80.**

Знамениті шкіряні черевики до шнурованя для **мужчин** пара **зр. 3·—.**

Міцні гладкі черевики для **мужчин** пара **зр. 2·80.**

Вигідні **дамскі** шкіряні черевики сальонові пара **зр. 1.30.**

Елеґантні **дамскі** шкіряні черевики до виходу пара **зр. 1.50.**

Дамскі черевики з перепаскою чорні і кольорові пара **зр. 2·—.**

Дамскі дуже тревалі ґемзові черевики пара **зр. 2·80.**

Елеґантні кольорові черевички для **дівчат** на ґузики і до шнурованя після величини пара **зр. 1·80.**

Дуже гарні **дамскі** черевики з лякером пара **зр. 3.75.**

Наші ціни викликують подив!
Витвори найбільшої фабрики черевиків в монархії продає:
АЛЬФРЕД ФРЕНКЕЛЬ ком. тов. 217 13-20

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накір в фабр. Черлянськой. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Львів, Середа 20 Серпня (2 Вересня) 1905.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 3-го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

О ґімназию в Станиславові.

Висказане нами перед кількома днями, в статї під заголовком „жадаємо цїсарского розпорядженя" жаданє, щоби так доконечну культурну потребу нашого народу, як заложенє рускої ґімназиї в Станиславові, заспокоєнє Найвисшою постановою, викликало — видко — занепокоєнє серед польских верховодів о їх принцип соймової „автономії", коли польска преса взяла ся повтаряти та заосмотрювати відповідними замітками нашу статю, намагаючи ся ослабити вражінє нашого жаданя та виказати, що креованє нових руских ґімназий не так пильна справа.

Що наше жаданє і наш апель до центральних властий та до самої корони викличе протест польских русиноїдів, сего можна було з гори надіяти ся, тим більше, що таке поставленє справи з рускаго боку в хвилї приїзду цїсаря до Галичини панам-Полякам дуже не в пору та не на руку. Бож не потребуємо мабуть пригадувати, що запоруку скорого креованя згаданої ґімназиї маємо і в заінтересованю сею справою самого Монарха, що кількома наворотами в часї делеґацийних cercl'їв випитував руских делеґатів про поступ сеї справи, а тим самим дав до зрозуміня, що скора полагода еї та заспокоєнє сего мінїмального жаданя Русинів лежить єму на серци. Тож і занепокоєнє польских кругів під теперішну хвилю цїлком для нас зрозуміле.

Польска преса — як сказано — старає ся виказати, що утворенє рускої ґімназиї в Станиславові цїлком не так пильна річ та що — як се особливо зазначує Gazeta Narodowa всвоїй нинїшній статї: „Ruskie gimnazyum w Stanisławowie" — Русини можуть пождати на полагоду сеї справи так, як доси ждали вже цїлих 5 років, ...ухвалою польского сойму. Позаяк згадана статя Gazet'и Narodow'ої кульмінує в собі всї закиди з польского боку против нашого жаданя, тож перейдемо по черзї всї еї арґументи, виказуючи їх махіявельску перфідність.

В першім ряді намагає ся Gazeta Narodowa осьмішити наше жаданє, імпутуючи нам, наче-би ми жадали утвореня рускої ґімназиї розпорядженем, виданим на основі §-у 14-ого основних законів. Gazeta Narodowa, що доси нїколи не найшла і словечка догани для правительства за уживанє сего параґрафу для сповненя найважнїйших леґіслятивних задач, нагло перекидає ся в табор великих противників сего способу, та підносить нас на глум, будьто ми жадаємо приложеня его для креованя одної рускої школи.

Осліпла від русиноїдного шовінїзму та мабуть і від старости Gazeta Narodowa пересліпила однак се, що цїлком що иншого есть утворенє самої ґімназиї, а инша знов річ вставленє відповідної позициї до буджету. До першого цїлком не треба аж §-у 14-ого, що есть суррoґатом парляментарної ухвали, а вистарчає мінїстерияльне розпорядженя з Найвисшого уповажненя або — як се коротко каже ся: Найвисша постанова, якою між иншим і креовано перед рока. руску ґімназию в Перемишли. Друге вимагає парляментарної ухвали або розпорядженя на основі §-у 14-ого. Тож і ми, жадаючи утвореня рускої ґімназиї в Станиславові цїсарским розпорядженем мали на думцї Найвисшу постанову, чи там мінїстерияльне розпоряджене з найвисшого уповажненя, що й зазначено в відповіднім місци. Але навіть коли би розуміти Найвисшу постанову як розпоряджене на основі §-у 14-ого, то й тодї таке наше жаданє цїлком не противорічило би нашому принципияльному становищу против §-у 14-ого. Бо коли вживає ся §-у 14-ого правильно на „некористь" горожан, накладаючи на них рїжні тягарі при его помочи, так нїчо вже не стоїть на перепонї ужитю его бодай раз в користь населеня і для вдоволеня его доконечним потребам. Тож і всї кунячі дотепи старої Narodówk'и на тему 14-ого параґрафу в віднесеню до справи станиславівскої ґімназиї нїтрохи не ослабляють нашого жаданя, — а лише можуть бути доказом, що в браку позитивного арґументу против Русинів польским шовінїстам вистарчає фразесове жонґлерство.

Автор статї з Gazet'и Narodow'ої почував однак — видко — слабку вартість своїх основних замїток, коли намагав ся в дальшій части своєї статї виказати, що з основанем нової рускої ґімназиї нема чого поспішати. При тім ужив він звичайної тактики супротив Русинів, перфідиї та перекручуваня дїйсного стану річий. Виписуючи отже з перфідною самовільностию відорвані уступи з рїжних статий і дописий нашого орґану, намагає ся Gazeta Narodowa з очивидним натяганем доказати, мов-то ми самі сконстатували, що наша молодіж в руских ґімназиях гірше вчить ся, як в польских та що нема руских учительских сил для обсади ґімназий.

Тимчасом річ як-раз має ся противно, бо в дотичних статях Дїла", з котрих Gazeta Narodowa навела лише хитро повирвані уступи, доказує ся саме, що руску молодіж по деяких рускихґімназиях мимо того, що се зама чільна пшениця нашого [illegible] рують деякі „Русини", в дійсности прислужники польскої гакати, та що в руских ґімназиях бракне кваліфікованих учительских сил як-раз тому, бо цїлі десятки найдобірнїйших наших руских педаґоґів вчать польскі дїти на Мазурах або по польских ґімназиях східної Галичини.

Сих кілька слів відповіди Gazet'ї Narodow'ій повинно вистарчити для здемаскованя перфідних виводів польскої преси. Тож дальше і не думаємо займати ся еї елюкубрациями, а звернемо нашу увагу на саму, так пекучу для нас справу.

Не входимо на сїм місци в те, чи о скілько наша соймова та парляментарна репрезентация з'ужиткує наш виступ та порушить справу відповідною дорогою. Та з натиском мусимо зазначити, що обовязком так наших репрезентантів як і цїлої рускої суспільности, а специяльно рускаго населеня станиславівского Підгіря есть всїми силами постояти за тим, аби справа креованя рускої ґімназиї в Станиславові була полагоджена ще **сего року і то безпроволочно.**

З окрема мусимо з усею рішучостию напятнувати поступованє правительства, котре — зволїкаючи вже пятий рік з креованем рускої ґімназиї в Станиславові — рівночасно з початком сего шкільного року удержавнює польску ґімназию в Тїшинї, основує другу польску ґімназию в Тарнові, креує аж дві польскі реальні школи, одну повну у Львові а другу в корінно рускім Снятинї, та закладає польский учительский семинар, і то Найвисшою постановою з 29-ою серпня с. р., в Старім Санчи. А цїль усїх тих нових польских інституций ясна і недвозначна. Недаром-же Dziennik Polski назвав снятиньску реалку виразно „polską narodową placówką", а черновецка Gazeta Polska прямо заявила, що сю нову польску школу на чисто рускім Покутю заложено для польонїзациї Буковини через перетоплюванє буковиньскої молодїжи з сумежних повітів Буковини в сїй польскій ретортї на польских патріотників, що мали би затопити заливом польскої інтелїґенциї буковиньских Русинів, Румунів та Нїмцїв. А знов друга польска ґімназия в Тарнові як і польский учительский семинар в Старім Санчи та нова польска реалка у Львові мають виховувати надмір польскої інтелїґенциї в Галичині, котрим ущасливить ся галицку Русь у вшехпольских цїлях.

Коли отже австрийске правительство таке щедре для Поляків і то зі шкодою другої краєвої народности, а навіть і населеня Буковини, та до того на початок одного шкільного року, то нїякий викрут не може звільнити его від обовязку без-

---

3)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(Переклав з російського Микола Левицький.)

III.

По вечері, як поїхали гості, пішов він в свою кімнату і ляг на софу: йому хотїло ся думати про монаха. Але через мінуту увійшла Таня.

— От, Андрюша, прочитайте статї вітця, — сказала вона, подаючи йому пачку брошур і передруків. — Прегарні статї. Він знаменито пише.

— Ну, вже і знаменито! — говорив Ігор Семенич, входячи за нею і усьміхаючи ся примушено; йому було совісно. — Не слухай, прошу, не читай! Впрочім, як хочеш заснути, то прошу, читай: Знаменитий спосіб на сон.

— Після мене, дуже добрі статї, — сказала Таня з глубоким переконанем. — Ви прочитайте Андрюша і наклонїть вітця, щоби частїйше писав. Він міг би написати цїлий курс садівництва.

Ігор Семенич примушено засьміяв ся, почервонїв і став говорити фрази, що їх звичайно говорять збентежені автори. Наконець він став піддавати ся.

— В такім случаю прочитай з початку статю Гоша і от-сї російські статейки, — забормотав він, перебираючи дрожачими руками брошури, — бо буде тобі непонятне. Заки прочитаєш мої відповіди, треба знати на що я відповідаю. Впрочім, фунда... скучне. Так і спати пора, здаєть ся.

Таня вийшла. Ігор Семенич присїв ся до Ковріна на софу і глубоко зітхнув.

— Так, брате мій, — почав, помовчавши якийсь час. — Так-то, мій любий маґістре. От я і статї пишу і на виставах беру участь і медалї дістаю.. У Пясоцького, говорять, яблока як голови, а Пясоцький собі, говорять, садом майно нажив. Одним словом, богатий і славний Кочубей. Але заходить питанє: до чого все те? Сад дїйсно прекрасний, образцевий... Се не сад, а цїлий заклад, що має високу державну вагу, тому, що се, як би сказати, ступінь до нової ери російського господарства і російського промислу. Але до чого? Яка цїль?

— Дїло говорить само за себе.

— Я не в тім змислї. Я хочу запитати, що буде із садом, як умру? В такім видї, як його тепер бачиш, він без мене не видержить і одного місяця. Весь секрет усьпіху не в тім, що сад великий і богато робітників, а в тім, що люблю дїло — розумієш?— люблю, може бути більше, як самого себе. Посмотри на мене: Я сам все роблю. Працюю від ранку до вечера. Сам все щеплю, сам обрізую, сам саджу, все — сам. Як мені помагають, то негодую і роздражнюю ся до грубости. Весь секрет в любві, то є в чуйнім хазяйськім оцї і в хазяйських руках, та в тім почуваню, що як поїдеш куда небудь в гості на годинку, то сидиш, а в тебе серце не на місцї, сам не свій: боїш ся, щоби в саду що не лучило ся. А як умру я, то хто буде доглядати? Хто буде працювати? Садівник? Робітники? Що? Так от, що я скажу тобі, любий друже: першим ворогом в нашім дїлї не заяць, не хрущ і не мороз, а чужий чоловік.

— А Таня? — запитав Коврін, сьміючи ся. — Не може бути, щоби вона була шкідливійша, як заяць. Вона любить і розуміє дїло.

— Так, она любять і розумів. Як по моїй смерти їй дістанеть ся сад і вона буде хазяйкою, то певно, лучшого і бажати не треба. Ну, а як, не дай Боже, вийде вона заміж? — зашептав Ігор Семенич і з перестрахом посмотрів на Ковріна. — Тото от і є! Вийде за муж, прийдуть дїти, тут вже і про сад нїколи думати. Головно сего бою ся: вийде за якого будь молодця, той запалав жадобою і здасть сад купцям в аренду і все піде к' чорту таки першого року! В нашім дїлї баби — бич божий!

Ігор Семенич зітхнув і помовчав якийсь час.

— Може се і еґоїзм, але вітверто говорю: не хочу, щоби Таня йшла за муж. Бою ся! Тут до нас їздить оден франт зі скрипкою і пигикає; знаю, що Таня не піде за нього, добре знаю, але видїти його не можу! Загалом, брате, я таки великий чудак. Признаю ся.

Ігор Семенич встав і зі зворушеня перейшов ся по кімнатї і видно було, що він хоче сказати щось дуже важного, але не рішаєть ся.

— Я люблю тебе горячо і буду говорити з тобою вітверто, — рішив ся він на кінець, всуваючи руки в кишенї. — До деяких дражливих питань відношу ся просто і говорю прямо те, що думаю і терпіти не можу так званих скритих мислий. Говорю прямо: ти одинокий чоловік, за якого я не бояв би ся видати доньку. Ти розумний чоловік, із серцем, ти не дав би загинути моєму любому дїлу. А головна причина — я люблю тебе, як сина... і горджу ся тобою. Як би у вас із Танию наладив ся як-небудь роман, то що-ж? Я був би дуже рад і назвать щасливий. Говорю се прямо, без викрутів, як чесний чоловік.

Коврін засьміяв ся. Ігор Семенич вітворив двері, щоби вийти, і остановив ся на порозї.

— Якби у тебе з Танию син родив ся, то я зробив би з нього садівника, — сказав він, подумавши. — Впрочім, се пуста мрія... Спокійної ночи.

Оставши на самотї, ляг Коврін вигіднїйше і принав ся за статї. У одної був такий заголовок: „О культурї у відступах", у другої: „Кілька слів по причинї замітки п. З. о перекопаню почви під новий сад", у третьої: „Ще про щепленє спячим очком" — і все в такім роді. Але який неспокійний, нерівний тон, яка нервова, майже болїзна оприскливість! От статя, здаєть ся із мирним заголовком і байдужим змістом: говорить ся в нїй про руську антонівську яблуню. Але зачинає її Ігор Семенич від „audiatur et altera pars", а кінчить — „sapienti sat", а поміж тими висказами цїла фонтана рїжних їдовитих слів на адресу: „ученого невіжества наших патентованих пп. садівників, що слїдять за природою із висоти своїх катедрів", або п. Гоше, „якого усьпіх витворили профани і ділетанта" і тут нї сїло, нї пало натягнутий і нещирий висказ жалю, що мужиків, що крадуть овочі і при тім ломлять дерева, вже не можна бити рїзками.

„Дїло гарне, миле, здорове, але і тут пристрасти і війна, — подумав Коврін. Здаєть ся, всюда і на всїх полях ідейні люди нервові і відзначають ся висшим чутем. Мабуть так треба."

Він пригадав Таню, якій так подобають ся статї Ігора Семенича. Невеликого росту, блїда, суха, так, що дужки видно; очи широко отворені, темні, розумні, все

Одинокий у Львові МАҐАЗИН ГОГОВИХ УБРАНЬ, вироблюваних в краю по найприступнїйших цінах. ФІЛІЯ СОЮЗА торговольно-промислового католицких кравців з Кракова, площа Галицка ч. 7, ріг пл. Бернардиньскої, де Центральна каварня. Поручає окрім готових убрань великий склад сукна, камґарнів, шевіотів, краєвих і анґлійских, а також для пп. студентів великий вибір готових мундурків, почавши від кор. 15 і висше.
541 2—5

проволочного утворення рускої ґімназії в Станїславові міністерияльним розпорядженем на основі Найвисшої постанови, котрої то ґімназії Русини добивають ся уже пять лїт! Нїчо тому не стоїть на перепонї. Видаток на утворене одної кляси може правительство без нїякого труду покрити з нормального свого буджету, а спізнена пора не може бути також нїякою вимівкою в виду того факту, що в новокреованім учительскім семинари в Старім Санчи вписи назначено аж на 1-го жовтня с. р. Так само можна-би на недалекий термін назначити вписи до рускої ґімназії в Станиславові, а навіть супротив того, що — як доносять — до 1-ої кляси тамошної польскої ґімназиї ще перед ферия ми вписало ся 35 Русинів (не вчисляючи вписаних по фериях), вистане прямо зарядити віддїлене рускої віддїлу 1-ої кляси від польскої ґімназиї і завести в нїй науку в рускій мові. Д-р. Кербер, що тілько разів запевнював про своє *безпарцияльне* становище над народностями повинен се зробити тим *більше, що вже чейже найвиста* пора виповнити проголошену з парляментарної трибуни „уступку“ для Русинів як і вивязати ся з особистого приреченя, даного ним в своїм часї руским парляментаристам. Чейже ми не дїйшли ще до того в Австриї, щоби Полякам навіть для їх польонїзаторско - політичних плянів креувати нові культурні институції, а ми — платячи податок крови і майна — не могли дістати одної ґімназиї там, де по справедливости належить ся їх нам, по пропорциї учеників-Русинів, вже тепер що найменше 14. Навіть такі приятелї Поляків як ґраф Тафе і ґраф Шенборн видавали заряджена в користь Русинів не оглядаючи ся на крик польских шовінїстів і послів, що здобули мандати підмогою правительства, а не „може“ зробити сего д-р. Кербер, що величає ся чоловіком поступовим та рівно справедливим для „всїх...“

Київскі розруси.

Оголошено вже кари за розруси в київскій губерниї.

[illegible] розличних розрухів ґенерал-ґубернатор Драґомірова засудив по переведеню слїдства 186 осіб. На 3 місяцї вязниці засуджено 53 осіб, на 2 місяцї 35 осіб, на півтора місяців 11 осіб, на 1 місяць 55 осіб, на 5 тижнїв 32 особи. Окрім 186 вже засуджених, має бути ще до 300 осіб арештованих.

Сей результат змушує нас мимохіть порівнати наші страйки і страйкові „розруси“ зі страйками і страйковою революциєю в Київі, коли ані ухом на наших страйкарів з наведеними засудами ґенерал-ґубернатора Драґомірова. Наші „розруси“ страйкові будь-що-будь не видержують конкуренциї з розрухами, які були в Київі. В Київі атаковано військо, стягано козаків з коней, богато салдатів поранено, а кількох навіть убито. Таких случаїв в Галичинї не було. В Київі демольовано цїлі фабрики, розбивано машини, вирвано шини і задержувано силою поїзди; в Галичинї всего того не було. — Се треба дуже добре затямити собі.

Отже формальна революция, в котрій взяло участь до 100 тисячів людий, скінчилась на арештованю 480 осіб. За галицкі страйки було арештованих звиш 4000. Між ними яка пята часть була таких, котрі про страйк довідались доперва в криминалї.

В Київі засуджено 186 осіб, а за галицкі страйки в самім тернопільскім судї в 52 процесах засуджено 251 хлопів, а того 81 хлопів *на тяжку вязницю* від 1 до 3 місяцїв. Всїх разом засуджено на 16 лїт тяжкої вязниці і 7 лїт арешту. Друге тілько пересидїли в слїдчім арештї, наколи в Київі полагоджено справу до двох тижнїв. Ще тяжше судив золочівский суд.

Найтяжша кара в Київі була 3 місяцї — а треба знати за що! Галицкі страйкарі подістували деякі навіть по шість місяців тяжкої вязниці!

Між засудженими в Київі є лишє 12 осіб, котрих можна зачислити до інтелїґенциї. Се для революційного руху в Росиї дуже потїшаюче, бо доказує, що рух вийшов в маси і вже не є виплывом виключно штучної аґітациї „інтелїґентних“ одиниць. Також студентів між арештованими мало, бо нема їх навіть 10, а між засудженими лишє один. Давнїйше було між всякими політичними арештантами 50 до 70 процент Жидів, нині є їх не більше, як 10 процент. Взагалї в теперішнім руху беруть участь ті, котрі давнїйше заховувались индифентно, т. є. робітники і ремісники, котрих між арештованими за послїдні розруси було 86 процент. Революційний рух в Росиї перестав бути виключним привілеєм, чи обовязком студентів і Жидів. Послїдні розруси показують також, як польска інтелїґенция в Росиї сходить „на пси“. Коли давнїйше у всїх революційних рухавках Поляки належали до перших, то тепер, мимо сильного проценту (15%) Поляків в Київі, між засудженими знайшлись тілько 4 Поляки.

З'їзд рабінів.

Кромі з'їзду сіонїстів відбув ся сего року ще і з'їзд жидівских рабінів з цїлого сьвіта. Для повної інформациї рускої суспільности про напрями, які існують серед Жидівства, варто подати коротко також результат і того з'їзду, котрого наслїдки відібють ся певно й у нас в Галичинї. Загалом лише запримітимо, що ерархія у Жидів йде як звичайно проти всяких нових, демократичних і національних рухів та стає по сторонї правительства, виступаючи навіть проти [illegible], котрого головна суть в домаганю національно-політичних а не релїґійних і обрядових. Коли отже взяти на увагу вислїд обох з'їздів, то у нас з Галичинї можна надіяти ся, що так названі рабіни і кагали будуть стояти і дальше по сторонї Поляків і краєвого правительства — між тим, коли рух сіонїстичний буде вести відмінну і самостійну політику та попаде нераз в конфлїкт з жидівскими верховодами.

Сегорічний з'їзд рабінів відбував ся в Кракові в днях 10 і 11 серпня а взяло в нїм участь поверх 50 рабінів з цїлого сьвіта. Ініціативу до з'їзду дали рабіни Каіру і Александриї Мендель Кон і Хаханбаша Хассан. З рабінів галицких були розумів ся рабіни зі Львова і Кракова а рабін краківский Х. Л. Горовіц був навіть президентом з'їзду.

Предметом нарад рабінатского з'їзду були після офіцияльного заряджена аранжерів з'їзду отсї справи: 1) вихованє молодїжи, 2) перекупство між рабінами, 3) люксус серед деяких верстов жидівского населена, 4) утворене міжнародного союза рабінів і 5) утворене секретариятів для переведеня ухвал з'їзду. Сей порядок нарад є однак чисто формальний і о скілько названі справи були порушені і ухвалені, представляють для нас — яко чисто внутрішні жидівскі — менший інтерес. Натомість головним предметом нарад з'їзду, що заразом надали ему політичний підкад і звернули на себе увагу і самих учасників і загалу, була справа відношеня Жидів до всяких поступових, демократичних рухів — в тім числї і до сіонїзму — та до держав і правительств. Розуміє ся, що дискусию викликали репрезентанти Росиї, бо ті, найбільше виставлені з одного боку на всякі масові аґітациї а з другого на терор правительства, найбільше відчували потребу постарати ся в тім напрямі о рішене з'їзду. Речником їх був рабін Рабинович з Полтави. В пламенній промові ударив він з цїлою, темпераментови жидівскому властивою силою на всякі революційні рухи серед жидівскої молодїжи в Росиї і зажадав переведеня дискусиї і принципіяльного рішеня. Така дискусия і рішене справді наступили. Як доносять реляциї дневників, були бесїдники „за“ і „против“ а пункт дискусиї був так важний, так хапав за живе учасників з'їзду, що деякі полемісти кидали ся на себе з пястуками. Абстрагуючи однак від сеї декоративної сторони з'їзду, тут впрочім маловажної, треба зазначити яко рішаючу отсю резолюцию з'їзду, що запала по півторадневній дебатї в дорозї компромісу поступових з ортодоксами: „Ми рабіни всїх країв, зібрані на конґресї в Кракові, заявляємо всїм народам, що від часу виходу з нашої вітчини, є нашим сьвятим обовязком після приписів „Тори“ шанувати права і приписи всїх держав, країв, властий та правительств, під якими проживаємо. Є тому строго заборонене кождому Жидови належати і підпомагати явінебудь рухи, революційні чи анархістичні, або й змаганя противні існуючому правному станови, або ему неприязні...“

Так звучить резолюция, котрої наслїдки дадуть себе чути головно в Росиї, бо у нас — о скілько розходить ся о рабінів і кагалів — нїчого не змінить ся. Впадає лише в очі, що в стилїзациї обмежено ся на самі „анархістичні і революційні рухи“, що є наслїдком впливу поступових, хоч заносить крайним сервілїзмом фраза: поставовок для всякого існуючого правного ладу і правительств. Се доказ, що поступові струї Жидівства будуть мусїли довго бороти ся, поки звергнуть зі себе деморалїзуючий і ретроґрадний вплив ортодоксиї і кагалів.

Розуміє ся, що рішено також, що ухвали з'їзду обовязують всїх Жидів.

Конґрес замкнено „многолїтствіем“ в честь цїсаря Франц Иосифа І.

Справи австро-угорскі.

Третий рік служби.

Некорисні наслїдки задержаня вояків понад приписаний третий рік служби, вже проявились в формі, що добром не пахне. Заряджене міністерства викликало сильне збентеженє умів між вояками 31 дивизиї, стаціонованої в Будапештї. В наслїдок того військові власти цофнули первісне заряджене, на підставі котрого ся дивізия має відійти на маневри; она лишить ся в Будапештї. Власти боять ся розрухів в часї маневрів.

Міністерство краєвої оборони видало в справі сегорічних рекрутів *два важні зарядженя*. Перше покликує до чинної служби на день 1 жовтня всїх рекрутів записаних в сім році до краєвої оборони, бо до них не відносить ся клявзула п. Хінрого в новім законї військовім, тілько до рекрутів спільної армії. Друге розпорядженє оголошує, що ті рекрути спільної армії з сегорічної бранки, котрі добровільно хочуть вступити до служби, мають *зголосити ся* від 1 до 5 жовтня, а будуть приділені до полків а час служби буде їм числити ся як звичайно.

До видання сего розпорядженя мали спонукати військову власть численні просьби сегорічних рекрутів, аби їх принято до служби, бо вже виповіли працю або службу, а через відложене реченця покликаня до війска стратили би хлїб. В міру, як будуть зголошувати ся добровольцї, будуть урльоповані ті, що вислужили третий рік.

Справи заграничні.

Македонїя.

В Філїпополи відбулась онодги нарада членів „внутрішної орґанїзациї“ македонского руху революційного. Конференция мала ухвалити замордоване анґлїйского конзуля в Солуни або Монастарі, згладно одного з кореспондентів анґлїйских ґазет і знищити динамітом палату американьскої місиї. Орґанїзация гадає сими насилями присилувати Анґлію і Америку до чинної інтервенциї в македоньскій справі. — Ся вість походить з турецких жерел, отже в еї правдивість не можна вірити.

Тепер показує ся, що атентат на конвенційний поїзд первістно намірювано виконати в хвили, коли буде переїздити через міст на Маріци. Однак поїзд спізнив ся о дві мінути і тому вибух наступив перед мостом на стациї. Сгверджено, що пекольну машину підсунув кухта з Філїпополя, котрий відтак утїк.

В околиця Тірнова *відбули ся три битви*. Нагінка за віддїлами повстанців відбуваєсь тепер з *пляном і з більшою енергією*. Коло Рущуси повстанці перейшли границю, спалили цїлу околицю і цофнули ся. В околиці Шкелева знищено ватагу повстанців зложену з 60 людий. В послїдних часах в монастарскім віляєті ранено і убито звиш 300 членів комітету. В окрузі Дібре монастирского віляєту повстанці спалили всї села. Палене сел тревае дальше в напрямі Косачева.

Турецко болгарска війна?

Zeit доносять „з автентичного жерела“, що султан рішив виповісти Болгариї війну і ударити на край без попереднього висланя ультіматум. Змобілїзовано 4 корпуси турецкої армії. В військових кругах Болгариї викликало се великий переполох, бо болгарска армія до війни ще не приготована.

Болгарский князь вернув під примусом до Болгариї. Его ваїзд був бігством перед напором партиї, котра домагалась военної інтервенциї Болгариї в користь Македонїї. Князь гадав, що за границею перетревае бурю. Змушений вертає до краю, неевний житя і безпеченьства власної особи, аби ратувати престол, як вже не для себе, то для свого потомства. Наслїдки примусового положеня князя можуть бути необчислимі. Коли князь скапітулює перед военною партиєю і вмішає ся чинно в македоньску справу аби загорнути сю провінцию і свое панованє розширити аж по Солунь, то без великої війни не обійде ся. З хвилею, коли прийде до конфлїкту між Болгариєю а Туреччиною, прийде черга на інтервенцию Австро-Угорщани і Росиї. Положене на Балканї тим критичнїйше, що Сербія може виступити з дотеперішної резерви. Послїднє віче в Білградї, де демонстровано против Австриї а за Росию, дає богато до думаня.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цар в Австриї.

Відень. Одна з кореспонденций доносить, що цар не приїде до Відня, але прямо поїде до Стирії, куди цїсар запросив его на полюванє.

Атентат на Вільгельма.

Берлин. На вчера була Берлинї заповіджена військова парада, котру нагло відкликано, подаючи за причину непогоду. Тимчасом погода була дуже гарна. В наслїдок того розійшлась поголоска, що на парадї грозить цїсареви *якесь* небезпеченьство і тому параду відкликано.

Македонїя.

Відень. В міністерстві війни відбулась важна нарада над справою балканьских розрухів. Протокол сеї наради, обіймаючий 40 сторін, зложено в тайних актах міністерства.

Царгород. З нагоди роковин вступленя султана на престол арештовано богато Болгар, Вірмен і Турків. Як лиш торжества скінчать ся, арештовані будуть випущені.

Атентат на посла.

Вашинґтон. Вчера прийшла від американьского конзуля в Байрутї Вандаля перша безпосередна депеша, котра звучить: „Атентат на житє віцеконзуля Маґельзона не повів ся. Лише чудом уратований і не раненний“.

Вже по переверненю сторінки.

будась вдивляють ся і чогось шукають; хід, як у вітця, дрібний, торопливий. Вона багато говорить, любить посперечати ся і при тім всяку, навіть незначну фразу супроводжує виразною мімікою і жестикуляциєю. Певне нервова у високій степени.

Коврін отав читати дальше, але нїчого не зрозумів і кинув. Приємне зворушене, те саме, з яким він перед вечером танцював мазурку і слухав музику, тепер томило його і виликувало з нїм множество думок. Він підвів ся і став ходити по кімнатї, думаючи про чорного монаха. Прийшло йому в голову, що як того дивного, зовсїм правдивого монаха видїв тільки він один, то значить, він хорий і дїйшов уже до галюцинацій. Се міркуване наполохало його, але не на довго.

„Однак менї добре і я не роблю нїкому *зла; значить, в моїх галюцинациях* нема нїчого злого“, — подумав він і йому опять стало добре.

Він сїв на софу і обняв голову руками, здержуючи непоняту радість, що наповнила цїле його єство, потім опять перейшов ся і сїв за роботу. Але думка, що він їх вичитував із книги, не вдоволяли його. Йому хотїло ся чогось ґігантного, необнятого, поражаючого. *Над раном* він розібрав ся і пяг нехотячи на постїль: треба вже спати!

Як почули ся кроки Ігора Семенича, що виходив в сад, Коврін задзвонив і приказав льокаєви принести вина. Він з розкошию випив бїлька ликанок ляфіту, потім накрив ся з головою; його сьвідомість затуманила ся, і він заснув.

IV.

Ігор Семенич і Таня часто сперечали ся і говорили одно одному неприємности.

Якось рано вони над чимсь посперечали ся. Таня заплакала і пішла до себе у кімнату. Вона не виходила ні обідати, ні пити чай. Ігор Семенич ходив зразу поважний, надутий, як би хотїв дати до пізнання, що для нього інтереси справедливости і порядку вище всего на сьвітї, але скоро не видержав в настрою і пав духом. Сумно бродив він по парку і все зітхав: „ах, Боже мій, Боже мій!“ і за обідом не з'їв ні одної окрушини. Наконець, винуватий, замучений совістю, постукав до замкнених дверий і закликав несьмїло:

— Таня! Таня?

І у відповідь йому розніс ся із за дверий слабий, знеможений від сльоз, але рівночасно рішучий голос:

— Оставте мене, прошу вас.

Утома хазяїв відбила ся на цїлім домі, навіть на людях, що працювали в саду. Коврін був затоплений в свою інтересну працю, але в кінцї і йому стало скучно і несвійсько. Щоби як-небудь розвіяти загальний злий настрій, рішив вмішати ся і перед вечером застукав до Танї. Його впустили.

— Ай, ай, як соромно! — почав тут шутливо, *глядачи* з подивом на заплакане, сумне лице Танї, покрите червоними пятнами. — Невжеж так серйозно? Ай, ай!

— Однак, як би ви знали, як він мене мучить — сказала вона, і з еї великих очий бризнули горячі, рясні сльози. — Він замучив мене! — продовжала вона, ламаючи руки. — Я йому нїщо не говорила... нїщо... Я тільки сказала, що нема потреби держати лишніх робітників, як... як можна, коли треба, мати поденників. Таж... таж робітники вже цїлий тиждень нїчого не роблять... Я... я тільки се сказала, а він розкричав ся і наговорив менї... богато обиджаючого, глубоко *образливого*. За що?

— Годї, годї, — заговорив Коврін, поправляючи її прическу. — Посперечали ся, поплакали і досить. Не треба довго сердити ся, то не гарно... тим більше, що він вас безконечно любить.

— Він менї... менї зіпсував все житє— продовжала Таня хлипаючи. — Тільки я чую одні образи і обиди. Він уважає, що я лишня в його домі. Щож? По його сторонї правда. Я завтра виїду звідсїля, стану телеґрафісткою... Нехай...

— Ну, ну, ну... Не треба плакати Таня. Не треба мила... Ви обоє запальчиві, роздражжені і обоє винні. Ходїм, я вас помирю.

Коврін говорив ласкаво і переконуючо, а вона дальше плакала, трясучи плечима і стискаючи руки, якби еї в самій річи стрітило страшне нещасте. Йому було її жаль, тим більше, що еї горе не було серйозне, а она глубоко терпіла. Таких дурниць було достаточно, щоби зробити се єство нещасним на цїлий день, а навіть і на цїле житє! Потїшаючи Таню, думав Коврін о тім, що крім сеї дівчини і еї вітця не знайдеш на цїлім сьвітї зі сьвічкою в день людий, що любили би його як свого, як рідного; як би не сих двоє людий, то він, що стратив вітця і матїр в ранним дитиннім віку, не довідав би ся до самої смерти, що то така щира прихильність і та наївна проста *любов*, з якою відносять ся тільки до дуже близьких, крівних людий. І він відчував, що його нарів хорим, пошарпаним нервам, відповідають як зелїзо магнесови нерви сеї нлачучої, трепечущої дівчини. Вже нїколи не міби він полюбити здорову, крїпку, червоно-щоку женщину, але блїда, слаба, нещасна Таня подобала ся йому.

І він охотно гладив еї волося і плечі, стискав її руки і утирав сльози... Наконець она перестала плакати. Вона еще довго жалувала ся на батька і на свое тяжке, незносне житє в тім домі, благаючи Ковріна увійти в еї положене; потім стала поволи усьміхати ся і зітхати, що Бог послав їй такий поганий характер, а вкінци-кінців назвала себе недоброю і вибігла із кімнати, голосно розсьміявши ся.

Як Коврін небаром по тім вийшов в сад, Ігор Семенич і Таня гуляли разом по алеї, якби нїщо не було і обоє їли житний хлїб із сілю, бо обоє були голодні.

(*Дальше буде.*)

Новоотворений „Дім огородничий“
БРАТІВ ДРОБНЕРІВ
у Львові, улиця Академічна ч. 14.

Гуртівна і подрібна продаж краєвих овочів, ярин і всїляких перетворів з овочів, як вин, конфітур, консерв лошень посад в *обсязї огородництва*. Щоденна достава ярини і овочів до домів по цїнах торгу. „Дом ого родничий“ принимає також в комісь всякі продукти огородові.

742 1—3

НОВИНКИ.

— **Галицкий сойм** має бути скликаний на день 21 с. м. Краєвий маршалок вибирає ся сими днями до Відня, щоби виєднати довшу сесию. Краєвий видїл виготовив на кождий випадок внесене на продовженє буджетової провізорії до кінця с. р.

— **Краєвий буджет** на р. 1904 вже виладженый. Заразом поробив краєвий видїл також деякі зміни в буджетї на р. 1903, досї ще не ухваленім. Преліїмінар сего буджету виказував 453 555 К недобору, котрий мав найти покрите в ухваленім мин. року підвищеню краєвої оплати від пива. Закон о тім підвищеню війшов з днем 1 цьвітня с. р., а дохід з нової оплати преліїмінує ся по конець року на 1,200.000 К, так що разом з давними оплатами консумційними принесе він 590.000 К надвишки, з котрої передо всїм має бути покритий преліїмінований на 453.555 К сегорічний недобір. З останку надвишки призначує ся 100.000 К на запомоги для тих, що потерпіли від повени і градів. На ті запомоги преліїмінує ся ще окремо 300.000 К, котрі має ся роздобути хвилевою пожичкою на рахунок наступуючого року. Преліїмінар буджету на р. 1904 виказує 25,146.414 К видатків (о 1,264.876 К, більше, ніж в р. 1903), а 10,687.466 К доходів (о 1,498 829 К більше, ніж в р. 1903), так що виходить 14,488.948 К, недобору, котрий випаде покрити додатками до безпосередних податків.

— **До ґімназиї в Станиславові** вписало ся до I. класи перед фериями шкільними 35 учеників-Русинів, а по фериях можна надїяти ся їх ще більше, може й два рази тілько. Се побиває, немов тараном, брехні вшехпольскої гакати, мовто в станиславівскій ґімназиї нема для кого отворяти рускої ґімназиї. Як доносять із Станиславова до одного львівского дневника, Русини із Станиславівщини, домагають ся рішучо отвореня рускої ґімназиї, висилають сими днями в тій справі три петиції, а то: до міністерства просьвіти, до краєвої ради шкільної і до сойму. Коли се правда, то ми мусимо сказати, що тут петиції ві до чого. Русинам Станиславівщини йде о отвореє ґімназиї вже сего року, отже єдина для них вказана дорога — депутація як найскорше до Відня, до центрального правительства, котре преціньо вложило було навіть вже в буджет квоту потрібну на отвореє сеї ґімназиї з сим роком шкільним. Відтак та сама депутация може в потребї скористати з гостини цїсаря у Львові і, постаравшись о авдиенцию, представити ему справу рускої ґімназиї в Станиславові. На всякий спосіб тїшить се нас, що в домаганю введеня сеї ґімназиї в житє вже з сим роком шкільним останемо не самі та що взялись за акцию головно інтересовані і найбільше компетентні — самі Русини Станиславівщини.

— **Акция „кулек рольничих“.** Після остатних урядових вістей шкоди, заподіяні повению і градами в Галичинї, мають виносити понад 30 мілїонів К. В так величезнім нещастю краю, а передовсїм селяньства, не тілько власти, але й всякий щирий чи то, як то кажуть, „доброї волї“ громадянин повинен почувати ся до громадянського обовязку, по змозї поспішити з своєю помочию. А що-ж уже казати про такого опікуна селяньства, яким є „товаржиство кулек рольничих!“ Отже оголосило воно сими днями відозву, що, беручи почин до ратункової акциї, утворило центральний комітет для несеня помочи тим, що її потребують, і приступає до закладаня комітетів повітових. Центральний той комітет взиває до складок так в грошех як і в збіжу, котрі надсилати треба до повітових комітетів або до центрального. Центральний комітет складає ся з панів: Артур Заремба Цєлецкі, Телєфор Адамскі, Болеслав Барановскі, кс. Еміль Вілїньскі (коли не помиляємо ся, ґреміяльний крилошанин митрополичої капітули), д-р Брон. Дулемба, д-р Зиґм. Ґарґас, д-р Роман Кульчицкі, д-р Мік. Рей, д-р Ян Стечковскі. Дня 30. серпня с. р. ходила депутация сего комітету до намісника, до краєвого маршалка, до митрополита Шептицкого і до арцибіскупа Більчевского, а вкінци до президиї кр. дирекциї скарбу, котру в сю хвилю заступає радник двору д-р Зубрицкий. Намісник обіцяв депутациї, що попре просьбу комітету, внесену до міністерства желїзниць о тарифові знижки для пересилки датків в натурі (в збіжу і бульбах); на просьбу о вдержане податкових екзекуций, о опуст ґрунтового податку і инших безпосередних податків, обіцяв всякі можливі пільги для населеня діткненого нещастями. Заявив вкінци, що видасть обіжник до повітових політичних властий з припорученєм, щоби попирали акцию повітових комітетів товариства кулек. Краєвий маршалок принявши депутацию також прихильно, обіцюючи поперти акцию комітету і спонукати повітові видїли, щоби поступали спільно з комітетами повітовими. Митрополит Шептицкий обіцяв припоручити духовенству, щоби попирало акцию комітетів. Те саме заявив арциб. Більчевскі. Вкінци радник двору Зубрицкий удїлив депутациї кілька практичних рад, як громади мають іменем пошкодованих вносити збірні поданя о податкові опусти.

Отсе все потуємо за польскими дневниками. З нашої сторони не можемо укрити обави, що товариство кулек рольничих взяло ся до тої акциї не так спонукане примїром „милосерного Самаританина“, як головно для скріпленя польскої пропаґанди між руским селяньством. Длятого уважаємо за обовязок нашого товариства „Просьвіти“, щоби взяло ся до анальоґічної акциї на Руси і так само старало ся у властий виєднати для своєї акциї ту саму поміч і ті самі полекші, о які старає ся комітет кулек. Особливо важна річ, щоби удало ся до радника двору д-ра Зубрицкого в просьбою о ті ради, яких зволив удїлити депутациї комітету кулек; нехай би з тих рад, що на разї остають тайною кулек, міг користати і ширший інтересований загал.

— **„Кулко рольнїче“ в Галичи.** Католицко гакатистичний Przedświt пише: „Заряд „кулка рольнїчого“ в Галичи доносить нам, що одолївши великі трудности заложить на другий місяць склеп в Галичи. Będzie to pierwszy **sklep polski**, aby **módz walczyć z najserdeczniejszymi z dwóch stron**“ [з Русинами і Жидами.] — Przedświt в своїй русиножерній загорілости зовсїм стверто виповідає задачу „кулок рольнїчих“ на Руси — тої польскої narodow'ої орґанїзациї, в якій засїдають рускі каноніки яко відпоручники руских капітул...

— **Рогатиньска пов. рада** вибрала маршалком п. Мих. Тустановского з Підмихайлівців, а заступником маршалка п. Алекс. Кшечуновича з Бовшівців. Стало ся се —як нам доносять з Рогатина — наслїдком безпримірного шовінїзму польскої гакати, котра помимо, що Русини мають всї мандати з круга селиньскої посїлости, не хотїли вибрати навіть віцемаршалком Русина Через такий безличний поступок польскої гакати всї Русини зложили сейчас мандат до повітовсї ради і так будуть поступати по всїх дальших доповняючих виборах поки не наступить справедливість.

— **В Жовкві** завязало ся політичне товариство „Żółkiewska Rada polska“. На заг. зборі д. 28 с. м. вибрано предсїдателем товариства дїдича Емиля Обертиньского з Одрова, его заступником д-ра Вол. Мацюльского а до видїлу Камберского, Маньковского, Дучмінського з Волї висоцкої, Ст. Козїцкого з Сопошина, Кубіша з Винничок, нотаря Постемпского, д-ра Виржиковского і Малькевича. Збір поручив видїлови перевести спис польского населеня в повітї і заразом має він ввести в житє резолюциї ухвалені на польскім вепу 22 мая с. р. в часї обходу 300-лїтя Жовкви. — Русини жовківского повіту мусять тепер подвоїти свою бачність і працю, бо вшехпольска гаката в средствах не перебирає.

— **Новий „косцюлек“** В Чижикові, пов. львівского, побудовала місцева дїдичка Генрика Рольсофова „твердзу“ для кількадесятьох латинників. О скілько знаємо, тоті латинники не рїжнять ся нїчим від своїх співгромадян Русинів і зовсїм не думають приставати до Поляків, яко народа собі чужого. Ну, але дїдичцї забаглось печеного леду, себ-то Польщі в рускім селї і сесь „косцюлек“ має дати до сего початок. Не від річи буде пригадати, що та „опекунка люду“ при тамтогорічнім страйку оправдала ся найдовше в цїлій околици справедливим домаганям страйкарів і волїла, щоби земленлоди зістали їй в поли, ніж полїпшити долю робучого народа. Тепер вона ущасливляє его Польщею.

— **Кацапскі брехні.** Дописуватель „Галичанина“ в Нового-Санча написав по остатних загальних зборах членів тамошної Бурси а редакция „Галичанина“ умістила, що надофіциял новосандецкого суду п. Секунда (народовець) так „бісив ся“ при входї до „Венеции“, що „г. Северинъ Черлюнчакевичъ, выслуж. начальникъ суда, удостоился со стороны п. Секунды эпитета: ты старый пес!“ —Gazeta narodowa сейчас другого дня перепечатала з „Галичанина“ сей „факт“ в статї пїд заг. „І они хотять рускаго университету!“, хотяй Поляки мають два університети, а кількома днями перед тим на публичнім народнім зборі не то полаяли ся, але побили ся два польскі посли (Стапіньскій і кс. Стояловскій). — Однакож в сім случаю навіть сам „факт“, поданий відомим брезливим новосандецким допісувателем „Галичанина“, був видумкою, обчисленою (по звичаю кацапів) лише на шкодженє Русинови народовцеви яко урядникови державному у его властий — пісня звісного „calumniare audacter, semper aliquid haeret“. Вчера „Галичанинъ“ (ч. 185) мусїв умістити слїдуюче спростоване п. Секунди: „Неправда, мовто я, в часї „бучі“ при входї до „Венеции“ бісив ся, бо мене тогдї в „Венеции“ не було; а пізнїйше, коли я приїшов, вів ся я спокійно і розмовляв з деякими членами і селянами, моїми знакомими. Неправда, мовби я сказав вислуженому начальникови суду п. Черлюнчакевичеви „ти старий пес“. По зборах я сказав до п. Черлюнчакевича: „Сумно, що ви, бувший судя, позволили потоптати справедливість.“ Лише ті слова я сказав до п. Черлюнчакевича і се можу доказати свідками.“

— **Ще про славну польску прогульну** до Будапешту. „Братанки“, що їздили недавно до Будапешту, взяли з собою для більшої паради також „Народову Капелїю“ і обовязали ся заплатити їй за те 480 К та дати підчас цїлої прогульки повне утриманє. Тимчасом так в дорозї як і в Будапештї цїлком позабуто о потребах „Капелії“, так що музиканти, щоби не терпіти голоду, мусїли з власної кишенї заспокоювати свої потреби. В додатку комітет прогульки три рази винаймив „Капелію“ будапештеньским реставраторам і за кождий її виступ сховав до кишенї по кількасот корон. Коли прийшло вертати з Будапешту, загрозила „Капелія“ на двірци перед самим від'їздом, що не рушить ся з місця, поки не дістане гроший. Аж будапештеньский польский комітет залагодив справу і не допустив до ще більшого скандалу, склонивши членів львівского комітету, що під словом чести обіцяли виплатити „Капелії“ гроші зараз по поворотї до Львова. Але комітет і тут слова не дотримав, так що „Народова Капелія“ грозить пошукувати своїх претенсий в судовій дорозї. Сумно — як бачимо— скінчив ся пир, котрим запивано польско-мадярский союз проти Нїмців і централїстичного Відня.

— **Що клопоче ум польского „демократичного“ посла?** На се находимо таку відповідь в дописи з Перемишля до краківского Narzod'y: „Демократичний посол соймовий д-р Леонард Тарнавский довго передумував і журив ся, що зробити би доброго для свого народу, аби замаркувати сильно свою демократичну програму і причинитись до розбудженя горожаньскої думки серед „братів“ селян. З клопоту спасли п. Тарнавского „вшехполяци“ (удержуючі на провінції кореспондентів, котрі рівночасно є шпіцлями австрийскими), кинувши оклик: „Budujmy kaplice polskie, by dusze nie uciekały się pod opiekę Boga o obrządku grecko-katolickim!“ Учепив ся того оклику сердега пан посол, мов тонучий бритви, і забрав ся до роботи. На кладом кількох тисячів вибудував пан посол в Сівчинї під Бабичами польску каплицю, спровадив на се торжество кількасот людий з околиці, притранспортував біскупа Пельчара і кільканадцять студентів ґімназийних, щоби показати всїм, як служить ся „Bogu i ojczyźnie“. Зорґанїзовані бандерії хлопскі витали приїзних гостий, стріляно з моздїрів, а опісля пито і їджено кілька годин. Коли вже всї були ситі, устроєно „wiec polski“, на котрім о обовязках Полака-обивателя говорив перемиский адвокат д р Трибальский, котрому за експеріменти на хлопских шкірах замкнено перед кількома тиждняме канцелярию на цїлий рік. Той д-р Трибальский говорив на темат: „Wzniosłość programu wszechpolskiego wszechpolakizmu“. Відтак той д-р Тарнавский, правдивий посол з божої ласки. Его мозочок, наповнений стрехом перед Богом грецко-католицкого обряду, вихопив его аж в обіймн Трибальских і тим подібних.. Одно тілько виборов він збудованем польскої каплиці в Сївчинї, именно застеріг собі що року 20 служб Божих сьпіваних на умерене его зажуреної душі й голови. Га! дай ему Боже вічний мир!“ [В Сівчинї є около 900 душ греко католиків, а лише 60 і кілька душ лат. обряда.]

— **Над принятєм цїсаря** радить комісия мійска під проводом президента міста д-ра Малаховского. Вчера раджено над удержанем ладу в лат. катедрі підчас служби Божої, на котрій буде цїсар. Постановлено запросити охотничу сторожу огневу для утворея шпалїру і також товариство „Лютню“ до сьпіву підчас служби Божої. Вступ до катедри буде за білетами, котрі видавати буде президия магістрату. Комісия має звернути ся до дирекций середних і мійских шкіл з зазивом, щоби запорядили участь молодїжи в шпалїрах і в горожаньскій сторожи. Вкінци постановлено застановити рух трамваїв і позволити на будову трибун на улицях, куди цїсар буде переїздити. З нагоди тих приготовань одержали ми таке письмо від о. Евстахія Качмарского, пароха Славска: Вичитавем в часописях, що Его Величество має дня 13-ого с. м. приїхати до Львова. Дорога визначена попри нашу катедральну церков до катедри латиньскої. Цїкавий я, чим наша церков катедральна гірша від латиньскої, що після проекту наш цїсар не мав би вступити до неї, а їхати прямо до латиньскої катедри?“ — Над сею замітков о. К—ого повинні застановити ся наші духовні власти, покликані до береженя поваги нашого обряду.

— **Уступленє бурмістра** міста Галича, нотаря п. Михала Савіцкого, привнала громадска рада без жалю і перешкоди, а повідомляючи его о тім, зазначила, що не удїляє ему абсолюторії і, противно, робить его одвічальним за всї шкоди і страти, які громада потерпїла за его урядованя. З письма яке вислала громада до видїлу повітового виходить, що громада закидає уступившому бурмістрови дефравдациї чи маротравство громадского гроша а цїла справа опре ся о видїл повітовий в Станиславові.

— **До Русинів в Сараєві.** Один з наших патріотів з Босни пише нам, що Поляки в Сараєві зорґанїзували ся в „твердзу“ і ваблять до неї Русинів, котрі не сотворили собі в столици Босни нїякої своєї орґанїзациї, хоч могли би, бо є їх там досить. Була би пора, щоби сараївскі Русини зорґанїзували ся так само, як всї инші народности (Хорвати, Поляки і т. д.) і заснували собі товариства, які лиш є потрібні для удержаня своєї народности на чужинї. При такій орґанїзациї неодин Русин, скорше чи пізнїйше, міг би, навіть з родиною, повернути до краю і послужити своєму народови, а винародивши ся пропаде для Руси.

— **Огнї.** На рускім приходстві в Ягольници містї вибух — як нам звідтам пишуть — дня 31 серпня о год. 6 по полудни огонь. Згорїло 3 будинки, а то: шпихлїр, стодола і шопа, асекуровані в „Дністрі“ на квоту 2.100 К. Кромі сего поніс велику шкоду сам парох о. Д. Колодницкий, бо згорїло ему все збіже звезене, всї знаряди господарскі, повозка і візок до виїзду, що знова представляє страту понад 2.000 К. Причина огню незвісна.

— **Знижене цїни цукру в торговли** повинно було війти в житє вже від вчера, бо всї австрийскі фабриканти знизили в гуртовій торговли цїну цукру о 14—23 %, а також нїмецкі фабриканти знижили о 15 марок на 100 кільо. Після цїни гуртових повинні купцї в склепах і крамницах продавати від вчера кільоґрам цукру в голові о 12 а в кістках о 11 сотиків дешевше, а в другій половинї жовтня ще о 9 сотиків дешевше. У Відни ті низші цїни війшли вже в житє, тож і в Галичинї публика мусить рішучо домагати ся від купців, щоби давали цукор по тій цїні. Они вже від кількох місяців знали, що цукор мусить подешевіти від 1-ого вересня, тож і не замовляли запасів над потребу, а вже той цукур, що вчера наспів зелїзницею до Львова, одержали они з фабрик по низшій цїні.

— **Утоненя.** З Перемишля доносять: В пятницю, 28 с. м., вечером на т. зв. скрутї Сяну купала ся 17 лїтна ученица VI кл. видїлової, Валерия Вільківна, котрої родичі находили ся рівночасно на березї. Нагло стала тонути, а на ратунок їй поспішив також 17-лїтний хлопець, Шпак. Тонучи Вільківна вхопила ся его руками так фатально, що обоє знайшли смерть у фалях ріки. Тїло дївчини добули сейчас, але мимо скорої помочи годї було її відратувати. Зате тїла хлопця не відшукали до пізного вечера. — З Чернівців доносять: Дня 23 б. м. около 4 год. попополудни втопив ся в часї купаня в Черемоши 18-лїтний ученик школи реальної Антін Никосевич. Нещасливий ученик на глубокім місци попав ся в вир і мимо того, що був знаменитим пливаком, не міг виратувати ся. По довшім шуканю витягнув тїло селянин Андрук, але всякі з'усилля, аби привести нещасливого до житя, були надаремні.

— **Дрібні вісти.** Президент міністрів іменував нотарями кандидатів: Фелїц. Віржейовского зі Львова до Старого-Самбора і Тому Фоґля з Бережан до Луки. — Президент вищого суду краєвого д-р Тхоржницкий виїздить нині на чотиротиждневий відпух (заступати буде его віцепрезидент д-р Далевский); на час побуту цїсаря в Галичанї д-р Тхоржницкій перерве відпустку і приїде до Львова. Послїдними днями д-р Тхоржницкий був у Самборі, щоби видати наглячі заряджена з причини, що судовий будинок там грізно зарисував ся, і в Дрогобичи, щоби оглянути новий судовий будинок. — Суд повітовий в Тернополи переносе ся з днем 1 падолиста с. р. з дотеперішнього дуже нужденного уміщеня до реальности Аксельрада при ул. Смиковецкій. — Д. 27 серпня помер у Васїчці коло Борщева тамошний посесор Казимир Руднацкий, презес борщівскої каси задаткової і польского Сокола; передше був презесом товариства задаткового в Бібрці. — Бюро „Централого Союза галицкого фабричного промислу“ отворено у Львові при ул. Ватория ч. 10. Провід того бюра обнав віцесекретар міністерства д-р Рожер бр. Баталія. — Нині рано застрілив у Львові в каменици при пл. бернардиньскій ч. 17 робітник столярский з Городка В. Недоядловский свою суджену Анастазию Чапровску, служницю вистрілом з револьверу, по чім другим вистрілом відібрав також собі житє. Причиною самоубийства і убийства мала бути любов і лихі відносини матеріяльні нареченого.

— **Вписи до торговельної академії у Львові** відбудуть ся дня 1 і 2 вересня с. р. від години 9 до 11 перед полуднем в канцелярії дирекциї. Вступний іспит до 1-ої кляси відбуде ся дня 3 вересня о годинї 8 рано. Іспити приватні з купецких предметів відбудуть ся в торговельній академії дня 1 жовтня. Поданя о припущене до того іспиту треба вносити найдальше до 20 вересня. Ближших повісвень уділяє дирекция академії за надісланєм почтової марки на 10 сот.

— **Загальні збори „Філії Просьвіти“, а також „Читальні Просьвіти“ в Новім Санчи** відбудуть ся дня 8 н. ст. вересня 1903 о год. 2 по полудни в готелю „Imperial“. — Привнуки до живої участи в тих зборах не потреба, бо вірні сини Руси-України самі вже надто добре знають, як важну і трудну задачу маємо сповнити на тих окраїнах Руси, — що проте сьвітла рада-порада Вл. Родимців є для нас конечною. Новий Санч дня 30 серпня 1903. — *Петро Лиииьский*, голова „Філії Просьвіти“. — *Василь Яворский*, голова „Читальні“, — *Василь Михасевич*, секретар „Читальні“. — *Д-р Ом. Левицкий*, секретар „Філії Просьвіти“.

— **До повітової ради в Сяноцї** розписало намісництво вибори: з ґрупи сельских громад на день 12 жовтня, з ґрупи міских громад на день 15 жовтня, з більших посїлостий на 16 жовтня с. р.

— **Видїл тов. св. Петра просить нас оповістити. Русини! Вписуйте ся в члени товариства запомоги церквей св. Петра у св. Юра у Львові.** Вкладка річно від особи всього 1 К, від церквей, братств, товариств і т. д. 5 К, — і одноразове вписове 1 К.

— **Пригадуємо,** що в академічній ґімназиї у Львові будуть відбувати ся вступні і поправчі іспити до I—IV. кляси дня 12 вересня почавши від 8 години рано.

— **П. Софрон Ференцевич,** кравець мужеский повідомляє П. Т. своїх клієнтів, що перепровадив ся на улицю Краківску ч. 8, I. поверх.

— **На будову дому Сокола у Львові** прислали датки отої Добродії: Хв. Читальня Просьвіти в Глинянах з представленя 20 К, Вп. Монастирский арт. маляр 4 К, о. Грицикевич 1 К, о. В. Езерский складку 4·80 К, о. В. Езерский друга складка 13 К. — Урядники „Дністра“ 2·20 К, В. Дудиньский 1 К, Іванна Вибодівна 1 К, С. Ручка 5 К. Всїм тим Вл. Добродіям складаємо щиру подяку. Старшина Сокола.

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манжетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт ів ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи попаджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Новість!

Повне видане Творів Тараса Шевченка коштує тілько 2 корони!

Товариство „Просьвіта“ бажаючи, щоби в кождій руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видало недавно найтанший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИІ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.) 428 24—?

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул Краєцких ч. 5. 68

Курс Львівский

в дня 2 н. ст. Вересня 1903.

Акциі за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	539 —	540 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Черновц.-Ясси по 200 зр.	570	580
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 зр.	97 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісія)	98 5	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л.	98 50	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 50	99 20
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 80	100 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Довічні краєві в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої в 1886 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 30	— —
„ „ 4½% 4-ох річна.	91 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Місто Краків по 20 зр. (40 м.)	77 —	84 —
Місто Станиславов „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарський	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 —	254 50
100 марок німецких	217 10	217 80

Для сьвящеників!

Спродам **„Прапор“** річник 1897, 1898, 1899 і **„Руский Амвон“** бібліотека проповідий том I. і II. дуже дешево, — *„Михайло“* 540 poste restante Львів. 2—3

Учителька Русинка кляс нормальних і гри фортепяну глядить посади від вересня. — *Сидорович* Хоросниця. 520 4—6

Професор ґімназияльний приймe одного або двох учеників за умірковану оплатою. Ближші вісти удїлить листовно: *Софія Іванович* Стрий 527 3—6

Вдова по сьвященику прийме на станцию і вікт дівчатка в доброї родини. Ближша відомість улиця Лепевеля ч. 15. *Н. Балицка.* 539 2—3

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовляв би рівночасно народну учительку до кваліфікацийного іспиту глядає *о. Н. Темницкий,* Шидлївці, п. Гусятин. 538 3—6

Студенти найдуть уміщене в мешканю фронтовім, чистім, сухім і до сонця. Старанна родинна опіка, знаменитий домовий харч, на бажане також корепетиция. Адресу подадуть в склепі паперу п. *Івана Дуткевича,* Львів, ул. Краківска ч. 2. 533 3—3

Панночка найде уміщене при інтеліґентній родині. В домі фортепян і на бажане конверсация в язиці нїмецкім. Добрий харч і взірцевий порядок. Кльоновича ч. 7 I. поверх. 532 2—4

Донька по рускім сьвященику в середнім віці пошукує місця господині, найрадше в домі сьвященичім. Адреса: *Н-ска Львів, ул. Личаківска 15, в партері.* 517 4—5

Крамар потрібний сейчас. Платня 200 кор річно, помешкане сьвітло і опал. Від кандидата на сю посаду вимагаєсь між иншими доказу, що есть обзнакомлений в веденем крамниці. Кавция пожадана. Письменні зголошеня адресувати до О. Євг. Гарасимовича пароха в Присівцях п. Зборів. 510 4—4

РЕСТАВРАЦИЯ М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко ввісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.
559 73 156

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлятя можна у бібльотекаря „Кружка прав.“. Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:
Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . 4·40 К.
Д-ра Дністряньского: Право подружя . . 1·96 К.
Д-ра Дністряньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністряньского: Опіки і кураделї . 1·04 К.
Д-ра Дністряньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.
Книжки:
Д-ра Вацика: Кодекс цивільний 16 К.
Устав цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом екзекуц. (руське видане В. в. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїлає ся догідних рат.

Робітня і склад обуви мужескої і жіночої і роспйских оригінальних кальошів

МИХАЙЛА КЛИНОВСКОГО

в Станиславові, коло руской катедри

виконує всякі замовленя совісно і по приступних цінах.
При замовленях з провінциї треба надіслати оден чобіт або черевик на міру. 509 2—?

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. университету

поручає

свое переплетничє і ґалантерійне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Подоймає ся всякихъ роботъ, особливо переплету Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Мапъ, Дипльомовъ и т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.

☞ ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ ☜

Дирекция Товариства „Ризница“ має честь повідомити Всч. Духовеньство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Ближші услівя доставы суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тижднів буде franco і висїркована відослана, то належитість за вю потручає ся від фактури. Скринка або ембалаж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзниці і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осїнь, час найвідповідніїший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА“ і просим о як найчисленніїші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

535 2—10 **Дирекция Товариства „Ризница“.**

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці 554

АІДА

суть найлучші уznані.

Виріб краєвий. Виріб краєвий.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплатно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вїзливих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломяній цїні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ
Львів
519 **Готель Жоржа.**

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущі за **6 К.** оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 8—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 3 вересня 1903.

Сензацийне Представленє

НОВІСТЬ! у Львові небачена; лиш короткий час.

Капітан Макс Слєма і Міссъ Аллїсе Слєма

Справні стрільцї. Бури з Трансвалю в переїздї через Европу виступлять нині у Львові в цирку Братів Труццї. Ві всїх столичних містах виступали з великим поводженем.

По раз семий:

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика фантастична балетова пантоміна в 6 дїях і 40 образах виконана 200 особами і Corps de Ballet. Інсценїзував *директор Джіджеттo Труццї.*

Небавом бедефіс директора Джіджеттo Труццї.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 368 1—?

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 226—?

Унтертеменавска фабрика глиняних виробів

Йоана Князя von Ліхтенштайна

Unter-Themenau bei Lundenburg, *поручав:*

Делїкатні клінкерові і мозаїкові плити, признані за найлучшу якість, продукуючі ся на десять мілїонів плит річно; відтак: рури штайнцайґові і цеглї клінкерові, рури на дренажу, фальцовані цеглї на дахи, ґлязурові і неґлязуровані плити стінні і цеглї для закриваня й на дахи. Ілюстровані цїнники gratis і franco Число робітників 700. 141 6—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Накл. и фабр. Черлянського. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 187 Львів, Четвер 21 Серпня (3 Вересня) 1903. Річник XXII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік . . 32 к. — *за границею:* 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще остатих залеглостий по конець 3-го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Пощо отворено польску реалку в Снятинї?

Вчера вже, в нашій статї про основанє рускої ґімназиї в Станиславові, зазначили ми коротко, в якій властиво цїли на корінно рускім Покутю, в Снятинї, заложено польску реальну школу. Покликали ся ми при тім рівнож на звісний вже нашим читачам з давнїйших чисел „Дїла" виказ Dziennik'a Polsk'ого про сю нову польску школу як про „placówkę narodową na wschodnich kresach" та на заяву Gazet'и Polsk'ої з Черновець, що цїлию сеї школи буде несенє польонїзациї на сумежну Буковину. Нинї постараємо ся наше твердженє про польонїзаторско-полїтичний характер снятиньскої реалки поперти новим доказом.

Перш того наведемо ще для інформациї наших читачів дословно відповідні місця з дотичної статї Gazet'и Polsk'ої з 27-ого серпня с. р. ч. 69. що носить характеристичний заголовок: „Nowa szkoła na kresach". Отже, по словам сеї статї „до наших (се есть польских) плюсїв в народовім доробку можемо придати новий і незмірно важний здобуток, тим вартнїйший, що здобуток на далеких kresach краю".... „Узисканє ту (значить в Снятинї) школи польскої вважаємо за великий і далекосяглий здобуток, що має загально-народовий характер".... „Специяльно для Покутя і сумежних повітів, а також і для цїлої Буковини, має та школа безмірне значінє і брак ей давав ся сильно відчувати, бо Буковина не мала доси ні одної польскої середної школи"...

Сказано отже ясно і недвозначно. що панове-Поляки здобули собі польску реалку в Снятинї для польонїзациї рускої Покутя і Буковини.

Та ми обіцяли нашим читачам навести ще оден доказ, а доказ сей тим замітнїйший, бо сьвідчить, що й центральне віденьске правительство, отворяючи снятиньску реалку, рівнож дїлало в цїлих польонїзаторских.

Сим неоспоримим доказом есть документ, що звучить (наводимо основні місця):

„Die Verordnung des k. k. Ministerium's für Kultus und Unterricht vom 17 Juni 1903 Z. 18.564, an den Landesschulrath von Galizien. — (на сторонї 3-ій) ...Ausserdem wird mit 1 Semptember 1906 die Stelle eines röm. kath. Religionslehrer systemisirt, dem zunächst der im § 4 des Gesetzes vom 19 September 1898 R. g. Bl. N. 173. festgesetzte Gehalt gebührt. Vom 1 September 1909 an ist d esem Religionslehrer unter gleichzeitiger Einstellung des von dem se ben bis dahin bezogenen Gehaltes, der für Religionslehrer normirte Gehalt jährlicher 2.800 Kr. anzuweisen.. (на сторонї 4-ій) ...„Als ordentliches Erforderniss der Staatsrealschule in Sniatyn würden in den Voranschlag für das Jahr 1904 folgende Beträge einbezogen:

Gehalte des Lehrerspersonals	
1. Director	3.800 Kr.
2. Lehrer a 2.800 Kr. (hierunter einer für 1|3 Jahr)...	3,733 Kr.
Activitätszulagen des Lehrerpersonals.	
1. Director	350 Kr.
2. Lehrer a 500 Kr. (hierunter einer für 1|3 Jahr)	667 Kr.
Kirchenerfordernisse . . .	100 Kr.
Remunerationen und Aushilfen.	
Systemmässige Remunerationen: 6 Stunden röm kath. Religion (darunter 2 Stunden Exherte und 2 Stunden für 1|3 Jahr)	566 Kr.
4 Stunden israelitischen Religion (darunter 2 Stunden für 1|3 Jahr) .	266 Kr.
4 Turnstunden (darunter 2 Stunden für 1|3 Jahr)	213 Kr.
4 Gesangsstunden (darunter 2 für 1|3 Jahr)	213 Kr.
Zusammen .	1158 Kr.

Міністерство просьвіти системізує отже при снятиньскій реалцї посади-директора і двох учителїв, системізує посаду римо-католицкого катехита з 1906-им роком, а досего часу визначує за науку римо-католицкої релїгії ремунерацию в квоті 466 К, міністерство просьвіти не забуло і про науку жидівскої релїгії, бо визначає на сю цїль ремунерацию в квоті 266 К, не забуло і за ґімнастику та за науку сьпіву, **забуло однак цїлком** — rectе помину́ло з розмислом — **про науку релїгії рускої.** именно про визначенє ремунерациї за тимчасову науку рускої релїгії та про системізованє рускої катихетури при реальній школї в Снятинї рівночасно з польскою.

Певна річ, що таке вже не куріозне, але прямо визиваюче Русинів заряджене міністерства просьвіти видано на основі представленя польскої „комісиї едукацийної" чи там галицкої Ради шкільної краєвої, котра специяльно що до реальних шкіл в Галичинї має майже необмежену компетенцию так, що роля міністерства зводить ся тутки до простої формалїстики. І в тім випадку Рада шкільна краєва була тим суфлером, що піддала міністерству подібний проект, котрий есть нїчим иншим, як безприміpним подоптанєм прав і достоїньства рускої народности і рускої обряду на корінно рускій земли.

Вправдї маємо в східній Галичинї ще деякі заведеня, як приміром польску ґімназию ім. Франц Йосифа, де рівно-ж задля звісної тенденциї руский обряд і руска народність не мають належної пошани. Та тутки може Рада шкільна краєва заслонятися бодай майже чисто польским характером школи, як і сим, що у Львові є до вибору кілька середних шкіл, при яких руска релїгія удїляє ся зарівно з польскою. Та цїлком що иншого Снятин, місто положене в чисто-рускій полосї краю, де руске населенє повітів: Снятин, Косів, Городенка колибає ся між 80—84%, а тілько в двох (Коломия і Заліщики) сходить до будь-що-будь все ще подавляюче високого процентy 74—77%, і де Поляки (почасти враз з Жидами) досягають in minus навіть зникаючо малих процентів 6·72%—4·87%, та на граници чисто-рускої части Буковини, в котрім то краю Поляки не досягають загалом 4% цїлого населеня. Тутки таке „переоченє" науки рускої релїгії виходить на сьвідоме знехтованє загалу населеня і то автохтонного населеня, згаданих околиць, виходяче не тілько на се, щоби руску народність і обряд навіть в прирівнаню до Жидів понизити, але щоби прямо замкнути Русинам приступ до сеї школи, основаної серед рускої населеня за рускі гроші. Піддаючи міністерству проект до наведеного в горі розпорядженя, менери з польскої „комісиї едукацийної" числили на се, що виключаючи з снятиньскої реалки науку рускої релїгії, знеохотять руских родичів до посиланя своїх дїтий до сеї школи. Виходить отже ясно, як на долони, що снятиньска реалка має тілько польонїзаторске значінє, а се потверджує ще й той фактъ, що польскі патріотники в Снятинї поспішають уже заложити там польску бурсу, де Русинів-латинників буде перероблювати ся на будучих „szermierzy polskości na Rusi."

Все те однак не сьміє покутских та буковиньских Русинів нїяким способом відстрашити від заповненя реальної школи в Снятинї своїми дїтьми. Школа та основана руским грошем повинна послужити також і Русинам по обох боках Черемошу. А що завдяки заходам панів-Поляків знехтовано з гори в тій школї науку рускої релїгії, то родичі-Русини, дбали о патріотичне вихованє своїх синів, нехай постарають ся, щоби науку рускої релїгії удїляв їх дїтям приватно місцевий руский парох, чи инший місцевий руский сьвященик, що певно не відкаже ся від сего дїла.

На сім і кінчимо, зазначаючи ще раз з натиском, що **того роду визову руского народу** з боку правлячих кругів, стоячих під впливом наших противників, **доси ще небувало** і що рускі парляментарні репрезентанти певне подбають почислити ся за нею з пп. Кербером та Гартлем...

---

4)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(*Переклав з росийського Микола Левицький.*)

V.

Вдоволений, що так удала ся йому роля мирителя, вийшов Коврін в парк. Сидячи на лавцї і роздумуючи, почув стук екі пажів і жіночий сьміх — то гості приїхали. Як вечірні тїни стали стелити ся по саду, почули ся неясно звуки скрипки, сьпіваючі голоса і се пригадало йому чорного монаха Де, в якій сторонї, або на якій планетї носить ся тепер тота оптична без'образність?

Ледви спімнув леґенду і нарисував в своїй уяві той темний привид, який видів на житнїм полї, як із-за сосни, як-раз проти нього вийшов нечуйно, без найменчого шелесту, чоловік середного росту, з ненакритою сїдою головою, весь в темнім і босий, похожий на жебрака а на його блїдім, мовби мертвім лицї різко виднїли ся чорні брови. Киваючи привітливо головою, підійшов той жебрак, чи мандрівник безшумно до та лавки сїв, і Коврін пізнав в нїм чорного монаха. Хвильку гляділи один на одного — Коврін із подивом, а монах ласкаво і, так як тоді трошка лукаво, з хитрим виразом.

— Однако-ж ти привид, — заговорив Коврін.

— Зачим ти тут і сидиш на однім місцї? Се не вяжеть ся з леґендою.

— То все одно — відповів монах не відразу, тихим голосом і обертаючи ся до нього лицем. — Леґенда, привид і я — все те продукт твоєї розбудженої уяви. Я — мара.

— Значить, ти не істнуеш? — запитав Коврін.

— Думай, як хочеш, — сказав монах і слабо усьміхнув ся. — Я істную в твоїй уяві, а твоя уява є частю природи, значить і я істную в природї.

— У тебе дуже старе, розумне і незвичайно виразне лице, неначе ти в самім дїлї прожив більше тисячки лїт, — сказав Коврін. — Я не знав, що моя уява спосібна видавати такі фенємени. Але чому ти глядиш на мене з таким захватом? Подобаю ся тобі?

— Так. Ти один із тих не многих, що по справедливости зовуть ся божими вибранцями. Ти служиш вічній правдї. Твої мисли, наміри, твоя незвичайна наука і цїле твоє житє носить на собі божеську, небесну печать, бо вони посьвящені для розумного і прегарного, то є длятого, що вічне.

— Ти сказав: вічній правдї... Однак чи людям доступна і потрібна вічна правда, як нема вічного житя?

— Вічне житє є, — сказав монах.

— Ти віриш в безсмертність людий?

— Так, певно. Вас, людий чекає велика, блискуча будучність. І чим більше на землї таких людий, як ти, тим скорше здійстнить ся тота будучність. Без вас, слуг висшого почину, що живуть сьвідомо і сво бідно, було би людство мізерне; розвиваючи ся своїм природним порядком, воно довго еще ждало б кінця своєї земсьвої істориї. А ви введете його кілька тисячів лїт скорше в царство вічної правди — і в тім висока ваша заслуга. Ви воплочаєте собою боже благословенство, що спочиле на людях.

— А яка цїль вічного житя? — поспитав Коврін.

— Як у кождім житю—утїха. Правдива утїха є в пізнаню, а вічне житє дасть безчисленне і невичерпане число жерел для пізнаня і в тім змислї сказано: в домі Отца Мого обители многи суть.

— Коби ти знав, як мило слухати тебе!— сказав Коврін, затираючи від вдоволеня руки.

— Дуже радий.

— Але я знаю: як ти відійдеш, буде мене непокоїти питанє про твоє істнованє Ти мрака, галюцинация. Значить, я психічно хорий, ненормальний?

— Хоть би і так. Чого сумувати? Ти хорий, бо працював над силу і утомив ся, а то значить, що своє здоровле ти привіс в жертву ідеї і близький час, як ти віддаш їй і саме житє. Чого лїпшого треба? Се — те, до чого стремлять всї загально обдарева ні, високо благородні вдачі.

— Як знаю, що я психічно хорий, то можу вірити собі?

— А звідки ти знаеш, що геніяльні люди, яким весь сьвіт вірить, також не видїли мар? Тепер преціньо говорять учені, що геній покрівний із божевілєм? Мій друже, здорові і нормальні, се тільки звичайні, гуртові люди. Фантазиї на тему первого віка, утоми, виродженя і т. п. можуть серйозно непокоїти тільки тих, що цїль свого житя видять в звичайнім, т. є. в гуртових людях.

— Римляни говорили: mens sana in corpore sano.

— Не все те правда, що говорили Римляни, або Греки. Підвисшений настрій, зворушенє, екстаза — все те що відріжняє від звичайних людий пророків, поетів, мучеників за ідею, противне животній сторонї чоловіка, то є, його фізичному здоровлю. Повторяю: як хочеш бути здоров і нормальний, іди в стадо.

— Давно, ти повтаряєш те, що менї часто приходить до голови, — сказав Коврін.

— Так як би ти підтлянув і підслухав мої скриті мисли. Але не говорім о менї. Що ти розумієш під вічною правдою?

— Монах не відповів. Коврін глянув на нього і нерозпізнав лица: його черти туманили ся і розпливали ся. Потім почали у монаха щезати голова, руки; його туловище помішало ся із лавкою і вечірними сумерками, і він щез зовсїм.

— Галюцинация скінчила ся! — сказав Коврін і засьміяв ся. — А шкода.

Він пішов назад до дому веселий і щасливий. Те немноге, що сказав йому чорний монах, підлещувало не самолюбію, а цїлій душі, цїлому його єству. Бути вибранцем, служити вічній правдї, стояти в ряді тих, що на кілька тисяч лїт скорше зроблять людство достойним божого царства, то є, вибавлять людство від кількох тисяч лишніх лїт борби, гріха і терпінь, віддати ідеї все — молодість, сили, здоровля, бути готовим умерти для загального добра, — який високий, який щасливий удїл! У нього пересунула ся в памяти цїла минувшість, чиста, невинна, повна трудів, він нагадав те, чого учив ся і чого учив других і рішив, що в словах монаха не було прибільшуваня.

На встрічу по парку ішла Таня. На нїй було вже друге платя.

— Ви тут? — сказала вона. — А ми вас шукаємо, шукаємо... Але що з вами? — здивувала ся вона, глянувши на його радісне, сяюче лице і на очи, повні сльоз. — Який ви дивний, Андрюша.

— Я вдоволений, Таня, — сказав Коврін, кладучи руки на її плечі. — Я більш як вдоволений, я щасливий! Таня, мила Таня, ви незвичайно симпатичне єство. Мила Таня, я такий радий, такий радий!

Він горячо поцїлував обі єї руки і продовжав:

— Я тільки що пережив сьвітлі, чудні, неземскі хвилї. Але не можу я розказати вам всего, бо назвете мене божевільним, або

Вимагайте німецкі вироби! 4 5 3—8

Ново-отворений в домі під ч. 14, при площи Галицкій у Львові

СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО

склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві — поручає: лямпи санаторскі і стоячі бюрові і т. д.

Росийский цар перед Европою.

(Голос з росийской України.)

Николай II. звольнив знов сповістити свою велику ласку народам Европи — цивілізовані народа будуть мати в короткім часі нагоду, вносити оклики на здоровле білого царя. Шлях зелїзничий, що веде на захід буде густо обсаджений, — щоб охоронити північного потентата перед любовю его народів. За границею є вже цїлі легіони тайних росийских поліцистів, що мають припоручене перевести підготовляючу роботу, а ті приготованя дають їм богато праці, бо преціньтреба цїлий шлях удержати — о скільки дасть ся — в безпеченьстві перед росийскими еміґрантами. Кождий крок „рускогоˮ живучого за границею вже тепер підпадає напруженому наглядови, а як тілько істнує найменчий сумнїв, то сейчас робить ся „потрібні заряджениˮ. Бо то вже стало ся історичним фактом, що наслїдники Петра Великого перед нїким не мають так великого страху, як саме перед своїми піддавцями. А тота судьба є видимо призначена також для царя мира.

Під лихими авспіциями удає ся тим разом росийский цар у західну Европу: его „історична спадщинаˮ розбурхана; опірність реґіментів не належить до новостий; серед широких верстов народу кипить; підпори найбільш випробовані панславізму і деспотиї — що мали за завданє піддержувати авторитет Росиї перед закордонними Славянами і стояти на чолї антизахідно-европейскої а головно антиґерманскої аґітациї — такий прим. Побідоносцеф стали ся предметом загальної погорди і дрожать о свое житє; абсолютистичний будинок грозить вийти з основ а оклики „проч з абсолютизмомˮ стають чим раз голоснїйші. Коротко кажучи, спорохнявіла домена білого царя тріщить у всїх суставах. Той немилий трескіт не дає цареви супокійно спати. Тому йде до західної Европи, там де его ідеї мира вище цїнять, де все еще ждуть від него також мира для его-ж народів, якого він їм доси не хоче дати. Его одинокою відрадою в тих тяжких хвилях є, що він може дати ся в західній Европі возвеличати свобідним горожанам, між тим коли в его державі все, що свобідпїйше рухає ся, мусить зачислювати ся до его традиційних противників.

Та впрочім так чи так — у Відни і Римі будуть почуватись щасливими, що будуть могли овайційно принимати у себе „царя мираˮ — в противеньстві до его невдячних підданців. В Росиї-ж самій тимчасом не ширять ся зовсїм мирне успособленє. Правительство Николая II не жахає ся, проливати кров, коли йде о те, щоби приборкати маси народу, що будять ся до сьвідомости своїх людских прав, та зробити їх податливими для миролюбивого самодержця. Та нарід не дасть ся застрашити. Хлопи, робітники і студенти не збентежать ся перед кулями, вони радо несуть в жертву свое житє, в надиї що їх кров не лпє ся дурно, що вона поможе волї до побіди.

Характеристичне, що тото революційне движенє походить звичайно з південної Росиї. Русини грали ві всїх революційних рухах Росиї визначну ролю, але ще нїколи так як в послїднім часї.

Україна була все гордощию царів, бо се була основа, на якій Росия здвигла ся до теперішної могучости. Польско-руські війни за Хмельницкого, як і відорванє України, завдали польскій державі удар, з якого вона не могла вже підвестись. Через унїю України з Москвою здобула держава царів великодержавне становиско, яке перед тим мала Польща. Се стало ся на основі трактату, котрого однак царі не додержали. Русини именно мали один великий блуд — блуд, за який мусїла дорого спокутувати нация положена на східній брамі Европи, посеред міжнародної сумятохи; — се-ж: їх більші подвиги нїколи не були опановані аґресивною силою державної ідеї*), через що вони були предметом безнастанного торгу між Польщою а Росиєю, ба через що також під Хмельницким злучили ся з Москвою, помогли царатови здобути его теперішну силу і вдоволили ся зразу сього рода самоуправою, яку респектували північні володарі тілько так довго, як до сего були приневолені. Наслїдники Хмельницкого бачили вже помилку першого; вони розумїли, що могутність царату означає постійне небезпеченьство рівно для України, як і для західної Европи та еї культури. Вже тодї просьвічувала в голови українських проводирів думка зближеня Русинів із західною Европою, щоби через те зробити хоч забороло проти реакційних замахів росийского деспотизму. Мазепа сполучивсь навіть з королем Шведів Карлом XII, але в боротьбі з Петром Великим він упав а відпорна сила України була на довго зломана.

Самоуправу Русинів обмежувано поволи а вкінци цїлком знесено. Тому то Русини — коли ще йно взяти на увагу указ з заборою літератури з 1876 р. — суть найбільше невдоволеним народом в Росиї. Вони мусять рівно протестувати проти варварского, політичного пригнїченя як і національного. Ні где не є невдолене населеня так велике, нїгде пересьвідчене про безтолковість царского режіму так сильне, як на росийскій Україні. Звідси походить, що як-раз Україна бере в першій лїнії участь в революційнім руху.

З другого боку знають також росийскі революціонери, що без вільної України нема також вільної Росиї. Також західна Европа — для котрої панславістичне царство з авангардою инших славяньских племен становить не маловажне небезпеченьство — має також інтерес в тім усамовільненю і не повинна тій борбі, яку веде правительство царя-миротворця против народів Росиї приглядати ся рівнодушно — і росийскому абсолютизмови помагати. Бо чим довше абсолютна Росия має значінє перворядної держави і чим більше вона є яко сильна цїнена на вні, тим завзятїйше і відважнїйше буде вона ставити опір оправданим домаганям его народів.

Було-б пожадане, щоб теперішна поїздка росийского царя була послїдним тріюмфальним походом росийского царату!

(З *„Ruthenische Revue“*.)

*) Се не вповні вірне, бо державна ідея була, так як була навіть і державна орґанізация, хоч не вспіла виробити ся і устоятись наслїдком внутренних роздорів і напорів із вні. Слова автора треба розуміти тілько так, що державна ідея чи думка була у нас за слаба. — *Ред. „Дїла“*.

Польска „автономія“.

(Письмо з Бережанщини.)

Недавно писав я до наших часописий про страшну градову катастрофу, що навістила цїле Поділє, і я був певний, що власти, як староства так і ради повітові, займуть ся долию нещасних людий. Отже послухайте, добрі люди, який поратунок дістають наші громади!

Ото в неділю 30-ого серпня пополудни, йдучи до читальні, здибаю панка в урядовій шапці в товаристві громадского присяжного. Я був певний, що той пан приїшов зіслапий до села роздивити ся в градових шкодах. Однак, на мое запитанє, каже мені громадский урядник, що той панок приїшов у село яко карний післанець від бережаньского староства, щоби стягнути залеглости за невідроблений шарварок. Господи милосердний! Тепер екзекуцию зсилати на село, коли град всьо витоптав і в селї вже хороби зачинають лютити ся — кількананця теро заслабло на дизентерию а кількоро померло! Таж в такій тяженькій пригоді, в такім нещастю власти повинні прийти з помочию людям, а они, немов на глум, насилають карного післанця — і то за що?— за невідроблений шарварок! Видко, що пану маршалкови Трачевскому хибло гроший в касї...

Ей панове! щось гейби за богато того доброго! Таж через цїле лїто слота, тучі й зливи так понищили дорога, що сердега господар навіть тої нещасної градобини не може привезти до дому. По дорогах поотвирали ся такі безодні, що люди худобу мотузем витягають з болота... Кілька днїв тому цїла громада мусїла завозити глубоку трясавину на дорозї за селом до Івся (навіть сам війт дав свої дві фіри на цїлий день завозити ті баюри), а дорога з села до станції зелїзничої виглядає як одна безодня. Чомуж ви, панове з польского бецирку, не ласкаві прийти переконати ся о тім? Вам добре ся дїє, ви ситенькі й красно вбрані, посвистуючи походжаєте по бережаньскім тротуарі та радите, як будувати Польщу на Руси, а тут нарід в роспуцї, мара голоду мучить его, мре на помести. А преціньже коли хто не відробив шарварку, то відробить тепер, бо навіть посеред села по дорогах поотвирали ся ями. По щож так немилосердно перти на нещасний нарід?!

Я удав ся до війта, війт казав відписати зараз до староства і післанець того самого дня вернув до Бережан. Але громада таки мусїла заплатити ему 5 К за дорогу, бо староство так визначило.

Подаю се до публичної відомости, нехай цїлий сьвіт знає, яких гараздів ми тут зазнаємо по руїнї, яку народови принесли тучі й гради...

А тепер щось з иншої бочки.

Пов. читателї „Дїла“ пригадають собі з опису в „Дїлї“ і з інтерпеляциї посла Старуха в соймі дикі вчинки „ржонцаˮ Табенцкого в Росоховатци — тиранське трактованє бідних людий. Такого поступованя він не залишив і доси.

Дня 31. серпня с. р. сполудня привели люди з Росоховатця до мене Семка Шевцева, майстра цегольнї, родом з Бережан, і той з плачем оповів менї таку свою пригоду: Згодив ся він в дворі в Росоховатци зробити й випалити 60.000 цегол. За кожду відану тисячку мав дістати по 1 К. Доси випалив і віддав 33000 а сирівки зробив 21 500 Шевців, маючи виплачувати своїх робітників, удав ся д. 31. серпня рано до Табенцкого з просьбою о виплату належних ему 140 К. Табенцкий відповів ему, що не має часу виплатити. Колиж Шевців конче домагав ся, щоби бодай часть тих гроший виплатив ему, бо він і его робітники просто не мають що їсти, Табенцкий закликав економа Халупку і пятьох паробків і казав затягнути Шевцева до стайнї. Там три паробки всїли ему на ноги, два на голову, а економ Халупка валив его буком. Шевців, як каже, до десяти буків був ще при памяти, потому вже не знає, як довго его мордували. По тій звірскій операциї Шевців не міг встати на ноги, то Табенцкий і Халупка закликали поденних робітників і казали занести его до війта Білецкого, щоби его приарештував і відставив до суду. На щасте війта не було дома, то Шевців остав ся на воли. Его власні робітники взяли его і помалу привели до Слободи до мене; фіри не могли дістати, хотьби й за грошї, бо кождий господар боїть ся мести пана „ржонци“. Я, сконстатувавши тяжкі побої (тїло виглядало сине мов зелїзо) сейчас написав донесенє до держ. прокураторії в Бережанах а нещасного побитого відослав-ем возом до бережаньского шпиталя. Побачимо, що з тим фантом зробить прокуратория...

Семко Шевців — осьвічений чоловік, предприємець, а так поступив з ним „ржонцаˮ Табенцкий. Щож то там дїє ся з бідними слугами? Люди, що привели Шевцева, розповіли менї, що Табенцкий перед кількома днями побив одного „огульникаˮ так, що аж зуб ему витоптав. Колиж побитий покинув роботу і пустив ся в дорогу до мене, Табенцкий вислав за ним фіру, завернув его до двора і залагодив его. Я очивидно й сесю справу розслїджу. Таж таке поступованє з людьми кличе о месть до неба, а преціньще не вернули ся часи сумної памяти панщини на галицкій Руси!... По моїй дописи в справі граду на Поділю Słowo polskie обурилось на мене і написало, що я „zdeskredytowany u przyjaciół i nieprzyjaciół“; а бачите, люди з довірем відносять ся до мене в своїй кривдї, бо я з народу вийшов і до гробу буду его бороняти.

Слобода золота 31 серпня 1903.

Тимотей Старух.

Справи австро-угорскі.

До ситуациї.

Вчера перед полуднем відбула ся конференция 4-ох членів нїмецкої коалїциї: д-ра Гросса, д-ра Дершати, д-ра Люеґера і д-ра Вернрайтера. По нараді сї провідники нїмецких сторонництв пішли до Кербера, аби его поінформувати зі становища нїмецких сторонництв, які суть можливі концесії для Мадярів. Члени комітету домагали ся безпроволочного скликаня парляменту, бо теперішні ненормальні відносини на Угорщинї відбивають ся некористно також на відносинах Австриї, котра супротив національних жадань Мадярів мусить занятн відповідне становище. Специяльно в справі спільної армії ставлять Мадяри ріжні жаданя, супротив чого конечною річию є, аби і австрийскій парлямент висказав свою гадку в сих справах. Обговорювано довше справу задержаня вояків в службі і над деякими точками угоди з Угорщиною.

Д-р Кердер заявив, що воякам задержаним поза третий рік будуть пізнїйше признані ріжні догідности. Правительство вияснить в сїй справі свое становище доперва пізнїйше, коли буде скликаний парлямент. Що до скликаня парляменту, то перед жовтнем він не може бути скликаний, бо вересень мусить бути полишений соймам. Не є також виключене, що парлямент буде скликаний нагло. В такім случаю сойми будуть мусїли перервати свої сесиї.

Члени комісиї пішли відтак до міністра війни, з котрим конферували в справі задержаних в службі вояків.

Говорять, що в міністерстві війни глядають за виходом з теперішного положеня, аби по змозї вдоволити населенє в справі покликаня сего року рекрутів.

не повірите менї. Будемо говорити про вас. Мила, славна Таня! Я люблю вас і вже привик любити. Ваша близкість, наші стрічі по десять раз в день, стали потребою моєї душі. Не знаю, як буду обходити ся без вас, як поїду до себе.

— Ну! — засьміяла ся Таня. — Ви забудете на нас через два днї. Ми люди маленькі, а ви великий чоловік.

— Нї, будемо говорити серйозно! — сказав він. — Я візьму вас із собою, Таня. Так? Поїдете ви зі мною? Ви хочете бути моєю?

— Ну! — сказала Таня і опять хотїла засьміяти ся, але сьміх не вийшов і червоні пятна виступили у неї на лицї.

Она стала скоро дихати і бистро-бистро пішла, але не до дому, а дальше в парк.

— Я не думала об тім... не думала! — говорила вона, стискаючи руки, якби у відчаяню.

А Коврін ішов за нею і говорив все з таким самим сяючим, радісним лицем:

— Я хочу любови, що захопила би мене цїлого, і таку любов тілько о ви Таня можете дати менї. Я щасливий! Щасливий!

Вона була ошоломлена, зігнула ся, скорчала ся і так, як би зістаріла ся о десять лїт, а він находив її прегарною і голосно висказував свою радість.

— Яка вона гарна!

VI.

Дізнавши ся від Коврина, що не тілько роман наладив ся, але що навіть весїле буде, ходив Ігор Семенич довго із кута в кут, стараючи ся укрити зворушенє. Руки у него стали трясти ся, шия надула ся і побагровіла, він велїв заложити бігунці і кудись поїхав. Побачивши, як стягнув коня і як глубоко, мало не на уха натягнув фуражку, зрозуміла Таня его настрій, заперла ся у себе і переплакала цїлий день.

В оранжериях досьпіли вже бросквині і сливки; паковане і відсилка в Москву того нїжного і вередливого товару, вимагала богато уваги, труду і заходів. Дякуючи тому, що лїто було дуже жарке і сухе, треба було підливати кожде дерево, на що страчено багато часу і робучої сили, і появила ся велика скількість гусениць, що їх робітники і навіть Ігор Семенич і Таня, дусили прямо в пальцях, на велике обридженє Коврина. При тім всїм треба було принимати осінні замовленя на овочі і дерева і вести велику переписку. І в саме горяче веремя, як, здавало ся, що у нїкого не було вільної хвильки, наступили пільні роботи, що відняли від саду більшу половину робітників; Ігор Семенич, сильно опалений, замучений, злий, скакав то в сад, то в поле і кричав, що розривають його на кавалки і що він пустить собі кулю в лоб.

А тут еще клопіт із приданим, якому Пясоцькі надавали не мале значінє; від давеньканя ножиць, стуку машин до шитя, чаду желїзок до прасованя і каприсів модистки, нервової, обидливої дами, крутили ся у всїх домашніх голови. І як нарочно, кождого дня приїзджали гості, яких треба було забавляти, кормити і затримувати на ніч. Але вся та каторга перейшла незамітно, як в тумані. Таня почувала себе так, як би любов і щастя захопили її нечаяно, хотяй від чотирнайцятого року була упевнена в тім, що Коврін оженить ся іменно із нею. Вона дивувала ся, була непевна, не вірила собі... То нараз наплине така радість, що хочеть ся улетїти під облаки і там молити ся Богу, а потім нараз пригадає собі, що в серпні прийдеть ся розставати ся із рідним гніздом і оставити вітця; або Бог зна' звідки прийде гадка, що вона мала, незначна і недостойна такого великого чоловіка, як Коврін — і вона утїкає до себе, замикаєть ся на ключ і плаче гірко кілька годин. Як трафлять ся гості, здаєть ся їй нараз, що Коврін незвичайно гарний і що в него влюблені всї женщини і завидують їй, і душа її наповняєть ся захватом і гордістю, як будьто вона побідила весь сьвіт; але вистарчить йому приязно усьміхнути ся до якої небудь панї, а вона пріжить вже від ревности, утїкає до себе — і опять сльози. Сї нові чутя заволодїли нею цїлковито, вона помагала батькови машинально і не замічала ні бросквинь, ні гусениць, ні робітників, ні того, що час біг так скоро.

З Ігором Семиничем дїяло ся теж саме. Він працював від рана до ночи, завсїгди кудась сьпішив ся, виходив із себе, роздражнював ся, а все в якімсь чарівнім полусні. В нім сидїло вже як би двох людий: один правдивий Ігор Семенич, що як слухав садівника Івана Карлича, який доносив йому про непорядки, то уносив ся і у відчаяню хватав себе за голову, і другий неправдивий, точно на пів пяний, що нараз на півслові переривав дїлову розмову, торгав садівника за плече і починав бормотати:

— Що ні говори, а кров багато значить. Його мати була незвичайна, дуже благородна і дуже розумна жінка. Було розкішю дивити ся на її добре, ясне, чисте як у ангела лице. Вона прегарно рисувала, писала стихи, говорила на пяти чужих языках, сьпівала... Бідачка, царство їй небесне, умерла на чахотку.

Неправдивий Ігор Семенич зітхав і помовчавши продовжав:

— Як він був хлопчиком і ріс у мене, то у него було таке саме ангельске лице, ясне і добре. Його вигляд, і рухи і бесїда, були нїжні і гарні, як у матери. А ум? Він завсїгди поражав нас своїм умом. Тому, сказати, не даром він маґістр! Не даром! А погоди, Іване Карличу, який він буде лїт через десять! Рукою не досягнеш!

Але тут правдивий Ігор Семенич, полапавши ся, робив страшне лице, хватав себе за голову і кричав:

— Чорти! Спаскудили, споганили, змерзили! Пропав сад! Погиб сад!

А Коврін працював із давним занятем і не замічав заміщаня. Любов піділлята тільки масла до огню. По кождім баченю із Танию, щасливий і підбадьорений, ішов він до себе і з такою самою запальчивістю, з якою цїлував Таню і обясняв ся їй в любві, брав ся за книгу, або за свою рукопись. Те, що говорив чорний монах про божих вибранців, вічну правду, про блескучу будучність людства і проч., надавало його праці особливе, незвичайне значінє і наповняло його душу гордістю, сьвідомістю власної висоти. Раз, або двічи в тиждень, в парку, або дома, стрічав ся він із чорним монахом і довго бесїдував із ним, але се не страшило, а противно, радувало його, бо він був уже кріпко переконаний, що такі привиди відвиджують тільки вибраних, видних людий, що посьвятили ся службі для їдеї.

Якось раз з'явив ся монах підчас обіду і сїв в столовій коло вікна. Коврін урадував ся і дуже зручно завів з Ігором Семеничем і Танию розговір об тім, що могло буги інтересне для монаха; чорний гість слухав і приязно кивав головою, а Ігор Семенич і Таня також слухали і весело усьміхали ся не підозріваючи, що Коврін говорить не в ними, а зі своєю галюцинациєю.

Незамітно прийшов богородичний піст, а скоро за ним і день весїля, яке після бажаня Ігора Семенича відсьвяткували „гучноˮ, то є, із безглуздою гульнею, що продовжала ся дві добі. З'їли і випили за тисячів три, але за плохою наємною музикою, за крикливими тоастами і біганиною льонаїв, за шумом і тіснотою, не зрозуміли смаку ні в дорогих винах, ні у знаменитих закусках, замовлених із Москви.

(Дальше буде.)

Справи заграничні.

Мінїстер Вітте.

„Ст. Петербурскія Вѣдомости“ так представляють дїяльність Віттого, нового российского президента мінїстрів яко мінїстра фінансів.

Іменований президентом мінїстрів був ший мінїстер фінансів, Вітте обняв був управу росийских фінансів перед 11 роками в дуже некористній хвили, бо по неурожаю в 1891 р., коли кредит Росиї був так захитаний, що позичка з 1891 року не могла бути зреалїзована за границею. Вітте взяв ся з незвичайною енергїею до дуже добре обдуманого пляну двигненя росийских фінансів До 2—3 лїт так скріпив кредит держави, що міг приступити до постепенного введеня в курс золота, котре з сьвітлим успіхом закінчилось введеном золотої валюти. Однак на самій реорґанїзациї фінансів, котра зробила его першою особою в Росиї, не скінчилось. Реформа державного банку з розширеном его функциї, рад конверсий, зменшене і упорядковане безпосередних податків, введене таких форм оподаткованя як податок чиншовий, промисловий і т. д. разом зі скріпленем посередних податків — було дїлом б. мінїстра фінансів. Форсоване посередних податків і протекцийної системи для державного промислу були надужитем податковой сили народних мас, але жадна инша система не могла дати тілько гроша, кілько держава потребувала на залатане буджету і для своїх політичних цїлий. Вітте ясно бачив, що без тяжких жертв податників не дасть ся зреалїзувати дїло великого сибірского шляху, котрий Росия уважає за конечний для добра будущих поколінь. Ціною обтяженя населеня оплачено також розвій величезної сїти доріг, рїжних институций і фабрик. Ту саму цїль скріпленя державних фінансів мало також заведене державного монополю на алькоголїчні напитки.

Аби обтяженому податками населеню приспорити доходів, Вітте старавсь постепенно усувати формальности, що вязали промисл і торговлю, зорґанїзував конференциї купців і промисловців для вступного сброблення законодатних проектів, дав промисловцям і купцям в біржевих комітетах і конференциях при мінїстерстві представительство їх потреб і інтересів. З усїх сих причин Вітте тїшив ся в дотичних кругах великою популярностию і симпатиєю. Велику заслугою Віттого є також розвій промислового і купецкого шкільництва. За его мінїстерства засновано цїлу сїть торговельно промислових шкіл.

До заслуг б. мінїстра фінансів зачисляють також рішене о конечности ревізиї правного положеня селяньства, без котрої немислимий его економічний розвій. За его заходом зорґанїзовано окремі конференциї о потребах сїльского промислу. Тут звернув ся Вітте прямо до місцевих институций і осіб, що покликали до житя ґуберніяльні і уїздні комітети, котрі збирають дати потрібні для конференций при мінїстерстві. Результат праць Віттого взагалї доказує, що він є чоловіком незвичайної праці, чоловіком з визначними політичними способностями.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Ситуация знов як найгірша. За приміром людового сторонництва всї инші партиї ударяють сильно на Векерлього і партиї, обстаючи при угорскій команді і грозять наново обструкциєю.

Панамска революция.

Ню-Йорк. В Панамі вибухла революция До революциї пристали Індияни. Правительственае військо в Панамі, не пілних 1500 людий хоче перейти на сторону повстанців, бо вле его оплачують. Супротив сего, що через революцию будова панамского каналу на довший час буде перервана, в Вашинґтонї нараджують ся, чи не приступити безпровлочно до будови каналу Нїкараґви.

Македонїя.

Білград. Вчера вечером прийшла тут депеша з донесенем, що Адрианополь в чотирох місцях підпалено і що цїле місто стоїть в огни. Офіцияльне потверджене сеї вісти еще не надійшло.

Софія. Македонське населене має бути в оригінальний спосіб покаране за теперішні розрухи. На населене має бути наложений новий податок ґрунтовий в висотї 1000 пястрів на голову. Дохід з сего податку має бути ужитий на піднесене военних коштів, викликаних вибухом розрухів.

Кольонїя. Супротив донесень розширюваних македонськими комітетами, що Нїмцї підбурюють султана до війни, Köln. Ztg. стверджує, що політика Нїмеччини має на цїли удержане як найдальше ідучого мира.

Берлин. До Софії мала прийти вість, що в Мезамбії згоріли три пароходи угорского товариства пароходів на Дунаю. Три капітанських пароходів, 6 матросів і 19 подорожних погибло в филях Дунаю. Причиною огню мала бути експльозия, але заступство угорскої Леванти здогадуєсь, що причиною огню був вибух динаміту.

Будапешт. На болгарскім березї коло Бурґасу невияснена експльозия знищила пароход левантийского товариства „Васкавер“ о обємі 2400 тон. Погибли капітан, перший і другий офіцир, 6 людий з обслуги і урядник будапештеньской зелїзниці.

НОВИНКИ.

— **Про страйк в Жизномири** пишуть в Бучача до Naprzod'y: Семий вже тиждень тревае стрейк в Жизномири. Що кільна днїв взивае секретар староства (Новотни) стрейкуючу службу до Бучача і то меньше більше грізними словами напирае на них, щоби вертали до двора (відповідно до того, як веде ся посессорови Корабліґови.) Сегодня, 1-го вересня, п. Новотни був просто не при собі, з чого можна вносити, що посесор нїгде не може знайти форналїв, хотяй недавно їздив по них аж за Дністер. Коли на звичайні питання п. Новотного, чи вернуть до двора, всї відповіли: „вернемо, як він згодить ся на наші домагана“, п. секретар почав викрикувати: „ty pijaku! ty duriu! wyście się popili!“ Все те в роли урядовій і в канцелярї ц. к. староства. А коли ему Мариська Кривенька, стара матїр двох форналїв, показала пригорщу гнилого збіжа, яким Корнґліг годує службу, секретар хопив її і пхнув до дверий з таким розмахом, що она вилетїла на коридор і була би впала на сходи, якби не вхватила ся була за поруче. Одїж на бїй пірвав п. секретар так, що визирало наге тїло. Позіставши, бачучи, що Новотни не при собі, перепудились і забирали ся втїкати. Тогдї Новотни спамятав ся, хопив за клямку дверий і не пускав. Але селяни, побачивши, що й пан секретар перепудив ся не абияк, набрали відваги і заявили, що коли тут бють за правду, то они не будуть відповідати і пожалують ся до суду. П. Новотни, хотячи дати їм пізнати, як мало він боїть ся суду, розреготав ся на цїле горло — і на тім авдиенция скінчила ся. — Може би намісник, котрий вже стілько разів обіцював наглядати дїяльність підвластних урядників, вглянув дещо близше в поступоване бучацкого ц. к. староства, з особливим узглядненем особи п. Новотного, котрого поведене зовсїм не придає власти поваги.

— **О польских епископів в Америцї.** Польским выселенцам в Америцї, хоч вони всї римскі католики, таки вже надоїло обходити ся без польского епископа і оставати під духовною опікою епископів англїйских, французских чи айрішских (ірландских), котрі не розуміють ні польского язика ні справ і потреб польского населеня. Длятого, як довідуємо ся з польских дневників, виїхала з Америки польска депутация до Риму, щоби особисто на місци припильнувати і поперти справу іменованя польского епископа (бодай одного) для американьских Поляків. Депутация прибула до Риму мабуть чи не за житя ще пок. папи і бавила в Римі кілька неділь. Була у кардинала Ванутелїя і у инших, і річ певна, що не від'їхала, не бувши також і у нового папи. Що ті заходи не остануть даремні, о тім навіть не можна сумнівати ся. Так само можна приняти за річ певну, що польска депутация не залишила заопікувати ся в Римі також і американьскими Русинами, зачисляючи їх, як звичайно, до Поляків. Длятого можна надіяти ся, що іменований евентуально польский епископ дістане юрисдикцию також і над руским духовеньством в Америцї, котре тим способом дісталось би з дощу під окап. Оттак ходять коло своєї справи Поляки, хоч вони і в Галичинї мають свою впливову ієрархію та, що важнїйше, охочу і завсїгди готову до використана свого впливу для народної справи, і в Римі при самім престолї мають могучі впливи так духовні як сьвітскі. А у нас?... Справа іменованя руского епископа для американьских Русинів або бодай т. з. ґенерального вікарія тягне ся вже роками; богато вже з того вийшло шкоди для руской церкви і заносить ся на далеко ще більші шкоди: але кінця анї зазором не видно. Показує ся, що і Русинам американьским не лишать ся нїчого иншого, як піти слїдом Поляків та выслати до Риму депутацию, котра би на місци поясьнила всю вагу справи і небезпеченьство, яке грозить через дальше легковажене її.

— **В справі переходу учителїв з Галичини до Буковини** подала черновецка „Буковина“ ось-яку інформацию: Учителї з Галичини, що старають ся о місце на Буковинї, не потребують, як се часто лучає ся, удавати ся до нїкого листовно чи особисто, бо се на нїчо не придасть ся. Єдиний спосіб дістати на Буковинї посаду учительску є подане, з потрібними документами, особливо зі сьвідоцтвами, яке належить вносити до краєвої ради шкільної в Чернівцях. Убігателї, що остають в учительскій службі, мусять вносити подання через свою повітову раду шкільну, долучивши крім сьвідоцтв ще й кваліфікацийну табелю. Хто переконає ся, що его повітова рада шкільна не выслала подання до Чернівців (се в славній польскій Галиллеї нераз бувае), най внесе друге подане просто до краєвої ради шкільної в Чернівцях без прилог, в котрім най скаже, коли і через котру повітову раду шкільну галицку вніс перше подане. Хто-ж не займав учительскої посади в Галичинї, той може вносити подання о учительскі місця на Буковинї безпосередно до краєвої ради шкільної, виказавши докладно, чи і де був на посадї в Галичинї і від коли скінчив семинарию; про посади мусять приложити декрети настановленя і увільненя, а за час, від коли вже не займав посади в якій публичній службі, треба предложити сьвідоцтво моральности. Про правдивість всего того, що сказано в таких поданях, наступає відтак переписка між буковиньскою а галицкою радою шкільною, задля оминеня всяких містифікацій, на що звертаємо особливу увагу убігателїв, щоби не трудили ся даремно, коли не мають за собою бездоганности. Наостаток підносимо, що всякі подання осіб, котрі не мають хоч іспиту зрілости із семинарії учительскої, є даремні, бо таких убігателїв і на Буковинї безліч. В інтересї галицкого учительства було би, щоби галицкі рускі ґазети повторили се вияснене, яке маємо з компетентного жерела, яко єдиний спосіб до осягнена учительскої посади на Буковинї. Всякі инші заходи писемні чи устні є даремні.

— **Д-р Василь Щурат,** професор ґімн. в Бродах, виїздить за півчною відпусткою до Нїмеччини для студий психольоґії, на котрі дістав від мінїстерства просьвіти півчну стипендию 800 К з фонду, призначеного на підготовлене учительских сил для університетів. Д-р Щурат удає ся передовсїм до Штрасбурґа слухати викладів тамошного професора д-ра Теобальда Цїґлера.

— **Цїсар в Галичинї.** Цїсар приїде на маневри до Галичини не сам а з архикняземъ Франц Фердинандом і архикн. Францом Сальватором. Кромі того будуть в товаристві цїсаря: шеф ґен. штабу бр. Бек, ґенеральний інспектор вінниці ґр. Паар, офіцир особистої ґвардії цїсаря ґр. Тун, мін. Петрайх і лїкар цїсаря, радник двору д-р Керцль. До Львова вступить цїсар сам, без архикнязів, котрі удадуть ся прямо на місце маневрів. До депутациї посольскої, що має піти під проводом маршалка Баденїого зголосило ся доси 115 соймових послів.

— **Шкарлятина у Львові** — після вчерашного комунїкату міської власти санїтарної — стратила вже свій грізний характер. Де епідемічних бараків на Янівскім не прибуло від трох днїв ані одна особа, а що до 13 хорих остаючих в бараках стверджено, що — кромі одної дитини, як показало ся, хорої на туберкули — всї прочі приходять до здоровля.

— **Червоний,** на котрого паде підозрінє, що брав головну участь в убійстві, доконанім в червни с. р. при ул. Костюшка у Львові на Оранжовій і Шпінерівній, утїк, як звісно за кордон, де его опісля приловлено і увязнено. Отже доси на реквізицию тутешного суду росийскі суди не дали ще жадної відповіди, коли его видадуть тутешним властям. Прислано лише его фотоґрафію, котра потверджує, що се справдї Червоний. Що з ним дїє ся, не знати; може знов утїк. У всякім разї не скорійше, як за два місяцї, можна его надіяти ся у Львові. Тогдї можна буде виладити акт обжалованя, а розправа відбулась би при кінци с. р. в остатній каденциї суду присяжних. Тим часом учасники убійства, Радзевіч і Вершолек остають дальше у вязници.

— **Зелїзничі катастрофи.** На шляху Бердичів-Київ, межи стациями Фастовом а Кожанкою, розбив ся дня 26. м. м. особовий поїзд. Якісь злочинцї відшрубували шини від порогів, наслїдком чого перевернула ся льокомотива і чотири ваґони. Жертвою катастрофи упали машиніст і кондуктор, котрі погибли на місци, а надто потерпіло тяжкі рани 8 осіб. Оден з пасажирів бачив в хвили катастрофи сїмох селян, як утїкали від шляху. Найдено також на насипі зелїзні шрубки, котрі відкрутили злочинцї. Дивна річ, що на тім самім місци розбили ся тамтого року два рази поїзди з такої самої причини. Злочинців онодїшної катастрофи не відкрито ще доси — З Петербурга доносять, що на шляху зелїзниці Миколая, межи стациями Осїченкою а Люблиньскою ударив особовий поїзд, що їхав з Петербурга, на товаровий поїзд, причім погиб машиніст, а 8 осіб потерпіло рани. — Велика катастрофа лучила ся перед кількома днями на шляху межи Удіне а Вероною, в північній Італії. Особовий поїзд, що віз 2 батальйони піхоти, зійшов ся з поїздом товаровим. 14 ваґонів військового поїзду розбили ся на тріски. З під румовища видобуто 16 трупів, а з 97 покалїчених осіб 4 умерло наслїдком ран. Впрочім число жертв ще добре не стверджене.

— **Старі пятки і десятки.** Почавши від 1 вересня с. р. до 30 падолиста с. р. можна вимінати старі 10 ґульденові банкноти на нові гроші лише у филії банку австро-угорского. З днем 1 грудня с. р. ся вимїна буде переводити ся лише в банку австро-угорскім у Відни і Будапештї до 31 грудня с. р. Банкноти 100-ґульденові з датою 1 мая 1880 будуть приниматися в головнім банку австро-угорскім і в его филіях до 30 цьвітня 1904. Від 1 мая 1904 до 30 жовтня 1904 будуть приймати їх лише головні заведена банку. По 1 падолиста 1904 филії банку будуть приймати їх лише за дозволом головної ради австро-угорского банку. По 31 жовтня 1910 гасне обовязок банку приймати ті банкноти.

— **Найбільший і найвигіднїйший дім** на сьвітї находить ся в Ню Йорку. Будинок взносить ся на 17 поверхів, має 3000 комнат і 300 помешкань. В партері находять ся: пальмова саля, що може змістити в собі всїх льокаторів, концертова і балева саля, кавярня, реставрация, почтовий уряд, аптика, склеп з тютюном, банковий дім, склад паперу, ґалянтерийний склеп, лїкар і дентист. Сходи в каменици є мармурові, стїни викладані кафлями або мармуром. Вінди, що підвимають мешканців на поверхи є завсїдно в руку. В кождім помешканю є телефон. На шестім поверсї находить ся величезна саля реставрацийна, що може помістити 450 осіб. З її вікон представляє ся величавий вид. Дах дому, що називає ся „Авсонїа“, є склянний. Деякі помешканя зложені з 20 комнат, і платять ся за них 4000 доларів річно. Є там і кавалерскі помешканя, зложені з двох сальонів, спальні і комнати до купана. Платить ся за них 500 до 600 доларів річно. Пересїчно коштують помешканя річно 1000 до 1200 доларів. Кожде родинне помешкане має дві комнатки до купаня, одну для панькства, другу для служби. Всюди находять ся крани з горячою і зимною водою, а навіть з водою морскою до лїчничих купелий. Мешканцї одержують безплатно: опал, електричне сьвітло, лїд і дестильовану воду. Шафи всюди в мурах. Кожде помешкане заосмотрене в ледівню. В „Авсонії“ можна наймати сальони на забави, театри, равти, що супроти трудности дістати слуги і супроти їх вимог та химер є добродїйством. Будова „Авсонії“ коштувала 4 мілїони доларів і тревала від р. 1899 до кінця 1902. Чинш наймів приносить 3½ мілїона франків, з чого чистий зиск становить 2 мілїони франків.

— **Дрібні вісти.** Померли: у Львові Юлїя з Бортників Вербицка, жена радника двору і директора зелїзниць державних, в 63 році житя; в Тужилові (в калускім повіті) Вікентий Михалевский, вислуж. старший радник скарбу і властитель дібр земских, в 79 році житя. — В Кракові появили ся сфальшовані золоті 20-коронівки; фальзифікат є добром наслїдуваем правдивої монети, тілько трошки грубший і не звенить при ударі о твердий предмет. — Стан здоровля сьвітославного писателя Генрика Ібзена знов погіршив ся; старенький писатель часто омлївае. — Миколи Дорош з Голого равского, вийшовши тайком на лови з кількинадцятьлїтним хлопцем Василем Іваюрою, при поворотї до дому дав хлопцеви нести набиту стрільбу; хлопець перелазячи через плїт зачепив курком о паль, стрільба вистрілила а набій розірвав хлопцеви лице в кусеї і хлопець погиб на місци. — Российске мінїстерство справ внутрішних надіслало сими днями до Варшави дозвіл на відкопане домовини польского маляря Генрика Семірадского з гробівця на Повонзковскім кладовищи і перевезти еї до Кракова, де тїло славного маляря мають зложити між заслуженими Поляками „на Скалцї“.

— **Вп. Другів сьпіваків,** котрі їдуть на прогульку угорску, прошу бути на пробі сьпіву 10. вересня о 8. год. вечером в „Соколї“. Кождий зі сьпіваків, що бере участь в прогульцї, мусить бути на всїх пробах. Тих Вп. Другів, що перебувають на провінциї, взиває ся, щоби приїхали на означений день. Письма зі всякими інформацийними справами прошу надсилати під адресою: Комітет прогульковий, Сокіл, Підвале 7. — За комітет: *Йосиф Доманик.*

— **Земля на продаж.** — В Винниках коло Львова суть на продаж реальности враз з господарскими будниками. Ті реальности можна набувати в цїлости або в дорозї парцеляцийній. Близших інформаций удїляє „Краевий Союз кредитовий“ у Львові, ринок, ч. 10. — [Всї рускі часописи зволять сю оповістку повторити].

— **Дирекция почт і телеґрафів** подає до відомости, що з днем 27 серпня с. р. отворено на лїнії зелїзниці Львів Самбір для загального руху телеґрафічного слїдуючі станції зелїзничі: Ставчани, Любінь великий, Комарно-Бучали, Рудки, Хлопчичі і Калинів-Кайзердорф.

— **Отвореня читальні „Просьвіти“** відбуло ся дня 23 с. м. в Олесини, пов. бережаньского, стараном кількох місцевих громадян.

— **Нові рогачки** на повітових, громадских і двірских дорогах, ухвалені соймом на 5 лїт, дістали вже цїсарску санкцию. Між иншими заведені будуть рогачки: від мосту на Полтві в Куткорі для повітового виділу в Золочеві; від мосту на Стриями в Чаплях для пов. виділу в Самборі; на повітовій дорозї з Бучача до Потока золотого для пов. виділу в Бучачи; на пов. дорозї в Дрогобича на Гиравку до Глинного, на громадских дорогах з Лїшні до Підбужа і з Вигоди до Мединич для пов. виділу в Дрогобичи; від двох мостів на Дністрі для двірского обшару в Конюшках сїмянівских; на пов. дорозї з Яворова до Немирова для пов. виділу в Яворові і від мосту на Сяклї для львівского обшару спільно з громадою в Сухорові.

— **Вінчане п. Евгена Лотоцкого** учителя ґімназиї Франц-Йосифа у Львові з панною Марією Темницкою дочкою пароха з Беремовець о. Ізидора Темницкого відбуло ся дня 29 серпня н. ст. 1903.

— **На бурсу селяньску в Бережанах** зложили щедрий датек Вп. Д-р Стефан Федак, адвокат у Львові, в квоті 100 К, і сов. Білинский в Бережанах в квоті 40 К. Отсим почуваємось до обовязку зложити обом жертводавцям горячу подяку, а принагідно звертаємось до всьої рускої суспільности з просьбою надсилати грошеві лепти на сю цїль на руки професора Вачиньского в Бережанах. — *Виділ филії тов. педаґоґічного.*

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українъско руску бурсу в Новім Санчи!

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ГРЕБЕНКА

у Львові, ринок число 36.

Маю честь повідомити Вов. Панів і Вир. Отцїв, що я сарвадзав на осінний сезон відповідні матеріяли на ґарнітури, оберока, реверенди і т. п. — Прошу о ласкаві замовлена і піддержане мого інтересу.

Остаю з правдивим поважанем

545 1—10 **Василь Гребенк.**

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. P. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1.	Шпильки до краваток á . .	0·50 К.
2.	Спинки до манштетів á . .	1·— „
3.	Брошки жіночі á . . .	—·70 „
4.	Дармовіс до папушків á . .	—·40 „
5.	Пушки на папіроси á . .	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучка, управник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Д-р М. ШУХЕВИЧ

адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.** 613 2—6

Др. С. Н. КУТНА

спеціяліст від недуг ушей, шиї і носа, ординує в ПЕРЕМИШЛИ ще до 1 падолиста в дотеперішнім помешканю при ул. Ягайлоньскій ч. 21. 688 2—4

Водолічниче Заведенє д-ра Храмца в Закопанім

зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цілий рік. Первориднє лічниче уладженє. Осьвітленє елєктричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Ціни дуже приступні. 55 16 [7]

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

д. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякій папєры цєнний и конєты

по найдешевшомъ курсє денномъ не чи слячи нєякои провізіи. 5.4 [4]

Яко добру льокацию капіталу

припоручаємо

4% Листи заставні Товариства кредитового Земского;
4% Листи заставні, облїґациї комунальні і облїґациї зелїзничні Банку краєвого;
4½% і 4% Листи заставні Банку гіпотечного

купуємо і продаємо сї папери по курсї **найкористнїйшім**

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора виміни у Львові.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Яхова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11 24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6 45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Яхова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красіцких ч. 5. 68

Курс Львівский

в дня 3 н. ст. Вересня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	3 —	540 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	—	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	
Земель. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в	— —	— —
Земель. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	70	80
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л 4% 60 л. по 200 мор	100 50 97 80	— —
краєвого 4½% а. в. вьос. в 51 4% а. в. вьос. в 87 л.	101 70 98 75	102 40 99 45
товарыства кредит. 4% (I. емісиї) 4% вьос. в 42½ л	98 — 98 75	— —
4% вьос. в 56 л	98 70	99 4[illegible]
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацийного 4% з.	99 8	100 50
Буков. фонду пропинацийного 5% з.	3 —	— —
Земельні Банку краєв. 5% (II ем 4½% (III.ем	101 70 101 75	— — — —
Львівня краєвої з 1873 по 5% а. в	— —	— —
Львівня краєвої з 1898 по 4% а. в	99 30	100 —
Долярова з Львова 4% по 200 корон 4½% 4-ом емісиї	96 50 101 50	— — — —
Льосы:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (48 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	—	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	350	4 —
100 Рублів паперових	359 50	355 —
0 [illegible] німецких	17 1[illegible]	17 80

Потребую

старшої інтеліґентної женщини Русинки до заряду дому і кухні. Адреса: о. Іосиф Кучиньский в Парищу п. Тарновица лїсна. 5 2 4—5

Вдова по уряднику

в середнім віці Русинка, глядає місця до заряду домашного в домі сьвященика. Ласкаві зголошеня під адресою: Возняк, у Львові, ул. Садівницка ч. 11 а. 525 3 3

Студент

І. кляси ґімназияльної знайде вигідне уміщене в руским інтеліґентнім домі — до товариства сина. Відомість в Адміністрациї „Дїла". 1 3

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 4[illegible] по 89 зр (для грубої роботи.)

Всім Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цінники на жадане да ом 813 31—7

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

КОМАР

двотижднєвник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орган на Руси. Видає і за редакцию одвічає: Іван Кунцевич.

Цілорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., квертьрічно 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3*

„ДЗВІНОК"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакциею Константини Малїцкої.

Передплата на цілий рік тілько 6 корон. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

„В НАРОД"!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла" і „Не пора"

вийшли накладом „Народного фонду" на гарнім картонї. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия" у Львові ринок ч. 10, I пов.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цілорічна передплата виносить **2 зр.**, на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 227—7

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринкахъ вбдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричной а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

аромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовлятн просимо через

Народну Торговлю у Львовѣ

Скринки и опаковане даромъ. 123 14[illegible]—7

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАШІА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скірняних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листків як також тоалєтового мила і перфумериї.

Великий вибір біжутериї. 52 2-104

По найдешевших цінах. — Без конкуренції.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИИ СПИРИТУСУ

у Львові

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первориднями науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 47—100

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярії (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 4 вересня 1903.

HIGH-LIFE ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

По раз третий:

Капітан Макс Слєма і Міс Аллїсе Слєма

Справні стрільцї. Бури з Трансвалю в переїздї через Европу виступлять нині у Львові в цирку Братів Трущі. Ві всїх столичних містах виступали з великим поводженем.

По раз осьмий:

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика фантастична балєтова пантоміна в 6 дїях і 40 образах виконана 200 особами і Corps de Ballet. Інсценізовав *директор Джіджєтто Трущі.*

Небавом бенефіс директора Джіджетто Трущі.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 668 1—

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** **дім „Просьвіти"**

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **руські** добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер".

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цінних пап. пупіляри.

ДНІСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 84

ЖОЛУДОК!!!

Многі голосы потверджують вартість і незвичайну успішність **„діґестора"** дра Зед Гршія.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болю в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка діяє владжений виключно з природных субстанцай **діґестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перепиняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 13—23

ТИЖ орґан руского товариства педаґоґічного двотижднєвник педаґоґічно-науковый выходить від 1 червня 1903 у Львові ул. Кльоновича 7. Прснумерата рочна 3 зр., піврочна 1·50 зр. квертьрочна 80 кр.

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкнена місячні	2 „	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ вкладників	„	„ 5	„
„ уділів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ ліквідацийна	„	„ 10	„
„ вкладок щади.	„	„ 10	„
„ уділів членьск.	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
З оголошена о позичцу	шт.	„ 2	„
Виказ умореня позички	„	2	„
Асиґнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Анг. Мазуркевичь, Львів, Скарбківска 7.

Найлїпші Французскі паперці цигаретові — **„LE GRIFFON"** Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! — **Найлїпші Французскі тутки цигаретові** 534 2—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накір і фабр. Черлянський. З друкарні Інституту Стауропиґийского під зарядом Іосифа Лаун[illegible]

Львів, П'ятниця 22 Серпня (4 Вересня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератоку або за єї місце, а в рубрицї „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць вересень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 3 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Політичний вирок.

В Кобилї збараского повіту відбуло ся отворене місцевої читальнї, на котрім провід держав селянин з того-ж села Микола Грещук. Староство в Збаражи твердить, що дотичні збори були справді зборами конститууючими і повинні були бути зголошені в старостві, а що такого зголошеня не було, то староство внесло на Грещука донесенє до суду в Збаражи о нарушенє § у 2 о зборах, домагаючи ся покараня провідника зборів.

Перед нами лежить вже вирок збараского повітового суду а він є так цїкавий для теперішних відносин і — кажемо се, щоб не узагальнювати, — для збараского повітового судиї Полака, що даємо его тут в повній основі. Він звучить:

611/3.

„Ч спр. U. 4 В Імени Его Цїсарского Величества! Ц. к. Суд повітовий в Збаражи, на обжалуванє, внесене через ф. п. д. як публичного обвинителя против Миколи Грещука о переступство з § 2 зак. з 15|11 1867 ч. 135. В. з. д. (закон о зборах. — *Ред*) в присутности ц. к. судового ад'юнкта Мавєвского, як протоколянта, дальше ц. к. конц. намісн. Кончиньского, як публ. обвинителя, по розправі головній, переведеній нинїшного дня, на внесенє публичного обвинителя на укараня Миколи Грещука за переступство з § 2. зак. з 15|11 1867 ч. 135. В. з д., видав слїдуючий **Вирок:** Миколу Грещука з Кобилї, маючого 48 лїт, женатого, господаря на 3 моргах поля, сина Миколи і Марії, некараного, признає ся винним, що дня 17 ого мая с. р. устроїв в Кобили народні збори *приступні* для всїх а не обмежені лише до запрошених гостий, про котрі то збори не повідомив він ц. к. Староства в Збаражи, чим поповнив переступство з § 2. зак. з 15|11 1867, ч. 135. В. з. д., за що після постанов наведеного закону при приміненю § 266 з кар. засуджує ся его на кару арешту через 14 днїв, і по постановам § 389. п. кар. на поношенє коштів поступованя карного, котрі признано платними. — **Мотиви:** Вина обжалуваного зістала доведена так в напрямі предметовім як і підметовім відчитаним донесенєм, дальше зізнанями переслуханих при головній розправі сьвідків Миколи Камінського і Петра Коваля, котрі в цїлости потвердили факта наведені в донесеню, а іменно, що дня 17.5 с. р. справді відбули ся такі збори, на котрих і сьвідки були присутні, як неменше і почастим признанєм самого обжалуваного. При вимірі кари увзгляднено як облекшуючу обставину, що обжалуваний доси не був ще караний, з другого-ж боку як обтяжуючу, що всякі подібні збори, особливо в теперішних часах, де найріжнороднїйші аґітатори підбурюють населенє до всїляких ексцесів, саміж ховаючи ся по за плечі збаламучених уходять безкарно, повинні бути під строгим надзором, а хоч збори, про котрі саме йде річ, мали бути отвореném читальнї, то однакож ані особа скликуючого сї збори, а тим менше особа отвираючого їх не дає найменшої ґваранциї, що на них не обійшло ся без національного а бодай клясового підбурюваня, чому для добра люду, котрий опізля, підбуревий такими аґітациями, майже безвинно заповнює ваг нації, з цїлою рішучостию треба запобігати і до нагоди для сего належить не допускати — та вимірену ему кару 14 днїв арешту відповідну до переступства признано. Орічене що-до карних коштів полягає на постанові § 389. п. кар. — Збараж дня 12|6 1903. — *Мавєвскі* вл. р. *Цурковский* вл. р. — Відпис сего вироку уділяє ся засудженому з тим поученєм, що вивід зголошеного відклику належить внести до 8 ох днїв. — Ц. к. Суд повітовий в Збаражи. Відд. IV. дня 12 червня 1903. — *Мавєскі*, в. р.

Сконфісковано.

Сконфісковано.

Сконфісковано.

Австрийска інтервенция?

Положенє на Балканї стаєсь з кождим днем грізнїйше а політичні круги починають що-раз більше числити ся з потребою оружної розправи для здавленя бунту. Атже ціла Македонія стоїть в пожежі внутрішної війни і заливає ся потоками крови, Адріанополь — одно з головних міст — стоїть від чотирох днїв в огни, в Болгарії опівля публична що-раз більше предо всеянного походу на Туреччину, навіть Сербія підносить голову а на цілій полосї полудневої части балканьского півострова все є загрожене — навіть особисте безпеченьство репрезентантів і заступників держав. Серед такого стану справи не дивниця, що мусїла вихилити ся квестия оружного здавленя руху — а до держав до того найбільше покликаних належить в першій лінії наша Австро-Угорщина. І в послїдних днях що раз загальнїйше говорять о конечности оружної інтервенциї Австрії на Балканї, що раз частїйші суть поголоски о военних нарадах в військовім заряді, о близькій мобілїзациї австро-угорскої армиї а навіть о мобілїзациїних зарядженях. Мадярскі дневники цїлком рішучо заявляють, що міністерство війни зарядило все що треба до мобілїзациї трех полуднево-східних угорских корпусів. Змобілїзовані суть корпуси: дальматинський в Загребі, банатский в Темешварі і семигородский в Германштадї. Сі корпуси готові в кождій хвили вирушити на Балкан.

Пів офіциальні дневники заперечують однак всї ті вісти.

Fremdenblatt, заявляє що всї вісти о зарядженях поробленик австро-угорским зарядом військовим на случай оружної інтервенциї в балканьскій справі, не мають найменшої підстави. Дневник сей заперечує також вість подану Zeit-ом, що в послїднім часї відбувались у Відни наради ґенералів в цїли

5)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(*Переклав з российського Микола Левицький.*)

VII.

Одної довгої зимової ночи лежав Коврін в постелї і читав французький роман. Бідачка Таня, у якої вечерами боліла голова від непривички житя в містї, давно вже спала і від часу до часу в сні викрикувала якісь нескладні фрази.

Вибила третя година. Коврін загасив сьвічку і ліг; довго лежав із закритими очима, але не міг заснути, як здавало ся йому від того, що в спальні було дуже душно і що Таня говорила через сон. Пів до пятої опять засьвітив сьвічку і в тім часі побачив чорного монаха, що сидїв на кріслї біля постелї.

— Здоров був, — сказав монах і по короткій мовчанцї запитав: — об чім ти тепер думаєш?

— О славі, — відповів Коврін. — У французькім романї, який я тепер читав, представлений чоловік, молодий учений, що робить дурницї і схне від туги по славі. Я не розумію тої туги.

— Бо ти розумний. Ти відносиш ся до слави байдуже, як до забавки, що тебе не занимає.

— Так, се правда.

— Звісність не усьміхаєть ся тобі. Що підлесного, або забавного, або поучаючого в тім, як твоє ймя виріжуть на могильнім памятнику, а потім час зітре тоту напись враз із позолотою? Зрештою на щасте, все здаєть ся за богато, щоби слаба людська память могла задержати ваші імена.

— Розумію, — згодив ся Коврін. — Так і за чим їх памятати? Але давай, поговоримо об чім небудь другім. На примір об щастю. Що таке щасте?

Як била пята година, він сидїв на ліжку звісивши ноги на ковер і говорив, звертаючи ся до монаха:

— В старинних часах один щасливий чоловік перестрашив ся кінець-кінцїв свого щастя — таке воно було велике! — і, щоби умолити богів, приніс їм в жертву свій улюблений перстїнь. Знаєш? І мене, як Полїкрата, починає трохи непокоїти моє щасте. Мені видаєть ся дивним, що від рана до ночи відчуваю тілько одну радість, вона заповняє мене цїлого і заглушає всї инші почуваня. Я не знаю, що таке смуток, печаль або скука. От не сплю я, у мене безсонність, а мені не скучно. Серйозно говорю: починаю нерозумїти.

— Чому? — здивував ся монах. — Чи радість зовсїм природне почуване? Чи вона не повинна бути нормальним станом чоловіка? Чим висше стоїть чоловік в душевнім і моральнім розвитку, чим він свобідиїйший, тим більше вдоволене дає йому житє. Сократ, Діоґен, Марк Аврелїй відчували радість, а не смуток. І апостол говорить: постоянно радуйте ся. Отже радуй ся і будь щасливий.

— А як прогнївають ся боги? — зажартував Коврін і засьміяв ся. — Як вони віднїмуть від мене комфорт і заставлять мене мерзнути і голодувати, то ледий, чи се припаде мені до вподоби.

Тимчасом Таня проснула ся і глядїла на чоловіка з дивом і переполохом. Він говорив, обертав ся до крісла, жестикулював і сьміяв ся; його очи сьвітили ся і в сьміху було щось дивного.

— Андрюша, з ким ти говориш? — поспитала вона, хватаючи його за руку, що він єї протягнув до монаха. — Андрюша! З ким?

— А? З ким? — Засмутив ся Коврін. — От з ним... От він сидить, — сказав він, показуючи на чорного монаха.

— Нїкого тут нема... вїкого! Андрюша, ти хорий!

Таня об'няла чоловіка, притиснула ся до нього, як би хоронячи його від привидів і закрила йому очи рукою.

— Ти хорий! — заридала вона, дріжачи, всїм тїлом. — Прости мені, милий, дорогий, але я давно вже запримітила, що душа твоя чимсь розстроєна... Ти психічно хорий, Андрюша.

Сї дрож передала ся йому. Він глянув еще раз на крісло, що було вже порожне, почув нараз ослабленє в руках і ногах, не репудив ся і став одївати ся.

— То нїщо, Таня, нїщо... — бормотав він дріжачи. — В самій річи я трохи нездоров... пора вже признати ся до того.

— Я вже давно замітила... і батько замітив, — говорила вона, стараючи ся здержати плач. — Ти сам із собою говориш, якось дивно усьміхаючи ся... не спиш. О Боже мій, Боже мій, спаси нас! — заговорила вона зо страху. — Але ти не бій ся Андрюша, не бій ся ради Бога, не бій ся...

Вона також стала одївати ся. Аж тепер, глядячи на неї, поняв Коврін цїлу небезпеку свого положеня, поняв, що значить чорний монах і розговори з ним. Для нього було тепер ясно, що він божевільний.

Обоє, самі не знаючи, по що одїли ся і пішли до салї: вона на перед, він за нею. Тут розбуджений плачем, стояв уже Ігор Семенич, що гостив у них, в халаті і зо сьвічкою в руках.

— Ти не бій ся Андрюша, — говорила Таня, дріжачи, як в лихорадцї: — не бій ся... Отже, те все перейде... все перейде...

Коврін не міг від зворушеня говорити. Він хотїв сказати тестеви шутливим тоном: — Поздоровте, я здаєть ся зійшов з розуму, — але порушав тільки губами і гірко усьміхнув ся.

О девятій годинї рано наділи на нього пальто і шубу, окутали в шаль і повезли в карті до лїкаря. Він став лїчити ся.

VIII.

Опять прийшло лїто і лїкар казав їхати на село. Коврін уже виздоровів, перестав видїти чорного монаха і йому позістало тільки покріпити свої фізичні сили. Живучи у тестя на селї, пив багато молока, працював тільки дві години денно, не пив вина і не курив.

День перед Ілиею вечером відправляли дома всеночну. Як дячок подав сьвященику кадильницю, то в старій, просторій салї запахло зовсїм кладовищем і Коврину стало скучно. Він вийшов в сад. Не замічаючи розкішних цьвітів, погулав по саду, посидїв на лавцї, потім перейшов ся по парку; дійшовши до ріки, спустив ся вниз і постояв тут в задумі, глядячи на воду. Понурі сосни із мохватими коріннями, що прошлого року бачили його тут таким молодим, радісним і бодрим, не шептали тепер, а стояли непорушні і нїмі, так як би його не пізнали. І в самій річи, голова у нього обстрижена, довгого гарного волоса вже нема, хід вялий, лице в порівнаню до прошлого лїта, набрякло і зблїдло.

Кладкою перейшов на другий беріг. Там, де тамтого лїта було жито, лежав тепер рядами скошений обес. Сонце вже зайшло і на горизонтї палало червоне дерево, що пророкувало на завтра вітер. Було тихо. Вдививши ся в той напрям, де тамтого лїта вперше показав ся чорний монах, постояв Коврін мінут двайцять, поки не зачала блїднути вечірна зоря...

Як він вернув ся до хати, вялий і невдоволений, всеночна вже скінчила ся. Ігор Семенич і Таня сидїли на ступенях тараси і пили чай. Они об чімсь говорили, але побачивши Козріна разом замовчали і по їх лицях заключив він, що їх розговір ішов про нього.

— Тобі, здаєть ся вже пора пити молоко, — сказала Таня до чоловіка.

— Ні, не пора... — відповів він і сїв на саму найнизшу ступінь. — Пий сама. Я не хочу.

Таня трівожно переглянула ся з вітцем і сказала винуватим голосом:

— Ти сам замічаєш, що молоко тобі служить.

— Так, дуже служить! — усьміхнув ся Коврін. — Поздоровляю вас: від пятницї прибув менї еще один фунт ваги. — Він кріпко стиснув голову руками і проговорив

Одинокий у Львові **МАҐАЗИН ГОТОВИХ УБРАНЬ**, вироблюваних в краю по найприступнїйших цінах. **ФІЛІЯ СОЮЗА** торговольно-промислового католицких кравців з Кракова, площа Галицка ч. 7, ріг пл. Бернардиньской, де Центральна каварня. Поручає окрім готовах убрань великий склад сукна, камґарнів, шевіотів, краєвих і анґлійских, а також для пп. студентів **великий вибір готових мундурків**, почавши від кор. 15 і висше. 541 3—5

уложеня пляну окупації македоньских віляєтів.

Zeit подає розмову з якимсь високим достойником військовим, котрий сказав: Супротив сего, що повстаня на Балканї щораз більше ширить ся, самою силою фактів що раз більше показує ся можливість, що Австро-Угорщина буде втягнена до акції. Супротив сего відбулось кілька військових конференцій, на котрих ухвалено всякі заряджения і дуже докладно обдумано цїлий плян евентуальної дїяльности. Мимо всїх средств осторожности абсолютно не можна з усего того заключати, що безпосередно треба надїяти ся оружної інтервенції монархії на обнятій повстанем території. Противно, дипльоматия всїх великих держав европейских працює над сим, аби злъокаязувати балканьску пожежу. Теперішна, осїнна пора каже надїятись, що акция дипльоматиї увінчаєсь успіхом і що обійдесь без оружного конфлїкту. Що безпосередно не грозить нїяке небезпеченьство „військовий достойник“ добачує в тім, що Вельзергаймб виїхав до своїх посїлостий на відпочинок. Коли не зайде щось непередвидженого, а дуже важного, то мир не буде заколочений. Коли би инакше сталось, то до трех днїв може у нас станути достаточна армія, аби завести лад і спокій на полудньово-східній граници держави. Яко свою приватну гадку „достойник“ додав, що вже в недалекім часї мусить бути заведений лад на Балканї, бо не можна позволити, аби в найблизшім сусїдстві рік-у-рік вибухали повстаня і тим ослаблювали певність мира в инших цивілїзованих державах Европи. Вість, в послїдних днях що раз більше кольпортована, що в часї побуту царя у Відни, як також нїмецкого цїсаря і ся справа буде обговорена а може навіть остаточно розвязана, мусить бути правдива.

Як з усего того показуєсь, австрийскі верховодячі круги вірять еще в мирне придушеня буту, але военна інтервенция не є виключена а навіть ві і приладжуєсь.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Одному дневникареви Кошут заявив, що без угорскої команди всякий компроміс виключений. Кошут висказав гадку, що Австрия мусить статись федералїстичною, в противнім случаю Поляки, Чехи і Нїмцї не потрафлять удержати між собою згоди. Вчера вечером приїхав тут цїсар і нинї прийме на авдиенциї Куена. Безнадїйні виглядн виходу з теперішного положеня денервує мадярску пресу, котра атакує Кербера, що то він змобілїзував нїмецкі сторонництва і уживає їх против Угорщини, аби в сей спосіб усунути від себе внутрішні трудности.

Македонїя.

Царгород. Порта донесла амбасадорам, що комітети візвали членів, аби орґанїзували ватаги і давали гроші під загрозою смерти. В наслїдок сего візваня зачалась концентрация віддїлів повстанців над болгарскою границею. Оружие, амунїцию і динаміт доставляє ся під боком болгарскої полїциї. Вість о тім, що кріпость, до котрої схоронило ся 250 башибожуків, висадили повстанцї динамітом в воздух, є неправдива. Пацифікация округа Кіркілїдже потрева довший час, бо терен надає ся до партизантскої війни і повстанцї оперують лише в ночи.

Софія. Цїле місто говорить о тім, що від понеділка горить Адрианополь. Півурядові дневники мовчать о тім цїлком, не подаючи навіть поголосок о пожежи. Сю мовчанку уважають за річ знаменну.

Філїпополь. Один купець одержав через кінного посланця з Адрианополя вість, що в ночи з понеділку на второк віддїли повстанців напали на адрианопільский ґарнїзон Повстанцї мордували при сім турецке населене цивільне. Телеґрафічне получене Филипополя з Адрианополем перерване.

Атени. Кораблї, що приїхали з Солуня привезли поголоски, що Адрианополь горить. Вокруг міста кипить борба.

Солунь. Турецке військо знищило під Касторию і Радовицями два більші віддїли повстанців. Під Касторию погиб звісний начальник повстанців Попов.

Білград. В Монастирі установлено окремий *суд военний для зловленых з оружием в руцї* Болгар. Власти візвали населене, аби до певного реченця відступило від повстанців і зложило оружие, запевняючи в такім случаю безкарність. В сю „безкарність“ нїхто не вірить.

Білград. „Стампа“ обжалованє російского конзуля в Призренді о знасилуване прав і свободи сербского монастиря в Бетсанї. Конзуль зложив самовільно з уряду ігумена Серба, а на его місце іменував Росиянина Арсена. Рівночасно прислав до монастиря 10 монахів з гори Атос.

Берлин. В Царгородї розійшлась вість, що Туреччина рішила вислати Болгарії ультіматум і що дотична нота вже нинї відійшла до Софії. В дипльоматичних кругах Берлина і в мінїстерстві заграничних справ нїчого о тім не знають.

Софія. В Евисінограді відбулась під проводом кн. Фердинанда конференция, на котрій порішено о становищи Болгарії в македоньскій справі.

Атентат на офіцирів.

Париж. В Клєрмон-Саран в часї маневрів 9ї полку піхоти упало кілька острих стрілів з напрямі офіцирів. Нїхто не ранений; слїдство веде ся.

Антіжидівскі розруси.

Лондон. Тут прийшло до розрухів против численних Жидів з Росиї і Австрії. Ірляндскі робітники не хотїли працювати разом з жидівскими і виступили против них з погрозами. Жиди заявили, що при таких услівях не будуть дальше працювати, але заряд фабрики постаравсь о поліцийну сторожу і візвав їх до працї. Тепер панує спокій.

Експльозия динаміту.

Ле Мане. В товаровім складі одного з провідників соціялістів вибухло кілька кільоґрамів динаміту уміщеного в начинню. Всї товари знищені. В окрузї 200 метрів вилетїли всї шиби. Нїхто не ранений.

НОВИНКИ.

— **Руска ґімназия в Станиславові конечна!** Як нам доносять, до I-ої кляси ґімназияльної вписало ся 60 (шістьдесять) учеників Русинів.

— **Цїсар не прийме депутаций!** З Відня доносять нам з цїлком певного і авторитетного жерела, що польскі полїтики роблять вже заходи, щоб цїсар будучи у Львові не приняв нїяких „приватних“ депутаций. Після їх внесень і плянів цїсар мав би приняти лише репрезентантів власти, а кромі того послів польского сойму під проводом маршалка яко депутацию офіцияльну, щоб в той спосіб польскі верховоди могли попарадувати самі перед цїсарем, а Русини самостійно яко такі не виступили і мали закнебльовані уста. Бо очивидно, що в такім случаю нїякий Русин не прийде до слова, а заяву зложить ґр. Баденї від всїх. То з'ізольоване монарха від людности перперти хочуть польскі верховоди з огляду на Русинів, бо боять ся, що в розговорі з депутациєю могло-б упасти яке прикре слово а і станиславівска ґімназия не дає їм спокою. Яко претекст до перефорсованя свого пляну подають, що немов то богато депутаций вже зголосило ся і що до принятя їх не було би часу.

— **Руским послам під розвагу.** Під таким заголовком містить краківский опозиційний двотижневник „Gazeta szkolna“ слїдуючу замітку: „Голосної слави шкільний інспектор із Живця Альойзий Шашек старає ся о посаду шкільного інспектора в Новім Санчи і має при помочи радника Залеского ві дістати... *А що в ново сандецкім округи есть третина руских посад* (значить: посад в руских громадах), проте радимо руским послам, аби (хотїли розслїдити, чи Шашек умів бодай читати і писати по руски“.

— **Польска „наука“.** В Кракові вийшло сего року друге виданє обємистої (о 387 стор. друку) книжки „Geografia historyczna dawnej Polski“ Зиґмунда Ґльоґера. З рецензиї проф. М. Грушевского про сю ґеоґрафію беремо отсей уступ, що кидає ярке сьвітло на польску „науку“: „В другім виданю сеї ґеоґрафії *лишила ся в цїлости* й та перла польского гумору й історичного сьвітогляду, що прикрашала собою перше виданє й прикрашає далї собою — не кажу вже книжку, а польску історичну літературу взагалї, розумію **портрет Хмельницкого з ослячими ухами і козячими рогами** на ст. 251 в текстї „Київского воєводства“. Образок підписаний: wedle sztychu Wilhelma Hondiusa z roku 1651, і пересічний читач, прочитавши до того ва окладинцї, що книжка містить 63 *autentycznych* гусін, буде, розуміють ся, певний, що має перед собою дїйсно автентичну ґравюру. Ґравюра Гондіуса дїйсно скопіована досить докладно — з виїмком сих ослячих і козячих додатків, що становлять власність сучасного польского рисовника і йому вповні належать ся. Осли, що копають мертвого льва, явище занадто звичайне само по собі. Але уміщене сеї репродукциї в польскій книжцї, писаній чоловіком з претенсіями на науковість, видрукованій одною з польских фірм, призначеній для широких кругів суспільности і в нїй дїйсно почитній, — факт занадто інтересний, характеристичний, симптоматичний. Людям, які зі слів Поляків готові вірити, що польска суспільність, польска наука виломила ся з узкоглядности, застїнковости історичної Польщі й може обективним зором слїдати свою минувшість, не завадить справити собі книжку Ґльоґера й заглядати від часу до часу на стор. 251 її. З шумовини привабних фраз про потребу забути історичні рахунки й дивитись наперед, про свободу науки від національних рахунків, і т. д., — виглядає до них правдива pilca polonica, той Поляк, який есть і з яким треба рахувати ся — а не з тими — дуже нечисленними обективнїйшими виїмками, які дуже мало значать в загальнім концертї та й дуже мало дбають про те, аби дати сьому концертови инший тон“.

— **Москвофільска ворґанция.** Ласки, які починають за звісні услуги що-раз обильнїйше сипати з боку польских верховодів — „крулів і крулевйонт“ — на наших москвофілів, викликують вже свої овочі. Москвофілам здає ся, що вони мають право рішати вже навіть о найважнїйших становисках в краю — хоч суть лише нечисленною розпиваною клїкою, зненавидженою загалом сьвідомого руского населеня — а супротив найвидатнїйших Русинів поводять ся так, що мусять викликати обуреве кождого цивілїзованого, по товариски вихованого чоловіка. Ось що пишуть нам між инним зі Станиславова: По обіді на похоронах бл. п.: о. Ткачукова прийшов Ексцел. Митрополит до сьвященників, зібраних в окремій комнатї на дружний розговір. Зайшла бесїда про обсаду владичого престола в Станиславові і один в присутних на запит Ексцел. Митроп., когобы хотїв мати владикою, відповів, що отця Філяса. Кацапи загудїли, ве мов би їх оса вжалила і за хвилю атец Глєбовицкий, коломийскій декан виступає перед Ексцел. і межи инним говорить таке: „Ми вправдї не можемо нїчого закинути от. Філясови, але ми не хочемо его на владику, бо він монах, а ми до монахів не маємо довірия“. Се сказав декан до Митрополита, котрий сам есть монахом! Така імпертиненция видала ся за грубою навіть самим кацапам і д-р Дудикевич ходив Митрополїта перепрошувати. Розуміє ся, що о: Глєб: від присутних сейчас на місци дістав належну відправу.

— **Новий „ужас“ в „вайссвассерском заведеній“ для „галицко русских девочек“.** Як відомо нашим читателям, якийсь кацап з провінциї подїлив ся онодги з читателями „Галичанина“ „ужасно грустною“ вістию, що „девочки“, дочки „маститійших“ батюшок галицких, віддані на вихованє „внѣ отечества“ — до нїмецкого інститута нищих сестер в Вайссвассер, не будуть вже там учити ся московского языка [замість „україньско-гайдамацкого“ т. є. руского], а то з вини перемиского епископа Константина Чеховича, котрий поінформував кардинала Коппа, що дочки галицких сьвящеників, викормлені хлїбом не московского але руского народу, повинні в вайссвассерскім інститутї вчитись руского языка й рускої літаратури, а не московских. Мимо того згаданий дописуватель „Галичанина“ всетаки рекомандував своїм собратям вайссвассерский інститут, поки галицкі кацани-батюшки не оснують для своїх „девочок“ інститута в „Державной Руси“ н. пр. в Київі, де галицкі архиереї не зможуть робити їм „препятствий“. А рекомандував і на дальше вайссвассерский інститут длятого, бо був гадки, що там „рускія девочки“, хотяй вже не будуть учити ся московщини, то не будуть учитись і рущини, — не знав сердега, о новім „ужасї“ в „вайссвассерском заведеній“. У вчерашнім числї „Галичанина“ якийсь Ѳеодорович від Бережан подає вість, яка мусить до глубини потрясти серце кождого батюшки-кацапа. Ото, в наслїдок „руссофобской роботи“ в „Белой Воде“, якої „ініціятором став епископ К. Чехович“, не тілько „сейчас заставлено там науку „русского“ [московского] языка, але ще намість него — здає ся також „по наущенію“ — начальство пансиона в „Белой Воде“ з початком нового шкільного року приняло якусь „рутенскую“ дївицю (ein ruthenisches Fräulein), котра почне „рускім девочкам“ викладати „український“ язык, а з ним і козацкі „мрії“ і певно також учити буде їх гайдамацких имнів „Не пора Москалеви и Ляхови служить“ [а галицко-руских попадянок треба, бачите, вчити имнів: „Пора москалеви й ляхови служить!“] До чого се доведе, — каже дальше преподобний Ѳеодорович з Бережан — не трудно відгадати. Одно цїкаво би довідатись: хто зарекомандував тую „ruthenisches Fräulein“ і хто она? Здає ся, певно якась видатїйша личність з табору пайдократів, що взяла на себе так патріотичний (після понять „українцев“) обовязок „нищити кацапів“ навіть в „Белой-Воде“. З огляду на се не дивувати ся, що декотрі родичі розпрощали ся на завсїгди з тим пансионом і переносять ся до пансиона „общества русских Дам“, а ті, що мусять з якихнебудь причин полишити і на сей рік свої дїти в „Белой Воде“, повинні зажадати, щоби та „рутенская“ дїва від'їхала собі назад до Галичини, а се річ осягнима, коли они не позволять своїм дїтям ходити на її виклади і „сообщати ся“ з нею, так що она покаже ся зайвою в пансионї.“ — Чи не скажена ненависть до руского языка? Знаючи тую ненависть, можна сподївати ся, що „русскіе“ батюшки послухають ради маститїйшого Ѳеодоровича і будуть напирати на нищі сестри Нїмки, щоби подякували учительцї-Русинцї. А тогдї вайссвассерский нїмецко-римо-католицкий інститут буде всетаки безконечно лучший від дївочих інститутів перемиского, львівского і яворівского, бо галицкі попадянки за весь шкільний рік не почують від нїкого анї слова рускої мови анї церковної відправи після свого обряду. Радуй ся, галицко-руский Епископате, своїми маститими батюшками!

— **Ще про стацию у Видинові** пишуть нам з Карлова: На видинівскій стациї, як читали ми в ч. 179 „Дїла“, в шибери на те,

---

тужно: — По що, по що ви лїчили мене? Препарати із брому, дармованє, теплі ванни, надзір, малодушний страх про кождий глоток, про кождий крок — все те вкінцї доведе мене до ідійотизму. Я сходив з розуму, у мене була манїя великости, але за те був я веселий, бодрий і навіть щасливий, я був інтересний і оригінальний. Тепер я розсуднїйший і солїднїйший, але за те я такий, як всї: я — став буденним, менї скучно жити... О, як жостоко поступили ви зі мною! Я видїв галюцинациї, і кому се мішало? Питаю ся: кому се мішало?

— Бог знає, що ти говориш! — зітхнув Ігор Семенич. — Навіть слухати скучно.

— А ви не слухайте.

Присутність людий, особливо Ігора Семенича, тепер уже дразнило Ковріна, він відповідав йому сухо, холодно і навіть грубо і не смотрів на нього інакше, як насьмішливо і з ненавистю, а Ігор Семенич смутив ся і виновато покашлював, хоть нїякої вини не почував за собою. Не розуміючи, від чого так різко змінили ся їх приязні, добродушні відносини, тиснула ся Таня до вітця і з трівогою зазирала йому в очи; вона хотїла зрозуміти і не могла, і для неї було ясне тільки те, що їх відношеня ставали з дня на день все гірші, що батько в послїднім часї сильно постарів ся, а чоловік став роздражнений, капризний, передирчивий і неінтересний. Вона вже не могла сьміяти ся і сьпівати, за обідом нїчого не їла, та спала цїлими ночами, ожидаючи чогось страшного і так змучила ся, що раз пролежала в обмороцї від обіду до вечера. Підчас всеночної здавало ся їй, що отець плакав і тепер як они всї троє сидїли на терасї, примушувала себе, не думати об тім.

— Які щасливі Буда і Магомет, або Шекспір, що добрі крівні і лїкарі не лїчили їх від екстази і вітхненя — сказав Коврін. — Як би Магомет заживав від нервів бромистий калїй, працював тільки дві годинї денно і пив молоко, то по тім замітнім чоловіцї остало би так мало, як по його собацї. Лїкарі і добрі крівні зроблять кінець-кінцїв те, що людство отупіє, буденність буде уважати ся ґенієм і цивілїзация пропаде. Як би ви знали, — сказав Коврін з досадою: — як я вам вдячний!

Він почув сильне роздражнене і щоби не сказати чого лишнього, бистро встав і пішов до хати. Було тихо і в отворені вікна нїс ся із саду аромат тютюну і ялапи. В просторій, темній салї стелили ся по підлозї і на фортепянї зеленими плямами місячні лучі. Ковріну пригадали ся утїхи прошлого лїта, коли так само пахло ялапою і у вікна сьвітив місяць. Щоби привернути погідний настрій, пішов скоро до себе в кабінет, закурив остре цуґаро і приказав льокаєви принести вина. Але від циґара стало в роті гірко і противно, а вино показало ся не так смачне, як тогід. Що значить відвикнути! Від циґара і кількох глотків вина закрутила ся йому голова і почало ся битє серца, так, що мусїв зажити бромистий калїй.

Заки положив ся спати, говорила йому Таня:

— Отець обожає тебе. Ти сердиш ся на нього за щось, а то убиває його. Глянь: він старїєть ся не днями, але годинами. Благаю тебе, Андрюша, ради Бога, ради твого покійного вітца, ради мого спокою, будь для нього привітний!

— Не можу і не хочу.

— Длячого? — Запитала Таня, починаючи дрїжати всїм тїлом. — Об'ясни менї, длячого?

— Длятого, що він менї не симпатичний, от і все, — недбало сказав Коврін і стиснув плечима: — але не говорім про нього, він твій отець.

— Не можу, не можу понятї! — заговорила Таня, стискаючи собі виски і глядячи в одну точку. — Щось незрозуміле, страшне дїєть ся у нас дома. Ти змінив ся, став до себе непохожий... Ти розумний, незвичайний чоловік, роздражнюєш ся дурницями, мішаєш ся в дрібниці... Такі маранці непокоять тебе, що иногдї просто дивуєш ся і не вірим: чи ти се? Ну, ну, не сердь ся, не сердь ся, — продовжала вона, полохаючи ся своїх слів і цїлуючи йому руки. — Ти мудрий, добрий, благородний. Ти будеш справедливий для вітця. Він такий добрий!

— Він не добрий, а добродушний. Водевільні дядьки, в роді твого вітця, із ситими, добродушними фізіономіями, незвичайно хлїбосільні і чудакуваті, колись тїшили і сьмішили мене і в повістях і водевілях і в житю, але тепер они менї противні. Се еґоїсти до шпіку костий. Більше всего противні менї їх ситість і той жолудочний, чисто бичий, або свинячий оптиміям.

Таня сїла на постїль і положила голову на подушку.

— Се мука, — заговорила вона і по її голосї видно було, що вона вже крайне утомлена і що їй тяжко говорити. — Від самої зими нї одної спокійної хвилї... Таж се страшно, Боже мій! Я терплю...

— Та певне, я Ірод, а ти і твій батько — египетські молодцї. Певне!

Його лице видало ся Танї негарним і непривітним. Ненависть і насьмішливий вираз не підходили до нього. Вже раньше замітила вона, що на його лицї вже чогось недостає, *як би його лице змінило ся* від часу, як він обстриг ся. Її захотїло ся сказати йому що-небудь обидного, але сейчас піймала себе на неприязнім почуваню, настрашила ся і вийшла із спальнї.

(*Дальше буде.*)

щоби напастували людий за перонові білети та виганяти інтеліґенцию зі ждальні другої кляси, хоч сего нігде инде не бував; але там, де мають свій властивий обовязок і службу, там їх нема. Дня 24 серпня над' їхало нас більше як 15 фір перед видинівску рампу, коли пересувано ваґони. Рампа була, як треба замкнена. Але ще й по скінченю пересувана ждали ми близко чверть години, поки докликали ся шиберів, що відчинили рампу. Як би ми були самі не кликали, то хто знав, чи не прийшлось би було й ночувати перед рампою. Я вніс за те жалобу до Дирекциї. — *Дмитро Калитчук,* господар в Карлові.

— **Важне для шкіл** розпорядженє видало, як доносять з Відня, міністерство просьвіти. Запорядило воно, щоби в середних школах перерви в науці по кождій шкільній годині тревали що-найменше 10 мінут, а по годині другій навіть довше. Коли би через те мала терпіти наука, то міністерство скорійше згодилось би на побільшенє шкільних годин для деяких предметів, ніж на скороченє перерви, призначеної на відпочинок. На нашу гадку нема і не повинно бути ніякої потреби до побільшеня числа шкільних годин, котре особливо у нас, досягло вже й так майже неможливої висоти. Треба лише, щоби з одної сторони молодіж могла цілком свобідно на сьвіжім воздусї використати хвилї відпочинку між шкільними годинами, а з другої сторони щоби учителї знали розумну міру у своїх вимогах.

— **Закупно коний для війска.** Міністерство краєвої оборони, щоби годівникам коний дати нагоду корисної продажи своїх коний без посередництва баришників, *постановило* купувати сеї осени коні для краєвої оборони на ярмарках: дня 12. вересня в Бродах, Вуцневі і Сяноцї; 14. вересня в Равї руській; в Тарнові і Чернилові мазовецкім; 17. вересня в Самборі; 21. вер. в Рашеві і Ясліх; 22. вер. в Мельци, Новім Санчи і Рогатині; 24. в Балій і Тарнобжеґу; 27. вер. в Тарновіі 1. жовтня в Кракові. Войскова комісия має на тих ярмарках купувати коні лише у віцї укінчених 4—7 літ, 158—167 цм. міри, по середній цїні 650 К; за коні, котрі окажуть ся досконалі (vorzüglich) буде платити крім того по 20 К премії.

— **Пошести у Львові.** В справі шкарлятини оголошує львівский фізикат такий комунікат: Стан шкарлятини цілком стратив свій неспокійний характер. Від трех днїв не прибув до епідемічних бараків на Яївскім анї оден хорий. Ті 13, що там доси лежать, всї подужують крім одної дитини, у котрої по довшім дослїдї показала ся туберкульоза, а не шкарлятина. Таким чином треба стверднти, що шкарлятина у Львові є здержана у своїм розвитку. — Дня 27. серпня с. р. доніс тутешний фізикат намісництву, що оден лїкар найшов при Шпитальній улицы одну хору на плямистий тиф. Але санїтарне бюро намісництва, не спускаючи ся на донесенє, вислало до хорої повітового лїкаря, а сей переконав ся, що вона не була анї не є хора на тиф.

— **Ратунковий комітет кулек рольничих** уложив інструкцию для піднятої акциї. Інструкция складає ся з 11-ти параґрафів, з котрих 1-ий заявляє, що головна управа кулек підіймає акцию для помочи дітяним елементарними нещастями, передовсїм повению, і в тій цїли установляє також комітети, скоро зберуть більшу скількість збіжа і бульб (пр. на оден ваґон), повідомлять о тім головну управу, котра їм вкаже місце, куди треба вислати зібрані датки. Инші параґрафи не містять в собі нїчого важного Для нас досить тої отвертої заяви, котра містить ся зараз в першім параґрафі, що то ходить передовсїм о поміч для тих, що потерпіли від повени.

— **Огнї.** В Ляховичах зарічних коло Журавна знищив огонь д. 30 серпня с. р будинки і майно 25 господарів. Згоріла також церков, дзвініця і приходство з усїми економічними будинками і засобом збіжа і сїна. Місцевий сьвященик о. Фицалович стратив усе майно і ледви встиг уратувати з церкви найсв. Дари, а з приходства метрики. Причиною пожежі лихе уладженє комина у одного господаря, відки вибух огонь. — Дня 31 серпня згоріло в Демичу, присїлку до Заболотова, 25 жидівских домів. Лише завдяки огневій сторожи заболотівскої фабрики тютюну не розширила ся пожежа на цїле місто, бо оказало ся, що місто не має нїяких приладів до гашеня огню; нема ні коновок ні гаків, а однїсенька стара сикавка оказала ся зіпсутою. Призначено колись 1.500 К на закупно огневих приладів і на мундури для огневої сторожи; але ті гроші, впрочім пожичені, обернено на що иншого. Отсе мійска господарка!

— **Маневри на Угорщинї** полудневій коло Уйфалю розпочинають ся завтра. Цїсаря заступати буде архикн. Франц Фердинанд, а участь возьмуть в маневрах: інспектори армії Віндішґрец і Вальдштетен, шеф ґенерального штабу Бек, інспектор артилерії Кропачек і військові аташе чужих держав. Доводити будуть архикн. Фр. Фердинанд і ґен. Бек.

— **Лев Толстой** кінчить 11 с. м. 75 літ житя; здоровле его має бути тепер цілком добре.

— **Житє Вільгельма II.** Німецкий цїсар має незвичайно працювати і при тім всїм має час й на музику, малярство, безнастанні подорожі і т. и., так що загально дивують ся, відки бере ся у него тілько сили. Отже пояснив тую загадку сам цїсар при одній нагоді в розмові з французским міністром Вальдеком. Ото цїсар встає в літї о 5 год. зрана, а в зимі о 6-й, але за те по полудни спить що день 1—2 годин цїлком роздягнений. Сей пополудневий сон так его покріпляє, що став ся головним жерелом его незвичайної рухливости і енерґії.

— **Дрібні вісти.** Наука анґлїйского язика яко предмету надобовязкового має бути заведена в львівских ґімназиях. Професором тої мови буде польский літерат Едмунд Наґановский.

—

— **Вибори до ради повітової в Сяноцї** розписало намісництво: з ґрупи сїльских громад на день 12 н. ст. жовтня, з міст на 15 жовтня а з більших посїлостий на 16 жовтня.

— **Земля на продаж.** Німецка кольонїя Баґінсберґ на коломийскій території є, з причини переселеня еї властителїв до Німеччини, на продаж з вільної руки враз із мешкальними домами, господарскими будинками, *огородами й полями. Редакция одної* коломийскої ґазетки звістила о тім окремими письмами наше духовеньство з просьбою о повідомленє руских селян о добрій нагоді набути землю.

— **До залїщицкого духовеньства!** Конечно просимо всїх братів кондек. залїщицкого дек. прибути на соборчик деканальний в Бедриївцах в справі відомій нашого „пор жондного“ декана.

— **Прогулька до Винник,** яку устроює тов. львівск. ремісн. „Зоря“ разом з винницкою читальнею „Просьвіта“ відбуде ся дня 6 с. м. (в неділю) з такою програмою: 1) Точно 4 год. з полудня зачнесь в городі „На новім сьвіті“ *Фестин,* на котрім будуть танцї, сьпів мішаного винницкого хору, колощастя, почта „à la minute“, перегони в мішку, кіш щастя, конфетті і т. д. і т. д. Крім того будуть і деякі инші несподіванки. В часї фестину грає лявіська орхестра. — 2) о 8 год. вечером аматорске представленє одноактівки, комедиї о. Ол. Бобикевича „Настоящі“. Вступ на фестин 20 кр. від особи а на представленє: І. ряд крісел по 50 кр., дальші крісла по 30 кр. стоячe місце 10 кр. *Комітет. — Св.*

— **Руский Інститут музичний у Львові,** оснований і ведений „Союзом сьпівацких і музичних товариств“ приймає від завтра с. в 5 вересня н. ст. с. р. зголошеня учеників і учениць на науку фортепіяна, фісгармонії, всїх інструментів смичкових, сьпіву сольового і хорального, предметів теоретичних (теория, істория музики, гармонія і т. д.) а також наколи зголосить ся достаточне число учеників на науку інструментів дутих. Науки будуть удїлювати визначні сили учительскі, по можности руски, а оплата шкільна на низші курси буде виносити річно 40 зр. (по 4 зр. місячно) крім одноразового вписового на прибори шкільні і бібліотеку в квоті 2 зр. Управа Інститута посередничить в набуваню для учеників інструментів по цїнах низших, як в склепах того рода; за достаточною порукою набуває дорожші інструменти за готівку, віддаючи їх ученикам на рати. Подрібний проспект враз з планом науки і поданем складу збору учительского оголосить ся в слїдуючім тиждни. Устні зголошеня приймають ся щоденно в комнатах „Львівского Бояна“ Ринок ч. 10 І. пов. від 5—6 попол. в неділї і сьвята від 11—12 перед пол. Письменні зголошеня просить ся висилати при долученю вписового на рука секретаря „Союза“ п. О. Бережницкого ул. Длуґоша 33 І. пов. — *Видїл.*

— **Селяньска бурса у Львові** есть поміщена при улици Коперника ч. 16. в офіцинах на І. поверсї. Інтересовані зволять зголосити ся у настоятеля 11. або 12. вересня а то тим певнїйше, щоби не забракло для них місця в рускій школї вправ, в котрій число учеників есть обмежене. Рефлектуючі на сю школу повинні заосмотрити ся в метрику і сьвідоцтво шкільне, а також в сьвідоцтво убожества, на підставі котрого можна узискати увільненє від оплати шкільної, виносячої 10 К. Ученики, для котрих не стане місця в школї вправ, будуть ходити до 4 клясової школи ім. Шашкевича. Заявляємо ще раз що в селяньскій бурсї знайдуть поміщенє тілько ученики III. і IV. кл. шк. нар. і то лише ті, що вже зголосили ся. Питомці мають привезти з собою постіль т. є. ковдру або коцик, подушку простирала і сїнник добре напакований соломою на 180 цм. довгий а на 80 до 85 цм. широкий; мають мати потрібну скількість біля і добру одіж. Кождий питомець справить собі ліжко зелїзне зі згляду на тривкість і чистість. Комітет замовив в одній фірмі у Львові відповідні для бурси ліжка, які можуть інтересовані набувати по цїні 12 К. Оплата місячна виносити буде 16 К, з чого 6 К треба заплатити готівкою а за 10 К можна дати натуралія, з чого 6 К мусимо взяти на мешканє, опал, сьвітло і службу а 10 К зістає на харч, (на день випадає 16½ кр.) В виду сего і дорожнї у Львові числимо на поперте наших щирих намірів від цїлої рускої суспільности, а то тим певнїйше, що ново заснована бурса есть зі всїх того рода наших інституцай найбідайша і найбільше помочи потребуюча. Датки в готівці зволять ласкаві жертводателї присилати на руки підписаного, а датки в натурі до заряду бурси після адреси на вступі поданої. *Ілько Чиж* в Клепарові п. Львів.

— **Дорожший інститут „Руского тов. педаґогічного“ у Львові** поміщений *при ул, Курковій* ч 29 (не 20 — як було оголошене).

— **Селяньска бурса в Делятиньщинї.** Сьферий засновано в Ланчині (пов. надвір.) при 4-кл. школї з руским язиком викладовим селяньску бурсу, заходами Руснів округа судового делятиньского. З огляду на те, що потреба такої бурси в нашім повітї вже від давна є пекучою, постановив комітет ввести бурсу в житє вже від вересня, без огляду на число питомців. Доси вписалось 10 хлопців і то на сором другим сусїдним селам всї з села Красної. Лише Красняни зрозуміли вагу і потребу образованя своїх дїтий, лише они спізнали, що пропадемо, як не виховаємо собі самі цїлих легіонів сьвідомих патріотичних робітників. На разї *однак задля браку фондів, вдоволяємось* і тим хоч маленьким числом бурсаків, та надіємось, що на-рік Всечеснїйше Духовеньство і Вп. Учительство, маючи тілько часу перед собою на аґітацию і підготоване мужиків, доставлять нам хоч в четверо тілько питомців. Родимцї! Не лишаймось по заду других повітів, де вже по кількнайцятеро селяньских синів здобуває собі образованє у висших школах! Не позіставаймо у всїм послїдними, — чейже і у наших гуцуликів найдуть ся таланти, що на жаль марно доси пропадали. Хто хотїв би бути еще принятий, нехай зголошуєсь у д-ра Евгена Пасїчиньского лїкаря окружн. в Ланчині, бо є еще місце на 2 питомців. Услівя принятя 4 К місячно і доставa після умови віктуалів в натуралїях. Надзір і ведене бурси обняли місцеві Русини, а безпосередно надзорує місцеве учительство, *котре буде давати бурсакам також* корепитиції дома. На цїли бурси т. є. закупно потрібного інвентаря зложили: Д-р Евген Пасїчиньский 20 К, д-р Н. Лагодиньский 20 К, Вс. о. Лисий 20 К, п. Зубаль 10 К, п. Матковский 4 К, п. о. Сїчиньский 4 К п. Е Ядоржиньский 2 К, Вс. о. Луговий 20 К, Вс. о. Дрогомірецкий 10 К, Вс. о. Галайчук 15 К, п. Іван Саноцкий 10 К, п. Остапчук 4 К, п. Станїшевский 2 К. Всїм тим щирим дателям засилає ся сердечне Спаси біг. *Дальші ласкаві датки просить ся над* силати на адресу д ра Ев. Пасїчницкого.

— **Письменний іспит зрілости** в реченцосїнним зачинає ся в ц. к. **академічній (рускій) ґімназиї у Львові** в понеділок дня 14 вересня. Абітуриенти, визначені до повторного іспиту з одного з предметів, з котрих при писаний есть письменний іспит, мають зголосити ся в канцелярії дирекциї найпізнїйше дня 13 вересня. Абітуриенти, що намірюють складати цїлий іспит, обовязані зголосити ся до дня 8 вересня включно. — Устний іспит зачне ся дня 22 вересня. — *Харкевич,* директор ц. к. академ. ґімназиї.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засїданє історично-фільософічної секциї буде дня 6 вересня в неділю, о год. 11 перед полуднем із таким порядком: а) М. Русов, Гончарство в Полтавщинї, б) П. Литвинова-Бартош: Олійництво в Чернигівщинї, Референт: Федір Вовк.

— **Дирекция Товариства „Труд“** оголошує тим, що третий курс крою робіт жіночих розпочинає ся дня 16 вересня і тревати буде два місяцї. Лекциї що другий день від 3 до 5 год. по полудни. Платня 30 К. і 2 К вписового. За науку шитя суконь місячно 10 К і 4 К вписового.

— **До інституту педаґоґічного під протекторатом Ексцел. Митрополита ґр. Шептицкого** на рік шкільний 903/904 приняті ученики: 1. Салагуб, 2. Балицкий, 3. Саламаха, 4. Лозовий, 5. Юдич, 6. Давид, 7. Підлипний, 8. Данилюк, 9. Лисяк, 10. Сїяк, 11. Кметь, 12. Вольский, 13. Паньчук, 14. Петрів, 15. Федоришин. На случай опорожненя котрого з занятих місць будуть приняті: Сагайдак, Пура, Кизима.

— **В краєвій ткацкій школї в Горлицях** почала ся наука д. 1 с. м. Наука треває три роки і є безплатна. Скоро ученик набере тілько вправи, що може вирабляти ткацкі вироби на продаж, буде діставати відповідне винагородженє. Крім того убогі а пильні ученики могуть діставати по 6—10 К місячної запомоги на утриманє. По укінченю науки може ученик дістати з краєвого видїлу запомогу на варстат і прилади. Управа школи дбає о роботу учеників, котрі укінчать науку. Принятий може бути до школи той, хто укінчив народну школу або иншим способом научив ся читати і писати та має скінчений що-найменше 13 рік житя. Записуватись можна до кінця с. м. Зголошеня о принятє треба подавати до Управи варстату.

Урядові вісти:

— **Перенесеня і іменованя в школах середних.** *Перенесені:* проф. Кароль Чайковский з ґімн. в Бучачи до польск. ґімн. в Перемишли; учит. Ян Гавлїковский з руск. ґімн. у Львові і проф. польс. ґімн. з Перемишля д-р Здислав Краґовский до II. реальн. школи у Львові; учит. Евг. Мандичевского з польск. ґімн. в Тернополи до руск. ґімн. тернопільской; проф. д-ра Теодора Нахера з ґімн. в Бережанах до II. ґімн. у Львові; учит. д-ра Стеф. Руданцкого з польс. ґімн. в Тернополи і проф. Иосифа Тройнара з ґімн. в Стрию до II. реальн. школи у Львові; учит. Кароля Врублевского з ґімн. в Стрию до ґімн. в Бродах; Казим. Циммермана з руск. ґімн. в Перемишли до руск. ґімн. у Львові. — Іменовані дійстними учителями: а) провізор учитель Стефан Томашевский в ґімн. в Бережанах; б) суплєнти: Генр. Бітґельзайзен до ґімн. в Дрогобичи; Володисл. Цьвік з І. реальн. школи у Львові до руск. ґімн в Перемишли: Володисл. Губринович з VI. ґімн. львівской і Владисл. Гречковский зі Стрия до І. реальн. школи у Львові; Спиридіон Кархут з руск ґімн. львівской до руск. ґімн. в Перемишли; Алекс. Мединьский з львівской ґімн. Франца Иосифа до польс. ґімн. в Тернополи і Казим. Миссона до польс. ґімн. в Коломиї і Фридр. Міллер з ґімн. св. Анни в Кракові і Ян Око з львівской ґімн. Франца-Иосифа до ґімн. в Стрию; Хіель Орліньский з нїм. ґімн. в Бродах до польс. ґімн. в Тернополи; Еміль Петцольд в IV. ґімн. львівскій; Брон. Попель з польс. ґімн. в Тернополи до польс. ґімн. в Перемишли; заступник катихита д-р Володисл. Жила з філії реальн. школи у Львові до польс. ґімн. в Тернополи; заступник катихита Яків Ґломб з IV. ґімн. львівской до II. реальн. школи у Львові. — Буковиньска рада шкільна краєва заіменувала суплєнтом д-ра Клявдия Вілиньского в гр. ор. школї реальній в Чернівцях.

— **Перенесеня.** Намісник перенїс старших повітових ветеринарів (між иншими): Зен. Шидловского з Коросна до Тарнова, Яна Скуїньского з Городенки до Рашева, Мар. Авдиковского з Ліська до Печеніжина, Войт. Цєлєнкевича з Горлиць до Коросна; повітових ветеринарів: Мих. Охнича з Печеніжина до Ніска, Сильв. Кручковского з Вадовиць до Бібрки, А. Люблїнера з Богородчан до Долини, Фр. Деча з Косова до Тернополя, Теод. Гамермана з Долини до Львова, Володисл. Рудницкого з Бібрки до Городенки, Зен. Юрого з Теребовлї до Кракова, Яна Франковича з Бродів до Львова і Брон. Канїкевича зі Львова до Ліска; асистентів ветер. Стан. Кольбергера з Борщева до Кольбушової, Стан. Кривицкого зі Львова до Коросна, Волод. Гіольского з Городенки до Богородчан, Мар. Сгровского з Кракова до Коросна, Яна Дюриньского з Підволочиск до Рашева, Стеф Дидовича з Перемишля до Львова і Альф. Іжиковского, з Коломиї до Підволочиск.

Бібліоґрафія:

— **Студентський календар** на шкільний рік 1903/4 Накладом коломийскої філії „Руского товариства педаґоґічного“. Коломия 1903. Стор. 64 16 ка. — В календарскій літературі се книжочка вельми інтересна. Як довідуємось із вступного слова, ціль її лежить головно в тім, щоби кождому ученикови і кождій ученици пригадувала що дня, „що вони ростуть на характерних борців за правду і волю нашого украіньского люду“. До осягненя сеї цїли має послужити цїлий уклад календаря, уклад —треба признати — переведений зовсїм удачно. Подаючи найважайшні інформациї у всїх проявах житя, звязаною з шкільною лавою, укладчик розсипав рівночасно по цїлій книжочці таке богатство практичних рад та глубоких думок, що якби лише 5% з них викликали у кождого ученика задуманї насїдки, ціль укладчика можна би узнати за осягнену. Взагалї як на малий обем книжочки змісту вельми богато, а се найкраще сьвідоцтво її вартости. Надіємось, що „Студентский календар“ розійде ся тисячами примірників серед українско-рускої молодіжи, так, що другий его річник буде міг появити ся у значно розширшім та ще красшім видї. Надіємо ся також, що такі язикові промахи, як пр. „іспита (-іспити), „термія“ (-реченець), „потяг“ (-поїзд), „учись, щобись колись.. (стр. 14) і т. п. не поторять ся в тім видавництві.

— **Заходом видавництва музичного „Станиславівского Бояна“ появив ся 12-тий випуск** „Не плакати нам“ гимн, слова Івана Д*** музика о И. Кишаковича на хор мішаний в супроводї фортепяну і на хор мужеский „a capela“ цїна 60 сот. Папір, друк і вінєта дуже гарні. Слова і музика сего твору є дуже красні і порываючі, через що ненадармо сам композитор назвав сю композицию „Гимн“. Як до сего твору, так і до многих попередних творів вибирав о. И Кишакович по найбільшій части слова патріотичного змісту, до котрих дїйстно умів музику так застосувати, що его композиції виходять чудово. Майже при кождій композициї о. и. Кишакевича можна пізнати, як глубоко відчуває автор любов до свого руско-українского слова. Заходом видавництва „Станиславівского Бояна“ появились вже дві композиції о. и. Кишакевича а то: Ой не нам в кайданах ходити“ і „Не плакати нам“. Одна краснїйша від другої! Доводом сего висказу є, що наша Русь сї обі згадані композиції всюда дуже радо сьпіває. Се най буде заохотою для о. и. Кишакевича, щоб і на далї на поли музики, для добра і слави Руси працював. Се у нас одиноке періодичне видавництво музичне видало в протягу одного року 12 випусків рїжнородних творів музичних і дало сим нашій П. Т. Публицї способність пізнати музику декотрих незнаних композиторів, як також нові незнані композиції, тому заслугує ото щоб наша П. Т. Публика ним більше ся за інтересувала і его підпирала. За видавництво музичне *Евген Якубович.*

ВЖЕ ВИЙШЛИ „Науки на неділї“ о. Т. Савойки. Дістати можна у Львові в книгарни Ставропіґийскій, в Перемишли в книгарни Андрія Юшиньского і у автора (Селиска п. Дашів). Стор. 483+V, цїна 4 К. 5 5

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

Маю честь повідомити Вшов. Панів і Вп. Оцїв, що я справдив на осінний сезон відповідні материали на ґарнітури, оберока, реверенди і т. п. — Прошу о ласкаві замовленя і піддержанє мого інтересу.

Остаю з правдивим поважанєм

4) 5 10 **Василь Ґресяк.**

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 2 вересня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оброчний старий 5·25 до 5·50 а на термін 5·25 до 5.35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 9·— до 9·25 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насіне льняне* —·— до —·— *насіне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6·25 а нова 4·75 до 5·25, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 58·—, біла 50·— до 65·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 18·25 до 18·40.

Надіслане.

ЛИПП

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снідання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15	кр.
Сікані легкі	12	„
Фляки	12	„
Ніжка теляча з хріном	10	„
Ковбаска з хріном	5	„
Кавяр	15	„
Обід в абонаменті	40	„

Всякі напитки в найліпших родах по найумірканійших цінах; для певности, що походять з мови реставрації даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшим виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4·85

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче.
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 6·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. пізня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзнице (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красіцких ч. 5. 6·

Учителька Русинка

кляс нормальних і гри фортепяну глядить посади від вересня. — *Сидорович* Хоросниця. 5 0 5 6

Професор ґімназияльний прийме одного або двох учеників за умірковану оплатою. Ближші вісти удїлить листовно: *Софія Іванович* Стрий 52 4 –6

Вдова по сьвященику прийме на станцию і вікт дівчатка з доброї родини. Ближша відомість улиця Лелевеля ч. 15. *Н. Балицка.* 539 3—3

Для сьвящеників!

Спродам **„Прапор“** річник 1897, 1898, 1899 і **„Руский Амвон“** бібліотека проповідий том I. і II. дуже дешево, — *„Михайло“* poste restante Львів. 540 3—3

Пошукую ученика

приватиста до обнятя цїлорічної лекциї на селї до II ої кляси ґімназияльної. Зголошеня листоно до о. Петра Погорецкого, пароха в Білинї великій, о. п. Лука коло Самбора. 523 4 - 5

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовляв би рівночасно народну учительку до кваліфікацийного іспиту глядає *о. Н. Темницкий,* Шидлївці, п. Гусятин. 528 4—6

Донїка по рускім сьвященику

в середнім віці пошукує місця господинї, найрадше в домі сьвященичім. Адреса: *И ска Львів, ул. Личаківска 15, в партері.* 517 5—5

Молодий учитель

глядить лекциї на селї. Може учити учеників в низших кляс ґімназ. як також удїляти нїмецкої конверсациї. Ласкаві зголошеня під: М. З. О. Богородчани, poste rest. 5 6 1—3

Руский міщаньский дім.

При улици Собіского ч. 12 прийме учеників на помешкане і харч *Іван Абрисовский.* 549 1—3

Студентів прийму на чисте і сухе помешкане, здоровий харч домовий і як найстараннїйшу родительску опіку. На бажане з коропетициею. Адресу подасть склеп корінний під фірмою Іван Юстиян, Львів, Краківска 1. 1—3

Глядаю учителькы

до двох дїтий, хлопця і дівчини з 4 кл. норм.; дівчині треба подавати також початки гри на фортепянї. Зголошена прийме: *Ю. Дудик,* парох в Фірлеєві. 550 1—5

КУРАЦИЙНИЙ
ВИНОГРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 75 сот. за 1 кільо (включно кошик). 538
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Закупна і продажі

найуспішнїйше анонсувати в
Collectiv-Anzeiger'i
експедициї анонсів М. Дукеса насл. (M. Dukes Nachfolger), Відень I. Wollzeile 9. Приниманє анонсів для часописей цїлого сьвіта.

Цінники даром.

СВОБОДА
письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.**, на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пянїна з першорядних фабрик. 590 228—?

Въ теперѣшнѣмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбуе сѣчкарнѣ и плуга, звертаємо увагу Всч. Господарѣвъ, що найлѣпшй, трѣвалй, выпробованй и самыми господарями захвалюванй, а до того дуже дешевй

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ

продае

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львовъ, Ринокъ 36

а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ двоножовй въ 1 колесомъ по нор. 54.00
„ ТН триножевй въ 2 колесами по нор. 56.00
„ ТН чотироножевй 2 колесами по нор. 59·00
Плуги ковальскій въ колбенницею . . . по нор. 32·00

УВАГА: Платячй сейчасъ готовкою за сѣчкарнѣ достануть еще 5% опусту. Плуги продають ся лишь за готовку безъ опусту. 492 99—?

Найлїпшій навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

є найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоревий квас для кождого рода збіжа, конопляни, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

дїлає також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшає его довшим дїланєм, як неменш вне кою вмістимостию вапняку і магнезиї, при далеко низшій ціні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з гарантиєю вмістимости фосфорового квасу, розпускальности в цитриновім квасі і мілку, а відпродавці доставляють ії по оригинальній ціні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в пльомбованих мішках, на котрих є означена повнамість і повисша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном послїдшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стовариш. зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 580 16—18

Знаменитий
МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущі за **6 К.** оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 9—10 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 5 вересня 1903.

Ефектовне Представленє

Новість у Львові по раз четвертий:
Капітан Макс Слєма і Міссъ Аллїсе Слєма

Справні стрілецькі. Бури з Трансвалю з великим повоженем продукують ся в цирку. Що-дня нові продукциї.

Нині по раз девятий:

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

Велика виставна пантоміна в 6 дїях і 40 образах виконана 200 особами і Corps de Ballet.

В приготованю велика історична пантоміна в перве у Львові, уложена з повісти Генрика Сенькевича

QUO VADIS

при співучасти 300 осіб Corps de Ballet-у і хору.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Куреи науки безплатно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вліздивих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломяній ціні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цінників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

Готель Жоржа.

519

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовлює
грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

ВИНОГРАД

курацийний і столовий

5 клґр. (в кошиках 5 кґр.) за 4 кор
5 клґр. Правдиві угорскі сині сливки 2 кор. 50 сот.
5 клґр. Грушки столові 3 кор.
5 клґр. Яблока столові і до штрудлїв і т. д. 3 кор.
5 клґр. Бресквы столові 3 кор.
5 клґр. Мельонів цукрових 3 к.
5 клґр. Оріхи волоскі 3 кор.
5 клґр. Райскі яблока 3 кор.
franco, до кождої почтової стациї доставляє

Herman Weisz jun.

Дім експортовий (Exporthaus)
Munkacs Ungarn.

472 1—1

МУЖЕСКУ 344
Безсильнôсть

выдаткану именно страшными наслїдками тайных грїхôвъ молодости и розпусты, усуне наглено и на довго одинока, розширена въ многих выданях илюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выданє: 1 зр.
Польске выданє: 1 зр.
Нїмецке выданє: 2 зр.

Тысячї людей найшли въ нїй поясненя своих недуг и направили свои мужескій сили при помочи вказаного въ книжцї способу лїченя. По одержаню франко належитости, высылає ся франко книга въ кувертї магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ
„ДНІСТЕР“
стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпеченний тревало в „Днїстрі“ від огню.
УДЇЛ	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер“ і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.
Інформаций	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

☞ ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ ☜

Дирекция Товариства „Ризница“ має честь повідомити Всч. Духовеньство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і порч. Ближші условя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а именно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждня буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзницї і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осінь, час найвідповідїйший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА“ і просим о як найчисленнїйші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

535 8—10 **Дирекция Товариства „Ризница“.**

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. **Накл. и фабр. Чорлинськоі** **З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Лозинского.**

ДОДАТОК

Ч. 188 і 189. „Діла“ з Суботи 23 (5) IX. 1903.

Балканьска гроза.

З Балкану насипали дальші вісти, котрі представляють цілу грозу ситуації. Показує ся, що Балкан цілий зворушений і що тайна рука, котра там діє, пре до що-раз нових заколотів і до викликання війни. Вже справа убийства Драги і Александра давала богато до думання, а тепер показує ся, що цикль несподів ще не скінчив ся. Прибувають що-раз нові події, не кажучи вже про сам незвичайний розріст бунту в Македонії.

Подаємо ось тут лише вісти, як приносить їх in crudo нинішні телеґрами.

В Софії величезне враженє зробила вість, що на чолї повстанців в долині ріки Струміци мав станути ґенерал Сончев. Через обняте команди через Сончева, повстанє і революційний рух розростесь до більших розмірів як доси. Яко довголітний член тайних комітетів і братств болгарских, складаючих ся головно з низших офіцирів, Сончев знає докладно місцеві відносини людей, як також жерело, з котрих можуть бути споваджувані оружє і амуніция (з болгарских маґазинів при помочи болгарских офіцирів?) Сончев є в Болгарії особою дуже популярною, і припускають, що навіть стояв в зносинах з князем Фердинандом. Не всякий случай заінтересованє македонськими подіями сталось тепер еще сильнійше і загальнійше.

Ситуация, в котрій тепер знаходить ся князь Фердинанд, ставсь що раз трудній шою. Що раз ширші круги населеня зачинають ворожо виступати против Туреччини а мирова програма правительства супроти Порти що раз більше уступає перед воєнним настроєм. Положенє заострилось також з причини, що дуже богато Македонців і Болгар з Македонії повернувши до Болгарії, причиняють ся до порушеня умів против Туреччини. Кравви грозить прямо анархія. Супротив сего правительство мусить щось зробити, а від внутрішної війни найлегше можна би уратувати край війною вніщною.

В послїдних днях відбулись в Сербії наради офіцирів, котрі не брали участи в замордованю королївскої пари, аби застановити ся над сим, яке має бути їх поступованє супротив убийців. На загальнім зібраню ухвалено звернути ся до короля з жаданєм укараня убийців. Яка має бути кара, не прийшло до згоди. Старші і більше умірковані офіцири були тої гадки, що вистане коли король убийців свого попередника спенсіонує. Молодші і енерґічнійші стояли при тім, що убийців треба поставити перед воєнний суд і строго їх покарати. Котра з сих двох гадок побідила, не знати. Фактом є, що всї признали потребу звернути ся до короля, котрому доручено просьбу, аби в сей або той спосіб покарав королївских убийців, бо в противнім случаю зачнуть аґітувати за масовим виступленєм з армії. Се довело би до того, що в хвили, коли відносини на Балканї вимагають сильної армії, сербска армія лишила би ся майже без офіцирів. Керманичами цілого сего руху між сербскими офіцирами суть прихильники родини Обреновичів і вірні ей приятелї, ґарнізонуючі в Нїшу, котрі на вість о замордованю королївскої пари вирушили до Білграду аби смерть королївства піместити на убийцях. І нинї еще ґарнізон в Нїшу є так само успособлений і є ядром партиї ворожої убийцям. На адресї короля, домагаючої ся покараня убийців, було вже зібраних звиш 700 офіцирских підписів.

Минувшої ночи арештовано в Нїшу 30 офіцирів, котрі зредаґували підбурюючу проклямацию, жадаючу покараня убийців короля Арештоване зробило тим більшу сенсацию, що того самого дня до 1000 офіцирів нападаючих ся над сим, як поступати при теперішних відносинах і як оперти с партиї убийців. Між арештованими є орденансовий офіцир короля Александра Сольвич, і внук раненого в часї атентату на королївску пару міністра Тодоровича. Деякі телеґрами дов ять, що арештований також сам Тодорович. З забраних при ревізиях папєрів виходить, що арештовані провадили акцию против учасників заговора. Деякі з арештованих заявляли, що як король не покарає убийців, то они самі з ними почислять ся.

Один з болгарских дневників доносить, що між Росиєю а Болгариєю є договор підписаний Даневом і ґенералом Паприковом. Дневник заявляє, що має відпис договора, а его зміст характеризує в сей спосіб, що Болгария в борбі з Туреччиною не буде ізольована. Се означало би, що між Росиєю а Болгариєю є конвенция военна, взаїмної помочи на случай війни, і що тепер Россия не конче хоче піддержувати военні пляни Болгарії, коли болгарский дневник, інспірований очевидно кимсь з авторитетних кругів, уважає за відповідне нагадати Россії ей зобовязане на случай війни. В усякім разї виходить з сеї вісти, що Болгария ладить ся таки до евентуальної оружної розправи з Туреччиною в оборонї Македонії.

Отсе суть послїдні вісти з Балкану, вісти, котрі кажуть нам ждати всїляких несподіванок.

Решту дрібнійших вістий подаємо в телеґрамах.

Рускі адвокати.

(Статя надіслана).

Від часу до часу відзиваються з ріжних повітів нашої части Галичини голоси патріотів з зазивом, щоби в їх повітовім містї осїв який Русин-адвокат, бо его там потрібно, а буде ему вести ся як у Бога за печею.

І минають відтак цїлі роки, а не чути, щоби хто того зазиву послухав, а в дотичнім місцевости, як не було Русина-адвоката, так і нема.

З того виходять ріжні тоски і нарікання. Дехто необзнакомлений в тих справах осуджує нашу академічну молодіж з правничим знанєм, що замість попрацювати над ріґорозами і стати чоловіком від вікого независимим, волить їхати ся до ріжних уряднічих декастерій на менші доходи і бути цїле житє зависимим і мати спутану волю.

Чи ті заміти і нарікання під адресою нашої молодежи оправдані покаже ся опісля, а тепер варто розібрати, чи адвокати взагалї, а Русини спеціально конче потрібні для нас і чого від них можна сподївати ся.

Що адвокати яко независимі і інтелїґентні а при тім зі всїми публичними справами обізначі люди потрібні кождому народови, а особливо нам Русинам, се бачимо в практики, бачимо також по иних культурних народах, де они відіграють велику ролю на полї культурного і політичного жита. Візьмім тану Францию від часу великої революциї аж по нинїшний час, а мусимо перековати ся о тій правдї. Адвокати були там першими трибунами народними, хоча Франция при своїм демократично-республиканськім ладї менше демократична чим ми Русини, хочби длятого, що там зачисляють себе до демократиї також плютократи і купцї-дуки, яких у нас нема.

Чому се так, легко відгадати. Адвокати знають найлїпше закони і найбільше вдають ся до кодифікациї законів. Вони також своїм образованєм з фаху найбільше підходять до публичних справ і тому мають відповідне знанє і свобідного публичного духа. Вони вкінци мають найбільшу спроможність виробити ся на бесїдників, котрі в цїлях аґітацийних серед мас народа суть конечно потрібні.

А у нас Русинів, серед теперішних тяжких обставин Русин-адвокат має до виконаня таке тяжке завданє, котре може перевести лише чоловік независимий з основним знанєм усїх законів!

Чи ми маємо достаточне число адвокатів, поучує нас статистика. Східна Галичина (округ львівскої апеляциї без Буковини) числить 4.615 492 мешканців і має на те 496 адвокатів. На те число припадає 2,500.000 мешканців руских і 33 Русинів-адвокатів. Коли ті числа відшибнемо то на 2.115492 мешканців не-руских, приходять 470 адвокатів не-руских. Значить, що на кождого одного адвоката не Русина припадає 4462 голов. Коли ж на 2,500.000 Русинів є лише 33 адвокатів, то на одного Русина адвоката припадає 75 758 голов. Беручи попередню пропорцию за підставу (1: 4462), то вийде, що на 2,360.000 мешканців руских повинно бути 558 руских адвокатів, а що маємо їх лише 33, то нам ще недостає 499, адвокатів т. є. таке число, котре при найлїпших обставинах не зараз дасть ся осягнути.

В нашій части Галичини є 105 судів повітових. Позаяк до кождого процесу потреба двох адвокатів, то на ті суди повітові потреба 210 адвокатів. Приймім те число яко максимальне, бо деякі менші повіти може не в силї були би дати двом адвокатам завяте, то за те суть суди окружні, де більше адвокатів може помістити ся. Та до осягненя однак і того числа потреба нам ще 143 адвокатів а тих також не зараз дождемо ся. Що року опускає мури університету кільканайцять молодих щирих Русинів а тих з них, або в дуже малій пропорциї відважить ся йти до адвокатури, так що коли ті адвокати-Русини, котрі є, минуть ся, не буде їх абсолютно ким заступити і їх місце займуть або Жиди або Поляки.

До девятьдесяти років було всего навсего двох адвокатів Русинів: у Львові і Тернополи по одному. Відтак прибуло ще двох в Тернополи і Станиславові. Доперва в роках 1890—1893. товаришї Олесницкого видали ряд адвокатів: вийшло їх 7. Відтак прибували спорадично по одному і сегодня є: у Львові 7, в Коломиї 3, в Тернополи і Перемишли по 2, в Бережанах, Бучачі, Городку, Калуши, Кутах, Ліську, Рогатині, Самборі, Сокалю, Станиславові, Стрию, Золочеві, Збаражі і Жовкви по одному—разом 33.

До таких, нарікаючих на молодих Русинів-правників належав і я, поки наглядно не переконав ся, що они мають цїлком рацию, коли не хотять пускати ся на весевте. Молодий чоловік, що покінчив студиї юридичні, порубав вощові ріґорози і тяжкий іспит адвокацкий, що втратив (? *Ред.*) 7 лїт на практику судову і адвокацку, має право надіяти ся такого добробиту, щоби міг себе і родину прилично удержати і свої дїти вивести в люди. А що він не може надіяти ся якоїсь решти на старі лїта, або пенсиї для вдови, проте повинен мати тілько, аби щось відложити на бік, бодай би в формі всекурацийної премії.

Такі вимоги до руской суспільности має право ставляти особливе такий адвокат, що не лише є патріотом-Русином, але і Русином-адвокатом. Отже він обовязаний вносити для руских сторін всї письма по русски, брати участь в кождій культурно-політичній акциї не лише яко учасник, но і яко дорадник правний, а попри тім боронити в справах карних повсталих на підкладі політично економічнім, (вибори, страйки і т. д.) безкористно і причиняти ся материально до всїх потреб культурно-політичних руского народа.

Не всї однак адвокати так роблять, і тих полишає ся. Они можуть бути навіть гарними людьми, говорять в дома по русски, належать до товариств, дають датки, але вони з їх канцелярий не вийде руске письмо, коли вимовляють ся від безплатних оборон, в котрих можна би „сферам“ нараїтати ся, коли деколи являть ся на якім вічу, але лише яко тихий учасник, то они не суть рускими адвокатами. Адвокат Русин, що осяде в якімсь містї звертає зараз на себе увагу верховодів того міста. Їх нападає зараз горячка мавїфестуюча ся первісно самою цїкавостию, чи то буде спокійний Русин — чи гайдамака, москаль, радикал. Наступає сильна обсервация. Мішане ся в політику вищого стилю, як ріжні кандидованя, навіть і до сойму, не відбирає ще цїки порядного Русина. Коли той адвокат зачне організовувати овочів, ярин і всїляких переторів з овочів, як вин, конфітур, консерв і т. п. Засновуване парків, огородів у ужитковых і малих огородців. Контроля і управа огородів. Бюро згощень посад в обсязї огороднитва. Дім огородників торгу. „Дом огородний“ принимає також в комісе всякі продукти огородові.

Новоотворений „Дім огородників“
БРАТІВ ГРОБЕЛЬ
у Львові, улиця Академічна ч. 14.

582 2-3

6)

А. П. Чехов.

Чорний монах.

(Переклав з российского Микола Левицький.)

IX.

Коврін дістав самостійну катедру. Вступну лекцию назначено на день друго о грудня і об тім вивішено повідомленє в університеськім коридорі. Але в назначений день повідомив він студентського інспектора телеґрамою, що задля слабости не буде читати лекциї.

Йому йшла горлом кров. Він плював кровю, але двічи на місяць лучало ся, що вона текла обильно і тоді він незвичайно ослабав і попадав в сонний стан. Ся хороба не дуже страшила його, бо знав, що його покійна мама жила з такою самою хоробою десять лїт, а навіть довше; і лїкарі запевняли, що се не небезпечно і радили тілько не зворушувати ся, вести правильне житє і мало говорити.

В сїчнї лекция опять не відбула ся задля тої самої причини, а в лютім було вже запізно зачинати курс. Треба було відложити до другого року.

Жив він вже не з Танию, а з другою жінкою, що була два роки старша від нього і ходила за ним, як за хлопцем. Дого на стрій був мирний, покірний; він охоче підчиняв ся і як Варвара Николаєвна — так звали його подругу — зібрала ся вести його в Крим, то він згодив ся, хоть передчував, що з тої поїздки не вийде нїщо доброго.

Приїхали до Севастополя вечером і станули в гостинници, щоби відітхнути і завтра їхати до Ялти. Обоїх утомила дорога. Варвара Николаєвна напила ся чаю, лягла спати і скоро заснула. Але Коврін не клав ся. Еще дома, перед відїздом на станцию дістав письмо від Танї і не рішив ся його розпечатати, і тепер лежало воно у него в бічній кишенї і гадка о нїм прикро ворушила його. Щиро, в глубині душі, уважав він тепер свою женитьбу з Танию ошибкою, був вдоволений, що остаточно розійшов ся з нею, і спомин про ту женщину, що кінець-кінців замінила ся в ходячого, живого трупа, і в якій, як здавть, все вже завмерло, крім великих, пильно задивлених, розумних очий, пригадка о нїй будила одне тільки жаль і досаду на себе. Почерк на ковертї нагадав йому, як він два роки тому був несправедливий і жостокий, як відімстив свою душевну пустоту, скуку, самітність і невдоволенє житем, на людях нї в чім не повинних. Рівночасно пригадав собі, як одного разу рвав на дрібні кусні свою дісертацию і всї статї, написані в часї слабости і як кидав у вікно, і клаптики, летячи у вітрї, чіпали ся дерев і цьвітів; в кождій стрічці видїв дивні, на нїчім не опертї претензії, легкодушну заїлість, сьміливість, манию великости і се робило на нїм таке враженє, як буть то він читав опис своїх блудів; але як роздер і викинув за вікно послїдний зошит, стало йому чогось нараз досадно і гірко і він пішов до жінки і наговорив їй багато прикрого. Боже мій, як він зводив ей! Якось раз, хотячи спричинити їй біль, сказав їй, що ей отець грав в їх романї неприємну ролю, бо просив його женити ся з нею; Ігор Семенич несподївано почув се, вбіг до кімнати і із розпуки не міг проговорити ні одного слова і тілько долтав ся на однім місцї і якось так дивно сичав, якби відняло у нього язик, а Таня глядячи на вітця скрикнула роздираючим голосом і упала в обморок. Се було погано.

Все те приходило на гадку на вид знакомого почерку. Коврін вийшов на бальков; була тиха, тепла погода і пахло морем. Чудесний залив відбивав в собі місяць і огнї і на його барву трудно було дібрати назву. Се було нїжне і мягке получене синього із зеленим; місцями вода підходила краскою до синього купервасу, а місцями здавало ся, що місячне сьвітло згустило ся і наповняло залив намість води, а загалом яка згідність красок, який мирний, спокійний і високий настрій!

В нижнім поверсї під бальконом були здають ся вікна вітворені, бо докладно було чути жіночі голоси і сьміх. Там мабуть були вечерниці.

Коврін примусив себе, розпечатав письмо і увійшовши до себе під число, прочитав:

„Як раз умер мій отець. Се маю завдячити тобі, бо ти убив його. Наш сад упадав, в нїм господарують чужі люди, то є, дїють ся те саме, чого так бояв ся бідний отець. Се маю завдячити також тобі. Ненавиджу тебе цїлою душею і бажаю, щоби ти скоро погиб. О, як я терплю! Мою душу палить страшенний біль.. Буть проклятий. Я уважала тебе за незвичайного чоловіка, за ґенія, я полюбила тебе, але показало ся, що ти божевільний..“

Коврін не міг дальше читати, подер письмо і кинув. Ним овладів неспокій, подібний до страху. За паравином спала Варвара Николаєвна і було чутно, як она віддихала; із нижнього поверха доносили ся жіночі голоси і сьміх, але у него було таке почуване, як будь-то в цїлій гостинници крім него не було живої душі. Від того, що нещасна, прибита горем Таня, проклинала його в своїм письмі і бажала погибелї, стало йому прикро і він нишком зирнув на двері, якби бояв ся, щоби не увійшла під число і не розпорядила ся ним опять та невідома сила, що в послїдних двох роках накоїла таку руїну в його житю і в житю близьких йому.

Він уже з досьвіду знав, що як розгуляють ся нерви, то найлїпшим засобом проти них — праця. Треба сїсти за столом і заставити себе за що будь, уединити ся на якій не будь мисли. Він добув із свого червоного портфеля зошит, на якім був начертаний перегляд невеликої компілятивної праці, придуманої на випадок, як в Криму покажеть ся скучно без дїла. Сїв за стіл і занав ся тим переглядом і здавало ся йому, що до него вертаєть ся мирний, покірний, байдужий настрій. Зошит із переглядом навів навіть думку про земську суету. Він думав об тім, як богато бере житє за ті незначні, або дуже звичайні добра, які воно може дати чоловікови. Напримір, щоби дістати під сорок лїт катедру, стати звичайним професором, викладати вялим, окучним, тяжким язиком звичайні і при тім чужі мисли — одним словом, до того, щоби досягнути становище повседнього ученого, йому, Ковріну, треба було учити ся пятнайцять лїт, працювати днями і ночами, перетерпіти тяжку психічну хоробу, пережити неудалу женитьбу і набройти богато всяких дурниць і несправедливостий, на які лїпше було би не наматати. Коврін розумів теперь ясно, що він — буденність і охоче мирив ся з тим, бо після його думки, кождий чоловік повинен бути вдоволений тим, чим він є.

Перегляд зозім, було, уконоїв його, але подерте письмо бінїло на підлозї і мішало йому зібрати мисли. Став ізза стола, підібрав клаптики письма і верг у вікно, але від моря подув легкий вітер і клаптики розвівали ся по фрамузї. Опять заволодів ним неспокій, похожий на страх і стало здавати ся, що в цїлій гостинници крім него нема ні одної душі.. Вийшов на бальков. Залив, як живий, глядїв на него множеством голубих, синїх, похмурих і огневих очий і мазив до себе. В самій річи було жарко і душно і не зашкодило би скупати ся.

Нераз на новнім поверсї під бальконом заграла скрипка і засьпівали два нїжні жіночі голоси. Се було щось знакоме. В романсї, що його сьпівали в низу, говорило ся про одну дївчину хору на уяву, що чула в ночи в саду таємні звуки і рішила, що се гармонія сьвята, непонятна для нас смертельних.. У Ковріна захопило віддих і серце стиснуло ся від смутку, а чудесна, солодка радість, про яку він давно вже забув, задріжала в його груди.

Чорний високий стовп, похожий на вихор, або крутїж, показав ся по тамтім березї заливу. Зі страшною быстротою порушав ся попад залив в сторону гостинници, стаючи все менчим і темнїйшим і зараз Коврін вспів усунути ся в бік, щоби зробити дорогу.. Монах із непокритою сїдою головою і з чорними бровами, босий, схрестивши на

„БОРАСОН“ і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до мита, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дрогерії і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП“ у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 9718—20

Перша і найстарша
Пивоварня і Реставрація
від кількадесяти літ добре звісна широким кругам П. Т. Публики, **Львів, Ринок ч. 17.** Томи Найсарка,
тепер під зарядом **Івана Фіцарека** поручає знамените, властивої температури **пиво**
бірну кухню і метку та вічливу обслугу. Абонамент за обіди від 12 зр. місячно. По вечірних представленнях
О численні відвідини просить, Іван Фіцарек. 600 4-4
них свіжа кухня.

зувати повіт в рускім дусї, скликати збори, віча, товчи ся по сельских читальнях і т. д., тодї стає ся вже небезпечний. А як до того він заколочує супокій незнаючим рускої язика урядникам руским письмом, тодї стає шкідливим гайдамакою, москалем, ну і радикалом в одній особі. Тодї горячка вичікування і цїкавости переходить в горячку нетерпимости і всї злі духи звертають свої кістї на того сьмільчака і вижидають лише хвилї, аби его де на чім зловити, і дати по лобі. Те, що другому адвокатови уйшло би беззамітно, у адвоката-Русина вистарчало би на материял до карного процесу. За тим йде дальше, що вважало би ся кождому Полякови за патріотичний гріх, коли би він яким небудь способом причинив ся до материяльного зарібку такого гайдамаки. Отже зі всїми справами звертають ся або до адвокатів Поляків, або і до Жидів, аби лише, недай Господи, не до Русина.

Супротив всїх повисших обставин такий адвокат обмежений виключно на руску кліентелю.

Ну слава Богу, він з того повинен бути радий! Він від нїкого не зависимий, не связаний а руска суспільність в коренно рускім повітї тільки має справ, що адвокат один або і два можуть з них прилично жити. Він може найти ся в тім малім для кождого чесного адвоката положеню, що може справи вибирати. Тое вибиране справи лежать в тім, що адвокат випитавши сторону і розслїдивши справу може своему кліентови порадити, аби собі дав з процесом спокій, бо сеї справи нїяк не виграє, і шкода кождого виданого сотика. Маючи надто забезпечений бит материяльний від рускої загалу, він може з цїлою енергією віддати ся справам культурно-народним.

На таких умовах може на сьміло в кождім рускім повітї осїсти руский адвокат. Він буде вести перед у всїх культурно-політичних справах. Він стане справдїшним трибуном народним. Стане на сторожи допханого права. Тодї цїла культурно-політична акция нашого бідного народа пішла би нашим руслом, солїдарно і в порядку.

Менї здає ся, що патріоти з тих повітів, що запрошували і запрошують до себе Русинів адвокатів мали на думцї лише таке уладнане відносин між адвокатом а суспільностию рускою.

Тимчасом в практицї, бодай в переважній части тих повітів, де осїли вже русскі адвокати, діє ся цїлком інакше. В переважній части тих повітів суспільність рускa тлумить лише об тім, чого має право від Русина-адвоката жадати, а забуває цїлком о своїх обовязках зглядом него. Значить: Ти небоже, коли добивсь такого становиска, коли придбав собі фахове знане, то роби для рускoго загалу, бо ти его частина, ти з него походиш, і то в твій повний обовязок... А з чого той адвокат має жити того нїхто не спитав, і колиб хто тому патріотови, що так серіозно говорить о обовязках Русина-адвоката, таке поставив питане, то він лише видивив би ся на него з зачудованем і своєю чергою спитав: „Хиба-ж се можливе, щоби адвокат не мав куни гроший, та не мав з чого жити? а хто-ж має мати гроші, як не адвокат?“

А поки-що той адвокат борикає ся з бідою, як може, і удає перед сьвітом, що ему добре веде ся і закриває перед людским оком свої дїри. Їздить по вічах, реферує, закладає читальні і т. д., боронить при розправах повиборових, і пострайкових, радить людям в рїжних напастях о недозволені кольпортажі, нелегальні збори, одним словом в его канцелярії цїлий ярмарок. Люди его величають, щось дещось напишуть до газет о „славнозвістнім“, а тимчасом інспектор податковий міркує, який би вліпити ему податок, бо конфіденти податкові присягають ся, що у того пана адвоката найбільше видно хлопів.

І справдї люди ходять до него як по сьвячену воду, але лише в справах політичних, безплатних, бо-ж він від того в. То его обовязок, він Русин і порадить щиро. Коли однак йде дїло о право „монархічне“, коли треба правувати ся „на штемпли“, то Русин-адвокат „нїчого не зробить“. Він так „з панами позадирав ся“ при виборах, що в судї за него „нїхто і не дивить ся“. Впрочім той Русин адвокат пише письма по руски, а там „пани того не люблять“, а вже як пани чого незлюблять, то годї, щоби бідний „хрістиянин“ знайшов право. Так міркують собі рускі мужики, котрим толкує се на рогачці жид-фактор наганяч, так міркує собі сам з себе також і дехто... з інтелїґенциї.

Від часу до часу дістане Русин-адвокат від знакомого патріота письмо більше менче такого змісту: „мій добрий знакомий щирий чоловік (або мій взірцевий парохіянин) є о бідний (се слово підчеркнене два рази) потребує помочи правної. Будьте ласкаві... і т. д. а Господь Вам те винагородить сторицею... з високим для Вашої особи поважанем N. N.“ А що-ж діє ся в серци того адвоката-Русина, коли примїром займовши до суду бачить множество мужиків рускіх — в товаристві адвокатів Поляків Жидів та їх мишуресів, а межи ними побачить і таких „процесуючих ся на штемпли“, котрих він саме боронив за дармо в процесї політичнім, або таких, яких вже раз заступав і справу їм виграв? Або бачить опять „патріота-хлопа“, з котрим враз устроював віче, в товаристві адвоката-Поляка шовінїста, котрий що йно належав до повітового комітету виборчих розбоїв, і радив над тим, якби рускoго виборця в шори убрати і який при таких виборах тілько заробив, кілько незаробить Русин-адвокат через кілька лїт на своїй чесній кліентелї.

Я бачу, як не один з пов. читачів сеї статї хитає головою і говорить: га! що-ж робити. То так з нашим селяньством, воно того нерозумїє, непросьвічене, слухає лихих дорадників Жидів факторів — на те нема ради. Коли-ж бо межи тими селянами побачиш не лише темну масу, але навіть людий просьвіщених інтелїґентів, сьвящеників!

Тут отже є цїлком инша причина.

Поляк не піде до Русина, а Жид йде до жида з природного і легко зрозумілого інтересу расового, котрого загал руский нерозумїє. У рускoго загалу переважає еще принцип е ґ о ї с т и ч н и й. Русин длятого йде до адвоката Полячка або Жида, бо в тої гадцї, що сей більше найде ласки у судії Полякa і скорше справу виграє, чим нелюблений всїми Русин-адвокат.

(Конець буде).

Справи австро-угорскі.

До ситуації.

Віденьска рада міска приняла всїми голосами против двох петицию до правительства, аби цофнуло заряджене о продовженю військової служби. Петиция домагає ся як найскорійшого скликаня державної ради, аби через відповідну ухвалу мож було урльопувати вояків. Виває ся також послів, аби домагались як найскорійшого скликаня державної ради в тій цїли, аби мож було як найенерґічнїйше запротестувати против цїлком неоправданих жадань угорских. Рівночасно поручено президиї безпроволочно розпочати працю коло австрийскої автономічної тарифи цлової і подати до відомости правительства, що в таких обставинах, як тепер, австрийска господарка мусить домагати ся цїлковитого роздїлу економічного від Угорщини.

Виконуючий комітет молодоческих послів ухвалив одноголосно резолюцию з заявою, що найважнїйшим обовязком кождого ческого посла є стреміти до повалення теперішнього кабінету і пануючої системи державної. Резолюция взиває ческий клюб в державній радї, аби старав ся всїми силами внести і перевести в парляментї ухвалу в напрямі децентралїзациї екзекутиви і законодавства, опертого на цїлковитій рівноправности народів. Ухвалено також домагати ся цофненя заряджена, на підставі котрого воякам продовжено службу.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Кольпортують тут яко певну вість, що місцю утворена нового кабінету нині еще дістане мінїстер Люкач. Люкач має вже мати готову програму. Здаєсь, що і Люкач не довго буде панувати, бо опозиция не хоче чути о нїякім компромісї. Люкач має дістати від цїсаря дуже широку повновласть на случай, коли би угорский сойм з причини обструкциї і на дальше не був спосібний до працї.

Болгария.

Софія. Собранїе розвязано. Нові вибори будуть розписані в короткім часї.

Фінландия.

Гельсінґфорс. Бурмістра Виборґа Педергельма, давнїйшого бурмістра Ехесона і шляхтича Аміноса вигнано з Фінляндиї.

Македонїя.

Царгород. В санджаку Кіркілїса торговля і всякий рух цїлком унеможливлені. Редифи і башибожуки тероризують населене рїжними насильствами. Вислано туди 5 баталїонів і одну батерию. Болгарский ексархат одержав від комітету листи з погрозами, аби не паралїжував дїяльности комітетів.

Білград. Дневники доносять, що часть Адрианополя спалено, а часть зруйновано динамітом.

Відень. О спаленю Адрианополя нема досї нїякого урядового потвердженя ні заперечення.

Петербург. „Новое Время“ домагає ся яко важного средства пацификацийного в Македонії, помноженя росийских консулятів о 15 Те саме мусїла би також зробити Австрия. „Нов. В.“ покликує ся на рік 1890, коли то Нїмеччина мала в Туреччинї 5 консулятів а до року перевела утворене 15 нових консулятів.

НОВИНКИ.

— **В справі рускої ґімназиї в Станиславові** доносять нам: Дня 3 вересня внесли родичі і опікуни тих дїтий, що вписали ся до I кл. ґімназияльної до ради шкільної через дирекцию ґім. в Станиславові заяву, що бажають заведеня в I кл. у всїх предметах викладової мови рускої, покликуючи ся на краєвий закон з 22 червня 1876 р. Арт. V. Замітити потреба, що перед вакациями здало до I кл. 34 Русинів, а тепер є їх разом поважне число 60, рівноважне з числом Поляків. Тота цифра чейже достаточна на отворене I кл. виключно рускої! Сї змаганя родичів, хотяй вони оправдані вимогами педаґоґічними, дидактичними і фреквенциєю рускої молодїжи — готові не віднести бажаного наслїдку, проте населене міста Станиславова і горожани примежних місцевостий, чуючи велику кривду на полї шкільництва, підписують мемориял до цїсаря, в якім просять Корону о закінчене так довголїтної боротьби через виданє мінїстерского розпорядженя з Найвисшої постанови, а рівночасно лагодять ся на велике віче, аби дати вираз протестови проти відкладаня сеї справи, — евентуально, аби вислати депутацию до Кербера і мінїстра просьвіти, наколиб не мож було з непредвиджених причин дістати авдиенцию у монарха підчас його побуту у Львові. (Авдиенция така у Львові супротив нашого цїлком певного донесеня буде вже неможлива — се не виключає однак обовязку просити о неї, а евентуально постаратись о таку-ж авдиенцию на случай потреби у Відни. — Ред.).

— **В реальній школї в Снятинї** — як нам звідтам доносять — зголосило ся до вступного іспиту 68 учеників з чого **18 Русинів**, 18 Поляків і 5 Нїмців-евангеликів, та аж 27 Жидів. Русинів, як бачимо, зголосило ся таке саме число як Поляків, супротив чого тим яркїйше виступає те знехтоване рускої релїґії, якого допущено ся в звіснім розпорядженю. Та наведені числа можуть при вступних іспитах, що розпочинають ся нині, підпасти модифікациї. На всякий спосіб не спустимо з ока снятиньскої реалки, бо — як нам рівнож доносить наш кореспондент — тамошні Русини (а за нимий ми), побоють ся, аби строгість еґзамінаторів не скропила ся на руских дїтях. Про результат вступних іспитів небавом донесемо.

— **Прискорене соймової сесиї.** Довідуємо ся, що з боку польских політиків роблять ся сильні заходи, щоби сесию сойму краєвого прискорити через скликане его на 14-ого с. м., а не на 21-ого, як доносили деякі польскі дневники. Прискоренем реченця бажають польскі верховоди заскочити руских послів неприготованими. Подаючи се до відома наших послів, сповняємо свій обовязок, певні що й вони сповнять і свій, та подбають, аби становище рускoго народу і его невдоволене з польскої господарки в краю були як найяркїйше зазначені. З окрема-ж здало-б ся на всякий случай прискорити збиране материялів що-до елементарних шкід заподіяних градом, бо супротив малої квоти призначеної на запомоги для потерпівших від повений і граду в прелїмінари буджету, точний і повний материял статистичний буде відгравати взагалї дуже важну ролю.

— **Вчерашне „Дїло“** сконфіскувала ц. к. державна прокуратория за критичні замітки до вироку ц. к. суду пов. в Збаражи. Стаття була написана дуже осторожно і тому ми сеї конфіскати — як і богато инших перед тим — не надїялись. Нині видаємо „Дїло“ в два аркуші а літературний додаток з технічних причин долучить ся доперва до понеділкового числа.

— **Численні конфіскати**, яким підпадає „Дїло“, найшли неожиданий для прокураторії конець в вироку ц. к. Вищого суду краєвого у Львові з дня 18 серпня 1903 (I. спр. Pr. 232/03, дорученім нам онодги. Ц. к. Вищий суд краєвий у Львові затверджує майже всї конфіскати, навіть тодї, коли конфіската не удержить ся в першій інстанциї — та в даним случаю було видко і Вищий суд краєвий не міг пристати, коли знїс конфіскату одного уступу нашої статї п. заг. „Самоволя польских старостів“, поміщеної в ч. 170 „Дїла“. Уступ той, тепер вже вільний від прокураторскої руки, звучить: „Дуже зле стало ся — а зле і для краю і держави, — що при змінї намісника, д-р Кербер агітував ся на кандидатуру ґр. Потоцкого і взагалї на польского шляхтича. Галичинї треба привернення закона зелїзною рукою, а не людий, що гарно говорять. Та як сіють — так будуть збирати“...

— **Польский гакатизм на почті в Чорткові.** Один сьвященик з Чортківщини пише нам: Дня 28-го серпня с. р. вступив я на почту в Чорткові, щоби надати переказ грошевий. Не міг однак его виповнити, бо на превелике диво в почекальни не було ні одного пера. Тодї я звернув ся до урядника сидячого за першим віконцем і попросив его чемно о перо, на що відрубано менї: „нїма!“ Я звернув ся до другого віконця, за яким сидїв урядник п. Шляйдер і повторив свою просьбу. Та й ту почув таке саме „нїма!“. В виду того мусїв я виповнити переказ опівцем. Приступаю тепер знов до п. Шляйдера і хочу вручити ему переказ, не здогадуючись, що він постановив „покарати“ мене за руску мову. Жду отже коло вікна ¼ години, жду ½ години, а сей пан все перевертає якісь старі перекази та ледви замітно підсьміхує ся. Далї, по більше як ½ години, вичікуваня, посьмів я застукати легко до віконца та пригадати тим свою присутність. П. Шляйдер зірвав ся, тодї як опарений, вихилив ся через віконце та став ароґанцко верещати: „Відзї пан (sic! хоч я був в реверендї) пшецеж, же вестем заєнти“... Я на се кажу спокійно: „Перепрашаю, однак я жду вже ¼ години. Ви могливи і цїлий день так бути заняті, а сторонам годї ждати, бо мають свої орудки. Внутрішне урядованє можете преціньо полагодити, як нема сторін“. — На се п. Шляйдер з ще більшим верескoм: „А Вам хто се казав? Прошу менї не перешкаджати, бо я ту потрафлю з Вами инакше собі поступити, щоби Вас усунути від вікна“. Почувши таке, я змовчав і ждав дальше. Імпертинентний почтовий маніпулянт зачав тодї далї перекидати перекази, а як се ему знудило ся, взяв ся перекладати з одної мищинки до другої купки гроший. Вкінци по цїлій годинї вижидання витягнув руку по переказ, відкинув его однак назад задля того, що був виповнений опівцем. — Так я стратив годину часу, наслухав ся грубостий польского шовінїста і мусїв вертати домів з нїчим. Слїдуючого дня вніс я зажалення на п. Шляйдера до начальника почти за самовільне „карање“ Русинів за руску мову та за обидливе поведене супротив сторін. Рівно-ж вніс я жалобу і до Дирекциї почт у Львові, бо сей пан Шляйдер вже не раз показав свої гарні прикмети і найвисше пора, аби екц. Сеферович заінтересував ся сим „kresowym rycerzem“. — *В. М.*

— **До відомости руских послів.** Ц. к. староство бережанське вислало під днем 7 серпня б. р. до ч. 17.879 завізване (в польскім язицї) до зверхности громади в Поручинї о виставленє сьвідоцтва моральности і стану маєткового для ландвериста Миколи Бойчака. Зверхність громадска виставила дотичне сьвідоцтво в рускім язицї. Ц. к. староство завертає то сьвідоцтво з допискою: Brzeżany 21 sierpnia 1903 L. 18 932. Zwraca się zwierzchności gminnej z poleceniem wystawienia świadectwa moralności i majątku w niemieckim lub polskim języku i przedłożenia odwrotną pocztą, gdyż po upływie 48 godzin wyszlę posłańca karnego na koszt winnego. Za c. k. starostę Lange. На першім візваню був підписаний сам староста Оробкевич, а на тім вже комісар Лянґе. Зверхність громади відіслала в польскім язицї дотичне сьвідоцтво. — Дальше подаю до відомости, що староство бережанське кривдить пописових, котрі внесли подання по руски, ще в той спосіб, що не полагоджує в час їх подань. Я вніс реклямацию пописових Андруха Жаґрая, і Михайла Васари з Поручина а Олекси Миколишина і Стаха Ковальчука з Біща еще в цьвітни с. р., то їх покликували до комісиї асентерункової доперва в липни, а доси еще не мають резолюциї на письмі, чи їх реклямация принята, чи ні. В той спосіб не мають они можности в разї непринятя реклямациї зарекурсувати до намісництва, бо вже за місяць можуть дістати покликуючу карту до війска.

— **На доцінчене церкви в Угерцях.** гол. зволили вспаскаво жертвувати П. Т. Уряд дек. в Жужели 10 К, в книжках, Назар Чабан духовник семинаря в Перемишли 5 К, Лев Левицкий парох в Мостисках 6 К, Іван Титар з Ганчової 4 К, В. Петрик з Комарна 4 К, уряд пар. в Постолові 2 К 20 с., по 2 К прислали: І. Преторіус з Буцева, М. Шатиньский з Тиряви сільної, Е. Погорецкий з Перемишля, В. Козловский з Вариша, І Станчак з Висоцка, Філ. Ортиньский з Туря. М. Демцьо з Белза, Н. Івановский з Модрича, А Прухнїцкий з Ляшок зав., С. Чичиловичъ з Кобильниці, К. Хотинецкий з Викова, П. Есип з Літинї, О. Монастирский з Улична, уряд пар. в Долгомостисках і уряд пар. в Грабї; по 1 К, прислали: В Балко з Ямни дільної, І. Головкевич з Луканиці, М. Миколайчук з Куличкова, О. Баранецкий з Пянович, Д. Городкский з Рави рускої, Уряд. пар. в Беньовій; Др. Іосиф Мільницкий зі Львова 1 К. 50 сот., І. Сілецкий з Медвежи 1 К 20 с., Уряд пар. в Телешницях 1 К 40 с., Н. Н. 2 К.

Магазин і Рукодільня одежи мужескої ВОЛОДИМИРА ПЕТРУСЯКА при ул. Собіского ч. 7.
Великий склад анґлійскої і французскої материї, приймає всїлякі замовленя з обсягу кравецтва
по цїнах найприступнїйших

— **Віча в справі елементарних нещасть.** Дня 2 с. м. відбуло ся в Тарнобжеґу віче селян, що потерпіли від злив і повени; таке саме віче скликане на д. 6 с. м. до Кракова. В Тарнобжеґу ухвалено між иншим (бо раджено також і над справою реґуляції рік, над потребою довших соймових сесий та над „виодрембненем Галіції“) жадати: 1) щоби правительство на першу поміч дало беззворотну запомогу на засіви і пашу; 2) щоби дало безпроцентову позичку на 10 літ; 3) щоби відписало податки на сей рік; 4) щоби для поправи зіпсованої паші дало 50 ваґонів соли для худоби; 5) щоби обнизило желїзничі тарифи для перевозу живности і паші. — Що подібні віча є на часі також і в наших повітах, знищених градами, не треба й пригадувати. Занятн ся сею справою повинні чим скорше наші повітові організації і ми підносили се вже з нагоди статейки п. Старуха.

— **Цїсар в Галичині.** Цїсар стане в палаті намісника, де займе три комнати на першім поверсі обіч авдиенцийної салї. Дня 10. с. м. приїде до Львова 8 двірских слуг, 4 повози і 8 коний, а на другій день 10 жовнїрів з цїсарскої ґвардиї. — Приготовленя в місті робить ся з великим поспіхом; особливо на улицях, куди цїсар буде переїздити, зарівнує ся дїри по ночах при сьвітлї. — Маневри львівского корпусу кінчать ся сегодня під Перемишлянами: завтра і позавтра вертає відтам войско на свої місця, а по відпочинку з кождого баталїону всїх львівских пішех полків відійде по одній компанії під Комарно на маневри кавалерії, котрі потревають три днї. Цїсар приїде там д. 13 с. м. і буде мешкати в Хлопах в палаті ґр. Лянцкороньского.

— **Пожежі.** В Новосїлках перемиского пов. згоріло сими днями 8 загород з усїми будинками і збіжем. Шкода виносить около 100.000 К; причиною було мабуть неосторожне курене папіросів. — В Мицові сокальского повіта згоріло обійсте Филемона Кравчика, при чім згинув в стайни кінь і 13 свиней. Огонь розширив ся опісля так, що погоріло ще 12 сусїдних господарств. Шкода в третій части обезпечена виносить около 40.000 К. — Коло Горлиць в Глинику Мариямпільскім повстав д. 3. с. м. огонь в рафінериї нафти Карпатского товариства. Згоріло около 30 резервоварів і три маґазини. Огонь повстав імовірно через неосторожність робітника з люльки. Шкода, досі необчислена докладно, буде виносити около 200.000 К. Краківске товариство обезпек. заанґажоване в тім на яких 80.000 К.

— **Син посла Н. Василька в Терезиянум.** Як доносить черновецка „Буковина“, цїсар признав системізоване для Буковинця місце при терезияньскій академиї у Відни Гамілкарови Николаєви рид. Васильков. Молодий стипендист є сином посла Николая Василька. Его предложив буковиньский виділ краєвий, котрому прислугує право пропозиції, на третім місци. При сій нагоді спімнемо, що в буковиньскім соймі засїдають тепер три бувші терезияністи: Юрій барон Василько, Николай рид. Василько і д р Аврель де Онцул.

— **Дрібні вісти.** В Станиславові виставлено на лїцитацию друкарню Данкевича. — У Львові кинув ся в сей четвер урядник „Слявії“, 22-лїтний Вінкентий Г., з 2 поверху на подвірє під ч. 6. при ул. Бочковского. Нещаслива любов була причиною намірено го самоубийства. Але небезпечний скок скінчив ся лише на сильнім потовченю, особливо лївої ноги. — В Підгірцях обікрали сими днями злодії церков, забравши дві позолочувані чаші з дискосами, три позолочувані ложочки і 4 К готівкою. Шкода виносить около 240 К. — Петро Госцїньский з Мушини, засуджений на досмертну вязницю за підпал, узискав заходами свого адвоката д-ра Сїхравы поновленє процесу і по розправі, котра відбула ся д. 1 с. м. вийшов на волю, відсидївши 6½ літ невинно в вязници.

— **Виділ товариства „Дрогобицка Народна Рада“** просить читателїв „Дїла“ оголосити селянам в повіті дрогобицкім, що 7 вересня с. р. в понеділок відбуде ся народне віче в справі виборів до Ради повітової — звертає ся сею дорогою до селян для того, що відозва Виділу не була поміщена в часописях призначених для селян. — *Михайло Бачиньский.*

— **В прогульці на угорску Русь** можуть брати участь також і особи приватні без ріжниці пола. Зголошеня приймає і інформациї уділяє комітет прогульковий, Львів, Підвале 7 в Соколї.

— **„Руский „Сокіл“ в Вишенці** повіта городецкого основано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **З Товариства для будови церквий ім. св. Петра.** В члени тов-а св. Петра вступили і членьску вкладку зложили: о. Гарбачевский з Звижня 1, о. Стефанович з Мильна 2, о. Пилипчук з Гарбузова 2, о. декан Кулицкий з Маркополя складку з акафисту 2.40. о. Коцюба з Зарваниці 4, а о. Кинаш з Хоросна половину з доси роспродиних своїх проповідий 21 кор.; дальше жертвували адвокати краєві: др. Добраньский 12, др. Федак 51, др. Левицкий 2, др. Шафранский 2, др. Павенцкий 2, др. Лисяк 2, др. Ямницкий 2, др. Заяць 2, др. Соловій Тадей; дальше лїкарі: др. Озаркевич 2, др. Косак 2, архитекти: сов. Гавришкевич 4, Василь Нагірний 11 кор. — Всїм п. жертводавцям складаєм в імени убогих церквей і громад сердечну подяку словами: благослови Боже любящії, благолїпія дому твоєго! — *Видїл.*

— **Подяка.** На покритє видатків сьпівацкої прогульки по Угорщинї зволили дальше жертвувати: Грушкевич 2 К, Чубатівна 2 К, Гукевич 10 К, Кость Паньківский 50 К, Юлїян Романчук 3 К, Тов. ім. Шевченка 50 К, за що комітет складає їм найсердечнїйшу подяку, просячи заразом родимців о дальші жертви, тим більше що прогулька виїздить вже дня 18 н. ст. вересня. Датки належить слати на адресу: д. Д. Кучика, справник „Сокола“ Львів, ринок ч. 10. — *Комітет.*

— **Музей ім. Дїдушицких** відчинений для публики кождої неділї від год. 10-ої рано до 1-ої з полудня. В прочі дни тижня, з виїмкою суботи, можна оглядати музей від год. 9-ої рано до 1-ої з полудня, але за зголошенем в зарядї музея. Вступ вільний. В урочисті сьвята музей замкнений. Поки-що відчинені тілько віддїли: зоольоґічний і ботанічний на I ім поверсї. Коли відчинить ся прочі віддїли: етноґрафічний, передісторичний і ґеоґностичний (на II-ім поверсї) буде небавом оголошено.

Біблїоґрафія:

— **Ruthenische Revue** ч. 8 з 30 серпня с. р. вже вийшло і містить: Modernes Pharisaeertum — Романа Сембратовича; Die revolutionaere Bewegung in Russland u. die Ruthenen — І. Каренка; — Ruthenische Feuerwehr u. Turavereine „Січ“ — К. Обуха; Ukraine u. Sevčenko — Н. Брива; в фейлетонї І. Семанюка: Gottessgrende і „Glossen“.

— LIV. **том „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка“** містить в собі: 1) „Причинки до студий над текстом Паліндодії“ Олександра Сушка; 2) „З сїльских відносин у Галичинї в середині XIX. віка“ Юрия Кміта; 3) „З історії нашої фільольоґії: Три галицькі ґраматики (Іван Могильницький, Іосиф Левицький і Іосиф Лозинський) д-ра Осипа Маковея; 4) Miscellanea; а) Увага про назву „Паліндодія“, д-ра І. Франка; б) Бунт в селї Мшанцї 1717 р., Б. Барвіньского; в) Варіянти до „Богданової могили“ Шевченка, з удїленої Ол. Маркевичом копії подав М. Грушевский; б) Наукова хронїка: „Нові працї над істориєю славянства „Зенона Кузелї; б) Біблїоґрафія (рецензиї й справоздання).

— **Учебник „Істория християньско-католицкої церкви“** (часть перша), оброблений о. Александром Стефановичем і призначений для середних шкіл, виходить в сих днях з друку. Перший наклад книжки вийшов еще перед 19 роками, але від яких 5 років розійшов ся цїлковито. Автор взяв ся тому за нове, значно змінене видане. Подїї давнїйші або дотикаючі західних країв і маючі переходяче значінє подані в сім виданю значно коротше, надмірні дати що до осіб і років і т. д. (котрі могли обтяжати науку і затемнювати загальний образ) значно обмежені, а зате піднесені виразно головні і характеристичні подїї і їх черти, і узгляднені в многих місцях новійші досліди науки. Тим вийде учебник значно улекшений для молодїжи, тай наука зискає через ясний перегляд головних фактів.—На раєї випечатана і входить в зшиток перша і більша часть книжки — до західного роздору церкви (через Лютра); друга часть має появитись до кінця сего року.

Урядові вісти:

— **Вісти Архиеп. львівскої** Сотрудництва дістали оо. Л. Туркевич в Луцї малій і Ів. Харломпович в Завидовичах. — Завідательство Николаєва дістав о. В. Марчак. — В пропозицию були приняті: на Козьову оо. Б. Еліяшезский, Й. Височаньский, Яросл. Лучаковский, Вол. Преставевский, Йос. Дикий, Арт. Авдикович, Н. Рицар, Пл. Карпиньский і Ів. Юрків; на Ораву оо. Яр. Лучаковский, В. Преставевский, Л. Сїлиньский, Арт. Авдикович, Н. Рицар, Пл. Карпиньский і Ів. Юрків. — Презенти одержали: на Козьову о. Вол. Преставевский а на Ораву о. Яросл. Лучаковский.

Відозва.

РОДИМЦЇ!

Товариство педаґоґічне у Львові удержувало сего року бурсу для бідних учеників в ч. 104.

Всї мали добрий поступ а межи ними 20 відзначаючих.

Хотїлибисьмо і більше учеників удержувати, так не можем, бо Ви нас не спомагаєте. В нашій бурсї платили від 12—20 корон місячно; сїм було за дармо. Бралисьмо таку малу плату, в надії, що буде поміч від Вас.

Сего року намірямо розширити бурсу на 150 учеників.

На Мазурах польскі ксьондзи і громади удержують бідних учеників збиранем датків в натуралїях, в громадах. Тому мазурских дїтей ходить до висших шкіл 10.000 а у нас ледво 100. Нарікати умієм але робити дасть Бог.

Руска істория від князїв почавши указує на бурси, піддержку бідних учеників, сю природну продукцию інтеліґенциї з народу. Но дармо. Мя сї не розумієм.

Загал народу дасть на хрестини, на весїля, на празники, але на бурсу, щоб хлопска дитина училась, щоб бідному очи отворились, щоб ему лекше жилось — щоб не чужі, але свої хлїб їли, на що? Най гине — пропадає як я.

Родимцї!

Темнота залягла нашу землю а перед нами пропасть. Ратуймо ся.

Шлїм дїти до школи, свої і чужі. Біднїйших ратуймо, спомагаймо.

Завязуймо комітети по громадах. Збираймо датки в натуралїях і фірами вивозїм до бурси.

Збирають Полаки на Вжесню і Ґрунвальд, то нам нїхто не може заказати збирати на бурси, на дїти наші.

До Вас Високопреп. і Всч. Отцї кличем і просимо: Допоможіть нам. Збиране складок на бурси се дїло милосердия. Для Вас ту перше місце ба і обовязок.

Кілька теплих Ваших слів і примір, може тисячі бідної молодїжи запровадити до висших шкіл і дати їм удержане. Най не ідуть рускі дїти в наймити панам і жидам але до шкіл. Дїти народу руского, народу Вашого випроваджені в люди не відчужать ся від Вас. Весь народ буде для Вас з глубокою пошаною. Не зважайте на противне слово, на невдячність — робіть добро для добра самого — для здобутя лучшої долї для народу руского — Вам Русь заплатить.

Родимцї!

Просимо і заклинаємо Вас. В імя славної минувшости нашого, тепер через чужу вину темного і бідного народу, котрому вороги ґріб копають, збираймо і даваймо на бурсу на бідних учеників.

Витворюймо сьвідому народну інтеліґенцию, заповняймо нею всї кутки великої рускої землї — а тогди житє і побіда наша.

Родимцї!

Ради Христа, ради голодних дїтей Ваших дайте на бурси.

Просимо дуже збирати датки і присилати на адресу: Бурса педаґоґічна ул. Вірменьска ч. 2.

Комітет бурси у Львові.

Увага від Редакциї: Наведену в сій відозві бурсу поручаємо горячо памяти Русинів, бо як незвичайно корисно для рускої народу трудить ся вона, се доказує клясіфікация ей питомців, подана нами в своїм часї, як і факт, що ВВ. Митрополит, в признаню пожиточної дїяльности сеї бурси, звинув подібне свое заведенє, а питомців его перевів до бурси т—а педаґоґічного.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Др. І. На. в За. За сей рік заплачено все, а з картинки адресової можна лише добачити, що хтось позволив собі на глупий жарт виписуючи Вам 124 К 50 с. залеглости передплата „Дїла“. — І. Ку. в Сн. к. Ко. До кінця року прийде нам ще 4 К. — В. Бу. в Со. До кінця вересня прийде нам 17 К 86 с. — М. Ко. в Мо. З увзгядненьом здержки прийде нам до кінця вересня ще 5 К. — М. Ко. в Ра. Тепер вплачено за 2 а не 3. квартал. — А. Ко. в Са. До кінця року прийде ще 9 К 20 с. — І. Ху. в Бу. До кінця року ще 6 К 40 с. — З. Мп. в За. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — О. Пе. в Зб. До кінця року прийде нам ще 11 К 40 с. — А. Яв. в Ку. ст. Тепер вплачено за 2 квартал. — М. Ко. в Ми. к. Га. Просимо прислати.

Купуйте шовк прямо

Виплатить ся! Чудові новости в материях шовкових і фулярдових кождого рода в незвичайнім виборі від К 1·20. Посилає ся кождому оплачено і без цла. Взірці при поданю бажаного franco. Портория до Швайцарії від листу 25 сот.

Фабрична спілка шовкових виробів (Seidenstoff Fabrik Union)

Adolf Grieder et C-ie, Zürich M. 43

32 (1·3) кор. надворні доставці. (Schweiz.)

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякіт ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

Д-р М. ШУХЕВИЧ

адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.** 548 2—6

Оживляючим напитком

перворядного рода, уживаний сам або й в мішаню з вином та напитками овочевими, є загально звісний

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки угляної кислоти або иншим інґредиенций и коли не в силї заступити натурального кваского напитку (Sauerbrunn) 40 2—12

Яко добру и певну льокацію

поручаємо:

4½% Листы гіпотечні,
4% Листы гіпотечні коронові,
5% Листы гіпотечні преміованї,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні и всякі ренты державні.

Папиры тї продаємо и купуємо по найточнїйшім курсї деннім. 374 [8]

КОНТОРА ВЫМЁНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

БАНДАЖИ

поправдені після найновійшої техніки на всілякі болї.

Опаски, перевязки на пропукляки, суспензориї

спорядженють ся найдешевше і найліпше у бандажиста, спеціяліста-практика

ЯКОВА ФІРЕРА

(Jacob Führer)

Львів, Трибунальска 10.

Замовлї на з провінциї виконують ся сейчас! 547 1—12

ТУТКІ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Ант. Мазуркевичь, Львів, Скарбківска 7.

Панночка найде уміщенє при інтеліґентній родинї. В домі фортепян і на бажане конверсация в язиці німецкім. Добрий харч і взірцевий порядок. Кльоновича ч. 7 I поверх. 529 2—4

Л. КОЗУБ

рукавичник і бандажист

в Дрогобичи, ринок побіч торговлї п. Яблоньского, дім дра Тавбенфельда в подвірю

принорученє як і принимає до виконаня всілякі вироби, що входять в обсяг рукавичництва і бандажерії. 536 1—4

Обід 25 кр.

росіл, печеня і леґуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по умірковання цінах в **Молочарни ул. Домінїканська 5.** *З поважанєм*

552 1—7 **Катарина Лядра.**

НЕДУҐІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора“** д-ра мед Гершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болїнь в жолудку, ослаблена і розширенія жолудка дїлає вподжений виключно з природних субстанцій **дїґестор** скоро і певно.

Ужитє легке та вигідне. Не перепиняє занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори або за поспіпатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 14—26

Оповістка.

Заходом академ. тов **„Січ“** в Черновцах (перед тим **„Молода Україна“**), появили ся досі ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти дїях, переклав В. Сїмович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сїльска Учителька“. оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галіп: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 70 сот.

7. Максим Горький „Міщани“, сцени в домі Безсемйонова, переклала Маруся Полтавка. З передним словом. Ціна 1 кор.

Видання 1 5 і 7 можна дістати тілько неоправлені

Набувати можна всї книжки в Черновцах у *Омеляна Могильницкого* ул. Петрозиця ч 2, у Львові у обох руських книгарнях.

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, велична Laterna Magica з 6 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колїя з орієнт. перл, неодна женьска окраса в дат. замком, 1 хороший скіряний бульнрес і елеґантска цигарничка з бурштином, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцяворик, 1 прегарне тоалетове герцальце з бельґийского скла в етуи, 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті препишні 326 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланєм готівки або почтовим побранєм 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Кранів, Pf/882.

За недогідне гроші звертають ся. 353 10—?

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

Спеціяльний

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

СКЛАД ДИВАНІВ

під фірмою

MAGASIN „AU PRIX FIXE“

Львів, Галицка 16,

пбпиторучає Вповажаній П Т Публицї величезний вибір ріжних родів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на ноги,** як так ж всякі предметів декораційних по незвичайно низьких цінах.

Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і орієнтальні дивани, котрі приказідко можна набути по неімовірно низьких цінах. 551 1—16

Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цін.

Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цін.

Цїнники на жаданє безплатно і franco.

Вже вийшов четвертий том **„Історії Украіни-Руси“** проф. М. Грушевского. Брошурований примірник коштує 4·50, в оправі на гіршім папері 5·90 К., на лїпшім 6·90 К. Замовляти просимо виключно в „Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка“, Львів, Чарнецкого 26, а при замовленях просимо подавати барву оправи попереднїх томів. 555 1—4

Від 1868 року з найліпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві.
Золота медаль, Парнж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило | на шкірні висипки і недуги.
Берґера сїрчано-дьохтеве мило |

Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве | на нечистоту шкіри при митю і в купели.
Берґера дьогтеве мило панама |

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве*, а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на весняники, Сїрчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байвера, Карла Діта, Петра Міколяша Яґова Шпеса-Поратинського, Жаґмонта Рукера, К. Селепіньского К. Підлясского, Едв. Брікнера, І. Шпеґеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого. В дрогериях Петра Міколяша et Cie, Ґ. Ґріншпана, Ф. Травнфельднера, Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 184 :8 24

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **салонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних манериялів.

Взірці і цінники даром і оплатно.

Першорядні поручення. 4 5 2—

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Ґ. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленних у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим мірилом часу, причім годять ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке виключене, як немаєш дешеву ціну.

З поважанем

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан,
Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Засновано в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене новоспоправлений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнїтний з Anker-Balancier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабіном а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимаґнїтний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену патентовану **нїклеву накриву** з гарним, білим патентованим цифербляттом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Straßaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцирам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна гаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проби заміняє ся або звертає ся грош, вирічим без ризика. Висилка за посліплатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 2.0 7—3

Фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСЬКИЙ ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярії (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 6 вересня 1903.

2 Великі представлення 2

о год. 4 по пол. Ціни знижені.

Представленє фамілійне

На взгальне домаганє велика фантастична пантоміна

ПАН ТВАРДОВСКИЙ

О год. 8 вечером по цінах звичайних

ВЕЛИКЕ ҐАЛЬОВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Новість лише короткій час у Львові:

Капітан Макс Слєма і Міссъ Аллїсе Слєма

Вправні стрільці. Бури з Трансвалю продукувати ся будуть вині в цирку з новою добірною програмою.

По раз десятий:

Пан Твардовскии

Велика виставна пантоміна в 6 дїях і 40 образах виконана 200 особами і Corps de Ballet.

В приготованю велика історична пантоміна в перве у Львові, уложена з повісти Генрика Сенькевича

QUO VADIS

при співучасти 300 осіб Corps de Ballet-у і хору.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 368 1—

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 —52

РЕСТАВРАЦИЯ М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний ресторатор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

9 73 154

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 86 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане даром 313 32 ?

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

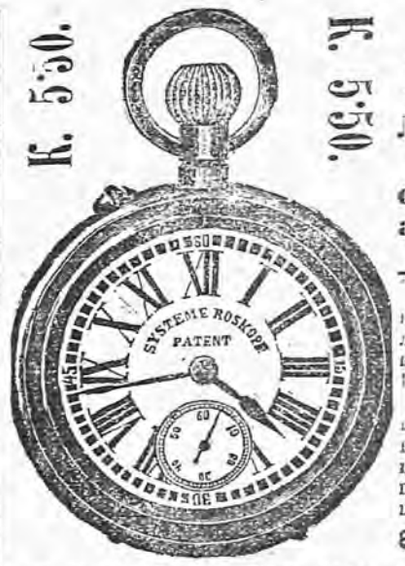
Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco 495 за посліплатою. —80

Сенза цийне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский нїклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого системи „РОСКОПФ".

К. 5·50. К. 5·50.

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалєвий циферблят, накручує ся раз на 36 годин і ходить знаменито. Пятилітна гаранція долучує ся всїмі. Завдяки міцній конструкції поручаєть кождому як знаменитий годинник на всякі „шпортовиці". Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупі двох наразом по 5 К від штуки. Також даємо сей годинник

8 днїв на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилка за посліплатою або за готівку з гори. 378 6—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Вироб крашений.

554

Египетскі тутки і паперці

АІДА

суть найлучші узнані.

Вироб крашений.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панъска, ч. 10.

FA. K et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір вимігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слїдуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх вирост до себе без пересїдання в воді 8-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю піднято після наших вказівок.

В ошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 нр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковала.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 41 ?

Кождой господини

можна признати розсудность котра зо взгляду на здоровле, ощадность и приятный смакъ уживае Катрайнера Кнайпа солодовои кавы.

Просить ся при купнѣ не желати лише »кавы солодовои« але выразно: — КАТРАЙНЕРА — Кнайпа солодовои кавы и уважати на оригинальне опаковане яке низше подано.

Найзнаменитші

сталеві, плуги, борони, вилки,

сїячки „Аґріколя"

американьскі **КОСЯРКИ**

до трави, конюшини і збіжа,

розкидачі сїна, машини до громадженя і вязаня, праси до сїна і соломи, винограду і овочів, праси гідравлічні

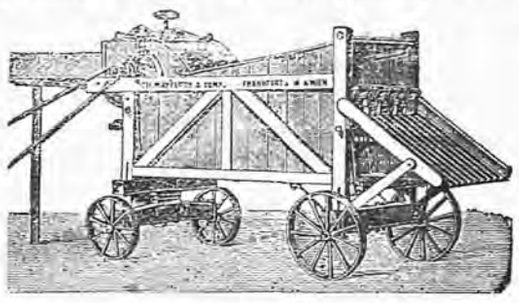
млинки до винограду

млинки до овочів, сикавки до винограду і ростин,

прилади до сушеня овочів і ростин

МОЛОТІЛЬНІ

з патентованим оборотовим механїзмом з ручним, линвовим або моторовим розгоном

кирати для ючних звірят, млинки до віяня збіжа, трієри, лускачі кукурузи, сїчкарні з патентованим оборотовим механїзмом, сїкачки до бураків, жорна, машинки до пареня паші, щадничі печи кітлові, движимі помпи

всякі инші господарскі машини виконують і доставляють після найновійшої відзначеної нагородою системи 865 5 6

PH. MAYFARTH & CO.

фабрики рільн. машин, відливарня зелїза і варстат до виробу плугів

Заснована в 1872 р. **У ВІДНИ, II/1. Taborstrasse Nr. 71.** *900 робітників.*

Відзначена 500 золотими, срібними і бронзовими медалями на всїх більших виставах.

Докладні ілюстровані катальоґи даром і оплатно. Заступники і відпродавці пожадані.

Найлїпші Французскі паперці цигаретові — **„LE GRIFFON"** — **Найлїпші Фра цускі тутки цигаретові**

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

554 8 —10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накїр в фабр. Черлянській. З друкарні Інституту Ставрокиґійского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 190 і 191 **49-та конфіската! — Другий наклад.** Львів, Понеділок 25 Серпня (7 Вересня) 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ І ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Руска ґімназия в Самборі.

Коли рішаючі віденьскі чинники віддали в 60-их роках Галичину до повної розпорядимости Полякам, тоді галицкий сойм чи там „jedyny pod obecną chwilę polski parlament" не мав нїчо пильнїйшого, як ухвалити закон о переміні всїх тодїшних нїмецких ґімназий в Галичині на польскі, а ще до того узурпувати собі противконституцийне право, що про потребу креованя руских ґімназий має видавати свою опінїю не тілько сойм і рада шкільна краєва, але ще й рада повітова. Справді оден ще лише крок від того, аби до заопінїйованя про потребу середної школи для Русинів покликати возьних від староства або терциянів від польских ґімназий!

Та хоч польскі дїячі тими способами думали замкнути рускому народови дорогу до здобутя належної ему по числу населеня скількости руских середних шкіл, в першім ряді руских ґімназий, то факти, які несе житє і мимо всїх найтяжших перепон зростаючий нестримно культурний розвиток руского народу чим раз то частїйше і чим раз то яркїйше промовляють против тих замислів польского шовінїзму й мішають панам-Полякам в обчисленях, з якими ковано згадані закони для закнебльованя рускої науки. А факти ті тим вартнїйші для нас і тим сильнїйшим тараном бють і будуть бити в кріпость польскої нетерпимости і польского махіявельства, що заперечити їх годї і не усуне та не зітре їх з лиця землї нїяка злоба та перфідия наших ворогів.

Ось-так на перекір всїм плянам наших „приятелїв" та „опікунів" число учеників рускої народности по ріжних ґімназиях східної Галичини, мимо всього „прочищуваня" рускої молодежи, росте з року на рік та мимо всїх перепон досягає висоти, що всякі арґументи про брак фреквенциї по ґімназиях з боку Русинів валить безпощадно до долу. Так постепенно польскі верховоди мусїли глядїти на переповненє Русинами польских ґімназий в Перемишли, Коломиї і Тернополи і наслїдком того на отворене в сих місцевостях осібних руских ґімназий. Подібно і в Станиславові від кількох лїт фреквенция Русинів в ґімназиї досягає висоти, що цїлком і аж надто виправдує однодушне домаганє так руского населеня Станиславівщини, як і цїлого руского народу, аби вже раз заложено там руску ґімназию.

А тепер показує ся, що й по инших польских ґімназиях східної Галичини є подібні обставини. Ось-так в Бережанах і Самборі вписує ся з року на рік все більше Русинів, а в послїднім роцї число в найнизших клясах було цїлком вистарчаюче для креованя в сих містах руских паралельок. Пробовано вправдї, як се ми свого часу про Бережани доносили і як показує ся з надісланого нам із Самбора виказу числа учеників по народностям з початку та з кінця сего шкільного року „очистити" згадані ґімназиї від „надмірного" напливу рускої молодежи, однак — показує ся тепер на самбірскій ґімназиї — що се не помогло й не відстрашило Русинів від того, щоби до першої кляси наплило таке саме число учеників, а навіть і вище, як попередними роками. Як нам пишуть, до нині здало вже вступний іспит і вписало ся **до І-ої кляси самбірскої ґімназиї 68 Русинів!**

В виду сего факту, потреба основаня рускої ґімназиї в Самборі стає рівно пекучою, як се має ся річ зі Станиславовом, та треба надїяти ся, що родичі сих 68-и нововписаних в Самборі учеників-Русинів, опираючи ся на постанові закону, а іменно закону краєвого з 22-ого червня 1876 р. арт. V-ий, так само як се зроблено станиславівскими родичами, внесуть до ради шкільної краєвої поданє з жаданєм заведеня для їхних дїтий науки в мові рускій. Се буде однак тілько тимчасовим средством і на тім не може скінчити ся. І сподїємо ся, що самбірскі Русини, як і покликані до сего тамошні рускі інституциї внесуть так до центрального правительства, як і до сойму петициї з жаданєм креованя в Самборі рускої ґімназиї з початком слїдуючого року шкільного.

З Рогатинщини.

(*Місия д-ра Козловского в свїтлї доказів судових. — Рада повітова. — Кирия*).

Відома річ, що д-р Козловский длятого не принял мандату до державної ради, бо повірено ему, а він принял на себе важнїйшу місию орґанїзациї польского елементу в краю; відомо дальше, що так сам д-р Козловский, як і трабанти его на wiec-ах narodowych маркували з притиском, що цїлию тих wiec-ів є скріпленє польского елементу „загроженого" рускою навалою; так принаймнїше писали дневники польскі, ми-же Русини не могли і не знаємо нїчого певного, позаяк всї ті wiec-и відбували ся під заслоною тайни і нїкого з нас там не допущано. Приймім однакож, що там дійсно не втрено против Русинів, а порівнаймо наслїдки роботи Козловского, зглядно наслїдки тих wiec-ів з тими мнимо „братними" заявами, то побачимо, що з того вийде. У всїх руских часописях читали ми по кождім з'їздї прояви скаженого шовінїзму против Русинів зі сторони всїх без ріжниці верств польскої суспільности і хто цїкавий, може з перехованих чисел рускої преси зрекапітулювати всї цьвітки того фанатичного шовінїзму. Я обмежусь до пересправ судових і представлю справи так, як они в протоколах судових містять ся, а які були предметом розслїдженя в тутешнім суді.

1. Яко найзамітнїйшу вважаю 1) звісну справу бувшого рогатиньского комісаря політичного Квятковского. Сей казав прикликати до своєї канцелярії війта з Липиці горішної Панька Олійника і зараз же на вступі загремів до него „gadaj do mnie po polsku". Коли руский селянин відказав, що по польски говорити не може, бо не уміє, ударив его, начальника громади, п. к. комісар політичний в канцелярії урядовій в лице, так, що війта закровавив. Розправа судова виказала се і комісар зістав засуджений на 20 К гривни взглядно на два дни арешту (І той комісар досі не зуряндований?! Пане Потоцкий! — *Ред.*); виказала дальше розправа, що комісар нарочно війта на те кликав, щоби его зневажити, а взглядно побити, що сейчас-же по вступленю війта до канцелярії затворив за ним двері і що цїла справа була в той спосіб уплянована, що війта того покликав до себе инший концептовий урядник староства не вимінивши навіть на візвану, по що его кличе, і що, коли війт явив ся, сказав ему той урядник „Zaczekajcie tu, bo pan komisarz czegoś was potrzebuje", побіг до Квятковского, а опісля став ся повисше описаний побій.

2. В селї Фірлеєві рогатиньского повіта є третина мешканців польского віроісповіданя. В селї тім доси не було нїяких ріжниць між латинниками і Русинами, а бодай нїякі ріжниці нїколи на яв не виходили. Люди взаїмно побирались, кумались взагалї супокійно і мирно в згоді жили, не посягаючи по чуже. Від місиї д-ра Козловского в селї закипіло; латинники цураючись своєї рускої мови наломлюють ся говорити всюди і все лиш по польски, карикатурізуючи, розумієсь, польский язик до неможливої смішности, дїти свої убирають в червоні баторівки і по приказу місцевих орґанїзаторів сьпівають дїти ріжні патріотичні польскі пісні. Позаяк однакож сьпіваня таких пісень у власнім кружку не мало би відповідного ефекту, проте дїти ті а попри них і старші витягають ті мельодиї то в день то в ночи під мешканєм місцевого парока руского, дяка і аґента „Дністра" яко видимих представителїв рускости в селї. Якось найлїпше вподобали собі дяківку і в липни сего року кількократно і в більшій юрбі урядили дякови таку котячу музику обмітуючи для акомпаніяменту браму дяка камінєм і болотом. Дячиха Олена Стисловска відогнала прутом недолїтків спід своєї брами, причім мала двох з них прутом тим засягнути. Внаслїдок того вніс п. Марцїн Корчиньскі против Олени Стисловской жалобу о зневагу своїх синів Юзефа і Станїслава, а переведена розправа виказала: що так оба малі Корчиньсі як і много инших нарочно збирались до сьпіву під брамою дяка, де висьпівували крім приличних патріотичних пісень як „Płynie Wisła płynie", „Patrz Kościuszko na nas z nieba" також і слїдуючі польско-патріотичні имни: „Jeszcze Polska nie zginęła, póki Pan Bóg z na-

Чи істнує украïньский стиль?

Се принципіяльне питанє про істнованє украïньского [южно-рускаго] стилю виринуло і стало предметом дискусиї із зовсїм случайної, приватної нагоди — іменно з нагоди маючого ся поставити нового будинку полтавскої ґуберньскої управи. В „Полтавскім Вѣстнику" появила ся статя якогось автора, що підписав ся „Обиватель", з висказом гадки, що „фасада згаданого будинку повинна бути в стилю украïньскої творчости; се було би без сумнїву найлучше, оригінально і найцїкавїйше з артистичного погляду." — Вслїд за тим появила ся в тійже ґазетї (в чч. 138, 147 і 149.) основна статя звісного украïньского артиста А. Сластьони.

Сластьона, вповнї годячи ся з гадкою Обивателя, каже, що будинок земскої управи, яко „публична институция цїлої величезної і дуже оригінальної ґуберниї, повинен мати своє типове лице, в якім відбили би ся всї краски полудня; він повинен визволитись із буденного нудного шабльону, з наслїдуваня домородного „разнесансу".

В західній Европі — каже Сластьона — ради міскі удержують окремі специяльні комісиї артистичні виключно для розгляду проектів кождого новоставленого будинку з чисто артистичного боку. Ті комісиї можуть заборонити якусь будову, коли узнають, що проект еї не гармонїює із сусїдними будинками або нарушає красну лїнїю ґрупи чи сильвети або не видержаний его стиль чи навіть проста окраса. Ті комісиї виступають безпощадно супроти всяких шабльонових, неоригінальних будівель і нераз жадають перерібки проектів; они рішучо припоручають вертатись до старих стилевих будинків свого краю або, вкінци, до нового стилю. Колиж сусїди на Заході так запопадно дбають о артистичну зверхну будову своїх міст, то не слїд же іґнорувати такого дбаня й у нас, бо таке іґнороване нїколи не виведе нашої творчої мисли з тої духової неволї, в якій она тривае вже цїлі столїтя. „Чи не важко то вести житє під чужою маскою і соромитись бути самим собою? А тимчасом хто з нас осьмілить ся в голос заперечити тому, що ми повинні глядїти на природу очима індівідуальности; що після ріжнородних поглядів віддавана природа починає жити й блищати чудовими цьвітами й переливами творчого духа нації; що тая віддача поглядів, тая робота, яка виявляє ся потребою нашого духа: виражати свій сьвіт ідей і одягати его в певну, рідну форму, є тим внутрішним товчком, котрий надає творчій дїяльности нове видїне і тую суму різновидних вражінь, які щиро реалїзовані — чи в малюнку, чи в музиці, чи в будівництві — чарують чутких артистично земляків і зачудовують цїкавих чужинців, глядаючих за новиною? Так чожуж ми все-таки не перестаємо живити ся спадаючими від сусїдів окрухами? Покажіть хочби одну культуру в сьвітї, котра би була основана не на знеґованю творчого духа свого народу; чейже нема такої, — не правда ж? Ми уважаємо себе також культурним народом, а однак майже не пробуємо звертати ся до того духа творчости. Монументальні будівлї як і инші види творчости, повинні мати на собі відпечаток не лиш якогось народу, але і якоїсь місцевости, бо они також витвір условин самої природи.

Сластьона, передвиджуючи можливий зі сторони авторів проекту нового будинку полтавскої земскої управи заміт в такім роді, що „невже ж по тім, як Єгиптяни винайшли кольону, Римляни арку а Візантийці купол, можливо в архітектурі сотворити щонебудь нового?" — відповідає: „Можна й тепер, і все, все треба глядїти в перед а не назад: нехай основи будуть вічно нові. Ґотика, ренесанс, рококо, бароко, ампір, новий стиль і безчисленна многота дрібних черт, внесених в скарбівню архітектури більшостию культурних народів, — отсе явний на те доказ.

Тут Сластьона пригадує, як то 40—50 лїт тому назад в Росиї самі Москалї перечили, мовби у них була яка своя штука, і кілько то сил мусїли зужити люди, так сказати-б, провидївші тую штуку в завзятій боротьбі з мракою незнаня і загальної неґациї, заки напослїдок добились деяких прав на признанє сего питаня. Треба було, як і у всїм в Росиї, щоби вмішав ся в тую боротьбу який небудь визначний чужоземець, котрий би узнав вагу предметови спору і признав, що сей предмет істнує, ба що більше, щоби той чужоземець написав цїкавий трактат о предметї; аж тогдї справа могла стати на серіозну точку. Се зробив знаменитий французский архітект Віоле-де-Дюк, написавши справдїшний панеґірик „русскій" штуцї, за що, впрочім, дістав росийский ордер зі зьвіздою. Для означеня черт самостійности тої штуки і для збиранє его нащадків потрудилось чимало знатоків, а вслїд за їх трудом появило ся в Росиї чимало замітних будівель в „русскім" стилю. Нехай, що той „русский стиль" є сумішкою всякої всячини, що він є одробиною азийсько-візантийско-норманьских і безчисленної многоти иных черт тай усяких бродячих мотивів, а все-таки окремішні черти того стилю, зібрані архітектами і артистами з незмірного поля людскої творчости, унятї в цїлість і в загальну гармонїю виражають собою новий, самостійний тип, то, що називає ся „русский стиль". Та ще й те: цїлком самостійної культури нема нїгде — она все лиш наслїдство попередущої. Кождий нарід тілько користував ся елементами, унаслїдженими по попередних цивілїзациях, і приспособляв ті елементи до свого смаку і до своїх потреб.

По тих загальних розважуваних Сластьона переходить до розвязки питаня: чи істнував колинебудь полуденно-руский (украïньский) стиль, хочби в формі таких „обломків", які знані і зібрані в північній Руси?— Відповідаючи на се питанє, говорить він:

„Що они були і є — се вам скаже кождий, хто лише пробував збирати їх або навіть цїкавив ся ними. Тай чому-б не бути їм, коли полуденна Русь (Украïна) до половини XVIII. віку жила незрівнано вищою культурою, аніж північна? Ученість, просьвіченість, малярство, музика — всего того полуденна Русь щедро удїляла північній; так само, хоть і в малім масштабі, було і з архітектурою (як покажемо низше); архітектура йшла з Украïни в Московщину, а подібної відворотної струї, з півночи на полудне, не було".

На потвержденє сказаного Сластьона наводить виписки з відомих творів путників по Украïні. Ось деякі виписки:

„В звісній Подорожи московского старця Леонтия з 1701. року ось-що читаємо о „преславнім градї Київі": „Церквий камінних зѣло много. Строєнїе узорочное, тщателнїе люди...", а старець Леонтий почав подорож від Москви, де річ певна, видав чимало всяких „строєнїй (будівель)

Вже вийшов четвертий том **„Істориї Украïни-Руси"** проф. М. Грушевского. Брошурований примірник коштує 4·50, в оправі на гіршім папері 5·90 К., на лїпшім 6·90 К. Замовляти просимо виключно в „Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка", Львів, Чарнецкого 26, а при замовленях просимо подавати барву оправи попереднїх томів. 555 2—4

mi, Jeszcze Rusin będzie wisiał do góry nogami“ „Jeszcze Polska nie zginęła, poki naród w kupie jeszcze Rusin Polakowi będzie czyścił w .....“[1]) що надто, коли дячиха відганяла напасників від свого обійстя, кричали вони до неї „ty Rusinie kołtunie“. Обставини, що так тоті дїти як і старі повисші имни по ночах перед священником, дяком і взагалї публично висьпівують, посьвідчили сьвідки: війт Гринько Готра, Стефан Какун і Іван Кривень з тим, що обичним повитанем для Русина зі сторони патріотів есть тепер: „Rusinie kołtunie“. Піднести належить з сеї росправи замітві зізнаня доказового сьвідка Яна Корчинського, котрий ось так депонував: „Od kiedy wyszło takie prawo, że my mamy być Polakami — patrzyłami... і т. д. і т. д.“

Поляк дячиха не перечила, що напастників прутом відганяла, засудив еї судия на добу арешту замінену на 2 корони кари, получаючи малих патріотів Корчинського, що оружием їх повинна бути „miłość і przyjaźń“ і що незгодою і завистию не повинні руководитись. Тоту науку здавсь не дуже взяли собі клонцї до серця, бо роблять дальше то само що робили,

Сконфісковано.

3) Дмитро Олїйник і кількох товаришів з Лавиці горішної вертали пізно в ночи з вісьби до дому. Переходячи попри корчму в селї і зачувши людскі голоси поздоровили звісомих по християньски „дай Боже добрий вечір“. На се відозвав ся голос зпід корчми: „a co to za kołtuni Rusini tak późno po nocy chodzą?“ Поздоровив так Русинів Стаиїслав Дубіль будник зелїзничий з Лавиці.

Всї ту наведені обставини росправа вповнї виказала, а позаяк я у всїх тут наведених справах інтервевіював, тож кождого, ктобн о правдї сего сумнївав ся, відсилаю до тутейших актів судових.

Коли кілька днїв тому назад сьвященик рускій о. К. проходив в Рогатинї вечером попри костел, стоячі на площі політики шевці і згінники повитали его по християньски „co Rusin, to świnia“, а коли пізнїйше той сам о. К. ішов попри рогатиньску пропінацию і один з таких політиків поздоровив его поклоном, скричали на него другі товариші: „co ty się Rusinowi świni kłaniasz!! — То суть безпосередні наслїдки місної д-ра Козловского. В той спосіб повяла польска суспільність его науки і его заяви, „że nie występuje przeciwko Rusinom“. Але не лиш люди minoris gentium проявляють таку братню любов до Русинів, так само поводять ся і керманичі політики краевої т. є. польскі шляхтичі і їх союзники Жиди.

Коли в Радї громадскій рогатиньскій десигновано делегатів на виборців до Ради повітової і коли горстка засідаючих там Русинів домагалась, щоби і їм яке хотьби маленьке число делегатів признано, а засідаючі в тій Раді два сьвященики виказували, що взгляди справедливости домагають ся прямо, щоби і Русини при виборі були заступлені, відказав їм на се радний Ізраель Остерн: Wy Rusini jesteście tu właściwie tolerowani! — і дїйсно згідно з сим поглядом Остерна не дано Русинам анї одного делегата.

За приміром Ізраеля Остерна пішли тутешні обшарники і дали доказ своєї терпимости до братнього народу дня 31. серпня с. р. при уконституованю ради повітової. Заки однакож про се розкажу, мушу дещо натякнути на вибори до ради повітової. І так: Курия сельска вибирала доси 12 радних і в первісним рескриптї намісництва говорить ся о 12. Опісля, можливо під впливом політичного погляду п. Остерна, счеркнуло намісництво число 12 і поправило его на 11, а депутацї вложеній з мене, о. Стефана Городецкого і п. Антона Воробця відповів бувший намісник гр. Пінїньский, що дванацятого члена урвано нам, а придано его курії мійскій длятого, що міста платять тепер о стілько більше податку, що „варто“ їм одного члена більше додати. Сказав вкінци, що се є справа чистого рахунку і більше нич і що нам жадні міністерства ні суди нїчо не поможуть. Курії сїльскій сталась тут очивидна кривда, бо в повітї нашім добра Пуків і Черче перейшли дорогою парцеляцї в руки селян, отжеж сила податкова селяньска в кождім разї змогла ся; сли отже належало кому з дотеперішнього числа урвати, то лиш курії більшої посїлости, яка через парцеляцию тих двох дібр о податок з тих-же ослабла. Але стало ся, як звичайно зі шкодою нашою, супроти чого сїльска курия лиш 11 радних мала право вибирати. На тих радних она вибрала о. Стеф. Городецкого, о. Андр. Пеленьского, о. Волод. Филиповского, о. Ант. Билинкевича, п. Дениса Герасимовича і мене — дальше ч. ч. селян: Ант. Воробця, Ост. Концюха, Теодора Свериду, Івана Фенина і... Андруха Барана.

Противники мали на нас 11 — пятнайцять своїх. Коли отжеж дня 31. серпня б. р. зїйшлись ми в цїли уконституованя, деякі з поміж нас роспитувались панів, чи на нарадї між собою рефлектували і на нас, Русинів. Нїхто з панів не дав рішучої відповіди, так, що ще перед приступленем до выбору, ми Русини знали, що більшість шляхотско-жидівска поступить з нами безпардонно. При виборі маршалка згодили ся і ми Русини на п. Михайла Тустановского, вважаючи его яко відносно найсправедливійшого супроти Русинів, внаслїдок чого був він одноголосно вибраний. По подяцї з его сторони я в імени клюбу руского і на его жадане зложив заяву: що вступаємо до ради повітової з щирою волею і охотою працювати для добра повіту, що далекі есьмо від всякої акциї, котра-б мала на цїли ярене або роздмухане ненависти міжнародної, що противно навіть провоковані, будемо старати ся в інтересї повіту утихомирювати промахи, що хочемо вірити в се, що і панове Поляки з такою-ж гадкою до ради вступають і що будуть супроти нас руководити ся чувством справедливости, а позаяк в численних повітах як Богордчани, Бучач, Стрий і пр. Поляки, як небудь в більшости, в радї повітовій вибрали на заступника маршалка Русина, то-ж і ми домагаємось від наших Поляків, а они дадуть доказ справедливости і братнього впрозумленя, коли місце заступника маршалка повітового нам позіставлять; а щоби не були в непевности, що ми запропонуємо когось можливо дуже скрайного, то я пропоную на містомаршалка емер. радника суд. п. Дениса Герасимовича, причім додаємо, що чейже монарха і правительство не удостоїли би его так високого достоїнства, коли-б п. Герасимович в який небудь спосіб оказав ся нетактовним, нетолерантним і т. п.

На сю мою чейже привітну заяву відповіли пани і Жиди w imię bratniej zgody тим, що без дискусиї, анї одного голосу не дали на Герасимовича, лиш вибрали більшостию голосів Олександра Кшечуновича, властителя дібр Волшівці, а нас в такий поганий спосіб з'ігнорано. Опісля товарищ наш Антін Воробець іменем і з припоручення нас всїх візвав рівнож в привітний спосіб більшість, щоби бодай при виборі вилїлового з повної ради згодили ся на члена нами пропонованого і предложив на такого члена мене; при голосованю упало на мене 11 карток руских, а противники числом 15 вибрали до виділу Андруха Барана. Дали нам отже другу провокуючу пощочину, а спосіб в який се виконували, не лишав нїякого сумнївіу, що так при дальших виборах як і взагалї в цїлій аґендї повітовій не маємо чого надїяти ся, а противно виставляємо ся лиш на глумливе ігнороване. Длятого упросивши пятимінутову перерву урадили ми і рішили всї одноголосно, що супроти такого глумливого ігнорованя наших жадань складаємо мандати; — так рішилисьмо всї, отжеж і Андрух Баран. З припорученя Русинів зложив я дальшу заяву, що не хотячи дожидати в радї повітовій того, щоби більшість польско-жидівска з нас і оправданих жадань нашого народу в живі очи нам глумилась, чого докази при виборі віцемаршалка і виділового з повної ради дала, ми Русини складаємо до рук правительственного комісаря наші мандати і жадаємо, щоби з хвилею зложеня відповідної заяви через кождого посединокого члена уважано нас за нечленів. І зачалось складане цертифікатів на стіл перед маршалка і старосту; і витягали ми папери з кишень та з-за пасух один по другім, аж коли прийшла черга на Андруха Барана, той висунув ся з салї засїдань до прилеглої комнати. Всякі представленя зі сторони нас всїх а навіть горячі і щирі представленя зі сторони о. Володимира Филиповского, одного з найвизначнїйших членів партиї старо-рускої нїчого не помогли; Андрух Баран не зложив мандату, ми прочі десять вийшли зі салї повітової, принаволені слухати, як Поляки і Жиди повернувшому до салї засїдань Баранови різали великолїпні рукоплескання. Оцїняючи як належить характер і поступок Барана всї прочі члени уступивши — а між ними і во первих сьвященики, отжеж товариші по званю о. Билинкевича а відтак навіть і селяни заявили в очи о. Антонови Билинкевичови, що акт зради зі сторони Андруха Барана есть его, т. є. о. Билинкевича роботою.

Таку-то братерску любов і толеранцию заявили Поляки і Жиди супроти нас при уконституованю ради повітової і такий то характер відкрив Андрух Баран завдяки задушевній партійній а підлій роботї.

Д-р Могильницкий.

В справі виборів виділу ради повітової в Рогатинї одержали ми еще другу допись, з котрої виходить, що паньска і мійска курия еще в пятницю перед виборами, назначеними на 31 мин. м., з'їхали ся в Рогатинї і там рішили не допустити Русинів до виділу, а в крайнім случаю пустити одного хлопа для розбитя Русинів і завахованя цїлої руско-патріотичної орґанізациї. Вибір Барана був тілько виконанем тайного плянy польско-шляхотских макхіявелїв. „Абож ми гірші заступники люду, тай сам селянин Баран, від п. Герасимовича і Могильницкого — реметує п. М. Мицельскі з Серник в суботнїйшій „Gazet'i Nar'ій“, зазначуючи, що в радї повітовій розходить ся лиш о „drogi i mosty“ — хоч забуває при тім, що рада повітова має вплив на цїлу громадску господарку в повіті, на сїльскі школи через висилку делегатів, що урядує в якійсь преціяв мові та що має свій вплив на роздачу всїляких субвенциї, місць, достав і т. п. використовуючи сю позицию для своїх польских цїлий. Коли після п. М—ого „wszystko jedno“, то нехай пп. Поляки поскладають мандати і пустять самих Русинів, бо чим-же сї будуть гіршими заступниками люду від Кршечуновичів, Мицельских і Баранів?...

Що-до поведеня о. Билинкевича і Барана, то друга допись також констатує, що о. Билинкевич і Баран зробили „заделку“ з польскими гакатистами, бо вже на нараді сїльскої курії, яка відбула ся перед виборами в рогатиньскій „Нар. Торговли“, не було ні о. Билинкевича, ні Барана. Додати треба, що Баран записаний добре у польского махера гр. Дзедушицкого, а Билинкевич звісний яко вічний кандидат до різних почистий і головий махер москвофілів. Та тим разом о. Билинкевич робив сам і на власний рахунок, бо про ввесь плян не зрадив ся навіть перед партийним товаришем о. Филиповским. Наша думка така, що Русини рогатиньского повіту повинні виключити о. Билинкевича на соборчику а Барана на довірочних зборах всїх громад повіту з рускої суспільности і оголосити се публично, аби Русини зірвали з ними всякі зносини і не допустили до роблення того рода хрунівских штучок. Рогатинщина сильно-сьвідомий рускій повіт, тож хоч в однім повітї треба перевести принцип беззглядної карности і солїдарности — а се прийде тим лекше, що о. Билинкевич і Баран робили виключно на власну руку.

Що-до безличних поступків шаліючих польских гакатистів, банди польских посїпак розпанощених безкарностию і тайною помочию в борбі з Русинами, то позволимо собі лиш навести отсї несконфісковані слова „Дїла“ з ч. 188 з 6 вересня 1902 р.

„Ось чому — сказано там — думка, що можна дійти до вирівнаня спору в дорозї порозуміня з самими галицкими верховодами в дома, — чиста фантазия. На буючих у східній Галичинї малих і великих тиранів потреба не перевазиї і мираа меча; потреба желїзної руки, котра силою вміла би приборотати теперішних польских верховодів і звільнати рускій нарід від теперішного гнету. А така безглядна інтервенция против загалу польских верховодів східної Галичини із вні була б в інтересї не лиш Русинів але і самих Поляків, особливо тих, що не в шовіністичний але в розумний спосіб думають ещо о якійсь будучій польскій держави і мусять чейже видїти, що Русинів не здадять і що дальше панованє теперішних верховодів над руским народом мусить довести до кровавих конфліктів“...

З Балкану.

В Македонії.

Сутуация князя Фердинанда ставсь що раз грізнїйша в наслїдок напору революцийних кругів на правительство. Военний напрям в княжестві скріплявсь. Теперішне правительство стоїть щиро і непохитно за князем, але остаточно буде змушене або подати ся до димісиї, або змінити свою мирову програму відповідно до опінії пануючої в краю. Ся опінія домагаєсь війни з Туреччиною, не так в наслїдок співчутя для Болгар в Македонії, але більше з утилїтарних зглядів. Болгария формально переладована економічно підупавшими і здесперованими збігцями македонськими, котрі сталисьдля краю грізним тягарем, а котрі можуть в короткім часї спровадити на край економічне і социальне нещасте. Супротив сего що раз ширші круги уважають війну з Туреччиною за менше зло, як сей, прямо нестерпимий нинїшний стан і сему переконаню не зможе оперти ся також правительство, тим більше, що і в правительственних кругах панує гадка, що лише війна зможе охоронити Болгарию від сего непожаданого наплыву Македонців.

З Адрианополя доносять, що висланий до Тирнови ґенерал дивізиї Шукрі-баша оперує против повстанців з великим успіхом. Доси повелось ему розбити кілька віддїлів і полонити кількасот повстанців. Шукрі послугуєсь лїпше як инші турецкі команданти гірскими гарматами, при чім від гарматних куль згоріло вже кільканацять сел і погибло богато невинних. Шукрі-баша виховав ся в нїмецкій армії, бо кілька лїт служив при нїмецкій артилерії.

Революцийний комітет македоньский виступив з власним начерком реформ, котрий предложив султанови і 18 державам. Проект обіймає слїдуючі жадання:

Замість теперішних віляєтів Солунь, Монастир, Косово, Адрианополь, Скутарі і Янїна, мають бути утворені 4 провінциї: Альбанія, Македонія, Стара Сербія і Тракія, котрі одержали би адміністративну автономію, остаючись при тім під безпосереднім, політичним і військовим зверхництвом султана.

Порта задержує право фортифікованя границь 4 провінций і їх оборони своїми військами. Внутрішнього порядку має пильнувати міжнародна і краєва поліция, котрим помагати може евентуально місцева мілїция. Великі держави іменують на 3 роки ґенерального комісаря, европейского походженя і народности, до контролї над внутрішним ладом; під его розказами була би міжнародна поліция.

Европейска комісия разом з турецким правительством і делеґациєю вибраною місцевим населенем після народностий і віросповідань, має заняти ся зредаґованем до 6 місяців системи орґанізациї для 4 провінций, на підставі проекту, зредаґованого міжнародною комісиєю в Царгородї в 1880 роцї. Аж до введеня в житє нової орґанізациї, комісия має адмініструвати краєм. До сеї пори мають провінциї бути окуповані міжнародною армією в силї 45 тисячів людий, т. є. 4 дивізий піхоти, 1 дивізиї кінноти. Ся армія має бути утворена дорогою добровільного вербунку, командантами мають бути европейскі офіцири а на сї чолї має стояти ґенерал одної з невтральних держав Европи. Окупацийна армія буде удержана на кошт краю, час окупациї буде зависїти від скорости праць комісиї. З хвилею уформованя окупацийного корпусу і коли комісия зачне свої працї, султан обовязаний вицофати свої війска з краю, з виняткам тих, котрі суть доконче потрібні до пильнованя границь краю. Вибори до комісиї і до делеґациї мають відбути ся до 14 днїв по вицофаню турецких війск. Всї міжнародні договори, які Туреччина доси заключила, або може заключати в будучности, обовязують 4 провінциї однаково з иншими частями отоманьскої держави. Всякі, чужинцям прислугуючі права будуть в сих провінциях шановані, так само як всї зобовязаня Туреччини в справі зелїзничої комунїкациї. Комісия має також означити, яка часть державного довгу Туреччини має бути вложена на автономічні провінциї і яку квоту они будуть обовязані платити на цивільну лїсту султана, на удержане турецкої армії і фльоти.

Мимо дуже умірковапних і супротив султана льояльних жадань, сей проект не трактуєсь державами серіозно. Не чути о тім, аби держави, що взялись реформувати Балкан, мали зійти з дотеперішної дороги. Поступоване Росиї і Австриї ставсь тепер що-раз більше загадочне, бо не видко, аби робилось що небудь такого, що могло би

Одинокий у Львові

МАҐАЗИН ГОТОВИХ УБРАНЬ, вироблюваних в краю по найприступнїйших цїнах. **ФІЛІЯ СОЮЗА** торговольно-промислового католицких кравців з Кракова, площа Галицка ч. 7, ріг пл. Бернардиньскої, де Центральна казарня. Поручає окрім готових убрань великий склад сукна, камґарнів, шевіотів, краєвих і анґлійских, а також для пп. **студентів великий вибір готових мундурків**, почавши від нор. 15 і вище.

541 4—5

---

[1]) Сеї пісні для агітациї мусять вчити польскі орґанізатори своїх аґентів ві всїх повітах, бо якраз про сьпіване тих самих пісень мали ми вже богато дописий з рїжних околиць. Є се доказ вищої польской культури. — *Ред.*

коний вже „тщательность і узорочность“ кинувались ему в очи, то й не даром.

„А ось і друге сьвідоцтво, більше менше з того самого часу, але важне тим, що бесїда в нїм уже не о Київі, а о містї Кролевци в Чернигівщанї. Ось-що читаємо в записках данського посла Юста Валя, що був два роки (від 1709 до 1711) при Петрі Великім і вертав ся через Украйну: „Мешканцї козацкої Украйни живуть в добрі і щасливости. Козаки продають і купують різні товари, займають ся реміслами і промишлають, чим хотять. Козаки ходять також до церкви з молитовниками в руках, коли тимчасом Московити, навіть бояри, неписьменні і навіть не знають зачаткив вірн, які в Данії знають дїти... *Кролевець місто велике й красне.* Улицї в нім прегарні, яких я в Росиї нігде не видав; *доми прекрасні*, тривкі, гарні, виступають на улицю, як в Данії, а не стоять в глубинї подвірий, як в Росиї. Все населенє козацкої Украйни визначаєсь великою вічливостию і чистотою, всї одягають ся чистенько і чисто удержують доми...“

Ще більше ударяючі й цїкаві паралелї находять ся в дневнику Павла Алепского, що в 1652 роцї відбував подорож через Украйну до Москви. Він описує дуже подрібно рідні городи і що в кім містї зачудувало его. Так приміром у Васильові він одушевлює ся зображенем Матери Божої в церкві Антонія й Теодосия Печерских: „Козацкі маляри перевзяли красоти маляретва, лиць і цьвіту одежий від франкских і ляшских маларів-артистів і тепер, вчучені й сьвідущі штуки, малюють православні образи. Они орудують великою зручностию зображувати людскі лиця з дїйновитою подібностию, як ми се бачили на портретах Теофана, патриарха єрусалимского, і других“. В описї Київа він говорить, що в тім містї „серед портретів козацких малярів є много артистичних майстрів з великою винахідчивостию ума в зображеню людий такими, як они є“. Київску Лавру описує він особливо подрібно. Той опис її є єдиний перед великою пожежию, котра знищила еї 1718 року. О народній просьвіті в добі Хмельницкого він пише: „По всїй земли Козаків ми постерегли зачудовуючу нас прекрасну черту: всї они, з виїмкою немногих, навіть більшість жінок їх і дочок, умїють читати і знають порядок служб і церковні напівів; кромі того сьвященики учать сиріт і не полишають їх блукати по улицях неуками“. Одушевляючись українскими напівами і голосами монахинь Вознесеньского монастиря, Павел замічав, що більшість монахинь того монастиря походила з богатих і знатних родів і що находивші ся там дівиці вміли не лише читати, але були обізнані з фільософією, льогікою і займали ся писанем творів... Не знаю, чи навіть тепер є такі жіночі монастирі, де би монахині займались льогікою, фільософією і авторством?... О настоятелях київских монастирів Павел говорить, що між ними є „люди учені, законознавці, оратори, люди, що знали льогіку й фільософію і займали ся глубокими квестиями“. О київскій друкарни читаємо у него: „Близько великої церкви є визначний, знаменитий дім друкарні для того краю. З неї виходять усї церковні книги чудового друку, різного виду й цьвіту, а також рисунки на великих листах, замітности краєві, ікони сьвятих, учені студиї і т. и.“ Церковний сьпів незвичайно сподобав ся Павлови Алепскому. „Сьпів козаків радує душу і лїчить еї від печалий, бо їх напів милий, іде від серця і виконує ся якби з одних уст. Они пристрастно люблять нотний сьпів, нїжні й солодкі мельодиї“.

(*Конець буде.*)

довести до цїли, про яку говорено, беручи на себе обовязок успокоєня Балкану. Форсованє реформ в користь християнського насе сеня Туреччини виглядає тепер так, як би в сій акциї Австриї і Росиї не розходилось о Македонію, але о якусь иншу, доси не виявлену цїль. Австрия готова завзантурувати ся в якусь акцию, в котрій — як все доси — вийде як найгірше.

До Frankf. Zt. доносять з Софії, що турецкі вийска здемолювали всї села в околиці Казасу, Ресену, Охріди, Струмки і Крушева; зруйнували богато монастирів і церквей і підпалили лїси, в котрих схоронило ся християнське населенє. Нещасливі погибли в огню. Тих, що полишали ся в селах, вимордовано. Консулї в Монастирі забарикадувались в своїх домах.

До Köln. Ztg. доносять з Царгороду, що македоньский комітет в Адрианополю рішив выслати до бою чотири динамітові колюмни. В Царгородї говорять, що вода затроєна. Один з комітетових мав запевнити, що македоньский комітет має до розпорядимости величезні засоби динаміту і иншихъ експльодуючих материй, двацять фляшок з бацилями чуми, карабінів, амуніциї і гроша, та коли не вибухне війна між Туреччиною а Болгариєю, або коли не прийде до европейскої інтервенциї, то повстанцї зруйнують македоньскі міста динамітом, села спалять а водопроводи затроять чумою. Комітет вірить в скорий вибух війни між Туреччиною а Болгариєю, бо в противнім случаю анархія перекине ся до Болгариї.

Военний настрій в Царгородї що-раз сильнїйший. Уважають за можливу річ, що Туреччина неожидано нападе на Болгарию без виповідженя війни і що в тій цїли вже покликала редифів 2, 3 і 4 корпусу. Турецкі власти зловили кореспонденцию Бориса Сарафова і двох его аґентів. З сих паперів виходить, що повстанцї діставали великі гроші, оружиє і амуніцию в части з Румунії, в части з Австриї через треті особи. Тою самою дорогою діставали експльодуючі материяли.

В Сербії.

З Білграду доносять, що арештованя викликало безпосередно поступованє капітана Лазаревича, котрий випросив собі урльоп для поратованя здоровля і об'їздив ґарнізони, підбурюючи офіцирів. Купцї, що приїхали з Сербії оповідають, що від кількох днїв військо сконсиґноване. Офіцири відбувають в ґарнізонах формальні сойми. Більшість без сумнїву є противна убийцям короля. Князь Арсен взяв ся за посередництво між обома сторонництвами в війску. На случай згоди, князь запевняє офіцирам безкарність. Були поголоски, що ґарнізон в Нїшу інтернував короля, котрий з родиною об'їздив край, і не позвалав ему виїхати. Тимчасом вчера король з родиною вже вернув до Білграду. Віденьскі круги дипльоматичні занепокоєні, хоч урядові жерела сербскі доносять лише о арештованю двацяти кількох молоденьких офіцирів. Приватно доносять, що з винятком 68 участників убийства всї офіцири годять ся з арештованими. В часї принятя в конаку в день імянин королевича мали они предложити королеви жадане покараня убийцїв, бо в противнім случаю виступлять з війска.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Сойми.

Відень. Сойм галицкий, долїшно-австрийский, каринтский і шлеский скликані на 14 с. м.; **буковиньский,** зальцбурґский і форальберґский 10 с. м.; гор. австрийский на 17 с. м.; моравский і стирийский на 21 с. м.; країньский на 22 см.; ческий і тирольский на 29. с. м.

Бунт в армії.

Будапешт. Деякі дневники доносять, що при вправах під Будапештом збунтував ся 44. полк. Воякы мали кинути оружиє і заявити, що не будуть виконувати розказів. До помочи мали прикликати босаньский баталїон, котрий дав сальву і застрілив двох збунтованих вояків. Угорске бюро кореспондеций-не заявляє, що ся вість неправдива. (Доне-сеня тоті треба брати з великою резервою, бо Мадяри умисно пускають фальшиві вісти раз для аґітациї за такими бунтами, а другe для пострашеня корони і верховодячих австрийских кругів. Недавно було таке-ж донесене, що Мадяри не хочуть вже платити податків, хоч се рішучо неправда. *Ред).*

Софія.

Білград. Наслїдник престола має в день своїх уродин (9. с. м.) вступити до армії яко простий вояк, а кн. Арсен буде сего дня іменований ґенералом.

Борба з конґреґациями.

Париж. Нині конґреґацийний закон буде приміненый до Ч. св. Духа, котрий в кольоніях посїдає значні місийні домы. Пока що замкнена буде монастирска палата в Парижи і два инші домы на провінциї.

Марсилія. Марсильский епископ видав до сьвященників своєї епархії пастирский лист, в котрім дуже остро звертає ся против правительства. Епископови замкнено платню за его пастирский лист і за принятє, яке устроєно в его епархії епископови Турінцови.

НОВИНКИ.

— **Русини не будуть допущені о цїсаря.** Наше онодїшне донесене про заходи польских патріотичних кругів, щоб не не допущено Русинів на авдиенцию до цїсаря в часї его побуту у Львові, показалось правдивим. Рускі народні товариства предложили ц. к. намісництву домаганє, щоб було їм вільно від Русинів повитати монарха і высказати наші домаганя і болї, та на те одержав посол Романчук **письменну відповідь,** що рускі товариства не можуть бути приняті цїсарем, бо задля короткости часу приниманє всїляких приватних депутаций є з гори виключене. Додати треба, що тота зміна фронту наступила раптом, бо при предкладаню просьби не було нїяких застережень в боку намісництва а жадано лише поіменного спису відпоручників. Хочемо вірити, що принцип виключеня всяких представлень кромі о ф і ц и я л ь н и х, значить властий, супротив заяви намісника о безсторонности і справедливости буде переведений консеквентно зглядом всїх — як і не сумнїваємо ся, що всяку неконсеквенцию в повисшім напрямі порушать наші посли в парляментї.

— **Соймова сесия,** як доносять нинїшні телеґрами збере ся д. 14 с. м., на другий день по від'їзді цїсаря зі Львова. В той спосіб оправдало ся наше донесене в суботнїйшім числї „Дїла“, яке ми подали одні з цїлої преси на основі нашихъ інформаций — а тим самим показали ся правдивими також мотиви, подані нами в „Дїлї“, задля яких приспішено сесию. Після одних вістий сесия має бути дуже коротка, лише для полагодженя буджетової провізориї і краєвої помочи „для поводзян“; після инших вістий мала би сесия потревати до половини жовтня і ся послїдна вість є імовірнїйша.

— **Віче в справі „поводзян“** відбуло ся вчера в Кракові і як показуєсь Поляки задумали урядити цїлий ряд таких віч, щоб, тим сильнїйше наперти на сойм. Ухвалено резолюциї в справах податкових і візвано послів, щоби всїми можливими парляментарними способами старали ся виєднати у правительства як найбільшу поміч для „поводзян“ Як бачимо, в справі пошкодованих повению веде ся — якась акция: відбувають ся віча; дневники польскі голосно правлять о нещастях повени: кулка рольниче, хоч головно бушувати будуть по східній Галичинї, таки отверто заявляють, що ходить п е р е д о в с ї м о поміч для „поводзян“; навіть і сесию соймову головно заповідають для „поводзян“. Пильнуймо-жся, щоби наші повіти, знищені градами, не вийшли попри „поводзянах“ з порожними руками!

— **До відома Дирекциї ц. к. желїзниць державних у Львові.** Подає ся до відома Дирекциї, що на шляху Львів-Перемишль нема на стациях анї одної написи рускої. В часї мого послїдного переїзду дізнав ся я лише случайно з розговору товаришів їзди, що моя стация, де я мав висїдати, вже наспіла, і мало бракувало, що я не вміючи по польски, був би переїхав о одну стацию. Поміщене написий руских є унормоване міністерским розпорядженем і коли в наслїдок браку написей потерпить хто в їзді страту, то фонд желїзничий є за се відзвичальний. Так само має ся річ з білетами їзди, котрих Дирекция не хоче замінити на тризичні помимо розпорядженя міністра. — *Сербан.*

— **„Схизма“ в турчаньскім повітї.** З кругів тамошнього духовеньства пишуть нам: „В 348-ім числї „Slow'a Polsk'ого“. появила ся відозва, підписана кс. Юзефом Дзедаїцом, „польскім капланем“ з Борині, взиваюча Поляків цїлого краю складати жертви на будову „каплїчки“ в Тарнавій і уфундованє „польского пробоства“ в Борини. В тій то відозві сей „католіцкі каплан“ не вагає ся однак обкидати Русинів а специально руский церков і руске сьвященьство болотом клевети і нїкчемного очернюваня, виписуючи ось-що: „We wschodniej Galicyi stoimy po dawnemu na straży wiary katolickiej... ile katolickich (sic!) kościołów i kaplic, ile nas, katolickich kapłanów (!) i z nami złączonych katolickich dusz, tyle uzbrojonego na pochód cywilizacyjny na zagładę szyzmy!“ — Виходило би з наведеного, що руска церков і рускі сьвященикы се все „шизма“, против якої готовить ся сей „цивілізацийний похід“. Осуд про моральну вартість такого способу борби з Русинами виробить собі певно всякий без нашої підмоги, тож і обмежаємо ся на наведеню сеї цьвітки „польско-католіцкей учівосьці“.

— **Повітова господарка.** Повітовий видїл в Гусятинї затягав уже давнїйше нїбито хвилеві пожички без дозволу краєвого видїлу, але їх не сплачував; тим способом дійшло до того, що тепер довги повіту виносять 206.980·87 К. А що безпосередні податки повіту виносять 311.092 К, з чого 50% повітових додатків дало би 155.546 К, то виходить, що обдовженє повіту вийшло о 51.434 К понад дозволену границю. Для того старає ся тепер повітовий видїл о нову пожичку в квоті 20 000 К, для котрої треба би аж ухвали соймової. Гарна господарка!

— **З нагоди приїзду цїсаря** мийска окружна рада шк. взиває всїх родичів, котрих дїти ходили тутки до народних шкіл, а тепер з причини відложеня записів еще не записані до школи, щоби д. 13. с. м. вислали свої дїти в сьвяточних одягах перед 8-ою годиною зрана до школи, до котрої ходили перед фериями; до школи вийдуть дїти під проводом учителїв взяти участь в принятю цїсаря.— Дня 13 с. м. буде до лат. катедри вступ на службу Божу, на котрій буде присар, дозволений лише за білетами навіть державним урядникам, що являть ся в уніформах. Урядники могуть дістати білети вступу через свої власти, а приватним особам будуть видавати білети з кінцем сего тижня в президиї магістрату.

— **Не дайте ся ошукати!** Гандлярі безрогу пустили тепер чутку, що безроги подешевіли. Ми знаючи, що тепер наші хлїбороби найбільше безрог продають, бо треба на податок і т. д., остерігаємо, що ціна безрог есть тепер по 40 кр. і по 42 кр. за 1 клґ. живої ваги. Кождий спродавець повинен проте свою безрогу перше і то найлїпше в дома зважити і обчислити, кільо має за ню взяти, щоби себе не ошукав. Хто би на торзі не продав, най бере до дому і заріже в селї а богато більше вибере. — *А—ч.*

— **Українцї в Усурийскім краю.** Після донесеня дописувателя „С.-Петерб. Вѣдомостий“ головний континґент переселенців в Усурийский край (по манджурскій сторонї Амура вздовж допливу Усура) становлять Українцї. Після офіциальних даних поселило ся там від 1883 до 1 сїчня 1900 року 40.093 душ з українських ґуберній, а всїх переселенців було там 41.278 душ, отже Українцї досягли 97% усего числа переселенців в Усурийский край. За перйод від 1900 до 1902 р. нема точних даних о переселенцях в Усурийский край, але — як пише дописувательь — процент Українців, коли не остав такий самий, то певно ще збільшив ся.

— **За знущане над жовнїрями** видали військові суди в р. 1901. після урядових виказів 770 засудів, а крім того 113 засудів за неправильне поведене з підвласними жовнїрями. Але то в Нїмеччинї...

— **Послїдні вісти.** В видїлї краєвім зіставлено вже в и с о т у ш к і д заподіяних в наслїдок повени і градобою, а се на основі реляций видїлів повітових. Після того мали-б виносити: шкоди з повений в зах. Галичинї і в пов. рудецкім над Дністром 16,048 069 К. з Краковом і шкодами на дорогах 20,097.306 К. Шкоди в наслїдок градобою = 8.558.076 К, а в плодах 119,790.000 К. Разом всї шкоди виносять 148 м і л і о н і в К.

— **Звичайне засїданє** Головного Видїлу Товариства „Просьвіта“ відбуде ся ві второк дня 8 вересня с. р. о 7-ій годинї вечером в комнатах товариства.

— **Пожарний „Сокіл“ в Стриганцях** повіта товмацкого основано на філіяльних статутах „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Бурса селяньска у Львові** поміщена при ул. Коперника ч. 17.

— **Поправчі іспита зрілости в учит. семинариях** зачинають ся: в женьскій у Львові д. 17 с. м., в мужескій 22, в жен. приватній п. Стшалковской 11; в Тернополи 14 с. м., в Сокали 15, в Самборі і Заліщиках 22, в Перешли 25; в Рашеві 15, в Тарнові 17, в Коросні 21.

— **Ґімназийна орхестра** завязує ся в рускій ґімназиї у Львові. Складатись она буде з граючих на смичкових і на дутих інструментах.

— **Артистичний провід** над хором прогульки угорскої обняв Вс. о. О с т а н Н і ж а н к о в с к и й. Пригадує ся Вп. другам сьпівакам, що проби відбувають ся від 10 вересня о 8 год. Соколї. В прогульці можуть брати участь також особи приватні. З інформациями прошу звертатись: Комітет прогульковий Сокіл, Львів, Пцзале 7. за комітет Йосиф Доманик.

— **На руки адміністрациї „Дїла“** зложив п. „N. N.“ зі Стрия для ученика В. — 50 К.

Померли:

— **О. Людвик Заградник,** сьвященик юзінат, парох в Купновичах, комарняньского деканата, перемиской епархії, упокоїв ся д. 3 н. ст. вересня в 78 році життя а в 54 році життя. В. в. п.!

— **О. Стефан Бартош,** б. сотрудник в Іванкові, дек. скальского епархії станиславівской, упокоїв ся 31 серпня с. р. в Кульпаркові в 31 році життя. В. в. п.!

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч. 47 містить:** По одним дахем; — Де ті вампирі? — Циган завинив — коваля повісили; — Ляхи Валенродами для своїх союзників Жидів; — „Польщіше Віртшафт“; — Не тілько сонця, що у вікні; — Вороги найлїпшими помічниками; — Руський Народе! — Нїмці про ситуацию. Відозва до братів Лемків; — Нові сваньства в Миколаєві над Дністром; — Новинки.

— **Кара Совісти,** н а р о д н а д р а м а в V д і я х — написав Г р и г о р и й Ц е г е л ь с к и й — Перемишль 1903. (Ціна неподана).

— **Вп. Ореста Мартиновича** прошу, подати менї сейчас адресу теперішного перебування. — *Йосиф Доманик.*

— **З Борщева.** На убогу шкільну молодіж зложили дальші жертви до рук істнуючого при „Народнім Домі“ в Борщеві комітету слїдуючі Вп. Добродії: Михайло Гординьский, нотар з Нового Села 20 К, Д-р Соневицкий 2 К, от. Шамбелян Соневицкий 1 К, Вол. Кекіш 2 К, Микола Заячківский з Львова 2 К, о. дек. Мих. Гулла 1 К, Д р Єр. Калитовский 2 К, о. дек. Ів. Ганкевич 6 К. В. Крупка 1 К, Д-р М. Доруняк 5 К 20 сот. — разом з попередними 58 К 50 сот. Складаючи названим Добродіям щиру подяку, просимо вашу П. Т. інтеліґенцию о надсиланє на руки д ра М. Доруняка дальших жертв, бо особливо з початком року шкільного видатки комітету значні а засоби не великі. — За К о м і т е т: *Д р Єр. Калитовский.*

— **Краєвий Союз кредитовий у Львові** Рахунок за місяць серпень 1903.

Стан довжний:

1. Удїли членів			43.891·14 кор.
2. Фонд резервовий			24.75·54 „
3. Вкладки: Стан з початком місяця серп.	662.048·28 кор.		
вложено	20 171·27 „		
винято	18.698·95 „		
Стан з кін. місяця серп.		663.520·60	„
4. Позички затягнені: Стан з почат. міс. серп.	35.000·00 кор.		
затягнено	00.000·00 „		
сплачено	00.000·00 „		
Стан з кінцем м. серп.		35.000·00	„
5. Сальдо відсотків		14.505·16	„
6. Неподнята дивід. з р. 1902.		1.116·70	„
Сума		760.509·14 кор.	

II. Стан чинний:

1. Позички удїлені. Стан з початком місяця липня	717.919·66 кор.		
сплачено	18.265·00 „		
удїлено	44.690·— „		
Стан з кінцем м. серп.		744.344·66 кор.	
2. Движимости		782·56	„
3. Льокациї		3.904·70	„
4. Кошти спору		100·09	„
5. Кошти адміністрациї		4.432·42	„
6. Готівка		3.746·72	„
7. Друки для товариств		902·15	„
8. Папери фонду резервового		2.295·84	„
Сума:		760.509·14 кор.	
кредит тов.	327.802·00 кор.		
„ парцел.	276.112·00 „		
„ скрип.	90.507·00 „		
„ приват.	49.923·66 „		
Разом	744.344·66 кор.		

Членів прибуло 5, убуло 0, остало з кінцем серп. 1903 — 422 з 1111 з деклярованими удїлами в сумі 55.550 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 5½%—6%. Затягнено позички в банку краєвім у Львові на 4½ процент.

Надісланє.

Дня 14/VIII вечером пропала на приходстві в Вікні кляч шістьлїтна червоно-брунатна-гуцулка на хребтї з білими знаками від сїдла, добре збудована, о довгій гриві і хвості. Куплена була передтим пару днями і походила з Путилова на Буковинї. Упрашаю Пр. Отців духовних як також чесних начальників громадских, слиби від згаданого часу така кляч до села забдукалась або хтоби таку в селї купив, вселаскаво повідомити підписаного. *О. Александер Осадца,* парох з Вікна п. Городенка.

ВЖЕ ВИЙШЛИ „Науки на неділї“ о. Т. Савойки. Дістати можна у Львові в книгарни Тов. ім. Шевченка і Ставропиґийского Інститута, в Перемишли в книгарни Андрія Юшиньского і у автора (Селиска п. Дунів). Стор. 483+V, ціна 4 К. 451 1—5

Львів 1903 р.

До Всч. Рускаго Духовеньства!

Всечестнїйшай Отче!

Русини ніколи не жалували гроша на прикрашене своїх церков. Від найдавнїйших часів видавали і тепер ще видають значні суми на внутрішні уряджена Домів Божих. Переважно суть то роботи різьбарскі. Роботи ті однак, мимо високої їх ціни не суть такі якими-бы бути повинні. Причиною сего есть відда є робіт різьбарских людям нефаховим як: малярам, позолотникам і т. п., котрі робіт сих самі не виконують (а часто навіть не розумїють їх) лиш відбирають різьбарам, полишаючи для себе за посередництво великі процента. Люди ті нїчо не роблять, а тягнуть з церков великі гроші.

Фаховий різьбар замість дістати роботу впрост від Комітету церковного дістає ей з другої, а часом аж з третої руки розумієсь за ляху ц ну; не може ей отже так викончити як належало-б. Чи без сих посередників не можна би було ся обійти? Чи не лучше віддати роботу впрост в руки фахового майстра, а скористає на тім церков, бо за тапі гроші дістане лучшу роботу? Перестерігаючи Всч. о. о. духовних і Хв. Комітети церковні перед подібними посередниками, осьмілюю ся надмінити, що повернувши в заграници проваджу у Львові робітню різьбарску. Виконую всякі внутрішні уряджена церковні, як: Іконостаси, вівтарі, бальдахіни, кивоти, амвони і т. п. у всїх стилях і по найдешевших цінах. Набравши так в краю як і за границею відповідного образованя в своїм фаху, ручу за точне і артистично-стильове виконаня повірених мені робіт.

Надіюсь, що Всч. о. о. і Хв. Комітети церковні піддержать руску робітню різьбарску і що тяжко запрацьований рускій гріш не піде в руки чужі, ворожі рускій Церкві і рускому народови а останесь в руках Русина.

Поручаюсь ласкавій памяти Всечестнїйшого з високим поважанем

Марцель Ковальский

452 1—2 *різьбар у Львові ул. Личаківска ч. 6.*

По поворотї з заграницї поручаю Впов. П. Т. Публицї найновїйші **ВОВНИ, ШОВКИ, ФЛЯНЕЛІ, БАРХАНИ, ДИВАНИ ПОРТИЄРИ** і т. д.

Дом торговий для повних вистав

МАРИЯ ФРЕНКЕЛЬ

Пробки на бажанє даром і franco.

556 1—5

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·20, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиськ (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рава і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 8·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 8·55, (від 1/6 до 13/9 в неділї і свята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·05*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиськ: (з голов. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·55, 10·42*.
До Станиславова: 8·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рава рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і свята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 15/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 5·05 (від 15/5 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/5 до 13/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим** друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 минут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро зелїзнице (і продажа білетів та розкладів їзди) ул Красицких ч. 5. 63

Водолїчниче Заведенє д-ра Храмца
в Закопанім
зелїзнича стация в Татрах.

Отворен цїлий рік. Перворядне лїчниче уладженє. Осьвітленє елєктричне. Огрітє центральне. Кухня добірна і здорова. Цїни дуже приступні. 88 26—?

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвівери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полаґоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Курс Львівский
в дня 7 н. ст. Вересня 1903.

	Плат.	Жад.
Акциї за штуку без купона.		
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	530 —	540 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земїв. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Земїв. Львів.-Черков.-Ясск по 200 зр.	570 —	580 —
Листи заставні по 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 80	— —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	87 80	— —
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	88 75	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісиї) . .	98 7	— —
„ „ 4½% вьос. в 41½ л.	98 70	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 70	99 4[illegible]
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінацийного 4% в. а.	98 80	100 50
Буков. фонду пропінацийного 5% в. а.	[illegible]8 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. сем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (II. сем.)	101 75	— —
Позички краєвої з 1873 по 5% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1898 по 4% а. в.	99 80	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 50	— —
„ „ 4½% 4-ом сьвіт.	101 50	— —
Львів:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.) . .	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „ . . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 24	11 40
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 50	255 —
100 марок нїмецких	117 10	117 80

Учителька Русинка вміє нормальних і гри фортепіану глядить посади від вересня. — *Сидорович* Хоросниця. 620 6 6

Потребую старшої інтелїґентної женщини Русинки до заряду дому і кухні. Адреса: о. Іосиф Кучиньский в Паришу п. Тарновиця лїсна. 5·2 5—5

Професор ґімназияльний приме одного або двох учеників за умірковану оплату. Ближші вісти удїлить листовно: *Софія Іванович* Стрий 52 5—6

Руский міщаньский дім.

При улици Ссбіского ч. 12 прийме учеників на помешкане і харч *Іван Абрисовский.* 549 2—3

Студент І. кляси ґімназияльної знайде вигідне уміщене в рускім інтелїґентнім домі — до товариства сина. Відомість в Адміністрациї „Дїла". 5·4 2—3

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовляв би рівночасно народну учительку до кваліфікацийного іспиту глядає *о. Н. Темницкий,* Шидлівці, п. Гусятин. 5[illegible]8 5—6

Панночка з кількалїтною практикою учительскою глядає посади. Ласкаві зголошеня під „Українка" через Адміністрацию „Дїла". 529 2—3

Фортепян короткий, добрий гарний, за 170 зр. Академічна 8, офіцини. 457 1—1

Семинарист глядає лекциї на село на цїлий рік. Рівнож може приготовляти до іспиту I і II. ґімназ. — *Іван Баймак* в Кадлубисках, п. Ясенів к. Золочева. 540 1—3

Русинка старша вдова або сирота по сьвященику получать сейчас цїле удержане за заряд і надзір совісний при дітях в Коломиї. — Зголошеня: *о. Александер Осадца* парох в Вікні, п. Городенка. 559 1—5

Пошукує ся інструктора до ученика з V. кл, ґімназ. *М. Ковальский* д. к. лїсничий, Полянниця пп. Болехів. 568 1—3

Учителя найрадше академіка, потребую до науки дітий I. II. кл. ґім. Ближші условя листовно *о Іосиф Яворский* в Лучинцах о. п. Путятинці, коло Рогатина. 57[illegible] 1—3

Студентів прийму на чисте і сухе помешкане, здоровий харч домовий і як найстараннїйшу родительску опіку. На бажане з коропетициєю. Адресу подасть склеп корінний під фірмою Іван Юстиян, Львів, Краківска 1. 2—3

Оповістка.

Заходом академ. тов. „Січ" в Чернівцях (перед тим „Молода Україна"), появили ся досі ось такі книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька". оповіданє, переклав А Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галіп: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор — В чудовій оправі 1 кор. 50 сот.
7. Максим Горький „Міщане", сцени в домі Бесемйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видания 1 5 і 7 можна дістати тільки неоправлені

Набувати можна всї книжки в Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч 2, у Львові у обох руських книгарнях.

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна в першорядних фабрик. 590 229—9

В видавництві музичнім „Станиславівского Бояна"

появились дотепер слїдуючі твори:

1. Д. СІЧИНЬСКИЙ: „Не пора" хор мішаний з фортепіяном і хор муж. „а capella" — Ціна 30 сот.
2. „ „ „Даремна пісне!" хор муж. „ 2 „
3. „ „ „На фалях Дністра" Вальс на Ф. „ 1 кор.
4. О. НИЖАНКОВСКИЙ: а) „О не забудь!" б) „Вернись ти сина моя!" на один голос з фортеп. „ 40 сот.
5. Д. СІЧИНЬСКИЙ: „Пісне моя!" хор мішан. „a capella" „ 40 „
6. „ „ „Любо!" хор мужеск. „a capella" „ 40 „
7. „ „ „Не почуєш в ночи..." на тен. з Ф. „ 60 „
8. АНГ. КУЖЕЛЯ: „У Коломиї" (присьвячена Станиславівскому Бояну) на фортепіян . . . „ 60 „
9. Д. СІЧИНЬСКИЙ: „Не співайте мені сеї пісні..! соло сопранове в супроводі фортепіяну „ 60 „
10. Й. КИШАКЕВИЧ: „Он не вам в жданках ходата" хор мішаний з фортепіяном і хор муж. „a capella" „ 60 „
11. О. НИЖАНКОВСКИЙ: „Нова сил" хор муж і соло баритонове і дует „ 1 кор.
12. Й. КИШАКЕВИЧ: „Не плакати вам" хор мішан. з супроводі фортепіяна і хор муж „a capella" „ 50 сот.

На складі маємо: „Іра коломийки" на фортепіян укладу Ант. Кужелї ціна 1·50 сот. „Молитва" М. Лисенка на два голоси в супроводі фортеп. ціна 2 сот „В народ" Гусьвина Маш на форт Г. Барицкого ціна 1 кор „Катерина" хора мішані, мужескі і соля з фортепіяном Й. Кишакевича ціна 2 кор. „Ісаї пічає Служби Божої" Й. Кишакевича 1 кор.

Просимо жадати наше видавництво по всїх книгарнях і „Народних Торговлях". В замовлю розсилки дякуємо радо

Всї письма і гроші тичачі ся видавництва „Станиславівского Бояна" просить ся на руки п. Евгена Якубовича в Станиславові висилати. 561 5 5

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризница" має честь повідомити Вєч. Духовеньство, що реставрила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 66 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Ближші услівя доставы суть ті самі, що і у продуцентів, а імєнно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висторкована відеслана, то належитість за вно потручає ся від фактури. Скринка або ембалаж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзници і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осінь, час найвідповіднїйший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Вєч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА" і просим о ласкавенькі замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

55 4—10 **Дирекция Товариства „Ризница".**

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ
Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАША

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лісок, скіряних виробів, російских кальошів, альоумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 52 3-104

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 8 вересня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Цїни знижені.

Представленє фамілійне

На загальне бажанє Впов. П. Т. Публики. Новість у Львові. Тілько короткий час.

Капітан Макс Слєма і Міссъ Аллїсе Слєма

Вправні стрільці. Бури з Трансвалю. Пригода в французскім селї, комічна балетова пантоміна.

По раз другий у Львові:

О год. 8 вечером по цїнах звичайних

QUO VADIS

Велика історична пантоміна в 5 діях уложена з повісти Генрика Сенькевича при співучасти 300 осіб, Corps de Ballet'у і хору. Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. Також велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ**, що намагає ся уратовати свою паню Лігію.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

Глядаю учительки до двох дітий, хлопця і дівчини з 4 кл. норм.; дівчині треба подавати також початки гри на фортепіяні. Зголошеня прийме: *Ю. Дудик,* парох в Фірлеєві. 550 2—3

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОГРАД

висилає в 5 кільових кошиках числячи по 75 сот. за 1 кільо (включно кошик). 588

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовляє

грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

СКЛАД і РОБІТНЯ ФУТЕР
під фірмою
І. Даненгаймер і Ст. Старчавский
улица Валова число II А.
виконує всякі роботи входячі в обсяг кушнїрства по умірковапих цінах. 506 3—3

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла" і „Не пора"

вийшли накладом „Народного фонду" на гарнім картонї. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия" у Львові ринок ч. 10, I пов.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 38—100

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівцї першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информацийудїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien
або
ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, агент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 10—?

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педаґоґичного двотыждневник педаґоґично-науковый выходить водь 1 червня 188[illegible] у Львовї ул. Кльоновича 7. Прокумерата рочна 3 зр, пів рочна 1·50 зр, чвертьрочна 80 кр.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накїр в фабр. Черлянського. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа [illegible]

ДОДАТОК

Ч. 190 і 191. „Діла“ з Вівтірка 26 (6) IX. 1903.

Pour le Tsár de Russie!

Справдї для нїкого иншого, як лише pour le tsár de Russie, працювали ті мазурскі хлопи-вічевики, що 2-ого с. м. на вічу, скликаним під претекстом запомогової акциї для потерпівших від повений, ухвалювали резолюцию за „wyodrębnieniem“ Галичини. А віче в Тарнобжеґу се певно лише початок акциї за сим постулятом „вшехполяків“ і за тарнобжеским вічем підуть дальші віча та всюди мазурский „люд“, на команду всепольских аґітаторів, буде жадати вилученя Галичини з австрийскої державної звязи та наданя ѣї державного права. Вшехпольскі політики, — а до них тїлом і душею пристали вже і людовці, що саме устроїли тарнобжеске віче — задумали отже концепти, вигріті в розпалених мозках кількох фанатиків á la Студнїцкий, Поплавский або Васїлевский, переробити штучно на опінію мас, а тим самим надати їм вагу всенародного польского постуляту і наперти тим робом на рішаючі віденьскі круги для вдоволеня капризов вузкого кружка замандрувавшої з чужини редакциї Słow'a Polsk'ого. Вшехпольскі аґітатори, що доси завертали голови лише університетскій та ґімназияльній молодїжи, пхаючи ѣї до шовінїстичних вибриків та ненастанних демонстраций, як також й польскій інтелїґенциї, яку при помочи закупленого за Бог-зна' звідки роздобуті гроші дневника настроювали на повстаньский камертон та напоювали скаженою і безпримірною ненавистию до Русинів, — задумали отже з своєю небезпечною аґітациєю вступити вже до люду, до мас, і Тарнобжеґ був місцем першого їх виступу на новім теренї. Тож, як доси годї було сподївати ся, аби підкладувані вшехполяками міни під істнуючий у нас державно-правний лад могли стати на серйо небезпечними, так нинї ситуация рішучо змінила ся і тому годї нам лишити замислів вшехпольскої аґітациї без належної уваги.

Не будемо тутки підносити противність вилученя Галичини закидів, які цїлком оправдано можемо піднести на основі кількавікової практики з „польскою господаркою“ в давній Польщи, в котрій-то безмежна анархія дійшла вже навіть до сего, що з неї зроблено основний принцип польскої держави (звісна приказка: „Polska nierządem stoi“) та до яких закиків дає нам повне право дотеперішна господарка Поляків так в державних, як і в автономічних та инших польских інституциях — головно фінансових в Галичинї за час т. зв. „краєвої автономії“.

Лишаємо нинї рівно-ж на боцї і сю обставину, доказану навіть обчисленями самих розважнїйших Поляків (свого часу писали ми про се в нашім орґанї), що нї з боку культурного нї материяльного вилученє Галичини не принесло би їй нїяких користий, але противно наразило би галицке населенє лише на нові і то дуже значнї тягарі, сполучені з розширенєм та збільшенєм адмінїстрациї через звалене на так убогий край видатків, які до тепер покриває ся з державного скарбу податковими силами всїх країв держави, коли між тим обіцювані через вшехпольских „wyodrębniaczy“ економічні користи в дїйсности звели би ся до зера, бо само вилученє краю не дало би ще галицкій продукциї корисного збуту ѣї виробів в західних краях, але противно могло би навіть замкнути для неї свобідні до тепер дороги та торги.

Тим разом ходить нам о що инше, а іменно о се, що Поляки, витягаючи на порядок дневний політичного житя Галичини сего роду постулят, сягають по се, чого вони з огляду на чинники, котрі в сїй справі також мають голос та котрі посїдають на стілько сили, аби не допустити до самоубийства, свого пляну здійстнити нїяк не потрафлять та що навіть, як би per inconcessum їм переведене сего пляну повело ся, то в дїйсности користати з сего будуть не вони, але цїлком хто инший.

Гонячи за фантомом „wyodrębnienia“ Галичини, вшехпольскі політики по перше забувають, що в першім ряді сама держава, сама Австрия та ѣї династия, в власнім інтересї будуть мусїли рішучо станути против вшехпольских замірів. Вже на Угорщинї переконали ся рішаючі віденьскі круги довідно, до чого веде наданє державно-правних атрибуций одній части монархії. І сї чинники у Відни, котрим залежить на величи та міжнароднїй силї й повазї австрийскої держави, певно опруть ся всїма силами тому, аби дальше розкавалковувати габсбурску монархію та одній з ѣї частий давати право і можність самостійного веденя політики на власну руку, хоч-би і против інтересів корони.

А що політика вилученої Галичини мусїла би піти в розріз з інтересами прочої Австриї та стоячих на ѣї чолї кругів, се не підлягає нїякому сумнївови для всякого, хто тілько знає психольоґію галицких людових мас, хто слїдить пильно за зростаючими серед Поляків а специяльно серед мазурского селяньства політичними симпатиями і хто вміє на основі житєвих та історичних даних льоґічно заключати та політично передвиджувати.

Панове вшехполяки та їх трабанти, людовці, розпинаючи ся за вилученєм Галичини, фантазують, що через здійсненє своєї думки збудують собі з Галичини Піємонт для будучої Польщи. Тяжка се помилка, на якій може будувати ледові палати хиба лише той, хто не знає властивого настрою мазурского люду. Не вшехполяки анї людовці є панами душі польского хлопа зпід Бохнї, Вадовиць, Ряшева, чи Тарнобжеґа! Єсть ним голова польского москвофільства, кс. Стояловский, що-як раз на тім москвофільстві мазурского хлопа граючи, виплив на політичну арену й загородив кождому иншому політикови приступ до душі польских мас. А годї не спускати з очий сего що, явна пропаґанда москвофільства з боку кс. Стояловского та ѣго політичних однодумців не так давно зачала ся і що вона як-раз тепер зачинає доперва справдїшний побідний похід по Мазурщинї, а навіть серед польскої їителїґенциї. І чиж ті панове від Słow-a Polsk-ого та з людовецкого штабу, що так горлають за вилученєм Галичини, призадумали ся над тим, якою буде заграничка політика сеї галицко-польскої держави“, котру вони хочуть сотворити, на випадок, якби політична сила в краю рішучо перехилила би ся на сторону кс. Стояловского і компанії? Чи вони справдї на стілько наївні, аби думати, що Австрия добровільно згодить ся на витворене таких обставин, серед яких заграничною політикою „польского королївства“ в Галичинї могли би кермувати політичні приятелї российских жандарм-ґенералів та панславістично-руссофільских редакторів, Стояловскі, Оссолїньскі і tuti quanti?...

Та вертаючи до інтересованих в справі вилученя Галичини, годї чейже поминути і другого важного чинника — Русинів. Вправдї Русини не можуть поки-що бути нї трохи вдоволеними з свого житя під істнуючим режімом, а коли що ще каже їм твердо стояти при австрийскій державній ідеї та при єдности держави, то надїя на будуче, а іменно надїя на такі політичні змінн в Австриї, що уможливлять Русинам in futuro повний розвиток їх національности. Але з вилученєм Галичини тота надїя Русинів на красшу будуччину в Австриї відпала би цїлком і то раз на все та безповоротно а тим самим з хвилею вилученя Галичини Русини мусїли би вичеркнути Австрию раз на все з своїх політичних обчислень і надїй. Одинокий психольоґічний момент, що тепер каже ще Русинам брати в рахунок австрийский атут з хвилею утвореня польскої держави в Галичинї відпав-би, а натомість першу скрипку серед Русинів мусїло би захопити цїлком природним способом — москвофільство. Політичний гнет, якого нинїки маємо уже гіркий передсмак, пхнуло би з конечности рускі маси в москвофільский бік, против чого в сьвідомих Русинів не було би вже нїякого аргументу, навіть того, яким є нинї можність змінн до лїпшого в Австриї. Тодї доперва трїюмфувала

Чи істнує український стиль?

(*Конець.*)

Що-до архітектури можна навести ще згадку австрийского посла ґрафа Кобленца о деревянім двірци гетьмана Розумовского в Києві на Подолї, що коштував его в тї часи понад 30.000 рублїв. О тім двірци говорить і Віґель, додаючи, що він висїв над пропастию.

Був час, коли звісні триголові церкви, самостійне слово української архітектури, проникли були на північ в Московщину і за царя Алексїя Михайловича та форма шатрових церквий України так бистро стала ширити ся, що звісний духовний собор, страхаючись „нових єресий“, заборонив будувати їх. Так шатрові церкви, одноголові, триголові і пятиголові, були строго заборонені, але в глухих сторонах Росиї они ще довго появляли ся, особливо в деревянїй архітектурі. Живим сьвідком того виливу полудня на північ стоять ще в Москві церкви „Рождества в Путинках“ і „Тройци в Гончарах“, у Вязьмі церков Івановского монастиря і инші.

Що-до позіставших до нинї архітектурних памятників української штуки — то їх є немало, хоч сего питаня нїхто ще не обробив. Декотрі архітекти, котрі писали студиї про росийску архітектуру, мусїли, очивидно, зійти і на полуденно-рускі церкви, але... люди, от як люди. Бажаючи представити північно-руску архітектуру самочистою, без вплывів — та ще України! — почали вигадувати, що форми типу триголових церквий (подовгувата базиліка з трома куполами, инакше звана корабель) імовірно не самостійні, а звідкись запозичені. Почались досліди... Одні, як Л. Даль, просто говорили, що се форма очивидно некатолицка, незвісна й на Заході (є лишень якийсь слїд ѣї на одних різьблених дверех в Ґнезнї), а імовірно перенята она із Сирії, звідки занесли ѣї хрестоносцї... Справдї чудно: простий здоровий розум міг указати, що коли український нарід, котрого житє зложило ся на свій окремішний лад, по всїй Україні ставив ті церкви з дерева і з каменя, зміняючи їх вид від одної до девять голов і більше, — коли він розвивав єдино той тип, милий его сердю і смакови, то чи можна думати, щоби така форма була накиненою, чужою? Чи не простїйше було українському народови не шукати по сьвітї якихсь нових форм, а брати готове, що вже було у єдиновірного, православного, братного народу? По провіреню показало ся, що й самі французкі хрестоносцї полишили по собі всего три церковцї, котрих лиш план (базиліка) пригадує старинну церков українську. Колиб така архітектурна новина була занесена до нас з берегів Адриятика, то чейже нарід почав би був боротьбу з тою новиною, а не культивував ѣї в цїлім ѣї змістї. Далеко імовірнїйше є допущене, що тота архітектура є спадщиною вчасного, до—істо-архітектура є спадщиною вчасного, до—історично християньства. Нам звісно, що дерев'яні церкви істнували ще до Володимира. Не Греки-ж їх тогдї будували. Якої форми они були? Найімовірнїйше подібної; є бодай здогад і леґенда, що триголові церкви ставлено в імя Трійцї — Отця, Сина і св. Духа — і в перших вікаx християньства церкви будовано в видї корабля, а не пізнїйшого хреста. Таким чином старинність того типу є безсумнївна. Не лишень в Польщі, але і в цїлій католицкій Европі нїколи куполи не виводжено вздовж храму. В католицких храмах трикупольних два меншї куполи ставить ся на углах переднього фронтона. Нема підстави не признати повисше наведеної леґенди. Зовсїм зрозуміле є і толковане инших, що не узнають тої леґенди, а кажуть: Три куполи рядом вздовж церкви відповідають внутрішному ѣї розкладови, а то: престол (малий купол), середина церкви (великий купол) і наконець притвор — місце оглашених і покутників, на Україні „бабинець“ (малий купол), отже они мають натуральний початок там, де церкви будовано в видї корабля.

Як оно там і було, тут важний той сумний факт, що минуло вже чверть тисячлїтя, як Україні московский собор заборонив культивувати й розвивати любий ѣї серцю стиль і за весь той час нищено слїди его. Треба дивувати ся, що ще осталось дещо, а тимчасом лучаєсь нераз почути з уст несьвідущих людий: „Який там український стиль? — нїчого не було й нема!“ Люди беруть ся з дивною певностию заперечувати те, о чім мають дуже мутне поняте, а тілько на основі тої поважної причини, що не знають річи. Тут мимохіть насуваєсь на думку питане: що осталось би нинї з тих „разрозненныхъ останковъ“ стилю Московщини, як би їх не берегли були, але раз ураз нищили через 250 лїт?!

Замітна річ, що цар Алексїй Михайлович легко піддав ся соборови що-до архітектури України тай, як звісно, і українське малярство (церковне) було в Московщинї переслїдуване; та вже що-до церковного сьпіву, перенятого від України, і семинотної системи — він і патриярх Никон настояли таки, щоби принати сю систему. Надто вже очивидна була в тім висшість України. О тім вийшло в звичай брати з України й самих „півчих“, котрим за царицї Єлисавети Петровної приказано на завсїгди носити українські костюми козацкої старшини (кунтуші). Браве „півчих“ тягне ся мабуть і до нинїшного часу; навіть великого композитора Глинка специяльно висилано в тій цїли на Україну“.

В послїдїм письмі Сластьона говорить о періодї розцьвіту україньскої штуки, хотяй до нашого часу доховало ся взірців архітектурних памятників тої штуки розмірно не так богато. Причина сего — з одного боку заборона культувати свій стиль, а з другого те, що Україна часто обертала ся в руіну, навіть у „велику руіну“. Досить сказати, що на цїлу полтавску ґубернїю доховали ся всего чотири камінні церкви українського стилю: знаменита церков в місточку Лютеньцї, гадяцкого уїзду, церков Данила Апостола в місточку Б. Сорочинцях і и.

„Періодом розцьвіту української штуки — пише Сластьона — був час XV., XVI. і XVII. століття, коли то архітектура, малярство, горорізьба, ґравюроване і орнаментика розвились були до ступеня красних штук і визначались духом національної творчости. В XVII. віці розширилось на Україні малярство портретне („контерфекти“), побутове й пейзажне, а при кінцю того століття й алеґоричне. Ґравюра стояла на Україні так високо, що для наґравюрованя портретів царів Івана й Петра Алексїєвичів та царівни Софії треба було звернутись на Україну і покликати звідти майстрів-артистів Леонтия Тарасевича і Інокентия Щирского, що тїшили ся вповні заслуженою славою. Таких майстрів ґраверів українських сконстатовано доси близько сотку. Центром артистичної дї-

би серед Русинів теза, що є і тепер психольоґічною основою на якій ще веґетує наше провінціональне москвофільство, а іменно, що — „як вже топити ся то лїпше в мори, нїж в калюжи (ipsissima verba одного з наших провінціональних „москвофілів з розпуки“).

Чи отже зайдем з сего боку чи з того — вилучене Галичини пімстило би ся тяжко на самих его авторах. Гірка іронія долї, справдїшний насьміх еї над вшехпольскими фантастами були би завершенем їх дїла. Замість польского Пїемонту сотворили би вони хиба ще одну „окраїну“ для петербурґского центра. Працюючи в своїх мріях для відбудованя Польщи на карках Руси, вшехполяки і чим раз більше в їх слїди вступаюча польска суспільність в Галичинї працюють в дїйсности... pour le tsar de Russie!

Рускі адвокати.

(Стаття надіслана).

II.

Однак рускій загал тої правди не хоче признати і старає ся своє поступованє виправдати всїлякими способами. От пр. (тут годї всїх случаїв наводити) один патріот оправдує ся тим, що сей адвокат-Русин не ходить сам до суду на розправи, лише посилає свого заступника. Я, каже, післав йому раз свого парохіянина і наказав виразно ждати, аби сам пішов, а він мене зігнорував, сам пішов боронити якоїсь инчої справи, а з моїм післав заступника. Другий післав клїента в часї віча на „зараду“. Адвокат попросив его зажадати на пізнїйше, бо тепер занятий. Тимчасом річ така невинна, розсердила посилаючого патріота, бо мужик не міг задержатись, боячись, аби йому фіра не від'їхала. І розсерджений патріот каже: „Е! він більше полїтикує чим адвокатує — не варто!“ Третий взяв зовсім ему за вину, що принив якусь там справу против его доброго знакомого, его „правої руки“, а хоча він писав до него лист і се ему представляв, то адвокат не хотїв принятої справи покинути. Четвертий всердив ся, що адвокат є противного полїтичного погляду як він сам, і не хоче того погляду змінити, начеб погляди, а рукавиці то все одно. І таких причин є сотки, а кожда з них вистане, щоби більше не поглянути в ту сторону і при найблизшій нагодї піти зі справою до Жида або Поляка, навіть таких, що саме недавно против него туго виступали. Тамтих той кодекс при приязности не обовязує, бо адвокат Русин, то зовсїм що инчого.

Такі взаємини*) між адвокатом-Русином а рускою суспільностию мусять викликати болючу горесть. Він сповняє свої „обовязки“, не відсуває ся від нїякого патріотично-народного обовязку, робить все, дразнить себе і настроює верховодячу суспільність против себе, а за те все Жиди і Поляки набивають кишенї рускими грішми, хотяй не вміють слова по руски заговорити, хотяй з рускої чоловіка висьмівають ся, не вважаючи его за чоловіка, а за котрого саме Русин-адвокат розпинає ся на кождім кроцї.

Такі неприродні, неімовірні, неетичні відносини не суть тайною. Їх бачить молоде поколїнє і тому не хоче пускати ся на непевне і йти до адвокатури, котра приносить деколи розчарованє. І не диво, що поклики з повітів будуть голосом вопіючого в пустини, а адвокатів-Русинів буде що раз менше, аж поки всї минуть ся.

У нашого загалу виходить притім на верх ще одна сьмішна поява. Ми не любимо, не можемо стерпіти заможности брата. Припустїм, що якомусь адвокатови-Русинови пощастилось случайно, що він при своїй видатнїйшій вдачи і ощадности щось собі купив. Зараз загал заремствує: „от усе те з рускої кервавиці, з рускої поту, а то дер, а тепер пан, на мене і не гляне“. Ми привикли так до біди, до пролетариату, що всяка заможність разить нас наче вид червоної плахти. Такий видимий знак якої-такої заможности у адвоката-Русина оправдує совість всїх в тім, що не потребуємо о него дбати, бо ему добре веде ся, він вже пан.

В виду того всї поклики за Русинами-адвокатами на нїщо не здались, нїхто не дасть ся зловити на полову, як довго руска суспільність не зверне своєї уваги на тую аномалїю і не постарає ся тому лихови зарадити.

А руска суспільність може легко тому зарадити придививши ся а близька тій аномалії. Вона не є вже тепер несьвідомою масою, якою була до недавна. В неї вже суть численні тямучі одиниці, котрі доросли до того, аби взаємини в її нутрі як слїд уладити.

Дехто скаже: „вибачайте добродію, а я розпочинаючи мою суспільну дїяльність поклав собі в програмі на першім місци. відводити народ від процесів.“ То гарно! І я можу вас запевнити, що жаден шануючий себе адвокат-(Русин) на котрого очи всїх звернені не розпічне процесу там, де він не потрібний, або даремний. Бо-ж сказано трохи вище, що адвокат вважає себе щасливим, коли може справи вибирати. Там пояснено також, що значить слово: вибирати справи. Ваша суспільність цивілїзована уладжена так, що самопоміч цїлком виключена і кождий мусить доходити свого права законною дорогою. Коли-ж хто має таке щасте, що кожде дїло спірне у себе в хатї загодою полагднати зможе, тодї его звільняє ся цїлком від обовязку попирати Русина-адвоката. Але чим виправдає ся сей добродій, коли мимо его відрази до процесів люди з его місцевости мимо того облягають канцелярії адвокатів Жидів, або Поляків?

З того виходить, що в деяких случаях таки треба процесу, а ведене процесу без того, хто на тім розумів ся, є таки небезпечне, що отже адвоката потреба не лише до полїтики, але і до такого дїла, з котрого він жие. Отже будь що-будь треба нашим патріотам на провінції взяти сю справу в свої руки. Треба мати евіденцию, хто з повірених его моральній опіці людий, має яку потребу правну, хто потребує або вже і користає з якого адвоката, і пильнувати, щоби замість по чужих адвокатах — котрі нераз гірше зроблять, бо Русини в адвокатурі суть і розумнїйші і совіснїйші — наш чоловік ішов таки до свого-ж чоловіка. А тим осягнеся потрійну цїль: раз охоронить ся нетямучу людину від визиску, бо все-ж рускій адвокат не зачне там процесу, де його не треба, по друге відбере ся дохід неналежний тій клясї наших верховодів, котра годує ся нашим хлїбом на нашу шкоду; натомість, по трете, запевнить ся бит адвокатови-Русинови, котрий є для рускої суспільности безусловно потрібний.

А тепер подумайно, щоби-то було, якби справдї переведено що-до адвокатів принцип „свій до свого“ і всї сьвідомі одиниці в своїх селах чи громадах пильнували его виконаня.

Звичайно є в містї повітовім пересічно 6 адвокатів, між тими один лише Русин, а прочі Жиди, що мають на метї свою нацию і свою кишеню, і Поляки, що суть приклонниками гакати, школи людової і „галицких“ виборів. Всї вони живуть бодай в переважній части з рускої суспільности. Щоби-то було, колиб руска суспільність потребуючи правної помочи, чи то з власного почутя, чи научена рускими одиницями вважала за свій обовязок звертати ся з своїми справами до руского адвоката? Тодї, річ природна, тамті панове втратили би клїентелю і доходи і їх побит в тій місцевости показав би ся неможливий. Натомість Русин-адвокат стояв би знаменито, а яко чоловік независимий міг би інтензивнїйше працювати на поли культурно-народнім і полїтичнім. А дальше. Нарікаємо, що урядники судові не знають руского письма і з того виходять рїжні сьмішні куріози. Та до того незнаня причиняє ся і руска суспільність, котра не дає урядникови нагоди навчити ся руского письма. А позаяк справи до суду вводять ся головно через адвокатів, тож від них залежить також в якім язици вносити письмо до суду. Анї Поляки, анї Жиди руского письма до уряду не внесуть — може не тілько задля неохоти, як радше за-для незнаня, а переважно для того, що всї Поляки би їх укамінували. Я знаю такі случаї, де Жиди адвокат для того й справи не принив, що сторона жадала руского письма. Отже рускі письма може вносити лише адвокат-Русин, а коли його нема, то і руского письма не буде.

Квестия тут піднесена є актуальною, бо стоїмо перед тою певностию, що за кількайдять лїт не буде Русина-адвоката на лїкарство. Руска суспільність має отже обовязок взятись за сю квестию. При тім треба поставити такий принцип: не для того попирає ся Русина-адвоката, що він називає ся N. N. і є вам симпатичний, лише для того, що той N. N. є рускым адвокатом і для дотичної місцевости потрібний зі взглядів культурних і полїтичних. З того виходить, що симпатиї або антіпатиї особисті до его особи мусять піти на бік, а лишить ся квестия, що адвоката треба. Колиб в тім місци було двох адвокатів, тоді вибирай собі, котрий ти любий, але сли приходить ся до вибору межи Русином — а Жидом або Поляком, тодї, хочби тобі неподобав ся з виду Русин, хоча би був відмінних з тобою переконань, хочби був твоїм противником, то є обовязком твоїм его попирати, бо не грає тут ролю особа лише становисько.

Та коли молодше поколїнє юристів побачить як суспільність поводить ся з адвокатами-Русинами, тодї і без закивів, без принуки зверне ся на те поле, бо і пес від хлїба не втече а від кия.

*) Заміти автора відносять ся не лиш до адвокатів, але їх можна розтягнути на всіх Русинів, що живуть з так зв. „свобідних занять“, отже лїкарів, купців, ремісників, малярів і т. п. Тим стаття заслугує на ширший інтерес а замітки автора зі змислом „свій до свого“ повинна собі взяти наша суспільність дуже до серця, — не кажучи про такі річи, де — як в повисшій статї — розказуєсь навіть про гірше трактоване свого чоловіка ніж чужинци! *Ред*

Письмо з каменецкого.

[Сумний стан шкіл в селї Рінневі].

Вже від кількох лїт село Рінній каменецкого повіту стало голосним не тілько в околиці, але чи й не в цїлім повітї. Звістне оно задля тверезого та й просьвіченого народу, звісне також на цїлий повіт задля виданих в читальни театральних представлень та вокально-декляматорских вечерків.

В тім селї є дві школи. Одна ще наших прадїдів дяків-учителів, а друга з часів новійших. Селяни стараються ся вже від довшого часу вибудувати новий будинок шкільний, удавали ся навіть до п. к. інспектора повітового п. Шумского, но щож? — маршалок повітовий та предсїдатель ради шкільної місцевої в Рінневі п. Thullie старає ся всїлякими силами тій справі перешкодити, щоби не видати гроший, ба навіть сказав: „We wsi nie potrzeba chłopom nowej szkoły, bo oni już z tej mądrzy.“ — Пригляньмо ся близше тим будинкам, може дїйсно не треба видавати марно гріш на нові. Коло церкви по середині села стоїть старенький, присїлий до землї та обдертий із всїх боків будиночок. Гадав би хто, що то може який ґазда позіставив его боячи ся в нїм мешкати, щоб не завалив ся; от так позіставив, щоби не бурити працї своїх дїдів чи прадїдів. Але де там! та бо в середині стоять лавки шкільні, а в кутї таблиця й стіл при нїй. О нї! Та то школа!... Та коли ми заглянули до середини, то пригляньмо ся близше. І вірити ся не хоче, щоби то була школа. Всюди в стїнах дїри, чуємо продуви, стїни від вогкости аж мокрі, зі середини видобуває ся неприємний якийсь душачий запах, всюди темно, бо маленькі віконця, присїлі до землї, не припускають належитого сьвітла, а через дїраву стріху та стелю дощ тече як з ведра. Аж розпука та сум находить на чоловіка, коли подумає, як ті бідні дїточки можуть в такій школї розвинути ся фізично та духово... Коли вже солома з даху облетить аж тогдї п. Thullie обдирає стару солому зі своїх стаєн, пошиває школу, а за ті гроші дає солому, але на свої стайнї. В зимі-ж, коли трудно вже як небудь огрїти клясу, тогдї вже каже п. Thullie привезти термітя та хмелиня з бараболь та обложити стїни. І в такій школї мають дїти бути здоровими?... А щож знов та учителька? Чи має в такій рудері стратити свое здоровле та хорувати на старші лїта?

Тепер же пригляньмо ся другій школї, котра на позір здає ся лїпшою від першої. Правда з гроший 800 зр. зложених на нову школу казав п. Thullie направити еї, бо вже стїни та стовпи погнили. Но що-ж? — стоїть она така сама брудна як і перша. А коли вже треба затопити в печи, то хиба всї вікна та двері відчиняй, бо прийшло-б ся і вдушити чадом.

Чиж се можливо, щоби в таких школах могли дїти розвинути ся? Таж дитина котра посидить в такій клясї через цїлий рік, вийде бліда, немічна та навіть подумати здорово не може. Тому звертаю увагу ц. к. Ради шкільної окружної, коли їй ходить о добро шкіл, щоби взяла ся енерґічно до поправи шкіл, щоби взяла ся енерґічно до поправи шкіл та щоби зминяла цїлий напрям славної господарки п. Thullie'го.

Молодий педагог.

яльности був, розумїє ся, Київ; але школи штук, які оставали в зносинах з Київом, находили ся в Чернигові, Новгородї сївер-ськім, Почаєві, Батуринї, Переяславі тай в инших більших городах Украіни. Ми унаслїдили масу памятників з царини малярства, різьби, загалом орнаментики. Визнака тих памятників — яркі краски малюнку, реальний напрям в зображеню лиць, одежі й цїлих сцен. Мальовило призаблюванно золотом, сріблом і вставними самоцьвітними каменями, тло ікон і навіть материї одежий сьвятців чеканенно вигадливими красивими орнаментами. Сьвятих зображувано після типових прикмет раси, народности, до якої они належали. Нерідко всїх сьвятих і навіть Матїр Божу й Ісуса Христа мальовано в украіньских костюмах XVI і XVII. столїтя. Із розкопок ми знаємо, що кафлї в Украіні були знані ще в часах великокняжого періоду, коли Европа не мала навіть понятя о кафлярстві (а треба знати, що орнаментика тих украіньских кафель не має нїчого спільного з візантийскою). Кераміка стояла в великокняжім періоді так високо, що вироблювано релефні, гливяні, красно випалені образки, які доховались до нашого часу. Не буду здержуватись на чудовних амаліях, на ювілерній роботї, на чеканеню металїв, різьбі на деревї, на тканю й шитю кольоровими шовками і т. п. Скажу лишень, що ті галузи штуки доведено до високої ступени звершености й краси“.

По наведених інформациях історичних Сластьона каже: „Таким чином чому-б нам, „народу тщательному“ (як назвав Украінців московский путник старець Леонтий 1701 р.) не пробувати ще одно своє „узорочное строение“, гідне того, щоби ним одушевляли ся подорожні, як одушевлялись звиш двіста лїт тому назад? Дорога ясна — она така сама, як всюди при відродженю. Я умисне вказав на дорогу, якою йшли росийскі архітекти й артисти: они почали збиранем позістанків а скінчили творчостию. Они почавши від несьмілих проб і досьвідів дійшли наконець до того, що мають повну змогу ставити будинки в своїм рідним стилю, не клопочучись приміненем сяких чи таких форм і комбінаций“.

В будові палати полтавскої ґуберньскої земскої управи Сластьона бачить „вимковий случай і широке поле, де би можливо було будівничим, артистам і декораторам проявити свою штуку і потрудитись над відродженем місцевого украіньского стилю. Є, каже він, талантливі архітекти й артисти, котрі взялись би за се дїло з цїлим жаром влюблених в свою штуку фанатиків, а в результаті могли би ви, Полтавці, мати в своїм симпатичнім містї, свое „палаццо Дож“... Я, каже Сластьона, згадую о тім рожево-білім чуді штуки, щоби відтїнити тую гадку, що всї стїни і вашого „палаццо“ — замість кольорового мармора могли бути вбрані кольоровими кафлями і чарувати своїм добором тонів, як і там у Венеції“. Вкінци Сластьона звертає увагу на те, що при змаганю осущити нову гадку не треба забувати, що хочби она була і як ясна льогічна і навіть легко сповнима, треба вести за ню уперту боротьбу, щоби недовірчивї й протестуючі люди вспіли навикнути, придивитись і мало-помалу познакомити ся з предметом своєї неґациї, т. є. зорієнтувати ся, що в новій гадцї є позитивного (кромі неґативного після їх упередженя), тілько тогдї успіх стався певним, те, що відкидувано, стає ся звичайним а дальше й загально признаним.

Внаслїдок тих статий член ґуберньскої управи, завідуючий секциею будівництва Е. Саранчів печатно запросив прислати комісиї будови земскої палати скіци і конкретно виразити „симпатичну ідею“. На те Сластьона написав (156 ч. „Полтавского Вѣстника“), що він бачив у Харкові у одного талантливого артиста-архітекта виготовлюваний проект в украіньскім стилю, котрий без сумнїву буде серіозним конкурентом до надісланих вже трох проектів ренесансових. Той проект в украіньскім стилю показує дуже оригінальний і красний будинок, де кожда часть і кождий деталь части взяті з украіньских архітектурних памятників; се, так сказати б, образ творчого духа наших предків, наглядна літопись украіньского будівництва і навіть живої етноґрафії Полтавщини. І як розумно виражена ідея „земского дому“! На цїлій головній фасадї, межи прегарно задуманими віддїльними частями ей, вибагливо розсипана жива етноґрафія уїздів, переплїтаючи ся з гербами тих уїздів, а над ними домінує ґерб самої ґуберніі — все те виконане узористою кафлевою полїхромією. На такім будинку будуть переливатись і переломлятись сьвітляні лучі капризними відблисками начеб в огню й сонци... То робота чоловіка одушевленого ідеєю, тому она так і приковує вас до себе й хапає роскішностию новини а рівночасно і чогось знакомого, рідного. Глянувши на такий будинок, нїкому й на думку не прийде питати себе: що́ могло би се бути? — зелїзничий дворець, банк, готель? Навпаки, кождий зможе сказати одно: сей будинок — то, без сумнїву, ґуберньский земский дім полтавскої ґуберніі.

(За „Кіевскою Старинов“)

Справи австро-угорскі.

До ситуації.

Виконуючий комітет нїмецких сторонництв розіслав вчера слїдуючий комунїкат: „Комітет приняв до відомости справоздане тїснїйшого комітету і висказав цїлковиту згоду з дотеперішним его кроком. Виконуючий комітет зазначив з натиском, що національні концесиї для поодиноких сторонництв не суть до принятя, а остаточна угода може наступити через полагодженє цїлого національного питаня. Комітет гадає, що скликанє державної ради, о скілько до 1 жовтня військова справа не буде вдоволяюче полагоджена, є безуслівно потрібне, а мусїло би наступити доперва тогдї, коли би на се була конечна коротка перерва соймових сесий.

Послїдний рескрипт міністерства війни увзглядняє в части жаданя поставлені тїснїйшим комітетом, але сего цїлком не можна уважати за вдоволяюче розвязанє справи. Всї ухвали перейшли одноголосно, а тїснїйший комітет пішов до Кербера, аби его о них повідомити.

В кругах нїмецких послів з Чехії запевняють „на підставі добрих інформаций“, що правительство, не надїючись скорого полагодженя кризи на Угорщинї, державну раду скличе доперва в сїчни.

Угорсна криза.

Угорска криза доси не рішена.

Сензациєю було в Пештї покликанє на авдиенцию до цїсаря бувшого президента Сейля, бо не була нїким ожидана. Здогадують ся, що побут міністра Вітека в Ратотї мав на цїли навязанє переговорів з Сейльом. Авдиенция тревала годину, по котрій Сейль не від'їхав до Ратоту, як зразу гадали, але до Даносу, де жив Векерле. Тепер не знають, хто з двох є на порядку дневнім: Сейль чи Векерле.

Мужі довіря корони стараютъ ся тепер о привернєнє згоди і єдности між правительственними сторонництвами, іменно між сторонництвом старолїберальним, а національами з групи гр. Апонїя. Доперва коли сї заходи увінчають ся успіхом, буде скликана загальна конференция в цїли уложенія ясної і рішучої програми, згідної з інтенциями корони.

Військові заряджєня.

Міністерство війни видало слїдуюче розпорядженє: Покликанє однорічних охотників і инших рекрутів з попередних лїт асентирункових, котрі мали відрочене презенцийної служби до 1 жовтня 1903, дальше сих однорічних охотників і инших рекрутів, котрим позволено розпочати службу в сїм році, чи вже мають приписані лїта чи нї, має наступити для однорічних охотників дня 3. жовтня, для инших рекрутів дня 5. жовтня, коли добровільно до служби зголосять ся. Також асентировані сего року однорічні охотники і инші рекрути, котрі добровільно зголосять ся, мають розпочати службу. Асентировані в р. 1903 ерзацрезервісти з австрийских країв, або тепер яко надвишка причислені до доповняючої резерви, мають розпочати службу 1. жовтня 1903, вчисляючи і сих, котрим відрочено службу аж до р. 1903; іменно мають бути покликані на 8-тиждневі вправи. На случай браку поміщєня для всїх ерзацрезервістів, дотичні команди піхоти, цїсарских стрільців і крїпостної артилерії мають дозвіл часть доповняючих резервістів покликати винятково на весну 1904 р. Що до трактованя однорічників по абсольвованю презенцийної служби мають обовязувати дотеперішні приписи.

Тревалі урльопи допускають ся о стільки, о скілько рекрути зачнуть презенцийну службу. Урльопи по відбутій службі мають наступати після степени військового образованя, кондуїти і військових приписів часть II. § VII, г. Жовнірам, котрі дня 31. грудня мають бути перенесені до резерви має бути час, котрий по 1 жовтня 1903 будуть задержані в чинній службі, почисленнй яко військові вправи, а іменно час до 6 тиждня яко перші і треті вправи. (Другі вправи будуть мусїли відбути, аби цїлком не вийшли з військової вправи).

Справи заграничні.

Македоньска справа.

Греки розпочали велику акцию против македоньского повстаня, поки що — язиками. В кількох послїдних днях відбули ся віча македоньских Греків в Софії, Білградї, Атенах, а має також відбути ся і в Букарештї. Атеньске віче було дуже крикливе, а ухвалено на нїм слїдуючі резолюциї: „Македо-Греки зібрані на площи Олїмпийского Зевеса рішають: 1) Протестувати против страшного положеня сотвореного в Македонії болгарскими ватагами, зложеними не з місцевих елементів, але з болгарских напастників, аби знищити геленїзм огнем і мечом. 2) Протестувати против фальшивих статистик, оголошуваних славістами в тій цїли, аби обдурити опінїю Европи що до грецкої національности. 3) Протестувати против систематичного мордованя Грекомакедонців і нищеня грецкої власности болгарскими ватагами. 4) Македоньскі Греки вже були би давно вкопили оружиє против Болгар, коли би їх не здержувало грецке правительство і інтерес мира Европи. 5) Греки заховувались доси спокійно, бо не гадали, що Европа позволить на варварства, які тепер дїють ся в Македонії. 6) Збори декларують, що коли неможливий сей стан нужди буде дальше треваги, то Греки з оружием в руцї будуть боронити своїх братів мордованих Болгарами. 7) Звертаємо ся до Европи з просьбою о опіку для греко-македоньского населеня перед болгарскими ватагами, котрих злочини безчестять імя христианина. Копії сих пересадних резолюций доручено грецкому правительству і репрезентантам держав в Атенах. Росийска амбасада копії рішень віча не приняла.

Росия і Япан.

До „Таймсу“ доносять з Пекіну, що японьский посол вручив росийскому міністрови заграничних справ дня 12. серпня мемориял з предложенями, що-до обопільних договорів в справі зелїзниць в Манджурії і Кореї. Після сих предложень, кожда держава має право установляти сторожу для зелїзниць і висилати війска для здавленя розрухів. По здавленю розрухів військо має бути відкликане. Дальше довідуєсь „Таймс“ з Токіо, що урядово заперечують донесенє, мов би підставою российско-японьских переговорів було узнанє Японом користий, які Росия осягла в Манджурії, при рівночаснім узнаню Росиею японьских привілеїв на Кореї. Японьскі привілеї Росия узнала вже в протоколї 1898. На всякий случай фактом є, що ведуть переговори між Японом а Росиею.

ТЕЛЕГРАМИ.

Македонїя.

Адрианополь. До Тірнова відставлено 11 полоненних повстанців. Установлено нидзвичайнай наглий суд, від котрого нема відклику. В Кіркілїсї арештовано двох членів комітету, котрі мали укладати пляни динамітових атентатів.

Софія. Села між Тірновом а болгарскою границею Турки нищать в нагінцї за повстанцями.

Царгород. Болгарского ексарха, за се що не хотів видати пастирского листу до македоньского населеня аби зложило оружиє і спокійно заховувалось, інтерновано в мешканю. Нїкого до его дому не впускають і нїкого не випускають.

Відень. Стягнене до Адрианополя баталїону альбаньских редифів з Прізренду викликало великий неспокій, бо вояки певні безкарности, заховувались по дорозї і в Адрианополи цїлком без дисциплїни. Для успокоєня санджаку Кірджілїбреми має бути покликаних еще 9 баталїонів альбаньских. Навіть з приязної Туреччинї сторони роблять їй з сего закид, котра преціньо могла ужити иншого війска.

Царгород. З причини послїдних експльозий заступники корабельних товариств рішили не ставати більше в болгарских портах. Корабельна служба загрозила страйком, коли би єї змушено ставати в Варнї або в Бургасї.

Сербія.

Білград. Коменданта дивізиї в Ніщу, ґенерала Янковича усунено, на его місце покликано ґенерала Джокуїча. Дневники доносять, що Машін і Генчіч намірають уступити, аби правительству улекшити становище в справі официрского конфлїкту.

Заряджєня папи.

Рим. З причини неправильностай в заряді Петрового гроша папа усунув дотеперішний заряд і установив новий, на котрого чолї стоїть директор італійского банку. Папа зажадав уложеня преліминаря і конторису відновленя Латерану, котрий тепер дуже занедбаний. Папа намірає перевести еще дальші зміни.

НОВИНКИ.

— **Вчерашнє „Дїло“.** сконфіскувала ц. к. державна прокуратория добачивши в трьох стрічках статї пос. д-ра Могильницкого знамена карідостойного вчинку. Насаїдком того видаємо нинїшнє „Дїло“ в два аркуші.

— **Начальний редактор д р Евген Левицкий** виїзджає на кілька днїв зі Львова а через той час підписувати буде „Дїло“ в заступстві яко одвічальний редактор п. Вяч. Будзиновский.

— **Сойм.** Нинї маршалок краєвий розіслав до всїх послів повідомленє о скликаню сойму з означенєм першого засїданя в понедїлку о годинї 10 рано. Дневний порядок обіймає 52 точок а іменно 45 перших читань справоздань видїлу краєвого в законодатних і адміністративних справах і 7 перших читань посольских внесень, почім посли будуть свої внесеня мотивувати. Як бачимо, на дневнім порядку помимо зобовязань нема навіть Станиславівской ґімназиї, хоч мала бути поставлена яко перша точка першого засїданя перед всїми иншими справами. Nie honorowo ale zdrowo!..

— **Нова польска напасть.** Під сим заголовком помістила „Свобода“ в послїднім числї ось таку статейку: Аби зробити роздор між Русинами, аби відвести Русинів від борби о свої права, порішили Ляхи видавати дві рускі ґазети: одну для хлопів а другу для інтелїґенциї. Для хлопской ґазети відразу знайшли редактора і тому зараз зачали єї видавати. Тою ґазетою є „Руский Селянин“. Не так легко ішласправа з ґазетою для інтелїґенциї, бо для більшої ґазети, котра має виходити що дня, треба було знайти кілька запроданців. Хоч гроші на дневник для інтезїґдациї давно вже лежать зложені, ґазета доси не могла появити ся, бо не було редакторів. Тепер довідуємо ся, що головний редактор вже є, і як лиш знайдуть ся помічники, то дневник зачне виходити. Аби Русинів піддурити, нова ґазета не буде зразу показувати своєї масти. Аби знайти підпору бодай в кількох сотках передплатників, нова ґазета має передовсїм надути рускых сьвященників Сьвящеників будуть туманити тим, що нова ґазета буде заступати справи рускої церкви та віри; буде піддурювати наших сьвящеників тим, що єї цїль віддати провід і панованє над руским народом духовеньству. Коли рускі сьвященики дадуть себе тим здурити, то повідступають від „Дїла“ і утворять нову партию „клерикальну“. Ідучи за новою ґазетою, не будуть вести борби о хлїб і волю для руского народу так, як се роблять ті сьвященики, котрі не думають виключно за свій живіт а ідуть за проводом „Дїла“ і „Свободи“. Рахунок Поляків такий: „Руский Селянин“ збунтує хлопів против рускої інтелїґенциї, а нова ґазета для інтелїґенциї збунтує против національно-демократичної партиї тих сьвящеників, котрі доси помагали страйкам, котрі при виборах стояли за независимими кандидатами, котрі доси боролись о права рускої мови. В такий спосіб цїла орґанїзация руского народу розібєсь, нарід буде цїлком безсильний і Ляхи зроблять з ними що схочуть. Найлїпшим доказом, що „Руского Селянина“ видають Поляки, є се, що адреси хлопів зібрали для него староства і намісництво; найлїпшим доказом на се, що нову руску ґазету для інтелїґенциї будуть видавати Поляки, є се, що на редактора сеї ґазети обставували собі чоловіка, котрий доси працював лиш в польских, Русинам ворожих ґазетах. Всїх чесних сьвящеників вже нинї перестерігаємо перед тою ляцкою отрубою.

— **Віче робітників,** скликане соціяльно-демократичним сторонництвом, рядило вчера у Львові над знаним розпорядженєм військової управи, котре задержує в службі до кінця сего року тих жовнїрів, що мали вже з початком жовтня бути увільнені. Бесідники промовляли остро, так що комісар перебивав їм що-хвиля. Вкінци ухвалено резолюцию, з котрої комісар також повичеркував наперед що остріїмші слова. Резолюция кінчить ся словами: „Нехай живуть рівні політичні права для всїх, нехай живе загальне, рівне, безпосереднє право голосованя!“

— **В справі загальних виборів до ради повітової в Перемишлянах.** Окружником з дня 27 серпня 1903 ч. 15.373 розписало ц. к. староство перемишляньске **правибори** з громад сїльских і міских. Правибори мають бути покінчені до 15 вересня с. р. Подаючи се до відомости громад Перемишлянщини, звертаємо увагу громадян, щоби допильнували правиборів і подбали о вибір чесних і характерних Русинів, о котрих можна мати певність, що щиро стоять за інтересами сїльского, зглядно маломіського населеня.

— **В новій реальній школї в Снятинї** зголосило ся до вступного іспиту до I. кляси 68 учеників, між тими: 18 Русинів, 18 Поляків, 29 Жидів і 3 Німців-протестантів. Іспит здали: 12 Русинів [з прочих 4 не зголосили ся а 2 відступили від іспиту], 16 Поляків [отже 2 перепали], 28 Жидів [1 перепав] і 2 Німці [1 перепав]. Русинів буде імовірно 13, бо зголосив ся до вступного іспиту ще одєн Русин, добрий ученик, отже імовірно здасть его.

— **Наш писатель д р Осип Маковей** — як довідуємо ся з дописи із Хотина (бесарабской губернії) до петербурской „Зарі“ — їздив недавно з Черновець за росийску границю, щоб оглянути фортеци в Хотини, Жванци і Каменци, намірюючи писати історичну повість з часів осади Хотина Турками в 1621 р. Материялом до повісти служать ему старі мемуари, літописи і т. и. По огляді хотиньской фортеци д-р Маковей сказав: „Добре уявляю собі всю подію“, а при тій нагоді дуже огірчав ся тим, що такі прекрасні памятники старини, як фортеци хотиньска і каменецка, остають без усякого догляду. „За кордоном — мовив він — у людий кождий каміньчик бережуть як ока в голові, а у нас і на найкрасшу старовину не звертають нїякої уваги, все завалюють ся, пропадає даремно“. Дописувательь „Зарі“ кінчать словами: „Годі не згодити ся з гадкою поважного українського писателя; нема у нас традициї культурного народу, щоби зберегти, поважувати старовину“.

— **Цїсарскі маневри.** Вчера вернули львівскі войска з маневрів зпід Перемишлян; вернули без значнїйших випадків, хоч в неділю при страшній спеці відбули десять годин маршу. В четвер зрана вирушать всї львівскі полки піхоти на цїсарскі маневри, котрі потревають три днї помежи Городком а Комарном. На тих маневрах має показати свою силу австрийска кавалерия, котра нїбито несподївано має атакувати львівску твердиню, боронену піхотою. Цїсар поїде на ті маневри в неділю по короткій гостинї у Львові і замешкає, як відомо, у ґр. Лянцкороньского в Хлопах, оден кільометр від Комарна. Мешканє для цїсаря уладжене в палатї серед гарного парку. Над ліжком, призначеним для цїсаря висить образ Матери Божої, перед котрим цїсар в дитинствї звик був молити ся; образ той якоюсь судьбою дістав ся з часом в посїданє Лянцкороньских. В Комарнї, розумїє ся, робить ся на принятє цїсаря всякі можливі порядки: Жиди в ринку білять свої хати, малюють двері, вікна, вікониці, — кождий иншою красвою; при улицях кладуть тротуари, улиці замітають, а навіть зливають водою. Так само направляють повітові дороги, засипують вибої, латають мости, чистять рови...

— **Доповняючий вибір посла до сойму з тарнівской сїльской курії** по смерти кн. Санґушка доси ще не розписаний, а вже веде ся о той опорожнений мандат аґітацийна боротьба між двома кандидатами: послом до ради державної вс. Жуґулїньским і селянином людовцем Филипом Влодеком. Влодек має великі шанси вибору; він був ставлений на віцемаршалка тарнівской ради повітової і перепав лиш одним голосом.

— **Великий збір сьвящеників мукачівской епархії** відбуде ся в Ужгородї (Унґварі) в днях від 8. до 12. с. м. На порядку дневнім находять ся такі справи: 1) пенсия вислужених сьвящеників; 2) фонд епархіяльних народних шкіл; 3) дїлокруг деканів; 4) дїяльність душпастирів; 5) упорядковане платнї учителїв унґварской препаранди; 6) епархияльна асекурация; 7) проект в справі вдовичого року; 8) проект що-до упорядкованя оставшого майна по смерти сьвящеників; 9) проект що-до позичок сьвящеників з епархіяльного фонду; 10) проект що до побільшеня фонду епархії; 11) о будові конвікту; 12) о дисциплїні півцеучителїв. — На сей збір покликано: каноніків і вікаріїв епископских, архидияконів, деканів (намісників), почесних деканів і управителїв деканатів а кромі того возьмуть у зборі участь свобідно вибрані члени кождого деканального округа.

— **Краєвий Союз кредитовий** перевів через члена дирекциї, п. Костя Паньківского, дня 28 серпня с. р. люстрацию Товариства взаїмного кредиту „Надія“ в Бережанах та вислїд сеї люстрациї виказав, що Товариству відступає льокаль безплатно п. д-р Андрій Чайковский, адвокат в Бережанах; що кошти адмінїстрациї є незначні, так як Товариство оплачує лиш одного помічника до веденя дїловодства книжкового; що довжників залягаючих упоминаєсь та аж в разї значнїйшої проволоки запозиваєсь до суду; що заступник правний побирає кошти судом признані та що взагалї цїле дїловодство Товариства найдено в порядку. — *Дирекция Краєвого Союза кредитового у Львові.* — (Містимо се справоздане авторитетного на поли кредитовім товариства, осуджуючи заразом дуже строго і публично орґії, які дїяли ся на послїдних зборах згаданого товариства.— *Ред.*)

— **Запрошенє.** Заходом видїлу „Народного Дому“ в Борщеві і академічної молодїжи відбуде ся в четвер дня 17 вересня н. ст. с. р. в сали Ради повітової в Борщеві **концерт хору академічного і забава з танцями,** на котрі маємо честь всїх сьпіволюбивих П. Т. Земляків повіту борщівского і дооколичних запросити. Розіслане запрошень і оголошенє програми наступить пізнїйше. Вступ на забаву таночну лишень за оказанєм запрошеня. Стрій вечерковий. Хтоби запрошеня не одержав, а хотїв бути на забаві, зволить зголосити ся перед концертом до „Народної Торговлї“ в Борщеві. Початок концерту точно о год. ½8 вечером. Чистий дохід на будову борщівского „Народного Дому. З уваги на участь академічної молодїжи з цїлої околиці, з уваги, що се буде одинока більша забава осінна в сій части Поділя, вкінци з уваги, що чистий дохід призначений на дудову нашого „Народного Дому“, котрого пекучу потребу всї так горячо відчуваємо, — маємо повну надію, що наша патріотична публика з близька і з далека заповнить в дни 17 вересня салю концертову по береги. — За Видїл „Народного Дому“. *о. Іосиф. Балько. Д-р. Еронїм Калитовский.*

— **В концес. школї музичній Олени Прокешівної** ул. Гротґера ч. 10 I пов. (біля Личаківской) зачав ся рік шкільний 1 вересня. Виписи відбувають ся щоденно від год. 4–6 пополудни.

— **Видїл Руснї Бурси ремісничої і промисловоі** у Львові сим оповіщає, що вислав до всїх Вс. о.о. Парохів у всїх трех наших епархіях, як і всїм иншим Добродіям „Звіт з своєї дїяльности за минувший рік“, в котрім то звіті суть виказані всї жертви, які вплинули в протягу минувшого року на цїли згаданої бурси. При тім видїл просить весь загал руский о дальші ласкаві жертви, надіючись, що наше патріотичне Духовеньство, не тілько як завсїгда — так і сим разом, не поскупить своїх вдовиних лепт, але також зволить при відповідній нагоді заохотити кількома теплими словами своїх прихожан до крейцарових складок на сю народну інституцию, котра має стати розсадником ремесла і промислу межи нашим народом. — За видїл: *Іван Бачинський.*

— **Руский „Сокіл“ в Романівцї** повіта тернопільского основано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

Бібліографія:

— „Кіевская Старина", книга за місяці липень і серпень, містить: У відділі першім: 1) продовжене студії В. Милорадовича „Житье-бытье лубенскаго крестьянина"; 2) початок третьої части української повісти Панаса Мирного та Івана Білика „Пропаща сила" (надрукована давнійше за границею під заг. „Хіба ревуть воли, як ясла повні?"); 3) продовжене статї „Очерки изъ прошлаго и настоящаго черноморскаго побережья Кавказа" Л. С. Лівчика; 4) „Въ бурсѣ семинаріи". Изъ воспоминаній П. Борзаковского; 5) „Тополя" українське оповіданє М. Чернявского; 6) „Павелъ Платоновичъ Чубинскій въ архангельской губ. (1862–1869 г. г.) Г. Б. — В другім відділі: документи, звістки й замітки і бібліографію. Відділ сей, як звичайно, дуже богатий.

— Віденський тижневник „**Freisinnige Zeitung**" містить в 27 числі з 29 серпня 1903 р. довшу статю М. Лозинського п. з. „Der allpolnische Drang nach Osten" („Всепольска канала на Схід"), в котрій на основі найновійших голосів всепольскої преси обговорена робота польскої гакати на гал. Русь.

— Фрідріх Енґельс: Розвиток соціялїзму від утопії до науки. Переклав Мих. Лозинський. Стор. 53 8°. Ціна 60 сотиків. — Єсть се третій випуск „Бібліотеки для суспільних наук", видаваної Львом Когутом в Чернівцах (ул. Привітна ч. 4.). Видавець просить замовляти або у себе або у перекладача (Львів, ул. Піярів, 11 А.).

Урядові вісти:

— **Вісти з Еп. Перемискої.** Презенти дістали о.: Георгій Вербицкий на Млини і Мих. Лев на Залуж. — Канонічну інституцию дістали оо. Мих. Демцьо на Крамарівку і Лев Саламон на Честині,— До канон. інституції візвані оо. Юл. Негребецкий на Бандрів, Лев Набак на Нагірці і Вол. Дуркот на Мисцову. — Сотрудництва дістали оо. Ів. Шевчик в Дальовій, Мирослав Лисяк в Тиличи, Евг. Копистяньский в Линї і Мих. Наклович в Белзї. — Завідательство в Волчи дольній дістав о. Вол. Саноцкий. — Реченець подаватись до північого заведеня назначено до 25. н. ст. вересня, а убігателї мають явити ся в Перемишли дня 1. н. ст. жовтня с. р.

— **Іменованя і перенесеня.** Кр. рада шкільна іменувала заступниками учителїв: Мих. Галущинського в акад. гімназиї у Львові; Жиг. Кавецкого в гім. в Яслї; кс. Йос. Гейнара помічником катих. в гімн. в Яслї; Яна Бурду і Брон. Гавла в І. гімн. в Перемишли; Ів. Примака і Алекс. Павлика в гімн. в Золочеві; Яна Валяса в І. гімн. Коломиї; Володислава Шуйского в гімн. в Станиславові; д-ра Жиг. Запалу і Едм. Тенчаровского в гімн. в Синоцї; Володисл. Альбрехта, Фр. Новака і д-ра Стеф. Генця в І. гімн. в Тернополи: Кар. Каліщака для філії гім. Фр. Йос. у Львові; Густ. Швайнера і Ант. Стшелецкого в гімн. в Самборі; д-ра Жиг. Райнера і д-ра Ант. Корчиньского в гім. в Стрию; М. Шрайбера в V. гімн. у Львові; Бол. Гродецкого асистентом до науки рисунків в І. гім. в Коломиї; д-ра Станисл. Венцковского в І. школї реальній в Кракові; Бол. Кельского в І. шк. реальній у Львові; Кар. Загаєвского в II. шк. реаль. у Львові; Алекс. Вележиньского в шк. реаль. в Тарнові; Волод. Лаврецкого в шк. реаль. в Тернополи; Алекс. Гамоту, учителя народних шкіл у Львові, заступником в муж. учит. семинарії у Львові. — Перенесено заступників учителїв: Г. Гаса з Золочева до І. гімн. в Перемишли; В. Лозиньского з Перемишля до Бережан; Вільг. Влодка з Коломиї до Бучача; Ант. Ольберка з Станиславова до II. гімн. в Коломиї; Йос. Розкоша з Станискавова до І. гімн. в Коломиї; Бол. Блажка зі Львова до Бережан; Йос. Розумкевича з Бережан до гімн. Фр. Йосифа у Львові; Як. Богосевича з учит. сем. в Коросні до гімн. в Стрию; Клим. Кльобера з Тернополя до Санока; д-ра Каз. Ярецкого з І. до II. реаль. школи у Львові: Яна Козака з гімн. св. Анни до І. р. школи в Кракові; Лук. Стопчиковского до Станиславова до р. школи в Снятинї.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Сим доносить ся, що дня 23. с. м. привернено вже здержаний загальний рух на шляху Волківці-Турильче-Гермаківка зелїзниці Тересин-Іване пусте.

З днем 1. жовтня 1903 увійде в житє додаток Ш. до тарифи II. зшитка 1 з 1 падолиста 1901.

З днем 1. жовтня 1903, а о скілько наступить підвищене тариф з днем 15. жовтня 1903 увійде в житє нова тарифа часть II, зшитка 3 для перевозу посилок поспішних і звичайних поміж стациями ц. к. австр. зелїзниць держ. в Галичинї і Буковинї, а стациями ц. к. уприв. зелїзниці Кошиці Одерберґ (шляхи угорскі).

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.**

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Руснна тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґулюваня і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Врошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емалїєю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 7 вересня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оброчний старий 5·25 до 5·50 а на термін 5·25 до 5.35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 9·— до 9 25 *льняка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6·25 а нова 4·75 до 5·25, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 58·—, біла 50·— до 65·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 літрів 18·25 до 18·40.

Курс Львівский

в дня 8 н. ст. Вересня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	3 —	540 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Кредит. тов. Кар.-Людв. по 200 кр. в. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 кр.	570 —	580
Листи заставні за 100 кр.		
Банку галиц. гал. 5% а. в. виплос. з 10% прем.	1 1 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. плос. 50 л.	100 50	— —
„ „ „ 4% 90 л. по 200 кор.	97 80	—
„ краєвого 4½% в. в. плос. в 51	101 70	102 40
„ „ 4% а. в. плос. в 57 л.	8 75	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісия)	98 7	— —
„ „ 4% плос. в 47½ л.	98 70	— —
„ „ 4% плос. в 56 л.	98 70	99 40
Облиґа за 100 кр.		
Галиц. союзу пропинаційного 4% в. в.	99 8	100 50
Буков. союзу пропинаційного 5% в. в.	1 3 —	— —
Земельні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 75	— —
Позичка краєвої з 1873 по 3% в. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1893 по 4% в. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 300 морен	96 5	— —
„ „ „ 4½% 4-ов емісія.	101 50	— —
Львів:	к. с	к. с
Місто Краків по 20 кр. (40 л.)	77 —	84 —
Місто Станиславів „ „	—	— —
Кошти:		
Дукат цісарський	11 24	11 40
20 франків	19 —	19 20
100 рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв кредитових	252 50	255 —
100 марок німецких	17 10	17 80

Надіслане.

Д-р М. ШУХЕВИЧ

адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.** 543 2—6

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 563 1 10

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА"

у Львові ринок ч. 10

видало новий наклад друків

I. Друки правничі:

1. Позов в справах дрібних	лібра	по 25 кр.
2. Контракт купна і продажи	І. ліб.	по 40 „
3. „ „ „ „	II. „	по 40 „
4. „ „ „ „	III. „	по 40 „
5. Повномочя		по 40 „
6. Подана о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г)	лібра	по 40 „
7. Напнсы до подань о интабуляцию	ліб.	по 20 „

II. Друки для кас позичкових:

8. Дневникъ касовий	лібра	по 40 „
9. Книга довжників	„	„ 40 „
10. Книжочка для позичаючого 100 прим.	„	„ 2·— „
11. Скрипт довжний	„	„ 1·20 „
12. Книжочка вкладкова (щадн.)	„	„ 3·— „

III. Друки для крамниць:

13. Книжка товарова	лібра	по 40 „
14. Книжка касова	„	„ 40 „

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

15. Спис членів	лібра	по 40 „
16. Грамоты членьскі читалень „Просьвіти" примірник		по 2 „

За опаковане і оплату почти дочисляє ся належитість особно.

Молодий учитель

глядить лекциї на селї. Може учити учеників з низших кляс ґімназ. як також удїляти нїмецкої конверсациї. Ласкаві зголошеня під: М. З. О. Богородчани, poste rest. 516 1—3

Пошукую ученика

приватиста до обнятя цїлорічної лекциї на селї до II ої кляси ґімназияльної. Зголошеня листово до о. Петра Погорецкого, пароха в Білинї великій, о. п. Лука коло Самбора. 523 4—5

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco 495 за посліплатою. —30

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орган на Руси. Видає і за редакцию одвічає: Іван Куницевич.

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права" викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка правн.", Ринок ч. 10, (дьональ Акад. Громади.) „Кружок" має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне	4·40 К.
Д-ра Дністряньского: Право подружя	1·96 К.
Д-ра Дністряньского: Право реальне і маєткове	1·60 К.
Д-ра Дністряньского: Опіка і курателї	1·04 К.
Д-ра Дністряньского: Правне відношенє дочиїв до дітай	1·70К.

Книжки:

Д-ра Вацика: Кодекс цивільний	10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикциїною і уставом екзекуц (руське видане В. з д.)	2·90 К.
Правнича часопись.	

Членам Академічної Громади уділяє ся догідних рат.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр., на пів року 1 зр.** Редакция і Адміністрация, **Львів, улиця Батория ч. 24.**

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот
Замкнена місячкі 2	„	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ вкладників	„	„ 5	„
„ уділів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ пікнідадийна	„	„ 10	„
„ вкладок щадн.	„	„ 10	„
„ уділів членьск.	„	„ 10	„
Реестр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
Зголошеня о позичку шт.	„	„ 2	„
Виказ умореня позички		„ 2	
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзі кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.**

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

Хлопець з доброго дому

знайде уміщенє в торговли Ів. Стернюка в Залїщиках. Першенство мають тоті, котрі були вже в торговли. 563

Учителька глядає приватну посаду на селї. Ласкаві зголошеня: І. Гулькевска, ул. Водна ч. 3 II. Львів. 565

Володимир Лев Гнаткевич

Русин приторучає свою

Робітню кравецку

Львів, ул. Скарбківска 5.

Особа інтеліґентна

30 лїт віку що розуміє ся на господарстві, пошукує посади до заряду дому і господарства у сьвященика або кого иншого. Зголошуватись прошу під адресою: Л. Лучивецка, post restante Станиславів. 1—3

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: II. III. і IV. шк. нормальних учителя на цїлий шкільскій рік. Бланші уділяя на пояснишний адрес. *o. Николай Бурмич, гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Селиска.* 567 1—3

5.000 до 10.000 корон!

річно виносить чинш за льокаль в середмістю Львова, при ул. Коперника, я однак плачу лише **1000 к.** річного чиншу, тому продаю дешевше як деннде,

а іменно:

КОВДРИ на вовняній ваті по 3·—, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, до 15 зр. Ковдра шовково-атласові по 14·80, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 28 до 32 зр.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри подвійні, обі сторони до ужитку, дуже практичні і гарні, лише о 1 до 2 зр. дорожше від повищих цін.

** **НОВІСТЬ!** Ковдри на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові по 16, 18, 20, 22; шовково-оксамітні по 24, 25, 28 до 30 зр. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітни колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, улиця Коперника ч. 5. 178 9—10

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить бибрати ся в подорож до Америки таким ся не читако нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір вимігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрашуємо їх виреет до себе без пересїдня в возї 8-ої кляси зелїзницї поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин коли ся ю підняє шість наших вагонів.

Ціна дороги від прускої границї до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає їзо пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно. 294 41—P

Для моравского краєвого інститута асекураційного

попукує ся

заступників і ґенеральних аґентів

під дуже корисними успівями. Інститутом заряджує видїл краєвий маркґрафства Моравії під наглядом сойму. Безпеченьство інститута в з огляду на его характер яко краєвого безсумнївне. Точні оферти належить вносити до філії у Відни, Obere Donaustrasse 101. 561 1—2

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Середу 9 вересня 1903.

ВЕЛИЧАВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

На загальне бажане Впов. П. Т. Публики. Новість у Львові. Тілько короткий час.

Капітан Макс Слєма і Місс Аллїсе Слєма

Вправні стрільці. Бури з Трансвалю. Пригода в французскім селї, комічна балегова пантоміна.

По раз третий у Львові:

QUO VADIS

Велика історична пантоміна в 5 діях уложена з повісти Генрика Сенькевича при співучасти 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. Також велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагає ся уратовати свою паню Лїґію.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—1

Центральне бюро оголошень дневників і унївєрз. реклями

АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни, VI. Getreidemarkt ч. 13

(телефон 2432)

приймає передплату на оголошеня на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовленя на виконаня: афішів, вивісок, ілюстраций і т. п. перворядних артистів. Уділюване автентичних адресів.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Накл. и фабр. Черемъянской. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Іосифа Даниляка.

Ч. 192. Львів, Середа 27 Серпня (9 Вересня) 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучав ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский; Пасаж Гавсиана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від корта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Choć nie honorowo, ale zdrowo.

Коли в часї передпослїдної соймової сесиї, дня 10-ого липня 1902-ого року, між годинами 5-ою а 8-ою під вечер, тодїшний намісник ґраф Лев Пінїньский та тодїшний маршалок сойму, а тепер наслїдник ґр. Пінїньского в намісниківскім урядї, ґраф Андрій Потоцкий, скинули польско-паньску буту з своїх сердець та навязали з рускими послами переговори в цїли затихомиреня рускої обструкциї, і за цїну єї залишеня в імени своїм і в імени тих, котрих вони репрезентували, прирекли, що справа станиславівскої ґімназиї прийде на перше засїданє осїнної сесиї та що справа сеї ґімназиї буде корисно полагоджена. А коли рускі посли, довіряючи в льояльність і в „szlacheckie" слово згаданих репрезентантів польско-шляхоцкої більшости, справдї залишили обструкцию, ми, а з нами й широкі круги рускої суспільности, не-аби-як сумнївали ся що-до доброї волї тих шляхоцко-польских приречень і обіцянок, знаючи з досьвіду, що наші противники в доборі средств борби супротив Русинів нїколи не перебирали в способах, хочби вони мали колїдувати навіть з примітивним понятем публичної моралї і чести, та підозріваючи не без основи, що згадане приреченє польских провідників мало послужити лише за хитру фінту, щоби забити в зародї руску обструкцию, поки вона ще не стала голосна поза межами Галичини й поки не звернула ще на себе уваги ширшого сьвіта. Тому свому поглядови й дали ми вислів в довшій статї під заголовком „По соймі", помїщеній в нашім орґанї в три дни по відроченю липневої сесиї, де зазначуючи очивидний зріст антирускої нетерпимости і в мурах галицкого сойму так, що треба було аж обструкциї руских послів серед дуже недогідних для польскої більшости обставин, аби панів-Поляків присмирити, писали ми в остаточних своїх увагах дословно так: „Тому то, беручи на увагу дїйсний стан річи і успособленє Поляків, вже на перед можна поставити гороскоп на будуче: Рускі посли заключили „ро'зем", та польский шовінїзм і нетолеранция кажуть з гори догадувати ся, що сей роз'єм буде з вини самих Поляків лише хвилевим і що нарід руский мусить бути готовим до дальшої, ще тяжшої борби..."

Нинї-ж стоїмо вже перед доконаним фактом. Польскі полїтичні проводирі, а в першім рядї їх репрезентанти ґрафи Пінїньский та Потоцкий, заключеного договору не додержали і даного собою слова не виповнили. На порядку дневнім першого засїданя починаючої ся в понеділок осїнної сесиї галицкого сойму вставлено аж 52 точок, при чім не позабуто на внесенє посла Стапіньского в справі удїленя амнестиї від військових кар американським Мазурам, спроваджуваним для кольонїзованя Руси, але поминено цїлком справу станиславівскої ґімназиї. Наші передвиджуваня, що панове-Поляки, пактуючи з рускими послами і обіцюючи їм за залишенє обструкциї станиславівску ґімназию, з гори думали не додержати слова та що „роз'єм з вини самих Поляків буде лише хвилевим", — сповнили ся. Польскі полїтичні менери сьвідомо отже зірвали заключений роз'єм, поступаючи після звісної шляхоцко-польскої засади — „choć nie honorowo, ale zdrowo!"

Та не наша річ пригадувати ґрафам Потоцкому і Пінїньскому обовязки льояльности і вагу даного слова. Не наша се річ пильнувати шляхоцкого гонору сих двох панів, як і тої „земяньскої" фалянґи, що стояла за ними в хвили, як вони затягали згадане зобовязанє. О цїлість своєї чести особистої та національно-партийної нехай дбають самі пп. Пінїньскі, Потоцкі і їх комбатанти. Наша річ натомість зазначити супротив того факту становище руского народу й висказати, чого в виду того надїє ся по своїх послах руска суспільність, так гірко заведена в своїх надїях та вижиданях.

Ще перед минувшорічною липневою сесиєю, обговорюючи в статї „Перед соймом" (ч. 126 „Дїла" з 20-ого червня 1902) становище Русинів супротив галицкого сойму, ми — покликуючи ся на соймову заяву посла д-ра Олесницкого з 28-ого грудня 1901-ого року — зазначили з натиском, що коли рускі посли вступають ще раз до сойму з намїром брати участь в его законодатній праци, то тим „нарід рускій зробив послїдну пробу" з галицким соймом і его польско-шляхоцкою більшостию та що, коли через польску нетерпимість Русини будуть мусїли опустити сей сойм, де нехтує ся з правила їхні права, тоді за нами буде атут, що вину за наше уступленє зі сойму раз на все і за зірванє нитки з другою народностию в краю поносимо не ми... " А в згаданій заяві посла Олесницкого, що була — як се в своїм часї з нашого боку твердо було зазначено — заявою і цїлого руского народу в Галичинї, сказано, що Русини вступають ще до нововибраного сойму, бажаючи в послїдне показати „свою добру волю до спільного труду" з другою народностию, і що не буде се виною руских послів, коли вони „зустрінуть ся знов з неохотою та противдїланем сойму" і наслїдком того „будуть мусїли піти за голосом суспільности і полишити сей сойм, щоб тим сильнїйше поза соймом станути в защитї наших подоптаних прав ..,

І ся послїдна проба з боку Русинів, послїдна проба зроблена з „доброю волею до спільного труду" вже вичерпана. На самім початку нової сесиї Русини знов стрічають ся не тілько вже з „неохотою і противдїланем", супротив котрих так рішучо іменем рускої народу застеріг ся в своїй заяві посол д-р Олесницкий, але прямо з очивидним глумом і насьміхом над їх народним достоїньством та над достоїньством своїх соймових репрезентантів.

Зриваючи своє слово, — а тутки мимоходом скажемо, що ґраф Андрій Потоцкий ще в зимі почував ся тим словом звязаним чи може лише для задобреня Русинів прикидав ся, що таким себе почуває, сам пригадуючи перед зимовою дводнївкою в розмові з головою руского соймового клюбу, д-ром Олесницким, що він, ґр. Потоцкий, тямить на своє зобовязанє, котре однак обовязує на осїнну сесию 1903-ого року — отже зриваючи то своє слово, польскі соймові полїтики показали тим самим, що так вже нехтують і за нїщо мають Русинів і їх репрезентацию, що навіть не почувають ся до обовязку якоїнебудь супротив них льояльности та до обовязку додержаня їм даного раз слова. Не додержуючи свого приреченя, польскі полїтичні провідники позволили собі просто закпити з Русинів і з руских послів. І се тяжке [illegible] нехтованє Русинів і їх заступників, сей нев[illegible]ий та небувалий і в парляментарнім житю [illegible] культурних народів непрактикований на сьміх над цїлим руским народом та ще в справі, що як раз тепер захоплює увагу цїлої рускої суспільности,— не сьміють остати без належної гідної відповіди з нашого боку. А відповідь ту дадуть певно рускі соймові посли, витягаючи як найдальше йдучі консеквенциї з сеї провокацийної наруги. Вину-ж за дальший розвиток відносин між обома народностями панове-Поляки будуть приневолені приписати самим собі.

Еміль Золя.

Нема роботи!

I.

Коли рано робітники прийшли до роботи, застали в нїй холод і сумний сумрак що віщував зиму. В глубинї просторої комнати стояла велика машина. Не рухаючи своїми тонкими раменами і колесами, збільшала вона своєю нерухомостию сумний настрій робітнї. Звичайно єї тяжкий віддих і могучий розгін оживляв цїлий дім, наче серце, що бє в грудях велитня, котрий гарує при тяжкій роботї.

Властитель фабрики вийшов з малої канцелярії і сумно промовив до робітників.

— Мої дїти! Нема сегодня роботи. Замовленя вже не надходять, зі всїх сторін одержую порученя, щоби здержати замовлену доставу, нема купців на прилагоджені припаси товарів. Грудень, на котрий я найбільше числив, той місяць, в котрім иншими пїтами не можна було настарчити роботи, грозить тепер стратою навіть найбільшим фірмам. Мушу здержати рух в цїлій фабрицї. —

А коли побачив, що робітники споглядають по собі, коли завважав на їх лицях переляк, що мусять вертати до дому, — тревогу, що завтра не буде що вложити до рота, додав троха тихше:

— Я цїлком не самолюб, вірте менї... Моє положенє рівнож страшне, а може й страшнїйше вїж ваше. В однім тижни стратив я пятьдесять тисяч франків. Здержую нинї роботу, щоби не викопати ще більшої пропасти під собою. Не маю ще анї сотика на виплату, що припадає на пятнайцятого. Се кажу вам як приятель. Нїчого не таю перед вами. Завтра може з'являть ся тут екзекутори. Не наша-ж в тім вина, — правда? Ми бороли ся витревало до кінця. Хотїв би я вам помогти, щоби ви перетревали тоті злі часи. Та годї, я не можу зробити сього. Я пропав і не маю хлїба, щоби з вами подїлити ся.

Подав руку робітникам, а вони стискали мовчки єї. Через кілька хвиль постояли в робітни, споглядаючи на без'ужиточні знаряди працї, затискали кулаки. Иншої днини, від рана свистали тут пильники, дудніли в такт молоти. Днесь все тут мов би заснуло в порссї банкрутства. В найблизшім тижни двайцять-трийцять родин не буде мати що їсти. Кільком жінкам, що працювали в фабрицї, зайшли очи слїзми. Мущини удають відважнїйших і думають, що в Парижи не умираєсь з голоду.

Коли відтак попращав їх властитель, коли бачили, як він відходить, пригорблений протягом одного тижня, привалений може еще більшим нещастем, як можна було здогадати ся з его слів, стали висуватись з робітнї один по другім, бо душно їм було в тій комнатї, бракло їм віддиху, серце завмирало, немовби в хатї, де лежить мерлець. І тут завмерла праця і тут наче душа улетїла з сеї могучої машини, що тепер стояла мовчки, зарисовуючи ся сумовитим кістяком в сумраку робітнї.

II.

Робітник побачив себе без працї, на улици, на бруку. Через цїлий тиждень бігав він на всї сторони, але роботи не найшов. Ходив від дверий до дверий, жертвуючи свої рамена, свої руки, жертвуючи свої сили до якого-небудь занятя, хочби до найогидливійшого, найтяжшого, найбільше для житя небезпечного. Всюда его відправлено.

Тодї згодив ся вже працювати за половину заплати. Но й так вїгде его не приймали. Як би хотїв навіть за дармо працювати, то не було-б для него місця. Настало безробітє, то страшне безробітє, що ридає мов дзвін похоронний по робітничих піддашах. Панїка здержувала всякий промисл, а полохливий капітал сховав ся боязливо. По тижни настала крайна нужда. Коли всякі змаганя завели, робітник вертав звільна до дому з порожними руками, падучи під тягарем нужди. На дворі паде дощ; такого вечера болотнистий Париж має сумний вигляд. А робітник іде, не звертаючи уваги на слоту, звільняючи ходу, щоби пізнїйше прийти до дому, а голод стискає ему жолудок. Похилив ся над поруче мосту і глядить на піднесені води Секвани, що плили з протяжним шумом. Біла піна відбиваєсь о стовпи і бризкає навкруги. А робітник перехиляє ся що раз більше, бо під ним в шаленім гонї шумять хвилї, кличуть его. Та надумуєсь: се було би нелюдске дїло — і йде дальше. Дощ надстав. Поломінь осьвічує виставу ювілерних склепів. Як би розбив шибу, мігби в одну жменю набрати хлїба на довгі лїта. В реставрацийних кухнях видно сьвітло, а поза занавісами з білого муслїну бачить робітник гостий, що смакують їду. Прискорює ходу, вертає на передмістє, минаючи по дорозї пекарнї, мясарнї, цукорнї і всї ті перебірчиві торговлї харчів, що подряжнають в Парижи не одного прохожого в годинах голоду. Коли рано плакала жінка і мала донечка, обіцяв їм принести вечером хлїба. А тепер не має відваги вертати, заки ніч западе, і признати ся, що збрехав. По дорозї роздумує, як має ввійти до дому, що має сказати, щоби їх спонукати до терпеливости. А таки вже довше голоду терпіти не можуть. Він пробував би ще видержатя. Але жінка і ся їх мізиночка, вони дуже вже збідовані.

На мить прийшла ему гадка витягнути руку по милостиню. Але, скілько разів переходить біля него яка панї або який пан і скілько разів хоче вже до них простягнути руку, омлїває ему рамя, голос завмирає в гортанцї. І стовпом стоїть на хіднику, а порядні прохожі відвертають ся, бо думають по его хмарнім лици, що він пяний. Навіть не догадують ся, що тому чоловікови доскулює голод...

III.

Жінка робітника збігла на дїл і стануда в брамі, лишаючи на горі дитя, що его приспала. Єї вимарнїлу стать покриває легка одїж. Трясеть ся зі зимна на студенім вітрі.

Нема нїчого вже в хатї; все занесла до заставничого дому. Вчера продала на тандитї послїдну часть матерада; так пішов цїлий матерац. З постелї лишило ся лише покривало. Завісила его на вікно, щоби здержати студений продув, бо мала дуже кашляє.

Не згадуючи нїчого мужеви, шукала і вона роботи. Але брак роботи еще сильнїйше достиг жінок, як мущин. В тих самих сїнях мешкають нещасні робітниці, котрих

Вже вийшов четвертий том „Істориї України-Руси" проф. М. Грушевского. Брошурований примірник коштує 4·50, в оправі на гіршім папері 5·90 К., на лїпшім 6·90 К. Замовляти просимо виключно в „Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка", Львів, Чарнецкого 26, а при замовленях просимо пода-

Приватна женьска семинария учительска у Львові з викладовою мовою рускою.

Руске Товариство педаґоґічне у Львові подає отсе до відомости:

Щоби придбати народови рускому як найбільше таких сил учительских, котрі би в его хосен трудились, рішило Руске Товариство педаґоґічне основати приватну женьску семинарию учительску у Львові з викладовою мовою рускою.

Прошене о дозвіл на отворене разом із статутом тої семинарії відійшло вже до міністерства просьвіти, а позаяк ц. к. Рада шкільна краєва — о скільо нам відомо — наше прошене прихильно заопінїювала, то маємо певну надію, що одержимо бажаний дозвіл і в недовгім часі семинарию тоту отворимо.

В сім році буде лиш І. кляса. Ученицї, котрі схотять учитись в тій семинарії і записатись до І. кляси (як І. рік), можуть заголошувати ся в днях від 11. до 15. н. ст. вересня с. р. від 9—12. години перед полуднем в школї виділовій ім. Шевченка при площі Стрілецкій ч. 6.

Зголошенним подасть наше Товариство таку поміч в науці, що з хвилею отворення семинарії будуть могли здати вступний іспит до І. кляси.

Письмо із Золочева.

[Отворене Читалнї „Просьвіти“ в Золочеві].

Сумним тяжким сном спала довгий час золочівскі хліборобы. Ніхто й не знав, чи се люди свої, чи чужі. Серед гірької працї, се ред страшних тягарів і визисків коротали свое житє. Денеде залунала часом хиба руска пісня, ся товаришка житя нашого народу, денеде відізвав ся лише звінкий тужливий голос сопівки, що пронизуючи воздух перелїтав поміж золотисті сріблисті загони, поміж дрімучі сади. Ся тиха сумна задума була причиною, що наші люди оставали тут чинником без вартости, без голосу, чинником, котрий на якийбудь голос „сваше“ подавав ся то в сю то в ту сторону, одним словом: нарід наш гуляв так, як грали польскі верховоди в Золочеві. Однак напослід се монотонне сумне житє остогидло нашим людям. Бачили власними очима рїжні wiec'и, хапатнї, рїжні bohaterskie czyny наших сусїдів. Серце їх прочунало на вид своєї кривди, почало стидати ся само себе, почало насьміватн ся з польских вічевиків, що вертали з „вєду“ сьпіваючи польскі патріотичні пісьні, обсадившись ковбасою і отуманївши з славетного вічевого пива. Дізнавши ся ще, що між тими вічевиками находились і Русини з дїда-прадїда, соромно стало нашим хліборобам, що они досі самі не просьвічені і не можуть в який спосіб вплинути на своїх подальших сусїдів. Знайшлось кількох хліборобів, щирих патріотів, котрі постановили за всяку ціну основати у себе, по приміру сусїдних сіл, читальню „Просьвіти“. На щасте і між золочівскою інтеліґенцією подибались душі, котрим на серци лежить добро народу. Видївши одушевлене серед людий на спомин читальнї, на просьбу двох чесних господарів Т. Ковала і О. Душкевича внесли донесене до намістництва про заснованє читальнї „Просьвіти“, а дня 30 серпня відбулось ей отворене. Одушевлений нарід почав по вечірни громадитись в хатї п. О. Душкевича, де тимчасово приміщує ся читальня. Невдовзї з'явились і наші пан-стцї Петриця і Нижанковский, явив ся дехто із сьвітскої інтеліґенциї, прибуло й кількох академиків. В хатї стало тїсно.

Наради велись під проводом о. Нижанковского. По кількох горячих промовах, в яких бесїдники, вказуючи на ціль „Просьвіти“, заохочували читальників до просьвіти і праці народної, вибрано видїл, котрий уконституував ся, вибравши: головою о. П. Нижанковского, заступником голови п. Н. Сютрика, секретарем п. П. Мицка, касиром п. О. Душкевича, бібліотекарем п. Т. Ковала, а заступниками видїлових пп. В. Шипулу і І. Беднарчука.

Нарід врадуваний, почав записуватись в члени і за пару днїв число членів досягло сотки. Люди давали членьскі вкладки з радостию, бо „се (казали) для нашого добра; не треба жалувати, може нам буде лучше“. В дарі для читальнї зложили: п. Валтарович 10 кор., панї Виханьска рівнож 10 кор., а инші добродії поменші датки грошеві і підмогу в книжках. З часописий має читальня тимчасом: Дїло, Гайдамаки, Свободу, Ruthenische Revue“, опісля є надія на більше. Около 8. години закінчено збори і при звуках имну „Ще не вмерла і Не пора“ нарід став спокійно розходитись домів.

На сім місци треба згадати і о спіці, якою оточив конститууючі збори читальнї „Просьвіти“ п. староста Студзіньскі. Аж чотирох жандармів стерегло їх! Та асиста жандармів не завадила, она лише причинить ся до розбудженя у читальників духа народного і до пізнаня благородности „опікунів“...

Лев Трісупола.

Справи заграничні.

Македонїя.

З Царгороду доносять, що в пасмі гір на схід Монастира приготовляє ся більша военна операция, де має знаходити ся операційний центр болгарских ватаг. Де тепер сидить ватага, котра спасла ся при неудалій операції в околиці гір на захід від Монастира, еще не висліджено. Операция, яку тепер приготовляють, має мати на цїли здавлене повстання при як найменшім проливі крови. Цїлий, повстанем занятий терен має бути окруженний військом, котре посуваючи ся концентрично присилує ватаги зложити оружже. Судам віддадуть лише начальників ватаг. О війні з Болгариею поки що в Царгородї не думають.

Грецке правительство звернуло увагу тесальских властий на се, що там орґанїзують ся македонъско болгарскі ватаги, і ждуть на найблизшу нагоду, аби продерти ся через границю. Тесальскі власти повинні унеможливити се, як також пильнувати, аби Македонцї не перекрадали через тесальску границю оружия і амуніцию.

„Вільні“ вибори на Буковинї.

З нагоди відомих „вільних“ виборів в заставнецкім повітї подала черновецка „Буковина“ (в ч. 100) ось таку вступну статю:

До тепер у нас на Буковинї не було вільних виборів, бо правительство вливало то більше то менше на вибір послів до сойму і до ради державної. Правительство „опікувало“ ся долею народів, що заселюють наш край, але так опікувало ся, що за цїлий час неконституційного житя наділяло щедро культурними скарбами всї народи кромі одних Русинів і на кошт Русинів, хоч Русини відзначали ся все взірцевою вірностию і преданностию і поносили в податках гроша і крови всякі тягарі. Німцї й Волохи мали і мають такі важні і конечні для свого розвою институциї, як церков і школу, і то школи рїжних категорий, а Русини, хоч їх тут найбільше, не мали й не мають майже нїчого, бо правительство позволило ворогови відобрати нам навіть церков, т. є. духовеньство, так що ми майже в кождім селї маємо не душпастиря, порадника-приятеля, а отвертого ворога народу. А з шкільництва дали нам аж в послїдних часах народну школу. А з вищого шкільництва не хотять нам і тепер дати ні середних ні фахових шкіл національних, щоби наш народний орґанїзм не прийшов до повного здоровля і значної сили!

Цїлий цивілїзований сьвіт жалує деяких народів під турецкою кормигою, що они поневолені, і тїшить ся, коли чує, що они не дають ся, борючись о лїпшу долю. О скільки низше тих народів стоїмо ми! Они борють ся, бо мають численних і мудрих провідників, головно духовеньство. А в нас нема інтеліґенциї, сьвідомої своїх народних обовязків. Ми ей не маємо, бо не маємо ні церкви, ні конечних кождому народови шкіл. Кромі нечисленних учителїв, кількох одиниць межи сьвященниками й урядниками і деяких сьвідомих селян, ми нїкого не маємо в краю, щоби щирив сьвітло й правду. Дійшло до того, що примїром в заставнецкім повітї, з малими виїмками, „інтеліґенти“ паразити, що жиють з народу, але не для народу, а то дїдичі, посесори, сьвященики, урядники, писарі, лїкарі, нотарі, ба навіть дяки з наказу сьвящеників. Що-ж дивного, що бідний нарід за помочию кількох сьвітлих учителїв не з'умів собі вибрати правдивого заступника, але позволив, що вийшов послом чоловік, що не мав і не має серця до народу, бо от погорджає его найбільшими сьвятощами, его мовою, ні зрозуміня для тяжких посольских обовязків, а навіть обіцяв толерувати польско-волоску господарку в часто рускім повіті. Противно, хиба можна дивувати ся, що руский нарід помимо грозьб всїх можновладних „опікунів“ таки здобув ся на 45 голосів, що принесли честь рускому імени.

Програма правдиво-народна не подобає ся вїколи ворогам народу, і ми їм не дивуємо ся, бо то тяжкі вороги, але правительство, яке нас полишило власній судьбі, відобравши нам наперед всяке оружже, повинно бодай би нас боронити від „опіки“ російского правительства, котре чейже повинно трохи менше, а не більше інтересувати ся виборами на Буковинї, ніж австрийске.

Всї ми повитали з правдивим чувством радости оклик „вільні вибори“, бо лише так може розвивати ся конституційне житє поодиноких народів, отже й Русинів на Буковинї. Лише не дуже то відрадний факт для Русинів, що аж тепер нагадало ся правительство ущасливити руский нарід вільними виборами, коли нарід не спроможен виявити своєї волї. Чудно може видасть ся комусь сей наш вискав, та ми лише поспитаємо: яких би то заступників вибрав собі примїром кождий инший нарід, як би находив ся в такім положеню, як Русини, без рідної інтеліґенциї, що єдино провадить духове житє кождого народу?

Нарід становлять не лише мужики, в котрих 90% не вміє ні читати ні писати, але всї народні стани: шляхта, духовеньство, міщаньство, рїжні урядники й учителї, селяни. Ба навіть осьвідомлені церквою і школою селяни споглядають все таки при таких важних справах, як вибори, на своїх мудрійших співгорожан і йдуть за ними. Возьмім на примір якийнебудь инший нарід в Австриї, що осиротїв, котрому не стало рідної інтеліґенциї, а заступила ей місце ворожа народови інтеліґенция. Більша посілість перейшла в чужі руки, духовеньство й урядники, почавши від начальника суду аж до послїдного писаря або екзекутора, посесори, економи, лїкар, нотар і т. д. самі чужі, ба ще й вороги народу. Приходять вибори, староста не сьміє мішати ся до виборів, хоч в душі тай через своїх сердечних приятелїв рад би мати послом ворога того народу, бо він сам его ворог. Який тут був би результат? Чи вийшов би народний кандидат? Так і нас оббили й зневічили, а тепер кажуть: біжи враз з другими! Ми такі сироти, що своїх родичів-опікунів, то є своєї рідної інтеліґенциї й не памятаємо. Ог під такими то обставинами відбули ся й вибори в Заставнї. Чи-ж можна назвати такі вибори „вільними“?

Що-ж тут почати? *Живий в могилу не лягає, а все живе гадає.* Дрібку сьвідомої інтеліґенциї ми таки вже маємо, і тим більший і відвічальнїйший обовязок спадає таки на неї: *працювати всїма силами над народом, осьвідомлювати й осьвічувати ще незрячих братів, щоби повстали до житя, до борби проти лютого ворога!*

ТЕЛЄҐРАМИ.

Скликанє парляменту.

Відень. Вість, що з причини угорскої кріси австрийский парлямент буде скликаний доперва в сїчни, потверджує в части Montags Revue, доказуючи, що президент абсолютно не може скликати державної ради так довго, як довго не зійде що сказати о ситуації. Угорска кріза відбиваєсь також на Австриї. Австрийский парлямент мав би право до отвертости і щирости з котрою нині з важних причин не може виступати.

Всенїмцї.

Брікс. На зборах всенїмців п. Вольф обговорював внутрішну ситуацию в Австриї і домагав ся як найскоршого скликаня державної ради. Комісар не позволив голосувати над внесенем, аби парлямент зібравсь не ждучи на цїсарский рескрипт, скликуючий его. Очинив ся страшний крик і комісар розвязав збори. Зібрані пішли під палату окружного суду, де Вольф запротестував против розвязаня віча.

Против мадярскої гакати.

Будапешт. Як може було передвидїти, на Угорщині зачинає проявлати ся реакция против жадань мадярскої гакати. В Араді відбулись збори румуньскої інтеліґенциї, на котрих ухвалено відозву з протестом против нарушеня єдности армії і против введеня до армії угорского язика. Вже і між румуньскими хлопами зачала шириті ся аґітация. Один румуньский дневник взиває инші нациї, аби прилучили ся до сеї акциї.

Загреб. Опозиция загадує виступити против мадярских жадань в військовій справі і тій цїли намірає скликати велике народне віче. Obzor ударяє на се, що в військових справах цїлком не увзглядняють Хорватиї і не питають о гадку хорватских політиків. Цїла Хорватия мусить з'єдинити ся під жаданем: в хорватскім-війску хорватска команда!

Офіцирский заговор.

Білград. Донесеня дневників о арештованю ґенерала Маґдалинича і о випущеню на волю, суть неправдиві. Ґенерал М. оголосив в часописях, що він осуджує поступок убийців, але не уважав за відповідне заняти яке небудь становище, бо в заговорі не брав участи жаден ґенерал. На підставі зізнань увязнених офіцирів сиенсионований ґенерал М. мав дати гроші на з'орґанїзованє послїдного заговора офіцирів.

Розруси в Байрутї.

Царгород. На передмістю Маера в Байрутї прийшло онодги до бійок між християнами а магомеданцями. Мусїли інтервенїювати поліция і військо. Убито 30 осіб, богато ранено. Деякі шефи дипльоматичних місий вже нині поробили в Царгородї представленя. Деякі держави мали вислати до Байруту военні кораблї.

Анархісти.

Сиракуза. Тут увязнено Німця Мілера, котрий відгрожував ся, що замордує президента Рузвельта в часї походу робітників в честь президента.

Росия в Хінах.

Пекін. Російский посол доніс хіньскому урядови заграничних справ, що в половині жовтня російске військо опорожнить Ньючван і провінцию Мукден.

Македонїя.

Білград. В неділю відбулось тут віче соціялістів, на котрім висказано обурене супротив подій в Македонії і візвано правительство аби орґанїзувало і узброювало віддїли охотників.

голосний плач чуть ночею. Одну з них стрінула на кінци улиці, друга померла, инші десь пощезали.

Вона о стілько щасливша, що має доброго мужа, котрий не пє алькоголю. Жило-б ся їм якось, як би брак роботи не лишив їх усего. Вичерпала вже кредит, винна за печиво, винна в склепі, винна перекупцї; зі встиду не сьміє вже перейти улицею. По полудни заглянула до сестри, щоби пожичити від неї двацять сотиків, але і там застала таку нужду, що нїчого не кажучи, розплакались обі сестри і довго разом ридали. В кінци відходячи, обіцяла, що принесе кавалок хліба, як чоловік з чим повернє. А чоловік не вертає. Дощ бє; жінка сховала ся в брамі. Великі каплї спадають під ей стопи, а вогка мрака переймає ей нужденний одяг. Хвилями тратить терпеливість, виходить на сам конець улиці, вдивляючись, чи не йде здалека на гостинци сей, що на него жде. І знов вертаєсь до брами, вся перемокла, руками обтирає змочене волосє; чекає дальше, хотяй ей вже горячка обіймає.

Прохожі потручують жінку. Скулила ся, щоби нїкому не заваджати. Часом мущини заглядають ей в очи. Чує їх віддих, палаючий жаждою. Цїлий сей *проступний* Парим, ті яскраві сьвітла, сей туркіт повозок, улиця повна болота, мовби хотїла ей пірвати і кинути до кльоаки. Голодна, тож кождий має до неї доступ. Насупротив, по другім боцї улиці, бачить склеп пекаря і приходять ей на гадку дитя, що спить на горі.

Коли на конець показав ся муж, йдучи несьміло, наче злочинець, боком улиці попри стїни домів, вибігає ему на зустріч і трівожно глядить на него.

— Но і щож? — шепоче.

А він нїчого не відповідає, похиляє лише голову долї. Тодї перша вертає на гору, бліда як труп.

IV.

На горі дитина не спить. Збудила ся і думає, задививши ся в недогарок сьвічки, що допалював ся на розї стола. Не знати, що за дивовижні гадки переходять через голову сеї семилїтної дївчинки, з полиняним і поважним лицем дозрілої жінки. Сїла на краю скринї, котра служить їй за ліжко. Ві голі ноженята звисають, тремтячи від студени; худі рученьки, як у слабкої ляльки, обтулюють грудь пахмітями, що і покривають ей. У нутрі пече ей огнем, котрий бажало-б ся погасити. Задумалась...

В житю нїколи на мала забавок. До школи не може ходити, бо не має черевиків. Пригадувала собі, що як була меншою, мати водила ей на сонце. Але ті часи давно вже минули. Мусїли перенести ся на иншу домівку, а від сего часу — здає ся ей, великий холод повіяв дома. І від тодї нїколи не була вдоволеною, все доскулював їй голод.

Перед нею стає питане житя, в котре заглубявсь, не могучи его порозуміти. Чи всї люди на сьвітї терплять голод? Она старала ся до сего призвичаїтись, а не могла. І думала собі, що она єсть еще за мала, що треба бути дорослою особою, щоби се понятн. Ві мати, знає певно о тім всїм, але се не розказуєсь дїтям. Наколиб мала відвагу, поспитала ся би мами, хто то і по що людий на сьвіт приносить, щоб голод терпіти.

А як погано у них, дома. Глядить на вікно, де повішає покривало, обзирає голі стїни та поломану домашну обстанову, дивить ся на цїлу ту огиду піддаша, котре безробіте наповняє брудом і розпукою. Відній дитинї здає ся, що бачила в сні огріту комнату, в котрій сияли всїлякі посудини. Примикає очі, щоби еще раз се побачити. А крізь прижмурені повіки сьвічка розливає Велике, золоте сяйво в котре дитя радо би ввійти. Але від вікна подув холодний вітер, і дитя затяглось кашлем. Очі напозналнсь сльозами.

Давнїйше бояла ся, коли ей лишено саму. Тепер не знає чому єсть се для неї цїлком рівнодушно. Від вчера нїчого дома не їли; думає отже, що мати вийшла за хлїбом. Ся гадка потїшає ей. Покрає хлїбець на дрібні кусники і буде їх помаленьку споживати, один по другім. Буде для неї хлїб забавкою. Війшла мати, а за нею отець замкнув двері. Дитя споглядає на їх руки з великим зачудованем. А коли нїчого не кажуть, повторює співучим голосом:

— Я хочу їсти, я хочи їсти!

Отець в темнім кутї хопив ся за голову, сїв там пригноблений а силою здавлюваний плач потрясає его рамена. Мати стримує сльози, укладаючи дочку до сну. Прикриває ей старим шматем, що єсть еще дома, каже буги чемною і спати. Але дитя, що з холоду дзвонить зубами і що чує сильнїйший огонь в грудях, зібрало ся на велику відвагу. Повісило ся на шию матери і питає нїжно:

— Мамо, скажи мені, длячого ми такі голодні?...

І. П.

Белзець 15. VII. 1903.

Одинокий у Львові

МАҐАЗИН ГОТОВИХ УБРАНЬ, виробляваних в краю по найприступнійших цїнах. ФІЛІЯ СОЮЗА торговельно-промислового католицких кравців з Кракова, площа Галицка ч. 7, ріг пл. Бернардиньскої, де Центральна каварня. Поручає окрім готових убрань великий склад сукна, камґарнів, шевіотів, краєвих і анґлійских, а також для пп. студентів великий вибір готових мундурів, почавши від кор. 15 і вище.

641 5—5

НОВИНКИ.

— **Повени і гради**, як обчислюють, наробили сего року в Галичині на 148 міліонів шкоди, а то: в 15 повітах західної Галичини і в повіті рудецкім, дальше в Кракові, на дорогах і зелїзницях, обчислюють шкоду заподїяну повению, на **20,097.306 К**, а шкоди, заподїяні градами, на **119,790.000 К**. Всеж таки в польских дневниках, в інструкції „центрального комітету ратункового товариства кулек рольнїчих", в пастирскім листї арциб. Більчевского, на вічах і т. п., править ся майже тілько або передовсїм о потребі помочи для „поводзян"! Краєвий видїл зажадав від правительства обниженя тарифи на зелїзницях для переводу збіжа, бульб і паші, а також як найскорійшої помочи з державних фондів, щоби можна в час поробити озимі засїви. Від сойму зажадав кр. видїл 1) 400.000 К на запомози і безпроцентові позички для пошкодованих сїльских господарів, 2) 150 000 К на підвисшене обвалованя Вісли від Кравова до Неполомиць. На покритє сего видатку мав би край затягнути позичку, платну в 10 ратах.

— **Що вільно рускому учителеви а польскому?** Під тим заголовком донесли ми в Новинках ч. 171, що народному учителеви п. Микитюкови не позволила кр. рада шк. вести книги в „Рускій касї" в Делятинї, „ponieważ uboczne to zajęcie połączone jest z manipulacyą pieniężną"; але инший народний учитель, п. Garbiak, в Надвірній дістав дозвіл на таке саме ubocz-e zajęcie. Для лїпшого осьвітленя сеї справи пишуть нам ось що: Арт. 19-ий краєвого закону з д. 1 сїчня 1889. (В. з кр. ч. 16) про правні відносини народних учителїв каже: „До обнятя побічних занять треба призволу кр. ради шкільної, котра в кождім разї переконає ся, чи те занятє не ухибляє становиску учитея і чи не приносить шкоди его шкільним обовязкам. Покутна писарка і удїлюване корепетиций с учителям народних шкіл заборонені". Про постанови того закона повідомила кр. рада шк. обіжником з д. 17 сїчня 1889 ч. 997 всї окружні ради шк. В обіжнику тім сказано: „Арт. 19-ий нового закону містить в собі трохи иншу постанову, ніж було в 18 тім арт. дотеперішного закону, бо лише покутна писарка і удїлювана корепетиций є безусловно заборонені; а що до инших побічних занять (як: орґанїста, дяківства, громадскої писарки) треба дозволу кр. ради шк. Ся нова постанова може нераз причинити ся до поліпшеня добробиту учителїв, що совісно сповняють свої обовязки. Длятого кр. рада шк. не буде противна, щоби учителям, котрі совісно сповняють свої обовязки, дати дозвіл на якесь побічне занятє; але, маючи на увазї передовсїм добро школи, поручає ц. к. окружним радам шк., щоби в кождім разї, поки дадуть прихильне внесенє, найдокладнїйше розслїдили, чи таке занятє не буде ухибляти становиску учителя та чи не буде получене зо шкодою для его шкільних обовязків". Виходить ясно, що в випадку п. Микитюка перешкодою до удїленя дозволу могло бути лише неприхильне внесенє окружної ради шк., а внесенє таке слушно повинно було опирати ся лише або на тім, що побічне занятє ухибляло би становиску учителя, або на тім, що перешкаджало би ему сповняти свої шкільні обовязки. Та видно, що окр. рада шк.; чи то властиво видно, що окр. рада шк.; чи то властиво окр. інспектор кс. Абрисовский не міг по совісти оперти свого неприхильного внесенія ні на однім ні на другім, коли мусїв видумати перешкоду аж w pieniężnej manipulacyi, котра ні по закону ні після наведеного обіжника кр. ради шк. перешкодою бути не може і, як показує ся в инших разах, пр. в п. Garbiakiem, таки справдї не бував. Що кс. Абрисовского напугала сама вже „Руска каса", се річ цїлком зрозуміла; коли би ходило пр. о касу „кулка рольнїчеґо", то було „би całkiem co innego!" А що в кр. радї шк. апробовано такий недорічний мотив, суперечний з законом і колишним обіжником кр. ради шк., се також річ цїлком зрозуміла при тій прихильности до Русинів, яку на кождім кроці оказує п. радник Дембовский, той теперішний тотумфацкий едукацийної комісиї.

— **В справі еміґрациї** із східної Галичини до північної Америки оголошує о. Нестор Дмитрів в американьскій „*Слободї*" таке письмо: „Вже другий рік іде масова еміґрация з Поділя, з повітів скалатского, збаражского і тернопільского, до Сполучених Держав. В найбільшій части осїдають ті еміґранти в моїй парохії в Нерсемтнї (Northampton, Pa.) А що ся еміґрация після мого досьвіду є чисто зарібкова — подібно як до Прус, — дбає не дбаючи, — докінче контролювати її в корисний для еміґрантів спосіб. Щоби улекшити мені роботу і навязати конечну звязь з старим краєм, прошу оо. Духовних в Поділя, а також з брідского повіту, порозуміти ся зо мною в справі уреґульованя і контрольованя сеї дуже важної справи. — О. Нестор Дмитрів, Northampton, Pa. U. S. of America.

— **Переповненє учительских семинарий**. Воно входить на пародокс, говорити про переповненє учительских семинарий, коли рівночасно рік-річно по кількасот народних шкіл є „нечинних" через брак учителїв, а з тої самої причини навіть приступати не можна нї до точного виконуваня шкільного примусу нї до закладаня нових народних шкіл, хоч около два тисячі громад обходить ся без жадної школи, а ті школи, котрі є, переповнені дїтворою навіть без шкільного примусу. Всеж таки загально знана річ, що й учительскі семинарії також переповнені, а про закладане нових, котре би зарадило переповненю теперішних, особливо семинарий женьских, „едукацийна комісия" зовсїм не дбає. Нам пишуть з краю: „В моїй подорожи випало менї станути на желїзничній стациї в Білій чортківскій. Там застав я кількох хлопців, як зажурені нараджували ся, що їм дальше дїяти, де удати ся о принятє до учительскої семинарії; бо в Залїщиках поздавали добре вступний іспит на перший рік, але не принято їх задля браку місця. І я справдї переконав ся, що на своїх сьвідоцтвах мали потверджене: „Pomimo złożenia egzaminu wstępnego do klasy I. nie został przyjęty z powodu braku miejsca, Zaleszczyki d. 3 września 1903." — Те саме дїє ся у всїх семинариях. У львівскій мужескій принято на перший рік щось лише 10, хоч іспит здало сто і кількадесять. В женьскій у Львові бувае рік-річно ще гірше. Ми розуміємо в сїм разї прикре положене дирекциї. Приймати сотки заголошень і перепитувати сотки кандидатів .. на те, щоби опісля бути в можности принятя ледво яку трету, десяту або й меншу часть не то перепитаних, але тих, що таки добре здали іспит! Се й для дирекций праця над сили і то тим прикрійша, що в переважній части безцїльна. Тим і дасть ся пояснити — хоч нїякам сьвітом оправдати! — таке поведене нового директора львівскої женьскої семинарії, о якім нам сими днями донесла одна поважна паня, що була наочним сьвідком сцени. Зголошує ся у п. директора в канцелярії, де було повно сторін, одна дївчинка десь від Стрия і подає свої папери. Між паперами не було вимаганого сьвідоцтва лїкарского. Замітивши той брак п. директор так розсердив ся і так розкричав ся на запугану дївчину, не перебираючи в словах, що всї, хто був в салї, остовпіли з зачудованя і співчутя для дївчини. Замість спокійно і коротко поучити петентку, щоби пішла до лїкаря і принесла таке а таке сьвідоцтво, він лише обурював ся без кінця, чому вона не прочитала собі оголошеня, виставленого на чорній таблиці (а не читала по просту з несьвідомости, приїхавши во Стрия), та з криком дав їй реченець, що о сьвідоцтво можна постарати ся хочби і зараз у Львові, від'їхала з нїчим до Стрия! Сьвідки лише захитали головами над ріжницею межи п. Войцеховским а его попередником п. Зубчевским. Чи може і для директорів шкіл треба аж мінїстерского розпорядженя, як мають поводити ся зі сторонами?.. Але, вертаючи до переповненя семинарий, запитуємо кр. раду шкільну: Чи нема на те ради, щоби, коли вже раз неможлива річ отворити для дїйсних і то некучих потреб краю більше учительских семинарий, — щоби бодай не потребували сотки молодїжи даремно тратити час і гроші на дорогу, скоро ледво дрібна частина зголошуючих ся може надіяти ся принятя навіть по добрім висліду іспиту?

— **Непошанованє руских сьвят**. В сам день торжественного сьвята Успенія, коли нарід збирав ся до церкви, зачав в Плаучи малій свое урядованє, точно о 8 год. рано, екзекутор з Козови. Отже се сьвято, котре вже і в війску обходить ся, для екзекутора козівского не істнує! Дивувати лише може, для чого п. начальник суду в Козові, Русин, не заборонить своїм підвладним таких практик...

— **З Яворова** Дня 30. серпня 1903 р. відбуло ся в Яворові створене „Філії Просьвіти" на котрім явило ся понад триста учасників. Число се з огляду на приспанний, крайне занедбаний яворівский повіт довольне значне. Годить ся піднести, що з позамісцевих сьвящеників, явив ся о дев. о. Кручковский з Нагачеза. Поприходили селяне, але без провідників. Чи воно добре, полишаємо без відповіди. Зазначимо тільки, що свого часу закладали ми при такій самій участи інтеліґенциї з повіта „Кредитове товариство в Яворові, без нїякої піддержки й підмоги, а Богу дякувати зга дана інституция розвиває ся дуже гарно і є надія, що в короткім часї дійде до величавого роззитку. Вельми потішаюча признака у нас, що низші верстви, міщанство й селянство, рвуть ся до осьвіти й осьвідомленя. В злуці з сими чинниками будуть прямувати сьвідомі одиниці до викликаня живійшого руху в вашім повіті, поки-що бодай в осьвітно-економічнім напрямі. Акт отворена відбув ся вельми величаво і торжественно. Збори розпочали ся вступним словом о. Ю. Кміта, в котрім зазначено коротко ціль основаня Філії Просьвіти і її завданя. На предсїдателя зборів покликано о. М. Кручковского, а на секретарів пп. О. Кулинича і В. Шавалу. Відтак голова удїлив голосу п. В. Загайкевичеви, делеґатови головного видїлу Просьвіти у Львові. Сей виголосив дуже інтересний просьвітно-економічний реферат. Річ его не-вичайно подобала ся учасникам і не полишить ся без корисних наслїдків. Не говорив голословно, не пописував ся шумними фразами, лише подавав правдиві факти, пропитані житевою внучною обсервациєю, наводив статистичні дані, які наглядно переконували слухача і вказували, що треба робити, аби можна відповідно проживати й належно розвивати ся в кождім напрямі. Промову свою розпочав привітом від Тов. Просьвіта у Львові і привітом від п. Ю. Романчука, відтак звернув ся з докором для тих, що не являють ся тут, де їх взиває дїло народне. Змалював безвідрадне положене українського народа по обох боках кордона, подав причини сього занепаду, зазначив, що в головнім винні ми самі нашій недолї, бо не робимо так, як треба, бо не йдемо слїдом инших народів. Ми знаємо, що то біда, але не знаємо як бідї зарадити, бо ми міщани й селяни темні не горнемо ся до книжки, а інтеліґенция знову подекуди відвертає ся від свого народа, затрачує свою гідність, живе льокайством і лизунством, не знає почутя народної чести. Вказував на способи і средства, якими можна і треба двигати ся з темноти до сьвітла, з нужди і бідноти до добра, до гаразду; обговорив усї відповідні чинники, що причиняють ся до розвитку народа, як от: читальні, спілки, промислові, торговельні, господарскі, каси, крамниці, шпихлїрі. Все можна зробити, лише треба хотїти, треба вднати ся в міцну, сьвідому громаду, яка могла би виборoти собі силу і власть. Всї ми, говорив референт, повинні стреміти до того, щоб побудувати велику хату, де би ми були ґаздами, а не жебраками; всї ми повинні стреміти до вільної, независимої Руси-України. Учасники вислухали з напруженою увагою інтересного реферату і нагородили бесїдника рясними, довго невмовкаючими оплесками. Тепер голова зборів зарядив виписи членів до філії „Просьвіта", а опісля наступив вибір видїлу, до якого увійшли: о. Михайло Кручковский — голова, о. Юрий Кміт — заступник голови, о. Володимир Венгринович, контрольор, п. Михайло Слюсарчук, касиер, п. Володимир Шавала, секретар, п. Микола Масюк, господар, п. Бронислав Щирба, заступ. господаря; — заступники: п. Евстахій Британ, п. Сенько Борис, п. Петро Гарандза. По скінченім виборі голова зборів подякував присутним за участь, та заохочував до невтомимої, витривалої праці над піддвиженем свойого народа. „Идїть, казав бесїдник, і ширіть се, що ви тут чули, від хати до хати, від села до села; старайте ся та заходїть ся пильно, щоб як найскорійше могли здїйснити, перепроводити в дїло порушені тут справи." По зборах відограв кружок аматорский міщанской читальні „Просьвіта" вельми удачно драму Івана Франка „Украдене щасте." — *Ю. К.*

— **З Бережанщини** пишуть нам: Перед роком згоріла через неосторожність арендаря коршма в Плаучи малій, що стояла напроти церкви. Коли жид хотїв на тім самім місци ставити нову коршму, начальство громадске, на бажане цїлої громади, заборонило будову, мотивуючи тую заборону браком відповідного віддаленя, якого вимагає закон. Рада повітова в Бережанах потвердила заборону, а коли Жид відкликав ся до Видїлу краєвого, той приказав зробити новий помір пляну, на що однак Жид не позволив. Диво! Видїл краєвий удїляє позволена на будову і властиво на якій підставі, коли не знає навіть віддаленя церкви від наміреної будови? А впрочім, здає ся, до заборони вистарчає хотьби й тая обставина, що підчас пожару коршми вже й церков зачала горіти і лише завдяки дуже енерґічній праци громадян уратували ї. Але правда! Жид старшай, як ціла громада, і він мусить мати відповідне місце на шинок просто церкви і дальше перешкаджати богослуженю, як то нераз вже бувало. Між населенем обох обрядів оправдане обуренє; треба буде Жида бойкотувати.

— **В справі шпиталїв** виладив краєвий видїл кілька внесень для сойму, і так: 1) щоби будинок мийского шпиталю в Дрогобичи закупити на власність шпиталевого фонду і визначити 30.000 К запомоги на розширене шпиталю о 30 ліжок і на потрібні адаптациї; 2) щоби повіт. видїлови в Залїщиках дати 80.000 К позички на сконвертованє давнїйшої, що виносила 50.000 К, і на покритє удїлу повіту в коштах будови нового шпиталю в Залїщиках; 3) щоби визначити 25.000 К на розширене нового шпиталю в Снятинї через вибудованє окремого дому для адміністрациї і павільону для заразливих хорїб.

— **Як львівска ц. к. адмінїстрация податків шанує права нашого язика.** Ся власть дає безнастанно докази, що ві зовсїм не обовязують основні закони державні. Так приміром видїлови „Руского товариства педаґоґічного" присилає що року польскі друки податкові, мимо того, що видїл правильно звертає їх а навіть раз вислав до адмінїсрациї формальну заяву, що ніколи не буде приймати польских друків. Сими днями ся власть дала новий доказ свого оригінального розуміня і виконуваня законів, бо знов прислала для сего видїлу польскі друки возьним, котрий благоразумно лишив їх у терциана рускої ґімназиї, просячи о доручене видїлови. Розуміє ся, видїл і тепер поступить по давному — адмінїстрация може собі свої сторога delicti відобрати від терциана, бо він не є зобовязаний їх відносити. Запитуємо ц. к. адмінїстрацию: Чи она хоче за всяку цїну переконати Русинів, що ві не обовязують права, прислугуючі рускому языкови, чи може лиш ві урядники „от вічево делать" наражують ся на дворазове висланє друків Русинам? Була-б пора дати спокій безнастанному нарушуваню закона і і дразненю Русинів...

— **Про одного п. директора народної школи в Яворові** пишуть нам звідтам: П. Дяків, директор народної школи з польскою мовою викладовою, хоче стати славним. А то якими дїлами? спитає хто — хоче він взнести ся по-над товпу звичайних смертних людий? До такої високої цїли люди стремлять всякими способами. Пан директор вибрав собі дуже легкий спосіб: він старає ся, коли не приспорити для „своєї" школи як найбільше число руских хлопців, то бодай силоміцю придержати тих, що там є виписані а котрих батьки хочуть виписати їх звідтам і віддати до школи ім. Шевченка. Щоби се осягнути, п. директор не перебирає в средствах. Прийде котрий з батьків, виписати свою дитину зі школи, може почути від п. директора богато цїкавих анекдот. П. директор розповідає про якесь зарядженє тутешної окружної ради шкільної, котре нїби він дістав на письмі, а наказуюче ему не допускати до виписів; відтак каже йти до п. інспектора, щоби сей був ласкав видати батькови дозвіл виписати свою дитину. Коли інспектор скаже батькови ученика, що не може директорови в тій справі давати нїяких наказів, батько йде ще раз до п. директора, а сей з подвоєною енерґією заявляє, що сина не пустить зі „своєї" школи. П. Дяків хоче нераз засоромити якого з міщан і говорить, що рускі сьвященики анї не думають давати своїх синів до якоїсь там рускої школи, і навіть показує їх імена. Коли-ж таки дехто не дасть ся переконати, що вже сама польска мова зробить дитину розумнїйшою, і конечно хоче поставити на своїм, тогдї виявляють ся цїкаві річи. Нараз, як сам п. директор заявляє, не треба навіть нїякої посьвідки для переходу до иншої школи. Коли так, то на що здало би ся якесь там зарядженє окружної ради шкільної і по що ним людий морочити? П. Дяків певно найлїпше се знає, длячого так поступає, але і хто небудь може догадати ся. Приподобати ся Полякам, а в першій мірі всяким радам шкільним — се, здаєть ся, головна ціль такого его поступованя. П. Дяків вже цїлий перемінив ся в Поляка, так що й добрий хемік недви чи знайшов би які рускі останки у нїм. Переміннвши ся під впливом польскої культури так основно, наш п. директор — так міг би хтось припускати — з любови до своїх ближних хоче в який-небудь спосіб тую культуру їм вщіпити. Однак порадно би було, щоби він в тій своїй любови трохи погамував ся, бо пристрасна любов дуже часто шкодить здоровлю. — *б—с.*

— **Дрібні вісти.** Галицкий сойм має потревати до 2 або навіть до 10 жовтня. — Польске „земяньство" піде дня 13 с. м. до цїсаря під проводом кардинала Пуаини. — Угорскі дневники пишуть, що в разї, колиб до 12 с. м. не полагоджено угорскої кризи, цїсар на галицкі маневри не поїде. — Памятник Ягайла в Городку к. Львова буде відкритий дня 29 с. м. — Goniec krasowy, що виходив в Станиславові, перенесено до Львова. — В Моравскій Остравї росте страйковий рух між углекопами. Вчера застрайкували всї робітники в копальні північної желїзниці. — В Кракові умер вчера наглою смертию адвокат д-р Волеск. Черни-Шварценберґ, коли приїшов около 9½ год. зрана до повіт. суду цивільного. — В Щуровици згоріли дня 31 серпня с. р. стодоли обшарника Городиньского з усїм збіжем і рільничими машинами. Причиною був вибух бензини в моторі молотїльні. Обезпечену шкоду обчисляють на 67.800 К.

— **Передсоймове засїданє руского Клюбу** відбуде ся в неділю, о год. 7-ій вечером, в будинку сойму.

— **Для женьского інститута** св. Ольги у Львові потрібна зараз женщина, що змогла би вести господарску часть і помагала в веденю дївчат. В тій цїли пожадана особа, обізнана трохи з мийским господарством, оборотна і відповідна до веденя молодїжи. Безпроволочні зголошеня до п. Марії Білецкої (улиця Академічна, ч. 8).

— **Руский Інститут музичний у Львові**, оснований і ведений „Союзом сьпівацких і музичних товариств" приймає зголошеня учеників і учениць на науку фортепяна, фісгармонії, всїх інструментів смичковых, сьпіву сольового і хорального, предметів теоретичних (теория, істория музики, гармонія і т. д.) а також наколи зголосить ся достаточне число учеників на науку інструментів дутих. Науки будуть удїлювати визначні сили учительскі, по можности рускі, а оплата шкільна на низші курси буде виносити річно 40 зр. (по 4 зр. місячно) крім одноразового виписового на прибори шкільні і бібліотеку в квоті 2 зр. Управа Інститута посередничить в набуваню для учеників інструментів по цінах низших, як в склепах того рода; за достаточною порукою набуває дорожші інструменти за готівку, віддаючи їх ученикам на рати. Подрібний проспект враз з пляном науки і поданем складу збору учительского оголосить ся в слїдуючім тижни. Устні зголошеня приймають ся щоденно в комнатах „Львівского Бояна" Ринок ч. 10 І пов. від 5—6 попол. з неділї і сьвята від 11—12 перед пол. Письменні зголошеня просить ся висилати при долученю виписового на руки секретаря „Союза" п. О. Бережанцкого ул. Длуґоша 33 І. пов. — *Видїл.*

— **Редакция „Дзвінка"** оповіщає, що з причин від неї независимих оба числа „Дзвінка" за вересень вийдуть разом 20 с. м.

— **Вінчанє Франц Кароля Бокса** учителя з панною Яновскою відбудесь 20 вересня с. р. в Лїщинї п. п. Стрілиска нові.

— **З „Народної Торговлї"**. Замовленя на вино, що надійде осїнним транспортом вже в перших днях жовтня, просимо висилати найдальше до 15 вересня. — Вино до висилки приготоване, що-до якости і смаку есть без конкуренцаї. — *Дирекция.*

— **На уряджене сьпівацкої прогульки** зволили дальше жертвувати: Читальня „Просьвіти" в Скалї 20 К, Тов. „Віра" в Тисьменици 2 К, п. Алексевич з Угнова 10 К. Складаючи за сї датки сердечну подяку звертаємось в послїдне з просьбою о ласкаве надсиланє датків на сю ціль — тим більше що прогулька на Угорщину виїзджає вже дня 18 н. ст. вересня. Датки просимо слати на адресу д. Дениса Кучика, Львів Ринок ч. 10.— *Комітет.*

ВЖЕ ВИЙШЛИ „Науки на неділі“ о. Т. Савойки. Дістати можна у Львові в книгарни Тов. ім. Шевченка і Ставропігійского Інституту, в Перемишлі в книгарни Андрія Юшиньского і у автора (Селиска п. Динів). Стор. 483+V, ціна 4 К. 5 3 5

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСІКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезоні маю честь повідомити Вшов. Панів і Впр. Отців, що замовлені матеріяли на ґарнітури, оберокн, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені мені роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всіх моїх Вп. Гостий з кождого огляду.

Остаю з правдивим поважанем

74 3 16 Василь Ґресік.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Ґроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V Zenker, Wien I, Bez. Dominikanerbastei 91.*

ПОЗИР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манжетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Крім того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Ведіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперніка ч. I., II. пов.** (Народний Дім) 509

Знаменитий Фредуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівск. університету

поручає

свій переплетничо-галантерійне заведеня у Львові ул. Валова ч. 29. 266

Подобиває ся всякаго роботи, особливо переплету Служебних книг, Евангелій, Богословських, Бібліотечних книг Альбомів, Нот, Журналів і т. ин. по умѣренних цѣнах.

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасіки в 5 клґр. пущі за **6 К.** оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 1—3 П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель Іванчани.

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРНЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна з першорядних фабрик. 590 230—?

Дѣло

орган руского товариства педагогічного двотижневик педагогічно-шкільний виходить вдруге 1 вересня 1898 у Львові ул. Кадубовича 7. Пренумерата річна 3 зр., півріччя 1·50 зр., чвертьріччя 80 кр.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Єгипетскі тутки і папериці

„АІДА“

суть найлучші узнані.

Сирій правний. Випій правний.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Давочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Римянова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·55, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвят.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Давочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9 25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о **36 минут** (12-а год. підля середноевр. 12·36 підля львівского). — Інформаційне бюро в дїзниче (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Краєцких ч. 5. 68

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в специяльній робітні колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

555 1—5 ( )

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Снарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Оповістка.

Заходом **академ. тов. „Січ“** в Чернівцах (перед тим „**Молода Україна**“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, перекладъ В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“, оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского життя. Ціна 60 сот.
4. Теод т Галіп. Думки та пісні“, новелї. Ціна 30 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданє. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 50 сот.
7. Максим Горький „Міщане“, сцени в домі Безсемйонова, переклала Маруся Полтавка. З передним словом. Ціна 1 кор.

Видання 1 5 і 7 можна дістати тільки неоправлені

Набувати можна всї книжки в Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2, у Львові у обох руских книгарнях.

Студентів прийму на чисте і сухе помешкане, здоровий харч домовий і як найстараннїйшу родительску опіку. На бажане з коропетициею. Адресу подасть склеп корінний під фірмою Іван Юстиян, Львів, Краківска 1. 3 3

Вправного інструктора (академика) до приватиста IV. кл. ґім., що підготовлав би рівночасно народну учительку до кваліфікационного іспиту глядає *о. Н. Темницкий,* Шидлівці, п. Гусятин. 6—6

Професор ґімназияльний прийме одного або двох учеників за умірковану оплатою. Близші вісти уділить листовно: *Софія Іванович* Стрий 52 6—6

Руский міщаньский дім.

При улици Собіского ч. 12 прийме учеників на помешкане і харч. *Іван Абрисевский.* 549 3 3

Русинка старша вдова або сирота по сьвященику получить сейчас ціле удержане за гаряд і надзір совісний при дітях в Коломиї. — Зголошеня: *о. Александер Осадца* парох в Вікні, п. Городенка. 559 2—5

Глядаю учительки

до двох дітий, хлопця і дівчини з 4 кл. норм.; дівчині треба подавати також початки гри на фортепяні. Зголошеня прийме: *Ю. Дудик,* парох в Фірлеєві. 556 3—5

Сливки „Квеча“ по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 568 —10

Обід 25 кр.

росіл, печеня і леґуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цінах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

552 2—7 **Катарина Лядра.**

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОҐРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кільо (включно кошик). 38

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко ввісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

4.9 74—15@

„В НАРОД“!

руський марш на фортепян

уложив *Р. Зарицкий.*

Ціна лиш 1 корона (з пересилкою почтовою 1 К 10 с.

Дохід з розпродажи призначений на народний фонд.

Дістати можна у автора в Перемишли, Добромильска 35, в руских книгарнях у Львові і у всїх провінціональних Народних Торговлях.

НАРОДНІ ИМНИ

„Ще не вмерла“ і „Не пора“

вийшли накладом „Народного фонду“ на гарнім картонї. Ціна за 100 прим. 2 кор. На пересилку почтову треба долучити 20 сот. Меньше як 100 прим. не висилає ся. Адресувати треба: „Народна Канцелярия“ у Львові ринок ч. 10, I пов.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 10 вересня 1903.

Велике специяльне представленє.

Виступ всїх артистів, як також передпослїдний раз вправних стрільців бурів з Трансвалю **Капітана Манса Слєма і Місс Аллїсе Слєма.**

По раз 4-ий у Львові велика історична пантоміна уложена з повісти Генрика Сенькевича

QUO VADIS

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Інсценїзовав дир. Ґіґетто Трупці. — Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагав ся уратовати свою паню Лїґію.

В коротцї бенефіс директора Ґіґетто Трупцї.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 60 1—

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризница“ має честь повідомити Всч. Духовеньство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина лїтурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цінї одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Близші услівя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цінї закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзниці і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осінь, час найвідповіднїйший, щоби заосмотрити ся в вино лїтурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА“ і просим о як найчисленнїйші замовленя з повним довірєм на солїдну доставу.

785 5—12 **Дирекция Товариства „Ризница“.**

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД МАШИН В КРАЮ ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складі в все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплачно. Шумні анонси заграничних фірм і громади влізливих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломяній цінї, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цінників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

519 **Готель Жоржа.**

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекураційне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на рускі добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Дністер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364 К.** і всї уміщені в цінних пап. пупіларн.

ДНІСТЕР **уділяє аґенциї селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 84

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: **Вячеслав Будзиновский.** Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Інституту Ставропігійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

і ширшої публіки. В історично-фільософічній секції вибрано: д-ра Мирона Кордуба проф. ґімн. в Чернівцях. В фільольоґічній секції: Павла Житецького висуженого проф. ґімн. в Київ,і Аґатанґела Кримського проф. Лазаревського Інституту східних мов у Москві, д-ра Осипа Маковея проф. учит. сем. в Чернівцях. В матем.-природн.-лїкарській секції: Івана Раковського проф. ґімн. в Коломиї. Окрім сього по раз перший вибрано дійсними членами учених неукраїнської народности. Початок постановлено зробити від двох визначних ювилатів, яких вибрано по порозумінню всїх секцай на членів фільольоґічної секції; се: д-р Вартослав Яґіч проф. віденьского університета і Олександер Пипін академік і бувший проф. університета в Петербурзї. Оба учені обходили недавно ювилеї своєї наукової дїяльности: Яґіч в осени 1902, а Пипін на початку 1903 року. Для більшої пошани ювилатів ухвалено при першім виборі не вибирати більше нїкого дійсними членами з чужинців, що й виконано.

— **Закладаймо курси для анальфабетів.** Сим покликом звертає ся учитель п. Я. Миколаєвич в остатнім (17) числї „Учителя“ до своїх товаришів, пишучи: „Коли теольоґія намагають ся зобразити землю яко сьвятиню, що обіймає цїлий ґльоб, — промисловці твердять, що она есть величезним варстатом чи фабрикою, проявляєсь о стілько поступ, о скільки праця дїлить ся і усовершає, — а природописці заявлають, що земля се чудесно зладжена хемічна ляборатория, де при найбільшій ощадности сили і материї наступає обнова житя, — то ми учителї таким самим правом, покликуючись на досьвід висказаний в нар. приповідцї „чоловік вчить ся до смерти“, сказати можем — сьвіт то школа. На початку вересня виправляли матери своїх мізинків до школи, деякі, бо так велить цїсарскій закон, инші вже самохіть з твердою надїєю зготовити дитинї тим робом лїпшу долю; опісля з розпукою в серци пращано новобранців, що мусять перейти тверду школу військового риґору, бо сего вимагає добро держави; отворім двері школи на час зимових вечерів для дорослих щоб вивчити їх письма, а не тілько порівнане наше стане правливійшим, але дамо почин до нової доби в житю народнім. Нема на сю цїль наручнїйшого місця над шкільну комнату, нема відповіднїйшої особи над учителя. Учительство в Росиї дає нам хороший примір. Використаймо час і обставини, що нас тепер не так давлять. За принукою учителя нехай внесе Рада місцева (нехай се ухвалить на своїм засіданю) просьбу до центр. власти шкільної у Львові о призвіл на ту цїль салї шкільної, а окружной інспектор має власть видати сейчас провізоричне зізволене, скоро лиш така просьба вплине до Ради шк. окружної. Не відкладаймо справи руским звичаєм за пізнїйше, не повторяймо на оправдане своєї нерадивости чей доволї вже осьмішеної засади „нехай буде як бувало“, але зачнім а скінчимо, — пукаймо а отворить ся, — працюймо а овоч узримо, не ми, то наші наслїдники. Як вести сю науку і яких сподївatись може успіхів, про се помістив „Учитель“ в 1. числї з 1901 р. короткий но фахово написаний поклик. Товариші! В виду нужди нашого населеня, яку потрафить оцїнити лиш сей хто видїв побут хлїборобів инших країв, в виду користий з сеї науки, в виду обовязків, які вкладає на нас звание народного учителя: тиснесь на уста одно слово, яке передав умираючий Септімюс Северус своїм леґіонарам: Laboremus! Працюймо! — *Як. Миколаєвич.*

— **Приїзд цїсаря до Львова** наступить в сю неділю о год. 9 мин. 26 (після львівского часу). На двірци ждати будуть намісник, кр. маршалок, командант ґен. Фідлер, президент міста і ин., та компанія піхоти. Цїсар переїздити буде улицами: Городецкою, Льва Сапіги, Шептицких, площею св. Юра, ул. Міцкевича, Маршалківскою, Третого мая, Ягайлоньскою, Кароля Людвика, площею Марийскою, ул. Театральною до лат. катедри. При тих улицях буде уставлена молодїж шкільна. Перед катедрою від склепу Бардаша до Ридля стояти будуть ремісничі корпорації, а перед входом до катедри рада мійска. Охотнича сторожа утворить шпалїр в катедрі від входу до вівтаря, а перед нею шкільні дївчата сипати будуть цьвіти під ноги цїсаря. По тихій служби Божій, відчитаній арцив. Більчевским, поїде цїсар до палати намісника. Тут являть ся перед ним шамбеляни, тайні совітники і инші двірські достойники, духовеньство, офіцарский корпус, краєвий видїл, рада мійска і инші власти правительственні і автономічні. О год. 12 мін. 36 від'їде цїсар тою самою дорогою на дворець. Намісник відпровадить цїсаря аж до Хлопів; в понеділок зрана верне до Львова на отворене сойму, а пополудни поїде назад до цїсарскої кватири і лишить ся там аж до від'їзду цїсаря. — Програму подорожи цїсаря подають таку: До Перемишля приїде цїсар в неділю о год. 6 мін. 48 (після серед ноевроп. часу); задержить ся 10 мінут, опісля задержить ся ще в Городку 5 мінут. По маневрах д. 15 с, м. виїде з Комарна о год. 4 по пол. і на Самбір, Добромиль, Перемишль верне до Відня.

— **Похвала москвофілам.** У відповідь на нашу статю „Pour le tsar de Russie“ пише Słowo polskie між иншим: „Нас сьвідомі народовці нехай не страшать зростом москвофільства серед Русинів. Беручи річ реально москвофільске сторонництво в Галичинї для нас менше небезпечне ніж розпасане гайдамацтво т. зв. народовців. Москвофілам не потребуємо давати жадних народних концесий, уменшуючих наш стан посїдання, — анї руских ґімназий, анї катедр університетских і т. д. Їх пропаґанда, о скільки виходить поза межі леґальности, став злочином против держави, зрадою, і передовсїм центральне правительство має інтерес спинати її. Впрочім москвофільске сторонництво, до котрого належать найкультурнїйші елементи з посеред Русинів, рускі консерватисти, з уваги на характер свій і своїх стремлінь не може вести політики аґітацийної, гайдамацкої, підбурюючої варварскі інстинкти народу, яку ведуть рускі народовці. Сі нехай не манять себе, що лякаючи нас можливим зростом москвофільства, виднають для себе нові уступки, котрі визискують і дальше будуть вести свою роботу.... З москвофільством дамо собі раду без гайдамацких союзників, небезпечнїйших і шкідливійших для нас, ніж противники, котрими нас страшать.“ — Чейже досить ясно!...

— **Візитация кс. арцибіскупа Більчевского в Перемишлянщинї.** Дня 5 с. м. прибув до місточка *Дунаєва* кс. арциб. Більчевский, де зібрало ся кільканацять лат. ксьондзів з близших і подальших сторін, дооколичне „обиватєльство“, всякі двірскі офіцияліста і много вірних, між котрими — як звичайно — була половина гр.-кат. Русинів, а друга половина Русинів лат. обряду. В костелї відбули ся богослуженя і патріотичні „казаня“, а особливо о захованю „обжондку“ і „вяра ойцуф“ та заклинання, аби кождий Поляк (!) уживав тілько „цудовнеґо, родзїннеґо єнзика“. В палатї арцибіскупа (Дунаїв в власностию лат. львівского архіепископства) відбуло ся величаве принятє для інтеліґенциї, а опісля — як ходять слухи — довірочна нарада над „будовон ойчизни“ в тім глухім чисто-рускім кутї Перемишлянщини. Що нарада мала добрі наслїдки і не була без цїли, показало ся другого дня в неділю. Ого арциб. Бїльчевский заїхав до села *Чемеринець*, віддаленого о одну милю, і тут з великою помпою довершав посьвячена „везґельнеґо каменя“ під „новон твердзен“ на Руси. Чемеринцї — село чисто руске — завдяки не мочи і недбальству місцевого пароха о. Перфецкого, котрий від 57 лїт свого побуту в селї Чемеринцах не тілько, не причинив ся до осьвідомленя й економічного двигненя села, але своїм обходженем, неоправданим скупством і крайним занедбанем навіть чисто реліґійних справ довів до сего, що село Чемеринцї і прилучене село Пленників упали так низько морально і економічно, що і за пятьдесять лїт не зможуть отрясти ся з убожества й темноти та випливаючих з того пороків. Оба згадані села числять звиш півтретя тисячки населеня, з чого *майже половина змінила свій обряд* і нині буде вести братоубийчу війну. Будова косцюлка в Чемеринцах готова причинитись тепер до загального златившеня а дальше і спольщеня вже і так здесяткованих двох руских сїл. Одиноким ратунком може бути тілько наданє там енергічного, молодого і перенятого народним духом *сотрудника з правом управи*, бо в противнім случаю дальше ведене парохії 87-лїтним старцем о. Перфецким приведе... другі Тучапи. Звертаємо ся тому до наших власти і духовних з покликом: Caveant consules! — *Парохіянин.*

— **До Хв. Дирекциї почт!** Прислано нам почтовий переказ, адресований найвиразнїйшим письмом до „п. Петра Верницкого в Залїщах старих“. Хоч почта до Залозець є така в Залїщах, пішов переказ до Заліщик, а там на нїм написано: „Abgereist ohne Angabe der Adresse“! і завернено назад до Микулинець, де він був наданий. Поманувши вже неувагу і похибку, що переказ післано до Заліщик замість до Залозець, запитуємо: як міг Петро Верницкий виїхати без подання своєї адреси з Заліщик, де він нїколи не мешкав?

— **Так повинні всї робити!** Dziennik polski в дописи з Николаєва з над Дністра накидає ся на тамошного руского катихита, що на его поучене починають родачі шкільних дітий домагати ся в школї руских повідомлень і сьвідоцтв шкільних. Так само в дописи з Жовкви в досить сентиментальнім тонї жалує ся, що оо. Василияни не приняли від управи одної народної школи польского письма і зажадали руского. А знов на Винниках коло Жовкви ладили ся польскі патріоти заложити крамницю, та випередили їх оо. Василияни і заложили крамницю руску. — Отже можемо лиш тїшитя ся сими вістями, що так розжалоблюють або й сердять дописувателїв Dziennik'a. Vivant sequentes!

— **Концерт в селї Березові нижнім** (повіта печеніжиньского): Дня 19. серпня с. р., на Преображене Господне, відбув ся в Березові нижнім заходом членів тамошної читальні „Просьвіти“ в стодолї господаря Михайла Голиньского концерт при участи звиш 200 (так тамошних як і дооколичних) селян. Найбільше натрудив ся над уряджением сего концерту о. В. Луговий, сотрудник в Березові нижнім, котрий між иншим перебрав був на себе також і зорґанїзованє хору. Концерт розпочав ся о 7 год. вечером вступним словом, що его виголосив акедемик Михайло Ґеник, поясниви дуже зрозуміло й удачно значінє читалень для селян. Відтак хор, зложений з дуже маленького числа осіб, під проводом о. Лугового відспівав зовсїм вдоволяючо композициї „Ой пущу я кониченька“, „Ой летїла горлиця“, „Та туман яром котить ся“, „Сонце заходить“ і „Були в поли три кирниченка“. Хор селяньских дїтий, зложений із хлопців та дівчат, відспівав під проводом дяка Івана Пригроцкого студентский марш „Раз два, раз два вперед хлопці“. Крім того Вп. панна Г. Величківна та п. Михайлюк, учитель з Коломиї, що брав участь також в хорі, відспівали кілька пісень сольових як „Цьвітка дрібная“, „Помарніла наша доля“ (п. Михайлюк), „Коли почуєш“ і инші (п-на Величківна). Декляцаций було три: першу „Гамалія“ виголосив з чутем і зрозумінем річи кошовий місцевої „Січи“ Василь Ґеник, другу „Пан та Іван“ Руданьского також не меньше поправно виголосив Стефан Фіцич аґент „Дністра“, а вже найбільшу радість та одушевленє викликали на присутних два малі стишки („Україно, Україно, неньо моя, неньо“, і ще один) виголошені пятилїтною дівчинкою Юлією Дутчаківною. Послїдною точкою програми було закінчене, виголошене Стефаном Фіцичем з подякою п-ї Величківній і п. Михайлюкови за милозвучний сьпів, о. Лугового за зорґанїзоване хору і всїм иншим присутним, що яким-небудь чином причинились до звеличеня концерту; вкінци пояснив бесїдник значінє таких концертів для селян. Нарід розходив ся при сьпіві „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“ і „Коли Україна борбу розпочала“ — піднесений на дусї та заохочений до любови своєї рідної пісьні і свого слова. — *Суеїд.*

— **Вибори до повіт. ради в Теребовли** розписані на д. 8. жовтня с. р. з громад (12 членів), на д. 12. жовтня з більшої посїлости (9 членів) і на д. 15. жовтня з міст (5 членів).

— **Пожежі.** В пятницю дня 4 с. м. вибухла в саме полудне, коли люди були в полї, грізна пожежа в Корналевичах, самбірского повіта. Згорїло 23 господарских загород і дві стодоли, разом до 70 будинків. Тілько завдяки огневим сторожам з Калинова і Кранцберґу спинено огонь. Шкода величезна, бо хоч будинки були по більшій части обезпечені, то необезпечене було збіже. Одному господареви згорїло самого збіжа на 3.000 К.

— **Мядяри у війску.** N. fr. Presse подає статистику угорских полків піхоти після народностий. Отже на 47 полків має бути чисто мадярских лише 4; 14 полків має поза 50% Мадярів; 4 полки 50%; 5 полків 25—40%; 6 полків 10—25%; а вкінци в 4 полках нема ані одного Мадира. Три полки мають більшість нїмецку, 8 полків більшість хорватску і сербску, 6 словацку, 8 румуньску, а в однім полку половину становлять Русини. Загалом беручи, у всїх угорских полках піхоти є 42·8% Мадярів, 57·2% належить до инших народностий, а то: 15·5% Нїмців, 16% Хорватів і Сербів, 9·8% Словаків, 1·45% Русинів (взагалї Славян 27·25%) 13% Румунів.

— **Славний париский інститут Пастера**, оснований в 1886 р. для лїчення людий покусаних скаженими звірями, оголосив недавно найновійший звіт, з котрого показує ся, що сей інститут від часу свого основаня до тепер спас житє 27.877 особам на 28.091 всїх осіб лїчених у него.

— **На міжнароднім конґресї для народної гігієни**, зібраних сими днями в Бруссели, поперед всего раджено над способами охорони перед туберкульозою. Д-р Маморек з паріского інститута Пастера заявив, що на сім з'їздї не дасть ще нїякого реферату про нове серум (сировицю) туберкульози. Відтак розвелась дискусия над теориєю проф. Коха, котрий (як відомо) каже, що туберкульоза рогатої худоби не переносить ся на чоловіка. Проф. Dejong з лєйденьского університету в ширшім рефератї виповів свою гадку, що туберкульоза худоби таки переносить ся на чоловіка, отже власти повинні запобігати ширенню туберкульози між людьми через спожите мяса й молока туберкулїчної худобини. Відтак лікар Gratia з Брукселї ставив доказ, що туберкульоза переносить ся з чоловіка на рогату худобу. Чи она переносить ся з худоби на чоловіка, на се нема безпосереднього доказу, бо годі для досьвідів защіплювати худобячу туберкульозу чоловікови. Але він се пробував на малпах. Із 16 малп, повних молоком туберкулїчних коров, 14 погибло. Що-до лїчених ним туберкулїчних дітай він у 16% констатував туберкули з молока туберкулїчних коров. Мимо того ученик д-ра Коха Коссель всетаки боронив погляду д-ра Коха, додай о стілько, що позитивно годї сказати, щоби туберкульоза з худобини переносила ся на людину. Так поки-що ся справа ще не ясна самим ученим.

— **Спростоване похибки.** У вчерашнім числї „Дїла“ в новинці п. заг. „Перепозненє учительских семинарий“ пропущено при складанію кілька слів, так що одно місце вийшло цїлком незрозуміле. Ого в 16-тій стрічці з кінця новинки повинно бути: та з кривом дав ій реченець до 12. годин. Бідна дівчина, не розумівчи, що о сьвідоцтво... і т. д.

— **Перші загальні збори товариства „Жіноча Громада в Долинї“** відбудуть ся дня 20. вересня (в неділю) с. р. о годинї 2½ пополудни в комнатах читальнї „Просьвіти“ в Долинї. Новоприступаючі члени зволять вписатись в Товариство від год. 2 в місци зборів. Просимо о численну участь! — За Комітет: *Величковска. Чапран.*

— **Щедрі дари** зложено на руки дир. Ал. Борковского від Добр. О. М: 100 К на ремісничу Бурсу у Львові, 80 К для Товариства „Руслана“ (на запомоги для убогих учеників акад. ґімназиї) і 73 К на Бурсу Руского Товариства педаґоґічного (при ул. Вірменьскій.) — Обдаровані товариства просять нас висказати їх іменем горячу подяку незнаному їм Добродієви, що не перший отсе раз складає щедрі датки на наші народні цїли.

— **Пожарний „Сокіл“ в Гадинівцях** повіта гусятиньского основано на філіяльних статутах „Сокола“ Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **Данівскі довірочні збори гусятиньского деканата** відбудуть ся дня 12 н. ст. вересня о 10 годинї перед полуднем в Крогульцах. Тому запрашає ся тутешних дяків, бо на зборах будуть обговорюватись дуже важні й пекучі наші справи, як рівнож просить ся Вєч. оо. духовних гусятиньского деканата, щоби не боронили дякам їхати на ті збори. — *Ст. Поцтивий*, гр.-кат. півець церк. і аґент тов. зв. пом. дяків.

— **Комітет заряджуючий дівочою Бурсою філії і Товариства педаґоґічного в Коломиї** має честь отсим повідомати, що Бурса вже отворена. До тепер уміщено в ній 12 учениць, а що місця ще суть, тому дальші зголошеня приймають ся. Оплата 16 К місячно. Позаяк оплати учениць не вистарчають на удержане Бурси, Комітет звертає ся отсим до всїх Добродіїв о надсилане хочби найменших жертв в грошех і натуралїях. Д. тепер в першою помочию поспішили: Вп. пані Ірена Насальска з датками: 27 К зібраних на весїлю в Макитинцах в домі о. Андрея Завадского, 16 К зібраних на весїлю в Яблонові в домі о. Данилла Бахталовского і 3 К зібрані на відпустї в Ольшаницях в домі о. Теофіла Лятошиньского, Вп. пані Малицка 10 К від п. Романа Алексевича і богато пань коломийских, що датками в натуралїях причинили ся до заложеня інвентаря Бурси. — Всїм Вп. Добродіям складає Комітет Бурси і Видїл Товариства найсердечнїйшу подяку. — За Видїл *Іван Раковский.*

— **З „Народної Торговлї“** Бажаючи услужити Р. Т. гостям, що спроваджують каву найнизшої цїни в почтових посилках, випроваджуємо з вереснем також посилки кави зеленої, в добрім роді, дуже доброго смаку, але невеликого зерна на 4½ клґ. netto по **12 корон** franco і всьмо переконані, що нїяка фірма трієстиньска, анї жадна друга кави тої доброти за так низьку цїну вислати не есть в силї. Замовлена просимо ласкаво надсилати вже від тепер. — *Дирекция.*

† Померли:

— **Михайло Клемертович**, бувший довголітний сотрудник „Слова“ і редактор „Листівки“, опісля урядник „Нар. Дому“, упокоїв ся вчера в 68 р. житя. В. в п.!

Бібліоґрафія:

— **Знане і мораль.** (Слово до мужеской молодіжи.) Відчит, виголошений в Льозаннї і Женеві д-ром А. Герценом, професором фізіольоґії на университет в Льозаннї. З нїмецкого перевів А. Гринашин. Тернополь. 1903. — Сторін 19 вісімка; ціна 20 сот. Можна дістати в філії Руского Товариства педаґоґічного в Тернополи — Відчит, призначений для старшої мужеской молодіжи, кінчить ся словами: „Шануй і почитай жінку, сестру, дочку кождого вашого так високо, як хочеш, щоби твою так шанували і почитала“. А д-р Адольф Гарнак, професор і ректор берлїньского університету, дуже горячо припоручає той відчит в передмові до нїмецкого видання.

— **„О устройствѣ и реформѣ календаря греко-руской церкви.** Написавъ и издавъ *Іосифъ Мѣльницкій*, д-ръ св. богословія, прелатъ почетный, совѣтникъ и референтъ гр. кат. Митроп. Консисторіи, вицеректоръ гр. к. генераль. сѣменаща духов. во Львовѣ. Львовъ 1903. Накладомъ Автора“. — Се дїло вводить в глубоке і істинне пізнанє календаря греко-руской церкви і має приложених 12 скрижалий, з котрих три, послїдні одобрені митроп. консисторию, представляють завсїгдашний календар греко-руской церкви. Книжка коштує у Автора і в книгарни Ставропиґийского Інституту 1 К 90 с, з пересилкою почтовою 2 К.

— **Виказ жертв на „Селяньску Бурсу“ Філії Руского Педаґоґічного Товариства в Бережанах** по день 31 серпня 1903: Рад. Вільчівский 20 К, о. Кузів 2 К, о. Сосенко 1 К, з концерту 14/VII п. Лукіянович 8 К 42 с., о. Садовский 1 К, п. Іван Кукурудз 2 К, о. Дурбак 20 с., Мищаньска Читальня з аматорского представленя 26 К 26 с, Д-р Соневицкий 2 К, Др Федак 100 К, рада. Ганачкевич 2 К, на концертї у о. Рибака зібрала п. Г. Кордубівна 10 К 17 с., проф. Бобяк 8 К 29 с., о. Рудницкий 1 К, п. Федь Волиновский 1 К, п. Олекса Галій 1 К, п. Стефан Пащак 1 К, п. Василь Панас 1 К, п. Н. Дрогомирецкий 1 К 71 с., о. Залужний 4 К, п. С. Кульчицкий 3 К, о. Дяків з акафисту 3 К, селяни на празнику в Ковюхах 11 К 66 с., Д-р. Мільницкий 5 К. о. Зарицкий 2 К, о. Дурбак 2 К, о. Кушнір 1 К, о. Сосенко із Заруда 4 К, п-а Лукіяновичівна 2 К, з пушки „Бояна“ 9 К 73 с., М. Козорис з Любачева 4 К, Мищаньска Читальня з другого представленя 26 К 80 с. — За Видїл Філії Р. Пед. Тов. *М. Бачинський, С. Томашівский.*

Переписка Адміністрациї.

Вп. Е. Ма в Тер. До кінця вересня 8 К. — Г. Ве. в Су. До 15 серпня належить ся нам 3 К 50 с. — Л. Ра. в Бо. До кінця вересня і давнїйших прийде нам разом 21 К 70 с. — Б. Ли. в Бу. Тепер вилачено за серпень а не вересень. Д. Ла. в До. Ще 11 К 60 с. — С. Ох. в Те. Тепер вилачено за серпень а не вересень. — З. Ґж. в До. До кінця вересня прийде нам ще 2 К 20 с. — І. Бр. в Кр. Годить ся. — О. Па. в Пі. До кінця 3. кварталу. — Н. Ан. в Са. Ще 7 К 20 с. — И. Ку. в Ди. До кінця року прийде нам ще 3 К — О. На. в Ів. Тепер вилачено за серпень а не вересень. — В. Пе. в Ва. До кінця вересня належить ся нам ще 1 К 20 с. — Р. Пе. в То. Тепер вилачено за серпень а не вересень. — Я. Ми. в Те. Вже справлено.

Ч. 193. Львів, Четвер 28 Серпня (10 Вересня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий“.

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла“, ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТЇ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Мирове самолюбство чи бляґа?

Від 7 ого с. м. протягом трех днів радила у Відни міжпарляментарна конференция мирова. Конференция відбула ся, як звичайно, з усякими можливими формальностями та церемоніями. Австрийскій міністер-президент витав першого дня зібраних на конференцию делеґатів як репрезентант держави, на котрої території відбувала ся конференция, а навіть удїлив до ѣї розпорядимости палати австрийск ґо парляменту, - президент угорской палати по слів ґраф Аповїй був одним з містопрезідентів конференциї, а посадник столицї, д-р Люеґер, видав на закінченє конференциї в віденьскім ратуши великий бенкет для учасників з'їзду, де знов промавляли офіциальні лица Австриї: д-р Кербер, д-р Гартель та зам представник Відня д-р Люеґер. Через три дни учасники конференциї, а було їх мало що не ще, ніж послів в австрийскім парляментї, виголосили кількадесять більших та менших промов, поставили і ухвалили одноголосно або майже одноголосно цїлу низку резолюцій — все на тему „міжнародного“, а властиво „міждержавного“, мира — і роз'їхали ся, назначивши слїдуючу конференцию до Сан-Люї, в Злучених Державах півн.-Америки. А на поли „мирових змагань“ прибула одна конференция більше...

Так — лише одна конференция — бо справа міжнародного мира і того, що саме есть цїлию такого мира, а именно справа загального розброєня та виключеня війни, мимо всїх гарних та шумних фраз, виголошених на згаданій конференциї, як і на всїх попередних таких конференциях, не поступила ні на оден крок на перед. Бо й справді чи-ж не є нїчим иншим, як лише самодурством на тему міжнародного мира або прямо таки сьвідомою бляґою усї ті мирові деклямациї, всї ті мирові конференциї і резолюциї, чи се ходить о конференцию офіциальних репрезентантів державних правительств, як прим. конференция в Газї, чи о збір парляментарних „приятелїв мира“, як саме відбута міжпарляментарна конференция у Відни?..

Як на всїх попередних конференциях, так не менше у Відни богато, навіть дуже богато балаконо на тему поступу ідеї мира в теорії та в практицї. Наводжено та вичислювано навіть случаї, де міждержавні спори були полагоджені путем мирового суду. Та все таки й серед тої повени самодурних фраз пробивав ся від часу до часу тверезий голос, що зливав по трохи холодною водою розпалені голови мирових фантастів як і розкривав властиву вартість слів мирових бляґерів. Знайшли ся і в віденьскій конференциї невірні Томи, котрі якось не дуже довірюють в мирові наміри і інтенциї царя Миколи II-ого, котрий рівночасно з своєю ініциативою до ґаґской конференциї наложив брутальну руку на свободу Фінляндиї, — або котрі дуже сумнївають ся в миролюбивість і готовість до мирових судів тої Анґлиї, що то, беручи участь в ґаґській конференциї, рівночасно з початком бурской війни не тілько відкинула недвозначну пропозицию північно американьского президента Рузвельта, котрий готов був до мирового посередниченя між нею а Бурами, але ще й узнала сей виступ Рузвельта за ознаку ворожих замірів супротив себе.

І сї „недовірки“ серед збору щирих чи й нещирих поклонників загального мира виказували на основі фактів з послїдних часів, що коли які спорючі держави справді хотили ся такого способу полагоди своїх спорів, як мировий суд, то все те були спори, що й без мирової полагоди не були-би довели до вибуху оружної розправи. Сильна мілїтарно держава — виводили вони з повним оправданем — певне не залишить оружної розправи, коли ходить о важні для неї та животні інтереси і коли має сякі-такі шанси на добрий результат війни. Коли-ж така держава йде на дорогу мирової полагоди справи, то се певно, що справа, о яку розходить ся, є дуже малої для неї ваги, або коли навіть й більшої ваги — так шанси побіди мусять бути дуже непевні або війна під дану хвилю, з огляду на міждержавну констеляцию або що, дуже мусить бути не на руку дотичній державі, й вона волить забавити ся в поклонницю „ідеї мира“.

Та се ще цїлком не все, що дасть ся піднести против заходів „приятелїв мира“ в тій формі, як вони се роблять. Остаточно цїлию тих заходів є постійний сьвітовий мир і знесеня війни. Та першим кроком до сего мусїло би бути загальне роз'оруженє усїх держав. Так як тепер однак стоїть річ, то вже сей перший крок есть немислимим. Істнуючі держави, витворені переважно дорогою всенних підбоїв, мають за богато ще сьвіжих та недавних рахунків між собою, аби могли зрезиґнувати з територий, котрі після їх переконаня неправно находять ся в руках сусїда. До того і в своїм нутрі теперішні держави не є так сконсолїдовані, аби можна їх було вдержати силою самої внутрішної атракциї без того гуртуючого бича, яким є армія. В більшости теперішних держав кипить завзята внутрішна борба народів і кляс, борба ґруп національних і соціяльних так, що хвиля знесеня армії була би рівночасно хвилею вибуху загальної революції в сих державах. Коли-ж з огляду на сї причини, при істнуючім політичнім і соціяльнім ладї, про знесеня постійних армій державами і їх керманичами нема що й говорити, то всякі балаканя на тему роз'оруженя і загального мира остануть лише балаканями доти, доки не уступлять цїлковито сї причини, на яких основує ся теперішний мілїтарний стан Европи се есть доки не зникне цїлком головне жерело оружних конфліктів: поневолене слабших сильнїйшими.

Тимчасом мирові конференциї як-раз ні трохи не гадають подумати над способами усуненя самого коріня зла. Вправдї позволили вони собі узурпувати предмету „міжнародности“ і усе говорить ся на них про „міжнародний“ мир та потребу постійного „міжнародного“ мирового суду. В дійсности однак є вони міждержавними, говорять лише про міждержавний мир. А се-ж річ в теперішних обставинах основно відмінна від „міжнародности“! Сучасні держави, з малими виїмками, не є вповнї або й цїлком ще не є національними державами, але складають ся з народів пануючих і поневолених. І коли би навіть пропаґаторам ідеї мира удало ся здійснити думку постійного міждержавного мирового суду, зложеного з репрезентантів держав, то був би се лише суд міждержавний але нїяк міжнародний. Против такого ставленя справи, мусять, розумієся, піднести протест усї поневолені народи, бо-ж ясна річ, що так зложений суд мусїв би звернути ся против них, як против бурителїв загального мира, скільки разів вони потребували би з оружием в руках скинути з себе ярмо чужої неволї.

Не марний чейже симптом, що й віденьска мирова конференция ухилила ся від розбиранья мемориалу Македонців, викручуючи ся тим, наче би ѣї задачию був лише теоретичний розбір справи а не практичне рішеня спірних міжнародних питань. Коли се зробила міжпарляментарна конференция мирова, то можна собі представити як поступав був міждержавний офіциальний суд!

Супротив того деклямациї „приятелїв та опікунів“ мира ні трохи не можуть нас загріти і певно не загріють нїкого, хто чує на собі неволю та мусить против сеї неволї бороти ся — як треба — то хочби й оружно. Що людство, розвиваючи ся на дорозї рівности, волї і справедливости, чим раз то більше еманципує ся з під насильного, оружного розвязуваня своїх спорів, се річ неоспорима, і з дальшим поступом загальної ссободи та рівности кровавi конфлїкти мусять ставати рідшими. Та однак і се певне, що до повного здїйсненя сего ідеалу так далеко, як далеко до повної рівности усїх народів між собою. А поки ще — кажучи словами нашого Кобзаря — „сьвятая настане правда на земли“, поки є поневолені і поневолюючі, поки оден нарід двигає ярмо наложене рукою другого народу, доси нїхто не може і не сьміє замикати поневоленому дороги до волї, хочби ся дорога й мала бути сполочена людскою кервою...

Справи заграничні.

Різня в Байрутї.

Справоздана турецкого правительства о розрухах в Байрутї, оперті на реляциях вального, старають ся представити сї розрухи в невиннім сьвітлї. Сим справозданям перечать депеші від конзулїв. Після сих депеш Турки мордують христиан в ріжних частях міста. Панує страшна панїка. Торговля і комунїкация цїлком здержані. Населенє утїкає до Лїбанону. До Каїру надійшли грізні вісти о положеню в Сирії. Бедуіни, що прийшли з Аріку, доносять, що Друзи вхопили за оружже. Боять ся загальної різні в Лїбанові.

На зборах членів конзулярного тїла порішено домагати ся безпроволочного відкликаня вального Решіц-бея. Порішено також просити американьского адмірала о евентуальну поміч для чужих піддaних.

Дивний вексель.

[*Картинка з галицкого житя.*]

Якось під конець червня випало менї поїхати до дїтий; в школах суть. Всїдаю на стациї до ваґону та розміщую клунки, що привїз за мною послугач. У возї застаю лиш одного подорожного, та ще й духовного, як і я.

„Слава Ісусу Христу!“ кажу, пораючись коло клунків.

— Слава во віки! відповідає менї незнакомий.

Ну, думаю собі, певно таки свій, то тим лїпше. Аж тут, коли я вже поукладав свої манатки та, усївши, міг лїпше придивити ся моєму товаришеви дороги, пізнаю в нїм давного свого товариша з семинарії.

„Петре!“ кажу до него урадуваний: „Не вже мене не пізнаєш?“ та берусь цїлувати ся з ним. Він цїлує ся теж, але видно, не пізнає; а далїй і каже таки:

— Нї, таки не пізнаю.

А втім, глянувши менї ще раз добре в очи: — Та, чи не Прокіп?! — каже, та наново став цїлувати ся вже щиро, по дружному.

„А Прокіп!“ кажу: „Тілько ти, небоже, остав і доси молодець, хоч куди, а я за 16 лїт, відколи розійшли ся на свій хлїб, бач як посивів, змінив ся! Біда, братику, не жалує!..“

І пішла довга дружна розмова і випити про жінки, дїти і т. п.; пішли всїлякі спомини, звичайно, як між товаришами, що тілько лїт не бачили ся, не чували один про другого.

Втім питаю его: „За чим же їдеш?“

— До всесьвітлїйшої консисторії — каже: — стараю ся о иншу парохію.

„Ого!“ жартую: „Пани, як звичайно, добивають ся чим-раз лїпшого добра; а чоловік бідує на голодівці та за безнастанними клопотами і часу не має подумати про поправу своєї долї. Ось і тепер не розкіш вигнала мене з хати. Пропаде там без мене тота дрібка сїна, певно пропаде! Та що-ж робити: випало їхати до своїх *гайдамаків, пайдократів*, бо чую, щось там нїби зле з ними.“

— Ну, не поблагословив мене Господь синами — каже, зітхаючи, мій любий товариш, — але часом то й не жалую, коли з усїх сторін чую про ті вічні клопоти з хлопцями.

І став дуже гарно виводити свої погляди, а властиво не свої, а загальні сьвітові погляди на вихованє молодїжи, на его цїль і услівя, на витворюванє характеру і т. и. Що варт чоловік без характеру, хоч би й всї розуми сьвіта поїв? Але характер вироблтись може лише під рукою характерних людий та на примірах, які вони дають з себе. А то біда тепер з тими „скоробрешенками“!

І говорив богато про „скоробрешенків“, про „скоробрешенка“; та я вже з того мало розумів або й нїчого. Отже й питаю вкінци:

„Що ж се, чи хто-ж се ті „*скоробрешенки?*“

— О, не знаєш *скоробрешенка*?! — питає здивуваний.

„Та нї, не знаю“! відказую я.

— Ага!.. Правда... що ми зійшли ся з тобою аж на теольоґії!.. Був то, бачиш, оден з моїх професорів. Скоробрешенком ми его прозвали через те, що говорив дуже гладко і богато, про що-б нї зачепити; а в тім, що говорив змісту було дуже мало: велика купа гарних а пустих слів. Звичайно, як то кажуть, бляґер — або по нашому дуже таки влучно: *скоробрешенко*. Учив у нас польского. Раз якось учив і руского недовгий час; заступав когось чи що, — не тямлю вже. Бувало про щонебудь зачне, а все зійде на польску літературу і тогдї вже плавав плавав наче по хмарах. Великий був з него патріот польский! Але між Русинами так солоденько умів удавати Русина, що слухаєш та думаєш, що нема щирійшого Русина над него; а в тій хвили оберне ся між Поляків, то й не пізнав би его нїхто. Учевики і о тім знали від старших, та сим ще йно утверджувалось его прізвище. Одно було нам з ним добре, що страшна була з него лїнь. Задач нїколи бувало не поправляє; нїколи не знає, що задав на лекцию. Прийде бувало до кляси, то насамперед питає ся, на чім то ми станули, що задане. А як нічне далїше говорити, то говорив би й десять годин; тількож спитатись би було, що він наговорив, — а Бог его знає! Скоробрешенко тай годї!

„А як же він властиво зве ся чи звав ся?“ питаю на те.

— Правда, що ти не знаєш!.. Не в обиду тобі кажучи, він твій іменник, тілько не Прокіп, а Іван. Ваша „*фамілїя*“, як кажуть Українці з московска, дуже численна аж по Днїпро. Якось я давно зговорив ся був раз з одним Українцем тої-ж самої „фамілії“, то казав, що в четвертій клясї було їх самих Іванів сорок душ! Мабуть переборщив. Але памятаєш, що й на нашім році було вас чотирох: двох Іванів, ти — Прокіп, ну й Кирило. Правда? Отже ми нашого Івана Скоробрешенка по імени звали все здрібнїло.“

„Ага, то вже знаю! Чував, чував нераз“ кажу і мимохіть сплюнув я на бік.

— Не плюй на підлогу, бо не вільно; Скоробрешенкової пики на жаль нема тутки — замітив мій Петро, а далїй каже: — Він, той Скоробрешенко, і в повстаню був; не знаю, чи дійшов до Томашова, але був. Кажуть, що він був одним з героїв славних *Uciekinier*'ів. Ти читав *Uciekiniery*?

„Нї“ кажу: „не читав.“

— Шкода! — каже: — Варто ще прочитати! Тілько тепер се вже бібліоґрафічна рідкість. Ось що-йно недавно помер їх автор, Остап Левицкий...

— Але розкажу тобі — почав по хвили знов мій товариш — ще одну ладну історию тої людини.

„Говори!“ кажу: „То мусять бути цїкаві річи.“

— А цїкаві!... Ти знав о. Д...ого?

„Як же би не знати! Оттой, що мав тут в містї каменицю, — що перед кількома роками помер?

Вибирайме нїменкі вироби! 435 5—8

Ново-отворений в домі під **ч. 14, при площи Галицкій у Львові**

СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО

склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві — поручає: раменники стінні і висячі до осьвіченя публичних льокалї і т. д.

Американські кораблї воєнні стоять готові до бою. Ждуть на великі кораблї воєнні.

Напружене між магомеданцями а християнами не уважають за відгук македонського руху. Заряд дотеперішного вального був дуже лихий. Порта вже перед 14 днями одержала донесеня о грізній ситуації в Байрутї. Туреччина мусить як найскорше успокоїти цїлий рух, бо грозить небезпеченьство, що розрухи перенесуть ся до Дамашку, де є дуже богато неспокійних елементів.

Валї Дамашку, Назім-баша, котрому поручено привернене ладу і слїдство, відїйшов до Байрута з двома баталїонами і увязнив богато участників розрухів. Деякі з них мають бути вигнані, а лад привернений.

Македонїя.

Дневник Independance Belge доносить, що недалекою є військова інтервенция Австро-Угорщини і Росії на Балканї. Говорять, що в часї побуту царя у Відни будуть обговорені услівя сеї інтервенції. В такий спосіб буде виконана за дозволом держав мішана окупация Македонії российскими і австрийскими військами. Військові круги Австрії мають справу окупації підпирати, бо тепер військова справа в Австро-Угорщинї знайшлась в положеню без виходу, а сї круги надїють ся, що окупация зверне увагу парляментів в иншу сторону.

Турецкий заряд військовий мав командантам віддїлів висланих против повстанців видати наказ, аби через східну Румелію перейшли до адрианопільского віляету і з заду напали на повстанців.

Надїють ся вибуху загального повстаня в округах Драма і Серес, бо болгарске населене випродує за безцїн своє майно: худобу, коні, збіже, вироби домашного промислу і т. д. Продають взагалї все, що лише дасть ся спродати. В тих віляетах, котрі вже прилучились до повстаня, випродувано все майно тамтого року в осени. По випроданю всего, лишались дома старцї, жінки і дїти, а все доросле мужеске населене утїкло узброене в гори. Турки вже знають, що така випродаж значить, беруть за безцїн македонську працю, висилають ї до більших міст, спродають, гроші ульоковують в банках а самі утїкають до Царгороду, Солуня і т. д., аби бурю переждати.

Деякі беґи роблять в той спосіб великі маєтки, виїздять до Европи і живуть з рент. Бідні Магомеданцї, котрі живуть в працї рук, мусять лишатись на місци. З них рекрутують ся страшні башибожуки. Одні ідуть до султаньского війска і тим еще найлїпше, бо їх удержує правительство і можуть погуляти собі в македонських селах. Ті, що лишились дома, узброюють ся і займають оборонне становище супротив болгарских ватаг.

В Царгородї говорять, що в наслїдок дуже енерґічних заряджень, повстане в монастирскім віляетї вже гасне.

Офіцирский заговір.

Слїдство против арештованих офіцирів вже скінчене. На відозві против убийцїв короля Александра підписаних є 1386 офіцирів. Між арештованими є оден „Поляк“, т. є. син зсербщеного Поляка, котрий довідавши ся о нападї на конак, хотїв з иншими офіцирами іти на поміч, але его силою здержано. В слїдстві подав до протоколу, що убийцї короля скорше спредали, як зломили свою присягу. Ґенерал Маґдаленич, котрого уважають душею нового заговора офіцирского, забрав голос в дневниках. Перестерігає, що арештоване офіцирів, котрі не зробили нїчого злого, бо тілько домагали ся усунення тих, що сплямили офіцирский мундур, може мати сумні наслїдки. Маґдаленич має бути за сю осторогу поставлений перед суд і здеґрадований.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Урядовий дневник Magyar Nemzet пише, що бажаня мадярского народу в військовій справі будуть по більшій части увзгляднені і край одержить концесиї, о яких опозиция навіть не снила. Однак на жаль обструкціонїсти не вдоволяють ся сим, їх лакомство росте з дня на день. Одинока надія, що здоровий розум народу не згодить ся на гасло: все, або нїчо. Деякі вчерашні дневники донесли, що на вчерашнім засїданю кабінетової ради президент кабінету ґр. Куен оповідав, що цїсар в розмові з ним заявив, що поза концесиї, які давав Сейль не піде анї на волос і скорше зложить корону.

В містї розійшлась вчера неожидано вість, що по галицких маневрах і по візитї вїмецкого цїсаря, цїсар приїде між 20 а 29 с. м. до Будапешту. З ініциятиви Апонїя має відбути ся конференция мужів довіря всїх сторонництв, аби обговорити і поставити одноцїльну програму жадань в військовій справі. Правительственне сторонництво жде на поворот Апонїя до Будапешту, аби порішити щось в справі теперішної ситуації. Говорять, що опозиция є противна скликаню в сїй хвили сойму. Завтра вертає до Будапешту Кошут, а в суботу опозиция порішить як дальше поступати.

Наше садівництво.

(Відчит, який мав відчитати на господарских зборах у Львові дня 11 червня с. р. о. Юл. Луткевич з Дубя, та задля браку часу не відчитав.)

Хотяй Русь славила ся колись славним на цїлий сьвіт садівництвом і була розсадником садової культури на схід Европи, то нині зійшла она в тім до великого зера. Галичина, роскішний край, з найкрасшою землею, з услівями до найхоросших садів, може повеличати ся тим, що овочів майже не має.

Звичайно всю вину слабого економічного розвою скидає ся на шляхту, однак в часах австрийских не можна вже шляхту винувати. Я радше кинув би вину занедбаня сеї галузи господарства на сїльске духовеньство, котре — буцїм то з милосердия зане хало иосифиньский патент, силою котрого не вільно було дати шлюбу женихови, котрий не мав засаджених своїх 10 щеп. Але духовеньство не розуміло ваги сего, так само як і по нинїшний день не розуміє ваги потреби просьвіти, коли або увільняє непотрібно сїльску дїтвору від школи, або родичів недбалих в посиланю дїтий до школи боронить та здержує кари на них наложені. Було се — що найменче фальшиве милосердє, бо видерло з рук селянина найкрасший дохід, яким міг був селянин обігнати бодай в части свої потреби фінансові аби солодким овочем осолодити свою недолю.

Але не лїпше зробили й обшарники. І они занедбали овочі. Насамперед, не маючи понять о веденю садів, котрих доглядали темні, звичайно дуже старі люди, не дбали о сад. І здавало ся що досить деревину посадити, обібрати з гусїльниць та пообрізувати сухі галузки. Думали після засади: „пан спить а лїс росте“, що дерево само від себе буде родити в нескінчені лїта, не знаючи, що дерево жиє соками землї, котра постійно висписана деревиною в кінци вияловіє і не лиш родити, але й ростя перестане... Лїс мав бодай свій природний навіз — листє. В садах збирало ся листє пильно на окриване шпараґаренъ, рож і хлївів перед зимном, а в саду сіяно люцерну на пашу, котра ще більше причиняла ся до спощеня землї. Вкінци заключив обшарник: „сад не оплачує ся!“ вирубав сад і засадив бараболю, а инші — богатші і з естетечнїйшим смаком — заложили анґлїйскі парки. І по нинїшний день є ще двори, де більше є рож, як груш або яблунь; а в дворах, де засїла новочасна шляхта „в двох шапках“, навіть і сего нема.

Не дивно бідному мужикови, що немає дерева овочевого, бо єму шкода грядки, де буде мати закришку до... борщу, хоч він фальшиво числить, бо з тої грядки можна би мати без працї і закришку і ще дещо до закришки. Але яке прикре вражіне роблять двори, де єдина окраса і охорона від вітрів — верба та надломана тополя, а в найлїпшім случаю ясінь. В послїдних часах кинено ся й туди, щоби надоложити занедбане, однак сказав би-м, се дїє ся лише спорадично, а в кождім случаю малоземельний мужик і міщанин випередили обшарників.

Не можна сказати, щоби в нас садів цїлком уже не було. Є они, але то перезажно дико ростучі лїси дерев овочевих, а і то лиш в декотрих сторонах, а радше закутках краю. Перед в тім напрямі має Косівщина, котра висилає подальше свої садові продукта, а зі сливками з околиць Косова можна здибати ся у Львові. Хоч наші Бойки не продають їх, то продають жидівскі овочі яко угорскі сливки, котрим що-до смаку ксе вскі цїлком не уступають. Дальше не давно розвинула ся морелева садовина в залїщицкім повіті, розцвитає там, і нині тамошні морелї мають вивіз по-за границї Галичини. Був чоловік, котрий защепив там культуру морелї, однак — на жаль — нема людини, щоби попровадила властителїв морелевих садів в злучене в яку спілку торговельну, щоби їх увільнити від жидівского визиску. Я чув, що є там оден руский сьвященик, котрий має з морґа морелевого саду 400 зр. річного доходу; але селяни, заложивши сади, позапродували їх жидам на довші лїта, і то за безцїн, як то потрафить хиба крайно темний наш мужик, котрий не для якоїсь інвестациї, але для хвилевої забаганки самовільно лїзе в руки хихварів.

Окрім того і малі місточка (в першій лінії Олесько) славлять ся своїми садами і торговлею овочів. Однак все те робить ся одинцем, а в додатку без науки; деревиною журить ся властитель так само, як держава, чи правительство журить ся хлїборобом: аби був овоч, то і обдерти его, але чи має деревина чим жити, чи має добру почву в сильних соках, котрі запомогали би деревину, коли она висилює ся на родженє, о се нїхто не питає, анї нїчого не зараджує в тім, коли дерево нидїє й пропадає.

А щож на се край, видїл краєвий та наш шляхецкий сойм? Доси нїчого! Політика і давленє народу не дали часу високоблагородним і ясновельможним батькам краю обмислити хочби одну уставу в користь садівництва. Визначає ся вправдї до 200.000 К рік-річної запомоги для Товариства господарского, котре, як всїм звісно, находить ся у виключнім а безконтрольнім посїданю високоуроджених політиків, а тоті займають ся всїм, лиш не тим, що до господарства належить, а вжеж садівництвом займають ся цїлком по мачошиному. От кине ся яку сотку на уряджене „курсу“, що треває вісїм днїв в десятьох місцевостях... Але й до того днїв в десятьох місцевостях... Але й до того спонукала тих панів не потреба розвиненя сеї галузи господарства, але щоби робити конкуренцию або кинути колоду під ноги другим і показати сьвітови, що ото „*ми є ми*“, а нїхто инший не має права вчити народ... Та впрочім наше руске Товариство господарске підперло й се, бо ходило о нарід, і довело до того, що учитель садівництва мав бодай слухачів, як се було три роки тому в Одеську і в околиця, коли такі самі курси уряджені в инших сторонах краю знайшли лише по 1—2 слухачів!

Що-до самого законодавства в користь садівництва не зроблено доси нїчого. Ледви чи й за других 35 лїт галицкої автономії здобуде ся сойм на уставу о нищеню комах і хрущів шкідних деревині, а — ut aliquid fecisse videretur, роблять се старости на свою руку, наказуючи... убивати маєві хрущі в липни, а сьніг по дорогах розкидати в маю...

Про якісь конкурси на спеціяльні працї з круга садівництва в нас нїколи не чувати; про підпомогу селян, щоби їм улекшити прийти до саду, нїхто не думає. Що-найбільше устроює ся в нас вистави, котрі дають наглядний доказ, чого потребує край, а радше показують, що є змаганя селян, аби сади розмножити, та своїм сьвідоцтвом убожества й непорадности аж просять о поміч до того дїла — та дарма! Є, правда, Товариство огородничо-пасїчниче, та пожаль ся Боже! Хоч оно має свою шкілку, то окази, які звідтам виходять між нарід, такі щепи, що радше надають ся на лихі пужаки, нїж на дерева взірцево ведені, які були би бодай приміром, як охочий до садівництва селянин має сю деревину провадити.

До сего часу цїле садівництво спало у нас сном блаженних. Селяни садили подекуди садовину, але се дїяло ся за понукою одиниць. Однак вихованє щепи стояло нашого хлїбороба богато заходу, часу й заводів в надії. І десять лїт мало на вихованє щепи, котра вигналась би хоч на два метри повад землю. Порозуміли се практичні люди, взявши примір від сусїдних коронних країв Австрії. Почали закладати приватні шкілки садовини і протягом послїдних трох лїт маємо в краю чотири великі промислово-торговельні спілки, а то: в Кракові св. Иосифа і Фреґса, в Засові і в Підгірцях коло Стрия.

Се стало ся на сором соймови, котрий закладав коштом краю школи рільничі, що мали на цїли буцїм-то виховуване добрих рільників, які би на своїх власних господарствах потрафили використати землю на всї можливі способи, так, щоби їх господарства і їх господарка були взорами для співмешканців. На жаль, все стало ся не по цїли, яву зазначено перед заложенем тих шкіл, а по цїли, яку дійсно мали тоті пани, именно щоби школи рільничі виховували панам економів.

Доказом того є: 1) занадто сильна часть теоретична наук в тих школах, коли часть практична відпихає ся на припускальну практику на двірских ланах. 2) Занедбане огородництва, пасїчництва й садівництва, бо ні оден економ з тої школи не потрафить засадити або защепити деревину, хоч знає вести шпараґа, полуниці і инші артикули господарскі не годовані на хлопских господарствах. 3) Сильно бє ся в тих школах на знане ведення книг господарских, котрі нашим селянам дуже добре заступають календарскі нотатки. 4) Анї одної школи нема для руских хлїборобів, бо всї школи господарскі мають викладовий язик польский, отже незрозумілий для руского селянина. Думаю що коли-б наміри сойму були: дійсно помогти хлїборобам східної Галичини, то були би они передовсїм в его мові; але видно, що властива цїль есть укрита в добре зрозумілім інтересї... При всїм тім ученики годують ся й удержують ся як добре платні економи, а се цїлком не впливає на заохоту, щоби укінчений ученик такої школи схотїв осїсти на власнім господарстві, де по печенях і добре мащених через три роки стравах застане голий борщ і нашу безсмертну бараболю.

Так само стоїть дїло і з пасїчництвом. Укінчений ученик краєвої школи господарскої йде по при улий з ковнїром піднесеним висше голови а з шапкою засуненою на бороду. О веденю пчоли власною практикою не має понять, а щоби потрафив зробити улий власними руками, — се бо була би й цїль школи, щоби ученик на своїм господарстві умів і се зробити, — такого ученика в цїлій нашій Галичинї нема.

(Конець буде.)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Виборчі обманьства.

Терст. За виборчі обманьства взсуджено з 8 головних обжалуваних чотирох а з 5 співвиновників двох на кари від місяця до 8 днїв арешту.

Угорска кріза.

Аудапешт. В політичних кругах велике пригноблене, бо цїсар виїхав з Будапешту, не полагодивши кабінетової кризи. Цїсар здаєсь не займенує президента кабінету так довго, як довго не знайдесь кандидат, котрий відважить ся відкинути жадане мадярскої команди

Підполька Росия.

Ростов над Доном. Военний суд засудив двох участників розрухів з 15 марта на шибеницю а десять на примусові роботи, згляднo на вязницю.

Македонїя.

Монастир. Всї держави, котрі мають конзуля в Монастирі, одержали повідомлене, що вартам в Монастирі наказано віддавати військові гонори конзулям, що ідуть в товаристві кавасів.

Царгород. Болгарске село Крушево коло Кіркіліш знищено до тла, бо мешканці села пару разів перервали телеґрафічну лїнію. Повстанцї німстили ся за се і знищили одно турецке село. Говорять, що дальшу висилку альбаньских баталіонів до Кіркіліса залишено. Султан зарядив строгі ревізиї домашні у всїх місцевостях. В Монастирі і Адрианополи сї ревізиї вже розпочали ся.

Монастир. В монастирскім віляетї прийшло до кількох битв з повстанцями, в котрих погибло звиш 110 повстанців.

Берлин. З Софії доносять, що Сарафова замордовано.

НОВИНКИ.

— **Нові дійсні члени Наукового Товариства ім. Шевченка.** „Літер.-наук. Вістник“ подає: Тому, що сього року імена нових дійсних членів Наук. Товариства ім. Шевченка не були проголошені на загальних зборах, подаємо їх тут для відомости наших читачів

Американські кораблї воєнні стоять готові до бою. Ждуть на великі кораблї воєнні.

Напружене між магомеданцями а християнами не уважають за відгук македонського руху. Заряд дотеперішного вального був дуже лихий. Порта вже перед 14 днями одержала донесеня о грізній ситуації в Байрутї. Туреччина мусить як найскорше успокоїти цїлий рух, бо грозить небезпеченьство, що розрухи перенесуть ся до Дамашку, де є дуже богато неспокійних елементів.

Валї Дамашку, Назім-баша, котрому поручено привернене ладу і слїдство, відїйшов до Байрута з двома баталїонами і увязнив богато участників розрухів. Деякі з них мають бути вигнані, а лад привернений.

Македонїя.

Дневник Independance Belge доносить, що недалекою є військова інтервенция Австро-Угорщини і Росії на Балканї. Говорять, що в часї побуту царя у Відни будуть обговорені услівя сеї інтервенції. В такий спосіб буде виконана за дозволом держав мішана окупация Македонії российскими і австрийскими військами. Військові круги Австрії мають справу окупації підпирати, бо тепер військова справа в Австро-Угорщинї знайшлась в положеню без виходу, а сї круги надїють ся, що окупация зверне увагу парляментів в иншу сторону.

Турецкий заряд військовий мав командантам віддїлів висланих против повстанців видати наказ, аби через східну Румелію перейшли до адрианопільского віляету і з заду напали на повстанців.

Надїють ся вибуху загального повстаня в округах Драма і Серес, бо болгарске населене випродує за безцїн своє майно: худобу, коні, збіже, вироби домашного промислу і т. д. Продають взагалї все, що лише дасть ся спродати. В тих віляетах, котрі вже прилучились до повстаня, випродувано все майно тамтого року в осени. По випроданю всего, лишались дома старцї, жінки і дїти, а все доросле мужеске населене утїкло узброене в гори. Турки вже знають, що така випродаж значить, беруть за безцїн македонську працю, висилають ї до більших міст, спродають, гроші ульоковують в банках а самі утїкають до Царгороду, Солуня і т. д., аби бурю переждати.

Деякі беґи роблять в той спосіб великі маєтки, виїздять до Европи і живуть з рент. Бідні Магомеданцї, котрі живуть в працї рук, мусять лишатись на місци. З них рекрутують ся страшні башибожуки. Одні ідуть до султаньского війска і тим еще найлїпше, бо їх удержує правительство і можуть погуляти собі в македонських селах. Ті, що лишились дома, узброюють ся і займають оборонне становище супротив болгарских ватаг.

В Царгородї говорять, що в наслїдок дуже енерґічних заряджень, повстане в монастирскім віляетї вже гасне.

Офіцирский заговір.

Слїдство против арештованих офіцирів вже скінчене. На відозві против убийцїв короля Александра підписаних є 1386 офіцирів. Між арештованими є оден „Поляк“, т. є. син зсербщеного Поляка, котрий довідавши ся о нападї на конак, хотїв з иншими офіцирами іти на поміч, але его силою здержано. В слїдстві подав до протоколу, що убийцї короля скорше спредали, як зломили свою присягу. Ґенерал Маґдаленич, котрого уважають душею нового заговора офіцирского, забрав голос в дневниках. Перестерігає, що арештоване офіцирів, котрі не зробили нїчого злого, бо тілько домагали ся усунення тих, що сплямили офіцирский мундур, може мати сумні наслїдки. Маґдаленич має бути за сю осторогу поставлений перед суд і здеґрадований.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Урядовий дневник Magyar Nemzet пише, що бажаня мадярского народу в військовій справі будуть по більшій части увзгляднені і край одержить концесиї, о яких опозиция навіть не снила. Однак на жаль обструкціонїсти не вдоволяють ся сим, їх лакомство росте з дня на день. Одинока надія, що здоровий розум народу не згодить ся на гасло: все, або нїчо. Деякі вчерашні дневники донесли, що на вчерашнім засїданю кабінетової ради президент кабінету ґр. Куен оповідав, що цїсар в розмові з ним заявив, що поза концесиї, які давав Сейль не піде анї на волос і скорше зложить корону.

В містї розійшлась вчера неожидано вість, що по галицких маневрах і по візитї вїмецкого цїсаря, цїсар приїде між 20 а 29 с. м. до Будапешту. З ініциятиви Апонїя має відбути ся конференция мужів довіря всїх сторонництв, аби обговорити і поставити одноцїльну програму жадань в військовій справі. Правительственне сторонництво жде на поворот Апонїя до Будапешту, аби порішити щось в справі теперішної ситуації. Говорять, що опозиция є противна скликаню в сїй хвили сойму. Завтра вертає до Будапешту Кошут, а в суботу опозиция порішить як дальше поступати.

Наше садівництво.

(Відчит, який мав відчитати на господарских зборах у Львові дня 11 червня с. р. о. Юл. Луткевич з Дубя, та задля браку часу не відчитав.)

Хотяй Русь славила ся колись славним на цїлий сьвіт садівництвом і була розсадником садової культури на схід Европи, то нині зійшла она в тім до великого зера. Галичина, роскішний край, з найкрасшою землею, з услівями до найхоросших садів, може повеличати ся тим, що овочів майже не має.

Звичайно всю вину слабого економічного розвою скидає ся на шляхту, однак в часах австрийских не можна вже шляхту винувати. Я радше кинув би вину занедбаня сеї галузи господарства на сїльске духовеньство, котре — буцїм то з милосердия занехало иосифиньский патент, силою котрого не вільно було дати шлюбу женихови, котрий не мав засаджених своїх 10 щеп. Але духовеньство не розуміло ваги сего, так само як і по нинїшний день не розуміє ваги потреби просьвіти, коли або увільняє непотрібно сїльску дїтвору від школи, або родичів недбалих в посиланю дїтий до школи боронить та здержує кари на них наложені. Було се — що найменче фальшиве милосердє, бо видерло з рук селянина найкрасший дохід, яким міг був селянин обігнати бодай в части свої потреби фінансові аби солодким овочем осолодити свою недолю.

Але не лїпше зробили й обшарники. І они занедбали овочі. Насамперед, не маючи понять о веденю садів, котрих доглядали темні, звичайно дуже старі люди, не дбали о сад. І здавало ся що досить деревину посадити, обібрати з гусїльниць та пообрізувати сухі галузки. Думали після засади: „пан спить а лїс росте“, що дерево само від себе буде родити в нескінчені лїта, не знаючи, що дерево жиє соками землї, котра постійно висписана деревиною в кінци вияловіє і не лиш родити, але й ростя перестане... Лїс мав бодай свій природний навіз — листє. В садах збирало ся листє пильно на окриване шпараґаренъ, рож і хлївів перед зимном, а в саду сіяно люцерну на пашу, котра ще більше причиняла ся до спощеня землї. Вкінци заключив обшарник: „сад не оплачує ся!“ вирубав сад і засадив бараболю, а инші — богатші і з естетечнїйшим смаком — заложили анґлїйскі парки. І по нинїшний день є ще двори, де більше є рож, як груш або яблунь; а в дворах, де засїла новочасна шляхта „в двох шапках“, навіть і сего нема.

Не дивно бідному мужикови, що немає дерева овочевого, бо єму шкода грядки, де буде мати закришку до... борщу, хоч він фальшиво числить, бо з тої грядки можна би мати без працї і закришку і ще дещо до закришки. Але яке прикре вражіне роблять двори, де єдина окраса і охорона від вітрів — верба та надломана тополя, а в найлїпшім случаю ясінь. В послїдних часах кинено ся й туди, щоби надоложити занедбане, однак сказав би-м, се дїє ся лише спорадично, а в кождім случаю малоземельний мужик і міщанин випередили обшарників.

Не можна сказати, щоби в нас садів цїлком уже не було. Є они, але то перезажно дико ростучі лїси дерев овочевих, а і то лиш в декотрих сторонах, а радше закутках краю. Перед в тім напрямі має Косівщина, котра висилає подальше свої садові продукта, а зі сливками з околиць Косова можна здибати ся у Львові. Хоч наші Бойки не продають їх, то продають жидівскі овочі яко угорскі сливки, котрим що-до смаку ксе вскі цїлком не уступають. Дальше не давно розвинула ся морелева садовина в залїщицкім повіті, розцвитає там, і нині тамошні морелї мають вивіз по-за границї Галичини. Був чоловік, котрий защепив там культуру морелї, однак — на жаль — нема людини, щоби попровадила властителїв морелевих садів в злучене в яку спілку торговельну, щоби їх увільнити від жидівского визиску. Я чув, що є там оден руский сьвященик, котрий має з морґа морелевого саду 400 зр. річного доходу; але селяни, заложивши сади, позапродували їх жидам на довші лїта, і то за безцїн, як то потрафить хиба крайно темний наш мужик, котрий не для якоїсь інвестациї, але для хвилевої забаганки самовільно лїзе в руки хихварів.

Окрім того і малі місточка (в першій лінії Олесько) славлять ся своїми садами і торговлею овочів. Однак все те робить ся одинцем, а в додатку без науки; деревиною журить ся властитель так само, як держава, чи правительство журить ся хлїборобом: аби був овоч, то і обдерти его, але чи має деревина чим жити, чи має добру почву в сильних соках, котрі запомогали би деревину, коли она висилює ся на родженє, о се нїхто не питає, анї нїчого не зараджує в тім, коли дерево нидїє й пропадає.

А щож на се край, видїл краєвий та наш шляхецкий сойм? Доси нїчого! Політика і давленє народу не дали часу високоблагородним і ясновельможним батькам краю обмислити хочби одну уставу в користь садівництва. Визначає ся вправдї до 200.000 К рік-річної запомоги для Товариства господарского, котре, як всїм звісно, находить ся у виключнім а безконтрольнім посїданю високоуроджених політиків, а тоті займають ся всїм, лиш не тим, що до господарства належить, а вжеж садівництвом займають ся по мачошиному. От кине ся яку сотку на уряджене „курсу“, що треває вісїм днїв в десятьох місцевостях... Але й до того спонукала тих панів не потреба розвиненя сеї галузи господарства, але щоби робити конкуренцию або кинути колоду під ноги другим і показати сьвітови, що ото „*ми є ми*“, а нїхто инший не має права вчити народ... Та впрочім наше руске Товариство господарске підперло й се, бо ходило о нарід, і довело до того, що учитель садівництва мав бодай слухачів, як се було три роки тому в Одеську і в околиця, коли такі самі курси уряджені в инших сторонах краю знайшли лише по 1—2 слухачів!

Що-до самого законодавства в користь садівництва не зроблено доси нїчого. Ледви чи й за других 35 лїт галицкої автономії здобуде ся сойм на уставу о нищеню комах і хрущів шкідних деревині, а — ut aliquid fecisse videretur, роблять се старости на свою руку, наказуючи... убивати маєві хрущі в липни, а сьніг по дорогах розкидати в маю...

Про якісь конкурси на спеціяльні працї з круга садівництва в нас нїколи не чувати; про підпомогу селян, щоби їм улекшити прийти до саду, нїхто не думає. Що-найбільше устроює ся в нас вистави, котрі дають наглядний доказ, чого потребує край, а радше показують, що є змаганя селян, аби сади розмножити, та своїм сьвідоцтвом убожества й непорадности аж просять о поміч до того дїла — та дарма! Є, правда, Товариство огородничо-пасїчниче, та пожаль ся Боже! Хоч оно має свою шкілку, то окази, які звідтам виходять між нарід, такі щепи, що радше надають ся на лихі пужаки, нїж на дерева взірцево ведені, які були би бодай приміром, як охочий до садівництва селянин має сю деревину провадити.

До сего часу цїле садівництво спало у нас сном блаженних. Селяни садили подекуди садовину, але се дїяло ся за понукою одиниць. Однак вихованє щепи стояло нашого хлїбороба богато заходу, часу й заводів в надії. І десять лїт мало на вихованє щепи, котра вигналась би хоч на два метри повад землю. Порозуміли се практичні люди, взявши примір від сусїдних коронних країв Австрії. Почали закладати приватні шкілки садовини і протягом послїдних трох лїт маємо в краю чотири великі промислово-торговельні спілки, а то: в Кракові св. Иосифа і Фреґса, в Засові і в Підгірцях коло Стрия.

Се стало ся на сором соймови, котрий закладав коштом краю школи рільничі, що мали на цїли буцїм-то виховуване добрих рільників, які би на своїх власних господарствах потрафили використати землю на всї можливі способи, так, щоби їх господарства і їх господарка були взорами для співмешканців. На жаль, все стало ся не по цїли, яву зазначено перед заложенем тих шкіл, а по цїли, яку дійсно мали тоті пани, именно щоби школи рільничі виховували панам економів.

Доказом того є: 1) занадто сильна часть теоретична наук в тих школах, коли часть практична відпихає ся на припускальну практику на двірских ланах. 2) Занедбане огородництва, пасїчництва й садівництва, бо ні оден економ з тої школи не потрафить засадити або защепити деревину, хоч знає вести шпараґа, полуниці і инші артикули господарскі не годовані на хлопских господарствах. 3) Сильно бє ся в тих школах на знане ведення книг господарских, котрі нашим селянам дуже добре заступають календарскі нотатки. 4) Анї одної школи нема для руских хлїборобів, бо всї школи господарскі мають викладовий язик польский, отже незрозумілий для руского селянина. Думаю що коли-б наміри сойму були: дійсно помогти хлїборобам східної Галичини, то були би они передовсїм в его мові; але видно, що властива цїль есть укрита в добре зрозумілім інтересї... При всїм тім ученики годують ся й удержують ся як добре платні економи, а се цїлком не впливає на заохоту, щоби укінчений ученик такої школи схотїв осїсти на власнім господарстві, де по печенях і добре мащених через три роки стравах застане голий борщ і нашу безсмертну бараболю.

Так само стоїть дїло і з пасїчництвом. Укінчений ученик краєвої школи господарскої йде по при улий з ковнїром піднесеним висше голови а з шапкою засуненою на бороду. О веденю пчоли власною практикою не має понять, а щоби потрафив зробити улий власними руками, — се бо була би й цїль школи, щоби ученик на своїм господарстві умів і се зробити, — такого ученика в цїлій нашій Галичинї нема.

(Конець буде.)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Виборчі обманьства.

Терст. За виборчі обманьства взсуджено з 8 головних обжалуваних чотирох а з 5 співвиновників двох на кари від місяця до 8 днїв арешту.

Угорска кріза.

Аудапешт. В політичних кругах велике пригноблене, бо цїсар виїхав з Будапешту, не полагодивши кабінетової кризи. Цїсар здаєсь не займенує президента кабінету так довго, як довго не знайдесь кандидат, котрий відважить ся відкинути жадане мадярскої команди

Підполька Росия.

Ростов над Доном. Военний суд засудив двох участників розрухів з 15 марта на шибеницю а десять на примусові роботи, згляднo на вязницю.

Македонїя.

Монастир. Всї держави, котрі мають конзуля в Монастирі, одержали повідомлене, що вартам в Монастирі наказано віддавати військові гонори конзулям, що ідуть в товаристві кавасів.

Царгород. Болгарске село Крушево коло Кіркіліш знищено до тла, бо мешканці села пару разів перервали телеґрафічну лїнію. Повстанцї німстили ся за се і знищили одно турецке село. Говорять, що дальшу висилку альбаньских баталіонів до Кіркіліса залишено. Султан зарядив строгі ревізиї домашні у всїх місцевостях. В Монастирі і Адрианополи сї ревізиї вже розпочали ся.

Монастир. В монастирскім віляетї прийшло до кількох битв з повстанцями, в котрих погибло звиш 110 повстанців.

Берлин. З Софії доносять, що Сарафова замордовано.

НОВИНКИ.

— **Нові дійсні члени Наукового Товариства ім. Шевченка.** „Літер.-наук. Вістник“ подає: Тому, що сього року імена нових дійсних членів Наук. Товариства ім. Шевченка не були проголошені на загальних зборах, подаємо їх тут для відомости наших читачів

— Той сам. Богач був, як знаєш; тілько не на парафії доробив ся, а по батькови дістав. Отже Скоробрешенко знав ся з ним ще з семинарії, бо й в семинарії був якийсь час. О. Д...ий мав сина, та той якось не дуже вдав ся до науки. Поки він, той син, дійшов до матури, Скоробрешенко за той час за своє уцїкінерство при своїй лукавій лисячій вдачі пішов в гору, так що й при матурі мав часом важний голос. А треба знати, що він здавна якось недомагав на кишеню і латав свою біду, як міг. Мав він і між професорами приятелїв, що его ратували; за те опісля віддачував ся їм, потягаючи їх собою в гору. Отже о. Д...ий дістає раз від него письмо: по давній знакомости просить пожичити єму 200 зр. Що-ж робити? Треба дати; чому не зробити чоловікови вигоди, тим більше що син іде до матури? Дістав о. Д...ий на свої 200 зр. вексель та сховав між инші, бо мав їх від всїляких людий. Минає рік, минає другий; вексель лежить. Втім о. Д...ий, поїхавши чогось до міста, перестудив ся, дістав запаленя легких і до кількох днїв повалив ся наче той дуб під сокирою; бо то сила у него була на сто пїт житя, а не до смерти єму було. Бідна вдова — хоч богата, а все таки в такім разї бідна — очунявши по якімсь часї, забирає ся до порадкованя своїх справ; звісно: „пін в могилу, а попадя з села!“ Бере раз вдовиця шабатурку з векслями та їде до адвоката, бо сама не розуміє ся на тім, що з ними робити. Перебирає адвокат вексель за векслем: сей, — каже — ще не платний; сей треба запротестувати; сей вже задавнений, але можна ще щось радити, і т. д. Аж бере в руки вексель Івана Скоробрешенка. Глипнув на підпис, але, хоч добре знав Скоробрешенка, якось не прийшло єму на гадку, чий то може бути вексель. Бо, як той казав, в одній клясї було сорок душ самих Іванів тої „фамілії“. Читає він підпис на голос: а вдовиця хап за вексель! „Нї — каже — нї! Сего не треба; сей вже... нехай там!“ — Ба, а як же? — питає адвокат: — Шкода 200 зр. — „Е, нї! Таки сего вже не треба; нехай остане“ відказує знов удова. І нї тай нї. Виняла гаманець та сховала вексель. І довго-довго був той вексель загадкою. Аж раз замужна донька тої вдовиці висьпівала при якійсь нагоді своїй приятельці, що „мама — каже — боять ся, щоби у Влодзя (чи як там єму на імя) не відобрали сьвідоцтво зрілости“... Ага! Я позабув тобі сказати, що син о. Д...ого таки здав матуру. І лежить той задавнений вексель Скоробрешенка у їмості Д...ої наче на памятку і обезпеку, що син має матуру.

„А сам же Скоробрешенко не віддав довгу?“ питаю мого товариша.

— А чи бачив ти тепер кого, щоби віддавав довг, як его не допоминають ся?... А в тім... хто его знає!

Засвистала машина, ми почали в'їздити на нашу стацию та кинулись до своїх клунків.

Прокіп ....ий.

— Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць серпень 1903.

I. Стан довжний:

		Кор. сот.
1) Уділи членів		12 846·14
2) Фонд резервовий		755·22
3) Вклади щадничі:		
а) стан на почат. місяця	71.334·44	
б) вложено в серпни	5.143·34	
разом	76 577·78	
в) вийнято в серпни	1 966·96	
Позістає з кінцем серпня		74,510·82
4) Сальдо побраних процентів		2.446·75
5) Побрана провізія від посередництва в обезпеч. жит.		373·17
6) З рахунку різних сторін		277·97
7) Неподяте дівіденда		84·—
8) Кредит банковий		3 000·—
Сума		94 294·07

II. Стан чинний:

1) Пожички уділені на скрипта і векслї:		
а) стан на почат. місяця	86 356·13	
б) уділено в серпни	12 067·40	
разом	98.423·53	
в) сплачено в серпни	11.042·08	
Стан з кінцем серпня		87 381·45
2) В щадниці почтовій (оборотовій)		100·88
3) Льокації в тов. кред. і банках		4.451·32
4) Движимости		469·80
5) Кошти заснованя		386·30
6) Конто адміністрації		555·50
7) Готівка в касї		948·82
Сума		94,294·07

Членів прибуло 10, убуло 0, остав з кінцем серпня 1903 всіх членів 302 з 318 декларованими удїлами в сумі кор. 17.400 К. Удїл членський 50 К може бути вплачуваний ратами; вписове 2 К. Товариство принимає вклади щадничі на 4½%, пожички удїлює на 7%.

Також посередничить Товариство в заключуваню обезпечень житевих всякого рода.

Львів дня 31 серпня 1903. — **Дирекция.**

Надіслане.

Пошукує ся

інтелїґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 56. 2 10

Др. С. П. КУТНА

спеціяліст від недуг уший, шиї і носа, ординує в ПЕТЕМШИЛИ ще до 1 падолиста в дотеперішнім помешканю при ул. Ягайлоньскій ч. 21. 636 1—4

Д-р М. ШУХЕВИЧ

адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.** 64) 3 6

Телеграма!

Надійшло 2.000 правдивих орієнтальних

перских диванів

сальонових і до столових комнат в рїжних величинах і цінах. Вп. П. Т. Гостям з провінції з причини знижки цїн о 30%, зазначеної на кождій штуці, оплатить ся привізати до Львова для купна хочби 1 або 2 диванів.

А. ЦУКЕР. пасаж Міколяша. 76

Яко добру льокацию капіталу

пропоручаємо

4% Листи заставні Товариства кредитового Земского;

4% Листи заставні, облїґациї комунальні і облїґациї зелїзничні Банку краєвого;

4½% і 4% Листи заставні Банку гіпотечного

купуємо і продаємо сї папери по курсї найкористнійшім

СОКАЛЬ і ЛІЛЇЄН

дім банковий і контора вимінн у Львові.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный

Вóддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує заплатки на бѣжучій рахунокъ, принимає до переховання цѣнній папери а удѣляє на нихъ заплатки.

Окрóмъ того заведено на взбóръ заграничныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковй

(Safe Deposits.)

За оплатою 15 до 35 зр. р. в. рóчно, де позитарь одержує въ сталевóй панцирнóй касѣ сховокъ до выключного ужитку в пóдъ власнымъ ключемъ, де *безпечно а дискретно* можна переховувати свое майно або важній документы.

Въ тóмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучій заряджена.

Приписы збдносячій ся до того рода депозитóвъ можна одержати безплатно въ депозитовóмъ вóддѣлѣ. 374 [2]

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·20 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10 07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Рямановa, Ивонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—*. 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10 42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7 10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3 15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно, 8·10* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9 25 — 3·10.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/5 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: *Поспішні поїзди означені* **грубим друком, а нічні поїзди** *(від 6 вечером до 6·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 минут (12-а год. після середноєвр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро в Підзамче (з продажом білетів та розкладів їзди) ул. Краєвецка 2.* 61

Учителька глядає приватну посаду на селї. Ласкаві зголошеня: *І. Гульковска, ул. Водна ч. 3 II. Львів.* 65 2—3

Пошукує ся інструктора до ученика з V. кл. гімназ. *М. Ковальский* ц. к. лїсничий, Поляниця пп. Болехів. 558 2—4

Вдова по уряднику приймe на мешкане з харчем пп. студентів. Близша відомість ул. Гофмана ч. 5 а, партер на лїво 570 1—5

Ученик VI кл. гімн. пошукує сейчас лекції на село. Близша відомість в Адміністрації. 73 1—3

Півець іспитований може учити хор, уміє грати на фісгармонії, знає також початки гри на скрипці. Пошукує посади. Адрес В. К. poste restante Львів, Підзамче. 571 —3

Реалїст-Русин може зараз дістати лекцию до приготовленя ученика до IV кл. реальн. Відомість ул. Гофмана-Опата ч. 7 А. 575 1—3

Студент І. кляси гімназиальної знайде вигідне уміщене в руским інтелїґентнім домі — до товариства сина. Відомість в Адміністрації „Діла". 4—3

Учителя найрадше академіка, потребую до науки дітий І. II. кл. гімн. Блиші услівя листовно *о Іосиф Яворский* в Лучинцях о. п. Путятинцї, коло Рогатина. 757 2—3

Семинарист глядає лекції на село на цїлий рік. Рівнож може приготовляти до іспиту І і II. гімназ. — *Іван Баймак* в Кадлубисках, п. Ясенів к. Зопочева. 560 2—3

Хлопець з доброго дому

знайде уміщене в торговли Ів. Стернюка в Заліщиках. Перше ньство мають тоті, котрі були вже в торговли. 563 2—5

Краківска цукорня ул. Фредри

поручає знамениті тїсточка по 6 сот. ½ к. кармельків 80 сот. ½ к. помадок 1·60 сот., ¼ к. чоколядок 2 кор. Усе першої якости. 569 1—5

МУЖЕСКУ Безсильність 344

викликану именно страшными наслѣдками тайных грѣхóвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданихъ иллюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ ней поясненя своихъ недугъ и направили свои мужеской силы при помочи указаного въ книжцѣ способу лѣчення. По одержаню франко належитости, высилае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцевъ *R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.*

Перший рускій склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 88 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане даром 313 33 —7

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 11 вересня 1903.

HIGH-LIFE

Виступ всіх артистів, як також послїдний раз вправних стрільців бурів з Трансвалю Капітана Макса Слєма і Місс Аллїсе Слєма.

По раз 5-ий у Львові велика історична пантоміна уложена з повісти Генрика Сенькевича

QUO VADIS

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'у і хору. Інсценізував дир. Ґіґетто Трудці. — Римскі походи військові, балет і банхналії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ**, що намагає ся уратовати свою паню Лїґію.

В коротцї бенефіс директора Ґіґетто Трудцї.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—7

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРНЕР

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в первопорядних фабрик. 550 231 —7

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, росийских каньошів, альбумів і рїжного рода переписних листків як також тоалетового мила і перфумерії.

Великий вибір біжутерії. 52 4-104

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень" Марка: „Ключ"

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупнї треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht" і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 3) 4—20

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 99—100

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЕ

прямо з фабрики въ скринкахъ вóдъ 30 кільо посилає по цѣнѣ фабричній а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

Приймѣ тару порту виносного около 6 коронъ за 100 К.

замовлєня просимо через

Народну Торговлю у Львовѣ

Черешня и сливовица даромъ. 123 147—7

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на еспружинах, сїнники, подушки, пошевки, простирала і т. и. Найбільший вибір в спеціяльній робітні колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 1—15 (5)

ЛЯРНЯ ДЗВОНÓВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вóдзначена двома срѣбними медалями

виконує дзвоны рóзной ваги и приймає ушкоджені дзвоны до переливаня въ найкоротшóмъ часѣ, а такóжъ має на складѣ готовѣ дзвоны рóзной ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходнякамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнї замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокѣ новѣ дзвоны якъ и на цѣлѣ группы. За тревалость матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонóвъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ повáжанемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Найлїпшї Французскі папери цигаретові

„LE GRIFFON"

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

Найлїпшї Фра нцускі тутки цигаретові

При закупнї товарів просимо покликуватись на нашу часопись. 534 4 -10

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальный редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарнї Інституту Ставропігийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 194. Львів, Пятниця 29 Серпня (11 Вересня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Вюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австриї: на цілий рік . . 32 к. на пів року . . 16 „
за границею: — 44 к. — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ії місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

З північної Америки.

Habemus Papam!

Довго ждала американьска Русь на полагоду своїх церковних справ — ну і діждала ся! Насамперед приїшов предтеча — візитатор о. Годобай, Мадяр греко кат. обряду, присланий угорским правительством яко гаситель рускаго духа поміж греко-кат. „вірниками" з Угорщини. Его задача для нас ясна, коли зважимо, що сейчас по его приході появили ся в мадярских урядових часописях доноси на тих сьвящеників з Угорщини, котрі зважили ся виявити себе Русинами. Правда, що він не годен змадяризувати народу; правда, що він і его становище раз на все тут осьмішені та що кождий з погордою дивить ся на доносця в реверендї; але і то правда, що угорско-рускі сьвященики мусять тепер ще більше, як передше, вдавати з себе мадярских патріотів. А з сего виходить таке, що наш нарід, з ненависти до Мадярів і мадяронів сьвящеників, кидає ся в обійми Словаків, або деколи переходить і на цареславіе.

Поміж угорскими Русинами, де парохами мадярони, затрачує ся цілковито почутє рускости. Они говорять між собою по словацки, належать до словацких орґанізацій а згодом перемінюють і свій обряд. Словаки — се найбільше небезпечний елемент для угорских Русинів. Не так скоро утопить ся Русин в анґлійскім мори, як у словацкій калабани. Нарід радо словачить ся, бо бачить у Словаків житє і живий протест против мадярскої насили, між тим, коли его „превелебні панове" дбають тілько о те, щоби нажити як найбільше гроша та вернути назад до любого „мадар-оршаґу." Найчільнійша часть руско-угорского народу вже нині Словаки, а винні сему — вїхто инший, лише трусливі, лїниві, й байдужні на всьо, крім доляра — „греко-католицкі духовники із мадярскої странки".

Сей оден „здобуток" варто зазначити в історії американьскої Руси.

Чекайте! Не горить!

На всї жадання американьских Русинів відповідали з краю: „Чекайте!" Шляхоцке „jakoś to będzie" приймило ся на галицкій Руси знаменито. „Терпен — спасен" є преціньприповідка, а приповідки — то народна фільософія. Але видно, що Америка волить свою американску девізу „times is money" — „час то гроші", бо ми на своїй шкірі тут бачимо, що хто чекає, хто „терпен", той остає ся... в дурнях.

Не давались Русини в Канаді на підмову Москалям, держали вірно свій обряд і віру — і чекали. Писали, просили і вище і низше — усе на дармо! Хоть і було кількох жонатих сьвящеників, що раді були приїхати, „з гори" сказали їм: не вольно! Люди вмирали без сповіди, жили невінчані, діти нехрещені, без Божого слова, без відправи — ну, чекали й терпіли, аж і терпцю не стало.

Горить!

Чи чули вже, чи знаєте про Серафима і Серафимчуків?! Хто він і що він? Найправдоподібнійше розстриженний росийский монах а може навіть і росийский жид. Та не в тім діло, що він обманець, але у тім, що він завдав смертоносний удар унії в Канадї. Написав собі грамоту, видає ся за епископа і кропить а кропить „народних" попів. Усїх дяків, богато фармерів, кількох учителїв і других „з волї народу вибраних" посьвятив в „попи".

А нарід не питає, чи его грамота автентична; нарід бачить блискучі ризи, стужив ся за відправою і приймає щирим сердцем „восточного владику". Нововикроплені „батюшки" уряджують місиї, заложили свою „консисторию", виробляють свій чартер і на него записують усї церкви й церковні маєтки. Тож хоть з часом і виказало-б ся, що Серафим обманець, нарід ще довго буде тримати з „Серафимчуками", бо ті будуть мати в своїх руках усе церковне майно. А в Канадї біда ще тисне людий і они не так скоро будуть годні поставити другі церкви, хотьби й дістали сьвящеників з краю...

Тож зазначім другий здобуток з „терпен-спасен" на американській Руси: Більша половина Русинів покинула унїю, а „серафимский" пожар пожер рускі церкви.

Плятонїчна любов латиньских епископів до руско кат. церков.

„Самі не знають, чого хочуть" — так говорять про сьвящеників-народовців у Америці. Ой знаємо ми добре, лиш біда, що того добра дістати не можем. Ми хочемо мати свого руско-кат. епископа. І жадаємо, щоби він не був накинений з гори, але щоб американьско-руский нарід разом зі сьвященикамі его собі вибрав. Ми хочемо воскресити старе руске право вибору владики на вольній земли Вашинґтона, тим більше, що ми і нарід самі обовязуємо ся его удержати.

Не гадайте, що ми такі честилюбиві, що споміж себе епископа глядимо. — Ні! ми зуміємо найти его у старім краю і жаден із нас не убігав ся о се достоїньство. Коли-б ми хотїли пійти за голосом тутешних Русинів, ми могли-б зірвати всякі зносини зі старо-краєвими властями і догодити своїй амбіциї. Що-ж в лекшого, як вибрати одного зміж себе і післати до Грециї або „на Восток", щоби висьвятив ся на епископа. Але ми держимось унії і знайте, що виключно ті „попики-радикали" борють ся тут за ню і нарід при унії тримають. Але що ми не годні зрадити народу і ві всім піддати ся латиньским епископам, на се є причини.

От під рукою у мене дві відозви латиньского епископа: до о. Константкевича в Шамокін, Па, щоби що-року давав податок лат. епископови 400 долярів і до о. Макара, щоби знов его церков платила 300 дол. на лат. епископа. Так то виглядає початкова платонїчна любов лат. епископів до руско кат. церкви. В дальшім темпі жадають они записів на себе церковних маєтків, як вже тепер есть в богато угорско-руских парохіях в Сполучених Державах, а за пару років викинуть наших сьвящеників із церков та понаставляють Словаків або Айришів.

Я пишу се, знаючи добре тутешні обставини і мої відомости не беру з воздуха, як де-хто в краю, щоби оборонити свою байдужність. Я на жадане можу подати спис всїх церков, котрі вже доси захопили латиньскі епископи. І нас називають радикалами та бунтівниками за те, що не даємо руского майна в руки чужинцям, що заздалегідь боронимо наш обряд перед хищною рукою латиньства!

Добрий спосіб?!

Ворог облягає кріпость, але не може добути, бо залога кріпко держить ся. Змаганя златинщеня або перехопленя на цареславіе американьскої Руси не вдають ся. Хоть нас ледви кільканайцять, та ми не подаємось і не подамось!

Що сказати про такого полководця, котрий замість післати поміж обляженим, каже їм виступити з кріпости. Дуже тонкий на се вираз „капітуляция".

Що скажете на се, що наші духовни власти, замість прислати більше сьвящеників, відкликують тепер кількох що-найлїпших спомежи нас? Чи се не капітуляция? Кому в користь? — Я вам скажу кому: в першій мірі цареславію, а в малій частинї латиньству і протестантизмови.

А може стане лучше, як на місце „українцоф-фонетиков" прийдуть сюда кнутопоклонні батюшки?

All right! тут є і цареславний і православний владика до вибору. Не треба довго гадати — люди справлять, куди. Народови і так надоїло бороти ся за унію — треба лиш слівце сказати, як Ольшевский в Мейфілд, Па, і без гамору та крику американьска Русь кине ся в обійми так довго жданих „ortodox"... Впрочім і ґрунт підготовлений. О. Обушкевич не дармо їздить з місця на місце та конферує зі своїми прихильниками. Его „ґазета" „Правда" здавна толкує на хлопский розум про „старо-русскую" віру...

Але чейже там у краю є ще і звичайні, щирі люди. Чей руский нарід не буде гладїв з зимною кровію на духову смерть американьскої Руси. Чей найдуть ся ще горячі душі, що піднесуть грімкий протест против безголовлювання. Звяжте братя що для народного руху ми можемо подати чималу поміч. Коли-б теперішні незгоди не поїдали тисячі долярів, ті тисячі ми могли-б післати вам, до старого краю. Коли-б ми мали руского епископа і своїх сьвящеників, я ручу, що можна би завести народний податок на цїли вітчини.

Ратуйте Русинів в Америці, підопріть наші жадання своїм могучим голосом, а ми вам вскорі відплатимо — не „добрим словом", а дзвінкими долярами на народні цїли.

Оден з „попиків-радикалів".

Справи заграничні.

Македонія.

Віденські дневники приносять вість, що султан видав наказ, аби турецке війско перейшло болгарску границю в східній Румелії. Коли се правда, то супротив военного настрою, який панує в Болгарії, дуже легко може прийти до формального виповідженя

Вечірна гутірка.

(З першої частини „Перших проб").

Щаслив, хто в сьвітї в тій безодни зла,
Схоронить душу чисту,
Легеньку як вечірня мгла,
Як ранні роси променисту, —
Він понад пропасть житевого вира
Пройде як ангел мира.

Чи там горою править сьвітла власть,
Чи хмари зводять війни,
В керничї плєсо всьо віддасть,
Та гладке лишить ся, спокійне;
А чисте серце — доля, чи недоля —
Ще гладше, бо без моря.

Як небо злегка змие пил з землї
І вивісить знак згоди,
Птички в пахучому житлї
Ведуть чудові хороводи;
А в чистім серцї вверх пухкої руни
Ніжнійше грають струни.

В краях, де царство соняшне тривке,
Цвитуть лиш вєсни соті,
Там дерево росте таке,
Що родить абка жовто-злоті;
А чисте серце в тихі днї задуми
Снує ще красші думи.

Мій брате-брате! Сли в житю коли
Невинну душу стрітиш,
Не колоти ї, не мули,
А дїлом тим твій путь осьвітиш!
Припадь до неї чистої, без скази,
Як путник до сази.

* * *

О чудотворна лїт хлопачих згадко!
Зірнице провідна́
Плывучого у тьмі судна!
Як божий гнів,
Нїмої,
Що корчать мозку звої
І морщить чóла в лави брунів,
Не розженеш ти образом тих двїв
Дитинних,
Невинних?
Коли бежурні
Носились ми над рідними лугами
Та слухали їх мов з вітрами —
Як ті метелики чепурні!

Ах, відси бачу бас, поля́,
Ви щастя мого сьвідки!
І шелест вашої позлітки
Я чую, чую відсїля́,
З тієї клїтки
І в вечір і зарáнням
За тихим сéрденьна риданнем...

Сестриде мила,
Моя голубко сизокрила:
В годину скову,
Зак дух послїдний дуну,
Трунь в моїм серцї струну
Отсего тону!
Оно за ним так тужить,
Так вижидає...
Трунь, трунь, нехай го розоружить
І з Бóгом поєднає.

* * *

Говориш змить полуди,
Бо ти при мнї
Та не від нивї,
А все і всюди?
Що й над споминим чепеїла,
Що з хлопцем гралась по болоню,
Що з пастушком коров гледїла —
Чи справді, справді — доню —
Ти прилягла так до малого?
Ого́,
Приглядалась в чоловічку
Мого ока й спать не да́ла,
Обнимала, цїлувала?
Док крізь двері, вікна, стїни
Не зманила мня в країни,
Де так дивно щось сияло,
Щось роїлось, щось сьпівало —
Але годї, шкода мови...

То знов бачу лан, корови,
Коника, як скорим кроком
Від напасника втїкає;
Берегульку над потоком,
Як хвістком на мене мае;
Як засїв ся мов на тяцї
Довгоногий в трясовиці —
Дихо жабцї, удовиці,
Й жабинятку, сиротиві,
Заридають скорш, чим смеркнесь...

Як там ластівочка черкнесь,
Щойно мусне рівчик сподом,
Вже й начне з блакитом звaду;
Як там комарі над бродом
Скликались на чорну раду,
Щоб си вибороти волю
Над пасовищем лїтати;
Як вітрець нестить тополю,
Попід лист лоскоче, клятий
Просить, молить, щоб нагнулась...

Як там далї паньский улась
Настовбурчивсь, знать кепкує
З простохлопки-молодички;
Як там хомячок мандрує
Через межу — невеличкай,
Але звісив торбу спору —
То менї ґазда нівроку!
Начеб батьківску обору
Міряв з того й сего боку:
І ячмінь стриже й банатку...

Гей, стрівай но! чуєш сватку?
Як стрижеш, стрижи хоч тихо,
Блават скочив від макілки,
Злість ззаяє на канянці,
Зсúнїв, кúдає ся грізно,
А маківочка румянці
Рада-б скрити — та за пізно!
Перепел де-де голосить...

А колосє гнесь уносить
Зір мій ген... Он під скалою
Віз на ковї дишлем тиче:
Зависть, бачиш, що луною
Сонце землю в постіль кличе;
Він так рад би вже до шопи,
Цїлий день тужив за нею!
Он снопи завосять в копи,
А там сонечко з землею
Обійнялись — серце мліє...

Хмарка стидом червоніє,
В полах крие срібні очи,
Звільна лине небом д' сходу;
Серп харчить, коса дзенькоче —
Добре жати в прохолоду!
Лесь аж кабат зняв, втомив ся,
Щоб дігнать Марусю, спóрить;
Тай господар нахилив ся,
Вже з сусїдом не говорить,
Але „нуте — дїти — нуте!"...

Декуди вже й туркіт чути:
Мов в снї регіт чудно, бутно —
Так розсипалесь, так урве ся,
І знов тихо, тільки чутно
Як під серпом рунь кладе ся,
Як вітрець колосєм носить,
Як журчить в траві поточок
І як лїс спочинку просить:
На часочок, на часочок
Шелестить мов з шовку звіса...

А зза цицля, а зза лїса
(Розпрощавсь, бач, з дневним сховком)
Вітерець все дише, дише...
Але хто се суґоловком

війни Туреччиної. Віденьські круги дипльоматичні, котрі ще минувшого тиждня гадали, що мир на Балканах дасть ся удержати, нині задивляють ся на сю справу дуже скептично. З Софії доносять, що князь Фердинанд буде мусів уступити під напором елементів, котрі Болгарию пруть до війни з Туреччиною. Фактом є, що інтенцією великих держав є удержанє мира, однак боять ся, що Болгарии попсує всї плянн держав.

Македонське повстанє відбилось також сном між Македонцями в Азиї, і між ними зачав ся рух, котрий готов присилувати Туреччину до ще енергічнїйшої і брутальнїйшої акцїї в Македонії. Між магомеданським населенєм Царгороду викликали фантастичні доносини з Медини переполох. В Мединї шейк розголошує між людством легенду, що пророк Магомед нагло воскрес і виступивши з гробу крикнув: „Алла, ратуй мій народ!“ Шість сот мужів, котрі стерегли гріб пророка, почувши ті слова з острахом сконали на місцї. В палаті султана викликала ся вість грізний переполох, що з огляду на зміст легенди, але тому, бо се є доказом руху в цїлім краю, котрим хочуть султана присилувати до сильнїйшої акції против християн.

Порта доносить, що в монастирськім вілаєті і в санджаку Кіркілїсси більші ватаги повстанців вже знищено; удержують ся лише менші ватаги, котрі перед військом утїкають і роблять всякі шкоди, бо Болгари підпирають їх матеріально і охотниками. Кореспондент „Таймсу“ доносить з Монастира, що Турки розіслали по селах плякати з візванєм до повстанців, аби зложили оружє і вернули до своїх громад, за що запевнили їм безкарність. В наслїдок сего візванє до 60 повстанців вернуло з гір домів. Коли тілько всї зложили оружє, Турки увязнили їх і розстріляли. Так зроблено також в кількох инших околицях.

З Софії доносять, що в околицях Монастира дійшло в послїдних днях до кількох битв між повстанцями а турецким військом, але повстанці за кождим разом мусїли цофнути ся. В околици Адрианополи повстанці мали забрати Туркам кілька гармат. Борис Сарафов, про котрого доносили, що погиб в битві, після иншого донесеня замордований зрадником, після найновїйшого донесеня стоїть на чолї 800 повстанців в повітї Кастория.

З Атен доносять, що відділ узброєних Критенців перейшов границю, але его відперто назад до Тесалії. Граничну сторожу скріплено. З того донесеня не може вимірковувать, чи розходило ся о напад на повстанців, чи на турецку територию. Одні Критенці суть імовно за македонськими повстанцями, другі против них.

Деякі віденські дневники одержали з Лондона вісти, що Австрия і Росия мають предложити державам, аби спільно візвали Болгарию, щоби зірвала з македонськими комітетами. Рівночасно має Болгария одержати рішуче поученє, що на случай війни абсолютно не може числити на вїяку поміч.

Наше садівництво.

(Відчит, який мав відчитати на господарских зборах у Львові дня 11 червня с. р. о. Юл. Луткевич з Дубя, та задля браку часу не відчитав)

(Конець.)

Я виправдї не був за границею тай не бачив власними очима того, що оповідають о садах инших країв і держав. Мораза, Чехи, Стирия, Низша Австрия — се рай супротив нужденного нашого краю, хоч убожество їх землї має ся до нашої у відворотнім відношеню. Низша Австрия станула під взглядом садівництва на вивозовій стопї; а чи знаєте куди дївають ся овочі Низшої Австриї й Угор? Ідуть до Німеччини і до — Галичини.

Як змогла ся продукция овочів в західних краях Австрий, доказує один з сего річних випусків садівничої часописи Obstzüchter, котрий подає ось такі дати: Хоч Німеччина виказала в конскрипциї 170 мілїонів дерев овочевих, то не покривають они консумциї самої Німеччини. Сама Австрия доставляє їй овочів річно за 50 мілїонів К, а гріш той дістав ся в кишеню німецких і чеських садівників. З того анї один сотик не приймов в руки ні руского ні польского хлопа.

Посол Гурик зрозумів вагу садівництва і перед кількома лїтами поставив в соймі внесенє, щоби всї дороги краєві обсаджувати овочевими деревами. Сойм се внесенє відкинув, а хоч посол Гурик мав рацию, однак годї й соймови відмовити рацї. Мілїони ґульденів перейшли би за границю за самі щепи, а Галичина не має людий анї до обслуги тих дерев, бо преціньї і трелїтна щепа — які висаджують зі шкілок — потребує ще умілих ножиць для свого ведення і населенє, найпаче сїльске, не підготовленє до того, щоби засаджені щепи не пошанувати. В додатку варварскі відносини — можливі лише в Галичинї — іменно підпиране дратяних вілтів зробило би се, що щепи без одвічальности вілтів пощезали би з лиця землї. Там, де вілт дійсно відповідає за порядки, без взгляду на его становище до виборів, там є порядки. Наведу примір, в який спосіб в київській ґуберніі удержано садовину при дорогах. Один „справник“, будучи дуже великим протектором садів, казав публичні дороги обсаджувати овочевими деревами, а за ушкодженє деревини зробив строго одвічальними старостів (вілтів) сїльских. Зразу не було дня, щоби в кождім волостнім уряді не відбувала ся екзекуция в видї роснйскої „сїкуциї“, а хоч се спосіб варварский, однак радикальний і дуже добре поміг садовинї, бо дерева ростуть, а шкодники з далека їх обминають.

Щоби розвинути садовину в нашім краю, думали власти шарити ві через учительство. Намір добрий і можна сказати дорога цїлком природна: той, що має бути першим сївачем просьвіти, повинен бути і сївачем культури, невідлучної товаришки просьвіти; а культура в сїльскій людности повинна йти в парі з інтересом сеї людности. Те, на жаль, дуже мале число тих двигачів культури порозуміло свою задачу; ба навіть знайшли ся між ними чисті варвари. Зразу учителїв рекрутовано з дяків, орґанїстів, вислужених фінансерів, котрі ради за безпечена собі хлїба на старість пильнували школи під взглядом науки книжкової; про сад та пасїку дбали лиш о стілько, о скілько інспектори того жадали. А що на інспекторів ставлено людий, що звали ся на культурі і потребах людности стілько, що курка на перци, а в додатку дано їм не лише характер урядників політичних але опісля й характер політичних аґітаторів, то культура краю пішла ad calendas graecas а може ad feliciora tempora, а „поправне виражанє сен в уржендовей мове“ стало альфою і омеґою інспекторских поїздок. Потому прийшли учителї в сілницях, а ті — на наші відносини — не спосібні до ширеня культури фізичною працею, бо на їх гадку се ухиблає їх попови або аристократичному тонови... Отже з боку учительства нема надії на підмогу в ширеню садової культури.

Остає ся знов духовеньство, котре дало почин до великих нераз дїл. І тут може духовеньство в короткім часї чудес доказати, хотяй серед него є ще чимало таких одиниць, що думають, що хлопа спасе лиш кропило; однак є й люди, що заняли ся сердечно просьвітою народу і довели до хороших результатів. Косівский, залїщицкий, збаражский і деякі инші повіти завдячують розвій садів лиш сьвященикам. Навіть Дубляни і всї школи рільничі й огородничо-садівничі не поділали на нарід в тім напрямі так, як одиниці зміж духовенства. Та віда лише в тім, що се одиниці. Коли б загал духовеньства пішов сею дорогою, край наш доси був би одним садом і своїми садовими продуктами засипав би Европу.

Сьвященикови о стілько легко дати примір, що сьвященики передовсїм мають ще трохи впливу на людність, а бувають хвилї, коли сей вплив можна підперти і певного рода примусом, за який певно ні на одного духовного не впаде кара. Правда, всї закони з перед 1874 р., що робили перепони до супружества, знесено; але патент Йосифівський о садах там, де для них є відповідні условини, можна par excellen є утримати. А щоби улекшити і уочивидьнити парохіянам набуте садових дерев, треба:

Наперед удержати цвинтар церковний в порядку і засадити хорошими, добре веденими щепами, спровадженими з якого доброго закладу. То може сьвященикови прийти легко, бо може се зарядити за церковні гроші, а люди, побачивши ріст щеп і зрозумівши значінє їх, пошанують сю садовину і много навчать ся; за се ручу. Може бути, що на-разі не буде можна збрати з них овочів, але они виплатять ся, бо будуть „маткама“, котрі достарчать зрізів до щеплена дичок по селї. Тому тоті перші щепи повинні бути не які будь, як що-до росту й сили, так і що-до своєго ґатунку. Признаю ся, що я від сего почав у своїй парохії і доси не ушкодив менї ніхто анї одної галузки, за то вже сотки щеп есть в них наочкованих.

По друге: Щоби улекшити людности набуте щепів готових, треба віджалувати кількадесять корон і, чи на весні чи в осени, спровадити яку сотку щеп на відпродаж. Кождий сьвященик має своє господарство, до котрого потребує робітника. Ручу, що ані одна щепа не зістане ся у сьвященика, але всї розберуть, бодай на відробок. А коли там пропаде яка щепа — га, годі! Ми-ж із народа жиємо, то і обовязані ми з народом жити та понести й невеличку жертву. Я в сей спосіб розпродав високих спроваджених щеп вище 800, кождий молодий жених мусить мати 10 щеп; коли женить ся в лїтї, складає кавцию, яка лежить в церкві, а в осени дістане за тоті гроші щепи.

А щоби знов нам не виходив гріш за границю і в руки визискуючих нас ґандлярів, треба нам конечно **заложити собі свою рільничу школу**. На сойм, на правительство та на ц. к. господарске товариство не маємо що ждати. Ми вже знаємо, куди тоті інституциї прямують, коли ходить о долю руского хлопа. А коли могли-б ми заложити таку школу, тогдї треба би змінити і напрям ей і спосіб науки. Була би се господарска школа, з якої ученик вийшов би не лиш теоретично обзнакомлений з природою землї, з зоольоґією й ботанїкою, але й вийшов би господар, що був би у всїх напрямах добре вичучений ві всїх галузах господарских, а передовсїм умів би собі сам радити, все потрібне собі зробити. На мою гадку: не можна би спустити в тій школї навіть стельмахства, щоби мав усю науку, яка в малім господарстві есть потрібна. А не послїдню вагу треба би класти на садівництво, огороднїцтво і пасїчництво, бо само рільництво нинї, при роздробленім господарстві, нашого мужика вже не урату. Годї тримати расову худобу, коли не має ся достаточної і доброї паші. Годї управляти господарство дорогими арабскими ґерами, коли кляч як маш і з обезсиленя ледви на ногах держить ся.

Щоби заложити таку школу, не потреба на се великого вкладу. Потреба — на закупно ґрунту около 15 морґів, на відповідний будинок, уряджене і добру обгороду — около 30.000 корон. Цїлий нарід чейже сю суму зложав би. А коли не нарід, то можуть всї церкви допомогти із своїх скарбон безпроцентовими позичками по 20 корон, а вже по чотирох лїтах можна би сплачувати довг, чи то щепами чи пасїкою, розуміє ся по цїні продукциї. Вкрочім можна би при школї урядити культуру насїня а також і торговлю насїнем, а тогдї і гріш ми можна би довг сей віддавати. А який процент мав би з сего нарід, се зрозуміє лиш той, хто чує ся членом нашого нещасливого народу і добре відчуває его потреби. В кождім роді, капітал сей давав би провізию в десятеро перевишаючу вложений капіталом. Лиш трохи доброї волї і зрозуміня інтересу!

Дубе 9 червня 1903.

Ю. Д.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Кабінетова рада.

Відень. Цїсар покликав до себе Кербера і конферував з ним більше як дві години. Безпосередно по тім скликав Кербер кабінетову раду, хоч трех, міністрів нема у Відни. В суботу знов відбудесь кабінетова рада. Говорять, що розходить ся о дуже важні рішенє, еще перед виїздом цїсаря до Галичини.

Подорожи монархів.

Відень. Fremdenblatt довідуєсь з Берлина, що цїсар Вільгельм приїде до Відня разом з кандлером Більовом. З того виходять, що подорож Вільгельма буде мати рішучо політичний характер.

Угодова акция.

Відень. N. fr. Presse доносить, що правительство намірне розпочати в осени угодові переговори між Чехами а Німцами. Комітет з чотирох виконуючого видїлу німецких сторонництв заявив готовість до навязаня переговорів, однак під услівєм, що угода не буде односторонна в користь Чехів, бо в такім случаю переговори не мали би анї цїли, анї сенсу.

Розрухи в Сербії.

Білград. В середу вечером тисячна товпа демонструвала против дневників „Народні Лісти“ і „Вечерае Новости“. В редакциях вибито шиби. Редактори боронили ся стрілами з револьверів і ранили кілька осіб. Жандармерия розігнала демонстрантів.

Сойми.

Чернівці. Вчера отворено сесию сойму. Президент краю, Гогенльоге запевнив, що рівно обективно буде трактовати всї нациї і віроісповідана.

Зальцбурґ. Вчера отворено сойм. На дневнім порядку кілька внесень з жаданєм увільненя вояків по 3 лїтній службі дня 1 жовтня, протестуючих против того, аби на кошт Австриї орґанізовано самостійну армію і домагаючих ся цлового розділу.

Македонія.

Лондон. Цїла італійска ескадра Середземного моря, складаюча ся з 13 военних кораблїв, а котра тепер стоїть коло Сицилії, дістала з Риму наказ, аби в кождій хвили була готова відійти на турецкі води.

Царгород. Султан дав з власних фондів 300 фунтів на відбудованє грецкої церкви в Крушеві.

Бреґенц. В форальберґскім соймі поставлено нагле внесенє з візванєм до правительства, аби цофнуло розпорядженє продовжаюче військову службу, евентуально аби як найскорше скликало державну раду в цїли управильненя справи рекрутів.

Напад на комісию.

Будапешт. На жаданє щадниці мала відбути ся в Оршові комасацийна розправа. Населенє довідавшись о тім, напало на судову комісию. Акти подерто а членів комісиї покалїчено ножами. Комісия мусїла уступити.

Напад на військо.

Аден. Коли 200 англійских вояків переходило через село коло Адену, упали з засідки стріли. Один жовнїр погиб, один ранений. Військо зруйнувало село, при чім погибло кілька Арабів.

Кровава демонстрация.

Ґрос-Вардайн. З причини заборони віча, социялісти устроїли кривавy демонстрацию.

Мрієш ти, моє дитяче пташко..
Обернулась весь світ,
Станула, зітхнула тяжко,
Тай — поплентала ся далї...

А в струмочку, в не-хрустальї,
Не качатка, то по своєму
Плескаєсь дїтвá пустотна —
„Де кропива? час до дому!
Побію я вам полотна...“
Тай в бік хилась, в бік зазирнула,
Під фіґуру з сином сїла,
Хрест над сином начеркнула,
Та й — чогось-то посумніла
„Цить — лиш тихо — цить дитино“...

А тимчасом — подивись но!
Від'їж дороги закурилось —
Чередá йде, вівцї перші;
І село моє ожило,
Загудїло ноля шершінь.
А за ними стяг, сад, діброва,
Все зіллялось в пісень єдину!
„Таж вечера не готова“ —
Вспала „тихо тихо спину“
Тай сховалась за комори...

А там наші Медобори!
Он сокіл на Острій злить ся,
Що стрепенула вся сусїдня,
Не дасть небом побувати!
А там, а там — любо брате!
Серце тане... ах, як любо!
Як свобідно! як голубо!
Як колись — ах, весь я бачив,
А село в сьвітлу мраку начеб
Приходїте, сновите...

Так то ти
Зі мною — любко — збиткувалась
В тім снї? в тім снї!...
А може й вернулась
За мною в нашу школу,
Щоб там коліна гнуть до долу?
Не сьмій ся, ні!
Не сьмій ся, ні; подай но руку:
Не пущу в ґород на науку,

Ні! ні! ти згинеш в тій борві,
Бо не такого, знай, учать там жнива!..
Верни-ж ся в царство, жий щаслива,
А я самотний, одинокий,
Піду блукати в сьвіт широкий,
Як павутинка бабско-лїта —
Чей де спічну на краю сьвіта?..

* * *

За блуднем-вітром як примара
І день і ніч блукаю!
Даремне в даль шлю зір і голос —
Вокруг глуха пустара!
Вокруг один лиш піскуватий полос
Без краю!...
І хто сьватим знаком любови
Весь жар пекольний з мого сне чола?
І де рука, щоб стоголове
Від мого серця гаде відняла?

Цить-цить.. щось чуть...
Ах, відки треля сї пливуть?
Чи дійсність се, чи привид?
Ідуть! ідуть!
З якої-ж то доби вид,
Що біль їм уст не кривить?
Який їх путь? —
В вінцях, побравши ся за руки,
Ідуть і ронять срібні звуки
І в кождої по вітві в жмени
І йдуть до мене, то від мене —
Ні, в ґору, в ґору, до небесних брам
І — розійшлась мов тіміям,
Лиш в низ падуть одні платочки з цьвіту—
Минули без привіту!..

В очах темнїє від натуги —
Куди-ж тепер? куди?
Ади!
Он-он... чи се дощу пасмуги?
Ах, пальм ряди!
А поміж пальмами вздовж гряд
Збирають люди виноград
І гомонять під шум каскад —
Води! води!
І — Боже! Боже! сеж пуста примана,
Fata morgana!..

Ні, дальш вже годі, сву-м жадём,
Спочинку просить кождий член —
Прощай надіє...
Чи се в ушах? проклятий дзвін!
Ні, ні, поглянь на неба склін —
Там дійсно щось — щось мрів...
Сил! сил!.. І знов сліди значу...
Ще крок... ще крок.. стаю... кричу —
Зняласъ громада супів
І — і зайшов ся від плачу —
То каравана трупів!..
— Пристань! пристань!...

* * *

Деж ти подів ся раю мій, раю!
Чи я тебе коли ще вздру?
Чи я коли мій зір отру?
Чи усьміхну ся? чи засьпіваю
Про мир, любов?

Про мир, любов? ах, що ж се знов!
Бачиш ти тов пламенне море?
Я в нім купав ся — горе, о горе!
І відси то у серцї кров,
Кров та гадюки!

Ні, ти не знаєш, що то за муки
Я там терпів, я — гордий дух!
Я — волї син! я — сонцю друг!
Я — що у собі райскі чув звуки —
В ярмі... в багні...

Се ви самі, не я, ні, ні!
Ви людоїда з мене зробили,
Ви в сьвяте серце гаде впустили
І тую жовч — ви, ви менї
В грудь ві влили!

Скали без духа, не без закали!
Де рай, мій рай, той чистий рай?
Вода і вкажіть, вкажіть, нехай
Хоч над ним сплачу, що-сьте здоптали
Прокляті! —

Олекса Медобірский.

Новоотворений „Дім огородничий“
БРАТІВ ДРОБНЕРІВ
у Львові, улиця Академічна ч. 14.

Ґуртівна і подрібна продаж краєвих овочів, ярин і всїляких перетворів з овочів, як вин, конфітур, консерв і т. п. Засновуванє парків, огородів ужиткових і малих огородців. Контроля і управа огородів. Бюро зголошень посад в обсязї огородництва. Щоденна достава ярини і овочів до домів по цінах торгу. „Дом огородничий“ **принимає також в комісї всякі продукти огородові.**

Поліцію обкинено камінем і дано кілька вистрілів. Чотирох поліцаїв ранено. Поліція розігнала товпу не уживаючи оружия. Три особи арештовано.

В Байрутї спокій.

Царгород. Валього в Байрутї суспендовано. Донесеня о розрухах були переборщені. Так само були перебільшені донесеня о числї убитих і ранених. Спокій вже привернено.

Офіцирский заговор.

Земунь. Король одержує кождого дня листи з погрозами. Міністер внутрішних справ одержав донесеня, що убийцї Александра засудили на смерть ґенерала Магдаленича, полковника Васіча, начальника прасового бюра і двох дневникарів. Всї мають бути замордовані. Положеня дуже критичне. В офіцирскім касинї мало прийти до бийки, в котрій убито кількох офіцирів.

Білград. Шеф прасового бюра в міністерствї, Джорджевич утїк, бо бояв ся атентату на свое житє.

НОВИНКИ.

— **До нинїшного числа „Діла“** долучаємо блянкети на **дві петиції до сойму краевого**, одну з протестом против рентових осель і бюр посередництва працї, а другу в справі виборчої реформи соймової. На наших передплатників, читачів і однодумців вкладаємо обовязок, подбати, щоби сї блянкети дійшли до найширших кругів нашого народу по всїх громадах східної Галичини, та щоби по вставленю відповідних дат і зібраню найчисленнїйших підписів **протягом трех днїв** вислати їх на руки посла д-ра **Евгена Олесницкого, Львів, палата Сойму**. Підписів треба зібрати як найбільше, і о скілько дасть ся, підписи громадскої старшини та радних з зазначенем їх характеру та з витисненем громадскої печатки.

— **Справозданя посольскі.** Маю честь запросити Р. Т. **Виборців з IV. курії округів виборчих Рогатин-Бережани Підгайцї** на мое посольске справоздане, котре для виборців повіта рогатиньского відбуде ся дня 21. вересня, для виборців повіта бережаньского дня 23. вересня, а для виборців повіта підгаєцкого дня 25. вересня с. р. в годинах і місцях, які пізнїйше будуть подані до відомости ЧЧ. виборців. — Новий Санч дня 10. вересня 1903. *Василь Яворский* посол до ради державної.

— **Виділ політичного товариства „Дрогобицка Народна Рада“**, котрому поручило народне віче в Дрогобичи дня 7 вересня с. р. уложити лїсту до вибору радних до Ради повітової з курії сїльскої, хотячи вперед поінформувати ся у виборців (делеґатів) кого би они хотїли мати на лїстї, скликує на 14-ого вересня с. р. (в понеділок) **довірочну нараду делеґатів** (вибо чів) в Дрогобичи. Запрошеня розіслано по більшій части на руки місцевих парохів. Хто би з делеґатів хотїв бути на нараді а не одержав запрошеня, зволить зголосити ся в день наради в Народній Торговлї, а дістане запрошеня.

— **Руські бурси в Чернівцях.** Православна бурса при Народнім Домї приняла на сей рік 80 учеників, бурса п. Клима 50, а дївоча бурса православної шляхти, де є й мужицкі дїти, 20 дївчат. Крім того заложили і гр. кат. Русини бурсу, де уміщено 15 учеників. Є ще й руска бурса в Серетї, та о ній нема докладних вістий.

— **До II. (нїмецко рускої) ґімназиї в Чернівцях** вписало ся на новий рік шкільний: до I. а. 50^{2}, I. б. і в. 126 (60+65); до II. а. 44^{7}, II. б. 62; до III. а. 59^{11}, III. б. 59; до IV. а. 58^{6}, IV. б. 34^{1}; до V. б. 50^{3}, V. б. 25; до VI. а. 49^{2}; до VII 38. [Цифри подані дрібно значать приватистів.] Всїх 684^{19}. До приготовляючої клясу записало ся 52 учеників, отже всїх разом числить ся ґімназия 736 учеників.

— **З міністерства рільництва** приїхав перед кількома днями до Галичини шеф секциї нос. Поп в урядових справах. Розглянув він вже в західній Галичинї шкоди, заподіяні повению, перевів люстрацию дирекциї домен у Львові і від'їхав на дальші інспекциї до Крехович, Суходолу, Рахиня, Надвірної, Зеленої, Рафайлової, Тартарова, Ворохти, Дори і Делятина.

— **Відшкодоване для невинно засудженого.** Петро Гатич, котрий невинно засуджений відсидїв в Станиславові 10 лїт тяжкої вязниці дістав відшкодоване в квоті 6000 кор. і 300 кор. досмертної ренти. Оборонець відноїть ся до державного трибуналу з жаданем підвисшеня відшкодованя, бо Гатич вийшов з вязниці фізично зруйнований.

— **Ізза курсу рільничого.** З Надвірнянщини пишуть нам: В справі бунту в селї Гаврилівці против введеня там курсу рільничого обжалювують тамошнього війта Михайла Шацкого. Жандармерия донесла до суду, що сьвідки зізнали таке: На стипі похоронній у Юрка Войка сказав той галапас: „Підемо ще до старости, а як се не поможе, то его [учителя Витвицкого] убєм“. Прокуратория сконстатувала, що війт, замість оголосити розпорядженє Ради шкільної в справі отворення курсу рільничого, велїв здержати всїх людий під церквою і сказав так: „Люди! до нас приходить панщина! Аби ся устеречи від тої біди, підем до староства. У середу будуть пан дїдич (д р Єж) тай я піду і ви всї, кіл від кола (з кождої хати)“. По селу голошено (як сьвідки зізнають), що курс рільничий має коштувати річно двацять пять тисячів; що кожда людина буде на своїм ґрунтї робити лиш 2 дни а 4 дни на шкільнім; що учитель забере всю толову громадску (сїмсот кількадесять морґів); що на толоці треба ставити нову школу мурована; що треба удержувати 4 коні і 4 воли, худобу, службу. — Я сконстатував, що п. Витвицкий давав безплатно 3 морґи ґрунту, салю у власнім будинку, обслугу і опал, так що громада мала усього дати одноразово 58 зр. а двір 12 зр. за лавки, таблицю і столик; тай се був би покрив, як я чув, Видїл Ради повітової. Не мала се бути школа рільнича (краєва), а доповняючий курс рільничий, на котрий обовязані ходити хлопці замість науки доповняючої три рази на тиждень в зимові й осїнні дні. — Частина більше осьвічених громадян спамятала ся, однак несупокої тревають дальше. Від громадної депутациї заявив старості „помощнїк пісаржа“ Василь Костїй, що громада не буде посилати дїтий до школи. Сей „помощнїк пісаржа“ — то людина крайне здеморалїзована. Процендрав кількатисячний маєток, попав під судову курателю, товк каміне на дорогах, підмовляв до процесів та покутно писав „скаргі“. Якийсь час удавав русаго радикала, щоби „наполохати“ староство. І справдї староство письменно зіменувало его „помощнїком пісаржа“. Звюхав ся з Мих. Шицким, війтом, веде его за ніс, куди сам хоче, і богато ґріхів мають оба за собою. Сего року хотїли попідносити собі „пенцию“ і додатки громадскі піднесли з 16% на 31. П. Витвицкий, як радний громадскій, не допустив до того, виступив против марнованя добра громадского, против арендованя громадских ґрунтів Жадам і заложив касу Райфайзена та крамницю християньску в селї. Чи не досить, щоби всякі темні духи, Жади з пейсами і без пейсів, мов бішені вивудились на него і не покористувались нагодою отворена курсу рільничого?

— **Траґічна дезерция.** Вояк 28 полку піхоти в Будївицах Плішка, котрий не мав охоти служити поза 3 ий рік, хотїв утечи через мур окружаючий касарню. Коли мимо у пімнена не злазив, шильдвах стрілив і на місци убив его.

— **Дївочий лїцей в Чернівцях.** Число учениць в тім шкільнім роцї значно побільшилось в тім лїцею. До I. клясн записалось 120, до II. 95, до III. 93, до IV. 55, до V. 43, до VI 22 учениць. На приготовляючім курсї є 91 учениць. За згодою краєвої ради шкільної вже сего року буде удїлюватись там надобовязково науки латиньскої мови для учениць IV—VI класи лїцея і тих учениць, що вже скінчили лїцей.

— **З Чортківщини** пишуть до „Свободи“: Хоч паном нашого шкільництва не є найстарший ради шкільної, пан Плажек, тілько пан Дембовский, то ми прецінь звертаємо ся до пана Плажека, з просьбою, аби він часами придивив ся, що дїесь в наших школах і зробив в них лад. Ось Вам, пане Плажек, образки з нашої школи в Долинї коло Чорткова: Жена учителя Ліщиньского приходить до кляси і каже до дїтий: „Скажіть дїти, котре з вас польске, а дам вам файні дарунки“. При тім виймила з під фартушка кілька „książeczek“ в червоній оправі, як: „Życie Kościuszki, Życiorys A. Mickiewicza, Konstytucya 3 go Maja“ і т. д. Дїти на вид червоних книжочок почали верещати: „я і я Поляк!“ Ліщиньска пороздавала книжочки і мовить: „Co tutaj przeczytacie, żebyście sobie zapamiętali, bo pan profesor będzie pytał“. П. Ліщаньский зараз написав лист до ягольницкого пробощa, щоби як найскорше приїхав zanotować swoje duszyczki“. Приїхав пробощ, а на запитане: „kto z was Polakiem“, жадно з дїтий не вставало, бо таки ані на лїк ляцкої дитини не було. — Невдоволений кєньжуньо від'їхав домів не ураттувавши ані одної „owieczki“. — Учитель хоче на ґвалт дїтий переконати, що Русини зробили собі мову руску з ляцкої, тай так каже: „по твердоруски говорять „був“ — „был“, а по польски скажіть дїти, як ся каже? — правда, що „był“? Ну! видите! а Русини мовлять, що їх мова старша! А то, бачите, они від Поляків навчили ся, тілько перекрутили“. — Може би ви, пане Плажек — кінчить до писуватель — засуспендували учителя Ліщиньского, а що найменьше перенесли до західної Галичини. Се, що пан Дембовский хоче мати таких учителїв у всїх руских громадах, не повинно Вас вязати, бо пан Дембовский ще не є віцепрезидентом ради шкільної краєвої... Пініньский за скоро уступив.

— **Майте вже раз честь і совість!** Чернівецка „Буковина“ пише: Дїяло ся ту, в Чернівцях, перед кількома днями. До цукорві входить богато собі прибрана пані і замовляє каву й солодощі по польски. Нїчого-б се не було страшного, колиб учинила се яка тутешна Полька. Ба нї! Приглядаю ся й очам своїм не йму віри: се ж бо жіночка одного з наших „патріотів“ галицких — се Русинка, що в дома у себе торочити буде тобі добрих три години на тему національного самоповажаня, на тему вживаня по склепах та урядах та всїх усюдах лише виключно рускої мови! Дуже воно гарно деклямувати такі речі, та ще гарнїйше і ковечно й робити так, як говорить ся. Инакше все те — фрази, фрази й ще раз фраза, пусті, брехливі... І то дїеть ся в пору, коли польска гаката з люстостию божевільної бестиї шаліє по нашій братній галицкій землици і нищить найкращі цьвіти на руській ниві. І то дїеть ся тодї, коли справдї „время люте“ і коли треба найбільшого напруженя сил, аби тоту пекольну тисячоголову змию стоптати, вбити на віки вічні! Дуже сумно і дуже дуже гидко, коли є такі „патріотки“ в Галичинї! А вже з цїлою рішучостию мусимо запротестувати против вводженя польскої мови такими патріотками на нашу Буковину, яка доселї була доволї вільна від тієї приємности і де доперва в послїдній хвилї вже хляпнула филя гакати з сусїдного польско-галицкого болота. Не приносїть нам, „патріотки“ любі, отсего дару, а в серцї своїм збудїть більше народної чести, збудїть успілену совість, прокиньте ся!

— **Чума.** В Марсилії стверджено 27 случаїв чуми. Префект старавсь зразу затаїти се перед публикою і просив пресу, аби в інтересї міста не писала о чумі. Вчера павувала в місті правдива паніка. Чума вибухла в одній фабрицї по вивантаженю корабля, котрий прийшов з Леванту. Заслабло 7 осіб, з того померло 5. Фабрику спалено. Поробленo заряджена, аби Марсилія не стала ся огнищем епідемії. З Йокогами доносять, що і там був один случай чуми. В Нючвани померло на чуму 18 осіб.

— **Архикн. Рудольф живе!** З Нового Санча доносять, що в мазурскім селї Кобилї явив ся у комірника Віцза Сарати якийсь обманець і назвав ся архикн. Рудольфом. Упевняючи, що мусить крити ся перед людьми, сидїв три дні в сгодолї. Сарата з почестю для такого гостя годував его лепянцею, курятами і иншими ласощами, за котрими бігав крадькома до міста. Обманець удавав дуже побожного, цїлими днями молив ся і бив поклони. Опісля видурив від Сарати 220 К на дорогу і вибрав ся до Нов. Санча. Коли Сарата, провівши гостя для безпечности за село, вернув до хати, жінцї стало жаль грошей, так що він пустив ся на вдогін за „архикнязем“, щоби ему таки відобрати гроші; але по мавтію і слїд загув. В додатку пішов Мазур до ворожбита, котрому мусїв за пораду віддати остапок гірких своїх сщадностай. Жандармерия слїдить за обманцем.

— **Дрібні вісти.** На торжество відслонена памятника Івана Котляревского виїхали до Полтави з Чернівців: проф. ґімназиї д-р Мирон Кордуба яко відпоручник черновецких руских товариств і учінчений студент фільософії Василь Сїмович яко відпоручник академічного товариства „Січ“. — Вчера о год. 5 зрана відобрав собі житє вистрілом з револьверу на ставі Кисельки 31-лїтний Адольф Гавсер, комісар надзору парових котлів при старостві в Станиславові, що від трех неділь оставав в гидропатичнім заведеню д ра Ковальского. — На Буковинї утворено нове староство в Вашківцях над Черемошем. Урядувати зачне воно з днем 1. жовтня с. р. — Звинено і злїцитовано крамниці „кулек рольвічах“ в Городку к. Львова і в Судовій Вишнї. — В Рикові золочівского пов. згоріло шість селянаских загород; шкода виносить 15 000 К. — У Волоскім Межирічу на Моравї відобрав собі житє вистрілом з револьверу адвокат д р Мікшшка, б. посол до сойму і державної ради, провідник моравских Молодочехів. Причиною самоубийства є брак мілїона і 700 000 К в щадничій касї, в котрій д-р Мікшшка був директором.

— **Проба хору муж. прогульки сьпівацкої на Угорщину** відбуде ся в суботу дня 12. вересня точно о год. 8. вечером а в неділю о год 5. з полудня. В понеділок 14 н. ст. вересня проба хору мішаного на „Бесїдї“ точно о год. 7. вечером. О комплет і точність прошу. *О. Нижанковский.*

— **Видїл товариства „Кружок укр. дївчат“** запрошує всїх своїх членів на товариські сходини в неділю 13. с. м., бо мають бути обговорені важні справи. Рівночасно запрошує видїл всї руські дївчата, що досї еще не вписали ся до товариства, аби як найскорше і як найчисленнїйше вписали ся.

— **Концерт „Народного Дому“ в Борщеві,** що відбуде ся дня 17 вересня с. р в сали Ради повітової в Борщеві, обіймає слїдуючу програму: 1) Вербицкий: „Квіти мої весняні“ хор мужескій. 2) Mendelsohn: „Concert G-dur, allegro“ сольо скрипки з фортепіяном. 3) Лисенко: „Ой пущу я кониченька“ тріо з хором. 4) Liszt: „Rhapsodie hongroise Nr. 12“ сольо фортепіяна. 5) Лисенко: „На що мені чорні брови“ сольо сопранове в супроводї фортепіяна. 6) Krizkovsky: „Odvedenoho prosba“ хор мужескій. 7) Січинський: „Як почуєм в ночи“ сольо теноровe в супроводї фортепіяна. 8) Січинський: „Даремне пісни“ хор мужескій. — Вступ: Крісло перворядне 2 кор., другорядне 1 к. 60 сот, місце стояче на сали 1 к., для міщан і селян 50 с. — Початок концерту точно о годині $^1/_2$8 вечером По концертї **забава з танцями**. Вступ на забаву лишень за оказанем запрошеня, 1 кор. від особи. Стрій вечерковий. Буфет в заряді „Народної Торговлї“. Білети вступу набути можна перед концертом в „Народній Торговли“ в Борщеві, відтак при касї. — *Від Видїлу „Народного Дому“ в Борщеві.*

— **Вінчаня.** Дня 17 с. м. о 8 год. вечером відбуде ся в львівскій церкві Успенія Пр. Бог. вінчане п. Теодора Рожанковского, судового ад'юнкта, з панною Іриною Софією Шухевичівною, дочкою Германи і проф. Володимира Шухевичів. — Дня 24 с. м. відбуде ся в Глинянах (почта і телеґраф в місци) вінчане д ра Івана Навроцкого, ц. к. полкового лїкаря в Заліщиках, з панною Стефанією Зельскою.

— **П. Орест Мартинович** зволить подати сейчас свою адресу — Иосиф Доманик.

— **Посада для Русинів.** Село Лишня (в повітї дрогобицкім) потребує двох ремісників: коваля і колодія. Само село числить звиш 300 нумерів; положене при мурованім гостинци, що веде з Самбора до Дрогобича, а до того сусїдні села не мають ні коваля ні колодія. Ремісники мусять бути Русини з характером, тверезі, трудолюбиві а певно тут доробили би ся. *Громадянин.* — В селї Бобрівниках в бучацкім повітї є склепар, 20-лїтний Іван Цьолка, знаючий добре вести крамницю. Хто би потребував склепаря, зволить зголосити ся до о. Вол. Левицкого, пароха в Ляцкім п. Комарівка.

— **З ц. к. Дирекциї почт.** Дня 16 с. м. вводить ся в Ладанцях, місцевости належачій до округа дорученя ц. к. уряду почтового в Перемишлянах, складницю почтову із звичайним кругом дїланя Ся складниця буде сполучена з ц. к. урядом почтовим в Перемишлянах за помочию тижнево 7 разового післанця пішого.

— **Видїл читальні „Просьвіти“ в Лошневі** складає сьвітлому Головному Видїлови товариства „Просьвіта“ у Львові сердечне Спаси-біг за щедрий дар в книжочках, вартости 20 корон. — За видїл: *Михайло Миськів* голова, *Михайло Гуцалюк* секретар.

— **Подяка.** Вп. Йван гр. Шептицкий зложив на мої руки квоту 100 корон на внутрішне украшене церкви в Янові, за котру то жертву щедрому жертводавцеви іменем Комітету церковного складаю сердечну подяку. — *Р. Дмоховский.*

— **В справі „Практичних проповідий“ о. Кинаша.** Хто з ОО. передплатників не одержав першого випуска, зволить зголосити ся на адресу: М. Кинаш, Хоросно п. Бродки, а сейчас вишле ся.

✞ Померли:

— **Саломея Яблоновска,** вдова по б. приходнику в Любачеві, а донька пок. крилошанина Льва Кордасевича, упокоїла в Перемишли в 61. р. житя. Вічна їй память!

— **Катерина з Копровских Хомикова** жінка артиста-маляра і горожанина міста Бережан, упокоїла там ся дня 10. с. м. в 48. році житя. В. ї. п!

Бібліоґрафія:

— **„Літературно-наукового Вістника“** том XXIII. (книжка IX. за вересень с. р.) містить в собі: Із поезий Степана Чарнецького, I—VII. — Із поезий М. Вороного: Молодий патріот. — Тяжка заповідь, фантазия Орищина. — Із нарисів Калини: 1) Лїкарка, 2) В почтовім бюрі, 3) Калїка, 4) Огонь. — Нечистий зарбованець, Гр. Квасницького. — Бурсацкі гаразди, Юзюка. — Із поезий Г. Гайне, I—X, пер. Людмила Старицка. — Шифровані телеґрами, оповіданє Еліота Фляавера. — Продовженє студиї Остапа Терлецкого „Гал.-руське письменство 1848—1855 р. Уваги й спомини“. — Продовженє студиї Івана Франка „Іван Гушалевич“. — Боротьба з алькоголізмом, Вол. Лаврівського. — Сучасні уваги: III. Із народної лектури, І. Личка. — Корнило Устиянович, некрольоґ (про літературну дїяльність написав В, а про малярство Ів. Тр.). — Замітки і бібліоґрафія.

ВЖЕ ВИЙШЛИ „Науки на неділї“ о. Т. Савойки. Дістати можна у Львові в книгарни Тов. ім. Шевченка і Ставропіґийского Інститута, в Перемишли в книгарни Андрія Юшиньского і у автора (Селиска п. Динів). Стор. 483+V, цїна 4 К. 51 2—5

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середио-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30**, **3·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30**, 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15**, 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Ідкан **12·20*** **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10**.
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Белзця: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Броховець: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Белзького 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Гуклї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 7·55, (від 1/5 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять відЛьвова.

До Кракова: **12·45***, **3·25**, **2·50**, 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·50*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50**, 6·50, 9· —*. 11·—*; з Підзамча: **2·04**, 8·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Ідкан: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 5·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Равн рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 3·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 5·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Броховець: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 7·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Гуклї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком**, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою**. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середноевр. 12·36 підня львівского). — Інформаційне бюро і дїзнане (і продажа білетів та розкладів їзди) уп. Коперника ч. 3 68

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезоні маю честь повідомити Вповажн. Панів і Вир. Отців, що замовлені матеріяли на ґарнітури, обероки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені мені роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всіх моїх Вп. Гостий з кождого огляду.

Остаю з правдивим поважанем

748 2 10 Василь Грисяк.

Безплатно.

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. доконечний 1-ший секундар краєвого заг. шпиталю, сторож і ординує від 3—4 по пол.

ул. Панъска ч. 6. Телєфон ч. 722.

562 1—4?

Вертаючи до Львова, приймаю, як досі, всї роботи в сім кравецтва жіночого виходячі. — Замовлення з провінції полагоджую після найновійших взорів в як найкоротшім часї.

З днем 15 н. ст. вересня отвираю курс науки крою методою французскою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА

ул. Хорущини ч. 13. 5-1 1—8

ЛИПП

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снідання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15	кр.
Сікані легкі	12	„
Фляки	12	„
Ніжка теляча з хріном	10	„
Ковбаска з хріном	5	„
Кавяр	15	„
Обід в абонаменті	40	„

Всякі напитки в найліпших родах по найумірковайших цінах; для певности, що походять з моєї реставрації даю відбираючим марка. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взоосмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптика і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Учителька з многолїтною практикою, пробуваюча за відпусткою на університетских студиях, глядає лекцїї в рускім домі. Близша інформация в Адмінїстрації „Дїла". 1—3 571

Учителька до дїтий шукає посади до дому рускаго священника. Ласкаві зголошеня: A. B. poste restante Dzików stary коло Олешиць. 577 1—5

Панночка з кількалїтною практикою учительскою глядає посади. Ласкаві зголошеня під „Україна" через Адмінїстрацию „Дїла". 1—3 529

Ученица з V-сю клясою видїловою, скінченою в яворівскім монастири з поступом відзначаючим, глядає лекцїї на село на цїлий рік. Адреса: *Евфрозина Борисівна* в Яворові. 1—5 5 8

Молодий учитель глядить лекцїї на селї. Може учити учеників з низших клас гімназ. як також удїляти нїмецкої конверсації. Ласкаві зголошеня під: М. З. О. Богородчани, poste rest. 2—? 5 6

Глядаю учительки до двох дїтий, хлопця і дївчини з 4 бл. норм.; дївчині треба подавати також початки гри на фортепянї. Зголошеня прийме: *Ю. Дудик*, парох в Фірлеєві. 550 4—6

Сливки „Квечи" по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 568 2—10

Русинка старша вдова або сирота по священику получить сейчас цїле удержане за заряд і надзір совісний при дїтях в Коломиї. — Зголошеня: *о. Александер Осадца* парох в Вікні, п. Городенка. 559 3—5

Потребую сейчас до трох дїтий з кляс: II. III. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Близші услівя на понизший адрес. *о. Николай Бурмич*, гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Селиска. 567 2—3

Особа інтеліґентна 30 лїт віку що розуміє ся на господарстві, пошукує посади до заряду дому і господарства у священика або кого иншого. Зголошуватись прошу під адресою: Л. Лучинецка, post. restante Станиславів. 561 2—3

Дивна повість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Брегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 8 річною порукою, величина Laterna Magica з 5 гарними *образками*, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 брегарна колія з срібні. перел, неодна женьска окраса з дат. замком, 1 хороший скіряний пудярес і елеґантска цаґарнічка з бурштином, 1 гарні тур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцизорик, 1 брегарне тоалетове зеркальце з бельгійского скла в етуї. 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті превишні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 882.

За недогідне гроші звертають ся 353 11—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Ґ. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 530 283—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 12 вересня 1903.

ВЕЛИЧАВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

Виступ всіх артистів. По раз 6-ий у Львові

QUO VADIS

або смерть римского цїсаря Нерона.

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'у і хору. Інсценізував дир. Ґіґетто Труцці. — Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ**, що намагав ся уратовати свою паню Лігію.

В коротцї бенефіс директора Ґіґетто Труццї.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична залізниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

Новина! ПАРОВА МАШИНА чистить покладно пірині і подушки по 30 кр. від цілого. Лише 2 зр. коштує перебірка матерацїв з трех подушок. Дротїки на матерацц метр по 50, 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лїжок і спеціальний робітні кождер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 1—?

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вел. Духовенства яко найзідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко цісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий карч і напитки.

Гіпко пільзненьске і окоцимске.

75 152

Знаменитий

МЇД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Беручи займаюсь брошурку д-ра Цесельского о ужитю і дїйствии курацийного меду висилаю даром і оплачено.

560 12— П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель Іванчани.

НАЙБІЛЬШИЙ В КРАЮ СКЛАД МАШИН ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплатно. Шумні аплавзи заграничних фірм і громади вплівових аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer", продають їх по сповній цїні, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, хто купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

Львів

Готель Жоржа.

В видавництві музичнім „Станиславівского Бояна"

появились дотепер слїдуючі твори:

1. Д. СИЧИНЬСКИЙ: „Не пора" хор мішаний з фортепяном і хор муж. „a capella" Ціна 30 сот.
2. „Да єсмо цісне!" хор муж. „ „ 2 „
3. „На фалах Дністра" Вальс на ф „ 1 кор.
4. О. НИЖАНКОВСКИЙ: а) „О не забувай!"
5. б) „Зерніть ся сни мої!" на один голос з фортеп „ 40 сот.
6. Д. СИЧИНЬСКИЙ: „Неспокій!" хор мішаний „a capella" „ 40 „
7. „ „Ой! хор муж. „a capella" „ 40 „
8. „Не почуєш в ночи..." на тен. і ф. „ 60 „
9. ЗИН. ЖУКЕЛЯ: „IV Коломийка" (зрисована „Станиславівскому Бояну") на форт пян „ 60 „
10. З. Д. СИЧИНЬСКИЙ: „Не забувайте мені сеї пісьні" I solo сопранове в супроводі фортепяну „ 60 „
11. Й. КОЛЯКЕВИЧ: „Ой не пан в найданих ходить" хор мішаний з фортепяном і хор муж. „a capella" „ 60 „
12. О. НИЖАНКОВСКИЙ: „Нова сич" хор муж і солові баритонове і дует „ 1 кор.
13. Й. КОЛЯКЕВИЧ: „Ой в лісочку цвіт" хор мішаний з супроводом фортепяна і хор муж. „a capella" „ 80 сот.

[illegible] „Ірис" [illegible] на фортепян укладу Ант. [illegible] сот. „Подяка" М. Лисенка на два голоси з супров. фортепяна „ 50 сот. „Ой народ" [illegible] на форт І. Черкавского „ 1 кор. „Катеринка" хор мішані, мужскі і [illegible] Й. Коляковича ціна 2 кор. „ісаї гідчає Служба Божа" Й. Лящинского 1 кор.

Просимо цінних панів видавництва по в їх виданнях і „Нових [illegible] Б жадному розрахунку даємо рабат.

Всї письма і гроші тичачі ся видавництва „Станиславівского Бояна" просить ся на руки п. Евгена Якубовича в Станиславові висилати. 561 8—?

ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦИЇ

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золоченє цїлих іконостасів, вівтарів, кіотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішне малюванє стін церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олїйні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплиці і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

для розвою руськоі штуки

у Львові, Ринок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовлення приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

Товариство не послугує ся аґентами.

37 1—10

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ — ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34. II. ПОВ.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Володимир Лев Гнаткевич

Русин припоручає свою

Робітню кравецку

Львів, ул. Скарбківска 5.

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризниця" має честь повідомити Вел. Духовенство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Близші услівя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзници і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяцїв від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осїнь, час найвідповідайший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Вел. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА" і просим о як найчисленайші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

385 6—10 **Дирекция Товариства „Ризница".**

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР"

стоваришеня заревстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенем документів виказуючих достаточну ґіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Дністрі" від огню.
УДІЛ	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Дністер" і опродентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	роздїляє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.
Інформаций	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Відповід.: Д-р Евген Лозицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Інституту Ставропігійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 195. Львів, Субота 30 Серпня (12 Вересня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольпиевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

В день всеукраїньского сьвята!

„Будеш, Батьку, панувати, поки живуть люде,
Поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть".

(Т. Шевченко: На спомин Котляревскому.)

Кому не в живій ще памяти величні ювилейні дні 1898-ого року, коли вся національно сьвідома австрийска Русь-Україна била чолом незабутній памяти духового Воскресителя українъско-руского народу? Хто міг забути той величний вечер, коли тисячі що найчільнїйшої українъско-рускої інтеліґенциї з усїх кутів Галичини покланяли ся духови першого Сьпівака українъско-руского слова? Кому не лишив ся нестертим і досмертним спогадом потрясаючий до найтайнїйших глубин душі настрій сеї великої хвилї, як з кількох тисяч грудий зібраних сего вечера сьвідомих поклонників українъско-рускої національної ідеї та першого єї піонїра — автора „Енеїди" і „Наталки Полтавки" — могучим ревом людского моря, наче оркан народної думки, загремів имн народного відродженя, имн віри в неспожиту силу Народу, имн надії на Єго невмирущість, имн спільного а великого бажаня здобути волю українъско-рускому Народови — всїй Руси-Україні?

Так, сей великий вечер був переломовою хвилею в житю нашого народу в Галичинї. Се велике сьвято 100-лїтних роковин відродженя українъско-рускої літератури, сьвятковане тутки, на тім малім окрайци нашої великої Вітчини, де свобідно може гомонїти українъско-руске слово, було й сьвятом побіди українъско-рускої ідеї в нашій вузшій Вітчинї, було тріюмфальним завершенем тої революциї, яку перейшов наш нарід в Галичинї від часів першого ученика Котляревского Маркияна Шашкевича — до повного розвитку українъско-рускої національної сьвідомости серед австрийских Русинів. І кождий, хто пережив сей вечер там, серед тисячів мерехтячих сьвітел, з котрими навзаводи йшли тисячі тремтячих в кождім оцї сльоз одушевленя і віри, кождий, чиє серце било там в оден раз з тисячами других сердець, кождий, що був краплиною того гремучого моря, що з него здїймало ся наче могутна молитва к небесам величне „Ще не вмерла", кождий той виходив з сего збору з одною, ясною, твердою, непохитною та ґорі духа піднимаючою думкою: що галицкі Русини перестали вже бути етноґрафічним материялом, а почули себе і стали вже — Народом! І українъско-руске житє в Галичинї полило ся від сеї хвилї нестримною струєю на всїх полях суспільного розвою.

Нині таке саме Сьвято сьвяткує й закордонна, росийска Русь-Україна. Нині, в родиннім ґородї Пробудителя українъско-руского слова, в Полтаві, злетїли ся сини Руси-України з усїх кінцїв великої своєї Вітчини вдарити чолом сьвятій памяти Івана Петровича Котляревского, зложити поклін високим ідеалами народного відродженя, почтити відслоненем памятника тому Синови України, що в темну ніч народного сну та отупіня перший запалив духовий каганець народного житя. Нині і завтра сьвяткує в Полтаві вся Русь-Україна торжественний всеукраїньский день.

І се небувале Сьвято, на яке здобула ся поневолена Україна, се також велика хвиля у єї житю, як і в житю всїх Русинів-Українців — усего українъско-руского народу, де би він не жив. Там, де замкнено уста усему Народу, там де сковано Єго слово в тяжезні кайдани, там, де — здаєть ся — увесь Народ засуджено на смерть, там однак — видко — Він живе, Він двигає ся, Він будить ся і Він встає. Полтава, а з нею уся Україна сьвяткує память літературного відродженя Народу, та се Сьвято народної літератури єсть і Сьвятом народної Ідеї — ідеї довічного житя, щастя, слави і волї усеї Руси-України. І коли там в тій самій Полтаві, що тому майже 300 лїт стала гробом українъскої волї, коли там зійдуть ся зі всїх кінцїв України-Руси, з поліс-

Іван Котляревский.

ких нив, та з сіверских борів, з наддніпряньских степів та з сонїшних берегів козацького моря, з кубаньских затонів та з волиньских пісків всї сьвідомі дїти поневоленої України, коли там серед них найдуть ся і репрезентанти підбескидської Галичини та зеленої Буковини, коли там залунають сотки і тисячі привітів з ґородів цїлої Руси-України по обох боках Збруча, коли вперве Русини-Українцї з о б о х, розшматованих кордоном, частин своєї нероздїльної Вітчини с п і л ь н о припадуть перед безсмертною памятию Передтечі українъского відродженя, то ся велична хвиля збратаня всїх Синів одної Матери на гробах колишної слави свого Народу, буде й могучим Символом народного відродженя, народної єдности і віри в красшу, а недалеку, будучність Народу.

Іван Петрович Котляревский єсть Творцем новочасної українъско-рускої літератури. Та коли, серед невідрадних відносин нашого народного житя, література стала у значно переважної части народу одиноким висловом народної душі, коли загалом всяка література є найлїпшим висловом животности народу, коли в особенности українъско-руска література так живо, як нїяка друга, відгомонює всї ворухненя народної думки, коли вкінци відродженє літературне українъско-руского народу стало вихідною точкою, жерелом і основою всесторонного відродженя на всїх царинах суспільного житя, чого найлїпшим сьвідоцтвом відродженє Галичини, — так будячи народ з духової мертвости тим самим клав Котляревский основи за ільному воскресеню Руси-України, став першим піонїром єї духового, суспільно-економічного і національно-політичного визволеня. І в тім як-раз лежить в с е н а р о д н е значінє великого Полтавця, в тім лежить Єго з а г а л ь н о - н а ц і о н а л ь н а вага для цїлої Руси-України, поки тілько звенїти бути українъско-руска мова під сонцем. І коли Полтавцї незабутному Синови свого города ставлять крицевий монумент, то ще сто і тисяч- і стосот-тисяч разів тривкїйший памятник — справдї monumentum aere perennius — ставить Єму весь українъско-руский народ, в суспільности і в будучих поколїнях, на Україні і в не-Україні.

То в нинїшний день все-українъского Сьвята, сьвята відродженя українъско-рускої н а ц и ї, і ми, а з нами певно і весь українъско-руский народ в Австро-Угорщинї, однодушно спішимо духом там, де на українъскій поневоленій земли здвигає ся крицевий Символ нашого житя і бючи доземний поклін Духови першого Просьвітителя України, нашим закордонним Братям шлемо зичний привіт й горяче братнє бажанє красшої долї, ясної волї, щастя народу, слави України! Нехай се Сьвято, що вони сьвяткують, стане для них задатком красших днїв, гарнїйшої будуччини. Нехай воно буде сходом Сонця, що розсїє темні хмари на народнім небосклонї, нехай воно влиє новий огонь в зневірені душі, новий запал в знеможені серця, нехай додасть нової сили знесиленим рукам, нехай двигне горі народного духа повсюду, де тільки, бєть ся українське серце, нехай укріпить постійнїйшу від Чорногори віру, що

встане Україна
День волї засьвітить
І помолять ся на волї
Невольничі дїти!

„БОРАСОН" і **мило борасонове** необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґерії і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові. Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 9718 20

Маґазин і Рукодільня одежи мужескої ☞ **ВОЛОДИМИРА ПЕТРУСЯКА при ул. Собіского ч. 7.** ☜
Великий склад анґлїйскої і французскої материї, приймає всїлякі замовленя з обсягу кравецтв по цінах найприступнїйших.

Справи заграничні.

Македонія.

Римські кореспонденти до Лондона доносять о дискусії, яка відбула ся в Ватиканї над акцією, яку св. столиця могла би розпочати супротив подій в Македонії. Часть кардиналів заявила ся за кроком рішучої політики, висказала гадку, що папа повинен виступити перед світом отверто з осудженем зложення, коре зневажає релігійні і гуманітарні чувства християньских народів і покликати держави до акції в імя сих чувств, без огляду на се, чи голос Христового намістника буде мати пожаданий успіх чи ні. Папа не пішов за сею радою, лише обмежив ся до висланя письма до цісаря Франц Йосифа, в котрім просить его, аби порозумів ся з иншими католицкими державами в цілі зроблення кінця різні в Македонії.

Монстерский кореспондент Таймсу телеґрафує, що в турецких кругах ніхто не сумнівається ся о конечности війни з Болгарию. Сих Гіссі баша заявив, що инший вихід неможливий. Вийшли накази безпроволочно до змобілізованя послідних резерв, годний війска македонські мають доставити потрібне число людий, зложити визначену суму гротий, і помагати командантам в порученю новших приготовань. В західних вілаєтах панують страшний терор і Албанії в кождій хвилї готові устроїти християнам кроваву купіль. Кореспондент виражає гадку, що рішене князя Фердинанда в користь війни не стрітить ся з неприхильною оцінкою в Европі, особливо в Берлині, де виразно показують охоту приспорити війни між Туреччиною а Болгарию. Відповідальність за війну спаде на саму Туреччину, „хоч нею повинен поділити ся також Берлин". Болгария не зробить першого кроку до війни, бо знає, що буде ізольована. В додатку, в можливого міжнародного конфлікту, Болгария не може надіятись найменших користий.

В справозданях консулів оцінене число вбитих і знищених сіл в монастирскім вілаєті на 80 до 100, в кірклісійскім санджаку на 20 до 30. В сих справозданях радять безпроволочну помоч, бо в противнім случаю грозить голод і епідемії. Військовим і цивільним властям в македонських вілаєтах видано знов острі накази енергічного противдіяння екцесам башибозуків супротив християнского населення, специально грецкого.

Після вілих донесень консулярних зі Скоплї, в сім тижни цілком не було борб з ватагами в скопльскім вілаєті. За те множать ся морди коло самої Скоплї. Ті морди суть актами обосторонної німести. Замордовано кількох мирних сторожів.

До віденських дневників доносять з Царгороду, що супротив сприяючого ся Фердинандови гробить смертию, коли не згодить ся на виповіджене війни Туреччині, в турецких кругах правительственних бере верх гадка, що Туреччина не повинна ждати на перші воєнні кроки зі сторони Болгарії, але повинна сама безпроволочно виповісти війну. Говорять, що султана переконано, що як довго Болгария не буде покоїна, то Туреччина не потрафить здавити повстанє. Султан вже не противить ся війні з Болгарию, отже кождої хвилї війна може вибухнути.

Дипльоматичні круги в Парижи також уважають ситуацию за дуже критичну. Ніхто вже не має надії, аби обійшлось без війни між Болгарию а Туреччиною. Вплив Росії на Софию майже зовсім щез. Публична опінія голосно закидає Росії, що не була щира і все здержувала Болгарию пустими обіцянками. При таких успіхах кн. Фердинанд вже не може вправити ся загальному голосови опінії. Его положенє прямо безвихідне, бо дрожить навіть о житє.

Анархія в Сербії.

Вчера вечером знов арештовано партию офіцирів з гарнізону в Ніш. Трафлено також на слїд нового заговора між офіцирами гарнізону краґуєвацкого. Більша часть заявила в письмі до короля, що солідаризує ся з увязненими і домагає ся виключеня з армії і покараня убийців короля. Письмо кінчить ся словами: „Лише виключенє з армії сих трусливих убийців, для котрих завтра також твоя особа не буде святая, зможе стерти ганьбу з Сербії. Ціла Европа жде на покаране злочинців".

Білградска демонстрация против двох опозиційних дневників мала бути зорґанізована бувшим аґентом короля Петра, тепер его секретарем, Валюґічом, і то з порученя першого ад'ютанта короля, полковника Д. Поповича. Баґуліч зорґанізував вчера нові демонстрації. На проскрипційній лїсті офіцирів убийців має бути звиш 40 найвизначнійших горожан білградских. Поліция заховувалась супротив демонстрантів пасивно, стерегла лише конзулати. В краю, а специально в столици має панувати цілковита анархія. Заговірники переслїдують всіх, котрі виступають против терорізованя короля. Король не має найменшої енергії і є лише піоном в руках убийців. Управитель красового департаменту утік до Земуна і звідтам телеґрафічно подав ся до димісії. Петровић дістав богато листів з погрозами і ратуючи житє спас ся бігством.

Бувші міністри Тодоровић і Новаковић оголошують заяву, що не мають нічого спільного з офіцирскою аферою в Ніші.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорска кріза.

Відень. Говорять, що ґр. Андраші покликаний до цісаря. Кандидатура Андрашого на президента кабінету знов виступає на перший план. Его поручає також бувший президент кабінету Сейль. Кандидатура Векерлого мала вже цілком упасти. Заключають се з того, що Векерле на довший час виїхав з Будапешту. Wiener Allg. Ztg. заявляє, що ані Апоні, ані Векерле не можуть одержати місці утворени кабінету, бо цісар уважає їх програми за неможливі до принятя. Векерле домагає ся мадирского викладового языка в кадетских школах на Угорщині, при цілковитім виключеню науки нїмецкого языка, а по упливі кількох лїт заведеня мадирскої команди.

Подорожи монархів.

Відень. Віденські дневники доносять, що приїзд Вільова до Відня разом з нїмецким цісаром є звязаний з справою розрухів на Балканї. В часі побуту цісаря і канцлера Нїмеччини у Відни мають вести ся дуже важні дипльоматичні переговори між Австрию а Нїмеччиною в справі становища держав супротив Нїмеччини.

Мадярска опозиция.

Будапешт. Сторонництво независимости рішило визивати павзу яку в полагодженю кабінетової кріси викликав виїзд цісаря. Оно орґанізує своїх прихильників у всіх 413 округах виборчих. Коли би теперішну палату розвязано, то сторонництво поставить своїх кандидатів у всіх 413 округах, що досі не бувало. Опінія є настроєна так опозиційно, що независимі мають виглади побіди в многих округах.

Бунт в армії

Будапешт. З кронштадского полку артилєриї 5 вояків відмовили старшині послуху, коли довідали ся, що по маневрах не будуть урльоповані. Всіх 5 заковано і відставлено до Міскольча. З 65 полку утїкло 18 вояків.

Македонія.

Софія. В Езкиноградї, де пробував кн. Фердинанд заряджено великі осторожности в цілі забезпеченя особи князя. Чи є не безпеченьство атентату чи може тілько для яких цїлий вмовлено в князя се небезпеченьство, годї відгадати. З Варни зареквірировано сильні віддїли сторожи. Зами вояків вступлено до замку, кождого з них дуже докладно зревідовано.

Македонія

Тульон. Командант ескарди середземного моря одержав наказ держати 4 кораблї готові до відїзду на схід в цілі охорони Французів в Македонії.

Чікаго. Живучі тут Македонці узброюють ся, котрий під командою бувшого офіцира болгарского має приключити ся до повстанців.

Царгород. На зелїзничім шляху в адриянопольскім вілаєті експльодували дві динамітові бомби. З людий не погиб ніхто, лише шини зірвані на просторони 5½ метрів.

Лондон. Анґлійска амбасада в Царгороді одержала вість о страшній різни християн в околицях Фльорини і Охриди, доконаної турецкими військами. Амбасада прислала до Лондона докладне справоздане о сій різни.

Солунь. В селї Рокуль віддїл повстанців засїдений з 45 людий, звинив динамітом 6 домів і замордував начальника громади.

Медіолян. До Secul а доносять з Софії, що команданти повстанців готові безпроволочно зложити оружия, коли Австрия і Росия виступлять з інтервенциею. Secolo доносить також, що держави вже порішили оружну інтервенцию в Македонії.

Прізренд. Тут вибухла шкарлатина і дифтерия. Кождого дня умирає 15 до 20 осіб.

ПОВИНКИ.

— **Державна запомога.** Wiener Ztg. оголосила цісарске розпорядженє, котре дає правительству до розпорядимости кредит до квоти 15 мілїонів корон на запомоги для населеня потерпівшого від елєментарних нещасть і на направу ушкоджених предметів державних (комунїкацій). З сеї квоти дістане населенє Чехії 6 мілїонів, Шлезка 3 мілїони, Галичина 2,900 000 К.

— **В справі будови рускої театру у Львові.** Радник будівництва у Відни, п. Гельмер приїхав онодги до Львова на запрошенє Комітету будову театру, оглянув закуплену площу, узнав місце за незвичайно відповідне і корисне, а зявши сатуацийний плян, обіцявготовити плян театру еще сего року, аби з весною могла розпочатись будова.

— **До Полтави** на відслонене памятника Івана Котляревского виїхали з Галичини й Буковини (о скілько відомо): посол Юліян Романчук голова „Просьвіти" яко еї відпоручник; проф. унів. д р Кирило Студинський яко відпоручник Наукового Товариства ім. Шевченка; Кость Паньківский (з женою) яко відпоручник Товариства ім. Котляревского; д-р Ярослав Грушкевич яко упрошений відпоручник „Академічної Громади"; редакторов: д р Евгений Левицкий редактор „Дїла", Лев Лопатинський редактор „Руслана" і відпоручник „Сокола" д-р Олександер Кульчицкий з Коломиї, редактор „Поступу" і заразом відпоручник тамошних народних товариств. [Знаємо, що нагодила ся поїхати також посол д-р Евгений Олесницкий зі Стрия яко представитель тамошних товариств, та перешкодило єму скликане соймової сесиї.] З Буковини, як відомо, виїхали проф. д-р Мирон Кордуба за народні товариства і укінч. студ. фільос. Василь Сїмович за академ. тов-о „Січ".

— **З Жовківского** доносять вам, що нововибрана рада громадска в Бутинах на засїданю дня 4 с. м. ухвалила одноголосно вести урядованє і переписуватись зі всїми властями лише в рускім языцї. Есть то вже шеста громада в тім повітї, що буде урядувати виключно по руски, а на жаль мусимо піднести, що було би таких громад вже над 20, щоби не страхопуди-вийти, котрі мимо зобовязаня ся дальше урядують по польски. [Варта би тих війтів прилюдно виявити! — *Ред.*]

— **Перша комасация.** Громада Хашевичі в рудецкім повітї зажадала переведеня комасациї ґрунтів і прислала комісаря. Простір, котрий має бути зкомасований, обіймає 1.600 морґів; внесене на комасацию представило 121 господарів, т. є. ²/₃ всїх властителїв ґрунтових, а ³/₄ цїлого комасацийного простору. В сім случаю суть всякі правні вимоги до урядової чинности, о що видїл краєвий звернув ся до аґрарної комісиї.

— **Місточко Комарно в дожиданю завтрішного приїзду цісаря.** Пишуть нам звідтам: Від кількох днів службу безпечности в Комарні десять жандармів. Жандармерия допускає до місточка для полагодженя там орудок лише таких людий зпоза Комарна, котрі покличуть ся на когось з Комарнянців яко на свого знакомого і той посьвідчить, що справдї знає дотичну особу. — Комарнянський бурмістр візвав мешканців Комарна до утворенія почетної сторожі відозвою лише польскою, отже лише Поляків [*так само як преса*, отже лише Поляків *Ред.*] — Гр. Ланцкороньский зидент Львова. — Комарнянський поставив кромі двох трюмфальних брам в Комарні також трюмфальну браму в Бучалах (6 клм. від Комарна); на всїх брамах хоругви лише о барвах австрийскій і польскій, ані на одній нема хоругви рускої. — Офіціяльне повитанє цісаря відбуде ся в Бучалах; повитають его: староста, маршалок повітовий і начальник суду з Комарна (були предложені охмістрови двору ще пароxи обох обрядів і поборець уряду податкового). — Повитанє цісаря в Комарні буде приватне при одній з брам трюмфальних, де зберуть ся сьвященики (без процесий), урядники, учителї і т. д. — Архикнязь Фердинанд (наслїдник престола) прибуваючи до Комарна, поїде просто до лат. костела о 10 год. перед полуднем; вступ до костела буде, розумієсь, лише за білетами, котрих роздано 400 штук. До костела архикнязь буде переїздити попри церков.

— **В справі зелїзничих білетів їзди в трох мовах** (рускій, польскій і нїмецкій) можемо помістити нині оден цїкавий документ, именно урядове письмо львівского директора державних зелїзниць (з дня 20 серпня с. р. ч. 57200 (VI.) до о. Стефана Макара в Новім Місті. Письмо се звучить: „На жалобу вписану 20 липня с. р. в станції Перемишль а підписану ще через (тут імена двох пань) повідомляє ся Вельчесній шого, що справа друкованя білетів їзди в трох мовах с. в. в нїмецкій, рускій і польскій для округів Дирекциї львівскої і станиславівскої есть розсмотрювана через ц. к. Міністерство зелїзниць і еще не порішена. Покликане через Всевисшого розпорядженє міністерияльне норнує тілько квестию друкованя білетів їзди що-до тексту і форми, не рішає однак о справі языковій. — Ц. к. Директор зелїзниць держ. Wierzbicki." — Наведене письмо п. директора Вержбіцкого якесь неясне й загадочне, коли зважити, що міністерство державних зелїзниць ще торік розпорядженем з дня 29. вересня ч. 40.338/9. визначило реченець на введене білетів в трох мовах на день 1. н. ст. марта 1903. р., а о. Макар мусїв покликатись на се розпорядженє, бо о нїм писано було в „Дїлї" кілька разів сего року. Опираючись на се розпорядженє Русини мають повне право домагати ся білетів в трох мовах, виписувати покривджене рускої письма до книги жалоб і (як ми радили в 120 ч. „Дїла" з 13. н. ст. червня) вносити жалоби до міністерства державних зелїзниць. Чи може міністерство мало би скапітулювати перед якимись інтриґами в некористь рускої язика? Не думаємо (хоч можливість інтриґ допускаємо), але для безпечности треба нам єму раз-у-раз доказувати, що ми жадаємо належного нам права!

— **Митрополит Шептицкий** при участи всїх членів капітули доконав д. 10 с. м. посьвяченя углового каменя під дім для дяківскої бурси у Львові. Під камінь вложено в склянім ящику перґаминовий лист з підписами всїх, що були на торжестві, теперішні австрийскі монети і рускі часописи, виходячі у Львові. Бурсу будує ся коштом митрополита на площи, що належить до львівскої митрополиї (при ул. Петра Скарги). Плян виладив архитект проф. Левинь.

Юліан Чорногірский.

До школи.

[Образок з життя.]

На дворі вечеріло... Пастухи гнали вже худобу домів, а їдучи вигравали на сопілках свої гарні мельодиї. А там гень-гень далеко у горі на полонинаї відзивав ся часами звук вівчарскої трембіти. Бистрий Черемош почав голосніше шуміти, гадав би-сь — він любив чарующі звуки сопілки і трембіти тай єму забажалось відграти з ними пісню до тої чудової музики.

Усе ладилось до відпочинку по цілоденній праці; тілько там на горбку у школі не думають про відпочинок. Ого жінка учителя нахилилась над машиною і дошиває білє для своїх двох синів, Николая та Андрійка, що завтра по раз перший від'їзджають далеко до школи. Велике горе витиснуло свої пятна на її лиці. Що хвили перегає она шитє, бере хустину і стирає нею слези, що притьмом напливають їй до очий. Тяжке зітхнене добувають їй із глубини серця — она рада-б налюбувати ся ще хоч трохи видом своїх дїточок, та годї! нема часу.. Она механічно витягає дрожучу руку до розгонового колеса машини і пускає его в рух. І знов гуркотить машина, знов пискуча голка пересуваєсь скоро по сніжно-білім полотні, знов сумні гадки находять на серце бідної учительки. Уже послїдний кусник дошила. Встала від машини, а коли побачила на лавици всю одіж дїточу та білє, не вдержала слїз — заридала голосно.

— Та чого-ж бо ти плачеш? — промовив глухим голосом учитель, котрому серце також рвалось із-за туги, але свого болю не хотїв оказувати. — Нам тїшити ся, що дочекались таких дїточок. При помочи божій Николь привезе тобі матуральне сьвідоцтво за вісїм лїт а Андрійко в рік пізнїйше. Ну і що? Чи нема чого нам тїшити ся?

— Хиба ти не думаєш о тім, що они цїлий, цїлїсенький рік будуть там у містї далеко від нас... Ох яка я нещаслива! Я пестила їх, доглядала, а тепер... мушу їх самих, дїтий, пускати в далеку дорогу, розставати ся з ними на так довгий час! О, я вже їх мабуть і не побачу, не дочекаю ся тих вакацій, а що-ж они без мене будуть робити на сьвітї? О Боже мій, Боже!

— Та не плач вже, не плач, моя ти дорогенька! Бог ласкавий!.. Годї, бо, годї! не плач! От маєш тут дві картки — списуй на обох, що даємо дїтям. Одна картка лишить ся нам, а другу дамо дїтям. Отак, не плач, не плач... — обняв свою жінку і зложив на її лиці горячий поцїлуй.

Вже було далеко по півночи, коли они удали ся на спочинок. Та сон не налїтав на їх очи. Обоє думали про своїх дїточок...

Сонце осьвітило землю першими рожево-червоними лучами. Се вже настав ранок. Обоє були на ногах. Батько вийшов на двір, щоб випакувати віз сїном та умістити добре куфри, щоби підчас дороги не повитрали ся. Робота йшла у него скоро. Між тим занялась у кухні его жінка. Розложила ватру в печи та приладжувала сніданок. Що хвилї погладала то на висячий годинник то на своїх синів, що спали приємним сном. На їх лицях малював ся радісний сповій.

Відхилили ся двері і до кухні увійшов учитель.

— Мамо! а чомуж ти ще доси не побудила хлопців? най ще хоч троха набудуть ся дома, а то вже незабаром і їхати треба. Коломия далеко, прийдесь ночию їхати.

Не чекав відповіди і увійшов до кімнати, де спали дїти.

— Ануно вставайте та умивайте ся! Будемо снідати тай в дорогу... час не стоїть!

Хлопці зірвались скоренько з ліжка а незабаром сидїли вже всї при столї.

По снїданку промовив учитель:

— Ну дїти, пора в дорогу! уклякнїмо всї разом оттут перед Роспятем Христа, помолїм ся до него і просїм, щоби позволив нам за рік знов разом бути.

Уклякнув, біля него оба сини, дальше мати. Дрожучим голосом проводив батько молитву а всї за ним. Мати із заломаними руками глядїла на Розпяте і плачучи молилась горячо. На очи батька виступили слези і спливаючи по лиці топились в его густій бородї. Тай дїти видячи, як їх родичі плачуть, і собі вдарили в сльози...

Настала хвиля прощання. Годї представати вірно отсю сцену, коли батько-мати розставали ся із своїми любимцями на так довгий час. Кілько то слїз пролила мати, кілько горячих батьківских та матїрних поцїлуїв сплило на румяні личка дїтий.

— Ну хлопці! — промовив наконець батько. — Аву хто з вас буде скорше на возї?

Хлопці забули на всьо і кинулись мерщій до воза. Послїдний всїв батько. Взяв за віжки і сказав:

— Мамо, благослови дїтий на далеку дорогу! — попрощав ся з нею і рушив з місця. Мати з плачем провожала дорогі особи. — Ну мамо! нам треба скорше їхати... то й полудне застане нас ту у селї... Дїти! попрощайте ся з мамунцею, не скоро її побачите!

Мати обіймала то одного то другого сина, тулила їх до грудий, то заливала їх лиця слезами, поцїлуями.

— Бувай здорова! не плач! Я приїду за три днї. — Перехрестив ся тричі, рушив віжками і поїхав.

— Най вас Бог благословить а Матїр Божа вами заопікуєсь. Бувайте здорові!

Дальших слів матери вже не чули сини. Віз котив ся скоро і незабаром скрив ся за вербами, що росли при дорозї.

ский. В партері буде помешкане для священика, настоятеля бурси, і для сестер служебниць, що займуть ся господарским ділом в бурсї. На першім і другім поверсї будуть находити ся наукові салї і помешкане для 50 учеників. Наука тревати буде 3 роки. Крім властивої дяківскої науки будуть бурсаки учити ся садівництва, громадскої писарки і ведення райфайзенівских кас, а кождий буде ще учити ся якогось ремесла після власного вибору.

— **Хто кому вкрав?** При площі Добровского на т. зв. Хорущині у Львові находить ся, *як відомо, лазня, котру її бувший* властитель записав місту. Недавно взяв сю лазню від міста в аренду п. Данилевич і умістив над нею також руску напись „Лазня". Не зробив він сего з незнотию з руского патріотизму (бо хоч є Русином з роду і женатий з Русинкою, то до Русинів ані признавати ся не хоче), а чисто лише для інтересу. Але Słowo pol. накинуло ся на него і на магістрат та замічає, що „Русини попросту крадуть інституції, повірені магістратови, інституції фундовані Поляками, і надають їм характер і вигляд руский". Отже мусимо Słow'y polsk'ому подати до відомости прикрий певно *для него факт*, що 1) пок. Духиньский не тілько був Русином, але й до самої смерти був сьвідомим своєї народности Русином; не такі то давні часи, як він помер, і є ще богато людий, котрі его знали і наведений факт могуть потвердити; 2) пок. Духиньский, записуючи своє майно місту, вробив з него добродійну фундацию *для Русинів*, а магістрат в перших своїх по смерти фундатора оповіщеннях конкурсу навіть се виразно зазначував. Ми постараємо ся ще о відпис фундацийного акту і тогдї пригадаємо львівскому магістратови его обовязок та викажемо, хто кому вкрав інституцию.

— **Важна порада.** В многих громадах Галичини напастують власти скарбові наші громади за такі залеглі податки, які давні війти збирали а гроші здефравдували. Се діє ся зовсім безправно, в супереч закона, бо за тих війтів відповідає держава, коли їх уповажнила до відбиранья податків. Такі залеглости після права повинні бути відписані з уряду. А прецінь бувають випадки, що скарбові власти, при многих иншіх без правствах, тероризують громаду марою екзекуції, а ті, думаючи, що справдї они правно обовязані, обовязують ся добровільно ратами сплачувати здефравдовані квоти. Отже радимо всім так напастованим сторонам (хиба, що се суть жиючі ще війти-дефравданти), щоби подякували за „ласку" дозволеня сплачувати здефравдований податок ратами, а вносили просьби до міністерства о відписане таких залеглостий з уряду, бо до їх сплати громада не є правно зобовязана.

— **З огляду на елементарні нещастя** най уряди громадскі вносять до міністерства просьби о проволоку в сплатї податків аж до слідуючих жнив (до осени 1904).

— **Ратуймо, поки час!** Із Скалатщини пишуть нам: Дня 8. вересня с. р відбув ся в костелї в Підволочиськах відпуст (рускої церкви там не ма). На сю відправу згромадилась така велика маса руского народу, що майже цїле місточко облягла. Можна собі представити, кілько то ті відпустовці порозносять на села вшехпольских ідей, яких не жалують вливати їм лат. священики при подібних нагодах. Длятого не дивно, що коли приходить в якім селї поставити польску „твердзу" (а в Збаращинї майже в кождім селї вже она есть) то записують на ню суми навіть Русини руского обряду, навіть радикали.. Час, щоби й Русини в тім згляді щось погадали, тим більше, що маємо такі красні місця, як Нове Село, Добромірка, Клебанівка й инші, де би могли на відпуст війти ся Подоляни на відпуст та почути від свого руского священика слово Боже повне любови до свого обряду й народности. А тогди й відносини межи руским духовеньством а народом стали би лучшими і ми не допустили би до того, *щоби латинь*ский священик за рускі гроші купував цїлком русне село (як на тое тепер в Збаражчинї заносить ся) і парцелював межи Мазурів...

— **„Пожондний" війт.** З Бучаччини пишуть нам: Дня 20. серпня с. р. приїхав до села Бобрівник комісар з Бучача на обрахунок Василя Спетрука, котрий в тім селї війтував ні більше ні меньше лише двацять і два роки і мав око у панів зі староства й „польского бецирку", бо при виборах не голосував на Русина, але на Поляка. Коли скінчило ся его війтованє, громада могла вже близше розглянути дещо з его господарки, розуміє ся лишень за остатні часи его війтованя, і дійшла, що він допустив ся — сказавши словом польских фінансовців — „неправідлосьці" на пару сот ґульденів. Комісар, перевівши шконтро, мусїв узнати, що Спетрук мав зложити до каси позичкової хибуючу суму (хоч таки вирахував меньше, ніж громада.) Тут треба додати, що комісию спонукала аж жалоба до міністерства, а се переслало ей намісництву.

— **З Теребовельщини** пишуть нам: Не мала баба клопоту та купила собі... не мав клопоту пан комісар Шведзїцкі (Русин з роду, але проміняв свою народність і віру) та знайшов собі его з виборами громадскими в Острівци. Ось шестий рік іде, як вже скінчило ся урядованє ради громадскої, вже пять разів відбули ся вибори, та все кінчилось протестом. Але протест протестом а пан комісар не мав смаку ні до давного війта і его партиї, ні навіть до тої *опозиции*, що хотїла дістати ся до управи в селї. Він мав лиш одного певного чоловіка, котрий „як звикле" був ноторичним недарем і розпустником, що прогайнував увесь свій маєток і жінку загнав до гробу, але був сталим „членом" всїх виборових наганячів і комітетом від усїх передвиборчих і повиборчих орґій, та щож? — громадяни нїяк не хотїли вибрати его навіть до ради громадскої. Але прецї в р. 1903 стріляє раз п. комісарови геніяльна думка: підперти опозицию при виборах і тим способом вихати до ради свого Базильця. Штучка по части вдала ся, опозиция вибрала свою раду і між нею, по рецептї п. комісаря, вибрала й Базилька і дурного Івана, котрому якраз минула контумация від прав виборчих (бідняга проси дїв в Ицковій хатї щось місяць за „нефор мальности"). Але тут новий клопіт! упавші при виборах вносять протест і намірений вибір „перли" на війта ледви чи вдасть ся... І от кличе на 17 липня п. Шведзїцкі нововибраних радних на термін і каже, що є протест, але *„з того протесту нїчого не буде, як виберете війтом Базильця, і як на то зго дите ся, то можете сейчас вибрати війта"*. Але радні покивали головами тай подумали, що коли чекали пять лїт на нового війта, то ще трохи почекають і виберуть кого схочуть. Та Базильцьо не тратить духа і по ріжних конференциях в старостві й судї (вибачайте, пане редакторе, у нас пан староста і пан сендзя шваґрове) покликано ще раз всїх найблагонадежнїйших до староства і ті, а було їх 9 чи 10, на остаточну нараду у Жельмана вибрали війтом Базильця (а всїх радних есть 18). Базильцьо вже на другий день винаймає громадскі доми й поля, хоч до того не мав права. І тут найбільший клопіт для п. комісаря! бо нїяк не мож затвердити Базилька, а тимчасом цїлий Острівець має потїху із свого дводневного війта. Що буде далї, не знаємо ми й не знає мабуть сам *п.* Шведзїцкі. — *Цїкавий.*

— **Запомоги для польских інституций.** Краєвий видїл виладив внесене до сойму, щоби краківскій Академії наук дотеперішну дотацию з краєвих фондів на р. 1904. підвищити з 52.000 на 70.000 К і щоби зажадати також від правительства підвисшеня дотеперішної дотациї з державних фондів з 40.000 на 50.000 К. — Для краківского „народового музею" зажадає краєвий видїл від сойму 30 000 К одноразової запомоги на покрите видатків з причини реорґанїзациї і розширеня музею, а 2.000 К одноразової запомоги на віднову польских образів. — Не знати, оскілько щедрим окаже ся краєвий видїл і сойм для руских інституций, як Наук. товариство ім. Шевченка, товариство „Просьвіта", будова рускаго театру і и.

— **Звільненє від податків нових домів.** Wiener Ztg. оголошує закон, на підставі котрого 10 лїтний період податкової вільности для перебудованих домів у Львові, продовжено на дальших 10 лїт.

— **Чудом уратована дитина.** Дня 7. с. м. товаровий поїзд, що їхав з Вибранівки до Воринич, наїхав на двоїтяу дитину господаря Івана Процевого з Воринич церковних; поїзд переїхав понад дитину, що лежала між шинами, так щасливо, що дитині не стало ся нїчого крім легкого скаліченя.

— **Пожежі.** В Залипю коло Рогатина згоріло 22 селянських загород; шкода виносить около 40.000 К. — В Лапиці горішній в рогатиньскім повіті згоріли на фільварку Перьмутера всї будинки зо збіжем і господарскими знарядами, 55 штук свиней і дві *клівки*; шкоду обчисляють на 32 000 К.

— **З нинїшним ч. „Дїла"** розсилає ся 33-ий аркуш повісти Вазова „Під ярмом".

— **Видїл філії „Просьвіти" в Городенці** подає до відомости, що в новім роцї шкільнім (1903/4) найде поміщене в заснованій перед кількома тиждняма **Бурсї філії** кількападцять учеників шкіл народних і видїлових. Питомець дістане в бурсї мешкане, опал, поживу, сьвітло і належний догляд; за те музить мати власне біле, обув, одежу і постіль. Оплата виносить місячно 5 кор. а крім того відповідна часть поживи в натуралїях після умови. До подань, котрі належить вносити до кінця вересня с. р. на руки філії „Просьвіти" в Городенці, треба долучити сьвідоцтво шкільне і метрику уродженя ученика. — Городенка 10 вересня 1903. За Видїл *Олесницкий* голова, *Лев Козанкевич* секретар.

— **На дохід убогої ґімназ. молодїжи в Бродах** відбуде ся заходом академічної молодїжи д. 19 с. м. (в суботу) в сали „Музичного Товариства" концерт військової музики 30 п. п. під особистою управою капельмайстра п. Роля на дохід убогої молодїжи брідскої ґімназиї. По концертї забава з танцями. Початок о год. 7½ веч. Вступ від особи 3 К; білет фамілійний для трех осіб 7 К.

— **Проба мужеского хору** сьпівацкої прогульки по Угорщинї відбудесь в неділю о год. 5. з полудня в „Соколї". — Проба мішаного хору відбудесь в понеділок точно о год. 7 вечером на „Бесїдї". Прошу всїх сьпіваків брати точно участь в пробах. — *О. Нижанковский.*

— **Комітет** устроючий сьпівацку прогульку по Угорщинї взивае отсим всїх другів-сьпіваків, щоб явились сейчас у Львові і брали участь в пробах. — *Йосиф Доманик.*

Послїдні вісти.

Подаємо яко річ певну, подану нам з св. Юра, що цїсар їдучи є двірця поступить до церкви св. Юра більше-менше о 9. годинї.

Quo vadis. Цирк братів Труцї виставив з цїлим можливим конфортом і красою велику пантоміну на тлї повісти Сенкевича. Через арену пересуває ся *множество осіб*; весь цирковий персонал, прибраний в стилеві костюми з римских часів, виконує всї вправи з найбільшою докладностию зручно і зграбно. Над тим ділом працював дир. Gigetto Truzzi, а его руку знати в кождій сценї. По укінченю пантоміни нагороджено его цїлком слушно бурею оплесків. Тресура коний, виконувана братьми Труцї, є незрівнана.

Знане Фотоплястікон в пасажу Гавсмана буде по 6-недільних ферiях знов отворене дня 12. с. м. в суботу з прегарною серию „Рим в днях сьвяточних". Управа заповідає в наступаючім сезонї показати П. Т. Публицї чергу замітних мистецких сценерий, яких тутки ще не бачено; побільшать вони незкибно число гостий.

Шовкові материї на заручини і весїля
в величезнім виборі. Найможнїйші ґатунки білі, чорні і барвисті по найдешевших цінах на метри і в штучках на сукні, з оплаченим портом і цлом. Чудові *фулярди* вже від К. 1·20 почавши. Прібки франко. Листове порто до Швайцарії 25 сот.
Seidenstoff Fabrik-Union
Adolf Grieder et C-ie, Zürich M 43
32 (2) кор. надворні доставцї. **Schweiz.**

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**
Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ
довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякгів ч. І., II. пов.** (Народний Дім). 609

По поворотї в заграницї поручаю Впов. П. Т. Публицї найможнїйші **ВОВНИ, ШОВКИ, ФЛЯНЕЛІ, БАРХАНИ, ДИВАНИ ПОРТИЄРИ** і т. д.
Дом торговий для новних вистав
МАРИЯ ФРЕНКЕЛЬ
Пробки на бажане даром і franco.
56 2—5

Чи конче!
Треба з Гамбурґа і Тривсту спроваджувати?
Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**
поручає

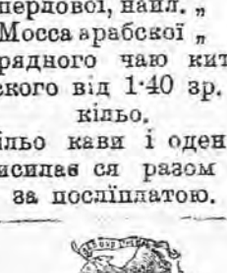
Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.
Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 495 8—30

ПАСАЖ ГАВСМАНА
І. ЛЬВІВСКЕ
Photo-Plastikon
(46 разів премійоване.)
Від ¹²/₉ до ¹⁹/₉ до побаченя:
РИМ
в днях сьвяточних; остатні знимки Его Св. Папи **Льва XIII** 13 мая 1903.
Вступ 40 кр. 75

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 85 зр. (для грубої роботи.)
Всч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.
Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники жаданє дарем. 313 34—?
Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Обід 25 кр.
росіл, печеня і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цінах в **Молочарни ул. Доміниканьска 5.** *З поважанем*
557 8—7 **Катарина Лядра.**

БАНДАЖИ
поправлені після найновійшої техніки на всїляві бідї.
Опаски, перев'язки на пропукліни, суспензорії
спорядженє ся найдешевше і найліпше у бандажиста, спеціаліста-практика
ЯКОВА ФІРЕРА
(Jacob Führer)
Львів, Трибунальска 10.
Замовлена а пр візні виконують ся сейчас! 47 2—12

Учителька з многолітною практикою, пробуваюча за відпусткою на університетских студиях, глядає лекциї в рускім домі. Близша інформация в Адміністрациї „Дїла". 573 2—3

Д. КОЗУБ
рукавичник і бандажист
в Дрогобичи, ринок побіч торговлї п. Яблоньского, дім дра Тавбенфельда в подвірю
приручає як і принимає до виконаня всїляки вироби, що входять в обсяг рукавичництва і бандажерії. 536 4—4

Епілєпсия.
Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 26—52

МАТТОНЬОГО
GIESSHÜBLER
природне алькалїчне щавове жерело.
56 15—26

Всякй купоны
и выльосованй папиры вартостнй
874 (1)
выплачує безъ потручения провізїи або коштовъ
КОНТОРА ВЫМѢНЫ
Ц. к. управ. Галицкого акційного
Банку гіпотечного.

ЛИПП
в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г. ранї 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фляки	12 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумірснійших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.
По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взаємотрена кухня.
З високим поважанем
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої
На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

ЯКОВ КАГАНЕ
у Львові, Сикстуска ч. 12.
Найлїпші ґрамофони з оріґінальною маскою о 10% дешевше від цїн фабричних: концертові плити в найбільшім виборі і найновійші знимки по К 5·40; малі плити по К 2·70.
Всякі **НАПРАЗИ** виконує як найскорше.
Припоручена з провінциї відворотною почтою.

Прошу жадати цїнників.

Експорт до всїх держав европейских!!!
Египетскі тутки і папереці
554
„АЇДА"
Вирїб красний. **Вирїб красний.**
суть найлучшї узнані.
Головний склад: „АЇДА" Львів, ул. Панъска, ч. 10.

ВАРТІСТЬ

смачного харчу лежить не лиш в більшій приємности, полученій з їдженем; бо чим смачнійший харч, тим лекше травить ся его і тим лїпше зужи-вае ся находячі ся в нім поживні части. Сим поясняе ся успіх

приправи до зуп і страв MAGGI.

Є се для господинї випробований і дешевий додаток, що надае слабим зупам, булїонам, сосам, яринам, вешним стравам і т. д. сили і смачности. Дае ся дістати як по звареню, але ніколи за богато; — Дістати можна у всїх торговлях кольоніяльних, деліkatесів і дрогеріях у фляшчинах від 50 сот. почавши (фляшочку принимае ся назад в цїні по 10 сот.) 35

Відзначе я: 4 великі премії, 26 золотих медалїв, 6 почесних дипльомів, 5 почесних премій. Шість разів поза всесьвітним конкурсом і н.: 1889 і 1900 на всесьвітних виставах в Парижи. (Юлїй Маґґі, судя премій).

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярні (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 13 вересня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Цїни знижені.

Представленє комічне

КАЗКА з 1000 і 1 ночи

Феерия пантоміма, виконана усїм personалом і балетом (Corps de Ballet.) Також велика виставна сензаційна пантоміма „Срібна богиня".

О год. 8 вечером по цїнах звичайних

В честь привізду цїсаря Франца Йосифа І.

Надзвичайне ґалеве представленє

з ефектовною програмою. Виступ всїх артистів і артисток. По раз 7-ий у Львові

QUO VADIS

або смерть римского цїсаря Нерона.

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'у і хору. Інсценїзував дир. Ґіетто Трущі. — Рімскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ**, що намагае ся уратовати свою пашю Лїґію.

В коротцї бенефіс директора Ґіетто Трущі.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіеру п. Ґабриеля ул. Короля Людвика І. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 568 1—

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручае фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 283 —

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних манериялів.

Взірці і цїнники даром і оплатно.

Першорядні поручення. 42 3—

Найлїпший

навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоровий квас для кождого рода зоіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і насолиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

діяе також скоро і певно як суперфосфат, а перевисшае его довшим діланем, як неменш вапновою замістностию вапняну і магнезові, при далеко низшій цїні.

Мучка Томаса із зьвіздою

пакуе ся в ядовитозолотих вішках, на которих є знамена повности і повнеша охорона марки зьвізди.

Остерігае ся перед закупном послїднійшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стоваришення зареєстр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 8 7—18

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким он не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають намір виемігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустить.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лиш через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі прусскій, дістають ся під опіку а від того місця направляємо їх вирост до себе без переду опіку а від того місця направляємо їх вирост до себе без перерви сідання в возі 3-ої кляси зелїзнаці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Наше товариство посідае 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковама.

Докладні описок Канади і о подорожи до того краю посилаемо папо і безплатно 294 41 —

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштуе правдивий швайцарский піклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ".

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалевий циферблят, накручуесь раз на 36 годин і ходить знаменито. Патентна гарантия долучуесь на всякі. Завдяки міцній конструкції поручаесь кождому як знаменитий годинник на всякі „шпаралєкції". Коштуе з ланцушком 5·50 К, а як закупи двох нараз по 5 К від штуки. Також дае сей годинник

8 дневна проба

а як не подобае ся, беру назад а гроші звертае ся. — Висилае за попередною або за готівку з гори. 476 7—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

Для моравского краєвого інститута асекураційного

пошукуе ся

заступників і ґенеральних аґентів

під дуже корисними условіями Інститутом зряджуе видїл краєвий маркґрафства Моравії під наглядом сойму. Безпеченьство інститута є з огляду на его характер яко краєвого безсумнівне. Точні оферти належить вносити до філії у Відни, Obere Donaustrasse 101. 162 2—2

Від 1868 року з найлїпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сн. в Опаві.
Золота медаль, Парнж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки
Берґера сїрчано-дьохтеве мило } і недуги.

Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри
Берґера дьогтеве мило панама } при митю і в купели.

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве*, а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на веснянки, Сїрчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Бейзера, Карла Діта, Петра Міколяша, Якова Шлеса-Потоцкого, Жигмонта Рукера, К. Склєнїцкого К. Пінязского, Еда. Бойкнера, І. Пінеляса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого. В дрогеріях Петра Міколяша et Сіе. Ґ. Ґрішпана, Ф. Трамфельнера Лешка, Ізидора Фрухтмана Спадовского, як також у всїх инших аптиках Галичини. 184 19—24

УЧИТЕЛЬ

орґан руского товариства педаґоґічного двотыждневникъ педаґоґічно-науковый выходитъ відъ 1 червня 1868 у Львовѣ ул. Кльоновича 7. Прекумерата рочна 3 зр., пів-рочна 1·50 зр. чверть-рочна 80 кр.

Безпастанна

ГІПЕРПРОДУКЦИЯ

а ще більше переражаючо зростаючий

брак попиту.

Пільги в сплатах після умови

При купні за готівку 3% рабату

Всеї готівки не вимагає ся

Пільги в сплатах після умови

нагромадили по фабриках і на торговицях величезні запаси товарів, через що ціни так попадали, що тепер незвичайно дешево можна набути в добрих ґатунках дивани, портиери, хідники, покривала на ліжка і столи, коци, колдри, лїнолєй, церати і всїлякі річи декораційні і збиткові, біле мужеске і жіноче та инші потрібні річи, а то тим лекше, що і сплату можна собі вигідно розложити.

Наша реномована, а особливо в Галичині хвально знана фірма має засаду продавати добрі товари **по цінах без конкуренції низ-**ких і обдала себе також ґварантією, що „всеї готівки не вимагає ся" і „пільги в сплатах як найдогіднїйші".

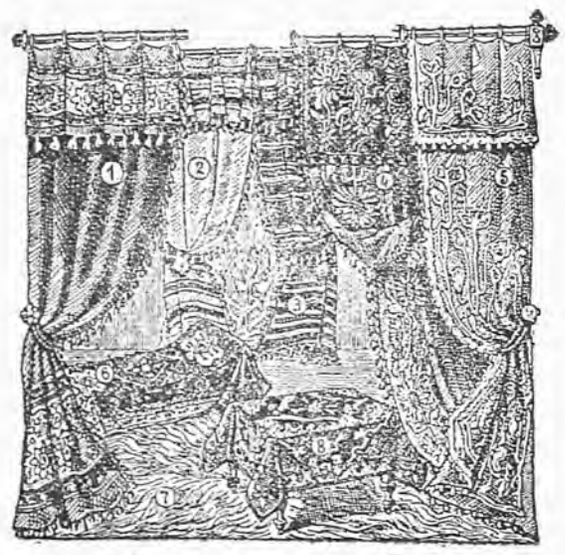
Длятого даємо наші товари на кредит всїм **П. Т. урядникам** державним і приватним без ріжниці стану і ранґи, і всїм иншим приватним особам, добре поставленим, котрі не хотять або не могуть потрібні їм товари закупувати за готівку, і признаємо їм пільги в сплатах, котрі могуть після умови бути розложені на місяці або чвертьріча; при тім зазначуємо з притиском, що при продажи на кредит цїн товарів зовсім не підносимо.

Портиери штука по корон 1·30, 2, 3 *і висше*

Коронкові занавіси пара по к. 2·50, 4, 6 *і висше*

Стінні дивани 130/200 *по к.* 6, 8, 10 *і висше*

Диваники перед ліжка по кор. 1·40, 2, 3 *і висше*

Хідники метр по соні 30, 50, 70 *і висше*

Кількасот решток хідників за безцїн

Флянелеві коци 150/200 *по к.* 4, 6, 8 *і висше*

Покривала на ліжка по корон 4, 6, 8 *і висше*

Цїни у нас на диво низкі

Цїни у нас на диво низкі

Комнатні дивани 160/300 *по к.* 11, 14, 18 *і висше*

Дивани церковні і передпрестольні у великім виборі

Покривала на стіл по корон 3·50, 5, 7 *і висше*

Лїнолєй і церати у величезнім виборі

Крім наведених тут річий поручаємо особливо наш богато заосмотрений склад добірних ґатунків портиер, коронковых занавіс, аплїкаційних столів, карвїшів, хідників вовняних і кокосових до комнат на сходи і на коритарі, диванів церковних і передпрестольних, до комнат гостинних, столових і дитинних, стінних і перед ліжка, „анґор", флянелевих і вовняних коців системи дра Ґ'ера, коців до подорожи, колдер, покринал на ліжка і на столи, макат і взагалї всїх річий декораційних. Великий запас правдивих перских і ориентальних диванів по цінах без конкуренції низких.

Жадаючи кредиту, треба нас доконче повідомити устно або письменно, яких потребуе ся товарів і як має бути ціна купна сплачена.

Для потрібного закупна просим особисто до нас зголосити ся, а замісцевих Вп. Гостий, котрим приізд до Львова був би недогідний просимо уда и ся до нас листовно.

За надісланем почтової марки за 10 сот. висилаємо на жадане цїнник диванів, портиер, фіранок хідників, ряжи і до саний, дерґна кокі, колдер, ґобелїн, макат і инших річий декораційних, товарів льняних і бавовняних, біла мужеского, жіночого і дитячого, шифонів, полотна, біля столового і инших потрібних річий.

Листи і замовленя треба адресувати

Дім Товаровий „Au Louvre" у Львові, улиця Сикстуска, число 6.

(Пасаж Гавсмана).

Найлїпші французскі папери цигаретові

„LE GRIFFON"

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

Найлїпші Фра цускі тутки цигаретові

573 1—14

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

584 7—10

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черлянськой. З друкарні Інституту Ставропіґійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 196. Львів, Понеділок 1 (14) Вересня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 28. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:	за границею:
на цілий рік . . 32 к.	— 44 к.
на пів року . . 16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і жалні прикатні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Руский Народе!

У слові — сила!

В синіх хвилях Велтави мягтять ясним сяевом гордощі ческого народу Narodne: Divadlo!

Над срібнолентою Савою красусь величава сьвятиня живого слова: се Hrvatsko pozorište u Zaggebu!

Серед буйної зелени старого города Кракуса видніє на величавім храму золота напись: Krakow narodowej sztuce!

В прекрасній, хоч невеличкій Любляні пестять Словінці своє живе слово у власнім Gledalšče!

У колишній столиці нашого короля Давида підносить на атиці міського театру крицевий ґеній золоту пальму *польскій штуці*!

Словом — усюди, де лише живий народ думає живу думку, стоять храми для живого народного слова, — лиш народ, що в тридяти мілїонах заселив Україну-Русь, не спромігся до нині здвигнути сьвятиню своєму живому слову, своїй драматичній штуці, хоч вона не є привілеєм могучих і щасливих, але сполучена тисячними невозривними ниточками з цілим житем усього народу!

З нею-ж розпочинає ся істория нашого відродженя!

За кордоном она одиноким хоч трохи свобідним висловом нашої народної думки!

Она була, є і буде природним звеном у нашім народнім житю!

А преціньз за ціле століте нашого народного відродженя не зроблено майже нічого, аби дати, хоч трохи тривкі, найконечнійші услівя для єї розвою!

Увесь великий простір від Кавказу по Сян під Карпати покриваєсь заєдно і що-раз густійше величавими храмами та памятниками, що сьвідчать про чуже пановане над нами, а не найшлось доси на сім просторі ні клаптика землї, ні жменї каміня під народню сьвятиню для живого руского слова!

Колиж по-при те живе оно, коли існує наша драматична штука, стало ся се виключно завдяки природним силам утаєним в народї, що розвинули єї так буйно, як буйно витала українська земля весну через пятьсот літ серед тяжких хуртовин лихолїтя.

Житє іде в перед, лиш его обставини змінюють ся! Тож коли народ хоче живим бути, мусить він змінити обставини свого житя, він мусить відповісти усім вимогам, які ставить до него теперішнє житє; инакше грозить ему небутє! Нині не вистарчить віра й надія в природні сили, треба сьвідомо і розумно дати їм спромогу розвинутись!

Як конечним услівем політичної сили народу є культурний розвій, так для него стала нині потреба власної сьвятині живого слова так само пекуча і конечна, як усе те, за що ми зводимо тяжкі невсипущі бої в нашій політичній і суспільній боротьбі!

А знаємо се з досьвіду, що в тій боротьбі від нас самих залежить вдоволене!

Яко прояв культурних потреб народу і яко знак народної сили та самосьвідомости, не стане проте і наш театр инакше, як лиш жертвами усього народу!

Народно руский театр у Львові мусить бути ділом усього народу!

Виходячи з того засновку приступає Комітет до діла з оправданою надією на успіх, а піднявшись перевести намірене діло закупив найкрасшу площу у Львові, аби здвигненний на ній величавий храм живому слову став наглядним сьвідоцтвом руской культури!

Переконані, що наше діло — се горяче бажане усіх Земляків, надіємось, що увесь нарід поспішить з обильними датками на будову народного театру!

Датки просимо надсилати до: „Краєвого Союза кредитового у Львові" на книжочку ч. 800.

У Львові в день відкритя памятника Іванови Котляревскому.

Члени екзекутивного Комітету:

Член Виділу краєвого *Михайло Гліджук*, посол д-р *Евг. Олесницкий*, проф. *Волод. Шухевич*, надсовітник *Сильв. Гавришкевич*, проф. і архітект *Іван Левинський*, директор і архітект *Василь Нагірний*, адв. д-р *Микола Шухевич*, *о. Ол. Темницкый*, проф. *Петро Огоновский*, проф. *д р Мих. Коцюба*, *Осип Шухевич*.

[Усі рускі часописи просить Комітет о поміщене сеї Відозви.]

Гостина цїсаря у Львові.

Приїзд цїсаря на дворець

На головнім двірци желїзниці, удекорованім, оскільки недокінчена ще будова вимагала і позволяла, ждали на приїзд цїсаря: намісник, краєвий маршалок, президент міста, ґенераліцдя, почесна компанія 15. п. п. з войсковою музикою. О год. 9. мин. 26. над'їхав двірский поїзд, ведений від Рятева директором желїзниць Вержбіцким. Коли поїзд станув, підійшов до цїсарского ваґону намісник і повитав цїсаря. Музика заграла ними, цїсар звитав ся з очікуючими его достойниками, перейшов поперед почесну компанію і перейшов до ждальні, відки проводжений намісником, маршалком і ін. перейшов декорованими коратарями до своєї карити, витаний грімкими окликами зібраного перед двірцем народу.

До церкви св. Юра.

По переду їхав начальник горожаньскої сторожи п. Ридль, за ним президент міста, потому цїсар з намісником, дальше ад'ютанти, краєвий маршалок, а наконець цїсарский двір. Улицею Городецкою, Льва Сапіги, Шептицких в'їхав цїсар на площу св. Юра.

В церкві св. Юра.

Як відомо, після програми цїсарскої гостини у Львові, уложеної очивидно на вне сене намісника, мав цїсар із двірця желїзничого переїхати попри архикатедральну церков св. Юра і не вступаючи до неї, поїхати просто до лат. катедри. На представленє митроп. Шептицкого (преосьвященний їздив в тій цїли нарочно до Відня) змінено в послїдній хвили програму о стілько, що цїсар, їдучи з двірця, мав вступити до церкви св. Юра, а через те і побут его у Львові продовжив ся о годину. Вість з Відня наспіла аж в суботу по 3. годині зполудня так, що ми ледви ще встигли умістити ві в „Дїлї." Митрополит доперва вечером міг запросити рускі інституциї й товариства до участи в принятю цїсаря в церкві. Зорґанізоване хору і сторожи горожаньскої взяв на себе „Совіт".

В неділю о 8 год. рано руска сторожа горожаньска (з синьожовтими кокардками), зложена з членів „Сокола" й „Зорі" і урядників „Дністра" явила ся в св. Юрі. Площу залягли товпи народу; там удержувала порядок сторожа магістратска, шпалери ґімназияльні, жовнїри, жандарми і стражники кримінальні.

В подвірю уставили ся братства і процесиї всіх церков львівских (мимо просьби магістрату, щоби они, з огляду на плянтациї (!), не брали участи). Поза процесиями стояв нарід; в другім подвірю по лївім боці хор „Сокола" і перебуваючі у Львові члени „Бояна" під проводом проф. Людкевича, дириґента „Сокола", а по правім боці всї члени „Зорі" з прапором і велике число Русинів в сьвяточній одежи. В церкві, переповненій рускою інтелїґенциєю (вступ був за білєтами митроп. секретаріяту) удержували шпалєр ґімназияльні ученики „Сокола". Митроп. Шептицкий, еп. Чехович, митрати Фадиевич, Білецкий, Волошиновичі, Туркевич і крилошани ожидали цїсаря на терасї перед дверми церкви.

О 8·50 дзвони св. Юра перші оповістили Львову приїзд цїсаря на дворець, а за короткий час окликн народу дали знати, що високий гість наближає ся. При в'їзді повозу в сьвятоюрску браму хор „Сокола" почав сьпівати могучий имн Бортнянського „Сей день" і той сьпів лунав аж до входу цїсаря в двері церкви. Митрополит зійшов на зустріч монарха до половини сходів, покритих пишними диванами, і тут повитав его коротким словом подяки, що вволив бажаню Русинів відвіданем руской архикатедральної церкви. Цїсар відповів, що чує ся щасливим, мігши дати доказ своєї прихильности вірним Русинам. Звернувшись до еп. Чеховича, висказав свою утіху, що его тут стрінув. Звідси цїсар під балдахином (несли пп. Гліджук, Барвіньский, Шухевич і Лисковацкий), попереджений духовеньством, окруженій епископами, намісником, маршалком краю своєю і свитою, війшов до церкви. Від дверий сипали ему під ноги цьвіти дівчата з руских домів, а хор Ставропиґийских питомців відсьпівав першу строфу имну цїсарского. В презвитерії цїсар вступив на спеціально приладжений трон. Митрополит відправив ектенію, а потім цїсар зійшовши з трону довший час розмовляв сердечно з митрополитом аж до розпрощаня в половині сходів з церкви. При виході з церкви хор Ставропиґийский відсьпівав другу строфу цїсарского имну. Коли цїсар указав ся в дверех церкви, хор „Сокола" аж до виїзду з сьвятоюрскої брами сьпівав Воробкевичеве „многая лїта", а нарід пращав високого гостя окликами „слава!"

З лиця цїсаря за весь час его гостини видко було вдоволене.

Польскі ґазети пописали про гостину цїсаря в св. Юрі баламутно і навіть злобно. Навіть Kurjer lw., котрого репортер побачав на подвірю межи публикою кількох будучих поза службою жандармів-Русинів (не перенесених ще на Мазури), написав злобно, що они були приготовлені до помочи руській сторожи горожаньскій... а тимчасом жандарми якраз помагали польско-магістратскій сторожи в місті. Впрочім польскі ґазети хотїли би добачити пляму на сонци, а не хотять признати, що коли в св. Юрі панував взірцевий порядок, то перед латиньскою катедрою за-для заколоту і непорядку мусїв повіз цїсарский з трудом поступати нога за ногою.

В лат. катедрі.

З церкви св. Юра удав ся цїлий похід в указанім уже порядку улицями Міцкевича, Маршалківскою (попри соймовий будинок), Третого мая, Короля Людвика, Марійску площу, до лат. катедри. Всюди при дорозі стояли шпалїри і тьма народу, витаючи цїсаря. Перед костелом уставила ся рада мійска і магістрат. На порозі костела повитав цїсаря архиепископ Більчевский; на хорі відозвав ся хор „Лютні", котрий сьпівав опісля підчас служби Божої, читаної архиепископом. По службі Божій хор відсьпівав имн.

В палаті намісника.

З костела рушив похід до намісництва улицею Театральною, площею Марійскою, Галицкою і Бернадиньскою, вкінци улицею Чарнецкого. Перед намісництвом цїсар, вийшовши з карити, перейшов поперед фронт уставленого офіцирского корпусу, потому вийшов до палати, де зложив наперед візиту жінці намісника, а опісля перейшов до авдиенциїйної салї.

Депутациї.

Перших принял цїсар конзулїв: нїмецкого бар. Шлезгарта і росийского Конст. Пустошкина.

Дальше прийшла черга на соймових послів, котрі явили ся під проводом краєвого маршалка ґр. Стан. Баденього. З руских послів прибули: Барабаш, Барвіньский, Гліджук, Гурик, Король, Мандичевский, Могильницкий, Остапчук, Охримович, Старух. Іменем депутациї послі вимовив к р а є в и й м а р ш а л о к.

В промові, виголошеній по польски, а лише в дрібній частині по руски, маршалок заневнив найперше монарха про вірнопідданчі чувства краєвого населеня і радість его з цїсарских відвідин, а далї говорив між иншим так:

„Під Твоїм скиптром н а й ш л и м и безпечну п р и с т а н ь для н а ш о г о народового розвою і бутя і чим більше цїнимо результати нашої праці в тім напрямі, тим глибше в серцях і ушах населеня укріпляє ся переконане, що сей народовий розвій може заневнити нам тілько монархія сильна внутрішним ладом і могуча внїшною силою".

Сказавши по руски кілька слів з просьбою до монарха, аби й дальше опікував ся нашим краєм, продовжав маршалок по польски: згадав про повени і „инші елементарні шкоди", що навістили край, просив, аби частійше і на довші сесиї скликувано сойм, а в кінци своєї промови умістив такий характеристичний устуи:

„*В соймі і автономії нашого краю бачимо вислів нашої політичної індивідуальности* і маємо переконане та надію, що щороку через довший час треваюча спільна праця в соймі, маюча за одиноку цїль: добро цїлого краю і обох сей край заметкуючих народів, може найлекше допомогти до зменшеня істнуючих ріжниць, до виясненя непорозумінь і *злагодженя часто лише позірних противностей...*"

На промову маршалка цїсар відповів по нїмецки:

„Я не хотїв пропустити нагоди, аби хоч на коротку хвилю появити ся серед вас, в столици краю, що так близький моєму серцю. Цїаю чувства вірности і щирого привязаня, які тут менї сей край вже нераз заявляв, а котрим ви, пане маршалку, на чолї депутациї сойму даєте вислів. Цїню їх тим вище, що поступоване населеня і его правних заступників відповідає їм завсїгди і в повнім мірі.

„Передовсїм справляє менї приятність, коли чую і бачу, що репрезентанта одного з найбільших коронних країв, котрим *національний розвій сего краю* так дуже лежить на серцю і котрі *свої історичні традициї* високо цінять, — так глибоко перейнятого зрозумінем сего, що невідмінно доконечним є для внутрішного ладу держави, для его неперервного духового і материального розвою, як і для спільного становища держави вві, та що репрезентанти сего краю не усувають ся від жертв, що їх для спільного добра всї обовязані поносити.

„Елементарні нещастя, що навістили край, як і его *лихе економічне положене в менї добре звісні* і викликують все мое глибоке і щире спочутє. Мое правительство з цїлою ревностию слїдить за потребами краю і буде затим найлїпше старати ся о поперте змагань краю, що стремлять до его піднесеня і его розцьвіту. Оправдано однак кладете, пане маршалку, натиск на працю, котру треба доконати в самім краю, а специяльно на працю его законної репрезентациї.

„Справдїшне піднесене краю і *всїх верствов его населеня*, як не менше *вирівнаня національних противностей* може бути найлїпше осягненим через незакламучені змаганя сойму на поли позитивних задач, що ждуть его. Від давна *з повним признанєм і вдоволенєм звертаю увагу, як поважно, розумно і річево галицкий сойм вживає прав, котрі я ему надав.* Нехай его діяльність увінчає ся найкрасшими успіхами.

Дякуючи вам, панове, за оказані менї чувства, заневнюю вас і цїлий край, о моїй незмінній цїсарскій ласці та прихильности."

Опісля цїсар розмовляв з поодинокими послами, членами соймової депутациї; розмовляв також з кількома рускими послами. П. Барвіньскому замітив, що на сїй сесиї соймовій буде богато роботи. П. Барвіньский відповів: „Справдї будемо мати богато роботи: але передовсїм лежать нам на серцю дуже важна культурна справа, заложеня рускої ґімназиї в Станиславові, котрого домагає ся весь руский народ. Справа ся тягнесь уже кілька лїт". На се відповів цїсар: „Надію ся, що в соймі стрінете ся з прихильним настроем, бо так теперішний намісник і краєвий маршалок, як і Відень в за тою ґімназиєю".

По депутациї галицкого сойму явила ся у цїсаря д е п у т а ц и я б у к о в и н ь с к о г о к р а є в о г о в и д і л у, до котрої входив також пос. проф. д-р Смаль-Стоцкий.

З черги принял цїсар д е п у т а ц і ю п о л ь с к о ї ш л я х т и і двірских достойників (польских екселенций). В їх імени промовив коротко кардинал Пузина, уповажнюючи цїсаря о вірности для династиї і здячности за опіку, якої зазнає костел і народність польска; бесїдник зазначив переконане своєї ґрупи, що „стоячи при Тобі, Найяснїйший Пане, найлїпше сповняємо наш обовязок для держави і краю". Цїсар відповів: „Щиро радую ся, що бачу около себе зібраних достойників двору і шляхту сего улюбленого мого королївства. Вдячним серцем принимаю висказані Вашою еміненциєю чувства вірности і привязаня до мене і мого дому і я переконаний, що найду у вас завсїгди і серед всяких обставин певну підпору. Передовсїм тїшить мене сердечно, що вірні вашим історичним традициям і з повним розумінем обовязків, які на вас вкладає ваше провідне становиско, справді даєте населеню приклад пожертвованя для загального добра, і то з глубокого переконаня і з очивидним пожитком для краю і держави. Уповаю вас о моїй прихильности і цїсарскій ласці, на котру завсїгди можете числити".

Дальше принимав цїсар д е п у т а ц і ю д у х о в е н ь с т в а, до котрої входили: архиепископи і епископи всїх трех обрядів з цїлого краю, кождий в товаристві одного крилошанина.

Потім явив ся офіцирский корпус, а по нім г р о м а д с к а р а д а м і с т а Л ь в о в а. Президент міста говорив досить довго, уповаяв о вірности міста, дякував за гостину цїсаря, жалував лише, що вона така коротка, хвалив ся порядками, які позаводив в місті та просив о слівце признаня (бо годїж було просити виразно о ордер!) за ті порядки. Цїсар у відповіди висказав надію, що незадовго найде нагоду переконати ся особисто о розцьвіті міста. Розмовляючи опісля з президентом і иншими членами депутациї, випитував ся цїсар про кадецку школу, про водопроводи і т. п.

Між иншими депутациями явила ся ще й депутация міста Черновець, потому шефи департаментів намісництва, кр. рада шк., санїтарної ради, дирекция держ. желїзниць, домен, судівництво, прокуратория, дирекция скарбу і богато иншых.

Вже вийшов четвертий том **„Істориї України-Руси"** проф. М. Грушевского. Брошурований примірник коштує 4·50, в оправі на гіршім папері 5·90 К., на лїпшім 6·90 К. Замовляти просимо виключно в „Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка", Львів, Чарнецкого 26, а при замовленях просимо подавати барву оправи, потрібної нам.

Проект соймової реформи виборчої вношений в соймі рускими послами.

I.

Закон з дня .... зміняючий постанови §§ 3 і 12 статута краєвого Королевства Галичини і Володимирії разом з Великим Княжеством Краківским, оголошеного яко прилога II. патенту з 26 лютого 1861 ч. 20 в. з. д.

Арт. I.

Постанови §§ 3 і 12 статута краєвого Королівств Галичини і Володимирії разом в Великим Княжеством Краківским, оголошеного яко прилога II. патенту з 26 лютого 1861 ч. 20 в. з. д. тратять в дотеперішнім своїм змістї силу обовязуючу і мають на будуче обовязувати в змістї слїдуючім:

§ 3.

Сойм складавсь зі сто вісїмдесять членів, а іменно:

а) Архиепископів греко- римско- і вірменьско-католицкого у Львові, р.-кат. князь епископа у Кракові, гр.-кат. епископів в Перемишли і Станиславові, рим.-кат епископів в Перемишли і Тарнові. — В случаю опорожненя місць епископа або архиепископа есть членом Сойму адмінїстратор діецезиї;

б) ректорів університету у Львові і Кракові і школи політехнічної у Львові;

в) презеса академії наук в Кракові;

г) зі сто шістьдесять вісїм вибраних послів, а іменно:

I. сорок чотирох послів з курії більшої посїлости грунтової;

II. двайцять вісьмох послів з курії міст;

III. трох послів з курії палат торговельних і промислових;

IV. сїмдесяти вісьмох послів з курії громад сельских;

V. пятнайцяти послів з курії загальної.

§ 12.

Одного члена Видїлу краєвого вибирають посли вибрані з курії більшої посїлости грунтової; одного посли вибрані з міст і палат торговельних і промислових; одного посли вибрані з громад сельских, а одного посли вибрані з курії загальної — всїх з поміж членів Сойму.

Прочих двох членів Видїлу краєвого вибирає пїлий Сойм з поміж себе. Кождий з тих виборів наступає абсолютною більшостию голосів. Коли така більшість не дасть ся при першім і другім виборі осягнути, то належить перевести тїснїйший вибір між тими двома кандидатами, котрі при другім голосованю одержали найбільше голосів. В случаю рівности голосів рішає жереб.

Арт. II.

Закон сей має увійти в житє з хвилею розписаня найближших загальних виборів соймових.

II.

Соймова ординация виборча для Королевств Галичини і Володимирії разом з Великим Княжеством Краківским.

Закон з дня.....

Арт. I.

Ординация виборча соймова для королівства Галичини і Володимирії разом з великим княжеством Краківским оголошена яко прилога II. патенту з 26-ого лютого 1861 ч. 20 В. з. д. тратить в дотеперішнім своїм змістї силу обовязуючу і має на будуче обовязувати в змістї слїдуючім:

I. Округи і місця виборчі.

§ 1. Для вибору послів з курії більших посїлостий грунтових становлять округи виборчі слїдуючі групи повітів:

1. Кракїв-Бжеско-Величка-Бохня-Підгуже-Хшанів-Вадовичі-Бола-Мисленичі Живець з місцем вибору Кракїв і з числом шести послів;

2. Бережани-Бібрка-Підгайці-Перемишляни-Рогатин з місцем вибору Бережани, і з числом трех послів;

3. Чортків-Заліщики-Ворщів-Гусятин, з місцем вибору Чортків і числом трох послів;

4. Перемишль-Ярослав-Яворів-Мостиска з місцем вибору Перемишль і з числом трох послів.

5. Самбір-Дрогобич-Рудки-Старий Самбір-Турка, з місцем вибору Самбір і з числом трох послів;

6. Сянік-Дрогобич-Березів-Лїсько-Коросно з місцем вибору Сянік і з числом трох послів;

7. Тернопіль-Скалат-Теребовля-Збараж з місцем вибору Тернопіль і з числом трох послів;

8. Тарнів-Домброва-Мелец-Кольбушова-Ропчиці Пільзно-Ясло, з місцем вибору Тарнів і з числом трех послів;

9. Золочів-Броди-Камінка з місцем вибору Золочів і з числом трох послів;

10. Жовква-Сокаль Рава-Тїшанів, з місцем вибору Жовква і числом трох послів;

11. Коломия-Городенка-Косів Печенїжин-Снятин з місцем вибору Коломия і числом двох послів;

12. Рашів-Ланьцут-Нїско-Переворск-Стшижів-Тарнобжег з місцем вибору Рашів і числом двох послів;

13. Новий Санч Новий Торг-Лїманова-Грибів-Горлицї, з місцем вибору Новий Санч і числом двох послів;

14. Станиславів-Богородчани-Бучач-Товмач-Надвірна, з місцем вибору Станиславів і числом двох послів;

15. Стрий-Долина-Калуш-Жидачів, з місцем вибору Стрий і числом двох послів; і

16. Львів-Городок, з місцем вибору Львів і одним послом.

Всї в одним окрузї управненї до вибору посла виборцї становлять одно тїло виборче.

§ 2. Для вибору послів з міст становлять округи виборчі слїдуючі міста, взглядно групи міст;

1. Бяла, 2. Броди, 3. Дрогобич, 4. Ярослав, 5. Коломия, 6. Кракїв, 7. Львів, 8. Новий Санч, 9. Перемишль, 10. Рашів, 11. Самбір, 12. Станиславів, 13. Стрий, 14. Тернопіль, 15. Тарнів, 16. Бережани і Золочів, 17 Бохня і Вадовичі, 18. Горлицї і Ясло, 19 Сянік і Коросно, 20. Подгуже і Величка.

Кожде з наведених міст есть для себе місцем вибору.

В окрузї виборчім 16. есть головним місцем вибору Золочів, в 17. Бохня, в 18 Ясло, в 19. Сянік, в 20. Подгуже.

§. 3. Львів вибирає шість, Кракїв чотирох, а прочі в § і 2 вичислені округи виборчі міст по одному послови. Всї управнені до вибору посла з одного міста становлять одно тїло виборче.

§ 4. Палати торговельні і промислові у Львові, Кракові і Бродах вибирати мають по одному послови. Члени і заступники кождої палати творять одно тїло виборче.

§ 5. Кождий з 78 повітів політичних краю в своїх границах територияльних становить осібний округ виборчий для вибору послів з сельских громад.

§ 6. В округах виборчих громад сільских есть місцем виборчим кожда місцевість становляча громаду, котра після послїдного спису людности числить більше як 250 мешканців. З місцевостей того самого повіту числячих 250 або менше мешканців, положених побіч себе в тім самім окрузі виборчім, мають утворитись збірні місця виборчі. Збірні місця виборчі означити має намісник в порозуміню з Видїлом краєвим дорогою розпорядженя. Одно збірне місце виборче не може обнимати громади, взглядно місцевости з людностию разом вище тисяча мешканців. Головним місцем виборчим кождого округа виборчого громад сельских есть осїдок політичної власти повітової.

§ 7. Кождий з округів виборчих в § і 5 вичислених, має вибрати одного посла. Виборцї зі всїх громад округа виборчого (з виїмкою з тих міст, котрі після § 2 вибирають самі окремо посла) становлять одно тїло виборче.

§ 8. Для вибору послів з загальної курії виборчої становлять округи виборчі слїдуючі групи повітів:

1) Львів з головним місцем вибору Львів;

2) Кракїв-Подгуже з головним місцем вибору Кракїв;

3) Вадовичі-Бяла-Хшанів-Живець-Мисленичі-Величка з головним місцем вибору Вадовичі;

4) Новий Санч-Лиманова-Новий Торг-Грибів Горлицї з головним місцем вибору Новий Санч;

5) Тарнів-Вжеско-Бохня-Домброва-Мелец-Пільзно з головним місцем вибору Тарнів;

6) Рашів-Ропчиці-Стрижів-Кольбушова-Тарнобжег-Нїско з головним місцем вибору Рашів;

7) Сянік-Коросно-Ясло-Березів-Добромиль-Лїсько з головним місцем вибору Сянік;

8) Ярослав-Ланьцут-Переворск-Тїшанів-Мостиска Яворів-Городок з головним місцем вибору Ярослав;

9) Перемишль Самбір-Старий Самбір-Дрогобич-Турка з головним місцем вибору Перемишль;

10) Стрий-Жидачів-Долина-Калуш-Бібрка-Рудки з головним місцем вибору Стрий;

11) Броди-Камінка Жовква-Рава-Сокаль з головним місцем вибору Броди;

12) Тернопіль-Збараж-Золочів-Перемишляни-Бережани з головним місцем вибору Тернопіль;

13) Станиславів-Рогатин-Підгайці-Бучач-Товмач Богородчани з головним місцем вибору Станиславів;

14) Ворщів-Заліщики-Чортків-Гусятин-Теребовля-Скалат з головним місцем вибору Ворщів;

15) Коломия-Печенїжин-Надвірна-Косів-Снятин Городенка з головним місцем вибору Коломия.

§. 9. В округах виборчих загальної курії виборчої есть місцем вибору кожда місцевість становляча громаду, котра після послїдного спису людности числить більше як 500 мешканців. З місцевостий числячих 500 або менше мешканців положених побіч себе в тім самім окрузі виборчім на території того самого повіту судового мають бути утворені збірні місця виборчі. Збірні місця виборчі означити має намісник в порозумінню з видїлом краєвим дорогою розпоряджени. Одно збірне місце виборче не може обнимати громади, взглядно місцевости з людностию вище 3.000 мешканців.

§. 10. Кождий з округів виборчих в § фі 8 вичислених має вибирати одного посла. Виборцї зі всїх громад одного округа виборчого становлять одно тїло виборче.

II О праві активного і пасивного вибору.

§. 11. Повнолїтні австрийскі горожани, посїдаючі такі добра табулярні, від котрих оплачують річно що найменше 200 К податків державних реальних, вибирають самі безпосередно послів на сойм з курії більших посїлостий грунтових. Право вибирати посла прислугує і невласновільним посїдачам дібр табулярних; голосують в їх імени правні їх заступники (опікун, куратор,) або повновласники сих. За жінку виконує тое право її чоловік, котрий з нею жие, за инші женщини власновільні — їх повномочник. Если чоловік і жінка інтабульовані за співвластителїв добра табулярного, то право се прислугує чоловікови.

§. 12. Коли табулярні добра до вибору посла управляючі, є в спільнім посїданю кількох посїдачів, то лиш той з поміж них має право вибирати посла, кого всї спільники до того уповажнять. Если хтось посїдає два або три табулярні добра, від котрих річні податки реальні разом взяті виносять 200 К, — то посїданє тих дібр також управняє до вибираня посла з курії більших посїлостий.

§. 13. Если добра табулярні, управняючі до вибору посла з більших посїлостий, суть в посїданю якоїсь корпорації або товариства, то право вибору має виконувати тота особа, котра після правних постанов або статутів товариства представляє на зверх тоту корпорацию чи товариство. Громади посїдаючи такі добра табулярні, мають виконувати права вибору через свою зверхність.

§. 14. Послів з міст, вичислених в §. 2. і з громад сїльских згаданих в §. 5. сего закона, мають вибирати безпосередно всї ті члени громади мужеского пола, котрі:

1) в містах в §. 2 вичислених управнені суть до вибору репрезентациї промадской, — або від пів року платять що найменше десять корон безпосередних податків державних, а не заходять що до них впрочім причини виключаючі від активного вибору репрезентациї громадской.

2) в громадах сїльских в § і 5 згаданих становлять перші дві третини всїх членів громади до вибору ради громадской управленних а після висоти оплачуваних річно безпосередних податків державних угрупованих, дальше всї ті члени громади, котрі від пів року платять що найменше десять корон безпосередних податків державних, а що-до котрих причини виключаючі від активного вибору репрезентациї громадской не заходять, а вкінци всї ті члени громади, котрим служить право активного вибору репрезентациї громадской без огляду на висоту оплачуваних податків. Коли кількох управленних оплачує такі самі податки, старшай віком попереджає молодшого.

§ 15 Особи, що до котрих заходять всї в §-і 14 передвиджені услівя активного права вибору в однім з округів виборчих міст або громад сельских не можуть в тих округах виконувати сего права, наколи служить їм право активного вибору в курії більших посїлостий.

Особи, маючі всї ті услівя активного вибору в однім з округів виборчих громад сельских, не можуть в тім окрузї виконувати сего права, наколи служить їм право активного вибору в котрім-будь окрузї виборчім міст.

§ 16. До вибору послів з загальної курії виборчої згаданих в § 8. сего закона, есть управнений кождий власновільний горожанин держави укінчивши 24-ий рік житя, що-до котрого не зайшли причини поводуючі після обовязуючого закона громадского утрату права активного вибору репрезентациї громадской, а то в тій громаді, в котрій в дни розписаня вибору есть що найменше шість місяців замешкалий.— Виключені однак від права активного вибору в тій курії суть всї ті особи, котрим по мисли §§ 11 і 14 сего закона прислугує право активного вибору в куриях більших посїлостий, міст або громад сельских.

§ 17. Кождий виборець може своє право вибору виконувати лише в однім окрузї виборчім і в засаді лиш особисто. Виїмково можуть виборцї з курії більших посїлостий виконувати своє право голосованя через повномочника; той мусить в тій самій класі виборців мати право вибираня і може заступати лише одного виборця. Управнені до вибору в курії більших посїлостий маючі добра в більше ніж в однім окрузї положені мають виконувати своє право виборче в тім окрузї, де лежать їх найбільше оподатковані добра. — Управнені до вибору з курий виборчих міст, громад сельских або з курії загальної, если суть членами кількох громад, можуть виконувати право виборче лише в тій громадї, де мають звичайне своє замешканє.

§ 18. На посла соймового може бути вибраний кождий, хто: а) есть австрийским горожанином, б) має 30 лїт, в) знаходить ся в повнім уживаню всїх прав горожаньских, г) має після попередних постанов сего закона право вибирати посла соймового в котрій будь курії виборчій.

§ 19. Від права вибиранія і вибиральности виключені суть тоті особи, котрі засуджені зістали судовим вироком за який небудь злочин, або за проступок крадежи, спроневіреня, удїлу в них, обманьства, або за провину банкротства, (§§ 460, 461, 463, 464 і 486 закона карного). Той насаїдок засуду карного має уступити що до злочинів вичислених в § 6-ім під числами 1 до 10 закона з 15-го листопада 1867 (ч. 131 Вздк.) з кінцем кари, в иншим же случаях по упливі пяти лїт, а що до проступків і провин висше наведених по упливі трех лїт, рахуючи від укінченя кари. Особи попавші в конкурс, або залагоджуючі своє банкротство добровільною загодою з вірителями при співучасти суду, не можуть бути вибрані на посла до Сойму, як довго тревае розправа конкурсова або загодова.

III. Про розписанє і приготованє виборів.

§ 20. До переведеня виборів завзиває намісник, оголошуючи день, в котрім мають ся відбути вибори послів соймових в місцях виборчих, призначених сею ординацією виборчою.

День виборів має ся так установити, щоби може було поробити всї потрібні приготовленя. —

§ 21. Загальні вибори на Сойм мають ся в той спосіб розписувати, щоби вибирано найперше послів з курії загальної, опісля з курії сїльских громад, міст та палат торговельних і промислових, а вкінци з курії більших посїлостий, та щоби вибори з кождої з повисших курий відбулись по цїлім краю на одним дни.

§ 22. Розписанє загальних виборів має ся оголосити в газетах краєвих, а також оповістками по всїх громадах краю.

Розписанє поодиноких виборів має ся оголосити що до курії виборчої в більших посїлостий і палат торговельних і промислових газетами краєвими, а що до курий виборчих міст, сїльских громад і курії загальної, оповістками по всїх громадах, належачих до дотичного округа виборчого.

Між днем оголошеня виборів, а днем вибору з курії загальної мусить уплинути час що найменше шести тиждиів.

§ 23. Всїх управненних до вибору, котрі після сеї ординациї творять одно тїло виборче з виїмкою управненних до вибору в палатах торговельних і промислових списує ся в одну окрему лїсту.

Лїсту виборців кождого тїла виборчого має в евіденції удержувати власть покликана до уложеня еї і має еї виготовити в двох примірниках.

§ 24. Лїста виборців для тїла виборчого більших посїлостий має укладати намісник округами і оголосити в газетах краєвих, назначаючи від дня оголошеня 14-дневний денець до реклямацій. — По реченци тім реченець до реклямацій має ся яко спізнені відкинути.

§ 25. Намісник має рішати, чи реклямациї внесені що-до втягненя в лїсту виборців осіб неуправненних, або ва відворот, що-до опущеня управненних до вибираня, суть узасаднені або ні; — ему прислугує також право аж до дня виборів урядово поправити лїсту виборців більших посїлостий.

§ 26. Як скоро тілько лїста виборців тїла виборчого більших посїлостий буде поправлена через рішеня реклямацій в приписанім реченци внесених, має намісник переслати витяги з тої лїсти і з того спису до дотичних староств. — Тіж мають виготовити для виборців карти легітимацийні, т. є. письма в котрих має бути написане імя і прозвище виборця, місце, день і час вибору, котре то письмо управняє до участи в виборах.

Карти легітимацийні доручає ся виборцям більших посїлостий, а если хто не мешкає в краю, взиває ся его посередством краєвих урядових часописей, щоби зголосив ся по ню.

§ 27. Лїсту виборців з міст вичислених в § 2. орд. вибор. як також лїсту виборців з громад сельских згаданих в § 5. орд. виб. як в кінца лїсту виборців з загальної курії згаданих в § 8. орд. виб., укладає в кождім місті згядно в кождій громаді бурмистр згядно начальник громади при стислім захованю постанов §§ 14. і 19. сеї ординациї виб. і виставляє в уряді громадскім до перегляду найпізнїйше на 30 днїв перед виборам посла. Заразом має тое виставленє лісти оповістити в громадї, а то так через прилюдне устне оголошенє, як також прибитє письменної оповістки на будинку громадскім і що найменше в трох видних місцах в громадї, і означити вісїм день терміну до внесеня реклямацій, — так однак, щоби між послїдним днем сего терміну а днем вибору посла було найменше 14 днїв часу.

В оголошеню тім має бути докладно означений льокаль, в котрім лїста до переглядy есть виложена, як також має бути поданим де загальної відомости, що лїсту переглядати вільно кождому виборцеви кождого дня від години 9. рано до 6. пополудни.

Лісти виборчі вільно кождому переглядати і брати з них собі відписи.

Реклямациї против ліст виборчих можуть вносити управненні до вибору в дотичнім окрузї виборчім з причини поміщеня в лїстї до вибору неуправненних або поминене до вибору управненних до рук начальника дотичної громади.

Начальник громади обовязаний есть внесені до рук его реклямациї в протягу 24 годин предложити, староству повітовому, а в містах з власними статутами тому орґанови політичному, котрого намісник до рішеня реклямаций визначить. — Староство повітове, взглядно той орґан, обовязаний есть внесені реклямациї безпровочно порішити так, щоби рішене вносячому реклямацию в протягу днїв трох від предложеня его покликаній до рішеня власти було доручене.

Против сего рішеня вільно реклямуючому в протягу трох днїв від доручення внести відклик через староство повітове взглядно політичний орґан видавший рішене до намісника краю.

Намісник рішає реклямациї остаточно, так однак, щоби письменне его рішене реклямуючому перед днем вибору посла могло бути доручене.

§. 28. Лісти виборчі спростовані в наслїдок рішеня реклямациї мають бути приготовані в двох примірниках. — Оден примірник предложити має начальник громади староству повітовому, а в містах з власними статутами орґанови політичному до порішеня реклямаций устано-

вленому, а другий примірник заховає у себе. — При виборах з курії загальної мають начальники тих громад, котрі суть з другими громадами до одного збірного місця виборчого прилучені переслати листи виборчі зі своїх громад начальникови тої громади, котра яко збірне місце виборче есть установлена.

§ 29. На основі предложених листів виборчих має староство повітове виставити для виборців зі всіх громад свого повіту карти легітимаційні, в котрій має бути покликане число порядкове листи виборчої, імя і назвиско управненого до вибору, місце в котрім вибір має відбутись і означене часу в котрім голосованє розпочатись і в котрім скінчитись має.

В містах з власними статутами обовязана есть до виготовленя карт легітимаційних зверхність громади.

Карти легітимаційні мають бути доручені кождому виборцеви за власноручно потвердженим рецепісом найпізнійше три дни перед днем вибору. Доручене може наступити через почту або через зверхність громади, в котрій виборець має свое замешканє.

Рівночасно подасть староство повітове, а в містах з власними статутами зверхність громадска до прилюдної відомости, що кождий виборець, котрий би з якоїбудь причини карти легітимаційної не одержав, може в протягу послідних двох днів перед виборами одержати у тойж власти дуплікат карти легітимаційної. — Зголошуючому ся по такий дуплікат виборцеви обовязана дотична власть тойже безусловно і без якоїбудь перешкоди видати.

§ 30. — Рівночасно з картами легітимаційними має бути доручена кождому виборцеви карта до голосованя заосмотрена печаткою староства повітового, а в містах з власними статутами печаткою зверхности громадскої з додатком уміщеним на карті легітимаційній, що голоси віддані на иншихъ такою печаткою не заосмотрених картках будуть уважатись неважними. Що до способу доручена і видавана дуплікатів карт до голосованя обовязують постанови § 29 що до карт легітимаційних.

§ 31. — Для виборів з кождого тїла виборчого установлений буде зі сторони ц. к. правительства комісар виборчий. — Комісаря виборчого установлять має для тїл виборчих з палат торговельних і промислових, як також з міст маючих власні статута ц. к. намісник краю — для всїх иншихъ тїл виборчих начальники повітових властий політичних тих повітів, в котрих суть головні місця виборчі. Установленє комісаря виборчого подане буде до відомости виборців найменше на 8 днів перед днем виборів через письменно оповіщене прибити на звичайнім місци оголошень ц. к. староства повітового, — а кромі того через устне огошенє перед розпочатем самого акту виборчого. — Уряд комісаря виборчого есть почетним урядом горожаньским, від принятя котрого нїхто з виїмкою недаючих усунутись перешкод — ухилитись не може.

(*Конець буде.*)

Сойм краєвий.

Нині розпочались наради сойму краєвого. Намісник ґр. Потоцкий отворив сойм повідомленєм, що цїсар іменував маршалком краєвим ґр. Ст. Баденього, візвав его, щоби обняв президию.

Маршалок покликав ся на свою минувшість яко маршалка і заявив, що передовсїм буде старати ся пильнувати реґуляміну. *По руски* маршалок сказав: „Витаю сердечно послів рускої народности і прошу щоби обдарували мене своїм довірем. Запевняю їх, що найдуть в мені не лиш безсторонного провідника нарад соймових, але також знайдуть у мене зрозуміне культурних і народних потреб руского народу, знайдуть підпору слушних бажань в границях можливости". Дальше маршалок (по польски) звернув увагу на се, що теперішна сесия соймова має полагодити дуже богато важних справ, від котрих зависить правильне функціоноване адміністрациї краєвої, а до того потрібне ухваленє двох буджетів краєвих.

Супротив сего було би річию безцїльною старати ся в сїй сесиї полагодити „важнїйші законодатні проекти" (бюра посередництва працї? — *Ред.*) Відтак маршалок вичислив справи, які сесия має полагодити і коротко мотивував предложенья виділу краєвого.

Відтак забрав слово намісник. Просить передовсїм принятя запевненє, що всї сили посьвятить для сповненя поручених ему обовязків. Змінивши свій уряд, не змінив своїх поглядів, а хоче, щоби судили его по дїлах. Буде руководити ся лиш законами, справедливостию і інтересом краю. Буде рівно трактувати обі народности. Готов підпирати культурний і економічний розвій народу руского так само щиро, як розвій народу польского. Однак виступить рішучо против проявів суспільної чи національної ненависти, котрі при безкарности мусять викликати забуреня і загрозити публичний спокій, а в результаті не принесли би користи навіть сторонї, що сїе гасла ненависти. Буде старатись головно о се, щоби адміністрация функціонувала скоро, буде старатись взагалї о правильне функціоноване адміністративної машини. [*По руски:* Тяжкі елементарні катастрофи навістили наш край. В західній Галичинї повени, в східній град зруйнували працю в кількинадцять повітах. Окрім того в значній части краю велики до-мови, перший раз у соймі, рускі посли приняли оплесками.) Дальше намісник заявляє, що держава не може винагородити всїх страт; державна запомога буде ужита справедливо, а о скілько квота визначена правительством не вистане і як би якій околици грозив голод, що він буде старати ся о дальшу поміч.

Перед приступленем до дневного порядку п. Гурик підпер відчитану петицию о заснованє рускої ґімназиї в Станиславові.

По короткій промові п. Гурика приступлено до читаня справоздань Виділу краєвого.

По полагодї тих предложень сойм приступив до справи наглячих внесень:

Наглячі внесеня руских послів

Посла Олесницкого і тов.

„Вис. Сойм зволить ухвалити: Взиваєсь ц. к. правительство, щоби відкликало як найскорше розпорядженє ц. к. міністерства війни з 19. серпня 1903, по мисли котрого жовнїри, котрі з днем 1. жовтня 1903. кінчать третий рік служби військової, мають до сїчня 1904. остати в чинній військовій службі. *Олесницкий*, Барвіньский, Король, Барабаш, Могильницкий, Охримович, Гурик, Глиджук, Старух, Богачевский, Остапчук, Мазикевич, Жардецкий, Стапіньский, Кремпа."

Посла Олесницкого і тов.:

Високий Сойм зволить ухвалити: Взиваєсь Виділ краєвий, щоби безпроволочно в дорозї телеґрафічній візвав виділи повітові в Богородчанах, Бережанах, Бродах, Калуша, Равї, Старім Самборі, Теребовли, Заліщиках і Золочевї до як найскоршого предложенья дотичного цифрового виказаня висоти шкід з причини градобитя в тих повітах. — (Підписи ті самі що в попереднім внесеню.)

Посла Могильницкого і тов. о припорученє Виділови краєвому: сейчас візвати телеґрафічно виділ повітовий в Рогатинї, щоби предложив подрібний виказ шкід градових в повіті рогатиньскім.

Посла Могильницкого і тов. о запомогу для 18 погорільців громади Залипе.

Сойм ухвалив наглячість внесеня д-ра Олесницкого (і ще двох подібних п. п. Буйновского і Стапіньского) о усунене розпорядженя міністерства війни, продовжаючого військову службу. Самі внесеня відослано до адміністративної комісиї, котра до трех днів має здати соймови справу. Промозу, якою пос. Олесницкий мотивує свое внесенє, подамо завтра.

П. Олесницкий, мотивуючи наглість внесена що-до зажадання від рад повітових в телеґрафічній дорозї цифрового звіту о висотї шкід зроблених градом, звертає увагу, що справозданя виділу краєвого о сих шкодах є так недокладне, що сойм не може утворити собі образу о розмірах шкоди а тим самим тяжко ему буде зориентувати ся, які запомоги удїлити потерпівшим. Наглість внесеня ухвалено. Мотивуючи само внесенє, д-р Олесницкий звертає увагу на справозданя рад повітових, в котрих стоїть лиш число громад повіту, котрі потерпіли від граду, але нїгде не подано висоти шкоди, хоч би лиш в приближеню. — Внесенє відослано до буджетової комісиї.

Наглість внесеня о. Могильницкого, щоби від ради повітової в Рогатинї зажадати телеґрафічно справозданя шкід елементарних в Рогатинщинї принято, а само внесенє відослано до буджетової комісиї. До тої самої комісиї відослано також друге наглє внесенє п. Могильницкого, щоби погорілій громадї Залипе дати запомогу в квотї 2000 корон.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Македонія.

Адріанополь. Альбаньскі резерви в дорозї з Адріанополя до Кіркілїсси допускали ся рїжних надужить особливо в Енїдї, де зрабовано церков. В Альманджику Турки мали стяти 220 Болгар в очах їх родин. Льокальні власти старають ся відобрати зрабовані предмети.

Атени. Після донесень грецких консулїв жнива в Македонії цїлком знищені і населенню грозить голод. Правительство і населенє многих міст Греції рішили безпроволочно розпочати ратункову акцию.

Рим. Папа має бути дуже зіритований тим, що дїє в Македонії, особливо звірствами. Говорять, що приготовляє письмо до держав, в котрім в імя христіянства і культури візве їх, аби зробили кінець анархії і привернули спокій.

Ex lex на Угорщинї.

Будапешт. В Будапештї вплачено від мая податків о $^1/_5$ менше як в минувшім роцї, хоч банки, акційні товариства і всї більші фірми платять податки точно без огляду на стан ex lex. В Будапештї вплачено 2,600.000 К менше. На провінциї вплинуло в серпни о половину менше, як в минувшім роцї.

Процес о бунт.

Бельовар. В найблизших днях відбуде ся тут судова розправа против пароха в Гоґовницї Новакова і 115 иншихъ обжалуваних о бунт в часї розрухів в керешверскім повіті. З причини тих самих подій обжалувано еще тисяч дальших осіб; процес против них відбуде ся в жовтни.

НОВИНКИ.

— **З Полтави** одержали ми сегодня отсю леґатів з Росиї, тринайцять осіб з Австриї. Тисячі публики. Місто декороване. Зложенє містьдесять вінків. Нас всюди витають овацийно. Нам дозволено читати привітні письма й адреси по нашому, нашим же братам з Росиї нї. Коли першому заборонено при читаню, він заложив протест і всї вийшли з салї театральної. Вчера скінчилось торжество „Наталкою Полтавкою" і комерсом.

— **В справі рускої ґімназиї в Станиславові** сказав маршалок ґр. Баденї рускым послам, що уважає себе за звязаного приреченєм свого попередника ґр. Потоцкого і справу рускої ґімназиї в Станиславові поставить на дневнім порядку в тій хвилї, коли рускі посли сего зажадають. З уваги на сю заяву маршалка руский клюб соймовий на вчерашнім засіданю порішив свою тактику в сїй справі.

— **Посольске справоздане посла до ради державної Василя Яворского** відбуде ся: в Рогатинї д. 22 вересня, в Бережанах 24 а в Підгайцях 26 вересня. (В оповіщеню в 194 ч. „Дїла" пос. Яворский визначив був днї 21, 23 і 25 вересня).

— **Митрополит Ексц. Шептицкий** поїхав сегодня до цісаря до Хлопів, де буде на обід; нині вечером верне назад до Львова.

— **Пок. крил. о. Симеон Ткачуник**, крилошанин і кустос станиславівскої капітули, записав 18.000 К на станиславівску бурсу ім. св. Николая, 14.000 К на станиславівский інститут дівочий під зарядом СС. Василиянок і 4.000 К на „Русский Народний Дом" в Станиславові, менші квоти на даківску бурсу і на бурсу Ефиновича в Бродах, а часть спадку своїм кривним.

— **Розрухи против Жидів в Заболотові.** Як звідтам доносять, підчас ярмарку там дня 11 с. м. в полудне розійшла ся поголоска, що в якімсь жидівскім домі замордовано жінку з Балинець, котра мала при собі гроші за продані воли. З того счинилось роз'арене; товпа головно з паробків, вказувала що раз на инших Жидів яко виновників і кидала ся на них. Побито тяжко трох Жидів а кількох легко. При тім бито шиби в жидівских домах в ринку і в двох улицях, куда йшов похід, утїкаючи перед жандармерию, товчено горшки і айца. Розрух тревав усего пів години. Жиди подають шкоду на кілька тисяч. Комісар староства при помочи жандармериї веде слїдство. Впрочім у місті спокій.

— **Ц. к. страйк.** З Калуша пишуть нам: У нас лучила ся дуже цїкава пригода в ц. к. судї повітовім. Начальник калуского суду *п. Новосельский* продовжив судовим урядникам і помічникам канцелярийним години урядові з полудня від 3 аж до 8-ої. А що після закона персонал канцелярийний обовязаний працювати лише вісїм годин денно, то ему не лишило ся иншого виходу, як против нарушеня закона начальником суду застрайкувати. І они се вчинили. — *Я. К.*

— **В справі відносин шкільних в Рінневі** (пп. 190 і 191 ч. „Дїла" одержуємо ось-таке письмо: В додатку до 190 і 191 ч. „Дїла" зачитав я допись підписану „молодим педагоґом" о відносинах шкільних в Рінневі, що містить факти неправдиві. Прошу отже о поміщене слїдуючого спростованя на підставі § 19 уст. пресової. — Не есть правдою, щоби на репарацию головного будинку шкільноко ужито фонди зложені на будову нової салї шкільної, бо на сю цїль ужито фонди до того призначені, а тим самим не есть правдою, начеб я перешкаджав в будові нової салї шкільної боячись коштів, бо, як з попереджаючого слїдує, фонди на будову суть і лежать в готівці. Наконець не есть правдою, щоби я за шкільні гроші поширав свої будинки, бо маю солому власну, а рахунки шкільні предкладає ся що-року Раді шк. окр., котра їх трутинує. Натомість есть правдою, що другий будинок шкільний находить ся в лихім стані, однак до будови нової салї шкільної не мож до тепер приступити, бо плац і половина будинку шкільного находять ся в фізичнім посіданю громади, що его уживає на канцелярию громадску, а власти не приступили дотепер до вируґованя канцелярії з будинку шкільного. Иншим плацом фонд шкільний не диспонує. Дальше есть правдою, що дах полатано старими снїпками, що я їх відступив безплатно; тому старший, бо будинок, що має ся що-хвиля розібрати, не варт нового даху. Наконець есть правдою, що я дав загату з картофлиня (рівно безплатно), бо практика навчала, що загату зі соломи розкрадено без милосердна. — *Adam Thullie* предсїдатель Р. шк. місц. в Рінневі пов. каменецкого.

— **Заведене для божевільних в Кульпаркові** є від давна вже дуже переповнене. Длятого краєвий виділ зажадав від сойму уповажненя до купна палати в Кристинополи, щоби переробити її коштом 395.248 К на помішеня 300 невиличимих божевільних. Також і в кульпарківскім заведеню мають бути виконані нові будівлї і перебудови коштом 821.023 К.

— **Міжнародна вічливість.** Недавно Іспанцї поставили славному французскому поетови Вікторови Ґюґови памятник в Мадридї. У віддаку за те в Парижи розписано субскрипцию на здвигненє в Парижи памятника славному іспаньскому поетови Мігуелеви Сервантесови (род. 1547., ум. 1616 р.), авторови звісного твору „Don Quixote".

— **З театрального сьвіта.** Італїяньске міністерство просьвіти надало знаменитому трагікови Томасови Сальвіньому з нагоди 60 ої річниці его уродженя золотий медаль а в адресї, супроводившій медаль, міністер-левн штуки, високе культурне значінє і ставить его по заслузї в ряди великих учителїв людскости. — Столїтну річницю уродженя нїмецкого драматичного артиста Еміля Девріена (род. 1803, ум. 1872 р.), котрий в історичнім драматї займає почесне місце побіч Россіого, Сальвінього і Давізона, почитять его почитателї виданем у Франкфуртї обширної книжки про него, в котрій кромі портретів, ґравюр і т. п. буде напечатана велика переписка его з визначними сучасниками: поетами, критиками, артистами, мужами державними і т. д. — В Горжіцах в Чехії на провінціяльній виставі будить велике заінтересованє віддїл призначений звісному ческому композиторови Сметанї, авторови опери „Проданої судженої". Там можна бачити его рукописи, видання его творів, портрети его і артистів сьпівавших головні партиї з его опер, типи его опер і рисунки декорацій до них, і т. д. В на виставі і статистична таблиця представлень опер Сметани. З неї видко, що „Продана суджена" була грана 2.714 раз (з того в Чехії 1214 раз).

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українсько-руску бурсу в Новім Санчи!

— **З Товариства „Труд".** До відомости нашим Вп. Панам подає Товариство „Труд", що осїнний і зимовий сезон капелюхів уже розпочав ся. Сальон мод в нашім Товаристві заосмотрений у великий вибір красних капелюхів убраних і фасоніе на рїжнородну пізу. Великий вибір дїточих капелюхів. Рїжнородні модні вироби в пер, як боа, ковнїри і т. п., відповідні на улицю і до строїв візитових та галевих. Замовленя письменні полагоджує ся відворотною почтою.

— Вже згадану в „Дїлї" книжочку „Красний примір направив образок з житя ґімназиястів, в одній дїї" М. Чорнила (33 сторін), можна набути в філії „Просьвіти" в Сяноцї. Один примірник 24 сот., 5 прим. 1 К 10 сот. вже з почтою. — 30% з розпродажи призначено на українсько-руску Бурсу в Сяноцї. Тому виновні сподїваємо ся, що Дорогі Земляки, котрим не легковажна народня справа, радо розкупляють невеликий накład, а сим причинять ся для згаданої інституциї. — *Від Виділу Філії „Просьвіти" в Сяноцї.*

— **Прошу усильно** Вп. Пацлавского, студ. філ. з Бережан, Вп. Пашкевича з Самбора і Вп. Івана Смолиньского студ унів. щоби зволили безпроволочно прибути до Львова і взяти участь в пробах хору прогульки угорскої. *О. Нижанковский, Йосиф Доманик.*

— **На покрите видатків сьпівацкої прогульки** по Угорщині зволили дальше жертвувати: Тов. „Зоря" у Львові 20 К, Сьвіт. Народний Комітет 20 К, Тов. Урядників і Сьвящеників 10 К, о. К. Вардин з Ланів 3 К. Тов. Руска Бесїда у Львові 20 К. Усїм тим жертводавцям складаємо сердечну подяку. З огляду, що прогулька вийздить вже дня 18 с. м. звертаємось з просьбою о надсиланє датків на сю цїль. Жертви просимо слати на адресу д. Денис Кучика, Львів, ринок ч. 10. — *Комітет.*

— **Товариство ткацке в Глинянах** просить нас оповістити, що віддано фірмі Езг. Спожарский і В. Устеньский у Львові при ул. Рускій ч. 1, комісовий склад килимів, котачи тим самим виперти з наших церков лихі заграничні вироби. Сподїємо ся, що Всч. духовенство підпере змаганя сего товариства.

Урядові вісти:

— **Вісти з Еп. Перемиской.** Канон. институцию дістали оо: Ник. Паньковский на Устиянову, Лев Набак на Нагірці і Юлїян Негребецкий на Бандрів. — До канон. институції на Маковиско візваний о. Ник. Крайчик. — Завідательства дістали оо: Ілярий Паньковский в Горинци, Ів. Гринь в Крецові і Орест Сиротиньский в Токарни. — Сотрудництво в Завадцї дек. лїського дістав о. Любомир Сембратович. — Містодеканом бїцким іменований о. Вол. Калужняцкий парох в Бортнім. — Відзнаки крилошанські дістав о. Мих. Венгриновичъ парох в Улазові. — Сотрудництво в Нагуевичах дістав о. Ів. Ганасевич. — О. Дион. Домбровский візваний на канон. институцию на Висову.

— **Іменованя.** Державний прокуратор Генр. Гайдерер іменований старшим прокуратором на місце п. Воронецкого, котрий перейшов на выслугу. — Надзв. професор д-р Мар. Смолиховский іменований звич. професором теоретичної фізики у львівскім університеті. Професор І-ої реальної школи у Львові Мих. Літиньский іменований директором ІІ-ої реальної школи у Львові.

— **В Товариствї взаїмних обезпечень „Дністер"** видано в місяци серпни с. р. 20 029 важних поліс на суму 17.749 391 К обезпеченої вартости з премією 165.934 К 94 сот.; разом від початку року по конець серпня було 90.507 важних поліс на суму 89,496.531 К з премією 837.698 К 94 сот. — Попереднього року за той сам час було 73.980 важних поліс на суму 74,801 221 К з премією 679.630 К 65 сот., т. в. сего року о 16.527 поліс і 158.059 К 29 сот. премії більше. — Шкід в серпни було 183 случаїв, разом всїх від початку року по конець серпня було 116 шкід з котрих 1087 вже виплачено, 11 шкід находить ся в ліквідациї у місцевих делеґатів, а 18 відшкодовань на разї з причин правних здержано. Сума всїх тих шкід разом з коштами ліквідациї виносить brutto 643.462 К 51 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний захунок 309.545 К 72 сот. — Фонди Товариства обезпечень (резервовий, резерва премій і прочі) виносять з кінцем серпня 1,081 072 К 50 сот.

ВЖЕ ВИЙШЛИ „Науки на неділі“ о. Т. Савойки. Дістати можна у Львові в книгарни Тов. ім. Шевченка і Ставропігійского Інституту, в Перемишлі в книгарни Андрія Юшиньского і у автора (Селиска п. Динів). Стор. 483+V, ціна 4 К. 5 3 5

Надіслане.

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошення до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 56 2 10

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг. шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол.

ул. Паньска ч. 6. Телєфон ч. 722.

5 2 3—43

Вернувши до Львова, приймаю, як досі, всї роботи в круг краєвства жіночого входячі. — Замовлення з провінції полагоджую після найновійших взорів в як найкоротшім часі.

З днем 15 н. ст. вересня отвираю курс науки кроєвства методою французскою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА

ул. Хоружкини ч. 13. 6

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

провізія Заводу Ґальванічного на плянтадиях „Галицкої“.

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4195

Курс львівский

в дня 12 н. ст. Вересня 1903.

Банкноти за штуку без купона	Купно	Здаж.
Банкноти австрійскі по 100 кр. в срібл.	3 —	540
Банкноти угорскі по 100 кр. в срібл.	—	280
Банкноти руские по 100 кр. в срібл.	—	—
Банкноти Банку Краєвого по 100 кр. в срібл.	—	—
Банкноти Банку Краєвого по 100 кр. в срібл.	370	620
Листи заставні по 100 кр.		
Листи Банку Краєвого 5% в срібл.	101 25	—
Листи Банку Краєвого 4½% в срібл.	100 50	10 50
Листи Банку Краєвого 4% в срібл.	87 80	98 50
Листи Банку Краєвого 4% в срібл.	101 70	102 40
Листи Банку Краєвого 3½% в срібл.	88 75	89 45
Позичка краєва 5% (з купонами)	88 7	— —
Облігації Банку Краєвого 5% в срібл.	99 7	— —
Облігації Банку Краєвого 4½% в срібл.	93 6	99 2
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.		
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	88 8	100 30
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	103 —	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	101 70	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	101 75	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	— —	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	— —	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	99 30	100 —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	96 50	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	91 50	— —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.		
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	к. с.	к. с.
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	77 —	81 —
Облігації Банку Краєвого 4% в срібл.	—	— —
Акції:		
Акції Банку Краєвого	11 24	1 40
Акції Банку Краєвого	18 —	19 20
Акції Банку Краєвого	250 —	274 —
Акції Банку Краєвого	259 50	265 —
Акції Банку Краєвого	17 10	17 90

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Ямова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/5 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івоничча, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/5 до 15/9 в неділї і свята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Бевшца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Ямова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюховичь: 5·50* (від 17/5 до 30/8 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.) 8·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 15/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. після середноєвр. 12·36 після львівского). — **Інформаційне бюро** в дворци (і продажа білетів та розкладів їзди) **ул. Краєвцких ч. 5.** 68

Хвалите Господа з небес!

Молитвеник для руского народу

виданий товариством „Просьвіта“.

В народній мові, правописею шкільною великий і догідного формату, обіймаючий **734** *сторін друку, а не як в календари „Просьвіти“ на рік 4901 подано хибно 234 сторін друку.*

ЦІНА: *I. На звичайнім папері з образком Пресв. Діви Марії:*

1) Молитвеник брошурований . . . 1 к. 20 с.
2) оправлений ціло в полотно з одвітними відтисками з шабатуркою . 1 к. 80 с.
3) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками з шабатуркою . 2 к. 40 с.

II. На великім папері з чудово гарним образком Ісуса Христа:

4) брошурований . . . . . 1 к. 40 с.
5) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів . . . . . 3 к. 20 с.
6) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів і гарної скобки (клямри) . . . . . 3 к. 60 с.

Сей молитвенник можна дістати в канцелярії товариства „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10.

На кошта треба прислати 45 сот.

Учениця з V-ою клясою виділовою, скінченою в яворівскім монастири з поступом відзначаючим, глядає лекцаї на село на цілий рік. Адреса: *Евфрозина Борисівна* в Яворові. 2—2

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і загранічних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 4 —183

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОГРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кільо (включно кошик). 188

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Русинка старша вдова або сирота по священику получить сейчас ціле содержане за заряд і надзір сумісний при дітях в Коломиї. — Зголошення: *о. Александер Осадца* парох в Вікні, п. Городенка. 55 4—59

Центральне бюро оголошень дневників і унїверз. реклями

АДОЛЬФА ХУЛЯВСКОГО

у Відни. VI. Getreidemarkt ч. 13

(телефон 2432)

приймає передплату на оголошення на усї часописи сьвіта по найдешевших цінах; замовлення на виконання: афішів, вивісок, ілюстрацій і т. п. первородних артистів. Удїлюване автентичних адресів.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошення на вінчання, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Глядаю учительки

до двох дітий, хлопця і дівчини з 4 кл. норм.; дівчині треба подавати також початки гри на фортепяні. Зголошення приймє: *Ю. Дудик*, парох в Фірлеєві. 557 5—5

Сливки „Квечи“ по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Залїщик. 568 3—10

Учителя найкраще академіка, потребую до науки дітий I. II. кл. ґімн. Вимогі условія листовно *о Іосиф Яворский* в Лучинцях о. п. Путятинцї, коло Рогатина. 157 8—3

Семинарист глядає лекцаї на село на цілий рік. Рівнож може приготовляти до іспиту I і II. ґімназ. — *Іван Баймак* в Кадлубисках, п. Ясенів к. Золочева. 560 8—8

Хлопець з доброго дому

знайде уміщене в торговли Ів. Стернюка в Залїщиках. Першенство мають тоті, котрі були вже в торговли. 563 3—5

Краківска цукорня ул. Фредри

поручає знамениті тїсточка по 6 сот. ½ к. кармельків 80 сот. ½ к. помадок 1·60 сот., ½ к. чоколядок 2 кор. Усе першої якости. 569 3—5

Реалїст-Русин може зараз дістати лекцию до приготовленя ученика до IV кл. реальн. Відомість ул. Гофмана-Опата ч. 7 А. 575 2—3

Учителька глядає приватну посаду на селї. Ласкаві зголошена: І. Гульковска, ул. Водна ч. 3 II. Львів. 565 3—3

Пошукує ся інструктора до ученика з V. кл. ґімназ. *М. Ковальский* ц. к. лїсничий, Поляниця пп. Болехів. 568 3—4

Вдова по урядничу прийме на мешкане з харчем пп. студентів. Близша відомість ул. Гофмана ч. 5 а, партер на лїво. 570 2—5

Ученик VI кл. ґімн. пошукує сейчас лекцаї на село. Близша відомість в Адмінїстрациї. 571 2—3

Півець іспитований

може учити хор, уміє грати на фісгармонії, знає також початки гри на скрипцї. Пошукує посади. Адрес В. К. poste restante Львів, Підзамче. 571 3

Учителька до дітий шукає посади до дому *руского священника*. Ласкаві зголошена: A. B. poste restante Dzików stary коло Олещиць. 574 2—3

Фортепян короткий, дешево сбродам 5 3 ул. Сковївска 2 d. 1 2

КОЛДРИ на вовняній ваті по зр. 3·50, 4·50, **6,** 7, 8, 9, 10, 11, 2 до 14 зр. 3р. Колдри шовкові і атласові по 2·50, 14, **16,** 18, 20, 2 , 24 до 32 зр

НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обосторонно до уживани дуже практичні і гарні, дане 1 до 2 зр дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тілько в **Спеціяльній робітни колдер і матерацїв**

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперника ч. 5.

536 1—7 (1)

Десеровинний оград

з Візентайских гір, найліпший і найсмачнїйший угорский виноград лїчничий, найліпшопороди в кошиках по 5 клґр.

	Кор. 3
5 клґр. сливок . .	К 2·50
„ грушок . .	„ 2·50
„ яблок . .	„ 2·50
„ помідорів .	„ 1·50
„ кавунів . .	„ 1·50
100 клґр. десерового винограду . . .	К. —·48
„ клґр. туркестанских кавунів .	—·16
„ волоск. кавунів .	—·12
„ помідорів . .	—·16

доставляє

Edv. Aleks. Mathè

Gyöngyös, Ungarn.

586 1—9

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Т. МАРЕНИЧ

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пянїна з першорядних фабрик. 590 284—2

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Селярскій (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 15 вересня 1903.

Надзвичайне представленє

Виступ всїх артистів і артисток, знаменита тресура коней, виконана директ. братьми Труцці.

По раз 9-ий у Львові

QUO VADIS

або смерть римского цїсаря Нерона.

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Інсценїзував дир. Ґіґетто Труцці. — Римскі походи військові, балят і бакханалії в часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагав ся уратовати свою наню Лїґію.

Незадовго виступить перший раз у Львові сьвітової слави погромник **Тіомзон** з своїми тресованими слонями.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика I. — Електрична зелїзн

Ч. 197. ЛЬВІВ, Второк 2 (15) Березня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: *за границею:*
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтовоі пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

По цісарскій гостині.

Перебіг гостини цісаря в столици Галичини звісний вже нашим читачам з опису, поміщеного у вчерашнім числі нашої часописи. Коли-ж усякі гостини того рода, як гостина монарха у Львові, не є актами лачної куртуазиї, але мають не аби яке політичне значіне й носить на собі більше або менше зазначене політичне пятно, тож хочемо нині оглянути доконаний вже факт саме з того боку, як подію політичної ваги, а то тим більше, що в австро-угорскій монархії мимо кількох десятиліть конституційного устрою Корона все таки остала не то головним, але найголовнійшим політичним чинником, а тим самим і все, що вяже ся з публичним відношенем ей до австрийских народів набирає тут більшої політичної ваги. А спонукує нас до сего ще й ся обставина, що з боку тих кругів, котрі могли мати і мали справді вплив на програму цісарскої гостини у Львові, — як се вже певно і наші читачі з відорваних фактів і донесень наших могли замітити — починено недвозначні заходи, щоби побутови і приемови монарха у Львові накинути таке політичне пятно, супротив котрого ми, а з нами і весь руский нарід в Австриї, з усею рішучостию мусимо застерегти ся. Робимо-ж се аж по виїздї монарха тому, що тим яркійше бажаємо зазначити, що нарід руский, хоч недвозначно ігнорований з нагоди монархової гостини тутки, на своїй таки земли, вмів з повною льояльностию, з огляду на особу високого гостя, пошанувати так важну хвилю, а одвічалиними за все знехтоване Русинів і руского характеру сеї части краю в програмі цісарского побуту у Львові робить тих, хто покликаний з уряду бути дорадчиком та інформатором Корони.

Що заміром і бажанем деяких кругів було: в часї цісарского побуту і перед очима монарха затерти навіть слїди істнованя другої народности в краю, именно істнованя Русинів, а натомість представити наш край як одноцїльну „політичну індівідуальність" — кажучи словами з промови маршалка ґр. Ст. Баденього — се аж надто очивидне з цїлої програми цісарскої гостини, з обставин, що товаришили ей устаненю, та з енунциаций, які з тої нагоди найшли місце. Бо, чейже нїчим иншим, як лише тим заміром недопустити Русинів перед лице монарха треба витолкувати факт, що в згадану програму не вставлено приему монархом депутациї руских національних товариств, кажучи, що нїбито нїякі „приватні" депутациї не будуть цісареви представлені. Тимчасом взято в програму та допущено перед лице високого гостя якусь депутацию „шляхти", ведену кардиналом Пузиною, і депутацию Жидів під проводом д-ра Бика, котрий навіть виразно зазначив національно-репрезентацийний характер сеї депутациї, заявляючи, що він промовляє „іменем Жидів з цїлого краю".

В ігнороваиу Русин в посунено ся навіть до сего степени, що в первісній програмі поминено руску катедральну церков, так що цісар прямо з двірця мав удати ся лише до польскої катедри переїздячи без задержаня по під саму браму съвятоюрского храму. Вправдї на личну інтервенцию Митрополита у Відни, в послїдній майже хвили змінено програму, вставляючи до неї і гостину монарха в рускій катедрі, а тим самим і помішано дещо польским аранжерам цісарского приему у Львові одноцїльність їх пляну, однак первістний факт і его тенденция остануть нестерті. Як розуміти нам їх, се вияснює впрочім недвозначно вчерашній Dziennik polski, що з питомою собі балакучостию і злобою пишучи, що „цїла істория дрібних амбіций лучить ся з гостиною цісаря в церкві св. Юра", хоче відібрати і сїй гостині всяку національну краску, кажучи, будьто „заходи Митрополита мали лише часто обрадове значіне" і будьто „гостина монарха і прием его у св. Юра мали наскрізь і одиноко лише церковний та обрадовий характер".

Так фактом есть, що Русинів і їх властивої репрезентациї, се есть репрезентации їх національних орґанізаций, перед цісаря не допущено. Тим робом менери польскої політики, що витиснули на програмі цісарского побуту у Львові свое пятно, хотїли зазначити, — як се виразно заявляють деякі польскі часописи — що поза галицким соймом нема иншої репрезентациї краєвого населеня і що тілько сей польский сойм, — в котрім Русинів-послів нема навіть стілько, щоби могли поставити самостійне внесене в імени руского народу, — одиноко репрезентує цїле краєве населене та є одиноким висловом его бажань і настрою.

А щоби польско національні тенденциї і автономістичні польскі стремлїня якраз супротивлежні інтересам, бажаням і стремлїням усего руского народу, найшли при тій важній нагоди свій вислів, о се подбати було вже задачею речника соймової репрезентациї, маршалка ґр. Ст. Баденього та тих, що вплинули на зміст цісарскої відповіди на промову маршалка та що за сей зміст поносять конституційну одвічальність. Хоч як делїкатно та дипльоматично обертають ся обі промови, як загалом усї промови того рода та при таких нагодах, в доволї неозначених зворотах та реторичних фіґурах, то всеж недвозначно пробивають ся в них два моменти: одно тенденция піднесеня репрезентацийного престіжу сойму і зазначеня того національно-історичного характеру его, який бажають надати ему і який таки надають ему польскі політики, а друге — намір: затерти істноване і акутний стан руской справи в Галичині та звести ві до незначного „непорозуміня", що таки в мурах сего сойму має ся полагодити і поза него не повинно виходити.

Самі то думками руководячи ся, маршалок ґр. Баденї говорив про „пристань для нього [розумій: польского, бо о руськім розвою годї чейже се сказати — *Ред.*] народового розвою і бута", про „злагоджене часто лише позірних (!!) противенств" та іменем Поляків — а нїколи Русинів — заявляв, що „в соймі і автономії нашого краю бачить вислів нашої [значить: польскої — *Ред*] політичної індивідуальности", — як не менше відгомоном закулїсових польских вплівів у Відни були ті звороти, вилетівші в цісарску відповідь, де говорить ся про національний розвиток сего краю", про репрезентантів его, котрі „високо цінять свої історичні традиции", де соймови поручає ся „вирівнане національних противенств" і де сему польскому соймови, в котрім Русини не мають по правдї нїякого голосу, висказує ся признане за его „поважну, розумну та річеву працю".

Що значать всї ті енунциациї, не потребуємо чейже сего вияснати.

Та руский нарід не може рівнодушно глядїти, як над ним переходить ся до денного порядку і як панове-Поляки, заступивши его своїми плечима від Найвисшого місця, на орґанізмі Руси кладуть основи для своїх політичних ягайлоньско-реставрацийних планів. Руский нарід не мав тепер нагоди висказати монархови своїх постулятів, якраз противлежних бажанем Поляків. Та речником сих постулятів є ми, протестуючи як найбільш рішучо против ігнорованя Русинів на рускій земли, против накриваня нас разом з Поляками „одним спільним дахом" польского сойму і польскої народової автономії, против будованя Польщи на карках Руси під скиптром Габсбурґів.

За характер і перебіг цісарскої гостини у Львові, в столици колишних руских князїв, одвічальні в тім, в чиїх руках спочиває управа держави, і наша парляментарна репрезентация певне не залишить почислити ся з ними. Та ми тутки вже вважаємо ся покликаними і спонуканими зазначити, що коли хто думає, що ігнорованем Руси на Руси та ей закриванем зможе приспати живий і з цїлою силою рвучий ся до житя нарід, сей тяжко помиляє ся. Русь жила і цвила перед тисячу роками, коли ще істнованя Австриї нїхто й не прочував. Русь жие і тепер, росте, кріпшає та буде напевно жити й на дальше, чого не можна так категорично сказати о деяких державах Европи. А коли-ж галицкі Русини льояльно відносять ся до Австриї і ей династиї, не перестаючи покладати в них надію на свою будуччину, то лише в інтересї дотичних кругів може лежати не відсувати їх і не зражати, тямлячи, що — як кажуть Поляки — fortuna kołem się toczy...

Проект соймової реформи виборчої вношений в соймі рускими послами.

(*Конець.*)

IV. Вибір посла соймового.

§ 32. Виборами з кождого тїла виборчого, з виємкою палат торговельних і промислових, управляє в присутности комісаря виборчого комісия виборча, утворена з тогож тїла виборчого, а складаюча ся: 1) у кождого тїла виборчого з більших посїлостий грунтових з трох членів, вибраних управненими до вибору, і з двох іменованих комісарем правительственним; 2) у кождого тїла виборчого міст в § 2 вичислених з начальника громади (бурмістра), або ним призначеного заступника і трох членів ради громадскої ним покликаних і з трох членів іменованих комісарем виборчим з помежи управнених виборців; — 3) у кождого тїла виборчого сїльских громад і курії загальної з двох членів іменованих комісарем виборчим, двох членів покликаних начальником громади місця вибору зпоміж членів ради громадскої і з трох членів вибраних виборцями з тогож тїла виборчого.

§ 33. Зложена в повисший спосіб комісия виборча вибирає зпоміж себе абсолютною більшостию голосів предсїдателя. Коли абсолютна більшість голосів осягнути не дасть ся, означує особу предсїдателя комісар виборчий.

§ 34. Карта легітимацийна видана виборцям через старосгво, надає їм право вступу до місця вибору і заступає завізване до появи в означенім часї до голосованя. — З ударом години на картах легітимацийних яко початок акту виборчого означеної має кождий виборець вільний вступ до льокалю виборчого і не може бути з него перед укінченем вибору видалений.

§ 35. Льокаль виборчий має бути уладжений в той спосіб, щоби всї до голосованя управнені могли бути поміщені в одній комнатї і то тій самій, в котрій урядує комісия виборча і комісар виборчий. Під нїяким услівем не може місце урядованя сеї комісиї і комісаря бути якимбудь способом від місця, де знаходять ся виборцї, відокремлене, віддїлене або відграничене. Стіл, при котрім комісия і комісар урядує, має бути уставлений в середині льокалю виборчого так, щоби всї виборцї мали зі всїх сторін вільний до него доступ і всї чинности комісиї могли всесторонно контролювати. — Як довго вибір не зістане скінчений, мусить при столї знаходитись безперервно що-найменше трох членів комісиї.

§ 36. В означений день і годину зачнуть ся виборя в призначенім місци, без взгляду на число явившихся членів, в той спосіб, що найперше вибираєсь і уконституює ся в спосіб в § 32 означений комісия виборча, котрій має бути передана

В справі потреби заснованя „Музичного Інститута" у Львові.

(Замітки *Н. Вахняшина.*)

Засновуючи у Львові „Висший музичний Інститут" для умного плеканя музики в широкім сего слова значінню, „Союз сьпівацких і музичних товариств" — не починає нового дїла, а продовжує — правда по довшій застої — труд, за який не один раз брали ся наші предки, щоби даний нашому народови музикальний талан не запропастити, а з'ужити его всесторонно яко одно з средств до культурного розвою України-Руси.

Що наші предки дбали про умне плеканє музики, именно для помноженя „Божої хвали" по церквах, та що головно наші люди на поли розвою церковної музики поклали знамениті заслуги — об тім годї сумнївати ся, в виду доказів, які подають літописні замітки, як свої так і постороннї.

Не видумали ми вправдї „церковних напівів", а переняли їх радо і живо сейчас по принятю Христової віри від християньского полудня, именно від Грекив, Болгарів та Сербів і то на щасте в тім часї, коли сї „напіви" усовершили ся трудами так знаменитих Отців грецкої церкви, якими були патриярх царгородский Анатолій, Роман сладкопівець, Іван Золотоустий та автор осмогласія — Іван Дамаскин. Греция, а за нею Византия славили ся знатоками „музикії", а ми, перенявши те іскуство з їх рук безпосередно та приноровивши его до своїх потреб, плекали его старанно, в клясичній формі, розвели для точного виученя музики численні школи, уняли сю „мусикію" в умні правила і — понесли відтак готову і богату церковну літературу музичну у далекий Новгород та північні княжі удїли. „Протосаллта" наші мали вже в часах Ярослава І. широку і добре заслужену славу умних „дидаскалів" церковного, мельодійного сьпіву.

Коли в добі великої могольскої руїни, церковна „мусикія" з конечности занепала, були опять наші врархи тими мужами що, небавом по освободженю наших земель з могольского ярма (1362 р.) і по відновленю київскої митрополиї, навязали нові зносини з задунайскими країнами в цїли обновленя церковного сьпіву. На зазив київского митрополита загостив до нас ігумен сербско-дечаньского монастира, Григорий Симвлах, щоби в київскій церкві завести сербский „напів".

В слїд за сим висилали ми зі Львова та Перемишля молодих людий на Волощину, щоби заправити їх до грецких, сербских та болгарскнх „напівів", позаяк — по записках київским — ті „напіви", именно сербский, були для нас „умилительні" і близькі до київского та взагалї до руского напіву. Київ, Львів та Перемишль стали опять розсадниками обновленого церковного сьпіву для далекої півночи.

Коли з кінцем 16. віку заводила ся в нас церковна унія з Римом, а — по словам хронїкарів — „слабі сини православія увлекали ся солодкими звуками мусикійских орґанів" латиньскої церкви, — тодї потрудили ся опять церковні братства здвоєними силами над „возвеличенем Богослуженя" і завівши численні братскі школи та наставивши в них умних протосаллтів, піднесли в трете церковний сьпів до повної красоти.

У Львові плекав церковний сьпів якийто Теодор Сідорович (1604 р.), в слїди Львова пішов Луцк (1624 р.), відтак Могилів (1634 р.), відтак Київ і другі городи України-Руси.

А був сей сьпів церковний в тім часї не звичайний, мельодийний, одноголосний, а розложений на чотири голоси, сьпів т. зв „партесний". А що сей сьпів був в нас умно плеканий і „умилительний", на се маємо сьвідоцтво Гербінїя. Гербінїй навістив Київ в другій половині 17 віку, а про свій побут в Лаврі пише таке: „Греко-россияне прославляють Бога більше сьвято та величним Римляни. Псалми і другі сьвящені пісьні Отців сьпівають они щодня в церквах в рідній мові після правил музикального іскуства. Там сьпіває весь нарід. В сьпіві чути в звучній гармонії окремо дисканта, альта, тенора і баса. У них простий нарід розумів, що сьпівав клир, або читав в природній славяньскій мові. Всї міряни сьпівають проте враз з клиром, притім так гармонійно і побожно, що менї, в одушевленю, здавало ся, будьто я в Єрусалимі і бачу там образ і духа первісної християньскої церкви. Тронутий щиростию руского Богослуженя, я, по приміру св. Амвросія і Августина, прослезив ся і звеличав Божого Сина словами: „Повні суть небеса і земля величеством Твоєї слава".

І Мелетій Смотрицкий дає подібне сьвідоцтво величности церковного сьпіву по наших церквах вже з початком 17 віку.

А сей гармонійний партесний сьпів церковний понесли відтак небавом опять наші люди за Нїкона у Новгород, у церков св. Софії, а цар Олекса Михайлович поміг указом завести се „пінїе, одушевленное паче бездушного орґана" у своїй Москві. Та яким способом?

Цар Олекса кликав „мастерів і творців" строчного (отже ще безлїнейного і безнотного) сьпіву з Київа. 1651 р. поїхав з Київа у Москву „вспівак" Олександр Василів. В 1652 р. наспів в Москву „мастер" Теодор Тернопільский з девяти київскими сьпіваками, а в тім самім роцї поїхало з Київа ще 11 других сьпіваків, між ними два знаменитші, Александр Лешковский і Клим Коновский. Ще бажав цар Олекса дістати в Москву старця братского монастира київского, Іосифа Загвойского, що „зручно учив сьпіву по партесам", тількож Загвойский устроював тодї хор в Чигиринї, у гетьмана Виговского, а другого знаменитого мастера, Васька Пікулиньского, не хотїв митрополит Сильвестер Коссов відпустити в Москву, кажучи, що без „вспівака" Васька, що „знав начальство партесному сьпівови", не обійде ся монастир. По Ваську вів хор у Київі (1666 р.) Іван Коленда, один з визначнійших протосаллтів і мастерів.

Партесний сьпів завів вкінци в Москві Никола Дилецкий, уроженець київский, що

лісти виборча і приготовані списи голосування.

§ 37. О скільки розходить ся о членів комісиї вибратись маючих, наступить вибір їх через всіх в льокали виборчім присутних виборців, до голосования управнених, дорогою устного голосования. В ціли переведеня сего голосования уложена буде комісия провізорична, зложена з начальника місцевої громади і одного члена ради громадскої ним покликаного і одного зпоміж присутних виборців комісарем виборчим покликаного. Тая комісия відбере голоси присутних виборців в той спосіб, що оден член ей відчитає імена виборців а лісти виборчої, а два другі записувати будуть голоси на членів комісиї віддані. Результат сего вибору оголосить комісар виборчий і сейчас по оголошеню уступить комісия провізорична, а ей місце займе комісия виборча. — Члени тоїж комісиї маючі ся покликати комісарем або начальником громади, покликані будуть аж по переведеню вибору членів маючих ся вибрати. — Безпосередно по зложеню комісиї наступить вибір предсїдателя ей.

§ 38. Предсїдатель комісиї виборчої має зібраним виборцям представити зміст §§. 18 і 19 ординациї виборчої що-до прикмет, потрібних на посла, має їм пояснити спосіб голосования і обчисленя голосів, а вкінци взивати, щоби свої голоси віддавали після свободного пересьвідченя без всяких самолюбних цїлий так, як то уважають після своєї найлїпшої відомости і совісти за найвідповідніше для загального добра.

§ 39. Если хто перед розпочатем голосования піднесе заміти против котрійбудь особі, до лісти виборців втягненій, що она не управнена до вибирання посла, бо у неї від часу уложеня лісти виборців відпала котра з вимог права виборчого, то над тим замітом має сейчас рішати комісия виборча і то без всякого рекурсу. — Безпосередно перед розпочатем голосования має комісия виборча пересьвідчити ся, чи урна призначена до скиданя карток з голосами є порожна.

§ 40. Голосоване на посла розпочинає ся тим, що найперше віддають свої картки до голосования члени комісиї виборчої о скільки мають право вибирати. Опісля прикликує оден член комісиї виборчої до голосования всїх виборців в порядку, як їх імена списані в лісті виборців. — Виборці, котрі прийшли на вибори вже по викликаню їх імени, мусять по відчитаню цїлої лісти зголоситись у комісиї виборчої і віддати свої картки до голосования.

§. 41. Кождий до голосования прикликаний виборець, оказуючи свою карту легітимацийну, має віддати комісиї картку до голосования, в котрій має бути названа докладно та особа, котра має зістати послом соймовим. — Если яке тїло виборче має вибрати двох або кількох послів, має кождий виборець подати стільки імен, кільо належить вибрати послів. — Кождий виборець до урни виборчої приклikаний має право жадати перед віддaнем голосу, щоби дано ему вільну картку до голосования печатню урядовою заосмотрену. В такім случаю обовязаний есть комісар виборчий, котрому перед вибором уряд політичний повітовий, взглядно в містах з власними статутами зверхність громади має достарчити відповідний припас карток до голосования, безпроволочно дати оден примірник карти до голосования жадаючому виборцеви, без огляду на то, чи така карта була ему вже перед тим доручена, а предсїдатель комісиї обовязаний есть дати сему виборцеви короткий протяг часу і можність, щоби або сам карту в льокали виборчім виповнив, або другому виборцеви виповнити ей поручив.

§. 42. Если при голосованю зайде яка непевність що-до тожсамости виборця, то над тим рішає сейчас без рекурсу комісия виборча.

§. 43. Імя кождого виборця віддавшого голос, має комісия виборча втягнути до спису голосования в двох примірниках вестись маючого — Неважними суть ті голоси виборців, котрі би віддано під якоюсь вимінкою або з якимсь приказом для посла маючого ся вибрати. — О важности або неважности поодиноких голосів рішає сейчас комісия виборча без рекурсу.

§. 44. Комісия виборча обовязана вести протокол з акту виборчого, в котрім мають бути поміщені в особенности всї рішеня комісиї ухвалені в случаях сим законом не передвиджених. — Вибори повинні відбути ся в протягу визначеного дня. — Если би одначож зайшло щось такого, що не можна би розпочати, дальше вести або повінчити вибір, то комісия виборча може дальшу чинність виборчу за згодою комісаря виборчого відложити на послїдуючий день. О тім належить увідомити виборців в такий спосіб, який звичайно уживає ся в дотичнім місци.

§ 45. Час призначений до голосования не може бути коротшим від протягу чотирох годин. — По уплині часу до відданя голосів призначеного має предсїдатель комісиї виборчої оповістити, що голосоване закінчене; однак виборцям, котрі в хвили тій ще в льокали виборчім находять ся а котрі доси ще голосів не віддали, не може бути віднята можність відданя голосів. — Відтак має комісия справдити згідність числа віддaних карток з числом виборців записаних в списї голосования, почім ціла комісия виборча і комісар виборчий мають підписати оба списи голосования і має ся сейчас приступити до отвореня карток і обчисленя голосів.

Чинність тая переведена має бути явно в присутности і при взгляді всїх виборців в слїдуючий спосіб: Предсїдатель комісиї витягає з урни по одній картці, отвирає кожду зокрема і відчитує імя кандидата на ній уміщене, по чім подає відчитану картку другому членови комісиї, котрий правдивість відчитаного імени потверджує, і картки в такім порядку, як були віддані, отверті складає. Рівночасно двох иншых членів комісиї провадить лісти голосования в той спосіб, що записують при першім голосї, який одержав кандидат на посла, его імя і назвиско і при нїм число „1“, при другім число „2“ і т. д.

§ 46. Коли картка до голосования містить в собі більше імен, як має бути вибраних послів, то імена дальше написані, о скільки число вибратись маючих послів перевишають, уважають ся яко зовсїм не написані і не увзглядняють ся зовсїм. Коли на картці написано імен менше, як виносить число вибратись маючих послів, то голоси написанем тих імен віддані суть важні. Коли імя одної і тої самої особи на тій самій картці есть кілька разів написане, рахуєсь при обчисленю голосів лише яко оден голос. Імена неясні і недокладні до того степени, що нема певности, котру особу означають, уважають ся голосами неважними. Рішає о тім комісия виборча і рішене ей має бути в протоколї уміщене.

§ 47. По обчисленю голосів подає предсїдатель комісиї результат тогож до відомости виборців, по чім всї члени комісиї і комісар виборчий підписують протокол і лісти голосования і предсїдатель комісиї передає всї акти виборчі комісареви виборчому. Член комісиї, не хотячий підписати протоколу, має право умістити в тімже протоколї причини, для яких відказує підпису.

Коли результат вибору посла має бути обчислений в головнім місци вибору, предпринимає предсїдатель комісиї в присутности всїх членів комісиї і знаходячих ся в льокали виборчім виборців опечатане всїх актів виборчих разом з картками голосования печатню урядовою місцевої зверхности громадскої, уміщує ввї напись означаючи зміст і передає так опечатані акти виборчі комісареви виборчому, котрий обовязаний есть відіслати тіїж безпроволочно до ц. к. старости повітового головного місця вибору. — Кождому з членів комісиї прислугує право приложити також свого приватну печать. — На внїшній сторонї опечатуваних актів умістити має предсїдатель комісиї імя і назвиско кандидата, котрий в тім місци вибору одержав найбільше голосів.

§ 48. Розсїдженє і оголошене загального результату вибору належить до головної комісиї виборчої в головнім місци вибору зібратись маючої. — Комісию тую склікує найдальше до трох днїв по надїсланю актів виборчих зі всїх місць виборчих дотичного округа виборчого староста повітовий головного місця вибору. Комісия тая складаєсь із семи членів, а іменно з начальника громадм головного місця вибору або его заступника, двох членів ради громадскої головного місця вибору через тогож начальника покликаних, двох членів зміж управнених до вибору в дотичній курії того самого округа виборчого через комісаря виборчого головного місця вибору покликаних, а вкінци з двох кандидатів на посла в тім окрузї виборчім, котрі в найбільшім числї поодиноких місць виборчих сего округа виборчого найбільше одержали голосів. В случаю, колиби ві всїх місцях виборчих даного округа виборчого оден і той сам кандидат одержав найбільше число голосів, згляднo колиб в дни урядованя головної комісиї виборчої оден або оба кандидати до тогож не зголосились, покликує одного згляднo і двох послїдних членів комісиї зпоміж виборців дотичного округа виборчого комісар виборчий головного місця вибору. — Комісия урядує в присутности комісаря виборчого головного місця вибору в льокали можливо найобширнїйшім, уряженім в спосіб в § 35 сего закона означений, при чім мають право бути всї виборці в міру обему місця.

§ 49. Комісия переймає з рук комісара виборчого опечатані акти зі всїх місць виборчих надіслані, стверджує ненарушене печатий, як також констатує, котрі два кандидати посольскі в найбільше місцях виборчих найбільше число голосів одержали. Відповідно до сего сконстатованя покликує комісар виборчий тих кандидатів в склад комісиї — Кождому з членів комісиї виборчих поодиноких місць виборчих сего округа виборчого, котрі по мисли § 47. сего закона приложили на акти виборчі свої приватні печати, вільно жадати від комісаря головного місця виборчого перед розпакованем актів провіреня, чи приложена дотичним виборцем печать есть ненарушена.

Комісия вибирає зпоміж себе предсїдателя абсолютною більшостию голосів. Коли би більшість така осягнути ся не дала, іменує предсїдателя зміж членів комісиї комісар виборчий. Відтак приступає комісия до обчисленя головного результату вибору на основі обчислень довершених комісиями виборчими поодиноких місць виборчих. На жаданє котрогобудь члена комісиї належить провірити обчисленє результату вибору в поодиноких місцях виборчих, що-до котрих жаданє таке буде поставленє, через порівнанє лїст голосованя з відданими картками голосованя. Результат загального обчисленя оголосить предсїдатель комісиї присутним. — Що до цїлої чинности комісиї списаний буде протокол, котрий підпишуть всї члени комісиї і комісар виборчий.

§ 50. Палати торговельні і промислові доконують вибір в присутности визначеного намісником комісаря виборчого на зборах всїх до голосования управнених членів через голосованє картками після приписів що-до урядованя в тихже палатах істнуючих і після постанов сего закона без огляду на число присутних членів. Протокол з того вибору має списати секретар палати і передати его по скінченю вибору разом зі всїми актами вибору і відданими картками голосования комісареви виборчому в цїли переславня намісникови краю.

§ 51. Вибраним послом уважатись має той, хто одержав більше як половину всїх віддaних важних голосів. Коли абсолютну більшість голосів одержало більше число осіб, як виносить число вибратись маючих послів, то рішає о виборі висша цифра голосів або при рівнім числї голосів жереб, маючий витягнутись предсїдателем комісиї виборчої.

§ 52. Коли при голосованю не упала на нїкого така більшість голосів, належить зарядити вибір тїснїйший. Коли брак такої більшости голосів покажесь при загальнім обчисленю результатів голосованя в поодиноких місцях вибору, має зарядити сей тїснїйший вибір ц. к. староста повітовий головного місця вибору ві всїх дотичних місцях виборчих, а результат тих виборів обчислений буде по мисли постанов §§ 48 і 49 сего закона.

§ 53. При виборі тїснїйшім мають виборці обмежитись на тих лише кандидатів, котрі по вибраних абсолютною більшостию одержали взглядно найвисше число голосів. — Число кандидатів приходячих до тїснїйшого вибору мусить бути все два рази більше як число вибратись маючих послів. При рівности голосів рішає жереб, хто має прийти до тїснїйшого вибору. Кождий голос упадаючий при тїснїйшім виборі на особи до сего вибору не призначені має уважатись неважним. Коли при тїснїйшім виборі всї віддані важні голоси будуть подїлені між всїх до сего вибору призначених кандидатів в рівних частях, так що кождий з них має за собою половину всїх голосів, тогди рішає о виборі жереб предсїдателя комісиї виборчої витягнутись маючий. Коли по за сим случаєм голосованє не доводить до абсолютної більшости, належить зарядити і дальші вибори тїснїйші, аж доки не осягнесь абсолютної більшости що-до всїх маючих вибратись послів, або згаданої в попереднім уступі рівности голосів для всїх осіб до тїснїйшого вибору призначених, в котрім послїднім случаю рішає о виборі остаточно жереб. — Ті управнені виборці, котрі при першім виборі не голосували зовсїм, не суть ще длятого виключені від виконаня сего права при тїснїйшім виборі.

§ 54. Коли вкінци вибір приписаного в дотичнім окрузі виборчім числа послів зістане належито переведений, має бути протокол чинности виборчої замкнений і всїми членами комісиї виборчої, як також комісарем виборчим підписаний, відтак а долученем всїх карток до голосования опечатаний і комісареви виборчому в цїли переславня ц. к. намісникови віддaний.

§ 55. Намісник має, переглянувши акти виборчі ему надіслані, кождому вибраному послови, що-до котрого не заходять причини виключаючі его по мисли сего закона від вибиравмости, доручити цертифікат виборчий. Сей цертифікат управняє вибраного посла вступити до сойму і оправдує домнїване важности вибору на так довго, доки сойм інакше не порішить.

§ 56. Всї акти виборчі має відтак п. к. намісник переслати виділови краєвому. Виділ краєвий обовязаний есть провірити акти всїх виборів і представити що-до всїх свої внесеня Соймови, а то найдальше до року від дня переведеня виборів. Соймови служить право остаточно рішати про важність кождого поодинокого вибору.

Постановленє кінцеве.

§ 57. До важности рішеня Сойму о змінї постанов сего закона потреба присутности що найменше двох третих частий всїх послів. Коли таке число послів есть присутне, зміна наступити може абсолютною більшостию голосів присутних.

Арт. II.

Закон сей має увійти в житє з хвилею розписаня найблизших загальних виборів соймових.

Загальні збори „Рязници“ в Самборі.

(*Допись.*)

Дня 8 с. м. відбули ся в Самборі загальні збори товариства „Рязница“ і зазначили ся ще більшою нетерпимостию москвочили ся ще більшою нетерпимостию москвофілів супротив народовців аніж торік. Москвофіли з'їхали ся з усїх кінців Галичини. Приїхали і штабовці „ґаспада“ д-р Дудикевич, д-р Іван Добрянський, Мончаловский, д-р Алексевич, д-р Антоневич, о. Давидяк і инші. Всїх учасників було понад 300. З'їзд москвофілів був заздалегідь уладжений яко похід военний для захопленя „Рязници“ виключно в свої руки, як се вже стало ся з бурсою в Новім Санчи. В тій цїли впадало ся послїдними днями около 150 москвофілів, богато зі Львова і на збори прибули день наперед, щоби акцию спільно урадити. На тій нараді уложили лїсту 6 членів до ради надзираючої і 3 до ради провірочної, дали ей навіть видрукувати, а хотяй старші упоминали до умірковання, то Лемки під проводом Дудикевича і Мончаловского рішили „українців викинути“. По їх заїлости видно було, що се наїздники новосанчівской бурси.

Народовці не хотїли борби вчинати: предкладали компроміс: на 6 членів ради надзираючої предложили своїх 2 членів а на три ради провірочної одного свого. Отже жаданя народовців були так скромні, що завіть найзавзятійший ворог міг їх без найменшого страху принята, тим більше, що між давними членами ради надзираючої зісїдає тілько 1 народовець а 5 москвофілів, отже по принятю компромісу народовці були би на 12 членів мали всього 3 своїх мужів довіря. І річ певна, що якби москвофіли не мали певної, витиченої цїли з цїлковитім виелїмінуваню народовців із заряду товариства, були би компроміс сей приняли з отвертими раменами.

Та цїль москвофілів ось яка: Рязница товариство дуже рентовне. Товари ей, коли не дорожші, то певно не таньші як по иншых торговлях того рода. А що підклад ей гуманний, то священики й селяни звернули ся туда з всякими закупнами. Тим то рух торговельний в Рязници завсїгди великий а при великім руху й великі зиски, тим більше, що ціна тут не відграє нїякої ролї, а патріотизм купуючих ослабляє всяку конкуренцию фірм приватних. Завдяки тому Рязница в короткім часї придбала ладний маєток. Нині она має гарний одноповерховий власний дім, вільний від всякого довгу, а надто спору суму ускладаної готівки. Маючи при тім віддїл щадничий, платить всьо готівкою, товари набуває дешево, робітницям платить лихо і при звичайній цїні продажи громадить зиски великі. Отже той маєток Рязниці став ласим для москвофілів і они, при помочи доходів ей, хотїли би здвигнути в Самборі свое дївоче воспиталище яко контраміну против дївочого Інститута в Перемишли. Виявило ся се вповнї при розправі над звітом дирекциї і ради надзираючої.

О. Яворский із Сґрільбич підніс, що товариство рік-річно дає більшу суму для „Приюта“. Приют — се інстатуция в будучности тай у виду признаня хоч якої-такої пенсиї для вдів по священиках стратив уже на своїй первісній цїли, бо нині кожда вдова волить примістити ся коли не при синї або доньцї то при кімсь із крівняків, а не в Приютї, котрий не знати ще, чим властиво має бути: чи шпиталем чи притулиском для знемощілих старушок. Натомість більшим тягаром для родин лишають ся дївчата-сироти, що не мають щастя вийти замуж а ставши повнолїтними не мають вже анї сотика на свое удержане анї з фонда вдовичо сиротиньского анї з каси державної. А преціньнеодна з таких сиріт, спосібна, могла би себе удержати, ще й рідни своїй помагати тай для народа корисно працювати. Тількож таким сиротам треба дати підмогу в осягненю потрібного образованя. Длятого, замість давати на Приют, лїпше було-б утворити кілька стипендий і надавати біднам сиротам-дівчатам, що схотїли би вінчити семинар учительский. Тим і усунулось би хоть в части закид, що Рязница стоїть виключно на становищу кастовім, бо стипендистки працею своєю відплачували би народови, котрий інстатуцию тую своїми грішми здвигнув.

Против сего жазневого проекту виступили рїзні бесїдники москвофільскі і в своїх промовах мимохіть виявили свої гадки задушевні. Д-р Дудикевич виразив свое „*великое удивленіе яко мірянин*“, що з посеред духовенства дав ся чути такий голос „неприязний вдовицам“ по священиках, оплакував „*сумное положеніе вдовиц*“, в проектї добачив „*духа радикального*“ і предложив, щоби

учив ся „свобідних наук“ у Вильнї. Учителем Дилецкого був „в контрапунктї іскуснїйший творець“ (композитор) Замаревич, а і Дилецкий сам студіював твори „іскусних художників церковного сьпіву православного і римского.“ Він перейшов твори: „руского черця Елиссея і згаданого вже Івана Коленди і старого композитора Зюски, що написав мойсеєві пісьні в концертах.“ Дилецкий читав, як сам каже в своїх виданях, „богато латиньских книг, яже о мусикії“ і робив з них богато виписок, щоби відтак в Смоленьску (в 1677 р.) видати „мусикійску грамматику“, а відтак в Москві (в 1679 р.) „Ідею грамматики мусикійскої“. В часї побуту свого в Москві зложив Дилецкий ще третє діло музичне „во славу св. Тройцї“, котре опять назвав „Мусикією“, зложеною з „писем древних доброписцев“. Дилецкий вихований у Москві цїлу низку славних композиторів і утвердив там партесний київский сьпів церковний.

А лінейно-нотна система де вперве витворила ся та вдомашнила ся? Опять у нас, у нашім таки Львові. Тут в георгіївскім монастирі випечатав в 1700 році нотний Ірмольогіон монах Іосиф Городецкий, при помочи ерромонаха Іосифа Скольского, на основі „старих рукописних примірників“. Що зробили Ґвідо Аретаньский і Іван де Муріс на Заході (інвентори чотиролінейної нотної системи) для нотного сьпіву, те довершено у нас вперве у Львові, опісля доперва в Московщинї. Львівский та київский знаменитий „напів“ дали новий напрям церковній музицї. А побіч сих „напівів“ витворили ся і другі, як: корсуньский, каменецко-подільский, острогский, жировецкий та супрасльский.

(*Дальше буде.*)

рада надзираюча на будуче замкнула всї инші датки, а весь дохід обернула виключно на Приют. Знов д-р Алексевич із Станиславова говорив, що хоч і як потрібно Русинок-учительок, то всеж „для нас“ потрібнїйше дївочое воспиталище, длятого підпер внесок госп. Дудикевича з тим, щоби в Приютї отворити школу для дївчат. Директор о. Ґмитрик заявив, що Приют мав на метї отворити дві бурси: одву для дївчат а другу для хлопців. О. о. Сеник і Рабій радили з огляду на статут і тактику опортунїстичну затримати дотеперішну практику. Були там ще і инші бесїди, згадувано і за Вайсвассер, а все те вказувало, що москвофіли задумують при помочи фондів Ризниці основати *„русское воспиталище“* в Самборі. Правдивість того потвердив відтак в ґлости внесок госп. д-ра Цюкя, лїкара в Самборі і директора „Добробиту“, підпертий д-ром Дудикевичем. Д-р Цюк именно вняс, щоби Ризница закупила в Самборі виставлену на продаж півтретя-морґову реальність враз із домом, бо пізнїйше таке корисне і догідне купно може не лучить ся. О. Ґмитрик з практичних зглядів спротивив ся купну, підносячи, що чинш із закупленої реальности з уваги на високу ціну купна о много менше привіз би доходу, ніж найменший процент від виданих гроший. Що-до обави, що може пізнїйше не лучить ся таке добре купно, то яко обізнаний з місцевими обставинами запевнив, що в Самборі в кождій хвили подібну реальність можна буде набути. Д-р Дудикевич реасумуючи всї внески в кінцевій своїй промові горячо обстав за внеском д-ра Цюка, підвіз важність купна і поручив его радї надзираючій, а против того вже нїхто не обзивав ся.

Тїсно з тими плянами звязане есть, що москвофіли, захопивши раз в свої руки Ризницю, *постановили надальше загородити до* неї вступ новим члевам. В тій ціли устами д-ра Дудикевича внесли, щоби рада надзираюча на найблизших заг. зборах предложила зміну статута в справі підвисшеня удїлу з 20 на 100 К. Против підвисшеня дуже переконуючо говорив о. Онишкевич з Хашевич вказуючи, що якраз більша сила і значіне товариства есть, коли порука его спочивае на більшім числї членів з малими удїлами а не на малім з великими удїлами. Та дарма! слїпий фанатизм взяв гору і внесок, против рішучого протесту народовців, приняли москвофіли з крикливим ентузиязмом. О підвисшеню удїлу ходили ще торік слухи а москвофіли не таїлися навіть з тим, що се едине средство, щоби Ризницю очистити з народовців. *Длятого сего року* вписали ся так громадно (около 150), проект зміни переперли а на другий рік будемо вже мати статут змінений в тім дусї.

О виборах не буду розписуватись довго; скажу коротко: на 6 членів ради надзираючої і 3 ради провізоричної не вибрано анї одного народовця. Д-ра Кормоша, що торік віймов до ради надзорчої доперва по секесиї народовців під обухом бойкоту Ризниці (і в той спосіб бойкот зістав полагоджений) викинено сего року остентацийно немов для визову народовців. Цїкавий був вибір крил. Зубрицкого. При першім голосованю викинено 172 голосами против 178 і на его місце вибрано о. крил. Войтовича. Вибір крил. Войтовича мав бути виразом негодованя против Преосв. еп. Чеховича за Вайсвассер. Коли крил. Зубрицкий при першім голосованю перепав, вибрано его потому через аклямацию. Була то месть і мементо заразом. Месть за те, що крил. Зубрицкий минувшого року дїлав в дусї поєднавчім, бо тілько завдяки его стараням віймов був д-р Кормош до ради надзираючої яко повномочник народовців; зновже мементо, щоби на другий раз не бавив ся в угоду і длятого поновний вибір се вираз тілько ласки, бо вибрано его лиш на один рік.

На сих зборах були ми також сьвідками такої сцени: Д-р Мишковский, унїв. професор богословія зі Львова, поставив письменно внесенє, щоби Ризница не ширила образців і видань оо. Василиян, бо они противні духови нашої церкви і обряду. Д-р Дудикевич (котрий понайбільше довго говорив, щоби его одномишленники могли наслаждатя ся книжним язичием), вкопив ся *сего письма, як слїпий плота*, і нуж з сарказмом толкувати, що він покланяєть ся цїлому божескому Спасителю, а не котрійсь части его тїла (серцю Ісуса Христа). Ся лекция півтора сотні сьвященикам була виголошена таким тоном, що викликала обурене у многих сьвящеників. А що буде дальше? Чи тії Дудикевичі, Мончаловскі e tutti quanti не виростуть за 2—3 роки понад голови Ґмитрикам, Козневичам, Гумецким, а навіть Войтовичам? Пожиємо, побачимо.

По скінчених виборах народовці заявили устами о. Ясеницкого з Балигорода, що уступають перед силою, однак з того поступку москвофілів витягнуть відповідні консеквенциї. В сали счинив ся шум і крик. О. Ясеницкого обскочили москвофіли з усїх боків а оден сивоволосий батюшка таки кулаками тичив ему в лице і лише треба завдячити героїчному спокоєви о. Ясеницкого, що роз'юшений „атец“ погамував ся в своїм культурнім розгонї. Тепер промовив о цїлу скалю вищим тоном госп. д-р Дудикевич і закінчив словами, що *„оден удар на Ризницу повалить Народну Торговлю і Дністер“*, а в сали счинив ся такий крик несамовитих голосів одобреня Дудикевичевих погроз, що аж лячно було слухати.

Отсе представлено річ як найобективнїйше. Нехай сьвіт знає, який дух панує нинї в Ризници і куда она прямує. Коли ми перед нашим виходом проголосили, що з поступку москвофілів витягнемо відповідні консеквенциї, то се значило, що справу витягнемо перед суд всеї суспільности нашої і по спільнім порозуминю займемо супротив Ризниці таке становище, якого вимагає і до якого кличе нас добро власного народу.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Еміґрация до Мехіка.

Відень. Міністерство внутрішних справ оголошує, що в найблизшім часі зачнесь вербованє копальняних робітників до Мехіка. Тут треба поступати з як найбільшою осторожностию. На всякий случай треба домагати ся леґалїзациї контрактів. Міністерство готове до поради і інтервенциї.

Венецуеля.

Ню Йорк. Венецуельскі війска концентрують ся здовж колюмбійскої границї. Здогадують ся, що Кастро загадує ударити на Колюмбію!

Розруха в Росиї.

ТиФлїс. В неділю по богослуженю зібралось перед катедрою 200 осіб. Роздїлено проклямацию в вірменьскім язицї. Прикликано поміч війска. Обкинено їх камінєм і стріляно до них з револьверів. Козаки стріляли і остаточно привернули лад. Кількох поліцаїв ранено; одну особу смертельно ранено.

Ситуация на Угорщинї.

Будапешт. Ситуация на Угорщинї представляєть зле. Куен приїхав вчера до Будапешту, але цїлком не був в ліберальним клюбі. В сторонництві обговорють справу конференциї сторонництва, котра евентуально розпочала би наради вже в суботу. Однак нинї еще не в певною річию, чи конференция взагалї зберe ся.

Еденбурґ. По вічу независимих, котре запротестувало против продовженя військової служби, участники віча, до котрих прилучило ся богато жовнірів, устоїли демонстративний похід. В мешканю одного капітана вибито всї шиби. Коли товпа рушала під мешкання полковника і ґенерала, аби і там вибити шиби, заступили їй дорогу поліциї і військо. Товпу розігнано.

Полїтичний підпал.

Будапешт. Босаньске місто Травник упало жертвою полїтичного підпалу. Сконстатовано, що паньскій участок підпалили Турки, при чім зловлено 8 Турків in flagranti. Під староством знайдено динамітові бомби і усунено, заки експльодували. З Сераєва вислано до Травника пів полку. Як населенє сфанатизоване, доказує фактъ, що коли ґенерал Ґабель прислав для голодуючого населеня ваґон хлїба, населенє заявило, що від „Швабів“ нїчого не прийме.

Македонїя.

Царгород. На грецкий пароход прийшли в болгарскім портї Бурґас три добре убрані пасажири першої класи. Капітан казав зревідувати їх пакунки. Коли розпочалась ревізия, оден з сих пасажирів скочив до моря і поплив до берега. Двох инших арештовано. В пакунках знайдено динамітові бомби і пекольні машини. Болгарскі власти безпроволочно зареклямували обох арештованих.

Царгород. В округах обнятих македоньским рухом сконсиґновано 232,000 піхоти, 6 700 кінноти і 786 гармат. Альбаньских редифів за кару за надужитя в Кіркілїсї відкликано до Адриянополя і відіслано до вітчини.

Софія. В правительственних кругах болгарских говорять, що ждуть на результат стрічи цїсаря Франц Йосифа з царем. Коли сей з'їзд промине без результату, то війна неминуча.

Офіцирский заговор.

Білград. Обжалованє против офіцирів з Нїшу опирає ся на сих мотивах, що в інкримінованій відозві поставлено внесенє о замордованє заговірників з дня 11 червня і що намірено евентуально вимусити їх усуненє з військової служби. За сего рода перекроченя сербский кодекс карний предвиджує рік, а для провідників кілька лїт крісности без утрати ранґи. Воєкний суд має зібрати ся дня 15 с. м.

Анархісти.

Будапешт. Італїйске правительство донесло угорским властям, що три італїйскі анархісти поїхали до Угорщини. З тої причини в околиці Могача, де полює нїмецкий цїсар, поліцайну сторожу скріплено о 200 жовнірів.

НОВИНКИ.

— **Відозва „Дрогобицкої Народної Ради“.** *Русини дрогобицкого повіта!* Народне вече в Дрогобичи д. 7 с. м. поручило Видїлови полїт. товариства „Дрогобицка Народна Рада“ уложити лїсту кандидатів до вибору членів Ради повітової в Дрогобичи з курії сїльскої. Видїл скликав д. 14 вересня делеґатів з кождого села, щоби поінформувитись, на кого они хотїли б голосувати. По тій довірочній нараді ухвалив Видїл, зрізе розваживши всїх предкладаних делеґатами кандидатів, затвердити і предложити до вибору слїдуючу лїсту: 1) о. Йоан Златоуст Отто парох з Лїшні; 2) Яць Олексовскій господар з Ясениці сїльної; 3) Теодор Коцко начальник з Модрича; 4) Василь Балиньскій господар з Улична; 5) Василь Тимків господар з Лїшні; 6) о. Михайло Бачиньскій парох з Рипчиць; 7) Гринь Берегуляк господар з Добрівлян; 8) о. Антоний Хиляк парох з Кропивника старого; 9) Гринь Янів господар з Опаки. Се е одинока (руска) народна лїста! — Братя селяни! Дня 18 вересня с. р. станемо до борби за наші права, за селяньску курию з нашими ворогами, котрі і тут хотять нам накинути свою зненавиджену волю; не дайте ся збаламутити! Нехай жаден Жид ні паньскій лизун не знайде у Вас послуху! Йдїм до виборів повні надії на побіду, бо по нашій сторонї правда і справедливість. Нїхто жадному із затверджених кандидатів не може нїчого закинути в его полїтичній минувшинї. Позбудемо ся тої байдужности, яка все межи Русинами дрогобицкими мала місце, і при теперішних виборах покажім, що ми сьвідомі своїх прав і в силї оперти ся ворогам нашим! Сповнїм всї свій народний обовязок, голосуючи на предложену лїсту, а зрадником народної справи той, хто би на нашу лїсту віддав свій голос, або в лїстї затвердженій поробив які зміни. Сьміло до дїла! Інтелїґенцию просимо перечитатв делеґатам селянам по селах сю відозву. А в сам день вибору точно о 7 годинї рано нехай всї виборцї зійдуть ся в Руским Касинї, звідки всї разом підемо до голосованя. — Видїл „Дрогобицкої Народної Ради“ 14 вересня 1903. *Іван Мудрик* голова, *Іван Златоуст Отто* заступник, *Михайло Бачиньскій* секретар, *Василь Коцко* касиер. Тадей Скородиньскій, Атанас Мельник, Стефан Пелехатий члени Видїлу.

— **У вчерашній в дозві** комітету для будови театру пропущено між підписами на вексель д-ра Костя Левацкого. Уважаємо за свій обовязок оказати на сю похибку, тим більше що як-раз д-р К. Левицкий головно причинив ся до зреалїзованя купна площі під Народний Театр.

— **Дуже на часї!** В рускій ремісничо-промисловій Бурсї містило ся доси 15 питомців, а на сей рік було опорожненых всего 4 місць. Конкурс на ті вільні місця зголосило ся понад 30 кандидатів з так добрими сьвідоцтвами і кваліфікациями, що й не знати було, кому з них відмовити, видїл товариства найшов ся в такім клопоті, що не бачив иншого виходу, як розширити бурсу на 31 питомців. І добре зробив, коли зважити що найбільше майно народу лежить в ремеслї, промислї і торговли. Але з розширенем бурси зросли й видатки більше як о 5 000 К річно. Великою помочию є заповіданий ординарий Сембратовича та щедрі щорічні датки Ексцеленциї митрополита Шептицкого; але сего за мало на так великі видатки, а сойм збуває нашу ремісничо-промислову бурсу кількома десятками зр. запомоги. Правда, що наша суспільність так уже обтяжена всїлякими датками на народні цїли, що аж нїяково вже стає раз-по-раз відкликувати ся до її патріотичної готовости до жертв. Всеж таки годі без помочи лишити і сю запоруку нашої лїпшої економічної долї. При добрій волї чей найде ся ще у наших патріотів також лепта й на ремісничо-промислову бурсу! Коли би кождий з Вп. оо. парохів лише раз в рік оголосив в церкви сотикову складку на бурсу та відсьпівав на сю ціль акафист; коли би кождий адвокат, лїкар, купець і ін. умістив у себе пушку з написию „На руску ремісничо-промислову Бурсу“: то в Бозї надія, що нарік можна би й 100 питомців принять до бурси, а пожертвовані гроші по кількох уже роках стали би народови нашому виплачувати ся сторицею! Маємо повну надію, що наш жертволюбний загал найде в своїм річнім буджетї місце ще й на дрібний видаток для ремісничо-промислової бурси та не допустить, щоби дїло, віщуюче як найкрасшу будучність, заснїтило ся через брак фондів. Річні вкладки і всякі датки найлїпше присилати на адресу Вп. Василя Нагірного, директора Народної Торговлї у Львові. — Від Видїлу Рускої ремісничо-промислової Бурси у Львові.

— **Петициї до сойму.** Рускі посли заплатили вже доси кількинадцять ґульденів почтової кари за надіслані на їх руки петициї против рентових загород і за виборчою реформою, бо висилаючі сї петициї дають лише за 10 с. марку. Лист з петиціями такий тяжкий, що потрібна марка за 20 с. Звертаємо увагу висилаючих петициї, щоби посли не потребували платити подвійно за недостаточну марку.

— **В справі поправок іспиту зрілости** розпорядив міністер просьвіти д. 23. мая с. р. ч. 17.541, що й ті абітуриенти, котрі цїлий іспит зрілости здають в осїннім реченци, могуть в раві, коли не пощастить їм в однім предметї, дістати від екзамінацийної комісиї дозвіл повторити іспит з того предмету за пів року, — отже около кінця першого півроку шкільного. А знов ті абітуриенти, що здають іспит зрілости в лїтнім реченци і, діставши дозвіл на поправку з одного предмету, опісля по фериях таки окажуть недостаточне знанє в тім предметї, могуть на окрему просьбу дістати від кр. ради шкільної дозвіл здавати поправку ще раз. Розпорядженє се входить в житє вже тепер.

— **Пожежі.** Вчера около 1 год. попол. вибухла страшна пожежа в Лацкім, о два кільометри від Добромиля, коли всї люди були на торзї в Добромилю. За дві години погоріло при великім вітрі до 40 найзаможнійших господарів, деревляна церков, богато стогів збіжа і т. д. В хвили, коли вислано до нас сю вість, горіло ще дальше.

— **Вписи до Висшого інститута музичного ведений „Союзом музичних і сьпівацких Товариств“ у Львові** відбувають ся щоденно в комнатах „Львівского Бояна“ Рынок ч. 10, І. пов. від 5 до 6 год. пополудни, в неділї і руск. сьвята від 11 до 12. год. перед полуднем.

Оплата шкільна виносить річно за науку

1. Композициї музичної в І. і ІІ. роцї 75 К; в ІІІ. 100 К; в ІУ. і У. 120 К.

2. Сольового сьпіву в І. і ІІ. роцї 120 К; в ІІІ. і ІУ. роцї 180 К; в У. роцї 210 К. Елеви побирають при тім безплатно науку гри на фортепянї, теорию музики, деклямацию, елементи гармонії і беруть участь в щомісячних громадних продукциях.

3. Хорального сьпіву в І. і ІІ. роцї 60 К. Наука ся звязана з теориею музики.

4. Гри на фортепянї в І. і ІІ. роцї 75 К; в ІІІ. р. 90 К; в ІУ роцї 120 К; в У. р. 150 К; в УІ. роцї 180 К; в УІІ. роцї 210 К; в УІІІ. роцї 240 К. Почавши від ІУ. року до УІІ. побирають елеви безплатно науку теориї музичної, гармонії, хорального сьпіву, істориї музики і беруть участь в щомісячних домашних громадних продукциях.

5. Гри на скрипцї в І. ІІ. роцї 75 К; в ІІІ. 90 К; в ІУ. 120 К; в У. 150 К; в УІ. 180 К; в УІІ. 210 К. Почавши від ІУ. року науки побирають елеви безплатно теорию музики, гру на фортепянї, науку гармонії, історию музики і беруть участь в щомісячних громадних домашних продукциях.

6. Гри на прочих орхестральних інструментах в І. і ІІ роцї 75 К; в ІІІ. 90 К; в ІУ 120 К; в У. 150 К; в УІ. 180 К. Почавши від ІІІ. року побирають елеви безплатно науку гри на фортепянї, теорию музики, науку гармонії, історию музики і беруть участь в щомісячних громадних продукциях.

На курс композиції і сьпіву хорального буде учив. пор. Ґоль; наука сольового сьпіву п. Ясеницка (учен. консерватористка з Львова), п. Зеленхаскa і п. Баронч; науки фортепянї: п. Пронашівна і п. Д. Шухевичівна (учен. проф. Курц), п. Ясеницка і п. Яринична (учен. з Львівскої консерватории); науки на скрипці: п. Бережницкий (учен. проф. Вольфсталя) і науки гри на віольончелї: п. Р. Пулїновскій (учен. проф. Сладка); науки теориї і істориї музики: проф. Н. Вахнянин.

При вписі складають всї ученики 4 К. на бібліотеку і прибори шкільні.

— **Заходами Руского Касина в Стрию** відбуде ся дня 24. вересня с. р. в сали „Народного Дому“ вечерок з танцями. Огрій для пань спанцеровий, для мущин балевий. Видїл касина постарав ся о добрий а дешевий буфет, а від всеї місцевої і замісцевої молодежи має запевненє, що вечерок удасть ся так, що репутация стрийских вечерків на добрій славі не стратить.

— **Видїл „Товариства Руска Захоронка“** розписує отсим конкурс на посаду учительки в Захоронцї. Просимо вносити подана або зголошуватись зараз, бо посада есть до обнятя від 1 жовтня. Всї інформациї подасть Вп. Павькевичева, ул. Чарнецкого ч. 26.

— **Сьпівацке товариство „Бережаньскій Боян“** скликує надзвичайні заг. збори на суботу 19. сего міс. год. 6 вечером. На порядку дневнім вибір зглядно доповненє видїлу.

— **Пожарний „Сокіл“ в Синевідзку вижнім** повіта стрийского основано на філїяльних статутах „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статут.

— **З Долини.** В неділю 20. н. ст. сего міс. о 6 годинї вечером відбудуть ся в комнатах читальні „Просьвіта“ в Долинї загальні збори товариства ґімнастичного і сторожи огневої „Січ“ в Долинї. По зборах будуть вправи Січовиків.

Сойм краєвий.

[*21 зас. І. сес. VIII. пер. з 15. IX. 1993.*

Нинїшне засїданє сойму розпочалось відчитанем і мотивованем петицай, котрі повідсилано до відповідних комісай. Відтак по відчитаню інтерпеляциї і двох наглих внесень о запомоги з причини елементарних нещасть приступлено до дневного порядку. Відчитано слїдуючі справозданя видїлу краєвого: 1) в ґірничих справах, 2) з чинностий в области краєвого промислу, 2) о краєвій продажи соли, 3) о вилученю громади Звиняч з округа судового і староства в Чорткові, а придїлено до округа судового в Будзанові. — Всї ті справозданя відіслано до відповідних комісий.

П. Сталїньскій мотивує свое внесенє „в справі кар на еміґрантів так за проволоку в зголошеню до асентарунку як і за занедбанє вправ і контролї військової. Внесенє ся основує ся о се, щоби польским дезертирам уможливити поворот до краю, котрі відтак, маючи більші капіталя, могли би брати участь в парцеляциях великої посілости і в той спосіб колонізували би східну Галичину успішнійше, як парцеляцийний банк. — Внесенє Сталїньского ухвалено відіслати до правничої комісиї.

Внесеня і інтерпеляциї руских послів.

На вчерашнім засїданю, кромі поданих вчера наглячих внесень д-рів Олесницкого і Могильницкого, вніс також д-р Король одно наглячое внесенє, именно о запомогу для погорільців з Сопошина.

На нинїшнім засїданю поставив пос. Олесницкий і тов. дві інтерпеляциї до правительства, а то: в справі незаконного примінюваня ц. к. властями законів о зборах і товариствах. Обширна інтерпеляция наводить факти із староств: в Заліщиках, Сокалі, Золочеві, Равї рускій, Сяноцкові, Дрогобичи, Бучачи, Бережанах, Ґорлицині; — 2) в справі сьвідомого нарушуваня д. к. старостом в Старім-Самборі права рускої язика і каранє та переслїдуваня руских сьвящеників за те, що викази попасових виготовили в мові рускій.

Урядові вісти:

— **Іменованя і перенесеня в судівництві.** Міністер справедливости іменував повітовими судями: суд. секретаря д-ра Бод. Гавіньского з Підволочиск для Балигорода; суд. адъюнктів Алекс. Бріккяна з Буківска для Монастириськ, Меч. Мосора з Ярослава для Динова і Мар. Фонтану з Ярослава для Войнилова. — Судовими секретарями іменовані заступники держ. прокураторії: Йос. Яворский з Перемишля для Самбора, д-р Йос. Бій з Золочева для Львова, Юл. Колчинський з Стрия для Самбора; дальше суд. адъюнкти: Стеф. Дрогомиренкий з Заболотова для Товмача, Влад. Брильский з Підволочиск для Підволочиск, Йос. Дрималик з Стрия для Рогатина, Фільр. Вольский з Ліська до Рим.нова, д-р Вольф Рутенштайн з Бочарна для Козової, д-р Йос. Лапчевич з Жовкви для Буштина, Ник. Смульский з Мостиск для Мельниці, Кал. Вонна з Делятина для Городенки. — Перенесені суд. секретарі: д-р Влад. Гошовский з Самбора до Львова, д-р Ян. Горовій з Козової до Дрогобича, Бен. Літинський з Буштина до Жовкви, Ян Гайльгофер з Рогатина до Стрия, Ів. Кисілюк з Товмача до Кончиниць, Ів. Цукрокский з Мельниці до Тернополя, д-р Мих. Конончецкий з Рим.нова до Самбора, Йос Стержинський з Кончиниць до Тернополя. — Заступниками держ. прокур. в VIII. рангї іменовані суд. адъюнкти: д-р Ян Бейнаровіч з Березова для Тернополя, Ян Гробій з округ. шпит. суду кр. у Львові для Стрия, Ян Перацкий з Самбора для Перемишля, д-р Адам Стравінський з Косова для Коломиї, Влад. Дукет з Сянока для Золочева, Венанц. Ференц з Тернополя для Тернополя. — Пересунений заступник держ. прокур. Йос. Ганчаковский з Тернополя до Львова.

— **Товариство взаімного кредиту „Дністер“ у Львові** Справоздане за час від 1/1 до 31/8 1903. I. Вкладки щадничі: від 1/1 до 31/8 1903 вложило 1195 сторін суму К 581.674 26 с., від 1/1 до 31/8 1903 виняло 755 сторін суму К 359,347·70 с., остав 31 серпня 1903 1451 вкладок на суму К 1,325 59 96 с. II. Позички на скрипти і векслї від 1/1 до 31/8 1903 удільлисьмо 530 позичок на суму К 363,180.—с. від 1/1 до 31/8 1903 сплачено 265 позичок і рати на суму К 307.269.— с. остав 31. серпня 1903 2,429 позичок на суму К 1,295.154 46 с. а то: 2193 позичок на скрипти в сумі К 1,160 113 87 с. і 230 позичок на векслї в сумі К 135 040 59 с. III. Членів прибуло: 387 виступило 113 остав 2666 членів. IV. Сума уділів деклярованих К 138,550, — вплачених К 102,330.42 с. V. Фонд резервовий, спеціяльна резерва і фонд на ріжницю курсів К 18 910.53 с. Фонд власний разом (IV+V) К 121,240.95. Сума всіх активів Товариства виносить К 1,494 301 45 с. а то: на позичках як вище К 1,295,154·46 с. в цінних паперах К 91,424·25 с. в руских Товариствах. вклад. К 61,851·68 с. готівка в щадниці почтовій і на рах. біжучім К 45,871.06. Від позичок числити ся 5½% і додаток 1% на кошта адміністрації. Вкладки принимає ся на 4%.

Штучні навози при осінній сійбі. Кождa рослина потребує крім води ще й инших поживи, як фосфоровий квас, потас, азот, вапн. Досьвід показав, що розвиток рослин, як і звірят, є слабий, коли не дістануть поживи в більшій скількости і в легко стравнім стані. Всякий, навіт не господар, знає, що теля сильнійше і скорійше розвиває ся, кормлене свіжим здоровим молоком, ніж розведеним водою. Коли в земли за мало поживи, то й виходить лихий і непевний збір з ґрунтів, вимагаючих сильного стравленя, а таких ґрунтів є у нас богато. Загально старають ся тепер побудити рослини до сильнійшого розвитку природними і штучними навозами, але забувають пр итім, що та пожива повинна бути легко стравна. На се звертаємо увагу господарів, що як-раз при осінній сійбі треба землю сильно справити навозами, щоби дістати добрий збір. Длятого припоручаємо додавати до обірника або й саму для себе уживати жужлеву муку Томаса в полученю з каїнітом і чилійскою салітрою, щоби забезпечити собі як найлїпший збір. До осінної сійби треба ужити на оден гектар 600—800 кґр. жужлевої муки Томаса, більше-менше тілько-ж каїніту або 200—300 кґр. 40% потасової соли на ґрунт тяжкий і вкінци 150—200 кґр. чилійскої салітри. Коли уживає ся обірника, то вистане половина тої скількости.

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манштетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емалією Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Загальний показчик аноисової експедиції М. Лукеса наслїдн. Wien I. Wollzeile 9, що надає ся особливо для оголошень купна на продажи, глядне за спілками місцями та агенціями і т. п., виходить кождого вторника, четверга і суботи Проспекти висилає ся даром.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. F. Zenker. Wien I. Bez Dominikanerbastei 91.*

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 15 вересня. Валюта коронова. Ціна за 50 кґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оброчний старий 5·25 до 5·50 а на термін 5·25 до 5.35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *рипак* 9·— до 9·25 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6 50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6 25 а нова 4·75 до 5·25, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 55·—, біла 48·— до 55·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 нїтрів 18·25 до 18·40.

Надіслане.

Д-р М. ШУХЕВИЧ
адвокат у Львові

переніс свою канцелярию **на улицю Коперника ч. 16.**

КАВЯРНЯ ШНАЙДРА
при ул. Академічній ч. 7,

одна з первоpядних, поручає ся ласкавій памяти П. Т. Публики з увагою, що від тепер платить ся в ній за склянку досконалої в смаку кави білої зрана до год. 12 лише 10 кр. Кавярня має над 100 ріжних ґазет.

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої.

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4186

Рух зелїзничих поїздів.

заряд від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30· 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5 55.
З Яхова. 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 5·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 4·35. — Самбора, Хирова, Римanова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 5·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голов. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Термополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9 25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 86 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро в Підзамче (і продажи білетів та розкладів їзди) **ул. Краєцких ч. 5.** 6:

О дного або двох малих учеників
з порядного дому приймe ся на станцию. Близша відомість ул. Куркова 7 у сторожа.

Фортепіян короткий, дуже добрий, продам за 140 зр. Академічна 8, офіцина. 43 1—1

Покій фронтовий
за 8 зр. умебльований і з обслугою при ул. Арсенальській ч. 2, I. пов. ч. дв. 5.
58 1—3

Без конкуренції
КАВИ
посилку почтову
за 12 корон
фравко висилає
Народна Торговля.
18 6

Фортепіяни, пяніна
мало уживані, знамениті, по небувало низьких цінах. Ул. Коперника 20, лїві офіцини.
58 1—1

Обід 22 кр.
Росіл, мясо, леґумина поручає реставрация
ТАБАКА
Ул. Вірменьска 19, Ґродзіцких ч. 7. 19 6

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає
для Всч. Духовеньства яко найвідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.
Пиво пільзненьске і оноцимске.
459 76 15а

Оповістка.

Заходом акадэм. тов. **„Січ“** в Чернівцях (перед тим **„Молода Україна“**), появили ся досі ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“. оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби“ новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галиш. Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горкий „Міщани“, сцени в домі Бесєчйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видания 1 5 і 7 можна дістати тільки неоправдені

Набувати можна всї книжки в Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч 2, у Львові у обох руських книгарнях.

Въ цѣляхъ аґітаційныхъ!

поручають ся до ширеня масами слѣдуючій брошурка „Парохіяльной Библіотеки:

1. Законы людскои суспольности где розправляє ся о суспольной нуждѣ, и о средствахъ якъ ѣй въ публичномъ житю зарадити. За 100 штукъ 5 кор.
2. Фалшивый парляментаризмъ, где выголковано ясно чому дотеперѣшный послы не зробили и не могуть зробити нич доброго для мас народу. За 100 штукъ 8 коронъ
3. Наша збруя, або якъ бороти ся против вороговъ нашого быту. За 100 штукъ 6 коронъ.
4. Наша организація, або куди имъ щобы було намъ лѣпше. За 100 штукъ 8 коронъ.
5. Злука Антихристовъ, брошурка дуже на часѣ поединчо: 1·0 штукъ 1 к. 20 с.; чотирн статїи разомъ: 100 штукъ 4 корони.
6. Христосъ и Его народъ, брошурка дуже побуджаюча до патріотичнои чинности. 50 штукъ 5 коронъ.
7. Не бойте ся пострaху! брошурка на часъ выборчій знаменита! За 100 штукъ 3 кор.
8. Религія а паньство. За 100 штукъ 2 кор.
9. Религія а бѣдаки. За 100 шт 2 кор.
10. Хлѣбъ безъ религіи не сытить. За 100 штукъ 2 корони.

Выѣмково, ино на часъ выборчій, можна всѣ тй брошурки набути франко, одно въ Редакціи Прапора, Перемышль, Побереже ч. 1. въ найменшой скількости 100 штукъ въ кождои.

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: II. III. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Близші услівя на нижший адрес. *о. Николай Бурмич,* гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Селиска. 567 3—3

Особа інтеліґентна

30 лїт віку що розумієся на господарстві, пошукує посади до заряду дому і господарства у сьвященика або кого иншого. Зголошуватись прошу під адресою: Л. Лучинецка, post. restante Станиславів. 55 3—3

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Тривсту спроваджувати?

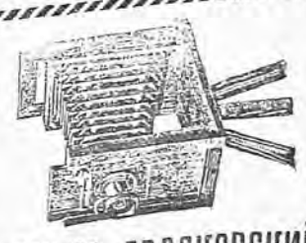
Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА** у Львові, Сикстуска 1,

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Первоpядного чаю китайско-российского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 9—30
495

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ
Львів, пл. Галицка 14.

Поручає аматорські апарати фотоґрафічні так легкі до уживня, що сейчас без найменших відомостий (за ґварантією) **дуже гарні фотоґрафії** може робити. На склад апаратів **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a,** правдиві Кодаки і т. п. На жадане продає ся на рати за доброю порукою.

Цінники даром і оплачено.

Численні письма признання можe переглянути в моїй торговли. 584 1—1

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепіяни і пяніна з першорядних фабрик. 599 235—?

Робітня і склад обуви мужескої і женочої і роскішних оригінальних кальошів
МИХАЙЛА КЛИНОВСКОГО
в Станиславові, коло рускої катедри

виконує всякі замовленя совісно і по приступних цінах.
При замовленях з провінциї треба надіслати оден чобіт або черевик на міру. 502 4—?

FALK et Comp., HAMBURG
Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виміґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрaвляємо їх впрост до себе без пересідання в воді 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся не підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Камади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 43 —?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Середу 15 вересня 1903.

Надзвичайне представленє

Виступ всїх артистів і артисток, знаменита тресура коний, виконана директ. оратьми Труцці.

По раз 10-ий у Львові

QUO VADIS
або **смерть римского цїсаря Нерона.**

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Інсценїзував дир. Ґіґетто Труцці. — Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагає ся уратовати свою паню Лїґію.

В коротцї бенефіс директора Ґіґетто Труцці.

Незадовго виступить перший раз у Львові сьвітової слави погромник **Thomson** з своїми тресованими слонями.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—?

Вже вийде небавом
Ілюстрований Календар „Просвіти“
на рік 1904.
Дістати можна по цїні 1 Кор., а з пересилкою почт. по 1 К 6 сот. за примірник в тов. „Просьвіта“, Ринок ч. 10.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черлянськоі. З друкарні Інституту Ставропіґійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 198. Львів, Середа 3 (16) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТЇ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австриї:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубрикї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Сьвято Котляревского в Полтаві.

(Оригінальна допись)

Як можна було надіяти ся, сьвято відкритя памятника Іванови Котляревскому в Полтаві випало незвичайно торжественно та стало небувалою в Росиї маніфестациею українського національного життя і українського культурного розвитку. Вже в навечере сьвята, в пятницю, знати було, що центр колишної Гетьманщини, Полтава, готовить ся до небувалого обходу. Поїзди в напрямі до Полтави були переповнені українською публикою з ріжних сторін, що спішила на свій національний празник. Заїздні доми і готелї в Полтаві битком заняті, на улицях рух.

В сам день відкритя памятника, в суботу. Полтава прибрала ся сьвяточно, урочисто. На всїх улицях, площах і бульварах переливають ся товпи сьвяточно настроєної публики, з дахів, вікон і бальконів мають у подуві леготу тисячі флаґ, доми при площи, на якій станув памятник, були декоровані драперією і зеленню — саме небо, здаєть ся, радувало ся сьвяту, розкинувши ся ясно голубим шатром над сьвяткуючим городом й заливаючи его майдани промінем осїнного сонця. А на найкращій площи Полтави приготовлено уже все до торжества. Довкола памятника, заслоненого покровом, від равку вже збирали ся товпи народу.

Торжество зачало ся о 2-ій годинї панахидою на могилї Котляревского. Панахиду відправив полтавский епископ, преосв. Іларіон, в асистї всего катедрального і міского духовенства та процесиї, веденої самим владикою з т. зв. Кладбищеньскої церкви. Панахиди вислухали присутні на могилї репрезентанти українського дворянства (шляхти) під проводом своїх ґубернїяльних і уїздних предводителїв (маршалків), гласні (радні) ґубернїяльного земства (ради) і городскої думи, голова ґубернїяльної земскої управи (маршалок виділу ґуберн. радв), городский голова (президент міста) і делеґати ріжних інституцай з цїлої України: земств, університетів, городских дум, та научних товариств, делеґати з Галичини і т. д. Всїх делеґацай з України було поверх 150, галицких делеґатів прибуло 9, буковиньских 2, „славяньский клюб" з ческої Праги теж був заступлений спеціяльним відпоручником.

По панахидї вся публика двигнула ся в сторону памятника, довкола котрого просторе місце замкнено кордоном. В середину кордону вступ дозволений був лише за перепустками виданими репрезентантам власгай і ріжних інституцій, делеґатам і т. п. За кордоном хвилювали тисячні товпи публики.

Перед памятником уставлено аналой а преосьв. Іларіон відправив в супроводї духовеньства молебен та вкїс многоліта репрезентантам городскої управи і всїм, хто своїми жертвами та трудом причинив ся до здвиганя памятника. Молебен закінчено „вічною памятию" для незабутного поета.

Тепер наступила кульмінацийна точка. Місто-ґубернатор Фон-Візін власноручно здер покров з памятника, а очи всїх звернули ся на купаючий ся в сонячнім блеску монумент. Хвиля урочистої мовчанки, а далї буря, — не буря, але ураган оплесків і окликів з тисячів і тисячів грудий. З десять мінут тривало, заки замовкли грімкі оплески та окликн „слава!" і „гурра!" і впр. Іларіон міг приступити до чину посьвяченя памятника. Тимчасом делеґати складали вінцї. З України було поверх 50, від австрийских Русинів 13. Поміж вінцями вісїм було срібних. Написи на лентах декотрих вінців відчитано прилюдно.

На тім, около год. 4 ої, сам акт посьвяченя памятника скінчив ся, але публика до пізна в ночи густо окружала памятник, втішаючи ся его видом.

Від год. 4-ої до 8 ої вечер була перерва, в часї котрої галацкі і буковиньскі делеґати: пп. Романчук, дир. Панькївский, д-р Евг. Левицкий, д-р Ол. Кульчицкий, д-р Студиньский, дир. Губчак, літерат Стефаник, д-р Грушкевич, Лев Лопатиньский, д-р Кордуба, акад. Сімович були на прощенім обіді в городского голови, п. Трегубова, де серед незвичайної привітливої і справдї по українськи гостинної родини поважаного Голови провели час аж до торжественного прилюдного засїданя городской думи, що зачало ся о 8. годинї вечером в театрально уладженій сали товариства ім. Гоголя.

Салю удекоровано по українськи. На сцені засїла городска дума в комплетї, під проводом голови, п. Трегубова. В перших кріслах партеру заняли місця делеґати Русинів австрийских, дальше делеґати з України, гості і проча публика, що битком заповнила салю. В ґубернаторскій льожи засїв містоґубернатор і архиерей, коло них командант донських козаків з родиною. Першу льожу по противнім боцї заняла родина городского Голови.

Торжественне засїданє думи зачало ся промовою Голови п. Трегубова (розуміє ся, в урядовій, росийскій мові). П. Голова зазначив, що нинїшний день есть сьвятом відкритя памятника „родоначальнику новаго періода украинньскоій литературы", розказав історию здвиганя самого памятника і привитав горячо делеґатів і гостий.

По сім відчитано „історичну записку" о здвиганю памятника, (знов — розуміє ся — в урядовій, росийскій мові), — котра кінчить ось яким горячим уступом:

„...современнымъ украинськимъ обществомъ осуществлено дѣло, имѣющее высокое культурно-національное значеніе. Воздвигнутъ первый памятникъ украинському поэту, явившему-ся первымъ народнымъ писателемъ на своемъ родномъ языкѣ... Слава писателю-поэту, давшему украинському народу право на признаніе его однымъ изъ участниковъ въ общемъ поступательномъ культурномъ движеніи человѣчества! Слава! Да будетъ вѣчнымъ наряду съ поставленнымъ Ивану Котляревскому памятникомъ и связанное съ его славнымъ именемъ дѣло развитія украинськой литературы! Слава!"

З черги наступив знаменитий реферат п. Стешенка, співредактора „Кіевской Старини", про значінє Котляревского для України. Прелеґент вказав на стан України в 18-ім столітю і на тім тлї з'образив ролю автора „Енеїди", що народні елементи словесности, які тоді зберегали ся серед даків та „спудеїв", в вертепах і народних піснях, піднїс до літературної висоти, давши їм літературну форму і вдунувши в них свого творчого духа. Котляревский дав доказ, що тілько українська мова і народні українські елементи є пригожі для культурного житя України і єї народу. Він рішив раз на все справу укр. літератури.

По сім програмовім рефератї виголосили ще два надпрограмові відчити п.п. Олена Косачева (Олена Пчілка) і Ефименкова, як полтавскі родички. Усї реферати мусїли справдї бути виголошені по росийски, але коли п-ї Косачева закінчила свій відчит українським цитатом, на салї запанувало очивидне зворушене й загреміли гучні, довго невмовкаючі оплески.

Тепер приступлено до дальшої точки програми і відчитаня адресів, при чім прийшло до великої і потрясаючої демонстрациї в обороні української мови.

Як звісно вже нашим читачам з телеґрами, поданої нашою часописею в передпослїднім числї, ґубернатор заборонив Українцям з Росиї відчитаня адресів в українській мові, наслїдком чого вони сецесіонували враз з цїлою публикою. Подрібний перебіг події був такий:

Ще в пятницю вечером стала звісна заборона українського тексту адресів з российскої України, між тим коли нам, Галичанам, дозволено читати адреси по нашому. При самім відчитаню адресів перше місце уступлено нам. Перший зачав п. Романчук, відчитуючи адресу від т-а „Просьвіта". Коли скінчив, амфітеатр гремів якимсь нечуваним, титанїчним оплявзом. Здавало ся, що сей оркан людских голосів і оплесків розсадить склепіне і рознесесь по всїй Україні від Збруча до Кавказу як горячий голос протесту против закованя уст 30-мілїоновому народови, як громовий клич українського відродженя і з'єданення всїх Русинів Українців з обох займищ, по обох боках, Збруча. Бито френетичні оплески, кричано „слава", „урра!", „Ще не вмерла Україна" „Слава Галичанам!", а п. Романчука викликано кілька разів. І так повторювало ся без впину при читаню дальших адресів: д-м Студиньским від т-а ім. Шевченка, ред. Лопатиньским від „Сокола", дир. Губчаком від нар. театру, д-ром Грушкевичем від т-а ім. Котляревского, д-ром Левицким Евг. від стрийских товариств а д-м Кульчицким від коломийских, п. Сїмовичем від Буковинців і п Стефаником від „Літ. Наук. Вістника". Всїх викликувано по кілька разів, заглушувано оплявзами — публика доходила в одушевленю до екстази.

Коли наші делеґати скінчили, зачали читати свої адреси делеґациї з України российской Перше йшли адреси від університетів, городских дум і земств — розуміє ся — по московски. Опже найперше відчитано

В справі потреби заснованя „Музичного Інститута" у Львові.

(Замітки *Н. Вахнянина.*)

(Докінченє.)

По переяславскім договорі та по знищеню самостійности України, коли осередок духової роботи перенїс ся до Москви, ослабла наша музична діяльність. Система централїзацийна царів виводила наших сьвітлійших людий з Київа. А коли Петро пробив „вікно до Европи", тоді підляг церковний сьпів впливам західної, італїяньскої та нїмецкої музики. Італїяньскі капельмайстри, як: Арая, Зоппіс, Ґалюппі, Паезіельо, Чімароза, Сарті і другі; Нїмці: Штарцер та Равнах, а навіть Французи: Бюлян та Ванжур, надавали тон музиці взагалї не без знатного впливу на музику церковну. І се доба, коли в церковну музику вкрав ся італїяньский концертовий, а навіть оперовий стиль, коли, приміром Сартіого ораторію „Тебе Бога хвалим" виконувано під Яссами, в присутности Патьомкіна, громадним хором в супроводї пушочних стрілів та звонів; коли на царскім дворі виконувано в празники „фіґуральну" музику з „трелями і рулядами"; коли відтак московскі композитори, наслїдуючи Захід, „Херувімску пісню" укладали в „веселім розсьпівї", з „виходками", а пісню „Тебе поем" підкладали під пісню жреца з опери „Весталька".

Тодї доперва поручено реформу церковного сьпіву — кому? Таки — нашому Бортнянському. А чим суть твори Бортнянського для церкви православної і нашої? — се достаточно звісно. Можна навіть сказати, що Бортнянський поклав на тім полї такі заслуги, які поклали для латиньскої церкви в своїм часї звісний Giovanni Pierluigi (Палестріна) і Орландус Ляссус. Бортнянський заснував свої т. зв. „концерти" і літургічні пісні опять на „напівах" церковних, іменно на київскім, знаменнім, грецкім та болгарскім. В слїди его пішов Турчанов, відтак пробував ся на тім полї Глинка і другі, а в найновійших часах Потулов. Всї они однак не перейшли Бортнянського.

В галицкій Руси, при звісних обставинах політичних, занепав церковний сьпів не трохи аж до часу, коли епископ перемиский Іван Снїгурский ведене хору передав в руки Нанкого та Серсавіого та коли хором катедральним заняли ся наші композитори Іван Лаврівский і Мих. Вербицкий, хвилево відтак Петро Любович і Седляк. У Львові трудили ся на тім полї іменно Рутковский, управа Ставропиґийского братства і поодинокі управителї хору духовної семінарий.

Вже з того короткого начерку нашої бувальщини виходить ясно, що полуднева і прикарпатска Русь в першій лїнії дбала про розвій церковного сьпіву та якраз з посеред нашого народу виходили творці і управителї церковних хорів. Нарід наш не лише любив музику, але посїдав богато талановитих людий до умного єї плеканя.

„Союз Боянів галицких", засновуючи в сім році „Музичний Інститут" у Львові, не вступав проте на обліжне поле, а має за собою цїлу низку фактів, що дають поруку скорого і успішного розвою інституції.

А що-ж сказати нам про сьвітску музику? — До умного єї розвою матеріялу в нас пребогато. Українско-рускай нарід витворив не лише свою поезию, але й свою думу і свою пісню, оригінальну, повну мельодиї і щерого чувства. І в нас старинні пісьні, котрих мельодия нагадує нам чи не ті времена, коли народи славяньскі ледви віддїлили ся від Індо-Арийців... І і своя пісенна бувальщина зложена бодай в части в історичних думах. І і цїлий цикль старинних обрядових пісень, похоронних плачів та весїльного ладканя. І і побутові пісні всякого рода: чумацкі, козацкі, бурлацкі та жовнярскі. А вже лїричних пісень, в котрих нарід виявив цїлу свою душу і любов до родини, до рідної землї, до всеї природи, до вибраних серцем осіб — тих пісень не перелїчив би. В деяких пісьнях криють ся і старинні скалї та звороти. Матеріялу зібраного в нас богато, дуже богато; ще більше, в десятеро може, не зібраного та пропадаючого. А вся ся народна музика вимагає умної обробітки не так для увеселеня сьпіволюбного Русина, а для плеканя музики — для музики яко іскуства, що повинно занати достойне місце побіч других іскуств. Красу мельодиї українско-рускої подати до відомости других культурних народів Европи в артистичній одежи — се наш обовязок. На тім полї, при помочи науки, зможемо не лише дорівнати другим народам, але й перевисшити їх. Трудом тим доконаємо великого дїла. Наш „Одейон", заснований на взір Периклевого „Одейона" в Атинах, приспособить наших „Боянів" до пан-атинейских взаводів і витворить не одного Терпандра. Доси вдоволяли ся ми автодидактизмом, чи дилетантизмом. Се не дорога до поступу. Музика не на те, щоби на спосіб орієнтальних народів помагала нам до доброго травліня за богатим пиром, управильняла танець, веселила нас та вводила в країну безпідних мрій або виводила з журби о щоденщину. Ї мусимо уважати яко средство до облагороднення молодих душ в дусї Аристотеля і Платона, яко средство, що одушевляє вольного горожанина до труду для общого добра, що каленить волю і витворює крицеві характери. Ясна та чиста мельодия українско-рускої пісьні. Сю ясність та непорочність мусимо увести в душу грядучих поколїнь.

А театр наш народний, чи не жде на широку працю на музичнім полї? Чим відкриємо его, чим виповнимо его репертуар? Які люди поведуть его? чи займе він достойне становиско побіч подібних інституцай в Европі? Чи маємо виповнити его програмову дїяльність виключно посторонними творами, хочби і найцїльнїйшими? Чи на свої твори не здобудемо ся?... Чи виконане репертоару поручимо заграници? Чи орхестру та хори заповнять музикальні славяньскі побратими?

Проте крайний час взяти ся за основане музичного Інститута, хочби з чисто утилїтарних взглядів. Рускі родини будуть нам вдячні, що пісьня руска зазвенить в їх хатах. Церкви наші дістануть своїх умних орґанізаторів хорів, читальні заскають на силї, молодіж наша найде для себе благородне занятє, а руска сцена відкрие своїм

і зложено адреси від харківского університету (проф. Сумцїв), потім від 7-ох укр. міст (Київ, Харків, Одесса, Чернигів, Кременчуг, Лубни, Миргород), далї від 6-ох лївобережних земства (харківского, черниговского і полтавского, ґуберніяльних і уїздних) а вкінци приступлено до читання адресів від товариств. І ту зачала ся демонстрация. Коли прийшла черга на адресу черниговского драмат. товариства, его делеґат, п. Коцюбинський, зачав читати довгу адресу т-а по українськи та без перепони відчитав еї до кінця. В часї читання містоґуберпатор демонстративно опустив свою ложу. Та публика віднесла ся инакше. Адресу відчитану п. Коцюбинським привитано ентузиастичними оплесками а п. Коцюбинського викликано кілька разів. Та на тім не конець:

Виходить делеґатка літературно музичного товариства з Чернигова і зачинає читати звои по українськи.

В тій хвили підносить ся бліди з зворушеня голова, п. Трегубов (мимоходом кажучи, сам щирий Українець) і виконуючи свій над міру прикрий уряд, відзивав ся в урядовій мові: „Позвольте, но чітать на малорусском языке запрещено". — Тепер счинив ся крик. Голова відзивав ся ще раз тремтячим голосом: „Выслушайте, ґаспада! Чітать можно только на ґосударственном языкь. Сйвнолїть на малорусскую речь я не імею правя."

Тоді делеґатки заявили: „Коли так, то я не читаю адреси!" і серед оплесків сходить з естради.

Викликують делеґата харківского літер. товариства, адвок. Михновского. Сей заявляє: Коли не вільно читати по українськи, то я не буду цїлком читати. Але я мушу тут публично заложити протест. Я протестую, бо не знаю рішеня городской управи, до ся сказано, що при торжестві не вільно ужывати української мови. А коли голова твердить инакше, то я прошу его дати мені відпис дотичного безправного протоколу, для заносеня вісте мого протесту. Коли ж тепер читати адреси не вільно (ту підходить до голови), то я передаю Вам саму справу адреси, а адресу задержую при собі".

В тій хвили демонстрация досягла своєї вершини. Заслу п. Михновского принявамфітеатр потрясаючими оплесками і криком одобреня. Всї встали з своїх місць, ґестикулюючи спильно та кричучи. Тепер зачали виступати дальші делеґати без викликування, один по другім, і кождий завладає протест, даючи самі справи з адресів. Один делеґат заявив: „Я мав адресу в російській мові. Але, коли українська мова заборонена, то я і російської адреси читати не буду!"

Виступає п. Грінченко-Чайченко і каже: „Я маю адресу українську. Коли-ж не можна еї відчитати, то я еї дру" — І перед остовпілою думою дре адресу.

Тепер підносить ся окик: „Ходїть відси!" і ціла публика до послїдного людина широке поле, щоби послужили розвоєни рідної музики.

А тепер ще одно слово:

„Вищий Музичний Інститут" львівський буде оставати під управою „Союза" всїх наших сьпівацких і музичних товариств, які находять ся в Галичині. В тім лежить порука, що научний план Інститута, виробленый до найменших подробиць Видїлом „Союза", буде точно виконаний. Елеви і елевки Інститута будуть побирати науку з рук фахових учителїв, покінчених консерватористів та людий сьвідомих своєї задачі. Програма Інститута обіймає всї ділa музики, як вокальної, так і інструментальної. Наука ґри на поодиноких інструментах буде подавати ся в міру того, о скілько до тої науки зголосять ся елеви. Було би велике добро для молодої інституції, коли б до науки ґри на поодиноких інструментах зголошувало ся як найбільше елевів (не менше як чотирох). Шкільну оплату примінив Видїл „Союза" до скудних материяльних средств нашої суспільности. Записи вже почали ся і приймають ся сего року виїмково тодї цїлий переспь. Зголошуватись до запису можна кождого дня у секретаря „Союза", п. Александра Бережницкого, письменно (Львів, улиця Даґуша ч. 33, І. поверх), або устно в комнатах „Львівского Бояна", ринок, ч. 10, І. поверх, від 5—6 год. пополудни, в неділї і сьвята від 11—12 год. перед полуднем. Управа Інститута готова посередничити між елевами а фабрикантами поодиноких інструментів в цїли набути лучших інструментів по низших цїнах, на сплату ратами. Наука почне ся сего року виїмково 1 жовтня.

Противжидівский розрух в Заболотові.

(Письмо з Чокутя.)

Дня 11 с. м. пополудни вибух в Заболотові розрух против Жидів і тревав около 1½ години.

Того дня був там великий річний ярмарок, отже наплила маса людий із снятиньского повіта, з чотирох сусїдних повітів, з Буковини а навіть з Угорщини. Причини вибуху розруху годї ствердити; ходять тілько ріжні поголоски.

Між селянами удержусь уперто поголоска, що Жиди вбили одну жінку, котра із чоловіком продала тої днини пару волів за 300 зр. Она — оповідають — пійшла до склепу а чоловік ждав на дворі; колиж довго не виходила а чоловік і в склепі еї не застав, підняв він крик: „Жиди зарізали менї жінку!" — ну і розпочалась буча.

Друга верзия походить від Жидів. Після неї мужик купував у Жида шкіру на постоди. Жид, підозріваючи мужика о крадіж, луснув его пару разів в лице. Мужик вилетів з криком на двір, а розлючений нарід розпочав свое. Очивидно сеся друга верзия більше зближена до правди; на всякий спосіб нема сумнїву, що брутальний поступок Жида став початком цїлої бучі.

Жиди в снятиньскім повітї розпаношені і збутнїли віддавна. Окиж то головно доставляють виборчих махерів Мойсї і знаному шахраєви виборчому Яворчиковскому. Особливож заболотівскі Жиди — то веніямінки Мойси, котрий бодай раз на тиждень приходить до заболотівского уряду громадского і навіть бере участь в засїданях ради громадской. До недавна був там війтом нотариальний субститут Бушиньский, син старости, і его війтованє сильно винищило громаду. На щасте для громади сей війт увійшов в колїзию (в справі приватній) з одним молодим судією, прийшло до скандальної стрічи між обома і — судию перенесли а і п. „старосцїц" мусїв забирати манатки... Та полишив по собі гідного „застемпцу" Жида Тава (Thau), кумпана Мойси від ріжних „зделок", і писаря Гібшера, члена родини, яка виссала до шпіку пару снятиньских сїл. Під такою славною управою роблять Жиди в Заболотові, що хотять, а се відчувало особливо сусїдне селянство, зазнаючи підчас торгів всякого знущаня від Жидів а міська поліция не брала его в оборону.

Самі ексцеси в день 11 с. м. проявились головно в бомбардованю шиб у вікнах. Як на те якраз звезено кілька возів каміня і зложено в ринку за-для направи бруку. Ексцесувати мали самі стороньскі люди, і то з дальших околиць, тому Жиди не годні навести імен. Найзавзятійше мали бомбардувати вікна жінки і дївки; се пояснюють тим, що жіноцтво найбільше терпіло ріжні брутальства. Окрім шиб і рам нищено також двері, крамничні шафи й лавки а товари розкидано і толочено. Ми бачили грубі желїзні двері скручені мов папір. Цїлої півтора години здавало ся, мов якась буря уносить ся над Заболотовом. Страшний крик, бренькіт шиб, лускіт каміня по дахах, ревіне худоби, іржаня коний. Жиди сейчас похо вали ся, куда хто міг. Бачено Жида, що запорпав ся в мішок з мукою...

Для усмиреня тої великої маси народу явились чотири жандарми, бо якраз стілько було на посторунку. Треба признати, що жандарми совісно сповняли свій обовязок — втихомиряли, розганяли а особливо відганяли людий від найбільше загрожених домів жидівских. Загально, як Жиди так і селяни, уважають за велике щасте, що жандарми не ужили оружя, бо в такім случаю — не то, що самі могли були пожити смерти, але й могли з того загалом вийти несбчесними наслїдки, страшна катастрофа.

Цїкава річ — впрочім се можна було передвидїти — що ріжні людцї хотїли би зараз зловити у мутній водї рибку для себе. І так в часї розрухів телеґрафував віце-війт Тав до одного із сусїдних ц. к. старостів: „Ein schrecklicher Kosakenaustand і т. д." Тим хотїв Тав очивидно звалити вину розруху на „Січовиків" (орґанїзацию товариств „Січ"), котрих тут звичайно зовуть „козаками". Та заболотівскі Січовики — то головно фабричні робітники, отже они під той час були у фабрицї.

Другого дня з'їхали оба „жидівскі тата", Мойса і Яворчиковский, і рівнож намагали ся звернути вину на „козаків". А цїкава річ, що якраз самі Жиди запротестували против сего і піднесли, що головними провідниками були два Поляки (один стрижник фінансовий і властитель корїзного ґандлю) і Жиди взагалї дуже напирають на суд, щоби тих двох панів арештувати. Кажуть, що у Жидів грав в тім ролю і злоба конкурен ційна. Одно загально відомо, що той купець головно причинив ся до сего, що жандарми поводили ся так тактовно.

На слїдство з'їхав з Коломиї до Заболотова судовий секретар Вішневский. Арештовано кількападцять парубків з Ілинець, котрі — як чути — навіть не були тогдї в місті, длятого й випущено їх на волю.

Наконець додаємо, що в часї розруху побито 47 Жидів, з того шістьох тяжше.

В неділю явила ся в Заболотові також комісия вислана коломийскими Сіонїстами. Она обчислила шкоду щось над 4.000 зр. Она також набрала пересьвідченя, що розрух спровокував Жид, бючи селянина в лице, і що на чолї розрухів стояли два Поляки, о яких висше була згадка. Так бодай висказала ся тая комісия перед деким з визначнїйших Жидів.

Справи заграничні.

Македонія.

Мадярскі дневники доносять, що Австро-Угорщина одержала від особи, котру нарочно вислано на Балкан, дуже алярмуючі вісти. Ся особа приглянула ся дуже докладно подіям на півострові і донесла о них австрийскому правительству. Наслїдком сих вістий видано 6 военним кораблям в Полї наказ, аби в кождій хвили були готові до від'їзду. Кореспонденцийне бюро заперечує сю вість.

Після інформацій консулярних властий в Монастирі, Турки допускають ся страшних жостокостий на християньскім населеню. До дня 13. вересня спалили Турки 115 сїл. Турки безчестять жінки, а відтак їх тїла рубають на кусні. Так само збиткують ся над дїтьми. Без даху з звит 8.000 родин. В Кіркілїсї допускає ся страшних звірств альбаньский баталїон. Российский амбасадор візвав Порту, аби безпроволочно відкликала сей баталїон. Кореспондент „Таймса" Говель був в Монастирі загроженый Турками. Утїк він до Солуня, де з одним кореспондентом нїмецкого дневника був сьвідком турецких звірств. Оба кореспонденти описали докладно все, що бачили і передали сей опис англійскому консулеви в Солунї. Говель заявляє, що звірства в Кіркілїсї пригадують описи звірств диких орд старини. Говель заведував під враженем того, що бачив. Обжалованє також Назіра башу, що підпирає сї звірства.

Австро-угорский заступник в Софії мав звернути увагу президента болгарского кабінету, Петрова на се, аби Болгария пильно стерегла границь і не пускала повстанців до Македонії. На сї уваги Петров відповів, що болгарске правительство не розпоряджає достаточною оружною силою, аби могло зломити дїяльність революцийних ватаг і аби могло успішно контролювати всї границї. В цїли скріпленя граничної дивізії і аби не пропускати через границю повстанців, правительство покликало часть резерви.

До держав вислав Петров циркулярну ноту, в котрій звертає увагу на безперривне громадженє турецких сил военних, що му сить допровадити до граничного конфлїкту. Коли би не здержано аґресивного поступованя Туреччини і турецких звірств в Македонії, Болгария мусїла би виступити з оружием. Российский амбасадор в Царгородї мав великому везирови доручити мемориял в сій справі.

Ноту Петрова до держав уважають в Лондонї за безпосередний вступ до війни. Говорять, що кабінетова рада довго займалась сею справою. Більша часть дневників дораджує правительству оружну інтервенцию в користь македоньских християн.

Офіцирский заговір.

Мимо офіціяльного заперечення уважають за цїлком певну річ, що минувшого тижня викрито нову тайну орґанїзацию, котра мала викликати контрреволюцию на день 13. с. м. Викритє заговора спаралїжувало акцию, але мимо того поголоски о намірі абдикациї короля Петра стало удержують ся.

Pesti Naplo оголошує сензацийну статю з Білграду, котрий пояснює причини по слїдного заговора. Стаття звертаєсь против Австрії і доказує, що австрийскі ґульдени дуже численно кружать в цїлій Сербії, спе ціяльно між невдоволеними офіцирами. В справі сего заговора скомпромітоване е австрийске посольство, а також і турецке. Туреччина має протеґувати неправого сина Мілана, котрий виховав ся в Туреччині. Сї вісти сербского кореспондента приймають з великою резервою.

Заходи короля, аби свого брата Арсена іменувати ґенералом і начальним командантом армії, яким був екскороль Мілан, розбились о опір офіцирів. Они заявили, що не позволять, аби на такім становищи станув чоловік, котрий в Росії був лише капітаном кінноти.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Кровавї вибори.

Атени. З нагоди виборів до ради громадской панує оживлена аґітация. В понеділок в часї демонстрациї прийшло до кровавої бійки, в котрій 14 осіб убито і ранено.

Угорска криза.

Відень. До Райхенау під Віднем приїхав Сейль і конферував з Кербером. Угорскі дневники доносять, що Сейль дістав від цїсаря поручене підготовити ґрупи для будучого кабінету. Сейль розпочав переговори з угорскими лїберали, а на конференцию з Кербором приїхав тому, бо хотїв запевнити ся що-до деяких спільних справ.

Нова Омладіна.

Прага. На зборах, на котрих оногди промовляв п. Хоц, поліция арештувала кількох демонстратів. З паперів, забраних у них при ревізиї, поліция мала відкрити тайну, вже сильно розгалужену орґанїзацию, на взір давної Омладіни. Против арештованих веде ся слїдство о державну зраду, обиду маєстату і забурене публичного супокою. До міністерства вислано специяльний рапорт.

Підпольна Росия.

Тифліс. В Карсї в домі одного Вірменина експльодував ґранат при наповнюваню. Одна особа погибла, кілька є ранених. В мешканю знайдено 38 ручних ґранатів і 3 пушки з нітроґлїцериною.

Македонія.

Солунь. На зелїзничім шляху між Дедеаґачем а Солунем виконано новий динамітовий атентат на поїзд. Бомби не зробили великої шкоди.

Царгород. Сто Греків з Малої Азиї зателеґрафувало до султана з просьбою, аби так само як Магомеданців покликано їх до мелїйской армії. Султан згодив ся на сю просьбу і Греки вже відійшли до Европи.

Софія. До служби покликано шість кляс резерви в округлім числї 25.000 людий на 3-місячні вправи.

НОВИНКИ.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Як би гнида роги мала!** Число молодїжи в галицких середних школах, особливо в ґімназиях, зростає постійно від давних лїт. Се фактъ ствердженый щорічними виказами статистичними; указує він очивидно на конечну потребу нових середних шкіл в краю, а то тим більше, що жаден край в Австрії в прирівнаню так до числа населеня як і до числа шкільної молодїжи не має так мало тих шкіл, як Галичина. Зокрема потреба нових середних шкіл руских є там наглїйша, що рівноправний народ руский в Галичині числом своїм майже дорівнує польскому, а має ледво десяту часть середних шкіл в краю. Зайвша також річ доказувати, що кожда нова руска школа уменшила би й переповненє польских шкіл. Через заложенє рускої ґімназиї в Самборі уменшилось би число учеників в польскій ґімназиї самбірскій, дрогобицкій: а навіть стрийскій; руска ґімназия в Бережанах зарадила би переповненю польских ґімназиї в Бережанах і Бучачи, і так далї. Але Gazeta narodowa в переповненю польских ґімназий добачує лише потребу нових польских шкіл. „Впрочім — каже — при безправнім (?!) вставленю до державного буджету суми 2000 К на приготовленє до заложеня рускої ґімназиї в Станиславові ухвала сойму виглядала би на капітуляцию перед Віднем і на резиґнацию з одного з найважнїйших прав нашого (значить, польского) сойму що-до рішеня о викладовім язицї в середних школах та була би заохотою Русинів, щоби понад головою сойму глядали против нас попертя у Відни; а сему з усїх сил перешкаджати є першим нашим обовязком". Так, так! „Першим нашим обовязком" є... сїяти бурю!

— **Новий директор жен. учит. семинариї у** Львові, п. Войцеховский, зачинає вславлювати ся вже й на новій своїй посаді. Недавно писали ми про его брутальність супроти одної учениці, що зголошувалась о принятє до семинариї. Нині довідуємо ся про иншій факт, що сьвідчить о его самовольї. Русин Стецик хотїв записати доньку до 1 кляси рускої школи вправ. П. директор, побачивши з посьвідченя парохіяльного уряду оо. Бернадинів, що дитина хрещена в лат. обряді, спитав насамперед вітця, чому не записує доньки до польскої школи; а дізнавши відповідь, що таке є бажане і вітця і матери і дитини, почав крутити, що в рускій школї нема вже місця. На замітку-ж вітця, що, о скілько єму відомо, місце є (ми також знаємо цїлком напевно, що є), казав п. директор принести собі від оо. Бернадинів повну метрику. Нині йде Стецик до п. президента Плажека довідати ся, чи до принятя дитини до школи справдї не досить посьвідченя родин і хрещеня, а треба конче повної метрики, та чи справдї в рускій школї вправ у Львові нема вже місця, а в польскій є. Ми ще крім сего цїкаві знати: чи п. директор і дїтям руского обряду робить такі самі перешкоди при записї до польскої школи? Бо знаємо, що в польскій школї є богато дїтий руского обряду.

— **З Коломиї** одержали ми сегодня таке письмо: Нині (т. є. вівторок) розійшла ся тут вість, що в Гвіздци, коломийского повіта, о 1½ милї від Заболотова, вибухли противжидівскі розруси. Коломийскі Жиди, сильно переполохані, облягли були ратуш і уряд почтовий. Пізнїйше вість показала ся неправдивою і Жиди успокоїли ся.

— **Чи ц. к. чи кор. польске староство?** Пишуть нам з Залїщик: В неділю дня 6 с. м. обходжено тутки посьвячене і отворене Sokoła. З'їхали ся всякі економи, посесори, податкові урядники і т. п. бранжа з Гвіздця, Коломиї, Городенки, під проводом п. посесора Адольфа Ценьского та — розуміє ся — его трабанта окр. інспектора шкільного з Городенки п. Круковича. Що сей панок, замість дбати о школи і народну просьвіту, на чолї свого учительства здобуває „ziemię polskę, krwią przodków zbroczoną", — се вже для нас не новина. Але побачили ми при сій нагоді таки й новину одну. Ото будинок ц. к. староства з балконом при бюрі ц. к.

старости пристроїв ся величаво в дивани і самі лише хоругви о „народових барвах“. Здивуваним Русинам розказувано, що п. староста запитував в намісництві, як має поступити собі з нагоди того посьвячення Sokoła, а з намісництва нїбито мав прийти у відповідь приказ, взяти участь в „народовім сьвятї“ — чи то властиво в провокуючій Русинів демонстрації Вшехполяків! Ну, на Угорщинї касують австрийский имн, а у нас ц. к. староства замінюють австрийску хоругов на червоно-білі „барви народове“. Та вже лїпше би й напись змінити на „Кор. польске староство“!

— **І сьмішне і глупе.** Коли цїсар в неділю вступав до церкви св. Юра, повитаний на сходах Ексц. митрополитом, війшов опісля до церкви під бальдахіном, несеним пп. Варвіньским, Глиджуком, Шухевичем і ще кимсь одним. Ми бачили на місци, як до несеня бальдахіну прошено крім названих перших трех Русинів ще проф. д-ра Коллесу; але заїм сей встиг приступити до бальдахіну, випередив его той неназваний четвертий і хопив за четвертий дручок бальдахіну. З обовязку дневникарского допитували ми зараз, хто е той четвертий непрошений; але від нїкого не могли довідати ся. Так само не довідались і пізнійше, так що в нашім понеділковім описї цїсарскої гостини ми зразу навіть не уміли подати четвертого назвиска та аж в послїдній хвили довідались припадком і доповнили. Не дивно ж, що незнакомого між Русинами чоловіка не знали й Поляки та, щоби таки щось написати, подали: „i jeden z duchownych“. Та „Ґалічанїн“ замітив на се сьмішно і глупо, мов би то „церемонїймейстеръ крыл. Чапельскій перед репортерами польских газет нарочно промолчалъ фамилію г. Лѣсковацкого и назвалъ его „jeden z duchownych“. Отже крил. о. Чапельский просить нас заявити, що він взагалї нїкого в сїй справі не інформував і не може відповідати за се, що польскі репортери не знали г. Лесковацкого та назвали его навіть „духовним“, хоч бачили его у фраку та з бородою і вусами.

— **Пожежі.** В неділю дня 13 с. м. вечером згоріло в Михайлівцї 6 господарств з запасом збіжа. Нїхто з погорільців не був обезпечений. Шкода виносить 5000 к.

— **В справі обезпечень на житє** пише один Русин з Мазурщини: „Обезпеченє на житє або пережитє і т. д. межи нашою сьвідомою суспільностию дотепер ще дуже занедбане. Асекурація від огню з причин економічних есть по селах вже більше розповсюднена (на жаль, не всї ще Русини обезпечують ся в нашім одинокім товаристві „Днїстрі“, головно там, де брак добрих орґанїзаторів). В Анґлії, Америцї й Німеччинї есть асекурация житева загально розширена; се доказує, що в тих краях вартість житя о много висше цїнять і на обезпеки родини строго уважають, не так, як у нас. Житє чоловіка есть дорогоцїнним добром а наша сила робоча становить переважно наше одиноке майно, на котрім будує ся будучність і на чім засновує ся своє ґаздівство й родину. А смерть стоїть все і всюди на засїдцї; Нїхто не знає, коли вибе для него година пращаця з сим сьвітом, длятого есть заповідию розуму вартість житя, вартість сили робочої обезпечати для позісталої родини через асекурацию. Тож кличу передовсїм до нашого сьвященичого стану: На відпорність нашої біди асекуруймо нашу родину і забезпечуймо віно для доньок. Латиньскі сьвященики без порівнаня лучше мають ся материяльно, а они забезпечують свою рідню і нерідню на случай смерти. Кілько би то могло станути дворків по селах, независимих родин руских! Правда, що ми бідний нарід; але на перелом біди мусить знайти ся средства, менче непотрібних видатків а кошт на асекурації при добрій волї покриє ся для добра будучого поколїня, котре так потребує материяльної поправи. — *β.*

— **Дрібні вісти.** Завтра відбуде ся вінчане п. Івана Арсенія Зарицкого з п-ою Бронїславою Хшиштишиньскою, дочкою бл. п. Филипа і Іванни з Кропивницких у Львові у св. Антония о год. 8·30 рано.

——

— **Вп. Дописувателям „Дїла“.** Редакция просить о терпеливість, коли яка допись заляже в теці редакцийній, бо по перше — годї всї нараз умістити, а по друге — першенство дає ся дописам важнїйшим що-до темату і пильнїйшим з огляду на т. зв. „злобу дня“.

— **Справозданє з дїяльности Головного Видїлу руского Товариства педаґоґічного у Львові** за час від липня до серпня с. р.: В тім часї відбув видїл три засїданя, а то: 13. липня, 3. і 12. вересня. На сих засїданях полагоджено отсї важнїйші справи: І. Одобрено начерк петициї до мінїстерства просьвіти о дозвіл на отворенє приватної женьскої семинарії учительскої у Львові з викладовою мовою рускою і упрощено д-ра Коцюбу, котрий виготовив сей начерк, щоби заняв ся написанєм і висланєм петициї. На слїдуючім засїданю (3. вересня) принято до відомостя, що д-р Коцюба вніс петицию до мінїстерства через краєву раду шк. і що ся петиция при кінци серпня відїйшла вже до Відня, де, як можна надїятись полагодять еї досить скоро. Тому рішив видїл оголосити, що ті ученицї, котрі хотїли-б записати ся до семинарії, котру руске Товариство педаґ. намірає отворити, можуть вже тепер зголошуватись і вписуватись, а Товариство подасть їм таку поміч в науцї, що з хвилею отвореня семинарії (найдальше з початком лютого 1904) будуть могли здати вступний іспит до І. кляси. — Управильнено в подробицях справу коштів удержаня настоятеля Інститута св. Николая і рішено побирати в тім Інституті від питомців доплату за окремого інструктора. — ІІІ. В наслїдок того, що п. Конст. Малицка перенесла ся на Буковину і зложила редакцию „Дзвінка“, упрошено проф. Вас. Білецкого, щоби вишукав відповідного редактора, а поки сей не найде ся, щоби сам занав ся видавництвом „Дзвінка“. — IV. Рішено одобрити умову, яку заключила п. К. Малицка з Станиславівским Бояном, і в спілцї з ним видати додаток музичний до „Дзвінка“ і розіслати даром передплатникам. — V. Принято до відомости, що п. К. Малицка відказала ся від ремунерациї в квоті 400 К, яку признав їй видїл за уміетне і старанне виготовлене більшого Робінзона, і ухвалено висказати їй за безкористолюбну працю горячу подяку.— VI. Поручено референтови філій, щоби порозумів ся з д-ром Ковшевичем в справі основаня філії в Мостисках. (Се порозуменє опізнить ся без вини видїлу бо п. К Паньківский, референт філій, виїхав на народне сьвято до Полтави.)— VII. Принято до відомости, що до Інститута св. Ольги принято 40 дївчат на удержанє дешевше і 12 дївчат на удержанє дорожше і ухвалено, з огляду на досьвід зроблений в минувшім роцї, не приймати на часове приміщенє в Інституті тих панночок, котрі приїзджають до Львова на науку робіт, танців і т. и. VIII. Одобрено принятє питомців до Інститута св. Николая і до Бурси; до Інститута принято 50 а до Бурси на-разї 118 питомців. Принято також і тих 16 питомців, котрих Его Ексц. Митрополит перевїс зі своєї Бурси до Бурси Товариства педаг. і оплачує за кождого по 20 К місячно. — IX. Обговорювано також справи надзору і веденя господарства домашнього в Бурсї і ухвалено упросити на другого настоятеля Бурси п. Володимира Адриановича, учителя ґімназияльного. — X. На просьбу „Жіночої Громади“ в Бережанах ухвалено вислати їй цїнник і дати 50% опусту при закупнї за готівку, а сьвятоюрскій Бурсї в Тернополи на еї прошенє дарувати часть видавництв Товариства. — XI. Ухвалено побирати при записах до видїлової шк. ім. Шевченка вписове, а то: до кляс І., ІІ. і ІІІ. по 6 К а до IV. і V. по 10. — XII. Ухвалено внести додатково петицию до Сойму о запомогу на курс анальфабетів.

— **Вечерок з танцями в Коломиї** відбуде ся в четвер д. 1. жовтня с. р. у великій сали Щадничої Каси заходом товариства „Родина“. Початок о год. 9. веч. Стрій для панъ вечерковий або народний, для панів балевий. Вступ на салю 4 К, на ґалерию 2 К. Комітет робить всякі заходи, щоби вечерок удав ся знаменито. Хто не дістав доси запрошеня, а хотїв би бути на вечерку, зволить звернути ся до Видїлу товариства „Родина“ (Нар. Дім П. поверх), а дістане запрошенє відворотною почтою.

— **Вечерок з танцями в Тернополи** уладжує д. 28 с. м. товариство „Руска Бесїда“ в своїх комнатах. Комітет постарав ся, що вечерок вдоволить всякого з кождого огляду. Вступ від особи 2 К, від родиня з 4 осіб 6 К. Початок о год. 8½ веч.

— **З „Труда“.** Отсим маємо честь повідомити П. Т. Публику нашу, що для нашого Товариства знамениту силу з фаху конфекциї дамских, котра довгі лїта в першорядних заграничних робітнях конфекций дамских працювала, отворили ми видїл конфекций дамских на замовленя. Приймаємо отже замовленя на: сукнї крою анґлїйского, саки, пальта, верхи на футра, мантилї і пр., як з нашого материялу так і в материялу нам доставленого. О численнї замовленя упрашає *Дирекция.*

— **Видїл Ф лії Просьвіти в Сяноцї** складає отсим сердечну подяку Преосьв. Еп. Константинови Чеховичеви, зволившому пожертвувати на українъско-руску бурсу в Сяноцї 50 К; відтак Вп. д-рови Іванови Струтиньскому адвокатови в Лїську і о. Омелянови Константиновичеви, парохови в Сяноцї, з котрих перший пожертвував 112 К, а другий 100 К. — Рівночасно звертає ся Видїл з горячим прошенєм і покликом до всїх Патріотів і приклонників народної справи, щоби складали жертви на українъско-руску бурсу в Сяноцї та дали сим можність величавого розвою тої так важної для Лемківщини інституциї. — За Видїл: *Озип Гудзьо* касиер, *Роман Секела*, секретар.

— **З Товариства св. Петра.** В члени Тов—а вступили і членьску вкладку зложили: З ц. к. Прокураториї скарбу: совітники д-р Яновский і д-р Івасечко по 2 К, секретарі: д-р Левицкий і Кулачковский по 2 К; офіциали: Мороз і Давидовский по 2 а возвий Грицай 2 корон; — з ц. к. Дирекциї скарбу: совітники Заячковский Несторович і Менциньский по 2 К; — адвокати: д-р Шухевич і д-р Жигмонт Лїсевич по 2 К; дальше сьвященики і церкви: о. Билиньский з Зарваниці 14·80 К, церков, громада і парох в Ялинковатім о. Тиндюк 14 К; церков і парох в Гумниских о. Озерский 8 К; церков в Настасові 5 К, о. Карпиньский зі Струсова 2 К; церков доч. в Погорілцях 6 К; о. Кузьмів з Олеська 2 К; церков в Миклашеві 5 К; о. Струміньский зі Скваряви 2 К; церков в Гозївві 5 К; церков і парох Славска о. Качмарский 8 К; о. Юхнович з Корчина 2 К; о. Сабат із Синевідска 2 К; церков, о. Михайло, Іван і Ольга Ревакович з Волосанки 12 К; церков і парох з Сенечола о. Охримович з женою 10 К; о. Охримович з Велдїжа 2 К; о. Устиянович з Головецка 2 К; о. Строцкий з Синевідска 2 К; о. Охримович з Козьової 2 К; о. декан Мартинків 2 К; церков і парох в Коростові о. Лучаківский 7 К; о. Левицкий з Плавя 2 К; церков і парох Орави о. Юрків 8 К; церков з Погар 6 К; о. Гапій з Сморжа 2 К; о. Калиньский в Урича 2 К, церков і парох з Підгородець о. Данилович 8 К; церков в Хащованю 6 К, декан бобрецкий о. Штогрин від церкви м. Вибранівки, дочерних Бринцї церковні і загірні, від брацтва і пароха тамже о. Дорошка 23 К; церков в Поморянах 10 К; о. Кинаш з розпродажи своїх проповідий 9 К в Тов-о „Рязница“ в Самборі 150 К. Складаючи в імени убогих громад і церквей всїм помянутим членам сердечну подяку, не сумнївающи ся, що в виду „periculum in mora“ всї сьвященики, церкви, громади, ради повітові, брацтва і всї інтеліґентні Русини вступлять чим скорше в члени нашого особливо в нинїшну пору так важного Товариства. — *Видїл.*

Біблїоґрафія:

— **„Проповѣди на свята и недѣлѣ цѣлого року“** написалъ Петро Бѣлиньскій парохъ Зарваницѣ ч. І. Жовква 1903 ст. 283. Хто мав в руках видані тим самим автором в 1895 р. „Десять заповѣдей Божихъ“, той певно радо привитав новий підручник для проповідників, котрого І. часть отсе появила ся з друку. Популярний спосіб викладу, прикрашений численними примірами, чиста народна мова а до того приміри добирані з нашої рускої істориї — то добрі прикмети сьвіжо виданої книжки і запевнять їй як найширше розповсюдненє. Певно, що патріотичний тон, який вів особливо з проповідий на св. Димитрия і Михайла і инших, поможе чимало для розбудженя і утревалення національного осьвідомленя нашого народу. Шкода тілько, що тая І. часть не печатана правописию фонетичною. — *Сьвященик.*

— **Науки на неділї** зложив о. Теодор Савойка парох в Селисках. Жовква 1903 ст. 483“. Перший се труд ще молодого, але звісного дїяча на окраїнах лемківскої Руси. Ясний і прозорий виклад, численні приміри, цитати з наших поетів, знане хиб, потреб і способу думаня нашого народу, а при тім блискуча форма, незвичайно красна мова, чисто народна, кажуть надїяти ся, що ся книжка — сей милий дарунок для нашої небогатої проповідничої лїтератури — не довго буде залежувати полиці книгарскі. Се певно заохотить автора не відкладати пера і не дати довго ждати товаришам его по чину на нові плоди его працї. Додам еще, що **се перша більша книжка з проповідничої лїтератури видана правописию фонетичною.** — *Сьвященик.*

Сойм краєвий.

[21 зас. I. сес. VIII. пер. з 15. IX. 1903.

(Конець.)

П. Тарнавский мотивував внесенє, домагаюче ся від правительства, аби прискорило засновуване реальних шкіл в краю, а безпроволочно приступило до заснованя реальної школи в Перемишли. Внесенє відїслано до шкільної комісиї. П. Томашевский мотивував внесенє з жаданєм зміни краєвого закона з 1 сїчня 1889 ч. 16 Д. з. к. о правних відносинах учителїв.

П. Ґец мотивував внесенє в справі прискореня реґуляциї рік і зорґанїзована помочи на случай повени. Внесенє домагаєсь від правительства: 1) аби покликано до житя сталу комісию краєву для реґуляциї рік і установленя порядку робіт при поодиноких реґуляциях рік, що становлять спільну сїть з каналами; 2) аби на сих просторах рік, котрі мають бути реґульовані виключно коштом державного фонду каналового, прискорило роботи для обезпеченя сих водних будівель, котрі доси виконано при участи конкуренциї; 3) аби в порозуминю з видїлом краєвим уложило сталу програму опіки гребель і орґанїзациї помочи на случай небезпеченьства повени і предложило соймови на найблизшій сесиї проект закона о водній поліциї. Внесенє відїслано до водної комісиї.

Громадї Микулинцям ухвалив сойм позволити побирати 15% громадского додатку до консумцийного податку від мяса і вина на 6 лїт; громадї Лїшни сяніцкого повіту позволено на побиране в 1903 р. громадского додатку від безпосередних податків в висотї 177%; Устрікам долїшним не позволено побір громадских оплат від спиритусових напоїв, пива, меду, деренику, вишняку і малиняку.

П. Гурик домагав ся, аби перейти до дневного порядку над справозданєм видїлу краєвого о наданє видїлови повітовому в Городку концесиї до побиранє мита на громадскій дорозї Городок-Угерцї-Коропуж. Сойм ухвалив дати сю концесию. Так самo опонував п. Гурик против наданя концесиї видїлови повітовому в Лїську до побиранє мита на громадскій дорозї Лютовиска-Тїсна. Сойм ухвалив концесию.

Нагле внесенє, аби погорільцям села Вездроби в золочівскім повітї дати 1000 корон запомоги, відїслано до буджетової комісиї.

Слїдуюче засїданє в четвер.

Промова д-ра Олесницкого

з дня 20 с. м. при мотивованю наглячости внесеня в справі задержаня жовнїрів по третім роцї служби звучить:

Заряджене мінїстерства війни, після котрого жовнїри, укінчивші в дни 1 жовтня с. р. третий рік служби військової, не мають бути урльопованї в тім дни, як се есть безперервним звичаєм в нашій монархії від 1868 р., дотикає наш край, рівно, як і другі краї монархії, тяжко і болюче.

На престол ненаситного мольоха, що звесь мілїтаризмом, кладе наш край досить вже жертв. Кромі обовязкових трох лїт служби відриваєсь тисячі горожан рік-річно від працї задля вправ військових, а сам обовязок трилїтної служби есть такий тяжкий і робить таку значну прогалину в житю кождого горожанина, що продовженє его поза сей реченець есть правдивою і в високім степени дітливою кривдою. Належить взяти під розвагу, що кождий з тих десяток тисячів людий, котрі з днем 1 жовтня 1903 мали опустити ряди чинної служби, заповнив собі занятє з днем виступленя з війска; що переважна часть стратить тое занятє, єли буде через три місяцї задержана в чинній службі; що відтак вийшовши з війска серед инми занятя і удержаня легко не знайде. За що отже така кара впасти має на людий, котрі якраз точно і совісно виповнили свій найтяжший обовязок горожанский? Містерії австро-угорских взаємин і внутрішні політичні відносини Угорщини не суть зовсїм достаточною причиною, не суть рацією, для котрої і край наш до цїлого ряду великих і тяжких жертв докидав ще нові жертви.

В арсеналї средств, якими правительство австрийске радить собі від черги лїт в подібних колїзиях, лежать способи, котрими, мимо застереженя доданого до державного закона о континґентї рекрутів, може се застереженє ухилити і великій кривдї для широких кругів людности запобігти. Средства сего уживало правительство досить часто, а все на некористь людности; могло би отже сьміло сим разом вжити того средства на користь, а радше для ухиленя великої шкоди для людности!

Сойм краєвий покликаний есть стояти на сторожи інтересів цїлого краю і всїх его горожан і длятого обовязком его есть тут рішучо забрати голос і запротестувати против заряджена, котре потягне за собою тілько непотрібних і неоправданих жертв, так, як зробили се вже соймы других країв коронних тепер скликані (в. прим. сойм зальцбурский і передаруляньский).

З цирку братів Труці. В четвер велике ґалеве представленє, бенефіс і почесний вечер директора Джіджета Труція з незвичайною програмою, складаючого ся з 12 нових спортових атракций. Всї артисти будуть в ґалевих стоях. П. Труці, знаменитий режисер, мистець в тресурі коний і аранжованю пантоміни, як недавно в „Quo vadis“, заслугує, щоба на его бенефісовий вечер публика заповнила будинок цирку.

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осїннім сезонї маю честь повідомити Вшов. Панів і Впр. Отців, що замовлені материяли на ґарнїтури, обороки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітнї. Маючи вже другий рік повірені менї роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всїх моїх Вп. Гостий з кождого огляду.

Остаю з правдивим поважанєм

545 3 10 **Василь Ґресяк.**

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Явочного 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Броховичъ: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Рамапова, Івонича, Ясла 10·40*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять з Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35, 10·55*.
До Рашева: 3·35.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 8·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Явочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 8·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Броховичъ: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 8·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно., 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 8 вечером до 5·59 рано) авіядкою. — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. півдня середноєвр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро (дізнанє і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Краківска ч. 5

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Вєч. ОО. Духовн., що II. і III. випуск „Практичних Проповідий“ вще сего року вийдуть з печатнї. В II. випуску будуть уміщені слїдуючі науки: Обясненя св. Літургії в 4 проповідях, обясненє вечерні в одній проповіди, літії в одній, обясненє 7 св. Тайн в сїмох проповідях і одна наука на посьвяченю церкви. — III. випуск буде містити проповіди місийні, совершенно викінчені і упорядковані, тай кілька случайних. Ціна II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Понеже кошта накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом ціле видавництво присїшити. Грошї належить висилати на адресу: *о. М. Бінш*, катедр. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 561 1—5

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лікар клїнічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнятів ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

В реальности будови руского театру при улици Сикстускій ч. 47 є до наняти **обширне помешкане** з чотирох комнат, сальону, зі всїми приналежностями і з двома входами, за умірковану ціну. Оглянути можна що дня від години 4—6 пополудни. Ближші услівя подасть Канцелярия Товариства „Просьвіти“, ринок ч. 10, перший поверх. 565 1—5

Краківска цукорня ул. Фредри поручає знамениті тїсточка по 6 сот. ½ к. кармельків 80 сот. ½ к. помадок 1·60 сот., ¼ к. чоколядок 2 кор. Усе першої якости. 569 3—5

Климентій Федуньо

переплетникъ бібліотекъ ц. к. львівск. університету

поручає

свою переплетниче і галянтерійне заведенє

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 866

Подоймає ся всяких роботъ, особливо переплету **Служебникѣвъ, Евангелій, Молитовникѣвъ, Бібліотечных книгъ Альбумѣвъ, Капъ, Дипльомѣвъ в. т. ин. по умѣрених цѣнах.**

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярні (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 17 вересня 1903.

Велике ґалеве представленє

Бенефіс і почесний вечер директора Джіджета Трученї

з незвичайною програмою, складаючою ся з 12 нових спортових атракций. При нинішній виставі всї артисти будуть в ґалевім строю. Похід 40 осіб в строю з часів Фердинанда XIV.

Подробиці подадуть афіші.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриеля ул. Короля Людвика І. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 1—7

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекурацийне заснованє в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на руснї добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тїльки через „Дністер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** К. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **удїляє** аґенциї селянам особливо там, де ще не роблять дотепершні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 54

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телєфон ч. 722.

552 4—48

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заравом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полаґоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Портрет Тараса Шевченка

Ціна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта“, Ринок 10.

Сливки „Квечи“ по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 568 4—10

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вєч. Духовенства яко найзідповіднійше місце, яке тільки бракувало до сего часу, а яко вісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

139 11 15в

Фортепян короткий, дешево спродам 523 ул. Сопківска 2 d. 2—2

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на еспружинах, сїнники, подушки, пошевки, простирала і т. п. Найбільший вибір в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 2—18 (3)

Вдова по уряднику приїме на мешканє з харчем пп. студентів. Ближша відомість ул. Гофмана ч. 5 а, партер на лїво. 570 3—5

Учителька з многолїтною практикою, пробуваюча за відпусткою на університетских студиях, глядає лекциї в рускім домі. Ближша інформация в Адмінїстрациї „Дїла“. 573 3—3

Учителька до дїтий шукає посади до дому рускої священника. Ласкаві ґоловленя: *A. B. poste restante Dzików stary коло Олешиць.* 571 3—3

Обід 25 кр.

росіл, печена і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по умірковаиих цїнах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

554 4—7 **Катарина Лядра.**

Ученицю з V-ою клясою видїловою, скінченою в яворівскім монастири з поступом відзначаючим, глядає лекциї на село на цїлий рік. Адреса: *Евфрозина Борисівна* в Яворові. 578 3—3

Глядаю учителя

найрадше семинариста, для двох хлопців з II і III кл. народної школи. Посада сейчас. *Стефан Кириличьский*, парох в Телешницях відварових, почта 4 3 Устрики долїшні. 3 3

НАЙБІЛЬШИЙ В КРАЮ СКЛАД МАШИН ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Куреи науки безплатно. Шумні апонси заграничних фірм і громади вліздивих аґентів, що вештають ся по краю з тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по сомолоній цїні, за що дістають 15 зр. від кождої пролажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНЇЦКИЙ

Львів

Готель Жоржа.

519

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 286 —7

Експорт до всїх держав европейских III

Виріб краєвий.

Египетскі тутки і паперці

551

АІДА

суть найлучшї узнані.

Виріб краєвий.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Паньска, ч. 10.

Безнастанна

ҐІПЕРПРОДУКЦИЯ

а ще більше переражаючо зростаючий

брак попиту.

Пільги в сплатах після умови

При купнї за готівку 3% рабату

Всеї готівки не вимагає ся

Пільги в сплатах після умови

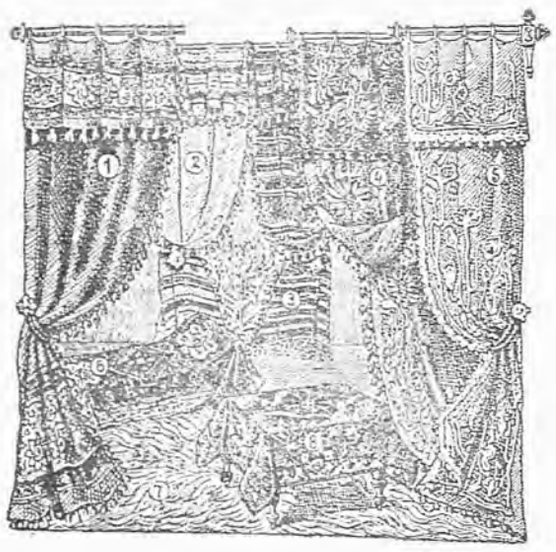
нагромадили по фабриках і на торговицях в лїчені запаси товарів через що цїни так поспадали, що тепер незначно дешево можна набути в добрих ґатунках дивани, портиєри, хідники, покривала на ліжка і столи, коци, колдри, лїнолей, церати і всїлякі річи декорацийні і збиткові, білє мужеске і жіноче та инші потрібні річи, а то тим лекше, що і сплату можна собі вигідно розложити.

Наші ріжновидна, а особливо в Ґаличинї хвальні знана зі свого засягу продавати добрі товари по цінах без конкуренції низких і обрали собі такий клич, що „всеї готівки не вимагає ся“ і „пільги в сплатах як найдогіднійші“.

Длятого даємо наші товари на кредит всїм ц. к. урядникам державним і приватним без ріжниці стану і ранґи, і всїм иншим приватним особам, добре поставленим, котрі не хотять або не могуть потрібні їм товари закупувати за готівку, і признаємо їм пільги в сплатах, котрі могуть після умови бути розложені на місяці або чвертьріча; при тім зазначуємо з притиском, що при продажи на кредит ціни товарів зовсім не підносимо.

Портиери штука по корон 1.30, 2, 3 і вище

Коронкові занавіси пара по к. 2·50, 4, 6 і вище

Стінні дивани 130/200 по к. 6, 8, 10 і вище

Диваники перед ліжка по кор. 1·40, 2, 3 і вище

Хідники метр по сот. 30, 50, 70 і вище

Кількасот решток хідників за безцїн

Фляневелеві коци 150/200 по к. 4, 6, 8 і вище

Покривала на ліжка по корон 4, 6, 8 і вище

Цїни у нас на диво низькі

Цїни у нас на диво низькі

Комнатні дивани 1·60/200 по к. 11, 14, 18 і вище

Дивани церковні і передпрестольні у великім виборі

Покривала на стіл по корон 3·59, 5, 7 і вище

Лїнолей і церати у величезнім виборі

Крім наведених тут річий поручаємо особливо наш богато заосмотрений склад добірних ґатунків портиєр, коронкових занавіс, аплїкацийних сторів, карнїшів, хідників вовняних і кокосових до комнат на сходи і на коритарі, дивановых і вовняних коців системи дра Ґ'єра, коців до подорожи, колдер, покривал на ліжка і на столи, макат і взагалї всїх річий декорацийних. Великий запас правдивих перских і орієнтальних диванів по цінах без конкуренції низких.

Ждаючи кредиту, треба нас доконче повідомити устно або письменно, яких потребує ся товарів і як має бути ціна купна сплачена.

Для потрібного закупна просимо особисто до нас зголосити ся, а замісцевих Вп. Гостий, котрим приїзд до Львова був би недогідний, просимо удати ся до нас листовно.

За надісланєм почтової марки за 10 сот. висилаємо на жадане наш богато ілюстрований цїнник диванів портиєр, фіранок, хідників, перин, ліжовців, покривал на отоманки, ліжка і столи, коців до подорожи і до саний, дерги на коні, колдер, тюбелїн, макат і инших річий декорацийних, товарів льняних і бав вняних, біля мужеского, жіночого і дитячого, шифонів, полотна, біля столового і инших потрібних річий.

Листи і заповленя треба адресувати

Дім Товаровий „Au Louvre“ у Львові, улиця Сикстуска, число 6.

(Пасаж Гавсмана).

573 2—14

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Інституту Ставропіґійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 199. Львів, Четвер 4 (17) Вересня 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня чинить ся по 20 с. за стрічку.

Другий день сьвята Котляревского в Полтаві.

(Оригінальна допись.)

Заки приступлю до опису другого дня всеукраїнського сьвята в Полтаві, доповню ще деякими подробицями вчерашне справоздане. А що prima charitas ab ego, так зачну від себе, згладно від нас — Галичан і Буковинців. Що нас тутки витали з найтеплійшою сердечностию і радостию гостили, прямо розривали між собою — про се чей же не потреба навіть розказувати. Досить, що виїзджаючи з Полтави, виносимо найкрасші спомини, та рівночасно певну і тверду віру і надію, що Україна живе, що там, на тій земли нашої героїчної минувшини, з молодечою силою прозябає українське народне житє, що відроджує ся український народний дух. А пращаючи Полтаву, ми Галичани спеціяльно не можемо промовчати своїх особистих симпатий, які здобув в нас на все наш гостинний господар, д-р Перцович, в котрого розкішній палатці розміщено нас в часї нашого побуту в Полтаві.

А тепер ad publica! Хочу іменно спростувати подану у вчорашній дописи вість, що читане адрес в українській мові заборонив полтавский ґубернатор. Отже по правді річ має ся не так, бо заборона вийшла від самого міністра внутрішних справ, Плевого. Загально тут звісно, що якраз в справі полтавского сьвята між Плевим а полтавским ґубернаторством був живий обмін депеш і що Плеве в дуже просторій депеші уділив ґубернатору інструкций та наказів що-до становища і поступованя супротив обходу Котляревского. Отже між иншим Плеве заборонив в принципі українську мову цілком, навіть для Галичан, дав однак рівночасно ґубернатору широку повновласть поступити в разї потреби й відмінно, і якраз на основі ґубернаторского призволу Галичани могли читати адреси по українськи. Тож і описана вчера демонстрация не звертала ся ві против ґубернатора, ані тим менше против городскої управи, але против центрального правительства, іменно якраз против Плевого.

Вкінци для повноти вчерашного опису додам, що в часї панахиди на гробі поета як і в часї посьвяченя памятника стояли на площах, в доволї приличнім віддаленю, донські козаки на поготові. Се тутешна „кінна полїция".

Перебіг нинїшного дня (неділя) був такий:

Рано, около 10 ої години, всї делеґати австрийских Русинів фотоґрафували ся в ґрупі на памятку для полтавских Українців, а потім о 11-ій були на приємі в д-ра Перцовича — як се називало ся — „на варениках", до години 1-ої, коли мав зачати ся „сьвяточний поранок" в память Котляревского, в амфітеатрі ім. Гоголя.

Запрошеня городскої управи на сей поранок випечатані вправдї урядовою, московською мовою, але зазначено там виразно, що поранок відбуде ся в память „славнаго украинскаго поета И. П. Котляревскаго". На першій сторонї запрошеня красує ся гарний портрет Котляревского, на другій випечатана програма в двох частях, а на третій і четвертій український текст кантати (З Шевченка „На спомин Котляревскому", урядовою, росийскою правописею.) В програму поранку мав входити відчит, однак відпав наслїдком заборони.

Сьвяточні продукциї зачали ся десь перед ½ 2 ої год. деклямациєю артиста укр. театрів Мик. Садовского, що знаменито виголосив згадану щойно поему Шевченка в память Котляревского. По сім *прольоґу* наступили продукциї вокальні, кидаюче сьвітляних образів відносячих ся до житя поета та до его творів і деклямация з „Енеїди". В вокальних продукциях взяли участь як солїстки п. Калиновска і тенор п. Внуковский та великий хор з орхестрою під управою самого Мик. Лисенка. Сей хор зложений з хорів полтавских та Лисенкового хору з Київа числив поверх 200 сьпівакив, а що всї сьпівакы і сьпівачки були одягнені в гарні козацкі і народні костюми, так хор репрезентував ся не тілько імпонуючо що до сили і вправи, але й на зверхний виглад манив ока своєю живописностию.

З сольових продукций виконала п. Калиновска дві пісни Шевченка-Лисенка: „Чого менї тяжко?" і „Ой стрічечка до стрічечки", а п. Внуковский, що посїдає чудовий металїчний тенор, відсьпівав Шевченка-Лисенка „Гомонїла Україна" і Кулїша-Лисенка „У досьвіта встав я..."

Хор з орхестрою, веденний незрівнано нашим славним Лисенком, виконав самі Лисенкові композициї: „Пливе човен", „Гей не дивуйте, добрії люди, що на Вкраїні постало", „Ой що ж бо та й за ворон", „Ой у поли озеречко", „Посїю я конопелька" а вкінци новоуложену Лисенкову кантату до слів Шевченка. Кантата гарна, особливо конець поривав силою. Хор виконав ей знаменито, як не менше гарно випали і прочі хоральні точки (особливо „Пливе човен" і „Гей, не дивуйте!"), а славний композитор і дириґент збирав заслужені лаври.

Деклямацию „Енеїди" виголосив п. Мих. Старицкий, ветеран між сучасними укр. поетами в Росиї. Деклямував ту частину, де Еней учить своїх Троянців, „обідраних як гиряла цїв", по латиньски, та висилає їх в посли до царя Латина. Але, як деклямував! Наші Галичани знають поривающу деклямацию сьвіжо померлого Корн. Устияновича. Яка там була сила, яке чуґе, яка експресия, який величний патос! Та Старицкий ще перевисшив нашого Устияновича. Теж і викликувано старого „сїчового дїдугана" без ліку разів, оплескувано без упину, доки він, пірваний сам тим одушевленем, не задеклямував свого стиха „Моя ниво!" — Та „нива" від Карпат до Дону, колись зеленїла, золотим колосом пишала ся — нині запущена, стоптана, столочена ворогами. Та колись вона знов зазеленіє, запишає ся красою, зацвите всьому сьвіту на диво... Так деклямував тремтячим з великого зворушеня голосом славий сьпівак поет, а в півторатисячній авдиторії, в душах слухачів, росло якесь велике зворушенє, росло, росло, доки з послїдним словом деклямациї не вибухло довго невмовкаючим, якимсь елементарно-сильним громом, що — здавало ся — потрясає основами амфітеатру. І так тривало довгих кількапайдять мінут, поки улягло ся розбурхане море патріотичного запалу.

На сьвітлянї образи виконані скіоптїконом незвичайно артистично, зложили ся, як сказано, образи дотикаючі житя поета і его творів. Коли заяснів перший образ — портрет поета, публика повитала его довго тревающими, одушевленими оплесками. Далї представлено Котляревского дім, могилу, памятник, сьвіжі сцени з хвилї посьвячена памятника і т. п., а вкінци артистично виконані малярем Мартиновичем сцени з „Енеїди".

Для доповненя опису концерту треба ще додати, що саля, містяча поверх 1½ тисяча людий, була битком заповнена. Публика явила ся в сьвяточних одягах. Богато пань в льожах було в українських національних одягах. Всюди гомоніла тілько українська мова. Загалом відносило ся вражінє, що находимо ся в наскрізь українській атмосфері, серед інтелїґентної маси, перенятої національною сьвідомостию, дишучої народним почутем, вражливої несказано на кождий прояв національного змаганя.

Поранок закінчив ся около 4-ої год. сполудня, а з черги наступив урочистий банкет городскої думи в найбільшій сали готелю „Монголії". Меню банкету, друковане на ломанім картонї з портретом Котляревского, зложено в українській мові та нашою фонетичною правописию, а оригінальне було тим, що назви всїх потрав взято з „Енеїди." Для наших читачів відписуємо его дословно:

Карта

обіду вічній памяти І. П. Котляревського.

Борщ з шпундрів з бураками.
Юшка з періжками.
Келебердянська осятрина з підлевою.
Пелюстки до смалцю з сухарями.
Сахарний горох.
Різна дичина до соку.
Заморожена молошна каша з Київськими смаженими горіхами та Полтавськими пундиками.

—

Трунки.

Медвідики, пунші, Анхизова чикалдиха.

— Овощі —

В банкетї взяло участь поверх 200 осіб. Ряд тостів зачав п. Голова Трегубів, говорячи про значінє сьвята. Промовляли дальше: Цертелев, (внук того Цертелева, що видав першу збірку українських дум, дворянин Лизогуб (потомок козац. полковника Лизогуба), що вніс, аби в рік уродженя Шевченка здвигнути ему памятник в Київі, універс. проф. Багалїй з Харкова, котрий зазначив з натиском, що переважна часть жертводавців (яких 75%), що складали свої лепти на памятник Котляревському, се були селяне та козаки („козаками" звуть ся до нині ті селяни по лївім березї Дніпра, що є потомками колишнього козацкого стану). Проф. Сумців і т. д. З Галичан промовляли посол Романчук і д-р Студиньский.

Дуже замітна була промова п. Романчука і ми постараємо ся подати ей додатково нашим читачам. Тепер скажемо лише, що п. Ромачук в своїй промові заявив, іменем галицких Русинів, що ми солїдаризуємо ся з суботнїшним протестом рос. Українців против заборони укр. мови так, як протестуємо, протестувати будеме все і всюди, де тільки вяже ся наше слово. Протест однак не відносив ся до управи города, котра нїякої вини не поносить, але навпаки, вчинила все для вшанованя памяти поета. За се їй дяка і признанє від Галичан, що не тілько є братами Українців, але є з ними одною нерозривною національною цїлостию.

Вечером по банкетї, о год. 7-ій, відбула ся в театрі сьвяточна вистава „Наталки Полтавки", причім ролї виступаючих лиць обняли найлїпші укр. артисти. Возьного грав Карпенко-Карий Тобилевич, Виборного Марко Кропивницкий, Наталку п. Линицка, Терпилиху п-ї Тобилевичева, Петра Жулинський, Миколу Садовский. І не буде пересади ні дрібки, коли скажемо, що такої артистичної вистави безсмертної пісни Котляревского нам ще не доводило ся бачити. Артистів викликувано і оплескувано, а між актами вручено артисткам букети, артистам вінці.

По представленю хор Лисенка виконав ще дві продукциї, а потім наступив живий образ „Апотеоза Котляревского". Все скінчило ся около 12-ої год. в ночи.

На закінченє сьвята відбув ся комерс, та що оден льокаль не міг помістити всїх, то комерсовано в двох льокалях: в т. зв. „Чиневицкім садї" і в Езропейскім готели. В часї комерсу виголошено численні промови, все по українськи. Комерс скінчив ся около 3-ої в ночи.

Так скінчило ся велике сьвято України, що у всїх учасників лишило могуче вражінє величної національної маніфестациї.

Завішене конституциї для руского народу.

(Интерпелляция д-ра Олесницкого в соймі.)

Від довшого часу вводять адміністрацийні власти в многих повітах східної Галичини нову практику, рішучо противну конституцийним основним законам державним, а в особенности законам о зборах і товариствах. Ся практика проявляєсь в слїдуючих напрямах: а) в **неправній заборонї скликуваня зборів взагалї**, позбавленій всяких мотивів або мотивованій в спосіб представляючий ся з гори вже яко самоволя власти і нарушене закона; б) в **неправнім підтяганю під постанови закона о праві зборів, звичайних сходин взглядно люстрацій в правно істнуючих товариствах**, які тим товариствам по мисли їх статута суть дозволені, котрих закон під вимоги зборів не підтягає; в) в **неправнім ставленю перешкод нормальній дїяльности товариств**, а в особенности зборам правно істнуючих товариств, котрі устроює ся зовсім відповідно до приписів закона. Повисші практики приміняють ся **лише до руских зборів і руских товариств**, коли тим часом рух політичний і дїяльність товариств нерускихне зазнає зі сторони властий нїякого обмеженя навіть там, де той є звернений демонстрацийно в провокуючий Русинів спосіб. Се неправне поступованє зверненє передовсім **против товариства „Просьвіти" і его читалень**. Тов. „Просьвіта" має після свого статута затвердженого п. к. намісництвом д. 18 серпня 1891 ч. 59616 і 8 червня 1898 ч 46036 право: устно поучити нарід о всякого рода справах просьвітних, господарских, торговельних і промислових, а то через делеґатів, люстраторів і вандрівних учителїв. Після § 39 статута має кождий виділ філїяльний право й обовязок вести нагляд над читальнями до округа філїй приналежними через своїх делеґатів і відпоручників, бути посередником межи читальнями „Просьвіти" а виділом центральним. Після статута „Просьвіти" есть виділ філїяльний зверхником кождої читальнї „Просьвіти" і повинен оставати з читальнею кождого свого округа в безпосереднім контакті, а тим самим має він право кождого часу люструвати читальнї, скликувати сходини членів читальнї і устроювати для них відчити, виклади й поученя, і того рода люстрациї не можуть нїяк підпадати під понятє публичних зборів по мисли закона з 15 падолиста 1867 ч. 135 В. з. д.

Відповідно до сих постанов статута предприняла стрийска філія „Просьвіти" д. 7 липня 1903 через свого голову люстрацию читальнї в Братківцах, а позаяк оказалось, що читальня не розвивавсь належито і що заг. збори давно вже не були скликані, постановлено скликати загальні збори на день 12 липня 1903. Дня 7 липня не було нїяких зборів, не було ані вибору предсїдателя, ані нїякої формальної дискусиї, а лише звичайна принагідна приватна поговірка між делеґатом а членами читальнї, а мимо того внесла жандармерия, а іменно комендант жандармскої стациї з Жулина, на припорученє стрийского старости Невядомского, до повіт. суду в Стрию донесенє карне против делеґата філії „Просьвіти", в котрім подає, що сей устроїв д. 7 липня в Братківцях прилюдні збори без попереднього повідомленя власти. — О зборах на день 12 липня 1903 скликаних, завідомила читальня зовсім формально староство в Стрию. Через час цілих зборів ходив попід льокаль читальнї постенфірер жандармериї Якубчик і що хвиля викликав начальника громади, грозячи ему, що збори розвяже і зібраних розжене, хоч делеґати виділу показували ему доказ на повідомленє староства. Нарід, переполоханий, став розходити ся, хоч збори були зовсім леґальні. Жандармерия з порученя староства сповнила тут велике надужитє, бо ставила перешкоди зовсім леґальним зборам товариства, нарушаючи тим права товариства і его членів. З причини тих зборів рівнож увійшло донесенє карне жандармериї до пов. суду в Стрию против скликуючих ті збори.

В дни 26 липня 1903 зарядив виділ філії в Стрию люстрацию читальнї в Семигинові і вислав там своїх делеґатів. Коли делеґати находились в читальни і порозумівали ся з ей членами в справах товариства, вдер ся до льокалю той сам комендант стациї жандармериї з Жулина і силою розігнав усїх, хоч не було нїяких зборів, заявляючи виразно делеґатам філії „Просьвіти", що дїлає се з наказу і порученя староства в Стрию, котре ему робило докори, длячого не поступив він так само дня 12 липня 1903 в Братківцах, т. є. длячого не розігнав зборів, о котрих староство було повідомленє і котрих зовсім не заборонено. І також з причини сих зборів внесла жандармерия карне донесенє против делеґатів філіяльного виділу до повіт. суду в Стрию.

Независимо від того слїдна в послїдних місяцях в нашім краю очивидна тенденция властий політичних прямо не допускати руских горожан до користаня з прав плинучих для загалу горожан із законів о товариствах і зборах так, що стан фактичний який супротив сего в краю заістнував, рівнявсь дійсній суспензиї конституциї для руского народу. Для ілюстрациї сего наводимо слїдуючі факти:

Ц. к. староство в Залїщиках заборонило дня 6 мая 1903 скликаня віча в Садках, подаючи загальниково за причину, що воно грозить публичному добру, не подаючи зовсім вкрочім мотивів, в чім тая небезпечність для публичного добра малаб лежати.

Ц. к. староство в Сокалї рескриптом з 24 червня 1903 ч. 21307 заборонило філії Просьвіти в Сокалї устроєнє просьвітно-господарского віча в Жужелї, подаючи за причину нїяким постановленем законним неоправданий мотив, що оно має бути скликане поза місцем урядового осїдку товариства.

Ц. к. староство в Золочеві заборонило без причини в маю і червни 1903 скликане віча в Оборній і Поморянах, а д. 26 липня 1903 в Зборові, а довірочні збори скликані в тімже дни в Зборові за личними запросинами безправно розігнало.

Ц. к. староство в Равї рускій рескриптим з 2 липня 1903 ч. 15482 заборонило віче „Равской рускої Ради" скликане на 6 липня 1903 із зовсім голословного і нїякими фактами не підпертого мотиву, що оно противляєть ся публичній безпечности і порядкови. Тоєж староство д. 19 мая 1903 нарушило право довірочних зборів скликаних в Угнові, на котрі безправно увійшов комісар староства Бохеньский і против волї запрошуючих тай мимо довірочного характеру зборів, він силою свого уряду і мандату староства остав ся на тих зборах.

Ц. к. староство в Станиславові і Дрогобичи заборонили в серпни 1903 збори скликані в тих містах для ухваленя жадань що-до реформи ординації виборчої до ради державної, хоч такі збори від черги літ систематично без перешкод скликують ся в цілій монархиї.

Ц. к. староство в Бучачи заборонило незаконно відчит „про знесенє панщини", що мав відбутись дня 26-го цьвітня 1903 в читальни в Жизномірі.

Ц. к. староство в Бережанах заборонило безправно Читальни Просьвіти в Плотичи рескриптом з 13 мая 1903 ч. 10942 відчит і представленє аматорске.

Випирайме німецкі вироби! 455—8

Ново-отворений в домі під **ч. 14, при площи Галицкій у Львові** склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшаві — поручає: **амплї**

Ц. к. староство в Гусятинї заборонило урядови парохіяльному в Самолусківцях давати уміщене товариству Читальня Просьвіти в Самолусківцях, хоч не мало найменшого права обмежати в тім зглядї свобідні диспозиції пароха-ужитковця.

Виказана повищими примірами практика ц. к. староств есть просто самовільна і просто супротивляєсь конституційним законам державним. Також показує ся, що та практика звернена з розмислом і наміром против руских товариств і рускої народности і длятого підписані запитують ц. к. правительство: 1) Чи відомі йому повищі факти самоволї і надужитя властий адмінїстрацийних? — 2) Чи гадає поучити тіїж власти, що практика така есть суперечна з основними законами державними, потягнути їх за ті надужитя до строгої одвічальности і на будуче строго заборонити подібного обмежуваня прав конституційних горожан державних? — Чи гадає також також поучити тіїж власти, що руска народність і рускі товариства мають рівні права конституційні, як і инші народности, і що властям адмінїстрацийним не належить виступати против них явно ворожо?

Вражіня з буковиньского сойму.

Загудїло по Чернівцях: 10. вересня буде отворене й перше засїданє буковиньского сойму. Люди попливли густою лавою на улицю краєвої палати — я за ними. Ог і каменица перед якою зупиняємо ся. На балконї герб краю: витрїщоока голова підгодованого бика. Яаби вона (тота голова!) була власностию живого таки буковиньского бика, тодї-б респект був аж га!... На коридорах народу гук. Всьо хоче знати, як розпічне свою нараду славне заступництво краю. Карт нема. Офіцял краєвого видїлу, наш брат Русинисько, обганяє ся як може, зпливає ся на всї боки, що не поможе тут нїчого, бо карт нема вже нїяких. Пригадую йому що рано обіцна менї торжественним тоном аж два білєти і повідає, що добре се памятає, але годї. Не зістає менї нїчого, як констатувати йому в очі, що хоть він буковиньский чиновник автономічної власти, а таки не має слова. Приймає сю заяву зі спокоєм і стискає судорожно-сердечно руку. Як ту дістати ся на те засїданє? Придверник, бочкообразна людина, грозить, що без білєту не впустить. Дістати ся там способом сильнїйшого — чейже не випадає. Надходить посол Пігуляк, визволяє пригнетений народ рускій, велить впустити синів его в притвор сьвятинї автономії. З трюмфом сунуть рускі сини зеленої Буковини (і я з ними), а користають з того й инші „народи“.

Саля невелика, крісел для публики мало, місця для стоячих небогато, „ложа для журналїстів“ дуже скупенька. Редакция „Буковини“ захоплює для себе перше місце з краю, садовить ся на кріслї (я як гість редакциї здобуваю місце на столї відповідне розмірови своєї парсуни) і так вижидаємо отворена сойму.

Дзвінок чути — всїд за тим іде промова Лупула, маршалка сойму. Симпатичний сїдоголовий парламентарист говорить спокійно, рівним голосом мову, яких тисячі почуєш при отворюваню всяких соймів на сьвітї. Витає представників народу, взиває до праці для вузшої своєї вітчини, закликає до льояльности для Габсбургів. Пару слів проголошує по румуньски, пару прочитує по руски — от з ласки „Тарольцям Сходу.“ — Потім забирає слово сьвіжо представлений президент краю кн. Гогенльоге. Стать симпатична, вповнї мужеска. Голосом повним проголошує свою річ, зложену гарною мовою, сталем простим, ясним. Одну й другу мову кінчать виклики: славно! браво! traeasca! hoch! — справжна підвавилоньска розмова!

Розглядую ся по салї, схоплюю окомсильвети заступників народу. Найбільше впадає в око найбільший муж буковиньского сойму барон Жорж Василько. Лице римского ґладіятора з найлїпшої доби розвою ґладіяторского культу — лице справдї гарне, парсуна великаньска, рішучо за велика до такої малої салї; сидить спокійно, трохи недбало, як звичайно великани. Коло нього православний владика д-р Репта, сїдоголовий старець у живописних шатах з колпаком на голові. Сидить часом як вирізаний з візантийскої ікони. У віденьскім парляментї називали его журналїсти Кальхасом. Дальше бачу кілька поважних постатий духовників „волоских“, межи ними й Erzpriester'a „славного“ Бежана. Всї вони виглядають поважно— зверха, найповажнїйша річ у них борода й фризура на голові. Показують менї кількох польских чи зволощених добродїїв; лиця сьвідчать, що їх власники не мають охоти відкрити пороху. Дуже рухливий у тій громадї є посол д р Штравхер, котрого лице, напружена увага, бистрість язика знаменують дитя семітского племени. Він оживляє своїми „межикликами“ монотонність засїдання. Спокійно уважно й поважно сидить онгам керманич буковиньскої роботи просьвітно-політичної д-р Смаль-Стоцкий; коло него Пігуляк дивить ся з одїмнїйским спокоєм перед себе, так немов і промовлає: „Козак знає та мовчить“. Рухливий і рішучий цїлий собою пос. Ник. Василько. Як говорить, то не спить. І не сплять тоті, до котрих і про котрих він говорить. Ог, як там трясе ся владика, певно не з веселости, бо то господарку в его єпархії зачіпив посол Василько. Ог, як тут кидає ся межи публикою якийсь малий, худощавий паночик з сивою бородою. Се Драбик, що не може знести справедливих закидів руского посла, кинених у вічи волоским гакатистам. Ог, як кричать волоскі молодцї „traeasca!“ тим своїм трудівникам-шовінїстам, яких чеше наш Василько. „Traeasca!“ Ой щоб вони та справдї потовстїли як „трясна“ в тій своїй благородній роботї! Василькови сї крики на млин: він ними-ж і доказує правдивість своїх слів. Се бесїдник у рукавичках; він кидає найїдкійші дотепи і відбиває румуньску делїкатність зі справдї знаменитою европейскою чемностию. По салї похожає Аврель Ончул, нововибраний репрезентант люду, з виду якби рідний брат президента краю, лице розумне, симпатичне. І він уже попробував акустичности соймової салї, бо кинув „Zwischenruf“ на тему виборчої реформи. В послїдній лавцї третого ряду засів собі посол мужик Левицкий, а коло него знайшов собі місце др Гакман. Виглядає на чоловіка, котрий може і повинен чогось доброго навчити ся від своїх руских товаришів. Будучність покаже, яка в ньому вартість.

В салї стало душно. Тому з утїхою витає публика і посли конець початку, спріч першого засїданя сойму. Виходимо, а понад нами і за нами глядить витрїщоока голова буковиньского тура загадочно. Неначе новий сфінкс, що дає загадку: яка доля чекає сей гарний буковиньский край, сї народи, що его замешкують і за нього борють ся?.. А для тебе, руский чоловіче, нїяка тут загадка, лиш одна одна правда: Твоя се земля, твоя се хата, як здобудеш її власною працею серця і ума...

С. Яр.

Перше засїданє нової сесиї буков. сойму відбуло ся дня 10 с. м.

Маршалок Лупул в промові поздоровив нового президента краю кн. Гогенлього і попросив его о підпору ухвал сойму; дальше згадав, що краєвий видїл зібрав уже доточний материял для справи реформи виборчої; вкінци, з огляду на події в Угорщинї, высказав думку, що буковиньский сойм бажає собі одноцїльної та сильної Австриї і найрішучїйше виступить проти противних змагань.

Президент краю кн. Гогенльоге виголосив довшу промову. Сказав, що об'їхавши за час свого урядованя (від пять місяців) Буковину, щоби пізнати її, полюбив сей чарівний край з цїлого серця. Буде всїми силами старати ся піднести економічний добробит краю. Потім зійшовши на адмінїстрацию краю сказав: „Для політичних урядників дві річи міродатні: строге придержуване ся закону і тепле серце для населеня. Політичний урядник повинен завсїгди мати перед очима, що підставою нашого права є висказ: „Рівне право для всїх“, і що ся засада повинна не тілько на папері стояти, але також заслугує, щоби була виписана в самосьвідомости кождого, що є покликаний вирокувати. Тільки через найстрожше і найсовістнїйше береженє законів піднесе і збудить власть також в населеня змисл до справедливости. Найточнїйше пояснюване закона мусить іти також в парі з доброю волею. Політичний урядник мусить добре знати інтереси і желаня населеня. Він повинен працювати для справжнього житя, а не для канцелярвї. Его першим обовязком є, де тілько в его крузї дїяльности графляє ся нагода, старатись підносити публичний добробит. Він повинен бути для населеня щирим і доброзичливим приятелем, а не утяжливим опікуном. Він повинен зєднати собі загальне довіре. Однак довіре народу є за цїнне добро, аби хтось міг его дістати в дарі. Его мусить ся чесно заслужити. І в тім змислї я завдно буду старатись вести повірену менї управу.“ — Відтак зійшовши на справу національну, закликував послів усїх націй і конфесий, щоби „в горячій завзятій борбі о економічну екзистенцию всї народности краю взялись до купи і заключили союз против нужди і зубожіня.“ Вкінци запевнив, що він „завдно і кождого відцасу з найбільшою обективностию буде відносити ся до всїх народностий, конфесий і партий.“ (Бесїду его палата часто оплескувала.)

При верифікациях виборів забрав два рази слово пос. Николай Василько. При верифікациї вибору п. Бежана він виступив остро против поступованя митрополита Репти супротив Русинів і назвав се провокациєю Русинів; знов же при верифікациї вибору д-ра Гакмана виступив рівнож остро против переступаючої дозволену межу аґітациї заставницкого суд'ї Мержвінського, протопопа Бежана і консисторії.

При виборах до комісий увійшли з Русинів: до верифікацийної д-р Гакман; до адмінїстрацийної (коли Ник. Василько зрїкся) д-ра Смаль-Стоцкий; до фінансової Пігуляк.

Рускі посли увійшли з початком сеї сесиї сойму в порозуміне з деякими послами нерускої народности і звязали ся у „Вільнодумний союз“; до него належать: д-р Аврель Ончул (яко голова), д р Смаль-Стоцкий яко заступник голови, Ник. Василько, Пігуляк, Тодор Левицкий, д-р Штравхер і д-р Гакман. Отже з того союза вийшло кілька внесень: І) Внесене на установленє комісиї з сїмох членів для виборчої реформи. (Внескодавець п. Н. Василько.) ІІ) Нагляче внесене о підвисшене платнї народним учителям. ІІІ) Нагляче внесене о уложене закона про дисциплїнарне поступоване супротив учителїв народних. IV) Нагляче внесене о зміну виборчого закона.

Кромі висше згаданого „вільнодумного клюбу“ [freisinnige Vereinigung] до котрого належить 7 членів, є ще в буковиньскім соймі такі клюби: румуньский (найсильнїйший чисельно) бо числить 12 членів; нїмецко-поступовий зложенний з 6 членів і вірмено-польский, до котрого належать 4 члени (Абрагамович (голова), Васьоловский (заступник), Бганович і Богосевич.

Кара й переслїдоване рускої духовеньства за язик руский.

(Интерпеляция п. д ра Олесницького в соймі.)

Ц. к. староство в Старім-Самборі розпорядженем з 17. падолиста 1902 ч. 18978 позвертало руским урядам парохіяльним викази попысових, виготовлені в язиці рускім, і зажадало нових в язиці латиньскім, загрожуючи навіть, що слиби котрий сьвященик важив ся викази виготовити в нашім язиці, віж в латиньскім, то на підставі § 11 цїс. патенту з 20. цьвітня 1854 потягне его до строгої одвічальности, а те, що викази первісно виготовлені були в язиці рускім, виткнуло парох. урядам яко чин карігідний. Ті сьвященики, що і вдруге відослали викази рускі, одержали розпорядженем з 27. марта 1903 ч. 21547 наказ предложити сьвідоцтва уроженя і хрещеня для всїх попысових, і то для кождого осібно, в дословних відписах метрикальних.

Як розпорядженє сего ц. к. староства з 17. падол. 1902. ч. 18978, так і друге з 27. марта 1903. ч. 21547 есть грубим нарушенем прав руского язика. Арт. XIX. законів основних выразно оріка: „Держава узнає рівноправність всїх мов краєвих в школї, урядї і публичнім житю. Найв. постанова цїсарска з 10. цьвітня 1861. ясно приказує, що „всї ц. к. власти і уряди обовязані суть рускі письма приймати і залагоджувати так, як закон велить“. Розпорядженє міністерства з 20. грудня 1869 ч. 12 466 постановляє, що урядам автономічним лишає ся вибір мови, якої належить уживати в переписках урядових. Уряди парохіяльні то уряди автономічні, отже руским урядам парохіяльним запоручена есть свобода уживати в своїм урядованю мови рускої. Розпорядженє міністерства справ внутрішних з 5. червня 1869 ч. 2 354. в осібнім § 5. выразно зазначує, що „всї істнуючі приписи що-до переписки властий, урядів і судів з сторонами, з властями недержавними, корпорациями і громадами обовязують на дальше і їх отсе розпорядженє не нарушає.“

В супереч всїм тим постановам ц. к. староство в Старім-Самборі накидає руским парох. урядам мову латиньску на урядову, котра не має навіть права горожанства, ані в державі нашій, ані в краю. Тим-то розпорядженє ц. к. староства в Старім Самборі з 17. падол. 1902 ч. 18978 в самій основі є великим безправством, сьвідомо нарушуючим національні чувства всего населеня повіту. — Ще більше обиджаючим є розпорядженє того ц. к. староства з 27. марта 1903 ч. 21547, котрим зажадано предложеня сьвідоцтв метрикальних для всїх попысових. А що се розпорядженє вислано тілько до тих сьвящеників, котрі відослали рускі викази попысових, то річ ясна, що ц. к. староство хоче в той спосіб тілько обійти права руского язика. Та жадане те есть цїлком безосновне і противзаконне. Щоби уряди парохіяльні обовязані були предкладати повторічні сьвідоцтва метрикальні для всїх попысових, на се нема нїякого закона, ані розпорядженя, тай само ц. к. староство в письмі своїм з 27 марта 1903 ч 21547 не покликує ся на жаден закон ані рескрипт вищої власти.

Ц. к. староство в Старім-Самборі поступило тут собі на власну руку і против тенденції навіть самого ц. к. правительства. Викази попысових робить ся на відповідних до того друках, котрі видає само правительство. А що друки ті польско-рускі а не латиньскі, то правительство само признає, що ті викази належить писати в однім з краєвих язиків, отже і в рускім, а не в латиньскім. Ще яркійшу цїху самоволї носить на собі розпорядженє того ц. к. староства жадаюче від парох. урядів сьвідоцтв метрикальних для всїх попысових. Коли дїйсно зайшла потреба того, то чому оно не жадало таких сьвідоцтв від всїх пар. урядів а тілько від тих, що предложили викази попысовых рускі? Отже сей его поступок не можна уважати інакше, як тілько з одної сторони за сьвідоме нарушенє прав руского язика, заґарантованих найв. постановами, з другої знов за кару і переслїдуване руских сьвящеників за язик руский.

Супротив сего запитують підписані: Чи знає ц. к. правительство о тім безправнім і обовязуючі закони в високім степени нарушуючім поступованю ц. к. староства в Старім-Самборі? — чи і яким способом готове ц. к. правительство дати сатисфакцию зобиженим чувствам покривдженого руского загалу і подібним надужитям на будуче запобігти?

Шануймо свое народне достоїньство!

[Письмо надіслане].

Почутє національного достоїньства рішучо вимагає не платити свого гроша там де не шанують нашої мови, а тим самим і нашої народности. Взагалї ані сотика не даваймо нашим політичним ворогам, бо они тепер собі поставили се за задачу супротив Русинів.

Збогачуване ворогів є непростимим грїхом супротив свого народу, без огляду на те, чи хто се робить з неосьвідомленя чи з легкодушности, бо наслїдки все однакі, без згляду на психольогічний характер дїланя. Скріплюване ворогів є зрадою народною.

Се правило відносить ся не лиш до приватних вносин [ми з засади повинні підпирати своїх людий] але і до публичних.

Широкі виплати платить наша суспільність між иншими в податкових урядах. Отже тут з засади і правильно жадаймо руских поквітованьі на заплачені грошї і всяких друків руских.

Поквітована рускі видано урядам податковим ще на весну — як се оповіщав в „Дїлї“ Дністер, що удавав ся з жалобою в справі язиковій до міністерства скарбу, а міністерство приказало львівскій краєвій Дирекциї скарбу зарядити видане тим урядам всяких друків руских. Коли-б такого квіту не хотїли кому видати, то треба вносити жалобу до краєвої Дирекциї скарбу у Львові або, ще лучше, просто до міністерства скарбу у Відни. В такій жалобі, писаній по нїмецки або по руски, представити коротко і ясно стан справи та жадане направи факту і запобіганя дальшим, з просьбою о повідомленє просячого про вислід зарядженя. Заразом треба в таких випадках все зазначувати, що дотичні урадники-Поляки не лиш не заховують законних приписів, але й не вміють мови населеня, отже неспосібні до урядованя в східній Галичинї, длятого міністер скарбу зволить зарядити перенесенє таких урядників Русинів із західної Галичини, а на їх місце спровадити сюда Русинів з киненим „зве взгльовдуф“ службових на Мазури“.

Можна навіть заплачене податку робити залежним від виставленя руского квіту, а від можливої екзекуциї боронити ся в дорозї інстанцей (староство [віддїл податковий], краєва дирекция скарбу і міністерство скарбу). Хто хоче омивути неприятности екзекуциї, може виставлений польский друк долучити до подання, котре в такім разї треба вносити просто до міністерства скарбу у Відни.

Взагалї нам треба в кождім поодинокім случаю вносити подання до центральних властий державних при браку довіря до польских урядів в Галичинї.

Именно в справах податкових Русини мало користають з права петиціонованя до міністерства скарбу, котре преціїь все удїляє далеко сягаючі користи бідним податникам, відписуючи їм (але лиш на їх просьбу) залеглі податки, чи то задля їх неспроможности, чи задля давних дефравдаций війтів, направляючи всякі кривди в справах податкових:

О ко.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Державна рада.

Відень. Wiener Ztg. оголошує письмо цїсарске до Кербера, в котрім цїсар заявляє, що чуєсь сповуканий скликати державну раду до дальших праць на день 23 вересня 1903 і поручає президентови міністрів виданє дальших зарядженъ. Письмо підписане в Хлопах, 15 с. м.

Наради парламенту потревають дуже коротко, бо парламент займесь лише справою рекрутів, аби не треба було задержувати їх в службі поза третий рік. По полагодженю дотичних предложень військових сойми будуть дальше радити.

Військова револьта.

Еденбург. В касарни гонведів прийшло до бійки між вояками з причини задержаня заслужених вояків в дальшій служби. Против офіцера, котрий хотїв завести лад, відгрожувано ся. Арештовано 87 жовнїрів. В ґаразонї було звиж 30 случаїв дезерциї. З урядової сторони заперечують всї ті довесеня.

Вірменьскі розрухи.

Тифлїс. Вчера розпочалось передаване вірменьского маєтку церковного в руки правительства. В вірменьскій катедрі відбуло ся поминальне богослуженє за упокій душ мести жертв в Елисаветполи. В часї богослуженя, в котрім взяло звиш 2000 осіб, сьвященик Аратов кинув анатему з причини забраня церковного маєтку. Між масами розкинено воєнні проклямациї. З поміж демонстрантів упало 40 револьверових вистрілів. Поліция стріляла в воздух, але мимо того одного робітника ранено, другого убито. Кілька осіб арештовано, між ними одного сьвященика.

Македонїя.

Царгород. Від кількох днїв панує тут переполох з причини поголосок о плянованих розрухах динамітовых. В послїдних часах арештовано дуже богато Болгар, особливо в околици Царгороду і в македоньских віляетах. В понедїлок старались три индивідуа перервати ґазові рури. Болгарский екзархат відрочив отворене шкіл. Лише в Царгородї отворено дві школи.

Білград. І в Старій Сербії населене рушило ся против Турків. Доси появило ся 5 віддїлів сербских. Два віддїли над самою сербскою границею турецкі війска розбили. Турецкий посол в Білградї має мати докази, що сї віддїли узброєно під оком і при помочи сербских властий і вніс з тої причини до сербского правительства енергічний протест.

Офіцирский заговор.

Нїш. Тут говорять, що відкрито заговор на житє короля. Арештовано богато осіб.

Білград. Дневники доносять о новім заговорі в цїли увільненя арештованих в Нїшу офіцирів і замордованя убийців Александра. Плян мав бути виконаний в суботу. Один з учасників заговора, ґенерал і бувший міністер війни Николаєвич мав позискати дві компанії жандармів, котрі мали обсадити кріпость. Від сторони Угорщини мало вдерти ся 100 людий наймлених в Хорватиї. Справа виявила ся случайно через перехоплене листу. Здовж Дунаю уставлено тепер подвійні сторожі.

НОВИНКИ.

— **В соймовій палатї** на нинїшнім засїданю очинила ся нараз біганина, котру викликала вість о **скликаню державної ради**. Нїхто не знає, на як довго засїданя сойму будуть перервані, не знає, чи сойм буде відрочений, чи може маршалок лише замкне засїданє з заявою, що о слїдуючім засїданю сойму повідомить послів письменно. Деяких приклонників галицкої автономії гризе можливість, що в часї перерви в нарадах сойму прояснить ся ситуация на Угорщинї і парлямент, скликаний на один-два днї, буде радити дальше і сойму більше не скличуть. Не знають також, що зробити з наглими внесенями в справі розпорядженя міністерства продовжаючого військову службу. Супротив сего, що для полагодженя сеї справи — імовірно в дусї згаданих внесень — скликано державну раду, внесеня поставлені в сїй справі в соймах, стались безпредметовими.

— **Проч з гакатизмом в ц. к. почтах!** З Бібрки пишуть нам: Від 1. вересня с. р. перенесено ц. к. уряд почтовий в Бібрцї до иншого дому. В серединї того уряду умїщено написи для інформациї сторін, але тілько польскі й нїмецкі — **руских нї слїду!** Приймовши на почту за орудкою, спитав я, длячого нема побіч польских і нїмецких також руских написий? На те сказано мені, що львівска ц. к. Дирекция почт так заряділа, бо директор вірменополяк п. Сеферович, прислав написи лише польскі й нїмецкі. (Польскі для Поляків, а нїмецкі для Нїмців, якби коли заблукав ся який шваб з Прус або з Відня до Бібрки). А Русини, не знаючі анї по польски анї по нїмецки, нехай розщибають ся по почтї як у потемках; преціньже Русини є лиш до того, щоби „платили податки та давали рекрута“.. Ми просимо і на основі свого права навіть можемо візвати пана Сеферовича, щоби прислав на почту в Бібрцї також рускі написи для руских сторін. Чейже почта для публики, а не публика для почти! — *К. [Прим Ред].* Чи сей поклик до п. Сеферовича поможе, не знаємо; але досьвід учить, що богато з тих покликів іде марно. Тому Русини бобрецкі повинні внести до міністерства торговлї жалобу в тім дїлї (з можливо найбільше підписами) а тогдї успіх повинен би бути певний. Так само повинні поступити Русини й по цїлім краю, де в урядах право рускої мови потоптане.]

— **Прояв гакатизму в львівскій ц. к. Дирекциї поліції.** Перед кількома днями львівский Русин п. Шпитко явив ся в Дирекциї поліції з просьбою о видачу мельдункової карту для сестри в цїли замужа і подав урядуючому в бюрі функціонареви цидулку з іменем і назвищем виписаними по руски. Дотичний функціонар, взявши цидулку в руки почав крутити носом, а відтак заявляв п. Шпиткови, що по руски не вміє тай не обовязаний уміти і не приймає цидулки написаної по руски, бо ц. к. уряд поліції в польский, а в приватній справі мусить ся до неї удавати в „єзику урженцовім“: „po i wszystkie urzęda są polskie!“ додав з емфразою. На сей темат, розумієсь, почала ся диспута, бо п. Шпитко позволив собі бути иншої гадки. Поперед всего заявив, що він не є обовязаний уміти по польски, а пан Поляк, яко цїсарский урядник, обовязаний уміти по руски, як краєву мову. Не Львів, але Краків є центром польскої „ойчизни“ і т. д. Цїкаво би знати, чи то дотичний функціонар в мельдунковім бюрі на свою власну руку провокує Русинів і спонукує до диспути на темат, що рускій язик уже скасований в ц. к. урядах, чи може є які в тім дїлї інструкциї з гори?

— **Лазня Духиньского у Львові.** П. Даниле вич так наполохав ся Słow'a polsk, що руску напись заступив нїмецкою!

— **З Калущини** пишуть нам: Лїсова сторожа з Петранки урадила собі дня 8 с. м. „пользване“, яке сим разом вправдї не скінчило ся людским трупом, але всетаки страшним калїцтвом, бо одному ґаздї з Грабівки куля зовсїм поторощила одну руку і шріт посїк лице мов решето. „Старші“ від петранецкої лїсової сторожі чейже знають о тім, що „людска кровця не водиця“, а недавний факт злїчованя таки грабовецкими ґаздами „лїсового“ Г. повинен дооколичним панам з лїса“ вказати, що і селянина терпеливість має границї. — *Гал. Ол.*

— **Попарили ся.** Пишуть нам з краю: В однім селї бережаньского повіта хотїв учитель-Поляк забрати як найбільше латинників-хлопів на річе польске до Бережан. Коли хлопи не похочували їхати, тодї він зачав ходити від хати до хати і намовляти хлопів до їзди, обіцюючи, що за те будуть платити менші податки. Хлопи поїхали. Тепер показує ся, що учитель шукав їх. Хлопи розуміли, до чого хочуть їх пани вживати; побачивши, що ті всї „вшехпольскі“ геци відбють ся ни їх шкірі, що о зменшеню податків нема бесїди, говорять між собою: „тепер якби так професор хотїв нас везти, побачив би, чи хто поїде. А сли він запродує нас панам, то він цїло не вийде!“ — Правда все вийде на верх і побідить. *Х.*

— **Пожежі.** В Ляцкім коло Добромиля ще й вчера не цїлком перестало горіти. Згоріло около 60 будинків 24-ох господарів, церков і стара школа.

— **Салїни в Бохнї**, як доносить Nowa Reforma, мав краківский уряд гірничий замкнути з причини злого стану шибів.

— **Налоговий палїй.** В Нижбірку новім, гу сятиньского повіта, повтаряли ся від якогось часу дуже підозрілі пожежі. І так: дня 8 червня згоріла хата Ант. Барана, при чім жінка его і дитина так попекли ся, що не задовго померли і дня 26. липня згоріла знов шопа Антона Гусара; дня 11 серпня вкінци найдено слїди, котрі вказують, що хтось хотїв підложити огонь під стодолу Герша Шлевра, посесора в Нижбірку новім. В стрісї найдено шмату политу нафтою, пачку з порохом стрільничим і льонтом з бавовни. Виновника очивидно сполошено при роботї, так що не прийшло до нового пожару. Всї познаки вказують, що того злочинного дїла допустав ся сам Герш Шлевр, котрий хотїв в той спосіб дістати виплату асекураційної належитости. При ревізиї у Шлевра найдено таку саму шмату, яку добуто зі стріхи стодоли. Шлевра підозрівають також, що він підпалив хату Барана, котрий був ему винен 120 корон. Він грозив свого часу, що найде спосіб відобрати свій довг і коли Баран взяв в Копичинцях огневе відшкодованє, відобрав Шлевр зараз на улици свій довг, витягнувши у него насильно гроші з кишенї. На того Шлевра є ще підозрінє, що він чотири роки тому підпалив своє власне обійстє (при чім погоріло 6 иншых загород), аби примусити в той спосіб сусїда до продажи ґрунту. Его намір дїйсно удав ся, бо збідвілий через пожар селянин продав Шлевровi свій ґрунт, а сам забрав ся з села. Против пана зарядженo судове слїдство.

— **„Кругобайкалская“ зелїзниця.** Росийске правительство будує зелїзницю около Байкалского озера; аж по укінченю тої дороги буде европейска Росия сполучена сибірскою зелїзницею просто з Владивостоком і з Тихим Океаном. Будова 240 верст кругобайкалскої зелїзниці (256.03 кільом.) має коштувати 60 мілїонів рублїв.

— **Видїл товариства „Руска Бурса в Стрию“** повідомляє, що дня 29. н. ст. вересня о год. 11 рано, а в случаю передвиджением §. 24. статутів о год. 3 пополудни відбудуть ся в льокали „Рускаго Касина“ звичайні загальні збори „Рускої Бурси Стрийскої.“ Порядок дневний: 1) Справоздане з дїяльности видїлу за 1902/3 рік адмін. 2) Справоздане касове. 3) Вибір голови і 8 членів видїлу. 4) Вибір комісиї до провіреня рахунків. 5) Самостійні внесеня членів. — Тогож дня о год. 9 рано відправить ся в міскій церкві заупокійне богослуженє за пок. проф. Ігнатия Гошовского і за всїх померших членів товариства. На се богослуженє як і на збори запрошує Видїл всїх членів товариства, як і тих добродіїв, котрим добро его лежить на серцю. — *О. Юлїян Федусевич* голова, *Андрій Мосьондз* секретар.

— **З Товариства „Рускої Захоронки“.** Дїлимо ся милою вісткою з нашими членами і добродіями, що з днем 1 жовтня отвираємо **другу захоронку на Жовківскім**. Дїтвори виписало ся досить вже велике число а фонди наші, хотяй малі то сподіваємо ся, що загал прийде нам в поміч, чим хто може. Тому з повною вірою просимо як місцеву так і замісцеву публику надсилати датки грошеві як і в натуралїях. Не сумніваємо ся, що межи тими датками знайде ся який старий стіл, пару крісел, трохи посуди кухонної на уряджене новоі захоронки. Всї дарки приймає касиерка Товариства, Кл. Панькевичева, ул. Чарнецкого ч. 24. — *Від Видїлу.*

— **В Селяньскій Бурсї у Львові** при улици Коперника ч. 17 є ще кілька місць для учеників за оплатою 16 К або за довіз натуралїїв. Хтоби хотїв сими днями зголосити ся о близші інформациї, нехай явить ся у настоятеля Бурси в пополудневих годинах при ул. Коперника ч. 17.

— **Рускі виклади** на фільософічнім видїлї львівского університету оголосили: Проф. Грушевский: „Істория Украйни Русь, X—XII в.“ (1 год. тижнево); „Суспільно-політичний устрій вел. кн. Литовского в XV—XVI віках“ (2 год. тижн.); „Вибрані питаня з історії Східної Европи в XVI в.“ (1 год. т.); „Історичні вправи“ (1 год. т.). — Проф. д-р Колесса: „Руська література апокріфічна“ (2 год. тижн.); „Історична граматика укр. руської мови“ (2 год. тижн.); „Практичні вправи з обсягу укр.-руського письменства і мова“ (1 год. тижн.); „Семінар для укр. руської фільольогії“ (2 год. тижн.). — Проф. др Студиньский: „Оригінальне руске письменьство до половини XIII віка“ (2 год. тижн.); „Складня церковно-славяньскої мови з поглядом на руску мову“ (2 год. тижн.); „Літературні вправи“ (1 год. тижн.).

— **В львівскім університетї** в лїтнім півроцї 1902/3 було всїх слухачів 2258 (2412 в попереднім, замовім, півроцї). На *богословскім* виділї було 354 (373) слухачів, між ними 130 (97) надзвичайних; на правничім виділї 1166 (1263), між ними 9 (9) надзвичайних; на лїкарскім виділї 87 (107), між ними 7 (6) слухачок звичайних 5 (9) надзвичайних; на фільософічнім виділї 651 (671), між ними 12 (9) звич. слухачок, 177 (42) надзвич. слухачів, 120 (123) надзвичайних слухачок, 3 (9) госпітанток і 21 (18) слухачів фармациї. — До народности признало ся: Поляків 1637 [87+962+75+513] (1756), Русинів 617 [263+201+9+144] (637), Болгарів 3 (3), Нїмців 3 (8) Американців 2 (3), Мадярів 2 (3), безнаціональний 1 (1). Після віроісповіданя було: римо католиків 1120 [90+576+40+414] (1229), руско-католиків 641 [263+215+11+152] (654), вірм.-кат. 10 (14), Жидів 486 (505), евангеликів 5 (9), меноніт 1 (1), греко орієнт. 1 (—). безвіроісповідний 1 (1) Цїлу оплату платило 1306 (1442) слухачів, половину 206 (333), увільнених від оплати було 746 (639.)

— **З „Труда“.** Наших прихильників і взагалї Вп. Публику нашу завідомляємо отсим, що набувши реальність на власність нашого Товариства, перевели ми реконструкцию ей так, що тепер єсьмо в можности розширити наші робітнї, і дїйсно розширили ми їх так, що як в робітняк суконь та біля і в сальонї мод працює подвійне число робітниць в порівнаню з числом робітниць занятих в Товаристві нашім минувшого року. В наслїдок того єсьмо тепер в можности виконати всякі роботи на час і як найлучше, тому просимо почтити наше Товариство численними замовленями. — *Дирекция.*

— **Руска ґімназия в Тернополи** перенесена сего року з старого повзуїтского будинку до відновленого дому, де містила ся реальна школа. В ґімназиї отворено тепер VI-у клясу.

— **Народний фонд.** В липни і серпни с. р. вплинуло через Народну Канцелярию: Датки і складки: В. Бажант зі Львова через Я. Коритовского 4 К, о. П. Городецкий з Олеші від себе 1 К, від о. Латоровского з Долини і парохіян 4 К, від громадян Олеші зібрав Іван Кузьма 4 К, від о. П. Чужака з Коросця 1 К, разом 10 К; о. М. Струминьский з Копичинець зібрані у Федора Чарнецкого 3 К, і у Матія Ухача, (господарів з Копичинець) 4 К, 80 сот., разом 7·80 К; Іван Мирон із Станиславова складку: а) за липень: пп. Іванович, Трач, Антоневич, Іваницин, Красножон дали по 1 К, А. Жуковский і д-р Ж. по 60 с, Жмуревич і Ґричув по 50 с., Мирон і Лукашевич по 2 К, разом за липень 11·20 К; б) за серпень: пп. Іванович, Трач, Антоневич, Іваницин, Красножон, Насірняньский і Машкевич по 1 К, Жмуркевич, Ґричук, Домбровский і Мельник по 50 с., А. Жуковский і д-р Ж. по 60 с., Витвицкий 40 с., Мирон і Лукашевич по 2 К, разом за серпень 14·60 К, разом за липень і серпень 25·80 К; д-р Я. Кулачковский (через п. Сушка) 10 К, і В. Валявский зі Львова (через п. Сушка) 4 К, оба панове замість вінця на домовину бл. п. Юстина Ганкевича; о. І Шевчик з Липи 2·60 К, Читальня „Просьвіти“ в Глещаві 2 К, Яків Трач із Суботова з пушки 12·64 К, разом датки і складки 78 К, 84 сот. До того з марок 792 К, 58 с., а народних имнів 15 К 63 с. Усего разом в липни і серпни 887 К, 05 сотиків.

Прим. Ред. В попередних виказах в „Дїлї“ зайшли деякі похибки що-до приспілок від н. Мирона із Станиславова: а) в 112 числї опущено п. Нагірняньского з датком 1 К, (складка за май виносила 11 К 60 с.); б) в 171 числї опущено: Жмуревича одного з двох Жуковских по 50 с., (складка за червень виносила 15 К 10 с.).

Сойм краєвий.

[21 зас. I. сес. VIII. пер. з 17. IX. 1903.

На нинїшнім засїданю перед приступленем до дневного порядку відчитано: інтерпеляциї п. Богачевского: 1) в справі браку рускої написи на ц. к. салїнах в Долинї і 2) в справі сплавлювання Поперового дерева на Вигодї коло Долини; — внесене пп. Гурика і Остапчука в справі увільненя громад від поручного круга дїлання; — внесене п. Гурика в справі перенесеня на відповіднїйше місце зелїзничої рампи в Станиславові; нагле внесене п. Остапчука о запомогу для погорільців в Лубянках висших збараского повіту.

П. Станіньский звертає ся до маршалка з просьбою, щоби на порядку дневнім сойму як найскорше поставлено справу верифікациї деяких виборів, бо в соймі сидять посли вибрані дуже малою більшостию голосів, деякі навіть одним або двома голосами більшости, а що-до них нема найменшого сумнїву, що вибір їх повинен бути уневажнений. — На се маршалок заявив, що коли тілько видїл краєвий розслїдить справу запротестованих мандатів, він безпроволочно поставить на дневнім порядку.

Суди в Вадовицах і в Тишинї зажадали видати посла Стояловского; сї жадання відослано до правничої комісиї.

На внесене п. Горайского сойм ухвалив число членів комісиї господарки краєвої збільшити о одного.

Зі справ, поставлених на дневнім порядку, порішено справу надання новозудованому шпиталеви повітовому в Скалатї характер загального і публичного відослати до санїтарної комісиї.

Внесене п. Стояловского в справі принятя польскої школи народної в Бялій на фонд краєвий ухвалено (по довгій промові Стояловского) відослати до шкільної комісиї, а друге его внесене о заснованє в Бялій польских курсів промислових для ремісників і польскої школи для фабричного промислу суконного відослано до промисловой комісиї. Трете внесене Стояловского домагаєсь зміни условій в удїлюванню позичок з Банку кр. на селяньскі ґрунти і заснованя заступства Банку краєв. в містї Бялій. Стояловскому ходить о се, щоби видатнїйшим кредитом підпирати польскі підприємства „на кресах“ і в той спосіб поборювати ґерманїзацию. Що-до селяньского кредиту, то краєвий Банк вже як уродив ся, то поставив такі услівя, що селяньство не могло з него користати; отже услівя, від яких зависить удїлене позички, мусять бути змінені. Бесїдник домагає ся, щоби Банк краєвий передовсїм увзглядняював вартість будинків, цїну землї і змінив норму отаксованя вартости землї. — Внесене відослано до банкової комісиї.

П. Шавр мотивує своє внесене домагаюче ся будови зелїзницї Ряшів-Ґлоґів-Кольбушова-Тарнобжеґ-Розвадів. — Внесене відслано до зелїзничої комісиї.

Більше заінтересоване ґалерия, бо соймова сала порожна! — викликала промова п. Шавра, якою він мотивував своє внесене в справі управильненя торговлї худоби. Бесїдник наводить яркі приміри визиску селяньства купцями, спеціяльно при закупнї безрог. Картелї купців диктують цїну і формально обкрадають продуцентів. Ся торговля не є инша торговлею, але прямо розбоєм в білий день на гладкій дорозї. — Внесене Шавра звучить: 1) „Поручає ся видїловi краєвому, щоби ще в сім роцї зредагував проект відповідного закона, який впровадив би живі ваги на торгах і ярмарках у всїх містах і місточках нашого краю і котрий впровадив би також в житє урядових комісарів під надзором автономічних властий і комісіонерів. 2) Взиває ся краєве правительство безпроволочно постарати ся у ц. к. правительства центрального а зглядно у ц. к. міністерства зелїзничого, щоби завело у нас, як се є на Угорщинї, рух поспішних поїздів для упрощеня скорого перевозу худоби.“

Послїдні вісти.

Цїсар вислав відручне письмо до галицкого намісника датоване: Хлопи д. 16. вересня 1903. В тім письмі цїсар дякує за доказы любови і вірности цїлого населеня Галичини і бажає краєви, щоби він, при тревалім співдїланю обох народностий розвивав ся культурно й суспільно.

З Відня доносять: Цїсар видав в Хлопах, д. 16 с. м. дневний розказ до армії, де находить ся замітний уступ: „Ніколи не зречу ся тих прав і повновластий, які є поручені найвищому вождови війска. Спільним і одноцїлим, так як, має остатись моє військо.“

Раду державну скликано на 23 с. м. і має радити пять днїв над справами військовими.

Переписка Редакциї.

Вп. Р. Руч. в З. Просимо прислати; чому б ні? Подякуємо.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Дня 10. вересня с. р. отворено на шляху Станиславів-Гусятин помїж стациями Коростятин-Монастериска перестанок особовий „Вичілки“ для обмеженого руху особового і пакункового. Експедиция подорожних і пакунків відбуває ся на-раз за оплатою належитости в поїздах. Час від'їзду поїздів особових, задержуючих ся на тім перестанку, поданий в розкладї їзди таблиця VII б, з 1. мая 1903.

Дня 5. серпня с. р. (отворено дальший шлях зелїзницї *льокальної* Пила (Волоциїн) Яворжно продовженої о 4 кільометри аж до міста Яворжна. Рівночасно замкнено дотеперішну стацию Яворжно, а яко кінцеву стацию того шляху отворено стацию тої самої назви о 4 кільометри дальше. Крім сего отворено ще ладівню „Копальня Дома“ виключно для надавана посилок в цїловозових наборах.

Цїни збіжа і других продуктів.

Львів 17 вересня. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оброчний старий 5·80 до 6·— а на термін 5·25 до 5·35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 9·— до 9·25 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насїне льняне* —·— до —·— *насїне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6·25 а нова 4·75 до 5·25, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 55·—, біла 48·— до 58·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 18·25 до 18·40.

ПОЗИР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . . —·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Крім того повість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker. Wien I. Bez Dominikanerbastei 91.*

Надіслане.

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 56. 4 10

Др. С. Н. КУТНА

спеціяліст від недуг уший, шиї і носа, ординує в ПЕРЕМИШЛИ ще до 1 падолиста в дотеперішнім помешканю при **ул. Ягайлоньскій ч. 21.** 6?8 4—4

Вернувши до Львова, приймаю, як досп, всї роботи в круг кравецтва жіночого входячі. — Замовленя з провінції полагоджую після найновійших взорів в як найкоротшім часі.

З днем 15 н. ст. вересня отвираю курс науки крою методою французскою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА
ул. Хорущини ч. 13. 6

ІНКАСО

векслїв і трат заграничних і провінціональних

приймає

СОКАЛЬ і ЛЇЛЇЄН

дім банковий і контора виміни у Львові.

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Ґіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4 35

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякй паперы цѣнный и монеты

по найдешевшомъ курсѣ деннômъ не чи слячи нѣякои провізіи. 374 (4)

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20* - (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 5·30* (на год. двор. 3·09* (**на Підзамче**
З Ілцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), **в неділю** і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 3·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івоничча, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 7·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9 —* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Ілцкан: **2·51*, 2·40,** 8·22, 10·25, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 8·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щодня)
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. після середноєвр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро Дізнинче (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Краєцких ч. 5. 6

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні 2 корони

набути можна

в Товаристві „Просвіта" Ринок ч. 10.

Русинка

старша вдова або сирота по сьвященику получить сейчас цїле содержане за заряд і надзір сусїсний при дїтях в Коломиї. — Зголошеня: *о. Александер Осадца* парох в Вікні, п. Городенка. 15 7—5

Ученик

VI кл. ґімн. пошукує сейчас лекциї на село. Близша відомість в Адміністрациї. 7 3—

Реалїст-Русин

може за раз дістати лекцию до приготовленя ученика до IV кл. реальн. Відомість ул. Гофмана-Оната ч. 7 А 575 3—3

Хлопець з доброго дому

знайде уміщене в торговли Ів. Сгернюка в Заліщиках. Перше ньство мають тоті, котрі були вже в торговли. 568 4—5

Півець іспитований

може учити хор, умів грати на фісгармонії, знає також початки гри на скрипцї. Пошукує посади. Адрес В. К. poste restante Львів, Підзамче. 571 3 3

Учителька

з многолїтною практикою, пробуваюча за відпусткою на університетских студиях, глядає лекциї в руским домі. Близша інформация в Адміністрациї „Дїла". 573 3 3

Сливки

„Квечи" по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 кілґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 5 5 —10

Новина! ПАРОВА МАШИНА

чистить докладно пірянї подушки по 30 кр. від кільоґрама. Лише 2 зр. коштує перерібка матерацїв з трех подушок. Дрелїхи на матерацю метр по 50, 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.
566 1—15(1)

Обід 25 кр.

росіл, печеня і леґуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по умірковапих цїнах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

55 4—7 **Катарина Лядра.**

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Нїжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 85 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Услівя оплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане да ом 313 35—7

Іван Ляврук

механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замінна місячні	2 „ „	5	„
Инвентар довжників	„ „	8	„
„ вкладників	„ „	5	„
„ уділів	„ „	5	„
Книга годовна	„ „	10	„
„ ліквідаційна	„ „	10	„
„ вкладок щадн.	„ „	10	„
„ удїлів членськ.	„ „	10	
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„ „	10	„
З олошеня о позичку шт.	„	3	„
Виказ уміреня позички		2	
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, І. поверх.

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ сериняхъ водъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричной а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

вамовляти просимо черезъ

Народну Торговлю у Львовѣ

Скриньки в опаковане даромъ. 123 148—7

В видавництві музичнім „Станиславівского Бояна"

появились дотепер слїдуючі твори:

1. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Не пора" хор мішаний з фортепіяном і хор муж. „a capella"	Ціна 30	сот.
2. „ „	„Да, смієшне!" хор муж.	„ 2	„
3. „ „	„на филях Дністра" Вальс на ф	„ 1	кор.
4. О. НИЖАНКОВСКИЙ:	а) „О не забудь!" б) „Верніть ся сни мої!" на один голос з фортеп.	„ 40	сот.
5. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Пісне моя!" хор мішан. „a capella"	„ 40	„
6. „ „	„Коб..!" хор мужес. „a capella"	„ 40	„
7. „ „	„Як почуєш в ночи..." на тен. і ф.	„ 60	„
8. АНТ. КУЖЕЛЯ:	„IV Коломийка" (присвячена „Станиславівскому Бояну") на фортепіян	„ 60	„
9. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Не сьпівайте мені сеї пісні...! сольо сопранове в супроводі фортепіяну	„ 60	„
10. Й. КИШАКЕВИЧ:	„Ой не нам в кайданах ходати" хор мішаний з фортепіяном і хор муж. „a capella"	„ 60	„
11. О. НИЖАНКОВСКИЙ:	„Нова Січ" хор муж і сольо барітонове і дует	„ 1	кор.
12. Й. КИШАКЕВИЧ:	„Не плакати нам" хор мішан. в супроводі фортепіяна і хор муж „a capella"	„ 6	сот.

На складі маємо: „Три коломийки" на фортепіян укладу Ант. Кужелї ціна 1·50 сот. „Молитва" М. Лисенка на два голоси в супроводі фортеп. ціна 3 сот. „В народ" руський марш на форт. Р. Зарицкого ціна 1 кор. „Катерина" хори мішані, мужескі і соля з фортепіяном Й. Кишакевича ціна 2 кор. „Лісні відчас Служби Божої" Й. Кишакевича 1 кор.

Просимо жадати наше видавництво по в їх книгарнях і „Народних Торговлях". В комісову розпродаж даємо радо

Всї письма і гроші тичачі ся видавництва „Станиславівского Бояна" просить ся на руки п. Евгена Якубовича в Станиславові висилати. 561 3

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 18 вересня 1903.

HIGH-LIFE

Вступ всїх артистів і артисток як також знаменита тресура коней виконана через дир. Братей Труці.

По раз послїдний у Львові

QUO VADIS

або смерть римского цїсаря Нерона.

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Інсценізовав дир. Джіджетто Труці. — Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагає ся уратовати свою наню Лїгію.

Незадовго виступить перший раз у Львові сьвітовой слави погромник **Thomson** з своїми **тресованими слонями.**

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білети наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелізниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 565 4—1

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризница" має честь повідомити Вєч. Духовенство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цїнах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стоати вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Близші услівя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждня буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелізниці і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осінь, час найвідповідаїйший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Вєч. Духовенству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА" і просим о як найчисленнїйші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

5858 —10 **Дирекция Товариства „Ризница".**

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора"** д-ра мед. Ґершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болякїв в жолудку, ослаблення і розширеня жолудка дїлає здаджений виключно з природних субстанцій **дїґестор** скоро і певно

Ужитє легке та вигідне. Не перешкоджає занять.

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за поспіпатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю з коробок висилка франко.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 15—2

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАШІА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля кравток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і рїжного рода переписних листків як також тоалетового мила і перфумерії.

Великий вибір біжутерії. 553 6-104

По найдешевших цїнах. Без конкуренції.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИ СПИРИТУСУ У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: **ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3.** 174 4—100

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 кілґр. пущї за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

1 9 10—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель Іванчани.

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна з першорядних фабрик. 595 287—?

Найлїпші французскі паперці цигаретові

„LE GRIFFON" Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

Найлїпші французскі тутки цигаретові

534 8—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черняньской. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 200. Львів, Пятниця 5 (18) Вересня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинциї 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередньою застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣї місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Дві промови.

Житє послїдних днїв, коли на оден майже час совпали так важні події, як сьвято відкритя памятника Котляревскому в Полтаві, побут цїсаря у Львові і отвореня соймової сесиї, принесли стілько материялу, котрому дати місце на стовпцях нашого орґану було нашим обовязком, що серед его навали годї нам було трохи довше остановити ся над двома публичними енунциями, що вже з огляду на личности, з уст котрих вони походять, носять на собі не аби яке політичне пятно. Маємо іменно на думцї дві промови, виголошені при отворенню галицкого сойму — промову маршалка ґр. Стан. Баденього і промову намісника ґр. Андр. Потоцкого. Думаємо, що нині не буде ще „муштардою по обідї", коли обі промови піддамо нашому розбору, тим більше, що оба сї репрезентанти двох галузий краевої адміністрациї промовляли в теперішних урядових своїх характерах вперше по недавнім іменованю.

Ґр. Станїслав Баденї звісний впрочім як політична личність від давна, а звісний вже навіть і в тім характері, в якім промовляв послїдного понеділка з маршалківского місця. Тож і промова его в дїйсности не приносить нам нїчого нового, що могло би вказувати на який новий напрям політичних думок, на якунебудь дальше трохи сягаючу зміну в управі краевою автономією. Противно, ґр. Баденї наче уникав усего, що могло би его промові надати політичну закраску, і обертав ся в розвиваню програми дуже впрочім обмеженої економічної краевої господарки.

Оден лиш уступ маршалківскої промови сягав в сферу політичних відносин, і то якраз уступ, виголошений по руски та звернений до репрезентантів руского народу. На жаль однак мусимо сконстатувати, що тутки новий маршалок не вийшов поза межі загальних, а тим самим і нїчого конкретного не даючих фраз, обмежив ся лише, як джентельменьский дипльомат на кілька гарних — на жаль однак лише гарних — зворотів до руских послів. Ґр. Станїслав Баденї витав „сердечно" послів рускої народности, просив о довіре для себе та обіцював, що „як давнїйше", так і тепер знайдуть в него „тепле зрозуминє культурних і національних потреб руского народу" та „щиру підмогу їх оправданих [sic!] бажань".

Ми не маємо остаточно причини відмовити ґр. Баденьому правдомовности і не вірити в щирість его запевнень. Однак з другого боку ми вже мали нагоду сконстатувати, що особистий настрій ґр. Баденього, коли він дїйсно відповідав его словам, цїлком не римув з настроєм усїх его партийних і національних товаришів та що ґр. Баденї зі своїми думками про відношинє до Русинів цїлковито ізольований. Сему, з нагоди іменованя его маршалком, дала ярке сьвідоцтво польска преса всїх таборів, застерігаючи ся рішучо против того, щоби колинебудь ґр. Баденї міг в руській справі вийти поза круг чисто платонічних і всякої позитивної вартости лишених заяв — „прихильности", „сердечности", „теплого зрозуминя" і „щирої підмоги оправданих (— як гаучко!) бажань".

Се й розумів, видко, краевий маршалок, коли мимо всеї характеризуючої его самостійности, сьмілости і рішучости не поважив ся вийти із зачерканого ему польским шовінїзмом „зачарованого круга", але обмежив ся знов — як вже назначено — на самі платонічні запевненя, які руські посли вже нераз чули та з яких рускому народови нї трохи не стало лекше. Він до того степеня уникав усего конкретного в своїй промові, що не вважав відповідним згадати навіть так пекучої і болючої справи, як справа станиславівскої ґімназиї, але волїв, промовчуючи ѣї в публичній енунциациї, зацитькувати руских послів у приватній розмові. Се-ж характеристичне!

А тепер перейдемо до промови нового намісника. Недавно сидїв він на маршалківскім фотели і нинї, як сам сказав у своїй промові — „змінивши становище маршалка на уряд намісника в нїчім не змінив своїх поглядів".

Ессенціональна часть его промови, що мала би кидати сьвітло на політичне становище намісника, звучить:

„Не потребую чейже вас панове запевнювати, що буду все стояти на цїлком безпарциальнім становищи і буду кермувати ся тілько приписами законів, строгою справедливостию і оглядом на добро краю. Сї погляди відношу так само до обох народностий і буду готов підпирати народний, культурний і економічний розвиток руского народу рівно прихильно, як такий сам розвій народу польского. З другого однак боку не буду вагати ся рішучо виступити против проявів ненависти національної і соціяльної, які в разї безкарности мусїли би довести до найсумнїйших забурень, загрозити публичний спокій, а в результаті не принесли би користи і тій сторонї, що сїє оклики пристрасної борби". Далї намісник виявив віру, що й підчинені ему орґани перенятї тим самим духом, запевнив, що в разї „колиби підчинені власти до сего в якім случаю не приміняли ся", то „вистарчає" звернути ся з жалобою до него самого, але й заявив, що дасть адміністрацийним урядникам „рішучу підмогу й оборону перед неоправданими закидами".

Коли промова ґр. Баденього не говорила нїчого політично ясного, так знов ґр. Потоцкий, яко цїсарский намісник, вязав ся значно менше. П. намісник запевнював правдї, що рівно лежить ему на серци розвиток обох народів в краю; та при тім не залишив погрозити, і то, як з льоґічної связи речень та з їх з'уставленя стилїстичного недвозначно виходить, погрозити Русинам.

П. намісник увіряв в своїй промові, що одинокою кермою его дїл буде закон, справедливість і добро краю. Хто з Русинів не приплеснув би таким красним словам? Та ба! Зараз другого дня руські посли своїми інтерпеляциями ілюструють ті красні слова пана намісника — зовсїм некрасними чинами підчинених ему адміністрацийних властий в руській части краю, сповнених вже й за часів намісникованя ґр. Потоцкого. У надрукованій вчера в „Дїлї" двох інтерпеляциях д-ра Олесницкого наведено документально стілько ярких фактів незаконности і надужить в звиш десяти повітах, що руські посли не завагали ся в одній з інтерпеляциї до правительства сконстатувати „суспензию конституциї для рускаго народу"!

А що-до погрози ґр. Потоцкого за „сїяне національної і соціяльної ненависти" — то она схибила властиву адресу. Она належить ся пануючій верстві польскій і сторонництвам польским, котрі ввели на галицкій Руси русиноїдний польский гакатизм, ширений пресою польскою, „вецами" тай загалом аґітациєю, яка веде ся як справдїшна орґія ненависного русиноїдства...

Як бачимо зі всего: ґр. Баденї гладить Русинів платонїчно, а ґр. Потоцкий — грозить. Один зацитькуваном, другий лаканем думає приспати наш рух опозиційний в оправданій боротьбі. Та руский нарід не дасть ся нї зацитькати нї залякати і поведе борбу дальше, доки не доведе до того, щоби гарні слова перейшли в такіж дїла!

Цїсарский розказ до армії.

Появив ся цїсарский розказ до армії, даний в Хлопах д. 16. с. м. Важна ся грамота звучить:

„Важними справами державними був я занятий в тім часї, котрий радо був би я віддав сегорічним маневрам VII-ого і XII-го корпусу. Віддавши заступство Его ц. і к. Високости ґенералови кавалериї архикн. Францови Фердинандови, оставав я через рапорти в безперервній відомости про хід маневрів і довідав ся про сподіване мною вдоволенє, яке Его ц. і к. Високість віднїс, похваляючи і виражаючи признанє для загального стану і справности обох корпусів армії і получених з ними більших віддїлів угорскої оборони краевої. Будучи на більших маневрах кавалериї в Галичинї, міг я наново переконати ся о їх поучаючій супозициї, управі і переведеню та о знаменитім їх укладї і високій спосібности боєвій всїх вийск, що брали участь в тих маневрах.

„Чим сильнїйше опертий є мій користний суд о мілїтарній вартости, о повній пожертвованя охочости всїх частий моєї цїлої оружної сили, тим більше мушу і хочу непохитно стояти при теперішних випробованих уладженях ії. Нехай же знає передовсїм моє вийско, котрого тривку звязь могли би ослабити односторонні змаганя, забуваючи на високі задачі, які воно має сповняти для добра обох державних областий монархії, що нїколи не зречу ся

Циґаро.

Гумореска.

[*Присьвята Вп. панні Ірені Б—ській.*]

...Ого-го! Товаришу! чому то так рідко заходите тепер на „віста"? — загомонїло нараз кілька голосів, скоро лише вказав ся пан Ґеньо в дверех клюбу.

— Вже цїлий місяць не видати вас між нами! — докинув один з товариства, що сидїло довкола зеленого столика при вікнї, окруженого густими клубами диму.

— От.. занятий чоловік тепер.. працюю богато... тай годї! — відказав пан Ґеньо, витаючись з товаришами.

— Ну, ну, він певне став нараз великим патріотом.. цїлими днями та ночами працює для народної справи, — стали собі кепкувати.

— Алеж де там! Він закинув тепер спорти, бо не сходять ся ему кінцї.. Анї дутка не має в кишенї, — жартували инші..

— Нї, панове! Не туда стежка в горох! — відізвав ся оден із товаришів Ґеня. — Ґенко не ходить тепер тому до клюбу, бо має занятє на М...ській улицї під числом х.

— Ааа?... на М..ській улицї? Таж там вже Юлько відай чи не заручений? — поспитало нараз кількох.

— Ого! Юлько вже там не показуєсь!

— Ов! А се чому?

— Бо то, бачите, всему винно циґаро...

— Як то? циґаро? — питали здивовані товариші дальше.

— А так... Справдї, що причиною тут циґаро. Зараз вам тоту справу виясню, коли вже видав мене зі секрету, сей голодранець, — промовив пан Ґеньо усьміхаючись. — Се стало ся ще тамтого місяця. Я прийшов вечером з бюра і дістав великого ґусту закурити собі. Але позаяк було се „перед першим", тож моя тютюнниця стояла на столї наповнена тільки чистим воздухом з малою примішкою тютюнового запаху.. В виду того я почав нишпорити по рїжних шуфлядах, шуфлядках, скриночках та по всїх можливих закутках моєї кімнати, вкінцї зробив я резізвю по всїх кишенях моїх сурдутів і пельт, літних і зимових, і... на превелике моє вдоволенє, вдалось менї віднайти ще одно-одиноке циґаро листяне і то навіть з тих дорожших, мабуть чи не гаванку. Тож з великим триумфом закурив я собі его та сївши при вікнї почав обсервувати переходячі лиця. Але нещасте хотїло, а властиво щасте — бо я від тепер зачав вірити в правдивість пословиці, що „нема нїчого злого, щоби не вийшло на добре" — отже щасте хотїло, що тото циґаро, причина мого вдоволеня, випало менї з пальців і покотило ся крізь отворене вікно на гарно вистроєну панночку, що саме в тій хвилї переходила туда в товаристві молодого панка і якоїсь старшої женщини. Всї троє сейчас задержались і панок почав обтрїпувати іскри зі сукнї панночки, а я трохи занепокоєний відступив ся від вікна. За пару хвиль запукав хтось до моїх дверий і на моє „прошу" увійшов той самий панок, що переходив з обома женщинами.

— Простїть пане, що нападаю вас у вашім помешканю, але не розумію, як можна... заговорив гнївно приступаючи близше до мене, однакож в тій хвилї не докінчив речена і, гримнувши мене здорово кулаком по плечах, розсьміяв ся: Ах! то ти Ґенку тут мешкаєш? Я тебе не пізнав зразу — крикнув здивований, витаючись зі мною.

Се був власне Юлїян. Тепер зачали ся звичайні формальности, себто взаїмне випитуваня про здоровле, поводженє і т. п. річи, бо ми з Юльком давно вже видїли ся. Відтак скочив я на вулицю, відшукав тото недокурене циґаро і, вернувши в хату, почали ми аж тепер обговорювати попередну тему...

— Отже що се за панна? — спитав я товариша, котрий з великим апетитом вюхав дим моєї гаванки.

— Се моя знакома панна Маня Н... мешкає при М..ській улицї, під числом х... Ми вертали тепер з проходу і як тота пригода приключила ся, она з материю пішла до дому, а я вступив тут, щоби розправитись з тим опришком, що сбкидує переходячих циґарами — інформував мене Юлько. — Знаю, що ти не зробив сего навмисне, але будь-що-будь сукня на ній цїлком знищена — не розумію як можна бути так не розважним... додав по хвилї. Відтак почали ми конферувати над тим, як тоту справу закінчити, і вислїд нашої конференциї був такий, що зараз на другий день мав я в товаристві Юлька піти на М..ску улицю під число х... і там лично панну Маню перепросити. Однак, як вам відомо, я належу до дуже нервових людий, тому то, з обави, що не буду міг в ночи спокійно спати, постановив я всупереч ухваленій нами розолюції, зараз таки сего вечера заспокоїти тоту справу. І як тілько Юлїян відійшов, я прибрав ся як міг елеґантно та пішов на М..ску улицю до паньства М... Попрошено мене до сальону і я представившись, виясних цїль моєї візити і просив о вибаченє...

— Причім розуміє ся ужив ти своєї красноречивости recte блаґерства, бо блаґер з тебе знаменитий! — перебив Ґеньови один з товаришів.

— Бо тут ходило не лишень о вибаченє, але більше ще о позисканє симпатиї Манї, — докинув другий.

— Знаю панну Н.. лично; се справдї один із класичнїйших моделїв М...ської улицї, а навіть взагалї цїлого міста, тож мусїла его з'електризувати, — замітив ще котрийсь із товариства.

— Будь-що будь, але мушу похвалити ся, що і я позискав від разу симпатию обох женщин — відказав пан Ґеньо. — Обі приняли мене дуже сердечно, а мама панни Манї наказала менї дуже остро на відхіднім, щоби я, замість сидїти вечерами з циґаром при вікнї, приходив радше на М...ску улицю, що розуміє ся я дуже точно виповняю.

— А Юлько пішов на емеритуру? — спитав знов хтось з товаришів.

— Гм... то дуже дивний чоловік, — відповів Ґеньо. — Був ще пару разів там зі мною, але побачивши, що Маня дуже мило на мене дивить ся, загнївав ся на смерть і тепер навіть не показуєсь нїгде...

— Бо не мав часу, — відізвав ся сусїд Ґеня.

— Він сидить тепер що вечера при вікнї з запаленим циґаром і хоче в сей спосіб навязати нове яке знакомство... Однакож буде мусїв довго на таке чекати, бо мешкає на цїлком безлюднїй улицї, якою рідко хто вечером переходить...

Всї розсьміяли ся весело, а котрийсь із товаришів замовив тимчасом „п" порцій „меляжу" і „п" „кайзерок" на конто Ґеня та попросив кельнера о сьвіжі карти...

Ол. В. Шевчук.

З природних наук
видання укр.-руської Видавничої Спілки
у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26. 871

К. Флямаріон. Про небо . . 2·— к.
А. Уайт, Розвій астр. поглядів —·45 к.
В. Наумович, Величина звіздяного сьвіта . . . . —·15 к.
І. Пулюй, Нові і перем. звізди —·15 к.
І. Раковський, Вік нашої землї —·10 к.
„ Вулькани . . —·20 к.
В. Олехнович, Раси Европи . —·70 к.
Ферїс, Дарвінїзм (у другу) . —·— к.
І. Пулюй, Непропаща сила . —·20 к.
А. Уайт, Розвій ґеоґр. поглядів —·30 к.
В. Брайтенбах, Біольоґія в XIX —·25 к.
Інґрам, Історія політичної економії (в другу) . . . —·— к.

прав і повноважстий, запоручених найвищому полководцеви. Спільним і одноцільним так, як є має остати моє військо, поручає своїй дня оборони австро-угорської монархії цісарь вояків.

„Моя воля, щоби в моїй армії отдана була пошана кождій народности і признана всякій суверенности, а розвиваючись особливими прикметами кождої народности для добра великої цілости.“

Всї дневники зачинають велику вагу сего цісарского розказу. Fremdenblatt пише, що він викликує в Австрії чувство успокоєня; журба о будучність і одноцільність армії не буде вже тягарем для сторонництв. Wien. Abendpost каже, що цісарский розказ усуває всякі сумнїви що-до можливости порушеня єдности і спільности армії. Vaterland бачить в нїм виконане становиска монарха в справі мадярских домагань.

З другої сторони, на Угорщинї цісарский розказ дуже заострив ситуацию. Там надїяно ся ще якогось компромісу; теперішні слова цісаря не дають уже жадної підстави до такої надії. Сторонництво независимости жде лише повороту Кошута, щоби постановити, що дальше дїяти. Однако вже й тепер можна уважати за річ певну, що розлічне воно дуже завзяту аґітацию у військовій справі. Зачувати, що більшість сторонництва хоче зажадати скликаня сойму, щоби піддати критиці цісарский маніфест. Також і в ліберальнім (досї правительственнім сторонництві) уважають цісарский розказ за вагляу несподїванку. Magyar Orszag бачить в цісарскім розказі випадок, що робить просто неможливою полагодженє теперішної кріси; угорский нарід — пише буде дальше вести борбу з усею силою. Дневник той взиває населенє, щоби не платило жадних податків.

Справи заграничні.

Вірменські розруси в Росиї.

Запорядженя міністерства, що всї церковні маєтки переходять в заряд держави, вже викликали кровавї розруси. Дневник „Кавказ“ доносить з Карсу: Велике число Вірмен прибуло дня 15 с. м. до церкви якраз в хвили, коли явили ся урядники, аби обняти вірменський маєток церковний. Товпа перед церквою, на взиване полїциї аби розійшла ся, засыпала еї градом камінє. Стрілянно також з револьверів. Так само привитано козаків. Коли товпа мимо двократного взиваня не розійшла ся, козаки стали стріляти і доперва тогди народ устулив з площи. Одну особу убито, а одну ранено. Арештовано 17 осіб, між ними двох священників. Уступаючи перед напором козаків, товпа сховала ся до церкви і за церковний мур. Військо вперло ся до церкви і арештувало 45 людий. Решта утекла. Скомфоковано богато карабінів. Також на престолї знайдено револьвери і патронів. Один офіцер, 4 вояки і поліцмайстер ранені. Одного вірмена убито. Страти між демонстрантами се великі.

Антижидівскі розруси в Росиї.

„Правит. Вѣстникъ“ доносить в неурядовій части: В мєстности Гомель в могилівській губерни прийшло дня 14 с. м. в базарі до суперечки між хлопом а Жидом. З тої суперечки вязала ся завзята борба між Жидами а Росиянами. Коли полїциї хотїла привернути лад, обкинули еї Жиди камінєм і дали кілька револьверових стрілів. Відповідаючи на се, полїциа стрілила в воздух. В бою з Жидами убиди одного Росиянина кожем. Одна Жидівка і богато инших осіб легко ранено. Дня 14 с. м. розруси повторили ся. Аби піметити ся за день 11 с. м., робітники зачали нищити лавки в жидівскім участку. Прийшло до стрілянини. По обох сторонах убито кілька осіб. Коли прийшло військо, Жиди зачали до него стріляти. Військо зробило ужиток з оружия. Вечером панував спокій. Убитих є 4 християн і 1 Жид. Ранених є 5 християн і 9 Жидів. З причини, що і на слідуючий день приготовлялись розруси, приїхали до міста судові урядники з губернатором. Тепер в місті спокій. Торговельний рух розпочався наново.

З поля боротьби о права руского язика в гал. судах.

Один з гр.-кат. урядів парохіяльних зверпув судови повітовому в П— — — взване в справі метрикальній по польски написане неполагоджене по причині незнания языка польского. На се відповів сей суд повітовий, що уряд парохіяльний обовязаний не тілько знати язык польский, але і по польски відповідати судови, при чім судия сей позволив собі в розгонї додати, що „odpowiedzą w języku polskim da gr kat. Urząd parafialny dowody poczucia obowiązków gl ści rzwoon (яким?) i prawdziwej miłości hreś-ciańskiej (хиба не для руского народу — *Ред*) których to dowodów przedstawiciele władzy kościelnej domagają się od swoich owieczek na każdym kroku.“

На се вже той гр.-кат. уряд парохіяльний зажалував до президії вищого львівского суду, виказуючи, що яко учитель руской гімназиї він языка польского незнає і знати не обовязаний. — На те дістав слідуючу в руским языці відповідь з дати: Львів 18. серпня 1903. Ч. През. 14996:

17 I/3

„Дотично до зажалования з дня 26. липня 1903 ч. 55. ц. к. Президия вищого Суду краєвого у Львові повідомляє Сьвітлий Уряд парохіяльний, що не есть в можности видати ц. к. Судови повітовому в П— — порученя, щоби в справах відносячих ся до засягненя інформациї з книг метрикальних кореспондував з гр.-кат. урядами парохіяльними в языці руским. Поручене таке було би противне приписам істнуючим для властий судових (розпорядженя Міністер. справедл. з 9. липня 1860 ч. 10340 і 5 червня 1869 ч. 2354), котрі після тих приписів не мають цїлком обовязку уживати языка руского в зношеню ся з гр.-кат. урядами парохіяльними в справах відносячих ся до провадженя книг метрикальних і повинні в тих справах послуговатись урядовим языком польским.

„Що гдекотрі суди, удаючесь до гр.-кат. урядів парохіяльних по інформацию з книг метрикальних, уживають языка руского, підчас коли инші суди послугують ся в тій цїли языком урядовим польскем, з того не слїдує приймі для инших судів обовязок послуговатись рівнож языком руским.

„Висказаний в письмі ц. к. Суду повітового в П— — — погляд, що Сьвітлий Уряд парохіяльний есть обовязаний давати відповідь на письма судові в повищих справах в языці польскім виготовлені, є зовсїм згідний з обовязуючими приписами. Натомісць ошибочним є погляд тогож суду, мовби уряди парохіяльні були обовязані на письма польскі відповідати судови тілько в тім самім языці польскім.

„Під тим взглядом є позіставлене свобідній оцїнї урядів парохіяльних, в якім языці, чи польскім чи руским, хотять відповідати на запитане зі сторони властий судових. По причині згаданого вище ошибочного погляду видав Президия вищого суду краєвого рівночасно поученє до суду повітового в П— — —.

„Жалуєть ся дальше Сьвітлий Уряд парохіяльний, що суд повітовий в П— — — в покликанім письмі з дня 22. червня 1903 ужив в написи виразу „яко провадячий метрики“, а в письмі „відламом властий правительственних“. — Ані в однім а ані в другім вираженю не можна доглядувать ся нїчого ухибляючого повазї і гідности Сьвітлого Уряду парохіяльного. Через додане слів „яко провадячий метрики“ мав суд п— — —ский очевидний тілько намір на вступі зазначити, що удаєть до Сьв. Уряду парохіяльного в справі відносячій ся до вияснення з книг метрикальних і длятого не слугуєть языком урядовим; знов через вираженє „відлом властей правительственних“, хотяй не цїлком відповідно, хотїв означити становиско урядів парохіяльних з огляду порученя їм через правительство функций провадженя книг метрикальних в адміністрациї правительственній і виразити, що з того порученого обсягу дїланя виникає для урядів парохіяльних характер членів власти правительственної.

„Уступ вищевий, в котрім суд п— — —ский відмовляв ся до почутя обовязків був невідповіднем, що против судови переміщеньскому рівночасно зауважив.

Tchorznicki m. p.

З сеї відповіди виплива:

1) що каждий руский священник обовязаний тілько розуміти *язик польский*, але не знати его в письмі;

2) що гр.-кат. уряди парохіяльні повинні тілько по руски відповідати судам, бо тії не можуть жадати польскої відповіди;

3) що суди можуть писати до гр. кат. урядів парохіяльних і по руски, але не є обовязані;

4) що сама верховна власть судова не настає на суди на строге виконанє повищих розпоряджень міністерских зі згляду на уряди парохіяльні, скоро дозволяє судам писати до урядів парохіяльних по руски.

Однак повищі розпорядженя міністерскі не мають примінена до урядів парохіяльних, що видно із самих розпоряджень. Бо їх ані міністер справедливости, ані міністер віроісповідання Урядам парохіяльним не оголосив, а Консисторії не мали приручена оголосити. Вельд за тим очевидячки не може Екс. Tchorznicki в інтересї польщини ті розпорядженя навязувати руским урядам парохіяльним.

Священик.

З гаразділ в Надвірнянщинї.

[*Допись.*]

Які гаразди переживають тутешні русскі села під управою політичною п. Станислава Корытовского (спольщеного поповича) і автономичною, нехай послужить один з многих подібних в повітї образик.

В 1898 р. прийшов на парохя до Фатьмова дїдичний сьвященик о. Левицкий. За его стараньем відкрито читальню „Просьвіти“, основано заложено шинкарь й касу громадску та уряджувано представленя аматорскі. Нарід зачав пізнавати свое „я“ і горнути ся до вище згаданих товариств.

Як довго був старостою Поляк, не звертано на Фатьмів уваги. Но коли настав староством „Русин“, не подобалось ему т. в. Приходять 1900 р. вибори до ради громадской, а потім на війта — ну і при помочи кількох чверток пива і старостиньского секретаря Гамера вибрано на війта индывідуум, о котрім уже наперед зле говорено. До сего року громадяни терпеливо зносили розличні надужитя і кривди, заподїяні їм війтом Саралецким; та сего року вже урвалась їм терпеливість і они постановили своїх кривдників доходити. Плекаючи довіре до сьвящеників а особливо до урожденця Фатькова о. Кучиньского, удали ся до маршалка з просьбою, щоби він вислав делегата з ради повітової на люстрацию васи громадской в особі о. Кучиньского. Маршалок зробив волю селян, але о. Кучиньский, не переслухуючи обвинувателїв війта, уважає все в найлїпшім порядку. І так упала найбільша надія покривджених селян.

Онак они не дають за вигране та удають ся до пана старости з зажаленем на війта за всякого рода надужитя, як: спроневірство, тяжкі побитя селян, неморальне житє, угнїтанє селян мов підчас панщини. Та пан староста заявляє делегатам: „Co wy chcecie od niego? to jeden z najporządniejszych wójtów; ja go biorę pod swoją opiekę“.

І так нїгде бідні селяне не знайшли оборони на свою кривду і видїли ся змушеними цїлу справу відлати до Ведїлу краєвого, певні, що ґраф Бадені осудить сую справу безсторонно, а також до намістництва і ц. к. прокураторії в Станиславові.

Що тепер з війтом стане ся, варто буде почути, а ви, громадяни східної Галичини, пійміть, як то щасливо жиє ся селянам під управою тутешних матадорів.

Турист.

ТЕЛЕГРАМИ.

Вільгельм II. у Відни.

Відень. Нїмецкому цісареви приготовляють у Відни овацийне принятє. Сій подорожи приписують взагалї дуже велику політичну вагу. Заносить ся на сильне скріпленє австрийской-нїмецкого союза супротив австрийской політики на Балканї.

Розруси в Росиї.

Баку. З нагоди віддаваня церковного маєтку вірменського державному скарбови, прийшло до розрухів. Інтервенїювало військо. Ранено 20 осіб. Три особи померли.

Офіцирский заговор.

Білград. Нинї зачинаєть процес против офіцирів, що брали участь в послїданих демонстрациях. В міністерстві гадають, що обжалуваних позасуджують найбільше на рік кріпости, без утрати шаржі. Надіють ся також королївского помилуваня.

Мароко.

Мадрид. Війска султана побито. Султан стратив 600 людий і мало сам не дістав ся в полон.

Париж. Жоре пише в Petite Republique, що правительство приготовляє военну експедицию до Марока, аби над сим краєм розтягнути свій протекторат.

Бунт в Босні

Будапешт. Урядові завіснення о знесеню стану облоги в Травнику суть неправдивї. Революцийний рух між босанськими і герцеговинськими Магомеданцами зачинає бути грізний. За підбурюванє против властий увязнено в Травнику 13 Магомеданців. В однім спаленім домі знайдено зпиж 400 карабінів і богато амуніциї. Се відкрите викликало численні домашні ревізиї. Магомеданці загрожують навіть Сараєво і устроюють там нічні наради.

Кріза в Анґлії.

Лондон. Міністер кольонїй Чемберлен, міністер для Індий Гамільтон і міністер фінансів подались до димісиї. Король димісию приняв.

Македонія

Софія. Болгарске правительство покликало 3 дивізиї. Турецкий комісар запротестував против сеї мобілїзациї. Анґлїйскому заступникови дипльоматичному, котрий в сій справі зажадав вияснення, болгарский президент міністрів заявив, що заряджене не має агресивного характеру, лише є натури чисто офензивної.

Царгород. В санджаку Серес і в околици бють ся без перерви турецкі війска з віддїлами повстанців під командою ґенарала Сончева. Подробиць досї нема. Вислано туди значні віддїли турецких війск. Так само доносять о борбі з Монастира і инших вілаєтів. Вчера привезено до Царгороду 15 членів віддїлу з командантом Шішманосом, котрих зловлено в віркілїскім санджаку. Досї зголосилось 200 молодих Греків до служби против Болгар.

НОВИНКИ.

— **Від'їзд цїсаря з Галичини і его відручне письмо до галицкого намісника.** Цісарскі маневри окінчили ся позавчера. Цісар виїздив на маневри щоднини о 9 год. рано а вертав межи 1-ою а 2-ою на головну кватиру. Позавчера межи Гуменнем а Комарьом відбула ся головна битва, якою й закінчено маневри. По обговореню маневрів переформлювали перед цісаря три повні дивізиї. Цісар випередив цісаря три повні дивізиї. Цісар виказав війскам свое найвисше признанє. Відтак о год. 3½ спослудня виїхав враз із арцикняземи з Хлопів до Комарна всюда витаний по дорозї населенем. О 4 годині повів цісаря з Комарна двірский поїзд на Самбір, Перемишль, Краків до Відня. На двірци в Комарні прощали его намісник гр. Потоцкий, повіт. маршалок Райский, староста Світальский, директор зелїзниць Вержбіцкий, директор льн. полїциї Шехтель, гр. Лянцкороньскі і ін. Прощаючи ся з Лянцкороньскими цісар, подавши їм руку, подякував за привитанє. Для трох повітів, обнятих маневрами, цісар визначив значнїйші запомоги і роздав богато дарунків. Намісник одержав від цісаря відручне письмо, котре й оголосив друкованими плякатами. Се відручне письмо звучить:

Любий ґрафе Потоцкий!

З радостию і вдоволенем скористав Я з нагоди, щоби по причині сегорічних більших вправ війскових побути в Моїм Королївстві Галичинї і Володимирії.

Принятє, доказуюче правдиво патріотичні чувства населеня, якого Я дізнав на кождім місци як у Львові так і в сторонах маневрів, а також многократні симпатиї, з якими приймано Мое війско у всїх місцевостях, зрадували Мене глубоко в сій так пошаний хвили і дали Мені повинний доказ признаня і непохитної вірности Мого улюбленого краю Галичинї.

Нехай сей край, котрий в послїдних роках потерпів тяжко під взглядом економічним, в заєднім спільнім дїланю обох народностий і при підмозї добре обдуманих средств Мого правительства піднесе ся на той ступінь культурної і суспільної висоти, на яку в нагороду за свої безустанні заходи около розвою на всїх полях заповнї заслугує.

Висказую всему населенію Галичинї за всї виявлені Мені докази его любови і вірности найгорячійшу подяку і поручаю Вам подати се до загальної відомости враз із Моїм Цісарским поздоровленем.

Хижи, дня 16 вересня 1903.

Франц Йосиф в. р.“

[Повисше відручне письмо Его цїс. кор. Апостольского Величества подаю сим до загальної відомости. — Львів, дня 17 вересня 1903. — *Потоцкий* в. р. Ц. к. Намісник.]

— **Нова фундация для руских ремісників.** Львівске Тов. ремісниче „Зоря“ одержало на днях таке письмо: Фундатор під іменем „Незазваний“ зложив в касу руского народного Інститута „Народний Дім“ у Львові відповідний капітал від котрого щорічні відсотки в сумі 300 (триста) корон, належить виплачувати Товариству „Зоря“ для запомоги одного челядника, який хоче стати майстром. Подаючи се до відомости сьвітлого Товариства, заявляємо, що перші купони від згаданого капіталу суть платні дня 31 н. ст. грудня 1903 р. і тому згадана сума приналежна за ті купони в висотї 150 корон, буде Інститутскою касою Хвальному Товариству „Зоря“ у Львові за відповідним покітованем виплачена. Дальші же виплати будуть відбувати ся в будучности правильно по 150 корон з днем 30 н. ст. червня і з днем 31 н. ст. грудня кождого року. Від Управляючого Совіта руского народного Інституту „Народний Дім“. Львів дня 8 н. ст. вересня 1903 р. Предсїдатель: *Д-р Иосиф Дельквич.*

— **В справі загальних зборів „Рязници“** Самборі (описаних перед кількома днями нашим допісувателем в ч. 197 „Дїлї“) одержуємо від одного учасника тих зборів таке письмо:

Збори „Рязници“ в Самборі з дня с. м. дали перегляд всеї сили наших москвофілів і їх тактики супротив народовцї. Хто їх порахував [в дописи в 19 числї „Дїла“ через похибку друкарску подане було число всїх учасників „300“ замість: **200** — *Ред.*) хто почув їх „язична“, хто прислухав ся уважно їх публичним промовам, а ще більше приватним розмовам, хто бачив їх засїпленє й ненависть до всего, що пахне „украйінщиною“ т. є. рускостию тому певно не страшні сї послїдні могікани. До Самбора вислали они всьо, що мали в себе найчільнїйшого і що могли стягнути з дїлої Галичини. Їх було до 150 людий. Зверха здавало ся, що то одна маса, котрою головою є д-р Дудикевич з Коломиї. Коли уважно приглухати ся було їх приватнім розмовам, придивити ся їх фізіономіям, то очивидно мусїло бути кождому, що долїшна часть сего тїла заманеніла, не відчувала, і робить горішна часть; а ся горішна мусї надробляти мінєю і губою, щоби показати свою силу. Нам не страшна така „сила“. У них не треба брати на серіо якої небудь культурної роботи хочби й для „общерускього“ народа. То люди, що показують свою силу лише в неґациї. Они стараються висьмівати і дискредитувати нашу лїтературу, нашу науку, наші культурні інституції, деморалїзувати наш нарід. Розуміється, мимо всїх їх отчайдушних змагань, наша ідея виходить що-раз яснїйшою, на силы що-раз кріпшають, на що они лишь можуть зубами скреготати і пїною жовбризкати. Так і з їх страшеном „повалит

„Народного Торговлю“ і „Дністер“. Чиж не валять они їх вжа від кількох літ? А преціньо сї інституції розвивають ся що-раз красше, бо они основані цїлим руским народом, а не одною кастою, як „Рязница“. бо в сих інституциях засїдають люди всїх станів і переконьвічень політичних. „Рязница“ противно, она обчислена в першій лїнії на інтерес москвофілів. Але того ще їм мало: они хотять зиск, який ми, Українці, їм даємо, купуючи річно за 200.000 К товару, обертати против нас, против нашої ідеї. Дїлатого они не хотять допустити жадного нашого фахового чоловіка до Ради надзираючої. Але тут они перечислили ся: ми без них можемо обійти ся, але они без нас ні „Рязница“ буде істнувати без нас, але „масштіі“ патріоти не будуть брати по 10% дивіденди (між тим як хорі вдови-робітниці будуть діставати аж по 5 (!) зр. місячної спомоги, як се було минувшого року) і не будуть нашими грішми будувати московских воспиталищ „Narod sobě!“

— **До відомости краєвої Ради шкільної.** Недавно спровадила краєва Рада шкільна собі до Львова нового директора в особі п. Войцеховского і назначила его до жіночої семинарії учительскої. Сей пан директор думає собі, що він не директор школи будь що-будь в конституційній Австрії, у столиці галицкої Руси, Львові, але що він турецкий баша в якімсь азиятскім пашалику... Доступ до него замкнений як до царя і треба годинами вичікувати або по-просту передирати ся через „слуґусів“, щоби стати достойним побачити его чесне чоло... Та со ще байка, бо усе дальше переходить границї можливости навіть у Галичині. Сторони уважає сей пан директор немов за льокаїв; говорить до них не інакше, як шерстко, не чемно, піднесеним голосом; предкладані папери шпурляє на стіл, звідки деколи вони злїтають аж на підлогу; а що дїтий запи сують у тій школї найбільше пані, а не мужчини, то вони мусять згинати ся і збирати те, що пан директор був ласкав порозкидати. І се робить ся з інтелїґентними жінками, не з кухарками, хоч і з тими пан директор, як урядник, повинен обходити ся інакше. Інформацій не подає інакше, як лиш в ароґантскім тонї. Від рїжних людий жадає предкладання рїжних паперів, чого досї не бувало, але виписати свої жадання і прилїпити на коридорі, щоби кождий проних дозідав ся, забув або не мав часу. Говорячи до пань не зволить їх навіть затитулувати „панї“, лише тим способом: „A to co jest?“ — „Trzeba przynieść świadectwo szczepienia!“ і т. п. Та що найбільше то се, що пан директор, начальник утраквістичної семинарії і рускої школи вправ, а не хоче зволити говорити по руски до рускихсторін, але відповідає уперто по польски і до того ще злобно та з іритацією. На се все можемо служити сьвідками. На-раз звертаємо ся до ц. к. краєвої Ради шкільної з отсею просьбою: 1) Щобя вислала сюсеред себе до п. Войцеховского делеґата, який повинен перевести з ним лекцію чемности і поучити его, що хоч він дуже визначний чоловік ранґою, то не повинен обходити ся брусато з людьми, що особисто не просять від него нїчого, а домагають ся лише, щоби він сповнив свій обовязок, тим більше, коли він не знає ранґа сторін, особливо інтелектуальної, до якої нераз дуже ще далеко від урадової. 2) Щоби делеґат наказав ему з рускими сторонами говорити по руски, бо чейже в рускій школї вправ і в утраквістичній семинарії се жадане вповні оправдане і слушне. 3) Коли „пану директору“ буде за трудно сповнити се бажане, то най ц. к. краєва Рада шкільна возьме его собі а на его місце надасть чоловіка з тактом і без обивів, які надають ся під психіятричну обсервацию. — При тій нагоді завважимо, що ц. к. краєва Рада шкільна повинна вже раз усунути дотеперішне надужите з рускої школи вправ і справити для неї рускупечатку на рускі сьвідоцтва шкільні. — *Один із батьків.*

— **Грізні пожари двох міст.** Вчера згоріли міста Золочів і Монастириска. З Золочева одержали ми від нашого дописувателя таку вістку: Огонь вибух о год. 5 з полудня близько ринку в львівскій дїльниці. Причину пожару годі на раз виснїдити. При сильнім вітрі обняла пожежа на право і лїво цїле передмісте львівске, галицьке, часть Шляхів, східну часть ринку і суседні улиці. Згоріли: церков св. Миколая, оба шпиталї, суд з актами, дім парохіяльний і загалом понад 500 домів не вчисляючи будинків господарских. — З Монастириск не маємо близшої відомости. Часописи подають, що майже 4000 людий в там без даху. Школа в обох містах міліонова.

— **Огнї.** З Ягольницї-міста пишуть нам: В Ягольници-містї вибух дня 15 с. м. о год. 1. пополудни огонь в малій шопі жидівскій. Причина огню неосторожність. Веде ся слїдство. Згоріло 5 хат бідним хрестиянам. Насамперед згоріли 3 хати стоячі одна коло другої, а що панував сильний вітер, то занїс горючу кичку майже на кільометер і там згоріло знов 2 хати. Шкода виносить 4 000 К, асекурована частию в „Дністрі“, частию в „Славії“ а один бідак не був асекурований.

— **Против торговлї дївчатами.** Послїдними днями відбувають ся у Львові наради з'їзду відпоручників галицких кагалів і кількох жидівских делеґатів з Нїмеччини в справі заради торговлї живим товаром. Нарадам проводить д р Ем. Вик, а заступниками голови з'їзду суть рабін Горовіц з Кракова, раб. Зінґер з Льондона, д-р Натан з Берлина і раб. Шмелькес зі Львова. Ґенеральний реферат на тему торговлї дївчатами, мав п. Г. Тух з Гамбурґа. В дискусиї забрало слово богато бесїдників і всї годили ся на те, що до сеї поганої торговлї причиняє ся головно темнота і нужда між Жидами. І. Зінґер з Льондона зложив звіт льондоньского комітету для поборювання торговлї дївчатами. Той комітет в 1902 р. втратував 1020 дївчат (між ними 89 християнських) від грозячого їм сорому. В тім числї було 42 дївчат, що мали ниже 14 літ. Комітет через своїх аґентів переглянув в тім році 507 кораблїв відпливаючих з Льондона до Америки.

— **З Ніссінґен** (в Баварії) пише нам з дня 15 н. ст. вересня один з гостий купелевих таке: Ту від тиждня майже без перерви паде дощ. Дня 11 вересня в пятницю шалїла така буря, що ломила цїлі дерева, а зломи так густо вкрили парк закладовий, що годї було перейти. До Ніссінґен а'їхалось тепер много народу з цїлого сьвіта і панує така гнота, якої нїхто тут не памятав, тому частина гостий втїкає до Абації і Мерану. Найбільший континґент гостий купелевих доставила Росия, то і не диво, що російску бесїду чути усюда. Перед роком побудовано тут величаву православну церков, в котрій що неділї і сьвята відправляє ся богослуженє при сьпівї хоральнім. Рівнож побудовано величаву синаґоґу жидівску а при нїй дім для убогих Жидів, які потрібують цїлющих тутешних купелїв. Ніссінґен се чудесна місцевість, забудована, кромі самого міста, прекрасними віллями а будучи окруженою зі всїх боків горами, посїдає крім цїлющих жерел такий самий кліматі. Тож не дивниця, що люди нервові і хорі на катар жолудковий шукають тут поратунку і находять его.

——

— **Посол Василь Яворский** з причини скликання ради державної відкликує оповіщені свої справоздавя посольскі в Рогатинї, Бережанах і Підгайцях на пізнїйше.

— **Прогулька „Сокола“ заборонена.** Угорске міністерство внутрішних справ донесло вчера вечером видїлови „Сокола“, що заборонє ся давати рускі концерти в Пряшеві і Мункачи. В наслїдок сего прогулька на Угорщину на раз не відбуде ся. Комітет поробив вже кроки з цїли знесення сеї заборони.

— **Репертуар руско-народного театру в Збаражи** в слїдуючий: — Субота, 19. вересня. „Жидівка вихрестка“ драма зі сьпівами в 5 акт. Тобобчного; —Неділя, 20/IX. Перший раз! „В народї“ драма в 5 акт. Яновскої, нагороджена на найновїйшим конкурсї Видїлу краєвого; — Понедїлок, 21/IX. представленє для селян, по зниженых цїнах. Початок год. 5½ вечером „Невольник“ образ історичний в 5 акт. Кропивницкого;—Вівторок, 22/IX „Дзвони з Корневіль“ опера в 3 акт. Плявицта. Початок все о годинї 7½ вечером.

— **Надзвичайні загальні збори Товариства Руских Женщин в Станиславові** відбудуть ся в комнатах Інституту в суботу 19. вересня о год. 5. вглядно 6. в справі іменованя почетного члена, на котрі всїх Вп. членів сим запрашає. — *Видїл.*

— **Вписи на львівскім університетї** будуть тревати від 23 с. м. до 8 жовтня. Від 9 до 16 жовтня можна буде вписувати ся за дозволом дотичного збору професорів, а від 17 жовтня до 1 грудня за дозволом академічного сенату.

— **Руский „Сокіл“ в Чернівцях.** Правительство краєве в Чернівцях затвердило статут товариства „Український Сокіл в Чернівцях“. Для сего Товариства видно велике заінтересованє між черновецкими Русинами, тож гадаємо, що відповімо волї загалу, коли се товариство як найскорше введемо в житє і в тій цїли назначуємо перші конститууючі збори на 27. сего місяця на 6. годину пополудни в салї „Народного Дому“. — За комітет основателїв: *Модест Левицький.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Угринові**, повіта станиславівского, основано на філїяльних статутах „Сокола“ у Львові. Намістництво затвердило вже статут.

— **До ґімназиї в Станиславові** вписано ся на сей рік шкільний всїх учеників рускої народности 218. Бурса селянська приняла 60 учеників, Бурса Філії Руского Товариства педаґоґічного 34, а Бурса св. Николая 60. До 40 зголошень Бурси не приняли задля недостачі місця. Школа вправ з рускою викладовою мовою при ставиславівскій семинарії учительскій має в чотирох класах 90 учеників.

— **До ґімназиї в Бучачи** вписано ся на сей рік шкільний до I. кляси 41 учеників Русинів. Всїх учеників вписано ся до I. кляси 127. З того с в Ia 20 Русинів, 31 Поляків і 12 жидів, а в Ib. 21 Русинів, 25 Поляків і 18 Жидів. — Родичі рускихучеників мають зібрати ся на нараду в справі внесеня подання до краєвої ради шкільної о заведенє для своїх синів викладної мови рускої.

— **На українско-руску Бурсу в Сяноцї** прислали дальше Вп. Добродії: О. Мекелита з Сянічка 4 К, п. Станислава Михальчак учителька з Сянічка 1 К, о. Авт. Лазрівскій з Одрехової 20 К, церков в Одреховій 10 К, п Василь Кліш учитель з Рускаго Банилова 8 К, Зигм. Кочанскій з Сянока 1 К, Теодозия Войтович, Ванда, Галя, Етеонора Залескі з Коростенка коло Хирова 1 К, п. Мих. Волкович 10 с, Вачьо Неграмотний 1 К, посол Вас. Яворский (жертва за серпень) 5 К, о. д р Йосиф Мільницкий зі Львова 1 К 50 с, п. Мариян Козаневич ад'юнкт гірничий з Велички 5 К, п. О. Ґудзьо (за липень) 1 К 20 с, п. Юрко Небор 1 К. п. А Лопатинъскій з Гусятина 1 К, п. Леонтина Солтикевич з Ялина 2 К, п. Мих. Приставш аскультант зі Львова 1 К, п. Роман Алексевич з Угнова 10 К, редактор Іван Белей 2 К, п. Осип Гудзьо на закупно зелїзних ліжок для Бурси 23 К 70 с, посол Юл. Романчук 10 К, п. І. Саварин респіцієнт скарб. в Радлові складку: п. Волїньский 1 К, п Ковальчук 20 с, вахмайстер Шульц 20 с, п. Ляхман 20 с, п. Саварин 1 К, разом 3 К 60 с; п. Александер Мацедонъский п. к. комендант шестерунку жандармериї в Тарнівцї коло Бохні 2 К 50 с, п. Симеон Кульчицкий зі Славська другий раз 3 К, п Стефанія Гамерска з Монастирець 1 К, п. Зазулякова з Тарнорули 3 К, Мих. Добрянъский з Улючa 8 К, о. Корнило Кузик з Воська з декларациї 10 К а з розпродажи 2 Декламаторів 48 с; п. В. Константинович 60 с, о. В. Мисик з декларациї 20 К, Ів. Білоскірка 1 К, Редакция „Дзвінка“ з Галича 20 К, п. Вол. і Модест Кузики з Воська 9 К, п. Ів. Фургала зі Львова 1 К, о. Ів. Яросевич парох з Райского 10 К, Ів Борис з Кравова 5 К, о. Воляньский Лев з Волї нижної 20 К, о. Яків Яхно 2 К, Ів. Лїщиньский 50 с, о. Миколай Бурмич 4 К, о. Кипріян Ясеницкий з декларациї 2 К, о. Левицкий з Волї мигової 2 К, п. Василь Іваницкий з Відня (з виказу жертв ч. 20 і ч. 21) 30 К 50 с; п. Ів. Пеленьский секретар суду з декларациї 14 К, посол Василь Яворский з декларациї місячна рата за вересень 5 К, п. Євген Шепарович 2 К, о. Кочиркевич з Вислока нижнього від себе 20 К і зі складки від парохіян 10 К. Вкінци виплинуло з розпродажи книжок „Правопись руска“ 1 К 70 с, зі складки в Ялинї 30 с, з читальні „Просьвіти“ в Сяноцї 38 с, з пушки і розпродажи „Діла“ 4 К 90 с. — За Видїл філії Просьвіти в Сяноцї. *Осип Гудзьо, Роман Секела.*

† Померли:

— **Николай Бережаньский**, емер. учитель і член ради гром. в Свидовій, помер дня 17. вересня в 60 р. житя. Покійник був щирим народовцем і его то заходами заложено в селї читальню „Просьвіти“ і шпихлїр. Пером ему руска земля і в. в. п.!

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки:** *Ч. 48* містять: Іван Котляревскій; Відень політичною торговицею; Вселянська навала на Схід; Под одним дахом; Лицька автономія; Месницький похід; Богдан Хмельницкий під Зборовом; Новинки. — *Ч. 49* містить: Руський Народе! Гостина цїсаря у Львові; Руські посли перед лицем цїсаря; Вселянська навала на Схід; Для Лахів сойм, для Русинів замора; Под одним дахом; Мара революції в Сербії; Жовті Води і Корсунь; Брати хлопи теребовельского повіту!; Новинки.

Сойм краєвий.

[22 зас. I. сес. VIII. пер. з 17. IX. 1903.

На д. 23 с. м. скликана, як відомо, на коротку сесию державна рада. Для ухвалення сумнївів, що стане ся з теперішною сесиею галицкого сойму, заявив намістник на вчерашнім засїданю, що через скликане державної ради галицкий сойм не буде ані замкнений ані відрочений; маршалок в порозуминю з намістником згодив ся лише не скликувати соймових засїдань в часї від 22—29. с. м., опісляж соймові наради буде можна вести дальше.

П. Рутовский мотивував своє внесенє о орґанїзациї кредиту на засновуване промислових підприемств. Домагав ся ухваленя нового закона, увільняючого від всїх додатків від податків ті акційні інституції кредитові, котрі утворять ся в краю в часї пяти літ і котрих вписаний капітал основний дійде найменше до 5 міліонів корон, коли їх головною задачею буде покликуване до житя, засновуване, фінансоване і ведене нових підприемств промислових в краю а заразом розширане і підпиране істнуючих інституцій промислових. В додаткових резолюциях бесїдник домагає ся поручення видїлови краєвому, щоби старав ся порозумїтись з фінансовими інституциями в цїли покликання до житя секційної інституції кредитової, до якої відносить ся его предложенє і до якої край приступив би з удїлом до висотя міліона корон і на шість перших літ крім би ся свого доходу в користь акціонарів. На перші конити заснованя і офінансованя інституції край мав би причинити ся квотою 50 000 корон. — Внесенє відіслано до промислової комісиї.

В справі унормованя парцеляциї в законодатній дорозї п. Рутовский домагає ся поручення видїлови краєвому, аби випрацював і на найблизшій сесиї предложив проект парцеляциїного закона, котрий зі становища публичного інтересу унормував би справу парцеляциї, означив условія, під якими така парцеляция мала би бути признаною за відповідаючу сему публичному інтересови, зробив догіднїйшою процедуру і маніпуляцию парцеляциївну і заневнив ій пільги в оплатах і стемплях. Внесенє відіслано без дискусиї до аґрарної комісиї.

Внесенє Шабра в справі знесеня нотаріату відіслано до правничої комісиї.

Внесенє Мариевского о призначенє одного міліона корон на безпроцентові дезиґнїтні позички для потерпівших від повеней властителїв ґрунтів, відіслано до будженової комісиї. — П. Швед домагає ся дарунку в квотї 35.000 корон на направу зірваних повению доріг і мостів в живецкім повітї. Відіслано до буджетової комісиї.

——

На нинїшнім засїданю по відчитаню петиций відчитано нагляче внесенє о удїленє погорільцям в Золочеві запомоги в квотї 10.000 зр. Нагліть ухвалено а внесенє відослано до буджетової комісиї з тим, що на другий день комісия має здати справу. — Так само полагоджено нагляче внесенє о запомогу для погорільців в Монастириска в квотї 10.000 К і внесенє п. Остапчука в справі запомоги для погорільців в Лубинках пов. збаражского в квотї 2000 К.

По відповіди на деякі інтерпеляциї приступлено до дневного порядку. Справоздане видїлу краєвого з дїяльности в цїли піднесеня годовлї худоби в 1902 р. відіслано до комісиї господарства краєвого.

Відтак п. Олесницкий мотивує своє внесенє о зміну виборчої ординациї. (Промову подамо окремо). Після его бажаня відослано се внесенє до спеціяльної комісиї зложеної з 15 членів.

Внесенє п. Гурика в справі перенесеня зелїзничої рампи в Станиславові ухвалено відіслати до зелїзничої комісиї.

Внесенє пп. Гурика і Остапчука в справі увільненя громад від поношеня коштів порученого круга дїланя ухвалено по промові п. Гурика відіслати до правничої комісиї.

Розпочинаєсь відчитуване справоздань комісий о рїжних петиціях і справозданях.

Внесенє банкової комісиї, аби повітовій репрезентациї в Белїчї заручити позичку в висотї ½ міліона корон, котра має ся затягнути через повітову щадницю, викликало острійшу дискусию. П. Сталїньский запротестував против сеї позички, а то з причини, що маршалком повітовим і головою надзираючої ради повітової щадниці є п. Чеч, котрого господарка зруйнувала щадницю. П. Чеч провадив при помочи сеї каси особисті інтереси і розкидав на всї боки позички без ніякої поруки, руководячись лише своїм особистим інтересом. П. Сталїньский поставив внесенє, аби над предложенем перейти до дневного порядку. Референт боронив предложеня, бо коли би позит не дістав позички, то щадниця мусїла би ліквідувати. За внесенєм п. Сталїньского голосували тілько людовці і Русини. Внесенє комісиї ухвалено і кравий гріш буде заповнювати міток винорожнений злодійскими руками.

Внесенє адміністрацийної комісиї вимагаюче правительство, аби підвисшило оплати за підводи, ухвалено без дискусиї.

——

Інтерпеляция в справі станиславівскої ґімназиї.

Нинї внесено отсю інтерпеляцию:

Шкільна комісия полагоджуючи внесенє Видїлу краєвого що-до заснованя рускої ґімназиї в Станиславові предложила під днем 7. липня 1903 ч 1456 Соймови до ухвали внесенє, щоби справу заснованя рускої ґімназиї в Станиславові порішив мериторично аж тоді, коли буде виказане достаточне число руских сил учительских. Від часу сего рішеня минуло більше як одна рік і нинїшний фактичний стан річи виказує таке число руских сил учительских занятих при польских і нїмецких ґімназиях в Галичині а до удїлюваня науки в рускім язицї кваліфікованих, що ними не лиш одна, але більше число руских ґімназий могло би бути обсаджене, а що урядове стверджене сеї обставини з огляду на актуальність мотивів внесеня шкільної комісиї есть рішаюче — підписані просять: Є. Екс. намістник яко предсїдатель ц. к. ради шкільної краєвої зволить на основі урядово сконстатованого стану річи заявити і до відомости Сойму подати число сил учительских до удїлюваня науки в язицї рускім способних а в теперішну пору при ґімназиях і реальних школах польских і нїмецких в Галичині занятих. (Інтерпеляцию підписали митроп. Андрей Шептицкий, еп. Константин Чехович, прелат Фацієвич і всї рускі посли, окрім Мандичевского.)

Соймові справи.

Як відомо, ухвалив галицкий сойм в р. 1901 закон о рентових оселях, але той закон не дістав санкциї. Краєвий видїл виладив новий проект закону і в р. 1902. переслав его міністерству рільництва з просьбою, щоби воно розглянуло ся в нїм і сказало, чи той новий проект може числити на санкцию в разї, коли би був ухваленый соймом. Отже тепер пасшла з міністерства відповідь. Міністерство рільництва в порозуминю з міністерствами судівництва, скарбу і внутрішних справ поробило замітки до присланого ему проекту; а хоч ті замітки обіймають 54 сторін, то така ще не вичерпують, як сказано у відповіди, всїх хиб проекту. Відповідь кінчить ся заявою, що міністерство рільництва готове виладити в порозуминю з иншими міністерствами новий проект закону, котрий міг би дістати санкцию.

В соймових кругах мають надію, що той новий проект міністерства наспіє ще сеї сесиї до сойму і буде ухвалений.

Переписка Адміністрациї.

Вп. В. Са. в Тр. До кінця року прийде ще 7 К. — А. Хт. в Бе. За 4 квартал прийде ще 4 К. — С. Ви. в Пе. Тепер вплачено за липень а не серпень. — С. Пе. в Хо. До кінця вересня прийде нам ще 2 К. — В. Ле. в Ту. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — В. Яц. в Ро. До кінця вересня прийде нам ще 6 К. — В. Ку. в Пі. До кінця вересня прийде нам ще 14 К. 40 с. — С. Ба. в Ст. До кінця вересня прийде нам ще 11 К 20 с. — О. Кп. в Пе. Одержали. — І. Бо. в Пі. За 3 квартал належить ся нам ще 80 с. — О. Ст. в Пе. Давнїйша залеглість в 7 К 20 с. — Є. Св. в Бо. П. Тр. в Ко. і Де. в Дист. Ваші письма відослано куда слїдувало.

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезонї маю честь повідомити Вшов. Панів і Вир. Отців, що замовлені матеріяли на ґарнітури, обероки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені менї роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всїх моїх Вп. Гостий з кождого огляду.

Остаю з правдивим поважанєм

841 9 10 Василь Ґресяк.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Веч. ОО. Духовн., що **II. і III. випуск „Практичних Проповідий"** ще сего року вийдуть з печатнї. В **II. випуску** будуть уміщені слїдуючі науки: Обясненє св. Літургії в 4 проповідях, обясненє вечерні в одній проповіди, літії в одній, похорону християньского в одній, обясненє 7 святих Тайн в сїмох проповідях і одна наука на посьвяченю церкви. — **III. випуск** буде містити проповіди міссийні, совершенно виконані і упорядковані, тай кілька случайних. Ціна II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Повеже кошта накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом ціле видавництво приспішити. Грошї належить висилати на адресу: *о. М. Кінаш,* катедр. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 201 1—5

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись преплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Грошї слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien I. Bez Dominikanerbastei 91.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манщетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до панцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емалїєю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або послїплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, вправник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

СПЕЦИЯЛЇСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телєфон ч. 722.

582 4—4

ЛИПП

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА,** улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г мині 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Флячки	12 „
Ніжка телача з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумірснійших цінах; для певности, що походять з мові реставрації даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків в осмотрена кухня.

З високим поважанєм

70 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиськ (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·50* (на гол. двор. 8·09 на Підзамче
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*
З Ставиславова: 11·15. **8·10.**
З Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·55.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55
З Яворова. 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 16/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Римянова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·55, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·55 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиськ: (з голов. дворця) **1·50,** 6.30, 9 — * 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·36, 10·42*.
До Ставиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Яворова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята)

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро двірцеве (і продажа білєтів та розкладів їзди) ул Краєвича ч. 5 6

Пошукує ся інструктора до ученика

з V. кл, ґімназ. *М. Ковальский* ц. к. пїсничий, Поляниця пп. Волехів. 888 4—4

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: II. III. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Близші услівя на повищий адрес. *о. Николай Бурмич,* гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Селиска. 857 3—3

В цїли матримоніяльний!

Писар, лїт 24, вільний від війска, інтелїґент, брунет, глядає паночки, котра годилась би до отверення громадскої писарки на 8 сіл до спільної праці з річною платнею 600 зр. крім додатку Зголошеня під: *Авдикович,* Глядки, п. Глубічок вел. 898 1—1

Пошукує ся дяка

безженного з красним голосом і бездоганними обичаями, котрий хотїбби тут оженити ся. Дївчина пристойна, 17 лїт, господарна, есть господарство около 10 морґів поля і нова хата. Оженивший ся з нею міг би бути даком в чотирохселах а если би був спосібний то і писарство мігби легко дістати. Зголошувати ся належить до уряду парохіяльного в Волици почта Буковско. *Алексей Очабрук* парох. 1—3

КОЛДРИ

на головиняй вати по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 до 14 зр зр. Колдри шовкові і атласові по 21·0, 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр

НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обосторонно до уживани, дуже практичні і гарні, лише 1 до 2 зр дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тілько в **Спеціяльній робітни колдер і матерацїв**

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперника ч. 5.

586 1—15 (I)

Обід 22 кр.

Росіл, мясо, леґумина поручає реставрация

ТАБАКА

Ул. Вірменьска 19, Ґродзіцких ч. 7. 879 4—5

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.,** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Батория ч. 24.

Оповістка.

Заходом акадсм. тов **„СІЧ"** в Чернівцах (перед тим **„Молода Україна"**), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик, Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти діях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.
2. І. Яблочков: Сільска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина) „Карби" новелї із гуцульского жита. Ціна 60 сот.
4. Теодот Галіп: Думки та пісні", поезиї. Ціна 30 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі кор. 3 сот.
7. Максим Горький „Міщане", сцени в домі Бесемйонова, переклала Маруся Подтаска З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видана 1 5 і 7 можна дістати тілько неоправлені

Набувати можна всї книжки в Черівцях у Омелиния Могильницкого ул. Петровича ч 2, у Львові у обох руських банґарнях

ҐАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

КОМАР

двотиждневник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одвічає: Іван Кунцевич.

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕЦ

Львів, ринок ч. 9.

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 530 283—?

Найліпший

навіз осінний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі в найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі з найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі з найліпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі з

Ч. 201. Львів, Субота 6 (19) Вересня 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Ґалїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсиана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРҐУ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		до границі:	
на цїлий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цїлий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за ёї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Руский Народе!

У слові — сила!

В синих хвилях Велтави мигтять ясним сяєвом гордощі ческого народу: Narodne Divadlo!

Над срібнолентою Савою красуєсь величава сьвятиня живого слова: се Hrvatsko pozorište u Zagrebu!

Серед буйної зелени старого города Кракуса виднїє на величавім храму золота напись: Kraków narodowej sztuce!

В прекрасній, хоч невеличкій Любляні пестять Словінці своє живе слово у власнім Gledališče!

У колишній столиці нашого короля Данила підносить на атиці міського театру крицевий ґеній золоту пальму **польскій штуці!**

Словом — усюди, де лише живий народ думає живу думку, стоять храми для живого народного слова, — лиш народ, що в трицяти міліонах заселив Україну-Русь, не спроміг ся до нині здвигнути сьвятиню своєму живому слову, своїй драматичній штуці, хоч вона не є привілеєм могучих і щасливих, але сполучена тисячними нерозривними ниточками з цїлим житєм усього народу!

З нею-ж розпочинає ся історія нашого відродженя!

За кордоном она одиноким хоч трохи свобідним висловом нашої народної думки!

Она була, є і буде природним звеном у нашім народнім житю!

А преціньз а цїле століте нашого народного відродженя не зроблено майже нїчого, аби дати хоч трохи трівкі, найконечнїйші услівя для ёї розвою!

Увесь великий простір від Кавказу по Сян під Карпати покриваєсь заєдно і що-раз густїйше величавими храмами та памятниками, що сьвідчать про чуже панованє над нами, а не найшлось доси на сїм просторі ні клаптика землї, ні жменї каміня під народню сьвятиню для живого руского слова!

Колиж по-при те живе оно, коли істнує наша драматична штука, стало ся се виключно завдяки природним силам утаєним в народї, що розвинули ёї так буйно, як буйно витала українська земля весну через пятьсот лїт серед тяжких хуртовин лихолїтя.

Житє іде в перед, лиш єго обставини зміняють ся! Тож коли народ хоче живим бути, мусить він змінити обставини свого житя, він мусить відповісти усїм вимогам, які ставить до него теперішне житє; инакше грозить єму небутє! Нинї не вистарчить віра й надія в природні сили, треба сьвідомо і розумно дати їм спромогу розвинутись!

Як конечним услівєм політичної сили народу є культурний розвій, так для него стала нинї потреба власної сьвятинї живого слова так само некуча і конечна, як усе те, за що ми зводимо тяжкі невсипущі бої в нашій політичній і суспільній боротьбі!

А знаємо се з досьвіду, що в тій боротьбі від нас самих залежить вдоволенє!

Яко прояв культурних потреб народу і яко знак народної сили та самосьвідомости, не стане проте і наш театр инакше, як лиш жертвами усього народу!

Народний руский театр у Львові мусить бути ділом усього народу!

Виходячи з того засновку приступає Комітет до дїла з оправданою надїєю на успіх, а піднявшись перевести намірене дїло закупив найкрасшу площу у Львові, аби здвигнений на нїй величавий храм живому слову став наглядним сьвідоцтвом руской культури!

Переконані, що наше дїло — се горяче бажане усїх Земляків, надіємось, що увесь нарід поспішить з обильними датками на будову народного театру!

Датки просимо надсилати до: „Краєвого Союза кредитового у Львові" на книжочку ч. 800.

У Львові в день відкритя памятника Іванови Котляревскому.

Члени екзекутивного Комітету:

Михайло Глиджук, член Виділу краєвого.
Д-р Евген Олесницкий, посол.
Володимир Шухевич, професор.
Сильв. Гавришкевич, надсовітник.
Іван Левиньский, проф. і архітект.
Василь Нагірний, директор і архітект.
Д-р Кость Левицкий, адвокат.
Д-р Микола Шухевич, адвокат.
о. Ол. Темницкий.
Петро Огоновский, професор.
Д-р Мих. Коцюба, професор.
Осип Шухевич.

По цїсарскім розказї до армії.

Цїсарский розказ до армії викликав, як легко можна зрозуміти, величезне вражінє в обох половинах монархії. Найбільше звертають увагу на себе рішучі слова, що монарх „нїколи не зрече ся прав і повновластий, запоручених найвисшому полководцеви" і що „спільним та одноцїльним — таким, яким є — має остати моє войско."

N. fr. Presse видить в тім розказї пересторогу, звернену так до угорскої опозициї як і до правительственних угорских сторонництв, котрі також виступили з домаганями, дотикаючими армії. При тім замічає той дневник, що звичаєм конституцийним повинно би мівїстерство боронити прав корони перед парляментом; однакож з уваги, що теперішний кабінет угорский є лише тимчасовий без значіня перед парляментом, монарх сам забрав голос, щоби промовити до народу посередньо, відзиваючи ся до армії. Але чи угорскій народ послухає того голосу ?... N. fr. Presse взиває тих Мадярів, у котрих еще жие політична гадка Деака, щоби посьвятили ся для справи і полагодили конфлїкт між королем а народом.

Die Zeit уважає розказ цїсарский за виповіджене війни мадярским шовінїстам; але зазначує, що той розказ, оскільки є законом для войска, остільки, не підписаний жадним членом одвічального перед парляментом правительства, мая значіне лише особистої заяви монарха.

З польских дневників замітні суть уваги „Now. Reform-и". Записуючи голоси нїмецких і мадярских дневників, кінчить сей дневник такими словами: „Кріза стануда на вістрю меча. Для угорского народу надійшла хвиля, рішаюча о єго судьбі. В сьвітлї цїсарского маніфесту стають для нас ясними і зрозумілими випадки остатної хвилї, слова монарха, висказані до соймової депутациї у Львові, незвичайно горячі слова признаня, звернені до Галичини в цїсарскій подяцї, вкінци й факт оказалого принятя цїсаря Вільгельма II. у Відни. Очивидно зміркованo добре, що цїсарский маніфест приспішить рішаючу хвилю, що наслїдки єго могуть бути грізні. Отже відкликано ся до Поляків, щоби запевнити собі в їх сторони поміч в сподіваній борбі, а з другої сторони постановлено імпонувати Угорщинї певностию себе перед могучим союзником Австро-Угорщини, а заразом сердечностию союза. Дивно склало ся, що в сім небезпечнім внутрішнім розладї монархія старає ся опертись головно на нас і на... Нїмцях."

З угорских дневників оден лише Pester Lloyd боронить цїс. розказу і виказує, що є він лише ясним висловом прав і волї корони, але заразом признає, що розказ викликав навіть в лїберальнім клюбі велике зворушенє. Жалують ся там на тон розказу, на єго зміст і на те, що до розказу войскового вмішано без підпису мінїстра справи політичні. Члени клюбу зажадали, щоби на д. 22 с. м. скликано клюбову конференцию.

Hazank, орґан угорских аґрарців, каже, що не лишає ся нїчого иншого, як розвязати парлямент і перевести нові виборн під баґнетами, бо тілько такий парламент, котрий був би ґаньбою народу, міг би принята цїс. розказ до відомости. Дорадники, що підсунули цїсареви той розказ до підпису, тяжко відповідять перед народом. В краю зірве ся буря, що змете їх мов полову.

Банфія орґан Magyar Szo пише, що цїс. розказом король станув в національній борбі против народу; король заявив свою непохитну волю, котра є противна волї народу. Щезли всї надії полагодженя конфлїкту. Дневник взиває заступників народу в соймі, щоби з холодною кровію і з желїзною волею витревали на становиску.

Pesti Naplo уважає скликане сойму за конечну річ, щоби запобігти небезпечним наслїдкам. Опозиция буде мусїла зробити ще більший зворот на лїво.

Egyetertes протестує против того, щоби угорский народ уважано за племя; угорске законодавство повинно против сего запротестувати.

Magyar Orszag дуже остро ударяє на цїс. розказ. Нагла політика двірска — пише прорвала нитку мирного розвитку. Дано королеви підписати розказ до армії, котрий не означає нїчого иншого, як лише неґацию угорскої держави. Угорский народ по мисли того розказу не є нїчим иншим, як лише одним з австрийско-угорских племен. Армія остає спільною і одноцїльною, значить, австрийскою. Всякі реформи, яких жадаємо, є виключені. На той розказ відповість народ не тілько вїдмовою податків, але й відмовою рекрута; нехай спробують тогдї радити собі. Жаден щирий Мадяр не підойме ся тепер задачі зложити кабінет. Жаден щирий Мадяр не відступить від борби.

Взагалї тон мадярских дневників є дуже острий. Через цїс. розказ настав наглий конфлїкт межи короною а народом. В Угорщинї не найде ся жадне правительство, котре би хотїло взяти одвічальність за той розказ. Називають єго революцийним; кажуть, що зашкодити він може лише тронови і династиї, але не народови. Пригадують, що слїдно в нїм тон патентів з рр. 1848 і 1849. Декотрі дневники попросту остерігають Австрию, що не вільно їй грати ся з огнем, коли має у себе нїмецку і італїйску іреденту.

Die Zeit наводить розмови з деякими угорскими політиками. Їх вискази не ріжнять ся від голосів дневників.

Берлїньский Local Anzeiger подає розмову свого кореспондента з п. Барабашем. Сей сказав, що угорский нарід відповість на цїс. розказ відмовою податків і рекрута, а закінчив словами: „Коли маємо бути слугами, то все одно нам, чиїми будемо, чи австрийского цїсаря чи росийского царя".

Клюб лїберальний збере ся дня 22 с. м. на конференцию. Сторонництво Кошута сегодня вечером зійде ся на нараду, а на день 23. с. м. зажадало скликаня парламенту. Гр. Апонїй має подати внесенє, щоби сойм відповів на цїс. розказ адресом.

Сторонництво независимости справило кільканацять тисяч жалобних опасок, котрі члени сторонництва мають носити на раменах; на улицях вже видно ті опаски. Виписано на них: „Хлопи дня 16. вересня 1903."

Університетскі студенти скликують збори на могилу Кошута; зложать там присягу, що до загину боронити будуть прав угорского народу.

З кількох міст угорских прийшла вже вість, що ради мійскі ухвалили не приимати від нїкого державних податків, хоч би хто і зголошував ся платити.

Руский проєкт соймової реформи виборчої.

Бесїда п. д-ра Олесницкого в соймї д. 18. с. м. для умотивованя свого проєкту соймової реформи виборчої.

Проєкт закона нової ординациї виборчої не есть новостию в сїй палаті. Новим хиба есть факт предложеня закона вже скодифікованого, бо дотеперішні внесеня в тім предметї обмежались на візване Виділу краєвого до предложеня проєкту на основі принципів обнятих внесенями. Дотеперішні внесеня не віднесли нїякого успіху, не викликали предложеня нїякого законопроєкту і длятого виїс я проєкт готовий, щоби він від разу міг стати субстратом нарад комісиї.

Мериторична сторона проєкту не відповідає вповнї — зазначаю се згори — анї постулятови духа часу, анї загальному пересьвідченю суспільности і ёї оправданим бажаням, анї власним поглядам самого внескодавця. Вся поступова часть суспільности всїх конституцийних держав стремить сегодня неподїльно до знесеня курий виборчих, і заведеня рівного, загального, безпосереднього й тайного голосованя і стремлїне тое здїйстнюєсь крок за кроком в законодатних реформах других держав і країв Европи. Таку реформу уважаємо і ми яко едино відповідаючу постулятови справедливости, до неї в засадї стремимо і стреміти будемо, за реформою сею заявляєсь нинї неподїльно вся демократична суспільність в краю, так польска як і руска, і виразом сего є численні ухвали вічі і зборів западаючі в тім напрямі від цїлого ряду лїт в нашім краю.

Мимо того приходимо перед Вис. Сойм з проєктом далеко скромнїйшим, вузшим, проєктом — мушу се признати — реакцийним, коли не з огляду на стан істнуючий в обовязуючім законодавстві, то на стан фактичний в поглядах і пересьвідченю суспільности; а дїлаємо се длятого, щоби згори виключений був заміт, що жадаємо для краю нашого дальше йдучої реформи, ніж мають ёї на основі найновійших законів другі коронні краї Австриї, що взагалї жадаємо річий неможливих зі становиска теперішного характеру галицкого Сойму;

„БОРАСОН" і **мило борасонове** необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дрогериї і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Лаборатория „ЕСКУЛАП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19718—20

дальше, щоби віднята була можність кождому, в кім хоч искра в почутя справедливости, трактувати сей проект a limine, яко засуджений на смерть по приміру его попередників, щоби була віднята можність уважати его поставленим лише для демонстрації і зазначена принципів.

І для того проект сей числить ся з теперішним складом Сойму та з его характером і для того лише ненарушеними головні основи дотеперішної ординації, а імено систему курияльну і, з малими вийнятками також розділ мандатів між поодинокі курії, а стремленем его есть у части ту велику несправедливість, то вопіюче упосліджене, з яким обовязуюча ординация виборча трактує ниві якраз ті класи людности, котрі найбільші числом, а найменше мають права рішати о собі або й зовсім покбавлені его. Головні принципи проекту суть: заведене безпосередних виборів в курії громад сільских і введене нової курії для тих, котрі досі на поли права публичного видїдичені. І одно і друге жадане есть вповні й безусловно оправдане і настав уже крайний час сповнити его в законодатній дорозї.

Головною основою обовязуючої ординації, котрої не нарушає проект, есть система курияльна. Тая система опираєсь на тім, щоби в репрезентациях конституційних були заступлені інтереси кождого стану. Виходячи з признаної конституцією засади рівности всіх супротив права, належало би виводити, що система курияльна має власне служити тій засаді рівности; що курії істнують на то, щоби ті класи, котрі на поли правнополітичнім і економічнім суть слабші і котрих правнополітичні й економічні інтереси потребують більше підмоги, могли у стоятись у відповідній рівновазї супротив клас сильнійших, мали відповідно сильну репрезентацию. Того вимагала би і справедливість, бо звісна річ, що той, хто більше має, більше також і може тай вже силою свого сильнійшого становища економічного не потерпить богато навіть при меншім користнім для него законодавстві, ніж той, хто есть економічно слабий і котрому істнованє навіть в корисних для него законів бувае часами трудним і утяжливим.

Зі становиска сеї неоспоримої правди показуєсь велике упосліджене виборців курії сільскої вже з огляду на саму цифру мандатів. Коли в курії великої посілости один посол репрезентує 55 виборців, то в курії малої посілости репрезентує один посол 18200 виборців, значить, що велика посілість уже з тягару розділу числа мандатів есть в Соймі 228 разів сильнійше репрезентована від посілости меншої.

Се упосліджене не кінчить ся на тім, що нашим селянам і маломіщанам ординация виборча приділяє далеко менше число послів, ніжби належало ся їм розмірно до їх загального числа і до числа послів більшої посілости, але в дійсности йде то упосліджене богато дальше і проявляєсь головно в тім, що навіть те скупе число мандатів, яке дає малій посілости ординация виборча, дійсно переходить в дуже значній части в руки людий, котрих інтерес стоїть якраз в суперечности з інтересом малої посілости. Причиною ві есть не що друге, а спосіб переводженя виборів з малої посілости, передовсім же то, що ті вибори переводять ся посередно. Посередність виборів з сільскої курії есть для інтересів наших селян і маломіщан упосліджением, котре не дасть ся оправдати ніякими зглядами.

Посередність виборів нищить всю свободу і власновільність того найважнійшого акту конституційного, віддаючи судьбу і волю кількадесятьох тисяч виборців одного округа виборчого сто і кількадесять людям без ніякої певности й ґарантії, що ті вискажуть їх дійстну волю, без ніякої на то екзекутиви. Чесні і самосьвідомі правиборці віддані суть звичайно на ласку й неласку виборців, котрих вибір дуже часто, як сьвідчить сумна практика, не основуєсь на довірю і вільних голосах того загалу, який мають представляти, а противно з гори дає певність, що ті мнимі повномочники поступлять з цілою сьвідомостию і в найгіршій вірі якраз против волї тих, котрих мають представляти. Посередність вибору есть з погляду правного крайно неоправданою. Коли у відносинах права приватного, де йде часто о дуже значне, але будь-що-будь все лиш приватне добро одиниць, не можна ніякому власновільному накинути повномочника добровільно установленого можна кождого часу відкликати і він відповідає за всї шкоди, то тут на поли права публичного, де йде о найвисше і найважнійше добро не одиниці, а всего народу, загалу, находусь не одній одиниці, але міліонам власновільних і самосьвідомих горожан примусове і невідкличне повномоче і заступництво через особи, котрих часто не мають можности по своїй волї вибрати а ніколи не мають можности до одвічальности їх потягнути. І се вовсе свобода вибору! се вовсе рівноправність на поли прав політичних!

Зі сторони тих, що боронять посередних виборів, підносять ся в оборонї дотеперішнього стану арґументи не видержуючі найслабшої критики.

Підношено у нас іменно, що до безпосередних виборів не можна допустити нашого народу, бо він ще темний і недосвілий. — Сей арґумент о недосвілости есть такий, що з ним нарід руский раз уже рішучо повинен розправитись. Передовсім есть се арґумент крайно неконституційний, бо конституция не знає досвілих і недосвілих, а знає одних горожан, всіх рівних в правї; а по друге треба тут поспитатись: хто есть той, хто сьміє відказувати ще нині нашому народови зрілости, і де у него взяло ся право брати нарід сей під курателю? Невже той, хто посїдає відповідне число морґів домінїкального ґрунту, вже тим самим має бути більше дозрілим, як чесний господар, що власним тяжким трудом прийшов до рустикального господарства, священик або урядник в малім місті, що кінчив університет і часто має і степень академічний? І для того лише, що ґрунт першого записаний в табулю домінїкальну, може він уже акт вибору виконати сам, а цілі громади не лише самосьвідомих і господарних селян, але також і інтелїґентних, часто дуже високо осьвічених людий, не можуть особисто голосувати, а мусять переливати своє право на якогось повномочника, котрий нераз все довіре їх разом зі своїм голосом продасть за пятку? Де отже міра і границя тої зрілости? Впрочім нині виступати з закидом незрілости народу трохи й небезпечно супротив тих документів, які на доказ своєї політичної повнолїтности зложав і складає до нині наш нарід по касах державних і автономічних, як не менше тих незатертих доказів, про котрі сьвідчать поля битв в оборонї держави.

Против безпосередного голосовання в курії сільській послугують ся ще часто тим закидом, яким воюють головно також і против загального голосованя, т. є. мов то лише висший податок оправдує ширші права політичні, і для того ті, котрі платять менший податок, мусять мати права політичні менші, т. є. більше обмежені, а ті, котрі платять податок дуже малий або й не платять ніякого, не можуть мати ніяких політичних прав, а іменно не можуть ані вибирати ані бути вибраними до ніяких тіл конституційних. — Таке розумованє, хоч може на перший погляд декому видав би ся оправданим, не має найменшої підстави. Во передовсім нема у нас ніякого, хто би не платив податків, і хоч хто не платить податків безпосередних, то певно платить податки посередні. Ті податки підвисшує послїдними часами держава дуже значно і ціла нинїшна політика скарбова звернена туда, щоби на ті податки звалити переважну часть тягару оподаткованя, а з сего виходить, що ті люди й класи, котрі, не маючи маєтку і доходів, не платять податків безпосередних або платять їх дуже мало і котрих для того нинїшнє право зовсім виключає від управнень конституційних або признає їм тії лише в обмеженій формі, платять в дійсности податок дуже тяжкий, і вже тим самим, що їх число есть значнійше, починають ся доповношеня публичних тягарів може більше, як ті повноправні, що платять податки безпосередні. А вкінци не можна забувати, що тїла конституційні ухвалюють устави обовязуючі не лиш платячих податки, але всїх горожан; що ті устави дотикають многозажних відносин личних, де розходить ся о високі інтереси чоловіка, в котрі то відносини входять не лиш платячі податки, але загалом всї люди проживаючі в краю. Як отже виглядає засада рівноправности супротив того, що о тих найжизненійших питанях для всїх людий має рішати лиш одна часть управнених, а рішене се має обовязуючу силу і для другої части, неуправненої, хоч западає без ії участи і вислухана?

З тих причин законодатна практика поодиноких країв нашої держави приймає нині принцип безпосередности виборів за основу реформи соймових ординацій і протягом послїдних семи літ тая реформа вводить ся посередно в поодиноких краях. Зачином Австрії нижшої, котра законом з 1 серпня приймала безпосередність виборів, завели ії Чехи, Австрия вища, Каринтия, Стирия, а ві всїх прочих краях стоїть она на денпім порядку і нині-завтра стане законом. Думаю, що прийшла вже пора й черга на Галичину і що нині нїхто не зможе знайти арґументу, длячого реформа тая, углядняюча найсправедливійші а мінїмальні жадання доси упосліджених, відповідна і оправдана ві всїх других краях Австрії, неоправданою була би для Галичини. На такий арґумент не здобудуть ся чейже і найзавзятїйші противники прав люду.

Таким самим мінїмальним і беззглядно оправданим постулятом есть другий головний принцип мого проекту — допущене до виборів тих класс, котрі доси зовсім права вибору анї вибираня не мали. Тут рішаючим прецедensом есть закон виборчий до ради державної. Сей прецеденс, факт видання закона з 14 червня 1896 ч. 169 В. з. д., убиває з гори всякі контр-арґументи, а підпирають его надто всї ті зглядн, які підпїс я мотивуючи конечність завеґення виборів безпосередних в курії селяньскій.

В одній тілько точцї стоїть мій проект що-до пятої курії на відмінним становиску від закона державного з 14 червня 1896 Той закон признає право виборче в V курії не лиш тим, котрі его в инших куриях не мають, але всїм, котрі мають се право на даних териториях, в котрійбудь иншій курії. Ся постанова есть разячим відступленем від засади принятої в § 17 державної ординації виборчої, як рівнож принятої і в нашій ординації соймовій, що кождий виборець може лише в одній курії виконувати право вибору. Тая засада есть простим і конечним виплывом основ системи курияльної, ґарантуючої поодиноким класам репрезентацию їх інтересів без нарушеня ії чинниками класс других. Закон державний ломить тую засаду якраз там, де йде о інтереси класс робітничих і взагалї непосїдаючих, і майоризує ті класи голосами виборців зі всїх инших класс. Се очивидно і несправедливо і неконсеквентно. Або зовсім без курий, або нехай буде система курияльна чиста і одноцїла! — і длятого, стоячи на основі системи курияльної, пішов я консеквентно по мисли принципів санкціонованих постановами всїх обовязуючих ординаций що до инших курий і приміняв їх також що-до курії пятої, приймаючи постановлене, що в курії тій виключені суть від активного права вибору всї ті особи, котрим се право служить в инших куриях. Прочі постанови проекту, якими ріжнить ся він від обовязуючого закона виборчого, суть лише виплывом засади посередности вибору, котра вимагає очивидно инших уряджень і постанов, і они суть натури формально-правної.

Предложений проект що-до зміни §§ 3 і 12 статута краєвого есть конечною консеквенциєю закона вводячого виборчу ординацию.

Выс. Соймe! Предложений проект — се лиш незначний крок наперед, се в дійсности навіть не зміна в користь дотеперішних управнених; проект сей не стремить навіть до того, щоби дотеперішним управненим відобрати тое, що їм обовязуючий закон виборчий дає, і лише щоби масам народу, селянству і маломіщанству, дати можність мати de facto то, що їм обовязуючий закон дає de jure.

Ми не тикаємо тут тої хитрої машинерії, яку державні мужі Австрії років 60-их склеїли штучно для обезпеченя панованя клїк, класс і деяких вибраних народів, хоч тая машинерия очивидно поносувалась, відмовляє послуху і перестає фунґувати, а витворена нею гнила, поносована атмосфера парляментарна убиває сам парляментаризм в Австрії... Ми хочемо лише мати фактично тое, що навіть не посьміли тогди сказати; хочемо, щоби широкі круги упослідженого народу мали дійсно тую мінїмальну репрезентацию, яку силою обовязуючих законів мати повинні; щоби доси видїдичені одержали хоч тінь управненя в житю публичнім, — хочемо, щоби в тую темну гнилу атмосферу нинїшного парляментаризму впустити хоч трохи ясного здорового воздуха, який принесе з собою правдиву репрезентация люду.

Се жадане — то жадане найсправедливійше, оперте на конституції і відповідаючій ії духови. Се не виключно наша руска справа; то справа загалу селянства, маломіщанства тай взагалї робучого люду, як руского так польского, а рівночасно так само аґральна для всеї працюючої інтелїґенциї в краю; а ставити против неї ворожо може хиба лиш той, у кого інтерес кастовий або тїсно особистий стоїть вище добра загального і вимогів справедливости. Се жадане — то однодушний постулят цїлого народу; сьвідчить о тім небувале число петицій, яких доси вплинуло 630 з около 40.000 підписами.

Ставлячи се внесене ми живо маємо в памятї слова висказані в дни 30. грудня минувшого року при дебатї буджетовій тут в соймі з трибуни справоздавця комісії тодїшним референтом буджету, а теперішним маршалком краєвим: „Хочемо бачити умірковані дороги в ставленю домагань, о котрих згори можна сказати, що можуть осущити ся. Думаю, що коли б висказано ті бажаня з узглядненем дійсних потреб, то найшли б они прихильний відгомін, коли не серед цїлої більшости сойму, то бодай у многих послів, котрі бажають горячо управильнена і полагодженя теперішних відносин...“

А се на поли прав політичних тих класс людности краю, котрих ми тут в репрезентантами, жадане найбільше умірковане і можливе до осущена.

Укладене такого внесеня мусїло би нас і загал наш утвердити в переконанню, що властивою дорогою для наших жадань есть не тая, на яку вказав торічний референт буджетовий, а якраз противна!

Під зглядом формальним вношу на відісланє мого внесеня до комісії реформи виборчої вибрались маючої на нинїшнім засіданю з 15 членів, на котрої вибір рівночасно вношу. В случаю відкинення сего формального внесеня вношу на відісланє мого внесеня до комісії правничої.

Справи заграничні.

Антижидівскі розрухи в Росиї.

„Правит. Вѣстникъ“ в неурядовій части доносить, що при розрухах дня 14 с. м. Жиди узброєні в ножі, штилети і револьвери опиралесь війску, коли оно хотїло інтервенїювати в часі бійки Жидів з христіянами. Жиди стрілали з домів із за плотів на війско. Одного салдата, котрий хотїв арештувати стріляючого Жида, другий Жид ранив ножем. Взагалї в часі розрухів погибло 4 христіян і 4 Жидів; 7 христіян і 8 Жидів ранено; один ранений Жид помер. Знищено 200 домів, 68 осіб арештовано.

Рабунку жадного не стверджено. Війско удержує лад. Офіцери і судові урядники суть тої гадки, що поліцмайстер заховував ся бездоганно і що лише зарядженим поліциї треба завдячити, що розрухи обмежились на так малий релятивно округ. Причиною розрухів мало бути вороже становище Жидів супротив христіяньского населеня.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Ситуация в Тироли.

Відень. Переговори заступників сторонництв в тирольскім соймі розбили ся, бо Італійди не хочуть принятї предложень Нїмців. Остаточного порішеня надіють ся в слїдуючім тиждни.

Війна?

Відень. Вчера удержувалась тут поголоска, що між Туреччиною а Болгарию розпочались военні кроки. Болгарска аґентура дипльоматична не одержала потвердженя вісти.

Царгород. В окрузї Охріда відбула ся завзята борба, в котрій погибло 200 повстанців з командантом в мундурі болгарского офіцера. З инших округів також доносять о погромах повстанців.

Адріянополь. До Кіркілїси приїхало 500 возвів з магомеданьскими родинами, що вимандрували зі спалених повстанцями сел.

Сербія.

В день. З Білграду доносять, що дневник військових розпоряджень оголошує яко дезертира сестрінця королевої Драги, офіцира Петровича, котрий по замордованю сербскої пари королївскої утїк за границю.

Сойм.

На внесене аґрарної комісиї сойм ухвалив візвати видїл краєвий, аби перевів анкету в цїли розслїдженя теперішних відносин рільничих в краю.

НОВИНКИ.

✠

В послїдній хвили насшла до нас телеґрафічно сумна вість з Черновець:

О. Ізидор Воробкевич

помер сеї ночи. Похорони в понеділок о 2 годині сполудня.

Зараз подамо ширшу згадку про сего многозаслуженого патріота, писателя і композитора, кличемо з опечаленого серця по втратї сего першого по Федьковичу Буковинця-народовця: Земля Єму пером і вічная память!

— **Висший Інститут музичний** буде уміщений в каменици при улици Трибунальскій ч. 6, І. поверх. Винаймлений льокаль складає ся з пяти просторих комнат з осьвітленем ґазовим і новим умебльованем. Торжественне посьвячене нового льокалю і отворене року шкільного відбуде ся в перших днях жовтня. — Вписи учеників відбувають ся до 1-ого жовтня щоденно в комнатах „Львівского Бояна“ від 5 до 6 пополудни, в неділї і руські сьвята від 11 до 12 передполуднем.

— **Крадїж мобілїзацийних планів відкрито** вчера в командї кавалерії в Станиславові. Плани були зложені в скрині, окованій бляхою, в канцелярії команди на 2 поверсї каменицї Вундермана при ул. Собіского. В часї, коли канцелярії були позамикані задля відбуваючих ся військових вправ, злодій, як видно, добре обзнакомлений з розкладом комнат і розміщенем річий, дістав ся через під, вивертївши дїру в стели, до канцелярії, де собі погосподарив, як дома. Разом з планами згинуло також кількадесять корон готівкою і дві книжочки щадничі. Двері канцелярії застано цїлком ненарушені.

— **Послом до гал. сойму** з більшої посілости вибрано в Бережанах дня 17. с. м. одноголосно Миколая Торосевича, рогатиньского маршалка повітового. (Другим кандидатом був рогатиньскій віцемаршалок Кшечуновіч)

— **Огнї** З Глинян пишуть нам: Дня 16 с. м. при сильнім вітрі вибух пополудни в Глинянах огонь на передмістю Заглинноко, а в кілька минут переклався ся на передмістє Заставе. Погоріло 36 найзаможнійших господарів, кількасот будинків, тисячі кіп збіжа і паші. Шкода в будинках вся обезпечена, в збіжу і паші в малій части не обезпечена.

— **Цїсар Вільгельм II. у Відни.** Вчора о год. 9½ зрана приїхав цїсар Вільгельм II. в товаристві канцлера Більова до Відня. Зложивши візиту цїсареви Францови Йосифови і членам цїсарского дому, був в цїсарскім замку на сніданю. По полудни зложив короткі візити міністрам Ґолуховскому і Керберови. При обіді оба цїсарі виголосили сердечні тоасти, указуючи на непохитність взаїмної дружби. Австрийский цїсар дякував в тоастї за готовість свого приятеля і союзника, з якою він сповнив бажане цїсаря видїти ся з ним.

— **Груба „русская“ брехня.** В послїднім (36) числї „Русского Слова“ з 4 (18) вересня с. р., ґазетки для народу видаваної О. А. Марковом, стрічаю такі слова: „бывшій редакторъ „Дїла“, Из. Белей, выдавалъ еще передъ двадцать вѣлькома лѣтами украинскую газету **латиньскими буквами**“. Се має послужити редакциї „Русского Слова“ за доказ на злобну видумку, що нїби в нинїшній хвили „нѣкоторыи украинчики“ уже клонять ся до „требованія“ польских загорільців принятя „польское абецадло“. — Отже я заявляю, що я нїколи в житю, не то ґазети, але загалом нїчого латиньскими буквами не видавав. П. О. А. Марков, яко ровесник цїлої мої публицистичної дїяльности, добре о тім знав. Се однак не спиняє его писати таку безсоромну брехню. — *Іван Белей.*

— В справі новинки „**Польский ганатизм на почтї в Чорткові**“, уміщеної в 188 і 189 ч. „Дїла“, пише нам автор п. В. М.: „В інтересї правди поправляю, що той чемний

Маґазин і Рукодільняодежи мужескої ☞ ВОЛОДИМИРА ПЕТРУСЯКА при ул. Собіского ч. 7. ☜
Великий склад англїйскої і французскої материї, приймає всїлякі замовленя з обсягу кравецтв по цінах найприступнїйших.

урядник, о якім бесїда в новинцї 188 і 189. ч. „Дїла“ називає ся не Шляйдер, як мені хибно подано, але Якуб Кремер. — *В. М.*

— **Дрібні вісти.** Червеного, обжалованого о убійство при ул. Костюшка у Львові а прихопленого в Росиї, привезено вчера до Львова і уміщено у вязници при ул. Батория.

— **Отворене і посьвящене Народної лїчницї.** Від заряду сего товариства одержуємо до оголошеня слїдуючу оповістку: Дня 22. н.ст. вересня 1903, ві второк, відбуде ся отворене і посьвящене льокалю товариства, а зараз по сїм торжестві в слїдующих днях розпічне товариство свою дїяльність. — Програма сего торжества така: 1) о 8. год. рано відправить ся служба Божа в архикатедральнім храмі св. Юра; — 2) по богослуженю удасть ся цїла Рада товариства до Вирео сьвящоного Митрополита з подякою за дар для товариства і з просьбою о покровительство; — 3) о 5. год. пополудни акт посьвященя льокалю, котрого довершить Вирео сьвящений Митрополит. — На се торжество запрошує Рада і Дирекция товариства всїх своїх членів.— У Львові д. 19. вересня 1903 *Михайло Глиджук* голова, *Д-р Евген Озаркевич* директор.

— **Оповістка Адмінїстрациї „Ruthenische Revue“.** Повідомляємо всїх наших Р. Т. Передплатників, як і взагалї всїх інтересованих, що з днем 15. вересня льокаль Адмінїстрациї Ruthenische Revue находить ся: Wien IX. Höfergasse 5. тож просимо письма в справах адмінїстрацийних, рекламациї, замовленя чисел, передплату і т. и. без подавания на адресї нїчиего імени слати на слїдуючу адресу: Administrati n der Ruthenis hen Revue Wien IX, Höfergasse 5. — *Адмінїстрация „Ruthenische Revue.“*

— **В Руснй Бесїдї в Бучачи** відбуде ся в понеділок 28. с. м. вечер з танцями. Вступ на салю 2 К, родинний білет 5 К. Стрій вечерний, для панів балевий. Запрошеня вже розіслані; хто би через похибку не одержав, вишле ся на жадане відворотною почтою. — *Видїл.*

— **Видїл „Станиславівского Бояна“** подає до відомости, що наука в школї музичній сего товариства розпочала ся 15 вересня с. р. До тепер вписало ся 26 учениць і учеників. Вписи тревають дальше від 5—7 год. кождого понеділка, середи і суботи. В сїй школї музичній отвирає ся **курс приготовляючий для державного іспиту з музики.** Сей курс дїлить ся на чотири ґрупи, а то: 1) фортепянова, 2) скрипкова, 3) сьпіву, 4) дириґентури. Для всїх ґруп є наука гармонії, історії музики і контрапункту обовязкова. — Науку в музичній школї „Станиславівского Бояна“ будуть подавати слїдуючі сили учительскі: 1) науку фортепяну обняли п. Зелинь ска і п. Едерівна, 2) науку на скрипцї обняли п. Гайслєр і п. Урбанї, 3) науку на челї, віолї і дутих інструментах обняв п. Ґайслєр, 4) науку в курсї приготовляючім для іспиту державного, як також науку теориї і історії музики обняв п. Урбанї. Наука теориї і історії музики уділятись буде 2 годинї тижнево і коштує 4 К місячно. Наука на всїх інструментах уділяєсь 3 рази тижнево по ½ години і виносить місячно без ріжниці інструменту 8 К. Наука курсу приготовляючого для іспиту державного і сьпіву сольового уділяєсь після умови. — За Видїл „Станиславівского Бояна“ *Лев Гузар* голова, *Евген Якубович* управитель школи.

— **Подяка.** Вп. М. Бібрінґ, дипльомований аптикар і властитель дроґерії в Станиславові, вложив на „Бурсу Товариства педагоґічного і на „Бурсу Селяньску“ в Станиславові по 20 К. За сей щедрий дар складаємо отсим Вп. Досродїеви щиру подяку а заразом поручаємо его знану з ретельности і дешевости дроґерию (при улици Сапіжинській ч. 1 побіч торговлї Вп. Стахевича) памяти і вглядам наших Вп. патріотів. — Станиславів 18/9 1903. *о. К. Кульчицкий, П. Рубчук.*

Сойм краєвий.

[23 зас. I. вес. VIII. пер. з 18. IX. 1903.

На вчерашнім засїданю сойм перейшов до порядку дневного над внесенем Стояновского, аби завести оплати від білетів на всякі представленя і публичні забави сполучені з музикою. По мисли другого внесеня Стояновского ухвалено візване до видїлу краєвого, аби розслїдив справу, чи членам громадским і повітових репрезентаций вільно бути підприемцями достав або робіт громадских і повітових.

З причини петициї товариства взаїмної помочи днїв в Станиславові, ухвалено, аби видїл краєвий на найблизшій сесиї виїс відповідну новелю до закона з 16 цьвітня 1896.

Згідно з внесенем п. Могильницкого сойм ухвалив візвати правительство, аби знесло цїсарске розпорядженє з 20 цьвітня 1854 ч. 96. Д. з. д., виготовило як найскорше карно-поліцийний закон і перевело закон нормуючий правно-цивільну відповідальність державних урядників за шкоди зроблені ними в урядованю.

Сойм ухвалив закон, що громади і двірскі обшари: Кагуїв, Гонатичі, Вербіж і Сойків переносить з округа повітової репрезентациї в Рудках до округа повітової репрезентациї у Львові.

Полагоджуючи наглі внесеня в справі краєвої запомоги для погорільців Золочева і Монастириск, буджетова комісия заявляє, що немаючи справозданя о розмірах нещастя, не могла ухвалити квоти. Однак, щоби край міг прийти з помочию, комісия ставить внесенє: „Сойм дає видїлови краєвому кредит до висоти 15.000 К, з буджету на рік 1903, на запомоги для погорільців обох міст.“ — Внесенє ухвалено.

Внесеня пп. Олесницкого, Буйновского і Стапіньского в справі задержаня вислужених вояків на дальше в службі адмінїстративна комісия полагодила в сей спосіб, що предложила соймови таку резолюцию: „Взиває ся правительство, щоби у властивій дорозї усунуло причини виїмкового задержаня понад три роки вояків, котрі той час служби вже відбули“. — В дискусиї пп. Стояловский і Стапіньский остро атакували військовий заряд за рїжні хиби пануючі в армії. Правит. комісар застеріг ся против деяких висказів обох бесїдників; між иншим против висказу п. Стояловского, що „команданти вийск поступають з вояками по „варварски“ і против висказу п. Стапіньского, що офіциры суть лиш на се, щоби „побренькувати шаблями.“ Референт буджетової комісиї заявив, що більша часть закидів п. Стояловского переступає границї дискусиї над справою і компетенцию сойму, а належить до державної ради; порушена справа языка в армії є атрибуциею корони; вкінци рішучо запротестував против висказу п. Стапіньского, що офіциры істнують лише на се, щоби було кому побренькувати шаблями. — Внесене комісиї принято.

Дуже широку дискусию викликали резолюциї до правительства в оборонї цукрового промислу Галичини і Буковини, предложені до ухваленя соймови промисловою комісиею. Бесїдники: Яворский, Козловский, Сколашевский і инші атакували дуже остро правительство за незручність і велеґальне поступованє в цукровій справі а головно за легковажене інтересів Галичини. В дискусиї взяв участь також митрополит Шептицкий заявсю:

Справа про котру тепер бесїда, не обходить одних лиш послів польских, не один лиш польский народ. Ся справа важна так само для Русинів як і для Поляків. Можу в імени руских послів заявити, що ми в справах цукрового промислу, як і у всїх справах краєвого промислу підемо разом з вами. Ма так само як і ви підпирати будемо сю справу не лиш бесїдою але і дїлом. Ми будемо старати ся аби інтереси і права краю під сим взглядом правительство шанувало, аби краєви не дїялись кривди, о яких попередні бесїдники згадували. Я і рускі посли будемо голосувати за внесенями комісиї.

На нинїшнім засїданю перед приступленем до дневного порядку п. Богачевский виїс інтерпеляциї: 1) в справі неправного стягана податків і належитостий скарбових в долиньскім повіту; 2) в справі часткової продажи опалового і будівельного дерева місцевій людности долиньского повіту з камеральних лїсів; 3) в справі увільненя від служби податковых урядників-Русинів в день руского Різдва Христового, — а п. Гурик виїс інтерпеляцию в справі написи на новопобудованій школї краєвій для деревного промислу в Станиславові.

По відповідях на деякі інтерпеляциї до видїлу краєвого приступлено до дневного порядку.

Ухвалено внесеня видїлу кр.: Сталий фонд промисловий підвисшає ся до висоти 5,000.000 К річною дотациею в фонду краєвого по 100.000 К через 35 лїт до краєвого буджету вставлюваної.

Внесене п. Меруновича: „Поручає ся видїлови кр., щоби взяв під розвагу справу обнятя краєм галицких дібр камеральних і инших, що находять ся в державній адмінїстрациї“ відіслано до комісиї господарства краєвого.

Внесене п. Буйновского: „Сойм взиває правительство, щоби в найкоротшім часї внесло в державній радї проект закона о засадах примусового обезпеченя від огню, з застереженем краєвому законодавству ухваленя специального закона“ відіслано до адмінїстративної комісиї,

---

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Що до оголошеного в 196 ч. Ґазети Львівскої розписаня оферти на службові уніформи і на доставу виборів кушнїрских для підурядників і слуг оповіщує Ґазета Львівска додатково, що отворене дотичних оферт відбуде ся не 2-ого, але 1-ого жовтня 1903, о 12 год. в полудне.

Шовки на сукні

блюзи в незрівнанім виборі. Чудові новости у всїх цїнах від К. 1'20 почавши. Розсилка з оплаченим цлом і портом. Прібори бажаних материй франко. Листове порто до Швайцарії 25 сот.

Seidenstoff-Fabrik-Union

Adolf Grieder et C-ie, Zürich M43.

32 (6) корол. доставники надворні. (**Schweiz,**)

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Коперників ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

Оживляючим напитком

первороднього рода, ужиманий сам або й в мішаню з вином та напитками овочевими, є загально звісний

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки углянної кислоти або инших інгредієнциї и коли не в силї заступити натурального кваснего напитку (Sauerbrunn) 4 8—12

КАВЯРНЯ ШНАЙДРА

при ул. Академічній ч. 7,

одна з перворядних, поручає ся ласкавій памяти П. Т. Публики з увагою, що від тепер платить ся в нїй за склянку досконалої в смаку кави білої зрана до год. 12 лише 10 кр.

Кавярня має над 100 рїжних ґазет.

519 2 3

По поворотї з заграници поручаю Вповн. П. Т. Публицї найможнїйші **ВОВНИ, ШОВКИ, ФЛЯНЕЛІ, БАРХАНИ, ДИВАНИ ПОРТИЄРИ** і т. д.

Дом торговий для повних вистав

МАРІЯ ФРЕНКЕЛЬ

Пробки на бажане даром і franco.

5' 6 3—5

Яко добру и певну льокацію

поручаємо:

4½% Листы гіпотечнї,
4% Листы гіпотечнї коронові,
5% Листы гіпотечнї преміованї,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Облїгациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїгациї пропінаційнї и всякі ренты державнї.

Папери тї продаємо и купуємо по найвищій курсї денній. 374 [3]

КОНТОРА ВЫМЁНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Ученик VI. класи ґімназияльної потрібує лекциї на провінциї. Зголошене *Антонович* Коперника 12 II. поверх. 5 9 —3

ШИБИ, люстра, рами до образів дешево продає **ФРУКС** Каролї Людвика ч. 19. 5 0 —3

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в специяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

6[illegible] 8 — 5 (5)

БАНДАЖИ

поправлені після найновійшої техніки на всїлякі болї.

Опаски, перевязки на пропукляни, суспензорії

споряджають ся найдешевше і найлїпше у бандажиста, специяліста-практика

ЯКОВА ФІРЕРА

(Jacob Führer)

Львів, Трибунальска 10.

Замовлення з провінциї виконують ся сейчас! 357 3—12

ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plastikon

(46 разів преміованє.)

Від 20 до 16 до побаченя: Цїсар Франц Йосиф І. на маневрах австрийских вийск, також сцени з маневрів австр. марінарки.

Вступ 10 кр. 35

Перший рускнй склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 57 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр
Обручкові ч. 45 по 8 зр (для грубої роботи.)

Вч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю **на рати,** а також і для селян **за потвердженем** уряду громадского.

У кого сплати приступні Голіяю о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цїнники на жадане даром 813 35—7

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

ГУТИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Анг. Мазурквевичь, Львів, Скарбківска 7.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Л. КОЗУБ

рукавичник і бандажист

в Дрогобичи, ринок побіч торговлї п. Яблоньского, дім дра Тавбенфельда в подвірю

припоручає як і принимає до виконаня всїлякі вироби, що входять в обсяг рукавичництва і бандажерий. 536

Обід 25 кр.

росіл, печеня і леґуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цїнах в **Молочарни ул. Домініканьска 5.** *З поважанем*

557 5—7 **Катарина Лядра.**

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний ресторатор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

[illegible] 78 15[illegible]

ЛИПІН

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА,** улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г вині 8-ій горячі снїдани.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	. .	15 кр.
Сїкані легкі	. . . . .	12 „
Фляки	. . . . .	12 „
Ніжка теляча з хріном	. . .	10 „
Ковбаска з хріном	. . . .	5 „
Кавяр	. . . . .	15 „
Обід в абонаменті	. . . .	40 „

Всякі напитки в найліпших родах по найумірепійших цінах; для певности, що походять з мозї реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків вдосмотрена кухня.

З високим поважанем

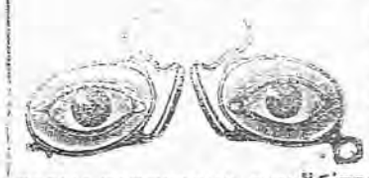
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвіжери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи попаджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 57—52

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Тринсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco 495 за посліплатою. 10—30

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком іде точно з 3 річною порукою, велична Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колія з срібног. перел, неодна женьска окраса з дат. замком, 1 хороший скіряний портфель і елеґанска цигарічка з буршти ном, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцяварик, 1 прегарне тоалетове дзеркальце з бельгійского скла в етуї, 20 предметів до ужитку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті предмети 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf/582.

За недогідне грошї звертають ся. 853 12—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 20 вересня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. Ціни знижені.

Представленє фамілійне

Фантастична пантоміна **ПАН ТВАРДОВСКИЙ.**

Виступ найлїпших артистів товариства.

О год. 8 вечером по цїнах звичайних

ҐАЛЕВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Невідклично остатний раз на жадане публики

QUO VADIS

або смерть римского цїсаря Нерона.

Історична пантоміна виконана через 300 осіб, Corps de Ballet'y і хору. Інсценїзовав дир. Джіджетто Труцці. — Римскі походи військові, балет і бакханалії з часів Нерона. — Велика борба **УРСУСА З ЖИВИМ БИКОМ,** що намагає ся уратовати свою паню Лїґію.

В сих днях виступить славний Бразилїєць **Thomson** з незрівнаною тресурою слонів у Львові ще не баченый.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

МАҐАЗИН ФУТЕР

М. А. АВҐУСТИНА

у Львові, ул. Театральна ч. 7,
(напроти головного входу до костела катедрального.)

поручає всякого рода

футра, ґарнітури, шапки. верхи до футер і пр.

Боа в ріжних формах і ґатунках у величезнім виборі.

Цінники на жадане даром і оплачено. 5-71 8

К. 5·50. **К. 5·50.**

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский ніклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ".

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалівий циферблят, накручуєсь раз на 36 г дня і ходить знаменито. Пятилітна ґаранція долучуєсь на письмі. Завдяки міцній конструкції поручаєсь кождому як знаменитий годинник на всякі „шпацірґанґ". Коштує в ланцушком 5·50 К, при закупні двох наразі по 5 К від штука. Також даєм сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилає за поступатою або за готівку з гори. 478 8—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„діґестора"** д-ра мед Ґершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травлення,** особливо против недостачі апетиту, надміру жолудкових соків, згаги, болїв в жолудку, ослаблення і розширення жолудка діє виключно з природних субстанцій **діґестор** скоро і певно

Ужите легке та вигідне. **Не перешкоджає занять.**

Дістати можна в головнім складі:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланем готівки з гори або за поступатою. — Ціна коробка **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко.

Проспекти на домагане безплатно і franco. 375 16—26

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

Спеціяльний

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

СКЛАД ДИВАНІВ

під фірмою

MAGASIN „AU PRIX FIXE"

Львів, Галицка 16,

ґіґантичний Виложений П Т Публиці величезний вибір ріжних родів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєуму, ерат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як так же всяке в сю ділячу декорацію вх со всякими цінами.

Особливу сензацию викликують наші правдиве персі, смирненькі і орієнтальні дивани, котрі пропадічо можна набути по неймовірно низьких цінах. 554 2—16

Полекші в сплатах після умови без підвищеня цїн. | **Полекші в сплатах після умови без підвищеня цїн.**

Цінники на жадане безплатно і franco.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень" Марка: „Ключ"

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупні треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht" і був назначений одним з повищих знаків охоронних. 3—5—21

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 526 239

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **салонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних манериялів.

Взірці і цінники даром і оплатно.

Першорядні поручення. 42

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризниця" має честь повідомити Всч. Духовеньство, що розширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів різличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цінах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїні одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Вилиші услівя достави суть ті самі, що і у продуцентів, а іменно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембаляж числить ся дешево по цїні закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзниці і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осїнь, час найвідповіднїйший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА" і просим о як найчисленнїйші замовлення з повним довірем на солїдну доставу.

554—10 **Дирекция Товариства „Ризница".**

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетські тутки і паперці

554

Виріб крайовий.

АІДА

Виріб крайовий.

суть найлучші узнані.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленех у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитшим міряном часу, причім годять ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке викінчене, як немало дешеву цїну.

З поважанем

Артур рицар Голь Штальберґ, ц і к. повітовий комісар, Відень, XIII/8, Hietzinger Hauptstrasse 47.

Засновний в 1835 р.

Кождий, хто замовить у мене новозаправлений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнетичний з Anker-Balancier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабінком а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, т чний, антимаґнетичний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену **патентовану нїклеву накривку** з гарним, білим патентованим циферблятом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцерам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим страженикам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповано 8 штук **лиш К 5,** від штука

За добрий хід 5-літня ґаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 дн-х проби змінює ся або звертає ся грош, вправдї без ризика. Висилка за поздїлятою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 2·0 X—8

Фірмою, протокольованою ц. і к. торговельним судї

J. H RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії.

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пушці за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цвєльского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель **Іванчани.**

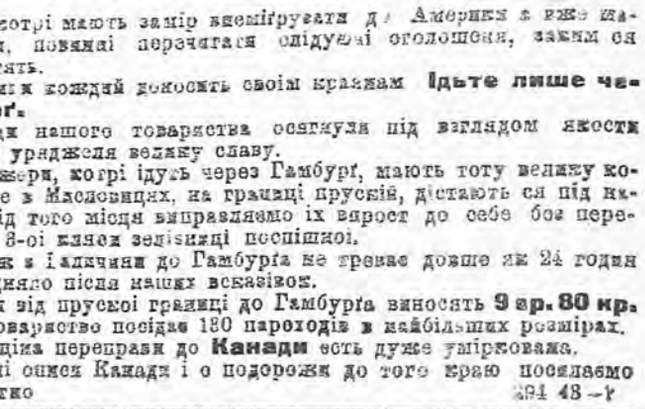
ЯКОВ КАГАНЕ

у Львові, Сикстуска ч. 12.

Найлїпші ґрамофони з оріґинальною маскою о 10% дешевше від цїн фабричних: концертові плити в найбільшім виборі і найновійші знимки по К 5·40; малі плити по К 2·70.

Всякі **НАПРАВИ** виконує як найскорше.

Припоручення з провінції відворотною почтою.

Прошу жадати цінників.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся з подорож до Америки заким ся не читало нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір виміґрувати до Америки а вже мають пашпорта, повинні перечитати слїдуючі оголошення, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прусків, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх вирост до себе без пересїдання в воді 3-ої класи зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посїдає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 494 48—1

Знане від 1868 року і розповсюднене

БЕРҐЕРА МЕДИЧНЕ

СМОЛЯНЕ МИЛО

узнане за найуспішнїйше средство против **недуг шкіри,** а особливо против **ріжнородних шкірних висипок** виробоване на клінїках богатьома практичнями лїкарями не лише в Австро-Угорщині, але також в Німеччині Росиї Франції, балканських державах Швеции і т. Уживане Берґера смоляного Мила яко лїґієнічного средства щоби позбути ся луски з голови і бороди, до чищення і десінфекції шкіри є загально принате. **Берґера смоляне мило** містить в собі 40% деревної смоли і грубо відрізняє ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях.

На упірні недуги шкіри

почато уживати на місце тих смоляних мил з успіхом

Берґера медичного смоляно-сїркового мила

яко дотїдне смоляне мило до усунена всякої нечистоти лиця, против висипок шкірних діточих, як також незрівняне косслужить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить 30% ґліцерини і міцно напарфумоване.

На увагу заслугує теж:

Берґера панама-смоляне мило,

служа е до основного чищена тіла з всякої шкірної нечистоти

Ціна штуки кождої сорти 35 кр. разом з поученем як уживати. З богатьох инших **Берґера медично-косметичних** мил особливо заслугують на увагу: **бензиєвое мило** до вигнїзнення лиця; **Бораксове мило** против десінфекційне средство; **Борґера смерекове купелеве мило** і до митя; Берґера диточе мило з найменшої віку (30 кр.)

Берґера Йодово-потасове мило

против червоности лиця, мідяности носа, висипок шкірних, свербячки шкіри; Мило на весняки, Сірчано-молочне мило против всяких шкірних нечистостий Мило танінове против пріття і випадана волосся.

Берґера паста до зубів в рульонах,

найлїпше средство до чищеня зубів, Nr. 1 для нормального стану зубів, Nr. 2 для курячих ціна 30 кр. Щ достають при **Берґера мил,** то покликуємо ся на наш спосіб уживання.

Робимо уважними купуючих, що правдиві мила Берґера замінюють купці иншими дуже лихими. — Треба отже уважати, щоби не опаковано і на самім милї був охоронний знак, так як се в побіч. Підроблюваних не треба купувати.

Дістати можна у Львові в антиках: Якова Байзера Карола Діта, Петра Миколяша, Якова Шпеса-Поратиньского, Жиґмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Шілевского, Едв. Ерінґера І. Піколаса, Симона Гая і Др. Зарицкого. В дрогеріях: Петра Миколяша і Сп., Ґ. Ґрінвальда, Ф. Травнїчельнера, Ізидора Фрухтмана, як також у всїх инших антиках Галичини. 181 8—12

Найлїпші французькі паперці цигаретові

„LE GRIFFON"

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

Найлїпші французькі тутки цигаретові

584 8—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець: Д-р Евген Левицкий. Одвічальний редактор: Вячеслав Будзиновский. Папір з фабр. Черняньсної. З друкарні Інституту Ставропиґійского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 202. Львів, Второк 9 (22) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРҐУ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошенія звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші принатні оголошенія числить ся по 20 с. за стрічку.

До ситуациї.

(Маніфест ц'саря до армії. — „Революция" на Угорщині. Ц'есар Вільгельм у Відни)

Розвій подій на Угорщині як і в цілій державі обертає ся тепер коло маніфесту цісаря виданого до армії. Вже в попереднім числі „Діла" було зазначене, який підбурюючий вплив мав маніфест на мадярску суспільність — маніфест поділав там так, як червона плахта на роз'юшеного бика а розярене дійшло до того, що на демонстрациї студентів, яка відбула ся в суботу над могилою Кошута, один зі студентів важив ся подерти в кусні маніфест „угорского короля", придбавши собі очивидно опілески всеї зібраної там публики. Тай і угорскі дневники не лишають ся позаду сеї революційно-молодечої горячки, бо один з них: „Budapesti Naplo" грозить виразно Кенїґґрецом, хоч і додає, що новий угорский Кенїґґрец зготують Мадяри Австриї не проливом крови, але тихою, пасивною революциєю. Показує ся з того, що маніфест цісаря, котрий по думці дорадників своєю рішучістю і грозою мав напопохати і здержати Мадярів, не відаїс бажаного успіху і підсунене того маніфесту цісареви з боку военних кругів показало ся поступком тактично хибленим. Се впрочім можна було і предвидїти, бо доси зрозуміти годї, яка сáме ціль була названого маніфесту. Справою рішаючих чинників було тепер потайне але ведуче до цїли дїланє, а не роблене демонстрациї і видаване маніфесту, за котрим — як всї знають — не підуть відповідні дїла а котрий на шкоду корони і самої справи став ся принагідним орудием для електризованя мадярскої суспільности і аґітацийним средством для під'юджуваня мадярского загалу до тихої пасивної революциї.

Як уложать ся дальші водії, годї точно предвидїти, хоч лихі наслїдки демонстрациї военних кругів дорогою маніфесту проявили ся вже тепер: — у Відни починають уступати! Зручні Мадяри маючи цїлий адміністрацийний апарат в своїх руках, вміють дуже влучно пускати в сьвіт погрози відмовленем податків і револьтою в армії а такі погрози супротив миролюбивости віденьских найвисших кругів не можуть остати ся без успіху. Мадярскі політики толкують маніфест так, що він є виданем війни з боку корони цїлому угорскому народови, а надзвичайна сесия сойму, скликана вже на 24 с. м. дасть також формально вислів тому становиску, бо всї мадярскі партиї угорского сойму годять ся на те, щоб сойм видав протестуючу адресу до корони, наче відповідь мадярского народу на маніфест короля. Розуміє ся, що ті заходи мадярских політиків не могли остати ся без наслїдків у Відни і як-раз вчера принесло бюро кореспонденційне вість, що Куен-Гедервари був на аудиенциї у цїсаря і що цїсар висказав своє „счудованє", що маніфест викликав таке роз'ярене серед мадярскої суспільности. Ц'есар стоїть на становиску конституциї а его маніфест був звернений тільки до армії і не мав на меті нарушувати в чім небудь прав угорского народу, до котрого зовсїм не відносив ся. Як бачимо з того, у Відни начинає ся малий зворот, а хоч цїсар певно не уступить зі свого становиска в справі одноцїльности армії, то однак вже тепер часть віденьскої преси, що стоїть на услугах мадярских політиків піддає думку, щоб Мадяри згодили ся на уступки в справі армії, яких домагає ся найсмиренїйший Андраші, і підбунтовує частину мадярского лїберального клюбу т. зв. старо-лїбералів, щоб згодили ся на тоту програму, виступили против проекту адреси і розпочали боротьбу з мадярскою опозициєю. Між тим Мадяри дуже добре розуміють своє положенє і знають як повести дїло, щоб лишити ся побідниками на місци бою — вони знають, що сила їх в державнім апараті, котрий находить ся в їх руках і тому не будуть певно наражати ся на оружну розправу, котра-б їх знищила раз на все, але будуть вести тиху опозицию чи революцию яко beati possidentes в соймі і поза соймом, знаючи, що з поза такого плота вони можуть вести партизантску боротьбу без страху і втрат аж до побідн. Таку паролю видав вже навіть „Egyetertes" Кошута, кажучи, що „убийством народу було б підбурюванє его до явної революциї", але за те Мадяри мусять взяти ся за пасивний опір, „котрим мадярска нация здобула вже чимало, і може се зробити також тепер". Коротко кажучи, Відень буде побитий своїм власним оружием, бо він віддав мадярскій шляхотско буржуазній кліці всю власть у руки, ввесь державний апарат, а з тим апаратом мадярска меншість є так безпечна, що їй побрязкуванє саблею не вдїє нїчого. Для неї одиноким ударом було-б, коли-б Відень ставув на становиску національної справедливости і ударив в ту драбину, на котру висадила купку розпаношених мадярских гетьманів — та сего Відень не зробить і програсть; програсть завдяки тій безглуздій системі, котра нації поділила на панів і гельотів і котра волить мати за собою купку февдалів і багатирів, ніж довіре кількох заспокоених і відданих державі народів...

Борба між короною а кліков розпаношених мадярских верховодів скінчить ся тому безкровно і війде мабуть повочи на дорогу корисних для Мадярів компромісів...

Характеристичне, що коли що причинить ся до примиренья розпаношених Мадярів, то не маніфест австрийского цїсаря і угорского короля, а — що майже не імовірне — побут нїмецкого цїсаря у Відни. На цїс. Вільгельма числили вже нераз мадярскі політики, сподіваючись его впливу на свою користь в борбі з Цислїтавією — та тим разом они дуже перечислили ся. Цїсар Вільгельм як-раз заявив ся в своїм оно дїшнім тостї з усею рішучостию за одноцїльностию австро-угорскої армії а его канцлер Бюлов виступив явно против змагань Мадярів, зазначуючи конечну потребу одноцїльної австро-угорскої армії для удержаня тридержавного союза. Той виступ цїс. Вільгельма і его канцлера знаменито скріпив становиско корони супротив Мадярів і дуже отверезуюче подїлав на мадярских загорілців. Та не тілько для внутрішнього ладу держави показали ся правдивою благодатию побут і заяви нїмецкого цїсаря, але також і для позициї Австро-Угорщини на ввї. Як-раз тепер вижидають у Відни приїзду царя, а тимчасом Австро Угорщина в балканьскій справі мала в послїднім часї не дуже щасливу руку і потребувала конче помочи для удержаня своєї рівноваги супротив Росиї. Таку рівновагу дав Австро-Угорщині цїс. Вільгельм, заявляючи, що прилучить ся вповнї до австрийскої політики в балканьскій справі. Тим показало ся не иперве, що для Австро-Угорщини з її славянськими народами і панславістичними струями, висуненої на схід і розбитої внутрішними суперечностями, є конечним опертє о могучу Нїмеччину та що хибленим є те балянсоване в міжнародній політиці Австро Угорщини послїдного часу, котре дає лише привід до роблення ґешефтів всяким панславістичним і польским інтриґантам а саму державу пхає поволи в сїтку небезпечного, бо кріпкого а хитрого північного сусїда.

Польскі вибори в Дрогобиччині.

З Дрогобиччини пишуть нам:

При виборах до Ради повітової в Дрогобичи 18 вересня с. р. руска лїста упала. На нашу лїсту упало 110 карток, на старостиньско-повітово-пропінацийну 140. Відчисливши голоси з Борислава (26), зі Східниці (12) і Тустанович-Волянки (8), котрими все розпоряджають Жиди, почисливши що з малими виїмками вийти хрунили, як звичайно в Дрогобиччині і зваживши шалену аґітацию зі сторони виділу повітового і Жидів-пропінаторів показуєсь, що сьвідомість руска між селянами в повіті кріпшає.

Найважнїйшою однак причиною нашого упадку була крадіж голосів відданих нами на комісию через маніпуляцию старостового концепіста Ґуральчика.

Карток до комісиї була рішучо наша більшість, однак концепіст Ґуральчик, котрий записував голоси віддані на комісию а прочитувані надкомісарем Нападіевичем, кілька разів уменчав число наших голосів в той спосіб, що на лїстї голосования або зовсїм не вписував голосів відданих на нашу лїсту, як се видів о. Іван Пастернак з Вацович що-до двох зовсїм не вписаних наших голосів, або урівав нам по одному голосови кілька разів в той спосіб, що черкаючи голоси кілька разів дав штрих по тім самім місци, де перше вже був штрих написаний, на що сьвідки: Василь Тимків з Лїшнї, Петро Данилів з Рінчиць. (Решту сьвідків заховуємо в тайнї. *Ред.*)

Колиж в той спосіб обкровно наші голоси, оголосив надкомісар Нападіевич, що наша лїста має 91 голосів, против 111.

Тогди виступив о. Михайло Бачиньский з Рінчиць і заявив, що понеже є богато сьвідків на тов, що лїсту голосів п. Ґуральчик на нашу некорист проти дійсного стану річи провадив, виборці жадають нового перерахованя карток і очисленя голосів.

П. Ґуральчик здїл як труп а правительственний комісар на раї не знав, що зробити, а далї роздїлив картки наші (були менчі) і противників, зважив у руках і сказав: „так, так стала ся помилка; лїста (руска) тут вичислив імена — має 93 а противна 109, і оголосив лїсту противну яко вибрану.

Колиж о. Бачиньский зажадав рішучо точного перерахованя карток і заявив, що жадає списаня протоколу і запечатаня карток, щоби евентуально міг ц. к. суд переконати ся о тім, що сьвідки сьвідчать на Ґуральчика, то сего комісар не учинив, а противно зложив всї картки до купи і дав провинившому ся п. Ґуральчикови, щоби він запечатав їх, п. Ґуральчик пішов собі з ними до другої комнати і що з ними зробив нам невідомо, але догадати ся можна, що старав ся там слїд своєї вини затерти.

Тут звертаємо ся до наших послів, так соймових як і до Ради державної, щоби сю справу в належитім місци піднесли з притиском, тим більше що в Дрогобичи не верший раз ведуть ся такі маніпуляциї з картками при виборах. І так:

1) В році 1897 при виборах до Ради державної згинуло в урнї д-ру Олесницкому вкупе 40 голосів в користь Охримовича.

2) В році 1900 при виборі до Відня лїста руска на членів комісиї одержала 131, отже більшість, а ц. к. староста Бобжиньский оголосив 95, отже менчість...

3) Тогди також вже з урни виборчої украдено 53 карток з іменем о. Давидяка.

4) При доповняючім виборі до Відня 1902 р. надкомісар Нападіевич в обманьчивий спосіб перевів правибори в Летнї, кажучи записувати голоси і оголосуючи результат незгідно з дійстностю.

Нехай наші посли зажадають судового слїдства в найновійшім подвизї куншту виборчого п. Ґуральчика а враз покличуть ся на акти ц. к. суду окружного в Самборі (що-до справ під 2) і 3) число справи Vr 75/1), де староста Бобжиньский так сильно скомпромітував ся, — і зажадають відкликаня его зі становища старости, понеже він сам показав дорогу, на котру вступив Нападіевич а в найновійшім часї п. Ґуральчик.

До сьвята Котляревского.

Полтавске сьвято закордонної України дало стілько богатого материялу, що подане нами справоздане з самого перебігу дводенних торжеств відкритя памятника, вичерпує его лише в малій части. Тож — о скілько на се позволить нам місце і біжучі справи — постараємо ся бодай побіжним способом подати еще дещо нашим читачам.

Замітимо тутки, що головну пайку наших даних беремо з „Полтавского Вѣстник'а" — дневника, котрий, бодай що-до кількох надісланих чисел, робить вражіне україньского орґану на росийскій мові. — 212 е число сего дневника, присьвячене памяти Котляревского, заповнене в цїлости статями, що відносять ся до родоначальника україньской літератури, его житя, творів, споминів по нїм та справи здвигненя і відкритя его памятника.

В описї сьвяточного засїданя городскої думи подав сей „Полтавскій Вѣстникъ" між иншим і згадану вже в нашім справозданю „історичну записку", що буде цїкава й нашим читачам. Тож подаємо з неї, що важнїйше:

„При всїй вазї нинїшного сьвята як акту украïньскої племинної самосьвідомости — стоїть там — факт той (именно відкритє памятника — *Прим. Ред.*) не може ще нинї бути доволї ясним в своїх розмірах і наслїдках для культурно-національного розвитку украïньского народу. Тож сьвяткованє відкритя памятника Котляревскому буде доперва в будуччинї предметом повного вияснення історичного значіня і ваги сего факту...

„Нема сумнїву, що почитателї памяти Котляревского, кидаючи в 80 их і з початком 90-их років минулого щойно століття — думку, щоби на могилї Котляревского поставити нагробний памятник, явили ся висловом розлитої серед окружаючого їх середовища сьвідомости о великім значінню шанованого поета для рідної країни. Тілько тим признанем мотивовано і щедрі жертви полтавского ґуберніяльного земства, зразу на намогильний памятник, а потім на памятник поета в городї. Висловом тої самої думки були й жертви на сей памятник від полтавского ґуберніяльного і пирятиньского уїздного збору дворян, від 9 уїздних земств, від 9 городских управ міст полтавскої ґубернії, як і жертви від приватних інституцій Полтави. Висловлене тим робом признанє і дяка украïньскої суспільности для памяти Котляревского незвичайно тїсно звязані зі зростом самосьвідомленя тутешної суспільности. Зрозумівши свої сили до культурного розвитку, суспільність наша природним ходом річий, звернула свою увагу на перші жерела укріпленя своєї духової самостійности. Одним із найважнїйших таких жерел для украïньского народу і его суспільности явила ся літературна дїяльність Котляревского, що поклав основи художно-літературному культивованю украïньского слова. Як Котляревскій, йдучи за естетичним впливом рідного слова, став речником его в украïньскій літературі, так знов украïньска суспільність, руководячи ся сьвідомостию самостійности своєї духової орґанізациї, проголосила перше століте своєї літератури здвигненем памятника, котрий присьвячено славному імени Котляревского"..

Переходячи дальше жертви, зложені на памятник, записка зазначує, що суми лепт ростуть в прямім відношенню до близькости даної місцевости до Полтави і до процентту украïньского населенья в даних городах і ґуберніях. На памятник жертвувало понад 7.000 осіб, не числячи осіб, що иншим способом (трудом і заходами коло здвигненя памятника та участию в виставах, концертах і т. д.) причинили ся до его здвигненя. З того загального числа 3 800 жертводавців було зпоміж селяньского: мужицкого і козацкого населенья Гетьманщини. Вправдї невелика загальна сума тих „мідяних" лепт, але „моральне значінє сих селяньских жертв безмежне" — як сказано в записцї. „Відкритий памятник являє ся затим справдї народним памятником для свого поета."

Далї вичисляє записка всїх артистів, що вложили свій талан і труд в памятник, а кінчить тим одушевленим уступом, який ми навели вже в нашім першім справозданю.

В тім самім „Полтавскім Вѣстник'у" поміщено і справоздане полтавскої городскої управи про здвигненє памятника.

Думка здвигненя памятника сягає ще властиво 1881. року. Тодї-то, в сїчні згаданого року, „гласний" (радний) городскої думи, А. Олексенко, вніс на засїданю думи, щоби відновити памятник на могилї автора „Енеїди" коштом города. Однак відновлений памятник не простояв уже довго. 1893-ого року полтавске ґуберніяльне земство асиґнує 1000 рублїв на поставленє нового нагробника.

Заінтересованє памятию Котляревского тим часом росло. 1894-ого року, в марті полтавска городска дума на внесенє голови п. Трегубова рішила, внести до правительства просьбу о дозвіл на здвигненє памятника Котляревскому в городї і на збиране складок на сю ціль. 1895. р. дозвіл прийшов, однак район збиранія складок обмежено тілько на полтавску ґубернію.

В вересни 1895 року зачали вливати лепти з Полтавщини і з цїлої України. Чернигівска городска дума внесла також до правительства прозьбу о дозвіл складок на ту саму ціль у своїй ґуберніï, мотивуючи сю просьбу тим, що Котляревскій, яко народний поет, так само близький Черниговщинї, як і Полтавщинї. Але сї заходи остали без успіху.

В цьвітни 1896. р. полтавскій родич, артист-різьбар Л. Позен виготовив проект памятника, як і моделї погрудя поета і горорізьб, що мали украшати памятник, на теми з творів Котляревского. Для осуду сего проекту і моделїв та для вибору місця під памятник вибрано в городскій думі спеціяльну комісию, і на основі опінїй сеї комісиї, зложеної з членів городскої думи і з знатоків річи, городска дума затвердила остаточний проект. Живу участь в комісиї брали: Позен, В. Вовків, А. Зиновїв, А. Ширшів і П. Певний. Первісний проект Позена підпав деякій змінї — именнож щодо педесталу памятника принято проект Ширшова. Педестал виготовив П. Певний

Блюзки, Галькы, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнїрі, Славні рукавички „Діяна" поручає найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐАЛИЦКА ч. 3. 605а 1—45

Вже час, щоби повітря Дрогобиччини раз на все очистило ся від таких виборчих паразитів. Руські виборці-делеґати, переконавши ся о такій „правді“, стратили охоту до дальшої борби, деякі геть забрали ся з лядською і не вернули — се і причинило ся до побіди пропінаційної-польської кляки.

Результату виборів не потребуємо дуже точно характеризувати, бо його кождий сам досидів ся. Вибрано двох Поляків В. Сінкевича і радника судового Пачовського, вибрано 6 вітів зависної конфінації і видно відділ на „ласку ох руских гайдамаків“ також одного господаря. Радуй ся Козловський до!..

И. И.

Ізидор Воробкевич

(Данило Млака)

буковинський руский поет і композитор, заслужений ц. к. професор, архіпресвітер старобор, рицар ордена Франциска Йосифа, член буков. руских товариств „Руска Бесіда“ й „Буковинський Боян“, член основатель товариств „Народний Дім“, „Руска Школа“, почесний член львівської „Просьвіти“ і пр.

В нещодавнім числі нашого дневника вспіли ми подати лише коротку вість про смерть сего мужа — одного з ветеранів-борців пером за народну українсько-руску ідею в австрийскій Руси ще від початку 60-их рожів минулого століття, многозаслуженого поета й композитора, котрого вчера провела вічна Русь на вічний упокій на кладовище черновецке. Нині подаємо нашим читачам коротший начерк его життя й літературної та подекуди й общественної діяльности.

Пок. Ізидор Воробкевич родився 5. мая 1836 р. в Черновцях, де его отець Іван був професором філософії і катихитом. Родина Воробкевичів походить з Литви. Прадід Ізидора, не мігши стерпіти на Литві несвободи за православну віру, зайшов на Буковину і став попом в Лужках, біля Скульської Млаки, де Воробкевичі [до сего пок. Ізидор відзивував ся „Млака-Дунаєвський“]; аж внук того Воробка а дід Ізидора жінка [за кімнову ен. Влаховичівну] назвиско Воробкевич. Пок. Ізидор мав брата Григорія (род. 1838 ум. 1884) знаного в руській літературі від псевдоніма „Нестора Шарая“. Зиолу утративши матір (1839 р.) і батька (1845 р.) обі брати з сестрою проживали у свого діда Михайла Воробкевича, протопопа в Кіцмані; дід і бабуня заступили їм цілком батька-матір. Бабуня-ж, Параскева з Яновичів, старосьвітська умна женщина, своїми оповіданнями з буковинщини і народними піснями вщепила внукам любов рідної народности. У Кіцмані жив також вуйко Ізидора й Григорія (оженений з сестрою їх батька) Василь Юрковський, завідатель кіцманської горішної церкви, син Українця, котрий утік був з України перед бранкою на Буковину. Він оповідав хлопцям про Україну, козацтво, коліївщину. За бабусин „червінчик“ купив собі Ізидор скрипку. Так вже в хлопячім віці бабуся положила підвалу до подвійної творчої діяльности свого внука: літературної й музикальної. Ще в шкільній лавці Ізидор вивчив ся добре грати на скрипці, а в VI. і VII. гімн. класі (1855 і 1856.) почав списувати собі в дневнику стихи, спершу німецькі, відтак і руські.

Однак Ізидор не виніс із науки шкільної знання руської мови; знав лиш те, що вивчив его дід з псалтири та часослова. По скінченю V. гімн. кл. принято Ізидора вже яко питомця до духовної семинарії. Там був префектом і учителем церк.-славянського язика Стефан Носевич, знаменитий сьвівак. Від него Ізидор посписував собі богато руских народних пісень, а від товариша Ізидора Мартиновича дістав видавництва деяких українських пісень з Росії. Відтак попав ся ему в руки збірник народних пісень Жеґести Павлікого, за тим збірник Вацлава“ з Олесьна й „Русалка Дністровая“ і сі книжки так вплинули на него, що він в часі вакацій 1857 і 1858 р. почав сам збирати народні пісні на Буковині. В сій порі попали ему в руки також твори Падури, Устияновича, Могильницкого і він почав 1858 р. сам писати стишки й укладати їх в нути. В 1862 р. Ізидор мав нагоду зійтись з одним галицким Русином, котрий обіцяв его з тодішним літературним рухом в Галичині, розбудженим музами Шевченка й Федьковича — і Ізидор уже 1863 р. умістив в львівскім „Галичанині“ кілька своїх поезий в чистій народній мові — на радість молодій львівскій громаді народовців. Зараз почалась дружна переписка его з галицкою молодіжию і від того часу аж до кінця свого життя Ізидор не випускав пера з рука, невтомимо пишучи й друкуючи в галицких і буковинських виданнициях [часописях, альманахах, календарях] свої лірични й епічні поезиї, оповідання й повістки та збогачуючи руско-народний театр меньорамами (Гнат Приблуда, Убога Марта, Новий Дворяне і ін.) і оперетами (Три ґрації, Золотий мочє, Молода з Восни, Явош Іштенґазі і др.).

О пок. Ізидорі яко музику й композиторі вже сказано, що творчість композиторська зродила ся в нім рівночасно з творчістю поетичною. Ще в семинарії був диригентом хору і почав сам укладати для него церковні пісні, псальми й сьвітські пісні. По висьвяченю в ієрея дещо старіючи якийсь час на провінції (був парохом в Дапидевих і в Руській Мондавиці) не залишав дальше займатись музиков. З Руської Мондавиці прислав він до черновецкої консисторії цілу Службу Божу уложену на пять голосів. По напечатаню її вислано Ізидора до Відня до дальшого образованя, а потому (1868 р.) поставлено его професором сьвіву в дух. семинарії і в середніх школах черновецких. Там виховав він ціле покоління, що, наслухуючи его пісень, чуло ся руским і прилягало душею до своєї народности. Его композиций музикальних є сотки: сьвітські і церковні квартети, кантати, попурі. Найповажнійші его композиції: Над Прутом, Іван з Путилова, Ви дівочі сині очи, Чом красна Буковина, Заявеїмо разом братя і ін.

Побіч поетичної й композиторської діяльности пок. Ізидор був і трудолюбивим членом черновецкої руской громади, спеціально „Бояна“, доки страшна недуга очий не відорвала его від сьвіта.

В 1888 році сьвяткували Русини 25-літний ювилей літературної й композиторської діяльности пок. Ізидора Воробкевича, до котрого то сьвята прилучила ся була сердечно і галицка Русь висилаючи до Черновець своїх делеґатів і множество адрес та телеґрам привітних з усіх кінців краю, і навіть закордонна Україна. Той ювилейний день назвав пок. Ізидор найкрасшою хвилею свого життя.

Нині не стало его між живими, але память его жити-ме скрізь між Русинами, кому лиш дороге рідне слово і рідна пісня!

ТЕЛЕҐРАМИ.

Державна Рада.

Відень На завтрішнім засіданю парляменту відбуде ся лише вибір комісий а на дальших виключно справа ухвалення звичайного реврута. Ухвалене рекрута забезпечене.

Побіда руско-поступової коаліциї.

Чернівці. В буковинськім соймі переперли посли руські з поступовими румуньскими і німецькими верифікацию вибору д ра А. Овчюка і комісию для виборчої реформи. Сю побіду віднесли Русини і коаліция **по кількагодинній обструкциї.**

Сойми.

Берно. Молодочехи поставили нагле внесеня в справі вислання адреси до цісаря і друге нагле внесеня з жаданем виборчої реформи. Зачек вніс заснованє ческого університету на Мораві. Згоджено також віззанє до правительства, аби поробило приготованя до плового розділу.

Градец Німецкі людовці і велика посілість внесли в соймі віззанє до правительства, аби не робило дальших концесий Мадярам, а приготовило автономічну тарьфу цлову і поробило всякі приготованя на случай зірвання спільности з Угорщивою.

Угорска кріза.

Будапешт. В суботу відбув ся тут демонстративний похід студентів на гріб Кошута. Над гробом оден студент дуже остро критикував цісарский розказ до армії. Спалено оден примірник сего розказу.

Прешбурґ. Всі офіцири дістали розказ міністра війни, в котрім сказано, що з причини цісарского розказу до армії ситуация загострева. Офіцарам заборонено вступати до локалів і товариств, в котрих політикує ся, заборонено також офіцирам висказувати власні політичні гадки.

Темешвар. З 29 полку утікло 15 вояків, не хотячи служити пеза 3 роки. Патрола здігнала їх на железничім двірци, увязнила і відставила до міста.

Комори. Вояки третого року устроїли похід через місто з окликами в честь свободи. Богато резервових офіцирів зложило шаржу з причини цісарского розказу до армії.

Подорож царя.

Відень. W. Allg. Ztg. потверджує своє давнійше донесеня, що цар до Відня не приїде, лише з одної зі стацій поїде до Шенбруну з відки по кількох годинах поїде на польованє до Стирії. В подібний спосіб відбуде ся також подорож до Італії. Стало ся се в наслідок поліційних доносень з всіх країв, що соціалісти рішили всюди демонструвати за кроване здавленє робітничих розрухів в Росиї.

Німецкі соціалісти

Дрезден. На з'їзді німецких соціальних демократів ухвалено 288 голосами против 11, аби сторонництво старало ся дістати в парламенті становище першого віцепрезидента і секретаря, але аби не приняло ніяких зобовязань дворских і взагалі таких, котрі не суть обняті конституцию.

Фінляндия.

Петербург. Фінляндский сенат вже одержав відповідь на своє представленє з дня 31 мая с. р. в справі створеня сойму в р. 1904. Ціль царского рішеня остаточне предложеня в сій справі має зробити фінляндский ґубернатор в червни 1904. Коли в Фінляндиї буде спокій, сойм може буде створений.

Офіцирский заговор.

Білград. Нині зачинавсь перед воєнним військовим судом процес против офіцирів заговірників. Вирок має бути оголошений в четвер. Вчера перевезено богато офіцирів з Білграду на провінцию.

Македонія.

Софія. В долині Кресни була битва. Повстанці висадили динамітом в воздух 500 Турків.

Цєргород Султан приняв на авдиенции російского амбасадора і сказав ему, що дві третини округів занятих повстанцями вже очищено, а инших округах стане ся се в короткім часі. Болгарске населенє, котре підмовлено до повстаня, вже успокоїлось і піддало ся. Сербский посол на конференції з великим везиром заперечив вість, мов би відділи повстанців перейшли границю. Оден відділ хотів се зробити, але сербскі власти задержали его. В неділю 165 новозамуштрованих офіцарів від'їхало до Солуня і Адрианополя.

Тортуроване вояків.

Берлин Перед вищим військовим судом переведено апеляцийну розправу против під офіцира ґвардийского полку, Брайденбаха, засудженого в першій інстанциї на 3½ літ вязниці за се, що знущав ся над вояками. Слідство виказало 1500 каріґідних случаїв. Вищий суд засудив Брайденбаха на 8 літ вязниці і деґрадацию.

НОВИНКИ.

— **Польскі аґітатори при роботі** До „Przedświt-y“ доносять, що в Кулачківцях і Ґвіздци вибухли антижидівскі розрухи. Дня 12. с. м. мали селяни з Кулачковець напасти там в ночи на чотири жидівскі доми і в двох домах витовкли шиби, в одним легко ушкодили мур а в третім легко зранили дитину. Вість про ті „розрухи“ мала дістати ся до міста Ґвіздця, де був ярмарок в два дни опісля, але тут до розрухів не прийшло бо сторожу на ярмарку держав комісар староста Бушиньскай в асистенциї 4-ох жандармів. Помимо того — після „Przeświti-y“ — поміж жидівским населенем має бути великий страх, котрий розширює ся також на шляхту, бо селяни мають грозити не тілько Жидам але і паньским дворам. Ціле донесеня „Przedświt-y“ виглядає дуже підозрінo, особливо коли зважать ся, що Przedświt вичисляє всілякі „погрози“ і втягає в гру також польских панів а на дїлї розрухи в Кулачківцях обмежують ся на „легке зраненє дитини“ і „легке обдрапане стіи“. Здає ся, що тут „воля за саме дїло“ і що Przedświt умисно малює чорта, щоб викликати бажані собі розрухи і накликати на руских селян жандармів і поліцию. Ми звертаємо увагу наших патріотів щоб перестерігали села перед антижидівскою „гецою“ і виясновали їх дійсну ціль, бо вже в Заболотові перед розрухами крутили ся якісь два польскі панки і нема сумнїву, що в провокованю селян до побиваня Жидів є в грі польска рука. А тих, що хочуть знати дійсну ціль нової каріґідної польской інтриґи просимо прочитати сконфіскована свого часу нашу статю, опісля напечатану яко інтерпеляция п. з. „Осторога“.

— **Нове лихо в новоосновані ц. к. школі реальній в Снятині.** Пишуть нам звідтам: По вибореню руского катихита для реалки в нашім місті, — за що спаси-Біг Вам, Редакцию „Дїла“, за Вашу прислугу, бо Ви відкрили сьвітови заподіяну небувалу кривду і ударили в дзвін тревоги, — опинилась руска молодіж сеї реалки а з нею і ві родичі перед другим сумним фактом тяжкої кривди. Русини, вписуючи свої дїти до тої ц. к. школи, були певні, що в ній буде для їх дітий наука руского язика, як в по иншіх середніх школах з польским язиком викладовим. Тамчасом они гірко завели ся! З початком року шкільного подиктовано ученикам поділ годин, але **о рускім язиці ані слиху!** Не вжеж оно так повинно бути? То руські дїти мають в ц. к. середній школі, удержуваній також нашими, рускими грішми, забути свою рідну мову? Чомуж в руских середних школах, коли яка заводила ся, зараз від першої кляси була вводжена наука польского язика, хотяй там не було ані одного ученика польской народности? Виключене науки руской мови в реалці в Снятині є вопіючою кривдою нашою! — [*Прим. Ред.*] Ми радимо Родичам руских дітий, вписаних до снятиньскої реальної школи, удатись до управителя сеї школи і спитати его: длячого їх дїти позбавлено можности учити ся руского язика, а відтак буде видано, куда треба удавати ся для усунення тої кривди. При сій нагоді справді волючої констатуємо, що „едукацийна комісия“ не дбає про науку руского язика в реальних школах. Відомо преціж, що минулого року шкільного в ц. к. реальній школі у Львові **вовсїм не було науки руского язика**, хоч у-ченників Русинів було там доволї в кождій клясі. Питаємо: чи щось такого було би можливе з наукою польского язика в ній руській середній школі?! На таке неґоване і нищене руского язика годі мовчати, а в боротьбі против кривдяня повинні взяти ся за ню всі компетентні чинники з руской сторони: родичі учеників, руські члени краєвої ради школьної, наші посли, котрі тоту справу повинні с е й ч а с е порушити в дверях повищої ради, дотичні товариства та інституції руські, а що і наше „Дїло“ й загалом руско-національна преса щиро підопре всї змагання в тім дїлї, се розуміє ся само собою.]

— **Банда ґанатистичних опришків під'юджена** певно статею Słowa polsk-ого напала оводї лавою Духиньского у Львові домагаючись знятя руской вивіски; а толеранцию і братаю „zgod-y“ виявили і учасники лавї, грозячи зарядови, що не будуть учащати так довго, аж властитель вивіску здїйме, що — як вже вище донесли, — і стало ся. Руску вивіску заступив н. Данилович н і м е ц к о ю. Ми дівуємо, що скаже на се słowo polskie, котре майже в кождім числї пятнує тих, що мають німецкі вивіски, вказуючи вшехполякам, аби такі фірми бойкотовано. — Нема то як równość і wolność, але — польска...

— **Кирияна наших москвофілів.** Один з патріотів Станиславівщини пише нам: Навязуючи до справозданя поданого Вами з загальних зборів „Рязанці“ в Самборі мушу Вам довести, що так само поступають „тверді“ всюди, де они тілько мають якунебудь силу, добираючи при тім дуже часто і прямо нечесних способів. Як може відомо Хв. Редакції, бл. п. Полотнюк заснував перед 10 роками „Тов. взаїмної помочи дїтий епархії станиславівської і сам аж до кінця свого життя був секретарем того тов а. Покійний, котрого головною задачию життя було: привести товариство до того, аби оно було справді в можности стати дякам помочию, побивав ся по всїм усюдам, їздив своїм коштом, писав петиції до всїх інституцій, но і взівци довів до того, що маєток товариства виносив при его смерти около 15 000 корон. Так щож, коли першим дїлом путешої кацапиї з капітулою на чолї було перейняти весь маєток в свої руки і з того скористали вони в сей спосіб, що сейчас виповіли уміщений Полотнюком в „Руській міщанській касі“ капітал 1700 К. Грош, з котрих ужитковали свої люди, віддали вони до польской щадничої каси — навіть до своїх не занесли, бо самі собі не вірять — і тепер в гроший, на котрі вложались самі Русини, будуть ужитковати Жиди і Поляки. При тім сьмію звернути увагу дякам-членам того товариства, що вже від кількох літ не було загальних зборів, нема жадного виділу і радять фєдами тов. люди, котрі не суть ані дяками ані навіть членами тов., або належать до него доперва з днем самовільного одержаня заряду в кацапскі руки. Може би о. Д. Танячкевич, котрий ревно займав ся товариством дяків і приспорив для сего тов. через фант. льотерию до 3.000 К, занав ся упорядкованєм сих нездорових обставин, бо пізнійше може бути за пізно. Бл. п. Полотнюк зібрав також в дорозї складок на дяківску бурсу, яка має бути основана, 150 К. Грошї ті дістались під заряд капітули, а що з ними сталось віхто не знає. Може би дяки упімнули ся о той фонд і сами переняли заряд. — Також здало би ся для вдовиці по бл. п. Полотнюку, котра знаходить ся в крайній нуждї з 4 дїточками, удїлити з фонду тов. дяків якусь хоть малу пенсию, бо чейже на те ві бл. п. муж виповї для своєї родини заслужив! — *С.*

— **До чого дійшли кацапи в своїм ренеґатстві**, на се доброю ілюстрациею є послїдне число „Русского Слова“, орґану призначеного для сіяня ренеґатскої гнили серед селян. В статейці про галицкий сойм пише орґан московских аґентів таке: „Треба бы и многія рубрики изъ старыхъ розсходовъ краевого буджета вызинути. Чи на примѣръ запомоги для „Мацьержи Польски“, „Просьвѣти“ „Выдавництвъ людовыхъ“, „Товарищества им. Шевченка“, польскихъ повстанцевъ, на выкупленье замка польскихъ королей Вавелю, на замартвыхвстанцевъ... и т. д. — потребны? А на такіи паньскіи выгребеньки дае соймъ рѣвъ-рѣчно милюны“... Так у наших „твердорусских“, заслужені руські товариства „Просьвіта“ і „Товариство ім. Шевченка“ стоять на рівні з Вавелєм, Мацержою, польскими повстанцями і змартвихвстанцями. Після московсфільского препарату для ужитку селян — сї руські товариства то „п о л ь с к і в и т р е б е н ь к и“ і сойм повинен запомоги для сих товариств вичеркнути з краєвого буджету. Та московским аґентам нема що дивовати ся. Вони, вирікши ся свого рідного руского, справді остали на леду. Все для них тепер в Галичині чуже: руске житє товариства — чужі, вони самі — чужинці серед народу, з якого вироділи ся. І летючим по похилій площи ренеґатства все далї й далї вниз та грузнучи щораз глибше в болото, вони стають в своїй ненависти до рідного слова в оден ряд з „вшехпольскими“ русинофобами, котрі точ-в-точ те саме пишуть про руські товариства і руські ґімназиї, що й

кацапи — лише з тою ріжницею, що не жаргоном московских урльопників, але чистою польщиною. І бачимо оригінальне явище: „Polak Moskal dwa bratanki“... коли треба з'їсти Русина.

— **Признанє жертві польскої гакати.** Зі Станиславова пишуть нам: „Загальні збори „Рускої Весїди“ в Станиславові, нині (дня 19 с. м.) скликані іменували Вп. п-ну Константину Малицку, учительку шкіл людових у Лужанах на Буковині, членом почетним свого товариства за її трудолюбиву, патріотичну дїяльність для народа в повіті станиславівскім та заслуги на полї літератури“. — Як звісно, п. Малицку за ту саму дїяльність вижерла з Галичини при помочи московских аґентів польска гаката, так що п. Малицка, хотячи працювати для своїх, мусїла глядїти становиска і хлїба аж на Буковині, під нїмецкою управою. Тепер не досягне вже п. Малицкої рука скаженої гакати а ми вповнї прилучаємо ся до заявы заслуженого признаня, які высказали п. Малицкій станиславівскі патріоти, сподїючись, що хоч те признанє земляків буде їй осолодою на її тернистій дорозї.

— **Про величаву поважну демонстрацию**, яку урядили зібрані на торжестві відслонена памятника Котляревского українськї патріоти находимо що-раз більше звісток в росийскій пресї. Розуміє ся однак, що росийскі дневники притолочені обухом цензури і деспотичної самоволї не можуть высказати ся ясно і повно і тому дуже мало дневників має сьміливість представити річ в повнім сьвітлї. Найточнїйше справоздане найшли ми в „Кіевской Газетѣ“, котре — згідне вповнї з нашим — наводими тут дослова: „Послѣ имѣлъ выступить рядъ представителей различныхъ обществъ и учрежденій съ адресами, написанными по-украински. Вотъ тутъ-то и произошелъ тотъ грустный инцидентъ о которомъ читатели газеты знаютъ уже изъ телеграммъ. Мѣсто на каѳедрѣ занялъ извѣстний украинскій писатель г. Коцюбинскій. Его прекрасно составленный на украинскомъ языкѣ адресъ отъ черниг. музыкально-драм. кружка, сильно поднялъ вниманіе публики и вызвалъ шумное одобреніе. Послѣ г. Коцюбинскаго выступила представительница черниг. драм. товарищества. Но чуть только она произнесла по украински нѣсколько словъ своего привѣтствія, какъ г. городскій голова оборвалъ ея рѣчь и сказалъ, что не можетъ разрѣшить чтенія адресовъ на украинскомъ языкѣ. Изъ публики раздались голоса: „Просимъ читать“, ...Голова стоитъ на своемъ и заявляетъ, что имѣетъ спеціальное распоряженіе отъ г. министра внутреннихъ дѣлъ и потому не можетъ исполнить желанія публики. Тогда делегатка черниговскаго драматическаго товарищества отдаетъ свой адресъ городскому головѣ и сама уходитъ изъ залы. Вслѣдъ за нею уходитъ почти вся публика. (Се стало ся по правдї доперва наумовлений заздалегідь зазив когось з присутних по заяві Міховского. *Ред. „Дїла“*). На каѳедрѣ появляется харьковский присяжный повѣренный г. Михновскій. Онъ заявляетъ, что у него адресъ отъ харьковскихъ земляковъ, также написанный по украински, — и онъ не будетъ его читати, но просить, чтобы о случившемся индидентѣ было занесено въ протоколъ думскаго засѣданія, а ему была выдана копія протокола для обжалованія этого незаконнаго, по его мнѣнію, распоряженія въ сенатъ. Просьбу г. Михновскаго поддержалъ и присяжный повѣренный Шрагъ. Послѣ этого начали поочередно подходить всѣ, у кого была адреса, написанные по-украински. Они заявляли, что просятъ принять ихъ привѣтствіе безъ чтенія. Такъ были вручены адреса отъ харьковскихъ и черниговскихъ украинцевъ, отъ кіевскихъ украинскихъ писателей, отъ кіевскаго общества грамотности, отъ кіевскаго литературно-артистическаго общества, отъ редакціи „Кіевской Старины“ и „Кіевской Газеты“ и др. Затѣмъ сотрудникъ „Орловскаго Вѣстника“, делегаты отъ одесскаго литературно артистическаго общества и еще около десяти представителей заявили, что въ виду случившагося они отказываются читать и произносять свои привѣтствія, хотя они и написаны по русски. — Публика почти вся вышла изъ залы, поэтому засѣданіе закрыто“.

— **Смерть бл. п. Ізидора Воробкевича** викликала серед львівскої нашої громади глубокий жаль. На знак жалоби вивішено на домі „Просьвіти“ (в ринку) чорну хоругов. Про похорони покійника і про участь в них Львовян подамо завтра. Поки-що зазначимо, що похорони відбулись величаво. Нашу Редакцию заступав директор п. Ал. Борковский, відпоручник „Просьвіти“, котрий і промовляв над могилою і зложив вінець від „Просьвіти“.

— **Огнї.** З Жовтанець (жовківского пов.) пишуть нам, що там д. 18 с. м. пополудни огонь при сильнім вітрі знищив 17 селянських загород, наробивши шкоди на 50 000 К. Лише часть погорільців тула обезпечена, з того 5 в „Дністрі“. — В Вовчкові під Мариямполем згоріло в ночи з четверга на пятницю 47 будинків господарских. — В суботу погоріло: в Дроговижи коло Миколаєва около 40 загород селянських а в місточку Красичинї під Перемишлем сїм будинків, розуміє ся з запасами збіжа й пашї.

— **Становиска жіночі в Анґлії.** В синїй книзї, яку недавно видало анґлїйске правительство, о останнім спису людности в р. 1901 находимо такі становиска жіночі: 212 лїкарок, 140 дентисток, 3 ветеринарки, 386 урядничок у адвокатів, 1.219 письменничок і дневникарок, 3699 малярок, 171.0000 учительок, 440 відливачок в бронзї, 13 пастушок худоби, 3 різнички, 1.317 інтролїґаторок, 86 ковалок якорних, 58 маклерок векслевих, 4 котлярки, 55.784 склепових дївчат, 660 візничок, 382 комівояжерок, 36 огородничок, 1 каменярка, 262 зелїзничих сторожок, 8 кондукторок омнібусових, 3 бляхарки, 279 гробарок і 54 комінярок. — Так то в цивілїзованім краю жінки змогли вибитись з неволї на рівнорядне з мужчинами становиско, — одні на те, щоб маючи забезпечений чесний заробок не потребували глядїти з конечности гіркого декольо сопружества або бути тягарем родини, другі на те, щоб надбавши собі вищої осьвіти яко матери могли успішно дїлати для піддвигнена суспільности чи її молодого поколїня на ступень вищої культури.

— **Дрібні вісти.** В церкві в Будкові бобрецкого пов. украдено 13 с. м. з захристиї банкнот на 10 К, 8 К дрібними і коралї. Злодїй, доси не зловлений, дістав ся до церкви вікном і полишив сверлик, котрого уживав при розбиваню скарбони. — Зі Станиславова доносять нам, що епископом в Станиславові має бути проф. д-р Комаревицкий. (!!) Правдивости тої вістки не вспїли ми однак поки-що стверднти. — Цар прибуде до Дармштаду дня 25 с. м. а звідси поїде до Відня. Деякі дневники доносять, що цар удасть ся до Шенбруну і помине Відень, бо полїция дістала вість, що людові сторонництва надять проти царя демонстрацию за кровавe здавленє сегорічного росийского страйкового і революцийного руху. — Нову польску ґімназию приобіцяв намісник і маршалок депутациї з Горлиць (в західній Галичині) заявляючи, що попруть се дома гане у центрального правительства. — Погорільцям міста Монастириск удїлив цїсар запомогу зі своїх приватних фондів в квотї 6 000 К — Червеного, звісного убийника Оранжевої справоджено вже до Львова. Червений випирає ся всякої вини.

— **Русини! Памятайте на українъско-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Д-р Евген Левицкий** повернув вже з росийскої Украіни і обняв з нинїшним днем назад редакцию „Дїла“.

— **Вибори до повітової ради** відбудуть ся: в Скалатї з ґруна сїльскої 12 жовтня, міст 15 жовтня; вел. пос. 26 жовтня; — в Чорткові з ґруна сїльскої 27 жовтня, з ґрупи міст 29, вел. пос. 30 жовтня н. ст.

— **Надзвичайні загальні збори Тов-а взаімного кредиту „Надія“ в Бережанах** відбудуть ся в второк **29. вересня** 1903 о год. 11 перед полудвем у власній салї, з слїдуючим порядком дневним: 1) Відчитане протоколу з попередних зборів. 2) Справоздане комісиї ревізийної і внесене ради надзираючої щодо уділеня дирекциї абсолюторий. 3) Внесеня і інтерпеляциї. — Поіменних повідомлень не розсилаєсь. — Пригадує ся, що по гадці § 9 б, а. статута можуть брати участь у зборах в голосом рішаючим лише сї члени що вплатили цїлий удїл. — З ради надзираючої *М. Соневицкий*, предсїдатель. *О. Лукіянович* секретар.

— **Видїл Рускої Бесїди в Самборі** подає до відомости своїм П. Т. членам, що в суботу дня 26 вересня с. р. буде мати д-р Василь Щурат відчит п. з. Вісті народні школи в Скандинавії. Початок о год. 8. По відчиті наступить товариска забава. Вступ 40 сотиків.

— **На народний театр** зібрано на весїлю в домі проф. Шухевича 100 К, — надто вплинуло на сю цїль з розпродажи цеголок від п-и Е. Гавранівної 5 К, п-а Н. Лопатиньского 5 К 40 сот., від п-и Ст. Левицкої 12 К 30 сот., а від п-и Олїйник 9 К.

— **Вінчанє** п. Івана Ковальского, укінченого богослова, з п. Софією Пацлавскою відбуде ся дня 25 н. ст. вересня с. р. в приходскій церкві в Бережанах о год 7. вечером.

— **Прошу Впр. Отцїв і Братий**, щоби були так добрі прийти нам в поміч датком церковним, хоч би кількороновим, на докінчене перебудови і обнови церкви в Закомарю, котрі стоять великих видатків, а котрі повосить сама Церков, без всякої конкуренциї і репартациї. О ту скореньку поміч дуже прошу в христї брат, *о. Д. Танячкевич*, Закомаре, п. Ожидів via Броди.

— **Від Редакциї.** *Вп. п. О—а ук уч. брідск гімн.* просимо безпроволочно зголосити ся в справі звісної посади.

Сойм краєвий.

Справоздане з послїдного засїдання сойму мусимо доповнити еще отсими подробицями.

При кінци засїдання сойму ухвалено внесене п. Станіньского в справі належного громадам громадского додатку від доходового податку за виконуване права пропінациї від р. 1893 до 1897. Поручено видїлови краєвому, аби справдив, котрим громадам належить ся сей залеглий додаток і безпроволочно виєднав виплату належних сум.

Сойм ухвалив також друге внесене Станіньского взиваюче правительство, аби як найскорше ввело польский урядовий язык до всїх галицких урядів підчинених міністерствам. Внескодавцям розходить ся очивидно о введене польского языка до почт і зелїзниць, де у внутрішнім урядованю з мілїтарних зглядів полишено нїмецкий язык.

При дискусиї над сим внесенем промовляв також п. Олесницкий. Зміст сеї промови був такий: Ухвалюйте собі паноке се внесене, але не гадайте, що руский народ зрік ся свого права до рускої мови у всїх урядах східної Галичини. При сїй нагоді застерігаємо собі се право і заявляємо, що в свій час виступимо з ним. Нинї права наші під тим зглядом стоять гірше, як се, що мало нам бути призначене на підставі давної умови з Лаврівским. Але і з сих прав, які маємо, не позволено нам користати. Урядники або цїлком не умїють по руски, або хоч умїють, ломлять закон і не хочуть виконувати сего, що рускій сторонї на підставі обовязуючих законів і розпоряджень належить ся. Нинї будемо рішучо бороти ся о се, аби були виконувані приписи видані в користь нашої мови, а на будучність застерігаємо собі жадане введеня рускої мови урядової у всїх публичних институциях східної Галичини.

По запагодженю кількох справоздань виділу краєвого маршалок замкнув засїдане, заявляючи, що слїдуюче відбуде ся дня 30 с. м.

Надіслане.

Перестерога для господинь! Від ряду літ люблену і всюди з своєї незвичайної доброти знану Катрайнера Кнайпівску каву солодову, від якогось часу зачали дуже часто наслїдувати і тим самим давати о много гірші продутки. Щоби охоронитись від подібних наслїдувань, повинно ся завсїгди жадати тілько правдивого Катрайнера а при закупні уважати, щоби кождий пакет осмотрений був подобїем о. Кнайпа яко маркою охоронною та назвиском Катрайнер.

Хлїбороби і ґаздині!

котрі хотять всего в господарстві догляднути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. військові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Айсон“ усуває зовсїм через натирає біль і умучене в членах.

Висилаю за посліплатою від 2 корон: **Л. ЕЛЛЇН, аґроном, Львів Підзамче.** 666

Дроґуерия М. Бібрінґа, дипльомованого аптикаря в Станиславові при ул Сапіжиньскій ч. 1. коло торговлї Вп. Стахевича, поручає свої товари як: фарби, лякери, покости, средства туалетові і води мінеральні. Тут можна набути найтанші і найлучші товари. При сбслугуваню Русинів уживаєсь тілько рускої мови. Замовлена на провінцию полагоджуєсь дуже точно а для Русинів в рускім языцї. При більшім закупні дає значний опуст.
403 1—1

В концесионованій школї сьпіву

АДИ ДОМБРОВСКОЇ

наука сьпіву сольового 15 вересня розпочата.
602 1—3

СПЕЦИЯЛЇСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телефон ч. 722.
582 4—48

Пошукує ся

інтелїґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 564 4 10

Учителька до дїтий шукає посади до дому рускаго священника. Ласкаві зголошеня: A. B. poste restante Dzików stary коло Олешиць. 577 4—5

Краківска цукорня ул. Фредри поручає знаменнті тїсточка по 6 сот. ½ к. кармельків 80 сот. ½ к. помадок 1·60 сот., ¼ к. чоколядок 2 кор. Усе першої якости. 569 4—5

Сливки „Квечи“ по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик.
568 6—10

Вдова по урядничу приймє на мешкане з харчем пп. студентів. Ближша відомість ул. Гофмана ч. 5 а, партер на лїво. 570 4—5

Хлопець з доброго дому знайде уміщене в торговли Ів. Стерняка в Заліщиках. Перше ньство мають тоті, котрі були вже в торговли.
563 5—6

Фортепіян короткий, в добрім ставї, продам за 85 зр. Львів, Академічна 8, I. пов. офіцина.
487 1—1

Відзначаючий абітуріент математик і фільольог глядає лекцїї у Львові. — Іван Дзьомба, Арсенальска ч. 2, I. поверх, 5 двері.
601 1—1

Пошукує лекциї на цїлий рік прив. уч. VIII. кл. ґімн. Може також з'організувати хор, маючи до того відомости теоретичні, як і довшу практику. Зголошеня: К. Соснів, poste rest. 1—1

Пошукує ся дяка безженного з красним голосом і бездоганними обичаями, котрий хотївби тут оженити ся. Дївчина пристойна, 17 лїт, господарна, есть господарство около 10 морґів поля і нова хата. Оженивший ся з нею міг би бути дяком в чотирохселах а если би був спосібний то і пасарство мігби легко дістати. Зголошувати ся належить до уряду парохіяльного в Волици почта Буковско. *Алексей Очабрук* парох. 1 3

В реальности будови рускаго театру при улици Сикстуській ч. 47 в до наняття **обширне помешкане** з чотирох комнат, сальову, зі всїми приналежностями і з двома входами, за умірковану цїну. Оглянути можна що дня від години 4—6 пополудни. Ближші условія подасть Канцелярия Товариства „Просьвіти“, ринок ч. 10, перший поверх.
5 2—5

Без конкуренциї

КАВИ

посилку почтову

за 12 корон

франко висилає

Народна Торговля.
581 2 6

Ученица з V-ою клясою видїловою, скінченою в яворівскім монастири з поступом відзначаючим, глядає лекцїї на село на цїлий рік. Адреса: *Евфрозина Борисівна* в Яворові. 8—8

Ученик VI. класи ґімназияльної пошукує лекцїї на провінциї. Зголошеня. *Антонович* Коперника 12 II. поверх. 539 2—3

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4195

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Вєч. ОО. Духовн., що **II. і III. випуск „Практичних Проповїдий“** еще сего року вийдуть з печатнї. *В II. випуску* будуть уміщені слїдуючі науки: Объясненє св. Літургії в 4 проповідах, объясненє вечернї в одній проповіди, літії в одній, похорону христиańского в одній, объясненє 7 святих Тайн в сїмох проповідях і одна наука на посьвященю церкви. — **III. випуск** буде містити проповіди міссийні, совершенно викінчені і упорядковані, тай кілька случайних. Ціна II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Понеже кошта накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом цїле видавництво приспішити. Гроші належить висилати на адресу: *о. М. Кінаш*, катедр. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 504 1—5

Рух зелїзничих поїздів.

зазначений від 1-ого мая 1903 цїоля середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 3·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Ходак **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **3·10.**
З Дрогобича: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 3·15, 5·55.
З Яслиск: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 3·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Римапова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Отрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·25, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 3·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голова. дворця) **1·50,** 6.30, 3·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Ходак: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 8·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Дрогобича 6·45, 3·05, 6·40*.
До Бориди, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Яслиск: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Отрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 міпут (12-а год. підня середноевр. 12·36 підня львівского). — Информацийне бюро Рідінське (і продажа білетів та реєкладів їзди) ул. Краківских ч. 5 63

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Ф. МАРЕШ

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна з першорядних фабрик. 540 249 —1

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляркї (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 22 вересня 1903

Сензаційне представлене

По раз другий у Львові

Вистуї світової слави усмирителя

Mstr. Thompson'a Бразилійця

зі своєю жінкою **Miss Thompson** знаменитого зі своєї тресури слонів.

Mstr Thompson зі своїми тресованими слонями зачудовував у Лондонї, Петербурзї, Відни, Парижи, Берлинї і т. д.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелізниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представлення. 363 1—

FA:K et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заки? ся не сильно нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Ви ві, котрі мають намір іммігрувати до Америки а вже мають пашпорти, просимо ласкаво слідуючі означення, заким ся в дорогу пустите.

З Америки всюдиї доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбург.**

Від виходу нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджени велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбург, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі пруській, дістають ся під нашу опіку а від того місця направляємо їх вагон до себе без пересідана в ході 3-ої кляси зелізниці поспішно.

Від рока в 4 години до Гамбурґа не треба довше як 21 годин коли ся що лишно після наших вказівок.

Опата дороги від прускої границі до Гамбурґа виносить **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Тамошня ціна перекраска до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо і безплатно 294 44 г

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

відзначена двома срібними медалями

виконує дзвоны рѣзной ваги и приймає ушкоджені дзвоны до переливки въ найкоротшомъ часѣ, а такожъ має на складѣ готові дзвоны рѣзной ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходнямъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшні замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокі нові дзвоны якъ и на цѣлі групы. За гревалість матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонівъ ручу и платого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ поважанемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

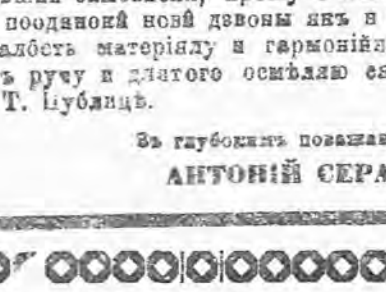
поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 44—10

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві ціни перевозу.

Информацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, агент, ул. на Болові ч. 8, І. п. біля головного двірця, Львів. 273 12—?

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОГРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кіло (включно кошик). 68

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: II. III. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Ближші услівя на повищий адрес *о. Николай Бурмич*, гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Ясениса. 147 2—3

Десеровинний оград

з Візентайских гір, найпїшний і найсмачнїйший угорскій виноград лїчничий, найлїпшопороди в кошиках по 5 кґр.

Кор. 3

5 кґр.	сливок . .	К 2·50
„	грушок . .	„ 2·50
„	яблок . .	„ 2·50
„	помідорів .	„ 1·50
„	кавунів . .	„ 1·50

100 кґр. десерового винограду . . К. —·48

„ кґр. туркестанських кавунів . —·16

„ волоск. кавунів . —·12

„ помідорів . . —·16

доставляє

Edv. Aleks. Mathè

Gyöngyös, Ungarn.

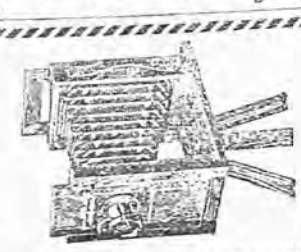
583 2—6

Повна! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

5 5 (

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ

Львів, пл. Галицка 14.

Поручає амато ськ апарати фотографічні **так легкі до ужитя, що сейчас** без найменших відомостий (з гаранцією) **дуже гарні фотоґрафії** може робити

На склади апарати **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a** сравидя Кодака і т. п. На жадання продає ся на рати за доброю порукою.

Цїнники даром і оплачено.

Чесденні письма признаня може переглядати в моїй торговли. 78 2—10

Обід 22 кр.

Росіл, мясо, лєґумина поручає реставрация

ТАБАКА

Ул. Вірменьска 19, Ґродзіцких ч. 7. 195 5 8

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 кґр. пущі за **6 К.** оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

169 18—30 **П. КОРЕНЕВИЧ**, емерит. учитель Іванчани.

ОПОВІЩЕНЄ.

Сим подаємо до прилюдної відомости, що

братя Шурми зі Скали

спілка різьбарско-малярско-золотарска

построїли до тутешної величавої церкви прегарний Іконостас дубовий. Плян різьби як і мальованя обдуманий глубоко, стильовий; гадка сьміла, оригінальна; виконанє всьої роботи солїдне, правдиво майстерске. Іконостас творить ефектовну артистичну цїлість. Тож сьміло поручаємо згадану фірму, а до того і руську, кождому, хто лиш запотребує, а певно не заведе ся. 191 1—3

Скала 15 вересня 1903.

Александер Левицкий парох; *Дмитро Роминанюк, Дмитро Вовчук* і *Микола Модний*, комітетові.

!! Якo послїдну новість !!

Незвичайної доброти наливку

МОРЕЛІВКУ

виробляє і поручає велику бутильку по 3 корони фірма

Ян Мушиньскій, Львів, Ґродзїцких 3.

Наливка морельова є незвичайно делїкатна і визначає ся знаменитим смаком, кольором і запахом.

2 бутельки на почтову посилку 5 кґр. 596 1 3

---

10 Корон денно

Заробок для кождого легкий і привичний. Запитання полагоджує під: **M. V. 3259** *Annoncen-Expedition G. et L. Daube et C-ie Frankfurt a/M.* 595 1—10

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Триесту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 495 11—30

По найдешевших цїнах.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля кравато к, рукавичок, парасолїй, лїсок, скірянних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листків як також тоалєтового мила і перфумерії.

Великий вибір бїжутерії. 152 7—10

Без конкуренції.

В видавництві музичнім „Станиславівского Бояна“

появились дотепер слїдуючі твори:

1. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Не пора“ хор мішаний з фортепіяном і хор жінок „а capella“	Ціна	30 сот.
2. „ „	„Дасемни пісне!“ хор муж.	„	2 „
3. „ „	„На фалях Дністра“ Вельска ф	„	1 кор.
4. О. НИЖАНКОВСКИЙ:	а) О не забудь!“ б) „Вернїть ся сни мої!“ на один голос з фортеп.	„	40 сот.
5. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Пісне моя!“ хор мїш „a capella“	„	40 „
6. „ „	„Кобза!“ хор мужес. „a capella“	„	40 „
7. „ „	„Як почуєш в ночи...“ на тен. з ф.	„	60 „
8. АНҐ. КУЖЕЛЯ:	„IV Коломийка“ (описьвачена „Станиславівскому Бояновя“) на фортепіян	„	60 „
9. Д. СІЧИНЬСКИЙ:	„Не сьпівайте мені сеї пісні...! сольо сопранове в супроводі фортепіяну	„	60 „
10. Й. КИШАКЕВИЧ:	„Ой не нам в найданих хатах“ хор мішаний з фортепіяном і хор муж. „a capella“	„	60 „
11. О. НИЖАНКОВСКИЙ:	„Нова Січ“ хор муж і сольо барітонове і дует	„	1 кор.
12. Й. КИШАКЕВИЧ:	„Не плакали нам“ хор мішан в супроводі фортепіяна і хор муж „a capella“	„	60 сот.

На складі маємо: „Три коломийки“ на фортепіян укладу Ант. Кужелї ціна 1·50 сот. „Молитва“ М. Лисенка на два голоси в супроводі фортеп. ціна 30 сот. „В народ“ і усьвяй маш на сопрано і фортепіяном Й. Кишакевича ціна 2 кор. „Пісні відчаяні і соля з фортепіяном Й. Кишакевича 1 кор.

Служби Божої“ И. Кишакевича 1 кор.

Просимо жадати наше видавництво по всїх книгарнях і „Народних Торговлях“. В комісову розпродаж даємо радо

Всї письма і гроші тичачі ся видавництва „Станиславівского Бояна“ просить ся на руки п. Евгена Якубовича в Станиславові висилати. 563 3 3

ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦИЇ

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ

ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34. II. ПОВ.

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золоченє цїлих іконостасів, вівтарів, кївотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішнє мальованє стін церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олїйні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплицї і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

для розвою руськоі штуки

у Львові, Ринок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовленя приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

Товариство не послугує ся аґентами.

37 2—20

Гетьманьска 10 **передтим Валова 9.**

Отвираю в суботу 26 вересня о годинї 7-ій вечером

під фірмою

ЕМИЛЬ ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю спеціяльних вин,

делікатесів і овочів полудневих

в сполученю з **КОМНАТАМИ ДО СЬНІДАНЬ**

Девізою моєю є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність.

Поручаючи моє нове предприемство Публицї, пишу ся з поважанем

Високоповажаний п. т.
Емиль Левицкий.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропігійского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 203. Львів, Середа 10 (23) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинциї 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженєм. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Горі іміем серця!

(По сьвятї Котляревского в Полтаві.)

Найбільше лихо для народу, найтяжша перепона всесторонному розвиткови національної культури і еманципациї спід чужої переваги есть безперечно розшматоване національного орґанїзму кордонами між кілька державних орґанїзаций. А вже стократ тяжше відбиває ся се розшматоване на нашім народї, українсько-руснім, що втративши перед віками свою власну державну орґанїзацию та цілі століта борючи ся за свою національну еґзистенцию і свободу, серед тих невгодин та загальної руїни втратив по кілька разів верхні, осьвічені верстви народу і загубив чимало з національної думки, з почутя національної єдности — остав майже без національного ідеалу.

Ось-так і з нашими відносинами до закордонної Украіви. По сам конець шляхетько польскої республики, поки ще між наддніпрянською Україною а Галичиною не було покладено ніякого кордону — не переривали ся живі культурні взаємини між обома головними осередками Руси-України, Львовом та Київом і не вигасало почутє національної єдности та лучности між обома частями Руси-України. Доперва покладене російско-австрийского кордону через Волинь і Поділє розірвало одноцїльну доси українсько-руску національну територию на дві, різко відмежовані і двом ріжним культурним осередкам підлягаючі части, поклало важку запору культурному обмінови Галичини з Наддніпрянщиною, пірвало й ті слабкі нитки національної лучности, що зацїліли з вікового пожару великих борб за національну еґзистенцию та за політичну і суспільну рівність та свободу. Віддїлені від себе через цїле століте наче китайскою, непроходимою стїною, обі частини Руси-України — австрийска і росийска, жили своїм осібним житем, підпадали двом ріжним культурним впливам, розвивали ся майже цїлком независимо — рідко лише і спорадично перекликуючи ся понад темний пояс козацких спис та жандармских баґнетів, що розкраяв народ на двоє.

Закордонні Русини Українці, майже несьвідомі були а навіть і є ще, що ту, за Збручем, в „Цїсарщинї" — як каже народ на Украіві — живуть таки їх рідні братя, з яких колись виходили фундатори київских церквий і бурс і козацкі гетьмани. Знов-же ми Галичани, звертаючи від часу до часу очи там, на схід, де над срібною лентою могучого Славутиці стілько віків било серце нашого народного житя, представляли собі сю росийску Україну наче одно велике кладовище, наче мертвецки сплачого, на довго-довго заснувшого велитня, що не дає і знаку житя.

І звідси-то як-раз, з того взаїмного незнаня, походило чимало а чимало лиха, що з ним стрічаємо ся в нашім народнім житю. В тім як-раз розшматованю непроходимым кордоном треба глядати жерел того партикуляризму й несьміливости та вузости нашої національної думки, відродженої в XIX-ім віцї. Не бачучи, що дїє ся за кордоном, Русини-Українцї так австрийскі, як і росийскі — з виїмком одиниць — не важили ся до недавна сягнути оком дальше поза межі своєї вузшої вітчини, не сьміли ще тому оден-два десятки лїт шибнути думкою понад взїжений зелїзом кордон й обняти своїм поглядом та своїми змаганами й ідеалами всеї Руси України, від Сяну по Кубань, від Карпатів по Кавказ. А сей брак почутя національної єдности всїх Русинів-Українців і сьвідомости їх стану по цїлім ними заселенім просторі, незвичайно сумно впливав на поступ національної сьвідомости в поодиноких частях нашої Вітчини. Спеціяльно що до нас, Галичан, то в як-раз в незнаню закордонної України, єї стану і єї житя, треба глядати психічного жерела тої зневіри. котра стілько одиниць вирвала з наших рядів і пхнула їх в обійми москвофільства або ляхомавьства та загалом підривала у нас національну енерґію і ту віру в осущене національних ідеалів, що есть найсильнїйшою підоймою відродженя народу. Бо не часть ся заперечити, і ми не думаємо ховати сего під кіш, що навіть в рядах національно-сьвідомих Галичан не оден був такий, що бачучи над міру тяжке положенє нашої національної справи в Австриї, а за кордоном добачуючи тілько темну й непроглядну мраку — зневірював ся в остаточний рішинець нашої еманципацийної борби й або цїлком опускав руки, або працював вправдї з „собачого обовязку" — як се вирвало ся навіть в хвилї розпуки одному з наших чільних дїячів — та ся праця его була сумною і лишеною меткости та підприємчивости *обороною* втраченої — по его думцї — позициї.

Величне національне сьвято в Полтаві й поважна але рішуча демонстрация наших закордонних братів против закованя української мови, що найшла місце з нагоди сего сьвята, мусять однак раз на все розвіяти туман зневіри в душі кождого, де він лише хоч на хвилину налягав. Хто бачив сї тисячі інтелїґентної української публики, коли вона з пієтизмом і з повною сьвідомостию національної ваги обходженого сьвята, била чолом передтечі нашого народного відродженя, хто бачив і чув сю сьміливу демонстрацию, коли сьвідомі вповні своїх національних прав патріоти один за другим закладали публичний протест против закнебльованя уст українському народови, хто був там тодї в Полтаві серед тої одушевленої і одним духом перенятої громади, хто запалом з відчиненими очима і ушима, з бистрим обсерваційним зором та чутем побув на Україні, по тамошних городах, селах, зелїзничих шляхах, по публичних місцях і локалах та по приватних домах, хто загалом мав нагоду безпосередно обсервувати українське житє, — сей мусїв винести одно нестерте вражінє, що та „спляча" Україна жие і жите-ме далї, та що нема в сьвітї такої сили, котра з'уміла би сего невмиручого велитня перетопити в инший національний тип.

На Україні справдї на кождім кроцї почуває ся, що се українська земля і що нас окружає українське житє, Се „українство", *накрите лише зверху* московским урядовим мундуром, пробиває ся все і всюди. Українським есть там мужик, що в такій пропорциї різнить ся від захожого „кацапа", як Італїянець від північного Німця; українськими є там городи, хоч на улицях і по публичних локалях чути московщину; українськими по дусї є там городскі думи, дворяньскі збори і земства хоч урядують і обрадують по московски; Українцем, сьвідомим своєї етноґрафічно-національної відрубности від Москвича є там майже кождий український інтелїґент і дворянин, піп, учитель, урядник, лїкар, адвокат, фабрикант, директор банку, навіть полковник, ґенерал, офіцир жандармів, хоч майже кождий з них вживає тілько московскої мови. Своєї відрубности не тілько етноґрафічної, але й територияльно-національної є сьвідомі навіть ті, котрі й не мали нагоди або охоти заставляти ся над своєю національною приналежностию. І вони почувають се та нераз дають сему вислів, що полуднева Русь цїлком щось відмінне від Московщини, що вона творить осібну національну територию з відмінною наскрізь культурною характеристикою від „Кацапії". — Українською есть звінци значна часть видаваної по московски преси, з якої так і проскакує що хвиля український дух, українськими є там всякі літературні і драматичні „общества", український театр, концерти, аматорскі вистави, відчити і т. п. Українство витискає своє пятно і на домашнім житю; на одязї, домашній обстанові і прикрасах, на товариских і домових привичках і звичаях.

До того на Україні незвичайно ще жива історично-національна традиция. Живе она під стріхами селян-козаків, що до нині переховують старі козацкі збруї та документи, живе в думах відроджуючого ся знова кобзарства, ще яснійше прозябає по дворах колишної козацкої старшини — тепер „дворян", де стїни саль обвішені памятками колишної родової і народної слави, кидає ся в очи кождому на кождім кроцї де що город то спомин якоїсь історичної події, що ріка, то спогад якогось бою. А сам старий Київ се оден великий національний музей, одна велична катакомба національної минувшини, що так і дише на кождого приїзшого кличами і ідеалами великих лїт колишних національних змагань.

Одним словом — на Україні чуємо, що живемо в одноцїльній національній атмосферi, витвореній віками минувшини, зродженій з елементів своєрідної народної культури, пересякнутій сьвідомостию відрубности українського культурного типу від всїх сусїдів — також від Москалів-Великороссів. Московщина, що панує по урядах і школах, що розпаношила ся по бульварах і улицях городів, що витиснула старосьвіцку українську мову з інтелїґентних українських домів, ся Московщина — се так і відчуває ся в усею силою — то тілько накинений указом мундур, тілько наслїдок урядового зреґляментованя, але ні трохи не наслїдок якоїнебудь культурно-національної асиміляциї, якого-небудь культурного обединеня України з Московщиною. Небудь сего примусово накиненого мундуру, сеї „московскої шинелї", не будь указу і стоячих на его розпорядимість зсилки, баґнету та тюрми, а тонка московска плівка, що потягла зверху Україну, пирсне від одного разу, розсаджена українським житем, затоне в повени українського моря!

Так! Справдї треба лише звільненя сих виїмкових оков, серед яких живе Україна, аби вона відродила ся в одну мить наче фенїкс із попелища. Треба тілько легкого подиху свободи, лише такої волї для українського слова, як мають Поляки для свого у Росиї, аби від разу всї, в прирівнаню до наших галицких або до польских, величезні дневники українські на російскій мові стали виходити по українськи, аби український літературно-видавничий рух зрівнав ся з польским, а навіть его перевисшив, аби цїла Україна в рапідним темпі привяла і на зверх наскрізь український характер, та перетворила ся майже в зовсїм чистий національний орґанїзм.

Супротив того сьмішним прямо видає ся *як*, щоби сей одноцїльний кольос, в якім московщина не вспіла вибити нїяких прогалин, коли небудь подав ся та винародив ся. „І неситий не виоре на дні моря поле!" — грімко кликне за Віщим Кобзарем кождий, хто наочно видїв Україну. Щоби захитати сего 30-мілїонового велитня, на се треба не десяток і не сто не двісти лїт винародовлюючої систематичної працї! І хиба можна жалїти над слїпотою сего російского правительства, котре замість толеранцию і справедливостию для українського слова направити заподїяні кривди Українцям і старати ся приєднати їх в той спосіб для своєї державної ідеї, думає здавити рух, який все на ново відроджує ся та знищити се, що невмируче, а тим самим — здержуючи розвиток українсько-руской культури в загалї, помагає Польщи в єї заборчім походї на західно-рускі окраіни.

Тисячі сьвідомих поклонників ідеї Котляревского, що жертвували на его памятник, тисячі тих, що брали особисто участь в его сьвятї та демонстрували в користь українського слова, ті сотки писем і тисячі телеґрам, що з усїх кінців України насипали на сьвято українського національного відродженя — все те оден доказ, що наша національна ідея жива, що український нарід, хочби російский кнут ще завзятїйше свистїв над его карками, не вмре і не загине, а що ми, кінчаючи наші рефлексиї по полтавскім сьвятї можемо сьміло кликнути мілїонам наших земляків:

Горі іміем серця!

Славна побіда руско-поступової коалїциї в буковиньскім соймі.

Коли румуньскі боярско-церковні верховоди та вірмено-польскі дїдичі на Буковинї думали, що ізольованем Русинів в соймі потрафили задати опозициї рішучий удар й перейти над Русинами до дневного порядку, то події послїдних днїв в буковиньскім соймі доказують, що та дібрана спілка дуже зле обчислила ся. Послїдне засїданє буковиньскої краєвої репрезентациї принесло румуньско-польскій, спілцї кардинальну блямажу, дало краєви давно пожадане видовище капітуляциї сих спільників перед рішучою поставою опозициї.

Читачі „Дїла" пригадують собі певне з наших донесень, що румуньско-боярско-польскій коалїциї противставили рускі посли соймові в сполуцї з румуньским демократом д-ром Аврелем Ончулем і нїмецким поступовцем д-ром Штравхером свою поступову коалїцию, що й назвала ся „вольнодумним союзом". Ще довеличи про се, замітили ми, що такий тактичний зворот з боку руских послів буковиньского сойму треба вважати дуже зручним і високої політичної вартости кроком, та що виведенє буковиньскої краєвої політики на ширше поле дальше сягаючих політичних змагань і реформ може задати консервативній польско-румуньскій спілцї тяжкі удари, а натомість значно скрінити позицию Русинів, як елементу демократичного. Перебіг борби між обома так утвореними сторонництвами буковиньского сойму вказує, що наші сподіваня і здогади основували ся на цїлком раціональних *премісах та комбінациях*, і що дїйсно так стало *ся*, як ми передвиджували.

10 ого с. м. зачала ся сесия буковиньского сойму. Руско-вільнодумний союз виступив сейчас з рядом внесень, що мають для широких кругів буковиньского населеня далеко сягаючу вагу, а заразом — іменно внесенє в справі виборчої реформи — мають на цїли підорвати румуньско-польску боярско-шляхоцку кліку. І так д-р Аврель Ончул поставив від вільнодумного клюбу внесенє для заінавґурованя видїлом краєвим економічних реформ, в першій мірі в справі спільно-господарского кредиту; д-р Штравхер іменем тогож клюбу предложив проект виборчої реформи з поступово-демократичною тенденциею, щоби побільшено число послів з курії сїльскої і утворено нову курию — загальну; а вкінци пос. Ник. Василько зажадав управильненя і підвисшеня плати народного учительства, що становить на Буковинї головний культурний чинник, на якім можна оперти поступові змаганя і реформи. Всї ті проекти поставлено в формі наглячих внесень.

Румуньско-польска консервативна більшість однак не тілько думала в самім зародї убити всї три внесеня, але ще й загадала значно ослабити „вільнодумний союз", відриваючи ему 2-ох членів (на всїх 7-ох), а іменно москвофіла д-ра Гакмана, котрий мимо попереднього вступленя до сего „союза" опісля нечайно опустив своїх товаришів і москвофільским робом перейшов явно на сторону румуньзаторско-польскої кліки, і незвичайно спосібного бесїдника та сьміливого політика д-ра Авр. Ончула, котрого задумано цїлком позбути ся з сойму. Д-р Ончул недавно саме зістав вибраний на посла, побивши при доповняючім виборі в сучавскім румуньскім окрузї боярского кандидата. Розуміє ся, що боярска партия не залишила внести против его вибору протест. Отже користаючи з сего протесту, румуньскі консерватисти та Вірмено Поляки постановили при верифікациї вибору д-ра Ончула его вибір уневажнити.

Коли ще до того соймова більшість a limine відкинула внесенє д-ра Ончула в справі економічної реформи, в соймі зачала ся рішуча борба. „Без Ончула не буде сойму" і „без виборчої реформи не буде краєвого буджету!" заявила одноголосно опозиция та хопила ся одинокого, остаючого до єї розпорядимости средства: *обструкциї*.

Результат сего тактичного кроку показав ся знаменитим. Ледви одно засїданє перейшло на відчитуваню довгих інтерпеляций і внесень та виголошуваню обструкційних промов з боку опозициї, а соймова більшість — зміркувавши, що єї опір до нїчого не доведе та що лїпше в час уступити, ніж запізно — скапітульовала та пішла на переговори з вільнодумно-руским союзом. Обструкцию залишено, але під услівями, що вибір д-р Ончула буде затверджений, що д-ру Ончулови вільно перепавше внесенє в справі економічної реформи поставити ще раз в формі наглячого внесеня і що всї три згадані внесеня по першім читаню будуть відослані до специяльних комісий, котрі небавом мають прийти перед сойм з рефератами.

Тим робом руско-вільнодумний союз на Буковинї може тріюмфувати. Побіду его треба вважати справдї за сьвітлу. Наслїдки сеї побіди виявлять ся однак в своїй силї доперва при специяльній дебатї над згаданими трема проектами та над буджетом. Соймова більшість, наломлена раз до респекту перед рішучостию опозициї, не буде вже з так легким серцем дратувати єї та уступить в неоднім зглядї напорови вільнодумного союза. І треба надіяти ся, що буковиньскі рускі посли як уміли утворенєм вільнодумного союза на основі ширшого демократичного круговиду видвигнути ся на буденну уровень політичного крамареня, так і на дальше потрафлять держати ся над теперішнїй висотї та консеквентною політикою з'уміють використати положенє для вимушеня на боярско-шляхоцкій спілцї Румунів і Поляків відповідних уступок ширшого політично-національного значіня, а в кождім случаю належної пошани для репрезентантів найчисленнїйшої в краю народности. А досьвід руских послів в буковиньскім соймі — належить сподївати ся — не лишить ся без корисної науки для рускої політики в загалї.

Похорон бл. п. Ізидора Воробкевича.

Як цїнила Буковина заслуги пок. Данила Млаки і Ізидора Воробкевича в одній особі і яку загальну симпатию мав покійник так в Чернівцях як і в цїлім краю, а навіть поза его межами, сьвідчить величавий похорон, що відбув ся в сей понедїлок.

Вже від рана роїло ся по місті від приїзжих. Особливо впадало в око незвичайне число православних сьвящеників. В склепах огородників всюди метушня і глота; хто би був хотїв в понедїлок раненько замовити який вінець, стрів ся всюди з відмовою, так що мусїв хиба купити готовий, який найшов ся ще.

О год. 12 в полудне вибрали ся з Народного Дому відпоручники народних руских товариств, а з ними і відпоручник „Просьвіти" і „Рускої Бесїди" у Львові, фіякрами до дому жалоби, щоби зложити на домовині вінці і висказати вдові та родині покійника жаль по втратї так заслуженого для Руси мужа.

Перед год. 2. по пол. тьма народу зібрала ся коло дому жалоби. При виносї домовини хор музичного товариства (нїмецкого) попрощав пісню своєго почесного члена. В похороннім походї ішов наперед віз з вінцями. Було їх в 30 і від усїх руских товариств, від клюбу руских послів, від пра-

вославної консисторії, від молодіжи, від деяких нїмецких і волоских товариств та від поодиноких приятелїв. Дальше йшла процесия, молодіж усїх шкіл мужеских і жіночих; два рускі хори (один з них учит. семинарії) сьпівали на переміну похоронні пісни, переважно композиции покійника. За ними ступало 14 сьвящеників з православної капітули і митрополит Репта та мітрат Калїнеску. За духовеньством їхав шестїрнею карих конний каравай з домовиною, обвішаний трема вінцями від родини. За домовиною ішла родина, дальше відпоручники товариств, а вкінци непрогледний здвиг народу, переважно інтелїгенциї, серед котрої богато православних сьвящеників.

Похоронний похід ступав дуже поволи, спиняючись почасти через читане евангелий, почасти задля слїтности на улицях з причини торгового дня. До православної церкви внесено домовину ледво перед 4 годиною. Тут відправлено парастас по славянськи при волоскім сьпіві хору волоского товариства „Армонїя". Наконець чесн капітули о. Манастирский мав промову, в котрій зеличав заслуги покійника; у свою гарну руску промову вплів також кілька слів по нїмецка, звертаючись до Нїмців, і так само кілька слів по волоски до Волохів, а закінчив словами: „Твоя пісня, Твоя дума не вмре, не загине!"

З церкви на цвинтар проводив домовину мітрат Калїнеску. По відправі над могилою промовив ще о. мітрат по руски на тему безсмертности душі, указав на ті заслуги, котрі покійника роблять безсмертним не тїлько між рускым народом але й між волоским на Буковинї і поширав іменем покійного родину, молодіж і весь народ.

Вже на добре стало смеркати, коли пос. Пігуляк іменем буковиньских руских товариств вступив з прощальним словом, починаючи Шевченковими словами: „І день іде і ніч іде"... Опісля говорив відпоручник львівских товариств Просьвіти і Бесїди дир. Борковский, указуючи на заслуги покійника не тїлько для буковиньскої Руси, але й для галицкої та цїлої Украіни-Руси, а закінчив порівнанем: як мітольогічний фенікс-птиця відроджував ся з власного попелу, так рускій народ з втратою одного народного дїяча здобував сотки нових сил в рядах своїх борців, що виростають по старших борцях і дальше ведуть працю для народних ідеалів, поки не доведуть їх до побіди. Горячими словами прощав потому покійника іменем руской академичної молодіжи п. Сабат. На остаток п. Модест Левицкий іменем „Буковиньского Бояна" указав на заслуги покійника на полї рускої музики.

По рускых промовах наступили волоскі від „Армонії", котрої покійник був членом, і від „Akademia orthodoxa", де покійний був професором хорального сьпіву.

Похорон скінчив ся по год. 7 ій піснию „Вічная память", відсьпіваною рускими хорами.

Справи австро-угорскі.

Державна рада.

На нинїшнім засїданю палати послів правительство предложить військовий закон, котрий змінює попередний о стілько, що внесний контингент рекрута може увійти в житє доперва тогди, коли підвисшене рекрута ухвалить також угорский сойм. Опозиция хоче виступити против сего закона і жадає, аби о підвисшеню контингенту цїлком не було бесїди.

Всенїмці порішили поставити на нинїшнім засїданю внесенє з жаданем відокремленя Австриї від Угорщини і взивающе правительство, аби в тій цїли порозуміло ся з угорским правительством що-до вибору делегациї для полагоджена спільних справ. Відтак намірюють Всенїмці внести запитанє до Керберa в справі цїсарского розказу. Кажуть, що цїсар в своім розказі не сказав ясно, що нїмецкий язык є пануючим в армії і жадають від міністра предложеня закона, на підставі котрого нїмецкий язык був би узнаний за державний і військовий язык.

Narodni Listy умістили дуже остру статю звернену против парламенту і централїзму. Дневник заявляє, що як довго не буде ческого університету в Берні, а ческого языка урядового в ческих судах, так довго австрийский парламент не буде спосібний до працї.

Угорска кріза.

Угорский президент міністрів був вчера на двох авдиенциях у цїсаря. Куеновi розходило ся о зредагованє цїсарской заяви, котра мала би ослабити вражінє, яке розказ до армії викликав на Угорщині, і котру Куен хотїв нині відчитати в либеральнім клюбі, аби по дозволенню до розламу сторонництва. Загально думають, що Куен вернув до Будапешту не дїставши того, по що приїхав був до Відня. В либеральнім сторонництві заволодів великий неспокій. Уважають за певну річ, що прийде до розламу. За комунїкат, який Куен був оголосив, аби ослабити тон цїсарского розказу, атакує Куена дуже остро Fremdenblatt заявляючи, що цїсар не уповажнив Куена до оголошеня сего комунїкату, а тим більше комунїкату так плаксивого.

До Pester Lloyd'y доносять з Відня, що корона рішила ся удержати військові концесиї зроблені Сейлем і Куеном, але поза се не уступить анї на крок. Коли би Мадяри обставали при дальших уступках, парлямент буде розвязаний а Куен буде дальше рядити.

Справи заграничні.

Сербія.

При вчерашних виборах до скупштіни вибрано: 72 умірковаих радикалів, 61 самостійних радикалів, 2 диких, 14 либеральних, 1 поступовця, 1 социяліста. Окрім того в 9 округах відбудесь тїсвійший вибір, здаесь дня 22 ст. ст. Загальне здивованє викликав факт, що самостійні радикали здобули майже тілько мандатів, що умірковані. В політичних кругах говорять, що з причини неожиданого результату прийде до порозуміня між самостійними а умірковаими радикалами. Говорять, що правительство скличе скупштіну на слїдуючай тиждень і подасть ся до димісиї. Новий кабінет буде утворений доперва по уконституованю нової скупштіни, а до тої пори буде урядувати старий кабінет.

Вчера уконституував ся военний суд, котрий має судити офіцирів арештованих в Нїшу. Президентом є ґенерал Лазаревич. Судиї складають ся головно з прихильників замордованого короля. Розправа зачнесь нині, вирок буде оголошений здаесь в пятницю.

Команданта білградской кріпости усунено, а его місце заняв полковник Расіц.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Budap. Hirlap доносить, що нїмецкий наслїдник престола має в найблизшім часї приїхати до Угорщини, аби відвідати свій полк. При тій нагоді намірає виголосити тоаст по угорски. В тій цїли запрошено до Берлина з Будапешту якогось учителя середних шкіл, аби наслїдника престола научив трохи по угорски. В наслїдок виливу з Відня сей учитель не одержав відпустки.

Кронштад. Вчера вечером 52 вояків демонструвало на улицях викрикуючи: „Не хочемо дальше служити!" Публика не хотїла дати їх арештувати. Лад привернула жандармерия. В Льозончу воаки вернувши з вправ, також не хотїли дальше служити. Доперва полковникови повелось утихомирити їх.

Будапешт. Велику сенсацию викликала в політичних кругах вість, що гр. Ю. Андрашї був по виїзді цїсаря з Галичини дня 16 с. м. на авдиенциї в Шенбруні, як-раз того самого дня, коли в Хлопах вийшов звісний розказ.

Динамітовий атентат.

Будапешт. З Цомбору доносять до дневників, що в касарни 23 полку пїхоти знайдено бомбу наповнену екразитом. Полїция зарядила енергічне слїдство.

Зміни в Київі.

Петербург. Ґенерал ґубернатор Драґоміров має уступити, а на его місце прийде мабуть теперішний ґубернатор Вільни фон Валь, против котрого Лекерт виконав свого часу атентат за переслїдуване робітничого революцийного руху.

Македонїя

Лондон. Standard доносить, що 4 чи 5 англїйских военних кораблїв одержало наказ, аби стояли в найблизшім сусїдстві Солуня. Подібний наказ одержали також французкі кораблї военні.

Будїевиць. Тут звертає на себе увагу се, що в послїдних часах з арсеналу артилерії в Рудольфштадї вивозять кождого дня по кілька ваґонів амуніциї і инших военних припрядів, котрі тут нагромаджено в великій масї. Здогадують ся, що сї заряджена суть в звязи з военными приготованями.

Софія. Дневники доносять о страшних звірствах турецких в граничних округах адріанопільских. Більшу часть сел спалено. Сотки спокійних мешканців поубивано. В Еріклері скована до купи 45 мужчин і в очах жінок вимордовано їх револьверовими стрілами і шаблями. В инших місцевостях позамикано людий в домах а доми попідпалювано.

Царгород. Тут кружать поголоски, що командант повстанців Совчев обсадив місцевість Мельник.

Бурґас. В околици зібрало ся до 10.000 збігців, котрі утїкли перед звірствами Турків. Збігці терплять страшну нужду.

Софія. Султан має в короткім часї видати ірade, в котрім заіменує мішану комісию для успокоєня Македонії. Ся комісия має зредагувати регуляміни і закони о автономії громад, о полїциї, о стяганю податків і т. д.

Білград. Сербске правительство вислало до Царгороду ноту, в котрій звертає увагу на грізне положенє і заявляє, що коли би Туреччина не цофнула війск з границї, то могли би наступити сумні конфлїкти.

Нове міністерство.

Одесса. Дневники доносять, що роспийске правительство в засадї рішило утворити міністерство почт, телеґрафів і телефонів.

Від Адмінїстрациї.

При змінї місяця і кварталу просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць жовтень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 4 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

НОВИНКИ.

— **Звісний вшехпольский аґітатор і русиноїд д-р Ґломбіньский** ставав в неділю у Львові перед своїми виборцями на т. зв. стрільниці, але так, що свою ідею „wyodrębnienia" перевів тим разом на самих виборцах, бо з цїлої маси голосуючих вибрав собі тілько саму вшехпольску сметанку допускаючи вхід до салї лише тим, що дістали особисте запрошенє. Розумїє ся, що Русинами на тім „совмищи нечастивих" анї не пахло, та ні Русини ні другі „wyodrębnieni" від досла на тій ексклюзиї богато не втратили, бо мудрощі, котрі розсипав тим разом перед своїми слухачами вшехпольский аґітатор, були зовсїм не такі, щоб могли причинити ся до розєдненя голов слухаючої публики. П. Ґломбіньському розходило ся о накиванє пальцем в чоботї Керберови і „польскому колу" з огляду на розпочату нині сесию парламенту і се йому удало ся о стілько, що вібрані „політики" висказали львівскому послови свое довіре і візвали „коло" до енергічної акциї. Які перли соломоньскої мудрости розсипав при тім вшехпольский муж державний, вистарчить навести кілька его замітох. Так п. Ґломбіньский зрівнав теперішну Австрию до Польщі, котра „nierządem" стояла, але закидає заразом нїмецкій бюрократиї, що вона хоче поставити над народами і краями Австриї сильну централїстичну управу, то є як-раз те, що недоставало бл. п. Польщи і що було-б ві від nierząd у розпаношених клїк — подібних до теперішних в Австриї — ратувало. Правительству Кербера закидає, що воно спинило реформу парляментарного регуляміну, але той самий вшехпольский „mąż stanu" висловлює кілька речень перед тим думку, що реформа регуляміну не веде до цїли... Такі бляґи і вїсенїтниці повважив ся посол столицї розточувати перед своїми невритичними слухачами, що однак не спинило їх, що виводи посла приняли грімкими оплесками. Розумїє ся, що „wyodrębniony" від виборців посол поставив заразом як свою програму також „wyodrębnienie Galicyi", як він однак се хоче перевести супротив опозициї трох мілїонів Русинів і незбаламучених ще має польского люду, того він не сказав; мабуть п. Ґломбіньский акцию відокремленя Галичини думає перевести так, як і свое посольске справозданє: wyodrębnienie ухвалять Ґломбіньский, Васїлевский, Поплавский і Студницкий а населенє Галичини, дрібних кілька мілїонів, засудять на бездїльність і мовчанку. П. Ґломбіньский є також против загального голосованя, бо як важив ся збляґувати своїм слухачам, з курії загального голосованя виходять елементи радикальні і обструкционісти, хоч обструкцию вели буржуазні Нїмці і Молодочехи (ті послїдні при піддержці „польского кола") а богато з вибраних в курії загального голосованя сидять як-раз в „польскім колї" побіч галицкого „wyodrębniacza". Такими бляґами годує п. Ґломбіньский свою вшехпольску публику і лихо справдї зі суспільностию, в котрій першу скрипку починають грати люди, що як львівский посол вибивають ся на верха на конику „патріотизму", будована Польщі і русиноїдства...

— **Склад буковиньского сойму.** Буковиньский сойм розпадає ся тепер на чотири клюби. Перше місце між ними занимає з огляду на програму і політичне значінє „вольнодумний союз" т. зв. Freisinnige Vereinigung, в склад котрого входять: руский клюб (посли: д-р Стоцкий, Пігуляк і Левицкий), представитель нїмецких демократів д-р Штравхер і нововибраний представник демократичних Румунів д-р Аврель Ончул. Кромі того суть ще слїдуючі клюби: бояро-румуньский з 12 послами, нїмецко-либеральний з 6 послами і вірмено-польский з 4 послами (самі шляхтичі: К. Абрагамович як презес, А. Весьоловский, К. Богданович і З. Богосевич). До клюбу „вільнодумного союза", де засїдають всї Русини, належав також нововибраний заставнецкий посол д-р Гакман, але сей — як про те кажемо також на иншім місци — урадив собі дуже хитро. Він вступив до союза, боячись, що той союз буде против верифікациї его вибору, та коли пос. Н. Василько заявив ся вже за его верифікацию — хоч, звісно, п. Василько ударив при тім з цїлою силою на аґітацию польского судиї п. Мержвіньского і православної єрархії — пос. Гакман виступив з союза, взявши собі за пратєку зовсїм не обидливу для него промову Ончула. Розумїє ся, що оплески румуньских і польских шляхтичів-інтриґантів були нагородою для п. Гакмана за тоту зраду недавних товаришів. Як бачимо, наші москвофіли всюди однакові а п. Гакман зробив тілько те, що роблять майже кождої днини у нас всї наші тверді поклонники „матушки Рассії".

— **Отворенє „Народної лїчниці"** відбуло ся вчера 22. с. м. після уложеної програми дуже торжественно. О 8 год. рано в храмі св. Юра відправив на інтенцию поводженя інституциї крил. о. Чапельский службу Божу, на котрій була Рада Товариства і много членів. Відтак Рада товариства удала ся із согроге до Екск. Впреосв. митрополита представитись, просити о покровительство над товариством і просити, щоби зволив посьвятити льокаль товариства. Впреосьвящений прийняв Раду товариства дуже щиро, принявь покровительство і обіцав, як до тепер, так і на будуче опікуватись товариством. Відтак полагоджено формальности правні при інтервенциї адвоката і члена Ради д-ра Стефана Федака, на яких основах Впреосв. митрополит відступає безплатно реальність при ул. Скарги ч. 4. на ужиток товариства. Сей документ підписали митрополит з одної сторони а з другої в імени Ради голова радник Гнидюк, секретар о. Рудович і директор д-р Озаркевич. Пополудни о 5 год. відбуло ся торжество посьвяченя льокалю на котре явило ся много членів товариства, між иншими посли д-р Олесницкий і Барвіньский, архитекта проф. Левиньский, котрий вибудував льокаль лїчниці, і много найвизначнїйших львівских Русинів. Із запрошених гостий явили ся президент міста д-р Малаховский, оба віцепрезиденти, Міхальский і Цюхцїньский, і члени ради міскої Русини Павлишак і Макович, голова товариства лїкарского проф. унів. д-р Лукасевич, президент палати лїкарскої д-р Фестенбурґ, президент краєвої ради здоровля д-р Опольский, оба совітарні інспектори п. к. намістництва д-ри Ляхович і Бережницкий, представителї полїклїніки загальної д-р Скалковский і доцент д-р Варонч. (Протомедик д-р Мерунович виправдав свою неприсутність важною перешкодою родинною). Крім того явило ся велике число публики і цїкавих, так, що около льокалю тиснула ся товпа народу. Акту посьвячена довершив Впреосьв. митрополит в асистенциї митрав. оо. Вілецкого й Туркевича і цїлої капітули. По скінченім церковнім актї промовив до Впреосьв. голова Ради, радник Видїлу краєвого п. Гнидюк, дякуючи ему ще раз в імени Ради за жертви, які приніс для товариства; нагадав з історії Руси, що в давнину при епископских осїдках були все шпиталї й лїчниці, і при св. Юрі була така лїчниця, та що нинїшний митрополит відновив традицию предків своїх, очивидно в иншій формі, відповідно до вимогів теперішної культури. Дальше звернув ся голова Ради до директора д-ра Озаркевича і передав ему провід над інституциею. На промову голови Ради відповів Впреосьвященний поручаючи теплими словами Раді товариства і директорови опіку над товариством, а відтак директор д-р Озаркевич запевняв, що відчуває цїлий тягар обовязку, який бере на себе, однак надїє ся, що при співдїланю товаришів працї вдоволить бажанням і відповість тим надїям, з якими Покровитель і Рада товариства віддають ему провід інституциї. В імени міста повитав нову гуманітарну інституцию в містї президент міста д-р Малаховский, зазначив, що місто і убоге населенє, котре певно громадно буде користати з сеї інституциї, суть вдячні ініциаторам за введене в житє сеї нової лїчниці, і закінчив словами „Щасть Боже!"

По скінченім торжестві відбув ся у гостинній палатї Екск. митрополита ґалевий обід, в котрім взяло участь 60 осіб, учасників акту посьвяченя. При гарно устроєних столах засїли всї вище згадані представителї і найвизначнїйші Русини, члени товариств. В часї обіду внесено ряд тоастів. Достойний господар підніс тоаст на поводженє і розвиток Народної Лїчниці, висказавши надію, що при знаній енергії і добрій волї директора тої інституциї, буде она гарно розвивати ся. Голова товариства радник п. Гнидюк вніс тоаст на честь Впреосьв. митрополита. Член Ради д-р Коцюба підніс здоровле президиї міста, на що президент міста промовив на тему „згоди обох народностий" бодай на точцї публичної гуманітарної діяльности і закінчив свою бесїду кількома рускими словами. Вкінци подякував д-р Озаркевич товаришам-лїкарям, представителям лїкарских інституций у Львові, що явили ся привитати новоповстаючу інституцию, і вніс здоровле сих лїкарів. Президент палати лїкарскої д-р Фестенбурґ відповів, що лїкарі все відзначували ся між иншими тим, що дають радо поміч убогим безкорисно, і вніс тоаст в честь директора лїчниці д-ра Озаркевича.

На сїм торжество закінчило ся, а ми радуючи ся сею новою нашою інституциею, надіємось, що она по змозї буде причиняти ся також до культурного розвитку нашого народу на лїкарскім полї.

— **Фреквенция учеників в рускій ґімназиї в Перемишли в т. р. 1903/4.** В клясї приготовляючій 45 — в першій клясї 128 (2 віддїли) — в другій клясї 100 (2 віддїли) — в третій клясї 100 (2 віддїли) — в четвертій 77 (2 віддїли) — в пятій клясї 54 — в шестій 50 — в семій 48 — в осьмій 27. — Разом 629 учеників. В порівнаню з минувшим роком в сїм році є там о 47 учеників більше. Се хиба найлїпший доказ культурної ваги і конечности рускихъ ґімназий!

— **Крадїж в церкві.** Вже вчера доносили ми про крадїж в церкві в Будкові бобрецкого повіта а нині приходить ся зазначити другий подібний случай про обікражу церкви в Підґірцях коло Сасова. Крадїж тоту сповнено еще перед місяцем та деперва вчера портиер з Підзамча зложив у львівскій поліциї золоту чашу і инші церковні посудини, котрі полишив у него ще в вересни а-кийсь незвісний подорожний а котрі — як розпізнано — походять з наведеної крадїжи. Злочинників доси не висліджено.

— **Огні.** Дня 22 с. м. в селї Дахновi, пів милї від Любачева, знищив огонь — як

нам звідтам пишуть — З селяньскі загороди. При сій нагоді завважаємо, що любачівска сторожа огнева бачучи так близько огонь, не вислала ні одної сикавки — мовби відвдячуючись за се, що селяни Дахвівці при кільканайцяти славнозвісних пожарах Любачова послїдними лїтами, коли не перші, то бодай одні з перших бували зі своїми сикавками в поміч своїм любачівским сусїдам міщухам, зваживши, що в них сторожа знаменито зорґанїзована не на те, щоби лише при всяких „урочистостях народових“ парадувати, але дійсно помагати своїм ближним в нещастю. — Кромі сего погоріло: в Руданцях коло Яричова 13 селяньских загород зі шкодою 22.000 К; — в Лоню перемишляньского повіту на фільварку згорів дім служби двірскої зі стодолою, де згоріла і 4 лїтна дитина одної слуги; — на фільварку Будї коло Лагодова (власність емер. радника прокур. скарб. д-ра Гофмокля) згоріли господарскі будинки зі збіжем і пашею; шкода 23.000 К була обезпечена; — в Млиниских на фільварку ґр. Лосьової згоріло 5 будинків господарских на шкоду 20.000 К; — в Збаражи старім згорів у лїсї дім побережника Павла Канаса а в огни погиб 5 лїтний синок побережника. — В Золочеві погоріло вчера ще пять домів, котрі заняли ся від тлїючих ще заграбщ.

— **Страшного убийства** довершено вчера у Львові при ул. Замковій на Жовківскім ч. 6. В партері того дому в квартира, яку занимає разом 13 осіб всїлякої кондуїти. Вчера вечером посварили ся дві льокаторки сего помешканя, Мария Піхула і Каролина Стецера, а сварка мала той наслїдок, що Стецериха вхопила за горнець а єї чоловік Іван Стецера — з заводу муляр — за ніж і з тими орудиями кинули ся на Піхулів. Перший виконав атак сам Стецера, котрий вістре ножа вбив з усею силою в плече Піхулової. Тепер розпочала ся борба між мужем Піхулової і Стецерою, котра скінчила ся нещасно для Піхули; Стецера вспів вбити ніж в тїло Піхули і той по короткім опорі заляв ся кровю й погиб. Стецера побачивши, що его перша жертва вже не дає опору, кинув ся знов з ножем за втїкаючою Піхуловою а кровожадна розшалїлість Стецери була так велика, що вгачаючись за своєю жертвою Стецера відтяв ще пальці Францїшці Собосьовій, що намагала ся звіря розброїти і поранив ще кілька осіб. Скажений нагінці поклала кінець доперва стация ратункова а за тим поліция, котра прибувши на місце злочину арештувала Стецерову, а невдовзї опісля також схоронившого ся до шинку при ул. Краківскій Івана Стецеру. Войоване ножами стало ся в послїднім часї дійсною епідемією в темних кругах у Львові і був би час, щоби власти безпеченьства заняли ся енерґічнійше „очищенем воздуха“ і охороною людского житя. Перша річ було-б позамикане з годиною 10 вечером всїх шинків на передмістях а навіть і в центрі Львова з полишенем лише порядніїших льокалів, бо головну часть вини поносять отсї жерела розпусти і одичіня. Заведене комнат з часом під строгою і постійною контролею власти було-б вистарчаючим місцем приюту для нічних бродяг і робітничої верстви.

— **Дрібні вісти.** Італійске правительство отвирає у Львові консулярну аґентуру за приводом Франції. — Наше міністерство війни зарядило, щоби в неділї і сьвята цїлий день для офіцирів і рядових був вільний від служби. — Цїсар удїлив зі своїх приватних фондів для погорільців Золочева 10.000 К. — В Москві вибух страйк друкарских складачів, котрі домагають ся підвисшеня платнї о 20%. Страйколомів стереже і боронить військо і поліция.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українсько-руску бурсу в Новім Санчи!

— **Вибори до повітової ради в Городенцї** розписані: в курії сїльскій на 5 падолиста, в курії міст на 9-ого а в курії більшої посїлости на 10 падолиста н. ст. с. р.

— **З „Кружка українських дївчат“.** Просимо усїх членів зійти ся на сходини в неділю 27. с. м точно о год. 3 попол. Дуже важні справи до обговорення. — *Видїл.*

— **Записи до академії ветеринарії** у Львові розпічнуть ся дня 1 жовтня і будуть тревати до 8 жовтня. При вписї треба предложити сьвідоцтво іспиту зрілости з середних шкіл і метрику хрещеня. Вписове виносить 10 корон, а шкільної оплати нема. Подібно як в минувших лїтах будуть і в сім році надані слухачам тої академії стипендиї з краєвого фонда і із средств заведеня. Ближших пояснень що-до тих стипендий удїляє ректорат академії у Львові, ул. Кохановского ч. 33. — Годить ся тут примітити, що для слухачів ветеринарії суть тепер виґляди дуже користні. В краю велика недостача ветеринарів, так, що богато посад в містах необсаджених, а й запотребоване на посади правительственні чим раз більше. Побори асистентів академії ветеринарії зрівнано з платнями асистентів університетів і техні (1400—2300 К), а ранґи ветеринарів правительственних управильнені (від X-ої до V-ої) і платнї тих урядників відповідно підвисшені.

— **Конкурси** розписані: На почтових експедиторів при почтах в Вільшаници к. Золочева (III. кл. 3 ст. з ричалтом на служачого 399 К.), в Бучковичах (III кл. 4 ст. з ричалтом 1414 К) і в Бахори (III кл. 5 ст. з рич. 252 К). Реченець для вношеня подань до 4 жовтня. — На судових ад'юнктів при судах окр. в Самборі, Сяноцї, Станиславові, Стрию і Тернополи та при судах повітових в Богородчанах, Буківску, Делятинї, Косові, Лїську, Бурштинї, Мільници, Мостиских, Підволочиских, Равї рускій, Судовій Вишни, Заболотові, Жовквї і дві посади в Ярославі. Реченець для подань до 10 жовтня с. р.

— **На стипендиї для учеників і учениць учительских семинарий** з фондів краєвого й державного, призначені на 1903/4 рік шкільний, роздїлила кр. рада шк. ось-як: Для мужеских семинарий: у Львові, в Кракові і в Тарнові по 25.000 К; в Самборі і Тернополи по 26.000 К; в Станиславові і Ряшеві по 24.000 К; в Сокалі 21.000 К; в Заліщиках 19.000 К; в Коросні 15.000 а в Старім-Санчи 2.500 К. Для женьских семинарий: у Львові і Кракові по 10.600 а в Перемишли 10 800 К. Загалом розділено 265.000 К, з того 200.000 з краєвого а 65.000 К. з державного фонду.

— **Оповістка Адміністрациї „Ruthenische Revue“.** Повідомляємо всїх наших Р. Т. Передплатників, як і взагалї всїх інтересованих, що з днем 15. вересня льокаль Адміністрациї Ruthenische Revue находить ся: Wien IX. Höfergasse 5. тож просимо письма в справах адміністрациїних, рекламациї, замовленя чисел, передплату і т. и. без подавня на адресї нїчиего імени слати на слїдуючу адресу: Administration der Ruthenischen Revue Wien IX, Höfergasse 5. — *Адміністрация „Ruthenische Revue.“*

† Померли:

— **О. Іван Стрільбицкий,** парох в Підгородю коло Рогатина, помер дня 20 с. м. в 77 році житя а в 55 р. сьвященьства. Похорон відбув ся нині. В. в. п.!

З штуки і літератури:

— **Музичний Календар.** Сповняючи бажане і по заохотї зі сторони многих наших любителїв сьпіву й музики загадав я взятя ся за видавництво „Календара музичного“ на рік 1904 в надії, що сеся новість буде пожадана для ширшого загалу. Щоби однакож ся праця вдала користно і відповіла цїлком добре витиченій цїли, то — о скілько не знаю кого лично — запрошую також сею дорогою до співучасти в нїй наших музиків і взагалї людий охочих прислужити ся якою власною допискою до сеї збірки. Допись відтак буде охотно поміщена в Календарі з поданем назвиска автора. Зміст книжки буде такий: В першій части звичайне календарієм, тарифа почтова і пр. Друга часть обійме слїдуючі точки: 1) вступне слово, 2) розвідки на тему музики і сьпіву, 3) спис і коротка істория розвою всїх Боянів галицких та буковиньских, як також инших міщаньских або селяньских дружин сьпівацких; 4) коротші біоґрафії всїх наших визначнїйших композиторів і музиків; 5) народні приповідки дотикаючі сьпіву і музики; 6) анекдоти музичні; 7) всячина; 8) анонси. Хотяй діло се — як вже з самого спису річий маючих бути поміщеними — випаде досить обємисте, ціна Календара буде можливо найнизша а надіятись належить, що буде він цїкавий і пожаданий для всїх наших любителїв сьпіву і музики. Хто би був ласкав подати мені знані і в народі уживані приповідки народні (що відносять ся чи то до сьпіву чи музики), нехай також допише, в котрих місцевостях уживають ся. Що-до корів міщаньских і селяньских прошу подати, коли котрий заложений, хто до сего причинив ся, як розвивавсь, і т. д. Як товариство основане на статутах, то прошу подати поіменно спис членів-основателїв і теперішний склад видїлу. О сї дописи просив бим як найскорше, бо хотїв бим, щоби сей Календар найдальше в грудни узрів сьвітло дневне. — Адресувати прошу: Р. Зарицкий, видїловий „Союза“, Львів, Руска Бесїда Ринок ч. 10.

— 9. число **„Ruthenische Revue“** (за першу половину місяця вересня) містить: 1) Der russische Panslavismus in Westeuropa ред. Романа Сембратовича; — 2) Ein nationales Fest in Poltawa (Eine Stimme aus der Ukraina); — 3) Chauvinismus unter socialistischem Deckmantel Михайла Лозиньского зі Львова; — 4) Auf dornenreichem Wege М. Кічури з Відня; — 5) Das Lied ohne Worte Лесї Українки; — 6) Glossen Мелетия.

— Молодого історика церковної увії п. *Олександра Сушка* появили ся сими днями (відбитками із „Записок Наук. Тов-а ім. Шевченка) дві праці: **Причинки до студий над текстом Паліндиї** (стор. 40 вісїмки) і **Петро Скарґа в офіциальній роскйській науцї.** Замітки до студиї М. А. Стельмашенка: Политическая дѣятельность Петра Скарги“ (стор. 42).

Послїдні вісти.

Відень. З парламенту. Засїданє створено о год. 11½ перед пол. Правительство внесло предложенє о звичайнім контингенті рекрута з тим, що підвисшений контингент наступити може тілько з такою ж уханою угорского сойму. (Доси ухвала така була потрібна також при звичайнім контингенті). Перший промовляв д-р Кербер вияснюючи причини недавної димісиї кабінету і оправдуючи скликанє парламенту. Внесенє Пернерсторфера о створенє дебати над сею промою перепало, по чім палата перейшла до дискусиї над трема наглими внесенями в справі знесеня розпорядженя продовжуючого трилїтну службу. Год. 1-ша засїданє тревае дальше.

Чеські радикали і Молодочехи внесли 10 наглих внесень.

Будапешт. Цїсар заіменував наново Куен-Гедервария президентом міністрів і візвав его до утвореня кабінету. Номінация оголошена вже в урядовім дневнику.

Відень Цїсар мав згодити ся вже на всї домаганя Мадярів в справі армії з виїмкою команди. Положить се конець угорскій крізї.

— **На українсько руску Бурсу в Сяноцї** прислали дальше: Вп. Добродії: О. Мекелита з Сянічка 4 К, п. Ставислава Михальчик учителька з Сянічка 1 К, о. Антін Лаврівский з Одрехови 20 К, Церков в Одрехові 10 К, п. Василь Кліш учитель з Рускаго Банилова 8 К, Зиґмунт Кочанский з Сянока 1 К, Теодозия Войтович, Елеонора, Ванда, Галя *Залескі з Кросьцянка коло* Хирова 1 К, Мих. Волкович 10 с, Ваньо Неграмотний 1 К, з пушки і з розпродажи книжочок „Правопись руска“ 1 К, 70 с, Вп. посол Василь Яворский жертва за серпень 5 К, Д-р Іосиф Мільницкий 1 К 50 с, п. Маріан Козаневич адюнкт ґірничий з Велички 5 К, п. Ѳ. Ґудзьо за липень 1 К 20 с, п. Ю. Небор 1 К, п. А. Лопатиньский з Гусятина 1 К, п. Леонтина Солтикевич з Ямна 2 К, п. Мих. Пристам авскультант зі Львова 1 К, п. Роман Алексевич з Угнова 10 К, п. Осип Ґудзьо на закупно ліжок зелїзних для Бурси 23 К, 70 с, Вп. посол Ю. Романчук 10 К, п. І. Саварин ц. к. респіциент скар. в Радлові складку: п. Боліньский 1 К, Мазярский 1 К, п. Ковальчук 20 с, п. вахмайстер Шульц 20 с, п. Ляхман 20 с, п. Саварин 1 К, разом 3 К 60 с, п. Александер Мацедоньский ц. к. комендант посторунку жандармериї в Тарнавцї коло Вохнї 2 К, 50 с, п. Симеон Кульчицкий зі Славска (другий раз) 3 К. Спаси Біг Добродіям! — За Видїл Філії Просьвіти *Константинович, Осип Гудзьо.*

— **Дальші жертви на укінчене церкви в Угерцях Сінявских** зволили ласкаво прислати оо.: Ц. Гарасимчук з Куппович 6 к. 36 с., К. Кульчицкий з Підгайчик 4 к., О. Кирилло з акафисту в Гребенім 2 к. 10 с., М. Стецев з Чайкович 2 к, М. Пирожок з Ульгівка 2 к, Б. Гоцкий з Острова 2 к, І. Іванець з Ременова 2 к., С. Ломницкий з Явірца 2 к, І. Преторіус з Буцева 2 к., С. Чачиловіч з Кобильвиці 2 к., М. Шатиньский з Тирави сільної 2 к., К. Хотинецкий з Бикова 2 к., П. Єзип з Літині 2 к, О. Монастирский із Загіря 2 к., Є. Горницкий з Улична 2 к., І. Літиньский з Чукви 1 к., В. Вентринович з Ніжанкович 1 к., І. Боберский з Ваньович 1 к. 20., Уряди парохіяльні: в Грабі 2 к., в Телешници 1 к. 40 с., в Глиньску 1 к.; В. Бальо в Ямні сільній 1 к., Н. Н. 1 к. — Приймість Прец. Отці Добродії щиру подяку, яку складаю на сім місци в імени найбідвійшої громади в рудецкім повіті. — *Симеон Кульчицкий* парох в Вощавцях. 603 1—1

— **Книгарня п. В. Добошиньского** — пишуть нам із Станиславова — **перейшла на власність п. Альбіна Штавдахера і Сп.** Із зміною властителя завважали ми також велику зміну в веденю сеї книгарні. Як за давної фірми годі було допросити ся руских видавництв, так тепер можна в сій книгарни всїлякі рускі видання дістати і она радо приймає їх в розпродаж. Видавництво музичне „Станиславівского Бояна“ взяла сеся книгарня в більшій скількости на розпродаж.

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 22 вересня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оброчний старий 5·80 до 6·— а на термін 5·25 до 5·35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *рінак* 9·— до 9 25 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насіне льняне* —·— до —·— *насіне конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6·25 а нова 4·75 до 5·25, *жміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 55·—, біла 48·— до 58·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 пітрів 18·25 до 18·40.

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола осьті річи:

1.	Шпильки до краваток á . .	0·50 К.
2.	Спинки до манжетів á . .	1·— „
3.	Брошки жіночі á . . .	—·70 „
4.	Дармовіс до пандухів á . .	—·40 „
5.	Пушки на папироси á . .	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емалією Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіславшо.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякта ч. І., II. пов.** (Народний Дім). 609

СПЕЦИЯЛЇСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУҐАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телефон ч. 722.

592 4—4

КАВЯРНЯ ШНАЙДРА

при ул. Академічній ч. 7,

одна з перворядних, поручає ся ласкавій памяти П. Т. Публики з увагою, що від тепер платить ся в нїй за склянку досконалої в смаку кави білої зрана до год. 12 лише 10 кр.

Кавярня має над 100 рїжних ґазет.

519 2—3

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Вєч. ОО. Духовн., що **II. і III. випуск „Практичних Проповідий“** ще сего року вийдуть з печатнї. В **II. випуску** будуть уміщені слїдуючі науки: Обясненє св. Літурґії в 4 проповідях, обясненє вечернї в одній проповіди, літії в одній, похорону християньского в одній, обясненє 7 святих Тайн в сімох проповідях і одна наука на посьвячену церкви. — **III. випуск** буде містити проповіди місийні, совершенно викінчені і упорядковані, тай кілька случайних. **Ціна** II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Понеже кошта накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом ціле видавництво приспішити. Грошї належить висилати на адресу: *о. М. Кінаш,* к. ...др. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 504 1—5

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **3·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
З Стрия: 4·35.
З Равї і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Язова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Броховичі: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 5·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Римянова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сконього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 5·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·30,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Ряшева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з головн. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 8·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. двірця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 8·40*.
До Белзця, Равї рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Язова: 8·15, 1·04 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·16, 6·50*. 9·50 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Броховича: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 6·50 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·16* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9 25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/5 до 30/9).
До Сконього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 2·50 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені грубим друком, а нічні поїзди (від 8 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 28 мінут (12-а год. підня середноєвр. 12·28 після львівского). — Інформаційне бюро в Львові (при промінаді біднів за ратушев їдучи) ул. Краківска ч. 9. 33

Відзначаючий абітуріент математик і фільольог гвардає лекциї у Львові. — Іван Дзьомба, Арсенальска ч. 2, І. поверх, 5 дверї.

501 2—2

Фортепян короткий, майже новий, чорний, саньоновий штуц концертовий продам дешево: М. Войнарович, Львів, Скарбківска 5.

419 1—2

Смачні тіста на десертовім маслї, штука 4 кр., поручає *Цукерня Анелї Куртах,* Ринок побіч Народної Торговлї. 1—3
627 родної Торговлї.

Семінарист з укінченим III. роком, приготовляючий ся приватно до матури, глядить лекції на провінцію. При нагоді може уділяти лекції гри на скрипці. Зголошення під: М. Т. К 80. Самбір. 6 0 1

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН
ЛІТОҐРАФ
Львів, Скарбківска ч. 35
напротив школи Шашкевича
виготовляє
грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошення на вінчання, етикети, мапи, образи, взагалі все, що входить в обсяг его знання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестини, а 3 до гафту 5 кор.) 380

ДАХІВКУ

добірну, дуже легку червону або смоловану

поручає найдешевше фірма

Братя Мунд

Склад матеріялів будівельних
ЛЬВІВ
Сикстуска ч. 22.
Телефон 605. 4 1 4

Пошукує ся дяка безженного з красним голосом і бездоганними обичаями, котрий хотівби тут оженити ся. Дівчина пристойна, 17 літ, господарна, есть господарство около 10 морґів поля і нова хата. Оженивший ся з нею міг би бути дяком в чотирохселах а если би був спосібний то і писарство мігби легко дістати. Зголошувати ся належить до уряду парохіяльного в Волиці почта Буківско. *Алексей Очабрук* парох. 2 1

Сливки „Квечи“ по 2 К 50с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Залїщик. 568 7—10

Обід 25 кр.

росіл, печеня і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цїнах в **Молочарни ул. Домініканьска 5.** *З поважанєм*
552 6—7 **Катарина Лядра.**

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 240—?

Климентій Федуньо
переплетникъ бібліотеки Ц. К. львовск. университету
поручає
свое переплетиче и ґалянтерійне заведеніе
у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 866
Подоймає ся всякихъ роботъ, особливо переплету Служебниковъ, Евангелій, Молитовникѣвъ, Библіотечныхъ книгъ Альбумѣвъ, Мапъ, Данielьомѣвъ и. т. ин. по умѣренныхъ цѣнахъ.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярії (біля ул. Льва Сапіги).

В Четвер 24 вересня 1903.
ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.
По раз третий у Львові
Виступ сьвітової слави усмирителя
Mstr. Thompson'a Бразилійця
зі своєю жінкою **Miss Thompson** знаменитого зі своєї тресури слонів.

Mstr Thompson зі своїми тресованими слонями зачудовував у Лондонї, Петербурзї, Відни, Парижи, Берлинї і т. д.

I) Пантоміна. 2) Слонї з шинелями яко музиканти. 3) Слонь яко цирулик. 4) Слонь яко рекрут. 5) Слонь при телєфонї. 6) Слонь дозорець хорих. 7) Іспаньскі танцї і турбільон, виконані панею Thompson зі своїми слонями.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—

Сьвітло церковне
спродаю і висилаю просто з фабрики „**Apollo**“ в скринках від 30 кільо почавши по цїнї фабричній, а именно:

Церковне (Іа „**Apollo**“ по 160 Корон за 100 кільо. (ІІа з фабрики „**Apollo**“ по 140 Корон за 100 кільо.
столове (патички) (Іа „**Apollo**“ по 150 Корон за 100 кільо. (ІІа з фабрики „**Apollo**“ по 130 Корон за 100 кільо

кромі транспорту виносячого около 6 Корон за 100 кільо. *Скринка і опакованє даром.* Закупивши більшу партию сьвітла в звісно найславнїйшій фабрицї „Apollo“ у Відни есьм в можности зачисляти се найлучше сьвітло по небувало доси так дешевій цїнї.

ВИНО ЛИТУРҐІЧНЕ.
Угорске і Австрийске в бочках на 50, 65, 120 і 136 літер, в цїнї за літер 60 сот., 64 сот., 68 сот., 72 сот., 80 сот. і 1 Корона. — **Ґеґеляйска** за 136 літер враз з бочкою по 120 Кор., 130 Кор., 140 Кор. **Самородне** за 136 літер враз з бочкою по 130 Кор., 140 Кор., 150 Кор., 160 Кор., 180 Кор. і 200 Кор. **Токайске витравне і солодке** за 136 літер враз з бочкою по 320 Кор., 340 Кор., 360 Кор., 400 Кор., 500 Кор. до 600 Кор. У пів бочках також. Спродаю все loco стация зелїзн. в місци продукції і висилаю виріст зі славних винниць Д-ра Шобо в Міскольчу і Таллїя коло Токая, Палюджая в Прешбурґу і Стіфга в Кьйостернайбурґу, ц.к. надворних доставців, відзначених на всїх виставах сьвітових за доброту і натуральність вин. — На жадане висилаю посьвідченя що *вина з тих фірм чисто природні* поручені до цїлий *літурґічних*, а також мої цїнники і оферти специяльно франко. На сьвітло даю час заплати 3 місяцї, на вино 4 місяцї, або до місяця з опустом 2%. — Найлучша тепер пора до поробленя запасів на зиму, особливо для Вирел. Духовеньства, упрашаю за те уклінно о найчисленнїйші замовленя з повним довірем, а я ручу за солїдну доставу і обслугу.

Пробки вин висилаю в цїли вибору на жадане перед кождим замовленем.

Позістаю з глубоким поважанєм
Євґеній Мартинець
торговля кави, ґербати, вина і сьвітла церковного, Львів, пл. тор. Унії Берест. ч. 5. 609 1—6

Знаменитий
МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ
з власної пасїки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.
Всї відбирателї дуже вдоволені.
Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.
1·9 17—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

НАЙБІЛЬШИЙ В КРАЮ СКЛАД МАШИН ДО ШИТЯ

річна продаж 750 машин до шитя, на складї є все 200 машин до вибору. Машини обручкові і Central-Bobbin до гафту, від 65 до 88 зр. на рати. За готівку 10% дешевше. Курси науки безплатно. Шумні анонси заграничних фірм і громади вїзливих аґентів, що вештають ся по краю в тандитними машинами під назвою „Singer“, продають їх по соломоній цїнї, за що дістають 15 зр. від кождої продажі машини, зате купившим дістає ся лихий і дорого заплачений товар. Прошу домагати ся цїнників.

З поважанєм
ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ
Львів
Готель Жоржа.
519

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ

Дирекция Товариства „Ризница“ має честь повідомити Всч. Духовеньство, що росширила свою торговлю на доставу **ВИНА ЛІТУРҐІЧНОГО** з повною порукою, що есть чисто природне. Можемо доставити по 6 родів розличного вина літурґічного австрийского і угорского в бочках по 15, 25—30, 50—55, 100—120 літрів, також в фляшках (скринка містить найменше 12 фляшок), в слїдуючих цїнах: ч. А—1 літр по 60 г., ч. А—2 по 68 г., ч. А—3 по 72 г., ч. А—4 по 80 г., ч. А—5 по 84 г., ч. А—6 по 1 К., — дальше угорскі вина: ч. У—1 літр по 64 г., ч. У—2 по 68 г., ч. У—3 по 70 г., ч. У—4 по 80 г., ч. У—5 по 1 К, ч. У—6 по 1·10 К. В фляшках (на 0.7 літра) буде стояти вино в цїнї одного літра з додатком 20 г. за фляшку і прч. Близші услівя доставы суть ті самі, що і у продуцентів, а именно: бочка вчисляє ся окремо; коли однак она до 6 тиждїв буде franco і висїркована відослана, то належитість за ню потручає ся від фактури. Скринка або ембалаж числить ся дешево по цїнї закупна, але назад не приймає ся. Доставу до зелїзницї і порто поносить купуючий. Вино має бути уплачене до 3 місяців від дня фактури, або до місяця з опустом 2%. Надходить осїнь, час найвідповіднїйший, щоби заосмотрити ся в вино літурґічне на час зими. Поручаєм проте Всч. Духовеньству тую нову галузь в товарах Товариства „РИЗНИЦА“ і просим о як найчисленнїйші замовленя з повним довірем на солїдну доставу.

535 5—10 **Дирекция Товариства „Ризница“.**

Товариство взаїмних обезпечень
Львів, ринок 10, ДНІСТЕР дім „Просьвіти“
одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **уділяє аґенциї селянам** особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

ЯКОВ КАГАНЕ
у Львові, Сикстуска ч. 12.

Найлїпші ґрамофони з оріґінальною маскою о 10% дешевше від цїн фабричних: **концертові плити** в найбільшім виборі і найновійші знимки по **К 5·40**; малі плити по **К 2·70.**

Всякі **НАПРАВИ** виконує як найскорше.

Припоручення з провінциї відворотною почтою.

Прошу жадати цїнників.

580 9 10

Експорт до всїх держав европейских!!!

Виріб красний.

Египетскі тутки і паперці

554

АІДА

суть найлучші узнані.

Виріб красний.

Головний склад: „АІДА“ Львів, ул. Панъска, ч. 10.

Особам, які на кредит не рефлектують, даємо 4% опусту.

Специяльний

Особам, які на кредит не рефлектують, даємо 4% опусту.

СКЛАД ДИВАНІВ
під фірмою
MAGASIN „AU PRIX FIXE“
Львів, Галицка 16,

пбмпоручає Вповажаній П Т Публиці величезний вибір різних родів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як так ж всїляких предметів декорацийних по незвичайно низьких цїнах.

Особливу сензацию виконують наші правдиво перські, смирненські і оріентальні дивани, котрі прикладно можна набути по неймовірно низьких цїнах. 551 3—16

Полекші в сплатах після умови без підвишеня цїн. | **Полекші в сплатах після умови без підвишеня цїн.**

Цїнники на жадане безплатно і franco.

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28–40. Найбільший вибір лише в спеціяльній роботи колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА
у Львові, ул. Коперника 5.
585 5 (3)

Десероввиний оград
з Візентайских гір, найлїпший і найсмачнїйший угорский виноград лїчничий, найлїпшопороди в кошиках по 5 клґр.

		Кор. З
5 клґр.	сливок . .	К 2·50
„	грушок . .	„ 2·50
„	яблок . .	„ 2·50
„	помідорів .	„ 1·50
„	кавунів . .	„ 1·50
100 клґр.	десерового винограду . . .	К. —·48
„ клґр.	туркестанських кавунів .	—·16
„	воноск. кавунів .	—·12
„	помідорів . .	—·16

доставляє
Edv. Aleks. Mathè
Gyöngyös, Ungarn.
586 3—0

Гетьманьска 10 **Отвираю в суботу 26 вересня о годинї 7-ій вечером**
нередтим Валова 9.

під фірмою

ЕМИЛЬ ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю специяльних вин,
делікатесів і овочів полудневих
в сполученю з **КОМНАТАМИ ДО СЬНІДАНЬ**

Девізою моєю є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність.

Поручаючи мое нове предприемство Высокоповажаній Р. Т. Публиці, пишу ся з поважанем
Емиль Левицкий.
804 2 6

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Інституту Ставропіґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 204. Львів, Четвер 11 (24) Вересня 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік . . 32 к. на пів року . . 16 „
за границею: — 44 к. — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і виклики приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Початок кінця.

Як ми се вже передсказали перед двома днями в нашій статї про ситуацию, витворену цїсарским розказом до армії, виданим на закінчене галицких маневрів в Хлопах, зі сторони Відня наступив недвозначний зворот на дорогу компромісової полагоди конфлїкту між Мадярами а „угорским королем". Мадяри, мистцї в політичній грі, з'уміли наче на зазив заінсценївізувати навечерє революциї, втягнувши в гру по черзї всї відповідні чинники, починаючи від університетскої молодїжи і брукової преси до найповажнїйших партий та самого парламенту, що на жадане кількох клюбів якраз нинї збирає ся на надзвичайне засїданє для ухваленя адреси у відповідь коровї. Рішаючі віденьскі круги, котрих політику загалом характеризує пильне вимиманє усякого ризика та сьмілївшого кроку, не поважили ся піти — як то каже ся — „на ножі" з Мадярами, без огляду на се чи Мадяри зірвали би ся до отвертої резольти, чи — що вже нї трохи не було би вигідне для Відня, але що за се цїлком певно дало би побіду Мадярам — до революциї тихої але постійної і консеквентвої. І корона попробувала навязати назад прірвані нитки згоди з мадярским народом та позискати собі мадярских політиків заповідженем уступок, а ужила до сего відручного письма, яким цїсар іменував гр. Куен-Гедервария в друге угорским міністром-президентом.

Для політичної ваги сего письма наводимо его в цїлости. Звучить воно:

„Любий гр. Куен Гедерварїе! Батьківске мое серце переповнене глибоким сумом задля гідних спочутя обставин, котрі політичне житє моєї дорогої Угорщини вже від місяцїв засуджують на безплідність, загрожуючу функціонованю адміністративної махіни.

„Коли 1867-ого року між краями моєї угорскої корони а коронними краями і королївствами, заступленими в віденьскій раді державній, установлено средства спільної оборони, виплываючої з Прагматичної Санкциї, — § 11 артикулу XII-ого угоди постановив, що справи, дотикаючі одноцїльного веденя управи і внутрішної орґанїзациї спільної армії, мають бути повірені менї.

„Від часу заключеня угоди мій угорский нарід зробив великі поступи. З вдоволенем глядїв я на сей радісний розвиток, добачуючи в нїм новий доказ сего дїла, що сотворило взаїмне довіре корони і народу. Так має бути і так має лишити ся і на будуче. Ласка Божого провидїня коронила доси наше конституцайне житє від усякого поважного потрясеня. Тілько тверезість і розвага народу, докладне розвиленє усїх входячих в гру великих інтересів може нас так само й на будуче укоронити від усяких досьвідів. Отже есть моїм королївским обовязком звернути увагу народу, що я і тепер також строго придержую ся угоди.

„Есть моїм пересьвідченем, що дух, котрий сотворив се дїло, і нинї в давній силї живе в умах народу.

„Так само, як я по всяк час пильнодбав, щоби з'обовязаня, приняті на основі сего закону, з кождого боку були чесно і сумлїнно виповнені, так само я рішений і на дальше удержати прислугуючі менї права та ненарушено віддати їх моїм наслїдникам. Коли угорский сойм сі мої права признав, мав се на увазї, щоби удержати велико державне становище монархії, а через те запевнити силу і безпеченьство власній вітчизнї і власному народови. Як раз тому не міг я згодити ся на заряджена, котрі в послїдних своїх консекциях ведуть до ослабленя обох держав монархії і котрі могли би наразити одержаву по моїх предках спадщину на небезпеку занепаду.

„Не міг я отже згодити ся на сповненє сих жадань, що стремлять до таких перемін випробованих уже інституций, котрі не тілько не відповідають інтересам моєї дорогої Угорщини, але в дальших своїх консеквенцах могли би наразити інтереси країв моєї сьвятої корони. З другого боку не противлю ся здійсненю таких, виплываючих з мого королївского уповажненя, заряджень, що до котрих мої правительства зложили послїдними часами заяви в соймі, а котрі разом з точками Вам, Ґрафе, через мене виясненими, творять сї межі, в яких я вважаю такі заряджена за допускаємі.

„Довіряю Вашій бистроумности, що Ви представите законодатному тілу моєї, менї так близької Угорщини батьківскі мої замірн і що найдете щасливу розвязку так небезпечної для краю і для монархії ситуациї. В тім переконаню рішив ся я повірити Вам ще раз зложене кабінету, про що Вас осібним письмом рівночасно повідомляю.

Відень 22-ого вересня 1903.

Франц Иосиф вл. р."

В наведенім отсе відручнім письмі, що есть в суті річи маніфестом до мадярского народу, корона — як бачимо — старала ся вправдї застерегти ненарушимість та повну силу угоди з 1867 року, та рівночасно заявила готовість до уступок, іменно до тих, що вже раз запропонувала їх іменуючи впервє Куен-Гедервария президентом міністрів. Як звісно, обіймають сї уступки заведене в угорскій частинї армії державних угорских емблемів і відзнак, переведене мадирскої мови в військових школах га перенесене всїх офіцирів мадирскої народности з позаугорских полків до угорских. Як перша уступка надасть угорскій частинї спільної армії національний мадярский характер в формального боку, так послїдна знов вплине на внутрішну справдїшну мадиризацию армії. Реформою карного військового закону заспокоїть ся ще посту пові мадярскі елементи, котрі йдучи на компроміс мусять винести з него якійсь важнїйший здобуток для своїх виборців.

На всякій спосіб послїдне цїсарске відручне письмо, хочби не розвязало цїлком угорского питаня, буде золотим містком, через котрий лїберальне сторонництво знов буде могло прийти до керми та розпочати акцию проти опозициї і дефінітивно залагодити теперішну кризу.

Рада державна.

На початку вчерашного засїданя палати послів міністер краєвої оборони предложив закон, зміняючий ухвалений в попередній сесиї закон о контингентї рекрута в тім дусї, що покликане рекрута в скількости більшій, як в попереднїх роках може наступити лише тогди, коли відповідне підвисшене буде ухвалене також мадярским соймом.

Д-р Кербер виголосив промову пояснаючу причини скликаня парляменту на коротку сесию для нарад над одною лише справою. Бесїдник переходить історию справи контингенту рекрута в Австрії, на Угорщинї, о нерівности в обох державах викликаній тим, що угорске правительство цофнуло предложене в Австрії вже ухвалене.

Ще грізнїйше представляє ся ситуация з причини ріжних національних жадань поставлених в угорскім парляментї, котрі загрозили єдність армії і нарушують права найвисшого вожда, монарха, а тим також входять в інтереси сеї половини монархії. Теперішна хвиля вимагає злуки всїх сторонництв без ріжниці їх поглядів. Як-раз в таких хвилях показує ся найлїпше, як небезпечно є все змушувати правительство до уживаня § 14 і тим старити ся ослабити правительство. Гадаю, що се має лиш такий успіх, що ті, котрі § 14 роблять таким цїнним, нарушують свій маєток.

В часї кризи викликаної нашою просьбою о димісию, ми все ставали в оборонї прав сеї половини монархії, покликуючи ся на закони і на надзвичайні тягарі сеї половини монархії для удержаня спільної армії. Ми вказували на се, що на случай перетворена армії в дусї підвесених претенсий, Австрию поставлено би перед питанем, чи взагалї удержати теперішні відносини між обома половинами держави.

Ми заявили також цїлком отверто, що кождє австрийске правительство мусить уважати в цїлій повни весь прислугуючий ему вплив у всїх справах спільної армії.

Теперішний язик команди мусить бути удержаний, як довго буде тревати теперішна звязь обох держав. Рішене в сій справі вже наступило. Волею найвисшого вожда є, аби армія австро-угорскої армії лишилась так, як є, спільною і одноцїльною у всїх підставах ненарушеною.

Мотивуючи заряджене міністерства війни, бесїдник сказав: Ми уважали за великий блуд в часї, в котрім військова справа так цїлковито опановує ситуацию, аби одноцїлість і спільність австрийскої армії могла бути хоч би на хвилю квестіонована. Ми є за цїлковитою рівностию, але не хочемо, аби національні аспірациї знайшли дорогу до спільного війска. Тепер конечність сего надзвичайного заряджена відпадає. Одноцїльність спільної армії вже не може бути квестіонована. Ці випробовані уряджена суть запевнені а правительство буде пильнувати прав сеї половини монархії при установленю нових предложень військових.

Вертають у нас нормальні відносини. Беремо лише контингент після вимiру минулих лїт, як довго підвисшене не наступить також в другій половинї монархії. Правительство поробило приготовання, аби безпроволочно по ухвалї палати увільнено вояків третого року служби. Коли проволока буде продовженем службового обовязку вислужених вояків.

Палата буде тепер зібрана лише короткий час, бо радять сойми. За кілька тиждїв палата знов збере ся.

Внесене Перверсторфера, аби над промовою президента міністрів отворити дискусию, відкинено. Пп. Плачек, Шенерер і Хоц позголошували в обструкцийних цїлях наглі внесеня в справі цофненя заряджена міністерства війни. На внесене президента ухвалено радити разом над всїми трема внесенями. По промовах кількох послів засїданє перервано і дискусию відложено на нинї.

П. п. Дершата, Ґрос, Бернрайтер і Люегер поставили наглє внесене з жаданем ухваленя предложеного правительством закона о контингентї рекрута в наглій дорозї. П. Бакса поставив наглє внесене о зміну військового закона в тім дусї, що час презенцийної служби кінчить ся в третім роцї дня 30 вересня. П Дашиньский поставив наглє внесене о зміну § 8 військового закона в той спосіб, що час служби в лінії тревае 2 роки а в резервї 7 лїт. П. Хоц зголосив наглє внесене о заведене загального голосованя.

П. Шенерер вніс інтерпеляцию в справі заведеня нїмецкого язика державного і в

Михайло Коцюбинський.

На камени.

(Акварея.)

З одинокої на цїле татарське село кавярнї дуже добре видко було і море і сірі піски берега. В одчинені вікна й двері, на довгу з кольонками веранду, так і тислась ясна блакить моря, в нескінченість продовжена блакитним небом. Навіть душне повітря лїтної днини приймало мягкі синяві тони, в яких танули і розпливались контури далеких прибережних гір. З моря дув вітер. Солона прохолода привадживала гостий, і вони, замовивши собі каву, мостились біля вікон, або сїдали на верандї. Навіть хазяїн кавярнї, кривоногий Мемет, пильно стежучи за потребами гостий, кидав своєму молодшому братови: „Джепар! бір кафе... екі кафе!.." *), а сам вихилявсь у двері, щоб одітхнути вохким холодком та зняти на мить з голеної голови круглу татарську шапочку. Поки червовий од задухи Джепар роздував у коминку жар та постукував рондельком, щоб вийшов добрий „каймак**), Мемет вдивляв ся у море.

— Буде буря! обізвав ся він, не обертаючись. Вітер дужчає — он на човнї збирають вітрила...

Татари повернули голови до моря. На великому чорному баркасї, що, здавало ся, повертав до берега, справдї звивали вітрила. Вітер надував їх, і вони виривали ся з рук, як великі білі птахи; чорний човен нахилив ся і лїг боком на блакитні хвилї.

— До нас повертає, обізвав ся Джепар; я навіть пізнаю човен — то грек сіль привіз.

Мемет теж впізнав греків човен. Для нього це мало вагу, бо опріч кавярнї він держав крамничку, також єдину на все село і був різником. Значить, сіль йому потрібна.

Коли баркас наблизив ся, Мемет покинув кавярню і подався на берег. Гості поспішили вихилити свої філїжанки і рушили за Меметом. Вони перетяли круту вузку вулицю, обігнали мечет і спустились камінястою стежкою до моря.

Синє море хвилювалось і кипіло на березї піною. Баркас підскакував на місци, хлюпав, як риба, і не міг пристати до берега. Сивоусий грек та молодий наймит — дангалак, струнký і довгоногий, вибивали ся з сил, налягаючи на весла — однак їм не вдавало ся розігнати човен на береговий пісок. Тодї грек кинув у море котвицю, а дангалак почав швидко розувати ся та закачувати жовті штани вище колїн. Татари перемовлялись з берега з греком. Синя хвиля скипала молоком біля їх ніг, а відтак тавула і шипіла на піску, тїкаючи в море.

— Та вже готовий Алї? крикнув грек на дангака.

Замість одповіди Алї перекинув голі ноги через край човна і скочив у воду. Зручним рухом він підхопив у грека мішок з сілью, кинув собі на плече і побіг на берег.

Його струнка фіґура у вузьких жовтих штанах та синій куртцї, здоровий, засмаленний морським вітром вид та червона хустка на голові — прегарно одбивались на тлї блакитного моря. Алї скинув на пісок свою ношу і знов скочив у море, занурюючи мокрі рожеві литки у легку й білу, як збитий білок, піну, а далї мнючи їх у чистій синій хвилї. Він підбігав до грека і мусїв ловити мент, коли човен опускав ся врівень з його плечем, щоб зручно було принять важкий мішок. Човен бив ся на хвилї і рвав ся з котвицї, як пес з ланцюга, а Алї усе бігав од човна на берег і назад. Хвиля здоганяла його та кидала йому під ноги клубки білої піни. Часом Алї пропускав зручний мент і тодї хапав ся за бік баркаса і підпливав ся разом з ним до горя, мов краб, приплюснений до кораблевого облавка.

Татари сходились на берег. Навіть у селї, на плоских дахах осель, з'являли ся, не важаючи на спеку, татарки і виглядали звідти, як барвні квітки на грядках.

Море де-далї втрачало спокій. Чайки линялись з одиноких берегових скель, припадали грудьми до хвилї і плакали над морем. Море стемнїло, зміцнилось. Дрібні хвилї зливались до купи і мов брили зеленкуватого скла непомітно підкрадались до берега, падали на пісок і розбивались на білу піну. Під човном клекотїло, кипіло, шумувало, а він підскакував і плигав, немов ніс ся кудись на білогривих звірях. Грек часто озирав ся і з трівогою поглядав на море. Алї прудчійше бігав од човна на берег, весь забризканий піною. Вода при березї починала каламутитись, жовкнути; разом з піском хвиля викидала з дна моря на берег каміння і тїкаючи назад, волїкла їх по дні з таким гуркотом, наче там щось велике скреготало зубами й гарчало. Прибій за яких пів години перескакував вже через каміння, заливав прибережну дорогу і підбирав ся до мішків з сілью. Татари мусїли відступити назад, щоб не замочити кацїв.

— Мемет! Нурла! поможіть, люди, а то сіль підмочить... Алї! іди ж туди, хрипів грек.

Татари заворушили ся, і поки грек танцював з човном на хвилях, з нудьгою позираючи на море, сіль опинилась в безпечному місци.

Тим часом море йшло. Монотонний, ритмічний гомін хвиль перейшов у бухання, — спочатку глухе, як важкий сопіт, а далї сильне й коротке, як далекий постріл гармати. На небі сірим павутинням снувались хмари. Розгойдане море, уже брудне і темне, наскакувало на берег і покривало скелї, по яких потому стїкали потоки брудної запіненої води.

— Ге ге!.... буде буря! кричав Мемет до грека... — Витягай на берег човен!...

— Га? що кажеш? хрипів грек, намагаючись перекричати шум прибою.

— Човен на берег! гукнув що сили Нурла...

Грек неспокійно закрутив ся і серед бризків і рику хвиль почав розпутувати ланцюг, уязувати мотуззя. Алї кинув ся до цепу. Татари скидали кацї, закачували штани й ставали до помочи. Врешті грек підняв котвицю і чорний баркас, підхоплений брудною хвилею, що з ніг до голови замила татар, посунув до берега. Купка зігну-

*) Одна кава!.. дві кави!
**) Піна на кавї.

Випирайме нїмецкі вироби! 4—8
Ново-отворений в домі під ч. 14, при площи Галицкій у Львові
СТАНИСЛАВА СТШАЛКОВСКОГО
склад машин і бронзів та ґальваноплястичних виробів звісної фабрики Івана Серковского в Варшавї — поручає: лямпки кухонні висячі звиклі і озідбні і т. д.

армії. П. Сильвестер інтерпелює, що виконання Австрією права vet-a при виборі папи півурядово не заперечено, однак доси нема автентичного потвердження зі сторони правительства. Інтерпеланти домагають ся, аби президент міністрів заявив, чи знає о тім. П. Бомба виїс інтерпеляцию в справі відложення чинної служби учителїв.

Слідуюче засіданє нині.

ТЕЛЕГРАМИ.

Цар у Відни.

Відень. Цар приїде до Шенбруну дня 30 с. м. і разом з цісарем поїде на полованє до Мірцштегу в товаристві Голуховского і Лямсдорфа. Се полованє буде рівночасно конференцією між обома монархами.

Програма Куена.

Будапешт. Куен був вчера на зборах либеральної сторонництва і заявив там, що цісар дуже жалує, що его розказ через непорозуміне викликав таке огірченє серед Мадярів. Опісля відчитав Куен новий маніфест цісаря. (Про се пишемо на вступнім місци. *Ред.*) зазначуючи, що зміни в армії условленні обома правительствами суть санкціоновані в названім цісарскім письмі. З реформ, які мають бути введені, найважніїші ті, що відносять ся до мадярскої мови в військових заведеннях. Там буде часть предметів викладати ся виключно по мадярски. Правительство Куева є тілько п е р е х і д н е; воно має на меті удержати добру звязь між короною а народом.

На вечірнім засіданю ухвалила либеральна партия одноголосно, що супротив заяв Куена іменем корони в і д п а д а є п о т р е б а д а л ь ш о ї д и с к у с і ї н а д р о з к а з о м ц і с а р я д о а р м і ї. За тим голосувала — що дуже важне — також ґрупа Апонїи і сам Апоні.

Будапешт. Сторонництво Коштута ухвалило одноголосно внести на нинїшнім засіданю проект адреси в справі розказу до армії.

Будапешт. Завтра буде оголошений склад нового кабінету.

З Сербії.

Білград. Кабінетова рада під проводом короля ухвалила скликати скупштину на день 28 с. м., по чім міністерство подало ся до димісиї, котру король принав.

Македонія.

Відень Між Сербією а Болгариєю ведуть ся від довшого часу переговори в справі спільного поступованя в македоньскій справі. Коли король Петро був в Нїшу, принав там потайни шефа кабінетової канцелярії кн. Фердинанда. Відтак секретар короля Петра від'їхав до кн. Фердинанда.

Софія. Турецкий комісар повідомив устно правительство о готовости Туреччини до переговорів в справі успокоєня Македонії. Болгарске правительство заявило, що зачне переговори доперва тогди, коли одержить предложенє на письмі.

Царгород. З віяятів скопельского, солунського і монастирского доносять о численних битвах, при чім повстанці мали богато убитих. Від суботи від'їхало до Солуня і Адріянополя 300 молодих офіцирів. Війну з Болгарією уважають тут за річ певну. Болгария мала скликати 30 батальйонів резерви.

Від Адмїністрациї.

При змінї місяця і кварталу просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць жовтень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 4-го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

НОВИНКИ.

— **Про науку рускої мови в реальних школах** пишуть нам з кругів учительских: Дуже добре зробили Ви, що звернули увагу з нагоди реальної школи в Снятинї на покривдженє науки рускої мови в реальних школах. Що-до науки сеї мови обовязує тепер закон краєвий з дня 24 серпня 1899 ч. 108 Взк., після якого наука другого краєвого язика є предметом з г л я д н о - о б о в я з к о в и м і то для тих лише учеників, котрих родичі або опікуни зобовяжуть ся посилати їх на тоту науку бодай через два роки. Той самий закон каже, що по всїх реальних школах м у с и т ь бути дана можність ученикам побирання науки другої краєвої мови і тому науку рускої мови орґанізує ся навіть в реальних школах на заході, та тілько зде, що після плану галицких реальних шкіл ухваленого соймом а затвердженого розпорядком міністерства просьвіти з дня 1 мая 1900 ч. 4202 тревати має наука другої мови краєвої всього три роки починаючи з кляси IV-ої а кінчаючи на клясї VI-ій. В послїднім часї наступила о стілько зміна, що наука починає ся вже з кляси III-ої і так оно зарядженo також в новоосновапій реалцї в Снятинї. Вулоб-дуже пожадано, щоб руські члени ради шк. кр. і наші соймові посли, до котрих компетенциї се належить, заняли ся справою науки рускої мови по реальних школах і виєднали, щоб знесено обмеженя що-до клас, бо нема причини, чому-б ученики ждали з наукою своєї рідної мови аж до III-ої кляси і забували те, що винесли з дому та чого навчили ся вже в народних. Наука другої мови повинна подавати ся всїм в цілій реалції, то є ученикам всїх клас від I-ої до послїдної, а се показує ся тим паче потрібним, що приплив Русинів — як се знаємо з Тернополя, Львова а тепер і зі Снятина — до реальних шкіл більшає і є зовсїм оправдане домаганє, щоб науку рускої мови і літератури поставити на тій самій висотї, як се є по польских ґімназиях. — Принагідно зазначую, що в краєвій рільничій школї в Суходолї коло Коросна не вчать зовсїм рускої мови, хоч там на 48 учеників аж 22 Русинів. Сею справою повинні-б також занятися наші посли в соймі. Знов же в краєвій школї тканій в Коросні не вчать не то рускої мови, але навіть релїгії, чим вже заняти ся повинен еп. Чехович. А треба знати, що там Русинів через половину...

— **Польска мобілїзация.** Дня 21 с. м. відбув ся в Буську новий „wiec“ в цїли будованя Польщі на Руси. Про сю мобілїзацаю на кресах пишуть нам: На день 21 вересня скликав комітет для будови Польщі na kresach „wiec parafialny“ до Буська. Характерне було вже само оголошенє, бо містило таку програму: 1) Торжественне богослуженє і похід на місце зборів; 2) о год. 1-ій *przyjęcie ludu, себ-то хапатня*; 3) о год. 2-ій отвореное зборів маршалком повітовим і „przemówienie najznakomitszych mowców“; 4) внесеня і інтерпеляції; 5) похід під хрест стичневий на цвинтар. Перша точка порядку дневного видала еще найлїпше для Поляків, бо бодай ніхто з Русинів не чув, що там ks. Obrządkiewicz говорив в своїм патріотичнім казаню. Дуже інтересно виглядала хапатня. На неї давали квітки і за кождий такий квіток мож жна було дістати кавалок ковбаси, хліба і 2 пляшки пива. Один з Поляків сказав в приватній розмові: „Cóż robić, chłopa czy polskiego, czy ruskiego ma zej na wiec nie zaciągnie“. Вступ на місце зборів мали первісно мати лише патентовані, котрих можна було пізнати по біло-червоних стяжках, попричіплюваних на грудях і то лише мужчини. Женщинам виразно заказав польский ксьондз в костелї, щоби не приходили. (Бояв ся Русинок!) Тож коли зближав ся хто до брами, незнаний сторожи огневій, котра робила господарову службу, то та відганяла его, а одному з наближаючих ся наших питомців, що хотїв послухати віча, сказано: „ch to w swy norgi knorgki się wywodzą“. Збори отворив п. Thulie, а перший забрав голос кс. Штирак з Золочева. Той бесїдник вихваляв наперед під небеса релїгію римо-кат., яко релїгію п о л ь с к у і приймов до такого висновку, що всьо, що є латиньского обряду, є Поляками. Забув сердега, що до римо-кат. костела належать еще инші народи, що не суть зовсїм Поляками. Через той свій висловок хотїв кс. Штирак завдати брехню Русинам лат. обр., котрі себе не лише до Русинів причисляють, але ними в дїйсности є і ніколи не перестануть бути. „W żaden spo ób — казав — nie mogę pojąć, jak może być ktoś, kto jest rzym. kat. obrządku, Rusinem. Prędzej może być przeciwnie, to jest może być Po'ak grecko-kat. obrz.“ значить „to co inaczego!!“ Щоби Русинів лат. обр. до церкви не допустити, радив кс. Штирак дитину охрестити в дома з води, а в догідній хвилї занести до костела і довершити всїх формальностий. Опісля той самий кс. Штирак, забувши ся, признає Русинам рацию, бо сказав: „Ci Rusini mają trochę racyę, że uważają was za Rusinów, a wiecie dlaczego? bo wy w domu mówicie po rusku“. Се вже було сказане на те, аби „лацїнїки“ говорили тільки по „polsku“. Мусите — казав він Русинам — змінити свою бесїду мусите ізза вашої лат. релїгії стати Поляками, значить: мусите свою народну бесїду, перекручувати на якесь дивовиже, з якого кождий, навіть Поляк сьміє ся, — бо так хоче кс. Штирак. Так і Німец є лат. обр., тож ідіть отче Штирак і его вчити і его скличте на wiec parafialny та скажіть ему, щоби закинув німецку мову, а вчив ся польскої і став Поляком, зробіть те саме з Французом, пустїть ся на місіонара sui generis. Забудьсьте отче Штирак, що о народности рішає не віроісповіданє, а виключно материна мова. В кінци поставив бесїдник резолюцию, що протестує против називаня Русинами людий лат. обр. і взиває всїх їх до уживаня виключно тілько польскої мови. Дальший бесїдник, виказував, що ціла Галичина виключно польский край. Его наслїдник нарікав на брак промислу в нашім краю, на лихе положенє економічне, а не сказав нїчого про визиск зарібників польскими „opiekunami ludku“, про нелюдске обходженє ся з хлопами всїляких підпанків. За то нарікав, що вивозить ся дерево за границю тай в той спосіб промахнув ся, бо хлоп дерева не вивозить, але навіть сам не має чим запалити, дальше сказав, що спроваджує ся до краю хліб моравский, а свого ся бридать, а не сказав хто. Хлоп навіть не знає, що то за диво той хліб моравский, тілько пани, маючи досить гроший, можуть хліб з Моравии спроваджувати. Хлоп був би дуже задоволений, аби тутешнього хліба мав все подостатком. Пан референт повинен був з тим рефератом поїхати куди инде, на які паньскі збори, а не на wiec ludowy до Буська, бо тому, чого він хоче, „lud“ порадити не може. В кінци акад. Зебровский давав пораду, в який спосіб зробити окупацию Руси, именно через budowę kapliczek, zakładanie czytelni, kółek rolniczych, polskich szkół. Не досить було однак комітетови того доброго, бо висадили ще на трибуну війта з Грабови Грещука, котрий з початку дув в паньску трубу, але потім злив паньских офіциялістів зимною водою за їх нелюдске обходженє ся з робітниками взагалї, а особливо при виплаті того гірко запрацьованого крейцара. Цїкаво було подивити ся тодї на п. Богдановича, управителя дібр ґр. Баденього, котрий був головним комендантом при скликаню того вецу. Промавляв еще другий селянин, Табішевский з Кізлова такою польщиною, що і сами комітетові сьміяли ся, а кс. Актиль, голова віча, коли вже вийшов на трибуну, щоби замкнути віче, не міг повздержати ся від сьміху. По короткій промові з а п р и с я г а є п р и с у т н и х, щ о б и в с е л и ш е п о п о л ь с к и г о в о р и л и, та щоби виконували всьо, що чули на вічу, щоби не слухали аґітаторів, котрі страшать людий, щоб не йшли на руські віча і т. п. В той спосіб доконано остаточної цїли „wiecu“ перекабаченя Русинів лат. обряду на Поляків під проводом шляхти і других „родаків“. Додати еще мушу, що на хапатню було замовлене вже наперед 100 кл. ковбаси, 200 бохончиків хліба і 60 чвертівок пива. Здає ся досить, щоб здеморалїзувати в користь Польщі несьвідомих людий.

— **Памятник „круля Ягелли“** відновлює польска гаката в Городку під Львовом. Цїль тої штуки, як всїх подібних насаджувань памятників на Руси, є насильне надане польского характеру рускій земли. Користаючи зі своєї хвилевої переваги і помочи „сил... ним мєра сего“ аранжери торжества роблять все, щоб польска штука удала ся як найлїпше. Маси несьвідомого народу замовлено вже тепер, до співучасти приєднано не вість архиєпископа Більчевского і вірменьского архиєпископского Теодоровича а яко „mow... oltra-patryotyczny“ має вступити звісний з Громнїцкі з Бучача. З Львова виїде ще „бжаскем дня“ капеля народова, щоб виграва на торжестві „Еще Польска не згінела“ і инші подібні пісні і звуками труб підкрести торжественність хвилї. Трїюмфують — до часу...

— **Пан директор Войцеховский при дальш... культурній роботї.** До першої кляси вправ... руским язиком викладовим при львівській женьскій семинарії учительскій вписала ... сего року ученця обряду латиньского (... матерї) Катерина Грициняк. Хотяй родичі дитини мешкають далеко від школи, то все таки рішали ся записати єї до сеї школи, бо хотїли щоби їх дитина учила ся в рускій школї. Факт сам собою цїлком звичайний, бо в паралельній школї з польским язиком викладовим бувае рік-річно кільканадцять дівчат руского обряду. Пан директор вписав дитину до рускої школи і два дни ходила она до неї. По двох днях переписав пан директор цїлком своєвільно ученицю з школи з язиком викладовим польским. Коли дитина, з запухлими від плачу очима, прийшла до дому і розповіла все родичам, мати тїр пішла зараз із нею до дирекциї семинарії, хотячи зажадати від пана директора, щоби полишив дитяну в рускій школї, а звернув метрику, а она запише єї до иншої школи. Але п. директор видав службі строгий наказ, щоби єї до него недопустили. Кілька днїв ходила бідна мати зарібниця та не може дістати ся перед могуче лице п. директора. Запитуємо Вп. п. віцепрезидента краєвої ради шкільної д-ра Плажека, яким правом посьмів се зробити директор Войцеховский, і просимо, щоби поучив ві... що родичі, а не директор рішають о тім, до якої школи має ходити їх дитина! — *Безсторонний.* — [*Прим. Ред.* Подаючи повищу допись для ще повнїйшої характеристики славетного нового директора львівської женьской семинарії учительской, мусимо зразом, на основі досьвіду, зазначити, що само оголошенє в часописи того обурюючого грубого безправства директора, маючого сильні плечі у деяких фіґур краєвої ради шкільної, не принесе реального вислїду для покривджених родичів дитини перевиденої директором силоміць з рускої школи до польскої. Тут треба зробити так, як зробив подібно покривджений Русин Іван Сиротюк, пійшовши в авдиєнційний день з жалобою на директора Войцеховского до віцепрезидента п. Плажека і, представивши свою покривджене устно, вручив п. віцепрезидентови жалобу на письмі. П. віцепрезидент, як довідуємо ся, обіцяв, що справа полагодить ся користно — тай годї й подумати, щоби так не полагоджено, бож преціньже безправства директора не може брати на себе одвічальности сама краєва рада шкільна, коли яке безправство не лише було оголошене в часописи, але і увійшла до неї жалоба. Отже доки краєва рада шкільна не усуне п. Войцеховского з директури женської семинарії учительскої або не накаже строго ему, щоби не допускав ся безправства, доти кожде безправство, сповнене ним, треба подати до „Дїла“ і рівночасно удати ся з жалобою до краєвої ради шкільної на р... ки віцепрезидента д-ра Плажека].

— **Староство і страйкуюча громада.** З Жзномира пишуть нам: В жизномирскім дворі показала ся мабуть з причини недоглядівчно змінюваної форналки зараза між кінми (носатина, храк). На приказ власти забили доси 7 дворских коний і замкнули село Жизномир, т. зн., що не можна там ані запроваджувати коний ані виводити. Се для цїлої громади тяжкий удар. Тут постановило собі бучацке староство незаконно, ... з дня 29. II. 1880 (дневник держ. зак. ... 35), котрого §. 20 виразно каже: „Замкнене місцевости дозволене лише тодї, коли з ... разою получена більша і з а г а л ь н а небезпека і коли заражені з в і р я т а знаходять ... в більшій с к і л ь к о с т и с т а в е н“. В сей зараз нема, є она лишень у дворі, отже виповні вистало-б з а м к н е н е д в і р с к о ... стайнї, тим більше, що замкнене цїлої місцевости поручає закон уже як найостріший остаточне средство. § 20. згаданого закона подає наперед цїлий ряд лекших средств: „... разї небезпеки заразы і на час тої небезпеки можна зарядити: 1) Відокремленє, стереженє, або поліцийну обсервацаю заражених звірят — 2. б) Замкненє стайнї (обори, в городи, віддільного пасовиска); в) Замкненє пасовиска, або як се неможливе, то заказ... спільно гнати звірята з ріжних ставів спільно уживати доріг і вулиць, що ведуть на пасовиско; г) заказ спільного уживання колодязїв, водопоїв і місць, де плавають коний. Доперва п о с л і д н и м средством замкненє цїлої місцевости. Тимчасом діє ... ось що: дворских коний жене ся спільними дорогами з громадскими кіньми на пасовиско, а навіть до спільних водопоїв і плавання! Дворских коний уживає ся до роботи поли, хоч § 29. згад. закона виразно каже „Звірята, котрі стояли в тій самій стайни що заражені носатиною або суть п і д о з р і, або котрі взагалї здибали ся з ними та

---

*) Фонтан.

Прибори до кравеччини, як: Аплїкациї, Коронки кльоцкові, Тасьми Гузики, Підшевки — поручає найдешевше ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler у Львові, площа Галицка ч. 3. 605 6

що через те могли заразити ся, треба держати два місяцї в окремих будинках і під дозором сили. Та найкраще на кінци: тих забитих коний закопано так, що собаки повитягали їх і стерво розносять кругом а смрід іде по цїлім селї, та анї посесорский вірник війт анї цїла купа жандармів, що стережуть пана Корибліга перед страйкуючою громадою, не доносять про те до власти! Отже через вину правительственних орґанів зараза готова розлїзти ся по цїлій околици а передусїм знищити громадску худобу!

— **До відомости ц. к. Дирекциї почт.** Переїзджаючи через Сянік, вступив я з орудкою до уряду почтового. Там, не міг я найти нїгде рускої написи! Всюди виднїють написи лише польскі і одна напись нїмецка, а і тую перемазано олївцем. Quousque tandem?! [Прим. Ред. Чи Сянічани вносили жалобу до гал. Дирекциї почт а згляднo до міністерства торговлї?]

— **З просьвітного руху.** В Кальникові (в повітї мостиским) отворено дня 29. серпня нову читальню „Просьвіти“; там була вже одна читальня „Просьвіти“, однак одної було за мало, тому основано другу „за греблею“. Кальників — то одно з наших сїл, де люди самі дбають о просьвіту і де нема „хрунїяди“. До заложеня другої читальнї найбільше причинив ся Гринько Калявский, голова читальнї. В день отворення сеї читальнї Головний Виділ „Просьвіти“ прислав їй дар книжками вартости 25 К, за що Виділ читальнї складає горячу подяку. — Заходом читальнї „Просьвіти“ в Сколїм (селї) відбув ся недавно концерт в честь Т. Шевченка в сполученю з відограном двох театральних штук „Тато на заручинах“ і „Настоящі“. Як концерт так і представленє випали красно. Про сей концерт і его значінє та про перешкоди, які мали читальники що-до театральних представлень від самого голови читальнї, о. декана і пароха Мартинкова, здержали ми ширшу допись, якої задля недостачі місця ми доси не вспіли використати.

— **В справі руского Вищого Музичного Інституту у Львові.** Звиш 200 руских дїтий побирає науку в рїжних т. зв. „школах“ музичних у Львові, не числячи тих дїтий, які вчать ся у рїжних приватних недипльомованих учителїв й учительок, (переважно польскої народности) та у фельдфеблїв оркестр військових. Виймаючи консерваторию польского Товариства музичного инші школи не можуть мати претенсиї подати своїм еленам основну науку, бо нема там анї науки теориї музики, анї певної програми й методи в науцї; часто обмежаєсь там наука на „вибубнєнє“ кусника на „попис“. Тож і не дивниця, що ученики чи ученицї такої школи прийшовши опісля до доброго учителя, мусять звичайно зачинати від направлювання тих хиб, які набули в школї. А кілько то гарних голосів марнує ся наслїдком невдалих експериментів рїжних самозванчих „професорів музики“! — Специяльно наша руска публика запомагає своїм грошем таких учителїв та учительок музики „more gentium“, даючи ся ловити на низькі оплати за науку та потїшаючись тим, що для початкуючих вистане і „гірший трохa“ учитель... А преціньпогляд сей є дуже хибний, бо наяз фундамент повинен бути найсильнїйший, а ті, що кладуть его себто учителї початкуючих, повинні бути найлучшими педаґоґами. Тож і не диво, що при такій байдужности руских родичів і опікунів лучають ся тілько дуже рідко случаї, що руска дитина, хочби найбільшого таланту, вибразує ся в музицї як слїд. За те на пописах рїжних „шкул музичних“ ґрають рускі дїти „Вєньце мельодий польскіх“, а родичі платять за програми, з котрих дохід призначений на „Товаржиство школи людовей“... Колиж сего року основано у Львові руский „Вищий Інститут музичний“ на взір консерваторий заграничних і понликано на учителїв найвизначнїйші дипльомовані сили учительскі, то чейже вже відпадає потреба записувати рускі дїти до польских шкіл музичних. Про потребу і високе значінє „Вищого Інститута музичного“ для Русинів писав у двох фейлетонах „Дїла“ проф. Н. Вахнянин в цїнній і богато поучаючій студиї „В справі потреби заснованя Музичного Інститута у Львові“. Вп. Автор при кінци сеї студиї начеркнув і програму Інститута (наука музики, як вокальної так інструментальної, на всїх інструментах) і сконстатував, що „шкільну оплату примінено до сущих материяльних средств нашої суспільности“. Основателї Інститута з правдивим пожертвованєм і найщиріймою охотою взялись за велике дїло, — тепер черга на руску суспільність належно оцїнити се дїло — користати зі свого руского Інститута і піднести его до найвищої поваги й слави!

— **Реальности у Львові новонабуті Русинами** (з Виказу змін властителїв реальностий в послїдних часах): Жіноча промислова спілка „Труд“ набула реальність в Ринку ч. 39. за 124.740 К.; — д-р Кость і Ольга Левицкі набули реальність при ул. Курковій ч. 20. за 42.000 К, а д-р Стефан Федак реальність при ул. св. Софії ч. 10. А. за 23.000 К; — „Народний Дом“ набув реальність при ул. Курковій ч. 14. за 78.000 К на бурсу, яка містила ся доси в Народнім Домі. — Знов же д-р Лев Павенцкий продав часть парцелї при ул. Скарбківській ч. 23. за 13.000 К. — Ті дати беремо від одного руского дневника, хоч не знаємо, яка цїль оголошування в рускій часописи того рода дат. „Słowo polskie“ вже перепечатало невмісну новинку, відстрашуючи тим Поляків від продаванья реальностий Русинам.

— **Артистична вистава в честь памяти Івана Котляревского.** З нагоди торжества відслоненя памятника Котляревского устроєно в Полтаві рівночасно, для тим більшого звеличаня відродителя української літератури, виставу образів в честь его памяти. Сеса вистава знайшла таку велику симпатию у публики, що продовжено ей на два тиждні. На виставі звертають на себе увагу рисунки і студиї П. Д. Мартиновича, старинні типи українського житя і українські пейзажі С. І Васильковского; — дуже займаві студиї з рїжних місць України і Волинї А. Г. Сластьони; — студиї дебютантів, артистів-любителїв з рїжних сторін полтавскої ґубераїї.

— **Столїтну річницю отворенє театру в Київі** обходити буде сего року київска постійна драматична трупа торжественним представленєм. А що перед стома роками український Київ мав зовсїм инакший характер щодо населенє, як сегодня, именно Москалїв було в нїм мало, а Поляки грали виднїйшу ролю, як нинї, то тогдїшний театр грав по українськи й по польски. Отже на сегорічнім представленю ювілейнім відограє згадана драматична трупа вигребану з архівів українську штуку, грану в Київі перед стома лїтами.

— **І вам, панове, не сором?!** З Бобреччини доносять нам: В „Дїлї“ був уже раз виказ славетних „патріотів“-учителїв, котрі квіти до ц. к. уряду податкового на свою платню пишуть не по руски, як инші учителї-Русини, але по польски, хотяй за квіт в рускій мові нинї нїкому і волос з голови не впаде, ба навіть самі Поляки, хоть очивидно кождий прояв національної нехарактерности серед Русинів їм на руку, між собою кплять собі з таких руских педаґоґів, що чи то з шкаралупства чи з чогось ще гіршого дурають ся своєї рідної мови. На скільмо мені случайно удало ся догляднути, пишуть квіти не по руски отсї учителї: Антін Базилевич з Янторова, Николай Скотняний з Погорілців, Стефан Кретів з Туркотина, Теон Малїнка з Підгайчиків, Сямеон Стецура з Полюхова великого і учительки з Глинян Емилїя Лотоцка і Цецилїя Глиньска. Схаменіть ся, панове й панї! закиньте прокляте шкаралупство! не виставляйте на сьміх себе і свою рідну мову перед ворогами того народу, з якого ви вийшли і який маєте просьвічати й виховувати, бути для него взірцем національної характерности! Подивіть ся на Поляків і Польок! чи котрий або котра напише коли квіт по руски? Такого випадку сьвіт ще не бачив! Чомуж Русин і Русинка мають добровільно вкладати шию в ярмо польщини, добровільно робитись рабами чужинецтва? — При нагоді мушу ствердити ще й той сумний факт, що настоятель новіциату Василиянок зі Словити о. Тисовский також дурає ся рускої мови і пише квіти до уряду податкового по польски, а запитаний кимсь, длячого так робить, відповів: „А що-ж то? чи гроші знають національність? чи они рускі, чи польскі?“ Отче Василиянине! Така відповідь — то цинїзм! Не о гроші йде, але о руске письмо, якого руский монах, хочби і реформований Бауїтами, не повинен дурати ся, бож він сьвященик для руского народу, а не для польского!

— **З Бережан.** З Бережан пишуть нам: Дня 19 с. м. згоріло на передмістю „Адамівка“ в Бережанах межи 3 а 6 годиною по полудни 6 загород з всїма господарскими знарядами і збіжем. Також згоріла одна корова і одна безрога. Щасте, що не було вітру і скора поміч, а найбільше причинили ся при помочи тутешні ученики — Дня 19 с. м. відбули ся тут надзвичайні загальні збори тов. „Бережаньский Боян“ а до виділу вибрано Т. Білиньского головою, Я. Цурковского заступником голови, Лозиньского дириґентом, Вітошиньского заступником дириґента, Прийму господарем, п-ну Г. Кордубівну секретаркою, п-ну Ловкевичівну касиркою, а заступниками виділових п-ну О. Кордубівну і п. Томашівского.

— **Непорядок зі спродажию соли.** З Буська пишуть нам: Нинї в Буську не можна дістати топки соли. Продає заступник пропінаторів топки так страшно пообтовкані, що навіть 5 кр. не варті, а каже собі платити по 11 кр. Крамниця читальняна хотїла вчера взяти більшу скількість соли, щоби могла в часї жидівских сьвят продавати, однак пропінатор Moses Seiden не хотїв дати. Може би виділ краєвий вже раз поучив его, щоби все спроваджав подостатком соли, бо тілько того року мусїли Бучани яких 5 разів їсти страву без соли, тому, що не можна було ей дістати, або як продавали, то таке сьміте, що годї було ей ужити і то казали собі добре за то платити. — *Т. Жовнірчук.*

— **Сумна пригода.** З Любачева пишуть нам: Дня 21 с. м. о год. 9 вечер перекав тут особовий поїзд 2 коні перед зелїзничим мостом — власність 2 біднїйших тутешних міщан. Коні сї пасли ся на левадах межуючих з зелїзничим шляхом. Наполохані шумом і свистом наближаючої ся льокомотиви (около 600 кроків від стациї) коні хотїли перебічи тор і в сїй хвили розторощила їх машина.

— **Вино подешевіє!** Виноград зародив в сїм роцї так обильно, що цїна тамтогорічного і сьвіжого вина на Моравї, незвичайно понизила ся. І так тамтого року плачено за гектолїтер сьвіжого вина 40 К, а в сїм роцї цїна упала на 20 К, та й то нема на него купців. Щоби позбути ся надміру вина, продають его властителї по виноградниках подрібно на міру, але хоч цїна чверти лїтра виносить пять до сїмох сотиків, охочих на вино есть дуже мало.

— **В державній радї** нинї ведуть ся переговори з Чехами, щоб наклонити їх до голосованя за військовим предложенєм і відступленя від обструкциї. З тої причини засїданє нинїшнє на 5 годин перервано.

— **Дрібні вісти.** Намісник Потоцкий виїхав на кілька днїв в справах урядових до Відня і поверне доперва в суботу. — Посол буковиньского сойму д-р Іван Фльондор зложив мандат посольский. — Годинники з кишень украли вчера невисліджені хлопці, чиєни мабуть зорґанїзованої банди, ученикови ґімназияльному Едвардови Бродзїньскому і практикантови з торговлї Гавранка Іванови Свенсови. Обох крадіжий довершено в білий день на улици. — Д-р Витовт Лясота секретар намісництва відібрав собі житє в Криници вистрілом з револьверу. — Перший жіночий дневник на сьвітї редаґований для жінок і самими жінками стане від 1 жовтня виходити в Льондонї. Дневник буде мати назву: „The Daily Mirror“. — Против надуживаня алькоголю видав нїмецкий уряд санїтарний популярну брошуру, представляючу вплив алькоголю на нирки і печінку. — Росийске правительство мало заборонити Толстому побут в Москві. — Наслїдником Рамполїя на становиску секретаря стану римскої курії має вістати кард Сатоллї.

— **Русини! Памятайте на українську-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **З „Народної Торговлї“.** Перший транспорт вина, як вже о тім нашим Вп. відбирателям доносилисьмо, наспіє в перших днях жовтня. Понеже однак вже по реченци висилання замовлень дістались замовленя нові і то в такій скількости, що дають нам спроможність вислати другий транспорт вин лїтурґічних проте маємо, честь повідомити: що до 1 жовтня приймаємо дальші замовленя на другий транспорт і то на вина: Іа по 100 кор., Па по 80 кор. самородне по 120 кор. за гектолїтер. При замовленях 50 лїтрів дочисляємо 4 сотики більше за лїтер, а при 25 лїтрах по 8 сот. більше за лїтер. Самородне низше 50 лїтр. не висилаємо. Транспорт оплачує відбиратель лише зі Львова, бочки не числимо. При сїй нагодї повідомляємо, що рівнож і сего року закуповуємо на Уграх винозбори і вина будуть під нашим особистим наглядом продуковані. Се дає найлїпшу поруку правдивости вин наших. — Другий транспорт надійде около 15 жовтня. *Дирекция.*

— **З Філії товариства св. Петра в Перемишли.** В члени тов-а вступили дальше (в часї від 20 липня до 20 вересня) слїдуючі сьвященики і церкви: о. Ѳ. Минчакевич з Руди лїсної 10 К, о. Андрей Прухнїцкий парох в Ляшках завязаних 2 К, о. Сев. Метела з Люблинця 4 К, церков в Люблинци новім 2 К, в Люблинци старім 2 К; брацтво церковне: в Люблинци новім і старім 5 К 40 с, о. Ст. Щурко, 2 К; церкви в Порохнику 6 К, в Гавловичах 6 К, в Угорцї 6 К, в Тиневичах 6 К, о. Д. Бодревич з Порохника 2 К, о. В. Кордасевич з Висоцка вижного 2 К, церков в Висоцку матерна 6 К, дочерна 6 К, о. Д. Бордун з Викот 2 К, церков в Викотах 6 К, тов. „Рижница“ в Самборі 150 К, уряд деканальний дрогобицкий від членів 44 К, о. Ем. Менцїньский з Перемишля 2 К.

— **Оповіщенє о предкладаню властям податковим виказів до ужитку при вимірюваню податку особисто-доходового на рік 1904.** По мисли постанов §§ 200 і 201 закона з 25 жовтня 1896 В. з. д. ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати низше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового слїдуючі викази, а то: 1) Властителї домів замешканих а згляднo їх повновластники виказ всїх мешканців дому; 2) особи піднаймаючі мешкане виказ піднаємників; 3) голова кождої родини має предложити виказ всїх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід; 4) службодавці виказ осіб побираючих платню службову, на скільки она у одної особи більше як 1200 корон річно виносить. Вказав ся проте всї вище згадані особи, щоби ті викази в цїли вимiру податку особисто-доходового на рік 1904 предложили, і визначає ся до того реченець до 15 листопада 1903 р. Викази ті мають бути зладжені на приписаних до того друках, котрі дотичним сторонам на їх жадане власти податкові безплатно видавати будуть. Викази під 2) і 3) становити мають при будинках винаймлених прилогу до виказу під 1) а властителї домів мають їх предложити разом з виказом 1) сїй власти податковій, в котрої окрузї лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в тих трех виказах представлений, назначать поодинокі власти податкові І-ої инстанциї. Викази під 4) наведені приймати має тота власть податкова, в котрої окрузї мешкає службодавець а згляднo в котрої окрузї дотичне підприємство находить ся. Які зазви обнимати має кождий виказ, указують заголовки дотичних друків. Вказ пояснення в тім згляді помїщені в згаданих на початку приписах закона і в артикулах 39 і 40 розпорядженя виконавчого з дня 24 цьвітня 1897 В. з. д. ч. 108. Що-до наслїдків непредложень виказів або предложеня зазв неправдивих відсилає ся до постанов §§ 240, 241 і 243 уступ 6, дальше §§ 244 і 247 згаданого на початку закона. — Львів, 4 вересня 1903. Ц. к. краєва Дирекция скарбу. *Зубрицкий.*

— **Кружок забавовий** друкарів уряджує на дохід будови власного дому в неділю 27. с. м. в салї тов. Gwiazda“ аматорске представленє а заразом концерт хору друкарів. Програма: 1) „Марш друкарів“ К. Лїсевича, слова І. Бачиньского, відспіває хор друкарів. 2) „В вижовім огни“ образ сценічний в 1 актї Ст. Брандовского. 3) Хор друкарів: а) Ґаль: „Маріетта“, б) Слязкий: „Вівчарик“, в) Діґерт: „Го, го! Дівчино горда“, ґ) Котарбіньский: „Жаби“. 4) „Хлопи аристократи“, образ драматичний зі сьпівами Вл. Анчица. Принагідні куплети п. А. Д. Закінчать мазур в чотири пари. Цїни місць: Канапа І-рядна 80 кр. — Канапа ІІ-рядна 60 кр. — Крісло 40 кр. — Вступ на салю 20 кр. — Для молодїжи шкільної і ремісничої 10 кр. Білети вчаснїйше набувати можна в суботу від год. 7 до 9 вечером і в неділю рано від 10 до 1 в полудне в бюрі Товариства ул. Личаківска ч. 14. І пов., вечером при касї. Початок точно о 7 год. вечером.

— **Поправка похибки.** У виказї жертв на Дївочу Бурсу Товариства педаґоґічного оголошенїм в 193 ч. „Дїла“ (з 10. н. ст. с. м.) треба поправити: Олена Насальска (замість Ірена Насальска, бо се дві рїжні особи).

Бібліоґрафія:

— **Olga Kobylańska** Eine literarische Studie von *Therese Turner*. — Під таким заголовком появив ся перед кількома днями в 255 числї прасного дневника Politik з дуже прихильною для нашої писательки характеристикою ей писательскої індівідуальности і ей творів.

† Померли:

— **Василь Семанюк**, господар в Кобаках пов. косівского, син Юрия а брат Івана, звісного нашого письменника, упокоїв ся в 26. роцї житя по коротній а тяжкій недузї дня 16. вересня. Похорони відбулись дня 18. вересня. Покійний визначав ся рідкою правостию характеру і сьвідомим патріотизмом а невмолима смерть скосила его серед розгару невсипучої працї в рядах сьвідомих громадян і рано вирвала его опечаленій родинї. В. с. п.

Урядові вісти:

— **Ц. к. краєва рада шкільна** іменувала заступниками учителїв в ґімназиях: Волод. Краевского в Яслї, Івана Манїевича і Івана Соболя в рускій ґімназиї у Львові, Каз. Струтиньского в Станиславові. Войт. Войдилу в І. ґімн. в Тернополи, Івана Станецкого в рускій ґімн. в Тернополи, Їсу Вавифельда в Сяноцї; — в реальних школах; Стан. Сенка в Тернополи і Волод. Ярского в Ярославі; — перенесла між нашими: Стан. Маєвского в ґімназиї в Дрогобичи до Коломиї. — В народних школах перенесені учителї: Мик. Гарашкевич зі школи ім. Конарского до шк. ім. св. Антонія у Львові; Ігн. Вуйцїцкий зі шк. св. Антонія до школи імени Зиморовича у Львові; Мар. Хшановска з фребльовскої школки до шк. ім. св. Антонія у Львові; Ів. Беновский в Насовець до Купчинців; Петро Стефанів з Топорівців до Цїняви; Ванда Бпреска з Тисової до Поляниці; Василь Романчук з Стремильча до Лешнева; Ант. Ґацків з Глинника до Волї мигової; — перенесені в стан супочинку: Олена Процишинова в Оброшинї, Мар. Зволиньска в Угринові, Ант. Таращук в Стрівві, Мик. Жарский в Башаї долїшній і Мих. Пик в Кільчичах.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Дня 20. вересня с. р. передасть ся до приладного ужитку зелїзницю льокальну Швайсінґ-Гайд зі стацинми заг. перестанками Льом-Лябес (перестанок) Голенріб-Шнайерлінґ (перестанок) і Гайд. Стациї уладжено для загального руху а перестанки тілько для руху особового і обмеженого руху пакункового. Перевіз вибухових материялів заборонений.

Дня 12. вересня с. р. *отворено в окрузї* ц. к. Дирекциї зелїзниць в Трієсті вузкоторову зелїзницю Сїнь-Сполято зі стацинми Сїнь і Фроґніца-Сальона для загального руху і перестанками Діцмо, Дуґополе і Кліса для руху особового, пакункового і для обмеженого руху товарів в цїловозових наборах. Материялів вибухових не вільно перевозити. Білети на перестанках видають сторожники, а належність за пакунки оплачує ся в стациї відбору.

— **Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів** оповіщує: З днем 16. вересня 1903 запроваджує ся при ц. к. урядї почтовім в Бережници тижднево шестиразову службу почтового сїльского для місцевостий: Березинка, Яськовець, Копитівка і Марцинорубка.

Малий фейлєтон.

Поміщений пониже стишок п. Щурата, замітний зручним вихісновањем припадкового збігу дрібних самих по собі обставин, має свою історийку, в котрої осьвітленю тим яснійше виступає его значінє. Ото в одного з знакомих Автора дїйсно знайшли ся на бюрку два бюсти: Тараса, Богдана, годинник та ґльоб в такім случайнім чи може незлучайнім уставленю, що заходячих до сеї хати гостий-Поляків чогось дивним робом інтриґувало. Господар хати запитав якось загостившого до него д-ра Щурата, що именно незвичайного могло би авертати увагу гостий на окраси его бюрка, а п. Щурат відповів отсим стишком, якого один примірник дістав ся в наші руки і ми за приводом автора публїкуємо его:

На бюрку в мого друга
на місци всїх оздоб
стоять два бюсти з ґіпсу,
годинник в бронзу й ґльоб.

У ґльоб Тарас вдивив ся,
розпізнає сьвіти,
мов радби Україну
між ними віднайти.

А пан Богдан пильнує
годинника раз в раз.
Най він часу діждеть ся,
знайде свое й Тарас...

На бюрку в мого друга
на місци всїх оздоб
стоять два бюсти з ґіпсу
годинник в бронзу й ґльоб.

Василь Щурат.

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ГРЕСИКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезонї маю честь повідомити Вшов. Панів і Впр. Отців, що замовлені матеріяли на ґарвітури, обероки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені мені роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всіх моїх Вп. Гостей з кождого згляду.

Остаю з правдивим поважанєм

548 10 10 Василь Гресик.

ПОЗИР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á	. .	0·50 К.
2. Спинки до манштетів á	. .	1·— „
3. Брошки жіночі á	. .	—·70 „
4. Дармовіс до ланцушків á	. .	—·40 „
5. Пушки на папіроси á	. .	2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки“ пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зозуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посїплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Хлїбороби і ґаздині!

котрі хотять всего в господарстві доглянути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. військові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Айсон“ усуває зовсїм через натирає біль і умучене в членах.

Висилаю за посїплатою від 2 корон: Л. ЕЛЛІН, аґроном, Львів Підзамче. 666

Ц. к. уприв. галицкій акційный

Банкъ гіпотечный

Воддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує задатки на бѣжучій рахунокъ, принимає до переховання цѣнній папери и удѣляє на нихъ задатки.

Окрѣмъ того заведено на взборъ загранычныхъ институцій такъ званій

Депозита сховковй

(Safe Deposits.)

За сплатою 25 до 35 зр. а. в. рочно, депозитарь одержує въ сталевій панцирній касѣ сховокъ до выключного ужитку в подъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое майно або важній документы.

Въ тѣмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучі заряджена.

Приносы зобносячій ся до того рода депозитовъ можна одержати безплатно въ депозитовомъ воддѣлѣ. 874 [2]

В концесіонованій школї сьпіву

АДИ ДОМБРОВСКОЇ

наука сьпіву сольового 15 вересня розпочата.

602 2—2

Перекази і листи кредитові

на Париж, Льондон, Берлин і т. д.

а також на

всї бїльші купілеві місця

видають

Сокаль і Лїлїєн

Дім банковий і контора виміни у Львові.

Порученя з провінциї виконуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзця, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені грубим друком, а нічні поїзди (від 6 вечером до 5·59 рано) звіздкою. — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро Львівске (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Красїцких ч. 5. 68

Мешкання до винайму:
5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнати з кухнею на II. поверсї Підвале ч. д. 7 — Оба мешкання дуже дешево. Близша відомість в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10.

5 4 —3

У Трочиньского у Львові
ул. Фредра

Фунт найдобрийших цукрів

Десерових 80 кр., Помадок 60 кр., Кармельків 40 кр., Гербатників 80 кр., Чоколядок 1 ґульдена. 6 1–5

РЕСТАВРАЦИЯ М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовеньства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

4·9 75 156

ДАХІВКУ

добірну, дуже легку червону або смоловану

поручає найдешевше фірма

Братя Мунд

Склад материялів будівельних

ЛЬВІВ

Сикстуска ч. 22.

Телефон 605. 43 9–4

ҐАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орган на Русн. Видає і за редакцию одвічає: Іван Куницевич.

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3*

Учителька з кількалїтною практикою учительскою, глядає посади. Ласкаві зголошеня під: „Учителька“ в Тернополи, poste restante. 611 —3

Учениця з V-ою клясою виділовою, скінченою в яворівскім монастири з поступом відзначаючим, глядає лекції на село на цїлий рік. Адреса: *Евфрозина Борисівна* в Яворові. 3—3

Ученик VI. кляси ґімназиальної пошукує лекцій на провінциї. Зголошене. *Антонович* Коперника 12 II. поверх. 5 9 3–3

Вдова по урядникуприйме на мешканє з харчем пп. студентів. Близша відомість ул. Гофмана ч. 5 а, партер на лїво. 570 5—5

Учителька до дїтий шукає посади до дому руского сьвященника. Ласкаві зголошеня: A. B. poste restante Dzików stary коло Олешиць. 577 6—5

Краківска цукорня ул. Фредри

поручає знамениті тїсточка по 6 сот. ½ к. кармельків 80 сот. ½ к. помадок 1·60 сот., ¼ к. чоколядок 2 кор. Усе першої якости. 569 5 5

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Пятницю 25 вересня 1903.

ВЕЛИКЕ HIGH-LIFE

Ще тілько дуже короткий час.

Велика феерия балет.

ПАНТОМІНА ЗЕЛЕНИЙ ЧОРТ

виконана цїлим товариством і Corps de Ballet.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—

!! Якої послїдну новість !!

Незвичайної доброти наливку

МОРЕЛІВКУ

виробляє і поручає велику бутильку по 3 корони фірма

Ян Мушиньский, Львів, Ґродзїцких 3.

Наливка морельова є незвичайно делїкатна і визначає ся знаменитим смаком, конъором і запахом.

2 бутельки на почтову посилку 5 кл/р. 596 2–3

По найдешевших цїнах.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листків як також тоалетового мила і перфумериї.

Великий вибір біжутериї. 52 8-104

Без конкуренциї.

СВЪТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринкахъ вѣдъ 30 кільо почавши по цѣнѣ фабричній а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо

кромѣ транспорту выносячого около 6 коронъ за 100 К.

замовляти просимо через

Народну Торговлю у Львовѣ

Скринки я опаковане даромъ. 123 149—?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 500 241—?

Одного або двох малих учеників

з порядного дому прийме ся на станцию. Близша відомість ул. Куркова 7 у сторожа.

Перше галицке акційне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 173 45—100

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 47 по 8 зр. (для грубої роботи.)

Вч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Уділя сплати крутупні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цїнники на жадане даром 813 86

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Гетьманьска 10

нередтим Валова 9.

Отвираю в суботу 26 вересня о годинї 7-ій вечером

під фірмою

ЕМИЛЬ ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю спеціяльних вин,

делікатесів і овочів полудневих

в сполученю з **КОМНАТАМИ ДО СЬПІДЬ**

Девізою моєю є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність. 604 3 6

Поручаючи моє нове предприемство Высокоповажаній Р. Т. Публицї, пишу ся з поважанем Емиль Левицкий.

Вже вийде небавом

Ілюстрований Календар „Просвіти“

на рік 1904.

Дістати можна по цїні 1 Кор., а з пересилкою почт. по 1 К 6 сот. за примірник в тов. „Просьвіта“, Ринок ч. 10.

Найлїпші Французскі папєрці цигаретові — **„LE GRIFFON“** — **Найлїпші Французскі тутки цигаретові**

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

534 8 10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянськой. Здрукарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Дачинюна.

Ч. 205. Львів, Пятниця 12 (25) Вересня 1903. Річник XXIV

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця і кварталу просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць жовтень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 4 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Російский панславізм а західна Европа*).

I.

Чимало літ минуло від часу, як творець технїчного вислову на означенє славяньскої взаїмности, Франц Палацкий, закінчив свою публичну дїяльність. Він, як і его однодумцї, борцї за ідеальне збратанє всїх Славян, а з ними й їхня ідея панславізму в первіснім значінню сего слова, давно вже поникли. Слово однак остало і тим разом на диво пережило сю ідею, що ей висловом воно мало служити. Назва остала та сама, понятє однак незвичайно змінило ся. Се характеристичне, що того склику вживають найчастїйше як-раз ті, що самі ваймен ше в него вірять. Бо хто з людей, який се ріозний політик, що має вкупі пять здорових змислів, може нині вірити без облуди в ідеальний панславізм Палацкого?! Як довго національне змаганє опановує уми, так довго і в славяньскім таборі будуть національні противенства. А тодї, коли поодинокі народи відповідно своєму значіню і силї так розвинуть ся, що ніякі національні спори не будуть вже істнувати, тодї й славяньска взаїмність не буде вже більше потрібна. Вкінци хто й повірить в щирість російских — саме надаючих тон — панславістів, котрі виводять жалї над положенєм австрийских Славян, а рівночасно самі обстоюють найбезоглядніший національний угнїт „славяньских братів" в Россії?

Але й з чисто наукової точки погляду панславізм лишений усяких основ. Теория спільного походженя всїх Славян, що своє повстанє завдячує радше політицї ніж науцї, — ся теория може неодному профанови заімпонувати, але антропольоги, що спеціяльно займають ся славяньскими типами, бачать в ній лише сьміливу гіпотезу. Найбільша славяньска нация, Росияни, має — з антропольогічного становища беручи — менше спільного з прочими Славянами, ніж приміром Румуни, не

*) З „Ruthenische Revue".

сторичне післанництво, — післанництво, котре Росия має переняти силою свого становища, як признана репрезентантка Славян. В тій цїли серед Славян піддержує ся систематично думку про реванж. Вишукує ся ріжні можливі нагоди, щоби неприступні всякій критицї а розпалені голови накручувати в пожаданім напрямі. З нагоди Гусового сьвята в Празї вся панславістична преса величала Гуса як борця за побіду Славяньства і як прихильника православної ортодоксиї, накликувала всїх Славян оставати вірними Гусовим традициям та працювати для „збратаня" усїх Славян. „Славяньске благотворительне общество" в Москві використало Гусове сьвято на се, щоби заінсценізувати панславістичну демонстрацию. Голова товариства, Черен Спірідович, сербский консуль у Москві, виголосив там промову, де між иншим сказав: „Гус є символом славяньскої свободи, визволеня Славян зпід ярма Тевтонів. Він був ранньою зорею Славяньства. Потім прийшов бій під Грунвальдом, де Славяни заготовили Германам погром о далекосягаючих наслїдках. Тепер, коли славяньска кров ллє ся потоками в Болгарії, Македонії, Хорватії і Старій Сербії, треба серіозно над тим подумати, щоби довершити збратаня всїх Славян. Тямлячи на клич згнетеного під Грунвальдом нїмецкого ордену, котрий звучав: „знищенє або зґерманїзованє Славян", мусимо приготовляти славяньский сьвіт на повторенє нового Грунвальду. До сего ж конечно, щоби Поляки, Москалї, Чехи та инші Славяни йшли разом рамя під рамя і щоби плече об плече разом боролн ся против спільного ворога..."

В тім дусї ґфанатизовано більшу часть славяньскої інтеліґенциї. І коли справді прийде до конфлїкту між царатом а західною Европою — а се вважають панове панславісти за повідкоиному річ — тодї доперва покаже ся, що підготовлююча праця Россії не була безцїльною. Бо панславістична пропаґанда, котру веде ся з Россії мистецкою рукою, цїлком не так повільна, як се звичайно думає ся..... Так ростуть ради панславістів, що сьвято вірять в „небезпеку, загрожуючу славяньству від нїмецкої культури". Навіть Поляки намагають ся приноровити свою політику чим раз то більше до панславістичних ідей, а польский посол до державної ради, д-р Ґломбіньский, цїлком справедливо твердив недавно на засїданю краківского „консервативного клюбу", що польский хлоп, ремісник, ба! навіть польска інтеліґенция зачинають вже звертати повний надії зір на північ,..

Роман Сембратович.

Справи австро-угорскі.

На вчерашнім засїданю палати послів п. Плячек еще раз забрав голос до свого наглого внесеня, по чім засїданє, котре тривало ¾ години перервано на 5 годин, аби сторонництва могли порозуміти ся в справі військового закона.

В часї перерви вели ся переговори. Треба було знайти компромісовий проект, на котрий згодили би ся Чехи, Нїмцї і правительство. Чехи і правительство згодились на се, аби до внесеня Плячека зробити додаток, що на сей рік покликаних буде 59 200 рекрутів, т. є. тілько, кілько мав дотеперішний континґент. Нїмцї не протестували против змісту внесеня, але роблять закиди що до форми. Супротив сего, що Нїмцї еще не згодились голосувати на внесене п. Плячека, вечірне засїданє тревало лише чверть години.

По отвореню засїданя п. Кльофач мотивував своє наглє внесенє. Бесїдник домагав ся територияльного розділу армії, аби чеські полки стояли в Чехії і аби офіцири знали бодай один славяньский язык. При краєвій оборонї і жандармериї сї заряджения повинні бути переведені безпроволочно, при инших відділах армії треба установити переходову стадию. Аби мож було порозуміти ся з начальною командою і з иншими полками, всї офіцири повинні уміти по нїмецки. У внутрішній службі в ческих полках треба завести ческий язык. Бесїдник домагає ся заведеня ческого языка при контрольних зібраних, ческих емблематів і прапорів.

По промові Кльофача засїданє замкнено. Слїдуюче засїданє нині.

Угорский сойм.

Вчера розпочались засїдання угорского сойму. Таких авантур, які опозиция виправила вчера президентови міністрів, угорска палата соймова не памятає. Кошут виголосив промову, в котрій дуже остро атакував цїсарский розказ до армії. Говорив, що обовязком сойму є заопікувати ся конституційними правами народу, о скільо їх вкорочують в користь прав корони. Письмо монарха роз'ятрило рану, котру зробив розказ до армії. Король, окруженый лихими дорадниками, нарушив права, котрі поручив присягою на конституцию (крик: „привоприсяга!") Австрия мішає ся до угорских справ, а монарха в угорских справах інформує ся у австрийских міністрів.

Відтак відчитав бесїдник проект адреси до корони, в котрім виводить, що вискав „мою армія", якого монарх ужив в своїм

Михайло Коцюбинський.

На камени.

(Акварелл.)

(Дальше.)

Грек розвозив сіль по прибережних кримських селах раз на рік і звичайно боргував. На другий день, щоб не гаяти часу, він наказав Алї лагодити човен, а сам подав ся гірською стежкою збірати по селах довги: берегова стежка була затоплена і з боку моря село було одрізане од сьвіта.

Вже з полудня хвиля почала спадати, і Алї взяв ся до роботи. Вітер тріпав червону хустиняку на голові дангалака, а він порав ся коло човна та курникав монотонну, як прибій моря.. пісню. У відповідний час, як добрий мусульман, він разстелив на піску хустиняку і ставав на колїна у богомільному спокої. Вечорами він роскладав над морем вогонь, варив собі пілав з підмоченого ризу, що липив ся на баркасї і навіть лагодив ся ночувати при човні, та Мемет покликав у каварню. Там лиш раз на рік, як наїздили покупцї винограду, трудно було здобути місце, а тепер вільно й просторо.

В каварни було затишно. Джепар дрімав коло печі, завішаної блискучою посудиною, а в печі дрімав і поцелїв вогонь. Коли Мемет будив брата покликом: „кафе!" — Джепар здрогав ся, схоплювавсь і брав ся за міх. Вогонь в печи скалив зуби, пирскав іскрами і поблискував на мідяній посуди, а по хатї росходилась запашна пара сьвіжої кави. Під стелею гули мухи. За столами, на широких, оббитих китайкою ослонах, сидїли татари; в одному місци грали в кости, у другому — в карти, і скрізь стояли малі філїжанки з чорною кавою. Каварня була серцем села, куди збігались усї інтереси людности, усе те, чим жили люди на камени. Там засїдали самі значні гості: старий суворий мулла-Асан, в чалмі і довгому халатї, що мішком висїв на його кістлявому, задубілому тїлї. Він був темний і упертий, як ослюк і за це усї його поважали. Був тут і Нурла ефенді, багатир, бо мав руду корову, плетену гарбу і пару буйволів, а також заможний „юзбаш" (сотник), посїдач єдиного на цїле село коня. Всї вони були родичі, як і цїла людність того невеличкого, закинутого села, хоч це не заважало їм дїлити ся на два ворожі табори. Причина ворожнечі таїлась у невеличкому джерелї, що било з під скелї і стїкало течійкою аж по середині села, поміж татарськими городами. Тільки ця вода давала життя всьому, що росло на камени, і коли одна половина села спускала її на свої городчики; у другої боліло серце дивитись, як сонце і камінь вилять їм цибулю. Дві найбагатші і найбільш впливові особи в селї мали городи на ріжних боках течійки—Нурла на правому, юзбаш на лївому. І коли останнїй спускав воду на свою землю, Нурла затамовував потік вище, одводив його до себе і давав воду свому куткови. Це гнївило усїх лївобережних, і вони, забуваючи на родинні звязки, боронили право на життя своїй цибулї та розбивали один одному голову. Нурла і юзбаш стояли на чолї ворогуючих партий, хоч юзбашева партия немов переважала, бо на її боцї був мулл Асан. Ця ворожнеча помічалась і в каварни: коли прихильники Нурли грали в кости, то юзбашеві з призирством дивились на них і сїдали до карт. В одному вороги сходились: усї пили каву. Мемет, що не мав города і як комерсант, стояв висше партийних суперечок, усе шкандибав на кривих ногах од Нурли до юзбаша, зацитькував їх і мирив. Його гладке обличчя і голена голова лїснїли, як у облупленого барана, а в хитрих очах, завждї червоних, блукав неспокійний вогник. Він вічно був чимсь заклопотаний, щось вічно розмірковував, лїчив і раз-у-раз бігав у крамничку, у льох, то знов до гостий. Часом він вибігав з каварнї, піднімав лице вверх, до покрівлї, і кликав:

— Фатьме!

І тодї од стїн його дому, що здіймав ся над каварнею, оддїлялась, мов тїнь, завінена у покривало жінка і тихо проходила через покрівлю до самого її краю.

Він кидав їй на верх порожні мішки, або щось наказував різким, скрипучим голосом, коротко і владно, як пан служниця — і тїнь зникала так само непомітно, як і з'являлась.

Алї раз побачив її. Він стояв коло каварнї і стежив, як тихо ступали жінки по камінних сходах, що злучали хату Мемета з землею, а ясно-зелене „фередже"*) складками спадало по стрункій фіґурі од голови аж до червоних шараварів. Вона спускалась тихо, поволи, несучи в одній руцї порожний кухоль, а другою притримуючи фередже так, що тільки великі, довгасті чорні очи, вимовні, як у гірської серни, міг бачити сторонний. Вона спинила очі на Алї, відтак спустила повіки і пройшла далї тихо й спокійно, мов египетська жриця.

Алї здало ся, що ті очі пірнули в його серце і він понїс їх з собою.

Над морем, лагодячи човен та курникаючи свої сонні пісні, він дивився у ті очі. Він бачив їх скрізь: і в прозорій, як скло і як скло дзвінкій хвилї, і в горячому блискучому на сонцї камени. Вони дивились на нього навіть з філїжанки чорної кави.

Він частїйше поглядав на село і часто бачив на каварни, під одиноким деревом, невиразну фіґуру жінки, що була звернена до моря, немов шукала там своїх очий.

До Алї скоро звикли в селї. Дївчата, проходячи од чішме ніби ненароком одкривали обличчя, коли стрічались з красуном-турком, потому паленїли, йшли швидче й шептались поміж себе. Мужській молоди подобалась його весела вдача. Літніми вечерами, такими тихими й сьвіжими, коли зорі васїли над землею, а місяць над морем, Алї виймав свою зурау, привезену з під Смірни, примощував ся під каварнею або деінде і розмовляв з рідним краєм сумними, хапаючими за серце згуками. Зурна сумила молодь, мужську, звичайно. Їм зрозуміла була пісня сходу, і скоро в тїни камінних осель, перетканій — блакитним сьвітлом, починалась забава: зурна повторяла одни і той самий голос, монотонний, невиразний, безконечний, як пісня цьвіркуна, аж робилось млісно, аж починало під серцем свербіти й запаморочені татари підхоплювали в такт пісні:

— О-ля-ля... о-на-на...

З одного боку дрімав таємний сьвіт чорних велитних гір, з другого лягло долї погідне море й зітхало крізь сон, як мала дитина, і тремтїло під місяцем золотою дорогою.

— О-ля-ля... о-на-на...

Ті, що дивились з гори, з своїх камінних гнїзд, бачили часом простягнену руку, що попадала під промінь місяця, або тремтячі у танци плечі і слухали одноманітний, в'їдливий присьпів до зурни:

— О-ля-ля... о-на-на...

Фатьма теж слухала.

Вона була з гір. З далекого гірського села, де жили инші люди, де були свої звичаї, де лишились подруги. Там не було моря. Приїшов різник, заплатив батькови більше, ніж могли дати свої парубки і за-

*) Плащ жіночий.

Сьвітові клясики
в виданю **укр.-руської Видавничої Спілки**
у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26. 370

Шекспір в перекладі Куліша 10 драм із поясненями в оправі, 16·60 К.
Гомерової Іліяди пісні I—III —·90 „
Данте, Пекло, I—X . . —·40 „
Гіґо В. Кльод Ґе . . . —·25 К.
Клайн Г. Маркіза О. . . —·40 „
Курцій Руф. Фільотас . . —·20 „
Люціян, Юпітер в клопотах —·35 „
Гоголь М. Вій . . . —·40 К.
Толстой Л. Відродженє . 3·60 „
„ „ Крайцерова соната . —·90 „
„ „ Смерть Івана Ілїча . —·55 „

розказі, є невідповідний. Сей виказ походить з часів, коли пануючі удержували війска з власних фондів. В нинїшних часах, коли панує загальний обовязок військової служби, такий виказ є невідповідний; війска належать вже не до народів. Не можна також позволити на се, аби народ називано племенем, як се зроблено в королївскім розказі. Король уповажнив президента кабінету до зложеня заяви, але се сталось в невідповіднім місци, отже сеї заяви не може приняти до відомости. Коли маємо сенгнути добре держави за пізну залишеня прав попереднього заяви, то кличемо: ніколи! ніколи! ніколи!

Коли мав забрати голос президент міністрів, п. Ріго підійшов до него і крикнув: „Не пробуйте говорити. Не провокуй палати. Найліпше войди з відси!“ П. Чабаві крикнув: „Не говори з ним богато. Найліпше дай ему в писок!“ Уважаючи се за нарушене своєї посольской независимости, Куен завізвав віддання справи до комісиї посольской неприкосновенности, що президент палати зробив. Коли Куен зачав промовляти, сполнив ся страшний крик. Опозиційні посли кричать: „Корупціоніст! Колько потребуєте гроший? Де твій приятель Дінес? і т. д.“

Коли троха утихло, Куен промовив: „На промову Кошута відповім тогди, коли правительство вже уконституусь.“ Але що она порушує відносини народу до короля, котре є найбільшим добром нашого народу, мушу відповісти, що промова Кошута і его адреса опирті на здогадах, котрі мушу розвіяти. Моя вчерашна заява в либеральній партиї звучить: На підставі уповажнення Єго кор. вел. маю честь заявити: Єго кор. вел. з великим болем довідав ся... —

Тут п. Барабаш крикнув: „Не вірю! Королівским словам не віримо!“ Се викликало знов величезну демонстрацию правиці против Барабаша, правиця закричала его оклики в честь короля.

Куен скінчив заявою, що дискусия над уступом промови, в котрій Кошут відпікує ся на королівский рескрипт, є нині не на місци. Весїдник просить, аби палата відрочила свої засїдання аж до хвилї, коли уконституує ся правительство. Барабаш забрав голос, аби виправдити ся, але користаючи з гамору заявив, що коли не хочуть его слухати, то він не буде говорити. Палата ухвалила відрочити засїдання аж до уконституованя нового правительства.

Справи заграничні.

Македонїя.

В Петербурзї оголошено в македонскій справі новий комунїкат правительственний, котрий зазначує, що становище держав супротив програми Австро-Угорщини і Росиї лишилось незмінене. Так отже ані Болгария, ані Туреччина на случай явного, або тайного опору против програми не можуть числити на поміч жадної сторони. В комунїкаті зазначено дальше, що всї кроки держав в цїли переведеня реформ, мали успіх, але се не вдоволило македонських комітетів. Можливість успокоєня християнського населеня під впливом розпочатих реформ, котрі в сім случаю мали обняти всї круги, відобрано комітетам можність здїйсненя своїх революційних планів. Коли комітети виступають під гаслом оборони християн перед турецким гнетом, то в дїйсности стремлять лише до зміни адміністративного ладу провінцій, хочуть ей змінити в болгарску Македонїю при упослїдженю прав инших народів, котрих інтереси суть дорогі для Росиї.

Австрийске ц. к. бюро кореспонденций не одержало урядове донесене о кроках поробленых Австро-Угорщиною і Росиєю в Царгородї і Софії. Се донесене, анальогічне з російским комунїкатом, звучить: „Злочинні проби, які зроблено в послїдних місяцях в вілаетах монастирскім, солунськім і косівскім, змушують здогадувати ся, що в кругах повстанців, мимо многократних заяв зложених державами, все еще надіють ся, що в послїдній хвили котрась з держав буде інтервеніювати в їх користь. З тої причини австро-угорске і російске правительство уважало за відповідне поручити своїм заступникам в Софії, аби звернули увагу болгарского правительства на се, що непохитно стоять при своїй програмі, уложеній з початком року, котру відтак акцентували всї инші держави.

Рівночасно заступники Австро Угорщини і Росиї в Царгородї одержали порученє зазначити солїдарність держав по мисли сеї програми і звернули увагу турецкого правительства, аби пильнувало, щоби війска поборюючі повстанє, не допускались надужить. Заступники инших держав одержали від своїх правительств поручене прилучити ся до сеї заяви, аби Туреччини і Болгарії не удержувати в непевности, що супротивляючи ся проектови реформ, знайдуть гденебудь поперте. Треба надіяти ся, що ті поважні ради не лишать ся без успіху. Коли-ж би мимо сих упімнень Туреччина або Болгария дали ся пірвати, то буде се без віякого успіху, бо держави рішили ся не відступати від status quo.

Сербский посол Ґруіч зложив великому везирови в імени сербского правительства письменну заяву, що Сербія від самого початку вибуху македонськой революциї обмежав ся на вижиданю результату кроків розпочатих Австро-Угорщиною і Росиєю і рішучо не допускав до творення на сербскій території віддїлів повстанців, котрі хотїли би перейти границю. В кінци посол запереченє донесеня, що між Болгариєю а Сербією ведуть ся переговори в справі спільної акциї.

Нота сербского правительства мала дуже успішний наслїдок. Туреччина безпрекословно цофнула свої війска з над сербскої границї і запевнила, що заопікуєсь сербским населеням Старої Сербії і пошанує їх національність.

Під обухом системи.

(Допись з Бережанщини).

В тій дописи розкажемо Вп. читачам „Дїла“, з якими перепонами мусить наше село Лошнїв бороти ся в змаганю до культурного розвитку і просьвіти а може той вірний образець зверне чию увагу і перемінить наше важке положенє. В кождім случаю поучить тота допись читаючих не тілько про побут в нашім селї, бо такі чи подібні відносини бувають і скрізь в краю, по крайній мірі там де живуть Русини.

З початком вересня 1902 р. перенесла теребовельска ц. к. окружна рада шкільна народного учителя Остапа Стеткевича ze względów służbowych зо Струсова до нашого села до Лошнєва, бо він у Струсові заложив був і міщанський хор і церковний та дістав за те при нагоді канонічної візитациї навіть похвальне письмо від Високопреосвящ. митрополита. Але що він і в Лошнєві „не поправив ся“, тілько на нашу просьбу також і у нас заложив церковний хор, то при кінци лютого с. р. перегнали его знов аж до Перегіньска і тим покарали не тілько его, але й нас, бо позбавили нас чоловіка, що з щирої душі працював для нас і для наших дїточок. Та не конець на тім. бо за его „провину“ карають нас і докучають нам дальше, а тут нема між нами чоловіка, що умів би твердо постояти за наші права. Ми осамітнїли тим більше, що й наш священик, чоловік віковий а до того завзятий твердяк, відсунув ся давно від народної працї. І так взївідки нам помочи вї нема.

В сам день нового року 1903 зійшли ся ми у Мих. Миськова на просфору, засьпівали собі при тім разом з нашим учителем та й умовили ся заложити собі читальню Ого! Вже зараз по Богоявленію завізвав п. комісар від староства Шведзїцкий девятьох селян на термін до переслуханя! Випитував, що ми робили, що говорили, чи був між нами Стеткевич, щоб говорив про Лахів, і т. п. Докоряв, чому ми не донесли до староства о тих сходинах; грозив кримінałом. Звізди відправив нас, бо — розуміє ся — не було на нас ніякої вини. Але девятьох людий даремнїсенько без жадної рациї мусїло гнати тілький сьвіт і тратити час.

Нашим разом справляв лошнївский селянин Андрій Петрович весїлє сина і запросив на весїлє учителя Стеткевича. На третий день п. Шведзїцкий візвав до староства паньских заушників Фр. Мушиньского, Мих. Мушиньского і „русского“ Ант. Козака, що теж були на весїлю, та допитував їх, чи то правда, що Стеткевич бунтує хлопів, щоби не платили податків. Але й ті заушники не сьміли потвердити, щоби се була правда.

В середу по Великодни отворено у нас читальню „Просьвіти“, а при кінци червня відограли наші читальники народний образ „З нами Бог“. Вистава відбула ся на підсїню місцевої корчмя за виразним дозволом староства. А п. Шведзїцкий зараз візвав до староства голову читальні Мих. Миськова, заступника голови Мих. Ганчара і касиера від горальні Вішнїцера що мешкав в корчмі, і накинув ся на них, чому про виставу „повідомили“ староство, коли повинні „просити“ о дозвіл; допитував, які ґазети має читальня, а Вішнїцерови докоряв, що повинен був окремо від себе донести до староства, що в его хаті відбуде ся театральна вистава, грозячи ему, що за таке занедбане на другий раз буде каранй. І знов без жадної рациї труджено людий і збавлено їм час, бож усе було зроблено після припису.

Дня 19. липня на загальне бажанє повторено ту саму виставу. П. комісар прислав нам своє, „pozwalam“, але не написав, що вистава має відбути ся в домі Вішнїцера. А сей, наполоханий вже раз, не хотїв позволити свого підсїяня, так, що ми мусїли їздити до самого старости о друге позволенє.

Дня 16. серпня відбули ся заходом нашої читальні в садї голови читальні Мих. Миськова вечерниці в честь Тараса Шевченка. Чистий дохід призначений був для місцевих погорільців. Докладну програму вечерка подано в своїм часі до староства. Та мимо того п. Шведзїцкий знов взиває до староства Мих. Миськова і Ів. Мушиньского. Візване дістали вони аж в сам день терміну. Дощ лляв цїлу ніч як з цебра, дороги розкисли, коні далеко в поли, але треба їхати! Старенький Миськів ледво зняв ся з ліжка, сина відриває від роботи і посилає за кіньми. Зібрали ся і по тяжких трудах ледви добили ся до Теребовлї, бо „польскою“ дорогою колеса грязнуть по колобки, а коні ледво ноги витягають з „польского“ болота. І чого-ж хотїв п. комісар? Допитував, що сьпівали, що говорили, що деклямували і т. д. На замітку, що те все подано докладно в програмі, грамнув п. комісар: „Aha wy poslali!.. Wy co innego podajecie na piśmie a co innego śpiewacie i mówicie!“ — Чому-ж п. комісар самі не приїхали, щоби переконати ся? — відказує старенький голова читальні. А знов Мушиньского переслухав якийсь инший панок та обертав его за те, що не замельдував в громадскім уряді учителя Стеткевича, котрий на той час загостив до Лошнєва з Перегіньска і одну чи дві ночи ночував у Мушиньского; той панок наложив навіть на Мушиньского 4 К кари за тую провину.

І за що-ж та на що нас тягали? Повернули оба наші селяни з терміну заболочені від ніг до голови, коні змарґані, а старенький Миськів ледво з воза зсунув ся, на добре розхорував ся.

Ось бачите, як нам доскулюють без жадної рациї — хиба на те, щоби нас відстрашити від просьвіти. Та щеж при тім говорять до нас на термінах лише по польски, всякі письма, як „везвання“ і „позволенє“ навіть до виділу читальні шлють по польски, а часом то й громадянина в нас ушанувати не хотять; такий пр. молодик концепіст Якобші сьміє „тикати“ батькови дїтям Якимови Гупалюкови: „I ty chodzisz na śpiew?... A w którym głosie śpiewasz? і т. д.

Отсе подаємо до прилюдної відомости: може почує се й п. намісник, котрий, як читаємо, упезнює, що від урядників вимагає строгої законности; може довідавши ся о самоволї теребовельских урядників старостава, закаже їм доскулювати нам без слушної причини. Колиби се не наставало, то не полишить ся нам нїчого иншого, як у наших послів просити помочи.

[Наступають власноручні підписи 21 лошнївских громадян].

Справи заграничні.

Македонїя.

В Петербурзї оголошено в македонскій справі новий комунїкат правительственний, котрий зазначує, що становище держав супротив програми Австро-Угорщини і Росиї лишилось незмінене. Так отже ані Болгария, ані Туреччина на случай явного, або тайного опору против програми не можуть числити на поміч жадної сторони. В комунїкаті зазначено дальше, що всї кроки держав в цїли переведеня реформ, мали успіх, але се не вдоволило македонських комітетів. Можливість успокоєня християнського населеня під впливом розпочатих реформ, котрі в сім случаю мали обняти всї круги, відобрано комітетам можність здїйсненя своїх революційних планів. Коли комітети виступають під гаслом оборони християн перед турецким гнетом, то в дїйсности стремлять лише до зміни адміністративного ладу провінцій, хочуть ей змінити в болгарску Македонїю при упослїдженю прав инших народів, котрих інтереси суть дорогі для Росиї.

Австрийске ц. к. бюро кореспонденций не одержало урядове донесене о кроках поробленых Австро-Угорщиною і Росиєю в Царгородї і Софії. Се донесене, анальогічне з російским комунїкатом, звучить: „Злочинні проби, які зроблено в послїдних місяцях в вілаетах монастирскім, солунськім і косівскім, змушують здогадувати ся, що в кругах повстанців, мимо многократних заяв зложених державами, все еще надіють ся, що в послїдній хвили котрась з держав буде інтервеніювати в їх користь. З тої причини австро-угорске і російске правительство уважало за відповідне поручити своїм заступникам в Софії, аби звернули увагу болгарского правительства на се, що непохитно стоять при своїй програмі, уложеній з початком року, котру відтак акцентували всї инші держави.

Рівночасно заступники Австро Угорщини і Росиї в Царгородї одержали порученє зазначити солїдарність держав по мисли сеї програми і звернули увагу турецкого правительства, аби пильнувало, щоби війска поборюючі повстанє, не допускались надужить. Заступники инших держав одержали від своїх правительств поручене прилучити ся до сеї заяви, аби Туреччини і Болгарії не удержувати в непевности, що супротивляючи ся проектови реформ, знайдуть гденебудь поперте. Треба надіяти ся, що ті поважні ради не лишать ся без успіху. Коли-ж би мимо сих упімнень Туреччина або Болгария дали ся пірвати, то буде се без віякого успіху, бо держави рішили ся не відступати від status quo.

Сербский посол Ґруіч зложив великому везирови в імени сербского правительства письменну заяву, що Сербія від самого початку вибуху македонськой революциї обмежав ся на вижиданю результату кроків розпочатих Австро-Угорщиною і Росиєю і рішучо не допускав до творення на сербскій території віддїлів повстанців, котрі хотїли би перейти границю. В кінци посол запереченє донесеня, що між Болгариєю а Сербією ведуть ся переговори в справі спільної акциї.

Нота сербского правительства мала дуже успішний наслїдок. Туреччина безпрекословно цофнула свої війска з над сербскої границї і запевнила, що заопікуєсь сербским населеням Старої Сербії і пошанує їх національність.

Під обухом системи.

(Допись з Бережанщини).

В тій дописи розкажемо Вп. читачам „Дїла“, з якими перепонами мусить наше село Лошнїв бороти ся в змаганю до культурного розвитку і просьвіти а може той вірний образець зверне чию увагу і перемінить наше важке положенє. В кождім случаю поучить тота допись читаючих не тілько про побут в нашім селї, бо такі чи подібні відносини бувають і скрізь в краю, по крайній мірі там де живуть Русини.

З початком вересня 1902 р. перенесла теребовельска ц. к. окружна рада шкільна народного учителя Остапа Стеткевича ze względów służbowych зо Струсова до нашого села до Лошнєва, бо він у Струсові заложив був і міщанський хор і церковний та дістав за те при нагоді канонічної візитациї навіть похвальне письмо від Високопреосвящ. митрополита. Але що він і в Лошнєві „не поправив ся“, тілько на нашу просьбу також і у нас заложив церковний хор, то при кінци лютого с. р. перегнали его знов аж до Перегіньска і тим покарали не тілько его, але й нас, бо позбавили нас чоловіка, що з щирої душі працював для нас і для наших дїточок. Та не конець на тім. бо за его „провину“ карають нас і докучають нам дальше, а тут нема між нами чоловіка, що умів би твердо постояти за наші права. Ми осамітнїли тим більше, що й наш священик, чоловік віковий а до того завзятий твердяк, відсунув ся давно від народної працї. І так взївідки нам помочи вї нема.

В сам день нового року 1903 зійшли ся ми у Мих. Миськова на просфору, засьпівали собі при тім разом з нашим учителем та й умовили ся заложити собі читальню Ого! Вже зараз по Богоявленію завізвав п. комісар від староства Шведзїцкий девятьох селян на термін до переслуханя! Випитував, що ми робили, що говорили, чи був між нами Стеткевич, щоб говорив про Лахів, і т. п. Докоряв, чому ми не донесли до староства о тих сходинах; грозив кримінałом. Звізди відправив нас, бо — розуміє ся — не було на нас ніякої вини. Але девятьох людий даремнїсенько без жадної рациї мусїло гнати тілький сьвіт і тратити час.

Нашим разом справляв лошнївский селянин Андрій Петрович весїлє сина і запросив на весїлє учителя Стеткевича. На третий день п. Шведзїцкий візвав до староства паньских заушників Фр. Мушиньского, Мих. Мушиньского і „русского“ Ант. Козака, що теж були на весїлю, та допитував їх, чи то правда, що Стеткевич бунтує хлопів, щоби не платили податків. Але й ті заушники не сьміли потвердити, щоби се була правда.

В середу по Великодни отворено у нас читальню „Просьвіти“, а при кінци червня відограли наші читальники народний образ „З нами Бог“. Вистава відбула ся на підсїню місцевої корчмя за виразним дозволом староства. А п. Шведзїцкий зараз візвав до староства голову читальні Мих. Миськова, заступника голови Мих. Ганчара і касиера від горальні Вішнїцера що мешкав в корчмі, і накинув ся на них, чому про виставу „повідомили“ староство, коли повинні „просити“ о дозвіл; допитував, які ґазети має читальня, а Вішнїцерови докоряв, що повинен був окремо від себе донести до староства, що в его хаті відбуде ся театральна вистава, грозячи ему, що за таке занедбане на другий раз буде каранй. І знов без жадної рациї труджено людий і збавлено їм час, бож усе було зроблено після припису.

Дня 19. липня на загальне бажанє повторено ту саму виставу. П. комісар прислав нам своє, „pozwalam“, але не написав, що вистава має відбути ся в домі Вішнїцера. А сей, наполоханий вже раз, не хотїв позволити свого підсїяня, так, що ми мусїли їздити до самого старости о друге позволенє.

Дня 16. серпня відбули ся заходом нашої читальні в садї голови читальні Мих. Миськова вечерниці в честь Тараса Шевченка. Чистий дохід призначений був для місцевих погорільців. Докладну програму вечерка подано в своїм часі до староства. Та мимо того п. Шведзїцкий знов взиває до староства Мих. Миськова і Ів. Мушиньского. Візване дістали вони аж в сам день терміну. Дощ лляв цїлу ніч як з цебра, дороги розкисли, коні далеко в поли, але треба їхати! Старенький Миськів ледво зняв ся з ліжка, сина відриває від роботи і посилає за кіньми. Зібрали ся і по тяжких трудах ледви добили ся до Теребовлї, бо „польскою“ дорогою колеса грязнуть по колобки, а коні ледво ноги витягають з „польского“ болота. І чого-ж хотїв п. комісар? Допитував, що сьпівали, що говорили, що деклямували і т. д. На замітку, що те все подано докладно в програмі, грамнув п. комісар: „Aha wy poslali!.. Wy co innego podajecie na piśmie a co innego śpiewacie i mówicie!“ — Чому-ж п. комісар самі не приїхали, щоби переконати ся? — відказує старенький голова читальні. А знов Мушиньского переслухав якийсь инший панок та обертав его за те, що не замельдував в громадскім уряді учителя Стеткевича, котрий на той час загостив до Лошнєва з Перегіньска і одну чи дві ночи ночував у Мушиньского; той панок наложив навіть на Мушиньского 4 К кари за тую провину.

І за що-ж та на що нас тягали? Повернули оба наші селяни з терміну заболочені від ніг до голови, коні змарґані, а старенький Миськів ледво з воза зсунув ся, на добре розхорував ся.

Ось бачите, як нам доскулюють без жадної рациї — хиба на те, щоби нас відстрашити від просьвіти. Та щеж при тім говорять до нас на термінах лише по польски, всякі письма, як „везвання“ і „позволенє“ навіть до виділу читальні шлють по польски, а часом то й громадянина в нас ушанувати не хотять; такий пр. молодик концепіст Якобші сьміє „тикати“ батькови дїтям Якимови Гупалюкови: „I ty chodzisz na śpiew?... A w którym głosie śpiewasz? і т. д.

Отсе подаємо до прилюдної відомости: може почує се й п. намісник, котрий, як читаємо, упезнює, що від урядників вимагає строгої законности; може довідавши ся о самоволї теребовельских урядників старостава, закаже їм доскулювати нам без слушної причини. Колиби се не наставало, то не полишить ся нам нїчого иншого, як у наших послів просити помочи.

[Наступають власноручні підписи 21 лошнївских громадян].

ТЕЛЄҐРАМИ.

Військові демонстрациї.

Відень. Від кількох днїв повторяють ся тут під касарнями демонстрациї робітників. Товпа викрикує: „випустити висїлуженых!“ Поліция сильними патролями окружила касарнї, а кождого дня один полк кінноти стоїть готовий.

Повени.

Відень. Урадовий комунїкат доносить, що для околиць знищених повению в Чехії признано великі фрахтові пільги на збіже до засіву.

Мадярска опозиция.

Будапешт. Репрезентациї міст Шеґедину і Сабача заборонили своїм органам міским стягати державні податки.

Офіцирский заговор.

Білград. На вчерашній розправі против офіцерів арештованих в Нїшу 9 переслуханих офіцирів заявило, що убите короля Александра було патріотичним дїлом, але пізнїйше поступоване заговірників обурило їх.

Несубординация.

Фрібург. Соціялїстичний адвокат Heu, котрий належить до швайцарскої міліциї, в часї послїдних маневрів не послухав наказу і не хотїв маширувати. Засуджено его на 3 місяцї вязниці, деґрадацию, утрату горожанских прав на 1 рік і кошти процесу.

Македонїя.

Царгород. В міродатних кругах рішучо заперечують вість, що послїдна турецка рада кабінетова займалась евентуальностию війни з Болгариєю і мобілїзациєю двох корпусів в Малій Азиї. Порта цїлком не носить ся з намїром війни.

Софія. Потверджує ся вість, що під вражінєм енергічних кроків Австро-Угорщини і Росиї, болгарске правительство предложило Туреччині зроблені проби спільної акциї в справі успокоєня македонського руху.

Вашинґтон. На случай, коли би положене в Туреччині на се позволило, то американські кораблї военні будуть вицофані зі східних вод і европейска ескадра военна Америки відійде до Джібутті, аби навязати торговельні зносини з Абісинією.

Лондон. Dayli News доносить, що в околици Мельника прийшло до битви між турецким військом а 2 тисячами повстанців. Турки оружили повстанців і були би їх вирізали, але нагло прийшли на поміч 3 инші ватаги повстанців і Турків розбито. Тих, котрі не утїкли, половено. В руки повстанців впав також турецкий командант.

НОВИНКИ.

— **Нехтованє прав рускої мови в судї.** Про повітовий суд в Рудках пишуть нам: У нас в ц. к. повітовім судї в Рудках польский повітїзм заслїпив декого до тої степени, що не тілько не видять державних законів, ухвалюваних далеко у Відни, законів, що наказують їм з рівною пошаною відноситись до обох краєвих мов, але не можуть добачити навіть розпорядженя свого безпосереднього шефа. А на се доказ ось який. В тутешнім судї веде від довшого часу процес один з найсьвідомійших селян п. Михайло Ковальский, котрий вносить всякі подання до ц. к. суду в материній мові. Пп. „сондаьове“, думаючи, що маючи до дїла зі звичайним „сватом“, почали видавати п. К. візвання в чужій мові. К. сперту просив, а коли просьби не помагали віднїс ся зі справою до ц. к. окружного суду в Самборі. Вскорі президия того суду потвердила оправдані домагання п. Ков. та поручила начальникови рудецкого суду п. совіт. Жегестовскому свое рішенє передати до відома просячому. А рішенє се Чепр. Nc. I. $^{45}/_{2}$ звучить: „На подане з дня 11 *лютого* 1902, завідомляє ся п. Михайла Ковальского, що після приписів в такім язиці так він як і кожда сторона дістає з суду чи то відповідь, чи завізване, в якім язиці до суду дотична справа поданою буде. Із ц. к. Суду повітового, віддїл V —В Рудках, 20 лютого 1902 Жегестовский.“ Але п. ад'юнкт Лянґер ані знати не хоче о тім розпорядженю свого шефа, чи там ще вищої власти і постійно видає візвання, переслухує сторони, списує протоколи, проголошує вироки, словом, „уржендує“ по польски мимо того, що дотичні сторони, як от прим. К., вносять всякі подання по руски. Щоб увільнити Вас п. Лянґер від всяких, можливих оправдань подаємо навіть і числа урядового поступованя візван виставлених Вами по польски. Ч: $Z/^{98}/_{2}$, з дня $^{14}/_{8}$, Ч: $U/^{351}/_{3}$, з дня $^{12}/_{8}$. Ч: $U/^{1468}/_{2}$, $^{22}/_{8}$, Ч: $Z/^{191}$, з дня $^{26}/_{8}$, Ч: $U/^{1468}/_{3}$, з дня $^{22}/_{8}$, і т. далї. Тоті числа хиба вистарчать, щоб п. Лянґером занявся Его екск. Тхоржницкий і поучив, що закони і заряджена власти хочби і що-до рускої мови мусять бути респектовані.

— **Непошановане руских сьвят.** Пишуть нам зо Стрия, що дня 8. с. м. в день Рождества Пресв. Богор. о год. 10. зрана підчас богослужена жовнїрі 9 полку пих. коло касарнї Підзамчу мили і шурували в потоцї лавки, столи, цебрики і т. п. На запитане відповіли ті жовнїрі, що вони Русини, але їм дають сьвяткувати лише польскі сьвята. — А знов з Дрогобича доносять нам, що в той сам день дрогобицка ц. к. Сторожа скарбова завізвала перед полуднем війта Ник. Сусюка і Теодора Ходачника з Лішної до переслухана в справі якоїсь скарбової належности. П. комісар звинив ся, що правда, що

забув на руске сьвято; але річ тим не змінила ся, бо люди таки опустили богослуженє і були переслухані. Чому то п. комісар не забуде на жидівскі кучки?...

— **І й самій ц. к. Дирекциї почт нехтують руске письмо!** Про се пише нам п. І. Петряшин з Яблонова: На доказ що і в самій дирекциї нехтують руске письмо, посилаю Хв. редакциї зворотний рецепіс тої-ж дирекциї, до котрої я післав руске письмо і по руски адресоване. А на зворотнім рецепісї написано аж двояко, бо по нїмецки і по польски, лише анї одної букви по руски. Ось стоїть там так: Post Direction Lemberg 4. września 1903 Morowski eksp. Чи-ж дивувати ся почтовим урядникам на провінциї, если тоті під боком самої дирекциї нехтують нашу мову і письмо?

— **Нема руских книжок шкільних!** Пишуть нам з міста, що діймаючо дає ся відчувати брак руских книжок шкільних. І так руска читанка для видїлових шкіл що-йно печатає ся і вийде десь аж під конець першого півріча; ґеоґрафія для І. кляси середних шкіл, зоольоґія для І. і ІІ. кл., латиньска граматика і латиньскі вправи для І. кл. вичерпані і навіть не ладить ся їх до нового видання. Старих книжок годї дістати навіть по антикварнях, а коли часом найде ся яку, то антикварі друть подвійну цїну. Хто-ж в тім винен? Чи шкільна власть не повинна пильнувати заздалегідь, щоби до подібного браку книжок не доходило?

— **Брехнї польскої преси.** З Збаража пишуть нам: З нагоди сьвяточної вистави „Наталки Подтавки“, даної у нас д. 12 с. м. дружиною нашого театру, появила ся майже у всїх польских дневниках (Słowo polskie ч. 439) рівнозвучна допись, що може послужити за приклад правдомовности польских дописувателїв. Сказано там, що польска публика дуже численно ходила до нашого театру, пробуваючого в Збаражи від місяця, та так само численно явила ся і д. 12 с. м. Але тим разом гірко завела ся, бо зараз у вступнім слові почула вирази ненависти і зневаги до Поляків; опісляж актори і руска молодіж з тернопільскої ґімназиї і семинарії засьпівали пісні ворожі Полякам, як „Не пора“ і т. и. Обурена тим польска публика опустила нїбито салю і постановила більше не ходити до театру; отже зараз на другий день в театрі сьвітили лавки пустками. Дописуватель кінчить відкликом до краєвого видїлу, щоби вглянув в справу нашого театру, котрий побираючи запомогу з краєвих фондів, ширить шовінїзм і „васнь народовон“. — Отже 1) неправда, що польсна публика так попирала руский театр в Збаражи, бо зараз від початку здирано з великим запалом афіші руского театру, а на вистави крім Русинів лише Жиди численно являють ся; з Поляків заглядають до театру лише виїмково декотрі одиниці; 2) д. 12 с. м. у вступнім слові не тілько не було нїяких зневаг для Поляків, але взагалї про Поляків не було анї згадки; 3) пісню „Не пора“ сьпівано аж при самім виході з театру, та й то не сьпівали її актори анї ученики, а ґалерия; незрозуміла впрочім річ, в чім польский дописуватель бачить в сїй пісні щось зневажливого чи ворожого для Поляків; чиж Русини справдї на те є, щоби служити „Москалеви й Ляхови“?; 4) на другий день грано в театрі „Пісні в лицях“, саля була битком заповнена, — правда, що не Поляками, але, як звичайно, Русинами і Жидами. — Відклик до краєвого видїлу є очивидною денунцияциєю, та се для нас не новина. — *Яр—ич.*

— **Ревність польских шовінїстів.** Всякими способами ідуть наші „сердечні приятелї“ против нас, але цїкавий случай не завадить подати до публичної відомости. Вже не тілько деякі урядники Польщу будують, але беруть ся до того і їх честні жінки. В Равї рускій есть контрольором при ц. к. уряді податковім п. Продзевич, Русин — попович, котрий, як єму много подібних, оженив ся в Риманові з донькою тамошнього стельмаха, розуміє ся Полькою. Синок їх старший хоть охрещений на руске, слова по руски не скаже, бо не уміє, бо мати ревна польска патріотка, „забілаби ґо, як би бил Русїном!“ (ipsissima verba). Но але те ще мало. Она свою „дзялальносць“ провадить і по за домом. Служила у неї Настя Рудкевич, донька бл. п. дака, Русина, при церквї равскій. Служниця тота мала дитину не прав. ложа. Єще була в злогах як добра єї пані контрольорова зловила против єї волї дитину (хлопця), поїхала сама яко кума з п. Новаковским, ад'юнктом инжиньерским а „przyjacielem domu п. Продзевичової“, також кумом, до костела і тут охрестили хлопця Русина на латиньский обряд. Дуже я цїкавий, чи знає ks. kanonik Czajkowski, яку дитину хрестив і до своєї метрики вписав і чи знає о. Горницкий, що єго маленького парохіянина охрещено гвалтом і безправно в костелї і єму метрики не доручено. *К. С.*

— **З Городенщини** пишуть нам: В Городенцї дня 30 серпня 1903 відбуло ся заходом матуриста п. Вабіцкого і все трудячого ся півця церковного п. Криштальского в сали „Народного Дому“ вже в друге аматорске представленє „Не ходи Грицю на вечерниці“ на дохід місцевої селяньскої бурси. Гра, як на аматорів, була тим разом справдї дуже вдатна, бо режісерия — як се видно було майже на кождім вроцї — спочивала в умілих руках. Добре випали також сьпіви. Додати при тім треба, що переважна частина аматорів складала ся з самих міщан, котрим належить ся тим більше признанє і дяка. Жаль тілько, що того не відчувалк деякі місцеві інтелїґенти, котрі по представленю не впустили до салї наших аматорів на танцї, стидаючись мабуть їх капоти і сїрака. — *Очивидець.*

— **Масове самоубийство.** З Будапешту доносять, що в громадї Пещ, в полудневій Угоршинї, поповнили самоубийство всї громадскі зверхники, ізза дефравдациї. Онодї рано повісив ся громадский судия Поточкай; шурин єго, касиер громадский Мікуляй, коли о тім довідав ся, застрілив ся. Війт також хотїв відібрати собі житє але уратовано єго. Заряджене зараз шконтрум каси, виказало, що несовістні громадскі зверхники через фальшованє громадских книг обікрали громаду на дуже велику суму грошей.

— **Виставки промислові і господарскі в Галичинї.** Східна Галичина буде мати невдовзї дві виставки одну у Львові пчільничо-огородничу, а другу в Бережанах з виробів краєвого промислу. Перша виставка, що позістає під протекторатом самого намісника, буде отворена від завтра, 26-ого с. м., а торжество отворенє наступить о год. 11. перед полуднем. Виставка поміщена на площи повиставовій в галях музичній і штуки. Друга виставка, в Бережанах, буде отворена дня 11 жовтня і потревае до 19 жовтня а уряджує єї „Związek przemysłowy“ у Львові, котрий має на метї для розбудженя промислу урядати такі виставки по всїх більших містах Галичини.

— **Дрібні вісти.** Відслоненє памятника „Круля Яґелли“ в Городку (через похибку напечатано вчера „відновленє“) відбуде ся дня 29 с. м. — Бувший намісник ґр. Пінїньский має невдовзї обняти на львівскім університетї катедру римского права. — В Коломиї помер нагло в бюрї податковий ад'юнкт Билиця в 28 роцї житя діставши вибуху крови. — В Перемишли страйкували передвчера всї фякри демонструючи в той спосіб проти лихого поведеня супроти них місцевої поліциї. — В Товстенькім коло Пробіжної отворено стацию почтову. — В Сколїм було передвчера два степені морозу. Наслїдком того ярини по городах померали.

——

— **Послїдні вісти.** В державній радї принято нині більшостию $^3/_4$ голосів наглість внесеня пос. Плячка і тов. що-до внесеня міністерского розпорядженя, яким задержано резервістів понад 3 роки служби. За внесенем голосовали всї з виїмкою нїмецких лїберале і нїмецких людовців. Опісля отворено дискусию над мериторичною стороною внесеня.— Цар призвав вже димісию Драґомірова і покликав єго до статского совіту. Єго наслїдником на становиску київского ґенерал-ґубернатора має бути після одних де Валь а після других міністер війни Куропаткін.

——

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Спільне засїданє секций Наукового Товариства імени Шевченка буде ві второк 16 (29) с. м., о год. 11 рано в бібліотецї Товариства.

— **Послїдний репертуар руско-нар. театру в Збаражи** такий: Субота, д. 26/IX. „Cavaleria Rusticana“, опера Масканього; — Недїля, дня 27/IV. передпослїдне представленє „Підгірани“, мельодрама в 3 акт. Гушалевича; — Второк, д. 29/IX послїдне представленє: „Трійка гільтайска“, чародійска оперета в 5 акт. Нестроя.

— **Зі Станиславова.** Дня 1-го жовтня 1903 н. ст. се є в четвер устроює видїл Товариства „Руска Бесїда“ в Станиславові в власнім льокали вечерниці з танцями. Вступ від особи 1 корона. Стрій домашний. Початок о годинї 8 вечер. — *Видїл.*

— **Артистично викладова секция „Народного Дому в Коломиї“** повідомляє, що в неділю 27 н. ст. вересня с. р. виголосить там Вп. Федір Вовк професор університету в Парижи виклади п. з. „Що таке антропольоґія?“ Початок о год. 6 вечером. Вступ для інтелїґенциї по 40 сот, для селян і міщан безплатний. *І. Раковский, А. Лепкий.*

— **Вінчанє** п. Івана Петрушевича бувшого урядника краєвого видїлу і руского літерата з п. Мариею Підлїсецкою відбуде ся дня 29 вересня с. р. вечером, в парохіяльній церкві в Добрянах.

— **Подяка.** За дар в квоті 20 К на одежу для бідного ученика П. кл. зложений на мої руки, складаю Висоповажаним Добродіям адв. Мих. Дорундякови і Мик. Заячківскому сердечну подяку. — *Йосиф Роздольский.*

— **Видїл т-ва Педаґоґічного** просить руску суспільність, щоби численно вписувалась в члени т-ва, вирівнувала залеглости, відновляла і заголошувала пренумерату на „Учителя“ і „Дзвінок“ і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алиськевича, ул. Кльоновича число 7.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien IX. Höfergasse 5.*

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезонї маю честь повідомити Вповажн. Панів і Впр. Отців, що замовлені матеріяли на ґарнїтури, обероки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітнї. Маючи вже другий рік повірені менї роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всїх моїх Вп. Гостий з кождого згляду.

Остаю з правдивим поважанєм

545 10 10 **Василь Гресяк.**

Надіслане.

Пошукує ся

інтелїґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 561 5 10

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телефон ч. 722.

582 5—48

ЛИПИ

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г нині 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15	кр.
Сїкані легкі	12	„
Фльчки	12	„
Ніжка теляча з хріном	10	„
Ковбаска з хріком	5	„
Кавяр	15	„
Обід в абонаменті	40	„

Всякі напитки в найліпших родах по найумірканійших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра

По театрі все свїжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанєм

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: П. Ш. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Ближші услівя на нижший адрес. *о. Николай Бурмич,* гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Ясиска. 567 2—3

Пошукує лекциї

на цїлий рік прив. уч. VIII. кл. ґімн. Може також з'орґанїзувати хор, маючи до того відомости теоретичні, як і довшу практику. Зголошеня: К. Соснів, poste rest. 600 2—3

Семинарист з увінченим III. роком, приготовляючий ся приватно до матури, глядить лекциї на провінцию. При нагоді може удїляти лекциї гри на скрипцї. Зголошеня під: М. Т. К. 80. Самбір. 602-3

Помешкане в руськім домї для п. п. академиків ул. Пекарська ч. 9 партер. 616 1—5

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр.

569 1—5

Особа в середнім віцї глядає місця до заряду господарства. Зголошеня під адресою: *Малиновский,* Кранцберґ. 614 1—3

Смачні тїста на десеровім маслї, штука 4 кр., поручає *Цукерня Анелї Курнах,* Ринок побіч Народної Торговлї. 2 3

Сливки „Квечи“ по 2 К 50 с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 568 8—10

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·09, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Ходак **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Дрогобича: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Якова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята) до 13/9.
З Броховичь: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 13/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Ивонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35. 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Ходак: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Дрогобича 2·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рава рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Якова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні днї а від 1/5 до 15/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоденно.
До Броховичь: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 8·20 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/5 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середньоевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середньоевр. 12·36 після львівского). — Інформацийне бюро вепїзнично (і продажа білетів та розкладів їзди) ул. Краєвцких ч. 5. 68

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Всч. ОО. Духовн., що II. і III. випуск „Практичних Проповідий“ еще сего року вийдуть з печатнї. В II. випускy будуть уміщені слїдуючі науки: Обясненє св. Літурґиї в 4 проповідях, обясненє вечернї в одній проповіди, літії в одній, похорону християньского в одній, обясненє 7 святих Тайн в сїмох проповідях і одна наука на посьвященю церкви. — III. випуск буде містити проповіди місиїйні, совершенно викінчені і упорядковані, тай кілька случайних. Цїна II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Повеже коштa накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом цїле видавництво приспішити. Гроші належить висилати на адресу: *о. М. Кінаш,* катедр. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 504 3—5

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білєти візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг єго звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

В Суботу 26 вересня 1903.

ВЕЛИКЕ ҐАЛЕВЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ.

Ще лише кілька днїв у Львові.

Виступ сьвітової слави погромника

Mstr. Thompson'a Бразилїйця

з своєю женою **Miss Thompson** знаменитою в своїй тресурї слонів.

1) Пантоміна. 2) Слонї-музиканти з шиєлками. 3) Слонь-цирулик. 4) Слонь-рекрут. 5) Слонь при телєфонї. 6) Слонь дозираючий хорих. 7) Іщанські танцї і турбільон, виконані панею Thompson зі своїми слонями.

Велика пантоміма **РОБЕРТ і БЕРТРАНД** або **Два злодїї.**

В неділю о год. 4 по пол. велика пантоміма

QUO VADIS.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабриєля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—

ЖЕНСКУ 544

Безсильность

вызываемую многими страшными последствиями тайных пороков молодости и разпусты, скоро наверно и на долго излечит, разсылает за иногородные выдающий иллюстрированный проспект

Самоисцеление д-ра Ретана

Российское издание: 1 р.
Польское издание: 1 р.
Немецкое издание: 1 р.

Тысячь людей найшли въ нёй полезныя своихъ недуговъ и направили свои мужскій силы при помощи извѣстнаго въ книжцѣ способу лѣченя. По содержанію вполнѣ надежнаго, рысунки съ фразеологіи написаны очень выдающимъ Р. Ф. Віреё въ Лейпцигу. (R. F. Bieroy's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ТУТКА цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Ант. Мазуркевичь, Львів, Скарбківска 7.

Не має значіня назвиско „Singer“

обіч солідних фабрик машин до шитя: „Pfaff“, „Biesolt et Locke“, „Kayser“, „Gritzner“, котрі не спиняють ся своїх виробів і уміщують на них власну фірму. Лише фабрики підрядної вартости покривають свою тандиту написию „Singer“ та при помочи влізливих аґентів натручують П. Т. Публиці за дорогі гроші свою лихоту під назвою оригінальних машин. Торговля, що має добрі товари і умірені ціни, не може висилати аґентів. Добра машина до гафту а заразом і до шита коштує в моїй торговли 65 зр. на рати, Central Bobbin 70 зр.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

механік і спеціяліст

Львів, Готель Жоржа.

519

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепіяни і піяніна в першорядних фабрик. 590 242 –?

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасіки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

1?9 18—20 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

Новина! **ПАРОВА МАШИНА** чистить докладно пірняні подушки по 30 кр. від кільоґрама. Лише 2 зр. коштує перерібка матерацїв з трех подушок. Дрелїхи на матераци метр по 50, 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 2 18(?)

Фортепіяни, три, короткі, добрі, продам дешево. Академічна ч. 8 І п. офіцини. 197

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим лякунником іде точно з 3 річною порукою, величи Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпилька до краватки з імітованим бриллянтом. 1 прегарка колія з срібн. перел, неодна жіноча окраса з лат. замком, 1 хороший скіряний портфель і елеґанцка цигарічка з бурштином, 1 гарні тур шпінов до сорочки і манжетів, 1 сцимарик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельґійского скла в етуї, 20 предметів до уживку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті прегарні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 982

За недогідне ґр ші звертають ся. 2?3 18—?

Сїчкарнї і плуги ковальски продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львів, Ринок 36

а именно:

Сїчкарнї СОХ двоножкой съ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН триножкой съ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН сотрироножкой 2 колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій съ колбенидою . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячий сейчасъ готівкою за сїчкарнї достануть еще 5% опусту. Плуги продаютъ ся лишь за готівку безъ опусту. 552 102 –?

Стягаю в суботу

Гетьманьска 10 3. ЖОВТНЯ

передтим Валова 9. о годинї 7-ій вечером

під фірмою

ЕМИЛІЯН ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю спеціяльних вин,

делікатесів і овочів полудневих

в сполученю з

КОМНАТАМИ ДО СЬНІДНЬ

Моєю девізою є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність.

Поручаючи моє нове предприємство Високоповажаній Р. Т. Публиці, пишу ся

з поважанем Емиліян Левицкий. 604 4—6

ОПОВІЩЕНЄ.

Сим подаємо до прилюдної відомости, що

братя Шурми зі Скали

спілка різьбарско-малярско-золотарска

построїли до тутешної величавої церкви прегарний Іконостас дубовий. План різьби як і мальованя обдуманий глубоко, стильовий; гадка сьміла, оригінальна; виконанє всьої роботи солїдне, правдиво майстерске. Іконостас творить ефектовну артистичну цїлість. Тож сьміло поручаємо згадану фірму, а до того і руську, кождому, хто лиш запотребує, а певно не заведе ся. 19 2—3

Скала 15 вересня 1903.

Александер Левицкий парох; *Дмитро Романюк*, *Дмитро Вовчук* і *Микола Модний*, комітетові.

Пільги в сплатах після умови

При купнї за готівку 3% рабату

Безнастанна

ГІПЕРПРОДУКЦИЯ

а ще більше переражаючо зростаючий

брак попиту.

Всеї готівки не вимагає ся

Пільги в сплатах після умови

нагромадили по фабриках і на торговицях величезні запаси товарів, через що ціни так попадали, що тепер незвичайно дешево можна набути в добрих ґатунках дивани, портиєри, хідники, покривала на ліжка і столи, коци, колдри, лїнолей, церати і всїлякі річи декорацийні і збаткові, білє мужеске і жіноче та инші потрібні річи, а то тим лекше, що і сплату можна собі вигідно розложити.

Наша реномована, а особливо в Галичинї хвально знана фірма має засаду продавати добрі товари по цінах без конкуренції низких і обрала собі також клич, що „всеї готівки не вимагає ся“ і „пільги в сплатах як найдогіднійші“.

Длятого даємо наші товари на кредит всїм Н. Т. урядникам державним і приватним без ріжницї стану і ранґа, і всїм иншим приватним особам, добре поставленим, котрі не хотять або не могуть потрібні їм товари закупувати за готівку, і признаємо їм пільги в сплатах, котрі могуть після умови бути розложені на місяцї або чвертьріча; при тім зазначуємо з притиском, що при продажи на кредит цїн товарів зовсїм не підносимо.

Портиєри штука по корон **1.30, 2, 3** *і висше*

Кореонкові занавіси пара по к. **2·50, 4, 6** *і висше*

Стінні дивани 140/200 *по к.* **6, 8, 10** *і висше*

Диваники перед ліжка по кор. **1·40, 2, 3** *і висше*

Хідники метр по сот. **30, 50, 70** *і висше*

Кількасот решток хідників за безцїн

Фляпелеві коци 150/200 *по к.* **4, 6, 8** *і висше*

Покривала на ліжка по корон **4, 6, 8** *і висше*

Комнатні дивани 180/300 *по к.* **11, 14, 18** *і висте*

Диванн церковні і передпрестольні у великім виборі

Цїни у нас на диво низкі

Цїни у нас на диво низкі

Покривала на стіл по корон **3·59, 5, 7** *і висше*

Лїнолей і церати у величезнім виборі

Крім тут виведених річий поручаємо особливо наш богато заосмотрений склад добірних ґатунків портиєр, коронкових занавіс, аплїкацийних сторів, карнїшів, хідників вовняних і кокосових до комнат на сходи і на коритарі, диванових церковних і передпрестольних, до комнат гостинних, столових і дитинних, стінних і перед ліжка, „анґор“, фляпових і вовняних коців системи дра Ґ'ера, коців до подорожи, колдер, покривал на ліжка і на столи, макат і взагалї всїх річий декорацийних. Великий запас правдивих перских і оріентальних диванів по цінах без конкуренції низких.

Жадаючи кредиту, треба нас доконче повідомити устно або письмено, яких потребує ся товарів і як має бути ціла купна сплачена.

Для потрібного закупна просимо особисто до нас зголосити ся, а замісцевих Вп. Гостий, котрим приїзд до Львова буває недогідний, просимо удати ся до нас листовно.

За надісланем почтової марки за 10 сот. висилаємо на жадане наш богато ілюстрований цїнник диванів, портиєр, фіранок, хідників, рожи і до саний, дерги на жоні, колдер, ґобелїн, макат і инших річий декорацийних, товарів льняних і бавовняних, біля мужеского, жіночого і дитинного, шафонів, полотна, біля столового і инших потрібних річий.

Листи і замовленя треба адресувати

Дім Товаровий „Au Louvre“ у Львові, уляца Сикстуска, число 6.

(Пасаж Гавсмана).

573 3—14

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на конти адміністрацийні, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.
У Д Ї Л	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий Зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.
Інформацийний	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

ДИРЕКЦИЯ.

34

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

МАҐАЗИН ФУТЕР

М. А. АВҐУСТИНА

у Львові, ул. Театральна ч. 7,

(напроти головного входу до костела катедрального.)

поручає всякого рода

футра, ґарнїтури, шапки, верхи до футер і пр.

Боа в ріжних формах і ґатунках у величезнім виборі.

Цїнники на жаданє даром і оплачено. 557 2 –8

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянськой. Здрукарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 206. Львів, Субота 13 (26) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кміньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Памяти короля Ягелла.

(Перед відслоненем памятника в Городку)

Гакатистична Польща лагодить нову народову шопку. Хоче ще раз, поки хвилева перевага в її руках, задокументувати польский характер руской землї. Хоч ся народова геца нїчим не відмінна від десятоминших подібних, то преціньвона з одного боку характеристична. Отже Польща ставить памятник тому, що фактично є родоначальником нинїшної польскої гакати, що один з перших вказав історичну місію Польщі в перетоплевю Польщі, Руси і Литви в один суцільний орґанізм з польским характером, иншими словами, що став духовим батьком польскої ягайлоньскої ідеї, Polski od morza do morza.

Судьба хотїла, що рівночасно з тим, як заборча Польща з кінцем XIV. ст. звертала перші кроки на Русь, як раз тодї Русь наслїдком прилученя до польскої держави надала їй ту значну силу і вплив супроти західної Европи, як-раз руські полки допомогли Ягеллови знищити під Ґрунвальдом небезпечний для Польщі нїмецкий орден. Се однак не надає права нинїшним польским шовінїстам для заблахманеня декого покликувати ся на „odwieczne nasze hasło: wspólnemi siłami", і справдї безличним треба назвати поведене тих панків, що вказуючи на wspólną historyczną przeszłość і на спільний нїби інтерес обох народів в відслоненю памятника королеви Ягеллови посьміли запрошувати і представників руского народу на сю народову гецу.

У відповідь на сї запросини позволимо собі представити, в яких відносинах дїйсно стоїть король Ягелло до нашого народа і які его „заслуги" супроти Руси. Замітимо ще, що наші замітки не мають претенсиї на назву основного розслїду, але й тих кількапацять цитатів з достовірних жерел представить нам бодай у загальних чертах образ того прародича польскої гакати.

* * *

Як сказано, вже за короля Ягелли, отже з кінцем XIV. ст. Польща починає розуміти свою велику історичну місію, ширити „культуру" на „дикий" Схід тим способом, щоби передовсїм руский нарід спольонїзувати. А найлїпшою дорогою до того стопленя в одно тїло польского і руского народу вважали тодїшні польскі політики перетягнене руского народу на латиньский обряд. До того стреміли всї унії, також і берестейска. А сю задачу переводити взяв ся вже король Ягелло, з кінцем XIV. ст. Він справдї походив з православної родини литовских князїв і на грецкім хрестї дістав імя Якова, але оженивши ся з польскою королевою Ядвіґою і тим способом получивши литовско-руску державу з Польщею, дав ся вперед сам охрестити вдруге після латиньского обряду, приймив навіть друге імя Владислав, а рівночасно зобовязав ся навернути Литву й Русь на латиньский обряд. Дальшим наміром так дуже „католицкої" Польщі було, як сказано, зїляти населене руско-литавского князївства з Поляками в одну польску народність. Се признає навіть такий, „угодовий" історик, як Ол. Барвіньский в своїй „Істориї Руси".

Якже відбувала ся та латиньска пропаґанда між литовским і руским народом? Ішла вона безпротивним гнобленем і знасилуваném православія а всесторонним протеґованем латиньского обряду. Отже в тій справі треба знати, що метода будови „косцюлків", фундованя „плебаній" і „біскупств" за Ягелла заходила ревних приклонників. Історичні жерела подають богато звісток про те. Особливо теперішна галицка Русь тїшила ся сердечною опікою короля Ягелла під тим взглядом. Так пр. Шараневич в розвідцї про внутрішні відносини галицкої Руси (Іст. Бібл. Барвіньского т. V) згадує про фундациї лат. костелїв з тих часів в Бібрцї, Ходорові, Румаї, Підкаменю, Кукольниках, Литвинові, Вижнянах і богато инших місцях. Адмінїстраторів тих костелїв звільняє король від всяких тягарів і повинностий, противно кметї мусїли ще достарчувати „плебавїям" всїлякі даниви, і то так Поляки як Русини (пор. Шараневич). А що ті ксьондзи крім того мали в зарядї величезні понадавані добра, то й не диво, що мали всяку можність, вести успішно латинїзаторску пропаґанду між руским народом в нинїшній Галичинї.

Але се навертане на латиньску віру не все відбувало ся так гладко: нераз треба було хопити ся острійших способів. Так Шараневич згадує, що в Самборі князь Ягелло казав Русинам уступити ся з церкви, **викинути поховані там тїла славних Русинів**, а церкву на ново посьвятити і віддати лат. духовеньству. Качала в студиї „Polityka Polaków względem Rusi" подає за польским істориком Длуґошом, (Chronikon, lib. XI, pag. 334), що Ягелло відбирав руські церкви і перемінював їх в латиньскі, як пр. в Перемишли. Така рабівницка політика спонукувала руску шляхту висилати жалоби до короля, про які згадує польский історик Морачевский (ks. 9 str. 203). Київский учений Антонович каже, що Ягелло декого з бояр примушував перехрещуватись і не обійшлося без мучеників; бо літопись оповідає, що король звелїв покарати двох литовских бояр, що не годили ся змінити православної віри на латиньску. (Іст. Бібл. Барв. VI ст. 138). Подібно Шайноха примічає, що „stanowcze były środki przymusu", а навіть „**użycie tortur**" (Dzieła, Warszawa 1877 T. VII. str. 63). Таких примірів, як Польща вже тодї за Ягелла сповняла високу культурну місию могливби ми навести ще богато.

З другої сторони намагав ся Ягелло рїжними привілеґіями приєднати особенно литовско руску шляхту для лат. обряду і Польщі. Свідчать о тім найкраще артикули городельскої унії 1413, де вони кладуть конечним услівем прав і свобід католицку релїґію. Ось деякі з них.

„Арт. 2. Литовскі церкви католицкі затримуємо при вольностях польских костелів.

„Арт. 3. Шляхта і бояри католицкої віри приущені до гербів польскої шляхти і поділяють з нею привілеґії і вольности.

„Арт. 6 Свої доньки мають віддавати лиш за католиків.

„Арт. 8. Кождий достойник і земский урядник мусить бути католиком."

Пригадаємо ще, що „католик", значило те саме, що „латинник", бо поняте „унїят" тодї було ще незвісне.

Подібно міщанам надавано магдебурґске право під услівем, як перейдуть на лат. віру, а бідний сїльский нарід принаджував Ягелло до лат. віри білими суконними свитками, які возив зі собою.

Надто преднував Ягелло для своїх цїлий православну шляхту обильними надаваними земель (Szujski II, стор. 12), а натомість під яким будь позором прогонив Русинів з їх посїлостий, і майно конфіскував (Kromer XX. 380, Długosz XI. 494, XII. 213 і 706).

Гадаємо, що досить тих примірів, аби собі зобразити, якими способами вів Ягелло латинїзаторску пропаґанду на Руси і які він мав цїли в тій роботї. В додатку не від річи буде, коли за Іловайским подамо маленький образ характеру сего давненького „сердечного приятеля" Русинів. „Відрізняв ся непостійним характером та розпустою. Лінивий був до всякої працї, чи то фізичної, чи духової, але як доходило дїло до ловів, Ягелло не відав відпочинку і що року по кілька місяцїв ганяв по литовских пущах. Ягелло навіть не вмів читати і писати, а що до инших мов, окрім литовскої та рускої, то дасть Біг (се відносить ся до трийцятого року его житя). Навик безнастанно перед кождим леститись та кождого принаджувати до себе; а вжеж часом ставав наче скаженим, а із-за власної користи був навіть вдатним на лютість." (Іст. Бібл. Барв. VI. 134).

Отсих кілька слів про короля Ягелла вважали ми потрібним подати тому, бо знаємо, що перед численно зігнанним переважно руским народом будуть там під небеса вихвалювати заслути того короля для обох народів і буде ся без памяти правити на тему „єдносці і мілосці обу народуф."

P.

Рада державна.

По ухваленю наглости внесеня п. Плячека — о чім згадували ми вже вчера в послїдних вістях — приступлено на вчерашнім засїданю до дискусиї над его мерітум. П. Дашиньский обговорює угоду з 1867 р. і додає, що також австрийскі народи бажають собі тої независимости державної, яку признано Мадярам. Австрийскі народи нездоволені з причини неповности конституційних законів, несправедливого права виборчого і полїційних секатур, котрі роблять ілюзоричними конституційні приписи. Бесїдник критикує відтак політичні погляди наслїдника престола, котрі клерикалїзм заохочують до енергічнїйшого виступу. Армія не може бути одиноким цементом і обороною монархії. Що армія не є приятелем населеня, бесїдник пригадує ексцеси в Градци, події в корпусї X, повдинковий примус і т. д. Серед таких відносин домагають ся любови і довірия до армії. Чи-ж не уживають ві против більшости народу, против хлопів і робітників? Дуалїзм не був нїколи результатом наших потреб, его нам накинено.

В сій палатї упало раз велике слово: „Австрия є". Ми сего не перечимо, але властиво в який то спосіб ся „Австрия є". Австрия є без парляменту, без розумного правительства, без буджету, без конституциї, а наресштї і без реврута. Австрия зійшла до ґеоґрафічного поняти, політичної Австриї нема. Коли би Австрия дїйсно була, то ми мали би також державну партию, котра була би ідентичною з тревалостию правительственної форми. Але такої державної партиї нема, а коли би д-р Кербер одну або другу з великих партий яко таку означив, то его відперли би ся, бо соромили би ся бути правительственною партиєю. А преціньд-р Кербер є без сумніву зручним міністром, добрим бесїдником, котрий лиш не додержує сего, що прирік, хоч політично не є брудний.

Бесїдник заголосив до внесеня Плячека внесене додаткове о зміну § 8 військового закона в сей спосіб, що має бути заведена 2-літна військова служба і 8 літний примус в резерві. П. Сеене заголосив внесене, аби правительство мало право покликати двох литовских князїв і на грецкім хрестї дістав імя Якова, ...

Михайло Коцюбинський.

На камени.

(Акварелл.)

(Конець.)

Сонця не було ще видко, хоч де-які шпилї вже рожевіли. Темні скелї виглядали понуро, а море лежало внизу під сїрою поволокою сну. Нурла спускавсь з Яйли і сливе біг за своїми буйволами. Він послї шовсь, йому було так пильно, що він не помічав навіть, як копиця свїжої трави зсувалась з гарби на спину буйволам і рострушувалась по дорозї, коли високе колесо, зачепившись за камінь підкидало на бігу плетеною гарбою. Чорні присадкуваті буйволи, покручуючи мохнатими горбами й лобатими головами, звернули в селї до свою обійстя, але Нурла опамятавсь, повернув їх у другий бік і зупинивсь аж перед кавярнею. Він знав, що Мемет там ночує, і шарпнув двері

— Мемет, Мемет, кель мунда! *)

Мемет, заспаний, скочив на ноги і протирав очі.

— Мемет! Де Алї? питав Нурла.

— Алї... Алї... тут десь... і він обвів зором порожні лавки.

— Де Фатьма?

— Фатьма? Фатьма спить...

— Вони в горах.

Мемет витріщив на Нурлу очі, спокійно перейшов через кавярню і виглянув на двір. На дорозї стояли буйволи, засипані травою і перший промінь сонця лягав на море.

Мемет вернув ся до Нурли.

— Чого ти хочеш?

— Ти божевільний... Я тобі кажу, що твоя жінка втїкла з дангалаком, я їх бачив у горах, як повертав з Яйли.

Мемет очі поліз на верх. Дослухавши Нурлу, він одіпхнув його, вискочив з хати і колибаючись на своїх кривих ногах, поліз по сходах на верх. Він оббіг свої покої і вискочив на дах кавярнї. Тепер він справдї був божевільний.

— Осма-ан! крикнув він хрипким голосом, приклавши долонї до рота... Са-алї!.. Дже-пар!.. Бекір!.. кель мунда!.. Він обертав ся на всї сторони і скликав, як на пожежу: Усе-ін!.. Мустафа-а!..

Татари прокидались і з'являлись на своїх покрівлях. Там часом Нурла помагав знизу:

— Асан!.. Мамут!.. Закерія-а-а!.. кликав він не своїм голосом.

Сполох лїтав над селом, знїмавсь у гору, до верхніх хатин, скочував ся вниз, скакав з покрівлї на покрівлю і збірав народ. Червоні фези з'являлись скрізь і кривими та крутими стежками збігались до кавярнї.

Нурла пояснив, що стало ся.

Мемет червоний і непритомний, мовчки поводив по юрбі вибалушеними очима. Врештї він підбіг до краю покрівлї і скочив у низь зручно і легко, як кіт.

Татари гули. Усїх тих родичів, що ще учора розбивали один одному голову у сварцї за воду, єднало тепер почуття образи. Зачеплено було не тільки Меметову честь, а й честь усього роду. Якийсь злиденний, мерзенний дангалак, наймит і заволока! Річ нечувана. І коли Мемет виїс з хати довгий ніж, яким різав вівцї і блиснувши ним на сонци рішуче застромив за пояс, рід був готовий.

— Веди!

Нурла рушив попереду, за ним, налягаючи на праву ногу, поспішавсь різник і вів за собою довгу низку сбурених і завзятих родичів.

Сонце вже показалось і пекло камінь. Татари злазили в гору добре відомою їм стежкою, витягшись в лїнію, як кольонка мандруючих мурах. Передні мовчали і тільки ззаду рядка сусїди перекидались словом. Нурла виступав з рухами гончого пса, який вюшить вже дичину. Мемет червоний і понурий помітніше шкандибав. Хоч було ще рано, сїрі маси каміння нагріли ся вже, як черінь печі. По їх голих випнутих боках, то круглих, як вояцькі шатра, то гострих, як закляті хвилї, слав ся мясистим листом отруйний молочай, а нижче, туда ік морю, сповзав поміж синяві груди камінця яро-зелений капорець. Вузенька стежка, ледви помітна, як слїд дикого звіра, щезала часом серед каменої пустині, або ховалась під виступом скелї. Там було вохко й холодно, і татари піднімали фези, щоб осьвіжити голені голови. Звідти вони знову вступали у піч — роспалену, душну, сїру й залиту слїпучим сонцем. Вони уперто дерлись на гори, подавшись тулубом трохи вперед, погойдуючись злегка на вигнутих дугою татарских ногах, або обминали вузькі і чорні провалля, черкаючись плечем об гострий бік скелї та ставлячи на край безодні ноги з певностю гірських мулів. І чим далї вони йшли, чим важче їм було обминати перешкоди, чим сильнїше пекло їх зверху сонце, а знизу камінь, тим більше завзяття одбивалось на їх червоних і упрілих обличчах, тим сильнїше запекліть випирала їм з лоба очі. Дух диких даких, ялових, голих скель, що на нїч вмірали, а в день були теплі, як тїло, обняв душі понривджених, і вони йшли оборонати свою честь і своє право з нездомінністю суворої Яйли. Вони поспішали ся. Їм треба було перенять втїкачів поки вони не добрали ся до сусїдного сельця — Суаку та не втїкли морем. Правда, і Алї і Фатьма були тут людьми чужими, не знали стежок і легко могли заплутати ся в їх лабіринти — і на це рахувала погоня. Проте хоч до Суаку лишалось небогато, нїде нїкого не було видко. Робилось душно, бо сюди, в гори, не долїтав вохкий морський вітер, до якого вони звикли на березї. Коли вони спускались в провалля, або злазили на гору, дрібні колючі камінцї сипались їм з під ніг — і це дратувало їх, упрілих, стомлених і злих: вони не знаходили того, чого шукали, а тим часом кожен з них повинув у селї якусь роботу. Задні трохи припинили ся. Зате Мемет поривавсь наперед, з затуманеним зором і головою, як у роз'юшеного цапа і шкутильгаючи — то виростав, та опадав, як морська хвиля. Вони почали трагити надію. Нурла опізнив ся, це було очивидячки. Проте йшли. Кілька раз кривий берег Суаку блиснув їм з гори сїрим піском й зник.

Роптом Закерія, один з переднїх, пискнув і зупинив ся. Всї озирнулись на нього, а він, не мовлячи ні слова, простяг руку вперед і показав на високий камяний ріг, що виступав у море.

Там, з-за скелї, на один момент мигнула червона повязка на голові і зникла. У всїх закалатало серце, а Мемет стиха рикнув. Вони взирнули ся — їм прийшла до голови одна думка: як би вдало ся загнати Алї на ріг, то можна взяти його там голїруч. Нурла мав уже плян; він поклав на уста палець, і коли всї замовкли, розділив їх на три частини, що мали оточити ріг з трьох сторін; з четвертої скелї стрімко спадала в море.

Всї стали обережними, як на вловах, тїльки Мемет кипів і рвав ся наперед, просвердлюючи жадним оком скелю. Та ось виткнув ся з-за каменя крачок зеленого фередже, а за ним злазив на гору, мов виростав з скелї, стрункий дангалак. Фатьма

*) Йди сюди!

„БОРАСОН" і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґериї і лїпші торговлї, або просто з головного складу: Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛАП" у Львові, Пасаж Гавсмана. — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19714—20

тя 59.200 рекрутів, що до дальших 12 000 має бути парляментови застережене рішене на пізнійше. Пп. Хоц, Кайзер і Офнер протестують против сих внесень, кажучи, що реґулямін не позволяє до внесень, ухвалених в дорозї наглости, ставити додаткові внесеня, котрої наглости не ухвалено. Коли по перерві президент спитав, хто підпирає внесене Скеня го, счинив ся в палаті страшний ґвалт. Всеїмці і чеські радикали свищуть, бють в пульти і кричать та не дають говорити п. Шкерови, котрий одержав голос по мері ум внесеня. Коли президент обставав при своїм, і заносилось на розбите засїдання, Скене і Дашиньский цофнули свої внесеня. Ситуация сталась знов безвихідною, бо більшість палати не хоче ухвалити рекрура з підвисшеним контингентом.

П. Шкер виводить, що не можна допустити до того, аби австрийске законодавство в військових справах було зависиме від Угорщини. Бесїдник витає дуже радо цїсарский розказ до армії і висказує бажане, аби корона не захитала ся. Сторонництво бесїдника ухвалить правительственне предложене, коли оно цифру рекрутів унормує на 59.000. П. Лупул заявив, що Румуни будуть за всїм, що скріплює силу і єдність держави.

Дискусию замкнено і вибрано ґенеральних бесїдників. Бесїдник „против“ п. Вольф виводить, що тепер є найлїпша нагода відорвати ся від Угорщини і домагає ся заведена персональної унії з Угорщиною, а цлової з Німеччиною. Бесїдник „за“ п. Форшт виводить, що его сторонництво наглими внесеньми хотїло не допустити до нормального полагодженя в парламенті предложеня о вонтингенті рекрутів, аби Кербер не міг похвалити ся сукцесом. З другого боку згодило сї внесеня тому, аби правительство прислухувати до увільненя вислужених вояків. Коли бы Мадяри, оголошуючи жадане мадарского языка в армії, розширили таке право на инші народи, то Чехи віднесли би ся до сего жадання з цїлою симпатиею. Обговорюючи відносини парляментарні в Австрії, бесїдник заявив, що так довго не буде лїпше, як довго є кабінет Кербера.

На тім наради перервано.

П. Хоц предложив нагле внесене з жаданьем заснованя для Чехів публичних народних, заводових і промислових шкіл у всїх дїльницях Відня.

Слїдуюче засїдане нині.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорский сойм.

Відень. Комісия для посольской ненарушимости угорского сойму орекла 8 голосами против 2, що п. Ріґо нарушив ненарушимість Кусна і що має его торжественно в палаті перепросити. Так само ухвалено що до посла Лянґеля.

Будапешт. Вчерашна рада міністрів обговорювала справу утворена нового кабінету. Здаєсь, що склад дотеперішного кабінету лишить ся незмінений.

Арад. Сконфісковано тут дневник за статю під заголовком „Не віримо словам короля“ (слова висказані в соймі. *Ред.*), а редактора обжалювано о обиду маєстату.

Сербія.

Білград. Вчера в полудне закінчено переслухане арештованих офіцирів. Пополудни промовляв прокуратор, майор Павлович.

Новообраного посла Вальковича, самостійного радикала, замордував хтось в ночи.

Подорожи монархів.

Відень. В горішній Стирії відбудуть ся в днях 1, 2 і 3 жовтня двірскі полюваня, на котрих будуть Франц Иосиф і цар; заряджено всї средства осторожности. Будуть там також Голуховский і Лямсдорф.

Берлин. На початок жовтня заповіджено з'їзд царя з Вільгельмом II. в Візбаденї. Місто декорують.

Македонїя.

Лондон. Анґлїйский амбасадор в Царгородї одержав поручене заявити турецкому правительству, що анї Туреччина анї Болгария не можуть числити на поміч Анґлії, коли би опирали ся реформам.

Царгород. Порта одержала від амбасадорів ноту европейских держав, взиваючу еї, аби зробила кінець звірствам в Македонії.

Софія Турецкий комісар нотифікував болгарскому правительству іраде султана в справі здержаня военних кроків в Македонії. Президент кабінету Петров відповів, що предложеня Туреччини суть без вартости, як довго Туреччина публично не здержить военних кроків в Македонії. Іраде має також годити ся на установлене мішаної комісії для справи реформ. До сеї комісії належали би: Болгари, Греки і Румуни під проводом Туреччини. Осїдком комісії був би Монастир.

НОВИНКИ.

— **Коле в очи.** Наша статя „Горі імієм серця“ вколола в очи двох братанків: москвофільского „Галїчанїна“ і вшехпольске „Słowo“, котрим не в смак, що сьвято Котляревского випало надсподіване сьвітло та що з нагоди сего сьвята росийска Україна проявила так наглядно свою силу і живучість. Щ обом орґанам, дишучим ненавистию до нашого народу, не подобалась величність нашого народного сьвята і наша статя се не дивниця: гарна маніфестация в Полтаві підносить вагу нашого елементу не тілько в Росії, але і тут в Австрії та заграницею, вказує, що ми есьмо справдї чинником полїтичним, котрий може і повинен відгравати значну полїтичну ролю, а се не по нутру тим, що на наших кістках хотїли-б будувати фундаменти Польщі і Москви. „Галїчанїн“ не подав еще замітки і обмежив ся поки-що на саму парафразу нашої статї поклавши заголовок „Самодурство украінцовъ“ — за те „Słowo polskie“ пустило сейчас свої затровні стрїли і намагає ся показати, що Україна цїла омоскалена та що ми в нашій статї виявили лише пересаду і „наівность умислуф“. Яко удар найтяжшого калїбру підносить „Słowo polskie“ факт, що Українцї говорять по московски та що подібний заказ польской мови істнує також в Вільнї а преціньо Поляки говорять там по польски. Отже сей замїт правдивий та не правдиві суть висновки польского орґану. Рішаючим в данім случаю є не московска мова а український дух і почуте відрубности, яке панує скрізь на росийскій Україні, які доказують, що зі зміною системи Україна мусить віджити на цїлій лїнії. Впрочім і у нас по інтелїґентних домах панувала до недавна польщина і панує подекуди щей нині, а преціньо се не убило руского духа, бо усунене чужої мови наступає все тілько повільно, зі зростом власної культури, котра — як тепер на росийскій Україні — є прямо неможливаа. Впрочім молоде поколїне на росийскій Україні говорить, о чім ми особисто пересьвідчили ся, вже тілько по українськи. Порівнане з Поляками не видержує також критики, бо Поляки в Росії все ж таки мають пресу в своїй мові, свою польску лїтературу і інституції, між тим коли Українець може користати у всїх названих напрямах тілько з росийщини і тому переміна мови мусить там відбувати ся дуже пиняво, бо нема що протиставити росийщинї в українській формі. Те все однак має тілько формальне і примусове значіне, а рішає дух, народне почуте та сила двайцять кілька мілїонного незіпсованого елементу — і замітки нашої статї вийшла не з наших „наівних“ голов, але від найповажнїйших українських патріотів з Росії, котрі всї згідно точ-в-точ казали нам те саме про вплив московщини і дійсний стан України і української справи, що ми пересказали опісля в нашій статї. Тому то наші погляди не „наівность умислуф“, як каже „Słowo“, але поважні і холодні помічення осивілих голов, що власними очима і душею бачать та відчувають хід подій на Українї. і коли наші виводи „наівность“, то що-ж доперва за пірамідальна „наівность“ ті фантастичні пляни вшехполяків, що вірять в відбудоване повстанем історичної Польщі і то відбудоване проти волї стокількадесять мілїонів Нїмців, Москалів і Русинів при помочи —panie dobrodzieju—Анґлії! Нехай панам Полякам закажуть в Росії все від дневника до послїдної книжки, замкнуть всяке жерело культурного і товариского побуту у власній національній формі, а ми хочемо бачити, чи й росийскі Поляки-інтелїґенти — хоч, звісно, не втратять тим самим свого духа і національної індивідуальности — не стануть поволи в переважній масї говорити по московски.

— **Москвофільска „правда“.** З нагоди смерти бл. п. Ізидора Воробкевича „Галичанинъ“ в посмертній згадці о покійнику пописав ось-яку „правду“: „Ізидор Воробкевич почав уже в ранній молодости писати стихи *„на буковинско-русскомъ наречіи“*... Чувствовалъ себе *русскимъ*, а хотя писалъ *на областномъ наречіи, но сознавалъ культурное единство русского народа* .. Въ 1888 г., по случаю 25 лѣтняго юбилея его артистичной дѣятельности и буковинская, и галицкая русская патріотическая печать и *общества, безъ различія партій*, и державная [?] Русь всѣ привѣтствовали искренно и горячо юбилей доброго сына Руси..“ — Відомо, що пок. Ізидор Воробкевич (Данило Млака) від молодости аж до смерти не писав „на буковиньскім нарічю“, але літературною українсько-руською мовою, мовою Шевченка, Маркіяна Шашкевича і инших українсько-руских писателїв. Се знав кождий ученик низшої ґімназиї, отже на тую „правду“ орґану галицкого москвофільства дасть ся зловити хіба крайний неук. Рівнож з нїякого твору пок. Ізидора Воробкевича нїхто не дослїдить і не виснує, мовби покійник був з пересьвідчення москвофілом („сознавалъ культурное единство русского народа“). Найлучшим доказом сего, що він був чистим українсько-руским патріотом і що за такого мали его за житя галицкі москвофіли, сьвідчить именно обхід ювілею его 25-лїтної літературної дїяльности. По смерти поета „Галичанинъ“ говорить, що і москвофільскі общества („общества безъ различія партій“) „привітствовали искренно и горячо“ его ювілей. Тямчасом се чиста видумка. На ювілей Ізидора Воробкевича анї одно москвофільске общество не вислало делеґата анї навіть поздоровного письма або телеґрами до Черновець. Річ ясна, москвофіли уважали его чоловіком і писателем з чужої „парафії“; тай справедливо, бо він писав — після терминольоґії „Галичанина“ — языком „некультурним“, языком „пастухов і свинопасов“. Аж по его смерти „Галичанинъ“ робить его одним із „своїх“, числячи на неуцтво своїх читачів, котрі приймуть за правду, що Ізидор Воробкевич писав „буковиньским нарічием“, що москвофільскі общества „привітствовали“ его в ювілей 1888 р., і т. п. видумки.

— **На хапатню до Городка!** На відслонене памятника Ягайлови вибирає ся, як пишуть польскі дневники, також богато депутацій польских і руских (!) селян з повітів городецкого і янівского; а деж депутації з „предсуф“, з повітів збаразкого, снятиньского, косівского і т. д.? Чи може за мало наладжено в Городку ковбаси?..

— **60-ті роковини смерти Маркіяна Шашкевича** помянули бережаньскі Русини артистичним вечером. По інавґурацийнім слові міщ. хор сьпіваків-аматорів відсьпівав „Пісне моя“ Д. Січиньского. П-на Евгенія Вачиньска і п. Гальберталь відограли на фортепянї й скрипцї дует Беріота а панночка Славця, довечка проф. Вачиньского, виголосила дуже вдачно Шашкевичеву думу „Бандурист“. З черги наступив відчит проф. Н. Вачиньского. Прелеґент, згадавши про незвичайну почесть, яку Маркіянови віддали Русини в 50-ті роковини его смерти, начеркнув коротенько житепись поета, відтак, як протягом 60 лїт високі Маркіянові ідеї мимо ріжних ворогованъ кріпшали, огортали щораз ширші круги народної маси; Маркіян вказав збрую — рідне слово, захищене прапором національної чести, — в яку Русини й узброїли ся для осущеня Маркіянових ідей. Відчит, оброблений дуже гарно, нагородила публика гучними оплесками. По відчитї відограно старанно комедийку „Настоящі“. П-на Ольга Кордубівна віддала ролю Боровички знаменито; була на сцені певна себе і грала натурально. До гри „Маґдуньці“ рівнож знаменито достроїв ся д-р Чайковский в роли Боровича. П. Хомик, в комічній роли лїнивого Леська, щиро убавив публику. П-на Ольга Вачиньска ролю лагідної й нїжної Ганусї віддала дуже гарно; рівнож п. Авт. Цурковский ролю Остапа. По „Настоящих“ хор відсьпівав пісню „Ой ішли наші Запорожці“. (П. дириґентови поручили-б ми, щоби ще більше звернув уваги на артистичне виконане пісень; в „Пісне моя“ хор був би значно більше зискав на ефекті, якби справдї були виконані там pian'a, cresciend'a, і т. д.) По концертї бавили ся гості весело на комерсї. Тогдї відбулось і льосованє надісланих тай призбираних в Вережанах фантів. Публики зібралось на сей вечер стілько, що по береги виповнила салю „Народного Дому“, а дохід призначено на Селяньску Бурсу. — *И.*

— **Про концерт в Борщеві** з дня 17. с. м. на дохід будови там Народного Дому пишуть нам: Концерт вийшов знаменито. Мужеский хор дзвінких молодих голосів відсьпівав прегарно кілька пісень під батутою п. Кекиша; оплескам не було кінця. Сольо на скрипцї відограв славний в тій части Поділя д-р Рітнер дуже добре. Сольо на фортепянї, відогране панною Кекишівною, одушевило публику, концертантку оплескувано заслужено. Незвісна менї з імени солїстка сопранова по вдатнім відсьпіваню пісьнї „На що менї чорні брови“ мусїла на просьбу публики відсьпівати ще другу. Акомпанямент фортепяновий при солях вели пп. Соневицкі. Концерт закінчив хор надпрограмово маршом Соколів. Саля була заповнена. По концертї відбулась весела забава з танцями. — *Н. Н.*

— **В справі відносин шкільних в Рїпневі**, о яких була бесїда в дописи в 190. і 191. ч. „Дїла“, а відтак спростоване п. Thullie'го в 196. ч. „Дїла“, наш дописуватель просить нас оповістити, що він, супротив спростованя п. Thullie'го обстає при правдивости фактів поданих в дописи в 190. і 191 ч. „Дїла“.

— **Пятнистий дур.** В часї від 15—21 с. м. лучили ся в Галичинї отсї випадки пятнистого дуру: в ярославскім повітї 1 випадок в Молодичи і 4 в Сосницї; в каменецкім 3 в Ясеницї пільн. і 1 у Виткові нов.; в надвірняньскім 1 в Ославах чорн.; в снятиньскім 6 в Джурові; в турчаньскім 1 у Волосянцї мал.; в заліщицкім 8 в Бураківцї; в жидачівскім 4 в Устю; — разом 29 нових випадків.

— **Пожежі.** В Скнилові коло Львова згоріли вчера дві хати і кілька стирт збіжа і сїна.

— **Випадки судові.** Дня 9. с. м. відбула ся в Коломиї розправа перед судом присяжних против Гринька Кравчука, обжалованого о забите Ілька Микетюка з Космача. Доказів не було жадних, а против обжалованого сьвідчили лише зізнаня малої донъки убитого і жінки обжалованого, від котрої суд навіть не відобрав присяги, бо вона в непризнани жила з чоловіком. Та ще оба ті сьвідки раз-враз зміняли свої зізнаня, так що їх сторонничість і зла воля кождому впадала в очи. Вкінци присяжні таки 9 ма голосами признали обжалованого винуватим. Отже трибунал після наради застановив той вердикт і відложив розправу до найблизшої каденциї присяжних судів. — А знов в Палермі лучив ся такий випадок: Ще в р. 1872 засуджено на кару смерти чотирох братів за убійство. На однім з них таки виконано вирок, а трем замінено кару смерти на доживотну вязницю. Двох братів уже й умерло у вязници, остав ся лише один, Вінкентий Дратон. Тепер видало ся, що цїлком хто инший допустив ся того убійства. Вінк. Драґона пущено на волю.

— **Студентки у Франциї.** В 15 французких університетах було 28.187 студентів і 1 255 студенток, між котрими 508 чужоземних. Найбільше студенток ходило на видїл літератури; було їх 516, між ними 229 чужоземних. На медицину ходило 439, в тім числї 147 чужоземних; на видїл красних наук

йшли попереду, зелена, як весняний кущ, в Алї, на своїх довгих ногах, тїсно обтягнених жовтими богавицями, в синїй куртцї і червоній повязцї, високий і гнучкий, як молодий кіпарисок, здавав ся на тлї неба велитнем. І коли вони стали на вершечку, з прибережних скель знявся табун морських птахів і вкрив блакит моря тремтячою сїткою криг.

Алї очивидячки заблудив ся і радив ся з Фатьмою. Вони з трівогою оглядались на кручу, шукаючи стежки.

Здалеку видніласъ спокійна бухта Суяку.

Раптом Фатьма жахнулась і скрикнула. Фередже всунулось з її голови і впало до долу, а вона з жахом втопила очі у налиті кровю, свіжені чоловікові бачьки, що дивились на неї з-за каменя. Алї озирнув ся — і в туж мить з усіх сторін поліяли на скелю, чіпляючись руками й ногами за гостре каміння, і Зекерія, і Джевар, і Мустафа, усі ті, що слухали його музику і пили з ним каву. Вони нїчо не мовчали, з грудий їх, разом з гарячим віддехом, вилїтала хвиля змішаних звуків і йшла на втїкачів. Тікати було нікуди. Алї розпростував ся, упер ся ногами в камінь, показав руку на короткий ніж і чекав. Од його вродливого лиця, блїдого й гордого, била вага молодого орла.

Тим часом за ним, над кручею, видалась як чайка Фатьма. З одного боку було ненависне море, з другого — ще більш ненависний, пестеручий різник. Вона бачила його й бирюзові очі, недобрі сині уста, коротку ногу і гострий різницький ніж, яким він різав вівці. І душа перелинула через гори. Рідне село. Замлявні очі. Грають музики, і різник веде її звідти над море, як овечку, щоб заколоти... Вона роспучливим рухом закрила очі і втратила рівновагу... Синій халат, в жовті півмісяці, похилив ся поза скелю і зник серед крику сполоханих чайок.

Татари жахнулись: ця проста і несподівана смерть одкинула їх од Алї. Алї не бачив, що стало ся позад його. Як вовк, поводив він навкруги очима, дивуючись, чого вони ждуть. Невже боять ся? Він бачив перед собою полиск хижих очий, червоні й завзяті обличчя, роздуті нїздрі й білі зуби — і вся ця хвиля лютости раптом наскочила на нього, як морський прибій. Алї оборонив ся. Він проколов руку Нурли і драпнув Османа, та в ту-ж хвилю його збили з ніг і падаючи, він бачив як Мемет піднав над ним ніж і всадив йому між ребра.

Мемет колов куди попало, з нестямою смертельно ображеного і з байдужністю різника, хоч груди Алї перестали вже дихати, а гарне обличчя набрало спокою.

Справа була скінчена, честь роду визволена з ганьби. На камені під ногами, валялось тїло дангалака, а біля нього втоптане й пошматоване фередже.

Мемет був пяний. Він хитав ся на кривих ногах і вимахував руками, його руки були безглуздими і зайвими. Розпихнувши цїкавих, що товпились над трупом, він вхопив Алї за ногу і поволїк. За ним рушили всї. І коли вони йшли назад тими самими стежками, спускаючись вниз та злазячи на гору, роскішна голова Алї, з обличчям Ґанїмеда, билась об гостре каміння і сливала кровю. Часом вона підскакувала на нерівних місцях, і тоді здавало ся, що Алї з чимсь згоджуєть ся і каже: „так, так“,

Татари йшли за ним і лаялись.

Коли процесия вступила врешті в село, всї плоскі покрівлї вкрились барвними масами жінок і дїтий і виглядали, як сади Семіраміди.

Сотки цїкавих очий проводили процесию аж до моря. Там на піску, аж білому од полудневого сонця, стояв похилений, трохи чорний баркас, мов викинений в бурю дельфин з пробитим боком. Нїжна блакитна хвиля, чиста і тепла, як перса дївчини, кидала на берег тонке мережево піни. Море зливалось з сонцем в радісний усьміх, що досягав аж ген далеко, через татарські оселї, через садки, чорні лїси, до сїрих нагрітих громад Яйли.

Все осьміхалось.

Без слів, без наради, татари підняли тїло Алї, поклали його в човен і при трівожних жіночих криках, що неслись з села, з плоских дахів, як крик морських чайок, дружно зіпхнули човен в море.

Шурхнув по камінцах човен, плюснула хвиля, загойдав ся на ній баркас і став.

Він стояв, а хвиля гралась круг його, плюскала в боки, бризкала піною й потиху, ледви помітно относила в море.

Алї плив на зустріч Фатьми...

Чернигів, 1902.

Блюзки, Галькі, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковпірі, Славні рукавички „Діяна“ поручає найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** ЛЬВІВ, ПЛОЩА ГАЛИЦКА Ч. 3. 605а 2—15

165, на фармацевтичний 81, на правничий 34.

— **Дрібні вісти.** Ческа Бесїда (Ceska Beseda) у Львові уряджує завтра о год. 8 вечером вечер св. Вячеслава в сали тов-а „Skała“ а перед тим о год. 4 відбудуть ся в льокали „Славії“ загальні збори тов-а. — На конґресї німецких природознавців в Каселю заповів тайний радник Верінґ, що незадовго виступить з цїлком невинним лїком, котрий вистарчить два рази защіпити, щоби чоловіка на цїле житє забезпечити від туберкулїв. — Загальні збори Общества ім. Качковского відбудуть ся дня 29 с. м. в Перемишли. — За уратованє людского житя при пожежах дістали від цїсаря срібні хрести заслуги: вахмайстер жандармериї Вас. Головацкий і команданти постерунків Сим. Павлик і Йос. Шульц.

— **Вписи до Висшого Інститута музичного у Львові** відбувають ся щоденно від 5—6 год. попол., в неділї і рускі сьвята від 11—12. передпол.

— **Видїл товариства „Руска Бесїда“ у Львові** подає сим до відомости Вп. Членів, що з днем 1 н. с. жовтня буде отворена бібліотека товариства. Книжки буде випозичати ся кождого понеділка і пятниці від години 8 до 9 вечером.

— **Збори ново основуючого ся товариства ґімнастичного „Український Сокіл в Чернівцях“** відбудуть ся в неділю дня 27 с. м. в сали „Народного Дому“ о год. 6 вечером. По загальних зборах наступить сьвяточний комерс. На загальні збори і на комерс запрашаємо всїх прихильників, так поодинокі особи як і українські товариства. — За комітет основателїв: *Модест Левицкий.*

— **Руский „Сокіл“ в Угринові** повіта станиславівского основано яко пожарну філію „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Подяка.** Видїл Товариства „Руслан“, що опікує ся бідними учениками рускої ґімназиї у Львові складає отсим сердечну подяку Високоповажаному Добродїєви, що не хотячи подати свого назвиска жертвував суму т и с я ч корон в хосен товариства на руки високодостойного меценаса д-ра Стефана Федака, великодушного покровителя бідної рускої молодїжи шкільної. — *Е. Харкевич*, голова. — *І. Громницкий* скарбник.

— **Поправа похибок в „Дїлї“.** У вчерашній статї „Під обухом системи“ має по заголовку стояти: „Допись з *Теребовельщини*“ (а не: з Бережанщини). — Допись з Бережан в 204 ч. „Дїла“ поправляє дописуватель в тім, що заступником видїлових „Боянa“ є п. Бобяк (а не п. Томашівский).

— **Переписка Редакциї.** *Вп. Ко.* Не маємо, просимо приспати. *Вп. дописуватель з Бережан:* Похибка вийшла з Вашої вини.

Послїдні вісти.

Відень. З царляменту. На нинїшнім засїданю принято передовсїм внесенє пос. Плячека в справі внесеня розпорядженя міністерства війни заряджуючого задержанє резервістів. Опісля приступлено до дискусиї над внесенєм пос. Дершатти, щоб предложенє правительства о континґентї рекрутів трактовано яко внесенє н а г л е. Год. 1 говорить внескодавець.

Відень. Правительство відкликало отворенє сесиї ческого сойму заряджене на 29. с. м. (Значить, що засїданє галицного сойму назначене на 30. с. м. не відбуде ся. — *Ред.*)

Відень. Пос. Герольд зложив наслїдком обструкциї радикалів телеґрафічно депешою з Праги мандат до парляменту. Депеша викликала вражінє, так що радикали може відступлять від обструкциї.

Відень. Була тут у д-ра Кербера депутация презесів повітових рад західної Галичини о підвисшенє запомоги для потерпівших від повени. Кербер приобіцяв поміч в границях фінансової можности. Інтервенїював в тій справі також наміс. Потоцкий.

Відень. Комісия запомогова внесла на продовженє сесиї парляменту на так довго, поки не будуть полагоджені внесеня в справі запомог.

З Коломийщини доносять нам в послїдній хвили про постійне підбурюванє селян **до розрухів проти Жидів.** Аґітация йде з польского боку. (Наші сьвященики повинні сейчас взяти ся до енергічної контракциї, щоб *опісля* не було за пізно. *Ред.*)

В справі о. Юрия Кміта.

З Яворова одержали ми з просьбою о уміщенє в „Дїлї“ соборну допись від тамошнього руского міщанства під заг. „До в і д о м о с т и П р е о с ь в. Еп. К о н с т. Чеховича“. Допись підписали пп. міщани: Севько Борис, Федько Вікович, Іван Борис, Стефан Вікович, Микола Борис, Яцко Редец, Сташко Борис, Микола Яценьо, Андрей Борис, Андрей Бриттан, Евстахий Бриттан, Микола Мартинович і Стах Щирба „в імени всїх міщан і маломіщан“ — а річ іде о перенесенє з Яворова звісного патріотичного орґанїзатора тамошних міщан, сотрудника о. Юрия Кміта з вини яворівского пароха о. Петра Левицкого. Міщани насамперед жалують ся на свого пароха, що він поступав против інтересів руского міщанства. Н. пр.: „Недавно роздїлювано в повітовій задатковій касї запомоги для деяких товариств. Член надзираючої ради Микола Масюк поставив внесенє, щоби удїлено дещо для рускої міщаньскої читальні. Коли дехто з Поляків виступив против сего внесеня, о. парох, також член надзираючої ради, не промовив ані слівця за внесенєм Масюка. Тогдї Масюк, зміркувавши, що не устоїть ся, звернув ся до Жидів з компромісом, щоб они голосували за его внесенєм а він зі своїми буде голосувати за запомогою на біжницю. При голосованю над запомогою для читальні о. парох не дав голосу, але внесенє перейшло завдяки Жидам. Або таке: Тепер панки з видїлу повітового загадали повести дорогу через *поля Малого Передмістя*, через що міщани потерплять велику шкоду, а о. парох голосував з панками на шкоду міщаньства.“ Відтак міщани переходять до найновійшого факту: до перенесеня о. Кміта. „О. каноник Левицкий (пишуть они) постарав ся в консисторії, що забирають нам о. Юрия Кміта, душу народного житя в Яворові. Скажіть, ради Бога, отче каноніку: що́ о. Кміт зробив Вам злого, що Ви вихвалялн ся в домі п. Григория Щирби: „хоч бим мав усьо стратити, а мушу висадити Кміта з Яворова!“ Хіба за те, що він щиро й ревно працює не лиш в церкві, але й поза церквою? що не йде против нас міщан? що оснував руське Товариство кредитове, Селяньску Бурсу і філію „Просьвіти“, з'орґанїзував Читальню і довів еї до величного розвитку так, що нині респектують еї свої й чужі? хіба за те, що з'єднав собі загальну симпатию, придержував людий в карности і трудив ся над їх осьвідомленєм? Скажіть, ще раз питаємо Вас: що́ о. Кміт злого зробив? Ми хочемо і повинні знати, хоч Ви, отче каноніку, виговорили ся перед одним сьвящеником: „я знаю, що за Кміта будуть мене *натягати по ґазетах*, але я собі з ґазет нїчого не роблю“. Ваша воля, але знайте, що міщаньство за сей Ваш поступок на шкоду народної справи крайно огірчене, а наслїдки того *побачите*“. Відтак підписані міщани звертають ся до перемиского владики: „Ваше Преосьвященьство! Забранєм нам (через о. пароха Левицкого) доброго пастиря о. Кміта в самі, що так скажемо, найгорячійші роботи коло орґанїзациї й подвигненя яворівского міщаньства, подвигненя морального, національного і економічного, ми терпимо велику шкоду. Тут не йде о інтерес о. Кміта, єму на иншім місци може й лїпше буде, як в Яворові; але ми лишаємо ся без провідника, якого нині нема кому заступити. За що на нас така тяжка кара спала?“— Допись кінчить ся покликом до рускої суспільности: „Ратуйте нас! Може найде ся який сьвітский независимий чоловік, що схотїв би обняти роботу по о. Кмітї, коли вже ми мусимо его тратити!“ [*Прим. Ред.* До сеї прикрої справи скажемо кілька слів від себе. На яворівского пароха о. Петра Левицкого відказує і жалує ся міщаньство здавна, закидаючи єму, що поза церквою не займає ся міщаньством, не стає в его оборонї а часом і дїлає против его інтересів, приятелює з Поляками і т. и. Тож і не диво, що коли до Яворова приїшов о. Кміт і щиро заняв ся орґанїзациєю міщаньства, заложив Товариство кредитове, Селяньску Бурсу, філію „Просьвіти“, підніс Читальню а в послїдних часах (чого в дописи міщан нема а о чім відомо нам) взяв ся за справу здвигненя „Народного Дому“ в Яворові, — не диво, кажемо, що руске міщаньство прилягло сердем до молодого сотрудника, а сумно би було, якби оно не відчувало вдячности за добро дїлане для него і для справи рускої. Нараз, на внесенє пароха, власть духовна забирає о. Кміта з Яворова. І знов не диво, що міщаньство огірчило ся тим і озлило ся на пароха. Отже нам здає ся, що в справах того рода колїзиї, яка зайшла отсе в Яворові, власть духовна мусить приступати до рішеня справи з великою обережностию тай по основнім розсаїді та розваженю місцевих відносин. Нашим властям духовним преціньне може і не повинна бути рівнодушна також позацерковна дїяльність сьвященика, благодатна для парохіян, особливо по містах і місточках, де в новійших часах шалїючої гакати польскої руске населенє виставлене на грізні затїї й атаки з боку ворогів. Знана також річ, що латиньскі консисторії надають до міст і місточок ксьондзів найдїяльнїйших не лиш в костелї, але й поза костелом, а де до позакостельної дїяльности пробощ за немічний, байдужний або неспосібний, там посилають що-найдїяльнїйшого вікария. Так повинно і у нас дїяти ся. Коли доси не все так бувало, то повинно тепер бути, бо „*время люте*“! Колиж пощастить ся знайти для міста таких дїяльних сьвящеників, яким показав ся о. Кміт в Яворові, то треба ними дорожити, не віднимати їм можности дїланя з якихсь причин конвенціональної формалїстики, які не можуть іти в порівнанє з вагою результатів положеної ними працї і посьвященя...]

Шовки з оплаченим портом і цлом

висилаємо просто кождому в чудовім виборі і ручимо за добре носенє. Чудові новости в чорних, білих і барвистих шовках по всяких цїнах вже від К. 1·20 *Прібки бажаних материй франко.* Листове порто до Швайцариї 25 сот.

Seidenstoff-Fabrik-Union

Adolf Grieder et C-ie Zürich, M 43

32 (8) Ц. к. надворні доставцї. (**Schweiz.**)

Надісланє.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лїкар клінічний і заведеня лїчничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Коринтів ч. І., II. пов.** (Народний Дім). 609

В концесионованій школї сьпіву

АДИ ДОМБРОВСКОЇ

наука сьпіву сольового 15 вересня розпочата.

602 3—3

По поворотї з заграници поручаю Вповажненим Публицї наймоднїйші **ВОВНИ, ШОВКИ, ФЛЯНЕЛІ, БАРХАНИ, ДИВАНИ ПОРТИЄРИ** і т. д.

Дом торговий для повних вистав

МАРИЯ ФРЕНКЕЛЬ

Пробки на бажанє даром і franco.

516 4—5

Всякі купоны

и выльосованї паперы вартостнї 374 [1]

выплачує безъ потрученя провізіи або коштовъ

КОНТОРА ВЫМЄНЫ

Ц. к. управ. Галицкого акційного

Банку гіпотечного.

Мешканя до винайму: 5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнатї з кухнею на II. поверсї Підвале ч. д. 7. — Оба мешканя дуже дешево. Ближша відомість в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10.

594 2—(

Д. КОЗУБ

рукавичник і бандажист

в Дрогобичи, ринок побіч торговлї п. Яблонского, дім дра Таєбенфельда в подвірю

припоручає як і принимає до виконаня всїлякі вироби, що входять в обсяг рукавичництва і бандажериї. 536 4—4

Епілєпсия.

Хто терпить на падачку, корчі і подібні нервові недогідности, най зажадає брошури о тім, котру може дістати даром і оплачено. **Schwanen-Apotheke, Frankfurth a. M.** 610 57—52

Особа в середнім віцї глядає місця до заряду господарства. Зголошеня під адресою: *Малиновский*, Краценберґ. 614 2—3

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Тристу спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави	Santos	1/2 кґр.	55 кр.
Кави	Portorico prima	„	65 „
Кави	Ceylon, знам.	„	75 „
Кави	плянтацийної	„	90 „
Кави	перлової, найл.	„	90 „
Кави	Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за 1/2 кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліпатою. 12—30

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає ґортепяни і пяніна з першорядних ґабрик. 590 243—?

Від 1868 року з найлїпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з ґабрики Ґ. Гелля і Сп. в Опаві. Золота медаль, Париж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки і недуги.
Берґера сїрчано-дьохтеве мило }

Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри при митю і в купели.
Берґера дьогтеве мило панама }

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболєве, Нафтолєве*, а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на веснянки, Сїрчано-піскове, Стораксове* против червоности лица і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з ґабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис ґірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байзера, Карла Діта, Петра Міколяша, Якова Пінеса-Поратиньского, Жиґмонта Рукера, К. Склепіньского, К. Пільваского, Едв. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Гая і Дра Т. Зарицкого. В дротериях: Петра Міколяша et Сіе, Г. Ґріншпана, Ф Травнфельнера, Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всїх инших аптиках Галичини. 184 20—24

!! Яко послїдну новість !!

Незвичайної доброти наливку

МОРЕЛІВКУ

виробляє і поручає велику бутильку по 3 корони ґірма

Ян Мушиньский, Львів, Ґродзїцких 3.

Наливка морельова є незвичайно делїкатна і визначає ся знаменитим смаком, кольором і запахом.

2 бутельки на почтову посилку 5 кл/р. 596 3—3

МАТТОНЬОГО

GIESSHÜBLER

природне алькалїчне щавове жерело.

40 16—26

ЛИПІЦ

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о ґодинї 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фляки	12 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірнїйших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свїжа, в великій вибір страв і напитків заосмотрена кухня.

З високим поважанєм

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

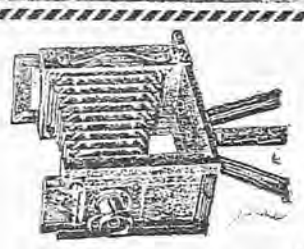
Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на еспружинах, сїнники, подушки, попевки, простирала і т. и. Найбільший вибір в специяльній робітві колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

586 3—15 (3)

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ

Львів, пл. Галицка 14.

Поручає аматорскі апарати фот ґрафічні так легкі до ужитя, що сейчас без найменьших відомостий (з ґваранциєю) дуже ґарні фотоґрафії може робити

На складі апарати **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a**, правдиві Кодаки і т. и. На жадане продає ся на рати за доброю порукою.

Цінники даром і оплачено.

Численні письма признання може переглянути в моїй торговли. 588 2—10

ПАСАЖ ҐАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміованє.)

Від 27/9 до 8/10 до побаченя:

Вигідна подорож на остров Яву.

Вступ 10 кр. 85

ДАХІВКУ

добірну, дуже легку червону або смоловану

поручає найдешевше ґірма

Братя Мунд

Склад материялів будівельних

ЛЬВІВ

Сикстуска ч. 22.

Телефон 605. 425 3—4

ЮЛІЯН СОЛИК

передтим **Фр. Мровиньский**

у Львові, ул. Собіского ч. 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДИ

ФУТЕР

Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів, Ротонди, Дольманики, Катанки, Ковнїрі, Боа, Зарукавки, Шапочки дамскі, Колпаки, Шапки мужескі, Шкіри у всїх родах поодиноко та ґуртом, також **Верхи ґотові** до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовенства також на рати. — Найновійші материї на верхи в найбільшім виборі. Цїни умірковані. 612 1—32

ОЩАДНО

а таки добре варити може кожда добра дбала ґаздиня, бо досить кілька капель, додати по звареню, щоби додати сили і смаку слабим зупам, сосам, огородовині і т. д.

з Maggi'я випробованою нагородами відзначеною Заправою

Дістати можна у всіх торговлях кольоніяльних товарів і делїкатесів та дроґериях у фляшочках від 50 сот. почавши (за зворотом фляшочки від 40 сот. точ.)

СЬВІТЛО ЦЕРКОВНЕ

спродаю і висилаю просто з фабрики „Apollo“ в скринках від 30 кільо почавши по цїні фабричній, а іменно:

Церковне (Із „Apollo“ по 160 Корон за 100 кільо. (Із з фабрики „Apollo“ по 140 Корон за 100 кільо.

столове (Із „Apollo“ по 150 Корон за 100 кільо.

(пятички) (Із з фабрики „Apollo“ по 130 Корон за 100 кільо

кромі транспорту виносячого около 6 Корон за 100 кільо. *Скринки і опаковане даром.* Закупивши більшу партию сьвітла в звісно найславнїйшій фабриці „Apollo“ у Відни, всім в можности зачислять се найлучше сьвітло по небувало досить так дешевій цїні.

ВИНО ЛИТУРҐІЧНЕ.

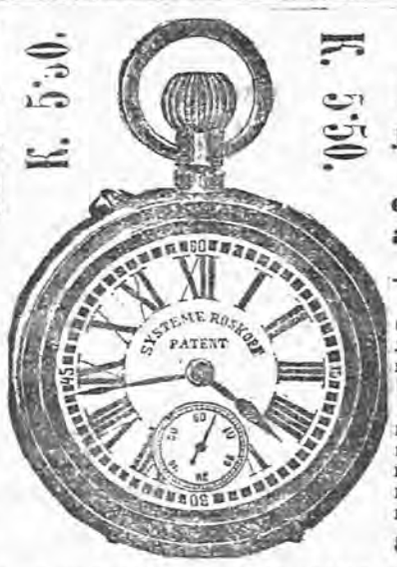
Угорске і Австрийске в бочках на 50, 65, 120 і 136 літер, в цїні за літер 60 сот., 64 сот., 68 сот., 72 сот., 80 сот. і 1 Корона. — **Ґеґеляйске** за 136 літер враз з бочкою по 120 Кор., 130 Кор., 140 Кор. **Самородне** за 136 літер враз з бочкою по 130 Кор., 140 Кор., 150 Кор., 160 Кор., 180 Кор. і 200 Кор. **Токайске витравне і солодне** за 136 літер враз з бочкою по 320 Кор., 340 Кор., 360 Кор., 400 Кор., 500 Кор. до 600 Кор. У нїв бочках також. Спродаю все loco стациа зелїзн. в місци продукциї і висилаю вирост зі славних винниць Д-ра Шобо в Міскольчу і Талїя коло Токая, Палюджая в Прешбурґу і Сіфра в Кьольґерпайбурґу, ц. к. надворних доставців, відзначених на всїх виставах сьвітових за доброту і натуральність вин. — На жадане висилаю посьвідчення що *вина з тих фірм чисто природні* поручені до цїлий *літурґічних*, а також мої цїнники і оферти спеціяльно франко. — На сьвітло даю час заплати 3 місяцї, на вино 4 місяцї, або до місяця з опустом 2%. — Найлучша тепер пора до поробленя запасів на зиму, особливо для Вирп. Духовеньства, упрашаю за те уклїно о найчисленнїйші замовленя з повним довірєм, а я ручу за солїдну доставу і обслугу.

☞ **Пробки вин висилаю в цїли вибору на жадане перед кождим замовленем.**

Поважаю з глубоким поважанем

Евґеній Мартинець

торговля кави, ґербати, вина і сьвітла церковного, Львів, пл. тор. Унії Берест. ч. 5. 609. 2—6

К. 5·50. **К. 5·50.**

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский ніклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОПФ“.

Сей годинник зовсім як ось на образку, має патентований емалєвий циферблят, накручуєсь раз на 36 годин і ходить знаменито. Цятилітна ґаранція долучуєсь на письмі. Завдяки міцній конструкциї поручаєсь кождому як заземнитий годинник на всякі „шпацірованя“. Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох наразі по 5 К від штуки. Також даєм сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а ґроші звертаю ся — Висилає за попереднятою або за готівку з ґора. 475 9—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

ЯКОВ КАГАНЕ

у Львові, Сикстуска ч. 12.

Найлїпші ґрамофони з оріґінальною маркою **о 10% дешевше від цїн фабричних: концертові плити** в найбільшім виборі і найновійші знимки по **К 5·40**; малі плити по **К 2·70.**

Всякі НАПРАВИ виконує як найскорше.

Приручення з провінциї відворотною почтою.

Прошу жадати цїнників.

80 8 0

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Поручаємо по фабричних цінах **сальонові помости із кольорових штайнґутових цементових плиток і т. п.**

БРАТЯ МУНД, Львів

ул. Сикстуска ч. 23, (стара почта)

Фабричний склад будівельних материялів.

Взірцї і цїнники даром і оплатно.

Першорядні порученя. 42) 5—8

Найлїпший навіз осїнний!

Мучка Томаса із зьвіздою

з найлїпшим і найдешевшим навозом, що містить в собі фосфоровий квас для кождого рода збіжа, конюшини, картофель, ріпи, на сіножати і пасовиска.

Мучка Томаса із зьвіздою

діяє також скоро і певно як суперфосфат, а перевищає його довшим діланєм, як неменш вже кількістю вмістимости вапняку і магнезії, при далеко низшій цїні.

Мучка Томаса із зьвіздою

продає ся з ґарантією вмістимости фосфорового квасу, розпускальности в цитрановім квасї і мілку, а підприємці допускальности в цитрановім квасї і мілку, а підприємці доставляють її по оригінальній цїні

Мучка Томаса із зьвіздою

пакує ся в цильмбованих мішках, на котрих є означена попередньо вмістимість і повнеша охоронна марка (зьвізда).

Остерігає ся перед закупном неслїдлїйшого товару.

ФАБРИКИ ФОСФАТІВ ТОМАСА

Стоваришеня заревістр. з обм. порукою

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22. 28 9—18

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Ґ. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленех у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міраном часу, причім годинники не годить ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке вимінене, як неменш дешеву цїну.

З поважанем

Артур рицар Ґоль Штальберґ, ц і к. повічовий капітан,

Відень, XIII/2, Hietzinger Hauptstrasse 48.

Кождий, хто замовить у мене новоправлений правдивий, точний **ніклевий годинник**

Anker-Roskopf

антімаґнітний з Anker-Balancier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабінок а також **шкіряний футерал** на годинник. — Ніклевий, точний, антимаґнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має ерінку, ґерметично замкнену **патентовану ніклеву накриву** з ґарним, білим патентованим циферблятом з емалії (не з папєру), накручує ся лише раз на 36 годин і лишить завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Straßaz-Uhr; особливо ж поручає ся его панам офіцерам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

Засновний в 1835 р.

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна ґаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проби замінює ся або звертає ся ґроші, вирочім без рахунку. Висилка за попередятою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 2.0 8—8

фірмою, протокольованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Достазник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярній (біля ул. Льва Сапіги).

В Неділю 27 вересня 1903.

2 Великі представленя 2

По пол. о год. 4 по зниженых цінах.

ВЕЛИКА ВИСТАВНА ПАНТОМІМА

уложена на тлї повісти Генр. Сенкевича

QUO VADIS

Вечером о год. 8 по звичайних цінах

Ефектовне представленє

Виступ Бразилїйця Mstr. Thompson'a

з тресованими слонями

Thompson звертає увагу П. Т. Публики, що по двохлїтній пробі удалось єму вучити одного лише на сьвітї слона Salto mortale. Є се найбільше чудо. Нехай же Ви П. Т. Публика спішить щоби ще через сих кілька днів побачити сю замітну тресуру.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папєру п. Ґабрієля ул. Короля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 566 4—.

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не чительно якогось проспекту і розкладу їзди наших славних пароплавів.

Всі ті, котрі мають намір виємігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні порозумітися сьпершу особисто, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм приятелям **Ідьте лише через Ґамбурґ.**

Наших як нїкого товариства осягнули під взглядом певности і досконалого уряджения зелїзну славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Ґамбурґ, мають тому велику користь, що вже в Инсловицях, на границі прусско, дістають ся під нашу опіку а від того місця направляємо їх вирост до себе без пересідання в ніде 8-ої ранком зелїзниця поспішної.

В дорозі з Галичини до Ґамбурґа не тревае довше як 21 годин коли ся їх підняє о шести нашим вагонїком.

Коштує дорога від прусскої границі до Ґамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 150 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо безплатно. 294 45 7

Експорт до всїх держав европейских!!!

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 85 зр. (для грубої роботи.)

Вч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати пристушні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане даром 313 37—7

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Стемпарую в суботу

Гетьманьска 10 3. ЖОВТНЯ

передтим Валова 9. **о годинї 7-ій вечером**

нід фірмою

ЕМИЛЇЯН ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю спеціяльних вин,

делікатесів і овочів полудневих

в сполученю з

Моєю девізою є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність.

КОМНАТАМИ ДО СЬПАНЬ

з поважанем

Поручаючи моє нове предприємство Високоповажаній Р. Т. Публицї, пишу ся

Емилїян Левицкий. 10 6—6

Египетскі тутки і папєрці

АЇДА

суть найлучші узнані.

Вироб ідеальний. Вироб ідеальний.

Головний склад: „АЇДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

Найлїпші французскі папєрці цигаретові

„LE GRIFFON“

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

Найлїпші французскі тутки цигаретові

534 9—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір в фабр. Черняньской. Здруварні Інстатуту Ставропіґійского, під зарадом Йосифа Данилова.

Ч. 207. Львів, Понеділок 15 (28) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Баторія ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
у Львові (без почтовоґ пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 54 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія.—Руконписи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за еї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 30 с. за стрічку.

Вшехпольский вандалїзм.

Поляки люблять чванити ся своєю „високою, західноевропейскою культурою" та як-раз сею „вищою" культурою виправдують часто своє неоправдане верховоджене над руским народом, виводячи, що весь їх аґресивний похід на Русь се тілько „несене елементів західної цивілїзациї на візантийсько-варварский схід" та що Русини повинні ще й почувати вдяку для них за се непрошене „добродійство". Особливо-ж часто-густо стали польскі шовіністи покликувати ся на сей арґумент, буфонувати при всякій нагоді своєю „вищою культурою", та докорати Русинам „малокультурностию" а часом таки прямо „варварством" і виправдувати сею видуманою культуральною ріжницею русиноїдну орґію в нашім краю, від коли першу скрипку в відношеню Поляків до Русинів переняли вшехпольскі демократи. Пісня про високу культуру Поляків а некультурність Русинів тепер прямо не сходить з стовпців польскої преси.

А тепер — як то каже ся — противна сторона медалї:

Руский народний театр се інституция насрізь і виключно лише культурна, вільна від усякої тенденциї, а на всякий спосіб далеко і без прирівнаня свобіднійша від неї ніж оба головні польскі театри у Львові і в Кракові, де раз по раз виставляють ся польско-патріотичні а навіть польско-революцийні драми, — не кажучи вже про поменші польскі театри як „театр людови" у Львові і т. д., що на тенденциї прямо основують свою діяльність та еґзистенцию. Здавало би ся отже, що така чисто культурна іституция, де до того плекає ся народна пісня і народна драма — сї найвищі і кождій культурній одиниці, без огляду на національну приналежність, дорогі продукти людского духа—повинна уйти напастий наших національних противників, та що бодай там, де зачинають ся области краси і штуки не досягнуть вибухи шовіністичної ненависти і заслїпленя.

Факти однак засьвідчують противне!

Від якогось іменно часу, менше-більше від року, або мало-що більше, хто не схотів, міг замітити, що в відношеню польскої русиноїдної преси та стоячої під еї впливом польскої інтелїґенциї до рускої народної сцени чим раз то більше пробивала ся тенденция, представити сю інституцию, що мала навіть серед польскої публики добре заслужену співію, очам сеї-ж публики в сколько можна від'ємних красках та наслїдком того настроїти польску суспільність ворожо до руского театру.

Головним способом до сеї цїли мали послужити в першім ряді фалшивї, та наскрізь брехливі і тенденцийні дописи з провінціональних міст, де пробував наш театр. Дописи сї з правила появляли ся найперше в вшехпольскім Słow-i Polsk-ім, а потім обібгали вже цїлу польску пресу як „незбита правда" та давали ріжним русиноїдним орґанам притоку під'юджувати свою публику против руской сцени. Деякі з більше ярких дописий, що не уйшли уваги інтересованих руских кругів, як приміром дописи з Над вірної і Залїщик, поміщені в Słow-i Polsk-ім, а потім і в инших польских часописях ще перед кількома місяцами, або найновійша брехня із Збаража, пущена також по цїлій польскій пресі послїдними днями, стрівули ся з належним спростованем і відправою з боку дирекциї руского театру або з боку місцевої руской інтелїґенциї, при чім як немож досаднійше виявила ся цїла їх безсовістна тенденцийність. Се не перепиняло однак польску русиноїдну пресу дальше вести розпочату гру і на основі „фактів", котрих повна нефактичність зістала основно виказана, витягати заключеня та кидати в польску публику кличі, ворожі рускому театрови. В тім згляді посунули ся польскі орґани до сего, що поміщуючи неприхильні і ворожим духом для нашого театру навіяні дописи, подавали місцевости, до яких наш театр мав саме переселити ся, з виразним або бодай цїлком прозоро натякненим покликом, аби й тамошна польска публика бойкотувала руский театр.

На сій паперовій війні однак ще не конець! Ґазетна акция брехливими дописями та тенденцийними замітками мала тілько послужити для розбудженя акциї на місци, по провінціональних містах, та для надання одноцїльности так викликаному „рухови". І що така акция по провінциї справдї зачала ся, так і на се маємо факти. От прим. в Борщеві якийсь польский ксьондз з амвони заказував своїм „овечкам" ходити до руского театру, грозачи пекольними карами за такий тяжкий „гріх". А знов в Збаражи, в часї послїдного побуту руского театру в тім містї — як се довідно сконстатовано — ходили деякі польскі патріотниви по польских домах та прямо вимушували приречене від польских інтелїґентів, що будуть оминати руский театр. Подібно було і в инших місцевостях.

Як бачимо отже, маємо тутки до дїла з плановою акциєю против театру, з систематично форсованим бойкотом. В тій своїй антикультурній роботї польскі русиноїди посувають ся навіть до того, що вже есть прямо злочином, підпадаючим карній одвічальности, бо систематично здирають з мурів афіші руского театру так, що послїдними часами театральна дирекция есть приневолена перед кождим представленем розліплювати театральн ог олошена двічи, раз в навечере представленя, і вдруге рано, в сам день представленя. Подібне завважати можна було й у Львові, де навіть прихоплено кілька разів старших польских ґімназиястів — як з вигляду мож було судити — академіків на здираню афішів руского театру й удїлено їм на місци відповідного проученя.

Цїль усеї тої роботи, кермованої, як з усего виходить, одною скритою рукою — ясна, бо як раз менше-більше від року віджила у Русинів на ново думка будови свого постійного театру у Львові і послїдними місяцами зачинає вона здійснювати ся. Отже якраз в такій хвили, коли Русини приступають до здійсненя кількадесятьлїтної мрії, до будови свого народного театру в осередку галицкої Руси, польскі шовіністи задумали позавдати мандрівній рускій сценї такі удари, аби вона попала в крізу, і щоби тим робом здобути „доказ", що Русинам постійної сцени не потреба.

Польским загорілцям йде о се, аби руского театру у Львові цїлком не було. Колиж сама будова его не залежить від постанови якогонебудь польского міністра-родака або краєвої власти, а що найбільше від польскої соймової більшости може зависїти удїлене відповідної і належної субвенциї на будову руского театру, так всеполькі вандали постановили наперед настроїти ворожо і неприхильно сю більшість до руского театру. В першім ряді ходить їм о заквестіоноване виплачуваної до тепер русвій сценї мізерної субвенциї, котрої відмова захитала би істнованем руского театру загалом, а дальше саме причинене ся краю до будови театру. Недаром Słowo Polskie за кождим разом, коли лише помістить на своїх стовпцях який пашквіль на наш театр, з замилованем заводового денунцианта апелює до видїлу краєвого о „покаране" рускої сцени за се, що еї істноване..... коле в очи варшавских привидів зпід всеполького стягу.

Ми зачали отсю нашу статю від рефлексиї про чваньбу Поляків на тему їх вищої культурности — в першім ряді про таку чваньбу всеполяків. І скінчимо також рефлексиями та тільки вже про се, до якого вандалїзму може довести шовіністичне одичінє, коли ему не наложить ся ніякої етичної уздечки. Справдї сумно зачинає бути з тою суспільностию та есть се очивидним проґностиком еї морального і культурного розкладу, коли в ній, під впливом постійно розбуджуваних пристрастий і расової ненависти, зачинає загибати вже і почуте ідеалів краси та штуки, і коли така висококультурна інституция як театр стає метою профануючих напастий. Се вже справдї не національна борба і не національний шовінїзм та навіть вже не національний гакатизм, але справдїшне звварваризоване і вандальство.

В ріжних сторонах Европи бачимо кипучі расові і національні борби. Однак навіть в так безприкладно заїлій борбі, як між Нїмцями а Чехами, не стрічаємо ся з подібним обявом, якого видовище дали нам аж варшавскі „культуртреґери" від „Słow'a Polsk'ого і колтуньскі полїтики від Dziennik'a. Навіть в тім царстві тьми, де брутальним указом заковано мову 30-мілїонового народу, і там рука північних наїздників не посьміла піднести ся на сьвятиню народної штуки.

На ласкавім хлїбі.

(Образок з життя.)

Сумерк вечірний налягав землю, западала ніч тиха, погідна. Ми наближали ся до села У..., що довгою смугою розлягло ся над злученим Черемошем — рікою. Між двома хребтами гір густо поростими лїсом плив-шумів він — Черемош. Все навкруги втихало. Шум води та шум лїса колисали до сну й малу лїсову пташину і полонинну цьвітку і пастуха — пса біля шаласу на полонинї. З далека з полонини чути було голос трембіти, що якось поважно, сьвяточно відбивав ся — лунав серед тої тихої гірскої закутини.

На ріцї ту і там гаморили Гуцули, що скоро сьвіт мали плисти з деревом в Кути. Де-не-де блимав огник при дарабах і осьвічував смагляві лиця Гуцулів. Они сидїли при ватрі на беревї ріки непорушно, всї вдивляли ся в огонь і виглядали як який табор циганьский — задумані, понурі, страшні. Дрімлива вечірня тиша зробила і на них своє вражінє, шумливий Черемош і на них — своїх щоденних гостий завів — напровадив задуму.

І ми під впливом тих вражінь звільнили крок, перестали говорити, якась глибока задума і нас опанувала. Минали домівство одно й друге і опинили ся перед чепурною корчмою.

* * *

Ми мали в селї заночувати а рано рушити водою в дальшу дорогу. Вступили до корчми. Кімната перша висока й широка, як на корчму досить чиста... Се шинк. Через двері видно було кількох жидів, старих й молодих... Се відай спальня, або якийсь Gast-zimmer.

В шинку з шкляннoї шафи виднїли звої червоної материї, ріжнобарвна волочка, крайки, запаски... Біля порога в кутї стояли фляшки та килішки, бляшані — сині, та шкляні білі, бариличина і т. и.. Се „шинквас".

Ми сїли і задумали ся, та не говорили один до другого, помучені ходом. З другої кімнати вибігла молода жидівочка. Русява, гарна... Стала питати чого бажаємо, і знов зникла, щоби принести замовлене. Ми глянули по собі і усьміхнули ся. Гарна жидівка розігнала задуму. Немов на команду вирвало ся кождому: „красна". Минали хвилї за хвилями — жидівка не виходила.

Я звернув увагу в инший бік. Коло столика біля шафи сидїв та люльку пакав якийсь старик-Гуцул. Досить порядно одягнений. На нїм вишитий, вже троха змарганий сердак, червоні штани, вибивана ґузиками „дзьобенка". Обриси твари гарні, клясичні, сиве волосе додавало поваги тій старечій твари. Сидїв підперши голову рукою й дивив ся на нас.

В тім вибігла „наша" жидівочка і з словами: „на! маєш!" поставила перед старого миску з якоюсь хоптяною стравою та кусень кукурузяного малая.

— Старий зачер раз і відложив ложку. Встав, підійшов до шинквасу і крикнув: „Гей мой, паничу! а піди но сюда."

Вибіг той „панич" — десятилїток, рудий-рудий, аж червоний з довгими пейсами... Не вдав ся в сестру... Підійшов до шинквасу і став наливати до синої „кватирки" з одної фляшки. Та не було ще десь і половини, як старий взяв жидка за руку і сказав просячим тоном: „Паничу! ще з отамтої долейте..."

— „Ну-ну — забелькотів жидок, я ти долею..."

— Долив і подав старому. Старий відживив... сплюнув і став пити. Пив... Випрямив ся, перехилив „кватирку", сам перехилив ся..., аж звісив сиву голову взад...

Здавало ся, що горівки тої щось не пускає в кватирки, щось завертає з горла. Висохла гортань рухала ся як реґулятор при паровій машинї, мов жерело било з-під каменя, так старий „ґольґав" ту кватирку...

Випив і вернув знов до попередної позициї. Ще раз сплюнув і обтер сивий вус рукою. Я не зводив очий зі старого підчас тої цїлої „операциї".

Старий вернув на своє давне місце, скинув крисаню і став вечеряти. Флеґматично краяв ножиком малай, сягав ложкою в миску по зелену страву, щось говорив до себе, їв, цмокав, облизував ложку.

Рудий „панич" стояв коло стола, похитував головою, телепав пейсами, затикав собі уста рукою і хихотав ся в кулак зі старого, мурмотів що хвиля: „а то старий ґой..."

Мені прикро стало на вид як руде жидівя кпило собі з сивого старика-„християнина".

Та старий не видів й не чув нїчого. Їв, приговорував до себе щось, поза миску і не підніс очий, аж випорожнив все.

Тодї заложив крисаню, обтер краєм сорочки ложку, відсунув шуфляку від стола, при котрім сидїв і сховав еї там. Сам закурив на ново люльку, поклав на лаві здьобенку під голову і простягнув ся на лаві.

Щасливий, мов на своїм ліжку, в своїй власній хатї. І знов клуби диму стали взносити ся в гору по-над снїдою, старечою головою.

— — — — — — — — — —

— Хто він і чом тут такий себе певний, такий вдоволений щасливий, мов в своїй хатї?.. — То питане насувало ся мені що хвиля...

Вже було пізно, ми платили і йшли до знакомого Гуцула на оборіг спати. Товариші мої вже виходили, я ще поступив до жидика, щоб роспитати про „задоволеного" старого. Жидок об'яснив мені, що се давний тутешний громадянин, що за молоду пив, продав батькови - коршмареви поле і хату (де тепер чепурна корчма) а сам жие тепер в батька-жидка на „ласкавім хлїбї."

Жидок засьміяв ся при остатних словах, а сьміх той почув і старий на лаві і став наслухувати, зміркувавши, що розмова йде про него.

Мені спішило ся. Я ще раз глянув на старого і доганяв товаришів. Ніч спали ми на оборозї та сон довго не чіпав ся мене. Мені завдно перед очима стояв сивий старик в крисани з дзьобенкою, щасливий — вдоволений, а побіч него рудий „панич"...., а в ухах гомонїли якось дивно жидкові слова: „він в нас на ласкавім хлїбї."

В Денисові, дня 23/9 1903.

Гр. Г.

ки. Поважили ся на се аж польскі русиноїди в Галичинї даючи справді сумне свідоцтво своїй „вищій“ культурі.

З Богородчанщини.

(Просьвітно політичний рух в богородчанськім повіт. — Читальня і Січ в Богородчанах. — Де що про польский бецирк і . к. уряд нод. — Ц к. жандарми на услугах Вшехполяків.)

До одних з найбільше запущених повітів руської части Галичини належить також повіт богородчанський. Причина сього лежить не лиш в „сердечній“ опіці „Rządu narodowego“, але і в нашій рутеньскій заскарузлости і заячесердію, котрі всїм, лиш не нам виходять на користь. Наша інтелїґенция місто держати ся привциву, що vigilantibus iura і що всякі права лиш перебоєм можна дістати, замість отже гонить лихо за десятий поріг, стоїть з заложеними руками і жде ратунку від якоїсь неозначеної vis major. Тимчасом все іде по давному с. е. наші вороги дальше ширять Польщу під охоронними крилами орла — варід дальше скитає ся темний, непорадний і визискуваний — одним словом кругом лихо і неволя.

Але в послїднім часї зачав ся зворот до лїпшого і то в богор. судовім окрузї, бо про солотвиньский нема що й говорити — там „на всїх язиках все мовчить“. Именно в сїм роцї основала ся в Богородчанах читальня „Просьвіта“, котра розвиває ся вельми гарно, ширить осьвіту і народну самосьвідомість між занедбане доси міщаньство — одним словом сповняє свою задачу як найлїпше. Се порозумїли і самі міщане — особливо молодші — і всїма силами горнуть ся до читальні. То одначе не в смак нашим верховодам і своє невдоволене з читальні і читальників оказують на кождім кроцї — навіть деякі ц. к. австрийскі жандарми; особливо псує їм кров „Не пора“ і „Марш соколів“. Але се невдоволене ві трохи не знеохочує наших молодців, а доказом того є хоч би і основане „Січи“ в Богородчанах.

Помимо того всего справи в повітї представляють ся в дуже нерожевім сьвітлї; орґанїзациї нема жадної, читальнь дасть Бог, інтелїґенция спить; — всюди „обломовщина“. Вправдї о. В. Паук з Саджави і ще кількох з сьвященьства мають добру охоту і найлїпші наміри — та брак їм рішучости і енергії, а се тепер вираз найважнїйше. За стараном пр. о. Паука засновано с. р. селяньску бурсу в Богородчанах і внесено до ц. к. намісництва статут політ. тов. „Скит манявский“, котрий намісництво вже давно затвердило, але загальних зборів ще доси не було! На адресу аранжерів „Скита ман.“ позволимо собі сказати кілька заміток. Передовсїм не брати до виділу товар. і взагалї до якоїбудь акциї в повітї людий з „убіжденїями“ хочби се були особи з многими шумними титулами, бо на кождім кроцї повинна присьвічувати нам засада, що ренеґатів кнутопоклонників треба усувати наче ґанґрину з народного орґанїзму, — друге, щоби переведено якусь орґанїзацию в повітї — і в кінци, щоби подбано о основане руского товариства економічного в Богородчанах.

На закінчене подамо кілька „цьвіток“ з польского житя і польской господарки в Богородчанах. Возьмім польский бецирк, в котрім засїдають між иншими п. Книгиницкий з Грабівця, інтелїґентний щирий Русин-Украінець і два „маститі“ о. дек. вїцемарш. Пачовский і госп. посол дяк Барабаш — оба з Старих Богородчан.

Бециркові урядники є там хиба на се, щоб брали грубі гроші і „робили“ виборы; ґаздують собі по своєму не оглядаючи ся зовсїм на якісь там рішеня виділу чи повної ради. От пр. п. Adolf Bosch (Bosh) бувший приватний лїсничий, а тепер з ласки п. маршалка „inżynier powiatowy“, людина без студий і кваліфікацій, розмитує повітовими грішми, будуючи на власну руку без жадного позволеня мости, їздачи на комісиї і т. д. Але вкінци ухо урвало ся і п. Вошови виточено таки дисциплінарку; маємо надію, що п. Книгиницкий буде добре дивити ся на пальцї панам з бецирку, щоби не гайнувати хлопского гроша а відкликуємо ся до п. Книгиницкого, бо на госп. Барабаша а тим більше на о. Пачовского нема що оглядати ся.

Найбільші однак вшехпольскі загорільцї гакатисти, кормлені, „Сломою польскою“ обсїли цїлий ц. к. уряд под., а які се „коренні“ Поляки, ті панове урядники з ур. под., вказують їх імена: Detzius, Ziahauer, Winkler і т. д. Панки сї дишуть ненавистию до всего що руске а доказом того нехай буде виказ п. Дениюша, що він скорше повісить ся, як видасть сторонї коли небудь квіт руский! (ipsissima verba). Ті то Wszechpolacy основали тутка, „czytelniu tow. oświaty lud.“ сподїючи ся тим способом спинити розвій нашої читальні і з Русинів латинського обряду поробити польских патріотників; але перше не вдало ся, а і друге певно не вдасть ся. Щоби утвердити польский патріотизм у кортки своїх прихильників урядили місцеві Wszechpolacy при співучасти семинаристів, ґімназистів (тим вільно!) і академіків зі Станиславова в неділю 23 серпня с. р. ґрунвальдский обхід. Обхід зачав ся походом на цвинтар, де виголошено патріотичні промови і закопано памятковий хрест. Похід провадили місцеві Домінїкани при сьпіві „Jeszcze Polska“, „Bartoszu“ і т. д. а втім походї і в цїлій маніфестациї на цвинтари остентацийно брали участь три ц к. австрийскі жандарми з Богородчан: Ковальский, Гурляк (Hurlak) і Цабрук (Cybruch). Та не конець на тім. Коли Вшехполяки вертали з цвинтаря і мали переходити попри русну читальню — наші читальники вийшли на вулицю і привитали повертаючих піснею „Не пора“, щоби запротестувать в сей спосіб проти ширеня повстаньчих польских ідей на Руси; провокувати Поляків ніхто навіть і не думав і спокою ніхто не порушував. Та польским жандармам не подобав ся сей, впрочім ледаль який, протест Русинів побігли отже чим скорше до касарні, перебрали ся службово і сейчас явили ся з карабінами, стали викрикувати на Русинів і розтручувати спокійних людий (але не з польского походу) так що лиш тактови і спокоєви наших Русинів треба завдячити, що не прийшло до поважних заворушень. Факт сей подаємо до відомости наших послів а рівночасно звертаємо ся сею дорогою до ц. к. краєвої команди жандармеріі у Львові, щоби названих жандармів потягнула до відвічальности і поучила підвласних жандармів в краю, що їм не вільно брати участи в політичних маніфестациях; інакше будемо думати, що скарб австрийский на се оплачує галицких жандармів, щоби помагали урядувати вшехпольскі геци і шопки.

Ст. Баран.

Справи австро-угорскі.

Державна рада.

В суботу закінчено дискусию над справою континґенту рекрута. На внесене п. Дершати ухвалено наглість правительственного предложеня, а то в цїли безпроволочного увільненя задержаних в службі вояків. В мериторичній дискусиї поставлено внесеня, уповажняюче правительство затягнути рекрута для армії і маринарки в висотї 59.024 людий. Дозвіл на вищий континґент є застережений законодавством. Се внесене ухвалено, а відтак цїлий закон принято в другім і третім читаню. В той спосіб ухвалено континґент рекрута в тій самій висотї, що минувшого року.

Відповідно до заряджена міністерства війни, вояки, котрі вислужили третий рік, вже нині можуть бути урльоповані.

З черги приступила палата до нарад над внесеними о запомоги для околиць навіщених елементарними нещастями. Перший забрав голос д-р Кербер і зазначив, що шкоди в Галичинї, Шлезиї, Моравї і Чехії були величезні і тому правительство призначило на підставі §. 14. 15,000.000 корон на часткове покритє шкід. Однак дальші шкоди спонукали правительство визначити дальші квоти. По короткій дискусиї перервано засїданє. Слїдуюче засїданє нині.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Урльоповане вояків.

Відень. Дневник військових розпоряджень оголошує розпорядженє міністерства війни з 27 с. м. в справі сталого урльопованя вояків з 3 року в Австрії.

Державна рада.

Відень. Полагоджений в суботу палатою послів закон о континґентї рекрута прийде нині на дневний порядок палати панів. При кінци засїданя д-р Кербер оголосить відроченє державної ради.

Прага. П. Герольд телеґрафував до голови молодоческого клюбу д-ра Пацака, що з причини авантур чеських радикалів в парляментї, складає мандат. Reichsraths-Corr. доносить, що д-р Герольд одержав 8-дневну відпустку.

Київский ґенерал-ґубернатор.

Київ. На місце уступившого Драґомірова, іменовано київским ґенерал-ґубернатором ґенерал-майора Савича.

Двірска камарилля в Росиї.

Петербург. Становище Ламсдорфа має бути захитане з причини, що отверто станув по сторонї Віттого против двірской камариллї. Усуненє Віттого зі становища міністра фінансів було приготоване в такій тайнї, що сам Вітте про се до послїдної хвилї не знав нїчого. Коли довідав ся о доконанім фактї, мало не зомлїв. Сими днями одержав Вітте від царя дарунок в квоті 400.000 рублїв.

Студентскі розруси.

Петербург. Тут заносить ся на нові студентскі розруси, бо правительство замкнуло дешеву кухню студентску, з котрої користали сотки бідних студентів, яко огнище революцийного руху і не позволяє ёї назад отворати. В кругах бідніїших студентів панує з сеї причини крайне огірченє.

Македонїя.

Білград. Сербский посол в Царгородї доносить, що султан підписав іраде в справі признання сербской національности в Македонії.

Царгород. З причини великих страт і з причини утрати надії інтервенциї держав, керманичі македонського повстаня мали рішити відступити від оружного повстаня а боротись лиш анархістичними средствами супротив чужих і чужої власности.

В суботу оголошено іраде в справі порозуміня між Болгариєю а Туреччиною що до деяких средств в цїли успокоєня трех вілаєтів.

Протест Вірмен.

Царгород. Вірменьско-грегориянський патриярх Орманіян вислав в імени турецких Вірмен, петицию до российского царя, підписану 12 епископами, з просьбою о відкликанє розпорядженя в справі забраня маєтків вірменьской церкви в Росиї.

Замордованє послів.

Білград. Окрім посла Нельковича, замордовано також п. Йована Филиповича.

Від Адміністрациї.

При змінї місяця і кварталу просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць жовтень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 4 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

НОВИНКИ.

— **Галицкий сойм** зберe ся позавтра дня 30 с. м. На порядку нарад стоять між иньшими вибір комісиї для виборчої реформи після внесеня пос. д-ра Олесницкого і верифікация кількох мандатів, також деяких з курії сїльскої східної Галичини. Решту виповняють справозданя комісиї в справі дрібних внесень посольских і предложень видїлу та предложеня в справі всїляких петиций.

— **Підлі брехнї віденьскої „Neue freie Presse“.** В віденьскій „Neue fr. Presse“ помістив якийсь Поляк або вислугуючий ся Полякам „Schreibjüngeles“ ось-які пірамідальні брехнї: „Інтензивна антисемітска пропаґанда, яка веде ся в Росиї, викликала і в східній Галичинї анальоґічний рух. Значна часть российскої преси з „Нов-им Временем“ на чолї проповідує що-днини пламенну ненависть до Жидів а рускі дневники в Галичинї черпають обильно з тих российских жерел(!!).. Звідти-то походять ексцеси в Заболотові, Гвіздци і Кулачківцах. Певне заспокоєне дає в кождім случаю енергія, з якою виступає проти того небезпечного руху теперішний шеф краю. (Ага!) Виконане однак его заряджень лежить в руках властий місцевих, а тоті вжили ся в старий курс тим крїпше, що він блиско лежить їх власним симпатиям і поглядам“. Так звучить пірамідальна брехня „Neue freie Presse“, яка починає ся від слів: „Нам пишуть зі Львова.“ Очивидно, що брехня є тут в прямім відношеню до ваги дневника; якийсь маленький дневничок з провінциї набрехав би менче, але віденьский ліберальний „Weltblatt“, видаваний для цїлого майже сьвіта, мусить, коли вже бреше, збрехати порядно. В цїлій брехнї те тілько цїкаве, що донесене писане очивидячки в інтересї ґр. Андрея Потоцкого і здраджує, в чиїх намірах лежить, щоб викликано у східній Галичинї справдї антижидівскі розруси — під фірмою рускої пропаґанди. Але з того, панове, нїчого не буде, бо о се постарає ся вже наша патріотична і сьвідома справи інтелїґенция. Польским інтриґантам розходить ся о те, щоб при нагоді антижидівских ексцесів і під апробатою Відня здавити силоміць виїмковими постановами руский національний рух — а заразом, хвалячись своєю охоронною і енергічною акциєю загнати ще сильнїйше Жидів у польский сак. Те все однак розуміє дуже добре руский загал і тому з польского pium desiderium нїчого не буде...

— **Язикове неуцтво краєвої дирекциї скарбу.** Всякі письма, що їх рускі сторони одержують від краєвої дирекциї скарбу, суть — о скілько ми доси могли пересьвідчити ся — такими дивоглядами під зглядом язикознам, що не знати чому дивувати ся, чи шовінїзмови тамошних урядників, чи їх неуцтву і неспособности присвоїти собі тайни руского письма. Письма сеї найвищої в краю власти скарбової не сягають навіть ровня знаня ученика нормальної школи і суть для неї самої скандалом. Навіть публичні оповіщена сеї власти курйоза рускої мови. Краєва дирекция скарбу переносить Русинів на Мазури, а преціньсама не є спосібна до урядованя у східній Галичинї задля незнаня мови населеня. Не кажучи вже про такі неможливі аномалії, як незаховуване законів в справах язикових, або про польский шовінїзм в австрийских урядах, то вже саме то понижуване рускої мови урядами повинно бути предметом заєдного стараня наших послів аж до цїлковитої зміни президий в начальних державних властях східної Галичини. — *О. Ко.*

— **Урядовий гакатизм польский в Бродах.** З Брідщини пише нам один Русин: Маючи дїла в Бродах в часї по виїзді цїсаря з Галичини побачив я там скрізь по містї плякати з відручним письмом цїсаря лиш польскі і вимецкі, руского нїгде ані одного. З цїкавости пійшов я перед будинок ц. к. староства, думаючи, може хоч там подибаю руский, бодай на показ, так ні! Ц. к. староста, польский шляхтич ґр. Руссоцкий, після науки „вшехпольскої“ гакати, не узнає Русинів на Руси. Се можливе лиш в Галичинї при незнаній в цїлім культурнім сьвітї самоволи деяких чинників. Намісництво видало цїсарске письмо і в рускій мові для Русинів, а староста конфіскує его, бо він собі польский шляхтич, такий самий як намісник, він на брідскій „zagrodzie“ рівний „wojewodzie“ з під каток... Маючи оруджу на ц. к. почтї в Бродах побачив я там рівнож такий гакатизм. Всї написи для інформациї публики лиш польскі й нїмецкі; рускої нїгде ні одної! І Вірмено-Поляк Сеферович не узнає Русинів на Руси! [*Прим. Ред* Ми знов своє: чомуж брідскі Русини не внесуть жалоби до міністерства торговлї?]

— **Польскі вибори в Теребовельщинї.** З Теребовлї пишуть нам: В Теребовли розписані вибори до ради повітової; вже переводять ся вибори делеґатів по селах і перший раз примінюють ся тут звичайні практики польских виборів також до виборів повітових. Видно, що щось великого задумують пани, коли ц. к. староство невдоволене тим, що має виборцами всїх війтів і множество хрунїв — уневажнює з уряду або каже собі вносити протести против вибору делеґатів немилих, не добачаючи неформальностий там, де они вигідні. Так уневажено вибори делеґата в Залавю, з причини, що sekretarz gminy nie był obecny. В Острівци знов, де славний Базильцьо хоче конче вихати ся на делеґата, ц. к. староство, уневажняючи перший вибір, приказало зверхности громадскій виписати двох бувших радних, котрі утратили се право і на їх місце покликано вже на стало двох заступників. Один з них Іван Лопативьский був каранний за §. 461. підчас теперішної надзвичайної ради громадскої і хотай вже минуло приписаних 3 роки, его на ново не рестатуовано. Другий знов вимігрував на постійне до Хорватиї і зрік ся горожанства австрийского, а хотяй повернув назад, не був ще однак на ново вибраний. Зверхність громадска спорядила лїсту після рецепти ц. к. староства, однак на реклямацию радних недопущено до голосованя неуправнених, а покликано заступників. На другий день по тім другім виборі т. є. 25. с. м. дістає війт візване до староства і там п. Шведяцкі грозить ему криміналом — таким, як торік війтови з Врикулї (за страйк) і каже, що він має слухати тілько приказу староства, а „не жадних законів ані ординацій“ Здає ся отже, що будуть ще одні вибори сего одного делеґата. Радні покривджені в своїм праві допильнують правних кроків, а тимчасом звертаємо на се увагу наших рускых послів. — Х.

— **Залягає!** Дня 20. серпня с. р. рішив видїл повітової Ради в Збаражи і то одноголосно на підставі переведеного перед тим слїдства усунути від урядованя війта з Климковець Матеуша Фабіяна (звісне орудже вшехполяків збаражского повіту, звісного Вп. Читателям з дописий про непорядки в місцевій шкільній раді в Климківцях) тай звісного приятеля і пупіля славної спілки діяча Чарняковского і кс. каноніка Цїсла з Токів за его „неправідловосьці“ в касї громадскій. Се рішене відіслано сейчас до намісництва до затвердженя. А що намісництво із затвердженем не спішило ся і вже місяць від рішеня минув, то подаю сей факт до відомости Вп. п. посла Могильницкого, якого я вже недавно просив займити ся ласкаво справою неправильностий в Климківцях і в Терпилівцї при нагоді теперішної соймової сесиї, як загалом до пп. руских послів, щоб зволили справою заняти ся і „неправідловосьць“ в намісництві старали ся усунути. — *В. Г.*

— **До відомости наших послів.** В повітї бережанськім ходить по селах, в котрих град сего року вибив всї збіжа, екзекутор податковий і безмилосердно грабить людий за залеглий податок. Так дня 25. с. м. явив ся він в Саранчуках і цїлий день ходив по хатах та этягав з людий куртини, кожухи, записував безроги, хто яку мав, корови і т. п. за залягаючий податок! А звідкиж люди возьмуть на податок, коли град вибив усе до чиста, що й найлїпший господар не має жита на насїнє і мусить купувати, а щож доперва ті бідаки, котрі залягають з податком? Звідки їм взяти не то на податок, але на насїнє, на хліб-муку? ба навіть бараболь нема по граду! Не помогли мої представленя пану екзекуторови, бо каже, такий приказ „свиже“. А люди бідні в плач: „Не буде навіть в що задягнути ся до церкви на храм Ч. Хреста!..“ Чи се має бути та запомога, що ей обіцюють? — Нехайже наші посли порушать сю справу там де треба, щоби — коли навіть не буде помочи бідному рускому людови, бодай сьвіт знавс які має він гаразди сего року в страшнім воїм нещастю. — *Ом. Король.*

— **З Будзанова.** В неділю дня 7 (20) вересня с. р. відбулись в Будзанові І-ші загальні збори філії львівского товариства ґімнастичного „Сокіл“, на котрих вибрано головою п. А. С. Помимо великих перепон та трудностий, які тут. Русинів на кождім кроцї переслїдували, удалось нарештї в такім нужденнім місточку завязати „Сокіл“. Слава й гараз Вам будзанівскі Русини!

— **Про пращане о. Кміта** пише нам один дуже поважний сьвященик патріот: В неділю як грім перелетїла вістка через Яворів, що о. Кміт сотрудник (як показало ся не парохіяльний але о. пароха) таки перенесений до Куннович на адміністрацию. В понеділок сьвато, отже церков переповнена народом, а з проповідници упали слова пращаня. Народ зворушений до глубини заридав, полились сльози щирого жалю, лиш з трудом і о. Кміт зворушений, докінчив св. літурґії. На борзі скликали ся члени „Міщаньской Читальні Просьвіта“ і не ухвалили, але відразу радили ся коли би своєму чесному, трудолюбивому, відданому народови голові, урядити сердечне, хотя скромне пращане. І в середу яворівска міщаньска Читальня, ей 2

обширні комнати, були свідком рідкого в наших обставинах торжества. Коли знаємо як трудно нашого чоловіка навіть інтеліґентного потягнути на який такий комерс, тож дивувати би ся треба, як могли міщани і передмістяне в двох днях зладити ся на так імпонуюче торжество. А на тім торжестві з видів в перший раз, що можна зробити у нашого народу, з нашим чеським міщанством; 2 роки, здавсь мені, щирої праці одного невеличкого тідом, але бодрого духом і любовію до народа мужа з'єдна по ему таку симпатію, що я аж забув ся. Саля пристроєна святочно, прибрана зеленію, стіни прибрані фестонами, столи заставлені цвітами — настрій урочистий, саля наповнюсь від год. 6 народом в святочних одягах, вкінци явивсь о. голова Кміт з женою — в порозі витає їх гарненькою промовою кількотний козачок з тільким же дівчатком. Заступник голови читальні п. Масюк підносить ся і кількома щирими словами пояснює ціль зборів, ціль свята справдішнього. Тепер промовив о. Кміт і промовив вже певно не десятий раз, промовив як отець до дітей, як друг до приятелів, як вожд до борців. „Ворогя зробили тое, що мене переносять, я піддаюсь, але нинішного дня я ту не явив би ся, колиб се справді було пращане, бо я Вас надто полюбив, я надто спокучив ся з Вами при тій роботі для народу, для сего руского міста, для его мешканців — при тій роботі, щоби тут ма ожила до сьвідомости національної, до осьвіти прийшла, щоби Яворів зробити першим а в нас на разі може одиноким чисто руским містом. Мщаньство майже пропало, а тут оно було і нині є і жие. Се сьвято, яке ви собі зладили задля мене, не для мене, а на потіху нашої Неньки Руси-Украіни — она тут ожила, живе і жити буде, — я Вас не пращаю — я тут з Вами буду доки того лише треба буде і всю мою роботу в Вами вести буду." От в тих більше менше словах говорив а всі слухали і брали до серця слова і що не опустять рук обіцяли та обіцянки тої — як я бачив по лицях оживлених — додержать! Народу було много, скілько лиш помістила хата. Друга часть була перед хатою, але брала живу участь. Була і музика котра може вперше намагала ся акомпаніювати пісням „Не пора", „Ще не вмерла". І сипались промови, а кожда вже не могла бути иншого змісту як лише подякою, похвалою, за труди патріотови. Один с сьвящеників (було їх трех) промовив, що жалує міцно, що в перве, хотя близький сусід, найшов ся в тім патріотичнім а трудолюбивім кружку — кожду промову оплескувано живо а було їх вельми богато. П. Іван Бикалович, ревний патріот, відчитав свій стих написаний на тов сьвято, принятий грімкими оплесками і піснею „Ще не вмерла". При відході О. Кміта — вже пізної ночи — люди окружили его, на лицях старих і молодих мущан і женщин, малював ся жаль і сльоза тремтіли в очах. За достойними своїми гістьми посунули збитою лавою, залунало многая літа, музика від хати читальної довго приграваля — похід підійшов аж до помешкання о. Кміта, і ще раз кілька слів пращання і подяки за честь, яку вчинили і ще раз грімке „Многая літа" і Не пора" і нарід розійшов. Та на тім не конець. Третого дня в пятницю зійшло ся ще кілька соток народа, щоби свого отця духовного провести бодай невеличкий кусень дороги. Се вже була від серця походяча демонстрация. Вже з годину перед від'їздом залягли приходске подвіре. Дорогу стелило цвітами осьмеро малих дівчат, прибраних в народний стрій — і ще раз „Многая літа" і ще раз кілька слів промови і ясні сльози звохчили очи і лиця. Се вміст лише того, що я хотів подати до ширшої відомости, всьо не дасть ся зібрати і описати се не програмове пращане, се під кождим зглядом щось незвичайного, але котре нас потіхою наповняє, що ми живемо і жити будемо, коли у нас суть такі одиниці і коли в нас такий щирий вдячний патріотичний народ. Се первий день нової доби житевої міста Яворова, дай Бог, нехай тая доба буде не менше сьвітла як перша, нехай Яворів станесь тим, чим повинен бути — а Ти Отче Кміте трудась з Богом в серци і дальше для тої Украіни, котрусь так полюбив. — *Наконечний.*

— **Славна наша сьпівачка Саломея Крушельницка** в часі недалекої гостини царської пари в Римі виступить в театрі Costanzi на галевім представленю, яке дане буде в честь гостий з надиевской столиці. Сьпівати она буде титулову партию в опері „Джоконда". Прочі партиї сьпівати будуть самі італійскі сьпівакы й сьпівачки.

— **Соймова реформа виборча в Буковині.** Свободолюбний союз в буковиньскім соймі (до котрого належить і руский клюб) жадає — після внесеня члена того союза посла Штравхера такої реформи: заведеня безпосереднього вибору, тайного голосованя і розширеня права виборчого. Сойм має після того проекту складати ся з 54 членів, а то: 2 вірильні члени, 10 послів з великої посілости, 13 з міст і з торговельної палати, 18 з сільских громад і 11 з маючої ся ввести нової загальної курії виборчої.

— **Будучність буковиньской Руси.** Під заг. „Наша будучність" подає черновецка „Руска Рада" (в ч. 37.) статистику учеників православних Русинів вписаних на новий рік шкільний до черновецкої ґімназії. Статистика докладна, подає з шістьох руских повітів села і назви учеників з кождого села, а також наводить ті села, звідки не вислано до ґімназії ані одного такого ученика. Із сеї статистики виходить, що всіх православно-руских ґімназистів в Черновцях є **337**, а походять они з повітів: а) з кицманьского 145, б) з черновецкого 112, в) з вижницкого 39, г) із сторожинецкого 30 д) із серетского 8 і е) з радовецкого 2. (Послідні два повіти лежать подалше від Черновців, а в Серети і Радівцях є середні школи.) Цифра 337 учеників-Русинів [православних] в ґімназії в Черновцях уже показа. Признає се „Руска Рада", але при тім примічає: „Аби ми здобули доста інтеліґенції, аби ми стали на ноги, аби ми дорівнали прилюдні Волохам, треба нам в-трое тільо учеників, треба нам міцно напружати наші сили й заходи." — Судячи по дотепершім успіху ревної й запопадної праці наших буковиньских діячів в тім преважнім ділі, можна надіяти ся, що буковиньскі Русини дорівнають Волохам...

— **Платні авскультантів.** Доси побирають судові авскультанти по 1000 і по 1300 К річного ад'ютум. Палата послів державної ради ухвалила підвищити тую платню на 1600 і 2000 К. Але правительство не згодило ся на те з уваги, що тим способом авскультанти найшлись би ся в користи перед нашими молодими урядниками з університетскими науками та ще й видаток на таке підвищене був би занадто великий. Длятого на внесене правительства ухвалено в палаті панів, що взагалі всі практиканти в державних урядах мають в перших трех роках практики побирати дотеперішну платню, а по трех роках бездоганної служби, коли здадуть іспит, мають дістати по 1.600 К річно, а урядники без університетских наук по 1.200 К. Таким способом справа мусить ще вернути назад до палати послів. Отже парляментарна комісия судова каже у своїм звіті, що межи судовими авскультантами а практикантами иншіх державних урядів заходить значна ріжниця і длятого авскультантам належить ся висша платня. Комісия подає таке внесене: Тим молодим урядникам з університетскими науками, котрі не суть заняті в судах, може бути признане річне ад'ютум 1000 або 1.200 К, а тим, що не мають університетских наук, по 400—800 К річно. Але авскультантам належить ся ад'ютум 1400 К, а по дволітній службі 1800 К. По трилітній бездоганній службі (про іспити комісия нічого не згадує) могуть урядники без університетских наук мати право до 1200 К платні, а авскультанти до 2000 К. Крім сего палата послів первісно ухвалила була, що й судові практиканти, між ними також адвокатскі і нотарияльні кандидати підчас однорічної судової практики, мають побирати по 1000 річно, але тілько в числі пятої части всіх авскультантів. Сю постанову палата панів зчеркнула, а судова комісия згодила ся з тим, однако взиває резолюцию правительство, щоби в міру як вистарчить дохід з податків від зелізничих білетів, також судові практиканти, бодай найстарші, котрі задля браку місця не могуть бути іменовані авскультантами, побирали ад'ютум 1000 К.

— **Дефравдация на почті.** В селі Сущині тернопільского повіта, був громадским писарем і почтарем Ів. Стефані. В часі его дволіткого урядования на почті в 1901 і 1902 р. пропадали грошеві посилки. Вість про те донесла ся до дирекциї почт, котра выслала до Сущина комісаря Франца Пательского. При переглядї книг і каси викрив комісар, що Стефані присвоїв собі 10 посилок грошевих, і доніс про те прокураториї державній, а заразом усунув Стефані'ого з уряду. В сій справі відбула ся розправа перед трибуналом суднів присяжних в Тернополи. Присяжні судиї потвердили лише три случаї дефравдациї Стефані'ого на квоту 72 К, а трибунал засудив его на кару 4 місячної вязниці з постом що 14 днів.

— **Дрібні вісти.** Осінний іспит зрілости в I. ґімназиї в Черновцях випав дуже лихо; з 20 кандидатів репробовано доси 13. — Ті по славного польского маляра Генрика Семірадского спроваджено вже з Варшави до Кракова і торжественно зложено дня 26 с. м. в гробі заслужених на Скалці. — В Ґданьску (Danzig) відслонено недавно в присутности цісаря Вільгельма памятник цісареви Вільгельмови I; з промов замітна була мова маршалка західно руского сойму провінциального, закінчена окликом: „Хочемо бути й зістати німецкою провінциею над Вислою!" — Мукачівский епископ Юлій Фірцак посьвятив недавно в селі Ясіни в Мараморощи новозбудовану церков. — В Пешті один муж, котрого недавно покинула жінка, здибав жінку на місті і просив ей, щоби вернула до него, а коли она рішучо відмовила, він обняв ей і віднусив ій ніс; его увязнили а жінці ніс назад пришили. — В Кишоді на Угорщині один господар з жінкою пійшли рано до церкви а забули замкнути хатні двері; за той час свиня війшла до хати, перевернула колиску з тритяждневою дитиною і пожерла ей; родичі, вернувши, застали з дитини лише вісточки. — Місто Льондон після сегорічного обчисленя має 6,581.402 душ населеня замешкуючого 928.008 домів. — Між пос. Брайтером а інжинером Дзівіньским відбув ся в граници на Щаковій поєдинок на пістолети. Два рази пущені вистріли не зранили нікого. Поєдинковичі розійшлись непомирені.

— **Русини! Памятайте на українско-русну бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Руский народний театр** переїздже зі Збаража до Бережан і дасть там в четвер сего тижня на перше представленє: „Пісні з лицях", водевіль Кропивницкого, а в суботу: „Дон Цезар", оперету Делівґера в 3 дїях.

— **До парцеляциї** маю чотири маєтности земскі в повіті стрийскім і жидачівскім, всі під дуже корисними услівями в безносередній близькости зелізниці. Набувати може як більші і менші комплекси, суть також значні уполегшеня що-до способу сплати, евентуально кредиту. Рефлектанти звертають зволошуватись передовсім письменно до моєї канцелярії в Стрию — *Д-р Евген Олесницкий* адвокат в Стрию.

— **В Балинцях коло Коломиї** відбуде ся в неділю дня 4. жовтня 1903 о годині 11. рано торжественне посьвячене сїчового прапора. Того самого дня о год. 2 пополудни устроює товариство „Січ" в **Трофанівці** народний фестин з вправами і оркестрою. Крім того постарає ся комітет о ріжнородні веселощі для селян як також для інтеліґенциї. Буфет у власнім заряді. Закінчить живий образ і похід до читальні „Просьвіти" в Балинцях, де відіграє ся о год. 7 вечером „Перший горальник", фантастична картина в 3 дїях Льва Лопатинского. На случай непогоди відбуде ся тільки посьвячене прапора і представленє.

— **Перші загальні збори „Січи"** відбудуть ся в неділю, 4 жовтня н. ст. 1903 точно о годині пів до 1-шої пополудни під голим небом на горішній толоці в **Вашківцях** над Черемошем (на Буковині). Порядок дневний: 1. Отвореня зборів. — 2. Вибір старшини. — 3. Вручене відзнак „Сїчовикам". — 4. Відкрите прапора. — 5. Привітні промови і Закінченє. — По загальних зборах відбуде ся народний фестин при звуках славної музики Алека Паращука в Глинниці. Закінчить представленє аматорів видинівской читальні Боднарівна, драма в 3 актах Заревича. По представленю похід зі смолоскипами при звуках музики. Чистий дохід на Селянську бурсу п. Клима в Черновцях. В разї непогоди відбудуть ся загальні збори і фестин в слїдуючу неділю, дня 11 жовтня н. ст. 1903. — *Старшина „Січи" в Вашківцях п. Ч.*

— **Буковиньский Боян** в Черновцях ладить ся до відсьвятковання в падолистї або в грудни с. р. ювілея 25 пятної композиторской дїяльности Миколи Лисенка великим концертом, а на другий рік в лїті задумує урядити артистично-музикальну прогульку по всіх містах і місточках руской Буковини.

— **До Вищого Інститута Музичного у Львові** записало ся доси — як довідуємо ся — доволї значне число учеників і учениць, так що будуть отворені не лиш курси гри на фортепянї й скрипцї і сьпіву сольового, але й гри на дутих інструментах. Межи вписаними є ученики й ученицї шкіл народних, виділових і середних, академіки, та молоді урядники. Деякі Русини повписували свої дїти з чужих приватних шкіл музичних і вписали їх до сего Інститута. Записи тревати-муть **до 8 н. ст. жовтня.** Нехай жеж патріотичні руські родини, котрі ще доси не вписали своїх дітий до питомого руского Інститута, впишуть їх до того дня. „Свій до свого!" — Довідуємо ся, що до Інститута зголосив ся на науку сьпіву один письменний селянин, 20 літний молодець із Синевідска вижного (в Скільщині), котрий — як стверджено в Інституті — посідає гарний материял голосовий, а заявив дуже горячу охоту не лиш образувати ся в сьпіві, але й рівночасно розширати горизонт своїх відомостий наукою потрібною для загальної осьвіти человіка.

— **На дохід „Селянської Бурси"** в **Підгайцях** устроює товариство „Родина" в своїх комнатах дня 4. жовтня с. р. вечеринці з танцями, на котрі має честь патріотичний загал запросити — *Видїл.*

— **З Товариства св. Петра.** Крім сс. деканів іменував видїл відпоручинами тов-а ще і катихитів і парохів городских а власть духовна затвердивши і тую орґанізацию поручила тим відпоручникам, щоби дїлами тов-а як найревнїйше занимали ся згідно празднували для тов-а як найбільше членів, а то перші межи учителями і професорами а другі межи прочою інтеліґенциею. Перший відповів сему поручению катихит шкіл виділових в Тернополи о. Патрило при славних 14 К, на котрі титулом членської складки зложили: о. Петро і Климентина Патрили 4, директор школи виділової Юрий Гецін 2, директор школи народної Теод Сеник 2, а учителі Гафкович, Мороз і Шван 6 К. Vivant sequentes! Дальше прислали: о. Дурбак з Вербівчика 5 К, брацтво в Гарбузові 5 К, о. Кинаш з розпродажи своїх Проповідий 3 К, церков в Строшибах 5, церков в Доброводах і Новиках 12, неопресвитери: Сатурский, Голінатай, Гоповацкий, Слободян, Черненкий, Кравців і Пилипець 14 К, а секретар Видїлу краєвого Николай Литошинський 3 К. „Благослови Боже любящії благолїпіе дому Твоего"! — *Видїл.*

— **З нинїшним ч. „Дїла"** розсилає ся 34-ий аркуш повісти Базова „Під армом".

— **Подяка.** За щедрий дар для товариства „Руска Бурса ремісниче-промисл. слова" зложений на руки Вп. дир. Воронковского в сумі 100 К, і за дар з Украіни переданий Вп. К. Паньковским в сумі 20 К, складає огулом видїл сердечне: „Спаси Біг"

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українско-русну бурсу в Новім Санчи!

Урядові вісти:

— **Вісти з Еп. перемиской.** Новопоставлені пресвитери дістали сотрудництва: о. Модест Горницкий в Уличнім, Вас. Крайчик в Жужели. Ів. Калимон в Добрій, Стан. Сороковский в Теплицях, Євг. Сембратович в Кринини, Филип Байко в Бориславі, Ів. Ільницкий в Никловичах, Ол. Малярчик в Добровлянах, Ів. Гамерский в Тарнаві, Ів. Рудавский в Карликові, Вол. Ольшаньский в Ванівці, Мих. Була в Корчеві, Ром. Гумецюк в Боляновичах і Мих. Карпик в Зіболках; Мих. Журавецкий дістав катихитуру в нар. школах в Дрогобичи, Анатоль Чичилович катихитуру в Любачеві а Іги. Ших катихитуру в Турції. — В пропозицию на Кринницю дек. дрогобицкого взяті оо. Ів. Комарницкий, Ів. Валюх, Петро Гарасимчук і Петро Луцкий. — Канон. інституцию на Дрогомишль дістав о. Григ. Журавецкий. — До канон. институції візвані оо. Ант. Клачиньский на Морохів і Юрий Вербицкий на Млини. — Завідательства дістали оо. Вол. Гамерский в Яселю і Ів. Скубин в Явірнику руским. — Сотрудництва дістали оо. Мих. Тесля в Крукеничах, Вол. Венгринович в Курилівці, Мирослав Усцкий в Чайковичах і Павло Гаранджа в Куневі ad Волча дільна. — Завідательство Боратина дек. порохницкого дістав о. Евг. Кульчицкий а сотрудництво в Верхраті о. Андр. Пшепюрский.

Бібліографія:

— **Гайдамаки ч. 50.** містять: Сидір Воробкевич; — Бесіда п. д-ра Олесницкого в соймі при мотивованю проекту реформи виборчої; — Всеукраїнське сьвято; — Пакта Корони з ляцькою шляхтою і еї наслїдки; — Прогулька руського Сокола на Угорщину а кацанська карпия; — Цісарський розказ до армії.

— **„Ivan Petrovyc Kotlarevskij".** Під сим заголовком подав празкий ілюстрований тиждневник Zlatá Praha в 47 ч. з 18 с. м. з нагоди відслоненя памятника Івана Котляревского в Полтаві тепло написану статейку, пера якогось V. C., враз із портретом нашого поета. В статейці находимо коротенький начерк житепису Котляревского і его літературної дїяльности тай показ на значінє его творів для украіньской народности.

— **„Mai. Von** *Wasyl Stefanyk.* Autorisirte Uebersetzung aus dem ruthenischen von Klemens Funkenstein" — помістила праска „Politik" у фейлетонї 262 ч. з 25. с. м. Замітимо, що се не перший переклад у фейлетонах Politik'я з писань того нашого талантливого белетриста.

— **Видавництва укр. рус. Видавничої Спілки.** Накладом українско-руской Видавничої Спілки у Львові (ул. Чарнецкого ч. 26) вийшли в серії белетристичній:

— **Панас Мирний.** Серед Степів. Оповіданя стор. 210. 8° ціна 3 К. (Число кн. 53).

— **Евгенія Ярошиньска.** Перекиньчики. Повість стр. 195. 8° ціна 2·60 К. (Чис. 54).

— **В. Винниченко і В. Деде.** Повісти й оповіданя стр. 282. 8° ціна 3 К. (Чис. 55).

В серії літературно-науковій:

— **Марія Верн.** Біблія або книги Старого Завіта. Переклад Л. У. з передмовою М. Драгоманова стр. 80 16° ціна 40 сот. (Чис. 60—61).

— **Генріх Кляйст.** Маркіза О... Переклад з предмовою Івана Франка стр. 69 16° ціна 40 сот. (Чис. 61—63).

— **Н. Карєєв.** Фільософія історії і історіософія і соціольоґія. З великоруского переклав Олександр Сушко стр. 35 16° ціна 25 сот. (Чис. 64).

— **Ш. Сеньоґо.** Міжнародні революційні партії в XIX ст. (1815—1896 р.) стор. 67 16° ціна 40 сот. Чис. 68).

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаю до відомости Вел. ОО. Духовн., що II. і III. випуси **„Практичних Проповідий"** ще сего року вийдуть в печатні. В II. випуску будуть уміщені слїдуючі науки: Обясненя св. Літургії в 4 проповідях, обясненє вечерні в одній проповіди, літії в одній, похорону християнського в одній, обясненє 7 святих Тайн в сімох проповідях і одна наука на посьвяченю церкви. — III. випуск буде містити проповіди місячні, совершенно вивчені і упорядковані, тай кілька случайних. Ціна II. і III. випуска буде виносити 3 кор. за оба випуски з почтою, але лише для ОО. передплатників. Понеже кошта накладу покривають самі ОО. передплатники, тому прошу ласкаво надсилати передплату і тим способом ціле видавництво прискорити. Гроші належить висилати на адресу: *о. М. Кінаш,* катедр. сотрудник у Львові, пл. сьв. Юрия. 504 3—5

Новість!

Повне видане Творів Тараса Шевченка коштує тілько 2 корони!

Товариство „Просьвіта" бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся твори Тараса Шевченка, видало недавно найтанший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА".** Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір великовий, формат на взір европейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ" У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.) 426 23—?

☞ Ruthenische Revue ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись преплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. F. Zenker, Wien IX. Höfergasse 5.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1.	Шпильки до краваток á	0·50 К.
2.	Спинки до манштетів á	1·— „
3.	Брошки жіночі á	—·70 „
4.	Дармовіс до ланцушків á	—·40 „
5.	Пушки на папіросн á	2·— „

Крім того повість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіси „ „ 3·— К.
4) „Наші Звуки" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Перепнсні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує і упуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, справник Сокола, Львів Ринок 10.*

Заголовне повязник виховної експедиції М. Дукеса наслідн. Wien I. Wollzeile 9, що надає ся особливо для повіщень купців на продажи, гладко за спідками місцями та зфенцями і т. п., виходить кождого вторника, четверга і суботи проспекти висилає ся даром.

Надіслане.

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошеня до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 56. 6 10

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телєфон ч. 722.

5?2 —45

Хліборобн і ґаздині!

котрі хотять всего в господарстві доглянути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. військові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Айсон" усуває зовсім через натирає біль і умученє в членах.

Висилаю за посліплатою від 2 корон:
Л. ЕЛЛІЙ, аґроном, Львів Підзамче. 666

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтацыях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4195

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40*,** 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30* 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на год. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Стрия: 11·15, **8·10.**
З Дрогобича: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і сьвята до 18/9.
З Броховичі: 6·50, (від 17/5, до 13/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і сьвята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і сьвята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні дні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і сьвята.)
З Самбора, Хирова 9·35. — Самбора, Хирова, Римапова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомыт: 9·35. (від 1/6 до 18/9 в неділї і сьвята.

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 3·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (в голови. двірця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; в Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (в год. двірдя) 10·57 (в Підзамчи)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Дрогобича 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·24 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 13/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Броховичі: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 13/9 в неділї і сьвята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і сьвята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомыт: 1·55 (від 1/6 до 13/9 в неділї і сьвята).

Замітка: Поспішні поїзди зазначені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 8 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підня середноєвр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро зелїзничне (і продажи білетів та розкладів їзди) ул. Краєвих ч. 5. 6

Курс Львівский

в дня 28 н. ст. Вересня 1903.

Акції за штуку без купона.	Пит.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	63 —	640 —
Банку для торговлі і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. м.	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов.-Нов. по 200 кр.	16 —	678 —
Листи заставні по 100 кр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. виплос. в 10% прем.	141 25	—
Банку гипот. гал. 4½% а. в. плос. 50 л.	100 80	10 50
„ „ „ 4½% 60 л. по 200 кор.	97 80	98 50
„ краєвого 4½% а. в. плос. в 51	101 60	102 20
„ „ 4% а. в. плос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	98 70	— —
„ „ 4% плос. в 41½ л.	98 70	— —
„ „ 4% плос. в 56 л.	98 50	99 30
Облиги по 100 кр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	99 30	100 —
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	101 90
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 25	— —
Позичка краєвої в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої в 1888 по 4% а. в.	98 75	99 45
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 —	96 70
„ „ 4½% 4-ох емісій.	91 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 кр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	—	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 45
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	259 50	265 —
100 марок нїмецких	117 20	117 80

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні 2 корони
набути можна
в Товаристві „Просвіта" Ринок ч. 10.

У Трочиньского у Львові

ул. Фредра

Фунт найдобрійших цукрів

Десерових 80 кр., Помадок 60 кр., Кармелків 40 кр., Гер батиків 80 кр., Чоколядок 1 ґульдена. 6 2 5

---

10 Корон денно

Заробок для кождого легкий і прибичний. Запитаня полагоджує під: **M. V. 3259** *Annoncen-Expedition G. et L. Daube et C-ie Frankfurt a/M.*

5?5 2—4

РЕСТАВРАЦІЯ
Н. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вел. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тільки бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

4?9 80—156

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовлює

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его звання. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Смачні тїста

на десеровім маслі, штука 4 кр., поручає *Цукорня Анелї Курнах,* Ринок побіч Народної Торговлї. 8—3

Сливки

„Квечи" угорскі по 2 К 50с. по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик.

568 9—10

Потребую сейчас

до трох дїтий з кляс: II. III. і IV шк. нормальних учителя на цїлий шкільний рік. Близші услівя на понизший адрес. *о. Николай Бурмич,* гр. к. парох в Полянах суров, п. п. Ясенсна. 567 4—3

КОЛДРИ

на повнянній ваті по зр 3·00, 4·5 , 6 , 7, 9, 10, 1 , 2 до 14 зр зр Колдра шовкові і атласові н- 2 0.1 , 16, 1 , 20, 2 , 21 до 32 зр

НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обостронно до уживанн дуже практичні і гарні, дане 1 до 2 зр дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тільки в **Спеціяльній робітни колдер і матерацїв**

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперняка ч. 5.

505 2—6 (I)

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОҐРАД

висилає в 5 кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кільо (включно кошик). 5??

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

БАНДАЖИ

направляє ся найновїшої техніки на всїлякі б лї

Опаски, перев'язки на пропукляни, суспензорії

споряджають ся найдешевше і найліпше у бандажиста, спеціяліста-практика

ЯКОВА ФІРЕРА
(Jacob Führer)
Львів, Трибунальска 10.

Замовлїня з провінції виконують ся сейчас! 6?7 4—12

ДАХІВКУ

добірну, дуже легку червону або смолованну

поручає найдешевше фірма

Братя Мунд

Склад материялів будівельних
ЛЬВІВ
Сикстуска ч. 22.
Телефон 605. 42?

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівцї першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешевї цїни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien
або
ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болонї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 13—?

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду вислаю даром і оплачено.

159 19—80 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляриї (біля ул. Льва Сапіги).

Ще лиш кілька днів у Львові.

Ві Второк 29 вересня 1903.

2 Великі представленя 2

По пол. о год. 4 по зниженых цїнах.

Представленя фамілійне

Виступ Бразилїйця Mstr. Thompson'a

з тресованими слонями.

Вечером о год. 8 по звичайних цїнах

Велике бенефісове представленє.

Прощальний виступ пп. Thompson'ів з своїми слонями і богатою програмою та весела пантоміма

РОБЕРТ і БЕРТРАНД або Два злодії.

Війскова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Елєктрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 568 1—.

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

специяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно первородними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: **ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3.** 179 44—100

---

10 Корон денно

Заробок для кождого легкий і прибичний. Запитаня полагоджує під: **M. V. 3259** *Annoncen-Expedition G. et L. Daube et C-ie Frankfurt a/M.*

5?5 2—4

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Ґ. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 580 244

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, російских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерії.

Великий вибір бїжутерії. 552 9-104

По найдешевших цїнах. Без конкуренції.

Гетьманьска 10

передтим Валова 9.

Отвираю в суботу

3. ЖОВТНЯ

о годині 7-ій вечером

під фірмою

ЕМИЛІЯН ЛЕВИЦКИЙ

Торговлю специяльних вин,

делікатесів і овочів полудневих

в сполученю з

КОМНАТАМИ ДО СЬНІДАНЬ

Моєю девізою є: взірцевий порядок, надзвичайна чистота і привітлива чемність.

Поручаючи моє нове предприемство Високоповажаній Р. Т. Публицї, пишу ся з поважанем

Емиліян Левицкий. 504 6—6

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. Здрукарні Інституту Ставропігійского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 208. Львів, Второк 16 (29) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „ДІла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухгтаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, 1. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

При зміні місяця і кварталу просить ся о вчасне відновленє передплати на місяць жовтень, як також о вирівнанє ще осталих залеглостий по конець 4 го кварталу, щоби уникнути здержаня дальшої висилки часописи.

Російский панславізм а західна Европа.

II.

Панславістичне евангеліе, той таємничий заповіт Петра Вел., бачить в нїмецкім народі головну перешкоду на дорозі до розширеня могучости Росиї в середущій Европі та уважає Нїмеччину, особливо Пруси, за відвічного ворога Росиї, котрого треба хитрими союзами, дипльоматичними чемностями і т. и. виводити в поле і поволи ослабляти. Пануючі в царстві круги і їх трабанти панславісти бачать перед собою лише одну ціль: переведенє заповіту першого „царя всеї Росиї", здвигненє російского хреста на св. Софиї, розширенє російской власти в західній Европі і в Азиї. Се-ж і явно проповідують. З нагоди обходу 25 тих роковин війни Росиї з Туреччиною, писали „Біржев Ведомості": „Ніколи не була Росия так близька до покінченя свого давного спору з Туреччиною як перед 25 роками. Але берлинський трактат є лише переминаючою проявою на дорозі, по котрій Росия простує від Петра Вел Богато ще тяжкої працї жде Росию на тій дорозі, а сьвідома сего і готова до сеї працї обходить Росия памятку дня 25 цьвітня 1877".

Се вказує також і ціла тактика офіциальної російской дипльоматиї. І так пр. зараз по мировій конференциї в Газї збудовано в західно-російских провінциях нові стратеґічні желїзниці, котрі такій мирній державі, як Росия, дають спромогу в одну мить кинути свою армію на нїмецку і австрийску границю. Ті желїзниці мають велике значінє, а в Росиї чудувано ся, що західна Европа так рівнодушно приняла до відомости так важну подію.

У всякім разї річ ясна, що російска дипльоматия через панславізм здобула собі в середній Европі знаменито зорґанізовану передну сторожу, котра улекшує ширшанє російских впливів. Се розуміє кождий хоч трохи обзнакомлений з річию. Знаний славяньский учений, університетский професор Бодуен мав в червни с. р. відчит і так в нїм виводив: „З огляду на походженє і на історию не мають Славяни жадних спільних прикмет, котрі би оправдували всеславянске братанє. А що се змаганє приняло конкретні форми і проявило ся в ідеї, то се лише зручна штука російской полїтики. Найсильнїйше сконсолїдована, на сильнім народї оперта держава російска видвигла ідею панславізму, нїби прапор своєї славянской полїтики. Отсе практичний російский панславізм, котрий має російскій могучости надати крїпку підставу; отсе утилїтарна полїтика, котра силу старає ся піднести до ідеалу." Се каже славяньский ученый, котрий не є нї противником Росиї нї прихильником Нїмцїв.

Правда, що є богато панславістів — особливо dii minorum gentium, — котрим зробилось би кривду, колиби їх хто хотїв уважати за наємників російского правительства; бо є між ними добродушні фантасти, віддані панславізмови в добрій вірі. При тім може часом і терорізм, так модний тепер в полїтичнім житю, має немалий вплив на справу. Бож навіть противники панславізму уважають за конечну річ вести полїтику — бодай в якійсь мірі — „славяньску", щоби їх не окрикано приятелями Нїмцїв або навіть орудами нїмецкої інтриґи. Нема часом відваги явно висказувати своїх переконань.

Як посполитих полїтиків, так само і змаганя цїлих народів славяньских дискредитує ся в очах Славян мовби ворожі Славянам заходи, коли вони не надають ся до панславістичного краму. Так пр. руский рух почав ся не від вчера. Русини, що Литовцям дали культуру, що на своїх, плечах видвигли Польщу до европейского значіня, що Петрови Вел. помогли цивілїзувати Росию, без котрих наймогучійші славяньскі народи, Поляки і Москалї, нїколи не були би дійшли до такого значіня в істориї Европи, — ті Русини стали ся згодом костию, о котру Росия віками воювала з Польщею. Поляки завсїгди казали, що руский народ а польский то одно, що національний рух Русинів викликаний штучно мовсковскою полїтикою. А знов Москалї складали на Поляків вину за „сепаратизм" Русинів і назвали національний руский рух польскою інтриґою. Така полїтика взаїмного винуваченя за руску справу не могла довго остояти ся, бо її неконсеквенция занадто впадала в очи. До того вирнула в остатнім часї в головах декотрих польских і російских полїтиків гадка російско-польского союза для поборюваня руского національного руху. Бо сей рух росте чим-раз більше і справляє великі клопоти особливо російскому правительству, котре гадало, що зможе убити руску справу драконьскими указми, як заборонною руской літератури і т. и. Русини се великий народ, що віддїляє Росию від осталої Европи, особливо від полудневої, так що в разї конфлїкту російского царства з західною Европою міг би відограти велику ролю. Украйну називають „серцем Славянщини". Одною з головних задач північних володарів було обєднити те серце з російскою північчю, отже зросийщити его. (Такий самий плян був первісно і що-до російской Польщі, але в остатних часах в значній части его залишено). Але всї заходи оказали ся якось даремними. Руска народна література, котрої нова доба починає ся в р. 1798. Енеїдою Ів. Котляревского, розвиває ся особливо в остатних десятках літ чим раз краще і занимає поважне місце між славяньскими літературами, та навіть російскі учені признають в нїй окрему народну літературу. Русини з під Росиї закладають в Галичинї національні інституциї, видають тут книжки, котрі опісля перевозить ся до Росиї. Але спомаганє австрийских Русинів російскими є також і галицким польским верховодам не на руку, бо вони раді би руску справу також убити. Те все спонукало славяньских братів дати собі спокій з взаїмними обвинуваченями в справі, котра одним і другим лежить на серци, та оглянути ся за якоюсь новою „інтриґою". Отже найшли її. Бо й від чого-ж є „спільний ворог"! І так руский рух одностайно приписано „нїмецкій інтризі".

Дня 3 мая 1900. з нагоди подорожи австрийского цїсаря до Берлина телеґрафував віденьский кореспондент до „Нового Времени": „Крім ґр. Ґолуховского їде в цїсарем шеф ґенерального штабу бар. Бек, котрий тим вславив ся, що австрийско-угорскій полїтицї хоче надати більше експанзивної сили на сході. Спільно з пок. ґр. Кальноким спонукав ґен. Бек віденьске правительство до заложеня полїтичного українського (рускаго) сторонництва у східній Галичинї..."

Отже тут руский рух вяжуть попросту з експанзивними заходами австрийской полїтики. Иншими словами кажучи, бар. Бек і ґр. Кальноки нїбито хотїли російских Русинів приєднати для своїх планів і длятого викликали руску справу в Галичинї. Але що національне відродженє галицких Русинів почало ся далеко раньше, перед міністерством Кальноких і перед Беком, на се забувають задля панславістичної полїтики.

Такі і подібні балаканя панславістичної печати множать ся з дня на день. Для дальшого причинку до характеристики тої дипльоматиї наведемо голос Gazet'и Narodow'ої, орґану галицкого намісництва. Під заг. „Сповідь гакатиста" подав сей дневник недавно нїбито розмову якогось польского полїтика з одним вищим урядником пруским. Насамперед старає ся автор переконуючо пояснити читачам, мовто між безнастанно ростучим „революцийним" рухом Русинів (так галицких як і російских) а пруским гакатизмом є союз. так що руский рух є нїмецка інтриґа. Потому наступає сама розмова. Той таємничий пруский полїтик (як здавалось би, міністер) мав нїбито казати, що Нїмцї мусять з Поляками вести борбу на житє і смерть, бо Поляки є занадто добрими Славянами. Росию могуть Нїмцї завсїгди тримати коротко, бо мають вплив на російску управу, а російска індустрия, російскі фінанси і т. и. находить ся в нїмецких руках. В полудневій Росиї і так само у східній Галичинї живе великий нарід руский, що нїчого не має до стрaченя; отже там могуть Нїмцї мати готову підмогу, бо Русини не будуть спорити о границї, скоро би лише відзискали самостійність, і не будуть нїмецку інтеліґенцию бойкотувати. Дальше нїбато виводив нїмецкий полїтик: „Ми в разї якогось конфлїкту дістали би Варшаву, Вильну і балтицкі провінциї; осталу часть аж до Чорного моря могли би під нашою опікою задержати Русини. Сих союзників могли би ми легко позискати; вони були би певнїйші нїж Поляки і міцнїйші та шкідливійші для Росиї і для панславізму".

За далеко зайшли би ми, коли би ми хотїли наводити всї подібні голоси славяньской печати або ще й панславістичних учених. Вся панславістична публїцистика старає ся всїми силами виказувати у всїм, що не годить ся до панславістичного краму, інтриґу неприятелїв славянства. Але таким поведенєм дають панславістичні водирї як раз доказ — правда, що нехотячи, — що скорійше може бути бесїда о спільности інтересів між західною Европою а Русинами, нїж межи Русинами а осталими Славянами, — що ті водирї направду не гадають о справдїшнім братерстві всїх Славян, о славяньскій взаїмности, — що вони панславізму уживають лише за гасло і заразом мов би за чарівниче слово в борбі православного всероссийства з західною Европою.

Р. Сембратович.

Драгоміров уступає

Як вже було нами донесено в телеґрамах, київский ґенерал-ґубернатор та комендант київского корпусу, Драгоміров, уступає з заниманого ним доси становища. В дуже

О художницько-літературнім значіню творів І. Котляревского та о его заслугах.

(Промова виголошена в день відслоненя памятника Котляревскому, в торжественнім засїданю Полтавської думи, дїйсним членом історичного товариства Нестора лїтописця, М. Стешенком).

Вповажані Панї і Панове!

На мене припала честь в так значний день для Украйни, як відслоненє памятника родоначальникови новійшої її літератури, І. Котляревському, сказати слово о художницько-літературнім значіню його творів і його заслугах. Я почуваю ся вельми щасливим, що сповняю вложене на мене припорученє та що, по мірі сил, причиню ся до розширеня тих поглядів, які має про Котляревского сучасна наука.

Так важний предмет досліду, як поезия Котляревского, давно вже мусїв визвати до себе увагу з боку ученых. І справдї, протягом XIX в. появляють ся ряд більше або менче точних дослїдів о К-ім, що вияснюють його художницьку дїяльність та означеновують його літературне значінє. Такі знатні ученї, як Срезневский і Костомарів, віддають повне признанє художницькому значіню творів К—ого; і такі видні письменники, як Шевченко і Кулїш, відносять ся до нього з такою-ж увагою, а при кінци 70-их і 80 их років його творчість достойно оцїнюють акад. Пипін, львівський проф. Огоновський, проф. київ. університету Дашкевич та проф. духовної акад. Петров, оба відзначені преміями від імп. академії наук за свої працї по українській літературі. Перед Котляревским приклоняють ся і російський вчет Минский, що присьвятив цїлу студию розборови його творів... І всюди в тих научних працях підчеркують ся великі літературні заслуги К—ого та вказують ся на художницьке значінє його поезиї. Така увага до поета особливо виростає в 1898 р.— в роцї празнованя столїтних роковин украйиської „Енеїди". В той час появляють ся ряд нових праць про Котляревского, із яких треба згадати працї львівського проф. Студинського, київського проф. Дашкевича, поперед усього, дослїди над „Енеїдою" члена кореспондента імп. ак. наук П. Житецького. В тій ювилейній літературі на ново розбираєть ся богато питань, викликаних творчістю Котляревского, ставлять ся де-які нові погляди і на-ново обзначаєть ся художницьке і загалом історичне значінє нашого поета. І треба признати що ся ювилейна література відразу рішила стільки питань та поставила свої відповіди на так тверду почву, що після неї мало вже нового можна прибавити до характеристики К-ого і навіть нових питань може вирнути не богато при розслїдах його творчости. Того, що зроблено в той ювилейний перйода особливо, що зробив п. Житецький, вповнї вистарчить, щоб ясно нарисувати собі поетичну фіґуру К-ого, щоб понять нитки, які звязували його з минулим, пізнати нове, внесене ним в рідне письменство, і тим самим обозначити художницьке значінє його творів. Через все те наше завданє зводить ся до того, щоб вияснити значінє творів К ого, покористовуючись всїми даними сучасної научної літератури про него, тому, що тоті дані дають повну відповідь і розвязку інтересуючого нас питаня.

І в чім-же лежить художницьке значінє творів Котляревского? Щоб відповісти на се питанє, ми мусимо нагадати, що в особі Котляревского ми маємо дїло не з поетом сучасности, до якого можнаб прикласти тільки загально-естетичну оцїнку, але з поетом історичним, і тому наше завданє значно компліґуєть ся. Для всесторонного осуду про художницьке значінє поезиї К-ого ми мусимо вперед вияснити, які були в його час средства поетичного твореня, якими він міг покористувати ся, або, другими словами, в якім станї находила ся перед Котляревским до часу його виступу українська література.

Під напором тодішних умов історичного житя XVIII в. національна українська література того часу мусїла замовкнути а далї і зовсїм згинути.

Соціяльно-полїтичне житє Украйни в часї виступу К-ого, т. є. при кінци XVIII в. дійшло до крайних границь занепаду. Ві національна автономія була знївечена; козацька старшина перейшла в ряди російського дворянства (шляхти), саме козацтво було прибите, вкінци селянство було закріпощене а все народнє стало ся предметом згорди і посьміховиска. Розуміють ся, що такі тяжкі суспільні условини не могли пособляти розвиткови національної літератури і ми справдї бачимо, що тота послїдня все більш і більш клонить ся до упадку. Найвище розповсюдненим проявом украйиської літератури XVIII в. була тодї церковно схоластична драма, якої виднійшими представниками були Т. Прокопович, Лашевський, Конїський і др. Драма тота була або суспільного або богословського типу, але була писана на славяно-українській мові. Почавши з другої половини XVIII в. оба роди сеї драми вже не істнують: суспільна драма, яка бичує соціяльні кривди, не могла, очивидно, мати місця при такім ладї, де ті кривди, в формі кріпосного права, війшли в норму; погибла і чисто богословська драма, бо розсадник сї, київська духовна академия, під впливом загально-державних змагань, стала давати первенство московській мові, і, навпаки, витїснати з уживаня украйиський язик. Разом з тим витворила ся ціла літературна теория Довгальського, що ввела неприхильне відношенє письменників до народу і яка виключала його із серйозної драми, як сюжет для неї недостойний. Таким побутом ми бачимо, що в другій половинї XVIII в. славяно-українська мова зі сферы літературного обороту пропадає. Та, помимо тих творів на славяно-українській мові, були еще в XVIII в. сьвітські твори на книжно українській мові, більше блискій до мови народу.

Еще в XVII в. на тій мові написаний був ціли рядок книг богословського змісту, які мали широке розширенє серед суспільства. Витїснена славяньским язиком із

Прибори до кравеччини, як: Аплїкациї, Коронки кльоцкові, Таєьми Гузики, Підшевки — поручає найдешевше ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler) у Львові, площа Галицка ч. 3. 605 6

ласкавім листі цар „звелив“ з огляду на „недомагаюче здоровле“ звісного ґенерал-ґубернатора звільнити его від дотеперішних обовязків, імянуючи натомість Драгомірова сенатором, що дів ся з нождим внешним російским урядником, котрого хочуть з позорами царської ласки відсунути від державної повійності.

Устраненє, а властиво усунене Драгоміра не виглядало незамітно для европейської публики, як се стало бо ся з якою инпою личностию не аналогічним становищи, але прямо стало предметом загальних замітон і уваг. Драгомірів надто був визначною индивидуальностию серед российских військових та бюрократичних кругів, а до того устраненє его надто ближе ся з борючими ся напрямками внутрішної политики российского уряду, щоби не звернути на него уваги.

Генерал Драгомірів був в перших радах талановитим воєнником. В российских та в позаросийских військових кругах мав він славу знаменитого вождя, зручного стратеґа та несрінного орґанізатора армій. Драгомірів був одним з так рочлюбованих в своїм загалі і віддапих йому ґенералів, яких безперечно мали тепер не тільки в российскій, але й в инших армійах. А що найважнійше, то Драгомірів незаперечно мав за собом, чого домагає ся, инпе власної а сильної индивидуальности.

Військову карієру почав він образованєм в миколаївскій академії, котру скінчив з визначними успіхами 1851-ого року став військовим учителем нізнійшого царя Александра III-ого. 1858 ого р. імянованно его професором військової тактики в згаданій академії, а 1889 р. обняв становище, з якого саме тепер уступав. Перед тим брав участь в турецко-российскій війні, а при форсованю переходу через звісний провал Шипку одержав рану.

Іменованє Драгомірова командантом Київа мало звязь з тодішними напруженими відносинами між тридержавним союзом а Россию. На случай війни київский корпус пішов би був в перший огонь і мав ударити на Галичину. Тож на члі сего корпусу поставлено командантом мужа той міри, що Драгомірів.

Та побіч своїх военних способностий Драгомірів визначав ся між инпими российскими достойниками певним лібералізмом, котрого перела головно треба шукати в самостійности его характеру. Як вірав помив військові реґуламіни, вважаючи, що понад реґуламінов повинен стояти повинний розум, так і в справах инпрної ваги та суспільного значіня мав відвагу сказати своє слово і свою, думку, хоч би се й немало подобати ся петербурским кругам. Звісна річ, як рішучо спротивив ся Драгомірів уживанню у війску кари нолок. Его лист до царя, в котрім Драгомірів немилосердно напатнував засуджуване ревізіонпійної молодіжи на військову службу, як і категоричне відмовлене уважати стоячого під его командою війска до нелійдійної служби в часі розрухів викликали в цілій Европі сензацию. До того Драгомірів, бувши ґенерал-ґубернатором західної Украіни, — о скілько се було допускане в межах российских порядків, відносив ся толерантно до українства. Досить згадати, що за его ґенерал-ґубернаторства привернено українським театрам дозвіл приїздити на вистави і до Київа, що передше було зборонене, а навіть, як се звісне серед українських кругів в Россії, рішучим супротивленем одержав викопане певного проекту петербурґских власти, що мав на цілі там усунпійше российщене України.

І як-раз сей индивідуальний лібералізм та самостійність думки Драгомірова були причиною его упадку. Серед российскої бюрократії веде ся завзята борба двох напрямів: крайне ретроградного, репрезентованого Побєдоносцевом і Плевим та quasi-ліберального, що его репрезентантантом був Віттє. Виравді послідному напрямкови дуже далеко до лібералізму і радше есть се напрямок самодержавного опортунізму, однак его уступки напором свободолюбних течій, хоч були доконувані як раз для ослаблена сих течій, викликували все велике негодоване заскорузлих оборонців самодержавного ідеалу Миколи I-ого і Александра III-го. Партия Побєдоносцева, а тепер Побєдоносцева-Плевого гакидала все своїм соперникам в таборі Віттого, що всякі уступки тілько осьмілюють революцийні елементи та розбуджують свободолюбні апетити і так довго інтраґувала, доки остаточно не удало ся їй здобути переважні вплини на царскім дворі та захопити керму державних справ в свої руки. Уступлене Віттого з вплинового становища міністра скарбу і торговлї рішило остаточно суперничу борбу в користь крайно ретроградного курсу. Усуненє Драгомірова есть тілько дальшим звеном сеї еволюції в нутрі российской адміністрації.

Віттє „авансував“ і займає нині найвисше між міністрами але лишене усякого вплину становище предсідателя міністерияльної ради. Драгомірів теж „пішов висше“ і з самостійного управителя мілїонів українського населенія та з командата найважнійшого корпусу став лишеним усякого вплину сенатором. Спілка Побєдоносцев-Плеве може тріюмфувати.

Справи австро-угорські.

Державна рада.

На вчерашнім засіданю палати послів, по відчитаню інтерпеляції і кількох відповідях на інтерпеляцаї, приступлено до дальшої дискусії над справою запомог для потерпівших від елементарних нещасть. П. Бик вніс резолюцию: Взиває ся правительство, аби державним урядникам, державним учителям і взагалї всім, що суть в державній службі, також возьним і офіцирам в Золочеві, котрі в наслїдок пожежи, доріжві мешкань і средств до житя дуже потерпіли, признано доріжнані додатки або инпу державну поміч і аби о таку поміч постарав ся таков міністер війни.

По замкненю дискусії правительственне предложене о запомогах ухвалено.

В цукровій справі внесли руські і польські посли дві аналоґічні інтерпеляції. Інтерпеланти запитують правительство, що оно наміряє зробити для охорони цукрового промислу в Галичині і на Буковині.

Вчера відбуло ся також засіданє палати панів. Намолотивши купу фраз, „пани“ ухвалили принятий палатою послів закон о контингенті рекрута. Маючи закон в инпении, д-р Кербер оголосив відроченє державної ради.

Угорска кріза.

Вчера був на авдиенції у цісаря ґр. Куен, предложив корові уложену кабінетом військову програму і проект що-до іменованя нових членів кабінету. Старий кабінет Куена мав бути цілком реконструований. Надіють ся, що на инпішнім засіданю сойму Куен вже представить новий кабінет.

Вчера зібралось вільнодумне сторонництво на конференцию, на котрій обговорювано також військові справи. Тепер істнують аж три військові програми: правительства, старих лібералів і ґрупи Апонїя. На руки президента палати послів вільнодумні зложать резолюцию в справі розказу до армії.

Кошут старає ся своє сторонництво привернути до спокою і рівноваги. В тій цілї оголосив в своїм дневнику Egyetertes відкрите письмо до сторонництва. Однак независимі суть невдоволені з сего кроку сього провідника і більша часть сторонництва за сим, аби борбу против правительства вести дальше дотеперішним способом.

Справи заграничні.

Македонїя.

Один французский дневникар мав розмову з болгарским президентом кабінету Петровом, котрий на питанє, чи істнує небезпеченство війни, заявив, що на се не може дати рішучої відповіди, бо все зависить від того, яке становище займе Туреччина.

На увагу дневникаря, що Порта заявила Болгарії готовість переведеня програми реформ, Петров відповів: „Болгарске правительство не могло сеї заяви принятї инакше, як лише дуже скептично. Болгария вій ни не виповість, однак, коли би турецкі звірства дальше тревали, то Болгарию vis maior примусе вийти з дотеперішної своєї резерви. При тій нагоді Петров дуже остро висказав ся против России, котра керпить справедливим домаганям Болгарії в македонській справі. Тепер стоїть в Болгарії готових 70 тисячів вояків, а то: 40.000 активного війска, а 30.000 резерви. До 8 днів Болгария може поставити еще 30.000. На питанє, яке мінімум Туреччина мала би зробити Болгарії, Петров відповів: Передовсім домагаємо ся, аби беззволочно залишено дислокацию турецких військ над нашою границею. Дальше домагаємо ся залишеня звірств і підпалів, а дальше амнестії для всіх повстанців, дозволу повороту всім збігцям і відбудованя спалених домів. Наші жадання дуже умірковані, не домагаємо ся ані іменованя християнського ґубернатора, ані автономії.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Цар у Відни

Відень. Цар приїхав вчера до Відня і разом з цісарем відїхав до Шенбруну. Улиці, котрими переїздив цар обставлено 27 батальонами піхоти, 10 швадронами кінноти, двома кінними і 12 полевими батеріями. При виїзді з зелїзничого двірця і при в'їзді до Шенбруну дано по 24 гарматних выстрілів.

Демонстрациї вояків.

Еденбург. Вчера засуджено 7 вояків за уличні демонстрациї против продовженя військової служби. (Сї демонстрациї були в своїм часі урядово заперечені).

Серб'я.

Білград. Нині приїде в Царгороду Ґруїч і буде пробувати утворити коалїційний кабінет з обох радикальних сторонництв.

Урядово заперечують донесеня дневників, що офіцари в часї мордованя королївської пари рабували. Всї прецнози королївства знайдено і сховано, а в короткім часї будуть продані на лїцитації.

Шеф полїції на вигнаню.

Петербург. Шефа департаменту державної полїції, тайного радника Зубатова суспендовано і вигнано до томбовской ґубернії. Показало ся, що Зубатов вживав своїми аґентами в ріжних місцевостях розрухи, аби брати гроші, потрібні на „пильнованє і удержуване ладу“. Справа викрила ся в той спосіб, що коли один урядник, котрий не хотів виконати наказу о вичиканє розруху, Зубатов загрозив, що усуне его зі служби, Урядник відаїс ся до внешних властий, а коли про се довідав ся цар, казав Зубатова усунути з уряду і зіслати на вигнанє.

Вірменьскі розрухи.

Тифлїс. Урядовий дневник „Кавказ“ доносить, що в Шухах при віддаваню державному скарбови маєтку вірменьской церкви, товпа зібралась перед мешканем ґубернатора. Полїцию і козаків обкинула товпа камінем і стріляла з револьверів. Козаки дали сальву і товпа розбігла ся. Два козаки ранені; один демонстрант убитий. З причини темноти ранених не мож було почислити.

Македонїя.

Солунь. Коло Артунару турецке військо окружило сильний віддїл повстанців. Коли смеркло ся, повстанці зачали кидати на Турків динамітовими бомбами, так що Турки зачали утїкати, а окружені повстанці могли дехнути ся в гори.

Царгород. Урядово доносять о нових битвах з віддїлами повстанців і о великім числї убитих.

На Народний Театр.

На книжочку вкладкову Ч. 800 краєвого Союза кредитового зложили від дня 1-ого вересня 1903 слїдуючі Добродії: Вп. д-р Кость Левицкий адвокат у Львові 100 К, д-р Никола Шухевич у Львові 100 К, Симеон Кульчицкий офіцял скарб. Дирекциї 2 К, о. Іван Любович в Острові 5 К, д-р Красножон і Т. І К в Станиславові 2 К, Николай Березовский складка у п. Коляновских в Делятинї 6 К 20 сот., о. д-р Йосиф Мільницкий ректор семинара у Львові 4 К, складка на руки п. Черлявского секр. судов. у Львові 54 сот., п. Мария Биликовска у Львові 2 К, о. Василь Небиловець в Перегиньскому 100 К, д-р Евген Олесницкий адвокат. в Стрию 100 К, Андрей Корнелля инжинїр Виділу краєвого 10 К, Емиль Заблоцкий властитель в Гамерні 10 К, Н. Лїгиньский надлїсничий в Коринцї 10 К, Савчиньский лїсничий в Новій гребли 5 К, Ученики львівскої рускої ґімназиї 9 К, 76 сот., Родина г—а: 2 Кор, складка на руки о. Филемона Тарнавского з Манаева 20 К, Виктор Шаравевич з Пеняк 5 К, Іван Борис з Перемишля 25 К, Ігнатий Дубовецкий емер. ц. к. адюнкт в Микуличинї 4 К, Юліян Романчук посол ради державної 200 К, о. Володимир Герасимович 1 К, о. Роман Зарицкий 1 К, о. Мечислав Скоморовский 1 К, о. Антін Оноферко 1 К, о. Стефан Мохнацкий 1 К, П. Д. 1 К, Н. Н. 40 сот., Евген Шепарович в Лїмановій 2 К, о. Гірняк Григорий з Винник перша рата 10 К, о. Фолис Йосиф з Скнилова 100 К, складка на руки п. Евгена Шепаровича з Лїманової 1 К, Галя Шепарович 1 К, Мария Каштановичівна 1 К, Стефан Добрянский ц. к. ґеометра 2 К, Тадей Полотницкий начальник стациї зелїзничої 2 К, Ілия Легкий ц. к. адюнкт податк. 1 К, Дмитро Ваврик постмайстер 2 К, Володимир Кутиньский 1 К, о. І. Герасимович деван з Кривого складку 10 К, Евгенія Совенацка з Кривого 1 К, Никола Заячківский секретар Н. Торговлї 100 К, Александер Борковский 100 К, Олена Борковска 200 К, Мария Борковска з Перемишля 200 К, Олена Будзиновска 50 К, Вячислав Будзиновский редактор Діла 50 К, Тит Ревакович радник судовий у Львові 100 К, Кароль Підляшецкий радник судовий у Львові 100 К, Стефанія Лежогубска у Львові 50 К, о. Олександер Темницкий у Львові 100 К, разом 2.012 К 90 сот.

НОВИНКИ.

— **Памятник ягайлоньскій ідеї.** З нагоди відбуваючого ся нині в Городку відслонена памятника королеви Ягайлови — памятника, яка вже Kuryer lwowski, першого на „польских“ землях — пише Słowo polskie: „Не заслугам Ягайла, але передовсім тій політичній мисли, котрої він є репрезентантом, ставимо сегодня памятник на Червоній Руси. На просьбу мешканців столиці сего краю обіцав він іменем своїм і своїх наслїдників, що нїкому не віддасть сеї землї, що буде вона на завсїгди злучена з польскою короною. [Не додержав покійник слова! *Ред.*] Спадкоємці ідеї ягайлоньскої Польщі терпеливо і впрозумїло зносимо підступні заходи і явні замахи на цїлість і неподільність сеї землї, котрої принадежність до Польщі [пропало! *Ред.*] окупили ми нашою кровию і працею. А коли перебирає ся міра терпеливости у відповіди на зухвалі [!] претенсії, оперті на псевдо-історичних підставах, повинні ми пригадати памятні его слова, сказані при подібній нагоді: „Ти до мене з грамотою, я до тебе з шаблею!“ Найдемо в собі досить сили до відпертя замахів на тривкість великого ягайлоньского діла. Що политична мудрість наших предків сотворила, що утвердила істория кількох віків, те мусить остати непохитне. Се означати повинен памятник в Городку, се повинен нам пригадувати.“ — Слова цїлком ясні — зарівно як недорічні. Мудрість і тривкість „великого ягайлоньского діла“ достаточно оказались у вікових війнах Руси з Польщею, а окончено в удадку Польщі. Для нас памятник в Городку може бути лише знаком і пригадкою, що так само як Ягайло лягла й его ідея в могилу. А коли би справдї мало колись прийти до пригадки Ягайлових вїбито слів „Ти до мене з грамотою, я до тебе з шаблею“, то й тогдї Русь скорійше по давному перекує пługи на шаблї, нїж склонить ся перед Ягайловою грамотою.

— **На адресу Пітера.** Москволюбний „Галїчанин“ розписав ся — як ми вже згадували — дуже широко про полтавске сьвято і нашу статю: „Горі іміем серца“, та намагає ся доказати старим методом, немовто окремий малорускій чи український нарід зовсїм не істнує, що понятє Україна чисто ґеоґрафічне, що таких народів як український можна натворити далеко більше, як прим. „подільский“, „ґуцульский“ і т. п. (се має бути дуже остроумне!) та що вкінци сьмі-

---

лівобережної літератури XVIII в. тота книжно-українська мова продовжала, одначе, істнувати на правобережю під владою Польщі, но, знов-таки, в цілях утилітарних. Книжно-українська мова потрібна для проповідників як средство пропаґанди серед народу задля перетягненя його на бік католицизму. Через те і сумна була роля книжно-українського языка в увійтових творах і повстидані були його шанси на будуче. Коли хтонебудь тільки як дочасове средство для несторонних цілий, він не був цілию сам про себе, не був органом художницького творчества і розточени в сповї краси народнього духа. А при таких условинах нічого було і думати, щоби книжно-українське слово могло конкурувати з крінкою літературою инших воріт і не замовкнути без успіхів надій на будуче.

Правда, книжно-українська мова звучала ся в одних цілях богословських, но також і в свитових творах, іменно в творах історичного характеру. Но сам вже той характер казав ся за тим, щоби при напорі більш свитових российских тенденцій українська мова історичних творів пропала раз на все. І справдї, українською мовою написаний „Самовидець“ (1702) і літопись Величка (1720); під виливом цих великих великорусских і польских подий „Літописець“ (1742) і „Діярушъ“ Ханенка (1722). І від особливим вплином инших згаданих его-ж „Дневникъ“, де автор прямо намагає ся писати по великоруськи. Вкінци від 60-рокій зачинаємо стрічати ми не бачимо вже ні-одного історичного твору написаного книжною українською мовою: та мова була вже витіснена российским языком і показала ся зовсім злитною. Таким робом не стало під конець XVIII в. славяно-української драми, не стало свитських книжно-українських творів а національна творчість України переживала тяжкі часи.

Одначе з упадком національної літератури згинуло добро тілько висших кляс української нації, в той час, як творчість самого народа і его пів-інтеліґентних представників продовжало рости, зручно скриваючись від невзгод історичної хуртовини (більш сього, воно вливало навіть на одну часть української інтеліґенції) і начеб вижидаючи хвилї, щоб до-разу явити ся перед образованим свитом в повній красї свого розцьвіту. Ба навіть, воно продовжає цвісти именно після занепаду книжно-української мови, що діяв ужитане народного слова начеб непотрібним. Обертаючись до творів Ковинського і Довгалевського, ми бачимо, що в їх інтермедиях звучить чисто-народня мова з усею її силою і реалїзмом. Не будучи в силї ввести тоту мову в серіозну драму, що противорічило-б їх класичним поглядам на суть і прикмети такої драми, недопускаючої нічого простонародного, ті письменники все таки віддавали ся народній течії. І хочаби для комічного елементу і для простонародних сюжетів, но все таки они ввели в літературний обмін народний язик, виявляючи тим значну дозу художницького такту і поетичного понимання.

(*Дальше буде.*)

шно, коли якийсь нарід числить своє відродженє від одного поета. Остаточний результат тих ельокубрацій, як звичайно, москвофільске „caeterum censeo“ — адін народ від Карпат по Камчатку. На тоті замітки, очивидно, нема що й відповідати, бо на відповідь вони зовсім не заслугують. Як сьмішно було-б, колиб ми Полякам доказували, що ми не Польща, так самo сьмішно було-б, колиб ми доказували, що нарід український окремий від Москалїв. Про національність рішає національне почутє і змаганє сьвідомих кругів народу, котре виробляє ся під впливом тисячних умов минулого і сучасного жита — і нехай юрґельтники Москви торочать, що хочуть, то се не змінить рішаючого факту, що український нарід почуває себе народом і змагає до свого самостійного національного жита. А що до нібито аргументів московского львівского штабу, то вони такі слабкі, що й не потребують окремої критики: атже назва кождого народу є заразом територіальна і національна (термін „Польща“ приміром так само означає територию, де живе польский нарід, як і саму польску нацию) а всї славянські народи — з виїмкою хиба одних Поляків, у котрих національне житє не перервало ся — числять своє відродженє від відродженя лїтератури, так названого славянського ренесансу, що проявивсь з кінцем XVIII і з початком XIX віку під впливом романтизму. Так само дуже глупе є твердженє, що як український, так само може бути і „гуцульский“ нарід, бо Гуцулія се тілько частина малоруской території, як і гуцульский діялект се тілько підрядна проява загального лїнґвістичного типу, котрий означаємо назвою малоруского чи українського языка. Якби так взяти, то і польского народу не було би, а були би одні Мазури, Підгалани, Шльонзаки, Великополяни і т. п. Видима річ отже, що о ті докази „Ґалїчанїсви“ не розходило ся і розходити ся не могло а розходило ся ему о зовсім що инше, що й видно зить, як шило з мішка, при кінци статї. Се іменно д е н у н ц и я ц и я на адресу Петербурга — заденунцьованє Українців, що вони змагають всї до розбитя российской держави. Демонстрация в Полтаві була, як звісно, демонстрацию виключно в справі заборочи українського слова, се був протест проти того драконьского указу, котрим заборонило малорускому народови промовляти по своєму і розвивати свою культурну в своїй національній одежі — був клич о те, чого не відібрано нїякому народови в жадній иншій державі і чим покористовують в самій таки Росиї всї инші національности, почавши в Поляків а кінчаючи на Грузинах і Татарах. Тимчасом „Галїчанїн“ пише, що полтавска демонстрация була відгуком чи народною копиною полтавскої борби, себ-то була демонстрацию, яка мала на метї протестувати проти приналежности українського народу до Росиї — що, очивидно, в данім случаю нїкому і не снило ся. Але московский штаб у Львові не може і дня прожити, щоб вас де-небудь не денунцювати, а що задевунцював российских Українців з нагоди полтавского сьвята се не дивота, бо галицкі москвофіли знають, що колиб так российске правительство признало українську мову, то і вони стали би зразу і пішли-б в давно заслужену відставку. Тоді стали-б зразу і "пособія“ — одинокий елемент, що лучить „ґалїцкую Русь“ з Пітером та доказує внучність теориї про „адін народ“ від Карпат по Камчатку.

— **„Місь'я сьвента“ чи що иншого?** З Журова в Рогатинщанї пишуть нам: Вечером дня 19 с. м. почала ся у нас в Журові, заповідана в костелї від двох тижнїв, сьми дневна „сьвента“ місия. Чи она була справдї такою сьватою, як ся охрестили місионари-Ґзуїти, побачать Вп. читачі з дальшого. Недовго по приїздї місионарів задзвонили в дзвона, до костела прийшло кількох мазурів-кольовістів, кільканацять наших таки Русинів руского і стілько може латиньского обряду, зачали ся „нешпори“ а по них перша проповідь. Сідоголовий старець вказав ся на проповідницю і починивши вступні формальности, поздоровив зібраних і зачав „казанє“. Згадав про місиї, що були тут перед девятьма й шіснацятьма лїтами, але що цїль їх не сягнула осягнена, бо „джево книжка місийнего спрухняло“, то они приїхали знов, щоби навернути грішників а праведних ще більше „удосконалїць“. Відтак почав о. місионар нарікати на мале число побожних слухачів і на безбожників, що відмовляють людий від місиї, кажучи, що „дябел пшез них мувї“, по чім, ні сїло ні впало, нагадав собі, як то перед двома „здав сен“ лїтами социялїсти і радикали убили российского міністра-шизматика. І справдї по ґзуїтски а безпосередно по тій новинцї ґазетарскій змішав Русинів до того всього, а зі сказаного могли слухачі вивести, що Русини такі самі шизматики і що забити шизматика не є нїяким гріхом. На закінченє заявив, що місия є не для самих іно „пацїнаїкуф“, але також для Русинів тай Жидів, і подав плян богослужень і проповідий завтрішного дня й слїдуючих аж до середи, завзиваючи до найгромадкійшої участи. Нас обходять лише проповіди, і то не всї. Проповіди молодшого монаха, котрий говорив перший рано і пополудни, були строго аскетичні. Не знаємо тілько, кого він думав, як говорив в середу рано о „фальшивих“ пророках, котрі при кінци сьвіта будуть голосити, що „вшистко байка! патш тилько, аби твоя мова запановала над іннемі“... Коли він своїх таки, Поляків, мав на думцї, то дуже імовірно, що надходить конець сьвіта... Старець-монах [як оба називали ся, не цїкавило нас розпитати] говорив другу проповідь рано і пополудни. Від него довіджались ми зараз в неділю по „сумі“, що сьвященик при сповіди є самим Богом („я втеди естем Богем!“) а вечером, що в раю були перші родичі з дїтьми, хоч того в біблії ми не подибували. Понеділок був замітний тим, що кс. Ґзуїт почав говорити місіями по руски, але як показало ся вї второк і середу, тілько для осьмішена рускої мови. Вї второк гримнув на „переквінкуф“, що вислугують ся Жидам в їх сьвято, не зважаючи, що в „косьцяні місь'я сьвента“ (один Мазур продавав тютюн в ґрафіцї, а другий шпакував у коршмі), одпак що найзажнїйше лишив собі на вечер в середу. Говорив о „набожеиьстві“ до Серця Ісусового. Що було добре, того не зачіпаємо, але прилюдно сповнені найдацтва подаємо до прилюдної відомости. Бо і щож мали значити такі речена кс. місионаря, як: „Длячеґо Русїн спаліл би дзїсь Полька?... Дябел шепче до уха: не ідзь до косьцьола, ідзь до церкві, бо там инне науки!... Шатан провадзї до церкві!... Тись Поляк? тась Полька? [до Русинів-латинників] ходзїце до косьцьола а мувіце по руску!“ Дістало ся в тій проповіди також Naprzod'овци“ і Przyjaciel'овци, що ведуть людий до пекла. Наконець візвав присутних, щоби записували ся до „товажництва“ Серця Ісусового, бо хочби сповнили всьо (чого вимагає Христос) а не були вписані до „ксенґи“, спасеня не достуклять. В четвер і пятницю була сповідь і „комунїя“. Які там були науки і покути, не тяжко догадати ся. До нашої відомости дійшло лиш тілько, що заказували говорити по руски [чи не конець сьвіта?] з „фалшивими“ пророками?] і ходити до церкви; дорікали тим, що повіддавали ся за Русинів зглядно поженили ся з Русинками; була бесїда і про Пруси... Одному Русинови, що сповідав ся у старця-монаха, клептав сей отець духовний без упину, що „вшисци Русїні варіюйон“; колиж запитав его за коронку і довідав ся, що він рускаго обряду, відповів ему знов: „ви вшисци Русїві варіюеце; длячеґо не тшимаце тего, що папеж наказал?“ — Так виглядала місия „сьвента“ для „Полякуф, Русїнуф, Немцуф, і Жидуф“ в Журові. Здає ся, що вистарчить, щоби рускі сьвященики знали, що робити, як у них або в охрестности буде польский відпуст або польска місия. — *Учасники.*

— **Кондуктор-„вшехполяк“.** Дня 25. с. м. вибрала ся панї В. з дитиною і своєю материю п. Т., женою рускаго парока, в подорож до Станиславова і в тій цїли просила кречно кондуктора на двірци в Ґусятинї о зказанє передїлу для пань. На сю просьбу, висказану по руски, відповів сей панок ароґантским тоном: „Ja nie rozumiem po rusku! proszę do mnie mówić po polsku! gdyż jestem Polakiem, a panie powinne umieć po polsku mówić!“ — І се поважив ся сказати той панок женщинї з інтелїґентної сферы! Щож доперва мусить він позволяти собі з селянами? Подаючи сей факт через Хв. Редакцию до відомости станиславівскої дирекциї зелїзниць, вніс я рівночасно жалобу до ц. к. міністерства зелїзниць у Відни. Може хоть там власть скоче поучити сего рода „вшехполяка“ що для них місце де в Краковіа не в чисто рускій части краю! — *Ераст Б.*

— **Ческо-польске братерство.** Польскі дневники жалують ся не від нинї на ческу аґресивність супротив Поляків на Шлеску. Тепер пишуть між иншим, що в Рихвальдї, чисто польскім селї, де в р. 1900. на 3000 населення найшло ся лише 11 Чехів, заложила ческа Matice Skolska ческу школу, котру отворено д. 1. с. м. Через аґітацию і пресию ческих інжиніїрів гірничих зібрано около 300 дїтий і отворено відразу 4 кляси. — Болить?... Але на галицкій Руси... to co innego, бо то „польска ґемя“!

— **Епархіяльний собор в Мукачеві**, скликаний на дні 8, 9 і 10 с. м. епископом Фирцаком, відбув ся і полагодив справи, над якими мав радити. В соборі взяли участь, кромі каноників, архидияконів і двох віваріїв, деканы, члени консисторскі і з кождого церковного округа по одному депутатови. Епископ, отворивши наради, роздїлив членів собору на чотири секциї і кожда радила окремо над придїленими їй справами. По тридневній нарадї всї соборові зїйшли ся разом і оголошено рішеня. Замітнїйші з ухвалених рішень: 1) Фонд сиріт і вдів по сьвященниках поступінно побільшить ся і більші будуть пенсиї. — 2) Т. зв. відумерщину, яку досі платили вдови з оставшого по мужах майна, будуть платити самі сьвященики за житя. — 3) Конвікт для дочок сьвященичих має розширитись і на сю цїль мусить кождий сьвященик виплатити 52 К протягом трох лїт. — 4) На основане народних шкіл мають сьвященики давати датки і збирати добровільні жертви. — 5) Від 1907 р. епархія сама возьме на себе обезпеченє церковних і приходских будинків. — 6) Катихизация в народних школах повинна вести ся в язиці народу. — 7) Плята за церковні треби має побирати ся після тарифа виданої пок. епископом Вас. Попповичем. — 8) Собор ухвалив також нові постанови що до дисциплїни сьвящеників і дякоучителїв, що-до прав і обовязків деканів і що-до обнови Чина Василиян (котрих дехто бажав би піддати реформі Ґзуїтів).

— **„Соединене угорских грекo-католиків“ (Русинів) в Пешті**, о якім свого часу була вістка в „Дїлї“, не могло ще з сим новим роком отворити інтернату для убогих студентів-Русинів з причини недостачі фондів, але було вже в силї десятьом студентам дати поміч, а кромі того вистарало деяким иншим платне занятє. З десятьох запоможенних дістали: оден обід і вечерю, шістьох лише обід, двох лише вечерю а один грошеву запомогу. Межи ними є: чотири студенти права і по одному студенту фільософії: учительскої препаранди, вищої школи рисунків, антикарского курсу, ветеринарскої школи і торговельної учительскої школи.

— **Крадїж мобілїзацийних актів в Станиславові.** Слїдство, ведене в сій справі, навело на підозрінє, що крадїжи допустив ся був инший підофіцир Антін Боднар, котрий давнїйше кільна лїт був занятий в канцелярії команди і добре знав розклад дому. Стверджено, що Боднар дня 29. серпня с. р. бавив в Станиславові і був у тамошнього грабаря, щоби поставити хрест на могилї свого приятеля Петра Любасовского, котрий в р. 1897, коли Боднар украв в команді 8000 зр., підозріний о участь в крадїжи відобрав собі житє. Боднар питав ся також грабаря, чи не знає, чи скриня з мобілїзацийними актами стоїть еще на давнім місци. Пошукувани за Боднаром досі даремні.

— **Пчільниче-огородничу виставу** отворено в суботу о год. 11½ рано. Крім комітету явили ся на тім торжествї маршалок краєвий, радник гр. Л. Лось з заступстві намістника, віцепрезидент міста Михальский з кількома радними, віцепрезидент ради шк. д-р Піажек, віцепрезидент суду д-р Дашевский, член видїлу гр. Ґаєвщук, президент гал. товариства господ. д-р Козловский, і н. Іменем комітету виставового промовив проф. д-р Цєсельский. Відтак радник гр. Лось короткою промовою отворив виставу. Серед виставців стрічає ся й Русинів. Вступ на виставу, отворену цїлий день, 20 кр. До кождого білету вступу додає ся льос, на котрий можна виграти цьвіти, свочі або пчільничі перерібки.

— **Сьвяткувати 25-лїтні роковини смерти Турґенева в Росиї заборонено!** Дня 22. ст. ст. серпня сего року минуло 20 лїт, як помер славний российский письменник Ів. С. Турґенев, родом з города Орлова. Коли вже наближає ся час 25-их роковин смерти того письменника, орловска городска комісия для народної просьвіти внесла прошене до ґуберніского начальства, щоби позволило приготовлятись до сьвяткована 25-лїтя смерти Турґенева. Та — як подає часопись „Журналъ для всѣхъ“ (книжка IX. ст. 1117): „Сими днями дістала орловска комісия в тій справі відповідь від орловского ґубернатора, що він, не маючи нїяких причин не дозволити на сьвяткованє, всетаки на основі 83. гл. „Городового Положенія“ вважає конечним застановити свій дозвіл сьвяткувати роковини смерти, бо з причини часто повтаряючих ся сьвяткувань двацятьпятлїтних річниць „Государь Императоръ въ виду этого Высочайше изволилъ повелѣть: *никакихъ двадцатипятилѣтнихъ юбилеевъ не признавать и празднованіе ихъ особеннымъ образомъ запретить.*“ От чого вже не забороняють в „матушке Рассеї! Сьміх тай годї!

— **Новочасний Самсон.** В Тисасентміклошші на Угорщинї господар Милич дав собі майструвати Чиричеви будувати хлїв. Хлїв стояв уже під кришею, коли Милич з Чиричем о щось посварили ся. Серед сварки Чирич, силач, прискочив до одного стовпа і так ним затряс, що цїлий хлїв звалив ся і привалив его. Зпід звалищ витягнули труна.

— **Дрібні вісти.** У Львові померли: адвокат д-р Володислав Марґаш, синдик пропінаційного фонду в 40 році житя і Петро Дзюбіньский б. професор школи реальних і вислуж. урядник держ. зелїзниць, в 70 році житя. — Зі Станиславова доносять, що звідтам утїк банкир Каннер, нарушивши різні депозити, між иншими депозит Ромашкана на 20.000 К, Слонецкого на 5.000 К. — У урядника гіпотечного банку Генрика Зісера мешкаючого під ч. 14 ул. Пекарскої у Львові украв хтось з незамкненої шуфлади нічної шафки дві золоті броші з бриллянтами, три перстені, золотий годинник і срібну торбину, все вартости 1.565 К. — З днем 1. жовтня обійме управу департаменту публичної безпечности в львівскій дирекциї полїцаї радник Кропачек, а дотеперішний шеф того департаменту старший комісар Крайнер обійме управу департаменту паспортового. — В Лозинї коло Янова відбуло ся сими днями посьвячене польскої каплиці „на крестах“, побудованої тамошним властителем дібр Франц. Равітою Гавровьским, літератом польским. — В Москві настав сими днями страйк друкарских робітників, котрих в місті є 30.000. Ходить їм о підвищене платнї і скороченє робучого дня, а також о подвійну заплату за позагодинну роботу. — Вчера обходило місто Чікаґо сотї роковини свого заложена. В р. 1803. на сім місци, де тепер розложило ся місто з двома міліонами населення, осїв перший осадник европейский. — Міністерство внутрішних справ візвало публичні шпиталї до поважних досьвідів з каликровіною д-ра Адамкевича при лїченю рака. Крім того в одній приватній санаторії у Відни уладжено стацию для досьвідів а тим лїком.

— **Русини!** Памятайте на українско-руску бурсу в Сяноцї та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Просьба до Р. Т. ПП. Професорів університету і шкіл середних.** Стремлїнє до знання є зродженє кождому человікови. „Dem Menschen ist von Natur aus ein unabweisbarer Drang nach Wissen angeboren, denn die Intelligenz — sie ist gerade das Göttliche im Menschen, durch sie ist er göttlichen Geschlechtes — sie ist seine Krone und sein Schmuck — den in ihr trägt er ein Abbild der Gottheit, einen Strahl ihrer ewigen Wahrheit.“ Настав вже час, що і жінку піднесено до гідности людини, котра має душу, що зарівно, як дух мужчини, правди і вона шукає. Сучасна жінка спізнала своє становиско в людскій суспільности. Вона хоче в пустої нїльки, з єства без власної волї й думки, перетворитися в жінку труженицю в правдиво хосенного рівнорядного в мужчинною члена суспільности. Одиноким средством ведучим до сего перетворена є просьвіта та сьвідомлюване жінки. Просьвічена жінка не хоче і на може звільнити ся від своїх обовязків в родинї, вона їх дуже добре, навіть ширше, загальнійше сповняє, з подвійною запопадливостию, дїлає не лиш інстинктово, але й розумово. Двигає радо подвійний тягар, будучи жінкою, материю, часто працює також на удержанє родини разом з чоловіком або й без нього. В нас, на превеликий жаль, просьвіта жінок ще дуже слабо стоїть і длятого власне піднесенє ей тяжить моральним обовязком на всїх тих, котрі своїм знанєм можуть прийти в поміч жінкам, шукаючим сьвітла. В першім рядї покликані до того Впов. ПП. Професори університету і шкіл середних, а опісля всї люди образовані, котрі відбували студиї чи то за границею, чи-то у нас, взагалї всї люди інтелїґентні, котрі понимають вагу сеї справи. Товариство „Кружок українських дївчат“ у Львові відкликаєсь проте до всїх тих Впов. щирих патріотів, котрим лежить на серцї добро народної справи, з котрою сильно вяже ся справа просьвіти нашого жіноцтва, і просить, щоби зволили взяти під розвагу повищу справу і заняли ся з орґанізованєм ряду викладів популярних, які суть одним з найвідповіднїйших средств для загального ширеня просьвіти і образованя. Минувшого року відбувались виклади заходом Товариства „Кружок“ і заінтересоване ними було не лиш між товаришками з „Кружка“ і молодїжию, але і старша наша громада інтересувалась ними й численно збиралась послухати дещо нового та інтересного. Все, що лиш буде потрібне для введена в дїло повищої справи „Кружок“ бере на себе, обдумає все як слїд. Дохід з відчитів призначаєсь до розпорядимости Впов. ПП. Прелєґентів. — *Товариство „Кружок українських дївчат“ у Львові.*

— **Парцелює ся земля в Миловану в повіті** товмацкім. Лежить при гостинци в Ґзуполя до Товмача. Простір земнї тисяч морґів: з того 400 м. лїса а 600 м. орного поля, сїножати й пасовиска. Переєчна цїна за морґ 130 ґульденів. Одну третину цїни треба заложити зараз, а дві третини сплачувати ратами через чотирнацять лїт на 4½%. Списане контракту і обняте в посїданє може стати ся кождого часу. Поодинокі парцелї означовані. Хто би хотїв у Миловану набути землю, най зголосить ся до парока о. Николая Вачиньского в Милованю, почта Отрицанді.

— **Пожарний „Сокіл“ в Відниках** повіта бобрецкого основано на філїяльних статутах „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Видїл „Шкільної Помочи і Бурси ім. св Володимира в Самборі“** почуває ся до обовязку висказати прилюдно подяку Вп. паням, що прошені до комітету мали разом з Видїлом згаданого товариства занятись устроєнєм фантової льотерії на дохід товариства. Співучасть пань є першим кроком спільної праці в Самборі і сему маємо завдячити так сьвітлий успіх фестину й забави. Вп. панї, як п. Володислава Чайковска, Є. Старухова, занялись збиранєм фантів і добровільних датків, порядкованєм і устроєнєм виставки, а другі панї й панни принялись обовязку продажи льосів і цьвітів. Спільний труд видав хосенні плоди і з указкою й заохотою, щоби розпочата спільна праця не переставала, але прибираючи щораз нові сили кріпила і видавала щораз лучші овочі. Немеяше вдячні ми всїм Вп. паням, панночкам і панам місцевим й замісцевим, що на наш поклик не відказались від приславя фантів, чим причинились до здїйсненя задуманої льотерії, а участию своєю на забавах дали доказ, що товариство „Шкільна Поміч“ є для них симпатичне, наче вступили в его члени і о нїм на дальше памятати будуть. Се найкраща запорука розвою сего товариства, коли не одинцї, а загал займесь хосенним дїлом підпомаганя убогої нашої молодежи і щораз нові добрі сили віддавати буде на услугу суспільности. Як радуємо ся вже, що наша інтелїґенция загально заняла ся сим товариством, так радість наша буде ще більша, коли зможемо збудити загальне занятє сею справою і у селян наших. Обудженє сего занятя залежить від нашої спільної праці; приложім рук, заохочуймо кождий і кожда в своїм кругу дїлання, а тогдї зможемо не тілько удержати теперішну фундацию, але й розширити еї і утвердити.

Приймїть Вп. панї панове щире спасибіг за дотеперішний труд і датки і не відкажіть й на дальше своєї помочи і підмоги. Зіставленє доходів і розходу: Зі вступу, продажи льосів і цьвітів і вечеринць 522 К 55 с., з добровільних датків 119 К 40 с., разом 641 К 95 с.; розхід 202 К 06 с.; чистий дохід 439 К 89 с. — Від Видїлу Шкільної Помочи і Бурси в Самборі, 26 вересня 1903. *о. М. Ортинский* голова, *Т. Біленький* скарбник.

— **Поправка похибки друкарскої.** В новинцї „З Городенщини пишуть нам“ в 205 ч. „Дїла“ треба поправити, що аматорске представленє в Городенцї відбуло ся заходом матуриста Бабіцкого [а не Вабіцкого].

— **Кружок забавовий тов. руск. ремісників „Зоря“ у Львові** (ул. Краківска ч. 17.) устроює дня 3 н. ст. жовтня о год. 9 вечером вечеринці з танцями. Вступ за запрошеннями. Вступ для членів 40 сот., для нечленів 60 сот. — *Комітет.*

Урядові вісти:

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

В зимовій порі 1903/4 від 1 жовтня 1903 до 30. цьвітня 1904 включно буде обовязувати на ц. к. зелїзницях державних в Галичинї і Буковинї дотеперішний розклад їзди з виключенєм сезонових поїздів. Виїмку становлять поїзди ч. 617 і 618 на шляху Орлів, Тарнів ч. 622 на шляху Струже Новий Санч і ч. 306 на шляху Станиславів-Львів, котрі будуть переходити дальше як до 30. цьвітня 1904 включно. Поїзд ч. 362 переходячий тепер з Лукан до Коломиї, переходити буде в сезонї зимовім з Чернівцїв до Коломиї. Крім сего зносить ся з днем 1. жовтня с. р. на шляху Орлів-Тарнів постої при поїздах ч. 611 в Жегестові купелї, Верхомлї, Пишничній, Барцінях, Камянцї, Пишковій, Янковій, Бабовій, Плавній, Словговї — і ч. 616 Пишковій, Каменицї Барцінях. Повисші зміни розкладу їзди на зимовий сезон 1903/4 подаю в окремім оголошенню і в додатках до стінних і книжкових розкладів їзди.

„Для оживлєня льокального руху поміж Жовквою а Львовом, буде переходити на зелїзници Львів-Белзец (Томашів) починши від 4 жовтня с. р. аж до відкликаня кождої неділї льокальний поїзд ч. 2215 з возами I, II. і III. класи. Поїзд сей виходячи зі Львова о год. 11·11 в ночи і задержуючись в Кленарові, Брюховичах, Зарудцях, Куликові і Мацошинї, прибуде до Жовкви о год. 12·42 по півночи. Подрібний розклад їзди сего поїзду есть заміщений в окремім оголошенню. За оплатою звичайної належитости можна їхати тим поїздом до всїх стацій. Від 4. жовтня с. р. буде видавати ся в Жовквї кождої неділї знижені білєти поворотні по цїнах 5.10 за I. кл. К. 3.90 за II. кл. і К 2.00 за III. управляючої до їзди з Жовкви до Львова виключно тільки вище названим поїздом льокальним.

Економічний Віддїл.

Оборона промислу краєвого.

З т. зв. „Biura reklamy i rozpowszechnienia wyrobów krajowych“ при „Centraln-im Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego“ у Львові передано нам отсю статю з повисшим заголовком з просьбою о поміщенє:

Промисл есть в теперішних часах підставою добробиту й економічного розвою. Галицкий промисл, хотяй і не великий, не може розвинутись, а на се складає ся много а много причин. Передовсїм поборювати він мусить численні перепони, які ставлять єму німецкі фабриканти в Австрії, за котрими стоїть правительство, через картелї, через спеціяльні тарифи зелїзничі (зелїзниця північна) через анонсоване всяких достав у Галичинї. Щоби боронити промислу краєвого і старати ся о его розвій заложено у Львові нове товариство під назвою: „Центральний Звязок галицкого промислу фабричного у Львові.“

Звязок виключив зі своєї дїяльности всяку цїль політичну, а хоче передовсїм зорґанїзувати промисл краєвий і боронити его інтересів. В дїяльности своїй хоче звязок обняти цїлий край, мати на оцї інтереси цїлого краю без огляду на народність. Зі згляду на теперішність і на будучність нам потреба доконче старати ся о розвій промислу, о то, щоби кроваво запрацьований наш гріш не виходив з краю. А того желають собі всї, на що доказом соймова заява в справі цукровій. Потребу підпираня промислу і его розвиваня відчуває дуже добре цїле населенє краю і оно охотно забирає ся до випертя чужих виробів з краю а до купованя лише краєвих.

З ініціятиви Звязку отворено „Бюро реклями і розповсюдненя промислу краєвого.“ Бюро має за цїль інформувати о тім, що в краю вирабляє ся, через дневники і оголошеня, а опісля буде оголошувати тих купців, котрі краєві вироби удержують в своїх склепах. Бюро уряджує віча по всїх містах і місточках, а на вічах тих обговорює ся справа промислу краєвого і основують ся товариства „Помочи промислової“. По всїх містах уряджувані будуть вистави виробів краєвих, щоби загал міг познакомити ся з тим, що продукує ся в краю.

Купуймо тілько що краєве, видобудьмо ся раз з тої неволї економічної, в якій тепер есьмо — то провідні гадки, котрими перейнати ся повинен цїлий край. Если би за краєвий виріб треба було заплатити й пару крейцарів дорожше, то не повинні ми сумнївати ся, чи дати чи ні, але тую надвишку в цїні повинні ми уважати яко інвестицию на будучність. Звязок фабричний буде вливати на фабрикантів, щоби они старали ся давати товари в тій самій якости і в тій самій цїні, що фабриканти чужі.

Як з дотеперішної цїлої акциї і з заінтересованя загалу судити можна, то справа есть на добрій дорозї і если тілько цїле населенє перейме ся тою великою гадкою підпиранє власного промислу і витревае на тій дорозї, що можемо надїяти ся лучшої будучности, бо „громада великий чоловік!“

——

Повишшу статю ми помістили, бо вона викладає цїлий плян Поляків до „ратованя“ польского, або — як він офіціяльно називає ся — „краєвого“ промислу. Нема сумнїву, що той плян буде в дїйсности переводити ся з цїлою форсою і зі звісним терторизмом, так що і руска публика буде з конечности захоплена сею новою акциею. Ми своє становиско супротив тої акциї зазначимо завтра в окремій статї.

Переписка Адміністрациї.

Хв. Тов. рус. рем. „Зоря“ в Др. Прийде ще за 4 квартал. — Ви. С. Ки. в Оп. Тепер вплачено за 2, а не 3 квартал. — М. Мо. в По. За 3 квартал прийде ще 60 с. — А. Ко. в Де. Годать ся. — Др. С. Чи. в Те. За сей рік все. — К. Бо. в Хо. За жовтень прийде ще 1 К. — М. Яц. в Кр. До кінця сего кварталу належить ся нам ще 10 К. — С. Бо. в Хл. До кінця вересня. — Ф. Ог. в Си. Одержано. — П. Ка. Ст. По конець сего року. — М. Бо. в Ку. До кінця року ще 3 К 80 с. — Ру. в Ко. До кінця грудня ще 10 К 40 с. — В. Но. в Но. До кінця року ще 5 К.

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвінери, люпи і всїлякі инші прабори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 8·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 6·20, 5·40. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25, 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в будні), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Риманова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/6 до 18/9 в неділї і свята

Відходять зі Львова.

До Кракова: **12·45*, 8·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 8·25.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голов. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 8·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята), 8·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 8·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 8·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 6 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноєвропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. підля середноєвр. 12·36 підля львівского). — Інформацийне бюро зелїзничне (і продажи білєтів та розкладів їзди) **ул. Краєвих ч. 5.** 69

Курс Львівский

в дня 29 н. ст. Вересня 1903.

Акциї за штуку без купона	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в	3	640 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	—	360 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в	—	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в	—	— —
Зелїз. Львів.-Черков.-Ясси по 200 зр.	6	578 —
Листи заставні за 100 зр.		
Всхну гипот. гал. 5% а. в. вильос з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	100 80	10 50
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	97 80	98 50
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. вьос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (І. емісия)	98 70	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ л.	98 70	— —
„ „ 4% вьос. в 56 л.	98 50	99 30
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинационного 4% в. а.	99 30	100 —
Буков. фонду пропинационного 5% в. а.	3 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. сем.)	101 70	101 95
„ „ 4½% (III. сем.)	101 25	— —
Позичка краєвої в 1878 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої в 1895 по 4% а. в.	98 75	99 45
Позичка м. Львова 4% до 200 корон	96 —	96 70
„ „ 4½% 4-ок вилосн.	101 50	— —
Вьоси:	к. с.	к. с
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	77 —	84 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 45
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв папєрових	252 50	255 —
100 марок німецких	117 20	117 80

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр. 2—5

569

Особа в середнім віці гляда місця до заряду господарства. Зголошеня під адресою: *Малиновский,* Кранцберґ. 614 3—3

Помешкане в руськім домі для п. п. академиків ул. Пекарська ч. 9 партер. 616 2—5

Без конкуренциї

КАВИ

посилку почтову 4½ кґ нетто за 12 корон

франко висилає

Народна Торговля.

581 3—6

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на еспружинах, сїнники, подушки, потевки, простирала і т. в. Найбільший вибір в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 (5)

Чи конче!

Треба в Гамбурґа і Тристу спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабской	„	80 „

Перворядного чаю китайско-российского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 495 1—30

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовляти можна у бібльотекаря „Кружка прав.“. Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слідуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.
Д-ра Дністряньского: Право подружа . . 1·96 К.
Д-ра Дністряньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.
Д-ра Дністряньского: Опіки і курателї . . 1·04 К.
Д-ра Дністряньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70К.

Книжки:

Д-ра Вацака: Кодекс цивільний 10 К.
Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдикцийною і уставом екзекуц. (руське видане В. в. д.) 2·90 К.
Правнича часопись.

Членам Академічної Громади уділяє ся догідних рат.

Linimet. Capsici comp.

въ аптики Ріхтера въ Празѣ.

При купнѣ сего загально знаменитого, бѣль усмиряючого втираня, котрый в до набутя у всѣхъ аптикахъ, треба все уважати на марку: „Якорь“.

Оповістка.

Заходом академ. тов. „Січ“ в Чернівцях (перед тим „Молода Україна“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: Сільска Учителька“. оповідане, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карбя“ новелї із гуцульского життя. Ціна 60 сот.
4. Теод т Галіп Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницький: „Серце“, оповідання. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горький „Міщани“, сцени в домі Безсемйонова, перекпала Маруся Полтавка. З передмім словом. Ціна 1 кор.

Видання 1—5 і 7 можна дістати тільки неоправдені

Набувати можна всї книжки в Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2, у Львові у обох руських книгарнях.

! Земля на продаж!

Можна купити дуже добру землю з господарскими будинками або без, більшими комплєксами або на морґи, по умірковаиій цїнї, в слїдуючих місцевостях:

Уґарсталь і **Ляндестрай** коло Калуша (відомість у п. Штубера, нїмецкого пароха в Уґарсталь);

Бабінсберґ коло Коломиї (відомість у учителя п. Міллера); і

Константинівка і **Могила** коло Отинії (відомість в урядї громадс. Коистантинівки).

Услівя: зложити треба при купнї ⅔ цїни, решта — се есть ⅓ на сплату кількарічну.

! Земля на продаж!

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 245—7

CAPILLATOR одиноке певне і сейчас дїйлючэ средство **на заріст волоса** і удержуюче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарских студиях загально звісним спеціялістом з Будапешту для хоріб шкірних, д-ром Йосифом Кайдачі.

Capillator є не лише средством краси, але також одиноким средством для лїченя хоріб нашкірних і відживляючам волосячі зарідки.

Capillator є недостижимим средством лїчничим проти лисини, як також проти всяким хоробам шкірним.

Capillator є средством викликуючим буйний поріст волоса і усуваючим випадане волоса.

Capillator усуває при першім ужитю порпаї, випад волоса, сивіне волоса і надає їм первісну природну краску.

Capillator дає панам пречудні бороди і вуса.

Capillator можна набути в оригінально наповнених фляшках, заосмотрених в охоронну марку по 5 К за попередною присилкою належитости або за посліплатою.

Головний Склад: антика під „угорским Королем“ Будапешт, ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИҐМОНТ РУКЕР, антикар під „Срібним Орлом“ у Львові. 406 1—8

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виємігрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства, осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця випрявляємо їх вирост до себе без пересідання в возї 5-ої кляси зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підняло після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо безплатно. 294 46—?

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Ще лиш кілька днів у Львові.

В Середу 30 вересня 1903.

Велике ефектовне представленє.

З уваги, що цирк вже лише короткий час остає у Львові, дирекция постановила знижити цїни місць, щоби кождому улекшити вступ до цирку.

ЦІНИ МІСЦЬ: Льожа 10 К, партер 2 К, I. місце К. 1·20, II. місце 80 сот., ґалерия 40 сот.

На жадане П. Т. Публики еще оден виступ

III. Thompson'ів з тресованими слонями.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папіру п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 868 1—?

Вже вийде небавом

Ілюстрований Календар „Просвіти“

на рік 1904.

Дістати можна по цїнї 1 Кор., а з пересилкою почтою 1 К 6 сот. за примірник в тов. „Просьвіта“, Ринок ч. 10.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняньской. З друкарні Інституту Ставропиґийского під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 209. Львів, Середа 17 (30) Вересня 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають ся лише за попередным застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Польский промисл а Русини.

В будованю Польщи в Галичині, ще до того на карках руского народу, панове-Поляки увзгляднювали доси лише політичну та культурну сторону справи: з одного боку захопленем краєвого режіму в свої руки та політичними способами до розширеня краєвої автономії, з другого боку т. зв. „ународовленем" школи, се есть зверненем краєвого шкільництва та загалом краєвої осьвіти на польско-патріотичний а супротив Русинів на польонізаторский шлях намагаючи ся перетворити цілу Галичину на Польщу.

По кількох десятках такої роботи наступило однак розчарованє і в послїдних часах, коли через зріст руского національного руху, в штучній будові галицко-польскої держави зарисували ся сильні розпуклини та коли вона зачала дріжати й колибати ся в своїх підвалинах, польскі політики зміркували, що самими лише — як то каже ся „народовими шопками": обходами, ювилеями, вецами, зльотами і тим подібними, мало реальних наслїдків приносячими маніфестациями — з Галичини Польщі не зроблять. Поляки зрозуміли, що до здобутя справдїшної політичної самостійности треба реальнїйших і тривкійших основ від поверховного бліхтру опереткової „державности" та що всякі їх намаганя станути раз на все твердою ногою в Галичині й зробити з неї по правдї польску державу, все будуть розбивати ся о економічну їх безсильність та зависимість від промислу других країв Австриї.

Особливо-ж ясно зачала ся та думка кристалїзувати у Поляків послїдними часами, від коли переважний вплив на польске національне житє зискали завзяті пропаґатори „wyodrębnienia" Галичини з д-ром Гломбіньским і редакциєю Słow'a Polsk'ого на чолї. Бачучи чим раз то лїпше, що супротив опору кількох мілїонів Русинів і Жидів годї було би їм здїйснити свою мрію дорогою політичного торгу, зрозуміли вони, що Полякам треба за всяку ціну опанувати Галичину економічно, що треба їм з одного боку визволити ся з-під економічної зависимости від нїмецкого промислу, а з другого боку своїм промислом омотати в економічну зависимість Русинів. Осьтакі є властиві мотиви розпочатої саме тепер Поляками акциї за промислом краєвим а властиво за промислом польским, супротив котрого акциї — як се вчера заповіли сьмо в нашій замітцї до поміщеного нами поклику „Central'ого Związk'у dla galicyjskiego przemysłu fabrycznego — нині бажаємо зазначити наше становище.

Вихідною точкою цілої сеї акциї, якій польскі дїячі бажають надати широкі розміри, стала справа цукрова. Именно, коли наслїдком ухвали бруксельскої міждержавної конвенциї цукрової втратив своє значінє ухвалений нашим парляментом закон про цукрові премії і цукровий континґент, — нїмецкі та ческі цукроварнї лишили ся дотеперішних полекш для вивозу австрийского цукру за границю, які їм давали державні премії, й мусїли шукати рекомпензати на внутрішнім австрийскім торзї. Для того виключили вони з цукроварняного картелю польску цукроварню з Пшеворска, що домагала ся для себе в картели такого самого континґенту, який завдяки заходам польского кола признано їй було в загаданім уневажненім законї, і Пшеворск остав ізольований супротив нерівно сильнїйших, звязаних картелем конкурентів. Конець такої борби легко дав ся предвидїти: лишена своїм силам пшеворска фабрика мусїла би впасти. Щоби-ж до сего не допустити, інтересовані круги втягнули в акцию всї чинники, що могли би їм стати помічними в конкуренциїній борбі з чужим цукроварництвом, — не виймаючи й краєвої репрезентациї, де навіть позискано рускі голоси для однодушної ухвали в сїй справі.

На сїм однак не стануло. Польскі політики, головнож однак те їх націоналїстичне крило, що ломить копія за „wyodrębnienie" Галичини, вважали теперішну хвилю, коли збуджено заінтересованє для одної галузи краєвого промислу, відповідною використати для систематичної економічної еманципациї зпід „нїмецкої" переваги на всїх полях промислу і торговлї. Тим робом справу поставлено на значно ширший, загально-економічний ґрунт і надано їй ярко-політичний характер кампанії зверненої против Нїмців. Не без того при тім, що через розвиток свого промислу в Галичині, Поляки думають до решти опанувати Русинів. В виду того справа, що мала зразу чисто-економічне і виїмкове значінє, відразу і основно змінила свій характер, а тим самим і ми мусимо ясно здати собі справу, яке становище заняти Русинам супротив сеї польскої акциї.

Так перш усего з гори мусимо зазначити, що цілої акциї, так як вона тепер представляє ся і як про неї можна судити на будуче, нїяк не можемо признати „краєвою", але есть вона і ми мусимо єї вважати лише польскою. Полякам ходить о бойкот нїмецкого промислу з політичних мотивів, а се ще цїлком не є загально-краєвою справою, що обходила би й Русинів. Та ту показало ся, що панове Поляки без співдїланя і помочи Русинів самі мало-що потрафлять доказати, тож і стало ся по польскій пословици: „przyszła koza do woza" — і поборники економічного визволу Поляків як не пишні звернули ся до Русинів і Жидів о співучасть в „оборонї краєвого промислу".

Панове-Поляки можуть бути певні, що ми розумімо вагу промислу для краю і що, коли би дїйсно ходило о „краєвий" промисл та о упромисловленє цілого краю і обох народностий в рівній мірі, нас перших мали би вони в своїх змаганях по своїм боцї. Річ однак основно зміняє ся, коли акция є політичною і виключно польскою. В тім случаю Русини не мають нїякого свого інтересу в тім, щоби дорожше платити за пліхший краєвий виріб та брати участь в борбі, котра нас мало інтересує.

До того, хто в такім разї звертає ся до другого о поміч, повинен вміти заслужити на ню і платити за ню льояльностию. Тим часом, як поступають собі рівночасно ті самі панове з Русинами?! — Те саме Słowo Polskie, що так розпинає ся за краєвим recte польским промислом, рівночасно террором приневолює до здиранья руских вивісок у Львові (найновійша справа — парнї Духінського!). Ті самі панове, що возять ся з „краєвим" промислом, як кіт з салом, рівночасно з шовінїстичною заїлостию не допустять нї одної рускої букви в написах на ріжних „базарах краєвих виробів". Ті самі польскі промисловцї і купцї, що кличуть нинї Русинів о підмогу, становлять головні кадри польских „соколів", що їздять по Жовквах і Городках переводити інтабуляцию польскої гакати на руску землю, а на своїх склепах не умістять й однїської рускої написи та не хочуть розуміти рускої мови від руских сторін, позваляють собі на ароґанциї супротив Русинів.

В виду того всего треба справдї дивувати ся, коли панове-Поляки сьмють ще взивати Русинів помагати їм в їх власній справі, з якої — коли буде яка користь в краю — то певно не Русинам. Нехай-же вони зрозуміють нас, що поки руский нарід є гельотом, так єму все одно, кого він годує своїм грошем та що се цілком ясне, коли сей гельот піде там, де за танші гроші дістане лїпший товар. — **І поки Поляки свого поведеня супротив Русинів не змінять**, поти і нема бесїди о якімсь співдїланю і витяганю польскому промислови каштанів з огню.

---

2)

О художницько-літературнім значінню творів І. Котляревського та о его заслугах.

(Промова виголошена в день відслоненя пам'ятника Котляревському, в торжественнім засїданю Полтавськоґ думи, дїйсним членом історичного товариства Нестора літописця, М. Стешенком).

Крок вперед представляла народно-вертепна драма, що мала глубоко реальний зміст, хоча і виробила ся зі шкільно-різдвяньскої драми. Визначуючись в першій части змістом релїґійним, вертепна драма на стільки украïнїзувала той зміст, що замість біблїйних персонажів ми бачимо в нїй чисто українські типи; друга-же часть її зовсїм повна народвїх типів та загалом народнього змісту. Тут-то в сей спосіб ломалась непохитність висше наміченої псевдо-клясичної тенденциї і нарід з його псіхікою, мовою та побутом ставав ся в драмі необмеженим хазяїном. І так в тім, як і в попереднім виді творчости на народнїй мові давав ся відчувати подув нового поетичного житя, дав ся бачити визвольничий оаз народньої псезиї. Ще більше такою вдачию визначували ся українські орациї т. в. вірші, складані та деклямовані при всілякох припадках житя. В більш близькій звязи з інтерлюдиями та вертепною драмою стоять різдвяні вірші, що выросли з колядок, і вірші пасхальні. Їх основною рисою було введенє сьвячених персонажів в звичайне народнє мілїє, в буденний народнїй побут і трактованє їх як народніх типів. Завдяки тому, подібні вірші виявляли більшу сьміливість думки та визначали ся житевою реальностию. Вони начеб готові були зірвати вповнї з церковною традициєю, но самий їх біблїйний сюжет, хочаб і розвитий сатирично, протестував против того і обкутував їх порив ледяним покровом примусу. Сатиричний тон таких віршів, при високости сюжетів, дразнив слухача і не викликував цїлького художницького вражіня. В них проявляла ся якась наче несуцїльність, зміст їх двоїв ся і лет фантазиї не находив собі відповідного виходу — через що тоті вірші не могли добити ся більш широких горизонтів та стати справдї художницькими творами. А між тим саме житя підносило клич до поетів і давало їм гідні сюжети, які мали снагу дати авторам бажаний вихід на широкий кін художницької творчости. Приміром можуть послужити твори сьвящ. Непрашевича, який вдатно вмів спохвачувати народні звичаї, та який, на жаль, не вспів увільнити ся від церковної традициї. Таким-же приміром можуть послужити також не многі уцїлїлі вірші-сатири і вірші-елеґії, написані на суспільні теми, що віддавали дуже добре тодїшні народні погляди. Особливож інтересні ті другі, що зі смутком малювали тяжкі обставини побуту народа під напором його нещасть а між всїми такими віршами визначаєть ся головно пісня Головатого, напечатана в р. 1792, отже перед Енеїдою Котляревського.

До циклю наведених поетичних творів відносять ся також любовні вірші, вельми розповсюднені в той час по Україні, і які — як се показав проф. Перетц — дійшли навіть до Великоросиї.

Всї ті твори, взяті разом, показують довідно, що зі знищенем національної драми не погибла народня творчість, що вона глядїла собі виходу в иньшім місци та що дійшла вкінци до того апоґея, коли їй оставалось вчинити еще один крок вперед задля переходу до художницької поезиї... А се тим паче, що родичем всїх наведених родів української творчости був не народ в елементарнім змислї того слова а більш культурні його представники, значить більше або менше інтеліґентні поети. Роздивляючи ся в наведених родах творів, написаних на українській мові, ми не можемо не замітити в них деякої штучности і книжности, які доказують, що дані твори перейшли через руки людий захоплених тодїшною культурою, но враз із тим людий, що не одірвались і від народного осередку. Отже робить ся неминучим визнанє, що в народа створилась нова інтеліґенция, яка хоронить чистоту народньої поезиї і веде її до нового сьвітла, що автори переліченых творів суть двигателями народньої культури. Але хто-ж власне були творці тих творів, що підтримували українську літературну традицию і служили посередниками межи народом і вищою тогочасною культурою? То був не хто инший, як наші бакалярі та дяки, що скоштували школьної премудрости, і по різних причинах відійшли від неї. Глибоко обвіяні народною стихією і повернені народу, вони, при твореню своїх ріжноманітних творів, лишались цїлком народніми, але разом з тим, не забуваючи школьної науки, надавали своїм писаням книжний кольорит. З другого боку, вони вносили в народ чисто книжні твори, попереду українізовавши їх і, звичайно, несьвідомо зробивши доступними народови. Таким чином сї бакалярі, сї пивоорізи, сї мандровані і прості дяки були охоронцями нашої національної сьватощі, були нашими трубадурами, шпільманами, мінстрелями. Однак виконуючи високу місию охоронців народньої музи, наші бакалярі не могли дати більш того, чим володїли самі. Будучи людьми досить традициїйними і через невелику осьвіту не владаючи широким кругом ідей, сї народні поети не могли про-те зрозуміти, що треба було для нашого письменства і що слїд було зробити з народньою творчостю, щоб наддати їй рим дїйсної художности. Їх творчий процес відзначаєть ся повною несьвідомостю і через те овочі його, як ми бачили, або затавровано схоластичною церковностю, або показували невисокий лет мисли, позбавленої широкого сьвіторозуміня і тонкого вибора форм. Таким чином, не українським бакалярям судилось вивести рідну поезию на кін загально людського розвитку, не їм судилось воскресити занепалу на час українську літературу! Для такої ролї потрібен був чутливіший поет і з ширшим сьвітоглядом. Але колиб такий явив ся, то що було-б йому для вжитку з поетичного арсеналу або иншими словами, які поетичні елементи для художньої творчости міг він знайти в сучасному йому письменстві?

Адже-ж письменство вищих клас не може йому дати нїчого, бо воно погасло...

Власними силами!

Отже маємо вже й приватну женьску семинарию учительску з рускою мовою викладовою. Сими днями наспіло для неї з міністерства просьвіти затверджене статуту і дозвіл на отворене. Заспуга в тім нашого Товариства педаґоґічного, котре мимо слабої на жаль підмоги навіть із сторони рускої суспільности розвинуло незвичайну діяльність на полю так педаґоґічної літератури як і виховання та шкільництва.

Потреба женьских семинарій учительских взагалі відчувае ся в краю від давна дуже пекуче. Жіноцтво бажае і у нас поступати за духом часу і прагне вищого образования, а поки-що набути того образования може майже лише в учительскій семинарії, котрої укінчена отвирае також дальше вступ до деяких університетских наук. Тимчасом публичних женьских семинарій в в цілім краю лише три, а краєва рада шкільна не тільки не квапить ся закладати нові, але навіть явно противить ся загальним домаганям, заявляючи, — не без деякої слушности, — що наглійшою в потреба нових мужеских семинарий. Наслідком сего ледво третина женьскої молодіжи, бажаючої принятя до публичної семинарії, добиває ся там вступу; мала якась частина учить ся в приватних заведеннях або й дома, а переважна незаможна часть при найліпшій волі і при найкрасших способностях змушена в зречи ся вищого образования.

Коли сей стан річи треба уважати за некорисний для всего жіноцтва в краю, то тим болючійше мусить він відбивати ся на рускій суспільности. Ми-ж не маємо не то рускої семинарії, але навіть ві одної публичної рускої видільової школи. Образоване наших дівчат в рускій мові і в рускім дусі полишене власним нашим силам; а ті сили не йдуть в парі з нашими потребами. Вступ до публичних учительских семинарий майже в кождим роком стає ся нашій молодіжи, особливо женьскій, трудніїшим. А наслідком сего наше жіноцтво заперту має дорогу не тільки до вищого образования, але й до учительского стану, так, що по народних школах в руских громадах чим-раз більше розпаношують ся учительки, для котрих руска мова в чужа або й осоружна.

Тим то велику заслугу положило наше Педаґоґічне Товариство, що в кріпкій вірі в животність справи з дійсно чудною енергією, так сказати би з уваги на его слабі сили, пірвало ся до отворена приватної женьскої школи видільової у Львові і желїзною своєю витревалостию та посьвяченем одиниць довело до того, що маємо тепер повну пятиклясову школу видільову ім. Шевченка, для котрої виєднано також у міністерства просьвіти право публичности (розп. мін. з дня 4. мая 1903. ч. 10.157).

Та се лише один степень в наміреним поступі. Школа ім. Шевченка розвиває ся чим-раз красше, клясн її переповнені; але деж дітн ся дівчатам по її укінченю? До публичної семинарії ледво мала частина з них може надіяти ся принятя. Діятого Педаґоґічне Товариство постановило не стануги в половині дороги, а приступити до заложеня приватної рускої семинарії учительскої; і отсе здобуло вже дозвіл на її отворене.

Приватна женьска семинария учительска заложена отсе і утримувана нашим Товариством Педаґоґічним, буде взагалі уладжена так, як і публичні семинарії. Викладовим язиком для всіх наук буде язик рускнй. Польскнй язик буде предметом обовязковой науки а у всіх реальних наукаг буде подавати ся термінольоґію в обох краєвих мовах. Всіх наук уділяти будуть самі квалїфіковані сили. На сей рік отвирає ся І. клясу а з кождим роком буде прибувати дальша кляса. Школа міститись буде при Стрілецкій Площі ч. 6. обіч школи ім. Шевченка. Товариство Педаґоґічне постарає ся, щоби мійска 4-клясова руска школа народна ім. Шашкевича, помішена недалеко при ул. Скарбківскій, могла згодом служити для III. і IV. класи семинарії за школу вправ. Оголошене вступних іспитів і виписів на сей рік подаємо в новинах сего числа.

Про вагу отсего нового здобутку нашого нема що й говорити, бо кождий щирий Русин добре її розуміе; а здобуток се тим дорожший для нас, що приходимо до него власними силами. Не боїмо ся також о будучність пової институції — ані з огляду на фреквенцию школи ані на сподіваний стан науки; за одно ручить нам загально відчувана потреба рускої семинарії учительскої, ще до того женьскої за друге така фірма, як наше Товариство Педаґоґічне, котре вже видїловою школою ім. Шевченка дало доказ, як совісно понимає справу шкільництва взагалі і справу рускаго шкільництва зокрема.

Одначе одно уважаємо за річ не зайвину:

Вже й не указуємо на ческу шкільну Матицю, котра власними фондами утримує множество народних ческих шкіл і кілька середних, — бо нам взагалі не рівнати ся з Чехами, хоч так часто любимо ставити їх собі за взір. Але гляньмо лиш на близке нам польске Товариство Педаґоґічне або хочби й на Szkoł'y ludow'y! Кілько — не соток — а тисячок членів вони мають і якими розпоряджують фондами; кілько то навіть Русинів своїми вкладками спомагає ті товариства! А Руске Товариство Педаґоґічне, котре так живу і так неоцінено корисну проявляе діяльність — на жаль покищо лише тут у Львові, в осередку своїм завдяки патріотичному посьвяченю одиниць — чи має у рускої суспільности ту підмогу, на яку заслугує так цілями і задачами своїми як і діяльностию своєю? В цілім краю не повинен найти ся ні один сьвідомий інтеліґентний Русин, котрий би не уважав собі за сором, не належати до сего Товариства! Колиж настане ся хвиля, тогді частійше покаже ся наглядно, що можна вдіяти спільними власними силами!

Знов про руску ґімназию в Коломиї.

[*Доньсь.*]

Коломийскі аґенти московского кнута лякують! При помочи широко розвиненої системи підлого шпигунства і найбрудшого денунціаторства; при голосній співучасти звісного „проповідника божого слова“, який дотепер ще не очистив ся з публично робленних ему закидів цїлої громадки сдавок, при безкарнім, серед наших відносин що вечуванім надуживаню амвона й повази церкви до поганих прямо цїлий; вкінци при услужній, закупівсовій підмозї польских чинників — при згідним отже сьвідїланю тих всіх чинників повело ся нашим наутоповноважникам вкінци довести до прогнаня кількох учеників, а перпесеня згляднє усунена трох учителїв, самих найнебезпечнїйших „Українчинів“.

Се все події з минувшого року шкільного, добре звісні Пов. Читачам. Характеристичні вони тим, що з одної сторони наглядно виявило ся, до якої підлоти і мерзоти може довести скажена лють і прямо звірска ненависть до всего, що лиш заносить народним, українским духом, а з другого боку ще раз мали ми нагоду бачити, як на спільнім терені найзгідшіше зійшли ся в нагінцї за українским опиром польско-шовіністичні й москвофільско-ренеґатскі елементи. Ще ліпше скажемо, не польскі газетисти, але наші москвофіли, а спеціяльно коломийска амбасада відіграла тут перворядну ролю, а польскі верховоди були лиш орудіем в руках москвофільских аґентів, виконуючи точно кожде їх бажане.

А ось з послїданих днїв маємо новий доказ на те, що воно дїйсно так є, а не инакше. Бо когож постарано ся прислати в місце усунених чи перенесених учителїв, самих взірцевих і найспособнїйших педаґоґів. Не завели ся ми в надіях, ожидаючи, що по інтенциям московскої амбасади прийдуть люди, які не лиш будуть всюди творити „українъско-гайдамацкий“ дух, але й своїми педаґоґічними квалїфікациями завдадуть удар новазї й добрій славі та научному уровни рускої ґімназиї. Прийшов один екземдик, що відбувши кількалїтні студиї на віденьскім університеті, прийшов їх вінчати до Коломиї, далї один екправник і один екфільософ. Характеристичне, що всї три „професори“ є здекларованими москвофілами, а має ще прийти четвертий москвофіл зі Золочева.

Коментарі зайвні, факти аж надто говорять самі за себе.

* * *

Однак помимо ворожих затій тьми наших противників руска ґімназия стоїть далї і чим раз краще розвивае ся. Найліпшим доказом того поступу є ся обставина, що до першої класи вписало ся сего року 130 учеників. Та виринае нова перепона: для учеників не стае помішеня.

Пов. читачі пригадують собі, як перед кількома роками помішено кілька класе рускої ґімназиї в наймленім домі, де комнати більше були подібні до малих, мокрих, пивниць, як до саль, призначених на науку. Се однак не відстрашило нашої суспільности і чим раз більше русних дїтий „пхало ся“ до ґімназиї. Тодї прийшов одного року наказ, що означував numerus clausus при вступних іспитах. І справдї сей наказ виконано: коли не меж було вже на чім иншім прикопити хлопця, то навіть з науки релїґії признавано їх незрілими до ґімназиї.

Вкінци розширено дотепершнй будинок ґімназиї і здавало ся, що такі разячі неправильности більше не повторять ся. Тимчасом показуе ся, що вже нині новий будинок рускої ґімназиї за тїсний. Перша кляса, яка числить 130 учеників, мусить містити ся лиш у двох віддїлах, бо на три віддїли не стае місця. І хоч се число з кождим роком буде зростати, то все будуть могли бути лиш два віддїли. Подібно і в дальших класах. А у висших класах ніколи не буде могло бути більше, як лиш один віддїл, бо більше рівнож не має де примістити ся.

Не можна припустити, щоби ті панове, що робили і затверджували плани будови, могли через похибку зробити таке недокладне обчисленє. На певно можемо сказати, що така аритметика вийшла з голов наших приятелїв при сьвідомім розмислї, і мала очивидно одну задушевну цїль, може бодай тим способом спинити „гіперпродукцию“ рускої інтеліґенциї. Можеби руські посли хотїли звернути увагу на сю справу, тим більше, що вона має не лиш нинїшнє значінє.

X.

Справи австро-угорскі.

Угорска криза.

Вчерашнє засїданє угорского сойму скінчило ся цїлковитим погромом Куена. Зараз по засїданю Куен відбув нараду з міністрами і телеґрафічно зголосив у цїсаря свою димісию з просьбою аби его безприволочно звільнено.

На початку засїдання палати послів п. Барабаш заявив, що оминк „не вірнмо королївскому слову“ вихопив ся ему лиш в великим роздразненю через похибку, бо він хотїв(?!) сказати: „не вірнмо, аби се були королївскі слова“. Сей здогад був тим більше оправданий, що заява Кербера в австрийскім парляментї, зложена також в імени короля, не годить ся з заявою Куена в угорскім соймі. Бесїдник мусїв бути переконаний, що ґр. Куен не цитував слів короля. Бесїдник просить, аби его lapsus linguae уважати за не бувший, бо він, так само як і кождий Мадяр не гадав обиджати сьвятої особи корола — Сю заяву президент приняв з вдоволенем до відомости, що записано в протоколї засїдання.

По сій заяві приступлено до політичної дискусії. По промовах кількох послів забрав голос ґр. Куен. Бесїдник зазначив, що коли розходить ся о охорону угорскої конституції, то всї сторонництва палати поступають згідно. Як кождо дотепершнє правительство, так само і теперішнє вірно і енергічно стоїть при правах угорского народу. Бесїдник певнее, що в справі угорскої кризи лиш угорскі дорадники мають вплив на короля. Військову справу управильняе артикул XII. закона з 1867 року. Артикул сей дїлить ся на три части: перша часть обговорює права корони, друга справи, що в ходять в обсяг військового законодавства, трета нормує сповіщенє військового законодавства, трета нормує справи мають бути посіб, в якій військові справи мають бути погоджувані спільними міністрами.

Страшну бурю викликав Куен уступом промови, в котрій боронив Кербера перед закидами мадярскої опозиції: Виводи Кербера в австрийскім парляментї розумію в той спосіб, що він хотїв застерегчи собі такой спосіб на будучність сей вплив, який ему яко репрезентатови Австрії і в дусї законів належить ся, і якого я також для себе жаднв би у всіх тих случаях, в котрих Австрия ставала бн жадання що нарушують спільні институції, або суть для Угорщини шкідні. Гадаю, що так треба розуміти виводи Кербера. Не є в нашім інтересї і не треба сї виводи инакше толкувати собі.

Тепер зачинаєсь на лївици крик. Опозиция протестуе. Ґр. Куен зазначуе, що дав инше вислів своєму розумінню угорскої конституції. Інтерпретация тої конституції належить тільно до угорского сойму і короля. Крик опозиції счинае ся на ново. Пос. Шедеркені кричить до Куена: „Ви зле зрозуміли конституцию!“ Пос. Польоні кричить: „Чи се має бути відправа на виводи Кербера? Ганьба!“ Президент Куен старав ся оправдати, що в справі військовій зовсім не порозумівав ся з Кербером, але его оправдане заглушує крик опозиції.

Засїданє скінчило ся тим, що більшостию голосів принято внесенє Кошута, щоб зараз на слідуючім засїданю, (отже нині) отворити дискусию над відповідию Куена. За внесенем голосуе цїла лївица а також частина правиці. Серед окликів і загального заворушеня кінчить ся засїданє а посли поволи, ґестикулюючи і викрикуючи, опускають салю.

Нинїшний день принесе може великі несподіванки в становиску сторонництв до правительства. В кождім случаю принятє внесенія Кошута великою більшостию голосів не є добрим знаком для Куена і его системи. Наслідки рішеня і становиска палати показали ся навіть сейчас, бо як ми вже зазначили, ґр. Куен відбув зараз по засїданю нараду з провідниками ліберального сторонництва і ще вчера зголосив телеґрафічно свою димісию. На нинїшнім засіданю має ґр. Куен оповістити тоту димісию також в угорскім соймі.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Цар у Відни.

Відень. Орґан міністерства вніїшних справ „Fremdenblatt“ пише, що приїзд царя і ґр. Ламсдорфа дасть приїзд до конференций в справі балканьскій. Обі держави стоять за удержанем status quo на Балканї і будуть старати ся до залагоди македоньскої справи в мирній дорозї. Приїзд царя і згідне поведене обох держав вже спонукало Болгарию до залишеня думки про війну з Туреччиною.

Гарні посли.

Відень. Коло польске виточило дисциплїнарку послам Изментовскому і Валевскому о надуживане мандату для власних приватних інтересів.

Офіцирский заговор.

Білград. Дневники оголошують вирок в офіцирскій справі без нїяких коментарів. Лише „Народні Лїст“ замічуе, що при оголошуваню вироку офіцири заховувались по рицарски, що зробило імпонуюче вражіне. Перед виданем вироку увязнені зажадали, аби їх справу віддано офіцирскому корпусови до порішеня і заявили готовість, що коли більшість офіцирів не похвалить їх поступованя, то приймуть еще острійші кари; однак они переконані, що три четвертини корпусу похвалить їх поступованє. — Капітанів Новаковича і Лазаровича засуджено на два роки вязниці і утрату шаржі офіцирскої, капітанів Любомірского, Протіча і Дрдановича на рік вязниці, двох офіцирів на 10 місяців, одного на 8 місяців, двох на місяць, всіх инших на 4 місяці.

Росия і Япан.

Токіо. Российскій амбасадор бр. Росен поїхав до Порт-Артуру, аби порозуміти ся з Алексеевом що-до предложень Японину. По повороті Росена до Токіо надіють ся закінченя японьско-российских переговорів. Поступова партия японьска оголошуе маніфест, в котрім звертае ся против Росиї.

Македонія.

Царгород. На відбудованє спалених повстанцями домів в селах европейскої Туреччини султан призначив з власної каси 1000 турецких фунтів і поручив виплатити дальших 4000 фунтів.

Навпаки, низько-народня творчість могла дати йому богато, бо відбивала в собі поезию народнього духа. За те-ж користуватись нним було тяжко, бо воно малось в погорді, для людий збільш високою сьвітою здавалось нічим в порівнаню з державною российською літературою. Перед кожним інтеліґентним українцем, що мав поетичний хист, відкривалась, значить, альтернатива, або піти по стежці российского письменства або зробити літературний подвиг, щоб піднести рідне письменьство на ступінь художного.

Але для подвига завжди потрібні неаби-які сили... в кого-ж найшлись такі сили і хто звершив сей подвиг во славу собі і на безсмертя рідньої своєї літератури?

Таким обранцем долї явив ся І. Котляревський...

Онук дяка і син бідного канцеляриста К-ий перейшов чисто демократичну школу виховання: з початку він вчив ся у дячка, потім в семинарії, ніколи не губляючи зпід ніг народнього ґрунту. Курс семинарії він скінчив і навчив ся тим наукам, що мусїли піднести його з простого осередку і наблизити до інтеліґенциї. Тут-же К-ий вперше виявив нахил до писаня віршів. По скінченю семинарії К-ий вступив до канцелярії, потім став домовим вчителем, і як кажуть його біограф, ходив у нарід з метою його вивченя. Потім він став офіцером але проте лишив ся на селі, де мешкав його полк. Будучи офіцером, він звісно, стрічав ся з усякими людьми, що могли вливати на него в розумовому змислї, і сам не кидав читаня книжок, що й видно з його Енеїди. Таким чином, в період, попередний надрукуваню Енеїди, пїт за 10, К—ий уявляеть ся нам людиною з поетичним хистом, вирослою в народній атмосфері і перенятою до неї любовю, але разом з тим і особою досить освіченою. Як поет, він стояв вище від своїх попередників-бакалярів і через те гідний був відноситись до тогочасних форм творчости цїлком критично. А володіючи таким критичним чуттям він, звісно, маз усї дані на те, щоб піднести питому поезию і показати їй нові шляхи. З такими гідностями вступив К—ий у життя і спіткнув ся з указаною вище альтернативою, — чи піти за своїми земляками на российский Парнас, нехтуючи все принижене рідне, чи обернутись до сього рідного?

Любов К—го до народа і до всього народнього полегшила йому вихід з труднощів і круто повернула його геть від дороги, втоптаної його обрусїлими земляками... К—ий обернув ся до творчости на рідній мові і скористував ся усїм, що містила в собі перша. Він відважно перейшов до маляваних дяків і вивів їх твори в поліпшеному, звісно, вигляді на широке поле світового письменства. Тим самим він звершив подвиг і ввів рідне письменство у пантеон невмирущости.

(*Дальше буде.*)

Страйки.

Ніцца По бурливім вічу страйкарів прийшло вечером до бійок. Інтервеніювала жандармерия. Один жандарм і три особи ранені. Арештовано богато осіб. Замітачам улиць підвищено платню о 75 сантімів.

НОВИНКИ.

— **В оборонї украіньского слова.** З Полтави доносять: Городска дума на засіданю дня 23. н. ст. с. м. однодушно порішила зголосити протест до Сенату проти розпорядження, яким міністер внутрішних справ заборонив на торжественнім засіданю в память Івана Котляревского читати привіти на украіньскій мові. Городский голова прилучив ся також до сего відклику. Відчитане всіх сотень адрес, письм і телеґрам, що наспіли на се торжество, відложено до часу рішення сенату. Ся рішучість городской думи викликала між Полтавцями горяче признане для членів гор. думи і загальний ентузіязм та нема сумніву, що той ентузіязм удільть ся всім, що щиро бажають справедливости з боку росийского уряду і свободи для украіньского слова.

— **„Дзень Ягеллів Ґрудву“** — як то називають польскі дневники вчерашнє відслонене памятника русиноїдному короневи Ягайлови в Городку — перейшов при шабльоновім гуколї і стукоті, нічим не відмінним від того, який раз-ураз чує ся при всякого рода патріотичних польских тлінках на галицкій Руси. Не хибло навіть кумендного бучацкого каноніка кс. Громніцкого з Бучача, котрий недавно в Жовкві а вчера в Городку через дві годині „вертів животи“ мовою, о якій Kurjer lwowski іронічно пише, що була *„огромне популярна“*... а богато в ній було й потреби вроди польско-рускої, хоть цілий „дзень Ягеллів“ в Городку був лише провокацією Русинів на їх земли. На вчерашний день городецкі Поляки й Жиди виліпили вікна білими картками „Cześć królowi Jagielle!“ навіть будинок ц. к. староства був ними обліпленый. З вежі ратушевої і з домів повівали фляги. При вході до ринку поставлено тріюмфальну браму з написию у горі „Boże coś Polskę“. Рано з ратушевої вежі трубачі „капелї народової“ зі Львова відограли „гейнал“ на нуту „Boże coś Polskę“, а відтак також капеля на „нобудкен“ вибубнювала „Jeszcze Polska nie zginęła“. Перед 9 годиною прибув поїзд зі Львова і привіз гостий: між ними маршалка ґр. Баденього, архіеп. Більчевского й Теодоровича, раду міску, товариства львівскі... Рівночасно привіз гостий і поїзд з Перемишля. Приїзжих витала на двірци капеля имном „Єще Польска не згінęла“. Гості удались через тріюмфальну браму до костела; там аеп. Більчевский відправив „мшу“. Потім похід при грі капелі рушив через Ринок довкола заслоненого ще памятника (непоказного, роботи різьбаря Бєлтовского). Ішли „Соколи“, депутації і цехи зі штандарами, найбільше зі Львова (Львів взагалі „ратував ситуацию“). Перед памятником глаголь ствував кс. Громніцкий, відтак городецкий контушовець Адольф Геаце віддав памятник в опіку міста а бурмістр Бобовский переняв. Напослідок промовив член виділу краєвого д-р Тадей Романович. Порівнав колишну силу Польщі з нинішною „невдзою“, колишну свободу [хіба лише шляхти!] з нинішною неволею [чейже не Поляків у Галичині!] Дальше старав ся виказати, що „не розбоєм, але в оборонї власних садиб повстала державна орґанізация Польщі“. Відтак позволив собі зложити Городкови і его міщанству подяку [?] „imieniem całego kraju [sic]“, хоч сам признав, що до того не має повновласти. Закінчив окликом: „Дочекаймо ся другого Ягайла, котрий нас поведе до таких самих побід, як під Ґрунвальдом!“ Потім були гостини паньства в урядничій ресурсі, ремісників в „Ґвязді“ а Соколів в льокали сокільскім. І так від вчера станув в Городку памятник Ягайла, котрий не лиш Полякам буде пригадувати колишне їх панованє, але й Русинам вікову під Польщею неволю...

— **Заслужена демонстрация.** Вчера в Перемишли відбували ся два збори: один москвофільский скликаний яко „общее годичное собраніе общества Качковского“, що мало відбути ся на замку, а друге наше народне, скликане яко льокальне віче до центрального городу. Оба збори були-б відбули ся зовсім супокійно, якби не безличність москвофілів, котрі повважали ся з проповідницї сплюгавити в церкві перед народом Шевченка, але ще й постарали ся завдяки своїй польско-кацанскій спілці о поміч проти „Українцоф“ з боку політичної власти і поліции. Та безличність москвофілів, між котрими находили ся найзагорільші відступники народу, мусїла викликати обурене серед збираючих ся на народне віче сьвідомих селян і патріотичної інтеліґенції, а результат був такий, що „собраніе Качковян“ розбило ся майже цілком а демонстрация наших патріотів селян і інтеліґенції переміг ся, помимо жандармских баґнетів і військових шабель, в поважну національну маніфестацию. Про сю маніфестацию осьщо пише нам на борзі очивидець з Перемишля: „Година 11 рано. В церкві кінчить ся молебень, вірні в середині, лише провідирі з московского штабу заняли місця перед церквою. Тамже стоїть ряд поліцияннтів, прикликаних „аранжерами“ для бережености супокою. Перед церквою стоїть купка наших людий, котрі стягали ся поволи, щоб о 12-ій (бо на тоту годину було назначене віче) станути в центральнім городі, — але ся купка росте поволи в поважну масу. Вість, що „отец проповідник“ важив ся напасти в церкві в своїй проповіди на Шевченка як „безбожника“ поділала наче той електричний. Збирає ся наших що-раз більше, являють ся молодіж, стають селяне, наспівають робітники і місцева руска інтеліґенция а вість про паплюжене Шевченка і факт, що москвофіли відбувають свої збори при асистї поліції і під опорою жандармских баґнетів, викликує що-раз більше роз'ярене. Тим часом „штабовці“ починають тровити поліцию на ряди наших людий, комісар дає знак і сильний кордон поліції відділює нас від церкви. Богослуженє кінчить ся, кацапи виходять з церкви. Поліция затісновує кордон і агенти розлітають ся на всі сторони... Тимчасом кацапи приготовлюють ся до походу на замок; перші їх ряди зближають ся а ряди молодіжи і селян. В тім з рядів нашої молодіжи вирвав ся могучий протест імя „Не пора“... З соток грудий линє пісьня побідна, лише так сильно, що навіть нещасні, отуманені кацапами мужики, що прийшли на „собраніе“, стають, занимають напереди та протестують. Хвиля справді гарна — українська пісьня побіди сьвяткує в сій хвилї величний тріюмф над мертвою кацапщиною... Хвиля продовжує ся, пісьня могутніє щораз більше... В тім прискакують штабовці до комісара... і на даний знак кидають ся поліції на молодіж і селян. Починає ся метушня. Під напором поліції натискані ряди молодіжи та робітників полишають платформу. З піснию „Ще не вмерла“ та „Який то вітер“ молодіж йде в слід за москалями, котрі тимчасом користаючи з того, утїкають громадне другим боком платформи. Великий маніфестацийний похід на замок заміняє ся отже в громадну утечу. Молодіж і селяне тимчасом вирвані з платформи бічними улицями дістають ся на замок. Але тут були вже й „москалї“. Повбирали ся всї на замку та вислали знова поліцию на зустріч Українцям, коли тимчасом другий кордон поліцийний стеріг входу до замку, де відбувало ся „совіщане“. — Але наші перетомили перший кордон і уставили ся на великій площи перед замком. І знова полилла пісьня „Ще не вмерла“, „Не пора“ і „Який то вітер“ — а потім виступив п. Вітик і в імени Українців запротестував проти цілій підлій роботі внутренокловників та висказав погорду запроданцям московщини. — Грімкі окліки „ганьба москалям“, „проч з кацапами“ були відповіддю на слова бесідника... В тій хвилї на приказ штабовців ударяє вже щось десятий раз поліция... Але вібрації затісновують ради і зі сьпівом обходять замок та знова уставляють ся напроти брами.. Пісня ідє за піснею „Не пора“, „Ще не вмерла“ — з рядів вирвинають грізні окліки проти кацапів. Якийсь мужик стає на лавці і промовляє до мужиків-кацапів, що виходять громадно з салї та уставляють ся перед брамою замку. Бесіданик вказує їм цілу підлоту москвофілів та показуючи на поліцию й військо пригадує їм, що їх стережуть ті самі, котрі виступали також при виборах і страйках. Кацапи переполохані не знають що робити, раду радять з комісарем — врешті посилають знова по військо. А тимчасом демонстрация тягне ся дальше, поки селяне трохи не всї не опустили московского „собраніа“ і не прилучили ся до нас. Тоді в маніфестацийнім поході рушено через місто серед сьпіву патріотичних пісень до центрального городу на віче. Віче те відбуло ся дуже величаво, та два недостачі часу напишу про него пізнїйше. Протестовано проти москвофілів, ухвалено резолюцию загальним голосованєм, вкінци запротестовано з нагоди приїзду до Відня царя. В поважнім настрою розійшлись вічовики домів.“ Так скінчила ся всенародна маніфестацина без різанці партий — бо були там люди всіх національних таборів — а ми до того опису не маємо нїчого додати хіба те одно: котюзі по заслузї...

— **Безправство в ц. к. урядах скарбових.** Звісна річ, що податкові власти в Галичині не все шанують права рускої мови. На доказ того з безчисленних фактів підносимо, що в Коломиї на недавно поставленім будинку ц. к. Дирекциї скарбовій, де містить ся і податковий уряд, видніє велика виключно польска напись, а й в середині усї написи зладжені виключно в польскій мові. На се вже кілька разів звертало ся публично увагу ц. к. Віцепрезидента п. Коритовского, але на дармо. Робимо се в послїднє сею дорогою. Коли се не поможе, то рускі податники віднесуть ся вище, з поминенем „крайових влад“, бо декому не може вибити ся з голови, що у нас на разї нема ще „ойчизни“, анї хочби „відремонтованої Галїции“.

— **„Нова чительня на кресах“** — як доносять польскі дневники — повстала сими днями в селї Зарубинцях скалатского повіта при спомозї обшарників [властитель Зарубинець Малецкий дав 100 К, а ґр. Ст. Пінїньский 40 К.] На отворене сеї читальні з'їхали звісний русиноїд кс. Валенти і нотар Маєр з Грималова. Ведене „читальні“ повірено учителеви Волиньчикови. — Село Зарубинці належить до руской парохії в Пізнанці гнилій. Русинів грецкого обряду є там 485 душ а латинників, по мові також Русинів, 223 душ; мимо того язик викладовий в тамошній школї польский, хотяй дїтий руских в школї є значно переважаюче число, н. пр. в 1901 р. було на 97 всіх дїтий аж 77 грецкого обряду!

— **Самоубійство польской монахини.** В домі властителів дібр Смоляни (коло Немирова в Равщинї) застрілила ся перебуваюча там у гостинї молода монахиня, імовірно сестра милосердия, незнаного названища й походженя. При самоубийници знайдено дві книжочки гал. щадниці з вкладкою на більше-меньше 1000 К, виставлені на назвище „Казиміра Косткевича“, дрібні дорогоцінности, рецепту одного доктора з Йорданова з 11. серпня с. р. „для сестри Беатричи“, листи від якоїсь Марії Вісневскої з Переворска, від кс. Сохальского з під Ряшева і богато листів з Росиї. Причина самоубийства не відома; справою займає ся суд немирівский.

— **Поділ діецезий після народности.** Ходить поголоска, що кілька діецезий в Чехії має ся поділити на нїмецкі й ческі. Именно говорять о двох діецезиях: в Хебі [Еґер] і в Кутногорі [Куттенберґ], а то для обезпеченя Нїмців перед очещенем а Чехів перед знїмеченем. Ся справа пригадує нам невиносимі відносини на Буковинї, де православні Русини, при румунізаторских затіях чернівецкої консисторії, надармо добивають ся поділу тамошної діецезії на румуньску й руску.

— **Послїдні вісти.** Нинї прибув цар до Відня і взяв участь в снїданю уряджевім для него на цїсарскім дворі. — N. W. Journal доносить, що парлямент збере ся вже 3 падолиста.

— **Дрібні вісти.** Дня 1 н. ст. жовтня с. р. відбуде ся в парохіяльній церкві в Камінцї струмиловій вінчане п. Андрія Веретельника, знаного писателя-новеліста, з панною Марією Шевівною. — В Ярославі счинила ся минулої неділї між артилеристами і пїхотинцями 40 полку завзята бійка, в якій шість вояків вийшло тяжко поранених, богато з лекшими ранами, а певно якась часть, боячи ся кари, затаїла свої ушкоди на тїлї. — Рада повітова в Ланцутї ухвалила знести мита на дорогах повітових. — Злодія, котрий украв Зісерови (гл. вчерашнє число „Дїла“) дорогоцінности на 2.465 К (а не на 1.565 К, як первісно доношено) уже викрито й арештовано. Експрес Самуїл Шульц, караний вже за крадіж, заставив часть тих скрадених дорогоцінностий в банку Островскої за 600 К. Поліцийний аґент Ґінсберґ, вислїдивши се, дійшов по нитцї до клубка, именно, що злодієм є Рудольф Осмер, склярский робітник з Берна, та що він по крадежи і заставленю части дорогоцінностий мусїв виїхати зі Львова до Осьвіцима, де перебуває его любка. Зателеґрафовано туди і справдї арештовано там Осмера і решту скрадених дорогоцінностий знайдено у его любки. Сими днями спровадять его до львівского суду карного, де вже сидить експрес Шульц під закидом співучасти в крадежи. — В повітї коросняньскім староста Новоселецкий замкнув усюда торги й ярмарки з причини, що в девятьох громадах горлицкого повіта панує зараза пискова й ратична, котрій повіт горлицкий не межує з коросняньским. — В Гутї обединьскій (коло Немирова в Равщинї) помер в 77 році житя обшарник Фелікс Білиньский, gente Ruthenus natione Polonus: повстанець з 1863 р., через вишо тридцять лїт член равской ради повітової і від 1883 до 1889 посол до сойму з равской сїльской курії. — Старосту з Білої Куриковского, як доносять польскі дневники, перенесено в стан супочинку; позиция его в нїмецкій Білій була дуже трудна, а що він ще в додатку був Русин з роду, то польска преса раз-у-раз уїдала на него. — В однім готели в Лїнцу відобрали собі жите вистрілом з револьвера двоє приїзжих, молода дама і молодець; она має бути книжною з Ебензе а він студентом медицини з Відня; назвища поки що незвісні.

— **Вступні іспити** до приватної женьскої Семинарії учительской рускаго Товариства педаґоґичного у Львові (площа Стрілецка 6) відбудуть ся в суботу дня 3 н. ст. жовтня о год. 4 пополуд. В понеділок дня 5 жовтня по богослуженю (о год. 8 в церкві Успеньскій) розпічнесь наука о год. 10 перед полуд. До суботи т. в. до дня 3 жовтня включно можна ся ще вписати (від 10—1 год.) на 1 рік семинарії.

— **Вписи до „Висшого Інститута музичного“** відбувають ся щоденно в комнатах „Львівского Бояна“ (Ринок ч. 10. І. пов.) від 5—6 попол., в неділї і рускі сьвята від 11—12 перед пол. Вписи будуть відбувати ся до дня 8. жовтня.

Урядові вісти:

— **Вісти із станиславівскої епархії.** Кандидати, що старають ся о презенту на парохію Тлусте, мають предложити заяву, що годить ся на віддїлене дочерних Головчинець і Королівки з ерекц. землями від парохії Тлусте. — Конкурсовий іспит відбуде ся 3 і 4 падолиста; просьби має ся внести по 25 жовтня. — На конкурс з реченцем по день 1 падолиста розписані парохії: Путилів, сучавского дек., Цінява коломийского і Вашківці, черновецкого дек. — Введені яко завідателї парохій: Ант. Гавацкий в Якубівці і А. Геврич в Олексинцях; яко парох. сотрудники Лука Іванців в Пшеничниках і Григ. Гнатів в Гвоздї. — О. Кл. Зленко з Серета одержав право відправляти по дві літургії. — Відпустку для поправленя здоровля одержали: Лев Струтиньский з Космача і Ант. Струтинський з Ямниці на три місяці, А. Сабат на два місяці, Авд. Билинкевич на шість, Йос. Тихович на пять і Ник. Куриловіч на два тиждні. — Від конкурсового іспиту увільнені: Н. Анастазиевский з Саногова на шість лїт і Волод. Яворский з Колодрібки на один рік. Приняті до духовної епархіяльної звязи укінчені богослови: Евг. Гісовский і Роман Коппстяньский. — До пресвитерского дому для рукоположеня приняті: А. Аксентий, Ігн. Вовчук, Лев Воробкевич, Евст. Гісовский, Ілар. Цибик і Ром. Коппстяньский.

✞ Померли:

— **Наталія з Сироїдових Дякова** жена о. Йосифа Дякова, гр.-кат. пароха в Городиславичах, упокоїлась дня 28. вересня. Похорон відбув ся нинї, В. з. п.

Сойм краєвий.

Перед приступленем до порядку дневного відчитано петициї і приділено до відповідних комісий. П. Богачевский зголосив дві інтерпеляциї: в справі будови мосту на дорозї Підлюте-Калуш і в справі будови школи в Яблівці надвірняньского повіту. П. Олесницкий вніс велику інтерпеляцию в справі надужить жандармериї в Коломийщинї і зголосив нагле внесене в справі елементарних вещасть. Правительственний комісар відповідав на інтерпеляциї, а між иншим також на інтерпеляцию в справі неправного побирання оплат від перенесеня власности. На внесене п. Буйновского ухвалено на найблизшім засіданю сойму отворити над сего відповідию дискусию. Відтак приступлено до дневного порядку.

Справозданя виділу краєвого: о попиранню рибного господарства; о утворенню трех етатових посад в бюрі патронату для силок ощадности і позичок в виділї краєвім і в справі побільшеня числа урядників в сім бюрі і кілька менше важних справоздань, відіслано до комісий.

Приступлено до верифікациї виборів з повітів: жовківского, сяніцкого, горлицкого, бобрецкого, тїшанівского і бережаньского. Виділ краєвий узнає протест против вибору д-ра Короля за неузасаднений і вносить о узнане важности вибору д-ра Короля. Вибір верифіковано без дискусиї.

Так само вносить виділ краєвий узнати за важний вибір п. Трускольского в Сяноцї. П. Стапіньский ставить внесене о відрочене дискусиї над сею справою. За внесенем голосували рускі посли, людовці і Стояловці, отже внесене упало. До мерітум зголосив ся п. Стапіньский. Протестує против верифікациї вибору. Трускольский перейшов більшостию двох голосів. Вибори переводив люстратор ради повітової Ткачик, котрий об'їздив повіт і позволав війтам робити що хочуть і надуживав свое становище люстратора. При тім обікрав громади на кількадесять тисячів в той спосіб, що забирав щадничі книжочки громад і вибирав гроші для себе. Як дефравдациї викрили ся, вибраний ним Трускольский, а маршалок ради повітової, виставив ему незвичайно гаряче свідоцтво і вивезпедіював в сьвіт. Сам вибір відбув ся нелеґально. Між иншим 4 виборців, не допущено до виборчої урни. В той спосіб, зроблено для Трускольского два голоси більшости. Такий вибір, де позволяє ся функціонарам повітовим красти, аби в них мати догідне орудє при виборах, не повинен бути узнаний. Сойм узнав вибір Трускольского.

Вибір Скшиньского з округа Горлиці-Ясло узнано без дискусиї.

При виборах в Бібрці голосувало 134 виборців з того уневажнено 7 голосів. Мицельский дістав 74 голосів, Чернявский 38, Заяц 15. Против вибору внесено протест. Справозданє виділу краєвого констатує, що всї підписані на протестї, свій підпис або цофнули, або заявили, що не знали змісту протесту, або й цілком протесту не підписували. Вибір взагалї відбув ся галицким звичаєм „як найлеґальнїйше“, а протест є цілком неузасаднений. Виділ краєвий ставить внесене о узнане вибору за важний.

Против узнаня сего вибору промовляв п. Богачевский. Вибір ґр. Мицельского відбув ся при пресиї і терорізмі староства, а виборча комісия оголосила фальшивий результат виборчий. (Маршалок переривав бесідникови і заявляє, що позволить говорити лише о леґальности самого вибору.) В бюрах староства терорізовано війтів, правили фальшовано. Вибір до комісиї виборчої відбув ся неправильно. Критикуючи справозданє виділу краєвого, бесідник виказує, що слїдство против рабунку вів той, котрий допустив ся рабунку. Ціле слїдство було таке саме, як запротестований вибір. Бесідник поставив внесене, аби над справозданєм виділу краєвого, перейти до порядку дневного. Сойм узнав вибір ґр. Мицельского за важний. Так само узнав сойм важність вибору посла Гноїньского з сїльской курії пов. чешанівского, помимо того, що пос. Король в імени цілого рускаго народу заложив протест проти узнаня такого вибору а заразом запротестував проти системи гнобленя Русинів виборчими шахрайствами. „Цїсарский намісник — казав — запевняв нас торжественно і клив ся на чім сьвіт, що надужить не буде, а опісля нараз заявляє, що всї заміти будуть совісно розслїджені і провинившї ся покарані, а однак, помимо очивидних надужить що вийшло? В соймі засідають як заступники ті, против котрих є більшість населеня повітів, а провинившим ся не то старостам але навіть секретарям староства не спав ні один волосок з голови.“ При виборі п. Гноїньского було не тілько перекупство але і нечуваний терорізм, так що 23 виборців зі страху о свое житє відтягнуло ся від голосованя. Бесідник домагає ся, щоб всї надужитя були розслїджувані в судах карних — а хоч навіть зізнаня сьвідків в актах намісництва ствердили, що плачено по 10 зр. за голос і що недопущено виборців терором до голосованя, то однак бесідник не ожидає уневажненя вибору від сего сойму, бо знає его склад.

По верифікациї вибору Гноїньского приступлено до верифікациї з більшої посілости з бережаньского округа.

Год. $2^1/_2$ — засіданє тревае дальше.

Справа станиславівскої ґімназиї прийде — як зачуваємо — на порядок дневний сойму в суботу.

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякт̀в ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошення до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 566 7 10

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Панська ч. 6. Телєфон ч. 722.

5·2 7—4

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галиция ч. 1.

против Банку Іпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 3025

Портрет Тараса Шевченка

Ціна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта“, Ринок 10.

Рух зелїзничих поїздів.

важний від 1-ого мая 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева 10·25.
З Підволочиск (на головний дворець) **2·30,** 7·55, 5·30 10·20*; (на Підзамче) **2·15,** 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя: 3·30* (на гол. двор. 3·09* (на Підзамче)
З Іцкан **12·20* 1·40,** 4·20, 5·45. 9·20*.
З Станиславова: 11·15, **8·10.**
З Лавочного: 7·45, 1·10, 10·40*.
Зі Стрия: 4·35.
З Рави і Сокаля: 8·15, 5·55.
З Янова: 7·40, 1·25. 9·25*, 10·07* (від 17/5), в неділю і свята) до 18/9.
З Брюхович: 6·50, (від 17/5, до 18/9), 8·14 (від 17/5 до 18/9 в неділю і свята) 8·04*, (від 17/5 до 15/9 в неділю і свята), 8·25* (від 15/5 до 15/9 в буді), 9·12* (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.)
З Самбора, Хирова 7·35. — Самбора, Хирова, Римапова, Івонича, Ясла 10·00*.
З Сколього 4·35 (від 1/5 до 30/9).
З Тухлї і Стрия: 4·35 (від 15/6 до 30/9).
З Пустомит: 9·35, (від 1/9 до 18/9 в неділї і свята.

Відходять від Львова.

До Кракова: **12·45*, 6·25, 2·50,** 6·15*, 4·10*, 8·35 10·55*.
До Рашева: 8·35.
До Перемишля: 7·20* (від 1/5 до 31/10).
До Підволочиск: (з голови. дворця) **1·50,** 6.30, 9·—* 11·—*; з Підзамча: **2·04,** 6·48, 9·20*, 11·24.
До Тернополя: 10·40 (з гол. дворця) 10·57 (з Підзамча)
До Іцкан: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Хирова 3·05 (від 15/6 до 10/9).
До Лавочного 6·45, 9·05, 6·40*.
До Белзца, Рави рус., Сокаля: 9·40, 7·10*.
До Янова: 9·15, 1·14 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята), 3·15, 6·30*, 9·55 (від 17/5 до 18/9 в будні дні а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904 щоден.
До Брюхович: 5·50* (від 17/5 до 30/9 щоденно) 2·10 (від 17/5 до 18/9 в неділї і свята.) 3·30 (від 15/5 до 15/9 щоденно), 8·14* (від 17/5 до 14/9 в неділї і свята).
До Самбора, Хирова 9·25 — 3·40.
До Стрия і Тухлї: 3·05 (від 15/6 до 30/9).
До Сколього: 3·05 (від 1/5 до 30/9.)
До Пустомит: 1·55 (від 1/6 до 18/9 в неділї і свята).

Замітка: Поспішні поїзди означені **грубим друком, а нічні поїзди** (від 8 вечером до 5·59 рано) **звіздкою.** — Середноевропейский час скорший від львівского о 36 мінут (12-а год. півдня середноевр. 12·36 після львівского). — Інформаційне бюро залізничне (і продаж білетів та реклядів їзди) ул. Краєцких ч. 5. 6

Глядаю особи до заряду дому і провадження кухні. *О. Іван Гринишин*, Тарнавка п. Римапів. 6 6 1—6

Укінчений семинарист глядає лекцій на провінції. Вимоги малі. Зголошення „Русин“ Адм. Діла. 617 1—3

ОСОВА інтеліґентна. 30 лїт віку, що розуміє ся на господарстві, пошукує посади до заряду дому і господарства у священика або кого иншого. Зголошуватись прошу під адресою: *Л. Лужницка*, poste restante Станиславів 616

Особа в середнім віці глядає місця до заряду господарства. Зголошення під адресою: *Малиновский*, Краценберґ. 614 3

Помешкане в руськім домі для п. п. академиків ул. Пекарська ч. 9 партер. 1 5

Сливки „Кречн“ по 2 К 50с. угорскі по 2 К за 5 клґр. франко висилає заряд огороду Торске коло Заліщик. 568 10—10

Мешканя до винайму: 5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнатї з кухнею на II. поверсї Підвальна ч. д. 7 — Оба мешканя дуже дешево. Ближша відомість в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10. 598 3

Обід 25 кр.

росіл, печеня і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по умірковапих цінах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

55 1—10 **Катарина Лядра.**

5 клґр. Винограду стільного або курацийного К 4·—
„ гарних вел. яблок „ 3·50
„ стол. яблок або на струдель „ 3·—
„ стол. грушок „ 3·—
„ лїскових оріхів „ 3·50
„ Швайц. сир а prima „ 8·—
„ Мункачівск. хрїну „ 3·—
„ пщільного меду „ 7·—

посилає франко

Herman Weisz jun.

Exporthaus

Munkács Ungarn.

Глядає ся місцевих аґентів. 577 1—1

Знаменитий МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 20—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

!Земля на продаж!

Можна купити дуже добру землю з господарскими будинками або без, більшими комплексами або на морґи, по умірковапій цїні, в слїдуючих місцевостях:

Уґарсталь і **Ляндестрай** коло Калуша (відомість у п. Штубера, нїмецкого пароха в Уґарсталь);

Вабінсберґ коло Коломиї (відомість у учителя п. Міллєра); і

Константинівка і **Могила** коло Отинії (відомість в уряді громадс. Константинівки).

Условія: зложити треба при купні 2/3 цїни, решта — се есть 1/3 на сплату кількарічну. 150

!Земля на продаж!

Особам, які на кредит не рефлектують, даємо 4% опусту.

Спеціяльний

Особам, які на кредит не рефлектують, даємо 4% опусту.

СКЛАД ДИВАНІВ

під фірмою

MAGASIN „AU PRIX FIXE“

Львів, Галицка 16,

публично поручає Вповажанїй П. Т. Публиці величезний вибір рїжних рїзів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як так же всїляких предметів декорацийних по незвичайно низьких цінах.

Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і орієнтальні дивани, котрі примірно можна набути по неймовірно низьких цінах. 55 4—16

Полекші в сплатах після умови без підвишеня цїн. | **Полекші в сплатах після умови без підвишеня цїн.**

Цїнники на жадане безплатно і franco.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 246—9

Експорт до всїх держав европейских!!!

Египетскі тутки і паперці

АЇДА

суть найлучші узнані.

Вибір крайовий. **Вибір крайовий.**

Головний склад: „АЇДА“ Львів, ул. Панська, ч. 10.

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярскій (біля ул. Льва Сапіги).

Ще лиш короткий час у Львові.

В Четвер 1 жовтня 1903.

Велике ґалеве представлене

з добірною богатою програмою.

На загальне жадане П. Т. Публики ще лиш раз

Mstr. Thompson і Miss Thompson

славний погромник з своєю надзвичайною тресурою слонів.

Чудо сьвіта: Слонь робить **Salto mortale.**

Також пантоміма

Les Bebes de Paris.

Цїни значно знижені:

ЦІНИ МІСЦЬ: Льожа 10 К, партер 2 К, I. місце К. 1·20, II. місце 80 сот., ґалерия 40 сот.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Короля Людвика I. — Електрична зелїзниця і кінний трамвей ждуть на публику до кінця представлєня. 588 1—1

Новина! ПАРОВА МАШИНА чистить докладно пірякі подушки по 30 кр. від кільоґрама. Лише 2 зр. коштує перерібка матерацїв з трех подушок. Дрелїхи на матераци метр по 50, 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

566 ( )

Перший русский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 80 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Сьвященникам і нш. Урядникам продаю **на рати,** як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Условія сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане даром 313 88 7

ІВАН ЛЯВРУК

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

АНДРЕЙ АНДРЕЙЧИН

ЛІТОҐРАФ

Львів, Скарбківска ч. 35

напротив школи Шашкевича

виготовляє

грамоти, моноґрами, білети візитові, запрошеня на вінчаня, етикети, мапи, образи, взагалї все, що входить в обсяг его званя. (6 моноґр. в 3 величинах, 3 на хрестики, а 3 до гафту 5 кор.) 480

Климентій Федунь

переплетникъ бібліотеки ц. к. львівск. університету

поручає

свое переплетниче и галянтерійне заведеня

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Подоймує ся всякихъ роботъ, особливо переплету Служебникѣвъ, Евангелій, Молитовникѣвъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумѣвъ, Мапъ, Дипльомѣвъ и. т. ин. по умѣренныхъ цѣнахъ.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** **дім „Просьвіти“**

одиноке руске товариство асекураційне заснованє в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на руские добродійні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тілько через „Днїстер“.

ДНІСТРА фонди з кінцем 1902 р. виносить 838.364 к. і всї уміщені в цінних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР удїляє аґенциї селянам особливо там, де ще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 34

Не має значіня назвиско „Singer“

обіч солїдних фабрик машин до шитя: „Pfaff“, „Biesolt et Locke“, „Kayser“, „Gritzner“, котрі не стидають ся своїх виробів і уміщують на них власну фірму. Лише фабрики підрядної вартости покривають свою тандиту написию „Singer“ та при помочи вїзлиних аґентів натручують П. Т. Публиці за дорогі гроші свою лихоту під назвою оригінальних машин. Торговля, що має добрі товари і умірені цїни, не може висилати аґентів. Добра машина до гафту а заразом і до шитя коштує в моїй торговли 65 зр. на рати, Central Bobbin 70 зр.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

519 **механік і спеціяліст**

Львів, Готель Жоржа.

МИЛО-ШИХТ.

„Олень“ Маркa: „Ключ“

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупні треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht“ і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 3 4 2

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір в фабр. Черлянськой. Здрукарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 210. Львів, Четвер 18 Вересня (1 Жовтня) 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає си „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодинокє число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають си лише за попереднім застереженєм. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошения звичайні приймають си по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші принятні оголошения числить си по 20 с. за стрічку.

Нові пляни науки рускої мови в галицких середних школах.

(Стаття надіслана).

Реформа науки рускої мови в галицких середних школах, переведена обіжником ради шкільної краєвої з дня 20 липня 1898 р. ч. 468, викликала загальне негодованє руской суспільности. Висловом єго були критики, оголошені в наших літературних і політичних часописах, рішенє анкети учителїв рускої мови, скликаної товариством ім. Шевченка і мемориями, внесені нашими найповажнїйшими просьвітними і політичними товариствами до міністерства просьвіти з жаданєм усунєня привдячої нас реформи. Головні заміти проти реформи були: 1. Введений нею двоякий плян (Поляки зачинали науку курсом приготовляючим в IV а кінчили в VII. кл.; Русини вчились від I. до VIII. кл., одні і другі в 2 годинах тижнево) признано за невідповідний зі становища народно-руского і шкільного. — 2. Пільги для Поляків, котрим по однорічнім курсї позволено вчити си в висшій ґімназиї разом з Русинами, приносили шкоду ученикам Русинам, що мали учити си з товаришами без порівнаня слабше підготовленими. — 3. З огляду на Поляків перенесено науку старорускої літератури з кляси VI. до VIII., що не дасть ся погодити з раціональним історичним способом учєня рускої літератури. 4. Лїнивїйша молодіж руска могла також хіснуватись пільгами для Поляків і скорочувати собі час науки зі шкодою для себе. Вкінци 5. Злегковажено науку рускої мови, признаючи їй тілько додатний вплив на класифікацию.

Повисші заміти не остали без відповіди. Їх наслїдком — як се заявив президент Плажек на 1. засїданю анкети — являєсь анкета, скликана свого часу на основі рішенія ради шкільної з дня 2. цьвітня 1902 р. в ділї зміни плянів науки рускої мови*). В нарадах тої анкети, які відбувались під проводом д ра Е. Плажка в дн. 23 і 24. IV 1902 р., взяли участь з поміж Русинів: члени шк. ради краєвої Барвінський і Левицкий, директори: Недїльский і Харкевич і професори: д-ри Колесса, Копач, Лучаківский і Макарушка — крім того десятьох Поляків, членів ради шк. краєвої, директорів і професорів університету і ґімназиї. Тут згадаємо, що разить в анкетї мале число Русинів (9 на 20) і брак учителїв рускої мови з західної Галичини, а були між ними такі люди як теперішний професор львівского університету д р Студиньский, літерат Лепкий і ин. Они ж могли сказати щось більше про руску мову в польских ґімназиях західної Галичини, чим професори Поляки без знаня нашої мови.

Референтами анкети були: інсп. Левицкий і проф. Копач і Кукурудз, в дискусиї промавляли всї присутні, деякі кількома заворотами. Взагалї наради були основні і оживлені. Метою їх поставлено з боку ради шк. краєвої сєь-ті точки: 1) Чи і чому плян з 1898 р. вимагають зміни; 2) В якім напрямі єї перевести і 3) Язик до того ужити підручників. Як з тої програми видимо, виключено з нарад анкети рішанє о тім, о скілько обовязковою має бути наука рускої і який она має мати вплив на загальну класифікацию, а далї зазначено, що провідними в нарадах мають бути: закон шкільний з 22. VI. 1867 р. і резолюция соймова з 1. II. 1898 р., яка жадає введеня науки рускої мови в цїлім краю. Що така наука може бути лише зглядно обовязковою після інтенциї ради кр. сьвідчить відклик її на висше згаданий закон, який дозволяє третий живий язик ввести лише в такій формі. *Справдї — як зараз побачимо* — референт д-р Копач і поодинокі бесїдники поставили дальше ідучі жаданя, їх однак не вислухано і правне становище рускої мови полишено незміненим; розширено лише плян науковий. Та про се буде далї.

Тепер приглянїмо си головним постулятам анкети: Референт д-р Копач домагав ся: 1. Знесеня двояких плянів, уважаючи їх за кривду *для нашої молодежи*. 2) Заведеня одноцїльного плану для всїх шкіл польских з обовязковою наукою рущини від II. кл. до матури, з тим, що кождої хвилї може ученик з предмету виписатись, може теж не здавати при матурі рускої, тодї однак дістає з него ноту лише в рубриці предметів надобовязковых, а не зглядно обовязковых. 3. Підручники мають бути окремі для східної і західної Галичини.—В дискусиї дали ся чути такі голоси: Рускої мови мають учити ся окремо Поляки і Русини. У ґімназиях східних, крім того в Ясли, Сяноцї і Новім Санчи, має обовязувати плян руских ґімназий се в 3 години тижневі від I. до VIII. Для молодежи польскої в західній Галичинї по 2 год. тижнево від II. до VIII. кл. з підготовним курсом в I. кл. Було також внесене, що домагалось однакої науки в цїлім краю по 2 год. тижнево від II. до VIII. кл. Були і голоси, щоби Поляків вчити від III. до другого півроку VIII. кл., або від IV. до VII. Що до плану для шкіл зі значним числом Русинів всї бажали перенесеня старорущини назад до VI. кл. В дискусиї специяльній над планом A. (для польских шкіл з малим числом Русинів) дали ся чути бажаня розширеня часу науки з 3 на 4 роки с. в. в ґімназиях від IV. до VII., в школах реальних від III. до VI. кл. Науку початкову обмежити до одного року а три дальші роки обернути на лектуру поважну і історию літератури. Для курсу елементарного видати окрему книжку, а закинути буквар. В дискусиї специяльній над планом B. домагано ся спільної науки для Поляків і Русинів через 8 лїт, або з окремим підготованєм курсом для Поляків в I. кл. Пропоновано теж такий курс устроїти в III. і IV. кл., а в висших вести науку разом. Врешті приступлено до дискусиї над референтом д-ра Кукурудза о науцї граматики. Референт опираючись в головнім на плянї науки польской граматики, жадав: В I. кл. науки емпіричної загальних понять; в II. кл. науки о імени і складнї его; в III. о дїєсловї; в IV. о реченю зложенім, періодї, правописи і етимольогії; в VI. короткого огляду граматики старорускої. Жадав теж нового лїпшого підручника.

То в головнім вислід нарад анкети. Голосованя над внесеними не було.

Приглянїмо ся тепер, які овочі видала обговорена повисше анкета. Довідаємо ся про, се приглянувшись плянам науковим ч. 16.927/1903 виданими краєвою шк. радою на підставі міністериального розпорядженя. Подібно як і пляни з 1898 р. дїлять ся они на плян A і B, тілько перший призначений для шкіл з дрібним числом Русинів обіймає замісто 3, 4 роки науки, наука зачинає ся в ґімназиях в кл. IV., а кінчить ся в VII., в школах реальних зачинаєсь в кл. III., а кінчить ся в VI. Дїлить ся она на степень висший з двома півречами і висший з шістьма, оба по 2 години тижнево. На степени висшім вчать ся ученики вправно читати, писати, вимовляти і акцентувати слова; деклямують гарнїйші уступи, а з граматики вчать ся флексиї і складнї. Наука оперта на порівнуваню з польщиною. Зразу відписують задачі з читанки, потім пишуть диктати, уступи, яких вивчили ся на память, відповіди на питаня і репродукциї. — На степени висшім читають вибрані уступи з вправ для семинарий учительских з поясненями історично-літературними, деклямують твори поетичні, пишуть репродукциї, описи і малі розвідки.

В порівнаню з давним планом **обем науки не розширений**, та **довший час**, який на него призначений, позволить науку **поглубити**, а особливо на степени висшім, який буде тепер тревав 6 півроків Побідила отже гадка тих, що найменшого домагались.

План Б. для шкіл зі значним числом учеников-Русинів обіймає 8 зглядно 7 (для реалїстів) років науки. Цїлю науки в 4 класах низших є вправне читанє і висловлюванє, добре знанє флексиї і складнї, вироблене смаку лектурою; меморованє уступів прозаїчних і поетичних, в класах висших вправа в слові і в письмі, знанє важнїйших родів поезиї і прози, творів літератури рускої і найважнїйших подій з житя знаменитших писателїв і з істориї літератури. Отже цїль тої науки є та сама, що цїль науки польскої мови в тих ґімназиях, а поділ як рускої в руских; призначено тілько на неї о одну годину тижнево менше, так само як на науку польщини в руских ґімназиях.

Поділ науки на класи і обем єї такий самий і однаковий для учеников обох народностий. Так отже плян сей являєсь поворотом до часів з перед 1898 р. з тою лишень рїжницею, що: в класї VI. наука відбуває ся окремо для Русинів і Поляків; Русини вчать ся в 2 годинах тижнево граматики старорускої, читають єї найважнїйші памятники до кінця XVIII. столїтя і пізнають важнїйші твори народної устної літератури. Поляки не вчать ся граматики, а памятники старорускої граматики пізнають з переводів на живу мову з окремої книжки, яка також має заключати в собі короткий огляд рускої літератури з відповідними виїмками.

Тут отже зовсїм признано рацию голосам рускої критики против плянів з 1898. По давному, як висше нами згадано, полишено нашій мові лише вплив додатний на класифікацию, що як справедливо підносять з нашого боку, причиняє ся до легковаженя предмету у учеников і наука его не може так поступати як наука инших предметів. Если верховодячим кругам залежить справдї на поважнім трактованю науки рускої мови по польских ґімназиях у східній Галичинї, то **повинні єї вчинити предметом обовязковим всїми силами**. Поки се не наступить, уважаємо за конечне в рамах нинїшних приписів точно означити, який процент учеников-Русинів потрібний, аби завести в ґімназиї науку рускої після ширшого плану, бо доси говорить ся про „значне" число Русинів потрібне до того, а се дуже еластичне поняте. При тім не можемо повздержатись від висказаня здивованя, чому в руских ґімназиях, де нема зовсїм Поляків не введуть науки польскої мови після плану, обовязуючого в чисто польских ґімназиях для науки рускої мови. До тепер, як звісно, вчать в усїх руских ґімназиях польского по 2 години тижнево після підручників уживаних в польскій ґімназиї, з яких вправдї дещо учителї опускають, та все таки остає богато зайвого і для наших учеников неінтересною. Вправдї вже в анкетї на подібне жадане відповіли з польскої сторони, що „to co innego", а ми того признати не можемо і без огляду на

*) Відомости наші про неї опираємо на справозданю ради шкільної краєвої про галицкі середні школи в роцї шкільнім 1901/2, стор. 77—105.

---

3)

О художньицько-літературнім значінню творів І. Котляревського та о его заслугах.

(Промова виголошена в день відслоненя памятника Котляревському, в торжественнім засїданю Полтавськой думи, дїйсним членом історичного товариства Нестора лїтописця, М. Стешенком).

(Дальше.)

В чім конкретно містив ся виконаний К-им подвиг і що художнього отримало від нього рідне письменство?

Першим твором К—го, що зробив переворот в сучасному українському письменстві, була „Енеїда". К—ий взяв фабулу римського твору, лишив римські імена і наповнивши її всїм, що могло дати сучасне життя, обробив се все, відповідно вимогам української народньої поезиї. Через те його „Енеїда" являєть ся від початку до кінця глибоко-народньою і показує в авторі велике знанє народа...

Так ми бачимо в Енеїдї опис рїжномаїтних убрань, страв і трунків панського бенькету з усїою старовинною обстановою, танцї та ігрища, музику й пісні, живопись, народнї звичаї і повіря, — одно слово, все, що складає етноґрафію народа. Мало того, всї образи і малюнки перейнято в него глибокими рисами народности; для доказу варто тільки порівнять Енеїду К—го з росийською Енеїдою Осипова, якою наш поет користував ся. Після Вирґилія, Еней їде з Сицилиї в латинську землю. Догідний вітер підганяв його байдаки. Через те, після Осипова.

На палубї гребцы розсївшись,
И будто бѣлены объѣвшись,
Кричали пѣсни, кто что зналъ.

Так пише Осипов. А ось ся сцена у К—го:

Гребцї і весла положили,
Та, сидя, люльочки курили
І вургикали пісеньок
Козацьких, гарних запорозьких,
А які знали, то й московських
Вигадували бриденьок.
Про Сагайдачного сьпівали
Либонь сьпівали і про Сїч.
Як в пікінери вербували,
Як мандрував козак всю ніч.
Полтавську славили Шведчину
І нена як свою дитину
З двора проводяла в поход.
Як під Бендерю воювали,
Без галушок як помирали
Колись, як був голодний год.

У Осипова, каже П. Житецький, один тільки натяк; у К—го-ж повна картина, що викликає споминн про минуле, які й до нині ще звучать в народнїх пісняx.

Другий приклад. Троянцї прибули в латинську землю. Виявилось, що вона не розуміють мови тубольцїв. Тодї, після Осипова, Еней

Не тратя нужно время,
Свое троянское все племя
Велѣлъ учить латинску складу,
И всѣмъ прилежно, без откладу,
Языкъ тотъ въ голову збирать,
Не исподоволь по боярски,
Но палями по семинарски,
Чтобы скорѣй его понять.

Останнї стрічки К—ий розвинув на декілька строф і дав цїлу картину нашої старовинної школи. Після К—го:

Купити піярскую граматку,
Полуставців, октоіхів,
І всїх зачав сам мордувати,
По верху, по словам складати
Латинскую тму, му, здо, тло,
Троянське племя все засїло
Коло книжок, що аж потїло
І по латинському гуло...
Еней від них не одступав ся
Тройчаткою всїх приганяв
І, хто хоть трохи лїнував ся,
Тому субітки і давав.
За тиждень так латину взнали,
Що вже з Енеєм розмовляли
І говорили все на ус:
Енея звали Енеусом,
Уже не паном — домінусом,
Себе ж то звали — Троянус.

Тут видно такі яскраві краски, що їх і приблизно нема у Осипова. Але й сього ще мало... В Енеїдї мають ся цїлий ряд народнїх типів, зображених блескучим побитом, і до того, відповідно умовам тогочасного життя. Такий тип самого Енея „парубка моторного", Венери „молодиці сьмілої, що все з воянними жила, і бите мясо з ними їла, та по трахтирям пунші пила"; такий — Зевес, що завжди „кружляв сивуху і оселедцем заїдав", але який був „твердий так, як дуб"; така — Дідона „розумна пані і моторна, трудяща, дуже працьовита, весела, гарна, сановита, — бідняжка, що була вдова". І багато, багато других типів проходить перед очима читача, зачарованого дивним видовищем живих осіб, вихоплених з народнього осередку або взагалї з осередку сучасної К—му дїйсности

Вся Енеїда є немов цїла панорама таких типів і через те в сьому творі К—ий являєть ся поетом щиро-народнїм і цїлком прилучаєть ся до своїх попередників сьпівців-бакалярів, пиворізів і инших. Але, прилучившись до них, К—ий зразу підніс ся вище них на голову: він став поетом загально людським і відбив у Енеїдї псіхіку тодішного европейця або що найменше інтеллїґента України.

Почати хочби з того, що вже з внїшного боку твори К—го, а частинно Енеїда, гостро відзначають ся від українських книжно-народнїх творів; так ми бачимо в Енеїдї невідомий доти Україні прекрасний ямбічний вірш, строго витримані рими і широку форму поеми. Але внутрішний бік творів підносить його над попередниками ще більше. Перш за все треба підчеркнути, що в своїй творчости, в приближеню народнїй, К—ий являєть ся поетом сьвідомим, а через те і богатим поетом-художником. Він сьміявся в Енеїдї над поганими віршотворцями, сам обертав ся до музи ученої, молодої, веселої. Переробляючи Енеїду Вирґилія, К—ий цїлком сьвідомо заявляв:

Верґилій-же, нехай царствує,
Розумненький був чоловік
Та в давний дуже жив він вік
Не так тепер і в пеклї стало,
Як в старину колись бувало
І як покійник написав:
Я може що небудь прибавлю,
Переміню і що оставлю,
Пісню, як од старих чував.

Уже одвїчною тією сьвідомостю К—ий відзначав ся від представників народнього творчества а зміст творів відзначає його ще більше. Обертаючись до всїх творів К—го, ми бачимо, що в них дїєвими особами являють ся разом з народом й другі стани; таким чином зразу руйнуєть ся стара теория, після якої на народнїй мові можна було балакать тілько про народ, а коли й балакать, то тілько в комічнім змислї. Прочитуючи Енеїду, ми знаходимо там перш за все, повне спочуття К—го до козаків. Любуючись військовим строєм Латинців, покликує він:

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна" поручає найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** ЛЬВІВ, ПЛОЩА ГАЛИЦКА ч. 3. 635 8—45

великі претенсії до вищости літератури і культури польської над руською мусимо домагатись рівних прав для нашого письменства. — ѳ.

Польща на „всходніх кресах."

З Бурштина, місточка в рогатинськім повіті, пишуть нам:

До часу об'їздки Козловского по східній Галичині ми, бурштинські Русини-хліборобы, були тихо, тому і польські русофільські газети не знали о нас. Аж коли по об'їздці „Козловія" почала ся очевидна ненависть Поляків до Русинів, ми мусїли зорґанізувати ся і відозвати ся. Ледвиж ми відозвали ся, зараз задавакали на нас польські ґазети ненависними і брехливими дописями.

Наприклад в тижневику Niedziela (ч. 35.) появив ся допись о театральнім представленю, яке ми власними своїми силами устроїли і, як кажуть люди, відграли добре. Все, що в тій допись написано злого о Русинах, то або брехня або клевета або дурний розум. Автор дописи наводить урядників Русинів із суду й уряду податкового, котрі були ся на нашім представленю. А щож то? чи урядникови не вільно ніяк на театральне представленє? чи урядники - Поляки не ходять на польске представленє? Чи й то має бути „збродня" супротив Польщі „за кресах"? А так, „збродня"! — за ню публікує ся Русинів по газетах, накликуючи на них власні власти: „Ажіть, яке гайдамацтво: Русини-урядники ходять на руські представленя театральні!" Як вильно моральне упало Польща „по всходніх кресах", коли в дописувателї, а і ґазети, котрі не бридять ся аж такими підлими способи войованя против свого чесного противника, — бач ми ідемо чесно, ніхто нам чогось печеного не покаже й за живе зерно. Автор допису за „збродню" уважає і сміяня „Не пора Москалеви й Ляхови служить!" — хоть Поляки величають ся, що вони одни зі всїх народів перші борці за волю народів, перші ненависники неволї. Коли ж так, то кому они попадають в таку лють, коли Русин хоче волї, не хоче служити ні Москалеви, ні Ляхови? Їх повинно се тїшити, они-ж передїв усе хвалять ся перед світом, що їх звязда є „wolni z wolnymi, rowni z równymi" і всї повстання, кажуть, робили під тим сїлном... А ми мусимо сьміяти „Не пора Москалеви й Ляхови служить", бо серед нашої суспільности є ще позісталости з кіпової неволї, а що слїпці слободуки, шкарапупники, ба й крупні, що служать, посередно чи й посередно, Москалеви або Ляхови, замість служити своєму народови. Коли сей стан змінить ся, коли ми на своїй земли в Австрії дібьмо ся тих самих прав і тої сили, що Поляки, тогдї й не потрібно буде сьпівати: „Не пора Ляхови служить". А що-до відсьпівани тої пісні на нашім представленю театральнім, то неправда, щоби ї почато сьпівати на сцені; ї почала і відсьпівала наша молодїж на сали. Старші не сьпівали, бо ще не знали ї слів ні пути. Аж по дописі в Niedzieli ми спровадили 100 штук пісні „Не пора" і на будуще вже всї, молоді й старі, будуть ї сьпівати.

Та не одна Niedziela займила ся нами і нашим театральним представленєм; в якийсь час появила ся ще статя в Słow'i polsk'im (ч. 411.). Автор сеї статї набрехав так само, як тамтой, і его так само, як тамтого, несїла злість і завість. Він пише, що „по представленю зібрані Русини удали ся в гостину на фільварок кн. Станислава Яблоновского, куда ї запросив один з аранжерів представленя, котрий у вільних від аґітації хвилях..." і т. д. Ну, здаєть ся, що якби нас таку мудрість польского шкребача з'їв, то би здох. Хто був запрошений? хто аґітував? до чого їшла аґітация? — то хіба сам „мудрий" автор знає, бо читателї як табака в розї. Нашу свою брехню, або ми, хліборобы, не порозумїли ї цїлю, покрив латиною; написав: що для нас „resipiscentia non olet", бо ми пїби запрошували на свое представленє Поляків держачи ся засади, яка передана по руски має значити: „гріш (від Поляків) не смердить".

Тепер в польских ґазетах така скажена ненависть до Русинів, тілько брехнї, клевет, денунциацій, що нас уже й не разить хочби і яка печезна допись польского русофіла, бо, як то кажуть — „кожда з них лїпша"; а коли ми тепер на дві дописи про нас, бурштинських Русинів хліборобів, відповідаємо, то лиш аби показати, що нїякі мазанини по польских ґазетах не застрашать нас, але противно, ще підохотять до праці. Можете собі, панове шовіністи, губи сбрязати зі злости, ми дальше будемо сьпівати „Не пора Москалеви й Ляхови служить!".

Перед об'їздкою „Козлови" по нашім краю була в Бурштині лиш одна читальня, руско-польска. Тоту читальню спомагав кн. Яблоновский яко член ѳї. Крайж торіж польскі шовінїсти, мимо істнуючої спільної читальні, заложили „Товариство Школи людовей" і потягли до неї всїх хліборобів кат. обряду, то річ зрозуміла, що Русини, спізнавши той шовінїзм, лишили ся самі і своїми силами взяли ся щиро до праці. Перед ерою Козловщини було так, що Русини своїми здібними силами сьпівацькими помагали в устроюваню вечериниць для Міцкевича, то щож за ласке, коли Поляки прийшли на вечерниці для Шевченка, коли ми їх урядили? А що по відлученю Русини не могли йти на вечерниці „Товариства Школи людовей", котре всьо, що руске, ненавидить, то чейже кождий може зрозуміти. До кн. Яблоновского Русини не мали нїякого жалю, тож і післали ему запрошене на вечерниці, а він купив білет. Со автор називає „субвенціонованем Просьвіти" і за то докоряє князеви. О Польщо „на руских кресах"! яких ти морально бідненька! Та Бог з тобою, а ми, наконець покажемо, що ми в своїй оборонї зробили для себе.

Ми заложили касу позичок і ощадности, котра над сподіване розвивае ся. Ми заведбану читальню правили до належаного руху. Ми від Нового року устроїли вечерниці в честь Шевченка і два представленя театральні самими своїми силами. Ми вивчили ся сьпіву, а „Не пора" сьпівае нині навіть майже кождий наступок. Потім взялись ми до зорґанізованя ґімнастично-пожарної „Січи" і музикальної банди. Маємо чесного інтеліґентного брата-хлібороба п. Крайківского, котрого всї шанують і любять. Він то подав привід доброго діла і зачинає, а ми виконуємо. Діло йде одно за другим, а п. Крайківский передумує над чимсь новим. Допоможи нам Боже і на будучність!

Бурштинський хлібороб.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Засїданє угорского сойму, котре бодай в части мало причинити ся до прилагодженя ситуациї, довело до еще більшого замішаня і застрягло кризу новою домішею Куена. Зміна в ситуациї наступила о стілько, що против Куена виступила тепер одна часть лїберальної партиї під проводом Аповїя. Лїберали зденервувала так ся часть промови Куена, в котрій він обговорював промову Кербера, застерігаючу для Австрії тепер і на будучність голос в справах спільної армії. Кінцева заява Куена, що „интерпретация угорских законів належить до сойму спільно з коронов", відразу змобілїзувала против него більшість, котра виступила при жаданю отворенія дискусиї над поглядами Куена. При голосованю над сим жаданєм лїберальна партия розбила ся на дві части. Бувша партия національна голосувала разом з независимими, старолїберальні голосували против отворенія дискусиї. На чолї опозициї против Куена станув тепер президент палати Аповї і своїм виступованєм про часть лїберальної партиї до спільної акциї против Куена з „независимими". Зараз по засїданю палати Аповї в кулоарах дуже остро виступив против Куена, закидаючи ему, що „шкандально не знає угорского права державного" і заявив, скликаня конференциї лїберальної партиї виключно в сїй цїли, аби занати становище супротив промови Куена.

На вчерашним засїданю сойму гр. Аповї кермував всїми этапами опозицийних сторонництв против Куена. На початку засїдана Куен заявив, що з причини голосованя на попереднім засїданю подав ся до димісиї і просив короля, аби прияв ѳї. Просить палату, аби відрочила ся аж до іменованя нового правительства. По сїй заяві Куен і инші міністри вийшли з сали засїдань. На се президент Аповї заявив, що димісия кабінету не є причиною відроченя засїдань сойму і наради можуть бути дальше ведені.

Кошут висказав вдоволенє з причини упадку міністерства, подякував більшости за ѳї становище супротив промови Куена і висказав бажанє, аби палата була солїдарною в становищу супротив президента австрийского кабінету Кербера. П. Кубінї заявив в імени лїберальної партиї, що партия не попре жадного кабінету, котрий не займе відповідного становища супротив виводів Кербера.

По переведеню дискусиї над тим, коли скликати слїдуюче засїданє сойму, ухвалено відрочити наради аж до хвилї, коли буде можно представити ся нове міністерство. Однак пізнїйше, на просьбу чотирох членів партиї Кошута, котрі вечером були у президента палата, Аповї скликав засїданє на день 3 жовтня.

Ситуацию характеризуя нині се, що вже не лиш сторонництво независимости, але і лїберальне сторонництво домагаєсь зірвання всїх зносин з Австриєю на так довго, як довго Кербер буде стояти на чолї австрийского кабінету.

Віденьскі політики не так трагічно заявляють ся на угорску кризу, як дневники. Они висказують переконанє, що ни раз тепер є можливе полагодженє кризи. Опозиция, котра вже давно зрозуміла, що угорскої команди не одержить, шукала оказиї, аби вступити ся. Вступила ся коштом Куена, а тепер приїме умірковании кабінет. Небезпечна є лиш роля Аповїя, бо вчерашним краком виразно зірвав лїберальне сторонництво. Віенер Фрайдаль Wiener Ztg. доносить, що Куен хотїв сам упасти, бо бачив, що і так не буде міг удержати ся на чолї правительства. Хотїв отже упасти в такий спосіб, аби раз на все мати відрізаний поворот на становище президента кабінету. В тій цїли вероятно виступив в соймі з обороною Кербера.

Справи заграничні.

Цар у Відни.

Візита царя у цїсаря Франц Йосифа має характер виключно політичний, именно має на цїли зазначити солїдарність Австро-Угорщини і Росиї в македонській справі. Доказують се тосты виголошені обома монархами. „Дотичний устуи тосту цїсаря Франц Йосифа, виголошеного в часі снїдання в Шенбрунї, звучить: „Сердечність, виплывающа з приятельских наших звязків, вже не раз впливала доброчинно на політичні відносини наших держав і я маю надію, що цїлковите порозумінє в поглядах і переговорах, які між нами ведуть ся з причини сумних подій на Балканї, причинить ся до успіху акциї, яку там ведемо в спільним порозумінею в інтересї европейского мира".

Цар відповів: „Наше сердечне порозумінє і цїлковита гармонія, виплывающа з акциї наших правительств, суть цїнною порукою успішности великого пацифікаційного діла, до якого ми взяли ся за обопільним порозумінєм. Гуманітарна цїль, до якої стремимо, виключає всяку сторонничість, і мусить бути осягнена витревалостию і средствами, що дають поруку дійсного і тревалого супокою. Надію ся, що наші заходи причинять ся також до скріпленя загального мира".

По церкві, котре скінчилось о годинї 1 в полудне, оба монархи, архикняжі і запрошені гості відїхали на польованє до Мірдштеґу.

З нагоди приїзду царя відбулось вчера в сали Ронахера народне віче, протестуюче против царского абсолютизму в Россиї. Ухвалено дуже острий протест против правительственної системи в Россиї, а коли присутний на зборах комісар не хотїв допустити до голосованя над протестом, прийшло до демонстраций, котрі повторились на улицях.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Зі соймів.

Прага. Молодочехи відбули нараду, на котрій рішили свій програму працї для ческого сойму: справа помочи для потерпівших від повеней і справа примусового забезпеченя, справа адреси до цїсаря, предложене що-до заснованя шкіл для національних меншостий і справа язикової рівноправности. Кромі того мають прийти на разі що деякі справи другорядного значіня.

Прага. Справа адреси буде поставлена в ческим соймі доперва за 4 дні.

Берно на Моравії. В соймі моравскім довідував вчера пос. Странский, що сойм не відповідає своїм складом національним відносинам і повинен бути зміненый. Зміни ординациї треба домагати ся дорогою адреси до корони. Чехи домагають ся ческого університету на Моравії і бажають згоди. Внесенє Странского однак, щоб справу адреси трактувати яко нагли упало 43 голосами против 34.

Русифікация Фінляндиї.

Гайсінґфорс. Президию в економічнім департаменті сенату обняв ґен. ґубернатор Дайтраїх, наслідком чого язик шведский при розправах сенату має бути заміненый на російский.

Македонія.

Царгород. Доносять тут, що 179 родин болгарских, що брали участь в орґанізациї повстаня в окрузї Мустафа-баши збігло до Болгариї. В окрузї Кречана скопиїйского віляєту найдено 4 паки динаміту.

Царгород. Султан видав нїбито приказ в формі іраде до властий цивільних і військових, щоби башибожуків не вживано до операций военних. В іраде заповіджено також нїбито суд военний на тих, що допускали ся звірств а до болгарскої людности, що схоронила ся в гори, має бути звернене еще одно послїдне до піддана і повороту.

Анґлія на Балканї:

Льондон. Перед вчера відбули ся в Льондонї збори під проводом еп'ископа з Вустер (Worcester), на котрих ухвалено слїдуючі резолюциї: 1) Розпад в Македонії і неудача всїх проб переведеня реформ під турецкою контролею змушують підприняти кроки в цїли усуненя турецкого панованя в македонських провінциях. — 2) З'обовязаня Анґлії в берлинськім конґресї взивають Анґлію предприняти кроки в цїли поборованя ворохобнї, рабунків та убийств в Македонії.— 3) Має ся основати окремий комітет балканьский для несеня помочи голодуючому і позістаючому в нуждї населеню в Македонії. На зборах відчитано також письмо архіепископа з Кентербері, в котрім він каже, що збори мають за собою симпатию цїлого народу анґлїйского, котрий готов ужити цїлого свого впливу, щоби усунути тиранїю і розпад на Балканї. Відчитано також письма й инших еп'ископів та многих членів парляменту.

Льондон. Вчерашний Таймс (Times) говорячи про положенє на Балканї і заараньовані урядовими кругами збори в Вустер каже, що російско-австрийска спілка показала ся неспособною до розвязаня банкньової справи, що з окрема Австро-Угорщина через свої внутрішні спори не є способна до нїякого рішучого кроку та що супротив того акциа російско-австрийскої спілки прибрала в послїднім часі характер виключно російский. Програма реформи обох тих держав в Македонії не удала ся. Коли при приїзді царя до Відня не розширять програму акциї поки бажань Анґлії, то Анґлія сама возьме акцию в руки для увільненя Болгарів від башибожуків.

ЯҐЕЛЛЯ.

— „Дзень Яґелли" в Городку, який ми описали у вчерашнім числї „Дїла", полишив по собі видимий „натдзямпер". Прозирає се вже і з тону справоздань в польских дневниках, а зовсім виразно показує ся з плаксиво-злюбних рефлексий Dziennik'a polsk'ого. Головна річ в тім, що люд взяв дуже малу участь в сій польскій шопці; селяни губили ся серед сурдутів і кунтушів пріїзжих гостий, головно зі Львова. Тому й загалом „дзень Яґелли" в Городку виглядав — що до численности зібраної публики — так, якби се був звичайний день торговий в місточку. А що важнїйше (і на що, як инше Dziennik, „ogólnie zwracam uwagę") — руский елемент сим разом зовсім був невидимий. Сам Dziennik написав: „Żywioł ruski był w ciągu całej uroczystości w „absencyi"... Pomieszkania Rusinów wczoraj stały zaryglowane, nie ozdobione żadnym znakiem czci lub pamięci o wielkim opiekunie i obrońcy Rusi (що відбираючи Русинам руські церкви і передаючи Полякам, руські кости казав викидати з криит церковних!)... Metropolita grecko-katolicki wyłowił się zajęciami we Lwowie... Nawet zapowiedziany i przyobiecany przez ks. Szeptyckiego mitrat świecił... nieobecnością. Na powitanie obu przybyłych dostojników kościoła katolickiego [кс. Вільчевского і Теодоровича] nie jawił się kler grecko-katolicki, urzędujący w tem samem mieście..."

Красного сьвідоцтва „рускому елементови" Dziennik не міг уже вистявити перед польскою публикою. Сумне сьвідоцтво дали би були собі Русини в очех патріотів польских, особливо „вшехполяків" (в кунтушах і в фіолетах), якби були взяли участь в торжестві відслоненя памятника на своїй земли польскому королеви, який так сумно записав ся в памяти Русинів. І ми певні, що самі редактори Dziennika, яко патріоти гакатистичної марки, в душі відчувають респект для „елементу руского" за его становище в „день Ягайла", бож і „польский елемент" дуже часто мав нагоду бути сьвідком відслоненя на польскій земли памятників царів і цариць российских та королів пруских і цїсарів з'єдиненої Німеччини. А що мимо того Dziennik злостить ся на Русинів за „дзень Яґелли", верещить як скажений на руске духовенство, чому оно не ставило ся в Городку під трїюмфальну браму, то се він, яко посїпака польскої гакатистичної „ідеї", мусить чинити. Він жеж не може признати, що Русини, як посьвідчив „дзень Яґелли" в Городку, показали ся що-до національного почутя нацию рівноартною з нациею польскою на польскій території, чи в Королівстві польскім чи в Познаньщині. А не маючи за що инше зачепити, хопив ся, як сліпий плота, непозитивня архіеп. Вільчевского під трїюмфальною брамою, хоч знає, як на витаню кс. Вільчевского попекло ся руске духовенство в Теребовли і Підгайцах, о чім писано було в „Дїлї" тай в инших руских часописях. Впрочім най собі Dziennik'и вибють раз на завсїгди з голови, щоби руска єрархія і руске духовенство схотїли колинебудь мати дїло з патріотичними польскими шопками, устроюваними славетним бучацким прилатом кс. Громнїцким всякими гакатистами...

— **Ратункова акция кулеи рольничих.** „Центральний комітет ратунковий кулеи рольничих" вніс до сойму петицию, щоби ухвалено резолюцию до правительства о розширенє пільг тарифових, признаних для повітів, навіщених повенями, також на повіти, навіщені градами. — Ми звертали від самого початку увагу на те, що „центральний комітет", як виходило з власних его відозв і заяв, взяв собі за задачу головно і передо-

всїм нести поміч повітам, навіщеним повению. Тепер показує ся, що так само старав ся і о тарифові пільги не то „передовсїм", але таки лише для тих повітів, та аж тепер додатково пригадав собі також і на градові шкоди в краю.

— **Русини на заточеню.** З Коросна пишуть нам: Русини короснянські мали на „świętego Michała" сьвято. Та не думайте, що они серед Мазурів вже златинщили ся. Було у них сьвято, бо завдяки п. Суриновій, директорови місцевої Каси задаткової, котрий хотай тут уроджений і вихований не забуває своєї віри, відбуло ся в місцевім костелї ОО. Капуцинів богослуженя, відправлене о. В. Поляньским з Чорнорік. Явилась на нїм лише нечисленна горстка осіб з місцевої руской інтелїґенциї, за те з міщан греко-католиків, яких шематизм виказує 61, не було нїкого, бо годї було їх відшукати. Они живучи серед виключно польского окруженя, бо найблизша окресність Коросна зовсїм мазурска, спольщились, тим лекше, що їх опікуни духовні з парафії Ванівки зовсїм нїмим не займали ся. Коли я про них у Полякїв розвідував, почув я такі слова: „Sami u Rusiny, ale one już całkiem przeszły na nasze". Та мимо того найшов я в школї виділовій ще кількоро дїтий греко-католиків. Як вже в „Дїлї" було згадано в школї тяглій є їх половина, в рільничій о 3 клм. від Коросна віддаленій такий-же процент, в семинари учительскім 20, в школї реальній 1. З тих шкіл мають науку руской релїґії раз на тиждень школа рільнича і семинар учительский, прочі ученики ходять на польску релїґію. Науку у всїх тих школах можна би злучити в одних руках, катехит мав би найменше 1200 К доходу, а тодї можна-би йому поручити яко обовязок відправити що тиждня службу Божу для місцевих Русинів і подбати о удержане їх при вірі батьків. Єслиб консисторія перемиска звонила виробити йому платню сотрудника, то міг би він осісти в Коснї і відси ще доїжджати до Ялова (24 клм. желїзницею), де також горстка Русинів ходить до гімназиї. — *b.*

— **Депутация міста Чернівців**, зложена із заступника бурмістра д-ра Райса, булївничого радника Ґреґора, директора магістрату Відмана і посла д-ра Штравкера їздила недавно до Відня і була у міністрів желїзниць Вітека, у міністра скарбу Бем-Баверка і у президента міністрів Кербера з жаданями з яких найважнїйше: заведене в Чернівцях дирекциї буковинських желїзниць державних, бо на тамошних желїзницях нині розпаношила ся польщизна з Галичини, так що всїм вже остогидло ей терпіти.

— **Проф. Лев Галицкий в Чернівцях** обходить нині 30-лїтний ювилей учительскої служби при тамошних учительских семинариях. З нагоди сего ювилею пише „Буковина": „Сей наш дорогий земляк, що учив довгі лїта і рускої мови, має великі заслуги у вихованю і руского учительства, що підносимо з признанем. Тому „Буковина" щиро здоровить его і бажає ему многих лїт."

— **Пожежі.** В Озерянах згоріло 5 селянских загород; шкоду обчисляють на 20.000 К. — В Городиславичах згоріло д. 26 вересня обійстє Юрка Зарівного; будинки були всї обезпечені в краківскім товаристві.

— **Страйк візників в Будапешті** закінчив ся вчера побідою страйкуючих, котрі здобули 2 корони підвисшеня тижневої платнї. Але поки прийшло до згоди, зайшли такі розруси, що аж гузари зробили лад. Страйкарі кинули ся на маґазин західного дворця желїзничного і хотїли его розграбити. Стрілянo до поліциї з револьверів; поліция добула шабель, а потому також взяла ся до револьверів. Около 1000 візників взяло участь в розрусах. Один з поліцистів смертельно пострілений; загалом ранених є 35 осіб, з них 10 тяжко. Увязнено 87 осіб.

— **З житя Максима Ґорького.** На просьбу редакциї одної з російских часописий подав М. Ґорький отсї дати із свого житя: 1878 р. я вступив на науку до шевця, 1879 я був хлопцем до помочи у рисівника, 1880 був хлопцем до послуги при кухні на пароходї, 1883 я працював у пекаря обаріників, 1883 наймав ся до ношеня міщанів, 1885 був пекарем, 1886 був хористом в малій оперовій дружинї, 1887 я продавав яблока, 1888 доконав на собі самоубийчого замаху, 1889 був желїзничим будником, 1890 я завідував складом металевих товарів на желїзничій стациї, 1889 перейшов здовж і поперек цїлу Росию яко гандлар соли, 1892 був робітником в желїзничих варстатах і в тім роцї я видав перше моє оповіданє. — Хто тільки пережив, сей може дїйсно написати щиру правду та визначати ся дуже широкою обсервациєю суспільного житя в своїх оповіданях і драмах.

— **Крісла самоходи** будуть уживати ся на виставі в С.-Луї в Сполучених Державах в 1904 р. На такім кріслї можна буде перевандрувати со три англійскі милї на годину, а керованє ним незвичайно легке.

— **Дрібні вісти.** Наш сьпівак Алеко. Ми шуга входить в склад російскої опери в Петербурзї, котра грає твори самих російских композиторів. — Старости Оробкевич з Вережан і Курилович з Вібрки перехо дять в стан спочинку. — Дня 28 вересня упав в Судовій Вишни 80 лїтний Яков Рубій з Богородчан, їдучи з Відня, якимсь способом під колеса поїзду і мимо лїкарскої помочи помер в кілька хвиль. — В Дрогобичи розбито в готелї три шухляди і забрано в них готівку. Крадїжа допустив ся Ник. Мацюрак, бувший дневарий. — В касї щадничій у Винничу відперто дефравдацию на 20.000 К. — Спровадженя станиславівского банкира Каннера, обчислено досї на суми 400.000 К. Найбільше потерпіли приватні доповитя; сам бар. Романчан тратить 50.000 К. Каннер має находити ся вже в Америцї. — Мина „Марія-Єлена", заложений перед 50 лїтами пок. Робертом Домсом, виставлений буде за кілька тижнїв на аїкцию. — З Берлїна доносять, що номер Рудольф Фальб, звісний зі своїх метеорольоґічних помічень і предсказувань погоди.

— **Русини!** Памятайте на українско-руску бурсу в Сяноцї та присилайте жертви під адресою: О. Олещин Константинович, парох в Сяноцї.

— **Посольскі справоздана.** П. Василь Яворский посол до ради державної має честь заповістити П. Т. виборців з IV курії округу виборчого Бережани-Підгайці-Рогатин на посольске справоздане, котре відбуде ся в дотичних повітових містах: для виборців повіта рогатинського дня 13 жовтня, для виборців повіта бережанського дня 15 жовтня а для виборців повіта підгаєцкого дня 17 жовтня с. р.

— **До учительской семинариї в Сяноцї** виписало ся на новий рік шкільний: на курс приготовляючий 67, на I. рік 94, на II. рік 68, на III. рік 43 а на IV. рік 46 учеників; ві сїм народности є 176 Русинів а 142 Поляків. — До рускої школи взяли при сій семинарії виписало ся: до I. класи 10, до II-сї 15, до III-сї 30, до IV-сї 27, разом 82 учеників. (Кромі того записали русскі родичі 12 дїтий до польскої школи вправ.)

— **Від Редакциї „Поступу".** Редакция Поступу" просить нас оголосити: Один наш співробітник збирає материали до розвідки про заробкову еміґрацию руских селян до Америки і просить Вп. Земляків, священників, учителїв, селян і других, що мають які вісти про сю справу, многоважну для нашого народного житя, надсилати їх до Редакциї „Поступу"; особливо про місце, спосіб заробку, плату і взагалї місцеві відносини. Листи еміґрантів просить ся надсилати в оригіналї або в дословнім відпису дотичних уступів. (Другі наші часописи просить ся подати вістку про нашу оповістку).

— **З „Труда".** Отсим подаємо до відомости наших Вп. Пань, що заосмотрилисьмо склад наш (у Львові, Ринок 39) в богатий вибір полотен, шортинґів, димок, бяз стопового, рушників, робіт напрошованих на зиму для дорослих і для дітий. Килимки краєвого виробу, паски і тербанки сьвітні (найновійші), нітарики з білого сукна (на замовленє з темного) з гарним гафтом. — По причині відкрита робітні дамської конфекциї заосмотрилисьмо склад наш також в сукна і суконка на нафтаники, футра і сукні до спаперу і візитові з мєнки.—В робітнях наших значно розширених виготовляємо цїні вироби від найскромнїйших до найбогатших, приймаємо замовленя на виготовленє кожух і матерацїв, та гафтів і коронок. — Вп. Паням поручаємо наш салон мод, де знайдуть богатий вибір гарних капелюхів найновійшого париского фасону. — У нас все цїни умірковані. — *Дирекция.*

— **Руска Захоронка у Львові.** В неділю дня 4 жовтня 1903 о 4 годинї по полудни відбуде ся отвореня і посьвячене другої Захоронки у Львові при улици сьвятого Мартина ч. 25 в партері (на Жовківскім передмістю). Просимо всїх тих, кому розвій сеї інституциї лежить на серци, щоби зволили прибути і тим звеличали се сьвято. При сій нагоді дякуємо тим всїм добродіям, що причинили ся до уряджена нової захоронки і просимо приспішити посилки. — *Видїл Товариства Руской Захоронки.*

— **Тов. „Руский Сокіл" в Станиславові** отвирає з днем 1 жовтня с. р. школу танців під управою фахових сил. Зголошеня принимає „Руский Сокіл" в Станиславові, — площа Франц Іосифа ч. 3 1 поверх, де уділяє ся також близших поятнень.

— **Пожарний „Сокіл" в Малехові** повіта львівского основано на філіяльних статутах „Сокола" у Львові. Статут вже затверджений.

— **Пожарний „Сокіл" в Таврові** повіта бережанского основано на філіяльних статутах „Сокола" у Львові. Статут вже затверджений.

— **Подяка.** Почуваємо ся до милого обовязку зложити щиросердечну подяку Високоповажаному яворівському Міщанству за устроєне величавого прощального вечера в нагоди нашого переселена; дякуємо Шановній Громадї, що так численно випроваджала нас в день нашого від'їзду; щиро дякуємо Вашим Дїточкам, що сипали дорогою цьвіти під наші ноги. На так велику пошану ми не заслужили, але вважаємо се голосним протестом проти затій, що усунули нас з Яворова. Дякуємо Всїм Вам Пп. Міщани й Передмістяни за щирість, привязане і за підмогу у всяких змаганях. Будьте увірені, що все, коли тілько зайде конечна потреба, будете нас мати мїж собою. Велике Спасибіг за все! — *Юрий і Володимира Клїти.*

— **Офицерский іспит** в Чернівцях здало більше число добровольців, а між тими Русини: Володимир Гнатюк і Володимир Могильницкий з відзначеном з 41 п. п., а з добрим успіхом Юліан Онофер і Григорий Гокар з 55 п. піхоти.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував головного учителя семинариї учительскої в Тарнові Михайла Василевича [Русина] головним учителем жіночої семинариї у Львові.

Бібліоґрафія:

— **Гайдамаки ч. 51** містять: Жиди, майте розум! — Буча в угорськім соймі; — Не вірним Томам; — Другий день сьвята Котляревского в Полтаві; — Будова Польщі на пресах; — До хлопів теребовельського повіта; — З Станиславівщини; — Боронїм ся від всього! Новинки.

Сойм краєвий.

(Конець вчерашнього засїдания).

На вчерашнім засіданю сойму ухвалено дальше резолюцию до правительства о вилученє громад Добра шляхотска і Добра рустикальна з судового округа в Бирчи і староства в Добромили, а прилученє до Городка.

П. Олесницкий мотивував наглє внесенє: „В. Сойм звонить ухвалити: 1) взиває ся правительство, щоби не дожидаючи зголошень інтересованих, як найскорше заряджало з уряду відписанє податку ґрунтового в громадах навіщених елементарними катастрофами, а рівночасно аби безпроволочно здержало стягане податків в тих же громадах, яке в многих повітах краю вже має місце; 2) взиваєсь видїл краєвий до безпроволочного визнаня всїх видїлів повітових, елементарними катастрофами дітиненних, щоби як найскорше, а в кождім случаю перед замкненем соймової сесиї предложили видїлови краєвому плян публичних робіт які в даних повітах суть можливі і пожадані, а яких виконанє дало би заробок людности дітиненій елементарними катастрофами".

Першу часть внесеня відіслано до податковой комісиї, другу до буджетової.

На кінци засїданя відчитано внесенє п. Олесницкого: „Високий Сойм звонить ухвалити": Взиваєсь ц. к. правительство, що би переведено реорґанїзацию планів наукових шкіл народних в Галичинї в тім напрямі, щоби рівниця типів вищого або мїйского і нижшого або сельского, введена розпорядженем галицкої ради шкільної краєвої з 7. марта 1893 ч. 1741 на основі уповажненя ц. к. мінїстерства просьвіти і віроісповідань з 13. сїчня 1893 ч. 489, була знесена і щоб по громадах сельских школи народні триклясові устроєні були в спосіб даючий можність ученикам укінчившим з добрим успіхом третю клясу на селї без перешкод і доповняючого приготованя приватним бути до четвертої класи шкіл народних вищеклясових."

На тім замкнено засїданє. — Слїдуюче засїданє в суботу о год. 10 рано.

— **До парцеляциї** мають чотири маєтности земскі в повітї стрийскім і жидачівскім, всї під дуже корисними услівями в безпосередній близькости желїзницї. Набувати можна більші і менші комплекси, суть також значні улекшеня що-до способу сплати, евентуально кредиту. Рефлектанти зволять заголошуватись передовсїм письменно до моєї канцелярії в Стрию — *Др Евген Олесницкий* адвокат в Стрию.

— **Видїл т-ва Педаґоґічного** просить руску суспільність, щоби численно виписувалась в члени т-ва, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату на „Учителя" і „Дзвінок" і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алиськевича, ул. Кльоновича число 7.

Оголошенє.

Хлїбороби і ґаздині!

котрі хотять всего в господарстві догляднути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. війскові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Айсон" усуває зовсїм через натирає біль і умученє в членах.

Визнаю за поспішнатою від 2 корон: **Л. ЕЛЛІН, аґроном, Львів Підзамче.** 666

Рублї, марки, франки і всяку иншу заграничну монету

купує і продає найкорисніїйше

Сокаль і Лїліен

Банковий дім і контора вимінна.

Поручена з провінциї виконуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякй наперы цѣнный и монеты

по найдешевшѣмъ курсѣ деннѣмъ не числяючи нѣякой провізіи. 374 [4]

Копернициний і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цьвікери, люпи і всїляні инші прибори оптичні. Всїлякі направи попадчує ся як найскорше і найдешевше. 4185

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПІАНІН

Ґ. МАЄРЧИК

Львів, ринок ч. 3,

поручає фортепіяни і піаніна в першорядних фабрик. 350 247—?

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевшо торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАЙНА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краватів, рукавичок, парасолїй, лїсок, скіряних виробів, російских кальошів, альбумів і рїжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір бїжутерий. 153 10-10?

Без конкуренції. По найдешевших цінах.

ПЕЧУЖКА НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„дїґестора"** д-ра мед. Гершля.

Против всяких **недомагань молудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надмуху молудкова сонце, жалю, болякїв в молудку, неспокою і розширеня ся молудка дїйсе зле джений виключно з природних субстанцій **дїґестор** ся ре і легко

Ужите легке та вигідне. **Не перешкоджає занять.**

Дістати можна в головнім складї:

Кардинальско-архиепископска аптика в Аґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори 1 60 за посилкатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 6 коробок висилка ґратис.

Проспекти на домаганє безплатно і franco. 375 17—2

ОБѢТО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ церквахъ вѣдь 80 кільо посилки по цѣнѣ фабричной а именно:

I-а по 172 кор. за 100 кільо

II-а по 156 кор. за 100 кільо

проиъ транспорту виносячого около 6 перонъ за 100 К.

замовлянє просимо через

НАРѢДНУ ТОРГОВЛЮ У ЛЬВОВѢ

Окрынка и опаковано даромъ. 138 150—?

Глядаю особи до заряду дому і провадженя кухні. *О. Іван Гринишин,* Тарнавка п. Римянів. 6'6 2-6

У Трочиньского у Львові

ул. Фредра

Фунт найдобрійших цукрів

Десерових 80 кр., Помадок 60 кр., Кармельків 40 кр., Гербатників 80 кр., Чоколядок 1 ґульдена. 616 3—5

КОЛДРИ на вовняній вазі по зр. 3·50, 4·5', 6. 7, 8, 9, 10. 11, 2 до 14 зр зр. Колдри шовкові і атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 2?, 24 до 32 зр

НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обосторонно до уживани, дуже практичні і гарні, лише 1 до 2 зр. дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тілько в **Спеціяльній робітни колдер і матерацїв**

ЙОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперника ч. 5.

566 3—15 (I)

Оповістка.

Заходом кількох пп. „Січ" в Чернівцях (перед тим „Молода Україна"), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти діях, переклав В. Симовичь. Ціна 30 сот.

2. І. Яблочков: „Сільска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.

3. І. Семанова, (Марко Черемшина) „Карби" повісті із кримського житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Ґалїн: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.

5. Анг. Крушельницький: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. — В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горький „Міщани", сцени в домі Бесємйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видання 1 5 і 7 можна дістати тільки неоправлені.

Набувати можна всї книжки в Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч 2, у Львові у обох руських книгарнях.

СВІТЛО ЦЕРКОВНЕ

сподаю і висилаю просто з фабрики „**Apollo**“ в скринках від 30 кільо почавши по цїні фабричній, а іменно:

Церковне (На „**Apollo**“ по 160 Корон за 100 кільо.
(На з фабрики „**Apollo**“ по 140 Корон за 100 кільо.

столове (На „**Apollo**“ по 150 Корон за 100 кільо.
(натички) (На з фабрики „**Apollo**“ по 130 Корон за 100 кільо

кромі транспорту виносячого около 6 Корон за 100 кільо. *Скринки і опаковане даром.* Закупивши більшу партію сьвітла в звісно найславнїйшій фабриці „Apollo“ у Відни єсьм в можности зачисляти се найлучше сьвітло по небувало доси так дешевій цїні.

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ.

Угорске і Австрийске в бочках на 50, 65, 120 і 136 лїтер, в цїні за лїтер 60 сот., 64 сот., 68 сот., 72 сот., 80 сот. і 1 Корона. — **Геґеляйске** за 136 лїтер враз з бочкою по 120 Кор., 130 Кор., 140 Кор. **Самородне** за 136 лїтер враз з бочкою по 130 Кор., 140 Кор., 150 Кор., 160 Кор., 180 Кор. і 200 Кор. **Токайске витравне і солодке** за 136 лїтер враз з бочкою по 320 Кор., 340 Кор., 360 Кор., 400 Кор., 500 Кор. до 600 Кор. У нїв бочках також. Сподаю все 1oco станція зелїзн. в місци продукциї і висилаю вирост зі славних винниць Д-ра Шабо в Міскольцу і Талайї коло Токая, Палюджая в Пресбургу і Стіфта в Кльостернайбургу, ц.к. надворних доставців, відзначених на всїх виставах сьвітових за доброту і натуральність вин. — На жадане висилаю посьвідчення що *вина з тих фірм чисто природні* поручені до цїлий *лїтурґічних*, а також мої цїнники і оферти спеціяльні франко. — На сьвітло даю час заплати 3 місяцї, на вино 4 місяцї, або до місяця з опустом 2%. — Найлучша тепер пора до поробленя запасів на зиму, особливо для Вирен. Духовенства, упрашаю ще те укїпно о найчисленнїйші замовленя з повним довірем, а я ручу за солїдну доставу і обслугу.

☞ **Пробки вин висилаю в цїли вибору на жадане перед кождим замовленем.** ☜

Поздоровляє з глубоким поважанем

ЄВҐЕНІЙ МАРТИНЕЦЬ

торговля кави, гербати, вина і сьвітла церковного, Львів, пл. тор. Унії Берест. ч. 5. 619 5–5

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРИТУСУ

у ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворядними науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 45–169

Склад в аптиці Зиґмунта Рукера у Львові.

Лїчничі мила Берґера
поручені першими лїкарскими повагами.

Перетвори солодові Гоффа
екстракт, пиво, пиво з зелїзом, цукерки і чеколяда солодова.

На поріст волоса
(дуже славні успішні препарати)
ПОМАДА і Bay Lotion
д-ра Вілїяма Якзон.

Крем ґлїцериновий. пудри і мила Г. Кільгавзера.

БАЛЬЗАМ Д-ра Рози і МАСТЬ ЧУДОВНА з аптики Фраґнера.

Д-ра Шисберґера **МХОВІ ЦУКОРКИ** против хрипки і кашлю.

Petrol Egger
плин, що зміцняє цабульки волоса.

Мальцонові вина
фірми
Svatek і Снілка.

Львовянка
одиноке ґиґієнічне мило тоалетове.

АПТИКА
під срібним орлом
ЗИҐМУНТА РУКЕРА
у Львові
поручає
ЛЇЧНИЧІ ВИНА

особливо відзначені і поручені комісиєю краківского Тов. лїкарского: Зелїзисті, хінові, хіново-зелїзисті, Rhebarbarum, Kondurango, Kondurango pept. Pepton, Pepsin, Kaskara, Sagrada, Papayotin, Kola, Somatoza і Miekofosforan вапна.

Сироп і зіля против кашлю і хрипцї д-ра Зебурґера, пастильки грудні, ментальова табака против катару, кавказка масть на відморожене, капсулки і інекциї з Matico і т. д.

Склад виробів тоалетових і перфум
J. Simon, Roger et Gallet, Pinaud, Fay etc.

Приряди і прибори хирурґічні, ґумові і кавчукові.
Средства універсальні і специфічні вироби фабрик краєвих і заграничних.

Для реконвалєсцентів **КОНЯК Planet et Co. МАЛЯҐА Morgan Brothers.**

ВОДА КОЛЬОНЬСКА Ч. 4711 з фабрики Ферд. Мільгенса.

Таніңґена дуже успішне средство до фарбованя волоса Черного.

Сарґа славний до плеканя зубів **Kalodont.**

Creme Iris
випробований препарат до плеканя лиця.

Рибячий тран
з печінки мятуса
Lebertran Bergen.

Жерельні соли до купелїв
чатинні, з вуґляним квасом, зелїзисті, сольнавові і т. д.
д-ра В. Седлїцкого.

Цукорки Кайзера
одиноке средство против кашлю, хрипки, катару і заслїзменя.

Santal Egger
певне средство в недомаганях міхура.
59 5–6

Склад в аптиці Зиґмунта Рукера у Львові.

Цукорня краківска
ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр.
569 2–5

Фортепіян короткий Бехендорфера знаменитий, дешево продам. Ул. Академічна, 8 I. пов. офіцина.
197 1–1

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає
для Вч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.
619 1–15

! Земля на продаж !

Можна купити дуже добру землю з господарскими будинками або без, більшими комплексами або на морґи, по уміркованій цїні, в слїдуючих місцевостях:

Уґарсталь і **Ляндестрай** коло Калуша (відомість у п. Штубера, нїмецкого пароха в Уґарсталь);

Бабінсберґ коло Коломиї (відомість у учителя п. Міллера); і

Константинівка і **Могила** коло Отинії (відомість в урядї громадс. Коистантинівки).

Услівя: зложити треба при купнї 2/3 цїни, решта — се есть 1/3 на силату кількарічну. 150

! Земля на продаж !

НАШІ ДЕШЕВІ ЦІНИ викликують СЕНЗАЦІЮ!

Тревалі **дамскі** шкіряні черевики до щоденного ужитку пара **зр. 2·50.**

Дуже міцні **дамскі** шкіряні черевики до шнурованя пара **зр. 2·80.**

Знаменити **дамскі** черевики на ґузики пара **зр. 3·—**

Елеґантні кольорові **мужескі** черевики до шнурованя пара **зр. 3·50.**

Дуже тривкі **дамскі** черевики шкіряні з флянелею пара **зр. 2·75.**

Вигідні повстяні запинані шкірою обложені пара **зр. 2·—.**

Мужескі черевики знаменити з ґумою, росийским лякером обложені, теплі, пара **зр. 4·75.**

Знаменити шнуровані черевики для **дівчат** від **зр. 1·80.**

Дамскі повстяні мешти з флянелею і запятками пара **зр. 1·—.**

Одинока філія у **Львові** лише ул. Ґетьманьска число

8

Знаменити # ЧЕРЕВИКИ сьвітові

по дешевих цінах без конкуренції в наймоднїйших фасонах!

Фабричні цїни витиснені на підошві.

Тревалі шкіряні черевики для **мужчин** з складками пара **зр. 2·80,**

Знаменити шкіряні черевики до шнурованя для **мужчин** пара **зр. 3·—.**

Міцні гладкі черевики для **мужчин** пара **зр. 2·80.**

Дамскі елеґанцкі лякери сальонові і до танцю пара **зр. 2·—.**

Елеґантні **дамскі** шкіряні черевики до виходу пара **зр. 1.50.**

Дамскі дуже добрі черевики шнуровані зо шкіри **Boxcalf** тривкі, пара **зр. 3·75.**

Мужескі черевики елеґанцкі шнуровані зо шкіри **Boxcalf** тривкі, пара **зр. 4·25.**

Дамскі знаменити суконні черевики, обложені росийским лякером, теплі пара **зр. 3.90.**

Черевики шнуровані і запинані **для дїтий** теплі, пара **зр. 1·10.**

Наші цїни викликують подив!
Витвори найбільшої фабрики черевиків в монархії продає:
АЛЬФРЕД ФРЕНКЕЛЬ ком. тов. 217 14–20

Найлїпші французскі паперці цигаретові „LE GRIFFON“ **Найлїпші французскі тутки цигаретові**
Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!
584 10–1

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 211. Львів, Пятниця 19 Вересня (2 Жовтня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Оллшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і иньші принатні сповіщеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Важна хвиля.

Над галицким соймом затяжіла атмосфера вижиданя: завтра, як се вже було подано в нашій часописи, приходить на порядок дня справа основаня рускої ґімназиї в Станиславові.

Не нова се справа, не нинїшна. Має вона вже цїлу свою історию — невеселу історию, що есть наче мікроскопічним відтвореньем істориї сумних польско-руских відносин в краю за послїдних кілька років. Піднесена ще перед пятьма роками, досьвідчила вона на собі всїх тих способів і підступів, якими загалом верховоди сего краю відклонюють всї оправдані жаданя Русинів. І може як-раз тому, що в прирівнаню до всїх систематичних кривд руского народу на всїх полях суспільного житя, в прирівнаню до цїлого положеня руского народу ся справа — справа одної мізерної ґімназиї — надто есть релятивно мала, як-раз може тому, що обіймає вона дуже скромненький і обмежений ad minimum постулят супротив всїх великих і далекосяглих анї трохи не заспокоєних житевих потреб руского народу, — справа ся стала сама із себе найбільш болюючою точкою в комплексї польско-руских відносин, виросла зо-всїм слушно на рід мірила, котрим руский народ пробує, як далеко зайшли вже наші противники в неґациї потреб руского елементу в краю, та як після сего можна судити про розвиток національних відносин на будуче. Тож і не диво, що й тепер, коли ся справа має вже раз в рішаючий спосіб прийти на стіл перед повний сойм, очи всїх звертають ся на неї й сяке або таке порішене ѣї з гори вважає ся політичним актом дальше сягаючої ваги для розвитку відносин між обома народами в найблизшій будуччинї. Так розуміють ѣї і в польских соймових кругах, що стверджує навіть виразно соймова кореспонденция краківского Czas'y,

> В виду такого поставленя справи станиславівскої ґімназиї на перший плян в польско-руских відносинах послїдного часу і в виду того, що всї мериторичні дані як найбільш катеґорично промавляють за ѣї отвореньем, можна би було надіяти ся, що польска соймова більшість не поважить ся вже перейти з цинїзмом до порядку дневного над сим мінїмально-мінїмальним домаганем Русинів і вдоволить его — тим більше, що як-раз знехтоване сего бажаня було безпосереднім товчком до сецесиї руских послів зі сойму з кінцем попередної каденциї. Як однак виходить з голосів польскої преси ріжних відтїнків, не виключаючи навіть поважного Czas'y, котрий теж накликує, щоби „не давати волї сентиментови" — то настрій польских соймових кругів супротив згаданої справи цїлком не має бути так уступчивим, але противно має здобувати собі перевагу думка, що справу знов треба повалити або бодай відложити.
>
> Польска преса, підготовлюючи ґрунт для такого евентуального кроку соймової більшости, як і бажаючи вплинути на польскі посольскі круги, старає ся звісним махіявельским ладом подати арґументи, що як небудь мали би виправдати таке знехтоване мінїмального культурного постуляту Русинів. Краківский Czas в телеґрамах із сойму та львівский Dziennik Polski і Gazeta Narodowa доносять, що соймова комісия шкільна, котрої реферат буде предложений на завтрішнім засїданю сойму в справі станиславівскої ґімназиї, пропонує дальше відрочене справи з тим, щоби прийшла вона на дневний порядок аж тоді, коли буде достаточне число руских кваліфікованих учителїв та коли перше буде усунене переповненє польских ґімназий в Тарнові, Ряшеві і Перемишли. Замість рускої ґімназиї в Станиславові має натомість комісия новий гостинець для Русинів в видї внесеня, аби по всїх руских ґімназиях завести обовязкову науку польскої мови.
>
> Справа тим однак ще не пересуджена і сойм може рішити інакше, в супереч інтенциям польскої преси і в супереч ѣї донесеням про становище комісиї. А сойм повинен се зробити тим певнїйше, що арґументи піднесені комісиею против креованя рускої ґімназиї в Станиславові, лишені усякої ваги і основи.
>
> Підносить ся найперше арґумент, що годї отворити нову руску ґімназию задля браку руских кваліфікованих учителїв. Та сей заміт повалений уже рішучо і то з найкомпетентнїйшого боку, бо з боку ради шкільної краєвої, котра в реляциї предложеній соймови на жадане, поставлене Митрополитом ґрафом Шептицким, відповіла, що таких учителїв є цїлком подостатком, що й натуральне в виду численного обсадженя польских ґімназий, навіть на Мазурщинї, найкрасшими рускими силами.*) Так сей одинокий арґумент, що міг давати ще сяку-таку формальну покришку для відмови жаданю Русинів, абсолютно упав.
>
> Кажемо „одинокий арґумент", бо чейже годї яким небудь арґументом вважати другий заміт комісиї, що перше треба зарадити переповненю кількох польских ґімназий. Одна справа з другою не має нїякої звязи. Руский нарід, так без прирівнаня покривджений супротив Поляків на поли шкільництва, не може преціньждати, аж Поляки за рускі податкові фонди так густо намножать своїх ґімназий, щоби нї одна з них нїколи не була переповнена. Руский нарід має право до рівномірного і рівнорядного заспокоєня своїх потреб з польским, а коли би прийшло ждати на заспокоєне одного найменшого культурного постуляту Русинів аж доси, поки Поляки вже нїчого не будуть мали до жаданя, то Русини мусїли би з своїми культурними змаганями попращати ся на віки.
>
> Тож сей другий „арґумент" і не може йти нїяким робом в рахунок, а одиноко рішаючими обставинами в се, що руских учеників і руских учителїв для креованя сеї ґімназиї є аж надто богато, і що руский нарід сеї ґімназиї доконечно потребує та від ряду років ѣї домагає ся. І одиноко сим, а нїчим більше, повинен руководити ся сойм при рішеню тої болючої справи.
>
> Завтрішний день принесе нам рішинець, чи руска ґімназия в Станиславові з сим роком буде, чи нї. А рішинець сей, як се вже зазначено у вступі нашої статї, своїм значінем буде виходити далеко поза вузкі межі такого фраґментарного культурного постуляту, як — одна ґімназия. Рішинець сей буде мірою і знаком, як загалом думають на дальше до всїх потреб і жадань руского народу поставити ся наші противники. Він буде мати принципіяльне значінє. Тож і від сего рішинця мусить залежати дальше становище руских послів, котрі в разї, як-би ще раз подоптано з ґлумом і се, так обмежене, домаганє Русинів, з'уміють по мужески витягти відповідні консеквенциї.
>
> Руский нарід жде, що его заступники не дадуть дальше відкладати і легковажити его мінїмальної культурної потреби і що вони в своїй тактиці стануть від разу на тій висотї, на якій стоїть живе а оправдане обуренє цїлої рускої суспільности.
>
> Там, де навіть таких домагань не полагоджує ся, там не може бути мови о кунктаторстві, там не може бути супокійне співдїланє з тими, котрі проти волї всїх інтересованих і найповажнїйших навіть чинників переходять з ґлумом до порядку над домаганями трилїонового народу!

*) Як довідуємо ся, реляция ради шкільної краєвої виказує в ґімназиях неруских 60 руских учительских сил: 44 іспит. професорів, 1 іспит. суплента і 15 суплентів неіспитованих. Досить, щоб обсадити навіть і дві повні ґімназиї! *Ред.*

Інтерпеляциї руского соймового клюбу.

З Руского клюбу були в послїднім часї внесені отсї інтерпеляциї в соймі, які заслугують на ширшу увагу:

1) **Інтерпеляция до ц. к. Правительства** в справі старостиньских перепон виходцам за заробками, внесена дня 30. с. м. пос. д-ром Олесницким і тов.:

В послїднім році, коли часть рільничої людности східної Галичини, не знаходячи відповідного заробку дома, почала удаватись на роботи в жнива за границю, а именно до Нїмечини, розвинули власти в східній Галичині супротив сеї заробкової і не на цїлкове опущене краю, а лише на кількатижневе заробковане за границею вимірену еміґрацию незаконну, обовязуючим постановле-

---

4)

О художницько-літературнім значінню творів І. Котляревского та о его заслугах.

(Промова виголошена в день відслоненя памятника Котляревському, в торжественнім засїданю Полтавськой думи, дійсним членом історичного товариства Нестора лїтописця, М. Стешенком).

(*Конець.*)

З сего ідеального погляду К—ий дививсь і на всї прояви життя і через те посадовив в пекло всїх грішників та громадських гнобителїв, кажучи, що там були:

...великі цехмистри
І ритмани і бургомистри,
Судьї, підсудки, писарі
Які по правдї не судили
Та тільки грошики лупили
І одбирали хабарі.

Не дивно, після К—го, що в пеклї;

Панів за те мордували
І жарили зо всїх боків,
Що людям льготи не давали
І ставили їх за скотів.

На впаки, в раю були:

...бідні вищі, навіжені
Що дурнями считали їх,
Старцї, хромі, слїпорожденні,
З яких був людський глум і сьміх...
Се вдови бідні безпомощні,
Яким приюта не було,
Се, що без родичів остались
І сиротами називались...

На питанє Енея, хто живе в раю, Сівілля одповідає в тому-ж напрямі:

Не думаю, щоб були чиновні,
Або щоб грошей скринї повні,
Або в яких товстий живіт.
Не ті се, що в цьвітних жупанах
В кармазинах, або саньянах...

Не ті, що з книгами в руках
Не рицарі, не розбишаки,
Не ті се, що кричать і паки,
Не ті, що в золотих шапках.

Таким чином, явившись в своїй Енеїдї загально людським поетом, К—ий став зразу вище своїх попередників і підвїс народню творчість України до рівня можливого тодї розвитку.

А другі його твори переконують нас в сьому ще більше. Коли в Енеїдї К—ий виступав яко поет сьвідомий, то ще більше він був таким в „Наталцї Полтавцї" та „Москалю Чарівнику". Обидві сї пєси, особливо першу К—ий написав против пєси кн. Шаховского „Козак стихотворець", з приводу якої в Нат. Полтавцї завважано: „Не чепурно, що Москаль взяв ся по нашому і про нас писати, не бачивши з роду края і не знавши обичаїв і повіря нашого". К—ий хотїв дати картину дійсно-народного житя і в обох своїх пєсах виконав се найкраще. В яскравих рисах сяє тут українська народвість, втїлена то в прекрасній українській мові, то в чудових типах: Наталки, Петра, Виборного, Возного, Миколи і др. В виглядї сих типів пєси К—ого вилинула хвиля сучасного поету національного життя, блищучи життєм і реальностю. В особі Наталки живо обмальовано образ типічної сїльскої дївчини, з усїма її гідностями. В особі Возного і Фунтика одбилась вся бурлива епоха того часу, одзначена утиском народа і денаціоналїзациею інтеллїґенциї, — врешті, в Миколї представлено українського бурлаку з його порівами до свободи і мріями про козацьке життя на Таманї. Одно слово, в усїх сих типах рескішними рисами одбилась народність українська, що знайшла в творах К—ого повне втїлене. Але в останних є ще дещо, яке робить їх не тільки народнїмя, але й загально людськими. А се перш за все їх вишність: драматична форма обох пєс К—го остро відрізняє ся від такої-ж форми народніх інтермедий і славянo-української драми. Обидві пєси написано по зразку европейських оперет, занесених в Росию з Італії і улюблених тогочасною публикою за привабність форми. До того-ж драма тих пєс К—го розроблена о стільки вдатно і сценічно, що цїлком переходить всї тодїшні драми і служить зразком для цїлого ряду потомних українських драматургів.

Випущені в сьвіт в такому виглядї, твори К—го зразу стають загально зрозумілими і привабними, а богатий український зміст збільшив їх принадність ще більше.

І через-те то доси живуть обидві сї пєси і особливо „Наталка Полтавка", розцьвітаючи невмирущим цьвітом, пишним даром української природи. Мимо сього, вельми підносячою рисою загальнолюдскої вдачі являють ся та струна згоди національностий, яка лучить в „Моск. Чарівнику" і загальної згоди в „Нат. Полтавцї, в якій автор каже:

Де згода в сїмействі,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди
Блаженна сторона!

Такий ідеал поета, одноголосний з кращими порівами 18 в., вводить твори К—го в пантеон творів в сесьвітної літератури. Не менше гідна увага і ода К—го до Куранна, названа поетом Мінським „замѣчательнымъ" твором. Ода ся, справді не схожа з сучасними поету анальоґічними творами, що мають на меті полестить кому і добути авторови якесь поданя. Навпаки, ода К—го дає поету привід сказати багато гірких слів тим панам-людоїдам, що гнобили народ. Від попереднях К—му віршів його „Ода" відзначаєть ся вдатно-обробленим віршом і взагалї всїма поетичними гідностями, зазначеними нами в „Енеїдї". Таким чином в усїх своїх творах К—ий виконав вищу місию поета-художника: він зрозумів завданя національної творчости, і, получивши елементи народности в вищими формами вображеня і вищими думками, підвїс українське письменство на той ступінь, на якому всяке письменство набуває значіння поезиї художньої.

Єднаючи народню творчість з вищими літературними формами, К—ий тим самим відсував завісу перед рідним письменством і одкривав йому безкрайний простір всесьвітного розвитку. Він нищив межі, що були поставлені перед рідною поезиею, сьпівами бакалярів, — він виратовував її з пут церковности, не ображаючи релїґійного почуття, — як і від полохливо несьвідомої блуканини по нетрям різних недоскопалостий.

Вводячи таким чином в літературні форми щире українське життя, К—ий тим самим одкривав перед нами все богацтво народнього духа, виявленого в слові, він зображав всї звороти народньої душі і скпадав початок самоозначеня останньої і постійного розвитку в художньо-літературній формах. Він визволив український народних дух з кайданів і наддав йому саму вдатну

ням правним противну, а для економічних інтересів рільничої людности східної части краю в високім степени шкідливу акцию котра дійстно в многих случаях спинила виїзд шукаючих заробку за границю і позбавила їх того-ж заробку.

Акцию тую вели тії-ж ц. к. власти, а передовсїм п. к. староства повітові східної Галичини мимо розпорядження п. к. міністерства справ внутрішних з 7-го марта 1903 ч. 9141 і запевнення даного ц. к. міністром Кербером в раді державній дня 21 цьвітня 1903, що одержуваню документів паспортових людність заробкуюча нашого краю не дізнасть перешкод.— Акция тая проявилась передовсїм в тім, що многі ц. к. староства не хотїли начальникам громад видати книжок службових для виходячих робітників рільничих і тим способом унеможливили їм одержане тих книжок заказуючи надто виразно начальникам громад видаване таких-же книжок таким робітникам.

Ц. к. староста в Калуши оголосив такий заказ прилюдно на сесії війтів дня 5-го мая 1903., при чім строго каргав війтів тих сел, в котрих робітники по такі книжки службові зголошувались, як прим війта з Новиці.

Ц. к. староства в Рогатинї, Гусятинї і Городенці збороняли правильно і не хотїли видавати начальникам громад книжок службових для робітників рільничих.

Ц. к. Староство в Коломиї арештувало 29-го червня 1903 десять селян з Вікна городеньского, котрі їхали до Німеччини на заробок і держало їх цїлий тиждень в арешті.

Ц. к. Староство в Городенці поручило ц. к. жандармерії задержане трох робітників їдучих до Прус і дійстно жандарм Антін Коцій завернув з двірця в Городенці трох робітників насильно і завів їх до канцелярії громадскої в Городеньці, де держано їх чотири годани насильно, а вкінци випущено їх без списана протоколу, а лише секретар громадский одного з них ударив в лице.

Поступоване повисше згаданих ц. к. старост і їх орґанів есть вопіючим порушенем конституції і пливучої в той-ж вільности переселювання ся кождого горожанина, — і очивидним стремленем до фактичного заведеня личної неволї і подоптанем найвисших прав горожаньских свобідних австрийских горожан.

Перенятї найвисшим обуренем з причини того замаху на найважнїйші управнена конституційні зі сторони тих, котрі як раз на їх сторожи стояти повинні, підписані запитують ц. к. правительство, чи відоме ему есть тое поступоване згаданих ц. к. Старост, а рівночасно взивають ц. к. правительство, щоби виннних примірно укарало і строгим виступленем против подібних надужить на будучність там-же конець положило.

——

2) **Інтерпеляция до ц. к. Правительства** в справі надужить при виборах до повітової ради в Дрогобичи внесена пос. д-ром Олесницким і тов.:

При довершених в дни 18-го вересня 1903 виборах до Ради повітової в Дрогобичи з курії громад сельских зайшли разячі надужитя що до переведеня тихже, а именно:

I) Ц. к. Староство в Дрогобичи поручило зверхностям громадским рескриптом з дня 21-го марта 1903 ч. 10.474 перевести до 14 день вибір делеґатів до вибору Ради повітової в Дрогобичи, тимчасом період урядованя давнїйшої Ради повітової тоді ще не скінчив ся, а Висока Президия ц. к. Намісництва доперва рішенем з дня 11-го серпня 1903 ч. 9792/пр. розписала вибори до Ради повітової в Дрогобичи з курії сельскої на день 18-го вересня 1903.

Хоч § 15 повітової ординації виборчої лише ц. к. Намісництву надає право розписуваня виборів, хоч від кінця марта і по початку цьвітня до серпня, а взглядно вересня 1903 зайшли в деяких радах громадских повіта дрогобицкого що до складу есенціальні зміни, ц. к. староство в Дрогобичи видало легітимації до вибору членів Ради повітової з курії сїльскої на день 18-го вересня 1903 делеґатам вибраним ще в марті і цьвітни, одже не в часї законом приписанім.

II) Надкомісар ц. к. староства Нападиевич не дозволив о. Михайлу Бачиньскому з Рінчиць переглянути лїсту всїх делеґатів управнених до голосованя в цїли евентуальної реклямациї в часї до перегляду лїст і на реклямациї приписанім, говорячи що § 22 пов. орд. виборчої дозволяє лише переглядати вірництів, а через то доручено карту голосованя Зіськови Стерабахови з Мединич і той дійстно 18 вересня 1903 при виборах голосував, хоч еще перед двома місяцями доручено ему правосильний акт сбжалованя о злочин § 98 з. к., а навіть вже в сесиї с. р. відбула ся против него розправа в Самборі, котру відречено для переслухана нових свідків, — се стверднть акта ц. к. суду окружного в Самборі ч. Vr. 308/03.

III) Ц. к. староста Бобжиньский, брав жуву участь в укладаню лїсти, котра при виборах 18-го вересня с. р. одержала більшість і помимо того, що деякі члени комітету повітового старались виєднати у ц. к. старости Бобжиньского, щоби до лїсти повітової з курії сельскої взяти кого з руської інтелїґенциї, ц. к. староста на то не хотїв згодити ся і дійстно нїхто з інтелїґенциї руской не війшов до Ради повітової в Дрогобичи.

Доказ на се свідки: Іван Кишко з Колиця, о. Стефан Хилак зі Стебника і Іван Паламар з Колиця.

IV. Дня 18-ого вересня с. р. при виборі комісиї до вибору членів ради повітової в Дрогобичи з курії сїльскої зарядив комісар правительственний п. Нападиевич голосованє картками, віддавших картки на комісию записував на лїсті голосованя — концепіста ц. к. староства п. Станїслав Ґуральчик.

По замкненю голосованя, брав комісар правительственний п. Нападиевич кільканайцять разів з урни по трохи карток і по неже були лише дві лїсти, перша з початковим іменем Бачиньского і товаришів, друга лїста з іменем п. Торского і товаришів, відчитував серіями кілько перша лїста має голосів, а кілько друга, а концепіста п. Ґуральчик мав нотувати се в лїстї голосованя даючи одній або другій лїстї штрихи в міру одержаних і оголошених комісарем голосів.

Тимчасом п. Ґуральчик пару разів зовсїм не вписав голосів на лїсту о. Бачиньского і товаришів, як посьвідчать Петро Данилів з Рінчиць, що-до чотирох голосів не вписаних з самого початку, а о. Іван Пастернак з Вацович що-до двох голосів не вписаних при кінци численя голосів, котрі оголошував комісар правительственний лїст з іменем о. Бачиньского і товаришів в той спосіб, що місто давати нові штрихи в лїстї голосованя потягав пером по штрихах вже зроблених, а натомість причиняв лїстї з іменем п. Торского тілько штрихів, кілько урвав лїстї противній.

Се фалшованє результату голосованя на комісию через п. Станїслава Ґуральчика видїли і посьвідчать: Петро Данилів з Рінчиць, Василь Тимків з Лішні, Стефан Сеньків з Ясениці сільної, Юсько Садовий з Вороблевич і Теодор Коцко з Модрача. — Конаж по скінченю записуваня показало ся, що після п. Ґуральчика лїста з о. Бачиньским одержала 91 голосів, а лїста з п. Торским 111, виступив о. Бачиньский з Рінчиць і просив комісаря правительственного п. Нападиевича, щоби еще раз перерахував картки одної і другої лїсти, що дуже легко зробити, бо одна лїста від другої ріжнить ся величиною а того жадав з тої причини, що деякі виборцї видїли, що п. Ґуральчик записував голоси руской лїсти на рін противної лїста і що дійсно лїста руска на комісию мав більшість. — Тодї п. Нападиевич відїднав одну лїсту від другої, зважив у руках і не рахуючи сказав: „так, так, стала ся помилка, лїста о. Бачиньского і товаришів має 93 голосів, а друга лїста п. Торского 109“ і тую лїсту оголосив яко вибрану до комісиї. Коли ж о. Бачиньский забравшись у друге голос, зажадав точного перерахованя карток, списаня з ним протоколу і запечатаня карток, то сего комісар правительственний п. Нападиевич не зробив, а загрозив о. Бачиньскому, що его викине із салї виборчої, а картки зложив до купи і віддав провинившому ся п. Ґуральчикови.

П. Ґуральчик пішов собі з ними до другої комнати і що зробив, не відомо, але догадувати ся можна, що старав ся там доказ своєї вини знищати.

Во виду фактів поданих питають підписані:

а) Чи Високе ц. к. правительство уважає важним заряджений ц. к. старостом в Дрогобичи письмом з дня 21 марта 1903 ч. 10.474 і доконаний вибір делеґатів до вибору членів ради повітової в Дрогобичи з курії сельскої на 5 місяців перед рескриптом високої президиї ц. к. намісництва з дня 11-го серпня 1903 ч. 9792 розписуючим ті вибори за законний во виду § 15. пов. орд. виборчої?

б) Чи уважає відмову ц. к. староства в Дрогобичи до вглянена в лїсту делеґатів з курії сельскої за оправдану законом, а в такім разї, коли спис делеґатів з курії сельскої в супереч постановам § 16-го орд. виб. що до кола виборчого з більших посїлостий як і з категорії промислу і торговлї має для невідомих цїлий остати тайною ц. к. староства без права реклямациї для загалу, чи вручене карти легітимацийної Зіськови Стерибахови, звісному махерови виборчому з Мединич, остаючому в слїдстві о § 98 з. к. уважає за річ каригідну і потягне ц. к. староство в Дрогобичи до одвічальности?

в) Чи Високе ц. к. правительсто готове есть що до фактів під IV) перевести строге слїдство, покарати виннних за свідоме фалшоване результату виборів до комісиї дня 18-го вересня 1903 в Дрогобичи, і чи супротив ноторичного вже не лиш в Галичинї але цїлій Австрії факту, що всї вибори в Дрогобичи відбувають ся надприродним способом, що слїдства судові виказали при виборах до ради державної з р. 1897 і 1900 пряму крадіж голосів на велику скалю, що вибори до ради державної з р. 1902 були переведені в подібний спосіб і що нові вибори до ради повітової суть лише дальшим тягом тої безкарної системи, яка в наругу законови і конституції в ц. к. старостві в Дрогобичи від раду літ практикує ся, — склоняє есть ц. к. правительство перевести вже раз персональні зміни в тім старостві, котрі би раз вже подібним явним беззаконностям конець положили?

г) Чи Високе ц. к. правительство во виду передвчасного і незаконного вибору делеґатів до вибору членів ради повітової в Дрогобича з курії сельскої ad I., і во виду незаконно через пофалшоване результату голосованя оголошеної і урядуючої комісиї при виборах повітових в Дрогобичи з курії сельскої дня 18-го вересня 1903 уважає доконаний і оголошений дня 18-го вересня с. р. вибір 9 членів до ради повітової в Дрогобичи з курії сельскої за важний і законний і чи розсїдивши подані факти, готове есть з уряду увеважнити сї вибори і наказати перевести нові неґальним способом.

——

3) **Інтерпеляция до ц. к. правительства** в справі заказу домокружної торговлї безрогами, внесена пос. д-ром Олесницким і тов.

Рескриптом з 27. марта 1903 ч. 24902 видало ц. к. намісництво заказ торговлї домокружної безрогами, котрий в цїлях ветеринарийно-поліцийних обмежує рух торговельний безрогами і стремить до того, щоб ґуртовні торговельники безрог не купували безрог по селах, а лише на ринках торгових і щоби тим способом улекшена була ветеринарийна контроля і узискана можність запобігненя пошестям у безрог.

Сей заказ сам собою оправданий переводять однак власти адміністрацийні в спосіб, котрий з одної сторони далеко йде по за границї властивої его цїли, а з другої стає для людности селяньскої вельми утяжливим і неоправдано прикрим.

Закон сей толкують згадані власти именно в той спосіб, що заборонюють по селах поодиноким властителям продавати безроги другим мешканцям того самого села на їх власний ужиток, а приневолюють — если один мешканець села хоче від другого на власний ужиток безрогу купити, — щоби оба ішли до міста на торг і доперва там акт купна-продажи довершали.

Позаяк таке сековане селяньскої людности в інтенциях згаданого на вступі рескрипту бути не могло,—для того підписані запитують ц. к. правительство, чи відоме ему таке толкованє сего рескрипту,— а рівночасно взивають ц. к. правительство о як найскорше поучене підвласних его органів, щоби на будуче такою хибною і нїчим неоправданою інтерпретациею заказу домокружної торговлї безрогами людности селяньскій трудностий в купнї-продажи безрог з рук до рук на власний ужиток на селї не дїлали.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Цар в Австриї.

Мірцштеґ. Ґр. Голуховский був вчера цїлий день на полюваню, наколи ґр. Ламсдорф працював від рана до полудня, по полудни обїздив околицю. Конференциї і дипльоматичні наради зачнуть ся доперва нині.

Петербург. Обговорюючи шенбрунські тости, „Бирж. Вѣд.“ зазначують, що від берлинського договора, коли то пером знищено все, що російский народ здобув був, не було так важної хвилї, як з'їзд двох монархів. Мир в Европі і мир на Балканї в раз на все зависимий від сих двох монархів і можна мати певність, що результатом конференциї обох монархів не буде дипльоматична просьба до Порти, але енерґічне жаданя, котре зробить кінець проливови крови на Балканї.

Угорска кріза.

Будапешт. Ґр. Куен одержав повідомленє, що цїсар застеріг собі порішенє его просьби о димісию до часу повороту до Відня. Куен візваний на авдиенцию на понеділок рано. На засїданє сойму в суботу не прийде жаден міністер. Говорять, що цїсар еще раз віддасть провізоричну управу Куенови.

Відень. Wiener allg. Ztg. доносить з двірских кругів, що цїсар взяв Куенови за зле се, що в середу не явив ся на двірскім снїданю в Шенбрунї. В найвисших кругах взяли Куенови за зле, що в соймі порушив промову Кербера і що в хвили, коли більшість переголосувала его, так легко скапітулював перед соймом.

Будапешт. Партия Кошута іменувала вчера бесїдників, котрі завтра мають в соймі промовляти в справі міністерского заряджена задержаня вислужених воаків в дальшій служби.

Македонїя.

Царгород. В військових кругах говорять, що редифи з Малої Азиї, котрих Туреччина тепер мобілїзує, мають бути ужиті не лиш яко резерва, але мають також заступити редифи I і II класи, котрі допускали ся надужить. Всї ті заряджена суть наслїдком напору держав.

Софія. Тисячі Македонців устроїло тут похід через місто. Дахи були декоровані чорними хоругвами, більша часть участників була убрана в жалібні строї, навіть дїти. В поході несено окрім чорних хоругов також образи, представляючі горючі міста. Похід минув дипльоматичні аґенції: австрийску, російску і німецку, а задержав ся перед анґлїйским посольством, де музика перестала грати, а участники стояли кілька мінут в мовчанцї. Вражене сей демонстрациї було величезне.

Білград. Болгарске правительство переводить масковану мобілїзацию, бо против дотеперішного звичаю скликує рекрутів вже в половинї жовтня.

Царгород. Порта ствердила в ноті розісланій до держав, що македоньскі комітети приготовляють зимову кампанію і що повстане ширить ся в цїлій Македонії.

Відень. Анґлїйский амбасадор мав вчера довшу конференцию в міністерстві заграничних справ, де мав зробити предложенє розширеня македоньскої програми.

Сербія.

Білград. Вчера вечером мав утворити ся радикальний кабінет. Начальником старого сторонництва радикаль ого лишить ся Сава Ґруїч, котрий обійме також президию в новім кабінетї.

Цар і анархісти.

Рим. Поліция арештувала 4 італійских анархістів в хвили, коли розліплювали на мурах плякати, протестуючі против візити царя.

Кріза в Анґлії.

Лондон. Кабінетова кріза протягає ся надсподївано і може навіть довести до упадку кабінету Вальфура, бо Вальфур не може знайти кандидатів до найважнїйших портфелїв: міністра війни і міністра кольоній.

Східна Азия.

Порт Артур. Урядовий дневник доносить, що комітет покликаний до опрацьованя орґанізациї для східної Азиї радив під проводом ґубернатора Алексеєва і заявив за цїлковитою самостійностию сих просторів.

Япан.

Лондон. „Таймс“ доносить з Токіо, що цїлком безосновні суть розширені в Европі поголоски, що Япан робить великі военні приготованя і що між народом ширить ся гораче бажане війни. Япан є мирно успособлений, але все готовий до війни.

Мароко.

Париж. Під позором, що житю Німців в Мароку грозить небезпеченьство, наказав султан всїм Німцям виїхати з краю. Опінія вказує на французске правительство, як укриту пружину сего акту.

НОВИНКИ.

——

— **Бісять ся, а самі не знають чому.** Наша статя: „Польский промисл а Русини“ викликала велике обуренє в русиноїдним „Dziennik-у polsk-im“ і дописувателю до краківскої „Reform-и“, хоч вимірувати не можна, чому іменно польский гакатист, що був автором дотичних заміток, так обурив ся на нас за наше розумне і оправдане становиско. Як звичайно дїє ся в усїх наших взаїмних відносинах з Поляками, польскі шо-

---

форму розвитку. В сему то і містить ся велике художнє значінне творчости К—го і головнїйша його заслуга перед рідним краєм.

Стверджуючи факт сего значіння, ми мусимо разом з тим визнати, що така незвичайна поява в поетичному сьвітї, як поезия К—го, не могла не розлити навкруги себе могутного духового впливу. Проміння правдивого сьвітла всюди створюють життя і такий-же вплив мала поезия К—го на його земляків: під її покровом повстають пригарні пісьні Гулака, художня белетристика Квітки і врешті, огняна творчість Шевченка, що заложив хвальний имн своїму вчителю. Під впливом К—го, в особах Шашкевича, Вагилевича і др. відроджуєть ся і галицько-українське письменство, що здібно розвивать ся протягом всього XIX віку. Одно слово, заходами К—го створилось цїле українське письменство, що зразу набуло собі шану своїми великими гідностями. В сему письменстві запанував реалізм, живий гумор і демократизм, внесені ще К—ним. Сполучуючи сї риси в своїх творах, а особливо в Енеїді, К—ий тим самим створив такий загально-народний тип, якого, після слів проф. Дашкевича, не було в XVIII в. і в „общерусской“ літературі. „К—ий немов здійснював той ідеал всенародного твору, який малює в наші дні для штуки Л. Толстой“. Так цїлком справедливо думає про письменницьку діяльність К—го видатний київський вчений і те-ж саме треба сказать про всю дальшу українську літературу, створіння якої обовязано творчому розуму К—го,..

Отже в яскравому сьвітлї встає перед нами ряд літературних заслуг К—го перед його вітчиною. Він оживив рідну творчість, він завів у нїй нові форми, він дав міцний ґрунт українській літературній мові, він відродив духовне життя України. Він, таким чином, став літературним реформатором своєї вітчини, ввів її в круг культурних націй і через те зайняв на Україні таке місце, як Данте в Італії, Пушкін в Росиї.

Зробивши таке діло, К—ий, вчинив надзвичайну національну послугу всій Україні. Після творів К—го і його наслїдників, в самобутности і здатности українського письменства до самостійного розвитку не може бути жадного сумнїву. Цїлий вік істнування української літератури доводить те як найясравійшим чином. За цїлий вік істнування піднесене К—им українське слово стало на міцний ґрунт і зробилось орґаном не тільки художньої, але й наукової творчости, притягаючи увагу інтелїґентних представників других націй.

За цїлий вік істнування наша література виробила національні форми мисли і почуття, в межах яких тільки й можливий розвій кожної нації. І через те-то, в даний час, всякий інтелїґентний Українець, що шукав розумового сьвітла, може багато знайти для себе в рідному своєму письменстві.

Будучи національною по формі, українська література являєть ся загально-людською по своїм поступовим завданням і цїлям. А будучи поступовою, вона тим самим уготовляє собі вічно-юне життя, бо не вимре те слово і той народ, на прапорі якого начертано себезабутню любов до чоловіка.

вінїсти нї трохи не хочуть бачити, що вони самі виробляють з Русинами, а за те лютять ся, коли Русини витягають з їх поведеня консеквенциї і не хочуть служити тим, що прикладають віж до горла рускоro народу. Польскі гакатисти не знають Русинів тодї, коли Русини домагають ся за свої таки грошї узнаня своїх національних прав і прав своєї мови, але коли йде о те, щоби з польских промисловців виросли нашим грошем великі фабриканти і богаті независимі купцї, тодї стає ся на становиску „крайовім“ і горлає ся на всї заставки, що йде о ратоване цїлого населеня без ріжницї народности і о чисто материяльну справу. Польска шляхта підупадає, отже політикам з-під вшехпольского стягу хотїло б ся заповнити міста і цїлий край новими польскими потентами, фабрикантами і купцями, що в практичній польскій роботї злюзують шляхту, а як ти Русине своїм грошем і своєю працею здвигнеш на своїх плечах великий „крайовий“ промисл, як накупиш ся з твого, кервовою працею зароблекого грошя лихий польский товар за високі грошї і наповниш — під терором крикiв о „ратованю пшемиелу“ — польскі кишенї, тодї польскі „przemysłowcy“ і „kupcy“, польске патріотичне міщанство викине тебе за обшивку і буде будувати „wyodrębnion y“ Галичину на твоїх карках.—Нехай нам при тім польскі патріотники не торочать голову, що їм йде о дрібних ремісників і дрібних купців, котрі тяжко працюють і ледво можуть удержати ся, але їм йде о великі промислові заводи, о такого князя Андреа Любомірского, що переводив яко презес центрального польского комітету послїдні вибори до сойму і парляменту, о таких панів, що у Львові вибирають Гломбінських et tutti quanti, о таких, що будують польскі памятники на Руси, о тих, що радї-б навіть повривати рускі вивіски на склепах та ведуть всю вшехпольску роботу на Руси і радї-б раз на все надати польский характер рускій Галичинї. Не в також правда і сьмішно виглядає, коли „Dziennik polski“ каже, що ми тим нашим становиском супропротив „крайової“ акциї шкодимо материяльно і власній суспільности, бо ми хочемо її розвинути промисл і торговлю, але свої, і коли руска суспільність навчить ся окликy „свій до свого“, тодї вона двигне ся материяльно і політично, а не тодї, коли буде під окликом „крайового“ патріотизму збогачувати тих, що над нею панують. А коли „Dziennik“ відносить, що рускій робітник працює преціньо по „крайових“ заводах і сам буде стояти лїпше, коли промисл піде до горя — то як-раз на тім нехай польскі гакатисти навчать ся, що рускім народом помітувати не вільно. Як руске „бидло“ показало торік шляхтї, що без его працї не буде нїчого із шляхотского панованя, так тепер три мілїони Русинів може показати мілїонам гакатистам, які мають злюзувати шляхту у вшехпольскій роботї, що без рускоro крейцаря не буде також нїчого з цїлої акциї здвигненя великого, нїбито краєвого промислу й „uprzymysłowienia“ та „usamodzielnienia“ краю. Хочуть панове Поляки, щоб ми в економії не робили ріжниці між польскими промисловцями а нами і нашими промисловцями та купцями, то нехай самі поступають інакше і не будують Польщі на Руси, а тодї і наше становиско може стати ся не ексклюзивним супротив акциї загального „uprzemysłowienia“, а —„красним.“

— **Многозначуща конфіската.** Львівска ц. к прокураторія сконфіскувала послїдне число „Свободи“ за уступи статї „Кат Руси“, де з нагоди відсловеня памятника короневи Ягайлови в Городку була критика того польскоro короля. Сконфіскувала она навіть такі уступи, де було наше сконстатоване факту історичного, признаного загально навіть польскими істориками від сорок нїт, або досадайший вислав характеризуючий Ягайла. Цїкава річ, чи ц. к. суд і сю конфіскату затвердить...

— **Лист з під Пруса.** Наші заробітчани з Прус пишуть чимало листів до своїх кревних і знакомих, де дуже вихваляють заробітки в Нїмеччинї. Нам надіслано до оголошеня один такий лист двох заробітчан з Васильковець, гусятинського повіту до одного сьвященника. Лист сей звучить: „Слава Ісусу Христу! Отче Духовний! Дякую Вам сердечно, щосьте нас на добру дорогу направили. Тепер Вам спишу пруску „біду“, що нас страшили нею наші громадскі старші, війт Венедикт Васильковский і заступник Петро Починайко. Ту є така біда, що робити треба, але не так, як в того всхриста в нашім селї від ночи до ночи за 20 крейцарів. Ми ту дістаємо на день 70 крейцарів і вікт такий, що я дома хиба йно на Великодні Сьвята тото їв, що ту дістаємо щодня. А робота така: від 5 ої рано до ½8-ої, о ½8 ої пів години спочинку на снїданок; далї від 8 ої до 11-ої робота і знов 2 години на обід; потім знов від 1 ої до ½5-ої год. робота і знов ½ години на підвечірок, а вкінци ще робота від 5-ої до 7-ої та ковець! Гей, брата рускі хлопи! Не бійте ся ви їхати до Прус на роботу! Заробите ту грошний, прогляднете сьвіта і навчате ся розуму! А посїпаків та лизунів паньских і жидівских не слухайте, що вони брешуть, будїм тут ріжуть і їсти не дають. Не вірте, брати рускі хлопи, паньским побрехачам і не бійте ся! Ту ще є в Прусах Сьвята Правда! То тілько в Галичинї Правда вмерла! Ту нема посїпаків, щоби людску кров ссали. Ту в Прусах нема пана ні хлопа, ту всї один нормають: вийде пан на поле і так само косить, як я, бідний хлоп. Ту не потребує бідний хлоп шапку здіймати перед паном тай по руках цїлувати. Ту кождий свій пан! Гей, ту край веселий, — дуже і богатий: все тане а робітник дорогий! От лишіть ся милі рускі брата: вже тому мі сяць як нас поїхало 7 парубків з села Васильковець. То нам кождому дав прускій пан по 24 марки за місяць, хату і вікт. Тосьмо відіслали до дому по 15 марок кождий, а по 9 лишили-сьмо собі на мундури. А в тих Васильківцях то я за рік заробив 24 марки і о своїм пісні завалку хліба, а ту в Пруса я заробив 24 марки за місяць і мяса що дня такий кавалок з'їм, як васильківского війта голеса. А нехай нїхто не йде за сьвідоцтвом до таких старшин, як в нашім селї є війт Венедикт Васильковский і заступник Петро Погинайко, але порадїть ся в „Народнім Комітетї“. Бо я, як мав їхати, то ходив 5 раз до громадского уряду за сьвідоцтвом, а вони мене страшили, що мене Пруси заріжуть або забють. Але я того не слухав. Товони зачали думати тай кажуть: „ходи на шинк, до Лейзора, то ми тобі виробимо там сьвідоцтво“. Пінов я з тим... заступником і з тим паньским війтом, то як зачали гань бами та нелїшками писати мені сьвідоцтво, то я прописав з ними 18 шісток. Но як мені не стало грошай, тай кажу: „ходіть вже, виробіть менї тото сьвідоцтво!“ Вийшли вони з шинку на гостинець; ледви поступили кілька кроків, а війт впав на каміне тай розбив си ніс, то так виглядав, як старий дїдько. А заступник впав в калабаню, обтаплав кожух, то так виглядав, як небоже сотворінє, що виїзло з болота. Тай війт каже до мене: „idź d) domu; jutro przyjdzisz!“ — На другий день йду знов до уряду. Приходжу, а менї кажуть: „дай 2 корони, то ми ти виробимо сьвідоцтво, а нїкому не кажи!“ А я тодї не мав 2 гелєри, не так 2 корони тай зачав казати: „бійте ся Бога, за навальчик паперу 2 корони хочете? Таже-сьте вчера прописали 18 шісток!“ А вони кажуть до мене: „марш дурню, хлопе, мудю! Тепер хоча вас їхати 10, а за тиждень поїде 20. То будете аїмецкий край обрабляти, а ту не буде кому робити.“ — Ой, брата мої, рускі хлопи. Щоби з їдного села виїхало 500, тоби не було кому робити за 20 крейцарів на Жидів і панів. Як Бог дасть доченати на другу весну, то ми вам покажемо дорогу до жатя. Вже досить робити за дурно, на Жиди тай пани. Підемо до Прус! То ту будете знати, що то значить, як то нема правди в нашім краю. Є правда, але для панів та Жидів а рускому хлопови вмерла Правда! Тепер просим дуже, будьте такі добрі, перепишіть тото все в ґазету, щоби на цїлий край знали, як ту в Прусах є. — Писали: *Михайло Мильский* і *Михайло Ващишин* з села Васильковець з повіту гусятинського.

— **До відома дирекциї ц. к. залїзниць державних у Львові.** Подає ся до відома дирекциї, що на шляху Львів-Стрий нема на стациях Щирець-стациа і Миколаїв-Дрогобиже рускої напису, хоч поміщене руских написий є унормоване міністерским розпорядженем. Так само має ся річ і в білетами їзди, котрих дирекция не хоче (!) замінити на тримовні помимо розпорядженя міністерства. — *Ів. Тим.*

— **З нагоди виборів до повітової ради в Теребовли** пишуть нам: Ц. к. комісар Шведзїцкий затирає руки, бо вибори делегатів відбувають ся по его задушевнім бажаню. Впрочім п. комісар не робить собі церемоній; де вибори йому не подобають ся, там він їх в короткій дорозї увенажная Так стало ся при виборі делегатів в Заздрости, Острівчику, Довгім. По переведеню поправи делеґати виходять вже „поржонди“ — такі, які п. Шведзїцкому по нутру. Не треба однак думати, що Шведзїцкому лежать справді на серци добро „повяту“ і тому так виборами інтересує ся: той п. Ш. машкає в домі, який закуплено з гроший фонду шпитального, що стоїть під зарядом повітового виділу а п. Ш. від многих лїт нїякого чиншу не платить. Може бути, що і на дальше чиншу платити не буде. — *Хома.*

— **Помогло!** Недавно, як певно пригадають собі наші читачі, уміщена була в „Дїлї“ допись із Вібрав п. заг. „Проч з гакатизмом на почтї!“ в якій наш допісувательвідкрив сьвітови обурюючий факт, що на почтї в тім руским містї всї написи лише в полскім і нїмецкім язицї, а нїгде й одної букви рускої! — Отже тепер доносить нам той сам допісуватель а ми з приятностию подаємо се до прилюдної відомости: „Дорогу Хв. Редакциї, що в кілька днїв по дописки „Проч з гакатизмом на почтї!“ я, зайшовши з срудкою на бобрецку почту побачив там написи уже і в рускій мові.“ — З того видко, що рускі написи в урядах почтових на Руси повинні бути, тай інакше год", бо преціньо рускій язик є краєвим, а коли де їх нема, то там спекулює ся на байдужність Русинів; мовляв: ануж Русини будуть мовчати і штучка вдасть ся... На жаль, Русини справді дуже богато безправств зносять мовчанкою, немовби галицка Русь була все ще під Польщею. Колиб не тая вічна пасивність Русинів, що позволяє тесати собі кілки на голові, наша Русь інакше би нині виглядала! У неї не було би вже сегодня известні написий руских, переписка всїх властий з Русинами і рускими громадами велась би лише по руски, по суди би цїле діловодство з рускими сторонами велось би по руски і т. д. Богато, дуже богато вини за нинїшне наше положене поносимо ми самі, тому ми не перестанемо клинкати раз-ураз до нашої суспільности: Не давай топтати свого права! Бережи его як ока в голові, а за кождо порушене его виступай рішучо і завзято а тим побідиш!

— **Фреквенция ц. к. політехнічної школи у Львові.** В 1902,3 році шкільнім після оголошеного звіту ректорату львівска політехніка мала минувшого року шк. слухачів: в зимовім 1027 а в лїтнім 930. Сї числа дїлились після видїлів: на видїлї інженерії враз з курсом ґеометрів 613 (543), будівництва на суши 51½ (34), будови машин 290 (289) і хемії технічної 63 (64). — Після уроджена було слухачів: з Галичини 803 (734), з Королївства польского і з Росиї 180 (160), з Познаньщини 10 (7), з Буковини 9 (7), з австр. Шлеска 6 (6) і по кількох з инших країв Австро-Угорщини і з деяких держав европейских. Після народности й віроісповіданя було: Поляків 917 (813), між тими 14 (7) греко-католиків, Жидів 105 (89); Русинів було: 57 (56), Жидів (яко народність жидівска) було 40 (48); решта: 7 (8) Чехів, 1 Аґличанин, 1 Німець, 2 Болгари і 1 Москаль. Із сей статистики замітні дві річи: перша, що львівска політехніка дала волю Жидам списувати народність жидівску, чого львівский університет, славний з польского шовінїзму, не позволив; на перший курс вписалась була більша половина Жидів за Поляків, а в другім курсї більша половина за Жидів (до рускої народности не признав ся анї один). Друга замітна для нас річ — то число греко-католиків було 71 (63) а з того: Русинів 57 (56) а Поляків 14 (7); здаєть ся в другім курсї деякі греко-католики переписали ся ва Русинів, бо число Поляків упало на половину а Русинів змінилось с одного. В порівнаню до загальної цифри слухачів на політехніцї число 57 (56) Русинів є невеличке, а все таки оно значить великий поступ в порівнаню з невеличе давнїми роками, коли то число Русинів не досягало навіть десятки.

— **О новій дефравдациї в польскій касї щадничій,** именно у Вісничу на Мазурщанї (о чім коротко було згадано в „Дїлї“ вчера) подає одна краківска часопись такі близші вісти: Дефіцит около 20.000 К виявив ся недавно при переводженю шконтра; сконстатовано, що той дефіцит не очинив ся зараз в остатнім часї, але ріс від довшого часу. На чолї каси стоїть асесида Сенковский а цїлий заряд спочивав у руках его приятеля, контролєра податкового, котрий був у одній особі директором, касиром і ліквідатором. Власти не вдали ся доси в сю справу, бо надзирателя рада і дирекция старають ся її делікатно значить затушувати. Згаданого контролєра податкового усунено з каси і здає ся задля тої справи віденський до Вісничу надінспектор податковий усуне его від чинностий контролєра в уряді податковім. — Найсвіжші вісти приносять ще такі близші дані про дефравдацию в касї вісничій (в бохенськім повіті): Каса вісничка ще молода, основана лише перед пяти роками. Контролєр податковий (на ім'я Заржицкий) вів інституцию спершу безплатно а опісля за ремунерацию 300 К. Рада надзираюча не могла навеличити ся его „посьвящення“. На щасте сего року один віцепрезес ради надзираючої (судовий ад'юнкт) завдавши собі труду перевести докладне шконтро книг і каси, викрив дуже погані річи з господарки Заржицкого. Звороти позичок відбирав і давав сторонам поквітованя, але гроші не вкладав до каси, а до своєї кишені. У самім віддїлї позичок здефравдував так 16.000 К. Стану відділу вкладок щадничих доси ще не розсліджено. На покрите дефіциту дала родина Заржицкого обезпечене на півдванадцятьморґовій посїлости а сам дефравдант засилив свою пенсию обезпечена на житє.

— **Самоубійство старшого комісаря залїзничого.** Позавчера в ночи казав ся на залїзничій стациї в Перемишлї під колеса поспішного поїзду і погиб на місци Володимирів Котурба, старший комісар державних залїзниць емеритований начальник огрівальні залїзничої в Перемишлї. Котурба від довшого часу запивав ся, попав у довги а вкінци допустив ся деяких неправильностий з зарядї фондів огрівальні. Не відкрите дефіциту конець і родина Котурби покрили шкоду фонду а дирекция залїзниць перед кількома місяцями перенесла Котурбу, яко нездібного до служби, в стан судочинку. Тимчасом виявило ся, що Котурба грішив також поза службою і сими днями мав ставити ся до переслухання в перемишлїм карнім суді в справі фальшівництва векслевого. Той ганьби нещасливий напогенець не міг стерпіти і покінчив самоубійством, полишаючи вдову й дїти. Кажуть, що колись, доки не впав у нагір пїянства, тїшив ся загальною симпатиєю серед своїх знакомих.

— **Огні.** В Самбірщинї від трох місяців огні так сказати-б на порядку дневнім; по огнях в Кільчичах (два рази) і в Корналовичах завдав огонь дальше в Мистковичах 4 будинки а в нїмецкій колонії Калинів-Кайзерсдорф згоріли (28. м. м.) 4 загороди; шкода там великa, бо один Німець потерпів на 5.800 К. Того самого дня горіло в Сокирничах а на другий день в Берегах.

— **Послїдні вісти.** Нині пополудни відбуває ся засїданє „Рускоro соймового клюбу“ в справі станиславівскоі ґімназиї. — Польскі гакатистичні дневники домагають ся, щоби замість (!) рускої ґімназиї указати обовязковий язик польский і рускій яко предмет у всїх ґімназиях. (На такий безличний виверт і підступ може здобути ся лише польска гаката!) — Д-р Кербер одержав від царя високий ордер Александра Невского.

— **Дрібні вісти.** В Довгополуцї коло Стрия померла дня 22 м. м. в 58. році життя Наталія Тимівницка, жена властителя Довгополуки. — У Львові вже в коротшім часї буде отворений італїйньскій конзулят для Галичини й Буковини. — В Берлинї відслонено позавчера памятник найславнїйшому нїмецкому композиторови опер Рихардови Ваґнерови (род. 1813. в Лайпцу, ум. 1883 в Венециї). — Вчера в полудне отворила у Львові склад морских риб фірма Ст. Марьевича в рынку; риби спроваджує ся що-дня в специальних ваґонах в ледовім спакованю. — — Памятник Костюшка у Львові стане мабуть не на Галицкій площи, як предкладав магістрат, але на ронді перед соймовим будинком; оногди зявила ся за тим також техвічна секция ради міста. — Капельмайстер львівскої опери Франц Спетріно одержав посаду другого капельмайстра в цїсарскій надворній опері у Відни; місце Спетріна у Львові має занять Італїянець Брунетто. — Курс для лїкарів до фізикатского іспиту на львівскім університетї зачне ся дня 5. с. м. — Фінансова комісия львівскої ради міскої затвердила проект нового контракту що-до аренди польского театру дотеперішнему директорови Павліковскому на дальші три роки. — На погорільців Золочева зложив бар. Ротшільд 5.000 К. — Шкарлатина панує в Рашеві.

Русини! Памятайте на Народний фонд і на українсько-русну бурсу в Новім Санчі!

— **З американьскої Руси.** Звертає ся увагу тих отців духовних, що мали би охоту виїхати до Злучених Держав півн. Америки, щоби не вибирали ся в дорогу без попереднього порозуміня з тутешною „Радою духовною“ і заїжджали як тодї, як пістануть письменне або телеґрафічне взване — інакше можуть паразити ся на те, що довгий час будуть мусїли сидїти без місця або і зовсїм жадної парохії не одержать. Всї дотичні письма належить посилати на руки секретаря ради духовної під адресою: Rev. St. Makar Mt. Carmel, Pa. U. S. of. America. — Від Рады духовної — Shamokin, Pa д. 30 серпня 1903. *о. Ів. Константкевич* предсїдатель, *о. Ст. Макар* секретар.

— **Пожарний „Сокіл“** в Тисьменици повіта товмацкого основано на філїяльних статутах „Сокола“ у Львові. Статут вже затверджений.

— **Кружок забавовий тов. рус. ремісників „Зоря“ у Львові** (ул. Краківска ч. 17.) устроює дня 3. н. ст. жовтня о год. 9 вечером вечеринкі з танцями. Вступ за запрошеньями. Вступ для членів 40 сот., для нечленів 60 сот. — *Комітет.*

— **З драм. тов. ім. Котлярєвского.** На послїдним засїданю виділу вибрано на місце пок. Ю. Ганкевича касиром Вп. Олену Гнатюкову (ул. св. Софії 9а) а на місце Вп. Ольги Журавінской вибрано секретарем товариства п. Івана Боднара (Францішканьска ч. 15. II.) Видїл товариства просить висилати всякі грошеві посилки на руки касирки а всї инші письма на руки голови тов. Вп. Ілярия Огоновского, площа Академічна, ч. 4.

— **Вчера жертв на „Русску Захоронку“:** А. Ласійчук 5 К, о. Матковский з Зарічча 4·40 К, А. Фрицкевич з Дрогобича 2 К, А. Микитин з Відня 2 К, Д. Марко з Тернополя 10 К, Н. М. Львів 1 К, І. Зарицкий Львів 1 К, Ревакевичева зі Львова 2 К, Волянська з Кракова 2 К, Стефановичева у Львові 1 К, В. Данилович з Жовкви 4 К, д-р Йосиф Мікницкий 5 К, о. Лукіян Січинський з Мшани 2 К, Роман Аванасієвич з Угнова 10 К, о. Мацанюк з Пушівки 2·25 К, Марія Бінецка у Львові 4 К, О. А. Мудрик 4 К, Ольга Барвінська 2 К, Вп. о. Чапельский 10 К.

— **На українську бурсу в Яворові жертвували:** о. Данило Бордевич 5 К, п. Фердинанд Пазр 5 К, д-р Осип Маковей 4 К, п. Теодор Прокопович 2 К, о. Йосиф Фоміс 10 К, д-р Гриневич 5 К, п. Іван Борис (Краків) 4 К, п. Юліян Романчук 10 К, п. Михайло Яценко (вкладна) 20 К, п. Іван Мацюк 1 К, о. Василь Загайкич (збірка) 11 К: о. Григорий Лев 1 К, о. Марин Литвинський 1 К, о. Іван Комінський 1 К, о. Матвійко Телон 1 К, п. Володимир Корольовець 5 пітий внесець) 1 К, о. Кирило Пасічинський 1 К, о. Кулїшовський 1 К, о. Волянко 1 К, о. Конарацкий 1 К, о. Василь Загаевич 1 К, о. Малярович 1 К, п. Н. К. 6 К, п. В. Турянська 2 К, о. Володимир Вербенець збірав з анафіету в Рогізні 2 К, а з стаци по церкві в Черчику 6 К, п. Конст. Малицка редакторка, зі складки своїх читачів „Дзвінка“ на бідну українську молодіж шкільну призначила 20 К, на бурсу в Яворові, п. Стефан Чорний 1 К. — Всїм Вп. жертводавцям складаю щире Спасо-Віг і прошу на далї не відмовляти своєї помочи, поперед усього тепер, коли злі духи намагають ся знищити сю молоду інституцию. Всякі датки прошу уміснно присилати від тепер на отсю адресу: Вп. о. Володимир Венгриновнч, парох у Наконечнім, п. Яворів. У всїх важних, головно безпровольчних справах наших, Бурси, Філії „Просвіти“, „Народному Дому“ і инших зволять інтересовані звертати ся попереду до сього щирого, ревного, дїяльного патріота; а теж пильну увагу звертати-му на розвиток молодих інституций в Яворові та по змозї підпомагати буду о. Венгриновича й докладати всяких старань, щоб почату роботу довести до успішного кінця. — *Юрий Кміт.*

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезоні маю честь повідомити Вповажн. Панів і Впр. Отців, що замовлені матеріяли на ґарнітури, обероки, роверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені мені роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всіх моїх Вп. Гостий з кождого огляду.

Остаю з правдивим поважанем

747 10 10 Василь Ґресяк.

Надіслане.

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошення до Уряду парохіяльного в Запонові п. Рогатин. 56 3 10

СПЕЦІЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

6. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Пакарська ч. 6. Телефон ч. 722.

562 8-48

ЛИПІЦ

в реставрації **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улица Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г ині 8-ій горячі снідання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15	кр.
Сікані легкі	12	„
Фляки	12	„
Ніжка теляча з хріном	10	„
Ковбаска з хріном	5	„
Кавяр	15	„
Обід в абонаменті	40	„

Всякі напитки в найліпших родах по найумереніших цінах; для певности, що походять з моєї реставрації даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків вподсмотрена кухня.

З високим поважанем

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшим виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи попаджує ся як найскорше і найдешевше. 4186

Особа в середнім віці, самітна, добра розумію ча господарство, глядає місця у сьвященника вдівця. Адрес: Іванна, Львів ул. Міцкевича, 18 в партері. Близша відомість у п-ї Микитишинової.

620 1—3

Пошукує лекції

на цілий рік прив. уч. VIII. кл. гімн. Може також з'орґанізувати хор, маючи до того відомости теоретичні, як і довшу практику. Зголошення: К. 600 Соснів, poste rest. 2—3

Укінчений семинарист

глядає лекції на провінції. Вимоги малі. Зголошення „Русин" Адм. Дїла. 2—

Учителька з кількаліткою практикою учительською, глядає посади. Ласкаві зголошення від: „Учителька" в Тернополи, poste restante. 611 2—5

Помешкане в руським домі для п. п. академиків ул. Пекарська ч. 9 партер. 1: 4-5

Бритви анґлійські і власного виробу, сцизорки і дамскі ножиці, прилади до голіня для тих, що не уміють голити ся (неможлива річ скалїчити ся), також спеціяльне острене і обтягане бритов, припоручає

АДОЛЬФ РАТИНҐЕР

ножівник

Львів, ул. Галицка ч. 15.

631 1—10

НОВО ОТВОРЕНИЙ

склад обувя власного виробу

під фірмою

ДАНИЛО ФЕДОРОВИЧ

у Львові, пл. Бернадинська ч. 2 а.

Поручає обувя у великім виборі, дуже елеґанцке, незвичайно трівке і по дуже низких цінах. Всякі замовлення виконує ся як найхутше. На міру вистане з провінції вужитий черевик

611 2—7

Подяка.

Неумолима смерть забрала з поміж нас 28 вересня с. р. найдорожчу і найліпшу жінку, матїр і сестру, бл. п. Наталію з Сироїдових Дякову в 28 році життя. В тім тяжкім горю одинокою відрадою для нас була численна участь ОО. Духовних, що зволили звеличати сумний обряд похоронний, та присутність щирих приятелїв, що не опускали Покійної в часі недуги аж до послїдної хвилї. Не могучи инакше відвдячитись, заявляємо отсею дорогою Всїм, що нас зволили потїшити в так прикрій хвилї життя, нашу найщирійшу подяку. Передовсїм дякуємо найщирійше Вам Впр. і Вєч. ОО. теперішні і давні Сусїди: Задорецкий з Гринева, Сінґалевич з Романова, Вп. Яримовичі з Шоломиї, Марчани з Николаєва, Левицький зі Звенигорода, Вп. Радкевичі з Гаїв, Задерковний з Відвик, Насальский з Лапаїнець, Вп. Королюки з Виписк. Дякуємо і еще раз дякуємо Вам Вєч. о. Бартків з Селиса за незвичайне гарне слово надгробне. Рівнож дякуємо найщирійше і не маємо слів признання для Вас, Вп. Панъство Душеки, і для Вас, Вп. Сабіно Клямкевичева, за Вашу непохитну приязнь і правдиво материнску опіку для Покійної, послїдну для Неї прислугу, а для нас відраду. Дякуємо і Вам сердечно, Вп. Панъство Бурбелї з Городиславич, і Вам, Вп. Панъство Камінськ, за Ваші труди і кроки. Вкінци дякуємо Вам Чч. Громадяни з Городиславич, і Вам Громадяни з Виписк, за Ваше щире серце і послїдну прислугу для Покійної. Нехай Всевишний нагородить Вам за все сторицею і береже Вас від всїляких злиднів.

Городиславичі, 1/X. 1903.

О. Йосиф Дяків, муж. *Зюня Дяків*, донечка. *Николай Сироїдів*, брат. *Мария Дяків*, матїр. 22 1 1

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярї (біля ул. Льва Сапіґа).

В Суботу 3 жовтня 1903.

Послїдна Субота.

Велике ґалеве представленє

Вступ цілого товариства.

Знижені цїни.

На загальне жадане П. Т. Публики останний раз

Засуджений на чортківскім острові (капітан Драйфус.)

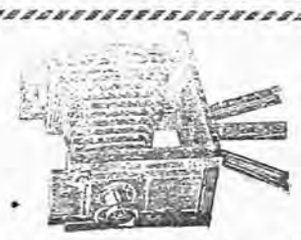
Велика сензаційна пантоміма.

Незадовго бенефіс родини їздців CIOTTI.

ЦІНИ МІСЦЬ: Ложа 10 К, партер 2 К, I. місце К. 1-20, II. місце 80 сот., ґалерия 40 сот.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли папору п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзница і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представлення. 568 1—7

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ

Львів, пл. Галицка 14.

Поручає аматорскі апарати фотоґрафічні так легкі до ужитя, що сейчас без найменших відомостий (з ґварантією) дуже гарні фотоґрафії може робити

На склад апарати **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a** орьвидзи Кодаки і т. п. На жадана продає ся на раты за доброю порукою.

Цїнники даром і оплачено.

Чисенні письма признания може переглянути в моїй торговли. 58 3—10

Мешканя до винайму:

5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Свистуска ч. 47. — 2 комнаті з кухнею на II. поверсї Підвале ч. д. 7 — Оба мешканя дуже дешево. Близша відомість в Товаристві „Просьвіта" Ринок ч. 10.

594 4—

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітні колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул, Коперника 5.

588 5 (2)

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і піяніна з первородних фабрик. 580 248—

Въ товаришьбѣ сенфѣ, коли кождый господарь потрѣбуе сенфарки в цѣнѣ, взартавно умову Вп. Господарь, що найлѣпшій, тревалій, выпробованій и самый подвозовь, що найбѣльше похвалюваній, а до того дуже дешевій

СѢКАРНѢ и МЛИНЫ КОВАЛЬСКИ

краёвє

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львовъ, Рынокъ 36

а именно:

Сѣкарнѣ СѢХ двоножій съ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН трыножій съ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН чотыроножій 2 колесами по кор. 59·60
Плуги ковальскій съ волосницею . . . по кор. 37·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готовкою за сѣкарнѣ достануть ще 5% опусту. Плуги продаютъ ся лишь за готовку безъ опусту. 482 103—7

ОПОВІЩЕНЄ.

Сим подаємо до приємної відомости, що

братя Шурми зі Скали

спілка різьбарско-малярско золотарска

построїли до тутешної величавої церкви прегарний Іконостас дубовий. Плян різьби як і мальованя обдуманий глубоко, стильовий; гадки сьміла, оригінальна; виконанє всьої роботи совїдне, праздиво майстереске. Іконостас творить ефектовну артистичну цїлість. Тож сьміло поручаємо згадану фірму, а до того і руську, кождому, хто лиш запотребує, а певно не заведе ся.

Скала 15 вересня 1903.

Александер Левицкий парох; *Дмитро Романюк, Дмитро Вовчук* і *Микола Модний*, комітетові.

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

МАҐАЗИН ФУТЕР

М. А. АВҐУСТИНА

у Львові, ул. Театральна ч. 7,

(напроти головного входу до костела катедрального.)

поручає всякого рода

футра, ґарнітури, шапки, верхи до футер і пр.

Боа в ріжних формах і ґатунках у величезнім виборі.

Цїнники на жадане даром і оплачено. 557 8 18

ВПРОСТ ДО ДИРЕКЦИЇ

ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,

різьби і золочене цїлих іконостасів, вівтарів, ківотів, проповідниць, тетраподів і пр. дальше внутрішне мальованє стін церковних, як також

ОБРАЗИ СЬВІТСКІ

до комнат, портрети олійні і кредкові з натури і фотоґрафії, пляни на церкви і каплицї і пр. виконує красно і артистично

ОДИНОКЕ РУСЬКЕ

ТОВАРИСТВО

для розвою руської штуки

у Львові, Рынок ч. 34 II. п.

За виконані роботи товариство ґарантує.

Замовлєня приймає виключно лиш Дирекция Товариства у Львові і Товариство не послугує ся нїякими аґентами.

Товариство не послугує ся аґентами.

З ЗАМОВЛЕНЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЬ — ТОВАРИСТВА — ЛЬВІВ — РИНОК, Ч. 34, II. ПОВ.

87 13—20

ГАЙДАМАКЪ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, улиця Батория ч. 24. II. поверх.

Важне для сьпіваків і хорів читальняних!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта" збірник народних пісень під нотами на чотири голоси складений проф. Філяретом Колессою. Сей збірник складає ся з двох частий по 24 ріжних пісень; В першій части суть помішені пісні для хору мужеского а в другій для хору мішаного.

Сей збірник можна набути **тілько** по надісланю належитости 2 кор. 50 сот. і на оплату почти 25 сот., разом 2 кор. 75 сот. в Канцелярії Товариства „Просьвіта" у Львові

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 вїґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

179 2—3 П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель Іваничани.

Не має значіня назвиско „Singer"

обіч солїдних фабрик машин до шитя: „PFAFF", „Biesolt et Locke", „Kayser", „Gritzner", котрі не стидають ся своїх виробів і уміщують на них власну фірму. Лише фабрики підрядної вартости покривають свою тандиту написию „Singer" та при помочи вліяливих аґентів натручують П. Т. Публицї за дорогі гроші свою лихоту під назвою оригінальних машин. Торговля, що має добрі товари і умірені цїни, не може висилати аґентів. Добра машина до гафту а заразом і до шитя коштує в моїй торговли 65 зр. на раты, Central Bobbin 70 зр.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ

519 **механік і спеціяліст**

Львів, Готель Жоржа.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР"

стовариша зареєстр. а обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на раты до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі" від огню.
УДЇЛ	членьский виносять 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер" і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.
Інформацій	в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Чорнявської. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосафа Данилюка.

Ч. 212. Львів, Субота 20 Вересня (3 Жовтня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрации „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

„Nowa placówka na wschodnich kresach'

або

Рівноправність Русинів.

[Стаття надіслана.]

Розпорядженем міністерства просьвіти з дня 17. червня с. р. ч. 18567. отворено з сим роком шкільним реальну школу в Снятині, котру польскі дневники майже всїх відтіний назвали „nową placówkę na wschodnich kresach".

Що ся нова школа в справдї якимсь особлившим дарунком не для населення східної Галичини, тим менше для руского населення, а лише для Поляк в та що вона має якусь особлившу задачу бути більше пляцфукою ніж школою, виходить навіть уже з самого змісту міністерского розпорядження.

Розпорядженє се, як відомо, вже наперед запевнює правильну науку релїґії двом краєвим віроісповіданям, до котрих належать упривілейований в краю народ польский, назначуючи учителеви рим. кат. релїґії 566 К, а мойсеєвої 266 К річної ремунерациї. Що більше: міністерске розпорядженє вже дня 17. червня 1903 р. системізує заздалегідь посаду рим. кат. катехита від 1. вересня 1909., отже на шість літ наперед! Лише **о науцї гр. кат. релїґії, о ремунерациї за тую науку, о системізованю посади гр. кат. катехита — анї чичирк!**

І се стало ся в конституцийній Австрії, де руска народність і руска церков є рівноуправнені; розпорядженє видано для школи, котру завладає ся на рускій земли серед чисто руского населення; а видав єго міністер, котрий мусить чейже знати так конституцию австрийску як і ґеоґрафию та статистику австрийских країв, — до того ще міністер, котрий уходить за „прихильника Русинів!"

Але роздивім ся ще в окремих законах, розпорадженях, приписах; може для найновійшого розпорядженя прихильного до Русинів міністра просьвіти найде ся в них яке оправдане.

Отже § 4 державного закона з д. 20 червня 1872. (В. з. д. ч. 86) постановляє, що „правильне удїлюване науки релїґії в учительских семинариях і в середних школах має бути запевнене кождому віроісповіданю, до котрого у всїх класах в котрих учать релїґії обовязково, належить найменше 20 учеників." Де нема навіть 20 учеників якогось віроісповіданя, там дотична церковна чи віроісповідна власть має по мисли § 2 закона з д. 25 мая 1868. (В. з. к. ч. 48) обовязок постарати ся о науку релїґії для своїх вибраних, але державний фонд не виплачує за тую науку жадної ремунерациї.

В сїм послїднім разї по мисли розпоряджения міністер. з д 24 липня 1874 ч. 4085 в піврічних свідоцтвах замість ноти з науки релїґії записує ся фактичний стан річи, що для учеників дотичного віроісповіданя не подавало ся в школї релїґії. Але ученикови вільно виказати ся приватним свідоцтвом знаного учительскому аборови віродостойного учителя релїґії, а тогдї записує ся в свідоцтві шкільнім ноту, видану тим учителем, однако з виразною увагою, що вона походить від „приватного учителя релїґії"; така нота не має впливу на клясифікацию.

На підставі наведеного в горі закону з р. 1872 установлена є така практика. Коли по укінчених записах в середній школї окаже ся, що найшло ся в школї що найменше 20 учеників якогось віроісповіданя, тогдї дирекция школи доносить о тім краєвій власти шкільній, а ся настановляє учителя релїґії для дотичного віроісповіданя і визначає єму ремунерацию, котру з кінцем року шкільного заникає ся, поки по нових записах не покаже ся, що число учеників дотичного віроісповіданя не спало понизше 20.

Як же випадало б. міністрови поступити при заложеню нової школи реальної в Снятинї з уваги за ті доси обовязуючі закони і розпорядженя?... Відповідь на се питанє для кождого чейже ясна. П. міністер так само, як не міг наперед знати, чи запише ся до нової школи 20 учеників рускої обряду, так і не міг знати, чи запише ся по 20 учеників рим.-кат. і мойсеєвої релїґії; він не може навіть знати, чи й до року 1909 збере ся в тій школї по 20 учеників римо-кат. обряду або „брацї мойжешовего", — хоч і як імовірною є така евентуальність. Отже треба було або по мисли закону з р. 1872. ждати аж до записів і опісля — на підставі доконаних записів — показначувати учителїв релїґії і ремунерациї для них, або, скоро вже саму імовірність взяло ся за підставу, тогдї не забувати й на другу народність, на руску, та на її обряд. Тимчасом п. міністер не забув навіть на „брацї мойжешовего", а забув на корінне населенє східної Галичини і зокрема снятиньского кута! А вже системізованем рим. кат. катехитури, задекретованим цїлих шість літ наперед, таки сам зазначив бажаний характер нової снятиньскої школи, характер „пляцфуки на всходніх кресах"!

Нехай же тепер схоче хто з Русинів сумнївати ся ще о фактичній „рівноправности" Русинів в Австрії, о прихильности і справедливости рішаючих чинників супротив Русинів! Чейже досить уже доказів, що о права наші мусимо бороти ся на кождім кроцї, а побіди можемо надіяти ся лише у власних силах.

Пр.

Успіхи тирольских Італїйців.

Національна борба між замешкуючими Австрию народами, що, поки радить парламент, концентрує ся в центральнім законодатнім тїлї і спиняє правильне єго функціонованє, не менше прикро дає ся в знаки й поодиноким краєвим соймам. З виїмкою чотирох краєвих соймів: долїшно- і горішноавстрийского, солоногородского та форальберского, котрі мають те виїмкове щастє, що громадять заступників лише одної народности, — у всїх прочих краєвих соймах ведуть ся тривалі національні борби.

Видовищем такої борби є й сойм тирольский, в котрім заселюючі полудневу часть Тиролю, або т. зв. „Трентіно", Італїйці спорять з Нїмцями, що замешкують північну: більшу і богатшу часть Тиролю. Коли однак в инших соймах — по части з виїмкою може моравского — національна борба дуже ще далека до якої небудь розвязки та полагоди, то в Тиролю удало ся Італїйцям консеквентною борбою довести до того, що так правительство було приневолене заінтересувати ся серіозно справою, як і тирольскі Нїмцї показали чимало уступчивости й навязали були минулої каденциї переговори з репрезентантами Італїйців, оферуючи їм значні уступки за залишенє борби в краєвім соймі.

Під знаком полагодженя справи італїйского Трентіна зачала ся також і теперішна сесия тирольского сойму. І що характеристичне, так се, що ініциятиву в сїм дїлї взяло на себе те саме правительство, котре в Галичинї анї не думає вглянути в невиносне положенє руского народу, та устами свого намісника, барона Шварценава, виложило перед сойм свою програму в полуднево-тирольскій справі.

Справдї правительство згладнює єго речник, барон Шварценав, стоять і дальше на первіснім становищи: адміністративної одноцїльности і неділимости краю, однак все таки вступна промова намісника, виголошена при відчиненю соймової сесиї, в котрій то промові виложено згадану програму, оферує Італїйцям за цїну залишенє згладнює завішенє їхних ультра-автономістичних постулятів далеко сягаючі здобутки на економічнім поли, котрі в разї їх переведенє рішучо вплинуть на зміну положенє трентиньских Італїйців, а тим самим й змінять їх силові відносини до Нїмців.

Головне именно жерело автономістичних стремлїнь Трентіна добачує правительство згладно намісник бар. Шварценав в економічній відсталости італїйскої части краю в прирівнаню до нїмецкої. Досить сказати, що коли італїйска часть Тиролю числить 42% всего краєвого населенія, так що до податків безпосередних оплачуваних нею, репрезентує вона ледви четвертину сеї суми, що вливає з цїлого краю. До того муніципальні відносини в Трентінї дуже сумні. В одній третинї тамошних громад додатки місцеві сягають до 300% безпосередних податків, одна четвертина сбгавле свої видатки аж 400% місцевим додатком, а є навіть такі громади, де місцеві додатки доходять до нечуваної висоти 1.000%. Такі відносини виробили в населеню Трентіна почутє упосліджена і занедбання супротив богатого нїмецкого Тиролю. Намісник „не приписує однак нїякої вини" соймови, але натуральному розвиткови економічно суспільних обставин. Правительство хоче однак взяти ся до рішучої санациї економічного положенія Трентіна.

Цїлию сеї акциї буде з одного боку знайти для населенія нові жерела доходів а давні уліпшити, з другого боку уникати накладанія усяких нових тягарів. Щоби осягнути піднесенє продуктивности краю, правительство піднимає плянову акцию для піддвигненя промислу, головно-ж занепавшого шовковництва як і возме ся до рільничих мелїорациї на більші розміри. Вкінци переведе правительство санацию громадских фінансових відносин. Як висказав ся барон Шварценав, має се бути велика акция в новочаснім економічно-політичнім змислї..

В замін однак за так далеко йдучі інвестициї правительство жадає — як вже сказано — щоби Італїйцї виключили з своїх постулятів ті, котрих правительство не може допустити з огляду на краєву недїлимість і на „добро держави"(?). Именно розходить ся тутки о поділ тирольского сойму на дві національні курії з правом самостійного буджету На се правительство не може згодити ся. Та правительство дає Італїйцям можність аккомодувати ся до єго становища, бо готове забезпечити і без сего поділу сойму Трентінови всї користи, які Італїйцї думають осягнути через поділ. Се відносить ся і що до біжучих та постійних видатків і вкладів. Що до них, то може бути установлений постійний ключ для розділу краєвих видатків між обі части краю. А на се згодить ся і нїмецка сторона сойму.

Ось так представляє ся програма правительства що до полагоди італїйскої справи в Тиролю. Виголосив єї з свого уряду бар. Шварценав, та надто характеристичне в ній затихомирюване політичних змагань економічними користями, щоби не розпізнати єї автора в д-рі Керберї. Чи центральному правительству дасть ся тим робом поладнати третиньску справу і затихомирити Італїйців раз на все, щоби вони аж виреклися думки про автономію, дуже можна сумнївати ся. З другого боку річ дуже можлива, що Італїйцї супротив так великих їм оферованих користий, ввійдуть в торги і на якийсь час, поки не дістануть всего, що дасть ся виторгувати, завісять свою рішучу борбу за поділ Тиролю.

В кождім разї однак трентиньскі Італїйцї можуть почванити ся не аби якими успіхами. Їх національна борба — ведена з політичною съмілівостию, рішучостию і непохитною консеквенциею, що знаменують італїйских соймових представників як високо вироблених політично мужів, котрі свідомі великої одвічальности за свою тактику перед народом і єго будучиною та протягом цїлих десятиліть не дали ся звести з вибраної раз опозиційної дороги нїякими хитрощами нї погрозами противників та правительства — приневолила до уступов не тілько самих тирольских Нїмців, котрі вже годили ся навіть на далеко сягаючі зміни в статутї краєвім, але змусила і правительство, полагоду італїйскої справи зробити осею єго краєвої політики в Тиролю. І коли би навіть Італїйцї поки-що вирекли ся дальших своїх змагань, а вдовольнили ся уступками правительства, то все-ж сї уступки треба вважати великим і богатим в наслїдки сукцесом їх консеквентної опозиції. На трентиньских Італїйцях можна переконати ся, які успіхи дає систематична і ясна та рішуча опозиційна політика поневоленій меншости.

Справи заграничні.

Цар в Австрії.

Вчера Ламсдорф і Ґолуховский цїлий день дуже пильно конферували. Пополудни і вечером наради відбувались дальше. Завтра перед виїздом з Мірцштеґу цар прийме Ґолуховского, а цїсар Ламсдорфа на специяльній авдиенциї. Загально говорять, що лише македонська справа є предметом конференций обох міністрів. Найтяжшою точкою нарад є справа средств контролї, котрі позволили би стверднти, чи Туреччина совісно перевела поручені їй реформи. Росийска дипльоматия має бути обурена на Болгарию, котра утруднює удержанє мира на Балканї.

Zeit доносить, що цїлию нарад є недопустити до того, аби з весною революция в Македонії вибухла на ново, бо в такім случаю рух обняв би цїлий Балкан.

Окрім македонської справи, з'їзд може має також на цїли усунути непорозуміне яке між нїмецким а росийским двором викликала послїдна подорож царя до Франциї. Мають бути також обговорені відносини в Сербії, котрими цар дуже невдоволений.

Анґлїйскі дневники обговорюють прихильно тоасти обох монархів і висказують гадку, що прочі держави повинні підперти їх акцию. „Таймс" потерпає лише, що як Австрия і Росия енерґічнїйше не напруть на Туреччину і не зроблять доповняючих предложень, то цїла ся акция Македонців не вдоволить.

Росийскі дневники приписують з'їздови величезне значенє і висказують, що македонська справа буде вдоволяюче і дефінітивно полагоджена через переведенє проекту реформ опираючих ся на status quo.

Чи оптимізм дневників і дипльоматичних кругів, котрі з таким ентузиязмом обговорюють з'їзд обох монархів, чи они дійсно заведуть на Балканї тревалий спокій і мир, можемо сумнївати ся. Великий ентузиязм викликало предтим оголошенє предложених Австриєю і Росиєю реформ, котрі мали Македонців утихомирити. Відповідию на сей проект була революция, котра Македонію перемінила в одно велике згарище. Що урадили в Мірцштеґу, того і „найлїпше інформовані круги" еще не знають. Одно лиш є певною річию, що в Мірцштеґу рішали без третого, котрий в цїлій справі має найбільший голос — именно без македонських повстанців. Передовсїм треба було їх спитати, за яку цїну они зложать оружие. Що ся цїна не може бути малою, доказує оголошена в Daily Mail розмова з одним провідником македонської орґанізациї. „Коли — сказав він — стріча обох монархів не принесе пожаданих результатів для Македонії, то сьвіт буде сьвідком такої різні, пожежи і девастациї краю, супротив котрих нинїшні звірства турецкі суть дитинячою забавкою. Туреччина буде мусїла уступити." Сарафов прямо кпить собі з дотеперішної акциї дипльоматичної і з всїх нарад, які в македонській справі доси відбувались. Він стоїть на становищи: „Нехай собі радять, а ми своє будемо дальше робити, аж осягнемо нашу цїль."

Зміни ґубернаторів.

З Петербурґа доносять, що по уступленю Драґомірова зі становища київского ґенерал-ґубернатора, порішено в Петербурзї віддїлити в сїм окрузї власть цивільну від військової, як се в 1862 роцї зроблено в „королївстві" польскім. Цивільним ґенерал-ґубернатором має бути іменований бувший оберполїцмайстер варшавский, а теперішний директор полїциї в Петербурзї, ґенерал Кляйбельс. Головним командантом військ київского ґенерал-ґубернаторства шеф ґенерального штабу і помічник команданта військ варшавского округа, ґенерал Пузиревский. В часї послїдних маневрів під Влодавою цар сказав Пузиревскому, що займенує єго військовим ґенерал-ґубернатором в Київі. Номінацию сю уважають за певну.

Перенесенє Пузиревского, котрого по Драґомірові уважають за найлїпшого стратеґа, до Київа уважають за перекиненє фронту зверненого против Прус, на австрийский фронт. На скілько однак сї здогади справдиві, покаже будучність.

Також варшавский ґенерал-ґубернатор Чертков має уступити, а на єго місце має прийти шеф корпусу жандармериї, товариш міністра внутрішних справ, бувший ґубернатор Вильни фон Валь.

Справи австро-угорскі.

Угорска криза.

З Будапешту доносять, що тепер лише два угорскі політяки мають виглади одержанє місиї утвореня нового кабінету: Кольоман Сейль і Юлій Андраші. Сейль не хоче вертати до активного житя політичного. Приятелї стараються намовити єго, аби назад вернув до політичної акциї. Лібералне сторонництво ухвалило на нинїшнім засіданю сойму заявити, що як довго правительство не уконституує ся, так довго сторонництво не буде вдавати ся в меритричні наради. В лібералнім сторонництві намірають не позволити опозициї на отворене дискусиї безпроволочним замкненем засіданя. Опозиция намірає на нинїшнім засіданю остро ударити на правительство в військовій справі. Посли з Семигороду мають виступати з обжалуванем против румуньских попів за се, що они з проповідниць взивали рекрутів, аби добровільно ставили ся до чинної служби військової. З Семигороду дійсно зголошуєсь добровільно дуже богато рекрутів.

„БОРАСОН" і **мило борасонове** необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дроґерії і лїпші торговлї, або просто з головного складу: **Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана.** — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19715—20

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Наслїдки стану ex lex якось не дуже дають ся відчувати в доходах з податків. Від 1 сїчня до кінця вересня с. р. в порівнаню з тим самим періодом минувшого року видано лише о 2,500.000 К менше.

Аґітация в войску.

Будапешт. В касарнях IV. дїльниці знайдено між воякамн богато проклямацій анархїстичного змісту і взагалї підбурюючого. Заряджено дуже строге слїдство, аби викрити, хто і в який спосіб розкинув між воякамн сї відозви.

Російські приготовання.

Льондон. В порті Артура будують касарнї для 50 тисячів російского війска, котре прийшло для скріпленя місцевого ґарнїзону.

Македонїя.

Царгород. Офіцияльна телеґрама турецка з *солуньского вілаєту* доносить, що віддїли повстанців, котрі продерли ся з Болгарії, перервали в кількох місцях телеґрафічні дроти і старали ся в кількох місцях при помочи бомб викликати огонь. Сї напади відперто.

Софія. На полудньово-західній граници Болгарії, коло місцевости Кратово 5 ватаг повстанців заатакувало 800 Турків, котрі вже мають великі страти.

Будапешт. Слїдство заряджене з причини арештованя аґента Сарафова, Недельковича виказало, що в полудневій Угорщинї болгарскі емісарі розвинули дуже живу аґітацию в користь македоньского руху.

Царгород. Порта доручила амбасадорам ноту, в котрій запевняє, що правильні війска турецкі нїколи не брали участи в мордах і рабунках.

Відень. Оден знаток турецких відносин до носить до Deutsche Ztg., що поголоски о великій армії турецкій в Македонії суть перебольшені. Туреччина може вислати до Македонії найбільше 180.000 вояків, бо в турецкій армії брак офіцерів і всякого материялу. Болгария, розпочинаючи війну з Туреччиною, не була би засуджена на безусловний погром, але противно, її армія могла би легко побідити.

Царгород. Туреччина змобілїзувала досї 315 баталїонів редифів. В часї грецкої війни в 1897 р. було змобілїзованих лише 208 баталїонів.

Ялан в Кореї.

Лондон. Бюро Райтера довідує ся з японьского посольства в Лондонї, що вість о висилцї японьского війска до Кореї є правдива, але сему фактови не треба надавати жадного значеня, бо і загальне успособленє на Сходї є спокійне.

НОВИНКИ.

— **Польский бойкот зглядом Русинів.** До нашої редакциї попало отсе письмо, видане польским тов. ґімнастичним „Sokół“ в Старім Самборі під адресою свого „друга“ Тадея Поплавского, властителя дібр в Турім. Звучить оно дословно: Doszło do wiadomości wydziału tutejszego tow. gimn. Sokół, że Szanowny Druh w sprawach sądowych poruczył zastępstwo prawne adwokatowi Rusinowi dr. Kormoszowi w Przemyślu, a co gorsza, że Szanowny Druh zezwala pisma sądowe tyczące się jego spraw sporządzać w języku ruskim. Wytyka się to Szanownemu Druhowi, że jako Polak patryota oddał sprawy sądowe adwokatowi Rusinowi znanemu wrogowi wszystkiego co polskie zwłaszcza że nie brak nam adwokatów Polaków. Upraszamy przeto Szanownego Druha, by w najkrotszym czasie oddał zastępstwo prawne innemu adwokatowi Polakowi, gdyby to było niemożliwem skłonił d-ra Kormosza do używania polskiego języka w pismach wystosowanych w imieniu jego do wszelkich władz naszych. — Czołem! Prezes: *Rogoda*. Sekretarz: *Elektorowicz*. Для руского загалу сей документ повинен бути вказівкою, як нам треба полагоджувати внальтічні урядові справи, так щоби часті доси покликн в нашій пресї що-до уживаня рускої мови та попираня при тій нагоді лише руских дорадників правників були на будуче зличні.

— **Швіндель з галицким цукром і „przemysłowieniem kraju.“** Починає поволи виходити на верх, що цїлий крик о ратованю крайового пшеницлу був звичайним купецким маневром, зааранжованим в інтересі пшеворскої фабрики кн. Любомірского на те, щоб фабрика могла дістати ся на корисних условиях до загально австрийского картелю — бо ось-що пише в тій справі вчерашній „Nowy Wiek“: „Добре поінформовані заневняють, що цїла кампанія о пшеворский цукор була по просту „шопкою“, що від деякого часу ведуть ся пересправи між Хропіном (величезна фабрика цукру на Моравії) а Пшеворском в справі приступленя пшеворскої фабрики до цукрового картелю та що увесь алярм о пшеворский цукор (і „ratowanie krajowego przemysłu — додаємо від себе) зааранжований зручно в пресї і краю, не-мав нїчого другого на метї, як тілько узискане від Хропіна як найкорисніїших условин. За пару днїв отже, як пересправи дійдуть до кінця, новіе зовсїм иншим вітром, стануть греміти трїюмфальні сурми на знак побіди над картелем чужих фабрикантів, приневолених до уступок, а край буде і дальше, як до тепер, споживати цукор чеський і нїмецкий. Ми зовсїм щиро — жалуе ся „Nowy Wiek“ — підпирали патріотичну акцию і було-б зле якби нас ужито „do napędzania pieniędzy do kieszeni magnatowi.“ — Осьтак виглядає гармідер з Пшеворском і „крайовим пшемисл-ом“; кількох польских панків веде собі інтерес, а ти руский консументе давай ся водити за ніс і слухай ще криків, що не хочеш „ratować przemysłu krajowego“. Характеристичне при тім, що навіть і самі польскі фірми не кваплять ся дуже побирати цукор від „крайової“ фірми, бо такий „Związek handlowy spółek rolniczych“ сам закупив цукор на кампанію до кінця серпня 1904 в фабриці цукру в Хропінї і доперва нїбито другу половину замовив в Пшеворску — як і взагалї Хропін покрив вже $^3/_4$ всеї цукрової консумциї Галичинновоїм цукром. Гарно справились польскі купцї і промисловцї з ратованем „крайового пшемислу“...

— **Галицка рівноправність рускоґо язика.** Що днини маємо повно доказів, як деякі ц. к. урядники в рускій части краю розуміють рівноправність рускоґо язика, як не тільно уперто не хотять говорити по руски з рускими сторонами, але ще й злостять ся за руску мову і руске письмо та позволяють собі криків і грубостий. Оттак доносять нам, що д. 26 вересня с. р. п. Н. П. нападав на почтї в Могильницї в повітї теребовельскім чек виповнений по руски, а панї почтарка стала викрикувати, „длячеґо пан випелняє чек в єдинку незрозумялим“, та виводила, що після розпорядженя чеки можуть бути виповнені лише по польски або нїмецки. Аж може за якої пів години надійшов почтовий помічник і при его помочи п. почтарка зволила вкінци принятн чек і ґроші. А знов д. 30 вересня с. р. на почтї в Краснім надавав селянин телеґраму, котру на его просьбу уложив і написав ему по руски п. М. Л. Але урядник — зве ся він Русїн і має бути таки навіть рускоґо роду — не хотїв принятн телеґрами, бо — каже — він не знає телеґрафічної стациї „Радехів“, лише „Радзехуф“. Тогдї п. М. Л сам пішов надати тую телеґраму; але урядник на чемну увагу, що „Радехів“ є руска назва „Радзехова“ став кидати ся і кричати, що він „не зна такей стациї“. І знов треба було аж інтервенциї самого почтмайстра, щоби телеґраму вислати. Ми у всіх таких випадках радимо удавати ся зараз з жалобою до дотичної власти, але з другої сторони маємо також і право домагати ся, щоби тї власти раз уже енерґічно покпали конець такій самоволи урядників.

— **Жебранина по урядах** на польскі народові і тим подібні цїли стає в послїдних часах нестерпною язвою. Можуть собі польскі верховоди видумувати всякі складки до вподоби, але не мають найменшої претенсиї наприкрити ся з ними Русинам, а вже нїяк не сьміють чинити сего по урядах. Тимчасом у нас, в тій польскій „дзельницї“ увижають ся по всїх урядах, так приватних, як автономічних і навіть державних, всякі неможливі колектанти і жебрають безнастанно то на „косцюлки“, „каплички“, або на „мацержи“, „осьвяти“ і все те, що служить до скріпленя Польщі на Русн. Сими днями ходять по бюрах львівских судів дві польскі черницї і збирають на „косцюл“ в Брянцях коло Бібрки. Колиж який урядник-Русин відкаже ся з жертвою на цїль зовсїм злишну, бо лише польскою гакатою видуману, роблять дивовижні міни, а часто позволяють собі на „сьвяте обурене“. Так само не замикають ся двері по урядах від колектантів на погорільців міста Золочева. На таку, справдї добродійну цїль нїхто не пожалїв би своєї лепти, колиж бо золочівскі погорільцї не мають з тими складками нїчого спільного, бо на дїлї колектантки збирають жертви на „товариство школи людової“, як се видко з червоно-білих таблиць з написями T. S. L., які вони носять з собою — отже делїкатно сказавши, аґітатори Польщі на Русн надуживають публичної добродійности і то в льокалях урядових, де для нечистих цїл не повинно бути місця. Супротив сего управи всїх урядів повинні заборонити рішучо жебранину на публичні цїли по бюрах, коли справдї тоті уряди призначені до полагоджуваня точно означених справ а не до попираня шовінїстичних забагів польских геґемонів або таки очивидних обманьств.

— **Брехнї польскої преси.** Польска преса не може прожити дня, щоб не набрехати на Русинів. Як далеко посуває ся при тім в своїй несовісности, видко між иншим з того, що навіть вступні статї пише ся тям проти Русинів на основі „фактів“, котрі або перекручено або цїлком не істнували. Так у вчерашній „Narodówe-ї“ написатано у вступній статї, що не можна дати Русинам нової ґімназії, бо от в такім Перемишлї підчас демонстрациї з нагоди „собранія Качковян“ ученики тамошньої рускої ґімназії нападали на поважних старих людий навіть і з-поміж рускої інтеліґенциї. Як безличною є брехня Narodówk и, є хотби само справоздане з названих зборів в „Галичанинѣ“, де сконстатовано, що між демонстрантами були академіки, але не було ні одного ученика рускої ґімназії, бо дир. Цеглинський не тілько держав учеників в ґімназії до 1-ої годинн і заказав їм участи в демонстрациї, але ще й по полудни особисто водив молодїж на прогульку за місто, щоб відтягнути її від участи в демонстрациях. Так отже ні одного ґімназияльного ученика не було на демонстрациї — та се не вадить Narodówe-ї не тілько зброхати, але й ще написати на такім арґументї і вступну статю...

— **Sapienti sat.** „Słowo polskie“ чванить ся у вчерашнім пополудневім виданю кореспонденцією від якихсь „Rusin-iв stanisławsk-их“ такого змісту: „Вичитавши у вашій часописи, немов то Русини устроїли ворожу Полякам маніфестацию в театрі в Збаражи, рішучо тому противимо ся. Не були то Русини, але т. зв. Українцї або „нацьвірки“, котрі починають творити окрему партию. Просимо отже о відкликанє та уміщенє місто Русинів — Українців. До тої партиї і театр Губчака належить. Не можна дивувати ся такій маніфестациї, бо вони хотять утворити державу „без Ляха, хлопа і попа“. Просимо зазначувати виразно „Українцї“, бо ми Русини з партиї старорускої ворожо против Поляків не виступаємо“. Коментарі зайві.

— **Вибори до повітових рад.** В найблизшім часї відбудуть ся вибори до повітових рад в Скалатї і Перемишлянах. В Перемишлянах вибори відбудуть ся вже 6. с. м. і з нагоди тих виборів одержала наша редакция зазив до інтеліґенциї і селян, щоб не дали ся підійти польскій повітовій орґанїзациї і йшли солїдарно. Як з відозви виходить, між самими Русинами дає ся відчувати брак порозуміня і розбите, а се є дуже сумно, бо при такій роботї нема що й думати о переведеню своєї лїсти. На нашу думку було-б пожадане хочби в послїдній хвилї порозуміти ся а на будуче вести енерґічнїйше орґанїзацийну роботу, бо якби була орґанїзация, то і кожда акция ішла би після одного пляну і не було-б так як тепер, що поодинокі люди роблять на свою руку. — В Скалатї скликує знов „Хлопский виборчий Комітет“ інтеліґенцию і селян на довірочну нараду, яка відбуде ся в сей понеділок о год. 2-ій по пол. в домі Рускої каси. При нагідно зазначуємо, щоби відозви, які надсилають ся нам до поміщеня, приходили скорше і були відповідно уплатнювані — то значить, щоби відозви, які мають йти від товариств, мали печатку і підпис президиї, а коли мають бути не від товариств, але иншого круга людий, щоб мали підпис нашого орґанїзатора або (де нема орґанїзациї) нашого мужа довіря, бо инакше ми надісланих відозв містити не можемо, знаючи, що нераз погляди особисті кореспондентів можуть як-раз йти в розріз з інтересом самої загальної акциї в повітї.

— **Львівскі властителї друкарень** відбули в четвер збори, на котрих ухвалили виступити против надаваня дальших концесий на друкарні у Львові. По їх думцї дальше закладане нових друкарень „не має цїли“, тому що „нові концесиї шкодять давнїйшим“. Розуміє ся, що таке рішеня не має значіня, бо се звичайна думка ґешефтярів, що хотїли-б все змонополїзувати. В тім дусї ухвалено внести мемориял до намісництва і львівского магістрату. Рівночасно завязав ся у Львові „Союз властителїв і управителїв друкарень у східній Галичині“. Уложено вже статут союза, котрий обнимає також заснованє каси хорих для членів і пенсийного фонду.

— **Нещасна пригода.** При вїздї вечірного поїзду особового ч. 13. зі стациї Судова Вишня дня 28. вересня с. р. дістав ся 80-тн лїтний старець Яков Рубін з Богородчан, повертаючий з Відня до Станиславова, в невідомий спосіб під колеса поїзду, котрий его так тяжко покалїчив, що помимо безпроволочної помочи лїкарскої і предпринятої операциї, закінчив житє.

— **Огнї.** З Бережанщини пишуть нам: Четвертий раз з ряду погоріло в Саранчуках тутешного повіта дня 1 с. м. 26 домів з всїма господарскими будинками та з усїм, що лише в них находило ся. Хотяй не було вітру, але при пануючій суші огонь розширив ся так страшно, що годї було приступити з яким ратунком, а до того людий не було дома. Страшна пожежа загрозила цїлому селу. На щасте удало ся пригасити огонь і стало на тім, що на разї тих 26 господарів лишило ся без даху, без будинка, без хлїба, лише з тим, що мали на собі. А коли зважимо, що наше село потерпіло сего року вже одну біду, градобите і запомоги доси нїякої не дістало, можна уявити собі, що жде тих бідаків погорівших, котрі доси навіть зерна жита не посїяли! Сею дорогою сьмію просити Впов. братів: поспішіть ласкаво з помочию, чим хто ласкав і чим зможе для тих нещасних бідаків, котрі отсе вже четвертий раз погоріли і нинї зовсїм знищені! Спомоліть, братя, в такім нещастю, а отрете неодну руску слезу! Всякі датки прошу прислати ласкаво на мої руки. Bis dat, qui cito dat! *О. Омелян Король*, парох Саранчук п. Потутори. [Другі рускі часописи прошу о повторене.]

— **Дрібні вісти.** У Львові помер д-р. мед. Володислав Богданьский, учитель сьпіву і основатель сьпівацкого товариства „Lutnia“, в 64 році житя. — На зелїзничім шляху между Ходоровом а Борщовичами переїхав поспішний поїзд селянський віз з кіньми, наслїдком чого оба коні погибли на місци, а селянин, що виїхав небачно на насип, потерпів смертельні рани. — В подібний спосіб погиб в Радимнї двайцятькількалїтний син зелїзничого дорожника Стецева; поїзд відтяв ему голову та обі ноги. — В Пряшеві на Угорщинї, застрілив касиер податкового уряду начальника полїциї в хвили, коли прийшов арештувати его за дефравдацию, а відтак відобрав собі житє.

Русини! купуйте лише у своїх, а коли Русина ремісника чи купця нема, то тільно у таких чужих, що мають рускі вивіски і шанують руску мову в письмі і слові!

Рускі купцї! Побирайте свої товари лише у Русинів, а як треба конче від чужих, то лиш не від ворогів рускоґо народу.

Русини! Памятайте на Народний Фонд і его марки — на Народний Театр — на Укр. Бурсу в Сяноцї, Ясли і Новім Санчи — на Селянські бурси в цїлім краю — на Бурсу ремісничу і промислову у Львові — і на тов. св. Петра (для будови церквей).

— **Перші загальні збори** політичного тов. „Скит манявский“ в Богородчанах відбудуть ся ві второк, дня 13 с. м. о 10 год. рано в сали повітової ради, з отсим порядком: 1) Отворене зборів. 2) Перечитане статутів. 3) Вибір видїлу. 4) Вписе членів. 5) Внесеня членів. — Від провізор. видїлу товариства *В. Павук*. [Иншї рускі часописи просить ся о повторене сеї оповістки].

— **Видїл товариства „Руска Захоронка“** пригадує, що посьвячене другої „Захоронки“ відбуде ся в неділю 4 жовтня о 4 годинї по полудни, при улицї сьвятого Мартина ч. 25 в партері. — Просить ся о численну участь!

— **В Новім Санчи** відбуде ся в неділю дня 4 жовтня 1903 по службі Божій в парохіяльнім костелї, два торжества а іменно: посьвячене новозаложеного „Банку Лемківского“ і нового льокалю читальні „Просьвіти“. Повідомляючи о сім, громада новосандецка запрошує рівночасно всїх пп. Родимців а передовсїм заточенців до ласкавої участи в тих торжествах. — *Д-р Левицкий*.

— **В Коломиї** відбуде ся в неділю дня 4-го с. м. виклад Вп. Теодора Вовка професора академії суспільних наук у Парижи на тему „Жіноцтво у передісторичні часи“. Вступ для інтеліґенциї 50 сот., для міщан і селян безплатно. Дохід на бурсу дівочу тов. педаґоґічного.

— **Дальший репертуар руско-народного театру** підчас гостини в Бережанах: Ві второк, 6. X. „Циганьский Барон“, оперета в 3 дїях Страуса; четвер, 8. X. „Хазяїн“, комедия в 4 дїях Карпенка-Карого; субота, 10. X. „Уриель Акоста“, траґедия в 5 дїях Гуцкова; неділя, 11. X. „Ой не ходи Ґрицю та на вечерниці“ драма зі сьпівами в 5 дїях д ра Олександрова і Старицкого.

— **Просьба.** Підписаний просить поновно Впр. Отців і Братай о ласкавий церковний датох хочби кількакоронозий на довершене перебудови і обнови церкви в Закомарю, котрі стоять великих видатків, а поносить їх сама церков без всякої конкуренциї і репартициї. — В Христї брат *Д. Танячкевич*, Закомаре, п. Ожадів via Броди.

— **Від Вп. проф. Евг. Мандичевского** одержуємо отсе письмо до оголошеня: Звертаю ся з укліаною просьбою до тих всїх, котрим я два лїта тому назад свою книжочку п. з. „З живих і мертвих“ післав, щоби були ласкаві еї звернути, або належитість за ню в сумі 1 (одної) кор. під мою адресою надіслати. Призначив-ем був часть доходу на фонд академічний, отже хотївбим вже раз замкнути рахунки і відіслати належний дохід куда слїдує. *Евген Мандичевский*, Тернополь“.

— **Потрібний є учитель музики і сьпіву** для читальні „Просьвіти“ в Добровлянах п. Заліщики. Оферти просить ся вносити на адресу головн читальні Михайла Війтюка в Добровлянах п. Заліщики.

Урядові вісти:

— **Іменованя.** Цїсар іменував референта для адмінїстрацийних і економічних справ в краєвій радї шкільній старосту Конст. Пережиньского радником намісництва, а старшого радника рахункового Мечисл. Комарніцкого директором рахунковим в львівскім намісництві. — Міністер справ внутрішних іменував радника рахункового Йосифа Бунцля старшим радником рахунковим в львівскім намісництві.

Сойм краєвий.

На нинїшнім засїданю правительственний комісар відповів на інтерпеляцию внесену митрополитом Шептицким в справі рускнх сил учительских в польских школах середних. Отже після відповіди правительственного комісаря є в середних школах з польским і нїмецким языком викладовим 32 кваліфікованих сил учительских, котрі могли би учити в язицї рускім. З сего 27 учителїв є в ґімназиях, а 5 в реальних школах. З того часть занята є наукою рускоґо язика. (Повні дати такі, як ми подали вчера. *Ред.*)

Відчитано інтерпеляциї пп. Богачевского і Олесницкого, злолошені на попереднім засїданю сойму.

Справоздане видїлу краєвого о обваловану Висли відіслано до комісиї водної. Внесеня п. Ценьского о розширене садівничого заведеня в Залїщиках відіслано до комісиї господарства краєвого.

П. Олесницкий мотивував своє внесене о зміну двотипової системи народних шкіл. Внесеня відіслано до шкільної комісиї. Внесеня звучить: Взиває ся ц. к. правительство, аби перевело реорґанїзацию наукових напрямі, аби рїжниця типів вищого або міського, і низшого або сїльского, заведена розпорядженем галицкої ради шкільної краєвої з 7 марта 1903 ч. 1741 на підставі уповажненя міністерства просьвіти з 13 сїчня

Прибори до кравеччини, як: Аплїкациї, Коронки кльоцкові, Тасьми Гузики, Підшевки — поручає найдешевше ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler) у Львові, площа Галицка ч. 3. 605 6

1893 ч. 489 була знесена, так аби в сільских громадах народні тривлясові школи були зорґанізовані в спосіб даючий змогу ученикам, що з добрим поступом скінчили трету клясу на селї, без перешкод і доповняючого приготованя могли бути приняті до четвертої кляси народних шкіл висшеклясових.

До комісиї реформи виборчої вибрано: Абрагамовича, Бобжиньского, Гурского, Яблоньского, Яворского, Ап. Мойсу, Олесницкого, Рутовского, Скалковского, Стадницкого, Стапіньского, Стояловского, Тшецского, Вівена і Водзіцкого.

Отворено дискусию над відповідию правительственного комісаря на інтерпеляцию п. Кремпя в справі виміру належитостий від контрактів купна і продажи. П. Буйновский виказував, що під тим зглядом діють ся разячі надужитя, котрі підкопують материяльно селяньство. Правительственний комісар боронив поступованє скарбових властий, заявляючи, що они самі з ряду признають пільги, там де они законом суть оправдані. В сій справі промовляв також п. Олесницкий. Промову приняла ціла палата оплесками.

Справа рускої ґімназиї.

Референт шкільної комісиї вносить:

„Взиває ся виділ краєвий, щоби предложенє о заснованє ґімназиї з рускою мовою викладовою поновив тоді, коли буде виказане достаточне число сил учительских уквалїфікованих, коли дальше через заснованє нових ґімназий буде усунене переповненє польских ґімназий в Тарнові, Ряшеві і Перемишли — вкінци

„взиває ся ц. к. правительство до заведенія в істнуючих ґімназиях обовязкової науки язика польского і рускої".

Над тим внесенем комісиї забирає перший голос пос. Дзедушицкий і вносить іменем автономічного клюбу на відісланє внесеня ещє раз до комісиї з тим, щоби комісия по мериторичнім розслїдженю своє внесенє в тій сесиї поновила. Бес. є за відложенем справи, бо дещо з условин, висказаних комісиєю вже змінило ся — а потому треба застановити ся над тим, як виховує ся молодіж в уже істнуючих руских ґімназиях.

Забирає голос пос. Барвіньский і вносить, щоб на случай, коли внесенє пос. Дзедушицкого перейде, був назначений комісиї до предложеня нового реферату повному соймови реченець 3 днів.

П. Стадніцкий іменем консервативного станчиківского клюбу заявляє ся за тим, щоби предложенє комісиї відіслати назад до комісиї, при чім супротивляє ся внесеню пос. Барвіньского, щоби комісиї назначувати який-небудь реченець для предложеня реферату. Сойм вислухав нового предложеня комісиї і залагодить „зовсім совісно" ціле предложенє, супротив чого внесене відісланя назад до комісиї „не є ніяким преюдикатом."

Забирає голос пос. Рутовский і протестує проти поведеня „ржонду", котрий наперед, без ухвали сойму, вставив позицию на станиславівску ґімназию до буджету. При тім посол маркує „шпетеннє" инших, польских ґімназиї.

Пос. кс. Стояловский прилучає ся до внесеня Дзедушицкого, але годить ся і з внесенєм Барвіньского та жадає, щоб комісия застановила ся також над загальним утраквізмом ві всїх ґімназиях в краю.

По промові справоздавця, котрий згодив ся з внесенєм на відложенє без реченця, приступав сойм до голосованя і

1) всїми голосами принимає внесенє пос. Дзедушицкого на відісланє внесеня до комісиї, з тим, що комісия по розслїдженю має прийти з своїм рефератом назад перед сойм в тій сесиї;

2) всїми голосами проти голосів руского клюбу, послів Скопишевского і Стояловского відкидає внесенє посла Барвіньского на назначенє комісиї реченця.

По тім славнім рішеню, котре руські посли приняли без всякого протесту, приступила „wielka rada powiatowa" до дальших точок дневного порядку.

Тоті дальші наради отворив ґр. Станислав Бадені насьмішкою, сказавши: „Pomimo uchwały sejmu w sprawie ruskiego gimnazyum w Stanisławowie, posiedzenie będzie odbywać się i dalej..."

За дальшу судьбу справи станиславівскої ґімназиї — супротив згоди на відісланє назад до комісиї відповідають руські посли.

Засіданє замкнено о год. 2.— Найблисше в понеділок о год. 10-ій перед пол.

Бібліоґрафія:

— **Л. Мартович.** Хитрий Панько і инші оповідання. Львів, 1903. Накладом укр. руської Видав. Спілки. — Під тим загол. вийшла нова збірка нашого талановитого молодого письменника, яка містить отсї оповіданя, частию нові, частию вже печатані: 1) Хитрий Панько, 2) Квіт на пятку, 3) Осьпоси мое, 4) Зле діло, 5) Кадрія, 6) Іван Рило, 7) Лумера і 8) Вітт. Формат малої 8-ки, ст. 109. — Стоїть окремо 1 К 50 сот., з пересилкою о 10 сот. висше.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

З днем 1. жовтня с. р. зміняє ся дотеперішну назву стациї „Гута Фридриха лежачу на шляху Звардонь Новий Санч в окрузі ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. в Кракові на „Гута Фридриха Споринь.

Чорні шовки

найблагороднїйшої закраски, а також шовкові материї всякого рода у великім виборі та в найм дешевших узорах, з гарантією за доброту в пошеню. Висилає ся кождому у всякій мірі оплатно і без дсплати мита. На домагане взірці оплатно. Листова оплата почтова до Швайцарії 25 сот.

Союзна фабрика шовкових материй

Adolf Grieder et C-ie, Zürich M.43

32 [3] кор. доставники надворні. (Schweiz.)

Надіслане.

По поворотї з заграници поручаю Вшов. П. Т. Публицї найновїйші **ВОВНИ, ШОВКИ, ФЛЯНЕЛІ, БАРХАНИ, ДИВАНИ ПОРТИЄРИ** і т. д.

Дом торговий для повних вистав

МАРИЯ ФРЕНКЕЛЬ

Пробки на бажане даром і franco.

5 6 5—5

Оживляючим напитком

первороднього рода, уживаний сам або й в мішаню з вином та напитками овочевими, є загально звісний

Маттоні'я Giesshübler Sauerbrunn.

Напитки споряджені штучно через домішки углиної кислоти або инших інґредієнций и коли не в силї заступити натурального квасного напитку (Sauerbrunn.) 4 8—12

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знаменити тїста по 3 кр.

569 3—5

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на еспружинах, сїнники, подушки, пошевки, простирала і т. п. Найбільший вибір в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

5—8 5—[illegible] (3)

Обід 25 кр.

росіл, печеня і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цінах в **Молочарни ул. Доміниканьска 5.** *З поважанєм*

55 2—10 **Катарина Лядра.**

БАНДАЖИ

попразднї пізня найновїйшої техніки на всілякі болї.

Опаски, перевязки на пропуклини, суспензорії

споряджають ся найдешевше і найлїпше у бандажиста, спеціяліста-практика

ЯКОВА ФІРЕРА

(Jacob Führer)

Львів, Трибунальска 10.

Замовлена з провінції виконують ся сейчас! 847 8—12

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Тривсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Первородного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кіло.

Два кіло кави і оден кіло чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 14—30

ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(48 разів премійоване.)

Від 4/10 до 10/10 до побаченя:

Подорож через Шафгавзен, жерело Таміни, Цірїх і т. д.

Вступ 10 кр. 86

Лиши

в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улица Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о г. ині 8-ій горячі сніданя.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	. .	15 кр.
Сікані легкі	. . . . .	12 „
Флячки	. . . . .	12 „
Ніжка теляча з хріном	. . .	10 „
Ковбаска з хріном	. . . .	5 „
Кавяр	. . . . .	15 „
Обід в абонаменті	. . . .	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірснїйших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків вдосмотрена кухня.

З високим поважанєм

79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

! Земля на продаж!

Можна купити дуже добру землю з господарскими будинками або без, більшими комплексами або на морґи, по уміркованій цїнї, в слїдуючих місцевостях:

Уґарсталь і **Ляндестрай** коло Калуша (відомість у п. Штубера, нїмецкого пароха в Уґарсталь);

Бабінсберґ коло Коломиї (відомість у учителя п. Міллера); і

Константинівка і **Могила** коло Отинії (відомість в урядї громадс. Константинівки).

Условія: зложити треба при купнї 2/3 цїни, решта — се есть 1/3 на сплату кількарічну. 160

! Земля на продаж!

Від 1868 року з найлїпшим успіхом уживані

Берґера медично-ґіґієнічні мила

з фабрики Ґ. Гелля і Сн. в Онаві.

Золота медаль, Парнж 1900.

Берґера 40 проц. дьогтеве мило } на шкірні висипки
Берґера сїрчано-дьохтеве мило } і недуги.
Берґера ґлїцерин. мило дьогтеве } на нечистоту шкіри
Берґера дьогтеве мило панама } при митю і в купели.

Особливо добрі є в уживаню слїдуючі відзначаючі ся мила: *Бензоесове, Бораксове, Карболеве, Нафтолеве,* а для осіб, що не зносять запаху дьохтю *Мило сїрчане, Сїрчано-молочне, Мило на весняники, Сїрчано піскове, Стораксове* против червоности лиця і сверблячки шкіри, *Мило танїнове.*

Берґера паста до зубів в тубах, Nr. 1. для звичайних зубів, Nr. 2 *для курців* знамените средство до чищеня.

Усї Берґера мила з фабрики Ґ. Гелля і С-ки мають тут наведений охоронний знак, а підпис фірми G. Hell et Comp. червоний.

Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байзера, Карла Діта, Петра Міколяша, Якова Піпеса-Поратинського, Жиґмонта Рукера, К. Скопінїньского, К. Шіявского, Еде. Брікнера, І. Пінелеса, Сімона Ган і Дра Т. Зарицкого. В дрогеріях: Петра Міколяша et Cie. Ґ. Ґріншпана, Ф. Травнфельднера, Лешка, Ізидора Фрухтмана Сладовского, як також у всіх инших аптиках Галичини. 184 21—24

НЕДУЖІ НА ЖОЛУДОК!!!

Многі подяки потверджують вартість і незвичайну успішність **„діґестора"** д-ра мед. Ґершля.

Против всяких **недомагань жолудка і травленя,** особливо против недостачі апетиту, надмірну жолудкових соків, згаги, болянів в жолудку, ослабленя і розширеня жолудка діяє здоджений виключно з природних субстанций **діґестор** скоро і певно.

Ужите легке та вигідне. Не перешкоджає занять.

Дістати можна в головнім складі:

Кардинальско-архиепископска аптика в Ґрамі (Хорватия.)

За надісланєм готівки з гори або за посліплатою. — Ціна коробки **2 корони.** При замовленю 3 коробок висилка франко. Проспекта на домаганє безплатно і franco. 375 18—20

Сензаційне!

Без конкуренції!!!

Лиш К. 5·50 коштує правдивий швайцарский ніклевий годинник анкер-ремонтоар патентованого систему „РОСКОЛФ".

Сей годинник, зовсім як ось на образку, має патентований емалієвий циферблят, накручує ся раз на 36 годин і ходить знаменито. Пятилітня ґарантия долучує ся на письмі. Завдяки міцній конструкциї поручає ся кождому як знаменитий годинник на всякі „шпацери". Коштує з ланцушком 5·50 К, при закупні двох наразъ по 5 К від штуки. Також даємо сей годинник

8 днів на пробу

а як не подобає ся, беру назад а гроші звертає ся. — Висилає за посліплатою або за готівку з гори. 475 10—10

Josef Spiering, Wien, I., Postg. 2—14.

ЮЛІЯН СОЛЯК

передтим Фр. Мровиньский

у Львові, ул. Собіского ч. 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДИ

ФУТЕР

Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів, Ротонди' Дольманики, Катанки, Ковнїрі, Боа, Зарукавки, Шапочки дамскі, Колпаки, Шапки мужескі, Шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також Верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовенства також на рати. — Найновійші материї на верхи в найбільшім виборі. Ціни уміркованї. 612 2—22

СКЛАД ФОРТЕПІЯНІВ І ПІЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 2,

поручає фортепіяни і піяніна в першорядних фабрик. 580 249—7

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Соляній (біля ул. Льва Сапіги).

Посліднa неділя 4 жовтня 1903.

2 Великі представленя 2

о год. 4 по пол. по зниженых цінах.

Льожа К 8, паркет К 1·50, I. місце К 1.—, II. місце К —·60, ґалерия 30 сот.

Представленє фамілійне

з розмаїтою добірною програмою.

На закінченє весела пантоміма **РОБЕРТ і БЕРТРАНД** або **ДВА ЗЛОДІЇ.**

Вечером о год. 8-ій

Велике ґалеве представленє

БЕНЕФІС дир. **РУДОЛЬФА ТРУЦЦІ** з его надзвичайною вільною тресурою коний.

Велика сензаційна виставна пантоміма

QUO VADIS.

Льожа 10 К, партер 2 К, I. місце К. 1·20, II. місце 80 сот., ґалерия 40 сот.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Габрисля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелізниця і кінний трамвай ждуть на публіку до кінця представленя. 585 1—

СЕЗОНОВІ НОВОСТІ

в великім виборі на всїлякого рода дамскі тоалєти.

Шовки, сукна, флянелї, бархани

в богатім сортиментї красок і найновійших тканин.

Материяли на жакети, саки і плащі — як також спеціялїтети **на блюзки**

продають найдешевше 626 1—10

КУЩАК & ЗУБИК

у Львові, площа Галицка ч. 1.

Пробки на домаганє.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Вироб красний. 554 **Египетскі тутки і паперці** **„АІДА"** **суть найлучші узнані.** Вироб красний.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

М. КОРКЕС

Львів, ул. Городецка ч. 10.

Припоручає свій богато засмотрений **склад рільничих машин** зі славної фабрики Ант. Райсенцана з Праги Бубни, як: молотїльні ручні і кератові *з патент. кулистими ланцами*, керати, сїчкарнї, маїнки до чищенья збіжа системи Бакера найновійшої конструкції. **Триєри** оригінальні Гайда. Сикавки і всякі прибори пожарничі, ґумові кишки, спіральні, плетївкові і плетїнковоґумові, плащі і плахти неперемакаючі, шкіряні пояси, ґурти, **помпи до кирниць** і до горівок, ваги до спирту.

Огнетревалі каси Вертгаймера. Машини до шитя первородних Фірм і робітня репарацийна.

Цїни знижені, услівя приступні. 618 1—11

Звісний від богато літ

МАҐАЗИН УБОРІВ МУЖЕСКИХ

ДАВИДА ШВАРЦВАЛЬДА

при площи Капітульній число 3, в меццанінї

істнує і дальше але під фірмою

НАТАНА ЛЯУФЕРА

довголїтного співробітника, котрий просить Вп. Р. Т. Публіку о дальші ласкаві згляди, поручаючи одежу для духовеньства і для Р. Т. студентів, а завданем его буде виконати припорученя на як найбільше вдоволене замовляючого. 624 1—4

МАҐАЗИН ФУТЕР

під фірмою

М. ТАШМАН у Львові

при улици Сикстуській ч. 2.

Віддаючи ся памяти П. Т. Публики, прошу о ласкаві замовленя і ручу, що так з огляду на якість як і на ціни могу вдоволити всяким вимогам, бо не жалуючи трудів, засмотрав я свій склад дуже богато свіжими товарами так краєвими як заграничними і американськими. Приймаю замовленя на готові футра, замісцеві припорученя виконую як найсовісніше і точно. — О численні замовленя прошу з поважанем

М. ТАШМАН

у Львові, ул. Сикстуска, ч. 2.

627 1—12

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Г. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленах у Вас 6 штук нікльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим міряном часу, причім годить ся з похвалою зазначити їх гарне і тривке викінчене, як неменш дешеву цїну.

З поважанем

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан, Відень, XIII/3, Hietzinger Hauptstrasse 43.

Кождий, хто замовить у мене новочасний правдивий, точний **ніклевий годинник**

Anker-Roskopf

автоматичний з Anker-Balancier цїлком як осьа на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцерний ланцюшок Silberin з перстенем безпечности і карабінком а також **шкіряний футерал** на годинник. — Ніклевий, точний, антимагнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену **патентовану нікльову накриву** з гарним, білим патентованим дифердіянтом з емалї (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Straßa-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцерам, зелїзничним урядникам, жандармам, фінансовим стрежникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже цїлий годинник. Коштує разом з ланцюшком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При купованю 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-літна ґарантя. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проби заміняє ся або звертає ся гроші, виразїм без рахунку. Вислана за попереднею через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 200 3—3

фірмою, протокольованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Достарчає товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

CAPILLATOR одиноке певне і сейчас дїлюче средство **на заріст волося** і удержуче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарських студіях загально звісним спеціялістом з Будапешту для хорób шкірних, з-ром II степени бардачі

Capillator є не лише средством краси, але також і дїйовим средством для лїчення хорób вищерших і відбиваючим волося і заріст.

Capillator є недостижимим средством лїчачим перхотиню, лиш також проти всяким хоробам шкірним

Capillator є средством викликуючим буйний ріст волося і усуваючим випадане волося

Capillator усуває при першім ужитю порош, випад волося, сивіне волося і надає їм первісну природну краску.

Capillator дає нам нечудні бороди і вуса

Capillator можна набути в оригінально наповнених фляшках, засмотрених в охоронну марку по 5 К за попередною присилкою належитости або за поспітатою

Головний Склад: антика під „угорским Королем" Буданешт. ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИГМОНТ РУКЕР. антикар під „Срібним Орлом" у Львові. 462—8

Безнастанна

ГІПЕРПРОДУКЦИЯ

а ще більше переражаючо зростаючий

брак попиту.

Пільги в сплатах після умови

При купнї за готівку 3% рабату

Всеї готівки не вимагає ся

Пільги в сплатах після умови

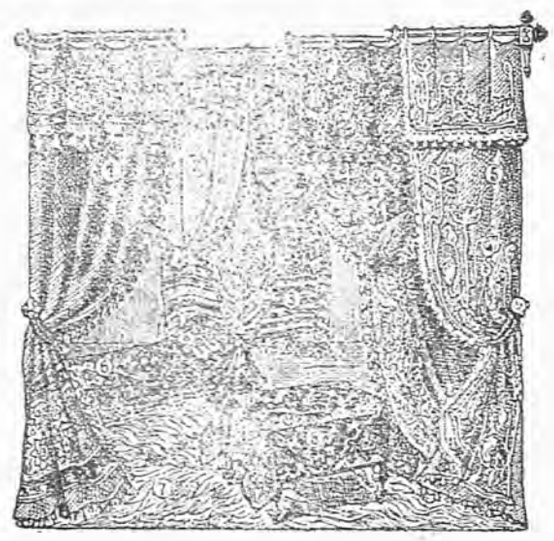
нагромадили по фабриках і на торговицях величезні запаси товарів, через що ціни так поспадали, що тепер незвичайно дешево можна набути в добрих ґатунках дивани, портиєри, хідники, покривала на ліжка і столи, коци, колдри, лїнолєй, церати і всїлякі річи декораційні і збиткові, білє мужеске і жіноче та инші потрібні річи, а то тим лекше, що і сплату можна собі вигідно розложити.

Наша реномована, а особливо в Галичинї хвально знана фірма має засаду продавати добрі товари по цїнах без конкуренциї низких і обрала собі також клич, що „всеї готівки не вимагає ся" і „пільги в сплатах як найдогіднїйші".

Длятого даємо наші товари на кредит всїм П. Т. урядникам державним і приватним без рїжниці стану і ранґи, і всїм иншим приватним особам, добре поставленим, котрі не хотять або не могуть потрібні їм товари закупувати за готівку, і признаємо їм пільги в сплатах, котрі могуть після умови бути розложені на місяці або чвертьріча; при тім зазначуємо з притиском, що при продажи на кредит цїн товарів зовсїм не підносимо.

Портиєри штука по корон 1.30, 2, 3 і висше

Коронкові занавіси пара по к. 2·50, 4, 6 і висше

Стінні дивани 130/200 по к. 6, 8, 10 і висше

Диваники перед ліжка по кор. 1·40, 2, 3 і висше

Хідники метр по сот. 30, 50, 70 і висше

Кількасот решток хідників за безцїн

Фляневі коци 150/200 по к. 4, 6, 8 і висше

Покривала на ліжка по корон 4, 6, 8 і висше

Комнатні дивани 100/200 по к. 11, 14, 18 і висше

Дивани церковні і передпрестольні у великім виборі

Цїни у нас на диво низькі

цїни у нас на диво низькі

Покривала на стіл по корон 3·59, 5, 7 і висше

Лїнолєй і церати у величезнім виборі

Крім наведених тут річий поручаємо особливо наш богато засмотрений склад добірних ґатунків портиєр, коронкових занавіс, аплїкацийних сторів, карнїшів, хідників вовняних і кокосових до комнат на сходи і на коритарі, дивашів церковних і передпрестольних, до комнат гостинних, столових і дитинних, стінних і перед ліжка, „анґор", фляневсїх річий декораційних. Великий запас правдивих перских і оріентальних диванів по цїнах без конкуренциї низких.

Жадаючи кредиту, треба нас доконче повідомити устно або письменно, яких потребує ся товарів і як має бути цїна купна спачена.

Для потрібного закупна просимо особисто до нас зголосити ся, а замісцевих Вп. Гостий, котрим приїзд до Львова був би недогідний, просимо удати ся до нас листовно.

За надісланем почтової марки за 10 сот. висилаємо на жадане церат, лїнолєв, покривал на отомани, ліжка і столи, мотів до подо-декораційних, товарів льняних і бавовняних, біля мужеского, жіноего і дитинего, шифонів, полотна, біля столового і иншиx потрібних річий.

Листи і замовленя треба адресувати

Дім Товаровий „Au Louvre" у Львові, улиця Сикстуска, число 6.

(Пасаж Гавсмана).

573 4—11

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 213. Львів, Понеділок 22 Вересня (5 Жовтня) 1903 **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цїлий рік . .	32 к.	—	44 к.
на пів року . .	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цїлий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Руконисн звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ёї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і вісти приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

До комісиї...

І знов руска ґімназия в Станиславові пішла назад ... до комісиї. А що ще замітнійше, так се, що відослано ёї до комісиї одноголосною ухвалою соймy, отже й голосами руских послів, котрі як один муж враз з цїлим польским соймом голосували за дотичним внесенем ґр. Войт. Дїдушицкого. По такім однодушнім рішеню міг вже сойм цїлком спокійно перейти до порядку над жаданем п. Барвіньского, аби комісия до 8 ох днїв повернула наново з рефератом в сій справі перед соймове пленум. Руска ґімназия в Станиславові може спочивати в актах шкільної комісиї і до самісїнького кінця сесиї...

Не будемо нині давати вислову тому над всяку міру справедливому обуренію, що по таким славетнім рішеню так довго проволїкаюй і так дуже наболїлої справи обхопило руські круги. Не хочемо нині доливати жовчи до того гіркого почутя досади, що в перший хвили, коли в суботу рознеслась по Львові листавкою вість о відложеню справи станиславівскої ґімназиї, опанувало львівску руску громаду без ріжниці партийних віртїнків — від найумірковаїйших до найяркійших.

Справа станиславівскої ґімназиї тягне ся вже цїлих 5 років. Перейшла вона уже найріжнороднїйші пригоди і перипетиї. Бувала вже і в комісиї, — аж два рази, та довго-довго не могла видістати ся з неї задля постійного „браку комплету", спадала з сесиї на сесию, була вже раз „виборена" чи „виторгована" рускими послами у Відни на се, аби по довгих ходах-переходах ще раз вирвнути на хвилю перед форум „польского" сойму і знов потонути в темних закамарках... комісиї. Так рішив в суботу одноголосно сойм.

Та се рішене що найменше — скажім — чудне. А чудне воно і не може нїкому з здоровими глуздами помістити ся в голові по перше вже задля того, що досить, аж надто досить було часу, аби комісия як найвсестороннійше розглянула сю справу з усїх можливих і неможливих боків. Ще раз посилати ёї до розглядання по тих вікарічних розглядинах в комісиї, се — що найменше — чудно. Справа була аж надто доспіла, щоби сойм міг ще сумнївати ся, як ёї рішити. Внесене комісиї застерігало два услівя до порішеня справи, з котрих перше, що-до відповідного числа кваліфікованих руских учителїв, повалювала цїлком урядова реляция ради шкільної краєвої, друге-ж що до переповнення деяких польских ґімназиї не мало з справою станиславівскої руської ґімназиї нїякої мериторичної звязи. Та навіть, коли би сойм мав основу брати під розвагу се друге услівє, то й тодї справа есть вже тепер ясна і сойм міг видати вже тепер категоричне оречене — рішаючи „так" або „ні", а не викручуючи ся комісиею.

Супротив того відослане справи до комісиї являє ся безприкладним легковаженем сего мінїмального постулату, якого сповнена руский нарід жде вже цїлих 5 років. Рішене сойму не виплило навіть з бажаня Поляків задемонструвати против центрального правительства за вставлене в державний будже позициї на згадану ґімназию. Коли би хотило соймови о се, був би лише pro forma відіслав справу до комісиї, — щоб нїбито розглянути ёї меритерично, — згоджуючи ся рівночасно на визначене короткого речениця по думцї внесеня п. Барвіньского.

Та ту ходило о що иншого, а взагалї що найменше о відложене немилої собі справи. Атже ґр. Дїдушицка балакав щось про деморалїзацию молодїжи по руских ґімназиях", п. Рутовский говорив о „переповненю" ґімназиї польских — а всї польскі бесїдники застерігали ся, що відослане до комісиї не становить ще преюдикату за корисною полагодою справи. Поляки — як видко — бажали би справу конче якось повалити, та поки-що хочуть зискати на часї, хочуть справу о скілько може проволїчи. А вже на таке воловодженє руский нарід нїяк згодити ся не може. Руска суспільність не може позволити, щоби ёї мінїмальне домагане спихано з дня на день, аби ёї репрезентантів держано в засїдї на аркані дуже непевних надїй і щоби тим способом Польща легким робом збувала ся всякої серіозної опозициї в соймі з руского боку. Від своїх послів мусить руска суспільність жадати, — а ми певні, що вона одноголосно й жадає сего, щоби вони, коли справа не буде вже в сих днях остаточно полагоджена, безпроволочно взяли ся до рішучої політики. Коли рускі посли устами п. Барвіньского згодили ся навіть на відослане справи до комісиї, так вони — як се вже було нами зазначено в справозданю з послїдного соймового засїданя — беруть повну одвічальність супроти народу на ёї судьбу на себе, як і за хід дальшої сесиї в соймі.

В справі Народного Фонду і національного податку.

(Голос з краю).

Було би зайвим доказувати цїль і потребу марок, виданих накладом Народної Канцеляриї, коли уже й наші противники висказали ся про них з великим признанем. Я скажу лише коротко, о скілько загал Русинів заінтересував ся сею справою.

Першу появу народних марок принято у нас з великим одушевленем. Найбільше розходить ся їх між людьми, сьвідомими сеї важної справи. А щоб часом не допустив ся хто „швіндлю" на народний кошт, радив один із сьвящеників переписувати марку назвою місцевости або датою. Се дуже гарна гадка подібно, як і ся, щоб не відповідати на письма, не опечатані народною маркою. Сьвідомі патріоти придержують ся сеї норми, але ширший загал не знає ще за сей добровільний податок; особливо селяни не знають, хто видав рускі марки і яка цїль національного податку.

Обовязком проте кождого сьвідомого Русина є поучити селян про властиву цїль сих марок, а передовсїм звернути їх увагу, що сей маленький податок призначений для народної інституциї, котра як раз поклала собі задачу заступати передовсїм усї хлопскі інтереси на кождім полї. Звичай наліплювання народних марок треба постепенно впровадити до усїх читалень „Просьвіти", а посередно між простих хліборобів. Було би пожадано, щоб усї селянські часописи поклали на відповіднім місци загальний поклик. Нїякий сьвідомий Русин, чи інтелїґент чи хлоп, не повинен відповідати на письма, незначені маркою Народного Фонду. Виданий в тім змислї поклик знайде безперечно якесь заінтересоване у простолюдина, а коли він защепить в своїм серці потребу сего мінїмального податку, коли відчує і зрозуміє наш національний клич: „самі собі", — то і він, відписуючи комунебудь, буде наліплювати значок, боячись, що в противнім разї не получить відповіди. Я впровадив сей звичай в двох наших читальнях і переконав ся, що селяни дуже радо згодились на моє предложене. А які они в наліплювання всюди марок вдоволені й горді! „Наші ґомосцї прибивають народні марки на своїх листах, то чомуж ми не можемо сего робити!"... Наш селянин має також почутє народної амбициї, лише треба уміти торкнути в відповідну струну!... Як приняв ся сей звичай і то від першого разу в двох читальнях, то чомуж мав би він не приняти ся в усїх инших і в цїлій рускій суспільности?! Лишень дрібку труду й щирої волї!...

Один з моїх товаришів в розмові про знаменитий помисл оподаткованя рускої суспільности народними марками висказав ся ось-як: „Я думаю, — говорив мені — що в сей самий спосіб можна оподаткувати усїх купців і промисловців". — „А тож як?" — питаю. „Я приходжу пр. до якогось жидів свого склепу. Торгую якийсь предмет, а коли уже згодив ся, витягаю марку народного фонду, велю Жидови заплатити за неї і поклеїти на купленім товарі. Відтак плачу йому належність. Колиб купець не хотїв на се пристати, іду до другого склепу з тою самою твердою постановою, що не куплю виторгуваного товару, доки купець не заплатить на народний податок 2 сотики!... Не бійте ся! — закінчив свою річ товариш — скорше заплатить Жид 2 сотики або й більше, ніж врече ся кількох корон зарібку. А заплатить тим більше, що зрозуміє, що по правдї платить податок сам купуючий, бо заплата піде з его-ж гроша".

Кілько ж то усяких Жидів і Жидівок облягають доми наших інтелїґентів на першого! Сей іде з квітками за мясо, ся з рахунком до господині дому за муку, крупи, сіль і п., сей зі склепу блаватного, сей з зелїзного... Швець, кравець, коваль, столяр — усї ждуть виплати! Господар чи господиня, виплачуючи кождому его належність, повинні наложити на них маленький народний податок... Бере ся одну марку за 2 чи за 10 сот., (відповідно до належности), пише ся на нїй дату і каже ся до купця чи ремісника: „Ото маєте поквітоване, що з нинїшним днем я виплатив вам вашу належність; за се поквітоване стягаю з вашого рахунку 2 сот. (чи 10 сот.) Се для цїлої рускої суспільности!"... Купці, промисловці і всякі ремісники погодять ся скоро з таким станом річи, та наберуть при тім якогось пошановання для рускої орґанізациї...

При усяких товариских сходинах, забавах, прогульках і т. д. памятають у всїх народів, де завели той спосіб національного податку, на народні марки і з'уживають їх де лише вдасть ся. За свої гроші кождий пан!... І у нас так вже деколи бувае. Один зі знакомих мені сьвящеників, як грає коли преферанса, виплачує своїм партнерам за леви... народними марками! „Не хочеш, то не грай зі мною!" — відказує деяким „невдоволеним", що волїли-б все таки „мамону"... Чи не пішли-б за сим приміром сотки наших інтелїґентів, що то в браку нашого занятя, засїдають до зеленого столика?... А чи з виграної квоти в готівці не можна відложити якийсь маленький процент на сю високу цїль?...

Молоді панночки і панічі вместо бавити ся „в зелене" можуть бавити ся в народні марки! А вместо купувати „за кару" пачку помадок, може програвша сторона купити кілька марок!... Як уже якийсь „кавалер" схоче конечно „зафундувати" для своєї Дульчінеї щось солодке, то може те „солодке" опечатати народними марками! Отсе але!... буде і панночка вдоволена і... Народний Фонд!...

Усї принагідні „презенти" і подарунки новорічні, весїльні, на іменини і т. д. — усе те може бути опечатане народною маркою! Коли сим подарунком маємо справити утїху дорогій нам особі, — не забуваймо, що тисячі хлопских мас плачуть під нужденною, почорнїлою стріхою, ожидаючи помочи від „старших братів!". Одною маркою отрем одну слезу з очий „меншого брата!"...

А тепер з окрема що-до селяньства. Я уявляю собі звичайного „старосту" на хлопскім весїлю. Він має звичайно рішаючий голос між весїльними гостями; ему всї позичають ся!.. Заграє скочна музика: парубок, забравши в танець дївчину, пускає ся в присюди. Забава в найбільшім розгарі; наші парубки, що приглядають ся з боку, не вдержать... хочуть і собі підскочити. „Не цхайте ся хлопці!" — порядкує староста. — „Або знаєте що?... Хто купить народну марку той буде гуляти цїлу ніч!"... Жваві і розохочені парубки, що в таких випадках кидають по кільканайцять сотиків „в бас", або

Старий мандатор.

Було се на Благовіщене 1884 року в місточку Н. День був хмарний, на улицях болото, як то каже ся, по колїна, а тротуарів дасть Біг. В такі днї чоловік нерадо виходить з дому, тим більше, коли всьміхає ся ему приятність вертати до дому може й добре по півночи. А таки не випадало мені відмовити запрошенню мого знакомого, старого колишнього мандатора, щоб зайти до него у вечір. І я пійшов. Там застав я кружок запрошених гостий, самих мужчин, між ними й двох офіцирів.

Як звичайно в мужескім товаристві, не вязанім зглядами на красний пол, пішла в нашім кружку балакавка свобідна на найрізнїйші теми: зразу поважна, про політику й публичні справи, відтак більше забавна. Розказувано всякі пригоди, а кождий старав ся по змозї убавити других. І господар дому не набрав води в рот, а оповів „історийку" з часів свого мандаторованя, котра, як сказав — „буде цїкавою особливо для панів офіцирів".

„Тодї — почав старий — був я мандатором на 36 селах і мешкав в Микитинцях станиславівского повіту. На мої услуги було шіснадцять поліцаїв, а до послуги в канцелярії мав вислуженого капрала, Юрка. Дуже був мені на руки той Юрко. Що лиш прикажу, він виповнить приказ точно і сей час... по військовому!.. Мовляв „бефель" — сьвята річ! А хто би такого Юрка не любив?

Одного разу виїхав я був на люстрацию своїх сїл і повернув до дому аж вечером. Віймовши до хати, бачу: повійна моя жінка — земля їй пером! — якась не своя. Думаю: щось бабі на ніс сїло... Але по хвили она й каже до мене:

— Знаєш що, дорогай Андруню? Приїздив сюда із Станиславова майор зі своїм ад'ютантом тай питали за тобою. Я відповіла, що ти в службі, виїхав. Просила я їх зайти до хати на гербату, але не хотїли. Сказали, що не мають часу і від'їхали. По їх від'їзді мені якось так маркотно й доси.. Чи не спаде на нас, хорони Боже, який клопіт, яка напасть?..

— Бог з тобою, душко! — відповів я їй і поцїлував в чоло, — кинь пусті гадки, не бій ся нїчого!

Зайшовши потім до своєї канцелярії, ходжу по комнатї і думаю: „Сам майор з ад'ютантом приїздить.. Гм, оно справді не будь що..." А мусите, панове, знати, що майор в тих часах — се не то, що нині. То була велика персона, перед якою мусїло ся мати неабиякий „морес"... Інакші то були часи... Тож і не буде вам дивно, що я, розважившись річ і осудивши, що на всякий спосіб тут іде о якусь важну і пильну справу, покликав свого Юрка і дав ему приказ: „Кажи фірманови сейчас запрягати коні! Поїдемо до Станиславова!" Коні за хвилю були готові і я зі своїм невідступним ад'ютантом Юрком пустив ся в дорогу.

Ніч була темна, на небі хочби тобі одна зірниця. Коні мав я як змиї, але гнати годї було задля темряви. По дорозї снувались мені по голові різні думки... В якім характері міг приїздити майор до мене? Нема що й казати, велика то честь була в тих часах побачити в своїх порогах лице майора... Але ануж тота честь чоловікови кісткою в горлї стане?.. Думаю собі: „Може бути, що найяснійший пан запотребував рекрута нагло; ну, постараю ся з радою душею! Але ануж справді яка напасть, як сказала жінка?"... Серед таких гадок приїхав я до Станиславова по одинадцятій, від котив ся вже улицями міста, вкінци фірман крикнув: „гов!"

Ага! ось вже й дім військовий евіденційний... Але що! у вікнах темно. Тай не диво, опівніч вже туй-туй! О такій порі порядні люди вже в раменах Морфея... Пан майор тепер певно фантазує в сві, як не о мілїонах, то о славі на поли битви, а я маю вирвати его з розкошній солодкого сну?. Але вї! Сам же дав причину! Справа без сумнїву урядова... а у мене урядові справи раз-два!... Впрочім соромно-ж, хочби й перед Юрком, вертати знід хати з нїчим...

Що буде, то буде! — пукаю до одного з вікон. По довгім, горячковім дожиданю відчинено мені двері і за добру хвилю я опинив ся в комнатї, де вже засьвічено сьвічку — о иншім сьвітлї в ті часи не було й бесїди — а в ліжку побачив я і сейчас пізнав добре знакомого мені оберлейтнанта. Слава-ж Тобі Господи! Знакомий чоловік вияснить мені значіне загадочної візити майора, здойме мені з душі тяжкий камінь непевности... Однак, пожаль ся Боже, мій оберлейтнант міг мені лише сказати, що нїчого не знає, і порадити, щоб я приїхав завтра, а застану майора в канцелярії і у него самого розвідаюсь, яке діло має до мене.

Послухав я тої ради, вернув до дому. З подразнення й нетерпячки я вже не зажмурив ока до самого ранку, а рано, скоро лиш Юрко замельдував „покорнї", що коні стоять уже запряжені, сїв я на бричку і таки не снїдавши, поїхав другим наворотом до Станиславова.

Приходжу до канцелярії, бачу — мій майор сидить при столї і щось пише. Гусяче перо — бо тогди нинїшних сталевих розколених шпильок ще не знали — перо, кажу, скрипить, сипле на папір щось дуже важного, бо майор на рип дверий навіть не оглянув ся. Підійшов я до него, віддав ему реверенцию... Він сейчас дуже вічливо попросив мене сїсти, запитав, що доброго чувати, перекидав розмову то на се то на те, а про вчерашну свою візиту у мене чомусь ані писне. Се мене застановило і я сам обзиваю ся:

— Пан майор, як сказала мені жінка, заїздили вчера до мене, річ певна, в якійсь наглячій справі, може й великої ваги для держави, тому я..."

Майор, осьміхнувшись, не дав мені й докінчити і каже:

— Нї, зовсїм не великої ваги була то справа, хоч правда, нагляча. Я, вибачте, пане судьо, маю до вас інтерес приватної натури. Будьте ласкаві, вишукайте мені де на селї яку здорову, молоду мамку!

Тут я перерву оповіданє старого мандатора, щоби зазначити, що цїле товариство вибухло сьміхом і посипали ся жартобливі замітки. Признаю ся, що й мене оно щиро убавило.

— Вам сьмішно, — сказав мандатор,— тай мені тогди збирало ся на сьміх в очи майорови, але над сьміхом взяла гору й злість на самого себе, чого я товк ся поночи до Станиславова, чого й тепер летїв на стрімголов... Вишукати мамку! така дурниця!..

— Добре, пане майоре! — кажу, — завтра будете мати мамку!

Розпрощав ся я з майором і веселий, з легкою душею, вертав до дому.

Дома кличу Юрка і кажу:

— Зараз трицять і шість кінних післанців розішли до кождого села по одному. Кождий з них має вишукати в селї молоду, здорову й гарну молодицю, сьвіжу поліжницю, і форшпаном приставити мені на завтра рано сюда, перед канцелярию! Зрозумів?

— Добре! — відповів Юрко, скликав сейчас усїх післанців і передав їм мій приказ.

складають ся в мить на ґарнець горівки — не пожалують дрібної квоти на народну цїль! Господареви дому може й не випадало-б так зробити, але проворному „старості" все уйде!...

Тай кількож то нагоди трафляє ся на селї до сего хорошого дїла! Усї забави з танцями й без танців, толоки, обжинки вечеринцї, Маланки, де то нераз купати ся можна в „сивусї"... всюди дасть ся утоптувати дещо для хлопської справи! Лиш би як кажу — дрібку щирої волї й охоти!...

В одним поцїльсїм селї начали нарубки музику. На громадськім виносї за вечом „заграв муличенько на червонї скрипки", загуділа бас, загуркотало решето — уси молодїж зарушила зі своїх хат і взяла шаровий майдак... Та не всїм вільно було гуляти: лиш старші нарубки мали той привілей... Ось і один з них взяв ся на способ: хто дав йому 2 кр., тому позволив перекрутити кілька танцїв. За пару годин назбирав около 5 зр! Розумїє ся, що сї гроші були его „заробком" і він їх пропив в таки сей самий вечір!... Колиб се був молодець сьвідомий й чесний, чиж не були-б сї гроші опинили ся в Народнїй Канцеляриї замість в жидівській кишенї?! Але хтож мав сему нарубкови отворити очи? Хиба сам... аронцар!

Річ ясна, що кождий сьвідомий Русин заосмотрює свій „портфель" в більшу скількість народних марок, а се хиба не дуже трудно! А яка се важна річ кождий зміркує. Один з моїх знайомих збирав за марки в дорозї зі Львова до Стрия таки в залїзничїм возї 4 кор!

На закінченє еще одно слово до усїх щирих жертводавців на руські народні потреби. Хто може зі своїх доходів відложити який байвий гріш, нехай нам його — ми до сих — на Народний Фонд в готівцї! Сама розпродажа сотикових марок не вистарчить на заспокоєнє усїх видатків, які поносити мусить інституция, що залагоджує сотки рїжнородних справ! Не забуваймо, що народні марки призначені в першій мірі для людий незвичайних і оказіональних случаїв, але і такий податок, хоч дає богато, таки не вистарчає.

І одно і друге дало би ся якось перевести, коли-б не та осаднена „рутенська байдужність!" Один „патріот" чванив ся передомною, що був на іменинах в богатім руснім домі і добре бавив ся, „бо була маса рїжнородних осіб"... „А чи подумали ви там про народний фонд, або якусь нашу руску інституцию? — питаю: „Е, бачите, я соромив ся дерти людям очі... якось не випадало!"... Чому то Поляки не соромляться „дерти людям очі", коли збирали на Вжесню!... По всїх польских інституциях, по всїх навіть автономічних і державних урядах складали польські патріоти сотик до сотика „dla skrzywdzonych wrześniańskich dzieci"... А чи не курсують і такі-ж марки та всїлякі цеглки між польською суспільностию? Анї одна забава, анї одна прогулька не обійшлась без того, щоб хтось з присутних не зібрав кільки корон на народну цїль, хоч помiж гостями була нераз і половина Русинів... І якось „випадало!"... нїкто тим не озлобив ся!... І як ми так станемо „соромити ся", то мабуть не скоро еще „запануємо в своїй хатї!"...

Мені тут зовсїм не розходить ся о те, чи хтось буде „одушевляти ся" моїми, хоч не вченими, але щирими словами!... Я лише ожидав нетерпеливо, як буде подавий до публичної вісности звіт з розпродажи народних марок! Бо то часом бувають Русини, що бажають все „щось" нового!... Як що коли марки „знудять ся", то випадає уже винайти таку „машину", щоб сама в и т я г а л а собі сотики на руські добродійні цїли!...

Народний дїяч.

Прускі робітики в Редакциї „Поступу".

Коломийский „Поступ" дав в послїднім числї (38 з 2 жовтня с. р.) розмову, яку мав з робітниками, що повернули з Прус. Позвав ся справа пекуча і важна, тож подаємо статю „Поступу" в повній основі.

Прийшли до нас — каже редакция — люди, що їздили до Прус на зарібки.

— Слава Йсусу Христу.

— На вік слава! Що нам скажете, добрі люди? Просимо сїдати.

Поскадали бесаги і робітні наряди, посїдали на чім було місце і один з них став казати:

— Та ми вертаємо з Прусів з роботи і поступили до вас дуже красно подякувати за се, що ви нас справили у своїй ґазетї на таку добру роботу.

І почала ся жива балаканка з гостями о тім, як їм жило ся в нїмецїм краю. Наші мужики розказували дуже інтересні річи і просили нас, щоби ми бодай що найважнїйше помістили в „Поступі", аби всї люди знали, що дурний той, хто має здорові руки і волїв тут гинути з голоду, як придбати собі дуже добрі гроші. Вони позволили нам сповістити свої прізвища, аби нїхто не думав, що се, що пишемо, яка видумка. Ось вони: Василь Пригродский, Николи Бодруг, Дмитро Проміщук, Никола Ґаборак і тов.

Наші люди робили там на акорд. Зразу робили менше, але відтак набрали вправи, і дійшло до того, що робітник з Печеніжина заробляв денно поверх 3 корони, а Березуни, здорові, кріпкі хлопці, брали на руку що днини поверх 4 корони. З того наші робітники платили собі добру поживу, дещо й закупили на убрана, покрили кошта подорожі і ще привезли зі собою гарні гроші. І так Печеніжинський кождий найслабший мав зі собою чистих найменше 64 кор. по 8 тижних працї, відчисливши неділї і руські сьвята. А з Березівских людий найслабший по вечорових 3 місядах роботи (рівнож без неділь і сьвят) зібрав чистої готівки най менше 200 кор. Навіть один хлопчина (Никола Ґаборак), що недавно скінчив 14 лїт, заробив за той час поверх 200 кор. І се не карт, анї не брехня, але сьвята чиста правда. Самі люди показували нам ті заробленї гроші.

Люди в Прусах розумні, добрі, по людски з робітником обходять ся. Розуміють ся, що робити треба, бо за дурно нїде крейцара не дають. Кільком лиш людям з Печеніжина не хотїло ся працювати, але за те дуже хотїло ся спати, їсти та гулять і тому вони по короткім часї мусїли взяти ноги на плечі і з порожними руками вернути ся до дому. Що трохи заробили, те пропили або видали на дорогу. А щоби „з гонїром" вийти, то розказували в своїх селах всїлякі небилицї, яка там страшно тяжка робота і як лихо з чоловіком обходять ся. І ті наші люди, що повірили тим неробам і самі не воїхали до Прусів на роботу, нехай тепер жалують, що дали ся так в дурнї пошити.

Окрім тих кількох неробів, що лиш понесли ганьбу рускому імени перед чужим сьвітом, всї инші працювали гідно і в дуже вдоволені. Також і прускім панам наш робітник припав дуже до вподоби. Один обер фервальтер, придивляючись так роботї тих Гуцулів березівских, що отсе заростали до нашої Редакциї, сказав: „Кождий з вас мені за 6 мазурів". А вже найбільше всї любувались тим хлопчиною сущиком, що також заробив 200 корон. Фервальтер та другі лїсові урядники дали ся навіть на памятку фотографувати в купі з рускими мужиками-Березунами і наші гості показували нам одну таку фотографію.

Далї почули ми дїкавї історії про те, яким злісним оком дивлять ся на наших людий в Прусах Мазури і Словяки. Їм се дуже не смакує, що і наші люди набирають розуму і хотять трохи за лишні гроші як в Галичинї продавати свою працю, і через те відбирають їм такий красний заробок. Тому вони рїжними способами відмовляли руских робітників і радили їм „зі щирого серця" вертати чим скорше до дому. Наші очивидно за прихильські рада так само щиро подякували.

Отсим не лиш в Прусах, але вже і в Галичинї кілька разів обпадали наших людий якісь цїлком чужі люди, подібно як Жиди в часї виборів, і на ґвалт намовляли їх, щоби за нїчо в сьвітї не запродувались до Пруссак, бо там їх поріжуть чи зотоплять, а як ві, то вже напевне поїсть їх така гадина з 12 головами. Навіть тиждень в руки якусь цмату, що називають ся „Руской Селявин", де рівнож заклинало ся людий, щоби не їхали на певне нещасте. Наші люди ґазету взяли, але ві не послухали, та бодай хоч тільки з неї скористали, що мали чим завинути собі нїмецку солонину.

Ще цїкавїйше було, що навіть якісь люди в мундурах, чи се поліцаї чи шпедарі, аґітували у Львові на двірци завзято проти зарібків в Прусах. На се наші люди відповіли їм що дуже деїкатно: „Не ихай коса в чуже просо, бо обітнем".

А ще одну інтересну пригоду мали вони вже з поворотом до дому, в Коломиї на залїзничім двірци. Приступає до них якийсь панок, щось ніби пан „дзядзїц" і каже з польска: „Я чув, що ви добрі робітники, може тепер підете до мене на роботу". Березуни, розуміють ся, не лакі на таку радість; вони побудуть дві неділї в своїм селї, пострудують коло ґаздівства і назад вертають до Прусів, де остануть ся до Різдва. Але один з них так на жарти питав ся пана: „А кілько мете платити?" А пан покрутив вусом і каже: „Ну, для таких добрих робітників дам вже по 30 кр. денно". — „Дай вам Боже панування за ваше теплe слово, але ми такой вернемо ся на нїмецку землю шукати щастя. Там більше платять простому замітачеви улиць, як ви тут даєте найлїпшому робітникови".

Отак ще дещо розказували легінї козака з Березова і Печеніжина, а відтак сердечно розпращали ся і відїйшли. На відхіднім сказали: „Просимо написати в вашій любій ґазетї, що дуже дурний є такий чоловік, що може богато лїпше заробити, а не хоче лїпше заробити, бо его тато так само гарував за пів дурно". Тай ми маємо надію, що на весну не 10 тисяч, але 100 тисяч руских хлопок полетить в прускую землю забрати гроші і богатїти — на добро собі і на добро руского народу.

Р.

Справи заграничні.

Цар в Австриї.

По конференциях в Мірцштеґу між обома міністрами заграничних справ, порішили правительства Австриї і Росиї писати до своїх амбасадорів в Царгородї телеґрами такого змісту: „Недавно поручено вам заявити Порті, що Австро Угорщина і Росия ведуть дальше дїло мира, котре розпочали, стоять дальше при програмі реформ уложеній з початком року і не зважають на сточні в дорозї перешкоди в переведеню сих реформ. Бо дїйсно з одного боку революційні комітети в трех вілаєтах здержали християнське населенє від співдїлавя в переведеню реформ, з другого боку органи Порти, котрим віддано переведенє реформ не мали потрібної пильности і не були переняті гадкою, котрої результатом були сї реформи.

„Аби на будуче запевнити переведенє реформ, котрі Порта преціпь приняла, порішили обі держави завести острійшу контролю і прилягувати їх переведенє. Під сим оглядом одержите точнїйшу інструкцию. Держави мають призванє для проб Порти здавленя повстаня, однак мусять реаґувати на ексцеси і ґвалти, від котрих потерпіло супокійне населенє. Обі держави рішили прийти з помочию сим жертвам.

Інструкция поучить вас о подробицях гуманїтарної акциї, що має на цїли ужитє всїх средств для запевненя їх істнованя, улекшенє повороту до давних осель, відбудованя знищених огнем домів, церквей і шкіл. Правительства Австро-Угорщини і Росиї надіють ся, що заходи до заведеня мира осягнуть цїль і суть переконані, що їх безсторонні ради вислухає сей, до кого они відносять ся. З порученя его величества взиває ся вас, абисте подали се письмо до відомости отоманьского правительства в порозуменю з вашим товаришем, котрий одержує ідентичну інструкцию."

В справі тоастів виголошених в Шенбруні пишуть „Новости": Сї тоасти доказують, що часи виключно дипльоматичних нарад минули і що оба монархи рішучо постановили так поступати, аби їх мирні пляни добре зрозуміли і аби були виконані.

По полюваню в суботу цар з цїсарем поїхали до найблизшої залїзничої стациї в Найберґу, звідтам залїзницею до Майдлінґу, де оба монархи розпращали ся. Цар від'їхав до Дармштату.

Справи австро-угорскі.

Угорский сойм.

На засїданя угорского сойму в суботу члени кабінету не прийшли. Президент палати відчитав письмо президента міністрів, в котрім сей подає до відомости палати королївский рескрипт з 22 вересня іменуючий Куена наново президентом міністрів. П. Полька вносить, аби відчитаного рескрипту не приймати до відомости, лише зложити до актів, бо Куен є управителем дімісіонованого кабінету і дімісіонованим президентом не іменованого еще кабінету. Деякі члени партиї Кошута виступають против сего внесеня і аби не зривати з традицию, домагають ся, аби рескрипт приняти до відомости, що палата зробила.

Розпочала ся дискусия над задержанем виполуженых воякiв. Весїдники атакують дуже остро розпорядженє міністерства війни. П. Тот запитує неприсутного міністра фінансів, чи в часї стану ex lex також давав війсковому зарядови гроші титулом участи Угорщини в коштах спільної армиї; чи дав ей гроші з угорского чи зі спільного скарбу. Коли зробив се, то треба его ставити перед соймовий суд.

Гр. Зіхи висказує жаль, що прийшло до конфлікту між короною а народом, але фактом є, що угоду подерто. Угорский народ мусить стереґти независимости і самостійности держави і не може позволити на се, аби непрошені опікуни мішали ся до державних справ. Весїдник поставив внесеня, аби з огляду на неприсутність кабінету зарядити тайне засїданє, котре застановило би ся над справою обжалуваня міністрів, іменно міністра фінансів. Палата внесеня приняла і розпочалось засїданє тайне. П. Польоні заявив, що нелеґальність задержаня виполужених воякiв доказано. Міністер фінансів, котрий мимо стану ex lex виплачував військовому зарядови гроші, нарушив конституцию. Весїдник домагає ся, аби президент палати зарядив спровадженє міністра фінансів.

П. Нагі з правительственної партиї заявив, що міністер фінансів не заслугує на нагану, але противно, на похвалу, бо угорскі вояки з причини стану ex lex не можуть умирати з голоду. П. Етвеш грозить, що парламент сам вибере правительство. Остаточно порішено завдати внесеня, звідки правительство бере гроші на видатки для спільної армиї.

На публичнім засїданю ухвалено не відбувати засїдання аж до хвилї, коли утворить ся нове правительство.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Енцикліка Пія X.

Рим. Osservatore Romano оголошує першу енцикліку нового папи. В тій енцикліці папа заявив, що ціль его понтифікату: „аби Христос був всїм і у всїм", що вважає себе за божого слугу та що дуже помилив би ся той, хто думав би, що ті его чувства можна-б визискати для якихось сьвітских та партийних цїлий. Папа взиває епископів до солідарізма а всїх вірних до заснованя католицких товариств для розбудженя релїґийного духа. Чим той дух буде кріпшій, тим більше також знаволить ся католицка церков від всяких зовнїшних впливів. (Ся енцикліка значить, що папа супротив держав буде вести політику мира і безсторонности та що римска курия за понтифікату Пія X заверне більше на поле чисто релїґийне чим на політичне. *Ред.*)

Сойми до 17 с. м.

Берно (морав.) На суботнїшнім засїданю сойму розвесла ся чутка, що всї сойми, отже і моравский, будуть зібрані тілько до 17 с. м.

Македонїя.

Царгород. Чотирнята повстанців обступило село Белїдже. Повстанці належать до болгарской мілїції і мають військові шапки. Підпалили дома і приспівувавши болгарске населенє получити ся з ними, обсадили горы. Инші відділи повстанців, котрі вдерли ся до санджаку Серес, були добре зорґанізовані і перевезені залїзницею. Населенє вислало просьбу о оборону.

Сербія.

Білград. В суботу відбуло ся засїданє скупштини. Уневажнено шість виборів, між ними вибір Ґенчіца. Президентом вибраний Стоянович. Ґруїч одержав місию утворенія нового кабінету.

Процес офіцирів в Нїшу приходить нині перед апеляциїний суд.

НОВИНКИ.

— **В справі руских вивісок на склепах і публичних льокалях** пише нам один з поважаних патріотів: Справа тероризованя гакатою парлегковажити, насуває мимохіть деякі гадки. Як з одної сторони гакатисти бажають всїми силами надати Руси виключно польский характер, так знова ми нїяк не стараємось задержати у нас руский характер, бодай в тім, щоб тоті льокалї, котрі Русини спомагаюдї нема у нас нїякої акциї. На провін-

Пеланці розлялась ся не сила.

Не потребую вам, певне, й казати, як смачно, по темнім непереспанїй вчерашній ночи, переспав я сесю нїч..

Тут знов мушу на хвильку перервати оповіданя колишнього мандатора. Розспитувати за мамками не викликала вже у слухачів того рода вражінь, що майорове припоручене. Річ очивидно заінтересувала кождого з товариства, як незвичайно незвичайна, але кождий ховав свою думку. Лишень я, єно Русин, єдин, що так скажу, хлопского народу, перетерпівшого муки вікової неволї, я, зобразивши собі в одній хвили ситуацию по селах, куда розїхались мандаторські посїпаки, напрасний жах огорнув мене, і я обізвав ся, а радше само обізвало ся з мене, вилетївши з моїх уст як куля зі стрільби:

— Але що дїялось ся тої ночи по селах!

Ся моя замітка остановила мандатора на хвильку. Хтось із товариства, гадаю з куртуазиї для господаря, обізвав ся легким тоном: „Прошу дати докінчити пану господареви... Ми цїкаві вінця..."

— Другого дня — вів свое оповіданє мандатор дальше, — будячи ся, чую турнїт возів перед хатою... То надїхав перший форшпан. За ним скорим темпом ніс ся возом... Трицять і шість молодиць, одна гарнїйша від другої!

Тогдї кажу запрягати коні в бричку і гайда до Станиславова. Я передом, а за мною молодиці. Не треба й казати, що бабця пхинькала, плакала, деякі аж рвали, начеб їх везено на заріз... По дорозї люди зирали ся як на чудасію.. З того пішла опісля в инших сторонах Станиславова поголоска, що бабів будуть як хлопів возити до брани й асентирувати... Знаєте, нарід до видумок майстер...

Приїздку до Станиславова, кажуть менї: пан майор на болоню розлав приказ панам офіцирам. Їду я з форшпанами на болоне до майора. Приїхавши там, зібрав я свої молодиці, уставив парами, і мов військо підводжу до майора, а вже недалеко від него формую з них шпалїр, а сам іду немов офіцир з мельдунком:

— Пане майоре, маєте мамку!

Мейор з офіцирами були взагалї здивовані дивом, яке дїяно ся від часу нашого приїзду перед болоне, а тепер майор, зрозумівши мою штуку, аж за голову хопив ся.

— Що ви наробили? — каже немов застрашено. — Я просив вас о одну мамку, а ви привезли цїлу компанію.. Ви мене не зрозуміли... ой-ой-ой! лишенько моє!

— Нї, пане майоре, я зрозумів тай кажу вам, що я привіз мамку... Одна може би вам не сподобала ся, а так маєте до вибору... Прошу вибирати!

Тогдї майор, розумівсь, утїшив ся і подякував мені. Він сьміяв ся, офіцири сьміялись і я сьміяв ся.

Майор післав по дїкаря військового і той вибрав три наймолодші, найздоровійші і найкрасші молодиці. Тих я полишив, а прочі сейчас нагнав домів. Три полишені відведено до дому майора і там знов спровадила баба-повитуха вибрала одну з них. Дві перебраковані поїхали під вечер до дому. Треба було видїти радість усїх відпущених баб!.. Ну, одна мусїла лишити ся у майора за мамку.

Нині, — кінчив старий мандатор, — инші часи... Нинї не потрафив би доказати такої штуки ні то ц. к. староста, але й сам пан губернатор... Нинї, бачите... конституция, автономія, социялісти.., Ет!

. . . . . .

По мандаторськім „Ет!" цїле товариство, мов на команду, рушило ся з місць і почало прощати ся з господарем. Оно була вже й пізна година. Я, забравши до дому, сїв до бюрка і зі сьвіжої памяти списав оповіданє старого мандатора.

Максим Городеньский.

ції про се ані не думають, а у Львові хиба деяко, тай то на думаю кінчить ся. А прецї такі льокалї Комунїцкої або каварни Шнайдра хоч суть переповнені рускими гістьми, і то переважно академіками, не мають рускої вивіски! Здаєть ся, що крайна пора позбутись бодай трохи еґоїзму і тої псевдочемности, розпочати на тім полї я кусь акцию. І Чехи боронись в той спосіб о національний характер Праги. Єслиж ми кинемо сю справу до коша, то хиба дамо о собі доказ крайної інерції. Отже до дїла! — *С. Л.*

— **Польща в рускій школї імени Шевченка в Яворові.** Пишуть нам звідтам: На тутешнїй народній школї імени Шевченка вивіска руска, викладова мова руска і шкільні свідоцтво рускі. Се все дає людям право називати сесю школу рускою. Але управитель еї, п. Маренин, завів в еї урядовью мову — польску! На конференцї учителї говорять по руски, а п. управитель каже писати протоколи по польски! Других річах, як польскі, п. Маренин не терпить, а на польских не випадає писати по руски, отже пишесь по польски... Сесю школу здобули яворівскі Русини довголїтнїми стараннями, а п. Маренин узяв на глум їх старання і їх самих. Таке поступованє, колиб на се позволяв собі управитель навіть Полєк, мусїло-б огірчувати Русинів, а що вже казати, коли оно походить від управителя Русина! Само глуму яворівскі Русини не стерплять і, коли-б отсе публичне напастованє не помогло, знайдуть инший спосіб заради лиху! — *Б*

— **З Богородчан пишуть нам:** В першіх днях вересня с. р. неподїйно завитав Впресв. Митрополит Шептицкий до міста Богородчан, щоби оглянути славний іконостас із „Скита-Маняви", намальований чернцем иконом Кондзелевичом Чина св. В. Вел. в рр. 1699—1705. По зносеню многих монастирів в Галичинї, руске м щанськоє в Богородчанах в 1782 р. купило той цїнний памятник за 60 зол. польскіх. Як з того показує ся, має він 198 лїт а стоїть в церкві в Богородчанах 121 лїт. Та старинність звернула увагу консерваторів давної штуки, археольоґів і всїх любителїв штук красних, а перед двома роками польске товариство „Koło artystyczne", з рекомендацийним письмом митрополита, вислало було артистамаляра п. Любоміра Кенера зі Львова, котрий всї образи того славного іконостаса дуже старанно відфотоґрафував для помїщенє їх в альбумі „Koła artystyczn-ego". Сей рідкий твір штука заїнтересив і Впресв. Митрополита Шептицкого, котрий дуже старанно і з великим пістизмом приглядав ся в двох днях сему старинному памятникови та подивляв незвичайно велику цїнність іконостаса і величезну працю тодїшного високо образованого монашества чина св. Василия В., що несло свою культуру з гори Атос на Русь. Відвідини Впресв. Митрополита утїшили тутешнє бідне, руске м іщанськоє, бо чейже аж Впреосьвященний Митрополит своїм вплывом причинить ся у дотичних властий, щоби як найскорше можна розпочати будову нової мурованої церкви, котрої окрасою буде славний іконостас із „Скита Маняви". По оглянени сего іконостаса, поїхав Впреосьвященний Митрополит через Солотвину до Маняви, де оглянув руїни самого „Скита", і провівши годину в першій келлї праотців монахів Чина св. В. В., повернув до Львова.

— **З Буковини.** Орґанїзация Русинів на Буковинї поступила один крок вперед: засновано „Українського Сокола". Про перші загальні збори сего товариства, котре і ми щиро витаємо ако нове заборало в борбі наших буковинських земляків, доносить черновецка „Буковина": Загальні збори „Українського Сокола в Чернівцах" відбули ся в неділю дня 27. вересня б. р. в салї „Народного Дому". Збори отворив д-р Галїп. По прочитаню статутів приступлено до вибору видїлу. До видїлу ввійшли: Модест Левицький як голова, Іван Радомский як заступник голови, відтак Остап Сьвітлик, Омелян Могильницкий, Грушкевич, Биндак а як заступники видїлових, Сарнавский і Евген Федорович. Провірено статутів і евентуально виготовлене проекту на їх зміну повірено комісиї зложеній з 5 членів. До неї ввійшли: д-р Галїп, д-р Л. Когут, Е Ярошиньский, М. Левицький і Ш. Ганкевич. Вибайм хати як також салї для вправ ґімнастичних поручено видїлови. Вкладку річну установлено 12 К а виписове 2 К. — По загальних зборах відбув ся в салї „Нар. Дому" під проводом проф. д-ра Смаль Стоцкого величавий комерс, на котрий прибула також велика сила пань, так що саля була по береги заповнена. Серед веселої забави і гутірки протягнув ся комерс далеко поза північ. — Видїл новозаснованого ґімнастичного товариства „Український Сокіл в Чернівцах" уконституував ся на засіданю дня 29. вересня в той спосіб: Голова Модест Левицький, заступник Іван Радомский, справник Остап Сьвітлик, скарбник Омелян Могильницкий, господар Н. Бендяк, контрольор Максим Грушкевич. На сім засіданю ухвалено між иншим примістити товариство в домі ул. Нового сьвіта ч. 36 п. Внесено подане до загального товариства ґімнастичного в Чернівцях (Turn-Verein) з просьбою о відступленє салї ґімнастичної на справи для Сокола і постановлено в разї прихильного полагодженя просьби установити вправи два рази на тиждень для молодших членів, а один раз на тиждень для старших. Дальше ухвалено візвати всїх членів, що виписали ся на загальних зборах, щоби зложили до кінця жовтня виписове і що найменше одну вкладку місячну, в противнім разї видїл буде мусїв всїх тих членів узнати виступившими. Виписувати ся можна у кождого з видїлових, поки що на кругольни „Народного Дому". — Щасть Боже розпочатому дїлу!

— **Зелїзнича дирекция в Чернівцах** — пісня донесень з Відня — буде вже, по довгих домаганях буковиньского населенія, вкінци утворена і державні зелїзницї Буковини не будуть завісїти від дирекцаї зелїзначої в Станиславові, котра, як всї дирекциї в Галичинї, спочиває в руках Поляків і польщину вкала на Буковину. (Польска гаката, як відомо, напасає не лиш галицку Русь, але й Буковину своїми „kres'ами"...) Доходило вже до того, що навіть портиери-Поляки на буковиньских дворцах і кондуктори наповдали подорожній публицї польску мову хиба де на Мазурщинї... Довгі часи Поляки не допускали у Відни споминати бажане Буковинцїв, але вкінци центральне правительство мусїло піддати ся. Ходить тільно о те, чи новий уряд руху в Чернівцах дістане формальний титул „Дирекция", чи задержать назву „Управу руху", хотяй круг дїяльности буде мати такий, як Дирекция зелїзничa.

— **Гузарска бута.** В ночи з 1 на 2 с. м. викликали в Ярославі вояки стацїонованого там 8 го пошку гузарів великну бучу. Кількох наших вояків волочило ся по місті, товкли шаблями по домах шиби і напастували прохожих „цивілїв". Коли міська поліция візвала їх до спокою, гузари ударили на неї з шаблями, а так само розпочали бійку з пожарною сторожею, що вертають від огню, станула поліцаї в поміч. В тій хвили прибігло ще з касарні около 40 гузарів, і в лише в нічнім платю, але узброєні в шаблї, стали до бою против поліцаї та огневої сторожі. Кількох поліцаянтів ранили тяжко, а один номер одержав смертельну рану в голову, так що мабуть розпрощає ся зі сьвітом. Навіть з військовою патрулею під проводом офіцира боривали ся гузари до бійки, але остаточно поутїкали до касарні. Лише трех вояків придержано і відведено до військового арешту.

— **Любовна траґедия в готели.** До одного з готелїв при ул. Станислава у Львові заїхала в пятницю молода пара: досить прилично одїтий молодець і дївчина в передмістнім строю, без ніякого накрита на голові. Замешкали в комнатцї на I поверсї і тут розпочали доволї весело жите, посилаючи від часу до часу кельнера по їду та напитки. В суботу рано молодець заповів готелевій службі, що заплатить і вийде по полудни, жде лише на фотоґрафії, які мали бути готові. Перед полуднем дївчина зачинила комнату на ключ і вийшла на місто. Се збудило у господаря готелю підозріне що-до виплатности своїх гостий і тому звелїв добути ся силоміць до замкненого молодця. По отвореню дверий найдено гостя на підлозї з перестріленою головою, а біля него револьвер. Окровавленяй ручник та умиваня заповнена водою з кровю вказували, що пострїленого молодця мусїла ратувати якийсь час дївчина, тамуючи кров, а коли сей так помер, зі страху утекла. Траґедию, яка розіграла ся межа молодою парою, пояснило полишене письмо з заявою, що обоє відбирають собі житя з нещасливої любови. Він назвав ся Франц Гжесак, числив 22 роки і був канцелярийним помічником при суді в Уляновї, а вона підписана ся як Варвара Ржепелївна, лїт 18, родом з Уляновa. Дївчини, котра виявнить найбільше ділу трагедию, поліция не віднайшла ще доси. Про намірене подвійне самоубийство повідомила залюблена пара також родичів Ржепелївної в Уляновї, котрі вчера запитували львівску поліцию про судьбу своєї доньки.

— **Огнї.** В Яворі пов. турчаньского згоріло 14 селяньских загород вартости 14.000 К. — В Дїтківцах пов. тернопільского згоріло 4 загороди разом зі всїми засобами збіжа вартости 9.160 К.— В Бесїдах пов. жовківского згоріло два господарства вартости 11.000 К. — В Оловинї пов. перемишляньского знищив огонь 8 селяньских загород вартости 14.400 К. — В Кукільниках пов. рогатиньского згоріло 6 домів з господарскими будинками та зі всїми засобами збіжа. Шкода виносить 10.000 К. В Свистїльниках тогож повіта згоріло 9 господарств вартости 15.200 К.— В Підлїсю пов. скалатового упало жертвою огня 5 господарств вартости 4.000 К.

— **Траґічний судний день.** В Стрілковах волик, місточку бобрецкого повіта, прийшло вечером в середу на четвер в сьвято т. зв. „судний день", до катастрофи, котрої жертвою упало шестеро людий. В хвили, коли майже всї жиди, з звіймом дітий, находили ся в божниці, роздав ся на улици крик „горить!" Правди в тім крику було о стільки, що в недалекім домі занав ся від переверненої на столї сьвічки обрус, і перестрашена дївчина вибігла на двір, кличучи о поміч. Тимчасом Жиди в божниці, почувши її крик та побачивши крізь вікна небо червоне від заходячого сонця, думали, що горить цїле місточко і всї кинули ся до виходу. В одну мить вузкі двері прямо забили ся утїкаючою товпою, повстав страшний отиск і серед метушні удушило ся шестеро осіб. Три Жидівки погибло на місци, а три умерло пізнїйше від придушеня. Понадто богато осіб потерпїло лекші рани.

— **Протижидівскі розрухи.** Велику сенсацию в жидівскім сьвіті викликав „Czernowitzer Tagblatt", подаючи онодї з Новоселиці, місцевости положеній на Буковинї на російскій граници, таке донесене: „Після листу, який одержав один з тутешних мешканців від своєї родини в Могилеві, мали вечером дня 30 вересня, в навечерію „судного дня", в Могилеві над Дністром вибухнути протижидівскі розрухи, причім погибло около 300 Жидів. Жиди, що були повідомлені про задуману різню і липили ся вечером дома при зачинених дверех, мали ставити опір і убили около сто мужиків. Могилівский рабин одержав день перед тим про задумані розрухи осторогу і тому візвав Жидів, щоби в навечерію „судного дня" не йшли до біжниці. З тим більшим завзятем кинули ся заведені в надїях батаги мужиків на жидівскі домы, з котрих скоронили ся Жиди. Різня мала переходити всякі описи. В росийскій та австрийскій Новоселици ходили вже вчера чутки про розрухи в Могилеві, але доси нема близших вістий". Ся вість поки-що видає ся дуже підозріною. По перше, що подав її одинокий Czernowitzer Tagblatt, орґан черновецких Жидів, що поперає на Буковинї наших москвофілів, по друге, що доси про ті розрухи не надійшли до ніякої часописи ближші вісти, а по трете, сам Czern. Tagblatt не знає властиво, де відбули ся ті розрухи: в Могилеві над Дністром, чи в Могилеві над Дністром. Перший з них є містом губернїяльним, положеним кілька годин дороги від Кишинева і числить до 50.000 мешканців. Могилів над Дністром є місточко повітове. Здогадують ся, що до Могилева над Дністром, на Поділю, мали прийхати Жиди, котрі утекли з Могилева над Дніпром і тї принесли ту вість. Редакция згаданої часописи вислала свого справоздавця на місце, а поки-що додає від себе таку замітку: „Коли вість сама, особливо що-до числа жертв являє ся неімовірною, та однак на Буковинї від давна вже було звісне (?) що межи малорускими (!) селянами в Росиї противжидівска агітация застрила ся дуже." З тої, очевидно брехливої замітки жидівсько-кацапского орґану віденьока, ще більше жидівска N. fr. Presse зробила, як то кажуть — з мухи вона і вже донесла від себе, що подібні противжидівскі розруси лучили ся в трех бесарабских містах, а то в Белзї, Хотимї та Могилеві подільскім. Переконаємо ся в найблизших днях, с скілько в тривожних вістях жидівских часописий правди.

— **Цар в страху.** Гостина царя в Австрії дає між иншими доказ також на се, з яким довірем відносить ся російскай самодержець до звичайних смертельників не лише в царстві кнута, але навіть в нашій державі. Рівночасно з царем заїхало до Австрії 200 російских жандармів. Та мабуть і ся сотня видавалась йому недостаточною, бо до Мірцштеґу, де цар бавив на ловах, спроваджено ще 50 жандармів, так що в конституційній Австрії берегло особу російского самодержця 250 жандармів. На пять годин перед приїздом довецкої дружини в околиці Мірцштеґу, цїлий район був вже жандармами заманений. Надто недалеко становища царя уставлено цїлу жандармску станицю. Як дуже мусїв цар потерпати о себе, та як сильно втомили ся жандарми, бережучи его особи перед незвісною силою, доказує ся з того, що по виїзді царя з Австрії 176 російских жандармів одержало від него медалї. Справдї незавидне положенє володаря „з божої ласки"!

— **Могила Сірка, славного кошового Запорожского війска,** находить ся нині в приватній власности. Заступник предсїдателя катеринославскої архівної комісиї А. С. Оглоблинский заняв ся придбанем фонду на викупно сеї могили. Складками зложено вже 500 рублїв. Коло могили має побудувати ся домок для публики, яка відвідує могилу славного кошового. Коньк скінчить ся будова другої Катерининськоі зелїзницї, місцевість з могилою Сірка стане легко доступною для відвідин публики, яка інтересує ся не так то многими памятниками старини т. зв; Новоросийского краю. (Так пише дневник „Придн. Край" ч. 1858)

— **Кріпка женщина.** В Кракові найхала онодї вечером брачка з кільома офіцирами якусь женщину. Здавало ся, що женщині грозить тяжке скаліченє, бо найшла ся під колесами. Тимчасом на щасте женщина мала тілько притомности та сили, що підвесла плечима тяжку брачку до гори, насїдком чого брачка перевернила ся разом з офіцирами, котрі сильно потовкли ся. Женщина тимчасом стрибала ся з пороху і пішла дальше.

— **Послїдні вісти.** Нинїшна віденьска „Montags-Presse" (орґан, що стоїть в зносинах з д-ром Кербером) пише, що відмінене сеймом внесеня на утворене рускої ґімназиї в Станиславові було би не тілько демонстрацию против правительства але і проти корони. Неворожне рішеве потягнуло би за собою дуже неприємні консеквенції. — Наслїдник престола Франц Фердинанд прибуде з жінкою дня 4. падол. на лови до Романа ґр. Потоцкого до Ланцута. — Ґр. Куен був нині на авдиенції у цісаря в справі своєї димісиї. Цісар застереґ собі рішене до завтра. Іменем царя вручено нині в Празї архим. Францови Фердинандови великий хрест ордеру св. Андрея.

— **На будову Рускаго Театру** надіслав на наші руки, яко першу рату наложеного на себе податку, Вп. д-р Кулик адвокат в Кутах квоту 100 К. Квоту тоту передали ми комітетови. — Вп. Антін Вітошиньский, ц. к. ад'юнкт суд. в Гнилянах переслав суму 51 К 46 с. на книжочку ч. 800 „Союза" а нам пише: На весілю д-ра І. Навроцкого з п. С. Зельсвою зібрано за моєю ініціативою і на мої руки квоту 51 К 46 с, на котру зложились більшими жертвами д-р І. Навроцкий (20 К) і п. Балтарович, посадник міста (10 К)

На книжочку вкладкову ч. 800 „Краєвого Союза кредитового" зложили сьйдуючі Добродії: Вп. Петро Огоновский ц. к. професор у Львові 100 К через „Дністер" прислали: о. Володимир Винярский з Іванівки 10 К, о. Іван Свядецкий з Золотник 8 К, о. Емиль Вінницевич з Дрищова 10 К, о. Іван Баковин з Лисович 5 К, Михайло Стоцкий, кондуктор зелїзничний у Львові 1 К, Іосиф Застирец емерит у Львові 10 К, Михайло Гандзюк радник Видїлу краєвого 100 К, Корнко офіцман зелїзничний в Перемишли 5 К. А. Федорович з Кравіцї 10 10 К, о. Іван Савчак складку в Турянці 6 К, Лев Герасимович ц. к. радник суду в Рогатинї 100 К. Разом 365 К 10 сот.

Через тов. „Кружок українських дівчат" зложили сьйдуючі Добродії: З розпродажи цеголок тов. Шухевич Ольга з Тишковець 16 К, п. Чижинюкова Ольга з Тернополя 31 К 50 с, Оноферко Ольга 7 К 20 с, Анновкевич Анна 5 К 40 с, Герешкевич Льва 9 К 20 с, Юзичиньска Емілія 17 К 70 с, Шухевич Дарія 14 К 70 с, Крупевыницка Емілія з розпродажи цеголок 23 К 50 с, а від п. Бічиньского антиквара з Каїру фунт штерлінгів.

— **Народний театр імени Т. Г. Шевченка.** В місті Бельцах, бесарабскої губернії, почитатель памяти нашого Кобзаря С. С. Малий поставив театральний будинок імени Т. Шевченка (на ґрунті помічника М. Н. Крупеньского). По посьвященю сего театру кармізове товариство українських артьотів, під управою Тумаиьского, при участи хору й орхестри відспівало кілька українських пісень Шевченка пісня інструментації Н. В. Лисенка. На театральний сцені красувався ся ровесніно прибраний цьвітами бронзовий бюст Тараса. (Доносить о тім дневник „Полтавскій Вѣстникъ" ч. 196.)

— **На дар для Миколи В Лисенка** з нагоди 35 нїтного ювилею его композиторскої творчости, виплинуло на руки редакциї „Київської Старини" (пісня виказу в томі за вересень) 3 509 рублїв 15 коп.

— **Дещо о нашім пожиточнім товаристві „Труд".** Одержуємо отсе письмо від одної патріотки з західної Галичини: Заосмотрюю ся в товаристві „Труд" від початку основання у неї потрібні до убрання річи а се біле, сукні, капелюхи та чую ся обовязана подати до відомости нашої патріотичної публики, що товариство се заслугує під оглядом солїдности, доброго смаку і точности в роботї, як також під оглядом своєї дешевости на повне признаванє і поперте. Головну заслугу в сім треба приписати Вп. дирекциї а перед всїм Вп. Панни, котрі своєю правітливостию і порядком з повним пожертвованем віддають ся справам товариства і получивши пожиточне з красним доладають тим способом нові цеголки до народної справи. Для того ми всї Русинки повинні мати собі за обовязок зі всїми закупленами відносити ся до нашого „Труду" з повним довірем, тим більше, щоби наш гріш не йшов в чужі руки. Ми Русинки повинні бути горді з такого економічного товариства а Вп. дирекциї належить ся за ведене его повне признаванє і подяка. — *Одна з заінчинць.*

— **Видїл Рускаго Інститута для дівчат в Перемишли** просить нас о поміщенє: О. Василь Лєвицкий, мітрат протонотар апостольский, бувший прокуратор в Римі, парох в Сокалю, жертвував в користь Рускаго Інститута для дівчат в Перемишли двіста (200) К. Видїл того-ж Інститута, складаючи сим великодушному Добродієви подяку, заіменував Его своїм Членом Основателем.

Зі Комерлї:

— **О. Теодор Косевич,** парох в Оварашівцах і декан станиславівскій, упокоїв ся 3 жовтня с. р. в 52 році життя, а 26 священства. Похорони відбудуть ся в понеділок 5/IX. В. в. п.

Сойм краєвий.

(*Нинїшне засїданє*).

По зїчитаню петиций і інтерпеляций приступлено до дневного порядку. Справоздане видїлу краєвого в справі продовженя на дальших 10 лїт увільненя від краєвого додатку до податку домово-чиншового і ґрунтового додатку від сего податку і до 5% податку, побираного від домів увільнених від домово-чиншового податку тих домів у Львові, котрі будуть вибудовані на місце 181 домів призначених на едемольоване в цїли реґуляцаї міста, відіслано до будинкової комісиї.

До правничої комісиї відіслано внесеня: Вносить ся правительство, аби в конституційній дорозї постаравало ся о таке обниженє стемплевих оплат, аби: 1) всї довжні записти, квіти і екстабуляциї від сум понад 200 К до 1000 К, всї інтабуляциїні і екстабуляциїні поденя, що відносять ся до права заставу для сум понад 100 К до 1000 К, оплачувати лише штемпель 1 К від аркуша, 2) вимок права заставу для сум до висоти 1000 К вільні були безусловно від інтабуляциїної оплати.

Над внесеньем комісиї краєвого господарства о субвенциї для краєвих товариств рільничих для уведенєя скотарству годівлї бізрог (12.000 корон), розвинула ся широка дискусия, п. Станіславский дуже досадно патинував надужитя ветеринарів, котрі знівечать все, що репрезентация краєва зробила би доброго в інтересї годівлї бізрог. Як не усуне ся секватур, могрі нищать годовців бізрог, то субвенциї не принесуть вїякої користи. (*Год. 1. — засїданє тревае дальше*).

— **Краєвий Союз кредитовий у Львові** Рахунок за місяць вересень 1903.

Стан довжний:

1. Удїли членів		4.4941·14 кор.
2. Фонд резервовий		24.91·54 „
3. Вкладки: Стан з початком міс. вересня	663.520·60 кор.	
вложено	50 783·96 „	
вийнято	16.627·39 „	
Стан з кін. міс. вересня		697.677·17 „
4. Позички затягнені: Стан з почат. міс. вересня	35.000·00 кор.	
затягнено	10.000·00 „	
сплачено	10.000·00 „	
Стан з кін. м. вересня		35.000·00 „
5. Сальдо відсотків		17.597·00 „
6. Неподнята дивід. з р. 1902.		1.106·08 „
Сума		798.812·93 кор.

II. Стан чинний:

1. Позички удїлені. Стан з початком місяця вересня	744.344·66 кор.	
сплачено	6.876·00 „	
удїлено	35.140·— „	
Стан з кінцем м. вересня		772.608·66 кор.
2. Движимости		782·56 „
3. Льокації		1.904·70 „
4. Кошти спору		179·06 „
5. Кошти адміністрації		4.826·51 „
6. Готівка		1.538·20 „
7. Друки для товариств		832·40 „
8. Папери фонду резервового		2.295·84 „
Сума:		798.812·93 кор.
кредит тов.	344.881·00 кор.	
„ парцел.	275.812·00 „	
„ скрип.	102.107·00 „	
„ приват.	49.808·66 „	
Разом	772.608·66 кор.	

Членів прибуло 8, убуло 0, остало з кінцем вер. 1903 — 430 з 1132 з деклярованими удїлами в сумі 56.600 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 5½%—6%. Затягнено позички в банку краєвім у Львові на 4½ процент.

Надіслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведення Лічничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякітів ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Пошукує ся

інтеліґентної, статочної женщини до заряду дому. Зголошення до Уряду парохіяльного в Заланові п. Рогатин. 561 9 10

СПЕЦІЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телєфон ч. 722.

562 3—4

Хлїбороби і ґаздині!

котрі хотять всього в господарстві догляднути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. військові, реставратора і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Allсон“ усуває зовсїм через натирає біль і умучене в членах.

Висилаю за посилаткою від 2 корон: **Л. ЕЛЛЇН, аґроном, Львів Підзамче.** 666

ОПОВІЩЕНЄ.

Сим подаємо до прилюдної відомости, що

братя Шурми зі Скали

спілка різьбарско-малярско-золотарска

построїли до тутешної величавої церкви прегарний Іконостас дубовий. Плян різьби як і мальованя обдуманий глубоко, стильовий; гадка сьміла, оригінальна, виконанє всього роботи солїдне, правдиво майстерске. Іконостас творить ефектовну артистичну цїлість. Тож сьміло поручаємо згадану фірму, а до того і руську, кождому, хто лиш запотребує, а певно не заведе ся.

Скала 15 вересня 1903.

Александер Левицкий парох; *Дмитро Романік* і *Микола Модний*, комітетові. 537 1—8

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ

ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ

при площи Солярії (біля ул. Льва Сапіги).

Ві Второк 6 жовтня 1903.

ПЕРЕДПОСЛЇДНЄ БЕНЕФІСОВЕ ПЛЕДСТАВЛЕНЄ

улюблених у Львові кльовнів, пп. **ЛЕПОМ** і **ЄВЖЕН** а також богато комічних атракцій.

Хто хоче сердечно усьміяти ся, нехай спішить нині до цирку.

Цїни дуже умірковані.

В середу 7 жовтня 1903

Невідклично послїдне представленє.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публїку до кінця представленя. 868 1—

Яко добру и певну льокацію

поручаємо:

4½% Листы гіпотечні,
4% Листы гіпотечні коронові,
5% Листы гіпотечні преміовані,
4% Листы Тов. кред. земского,
4½% Листы Банку краєвого,
5% Обліґації Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Обліґації пропінаційні и всякі ренты державні.

Папиры тї продаємо и купуємо по найточнїйшомъ курсѣ деннѣмъ. 874 (8)

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного

Коперницкий і Сын

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Лорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4:25

☞ **Ruthenische Revue** ☜

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien IX. Höfergasse 5.*

Курс Львівский

в дня 5 н. ст. Жовтня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гіпот. галиц. по 200 ср. а. в.	53 —	540 —
Банку для торговлї і промислу 200 ср.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 ср. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 ср. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 ср.	56	578 —
Листи заставні за 100 ср.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	101 25	—
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. вильос. 50 л.	100 50	10 50
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор	97 80	98 50
„ краєвого 4½% а. в. вильос. в 51	101 60	102 20
„ „ 4% а. в. вильос. в 57 л.	98 75	99 45
Товариства кредит. 4% (I. емісія)	98 70	— —
„ „ 4% вильос. в 41½ л.	98 70	— —
„ „ 4% вильос. в 56 л.	98 50	99 30
Облиґації за 100 ср.		
Банку. фонду пропінаційного 4% в. а.	99 30	100 —
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	101 95
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 25	— —
Позичик краєвої з 1873 по 5% а. в.	— —	— —
Позичик краєвої з 1893 по 4% а. в.	98 75	99 45
Позичка м. Львова 4% по 200 кор.	96 —	96 70
„ „ 4½% 4-ох емісія.	101 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міська Краков. по 20 ср. (40 л.)	77 —	84 —
Міська Сякинєвавова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 48
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублїв срібних	250 —	254 —
100 Рублїв паперових	252 50	255 —
10 корон чінчених	117 20	117 80

Укінчений семинарист

глядає лекції на провінції. Вимоги малі. Зголошеня „Русин“ Адм. Дїла. 617 2—3

Бритви анґлїйські і власного виробу, сцизорки і дамскі ножиці, прилади до голеня для тих, що не уміють голити ся (неможлива річ скалїчити ся), також спеціяльне острене і обтягане бритов, препоручає

АДОЛЬФ РАТИҐЕР

ножівник

Львів, ул. Галицка ч. 15.

61 1—10

НАЙСТАРШЕ

австрийске Товариство народних обезпечень

„ALLIANZ“

заснованє в 1890 роцї.

Ґарантийний фонд в дни 31 1902

К. 6,132.835·26.

Стан обезпечень виносив дня 31 грудня 1902

63.605 поліс з капіталом

К. 51,635.062·01

Ближших інформацій удїляє:

Ґенеральна Аґенция

„ALLIANZ“

для Галичини і Буковини

Львів, ул. Бернардиньска ч. 2 А.

Аґентів і заступників приймає ся кождого часу під найкористнїйшими услівями.

515 1—5

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр.

589 4—5

Глядаю особи до заряду дому і провадженя кухні. *О. Іван Гриньшин,* Тарнавка п. Риманів.

6 6 3—6

У Трочиньского у Львові

ул. Фредра

Фунт найдобрїйших цукрів

Десерових 80 кр., Помадок 60 кр., Кармелїків 40 кр., Ґербатників 80 кр., Чоколядок 1 ґульдена. 6 4 5

Новина! **ПАРОВА МАШИНА** чистить докладно піряні подушки по 30 кр. від кільоґрама. Лише 2 зр. коштує перерібка матераців з трех подушок. Дрелїки на матераци метр по 50 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній роботї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

4 (4)

РЕСТАВРАЦИЯ

М. ЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Всч. Духовенства яко найвідповіднїйше місце, яке тїльки бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор з Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

489 82—158

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОҐРАД

висилає в 5 кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кільо (включно кошик). 588

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Дивна новість!

325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим ланцушком ідентично з 3 річною порукою, величина Laterna Magica з 5 гарними образками, 1 дуже гарна шпильєчка до краватки з імітованим бриллянтом, 1 прегарна колія з 3 річн. перед, неодна женьска окраса з лат. замком, 1 хороший скіряний портфель і елеґантска цигарнічка з бурштином, 1 гарнітур шпінок до сорочки і манжетів, 1 сцизорик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельґийского скла в етуї, 20 предметів до уживку листового і 200 штук різних домашнїх потрібних предметів. Ті преднишні 325 штук з годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланем готівки або почтовим побранем 1 зр. 95 кр. в магазинї.

С. КОГАНЕ,

Краків, Pf 682

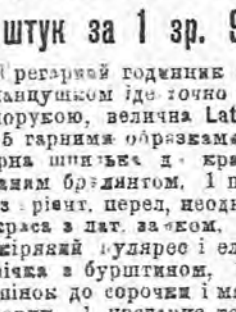
За недогідне грошї звертають ся 853 14—?

10 Корон денно

Заробок для кождого легкий і приличний. Запитаня полагоджує під: **M. V. 3250** *Annoncen-Expedition G. et L. Daube et C-ie Frankfurt a/M.*

5-5 3—(1)

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 47 до 65 зр.
Ручні „ 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 40 по 80 зр. (для грубої роботи.)

Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услова сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане даром 813 39—?

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 350—?

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасїки в 5 кнґр. пушці за 6 К. оплачено.

Всї відбирателї дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цвєльского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

159 22—30 **П. КОРЕНЕВИЧ,** емерит. учитель **Іванчани.**

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАЙНА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіта.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолїй, лїсок, скіряних виробів, российских кальошів, альбумів і ріжного рода перепискових листків як також товлятового мила і перфумерії.

Великий вибір біжутерії. 572 1—104

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

Звісний від богато лїт

МАҐАЗИН УБОРІВ МУЖЕСКИХ

ДАВИДА ШВАРЦВАЛЬДА

при площи Капітульній число 3, в мещанїні

істнує і дальше але під фірмою

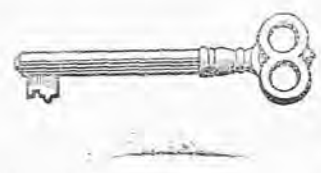
НАТАНА ЛЯУФЕРА

довголїтного співробітника, котрий просить Вп. Р. Т. Публику о дальші ласкаві взгляди, поручаючи одежу для духовенства і для Р. Т. студентів, а завданєм его буде виконати припорученя на як найбільше вдоволенє замовляючого. 624 3—4

МИЛО-ШИХТ.

„Олень“ Марка: „Ключ“

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідних домішок.

Дістати можна всюди!

При закупні треба головно дивити ся, що кождий кусень мила мав на собі імя „Schicht“ і був назначений одним з повисших знаків охоронних. 3 7-2

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРИ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розоліси, лїкери, румі і коняки

бадані хемічно первороднїми науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 46—100

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 14—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропіґийского, під зарядом Йосифа Дашкевича.

Ч. 214. Львів, Второк 23 Вересня (6 Жовтня) 1903 Річник XXIV.

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: на цілий рік . . 22 к. — За границею: 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 22 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

В біжучім кварталї тяжить на Адміністрациї обовязок поладнати безуслівно всякі рахунки за друк, папір і инше, проте звертає ся Адміністрация еще раз до Вп. передплатників з просьбою, аби зволили з відновленем передплати за IV. квартал, зглядно місяць жовтень, як також з вирівнанем залеглостий найдальше до 13. б. м. ласкаво поскорити. На опасках нинїшного числа зазначено, як стоять рахунки передплати по конець року. Зайти може хиба непорозуміне що-до тих Вп. передплатників, які вислали передплату між 30 вересня а нинїшнім днем, тому до них відносить ся сей рахунок лише по потрученю суми сими днями висланої.

По царскій гостинї.

„З великої хмари — малий дощ" — ся наша народна приказка не знайде мабуть лїпшого примінення, як з нагоди царскої гостини в австро-угорского монарха. Гостину сю заповідано від довшого часу з великим шумом та гуком, заздалегідь привязуючи до неї надзвичайні політичні надії. Мало-що не пророчено, що від мисливскої охоти двох монархів у Мірцштеґу зачне ся нова ера в македонській справі, котра від двох років в осню, довкола якої крутять ся відносини австро-угорскої держави. Тай самі входячі в гру круги, посредством стоячої їм на вислуги преси, проголосили „во всеуслышаніе" цїлому сьвітови, що цїлию політичних конференций обох монархів та їх міністрів від заграничних справ має бути здержане дальшого зросту революцийного руху, що через зброєне Болгариї зачинає грозити небезпеченьством для загального супокою на Балканї.

Тож до конференций в Мірцштеґу привязувано загально не-аби-яку вагу й нетерпляче ожидано їх результату, що мав розтяти вже раз ґордийский узол македонськоі замішанини. А сподївано ся сего тим певнїйше, що Македонцї в виду зближаючого ся з'їзду монархів і їх керманичів заграничної політики, з гори заповіли, що коли інтересовані держави не подбають серіозно о переведене македоньских реформ й не на пруть в тім напрямі на Туреччину, так відповідию на таке легковажаве їх домаганьбуде лише ще більший заколот в Македонії, ще більше кривава різня і пожежа, що замінять Македонїю в одну велику руїну.

Не менше можна було сподївати ся якогось рішучого кроку з боку обох держав і з огляду на найновійше становище Анґлії в македонській справі. Велика Британія недвозначно дає пізнати свою охоту вмішати ся вже раз в македонську запутавину, головно задля противдїлання розпанощенним впливам Росиї. Як се вже перед кількома днями було донесено нами в телеґрамах, в Лондонї відбув ся величезний меетінґ з загально-народним характером, на котрім то меетінґу признано пекучу потребу полагоди македонськоі справи та візвано анґлійске правительство починити в тій цїли відповідні кроки. Не підпадає нїякому сумнївови, що меетінґ сей, в котрім взяло участь або з котрого ухвалами зсолїдаризувало ся ex post чимало визначних осіб з анґлійскої суспільности: епіскопи, посли, учені і т. д. — був зааранжований потайною рукою самого анґлійского правительства, котрого наміри з нагоди сих зборів виложив півурядовий Times. Як се вже рівно-ж було донесено в наших телеґрамах, Times писав, що в виду ослабленя Австриї внутрїшним безладем і ей неспосібности заведеня ладу в Македонії і в виду очивидного виключно-російского характеру цїлої „австро-російскої" акциї, Анґлія не може заховувати ся спокійно з заложеними руками, але — коли гостина царска в австрийского цїсаря не випаде по ей думцї — буде мусїла сама зачати акцию зі свого боку.

Тим часом оголошена вчера однозвучна нота правительств австрийского і російского до турецкої Порти, видана наслїдком конференций в Мірцштеґу, приносить повне розчарованє. Оба правительства не здобули ся в ній на нїчо нового та нїчо рішучого й не вміли більше сказати, як се, що „признають" змаганя Порти до заведеня ладу в Македонії, що реформ однак доси ще не переведено і що для переведеня їх правительства розтягнуть через своїх конзулїв ще більший надзір над Македонїею. Справдї — з великої хмари дуже малий дощ... Результат конференций, до яких привязувано стілько значіня, являє ся прямо сьмішним. На чім стояла справа перед з'їздом в Мірцштеґу. на тім стоїть і нині.

Коли глядати причини сего нїчтожного результату так шумно заповіданого порозуміня, не можна не бачити, що лежить він вже в самій неприродности союза між двома згаданими державами. Ґр. Голуховский, промульґуючи свого часу в делеґациях австро-росийске „порозуміне" що-до балканьских справ, мотивував его скріпленем австрийских впливів на Балканї, що мало стати наслїдком сего порозуміня. Тимчасом вже від самого початку сего „порозуміня" видко, що не Австрия перехитрила Росию, але навідворот. Союз з Росиєю тілько путає Австрию і свободу ей рухів на Балканї, а не дає їй в заміну нїчого. Австрия вже мала не одну нагоду, користаючи з безладя в Македонії, піти дорогою натурального свого призначеня — через Митровицю і Солунь, до берегів Еґейского моря. І Австрия рада була нераз уже інтервенїювати в Македонії, та не могла ніраз задля союза з Росиєю. Ось-так македонська справа все оставала доси непорішеною, що тілько було на руку петербургским інтриґантам. І як не дійшла Австрия на Балканї з Росиєю до кінця до царского побуту в Мірцштеґу, так само нїчого ясного не могли такі „союзники" рішити на конференциях в часі сеї візити. Порішене справи не лежало в інтересї Росиї, а Австрия наслїдком того й на дальше буде грати непочесну та некорисну ролю російского трабанта на Балканї...

Про віроісповідну опіку над рускими заточенцями.

(*Голос з західної Галичини*).

„Względy służbowe" були до нині тим таінственним всемогучим кличем, котрий покривав переносини тисячів інтеліґентних дїтий руского народу в західну часть краю. „Względy służbowe" поводують мало не всї краєві власти послуговати ся так працьовитим і гуманним материялом, яким є взагалї Русини, щоби ним обсадити по змозї як найбільше посад службових посеред майже чисто польского населеня західної Галичини: аби те населенє мало точну, ефективну і гуманну обслугу у всїх своїх потребах.

Тож і вагу тих всемогучих „względów służbowych", поводуючих переселяне урядників Русинів всїляких бранж на захід краю, між корінне населенє польске, треба рускому народови оцінити не тілько з політичного, а радше з культурного боку. Поляки, маючі в краю необмежену власть, змагають всїми силами корінно польскому населенню на заході дати лагідне, працьовите, суманне культурне чиновництво: те бодай, що стоїть в непереривній стичности з масами населеня. Тому то і безнастанний „шуб" такого культурного елементу як Русини для служби населенню польскому на заході, — наколи населенє руске ущасливляне з ними, від котрих краєві власти населенє польске хотять увільнити. Се суть нагі факти, про котрі годило би ся нам як найчастїйше марковати конкретно.

Так отже виглядає фактично болюча для руского народу справа переносин Русинів в західну часть краю „ze względów służbowych". Краєві власти суть в тім стремлїню за культурним чиновництвом для чисто польского населеня в західній части краю з поміж Русинів так беззглядні, що для осягненя сеї цїли не беруть в рахубу найтяжшої кривди яка може бути заподіяна пречисленним одиницям через відірване їх від найсьвятїйших кождому чоловікови звязий родинних, і через кинене їх в далеке заточництво, в чужі їм житеві, народні і культурні обставини. Бо у всїх часах і у всїх народів видалене з власної вітчини, зірване найніжнїйших звязий родинних і культурних через заточництво, уважане було і есть найтяжшою карою, яка інтеліґентного чоловіка може стрінути, а якої він нїколи не годен переболїти. А сли-ж ся беззглядність таки не лише не вкорочує ся а змагає ся в чим раз більші розміри, то сей фактсам сьвідчить знову, як пожаданим, як високо культурним уважає ся елемент руский для польского населеня на заході, котрий, як показує практика, корінні Поляки не в силї заступити.

Але з того, що краєві власти хотять польскому населеню на заході краю дати в Русинах культурне, гуманне, працьовите чиновництво, не можна ще нїяк виходити, щоби они, справуючи свою службу чужому народови, до котрої не просили ся а до котрої зістали „służbowemi względami" змушені, щоби они були карані справдїшним повним одірваием від вайдорожшого що

Славянофільство в Росиї а російске правительство.

Журнал „Русская Старина", в книжцї за вересень сего року, подала серед цїкавих документів о цензурі за часів царя Николая I. урядову переписку о першім славянофільскім кружку в Москві.

Дня 4. липня 1852 р. ґенерал-лейтнант Дубельт, начальник „III-ого отдѣленія собственной его величества канцеляріи", писав до князя Ширинского-Шихматова:

„Московский военний ґенерал-ґубернатор ґраф Закревский всеподданнїйше доносив Государю Імператорови, що від якогось часу утворило ся в Москві товариство славянофілів: що ті люди поставили собі за цїль: зробити переворот в російскій („русской") літературі, не наслїдувати заграничних західних писателів, для своїх творів глядати тематів саморідних і національних; що хотяй секретне назираве за членами сего товариства не викрило доси нїчого позитивно шкідного, але що се товариство, під проводом людий „неблагонамѣренныхъ", легко може взяти шкідний політичний напрям, тай що члени его по-найбільше літерати, то ґр. Закревский уважав за річ доконечну: кромі надзору над тими особами — звернути особливу увагу цензури на їх твори. До сего він додав, що Государ Імператур зволив повелїти: о всїм тім донести, задля виконаня шефови жандармів, і доставив спис знаних ему славянофілів. На мій всеподданїйший звіт Государ Імператор Височайше повелїв, щоби на предкладані тими особами, як і иншими писателями твори в дусї славянофілів цензура звертала особливу і найстрожшу увагу". — До сего свого секретного письма ґен. Дубельт долучив спис осіб, котрі належали до товариства славянофілів. Між пятнацятьма поіменованими находять ся: Константин Аксаков, Іван Аксаков, Алексїй Хомяков, Ізан Кирѣевский, Александер Кошелев, проф. Сергій Соловєв і ин. — В наслїдок того донесеня вислано з Петербурга секретні циркулярі з приказами всїм попечителям округів звернути особливу найстрожшу увагу на твори славянофілів.

В якийсь час опісля, 18. січня 1854 р. ґенерал-лейтнант Дубельт секретно подав управителеви міністерства просьвіти Норову таке секретне донесенє про славянофілів і славянофільство, уложене в III. віддїлї царскої канцеляриї:

„Наші славянофіли, наслїдуючи ученых західної Европи, виклюють ся про охорону памятників старини, відродженє питомої народности, мови й літератури, прогнане з наших звичаїв усего чужоземного. Сей напрям, з одного боку похвальний, але з другого — виходячи поза свої границі, инколи вироджує факти, невідповідаючі нинїшному порядкови.

„У нас славянофільство далось замітити спершу в Москві. З приклонників сеї науки до 1847 року були там знані: бувший професор університету Бодянський [Українець — *Ред.*] професор Шевирев, писателї: Кирѣевский, Хомяков, Конст. Аксаков і инші. Одні з них носили простонародну московску бороду, нарікаючи на імператора Петра І., котрий, на їх думку, понизив Росию в ей питомім національнім елементї, віддїлив одежою і зверхним виглядом висшу верству від низшої; инші з пересадним вигуваним вели річ про всесьвітне питанє славяньске, що ніби-то оно звернуло на себе увагу Европи, о незвичайно великім значінню Славян, котрі скорше чи пізнїйше стануть „первенствующим" народом в культурнім сьвітї, і про таке инше. Константин Аксаков в 1846 р., з нагоди 700 літя істнованя Москви, напечатав у „Московскихъ Вѣдомостяхъ" статю, де назвав Москву народною столицею, говорив о земскій думі, зібраній при Іванї IV. з усеї московскої землї, о спасеню росийскої землї в 1812 році народом, і т. и. Тогдї звернено на тую статю увагу бувшого попечителя московского учебного округа ґрафа Строґанова.

„В 1847 році — пише дальше Дубельт — викрито, що славянофільство може прибрати й переступний напрям. В Київі кандидат Гулак, ад'юнкт-професор Костомарів і кандидат Білозерский основували тайне товариство під назвою „Товарищества Св. Кирилла і Методия". З ними були в зносинах або поділяли їх гадки: бувший учитель с.-петербурской ґімназиї Кулїш, артист Шевченко і инші молоді люди, по більшій части студенти університету св. Володимира. Цїль сего товариства зразу мі стила ся в тім, щоби, відновляючи народність, мову й літературу славяньских племен, підготовляти ті племена до з'єдинена під одну державу; але що всї члени товариства були родом з Малої Руси, [„Малоросси"], то невдовзї славянофільство їх перемінило ся в українофільство і они перейшли до намірів відбудови Малої Руси в такім виді, в якім она була до прилученя до Росиї. Не тілько в паперах, що зберегались у учасників українско-славяньского товариства, але навіть в друкованих творах Кулїша а по части й Костомарова описувались розпорядки Імператора Петра І. і его наслїдників в виді угнетень і потоптана прав народних; навпаки-ж, дух колишнього козацтва они зображали з одушевленими похвалами, наїзди гайдамаків представляли в виді подвигів лицарства, славу часів Гетьманщини називали всесьвітною, наводили пісні українські, в яких висловляє ся любов до волї, натякаючи, що той дух не остиг і доси таїть ся в Українцях. Наконець, у деяких із учасників найдено устав товариства і рукопись під заголовком „Закон Божий". Хоч ті папери не сталисьосновою або правилами українско-славяньского товариства, то таки оно могло прибрати напрям небезпечний для державного спокою. Виновників строго покарано в тім часї; напечатані твори Шевченка („Кобзарь"), Кулїша („Повѣсть объ украинскомъ народѣ", „Украйна" і „Михайло Черниш.енко") та Костомарова „Украинскія баллады" і „Вѣтка") винято з продажи; самим Кулїшеви й Шевченкови заборонено писати Шевченкови також рисувати; бувшому ад'юнктови-професорови Чижову, котрий, хоч був борцем за росийску [„русскую"] народність, однакож виступав поза границі „благоразумія", приказано предкладати свої твори поперед на розгляд до III-ого відділу Власної Его Величества Канцеляриї; а цензорам, що перепустили вище названі твори, висказано остру нагану.

„Тогдї звернено увагу й загалом на славянофілів, тим більше, що многі з них займались вихованем молодежи. До того ще особи, котрі мали стичність з українско славяньскою справою, виправдували ся іменно тим, що они уважали свою дїяльність згідною з намірами правительства, бо учебне начальство, заохочуючи до розслїдів славяньскої старини і славяньских нарічий, вислало за границю (як вислало і Кулїша) в землї західних Славян і припоручаючи їм збирати в Україні і в других сторонах Росиї місцеві слова, приповідки і т. п., само немов заохочувало їх до студіовання славяньскої науки. В наслїдок того, по Височайшому повелїню, шеф жандармів доніс був Уварову, щоби учителї і писателї ні на викладах ні в книжках та журналах зовсім не виявляли якихнебудь гадок о прилученю чужоземних Славян до Росиї і взагалї ні о чім, що належить до правительства, а не до

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнїрі, Славні рукавички „Діяна" поручає найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** ЛЬВІВ, ПЛОЩА ГАЛИЦКА Ч. 3 605 4—15

має людскість: від чинного визнавання власної релігії. Заки хто став ся урядником, заки хто связав ся послухом сьвітовим властям, був він связаний нерозривними связями з кимсь висшим, чим суть сьвітові власти; і тих связий — релігії — і сьвітова власть розривати і нищити не може. Сю правду, угрунтовану в естві душі кождого, побуджаючу малолітків навіть до готовости на муки за віру, треба нам всім мати осьвідомлену як найширше.

Ми за слабі, щоби спинити совершенно точене з руского народу крови через переносини урядників Русинів всякої бранжи „ze względów służbowych“ в західну часть краю, і заступане їх на нашій земли гіршими очивидно елементами. Але ми повну маємо силу заспікувати ся службово переселенними братьми нашими одновірцями, щоби тими переносинами не мали они знасилуваних своїх чувств і своїх потреб релігійних. Ми, народ руский, або члени окремого, з патриньским рівнорядного віроісповіданя, маємо незаперечимий обовязок подати заточенцям нашим на заході всю поміч, щоби їх релігійні чувства і потреби були пошановані і вдоволені до повної міри, яка в їх обставинах є можлива. Ми були-б нїкчемні, сли-би сторпіли, щоби одновірці наші, ужиті „ze względów służbowych“ до культурної праці на заході краю, були самі позбавлені там релігійних потіх свого віроісповіданя. Сего злочаву, щоби через „względy służbowe“ віднята їм була мусом всяка потіха духова, віроісповідна, народ руский на тих одновірцях своїх не дозволить, не дасть виконати.

Але точно тому ми самі мусимо взати ініціативу в тім, щоби заточенцям нашим, перенесеним на захід краю „ze względów służbowych“ до всїляної культурної тамже праці, подати дїйсно відібрану їм релігійну потіху, віроісповідну поміч і опіку. Власти, що розпоряджають ся умовинами їх силами, не можуть розпоряджати ся їх віроісповідними чувствами: ті належать не до властий, а до нас, їх одновірців; а ми мусимо найти способи забезпечаючі їм ті духові потіхи, які дає кождому его віроісповіданя, его связь з віроісповідниками одної церкви.

Способи ті подамо в окремій статї; на разї же просимо о основне розібране всього, що в сій статї порушене.

— *u* —

Важне внесене посла Олесницкого в справі народних шкіл.

На передпослїднім засіданю відчитано внесене пос. д-ра Олесницкого і тов. в справі внесеня поділу шкіл на два типи. Се внесене дуже важне і звучить з мотивами як слїдує:

Розпорядженя гал. Ради шкільної краєвої з 7/3 1893 ч. 1741 видане на основі уповажненя міністерства просьвіти з 13/1 1893 ч. 489 впровадило у нас подвійний тип шкільництва народного, — висший-міський і нижший-сельский.

Не знаю, які мотиви споводували тое відокремлене шкільництва на селї і замкнене его в границях типу нижшого, — однак в практицї реформа тая викликала результати неґативні і для сельской людности некористні.

Нинїшний стан річи не увзглядняє зовсїм того, що сельска дитина може знайтись в положеню вийти з під сельской стріхи поза межі рідного села, — що добра або зла доля може ввести еї в инші услівя житя, серед котрих не вистарчить круг відомостий, які подає школа нижшого типу, не узглядняє і того, що уровень образованя самого стану селяньского і его духових потреб з кождим роком підносити ся мусить і підноситись повинен.

Через сей двотиповий устрій шкільництва народного загороджена або дуже значно утруднена для селяньских дїтий можність учащати до шкіл середних. На селї виносить час науки шкільної в трох клясах шість лїт, — однак по скінченю тих лїт не може ученик перейти до четвертої класи школи народної висшого типу в містї, — він мусить іти ще раз до третої класи школи висшого типу, або приватно рік підготовлятись, щоб міг бути до четвертої класи принятим, — значить — мусять цїлих вісїм лїт страчати, заким буде міг вступити до школи середньої, а тим способом звичайно перестує вік, в котрім може бути до першої класи школи середньої принятий, а тим самим стає ему віднята можність учащати до шкіл середних.

А се з кождого згляду есть для селяньства нашого великою кривдою.

При збільшаючім ся рік-річно числї населеня — став на ґрунтї тїсно і природний відплив части людности рільничої до инших заводів і клас суспільности есть конечностию.

Тамувати сей відплив, — значить стреміти до множеня безземельного пролетарияту по селах, до збільшеня нужди і всїх з нею получених консеквенций.

Нинї серед нашого селяньства чим-раз більше став зрозумілою і відчутою потреба посилати дїти до середних і висших шкіл, і не один бідний селянин тягне ся з послїдного, щоби дати дитинї своїй спромогу вийти з круга чорної хлїборобскої долї, а в слїд за тим повстає і кріпшає в широких кругах стремлене до сьвітла, до науки.

Стремлене се належить підпирати і підпомагати, а не класти ему неодолимі запори. — А такою запорою есть як-раз система двотипового шкільництва народного.

Не розходить ся тут лише о уможливлене селяньству скріплати і збільшати круги умислово працюючих, хоч і тут приріст зі сфер селяньства есть пожаданий і як учить щоденний досьвід, — як-раз з під селяньскої стріхи виходять часто визначні таланти, — визначні дїятелї і пожиточні труженники для суспільности, — але і ві всїх инших заводах, де розходить ся о працю рук, — при промислї, при ремеслї, як не менше при торговли, — всюди грає нинї ролю степень умової інтелїґенциї, — всюди потреба певного засобу образованя, всюди пожаданим есть укінчене хочби лише низших клас шкіл середних. Від ряду десятків лїт відливають з сел наших тисячі людности, котрі на грунтї не можуть знайти помїщеня, — дорогою еміґрациї раз на все з краю, — другі тисячі виходять рік-річно за границю на заробки, — а край тратить рік-річно тисячі робучих рук, котрі могли би на инших полях працї знайти місце в краю, колиб істнуючий стан не відбирав їм можности вийти зі сфери простого рільничого робітника, котрий не мав нагоди нїчого иншого научитись, до иншого заводу приспособитись.

В інтересї суспільности лежить нинї пробивати тую стїну, якою маси селяньства відокремлено від висшої культури, дати селяньству можність вступити в ряди правдивих горожан, не гасити, не укривати перед ним сьвітла науки і просьвіти, а нести тое сьвітло всюди в найдальші закутки краю, — не виганяти силою конечности витворених обставин здоровий і сильний нарід з краю за море, а дати ему можність тут на рідній земли двигнутись культурно і стати пожиточним чинником в розвитку краю.

В других краях залюднене далеко есть густїйше, як у нас, — однак перелюднене не дасть там відчувати, — бо кождій одиници дані суть инші средства, инші підстави до борби о істнованє, инші услівя до образованя, а і той, хто силою конечности приневолений лишати мусить край, виходить з иншим засобом відомостий і образованя і не стає як наші еміґранти добичею спекулянтів на людский товар, — не гине цїлими масами безрадний і безпомічний на далеких просторах чужо-земних плянтаторів.

Систему двотипового шкільництва уважає нинї загал нашого селяньства вимірено як-раз на тое, щоби відтяти его від висшої культури, від можности успішнїйшої борби о істнованє і хиба збільшити подачу робітників рільничих по селах і витворити примусові ціни платнї робочої.

І длятого при кождій нагодї підносить ся серед селяньства самого домаганє, щоби укинити тую двотиповість і дати можність дитинї селяньскій, коли скінчить школу народну на селї іти, прямо до четвертої класи школи народної по містах.

При всїх нагодах, коли я стикав ся з народом, а іменно з моїми виборцями, підношено се всюди правильно яко оден з найважнїйших постулятів селяньства, а се вне сене моє есть прямим випливом мандату народного. Ставлю его в тім пересьвідченю, що благородне з жерела відчутої самим селяньством потреби стремлене до сьвітла, до науки не повинно стрітити опозициї у нїкого, хто розуміє, що піднесене просьвіти в широких масах люду есть найжизненнїйшою справою суспільности і першим і найважнїйшим обовязком сї парляментарної репрезентациї.

Під зглядом формальним вношу на відосланє мого внесеня до комісиї шкільної.

Згідно з повисшим предложеном внескодавця внесене відослано до комісиї шкільної.

Сойм краєвий.

(*Докінчене вчерашного засіданя*).

Над справою субвенциї для товариств господарских забрав вчера голос також п. Гурик. Бесїдник підпер виводи п. Стапіньского і доказував, що сї товариства не сповняють своєї задачі і на субвенцию не заслугують. Ветеринарі своїми надужитями прямо убивають годівлю безрог, а годівців руйнують. Запомоги уживають ся лише на піддержанє хову хрунїв. Ліценціоноване бугаїв уживаєсь виключно до політичних цїлий, оно є заплатою для політичних махерів. До лїцитациї клячий в Станиславові господарске товариство допустило лише протеґованих староства, але і ті нїчого не искали, бо клячі розібрали між себе самі пани. В оборонї субвенциї станули пп. Козловский, Шавр. Сколишевский і инші. Сойм ухвалив субвенцию.

Повітовій репрезентациї в Заліщиках ухвалено позволити затягнути позичку в квоті 80.000 К, а репрезентациї повітовій в Гусятинї в квоті 20.000 К.

Над справозданєм виділу краєвого о продажи соли забирало голос кількох бесїдників, між ними п. Олесницкий. Принято до відомости справозданє виділу краєвого, резолюциї поставлені послами упали.

По відісланю кількох дрібних наглих внесень до комісиї засїданє замкнено.

Слїдуюче засїданє в середу.

Нинїшний день призначений на засїданя всїляких комісий. Ще вчера по полудни відбули ся засїданя комісий буджетової, громадскої, правничої і санїтарної а на нинї скликано комісиї: господарства краєвого на год. 9, зелїзничу, податкову і шкільну на 10, буджетову на 4 і санїтарну на 5 по пол.

В комісиї буджетовій принято вчера реферат про буджет шкільного краєвого фонду на рік 1904. В комісиї правничій принято внесене Стапіньского що-до визнания полекш у правительства для еміґрантів повертаючих з Америки.

Про дійсну цїль і причину, задля якої відіслано справу станиславівскої ґімназиї до комісиї, пише клерикально-шляхотекий „Przegląd“: „Хто віймов в настрій послів, той в відосланю внесеня до комісиї не догляне наміру заключувати з Русинами якийнебудь компроміс. По просту успособлене було таке (розумій: у польских послів), що розправа була би занадто оживлена... Гучно і горячо було ві всїх ґрупах, що розправляли про сю справу. Тому треба відложити розправу „aż się uczucia uspokoją“.

Значить: ad calendas graecas? — Внесене дасть нам може нинїшне засїданє шкільної комісиї.

Справи австро-угорскі.

Угорска кріза.

Вчера перед полуднем принял цїсар на авдиенциї ґр. Куена, котрий представив ему причини димісиї і образ ситуациї. Цїсар застеріг собі рішене на пізнїйше. Нинї буде Куен другий раз на авдиенциї.

Sonn u. Montagsztg. пише, що Куен стратив цїлком ласку двора, з причини блуду в двірскій етикетї, який зробив тим, що не приїхав на снїданє в честь царя в Шенбруні. Аби цїсар віддав Куенови третий раз місию утворен я кабінету, вже не може бути бесїди. Найбільше виглядів утворен нового кабінету мав би тепер прихильни Кербера, Кольоман Сейль, котрий потрафи би вирівнати теперішні трудности і пїшт настроїв би Мадяр для Кербера. Перший крок в сім напрямі вже зробив Кербер в суботу на з'їзді представителїв торговельних палат з нагоди закінченя приготовань до договорів, на котрім заявив ся за удержанем цлової спільности з Мадярами, т. є. за цлово-торговельною угодою в ві дотеперішнім станї.

Wiener Allg. Ztg. пише, що Куен поручив цїсареви ґр. Ю. Андрашого на президента нового кабінету, яко одинокого побіч Сейля політика угорского, котрий стоїть ще на ґрунтї угоди з 1867 року. Куен сказав також цїсареви, що Андраші готов утворити кабінет, який годить ся на ті військові концесиї, на котрі цїсар вже був згодив ся. Опозиция хотїла би мати Векерлього, але він не має нїяких виглядів, бо домагає ся дальших уступок військових, хоч годить ся на нїмецкий язик.

Zeit доносить, що сего тижня цїсар покличе до себе цїлу серию угорских політиків і буде з ними конферувати в справі утворена нового кабінету. Вчерашна і нинїшна авдиенция Куена мають на цїли обдуманє способів, як оминути дискусию над промовою Кербера в угорскім соймі. Хто небудь стане президентом угорского кабінету, мусить приречи цїсареви, що недопустить до сеї дискусиї. Упадок Куена має бути достаточною сатисфакциею.

Посол Польоні вислав в імени свого клюбу письмо до ческих радикальних послів з нагоди їх борби з Нїмцями, заохочуючи їх дальше до антинїмецкої кампанії, Польоні мав також вислати телеґрами до польских послів, ґратулюючи їм солїдарного поступованя в парляментї. Польоні зазначує потребу спільного дїланя Чехів, Поляків і Мадяр против нїмецкої сили. В відповіди п. Кльофач признав потребу спільної акциї Мадяр і Славян против Нїмців і представив Кербера яко найнебезпечнїйшого ґерманізатора. Повалене Кербера повинно бути постулятом Мадяр і Славян.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорска кріза.

Будапешт. Вчера відбули ся в многих місцевостях соціялїстичні збори, на котрих демонстровано против сторонництва независимости, а спеціяльно против Кошута і Барабаша.

Ческі радикали.

Прага. Тут відбуло ся кілька віч ческих радикалів, аби запротестувати против політики Молодочехів. Посли Кльофач, Хоц і Бакса дуже остро атакували молодоческий клюб і політику д-ра Пацака.

Цар в Римі.

Рим. Побут царя в Римі, обчислений первісно на 4 днїв, скорочено до 36 годин. Ся зміна, оголошена доперва в послїдній хвили, викликала загальне здивоване.

Македонїя.

Софія. Болгария покликала на день 8 жовтня 24.000 рекрутів а рівночасно покликала резервових підофіцирів на тритижневі вправи.

Царгород. Порта доручила австрийскому і росийскому амбасадорови справоздане о борбах з повстанцами в послїдних трох тижнях. Зі справозданя виходить, що погибло 147 членів комітету, окрім того було богато ранених і полонених.

Петербург. Вчера відбула ся засїданє „Славянського благотв. комітету“, в цїли орґанізациї помочи для македоньских збігців. На сю цїль ухвалено дати з резервового фонду 10 000 рублїв і постарати ся о дозвіл збиранья складок. Доси складки ішли дуже слабо, бо на руки комітету прислано не більше, як 2500 рублїв.

Япан в Кореї.

Йокогама. Японьска фльота з кількома полками рїжного оружия відійшла до кореаньских берегів.

НОВИНКИ.

— **Галицка дирекция почт а руска мова.** Дирекция почт у Львові уладила для почтових практикантів приготовляючий курс, на котрий зголосило ся 103 осіб. Як довідуємо ся, на тім курсї, під управою радника Вопатерної-ого, удїляє ся між иншим навіть французкої мови, але про краєву мову, руску, забули зовсім! Цїкава льоґіка у тої пресловутої дирекциї галицких почт. Урядник в краю, де більша половина населеня Русини, отже де при сповнюваню своїх почтових функций урядник буде що крок, що письмо стрічати ся з мовою рускою, не буде тої мови розуміти, але буде знати кілька фраз французких, котрими буде міг пописати ся раз на рік або й то ні. Для руских сторін нехай вистане, коли такий функціонар попише ся ароґанцивю, почванить ся, що „хлопского“ язика не розуміє, або в крайнім разї відфотоґрафує руску адресу на рецепісї з похибками. Для рускої суспільности уйде, коли від часу до часу лист, адресований по руски, переїде ся трохи по Росиї, Сербії, Волгарії, а доперва по кількох тижнях, заосмотрений печатками заграничних почт, дістане ся до рук адресата. Сьвятила-б ся галицка дирекция почт із своїми премудрими, бо умїючими аж по французки, функціонарями!

учених; щоби всї виводи учених і писателїв нахилялись до звисшеня Российской Имперії; щоби цензори звертали найстрожше увагу особливо на московскі, київскі і харківскі періодичні видавництва і на всї книги, написані в славянофільскім дусї, не допускаючи навіть тих на-пів неясних і двозначних висловів, які, хотяй не містять в собі злонамиреної цїли, а така можуть доводити читачів до думок недобронамірених.

„В 1852 році одержано вість, що в Москві знов підносять голову славянофіли, а хотяй цїль їх є тілько зробити переворот в росийскій літературі, не наслїдувати чужоземних писателїв, глядати для своїх творів тем самостійних і народних, то таки се амаганє легко може переміниться в шкідне. Длятого змиж московских славянофілів заряджено секретний дозір над Константином і Іваном Аксовими, Хомяковом, Киреевским, професором Соловєвом і иншими, а крім того доведено було 14. липня 1852 р. князю Шарпинскому-Шихматову, щоби на твори в дусї славянофілів цензура звертала особливу і найстрожшу увагу“.

— —

Вище наведена урядова переписка кидає ярке сьвітло на відношене российского правительства до славянофільства з 40-вих і 50-их років минулого століття — до славянофільства не лиш українського, яке провило ся було з Кирило-Методиевскім товаристві в українськім Київі, але й до московского.

„Не разсуждать!“ — та головна засада российского самодержавного деспотизму з давен і по нинї — так і гримить в тої урядової переписки на адресу усїх „підданих“... хочби они були університетскими професорами і славними писателями. На всяку ідею, яка не по нутру царскому автократизмови, є кнут шефа жандармів та нагайка цензури. Вільно лише „возвышать Россійскую Имперію“, значить в три погибелї згинатись і славословити розум і волю содержця та его камарилї, міністрів і ґенералів...

Що-до самого славянофільства, о якім бесїда в секретних письмах ґенерала Дубельта, то пересічний інтелїґент галицкорускій знає суть і напрям українського славянофільства (членів Кирило-методиевского товариства) з одної сторони, а московского з другої, і ріжницю між обома. [Про перше знає н. пр. з Істориї літератури рускої Омеляна Огоновского, часть II., віддїл 2, стор. 476—479, а про друге н. пр. хочби з популярної межи Русинами в 1880-их роках брошури Корнила Устияновича „М. Ѳ. Раєвский і росийский панславізм“.] Славянофільство московске не перевело ся й до нинїшних днїв. Кляруючи ся від 40-их років минулого століття усе більше й більше в бік реакційний, оно нинї, в виді „Славянскаго благотворительнаго общества“ стало, зовсїм без маски, аґенциєю царского правительства, маючою дїлати між Славянами в інтересах *політики российскої держави*. Верховодять там российскі ґенерали Ігнатєви, Комарови, Киреєви... Российскі славянофіли уже від десятків лїт і до нинї найзавзятїйші вороги Руси-Украіни. „Оліку“ свою розтягають они й на Русь австрийску, піддержуючи тут москвофільство і пропаґуючи остатними роками (Киреєв в Верґуновім „Славянскомъ Вѣкѣ“) союз „русских“ з Поляками на спинюване політичного і культурного поступу Русинів в Австриї. Колишне ідеальне славянофільство стало нинї інтересом, ґешефтом — не лише в Росиї, але і в нашій богоспасаємій Австриї, як показує нам щоденний досьвід, щоденні факти, які болюче відбивають ся на нашій шкірі. Українське славянофільство, висловлене Шевченком так високими словами: „щоб усї Славяни стали добрими братами і синами сонця правди“, від давна вже узнали „брати Славяни своїми дїлами за утопію — і, нїгде правди дїти, мають рацию...

— **Звідки москвофіли-професори беруть ся в руских ґімназиях?** В тій важній і ціка́вій справі пише нам оден з учителїв. Можу вам подати інтересну а певну вість (можу єї і доказати), що інспектор Левицкий випитує угляджених кандидатів, до якої партиї себе зачисляють, а довідавшись що до „старої“, відкомендеровує їх навіть против їх волї до руских ґімназий, бо мовляв, таких там потрібно. Чи дає їм при тім які інструкциї і чи з'обовязує їх до предкладання „тайних реляций“, о тім на жаль не маю поки-що жадної відомости і полишаю квестию нерішеною дотепним головам до розвязання. Сей факт однак пояснює нам, дляче́го в послїдних часах достарчають львівскі і віденьскі бруки стільки „професорів“ для руских ґімназий і чому саме москвофільскі осібняки, впрочім загадочної кондуїти, удостоїли ся такої ласки у рішаючих в тій справі чинників. — *Свідомий!*

— **Тепер уже річ ясна!** В новинках ч. 171. під заг. „Що вільно рускому учителеви а польскому?“ донесли ми, що народному учителеви п. Микитюкови не позволила кр. рада шк. (очивидно на внесене окружної ради шк.) вести книги в „Рускій Касї“ в Делятинї, „ponieważ uboczne to zajęcie połączone jest z manipulacyą pieniężną“; але иншій народний учитель, п. Garbiak в Надвірній, таки має дозвіл на таке саме uboczne zajęcie. Отже сю справу так пояснює Monitor в ч. 40.: „Надвірнянський шкільний інспектор окружний в. Абрисовский задовжений є по уха і в самім товаристві задаткові в Надвірній винен 4000 К. Директором того товариства є п. Гарбяк, підвласний кс. інспектора. П. Ґарбяк позичає кс. інспекторови гроші, а кс. інспектор тримає п. Ґарбяка на становиску управителя школи, хоч він до сего не має квалїфікациї, та ще й позволяє ему мати всего 12 годин тижневої науки в школї, коли инші учителї учать по 30 годин, а то на те, щоби мав час сповняти обовязки директора задаткового товариства. Як кс. інспектор згоджує ся на те, що п. Ґарбяк є директором школи і заразом директором задаткового товариства, се є для нас загадкою, бож в липни с. р. на его-ж внесене кр. рада шк. заборонила иншому учителеви, п. Микитюкови в Делятинї, повнити обовязки в Рускій Касї задатковій в Делятинї, „ponieważ to uboczne zajęcie połączone jest z manipulacyą pieniężną“. Коли так, то дляче́го нема такого самого припису і для п. Ґарбяка?“— Ну, чейже при описанім ставї річи не повинно вже бути жадної загадки!

— **З нагоди побуту нашого народного театру** в Бережанах надіслав нам оден свідомий патріот з Бережан отсей поклик до околичної патріотичної публики: З днем 1-шим жовтня загостила до нас дружина руского театру під дирекциєю п. Губчака. Всї ми знаємо, як велике значінє має для нас наша питома сцена. Живемо в часах, в яких всї сили ворожі намагають ся зредуковати руский елемент до національної меншости, не признаючи права до політичної самостійности українського народу, нехтуючи нашу бувальщину і літературу. Але в душі наші вороги переконані, що в нас істнує велика сила животворна, хоч в злиднях вигнана, бо знають, що ми ще перед сто роками переступили поріг нового літературного житя, тому намагають ся затопити нас у польскім та російскім морі. Та нашим обовязком показати силу і то не лиш відпорну але й активну, показати, що руско-українська бувальщина, се істория самостійного народу, що наша література се витвір хоч придавленого, та живучого велитня-народу, що наша мова дає спроможність великої літературної творчости. Театр се одинокий етап, в якім на галицькій а передусїм російскій Україні наші геґемони, слухаючи звуків тої мови, слухаючи чудових українських мельодий, мусять радо не радо признати, що се мова живучого 20-ти мілїонового народу. Отсих кілька слів уважали ми потрібним навести для заохоти рускої публики, всїма силами спомагати питому сьвятиню музи. Звертаємось до Вас патріоти Бережанщини, Рогатинщини, Підгаєччини і Поморянщини! Дайте доказ, що маєте замилованє до рускої драматичної штуки і викажіть, що зложене невеликої жертви грошевої на народнім жертвеннику, себ то громадну участь у виставах театральних, почуваєте своїм обовязком. Знаємо, що много з духовної і сьвіцкої інтеліґенциї позабережаньскої, деколи із за важних перепон не може приїхати на вистави, але знаємо також, що перемагаюче число сьвящеників і сьвітских інтеліґентів дуже а дуже байдужно дивить ся на справу підвиганя рускої штуки. Тож кличемо до них: Колиб ви знали, яка се велика пожива артистична — добрі вистави театральні, колиб ви знали, яне мило а часом (як пр. по виставі „В народї“) потрясаюче вражінє відносить ся з театру, колиб ви почули звуки мельодийної української пісні, тодї і у вас може пробудилось би почутє, що сю велику приятність артистичну треба конечно загородити помочию моральною, а передусїм материяльною. Поляки збойкутували нас цїлковито. Ми, Бережанцї не в силї самі удержати театру, а сором був би нам перед сьвітом, коли-б справдї здійснились злобні віщуваня Поляків, що „ich teatr nie utrzyma się bez naszej pomocy i po kilku przedstawieniach da drała“. (Від себе скажемо, що польский театр Завадского „nie dał drała“, тому що спомогли його великою силою Русини). Тож тим більший наш обовязок спомоча трудне та в кождім напрямі успішне змаганє дирекциї піднести вистави до уровени сьвітових вистав театральних. А радше се вже не змаганє, а результат тих змагань. Бо справдї дотеперішні вистави випали сьвітло. Тож патріоти з усїх околиць Бережанщини і сумежних повітів, прибувайте як найчисленнїйше. — *с—а.*

— **Хто оплачує залїзниці.** Звіт міністерства зелїзниць державних з р. 1902 подає цїкаві статистичні дати, з котрих показує ся, що навіть при технічнім уладженю зелїзничої комунїкациї власти кермували ся класовими зглядами. Наслїдок з того такий, що як всякі инші державні тягарі поносять головно найубожші верстви народу, так і львина часть доходів з зелїзничого руху сливає з кишень бідаків і то лише завдяки хитрому, несправедливому обчисленю зелїзничої управи, що як звісно, спочиває в руках упривілейованої кліки. Згаданий звіт міністерства [illegible] 1902 р. доходи з їзди ваґонами I кл. виносили 3,814.203 К, II кл. 11,421.125 К, а III кл. 45,644.455 К. Колиж зважити, що з 5.165 особових ваґонів 3064 належало до III кл., 950 до I і II кл., 678 до II кл. а прочі є мішані, і коли рівночасно узгляднити, що після поємности I кл. занимають 12.680 метрів квадратових, II кл. 25.186 м. к., III кл. 65.434 м. кв., то властиво дохід з їзди повинен був виносити: ваґонами I кл. 7,488.213 К, II кл. 14,854.667 К, а III кл. 38,586.903 К (без білетів військових). На дїлї доходи, як повисше зазначено, випали зовсїм инакше, а іменно I кл. принесла замало 3,674.010 К, II кл. принесла замало 3,433.542 К, а III кл. покрила весь той недобір, а надто дала надвижку о 7,107.552 К. Отже найбільші бідаки, їздячи зелїзницею, покривають своєю кервавицею недоплату богатих людий і коли ті богаті люди їздять собі ваґонами I і II кляси вигідно та спокійно, то бідаки дусять ся в ваґонах III кл. як селедцї в бочцї, зносять всяку невигоду від бруду, диму, холоду і т. п. а до того всего наражені дуже часто на найбільші грубости та всякі можливі шикани із сторони зелїзничих функціонарів. Всї ті приємности відчуває ся особливо в Галичинї, для котрої зелїзнича управа, коли хотїла-б зарадити сяк-так лихови, повинна дати як найбільше ваґонів III кл., не згадуючи вже про ваґони IV кл., котрі приміром в Нїмеччинї з огляду на дешевість їзди широких верств убогого населеня являють ся дуже хосенними.

— **Остав ся на леді** дотеперішний директор львівскій опери, капельмайстер Спетріно. Перед півроком приїхав був до Львова капельмайстер двірскої опери у Відни, п. Малер і будучи на представленю деяких опер в польскім театрі, дуже собі сподобав спосіб дириґованя п. Спетріна. Колиж познакомив ся ще з ним особисто, приобіцяв ему виробити посаду другого капельмайстра при віденьскій опері, з платнею такою самою, яку має перший капельмайстер, сам п. Малер. Уповаючи в протекцию, п. Спетріно зрезиґнував із свого становища в львівскім театрі і переніс ся недавно вже до Відня, де мав навіть сими днями дириґувати як спеціяліст одною італіяньскою оперою. Рівночасно згодив ся добровільно заплатити дирекциї львівского театру за зірване контракту кілька тисяч корон кари, так що львівска дирекция, найшовши ся без директора орхестри, заанґажувала на місце пана Спетріна нового капельмайстра, Італіянца Брунетта. Тимчасом аванс пана Спетріна стрінув ся з несподіваною перешкодою. Показало ся, що обіцянка п. Малера не мала нїякої вартости, а він сам не має нїякого впливу в зарядї двірскої опери. Інтендантура сеї опери, як доносять віденьскі часописи, не знала про старания п. Спетріна на становище другого дириґента, і взагалї не хоче про него знати. Так отже довіряючи п. Малерови, п. Спетріно остав на леді. Дирекция львівского театру не хоче принять его назад, бо підписала контракт з ким иншим, а понадто п. Спетріно мусять заплатити кару за зірване контракту.

— **Дрібні вісти.** В Банилові рускім, на Буковині, помер місцевий парох і протоєрей, о. Василь Харинович, в 72 році житя. — Число студентів на всїх австрийских університетах в минулім півроцї лїтнім виносило 16.761. — В Кракові в одній кавярни пострілив ся з револьвера в серце 20 лїтний ученик тамошної академії штук красних Альфред Добровольский. Причина незвісна. — Український театр під управою пп. Саксаґаньского і Садовского прибуде в половинї с. м. на довшай час до Варшави.

— **Послїдні вісти.** Президент ради шк. краєвої Плажек виїхав нинї до Відня візваний телеґрафічно в справі станиславівскої ґімназиї. — Neue freie Presse подає від своїх кореспондентів, що вість про антижидівскі розруки в обох Могилевах суть чистою видумкою. (Видумки тоті пускає ся умисно темними силами яко средство аґітацийне для рускої Буковини і Галичини. *Ред.*). — Нинї в комісиї шкільній гал. сойму принято референт ґр. Тарновского о середних школах і якусь резолюцию предложену радою шкільною краєвою в справі рухів социальних і політичних між ґімназияльною молодїжию. (Подібний референт маємо і ми про польску молодїж в зах. Галичинї і про безкарність єї вшехпольской революцийної пропаґанди. *Ред,* „Дїла“). — Ґр. Куен був нинї у цїсаря, але вернув без залагоди свого прошеня о димісию. Натомість за порадою д-ра Кербера був у цїсаря на авдиенциї був. през. Сейль яко довірений інформатор корони про положене на Угорщинї. — Нинї отворено в Відни конґрес австрийских палат лїкарских. — Нова карна процедура вводить в Галичинї суди I інст. для війска у Львові (також і для оборони кр.), Кракові, (також і для об. кр.), Перемишли, (також для об. кр.), Ярославі, Станиславові, Тернополи і Золочеві а суди II інстанциї у Львові, Станиславові, Перемишли і Кракові.

— **Віче укр.-рускої академічної молодїжи у Львові** відбуде ся в пятницю дня 9. с. м. о 11. год. перед полуднем на университетї. Просить ся Товаришів усїх видїлів як найчисленнїйше явити ся на вічу. — *Комітет.*

— **Вписи до „Висшого Інститута музичного“** відбуваютъ ся щоденно в комнатах „Львівского Бояна“ (ринок ч. 10. I. пов.) від 5—6 попол., в неділї і руські сьвята від 11—12 передпол. Вписи будуть тревати лише до дня 8. жовтня.

— **Хто патріот — нехай прочитає та дасть „ниточку“!** Злишним було би вже підносити, як хосенними, а тим самим конечними суть в рускій суспільности всякі бурси. Та у Львові була доси лише одна руско-українська бурса, удержувана руским товариством педаґоґічним. Показалось, що на Львів се за мало бо бурса тота має того року аж 118 питомців — виключно учеників рускої ґімназиї. Тимчасом сотки учеників шкіл народних, сини руских селян, тиняють ся і дальше по норах, званих „станциями“! Що гірше цїлі маси селяньских дїтий мають утруднений вступ до шкіл середних, бо по наших селах на цїлий повіт є ледво одна — дві 4-клясові школи — а суть повіти, де в жаднім селї таких шкіл нема! Щоби тому лихови бодай в части зарадити, отворила грибовицка філія руского товариства педаґоґічного під Львовом з початком біжучого року шкільного для дїтий селяньских, що хотять ходити до III. або IV. кляси шкіл народних „Селяньску бурсу“ у Львові. Показуєсь однак, що бурсу ту дуже тяжко удержати з причини пануючої у Львові дорожнї. Розходи бурси далеко перевиштають приходи. А що філія не має жадних фондів на покритє недобору а бурсу хоче конечно удержати — звертаєсь до всїх щирих Русинів, приятелів нашої бідної дїтвори — буеучих борців за нашу волю — з просьбою о поміч. Осодливо просимо наше патріотичне селяньство львівского і сумежних повітів поспішити з помочию в натуралїях. „Громада по нитцї — тай бідному сорочка“. Дуже, дуже просимо о ті „ниточки“ до заряду бурси — улиця Коперніка ч. 17. (Всї руско-українські часописи просимо повторити нашу просьбу.)

— **Комітет мужеского інституту руского товариства педаґоґічного „під покровом св. о. Николая у Львові** буде мав від 1 падолиста с. р. чотири вільних місць в інституті для еленів з низших кляс шкіл середних у Львові. Ближших пояснень уділить настоятель института, *Кость Паньковский,* ул. Театиньска ч. 19.

— **Пояснене.** Іменем видїлу товариства церковних дяків гр. кат. епархиї станиславівскої прислано нам пояснене допису, умїщеної в новинках „Дїла“ ч. 202. з дня 9(22) вересня 1903. п. заг. „Кирияя наших москвофілів“. Не бл. п. Полотнюк — пишуть нам — заложив перед 10 роками товариство взаїмної помочи дяків, а заложив се товариство бл. п. Преосв. епископ Юлїан Пелеш в році 1889, о чім сьвідчать акти товариства. Секретарями товариства були по черзї Всч. оо. д-р Котлярчук, Абрисовский, бл. п. д-р Вучиньский, Микола Мороз і о. д-р Семенів; аж коли о. д-р Семенів виїхав до Відня, тогди пок. Полотнюк зістав заступником секретаря. Колиж д-р Семенів зрік ся секретарства, вибрано секретарем підписаного. Правда є, що пок. Полотнюк старав ся привести товариство до того, щоби оно було помічне дякам, але о те саме старали ся і всї видїлові. Пок. Полотнюк їздив охотно в справах товариства, куда лиш Видїл его посилав; але не їздив своїм коштом, бо видїл за кождий раз ему платив, як сьвідчить касовий дневник товариства. Що-до петиций, то укладав їх звичайно секретар, а видїл затверджував, потім писар епископской Консисториї переписував і автоґрафував; се показують також акти товариства. Пок. Полотнюк був касиром товариства і побирав за те річно по 40 К; за р. 1903. побрав 40 К навіть наперед д. 11. лютого, а уже 24. цьвітня помер. Не пок. Полотнюк довів до того, що маєток товариства зріс до суми 15.000 К. Маєток виносить 14.051 К 72 с, але до зросту его найбільше причинив ся Всп. о. Дан. Танячкевич через фантову льотерию, з котрої до каси товариства вплинуло 3.543 К 36 с; потім головний прихід становлять запомоги від ріжних институций і жертви від церквий і духовеньства, а наконець і членьскі вкладки, до котрих і пок. Полотнюк причинив ся по 4 К річно, як всї инші члени дяки. Маєток товариства хоронить ся в депозитї епископской Консисториї, бо так рішили загальні збори дяків, а видїл має на те потверджене від канцлера. Одна лиш некоректність зайшла із сторони пок. Полотнюка, що коли ему яко касиерови повірив видїл щаднячі книжочки для дописаня в касах процентів і вложеня певної квоти, пок. Полотнюк самовільно вибрав за книжочку ч. 1367 в Банку міщаньскім гроші і дав до Рускої міщаньскої каси, котра не має пупілярної безпеки; длятого видїл не міг і не вільно ему було на те згодитись і був змушений виповісти там гроші і деинде умістити. Гроші товариства суть уміщені в Кред. Союзї у Львові, в „Народній Торговли, в „Днїстрі“, в Банку звязковім в Станиславові, а лиш мала квота в касї ощадности в Станиславові, бо тота каса рік-річно дає товариству запомогу. Отже свої, а не Жиди і Полаки користають з гроший товариства. Загальних зборів не було тогід, — се правда; але причину до того дав пок. Полотнюк, бо не зладив яко касиер і заст. секретаря всего того, що треба до загальних зборів, хотя певне не з иншої причини, як задля своєї тяжкої слабости. Видїл товариства есть цїлком правний, як того статут вимагає, і засїдають в нїм і три дяки, а іменно: Пп. Гуменюк, Гриньовский і Бенька, та на засїданях видїлу являють ся правильно. Товариство має найлїпшу опіку, опредїлену самим статутом, і не требуємо иншої опіки яку допису́вателъ радить; бо скілько трудив ся епіск. Ординарият станиславівский і тепер так само трудить ся в користь товариства дяківского і дяківской справи, о тім писали нераз ґазети, і „Дяковскій Гласъ“ і „Вѣстникъ стан. Епархіи“ майже в кождім числї, та лиш жаль, що пов. допису́вателъ о тім не знає. І на дяківску бурсу сам пок. Полотнюк не збирав, бо складки ішли мало не всї через руки предсїдателя пок. о. Торонського і епископской Консисториї від духовеньства, а той капітал, котрий тепер виносить 172 К 27 с, зложило майже само духовеньство. Вкінци і о тім не знає пов. допису́вателъ, що П. Полотнюкова дістала запомогу, на яку товариство стати. З того всего виходить, що не „кирияя се москвофілів“, але направду самого пов. допису́вателя. — Станиславів дня 27. вересня 1903. Сьвящ. *Іосиф Кисїлевский,* секретар тов. вз. пом. дяк.

— **З філії Тов. св. Ап. Петра в Перемишли.** В члени Тов—а вступили дальше слїдуючі сьвященики і церкви: о. І. Корчиньский, пар. в Торках 4 К; о. А. Вачиньский пар. в Клїцку 2 К; Церков в в Клїцку і Чуловичах 12 К; Церков і громада в Чорній (до пар. Брунари) 10 К; Церков в Четули і Радаві 10 К; о. Ю. Манастирский, пар. в Голім 2 К; Церков в Голім 6 К; о. Сев. Метеля пар. в Люблинци 6 К; П. Ми. Сасик в Бориславя 50 К; Церков в Бориславю і Мразницї 12 К; о. Р. Коростеньский пар. в Бориславлю 2 К; о. Гр. Савицкий, пар. в Східници 2 К.

— **На Бурсу руского товариства педаґоґічного у Львові ул. Вірменьска ч. 2.** зложили в місяци вересни свої жертви слїдуючі Добродії: о. Михайло Кордуба, парох в Сушни від парохіян 12·80 К, А. М. через Вп. дир. Борковского 73 К, М. Гординьский з Нового Села 10 К, Григорий Метельский учитель з Залозець 1 К, Іван Ґумовский з Угнова 4 К, о. Радкевич з Гаїв 2 К, о. Стефан Питлик парох в Сїлци беньковім 12 К, Товариство Задаткове в Глинянах 30 К, від читальнї в Пустомитах 10 К, Юрій Микитчин учитель в Баличах зарічних 1 К, Бэгдан, дїдич з Милятина старого на руки п. Качоровского в Миколаєва 1 дукат, о. Петро Гаранюк парох в Осталовичах 5 К, Константина Малїцка складку від Данії Яворской 4 К, Володимир Данилович з Жовкви 4 К, о. Володимир Петрик з Комарна з акафісту 3·27 К. Отсим Вп. Добродіям складає ся за сї жертви щиру подяку і просить ся не забувати і на будуче на бідну руску молодїж.

— **На українско руску бурсу в Сяноцї прислали дальше слїдуючі Вп. Добродії:** Вп. Іван Белей редактор 2 К, п. Кость Гукевич комісар лїсовий з Миколаєва з виказу жертв ч. 42 від себе 20 К, п. Ю. Мандичевский 2 К, п. Францішка Мандичевска 1 К, п. А. Дубицкий 2 К, п. Ольга Дубицка 1 К, п. Іван Макух 5 К, п. Мирон Сенько 2 К, разом 33 К. Вс. о. Константинович на ліжка для бурси 19 К 30 сот., п. Василь Дехтяр з Самбора 1 К, п. Іван Мелешкевич ц. к. нотар з Ніжанкович 5 К, о. Іван Шевчик і п. Олена Шевчик 2 К, о. Іван Жарский з Глудна 5 К, о. Петро Білиньский з Зарваниці 10 К, д-р Янович з Станиславова 4 К, п. Гричук Йосиф, п. Стефанишин і п. В. С. зі Станиславова 1 К 20 сот., Громадяни з Яслиской Волї 2 К, п. А. Балтарович бурмістр з Глинян 4 К, п. Винярский Михайло учитель з Семушової 2 К, о. Коритовский Володимир з Ґдумчи 6 К, о. Сліпиньский Михайло з Тирави волоской титулом декларациї 20 К, п. Івах Гавриляк з Новосїлець на виказ ч. 10 від п. Йосифа Коцана 40 сот., п. Юрко Вальчик 20 сот., п. Кость Війтик 1 К, п. Кость Овад 1 К, п. Катарина Питроничка 1 К, Кость Плеш 40 сот. п. Плеш Гриць 10 сот. п. Антін Тирчик 50 сот., п. Олекса Ващишин 1 К, п. Вандрівчак Ант. 30 сот., п. Петро Коцан 20 сот., п. Гаврилюк Антін 1 К, разом 7 К 10 сот. Всїм тим Добродіям складає Видїл філії „Просьвіти“ в Сяноцї щироруске Спасибіг. — За Видїл: *Осип Гузьо, Роман Секела.*

— **Видїл товариства „Шкільна поміч в Снятинї“ (Бурса)** має честь отсим повідомити, що Бурса уже отворена і поміщено в нїй есть безплатно 6 учеників школи реальної, синів бідних селян. Надто дає Видїл одному ученикови зі школи видїлової 5 К місячно, а одному ученикови зі школи реальної куплено усї до науки потрібні книжки. Від 26 мая до 25 вересня 1903 поспішили з помочею для Бурси Вп.: Жуковский Петро 5 К, о. Попель Василь з Видинова 5 К, Довганюк Дмитро з Волчковець 1 К, Осип Чубатий з Заболотова 20 К, складка в домі о. Гелюха з Заболотова 4 К 10 сот., Брацтво церковне з Попельник 2 К, о. Попель Василь з Видинова з акафисту 3 К, Смеречиньска Евгенія з Воскресинець 1 К, о. Смеречиньский Йосиф 1 К, Брацтво церковне з Русова 6 К, Алексевич Роман з Угнова 10 К, громада Княжа 10 К, Шмериковска Марія 3 К, Шепарович Евгений з Лїмановой 2 К, о. Сїмович Апольон 2 К 8 сот., Дмитро і Николай Ботуліньский з Америки 30 К,

д-р Кулачковский Ярослав зі Львова 10 К, д-р Маргулес Вольф 5 К, оден Добродій 50 К, о. Вакулиньский Дионізий з Русова з вкафісту 4 К, о. Продан Михайло 4 К, Іванна Яновичева 6 К і Глушкевич Андрей з Коломиї 1 К. Всім тим Високоповажаним Добродіям складає Видїл в імени убогої молодежи щиру подяку і просить добромисленних Вп. Русинів Патріотів памятати ласкаво на нашу молоденьку Бурсу. — За Видїл: *о. Филимон Огоновский* голова, *Ілія Федорчук* секретар.

— **На будову Церкви в Бикові** п. п. Медика жертвували дальше Високоблагородні Добродії: о І. Брикович в Кривенькім 2 К, В. Литиньский в Сокалї 2 К; Гр. Коваль ц. к. кавцелїст судовий в Підгайцях 3 К; о. Л. Калужняцкий парох в Работичах 5 К, Н. Михайлюк в Коломиї 4 К, І. Билик ц. к. професор в Коломиї 2 К, о. К. Бардин парох в Ланах, додаток з церкви 1·50 К, А. Баранецкий в Бережанах по пятий раз 1 К, П. Тесфиля Лукасевич в Ровнї 2 К, кс. Квициньский парох обр. лат. в Мислятичах 2 К, о. В. Тисовский гр. кат. катихит в Калуши 3 К. Всїм Високоблагороднім жертводателям заявляю в своїм і в імени моїх парохіян щиросердечну подяку. О дальші жертви упрашаю умильно. — *о. Николай Сенета* гр. кат. парох в Бикові п. почта Медика.

Бібліографія:

— **Кіевская Старина**, том LXXXII. (за місяць вересень 1903) містить: 1) „Средняя Лубенщина" глава І., В. Милорадовича. — 2) „Пропаща сила", продолженє повісти Панаса Мирного та Івана Билика [в українськім тексті] — 3) „Святитель Еводосій Углицкій, архіепископъ Черниговскій" (з XVII. столїтя), після брулїонного начерку пок. протоерея П. Г. Лебединцева сробив свящ. І. Городіевский. — 4) „Новыя теченія в сервитутномъ вопросѣ" Л. С. Личкова. — 5) „Неосторожность въ важномъ дѣлѣ" (По поводу украинской стилистики) Б. Грінченка. — У відділї II-ім, як звичайне: 1) „Документы, извѣстия и замѣтки", 2) „Текущія извѣстія" і „Библіографія". Тут замітнійше: Кілька поезий П. П. Гулака Артемовского, поданих з оригінальних рукописий проф. Д. Багалїем з Харкова, між ними дуже гарний стих автора байки „Пан та собака" написаний для Катарини Григориевни Іванчиної-Писаревої а знайдений між паперами писателя-Українця Г. П. Даниловского. Сей стих подаємо повизше читачам „Дїла" в „Малім Фейлетоні". Дальше замітна в бібліографічній части рецензия на IV том Драм і комедий Івана Тобилевича (Карпенка-Карого), що містить в собі: 1) Чумаки, 2) Сава Чалий і 3) Підпанки, напечатаний в Одесї 1903 р., сторін 384, ціна 1 руб. 25 коп. В рубрицї „Текущія извѣстія" побіч многоти вістий з України находимо також окремо „Вѣсти изъ Галиціи" а) Ростъ организаціи среди галицкихъ украинцевъ для защиты своей народности", б) „Съѣздъ украинскихъ студентовъ во Львовѣ" і в) „Народное вѣче въ Черновцахъ".

— **Микола Вороний.** Зъ-над хмаръ и изъ долынъ. Украинський Альманахъ". Одесса, 1903. — Під сим заголовком вийшов в Одесї новий альманах впорядкований і зібраний нашим молодим українським письменником Миколою Вороним. Альманах виданий в дозволенї в Росиї т. зв. російским фонетиці і містить вірші і оповідання 28 ох наших письменників з Галичини і з російської України. Формат 8 ки, ст. 250+4. Ціна 1 руб. 20 коп. Склад у д-ра Н. Л. Луценка в Одесї (Херсоньска 48).

Малий фейлєтон.

Стих П. І. Гулака-Артемовского.

Катеринї Григориевнї Іванчиній-Писаревій.

Ой не дарма, Катре, ненько,
Тужиш по родинї!
Чи в ж де жить так гарненько,
Як в тій Українї?

Од сто лїт, чи й більш, на нивах
В ній Москаль товчеть ся,
А збіжже в ній, що рік, в жнйва
Так расне, аж гнеть ся.

Не їсть наша земля-мати
Ні гною, ні калу,
Поскребемо́ — аби знати,
Так сїм по раду.

Червоніють в нас в затишї
Яблучко і грушка,
А дівчата червоніші:
Що дївка — то душка.

І сонечко веселїше
У нас вранцї сходить,
І в-вечері любязнїше
За гори заходить.

І все у нас в Українї
Не те, що кацапство:
Кращі й квітки на долинї,
Краще й сьпівá птаство.

Инший звичай, инша мова,
Ратунок в пригодї,
Сороміцького ж ти й слова
Не схопиш в народї.

Нема збитків в нас гарячих,
С тепле серденько;
Ми й без борід тих козлячих
Любимось вірненько.

Тай люблять ся у нас щирше
І менш в нас корйсти,
І без гроший — життя ширше,
Тільки було-б а'їсти.

А Москалям тільки-б грошї!
Нема? — так підступлять...
Ну, вдались собі хороші!..
А брешуть — де ступлять!
Тай тиж, Катре, люба, вчинна,
Була б же так мила,
Якби тебе Україна
На сьвіт не зродила?

Нї!.. не дарма серцю туга —
Та люба родина!
Чи є ж в сьвітї мати друга,
Як та Україна?!

П. А. Г.

Харків 31 іюля 1857.

Ціни збіжа і других продуктів.

Львів 6 жовтня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·80 до 8·10 а на термін 7·35 до 7·60, *Жито* старе 6.— до 6·10 а на термін 5·60 до 5·80, *овес* оборочний старий 5·80 до 6·— а на термін 5·25 до 5·35, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·50 до 6·—, *ріпак* 9·— до 9·25 *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний —·— до —·— а до вареня 7·75 до 9·— *вика* 5·25 до 5·50, *насінє льняне* —·— до —·— *насінє конопляне* —·— до —·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 6·—, *гречка* 6·50 до 7·—, *кукуруза* готова 6·— до 6·25 а нова 4·75 до 5·25, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 240·—, *конюшина* червона 48·— до 55·—, біла 48·— до 58·—, шведска 45·— до 55.—, *Спірітус* loco за 50 літрів 18·25 до 18·40.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. С обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись предплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue", E. V. Zenker, Wien IX. Höfergasse 5.*

ПОЗІР! З гербом Руси продає ся на дохід будови дому Сокола ось ті річи:

1. Шпильки до краваток á . . 0·50 К.
2. Спинки до манжетів á . . 1·— „
3. Брошки жіночі á . . —·70 „
4. Дармовіс до панцушків á . . —·40 „
5. Пушки на папіроси á . . 2·— „

Кромі того новість:

1) Срібні шпильки з емаліёю Шевченка 2·— К.
2) „ брошки „ „ 2·— К.
3) „ дармовіся „ „ 3·— К.
4) „Наші Звука" пісьні на хор: Марш Соколів, Поклик до Соколів, Мій край — мій рай, Згадка, Закувала Зазуленька.
5) Переписні листки з українськими письменниками, поетами, композиторами, серия з 12 штук á 90 сот.

Висилає ся за попередно надісланою готівкою або посліплатою. Почту оплачує купуючий. Набувати можна під адресою: *Денис Кучика, вправник Сокола, Львів Ринок 10.*

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Без конкуренції
КАВИ
посилку почтову 4½ кґ нетто
за 12 корон
франко висилає
Народна Торговля.
684 4 6

КОЛДРИ на вовняній вагі по зр 3·50, 4·5 , 6 , 8, 9, 10, 11, 2 до 14 зр зр. Колдри шовкові і атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр
НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обосторонно до уживани. дуже прани снїжні і гарні, лише 1 до 2 зр дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тілько в Спеціяльній робітни колдер і матерацїв
ЙОСИФА ШУСТЕРА
Львів, ул. Коперника ч. 5.
536 4—15 (I)

Мешканя до винайму:
5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнатї з кухнею на II. поверсї Підвале ч. д. 7. — Оба мешканя дуже дешево. Близша відомість в Товаристві „Просьвіта" Рынок ч. 10.
594 5—9

Спілка ощадности і позичок в Стрілисках нових. *Замкнене рахунків за рік 1902.* Число членів 120. Стан уділів К 428. Стан чинний К 9197·28 Стан довжний К 9185·06. Фонд резервовий К 194·94. Чистий зиск К. 12·22. Оборот касовий К 16079·45. *А. Яновский*, касиер. *К. Фащевич*, настоятель заряду. 683 —1

Приватист VII кляси ґімназияльної, здібний інструктор, глядає лекцеї на село. Приготовляє найлїпше з I. II. і III кляси ґімназияльної, або зі шкіл нормальних. Зголошена: К. Т. Б. 30 poste restante Самбір.
685 1—3

Семинарист III року Русин, глядає лекцеї на провінциї. Може учити ґри на скрипках та хорального сьпіву після найновійшої системи. Ласкаві зголошеня: Хоробрість poste restante, Львів, Підзамче.
614 1 4

Потребую сейчас піддячого до виручуваня мене в дни седмичні в даківстві, котрий при тім буде міг доповнити науку даківства, як також побирати науки громадской писарки. Зголошеня *І. Капшій*, дак і писар громадский, Підгайчики, п. п Зборів. 681 1—3

Ученик VI кл. ґімназияльної глядає лекцеї на селї. По услівя звертати ся до: „С. П Н." poste restante Станиславів.

Особа в середнім вїці, самітна, добра розумію́ча господарство, глядає місця у сьвященика вдівця. Адрес: Іванна, Львів ул. Міцкевича, 18 в партері. Близша відомість у п-ї Микитишиновой.
620 2—3

Чи конче!

Треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

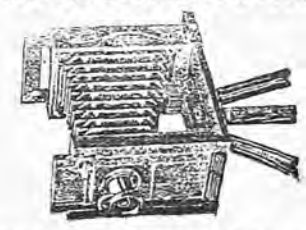
Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,**

поручає

Кави	Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави	Portorico prima	„	65 „
Кави	Ceylon, знам.	„	75 „
Кави	плянтаційної	„	90 „
Кави	перловой, найл.	„	90 „
Кави	Мосса арабской	„	80 „

Перворядного чаю китайско-российского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і оден кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 13—30

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ
Львів, пл. Галицка 14.

Поручає аматорскі апарати фотоґрафічні **так легкі до ужитя, що сейчас** без найменьших відомостий (з ґварантією) **дуже гарні фотоґрафії** мож робити

На склад апарати **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a** правдиві Кодаки і т. п. На жадане продає ся на рати за добрею порукою.

Цінники даром і оплачено.

Численні письма признання мож переглянути в моій торговли. 58 4—10

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"
видав для руских товариств кредитовых потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників		зрк. по	10	сот.
Замкненя місячні	2	„ „	5	„
Инвентар довжників		„ „	5	„
„ вкладників		„ „	5	„
„ уділів		„ „	5	„
Книга головна		„ „	10	„
„ ліквідациїна		„ „	10	„
„ вкладок щади.		„ „	10	„
„ уділів членьок.		„ „	10	„
Реєстр членів		„ „	10	„
Справозданє і замкненє рахунків		„ „	10	„
Зголошеня о позичку	шт.	„ „	2	„
Виказ уменьшеня позички		„ „	2	„
Асигнати касові штука		„ „	1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.**

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІЇН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 590 261 —7

Юліян бр. Бруніцкий
властитель шкілок молодої деревини та корчів в Підгірцях коло Стрия

доставляє всякі деревини і корчіе, овочевих та декорацийних, листистих і шпилькових, благородних рож, зимотревалих ростин, шпарґової розсади і т. д. все в найлїпшій якости, опаковане найстараннїйше, в правдивих добірних відьмінах.

!!! Шкілки занимають простір поверх 30-морґовий !!!

Засоби значні.

Цїнники висилає на домаганє даром і оплатно.

Прошу покликати ся на „Дїло". 652 1—2

Ч. 89693/903.

ОПОВІЩЕНЄ.

Дня 9 жовтня с. р. буде отворена **МІСКА ЦЕНТРАЛЬНА ТОРГОВИЦЯ НА ХУДОБУ і БЕЗРОҐИ в КРАКОВІ**, положена зараз при зелїзничій стациї „Ґжеґоржкі", що есть стациєю вкладовною і накладовною. На сій торговици будуть відбувати ся торги вї второк і пятницю кождого тижня. Громада міста Кракова подбала о все, щоби згін худоби та безрог був як найбільший.

Близших поясненъ удїляє Заряд міської торговиці центральної на худобу в Кракові, ул. Підґірска ч. 32.

Магістрат стол. корол. міста Кракова.

Дня 1 жовтня 1903. 628 1—2

ВЕЛИКИЙ ІТАЛІЯНЬСКИЙ
ЦИРК БРАТІВ ТРУЦЦІ
при площи Солярнї (біля ул. Льва Сапіги).

Невідклично послїдне представленє.

В Середу 7 жовтня 1903.

Прощальне представленє.

Виступ найлїпших артистичних сил товариства а також директорів **БРАТІВ ТРУЦЦІХ.**

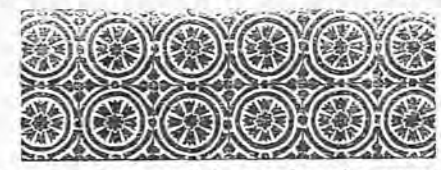
Хто в цирку ще не був, нехай спішить, бо лиш той один раз може оглядати всїлякі незвичайні продукциї.

Блазні подробиці донесуть афіші.

Військова музика 30 пп. — Початок о год. 8-ій вечером.

Білєти наперед набувати можна в торговли паперу п. Ґабрієля ул. Кароля Людвика 1. — Електрична зелїзниця і кінний трамвай ждуть на публику до кінця представленя. 560 1—2

Унтертеменавска фабрика глиняних виробів
Йоана Князя von Ліхтенштайна
Unter-Themenau bei Lundenburg, *поручає:*

Делїкатні клінкерові і мозаїкові плити, признані за найдучшу якість, продукуючі ся на десять мілїонів плит річно; відтак: **рури штайнцайґові і цегли клінкерові, рури на дренажу, фальцовані цегли на дахи, ґлязуровані і неґлязуровані плити стінні і цегли для закриваня й на дахи. Ілюстровані цінники gratis і franco Число робітників 700.** 41 7—7

FALK et Comp., HAMBURG
Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читано нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всі ті, котрі мають замір **виміґрувати** до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі їдуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця направляємо їх впрост до себе без пересіданя в воді 3-ої клясы зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревала довше як 24 годин коли ся ю піднято після наших вказівок.

І оштка дороги від прускої границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо безплатно 484 46 г

Вже вийде небавом
Ілюстрований Календар „Просьвіти"
на рік 1904.

Дістати можна по цїні 1 Кор., а з пересилкою почт. по 1 К 6 сот. за примірник в тов. „Просьвіта", Ринок ч. 10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір в фабр. Черлянськой. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 215. Львів, Середа 24 Вересня (7 Жовтня) 1903. Річник XXIV.

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучається „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія.—Руконписи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошенія звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошенія числить ся по 26 с. за стрічку.

Від Адміністрациї.

В біжучім кварталї тяжить на Адміністрацию обовязок поладнати безуслівно всякі рахунки за друк, папір і инше, проте звертає ся Адміністрация еще раз до Вп. передплатників з просьбою, аби зволили з відновленем передплати за IV. квартал, зглядно місяць жовтень, як також з вирівнанем залеглостий найдальше до 13. б. м. ласкаво поскорити.

Террор польскої преси

Бажаючи виправдати ріжними способами поступованє сойму в справі станиславівскої ґімназиї, польска преса з питомою собі перфідією вдаряє на руских послів та на правительство, заявляючи, що ухвала сойму була відповідию на руский террор, а іменно на ходячі слухи, що Русини в разї не ухваленя сеї ґімназиї опустять сойм. „На злодію шапка горить" — каже наша народна приказка і тому нас ві трохи не може дивувати, коли Поляки тим крутарством хочуть надати якесь моральне оправданє своєму нехтованю найменїмальнїйших руских потреб. Та приглянмо ся ми лише, як поступає в тій самій справі та сама польска преса, що так „обурює ся" на видуманий нею руский террор, а перед нами розвине ся така панорама циничної брехливости і крутарства, махіявелїзму, та злобної перфідиї, а при тім такого безпримірного терроризованя і під'юджуваня польских посольских кругів, що з чимсь подібним, з такою мерзенною калабанею моральної гнилї, не случало ся і певно не случить ся нам стрінути в пресї нїякого другого народу на сьвітї та нїякого сторонництва — винявши хиба лише найновійших польских союзників, стоячих на жолдї Москви наших янїчарів.

Не будемо тутка розправлятн ся з усїм тим, що писала польска преса з нагоди справи станиславівскої ґімназиї, бо опрокидувати сотним разом вже давно опрокинені брехнї і денунциациї та простувати перфідні перекрученя фактів і збивати махіявельскі виводи сеї, на точцї русиноїдства збожеволїлої сфори не довело би до нїякого путнього результату й було би марнвм киданем гороху о стїну. Та для прихопленя сих печатних розбишак і ошуканців на горячім вчинку, як і для інформациї наших читачів зберемо китицю тих вицьвітів польскої „любови" до „братів Русинів", при чім, щоби нас нїхто не міг підозрівати о тенденцию мальованя чорта страшнїйшим, нїж він справдї є, помінемо голоси ноторичних русиножерів: Dziennik'a Polsok'oго і Słow'a Polsk'oго, а обмежимо ся на відзивах преси консервативної: Przedświt'y, Przegląd'y, Czas'y, Gazet'y Narodow'ї, Głos'y Narod'y і „обективної" враківскої Nowo'ї Reform'я.

Зареґіструємо їх голоси по порядку:

Так ультра-католицкий, вічно про „ухристіяненє суспільности" і „введенє закон християньскої любови в публичне житє" перочучий Przedświt в вступній статї нинїшного числа, роззівши ся найперше слезаточаво над „нездачностию" Русинів, котрих не заспокоять жадні „угоди" ні „уступки", пише далї так:

„Найгіршвй був досьвід з рускими ґімназиями. Нікому чей не треба доказувати, що се скорше інституциї політичні, ніж середні школи, що молодіж заправляє ся там лїпше до національної борби, ніж до поважної науки... Значний відлом Русинів сам явно виступає против руских ґімназий... Тяжко о поважнїйшу осторогу, щоби раз задержати ся на дорозї уступок, так в інтересї поль кім, як і рускім...(?!) На руску ґімназию в Станиславові не буде затим згоди. Чи стратять на сїм Русини? Цїлком ві! Руский нарід нам братний, що через столїтя ділив з нами долю і недолю, потребує культури і материяльного підвиганя. Все те ему даємо і дамо все як найрадше... Але рускі ґімназиї скріпляють лише руских політиків... Так в імя спільних, ідентичних, польско-руских інтересів, нова руска ґімназия не може повстати" кінчить клерикально єзуїцкий орґан.

В сути річи те саме, але значно хитрійше та з більше рафіновачою перфідією пише „уміркований" орґан східно-галицких шляхтичів — Przegląd.

Przegląd зазначує зразу з натиском, що „в кождій заявї, зложенїй з боку ріжних клюбів в соймі, було сказане, що пропонована провонока цїлком не означає якогонебудь незадоволеня з виводів комісиї, (sic!)... Przegląd узнає „право Русинів до образованя молодіжи в рідній мові" але... заложенє ґімназиї в Станиславові може наступити, аж коли зарадить ся переповненю кількох польских ґімназий і аж найде ся до сего відповідне число учительских сил... Тих сил по думцї Przegląd'у нема, бо ті 32 учителї, котрих виказала Рада шкільна краєва, потрібні... в польских ґімназиях для науки рускої мови. Przegląd підхоплює брехливу денунциацию Gazet'и Narodow'ої, суперечну навіть з донесенем найбільш інтересованого „Галїчанїна", мовго демонстрацию в часї послїдних зборів „общества Качковского" зробили рускі ґімназиасти, що „напали на членів старорускої (sic!) партиї", а вкінци денунціює ще ґімназиї в Тернополи і Коломиї, та кінчить, що сойм не міг инакше справи полагодати, „бо Русини глядять на свої відрубні школи як на здобутки політичні, а не як на огнища безстороннеї науки".

Цїлком позаду поза сими обома часописями не остав Głos Narodu. „Ухвала, відрочуюча постанову в справі рускої ґімназиї в Станиславові, є проявом непевности і трусости... Коли ту ходить о звичайну аґітацию антипольску, о витвореня нового огнища шкідної роботи... то сойм не повинен лишити нїякого сумнїву, що не прихилить ся до безосновних жадань Русинів. Нехай правительство само заложить Русинам ґімназию супротив волї сойму, коли посьміє.. Не через закладане люксусових та непотрібних ґімназий зрівноважуємо національний спокій... Нїкому певно в Польщи (sic!) не приходить на думку „угнїтати" Русинів. Не маємо до сего ані охоти, ані сили, а вироком було би се противне всїм польским традициям. Польска суспільність нїколи не буде перепинати натуральний розвиток рускої народу, але не може допустити, аби руські домаганя не переступали оправданих меж..." На всякий спосіб треба раз занехати.. тревожливої політики уступок і деморалїзуючих відворотів".

Та безперечно пальму першенства між польскими консервативними орґанами зискала собі Gazeta Narodowa, що обговорюючи внесенє шкільної комісиї пише:

„Чи дійсно треба тепер Русинам для їх культурного розвитку сеї ґімназиї? Здає ся нам, що й найзавзятїйший руский патріот не відповість на се потакуючо... Істнуючі рускі ґімназиї суть ґніздами аґітацій не тілько національних, але прямо радикальних. — Ту Gazeta Narodowa знов повторяє свою безсовісну брехню, будьто рускі ґімназиасти в Перемишли устроїли „напад з палками на московофільских „сьвящеників", що має бути доказом ей „морального зіпсута", а вкінци — що вже є вершком цинїзму, посуненого до підлоти — кпить з Русинів тим робом: „Нехай Русини переконають нас, що їм розходить ся о інституциї виховуючі, а не о розсадники аґітациї... а ми певно не будемо ставити їм перепон, але ще поспішимо з підмогою, хоч би навіть з приватних фондів, дорогою складок...

Вкінци остає нам ще Nowa Reforma. Та повтаряє менше-більше те саме, що наведено вже в горі з поданих часописий, а тілько на доказ, що „самі Русини не хочуть рускої ґімназиї", наводить, начеби один Русин — певне з парафії „Галїчанїна" — сказав; „я хочу для мові дитини вихована, а не одичіня!..."

Так репрезентує ся сей гармонїйний хор польскої гакати, що розсьпівав ся з нагоди порушеня справи станиславівскої ґімназиї в соймі. А пригадуємо, що нема ту двох голосів, що ведуть „прім": Dziennik'a і Słow'a. Коментарі до наведеного певно зайві.

Так як польска преса можуть писати тілько люди крайної ненависти до Русинів і безмежої перфідиї. Та такою була і вся істория польского панованя на Руси.

В справі народного учительства.

Виконуючий комітет загального віча галицких народних учителїв вніс до сойму на руки п. Томашевского петицию, котра обіймає отсї справи: 1) іменованє учителїв; 2) поліпшенє платні; 3) іменованє окружних інспекторів шкільних; 4) дисциплінарні кари; 5) становиско учителїв, засїдаючих в окружних радах шкільних і 6) учительскі конференциї.

В справі іменовань жадає петиция щоби кандидатам учительского стану сама краєва рада шкільна надавала місця тимчасових учителїв — по можности з увагою на бажаня петентів; щоби стало іменованого учителя можна було переносити лише на его власну просьбу або на підставі дисциплінарного слїдства і вироку.

В другій справі домагає ся петиция зрівнаня учительскої платні і прав до выслуги з платнею і правами державних урядників XI, X. і IX. ранґи. Що-до іменованя окружних інспекторів жадає петиция, щоби на уряд інспекторів покликувано найстарших учителїв народних і виділових.

В справі дисциплінарних кар домагають ся учителї закону о дисциплінарнім поступованю, котрий би постановляв: що при окружних радах і при краєвій раді шкільній мають бути установлені дисциплінарні комісиї, до котрих входили би також заступники учительства; що обжалованому вільно боронити ся устно і мати правного оборонця; що безіменні обжалованя не можуть бути причиною дисциплінарного слїдства; що учителям свобідно є виконувати громадскі права, запоручені основними законами та що політичне і товариске поведенє учителя не може бути обмежуване дисциплінарними приписами.

Що-до учителїв, засїдаючих в окружних радах шкільних, домагає ся петиция, щоби їх, поки засїдають в тих радах, виняти з під дидактично-педаґоґічного надзору окружного інспектора, так що вони підлягали би лише краєвому інспекторови.

Отсе що найважнїйші жаданя петициї.

І. Томашевский, вносячи і мотивуючи ї в соймі, подав проект новелї до закону з д. 1 сїчня 1889. (В. зак. кр. ч. 16). Новеля обнимає зміни артикулів: 9. 10. 12. 13. 24. 25. 27. 40. 42. 44. 45. 46. 47. 49. згаданого закону. Що найважнїйші постанови тої новелї були би отсї: Учителя сталого можна перенести на инше місце або на власну его просьбу або за кару на підставі дисциплінарного слїдства і вироку кр. ради шк. Коли би у виїмкових разах треба було перенести учителя зі службових зглядів, то належить ся ему тримісячна платня за відшкодованє (арт. 9).

Кандидати учительского стану вносять подана о посади тимчасових учителїв до краєвої ради шк., котрій окружні ради шк. пересилають в своїм часї викази посад, на котрих потрібні є тимчасові учителї. Кр. рада шк. після сего призначує петентів поодиноким округам (арт. 10). При посуваню до вищого степеня платні в кождій класї платні уважатись має на час служби і апліканию учителя (арт. 12). Пятилїтні додатки прид ає кр. рада шк. кождому учителеви за кождих 5 лїт бездоганної служби (без додатку „успішної"). Пятилїтний додаток можна учителеви здержати за кару, однако що-найбільше на три роки; але дальші додатки пятилїтні належить ся признавати учителеви по кождім пятилїтю, хоч би попередний додаток не був признаний у звичайнім часї (арт. 13). Дисциплінарні комісиї складають ся з трех членів: з окр. інспек-

---

І. С. Турґенєв.

ДОВОЛЇ.

(Відривок із записок помершого художника).

З великоруського переклав Ярослав Гординський.

I.

. . . . . .

„Доволї", — говорив я сам до себе, між тим як мої ноги, поступаючи по крутому спадї гори, несли мене в низ до тихої річки; „доволї", повторяв я, вдихаючи смільний запах соснового гаю, котрому свїжість близького вечера придавала особлившої сили та остроти; „доволї", сказав я еще раз, усївши на моховому горбі над самою річкою та глядячи на її темні і небистрі филї, над котрими здіймав грубий сїтник свої блїдозелені стебла.....

„Доволї!" — досить тинятн ся, досить тягатись, пора опамятати ся: пора взяти голову в обі руки і велїти серцю мовчати. Годї пестити ся солодкими пестощами невиразних однак принадних почувань, годї бічи за кождим новим образом красоти, годї ловити всякий трепет її тонких та сильних крил. — Всього зазнано, всьо перечуто богато разів..... Я встав. — Що менї з того, що в сю саму хвилю розливаєть ся по небі зоря все ширше, все яркійше, немов розпалена якоюсь всепобідною пристрастю. Що з того, що два кроки від мене, серед тишини і пестощів і блеску вечера в росистій глубинї неподважного корча відізвав ся нараз соловій такими чарівними звуками, неначе би до нього не водили ся на сьвітї соловії і він перший засьпівав першу пісню про першу любов? Всьо тое було, було, повторяєть ся, повторяють ся по тисяч разів — і як згадаєш, що всьо тое буде так само тривати цїлу вічність — якби по указови, по законови — то аж стане досадно! Так... досадно!

II.

Ех, постарів ся я! Колись подібні гадки і не зайшли би менї в голову — колись, в тії щасливі днї, коли то я сам горів як зоря і сьпівав як соловій. Треба признати ся: всьо посоловіло кругом, збліднло усьо житє. Сьвіт, котрий дає його краскам і значінє і силу, — той сьвіт, що виходить із серця чоловіка — погас у мене... Нї, він не погас еще — але ледви тліє, без лучів і без тепла. Памятаю, раз в Москві підійшов я пізною ночию до решітчатого вікна старенької церкви і заглянув у нерівне скло. Було темно під низьким зводом — забута лямпадка ледви жевріла червоним огником перед старим образом — і сумно видїли у тьмі одні лише губи сьвятого — строгі, скорбні. Понурий сумерк стелив ся довкруги і, здавало ся, хотїв подавити своєю глухою тяжкістю слабий луч непотрібного сьвітла... І в моїому серцї — тепер таке саме сьвітло, такий самий сумерк.

III.

І отсе я пишу тобі — тобі, мій одинокий, незабутний друже, тобі, дорога моя подруго, котру я покинув на все, котрої однак не перестану любити до кінця мойого житя.. Ох! ти знаєш, що нас розлучило. Та я не хочу згадувати тепер про се. Я покинув тебе... одначе і тут, у тій глушї, у тій далечі, у тому вигнаню — я цїлий провик тутий тобою, я по давньому у твоїй власти, по давньому відчуваю солодкий тягар твоєї руки на моїй похиленій голові! — В останнїй раз підіймаючи ся із нїмої могили, в котрій лежу обнимаю тепер коротким і умиленим зором цїлу мою минувшину, цїлу нашу минувшину... Нема надії; нема повороту — але і горечи немає у мене, не має жалю — і яснїйше небесного блакиту, чистїйше першого снїгу на гірских вижинах встають як образи померших богів прегарні спомини. Вони не тиснуть ся юрбами, вони переходять тихою чередою, як тії закутані фіґури атенських теорий, котрими — памятаєш? — ми так любували ся на старих барелефах Ватикану...

IV.

Я сейчас згадав на сьвіт, котрий виходить із людського серця і озаряє усьо, що його окружає... Менї хочеть ся поговорити з тобою про сей час, коли і в мойому серцї горіло се благодатне сьвітло. Слухай... а я уявлю собі, що ти сидиш передімною — і глядиш на мене своїми ласкавими і рівночасно майже до строгости проникаючими очима. О, незабутні очі! На кого, куда звернені ви тепер? Хто приймає в свою душу ваш погляд — той погляд, котрий немовби випливав із незнаної глубини, як тії таємні жерела, і сьвітлі і темні, що бють ся на самому днї тісних долин під зводами скал?... Слухай.

V.

Було се кінець марця, перед Благовіщенем, незабаром потім, як я побачив тебе перший раз — і не підозріваючи еще чим ти станеш для мене — носив тебе у серцї — без звука і тайно. Менї прийшло ся переїзджати через одну із головних рік Росиї. Лїд не рушив еще на вїй — але немов би напучнявів і потемнїв; четвертий день стояла відлига. Снїг таяв довкруги — заєдно, та тихо; скрізь сплівала вода; у воздусї бродив беззвучно вітер. Одна і та сама рівна, молочна барва обливала небо і землю; не було туману — але не було і сьвітла; ані один предмет не виринав із загальної білини; усьо здавало ся і близьким і неясним. Полишивши свою кибітку далеко по заду, ішов я бистро по річному ледї — і крім глухого стукоту власних кроків не чув я нїчого; я ішов окруженний із всїх сторін першим подувом раннього весни... і поволи, прибільшуючись із кождим кроком, із кождим рухом вперед підіймала ся і росла у менї якась радісна, непонятна трівога... Вона вабила, вона жахала мене — і так сильні були її пориви, що я вкінци приставнув здивований і поглядів довкруги допитливо, немов би бажаючи вишукати внїшню причину мойого радісного розположеня... Всьо було тихе, біле, сонне; та я підняв очі: високо на небі несли ся ключем перелетні птиці... „Весно! витай, весно! — закричав я грімким голосом — „витай житє і любов і щастє!" і в тую саму хвилю із солодко потрясаючою силою мов цьвіт кактуса нечайно спалахкотів в менї твій образ — спалахнув і станув чарівно яркий і прегарний і я зрозумів, що я люблю тебе, тебе одну, що я цїлий у твоїй неволї...

тора, делеґата учительства до окр. ради шк. і з директора середної школи або, коли в місци нема середної школи, з делеґата повітової або громадскої ради. Обжалований має право жадати переслухання відводових свідків. На підставі протоколу слідства видає нр. рада шк. вирок (арт. 27). Дальші артикули новелї обнимають зміни постанов що-до еметитури і відправи учителїв та заосмотрена вдів і сиріт по учителях.

Се внесене п. Томашевского відіслано до шкільної комісиї.

Письмо із Скалатщини.

(В справі виборів до ради повітової).

Уже в понеділок, 12-ого н. ст. сего місяця, відбудуть ся в Скалатї вибори з сїл до ради повітової. Села вибирають 12 членів.

Дня 5 с. м. рано відбула ся в Скалатї нарада скликана Komitet'ом powiatow'им а властиво панами. Напхано ся там богато війтів і рїжних таких, що хочуть бути вибраними паньскою ласкою по хлопскій шкірі. Уложено там лїсту кандидатів, котру в секретї тримають. Від панів був для Komitet'y powiatow'ого даний „бефель“, щоби вибрати лише самих селян, а ні одного сьвященика. За те пани радили вибрати польского ксьондза Walentę з Грималова, бо „on panom bardzo posłuszny i uczy krakowiaków“, але він не має шанс. Кс. Валента не хотїв через краковяки голосити заповідий одній мїщанцї (она не хотїла сьпівати краковяків), аж п. к. староство мусїло вдати ся в справу.

Тогож дня пополудни відбула ся в Скалатї також нарада скликана „Хлопским комітетом виборчим“. На сесю нараду явило ся кількадесять виборців, чесних селян, патріотів руского і латиньского обряду; було і кількох сьвящеників. Через довший час наради велись поважно, спокійно, і з розумінем так важної справи. Промовляли селяне і сьвященики. Однак, на жаль, в зборі не було при вході стола з папером і словцем, де бн кождий, що входить, вписав ся, щоби знати, кто говорить і кто аґітує. А що того дня був ярмарок, то прийшло потому на сесї збори богато з паньских прихильників і ті почали псувати, бунтувати тихцем в сали а голосно на дворі. Вкінци згоджено ся, вибрати шістьох самих селян на тое, щоби уложили лїсту виборчу. Они пішли до другої салї, замкнули ся на пів годинн, а потім оголосили 12 кандидатів: 10 селян (обох обрядів) і 2 руских сьвящеників. При голосованю прийнято тую лїсту значною більшостию, майже одноголосно. Однак мимо того знайшли ся невдоволені. Один Юзьвак з Колодїївки, щоби згоду розбити, каже: чому нема на лїстї латиньских сьвящеників? А чейже всї знають, що польскі ксьондзи все тримають з панами. Другі знов невдоволені, чому їх не предложено на радних повітових, бо неодин гадає, що дістане якусь пенсию в раді повітовій. Говорено великі дурниці. Н. пр. кільнох казало, щоби з кождого села був один в раді повітовій... В скалатскім повітї есть 60 сїл, а всї вибирають 12 членів. Такі дурниці пускали очивидячки на то, щоби розбити згоду. На дворі питав ся один господар, мабуть з Камянок, чому сьвященики не роздають легітимацій до вибору і аґітують против руских сьвящеників тим, що не побудовано мурованки до его села... Розумні люди говорили ему, щоби не плїв дурниць, бо легітимації роздає староство через війтів або просто через війтів або просто до рук виборців. А що завинили сьвященики за дорогу, коли ні один з них не засїдав в раді повітовій? Щоби згоду розбити, пускали баламути рїжні небилиці.

Згадаю ще одну історию. В 1896 роцї дїдич Заґурский захотїв конче стати маршалком, отже, щоби Козебродского не вибрати вже більше маршалком. В тій цїли звязав ся з властителем Скалата Розенштоком, котрому опісля погано відвдячив ся і з меньшими дїдичами против більших (то значить против Козебродских, Баворовских, Кешковских, Пінїньских, Розвадовских), а між селян пустив гасло: вибирайте самих господарів... Таким способом через самих селян і через меньших дїдичів став маршалком, а ему не йшло не то о руску, але й о хлопску справу! Тепер хотїв би він дальше бути маршалком, але щож, коли бо і Станїслав Пінїньский, пенсионований гофрат, брат бувшого намісника, також хоче бути маршалком. Один і другий каже: „я не хочу, але як мене виберуть, то буду“. Певна річ, що як не виберуть, то не буде... Оба кандидати на маршалка єднають собі дїдичів і селян. Перше вибирано девять радних з паньскої курії, а тепер піднесено на десять радних. Жиди-дїдичі певно дадуть повновласть старості, котрий есть за Пінїньским. Міста звичайно слухають старости. — Не знати, за ким будуть малі дїдичі; люди гадають, що будуть за Пінїньским, бо то брат бувшого намісника...

Сельска курия вибрала була 1896 р. до ради повітової самих селян; тепер, самі селяни, що засїдали в тій раді, говорили, що конче треба при сих виборах вибрати трох сьвящеників руских а десять селян, бо нераз заходать такі справи, щоби голос забирали не самі селяни. У нас преціньпри виборах до ради державної і до сойму все бере участь духовеньство; сам бувший посол Яросевич і кандидат на посла д-р Евген Левицкий можуть то посьвідчити; для них віча скликували також сьвященики.

Наш політичний повіт скалатский дїлить ся на три судові округи: грималівский, скалатский і підволочиский. Грималівский судовий округ, коли вибираємо посла до Відня, голосує в Теребовли, а то: в IV. курії до Відня вибирає з Гусятином і Теребовлею, а в V. курії, хоч в Теребовли голосує, вибирає зі Скалатом і другими многими повітами. Тому наші судові округи не знають ся добре. Тим більше потрібно згоди й солїдарности.

Братя селяне! Проч з незгодою! Проч з небилицями! Проч з хрунїством і брехнями! В згоді ставаймо до виборів і голосуймо, як нам диктує честь і добро сїл і повіту!

Сїльский газда.

Справи австро-угорскі.

З краєвих соймів.

На вчерашнім засіданю буковинського сойму п. Николай Василько вніс інтерпеляцию в справі протеґования галицких продуцентів і купців при роздаваню достав станиславівскою дирекциею державних зелїзниць. П. Штравхер і товариші предложили внесене о утворене висшого суду краєвого в Чернівцях. П. Штравхер вніс також інтерпеляцию в справі вибору комісиї в цїли підпиранн промислових підприємств на Буковинї. П. Скедль мотивував свое внесене о зміну виборчої ординациї до сойму.

Чеський сойм радив вчера над внесенем п. Янди в справі розширеня виборчого права до сойму. П. Шікер заявив, що поступове сторонництво нїмецке лише під сим услівем буде підпирати справу розширеня виборчих прав до сойму, коли буде сповнене жадане Нїмців в справі утвореня національних курий з правом veta. Те саме жадане поставили Всенїмці. Ческі радикали промовляли за заведенем загального голосованя. Порішено вибрати комісию з 24 членів і передати їй всї внесеня в справі виборчої реформи. В часї нарад прийшло до соціалїстичних демонстрацій на ґалериях. По опорожненю ґалерий наради відбували ся дальше.

П. Масталька і тов. поставили внесене, аби правительство не вводило в Австриї т. зв. surtaxe від цукру. Введене тої такси, за котрою обстає Угорщина, є зломане цловой спільности між Австриею а Угорщиною. Коли би Мадяри оперли ся при введеню такси, треба завести цло від збіжа, муки, худоби і консумцийних продуктів спроваджуваних з Угорщини і треба залишити обчислюване цла від товарів, спроваджуваних до Австро-угорскої монархії.

В моравскім соймі п. Пасек поставив внесене о видане закона, забороняючого приймати дїти до шкіл, в котрих викладовою мовою не є материа мова дїтий. П. Пасек мотивував також свое внесене о утворене на Мораві рад повітових. Гр. Белькреді заявив, що Нїмцї суть за мерітум внесеня, але против наглости. Наглість відкинено 51 голосами против 31.

В країньскім соймі президент краю звповів внесене правительственного предложеня в справі пільг для дешевих і здорових мешкань робітничих. При відповіди президента на питане п. Шустерпіца, чи правдива є вість Prager Tagblatt'y, що в короткім часї сесня сойму буде замкнена, п. Шустершіц скочив з пястуком до президента і кричав: „Заховуйте ся прилично, я не ваш слуга. Научимо вас, як маєте заховувати ся!“ Президент краю зажадав, аби Шустершіца прикликано до порядку. Шустершіц запротестував против жадання президента, бо він до сего не має права. Остаточно Шустершіца прикликано до порядку, але президент палати заявив, що на жаль, він не має права прикликати до порядку президента краю.

В долїшно-австрийскім соймі вернули вчера члени нїмецкої людової партиї, котрі з початком сесиї устроїли були сецесию.

Кріза на Угорщинї.

На Угорщинї демонструють тепер проти Австриї. В Сеґединї відбуло ся онодї торжество роковин смерти „національних мучеників“, на якім прийшло до поважних конфліктів. На памятнику Кошута повішено вже рано вінець з написом: „Задержані в службі воякн 3. року“. Вінець той здійняли однак офіцири і зложили его в громадскім уряді. Се дало привід до розрухів. Зібрані на сьвято відібрали з мійского уряду вінець і відбули віче під памятником Кошута. По вічу з полудня зібрала ся знов товпа та тут наспіли дві компанії 46 полку і забрали силоміць вінок до кошар. Тут вже розпочала ся бійка. Товпа потягла під кошари і домагаючи ся видання вінця, стала кидати на кошар каменями і витовкати шиби. Похід гузарів з нафлянцованими баґнетами в товпу і марш через цїле місто був результатом тої бомбардациї. Пять осіб ранено при тім тяжко а конфлїкти товпи з війском тревали до пізної ночи.

Також і про демонстрациї в инших місцевостях доносять з Угорщини. Так в самім Будапештї урядила вчера партия независимости поминальне богослужене за упокій душі 13 ґенералів, повішених Австриею в р. 1849 в Арадї — а в місцевости Вала мали вояни 3-го року зажадати пущеня їх на волю, за що й покарано цїлий полк арештом в кошарах.

Що-до самої залагоди кріси нема ще доси певних вістий. Найбільше шанс до місиї утвореня кабінету має Сейль, протеґований також правительством Австриї, але Сейль може не схоче і тоді запроектує яко евентуального премера ґр. Андрашія. Нинїшна авдиенция Сейля у цїсаря повинна принести вияснене ситуациї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорщина на власну руку.

Будапешт. Міністер торговлї відбув нараду над приготовленями в справі відновленя торговельних договорів з чужими державами. До сих нарад не запрошено австрийского міністра торговлї. Се поминене австрийского міністра в справі так спільній і вяжучій обі держави, як торговельні договори, є дуже значуче.

Австрийский буджет.

Відень. Міністерства еще не скінчили робіт над буджетом на р. 1904. Фінансова рівновага між доходами а видатками звихнена в наслїдок значних кредитів на запомоги для країв потерпівших від елементарних катастроф. Супротив сего міністер фінансів мусить робити ощадности і в тій цїли старається порозуміти ся з нашими членами кабінету.

Кріза в Сербії.

Бїлград. Новий кабінет представив ся вчера королеви. Нині скупштина буде отворена престольною промовою. Говорять, що знов прийде до часткової кріси кабінетової, бо радикали домагають ся уступленя міністрів торговлї і фінансів.

Росийско-хіньский банк.

Лондон. Standard доносить з Тентсіну, що росийско-хіньский банк отвирає філію в Шанші і намірає отворити дальші філії, аби в той спосіб мати контролю над хіньскою торговлею.

НОВИНКИ.

— **Непошановане рускої мови в урядї.** Дня 24 вересня надав я рекомандоване письмо до ради шкільної краєвої. Мимо того, що воно було адресоване по руски, п. Влодка, експедиторка, виставила мені посьвідчене по польски. Цїкаве однак є се, що перші букви писані по руски. Мушу еще се замітити, що то не є перший случай та що петит, що то не є перший случай та що перед кількома місяцями так само поступив собі тодїшний урядник, що сидїв при відбираню гроший. Є се заслугою начальника п. Ігля, котрий всякі оголошеня видає лиш в нїмецкій та польскій мові та забуває цїлком, що обовязаний оголосити все і в рускій мові. Чи знає о тім пан Сеферович? — Дня 22 вересня зробив я знов до тутешного ц. к. повітового суду карне донесене, розуміє ся, в рускій мові. На се дістав я завізване по польски. Щоби обминути перволїчене сеї справи, я прийняв візване та рівночасно зробив жалобу до ц. к. окружного суду в Золочеві. — *Марко Бардах.*

— **З народного руху в Брідщинї.** Дня 21. вересня відбуло ся в Кадлубисках заходами п. Паньківского, громадского писаря та инших членів читальні „Просьвіти“ аматорске представленє. Аматори відограли „Правда все горою“. Селяни вивязали ся дуже добре зі свого завдання. В неділю дня 4 жовтня відбуло ся в Ражневі отворене читальні „Просьвіти“, заснованої головно заходами тамошного пароха о. Льва Сїлїньского. На отворене читальні з'їхала ся дохресна інтелїґенция а видїл філіяльний виделеґував судию п. Герасимовича та академіка Бардаха. Саля була переповнена. По відкритю зборів о. Сїлїньским, котрий отворенем читальні сповнив бажане більшої части своїх парохіян, вибрано п. Герасимовича головою зборів, а той покликав господаря Кравцева на писаря. Відтак п. Герасимович коротко розказав історию „Просьвіти“, еї цїли та успіхи еї дїяльности, а пояснивши статут взивав присутних до вписів в члени читальні. Записало ся около 60 членів. По тім приступлено до вибору видїду, до котрого увійшли: о. Сїлїньский, господарі Василь Лелюк, Андрій Кісь, Василь Шманда і Гриць Скріґес яко члени а Ілия Дубас і Марійка Кісь яко заступники видїлових. Голова замикаючи збори взивав всїх членів до працї над тим новим дїлом, якого підняли ся, занехнив їх, що все можуть чесняти на поміч брідскої філії та Головного Видїду і желав читальникам успіху при тій працн. Зібрано також кількайнадцять корон, які поможуть читальні поставитн перші кроки. Наступила друга часть, вокальні продукциї. О. Сїлїньский з'орґанїзував хор, котрий гарно відсьпівав кілька народних пісень, головно відзначили ся голоси дівчат. Один парубок віддекламував вдатно „До Основяненка“ а одна дівчина віддала знаменито Лепкого „В сьвіт за очи“. Відтак п. Вардах говорив про теперішний стан шкільництва на галицкій Руси. Народні имни „Ще не вмерла“ та „Не пора“ і „Марш Соколів“ закінчили другу часть торжества. Памятаючи про приказку „Utile cum dulci“ не забули ми при тім і про забаву. З першу відбула ся балаканка на тлї ражнївских відносин, яку заінавґурував судия п. Герасимович а в якій брали участь самі старші господарі. Відтак молодїж удала ся до о. Сїлїньского, де при відголосї „ражнївскої капелї“ інтелїґенция і нарід забавляли ся. Гуляли „козачка“ і „крутяка“. Танцї перепліталн сьпіви. Забаву закінчено коломийкою. О 3 годині в ночи скінчив ся сей „народний фестин“, який закінчив велике сьвято в Ражневі серед одушевленя учасників. Яко важний і відрадний момент треба піднести правдиво сердечний і патріотичний дух, який оказувала зібрана інтелїґенция супротив менчого брата, селян. Требаб побажати, щоб той дух в тяжку хвилю нашої національної борби панував всюда, єднаючи народ до спільної акциї під одним стягом. — *Окрам.*

— **Наш „Сокіл“ а сїльский нарід.** Пишуть нам з Гусятиншини: В послїдних часах став наш „Сокіл“ в повнім розгонї кружити понад рускою землею і вкривати еї сїтию своїх гнізд. З яким одушевленем, з якою радостию повитав дорогого гостя сїльский нарід! Се найяркійший доказ, як скріпила ся по селах національна сьвідомість та як відчуває нарід потребу орґанїзациї, що ей несе „Сокіл“. Ось і примір на се: Недавно основав „Сокіл“ свое гніздо в селї Гадинківцях, в Гусятинщині. Роєм збігли ся жваві хлопці-молодці на стрічу гостеви, роєм злетїли ся молоді „Соколики“ на повлик: „Позір!“ Нині дух радує ся дивитись: як наші козаки-соколики відбувають вправи, як у взірцевому ладї похожають селом у військових рядах! А вже найкраще представила ся молода сокільска дружина, провожаючи процесию до сусїдного села Коцюбинець, де відбував ся в той час відпуст. Всї відзначені рускими синьо-жовтими лентами поступали в пишних рядах, поруч з хоругвами, при гомонї звучних руских пісень, що їх вітер розносив по чистім поли. Люди глядїли на Соколів, мов на колишних Запорожців, хмарою йшли за процесию, а на чолї сокільскої дружини проявляла ся гордість народня: „Ми рускі Соколи на русвій земли!“ З похвальною меткостию і повною свободою рухів сповняв кождий прикази свого полководця А. Полотнянки, котрому належить ся велике признане за его труди в хосен товариства. Теплим словом повитав молодців о. Білинський, ставляючи їх за примір до наслїдуваня доохрестаим селам: „Честь вам, рускі Соколики!“ В церкві знов утворили они гарний шпалїр, а чужі люди з подивом глядїли на гордощі Гадинковець і нишком говорили: „Коби вже в нас такі Соколи були!“ Честь вам, славні гадиннівскі Соколи! Нехай за Вашим примїром підуть в околиці і другі села. — *М.*

— **Нова читальня „Просьвіти“** отворила ся дня 4 с. м. в Деговій рогатиньского по-

---

VI.

Я думаю про тебе... і богато инших споминів, инших картин встає передімною — і усюди ти, на усїх дорогах мойого житя стрічаю тебе. То являєть ся менї старий руський сад на склонї горба, осьвічений останнїми лучами лїтнього сонця. Із за срібних тополь виглядає криша господарского дому із тонким звитком рожевого диму над білим комином — а в паркані недавн отворилась фірточка, наче-б хто потягнув її нерішучою рукою — і я стою і жду і гляджу на тую фірточку і на пісок садової доріжки — дивлю ся зворушений, усьо, що бачу, видаєть ся менї незвичайним і новим, усьо обвіяне якоюсь сьвітлою, ласкавою таємничістю і уже причуваєть ся менї бистрий шелест кроків — і я стою, весь напружений і легкий, мов птах, котрий розложив тільки-що крила і готов знести ся — і серце горить і тріпочеть ся веселим страхом перед близьким, перед надлїтаючим щастем.

VII.

То бачу старий собор у далекій сторонї. Кругом тиснеть ся побожний нарід, молитвенним холодом, чимсь поважним і понурим віє від нагого зводу, від численних, розгалуженних вверху стовпів. Ти стоїш побіч мене безголосно і безучасно, наче-б ти була для мене чужа; кожда черта твойого лиця стоїть неподвижно, як вирізьблена; неподвижно лежать пестрі відблиски мальованих вікон у твоїх ніг, на витоптаних плитах. І ото, сильно потрясаючи темний від ладану воздух, потрясаючи наші нутра, тяжкою филею покотили ся звуки орґанів — і ти побліда та випрямилась — твій зір дітнув ся мене, полинув висше і підняв ся до неба — а менї здавалось, що тільки безсмертна душа може глядїти так і такими очима.

VIII.

То являєть ся менї инша картина. — Не старинний храм подавляє нас своєю суворою величю; низькі стїни невеличкої, затишньої кімнатки віддїляють нас від цїлого сьвіта. Що я говорю! Ми одні, одні у цїлому сьвітї; кромі нас двоїх немає нїчого живого; за тими дружніми стїнами сумерк і смерть і пустиня. То не вітер вие, то не дощ леть ся струями: то жалуеть ся і стогне Хаос; то плачуть його слїпі очі. А у нас тихо і сьвітло і темно; і привітно; щось забавне, щось дитинно-невинне, мов мотильок — чи неправда? — лїтає кругом; ми притулились одно до другого головами і обоє читаємо хорошу книгу; я чую, як бєть ся тонка жилка у твойому нїжному виску, я чую, як ти живеш; ти чуеш, як я живу, твоя усьмішка родить ся у мене на лицї скорше, чим у тебе, ти відповідаеш безголосно на моє безголосне питане, твої мисли, мої мисли — як оба крила одного і того самого птаха, що потонув у блакитї... — послїдні запори упали — і так успокоїла ся, так поглубила ся наша любов, так безслїдно щез всякий роздор, що нам не хочеть ся навіть обмінати ся словами, поглядом... Тільки хочеть ся нам дихати, дихати разом, жити разом, бути разом... і навіть не відчувати того, що ми разом.

(Конець буде.)

віту. До читальні вписало ся на-раз околo півтора сотки членів. Головний Виділ „Просьвіти“ прислав читальни в дарі 80 книжочок, за що ему від неї щире спаси-Біг! — За Виділ читальні *о. Ю. Билиньский.*

— **Видане рисунів до „Енеіди“ Ів. Котляревского.** В полтавській городській думі (міській раді) М. І. Сосновский поставив внесенє, щоби місто Полтава своїм накладом видало рисунки артиста Мартиновича до „Енеіда“ Котляревского. Ті рисунки замітив у своїй промові радний Сосновский — можна би видати й коштом приватних осіб, але нехай ся честь припаде місту, котре взяло на себе почин до здвигненя памятника відродителеви української літератури. Городска дума однодушно одобрила внесенє Сосновского і одноголосно ухвалила видати рисунки до „Енеіди“ коштом міста.

— **Твори Григория Квітки-Основяненка,** видані харківским уїздним земством, так розходять ся, що з продажи їх земство зібрало доси понад 2.500 рублів на капітал, з якого мають покривати ся потреби школи імени Григория Квітки-Основяненка в родиннім его селї Основі воло Харкова. Із звіту земства видно, що річний прихід з продажи творів Квітки виносить 800—900 рублів.

— **Реформа військової процедури карної.** В доповненю вчерашної звістки про реформу військової процедури карної довідуємо ся ось-що. Передовсїм будуть установлені двоякі суди першої інстанциї, а то карні трибунали з назвою „дивізийних судів“ і суди низшої інстанциї в роді цивільних судів повітових під назвою „бриґадових судів“. Суди першої інстанциї будуть окремі для чинної армії, а окремі для краєвої оборони. Дивізийним судам будуть підчинені в першій інстанциї всї злочини і проступки, сповнені офіцирами, і злочини, довершені вояками повище кадета аж до рядового. Судам бриґадовим будуть підчинені всї проступки, сповнені вояками з виключенем офіцирів. Дивізийні трибунали і суди бриґадові так для армії чинної, як і для краєвої оборони будуть утворені у Львові, в Кракові і в Перемишли. Суди бриґадові, окремі для обох категорий війска, будуть отворені в Чернівцах. Суд дивізийний для армії і бриґадовий для краєвої оборони повстане в Ярославі. Суди дивізийні і бриґадові для армії будуть заведені в Станиславові, а суди бриґадові для постійної армії одержать залоги в Ряшеві, Тернополи, Тарнові і в Золочеві.

— **Обікраже архикнязя.** З Абациї доносять, що онодї окрадено там підчас купели архкн. Людвика, брата цїсаря. Всї річи були зачинені в комірцї, куди злодій дістав ся дібраним ключем і допустив ся досить значної крадежи. Переведено сейчас ревізиї і перешукано 258 осіб, але безуспішо. Ревізия дала причину до дуже прикрих сцен, бо обиджено в сей спосіб богато купілевих гостий.

— **Огнї.** В Смиківцях, пов. тернопільского, вибух в місцевій коршмі огонь, що перекинув ся на сусїдні будинки і знищив 10 господарских загород вартости 21.252 К. Лише шістьох господарів було обезпечених. — В Новосїлцї, пов. перемишлянського згоріли 3 господарскі загороди вартости 3550 К. — В Рінневі, пов. каменецкого, знищив огонь 4 господарскі загороди вартости 6000 К.

— **Маґістрат міста Львова оповіщує:** Рекрути асентеровані в часї від 1. сїчня 1903, будуть покликані до рядів покликуючими картами на 12. жовтня с. р. і тоті рекрути, що з якої небуть причини не одержали карти покликуючої, мають рівнож того дня явити ся в ц. к. доповняючій команді свого місця пробутку, не вижидаючи дальшого покликаня.

— **Москвофільска клевета.** На звісного народного дїяча, п. Василя Коцка з Млинків під Дрогобичем розпустив Теодор Киндїй з Дрогобича по цїлій околици вість, немов то він при послїдних виборах до ради державної голосував на польского кандидата ґр. Старжиньского, а не на о. Давидяка, і що за свій голос одержав 200 К. П. Коцко записав за те Т. Киндїя до суду о обиду чести. По переведеню розправи вісти, ширені про п. Коцка, показали ся простою видумкою, наслїдком чого Теодор Киндій мусїв зложити отсю заяву:

Перед кількома місяцями посудив я публично п. Василя Коцка з Млинків, що він при послїдних доповняючих виборах до ради державної в р. 1902 продав свій голос за 200 К, голосуючи в той спосіб на ґр. Старжиньского, а не на о. Давидяка. Запізваний п. В. Коцком перед ц. к. суд заявляю прилюдне що повисше осуджене було лишень підлою клеветою з моєї сторони, обчислене лишень на се щоби п. Василя Коцка в его партиї, як також его партию здескридетувати і его становиско і довіря у его сторонників політичних захитати. В дїйности п. В. Коцко подібного чину нїколи не допустив ся задля того повишу клевету цофаю, і п. В. Коцка публично перепрашаю, жалую щом так тяжко образи зглядом него допустив ся, і прирікаю, нїколи его в подібний спосіб не ображати. Для експіяції мого повишого каригідного поступку жертвую 50 К на Руску Захоронку в Дрогобичи а для даня п. В. Коцкови повної сатисфакциї зобовязуюсь повишу заяву оголосити до 5 днїв в часописах „Дїло“, „Свобода“, „Галичанин“ і „Руское Слово“ зглядно уповажняю п. В. Коцка щоби помістив повишу заяву в моїм імени і на мій кошт в висше згаданих часописах. — *Teodor Kindij.* — Замітити годить ся, що Теодор Киндій є батьком того студента у Відни, що то підчас сецесиї української-руской молодїжи заявив був публично, що нам у Львові треба не свого але московского університету.

— **Автентичне.** До торговлї купця Пелецкого у Львові війшла онодї звісна оперова артистка, п на Саломея Крушельницка і спитала по руски, чи не могла-б дістати палички з електричною лямпкою. „Co do elektryczności, zrozumiałem, ale pałyczka nie rozumiem. Ja wogóle chłopskiego języka nie rozumiem, za to władam językiem francuskim“ — відповідає п. Пелецкий. На те п-на Крушельницка повторяє своє бажане по французки. П. Пелецкий звиняє ся збентежений, що французска мова вийшла ему з уживаня, однак він говорить добре по італїяньски. П-на Крушельницка починає розмову в італїяньскій мові... Tableau! П. Пелецкий стає вже дуже покірненький і каже, що він страх жалує, що не вчив ся „rusińskiego języka“ і що хотїв дуже радо, але не міг у Львові найти чоловіка, котрий навчив би его по руски.

— **Дрібні вісти.** Цїсар уділив громадї Стинава вижна, пов. стрийского, на докінченє церкви запомогу в квоті 100 К. — В гузарскій касарни на Вульцї у Львові вибух черевний тиф, якого наразили ся вояки на маневрах в селї Баранові, де тодї лютила ся та пошесть. — Варвару Ржепелївну, в товаристві котрої застрілив ся онодї в однім з львівскых готелїв Франц Гжесяк, арештовано вчера в Улянові і нині спровадженo до карного суду у Львові.

— **П. Василь Яворский** буде здавати справоздане посольске в Козові, в домі Ліпи Векслера ч. 186, дня 14. жовтня о год. 11 рано с. р. (Всї прочі часописи просить ся о поміщене сеї оповістки.)

— **Виділ „Народного Дому“ в Борщеві** складає отсим щиру подяку тим Вп. Панам і Панам, що зволили взяти чинну участь в концертї на дохід будови „Народного Дому“ дня 17 вересня б. р. і своєю участию причинили ся до повного успіху того концерту, а іменно: П-ству Соневіцким, панї Аллергандовій, панні Кекишівній, д-ру Кітнеру і в. Костеву за прекрасне виконане сольових партий, п. Кекишови за знамениту управу хору, а академічному хорови за гарний сьпів. Заразом подаємо до прилюдної відомости, що дохід з вечерка і забави виносив (враз з жертвами і наддатками) брутто 381 К 50 с., видатків було 176 К 26 сот., лишаєсь проте чистий дохід в квоті 205 К 24 сот. Вкінци висказуємо щире „Спасибіг“ за жертви і наддатки, котрі з нагоди вечерка зложили або надіслали окремо слїдуючі Добродії: о. Ам. Сїчиньский з Половець 20 кор., панна Ірина Сїчиньска 10 К, д-р Гриневецкий 10 К, д-р Більвін 2 К, п. Лісїнецкий 2 К, п. Гуменюк 2 К, о. М. Зарицкий 2 К, о. Проскурницкий 2 К, п. Алергранд 1 К, о. Курдидик 1 К, п. Зіхлер 1 К і о. Назаревич 1 К. — Від виділу „Народного Дому“ в Борщеві *д-р Дорундяк, д-р Бр. Калитовский.*

— **До парцеляциї** маю чотири маєтности земскі в повіті стрийскім і жидачівскім, всї під дуже корисними услівями в безпосередній близькости зелїзниці. Набувати можна більші і менші комплекси, суть також значні улекшеня що-до способу сплати, евентуально кредиту. Рефлектанти звольять зголошуватись передовсїм письменно до моєї канцелярії в Стрию — *Д-р Евген Олесницкий* адвокат в Стрию.

— **Засїданє фільольоґ. секциї Наукового Тов. імени Шевченка** відбуде ся дня 8 с. м. (четвер) о годині 6 веч. з таким порядком: 1. Юл. Романчук, Нові причинки до усталеня критичного тексту поезий Т. Шевченка. — 2. Ів. Франко, Причинки до укр. віршописаня XVII ст.

— **Оповістка.** Сим повідомляю інтересованик, що з днем 1. нов. ст. падолиста сего р. розпочинаю курс науки дяківства хорального і сьпіву при церкві в Зборові а то на підставі уповажненя Впр. і Всесьвіт. Митрополичої Консисториї у Львові з дня 13. липня 1900 ч. 5040. Зголошуватись устно або письменно до підписаного *Т. Яцишевский,* учитель і упр. церк. сьпіву в Зборові, почта в місци.

— **На убогу шкільну молодїж** зложили до рук „комітету молодїжи“ при „Народнім Домі“ в Борщеві дальші жертви слїдуючі Добродії: о. Авт. Левицкий 10 К, о. А. Подлящецкий 2 К, о. П. Коцюба 2 К, о. Н. Анастазиевский 4 К, о. Ів. Смольний 2 К, о. М. Зарицкий 3 К, о. Ів. Алексевич 10 К, о. Ом. Боярский 6 К, о. Н. Сваричевский 1 К, д-р Гриневецкий 2 К, і о. А. Капустиньский 3 К — разом 45 К. Складаючи іменем убогої молодїжи названим Добродіям щиру подяку, просимо нашу патріотичну інтелїґенцию і на будучність на „комітет“ наш не забувати. — За комітет убогої молодїжи: *Д-р Бр. Калитовский.*

— **Подяка.** Пан Петро Сенюта, артист-маляр зі Львова, вималював олїйними красками середну баню церковну з образами. Робота тая мимо низької цїни випала так гарно, що вдоволила вповнї цїлу громаду, чим дав п. Сенюта доказ правдивого артизму і звання штуки. Прото припоручаємо кождому п. Сенюту яко совісного і талановитого маляра церковного. Добряни 30/9 1903. *О. Роман Шепарович* парох. *Андрусь Лесїв, Василь Людкевич, Микола Богдан* провізори церковні, *Іосиф Кузїв* війт. 625

— **Конкурси** оголосили: ц. к. палата нотарияльна в Перемишли на посаду нотара в Радимнї з реченцем до 20 с. м.— Президия висшого кр. суду у Львові на посаду старшого офіцияла канцелярийного в IX кл. ранґи при судї окружнім в Золочеві і на посаду ведучого ґрунтові книги в IX. кл. р. з реченцем до 20 с. м. Президия висшого кр. суду у Львові на посаду радника краєвого суду яко начальника суду пов. в VII. кл. р. зглядно повітового судиї в VIII кл. р. при пов. судї в Станівцях на Буковинї, а також на посаду судового секретаря в VIII. кл. р. при судї окружнім в Сучаві, з реченцем до 25 с. м. — Президия ц. к. намісництва на посаду повітового ветеринаря в X кл. р. з реченцем до кінця с. м. та на посаду салїнарного концепіста в X к. р. в галицкій службі здоровля. — Ц. к. дирекция почт і телеґрафів на посаду експедиентів при урядах почтових в Остапю і Підгумнянцях з реченцем до 15 с. м.

Бібліоґрафія:

— **„Ruthenische Revue“ число 10** з дня 30 вересня с. р. містить: Сембратовича: Pour le Czar de Russie, І. Каренка: Eine ruthenische Nationalfeier in Poltawa, P. C-a: Die Mitschuld der Centralegierung an den galizischen Zuständen, E. Beana: Eine merkwürdige Landtagswahl in der Bukowina, Руского священника: Der ruthenische Klerus und der Ultramontanismus, М. Кічури: Про Ізидора Воробкевича, Лесї Українки: Das Lied ohne Worte і Гльосси.

Сойм краєвий.

Нинїшне засїданє сойму зачалось тим, що **служба соймова** принесла паку Dziennik-a polsk-ого зі статьями против рускої ґімназиї і поклала перед кождим польским послом на пультї по два примірники сеї гакатистичної шмати.

Перед приступленем до дневного порядку відчитано петициї і інтерпеляциї. П. Король мотивував петицию тов. „Руслан“, п. Богачевский петицию аби дати сїль громадї Волоске Село в болехівскім повітї, п. Олесницкий петицию бурси промисловой у Львові о субвенцию. П. Гурик вніс інтерпеляцию о нечуваним надужитю власти коломийским старостою, котрий не хоче принять до відомости резиґнациї війта Цїняви, дефравданта громадского гроша, Мих. Марцїновского. Рада громадска приняла сю резиґнацию одноголосно до відомости, але мимо того, і хоч люстрация виказала дефравдациї в громадскій касї, староство казало війтови дальше урядувати. Коли радні сему противили ся, комісар Бушиньский кричав до них, старих і честних ґаздів: ty stul pysk, bo ci dam w mordę aż ci zęby wylecą! Коли радні обурені сим лайдацким поступом вийшли, засудив кождого з них на 7 діб арешту. Коли покривджені пішли до старости з жалобою, той виганьбив їх гайдамаками, бунтівниками і загрозив жандармами і криміналами. Коли сказали, що підуть пожалувати ся до намісника, староста вигнав їх з канцелярії словами: „ідїть до дїдьчої матери.“

Жандарм Голубок заявив одному радному, Вас. Томенчукови, що як не піде на засїданє ради, то его скує і так поведе. Те саме заявив жандарм заступникови війта С. Партицкому. Інтерпеланти питають, чи виновники будуть потягнені до строгої відвічальности.

Внесенє п. Старуха о зміну краєвого закона з 15 серпня 1866 о покриваню коштів будови і удержування церковних (костельних) і парохіяльних будинків в католицких парохіях, адміністративна комісия полагодила в той спосіб, що предложила соймови слїдуюче справоздане: „Внесенє п. Старуха стремить до зміни теперішних приписів щодо обовязку конкурованя парохіян удержуючих свою філіяльну церков або костел, до коштів будови і удержаня матерної церкви. Сі відносини нормовані давнїйше § 9, конкуренційного закона з 15 серпня 1866 Д. з. к. ч. 28 а викликуючі числені жалоби і слушне невдоволенє, змінено нарештї законом з дня 16 цьвітня 1896 Д. з. к. ч. 25, котрий в §§ 9, 9а, 10 обовязок філіяністів конкурованя до коштів удержаня матерної церкви значно обмежав. Супротив голосів, що сї обмеженя суть недостаточні, бо не увільняють цїлковито парохіян мешкаючих на філії від обовязку конкурованя до видатків на будову матерної церкви, адміністративна комісия вносить: Сойм передає внесенє п. Старуха видїлови краєвому до розслїдженя і справоздання.

Дискусия над справозданем ради шк. краєвої.

В дискусиї над справозданем шкільної комісиї о станї народних шкіл і учительских семинарів з 1900/1 і 1901/2 р. на підставі справоздання краєвої ради шкільної, промовляє перший п. Томашевский, котрий противив ся заведеню науки нїмецкої мови в сїльских школах і радив винпнути сю науку взагалї з народних шкіл. Так само до пасії доводять бесїдника приватні школи нїмецкі. Бесїдник домагає ся навіть, аби кандидати на учителїв народних шкіл були звільнені від іспиту з нїмецкого язика.

Другий по нїм промовляє пос. Богачевский.

П. Богачевский виголошує довшу промову, в котрій віддає безпощадній критицї теперішне особливо народне шкільництво в Галичинї і кінчить заявою на адресу віцепрезидента ради шкільної краєвої д-ра Плажка, що руські посли его справоздання до відома приняти не можуть. Знамениту промову о. Богачевского подамо в повній основі, тож зазначимо тут лише головні точки: Пос. Богачевский виказував передовсїм, що шкільництво народне йде дуже поволи і що край доси стоїть під знаком анальфабетизму. На 1,027.000 дїтий обовязаних до школи в р. 1901 аж 278,946 не побирало науки. Учителї Поляки терорізують і бють руські дїти; бесїдник наводить бозчисленні приміри — а все те дїє ся в цїлях польонізацийних. Ціла система теперішної народної школи винародовити Русинів. На те висилає ся польскі учительки, котрі часто і слова не уміють по руски. Рада шк. кр. не слухає навіть рішень рад громадских: ті рішеня зносить ся або обминає ся, кілько разів йде о заведене руской мови в переважно руській громадї. Обговорює переслїдуване учителїв Русинів, безправні переношеня „ze względów służbowych“, вкінци о преферованя польского елементу в учительских семинариях. Кінчить заявою, котру подали ми на початку серед гучних оплесків з боку руских послів. По о. Богачевскім промовляли пос. Бобжиньский і Шавр. Год. 2-га говорить Шавр.

Переписка Адміністрациї.

Вп. В. Фу. в Бо. ве. Тепер вилачено за серпень а не жовтень. — З. Ма. в Де. Гроші на Театр і Охоронку доручено куда слїдовало. — Л. Ва. в Бу. Ваша жертва 5 К ще не була в „Дїлї“ висказана.

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осїннім сезонї маю честь повідомити Впов. Панів і Впр. Отцїв, що замовлені материяли на ґарнїтури, обероки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітні. Маючи вже другий рік повірені мені роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдовольнити всїх моїх Вп. Гостий з кождого зглядy.

Остаю з правдивим поважанем

645 10 - 10 **Василь Гресяк.**

Надїслане.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лїкар клінічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнактів ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

СПЕЦИЯЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телефон ч. 722.

582 10—48

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтадиях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7,8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Подяка.

Відколи у Синевідску вижнім, стрийского повіта, став сьвященником о. Теодозий Строцкий, в селї настали зовсїм инші порядки. Заходами сего трудолюбивого душпастира прикрашено дуже гарно церкву; вибрано церковне братство з чесних людий, що управляє як слїд церковним майном. Завдяки о. Строцкому громада одержала нову, раду громадску, на чолї котрої станув розумний війт, наслїдком чого для села настали красші часи. Отже засновано позичкову касу, що ратує громадян дуже успішно в потребі, дальше засновано читальню, де люди набирають лїпшого розуму і вчать ся, як на сьвітї жити. В тій читальни устроєно вже кілька вечерниць, на превелику радість та вдоволенє цїлої громади. Все те стало ся лише при щирій, невсипущій праци Всеч. о. Теодозия Строцкого, а також студента прав, п. Льва Ганкевича, котрий, проводячи тут вакациї, цїлими вечерами, часто не досипляючи ночий, трудив ся для добра своїх менших, незрячих братів. За ті щирі труди, що увінчали ся такими гарними успіхами, нехай приймуть сї оба народні труженники від цїлої громади Синевідска вижного отсю прилюдну, сердечну подяку. *Іван Славік,* громадянин Синевідска вижн. 650 1—1

Глядаю особи до заряду дому і провадженя кухні. *О. Іван Гринишин,* Тарнавка п. Рихнів. 616 4—6

Фортепян короткий Бехендорфера продам дешево або заміняю. Ул. Академічна, 8 I. пов. офіцина. 197 1—1

Ученик VI кл. ґімназияльної глядає лекциї на селї. По услівя звертати ся до: „С. П. Н.“ poste restante Станиславів.

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знаменити тїста по 3 кр. 569 5—5

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

Спеціяльний

Особам, які на кредит не рефлєктують, даємо 4% опусту.

СКЛАД ДИВАНІВ

під фірмою

MAGASIN „AU PRIX FIXE“

Львів, Галицка 16,

вбиткочуюча Високошан. П. Т. Публиці величезний вибір різних родів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, нап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні**, як так же всяких предметів декорацийних по незвичайно низьких цінах.

Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і орієнтальні дивани, котрі приємідно можна набути по незвичайно низьких цінах. 55 5–16

Полекші в сплатах після умови без підвисшення цїн.

Полекші в сплатах після умови без підвисшення цїн.

Цїнники на жадане безплатно і franco.

СЬВІТЛО ЦЕРКОВНЕ

спродаю і висилаю просто з фабрики „**Apollo**“ в скринках від 30 кільо почавши по цїні фабричній, а іменно:

Церковне (на „**Apollo**“ по 160 Корон за 100 кільо. (на з фабрики „**Apollo**“ по 140 Корон за 100 кільо.

столове (на „**Apollo**“ по 150 Корон за 100 кільо. (натички) (на з фабрики „**Apollo**“ по 130 Корон за 100 кільо

кромі транспорту виносячого около 6 Корон за 100 кільо. *Скринки і опаковане даром.* Закупивши більшу партию сьвітла в звісно найславнїйшій фабриці „Apollo“ у Відни єсьм в можности зачисляти се найлучше сьвітло по небувало досї так дешевій цїні.

ВИНО ЛИТУРГІЧНЕ.

Угорске і Австрийске в бочках на 50, 65, 120 і 136 літер, в цїні за літер 60 сот., 64 сот., 68 сот., 72 сот., 80 сот. і 1 Корона. — **Геґеляйске** за 136 літер враз з бочкою по 120 Кор., 130 Кор., 140 Кор. **Самородне** за 136 літер враз з бочкою по 130 Кор., 140 Кор., 150 Кор., 160 Кор., 180 Кор. і 200 Кор. **Токайске витравне і солодке** за 136 літер враз з бочкою по 320 Кор., 340 Кор., 360 Кор., 400 Кор., 500 Кор. до 600 Кор. У пів бочках також. Спродаю все 1осо стация зелїзн. в місци продукциї і висилаю виріст зі славних винниць Д-ра Шабо в Міскольчу і Талїя коло Токаю, Палюджая в Прешбурґу і Сґіфга в Кльостернайбурґу, ц. к. надворних доставців, відзначених на всіх виставах сьвітовик за доброту і натуральність вин. — На жадане висилаю посьвідчення що *вина з тих фірм чисто природні* поручені до цїлий *літурґічних*, а також мої цїнники і оферти спеціяльні франко. — На сьвітло даю час заплати 3 місяцї, на вино 4 місяцї, або до місяця з опустом 2%. — Найлучша тепер пора до поробленя запасів на зиму, особливо для Вирец. Духовенства, упрашаю про те уклінно о найчисленнїйші замовленя з повним довірем, а я ручу за солїдну доставу і обслугу.

Пробки вин висилаю в цїли вибору на жадане перед кождим замовленем.

Поліскаю з глубоким поважанем

ЄВГЕНИЙ МАРТИНЕЦЬ

торговля кави, гербати, вина і сьвітла церковного, Львів, пл. тор. Унії Берест. ч. 5. 569 4–6

Не має значіня назвиско „Singer“

обіч солїдних фабрик машин до шитя: „Pfaff“, „Biesolt et Locke“, „Kayser“, „Gritzner“, котрі не стидають ся своїх виробів і уміщують на них власну фірму. Лише фаорики підрядної вартости покривають свою тандиту написию „Singer“ та при помочи влізливих аґентів натручують П. Т. Публиці за дорогі гроші свою лихоту під назвою оригінальних машин. Торговля, що має добрі товари і умірені цїни, не може висилати аґентів. Добра машина до гафту а заразом і до шитя коштує в моїй торговли 65 зр. на рати, Central Bobbin 70 зр.

З поважанем

ЙОСИФ ІВАНЬЦЬКИЙ

механїк і спеціяліст

Львів, Готель Жоржа.

Експорт до всїх держав европейских!!!

Єгипетскі тутки і паперці

АЇДА

суть найлучші узнані.

Вирїб красивий.

Вирїб красивий.

Головний склад: „АЇДА“ Львів, ул. Панська, ч. 16.

Климентій Федунь

переплетникъ бібліотеки ц. к. львівск. університету

поручає

Свое переплетничє и галантерійне заведеня

у Львовѣ ул. Валова ч. 29. 366

Всякаго рода всякихъ роботъ, особливо переплету Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ Альбумовъ, Карть, Дипльомовъ и т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.

ЯКОВ КАГАНЕ

у Львові, Сикстуска ч. 12.

Найлїпші ґрамофони в оріґинальвою маркою **о 10% дешевше від цїн фабричних: концертові плити** в найбільшім виборі і найновійші знимки по К 5·40; малі плити по К 2·70.

Всякі **НАПРАВИ** виконує як найскорше.

Приторученя з провінциї відеротною почтою.

Прошу жадати цїнників.

180 4 10

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок 10, **ДНІСТЕР** дім „Просьвіти“

одиноке руске товариство асекурацийне засноване в р. 1892

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвижку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпеченах на жите в краківскім Товаристві відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на жите треба обезпечати ся тїлько через „Дністер“.

ДНІСТРА **фонди** з кінцем 1902 р. виносить **838.364** к. і всї уміщені в цїнних пап. пупілярн.

ДНІСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де ще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї. 84

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 252—?

Бритви англїйскі і власного виробу, сцизорика і дамскі ножиці, прилади до голеня для тих, що не умїють голити ся (неможлива річ скалїчити ся), також спеціяльне остреня і обтяганє бритов, поручає

АДОЛЬФ РАТИҐЕР

пожівник

Львів, ул. Галицка ч. 15.

6[illegible] 2—10

Обід 25 кр.

росіл, печеня і леґуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по умірковаих цїнах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

55 3—10 **Катарина Лядра.**

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, вовняні і сатинові, по зр. 16, 18, 20, 22; шовкові, атласові, по зр. 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в специальній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

[illegible] 6 6 (2)

Помешкане в руськім домі для п. п. академиків ул. Пекарська ч. 9 партер. 561 5—5

З Кружка правників у Львові.

Новий наклад поправлених скриптів „Карного права“ викладу проф. Д-ра Стебельского вже вийшов. Замовлятн можна у бібльотекаря „Кружка прав.“. Ринок ч. 10, (льокаль Акад. Громади.) „Кружок“ має також ще слїдуючі скрипта і книжки на продаж:

Скрипта:

Д-ра Стебельского: Поступованє карне . . . 4·40 К.

Д-ра Дністряньского: Право подружа . . . 1·96 К.

Д-ра Дністряньского: Право родинне і маєткове . 1·60 К.

Д-ра Дністряньского: Опіки і курателї . . 1·04 К.

Д-ра Дністряньского: Правне відношенє родичів до дітий 1·70 К.

Книжки:

Д-ра Вацака: Кодекс цивільний 10 К.

Устава цивіль. процесу (процедура цивільна) разом з нормою юрисдиционною іуставом еґзекуц. (руське видане В. в. д.) 2·90 К.

Правнича часопись.

Членам Академічної Громади удїляє ся догідних рат.

Рух поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-ого жовтня 1903,

[Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского].

Поїзд посп. | особ. приходить о годині	**ДО ЛЬВОВА** (дворець головний.)	Поїзд посп. | особ. відходить о годині	**ЗІ ЛЬВОВА** (дворець головний)
12·20	з Ицкан (Яс, Букарешту, Константинополя. Делятина, Залїщик, Вижниці, Новоселиці, Бергомету, Чудина, Серета, Радівців, Дорни Ватри і Сучави	12·45	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна Варшави, Праги, Карльсбаду, Розвадова, Орлова, Ясла, Хабівки, Закопаного
2·31	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду, Праги, Велички, Орлова, Н. Санча, Ясла, Хабівки і Закопаного	2·51	до Ицкан Станиславова, Яс, Букарешту, Константиці, Чорткова, Слободи руиґ, Новоселиці, Серету, Бродини, Сучави
3·30	з Тернополя, Борок вел., Грималова	4·10	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Хирова, Самбора, Ясла, Стружа, Мільци, Орлова, Велички, Осьвеціма
6·10	з Кракова, (Берлїна, Вроцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду Праги, Орлова, Н. Санча, Осьвеціма, Закопаного, [через Перемишль], Велички, Риманова, Синока, Хирова	6·22	до Ицкан, Яс, Букарешту, Жидачова, Потутор, Березмезе, Новоселиці, Бродини
6·20	з Ицкан, Чорткова, Калуша, Бродини, Цутни, Сучави	6·30	до Підволочиск, [Киева, Одесси] Бродів, Копичинець, Гусятина
6·50	з Брухович [щоден. від 17/5 до 13/9 вкл.]	6·45	до Лавочного, [Пешту], Дрогобича, Бориславa
7·35	з Самбора, Хирова	8·25	до Кракова, Відня, Бориславa, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Любачова, Самбора, Хирова, Орлова
7·40	з Янова	8·35	до Кракова, Відня, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Риманова, Івонича, Тарнобжеґу, Стружа, Ясла
7·45	з Лавочного [Пешту], Хирова, Бориславa, Калуша	9·05	до Лавочного, Хирова, Бориславa, Калуша
7·55	з Підволочиск [Одесси, Киева] Бродів	9·15	до Янова
8·10	з Станиславова	9·25	до Самбора, Хирова
8·55	з Кракова, [Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду, Праги, Закопаного через Краків] Стружа, Орлова, Мезеляборча [Пешту]	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачова
9·57	з Стрия	10·35	до Чернівців, Делятина, Потутор, Новоселиці
10·25	з Ряшова, Ярослава, Любачова	10·40	до Тернополя, Потутор
11·15	з Станиславова, [Потутор, Березмезе]	1·50	до Підволочиск, Киева, Одесси, Бродів, Копичинець, Залїщик, Гусятина, Скали, Іваня пус., Грималова
1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Бориславa, Кохавини	2·40	до Ицкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Залїщик, Вижниці, Березмезе
1·25	з Янова	2·50	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Ясла, Хабівки, Закопаного, Велички, Н. Санча, Любачова
1·30	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Відня, Карльсбаду, Праги, Нового Санча, Ясла, Тарнобжега, Риманова, Івонича, Санока	3·05	до Стрия, Хирова, Бориславa
1·40	з Ицкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Коцманя, Новоселиці [через Зучку] Вижниці, Серета, Сучави	3·25	до Ряшова, Любачова
2·30	з Підволочиск [Одесси, Киева], Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	3·40	до Самбора, Хирова
4·35	з Стрия, Хирова, Бориславa	6·05	до Станиславова, Жидачова
5·30	з [Киева, Одесси], Бродів, Грималова, Потутор, Залїщик, Гусятина, Іваня пустого, Скали, Копичинців, Підволочиск	6·15	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Варшави, Хирова, Мезеляборча, Пешту, Н. Санча, Орлова [1/5—30/9] Осьвеціма
5·40	з Ицкан, Жидачева, Новоселиці, Серету, Бергомету, Чудина, Бродини, і Сучави	6·30	до Янова
5·50	з Кракова, [Берлїна, Вроцлава, Відня, Карльсбаду, Праги], Осьвеціма, Орлова, Мельца via Дембиця, Самбора, Хирова.	6·40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Бориславa, Калуша
5·55	„ Белзця, Сокаля, Любачева, Рави руск.	7·05	до Рави рускої, Сокали
8·40	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду і Праги, Н. Санча, Ясла, Любачева, Синока, Риманова. Івонича	9·00	до Підволочиск, Киева, Одесси, Бродів
9·20	з Ицкан, [Букарешту] Чорткова, Гусятина, Потутор. Березмезе, Новоселиці, Дорни Ватри, Сучави	10·42	до Ицкан, Чорткова, Новоселиці, Бергомету, Серета, Бродини, Сучави
9·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Осьвеціма, Ясла, Любачова, Тарнобжеґу, Івонича, Риманова, Санока	10·55	до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги, Карльсбаду, Варшави, Хирова, Риманова, Івонича, Тарнобжеґу, Орлова, Велички, Хабівки, Закопаного
10·00	з Самбора, Хирова, Синока, Риманова, Івонича, Ясла	11·00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Залїщик
10·20	з Підволочиск, [Киева, Одесси], Бродів, Копичинець, Залїщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·05	до Стрия
10·40	з Лавочного [Пешту] Хирова, Калуша, Бориславa, Кохавини	11·11	до Жовкви [тілько що неділї]
	На дворець Підзамче		**З дворця Підзамче.**
3·09	з Тернополя, Борок вел., Грималова	6·43	до Підволочиск, Бродів, Киева, Одесси, Копичинець, Гусятина
7·35	з Підволочиск [Одесси, Киева] і Бродів	10·57	до Тернополя, Потутор
2·15	з Підволочиск [Киева, Одесси] Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	2·04	до Підволочиск, Бродів, [Киева, Одесси], Копичинець, Залїщик, Гусятина, Грималова, Скали, Іваня пуст.
5·06	з Підволочиск [Киева, Одесси] Бродів, Копичинець, Залїщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина	9·20	до Підволочиск, Киева, Одесси, Бродів
10·02	з Підволочиск [Киева, Одесси] Бродів Копичинець, Залїщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина	11·24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Залїщик, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова

ЗАМІТКА: Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6 вечер до 5·59 рано обведено рамками. — В місті продає білєти звичайні аґенция часописий І. Ст. Соколовского пасаж Гавсмана 9, від 7 рано до 8 вечером. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних улиця Красїцких ч. 5 удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8 рано до 3 пополудни, в неділї і сьвята від 9 рано до 12 в полудне.

Все створимо

НОВИЙ МАҐАЗІН

ПАРТИЙНИХ ТОВАРІВ

при

ул. Ягайлоньскій ч. 4.

Поручає по вечувано низьких цінах:

Матерай вовняні від 28 кр.

Фляпнелї

Вефірки

Шовки

Рукавички glacé

Зимові ґарнітури

Зимові блюзки

Тузини найлїпших коверлїців

Блюзки шовкові і суконні, Біле мужеске і женьске, Галькы і т. п.

629 1—3

Партийний маґазин

Львів, ул. Ягайлоньска ч. 4.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Щорічна передплата виносить **2 зр., на пів року 1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів, улиця Баторія ч. 24.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: **Д-р Евген Левицкий.** Папір з фабр. Черлянськоі. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 216. Львів, Четвер 25 Вересня (8 Жовтня) 1903. **Річник XXIV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік . .	22 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Руконписи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сі місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Нодинки і вкази приймають оголошеня числить ся по 25 с. за стрічку.

Руки проч!

Справа станиславівскої рускої ґімназиї не сходить з дневного порядку. Вона стала тим бастіоном, довкола котрого скупило ся під нинїшну хвилю ціле заострене польско рускої національної борби. Для руского народу відтрівае вона ролю мірила, котрим руска суспільність мае нагоду заглубити бездну польского русиноїдства і нетолеранції супротив „браці Русїнуф". Для польскої преси і загалом для Поляків відчинила вона широке поле цілком не приносячих польскій суспільности чести пописів з перфідного махіявеліізму, брехливих клевет, денунцияторства та бішеної ненависти до всего, що заносить рущиною. Вицьвіти сих усїх „благородних" почувань членів так„wspaniałomyślnʼої " нации, якими чванять ся Поляки, зібрали ми вже вчера. Нині звернемо увагу на ще одно,не менше „благородний" спосіб убитя справи рускої ґімназиї в Станиславові, замітний і важний тим, що першу ролю в его зараженню віддано офіциальній краєвій інституції — бо раді шкільній краєвій.

Ото — як вже було нами донесено — рада шкільна краєва предложила позавчера шкільній комісиї соїму справоздане в справі „аґітаций і демонстраций, устроюваних молодїжию в деяких середних школах". Не входимо тутки в се, які іменно мотиви спонукали раду шкільну краєву з таким поспіхом через предложене сего справозданя вдоволити жаданю одного із польских послів, поставленому на неділїшнім засїданю шкільної комісиї — і то як раз під хвилю коли на порядку дневнім стоїть справа станиславівскої ґімназиї, та під хвилю, коли польска преса на перегони обкидуе рускі ґімназиї градом клевет і денунциаций саме на ту саму тему, а обмежимо ся лише до сего, що в тій справі подае польска преса.

Отже опираючи ся о намісництво і раду шкільну краєву Gazeta Narodowa, нотуючи факт предложеня згаданого справозданя, заосмотрює се слїдуючим, многозначучим коментарем. „Не потреба нам додавати, що се відносить ся до рускихъ ґімназий, передусїм в Перемишли, Тернополи і Коломиї, що стали — як се вже зазначено і в соймовій дискусиї — гніздами найдократичної аґітациї і плекали радикальну пропаґанду." Сю замітку повторила за Narodów-кою ціла польска преса, а Słowo Polskie, що бажае — видко — здобути рекорд в денунціованю руских шкільних інституций, пишучи про згадане справоздане ради шкільної краєвої, каже, що воно в „дуже на часї супротив домагань Русинів о нову ґімназию", та кінчить так: „Нїкому чей не тайно, що рускі ґімназиї... суть як-раз і одинокогніздами сеї заразы (се в „політичного і социального wichrzenia"! — *Ред.*) В руских ґімназиях, як се поучуе нас кочби примір тернопільскої „учельні", не ходить о науку, але о плекане ненависти до Поляків. Ґімназия руска в Станиславові... стане ся новою школою політичної розпусти і розсадником національної вражди з кривдою цілого краю на довгий ряд років".

Як затим з голосів польскої преси виходить, справоздане ради шкільної краєвої в справі „wichrzeń" серед молодїжи середних шкіл послужить польскій гакаті до обсипаня руских ґімназий новим градом клевет а тим робом і до повалення ґімназиї станиславівскої.

Хоч як ми могли вже привикнути до всяких несподїванок з боку найвисшої краєвої шкільної магістратури, однак, коли би рада шкільна краєва в згаданім справозданю справдї — в що така не хоче ся нам вірити — стануда на тім становищи, яке виливае з згідних донесень польскої преси, то ми мусїли би против такого ставленя справи як найбільш рішучо застерігти ся.

Після інформаций польскої преси справоздане ради шкільної краєвої що до „аґітаций і демонстраций" серед молодїжи мае мати головно на оцї рускі ґімназиї, а іменно: в Перемишли, Коломиї і Тернополи, се есть як-раз ті ґімназиї, що служили за ціль постійних а брехливих денунциаций московских аґентів на галицкім ґрунті. Нехай однак сї польскі круги, що так напосїли ся на згадані рускі ґімназиї, скажуть раз ясно і з фактами в руках, а не тілько з голесловними клеветами на язицї, що іменно вони можуть закинути сим ґімназиям: їх управам, їх учительскому зборови і їх ученикам? Нехай раз подадуть ясно і прилюдно, з докладним поданем дат а не тілько в загальних денунциаторских фразах, які се іменно в ті страшні злочини, котрі злобно імпутуе ся сим руским институциям?

Все, що доси закидало ся руским ґімназиям, їх учителям і їх молодїжи — все те показуе ся в дїйсности або прямою брехнею, або перфідною натягненою і спрепарованою клеветою. Нападано з піною на устах на руску ґімназию в Перемишли. „Галїчанїн" садив ся все на нову клевету дикшу від попередної, все на нову денунциацию нужденнїйшу від запродукованих уже. Польска преса: Dziennik, Słowo, Narodowa — підхоплювали все те, розвалковували, розтрублювали, верещали: Polizei! Polizei! — І щож остаточно показало ся, коли директор Цеглиньский зажадав сам остаточно від рады шкільної краєвої переведеня слїдства? Ото: урядове слїдство виказало всю без'основність нацапско-польских клевет і денунциаций.

По тім блямажи завернено в другий бік. Взято ся до ґімназиї в Коломиї. Ту знов головну ролю відіграли доноси московских аґентів і староства. Та коли учительский збір зажадав переведеня слїдства, рада шкільна краєва провчена — видко — неудачию в Перемишли, сему бажаню не вволила і слїдства не перевела. Натомість звісний москвофільский заступник в раді шкільній краєвій, радник Іван Левицкий, вильно збирав односторонні доноси Дудикевичівскої-Семїонівскої компанії і з такого то нечистого материялу уковано оружие против ґімназиї в Коломиї. А що до ґімназиї в Тернополи, то власти не мали вже чого чіпити ся, так вдарили на аларм навіть за се, що десь там якийсь ученик мав читати... „Дїло"!

Так ціле обжалованє, звернене против руских ґімназий, лишене усяких доказових основ. Переведені слїдства виказали всю без'основність замітів, а де сего, задля недостачі дїйсних фактів, з гори сподївано ся там навіть не переводжено слїдства. І деж ту всї ті „факти", на яких основують ся всї доноси на тему „аґітаций", „wichrzenia", „rozwydrzenia" і „zdziczenia"? Чи може лежать вони в тім, що руска молодїж в натуральнім обуреню і в благороднім виливі патріотичного почуваня десь-там колись запротестувала против безличних провокаций московских наймитів? Чи в тім протести против ренеґацкої гнили лежить „zdziczenie i moralny upadek", чи може як-раз щось противно? А щоби то сказали Поляки, як би їх молодїж спокійно терпіла публичні виступи і провокациї власних зрадників польского народу? Чи не назвали би вони сеї молодїжи здеморалїзованою і нїкчемною тодї, як би вона мовчала, а натомість, чи би не славили еї „сьвятих порывів", як би вона дала належний висказ своему обуреню?!

Тож навіть, коли і приключали ся факти, що наша молодїж на якім вечерку на московску промову відповіла засьпіванем патріотичного имну, так де-ж ту „деморалїзация" і „zdziczenie"?

А вкінци де ту яке порівнане з тим, що робить ся серед молодїжи польскої!? Преціньже сьпіваве національних пісень в відповіди на московску провокацию не може йти в нїяке порівнане з тими револьверовими замахами „народових жандармів" які видали політичні аґітациї серед польскої молодїжи, аби з тими великими і безнастанними а навіть крівавими демонстрациями польских шкрабів перед чужими конзулятами, яких видовищем був Львів! А однак рада шкільна краєва нїколи не вважала відповідним робити з сего велику справу й витягати далекосягаючі консеквенциї, а польска преса ще й славила сю молодїж за еї польский патріотизм! І преціньже ані руска преса, ані рускі посли нїколи не кували з сего оружя против польских ґімназий, гидячи ся по перше того роду борби, а по друге знаючи добре, що молодїж не може бути китайскою стїною відділена від суспільности і еї житя та при своїй живости і горячім темпераменті реаґуе нераз на суспільні прояви з необдуманою палкостию і порывом.

Та коли би справдї справоздане ради шкільної краєвої мало служити за таран против руских ґімназий, і коли справдї польскі достойники з ради шкільної краєвої чуже бачать під лїсом, а не бачать свого під носом, то ми для конечної самооборони перед безосновними обжалуваняими, опертими на брехливих доносах платної московскої компанії, будемо приневолені відповісти таким самим, але о много фактичнїйшим оружем. Ми не виступимо певно з клеветами і брехнями, яких не потрафили би доказати до одного словечка. Наш материял певне буде більш болючим для панів-Поляків, ніж все те на купу, що вони змогли би при кацапсвій полегчи вивести против нашої молодїжи. В наших руках спочивае здавна доволї документів та инших фактичних доказів, котрих опубліковане кинуло би певно ярке сьвітло на закулїсові відносини серед польскої молодїжи й тодї доперва можна би було належно осуджувати, де в „аґітация", „радикальні течії" і „wichrzenie". Досї ми з мотивів в горі наведених не зробили ужитку з сего материялу. Та мусїли би зробити, доведені до краю, в конечній самооборонї. Тож нехай польска преса і пановe-Поляки не припирають нас до муру, та нехай не тягнуть за язик і для оправдання свого посупованя з рускою ґімназиею в Станиславові нехай не вживають арґументів, що можуть відбити ся далеко досаднійше на їх власній шкірі...

І. С. Турґенєв.

ДОВОЛЇ.

(*Відривок із записок померщого художника*).

З великоруского переклав Ярослав Гординський.

(*Конець.*)

IX.

Або вкінци мені вдижаеть ся той ясний, осінний ранок, коли ми гуляли з тобою по глухому, ще зеленому садї відлюдного хутора, на березї великої ріки, при лагіднім блеску безхмарного неба. О, як передати тії вражіня! Та безупинно текуча ріка, та безлюдність і спокій і радість і якийсь упоюючий сум і колихаве щастя, незнакомий, одностайний город, осінний шум у високих деревах — і тії ласкаві розмови та усьмішки і давні, мягкі, пронизливі погляди і краса, краса в самих нас, кругом, усюди — се вище слів. О, лавочко, на котрій сидїли ми мовчки, з похилими від надміру чувств головами — не забути мені тебе до смерти! — Що за розкіш були тії рідкі прохожі з коротким привітом і добрячими лицами і великі, тихі човна, що перепливали попри нас — на однім з них — памятаеш? — стояв кінь і глядів задумчиво на воду, що плила під його ногами — дїточий лепет дрібних прибережних филь і лай далеких собак над плесом ріки, покрикуваве моторного підофіцира на червоноликих рекрутів з їх відстаючими ліктями і піднесеними як у журавлїв ногами! Мы чули обоє, що від тих хвиль не бувало і не буде для нас в сьвітї нїчого красшого. Та й які-ж тут порівнаня! Доволї... доволї... Ах! так доволї.

X.

Остатнїй раз віддав ся я тим спомінам і прощаю ся безповоротно із ними. — Так скупий, налюбувавши ся в останне своїм майном, своїм золотом, своїм сьвітлим скарбом — засипае його сїрою, сирою землею; так спалений кніт лямпадки, запалавши послїдною, яркою поломиню, покриваеть ся холодним попелом. Глянуло звірятко послїдній раз із своеї нори на шовкову травку, на сонїчко, на голубі, тихі води — і заховало ся у глубину, звинуло ся в клубок — і заснуло. Чи воно хоч у снї буде мріти про сонїчко і травку і голубі, тихі вода?

. . . . . .

XI.

Строго і байдужно веде кождого з нас судьба — і тільки у перших часах ми заняті усякими дрібницями, нїсенїтницями, самими собою — не чуемо ії кріпкої руки. — Доки можна обманювати себе і не стидно говорити неправду — можна жити і не стидно надїяти ся. Правда — не повна правда — про неї не можна згадувати, — але навіть тая дрібка, що нам доступна — замикае нам сейчас уста, вяже нам руки, зводить нас „на нїчо". — Тодї лишаеть ся одно чоловікови, щоби устояти ся на ногах і не розпасти ся в порох, не потонути в багні самозабутя... самопогорди; спокійно відвернути ся від усього, сказати: доволї! — і, схрестивши на пустій груди непотрібні руки, заховати одиноке, доступне йому достоїньство, достоїньство сьвідомости власної нїкчемности; тое достоїньство, на котре натякае Паскаль, коли він, називаючи чоловіка розумним очеретом, говорить, що наколи би ціла вселенна роздавила його — він, той очерет був би все таки висший від вселенної, бо він знав би, що вона давить його — а вона не знала би того. Слабе достоїньство! Печальна утїха! Як ти не старай ся проникнути нем, повірити йому — о ти, хто б ти не був, мій бідний співбрате, — не збити тобі тих грізних слів поета: „Наше жите одна блукаюча тїнь; нещасний актор, що пишаеть ся на сценї — а там пропадае без вісти; казка, розказана безумним, повна звуків і буйства і не маюча нїякого змислу".*) Я навів стихи Мекбета і мені прийшли на гадку тії відьми, привиди... Ох! не привиди, не фантастичні, страшні підземні сили, не страшна Гофманщина, під яким би видом вона не являлась... Страшно то, що нема нїчого страшного, що сама суть житя марна, неінтересна і страшенно пуста. Перенявшись тою думкою, зазнавши того полину, нїякий уже мід не стане солодкий — і навіть то вище, солодше щасте, щасте любови, повного збліженя, безповоротної здачі; навіть воно тратить усю свою принаду; ціле його достоїньство нищить його власна нїкчемність, його марність. Ну, так: чоловік полюбив, розгорів ся, залепетав про вічне блаженьство, про безмежні розкоші — глядиш: давним-давно немае уже слїду навіть і того червака, що виїв послїдний останок його висхлого язика. Так, пізною осїнею, в морозний день, коли усьо без житя і нїме, в вівялій траві, на краю обнаженого лїса — треба тільки сонцю вийти на хвилину із тумана, і поглянути на закостеневілу землю — сейчас підіймуть ся з усїх сторін мушки: вони грають ся у його теплому промінню, гуляють, підносять ся в верх, опадають в низ, вють ся одні около других... Сонце скриеть ся — мушки валять ся слабим дощем — і кінець їх хвилевому житю.

XII.

Невжеж нема великих мрій, великих потїшаючих слів: „Народність, право, свобода, людскість, штука?" Так, ті слова вствують і богато людий живе ними і дуих. Та всетаки менї здаеть ся, що наколи би ще раз народив ся Шекспір, він не мав би причини покидати свойого Гамлета, свойого Лїра. Його проникливий зір не відкрив би нїчого нового у чоловічому битї: все та сама пестра і на дїлї проста картина розвернулась би перед ним у своїй тревожній одностайности. Тая сама легковірність і та сама жестокість, та сама жажда крови, золота, грязи, ті самі марні втїхи, ті самі беззмислові терпіня в імя.. ну, хоч в імя тої самої нїсенїтницї, котру осьміяв два тисячі лїт тому назад Аристофан, ті самі грубі приманы, на котрі так само легко попадаеть ся многоголовий звір — людьска товпа, ті самі манїри власти, ті самі привички рабства, та сама природність неправди — словом, те саме журливе скаканє вивірки в тому самому старому, навіть не відновленому колесї... Шекспір заставив би знова Лїра повторити свое жорстоке „нема винуватих" — що иншими словами значить: „немае і правих" — і також промовив би: досить! і також відвернув би ся. Одно тільки може бути, всупереч суворому трагічному тиранови — Річардови — іронічний ґеній великого поета захотїв би зобразити другий, більше сучасний тип тирана, котрий майже готов повірити у власну чесноту і спокійно спочивае по ночам або жалуе ся на занадто вибагливий обід в тій самій хвилї, коли його на пів роздавлені жертви старають ся хоч тим себе потїшити, що представляють його, як Річарда III-ого, окруженим привидами убитих ним людий...

Але по що?

По що доказувати — так ще добираючи і укладаючи слова, заокруглюючи виклад, по що доказувати мушкам, що вони якраз мушки?

---

*) Мекбет, V. дїя, 5 ява.

Прибори до кравеччини, як: Аплїкациї, Коронки кльоцкові, Тасьми Гузики, Підшевки — поручае найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** у Львові, площа Галицка ч. 3. 605 6

Справи заграничні.

Македонія.

В Будапешті говорять, що Австро-Угорщина і Росія заключили тайну стипуляцію військову на случай, коли би Туреччина не виконяла реформ, подиктованих їй обома державами. В Царгороді султан вже знає о істнованю тайного договора військового і тому Порта вже від кількох днів проявляє горячкову енергію на точці організації жандармерії.

Обговорюючи австрийско-російский комунікат, Journal des Debats пише, що тепер може надіятись лїпших результатів розпочатої державами акції, як досі. Держави не лиш старають ся не допустити до нових комплікацій, але також до залагодженя дотеперішних. Супротив енергічного становища Австро-Угорщини і Росії, може надіяти ся, що Болгарія не буде глуха на приятельскі ради.

Амбасадори Австро-Угорщини і Росії в Царгороді доручили перед вчера турецкому правительству ідентичні ноти, котрі одержали на підставі порозуміня обох монархів в Мірцштегу.

Вість однак про новину умову і вимушені реформи оружєм здає ся пущена лиш яко страшак, бо найбликша до справи відомість преса цїлком инакше задивляє ся на результат пертрактацій обох монархів, чим преса французска. Часть віденьскої преси пересказує лиш ноту Австро-Угорщини і Росії не вдаючи ся в ніякі дальші комбінації —ся те друга часть преси, більш критично думаюча про політику гр. Голуховского, критикує безпощадно ноту обох держав і прямо висьміває акцию гр. Голуховского і Ламсдофа в справі балканьскій. Так замічують дневники вгідно, що в ноті зазначено яко цїль порозумїня виключно „цїль гуманітарну", а яко пресію на Туреччину підносно виключно „більший нагляд і контролю" в переволженю реформ. З того заключають независимі дневники, що о ніяких територияльних і острих заходах австрийской дипльоматії не буде й бесіди і лишить ся все по давному, бо слова „цїль гуманітарна" вставлені в ноту певно гр. Ламсдорфом значать, що має на Балкані і дальше лишити ся „status quo" а строгий нагляд і контроля обмежують ся і на дальше на паперові погрози і пусті, нешкідливі демонстрації. З тої причини Neue Wiener Journal характеризує висліди конференцій двох монархів словами: „Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus" а військова Reichswehr (орган военних кругів) нападає без застережень на Голуховского і називає его політику політикою паперових бомб, грізних мін і політичного маркованя (politische Andeutungen). Коли отже і оправдали ся доносеня дневників „Journal des Debates" і вістий пущених в Царгороді, то і тоді прийде що найбільше до военних демонстрацій Австро-Угорщини і Росії на Балкані, з котрих однак для Австрії не буде ніякого реяльного хісна.

Росія занята в Азії на далекім Сході — отсе і в покоєньє становиска єї в умові з Австро-Угорщиною, для котрої Росія має на Балкані лиш ролю „гуманітарну".

Справи австро-угорскі.

Угорска криза.

Вчера був Сейль у цісаря на авдиенції, котра тревала більше як дві години. Співробітникови Zeit'y Сейль заявив, що ему ані не давали місиї утворення кабінету, ані він сеї місиї не принав би. Він приїхав до Відня виключно в характері дорадника корони, аби цїсареви вияснити теперішне положенє політичне на Угорщині. Національна програма самого Сейля не йде так далеко як програма сторонництва независимости, але рівночасно домагає ся для Угорщини більших уступок, як хоче дати військова партия у Відни. Сейль не жадає окремої армії угорскої, бо се противило би ся засадам угоди з 1867 року, але домагає ся сильного і рішучого зазначеня на вні і внутр, що спільна армія є також угорскою армією. Постулати, які редагує комітет девяти в Будапешті, зміряє — як запевнив Сейль — до того самого.

Сейль заявив цїсареви, що він не потрафив би упорядкувати запутаних відносин на Угорщині, бо не міг би радити ані з Апонїм ані без него. Апонїого мусїв би зробити міністром внутрішних справ, а на се становище Апоні тепер не надає ся, бо міністер внутрішних справ мусить передовсїм занятн ся поборюваньем опозиції комітатів і міст, котрі не хочуть платити податків ані давати рекрута. Wiener Allg Ztg. доносить, що Сейль радив віддати утворенє кабінету Ю. Андрашому, котрий повинен взяти до кабінету Апонїя і Векерлього. Андраші має сими днями одержати візване, аби приїхав на авдиенцию до цїсаря. Цїсар здаєсь не поїде до Будапешту, бо наміряє цїлу угорску кризу кабінетову полагодити у Відни.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Зі соймів.

Берно (на Моравії). На вчерашнім засіданю моравского сойму пос. Зачек мотивував наглість предложеня о виборчій реформі. Се предложенє вийшло яко спільний проект всїх трох чеських сторонництв репрезентованих в соймі. Пос. Зачек доказував, що виборча реформа в користь робітників і всїх, що платять лиш посередні податки і суть дотеперішною ординацию покривджені, може бути переведена при справедливій згоді обох народів. Сама однак наглість внесеня перепала, бо голосували проти наглости всї Німцї.

Градец. На вчерашнім засіданю стирийского сойму промовляли бесідники за угодою з Угорщиною.

Розруси на Угорщині.

Сеґедин. Розруси в Сеґединї устали, так що вже через вчерашний день тревав супокій. Характеристичне, що майор Віктор, котрий вів підчас демонстрації військо до атаку, твердить, що не давав наказу стрілати, і що вистріли на товпу дали мабуть вояки самі, Румуни, з ненависти до мадярского народу.

Сеґедин. Управа міста віднесла ся з жалобою до міністерства на поведенє війска в часї демонстраций.

Молодочехи холїтають ся.

Відень. Молодоческий посол Шварц мав зложити мандат до парляменту в наслїдок атаків преси за голосованє в справі контингенту рекрутів (в се по д-рі Герольдї вже другий молодоческий посол, що з причини критика радикалів зложив мандат. *Ред.*)

Французский парлямент.

Париж. Французский парлямент збере ся дня 26 с. м.

Македонія.

Солунь. Ситуация в округах Джумайбаня, Раельоґ, Зільково і Неврекоп грізна. Границю перейшло 3—4 тисяч Болгар, котрі потягнули з собою доохрестних хлопів. Згоріло 20 турецких сел. Велике село Баніско повстанці цїлком зруйнували, при чім замордовано 2000 Турків.

Росия в Кореї.

Льондон. Times доносить, що Росия збудувала в Йонґанґо на Кореї форти і узброїла їх гарматами помимо протестів кореаньского правительства.

НОВИНКИ.

— **Щоби не стягали сего року податків,** але аж на другий рік по жнивах, а то задля елементарних шкід і убожества селян, радимо вносити до міністерства скарбу у Відни такі подання: Високе ц. к. Міністерство! Громада [пр. Просьвітів] потерпіла великі шкоди задля елементарних нещасть (граду, тучі), так що люди опинили ся у безвихіднім положеню і наслїдком сего не в силї заплатити залеглих податків (ґрунтового і домового). Длятого просимо: Високе ц. к. Міністерство зволить удїлити податникам громади [пр. Просьвітів] проволоки в сплатї залеглих податків аж до 1 жовтня 1904 р. В Просьвітові дня... жовтня громада". Зверху Правдолюб, начальник громади". Зверху подання: „До Високого ц. к. міністерства Скарбу у Відни. — Громада Просьвітів, повіта ... просить о проволоку податкову до 1 жовтня 1904." — Таке подане має підписати війт, а колиб він не хотїв громадї добре зробити, то нехай підпишуть его всї, що залягають з податками. Подане треба остемплювати на 1 К і вносити через староство, котре повинно сейчас в дотичнім селї екзекуцию знести. Колиб мимо то екзекутор фантував за податки, то треба зараз вислати таку телеґраму: „Краєва Дирекция скарбу у Львові. Мимо внесеня громадою подання о проволоку староство екзекує за податки. Громада Просьвітів." — Призволенє на проволоку прийде з міністерства по кількох місяцях. О подібну проволоку в сплатї податків можуть просити також ті громади, що не потерпіли від якогось елементарного нещастя, а навіть і поодинокі податники або кількох разом, подаючи за причину з'убожінє. Коли би кому зафантовано річи конче потрібні до житя, то навести треба в такім поданю, які се річи та кому їх зафантовано і просити о виключенє їх зпід екзекуції по мисли § 251 і 252 екз. ординації. Наша інтеліґенция, що живе між народом, повинна звернути увагу убогих податників на прислугуюче їм право і замість допускати до того, щоби бідаки попадали в лихварскі руки або продавали по куснику поля на податки, спонукали їх до вношеня гуртових подань о проволоку сплати. — *О ко.*

— **Пересторога.** Галицке намісництво видало розпорядженє в справі збиранє складок на потерпівших від повеней в західній Галичині. Як довідуємось, то розпорядженє розкинули староства також і по громадах руской части краю, взиваючи населенє до складаня жертв. Позаяк руске населенє потерпіло не менше від західного, польского, страшні шкоди наслїдком бур та градів, і потребує само помочи, подібні відзиви властий до его жертволюбивости являють ся що найменше дивними. Тому перестерігаємо наш загал, щоби не дав ся ловити на ніякі жертви в користь Мазурів і тямив на се, що Мазурам дістаєсь вже аж надто всяких жертв від правительства та всяких їх опікунів, підчас коли руским населенем, далеко біднійшим, не журить ся нїхто. Жертви з русских кишень нехай обертають ся передовсїм на руский нарід та всї его матеріяльні і духовні потреби.

— **Побіда Русинів при виборах до ради повітової.** З Перемишлян пишуть нам: Дня 6 с. м. відбули ся виборн до ради повітової в сельских громад в Перемишлянах, при яких руска лїста побідила! Комісия була наша, вибрана 60 голосами против 14, а именно: о. Кузьмович парох Брухович, пп. учителї: Михайло Рихвіцкий і Іван Вертипорох, та селяни: Іван Богонос і Іван Партика. Склад сеї комісиї і свількість голосів даних на неї дуже користно подїяли на виборців, так що наша лїста перейшла і вибрано 11 ох наших а іменно: д-р Кзроль Давидович 161 голосами, Данило Березяк 158 гол., Андрій Балтарович 154 гол., Василь Минчакевич 153 гол., Михайло Пастернак 141 гол., Яцко Сотник 118 гол., Іван Сїкорский 99 гол., о. Александер Танчаковский 98 гол., о. Григорий Кармаліта 93 гол., Осіфро Качоровский 92 гол., Теодор Жовнїр 84 гол. — Управненых до голосованя було 190, до голосованя приступило 164. Дотеперішний маршалок Вибрановский одержав 77 гол., отже при першім голосованю впав. А що у нас вибирають 12 членів, тому приступлено до другого голосованя еще на одного члена, до котрого стало 90 виборців перезажно таких, що аґітували за маршалком, і вибрано маршалка Вибрановского 51 голосами. Контркандидат Петричка одержав 36 гол. Був би Петричка перейшов при першім голосованю, бо одержав був 72 гол., отже бракувало лиш 11 голосів, але у нас нема ще тої самосьвідомости про справу народну, брак орґанїзациї дає ся відчути на кождім кроцї. Кождий хотїв бути виборцем, длятого було аж 38 кандидатів, кождий мазав картки, а через те бракло Петричцї 11 гол., а вийшло на користь маршалка. При другім голосованю если би були всї присутні, також був би вийшов наш, але що 74 виборців не явило ся, тому при пекольній аґітациї так слабою більшостию голосів вийшов таки п. маршалок. Вибори до повітової ради дали взагалї наглядний доказ, яке довіре мають пани у „poczciwego ludk-y", що ним все чванять ся. Тих кілька голосів що одержав маршалок, може лиш завдячити він старості і всїм наганячам, що довкола ходили і звозили своїх виборців. Один наганяч з Винніївчика, Павло Іванчишин, писар гром. вганяв по всїх закутках і мазав руску лїсту разом зі своїм кравном Василем Кулебою. З цїлого повіта було сьвященників виборців 5. Пани дуже аґітували против сьвященників і старали ся всїми силами не допустити до вибору заслуженого декана о. Ан. Танчаковского, котрий яко одиноний сьвященик дотепер засїдав в радї повітовій. Але се їм не вдало ся, бо ще й другого, вибрано о. Кармаліту. Ті 11 вибраних членів, мусять старати ся вибрати заст. маршалка свого, бо се Русинам належить ся. Чейже може ту зрозуміють Поляки, если так дальше нетолерантно будуть супротив Русинів поступати, що се зовсім їх не скріпить, та нїчо не поможуть „wiec-и" навіть зі самим п. Козловским на чолї. — *Виборець.*

— **Новий проект.** В справі збиранє датків на Народний Фонд одержуємо отсе письмо: До гадок порушених в 213 ч. „Дїла" в статї п. з. „В справі Народного Фонду і національного податку" додаю ще инший спосіб, в якій можна би прибільшити наш Народний Фонд. Є у нас звичай, що з нагоди всяких обходів родинних, як пр. іменин, уродин, вінчань і т. д. висилає ся телеґрафічною дорогою благожеланя. Отже порадно було би, щоби місто телеґрам висилати звичайні письма, а се, що мало би коштувати телеґрама, обернути на народні марки, котрі треба наліпити на дотичнім письмі. В той спосіб наші гроші не забрав би державний скарб, але наш питомий, руский, Народний Фонд. *Я. Коритовский.*

— **З подвигів польского гакатизму.** З Коропця бучацкого повіту пишуть нам: Дня 4 с. м. т. в. в неділю заїхав „po polskiego grodu na kresach", до Коропця академік Поляк; висланий товариством „Oświaty ludowej" на заповіджений відчит. Зійшлась вся інтеліґенция місцева [кромі 2 руских сьвящеників місцевих] і дуже много міщан та шкільних дітий. Очивидно дїти нарочно були на той день замовлені. Відчит був з істориї Польщи о Krakowie і т. п. На кінци сей мудрий вшехполяк заказує всїм коропецким „Полякам" говорити по руски. Наслїдок того був такий, що всї Русини-міщани сейчас вийшли з салї. Навіть декотрим з польскої інтеліґенциї не подобалось се. Одна панночка оповідаючи, каже, що всьо було красне, лиш одно єї дуже не подобало ся, именно заказ говорити по руски. Очивидно сей учений вшехполяк не знав, що Коропець, то коло 5 тисяч душ, і за часів руских князів був одним з найбільших руских торговельних міст. Додаю, що місцеве населенє все руске і лиш по руски говорить і що самих руско-католиків есть до 4000 (пат. обр. Русинів не ціла тисячка). В школї як на голум язик викладовий польский. На 6 учительских сил ані одного Русина, учителька, що прийшла по вакациях, не має навіть іспиту з руского язика. Коропецкі Русини вже давно внесли просьбу о зміну язика викладового, але як звичайно всьо пішло до кошя, бо до сеї пори ані слиху. Звісно бо, що на конференциї ради шк. окр. в Бучачи тамтого року всї члени ради шк. були тому противні.

— **Дрібні вісти.** Нові вибори до повітової

XIII.

Але штука й.. краса ?.. Так, то високі слова; вони вищі від других, далеко вищі від згаданих слів. Вечера з Мільос не менш певна римского права або принціпів 89-го року. Мені можуть відповісти — і скільки разів уже давали ся чути ті відповіди! — що і сама краса успівне дїло, що Китайцеви представляєть ся вона зовсїм инакше, чим Европейцеви. Та не успівність штуки турбує мене; її марність, опять таки її марність, її тїнь і порох — ось що позбавляє мене бодрости та віри. Штука в даній хвилї сильнїйша від самої природи, длятого що у неї нема ані симфонії Бетовена, ані картин Рісдаля, ані псемя Гетого — і одні тільки недавні або несовісні балакуни можуть говорити про штуку, як про наслїдовню природи; але кінець кінців, природа невмолима; їй нїчого спішити і скорше чи пізнїйше вона візьме своє. Несьвідома, повірна законам, вона не знає штуки, як не знає свободи, як не знає добра; від віка двигаючи ся, від віка переходача, вона не тратить нїчого безсмертного, нїчого незмінного... Чоловік — її дитина; але людське — штучне — вороже їй, именно длятого, що воно силкує ся бути незмінним і безсмертним. Чоловік — дитя природи, та вона загальна мати і у неї нема першеньств; само у неї есть лиш коштом другого і повинно у сей час уступити місця другому — вона творить, руйнуючи і їй усьо одно що вона творить, що вона руйнує — коби тілько не переходило ся житє, коби тільки смерть не тратила своїх прав... А потім вона так само сновійно покриває пліснию божественний сбраз Фідієвого Юпітера, як і простий камінь і віддає на жер погорджуваним молим дорогоцїнні стрічки Софокля. Люди, правда, ревно помагають їй в її руйнуючій роботї; але чи-ж не та сама стихійна сила, не сила природи виявилась в пашиці варвара, що торощив без застанови сьвітле чоло Аполлона, в звірячих кривах, в котрими він кидав в огонь картину Апеллеса? Де-ж нам, бідним людям бідним художникам, дійти до ладу з тою глухонімою, сліпородженою силою, котра навіть не торжествує із своїх побід, а іде, іде вперед, пожираючи усьо? Як устояти ся супротив тих тяжких, грубих, безконечно і безнастанно напираючих филь, як повірити, вкінци, в значінє і достоїньство тих марних образів, котрі ми в темноті на краю безодні лїпимо із пороху і в одну мить?

XIV.

Все так... та одно промиваюче прекрасне, сказав Шіллер; і сама природа, в неперервній грі своїх повстаючих, счезаючих форм, не чужа красї. Чи-ж не вона убирає старанно навіть тих своїх дїтий, цьвіти, крила мотильків, що живуть лиш хвилину такими принадними красками, чи-ж не вона надає їм такі тудові черти? Красї не треба жити безконечно, щоби бути вічною; їй досить одної хвилини. Так; то справедливе, але тільки там, де нема личности, нема чоловіка, нема свободи: побіджене крило мотилька повстає знова і через тисяч лїт через те саме крило того самого мотилька; тут строго і правильно і безлично довершає свойого діла конечність... та чоловік не повторяєть ся, як мотиль і дїло його рук, його штуки, його свобідний твір, раз знищений погибає на усе... Йому одному дано „творити"... але дивно і страшно вимовити: ми творцї... на час, — як був, говорять, напіф на час. — В тім наша вищість і наше прокляте: кождий із тих „творців" сам по собі, именно він, не хто инший именно тое я, не мов би сотворений з своїм призначенем; кождий більше або менше неясно понимає свое значінє. Чує, що він спорідненний з чимсь вищим вічним — і живе, повинен жити у хвилї і для хвилї*). Сиди у грязи, дорогий і підіймай ся до неба! — Більші зноміж нас — є як раз тії, що глубше всїх прочих понимають тую основну суперечність: та в такому случаю — питаю ся — чи на місци слова: величний, великий?

XV.

Що-ж сказати про тих, до котрих, при усякім бажаню, не можна приноровати тих імен, навіть в тім значіню, котре придає їм слабий людский язик? Що сказати про звичайних, другорядних, третьорядних трудівників — хто би вони не були — державні люди, учені, художники — особливо художники? Що може отрясти з них віму лїнь, їх безнадійну глупоту, чим притягнути їх знова на поле битви — коли тільки гадка про марність усього людського, усякої дїяльности, що ставить собі вищу задачу, чим добуване насущного хліба, закралась їм в голову? Чим увінчають ся вони, для котрих і лаври і терне стали однаково без значіння? Ізза чого стануть вони знова піддавати ся сьміховн „холодної товпи" або „судови дурака" — старого дурака, котрий не може їм простити, що вони відвернули ся від „давних кумирів" — молодого дурака, котрий домагаєть ся, щоби вони сейчас разом з ним сгали на колїна, упали ниць перед новими, тільки що відкритими ідолами? Чого підуть вони знова на той людний ринок привидів, на той базар, де і купець і купуючий зарівно обманюють один другого, де всьо так шумне, грімке — і усьо так бідне і дрантиве? Чого поплетуть ся вони знова в той сьвіт, де народи, як сїльскі дїти в празничний день вовтузять ся в грязи задля жмінки пустих горіхів, або глядять, порозявляявши рота, на лубочні картини, прикрашені позліткою в той сьвіт, де живе тільки то, що не має права до житя, — і, заглушуючи самого себе власним криком, спішить кождий сваливо до невісної і непонятної йому цїли? Ні... Ні... Доволї... доволї... доволї!

XVI.

.....The rest is silence . . . . . .

*) Як не згадати тут слів Мефістофеля до Фавста: „Er — (Gott) findet sich in einem ewigen Glanze, uns hat er in die Finsterniss gebracht, und euch taugt einzig Tag und Nacht".

ради в Гусятині з громад сільских визначено на день 16 падолиста, з громад міских на 18, а з більших посілостий на день 19 падолиста. — Варвару Ржепеліву випущено вчера з слідчої вязниці, позаяк показало ся, що її любчик Франц Гжеся хотів її убити і вистріливши до неї раз з револьвера, відобрав відтак собі житє. — Великий чеський дневник „Narodni listy“ продала родина Ґреґра молодочеському сторонництву за 2 мілїони корон. — Маршалком повітової ради в Дрогобичи вибрано другий раз Леонарда Висневского, а его заступником Михайла Сервацкого, рим. кат. пароха в Дрогобичи. — Недобір в задатковій касі ім св. Вячеслава виносить після послїдних обчислень 1,531.000 К. — В Нїмеччинї лютила ся послїдними днями в многих околицях страшна буря, що наробила великої шкоди.

— —

— **Відозва.** Панове виборці! На зборах дня 5/10 1903 уложили ми слїдуючу лїсту кандидатів хлопских до ради пов.: 1) Михайло Вуната господар з Глібова, — 2) Ян Ґарбіч господар з Галущинець, — 3) Ян Гадзяцкий господар з Остапя, — 4) о. Володимир Винярский парох з Іванівки, — 5) о. Григорий Дяків парох з Жеребок, — 6) Михайло Заболотний господар з Пізнанки, — 7) Иосиф Задорожний госп. з Новосілки скалат, 8) Гнат Оконьский господар з Фащівки, —9) Петро Осовский господар з Качанівки, — 10) Данило Пеня господар з Заднишівки, — 11) Андрей Топоровскій, — 12) Антін Юзва господар з Клебанівки. Панове! Нехай жаден наш голос не паде на иншу особу! Всї як один муж віддаймо в понедїлок наші картки! Не даймо ся баламутити прихвостням паньским, ворогам нашої справи, а побіда наша!—*Від хлопского виборчого комітету,* в Скалатї д. 6. жовтня 1902.

— **Заборона віча.** Заповіджене в нашій часописи віче українсько-руской молодїжи у Львові заборонив академічний сенат, наслїдком чого завтра відбудуть ся довірочні збори за поіменними запрошеняими. На порядку дневнім буде між иншим обговорене становища академічної молодїжи супротив вибору звісного провокатора і русиноїда кс. Фіялка ректором університету.

— **Інавґурация** на львівскім університеті відбуде ся в суботу дня 10 с. м. Того дня о год. 9 відправить ся служба Божа в костелї св. Миколая а опісля в авли університету промовить новий ректор звісний кс. Фялек а опісля виголосить відчит про „Сучасний стан кримінальної антропольоґії“ д-р Володимир Серадзкий. Вступ до авлї буде дозволений тілько за білетами, котрі пп. академіки дістати можуть завтра (в пятницю) у неделя за показом леґітимациї.

— З **„Львівского Бояна“.** Перша проба мішаного хору в тім сезонї відбуде ся в пятницю дня 9-ого с. м. о годинї 7½ вечером в новім льокали тов-а ул. трибунальска ч. 6. пов. I. На будуче всї проби мішаного хору будуть відбувати ся кождого вівторка, пятниці а хору мужеского що середи в тім самім льокали. З огляду на блиский концерт просять о численну участь. — *Витошиньский.*

— **Оповістка.** На дохід зачатої будови дому для русної бурси відбуде ся в Ярославі дня 3 листопада с. р. вечерок з танцями, о чім повідомляючи П. Т. публіку просимо уклінно з огляду на ціль о як найчисленнійшу участь. — *Видїл Бурси.*

— **Читальня „Просьвіти“ в Церковній** долиньского повіту дякує Головному Видїловi „Просьвіти“ за дар книжочок в вартости 25 К. — За Видїл *Йосиф Бабій* парох і голова читальнї.

— **Пожарну філію „Сокола“ в Гряді** коло Львова засновано на статутах львівского „Сокола“. Статут вже затверджений намісництвом.

Сойм краєвий.

— —

(Конець вчерашного засїдання).

По о. Богачевскім промовляв пос. Бобжиньский.

Пос. Бобжиньский відповідав передовсїм пос. Томашевскому на его домагане внесеня видїлових шкіл а опісля перейшов до своїх замїток над справозданем ради шк. кр. Бесїдник стоїть передовсїм за примусом шкільним і домагає ся, щоби дотичний закон виконувано як найточнїйше. Домагає ся також точнїйших дат в поодиноких розрядах справозданя. Так пр. що до кар за непосиланє до школи дїтий. Богато кар даровано цїлком безправно з титулу ласки старостами, котрим однак се право зовсїм не прислугує. Друге домагане бесїдника є, щоби школам нижшого типу то є дїйсним школам народним надати характер рільничий. На те суть призначені курси рільничі, але вони не досить належито переводять ся. Взиває раду шк. кр., щоби сею справою живійше заняла ся, не бавлячи ся однак в анкети, котрі до цїли не ведуть.

П. Шаєр старав ся доказати, що надужитя в народних школах роблять самі Русини, як приміром староста „Русин“ в Отшижові, або о. Негребецкий в Залїсю, котрий „викликав роздор“ між Русинами а Мазурами в своїй парохії. Тота промова пос. Шаєра викликувала однак в цїлій палатї більше гумористичне вражінє.

З порядку промовляв дальше п. Олесницкий, котрий критикував остро дїяльність властий на поли народного шкільництва. Бесїдник домагав ся заведеня русского язика у внутрішнім урядованю школи, критикував уклад руских читанок, котрі дають замало уступів з рускої історії і домагав ся, щоби в нагороду пильности руским школярам давали книжочки з короткою історию руского народу. (*Оплески.*)

На тім дискусию перервано.

П. Старух зголосив слїдуюче внесенє: „Повіт Лїсько є гірскою околицею і населенє сего повіту і сусїдних займає ся більше ховом рогатої худоби, кіз, овець, як управою рілї, і майже виключно з сеї галузи господарства удержує ся. Кількамісячна слота пошкодила сего року і гірскій околици, бо конюшина і сїно в переважній части цїлком погнили, а і худоба, пасучись в тій слотї, понайбільшій части позамотиличувала ся. Се грозить руїною і так вже бідному гірскому населенню, отже конечною річию є прийти сему населенню з помочию і тому ставлю внесенє: „Взиває ся ц. к. правительство, щоби для гірскої околиці повітів лїського, турчаньского і сяніцкого дало з ц. к. салїн камінну сіль для худоби і то безплатно, а буде велика поміч бідному населенню, бо коли надіпсута слотою паша буде посолена, не буде так шкодити худобі, як коли би єї подавали не солену.

(*Нинїшнє засїданє.*)

Перед приступленєм до дневного порядку п. Олесницкий мотивував петицию о субвенцию на будову руского театру. Відослано до буджетової комісиї.

П. Гурик зголосив внесенє в справі затрудненя вязнїв станиславівского закладу карного при публичних роботах. Внесенє звучить: „Зваживши, що станиславівский повіт перелюднений, бо на квадратовий кільометр припадає 154 мешканців; зваживши, що сільска людність в цїлім повітї, кромі роботи на рілї иншого занятя не має, а фабрик цїлком нема; зваживши, що селянство убожіє через те, що Днїстер і дві Бистриці рік річно руйнують его береги; зваживши, що населенє найбільше могло би заробляти в містї Станиславові при будівлях, в цегольнях, при рубаню дров, і т. д.; зваживши, що всї згадані роботи виконує заклад карний в Станиславові своїми вязнями, і тим робить конкуренцию найбіднїйшій людности в користь капіталїстів, підписані вносять: „Взиває ся правительство, щоби в конституцийній дорозї зарядило так, аби вязнїв уживали тілько при таких роботах, котрі бідному населенню не робили би конкуренциї“,

В дальшій дискусиї над справозданем ради шкільної краєвої о народних школах, стояловець Шпондер домагає ся усуненя нїмецкого язика в третої кляси народних шкіл. Дальше домагає ся заведеня якоїсь — хочби мінїмальної оплати за шкільну науку (!), а тогди селянство цїнило би сю науку більше.

Намісник заявляє, що уважає шкільні справи за одну з найважнїйших задач політичної адмінїстрациї. Яко президент ради шкільної краєвої запевняє, що старости будуть сповняти свої обовязки, а то тим більше, що зле виконуване законів о народних школах населенню дасть пізнїйше відчувати. Бесїдник є переконаний, що старости будуть строго виконувати закони о шкільнім примусї і що в будучности не буде на сю тему нарікань. Хоч шкільний примус є прикрий для сїльского населеня то пізнїйше все таки показують ся добрі наслїдки енерґічного виконуваня примусу.

П. Богачевскому бесїдник тепер не буде відповідати, бо за короткий був час, аби мож було ствердити правдивість закидів, або они були загальними, на котрі відповість краєвий інспектор Барановский. Дуже важним чинником в розвою шкільництва є інституция інспекторів. Що-до сеї справи намісник признає, що задача шкільного інспектора є тяжка, а відвічальність велика. О скілько рада шк. краєва строго судить кожду провину інспекторів, о стілько гадає, що обовязком суспільности є не підносити несправедливих закидів і піддає під розвагу наслїдки які з собою може принести звільненє дисциплїни між учителями а інспекторами. З сего місця може запевнити, що там, де сего зайде потреба, учителї можуть числити на поперте і поміч его і властий. Відповідаючи на закид п. Олесницкого, що є невластивою річию, аби в рускій школї урядоване, катальоґи і т. д. були польскі, рада шкільна покликує ся на правний стан річи, а сей є такий: Рада шк. краєва є автономічною інституциею і має право вибирати собі урядовий язик. Однак заряд школи не є урядом автономічним, а єї управитель не є урядником зависимим від громади, отже виконуючи урядові функциї, обовязаний послугувати ся внутрішним язиком урядовим, т. є. польским. Закид п. Олесницкого, що рускі читанки суть лише ґльорифікациєю польскої істориї, бесїдник заперечує в той спосіб, що відчитує з читанок заголовки історичних уступів, з чого виходить, що там є „дуже богато“ уступів з рускої істориї, а уступи з польскої істориї, то „самі такі, що тїсно звязані з історию Руси“. З промови п. Богачевского виходило би, що шкільництво в Галичинї є великою стайнею Авґія. Аби всї ті закиди збити, треба би до сойму спровадити цїлу реґістратуру ради шкільної краєвої.

Рада шкільна краєва зробила для Русинів дуже богато, бо усталила правопись руску, виробила номенклятуру наукову, причинила ся до усуненя анальфебитизму і т. д.

Бесїдник переходить деякі закиди о. Богачевского, як закиди о мальтретованю руских дїтий учительками Польками за руску мову і руску молитву і о переслїдуваню руских учителїв за се, що не хочуть служити польскій гакатї. Очивидна річ, що всї ті закиди суть „видумкою“. Бесїдник радить, аби п. Богачевский свої закиди о шовіністичнім поступованю ради шкільної звернув під адресу кругів, що стоять ближше бесїдника.

Дискусию замкнено. До голосу були записані пп. Стояловский, Олесницкий, Могильницкий і Томашевский. Стояловский записав ся до голосу против справозданя ради шкільцої, Томашевский, котрий приготовив собі огнисту промову на знищенє Русинів, записав ся за справозданєм. Унеможливили ему се записані до гососу рускі посли, котрі зголосили ся „за“ справозданєм при виборі ґенерального бесїдника переголосували Томашевского. До голосу прийшов др. Могильницкий. (*К. б.*)

Славним сьпіволюбним синам і дочкам Руси-України під розвагу.

„Руска пісня благовісна
Гармонійна, мила,
Пестить, любить і голубить
Наче сонні крила,
Пригортає, обіймає
І гладить середенько....“

Нема певно анї одної людини на сьвітї, котра-б не хотїла в який-небудь спосіб і за всяку цїну позбутись тих не милих, важких а навіть нещасливих хвиль горя, якими нераз часто-густо судьба нас наділяє, а також не знайдеть ся певно нїхто, хтоби заперечив, що найлучшим лїкарством на ті всї немилі вражіня в житю є ся може найгарнійша з усїх муза, ся може найкраща з штук красних — штука — музика в ширшім слова того значінню. Штука, — яку як кожду штуку не легко посісти — а однак у нас в тім напрямку бачимо щось надзвичайного, що і вороги наші нам признають— ми родимось з сею штукою.

Страшний проте — до неба о пімсту взиваючий гріх — гріх супротив суспільности нашої а тим самим супротив себе самого поповнає той, хто без застанови закопує свій талан музичний, або — на наш погляд ще поганїйше — позваляє, щоб ним вислугувались чужі зі шкодою та кривдою наших. Далекі ми від того, щоб ганити тих, що належать до чужих товариств сьпівацких, бо се тодї є безкарне в опінії нашої суспільности, коли сповнилось дотичні обовязки супроти своїх товариств, але полишити своїх цїлком на боцї а віддатись чужим цїлою душею, се вже тяжка провина. Ми не будемо розводитись над тим яке значінє суспільне мають наші Бояни, про се кождий з нас знає, скажемо лиш де-що про личні користи, які можна мати будучи членом сьпівацкого товариства, а передовсїм членом товариства „Львівский Боян“.

До тепер у нас водилось так, що пре-гарні сили сьпівацкі, великі таланти музичні марнїли, нидїли і цїлком гребались, і то таланти такі, що могли довго при всїх даних сіяти по небосклонї нашого музичного поступу. Причиною сього було не що більше, як брак средств материальних. Товариство Боян мало вправдї в своїх статутах точку, що належить удержувати школу теориї музики та сьпіву так сольового як і хорального — але супротив слабого стану каси та дуже маленької як на таке товариство соймової субвенциї — годї було впровадити се в житє. Розумів се добре довголітний голова товариства проф. Шухевич і щоб конче запровадити в який спосіб до здїйсненя вище згаданої точки статута — кинув щасливу гадку заснованя нового товариства „Союз наших сьпівацких товариств“ а в статутї, над яким сам працював, поставив на першім планї заснованє музичної школи на ширшу скалю. І дїйсно, була се щаслива гадка, бо нинї ми стоїмо супротив такого потїшаючого факту, що маємо свою власну консерваторию музичну „Висший інститут музичний“ а в ній вже майже до 100 учеників та учениць. Від тепер треба буде лиш доброї волї і охоти, бо нїхто не знає, де може воскреснути его щастє. Члени „Бояна“, які окажуть незвичайні здібности, будуть могли мати деякі полекші в оплатї за науку а в дальшім тягу навіть цїлковите звільненє, длятого кождий, хто хоть крихітку чує в собі музикального таланту, в власнім добре зрозумілім інтересї нехай спішить вписуватись в члени „Бояна“. Вписуватись можна на кождій пробі — хто може то платить вписове — академіки не платять нїчого.

Перед нами сезон великої працї — але милої; сьвято ювилею М. Лисенка, концерт Шевченка і инші продукциї, до котрих маємо стати гарно підготовленими. В тій цїли змінили ми льокаль, щоб запевнити хорови можність що найменше два рази тижнево справлятись.

Перша проба мішаного хору відбудесь дня 9 жовтня 1903 о годинї 7·30 вечером в хомнатах нашої консерваториї при ул. Трибунальскій ч. 6 I поверх. Просимо отже всїх П. Т. сьпівачок і сьпівакiв, — просимо також всїх хоробрих Соколів-сьпіваків, яким наша пісня вже нераз додала відваги до великих підприємств — станьмо як один і покажім, що:

„Наша дума наша пісня
Не вмре, не загине!“

У Львові в жовтни 1903.

Від Видїлу тов. „Львівский Боян“.

Надіслане.

— —

Хлїбороби і ґаздині!

котрі хотять всего в господарстві доглянути, як також і такі, котрих обовязок примушує безнастанного ходити, як н. пр. війскові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують ся дуже умученими, а найбільше докучає їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Allсон“ усуває зовсїм через натирає біль і умученє в членах.

Висилаю за посліплатою від 2 корон:
Л. ЕЛЛЇН, аґронон, Львів Підзамче. 686

Обезпечене льосів
від страти на случай вильосованя найнизшої виграної приймає
Сокаль і Лїлїєн
дім банковий і контора виміни у Львові

Порученя з провінциї полагоджуємо відворотною почтою без дочисленя провізиї.

Ц. к. уприв. галицкій акційный
Банкъ гіпотечный
Воддѣлъ депозитовый

принимає вкладки и выплачує задатки на бѣжучій рахунокъ, принимає до переховання цѣнні паперы и удѣляє на нихъ задатки.

Окрѣмъ того заведено на взборъ заграничныхъ институцій такъ званій

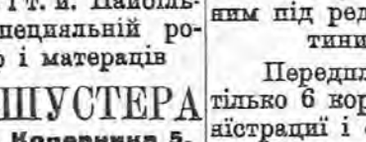
Депозита сховковй
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. рочне, депозитарь одержує въ сталевій панцирній касѣ сховокъ до выключного ужитку в подъ власнымъ ключемъ, де *безпечно и дискретно* можна переховувати свое майно або важні документы.

Въ тѣмъ напрямѣ гіпотечный Банкъ поробивъ якъ найдальше йдучі заряджена.

Принесы здносячі ся до того рода депозитовъ можна одержати безплатно въ депозитовомъ воддѣлѣ. 374 [2]

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої
На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Перший руский склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 80 зр. (для грубої роботи.)

Всї Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане даром. 313 40—7

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Семинарист III року Русин, глядає лекциї на провінциї. Може учити гри на скрипках та хорального сьпіву після найновійшої системи. Ласкаві зголошеня: Хоробрість poste restante, Львів, Підзамче. 630 2—4

Ученик VI кл. ґімназияльної глядає лекциї на селї. По услівя звертати ся до: „С. П. Н.“ poste restante Станиславів.

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на спружинах, сїнники, подушки, пошевки, простирала і т. п. Найбільший вибір в специяльній робітні колдер і матерацїв
ЙОСИФА ШУСТЕРА
у Львові, ул. Коперника 5.
666 6—10 (3)

Приватист VII кляси ґімназияльної, здібний інструктор, глядає лекциї на село. Приготовляє найлїпше з I. II. і III кляси ґімназияльної, або зі шкіл нормальних. Зголошеня: К. Т. Б. 30 poste restante Самбір. 655 2—3

Ученик VIII кл. глядає лекциї на село на цїлий рік. Близша відомість в ц. к. Дирекциї II. ґімназиї (рускої) в Перемишли,

„ДЗВІНОК“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним під редакциею Константини Малїцкої.

Передплата на цїлий рік тілько 6 корон. Адреса адмінїстрациї і експедициї: Львів ул. Кльоновича ч. 7.

СЕЗОНОВІ НОВОСТІ

в великім виборі
на всїлякого рода дамскі тоалєти.
Шовки, сукна, флянелї, бархани
в богатім сортиментї красок і найновійших тканин.

Материяли на жакоти, саки і плащі — як також спеціялїтети ***на блюзки***
продають найдешевше

626 2—10

КУЩАК & ЗУБИК

у Львові. площа Галицка ч. 1.
Пробки на домаганє.

Знаменитий
МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ
з власної пасїки в 5 клґр. пущї за **6 К.** оплачено.
Всї відбирателї дуже вдоволені.
Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.
П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель **Іванчани.**
179 23—5?

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПІЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепияни і піяніна з першорядних фабрик. 590 258—?

СВЄТЛО ЦЕРКОВНЕ

просто зъ фабрики въ скринькахъ вздъ 30 кільо по-часнии по цѣнѣ фабричнѣй а именно:
I-а по 172 кор. за 100 кільо
II-а по 156 кор. за 100 кільо
кромѣ транспорту вывозячого около 6 коронъ за 100 К.
заказлять просимо через
Народну Торговлю у Львовѣ
Скринка в спаковане даромъ. 123 151—?

Товариство піяніна
„КРАЙ"
має честь повідомити, що отворило свій власний свій
СКЛАД І РОБІТНЮ ОБУВИ
у Львові, при ул. Академічній ч. 12.

Щоб [illegible] запасовий [illegible] вповні [illegible] взуття, в найліпшій якости, і вибір [illegible] повідомити і скористувати [illegible] товариство під ім. „КРАЙ" має надію, що Вп. Публіка зволить [illegible] і уложила з своїм „КРАЮ" сейчас [illegible].

Склад „КРАЮ" має в теперішній хвилині на складі понад 1500 пар готової обуви, що не уступає в нічім заграничним виробам, а перевищає їх тревалістю виконання і якістю матеріялу.

Вп. Публіка зволить ласкаво відвідати наш склад, щоби переконати ся, що склад „КРАЮ" в одиноким, найбогатше за смотреним складом в цілім краю.

Всякі направи приймаємо так як і виконуємо на власне замовлення. Виконана з правилами сидить як вилита. На зміру виконане з ремонтом лише одного дня.

Вп. [illegible] цінники даромъ і оплачено.

Поручаючи ся ласкавій памяти, числимо на відвідину найширших кругів Вп. Публики, що признає засаду конкуренції краєвого промислу.

З поваженєм
ЗАРЯД.

! Земля на продаж !

Можна купити дуже добру землю з господарськими будинками або без, більшими комплєксами або на морґи, по уміркованій цїнї, в слїдуючих місцевостях:

Уґарсталь і **Ляндестрай** коло Калуша (відомість у п. Штубера, нїмецкого пароха в Уґарсталь);

Бабінсберґ коло Коломиї (відомість у учителя п. Міллєра); і

Константинівка і **Могила** коло Отинії (відомість в урядї громадс. Константинівки).

Условія: зложити треба при купнї 2/3 цїни, решта — се есть 1/3 на сплату кількарічну. 120

! Земля на продаж !

У Трочиньского у Львові
ул. Фредра
Фунт найдобрійших цукрів
Десеровых 80 кр., Помадок 60 кр., Кармелїтків 40 кр., Гербатників 80 кр., Чоколядок 1 ґульдена. 6 5—5

РЕСТАВРАЦИЯ
М. ІЛЬКОВА
Львів, ул. Собіского ч. 3
поручає
для Вєч. Духовеньства яко найвідповіднійше місце, яке тілько бракувало до сего часу, а яко вєсний реставратор а Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.
Пиво пільзненьске і окоцімске.
5 15к

Перше галицке акцийне Товариство
РАФІНЕРІЯ СПИРИТУСУ
У ЛЬВОВІ
передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка
поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:
спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки
бадаві хемічно перворяднимі науковими силами.
СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3. 179 47—10?

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ
Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів
АДОЛЬФА РАША
у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)
Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля кравати, рукавичок, парасолїй, лїсок, скіряних виробів, российских кальошів, альбумів і річного рода переписних листів як також тоалєтового мила і перфумерії.
Великий вибір біжутерії. 58 5—10?
По найдешевших цінах. Без конкуренції.

CAPILLATOR одиноке певне і скоре лїчниче средство **на заріст волосся** і удержуюче волосє.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарских студіях загального звісним спеціялістом в Будапешту дра Хорб шкірних, д-ром II свого Кайдачі

Capillator є лїпше средство краси, але також одиноким средством для лїчення хорób машкірних і відживляючим волосячі зарідєм.

Capillator є недостижимим средством при заляганю, як також при всяких хорóбах шкірним

Capillator є средством винищуючим буйний ріст волоса і усуваючим завсідне волосє

Capillator усуває при певній ужитю порідї, завсідне волосє, сивизну волося і надає їм перїсту природну краску.

Capillator дає зимим пречудні бороди і вуса.

Capillator можна набути в оригінально напечатаних фляшках, здобо[illegible]ених в охоронку марку по 2 К з поверховною приписаною належитостю або за поглядною

Головний Склад: аптика під „угорским Королем" Будапешт, ул. Морованьска ч. 2. Складовий склад для Галичини і Буковини: [illegible] РУБЕР, аптикар під „Срібним Орлом" у Львові. 4 6 8 c

СКЛАД і РОБІТНЯ
ФУТЕР
Фелїкса і Юлїяна
ЮБЕЛЬЄВИХ
у Львові, при ул. Валовій ч. 3.

Зрит ручаємо на замовлєня се зи ним вами **футер** в шкірках, а також готові футра **дамскі і мужескі,** шкірі бов, варувак [illegible] баранкі і богато инших річий що належать до кушнірства.

З огляду на **досконалі СУКНА до покрить футер** і [illegible] можливі **найнизших цінах.**

Цінником ілюстрований дарма і франко 2 1

Рух поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-ого жовтня 1903.
[Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского].

Поїзд посп. | особ. приходить о годині	ДО ЛЬВОВА (дворець головний.)	Поїзд посп. | особ. відходить о годині	З ЛЬВОВА (дворець головний)
12·20	з Іцкан (Яс, Букарешту, Константинополя, Делятина, Залїщик, Вижниці, Новоселиці, Бергомету, Чудина, Серета, Радівців, Дорни Ватри і Сучави	12·45	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна Варшави, Праги, Карльсбаду, Розвадова, Орлова, Ясла, Хабівки, Закопаного
2·31	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду, Праги, Велички, Орлова, Н. Санча, Ясла, Хабівки і Закопаного	2·51	до Іцкан Станиславова, Яс, Букарешту, Констанциї, Чорткова, Слободи рунґ, Новоселиці, Серету, Бродини, Сучави
3·30	з Тернополя, Борок вел., Грималова	4·10	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Хирова, Самбора, Ясла, Стружа, Мільця, Орлова, Велички, Осьвєціма
6·10	з Кракова, (Берлїна, Вроцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду Праги, Орлова, Н. Санча, Осьвєціма, Закопаного, (через Перемишль), Велички, Риманова, Синока, Хирова	6·22	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачова, Потутор, Керезмезе, Новоселиці, Бродини
6·20	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Бродини, Нутри, Сучави	6·30	до Підволочиск, [Києва, Одесси] Бродів, Копичинець, Гусятина
6·50	з Брухович [щоден. від 17·5 до 13·9 вик.]	6·45	до Лавочного, [Пешту], Дрогобича, Бориславa
7·35	з Самбора, Хирова	8·25	до Кракова, Відня, Бориславa, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Любачова, Самбора, Хирова, Орлова
7·40	з Янова	8·35	до Кракова, Відня, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Риманова, Івоничa, Тарнобжеґу, Стружа, Ясла
7·45	з Лавочного [Пешту], Хирова, Бориславa, Калуша	9·05	до Лавочного, Хирова, Бориславa, Калуша
7·55	з Підволочиск [Одесси, Києва] Бродів	9·15	до Янова
8·10	з Станиславова	9·25	до Самбора, Хирова
8·55	з Кракова, [Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду, Праги, Закопаного через Краків] Стружа, Орлова, Мезеляборча [Пешту]	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачова
9·57	з Стрия	10·35	до Чернівців, Делятина, Потутор, Новоселиці
10·25	з Ряшова, Ярослава, Любачова	10·40	до Тернополя, Потутор
11·15	з Станиславова, [Потутор, Керезмезе]	1·50	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів, Копичинець, Залїщик, Гусятина, Скали, Івання пус., Грималова
1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Бориславa, Кохавини	2·40	до Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Залїщик, Вижниці, Керезмезе
1·25	з Янова	2·50	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Ясла, Хабівки, Закопаного, Велички, Н. Санча, Любачова
1·30	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Відня, Карльсбаду, Праги, Нового Санча, Ясла, Тарнобжега, Риманова, Івоничa, Синока	3·05	до Стрия, Хирова, Бориславa
1·40	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Коцманя, Новоселиці [через Зучку] Вижниці, Серета, Сучави	3·25	до Ряшова, Любачова
2·30	з Підволочиск [Одесси, Києва], Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	3·40	до Самбора, Хирова
4·35	з Стрия, Хирова, Бориславa	6·05	до Станиславова, Жидачова
5·30	з [Києва, Одесси], Бродів, Грималова, Потутор, Залїщик, Гусятина, Івання пустого, Скали, Копичинців, Підволочиск	6·15	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Варшави, Хирова, Мезеляборча, Пешту, Н. Санча, Орлова [1/5—30/9] Осьвєціма
5·40	з Іцкан, Жидачева, Новоселиці, Серету, Бергомету, Чудина, Бродини, і Сучави	6·30	до Янова
5·50	з Кракова, [Берлїна, Вроцлава, Відня, Карльсбаду, Праги], Осьвєціма, Орлова, Мельца via Дембиця, Самбора, Хирова.	6·40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Бориславa, Калуша
5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева, Рави руск.	7·05	до Рави рускої, Сокаля
8·40	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду і Праги, Н. Санча, Ясла, Любачева, Синока, Риманова, Івоничa	9·00	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів
9·20	з Іцкан, [Букарешту] Чорткова, Гусятина, Потутор, Керезмезе, Новоселиці, Дорни Ватри, Сучави	10·42	до Іцкан, Чорткова, Новоселиці, Бергомету, Серета, Бродини, Сучави
9·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Осьвєціма, Ясла, Любачова, Тарнобжеґу, Івоничa, Риманова, Синока	10·55	до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги, Карльсбаду, Варшави, Хирова, Риманова, Івоничa, Тарнобжеґу, Орлова, Велички, Хабівки, Закопаного
10·00	з Самбора, Хирова, Синока, Риманова, Івоничa, Ясла	11·00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова, Івання пустого, Скали, Гусятина, Залїщик
10·20	з Підволочиск, [Києва, Одесси], Бродів, Копичинець, Залїщик, Скали, Івання пустого, Гусятина	11·05	до Стрия
10·30	з Лавочного [Пешту] Хирова, Калуша, Бориславa, Кохавини	11·11	до Жовкви [тілько що неділї
	На дворець Підзамче		**З дворца Підзамче.**
3·00	з Тернополя, Борок вел., Грималова	6·43	до Підволочиск, Бродів, Києва, Одесси, Копичинець, Гусятина
7·35	з Підволочиск [Одесси, Києва] і Бродів	10·57	до Тернополя, Потутор
2·15	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	2·04	до Підволочиск, Бродів, [Києва, Одесси], Копичинець, Залїщик, Гусятина, Грималова, Скали, Івання пуст.
5·00	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів, Копичинець, Залїщик, Потутор, Івання пустого, Скали, Гусятина	9·20	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів
10·02	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів Копичинець, Залїщик, Потутор, Івання пустого, Скали, Гусятина	11·24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Залїщик, Івання пустого, Скали, Гусятина, Грималова

ЗАМІТКА: Час середно европейский рїжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а именно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6 вечер до 5·59 рано обведено рамками. — В місті продає білєти звичайні аґенция часописий І. Ст. Соколовского насаж Гавсмана 9, від 7 рано до 8 вечером. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних улиця Красїцких ч. 5 удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8 рано до 3 пополудни, в неділї і сьвята від 9 рано до 12 в полудне. 68

Найлїпшї французскі папєрці цигаретові „LE GRIFFON" **Найлїпші французскі тутки цигаретові**
Всюда дістане! Всюда дістане! Всюдь дістане!
584 10 - 0

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір а фабр. Терлицкої. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилова.

Ч. 217. Львів, Пятниця 26 Вересня (9 Жовтня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	на границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Руконисн звертають ся лише за попередньою застережком. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну окрічку інсертову або за ѣї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 30 с. за окрічку.

Ще раз в справі руско-кат. обряду в Америці.

(Голос до цілої суспільности руской і до руского Епископату.)

Будучий історик нашої Церкви в Америці із здивованьем наткне ся на причини ѣї теперішного розладу, такі, котрим і по вірити трудно. Фактом есть, що десятки тисяч Русинів перейшли вже і що дня переходять сьвіжі на цареславіє за проводом своїх „твердих" батюшок — а другі десятки тисяч заблукали там не маючи жадного духовного проводу, наражені на московскі аґітациї — фактом есть, що один разстрига-монах Серафим, що оголосив себе епископом, знаходить послух і „васьвячує" кількайцять сьвящеників з поміж весьві домих селян, орґанізує епархію і закладає віру свого власного помислу та потягає до сеї „шизма" кількадесять тисяч наших переселенців, — фактом есть вкінци, що одинока причина всїх тих сумних відносин на шої Церкви лежить в тім неімовірнім правдї але на жаль вповні правдивім случаю, що Церков руска в Америці полишена на произвол судьби — без всякої єрархічної орґанізациї. Не хоче ся вірити, що се діє ся в орґанізмі належнім будь-що-будь до так сильно зорґанізованого товариства релїґійного, яким есть Церков католицка. Та сама Церков, що з таким пожертвованем людий, гроша і працї ширить католицизм поміж дикунами в Азиї і Африці, та сама Церков, що дорожить кождим новонавернепим дикуном, що для кількайцяти дикунів закладає парохії утримувані зі складок цілої Европи, для кількасот еріґує епископства, на котрі йдуть обильні фонди пропаґанди — не може здобути ся на якусь акцаю для затриманя при католицизмі вже готових від віків сталих католиків Русинів, не здобуде ся на ерекцию епископств і на орґанізацию вірних руско-кат. Церкви в Америці, аби їх утримати в вірі, до котрої цілим серцем прилягли, а від котрої відпадають тілько через брак проводу і власну несьвідомість, наражені на баламучене ріжними сектами під плащиком обряду, подібного до обряду руско-католицкого.

Єслиби се діяло ся з розмислу, аби стерти з лица землї бодай в Америці обряд руский і загнати Русинів католиків на латинїзм, так як о тім переконані многі Русини видячи ту непонятну байдужність Риму і цілого нашого Епископату, то була би се політика аж за надто монструальна і недоладна, аби ми могли в неї повірити. Діяло би ся то само, о чім каже Німець послов цею: „das Kind mit dem Bade auschütten" Видима бо річ, що Русини не пхають ся до латинництва, куда їх хочуть притьмом затягнути, але масами переходять на ріжні православні секти в котрих шукають обряду подібного до нашого руско-католицкого і якої такої орґанізациї в ладу, а заразом тратять вдвість віри католицкої.

І отсе страшна альтернатива, альтернатива тим сумнїйша, що не ограничить ся на тих десятках тисячах вже відпавших. Природний приріст Русинів в Америці есть о много значнїйший як в старім краю, до того сьвіжа щорічна еміґрация помножає ради руско-кат. викодців, так що число заблудших і блукаючих без проводу стає з кождим роком більше, захоплює чим раз ширші круги. А і на старий край має се замішане релїґійне сей вплив та вливати буде чим раз більше, о скілько видимо зростає еміґрация зарібкова, так що многі вертають зараженї американською дезорґанізацією заразою. Вливає се і через ту прикру сьвідомість, що руско-кат. вірні упосліджені, лишені без всякої опіки і старання, сказати в Америці на загладу. Се не збільшає любви, а деморвує, роздражнює, ятрить цілком непотрібно а есть шкодливе для справи католицкої.

Єслиби сей брак заопікування рускою Церквою есть тілько наслідком браку информацій, або через легковаженє руских информацій про дійсний стан Церкви, то се справа не менче сумна і болюча. Епископат руский знає ті відносини, знає на певно, що зарадити їм може тілько як найспішнїйша основна і независима від латинїзму орґанізация єрархічна нашої Церкви в Америці — повинен ту справу як найбільше рішучо представити де слїдує. І то не представити раз один, але представляти раз-враз аж до успіху. Не вистарчить тут вигідна вимівка, що Русини-еміґранти перестали бути підвладними руского Епископату в Галичині, що о них він вже дбати не обовязаний. Де ходить о справу так важну як задержане при католицизмі 500.000 Русинів, котрих число росте і не знати на разі до якої сили зросте в найблизшій будучности, там всїлякі згляди людскі, всїлякі погляди і переконаня на власний спскій і власну вигоду повинні устати цілковито. Уступити повинні і наріканя, що мовляв, самі сьвященики, напираючи на епископат і на Рим, погіршили справу ерекциї епископств в Америці. Бо щож властиво має робити духовенство руске видячи неминучу загладу нашої Церкви в Америці? Чи мовчати? Можна їм брати за зле, если просять і старають ся, аби було лучше?!

Тамтого року ціле сьвященьство руске, порушене сумними вістями одводушно просило Епископат о таку інтервенцию в Римі. Той запал устав і обявляє ся сего року тілько спорадично (о скілько знаємо инше на соборчику деканату теребовельского порушено на ново ту справу), але цілком не устала і взмагає ся ще небезпечність, котра его викликала. Тож ціле духове ьство, що знає о загладі грозячій цілій Церкві з переписки з сьвященниками американьскими і з листів самих еміґрантів, най на ново порушить ту справу, най обмислять способи, аби Рим конче довідав ся о небезпеці; не тілько довідав ся, але і зарадив лиху.

Ми не потрібуємо пригадувати, яких реформ і установ потрібно для руской Церкви тут в краю як і в Америці, для ѣї успішного розвою, передовсїм тепер, коли она вийшла на ширший сьвіт, розширила ся поза тїсні рамки Богом забутої Галичини. Там на ширшім сьвітї Церков руска лише на навіть сеї орґанізациї яку має в краю, видко не витримує борби навіть з розкладаючим ся в своїм нутрі цареславіем. Т. постулати, почавши від установленя руского патриярхарту і обмисленя кріпшого і видатнїйшого заступництва в Римі, як дотеперішний уряд руского прокуратора, з котрим ніхто не числить ся, і котрого о нич не питають — аж до ерекциї руско-кат. епископату в Америці суть загально звісні і занадто основно передискутовані, аби потрібно їх наново доводити. Найлїпший доказ сего есть, що поміщено їх майже всї в меморияльї до Риму, на котрий позволив Впр. Митрополит.

Щоби їх добити ся і то добити ся як найскорше, доки ще не всї Русини перейшли на схизму, добити ся тепер, коли як-раз пора відповідна, бо на престолї папскім і на префектурі пропаґанди засїли особи новії і певно ще против обряду руско-кат. неупереджені через хибні посторонні информациї, повинно постарати ся духеньство руске і ціла руска суспільність враз зі своїм епископатом. Чи до того вистарчить само домаганє епископату, чи потрібно нових основнїйших і більше рішучих меморияльв, чи може здала би ся і особна депутация до престола римского, до котрої і заступників американьских Русинів належало би завізвати — най розсудять всенародні збори а бодай збір особних делеґатів декапальних вибраних ad hoc на соборчиках. І сьвіцких Русинів не можемо виключати від сеї справи бо справи Русинів в Америці лежать їм на серци так з релїґійних як і з народних глядів.

Одно тілько певно, що апатия, котра по тамтогорічнім фаворзерку запанувала, есть несправдана і може довести до дуже сумних наслїдків.

Єслиби раз-в-раз повтарані і поновлянї наші домаганя не були би вислухані, тоді могли бисьмо ми сьвященики сказати: Dixi et salvavi animam meam — але доперва тоді. Єслиж мовчати будемо, хотяй переконані есьмо о грізнім небезпеченьстві заглади цілої руской Церкви в Америці, если будемо мовчати, аби хто небудь не обидив ся і не признав нас не компетентними, то навіть не будемо мали сеї сумної сьвідомости, що ми зробили все можливе. — На совісти нашій ляжуть всї ті сотни тисяч відступництв від віри католицкої, котрих причиною не буде ані радикалїзм, ані соціалїзм, ані ті всякі „ізми", на котрі ми так щиро і радо спихаємо всї наші неудачі, котрими боронимо нашу байдужність і лінь, — але таки причиною буде дезорґанізация руской Церкви в Америці, брак всїлякого проводу і опіки і... наша власна апатия, аби ті недостатки енерґічно виказати і о їх усуненє упірно просити.

Н. Н., член хлопской Ради.

Сойм краєвий.

(Конець вчерашного засїданя).

Ґенеральний бесїдник „за" справозданем ради шкільної краєвої п. Могильницкий, хоче вірити, що рада шкільна краєва видає свої заряджения в найлїпшій вірі, чого доказом могла би бути инструкция для народних шкіл. Однак недастем є, що виконуючі орґани не вяжуть ся зарядженями ради шкільної і не виковують їх. Головною цілию наших шкіл не суть педаґоґічні згляди, але національно-політична аґітация. Весїдник з вдоволенем підніс сей устуи з промови намісника, в котрім він заявив, що так він сам, як і підчинені йому орґани будуть придержуватись букви права. Русини преціль нїчого иншого не домагають ся. Бесїдник запитує дальше, чому внутрішним язиком урядовим в руских школах народних не може бути язик руский, коли він є урядовим языком в руских ґімназиях.

Буча.

При фактичних спростованях прийшло до конфлїкту між п. Богачевским а маршалком, котрий на хвилю перервав скучну монотонність нарад і порушив кількох послів, що дрімали на своїх сидженях. Забравши голос до фактичного спростованя, п. Богачевский сказав: Реаґуючи на сотку поданих мною правдивих, конкретних і удокументованих фактів, правительственний комісар вибрав тілько 3, а то учителя Павловского, учителя Павлусевича і учительки Яворской в Солові, котрі однакож представив невірно і для того я мушу їх спростувати і пояснити Що до першого, то п. комісар потїшав ся коли каже, що я не сказав Павловский але Павлїковский. Потїха, як видите, дуже слаба. Впрочім я переконаний, що я сказав Павловский, і так стоїть тут в моїй нотатці. Скорше помилив ся комісар. Що до добрих інтенцій того пана Павловского, то я всї добрі інтенциї дарую комісареви, а за сю жадаю діл, фактів і прав поручених конституцию і шкільними законами. Що до Павлусевича то я его знаю особисто і можу палату запевнити, що він не є таким диваком, яким его тут представив правительственний комісар. Впрочім під всїми закидами поміщеними в „Дїлї" підписав ся він повним іменем а я нїгде жадного спростованя на се не читав. Вкінци що і рада шкільна не есть знов так незнана, як правительственний комісар представляє, доказує факт, що того учителя в короткім часї аж 5 разів перенесено; послїдний раз до Куґа комісар потїшав, що то є дуже здорове місце Жаль мені також, що п. комісар не поробив мого закиду що до школи в Солові Бож правда, що там рускі дїти силувано до польской молитви. Але чи-ж се по людски було, щоби. коли руска дитина тому спротивила ся, ѣї бити і катувати? Чиж то по людски було, що коли мати Танька Гарматиха прийшла, то учителька Яворовска в спілці зі своєю материю обклацали тую Таньку зелїзним гачком?! Чиж по людски то було, що тую Таньку еще до суду позивали і корегаючи з того, що селянка до суду сеї звала ся, стягали з неї немилосерно судові комісиї? На все те правительственний комісар не відповів.

Всї ті факти спростував я тілько на те, щоби комісар правительственний не був із своєї бесїди занадто вдоволений, щоби не уповав на се, що деякі панове із тамтої сторони дали ему браво. Моя та відповідь цілком не задоволила і ми жадаємо точного розслїдженя і покараня виновників. Просимо отже о се не тілько в нашім, але і в вашім інтересї, а особливо в інтересї повази школи. Правительственний комісар гнївав ся, що я школу назвав стайнею Авґія. Мої панове! Але чиж інститущию, в котрій в протягу одного тілько року може лучити ся тілько і так ярких надужить, можна инакше, можна краще назвати?! Старайте ся, щоби в школї такі случаї, яких я навів, були неможливі, а тогди і школа не буде стайнею Авґія.

Маршалок Бадені за слово „Авґія" впадає в лють, гримає пальцею і з криком відбирає бесїдникови голос.

На се п. Богачевский заявив, що свою „промову" скінчив. Опісля пп. Томашевский і Міхаловский зачали „простувати" за закиди роблені шкільним властям рускими послами. Тимчасом п. Богачевский домагавсь знов голосу і так само грімким голосом, як маршалок, застерігав ся против студентского трактованя послів словами:

„Попереду всего мушу висказати свій жаль, що тут п маршалок приміняє до мене яко до руского посла виїжковий регуляміні мене так трактує як студента. Проти того рішучо мушу запротестувати і застерегчи ся, Civis Romanus sum! — сказав св. Павло. Посол есьм і не позволю в подібний спосіб мене трактувати! А що до фактичного спростованя п. Міхаловского, то констатую, що п. Міхаловский нїчого не спростував. Впрочім мої відомости що до семинара в Теребовли маю з жерел так вірогідних і певних, що ані слова з того не дофаю."

Референт шкільної комісиї „збивав" закиди рускых послів о нерівномірним трактованю обох народів в шкільництві і старав ся доказати, що в послїднім шестилїтю засновано рускых шкіл більше, як польскых Відтак принято в другім і третім читаню внесеня шкільної комісиї. Внесеня п. Олесницкого о урядовий язик в рускых школах і о рускі читанки відіслано до комісиї. — Слїдуюче засїданє в суботу о годині 12 в полудне.

З поля тяжкої працї і боротьби на окраїнах Руси.

(Допись з Лемківщини).

По році працї станув видїл сандецкої філії „Просьвіти" в дни 8 вересня перед своїми членами, щоби зложити справозданє з цілорічної працї. Рівночасно відбули ся також і II загальні збори читальні „Просьвіти" в Новім Санчи.

Збори відкрив предсїдатель філії п. Петро Лїпиньский, котрий в прегарній промові вказав на значінє сих товариств для заточенців та Лемківщини і на велике поперте, яким власне длятого тїшились вони в цілім краю. Нині — казав бесїдник — перші леди проломані і есть надія, що дальша праця пойде спокійнїйше без перепон, з котрими цілий рік мусїв уступаючий видїл боротись, щоби молоденькі товариства охоронити перед затїями ворожих кнутопоклонничих елементів.

По тій коротенькій а позній горячих слів і заохоти промові покликано збори одногодосно на предсїдателя ad hoc о. Лехицкого, ґімн. катихита в Н. Санчи. О. Лехицкий, подякувавши за вибір і довіре, покликав на секретарів пп. Рогозиньского з Жмиця і п. Шепаровича з Лїманови, котрі в недавнім часї побільшили число заточенців за свою працю коло народа.

Розпочались справозданя. І так д-р Левицкий, секретар філії, відчитав обємисте справозданє з дїяльности видїлу філії за рік послїдний, п. Секунда зложив справозданє яко скарбник, а по черзї складали справозданє і инші з членів видїлу з припорученої їм дїяльности — а іменно: пп. Лїпиньский (фонд церковний) Кубієвич (фонд мундурковий), Яворский (акциї), Михасевич (бібліотека).

По удїленю уступаючому видїлови абсолюторії і вираженю подяки за успішну і щиру працю вибрали збори до нового видїлу Петра Лїпиньского яко голову, о. Захара Лехицкого яко заступника голови, д-ра Левицкого яко секретаря, Стефана Левитовича яко касиера, Михайла Секунду яко скарбника, Василя Яворского яко контролюра, Олексу Лїпиньску, жону радника суд. яко члена видїлу а яко заступників видїлових Василя Михасевича (бібліотекар), Кубієвича (деголки) і Кондру, а до комісиї контрольної Петра Вітошиньского і Шепаровича.

Позаяк збори ухвалили видрукувати осібно справозданє секретаря і скарбника яко осібний додаток до „Дїла"*), то і зайвим було би тут о тім згадувати.

Опісля зачались збори читальні, а до нового видїлу вибрано пп. Василя Яворского яко голову, Франца Августиновича яко заступника голови Онуфрия Кучму яко скарбника, Балицкого яко секретаря, Секунду яко бібліотекара. На заступників вибрано пп.: Кониця Стефана, Кілїмкара і Лїпиньского.

Збори відбувались при участи позаважного числа членів місцевих і замісцевих, виключно заточенців, котрих удалось в послїднім році зорґанізувати а котрі неразъ дали доказ високого народного почуя і привязаня до свого обряду. На клич „лучім ся" радо станули вони на зазив, хотяй і неодному прийшлось за се багато перетерпіти.

*) Той додаток вийде в сих днях. *Ред.*

З суспільних наук
видання укр. руської Видавничої Спілки у Львові
ул. Чарнецького ч. 26.
При більшім закупні значний опуст!!!

Інґрем. Історія політичної економії (друкуєть ся).
Кавцкі К. Народність і її початки 0·60 к.
Енґельс Ф. Людвік Фаербах 0·50 „
Енґельс Ф. Початки родини 1·50 „
Будзиновский В. Хлопска посїлість 2·00 к.
Левицький М. Умова для сел. спіл. 0·20 „
Барвіньский В. Домаґайся поля статистыки 0·20 „
Єґан Е. Руські селяне в Угорщині 0·25 „
Єфремов С. Національне питанє в Норвеґії 0·30 к.
Масарик Т. Ідеали гуманности 0·35 к.
Уайт А. Розвій економічних понять (друкує ся).

Хто-би видів їх привязане до своєї Читальні, Філії, Бурси, хто-би бачив їх, спрацьованих робітників, як вечерами засідають читати наші часописи, учать ся нових наших пісень та пригадують давні, котрі ще колись давно чули маленькими дїточками, як дбають о прикрашене своєї хати (Читальні) — той би доперва міг набрати пересьвідчення о тім, як Русини на заточеню, з далека від рідні, о нїй памятають та своїм обрядом і піснею дорожать.

При точці внесеня і інтерпеляції членів посол Василь Яворский в ярких красках представив підпольну роботу москалїв, їх клевети на всїх, що разом з ними кнутови не покланяють ся — та всї їх заходи, щоби розбити українську бурсу в Н. Санчи а через денунціяції і доноси до властий винищити тих, котрі коло бурси і громади трудять ся і трудились.

Д-р Левицкий передставив зборам, в який спосіб кацапня хотїла позбутись з Санча о. Лехицкого, як его денунціювала до его шкільних властий, а вкінци вислала депутацию до Перемишля, де не постидалась яко свого репрезентанта вислати „господина“ Маркова, екс-сьвященика, з клеветами на сьвященика такої міри як о. Лехицкого, а котрий своїм достойним поведенем так дуже рїзнив ся від своїх лемківских товаришів, котрі, хотяй сьвященики покликані до голошеня правди і любови, раз-в-раз давали докази, що давно призабули на слова того, котрого науку мали проповідати. По тій промові збори ухвалили висловити о. Лехицкому узнане і горячу подяку за его працю і за всї прикрі переходи, котрих зазнав з боку табору москвофілів.

Збори закінчились відсьпіваном пісні нашого воскресеня і „Не пора“.

Збори сї дали доказ, що через послїдний рік праця поступила наперед значно, що всї напасти і клевети та тяжка борба тільки зміцнили і піднесли нашу громаду, котра нині була в силї заложити перший „Народний Банк“ в западній Галичині, щоби не лише словом, але і дїлом піднести забутих братів та подати їм в бідї помічну руку.

Нам не страшні нині заходи кацапской дичи та їх денунціяції, бо всї на них добре пізнали ся і так, як належало, їх дїла по назвиску яко „дайдацтва“ наіменували і осудили.

О.

Справи австро-угорскі.

Соймы.

В буковинськім соймі п. Штавхер поставив нагле внесене з жаданем, аби сойм запротестував против статий в Buk. Journal, підюджуючих против Жидів, за котрі внескодавець робить відвічальними членів румуньского клюбу, доказував, що названі вісти пускає ся умисне з боку румуньско-польскої спілки для підюджена Русинів проти Жидів в цїлях політичних. Посол Василько в кількогодинній промові атакував дуже остро згаданий дневникі румуньский клюб та заінтерпелював члена румуньского клюбу, Жоржа Василька, чи він еще довго буде держати ся сею бандою і паскудити родинне гнїздо. Жорж Василько заявив, що его клюб не стоїть в нїякій связи з Buk. Journal ом. Штравхер цофнув наглість свого внесеня, котрий відтак відіслано до комісії.

В моравскім соймі відкинено 55 голосами против 30 внесене п. Пезена в справі непринимана до шкіл дїтий, котрі не володїють викладовим язиком даної школи.

Ческий сойм радить тепер над зміною громадской ординації виборчої. Ся реформа має відобрати почетним горожанам право чинного вибору до рад громадских. Чехи домагають ся сеї реформи з причини, що Німцї іменували сотками почетних горожан, аби запевнити собі управу навіть в таких містах, котрі мають більшість ческого населеня. Німецкі посли противлять ся сій реформі, а домагають ся основної реформи цїлої ординації виборчої. П. Малї предложив внесене з візванем до правительства, аби для части праской епархії, котру замешкують Німцї, утворити окрему епархію з осїдком в Егері.

Соймы Істриї і Дальматиї будуть скликані в другій половинї сего місяця.

В стирийськім соймі нїмецке сторонництво заявило ся згідно против відновлена цлово-торговельної угоди з Угорщиною.

Справи заграничні.

Япан і Росия.

Daily Mail доносить з Гіого в Японії: Барон Розен вернувши з Порт-Артуру, де мав конференцию з намісником східної Азиї, адміралом Алексеевом, передав японьскому правительству ноту, в котрій виводить, що опорожнене Манджурії Росиею є справою, котра обходить виключно Россию і Хіни, а Япан не має права до сего мішати ся. В сій ноті є також проект поділу Кореї так, що Японии дістала-б ся полудньова половина, Росиї північна. Дня 5. с. м. ся нота була предметом нарад японского кабінету при співучасти начальника японьскої армії, Ямаґати. По нарадї японьске правительство відкинуло се предложене российского правительства, о чім повідомлено барона Розена. Японьскі дневники накликують правительство до енергічного кроку. Daily Mail гадає, що криза мусить наступити.

Македонія.

З Софії доносять, що між болгарским а турецким правительством заключено вчера угоду, на підставі котрої оба правительства зобовязали ся рівночасно і постепенно зменшати свої війска, що стоять в надграничних повітах. Перший крок має зробити Болгария, яко держава зависима від Туреччини. Коли болгарске правительство відішле до дому вислужених вояків, котрих чинна служба скінчилась еще в вересни, то Туреччина розпустить 40.000 війска. Те порозуміне Туреччини і Болгарії є дуже важне під політичним зглядом, бо показує ся, що так Туреччина як і Болгария не хочуть допустити до нїякої інтервенції Австриї і Росиї. Для того правительства Австриї і Росиї запротестували перед двома днями против установленя македонської комісиї з Гільмі-башою на чолї. Оба правительства повідомили Порту, що установленє сеї комісиї противить ся програмам реформ, подиктованих Австриею і Роспею до як найскорійшого виконаня.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорска криза.

Будапешт. Сейль вернув вчера до Будапешту і не дав дневникарям нїяких виясненъ. Політиків запевняє, що анї тепер, анї в будучности не гадає приймати місиї утворена кабінету. В політичнім сьвітї Угорщини панує переконане, що корона покличе Ю. Андрашого, аби ему предложити місию утворея нового кабінету.

Міністерство внутрішних справ увезважнило ухвалу комітату Гайду в справі не принимана добровільно вилачуваних податків.

Шеґедин. Слїдство виказало, що не вояки були виновниками демонстрацій. Є докази, що цивільні особи підмовляли жовнїрів, аби зложили вінець під памятником Кошута. Міністерство прислало магістратови і президентови міста остру нагану. Міска рада ухвалила резолюцию до міністерства і сойму з жаданем сатисфакциї за се, що військові власти своїм поступованем переступили законний обсяг дїланя і нарушили національний пієтизм.

Македонія.

Царгород. Грецкий епископ Каторія повідомив екуменічний патриярхат, що начальник відділу повстанців, Чакалявов збитував ся над грецким населенем его округа, підпалив кільканацять домів грецких і забрав 3 жінки і 3 мужчин. Окрім того знайдено в горах покинені повстанцями, страшно покалїчені трупи мужчини і жінки.

Софія. Від Бориса Сарафова надійшла вість, що македоньске повстане буде хвилево здержане, а то в тій цїли, аби не спиняти акциї держав.

Царгород. Анґлійский амбасадор зажадав від правительства як найскорійшого іменованя для Македонії християньского ґубернатора. В дипльоматичних кругах загально говорять, що кандидатом Анґлії і Росиї на становище ґубернатора є дотеперішний ґенеральний комісар на Кретї, грецкий кн. Юрій.

Хорватскі розруси.

Бельовар. По тритижневій розправі против 116 хорватских хлопів обжалуваних о забурена в Ґльобовници, засуджено 54 на вязницю від одного до 6 місяцїв. Пароха Нова ка за похвалюване „злочину“ засуджено на 2 тижнї арешту. Увільнено 61 обжалуваних.

Підпольна Росия.

Томск. З причини бунту питомців в духовній семинарії, викликаного з причини виделена одного товариша, семинарию замкнено, питомців релеґовано і они мусять просити на ново о принятє. „Бунт“ усмирювала поліция.

Росия в Азиї.

Лондон. „Таймс“ доносить з Токіо, що Росия будує форти в Ионаефо і узброює їх в гармати мимо протесту кореаньского правительства.

НОВИНКИ.

— **Лїцей для дївчат в Перемишли.** Міністер віроісповідань і просьвіти рескриптом з дня 6 вересня с. р. позволив виділови товариства „Руский інститут для дївчат“ в Перемишли отворити з початком шкільного року 1903/4 „Лїцей для дївчат“ і іменував директором того заведеня професора руской ґімназиї в Перемишли, Северина Зарицкого, а учительку Марию Приймівну помічницею директора.

— **Вп. пос. Олесницкий** просить нас о помішеня слїдуючої заяви: Під мою адресою замістив в послїдних днях „Галичанинъ“ два візвана до заявленя, чи правдою есть, що я в моїй канцеляриї в Стрию сказав в присутности більше осіб, що Вп. о. дек. Матковский в Горожани ходив яко провідний депутациї до намісника против руской ґімназиї в Станиславові. На перше візване безіменне я не уважав відповіданим реаґувати а то головно длятого, що безіменний кореспондент „Галичанина“ назвав себе моїм виборцем а тим самим збудив у мене поважний сумнів що-до автентичности самого запитана а іменно що-до квестиї, чи дїйсно оно від мого виборця походить. Моїх виборців знаю я всїх дуже добре лично і не припускаю, щоб они, маючи мене все між собою, порозумівались зі мною аж через „Галичанина“, а маю про кождого з них надто добре понятє, щобим міг посуджувати їх о анонїми і длятого мав я з кождого погляду право уважати допись тую прямою містифікациею редакциї „Галичанина“ через кореспондента, підшиваючого себе під фірму мого виборця. Коли однак Впр. о. дек. Матковский піднав тую справу яно личну і на тій основі подав до мене прилюдне запитанє — то я з всею готовостию заявляю, що „не есть правдою, щоби я колибудь в моїй канцеляриї в присутности більшости осіб висказав про о. дек. Матковского, мов би то під его проводом ходила до намісника депутация против руской ґімназиї“. — *Д р Евген Олесницкий.*

— **Протест.** Ученики станиславівской ґімназиї, Русини, прислали нам отсе письмо до оголошеня: В 214 числї „Галичанина“ з дня 6/X вичитали ми між привітними телеґрамами з нагоди загальних заборів „Общества імени Качковского“ в Перемишли також телеґраму з підписом „рускої ґімназияльної молодїжи в Станиславові.“ В виду того, що загал рускої молодїжи ґімназияльної з ідеями, якими руководить ся товариство Качковского, не солїдаризуєсь а противно его дїяльність за шкідливу і ретроґрадну уважає, є уміщене нашого підпису на привітнім телеґрамі безправним узурпованем, против котрого ми рішучо мусимо запротестувати.

Тоту телеґраму вислало кількох вихованків Бурси св. Николая, котрих ми уважаємо не за товаришів, а за відступників народної справи. Нехай вони собі шлють привітні телеґрами на збори „Общества Качковского“ та най підпишуть ся по імени а не узурпують нашого підпису та тим самим не приписують нам тих прикмет, которими ми погорджуємо а котрі вони в так високім степени посїдають. — *Рускі ґімназиясти.*

— **Під розвагу еп. Консисторії в Перемишли!** В „Дїлї“ д. 1. с. м. вичитуємо, що в учит. семинарії в Короснї є 20 учеників гр. кат. обряду та що вони не мають свого катехита *для науки релїґії*. Позаяк держ. закон з 20. червня 1872 (В з. д. ч. 86) постановляє, що шкільна власть має запевнити правильне уділюване науки релїґії в учит. семинарії і серед. школах для кождого віроісповіданя, до котрого належить 20 учеників — а для учеників лат. обр. запевняє ся навіть тоді, коли їх і 20 нема, як доказує снятиньска реальна школа, де катехит побирає з наказу міністерства просьвіти 566 К, то ученики гр. кат. обряду в семинарії в Короснї мають повне право мати свого катехита і то ремунерованого так, щоби та наука релїґії правильно відбувала ся — в кождій класї по 2 години тижнево. — Vigilantibus jura! Не припускаємо, щоби еп. Консистория в Перемишли мала такого шк. референта а *non lucendo*, як має станиславівска в особі о. Семенова, а львівска в особі о. Лепкого. — *Н. Н.*

— **Фабрикация Поляків.** Що Поляки для забезпеченя своєї переваги в Галичинї фабрикують всїми силами свою нацию се річ загально звісна. Найдогіднїйшим материялом до сеї фабрикациї є Жиди. Чи Жид хоче чи не хоче, польскі власти запишуть его „Поляком“ і на рускій земли розсїдає ся чимраз вигіднїйше Польща. А вже найбільше таких Поляків „мойжешового визнана“ є по школах, де з несьвідомим жидівским елементом польскі педаґоґи що хотять то роблять. В такій пр. ґімназиї в Станиславові, де то Поляки раді місто руской заснувати ще другу польску, дирекция записала всїх учеників-Жидів до народности польской. Як нам доносять, в самій VIII класї записало ся тамтого року пятьох Жидів, а іменно: Иосиф Фінкельштайн, Юстин Гельртер, Иосиф Ліпїнфельд, Сальомон Шуман і Мехель Шпіґель, яко Німцї, а тимчасом дирекция виказала їх при кінци року в шкільнім справозданю яко Поляків. І на таких сфабрикованих даних, на таких неправдах опирають відтак польскі верховоди свої претенсиї.

— **Друга руска захоронка у Львові.** Заходом наших патріотичних Львовянок відчинено перед роком першу руску захоронку у Львові для городецкого передмістя при улици св. Тереси. Захоронка розвивала ся дуже гарно, даючи опіку, початкову науку та моральний провід кільком десяткам дїтий з робітничих родин. Сповняючи високу суспільно-гуманітарну задачу несеня матеріяльної і моральної помочи наймолодшому поколїню русвих робучих верстов, котрі за тяжкою щоденною працею на житє не мають можности належно подбати о виховане своїх дїточок, ся перша руска захоронка сповняла рівночасно й важну національну службу, защіплюючи в серцях дрібноти привязане і пошану до свого рідного. — Сего року наші патріотичні пані зробили знов один ступінь дальше на сїм важнім поли суспільної дїяльности, бо заложили вже другу з ряду захоронку для убогого руского населеня передмістя жовківского. Покликане відчинене сеї нової институциї і посьвячене льокалю, що поміщений при улици св. Мартина ч. 25. На сей обряд зібрало ся кількадесять осіб з львівскої рускої інтелїґенциї і родичі враз з дїтьми, що будуть користати з опіки захоронки. Чину посьвячення льокалю доконав о. крил. Василевский, парох жовківского передмістя, що й виголосив дуже гарну та теплим патріотичним чутем навіяну промову, заохочуючи руску інтелїґенцию до підпиранья сеї так важної институциї, а своїм парохіянам з низших верстов кладучи на серце, щоби користали щедро з утвореного для їх добра заведеня. Тутки додамо принагідно, що о. крил. Василевский щиро заопікував ся новою захоронкою, спішучи їй так з материяльною як і з моральною підмогою. — По доконанім посьвяченю обняли провід захоронки дві установлені до сего учительки, а для дїтий заставлено „беньket“ з овочів та содощів, що з гори мусїло добре успособити молоду кліентелю до опікунчої институциї. — Так маємо у Львові вже другу руску захоронку. Для інформациї нашої публики цїкавим буде подати, що в обох згаданих захоронках знаходить опіку близько сотка бідної рускої дїтвори. В захоронцї дістають дїти не тілько науку і провід в вихованю, але й обід та убране на зиму. Розумієся, що ся обставина, як і потреба оплачуваня відповідних льокалїв, служби та учительских сил, вимагають чималих розходів, котрі покривано доси дорогою складок. Супротив збільшеня видатків руска суспільність повинна затим поспішати з щедрою підмогою для сеї важної дїяльности наших пань, памятаючи, що кождий крейцар виданий на сю цїль буде фундаментом рускої Львова.

— **Признане справедливому чоловікови.** З Бережан пишуть нам: Молодїж бережанської ґімназиї втратила сими днями доброго педаґоґа та правдивого свого приятеля в особі д ра Теодора Нахера, що відійшов дня 5 с. м. з Бережан до Львова до II. ґімн. Своїм, хоч строгим та консеквентним і безоглядно справедливим поступованем придбав собі сей професор у своїх учеників незвичайну симпатию, що в теперішних часах є великою рідкостию. Виразом сеї симпатиї було прощане, яке зготовили йому ученики на станції в Потуторах. Тут явилась значна часть учеників вищої ґімназиї, двох з них виголосило прощальні промови а хор відсьпівав „Многая лїта“. — Дивно лишень вражала цїлковита відсутність учеників польскої народности. Вони мабуть невдоволені справедливим поступованем д-ра Нахера, бо вимагали від него секатури товаришів Русинів а протеґованя Поляків за їх вшехпольскість.

— **Комасация ґрунтів.** Просьби о переведене комасациї ґрунтів вислали доси отсї громади: Вишатичі в повітї перемиским, Люблинець новий в пов. чесанівским, Рудольфгоф в пов. жовківским і Хшевичі в пов. рудецким. Інформацийні доходженя на місци мають перевести ся ще сего місяця і в тій цїли виделеґовано старшого комісаря лїсного, що сповняв функциї аґрарного інспектора в Бернї, Антона Еґїнка, та комасацийного інжинїра при краєвім видїлї, Йосифа Ґавоньского.

— **201 кільометрів на годину.** Під Берлином роблено недавно проби на військовій залїзници Марієнфельде-Цосен з електричним ваґоном Сіменса. Успіхи перевисшили всякі надїї. При силї 14 000 вольт ваґон гнав із скоростию 201 кільометрів на годину без нїякого нараженя машини, ваґону, шляху і пасажирів...

— **Смертельний заклад.** В однім шинку при ул. Зборовскій у Львові заложив ся онодї вечером ґазетний кольпортер, Ґригорий Цимбала, з присутними вояками від гузарів, що випе від разу пів лїтра горівки, а зовсім не упе ся. Горівку мали заплатити гузари. Заклад станув і Цимбала випив дїйсно пів лїтра міцної горівки. За хвилю зробила ся ему недобре, так, що господар шинку та товариші вивели его на сьвіжий воздух, а відтак уложили до сну в комірці на подвірю. На другий день рано найдено его неживим. Нерозважний заклад переплатив Цимбала житем.

— **Прочуханка польскому гумористови.** У Львові виходить псевдогумористична часопись Karykatury, що у видумуваню на Русинів коршемних „вицїв“ та плюгавих нахистичної преси. Кілько визначнїйших руских личностий не силкувались ті Karykatury обкидати грязию, сплодженою в приступі вшехпольского „ґумору“! Звісна насмішка з руского „сокільства“ з нагоди злету польских „соколів“ до Львова обурила до живого світ Чехів. Та простацкі редактори сеї часописи не вдоволяють ся поганенем самих Русинів на втїху своїх читачів. В подібний спосіб „обробляють“ вони польскі личности і як показує ся, тягнуть з того ремесла навіть зиски. Ого розписують до богатших женщин у Львові листи, означені редакцийною стампілею, і грозячи публичним винесенем їх „тайн“, домагають ся особистого „порозуміня“. Річ певна, що були такі дами, котрі дали ся стероризувати і викупляли с

КОЖДИЙ ПОВИНЕН ПЕРЕКОНАТИ СЯ, А ПЕВНО НЕ ПОЖАЛУЄ!

Від 35 лїт звісна фірма **БЕРЛЯ ЛЯВФЕРА при ул. Галицкій ч. 8,** звиває зовсїм склеп. Можна отже набути в найлїпшій якости елеґантні мужескі убраня, зимові пальта, футра, бурки, мундурки і т. д. по казочно низьких цїнах.

640 1—6

грішми від напастий Karykatur-них редакторів. Аж ось сими днями лайдацкі хитрощі одного такого редактора, Яна Напюрковского, скінчили ся для него фатально. Одна загрожена в так спосіб женщина попросила гумористичного редактора для „порозуміня“ до свого дому. Та тут замість з нею стрінув ся Напюрковский з її чоловіком, котрий не богато думаючи, так вилатав ему боки, що „редактор“ ледви живий утік на улицю. В поспіху гумористичний редактор згубив в чужім помешканю свою редакційну теку з якимись шпарґалами, котрі зложено в поліції. Нігде правди дїти, на таку прочуханку заслугують не лише гумористичні польскі „редактори“.

— **Дрібні вісти.** Д-р Петро Хмельовский іменований звичайним професором польскої мови і літератури в львівскім університеті. — Віча промислові відбудуть ся: в Бібрці 10 с. м., в Бережанах 11, в Раві руській 15, а в Н. Санчи 17 с. м. — В санаторії Медлїнґ коло Відня відобрав собі житє другий заступник дириґента віденьскої двірскої опери, Брікнер; найдено его над раном в парку неживого з підрізаним горлом. — Саксоньский король Юрий позволив б. жінці саксоньского престолонаслїдника, кн. Люїзі відвідати свої дїти в Дрездні.

— —

— **Вибори до повітової ради в Гусятинї** відбудуть ся дня 16 падолиста з сїльских громад (10 членів); дня 18 падолиста с. р. з міських громад (4 чл.); дня 19 падолиста з ґрупи найвисше оподаткованих промисловців і торговельників (1 член); дня 20 падолиста з більших посїлостий (11 членів).

— **Просьба о поміч для рускої шкільної дїтвори в Монастирисках.** Жертволюбиву нашу суспільність просить ся о поміч для убогих руских дїтий шкільних, котрих родичі при недавнім страшнім пожарі в Монастирисках погоріли. Наближаєсь зима а убогі дїти не будуть мати навіть в що задягнутись, щоби пійти до школи, отже мусїли би залишити науку. Датки в грошах або одїнє просить ся присилати на руки о. Николая Бутковского, катихита в Монастирисках.

— **Осторога!** Остерігаюсь всїх Русинів, щоби на двірци в Дрогобичи ніоден не купував картон з видами, бо всї омарновані вже завдалегідь марками „Towarzystwa szkoły ludowej“. Нехай ні оден сотик не йде на погубне Русинам ляцке товариство.

— **Артистично-виkладова секция Руского Народного дому в Коломиї** повідомляє, що в неділю дня 11 жовтня н. ст. 1903 розкаже там Вп. проф. Іван Раковский „Про основи психольоґії“. Початок о годинї 6 вечером. Вступ безплатний.

— **Пожарний Сокіл в Пустомитах** повіта львівского засновано на статутах „Сокола“ у Львові. Намісництво затвердило вже статути.

— **Заява о. Кирила Селецкого.** Многі Вп. душпастирі як і мірскі люди звертають ся до мене по інформациї що-до принятя кандидаток до основаної мною институциї Служебниць руских. Отже повідомляю сим Вп. Вп. інтересованих, що рішенем Вс. Митроп. Ординариата з 26 лютого 1898 ч. 141 віднято менї всяку власть в зарядї сс. Служебниць а передано оо. Василіянам. Тому, на жаль, я на численні запитання нїякої позитивної відповіди дати не можу. — *К. Селецкий*, парох в Жужели, основатель конґреґациї сс. Служебниць.

— **З драмат. тов. ім. Котляревского.** Засїданє видїлу відбуде ся дня 11 с. м. (в неділю) о год. 7. вечером в комнатах тов. „Союз“ Ринок ч. 10. На порадку нарад між иншими стоять такі справи: Вибір комісиї для оцїнки конкурсових драматичних штук і проект дальших вистав сценічних. Просить ся пп. видїлових явити ся в комплетї.

— **Кружок забавовий тов. руск. ремісників „Зоря“ у Львові** (ул. Краківска ч. 17) устроює другі вечерниці з танцями дня 10. жовтня н. ст. о год. 9 вечером. Вступ за запрошеннями. Вступ для членів і пань 40 сот,, для нечленів 60 с. — *Комітет.*

— **На просьбу п. судиї А. Вітошиньского з Глинян** поміщуємо ще раз его письмо, долучене до присланих нам на фонд будови Нар. театру гроший (о чім була згадка в ч. 213), позаяк через недогляд при коректї вкрали ся там деякі похибки. Письмо се звучить: На весїлю п. д-ра Івана Навроцкого з п. С. Зельскою зібрано за ініціятивою п-ни Славцї Височаньскої з Перегноєва на фонд будови Народного театру квоту 51 К 46 сот. Більшими датками причинились пп.: д-р Навроцкий (20 К), А. Балтарович посадник (10 К). — *Вітошиньский.*

— **Подяка для „Дністра“** ПП. Гринь і Федь Шавяки з Гнильча пов. підгаєцкого складають щиру подяку Сьвітлому Товариству „Дністер“ за скоре і дуже совісне зліквідованє шкоди, яку потерпіли через пожежу. — Громада Гнильче дякує тому-ж Товариству за ласкаве удїленє 15 К на цїли завязуючої ся сторожи пожарничої на статутах львівского Сокола.

— **З краєвої ради шкільної.** Краєва рада шкільна перенесла в стан спочинку: Олену Становску, учительку 5-класової школи женьскої в Грибові; Стефанїю Гурсну, учительку в Ленчинах; Вітовда Сосняка, учителя в Дембинках; Симеона Цеглиньского, учителя в Чагрові; Романа Романика, учителя в Сналї. — Краєва рада шкільна постановила ореченєм з дня 2 жовтня с. р.: будову 2-класової школи в Волї якубовій в дрогобицкім окрузї: будову 1-класової школи в Тучапах в яворівскім окрузї; будову 2-класової школи в Ропиці польскій в горлицкім окрузї, всї при підмозї з шкільного фонду краєвого. — Краєва рада шкільна признала громадї Соколів в бучацкім окрузї безпроцентову позичку в квотї 2000 К на будову школи.

— **На селяньску Бурсу в Городенці** зложили: Вп. Д-р Федак адвокат 50 К, о. К. Кичура гр. кат. завідатель в Серафинцах 28 К, а іменно: від парохіян 21 К, від себе 5 К, а від о. Маньовского 2 К, о. Осадца 2 К, о. Олесницкий 1 К, о. Дрогомірецкий з Ілинець 1 К, о. Соловка 1 К, п. Майковска 1 К, п. Соловківна 20 с, п. Соловкова 50 с, п. С. Олесницка 20 с, п. Л. Олесницка 20 с, п. Івасїк 40 с, п. Соневицка 24 с, п. Лукашевичівна 24 с, п. Бурнадзова 40 с, п. Ґерулякова 40 с, п. Захарієвич 50 с, о. Добряньский 50 с, п. Лаврів 10 с, п. Станецкий 1 К, п. Лабач 40 с, п. Бляйм 1 К, Н. Н. 40 с, п. Соневицка 50 с, п. Дрогомірецка 40 с, о. Бурнада 2 К, о. Карачевский 1 К. Зібрано при посьвященю дому ПП. Поповичів в Городенці 20 К, о. Шухевич з Тишковець 20 К, о. Кобриньский декан 20 К.

— **Вп. тов. Шпіцер Сень** зволить сейчас надіслати свое матуральне сьвідоцтво. — *О.*

✝ Померли:

— **О. Йосиф Шуховский** довголїтний парох в Братківцах під Стрием упокоїв ся 5. жовтня 1903 в 68 році житя 36 сьвященьства. Русь втратила в покійнім сьвідомого патріота народовця, що не жалував жертв на народні потреби; був він також членом майже всїх народних товариств. Похорон відбуде ся 8/10. Честь его памяти, земля ему пером!

— **Іван Ґемба** слухач II. року медицини упокоїв ся дня 8 жовтня 1903 по тяжкій і довгій недузї в 22 році житя. Похорони відбудуть ся дня 10 жовтня о год. 4. по полудни з дому жалоби при ул. Кохановского ч. 52 А. В. в. п!

З штуки і літератури:

— **Русно-народний театр в Бережанах.** Пишуть нам звідтам: Наш театр, загостивши до Бережан, вибрав на першу виставу „Пісні в лицях“ комічну оперу М. Л. Кропивницкого і М. О. Порошина. (Пісні гармонїзував Кропивницкий а інструментував Порошин, капельмайстер надворної опери в Петербургї). Що-до самої штуки — передовсїм не розуміємо, з якої рациї автори дібрали наголовок „Пісні в лицях“? Що се значить? Наголовок повинен відповідати змістови. А тут? Дальше не розуміємо, чому штуку названо „оперою“; хиба тому, що дївві лиця весь час сьпівають (не говорять). А наконець не розуміємо, чому вона опера „комічна“, коли в нїй ані комізму ані дотепу. Хіба в тім комізм, що звичайно у нас людова штука не обійдесь без горівки і пяних... Се не опера, а quodlibet народних українських пісень, артистично повязаних в цїлість, з виїмком дуету при кінци II. акту і того чудового хору, що наступає по сїм дуетї, бо ся часть — то справдї твір ориґінальної творчости. Зміст „Пісень в лицях“ був уже поданий в „Дїлї“. Третий акт пєси, що представляє весїльний образ на Українї, додали автори, щоб надолужити слабий зміст перших двох актів; не вяже ся він щільно з попередними актами, але високо підносить вартість пєси. — Тепер що-до виконаня пєси: Хоч банальна по змістy, вийшла она чимсь прегарним. Ледви чи мав коли наш театр такий хор, яким поставив его п. Губчак. Хор сей, вісьцїваний, вишколений по вимогам музичної техніки робить імпонуюче враженє. Зокрема виріжнялись: п-ні Рубчакова (яко Галя) милим і звучним голосом, яким висловляла чисте, щире дївоче чувство для Максима, і п. Рубчак феноменальним басом і натуральною грою. П. Петрович (ако Максим) поступив і в уживаню голосу і в опановану ролї. Дуже вдачно випав у 2. актї терцет Яцка (Стефанович), Стецихи (Левинець) і Стецька (Шеремета). Найкрасше представилась нам картина 3. акту. І вистава (дївчата, мов китиці цьвітів розкинені по левадї) і сьпіви, гарні по мельодиям і виконаню, вийшли пишно. Танець, укладу п. Нижанковского, на афіши „коломийка“, був справдїшним балєтом, дуже гарним. В грі орхестри, під батутою п. Коссака, видко було піетизм для тих простеньких українських мельодий. (Про дальші представленя завтра)

— **„І досьвіта встав я“...** сольо тенорове в супроводї фортепяна, слова П. Кулїша, музика М. Лисенка, ціна 80 сот., появилось заходом видавництва музичного „Станиславівского Бояна“. Вигляд і папір сего випуску відповідає всїм вимогам. Що до вартости сего твору не беремось судити а просимо тих Вп. Панів Галичан і Буковинців, що були у Полтаві на сьвятї Котляревского і чули сей твір нашого славного композитора, щоб зволили до публичної відомости подати, яке враженє на тім концертї зробив на них сей музичний твір. Як то в „Дїлї“ вже було написане, сей твір музичний загально всїм дуже подобав ся. М. Лисенко прислав нам сей твір до друку, коли лиш про наше видавництво довідав ся. Так отже підпомагають наше видавництво музичне наші П. Т. Композитори своїми творами, та на жаль еще безплатно. Інакше дїєсь із нашою сьпіволюбивою публикою, й сьпівацкими та музичними товариствами, котрі не квапляють ся підперти наше видавництво. Треба просити і накидатись із нашими випусками, бо інакше не поступили би ми ані крок наперед. Та хоч як трудно іде нашому видавництву, то однак рішили ся ми в порозуміню із „Товариством педаґоґічним“ у Львові видавати додаток музичний „Дзвінна“, котрий буде появлятися кілька разів в році. Пісні додатку музичного „Дзвінка“ будуть виходити на два і три голоси в супроводї фортепяна, котрі так суть писані, що їх і без фортепяна можна уживати і сьпівати. Сей додаток „Дзвінка“, — буде містити пісні відповідні як для молодших так і для старших дїтий. Сим збільшимо дїточий репертуар музичний, котрий у нас досить скромненький. Із відбитки сего додатку появить ся сьпівацник, котрий нашим абонентам розішлемо даром. Сей сьпівацник буде можна ужити в наших школах, інститутах, бурсах та сьпіволюбових родинах і яко підручник для учителїв.

Рукописи для першого музичного „Дзвінка“ вже вислані до друку і він появить ся вже при кінци сего місяця.

Цїль нашого видавництва музичного є звісна, ми ї сповняємо лише по части при дуже великих клопотах. Наше видавництво обзнакомлює нашу Русь із найновійшими творами музичними і їх композиторами, але еще не осягнуло того, що собі поставило за цїль. Винагородженє за композиторску працю і спомаганє талановитих музиків та висланє їх до вищого образованя не може еще задля браку фондів сповнитись. Та щоб сю цїль осягнути, удаємось до П. Т. публики з просьбою, щоб зволила нас в слїдуючий спосіб підперти: 1) Надсилати пренумерату на наше видавництво і других до того заохочувати, — 2) брати випуски нашого видавництва в комісову розпродаж, за що даємо 15—20% зиску. Нерозпродані випуски приймаємо назад, если они не суть ушкоджені, — 3) заохочувати спритних людай до комісової розпродажи нашого видавництва і подане нам їх адреси. В кождім містї і місточку повинна хоч одна особа такою розпродажею занятись, при чім має 15—20% зиску, — 4) хочемо більші і красні твори музичні пустити в сьвіт, та брак фондів спиняє нашу роботу. Тому удаємось до цїлої Руси із прошенєм, щоб зволили нас підперти грошевими запомогами, котрі ми обовязуємось по упливі одного року із процентом звернути. — Всї письма і гроші, що дотичать видавництва музичного „Станиславівского Бояна“, просимо посилати на руки *п. Евгена Якубовича в Станиславові.* — Від видавництва „Станиславівского Бояна“.

— **Виданє творів А. А. Потебнї.** Після доненя „Русскихъ Вѣдомостей“ вдова по славнім Українци А. А. Потебнї (фільольоґа-славіста, професора харківского університету) почала печатати твори свого мужа, які він лишив в рукописи і они десять лїт ждали на випечатанє. Займуть они більше-менше 30 аркушів друку. До книжки увійдуть всякого рода статї і уривки, а також відчити: „Вітхненє“, „Народна поезия“, „Толстой“, „Достоевский“, „Гоголь“ і дуже богато статий з теорії письменства і з психольоґії творчости.

— **„Украинськи взори** зибрала *Олена Пчилка* (Ольга Косачова) — Les ornements de l' Ukraine recueillis par Olga Kossatch. Kieff. (Дозв. Цензурою Кіевъ 22 Апрѣля 1902 г. Лит. С. В. Кульженко, Кіевъ.“ — То третє виданє Пчілчиних „Українських взорів“, скорочене на десять листів, коштує 1 руб. 25 коп. а продає ся в книжнім маґазині „Кіевской Старини“, Кіевъ, Безаковская ул. Н-о 14“.— Взірцї вишивок (на листах in quarto) дуже гарні й різнородні. Девята карта подає два взірцї килимів а десята 23 крашанок (писанок). Виконанє взорів справдї артистичне.

Урядові вісти:

— **Іменованя** Міністер просьвіти іменував: Петра Райхерта, провізоричного ц. к. окружного інспектора шкільного в Бібрці, дїйсним інспектором для того округа, Кароля Мокрицкого, заступника учителя в ц. к. мужескій семинарії учительскій в Тернополи, учителем школи вправ в ц. к. мужескій семинарії учительскій в Заліщиках; Антона Уруского, помічного учителя музики в ц. к. мужескій семинарії учительскій в Раєвї; Зофію Лущиньску, учительку ручних робіт жіночих видїлової школи в Тарнові, учителкою тихже робіт в учительскій семинарії женьскій в Кракові.

З ц. к. дирекциї зелїзниць у Львові.

Ґазета львівска оголошує поновне розписане оферт на доставу конфекциї уніформової для підурядників і слуг зелїзниць в окрузі тут. ц. к. Дирекциї на лїта 1904 і 1905.

Дотичні оферти, зладжені на приписаних формулярах, належить вносити найпізнїйше до 20. жовтня с. р. до 12 год. в полудне до ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові.

Услівя сеї достави суть подані в Ґазетї Львівскій, а можна їх переглянути також в 2-гім відділї (для справ правно адмінїстрацийних) ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові.

З днем утвореня руху на зелїзници льокальній Ічин-Турнав увійде в житє додаток IV. до вище наведеної тарифи. В тім додатку заміщені постанови тарифові для сеї нової зелїзниці льокальної, як також зміни і доповненя головної тарифи. Ціна 20 сот.

Відозва.

Вправдї днесь тисячні справи наші домагають ся жертв, сотки наших институций витягають днесь руку до загалу о поміч, — однак лише в жертволюбивости сила наша, бо лише їй завдячує істноване не одна наша институция, за сї лише помочию добрий оборот взяла не одна наша справа!

Ся отже загально знана і для всїх готова жертволюбивість нашої суспільности додає сьмілости і нам з окраїн запукати до кождого щиро-руского серця і просити о підмогу материяльну, — бо як-раз взяли ся ми до дїла великого, як на наші обставини і зачали будувати руску бурсу в Ярославі! Товариство „Бурса ім. св. Онуфриа“ в Ярославі істнує вже від 1894 року, і до тепер дала поміч неодному бідному ученикови та придбала нашому бідному народови не одну робучу силу, однак до тепер бурса наша, сказати би, каліґувала а містячи ся в чужій хатї не могла всїх вдоволити, не могла вповнї відповісти своїй цїли. Узглядняючи отже конечну потребу рускої бурси в Ярославі при рік-річно збільшаючім ся числї учеників гр. к. обр., ми за всяку цїну постановили ще тої осени будувати свою власну хату, дім поверховий на 50 учеників. Капітали у нас не великі — всего по нинїшний день 7.400 К! За ґрунт під будову заплатили ми 3.000 К, лишає ся нам 4.400 К, а дім має коштувати около 34.000 К, тому недостає нам — 30.000 К! Сума на око поважна! — однак надія наша в Бозї і жертволюбивости нашої суспільности, бо як кажуть, громада се великий чоловік! Вправдї вислано вже по можности до всїх знаних личностий — Добродіїв окремі відозви, але ми ще раз сею дорогою відзиваємо ся до Вас Р. Т. Родимцї і просимо з цїлого серця, зволіть докинути цеголку до сеї так важної в нинїшних часах будови і допоможіть нам поставити на окраїнах твердиню для молодшого нашого поколїня!

Від Видїлу Бурси ім. св. Онуфриа в Ярославі. — *о. Іван Хотинецкий*, голова, *о. Кипріян Хотинецкий*, секретар.

(Всї прочі часописи просить ся о ласкаве поміщенє сеї відозви.)

Переписка Адміністрациї.

Вп. М. Пр. в Ял. до кінця року належить ся нам 7 К 20 с. Г. Ва. в Пі. Годимось. — Д. Го. в Бж. Тепер вплачено за вересень. — К. Ма. в Гр. До кінця року ще 2 К. — К. Со. в Га. До кінця року ще 8 К. — В. Гу. в Ко. Тепер вплачено за серпень а не жовтень. — А. Ле. в Ло. Годять ся. — А. Вп. в Оль. За 3 квартал належить ся нам ще 4 К 34 с. — М. Ве. в Че. Тепер вплачено до кінця падолиста. — Хв. Чи. в Ка. До кінця року прийде нам ще 6 К 80 с. — А. Чу. в Ку. За вересень прийде ще 1 К 20 с. — М. Ко. в Мо. За Ш. Квартал прийде ще 3 К 20 с. — Т. Гі. в Бе. За 4 квартал прийде ще 1 К, бо в другім кварталї прислано лиш 7 К. — А. Гл. в Шу. ма. До кінця року належить ся нам ще 9 К. 40 с.

Вписи до Висшого інститута музичного відбувають ся від нині в комнатах інститута при ул. Трибунальскій ч. 6 I. поверх щоденно від год. 12—1.

Знана руска кравецка робітня

ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА

у Львові, ринок число 36.

При надходячім осіннім сезонї маю честь повідомити Впов. Панів і Впр. Отців, що замовлені материяли на ґарнітури, обороки, реверенди і т. п. вже надійшли до моєї робітнї. Маючи вже другий рік повірені менї роботи для руского духовного семинаря маю спромогу вдоволити всїх моїх Вп. Гостий з кождого згляду.

Остаю з правдивим поважанєм

4% 10—10 **Василь Ґресяк.**

Надісланє.

Спеціяліст недуг **внутрішних**

Д-р ЕВҐЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корияктів ч. I., II. пов.** (Народний Дім). 609

СПЕЦИЯЛЇСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголїтний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньска ч. 6. Телефон ч. 722.

562 11—49

ЛИПП

з реставрациї **НАФТУЛИ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о годинї 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15	кр.
Сїкані легкі	12	„
Фляки	12	„
Ніжка теляча з хріном	10	„
Ковбаска з хріном	5	„
Кавяр	15	„
Обід в абонаменті	40	„

В якості напитки в найліпших родах по найумиренійших цінах; для певности, що походять з моєї реставрациї даю відбираючим марки. — Найліпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взосмотрена кухня.

З високим поважанєм

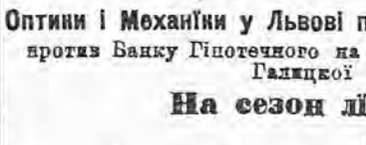
79 **НАФТУЛА ТЕПФЕР.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Ґіпотечного на плиитацках площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Учителька з кількалітною практикою у чительською, глядає посади. Ласкаві зголошення під: „Учителька“ в Тернополи, poste restante. 631 3—3

Потребую себчас піддячого до виручування мене з дня седмичні в діяківстві, котрий при тім буде міг доповнити науку дяківства, як також побирати науку громадської шкарки. Зголошення *І. Капшій*, дяк і писар громадський, Підгайчики, п. п. Зборів. 631 2—

Семинарист III року Руси, глядає лекцій на провінції. Може учити грі на скрипках та хорального співу після найновійшої системи. Ласкаві зголошення: Хоробрість poste restante, Львів, Підзамче. 63 3—4

Глядаю особи до заряду дому і провадження кухні. *О. Іван Гринищин*, Тарнавка п. Риманів. 6 6 5—6 6 5

Особа в середвім віці, самітна, добра розумію господарство, глядає місця у священика вдівця. Адрес: Іванна, Львів ул. Міцкевича, 18 в партері. Ближша відомість у п-і Макитишиновой. 630 3—3

Мешканя до винайму:

5 комнат з кухнею на I. поверсі ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнаті з кухнею на II. поверсі Підвале ч. д. 7 — Оба мешкання дуже дешево. Ближша відомість в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10. 6—0

Бритви англійські і власного виробу, сцизорка і дамські вожиці, прилади до голеня для тих, що не уміють голити ся (неможлива річ скалічити ся), також спеціяльне острене і обтяганє бритов, припоручає

АДОЛЬФ РАТИҐЕР
пожічник
Львів, ул. Галицка ч. 15.
3—10

Новина! ПАРОВА МАШИНА чистить докладно піряні подушки по 30 кр. від кільоґрама. Лише 2 зр. коштує перерібка матерацїв з трех подушок. Дреліхи на матераци метр по 50, 60, 80, 90 кр. і по 1 зр.—1·50. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітні колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА
у Львові, ул. Коперника 5.
665 5 2 (3)

МОЛОЧАРНЯ
Й. ЧАРНЕЦКОЇ
АЛЬБЕРТ
при ул. Підвале ч. 9
поручає

снїдання, обіди і вечері, приготовлювані лише на свїжім маслї по найприступнїйших цїнах. В абонаментї значний опуст.

Льокаль значно відновлено.

431 1—2

ВАНДАЖКИ
поправлені після найновійшої техніки на всілякі брилї.

Опаски, перевязки на пропуклини, суспензориї
споряджають ся найдешевше і найліпше у бандажиста, спеціяліста-практика

ЯКОВА ФІРЕРА
(Jacob Führer)
Львів, Трибунальска 10.
Замовлена з провінції виконують ся сейчас! 647 6—12

„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“
видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот
Замкнення місячні	2 „	„ 5	„
Инвентар довжників	„	„ 5	„
„ вкладників	„	„ 5	„
„ уділів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
„ ліквідацийна	„	„ 10	„
„ вкладок щадн.	„	„ 10	„
„ уділів членьск.	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„ 10	„
Зголошення о позичку шт.	„	2	„
Вказ умореня позички	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовлятя належить в „Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Цукорня краківска
ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр.
569 5—5

Чи конче!
Треба з Гамбурґа і Триесту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою **АДОЛЬФА СІНҐЕРА** у Львові, Сикстуска 1,
поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	90 „

Первороднього чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і один кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 16—3
495

Дивна повість!
325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хорошим панцушком іде точно з 3 річною порукою, величина Laterna Magica з 6 гарними образками, 1 дуже гарна шийська дрес краватки з імітованим брилянтом, 1 прегарна колія з крізент. перел, модна женьска окраса з лат. замком, 1 хороший сьвітлий будярес і елегантска цигарничка з бурштином, 1 гарні тур шпильок до сорочки і манжетів, 1 сцизорик, 1 прегарне тоалетове зеркальце з бельгійского скла в етуї. 20 предметів до уживку листового і 200 штук різних дома потрібних предметів. Ті превишні 325 штук з годинником, що самі ті гроші варт, можна одержати за надісланєм готівки або почтовим побранєм 1 зр. 95 кр. в магазині.

С. КОГАНЕ,
Краків, Pf 882

За недогідне гроші звертають ся. 353 15—?

КОМАР
дветиждневник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орган на Руси. Видає і за редакцию одвічає: Іван Куницкий.

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і администрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН
Л. МАРЕК
Львів, ринок ч. 9,
поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик.
590 254—?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ
„ДНІСТЕР“
стоваришеня зареєстр. з обм. порукою у Львові.

ПОЗИЧКИ	уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.
СПЛАТУ	позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою 1,239.243 корон.
ЧЛЕНОМ	може бути тілько обезпечений тревало в „Днїстрі“ від огню.
У Д І Л	членьский виносить 50 кор., вписове 2 К, число членів 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 кор.
ВКЛАДКИ	щадничі приймає „Днїстер“ і опроцентовує по 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.
Чистий зиск	розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.
Інформациї	в справах позичок уділяє Дирекция і агенти.

34 **ДИРЕКЦИЯ.**

Ч. 89693/903.

ОПОВІЩЕНЄ.

Дня 9 жовтня с. р. буде отворена **МІСКА ЦЕНТРАЛЬНА ТОРГОВИЦЯ НА ХУДОБУ і БЕЗРОГИ в КРАКОВІ**, положена зараз при зелїзничій стациї „Ґжеґоржкі“, що есть стациєю вивадовною і наладовною. На сій торговици будуть відбувати ся торги ві второк і пятницю кождого тижня. Громада міста Кракова подбала о все, щоби згін худоби та безрог був як найбільший.

Близших пояснень уділяє Заряд міської торговиці центральної на худобу в Кракові, ул. Підґірска ч. 32.

Магістрат стол. корол. міста Кракова.
Дня 1 жовтня 1903. 648 2—2

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО
МАҐАЗИН ФУТЕР
М. А. АВҐУСТИНА
у Львові, ул. Театральна ч. 7,
напроти головного входу до костела катедрального.)
поручає всякого рода
футра, ґарнїтури, шапки, верхи до футер і пр.
Боа в рїжних формах і ґатунках **у величезнім виборі.**

Цїнники на жаданє даром і оплачено. 587 4 18

ПОДЯКА.

Відень, 19 червня 1903.

ВПОВАЖАНИЙ ПАН

І. Ґ. РАБІНОВИЧ у Відни.

Маю честь донести Вам, що купленних у Вас 6 штук нїкльових годинників **Anker Roskopf** з знаменитим мірилом часу, причім годить ся з похвалою завначити їх гарне і тривке викінченє, як немецки дешеву цїну.

З поважанєм

Артур рицар Голь Штальберґ, ц. і к. повітовий капітан, Відень, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49.

Кождий, хто замовить у мене новозаведений правдивий, точний **нїклевий годинник**

Anker-Roskopf

антимаґнітний з Anker-Balancier цїлком як ось на рисунку, одержить даром правдивий, вічно білий панцирний ланцушок Silberin з перстенем безпечности і карабінком а також **шкіряний футерал** на годинник. — Нїклевий, точний, антимаґнітний годинник Anker-Roskopf з Anker-Balancier, має кришку, герметично замкнену **патентовану нїклеву накриву** з гарним, білим патентованим цифербляттом з емалії (не з паперу), накручує ся лише раз на 36 годин і лишень завдяки своїй незвичайній тривкости та точности в ході є найбільше любленим і загально уживаним т. зв. Strapaz-Uhr; особливо-ж поручає ся его панам офіцерам, зелїзничим урядникам, жандармам, фінансовим стражникам, кондукторам, машиністам і всім тим, що хотять мати добрий точний і дуже міцний годинник. Коштує разом з ланцушком і шкіряним футералом

від штуки лиш К 6. При куповано 3 штук **лиш К 5,** від штуки

За добрий хід 5-лїтна ґаранція. Кому не до вподоби, навіть по 8 днях проби замінює ся або вертає ся гроші, виграє без ризика. Висилка за посліплатою через фабричне заступство перших фабрик точних годинників Anker-Roskopf 20 6—3

фірмою, протоколованою ц. і к. торговельним судї

J. H. RABINOWICZ, Wien, VII., Lindengasse 2. D. L.

Доставник товариства ц. к. зелїзничих урядників в Австрії

Знаменитий
МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ
з власної пасїки в 5 клґр. пушці за **6 К.** оплачено.
Всї відбиратели дуже вдоволені.
Вельми займаву брошурку д-ра Цвєсельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.
1 9 2—80 **П. КОРЕНЕВИЧ**, емерит. учитель Іванчани.

М. КОРКЕС

Львів, ул. Городецка ч. 10.

Припоручає свій богато заосьмотрений **склад рільничих машин** зі славної фабрики Ант. Ранзенцана з Праги Бубни, як: молотильні ручні і кератові з *патент. кулистими ланцами*, керати, сїчкарні, млинки до чищеня збіжа системи Бавера найновішої конструкциї. **Трієри** оригінальні Гайда. Сикавки і всякі прибори пожарничі, ґумові кишки, спіральні, плетінкові і плетінково-ґумові, плащі і плахти непереможаючі, шкіряні пояси, ґурти, **помпи до кирниць** і до горівок, ваги до спирту.

Отметревалі каси Вертгаймера. Машини до шитя первородних фірм і робітня репарацийна.

Цїни занижені, услівя приступні. 618 2—1

Не має значіня назвиско „Singer“

обіч солїдних фабрик машин до шитя: „Pfaff“, „Biesolt et Locke“, „Kayser“, „Gritzner“, котрі не стидають ся своїх виробів і уміщують на них власну фірму. Лише фабрики підрядної вартости покривають свою тандиту написию „Singer“ та при помочи влїзливих аґентів натручують П. Т. Публиці за дорогі гроші свою лихоту під назвою оригінальних машин. Торговля, що має добрі товари і умірені цїни, не може висилати аґентів. Добра машина до гафту а заразом і до шитя коштує в моїй торговли 65 зр. на рати, Central Bobbin 70 зр.

З поважанєм

ЙОСИФ ІВАНІЦКИЙ
519 **механік і спеціяліст**
Львів, Готель Жоржа.

МАҐАЗИН ФУТЕР
під фірмою
М. ТАШМАН у Львові
при улици Сикстускій ч. 2.

Віддаючи ся памяти П. Т. Публіка, прошу о ласкаві замовленя і ручу, що так з огляду на якість як і на цїни могу вдоволити всяким вимогам, бо не жалуючи трудів, взоморгав свій склад дуже богато сьвіжими товарами так красивими як загранічними і американьскими. Приймаю замовленя на готові футра, замісцеві припорученя виконую як найсовісніше і точно. — О численні замовленя просить з поважанєм

М. ТАШМАН
627 2—12 **у Львові, ул. Сикстуска, ч. 2.**

Въ теперѣшнїмъ сезонѣ, коли кождый господарь потрѣбує сѣчкарнѣ и плуга, звертаємо увагу Всч. Господаровъ, що **найлѣпшій, трѣвалій, выпробованій и самыми господарями захвалованій, а до того дуже дешевій**

СѢЧКАРНѢ и ПЛУГИ КОВАЛЬСКИ
продає
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ Львовъ, Ринокъ 36
а именно:

Сѣчкарнѣ ССХ	двоножовій съ 1 колесомъ по кор. 54.00
„ ТН	триножевій съ 2 колесами по кор. 56.00
„ ТН	чотироножевій з колесами по кор. 59·00
Плуги ковальскій	съ полѣвницемъ . . . по кор. 32·00

УВАГА: Платячій сейчасъ готовизною за сѣчкарнѣ дістають еще 5% опусту. Плуги продають ся лишь за готовизну безъ опусту. 452 104—?

ЛІЯРНЯ ДЗВОНОВЪ
АНТОНІЯ СЕРАФИНА
ВЪ КАЛУШИ
відзначена двома срѣбними медалями

виконує дзвоны рѣзнои ваги и приймає ушкоджений дзвонъ до переливанья въ найкоротшомъ часѣ, а такожъ має на складѣ готовій дзвоны рѣзнои ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшній замовленя, прошу о ласкавій замовленя такъ на поздовжній новій дзвоны якъ и на цѣлій групы. За трегалість матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонівъ ручу и длятого осмѣлюю ся припоручати ся Вп. П. Т. Публицѣ.

Въ глубокимъ поважанемъ
АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

FALK et Comp., HAMBURG
Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки такий ся не читаємо нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів.

Всї ті, котрі мають замір виміґрувати до Америки а вже мають паспорти, повинні перечитати слідуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Їдьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під взглядом якости і досконалого уряджеля велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицях, на границі пруській, дістають ся під насїдання в воді 3-ої клясн зелїзници поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не тревае довше як 24 годин если ся ю підпало після наших вказівок.

Кошта дороги від пруської границі до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 130 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже уміркована.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо радо безплатно.

294 47—?

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педаґоґічного двотиждневник педаґоґічно-науковый выходить 1 и 15 числа 1883 у Львовѣ ул. Кльонович 7. Прінумерата рочна 3 зр., пів рочна 1·50 зр., чвертьрочна 80 кр.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняєвської. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 218. Львів, Субота 27 Вересня (10 Жовтня) 1903 Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро ґазет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;—В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	22 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошена звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Вклики і взиві приймають ся по 30 с. за стрічку.

Промова пос. о. Богачевского

в справі народних шкіл, виголошена на засіданю сойму з дня 8. жовтня с. р. підчас дискусиї над справозданем ради шк. кр.

Високий Сейме!

Що року повертає тут розправа над школами народними. Що року ріжні сторонництва сеї палати заохочують при тій нагоді голос, щоби заявити своє становище, подати свої помічання, піднести свої жалї і домагання... А коли се є цілком зрозуміле зі сторони кождого позаднього сторонництва, то о скільки зрозумілійшим оно буде зі сторони репрезентантів цілого народу руського! Справді, мої панове! Материялу до бесіди при тій справі протягом тільки одного, послідного року, читаєм навіть двоє пів набираємо ся для нас безліч; до кождого устуну предложеного нам тут справозданя мали би ми щось додати, чогось жадати і щось заміткати. Однакож я нині ограничу ся тільки до трох устунів, до котрих позволю собі починити деякі свої уваги.

По перше: що-до **числа, будови, і орґанізациї шкіл.**

Фактом есть, мої панове, що шкіл есть мало, закладане їх поступає поволи і цілком не успокоює тої нашої спешияльности, нашої язви аналфабетизму.

Як виказує Oesterreichisches statistisches Handbuch herausgegeben von der k. k. statistischen Centralcommission, Wien 1902, було в Галичині з початком 1902 р. 6240 громад, без дворских обшарів. Отже з того числа громад тільки 5110 мали або власну школу або належали до шкільної звязи з другими громадами; кромі того в 68 громадах були школи приватні. З сего виходить, що в **1062 громадах** цівила тьма кромішня, бо не було там ані **жадної школи** ані не належали они до жадної з другими громадами шкільної звязи.

Но ще некориснійшою видно справа народних шкіл, коли з часом громад порівнаємо число фактичних чинних шкіл. Іменно всіх шкіл було 4389, з того чинних 4106. Коли зважимо, що по містах бувае по 2, 3 і кілька шкіл, а у Львові і Краков. навіть по кількадцять, то мало що обмилимось, коли скажемо, що громад, котрі мали власну школу, буде не більше як 3900, а в такім случаю випаде, що громад, котрі не мали жадної школи, буде не 1062, але більше як два рази тільки, іменно **2300**!

Мої панове! Цілию краевої ради шкільної, коли она в свої руки обіймала шкільництво, повинно було бути заложене школи в кождій громаді, як се вже бувае в инших краях навіть австрийских. Тимчасом она при обняттю урядованя (1868/69 р.) застала 2469, а за час 35 літ заложила всього-на-всего тільки 1637 шкіл, значить ся по 46 шкіл пересічно на один рік. І коли б орґанізация шкіл так дальше мала поступати, то та хвиля, де кожда громада може надіятись мати у себе школу, може наступити не скорше як по 50 літах!.. Послідного року заложила кр. рада шк 61 нових одноклясових шкіл а дітий обовязаних до школи приросло 30.033. Чиж то не є тереном для аналфабетизму? Так є! Давний аналфабетизм лишає ся, новий прирастає а панове інспектори по повітам сплять, ба ні, не сплять, але займають ся всім иншим, тільки не орґанізациею шкіл, хотяй нарід кличе: сьвітла, сьвітла і сьвітла!

Та я хочу ще щось більше сказати. Іменно хочу виказати, що та темнота і те сьвітло цілком **не в рівній мірі** розділені на Галичину західну а східну, на нарід польский а руский. Протягом послідних літ чули ми нераз запевненя про справедливість і безсторонність на полі шкільництва. Та понад всякі запевненя і слова мусять бути важнійшими цифри, котрі говорять цілком що иншого, як що иншого, як із самих справоздань кр. ради шк. Іменно в справозданю за рік 1890. на сторонї XIX. находимо, що чинних шкіл польских було 1.596 а руских чинних 1854. Натомість в справозданю з року 1900 на стор. 5. находимо польских шкіл чинних 2.043 а руских чинних 1.932. Значить, що в послідвім десятилітю приросло польских шкіл 447 а руских лише 78, отже шість раз менше. Та прошу і се узгляднити, що заснованї в тім десятилітю руські школи майже всі були одноклясові, натомість більше як половина польских були 2, 3, 4, 5, 6 і 7 клясових, а будете мати понятє, яку міру прикладає кр. рада шк. до народу польского а яку до руского. І тут зараз посьмію вас, панове, запитати: Чому така нерівна міра прикладає ся до вас а до нас? Чиж то ми не живемо в часах конституциї і рівноправности? Чиж то ми не відоймаємо собі від уст і не оплачуємо податків таких самих, як ви? Чиж то ми не виповняємо вірно своїх державних обовязків?

Мої панове! дитина есть в станї не одно перетерпіти, коли видить, що разом з нею терпить і мати і що та мати зарівно трактує всї дїти. Скоро однак видить, що та мати послїдну з неї здирає свитину, щоби другу двома прикрити, що та мати послїдний кусник хлїба відбирає у неї, щоби другу дитину пересытити, то се для неї є страшно жестоке. А так жестоко записала ся і кр. рада шкільна в народї рускім і для того вій нїчого иншого так не домагаєсь, як **поділу** її на дві секциї, руску й польску.

Переходжу тепер до другого устуну справозданя кр. ради шк., іменно про **учительскі сили**. Що-до того мусимо завважити три сумні річи. Перше, що учительских сил є взагалї замало; друге, що 388 іспитованих учителїв а 1114 іспитованих учительок зістає на тимчасовій посаді, коїх необсаджених місць є 2304; третє, що много учителїв, котрі перед вакаціями зложили іспит зрілости, по вакаціях за від учительскій цїлковито опускають.

Іменно справозданє з року 1901 виказує, що іспит зрілости зложило 350 учеників а 288 учениць, разом 638. Тимчасом в справозданю кр. рада шк. читаємо, що в роцї 1902 зросло число сил учительских в порівнаню з роком попереднім о 464; значить, що службу учительску опустило аж 174. Та не треба заохувати, що в числї новоприбувших сил учительских находять ся панночки, що укінчили виділову школу або заложили т. зв. панчошковий або й фребліївскай іспит, а тогди число дезертирів учителїв матуристів винесе звиш 200. Тому то мимоволї мусимо над тим призадуматись і запитати? Чому се діє ся? Що тому за причина, що люди, котрі тільки натрудили ся і поріг фаху учительского вже переступили, раптом резиґнують із своїх трудів і від того фаху стїкають? Кромі нужди материяльної, яку вже торік всесторонно обговорено, позволю собі нині вказати на другу причину того, а іменно на секатуру і **переслїдуване учителїв**. А що ще особливше, то се, що що одному учителеви позволяє ся і неначе в заслугу вміне ся, за те другого карає ся і оголошує ся не знать за якого переступника! Дам на то пару примірів.

Учитель Александер Струміньский із Сухоставу, гусятиньского повіту, коли дав ся вибрати секретарем читальнї Просьвіта в Сухоставі, гусятиньска окружна рада шк., получивши ся із скоррумпованим сухоставским війтом Отахом Волошином, зачала ему насилати ріжні а ріжні безимянні доноси до оправданя. Найстрашнїйший донос був такий той, що то сам учитель Струміньский заложив тую читальню. За такі самі річи перенесено учителїв Русинів: Дмитра Бориславского із Довгого до Отобника дрогобицкого повіту, Василя Пасєку із Малова теребовльского повіту до Нового Тичина рашівского повіту, Юрия Шлемка з Ренужинець городеньского повіту до Королївки. — Тимчасом, мої панове, в тім самім часі учитель Поляк Курдвавр заснував читальню Towarzystwa Oswiaty ludowej в Плаучи малій бережаньского повіту; учитель Поляк Грушецкий з Бережан їздить через цілий рік по читальнях польских бережаньского повіту з 26 відчитами, котрі мають на цілї збудити ненависть против народу руского — тимчасом в тім самім часі почин до заснованя польскої читальні в Васильківцах гусятиньского повіту дав ніхто инший, як учитель Поляк Тхуржевскии а в Коцюбинчиках Гарчарский, управитель місцевої школи.

Але йдім дальше! Учителеви Александрови Струміньскому із Сухоставу виточує гусятиньска окружна рада шк. дисциплінарне слїдство за то, що дня 15 січня 1902 р. при виборах до ради громадскої віддав свій голос яко вільний горожанин після свого переконаня і совісти, а під днем 10 червня 1902 р. ч. 1331 зачав друге слїдство за то, що орав участь в виборах в 1901 року. Так само стрийска окружна рада шкільна виточує слїдство учителеви Юстинови Цурковскому за те, що при виборах до ради держ. 1902 р. посьмів виступати против правительственного кандидата. — Натомість учитель Войтович з Дідушич великих стрийского повіту при виборах дня 3 падолиста 1902 р. приходить до львівалю виборчого ани питати вінта, чи дїти здорові, а фактично випитує вінта, чи достаточне є число перекуплених виборців; а коли їх не було, він дав знати комісареви виборчому, той віддалив ся а правибори на инший час визначує. Учитель Сирінц з Уголни тогож повіту, коли правибори дня 3 падолиста вилили в користь народного кандидата, в порозумінню з комісарем виборчим визначує другі правибори на день 11 падолиста і сам виходить на виборця. Учитель Хрущевскій із Станькова опускає навіть школу, щоби цїлковито віддати ся агітациї виборчій, їздить враз із комісарем виборчим а навіть функціонує яко дуже спритний писар виборчий.

Учителям-Русинам не уходять всїляки хочби заяви чувства народного. І так рада шкільна в Гусятинї за віче в Жабинцях р. 1901 мальтретує учителя Александра Струміньского; до учителя Юрия Шлемка кричать інспектор в Коломиї: „pan chodzisz po wieczach, zdemoralizowałeś całą wieś, codziennie przychodzą tu skargi na pana"; учительку Малицку, суспільну за педагогічну і народну діяльність переносить з Галича на Мазура до Бича; Учительку Теодору Трусевичівну за отверте признаване до рускости переносить із Залукви до Гапусовець. Тимчасом майже тої самої мінути цїле учительство польске in gremio під проводом інспекторів бере участь у „вецах" п. Козловского, ставляючи там ріжні внесеня на zniszczenie Rusi; учитель Марковский в Любачеві в салї шкільній устроює вечерок в річницю польского повстаня. Директор женьскої школи в Рожнїтова Лїґенза, васьвятковавши всїлякі політичні річниці в повіті долинськім, звиває ся по „вецах" в наших повітах, устроюваних п. Козловским, всюди забираючи слово. Учитель Грушецкий був просто нагавичем і командантом на польскім „вецу" в Бережанах. Франц Кордус, учитель в Підшумлянцях, против позволеня предсїдателя місцевої рада шкільної опускає школу і їде стягати людий на „вец" до Рогатина. А учитель Станїслав Беньковский з Скалата до всїх учителїв цїлого повіту розсилає такі листи: „Wielmożny Panie Kolego! *Przesyłając w załączeniu */. zaproszenie p. marszałka Zajórskiego*, mam zaszczyt wyrazić przekonanie, że ze względu na niezwykłą ważność i doniosłość sprawy *powinien każdy nauczyciel-rodak wziąść udział w „Wiecu narodowym"*. Pomimo nauki szkolnej, w tym dniu (14 b. m.) się odbywają ej *urlop jest dopuszczalnym* — a więc każdy z zaproszonych Panów może na ten wiec przyjechać, *nie narażając sie na żadne nieprzyjemności ze strony władz*, o czem mam zaszczyt *najsolenniej zapewnić*. — Z koleżańskim pozdrowieniem *Stanisław Bieńkowski* nauczyciel. Skałat 8/II 1903 — P. S. W tym dniu należy zarządzić stosowne zastępstwo. N. p. w szkole I klasy przez religię, *nie mówiąc księdzu o celu podróży*.

Так і на тім не конець! Інспектор Гартлеб із Збаража підчас візитациї школи в Климковцях поздирав і подоптав руські картки з цьвітів у вазониках, котрі собі жена учителя попозначувала. Натомість учителї Поляки не вдоволяють ся тим, що вже книжки руські і польські напіковані польскими патріотичними уступами, але з власної фантазиї морочать голови руских дітий додатковими утворами І так учитель з Бучача Хмяковский пише в школї на таблици для вученя на память:

Jak długo w sercu naszem
Choć kropla polskiej krwi,
Jak długo w ręku laszem
Ognista szabla lśni,
Stać będzie kraj nasz cały,
Stać będzie Piastów gród,
Zwycięży orzeł biały,
Zwycięży polski lud.
Będziem wraz, będziem wraz
Zwalczać wroga, póki czas.
Jak długo z gór karpackich
Brzmi polskiej pieśni ton,
Jak długo wśród ziem łackich
Gra zygmuntowski dzwon,
Stać będzie i т. д.
Jak długo polskie grody,
Nad Wisłą będą stać,
Jak długo Wisła wody
Het w Bałtyk będzie słać.
Stać będzie i т. д.
Jak długo święta wiara
Ożywia polską krew,
Stać będzie Polak lew
Stać będzie kraj nasz cały і т. д.

За сего приміром іде учитель Сеньковский із Золотого Потока і пише:

Patrz Kościuszko na nas z nieba,
Jak w krwi wrogów będziem brodzić,
Twego miecza nam potrzeba,
By ojczyznę oswobodzić.
Wolność droga w białej szacie,
Złotem skrzydłem w górę leci,
Na jej czole patrzaj bracie,
Jak s.obody gwiazda świeci.
Oto jest wolności śpiew, śpiew, śpiew,
My za nią przelejem krew, krew, krew,
Z naszem duchem i orężem,
Polak ziemię oswobodzi,
Zdrajca pierzchnie my zwyciężym
Bo wódz śmiały nam przewodzi.
Tylko razem, tylko w zgodzie,
A powstańców będziem wzorem,
Wszak Kościuszko przy narodzie,
Cały naród z Dyktatorem.
Oto jest wolności śpiew 2.
My za nią przelejem krew — 2.

Нїхто там нашого Костюшка нарушати не хоче і нїчо би не можна мати против того, щоби ви, коли хочете, учили таких надобояконих патріотичних поезий польскі дїти. Але прошу узгляднити, що таких пісень мусять учитись дїти руські. Щоби ви зробили, коли-б так вашим дїтям який учитель Русин вбивав у голову того рода патріотичні пісеї руські?

Та поверх того приходить ще річ найболеснїйша, річ найсумнїйша, а то докуповане учителям-Русинам за нїчо, докуповане учителям Русинам, які навіть нїякої не показують барви і цїлою душею посьвячують ся своєму званю.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

(3 тижня)

Найважнїйшою безперечне подїєю европейской континентальної політики треба з послїдного тижня вважати **австро-российске порозуміне в балканьскій справі**, принечатане ще раз на конференциях в Мірцштеґу. Результат сих конференций — як се вже було нами зазначено — дасть ся сформулувати в трех склепаних словах: status quo ante, з тою хибаль незначною зміною, що обі союзні держави рішили з більшим натиском наставати на поведене македоньских реформ як заруки мира на Балканї. Союзникам ходить отже о удержане мира, бо так каже інтерес... Росиї. Кождого, хто слїдить теперішну політику північного царату на Балканї, мусїла заставовити дивна та небувала поздержливість і миролюбивість Росиї. Розвязку сеї дивоглядної загадки дає нам однак ситуация, що від довшого вже часу витворила ся на далекім Сходї, над берегами Тихого Океану.

Конфлїкт Росиї і Япану на манджурско-кореаньскім ґрунтї прибрав там від кількох місяцїв такі розміри, що Росия мусїла залишити всї прочі дрібнїйші свої інтереси на инших фронтах, а за се цїлу свою увагу та — о скільки се можливе — і мілїтарну силу звертає на жовтий Схід. Особливо ж бажала Росия забезпечити собі спокій на европейскім фронтї, а іменно в балканьскій справі, тим більше тепер, коли зближає ся остаточний реченець евакуациї полудневої Манджурії з росийских військ. Ні в Европі, ні тим більше в Японії не вірять в се, щоби Росия схотїла добровільно додержати сего з'обовязаня і випускати з рук простору і богату країну, де вона вже так загосподарила ся і котра дає царатови приступ до теплих азийских морий. Тож в Японії в військових кругах і заростатах, замітити можна живий рух — Япан зброїть ся. Не менші однак заходи робить тамки і Росия. Поки що оба противники обмінюють ся лише нотами. Барон Розен, российский амбасадор в Японії, на поручене российского „намісника Сходу", ґен. Алексїєва, котрий має дуже широку повноваласть і в области заграничної політики на Сходї, вручив японьскому правительству ноту протестуючу против вмішуваню Япану в манджурску справу, котра дотикає безпосередно лише Китай. Що-до Кореї, то нота пропонує її розділ між Росию і Япан. Японьске правительство відкинуло однак российску ноту і справа ще більше заострила ся. — Коли те все возьмемо під увагу, то зрозуміємо, чому Росия, загрожена неначе-як на Орієнтї, така миролюбива в балканьскій справі і так шукає порозуміня з Австриєю. Порозуміне се має забезпечити їй status quo на Балканї на час завірюхи над Тихим Океаном. А ролю российского „ангела мира" на сей випадок переймила Австрия.

В Німеччинї тимчасом приготовляє ся виборча кампанія до пруского сойму. В противенстві до виборів парляментарних, що-до котрих істнує загальне і рівне виборче право, соймова виборча ординация допускає до виборчої урни лише дуже обмежений круг горожан. Тож і вибори соймові не представляють для широких мас та-

Блюзки, Гальки, Боа, Каботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна" поручає найдешевше **ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler)** ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐАЛИЦКА Ч. 3 605а 5—15

кого інтересу, як парляментарні, а тим самим і менше оживлені. Все-ж таки вже тепер зарисовують ся головні табори, між якими рішить ся головний бій. Як звичайно, буде се з одного боку табор консервативний — іменно католицке центрум і аґраристи, що ходять вже тепер в контакт з Поляками, а з другого боку лїберали, підпомагані соціял-демократами, котрі поставили тим разом вперве взяти участь в соймових виборах. Се було би доказом, що соціально-демократичні симпатії зросли і серед непролетарских кругів, — бо пролетаріят під соймових виборів виключений.

В Анґлії довершує ся від довшого часу важний переїм, що найшов свій вислів в кабінетній кризі. Від 10 років — як звісно — керма велико-британьского королївства спочивав в руках злучених партий: консервативної та унїоністичної, зразу під проводом Сельсберія і Чемберлена, з котрих першого по его смерти заступив Бальфур. Се правительство вело консеквентну „імперіалістичну“ політику, що найшла свій вислів в заборчих війнах, в намаганю злучити напів независимі анґлійскі кольонії тїсним узлом з Анґлією та в стремлїню перемінити сю „імперию“ в мілітарну силу. Одним з головних способів для приспішеня „панбританьской імперії“ мала послужити нова політична цлова, пропаґована Чемберленом. Доси так Анґлія як і її кольонії держали ся принципу повної торговельної свободи, при чім кольонії цїлком не вязали ся материним краєм. Чемберлен задумав всї анґлійскі кольонії разом з старою Анґлією злучити в один цловий союз, з повною цловою свободою в нутрі, але за се відмежений непоборимою стїною цловою на зверх. Та перед таким кольосальним економічним ризиком застановили ся его власні союзники й зачала ся серед них дїз'орґанїзация. Два члени кабінету, прихильники торговельної свободи — Райчі і Гемольтавн — уступили з кабінету, а з другого боку мусїв уступити і Чемберлен, заступник крайного цлового відокремленя. Чи оставшому на чолї так породіленого кабінету Бальфурови удасть ся повести Анґлію після проголошеної ним на меетінґу в Шэфельдї програми, що пропонує поки-що середущу дорогу відгородженя Анґлії цлами лише від деяких країв — в першім радї від Німеччини, показує будучність. Будь-що-будь Анґлія стоїть на важнім роздорожи і вступленє ёї на дорогу цловой політики було би переломовим фактом для ёї дальшого розвитку, фактом, що міг би дати їй незрівнану економічну силу, але міг би через реакцию заграниці, підірвати анґлійский промисл раз на все.

Справи австро-угорскі.

Угорска криза.

Лїберальне сторонництво розпадає ся що раз виразнїйше. З хвилею, коли переконано ся, що навіть Сейль не хотїв взяти на себе місії утворення кабінету, часть лїберального сторонництва переходить виразно на сторону опозиції. До сих дезертирів належить не лиш ґрупа Апонїя, але навіть старолїберальна ґрупа Тіши. Півурядова Wien. Allg. Ztg. пише, що цїсар порішив керму власти на Угорщинї віддати католицкому сторонництву. Президентом кабінету має бути іменований муж довірия наслїдника престола, ґр. Зіхи, котрий розвяже сойм і утворить нове католицке сторонництво правительственне. В Будапештї не вірять в се донесене і здогадують ся, що тут розходить ся лише о стероризованє лїбералів.

Сторонництво независимости візвало комітати, аби не слухали заряджень Куена, котрий візвав комітати і магістрати до принимання податків. Деякі комітати вже услухали візвання і узнали розпорядженє Куена за небувше.

Сейль виїхав на село. Апоні і Андраші також виїхали з Будапешту.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Пруські соціялїсти в Австрії.

Райхенберґ. В Цайсенберґу жандарми арештували кількох соціялїстів з Прус, котрі в граничних місцевостях австрийских розширювали революційні відозви.

Сербія.

Білград. До 50 членів обох радикальних сторонництв підписало резолюцию, з жаданєм злуки обох сторонництв в одну велику партию лїберальну. В правительственних кругах надіють ся, що фузия поступить вже в короткім часі. Полковника Машіна іменовано командантом дунайской дивізії на місце ґенерала Андрієвича, котрий обняв портфель міністра війни.

Македонія.

Монастир. В деяких околицях рух ватаг тревав дальше. Коло гір Біблява-Плявїна, 25 км. на північний захід від Монастира було дві більші битви. Гори заатакувало 6 баталіонів. Турецке військо дофнуло ся з великими стратами. В околици знищено 5 сел і вимордовано над 50 людий.

Софія. Турецкі війска заатакували вчера болгарску сторожу військову в Кара Іваніца коло границї, при чім ранено кількох болгарских вояків.

Мимо розпочатого з обох сторін розоруженя, баталіон турецкого війска впав коло Стубницї на болгарску територию, викинув звідтам слабу болгарску патролю і зрабував село. На місце надбігли дві компанії болгарского війска і між Турками а Болгарами розпочалась формальна битва, в котрій погибло 4 Турків і 1 Болгарин. Турки утїкли назад через границю.

Полюбовні суди.

Лондон. Переговори між Францией а Анґлією в справі заключеня договора о полюбовних судах поступають сильно наперед. Головний начерк договора вже уложений. Ще мають вести ся переговори що-до справ, в яких обі держави мають звертати ся до полюбовного суду.

Росия в Азиї.

Тентсін. Росия не зробила доси нїяких кроків, аби адміністрацию в Ньючванї віддати Хінам. Противно, обудує з величезним накладом правительственні палати а урядники говорять, що місцевости, котрі тепер суть в руках Россії, мають тревало при Россії лишити ся.

Япан і Росия.

Лондон. Доносять тут з Токіо, що публична опінія в Япанї сильно збентежена. Сими днями Росия має висфати свої війска в Ньючвану і Мукдену. Від того, чи се зробить, зависить все. Япанська фльота і військо стоять готові до бою.

НОВИНКИ.

— **В галицкім соймі** відбував ся нині дискусия в справі внесеня пос. Томашевского що-до платнї народних учителїв і реформи дисциплїнарного поступованя. Против поправок комісії, пороблених на некористь учителїв, промовляли пос. Могильницкий, Станіньский, Томашевский і Малаховский. З огляду на брак місця відкладаємо повне справоздане до слїдуючого числа.

— **Безприм'рна провокация.** Верховоди львівского університету, осьмілені нерішучим поведенєм центрального правительства, починають провокувати Русинів не лиш яко Русинів з боку національного, але також яко греко-католиків з боку релїґійного. Як нам доносять з нинїшного інавґураційного торжества, вшехпольска управа університету замовила собі в костелї св. Миколая богослуженє в обрядї вірменьскім а поминула цїлком богослуженє в обрядї рускім. В той спосіб при нинїшнім інавґураційнім торжестві було богослуженє для Поляків в обрядї римо-католицкім і для кількох Вірмен в обрядї вірменьскім (відправляв сам архиепископ Теодорович!) а для 700 слухачів Русинів не було нїякого богослуженя! Нема сумнїву, що вірменьске богослуженє замовлено умисно на те, щоби виказати тим більше легковаженє для обряду греко-католицкого. Ми про ту провокацию скажемо ще обширнїйше — на разї-ж питаємо: що на те умисне злегковаженє і уколенє рускаго обряду наш Митрополит і що взагалї наша ґіерархія, покликана до береженя прав і поваги греко-католицкої церкви?

— **В справі вибору ректором львівского університету** звісного з історії сецесії кс. Фіялка зібрала ся вчера сьвітска українсько-руска університетска молодіж на довірочну нараду, на котрій зазначила своє становище супротив сего факту. Ухвалену резолюцию доручила нині депутация молодіжи на письмі сенатови університету, а звучить дословно: „Високий Сенате! Стоячи перед актом отворення року шкільного 1903/4 на львівскім університетї нововибраним ректором, українська молодіж академічна львівського університету вібрана на зборах, дня 9 жовтня 1903 р. рішає слїдуюче: 1) Українська молодіж академічна університету львівського вважає вибір кс. Фіялка ректором найвисшою ёї провокациею та обидою, вимереною проти неї нарочно і з розмислом зі стороны збору професорів львівського університету; 2) з огляду на се рішучо протестує проти сего вибору, як насильно накиненого з подоптанєм ёї національного і людського достоїньства; 3) та домагає ся уступленя нововибраного ректора. У Львові дня 9 жовтня 1903. — За президию зборів: *Іван Галущинський* ст. філ. предсїдатель, *Методий Огородник* студ. прав секретар“. — Понадто ухвалила українсько-руска молодіж відказати ся ґреміально від участи в торжественній інавґурації, що відбула ся нині в університетї.

— **Етику польскої преси,** що виступила в такім поганім сьвітлї з нагоди борби о заснованє рускої ґімназиї в Станиславовові, характеризує ярко ще оден епізод. Як звісно, найвисші віденьскі круги виявили бажане, щоби се довголїтне, справедливе домаганє Русинів було як найскорше полагоджене, а бажане се висловив зовсїм недвозначно сам цїсар перед пос. Барвіньским в нагоди своєї гостини у Львові. Польскій пресї слова цїсаря були очивидно дуже не по нутру, отже вона, юдячи так неустрашимо кравві міродайні чинники против корисного полагодженя поступаты рускаго народа, здобула ся на справдїшний вицьвіт безличности, бо прямо заперечила слова цїсаря, впевнюючи, що то лиш пос. Барвіньский перед кимсь нишком щось подібного сказав, а на самого пос. Барвіньского накинулась з лайкою. Позаяк з опрокиненєм слів цїсаря виступила перша „Gazeta Narodowa“, тому пос. Барвіньский вислав до неї спротоване, котре однак редакция обіцяла помістити доперва тоді, коли буде рішена справа рускої ґімназиї в Станиславовї. Не менше „льояльно“ поступила редакция „Słow-a polsk-ого, котра заявила послови Барвіньскому, що повторену за „Gazet-ою Narodow-ою“ інсинуацию що-до слів цїсаря відкличе лише тоді, коли учинить се наперед „Gazeta Narodowa“. Супротив сего пос. Барвіньский вислав в другє до редакції „Gaz. Narodow-oї“ таке спростованє: Na podstawie § 19 ustawy prasowej upraszam o umieszczenie następującego sprostowania: W N-rze 212 Gazety Narodowej z dnia 17 września b. r. tudzież w N-rze 215 z dnia 20 września b. r. umieszczone twierdzenie, jakoby nieprawdziwem było doniesienie, iż cesarz w rozmowie ze mną d. 13 września b. r. o założeniu ruskiego gimnazyum w Stanisławowie odpowiedział, że „opinia w sejmie, namiestnik, marszałek i Wiedeń są dla sprawy życzliwie usposobieni“. Otóż w interesie prawdy stwierdzam, że słowa te istotnie zostały do mnie przez Naj. Pana wypowiedziane. We Lwowie dnia 8 października 1903 r. *Aleksander Barwiński*, poseł na sejm krajowy i do rady państwa. Рівночасно вислав пос. Барвіньский до редакції „Słow-a polsk-ого“ спростоване отсего змісту: Na podstawie § 19. ustawy prasowej upraszam o umieszczenie następującego sprostowania: W N-rze 463 z d. 5 października b. r. (wydanie popołudniowe) umieszczone twierdzenie, „że słowa wypowiadziane przez p. Barwińskiego (w sprawie założenia gimnazyum ruskiego w Stanisławowie) wkładane są tendencyjnie w usta cesarzowi“, zaś w N-rze 467 z d. 7 października b. r. (wydanie popołudniowe) powiedziano, że „nadużyto powagi i popularności korony, wkładając w usta cesarza słowa, których w rozmowie z p Barwińskim wcale nie wygłosił i że to włożenie w usta Najj. Pana słów powyższych jest z mej strony zuchwalstwem. Ponieważ wyższe ustępy powołanych artykułów stwierdzają, jakobym ja wkładał w usta cesarza słowa, których Naj. Pan nie wygłosił w rozmowie ze mną, otóż oświadczam, że istotnie odpowiadając na moje słowa o stanisławowskiem ruskiem gimnazyum wyraził się Najj. Pan, że „spodziewa się, iż opinia sejmu krajowego będzie dla sprawy korzystną, ponieważ nowy namiestnik, marszałek i Wiedeń są dla tej sprawy życzliwi“. We Lwowie dnia 8 października 1903 r. *Aleksander Barwiński*, poseł na sejm kraj. i do rady państwa. О скілько зачуваємо, то пос. Барвіньский на случай, коли би згадані редакциї польских часописий не помістили его спростовань до двох днїв, рішив ся виступити з тою справою на судову дорогу.

— **Роботою темних духів** показує ся пущена в сьвіт Czernowitzer-Tagblatt'ом, а повторена цїлою галицкою і віденьскою пресою вість, начеби в Могилевї шалїли протизидівскі розрухи, при чім мало втратити житє 400 Жидів і 100 білорускних селян. Виявляє ся тепер, що в нїякім Могилевї анї в жаднім иншім містї в Россії таких розрухів не було. З боку российского правительства появило ся в тім згляді офіціяльне заперечене, а так само рішучо заперечують се сьвіжі, автентичні телеґрами віденьскої Neue Freie Presse. Виходить з того, що донесене Czernowitzer-Tagblatt'y походило з кругів, котрі розсїваним подібних вістий хочуть вплинути подражнюючо на настрій умів серед темних мас буковиньского і східногалицкого рускаго населеня та пхнути его до антижидівскої геци. Ми вже в своїм часї приловили на такій нїкчемній роботї наших галицких „приятелїв“, а тепер — як видко — хопила ся сего способу і румуньско-польска спілка на Буковинї, на котрої оброцї стоїть саме Czernowitzer-Tagblatt. Супротив того наші сьвідомі люди так в Галичинї як і на Буковинї, повинні тим пильнїйше слїдити за всякими неясними індивідуами, що увиваютъ ся серед народу, особливо в полудневосхідній части Галичини і на Буковинї, де підгірский нарід менше осьвічений, та класти завчасу руку на їх злочинну роботу. Приміром нехай послужить в тім згляді патріотична руска громада Балинцї. Явісь темні духи, знаючи про моральний вплив сеї громади на руский нарід Покутя, розпустили чутку, мов-то „балинецкі люди готовлять ся різати Жидів — то-ж треба йти їх слїдом“. Отже на жаданє загалу балинецких громадян, громадска рада села Балинець одноголосно ухвалила на засїданю з 4 ого с. м. віднести ся до намісництва з жаданєм переведеня найстрійшого слїдства в справі підпольної противжидівскої аґітациї, яку ведуть в Коломийщинї безкарно якісь незвісні індивіда польскої народности. І справдї вже найвисша пора, щоби намісництво не глядїло з заложеними руками на сю роботу темних духів, але хопило ся раз вже відповідних способів. А то байдужність галицких політичних властий в тій справі що найменше чудна.

— **Аж дві інсинуациї** виписав „Галичанинъ“ в своїй передвчерашній статї п. з. „Изъ-за малорусской ґімназіи“ і у вчерашній новинї про послїдну промову пос. Могильницкого в справі народних шкіл — одну на руских соймових послів а другу на „Дїло“. На адресу послів написав „Галичанинъ“, що вони ведуть з Поляками переговори, нагадуючі переговори, „которыи предшествовали злопамятной новой ерѣ“, — а на адресу „Дїла“, що „результатъ тѣхъ переговоровъ еще неизвѣстенъ“, но він немовто вже відбив ся на „столбцахъ „Дїла“, бо наша часопись „оставила свой рѣзкій, иногда даже неприличный тонъ въ виду Поляковъ и сдѣлалась такой смирной и спокойной, что ее и вшехполякъ могъ бы приложить къ ранѣ“. Розумїє ся однак, що тота мнима зміна тону з боку „Дїла“ се тілько малоруска хитрість, мовляв „притворное смиреніе“. На інсинуацию „Галичанин-а“ на адресу послів не будемо відповідати, бо посли самі „возрастъ имѣютъ“ і знають, що творять — а впрочім від часу, як рускі посли згодили ся на відіслане внесеня про станиславівску ґімназию до комісиї, не почуваємо ся в праві відповідати що-небудь в їх імени, бо лише письмо дальший хід справи і тактики на їх одвічальність. О скілько однак маємо інформациї в тій справі, то можемо рішучо заявити, що здогади московского орґану суть з ґрунту фальшиві. Натомість ширше мусимо відповісти „Галичанинови“ що-до его клевет на „Дїло“, бо інсинуация „Галичанина“ є такою несовісною неправдою, такою бючою в очи брехнею, що заслугує на як найострійше й публичне напятноване. Наші читачі мали можність пересьвідчити ся самі, переглядаючи число за числом, на скільно є правдою, що ми змінили фронт супротив Поляків. Передовсїм на Поляків ми нїколи не писали нї „грубо“ нї „делїкатно“ а писали все так, як того вимагало фактичне положенє рускої суспільности, і того способу писаня будемо держати ся і далї. В тім впрочім лежить цїлий секрет поваги і політичного значіня нашого дневника, що він є дневником живим, що безпереставно стоїть в безпосереднім контактї зі суспільностию, що з тою суспільностию ві з нїким не хитрить а є як-раз найвірнїйшим та найповнїйшим зеркалом тої боротьби і фактичного положеня, в якім находить ся руский нарід в Галичинї. Яко такий, наш дневник стоїть на чолї цїлої народної працї і народного руху, а що не йде на нїякі згляди хвилевого і безвартного політиканьства та держить ся крїпко правди і фактів, то тим він і має тоту силу й значінє, що з ним мусять числити ся інтересовані чинники в краю і поза краєм. Що-до нашого становиска в справі т. зв. нової ери, то воно також загальновісне і не потребуємо его аж пояснити. Ще в липни сего року, з нагоди змін на начальних урядах в краю, висказали ми наші погляди в тій справі в статї п. з. „Під розвагу“ і тих поглядів держимо ся до тепер. „Нових ер“ нї угод ми заключати не будемо, а хочуть польскі верховоди, щоб наше становиско супротив них змінило ся, то нехай змінять своє становиско супротив Русинів. Будуть Русини мати заспокоєні всї свої культурні потреби, буде менше надужить і укороченя наших політичних прав, змінить ся взагалї основно цїла система супротив Русинів, то тодї і обурене серед рускої суспільности потихне а і наша боротьба стане ся тим самим — навіть при нашім активнім співдїланю — „делїкатнїйшою і смирнїйшою“. Впрочім те наше становиско звісне також „Галичанинови“ і ми можемо ему сьміло сказати словами Котляревского: „Лукавиш серденько а добре розумієш“. А і ми також розуміємо, о що розходить ся „Галичанинови“ — він знає, яку опінію виробляє собі „Дїло“ серед усеї незіпсованої і незбаламученої ще части рускої суспільности і хотїв би принагідно, оглядаючись на положенє в соймі, кинути тїнь також на рішучість і характерність нашого дневника. Та „не втнеш Паньку тїста“, бо наше становиско є все отверте і ясне, а ті, що читають наш дневник, скажуть хиба самі на адресу московского інтриґанта: „ври, да меру знай“.

— **Староста в роли вшехпольского аґітатора.** Заходами кс. Мушиньского і п. Розенштока д. к. поборця цлового з Угринова заложено в Войславичах, сокальского повіту Czyteln'ю. Протекторат над нею обняв п. староста Коростеньский (мимоходом кажучи внук рускаго сьвященика). П. староста приїзджав кілька разів до Czytelni на побалаканку з „poczciwym ludkiem“, аґітував, щоби говорили латинники по польски та при надходячих громадских виборах наказав їм внести протест, як би в склад радних не ввійшла 1/3 часть латинників. — Оголошено день виборів. Русини зійшли ся до читальні, вибрали собі комітет і поручили ему занятися виборами. Комітет вивязав ся зі своєї задачі як слїд, бо на радних вибрано тих, що він постановив. Хотяй вибори відбули ся зовсїм леґально, що признав комісар Бужиньский, мимо того латинники внесли протест. Найцїкавійшою річею при тім є се, що автором протесту є Русин, тутешний учитель Томчак, котрий підписав ся на протестї — розумїє ся — вже для консеквенциї по польски. А треба знати, що Томчак дістав посаду в Войславичах против волї громади. Подразнений в своїй амбіциї, що не зістав вибраний радним (дістав 2 голоса), виготовив протест, понаписувавши в нїм рїжні неправди і очернена і постягавши силоміць підписи. Левка Андрущака і Стефана Стащука і кількох иншихъ господарів підписано без їх відомости і против їх волї, деяких сынов громадян силувано до підпи-

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДИ
ЮЛІЯН СОЛЯК
передтим Фр. Мрозиньский
у Львові, ул. Собіского ч. 7
ФУТЕР
Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів, Ротонди, Дольманики, Катанки, Ковнїрі, Боа, Зарукавки, Шапочки дамскі, Колпаки, Шапки мужескі, Шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також Верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовеньства також на рати. — Найновійші материї на верхи в найбільшим виборі. Цїни умірковані. 612 8—22

су або з'єднано чаркою горівки. Протест принесла депутация до війта, котрий не хотів приняти его. Сейчас оден з czytelniak-ів повандрував до Сокаля до старости з жалобою, що війт не хоче принятн протесту. Староста казав взяти свідків і при них положити протест війтови на столі. — Так здає ся протест утримає ся, бо так хоче п. староста, хотяй все було легально і строго після закону. За те учитель Томчак, poczciwy Rusinek, може в кождій хвилі числити на ласку п. старости а може навіть на найлїпший охлап — pardon посаду в Сокальщинї. Но у громадян і у Русинів та у всїх чесних людий може числити лиш на обурене. — *Читальник.*

— **Гакатизм в станиславівскій зелїзничій дирекциї.** Прислано нам до оголошеня такий довумент: „Станиславів, дня 23. вересня 1903 Ч. 57158/6. До Всечестного Отця Порфірія Ступницкого гр. кат. пароха і декана в Товмачи. Відклично до зажаленя внесеного через Вашу Всечествість на дни 17. вересня б. р. проти маґазинерови Единакевичови стациї Товмач-Палагичі повідомляє ц. к. Дирекция зелїзниць державних, що по мисли додаткових постанов XX. точки 2-ої і 3-ої до § 51 правила руху виготовлене листів набірних на рускій мові в руху льокальнім до і зі стацій тої части краю, де тая мова з краевою, есть дозволене, наколи до виповнена тексту суть ужиті латиньскі або ґотицкі букви, позаяк уживане кириличних (руских) букв є неумістним. В виду такого положеня річи звольте пересьвідчитись, що завідатель маґазину Единакевич не поповнив нїякої самоволї і що ему також вчинити закиду мовби він нарочно хотїв нехтувати руску мову, либо (!) мав намір обидити Ваші почування національні. Лист набірний звертає ся. Ц. к. Директор зелїзниць державних. — *Підпис нечиткий.* Отсе рішене станиславівскої зелїзничої дирекциї, котра загалом поводить ся так, наче би вже була польскою дирекциею в „wyodrębnionej Galicyi", є цїлкомнезаконне і безосновне, бо примус на латиньский альфабет обовязує виїмково лише що, до телеґрамів (і то з строго технічних мотивів) а цїном не може відносити ся до набірних листів (Frachtbrief'ів), як загалом руску сторону нїчо не може обходити внутрішна мова публичного уряду і кождий Русин має право в зносинах з урядом, отже і в виповнюваню собою паперів вживати лише руской мови і руского письма. Тож против наведеного рішеня треба внести — коли ще є час — рекурс, як-же реченець минув вже, то жалобу, одно і друге до міністерства руху.

— **З справі виборів повітових в скалатскім повіті** доносять нам з Підволочиск, що підчас ярмарку в четвер нараджували ся довірочно селяни, щоби конче лїсту виборчу уложену в Скалаті поставити в сей спосіб: а) має бути всїх 10 селян, б) 2 селян, випробованих патріотів з Оріховця і Супруновки поставити в лїстї виборчій на місци неповних тих 2 селян, за котрими було мало голосів вже в Скалаті і дивно навіть, як то: 2 неповні селяни взяли ся на лїстї „хлопского комітету" уложеній в Скалаті. Рівнож з Грималова доносять нам, що там на ярмарку були зібрані з другого кінца повіту і там дуже дивували ся селяни виборчі, чому на 15 громад від Сороки по Луку не поставлено в хлопскій лїстї виборчій жадного селянина анї священика з тих 15 громад; рівнож в Грималові узнано зміну конечну аж трох цїлком неясних кандидатів селян, на певних. Оден зі старших селян (мабуть парохіянин бл. п. О. Гальки) предложив, щоби вибрати 6 селян руского обряда, 3 селян латиньского обряда і 3 руских священиків і тую гадку всї приняли та будуть ся старали довонче так зробити. Як видимо „глуха" Скалатщина рухає ся і віча довірочні скликують ся. — З нашого боку додамо, що було-б пожадане, аби селяньскі виборчі хочби перед самим вибором ще раз порозуміли ся і голосували опісля солїдарно на тих самих як оден муж, бо лиш тоді можна числити на побіду.

— **Вісти з Північно-американьскої Руси.** Послїдне (38) число американьскої „Свободи" (з дня 17 вересня) приносить на лицевій сторонї портрет Івана Котляревского, а із статейки „Всенародне руско-українське свято" довідуємось, що запрошене на полтавске торжество одержала була також редакция „Свободи", але не можучи задля великої віддали взяти участь в торжестві вислала телеґраму: „Scranton, Pa., 11 вересня 1903. Полтавский Городский голова, Полтава, Россия. Слава почитаючим память Котляревского. Редакция „Свободи". — П. В. Цїховский з Sifton, Man. в Канадї пише до „Свободи", що тамошні Русини заложили д. 24 серпня „Народну читальню". — З Пітсбурґа, Па. утїк мнимий банкир Артур Амайзен враз із грішми наших людий, що складали до его „банку" свої ощадности або через его руки посилали гроші до старого краю. Був се угорскій жидок, удавав Словака, Поляка і що хто хотїв. Зарвав наших людий в Пітсбурзї на кількадесять тисяч долярів. Та мав він ще другий „банк" в Бутлер, де також живе богато Русинів, отже й там, як говорять, натягнув легковірних на десять тисячів долярів. — В Шамокінї, Па. чотири копальнї замкнено на необмежений час а внаслїд того около 3200 робітників, між ними богато Русинів, утратило роботу.

— Дня 8 вересня с. р. відбуло ся торжественне отворене „Рускої народної Читальнї" в Mc.Keesport, Па., де священиком є о. Гр. К. Цмайло. На торжество прибули ще о. Н Стефанович з Пітсбурґа і новоприїзжий до Америки священик в Галичини о. Чаплиньский. По соборній службі Б. в місцевій церкві нарід удав ся на засїданє до галї під церквою, де по промовах оо. Цмайла і Стефановича вибрано виділ читальнї і ухвалено, що читальня вступає в члени львівскої „Просьвіти", передплатить десять руских часописий і кілька видань періодичних. На закупно відповідних для читальнї книжок вислано на руки львівскої „Просьвіти" 16 долярів (80 корон). Засїданє закінчило ся відспіванем пісень „Щасть нам Боже", „Не пора" і „Ще не вмерла Україна". — До Головного уряду „Руско-народного Союза" на роки 1902—1904 вибрано Дионизия Голода, одного з визначнїйших патріотів-народовців. „Свобода" подає его портрет враз із короткою житєписью. З неї довідуємо ся, що Діон. Голод, родом з Луча в горлицкім повітї, приїхав до Америки 1888 р. Тепер має 32 роки. Десять лїт робив у цукроварни, 1899 р. заложив готель а сего року купив чотироповерховий дім в Iersey City, N. Y. Там був він пять лїт місцевим секретарем „Р.-нар. Союза" а тепер касиром. Від 1896 р. що-року вибирають его до ради церковної (тому на портретї видніє у него на правій клапі сурдута трираменний крестик; на правій дві відзнаки руских орґанїзаций). Кромі того есть він від 1898 р. касиром сестричного братства св. Ольги і секретарем рускої школи.

— **Польска церква в Америцї.** Свого часу була в нашій часописи згадка, що до Риму прибула депутация американьских Поляків, щоби домагати ся від Ватикану установленя для них окремих епископств в Сполучених державах північної Америки. Депутация наспіла до Риму в часї, коли помер папа Лев XIII, і тому інстанціонувала відтак два тижнї в рішаючих ватиканьских кругах. Як доносять тепер з Риму, успіх депутациї був такий, що конґреґация „de propaganda fide" полагодила домагання американьских Поляків поки-що частинно, відмовляючи іменованє окремих польских епископів в Сполучених державах, а згодила ся лише на польскі ґенеральні вікарияти в тих дієцезиях, де дві третини населеня говорять по польски. Таке полагодженє церковних відносин справдї не відповідає вповнї домаганям американьских Поляків, то всеж таки має для них далекосягле значінє. Ґенеральні вікарияти треба уважати лише першим етапом в істориї самостійної орґанїзациї польскої церкви в Америцї, почім скорше чи пізнїйше наступить етап другий: установленє независимих епископств, для котрих ґенеральні вікарияти лиш підготовляють терен. Для американьских Русинів, котрих церковні відносини вимагають ще конечнїйше рішучого управильненя, успіх польскої депутациї послужить без сумнїву заохотою до тим ревнїйшої борби за свої церковні права.

— **Страшна пригода в соймовім будинку.** Вчера перед вечером віймов возьний краевого виділу, Григорій Бубес до убікациї в соймовім будинку, де находять ся машини, що витворюють електричність до осьвітлювання. Машиніст і его помічник пускали тоді машини в рух і не звертали уваги на Бубеса, котрий, щоби їм помочи, вхопив рукою за сприхи розгоновского колеса і хотів спонукати его до скоршого руху. В ту-ж хвилю машиніст запалив ґаз в моторі, що направляв машину в рух і наслїдком сего розгонове колесо сильно заворушило ся. Бубес на нещасте держав якраз тоді рукою за сприку колесо, когре пірвало его з собою і обкрутило двічи довкола. Помічник машиніста крикнув на се трівожно і вхопив Бубеса за полу. Машиніст здержав рух машини, але вже було за пізно. Колесо розторощило возьному голову, так що мозок вискочив і смерть наступила сейчас. Покликаний лїкар не міг вже нїчого вдіяти і по списаню протоколу тїло нещасного відставлено до кістниці судової медицини. Бубес числив 52 роки, був жонатий і осиротив троє дїтвй.

— **Новий театр у Відни.** В віденьскім пратері, на тім місци, де нині находять ся т. зв. „Venedig in Wien", стане незадовго величезний театр, обчислений на 4000 осіб. Театр буде складати ся з конструкциї зелїзної і камінної, а будувати его буде звісна фірма Гельмер і Фельнер. Коло театру буде находити ся велика сала редутова, щоби заступити давнїйшу редутову салю в опері.

— **Обікраже архикнязя.** Як звісно, в Абациї окрадено сими днями брата цїсаря, архикнязя Людвика Віктора, в часї, коли разом з иншими гостями купав ся в купелевім басенї напротив віллї Анджіолїна. З его кабіни украдено два золоті годинники з панцушком і брельоками, золоту браслету і кілька памяткових предметів, між котрими находили ся памятки по матери архикнязя і по его братї, мексиканьскім цїсари Максиміліянї. Загальна вартість тих дорогоцїностий виносить 12000 К. Коли крадїж виявила ся, замкнено сейчас двері купелевого заведеня і перешукано всїх гостий, але на дармо. Доперва по кількох днях арештовано злодія аж в Поли. Злодієм є б. урядник з Угорщини.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** Ві второк, дня 13/X 1903. Шалавило, шутка в 5 дїях, Гліньского. — Четвер, д. 15/X. 1903, Душегуби, народна драма зі сьпівами і танцями в 5 дїях Тогобочного. — Субота, дня 17/X. 1903. Жидіва вихрестка, драма в 5 дїях, Тогобочного. — Неділя, дня 18/X. 1903: Запорожець за Дунаєм, опера в 3 дїях, Артемовского. Закінчить: „Вечерниці" дїло музичне, Ніщиньского. — Початок година 7½ вечером. Абонамент на 6 вистав 10 К. Замовленя на білети і абонамент приймає торговля п. Юзичиньского.

— **Проф. д-р Кирило Студиньский,** ак оповіщає Ministerial-Verordnungsblatt з дня 1. жовтня, іменований членом ц. к. комісиї екзамінацийної для кандидатів на професорів шкіл ґімназияльних і реальних.

— **Пожарний „Сокіл" в Ноцюбинчиках** повіта гусятиньского засновано на статутах „Сокола" у Львові. Статути затвердило вже намісництво.

— **П. Антін Котлярчук,** маґістер фармациї, знаний Русинам властитель дроґуерії у Львові (при улици Хорущинї а опісля Батория) обняв аптику „під Оленем" в Рынку ч. 29. Не сумнїваємо ся, що Русини звернуть ся з повним довірем до свого земляка.

† Померли:

— **Корнило Мандзій,** судовий ад'юнкт з Чорткова, упокоїв ся ві второк сего тиждня в Кракові. Покійник від довшого часу хорував на недугу жолудкову а сего року мусїв піддати ся операциї жолудка в Кракові. Мимо того стан его здоровля не поправив ся і він в неділю знов прибув до Кракова, а ві второк вистрілом з револьвера відобрав собі житє. В полишених листах написав, що чинить се з причини мук від тяжкої хороби. Смерть сего молодого Русина викликує щирий жаль у всїх, що его знали ще від часів академічних. Був се чесний чоловік і щирий патріот. В. в. п.!

Переписка Адміністрациї.

Ф. Ґр. в Вп. вп. У нас реклямациї протокулюють ся, а від Вас доси жадна не наспіла, проте звольте ще 60 с. надіслати, бо за пропащі на дорозї числа відсічати не можемо. — Л. На. в Не. Жертви на Народний Фонд будуть в скорі уміщені дальше.

Вписи до Висшого інститута музичного відбувають ся від нині в комнатах інститута при ул. Трибунальскій ч. 6 I. поверх щоденно від год. 12—1.

Обід 25 кр.

росіл, печеня і легуміна. Горнятко кави з булкою 10 кр. Всї страви дуже смачні і здорові по уміркованих цїнах в **Молочарни ул. Домінїканьска 5.** *З поважанєм*

553 4—10 **Катарина Лядра.**

У Трочиньского у Львові
ул. Фредра
Фунт найдобрійших цукрів

десерових	80 кр.
помадок	60 кр.
кармельків	40 кр.
гербатників	80 кр.
чекольдок	1 зр.

610 1—10

СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД
фотоґрафічних апаратів і приборів
під фірмою
В. БОРЖЕМОСКИЙ
У ЛЬВОВІ
передтим площа Галицка
тепер
ул. ТЕАТРАЛЬНА ч. 7. (напротив лат. катедри)
поручає всякі артикули, входячі в обсяг
619 фотоґрафії по найнизших цїнах. 1—10

Звісний від богато лїт
МАҐАЗИН УБОРІВ МУЖЕСКИХ
ДАВИДА ШВАРЦВАЛЬДА
при площи Капітульній число 3, в мещанїні
істнує і дальше але під фірмою
НАТАНА ЛЯУФЕРА
довголїтного співробітника, котрий просить Вп. Р. Т. Публику о дальші ласкаві взгляди, поручаючи одежу для духовенства і для Р. Т. студентів, а завданем его буде виконати припоручена на як найбільше вдоволене замовляючого. 624 3—4

МАҐАЗИН ФУТЕР
під тигром
СТАНИСЛЯВА ВРОНЬСКОГО
у Львові, ул. Театральна ч. 5
(напротив костела катедрального)
поручає по цїнах напристуннїйших свій богато осмотрений маґазин футер так готових, як і поодинокі шкіри і матерії на покритя футер у великім виборі. — Цїнники на домаганє оплатно.
Віддїл конфекцийний після найновійших журналів.
613 1—10

Надіслане.

МАТТОНЬОГО
GIESSHÜBLER
природне алькалїчне щавове жерело.
20 17—26

Всякі купоны
и выльосованї паперы вартостнї
874 [1]
высилаче безъ потрученя провізіи або коштовъ
КОНТОРА ВЫМЄНЫ
Ц. к. управ. Галицкого акційного
Банку гіпотечного.

ЛИТІЙ
в реставрациї **НАФТУЛИ ТЕЛФЕРА,** улица Трибунальска ч. 12, дім власний, можна дістати щоденно вже о годинї 8-ій горячі снїдання.

ЦІННИК:

Печеня вепрова з капустою	15 кр.
Сїкані легкі	12 „
Фляки	13 „
Ніжка теляча з хріном	10 „
Ковбаска з хріном	5 „
Кавяр	15 „
Обід в абонаменті	40 „

Всякі напитки в найлїпших родах по найумірненїйших цінах; для певности, що походять з мові реставрациї даю відбираючим марки. — Найлїпші вина і меди по найдешевших цінах почавши від 40 кр. літра.

По театрі все свіжа, в великій вибір страв і напитків взоосмотрена кухня.

З високим поважанєм
79 **НАФТУЛА ТЕЛФЕР.**

Коперницкий і Сын
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої
На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 4185

ПАСАЖ ГАВСМАНА
І. ЛЬВІВСКЕ
Photo-Plasticon
(46 разів премівоване.)
Від 11/11 до 18/10 до побаченя:
Третя подорож по Стирї.
Вступ 10 кр. 55

КОЛДРИ на вовняній ваті по зр. 3·50, 4·50, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 до 14 зр зр. Колдри шовкові і атласові по 12·50, 14, 16, 18, 20, 22, 24 до 32 зр.

НОВІСТЬ! КОЛДРИ подвійні, обостороннє до уживаня, дуже практичні і гарні, лише 1 до 2 зр. дорожше від наведених цін. Найбільший вибір тілько в **Спеціяльній робітни колдер і матерацїв**

ЙОСИФА ШУСТЕРА
Львів, ул. Коперника ч. 5.
586 5—15 (I)

Перший рускій склад машин до шитя!

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Нїжні від 27 до 65 зр.
Ручні „ 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 33 зр. (для грубої роботи.)

Вел. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жаданє даром. 313 41—7

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

ПЕРША І НАЙСТАРША
пільзненьска пиварня і реставрация
від кількадесятьох лїт загально звісна широким кругам П. Т. Публики у Львові Ринок ч. 17 *п. Томи Найсарка,* тепер під зарядом **Івана Флїсарского,** поручає знамените пільзненьске пиво з властивою температурою, добірну кухню і звинну та вічливу прислугу. — Приймає також абонаменти на обіди, почавши від 12 зр. місячно. — По вечірних представленях також свіжа кухня.
О численні відвідини просить, з глубоким поважанєм: **ІВАН ФЛЇСАРСКИЙ.** 638 1—30

ВАРТІСТЬ смачного харчу лежить не лиш в більшій приємности, получений з їдженем; бо чим смачнійший харч, тим лекше травить ся его і тим пізше зужи-вав ся находячі ся в нім пожывні части. Сим пояснює ся успіх

приправи до зуп і страв MAGGI.

Є се для господині випробований і дешевий додаток, що надає слабим зупам, буліонам, сосам, ярінам, ястним стравам і т. д. сили і смачности. Дозволяє ся по кождім обіді, але пікоди за богато; — Дістати можна у всіх торговлях кольоніяльних, делікатесів і дрогеріях у фляшечинах почавши від 50 сот. (дальше наливане по 40 с.)

Відзначення: 4 великі премії, 26 золотих медалів, 6 почесних дипльомів, 5 почесних премій. Шість разів поза всесьвітним конкурсом міжн. в.: 1889 і 1900 на всесьвітних виставах в Парижи. (Юлій Маджі, судя премій). 35

в великім виборі

СЕЗОНОВІ НОВОСТІ на всілякого рода дамскі тоалєти.

Шовки, сукна, фляпелї, бархани

в богатім сортименті красок і найновійших тканин.

Материяли на жакети, саки і плащі — як також спеціялітети **на блюзки**

продають найдешевше

626 3—10

КУЩАК & ЗУБИК у Львові, площа Галицка ч. 1.

Пробки на домаганє.

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАЙНЕС

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна з першорядних фабрик. 550 35—7

Експорт до всіх держав европейскихъ!!!

Египетскі тутки і паперці 554

„АІДА" суть найлучші узнані.

Виріб кревний.

Головний склад: „АІДА" Львів, ул. Панська, ч. 10.

CAPILLATOR одиноке певне і сейчас дїйлюче средство **на заріст волоса** і удержуюче волосе.

Capillator є средство винайдене по довгих лїкарских студіях загально звісним спеціялістом з Будапешту для хорób шкірних, д-ром Нейфом найдалї

Capillator є лекше средством красти, але таком одиноким средством для лїчне хорób шкірних і відаляючим волосяні зарóди.

Capillator є недостаючим средством лїчачим проти лисин, як також проти всяких хоробам шкірним.

Capillator є средством викликуючим буйний ріст волоса і усуваючим дале волоса

Capillator усуває при помочи ушитю потилї, випад волоса, сухе волоса і надає їм перлїсту природну красу.

Capillator дає гарним пречудні бородк і вуса

Capillator можна набувати в оригінально наповнених фляшках, засмотрених в охоронну марку по 6 ℳ за попередною приславою належитости або за потовпатою

Головний Склад: антика під „угорским Королем" Будапешт, ул. Мароканьска ч. 2. Одинокий склад для Галичини і Буковини: ЖИГМОНТ РУБЕР, антикар під „Срібним Орлом" у Львові. 4 6 4 8

Юлїян бр. Брунїцкий

властитель шкілок молодої деревини та корчів

в Підгірцях коло Стрия

доставляє всякі деревини і корчів, овочевих та декорацийних, листистих і шпилькових, благородних рож, зимотревалих ростин, шпараґової розсади і т. д. все в найлїпшій якости, опаковане найстаранїйше, в правдивих добірних відмінах.

!!! Шкілки занимають простір поверх 30-морґовий !!!

Засобом значні.

Цїнинин висилає на домаганє даром і оплатно.

Прошу покликати ся на „Дїло". 482 2 2

Знане від 1868 року і розповсюднене

БЕРҐЕРА МЕДИЧНЕ

СМОЛЯНЕ МИЛО

уважає за найскутечнійше средство против **недуг шкіри**, а се більше против **різнородних шкірних висипок** виробляване на кількох богатьома практичними лїкарями не лише в Австро-Угорщині, але також в Німеччині Росиї Франції, більшости державах Швеции і т. ж. Уживане Берґера смоляного Мила яко лїкарского средства щоби позбути ся луски в голови і бороди, то чищення і десінфекцыі шкіри є загально звісне. **Берґера смоляне мило** містить в собі 40 % деревної смоли і грубо відрізняє ся від усіх прочих смоляних мил по торговлях.

На упірні недуги шкіри

почати уживати на місце тих смоляних мил з успіхом

Берґера медичного смоляно сїркового мила

яке дїлає скутечне мило до усунеия всякої нечистоти лиця, против висипок шкірних різнодз. як також незрівнане косметичне мило до ежи, зручне і до щоденного ужитку, служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре м'ягчить шкіру, кольорить і лїкує і парфумоване.

На увагу заслугує тож:

Берґера панама-смоляне мило,

служе до основного чищення тіла з всякої шкірної нечистоти

ціна штуки кождої сорти 35 кр. разом з поученєм як уживати. З сотаток наших **Берґера медично-косметичних мил** звертаємо звертаємо на увагу: **бензинове мило** до **Карбольове мило**, до **Боракове мило** против **Карбольове мило**, до вигладжуваня шкіри і яко дезинфекційне средство, **Борґера смерекове кущелеве мило** до миття. **Борґера дьогтеве мило** з найкращого виробу (

Берґера Йодово-потасове мило

против **Берґера мило**, видимости носа, висипок шкірних, сверблячки шкіри; **Мило на веснянки**, Сірчано-молочне мило против всяких шкірних недуг і **Мило** таніновe против **Берґера мило** і випадання волоса.

Берґера паста до зубів в рульонах,

Берґера средство до чищення зубів, Ня. 1 для нормального стану зубів Ня. 2 для курячих цінкових Щ дотягнуть проти **Берґера мило**, то пізнайомлюємо ся на наш способ уживання.

Для уважаючих купуючих, що правдивої **Берґера** мило купити, вказуємо, щоби на кождім **Берґера мило** був охоронний знак, бо ще ся в торгу підроблюваних не трафляє.

Головний склад у Львові в аптеках: Львів: Ім. Ґоровського, Ед. Ґоймера І. Шнеляса, Сикстуська Ґая і др. Зарицкого. В дрогеріях: Петра Міколяша і Сим. І. Грінбаума., Ф. Травневіснера, Ізидора Фруктмана, як також у всіх инших антиках Галичини. 184 9—12

Безнастанна

ГІПЕРПРОДУКЦИЯ

а ще більше перераджаючо зростаючий

брак попиту.

Пільги в сплатах після умови

При купні за готівку 3% рабату

Всеї готівки не вимагає ся

Пільги в сплатах після умови

нагромадили по фабриках і на торговицях величезні запаси товарів, через що ціни так посадали, що тепер незвичайно дешево можна набути в добрих ґатунках дивани, портиєри, хідники, покривала на ліжка і столи, коци, колдри, лїнолей, церати і всілякі річи декорацийні і збиткові, білє мужеске і жіноче та инші потрібні річи, а то тим лекше, що і сплату можна собі вигідно розложити.

Наша репутована, а особливо в Галичині загально знана фірма має засаду продавати добрі товари по цінах без конкуренції низких і обрала собі також девіз, що „всеї готівки не вимагає ся" і „пільги в сплатах як найдогіднїйші".

Длятого даємо наші товари на кредит всім П. Т. урядникам державним і приватним без ріжниці стану і ранґи, і всім иншим приватним особам, добре поставленим, котрі не хотять або не могуть потрібні їм товари закупувати за готівку, і признаємо їм пільги в сплатах, котрі могуть після умови бути розложені на місяці або чвертьріча; при тім зазначуємо з притиском, що при продажи на кредит цїн товарів зовсім не підносимо.

Портиєри штука по корон 1.30, 2, 3 і висше

Коронкові занавіси пара по к. 2·50, 4, 6 і висше

Хідники метр по сот. 30, 50, 70 і висше

Кількасот решток хідників за безцїн

Комнатні дивани 100/300 по к. 11, 14, 18 і висте

Дивани церковні і передпрестольні у великім виборі

Цїни у нас на диво низкі

Цїни у нас на диво низкі

Стінні дивани 130/200 по к. 6, 8, 10 і висше

Дивaники перед ліжка по кор. 1·40, 2, 3 і висше

Фляпелеві коци 150/200 по к. 4, 6, 8 і висше

Покривала на ліжка по корон 4, 6, 8 і висше

Покривала на стіл по корон 3.59, 5, 7 і висше

Лїнолей і церати у величезнім виборі

Крім наведених тут річий поручаємо особливо наш богато засмотрений склад добірних ґатунків портиєр, коронкових занавіс, аплїкацийних сторів, карнїшів, хідників возняних і кокосових до комнат на сходи і на коритарі, дивановых церковних і передпрестольних, до комнат гостинних, столових і дитинних, стінних і перед ліжка, „ванґор", фляпелевих і возняних коців системи дра Ґ'ера, коців до подорожи, колдер, покривал на ліжка і на столи, макат і взагалї всіх річий декорацийних. Великий запас правдивих перских і орієнтальних диванів по цінах без конкуренції низких.

Жадаючи кредиту, треба нас доконче повідомити устно або письменно, яких потребує ся товарів і як має бути ціна купна сплачена.

Для потрібного закупна просимо особисто до нас зголосити ся, а замісцевих Вп. Гостий, котрим приїзд до Львова був би недогіднай, просимо удати ся до нас листовно.

За надісланєм почтової марки за 10 сот. висилаємо на жадане церат, лїнолеїв, покривал на отомани, ліжка і столи, коців до подорожи, декорацийних товарів льняних і бавовняних, біля мужеского, жіночого і дитинного, шафоніз, полотна, біля столового і инших потрібних річий.

Листи і замовленя треба адресувати

Дім Товаровий „Au Louvre" у Львові, улиця Сикстуска, число 6.

(Пасаж Гавсмана).

573 5—14

Найлїпші Французскі паперці цигаретові **„LE GRIFFON"** **Найлїпші Французскі тутки цигаретові**

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане!

584 10—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одиначальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Даниляка.

Ч. 219. Львів, Понеділок 29 Вересня (12 Жовтня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulewski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік . .	32 к.	— 44 к.
на пів року . .	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукониси звертають ся лише за попередным застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрикї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і вякі приватні оголошення числять ся по 30 с. що стрічку.

Промова пос. о. Богачевского

в справі народних шкіл, виголошена на засїданю сойму з дня 8. жовтня с. р. підчас дискусиї над справозданем ради шк. кр.

(*Дальше*).

Під днем 23-ого марта 1903 р. ч. 267 прислала збараска окружна рада шкільна до заряду школи в Климківцях письмо з долученими табелями кваліфікацийними трох кандидатів, що подали ся були на посаду сталого учителя в Климківцях, з припорученем скликати місцеву раду шк. на засїдане в цїли видана приписної опінії. Таке засїдане відбуло ся 8 цьвітня с. р. і опінїи випала в користь Михайла Дорожиньского, тимчасового місцевого учителя Русина. Та дня 25 цьвітня війт з Климковець Матеуш Фабіян заявив Дорожиньскому торжественно, що мимо виданої ему корисної опінії він тої посади не дістане, бо тримає з Русинами. Явно злучин тримання з Русинами узнав Фабіян Дорожиньскому се, що той не віддав власновільно школи на отворене польскої читальнї, але віднїс ся в тим до окружної ради шк., тим більше, що і руска читальня просила о льокаль шкільний. Рівночасно Фабіян, в товаристві двох людий, удав ся до учителя-Поляка Яна Нарожаньского в сусїдам селї Голотках з намовою, щоби той додатково подав ся на посаду учителя в Климківцях, котру — після заповіданя інспектора Гарглеба — напевно дістане. Збараска окр. рада шк. рішенем з 1 мая 1903 ч. 333 справді уневажнила цїлком загальну опінію з 8 цьвітня і визвала місцеву раду шк. до скликаня новинного засїданя, при чім всунула додатково а нелегально кваліфікацийну табелю згаданого Яна Нарожаньского. Місцева рада шк. в Климківцях відповіла, що ухвала з 8 цьвітня хіба з тої причини може бути неважна, що д. 13 сїчня 1902 она замість 2 радних і 2 заступцїв вибрала аж 5 радних. На те окр. рада шк. зарядила новинний вибір ради шкільної в Климківцях, котрий і відбув ся 30 мая, а 20 червня відбув ся й вибір предсїдателя, яким найлегальнїйше вийшов о. Герасимович з Терпилівки. Та против того вибору зробив знов протест кс. Цїсло з Токів, мотивуючи тим, що в виборі предсїдателя взяв участь не він, але его експозит з Медина кс. Горженец. Хотяй той закид не видержує критики, бо Климківцї приключені до лат. експозитури в Медини, кс. Горженец є цїлком самостійним душпастирем а вкінци кс. Цїсло д. 20 червня сам був в купелях і все урядоване здав на експозита, мимо того збараска окр. рада шк. вибір предсїдателя уневажнила і припоручила війтови Фабіянови перевести новий вибір предсїдателя. Вибір такий справді відбув ся під проводом війта і при участи 4 членів, котрі віддали свої голоси на дїдича Черняковского. Розуміє ся, тепер вже і Нарожаньский певний сталої посади в Климківцях. Цїле те безправство ілюструє один лист дїдича Черняковского написаний зі Львова до війта Фабіяна такого змісту: „Lwów 25.3.03. ul. Podlewskiego 10. I. Szanowny Mateuszu! Dziękuję za doniesienie różne o mojem gospodarstwie Panu ekonomowi poleciłem aby wydał pół korca grochu na nasienie o co się trzeba upomnąć u niego. **Prezentę profesorowi na posadę w Klimkowcach nie można wydać, bo on jest niepewny człowiek; prosić ks. kanonika (Cisię) aby wstawił się u p. Starosty za tem aby do Klimkowiec dano nauczyciela Polaka.** Z życzliwością *F. Czarniakowski*".

Таке саме лучило ся і другому учителеви-Русинови Сїтківичеви з Струсові теребовельского повіту. Той учитель виповнав точно свої обовязки, за що удостоїв ся навіть похвали від інспектора шкільного. Але що він орґанїзував сьпів між Русинами, то рада шкільна перенесла его до Лошнева, а коли він і там хотїв залежити хор церковний, краєва рада шк. звернула ся до окружної ради шк. в Долинї з наказом, щоби Сїтківича приняла на посаду в Перегиньску, бо в Теребовельщинї він став ся неможливим.

І чиж таке поступованє, чи така системм нерівної міри може когонебудь з руской молодежи заохотити до вступленя в стан учительский? Чи противно, бачучи се, не мусить кождий від звання учительского відвернути ся з жахом, відстрашити ся і відчужити ся?... „В поті лиця будеш їсти хліб свій" — того слова не боїть ся ніякий учитель руский, але страшно мусить его боліти така нерівна міра, кривда, несправедливість, неправда, нелюдскість. Длятого той, хто вже покінчив студиї, але ще завчасу розглядує ся в ситуациї, чим скорше, нови час, утїкає міркуючи собі: Має мене ждати така доля, маю я за свою працю і посьвященє, кромі нужди, ще й таке трактованє терпіти, волю радше камінє товчи на дорозї, як вступати до того фаху.

Тепер перейду до третьої точки справозданя кр. ради шк., а то до **фреквенциї молодежи.**

Тут, на жаль, треба сконстатувати, що фреквенция цїлком не є імпонуюча. І так: Всїх обовязаних в цїлім краю дїтий в віці 6—12 лїт могло бути в 1902 році 1,027.000; всїх таких дїтий в тих громадах, де були чинні школи або належали до шкільної звязи з другими громадами, було (як читаємо) 942.829. Натомість ходило на щоденну науку 698.153. Коли до того дочислимо всї дїти в тім віці, котрі ходили до шкіл приватних, висших, промислових і фахових, і тих, що вчили ся дома а котрих всїх разом було 49 911, то все-таки випаде, що на вість в тих громадах, де були школи, не ходило до школи 194.775 (20·6%) дїтий, а загалом в краю в віці 6—12 лїт аж 279.000 (27·1%) дїтий не побирало вїякої науки.

Але йдїм дальше! Тих 698.153 дїтий, що ходило до школи, мусїли містити ся в 8.732 класах, то значить: на одну клясу припадало пересїчно 80 школярів. Питаю ся: чи можлива наука в класї, де є 80 дїтий? Алеж бо в числї 698 153 дїтий містять ся і дїти, котрі ходили до шкіл вищїлових, шестиклясових, пятиклясових, чотироклясових і трикласових, де таке переловленє есть неможливе; отже все те скупилювало ся на найнизших сїльских школах, в котрих з тої причини 100—150 дїтий припадало на одного учителя. І яке ж при такім станї було положенє учителя, дїтий і громади? Розуміє ся, що найменче половина записаних до школи дїтий мусїла примусово бути увільнена від науки, так що не 27% але **54%** всїх обовязаних в віці 6—12 лїт не побирало вїякої науки. Правда, краєва рада шк. каже, що помагала собі так званою подїльною наукою, але тут мимоволї пригадує ся слово мудрих дїв з Євангелия, котрі сказали до юродивих: коли з вами подїлимо ся сьвітлом-оливою, тогди не стане ні нам ні вам...

Не менче сумно а може ще сумнїйше представляє ся фреквенция т. зв. доповняючої науки. В цїлім краю обовязаних в віці 13—15 лїт дїтий було 480.400, а в тих громадах, де є школи, 223 469. На то все ходило в школах народних на доповняючу науку 132.254. Коли до того дочислимо тих, що ходили до шкіл приватних, висших і домових, а котрих всїх було 17.164, то все така випаде, що доповняючої науки не побирало 74.051 або 33·1% дїтий. Кромі того не побирали тої науки дїти тих громад, де не було чинної або вїякої школи і де чинна школа ще не стоїть цїлих шість лїт, а котре то число виносило 256 000 дїтий. Отже всїх разом не ходило на науку доповняючу аж 331.000 або **68·8%** всїх в тім віці обовязаних.

Вкінци каже кр. рада шк. в тім справозданю, що фреквенция всїх дїтий в віці 6—12 лїт виносила пересїчно 98·5 на 1000 душ населенія. Та низше сего числа видимо фреквенцию в 26 округах руских, в 5 польских а 4 мішаних, так що взагалї фреквенция в руских повітах удадає. І знов годать ся запитати, яка сему причина? Кр. рада шк. каже в справозданю, що причиною того є убожество, брак будинку шкільного, еміґрация, фабрики, сполучена шкільне з иншими громадами і неналежите виконуване примусу шкільного. Та до всїх тих причин позволю собі додати ще одну, а то **сенатуру і вороже трактованє рускої дїтвори.**

Руські школи обсаджує ся невідповідними силами. От н. пр. в Харові кр. рада шк. перенесла управителя Крайковского, а на его місце не дали нїкого; дві учительки дістали відпустку задля іспиту, дві хорують і абсентують ся. Чого-ж до такої школи буде ходити руска дїтвора? Таке саме дїє ся і в Деліїві станиславівского повіту, де цїлу двоклясову школу від року 1898 провадать фактично з напруженем всїх сил Ольга Макецеївна, а титулярний управитель Станїслав Фіц, хотяй за руску школу бере пенсию, опал, огород, сад і мешкане, фактично учить лише в приватній польскій школї Towarzystwa Szkoły Ludowej імени Асника. В остатнім часї надано одну надетатову силу в особі Польки Сабіни Попель, однакож і тота більш пильнує польскої приватної школи, ніж рускої. І щож в виду того може скористати руска дїтвора в двоклясівцї, котра числить 168 дїтий на щоденній а 50 на доповняючій науцї? В Корсові брідского повіту учитель Якубовский опускає школу а коли люди на то жалують ся, він каже, що „хрунам науки не треба"... Ще лучше поступає собі учителька в Стрілисках бобрецкого повіту Марія Гефлїхівна, котра в школї не тілько виражає ся обидливо про рускый нарід, але й називає руські дїти свиньми...

Рускым дїтям не вільно по руски молити ся і до церкви ходити. Так дїє ся в Конюхах, де учителька Грабовска силою рускій дитинї, Яцкови Олесьвову, мимо супротивленя вітця і дитини, каже молити ся по польски і обкладає его за то кием. Так само дїє ся в Корсові брідского повіту, де таку саму операцию на рускых дїтях виконує учителька Ядвіґа Вітвідка. Не лїпше і в Соловій перемишляньского повіту, де учителька Мария Яворовска запро польскі молитви побиває не тілько рускі дїти але і матїр, Таньку Гармашеву, і ще віддає її до арешту... А в Топорові брідского повіту, коли господар Гавришко Горбач запитав учителя Петра Стецкого, чому той рускі дїти силує до польскої молитви, він відповів: „Ви учите свого Отченашу дома, а ми свого в школї"... До костела, хоч є в місци рускі церкви, мусїли дїти ходити: в Копичинцах, де навіть учителї самі межи собою на таку петицию підписи збирали; в Золочеві де рускі дїти водженo на польску процесию, і в Крувеничах, де що днини водять рускі дїти до костела учитель Франц Малодобрей.

(*Дальше буде.*)

Розміри заточництва Русинів ze względów służbowych.

Поки переношенє Русинів в західну часть краю „ze względów służbowych" було спорадичне, не звертав загал рускаго народу на сю річ великої уваги, і ремонстрациї против сего упускания крови цїлому народови, котрому відбирано інтеліґентних его членів заступаючи їх невіжами, були більше засадничі чим практично поперті конкретними чисельними виводами.

Днесь же стоїмо перед фактом так громадного переношенія урядників Русинів всїляких браж в західну часть краю, що справі сій треба посьвятити неподїльну нашу увагу, і обняти її в строгі по змозї цифри. А сю роботу зроблять нам можливою і улегчать нам знаменито безнастанні дальші громадні переношенія службові Русинів на Мазури, — похід справді культурний, хоч против охоти і волї; бож ясна річ, що народ, котрий треба запомагати умственними силами другого народу, відриваючи їх per fas et nefas власній вітчині з культурною для них кривдою, той народ мусить культурно стояти низше, скоро без руских сил не може на власній земли обійти ся. Отже рускі заточенцї, опиняючи ся в характері службовім громадно на Мазурах, мусять не лише в новім і для себе чужім окруженю розглянути ся точно, але й почислити ся і подбати о забезпечене культурних своїх потреб в нових чужинецких садибах. А хочби не одні, нежданим своїм заточництвом прибиті, і не здобули ся на счисленє себе разом, то о се мусять зі свого уряду постарати ся ті рускі парохи, до котрих району приділені новозданові повіти західної Галичини; а вжеж ті мають всякі способи перевести, счисленє вірних належачих до їх парохій, — на те, щоби їм забезпечити потїхи їх віроісповіданя на чужині, і щоби нами яко одновірцями по змозї братно заопікувати ся. А впрочім: скоро раз пхають кого на Сибір, то ему вже однако, чи він від вітчини о кількадесять миль ближше чи дальше; а руска Сибір галицка не є непроходима, має на щасте таки свої, і то досить вузкі границї, до котрих і місіонар нарештї доберe ся, хиба що сам хто не схоче его потїхи.

Отак то громадне заточництво Русинів на Мазури уможливлює і поводує само собою уложенє точних дат статистичних, до яких розмірів ужита є днесь інтеліґенция руска, і працьовитість руска, і гуманність руска для культурних потреб корінно польского населенія на заході, котрим очевидно Поляки самі не здужали вдоволити. І вовсїм не буде помилкою єли скажемо, що наплив корінно польских урядників на Русь, де они суть невіжами з огляду на мову населенія і через те по справедливости і слушности неможливими, — се є мабуть лише збуване на заході краю ементу менше культурного і заступанє его руским елементом більше працьовитим, більше культурним та гуманним. Непростима се лише гра, що одному народови опускає ся кров, щоби нею годувати народ другий, а тамтой первий хиба ще і затроїти...

Ми мали нагоду вглянути в дотеперішні обчисленя заточенців наших, недави зачавші ся; і справді розміри сего заточництва в послїдних часах суть величезні! По західних ґімназиях натовплено формально професорів Русинів, наколи н. пр. коломийску руску ґімназию обсаджує ся всякими Glücksritter-ами, нїбито „за для брану сил". Станиці жандармериї, уряди податкові, уряди скарбові і скарбова сторожа — всї они, навіть в малих місточках Мазурщини переповнені скрізь Русинами-заточниками, котрих передше не було там і на лїк.

А ті Русини, очунявши з удару заточництва, шпіоновані, чи „не провадять политики", збирають ся таки разом, на те, щоби сьпільно помолити ся Богу по формах свого віроісповіданя, щоби засьпівати разом церковні сьпіви з Служби Божої Зійдуть ся, щоби сплакнути разом, що їм видерто найдорожше: церков, можність явного віроісповіданя свого.

Чи і се не буде уважане „политикою"?

О се обави не сьміє бути: заточники наші мусять мати повне вдоволенє участвам своїм віроісповіданим О те подбає їх церков, одновірці на вітчині.

—*о*—

Сойм краєвий.

(*Засїданє з суботи*)

Суботнїшне засїданє сойму зачалось о годинї ¼1. Перед приступленем до дневного порядку відчитано інтерпеляцаї і петицаї. При тій нагодї промовив навіть п. Барабаш (!), мотивуючи петицию якоїсь громади о субвенцию на докінченє будови церкви.

П. Гупка мотивував своє внесенє з візванем до правительства, аби в як найкоротшім часї виведчало в конституційній дорозї увільненє від ґрунтового податку добровільно заїсених, до 3 послїдних класзачислених орних ґрунтів, сїножатий і пасовиск. Внесенє відіслано до комісиї реформ аґрарних.

П. Старух мотивував своє внесенє о візванє правительства, аби для гірскої околиці цїлого лїського, турчанського і сяніцкого повіту дав з п. к. салїтр каменну сіль для худоби і то безплатно по кільканадцять метричних сотнарів на кожде село. Бесїдник змалював нужду, яку в селах наведених повітів викликала тримісячна слота, а сю нужду в великій мірі злагодило би роздача соли між селян, котрою можна би підмастити знищені слотою сїна, конюшини і т. д. Внесенє відіслано до сольної комісиї.

Референт шкільної комісиї, п. Бобжиньский здавав справу о внесенію п. Томашевского в справі зміни деяких постанов закона о правних відносинах учителїв. Шкільна комісия заняла супротив внесенія „дуже правильне становище". Однак супротив того, що уважає за потрібну річ основне розслїдженє справи, котра сим внесенем має бути управильнена, предкладає, аби сю справу відступити виділови краєвому з порученем, аби доставши опінію правительства, згляднo ради шкільної краєвої, предложив на слїдуючій сесиї соймовій справозданє

Віцепрезидент шкільної ради краєвої, д-р Піажек покликує ся на свою горічну промову, в котрій не лиш зазначив потребу поліпшеня платні, але окрім того потребу зміни законів що-до емеритури. Ся справа так важна, що мусять п. Томашевскому і шкільній комісиї подякувати за внесенє. Другою не менше важною справою є справа дисциплінарних кар, бо остре поступованє з учителями є причиною слушних нарікань. Що-до сути кари, бесїдник підносить три точки. Кари не повинні бути за строгі, в карах повинно бути степенованє що-до вини і повинна бути запевнена як найдальше ідуча обективність суду. Першим степенем кари є доси нагана. Хоч єї так часто не примінює ся, бо помагає за собою і матеріяльні і моральні прикрости, то мимо того добре було би, коли би сойм зніс єї.

П. Томашевский боронить своїх поглядів в справі посування до найвищої платні в другій і третій класї платні і в справі признавання пятилїтних додатків. Бесїдник домагає ся також, аби з закона усунути слова „успішна праця", аби на случай відреченя признаванє пятилїтного додатку за кару, кождий слїдуючий признавано у властивім часї

П. Малаховский зазначує, що нинїшний закон є неясний, не подаючи, яка є

„БОРАСОН" і мило борасонове необходиме для кождого! — є найлїпшими средствами до митя, вибіленя і вигладженя тїла. — Спроваджувати можна через усї аптики, дрогериї і лїпші торговлї, або просто з головного складу: Хемічно-косметична Ляборатория „ЕСКУЛЯП" у Львові, Пасаж Гавсмана. — Борасон 60 сот. Мило борасонове 70 сот. 19715—20

ріжниця між перенесенем зі службових взглядів, а перенесенем з уряду. Треба би тут перевести ясну границю. Іменованє учителїв повинно бути сконцентроване в краєвій радї шкільній. До дисциплїнарних розправ повинні бути допущені оборонцї, бо обжалуваний з натури річи здепонований і абезпеченый не може сам добре боронити ся. Бесїдник домагає ся також явних квалїфікацій, котрі можуть бути запорою против несправедливости. Бесїдник домагається, аби видїл краєвий не лиш здав справу з внесеня Томашевского, але аби предложив готовий проект закона, бо в тій цїли вже все приготоване.

П. Могильницкий виступає против предложеня шкільної комісії, аби пятилїтні додатки були призначені лиш на случай „успішної праці“ учителя. Бесїдник виступає против сего з причини, бо се створило би широке поле для протекцийної системи. Вирочім піддержує внесеня Т-ого і домагане учителїв, так як они виложені в їх петиції, бо зміни комісії суть некорисні і дають місце протекції і самоволї радних. пр. і всїляких політичних чинників.

По промові пп. Стабінського і Бобжинського, сойм ухвалив внесене шкільної комісії відіслання предложеня до видїлу краєвого з поправкою Малаховского, аби видїл краєвий предложив соймови готовий проект закона.

П. Старух мотивував нагле внесеня о задане 10 000 К запомоги для погорільців Сарачук в Березовицї, а п. Могильницкий о запомогу для погорільців Чернева в Рогатинщинї.

На тім засїданє замкнено.

(Найблизше засїдание.)

Перед приступленем до дневного порядку відчитано петиції і інтерпеляції. П. Старух інтерпелював в справі неладу на желїзничній станції Слобода-Тязфїлька на лїнії Гусятин-Тернополь.

П. Гурин мотивував своє внесеня в справі усуненя конкуренції, яку злиї карного заведеня робять місцевому робучому населеню. Внесеня відіслано до правничої комісії. Справоздане адміністративної комісії в справі відлученя громади Запнич з округа судового і староства в Чорткові а придїленя до суду в Будзанові і староства в Теребовли, відіслано назад до комісії. Внесеня правничої комісії ухвалено видати повітовому судови в Тисмениці п. Сколинівского за карне переступство з § 496 к. к. Т-ого самого ухвалено видати львівскому повітовому судови совдан III. п. Олесницкого, обжалуваного о перекроченє з §§ 487, 482, 491 492, 488 і 496. *(Д. б.)*

На порядку дневнім нинїшнього засїданя поставлено справоздане комісії о заснованю бюро посередництва працї. Нині відбуде ся вечірне засїданє.

ТЕЛЕГРАМИ.

Обструкция в соймах.

Прага. Нині відбуде ся спільне засїданє вїдмецких послів. Здаєсь буде порішене дальше ведене обструкції против зміни громадского осадництва виборчого. Обструкция Німців відбудеться на послїднім засїданю чеського сойму.

Любляна. Цїле засїданє сойму в суботу заповнило дальше читане інтерпеляції п. Шустершіца в справі словінського університету, обіймаючої 400 сторін друку.

Угорска криза.

Відень. Wien. Allg. Ztg. доносить, що цїсар таке завтра займенує президента кабінету гр. Тішу. Серїль і Андраші приреклн йому свою поміч. Гр. Аппоні заявив, що на случай, коли Тіша стане на чолові кабінету, він виступить разом зі своїми прихильниками з лївого либерального сторонництва і перейде до опозиції.

Будапешт. Цїсар покликав до себе Ю. Андрашого, Перцеля і Стефана Тішу, аби поінформувати ся о ситуації. Нині перед полуднем будуть сї політики у цїсаря на авдиенції.

Комітет девятьи залишив працю коло зредагованя військової програми. Рижниця між девятьма послами була так велика, що не може бути навіть бесїди о компромісї.

Сторонництво незавелемости вже приготовляєть до виборів, бо загально панує переконанє, що хтобудь стане шефом кабінету, сойм буде розвязаний.

Цар боїть ся.

Відень. Wien. Allg. Ztg. доносить, що вже порішено, що цар до Риму не поїде. Причиною залишеня подорожи мало бути се, що італійске правительство не мало досить енергії, аби унеможливити демонстрації, які за невіри соціяїсти.

Македонїя.

Царгород. Епископ з Фльорінн доносить, що в чотирох его болгарских селах 372 родин відступило від екзархату і прилучило ся до екуменічного патріархату.

Адріянополь. Всї військові і цивільні власти одержали султанське іраде з поручением охорони невинного населеня болгарского, а спеціяльно жінок і дїтий.

Монастир. Після консулярних вістий було в послїдних часах в околици Монастира кілька битв, в котрих брало участь 200 повстанців; 65 погибло. По турецкій сторонї погибло 2 офіцирів і 15 вояків, 10 вояків ранено.

Царгород. Російский амбасадор був вчера у султана на авдиенції. Обговорювано послїдну ноту Австрії і Росії і піднесено конечність якорочення надужить турецких війск. Болгарский агент дипльоматичний доніс турецкому правительству о ексцесах турецких війск, котрі вже кілька разів перейшли болгарску границю.

Альбаньский бунт.

Царгород. В санджаку Прізренд вибухло альбаньске повстанє против наміреного заведеня нового податку від худоби. Вищих турецких урядників прогнано, одного ад'ютанта убито.

НОВИНКИ.

— **Польска правда.** Польскі ганатистичні дневники шукають за всякими можливими способами, щоб тілько викрутити сойм зі справи станиславівскої ґімназії а між нашими розтрубити, немов то до першої класи станиславівскої ґімназії позаписувати ся Русини з далеких сторін постягані умисне руськими патріотами, та що нема там тілько учеників найближших місцевостий, щоб для них треба було отвирати самостійну ґімназию. Аргумент польских ганатистів не є нїяким аргументом, бо звідки ученики походять се рішодушне а важне взагалї те, що вони в відповідним числї є — не кажучи вже про рішенє станиславівскої ради повітової, котра найлїпше чейже знає, чи для місцевого населеня нарема руска ґімназия потрібна чи ні, а котрої рішенє коли для кого, то в кождім случаю для Поляків і польскої преси повинно бути безумнївно міродатне. На щож пишуть на сю опінію дотичну раду повітову? Та і болванє, що нема руских дїтий з близьких повітів є чистою видумкою і блїдою, бо ось що пишуть нам поважні патріоти зі Станиславівщини: Польскі допиcувателї написали, немовто між ученниками Русинами, записаними до I. кл. ґімназиальної є ученики, навіть з Коломийщини, де є ґімназия, і Ярославщини; можемо увевнити, що з обох названих повітів поміж записаними нема ані одного. Натомість є в теперішній I. класі Русинів як 28 з самого станиславівского повіта, а решта з богородчаньского, калуского і инших сумежних повітів, таких, котрі ґімназії в місци не мають і котрим як-раз найближше до Станиславова. Дальше кажуть польскі дневники, що „prowodyrowie ruscy jak np. zamuytradykał ks Baryczz Uhrynowa“ удержує власним коштом кількох учеників в ґімназиї (а як би і так, то що? *Ред.*) записавши їх для замаїфестованя лїпшої потреби створеня ґімназиї руської в Станиславові. Се також не є правда. Правдою однак є, що з почином о. Баришна родичі з Угринова самі посилають кількох хлопців до ґімназиї, при чім обі сторони ідуть за приміром мазурских сіл, що висилають під патріотичним цивілізаційним напором своїх кольонізів в рік річно до ґімназиї найменше по 20 учеників з кождого села, через що тепер пр. в Тарнові мусїли основати вже другу ґімназию, а в Рашеи отворять здаєсь в недовзі. Тай і у нас приріст числа учеників до I. класи з кождим роком буде еще більший, а то для того, що все йде тепер до школи, немаючи що робити і з чого жити без науки, отже приріст є і буде натуральний а не квапливий, штучний. „Ми — кажуть наші дописувателї — не хочемо руской ґімназиї длятого, щ би вдовольнити своїм бажанням політичним, але хочемо її за для того, щоб наша молодіж, цвіт нашої суспільности, наша надія виховала ся в рідній мові, двигала ся рідною культурою а не перепадала в польских ґімназиях тому, що „nie całkiem poprawnie wyraża się po polsku“, а може і тому, що деякі польскі професори, перезяті шовіністичними вшехпольскими ідеями, доморослі русскі дїти, винародовлюють їх нищать. Тож ми мусимо домагати ся створеня як найскорше ґімназиї руской в Станиславові і не перестанемо домагати ся, доки не зістане вимірена для нас справедливість“. — (Про відносини, які істнують супротив Русинів в станиславівскій польскій ґімназиї маємо рядок фактів, та скористаємо з них з тактичних взглядів доперва за пару днїв. *Ред.*)

— **Підлота москвофілів.** Як нечувано низько зійшли при роботї против власного народа наші ренеґати, свідчать найлїпше кампанія, яку веде тепер їх орган „Галїчанин“ до спілки з органами польскої ганати „Słow-em polsk im“, „Dziennik em polsk-im“, „Gazet-ою Narodow ою“ против заснованя руской ґімназиї в Станиславові. Коли польскі русиноїди, що хотїли би утопити цїлу справу в напли чорнила, внетрівали із своїх пер майже всї набої так, що вже, здавало ся, не ставало їм матеріялу до запосвоюваня цїлих шпальт наразі з підмогою поспішив „Галїчанин“. Пропаґатор народної зради подав польским шовіністам цїлий жмут нових аргументів на повалене справедливого культурного домагання руского народа, і ті аргументи переначатують залюбки згадані орґана польскої ганати, а фірма московскої рептильки служить в понятю вшехпольских редакторів таранном до остаточного, рішаючого вистуку против „Діла“ і бороненої нами справи. І так „Słowo polskie“, „Dziennik polski“, Gazeta Narodowa“, а за нами всякі поменші пупаки прямо розривають подані „Галїчанином“ примірки минулого „одиниа“ молодежи, що ходить до руских ґімназиї, а вже прямо облизують ся наперед перед куском, яким „Галїчанин“ подразнив їх апетит, грозячи під нашою адресою: „Маємо під рукою докладний спис ґімназистів, що збирали ся тамтого року в околицях Львова на „чорну раду“ і постановили бойкотовати та бити не лише своїх товаришів Русинів, але й професорів. Маємо(?!) виказ тих ґімназистів, що ширали антирелїґійну аґітацию серед селян і против котрих руські священники мусїли виступати з проповідниць. Є в нас також спис і тих ґімназистів, котрі поміж своїми товаришами сповнюють ролю аґентів для ширеня соціяльстичних видавництв. Але ми ті викази сховаємо для себе(?!) і нїкому з тих ґімназистів і волос ще не спав з голови, бо ми боремо ся з соціяльстами і найдократами отверто та „благородно“ а не доносами.“ Перфідия клевет московской рептильки вразила навіть таке запінене та зажерте в послїдних часах „Słowo polskie“, котре передрукьовуючи нагадно брехнню, але для него корисне аргуме ти „Галїчанина“, заме, що „не буде ломити коня о его благородність“. Та рівночасно „Gazeta Narodowa“, щоби надати словам „Галїчанина“ більшої достовірности, замічає, що „Галїчанин“ не має претенсиї, щоби его посуджувати о симпатиї до Поляків і кінчить свій атак против руских ґімназиї словами: „Сила фактів, зазначених згаданою ґазетою („Галїчанином“), доказує наглядно, що ті заведеня, в гніздами найдократичної аґітациї і що вони культивують радикальну пропаганду“. — Безприміpно підлою роботою московского орґана на разї ми не думаємо занимати сь, щоби не замазувати нашої боротьби о роску ґімназию в Станиславові з самими Поляками. Коли та справа рішить ся сяк або так, ми займемо ся основнїйше найкою московских запроданців. На разї зазначуємо лише крайний моральний упадок сих перевертнів та цїлковиту втрату у них національної совісти і почутя.

— **Яка станиславівска дирекция зелїзниць розуме рівноправність нашого язика.** 21 серпня с. р. мав я надати пакунок на станції в Крековичах. Одержавши лист посилковий і виповнивши его як слїд, удав ся я зараз по ін формациї начальника до магазиньера і звернув ему в руском языцї, в якій справі приходжу. На се одержав я таку відповідь: „Проше пана, за пузьно, проше панькець за два годзіни“. На се я відповів, що мушу за пів години відїздити. Магазиньер відрубав грубо: „То трудно, уржонд вет уржонд“! Я, розуме ся, нїчо не міг на се зробити і відїхав з нїчим. Однак позаяк урядник промавляв до мене остентацийно по польски, хоч я селянам розмовляв по руски, вже и на него жалобу до львівскої дирекциї зел. разом з жалобою на заступника ґірмк Лавникаґа, а ся відослала її дирекции станиславівскій. Письмом з 28 вересня с. р. до ч. 57286/6 ось в який оригінальний спосіб виправдує бутного магазиньера станиславівска дирекция: „Той зелїзничий функціонар дуже слабо володіє руским языком і задля того в своїй відповіди ужив польской мови, а сим в відношенню до селян ужив дійсно ломаного (!) руского языка, то вчинив се лиш (?!) з причини, щоби ся міг з ними яко незнайомими польской мови по крайній мірі порозуміти“. Ipissima verba! Дирекция отже стверджує автентично, що именує для обслуги руской публики функціонарів, котрі володіють лиш польскою мовою, а руску мову лиш уміють „ломати“ в розмові з селянами! Чи потреба тут вомен-тарів?... Запитаю лиш дирекцию, чи она зименувала коли, не кажу вже для західної Галичини, але хочби для східної функціонаря, котрий би руською мовою вповні володїв, а польску вмів лиш „ломати“ в розмові з селянами?... Що сказала б польска публика, якби урядники Русини в зносинах з нею ужівали так систематично руской мови, як урядники-Поляки ужівають польской в зносинах з руською публикою? Що справедлива, мені урядниками-Русинами такі відважні не найдуть ся, бо по перше кождий відзначує ся свідомостю обовязків, а по друге кождий аж надто добре знає, що власть не взяла-б его так в оборону, як станиславівска дирекция крековецкого магазинера... Позаяк мене оригінальна відповідь сеї власти не вдоволила, звернув ся я сею справою до ц. к. міністерства зелїзниць, щоб виказати ему урядовим актом, як станиславівска дирекция зел. розуміе рівноправність руской мови. — *В. Б.*

— **З Теребовлї:** В справі урядовій загостив я перед кількома днями до Теребовлї, старинної столиці нещасного князя Василька. Признаю, що з правдивою радостию ожидав я вражінь на сім шматї прадідної руской князівской землї, але якіж сумні були ті вражіня, коли главус-ям близше по Теребовли. Статистика вказує, що місточко се числить до 8 тисяч мешканців в значній мірі Русинів, і дійсно, бачу церков, чую бесїду руску на улици, а однак на ваї майже ані одної познаки ані одної цїхи руского місточка! Ні одної руской написи улиці ні площі, а средеї видчіе навіть червонобіла таблиця з написею „Ulica Tarasa Szewczenk“. На школах мужескій, дівочій рівнож жадної руской написи, шильди і вивіски торговельні, написи готелїв і ресторацій, все лиш в польскій мові, а дві три написи руські які ту і там в сім польскім морі заблукались гинуть в множестві. А однак вся та жидова, ґандлярі, готелярі, реставратори, шинкарі і инші підприємцї жиють в значно більші мірі лиш з руского гроша, з руской кервавиці. Але ба, лиш польскі написи видаїють і на склепах, що їх віднаймає Жидам — як може догадуватись — комітет церковний. Се вже ганьба та встид, а очивидно індолентна зі сторони інтеліґенциї руской околичної і теребовельской що аномалії сеї що-до написий в місті, не піднесена на вічах, на зібраних, на сходинах, що не постарає ся, щоб сей стан змінив ся. Що поступоване таке — се індолентия тамошних Русинів на се ось який доказ. Між нашими зводів я і суд. Яке прикре і пригноблюючe враженє! В одним лиш будинку судовім, я не знайшов ані однїсенької написи руской. А! перепрашаю, напись на орлї цїсарскім, однак на одним лиш будинку і імя одного з суддїв, ото цїлий утраквізм який я в судї знайшов, но за тим ані написи саль, ані написи бюр, ані написи суддїв, ані написи розділу чинности — не суть ані в одчім примірнику списані по руски. Ото маєш руский народе за твою кервавицю і за твій податок в майні і крови! Питаю отже, чи Теребовельщина не має жадної інтеліґенциї, жадного патріота, котрий здобув би ся на цивільну відвагу і упімнув ся о права Русинів?! А тепер до Его Екц. Тховжницкого! Чи розпоряджена що-до написий в судї в обох моравскравских кинуло начальство суду теребовельского до коша. Сумно дуже если того розпоряджена начальство суду не знає, але ще сумнїйше если его знає, а не виповнює. Ого вражіня, які я виніс з старинної столиці Василька. Та не лиш ся ще. Недавно був я в Чернівцях. Там ведуть перед Німці, нарід для Русинів чужий, неславянський, славлений так часто Поляками як непримиримий ворог славянства; у нас в Галичині ведуть перед Поляки, маючі вечно на устах „za nasza i wasza wolność“, народ, що чванить ся своєю вольнодумностию і толерантиею, що на тих землях розбогатів народ котрому Русь дала тільки найлучших аристократичних родів, тільки лицарів, сей народ каже вести нам майже смертельну борбу о кождий руску язиїску на руській земли, і то навіть там, де власти висші написи такі з огляду на публичний інтерес запорядили. А предсї німецкі Чернівці помістили навіть написи улиць і площ во всїх 3 краєвих языках: руским, німецкім і румунським. І не диво — там володіють Німці, а у нас брати, що борють ся за „naszą i waszą wo'ność“. — *Кость Панькевский.*

— **„Могущая Россія не боїть ся нїкого“ — кромі українського слова!** На се ось новий доказ: Дня 20 мая с. р. жена петербурского купця Евгенія Антоновна Муркевова подала через севастопольского городоначальника т. зв. „ходатайство“ о розрішенє видавати в Севастополи жу нал „Хліборобъ“ [„Хлиборобъ“] в украінскій мові (на „малорусскомъ языкѣ“) після ось-якої програми: „1) Вступна статя, посьвячена питаням сільско-господарского житя і техніки, в „русском“ языці. 2) Популярні статї о сільскім господарстві і о сільско господарскій техніці, в украінській мові. 3) Фейлетон — оповіданя й повісти, в украінській мові. 4) Хроніка й біблїографія сільско-господарского житя, в украінській мові. Ціна рублї річно з пересилкою. Видавница — жена петербурского купця Евгенія Антонова Муркевова. Редактор — інжінер-технольог і корабельний інжінер Лев Макарович Мацієвич.“ — На се відповіло „главное управленіе по дѣламъ печати“ дня 12 липня с. р., що ходатайство о разрѣшеніи издавать журнал „Хлиборобъ“ признано г. министромъ внутреннымъ дѣлъ не подлежащимъ удовлетворенію.“ — Так знов нова заборона проектованої в Росії украінської часописи, і то не якоїсь політичної, але чисто господарскої для украінського селянства! Не помогла навіть уступка для „русскаго языка“, яким мала видавати ся уступна статя кождого числа „Хлибороба“! Нужденна Туреччина не тремтить перед сербською й болгарською мовою, а „могущая Россія“ дрожить перед украінською! Яку небезпечність представляє для неї сеся мова, видно з того, що навіть в бесїді по украінськи про плуг, гній, яйце та вовну — правителї самодержавної Росії бачать грозу, заки більше, як всьо инше на сьвіті, в в силї страшно „европейскої“ держави!

— **Арешт не за „всьом“.** До жидачівского суду відставлен[illegible] Осипа Стрийвій контролї дня 9 с. м. замість „hier“ сказав, забувшись — „всьом“. — *О. Д.*

— **Напад вовків.** З села Порубанки, городенської губерниї, привезено дня 28 м. м. до Городка 11 людий, покусаних страшно вовками. Вовки напали на село в ночи з неділї на понеділок. Всї люди спали. Оден старець почув незвичайний гай та витє собак і хося. Та ледви отворив двері, як до сїни вбив пес, а за ним вовк, що кинув ся на старця. На его крик вибіг син, потім жінка і дрібні дїти. Вовк покусав всїх страшно. Тодї надбігли з помочию сусїди, але перед хатою кинули ся на них два инші вовки і стали їх кусати. Селяни були зразу безоружні, але по хвили отямившись, вхопили ся кий і убили одного вовка, а двох прогнали. Вовки були імовірно скажені.

КОЖДИЙ ПОВИНЕН ПЕРЕКОНАТИ СЯ, А ПЕВНО НЕ ПОЖАЛУЄ!

Від 35 лїт звісна фірма **БЕРЛЯ ЛЯВФЕРА при ул. Галицкій ч. 8,** — ≡ звиває зовсїм склеп. ≡ — Можна отже набути в найлїпшій якости елеґантні мужескі убраня, зимові пальта, футра, бурки, мундурки і т. д. по казочно низьких цїнах.

640 1—8

— **Вшехпольські протектори злодійства.** „Słowo Polskie“ довело в числі 473, з суботи, про пригоду, яка лучила ся на Гетманських валах якомусь властителеви реальности а заразом членови „чорної біржі“, Мендлеви Р. Коли сей панок проходжував ся вдоволений по валах, приступив до него якийсь жебрак і попросив о милостиню. Панок відмовив, та по хвили замітив, що з его кишені пропав золотий годинник вартости 100 К. Очевидно злодій пропав тимчасом без сліду, але по думці редактора „Słow-a Polsk-ого“, поступив дуже добре, бо „укарав в сей спосіб панка за брак серца“. Як показує ся з сеї новинки, що мав заголовок, „Słuszna kara“, то орган вшехпольскої гакати признає крадіж справедливим ділом і протеґує в сей спосіб злодійство. Не знаємо, як задивляють ся на того рода „політику“ „Słowa polsk-ого“ поліційні власти, що стоять на сторожи права, котре карав нарушене чужої власности, хочби навіть з мести.

— **Угорські бриґанти.** По звичаю сицилійських розбишаків-бриґантів почали поводити ся злодії в многих місцевостях на Угорщині, де від кількох місяців нападають і граблять тамошних мешканців. В Старім Бечею одержав богатий хліборob, Зольтан Жолтейр безіменне письмо, в котрім загрожено ему смертию, коли не закопає 500 К під двайцять пяте дерево при дорозі. Жолтейр передав письмо жандармерії, котрій удало ся спіймати коршмаря Йосифа Надя в хвили, коли шукав під 25-им деревом за грішми. В его домі переведено ревізию і найдено богато крадених річий. Кількох спільників Надя, самих циганів, жандармерия дістала також в свої руки.

— **Дитину з хвостом** породила якась женщина в Ростові над Доном. Хвіст дитини був досить довгий і зовсім подібний до машнячого. Дитина уродила ся жива. Се рідке чудовище відослано до анатомічного музея.

— **Кит на Адрийскім мори.** Темного тижня зловили рибаки на Адрийскім мори, в околиці Кварнеро, великого кита. Щасливці одержали від морских властий нагороду, яку признає ся урядово для тих, що зловлять того морского великана.

— **Русини! Памятайте на українсько-руску бурсу в Сяноцї** та присилайте жертви під адресою: О. Омелян Константинович, парох в Сяноцї.

— **Пересторога!** На зелізничім дворци в Станиславові всї картини з видами заосмотрені, як нам доносять, марками „Towarzystwa szkoły ludowej“. З огляду на се, що цїль того „товариства“ для руского народу шкідливя, нїякий Русин не повинен сих картон купувати. Замітне, що дотична купчиха на запити деяких Русинів, бмла лиш пояснити, що дохід з картон призначений на „добродійні цїли“. Польска хитрість аж надто очивидна.

— **В справі погорільців міста Золочева.** Низше підписаний просить Вел. о. о. щоби датки на погорільців міста Золочева вадсилати не на его руки, але на руки дотичного комітету. *Александер Чемериньский* парох в Золочеві.

— **Товариство українських студентів „Січ“ в Чернівцях** устроює в суботу, дня 7 падолиста н. ст. 1903 в великій салї „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2. Вечеринці з танцами. Вступ від особи 3 корони, білет родинний 10 корон. Стрій для пань народний або візитовий, для панів сальоновий. Початок о годині 8½ вечером.

— **Пожарний Союз в Сокиринцях** повіта гусатинського засновано на статутах „Сокола“ у Львові. Статут затверджено вже намісництво.

— **З Т-ва св. Петра.** В члени тов-а св. Петра вступили і членську вкладку зложили: церков і парох Зарудзя о. Проскурницкий 8 К, церков і парох Гаїв о. Радкевич 9 К, о. Бернацкий в Підборець і о. Коновалець з Малехова по 3 К, о. Біликевич з Зносїня 2 К, о. проф. Ярема 2 К, церков, читальня і парох Свидова о. Фолис 14 К, о. дек. Березовский з Дубравки 2 К, церков материна і дочерна з Протес і парох с. Рудницавя 14 К, катихит в Камінці о. Хомин від себе, там. учителїв Кравчука, Шулика, Семенівної і Давидовичівної Марії 10 К, церков і парох Мальчиць о. Обрїзків 8 К, декан Яцишин з Вороцова 6, церков і парох Лозини о. Целевич 8 К, церков, громада і парох Княжолуки о. Авдикович 14, сов. Гушалевич з Коломиї 5 К, котрі переслано до Станиславова, Іван Белей редактор 3 К, а д-р Сушкевич Петро, д-р Вахнянин Мирон, совітники суду кр., Дольницкий Антін, Ільницкий Ярослав, Кмицикевич, секретар Романович і офіциял Козак по 2 К. Сердечне Спаси Біг в імени убогих церквей та громад складає — *Видїл.*

— **Конкурс.** Видїл Наукового Товариства ім. Шевченка розписує отсим конкурс на одну запомогу в фонду пок. Антона Б нчевского, призначену для студентів університету сьвітских факультетів. Запомога виносить 153 К. Кревні фундатора мають перше́нство. Наділенний запомогою має підписати реверс, в якім зобовязує ся звернути побрану запомогу фондови, скоро зможе. Удокументовані подання належить вносити на адресу видїлу найдальше до дня 15 падолиста н. ст. 1903 р. — За видїл: *М. Грушевский*, голова. *В. Гнатюк*, секретар.

— **З тов. ім. Шевченка.** Нині о 7-ій де звичайно засїдане секциї природописно-математичної.

— **Подяка.** Читальня „Просьвіти“ в Бураївці складає отсим прилюдну подяку Вп. о. Алимурцї завідателеви Старуні за щедрий дар в книжках варт. 16 К. — *За Видїл Читальні: Федь Дмитрик*, голова.

— **Американьска „Свобода“** перенесла свою друкарню з Олифанту до Скрентон Па. Теперішна її адреса така: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa, U. S. A.

— **Всїх 00. Духовних,** що одержали перший випуск моїх проповідей, прошу о надісланє дотичної належитости, позаяк незадовго приступаю до видання другого випуску, а мушу наперед вирівнати рахунки за випуск перший. — *М. Кінаш*, катедральний сотрудник у Львові.

† Померли:

— **Іван Стрільбицкий,** парох в Підгородю, рогатинського деканату, упокоїв ся в 77 році життя а 56 священьства. В. в. п.!

— **Йосиф Шуховский,** парох в Братківцях, стрийского деканату, упокоїв ся дня 5 с. м. в 68 році життя, а 36 священьства. В. в. п.!

З штуки і літератури:

— **Руско-народний театр в Бережанах.** Пишуть нам звідтам (дальше): В суботу 3 ого с. м. виставив наш театр Делїнґера оперету „Дон Цезар“. Збірні сцени в сій штуцї, хоч досить трудні, вдоволили публику. Слїдже тут велике старане режисерай: заінтересувати не лише самою мельодиєю, але й житєм на сценї. Початковий хор в 1 актї був веденый в дуже добрім темпі; рівнож дуже вдався була ритміка кінцевого хору того акту при відповіднім супроводї орхестри. На нашу гадку найкраще випав хор у вязничів в 2 актї (публика нагородила его заслуженими оплесками). Короля Іспанії грав п. Захарчук. Голос его, хоч тихий, та дуже милий. В дуетах з Мартавою трошка губив ся, але его сьпів все лишав вражінє лагідного темпа. Голос п. Стефановичевої (а ми в Бережанах побачили ей тепер вперше в більшій ролї) зносив богато на силї й вїжности. Хоч ей вдачи лучше відповідає роля, де виступає палкий ей темперамент, все-таки інтерпретация ролї Марітани могла вдоволяти й вибагливого знатока. П. Петрович знаменито спанував ролю Дон Цезара. Дуже трогаючою випала сцена, де він власною кровю боронить жита сокольника (п а Рубчака). Лише говорив трохи за скоро, тому бесїда виглядала більше в декламацию. П. Шеремета сьмішив публику куплетами на тему, що не варто женити ся. Дуже природно випав комізм і в сценї, де міністер і секретар жалують ся на долю найвисших достойників Іспанії. Хитрість і проворність державного мужа, навіть сучасного, виконував п. Рубчак в той спосіб, що ми справдї бачили на сценї політика, що догодити хоче королеви, а найбільше собі самому. П-ві Осиповичевій характеристичну ролю Урake, жінки-кваптливого секретаря, віддала з природним комізмом. Орхестра грала добре. Публика була сею виставою загалом вдоволена.

На третім представленю побачимо ми драму Стешенка „В народї“. Не разї при нагоді, що в драматичній українській літературі я не стрічав драми так стійної змістом і артистичним обробленєм, як сеся Стешенка; той артист відограє ей по майстерски. О сій драмі напишемо шире оповідання. А тепер вспоминаємо вшу руску публику, щоби як найщирійше підпирала свій театр громадним завішуванєм его вистав. — *с—а.*

— **До Хв. товариства сьпівацких селяньских і міщаньских.** На мої запрошенє в „Дїлї“ Ч. 203 о надісланє справоздань з діяльности поодиноких дружин сьпівацких дістав я вже богато дописей призначених для календаря музичного, за що всїм дописувателям сердечно дякую. Однакож загально мушу зауважити, що деякі дописи не виходять так, якби я їх хотїв відтак подати читаючій публицї. Проте кажу, що не від річи буде, коли звеpну увагу на деякі подробиці, о котрі тут розходить ся. І так просивбим подати додатково відповіди на слїдуючі питання, о сколько їх бракує ще в дописях: 1) Рік заложенія хору. — 2) Хто заложив, чи причинив ся до его заложенія? — 3) Кілько членів бере участь в сьпіві? — Хор мужеский чи мішаний? — 4) Під чию управою остав хор і як розвивався? і 5) — найважнїйше: — Діяльність дружини сьпівацкої (чи музичної) за час від основання аж до тепер. Тут належало би згадати чи даний хор є виключно церковний, чи рівночасно служить також до розбудженя духа національного а то через виконуване, або устроюване на власну руку публичних пригодних пописів, як пр. в честь славних народних повтїв, в память знесених навіщинн і т. п. О виступах сего рода просив би я подати як найдокладнїйші інформациї, щоби всї читаючі з календара сего відтак могли довідатись, де і коли у нас на тім полї доброго робилось, чи робить ся, а всїд за тим, щоби за добрим приміром дальше завязувались по селах і містах такі дружини які-би так причинялись до звеличання відправ церковних, як також були культурним чинником в нашім національнім відродженю. О сю цїль такої власне збірки дописей має також подекуди видавництво музичного календаря. Длятого прошу дуже Вел. оо. парохів, як також Впт. учителїв народних, що занимають ся радо веденєм і плеканєм хорів селяньских або міщаньских о надсилане дальших таких дописей, котрі я відтак упорядкую і поміщу яко річ вельми цїкаву для любителїв штук красних в сегорічнім календарі музичїм. Дальші листи прошу адресувати: *Р. Зарицкий*, Львів, Коперника 16—I. поверх.

— **Гайдамаки, ч. 52** містять: Памятник коронованому архикрунвови ґрадницови руского народу. — Як архикрунь шприв хрунївство на Руси? „Ти до мене з грамотою, а я до тебе з шаблею; — Найсьвіжійша провокация; — Невірним Томам; — Як поводить ся нашим заробітчанам в Прусах; — Прусскі робітники в редакциї „Поступу“; — Що на Угорщинї робить ся? — Як поводять ся Мадяри при штрайку? — Отих д-ра Евг. Олесницкого з нагоди 25 літного ювилею літературної дїяльности бл. пам. І. Воробкевич в Чернівцях. — Новинки.

Урядові вісти:

— **Вісти з львівскої архиеп.** На конкурс в реченцем до 12. падолиста розписані парохії Довге з філією Моршин. Лоня і Ляшки королївскі.— Канонїчну інституцию одержали оо. Мик. Демчиньский на Білявці, Амвр Поляньский з Любінець на Конюхів, Іван Кобранович на Добротвір, Ден. Жуковский на Ольїв, Андр. Кинель на Увсе і Мих. Сивеньский на Дернів. Намісництво асиґнувало дотацию на дальший один рік для прив. сотрудника в Сеснові.

— **З перемиской еп.** В пропозицию приняті: На парохію Дубрівка: Петро Гарасимчук, на пар. Поляни дек. Затварницкого: Сав. Кинцикевич, Алекс. Кодюба, Петро Луцкий. Канонїчну інституцию одержали: Василь Левицкий бувший прокуратор в Римі на Сокаль, Мик. Крайчик на Маковиско, Ант. Клачиньский на Морохів. Презенту на Ляшки одержав Ілия Маковей. До кан. інституції на Залуж завізваний Михайли Лев. Завідателем деканата старосольского іменований: Іван Шемердяк парох в Гуменци. Завідательство парохії в Липовци одержав Ів. Шумелда. Сотруд. в Зубкові одержав Михайло Дуркот. Крилошаньскі відзнаки одержав Семеон Дутневич парох в Піддубцих. Кан. інституцию на Висову, одержав Діонизій Домбровский.

Почин.

В першій половинї грудня сего року прийде ся нам Галичанам майже рівночасно з закордонними заминками опровести ювілей двайцятьпять-лїтної музичної дїяльности Миколи Лисенка.

Заслуги Миколи Лисенка на ниві українсько-рускої музики великі і всїм нам добре звісні.

На Лисенкови оправдали ся віщі слова Тарасові, що „Наша думи, наша пісня не вмре не загине“...

Звеличати ім'я і заслуги Того, що не ресьпував Шевченкові поеми, історичні думи наших кобзарів, сотки народних пісень, прибравши їх в артистичну неначе сьвяточну одежу — звеличати оперового композитора, інструменталіста і основателя питомого українсько рускої музичного стилю — се обовязок, який з одушевленєм сповнять вся Галичина.

„Союз сьпівацких і музичних товариств“ у Львові сьмілив ся проте дати почин до опровожу Лисенкового ювілею, пересьвідчений, що всї наші Інституциї, Корпорациї і Товариства, як львівскі так і позакордонскі возьмуть в тім всенароднім сьвятї живу і громадну участь.

Щоби достойно довершити дїло, осьмілює ся видїл „Союза“ просити Видїли всїх львівских українсько-руских Інституцій і Товариств у Львові, щоби звволили вислати по одному відпоручнику до „Ювілейного комітету Лисенкового“ в цїли уложеня ювілейної програми.

Зборя відпоручників відбудуть ся в суботу 17 н. ст. жовтня в комнатах „Львівского Бояна“ с 7 годині вечером при улици Трибунальскій, ч. 6 (мезонін).

Видїл „Союза“ уважає — поки-що — відповідне ся до всїх „Бояпів“ в краю, Кружків музичних та сьпівацких, як і до поодиноких осіб (сьпівакив), щоби звволили взяти участь в громадним ювілейнім концертї в честь Лисенка.

В тій цїли вислане видїл „Союза“ небаром всїм „Бояпам“, як і поодиноким лицям, що зволять свою участь в концертї, нотний репертуар концертовий. Окремик запросини до „Бояпів“ і кружків музичних видїл „Союза“ не висилає.

Позаяк реченець ювілейного концерту вже недалекий (імовірно 8 н. ст. грудня с. р.), проте було би пожеланим, щоби наші „Бояни“, музичні кружка, як і поодинокі взрвні сьпівакн як най корше повідомили видїл „Союза“ о своїй участи в ювілейнім Лисенковим концертї задля пересьпки нот. Надто просимо подати число учасників з поодиноких товариств з поданєм, скільно осіб возьме участь в поодиноких голосах.

Від видїлу „Союзи“ сьпівацких і музичних товариств“ у Львові (улиця Трибунальска, ч. 6.)

За видїл „Союза“:

Анатоль Вахнянин голова „Союза“. *Михайло Волошин* секретар.

— **Загальні збори членів „Народної Торговлї“** товариства зареєстрованого з обмеженою порукою за рік адм. 1902/3 відбудуть ся 2 н. ст. падолиста 1903 о годині 4 пополудни у власним домі у Львові, Ринок ч. 36. I. п.

Порядок дневний:

1) Відкрите зборів предсїдателем Совіта управляючого і уконституване загальних зборів;

2) Справоздане Совіта управляючого з дїяльности і білянс за рік адм. 1902/3;

3) Справоздане і внесене головного комітету контрольного (§§. 34 і 46 стат.)

4) Дозволяючий вибір двох членів Совіта управляючого по мисли §. 15. статута;

5) Означене висоти марки презенцийної для членів Совіта управляючого на рік адм. 1903/4;

6) Вибір головного комітету контрольного на рік адміністрацийний 1903/4;

7) Внесена членів.

Яко легітимация для членів служать їх книжочки удїлові. Члени виповівши свої удїли, не мають права участи і голосу на загальних зборах.

У Львові дня 10. жовтня 1903 р.

Від Совіта управляючого „Народної Торговлї“ *Д-р Щасний Сельский*, предсїдатель, *Д-р Кость Левицкий*, член Совіта.

Примітка. Біляне за рік адм. 1902/3 буде виложений від 16 жовтня по всїх складах „Народної Торговлї“ і в канцелярії Дирекциї. Що жадане вище канцелярия Дирекциї біляне почтою оплачено.

— **На будову Народного театру.** Через Тов. „Кружок українських дївчат“ вплинуло досї з розпродажи цеголок **162 К 40 с.** Крім сього надіслали через згадане Товариство слїдуючі добродії. Мария Крушельницька 7 К 20 с, Ізя Дольницка 7 К 20 с, Морохович 1 К 80 с, Олена Бережницка 3 К 60 с, Зячківска 12 К 30 с, Якубовичівна Виторія 3 К 60 с, Стельмахівна 4 К, Вебровский 2 К, Павлусевич 9 К 20 с, Черкавский 1 К 80 с, Володимир Бандрівский 3 К 90 с.

— **На народний театр.** На книжочку вкладкову ч. 800 Краєвого Союза кредитового прислали Вп. Добродії і Добродїйки від дня 5/10 до 10/10 1903. С. і Ярослава Недільскі з Коломиї: 20 К, Оленка Леонтовичівна в Новім-Сончи: 10 К, Юрій Павлюк учитель в Кнажим: 2 К, о. Н. Смалька з Брустур складку в Ключеві малім від себе: 1 К, Іван Мардярович п. к. поборця 1 К, о. Кейван 1 К, і п. Н. Н. 1 К, Петро Олійник 1 К, о. Онисарчук 1 К і дрібнїйші датки 2 К 38 с, Касино руске в Дрогобичи з преферанса 2 К, д-р Іван Куровець з Калуша 50 К, Гіляр Огоновский п. к. проф. у Львові 100 К, Володимир Шухевич п. к. проф. у Львові від себе 100 К, а складна в день весїля в домі В. Шухевичів 100 К, о. Григорій Дяків в Жеребках королївских 10 К, Н. Н. і Ст. С. 3·20 К, о. О. Підлящецкий з Гладишова 4 К, З. Матковский з Делятина 5 К, І. Саврин з Комарна 1 К, П. Дембицкий з Комарна 1 К, А. Витошиньский з Глинян 51 К 46 с, о. Куаїв з Бережан 2 К, о. Омелян Булка з Отинї 2 К, Юрій Строцкий з Отинї 2 К, Омелян Атановский з Отинї 1 К, Василь Пирач з Отинї 1 К, Олена Алексевич зі Львова 5 К, д-р Савчак Дамян з Львова 20 К, складна Володимиром Шопа з Любачева від себе 1 К, Боднар, Шумилович, Замітач, Павлявский, о. Км. Свистович, Фіґура, Козеровский і п. Д. всї по 1 К разом 9 К о. Полошинович 2 К, В. О. Ш. з Бучиї 2 К, Кульчицкий 2 К, Балаким 2 К, Козорис 5 К, Юрко Садовий 60 с. Разом 524 К 94 с. Поручаєм умильно пп. Добродіям і Добродійкам ласкавій памяти і опіцї будову руско-народного театру на вакупленій площі при ул. Льва Сапіги.

Переписка Адміністрациї.

М. Ду. в К. ул. Тепер вплачено за жовтень а не падолист. — М. Мо. в Лю. За жовтень прийде ще 40 с. — О. Ст. в Пе. Тепер Ви вплатили за март а не жовтень. — О. Ко. в Пе. По конець 2. кварталу. — Ті Ма. в Ст. Со. Тепер вплачено як слїд за 4 квартал. — С. Ви. в Су. ви. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — І. Ки. в Ко. Тепер вплачено за 3 а не 4 квартал. — І Мо. в Кр. Так. — З. Гу. в Ду. Тепер вплачено за липень а не вересень. — В. Ла. в Яр. За 8 квартал прийде ще 2 К 60 с. — І. До в Яр. 28 К. — В. Ге. в Но. В липню Адміністрацина одержала лиш передплату на „Дїло“ 8 К, а одержані в маю 2 К на „Гайдамаки“ доручено ще 1 мая куди слїдувало.

Вписи до Вищого інститута музичного відбувають ся від нині в комнатах інститута при ул. Трибунальскій ч. 6 I. поверх щоденно від год. 12—1.

— **Видїл т-ва Педагоґічного** просить руску суспільність, щоби численно виписувалась в члени т-ва, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату на „Учителя“ і „Дзвінок“ і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алиськевича, ул. Кльоновича число 7.

— **До парцеляциї** має чотири маєтности земскі в повіті стрийскім і жидачівскім, всї під дуже корисними услівями в безпосередній близькости зелїзниці. Набувати можна більші і менші комплекси, суть також значні улекшеня що-до способу сплати, евентуально кредиту. Референтанти зволять зголошуватись передовсім письменно до моєї канцелярії в Стрию — *Д-р Евген Олесницкий* адвокат в Стрию.

Шовки-Прідера-Шовки

Чудові новости на всякі одяги в новочерпаним виборі по найприступнїйших цїнах, для кождого оплатно і без доплати мита. На бажанє взірці. Почтова оплата листа до Швайцарії 25 сот.

Adolf Grieder et C-ie Zürich, M. 43

32 [1] корол. доставщики. (Schweiz)

Надіслане.

СПЕЦІАЛІСТ У ВНУТРІШНИХ НЕДУГАХ

Др Кароль Гайсіґ

б. довголітний 1-ший секундар краєвого заг шпиталю, вернув і ординує від 3—4 по пол

ул. Паньова ч. 6. Телєфон ч. 722.

582 12—48

Хліборобп і ґаздині!

котрі хотять всього в господарстві догляпути, як також і таві, котрих обовязок примушує безпастанного ходити, як н. пр. військові, реставратори і їх помічники, люди вікові, котрі чують си дуже умученими, а найбільше докучав їм біль в ногах і крижах: Незавідне мною випробоване средство „Айсон" усуває зовсім через натирве біль і умучене в членах.

Висилаю за посліпатою від 2 корон: Л. ЕЛЛІЇН, аґроном, Львів Підзамче. 666

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1. против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої

На сезон літний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвіжери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4135

Курс Львівский

в дня 12-м. ст. Жовтня 1903.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гипот. галиц. по 200 кр. а. в.	530 —	540 —
Банку для торговлі і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Земів. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. м.	— —	— —
Земів. Львів.-Чернов.-Ясси по 200 кр.	561 —	578 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. вихов. з 10% прем.	111 25	— —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. вихов. 50 л.	100 80	101 50
„ „ „ 4% 80 л. по 200 кор.	97 80	98 50
„ краєвого 4½% а. в. вихов. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. вихов. в 57 л.	98 75	99 45
Ґенеральна кредит. 4% (I. емісиї)	98 70	— —
„ „ 4% вихов. в 41½ л.	98 70	— —
„ „ 4% вихов. в 56 л.	98 50	99 80
Облиґи за 100 кр.		
Галиц. фонду пропінкаційного 4% а. в.	99 30	100 —
Буков. фонду пропінкаційного 5% а. в.	103 —	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. ем.)	101 70	101 90
„ „ „ 4½% (III. ем.)	101 25	— —
Позичка краєвої з 1873 по 5% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1892 по 4% а. в.	98 75	99 45
Позичка м. Львова 5% по 300 корон	96 —	96 70
„ „ 4½% 4-ом емісія.	101 50	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Краківа по 20 кр. (40 м.)	77 —	84 —
Міста Олександрова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарський	11 28	11 45
20 франківка	19 —	19 20
100 Рублів срібних	250 —	254 —
100 Рублів паперових	252 50	255 —
100 марок німецких	117 20	117 80

Портрет Тараса Шевченка

Ціна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта", Ринок 10.

Цукорня краківска

ул. Фредра у Львові, поручає знамениті тїста по 3 кр.

569 5—5

Бритви анґлійскі і власного виробу, сцизорики і дамскі ножиці, прилади до голеня для тих, що не уміють голити ся (неможлива річ скаліґчити ся), також спеціяльне остреве і обтяганє бритов, припоручає

АДОЛЬФ РАТІНҐЕР

ножівник

Львів, ул. Галицка ч. 15.

611 4—10

РЕСТАВРАЦИЯ М. ІЛЬКОВА

Львів, ул. Собіского ч. 3

поручає

для Вел. Духовенства яко найвідповіднійше місце, яке тільки бракувало до сего часу, а яко звісний реставратор в Frohsin'y можу сьміло ручити за здоровий харч і напитки.

Пиво пільзненьске і окоцимске.

439 64 152

Новина! КОЛДРИ на пуху, подвійні, незвичайно легкі і теплі, во няні і сатинові, по зр. 16, 18, 20 22; шовкові, атласові, по 10, 20, 25, 28—40. Найбільший вибір лише в спеціяльній робітні колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

553 7—5 (?)

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ і ПЯНІН

Л. МАРЕК

Львів, ринок ч. 9,

поручає фортепяни і пяніна в першорядних фабрик. 590 21 -7

Знаменитий

МІД ДЕСЕРОВИЙ КУРАЦИЙНИЙ

з власної пасіки в 5 клґр. пущі за 6 К. оплачено.

Всї відбиратели дуже вдоволені.

Вельми займаву брошурку д-ра Цесельского о ужитю і успішности курацийного меду висилаю даром і оплачено.

179 27—80 П. КОРЕНЕВИЧ, емерит. учитель Іванчани.

Red Star Line, Antwerpen

ДО АМЕРИКИ.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві ціни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273 17—?

Букові бочки з сирпу з шістьма залізними обручами, знамениті до квашеня капусти, продає по 3 К за штуку.

ФАБРИКА ЦУКРІВ

при ул. Шептицкого ч. 25.

61 1

Глядаю особи до заряду дому і провадженя кухні. *О. Іван Гринишин,* Тарнавка п. Риманів.

6·6 6 6

Ученик VI кл. ґімназияльної глядає лекцій на селї. По услівя звертати ся до: „С. П Н." poste restante Станиславів.

КУРАЦИЙНИЙ

ВИНОГРАД

висилає в 5-кільових кошиках числячи по 68 сот. за 1 кільо (включно кошик). 588

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Без конкуренції

КАВИ

посилку почтову 4½ кґ нетто

за 12 корон

франко висилає

Народна Торговля.

581 5 6

СВІТЛО ЦЕРКОВНЕ

спродаю і висилаю просто з фабрики „Apollo" в скринках від 30 кільо почавши по цїні фабричній, а іменно:

Церковне (Із „Apollo" по 160 Корон за 100 кільо. (Із з фабрики „Apollo" по 140 Корон за 100 кільо.

Столове (патинки) (Із „Apollo" по 150 Корон за 100 кільо. (Із з фабрики „Apollo" по 130 Корон за 100 кільо

крім транспорту виносячого около 6 Корон за 100 кільо. *Скринки і опакованє даром.* Закупивши більшу партию сьвітла в звісно найславнійшій фабриці „Apollo" у Відни єсьм в можности зачислять се найлучше сьвітло по небувало доси так дешевій цїні.

ВИНО ЛІТУРҐІЧНЕ.

Угорске і Австрийске в бочках на 50, 65, 120 і 136 літер, в цїні за літер 60 сот., 64 сот., 68 сот., 72 сот., 80 сот. і 1 Корона. — **Геґеляйске** за 136 літер враз з бочкою по 120 Кор., 130 Кор., 140 Кор. **Самородне** за 136 літер враз з бочкою по 130 Кор., 140 Кор., 150 Кор., 160 Кор., 180 Кор. і 200 Кор. **Токайске виграване і солодке** за 136 літер враз з бочкою по 320 Кор., 340 Кор., 360 Кор., 400 Кор., 500 Кор, до 600 Кор. У нїв бочках також. Спродаю все loco стация зелїзн. в місци продукциї і висилаю вирост зі славних винниць Д-ра Шабо в Міскольчу і Таллїя коло Токая, Палюджая в Пряшбургу і Стіфта в Кльостернайбургу, ц. к. надворних доставців, відзначених на всїх виставах сьвітових за доброту і натуральність вин. — На жаданє висилаю посьвідченя що *вина з тих фірм чисто природні* поручені до цїлий *літурґічних*, а також мої цїнники і оферти спеціяльні франко. — На сьвітло даю час заплати 3 місяцї, на вино 4 місяцї, або до місяця з опустом 2%. — Найлучша тепер пора до поробленя запасів на зиму, особливо для Вп. Духовенства, упрашаю про те уклїпно о найчисленнїйші замовленя з повним довірєм, а я ручу за солїдну доставу і обслугу.

Пробки вин висилаю в цїли вибору на жаданє перед кождим замовленем.

Поліс або з глубоким поважанєм

ЄВҐЕНІЙ МАРТИНЕЦЬ

торговля кави, ґербати, вина і сьвітла церковного, Львів, пл. тор. Унії Берест. ч. 5. 609 5—6

Перше галицке акцийне Товариство

РАФІНЕРІЯ СПИРИТУСУ

У ЛЬВОВІ

передтим ЯКІВ ШПРЕХЕР і С-ка

поручає свої на виставах краєвих і заграничних преміовані вироби, як:

спеціяльні овочеві наливки, польскі горівки, розолїси, лїкери, руми і коняки

бадані хемічно перворяднимп науковими силами.

СКЛАДИ ДЛЯ МІСТА: **ул. Коперника ч. 9 і Площа Капітульна ч. 3.** 179 47—100

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.)

Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля краваток, рукавичок, парасолий, лїсок, скіряних виробів, російских кальошів, альбумів і різного рода переписнпх листків як також тоалетового мила і перфумерії.

Великий вибір біжутерії. 552 13-104

По найдешевших цінах.

Без конкуренції.

10 Корон денно

Заробок для кождого легкий і приличний. Запитаня полагоджує під: M. V. 3250 *Annoncen-Expedition G. et L. Daube et C-ie Frankfurt a/M.*

536 4—10

НАЙСТАРШЕ

австрийске Товариство народних обезпечень

„ALLIANZ"

васноване в 1890 роцї.

Ґарантийний фонд в дни 31 1902

K. 6,132.835·26.

Стан обезпечень виносив дня 31 грудня 1902

63.605 поліс з капіталом K. 51,635.062·01

Близших інформацій удїляє:

Ґенеральна Аґенция

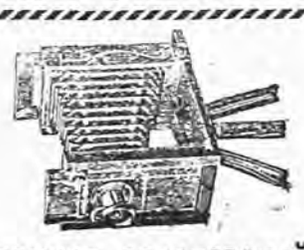
„ALLIANZ"

для Галичини і Буковини

Львів, пл. Бернардинська ч. 2 А.

Аґентів і заступників приймає ся кождого часу під найкористнїйшими услівями.

615 2—5

ЕДМУНД БРОДКОВСКИЙ

Львів, пл. Галицка 14.

Поручає зматорскі апарати фотоґрафічні так легкі до ужитя, що сейчас без найменших відомостий (з ґазранцією) дуже гарні фотоґрафії кож робити

На складі апарати **Goerz-Anschütz'a Voigtländer'a** правдиві Кодаки і т. п. На жадане продає ся на рати за доброю порукою.

Цінники даром і оплачено.

Численні письма признания мож переглянути в моїй торговли. 581 5—14

Рух поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-ого жовтня 1903.

[Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского].

Поїзд посп. | особ. приходить о годині	ДО ЛЬВОВА (дворець головний.)	Поїзд посп. | особ. відходить о годині	ЗІ ЛЬВОВА (дворець головний)
12·20	з Ілкан (Ясь, Букарешту, Константинополя. Делятина, Заліщик, Вижниці, Новоселиці, Бергомету, Чудина, Серета, Радівців, Дорни Ватри і Сучави	12·45	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна Варшави, Праги, Карльсбаду, Розвадова, Орлова, Ясла, Хабівки, Закопаного
2·31	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду, Праги, Велички, Орлова, Н. Санча, Ясла, Хабівки і Закопаного	2·51	до Ілкан Станиславова, Ясь, Букарешту, Констанциї, Чорткова, Слободи рунґ, Новоселиці, Серету, Бродини, Сучави
3·30	з Тернополя, Борок вел., Грималова	4·10	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Хирова, Самбора, Ясла, Стружа, Мільця, Орлова, Велички, Осьвенїма
6·10	з Кракова, (Берлїна, Вроцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду Праги, Орлова, Н. Санча, Осьвенїма, Закопаного, [через Перемишль], Велички, Риманова, Сянока, Хирова	6·22	до Ілкан, Ясь, Букарешту, Жидачова, Потутор, Березмезе, Новоселиці, Бродини
6·20	з Ілкан, Чорткова, Калуша, Бродини, Путпя, Сучави	6·30	до Підволочиск, [Києва, Одесси] Бродів, Копичинець, Гусятина
6·50	з Брухович [щоден. від 17/5 до 13/9 вкл.]	6·45	до Лавочного, [Пешту], Дрогобича, Бориславa
7·35	з Самбора, Хирова	8·25	до Кракова, Відня, Бориславa, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Любачова, Самбора, Хирова, Орлова
7·40	з Янова	8·35	до Кракова, Відня, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Риманова, Івонича, Тарнобжеґу, Стружа, Ясла
7·45	з Лавочного [Пешту], Хирова, Бориславa, Калуша	9·05	до Лавочного, Хирова, Бориславa, Калуша
7·55	з Підволочиск [Одесси, Києва] Бродів	9·15	до Янова
8·10	з Станиславова	9·25	до Самбора, Хирова
8·55	з Кракова, [Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду, Праги, Закопаного через Краків] Стружа, Орлова, Мезеляборча [Пешту]	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачова
9·57	з Стрия	10·35	до Чернівців, Делятина, Потутор, Новоселиці
10·25	з Ряшова, Ярослава, Любачова	10·40	до Тернополя, Потутор
11·15	з Станиславова, [Потутор, Березмезе]	1·50	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Гусятина, Скали, Івапя пус., Грималова
1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Бориславa, Кохавини	2·40	до Ілкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Заліщик, Вижниці, Березмезе
1·25	з Янова	2·50	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Ясла, Хабівки, Закопаного, Велички, Н. Санча, Любачова
1·30	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Відня, Карльсбаду, Праги, Нового Санча, Ясла, Тарнобжега, Риманова, Івонича, Сянока	3·05	до Стрия, Хирова, Бориславa
1·40	з Ілкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Коцманя, Новоселиці [через Зучку] Вижниці, Серета, Сучави	3·25	до Ряшова, Любачова
2·30	з Підволочиск [Одесси, Києва], Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	3·40	до Самбера, Хирова
4·35	з Стрия, Хирова, Бориславa	6·05	до Станиславова, Жидачова
5·30	з [Києва, Одесси], Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Івапя пустого, Скали, Копичинців, Підволочиск	6·15	до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Варшави, Хирова, Мезеляборча, Пешту, Н. Санча, Орлова [1/5—30/9] Осьвенїма
5·40	з Ілкан, Жидачева, Новоселиці, Серету, Бергомету, Чудина, Бродини, і Сучави	6·30	до Янова
5·50	з Кракова, [Берлїна, Вроцлава, Відня, Карльсбаду, Праги], Осьвенїма, Орлова, Мельца via Дембиця, Самбора, Хирова.	6·40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Бориславa, Калуша
5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева, Рави руск.	7·05	до Рави рускої, Сокаля
8·40	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду і Праги, Н. Санча, Ясла, Любачева, Сянока, Риманова. Івонича	9·00	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів
9·20	з Ілкан, [Букарешту] Чорткова, Гусятина, Потутор, Березмезе, Новоселиці, Дорни Ватри, Сучави	10·42	до Ілкан, Чорткова, Новоселиці, Бергомету, Серета, Бродини, Сучави
9·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Осьвенїма, Ясла, Любачова, Тарнобжеґу, Івонича, Риманова, Сянока	10·55	до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги, Карльсбаду, Варшави, Хирова, Риманова, Івонича, Тарнобжеґу, Орлова, Велички, Хабівки, Закопаного
10·00	з Самбора, Хирова, Сянока, Риманова, Івонича, Ясла	11·00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова, Івапя пустого, Скали, Гусятина, Заліщик
10·20	з Підволочиск, [Києва, Одесси], Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івапя пустого, Гусятина	11·05	до Стрия
10·40	з Лавочного [Пешту] Хирова, Калуша, Бориславa, Кохавини	11·11	до Жовкви [тілько що неділї
	На дворець Підзамче		**З дворця Підзамче.**
3·09	з Тернополя, Борок вел., Грималова	6·43	до Підволочиск, Бродів, Києва, Одесси, Копичинець, Гусятина
7·35	з Підволочиск [Одесси, Києва] і Бродів	10·57	до Тернополя, Потутор
2·15	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець	2·04	до Підволочиск, Бродів, [Києва, Одесси], Копичинець, Заліщик, Гусятина, Грималова, Скали, Івапя пуст.
5·06	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів, Копичинець, Заліщик, Потутор, Івапя пустого, Скали, Гусятина	9·20	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів
10·02	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів Копичинець, Заліщик, Потутор, Івапя пустого, Скали, Гусятина	11·24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івапя пустого, Скали, Гусятина, Грималова

ЗАМІТКА: Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті продає білети звичайні аґенция часописий І. Ст. Соколовского пасаж Гавсмана 9, від 7 рано до 8 вечером. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних улиця Красіцких ч. 5 удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8 рано до 3 пополудни, в неділї і сьвята від 9 рано до 12 в полудне. 68

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір в фабр. Черлянськ. З друкарні Інституту Ставропиґийского, під зарядом Йосифа Данилюка.

Ч. 220. Львів, Второк 30 Вересня (13 Жовтня) 1903. Річник XXIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольпінского ул. Кінського 2; С. Соколовский, Панас. Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter. Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13;— В ФРАНКУРФТІ і ГАМБУРЗІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і наложність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО" з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . 16 „ — 22 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к.
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провинції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория.—Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і вякі приватні оголошення чинять ся по 30 с. за стрічку.

Сьміла провокация Русинів.

Те, чого під теперішну хвилю навіть в галицкім соймі годї було надіяти ся, стало ся вчера. На порядок нарад поставлено оден з найнебезпечнійших законодатних проектів уковапих проти Русинів — предложене о бюрах посередництва працї!

Стало ся се в хвилю, коли напруженє між Русинами і Поляками доходить майже вершка, коли по недавних страйках і насильнім давленю зарібкової еміґрациї серед мас селяньства істнує доси оправдане огірченє, стало ся се вкінци в пору, коли галицко-польским верховодам повинно чейже залежати може більше як коли на тім, щоби не провокувати руского населеня.

Ми не потребуємо тут говорити, чим є предложене о бюрах посередництва працї. Від дня, коли той закон війшов лише перед сойм, від того першого дня нарід руский протестував проти него і протестує. О предложеню в справі бюр посередництва працї висказали вже свою несумнївну а однодушну думку двічи рускі соймові посли — при першім читаню і вчера, — висказали ся тисячі віч і народних зборів, висказала ся руска преса, висказали ся вкінци цїлі громади дорогою петиций, котрих в самій послїдній, що недавно розпочатій сесиї вплинуло поверх 950! Здаєть ся досить, щоб зрозуміти, як задивляє ся на проект о бюрах посередництва працї і з яким обуренєм і страхом принимає его цїлий руский нарід.

Польскі верходи заперечують цїль і лихі наслїдки проекту зазначувані Русинами, а хто вчера чув, як они кляли ся і виперались з солодкою міною на лици, той думав би справдї, що се самі невинні люди а їх проект то чиста благодать. Та тими мінами нї запереченями нїхто не дасть ся звести, бо значінє і цїль проектованих бюр лежить як на долони. Не будуть они добром для селян — як се хотїли представити деякі польскі бесїдники — бо робітника у нас по селах, що хотїв би лишати ся в краю, не за богато а за мало і не їм треба шукати панів в краю, щоб заробити, а панам робітників, котрих при помочи бюр і сїтки властий та переслїдувань задержать на місци, в краю, щоб мати їх працю за половину цїни. А чим будуть бюра для нас Русинів яко народу, се також нам добре звісне. Вийшли-ж вони з гакатистичної кольонїзацийної кузнї і в руках краєвої автономії будуть істнувати на те, щоб східну Галичину ще більш занечистити польским елементом і здавити нас яко національну меншість.

Ось чому всї сьвідомі Русини, цїлий руский нарід висказали ся проти проекту о бюрах посередництва працї, ось чому ми поставленє тої справи в соймі до другого читаня вважаємо провокациєю Русинів, ось чому до протесту, котрий зложили вчера в соймі наші посли, прилучаємо ся і ми і прилучити ся мусить кождий друг селяньства, як і кождий сьвідомий Русин.

Нинї закон о бюрах посередництва працї буде мабуть ухвалений в третїм читаню і ми не знаємо, які з того витягнуть консеквенциї наші посли для своєї дальшої тактики в соймі, хоч у нас думка про те, що повинні зробити рускі посли, доволї ясна. Та що передовсїм повинно тепер наступити і чим повинні заняти ся всї сьвідомі Русини, се **народні віча!** З хвилею, коли проект ухвалять в третім читаню, заходить небезпеченьство, що він може бути санкціонований, а тодї мусить піднести ся ще раз голос протесту з грудий тисячів народа, щоб до сего не допустити. І ось тому належало-б сейчас скликати всюди віча а на порядку нарад на тих вічах повинен стояти на першім місци: ухвалений польским соймом закон о бюрах посередництва працї!

Чейже голос мілїонів, голос цїлого народу побідить...

Повнїсте подаємо звіт із самого засїдання.

На вечірнім засїданю вчерашного сойму переведено ґенеральну дискусию над справозданєм комісиї для закона о бюрах посередництва працї. Оба референти, більшости і меншости зрезиґновали з голосу. Перший забрав голос п. Олесницкий:

Коли в 1901 на лїтній сесиї справа бюр посередництва працї прийшла на дневний порядок сойму, то вже тогди рускі посли заховувались супротив предложеня з резервою, хоч прихильники закона не виступили явно з інтенциєю, для якої сей закон їм потрібний і хоч закон не прийшов до палати в тім видї, як тепер. Від сеї пори мали ми час приглянути ся сему проектови, передумати цїль его, мали ми час додумати ся властивих мотивів, які панів спонукали виступити з таким предложенєм, а о котрих не говорять параґрафа закона. Суспільність виробила собі тимчасом переконане о значеню і наслїдках, які сей закон мусїв би мати для нашого народу. Студіюючи закон на тлї наших політичних і суспільних відносин, ми виробили собі теперішне наше становище супротив справи поставленої отсе на дневнім порядку. Лінїя рускої суспільности, в сїй справі є нинї однодушна. Нинї нема одного Русина, до котрої би він партиї належав, до якої би кляси соціяльної зачислив ся, аби предложене уважав за річ можливу до принятя.

Що вся руска суспільність відкидає однодушно проект, доказує небувале доси число петицій, котрих в кількох днях вплинуло над 1000, а всї они як найенерґічнїйше протестують против заведеня проектованих бюр посередництва працї.

Не потребую навіть наражати ся на закид, що економічну справу трактую з мотивів політичних. Правда, що і такі мотиви вплинули на наше становище в сїй справі, але саме предложене дає против себе рівне число арґументів строго річевих і чисто економічної натури, достаточне, аби над ним перейти до дневного порядку.

Бюра, так як їх подає проект, абсолютно не суть в інтересї народу. Преціїь его ухвалює сойм, котрий в $^2/_3$ складає ся з репрезентантів ворожої народови касти. Колиж отже ся більшість соймова іде так далеко, як далеко не ідуть навіть найбільше поступові реформатори суспільні, так далеко, що навіть з тої сторони, котра сей проект тепер найенерґічнїйше форсує, в 1901 році зроблено проектови закид соціяліґму, то сей проект мусить мати якісь укриті цїли. Нинї дійшло до того, що сей консервативний сойм співає в сїй справі найкрайнїйше жадане соціяліґму. Сойм іде так далеко, як далеко не пішли держави, котрі в своїх тїлах законодатних мають речників соціялїстичних ідей. Нинїшне становище сойму є різко суперечне з дотеперішним его характером і як раз пересторогою, що легкодушне введене в житє проекту робучому населеню не принесе вїякої користи. Я не є прихильником малповання заграниці, але преціїь автори проекту повинні були приглянути ся подібним заграничним інститутам. Однак сего не зроблено. Автори нинїшного проекту не приглянулись результатам праць подібних бюр за границею.

Бесїдник представив в загальнім начерку, як стоїть справа посередництва працї у Франциї, Анґлиї і Нїмеччинї. Бюра мали зразу приватний характер і були ведені робітничими спілками. В 1888 утворено перше бюро оперте о міску громаду в швайцарскім Берні. Основою сих бюр є між иншим, що они ведені суть радами, зложеними по половинї з представителїв працьодавців, по половинї з представителїв робітників. Коли порівнаємо наш проект з бюрами істнуючими за границею, то побачимо, що тут нема причин, котрі сї інституциї покликали за границею; проект комісиї не узглядняє фактичного стану річи і тому є цїлком непрактичний і не має вїякої вартости. Коли навіть в деяких центрах, де концентрує ся більше число робітників, робітнича справа заострює ся, вибухають страйки і т. д., то вистануть місцеві бюра, утворені робітничими спілками. Подаж і попит працї ґрупує ся у нас в великих містах, копальнях і фабричних центрах. Тимчасом після проекту, як раз там сих бюр не буде, бо він накидає шабльонові бюра повітові, виключаючи від них більші муравельники людскі.

Оскар Блюменталь.

Пізна часопись.

— Чи се правда — питав мене оден щирий приятель — що говорять про ваш журналїстичний плян?

— Правда.

— Хочете справдї заснувати нову ґазету?

— Хочу.

— Не може бути!

— Або хочу принаймснше піддати гадку підприємчивому накладчикови.

— Який-же напрям буде мати ваш орґан?

— Заголовок вказує.

— О... вже і заголовок маєте? Ну, і як буде називати ся тота ґазета?

— Пізна часопись.

Мій приятель зробив вид, неначеб побоював ся про стан мого ума.

— Пізна часопись? — проціДив повольки. — Даруйте, але той заголовок мусить відстрашити.

— Більшу частину, певно. Але меншу частину людий, для котрих вона призначена, буде як-раз приманювати.

— Яка-ж провідна думка скриваєть ся під тим заголовком?

— Дуже проста і здорова думка. Моя ґазета буде виходити вправдї щодень, але буде доносити про всї події вісїм днїв пізнїйше. Має честь являти ся із своїми вістями послїдна. Доперва по тижневи, коли всякі події скінчили ся, дістануть ся до відома моїх читачів .. і хотяй цїкавість буде тревати за коротко, то зате розвага наступить сильнїйше. Бо моя ґазета має поставити читачів в відповіднім віддаленю до подій. Доперва коли перше вражінє остигло і випарувало, можуть дізнати ся, що чувати в сьвітї. Не потребують переживати горячки дожиданя та сумнїву, бо пізна часопись представляє їм лиш довершені факти. Подає їм загадки та розвязки, політичні короводи і катастрофи на одній місцї. Удїляє їх осудови всї благодати віддаленя, а по моїй думцї віддаленє має нормуючу силу, що віддає всему природну міру. За вісїм днїв спалахкотить не одно одушевленє, викурить ся не оден гнїв, а рівночасно події наберуть перспективи. І коли часопись, ступаючи за подіями все таким здержливим кроком, вспіє відобрати читачам жажду новин, то виховає цїле поколїнє фільософів.

— Алеж дорогий приятелю, що вас навело на таку химерну думку?

— Досьвід на власній шкірі Ви перебули коли повінь?

— Нї.

— Я перебув. Тому шість лїт. Ріка Травна, що одушевляла мене нераз горячковим бігом своїх филь, показала нараз усю свою неповздержну силу. Се не був дрібний дощик, який ми стрічаємо кепскими дотепами; се була потопа наслїдком хмаролому. Вода гриміла об гладкі дахи, неначеб хотїла їх продїравити. Се були струї, що зазначували ся глубокими борознами в лїсї і попереривали неначеб при помочи всї дороги. І все вище та вище піднимала ся Травна, котрій бічні рівчаки доставляли що раз то сьвіжої, рвучої води. Нараз греблї подали ся. Дикі води розсадили всї прибережні плоти та загати, що заступали їм дорогу, і кинули ся скажено на рівнину. Малі потічки, що ще недавно так лїниво та добродушно журчали по білій опоцї, заледужали нагло на манію великости і перемінили ся в шароченні ріки. Як-стїй подали ся кладки під напором филь і унесені водою ударяли як таранами об великі мости і так довго товпились при стовпах та підпорах, аж прірвали послїдну сполуку одного берега з другим. Филї залили всї дороги, підмили зелїзничі насипи, перерва ли телеґрафічну сїть. І нараз одного дня ми були так відтяті від прочого сьвіта, неначеб попались на недоступний остров серед моря. Нїчо не могло дістати ся до нас і ми вже думали над тим, чи не уладити-б нам щось як почта при помочи фляшок, щоби донести нашим знакомим про нашу судьбу... Так, приятелю, уявіть собі лиш таке положенє, коли всяка звязь з прочим сьвітом нараз зірвана .. ані де'еш... ані ґазет...

— Ані ґазет!

— Дивуєте ся, правда... бо нїгде правди дїти, без чого як чого, але без ґазет пишити ся страшно. Серед лїтної пустині ґазета являєть ся щодень вельми нетерпеливо дожиданим гостем, що повідомляє нас про сьвітові події і виводить нас з глухого кута на високий верх, звідки оглядаємо краї та моря. І сему бесїдливому посланцеви замкнула ся нараз дорога... А тимчасом що там не могло стати ся поза моїми плечима? Безсмертні знаменитости з послїдного року могли нагло повмирати, а я про се не знав. Льорд Чемберлен міг відкрити свою совість — а для мене се було тайною. На Балканї міг опять якийсь король уступити місце другому, — а я не мав про се понятя. Найпопулярнїйший композитор міг написати нову оперетку — а менї про се не донесено. Словом, недостача всяких ґазетних новин занепокоїла болїсно мою уяву. Та остаточно і то скінчило ся. Одної ночи почули ми крізь зачинені вікониці, що вода перестала шуміти та ревіти. Ріка заключила з долиною договор, а бічні рівчаки заповзли смирно в каменисті щелини звідки так дико були недавно вирвали ся. Тодї принесено до хати листову почту. Я вхопив сквапливо за першу ґазету — і тодї, друже, у перве я пізнав благодать спізнених вістий.

— Починаю вас розуміти.

— З донесеня, що оден монарх не приняв демісиї цїлого мінїстерияльного кабінету, я довідав ся наперед, що панове внесли просьби о димісию. Всеї трівожної непевности і дрожи я заощадив собі... Про увязнене анґлїйского ґенерала дізнав ся я рівночасно з вістию про его увільненє. Я не потребував кілька днїв між першим фактом а другим сумаївати ся та побоюватись... Оден геройский тенор потряс цїлим сьвітом в наслїдок вісти, що хоче раз на завсїгди покинути Відень. Се мусїло зворушити до глубини душі всїх, що лише ходять до театру. Та я дізнав ся сейчас з другого числа ґазети, що інтендатурі удало ся підвисшенєм ґажі успокоїти гнїв тенора... Про виставу „трагічної комедиї" найновійшого крою дізнав ся я доперва з замітки, що штука зійшла раз на все з репертоару. Я міг лиш кинути три грудки на її домовину... В четвер вибух в однім фабричнім містї страшний огонь. В пятницю ще его не вгасили. В суботу треба було покликати військову поміч. Та в неділю, коли я про те все дізнав ся, огонь вже погашено. Взагалї спізнена ґазета донесла менї про витлїлі пожежі, про слоти, що скінчили ся, про повени, що вже уступили, і коротка перерва в читаню заощадила менї обильну скількість мимовільних трівог.

— Коротка перерва — лиш вісїм днїв!

— Доперва тодї я переконав ся на глядно, як скоро старіє ся нинї сьвіт, як всяка ґазета є лише протоколом минувшости... і тодї зродилась в менї думка, що пізна часопись може відограти поважну ролю. Дайте нам всякі події наперед провірити! Дайте нам виждати, чи вчерашний успіх по вісьмох днях запав на старечу неміч і чи горяче питанє, яке займає всїх живо, позавтра не остигне як попіл? Дайте славі і неславі пожити оден тиждень, а що тодї останеть ся... дайте нам спитати, чи се заслугує на згадку в часописи... Лиш що не упало крізь то сито на дїл, дайте нам передати до відома загалу.

— Одним словом, ви думаєте, що ґазетні новини потрібні, як домовий хлїб, але що й вони, як той хлїб, за сьвіжа не здорові?

І не лиш я так думаю. Вже множать ся голоси, що виступають против того печального голоду їзза новин, против нашої жажди щоденної, сензациї на снїдане, против пустої цїкавости. Ось вам в доказ брошура Ернста Вільденбруха.

Я сягнув по брошуру на моїм столї і читав: „До тяжких недуг, які терпить нинїшне духове житє, зачисляю передовсїм широко розгалужену, пусту, марну ґазетну пектуру, тото занятє, що на дїлї не є нї-

Прибори до кравеччини, як: Аплїкациї, Коронки кльоцкові, Тасьми Гузики, Підшевки — поручає найдешевше ФЕРДИНАНД ҐІТЛЄР (Güttler) у Львові, площа Галицка ч. 3. 605 6

Орґанїзация проектованих бюр є схиблена і односторонна. В нїй повинні бути заступлені обі сторони, даючі працю і працюючі. Тимчасом в сих бюрах представителї працї не мають голосу. Орґанїзация бюр має спочивати виключно в руках працьодавців. Будучи односторонно в руках працьодавців, а їнорируючи робітника, бюра будуть заступати виключно інтереси перших. Інтересом робітника бюро певно журити ся не буде. О потребі заснованя бюра будуть рішати даючі працю, а о гадку робітника нїхто не буде питати ся. Отже бюра будуть засновувати ся лише там, де они будуть потрібні для даючих працю.

П. Гупка пояснив минувшого року, що бюра мають на ціли заспокоїти запотребованє працї в краю. Але нїхто не числить ся з тим, чи сї условя працї в краю будуть відповідати інтересам робітників. Стараючись задержати робітника „для заспокоєня запотребованя працї в краю“, бюра мусять вплинути на обниженє платнї, спутають руки робітникам, віддадуть їх в економічну неволю. З резолюцій до правительства, доданих до проекту, виходить, що під позором усуненя покутних факторів робітничих, бюра мають посередництво змонополїзувати, аби робітників скувати залїзним обручем економічної неволї. Се спинить свободу заробкованя і буде для робітників прямо убийче. Коли від бюра буде зависїти рішенє, чи запотребованє працї в краю вже заспокоєне, робітник буде мусїв приймати примусові ціни, які ему диктує інституция ведена самими працьодавцями.

Проект еще не ухвалений, а галицкі власти поступають вже так, як би проект мав вже санкцию і як коли би правительство вже сповнило бажаня висказані в додаткових резолюциях. „Просьвітї“ не дано концесиї на право посередничена. Отже власти вже трактують Просьвіту так, як би она була покутним аґентом і немала права до сего, що хочуть зробати монополем панів в рад повітових. Управильненє подажи і попиту працї може управильнити лише вільна конкуренция. Закон може лише лагодити економічні противности. Коли-ж закон не реважить справу лише на одну сторону, лише заострить сї антаґонїзми. До сего жадна репрезентация не повинна доводити з легким серцем, тим більше репрезентация нашого краю, де антаґонїзами можна дуже легко викликати, але дуже тяжко їх усувати. Односторонність проектованої институції може у нас викликати страшні наслїдки.

Нинїшні ради повітові не уміють і не мають доброї волї, аби виконати се, що нині є в їх обсязї дїланя. Господарка рад повітових є прямо шкандалом. А ви хочете дати їм еще до виконаня таку важну задачу, таку роботу! Нинїшні ради повітові мають тілько працї надзвичайної, мають переводити вибори, мають стратеґічні задачі, именно ратованє „кресуф“ і т. д. І сю Mädchen für alles хочете еще обтяжити бюрами посередництва працї. Вже сама комісия зазначила перед трема роками, що ради повітові не потрафлять провадити сих бюр, що треба буде для контролї над ними з'орґанїзувати комітети „з людий доброї волї“. Вісїдник застеріг ся, аби з рациї бюр не вложено на громади новий тягар.

Найважнїйший наш аргумент против бюр є се, що они звернені против руского народу. Длятого не в імени моїх товаришів, але в імени цїлого народу руского ставлю внесенє:

„Висока палата зволить перейти над сим проектом до дневного порядку. (У Русинів демонстративні оплески).

П. Рутовский висказує жаль, що так трудно зробити в сім краю щось „розумного і пожиточного“. Адже перший почин в сїй справі вийшов від хлопа. Ходить же о те, щоби охоронити народ від страшного визиску, який тепер при приватнім посередництві працї панує через приватну спекуляцию. Отже треба посередництва приватні заступити институциями публичними, в котрих і Русини „возьмуть участь“ (!!). В инших краях вже майже кожда громада має свої бюра посередництва працї; так є в Чехах, так на Угорщині, а иншої розвязки справи не найдено нїгде. Вісїдник каже, що час уже подумати о тім, як зарадити тим спустошеням, які робить в нашім краю еміґрация; було би „злочинном так на мазурскім як і на рускім населеню“ заволїкати справу бюр посередництва працї.

П. Могильницкий: Найлїпшим доказом, для кого і на що є обговорюваний закон, є заїлість, з якою п. Рутовский кинув ся на свого передбесїдника. Нечуваний спосіб і напастливість, з якою промовляв п. Рутовский, є доказом, що проект має національну ціль, бо лише в національній справі передбесїдник міг говорити з таким запалом. Намолотив він кучу шумних фраз в оборонї проекту. Але тут не фрази, тілько річ сама мусить промовляти за собою. І я покладаю голову перед аргументами, але пусті і шумні фрази, затроєні ненавистию, нїкого не переконають. Рутовский каже, що проект є добродїйством для руского народу, як не один закон ухвалений соймом, як не одно добродїйство, котре на нас випало з ласки сего сойму. Знаю я знаю сї добродїйства, якими сойм обсипав мій народ. Таким добродїйством є закон повецкий, на підставі котрого панська звірина має право годувати ся кервавицею руского хлопа, нищати безкарно его працю. Таким самим добродїйством будуть бюра працї.

Що таким добродїйством буде ваш проект, доказує протест народу, дійсно всенародний протест, удокументований стосом петицій, заосмотрених стома тисячами підписів. А не є се наслїдком штучної аґітациї. Се однодушний, добре зрозумілий протест всїх тих, котрі під петиціями поклали свої підписи.

Коли закон має відповідати потребам народу, повинен мати справедливу підставу, повинен дати голос обом інтересованим сторонам. Тимчасом проект відповідає лише інтересам одної сторони — працьодавців. Він не відповідає вимогам слушности ані потребам суспільности, не відповідає цїли і може статись дуже небезпечним. Незоля і кріпацтво вже знесені, і не годить ся з сего місця заводити їх назад. А таку неволю і кріпацтво заводить ваш проект.

Дискусия о сій справі в 1901 році була дуже поверховна і млава. Справу відложено до лїпших часів. Ті часи прийшли тепер — припекло вас. Страйки вас спонукали до того, що ви тепер таким завзятем форсуєте справу, так холодно трактовану перед двома роками. Резолюциї додані до закона доказують, що ви хочете завести примус, котрий не позволить робітникови глядати працї поза бюрами. Цїлию закона є уневозможливити еміґрацию за зарібками. Бюра будуть визискувати робітника, а тогдї робітник не буде міг знайти справедливости, котру нині еще у приватних осіб тут і там буде міг знайти. Резолюциї доказують, що хоч закон еще не санкціонований, а вже власти будуть відбирати концесиї на посередництво в працї, будуть наглядати, аби робітник не знайшов зарібку за границями краю.

О великій відвазї свідчить се, що панове виступаєте з проектом, котрий робить такий вилом в обовязуючих законах державних. Цивільний закон не може нїкого примушувати до того, аби хтось спродавав свій товар там, де ему кажуть. Тимчасом проект силує робітника, аби продавав свій товар — працю тамде ему каже ваше бюро. В проекті сказано: „не є в інтересї поперати еміґрацию“. Ціль ясна. В інтересї проекту є відобрати народови ті зарібки, які він має за границею. В моїм повітї є громада, котрої каса розпоряджає стотисячним капіталом — капіталом зароблених еміґрантами. Мазури еміґранти в однім лиш банку зложили 4 мілїони. Ви хочете ті зарібки рускому народови відобрати.

Дальший вилім в державних законах проект робить тим, що обмежає свободу переселеня. Еміґрация обмежена лише обовязком військової служби. Ваше предложенє розширює се обмеженє і через те входить в суперечність з державними законами. Закон обмежує личну свободу. Кажете, що приватні аґенти визискують робітників. Але як нам заручите, що ті бюра не будуть визискувати гірш кримінальників-жидів? Монополїст в ради повітової буде робити з безборонним робітником, що ему схоче ся. Ви еще уста закнеблюєте покривдженій вами жертві розбою.

Під рукою маю лише проект, але не маю виконуючих приписів, не маємо пляну орґанїзациї і т. д. Через те не можемо вже тепер обчислити, які будуть кошти урядженя і ведення бюра. Але сї кошти будуть. А чи справедливо будуть сї кошти розділені? Хто буде оплачувати институцию, удержувану не для населеня повіту, але для кількох працьодавців в повіті? Чи для кількадесять ведних властителїв і яких десять маєтнїйших хлопів, котрі знайдуть наймита без бюра, має котрибуовати цїле населене повіту?! Відки приходять до того ті, котрі служби і робітників цїлком не потребують! Бюра будуть орґанами самих панів і будуть підпирати їх інтереси; орґанами робітників бюра не будуть.

На кождий новий закон краєвий, руский нарід дивить ся недовірчиво. Times Danaos et dona ferentes! Цїлий руский нарід добачує в бюрах поворот до панщини і неволї. Рішає тут се, що бюра мають бути в руках рад повітових, зненавиджених руским народом. Ухваленєм бюр поглубите лише пропасть між вами а руским народом. Але і се нещасте перебудемо так, як перебули не одну вашу благодать. Заневняю вас, що з сьвіта нас не зметете. Із сими бюрами дамо собі раду та не пропадемо. Та коли би ви перед сим кроком дофнули ся, то певно не пожалували-б того.

П. Бобжиньский не дивує ся, коли новий який проекту законодатний викликує недовіре в широких масах; але дивує ся, що рускі посли не старали ся успокоїти маси і „вияснити“ їм справу, а нинїшні голоси руских послів не причинять ся до успокоєня руского населеня. Потребы бюр посередництва працї — каже бесїдник — викликали передовсїм відносини в західнїй Галичині, де населене не має праці (!) і не знає, де її глядати, та через те стає ся жертвою визиску і спекуляциї. Проектуваний закон не накладає жадного примусу ані на роботодавця ані на робітника. Адже закон виразно каже, що сторони зголошують ся добровільно. Також не творить закон жадної власти з бюр, жадної інстанциї; бюра не мають бути ані інстанциею розумною ані реґулюючою. В законї нема жадного обмеженя для робітників до села, до повіту і т. и. Длятого не можна й говорити про якусь примусову обнижку цїн працї. Бюра повинні бути зарівно для міст як і для сел. Що-до участи робітників в бюрах треба замітити, що бюра будуть мати характер лише інформацийний і нїчого не будуть реґулювати, то й засада заступництва інтересів тут ні при чім. Закон не загрожує ні в чім автономії громадскої ані повітової, бо має характер чисто адміністрацийний. Кожда орґанізация, отже й ся, призначена не для сильних, котрі самі могуть стояти, а для „слабих, котрі потребують помочи.(?!) Бесїдник взиває наконець руских послів, щоби щиро вглянули в проект, а опісля вже всї разом будуть пильнувати, щоби сповняли ся „гуманітарні“ цїли закону.

П. Гурик заявляє, що его слова будуть протестом народу, котрого пани хочуть прикувати до землї. Практика на инших законах доказує, що бюра в руках рад повітових будуть для народу руского більшою неволею, як панщина. Рутовский ламентує, що у нас нужда. А чия се вина, що рускій хлоп гине з голоду? Ви его звели на біду і тепер проливаєте слези, та хочете его до решти зруйнувати бюрами. Кажете, що сей закон не для панів, а для руского народу. Коли так, то треба було сей народ спитати о гадку в сій справі. Ви его не питали. Але я вам скажу, що народ противний сему законови. Бесїдник, як і попередні бесїдники руского клюбу доказував, що практиковані бюра будуть нещастем руского народу.

П. Малаховский замічає, що справа управильненя попиту і подажі працї належить до найважнїйших справ социяльних. У нас викликує вона дивні прояви. Буває, що властитель більшої посїлости не може збрати плодів, а рівночасно селяни „не можуть найти роботи“. На еміґрантах заробляють аґенти, пр. в Ярославі аґент заробив в однім році 36.000 К; подібні факти виявили ся і в процесї Нодарія і Сїдельника. Длятого сїльске населене потребує скорої помочи. За границею бюра посередництва працї не є новиною. А і у Львові є від чотирох лїт таке бюро, утримуване містом. Огрінло ся воно з признанєм і у нас і у міністерства торговлї, котре навіть підвисшило запомогу. В р. 1901 після робітничих розрухів бюро се розмістило 4 000 робітників по краю, а в р. 1902 по кровавих розрухах 1.200 робітникам дало працю. Коли перед двома роками познаньска господарска палата зажадала від львівского мійского бюра 2.000 робітників, бюро зажадало легалїзованих контрактів; а що їх не прислано, то й робітників бюро не дало. За те приватні аґенти вислали там робітників, котрих опісля „страшно визискано“ (!) У львівскім бюрі все є повно замовлень, так що трудно їх заспокоїти. Се є доказом, що таких бюр треба по цїлім краю, щоби запобічи еміґрациї. Бесїдник кінчить резолюцию: „Взиває ся правительство, щоби приватним особам не видавало концесий на бюра посередництва працї там, де є такі бюра публичні“.

П. Король заявляє, що пристрасти промова Рутовского мусить бути достаточною причиною, аби рускі посли в імени руского народу рішучо запротестували против проектованих бюр. Рутовский не має найменшого права накидати ся на опікуна руского народу, той Рутовский, котрий належить до вшехполяків і хотїв би руский народ на рускій земли знищити. Ми заступаємо робучий народ. Ми знаємо, що він працює як невільник-мурин, а в своєї працї не має хісна. І ми хочемо раз вже зробити кінець визискови робітника. Але дорога, яку ви вибрали, не доведе до цїли. Ваш закон не лиш непотрібний, але шкідний. Шкідний не лиш для працюючих але і для нашої народности. Бюра в руках рад повітових зорґанїзують еще більший визиск людскої працї. Народ уважає ради повітові за чисто паньскі институциї, котрі все дїлають против волї повіту, против волї народу. Доказом сего суть вибори. Бюра стягнуть лише новий тягар на повіт, а цїли не осягнуть.

П. Стапіньский признає ся, що взагалї не має довіря до того, що дїє ся під проводом п. Бобжиньского; але сим разом мусить обставати за внесенєм комісиї (котрої головою був п. Бобжиньский), коли не хоче „осоромити ся перед своїми виборцями.“ Бюр посередництва працї потребує так польске як і руске населене;(?!), а примусу боятися нема чого, бо люди еміґрували й тогдї, коли мусїли перекрадати ся кріз жандармів.

Вкінци промовив еще референт пос. ґр. Здзїслав Тарновский. Він старав ся виказати, що дуже важна річ є чим скорше полагодити справу. У більшости палати нема вже того недовіря, яке було давнїйше. Закон складає бюра в найпевнїйші руки, бо в руки „нашої“ автономії. Край зискає на тім, що був час добре роздивити ся в проектї. Вісїдник пояснює головну ціль і задачу закону та запевнює, що комісия старала ся тримати справедливої дороги в тім переконаню, що закон не призначений для тої або сеї народности чи верстви, а для „цїлого“ краю.

Голосовано над внесенєм п. Олесницкого, за ним голосовали лиш всї посли рускі.

Специяльна дискусия прийде на чергу нинїшного засїданя, котре починає ся о год. 12. в полудне.

Промова пос. о. Богачевского

в справі народних шкіл, виголошена на засїданю сойму з дня 8. жовтня с. р. підчас дискусий над справозданєм ради шк. кр.

(*Дальше*).

Руским дїтям не вільно межи собою розмовляти по руски. Такий заказ дає в Копичинцях управитель школи Станкевич. „W czasie przerw można rozmawiać głośno, lecz tylko po polsku!“ — так стоїть написане за склом на стїні в жіночій школї в Залїщиках, а ks. katechęta Подраза з Підволочиск, валить двом дївчаткам двійку з релїґії, хоч ані разу не питав їх, а то за те, що межи собою розмавляють по руски.

Вкінци руским дїтям не вільно й одним словом пожилити ся в поправній польскій бесїді. В Передмістю ad Язловець повіту бучацкого учитель Антонї Штольф побив за те 13-лїтного Михайла Гриньчука так, що вироком бучацкого суду з д. 13. липня с. р. засуджено Штольфа на 24 годин арешту. При розправі в судї Штольф назвав тую розправу актом мести Rusina na Polaku .. „Chudobo! bydlęta!“ викрикує в школї учитель Франц Кордус в Підшумлянцях рогатиньского повіту „nie mogę was nauczyć po polsku“ а школяреви Левкови Клюбі, коли той не міг добре вимовити по польскі czterdzieści, дав чотири кровавi паци на руку і сказав: „Każę ci język wyciąć, jeżeli nie będziesz dobrze wymawiać po polsku!“ Мої панове! кажете, що ваша Вжесьня — в цїлім сьвітї не чувана, а от видите такі самі рускі Вжесьні в повітах рогатиньскім і бучацкім... І чиж таке поступованє може заохотити руску дїтвору до школи? Бо що то є дїти? То цьвіти в огородци, для котрих конче потрібно сонця, тепла, роси, старанного, материньского обходженя. А чи таке поступованє не є морозом, що губить руский цьвіт? чи оно не є вітром, що сушать руский цьвіт? чи не є косою, що косить руский цьвіт? Во що є делїкатнїйше, що вражливійше, як душа дитини? Та душа — немов віск, на котрім все витискає ся, немов губка, що все в себе всякнути може. А чи таке трактованє не може душу дитини на вікы наповнити горечию, жалем, що колись зовсїм не добрі овочі видати може? Боже! дитина з такої школи забуде читати й писати і рахувати; та не забуде она, кілько раз за руске привитанє і за руску молитву дістала від учителя тростиною; не забуде, кілько раз за руску бесїду наторгано її за уха й за волосе; тая дитина порахує колись дуже добре, кілько раз за непоправне вираженє по польски катовано її кулаками і зелїзним гачком... А тогди, самі скажіть, який може бути розвій школи, яка будучність, які відносини наші?

Но ви, паоове, нераз нам закидаєте: Що би ми хотїли, якби ми в Прусах а навіть в Шлеску мали тілько, що ви маєте в Галичині і ви Русини будете колись благословити і плакати за тим соймом, котрий такий був великодушний для вас...“ — Щоби той закид належито осудити, треба би

ПЕРШІА і НАЙСТАРШІА
пільзненьска пиварня і реставрация
від кількадесятьох лїт загально звісна широким кругам П. Т. Публики у Львові Ринок ч. 17 *п. Томи Найсарка*, тепер під зарядом Івана Флїсарского, поручає знамените пільзненьске пиво з властивою температурою, добірну кухню і звинну та вічливу прислугу. — Приймає також абонаменти на обіди, почавши від 12 зр. місячно. — По вечірних представленях також сьвіжа кухня. О численні відвідини просить, з глубоким поважанєм: ІВАН ФЛЇСАРСКИЙ.
638 2—80

яким занятем; тоту умову працю, що на дїлї не є нїякою умовою працею... Бо хто з нас думає власними думками? Наш „орґан“ думає за нас. Хто говорить власними словами? Наш „орґан“ говорить за нас вогунними статями. Хто з нас взагалї є для себе собою самим, личностию, індивідуум? Футерялом, випханим ґазетними вістями, ось що ми, а більше нїчого ..“ А дальше вихвалює автор самітнай, затишний кут, „де тота розїдлива жажда, та хоробливa погоня за новинами, подіями, сензациями в нас остеґав, упадав, як тягар, як гора... як щось, що уважало ся средством поживи, а що було лише наркотиком“...

— Алеж змилуйте ся, — перебив мені мій приятель — чейже ви не підпишете тої фільтри против читаня ґазет?

— Ні. Але я розумію настрій, що витворив сей пересадний погляд. Я цїню високо журналїстичну працю. Вона являє ся мені найпрекраснім проблиском імпровізацийної штуки. Ґазета сповняє для нас те, чого домагав ся Мефісто від Фавста: веде нас крізь гамір хвилї, крізь гуркіт подій. Часопись є по думці Шопенґавера вказівками секунд у сьвітовій історії.

— Ну, так!

— Але є люди, що не хотять що секунди звати, котра година. Для них досить, коли дзвін на вежі відзвене ся раз на годину. А коли якась ґазета, що заспокоює лиш тоту потребу, нині немодна... вам звісний висказ Фридриха Гебля, що мода їде так довго наперед, доки не мусить остати позаду... Хто знає! Коли поспішний живчик столїтя утомить ся, прийде і для ґазетної працї поволїйше темпо і новини вже не будуть наїзджати на нас автомобілем. Подія і доповідь, продукция і критика вже не будуть наступати на собою скорше, як блисканиця і грім. Спокійна розвага, здержливе вдоволенє виступлять на їх місце. Часопись не буде викликувати зворушеня, але зворушеня управильнять, а пізна часопись, що подає сьвітові події з розвагою та в критичнім виборі, буде дїлати як журналїстична антіфебрина.

Мій приятель опустив мене, похитуючи недовірчаво головою.

Чи я на се заслужив, нехай скажуть другі.

порівнати урядове справоздане галицкої ради шкільної із справозданем шлеской ради шкільної; та що-ж? колиб я се вчинив, ви би зараз закинули, що справоздане шлеской ради уложене тенденційно і невірно. Щоби отже навіть і того закиду оминути, я порівнаю урядове справоздане галицкої ради шкільної, так як оно есть, з бесідою, яку в тій справі в парляменті віденьскім виголосив ваш одноплеменник д-р Міхейде дня 27 лютого 1902. Одну тілько зараз на початку позволю собі зробити увагу. Коли котрий посол руский яку галицку кривду піднесе у Відни, ви зараз гнівaетесь і дорікаете нам, що форум віденьске для таких річий не есть компетентне; натомість поступоване д-ра Міхейди стрічило ся у вас не з критикою, але з однодушним аплавзом...

Отже д-р Міхейда в тій своїй бесіді що-до шкіл народних закидав чотири річи більшости нїмецкій на Шлеску, а то: 1) нерівномірн число шкіл польских; 2) нїмецку шкільну систему; 3) брак репрезентациї польскої в управі шкільній, а вкінци 4) шовінїзм нїмецкий культивований в школї.

Отжеж що-до першого: На Шлеску Поляки мають 147 шкіл а Нїмцї 238, о 91 більше, — натомість в Галичинї Русини мають 1994 шкіл а Поляки 2083, отже о 89 більше. Але коли возьмемо число клас, то Поляки на Шлеску мають 281 клас а Нїмцї 481, о 200 більше, — натомість Русини в Галичинї мають що-найбільше 3147 а Поляки що-найменше 5585 клас, отже о 1,438 більше. Так деж тут тая великодушність?!

Ідїм дальше! Д-р Міхейда закидає Нїмцям несправедливу систему, іменно, що школи на Шлеску суть, як він каже: Germanisirungsanstalten. А чиж у нас під тим зглядом дїє ся лучше? Чи у нас школи не є Polonisirungsanstalten?

Возьмім приміром з а л о ж е н е ш к о л и, котре на папері залежить від ухвали ради громадскої. Отже перед кількома роками рада міска в Тернополи ухвалила заложене одної мужеской руской школи. Та краєва рада шк. кидає тую справу в кіш. Аж коли п. Михаловский поставив в раді міскій нове внесене, щоби не закладати руской окремої школи, але паралельку при школї польскій, під одним дахом, аж тогди справа удостоїла ся затвердженя від краєвої ради шкільної! По кількох лїтах рада міска в Тернополи, научена вже досьвідом, ухвалює заложене руской паралельки при польскій школї жіночій. Та краєва рада шк. по довгих короводах заявила, що тілько тогди на се пристане, коли в тій паралельці знайде ся що-найменче 50 учениць руских... Або в Топорові: Рада громадска в марті 1902 р. ухвалила заложене школи на Лісових ad Топорів, а дня 31. серпня т. р. руский язик викладовий в школї в Топорові. Та краєва рада шк. перетримувала тую справу так до го, щоби кс. Тимочко, жидок Ельо Глайхер і інспектор Левель могли нею на всї боки крутити і раду громадску із всїх боків підходити, а вкінци на дни 25 лютого 1903 заявити громадї, що кр. рада шк. годить ся на школу утраквістичну, але не на руску!... Або в Соколівцї повіта золочівского: В сїчни 1902 р. ухвалила рада громадска язик викладовий руский і подала до кр. ради шк. Вісїм місяців минуло а о тій справі не було анї слиху анї диху. Отже рада громадска повзяла другу таку саму ухвалу і виправила депутацию до Львова, але депутацию також з порожними вернула руками.

Така сама система панує що-до о б с а д и ш к і л р у с к и х. Тут панує вже просто кольонїзация! Руских учителїв переносить ся, а школи руські кольонїзує ся учителями із західної Галичини і учительками з львівского бруку. Доказом сего най буде повіт городеньский, звідки послїдними часами викурено аж дванадцять учителїв-Русинів; дальше повіт гусятиньский, де з причини секатури учитель Павлусевич мусїв утїкати і де в Копичинцах на 6.000 руского населеня і на 300 дїтий руских нема анї одної руской учительскої сили; — або повіт збараский, де двох учителїв без причини цїлком усунено а одинадцять учителїв Русинів лише за час послїдного року утїкло!...

А що сказати о с и с т е м і в к о р о ч е н а п р а в р у с к о ї м о в и? Руска школа рїжнить ся від польскої тим, що першого року не вчать ще elementarza, але починають на буквари. Від другого року науки починає ся утраквізм, так, що в висших степенях фактично домінує наука в язиці польскім. Або от що: Сама краєва рада шкільна ступаючи за розпорядженем міністерским з дня 9 мая 1877 ч. 257 видала під днем 14 грудня 1890 ч. 787, поучене, що подїл годин як і посьвідченя шкільні для руских дїтий можна видавати по руски. Тимчасом інспектор Костецкий із Станиславова так поучає устно учителя Герасимовича: „Lud takiego rozporządzenia może i nie zna, a nawet gdyby tak było, Pan dobrze postąpi, gdy się będzie trzymał moich wskazówek, bo ja właśnie wytłumaczył Panu to rozporządzenie w takim duchu, jak to rozumie rada szkolna krajowa“... Ще краще поступає собі сама рада шкільна, бо она жадних а жадних руских друків не каже видавати, так, що навіть русскі школи вправ, ut figura docet, мусять послуговати ся польскими друками.

Що-до р е п р е з е н т а ц и ї в у п р а в і ш к і л ь н і й признаю вам, що ви на Шлеску бідніїші від нас, бо не маєте анї одного інспектора Поляка і анї одного репрезентанта в кр. радї шкільній. Прошу однако не забувати, що коли ми із загального числа 80 маємо аж 6 інспекторів повітових, то всї они не маніфестують своєї рускої народности, тїни своєї боять ся, лїпші вам як родовиті Поляки, і сли ми із загального числа 18 маємо аж 2 чи 4 членів в кр. радї шкільній, то, як доказує справа кс. Волча, голос їх есть голосом вопіючого в пустини. Но найважнїйше прошу собі пригадати, що коли Русини нї одного не мають репрезентанта шкільного у Відни, то за те Поляки в мінїстерстві просьвіти мають аж 11 урядників, котрі певно за Шлеск надоложать той голос, який ми тут маємо через згаданих репрезентантів.

Вкінци що-до ш о в і н ї з м у, який культивує ся в школї—то під тим зглядом Галичина не уступає Шлеснови. Учитель Адамус і Галяревич в реставрациї Малашиньского в Станиславові позволяють собі остатними, не до повторена словами лихословити руский нарід так, що Малашиньский видить ся примушеним викинути їх за двері. Учителька Шоперівна із Снятина, призначена до веденя дїтий до церкви, відзивав ся: „I cóż ja tam robić będę chyba sobie romans wezmę!“ — і дїйсно взяла ґеометрію і підчас богослуженя читала. Інспектор Новаковский з Городка тероризує підчинених учителїв, щоби кождий без зглядu на народність виписав ся до шовінїстичного польского T. S.L. За таким приміром ідуть і дїти, В Золочевi в школї польскі дївчата бойкотують руску пісню. В Бахорци дїти польскі підчас рускої молитви викрикують неприличні слова, так що катихит руский для докінчена молитви з рускими дїтьми мусить утїкати до другої салї. В Перемишли в однім склепі польскі школярі на вид рускої переписної карти кличуть „A szlak by ich trafił!“ Вкінци польскі школярі з Олеська нападають на руску процесию з Юськович і недають їй сьпівати побожних пїсень... Та що о тім і споминати, коли тут у Львові, під боком кр. радu шк. польскі ґімназиясти в сьвято Йордану атакують руску процесию, в котрій беруть участь репрезентанти найвисших властий!... Правда, рада шк. з кінцем минувшого року видала якусь відозву, але зредаґовану так штудерно, що польскі школярі і професори стали ще зухвалїйші, запевняючи, що та відозва вимірена не против них, але против Русинів...

(*Конець буде.*)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Обструкция в чеськім соймі.

Прага. На вчерашнім засїданю всїх нїмецких соймових клюбів рішено вести в чеськім соймі я к н а й о с т р і й ш у о б с т р у к ц и ю. Проводив зборам пос. Ніцте.

Двоязичність.

Берно (моравс.). Тутешна палата торговельна розпочала урядоване в обох краєвих мовах чеській і нїмецкій. Всї урядові письма і енунциациї як і списуване протоколів наступають в обох мовах а в засїданях бере участь урядовий переводчик. Перше дво язичне засїдане відбуло ся вчера.

Скандал в соймі буковиньскім.

Чернівцї. Редактор „Bukowinaer Journal“, загрожений скаргою пос. Василька, оголосив в своїй часописи, що автором пашквілю на пос. Василька в его часописи є румуньский посол Фльондор. Фльондор ще на попереднім засїданю сойму запевнював, що зі статею не має нїчого спільного; очивидно не сподївавсь, що буде редактором виданий. В наслїдок того скандалу Фльондор зложить мабуть мандат до сойму і усуне ся взагалї з публичного житя.

Кріза на Угорщинї.

Відень. Ґр. Тіса не одержав від цїсаря місії утворена кабінету. Наслїдком того вчерашна его авдиенция в „бурґу“ не довела до нїяких противних результатів. Кажуть, що Тісї є противний гр. Зіхи, провідник людово-католицкого стороннитва, позак Тіса є кальвіном і ворогом католиків а Зіхи має що-раз більший вплив під напором наслїдника престола на розвій кріси. Авдиенция Тіси тревала повні дві години; кромі него були на авдиенциї Андраши і Перчель. Всї вже виїхали до Будапешту.

Будапешт. Нині мають дістати візване до цїсаря два инші мадярскі політики — говорять, що Люкач і Векерле.

Будапешт. На засїданю управи будапештеньского комітату поставив пос. Кошут внесене, щоб каси не принимали від сторін навіть добровільно плачених податків. Характеристична річ, що внесене Кошута перепало.

Будапешт. В неділю обходжено тут торжественно уродини Ракочія. На зазив пос. Барабаша ухвалено подяку всїм народам, що підперали тодї боротьбу Ракочія о повну независимість Угорщини.

Царгород. Вчера прибуло тут 100 Мадярів для звиджения гробу Ракочія.

Цар не буде в Римі.

Рим. Цар відложив на необмежений час свою візиту в Римі а то наслїдком аґітаций партиї социялїстичної за урядженем ему в разї приїзду демонстрациї. Дотичне письмо царя з повідомленем о відложеню приїзду має вручити королеви ад'ютант царя кн. Долґорукий.

Король Італії в Парижи.

Рим. Вчера по полудни виїхав король Віктор Емануїл з Пізи до Парижа в товаристві свого міністра заґр. спр. Моріна з візитою до президента Любе.

Війна Япану з Росиєю?

Лондон. Frankf. Ztg. одержала з Шанґаю вість, що Япан виповів вже війну Росиї. Доси нема потвердженя тої вісти.

НОВИНКИ.

— **В галицкім соймі** відбуває ся нині дискусия специяльна над проектом закона о бюрах посередництва працї. Два перші §§-и принято без поправок, натомість при §-і 3. вивязала ся завзята дискусия. Пос. Рутовский хотїв, щоб примус засновуваня бюр через ради повітові був безвзглядний і з 3-річним реченцем а пос. Олесницкий поставив поправку, щоб бюро засновано лиш там, де схоче рада повітова. Точне справоздане з засїданя, котре зачалось доперва о 12½, подамо завтра.

— **Польска саранча.** З причини сегорічних елементарних катастроф, що навістили майже цїлу Галичину, завязав ся з рамена центрального заряду „кулек рольнїчих“ ратунковий комітет, котрий для тим успішнїйшого несеня помочи потерпівшому населеню почав орґанїзувати по краю повітові комітети. Доси все похвально. Та ось довідуємо ся з рїжних сторін, що до тих повітових комітетів належать ті самі люди, що творять комітети „мужів довіря“, завязані з нагоди ґалатистичної комівояжерки Козловского. Отже люде, ворожі одній частині населеня т. є. рускому народови, будять від разу підозріне що-до напряму дїяльности тих комітетів. А вже зовсїм демаскують ту дїяльність „окульнїка“, якими ті комітети засипали всї ради громадскі, наше духовеньство та всякі институциї. Один з таких обіжників, виданий ратунковим комітетом в Самборі, звучить дословно:

„L. 2975. Tegoroczna klęska powodzi którą nawiedzone zostały niektóre okolice naszego kraju jest ogromnych rozmiarów, — Wedle badań władz politycznych powódź nawiedziła 16 powiatów,— 524 gmin i 183 obszarów dworskich. Ogółem ucierpiało przez powódź 115.850 osób, a szkoda wyrządzona nią wynosi 11 milionów, 387 tysięcy Koron. Lud w miejscowościach tą klęską dotkniętych pozostaje w ostatniej nędzy a przy nadchodzącej zimie grozi im klęska głodu—a za nią straszne choroby epidemiczne. Pragnąc wziąć jaknajżywszy udział w akcyi ratunkowej podjętej przez Zarząd główny towarzystwa kółek rolniczych we Lwowie zawiązał się w Samborze komitet ratunkowy mający się zająć zbieraniem datków i ofiar na rzecz dotkniętych klęskami elementarnymi włościan w kraju i w tym celu odniósł się do Wydziału powiat. o udzielenie mu pomocy i poparcia, tudzież współdz ałanie w tej akcyi ratunkowej.

Wydział powiatowy uprasza zatém W. W. Duchowieństwo, p. p. Przełożonych obszarów dworskich jakoteż Reprezentacye gminne, aby zajęły się zbieraniem datków na rzecz powodzian, a oprócz tego aby Reprezentacye gminne uchwaliły pewne datki ze swych funduszów i żeby tę akcyę ratunkową zaraz rozpoczęły bo czas nagli.

Zebrane datki należy odsyłać do ks. Szymona Bienkiewicza katechety szkoły żeńskiej w Samborze jako skarbnika, a w ziemiopłodach do p. Stanisława Stefanowskiego sekretarza komitetu wraz z listą ofiarodawców, najdalej do końca listopada 1903.

Z Wydziały powiatowego.

ks. K u l i s c h.“

Отже анї словечком не згадано про величезне нещасте, яке навістило руску частину краю наслїдком градобитя і своїми розмірами зовсїм не уступає водній катастрофі в деяких повітах західної Галичини. Ратунковий комітет знає лиш своїх Мазурів і для тих Мазурів жебрає помочи у кого? У тих людий, що потребують так само помочи, у Русинів, котрих ті самі комітети, вивісивши ґалатистичну фірму, постановили знищити, стерти з лиця руской землї! Супротив сего не сумнїваємо ся, що всї наші громади, особливож наша патріотична інтелїґенция знає, як має поступити з надсиланими „окульнїками“ ратункових геєте ґалатистичних комітетів. Ні один сотик не сьміє піти з руской кишенї в користь наших гнобителїв. Се повинен знати кождий сьвідомий Русин і в тім напрямі повинен поучити несьвідомих річи. Нахальству наших непрошених „опікунів“ треба зробити рішучий конець, а польску саранчу, що рада би поживитись останками нашого добра, треба гонити від себе всїма способами. Та рівночасно наші зверхні церковні власти повинні дати почин до самостійної ратункової орґанїзациї і візвати духовен. ство, щоби розвинуло збиранем в церквах як найширшу дїяльність. Добродійність нашого народу на загальні цїли добре звісна, а поведена умілою рукою патріотичного духовеньства зможе зберечи перед нуждою сотки і тисячі руских родин, що упали вже раз жертвою елементарного нещастя а тепер усмотрені на добичу польскою саранчою.

— **Відносини в старос мбірскій школї.** Пишуть нам з Старого Самбора: Остатна конституция, хоч з якими переведена хитрощами на користь Польщі, виказала руских душ в Старім Самборі 2130, латинників 600, а Жидів 1700. Виходить, що навіть після турецкої справедливости повинна бути в народній школї викладова мова руска, а вже в найгіршім разї повинна руска мова бути предметом поважної науки. Тимчасом від давна заведено в тій школї викладову мову польску, а руской навіть нема кому учити, бо на 13 учительских сил є ледво одноднїсенький молодший учитель Русин; инші слова не уміють по руски, а сам п. управитель робить в рускім письмі тані блуди, за які ученик в третім роцї науки дістав би злу клясу. Тож не дивота, що дїти в 4 клясї не уміють по руски читати, а о письмі нема що й говорити. За те пп.. учителї пильнують Sokoł'a та ведуть вшехпольску аґітацию, як от пр. п. Електорович, що пише до „друга“ Поплавского, щоби не віддавав своїх правних справ д-рови Кормошви. Коли школяр Волосяньский. син Василя Волосяньского з Старого Самбора, раз на годинї руского язика, котру учитель перебарашковував наукою польскої мови і польскої істориї, упімнув ся о науку рускої мови, то дістав за те порядно поза ука. Власти шкільні о тім знають, але якось не чути, щоби мали охоту вглянути в справу. Ми покладали надію на раднина п. Матїєва (!), котрого опіцї віддана наша школа; але він мабуть не має часу приглянути ся порядкам і педаґоґії тутешної школи. Тож не лишає ся нам наразї нїчого иншого, як ще заапелювати до п. віцепрезидента кр. ради шк.; може бодай він (!) схоче глянути ся над нами та завести над в сїм Богом забутім кутї.

— **На увагу митроп. Ординарията.** Із Скільщини одержуємо ось-таке письмо: Недавно довелось мені бути в Сколїм. Руска парохія там численна, та один парох без сотрудника не в силї заспокоїти духових потреб своєї пастви. Ще коби парох пильнував одно парохії, то бодай парохіяни могли би мати правильно руске богослуженє в церквi, а то о. Мартинків есть деканом а кромі сего аґентом краківского товариства взаімних обезпечень. Сесї заняття, особливо аґенция польского товариства асекурацийного, вичерпують о. пароха так, що він нїяк не годен вдоволити своїм повинностям. Через се як довідуємось, лучало ся часто, густо, що в такі урочисті сьвята, як Вознесенїе, Преображенїе, Воздвиженїе Ч. Хр. і другі, Русини цїлком не мали своєї відправи в церквi, а лише заступав пароха латиньскій пробощ кс. Ванатович. Особливо вражало се на празник Преображения, коли то численні лїтники прибули до церкви з околиці, та тут застали латиньску відправу, або коли на Вознесенїе виголосив макаронічне „kazanie“ лат. ксьондз Мадай з Фелїцієнталь. Тож і нїчо дивного, що русскі парохіяни невдоволені та домагають ся поправи сих відносин. Мало того! В місточку є дві школи повні чотироклясові, в містї самім і на Демни; друга удержувана коштом властителя Скольского п. Шмідта. Обох сих шкіл, де дїти руского обряду становлять певно більшу половину, не годен о. парох при своїх занятих декана і аґента краківского товариства, обслужити відповідної особливо школа на Демни заспокоєня потреб рускої катехизациї майже не має. І питаю ся: чи тих кількасот дїтий руских в двох повних школах не варті того, щоби для місточка Скольского дано навіть окремого катехита, котрий би впрочім міг виручити і місцевого пароха, коли сей задля побічних потреб полишає парохію і виїзджає? Додам ще й се, що катехит, прибувши до Скольского, міг би мати і мешкане від п. Шмідта а може навіть і окремий додаток, який мають всї учителї придїлені до школи п. Шмідта на Демни. Мимоходом сказавши, такого заопікованя народним учительство, як осьтут у Шмідта, може другого рівного приладу в краю й не найде ся. Чи би Всесьвітл. митроп. Ординарият не зволив вглянути в сю справу та установленем чи сотрудника чи хотьби катехита пришпов чим скорше в поміч кількій парохії в тій великій її потребі. — *Русин-католик.*

— **Могила Олекси Стороженка,** знаного україньского писателя в другої половини минулого столїтя, пот ебує обнови, тому херсоньскі почитателї покійника дали почин складкам на тую цїль, пересилаючи до „Кіевск'ої Старини“ складку в квоті 9 рублїв. Редакция „Кіевс. Старини“ заявляє, що радо займе ся принимaнем складок і заохочує земляків до дальших жертв.

— **Самоубийства.** До готелю „Гамбурґ“ при ул. Рівницкій у Львові прибув в неділю в ночи молодий чоловік і занав комнату на першім поверсї. Вчера рано вийшов до міста, за годину повернув і більше не виходив в комнати. Доперва під вечір готелева служба, вийшовши до середини, замітила, що молодець лежав неживий в крови, а в руцї держав судорожно затиснений револьвер. Покликана поліция дослїдала, що нещасливець зове ся Людвик Бучек, числив 25 років і був почтовим кандидатом в Белзци. Полишені листи поясняли причину самоубийства. Дня 10 с. м. Бучек сїдав до іспиту на почтового експедатора і не здав. Неповодженє вложило ему до рук убийче оружє. Лїкар провірив на его тїлї дві рани від куль; нещасний вистрілив наперед собі в грудь, а коли смерть зараз не наступила, вимірив в голову і погиб. Тїло відставлено до кістинці. — В Самборі віробрав собі жите вистрілом з револьверa 22 лїтний Чеслав Кратоквіля, студент прав син директора тамошної учительскої семинарії. Причина самоубийства була нервова недуга.

— **Дрібні вісти.** Шеф президияльного бюра в львівскім намісництві, радник Мавтвер, має, як зачувати, в короткім часї уступити із свого становища, яке занимав від 16 лїт. — В Варшавi померла дня 10. с. м. популярна свого часу польска повістеписательва Валерия Марене Моржковска, в 71-ім роцї жита.

— **Вечерниці з танцями** устроєні заходом тов. „Академічна Громада“ відбудуть ся в суботу дня 17 н. ст. жовтня с. р. в комнатах тов. „Руска Бесїда“, Рынок ч. 10. I. пов. Початок точно о 9 год. вечером.

— **З „львівского Бояна“.** Проба хору мішаного відбуде ся *13 жовтня* о год. 7·30 вечером в власнім льокалї при ул. Трибунальскій ч. 6 I. пов. (давнїйше склад порцеляни Левіцкого). З огляду на близький концерт, прошу всїх П. Т. членів точно явитись. — *Витощинський.*

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть до кінця року 4 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись преплачувати а предплату треба слати як найскорше для урегульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Verlag „der Ruthenischen Revue“, E. V. Zenker, Wien IX. Höfergasse 5.*

Надіслане.

Зачитаю! До спілки різьбарско-маляреко-золотарскої, братий Т. Шурми в Сколі!

Що намірають дїлати з роботою, котру розпочали в Дворецкій церкві? чи хотять може близшого пояснення в ґазетах. *Св. Мосевич*, парох. 41[illegible] 1—1

Мешканя до винайму:

5 комнат з кухнею на I. поверсї ул. Сикстуска ч. 47. — 2 комнатї з кухнею на II. поверсї Підвале ч. д. 7 — Оба мешканя дуже дешево. Ближша відомість в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10.

594

Матераци з самої волосїни по зр. 14, 16, 18, 20, 22, 24—32. Матераци з морскої трави по зр. 6·50, 7, 8—10. Матераци на спружинах, сїнники, подушки, пошевки, простирала і т. п. Найбільший вибір в спеціяльній робітнї колдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника 5.

586 (8)

Дарвінїзм *в осьвітленю фактів і наукових дослїдів.* Напис. Григ. Ярема, проф. ґімн. II. у Львові. (Зміст: I. Генеза і сущність. II. Сьвідоцтва: систематики, гео-морфо-ембріо- і палєонтольоґії. III. Критика селекциї, борба о істнованє, змінність, унаслїджуване IV. Безосновність дарвінїзму: 1. Дарвінїзм в противорічности з математикою і палєонтольоґією, 2. Generatio aequivoca a життє, 3 Дарвінїзм а механїзм.) 4. Механїзм і материя доказали Бога і творци. — Дарвінїзм і напастю на біблію — біблія в згоді з правдою.) 212 стор. 8° Можна дістати в книгарни Ставропиґійскій і у автора, Львів. Курковa 5. Ціна 2 кор. 30 с. почтою 2 К. 40 с.

[illegible]7 1—8

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої

На сезон лїтний.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи поладжує ся як найскорше і найдешевше. 595

Портрет Тараса Шевченка

Ціна 50 кр.

Дістати можна в тов. „Просвіта“, Ринок 10.

Технїчно-дентистичне заведене

улиця Краківска ч. 1 (під Трайбунальскої)

виконує штучні зуби в кавчуку, золоті і без плитки. Надіслані направки виконує в найкоротшім часї. Один зуб 2 корони. 646 1—24

ГЕНРИК РОТТЕР.

Кухар з похвальними сьвідоцтвами практики по перворядних домах може зняти роботу на балї, вечерки, весїля і т. п. торжества, також на провінції. *Михайло Підґірскай*, Скольско, п. Стрий. 643 1—2

МОЛОЧАРНЯ

й. ЧАРНЕЦКОЇ

АЛЬБЕРТ

при ул. Підвале ч. 9

поручає

снїдання, обіди і вечері, приготовлювані лише на сьвіжім маслї по найприступнїйших цїнах. В абонаментї значний опуст.

Льокаль значно відновлено.

481 —2

Без конкуренциї

КАВИ

посилку почтову 4½ кґ нетто

за 12 корон

франко висилає

Народна Торговля.

684 6 6

Чи конче!

Треба в Гамбурґа і Тривсту спроваджувати?

Звісний в краю головний виключний склад чаю і кави під фірмою АДОЛЬФА СІНҐЕРА у Львові, Сикстуска 1,

поручає

Кави Santos	½ кґр.	55 кр.
Кави Portorico prima	„	65 „
Кави Ceylon, знам.	„	75 „
Кави плянтацийної	„	90 „
Кави перлової, найл.	„	90 „
Кави Мосса арабскої	„	80 „

Перворядного чаю китайско-росийского від 1·40 зр. за ½ кільо.

Два кільо кави і один кільо чаю висилає ся разом franco за посліплатою. 485 17—30

8 днїв на пробу!

Лїнії за зр. 2·75

висилаю за посліплатою або за надісланем гот вки.

Добрий ніклевий годинник патентованої системи „роскопф“ з механізмом до накручування на 6 годин та секундовою вказівкою, точний в ході що-до мінути, з 5-літною ґарантією елеґантний ґольдиновий ланцушок і реклама додають ся окремо.

Коли товар не до вподоби, гроші вертає ся, тому ризико вик лючене.

М. Й. ГОЛЬЦЕР

фабричний ґуртівний склад годинників і золотих товарів, Кравів, ул. Дїтля ч. 66. Доставляє ц. к. зелїзничих урядників.

Ілюстровані цїнники даром і оплатно

Глядає ся агентів

Подібні анонси є наслїдуваня.

645 1—20

Подяка.

Дня 3 с. м. покликав Всевишний до Себе найдорожшого мужа і батька. Тим великим горем і нещастєм прибита родина почуваєсь до обовязку зложити прилюдну подяку всїм тим, що своєю помочию, радою і сьпівчутєм старали ся улекшити тую тяжку хвилю. В першій мірі даємо Вам Пане Др Давидович, за Ваш повний щирого пожертвованя труд при лїченю так дорогої особи і Вам, Отче Навроцкий за се, що своєю безнастанною майже присутностию були сьте одинокою розрадою в нашім горю. Вам Впр. Отцї декани Комариньский, Каминьский, Ступницкий і Вам Всечест. ОО. Куницкий, Домбческий, Войнаровский, Кульчицкий, Левицкий, Боднарук, Куниньский, Сїский, Смерековский, Сїрецкий, Филявїв, Вариш, Сїминович, Чиньский, Мудрак, Білоус, Ремтилович, Мардарович, Левицкий, Камінський, Турчманович, Ленкавский, Вовчук, Гургула за участь в похоронах нашого найцїнїшу подяку. Вам вкінци, оо. Вальнецкий, Процик, Жилевич, за то що родину свою в тім нещастю підтримовалисьте радою, і правдивим всьпівчутєм складаємо сердечне Спасибіг! Опришівцї дня 7/X 1903. *Йоанна Косевич* і *дїти.* 611 1—1

СКЛАД ФОРТЕПЯНІВ І ПЯНІН

Л. МАРНІС

Львів, ринок ч. 2,

поручає фортепяни і пяніна в перторядних фабрик. 590 258—?

Вже вийде небавом

Ілюстрований Календар „Просвіти“

на рік 1904

Дістати можна по цїні 1 Кор., а з пересилкою почт. по 1 К 6 сот. за примірник в тов. „Просьвіта“, Ринок ч. 10.

СПРАВОЗДАНЄ ДИРЕКЦИЇ БАНКУ ЗВЯЗКОВОГО в СТАНИСЛАВОВІ

стоваришеня зареґестрованого з обмеженою порукою за місяць вересень 1903 р.

А) Стан чинний.

	Стан з кінцем серпня 1903	В протягу вересня 1903 р. побрано	В протягу вересня 1903 р. видано	Стан з кінцем вересня 1903
	к. с.	к. с.	к. с.	к. с.
Позички на скрипта	312334 59	6136 47	11340 —	317538 12
„ „ векслї	14611 —	4976 —	4684 —	14319 —
Кошта адміністрациї	2675 17	116 91	372 94	2931 20
„ спору	1111 64	35 04	12 86	1089 46
„ заснованя	199 80	— —	— —	199 80
Відсотки належ.	113 32	— —	— —	113 32
Рахунок поліс	1190 36	146 89	99 99	1143 46
Цїнні папери	2610 —	— —	— —	2610 —
Готівка	8766 64	— —	— —	5287 66
Сума стану чинного	343612 52	11411 31	16509 79	345232 02

Б) Стан довжний.

Удїли членів	69665 52	1084 —	35 40	70714 12
Фонд резервовий	23667 35	107 72	—	23775 07
„ каси позичков.	400 —	— —	—	400 —
Вкладки щадничі	179425 20	3000 04	3969 52	178455 72
Відсотки	10790 56	1848 98	395 46	12244 08
Кредит банковий	56900 —	—	100 —	56800 —
Обезпечене членів	429 59	329 31	12 37	746 53
Зиск з літ минув.	2334 30	—	237 80	2096 50
Сума стану довжн.	343612 52	6370 15	4750 55	345232 02
До того стан чинний	343612 52	11411 31	16509 79	345232 02
Разом (Капітал обор.	687225 04	17781 46	21260 34	690464 04
Разом (Оборот касов.		—	—	
		39041 к. 80 с.		

Загальний річний оборот від 11/1 до 30/9 1903 р. виносить . . . . . 455.552 К, 55 сот.

Після білянсу за р. 1902 виносить з кінцем року:

Позички на скрипта	256.929	К, 40 сот.
„ „ векслї	15.678	К, — сот.
Вкладки щадничі	167.675	К, — сот.
Відсотків сальдо	—.	К, — сот.

Загальний річний оборот касовий за р. 1902 672 243·30 К. В вересни 1903 р. прибуло 25 членів з декларованими удїлами на 1120 Кор. Виступило — членів з деклярованими удїлами — К, остало отже з кінцем вересня 1903 1726 членів з деклярованими удїлами на 78326 К.

Стопа процентова від вкладок щадничих 4½% „ удїлених позичок 7½% платних ¼ або ⅓ „ „ річно з гори.

Станиславів дня 6 жовтня 1903.

Стефан Гаврилів. *Савин Левицкий.*

FALK et Comp., HAMBURG

Brandsende 23 a

Не належить вибрати ся в подорож до Америки заким ся не читаю нашого проспекту і розкладу їзди наших славних пароходів

Всї ті, котрі мають замір виемігрувати до Америки а вже мають пашпорти, повинні перечитати слїдуючі оголошеня, заким ся в дорогу пустять.

З Америки кождий доносить своїм краянам **Ідьте лише через Гамбурґ.**

Пароходи нашого товариства осягнули під наглядом якість і досконалого управжденя велику славу.

Ті пасажери, котрі ідуть через Гамбурґ, мають тоту велику користь, що вже в Мисловицах, на границі прускій, дістають ся під нашу опіку а від того місця виправляємо їх вирост до себе без пересїдання в возї 3-ої клясн зелїзниці поспішної.

Подорож з Галичини до Гамбурґа не трвала довше як 24 годин коли ся ю підняно після наших вказівок.

Кошта дороги від прускої границї до Гамбурґа виносять **9 зр. 80 кр.**

Наше товариство посідає 180 пароходів в найбільших розмірах.

Також ціна переправи до **Канади** есть дуже умірковама.

Докладні описи Канади і о подорожи до того краю посилаємо дадо безплатно 294 48 r

Рух поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-ого жовтня 1903.

[Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского].

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до ЛЬВОВА (дворець головний.) приходить о годині	зі ЛЬВОВА (дворець головний) Поїзд посп.	Поїзд особ. відходить о годині
	12·20	з Ицкан (Яс, Букарешту, Константинополя. Делятина, Залїщик, Вижниці, Новоселиці. Бергомету, Чудина, Серета, Радівців, Дорни Ватри і Сучави		12·45 до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна Варшави, Праги. Карльсбаду, Розвадова, Орлова, Ясла, Хабівки, Закопаного
	2·31	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Варшави, Відня, Карльсбаду, Праги, Велички, Орлова, Н. Санча, Ясла, Хабівки і Закопаного		2·51 до Ицкан Станиславова, Яс, Букарешту, Констанцаї, Чорткова, Слободи рунґ, Новоселиці, Серету, Бродини, Сучави
	3·30	з Тернополя, Борок вел., Ґрималова		4·10 до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Хирова, Самбора, Ясла, Струнка, Мільця, Орлова, Велички, Осьвєцїма
	6·10	з Кракова, (Берлїна, Вроцлава, Варшави, Відня. Карльсбаду Праги, Орлова, Н. Санча, Осьвєцїма, Закопаного, [через Перемишль] Велички, Риманова, Синока, Хирова		6·22 до Ицкан, Яс, Букарешту, Жидачова Потутор, Керезмезе, Новоселиці, Бродини
	6·20	з Ицкан. Чорткова, Кадуна, Бродини, Путни. Сучави		6·30 до Підволочиск, [Києва, Одесси] Бродів, Копичинець, Гусятина
	6·50	з Брухович (щоден. від 17·5 до 13/9 вкл.)		6·45 до Лавочного, [Пешту], Дрогобича, Борислава
	7·35	з Самбора, Хирова		
	7·40	з Янова		
	7·45	з Лавочного [Пешту], Хирова, Борислава, Калуша		8·25 до Кракова, Відня, Борислава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Любачова, Самбора, Хирова, Орлова
	7·55	з Підволочиск [Одесси, Києва] Бродів		
	8·10	з Станиславова		8·35 до Кракова, Відня, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Риманова, Івоничча, Тарнобжеґу, Стрижа, Ясла
	8·55	з Кракова, [Відня, Берлїна, Вороцлава, Карльсбаду, Праги, Закопаного через Краків] Стружа, Орлова, Мезеляборча [Пешту]		9·05 до Лавочного, Хирова, Борислава, Калуша
	9·57	з Стрия		9·15 до Янова
	10·25	з Ряшова, Ярослава, Любачова		9·25 до Самбора, Хирова
	11·15	з Станиславова. [Потутор, Керезмезе]		9·40 до Белзця, Сокаля, Любачова
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава, Кохавини		10·35 до Чернівців, Делятина, Потутор, Новоселиці
	1·25	з Янова		10·40 до Тернополя, Потутор
	1·30	з Кракова, Берлїна, Вороцлава, Відня, Карльсбаду, Праги, Нового Санча, Ясла, Тарнобжега, Риманова, Івонича, Синока		1·50 до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів, Копичинець, Залїщик, Гусятина, Скали, Івання пус., Ґрималова
	1·40	з Ицкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Коцмана, Новоселиці [через Зучку] Вижниці, Серета, Сучави		2·40 до Ицкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Залїщик, Вижниці, Керезмезе
	2·30	з Підволочиск [Одесси, Києва], Бродів, Ґрималова, Гусятина, Копичинець		2·50 до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Праги, Карльсбаду, Ясла, Хабівки, Закопаного, Велички, Н. Санча, Любачова
	4·35	з Стрия, Хирова, Борислава		3·05 до Стрия, Хирова, Борислава
	5·30	з [Києва, Одесси], Бродів, Ґрималова, Потутор, Залїщик, Гусятина, Івання пустого, Скали, Копичинців, Підволочиск		3·25 до Ряшова, Любачова
				3·40 до Самбора, Хирова
	5·40	з Ицкан, Жидачева, Новоселиці, Серету, Бергомету, Чудина, Бродини, і Сучави		6·05 до Станиславова, Жидачова.
	5·50	з Кракова, [Берлїна, Вроцлава, Відня, Карльсбаду, Праги], Осьвєцїма, Орлова, Мільца via Дембиця, Самбора, Хирова.		6·15 до Кракова, Відня, Вороцлава, Берлїна, Варшави, Хирова, Мезеляборча, Пешту, Н. Санча, Орлова [1/5—30/9] Осьвєцїма
	5·55	з Белзця, Сокаля, Любачова, Равн руск.		6·30 до Янова
8·40		з Кракова, Відня, Берлїна. Вороцлава, Карльсбаду і Праги, Н. Санча, Ясла, Любачова, Синока Риманова. Івонича		6·40 до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
	9·20	з Ицкан. [Букарешту] Чорткова, Гусятина. Потутор, Керезмезе, Новоселиці, Дорни Ватри, Сучави		7·05 до Рави руской, Сокаля
	9·50	з Кракова, Відня, Берлїна. Вороцлава, Варшави. Осьвєцїма, Ясла, Любачова. Тарнобжеґу, Івонича, Риманова, Синока		9·00 до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів
	10·00	з Самбора, Хирова, Синока, Риманова, Івонича, Ясла		10·42 до Ицкан, Чорткова, Новоселиці, Бергомету, Серета, Бродини, Сучави
	10·20	з Підволочиск, [Києва, Одесси], Бродів. Копичинець, Залїщик, Скали, Івання пустого, Гусятина		10·55 до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги, Карльсбаду, Варшави, Хирова, Риманова, Івонича, Тарнобжеґу, Орлова, Велички, Хабівки, Закопаного
	10·40	з Лавочного [Пешту] Хирова, Калуша, Борислава, Кохавини		11·00 до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Ґрималова, Івання пустого, Скали, Гусятина, Залїщик
				11·05 до Стрия
				11·11 до Жовквы [тільки що неділї
		На дворець Підзамче		**З дворця Підзамче.**
	3·09	з Тернополя, Борок вел., Ґрималова		6·43 до Підволочиск, Бродів, Києва, Одесси, Копичинець, Гусятина
	7·35	з Підволочиск [Одесси, Києва] і Бродів		10·57 до Тернополя, Потутор
2·15		з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів, Ґрималова, Гусятина, Копичинець	2·04	до Підволочиск, Бродів, [Києва, Одесса], Копичинець, Залїщик, Гусятина, Ґрималова, Скали, Івання пуст.
	5·06	з Підволочиск [Києва, Одесси Бродів, Копичинець, Залїщик, Потутор, Івання пустого, Скали, Гусятина		
	10·02	з Підволочиск [Києва, Одесси] Бродів Копичинець, Залїщик, Потутор, Івання пустого, Скали, Гусятина	9·20 11·24	до Підволочиск, Києва, Одесси, Бродів до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Залїщик, Івання пустого, Скали, Гусятина, Ґрималова

ЗАМІТКА: Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті продає білети звичайні агенция часописий І. Ст. Соколовского пасаж Гавсмана 9, від 7 рано до 8 вечером. — Бюро інформаційне ц. к. зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8 рано до 3 пополудни, в неділї і сьвята від 9 рано до 12 в полудне. 68

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняньской. З друкарні Інституту Ставропиґійского, під зарядом Йосифа Данилина.